

GREATLITVAN (BIELARUS) HOLY BIBLE
(revised)

Published by
FRANCIS SKORYNA GREATLITVAN (BIELARUS) SOCIETY of ARTS
and SCIENCES in the U. S., INC.

Printed in United States of America

КНИГІ СТАРОГО ЗАКОНУ

	Бач.
Першая кніга Масеява: Быццё	5
Другая кніга Масеява: Выхад	58
Трэцяя кніга Масеява: Левіт	102
Чацьвертая кніга Масеява: Лікі	134
Пятая кніга Масеява: Другапраўе	179
Кніга Ігошуі Нуяяка.	217
Кніга Судзьдзяў Ізраелявых	243
Кніга Рут.	268
Першая кніга Самуйлава.	271
Другая кніга Самуйлава.	306
Першая кніга Гаспадарстваў.	334
Другая кніга Гаспадарстваў.	368
Першая кніга Летапісу.	399
Другая кніга Летапісу.	428
Кніга Езрына.	464
Кніга Негэміна.	474
Кніга Естэр.	489
Кніга Евава.	497
Псалтыр.	522
Кніга Прыказяў Салымонавых.	585
Кніга Казаньнік.	606
Кніга Песьні над Песьнямі Салымонавае.	613
Кніга прарокі Ісаі.	618
Кніга прарокі Ярэмы.	667
Галашэньне Ярэміна.	725
Кніга прарокі Езэкіеля.	730
Кніга прарокі Данеля.	781
Кніга прарокі Госі.	798
Кніга прарокі Ёся.	805
Кніга прарокі Амоса.	807
Кніга прарокі Аўда.	813
Кніга прарокі Ёны.	814
Кніга прарокі Міхея.	816
Кніга прарокі Нагума.	820
Кніга прарокі Гавакука.	822
Кніга прарокі Софоні.	825
Кніга прарокі Гагея.	826
Кніга прарокі Захары.	828
Кніга прарокі Малаха.	836

СВЯТАЯ БІБЛЯ

**КНІГІ СВЯТОГА ПІСЬМА
СТАРОГА І НОВАГА ЗАКОНУ**

**З МОВЫ ГЭБРЭЙСКАЕ А ГРЭЦКАЕ
НА ВЯЛКАЛІТОЎСКУЮ (БЕЛАРУСКУЮ)
НАНОВА ПЕРАКЛАДЗЕННЯ**

У НЬО ЕРКУ 1973

КНИГІ НОВАГА ЗАКОНУ паданы на пачатку Новага Закону,
што выдрукаваны на Старым Законе.

.

ПЕРШАЯ КНИГА МАСЕЯВА: БЫЦЦЕ

1 На пачатку стварыў Бог нябёсы й зямлю. 2 А зямля была бяз хормы а пустая, і цемнь была над бяздоньням; і Дух Божы лугаў над відам водаў.

3 І сказаў Бог: „Станься святліня”. І сталася святліня. 4 І бачыў Бог тую святліню, што добра, і адлучыў Бог тую святліню ад тае цемні. 5 І назваў Бог святліню днём, а цемнь назваў ночай. І быў вечар, і была раніца: дзень адзін.

6 І сказаў Бог: „Станься прасцяг сярод водаў і дзялі воды ад водаў”. 7 І ўчыніў Бог прасцяг, і адлучыў воды, што пад прасцягам, ад водаў, што над прасцягам. І сталася так. 8 І назваў Бог прасцяг нябёсамі. І быў вечар, і была раніца: дзень другі.

9 І сказаў Бог: „Няхай зьбіруцца воды з пад нябёсаў у вадно месца, і няхай зьявіцца сузізем”. І сталася так. 10 І назваў Бог сузізем зямлёю, а збор водаў назваў морамі. І бачыў Бог, што добра. 11 І сказаў Бог: „Няхай выдасць зямля траву, зяленіва сеючае семя, пладовае дзерва, што даець плод падле роду свайго, у каторым семя ягонае ў ім на зямлі”. І сталася так. 12 І выдала зямля траву, зяленіва, семя сеючае падле роду свайго, і дзерва, што даець плод, у каторым семя яго падле роду яго. І бачыў Бог, што добра. 13 І быў вечар, і была раніца: дзень трэці.

14 І сказаў Бог: „Станьцесь светлы на прасцязе нябёс, дзеля адрозьнення дня ад ночы, і будуць на знакі а на поры а на дні а на гады. 15 І будуць яны светламі на прасцязе нябёс сьвяціць на зямлі.”

І сталася так. 16 І ўчыніў Бог тыя два светлы вялікія: светла вялікае, радзіць дзень, і светла малое, радзіць ноч, і гвезды. 17 І паставіў іх Бог на прасцязе нябёс, сьвяціць на зямлю, 18 І радзіць дзень і ноч, і адлучаць святліню ад цемні. І бачыў Бог, што добра. 19 І быў вечар, і была раніца: дзень чацьверты.

20 І сказаў Бог: „Няхай выдадучь воды паўзуны, істу дыхаючую; і птуства няхай лётае над зямлёю скрозь прасцяг нябёс.”

21 І стварыў Бог дзіўствы вялікія і ўсялякую поўзаючую істу дыхаючую, каторыя выдалі воды, падле роду іх, і ўсялякае птуства крылатае падле роду ягонага. І бачыў Бог, што добра. 22 І дабраславіў іх Бог, кажучы: „Пладзіцесь а множчесь а напаяняйце воды ў морах, і птуства няхай множыцца на зямлі”. 23 І быў вечар, і была раніца: дзень пяты.

24 І сказаў Бог: „Няхай выдасць зямля дыхаючую істу падле роду ейнага, статак а паўзуны а жывёлу земную падле роду ейнага. І сталася так. 25 І ўчыніў Бог жывёлу земную падле роду ейнага, і статак падле роду ягонага, і ўсякага паўзуна зямлі падле роду ягонага. І бачыў Бог, што добра.

26 І сказаў Бог: „Учыніма чалавека на абраз наш, падле падобнасьці нашае; і няхай пануе над рыбаю морскай, і птушкаю нябёснай, і статкам, і ўсёй зямлёю, і ўсякім паўзуном, што поўзае па зямлі”. 27 І стварыў Бог чалавека на абраз Свой, на абраз Божы стварыў яго; мужчыну й жонку стварыў іх.

28 І дабраславіў іх Бог, і сказаў ім: „Пладзіцеся а множчася а на-паўняйце зямлю, і паддайце яе сабе, і пануйце над рыбаю морскай, і птушкаю нябёснай, і ўсялякім жывучым, што поўзае па зямлі”.

29 І сказаў Бог: „Вось, Я даў вам усялякую траву, што выдаець із сябе насенне, якая ё на відзе ўсяе зямлі, і ўсялякае дзерва, у каторым ё плод дзерва, што сее насенне; гэта будзе вам на емя. 30 А ўсёй жывёле земнай, і ўсёй птушцы нябёснай, і ўсяму, што поўзае па зямлі, у каторым дыханне жывое, даў Я ўсе зяленіва траўнае на жыр”. І сталася так.

31 І бачыў Бог усе, што ўчыніў, і вось, добра вельмі ё. І быў вечар, і была раніца: дзень шосты.

2 І дакончаны нябёсы й зямля і ўсе войска іх. 2 І дакончыў Бог сёмага дня дзела Свае, каторае Ён чыніў, і перастаў тварыць сёмага дня ўсе дзела свае, каторае ўчыніў. 3 І дабраславіў Бог сёмы дзень, і пасвяціў яго; бо ў гэты перастаў тварыць усе дзела Свае, каторае тварыў Бог, каб чыніць.

4 Вось паходжанне нябёсаў і зямлі, у стварэнню іх, у дзень, у каторым учыніў СПАДАР Бог зямлю й нябёсы, 5 І ўсялякія палявыя кусты, уперад чымся яны раслі, і ўсялякую палявую траву, каторая дагэтуль не расла; бо СПАДАР Бог не пасылаў дажджу на зямлю, і ня было чалавека рабіць зямлю. 6 І пара падыймалася із зямлі, і навадняла ўвесь від зямлі. 7 І ўхармаваў СПАДАР Бог чалавека з пылу зямлі, і ўдыхнуў у ноздры ягоныя дых жыцця, і стаў чалавек душою жывою.

8 І насадзіў СПАДАР Бог сад ув Эдэме, на ўсходзе, і памясыціў там чалавека, каторага ўхармаваў. 9 І вырасыціў СПАДАР Бог із зямлі ўсялякае дзерва, прынаднае на пагляд і добрае на емя, і дзерва жыць-

ця сярод тога саду, і дзерва ведання добра й ліха.

10 І рака выходзіла з Эдэму дзеля наваднення саду; і стуль падзялілася, і былі чатыры галоўныя рэкі. 11 І імя аднае Фісон: яна абцякае ўсю зямлю Гавіла, тую, ідзе золата; 12 І золата тае зямлі добрае; там ёсць бдалях і камень анікс. 13 І імя другое ракі Гігон: яна абцякае ўсю зямлю Куш. 14 Імя трэцяе ракі Гідэкэль: яна цячэць перад Асыраю. І чацьвертая рака Еўфрат.

15 І ўзяў СПАДАР Бог чалавека, і асяліў яго ў садзе Эдэмскім, урабляць і сыперагчы яго. 16 І раска-заў СПАДАР Бог чалавеку, кажу-чы: „З кжнага дзерва ў садзе ты будзеш свабодна есці; 17 Але зь дзерва ведання добра й ліха ня еж ізь яго; бо ў дзень, у каторым ты зьясі зь яго, сьмерцю памрэш”.

18 І сказаў СПАДАР Бог: „Ня добра быць чалавеку адзінотнаму; ствару яму памачніка, яму адказуючага”. 19 І ўхармаваў СПАДАР Бог із зямлі ўсю жывёлу палявую і ўсе птуства нябёснае, і прывёў да чалавека, каб бачыць, як ён назавець іх, і ўсе як назавець чалавек кожную дыхающую істу, так і было імя ёй. 20 І назваў чалавек імёны ўсяму статку і птуству нябёснаму, і ўсім зьвяром палявым; але чалавеку не знайшлося памачніка, яму адказуючага.

21 І спусціў Бог на чалавека дэварды сон, і ён заснуў, і ўзяў адну із скабаў ягоных, і закрыў тое месца цэлам замест яе. 22 І пабудаваў СПАДАР Бог тую скабу, каторую выняў з чалавека, у жонку, і прывёў яе да чалавека. 23 І сказаў чалавек: „Во, гэтым разам косьць із косьцяў маіх і цела зь цела майго. Затым будзе яна звацца жонкаю, бо з мужа ўзята гэта”.

24 Затым пакіне чалавек айца свайго й маці сваю, і прыліпне да

жонкі свае, — і будуць целаю адным.

25 І былі абое голыя, чалавек і жонка ягоная, і не сароміліся.

3 Гад быў найхітрэйшы з усіх зьяроў палявых, каторыя ўчыніў СПАДАР Бог. І сказаў жонцы: „Ці запраўды сказаў Бог: „Ня ежча ні зь якога дзерва із саду?“” 2 І сказала жонка гаду: „Садавіну зь дзерваў садовых ямо. 3 Але праз садавіну дзерва, што пасярод саду, сказаў Бог: „Ня ежча зь яго і не датыкайся да яго, каб вам не памерці“”.

4 І сказаў гад жонцы: „Не, не памрыце сьмерцю; 5 бо ведае Бог, што ў дзень, у каторым вы зь яго есьці будзеце, і адчыняцца вочы вашыя, і будзеце, як Багове, што ведаюць дабро й ліха”. 6 І бачыла жонка, што дзерва добрае да ежы, і што яно прынаднае ачом, і пажадае тое дзерва дзеля веды; і ўзяла садавіну зь яго а ела; і дала таксама мужу свайму зь ёю, і ён еў. 7 І адчыніліся вочы ў іх абаіх, і пазналі, што былі голыя; і сплялі фіговае лісьце, і зрабілі сабе папярэзкі.

8 І пачулі голас СПАДАРА Бога, што хадзіў у садзе зь ветрам дзянным; і схаваўся чалавек і жонка ягоная ад віду СПАДАРА Бога памеж дзярэў садавага.

9 І гукнуў СПАДАР Бог чалавека, і сказаў яму: „Ідзе ты?“ 10 І сказаў: „Голас Твой пачуў я ў садзе, і зьякаўся, бо я голы, і схаваўся”.

11 І сказаў: „Хто ж табе сказаў, што ты голы? ці ня з гэтага дзерва, з каторага Я загаў табе есьці, ты еў?“ 12 І сказаў чалавек: „Жонка, каторую Ты імне даў, яна дала імне зь дзерва, і я паспытаўся”.

13 І сказаў СПАДАР Бог жонцы: „Што ж ты ўчыніла?“ Жонка сказала: „Гад спадмануў мяне, і я паспыталася”.

14 І сказаў СПАДАР Бог гаду: „За тое, што ты ўчыніў гэта, пракляты ты над усю жывёлу і над усіх зьяры палявыя; на бруку сваім ты будзеш хадзіць, і пыл жэрці будзеш усі дні жыцьця свайго. 15 І непрыязьніства палажу меж цябе і меж жонкі, і меж семені твайго й семені ейнага; яно будзе мяжджуліць цябе ў галаву, а ты будзеш жыгальць яго ў пяту”.

16 Жонцы сказаў: „Памнажаючы памножу смутак твой і цяжарнасьць тваю; у смутку будзеш радзіць дзеці; і да мужа твайго пацяга твая, і ён будзе панавец над табою”.

17 Адаму ж сказаў: „За тое, што ты паслухаў голасу жонкі свае і еў з тога дзерва, з каторага Я загаў табе, кажучы: „Ня еж із яго”, праклята зямля з твае прычыны, і з смуткам будзеш жыцьця зь яе ўсі дні жыцьця свайго. 18 Цярпе а асот будзе расьці табе; і будзеш жыцьця палявою травой. 19 У поце віду свайго будзеш есьці хлеб, пакуль ня зьвернешся да зямлі, бо зь яе ты ўзяты; бо пыл ты і ў пыл зьвернешся”.

20 І назваў Адам імя жонкі свае: Ева, бо яна была маці ўсіх жывучых.

21 І зрабіў СПАДАР Бог Адаму й жонцы ягонай адзежу скураную, і адзеў іх.

22 І сказаў СПАДАР Бог: „Вось, людзіна сталася як адзін із Нас, каб ведаць дабро й ліха; і цяпер як бы ня выцягнуў ён рукі свае, і ня ўзяў таксама зь дзерва жыцьця, і ня еў, і не пачаў жыць вечна”. 23 І выслаў яго СПАДАР Бог із саду Эдэскага, рабіць зямлю, з каторае ён узятый. 24 Дык выгнаў чалавека. І асяліў на ўсход ад саду Эдэскага херуваў зь мячом поламенным абаротным, сьцерагчы дарогу дзерва жыцьця.

4 І Адам пазнаў Еву, жонку сваю, і яна зацяжарыла, і нарадзіла Каіна, і сказала: „Адзяржала я чалавека — СПАДАРА”. 2 Адлі радзіла брата ягонага Авеля. І быў Абель пастух авец, а Каін рабіў зямлю.

3 Пад канец дзён Каін прынёс із пладоў зямлі дар Спадару. 4 І Абель прынёс, таксама ён, зь першародных авец, з упашчаных іх. І прыхінуўся СПАДАР да Авеля і да дару ягонага; 5 А да Каіна і да дару ягонага не прыхінуўся. І вельмі зьнемарасьціўся Каін, і апусьціўся від ягоны. 6 І сказаў СПАДАР Каіну: „Чаму ты зьнемарасьціўся і чаму апусьціў від свой? 7 Калі чыніш добра, ці не падыймаеш від? А калі ня чыніш добра, то ў дзвярох грэх ляжыць, яго цягне да цябе, але ты пануй над ім”.

8 І казаў Каін Авелю, брату свайму. І як яны былі на полі, паўстаў Каін на Авеля, брата свайго, і забіў яго.

9 І сказаў СПАДАР Каіну: „Ідзе Абель, брат твой?” Ён адказаў: „Ня ведаю, ціж я вартаўнік брата свайго?” 10 І сказаў: „Што ты зрабіў? голас крыві брата твайго гучае да Мяне із зямлі. 11 Дык цяпер пракляты ты ад зямлі, каторая адчыніла рот свой прыняць кроў брата твайго з рукі твае. 12 Як ты будзеш рабіць зямлю, яна ня будзе далей даваць сілы свае табе; ты будзеш выгнаньнікам а валацутаю на зямлі”. 13 І сказаў Каін СПАДАРУ: „Большая кара за бяспраўе, чымся можна вытрываць. 14 Вось, выгнаў Ты мяне сядзі зь від зямлі, і ад віду Твайго схавваюся, і буду выгнаньнікам а валацутаю на зямлі; і будзе: кажны, хто знойдзе мяне, заб’ець мяне”. 15 І сказаў яму СПАДАР: „За гэта кажнаму, хто заб’ець Каіна, сем разоў памсьціцца”. І пазначыў СПАДАР Каіна

знакам, каб не забіў яго кажны, хто знойдзе яго.

16 І пайшоў Каін ад віду СПАДАРОВАГА; і асяліўся ў зямлі туляння, на ўсход ад Эдэму. 17 І пазнаў Каін жонку сваю, і яна зацяжарыла і нарадзіла Гэноха. І збудаваў ён места; і назваў места імям сына свайго: Гэнох. 18 у Гэноха нарадзіўся Ірад; Ірад нарадзіў Мегіеля; Мегіель нарадзіў Мефусала; Мефусал нарадзіў Ламеха.

19 І ўзяў сабе Ламех дзвюх жонкі; імя аднае: Ада, і імя другое: Цыла. 20 І Ада нарадзіла Явала: ён быў ацц жывучых у будадох і меў стады. 21 І імя брата ягонага Ювал: ён быў ацц усіх дзяржачых гарпы а жалейкі. 22 І Цыла таксама нарадзіла Тувалкаіна, каторы быў рамеснік усялякае снадзі зь медзі а жалеза. І сястра Тувалкаінава Ноема.

23 І сказаў Ламех жонкам сваім: „Ада а Цыла! слухайце голасу майго, жонкі Ламехавы! прыслухайцеся да мовы мае; бо я чалавека забіў сабе на руку і дзяцц сабе на шрам. 24 Калі сем разоў памсьціцца за Каіна, дык за Ламеха семдзясят і сем разоў”.

25 І пазнаў Адам яшчэ жонку сваю, і яна нарадзіла сына і назвала яго Сыф; бо „Бог прызначыў імне іншае патомства замест Авеля, бо забіў яго Каін”.

26 У Сыфа таксама нарадзіўся сын, і ён назваў імя яго: Енос; тады пачалі гучаць у імя СПАДАРОВА.

5 Гэта кніга родаў Адамовых: у дзень, як Бог стварыў чалавека, подле падобнасьці Божае ўчыніў яго. 2 Мужчыну й жонку стварыў іх, і дабраславіў іх, і назваў іх імя: людзіна, у дзень стварэньня іх. 3 І Адам жыў сто трыццаць год, і нарадзіў на падобнасьць сваю і подле абраза свайго, і назваў імя ягонае: Сыф. 4 І былі дні Адамо-

вы, па нараджэнню ягоным Сыфа, асьмісот год, і радзіў сыноў і дачкі. 5 I былі ўсі дні Адамовы, каторыя жыў, дзевяцьсот трыццаць год; і ён памер.

6 I жыў Сыф сто пяць год і нарадзіў Еноса. 7 I жыў Сыф, па ягоным нараджэнню Еноса, асьмісот год, і радзіў сыноў і дачкі. 8 I былі ўсі дні Сыфавы дзевяцьсот дванаццаць год; і ён памер.

9 I жыў Енос дзевяцьдзесят год, і нарадзіў Каіна. 10 I жыў Енос, па нараджэнню ягоным Каіна, асьмісот пятнаццаць год, і радзіў сыноў і дачкі. 11 I былі ўсі дні Еносавы дзевяцьсот пяць год; і ён памер.

12 I жыў Каінан семдзесят год, і нарадзіў Магалал'эля. I жыў Каінан, па ягоным нараджэнню Магалал'эля, асьмісот сорак год, і радзіў сыноў і дачкі. 14 I былі ўсі дні Каінавы дзевяцьсот дзесяць год; і ён памер.

15 I жыў Магалал'эль шасьцьдзесят пяць год, і нарадзіў Ярэда. 16 I жыў Магалал'эль, па ягоным нараджэнню Ярэда, асьмісот трыццаць год, і радзіў сыноў і дачкі. 17 I былі ўсі дні Магалал'эля асьмісот дзевяцьдзесят пяць год; і ён памер.

18 I жыў Яред сто шасьцьдзесят два гады, і нарадзіў Гэноха. 19 I жыў Яред, па нараджэнню ягоным Гэноха, асьмісот год, і радзіў сыноў і дачкі. 20 I былі ўсі дні Ярэдавы дзевяцьсот шасьцьдзесят два гады; і памер.

21 I жыў Гэнох шасьцьдзесят пяць год, і нарадзіў Мафусала. 22 I хадзіў Гэнох із Богам, па нараджэнню Мафусала, трыста год, і радзіў сыноў і дачкі. 23 I былі ўсі дні Гэнохавы трыста шасьцьдзесят пяць год. 24 I хадзіў Гэнох із Богам; і ня было яго болей, бо ўзяў яго Бог.

25 I жыў Мафусал сто асьмідзя-

сят сем год, і нарадзіў Ламеха. 26 I жыў Мафусал, па нараджэнню ягоным Ламеха, сямсот асьмідзясят два гады, і радзіў сыноў і дачкі. 27 I былі ўсі дні Мафусалавы дзевяцьсот шасьцьдзесят дзевяць год; і ён памер.

28 I жыў Ламех сто асьмідзясят два гады, і нарадзіў сына. 29 I назваў імя ягонае: Ной, кажучы: „Гэты пацеша нас ад работы нашае і ад атугі рук нашых ад зямлі, каторую пракляў СПАДАР. 30 I жыў Ламех, па нараджэнню ягоным Ноя, пяцьсот дзевяцьдзесят пяць год, і радзіў сыноў і дачкі. 31 I былі ўсі дні Ламехавы сямсот семдзесят сем год; і ён памер.

32 I было Ноем пяцьсот год, і нарадзіў Сэма, Хама а Яфэта.

6 I сталася, як людзі пачалі мнажыцца на зямлі, і дачкі радзіліся ў іх; 2 I пабачылі сынове Божыя дачкі людзкія, што яны харошыя, і ўзялі іх сабе за жонкі, з усіх, каторыя яны абралі. 3 I сказаў СПАДАР: „Ня будзе Дух Мой трываць у людзіне вечна ў ваблудах ейных; бо яна цела; і будуць дні ейныя сто дваццаць год”.

4 Нефілімы былі на зямлі тых дзён, і таксама просьле тога, як сынове Божыя ўходзілі да дачок людзкіх, і яны ім радзілі. Гэта дужасілы, спрадвеку галасьлівыя людзі.

5 I пабачыў Бог, што множасьць ліха людзкога на зямлі, што ўсякага стварэння думаньні сэрца ягонага адно празь ліха ўвесь дзень. 6 I жалеў СПАДАР, што ўчыніў людзіну на зямлі, і смуціўся ў сэрцу Сваім. 7 I сказаў СПАДАР: „Выцераблю людзіну, каторую Я стварыў, зь віду зямлі, ад чалавека аж да статку, аж да паўзуна і аж да птушкі нябёснае; бо жалею, што Я іх учыніў”.

8 А Ной прыдбаў ласку ў ваччу СПАДАРОВЫМ.

9 Вось род Ноеў: Ной быў чалавек справядлівы, беззаганны быў у сваіх пакаленьнях; з Богам хадзіў Ной.

10 Ной нарадзіў трох сыноў: Сэма, Хама а Яфэта.

11 Але зямля папсавалася перад Богам; і напоўнілася зямля ліхадзействам. 12 І бачыў Бог зямлю; і во, яна папсаваная, бо ўсякае цела папсавала дарогу сваю на зямлі.

13 І сказаў Бог Ною: „Канец усякага цела прыходзе перад Ім-ною; бо зямля напоўнілася ад іх ліхадзействамі; і вось, Я збюраю іх із зямлі. 14 Зрабі сабе караб із дзерва гофер, прадзелы зрабі ў караблю, і асмалі яго смалою ўнутры й знадворку. 15 І гэтак зрабі яго: трыста локцяў даўжыня карабля, пяцьдзесят локцяў шырыня яго, а вышыня яго трыццаць локцяў. 16 Адтуліну зрабі ў караблю, і ў локаць сконч яе ўтары, і дзьверы карабля зрабі з боку яго; сподняе, другое й трэйцае пятры зрабі ў ім. 17 І вось, Я навяду патупу водную на зямлю, выгубіць усялякае цела, у якім ёсць дух жыцця, пад нябёсамі; усе, што ёсць на зямлі, сканае. 18 І ўстанаўлю змову Сваю з табою, і ўвайдзеш у караб ты, і сыны твае, і жонка твая, і жонкі сыноў тваіх з табою. 19 А з усяе жывёлы ўсякага цела па двое з кажнае ўвядзеш у караб, каб іх жывых захаваць із сабою: самец і саміца будуць. 20 З птушкі падле роду ейнага, і з статку падле роду ягонага, і з усіх паўзуноў зямлі падле роду іхнага, з усіх па пары ўвайдуць да цябе, каб засталіся жывыя. 21 Ты ж вазьмі сабе з усялякае еміны, якою жывяцца, і зьбяры да сябе, і будзе яна табе й ім ежаю”.

22 І зрабіў Ной; падле ўсёга, як расказаў Бог яму, так ён і зрабіў.

7 І сказаў Спадар Ною: „Увай-
дзі ты і ўвесь дом твой у ка-

раб; бо Я цябе бачыў справядлівым перад Сабою ў родзе гэтым. 2 З усёга таго статку чыстага вазьмі сабе сем а сем, мужчынскае й жаночкае плоці. А із статку, што нячысты ён, па двое, мужчынскае й жаночкае плоці. 3 Таксама з птушкі нябёснае сем а сем, самца й саміцу, каб захаваць плямя на віду ўсяе зямлі; 4 Бо ў канцу сямёх дзён Я спущу дождж на зямлю сорок дзён і сорок ночаў; і выгублю ўсі істы, якія ўчыніў, зь віду зямлі.

5 І Ной зрабіў усе падле таго, што СПАДАР казаў яму. 6 І Ною было шасьцьсот год, і патопа была вадою па ўсёй зямлі. 7 І ўвайшоў Ной, і сыны ягоныя, і жонка ягоная, і жонкі сыноў ягоных із ім у караб ад віду водаў патуны. 8 І із статку чыстага, і із статку нячыстага, і з птуства, і з усёга поўзаючага па зямлі. 9 Парамі, парамі прыйшлі яны да Ноя ў караб, самец і саміца, як казаў Бог Ною. 10 І было ў канцу сямёх дзён, і воды патуны былі на зямлі.

11 Шасьцьсотнага году веку Ноевага, другога месяца, сямнанцатага дня таго ж месяца, гэтага дня покнулі ўсі жаролы бяздонья вялікага, і адтуліны нябёсных адчыніліся; 12 І быў дождж на зямлі сорок дзён і сорок ночаў. 13 Гэтага самага дня ўвайшоў у караб Ной а Сэм, Хам а Яфэт, сыны Ноевы, і жонка Ноева, і тры жонкі сыноў ягоных із ім. 14 Яны, і ўсялякая жывёла падле роду свайго, і ўсялякая статчына падле роду свайго, і ўсялякія паўзуны поўзаючыя па зямлі падле роду іхнага, усе птуства падле роду іхнага, усі крылатыя. 15 І ўвайшлі да Ноя ў караб па пары, па пары з усялякага цела, у каторага дух жыцця. 16 І тыя, што ўвайшлі, самец і саміца з усялякага цела ўвайшлі, як

казаў яму Бог. I зачыніў СПАДАР за ім.

17 I была́ патопа сорок дзён на зямлі, i памнажыліся воды, i паднялі караб, i ён узняўся над зямлёю. 18 I дужэлі воды, i павялічаліся вельмі на зямлі; i караб плаваў па відзе водаў. 19 I воды падушэлі вельмі а вельмі на зямлі, i пакрылі ўсі горы высокія, якія пад усімі нябёсамі. 20 На пятнанцаць локцяў дагары падушэлі воды i пакрылі горы. 21 I сканала ўсялякае цела, што кратаецца па зямлі, у птустве, i ў статку, i ў зьвярох, у вусіх паўзунох, што поўзаюць па зямлі, i ўсі людзі. 22 Усе, што мела дыханьне духа жыцця ў ноздрах сваіх, усе, што на сухаземе, памерла. 23 I выгубіў Бог усе стварэньне, што на відзе зямлі, ад людзіны аж да статчыны, аж да паўзуна i аж да птушкі нябёснае, усе выгублена ізь зямлі: i застаўся толькі Ной i што было зь ім у карабю. 24 I дужэлі воды над зямлёю сто i пяцьдзясят дзён.

8 I ўспомнеў Бог Ноя, i ўсю жывёлу, i ўвесь статак, i што былі зь ім у карабю; i правёў Бог вецер па зямлі, i апалі воды. 2 I запёрліся жаролы бяздонья i адтуліны нябёсна, i скончыўся дождж ізь нябёсаў. 3 I зварахаліся воды ізь зямлі спакваля, i пачало менець водаў па сту пяцьдзясят днёх.

4 I спыніўся караб сёмага месяца на горах Арарат. 5 I водаў менела спакваля да дзясятага месяца; першага дня дзясятага месяца былі відаць вярхі гораў.

6 I было пры канцу сараку дзён: i адчыніў Ной акно карабля, зробленае ім. 7 I паслаў грутана, каторы выляпеў, адлятаў i прылятаў, пакуль ня высажлі воды на зямлі. 8 I паслаў ад сябе галубу, каб абачыць, ці паменелі воды на відзе

зямлі. 9 I не знайшла галуба месца прыпынку ступе нагі свае, i зьвярнулася да яго да карабля; бо воды былі на відзе ўсяе зямлі; i ён выцягнуў руку сваю, i ўзяў яе, i прыняў да сябе да карабля. 10 I паждаў яшчэ сем дзён іншых, i ўзноў паслаў галубу з карабля. 11 I прыбыла да яго галуба ўвечары; i во, ушчыкнены аліўны ліст у дзеўбе ў яе: i Ной даведаўся, што вада апала ізь зямлі. 12 I ён паждаў яшчэ сем дзён іншых, i паслаў галубу, i яна ўжо не зьвярнулася да яго болей.

13 I было шасьцёсот першага году першага дня першага месяца: высахла вада на зямлі; i адняў Ной пакрыцьце карабля, i глянуў, i во, абсох від зямлі. 14 I другога месяца, на дваццаць сёмы дзень месяца высах від зямлі.

15 I казаў Бог Ною, кажучы: 16 „Выйдзі з карабля ты, i жонка твая, i сыны твае, i жонкі сыноў тваіх із табю. 17 Усю жывёлу, што з табю, з усялякага цела, у птустве а ў статку а ў вусіх паўзунох, што поўзаюць па зямлі, выведзі із сабою: хай рояцца яны па зямлі, i хай плодзяцца а множацца на зямлі”.

18 I выпшаў Ной, i сыны ягоныя, i жонка ягоная, i жонкі сыноў ягоных ізь ім. 19 Кажная жывёла, кажны паўзун, i ўсе птуства, усе, што кратаецца на зямлі, подле радзімаў сваіх вышлі з карабля.

20 I збудаваў Ной аброчнік СПАДАРУ; i ўзяў з усялякага статку чыстага, i з усёга птуства чыстага, i аброк усепапеньне на аброчніку тым. 21 I пачуў СПАДАР прыемныя пахі, i сказаў СПАДАР у сэрцу Сваім: „Ня буду болей праклінаць зямлі за людзіну, бо творства сэрца людзкога лікое з маладосьці яго; i ня зражу болей усяго жывучага, як Я зрабіў. 22 Адгэтуль, пакуль зямля трымаць будзе, сяў-

ба й жніво, і сьцюжа й вад, і лета й зіма, і дзень і ноч не перастаюць.

9 І дабраславіў Бог Ной а сыноў ягоных, і сказаў ім: „Пладзіцеся а множчась а напаўняйце зямлю. 2 І боязьне вас, і дрыжэньне перад вамі будзе ў вусей жывёле зямлі, і ўсёй птушцы нябёснай, у вусім, што кратаецца па зямлі, і ў вусей рыбе морскай; у вашыя рукі адданы яны. 3 Усе, што кратаецца, што жывець, будзе вам на емя; як зялснiва траўнае даў Я вам усе. 4 Толькі цела з душою, крыві яго-нага, ня ежча. 5 Я ж спаганю і кроў душаў вашых, спаганю ад усялякае жывёлы, і ад рукі людзіны, ад рукі брата ягонага спаганю душу людзіны. 6 Хто разальлець кроў чалавека, таго кроў разальлеца чалавека; бо на абраз Божы ўчыніў чалавека. 7 І вы пладзіцеся а множчась; ройцеся на зямлі і множчась на ёй”.

8 І казаў Бог Ной а сыном ягоным із ім, кажучы: 9 „І Я, вось, Я, пастанаўлю змову Сваю з вамі а з патомствам вашым па вас, 10 І з усялякаю істаю дыхаючаю, каторая з вамі, з птуствам, із статкам, і з усёй жывёлаю земнаю, каторая ў вас, — з усімі, што вышлі з карабля, з усёй жывёлаю зямлі; 11 І пастанаўлю змову Сваю з вамі, і ня будзе болей выцята ўсялякае цела водамі патопы, і ня будзе ўжо патопы на зьнішчэньне зямлі”.

12 І сказаў Бог: „Во знак змовы, каторую Я даю меж Імною і меж вамі, і меж усялякаю істаю дыхаючаю, каторая з вамі, на роды вечныя. 13 Вясёлку Сваю даў Я ў болцы, і будзе яна знакам змовы меж Імною і меж зямлёю. 14 І будзе, як Я навяду хмарную болку на зямлю, і відаць будзе вясёлка ў болцы: 15 І Я ўспомню змову Сваю, каторая меж Імною і меж вамі, і меж усялякай істаю дыхаючаю ў усялякім

цэле; і наперад ня будуць воды патопаю на зьнішчэньне ўсяго цела. 16 І будзе вясёлка ў болцы, і Я ўбачу яе, каб успомнець змову вечную меж Бога й меж усякае душы жывое ў вусякім цэле, каторая на зямлі”. 17 І сказаў Бог Ной: „Во знак змовы, каторую Я пастанавіў меж Сабою і меж усякім цэлам, каторае на зямлі”.

18 І былі сыны Ноевы, што вышлі з карабля: Сэм, Хам а Яфэт. А Хам, — ён ацц Канаанаў. 19 Трох гэтых сыноў Ноевых, і ад гэтых пашырыліся па ўсёй зямлі.

20 І пачаў Ной быць ралейнікам, і пасадзіў віно. 21 І выпіў ён із віна, і ўпіўся, і загаліўся сярод будана свайго. 22 І абачыў Хам, ацц Канаанаў, голасьць айца свайго, і расказаў двум братом сваім вонках. 23 І ўзяў Сэм а Яфэт адзежыну, і палажылі яе на плечы абодвых, і пайшлі задам, і накрылі голасьць айца свайго; віды іхныя былі абернены назад, і голасьці айца свайго ня бачылі. 24 І прачхнуўся Ной ад віна свайго, і даведаўся, што ўчыніў над ім сын ягоны малы;

25 І сказаў: „Пракляты Канаан, слуга слугаў будзе ён у братоў свайгох”. 26 І сказаў: „Дабраславёны СПАДАР Бог Сэмаў; і будзе Канаан слугою яму. 27 Няхай пашыра Бог Яфэта, і будзе жыць ён у будадох Сэмавых; і будзе Канаан слугою яму”.

28 І жыў Ной просьле патопы трыста пяцьдзясят год. 29 І было ўсіх дзён Ноевых дзевяцьсот пяцьдзясят год; і ён памер.

10 І во роды сыноў Ноевых: Сэма, Хама а Яфэта. І нарадзіліся ў іх дзеці просьле патопы.

2 Сынове Яфэтавы: Гомер а Магог а Мадай а Яван а Фувал а Меліхх а Фірас. 3 І сыны Гомераы: Аскеназ а Рыфат а Фогарма. 4 І сыны Явановы: Еліса а Фарыс, Кітым а Доданім. 5 Ад гэтых апры-

чыліся абтокі народаў у землях іхных, кажны падле мовы свае і падле плямёнах сваіх, у народах сваіх.

6 I сыны Хамавы: Куш а Міцраім а Фут а Канаан. 7 I сынове Кушавы: Сэва а Гавіла а Саўта а Рама а Саўтэха. I сыны Рамавы: Шэва а Дэдан. 8 I Куш нарадзіў Німрода: гэты пачаў быць дужасілам на зямлі. 9 Ён быў дужы палюнічы перад відам СПАДАРОВЫМ; затым кажуць: „Дужы палюнічы, як Німрод перад відам СПАДАРОВЫМ”. 10 I быў пачатак гаспадарства ягонага: Бабілён а Эрэх а Аккад а Халне, у зямлі Шынар. 11 З тае зямлі вышаў Асур, і збудаваў Ніневу, і места Рэговоф. Калаг, 12 I Рэсэн памеж Ніневы й Калагі; гэта тое места вялікае. 13 I Міцраім нарадзіў Лудымы а Анамімы а Легавімы а Нафтугімы. 14 А Патрусымы а Каслугімы, адкуль выплілі Пілішчане, а Кафторымы.

15 I Канаан нарадзіў Сыдона, першароднага свайго, а Гэта 16 А Евусэя а Аморэя а Гергесэя 17 А Гівея а Арка а Сыня 18 А Арвада а Цэмара а Гамафа. А потым пашырыліся плямёны Канаанавы. 19 I была гравіца Канаана ад Сыдону, ідучы на Герар, аж да Газы, ідучы на Содому, Гомору, Адму а Цэвуім аж да Ляшы. 20 Гэта сынове Хамавы, падле плямёнаў сваіх, падле моваў сваіх, па краёх сваіх і народах сваіх.

21 I Сэм — у яго таксама нарадзіліся дзеці, ён быў ацец усіх сыноў Гэверавых і старшы брат Яфэтаў. 22 Сынове Сэмавы: Елам а Асур а Арпаксад а Луд а Арам. 23 А сыны Арамовы: Уц а Гул а Гефера а Маш. 24 I Арпаксад нарадзіў Шалага, Шалаг нарадзіў Эвера. 25 У Эвера нарадзіліся два сыны; імя аднаго Фалек, бо за дзён ягоных зямля была падзелена, і імя брата Ягонага Ёктан. 26 I Ёктан

нарадзіў Алмодана а Шалефа а Хацармавефа а Ераха 27 А Гадо-рама а Узала а Дыклу 28 А Овала а Авімеля а Шэву 29 А Офіра а Гавілу а Ёвава; усі гэта сынове Ёктановы. 30 I былі сялібы іхныя ад Мешы, ідучы на Сэфар, гару ўсходнюю. 31 Гэта сынове Сэмавы, падле плямёнаў сваіх, падле моваў сваіх, па краёх сваіх, у народах сваіх.

32 Гэта плямёны сыноў Ноевых, падле радзімаў сваіх, і ў народах сваіх. Ад іх пашырыліся народы па зямлі па патопе.

11 I была ўся тая зямля аднае мовы і адных словаў. 2 I было, як яны падарожжавалі з усходу, яны знайшлі раўніну ў зямлі Шэнар і асяліліся там. 3 I казалі адзін аднаму: „Дайце наробім цэглы і чыста выпалім”. I мелі цэглу замест каменя, а земляную смалу замест вапны. 4 I казалі яны: „Дайце выбудуйма сабе места а вежу, а верх ягоны ў нябёсах; і ўчыніма сабе імя, каб не расьцярушыцца па віду ўсяе зямлі”. 5 I зьпоў СПАДАР паглядзець гэтага места а вежы, што будавалі сынове людзкія. 6 I сказаў СПАДАР: „Вось, адзін люд і адна ў вусіх мова; і вось што пачалі яны рабіць, і ня ўздэргацца яны ад усёга, што маюцца рабіць. 7 Дайце зьйдзіма й памяшайма там мову іхную так, каб адзін не разумеў мовы другога”. 8 I расьцярушыў іх СПАДАР адтуль па відзе ўсяе зямлі, і яны перасталі будаваць тое места. 9 Затым названа імя ягонае Бабілён, бо там памяшаў СПАДАР мову ўсяе зямлі, і стуль расьцярушыў іх СПАДАР па ўсім відзе зямлі.

10 Вось роды Сэмавы: Сэму было сто год, і нарадзіў Арпаксада за два гады па патопе. 11 I жыў Сэм, па нараджэньню Арпаксада, пяцьсот год, і радзіў сыноў і дачкі.

12 I Арпаксад жыў трыццаць

пяць год, і нарадзіў Шалага. 13 І жыў Арпаксад, па нараджэньню Шалага, чатырыста тры гады, і радзіў сыноў і дачкі.

14 І Шалаг жыў трыццаць год, і нарадзіў Эвера. 15 І жыў Шалаг, па нараджэньню Эвера, чатырыста тры гады, і радзіў сыноў і дачкі.

16 І жыў Эвер трыццаць чатыры гады і нарадзіў Фалека. 17 І жыў Эвер, па нараджэньню Фалека, чатырыста трыццаць год і радзіў сыноў і дачкі.

18 І жыў Фалек трыццаць год, і нарадзіў Рэу. 19 І жыў Фалек, па нараджэньню Рэу, дзевяць год, і радзіў сыноў і дачкі.

20 І жыў Рэу трыццаць два гады, і нарадзіў Сэруга. 21 І жыў Рэу, па нараджэньню Сэруга, дзевяць сем год, і радзіў сыноў і дачкі.

22 І жыў Сэруг трыццаць год, і нарадзіў Нагора. 23 І жыў Сэруг, па нараджэньню Нагора, дзевяць год, і нарадзіў сыноў і дачкі.

24 І жыў Нагор дваццаць дзевяць год, і нарадзіў Фару. 25 І жыў Нагор, па нараджэньню Фары, сто дзевятнаццаць год, і радзіў сыноў і дачкі.

26 І жыў Фара семдзясят год, і нарадзіў Абрама, Нагора а Гарана.

27 І гэта роды Фаравы: Фара нарадзіў Абрама, Нагора а Гарана. І Гаран нарадзіў Лота. 28 І памер Гаран пры відзе Фары, айца свайго, у зямлі нараджэньня свайго, у Уру Хальдэйскім. 29 І паняў Абрам а Нагор сабе жонкі: імя жонкі Абрамовае Сорай; імя жонкі Нагоравае Мілка, дачка Гаранова, айца Мілчынага а айца Ісчынага. 30 А Сорай была няплодная, ня было ў яе дзецяняці.

31 І ўзяў Фара Абрама, сына свайго, і Лота, сына Гарановага, унука свайго, і Сорай нявестку сваю, жонку Абрама, сына свайго, і вышлі яны зь імі з Ура Хальдэйскага, каб ісьці да зямлі Канаан-

скае; і дайшлі да Гарану, і аселі там. 32 І было дзён жыцьця Фары дзевяцьце пяць год, і памер Фара ў Гаране.

12 І сказаў СПАДАР Абраму: „Ідзі сабе ізь зямлі свае, ад радні свае і з дому айца свайго да зямлі, каторую я пакажу табе. 2 І Я ўчыню цябе народам вялікім, і дабраслаўлю цябе, і ўзвялічу імя твае, і будзеш ты дабраславенства. 3 І дабраслаўлю дабраславячых цябе, а ўлегчымаючых цябе пракліну; і будуць дабраславенья ў табе ўсі радзімы зямлі”.

4 І пайшоў Абрам, як казаў яму СПАДАР, і зь ім пайшоў Лот. 5 І Абраму было семдзясят пяць год, як вышаў з Гарану. І ўзяў Абрам Сорай, жонку сваю, і Лота, брата-ніча свайго, усю маемасьць, каторую яны прыдбалі, і ўсякую душу, каторую яны прыдбалі ў Гаране; і вышлі ісьці да зямлі Канаанскае; і прышлі да зямлі Канаанскае. 6 І прайшоў Абрам па зямлі аж да месца Сыхема, аж да дубровы Морэ. І Канааняне тады ў зямлі.

7 І зьявіўся СПАДАР Абраму, і сказаў яму: „Насеньню твайму аддам Я зямлю гэту”. І збудаваў там аброчнік СПАДАРУ, КАТОРЫ зьявіўся яму.

8 І падаўся ён стуль да гары, на ўсход ад Бэт-Элю; і расьпяў будан свой так, што ад яго Бэт-Эль быў на захад, а Гай на ўсход; і збудаваў там аброчнік СПАДАРУ, і пагукаў у імя СПАДАРОВА. 9 І падаўся Абрам далей і йшоў, кіруючыся на паўдня.

10 І была галадоў у зямлі. І зышоў Абрам да Ягіпту, пажыць там, бо вялікая галадоў у зямлі. 11 І было, як ён бліжыўся, каб прысьці да Ягіпту, і сказаў Сорай, жонцы сваёй: „Вось жа, я ведаю, што ты жонка пазорная. 12 І станецца, як Ягіпцяне пабачаць цябе, і скажуць: „Гэта жонка ягоная”, і заб'юць мяне,

а табе дадуць жыць. 13 Скажы, калі ласка, што ты імне сястра, каб імне добра было дзеля цябе, і каб жыва была душа мая перазь цябе". 14 І сталася, як увыйшоў Абрам у Ягіпет, і пабачылі Ягіпцыяне жонку, што яна вельмі пазорная; 15 Аба-чылі яе й княжаты Фараонавы, і паквалілі яе Фараону, і ўзята была тая жонка да дому Фараонавага. 16 І Абраму было добра дзеля яе; і быў у яго драбны й буйны статак, і аслы, і слугі, і нявольніцы, і асьліцы і вярблюды.

17 І выпцяў СПАДАР Фараона вялікімі вытнямі, і дом ягоны, за Сорай, жонку Абрамову. 18 І гукнуў Фараон Абрама, і сказаў: „Што гэта ты імне зрабіў? чаму не сказаў імне, што яна жонка твая. 19 Чаму ты сказаў: „Сястра мая яна"? І я ўзяў яе сабе за жонку. І цяпер во жонка твая: вазьмі яе й пайдзі". 20 І загадаў празь яго Фараон людзём, і выслалі яго, і жонку ягоную, і ўсе, што ў яго было. 13 І падняўся Абрам із Ягіпту, ён а жонка ягоная, і ўсё, што ў яго, і Лот із ім, на паўдня.

2 І быў Абрам вельмі багаты статкам а срэбрам а золатам. 3 І пайшоў у свае падарожжы ад паўдня і аж да Бэт-Элю, да гэнага месца, ідзе быў будан ягоны спачатку меж Бэт-Элю й Гаю, 4 Да месца гэнага аброчніка, каторы ён зрабіў там уперад; і гукнуў там Абрам у імя СПАДАРОВА.

5 І ў Лота, што хадзіў із Абрамам, было драбнаго й буйнога статку, і буданы. 6 І не магла зямля насіць іх, каб жыць разам, бо масьць іхная была вялікая, і не маглі яны жыць разам. 7 І была сварка меж пастухоў статку Абрамавага і пастухоў статку Лотовага; і Канаан і Ферэзэй жыў тады ў зямлі.

8 Затым сказаў Абрам Лоту: „Хай ня будзе сваркі памеж імню

й табою, і памеж пастухоў маіх і пастухоў тваіх, бо мы людзі-браты. 9 Ці ня ўся зямля перад табою? Адлучыся ж ад мяне: калі ты налева, дык я направа; а калі ты направа, дык я налева". 10 І ўзняў Лот вочы свае, і абачыў усю акаліцу Ёрданскую, каторая ўся наваднялася перад тым, як СПАДАР выгубіў Содому а Гомору; яна была, як сад Божы, як зямля Ягіпецкая, ідучы на Зоар. 11 І абраў сабе Лот усю гэтую акаліцу Ёрданскую; і крануўся Лот ад усходу. І разлучыліся яны адзін ад аднаго: 12 Абрам жыў у зямлі Канаанскай, а Лот асяліўся ў месцах гэнае акаліцы, і расьпяў буданы аж да Садома. 13 А жыхары Содомы лікія а грэшныя перад СПАДАРОМ вельмі.

14 І сказаў СПАДАР Абраму, просьле тога, як Лот адлучыўся ад яго: „Узьнімі ж вочы свае і глянь зь месца, ідзе ты, глянь на поўнач, і на паўдня, і на ўсход, і на захад. 15 Бо ўсю зямлю, каторую ты ба-чыш, табе дам Я і насеньню твайму аж на векі. 16 І ўчыню насеньне твае, як пыл земны; што калі хто можа палічыць пыл земны, дык і насеньне твае палічана будзе. 17 Устань, прайдзі гэтую зямлю ўдаўжкі і ўшыркі, бо Я табе дам яе.

18 І крануўся Абрам із буданом, і прышоў, і асяліўся ля дубровы Мамрэ, каторая ля Гэўрону; і збу-даваў там аброчнік СПАДАРУ.

14 І сталася за дзён Амрафела, караля Шэнарскага, Арыёха, караля Еласарскага, Кедорлаомера, караля Еламскага, і Фідала, караля Гоімскага, 2 Учынлі вайну з Ба-раю, каралём Содомскім, Біршаю, каралём Гоморскім, Шынавам, каралём Адмы, Шэмеверам, каралём Сэвойскім, і з каралём Беламскім, значыцца Зоарскім. 3 Усі яны злучыліся ў даліне Сыдым — яна ж Мора Салонае. 4 Двананцаць год яны служылі Кедорлаомеру, а тры-

нанцатага году спрадзіліся. 5 У чатырнаццатым годзе прышоў Кедорлаомер а каралі, каторыя зь ім, і пабілі Рэфаімаў уз Аптэроф-Карнаіме, і Зузымаў у Гаме, і Емімаў у Шаве-Ірафаіме, 6 І Горэеў на гары іхнай Сэіру, аж да Эл-парана, каторы на пустыні. 7 І зьвярнуліся, і прышлі да жарала Мішпат, каторы ёсьць Кадэс, і пабілі ўсе поле Амаліка, і таксама Аморэя, што жывец у Хаццон-Амары. 8 І вышаў кароль Содомскі, кароль Гоморскі, кароль Адмы, кароль Сэвоіскі і кароль Беламскі, значыцца Заорскі, і зладзіліся да вайны зь ім у даліне Сыддым, 9 Зь Кедорлаомерам, каралём Еламскім, і Фідалом, каралём Гоімскім, і Амрафелам, каралём Шэнарскім, і Арыёхам, каралём Еласарскім; чатырох каралёў супроці пяцёх. 10 У даліне ж Сыддым былі ямы, ямы смалыныя. І, пусціўшыся ўцекі, кароль Содомскі а Гоморскі ўваліліся ў іх. а засталыя ўцяклі на гару.

11 І забралі ўсю маемасьць Содомы а Гоморы, і ўсю еміну іхную, і адышлі. 12 І забралі Лота, брата ніча Абрамовага, і маемасьць ягоную, і пайшлі, а ён жыў у Содоме.

13 І прышоў уцеклы, і наказаў Абраму Гэбрэю, а ён жыў у дуброве Мамрэ, Аморэяніна, брата Эшколы а брата Анера, каторыя былі хаўрусьнікі Абрамовы. 14 І Абрам, пачуўшы, што ўзяты ў палон брат ягоны, узброіў гадунцоў сваіх, народжаных у дамове ягонай, трыста асьмідзяціх, і пагнаўся аж да Дана; 15 І падзяліўшыся супроці іх ночы, сам і слугі ягоныя, і пабіў іх, і гнаў іх аж да Говы, каторая налева ад Дамашку. 16 І зьвярнуў усю маемасьць, і Лота, брата свайго, і маемасьць ягоную зьвярнуў, таксама й жанкі, і люд.

17 І вышаў кароль Содомскі яму на пярэймы, як ён зьвярнуўся просьле пабіўца Кедорлаомера а кара-

лёў, што былі зь ім, у даліну Шаве — яна даліна каралёва.

18 І Мельхісэдэк, кароль Салімскі, вынес хлеб а віно. І ён сьвятар у Бога Навышшага. 19 І дабраславіў яго, і сказаў: „Дабраславіны Абрам ад Бога Навышшага, Валадара неба й зямлі; 20 І дабраславіны Бог Навышшы, Каторы перадаў нэпрыяцеляў тваіх у рукі твае”. І даў яму дзясяціну з усёга.

21 І сказаў кароль Содомскі Абраму: „Дай імне душы, а маемасьць вазьмі сабе”. 22 І сказаў Абрам каралю: „Я падыймаў рукі сваю да СПАДАРА Магучага, Навышшага, Валадара неба й зямлі, 23 што ад ніткі аж да рэменьчыка з вобую не вазьму з усёга твайго, і каб ты не сказаў: „Я забагаціў Абрама”.

24 „Апрача таго толькі, што зьелі маладзёны, і дзелі людзёў, што хадзілі з імнюю, Анера, Эшколы а Мамра; гэтыя возьмуць дзель сваю”.

15 Просьле гэтых стацьцяў было слова СПАДАРОВА да Абрама ў відзеці, кажучы: „Ня бойся, Абраме, Я пчыт твой; надгарода твая вельмі вялікая”. 2 Абрам сказаў: „Валадару СПАДАРУ, што Ты дасі імне? І я хаджу бязьдзетны; і дамавер мой, гэты Дамашчанін Елээр”. 3 І сказаў Абрам: „Во, Ты ня даў імне насеньня, і во, гадунцу дому майго спадзець спадак па імне”. 4 І во слова СПАДАРОВА да яго, кажучы: „Не спадзець твая маемасьць яму, але каторы выйдзе з нутра твайго, адзяржыць спадак твой”. 5 І вывеў яго вонкі, і сказаў: „Глянь жа на нябёсы і палічы гвезды, калі ты можаш злічыць іх”. І сказаў яму: „Так будзе твае насеньне”. 6 І паверыў СПАДАРУ, і Ён залічыў яму за справядлівасьць.

7 І сказаў яму: „Я СПАДАР, Каторы вывеў цябе з Ура Хальдэйскага, каб даць табе зямлю гэтую

на спадак". 8 Ён сказаў: „Валадару СПАДАРУ! па чым імне пазнаць, што яна імне спадзец?” 9 І сказаў яму: „Вазьмі Імне цяліцу трыгоднюю, і казу трыгоднюю, і барана трыгодняга, турка а галубянё”. 10 Ён узяў гэтыя, расьсек іх па сярэдзіне і палажыў кожную часць супроці другое; а птушкі не расьсек. 11 І зьляцелі дзярлівыя птушкі на трупы, але Абрам адганяў іх.

12 І было, як сонца заходзіла, і глыбокі сон напаў на Абрама; і вось жак а цямнота вялікая напала на яго. 13 І сказаў Абраму: „Ведай напэўна, што прыходным будзе насеньне твае ў зямлі не сваёй, і зробіць слугамі іх, і будуць уціскаць іх чатырыста год. 14 І таксама тый народ, катораму яны будуць служыць, Я судзіць буду; і просьле гэтага яны выйдуць із вялікай маемасьцяй. 15 І ты прыздэш да айцоў сваіх у супакою, будзеш пахаваны ў старасьці добрай. 16 І чацьвертас пакаленьне зьвернецца сюды, бо ня супоўнае бяспраўе Аморэя дагэтуль”. 17 І было, як сонца зайшло, і цемрадзь была, і во, печны дым і паламя агню прайшлі памеж расьсечаных гэтых.

18 Таго ж дня ўчыніў СПАДАР змову з Абрамам, кажучы: „Насеньню твайму Я даў зямлю гэтую, ад ракі Ягіпецкае аж да вялікае ракі, ракі Еўфрату: 19 Кіняніна а Кенезэя а Кадмонэя 20 А Гэціча а Ферэзэя а Рэфаіма 21 А Аморэя а Канааняніна а Гергесэя а Евусэя.

16 А Сорай, жонка Абрамова, не радзіла яму. І ў яе была нявольніца, Ягіпцянка, а імя ейнае Гагар. 2 І сказала Сорай Абраму: „Вось жа, замкнуў імне СПАДАР, каб імне не радзіць; уйдзі ж да нявольніцы мае: можа я збудую ад яе”. І паслухаў Абрам голасу Сорайнага. 3 І ўзяла Сорай, жонка Абрама, Гагар Ягіпцянку, ня-

вольніцу сваю, пад канец дзесяцёх год быцьця Абрамавага ў зямлі Канаанскай, і дала яе Абраму, мужу свайму, за жонку. 4 Ён увыйшоў да Гагары, і яна зачала. Абачыўшы, што зачала, і ўлегчы замела спадарыню сваю ў ваччу сваім. 5 І сказала Сорай Абраму: „Крыўда мая ад цябе; я аддала нявольніцу сваю ў улоньне твае; а яна, абачыўшы, што зачала, і ўлегчы замела мяне ў ваччу сваім; няхай судзе СПАДАР меж імною і меж табою”. 6 І сказаў Абрам Сорай: „Вось, нявольніца твая ў руцэ твай: рабі з ёю, што добра ў ваччу твай”. І ўціскала яе Сорай, і яна ўцякла ад віду ейнага.

7 І знайшоў яе Ангіл СПАДАРОЎ ля жарала вады на пустыні, ля тога жарала на дарозе да Сур. 8 І сказаў: „Гагар, нявольніца Сорайна! скуль ты прышла й куды йдзеш?” Яна адказала: „Ад віду Сорайнага, спадарыні свае, я ўцякаю”. 9 І сказаў ёй Ангіл СПАДАРОЎ: „Зьвярніся да спадарыні свае і паддайся пад яе рукі”. 10 І сказаў ёй Ангіл СПАДАРОЎ: „Памнажаючы памнажў насеньне твае, аж нельга будзе й зьлічыць яго з прычыны множасьці”. 11 І сказаў ёй Ангіл СПАДАРОЎ: „Вось, ты цяжарная, і народзіш сына, і назавеш імя яго Ізмайла, бо пачуў СПАДАР уціск твой. 12 І ён будзе дзікі чалавек; рука ягоная на ўсіх, і рука ўсіх на ім; перад відам усіх братоў сваіх жыць будзе ён”. 13 І назвала імя СПАДАРА, Каторы гукаў да яе: Ты Эль-Роі (Ты Бог бачачы мяне). Бо сказала яна: „Ці ня тут я глядзела за бачачым мяне”. 14 Затым завецца гэта жарало: Беэр-Лахай-Роі. Вось яно меж Кадэсу й Барэду.

15 І нарадзіла Гагар Абраму сына; і назваў Абрам імя сына свайго, каторага нарадзіла Гагар: Ізмайла. 16 І Абраму было асьмідзясят

шэсьць год, як Гагар нарадзіла Ізмайлу Абраму.

17 І было Абраму дзевяцьдзясят год, і зьявіўся СПАДАР Абраму і сказаў яму: „Я Эль-Шадаі (Бог Усемагучы); хадзі перад відам Маім і будзь беззаганны; 2 І дам змову Сваю меж Сабою й табою, і размножу цябе вельмі а вельмі”. 3 І паў Абрам ніцма на від свой, і гутарыў Бог ізь ім, кажучы: 4 „Я — во змова Мая з табою: і ты будзеш айцом множасьці народаў. 5 І наперад ня будзе звацца імя твае Абрам; але будзе табе імя: Абрагам; бо айцом шмат народаў учыню цябе; 6 І распладжу ж цябе вельмі, вельмі, і пашыру цябе ў народы, і каралі зь цябе выйдучь; 7 І ўстанаўлю змову Сваю меж Імною й табою і меж насеньням тваім просьле цябе ў родах ягоных, на змову вечную, каб быць табе Богам і насеньню твайму просьле цябе; 8 І дам табе і насеньню твайму просьле цябе зямлю падарожжаванья твайго, усю зямлю Канаанскую, у дзяржаньне вечнае; і буду ім Богам”.

9 І сказаў Бог Абрагаму: „І ты змову маю дзяржы, ты й насеньне твае просьле цябе ў родах сваіх. 10 Гэта ёсьць змова Мая, каторую вы будзеце дзяржаць памеж Імною і памеж вамі і памеж насеньням тваім просьле цябе: няхай будзе абрэзаны ў вас кажны мужчына. 11 І абрэжча канцавую скурку плоці вашае, і будзе знакам змовы памеж Імною й вамі. 12 І асьмёх дзён няхай будзе абрэзаны кажны мужчына ў родах вашых, народжаны ў дамове і куплены за срэбра ў усякага чужаземца, каторы не з насеньня твайго. 13 Канечне няхай будзе абрэзаны народжаны ў дамове тваёй і куплены за срэбра твае, і будзе змова Мая на целе вашым на змову вечную. 14 А неабрэзаны

мужчына, каторы не абрэжа канцавое скуркі плоці свае, і будзе выгублена душа тая з народу свайго; бо ён змову Маю ўзрушыў”.

15 І сказаў Бог Абрагаму: „Сорай, жонку сваю, не заві імя яе Сорай; але Сорра імя ейнае. 16 Я дабраслаўлю яе і таксама дам ад яе табе сына; і дабраслаўлю яе, і будзе ў народы, і каралёве людаў зь яе будучь”. 17 І паў Абрагам на від свой, і сьмяіўся, і сказаў у сэрцу сваім: „Нягож стагоддзям народзіцца, і Сорра дзевяцьдзясятгодняя нягож народзе?” 18 І сказаў Абрагам Богу: „О, хоць бы Ізмайла быў жыў перад відам Тваім”. 19 І сказаў Бог: „А вось, Сорра, жонка твая, народзе табе сына, і ты назавеш імя яго: Ісак; і ўстанаўлю змову Сваю зь ім на змову вечную, насеньню ягонаму просьле яго. 20 І праз Ізмайлу Я пачуў цябе, і вось, Я дабраслаўлю яго, і распладжу яго, і размножу вельмі а вельмі; двананцацёх князёў народзе; і Я ўчыню яго народам вялікім. 21 Але змову Сваю ўстанаўлю з Ісаком, каторага народзе табе Сорра гэтай самай парой на налёцьце”. 22 І скончыў мовіць ізь ім, і ўзьняўся Бог над Абрагамам.

23 І ўзяў Абрагам Ізмайлу, сына свайго, і ўсіх народжаных у дамове сваёй, і ўсіх купленых за срэбра свае, кажнага мужчыну зь людзёў дамовы Абрагамавае; і абрэзаў цела скуркі іх таго самага дня, як гутарыў зь ім Бог. 24 Абрагаму было дзевяцьдзясят дзевяць год, як была абрэзана скурка плоці ягонае. 25 А Ізмайлу, сыну ягонаму, было трынанцаць год, як была абрэзана канцавая скурка плоці ягонае. 26 Таго самага дня былі абрэзаны Абрагам а Ізмайла, сын ягоны; 27 І ўсі людзі дамовы ягонае, народжаныя ў дамове й купленыя за срэбра ў чужаземцаў былі абрэзаны зь ім.

18 І зьявіўся яму СПАДАР у дуброве Мамрэ, а ён сядзеў ля ўходу да будана ў дзянны вад. 2 Ён узьняў вочы свае, і глянуў, і во, тры мужы стаяць перад ім. І абачыў, і пабег ад уходу да будана наўпярэймы ім, і пакланіўся да зямлі. 3 І сказаў: „Спадару! калі ж я знайшоў ласку ў ваччу Тваім, калі ласка, ня мінай слугі Свайго. 4 І возьмуць троху вады, і абмыюць ногі вашыя; і прыхініцеся пад гэтым дзервам. 5 А я возьму лусту хлеба, і вы пасілкуеце сэрцы вашыя; потым пройдзеце; бо дзеля гэтага вы прайшлі міма слугі вашага”. Яны казалі: „Рабі так, як казаў”. 6 І пабарзьдзіў Абрагам да будана, да Сорры, і сказаў: „Барзьдзей тры меркі мукі найлепшае рашчыні, і сьпячы сачнёў”. 7 І да стады пабег Абрагам, і ўзяў цялё кунежнае а добрае, і даў малцу, і пабарзьдзіў прыгатаваць яго. 8 І ўзяў масла а малака, і цялё, якое прыгатаваў, і паставіў перад імі, і сам стаяў ля іх пад дзервам. І яны елі.

9 І казалі яму: „Дзе Сорра, жонка твая?” Ён адказаў: „Тут, у будане”. 10 І сказаў: „Я напэўна зьвярнуся да цябе згодна з парою жыцця, і во, сын у Сорры, жонкі твае”. А Сорра слухала ля ўходу да будана, а гэта было адзаду яго. 11 Абрагам жа й Сорра былі старыя, увыйшлі ў гады; перастала быць у Сорры звычайнае жаночкае. 12 І сьміялася Сорра ў нутру, кажучы: „Просьле тога, як я зьявля, будзе імне любата? і спадар мой стары”. 13 І сказаў СПАДАР Абрагаму: „Чаму сьміялася Сорра, сказаўшы: „Нягож я запраўды нараджу — а я ж старая?” 14 Ці ё што цяжкое СПАДАРУ? У прызначаным часе Я зьвярнуся да цябе падле пары жыцця, і ў Сорры сын”. 15 І заперачыла Сорра, кажучы: „Я ня сьміялася,” бо яна

лякалася. Але Ён сказаў: „Не, ты сьміялася”.

16 І ўсталі стуль тыя мужы, і глядзелі на від Содомы. Абрагам жа пайшоў із імі, каб прапусьціць іх.

17 І СПАДАР сказаў: „Ці скаваю Я ад Абрагама, што Я раблю? 18 І Абрагам запраўды стане народам вялікім а магутным, і будуць дабраславёныя ў ім усі народы зямлі; 19 Бо Я знаю яго, што раскажа ён дзяцём сваім і дамове сваёй просьле сябе, і будуць дзяржаць дарогу СПАДАРОВУ, чыніць справядлівасьць а суд, каб мог здойсьніць СПАДАР Абрагаму, што гўкаў празь яго”.

20 І сказаў СПАДАР: „Во крык Содомы а Гоморы, бо вялікі ён, і грахі іхныя, бо вельмі яны цяжкія. 21 Зыйду ж а пагляджу, ці згодна з крыкам, каторы прыходзе да Мяне, учынілі яны супоўна, а калі ня так, дык буду ведаць”.

22 І абярнуліся мужы адгэнуль, і пайшлі да Содомы. Абрагам жа яшчэ стаяў перад СПАДАРОМ.

23 І даблжыўся Абрагам, і сказаў: „Нягож Ты загубіш справядлівага зь нявернікам? 24 Мож а пяцьдзясят справядлівых сярод места? Нягож Ты загубіш, і не даруеш месту дзеля пяцьдзясят справядлівых, што ўнутры ў яго? 25 Крый Божа, каб Ты ўчыніў такі ўчынак, каб Ты зрабіў сьмерць справядліваму зь нявернікам, і будзе як справядлівы так і няверны: Крый Божа! Ціж Судзьдзя ўсёе зямлі ня ўчыне суду?” 26 І СПАДАР сказаў: „Калі я знайду ў Содоме пяцьдзясят справядлівых унутры места, то Я дарую ўсяму месцу дзеля іх”. 27 І адказаў Абрагам, і сказаў: „Вось жа я быў адважыўшыся гўкаць Валадару, а я — пыл а попел. 28 Мож а стане пяцёх да пяцьдзясят справядлівых, нягож Ты выгубіш дзеля пяцёх усё месца?” Ён сказаў: „Ня выпублю, калі

знайду там сараку пяцёх". 29 І да-
лей яшчэ гўкае да Яго, і сказаў:
„Можа знойдзецца там сорака". Ён
сказаў: „Ня ўчыню і дзеля сара-
ку". 30 І сказаў: „Няхай ня гне-
ваецца Валадар, і я буду гўкаць:
можа знойдзецца там трыццацёх".
Ён сказаў: „Ня ўчыню, калі знайду
там трыццацёх". 31 І сказаў: „Вось
жа, я важыўся гўкаць Валадару:
можа знойдзецца там дваццацёх?"
Ён сказаў: „Ня выгублю дзеля
дваццацёх". 32 І сказаў: „Няхай жа
ня гневаецца Валадар, і я буду гў-
каць яшчэ адно гэты раз: можа
знойдзецца там дзесяцёх?" Ён ска-
заў: „Ня выгублю дзеля дзесяцёх".

33 І адышоў СПАДАР, скончыў-
шы гутарыць із Абрагамам, і Аб-
рагам зьвярнуўся на свае месца.

19 І прышлі тыя два ангiлы да
Садомы ўвечары, а Лот сядзеў
у браме Содомы. І абачыў Лот, і
ўстаў ім наўпярэймы, і пакланіўся
чалом да зямлі. 2 І сказаў: „Вось
жа, калі ласка, спадары мае! зьвяр-
ніце ж да дому слугі свайго, і пе-
раначуйце, і ўмыйце ногі свае, а на-
раніцы ўстанеце й пойдзеце ў даро-
гу сваю". І яны адказалі: „Не, але
на вуліцы мы пераначуем". 3 І ён
іх надта прынукаў; і яны завярну-
ліся да яго, і прышлі да гасподы
ягонае, і ён зрабіў ім пачостку, і
праснакі сьпёк, і яны елі. 4 Перш
чымся ляглі яны, і людзі месціі,
людзі садомскія, ад хлапца аж да
старога, увесь люд із кажнага кан-
ца, абступілі дом. 5 І пагукiлі Ло-
та, і сказалі яму: „Ідзе тыя людзі,
што прышлі да цябе гэтае ночы?
Вывядзі іх да нас; і мы пазнаем
іх". 6 І вышаў да іх Лот да ўходу,
і дзверы запер за сабою. 7 І сказаў
ім: „Браты мае, калі ласка, ня чы-
ніце ліха. 8 Вось жа, у мяне дзве
дачкі, каторыя не пазналі мужа, ва-
лей я выведу іх да вас, і рабіце зь
імі, як зьлюб у вачох вапшых, адно

людзём гэтым не рабіце нічога, бо
яны прышлі пад сьцень столі мае".
9 І яны сказалі: „Хадзі далей!" І
казалі: „Во, гэты адзін прышоў па-
дарожжаваць, і важна судзіць! Ця-
пер мы горш зробім із табою, чым-
ся зь імі". І прыставалі вельмі да
чалавека гэтага, да Лота, і бліжы-
ліся, каб выламіць дзверы. 10 Та-
ды мужы тыя выцягнулі рукі свае,
і ўвялі Лота да сябе ў дом, і дзве-
ры заперлі; 11 А мужоў тых, што
былі ля ўходу дому, пазаражалі ня-
віснасьцю, ад малога аж да боль-
шага, і стамаваліся яны знайсць
ўход.

12 І сказалі тыя мужы Лоту:
„Яшчэ хто ў цябе ё тут? Зяць
а сынове твае а дачкі твае а ўсі, хто
ў цябе ў месьце, выведзі з гэтага
месца; 13 Бо губім мы гэтае месца,
бо павялічыўся крык іхны перад
відам СПАДАРА, і паслаў нас СПА-
ДАР выгубіць яго". 14 І вышаў
Лот, і гутарыў із зяцямі сваімі, ка-
торыя былі ўзяўшы дачкі ягоныя,
і сказаў: „Устаньце, выйдзіце з гэ-
тага месца, бо СПАДАР выгубе гэ-
тае места". І быў ён быццам сьмі-
яўся ў вачох зяцёў сваіх.

15 І як узышла зара, і барздылі
ангiлы Лота, кажучы: „Устань,
вазьмі жонку сваю а дзве дачкі
свае, каторыя ёсьць, каб ты не пры-
лучыўся да бяспраўя гэтага места".
16 І ён агiляўся, і ўзялі моцна тыя
мужы за рукі яго, і за руку жон-
ку ягоную, і за руку дачкі ягоныя
— із спагады СПАДАРА да яго —
і вывялі яго, і паставілі яго вон-
ках места. 17 І было, як вывялі іх
вонкі, сказаў: „Уцякай дзеля ду-
шы свае: не азірайся назад і ня
прыстоюй, з усяе аколiцы гары
ўцякай, каб ты не прылучыўся".
18 І Лот сказаў: „Вось, ня так жа,
Спадары мае! 19 Вось жа, слуга
Твой знайшоў ласку ў ваччу Тваім,
і ўзьвялічыў міласэрдзе Твае, кат-

рае Ты ўчыніў з імною, што заста-
віў жывой душу маю; але я ня
буду магчы ўцячы на гару, каб
мяне не дагнала тая бяда, і мне не
памерці. 20 Вось жа, тут гэта места
блізка на ўдзекі туды, і яно малое,
пабягу ж я туды, ціж не малое яно,
— і будзе жыць душа мая". 21 І
сказаў яму: „Гля, Я ўсціў від твой
таксама і ў гэтым, каб ня вывяр-
нуць места, праз каторае ты гу-
каеш. 22 Спяшайся, уцякай ту-
ды; бо я не магу нічога ўчыніць,
пакуль ты ня дойдзеш туды". За-
тым і названа імя месца гэтага Цоар.
23 Сонца ўзышло над зямлёю, і Лот
прышоў да Цоару.

24 І СПАДАР лінуў дажджом на
Содому а Гомору серку а агонь ад
СПАДАРА зь нябёсаў, 25 І вывяр-
нуў месцы гэтыя, і ўсю аколiцу, і
ўсіх жыхараў местаў гэтых, і рась-
ліны зямлі.

26 І азiрнулася жонка ягоная
адзаду яго, і стала стаўпом солі.

27 І ўстаў Абрагам рана да мес-
ца, iдзе стаяў перад відам СПАДА-
РОВЫМ. 28 І глянуў далоў на Са-
дому а Гомору і на ўсю зямлю ако-
ліцы, і бачыў, і во падыймаецца
дым iз зямлі, як дым iз вапельні.

29 І было, як нішчыў Бог месцы
аколiцы, і ўспомнеў Бог праз Аб-
рагама, і выслаў Лота з памеж вы-
вярнення, як вывярнуў месцы, у
каторых жыў Лот.

30 І падняўся Лот iз Цоару, і жыў
у гары, і абедзьве дачкі ягоныя зь
ім, бо ён баяўся жыць у Цоару. І
жыў у пячоры, ён і абедзьве дачкі
ягоныя.

31 І сказала старшая малодшай:
„Ацец наш стары, і чалавека няма
на зямлі, уйсці да нас падле звi-
чаю ўсе зямлі. 32 Хадзіма, упаіма
айца нашага віном, і ляжам iз ім,
і прыдбаем ад айца нашага насень-
не". 33 І ўпаілі айца свайго віном
тае ночы; і ўвыйшла старшая, і ля-
жала з айцом; а ён ня ведаў, калі

лягла й калі ўстала. 34 І сталася
назаўтрае, і сказала старшая ма-
лодшай: „Вось, я ляжала ўчора ўве-
чары з айцом сваім; упаіма яго ві-
ном таксама гэтае ночы; і ты увый-
дзі, ляжы зь ім, і захаваеш у жы-
вых ад айца нашага насеньне". 35 І
ўпаілі і гэтае ночы айца свайго ві-
ном; і ўстала малодшай і ляжала
зь ім; а ён ня ведаў, калі лягла
й калі ўстала. 36 І зацяжарылі
абедзьве дачкі Лотавы ад айца свай-
го. 37 І нарадзіла старшая сына,
і назвала імя ягонае: Моаў. Ён
ацец Моава дагэтуль. 38 І малод-
шай, таксама яна, нарадзіла сына,
і назвала імя ягонае: Бен-Аммі. Ён
ацец сыноў Аммоनावых дагэтуль.

20 І краўўся стуль Абрагам да
зямлі паўднявое, і асяліўся па-
меж Кадэсу й Суру, і падарож-
жаваў у Герары. 2 І сказаў Абрагам
праз Сорру, жонку сваю: „Яна сяс-
тра мая". І паслаў Авімелех, кароль
Герарскі, і ўзяў Сорру. 3 І прышоў
Бог да Авімелеха ў сьне ночы, і
сказаў яму: „Вось, ты памерлы за
жонку, каторую ты ўзяў, бо яна
мужняя замужка". 4 Авімелех жа
не даблiжыўся да яе, і сказаў:
„Спадару! нягож народ нават спра-
вядлівы ты заб'еш? 5 Ці ня ён ска-
заў iмне: „Яна сястра мая." І яна,
таксама яна сказала: „Ён брат мой".
У прасьціні сэрца свайго і ў чысь-
ціні рук сваіх учыніў я гэта". 6 І
сказаў яму Бог у сьне: „І Я ведаю,
што ў прасьціні сэрца свайго ты
учыніў гэта, і ўдзяржаў таксама Я
цябе ад iзграшэння перад Імною;
затым Я ня даў табе дакрануцца да
яе. 7 І цяпер зьвярні жонку гэтага
мужа, бо ён прарока, і памоліцца
за цябе, і ты будзеш жыў; а калі
ня зьвернеш, дык ведай, што сьме-
рцю памрэш ты і ўсе твае".

8 І ўстаў Авімелех нараніцы, і
пагукаў усіх слугаў сваіх, і гўкаў
усі словы гэтыя ў вушы iхныя; і
зьякаліся гэтыя людзі вельмі.

9 І паклікаў Авімелех Абрагама, і сказаў яму: „Што ты з намі ўчыніў? Чым ізграшыў я супроці цябе, што ты быў навёўшы на мяне і на гаспадарства мае грэх вялікі? Учынікі, якія ня чыняць, ты ўчыніў імне”. 10 І сказаў Авімелех Абрагаму: „Што ж ты меў наўвеце, як чыніў гэты ўчынак?” 11 І сказаў Абрагам: „Бо я сказаў: „Паўне, няма страху Божага на месцу гэтым, і заб’юць мяне за жонку маю”. 12 Дый запраўды яна сястра імне: яна дачка айца майго, толькі не дачка маці мае; і стала маёй жонкаю. 13 І было, як павёў Бог мяне з дому айца майго, то я сказаў ёй: „Во, ласка твая, каторую ты можаш зрабіць імне: на любым месцу, куды мы прыздем, кажы празь мяне: „ён брат мой””. 14 І ўзяў Авімелех драбнога й буйнога статку, і слугаў і нявольніцы, і даў Абрагаму, і зьвярнуў яму Сорру, жонку ягоную. 15 І сказаў Авімелех: „Вось, зямля мая перад табою; ідзе добра ў ваччу тваім — жыві”. 16 І Сорры сказаў: „Во, я даў тысяча срэбнікаў брату твайму; во гэта табе запінатка на вочы перад усімі, каторыя з табою; і перад усімі ты апраўлена”.

17 І памаліўся Абрагам Богу, і ўздараў Бог Авімелеха, і жонку ягоную і служэбкі ягоныя, і яны радзілі; 18 Бо шчытна быў зачыніўшы СПАДАР да часу кажную дзетніцу жанодкую ў дамове Авімелехавай за Сорру, жонку Абрагамову.

21 І СПАДАР даведаўся да Сорры, як сказаў; і ўчыніў СПАДАР Сорры, як казаў. 2 І зачала а нарадзіла Сорра Абрагаму сына ў старасьці яго, у часе, праз каторы казаў яму Бог. 3 І назваў Абрагам сына свайго, што нарадзіўся яму, каторага нарадзіла яму Сорра: Ісак. 4 І абрэзаў Абрагам Ісака, сына свайго, на восьмы дзень, як раска-

заў яму Бог. 5 Абрагаму было сто год, як нарадзіўся ў яго Ісак, сын ягоны.

6 І сказала Сорра: „Сьмех учыніў імне Бог; хто не пачуе, засьмяецца зь мяне”. 7 І сказала: „Хто сказаў бы Абрагаму: „Будзе саіць дзеці Сорра”, бо я нарадзіла сына ў старасьці яго”.

8 І вырасла дзяцё, і адвучана, і ўчыніў Абрагам вялікую чэсьць таго дня, як Ісак быў адвучаны.

9 І абачыла Сорра сына Гагары Ягіпцянікі, каторага яна нарадзіла Абрагаму, што ён насьміхаецца, 10 І сказала Абрагаму: „Выжні гэтую служэбку а сына ейнага, бо не спадзець сыну нявольніцы гэтае із сынам маім, з Ісаком”. 11 І было гэта нягодным у ваччу Абрагамовым дзеля сына ягонага.

12 І Бог сказаў Абрагаму: „Нахай ня будзе гэта нягодным у ваччу тваім дзеля хлопчыка і дзеля служэбкі свае; усе, што скажа табе Сорра, слухай голасу ейнага; бо ў Ісаку будзе названа табе насеньне. 13 Таксама й сына нявольніцы народам учыню, бо ён твае насеньне.

14 Абрагам устаў нараніцы, і ўзяў хлеба а мех вады, і даў Гагары, і палажыў ёй на плечы, і дзецяні, і выслаў яе.

Яна пайшла і заблудзіла ў пустыні Бэер Шаве. 15 І скончылася вада ў мяху, і яна заставіла дзецяні пад адным із кустоў. 16 І пайшла, і села насупроці так далёка, як із луку дастрэліць; бо яна сказала: „Хай не гляджу на сьмерць дзецяняці”. І села насупроці, і ўзняла голас свой, і плакала. 17 І пачуў Бог голас хлопчыкаў; і гукнуў ангіл Божы да Гагары зь пльбёсаў, і сказаў ёй: „Што з табою, Гагар? ня бойся; бо пачуў Бог голас хлопчыка стуль, ідзе ён ё. 18 Устань, падыймі хлопчыка і дзяржы моцна рукою сваёю яго, бо ў народ вялікі ўчыню яго”. 19 І ад-

чыніў Бог вочы ейныя, і яна абачыла студню з вадою, і пайшла, і напоўніла мех вады, і дала піць дзецяняці.

20 І быў Бог із хлопчыкам; і ён вырас, і жыў на пустыні, і быў стралец із луку. 21 Ён жыў на пустыні Фаран; і ўзяла яму маці жонку із зямлі Ягіпецкае.

22 І было таго часу, і сказаў Авімелех а Фіхол, вайводца ягоны, Абрагаму, кажучы: „Бог із табою ў вусім, што ты робіш; 23 І цяпер прысягні імне Богам тут, што ты ня будзеш маніць імне ані пагону майму, ані ўнуку майму; і як я ласку чыніў табе, так будзеш рабіць з імною і із зямлёю, што ты падарожжуеш у ёй”. 24 І сказаў Абрагам: „Прысягаю”.

25 І ўпікаў Абрагам Авімелеху ўзглядам студні вады, каторую заглабалі слугі Авімелехавы. 26 І сказаў Авімелех: „Ня ведаў я, хто ўчыніў гэта, таксама ты не сказаў імне; таксама я ня чуў, апрача сядняшняга дня”. 27 І ўзяў Абрагам драбнога й буйнога статку, і даў Авімелеху, і ўчынілі яны абодва змову. 28 І пастанавіў Абрагам сем тых ягнят із драбнога статку асобна. 29 І сказаў Авімелех Абрагаму: „А што гэта за сем авец гэтых, каторыя ты пастанавіў асобна?” 30 І сказаў: „Бо сем гэтых ягнят возьмеш ад рукі мае, каб яны былі імне сьветчаньням, што я выкапаў гэтую студню”. 31 Затым і назваў гэтае месца: Бэер Шава (Студня Прысягі), бо там яны абодва прысягалі. 32 І ўчынілі змову ў Бэер Шаве. І ўстаў Авімелех а Фіхол, вайводца ягоны, і зьвярнуліся да зямлі Пілісцкае.

33 І засадзіў гай ля Бэер Шавы, і гукнуў там у імя СПАДАРА, Бога вечнага.

34 І падарожжаваў Абрагам у зямлі Пілісцкай дзён шмат.

22 І было просьле стацьцяў гэтых; і Бог спрабаваў Абрагама, і сказаў яму: „Абрагаме!” І ён сказаў: „Во я!” 2 І сказаў: „Вазьмі ж сына свайго, адзінага свайго, каторага ты любіш, Ісака; і пайдзі сабе да зямлі Мора, і там узянісі яго на ўсепаленьне на адзін з гораў, праз каторую Я скажу табе”. 3 Абрагам устаў рана нараніцы, асядлаў асла свайго, узяў двух дзяцюкоў сваіх із сабою а Ісака, сына свайго; і насек дроў на ўсепаленьне, і ўстаў і пайшоў да месца, праз каторае сказаў яму Бог. 4 І было трэйцяга дня, што ўзяў Абрагам вочы свае і абачыў тое месца здалеку. 5 І сказаў Абрагам дзяцюком сваім: „Застаньцеся вы тут із аслом; а я а клапаец пойдзем аж туды, і паклонімся, і зьвернемся да вас”.

6 І ўзяў Абрагам дровы на ўсепаленьне, і ўзлажыў на Ісака, сына свайго; і ўзяў у рукі цяпло а вялікі нож, і пайшлі абодва разам. 7 І сказаў Ісак Абрагаму, айцу свайму: „Войча мой!” Ён адказаў: „Во я, сыну мой”. Ён сказаў: „Во цяпло а дровы, ідзе ж ягнё на ўсепаленьне?” 8 І сказаў Абрагам: „Бог парупіцца Сабе празь ягнё на ўсепаленьне, сыну мой”. І йшлі абодва разам.

9 І прышлі на месца, праз каторае казаў яму Бог; і збудаваў там Абрагам той аброчнік, разлажыў дрыва, і зьвязаў сына свайго Ісака, і палажыў яго на аброчнік, зьверху на дрыва. 10 І выпцягнуў Абрагам руку сваю, і ўзяў вялікі нож, каб зарэзаць сына свайго. 11 І гукнуў да яго Ангёл СПАДАРОЎ зь нябёсаў, і сказаў: „Абрагаме! Абрагаме!” І сказаў: „Во я!” 12 І сказаў: „Не выпцягай рукі свае на хлопчыка і не рабі яму нічога; бо цяпер Я ведаю, што ты баішся Бога і не ўдзяржаў сына свайго ад Мяне.

13 І ўзняў Абрагам вочы свае. і абачыў: і во баран адзаду засіліўся ў гушчару рагамі сваімі. І пайшоў Абрагам, і ўзяў барана, і ўзняў яго на ўсепаленне замест сына свайго. 14 І назваў Абрагам імя месца гэтага: Егова-Ірэ (СПАДАР парупіцца). Затым і цяперака кажацца: на гары Еговы агледзецца.

15 І гукнуў Англі СПАДАРОЎ Абрагаму другім наваратам із нябёсаў, 16 І сказаў: „Сабою прысягаю, асвятчае СПАДАР, што як ты гэта зрабіў, і не ўдзяржаў сына свайго, адзінага свайго, 17 То дабра-славячы дабраслаўлю цябе, і мно-жачы памножу насенне твае, як гвезды нябёсных і як пясок на беразе таго мора; і спадучь насенню твайму брамы варагоў ягоных; 18 І дабраслаўлены будучь у насенню тваім усі народы зямлі за тое, што ты паслухаў голасу Майго”.

19 І звярнуўся Абрагам да дзюкоў сваіх, і ўсталі, і пайшлі разам да Бэер Шавы; І жыў Абрагам у Бэер Шаве.

20 І было просьле гэтых стацьцяў: Абрагаму наказаў, сказаўшы: „Во, нарадзіла Мілка, нават яна. дзеці Нагору, брату твайму: 21 Уца, першака ягонага, а Буза, брата яго, а Кемуеля, айца Арамовага. 22 А Кесэда а Хазо а Пілдаша а Ідлафа а Вафуеля. 23 Ад Вафуеля нарадзілася Рэвека. Асьмёх гэтых нарадзіла Мілка Нагору, брату Абрагамаву. 24 І мамошка ягоная, а імя ейная Рэума, і нарадзіла таксам яна Тэвага а Гагама а Тагаша а Мааху

23 І было жыцьця Соррынага сто дваццаць сем год: гады жыцьця Соррынага. 2 І памерла Сорра ў Кіраф-Арбе, ён жа Гэўрон, у зямлі Канаанскай. І прышоў Абрагам із жалобаю па Сорры, і плакаць па ёй. 3 І ўстаў Абрагам ад віду памерлае свае, і гўкаў сыном Гэтавым, кажучы: 4 „Падарожнік і ася-

ленец я ў вас; дайце імне на соб-скасць магілу з вамі, і я пахаваю памерлую сваю ад віду свайго”. 5 І адказалі сынове Гэтавы Абрагаму, кажучы яму: 6 „Паслухай нас, спадару мой! князь Божы ты сярод нас; у найвыбарнейшым із нашых пахавальных месцаў пахавай памерлую сваю; ніхто з нас пахавальнага месца свайго не забароне табе на пахаваньне памерлае твае”. 7 Абрагам устаў і пакланіўся народу зямлі — сыном Гэтавым; 8 І гутарыў зь імі, кажучы: „Калі гэтага зыча душа ваша, каб я пахаваў памерлую сваю ад віду свайго, то паслухайце мяне, прычыніцеся за мяне ў Ефрона, сына Цогаровага, 9 І дасьць ён імне пячору Махпелу, што ў яго, што на канцу поля ягонага, за поўнае срэбра аддасьць імне яе сярод вас, на соб-скасць да пахаваньня”. 10 Ефрон сядзеў сярод сыноў Гэтавых; і адказаў Ефрон Гэціч Абрагаму ўчуткі сыноў Гэтавых, перад усімі, каторыя ўходзілі ў брамы места ягонага, кажучы: 11 „Не, спадару, мой, паслухай мяне: поле я даў табе і пячору, каторая на ім, даў табе; перад ачмі сыноў народу свайго даў табе яе, пахавай памерлую сваю”. 12 І пакланіўся Абрагам перад народам зямлі, 13 І гўкаў Ефрону ўчуткі люду зямлі, кажучы: „Калі б ты толькі паслухаў мяне, я дам табе срэбла поля; вазьмі ў мяне, і я пахаваю памерлую сваю там”. 14 І адказаў Ефрон Абрагаму, кажучы яму: 15 „Спадару мой! паслухай мяне: зямля — чатырыста сыкляў срэбла; меж імною й табою што гэта? і памерлую сваю пахавай”. 16 І паслухаў Абрагам Ефрона; і адважыў Абрагам Ефрону срэбла, праз каторае ён казаў учуткі сыноў Гэтавых, чатырыста сыкляў срэбла, якое ходзе ў купцоў.

17 І зацьверджана поле Ефронава, каторае ў Махпеле, каторая па-

рад Мамрэ, поле а пячора каторая на ім, і кажнае дзерва, каторае на полі, у вусіх межах ягоных наўко-ло, 18 Абрагаму ў куплю перад ач-мі сыноў Гэтавых, усіх ухадзячых у брамы места ягонага.

19 Просьле гэтага Абрагам паха-ваў Сорру, жонку сваю, у пячоры поля ў Махпеле, перад Мамрэ, ка-торае Гэўрон, у зямлі Канаанскай. 20 І зацверджана тое поле а тая пячора, каторая на ім, Абрагаму на пакоўную собкасьць ад сыноў Гэ-тавых.

24 І Абрагам быў ужо стары, і прышоў у гады. І СПАДАР дабраславіў Абрагама ў вусім.

2 І сказаў Абрагам слуге свайму, старшаму ў доме сваім, каторы радзіў усе, што ў яго было: „Пала-жы рукі сваю пад сыцягно мае, 3 І я прывяду цябе да прысягі СПА-ДАРОМ Богу нябёсаў і Богу зям-лі, што ты ня возьмеш жонкі сыну майму з дачок Канаанавых, сярод каторых я живу; 4 Але да зямлі мае і да роднага краю майго пой-дзеш і возьмеш жонку сыну майму Ісаку”. 5 І сказаў яму слуга: „Мо-жа ня будзе зычыць тая жонка йсьці з імною да гэтае зямлі, ці на-пэўна маю я зьвярнуць сына твай-го да зямлі, з каторае ты вышаў?”

6 І сказаў яму Абрагам: „Сьцера-жыся, каб не зьвярнуць сына май-го туды. 7 СПАДАР Бог нябёсаў, Каторы ўзяў мяне з дому айца май-го і із зямлі нараджэньня майго, і Каторы гўкаў імне, і Каторы пры-сягнуў імне, кажучы: „Насеньню твайму дам гэтую зямлю” — Ён пашлець Ангіла Свайго перад та-бою, і ты возьмеш жонку сыну май-му стуль. 8 А калі ня будзе хацець тая жонка йсьці з табою, ты будзеш нявінны ад гэтае прысягі мае; толь-кі сына майго не зварачай туды”. 9 І палажыў слуга рукі сваю пад сыцягно Абрагамавае, спадара свай-го, і прысягнуў яму ў гэтай справе.

10 І ўзяў тый слуга дзесяць вярб-людоў спадара свайго, і пайшоў. І ўсялякае дабро спадара ягонага ў рудцэ ягонай. Ён устаў і пайшоў да Арам Нагараіму, да места Нагора-вага. 11 І прынучыў вярблюды ўклякнуць вонках места, ля студні вады, увечары, таго часу, як выхо-дзяць сіляць. 12 І сказаў: „СПА-ДАРУ, Божа спадара майго Абра-гама! учыні ж, каб сталася імне сядні, і зрабі ласку спадару майму Абрагаму. 13 Во, я стаю ля жарала вады, і дачкі людзей места выхо-дзяць сіляць ваду; 14 І будзе, што тая дзеўка, каторай я скажу: „На-хіні, калі ласка, жбан свой, я на-п’юся” і каторая скажа: „Пі, я й вярблюды твае напаю”, вось тая, каторую Ты прызначыў слуге Свай-му Ісаку; і па гэтым пазнаю я, што Ты робіш ласку спадару майму”.

15 І было, перш чымся скончыў ён гўкаць, і вось, Рэвека, каторая нарадзілася Вафуелю, сыну Міл-чынаму, жонкі Нагоравае, брата Абрагамавага, і жбан ейны на пля-чу ў яе. 16 Дзеўка вельмі пазорная ў дзявоцтве, і мужчына не пазнаў яе. Яна зышла да жарала, напоўні-ла жбан і паднялася. 17 І пабег слу-га наўпяроўмы ёй, і сказаў: „Дай імне глынуць, калі ласка, крыху вады із жбана свайго”. 18 І сказа-ла: „Пі, спадару мой”. І пабарзьдзі-ла, і спусьціла жбан на рукі сваю, і дала яму напіцца. 19 І яна скон-чыла даваць яму піць, і сказала: „Таксама вярблюдом тваім я буду сіляць, пакуль не нап’юцца”. 20 І барзьдзіла, і выпаражніла жбан свой у карыта, і пабегла ізноў да студні засіліць, і насіляла ўсім вярб-людом ягоным. 21 Чалавек тый, зу-меўшыся зь яе, маўчаў, каб ведаць, ці пашчасьціў СПАДАР дарогу яго-ную, ці не.

22 І было, як вярблюды напіліся, і ўзяў чалавек тый уносьніцу зала-тую паў сыкля вагою і два бруж-

лсты на рукі ейныя, дзесяць сык-
ляў золата вага іх; 23 І сказаў:
„Чыя ты дачка? скажы імне, калі
ласка, ці ё ў доме тваім месца нам
начаваць?” 24 Яна сказала яму: „І
дачка Вафуелева, сына Мілчынага,
каторага яна нарадзіла Нагору”.
25 І сказала яму: „І саломы, і по-
шару шмат у нас, таксама месца
начаваць”. 26 І сьхінуўся чалавек
тый, і пакланіўся СПАДАРУ, 27 І
сказаў: „Дабраславёны СПАДАР,
Бог спадара майго Абрагама, Ка-
торы не ўдзяржаў ласкі Свае і праў-
ды Свае ад спадара майго! Я ў да-
розе, і веў мяне СПАДАР да дамо-
вы брата спадара майго”.

28 І пабегла дзеўка, і расказала ў
дому маці свае падле стацьця гэ-
тага. 29 І ў Рэвекі брат, і ягонае
імя Лаван. І пабег Лаван вонкі да
тога чалавека да тога жарала. 30 І
было, як ён абачыў уносьніцу з
бружлеты на руках у сястры свае,
і пачуў словы Рэвечыны, сястры
свае, каторая сказала: „Гэтак гу-
тарыў з імною гэны чалавек”; дык
ён прышоў да чалавека, і во ён
стаіць пры вярблюдох ля жарала.
31 І сказаў: „Увыйдзі дабраславё-
ны СПАДАРОМ; чаму ты стаіш
вонках? Я пачысьціў дом і месца
вярблюдом”. 32 І ўвыйшоў чалавек
у дом. І расьсядлаў вярблюды, і даў
саломы а пошару вярблюдом, і ва-
ды ўмыць ногі ягонныя і ногі лю-
дзём, каторыя зь ім. 33 І становілі
перад ім есьці; а ён сказаў: „Ня
буду есьці, пакуль не скажу словы
свае”. І сказаў: „Кажы!” 34 Ён
сказаў: „Слуга Абрагамаў я. 35 І
СПАДАР дабраславіў спадара май-
го вельмі, і ён стаў вялікі. Ён даў
яму драбнага й буйнога статку, і
срэбра а золата, і слугі а нявольні-
цы, і вярблюды а аслы. 36 І на-
радзіла Сорра, жонка спадара май-
го, сына спадару майму просьле яе
застарэласьці, і аддаў яму ўсе, што
ў яго. 37 І ўзяў зь мяне прысягу

спадар мой, сказаўшы: „Не бяры
жонкі сыну майму з дачок Канаана-
вых, у каторых зямлі я живу;
38 Але да дому айца майго пайдзі
і да радні мае, і возьмеш жонку сы-
ну майму. 39 І сказаў я спадару
свайму: „Можна ня пойдзе жонка з
імной”. 40 І сказаў імне: „СПАДАР,
што я хадзіў перад відам Ягоным,
пашлець Ангіла Свайго з табой і
ўчыне дасьпешнай дарогу тваю, і
возьмеш жонку сыну майму з рад-
ні мае а з дому айца майго. 41 Та-
ды будзеш ты нявінны ад прысягі
мае, як сходзіш да радні мае, і калі
яны не дадуць табе, ты будзеш ня-
вінны ад праклёнаў!”

42 „І прышоў я сядні да тога жа-
рала, і сказаў: „СПАДАРУ, Божа
спадара майго Абрагама! калі ж ё
воля Твая, пашчасьці дарогу маю,
катарай я хаджу! 43 Дык во, я
стаю ля жарала вады, і будзе: тая
дзявушчай, каторая выйдзе сіляць,
і я скажу ёй: „Дай імне, калі ласка,
выпіць крыху вады із жбана свай-
го”, 44 І яна скажа імне: „Таксама
ты пі, і таксама вярблюдом я на-
сіляю” — вось яна тая жонка, ка-
торую прызначыў СПАДАР сыну
спадара майго”.

45 „Перш чымся скончыў я гў-
каць у сэрцу сваім, і во, Рэвека
вышла, і жбан ейны на плячу ў яе,
і зышла да жарала, і засіліла; і я
сказаў ёй: „Дай імне, калі ласка,
напіцца!” 46 І пабарзьдзіла, і спу-
сьціла жбан із сябе, і сказала: „Пі,
і таксама вярблюды твае я напаяю”,
І я піў, і вярблюды яна напайла.
47 Я папытаўся ў яе і сказаў: „Чыя
ты дачка?” Яна сказала: „Дачка Ва-
фуелева, сына Нагоравага, катора-
га нарадзіла яму Мілка”. І надзеў
я ёй уносьніцу ў нос ейны, і бруж-
леты на рукі ейныя. 48 І сьхінуў-
ся, і пакланіўся СПАДАРУ, і даб-
раславіў СПАДАРА, Бога спадара
майго Абрагама, Каторы прывёў
мяне дарогаю праўды, узяць дачку

брата спадара майго сыну ягонаму. 49 І калі вы маніцеся ўчыніць ласку а праўду спадару майму, скажыце імне, і калі не, скажыце імне, і я павярну направа альбо налева".

50 І адказалі Лаван а Вафуель, і сказалі: „Ад СПАДАРА вышля гэта справа, мы ня можам казаць табе ані ліхога, ані добрага. 51 Во, Рэвека перад табою, вазьмі й пайдзі; і няхай будзе яна жонкаю сыну спадара твайго, як казаў СПАДАР".

52 І было: як пачуў слуга Абрагамаў словы іхныя, то пакланіўся да зямлі СПАДАРУ. 53 І выняў слуга рэчы срэбныя а рэчы залатыя а адзежу, і даў Рэвеццы; і багатыя дары даў брату ейнаму і маці ейнай. 54 І елі, і пілі, ён а людзі, што зь ім, і перавачавалі. І ўсталі нараніцы, і ён сказаў: „Адпусьціце мяне да спадара майго". 55 І сказаў брат ейны а маці ейнай: „Няхай пабудзе з намі дзеўка дзён колькі або дзесяць, потым выправішся". 56 Ён сказаў ім: „Не пазьніце мяне, бо СПАДАР учыніў дасьпешнай дарогу маю; адпусьціце мяне, і я выпраўлюся да спадара свайго". 57 І яны сказалі: „Гукнем дзеўку і папытаемся ў яе". 58 І гукнулі Рэвеку, і сказалі ёй: „Ці пойдзеш із гэтым чалавекам?" Яна сказала: „Пайду!" 59 І адпусьцілі Рэвеку, сястру сваю, і няньку ейную, і слугу Абрагамавага, і людзёў ягоных. 60 І дабраславілі Рэвеку, і сказалі ёй: „Сястра наша, ты станься тысяча тысячаў, і няхай спадуць патомству твайму брамы варагоў тваіх!"

61 І ўстала Рэвека а дзеўкі ейныя, і, усьсеўшы на вярблюды, выправіліся за тым чалавекам. І ўзяў слуга Рэвеку, і пайшоў.

62 А Ісак прышоў стуль, скуль ідуць ад Бэер-Лахай-Роі; і ён жыў у зямлі паўднявой. 63 І вышаў Ісак падумаць на поле пад вечар, і ўзняў

вочы свае, і абачыў, і во, вярблюды прыходзяць. 64 І ўзняла Рэвека вочы свае, і абачыла Ісака, і ісьсела зь вярблюда. 65 І сказала слуге: „Хто гэты чалавек тый, што йдзець па полю наўпярэймы нам?" І сказаў слуга: „Гэта спадар мой". І яна ўзяла запінашку і запнулася. 66 І сказаў слуга Ісаку ўсе, што ён зрабіў.

67 І ўвёў яе Ісак у будан Соррын, маці свае; і ўзяў Рэвеку, і яна стала яму жонкаю, і ён пакахаў яе; і пацешыўся Ісак па маці сваёй.

25 І ўзноў узяў Абрагам жонку, а імя яе Кетура. 2 І нарадзіла яна яму Зымран а Ёкшана а Мудана а Мідзяна а Ішбака а Шуага. 3 А Ёкшан нарадзіў Шэву а Дэдана. Сыны Дэдановы былі: Ашурым а Летушым а Леюмін. 4 І сынове Мідзяновы: Ефа а Ефер а Ганох а Авіда а Елдаа. Усі гэтыя сынове Кетурыны. 5 І аддаў Абрагам усе, што было ў яго, Ісаку. 6 А сыном мамошак, што былі ўв Абрагама, даў Абрагам падаркі, і адаслаў іх ад Ісака, сына свайго, яшчэ за жыцьця свайго, на ўсход, да зямлі ўсходняе.

7 І во, дні год жыцьця Абрагамавага, каторыя ён пражыў, сто семдзясят пяць год. 8 І сканаў і памер Абрагам у старасьці добрай, стары а насычаны, і быў прылучаны да людю свайго. 9 І пахавалі яго Ісак а Ізмайла, сыны ягонныя, у пачоры Махпеле, на полю Ефронавым, сына Цогаровага, Гэціча, каторае перад Мамрэ. 10 На полю, каторае купіў Абрагам у сыноў Гэтавых. Там пахаваны Абрагам а Сорра, жонка ягоная.

11 І было, па сьмерці Абрагама, і дабраславіў Бог Ісака, сына ягонага. Ісак жыў ля Бэер-Лахай-Роі.

12 Во роды Ізмайлы, сына Абрагамавага, каторага нарадзіла Абрагаму Гагар Ягіпцянка, нявольніца Соррына; 13 І во імёны сыноў Із-

2 І ён сказаў: „Вось жа, я застаўся: ня ведаю дня сьмерці свае; 3 І цяпер падыймі ж зброі свае, сагайдак свой а лук свой, і пайдзі ў поле, і ўпалой імне дзічыны, 4 І прыгатаў імне ласонікі, якія я люблю, і прынясі імне, і я паем, каб дабраславіла цябе душа мая первей, чымся я памру”.

5 Рэвека чула, як Ісак казаў Ісаву, сыну свайму. І пайшоў Ісаў у поле ўпаляваць дзічыны, каб прынесьці яе.

6 А Рэвека сказала Якаву, сыну свайму, кажучы: „Вось, я чула айца твайго, як казаў брату твайму Ісаву, кажучы: 7 „Прынясі імне дзічыны і зрабі імне ласонікі, і я пад'ем, і дабраслаўлю сябе перад СПАДАРОМ, перад сьмерцю сваёй”. 8 І цяпер, сыну мой, паслухай голасу майго ў тым, што я раскажу табе. 9 Пайдзі ж да чарады і вазьмі імне стугль двое казянят добрых; і я прыгатаў зь іх ласонікі айцу твайму, як ён любі; 10 І ты прынясеш айцу свайму, і ён пад'есяць, каб дабраславіць цябе перад сьмерцю сваёю”. 11 І сказаў Якаў Рэвеццы, маці сваёй: „Гэтаж Ісаў, брат мой, чалавек касматы, а я чалавек гладкі. 12 Можна пашчупае мяне ацц мой, і я буду ў ваччу ягоным ашуканец, і навяду на сябе грэбаваньне, а не дабраслаўленства”. 13 І маці ягоная сказала яму: „На імне грэбаваньне твае, сыну мой; толькі паслухай голасу майго і пайдзі вазьмі імне”. 14 Ён пайшоў, і ўзяў, і прыняс маці сваёй, і зрабіла маці ягоная ласонікі, як любіў ацц ягоны. 15 І ўзяла Рэвека адзежу Ісаву, сына свайго вялікага, жадаемую, што была ў яе ў доме, і адзела Якава, сына свайго малога; 16 І скуры казянят адзела на рукі ягоныя і на гладзіню шыі ягонай. 17 І дала ласонікі а хлеб, каторыя яна зрабіла, у руку Якаву, сыну свайму.

18 І ўвэйшоў ён да айца свайго,

і сказаў: „Войча мой!” І сказаў ён: „Во я; хто ты, сыну мой?” 19 І сказаў Якаў айцу свайму: „Я Ісаў, пяршак твой; я зрабіў, як ты сказаў імне, устань, калі ласка, сядзь і пад'еж ізь дзічыны мае, каб дабраславіла мяне душа твая”. 20 І сказаў Ісак сыну свайму: „Што гэта? пабарзьдзіў ты знайсьці, сыну мой”. Ён сказаў: „Бо паслаў імне СПАДАР, Бог твой, наўпярэймы”. 21 І сказаў Ісак Якаву: „Дабліжся ж, я пашчупаю цябе, сыну мой, ці ты сын мой Ісаў, ці не”. 22 І дабліжыўся Якаў да Ісака, айца свайго, і ён пашчупаў яго, і сказаў: „Голас, голас Якаваў, а рукі, рукі Ісававы, брата ягонага, касматыя”; 23 і дабраславіў яго. 24 І сказаў: „Ці ты сын мой Ісаў?” Ён сказаў: „Я”. 25 І сказаў: „Дабліж да мяне, я пад'ем ізь дзічыны сына свайго, каб дабраславіла цябе душа мая”. І дабліжыў яму, і ён еў; і прыняс яму віна, і ён піў. 26 І сказаў яму Ісак, ацц ягоны: „Дабліжся, калі ласка, і пацалуй мяне, сыну мой”. 27 І ён дабліжыўся, і пацалаваў яго. І панныхаў пах адзежы ягонай, і дабраславіў яго, і сказаў:

„Гля, пах сына майго, як пах поля, каторае дабраславіў СПАДАР. 28 І няхай дасьць табе Бог ізь расы нябёснай і з тукаў зямлі, і множасьць збожжа і віннога соку. 29 Няхай тэ службаць людзі, і хай кланяюцца тэ нацы. Будзь спадаром братоў сваіх, і няхай кланяюцца табе сынове маткі твае; праклінаючыя цябе — праклятыя; дабраславічыя цябе — дабраслаўленыя”.

30 І было, што як скончыў Ісак дабраславіць Якава, і вось, ледзь пачаў выходзіць Якаў ад віду Ісака, айца свайго, і Ісаў, брат ягоны, прышоў з уловаў сваіх. 31 І зрабіў ён таксама ласонікі, і прыняс айцу свайму, і сказаў айцу свайму: „Устань, войча мой, і зьеж дзічыны сына свайго, каб дабраславіла мяне

душа твая". 32 І сказаў яму Ісак: ацец ягоны: „Хто ты?" Ён сказаў: „Я сын твой першародны Ісаў". 33 І задрыжэў Ісак дрыжэннем вельмі вялікім, і сказаў: „Хто ж гэта тый, што паляваў на дзіч і прынёс імне, і я еў з усёга перш, чымся ты прышоў, і дабраславіў яго? Ён і будзе дабраслаўлены". 34 Учуюшы Ісаў словы айца свайго, загаласіў голасам вялікім, ды надта гаркім, і сказаў айцу свайму: „Дабраслаў мяне, таксама мяне, войча мой!" 35 І сказаў ён: „Брат твой прышоў зь хітрынёю і ўзяў дабраслаўства твае". 36 І сказаў ён: „Ці не затым завецца імя ягонае Якаў, і во, выперадзіў мяне ўжо двойчы? ён першародства мае ўзяў, і во, цяпер узяў дабраслаўства мае". І сказаў: „Нягож ты не захаваў імне дабраслаўства?" 37 І адказаў Ісак, і сказаў Ісаву: „Вось, спадаром пастанавіў яго над табою, і ўсіх братоў ягоных аддаў яму за слугі; і збожжам а вінным сокам пасіліў яго; а табе ж што я зраблю, сыну мой?" 38 І сказаў Ісаў айцу свайму: „Ці адно дабраслаўства ў цябе, войча мой? Дабраслаў мяне, таксама мяне, войча мой!" І узняў Ісаў голас свой, і плакаў. 39 І адказаў Ісак, ацец ягоны, і сказаў яму:

„Вось, ад туку зямлі будзе месца жыцця твайго і ад расы нябёснай зверху; 40 І мячом сваім будзеш жыць, і брату свайму будзеш служыць; і станеца, як падужэш, і ськінеш іго ягонае із шыі свае".

41 І зьненавідзіў Ісаў Якава за дабраслаўства, каторым дабраславіў яго ацец ягоны; і сказаў Ісаў у сэрцу сваім: „Падыходзяць дні плачу па айцу маім, і заб'ю я Якава, брата свайго".

42 І пераказаны былі Рэвеццы словы Ісававы, сына ейнага вялікага; і паслала, і гукнула Якава, сына свайго малаго, і сказала яму:

„Вось, Ісаў, брат твой, цешыцца ўзглядам цябе, што заб'ець цябе. 43 І цяпер, сыну мой, паслужай голасу майго, і ўстань, уцякай сабе да Лавана, брата майго, да Гарану; 44 І пабудзь із ім якісь час, пакуль адыйдзе злосьць брата твайго, 45 Пакуль адыйдзе гнеў брата твайго на цябе, і ён забудзецца, што ты ўчыніў яму, і я пашлю і вазьму цябе стуль. Чаму мне спабыцца нават абодвух вас у вадзін дзень?"

46 І сказала Рэвека Ісак: „Імне абрыдзела жыцьцё мае ад дачок гэціцкіх; калі возьме Якаў жонку з дачок гэціцкіх, як гэтыя, з дачок гэтае зямлі, дык нашто імне жыцьцё?"

28 І пагукіў Ісак Якава, і дабраславіў яго, і расказаў яму, і сказаў яму: „Не бяры сабе жонкі з дачок канаанскіх. 2 Устань, пайдзі да Падан-Араму, да дому Вафуелевага, айца маці свае, і вазьмі сабе стуль жонку з дачок Лавановых, брата маці свае. 3 А Магучы-Ўсемагучы дабраслаў цябе, распладзі цябе, і размнажы цябе, і ты станеш грамадой людзей; 4 І дасьць табе дабраслаўства Абрагамана, табе а насеньню твайму з табою, каб табе спала зямля падарожжаванья твайго, каторую Бог даў Абрагаму.

5 І паслаў Ісак Якава, і ён пайшоў да Падан-Араму да Лавана, сына Вафуеля Арамяніна, брата Рэвечынага, маці Якава а Ісавы.

6 І абачыў Ісаў, што дабраславіў Ісак Якава, і, дабраслаўлячы яго, паслаў яго да Падан-Араму, узяць сабе стуль жонку, і расказаў яму, сказаўшы: „Не бяры жонкі з дачок Канаанскіх"; 7 і што паслужаў Якаў айца свайго і маці свае, і пайшоў да Падан-Араму. 8 І абачыў Ісаў, што ліхія дачкі Канаанскія ў ваччу Ісака, айца ягонага: 9 І пайшоў Ісаў да Ізмайлы і — апрача жанок, што ён меў — узяў за жонку сабе

Магалаф, дачку Ізмайлаву, сына Абрагамавага, сястру Наваёфаву.

10 І выпшаў Якаў з Вэер-Шэвы, і пайшоў да Гарану. 11 І лўчыў на месца, і заначаваў там, бо зайшло сонца. І ўзяў з камянёў таго месца, і палажыў сабе ўзгалоўям, і лёг на тым месцу. 12 І сьніў: і вось, лесвіца стаіць на зямлі, а верх яе дакранаецца да неба; і вось, ангiлы Божыя ўзыходзяць і зыходзяць па ёй. 13 І вось, СПАДАР стаіць на ёй, і сказаў: „Я СПАДАР, Бог Абрагама, айца твайго, і Бог Ісака. Зямлю, на каторай ты ляжыш, табе я дам яе а насеньню твайму. 14 І будзе насеньне твае, як пыл зямлі; і прабежыш на заход, і на ўсход, і на поўнач, і на паўднё; і будуць дабраслашаваныя ў табе ўсі радзімы зямлі, і ў насеньню тваім. 15 І вось, Я з табою; і сьцерагчы цябе буду ўсюды, куды ты пойдзеш; і зьвярну цябе да гэтае зямлі, бо я не пакіну цябе, пакуль не зраблю таго, што Я гўкаў табе”.

16 І прачнуўся Якаў зо сну свайго, і сказаў: „Запраўды ё СПАДАР на месцу гэтым, а я ня ведаў!” 17 І пабаяўся, і сказаў: „Якое страшнае месца гэтае! гэта нішто іншае, як дом Божы, і гэта брама нябёс”.

18 І ўстаў Якаў рана нараніцы, і ўзяў камень, каторы ён палажыў сабе ўзгалоўям, і паставіў яго стаўпом, і узьліў алівы на яго зьверху. 19 І назваў імя месца таго: Бэт-Эль; а ўперад імя таго месца было: Луз.

20 І аброкся Якаў аброкам, сказаўшы: „Калі Бог будзе з імною, і будзе сьцерагчы мяне ў дарозе гэтай, у каторую я йду, і дасьць мне хлеба есьці і адзецца, 21 І я зьвярнуся ў супакою да дому айца свайго, і будзе СПАДАР імя Богам: 22 І камень гэты, каторы я паставіў стаўпом, будзе домам Божым; і з усёга, што Ты дасі мне, напэўна дзясятую часць дам Табе”.

29 І пусьціўся Якаў у дарогу, і пайшоў да зямлі сыноў Усходу. 2 І глянуў — і во, студня на полі, і во, там тры чарады драбнога статку ляжаць каля яе; бо із студні тае пайлі стады. І вялікі камень быў на адтуліне студні. 3 І зьбіраліся туды ўсі стады, і адкочавалі камень з адтуліны студні, на свае месца.

4 І сказаў ім Якаў: „Браты мае! скуль вы?” І казалі яны: „З Гарану мы”. 5 І сказаў ім: „Ці знаеце вы Лавана, сына Нагоравага?” Яны казалі: „Знаем”. 6 І сказаў ім: „Добра ён маецца?” Яны казалі: „Добра; і вось, Рахеля, дачка ягоная, прыходзе з авечкамі”. 7 І сказаў: „Вось, адылі, яшчэ шмат дня; не пара зьбіраць статак; напайце авечкі, і пайдзіце, пасіце”. 8 А яны казалі: „Ня можам, пакуль не зьбяруцца ўсі стады, і не адкоцяць каменя з адтуліны студні; тады напойм авечкі”.

9 Яшчэ ён гўкаў ізь імі, як і Рахіль прышла з драбым статкам айца свайго, бо паступка яна. 10 І было, як абачыў Якаў Рахіль, дачку Лаванову, брата маці свае, і статак Лаванову, брата маці свае, то падышоў Якаў, адкаціў камень з адтуліны студні і напайў стаду Лаванову, брата маці свае. 11 І пацалаваў Якаў Рахелю, і ўзьняў голас свой, і заплакаў. 12 І паведаў Якаў Рахелі, што ён свой айцу яе, і што ён сын Рэвечыя. І яна пабегла, і паведала айцу свайму.

13 І было, як пачуў Лаван ведамкі празь Якава, сына сястры свае, і выбег яму на прэімы, і абняў яго, і пацалаваў яго, і прывёў яго да дому свайго, і ён паведаў Лавану ўсі стацьці гэтыя. 14 І сказаў яму Лаван: „Вось ты косьць мая і цела мае”. І жыў у яго цэлы месяц.

15 І сказаў Лаван Якаву: „Хоць ты сваяк мой, то ціж табе служыць імя дарма? Скажы імя, якая пла-

та твая?" 16 І ў Лавана дзье дачкі, імя вялікае: Лія; і імя малое: Рахіль. 17 А вочы Лііны былі кволяны, а Рахіль была харошага складу і харошага віду. 18 І палюбіў Якаў Рахіль, і сказаў: „Я буду служыць тэ сем год за Рахіль, дачку тваю малую". 19 І сказаў Лаван: „Валей аддаць імне яе за цябе, чымся аддаць за іншага чалавека; жыві з імною".

20 І служыў Якаў за Рахіль сем год; і былі яны ў ваччу ягоным як колькі дзён, бо ён любіў яе.

21 І сказаў Якаў Лавану: „Дай жонку маю, бо споўніліся дні мае, і я уйду да яе". 22 І зьбер Лаван усіх людзей таго месца, і зрабіў чэсьць.

23 І было ўвечары, і ўзяў Лію, дачку сваю, і ўвёў яе да яго; і увыйшоў да яе. 24 І даў Лаван Зылпу, нявольніцу сваю, Ліі, дачцэ сваёй, за нявольніцу.

25 І было нараніцы: і во, гэта Лія. І сказаў Лавану: „Што гэта ты ўчыніў імне? Ці не за Рахіль я служыў у цябе? Чаму ж ты ашукаў мяне?" 26 І сказаў Лаван: „Ня робіцца так у нашым месцу, каб малодшую выдаваць перад старшай; 27 Споўні тыдзень гэты, і дана будзе табе таксама гэна, за службу, каторую ты будзеш служыць у мяне яшчэ сем год іншых. 28 І зрабіў Якаў так; і споўніў тыдзень гэты.

І даў Рахіль, дачку сваю, яму за жонку. 29 І даў Лаван Рахіль, дачцэ сваёй, Валу, нявольніцу сваю, ёй за нявольніцу. 30 І увыйшоў таксама да Рахіль, і любіў, таксама Рахіль, болей за Лію; і служыў у яго яшчэ сем год іншых.

31 І бачыў СПАДАР, што ненавіджана Лія, і адчыніў дзетніцу ейную, а Рахіль бесплодная. 32 І зачала Лія, і нарадзіла сына, і назвала імя яго: Рувін; бо сказала яна: „Бо бачыў СПАДАР маю гароту;

бо цяпер будзе любіць мяне муж мой".

33 І зачала ізноў, і нарадзіла сына, і сказала: „Бо пачуў СПАДАР, што ненавіджана я, і даў імне таксама гэтага". І назвала імя ягонае Сымон.

34 І зачала яшчэ, і нарадзіла сына, і сказала: „Гэтым разам прыстане муж мой да мяне, бо я нарадзіла яму трох сыноў". Затым назвала імя ягонае: Леў.

35 І зачала яшчэ, і нарадзіла сына, і сказала: „Гэтым разам я буду хваліць СПАДАРА". Затым назвала імя ягонае: Юда. І перастала радзіць.

30 І бачыла Рахіль, што яна ня родзе Якаву, і пазавідала Рахіль сястры сваёй, і сказала Якаву: „Дай імне дзеці, а калі не, памру я". 2 І ўзгарэўся гнеў Якава на Рахіль, і сказаў: „Ці замест Бога я, Каторы задзяржаў у цябе плод жывата?" 3 І яна сказала: „Бо нявольніца мая Вала; увыйдзі да яе, і родзе яна на калені мае, і збудую таксама я ад яе". 4 І далі яна яму Валу, нявольніцу сваю, за жонку; і увыйшоў да яе Якаў.

5 І зачала Вала, і нарадзіла Якаву сына. 6 І сказала Рахіль: Рассудзіў мяне Бог, і таксама пачуў голас мой, і даў імне сына". Затым назвала імя ягонае: Дан.

7 І зачала яшчэ, і нарадзіла Вала, нявольніца Рахільіна, сына другога Якаву. 8 І сказала Рахіль: „Долькамі Боскімі долялася я із сястрою сваёй і таксама здолела". І назвала імя ягонае: Неффалім.

9 І абачыла Лія, што перастала радзіць, і ўзяла Зылпу, нявольніцу сваю, і далі яе Якаву за жонку. 10 І нарадзіла Зылпа, нявольніца Лііна, Якаву сына. 11 І сказала Лія: „Пашчасціла!" І назвала імя ягонае: Гад.

12 І нарадзіла Зылпа, нявольніца Лііна, сына другога Якаву. 13 І

сказала Лія: „На шчасьце імне, бо шчасьлівай будуць зваць мяне дачкі”. І назвала імя ягонае Ашэр.

14 І пайшоў Рувін у дні жніва пшонкі, і знайшоў любоўныя яблыкі ў полі, і прынёс іх Ліі, маці сваёй. І сказала Рахіль Ліі: „Дай імне зь любоўных яблыкаў сына свайго”. 15 І сказала ёй: „Нягож мала, што ты ўзяла мужа майго, і бярэш таксама любоўныя яблыкі сына майго?” І сказала Рахіль: „Дык ён ляжа з табой гэту ноч за любоўныя яблыкі сына твайго”. 16 І прышоў Якаў з поля ўвечары, і вышла Лія яму напярэймы, і сказала: „Да мяне ўвайдзеш, бо я напэўна заплаціла за цябе любоўнымі яблыкамі сына свайго”. І лёг ён із ёю ночы гэтай.

17 І пачуў Бог Лію, і яна зачала, і радзіла Якаву сына пятага. 18 І сказала Лія: „Даў Бог заплату маю, што я дала нявольніцу сваю мужу свайму”. І назвала яго Ісаскар.

19 І зачала ізноў Лія, і нарадзіла сына шостага Якаву. 20 І сказала Лія: „Падараваў Бог мяне добрым дарам; гэтым разам будзе жыць із імною муж мой, бо я нарадзіла яму пасыцёх сыноў”. І назвала імя яго: Завулон. 21 Потым нарадзіла дачку, і назвала імя яе: Дына.

22 І ўспомнеў Бог Рахіль, і пачуў яе Бог, і адчыніў дзетніцу ейную; 23 Яна зачала, і нарадзіла сына, і сказала: „Аддзіліў Бог ганьбу маю”. 24 І назвала імя ягонае: Язэп, сказаўшы: „Дадасьць імне СПАДАР сына другога”.

25 І было, як нарадзіла Рахіль Язэпа, сказаў Якаў Лавану: „Адашлі мяне, і пайду я на свае месца і да свае зямлі; 26 Дай жонкі мае й дзеці мае, што служыў табе за іх, і я пайду; бо ты знаеш службу маю, якую я служыў табе”. 27 І сказаў яму Лаван: „Калі б я знайшоў ласку перад ачыма тваімі! я даведаўся

варажбою, што СПАДАР дабраславіў імне дзеля цябе”. 28 І сказаў: „Прызнач сабе плату сваю зь мяне, і я дам”. 29 І сказаў яму: „Ты ведаеш, як я служыў табе, і які стаўся статак твой пры імне; 30 Бо мала было ў цябе да мяне, а разьвялося шмат; і дабраславіў СПАДАР цябе, як я прышоў; а цяпер, калі ж я буду рабіць таксама на свой дом?” 31 І сказаў: „Што імне даць табе?” І сказаў Якаў: „Не дасі імне нічога. Калі толькі ўчыніш імне гэта, я зьвярнуся і буду пасьціць чароды твае, сьцерагчы: 32 Я прайду меж усіх чарадаў тваіх сядні; адлучы зь іх кажнае зь ягнят із бодкамі а з плямамі, і кажную рудую з авец, і з плямамі а з бодкамі з козаў; і будзе гэта мая плата. 33 І будзе сьветчыць за мяне справядлівасьць мая на заўтрашні дзень, як прыйдзеш даведацца платы мае зь цябе. Кажная, што ня з бодкамі а ня з плямамі меж козаў, а ня рудая з авец, крадзеная гэта ў мяне”. 34 І сказаў Лаван: „Добра, гэтак няхай будзе падле слова твайго”.

35 І адлучыў таго дня казлы ў чарэслы і з плямамі, і ўсі козы з бодкамі а з плямамі, усі, на каторых ё белая, і ўсі рудыя з авец, і аддаў на рукі сыном сваім; 36 І азначыў дарогу трох дзён меж сабою і Якавам. І Якаў пасьціў чароды Лабановы, каторыя заста-ліся.

37 І ўзяў Якаў прутьце тапалёвае сырое а міндалёвае а яваравае, і аблупіў на ім чарэслы белыя, зьняўшы кару да бялосці, каторая на прutoх; 38 І ўткнуў перад статкам пруты, каторыя аблупіў, у раўкі ля вадапойных карытаў, куды прыходзіў статак піль, і цекаваў, прыходзячы піль. 39 І цекаваў статак перад прутамі, і радзіўся статак у чарэслы, з бодкамі, з плямамі. 40 І ягняты вылучаў Якаў, і ськіроваваў статак

пыскамі да пярэстага і ўсяго рудога статку Лавановага; і станавіў свае стады асобна, і не станавіў іх разам із статкам Лавановым. 41 І было, як цекаваў статак крэпшы, Якаў клаў пруты перад ачамі статку ў карытах, каб ён цекаваў перад прутамі; 42 А калі слабшы з авец, тады ён ня клаў. І былі слабшыя Лавановы, а крэпшыя Якававы. 43 І распырыўся гэты чалавек вельмі, вельмі, і было ў яго драбнога статку множасьць, і нявольніцаў і слугаў, і вярблюдоў, і аслоў.

31 І пачуў Якаў словы сыноў Лавановых, што казалі: „Пабраў Якаў усе, што айца нашага, і з тага, што ў вайца нашага, зрабіў сабе гэтую чэсьць”. 2 І абачыў Якаў від Лаваноў, і вось, ён не такоў да яго, як быў учорах а заўчора.

3 І сказаў СПАДАР Якаву: „Зьвярніся да зямлі бацькоў сваіх а да радні свае; і Я буду з табою”.

4 І паслаў Якаў, і гукнуў Рахіль а Лію ў поле да драбнога статку свайго, 5 І сказаў ім: „Я бачу від айца вашага, што ён ня ё да мяне, як учорах а заўчора. І Бог айца майго быў з імноў. 6 І вы ведаеце, што я ўсімі сіламі служыў айцу вашаму. 7 Але ацц ваш апукаваў мяне і адмяняў заплату маю дзесяць разоў; Але ня даў яму Бог пашкодзіць імне. 8 Калі гэтак сказаў ён: „З бодкамі будзе плата твая”, і ўвесь статак радзіўся з бодкамі. А калі гэтак сказаў ён: „У чарэслы будзе плата твая”, і радзіў увесь статак у чарэслы. 9 І адняў Бог статак у вайца вашага, і даў яго імне. 10 І было ў часе цекаваньня статку, і ўзняў я вочы свае, і абачыў у сьне, і во самцы, каторыя ўскочылі на статак, у чарэслы, з бодкамі а з плямамі. 11 І сказаў імне Ангіл Божы ў сьне: „Якаве!” І я сказаў: „Во я!” 12 І Ён сказаў: „Узьнімі вочы свае й глянь: усі казлы, што ўскочылі на статак, у ча-

рэслы, з бодкамі а плямамі; бо я бачыў усе, што Лаван робе табе. 13 Я Тый Бог Бэт-Элю, ідзе ты памазаў помнік, і йдзе ты аброк імне там аброк. Цяпер устань, выйдзі із зямлі гэтае, і зьвярніся да зямлі роду свайго”.

14 І адказала Рахіль а Лія, і сказала яму: „Ці ё яшчэ нам дзель а спадак у доме айца нашага? 15 Ці не за чужых ён нас мае? бо ён прадаў нас, і зьёў, нават зьёў срэбла нашае. 16 Затым усе багацьце, каторае адняў Бог ад айца нашага, нашае яно і дзяцей нашых. І цяпер усе, што Бог сказаў табе, рабі”.

17 І ўстаў Якаў, і пасадзіў дзепі свае а жонкі свае на вярблюды; 18 І павёў увесь статак і ўсе прыдбаньне свае, каторае прыдбаў, статак собскі ягоны, каторы ён прыдбаў у Падан-Араме, каб ісьці да Ісака, айца свайго, да зямлі Канаанскае.

19 А Лаван пайшоў стрыгчы статак свой.

І ўкрала Рахіль балваны, каторыя былі ў вайца ейнага.

20 І ўкраў Якаў сэрца Лавана Арамяніна тым, што не сказаў яму, што ўцякае. 21 І ўцёк ён, і ўсі, што ў яго; і, устаўшы, перайшоў тую раку, і павярнуў від свой да гары Гілеад.

22 І сказалі Лавану трэйцяга дня, што Якаў уцёк. 23 І ўзяў ён із сабою братоў сваіх, і гнаўся за ім дарогаю сем дзён, і дагнаў яго на гары Гілеад. 24 І прышоў Бог да Лавана Арамяніна ў сьне ночы, і сказаў яму: „Сьцеражыся гўкаць із Якавам ані добрае, ані ліхое”.

25 І насьпеў Лаван Якава; і Якаў расьпяў будан свой на гары, а Лаван расьпяў із братамі сваімі на гары Гілеад. 26 І сказаў Лаван Якаву: „Што ты ўчыніў? і ўкраў сэрца мае, і павёў дачкі мае, бы палоненыя мячом. 27 Чаму ты патай уцёк,

і абкраў мяне, і не сказаў імне? Я адпусьціў бы з радасьцю а зь песнямі, з бубном а з гарпаю. 28 Ты не дапусьціў імне пацалаваць сыноў маіх і дачкі мае: цяпер ты дурна ўчыніў. 29 Ё сіла ў руцэ мае ўчыніць вам ліха; але Бог айца вашага ўчора ўвечары сказаў імне, кажучы: „Сьцеражыся гўкаць ізь Якавам ані добрага, ані ліхога”. 30 Але цяпер ты станаўко пастанавіў пайсьці, бо ты надта ўзгаліўся да дому айца свайго; нашто ты ўкраў багі мае?” 31 І адказаў Якаў, і сказаў Лавану: „Бо я баяўся, бо я сказаў, каб ты не захапіў дачок сваіх у мяне. 32 У каго знойдзеш багі свае, тый ня будзе жыць. Перад нашымі братамі пазнай, што ёсьць у мяне, і вазьмі сабе”. Ня ведаў Якаў, што Рахіль украла іх.

33 І прышоў Лаван да будана Якававага, і да будана Ліінага, і да будана дзьвюх нявольніцаў, і не знайшоў. І вышаў з будана Ліінага, і ўвайшоў у будан Рахільін. 34 А Рахіль узяла балваны, і палажыла іх у вярблюджае сядло, і села на іх. І перашчупаў Лаван увесь будан, але не знайшоў. 35 І сказала айцу свайму: „Няхай не загарыцца гнеў у ваччу спадара майго, што я не магу ўстаць перад табою, бо жаноцкае ў мяне” І ён трос, і не знайшоў балванаў.

36 І загарэўся гнеў Якава, і сьпярчаўся з Лаваном. І адказаў Якаў, і сказаў Лавану: „Які выступак мой, які грэх мой, што ты надта гнаўся за імною? 37 Бо ты перашчупаў усі мае рэчы, што знайшоў ты з усіх рэчаў дому свайго? Пастанаві іх тутак перад братамі маімі й перад братамі сваімі: няхай яны рассудзяць памеж нас абодвух. 38 Вось, дваццаць год я з табою; авечкі твае а козы твае ня ськідалі; бараноў чарады твае я ня еў; 39 Разарванага я ня прыносіў да цябе: я гэта ўважаў за сваю віну;

ты зь мяне спаганяў гэта, ці ўдзень што ўкрадзена было, ці ночы ўкрадзена. 40 Бывала, удзень жэрла мяне гарачыня, і сьцюжа ночы; і ўцякаў сон мой ад аччу маіх. 41 Гэткія мае дваццаць год у доме тваім. Служыў табе чатырнаццаць год за дзьве дачкі твае і шэсьць год за статак твой; а ты адмяняў заплату маю дзесяць разоў. 42 Калі б ня тое, што Бог айца майго, Бог Абрагама і страх Ісака былі за імною, дык цяпер пустым адаслаў бы мяне. Гароту маю а гарапашнасць рук маіх бачыў Бог і рассудзіў учорах увечары”.

43 І адказаў Лаван, і сказаў Якаву: „Гэтыя дачкі — мае дачкі; гэтыя сынове — мае сынове; і гэты статак — мой статак; і ўсе, што ты бачыш — гэта мае. І маім дачкам, што я зраблю гэтым сядні, або дзяцём іхным, каторыя нарадзіліся? 44 І цяпер пайдзіма ўчыпіма змову я й ты, і гэта будзе сьветкаю меж імною й табою. 45 І ўзяў Якаў камень, і пастанавіў яго стаўпом. 46 І сказаў Якаў братом сваім: „Зьбярыце камянеў”. Яны ўзялі камяні і зрабілі крушню; і елі там на гэй крушні. 47 І назваў яе Лаван: Егар-Сагадуфа, а Якаў назваў яе Галед (Крушняя-Сьветка). 48 І сказаў Лаван: „Крушняя гэта сьветкаю меж імною й табою сядні”. Затым і назвалі імя ейнае: Галед. 49 А: Міцпа, бо ён сказаў: „Няхай наглядае СПАДАР меж імною й табою, як здаліўшыся будзем адзін ад аднаго. 50 Калі ты будзеш мучыць дачкі мае і калі возьмеш жонкі, апрача дачок маіх, няма людзіны з намі, глядзі, Бог сьветка памеж імною і табою”.

51 І сказаў Лаван Якаву: „Во крушняя гэтая і во стоўп, каторы я пастанавіў памеж сабою й табою. 52 Сьветка крушняя гэтая і сьветка стоўп, што ані я не перайду да цябе за гэтую крушню і за гэты стоўп,

ані ты не прыйдзеш да мяне за гэтую крушню і за гэты стоўп дзе-ля ліха. 53 Бог Абрагамаў і багі Нагоравы будуць судзіць нас, Бог айцоў іхных". І прысягнуў Якаў страхам айца свайго Ісака.

54 І аброк Якаў аброк на гары, і згукаў братоў сваіх есці хлеб; і яны елі хлеб, і начавалі на гары.

55 І ўстаў Лаван рана нараніцы, і падалаваў сыноў сваіх а дачкі свае, і дабраславіў іх, і пайшоў, і зьвярнуўся Лаван на свае месца.

32 А Якаў пайшоў дарогаю сваёй. І стрэлі яго ангёлы Божыя. 2 І сказаў Якаў, абачыўшы іх: „Табар Божы гэта". І назваў імя месца таго: Маханаім (Табары).

3 І паслаў Якаў пасланцоў перад сабою да Ісава, брата свайго, да зямлі Сэір, да поля Едомскага; 4 І сказаў ім, сказаўшы: „Гэтак скажыце спадару майму Ісаву: „Так сказаў слуга твой Якаў: у Лавана я жыў, і забавіўся дагэтуль; 5 І былі ў мяне вол а асёл і драбны ста-так, і слуга а нявольніца; і я паслаў сказаць спадару свайму, каб знайсці ласку ў ваччу тваім".

6 І зьвярнуліся пасланцы да Якава, кажучы: „Мы прышлі да брата твайго, да Ісава; і таксама ён ідзець наўпярэймы табе, і чатырыста чалавекаў ізь ім". 7 І зьлякаўся Якаў вельмі, і быў у трывозе; і падзяліў людзёў, што былі зь ім, і статак драбны й буйны й вярблюды на два табары, 8 І сказаў: „Калі Ісаў прыйдзе на табар твой адзін і паб'ець яго, то ўзуме табар заста-лы ўцячы".

9 І сказаў Якаў: „Божы айдца майго Абрагама і Божы айдца майго Ісака, СПАДАР, Каторы сказаў мне: „Зьвярніся да зямлі свае, да радні свае, і Я добра ўчыню з табою!" 10 Я лішне малы супроці ўсіх міла-сэрдыяў і супроці ўсяе праўды, ка-торую Ты ўчыніў слуге Свайму, бо я зь кіям сваім перайшоў Ёрдан

гэты, а цяпер у мяне сталіся два табары. 11 Выбаў жа мяне ад рукі брата майго, ад рукі Ісава, бо я баю-ся яго, каб ён, прышоўшы, ня зра-зіў маці зь дзецьмі. 12 Ты сказаў: „Учыню добрасьць табе, і пастанаў-лю насеньне твае, як пясок таго мо-ра, каторага нельга злічыць з пры-чыны множасьці".

13 І начаваў там тае ночы, і ўзяў з таго, што прышло ў рукі яму, гасьцінца Ісаву, брату свайму: 14 Козаў дзвесьце, казлоў двац-цаць, авечак дзвесьце, бараноў дваццаць, 15 Вярблюдзіцаў соючых ізь вярблюдзянтамі іхнымі трыц-цаць, кароў сорок, валоў дзесяць, асьліцаў дваццаць, асьлянят дзе-сяць. 16 І даў у рукі слугам сваім кожную чараду асобна, і сказаў слугам сваім: „Перайдзіце перад ім-ною, і прасьцяг зрабіце памеж ча-рады й чарады". 17 І сказаў пер-шаму, сказаўшы: „Як стрэне цябе Ісаў, брат мой, і папытаецца ў цябе, кажучы: „Чый ты? і куды йдзеш? і чые гэтыя перад табою?" 18 Ты скажы: „Слугі твайго Якава; гась-цінец гэта, пасланы спадару майму Ісаву; і во, таксама ён за намі?" 19 Тое ж сказаў ён і другому, і трэйцяму, таксама ўсім, каторыя йшлі за чародамі, кажучы: „Падле гэтых словаў кажыце Ісаву, як знойдзеце яго; 20 І скажыце: „Так-сама во, й слуга твой Якаў за на-мі"; Бо ён сказаў: „Улашчу від ягоны дарам, што йдзець перад ім-ною, і потым абачу від ягоны; мо-жа і падыйме від мой". 21 І перай-шоў дар перад ім, а ён начаваў тае ночы ў табару.

22 І ўстаў ён тае ночы; і ўзяў дзье жонкі свае, і дзье нявольні-цы свае, і адзінаццацёра дзяцей сваіх, і перайшоў у брод Явок. 23 І ўзяў іх, і перавёў пераз раку, і пе-равёў, што ў яго.

24 І застаўся Якаў адзіночны, і хо-даўся чалавек ізь ім да ўскоду

зары; 25 І пабачыўшы, што ня скодаў яго, і даткнуўся да суставы сыцягна ягонага, і зьвіхнуў суставу сыцягна ў Якава, як ён ходаўся зь ім. 26 І сказаў: „Адпусьці мяне, бо ўзышла зара”. І сказаў: „Не адпусьчу цябе, хіба дабраславіш мяне”. 27 І сказаў яму: „Якое імя твае?” І ён сказаў: „Якаў”. 28 І сказаў: „Ня Якаў будучь казаць ужо імя твае, але Ізраель, бо ты доляўся з Богам і зь людзьмі, і здолеў”. 29 І папытаўся Якаў, і сказаў: „Скажы, калі ласка, імя Свае”. І ён сказаў: „Нашто ты пытаешся імені?” І дабраславіў яго там. 30 І назваў Якаў імя таго месца: Пеніель (Від Божы); „бо я бачыў Бога від у від, і захавана душа мая”. 31 І засьвяціла сонца, як ён праходзіў Пеніель; і ён кульгаў на сыцягну свае.

32 Затым аж дагэтуль не ядуць сынове Ізраелявы жылы мускула, каторая на суставе сыцягна, бо даткнуўся суставы сыцягна Якававага на жыле мускула.

33 І ўзняў Якаў вочы свае, і абачыў, і во, Ісаў прышоў, і зь ім чатырыста чалавекаў. І падзяліў дзеці да Ліі а да Рахіль а да дзьвюх нявольніцаў. 2 І паставіў нявольніцы а дзеці іхныя першымі, а Лію а дзеці ейныя за імі, а Рахіль а Язэпа за імі. 3 А ён перайшоў перад імі, і пакланіўся да зямлі сем разоў пакуль дабліжыўся да брата свайго.

4 І пабег Ісаў яму наўпярэймы, і абняў яго, і паў на шыю яму, і палаваў яго, і плакалі. 5 І ўзняў вочы свае, і абачыў жанкі а дзеці, і сказаў: „Хто гэтыя ў цябе?” І сказаў: „Дзеці, каторымі Бог падараваў з ласкі слугу твайго”. 6 І дабліжыліся нявольніцы самы а дзеці іхныя, і пакланіліся. 7 І дабліжылася таксама Лія а дзеці ейныя, і пакланіліся. А потым дабліжыліся Язэп а Рахіль, і пакланіліся. 8 І ска-

заў: „Што ў цябе ўвесь табар гэты, каторы я стрэў?” І сказаў: „Каб знайсьці ласку ў ваччу спадара майго”. 9 І сказаў Ісаў: „Ёсьць у мяне шмат, браце мой, няхай будзе табе, што ў цябе”. 10 І сказаў Якаў: „Не, я малю цябе, калі ж я знайшоў ласку ў ваччу тваім, і прымі дар мой з рукі мае; бо я, абачыўшы від твой, быццам абачыў від Божы, і ты ласкава прыняў мяне. 11 Прымі дабраслаўства мае, каторае я прывёў табе; бо Бог абдараваў мяне ласкаю, і затым што ёсьць у мяне ўсе”. І ён упрасіў яго і тый узяў:

12 І сказаў: „Кранімася ў дарогу; і пайдзіма, і я буду йсьці перад табою”. 13 І сказаў яму: „Спадар мой ведае, што дзеці кунежныя, а драбны й буйны статак у мяне сьсець; калі пагнаць іх адзін дзень, дык паўдыхаюць усё статкі. 14 Няхай спадар мой пярэйдзе сьпераду слугі свайго, а я павяду памалуг, подле ходу гэтае працы, каторая перад імною, і подле ходу дзяцей, пакуль прыду да спадара свайго да Сэіру”. 15 І сказаў Ісаў: „Пакіну ж я з табою зь людю, што пры імне”. І сказаў: „Нашто гэта? абы імне знайсьці ласку ў ваччу спадара майго”.

16 І зьвярнуўся таго дня Ісаў дарогаю сваёй да Сэіру. 17 А Якаў крануўся да Сукоф і пабудаваў сабе дом, а статку свайму парабіў буды. Затым ён назваў імя месца Сукоф.

18 І прышоў Якаў у супакою да места Сыхем, каторае ў зямлі Канаанскай, як прышоў з Падан-Араму, і лёг табарам перад месцам.

19 І купіў часьць поля ў сыноў Гаморавых, айца Сыхемавага, за сто кесьятаў (манэтаў), на каторым паставіў будан свой. 20 І паставіў там аброчнік; і назваў яго: Магутны Бог Ізраеляў.

34 І вышла Дына, дачка Лііна, каторую яна нарадзіла Якаву, па-

глядзець на дачкі зямлі. 2 I абачыў яе Сыхем, сын Гамора-Гэвейца, князя зямлі тае, і ўзяў яе, і ляжаў із ёю, і паніжыў яе. 3 I прыліпла душа ягоная да Дыны, дачкі Якававае, і ён пакахаў дзяўчыну, і моўіў да сэрца дзяўчыне. 4 I сказаў Сыхем Гамору, айцу свайму, кажучы: „Вазьмі імне дзяцё гэтае за жонку”. 5 I Якаў пачуў, што забрудзяніў Дыну, дачку ягоную; сынове ж ягоныя былі із стадаю на поле, дык маўчаў Якаў, пакуль ня прышлі яны.

6 I вышаў Гамор, ацц Сыхемаў, да Якава памужаваць із ім. 7 I сынове Якава прышлі з поля і, пачуўшы, зьнемарасціліся мужы, і гневала іх вельмі, бо нягоднасьць зрабіў ён у Ізраелю, ляжаўшы з дачкою Якававай; а гэтак ня робіцца.

8 I гукаў Гамор із імі, кажучы: „Сыхем, сын мой, узгальіўся душою да дачкі вашае: дайце, калі ласка, яе яму за жонку. 9 Пабірайцеся з намі: дачкі вашыя аддавайце нам, а нашыя дачкі бярыце сабе. 10 I з намі жыўце; і зямля гэтая будзе перад вамі, жыўце й таргуйце ў ёй, і дзяржыце яе”.

11 I сказаў Сыхем айцу ейнаму а братом ейным: „Калі б імне знайсці ласку ў вачох вашых, і што скажаце імне, я дам. 12 Павялічча зь мяне вельмі вена а дары; і я дам, як вы скажаце імне: толькі аддайце імне дзеўку за жонку”.

13 I адказалі сынове Якававы Сыхэму а Гамору, айцу ягонаму, зрадліва, і гукалі так, бо ён зганбіў Дыну, сястру іхную; 14 I казалі ім: „Ня можам зрабіць гэтага, выдаць сястру нашу чалавеку, у каторага неабрэзанасьць, бо сорам гэта нам. 15 Толькі з тым мы згодзімся з вамі, калі вы будзеце, як мы, каб абрэзаўся ў васжны мужчына. 16 I будзем даваць дачкі нашыя вам, а дачкі вашыя браць сабе, і будзем жыць із вамі, і бу-

дзем адзін люд. 17 А калі не паслухаеце нас, дык мы возьмем дачку нашу і адыйдзем.

18 I злюб былі словы іхныя ў ваччу Гамора а ўваччу Сыхема, сына Гаморавага. 19 I не адвалакаў тый маладзён зрабіць гэта, бо ён жадаў дачкі Якававае. А яго паважалі над усіх у доме айца ягонага. 20 I прышоў Гамор а Сыхем, сын ягоны, да брамы места свайго, і гукалі жыжарам места свайго, кажучы: 21 „Гэтыя людзі — міравыя яны з намі; і няхай яны живуць у зямлі й таргуюць у ёй; зямля ж вась даволі прасторная перад імі. Дачкі іхныя возьмем сабе за жонкі, а нашыя дачкі дамо ім. 22 Толькі пры тым згаджаюцца гэтыя людзі жыць із намі, быць адным людам, каб у нас абрэзаны быўжны мужчынскага стану, як яны абрэзаны. 23 Іхныя чароды, і іхная маемасьць, і ўся жывёла іхная, ці ня нашы яны? Адно згодзімся зь імі, і будучь жыць із намі”. 24 I паслухалі Гамора а Сыхема, сына ягонага, усі выходзячы з брамы места ягонага; і абрэзаны быліжны мужчынскага стану, какны выходзячы з брамы места ягонага.

25 I было на трэйці дзень, як яны былі хворыя, і ўзялі два сыны Якававы, Сымон а Леў, браты Дыніны, какны свой меч, і напалі на места з пэўнасьцяй, і забілі какнага мужчыну; 26 I Гамора а Сыхема, сына ягонага, забілі мячом, і ўзялі Дыну з дому Сыхемавага й вышлі. 27 Сынове Якававы прышлі да забітых і разглабалі места за тое, што паганбіў сястру іхную. 28 I драбны статак, і буйны статак іхныя, і што ў месце, і што ў полю яны ўзялі. 29 I ўсе багацьце іхнае, і ўсе малыя дзеці іхныя, і жанкі іхныя ўзялі ў палон, і разглабалі ўсе, што было ў доме.

30 I сказаў Якаў да Сымона а да Лева: „Вы зьнемарасцілі мяне,

зрабіўшы мяне непакінутым жыхарам гэтае зямлі, Канаанянам а Фэрэзям; а ў мяне людзі нячысьленыя; і зьбіруцца на мяне, і паб'юць мяне, і буду зьнішчаны я й мой дом". 31 І яны казалі: „А ціж як із блудніцаю можна рабіць із сястрою нашаю?"

35 І сказаў Бог Якаву: „Устань, узыйдзі да Бэт-Эль, і жыў там, і зрабі там аброчнік Магучаму, што зьявіўся табе, як ты ўцякаў ад віду Ісава, брата свайго".

2 І сказаў Якаў дому свайму і ўсім, што былі зь ім. „Аддальце багі чужыя, што сярод вас, і ачысьціцеся, і зьмяніце адзеньці вапшыя; 3 І ўстаньма й ўзыйдзіма да Бэт-Элю, і зраблю я там аброчнік Магучаму, Каторы адказаў імне ў дзень гароты мае і быў з імною ў дарозе, каторай я йшоў". 4 І аддалі Якаву ўсі багі чужыя, каторыя былі ў рукавах іхных, і завушніцы, што былі ў вушох у іх; і схаваў іх Якаў пад дубам, каторы блізка Сыхему.

5 І выправіліся яны. І быў жак Божы па местах, што ў ваколіцах іхных, і ня гналіся яны за сынамі Якававымі. 6 І прышоў Якаў да Луз, што ў зямлі Канаанскай, ён Бэт-Эль, сам і ўвесь люд, што быў зь ім, 7 І збудаваў там аброчнік, і назваў гэтае месца Эль Бэт-Эль; бо там зьявіўся яму Бог, як ён уцякаў ад віду брата свайго.

8 І памерла Дэвора, нянька Рэвечына, і пахавана ніжэй Бэт-Элю, пад дубам, і назваў імя ягонае: Дуб плачу.

9 І зьявіўся Бог Якаву ізноў па прыходзе яго з Падан-Араму, і дабраславіў яго. 10 І сказаў яму Бог: „Імя твае Якаў. Ня будзе звацца імя твае ўжо Якаў, але толькі Израель будзе імя твае". І назваў яго імя: Израель. 11 І сказаў яму Бог: „Я МАГУЧЫ Ўсемагучы; пладзіся а множа; народ а збор народаў будзе зь цябе, і каралёве з крыжа

твайго выйдучь. 12 Зямлю, каторую я даў Абрагаму а Ісаку, Я дам табе, і насеньню твайму просьле цябе дам зямлю гэтую".

13 І ўзышоў ад яго Бог у месцу, на каторым гутарыў зь ім.

14 І пастанавіў Якаў помнік на месцу, на каторым гутарыў із ім, помнік каменны; і ўзылі на яго ўзыльваньне, і ўзылі на яго алівы.

15 І назваў Якаў імя месца, на каторым Бог гукаў із ім: Бэт-Эль.

16 І падарожжаваў з Бэт-Элю. І была яшчэ кіўра зямлі, каб прысьці да Ефрафы; і радзіла Рахіль, і труднілася ў раджэньню. 17 І было, як яна труднілася родзячы, і сказала ёй бабка: „Ня бойся, бо таксама й гэта табе сын". 18 І як выходзіла зь яе душа, бо яна памірала, то назвала яго імя: Бэн-Оні. Але ацц ягоны назваў яго: Венямін.

19 І памерла Рахіль, і пахавана ля дарогі да Ефрафы (гэта Бэтле-ем). 20 І пастанавіў Якаў помнік над магільай ейнай. Гэта помнік магільны Рахільін дагэтуль.

21 І падарожжаваў Израель, і пастанавіў будан свой далей за вежаю Эдэр.

22 І было, як прабываў Израель у зямлі тэй, і пайшоў Рувін, і ляжаў із Валаю, мамошкаю айца свайго. І пачуў Израель. І было сыноў у Якава двананцацёх. 23 Пяршак Якаваў Рувін а Сымон а Леў а Юда а Ісасхар а Завулон. 24 Сыны Рахільны: Язэп а Венямін. 25 І сыны Валіны, нявольніцы Рахільнае: Дан а Нефалім. 26 І сыны Зэфіны, нявольніцы Лінае: Гад а Ашэр. Гэта сынове Якававы, што радзіліся яму ў Падан-Араме.

27 І прышоў Якаў да Ісака, айца свайго, да Мамрэ, да Кіраф-Арбы, значыцца да Гэўрону, ідзе падарожжаваў Абрагам а Ісак.

28 І было дзён Ісаковых сто асьмідзясят год. 29 І сканаў Ісак, і па-

мер, і быў прылучаны да народу свайго, стары а насычаны днямі; і пахавалі яго Ісаў а Якаў, сыны ягоныя.

36 I гэта радавод Ісаваў, ён жа Едом. 2 Ісаў узяў сабе жонкі з дачок Канаанскіх: Аду, дачку Елона Гэціча, а Оголіваму, дачку Аны, дачку Цывеона Гевяніна, 3 А Васэмафу, дачку Ізмайлаву, сястру Наваёфау. 4 I нарадзіла Ада Ісаву Еліфаза; А Васэмафа нарадзіла Рагуеля. 5 А Оголівама нарадзіла Евуша а Елома а Кору. Гэта сынове Ісававы, што нарадзіліся яму ў зямлі Канаанскай.

6 I ўзяў Ісаў жонкі свае, і сыноў сваіх, і дачкі свае, і ўсі душы дамовы свае, і стада свае, і ўвесь статак свой, і ўсю маемасьць сваю, каторую ён прыдбаў у зямлі Канаанскай, і пайшоў да іншае зямлі ад вiду Якава, брата свайго; 7 Бо была маемасьць іхная вялікая, каб яны маглі жыць разам, і не маглі зямлі падарожжавання іхнага насіць іх з прычыны стадаў іхных. 8 I асяліўся Ісаў на гары Сэір, Ісаў, ён жа Едом.

9 I во гэта роды Ісававы, айца Едумеў, на гары Сэір;

10 Во гэта імёны сыноў Ісававых: Еліфаз, сын Ады, жонкі Ісававае; Рагуель, сын Васэмафы, жонкі Ісававае. 11 I былі сынове Еліфаза: Феман, Омар, Цефо а Гафам а Кеназ. 12 А Фамна была мамошка Еліфаза, сына Ісававага; і нарадзіла Еліфазу Амаліка. Гэта сынове Ады, жонкі Ісававае. 13 А во, гэта сыны Рагуелявы: Нагаф а Зэраг, Шамма а Міза. Гэта былі сынове Васэмафы, жонкі Ісававае. 14 I во гэтыя былі сыны Огалівамы, дачкі Аны, дачкі Цывеона, жонкі Ісававае: і яна нарадзіла Ісаву Евуша а Елома, а Кору.

15 Во гэта князі сыноў Ісававых. Сынове Еліфаза, першароднага Ісававага: князь Феман, князь Омар,

князь Цефо, князь Кеназ, 16 Князь Кора, князь Гафам, князь Амалік. Гэтыя князі Еліфазавы ў зямлі Едомовае; гэта сынове Адзіны. 17 I гэтыя сыны Рагуеля, сына Ісававага: князь Нагаф, князь Зэраг, князь Шамма, князь Міза. Гэтыя князі Рагуелявы ў зямлі Едомавае; гэтыя сынове Васэмафы, жонкі Ісававае. 18 I гэтыя сыны Огалівамы, жонкі Ісававае: князь Евуш, князь Елом, князь Кора. Гэтыя князі Огалівамы, дачкі Аны, жонкі Ісававае. 19 Гэтыя сынове Ісававы, і гэтыя князі іхныя. Гэта Едом.

20 Гэтыя сынове Сэіра Горэяніна, жыхары зямлі тае: Лотан а Шовал а Цывеон а Ана. 21 А Дыпшон а Эцэр а Дышпан. Гэтыя князі Горэйскія, сыноў Сэіравых, у зямлі Едома. 22 I былі сыны Лотановы: Горы а Геман; а сястра ў Лотана: Хімна. 23 I гэта сынове Шоваловы: Алван а Манагаф а Евал, Шэфо а Онам. 24 А гэтыя сыны Цывеонавы: Ая а Ана. Гэта Ана, каторы знайшоў цёплыя жаролы на пустыні, як пасьціў аслы Цывеона, айца свайго. 25 I гэтыя дзеці Аніны: Дыпшон а Оголівама, дачка Аніна. 26 I гэтыя сыны Дыпшонавы: Гемдан а Эшбан а Іфран а Херан. 27 Гэтыя сыны Эцэравы: Білган а Зааван а Акан. 28 Гэтыя сыны Дышпановы: Уц а Аран. 29 Гэтыя князі Горэйскія: князь Лотан, князь Шовал, князь Цывеон, князь Ана, 30 Князь Дыпшон, князь Эцэр, князь Дышпан. Во, гэта князі Горэйскія подле княстваў сваіх у зямлі Сэір.

31 I во каралёве, што каралювалі ў зямлі Едомавай, пярвей за каралюваньне каралёў у сыноў Ізраэлявых. 32 I каралюваў у Едоме Бела, сын Веораў, а імя места ягонага Дынгава. 33 I памер Бела, і каралюваў замест яго Ёваў, сын Зэрагаў, з Восоры. 34 I памер Ёваў, і каралюваў замест яго Гупшам, і зямлі Феманскае. 35 памер Гупшам,

і караляваў замест яго Гадад, сын Бедадаў, каторы паразіў Мідзянян на полю Моаўскім; а імя места яго-нага Авіф. 36 І памер Гадад, і караляваў замест яго Самла з Масрэкі. 37 І памер Самла, і караляваў замест яго Саўла з Рэговофа, ліракі. 38 І памер Саўла, і караляваў замест яго Баал-Ганан, сын Ахбораў. 39 І памер Баал-Ганан, сын Ахбораў, і караляваў замест яго Гадар; а імя места ягонага Пагу; імя жонкі ягонае Мегетавель, дачка Матрэды, дачкі Мезагавае.

40 І гэтыя імёны князёў Ісававых, подле радзімаў іхных, подле месцаў іхных, у імёнах іхных: князь Фімна, князь Алва, князь Етэф. 41 Князь Оголівама, князь Эла, князь Пінон, 42 князь Кеназ, князь Феман, Міўцар, 43 Князь Магдыель, князь Грам. Гэтыя князі Едомскія, подле слялібаў іхных, у зямлі дзяржаньня іхнага. Ён Ісаў, ацц Едомічаў.

37 І жыў Якаў у зямлі падарожжаваньня айца свайго, у зямлі Канаанскай. 2 Гэта падзеі ў Якава.

Язэп, будучы семнаццаціх год, пасьціў статак із братамі сваімі, (а быў жлапцом), із сынамі Валінімі і із сынамі Зэфінімі, жонак айца свайго. І прыносіў Язэп іхныя словы ліхія да айца іхнага. 3 І Ізраель любіў Язэпа болей за ўсіх сыноў сваіх, бо ён быў сын старасьці ягонае; і справіў яму хітон калярысты. 4 І абачылі браты ягоныя, што яго любе ацц іхны болей за ўсіх братоў, і зьненавідзілі яго, і не маглі гукаць із ім супакойна.

5 І сьніў Язэп сон, і сказаў братам сваім: і яны болей яшчэ зьненавідзілі яго. 6 Ён сказаў ім: „Паслухайце, калі ласка, сон гэты, каторы я сьніў: 7 І вось, мы вяжам снапы сярод поля; і вось, устаў мой сноп, і так стаяў; і вось, абступілі яго вапшы снапы і пакланіліся майму снапу“. 8 І казалі

яму браты ягоныя: „Нягож ты будзеш запраўды караляваць над намі? нягож запраўды будзеш радзіць нас?“ І болей яшчэ зьненавідзілі яго за сны ягоныя і за словы ягоныя.

9 І сьніў ён яшчэ другі сон, і сказаў яго братам сваім, і сказаў: „Вось, я сьніў сон яшчэ: і вось, сонца, і месяц, і адзінаццаць гвездаў кланяюцца імне“. 10 І ён сказаў айцу свайму і братам сваім; і павайцяў яго ацц ягоны, і сказаў яму: „Што гэта за сон, каторы ты сьніў? нягож запраўды прыду я, і маці твая, і браты твае пакланіцца табе да зямлі?“ 11 І завідавалі яму браты ягоныя, а ацц ягоны хаваў гэтае слова.

12 І пайшлі браты ягоныя пасьціць статак айца свайго ў Сыхеме. 13 І сказаў Ізраель Язэпу: „Ці браты твае ня пасьвяць у Сыхеме? Пайдзі; я пашлю цябе да іх“. Ён сказаў яму: „Во я!“ 14 І сказаў яму: „Пайдзі ж, паглянь, ці ў супакою браты твае і ці ў супакою статак, і зьвярні імне словы“. І паслаў яго з даліны Гэўронскае; і ён прышоў да Сыхему.

15 І знайшоў яго чалавек, і во, ён блудзе ў полю, і папытаўся ў яго тый чалавек, кажучы: „Чаго шукаеш?“ 16 Ён сказаў: „Братоў сваіх я шукаю; скажы ж імне, ідзе яны пасьвяць?“ 17 І сказаў тый чалавек: „Яны перагналіся адгэтуль; бо я чуў, як яны казалі: „Пайдзіма да Дофану!““ І пайшоў Язэп за братамі сваімі, і знайшоў іх у Дофана.

18 І абачылі яны яго здалёку, і ўперад чымся ён дабліжыўся да іх, змаўляліся яго забіць. 19 І казалі брат брату: „Во, гэты сьненьнік прышоў. 20 І цяпер пайдзіма й забіма яго, і кіньма яго ў вадку зь ямаў, і скажам: „Злы зьвер ізьёў яго“; і пабачым, што будзе зь ягоных сноў“. 21 І пачуў Рувін, і выбавіў яго з рук іхных, і сказаў: „Не

забіма душы". 22 I сказаў ім Рувін: „Не разьлівайце крыві, кінце яго ў гэту яму, каторая на пустыні, а рукі ня выцягніце на яго", каб выбавіць яго ад рукі іхнае, каб зьвярнуць яго айду ягонаму. 23 I было, як Язэп прышоў да братоў сваіх, і здзелі яны зь Язэпа хітон ягоны, хітон калярысты, каторы на ім; 24 I ўзялі яго, і кінулі яго ў яму; яма ж пустая, няма ў ёй вады.

25 I селі яны есці хлеб, і ўзнялі вочы свае, і абачылі, і во, караван Ізмайлаўцаў прышоў з Гілеаду, і вярблюды іхныя нясуць пернасьці, бальсам а міру: ідуць зьвезыці гэта да Ягіпту. 26 I сказаў Юда братом сваім: „Якая карысьць, што мы заб'ем брата нашага і схаваем кроў ягоную? 27 Пайдзіма й прайма яго Ізмайлаўцам, а рукі нашы няхай ня будуць на ім; бо брат наш, цела наша". I паслухалі яго браты ягоныя. 28 I прайшлі Мідзяняне, купцы, і выцягнулі Язэпа зь ямы, і прадалі Язэпа Ізмайлаўцам за дваццаць срэбнікаў; а яны прывялі Язэпа да Ягіпту.

29 I зьвярнуўся Рувін да ямы, і вось, няма Язэпа ў яме. I разарваў адзецьце свае, 30 I зьвярнуўся да братоў сваіх, і сказаў: „Дзяццці няма, а я куды, куды я пайду?"

31 I ўзялі хітон Язэпаў, і зарэзалі казань, і занурылі хітон у кроў; 32 I паслалі хітон калярысты, і прынеслі айцу свайму, і казалі: „Гэта мы знайшлі: пазнай жа, адзецьце сына твайго гэта, ці не?" 33 I ён пазнаў яго, і сказаў: „Хітон сына майго; злы зьвер ізьёў яго; разарваны, разарваны Язэп".

34 I разарваў Якаў адзецьце свае, і меў жалобу па сыну сваім шмат дзён. 35 I ўсталі ўсі сынове ягоныя і ўсі дачкі ягоныя, каб пацешыць яго, але ён адмаўляўся пацешыцца, і сказаў: „Бо зыйду да сына свайго із смуткам да шэолю" I плакаў па ім ацц ягоны.

36 I Мідзяняне прадалі яго ў Ягіпце Потыфару, легчанцу Фараонаваму, начальніку старожа.

38 I было ў тым часе: і зышоў Юда ад братоў сваіх, і павярнуў да Одоламца, а імя ягонае Гіра. 2 I абачыў там Юда дачку аднаго Канааняніна, імя ягонае: Шуа; і ўзяў яе, і ўвёўшоў да яе. 3 I яна зачала і нарадзіла сына; і ён назваў імя ягонае: Ір. 4 I зачала ўзноў, і нарадзіла сына; і назвала імя ягонае: Онан. 5 I яшчэ радзіла і нарадзіла сына; і назвала імя ягонае: Шэла. Ён быў у Хезыве, як нарадзіла яго.

6 I ўзяў Юда жонку Іру, першаку свайму; імя ейнае Тамара. 7 I быў Ір, пяршак Юдаў, лікі ў ваччу СПАДАРОВЫМ, і забіў яго СПАДАР. 8 I сказаў Юда Онану: „Увядзі да жонкі брата свайго, жаніся зь ёй, як дзеве, і вытвары насеньне брату свайму". 9 I ведаў Онан, што не яму будзе насеньне; і было, як ухodziў да жонкі брата свайго, нішчыў на зямлі, каб ня даць насеньня брату свайму. 10 I было нягодна ў ваччу СПАДАРОВЫМ тое, што ён рабіў; I Ён забіў таксама яго.

11 I сказаў Юда Тамары, нявестцы сваёй: „Сядзі ўдавою ў доме айца свайго, пакуль вырасьце Шэла, сын мой". Бо ён сказаў: „Каб не памер таксама ён, як браты ягоныя". I пайшла Тамара, і жыла ў доме айца свайго.

12 I за шмат дзён памерла дачка Шуіна, жонка Юдава. I пацешыўся Юда, і ўзыходзіў да Фімны, да стрыгучых статак, сам а Гіра, прыяцель ягоны, Одаламец. 13 I наказалі Тамары, кажучы: „Вось, сьвёкар твой узыходзе да Фімны, стрыгчы статак свой". 14 I яна ськінула із сябе ўдовінае адзецьце, і накрылася пакрыцьцям, і, захінуўшыся, села ля ўходу да Енаіму, каторы на дарозе да Фімны, бо бачыла, што

Шэла вырас, і яна ня дана яму за жонку. 15 І абачыў яе Юда, і падумаў, што яна блудніца, бо яна накрыла від свой. 16 Ён павярнуўся да яе на дарогу й сказаў: „Ну, калі ласка, увыйду да цябе”. Бо ён ня ведаў, што яна невестка ягоная. І сказала: „Што ты дасі імне, калі ўвыйдзеш да мяне?” 17 І ён сказаў: „Я прышлю табе казынё із стады”. Яна сказала: „Калі дасі імне заклад, пакуль прышлеш”. 18 І ён сказаў: „Які ж заклад, што я маю даць табе?” І сказала: „Пячатку сваю, і папяразку сваю, і палку сваю, каторая ў рупцэ ў цябе”. І даў ёй, і ўвыйшоў да яе; і яна зачала яму. 19 І, устаўшы, пайшла, і зьяяла пакрыцьце із сябе, і адзелася ў вадзецьце ўдаўства свайго.

20 І паслаў Юда казынё прыяцелям сваім Одоламцам, каб узяць заклад з рукі жонкі; але ён не знайшоў яе. 21 І папытаўся ў людзёў ейнага месца, кажучы: „Ідзе блудніца, каторая была ў Енаім ля дарогі?” І яны сказалі: „Тут ня было блудніцы”. 22 І зьвярнуўся ён да Юды, і сказаў: „Я не знайшоў яе; і таксама людзі таго месца сказалі: „Тут ня было блудніцы”. 23 І сказаў Юда: „Няхай яна возьме сабе, каб толькі ня было на сорам; вось, я паслаў казынё гэна, але ты не знайшоў яе”.

24 Мінула каля трох месяцаў, і сказалі Юдзе, кажучы: „Зрабіла бязульства Тамара, нявестка твая, і на'т яна цяжарная ад бязульства”. І сказаў Юда: „Выгядзіце яе, і няхай спаліць”. 25 Яе павялі, а яна паслала сьвёкру свайму, кажучы: „Ад чалавека, чые гэта рэчы, я цяжарная”. І сказала: „Пазнавай жа, чыя гэта пячатка, і папяразкі, і палка гэта”. 26 І пазнаў Юда, і сказаў: „Яна справядліўшая за мяне, бо за тое, што я ня даў яе Шэлу,

сьвяу свайму”. І болей не пазнаваў яе.

27 І было, як яна радзіла, і во, блізьняты ў жываце ейным. 28 І было пры раджэньню, высунуў ручку; і ўзяла бабка і прывязала на ручку яму чырвоную нітку, кажучы: „Гэты выпашу першы”. 29 І было, як ён зьвярнуў руку, і во, выпашаў брат ягоны. І яна сказала: „Як ты моцна прарваўся”. І назвала імя ягонае Фарэс. 30 Потым выпашаў брат ягоны, што на рупцэ ягонай чырвоная нітка. І назвала імя ягонае: Зара.

39 А Язэпа заявілі далоў да Егіпту, і купіў яго Потыфар, легчанец Фараонаў, начальнік старожаў, Егіпцянін, з рук Ізмайлаўцаў, што зьявілі яго далоў туды. 2 І быў СПАДАР із Язэпам, і ён меў дасьпех, і быў у доме гаспадара свайго, Егіпцяніна. 3 І пабачыў гаспадар ягоны, што СПАДАР із ім, і ўсяму, што ён робе, СПАДАР даець дасьпех у руках ягоных. 4 І знайшоў Язэп ласку ў ваччу ягоным, і служыў яму. І ён пастанавіў яго над дамоваю сваёй, і ўсе свае аддаў на рукі ягоныя. 5 І было адгэнуль, як ён пастанавіў яго над дамоваю сваёю і над усім, што меў, і дабраславіў СПАДАР дамову таго Егіпцяніна дзеля Язэпа, і было дабраславенства СПАДАРОВА на ўсім, што меў ён у доме і ў полі. 6 І пакінуў ён усе, што меў, у рупцэ Язэпавай; і ня рупіўся празь нішто, апроча хлеба, каторы ён еў. А Язэп быў складны а пазорны.

7 І было просьле гэтых стацьцяў: і ўзьзяла жонка гаспадара ягонага вочы свае на Язэпа, і сказала: „Ляж із імною”. 8 Але ён адмовіўся, і сказаў жонцы гаспадара свайго: „Вось, гаспадар мой ня рупіцца пры імне празь нішто ў дамове, і ўсе, што мае, аддаў на маю руку. 9 Няма вялікішага за мяне ў дамове гэтай; і ён не задзяржаў ад мяне нічога, ап-

рача толькі цябе, бо ты жонка ягоная; дык як жа я зраблю нягоднасьць вялікую гэтую і ізграшу перад Богам".

10 І было, як яна гукала Язэпу што дня, а ён ня слухаў яе легчы каля яе, быць із ёю, 11 І сталася аднаго дня: і ён увыйшоў у дом рабіць сваю работу, а нікога з хатніх ня было там у доме; 12 І яна схавала яго за адзежу ягоную, кажучы: „Лажыся з імною”. Але ён пакінуў адзежу сваю ў руцэ ейнай, і ўцёк, і вышаў вонкі. 13 І было, як абачыла яна, што ён пакінуў адзежу сваю ў руцэ ейнай і выбег вонкі, 14 І гукнула хатніх сваіх, і сказала ім, кажучы: „Гляньце, ён прывёў да нас Гэбрэя зьдзекавацца з нас. Ён прышоў да мяне легчы з імною, але я закрычала голасам вялікім; 15 І сталася, як ён пачуў, што я ўзняла голас і закрычала, дык пакінуў адзежу сваю каля мяне, і ўцёк, і вышаў вонкі”. 16 І палажыла адзежу ягоную каля сябе да прыходу гаспадара ягонага да дому свайго. 17 І пераказала яму гэкімі словамі, кажучы: „Прышоў да мяне гэны нявольнік, гэны Гэбрэй, каторага ты прывёў да нас, пазьдзекавацца зь мяне. 18 І сталася, як я ўзняла голас а закрычала, дык ён пакінуў адзежу сваю каля мяне і ўцёк вонкі”. 19 І сталася, як пачуў гаспадар ягоны словы жонкі свае, каторыя яна паведала яму, кажучы: „Гэткую прыгоду ўчыніў імне нявольнік твой!” дык узгарэўся гнеў ягоны; 20 І ўзяў гаспадар Язэпаў яго, і аддаў яго да вязьніцы, месца, ідзе адбывалі кару вязьні каралеўскія. І быў ён там у вязьніцы.

21 І быў СПАДАР із Язэпам, і нахінуўся да яго міласердзіям, і даў ласку яму ў ваччу начальніка вязьніцы. 22 І аддаў начальнік вязьніцы ў руку Язэпу ўсіх вязьняў, што былі ў вязьніцы, і ўсім, што

яны там рабілі, ён загадаваў. 23 Не наглядаў начальнік вязьніцы над нічым у руках ягоных; бо СПАДАР быў із ім, і што ён рабіў, СПАДАР даваў сьпех.

40 І было просьле гэтых прыгодаў: ізграшлі чашнік караля Ягіпецкага і тый пякар перад спадаром сваім, перад каралём Ягіпецкім. 2 І загневаўся Фараон на двух легчанцоў сваіх — на князя чашнікаў а на князя пекароў; 3 І аддаў іх да дому наглядку начальніка старожи, у вязьніцу, месца, ідзе Язэп быў там вязьням. 4 І прызначыў начальнік старожи Язэпа да іх, і ён служыў ім. І былі яны шмат дзён пад старожаю.

5 І сьнілі яны абодва, кажны свой сон, аднае ночы, кажны подле зьясьненьня сну ягонага, чашнік а пякар, каторы ў караля ягіпецкага, каторыя былі вязьні ў доме вязьнічным. 6 І прышоў да іх Язэп нараніцы, абачыў іх, і во, яны смутныя. 7 І папытаўся ён у легчанцоў фараонавых, што былі пад старожаю зь ім у доме спадара ягонага, кажучы: „Чаму ў вас сядзі бліягі віды?” 8 І сказалі яны яму: „Сон мы сьнілі, а зьясьніць няма каму”. І сказаў ім Язэп: „Ці ня ў Бога зьясьненьне? паведайце імне”. 9 І паведаў князь чашнікаў сон свой Язэпу, і сказаў яму: „У маім сьне, і вось, вінное сыябло перад імною. 10 І на сыябле тры галузы. Яно быццам разьвівалася, расквіло яно, насьпелі гранкі ягадаў. 11 І чара фараонава ў руцэ ў мяне. Я ўзяў ягадаў, выціснуў іх у чару фараонаву, і падаў чару ў руку Фараону”. 12 І сказаў яму Язэп: „Во, зьясьненьне яго: тры галузы — тры дні яны. 13 За тры дні падыйме Фараон галаву тваю, і зьверне цябе на месца твае, і ты падасі Фараону ў руку ягоную, як зараджана ўперад, як ты быў чашнікам ягоным. 14 І калі 6 ты

ўспомнеў мяне, як будзеш мецца добра; і зрабі ж імне ласку, учыні менку празь мяне Фараону, і вывядзі мяне з гэтага дому; 15 Бо я крадзьма ўкрадзены ізь зямлі Гэб-рэяў, ды і таксама тут нічога не зрабіў, за што б пасадзіць мяне ў вязьніцу”.

16 І пабачыў князь пекароў, што добра зьясьніў, і сказаў Язэпу: „Я таксама сьніў, і во, тры сутнікі плечыня на галаве ў мяне. 17 І ў сутніку верхнім із усялякае ежы Фараонавае ўменьня пякарскага; і птуштва ела іх із сутніка на галаве маёй”. 18 І адказаў Язэп, і сказаў: „Во зьясьненне яго: тры сутнікі — гэта тры дні; 19 І за тры дні падыйме Фараон галаву зь цябе, і засіле цябе на дзерже; і паесьць птуштва цела твае зь цябе”.

20 І было на трэці дзень, дзень нараджэньня Фараона: і справіў ён чэсьць усім слугам сваім, і падняў галаву князя чашнікаў і галаву князя пекароў, сярод слугаў сваіх; 21 І зьвярнуў князя чашнікаў на ягонае месца чашніка, і ён падаў чару ў руку Фараону. 22 А князя пекароў засіліў, як зьясьніў ім Язэп.

23 І ня ўспомнеў князь чашнікаў Язэпа, забыўся яго.

41 І было пры канцу двух год: і Фараон сьніў: і во, ён стаіць ля ручая. 2 І во, з ручая паднялося сем кароваў пазорных выглядам і сытых целама; і пасьціліся на сітнікавай траве. 3 І во, сем кароваў нахлых паднялося просьле іх із ручая, выглядам брыдкіх і худых целама, і сталі ля тых кароваў на беразе ручая. 4 І зьелі каровы брыдкія выглядам і худыя целама сем кароваў пазорных выглядам і сытых. І прачнуўся Фараон,

5 І заснуў, і сьніў ён другі раз: і во, сем каласоў выплылі на сьцябле адным, таўстых і жарошых. 6 І во, сем каласоў ценкіх і высушаных усходнім ветрам растуць прось-

ле іх. 7 І глынулі каласы ценкія сем каласоў таўстых а поўных. І прачнуўся Фараон, і вось — сон.

8 І было наражэньне, і стрывожаны быў дух ягоны, і паслаў, і гукнуў усіх чарадзеяў Ягіпту і ўсіх мудрыцоў сваіх, і паведаў Фараон ім сон свой; але ня было, хто б зьясьніў іх Фараону.

9 І гўкаў князь чашнікаў Фараону, кажучы: „Грахі свае ўспамінаю я сядні. 10 Фараон загневаўся на слугаў сваіх і аддаў мяне пад нагляд да дому начальніка старо-жы, мяне а князя пекароў. 11 І мы сьнілі сон аднае ночы, я й ён, падле значаньня свайго сну сьнілі мы. 12 І там быў з намі дзяцюк Гэб-рэяў, нявольнік начальніка старо-жы. І паведалі мы яму, і ён зьясьніў нам сны нашыя, кажнаму падле сьненьня ягонага зьясьніў. 13 І было: як ён зьясьніў нам, так і сталася: мяне зьвярнулі на становішча мае, а таго засілілі”.

14 І паслаў Фараон, гукнуў Язэпа; і пасьпешна вывялі яго з уземля. І ён пагаліўся, і зьмяніў адзецца свае, і прышоў да Фараона.

15 І сказаў Фараон Язэпу: „Я сьніў сон, і няма нікога, хто б зьясьніў яго; а я чуў празь цябе кажу-чых, што ты, чуючы сон, зьясьніш яго”. 16 І адказаў Язэп Фараону, кажучы: „Гэта не ад мяне — Бог можа адказаць супакоям Фараону”. 17 І сказаў Фараон Язэпу: „У маім сьне: вось, стаю я на беразе ручая. 18 І во, з ручая паднялося сем кароваў сытых целама і пазорных выглядам, і пасьціліся яны на сітнікавай траве. 19 І вось, сем кароваў нахлых выходзяць просьле іх, бедныя, вельмі брыдкія выглядам і худыя целама, я ня бачыў падобных, што да брыдчын, у вусёй зямлі Ягіпецкай. 20 І зьелі каровы худыя й брыдкія сем кароваў ранейшых сытых. 21 І ўвайшлі ў чэравы іхныя, але ня цямка было,

ці яны ўвайшлі ў нутры іхныя. І іх выгляд брыдкі, як і спачатку. І я прачкуўся. 22 І я сьніў: і во, сем каласоў выплываюць на адным сыцябле, поўных і харошых. 23 І во, сем каласоў схудалых, ценкіх а высушаных усходнім ветрам растуць просьле іх. 24 І глынулі каласы ценкія сем каласоў добрых. Я расказаў гэта чарадзеям, але ніхто не расказаў імне значаньня".

25 І сказаў Язэп Фараону: „Сон Фараонаў адзін ён: што Бог чыне, тое ён наказаў Фараону. 26 Сем кароваў добрых — сем год яны; і сем тых каласоў добрых — сем год яны: сон адзін гэта. 27 І сем кароваў худых і брыдкіх, што вышлі просьле іх — сем год яны; і сем каласоў пустых і высушаных усходнім ветрам — будуць сем год галадові. 28 Гэта тое слова, што я казаў Фараону: і што Бог учыне, тое Ён паказаў Фараону. 29 Вось, сем год настане вялікае сыціні ў вусёй зямлі Ягіпецкай. 30 І настануць просьле іх сем год галадові; і забудзецца ўвесь тый дабрабыт у зямлі Ягіпецкай, і прыгядзецца галадоў да канца гэты край. 31 І ня будзе пазнаваны дабрабыт у зямлі з прычыны галадові тае, каторая будзе просьле яго, бо яна будзе вельмі вялікая. 32 А што паўтарыўся тый сон Фараону двойчы, знача, што запраўды гэта слова ад Бога і што сьпяшаецца Бог споўніць Яго. 33 І цяпер няхай выглядзе Фараон мужа кемнага а мудрага, і няхай пастанове яго над зямлёю Ягіпецкай. 34 Няхай гэта учыне Фараон, і прызнача ўраднакаў па зямлі, і зьбірае часьць пятую із зямлі Ягіпецкае за сем год дабрабыту. 35 І зьбяруць усякую еміну гэтых настаючых добрых год, і няхай назьбіраюць збожжа пад рукі Фараонаву на емя ў местах, і няхай хаваюць. 36 І будзе гэта еміна на запас зямлі на сем год галадові.

37 І падабалася гэтае слова ў ваччу Фараона і ў вачох усіх слуг ягоных. 38 І сказаў Фараон слугам сваім: „Ці знойдзецца такі, як гэты, чалавек, што Дух Божы ёсьць у ім?"

39 І сказаў Фараон Язэпу: „Просьле тога, што Бог паведаміў табе ўсе гэта, дык няма нікога такога кемнага а мудрага, як ты. 40 Ты будзеш над дамоваю маёю, і падле слова твайго ўзброіцца ўвесь народ мой; адно пасадам я буду вялікім за цябе". 41 І сказаў Фараон Язэпу: „Гля, прызначыў я цябе над усёю зямлёю Ягіпецкаю".

42 І зьняў Фараон пярсьцёнак свой з рукі свае, і даў яго на руку Язэпу; і ўбраў яго ў вадзежу зь цянюсенькага палатна, і ўзлажыў ланцуг залаты на шыю ягоную; 43 І загадаў яго павезьці на другіх цялежках сваіх, і прагаласілі перад ім: „Кланайцеся!" І прызначыў яго над усёй зямлёю Ягіпецкай. 44 І сказаў Фараон Язэпу: „Я Фараон, і безь цябе ніхто не падыйме рукі свае і нагі свае ў вусёй зямлі Ягіпецкай. 45 І назваў Фараон імя Язэпава: Цафнаф Павеах; і даў яму Асэнеф, дачку Поты-Фараву, сьвятара Она, за жонку.

І выпшаў Язэп на зямлю Ягіпецкую. 46 Язэпу было трыццаць год, як ён стаў перад відам Фараонавым, караля Ягіпецкага. І выпшаў Язэп ад віду Фараонавага, і прайшоў па ўсёй зямлі Ягіпецкай.

47 І выдала зямля ў сямёх гадох дабрабыту із зярняці кучамі. 48 І зьбер ён усякую еміну сямёх год, каторыя былі ў зямлі Ягіпецкай, і размясьціў гэта емя па местах; еміну палёў кажнага места, аколіды ягонае ён памясьціў у сяродзіне яго. 49 І пазьбіраў Язэп збожжа, як пяску на тым мору, пшмат вельмі, ажно перасталі лічыць, бо ня стала лікаў.

50 І ў Язэпа нарадзілася двух сы-

ноў перш, чымся прышлі гады галадові, каторыя нарадзіла яму Асенеф, дачка Поты-Ферава, сьвятара Она. 51 І назваў Язэп імя першака: Манас, бо „Бог даў імне забыцца ўсю гароту маю і ўсю дамову айца майго”. 52 Імя другога назваў: Яхрэм, „Бо распладзіў мяне Бог у зямлі гароты мае”.

53 І мінулі сем год дабрабыту, каторы быў у зямлі Ягіпецкай; 54 І пачалі сем год галадові прыходзіць, як сказаў Язэп. І была галадоў па ўсіх землях, але ў вусей зямлі Ягіпецкай быў хлеб.

55 І як галадавала ўся зямля Ягіпецкая, і крычэў народ да Фараона хлеба, і сказаў Фараон усім Ягіпцянам: „Пайдзіце да Язэпа і рабіце, што ён вам скажа”. 56 І была галадоў па ўсёй зямлі: і адчыніў Язэп усе, што было ў іх, і прадаваў Ягіпцянам. І галадоў павялічылася ў зямлі Ягіпецкай. 57 І ўся зямля прыходзіла да Ягіпту купляць у Язэпа, бо павялічылася галадоў па ўсёй зямлі.

42 І даведаўся Якаў, што ё збожжа ў Ягіпце, і сказаў Якаў сынам сваім: „Чаго вы глядзіце?” 2 І сказаў: „Вось, я чуў, што ё збожжа ў Ягіпце; зыйдзіце туды і купіце нам ступ, і будзем жыць і не памрэм”. 3 І зышлі дзесяцёх братоў Язэпавых купіць збожжа ў Ягіпту; 4 А Веняміна, брата Язэпавага, не паслаў Якаў з братамі ягонымі, бо сказаў: „Каб не прылучылася зь ім няшчасце”.

5 І прышлі сынове Ізраелявы купляць збожжа, сярод іншых прыбылых; бо была галадоў у зямлі Канаанскай. 6 А Язэп быў найвышшы валадар тае зямлі. Ён прадаваў збожжа ўсяму люду зямлі. І прышлі браты Язэпавы, і білі яму чалом да зямлі. 7 І абачыў Язэп братоў сваіх, і пазнаў іх; і прыдаўся чужым ім, і гукаў зь імі стродка, і сказаў ім: „Скуль вы прышлі?”

І яны казалі: „Ізь зямлі Канаанскае купіць збожжа”. 8 І пазнаў Язэп братоў сваіх, але яны не пазналі яго. 9 І ўспомнеў Язэп сны, што ён сьніў прась іх; і сказаў ім: „Узьведнікі вы, абачыць голасьць зямлі прышлі вы”. 10 І казалі яны яму: „Не, спадару наш; і твае слугі прышлі купіць еміны. 11 Усі мы сынове аднаго чалавека; пасьцівямы. Ня бывалі слугі твае ўзьведнікамі”. 12 Ён сказаў ім: „Не, толькі голасьць зямлі прышлі вы выглядзець”. 13 Яны казалі: „Дванаццацёх слугаў тваіх братоў; мы сынове аднаго чалавека ў зямлі Канаанскай, і вось, малы сядзі з айцом нашым, а аднаго няма”. 14 І сказаў ім Язэп: „Гэта самае я й казаў вам, сказаўшы: „Узьведнікі вы”. 15 Гэтым будзеце выпрабаваны: жыў Фараон! Ён ня выйдзеце адгэтуль, калі ня прыйдзе сюды малы брат ваш. 16 Пашліце аднаго з вас, і няхай возьме ён брата вашага; а вы будзеце ўвязьнены. І выпрабуюцца словы вашыя, ці праўда ваша; і калі не, жыў Фараон! ўзьведнікі вы”. 17 І забраў іх пад нагляд на тры дні.

18 І сказаў ім Язэп на трэці дзень: „Гэта зрабіце, і застаніцеся жывы; Бога я баюся. 19 Калі пасьцівя вы, няхай адзін із вашых братоў застанеца ўвязьнены ў доме нагляду вашага, а вы йдзіце й адвядзіце збожжа дзеля аддзяленьня голаду дамоў вашых. 20 І брата вашага малога прывядзіце да мяне, і спраўдзяцца словы вашыя, і не памрыце”. І зрабілі яны так. 21 І казалі яны кажны брату свайму: „Запраўды мы віны ўзглядам брата нашага, што мы бачылі бедаваньне душы ягонае, як ён маліў нас, але не паслужалі, і за тое й прышла на нас бяда гэта”. 22 І адказаў Рувін ім, кажучы: „Ці не казаў я вам, кажучы: „Не грашыце супроці дзецяняці”, і не паслужалі

вы; і во, кроў ягоная спаганяецца". 23 А яны ня ведалі, што Язэл цяме, бо памеж іх быў перакладнік. 24 І адварнуўся ад іх, і плакаў. І звярнуўся да іх, і гўкаў із імі, і ўзяў зь іх Сымона, звязаў яго перад ачыма іхнімі. 25 І загадаў Язэл, і напоўнілі судзіны іхнія збожжам, і звярнуць срэбра іхнае кажнаму ў мех ягоны, і даць ім еміны на дарогу. І зрабілі ім гэтак.

26 Яны паднялі збожжа свае на аслы свае і пайшлі стуль. 27 І развязаў адзін мех свой, каб даць аслу свайму на папасе; і абачыў срэбра свае, і вось, яно ў вадтуліне мяжа ягонага. 28 І сказаў братом сваім: „Срэбра імне звярнулі; і яно ў мяжу ў мяне". І затрывожылася сэрца іхнае, і яны задрыжэлі, адзін перад адным, кажучы: Што гэта Бог учыніў нам?"

29 І прышлі яны да Якава, айца свайго, да зямлі Канаанскае, і паведалі яму ўсе, што прыгадзілася зь імі, кажучы: 30 „Гўкаў тый чалавек, спадар зямлі тае, з намі стродка і меў нас за ўзьведнікаў у тэй зямлі. 31 І сказалі мы яму: „Пасьцівыя мы, мы ня бывалі ўзьведнікамі; 32 Нас двананцацёх братоў, сыноў у вайца нашага; аднаго няма, а малы сядзі з айцом нашым у зямлі Канаанскай". 33 І сказаў тый чалавек, спадар зямлі тае: „З гэтага я пазнаю, ці пасьцівыя вы: застаўце ў мяне аднаго брата з вас, а вы збожжа дзеля аддаленьня голаду дамоў вашых вазьміце й пайдзіце; 34 І прывядзіце да мяне малога брата вашага; і даведаюся, што вы ня ўзьведнікі, але пасьцівыя вы, аддам вам брата вашага, і вы зможаце таргаваць у гэтай зямлі".

35 І было: як яны паражнілі мяхі свае, і во, у кажнага звязак срэбра ягонага ў мяжу ягоным. І бачылі яны звязкі срэбра свайго, яны і ацц іхны, і баяліся. 36 І ска-

заў ім Якаў, айцец іхны: „Вы спабылі мяне дзяцей: Язэпа няма; і Сымона няма; Беняміна ўзяць хочаце, — усе гэта на мяне!" 37 І сказаў Рубін айцу свайму: „Забі двух маіх сыноў, калі я не прывяду яго да цябе; аддай яго на маю руку, і я звярну яго табе". 38 А ён сказаў: „Ня зьйдзе сын мой з вамі; бо брат ягоны памер, і ён адзінотным застаўся! Калі здарыцца зь ім няпчасьце ў дарозе, у каторую вы пойдзеце, дык звядзіце вы сівізну маю із смуткам да піэлю".

43 Галадоў цяжэла на зямлі. 2 І было як яны скончылі есьці збожжа, каторае прывезьлі зь Ягіпту, і сказаў ім ацц іхны: „Звярніцеся, купіце нам троку еміны". 3 І сказаў яму Юда, кажучы: „Тый чалавек стродка асьветчыў нам, сказаўшы: „Не абачыце віду майго, хіба будзе брат ваш із вамі". 4 Калі згаджаешся паслаць брата нашага з намі, то зьйдзем а купім табе еміны; 5 А калі не пашлеш, дык ня зьйдзем, бо тый чалавек сказаў нам: „Не абачыце віду майго, хіба будзе брат ваш із вамі". 6 І сказаў Ізраэль: „Нашто вы зрабілі імне ліха, сказаўшы таму чалавеку, што ў вас ё яшчэ брат?" 7 Яны сказалі: „Пытаючы, распытаваў тый чалавек праз нас а праз радню нашу, кажучы: „Ці яшчэ айцец ваш жыў? ці ёсьць у вас брат?" Мы й казалі яму падле гэтых словаў ягоных. Ці маглі мы напэўна ведаць, што ён скажа: „Звядзіце брата вашага". 8 І сказаў Юда Ізраэлю, айцу свайму: „Пашлі хлапца; і мы ўстанем, і пойдзем, і будзем жыць, і не памрэм, і мы, і ты, і дзецяныты нашыя. 9 Я паручуся за яго, з мае рукі будзеце вымагаць яго. Калі я не прывяду яго да цябе і не пастаўлю перад табою, то буду я грэшны перад табою на ўсі дні жыцьця. 10 Бо калі б мы не пазьніліся, дык цяпер мы ўжо звярнуліся б двой-

чы". 11 І сказаў ім Ізраэль, айцец іхны: „Калі так, дык во што зрабіце: вазьміце з найлепшых пладоў зямлі ў судзіны вашыя і зьнясьце чалавеку дар: троху бальсаму а троху мёду а пернасьці а ладан а дактыляў а мігдалаў. 12 І срэбра другім наваратам вазьміце ў рукі вашы, а срэбра, назад паложана ў вадтуліны мяхоў вашых, зьвярніце рукамі сваімі: можа гэта абмыла. 13 І брата вашага бярыце, і, устаўшы, зьвярніцеся да чалавека таго. 14 І БОГ Усемагучы дасьць вам ласку перад відам таго чалавека, і ён выпусьце вам брата вашага другога а Веняміна. А я, калі спабудуся сваіх дзяцей, то спабудуся". 15 І ўзялі тыя людзі дар гэты, і срэбла ўдвая ўзялі ў рукі свае, і Веняміна; і ўсталі, і зышлі да Ягіпту, і сталі перад Язэпам.

16 І абачыў Язэп ізь імі Веняміна, і сказаў дамаверу свайму: „Увядзі гэтых людзёў у дом, і зарэж, што можна зарэзаць, і прыгатуй, бо з імною будучь палуднаваць гэтыя людзі". 17 І зрабіў тый чалавек так, як сказаў Язэп, і ўвёў тый чалавек людзёў гэтых у дом Язэпаў. 18 І баяліся людзі гэтыя, што прывялі іх да дому Язэпавага, і сказалі: „Гэта з прычыны срэбла, зьверне нага ўперад у мяхі нашыя, прывялі нас, каб накінуцца на нас, і напацьці на нас, і ўзяць нас у няволю, і аслы нашыя". 19 І дабліжыліся яны да дамавера Язэпавага, і гукалі яму ля ўходу ў дом; 20 І сказалі: „О спадару наш, зыходзячы зышлі мы спачатку купляць еміны; 21 І было, як мы прышлі на папас, і разьвязалі мяхі свае — і во, срэбла кажнага ў вадтуліне мяха ягонага, срэбла нашае падле вагі свае, і мы зварачаем яго сваімі рукамі. 22 І срэбла другое мы зьнесьлі ў рукаж сваіх купіць еміны. Мы ня ведаем, хто паклаў срэбла нашае ў мяхі нашыя". 23 Ён ска-

заў: „Супакой вам! ня бойцеся! Бог ваш і Бог айца вашага даў вам скарб у мяхож вашых. Вашае срэбла прышло да мяне". І вывёў да іх Сымона. 24 І ўвёў чалавек тый людзёў гэтых у дом Язэпаў, і даў вады, і яны ўмылі ногі свае; і даў пошару аслом іхным. 25 І яны прыгатавалі дар да прыходу Язэпа ў палудзень, бо чулі, што там будучь палуднаваць.

26 І прышоў Язэп двору; і яны прынесьлі яму да дому дар, каторы ў рукаж іхных, і білі яму чалом да зямлі. 27 Ён папытаўся ў іх праз дабрабыт і сказаў: „Ці добра маецца ваш аец стары, праз каторага вы гукалі? Ці жывець яшчэ ён?" 28 І сказалі яны: „Добра слуге твайму, айцу нашаму, яшчэ жывець". І сьхінуліся, і пакланіліся. 29 І ўзьняў вочы свае, і абачыў Веняміна, брата свайго, сына маці свае, і сказаў: „Ці гэта брат ваш малы, праз каторага вы казалі імне?" І сказаў: „Бог хай зьмілуецца над табою, сыну мой". 30 І пабарзьдзіў Язэп, бо ўзгарэліся яго пачуцьці да ягонага брата, і ён шукаў плакаць; і ўвэйшоў ён у пакой, і плакаў там. 31 І ўмыў від свой, і выпшаў, і ўздзержаваўся, і сказаў: „Пастанавіце хлеб". 32 І пастанавілі яму асобна, і ім асобна, і Ягіпцянам, што елі зь ім, асобна, бо Ягіпцяне ня могуць есьці з Гэбрэямі хлеба, бо гэта агідна Ягіпцянам. 33 І селі яны перад ім, першародныя падле першароднасьці свае, а маладыя падле маладосьці свае, і дзівіліся людзі адзіны перад адным. 34 І падавалі дзелі ад яго ім. І памнажыў дзель Веняміну супроці дзеляў кажнага зь іх пяць разоў. І пілі, і ўпіліся зь ім.

44 І загадаў Язэп дамаверу свайму, кажучы: „Напоўні мяхі гэтых людзёў емінаю, колькі яны могуць несць, і палажы і срэбла кажнага ў вадтуліну мяха ягонага; 2 А

чару маю, чару срэбную, палажы ў вадтуліну мяха малога, і срэбла за збожжа ягонае". І ён зрабіў падле слова Язэпавага, каторае сказаў. 3 Нараніцы расьсвітала, і гэтыя людзі адаслалі іх і аслы іхныя. 4 І яны вышлі зь места; не адышлі далёка, і Язэп сказаў дамаверу свайму: „Устань, ганіся за тымі людзьмі, і дагоніш іх, і скажаш ім: „Чаму вы адплацілі ліхам за добро? 5 Ціж ня гэта тая чара, з каторай п'ець спадар мой, і ён звычайна варожа на ёй? Ліха вы ўчынілі, гэтак учыніўшы".

6 Ён дагнаў іх і гўкаў ім гэтыя словы. 7 Яны казалі: „Чаму спадар наш кажа такія словы? Крыў Божа, каб слугі твае ўчынілі гэткі ўчынак. 8 Вось, срэбла, што мы знайшлі ў вадтуліне мяхоў сваіх, мы назад прынеслі табе ізь зямлі Канаанскае: як жа мелі б красьці з дому спадара твайго срэбла альбо золата? 9 У каго із слугаў тваіх знойдзецца гэта, тый хай памрэць, і мы таксама будзем слугамі спадару нашаму". 10 Ён сказаў: „Дык цяпер падле словаў вапых няхай будзе гэтак: у каго знойдзецца яна, тый будзе імне слугою, а вы будзеце ня вінныя". 11 Яны пабарзьдзілі, спусьцілі кажны мех свой на зямлю, і разьвязалі кажны свой мех. 12 Ён трос, пачаў зь вялікага і скончыў малым; і знайшоў чару ў мяху Веняміновым. 13 І разарвалі яны адзецьці свае, і налажылі кажны на асла свайго, і зьвярнуліся да места.

14 І прышлі Юда а браты ягоныя да дому Язэпавага, — ён яшчэ быў там, — і білі чалом яму. 15 І сказаў ім Язэп: „Што за ўчынак гэта вы ўчынілі? Ціж вы ня ведалі, што, варожацы, выгаража такі чалавек, як я?" 16 І сказаў Юда: „Што нам сказаць спадару нашаму? што гўкаць і чым правіцца? Бог знайшоў бяспраўе слугаў тваіх; вось, мы

слугі спадару нашаму, і мы, і тый, у чыіх руках знайшлася чара". 17 І сказаў: „Крый Божа, каб я ўчыніў гэта; тый чалавек, у чыіх руках знайшлася чара, ён будзе імне слугою, а вы ўзыходзьце ў супакою да айца свайго".

18 І дабліжыўся Юда да яго, і сказаў: „О спадару мой, няхай скажа, калі ласка, слуга твой слова ў вушы спадара свайго, і не загневайся на слугу свайго, бо як сам Фараон, так і ты. 19 Спадар мой пытаўся ў слугаў сваіх, кажучы: „Ці ёсьць у вас ацец альбо брат?" 20 Мы казалі спадару нашаму, што ў нас ёсьць ацец стары і дзецяні старасьці ягонае малое, а брат ягоны памер, і ён адзін астаўся ў маці сваей, і ацец любе яго. 21 І ты сказаў слугам тваім: „Зьвядзіце яго да мяне, і я ўдземлюся ў яго". 22 Мы казалі спадару майму: „Ня можа хлапец пакінуць айца свайго; і калі ён пакіне айца свайго, дык гэты памрэць". 23 І сказаў ты слугам тваім: „Калі ня зыйдзе брат вапых малы, наперад ня важчась бачыць віду майго". 24 І сталася, што як мы ўзышлі да слугі твайго, айца майго, дык пераказалі яму словы спадара майго. 25 І сказаў ацец наш: „Зьвярніцеся, купіце нам троху еміны!" 26 І мы казалі: „Ня можам зысьці; хіба будзе з намі малы брат наш, дык зыйдзем, бо нельга нам бачыць віду таго чалавека, калі ня будзе з намі малога брата нашага". 27 І сказаў нам слуга твой, ацец мой: „Вы ведаеце, што двух нарадзіла імне жонка мая. 28 І вышаў адзін ад мяне, і я сказаў: Пэўне ён разарваны, і я не абачыў яго дагэтуль. 29 І возьмеце таксама й гэтага ад мяне, і здарыцца зь ім няшчасьце, дык зьвядзіце вы сівізну маю ў ліху да магілы". 30 Цяпер, калі я прыду да слугі тваго, айца майго, і хлапца няма з намі, і душа ягоная зьвязана з ду-

шой ягонаі: 31 І будзе, што як ён абача, што няма хлапца, то памрэць; і зьвядуць слугі твае сівізму слугі твайго, айца майго, із смуткам да шэолу. 32 Бо слуга твой паручыўся за хлапца айцу свайму, скажушы: „Калі не прывяду яго да цябе, то буду грэшным перад айцом сваім на ўсі дні”. 33 І цяпер няхай жа застанеца слуга твой замест хлапца слугою спадару майму, а хлапец хай узыйдзе з братамі сваімі; 34 Бо як узыйду я да айца свайго, а хлапца няма з імяною? Каб не абачыў я ліха, у якім апынецца апец мой”.

45 І ня мог Язэп болей вытрываць пры ўсіх, што стаялі каля яго, і закрычэў: „Вывядзіце кажнага чалавека ад мяне!” І не стаяў ніхто пры ім, як вызнаўся Язэп братом сваім. 2 І голасна заплакаў, і пачулі Ягіпцыяне, і пачуў дом Фараонаў. 3 І сказаў Язэп братом сваім: „Я Язэп, ці жыў яшчэ апец мой?” І не маглі браты ягоныя адказаць яму, бо зьяліліся віды ягоныя.

4 І сказаў Язэп братом сваім: „Дабліжчась, калі ласка, да мяне”. Яны дабліжыліся. Ён сказаў: „Я Язэп, брат ваш, што вы прадалі мяне да Ягіпту. 5 Але цяпер ня марасьціцеся, і хай гэта ня будзе заслугуючым гневу ў вачох вашых, што вы прадалі мяне сюды, бо дзеля захаваньня жыцьця вашага паслаў мяне Бог перад вамі; 6 Во цяпер два гады галадові на зямлі; і яшчэ пяць год, у каторых нельга будзе араць ані жаць. 7 І паслаў мяне Бог перад вамі, каб пакінуць вам астачу на зямлі і захаваць жыцьцё вашае дзеля ўцекаў вялікіх. 8 І цяпер ня вы паслалі мяне сюды, але Бог, і пастанаўіў мяне за айца Фараону і за гаспадара ў вусёй зямлі Ягіпецкай. 9 Барэйдзіце, і ўзыйдзіце да айца майго, і скажыце яму: „Гэтак кажа сын

твой Язэп: Бог ўчыніў мяне панам усяго Ягіпту; зыйдзі да мяне, не адвалакай. 10 І будзеш жыць у зямлі Гошэн; і будзеш блізка да мяне, ты, і сынове твае, і сынове сыноў тваіх, і драбны й буйны статак твой. і ўсе твае. 11 І пражыўлю цябе там, бо яшчэ пяць год галадові, каб не згалеў ты, і дамова твая, і ўсе твае”. 12 І вось, вочы вашыя бачаць, і вочы брата майго Веньяміна, што гэта мае вусны, што гукуюць праз вас. 13 І скажыце айцу майму праз усю славу маю ў Ягіпце і праз усе, што вы бачылі; і пабарэйдзіце, і зьвядзіце айца майго сюды”. 14 І паў ён на шыю Веньяміну, брату свайму, і плакаў; і Веньямін плакаў на шыі ягонай. 15 І цалаваў усіх братоў сваіх, і плакаў над імі. І потым гукалі ізь ім браты ягоныя.

16 І голас чуць ён быў у доме Фараонавым, наймя: „Прыплі браты Язэпавы”; і прыемна гэта было ў вачух Фараона і ў вачох слугаў ягоных. 17 І сказаў Фараон Язэпу: „Скажы братом сваім: „Во што зрабіце: накладзіце на жывёлу сваю, і йдзіце, і прыдзіце да зямлі Канаанскае; 18 і вазьміце айца свайго а радзімы свае, і прыйдзіце да мяне; я дам вам дабро ў зямлі Ягіпецкай, і вы будзеце есьці тук зямлі”. 19 Табе ж загадую: зрабіце гэта: вазьміце сабе ізь зямлі Ягіпецкае калёсаў дзецянятам сваім і жонкам сваім, і прынясіце айца свайго, і прыйдзіце; 20 І вочы вашы няхай не жаляюць судзьдзя вашага, бо дабро з усяе зямлі — ваша яно”.

21 І зрабілі так сынове Ізраэлявы. І даў ім Язэп калёсы, падле загады Фараонавае, і даў ім еміны на дарогу. 22 Кажнаму зь іх ён даў зьмену адзецьцяў, а Веньяміну даў трыста срэбраньнікаў і пяць зьменаў адзецьцяў. 23 І айцу паслаў во што: дзесяць аслоў, накладзеных із дабра ягіпецкага, і дзесяць асьліцаў, накладзеных збожжам, хлебам

а емінаю айцу свайму на дарогу. 24 I адаслаў братоў сваіх, і яны пайшлі. I сказаў ім: „Не сварыцеся ў дарозе”.

25 I ўзыходзілі яны зь Ягіпту, і прышлі да зямлі Канаанскае да Якава, айца свайго. 26 I паведамілі яму, сказаўшы, што яшчэ Язэп жыў, і што ён валадар у вусёй зямлі Ягіпецкай. I замлела сэрца ягонае, бо ён ня верыў ім. 27 I гукалі яму ўсі словы Язэпавы, каторыя ён казаў ім, і абачыў калёсы, каторыя прыслаў Язэп, каб прынесці яго: і ажыў дух Якаваў, айца іхнага. 28 I сказаў Ізраель: „Досьць, яшчэ сын мой жыў; пайду й абачу яго, пакуль не памру”.

46 I крануўся Ізраель у дарогу, і ўсе што ў яго было, і прыбыў да Бэер Шэвы, і аброк аброкі Богу айца свайго Ісака.

2 I сказаў Бог Ізраелю ў відзені ночнай, і сказаў: „Якаве! Якаве!” Ён сказаў: „Во я”. 3 I сказаў: „Я БОГ айца твайго, ня бойся зыйсці да Ягіпту, бо ў народ вялікі ўчыню цябе там; 4 Я зыйду з табою да Ягіпту, Я й узьведу, таксама ўзведу цябе назад. I Язэп паложы рукі сваю на вочы твае.

5 I падняўся Якаў з Бэер Шэвы: і ўзялі сынове Ізраелявы Якава, айца свайго, і дзецяныты свае, і жонкі свае ў калёсах, каторыя паслаў Фараон узяць яго. 6 I ўзнялі яны статак свой і прыдбаныя свае, каторае прыдбалі ў зямлі Канаанскай, і прышлі да Ягіпту, — Якаў і ўсе насеньне ягонае зь ім. 7 Сыноў сваіх і сыноў сыноў сваіх із сабою, і дачкі свае і дачкі сыноў сваіх, і ўсе насеньне свае прывёў ён із сабою да Ягіпту.

8 I во ймёны сыноў Ізраелявых, што прышлі да Ягіпту: Якаў а сынове ягоныя. Першародны Якаваў Рувін. 9 I сыны Рувінавы: Ганок, Фалу, Гэцрон, Хармі. 10 I сынове

Сымонавы: Емуель а Ямін а Огад а Яхін а Цогар а Саўла, сын Канаанянікі. 11 I сыны Левавы: Гершон, Кагаф а Мерары. 12 Сынове Юдавы: Ір а Онан а Шэла а Фарэс а Зара; і памерлі Ір а Онан у зямлі Канаанскай. I былі сыны Фарэсавы: Гэцрон а Гамул. 13 I сыны Ісасхаровы: Фола а Фува, Ёў а Шымрон. 14 I сыны Завулонавы: Сэрэд а Елон а Яглеель. 15 Гэта сынове Лііны, каторых яна нарадзіла Якаву ў Падан Араме, і Дыну, дачку ягоную. Усіх душаў сыноў ягоных і дачок ягоных — трыццаць тры. 16 I сынове Гадавы: Цыфён а Гагі, Шуні а Эдбон, Еры а Ароды а Арэлі. 17 I сынове Ашэравы: Імна а Ішва а Ішві а Брыя, і Сэрах, сястра іхная. I сыны Брыявы: Гэвер а Малхіель. 18 Гэта сынове Зэльфіны, каторую даў Лаван Ліі, дачцэ сваёй, яна нарадзіла іх Якаву паснанцаў душаў. 19 Сыны Рахіліны, жонкі Якававае: Язэп а Венямін. 20 I радзіліся ў Язэпа ў зямлі Ягіпецкай Манас а Яхром, каторых нарадзіла яму Асэнеф, дачка Потыфера, святара Она. 21 Сынове Веняміновы: Бела а Бехер а Ашбел, Гера а Нааман, Эгі а Рош, Мупім а Гупім а Ард. 22 Гэта сынове Рахіліны, каторыя нарадзіліся ў Якава, усіх душаў чатырнаццаць. 23 I сыны Данавы: Гушым. 24 Сыны Неффалімовы: Ягцэль а Гуні а Ецэр а Шылем. 25 Гэта сынове Валіны, каторую даў Лаван дачцэ сваёй Рахілі. Яна нарадзіла гэтых Якаву, усіх душаў сем. 26 Усіх душаў, што прышлі зь Якавам да Ягіпту, каторыя вышлі ізь сьцёгнаў ягоных, апрача жонан сыноў Якававых, усяго пасьцьдзясят пасьць душаў. 27 I сыноў Язэпавых, каторыя нарадзіліся яму ў Ягіпце, дзьве душы. Усіх душаў дому Якававага, што прышлі да Ягіпту, семдзясят.

28 I Юду паслаў ён перад сабою

да Язэпа, каб ён ськіраваў яго да Гошэн. І прышлі да зямлі Гошэн. 29 І запрог Язэп цялежкі свае, і ўзышоў напярэймы Ізраелю, айцу свайму, да Гошэн, і абачыў яго, і паў на шыю ягоную, і плакаў на шыі ягонай ізноў. 30 І сказаў Ізраель Язэпу: „Памру я гэтым разам, абачыўшы від твой, бо ты яшчэ жывы”. 31 І сказаў Язэп братом сваім і дому айца свайго: „Я ўзыдду, паведамлю Фараону і скажу яму: „Браты мае і дом айца майго, каторыя былі ў зямлі Канаанскай, прышлі да мяне. 32 Гэта людзі пастухі авец, бо яны дзяржалі статак, і драбны й буйны статак у іх, і ўсе, што ў іх, прывялі яны”. 33 І будзе: як Фараон гукнець вас і скажа: „Які занятак ваш?” 34 То вы скажыце: „Собсьнікамі статку былі слугі твае, з маленства нашага дагэтуль, і мы, і бацькі нашы”, каб вы асяліліся ў зямлі Гошэн. Бо брыда Ягіпту кажны пастух авец”.

47 І прышоў Язэп, і паведаміў Фараону, і сказаў: „Ацец мой, і браты мае, і драбны й буйны статак іхны, і ўсе іхнае прышлі із зямлі Канаанскае; і вось, яны ў зямлі Гошэн”. 2 І з памеж братоў сваіх ён узяў пяцёх чалавекаў і паставіў іх перад Фараонам. 3 І сказаў Фараон братом ягоным: „Які ваш занятак?” Яны сказалі Фараону: „Пастухі авец слугі твае, і мы, і бацькі нашыя”. 4 І сказалі яны Фараону: „Падарожжаваць у зямлі прышлі мы, бо няма пашы статку слугаў тваіх; бо вялікая галадоў у зямлі Канаанскай. Дык дазволь, калі ласка, асяліцца слугам тваім у зямлі Гошэн”. 5 І сказаў Фараон Язэпу, кажучы: „Айцец твой і браты твае прышлі да цябе. 6 Зямля Ягіпецкая перад табою яна; на найлепшым месцу зямлі асялі айца свайго й братоў сваіх; няхай жывуць яны ў зямлі Гошэн. І калі ведаеш, што меж іх ё здатныя людзі.

дык паставі іх дагляднікамі над тым статкам, што ў мяне”.

7 І прывёў Язэп Якава, айца свайго, і паставіў яго перад Фараонам; і дабраславіў Якаў Фараона. 8 І Фараон сказаў Якаву: „Колькі дзён год жыцьця твайго?” 9 І сказаў Якаў Фараону: „Дзён год падарожжаваньня майго сто трыццаць год; малыя й ліхія былі дні год жыцьця майго, і не дасяглі да дзён год жыцьця айцоў маіх у днёх падарожжаваньня іхнага”. 10 І дабраславіў Якаў Фараона, і вышаў ад Фараона. 11 І асяліў Язэп айца свайго а братоў сваіх, і даў ім дзяржаву ў зямлі Ягіпецкай, у найлепшай часьці зямлі, у зямлі Рамсэс, як загадаў Фараон. 12 І жывіў Язэп айца свайго а братоў сваіх, і ўсю дамову айца свайго хлебам подле патрэбаў дзецянят.

13 І хлеба ня было па ўсёй зямлі, бо галадоў вельмі павялічылася, і высілілася зямля Ягіпецкая а зямля Канаанская з галадоў. 14 І зьбер Язэп усе срэбра, якое знайшлося ў зямлі Ягіпецкай і ў зямлі Канаанскай, за збожжа, каторае куплялі, і ўвёс Язэп срэбра ў дом Фараонаў. 15 І скончылася срэбра зямлі Ягіпецкай і зямлі Канаанскай. І прышоў увесь Ягіпет да Язэпа, кажучы: „Дай нам хлеба, чаму маем паміраць перад табою, бо вышла срэбра”. 16 Язэп сказаў: „Дайце статак ваш, і я буду даваць вам за статак ваш, калі выйшла срэбра”. 17 І яны прыводзілі статак свой да Язэпа; і даваў ім Язэп хлеб за коні, і за стады драбнога статку, і за стады буйнога статку, і за аслы; і жывіў іх хлебам за ўвесь статак іхны таго году. 18 І скончыўся гэты год; і прышлі да яго на налёцце, і сказалі яму: „Ня ўтоім ад спадара нашага, што высілілася срэбра, і стады статку нашага ў спадара нашага; не засталася нічога ў нас перад спадаром нашым, апрача

целаў нашых і земляў нашых. 19 Чаму нам памерці перад ачыма тваімі, таксама нам, таксама зямлі нашай? Купі нас і землі нашы за хлеб; і будзем мы й землі нашы слугамі Фараону; а ты дай нам сяўбы, і будзем жывы, і не памрэм, і зямля ня спусьце".

20 І купіў Язэп усю зямлю Ягіпецкую Фараону, бо прадалі Ягіпцы свае поле, бо апанавала іх галадоў. І зямля стала Фараонавай. 21 А што да люду, дык ён перавёў яго да местаў ад канца граніцы Ягіпту аж да канца яго. 22 Адно зямлі сьвятароў ня купіў, бо дзель у сьвятароў ад Фараона, і яны жывіліся сваёй дзельлю, каторую ім даў Фараон; затым і не прадалі зямлі свае. 23 І сказаў Язэп люду: „Вось, я купіў вас сядні й землі вапш Фараону; во вам сяўба, і засявайце зямлю. 24 І як будзе жніво, то давайце пятую часць Фараону; а чатыры часьці застануцца вам засяць поле і на еміну вам і тым, што ў дамовах вашых, і на еміну дзецянятам вашым". 25 Яны сказалі: „Ты захаваў нам жыцьцё, няхай знойдзем ласку ў ваччу спадара свайго, і будзем слугамі Фараону". 26 І ўстаў Язэп правам аж дагэтуль у зямлі Ягіпецкай—Фараону пятую часць, толькі зямля сьвятароў ім самым, ня была яна Фараонава.

27 І жыў Ізраэль у зямлі Ягіпецкай, у зямлі Гошэн, і дзяржалі яе, і пладзіліся, і размножыліся вельмі.

28 І жыў Якаў у зямлі Ягіпецкай сямнаццаць год; і было дзён Якаву, год жыцьця ягонага сто сорок сем год.

29 І дабліжыліся дні Ізраэлю памерці, і гукнуў ён сына свайго Язэпа, і сказаў яму: „Калі ж я знайшоў ласку ў ваччу тваім, палажы руку сваю пад сыцягню мае і зрабі імне ласку й праўду, не пахавай, калі ласка, мяне ў Ягіпце, 30 І буду

ляжаць із бацькамі сваімі; вынясі мяне зь Ягіпту і пахавай мяне ў гробе іхным". І сказаў: „Зраблю подле слова твайго". 31 І сказаў: „Прысягні імне". І прысягнуў яму. І сьхінуўся Ізраэль на верх посаха.

48 І было просьле стацьцяў гэтых: і наказалі Язэпу: „Вось, айцец твой хворы". І ён узяў двух сыноў сваіх із сабою: Манаса а Яхрэма. 2 І азнаймілі Якаву, і сказалі: „Вось, сын твой Язэп прышоў да цябе". І натужыўся Ізраэль, і сеў на пасьцелі. 3 І сказаў Якаў Язэпу: „БОГ Усемагучы зьявіўся імне ў Лузе, у зямлі Канаанскай, і дабраславіў мяне, 4 І сказаў імне: „Вось, я ўчыню цябе плодным, і размнажў цябе, і ўчыню зь цябе збор людаў, і дам зямлю гэтую насеньню твайму просьле цябе на дзяржаньне вечнае". 5 І цяпер два сыны твае, што нарадзіліся табе ў зямлі Ягіпецкай, да прыходу майго да цябе да Ягіпту, мае яны; Яхрэм а Манас, як Рувін а Сымон, будуць мае. 6 Дзеці ж твае, што народзяцца ад цябе просьле іх, будуць твае. Імяням братоў іхных іх будуць менаваць у спадках іхных. 7 І я, як я прышоў з Падану, памерла ў мяне Рахіль у зямлі Канаанскай, у дарозе, як яшчэ заставалася кіўра зямлі, прысьці да Ефрафы, і я пахаваў яе там, у дарозе да Ефрафы, каторая Бэтлеем".

8 І абачыў Ізраэль сыноў Язэпавых, і сказаў: „Хто гэтыя?" 9 І сказаў Язэп айцу свайму: „Сыны мае яны, каторых Бог даў імне тут". І сказаў: „Вазьмі ж іх да мяне, і я дабраслаўлю іх". 10 Вочы ж Ізраэлявы сталі цяжкія ад старасьці: ня мог ён бачыць. І дабліжыў іх да яго, і ён пацалаў іх, і абняў іх. 11 І сказаў Ізраэль Язэпу: „Бачыць від твой я не спадзяваўся: і вось, паказаў імне Бог і насеньне твае". 12 І вывеў іх Язэп із каленяў ягоных, і пакланіўся

яму відам сваім да зямлі. 13 І ўзяў Язэп абодвых, Яхрэма ў правую сваю рукі, супроці левае Ізраеля, а Манаса ў левую, супроці правае Ізраеля, і дабліжыўся да яго. 14 І выпягнуў Ізраель правіцу сваю, і палажыў на галаву Яхрэму, а ён быў малодшы, а левую на галаву Манасу. Умысля палажыў гэтак ён рукі свае, бо Манас пяршак. 15 І дабраславіў Язэп, і сказаў: „Бог, перад Каторым хадзілі айцове мае, Абрагам а Ісак, Бог, Каторы пасьціў мяне адгэтуль, як я існую, аж дагэтуль, 16 Тый Ангіл, што выбавіў мяне з усякага ліха, няхай дабраславе хлапоў гэтых; і назавецца ў іх імя мае і імя айцоў маіх, Абрагама а Ісака, і няхай разрастуцца яны ў множасьць сярод зямлі”.

17 І абачыў Язэп, што айцец ягоны палажыў правую рукі сваю на галаву Яхрэмаву; і было ліхім гэта ў ваччу ягоным. І падпер ён рукі айца свайго, каб зняць яе з галавы Яхрэмавае на галаву Манасаву; 18 І сказаў Язэп айцу свайму: „Ня гэтак, войча мой, бо гэта — пяршак; палажы правіцу сваю на ягоную галаву”. 19 І адмовіўся айцец ягоны, і сказаў: „Ведаю, сыну мой, ведаю, таксама ён будзе людам, і таксама ён будзе вялікі, але брат ягоны малы ўзьялічыцца над ім, і насеньне ягонае будзе паўнінёю народаў”. 20 І падабраславіў іх таго дня, кажучы: „Табою будзе дабраславіць Ізраель, кажучы: „Няхай учыне цябе Бог, як Яхрэма а Манаса”. І пастанавіў Яхрэма перад Манасам. 21 І сказаў Ізраель Язэпу: „Вось, я паміраю. І будзе Бог із вамі, і зьверне вас да зямлі айцоў вапшых. 22 І я даў табе адну дзель звыш братаў тваіх, тую, каторую я ўзяў з рук Аморэя мячом сваім а лукам сваім”.

49 І гукнуў Якаў сыноў сваіх, і сказаў: „Зьбярыцеся, і я аз-

наймлю вам, што прылучыцца з вамі ў вапошнія дні. 2 Зыйдзіцеся й паслухайце, сынове Якававы, паслухайце Ізраеля, айца свайго.

3 „Рувіне, пяршак мой! ты — маціня мая і першая сіла мая, верх годнасьці й верх магутнасьці. 4 Ты бушаваў, як вада; ня будзеш першынстваваць; бо ты ўзыйшоў на ложак айца свайго; тады ты збудзе-ніў пасьцелю маю, узыйшоўшы.

5 „Сымоне а Леве браты, сьнадзівы глэбані іхная зброя. 6 У тайны іхныя няхай ня ўходзе душа мая, і да збору іхнага хай ня прылучыцца слава мая; бо ў гневе сваім яны забілі мужа і самадумам вырвалі жылы ў вала. 7 Прокляты гнеў іхны, бо моцны, і злосьць іхная, бо закалянелая; падзялю іх у Якаву і расьцярушу ў Ізраелю.

8 „Юда! цябе хваліць будучы браты твае. Рука твая на патыліцы непрыяцеляў тваіх; паклоняцца табе сынове айца твайго. 9 Левянэ Юда, ад разарванага, сыну мой, ты ўзыйшоў. Сьхінуўся, ляжаў, як леў і як лявіца: хто пабудзе яго? 10 Ня будзе адняты ськіпетра ад Юды і правадаўца спакеж ног ягоных, аж пакуль ня прыйдзе Шыло, і да Яго будзе збор людаў. 11 Ён прывяза да віннога сьцябла асьляне свае і да сьцябла выборнага віна асьлянітка асьліцы свае. Ён мые ў віне ўборы свае і ў крыжві віна адзецьце свае. 12 Чырвоныя вочы ягоныя за віно і бэльшыя зубы за малако.

13 „Завулон на беразе морскім будзе жыць і ля прыстані карабельнай, і граніцы ягоныя да Сыдону.

14 „Ісасхар асёл дужы, што лажыць памеж стадаў. 15 І абачыў супакой, што добры, і зямля, што прыемная: і нахінуў плечы свае насіць цяжары і стаў слугою дані.

16 „Дан будзе судзіць народ свой, як адно з плямёнаў Ізраелевых.

17 Будзе Дан вужом на дарозе, гадам на сьцюгавіне, жыгальчым у капыты каня. I зваліцца коньнік ягоны назад. 18 На спасеньне Твае спадзяюся, СПАДАРУ!

19 „Гад — адзел будзе перамагаць яго, але ён пераможа.

20 „Праз Ашэра: тучны хлеб ягоны, i ён будзе даваць каралеўскія ежы.

21 „Неффалім — лань выпусчана, што даець харошыя словы.

22 „Пагон плодны Язэп, пагон плодны над жаралом, галіны ягоныя прасьцягаюцца над сьцяною. 23 Нэмарасьцілі яго, i стралялі ў яго, i ненавідзілі яго стралцы; 24 I застаўся ў моцы лук ягоны, i падужэлі плячукі рук ягоных із рук Магучага Якававага. Адтуль Пастыр — Камень Израеляў, 25 Ад Бога айца твайго, i Ён паможа табе, i ад Усемагучага, i Ён дабраславе цябе дабраславленствамі неба згары i дабраславленствамі бяздоння, што цікуе далавах, дабраславленствамі пелькаў а дзетніцы. 26 Дабраславленствы айца твайго пераходзяць дабраславленствы маіх прашчурцаў, аж да найвышшых вярхоў узгоркаў вечных. Няхай будуць яны на галаве Язэпавай i на цемні абранага памеж братоў ягоных.

27 „Венямін дзярлівы воўк, нарадзіў будзе жэрці здабытак i ўвечары будзе дзяліць глэбань”.

28 Во ўсіх гэтых пакаленьняў Израелявых дванаццаць, i гэта гўкаў ім айцец іхны; i дабраславіў іх, i кажнага падле дабраславенства ягонага дабраславіў іх.

29 I расказаў ён ім, i сказаў ім: „Я буду прылучаны да люду свайго; пахавайце мяне ля бацькоў маіх, у пячоры, што на полі Ефрона Гэціча, 30 У пячоры, што на полі Махпела, каторая перад Мамрэ ў зямлі Канаанскай, каторую купіў Абрагам, поле Ефрона Гэціча, на собскасьць пахову. 31 Там паха-

валі Абрагама а Сорру, жонку ягоную; там пахавалі Ісака а Рэвеку, жонку ягоную; i там пахаваў я Лію. 32 Купля гэтага поля а пячоры, каторая на ім, у сьноў Гэтавых”.

33 I скончыў Якаў расказаваць сыном сваім, i згарнуў ногі свае ў ложка, i сканаў, i прылучаны быў да народу свайго.

50 I паў Язэп на від айца свайго, i плакаў над ім, i пацалаваў яго. 2 I загадаў Язэп слугам сваім-лекарам, бальсамаваць айца ягонага; i набальсамавалі лекары Израеля. 3 I споўнілася яму сорака дзён, бо толькі вымагаецца дзён на бальсамаваньне. I плакалі па ім Ягіпцяне семдзясят дзён.

4 I мінулі дні плачу па ім, i гўкаў Язэп дому Фараонаваму, кажучы: „Калі я знайшоў ласку ў вачох вашых, то кажыце, калі ласка, у вупы Фараону, кажучы: 5 Айцец мой узяў зь мяне прысягу, кажучы: „Вось, паміраю; у гробе маім, каторы я выкапаў у зямлі Канаанскай, там пахавай мяне;” I цяпер, калі ласка, узыйду, i пахаваю айца свайго, i зьвярнуся”. 6 I сказаў Фараон: „Узыйдзі й пахавай айца свайго, як ён абавязаў цябе прысягаю”. 7 I ўзышоў Язэп хаваць айца свайго; i ўзышлі зь ім усі слугі фараонавы, старцы дому ягонага, i ўсі старшыя зямлі Ягіпецкае, 8 I ўвесь дом Язэпаў, i браты ягоныя, i дом айца ягонага. Адно дзецяняткі свае i драбны й буйны статак свой пакінулі ў зямлі Гошэн. 9 I ўзышлі зь ім таксама цялежкі й коньнікі. i быў груд вельмі вялікі. 10 I прышлі яны да такаўні Атодавае на другім баку Ёрдану, i галасілі там жалобу вялікую а вельмі цяжкую; i зрабіў жалобу па айцу сваім сем дзён. 11 I бачылі жыхары зямлі тае, Канааняне, жалобу на такаўні Атодавай, i казалі: „Вялікая жа-

лоба гэта ў Ягіпцяя!" Затым назвалі імя месца таго: Жалоба Ягіпцяя: гэта на другім баку Ёрдану. 12 І зрабілі сынове зь ім так, як расказаў ім. 13 І занёсьлі яго сынове ягоныя да зямлі Канаанскае, і пахавалі яго ў пячоры поля Махпела, поле каторае купіў Абрагам на собкасьц на паховы ў Ефрона Гэціча, перад Мамрэ. 14 І зьвярнуўся Язэп, просьле пахову ім айца свайго, да Ягіпту, ён а браты ягоныя, і ўсі, што ўзыходзілі зь ім хаваць айца ягонага.

15 І абачылі браты Язэпавы, што памер айцец іхны, і сказалі: „А што калі зьненавідзе нас Язэп і чыста аддасць нам усім тым ліхам, каторае мы яму зрабілі?" 16 І загадалі яны сказаць Язэпу, кажучы: „Айцец твой загадаў перад сьмерцю сваёю, кажучы: 17 „Гэтак, калі ласка, скажыце яму: Даруй жа выступ братам сваім і грэх іхны, бо ліхам плацілі табе". І цяпер даруй жа выступ слугаў Бога айца твайго". І плакаў Язэп, як яны гукалі яму. 18 І пайшлі таксама браты ягоныя, і палі перад відам яго-

ным, і сказалі: „Вось мы слугі табе". 19 І сказаў ім Язэп: „Ня бойцеся, ціж я замест Бога? 20 І вы думалі ліха на мяне; але Бог думаў гэта на дабро, каб зрабіць тое, што цяпер ё: захаваць жыцьцё вялікаму ліку людзёў. 21 А цяпер ня бойцеся, я буду жывіць вас і дзецяныты вашы". І цешыў іх, і гукаў па сэрцу іх.

22 І жыў Язэп у Ягіпце сам і дом айца ягонага; і жыў Язэп сто дзесяць год. 23 І бачыў Язэп у Яхрэма дзеці да трэйцяга пакаленьня; таксама й сынове Махіровы, сына Манасовага нарадзіліся на каленях Язэпавых.

24 І сказаў Язэп братам сваім: „Я паміраю; але Бог напэўна даведаецца да вас і выведзе вас із зямлі гэтае да зямлі, праз каторую прысяг Абрагаму, Ісаку а Якаву". 25 І абавязаў Язэп прысягаю сыноў Израелявых, кажучы: „Бог напэўна даведаецца да вас, і ўзьнясіце косьці мае адгэтуль".

26 І памер Язэп сту дзесяцёх год. І набальсмавалі яго, і палажылі ў дамавіну ў Ягіпце.

ДРУГАЯ КНІГА МАСЕЯВА: ВЫХАД

1 І во ймёны сыноў Израелявых, каторыя прышлі да Ягіпту зь Якавам, увыйшлі кажны з домам сваім: 2 Рувін, Сымон, Леў а Юда, 3 Ісасхар, Завулон а Венямін, 4 Дан а Неффалім, Гад а Ашэр. 5 І было ўсіх душаў, што выплі ізь сьцэгнаў Якававых, было сем дзясят, а Язэп быў у Ягіпце. 6 І памер Язэп, і ўсі браты ягоныя, і ўвесь род тыў; 7 А дзеці Израелявы пладзіліся а раіліся а намнажыліся а змагутнелі вельмі, вельмі, і напоўнілася зямля тая імі.

8 І паўстаў новы кароль у Ягіпце, каторы ня знаў Язэпа. 9 І сказаў люду свайму: „Вось, люд Из-

раеляў вялікі й дужшы за нас. 10 Дайце перахітруем яго, каб ён не размнажыўся; і як здарыцца вайна, і злучыцца таксама ён із варагамі нашымі, і будзе ваяваць із намі, і ўзыйдзе із зямлі". 11 І паставіў над ім зьбіраньнікаў падачкаў уціскаць яго цяжарамі. І ён збудаваў месцы складаў Фараону — Піфон а Рамсэс. 12 І колькі ўціскалі яго, толькі ён мнажыўся і так папыраўся. І яны нэмарасьціліся з прычыны дзяцей Израелявых. 13 І паняволілі Ягіпцяне сыноў Израелявых уціскам, 14 І рабілі гаркім жыцьцё іхнае цяжкою работаю глінаю а цэглаю, і ўсялякаю работаю

палявою, і ўсімі работамі, каторыя сілілі рабіць із уціскам.

15 І сказаў кароль Ягіпецкі бабкам Гэбрэякам, з каторых аднае імя было Шыфа, а імя другое Фуа, 16 І сказаў: „Як вы будзеце бабіць у Гэбрэяк і абачыце на радзельным ложку, калі будзе сын, дык забіце яго; а калі дачка, дык няхай застанеца жывая”. 17 І баяліся бабкі Бога, і не рабілі так, як казаў ім кароль Ягіпецкі; і пакідалі дзеці жывыя. 18 І гукнуў кароль ягіпецкі бабкі, і сказаў ім: „Чаму вы робіце гэта, што пакідаеце дзеці жывыя?” 19 Бабкі сказалі Фараону: „Гэбрэйскія жанкі не такія, як ягіпецкія; яны жывыя, і яны родзяць перш, чымся прыйдзе да іх бабка”. 20 І чыніў дабро Бог бабкам; і люд мнажыўся і вельмі дужы. 21 І сталася: затым што бабкі баяліся Бога, дык Ён учыніў ім дамы.

22 І загадаў Фараон усяму народу свайму, кажучы: „Кажнага сына, каторы народзіцца, кідайце ў раку; а кожную дачку пакідайце жываю”.

2 І пайшоў чалавек із дому Левага, і ўзяў сабе дачку Левагу. 2 І зачала тая жонка, і нарадзіла сына, і бачыла яго, што ён каропшы, і хавала яго тры месяцы. 3 Але не магла даўжэй хаваць яго, узяла каробку з трысьціны і асмаліла яе асфальтам а смалою; і палажыла ў яе дзецяні, і паставіла ў трысьніку ля берагу ракі. 4 І стаяла сястра ягоная воддаль, каб ведаць, што станеца яму.

5 І зышла дачка Фараонава мыцца ў рацэ, а дзеўкі ейныя хадзілі ля ракі. І яна абачыла каробку сярод трысьніку, і паслала служэчку сваю ўзяць яе. 6 І адчыніла, і абачыла яго — гэта дзецяні; і вось, хлопчык плача; і зжалілася над ім, і сказала: „Зь дзяцей гэбрэйскіх гэта”. 7 І сказала сястра яго-

ная дачка Фараонавай: „Ці не схадыць імне і ці ня гукнуць да цябе жонку — мамку з Гэбрэяк, каб яна мамчыла гэтае дзецяні”. 8 І сказала ёй дачка Фараонава: „Схадзі”.

І пайшла дзявушчая дзеўка, і пагукала маці дзецяняці. 9 І сказала ёй дачка Фараонава: „Панясі сабе дзецяні гэтае і мамч яго імне; я дам табе тваю плату”. Жонка ўзяла дзецяні і мамчыла яго.

10 І вырасла дзецяні, і яна прывяла яго да дачкі Фараонавае, і ён быў у яе за сына, і назвала імя ягонае: Масей, і сказала яна, „Бо з вады я выпягнула яго”.

11 І было тых дзён: і вырас Масей, і выпяў да братоў сваіх, і абачыў цяжкія работы іхныя; і абачыў, што Егіпцянін б’ець аднаго Гэбрэя з братоў ягоных. 12 І абярнуўся туды-сюды, і бачачы, што нікога няма, і ён забіў Егіпцяніна, і схаваў яго ў пяску.

13 І выпяў ён назаўтрае, і во, два Гэбрэі вадзяцца; І сказаў ён ліхому: „Нашто ты б’еш бліжняга свайго?” 14 І тый сказаў: „Хто паставіў цябе начальнікам а судзьдзёй над намі? Ці не забіў мяне манішся ты, як забіў Егіпцяніна?” І зыякаўся Масей, і сказаў: „Паўне стала ведама гэта”. 15 І пачуў Фараон праз гэтую справу, і глядзеў забіць Масея.

І ўцёк Масей ад Фараона, і жыў у зямлі Мідзянскай, і сеў ля студні. 16 У святара Мідзянскага сем дачок. І яны прышлі, і насілялі, і напоўнілі карыты, напайць драбны статак айца свайго. 17 І прышлі пастухі, і адагналі іх. І ўстаў Масей, і памог ім, і напайў драбны статак іхны. 18 І прышлі яны да Рагуеля, айца свайго, і ён сказаў ім: „Што вы так борзда прышлі сядзі?” 19 Яны сказалі: „Егіпцянін уратаваў нас ад пастухоў і нават насіляў нам вады, і напайў драбны статак”. 20 Ён сказаў дачкам сваім:

„Ідзе ж ён? Чаму вы пакінулі таго чалавека? Гукніце яго, і няхай есьць хлеб”.

21 І ўпадабаў Масей жыць у гэтага чалавека, і ён выдаў за Масея дачку сваю Цыпору. 22 І яна нарадзіла сына, і назваў яго імя Гіршон; бо, казаў ён, „Я стаў чужніком у чужой зямлі”.

23 І было за пимат дзён тых: і памер кароль ягіпецкі. І ўздыхалі дзеці Ізраэлявы ад работы, і крычалі, і ўзышоў крык іхны да Бога з прычыны работы. 24 І пачуў Бог стагнаньні іхныя, і ўспомнеў Бог змову сваю з Абрагамам, Ісаком а Якавам. 25 І глянуў Бог на дзеці Ізраэлявы, і пазнаў Бог.

3 А Масей пасьціў драбны статак у Ефора, сьця свайго, сьвятара Мідзянскага. І павёў ён чараду за пустыню, і прышоў да гары Божае Горыў. 2 І зьявіўся яму Ангёл СПАДАРОЎ у поламені агню з пасярод цярэвага куста. І абачыў, і во, цярэвы куст гарэў агнём, але куст ня нішчэў. 3 І сказаў Масей: „Зьвярну ж а гляну на вялікую зьяву гэтую, чаму куст не згарае”. 4 І абачыў СПАДАР, што ён абярнуўся глядзець, і гукнуў яго Бог із сярэдзіны куста, і сказаў: „Масею; Масею!” Ён сказаў: „Во я!” 5 І сказаў: „Ня бліжся сюды; разуй вобуй свой з ног сваіх, бо месца, на каторым ты стаіш, зямля сьвятая яна”. 6 І сказаў: „Я Бог айца твайго, Бог Абрагама, Бог Ісака а Бог Якава”. І закрыў Масей від свой, бо баяўся глянуць на Бога. 7 І сказаў СПАДАР: „Я добра бачу гароту народу Свайго, каторы ў Ягіпце, і крык ад прыганяных іхных я пачуў, бо я ведаю болі іхныя, 8 І Я зышоў, каб выбавіць яго ад рукі Ягіпцяна і ўзьвесці яго із зямлі гэтае да зямлі добрае а прасторнае, да зямлі, што цячэ малаком а мёдам, да месца Канаанян, Гэцічаў, Аморэяў, Ферэзэяў, Гэвэяў а

Евусэяў. 9 І цяпер вось, крык сыноў Ізраэлявых дайшоў да мяне, Я таксама бачу ўціск, якім Ягіпцяне ўціскаюць іх. 10 І цяпер пайдзі: Я пашлю цябе да Фараона; і выведзі зь Ягіпту народ Мой, сыноў Ізраэлявых”. 11 І сказаў Масей Богу: „Хто я, каб ісьці імне да Фараона і каб імне вывесці сыноў Ізраэлявых зь Ягіпту?” 12 І сказаў: „Бо Я ё з табою, і во табе знак, што Я паслаў цябе: як ты выведзеш народ із Ягіпту, будзеце служыць Богу на гэтай гары”. 13 І сказаў Масей Богу: „Вось, я прыйду да сыноў Ізраэлявых і скажу ім: „Бог айцоў вашых паслаў мяне да вас”. А яны скажуць імне: „Як Яго імя?” Што сказаць імне ім?” 14 І сказаў Бог Масею: „Я Ё, Каторы Ё”. І сказаў: „Гэтак скажы сыном Ізраэлявым: „Я Ё паслаў мяне да вас””. 15 І сказаў яшчэ Бог Масею: „Гэтак скажы сыном Ізраэлявым: „СПАДАР, Бог айцоў вашых, Бог Абрагама, Бог Ісака а Бог Якава паслаў мяне да вас!” Гэта імя Мае на векі, і гэта памятка празь Мяне з роду ў род. 16 Ідзі, зьбяры староў Ізраэлявых і скажы ім: „СПАДАР, Бог айцоў вашых, зьявіўся імне, Бог Абрагама, Ісака а Якава, кажучы: „Я запраўды ўспомнеў вас і што робіцца вам у Ягіпце. 17 І сказаў: Я ўзьведу вас ад уціску ягіпецкага да зямлі Канаанян, Гэцічаў, Аморэяў, Ферэзэяў, Гэвэяў а Евусэяў, да зямлі, што цячэ малаком а мёдам””. 18 І яны паслужаюць голасу твайго, і прыйдзеш ты а старцы Ізраэлявы да караля Ягіпецкага, і скажыце яму: „СПАДАР, Бог Гэбрэяў, гукнуў нас; і цяпер дай нам ісьці дарогаю трох дзён на пустыню, каб мы абраклі СПАДАРУ, Богу нашаму”. 19 І Я ведаю, што ня дасьць вам кароль ягіпецкі ісьці, і нават ня дасьць пры Маёй руцэ дужой. 20 І выцягну руку Сваю, і паб’ю Ягіпцяна усімі чудо-

самі Сваімі, каторыя ўчыню сярод яго, і просьце гэтага ён адпусьце вас. 21 І дам ласку народу гэтаму ў вачох Ягіпця; і будзе: як пойдзеце, то ня пойдзеце з пустымі рукамі; 22 Але папросе жонка ў суседкі свае і ў жывучай у доме ейным судзіны срэбнае а судзіны залатое, і адзежаў; і вы адзенеце ў іх сыноў сваіх і дачкі свае, і спустошыце Ягіпет”.

4 І адказаў Масей, і сказаў: „А калі яны не павераць імне і не паслухаюць голасу майго, бо скажуць: „Не зьявіўся табе СПАДАР””. 2 І сказаў яму СПАДАР: „Што гэта ў руцэ ў цябе?” Ён адказаў: „Посах”. 3 І сказаў: „Кінь яго на зямлю”. І ён кінуў яго на зямлю, і стаў гадам; і ўцякаў Масей ад яго. 4 І сказаў СПАДАР Масею: „Выцягні руку і скапі моцна яго за хвост!” — Ён выцягнуў руку сваю і моцна ўхапіў яго, і ён стаў посахам у далані ягонай, 5 — „Каб паверылі, што зьявіўся табе СПАДАР, Бог айцоў іхніх, Бог Абрагама, Бог Ісака а Бог Якава”.

6 І сказаў СПАДАР яму яшчэ: „Улажы руку сваю сабе ў заўлоньне”. І ён улажыў руку сваю сабе ў заўлоньне, і выняў, і вось, рука ягоная пракажаная, як сьнег. 7 І сказаў: „Зьвярні руку сваю сабе ў заўлоньне”. І ён зьвярнуў руку сваю сабе ў заўлоньне. І выняў яе із заўлоньня свайго, і вось, яна ізноў стала, як цела ягонае. 8 „І будзе, што калі яны не павераць табе і не паслухаюць голасу першага знаку, дык павераць голасу знаку апошняга. 9 І будзе, што калі не павераць таксама двум гэтым знакам і не паслухаюць голасу твайго, то вазьмі з ракі вады і вылі на сушу, і будзе, што стане крывёй на сушы вада, каторую ты возьмеш із ракі”.

10 І сказаў Масей СПАДАРУ: „О Спадару, чалавек я нявымоўны ад учорах і заўчора, таксама адгэ-

нуль, як Ты гўкаў да слугі Свайго, бо я цяжкіх вуснаў і цяжкое мовы”. 11 І сказаў СПАДАР яму: „Хто ўчыніў вусны чалавеку? хто робе немым або глухім, або відучым, або нявісьным? ці ня Я СПАДАР? 12 І цяпер пайдзі; і Я буду з вуснамі тваімі, і наўчу цябе, што табе гўкаць”. 13 І сказаў: „О Спадару! пашлі, прашу, таго, каго паслаці маеш”. 14 І ўзгарэўся гнеў СПАДАРОЎ на Масея, і Ён сказаў: „Ціж ня ёсьць Аарон, брат твой, Левіт? Я ведаю, што добра гўкае ён, і таксама вось, ён выйдзе наўпярэймы табе, і, абачыўшы цябе, узрадзецца ў сэрцу сваім; 15 І ты будзеш яму гўкаць і ўкладаць словы ў вусны ягоныя; і Я буду з вуснамі тваімі і з вуснамі ягонымі, і буду вучыць вас, што вам рабіць. 16 І будзе гўкаць ён замест цябе да народу. І ён будзе табе за вусны, а ты будзеш яму замест Бога. 17 І посах гэты возьмеш у руку сваю, каторым зробіш гэныя знакі.

18 І пайшоў Масей, і зьвярнуўся да Ефора, сыця свайго, і сказаў яму: „Пайду ж я і зьвярнуся да братоў сваіх, каторыя ў Ягіпце, і пагляджу, ці жывы яны яшчэ?” І сказаў Ефор Масею: „Ідзі ў супакою”.

19 І сказаў СПАДАР Масею ў Мідзе: „Пайдзі, зьвярніся да Ягіпту, бо памерлі ўсі людзі, каторыя шукалі душы твае”.

20 І ўзяў Масей жонку сваю і сыноў сваіх, і пасадзіў іх на асла, і зварачаўся да зямлі Ягіпецкае. І ўзяў посах Божы ў руку сваю.

21 І сказаў СПАДАР Масею: „Як пойдзеш, каб зьвярнуцца да Ягіпту, вось, усі чудосы, каторыя Я палажыў у руку тваю, зрабі іх перад Фараонам. А Я закаляню сэрца ягонае, і ён не адпусьце люду. 22 І скажы Фараону: „Гэтак кажа СПАДАР: сын Мой, пяршак Мой — Із-

раель. 23 Я кажу табе: адпусьці сына Майго, каб ён служыў Імне; а калі адмовішся адпусьціць яго, дык вось, Я заб'ю сына твайго, першака твайго".

24 І было ў дарозе: у начулішчу пераняў яго СПАДАР і пукаў за бідь яго. 25 І Цышора ўзяла крэмень, і абрэзала канцавую скурку плюці сына свайго, і дакранулася да ног ягоных, і сказала: „Пэўне ты малады крыві імне". 26 І адступіў ад яго. Тады яна сказала: „Малады крыві — з абразанья".

27 І сказаў СПАДАР Аарону: „Ідзі наўпярэймы Масею на пустыню". І ён пайшоў, і стрэўся з ім ля гары Божае, і пацалаваў яго. 28 І пераказаў Масей Аарону ўсі словы СПАДАРОВЫ, Каторы яго паслаў, і ўсі знакі, каторыя Ён пераказаў яму.

29 І пайшоў Масей із Ааронам, і зьберлі яны ўсіх старцоў сыноў Ізраелявых; 30 і пераказаў Аарон усі словы, каторыя казаў СПАДАР Масею, і зрабіў знакі перад ачмі люду. 31 І паверыў народ. І яны пачулі, што СПАДАР даведаўся да сыноў Ізраелявых і што Ён абачыў гароту іхнюю, і сьхінуліся і пакланіліся.

5 І потым прышлі Масей а Аарон, і сказалі Фараону: „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраеляў: „Адпусьці люд Мой, і яны будуць сьвяціць Імне на пустыні". 2 І Фараон сказаў: „Хто такі СПАДАР, каб я паслужаў голасу Ягонага адпусьціць Ізраеля? Я ня знаю СПАДАРА і таксама Ізраеля не адпусьчу". 3 І яны сказалі: „Бог Гэбрэяў стрэўся з намі, дазволь нам пайсьці, калі ласка, тры дні дарогі на пустыню, і абрачэм СПАДАРУ, Богу нашаму, каб ня выпяў нас морам або мячом". 4 І сказаў ім кароль Ягіпецкі: „Нашто, Масею а Аароне, перакажаеце люду ў ягонай пра-

цы? Ідзіце да цяжараў сваіх". 5 І сказаў Фараон: „Вось, чысьлены цяпер люд у зямлі гэтай, а вы прычыняеце, каб яны перасталі займацца цяжарамі сваімі". 6 І сказаў Фараон таго дня прыганятым люду і нагляднікам над імі, кажучы: 7 „Наперад не давайце людзём саломы рабіць цэглу, як учора а заўчора; няхай яны ходзяць і збіраюць салому сабе. 8 А лік цэглы, каторы яны робяць, як учора а заўчора вы наладжыце на іх і ня меншыце зь яго; бо яны ляньны, затым і крычаць: „Пойдзем, абрачэм Богу нашаму". 9 Няхай пацяжэе работа над людзьмі, хай яны робяць і не займаюцца манлівымі гаворкамі".

10 І вышлі прыганятыя люду і нагляднікі ягоныя, і сказалі люду, кажучы: „Гэтак кажа Фараон: „Не даю вам саломы; 11 Самы йдзіце, бярыце сабе салому, ідзе знойдзеце. А з работаў вапых нічогусенькі ня менее". 12 і расьспаўся люд па ўсёй зямлі ягіпецкай, збіраць іржэўнік замест саломы. 13 А прыганятыя прынукалі, кажучы: „Канчайце норму работы свае ў дзень яе, як калі была саломы". 14 І білі нагляднікаў із сыноў Ізраелявых, каторых пастанавілі над імі прыганятыя Фараонавы, кажучы: „Чаму ня скончылі вы заўчора, учора й сядні прызначанае вам нормы вырабляньня цэглы, як было дагэтуль?"

15 І прышлі нагляднікі сыноў Ізраелявых, і крычэлі на Фараона, кажучы: „Чаму ты так абходзішся із слугамі сваімі? 16 Саломы не даюць слугам тваім, а цэглу, кажучь нам, рабіце. І вось, слугаў тваіх б'юць; і грашчыць люд твой". 17 Але ён сказаў: „Дзяньгубы вы, дзяньгубы; затым вы кажаце: „Ідзіма й абрачыма СПАДАРУ". 18 І цяпер пайдзіце, рабіце, і саломы не дадуць вам, а прызначваю цэглу

давайце". 19 I абачылі нагляднікі сыноў Ізраелявых сябе ў бядзе ў словах: „Ня меншыце цэгля, а кажны дзень рабіце норму таго дня".

20 I стрэлі яны Масея а Аарона, каторыя стаялі, сустрэць іх, як яны вышлі ад Фараона, 21 I сказалі ім: „Няхай глядзіць СПАДАР на вас і судзе, бо вы зрабілі нас непакхночымі ў ваччу Фараона і ў вачох слугаў ягоных, каб даць меч у рукі іх забіць нас".

22 I звярнуўся Масей да СПАДАРА, і сказаў: „СПАДАРУ, чаму Ты ліха дзеляў гэтаму люду, чаму ты паслаў мяне? 23 Бо адгэтуль, як я прышоў да Фараона, каб гўкаць імям Тваім, пагоршылася люду гэтаму; а выбавіць, — Ты ня выбавіў люду Сваёго!"

6 I сказаў СПАДАР Масею: „Цяпер пабачыш ты, што Я ўчыню з Фараонам, бо моцнаю рукою ён адашлець іх і моцнаю рукою ён выжанае іх ізь зямлі свае".

2 I гўкаў Бог да Масея, і сказаў яму: „Я СПАДАР. 3 I зьяўляўся Я Абрагаму, Ісаку а Якаву як Бог Усемагучы, а зь імям СПАДАР я ня вызнаўся ім. 4 I Я ўстанавіў змову Сваю зь імi, каб даць ім зямлю Канаанскую, зямлю падарожжавання іхнага, у каторай яны падарожжавалі. 5 I таксама Я чуў стогны сыноў Ізраелявых праз тое, што Ягіпцяне дзяржаць іх у няволі, і ўспомнеў змову Сваю. 6 Затым скажы сыном Ізраелявым: „Я СПАДАР, і вывяду вас з-пад цяжараў Ягіпцяна, і выратую вас ізь няволі іхнае, і выбаўлю вас цаўём выпягненьм і судамі вялікімі. 7 I вазьму вас сабе за люд, і буду Вам Богам, і вы даведаецеся, што Я СПАДАР, Бог ваш, Каторы вывеў вас з-пад цяжараў Ягіпецкіх. 8 I прывяду вас да тае зямлі, праз каторую Я падняў руку сваю, даць яе Абрагаму, Ісаку а Якаву, і дам вам яе на спадак. Я СПАДАР".

9 I гўкаў Масей гэтак сыном Ізраелявым; але яны ня слухалі Масея з прычыны малога духа і цяжыні работаў.

10 I сказаў СПАДАР Масею, кажучы: 11 „Уйдзі, скажы Фараону, каралю Ягіпецкаму, няхай выпусце сыноў Ізраелявых ізь зямлі свае". 12 I сказаў Масей перад СПАДАРОМ, кажучы: „Вось, сынове Ізраелявы не паслухалі мяне; і як жа паслухае мяне Фараон? А я неабрэзаных вуснаў".

13 I гўкаў СПАДАР Масею а Аарону, і расказаў ім казаць сыном Ізраелявым і Фараону, каралю Ягіпецкаму, вывесці сыноў Ізраелявых ізь зямлі Ягіпецкае.

14 Гэта начальнікі дамоў айцоў іхных: сыны Рувінавы, першака Ізраелявага: Ганох а Фалу, Гецрон а Хармі: гэта радзімы Рувінавы. 15 I сынове Сымонавы: Емуель а Ямін а Огад а Яхін а Цогар а Саўла, сын Канаанянкі: гэта радзімы Сымонавы. 16 I вось гэтыя ймёны сыноў Левавых, подле пакаленьняў іхных: Гіршон а Кагаф а Мерары. А год жыцьця Левавага было сто трыццаць сем год. 17 Сыны Гіршонавы: Ліўні а Шымей подле радзімаў іхных. 18 I сыны Кагафовы: Амрам а Іцгар а Гэўрон а Ўзыель. А год жыцьця Кагафава было сто трыццаць тры гады. 19 I сыны Мераравы: Маглі а Мушы. Гэта радзімы Левавы подле родаў іхных. 20 I ўзяў Амрам Ёхаведу, цётку сваю, сабе за жонку, і яна нарадзіла яму Аарона а Масея. А год жыцьця Амравага было сто а трыццаць а сем год. 21 I сыны Іцгаровы: Кора а Нефег а Зыхры. 22 I сыны Ўзыелявы: Місайла а Елцафан а Сыхры. 23 I Аарон ўзяў сабе за жонку Альжбету, дачку Амінадававу, сястру Наасонаву; і яна нарадзіла яму Надава а Агіву, Элеазара а Іфамара. 24 I сыны Корыны: Асыр а Елкана

а Авасаф: гэта радзімы Корыны. 25 І Елеазар, сын Ааронаў, узляў сабе за жонку з дачок Путьелевых; і яна нарадзіла яму Фінеса. Во гэта начальнікі айцоў левіцкіх падле радзімаў іхных. 26 Гэта Аарон а Масей, каторым сказаў СПАДАР: „Вывядзіце сыноў Ізраелявых із зямлі Ягіпецкае падле войскаў іхных”. 27 Яны тыя, каторыя казалі Фараону, каралю Ягіпецкаму, каб вывесці сыноў Ізраелявых із Ягіпту; гэта — Масей а Аарон. 28 І гэта было ў дзень, як СПАДАР гўкаў Масею ў зямлі Ягіпецкай.

29 І сказаў СПАДАР Масею, кажучы: „Я СПАДАР. Гўкай Фараону, каралю Ягіпецкаму, усе, што Я кажу табе”. 30 І Масей сказаў перад СПАДАРОМ: „Вось, я неабразаных вуснаў; і як жа паслухае мяне Фараон?”

7 І сказаў СПАДАР Масею: „Гля, я пастанавіў цябе за бога Фараону; Аарон, брат твой, будзе тваім прарокам. 2 Ты будзеш казаць усе, што Я раскажу табе; а Аарон, брат твой, будзе гўкаць Фараону, і ён выпусце сыноў Ізраелявых із зямлі свае. 3 І Я закаляню сэрца Фараона, і размнажу знакі свае і чудосы свае ў зямлі Ягіпецкай. 4 І не паслухае вас Фараон, і Я ўзлажу руку сваю на Ягіпет. І выведу войска Свае, люд Свой, сыноў Ізраелявых із зямлі Ягіпецкае — судамі вялікімі. 5 І даведаюцца Ягіпцяне, што Я СПАДАР, як выпягну руку сваю на Ягіпет і выведу сыноў Ізраелявых з памеж іх”.

6 І ўчыніў Масей а Аарон; як раскажаў ім СПАДАР, так яны і ўчынілі. 7 І Масею было асьмідзсят, а Аарону асьмідзсят тры гады, як гўкалі яны да Фараона.

8 І сказаў СПАДАР Масею а Аарону, кажучы: 9 „Калі скажам Фараон, кажучы: „Зьдзейце чу-

да’, дык ты скажы Аарону: „Вазьмі посах свой і кінь перад Фараонам”, — ён стане смокам”.

10 І прышоў Масей а Аарон да Фараона, і ўчынілі так, як раскажаў СПАДАР. І кінюў Аарон посах свой перад Фараонам і перад слугамі ягонымі, і ён стаў смокам. 11 І гукнуў таксама Фараон мудрыцоў а чараўнікоў, і зрабілі таксама яны, тайнаведы ягіпецкія, тайнымі ўменьнямі сваімі. 12 І кінюў кажны посах свой, і яны абярнуліся ў смокі, і глынуў посах Ааронаў іхныя пасакі. 13 І закалянела сэрца Фараона, і ён не паслухаў іх, як казаў СПАДАР.

14 І сказаў СПАДАР Масею: „Ацяжарылася сэрца Фараона; ён адмаўляецца выпусціць люд. 15 Пайдзі да Фараона нараніцы: вось, ён выйдзе да вады, ты стань наўпярэймы яму на беразе ракі; і посах, каторы абарачаўся ў гада, возьмеш у руку сваю. 16 І скажы яму: „СПАДАР, Бог Гэбрыяў, паслаў мяне да цябе, кажучы: „Выпусці люд Мой, і ён будзе служыць імне на пустыні; а вось, ты не паслухаў дагэтуль”. 17 Гэтак кажа СПАДАР: „З гэтага ты пазнаеш, што Я СПАДАР: вось, Я б’ю посахам, што ў маёй рупцэ, па вадзе, каторая ў раццэ, і яна абярнецца ў кроў; 18 І рыба, каторая ў раццэ, здохне, і рака стане сьмярдзючай, і агідна будзе Ягіпцянам піць ваду з ракі”. ”.

19 І сказаў СПАДАР Масею: „Скажы Аарону: „Вазьмі посах свой і выпягні руку сваю на воды Ягіпцяны: на ракі іхныя, на цуркі іхныя, на ставы іхныя і на ўсялякае зборышча водаў іхных; і будуць крыўей, і будзе кроў па ўсёй зямлі Ягіпецкай, і ў дзярвяным і ў каменным судзьдзю”. 20 І зрабілі так Масей а Аарон, як раскажаў СПАДАР. І падняў посах, і выпяў па вадзе, што ў раццэ, перад ачыма

Фараона і перад ачмі слугаў ягоных, і абярнулася ўся вада, што ў рацэ, у кроў; 21 І рыба, што ў рацэ, падохла, і засьмярдзелася рака, і не маглі Ягіпцяне піць вады з ракі; і была кроў па ўсёй зямлі Ягіпецкай. 22 І зрабілі так тайнаведы Ягіпецкія тайным уменьям сваім. І закалянела сэрца Фараонава, і не паслухаў іх, як казаў СПАДАР. 23 І завярнуўся Фараон, і пайшоў да дому свайго; і не павярнуў сэрца свайго да гэтага. 24 І капай увесь Ягіпет у ваколцах ракі ваду піць, бо не маглі піць вады з ракі. 25 І споўнілася сем дзён просьле таго, як СПАДАР выпяў раку.

8 І сказаў СПАДАР Масею: „Прыдзі да Фараона і скажы яму: „Выпусці люд Мой, і ён будзе служыць Імне. 2 Калі ж ты адмаўляешся выпусціць, дык вось, Я вытну ўсі граніцы твае жабымі. 3 І вырае рака жабы, і яны ўзыйдучь, і ўвйдучь у дом твой, і ў спальню тваю, і на ложак твой, і ў дом служы твайго і служэбкі твае, і ў печы твае, і ў дзежы твае, 4 І на цябе, і на люд твой, і на ўсіх слугаў тваіх ўзыдучь жабы”.

5 І сказаў СПАДАР Масею: „Скажы Аарону: „Выцягні руку сваю з пасахам сваім на цуркі а на рэкі а на азёры, і ўзьвядзі жабы на зямлю Ягіпецкую”.

6 І выцягнуў Аарон руку сваю на воды Ягіпецкія; і ўзышлі жабы, і пакрылі зямлю Ягіпецкую. 7 І зрабілі так тайнаведы тайным уменьям сваім, і ўзьвядзі жабы на зямлю Ягіпецкую. 8 І гукнуў Фараон Масея а Аарона, і сказаў: „Маліце СПАДАРА, каб Ён аддзіліў жабы ад мяне й ад люду майго, і я выпущу люд, і абракуць СПАДАРУ”.

9 І сказаў Масей Фараону: „Дазволь усьціць цябе, прызнач, калі маліць за цябе, і за слугаў тваіх, і за люд твой, каб жабы былі зьнішчаны ў цябе, у дамох тваіх, і засталіся адно ў рац-

цэ”.

10 Ён сказаў: „Назаўтрае”. І сказаў: „Подле слова твайго, каб ты даведаўся, што няма як СПАДАР Бог наш. 11 І адвернуцца жабы ад цябе, ад дамоў тваіх, і ад слугаў тваіх, і ад люду твайго; адно ў рацэ застануцца”.

12 І вышлі Масей а Аарон ад Фараона; і Масей тукаў да СПАДАРА праз жабы, як ён прызначыў Фараону. 13 І ўчыніў СПАДАР подле слова Масеявага: жабы здолі ў дамох, і ў дварох, і на палёх. 14 І пазгарталі іх кучамі, кучамі, і засьмярдзелася зямля. 15 І абачыў Фараон, што сталася палётка, і ацяжарыў сэрца свае, і не паслухаў іх, як і казаў СПАДАР.

16 І сказаў СПАДАР Масею: „Скажы Аарону: „Выцягні пасах свой і вытні ў пыл зямлі, і абярнецца пыл у вошы па ўсёй зямлі Ягіпецкай”.

17 І зрабілі яны так: і выцягнуў Аарон руку сваю з пасахам сваім, і выпяў у пыл зямлі, і сталіся вошы на людзёх і на статку. Увесь пыл земны стаў вапшмі ў вусёй зямлі ягіпецкай. 18 І зрабілі так тайнаведы сваім тайным уменьям, каб вывесьці вошы, але не маглі. І былі вошы на людзёх і на статку. 19 І сказалі тайнаведы Фараону: „Палец Божы гэта”. Але сэрца Фараонава закалянела, і ён не паслухаў іх, як і казаў СПАДАР.

20 І сказаў СПАДАР Масею: „Устань рана нараніцы і стань перад Фараонам. Вось, ён ідзець да вады, і ты скажы яму: „Гэтака казаў СПАДАР: „Выпусці люд Мой, каб ён служыў Імне. 21 Бо калі ня выпусціш люду Майго, дык вось, Я пашлю на цябе, і на слугаў тваіх, і на люд твой, і ў дамы твае рой мухаў, і напоўняцца дамы Ягіпцяны роям і таксама зямля, на каторай яны. 22 І аддзялю таго дня зямлю Гошэн, што люд Мой ё на ёй, каб ня быў там рой, каб ты ведаў, што Я СПАДАР сярод зямлі. 23 Я зраб-

лю розьніцу памеж люду Майго й люду твайго. Заўтра будзе знак гэты''' 24 І ўчыніў СПАДАР гэтак: і прыляцеў рой цяжкім парадкам да дому Фараонавага, і да дому слугаў ягоных, і на ўсю зямлю Ягіпецкую; гінула зямля ад раёў. 25 І гукнуў Фараон Масея а Аарона, і сказаў ім: „Ідзіце, абрачыце Богу свайму ў зямлі”. 26 І сказаў Масей: „Не належа рабіць гэтак, бо агіду Ягіпцянам абрачэм Спадару, Богу нашаму; вось, мы будзем абракаць, што ёсьць агіднае ў Ягіпцянах, перад ачмі іхнімі, то ці не ўкамянуць яны нас? 27 Тры дні дарогі мы пойдзем на пустыню і абрачэм СПАДАРУ, Богу нашаму, як раскажа нам”. 28 І сказаў Фараон: „Я адпушчу вас, і будзеце абракаць Богу свайму на пустыні; толькі вельмі не адходзьце. Маліце за мяне”. 29 І сказаў Масей: „Вось, я выходжу ад цябе, і памалю СПАДАРА, і аддальца раі ад Фараона, і ад слугоў ягоных, і ад люду ягонага заўтра; толькі няхай Фараон балей не ашуквае, не адпушчаючы люду абрачы СПАДАРУ”. 30 І вышаў Масей ад Фараона, і маліў СПАДАРА. 31 І ўчыніў СПАДАР падле слова Масеявага, і аддальіў раі ад Фараона, ад слугаў ягоных і ад люду ягонага; не засталася ні воднага; 32 Але Фараон ацяжарыў сэрца свае таксама гэтым разам і не адпусьціў люду.

9 І сказаў СПАДАР Масею: „Уйдзі да Фараона і гукай яму: „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Гэбрэяў: „Адпусьці люд Мой, і будзе ён служыць Імне; 2 Бо калі ты адмовішся выпусьціць і будзеш яшчэ дзяржаць іх, 3 Дык вось рука СПАДАРОВА будзе на статку тваім, каторы ў палёх, на конях, на аслох, на вярблюдах, на буйным статку і на драбным статку; мор вельмі цяжкі. 4 І ўчыне СПАДАР падзел памеж статку ізраельскага й статку ягі-

пецкага, і ня здохне нічога з усёга сыноў Ізраелявых''' 5 І прызначыў СПАДАР час, кажучы: „Заўтра ўчыне СПАДАР гэтую справу ў зямлі”. 6 І ўчыніў СПАДАР гэтую справу назаўтрае, і паздыкаў увесь статак ягіпецкі; а із статку сыноў Ізраелявых ня здохла нічога. 7 І паслаў Фараон, і вось, ня здохла із статку Ізраэляцаў ані воднага. І ацяжарэла сэрца Фараонава, і ён ня пусьціў люду.

8 І сказаў СПАДАР Масею а Аарону: „Вазьміце сабе поўныя жмені попелу з вапельні, і няхай сыпне яго Масей к небу ў ваччу Фараонавым.

9 І станецца ён пылам па ўсёй зямлі Ягіпецкай, і будзе ён на людзёх і на жывёле ў запаленьню зь верадамі, што йдуць у прыкісь, па ўсёй зямлі Ягіпецкай”. 10 Яны ўзялі попелу з вапельні і сталі перад Фараонам. Масей сыпнуў яго к небу, і сталася запаленьне зь верадамі, што йдуць у прыкісь, на людзёх і на статку. 11 І не маглі тайнаведы ўстоіць перад Масеям з прычыны запаленьня, бо запаленьне было на тайнаведах і на ўсіх Ягіпцянах. 12 І закаляніў СПАДАР сэрца Фараонава, і ён не паслухаў іх, як казаў СПАДАР Масею.

13 І сказаў СПАДАР Масею: „Устань нараніцы, і стань перад Фараонам, і скажы яму: „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Гэбрэяў: „Пусьці люд Мой, і ён будзе служыць Імне; 14 Бо гэтым разам Я папшлю ўсі кары Мае ў сэрца Твае, і на слугаў тваіх, і на люд твой, каб ты даведаўся, што няма падобнага да Мяне на ўсёй зямлі; 15 Бо цяпер Я выцягнуў руку Сваю, дык зрабіў бы цябе а люд твой морам, і ты выгублены быў бы із зямлі; 16 Але дзеля таго Я захаваў цябе, каб паказаць табе сілу Сваю, і каб агалашалі імя Мае па ўсёй зямлі. 17 Ты яшчэ вяльмуешся супроці люду

Майго, каб не адпусьціць іх. 18 Вось, Я спущу дажджом заўтра гэтага самага часу вельмі вялікі град, да каторага падобнага ня было ў Ягіпце ад дня яго закладзінаў аж дагэтуль. 19 І цяпер пашлі й забяспеч статак свой і ўсе, што ёсьць у цябе ў полю; кажнага чалавека й жывёлу, што будучь засьпеты ў полю і не зьбяруцца ў дамы, і зыйдзе на іх град, і яны памруць". 20 Тыя із слугаў Фараонавых, каторыя ўлякаліся слова СПАДАРОВАГА, расказалі слугам сваім і чародам сваім уцячы двору; 21 А хто не зьвярнуў сэрца свайго да слова СПАДАРОВАГА, пакінуў слугаў сваіх і чароды свае ў полю.

22 І сказаў СПАДАР Масею: „Выцягні руку сваю к небу, і будзе град на ўсёй зямлі Ягіпецкай, на чалавека, на статак і на ўсю траву паллявую ў зямлі ягіпецкай”.

23 І выпягнуў Масей псах свой к небу; і СПАДАР даў гримоты а град, і прышоў агонь на зямлю, і пусьціў, бы дождж, СПАДАР град на ўсю зямлю Ягіпецкую. 24 І быў град і агонь полымям пасярод граду; вельмі вялікі, якога ня было ў вусей зямлі Ягіпецкай з часу, як стала народам. 25 І пабіў град у вусей зямлі Ягіпецкай усе, што было ў полю, ад чалавека аж да статку, і ўсю траву паллявую пабіў град, і ўсі дзервы ў полю паламіў. 26 Адно ў зямлі Гошэн, ідзе сынове Израелявы, ня было граду. 27 І паслаў Фараон, і гукнуў Масея а Аарона, і сказаў ім: „Ізграшыў я гэтым разам; СПАДАР справядлівы, а я а люд мой лжыя. 28 Маліце СПАДАРА — ужо надта шмат гримотаў Божых а граду, — вышпучу вас, і ня будзеце больш заставацца”. 29 І сказаў яму Масей: „Як толькі выйду я зь места, выпягну далоні свае да СПАДАРА; гримоты перастануць і граду больш ня будзе, каб ты ведаў, што зямля СПАДА-

РОВА. 30 Але табе а слугам тваім, я ведаю, яшчэ ня будзе вам страшна перад відам СПАДАРА Бога”. 31 І лён і ячмень былі пабітыя, бо ячмень выплыў, а лён наліваўся. 32 Пшонка, адылі, і жыта не пабітыя, бо яны былі позныя. 33 І вышаў Масей ад Фараона зь места, і выпягнуў далоні свае да СПАДАРА; і перасталі гримоты а град, і дождж болей ня ліў на зямлю. 34 І абачыў Фараон, што перастаў дождж а град а гримоты, і далей грашыў, і ацяжарыў сэрца свае ён а слугі ягоныя. 35 І закалянела сэрца Фараонава, і ён ня выпусьціў сыноў Израельскіх, як і казаў СПАДАР Масеям.

10 І сказаў СПАДАР Масею: „Уйдзі да Фараона, бо Я ацяжарыў сэрца ягонае і сэрца слугаў ягоных, каб рабіць знакі мае гэтыя сярод яго, 2 І каб ты паведаў у вушы сына свайго і сыну сына свайго праз тое, што Я зрабіў у Ягіпце, і праз знакі Мае, каторыя Я ўчыніў ім, і будзеце ведаць, што Я СПАДАР”. 3 І ўвайшлі Масей а Аарон да Фараона, і сказалі яму: „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Гэбрэяў: „Пакуль ты будзеш адмаўляцца скарыцца перад Імноу? Выпусьці люд Мой, і будучь яны служыць Імне. 4 А калі адмовішся пусьціць люд Мой, то вось, Я навіяду заўтра шаранчу ў граніцах тваіх. 5 Яна ўкрые від зямлі, і нельга будзе бачыць зямлі, і паесьць астачу апалеллага, засталага вам ад граду; і аб'есьць кажнае дзерва, што расьцець у вас на полю; 6 І напоўне дамы твае, і дамы ўсіх слугаў тваіх, і дамы ўсіх Ягіпцяна, чаго ня бачылі бацькі твае ані бацькі бацькоў тваіх з дня, як былі на зямлі аж дагэтуль”. І адварнуўся, і вышаў ад Фараона. 7 І сказалі слугі Фараонавы яму: „Пакуль будзе гэта нам сілом? Выпусьці гэтых людзей, і няхай яну служаць СПАДА-

РУ, Богу свайму; няго ж ты яшчэ ня ведаеш, што згублены Ягіпет?" 8 І звярнулі Масея а Аарона да Фараона, і ён сказаў ім: „Ідзіце, служыце СПАДАРУ, Богу свайму; хто ж а хто пойдучь?" 9 І сказаў Масей: „Пойдзем із маладымі нашымі і із старымі нашымі, із сынамі нашымі і дачкамі нашымі, і з драбным і буйным статкам пойдзем, бо сьвята ў нас СПАДАРУ". 10 І сказаў ім: „Няхай так будзе СПАДАРА із вамі, як я паплю вас і дзецяняткі вашы, але глядзіце, бо ліха перад вамі. 11 Не, ня так, ідзіце ж мужчыны і служыце СПАДАРУ, бо вы гэтага жадалі". І выгналі іх ад віду Фараонавага.

12 І сказаў СПАДАРА Масею: „Выцягні руку сваю на зямлю Ягіпецкую дзеля шаранчы, і ўзыйдзе на зямлю Ягіпецкую, і паесць усю траву земную, усе, што пакінуў град". 13 І выцягнуў Масей посах свой на зямлю Ягіпецкую; і СПАДАРА навіў на зямлю ўсходні вецер увесь тый дзень і ўсю ноч. Настала раніца, і ўсходні вецер нанёс шаранчу. 14 І ўзыхнула шаранча на ўсю зямлю Ягіпецкую, і асела ў вусіх граніцах Ягіпецкіх вельмі цяжка; уперад ня было так шаранчы, як гэта, такое й просьле яе ня будзе так. 15 І яна ўкрыла від усё зямлі, і зямля пацямнела, і паела ўсю траву земную і ўсі плады дзерва, каторыя засталіся ад граду; і не засталася ніякага зяленіва на дзерве ані на траве палявой у вусёй зямлі Ягіпецкай. 16 І пабарздыў Фараон гукнуць Масея а Аарона і сказаў: „Ізграшыў я перад СПАДАРОМ, Богам вашым, і перад вамі. 17 І цяпер даруйце, калі ласка, грэх мой адно гэты раз, і маліце СПАДАРА, Бога вашага, каб зняў з мяне толькі гэтую сьмерць". 18 І вышаў ад Фараона, і маліў СПАДАРА. 19 І павярнуў СПАДАРА морскі вельмі вялікі вецер, і ён панёс ша-

ранчу і ўкінуў яе ў Чырвонае мора; не засталася ні воднае шаранчы памеж усіх граніцаў ягіпецкіх. 20 Але закаляніў СПАДАРА сэрца Фараонава, і ён ня выпусціў сыноў Ізраелявых.

21 І сказаў СПАДАРА Масею: „Выцягні руку сваю к небу, і будзе цемра на зямлі Ягіпецкай, і ашчупаецца цемра". 22 І выцягнуў руку сваю к небу, і была густая цемра па ўсёй зямлі Ягіпецкай тры дні. 23 Ня бачылі чалавек брата свайго, і ніхто не ўставаў з куркішкаў тры дні; а ў вусіх сыноў Ізраелявых было сьветла ў гасподах іхных. 24 І гукнуў Фараон Масея, і сказаў: „Ідзіце, служыце СПАДАРУ, адно драбны й буйны статак ваш няхай задзяржыцца, а таксама дзецяняткі вашыя няхай ідуць із вамі". 25 Але Масей сказаў: „Таксама ты дасі ў руку нашыя аброкі а ўсепаленне, і зробім гэта СПАДАРУ Богу нашаму. 26 І таксама статак нашы пойдзе з намі, і не застанецца ані капыта; бо зь яго мы возьмем да служэння СПАДАРУ, Богу нашаму; але мы ня ведаем, чым служыць будзем СПАДАРУ, пакуль ня прыйдзем туды". 27 І закаляніў СПАДАРА сэрца Фараонава, і ён не захацеў адпусціць іх. 28 І сказаў яму Фараон: „Пайдзі ад мяне, сьцеражыся, ня важся бачыць від мой; бо ў тый дзень, як ты абачыш від мой, памрэш". 29 І сказаў Масей: „Добра ты сказаў, я ня буду болей бачыць віду твайго".

11 І сказаў СПАДАРА Масею: „Яшчэ загубу адзіную Я навяду на Фараона а на Ягіпцяя; просьле тога ён адпусце вас адгэтуль. Як ён будзе адпушчаць вас, то канчальна а станаўко пажанець вас адгэтуль.

2 „Кажы цяпер у вушы люду, і няхай кажны папросе ў бліжняга свайго, і кажная жонка ў бліжняга свайго судзьдзя срэбнага а судзьдзя

залатога". 3 I даў СПАДАР ласку люду ў вачох Ягіпцяя, ды і гэты муж Масей быў вельмі вялікі ў зямлі Ягіпецкай, у вачох слугаў Фараонавых і ў вачох люду. 4 I сказаў Масей: „Гэтак кажа Спдар: А поўначы Я прайду пасярод Ягіпту. 5 I памрощь кажны прышак у зямлі Ягіпецкай ад першака Фараонавага, каторы сядзіць на пасадзе сваім, да першака нявольніцы, каторая за жорнамі, і кажнага першака із статку. 6 I будзе крык вялікі па ўсёй зямлі Ягіпецкай, што падобнага ня было і падобнага да яго не паўторыцца. 7 Але на сыноў Израэлявых не пашаволе сабака языком сваім ад чалавека аж да статку, каб вы ведалі, што розьне СПАДАР памеж Ягіпцянаў і Израэляў. 8 I зьядуць усі слугі твае гэтыя да мяне, і паклоняцца імне, кажучы: „Выйдзі ты і ўвесь люд, каторы ля ног тваіх“, і просьце гэтага я выйдзі“. I вышаў ад Фараона з гарачым гневам.

9 I сказаў СПАДАР Масею: „Не паслухае вас Фараон, каб памнажыліся чудосы Мае ў зямлі Ягіпецкай“. 10 I Масей і Аарон зрабілі ўсі гэтыя чудосы перад Фараонам; але закаляніў СПАДАР сэрца Фараонава, і ён не адпусціў сыноў Израэлявых із зямлі свае.

12 I сказаў СПАДАР Масею а Аарону ў зямлі Ягіпецкай, кажучы: 2 „Месяц гэты хай будзе ў вас пачаткам месяцаў; першым хай будзе ў вас месяцам году. 3 Гукайце ўсяму збору Израэляў, кажучы: „Дзясятага гэтага месяца няхай возьмуць сабе кажны ягнё на дамову бацькоў, ягнё на дамову. 4 I калі малая дамова, каб мець ягнё, то няхай возьме ён і сусед найбліжшы да дамовы ягонае, падле ліку душаў; падле таго, колькі кажны ізьесьць, разлічыце на ягнё. 5 Ягнё даскальнае, самец аднагодак мае быць

у вас; з авец альбо з козаў возьмеце. 6 I будзе вам на назіраньне да чатырнацатага дня гэтага месяца; і зарэжа яго ўся грамада збору Израэляскага адвячоркам. 7 I возьмуць із крыві, і дадуць на абодва вушакі і на абсаду ў дамох, у каторых будуць есьці яго. 8 Няхай зьядуць мяса ягонае гэтае ночы, сыпчанае на агню, і праснакі, з гаркімі травамі няхай зьядуць яго. 9 Ня ежча зь яго сырога або сусім зваранага ў вадзе, але сыпчанае на агню, галаву з каленямі а патрыхамі. 10 I не пакідайце зь яго да раньня; але засталае зь яго да раньня на агню спаліце. 11 I гэтак ежча яго: няхай будуць сыцгны вапшы паперазанья, вобуй вап на нагах вапшых і пасакі вапшы ў рукавах вапшых, і ежча яго халліва; гэта Пасха СПАДАРУ. 12 I Я прайду па зямлі Ягіпецкай гэтае самае ночы, і паб'ю кажнага першака ў зямлі Ягіпецкай, ад чалавека аж да жывёлы, і над усімі багамі Ягіпецкімі ўчыню суды. Я СПАДАР. 13 I будзе ў вас кроў знакам на дамох, ідзе вы там, і абачу кроў, і абміну вас, і ня будзе меж вас мору нішчачага, як буду біць у зямлі Ягіпецкай.

14 I будзе гэты дзень вам на памятку, і будзеце яго сьвяціць, як сьвята СПАДАРУ ў родах сваіх; уставаю вечнай сьвяціце яго. 15 Сем дзён ежча праснакі; і першага ўжо дня няхай перастане кіслае ў дамох вапшых; бо кажны, хто будзе есьці няпрэснае зь першага дня да сёмага дня, дык душа таго выгублена будзе з памеж Израэля. 16 I на першы дзень сьвяты сход, і на сёмы дзень сьвяты сход будзе ў вас, ніякае работы ня маеце рабіць у іх; толькі што есьці кажнаму, адно тое можна рабіць вам. 17 I дзяржыце праснакі, бо ў гэты самы дзень я вывеў войска вапае із зямлі Ягіпецкае; і дзяржыце гэты

дзень у родах сваіх уставаю вечнай. 18 Першага месяца, чатырнаццатага дня месяца зь вечара ежча праснакі аж да вечара дваццаць першага дня таго ж месяца. 19 Сем дзён кісьля хай ня знойдзеца ў дамох вашых; бо хто будзе есці няпрэснае, дык выгублена будзе душа тая із збору Израелцаў, ці гэта будзе чужаземец, ці тубылец зямлі. 20 Нічога няпрэснага ня ежча; у вусіх мясцох жыцця вашага ежча праснакі”.

21 І згўкаў Масей усіх старцоў Израельскіх, і сказаў ім: „Выбярыце й вазьміце сабе баранчпка подле радзімаў сваіх і зарэжча Пасху. 22 І вазьміце пучок гізопу, і занурыце ў кроў, каторая ў судзіне, і дакраніцеся з крыві, што ў судзіне, да абсады а да абодвых вушакоў, і вы ня выходзьце ніхто з уходу дому свайго аж да раньня. 23 І пройдзе СПАДАР губіць Ягіпет, і абача кроў на абсадзе а на абодвых вушакох, і абмінець СПАДАР ля ўходу, і ня дасьць загубцу ўвэйсьці ў дамы вашыя губіць. 24 І будзеце дзяржаць гэта, як уставу сабе і сыном сваім на векі. 25 І будзе, што, як увыйдзеце ў зямлю, каторую дасьць СПАДАР вам, як Ён казаў, дык дзяржыце службу гэтую. 26 І як скажучь вам дзеці вашы: „Што гэта за служба ў вас?” 27 Дык скажыце: „Пасхальны аброк гэта СПАДАРУ, Каторы абмінуў дамовы сыноў Израельскіх у Ягіпце, як губіў Ягіпет, і дамовы нашыя вывальніў.” І нахінуўся люд і пакланіўся. 28 І пайшлі, і зрабілі сынове Израелявы; як расказаў СПАДАР Масею а Аарону, так і зрабілі.

29 І было а поўначы: І СПАДАР забіў кжнага першака ў зямлі Ягіпецкай, ад першака Фараонавага, сядзячага на пасадзе сваім, аж да першака палоненага, што ў вязьніцы, і кжнага першака із жывёлы. 30 І ўстаў Фараон ночы сам,

і ўсі слугі ягоныя, і ўвесь Ягіпет; і сталася вялікае галашэньне ў Ягіпце, бо ня было дамовы, ідзе ня было б мерцьвяка. 31 І гукнуў Масей а Аарона ночы, і сказаў: „Устаньце, выйдзіце з памеж людю майго, таксама вы, таксама сынове Израелявы, і йдзіце служыце СПАДАРУ, як вы казалі. 32 Таксама драбны, таксама буйны статак ваш вазьміце, як вы казалі, і пайдзіце, і дабраслаўце таксама мяне”. 33 І павялічылі Ягіпцяне барьдзіць люд, каб выслаць яго із зямлі тае, бо казалі яны: „Вось мы ўсі мерцьвякі”. 34 І панёс люд цеста свае ўперад, чымся яно ськісла; дзежы свае, завязаныя ў вадзежах сваіх, на плячо сваіх. 35 І сынове Израелявы зрабілі подле слова Масеявага, і прасілі ў Ягіпцяна судзьдзя срэбнага а судзьдзя залатога і адзежаў. 36 І СПАДАР даў ласку народу ў вачох Ягіпцяна, і яны захакавалі іх прасіць; і спустошылі яны Ягіпет.

37 І крануліся сынове Израелявы з Рамсэса да Сукоф да шасьцьсот тысячаў пешых мужчынаў, апрача дзецянят. 38 І вялікая мешанка ўзышла зь імі, і драбны й буйны статак, стада надта вялікая. 39 І сыпаклі яны зь цеста, што вынеслі зь Ягіпту, прэсныя перапечкі, бо яно яшчэ ня ськісла, бо яны выгнаны былі зь Ягіпту і не маглі адвалакаць, і нават ежы не прыгатавалі сабе на дарогу.

40 І часу аселасьці сыноў Израелявых, каторага жылі ў Ягіпце, было чатырыста а трыццаць год. 41 І было пры канцу чатырыста трыццаціх год, што ў гэтым самы дзень вышла ўсе войска СПАДАРОВА із зямлі Ягіпецкае. 42 Ноч чукавасьці яна СПАДАРУ за вывадзеньне іх із зямлі Ягіпецкае, яна, гэта ноч СПАДАРУ чукавасьці яна сыном Израелявым у родах іхных.

43 І сказаў СПАДАР Масею а

Аарону: „Во ўстава Пасхі: кажны чужы няхай ня есьць яе. 44 А кажны слуга — чалавек, куплены за срэбла, і як абрэжаш яго, тады можа есьці зь яе. 45 Прыходны а найміт ня мае есьці зь яе. 46 У вадным доме маеце есьці яе, ня выносьце мяса вонкі з дому, і косьцяў яе не ламіце. 47 Уся грамада Ізраельская мае прыгатаваць яе. 48 І калі чужнік будзе жыць із табою, і зробі Пасху СПАДАРУ, абрэж у яго ўсіх мужчынскага стану, і тады няхай дабліжыцца рабіць яе, і будзе як тубылец у зямлі; а ніякі неабрэзаны ня мае есьці зь яе. 49 Адно права будзе тубыльцу й чужніку, што будзе памеж вас". 50 І ўчынілі гэтак усі сынове Ізраелявы; як СПАДАР расказаў Масею а Аарону, так і ўчынілі.

51 І было таго самага дня, — СПАДАР вывеў сыноў Ізраелявых із зямлі Ягіпецкае войскамі іхнімі. **13** І казаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Пасьвяці імне кажнага першака, што рашчынне ўсякія дзетніцы меж сыноў Ізраелявых, у чалавеку і ў статку: Імне яны". 3 І сказаў Масей людю: „Памятуў гэты дзень, каторага вышлі зь Ягіпту, з дамовы нявольнікаў, бо рукою моцнаю вывеў вас СПАДАР адгэтуль, і ня ежча кіслага. 4 Сядні выходзіце вы ў месяцу Авіве. 5 І будзе, як увядзець СПАДАР у зямлю Канааняніна а Гэціча а Аморэя а Гэвэя а Евусэя, праз каторую прысяг айцом тваім, што дасьць табе зямлю, што цячэць малаком а мёдам; дык служы гэтую службу ў гэтым месяцу. 6 Сем дзён еж прэсны хлеб, і сёмага дня — сыята СПАДАРУ. 7 Прэсны хлеб маеце есьці гэтыя сем дзён; і ня мае быць бачана ў цябе кіслага хлеба, і ня мае быць бачана ў цябе кісьлі ў усіх граніцах тваіх. 8 І паведаеш у гэты дзень сыну свайму, кажучы: „Гэта затым, што ўчыніў СПАДАР

імне, як я выходзіў зь Ягіпту". 9 І будзе табе гэта знакам на руцэ тваёй і памяткаю меж аччу твайго, каб закон СПАДАРОЎ быў у вусах тваіх; бо рукою моцнаю вывеў цябе СПАДАР із Ягіпту. 10 І будзеш дзяржаць уставу гэту ў прызначаным часе дзень пры дню.

11 „І будзе, што як увядзець цябе СПАДАР у зямлю Канаанскую, як Ён прысягаў табе й айцом тваім, і дасьць яе табе: 12 Дык адлучай СПАДАРУ ўсе, што рашчынне дзетніцу, і кажнае малое, рашчыннае ў жывёлы, якое ў цябе будзе, з усіх самцоў, — СПАДАРУ. 13 А кажнага з аслоў, што рашчынне, выкупіш баранчыкам; а калі ня выкупіш, зламі карк ягоны; і кажнага першака людзкаго із сыноў сваіх выкупляй. 14 І будзе, што як папытаецца ў цябе сын твой заўтра, кажучы: „Што гэта?" то скажы яму: „Рукою моцнаю вывеў нас СПАДАР із Ягіпту, з дамовы нявольнікаў. 15 І было, як закалянеў Фараон, каб не адпусьціць нас, дык забіў СПАДАР кажнага першака ў зямлі Ягіпецкай, ад першака людзкаго аж да першака із жывёлы: з гэтае прычыны я абракаю СПАДАРУ кажнага рашчыннаючага дзетніцу з усіх самцоў, а кажнага першака із сыноў сваіх выкупляю". 16 І няхай будзе знак на руцэ тваёй і павязка між аччу тваіх, бо рукою моцнаю вывеў нас СПАДАР із Ягіпту".

17 І як адпусьціў Фараон люд, то не павёў іх па дарозе зямлі Пілісцкае, бо яна блізкая; бо сказаў Бог: „Каб ня калўся люд, абацьгушы вайну, і не зьвярнуўся да Ягіпту". 18 І абвёў Бог люд дарогаю пустынным да Чырвонага мора. І вышлі збройныя сынове Ізраелявы із зямлі Ягіпецкае.

19 І ўзяў Масей із сабою косьці Язэпавы, бо прысягаю запрысяг Язэп сыноў Ізраелявых, кажучы:

„Напэўна даведаецца да вас Бог, і вы із сабою ўзянясіце косьці мае адгэтуль”.

20 І падарожжавалі із Сукофа, і разьлягліся табарам у Ефаме, на канцу пустыні. 21 І СПАДАР ішоў перад імі ўдзень у стаўпе болачным, каб весьці іх па дарозе, а ночы ў стаўпе агняным, каб сьвяціць, каб ісьці ім удзень і ночы. 22 Не адымаў стаўпа болачнага ўдзень і стаўпа агнянога ночы ад віду людю.

14 І казаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Скажы сыном Ізраелявым, каб яны адварнуліся й разьлягліся табарам перад Пі-Гагірофам, меж Мігдолу й мора, перад Ваал-Цэфонам; супроці яго станьце табарам ля мора. 3 І скажа Фараон праз сыноў Ізраелявых: „Яны заблыталіся ў зямлі, заперла іх пустыня”. 4 Я закаляню сэрца Фараона, і ён пажанецца за імі, і ўслаўлюся на Фараону і на ўсім войску ягоным; і пазнаюць Ягіпцяне, што Я — СПАДАР”. І зрабілі гэтак.

15 І наказалі каралю Ягіпецкаму, што люд — уцёк; і абярнулася сэрца Фараона і слугаў ягоных супроці людю гэтага, і яны сказалі: „Што гэта мы зрабілі, што адпусьцілі Ізраелцаў, каб не рабілі нам?” 6 І запрог цялежкі свае, і люд свой узяў із сабою. 7 І ўзяў шасьцьсот цялежак выборных, і ўсі цялежкі ягіпецкія, і вайводцаў над усімі імі. 8 І закаляніў СПАДАР сэрца Фараона, караля ягіпецкага, і ён пагнаўся за сынамі Ізраелявымі; а сынове Ізраелявы вышлі пад рукою высокаю. 9 І пагналіся Ягіпцяне за імі, і ўсі коні зь цялежкамі Фараонавымі, і коньнікі, і ўсе войска ягонае, і насыпелі, як разьлягліся ля мора, каля Пі-Гагірофа перад Ваал-Цэфонам. 10 І Фараон дабліжыўся, і ўзялі сынове Ізраелявы вочы свае, і во Ягіпет крануўся за імі: і надта баяліся, і гукалі сынове Ізраелявы да СПАДА-

РА; 11 І сказалі Масею: „Ціж затым, што няма грабоў у Ягіпце, ты ўзяў нас паміраць на пустыні? Што гэта ты зрабіў із намі, вывёўшы нас із Ягіпту? 12 Ці ня гэта самае казалі мы табе ў Ягіпце, сказаўшы: „Адчапіся ад нас, і няхай мы служым Ягіпцянам”? Бо валеі нам служыць у Ягіпцяна, чымся памерці на пустыні”. 13 Масей сказаў людю: „Ня бойцеся, станаўко стойце й абачыце спасьеньне СПАДАРА, каторае вам зьдзее сядні; бо Ягіпцяна, каторых бачыце вы сядні, ужо не пабачыце на векі. 14 СПАДАР будзе ваяваць за вас, а вы будзеце маўчаць.

15 І сказаў СПАДАР Масею: „Чаго гукэш да мяне? Гукай сыном Ізраелявым, і хай крануцца ў дарогу. 16 А ты падыймі пасах свой і выцягні руку сваю на мора, і рассячы яго, і ўвыйдуць сынове Ізраелявы сярод мора сушаю. 17 А Я, вось, закаляню сэрца Ягіпцяна, і яны ўвыйдуць за імі, і ўслаўлюся на Фараону і на ўсім войску ягоным, на цялежках ягоных і на коньніках ягоных. 18 І даведаецца Ягіпет, што Я СПАДАР, як ўслаўлюся на Фараону, на цялежках ягоных і на коньніках ягоных.

19 І крануўся Ангіл Божы, што йшоў перад табарам Ізраелцаў, і пайшоў адзаду іх, і крануўся стоўп болачны ад віду іхнага, і стаў адзаду іх; 20 І ўвыйшоў памеж табару ягіпецкага й табару ізраельскага, і быў болкаю а цэпраю, і асьвячаў ноч; і ня бліжыліся адны да адных усю ноч.

21 І выцягнуў Масей руку сваю на мора, і гнаў СПАДАР мора вялікім усходнім ветрам усю ноч, і ўчыніў мора сушаю; і рассякліся воды. 22 І пайшлі сынове Ізраелявы сярод мора сушаю: і воды былі ім сьцяною зь іх правага й зь іх левага боку.

23 І пагналіся Ягіпцяне, і пай-

шлі за імі ў сярэдзіву мора каж-ны конь фараонаў, цялежкі яго-ныя і коньнікі ягоныя. 24 І сталася ў ранічную старожу, і глянуў СПА-ДАР даюў на табар Ягіпцян із стаўпа агнянога а болачнага, і зьмяшаў табар Ягіпцян. 25 І адняў колы ў цялежак іхных, так што яны цягнулі іх із цяжкасьці. І сказаў Ягіпет: „Уцяку ад віду Із-раелцаў, бо СПАДАР ходзеца за іх супроці Ягіпту”.

26 І сказаў СПАДАР Масею: „Выцягні руку сваю на мора, і зь-вернуцца воды на Ягіпет, на ця-лежкі ягоныя і на коньнікаў яго-ных”, 27 І выцягнуў Масей руку сваю на мора, і сьвятаньням зьвяр-нула мора сілу сваю, і Ягіпцяне ўцякалі наўпярэймы яму; і ўтрос СПАДАР Ягіпцян сярод мора. 28 І зьвярнуліся воды, і пакрылі цялеж-кі а коньнікаў усяго войска Фара-онавага, што ўвэйшлі за імі ў мо-ра; не засталася зь іх нават адна-го. 29 А сынове Ізраелявы прай-шлі па супы сярод мора, і воды ім былі сьцяною па правым і па ле-вым баку. 30 І выбавіў СПАДАР у дзень гэны Ізраеля з рукі Ягіпцян; і абачыў Ізраель Ягіпет мертвым на беразе мора. 31 І абачыў Ізраель руку вялікую, каторую ўчыніў СПАДАР на Ягіпце; і баяўся люд СПАДАРА, і паверылі СПАДАРУ й Масею, слуге ягонаму.

15 Тады запаяў Масей і сынове Ізраелявы песню гэтую СПА-ДАРУ, і гўкалі, кажучы: „Запая СПАДАРУ, бо Ён высака ўзвылі-чыўся; каня а коньніка ягонага ўкінуў у мора. 2 Сіла мая й песня мая ЯГ, і Ён стаў імне спасьеньям. Гэта Бог мой, і ўслаўлю Яго. Бог айца майго, і ўзвышу яго. 3 СПА-ДАР муж вайны, СПАДАР імя Яго-нае. 4 Цялежкі Фараонавы й войс-ка ягонае ўкінуў Ён у мора, і вы-борныя гатманы ягоныя патагнулі ў Чырвоным Мору. 5 Глыбіні па-

крылі іх; яны пайшлі ў глыбіні, як камень. 6 Правіца Твая, СПАДА-РУ, уславілася сілаю; правіца Твая, СПАДАРУ, разьмяжджуліла нё-прыяцеля, 7 І ў вяліччу майстату Свайго Ты паваліў паўстальных суп-році Цябе; Ты паслаў гнеў Свой, і ён пачеў іх, як салому. 8 І ад дзьмуху ноздраў Тваіх згрудзіліся воды, як вёлы, станаўко сталі ця-кучыя воды, сьселіся глыбіні ў сэрцу мора. 9 Сказаў нёпрыяцель: „Пажануся, дажану, падзялю зда-бытак; насыціцца імі душа мая, выму меч свой, выпубе іх рука мая”. 9 Ты дзьмухнуў духам Сваім, і па-крыла іх мора: яны занурыліся, як волава, у магутных водах. 11 Хто, як Ты, СПАДАРУ, меж багоў? Хто, як ты, вялічэзны ў сьвятасьці, страшны ў хвалах, чынны чудо-сы? 12 Ты выцягнуў правіцу Сваю — глынула іх зямля. 13 Ты вёў у міласэрдзю Сваім гэты люд, каторы Ты вывальніў, павёў сілаю Сваёю да сьвятое сялібы Свае. 14 Пачулі люды, і калоцяцца; жак ахавіў жыжараў Пілісцкіх. 15 Тады спалохаліся князі Едомавы, ду-жасілаў Моаўскіх узялі дрыжыкі, растаялі ўсі жыжары Канаанскія. 16 Нападзец на іх страх а ляк; ад вялічча пляча Твайго замоўкнуць яны, як камень, пакуль праходзе народ Твой, СПАДАРУ, пакуль праходзе гэты народ, каторы Ты прыдбаў. 17 Увядзі яго й пасадзі яго на гары спадку Свайго, месца на гасподу Сабе Ты ўчыніў, СПА-ДАРУ, Сьвятыню, Спадару, закла-лі рукі Твае. 18 СПАДАР будзе ка-раляваць на векі а на вечнасьць.

19 Бо ўвэйшоў конь Фараонаў зь цялежкамі ягонымі і з коньнікамі ягонымі ў мора, і абярнуў СПА-ДАР на іх воды морскія, а сынове Ізраелявы прайшлі сушаю сярод мора.

20 І ўзяла Мірыям, прарока, сьст-ра Ааронава, у руку сваю бубён,

і вышлі за ёю ўсі жанкі з бубнамі а скокамі. 21 І сказала ім Мірыям: „Пейце СПАДАРУ, бо высака ўзвялічыўся Ён; каня а коньніка яго нага ўкінуў у мора”.

22 І павёў Масей Ізраеля ў дарогу ад Чырвонага мора, і яны ўвайшлі ў пустыню Сур; і йшлі яны тры дні па пустыні, і не знайшлі вады. 23 І прыйшлі да Мары, і не маглі піць вады ў Мары, бо яна была гаркая; затым назвалі яе Мара. 24 І наракаў люд на Масея, кажучы: „Што нам піць?” 25 І гукаў да СПАДАРА, і паказаў яму СПАДАР дзерва, і ён кінуў яго ў ваду, і стала салодкая вада.

Там даў яму права а суд, і там яго прабаваў. 26 І сказаў: „Калі ты будзеш уважліва слухаць голасу СПАДАРА, Бога свайго, і што простае ў ваччу Ягоным чыніць будзеш, і нахінеш вушы да расказанняў Ягоных, і дзяржаць усі ўставы Ягоныя, дык ні воднае з болькаў, каторыя наўёў Я на Ягіпцыян, не навяду на цябе; бо Я СПАДАР, Каторы ўздараўляе цябе”.

27 І прыйшлі яны да Елім; там было дванаццаць жаролаў вады і семдзясят пальмаў; і разьлягліся там табарам ля водаў.

16 І крануліся зь Еліму, і прыйшла ўся грамада сыноў Ізраелявых на пустыню Цын, што меж Еліму й Сынаю, на пятнаццаты дзень другога месяца просьле выхаду ізь зямлі Ягіпецкае.

2 І наракала ўся грамада сыноў Ізраелявых на Масея а Аарона на пустыні. 3 І казалі ім сынове Ізраелявы: „Валей бы мы памёрлі ад рукі СПАДАРОВАЕ ў зямлі Ягіпецкай, як мы сядзелі ля гаршка зь мясам, як мы елі да насычэння хлеба! бо выялі вы нас на гэтую пустыню, каб прывесці да сьмерці галадоўю грамаду гэту”.

4 І сказаў СПАДАР Масею: „Вось, Я спущу Вам, як дождж,

хлеб ізь неба; і будзе выходзіць люд, і будзе зьбіраць што дня, колькі надабе на дзень, каб Імне выпрабаваць яго, ці будзе ён хадзіць у праве Маім, ці ня будзе. 5 І будзе шостага дня: і прыгатуеце, што прынясуць, і будзе ўдвая супроці таго, па колькі зьбіралі дзень пры дню”.

6 І сказаў Масей а Аарон усім сыном Ізраелявым: „Вось, вечар, і вы пазнаеце, што СПАДАР вывеў вас ізь зямлі Ягіпецкае. 7 А вось, раніца, і вы абачыце славу СПАДАРОВУ, бо пачуў Ён нараканьне вашае на СПАДАРА; а мы што тае, што наракаеце на нас?” 8 І сказаў Масей: „Гэта будзе, як дасьць СПАДАР увечары вам мяса на ежу, а нараніцы хлеба насыціцца; бо СПАДАР пачуў нараканьне вашае, як вы наракалі на Яго; а мы што? не на нас нараканьне вашае, а на СПАДАРА”. 9 І сказаў Масей Аарону: „Скажы ўсёй грамадзе сыноў Ізраелявых: „Дабліжчася перад від СПАДАРОЎ, бо Ён пачуў нараканьне ваша””. 10 І як гукаў Аарон да ўсяе грамады сыноў Ізраелявых, то яны азірнуліся да пустыні, і во, слава СПАДАРОВА зьявілася ў булаку.

11 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 12 „Я пачуў нараканьне сыноў Ізраелявых; гукай ім, кажучы: „Адвячоркам будзеце есьці мяса, нараніцы пад'ясьце хлеба, і пазнаеце, што Я СПАДАР, Бог ваш””.

13 І было ўвечары: узняліся перапёлкі і ўкрылі табар, а нараніцы быў пласт расы наўкола табару. 14 І падняўся пласт расы, і во, на зьверху пустыні цянюсенькая луска, цянюсенькая, як шэраць на зямлі. 15 І абачылі сынове Ізраелявы, і казалі адзін аднаму: „Ман гэта?” Бо ня ведалі, што гэта. І сказаў Масей ім: „Гэта хлеб, каторы СПАДАР даў вам на ежу. 16 Во слова, што расказаў СПАДАР:

Зьбірайце зь яго кажны подле тога, колькі яму ізьесьці; па гомору на галаву, подле ліку душаў, колькі ў яго ў будане, вазьміце". 17 І зрабілі так сынове Ізраелявы, і зьберлі хто шмат, хто мала. 18 І мералі гоморам, і ня было лішніцы, хто зьбер шмат, і ня было нястачы ў тога, хто мала. Кажны зьбер подле тога, колькі яму зьесьці.

19 І сказаў ім Масей: „Ніхто не пакідай зь яго да раньня". 20 Але не паслужалі яны Масею, і пакінулі зь яго некаторыя да раньня; з гэтае прычыны заявіліся чэрві, і яно засьмярдзелася; і зазлаваўся на іх Масей. 21 І зьбіралі яны рана нараніцы, кажны подле тога, колькі яму зьесьці; а як грэла сонца, то яно таяла.

22 І было шостага дня, што зьберлі хлеба ўдвая, па два гоморы на аднаго; і прышлі ўсі начальнікі грамады, і казалі Масею. 23 І сказаў ім: „Гэта тое, што сказаў СПАДАРА: супакой — сьвятая сыбота СПАДАРУ заўтра; што надабе пячы — пячыце, і што надабе варыць — варыце, а што застанеца, пакіньце сабе на скоў да раньня". 24 І пакінулі тое да раньня, як сказаў Масей, і яно не засьмярдзелася, і чарвей ня было ў ім.

25 І сказаў Масей: „Ежча яго сядні, бо сядні сыбота СПАДАРУ; сядні ня знойдзеце яго на полі. 26 Шэсьць дзён зьбірайце яго; а сёмага дня сыбота — ня будзе ў ёй". 27 І было сёмага дня: выплілі з народу зьбіраць, і не знайшлі. 28 І сказаў СПАДАРА Масею: „Пакуль будзеце адмаўляцца дзяржаць расказаньні Мае і правы Мае? 29 Глядзіце, бо СПАДАРА даў вам сыботу; затым Ён даець вам шостага дня хлеба двудзеннага: сядзіце кажны на куркішках, ніхто ня выходзь ізь месца свайго сёмага дня". 30 І супачыў народ сёмага дня.

31 І назваў дом Ізраеляў імя яго-

нае: Манна; яна была як рыяндрынае насеньне, белая, а смакам, як перапечка зь мёдам.

32 І сказаў Масей: „Во, што раскажаў СПАДАРА: Напоўніце гомор на скоў у роды вашы, каб бачылі хлеб, каторым я жыў вас на пустыні, як вывеў вас ізь зямлі Ягіпецкае". 33 І сказаў Масей Аарону: „Вазьмі адну судзіну, і палажы ў яе поўны гомор манны, і палажы яе перад СПАДАРАМ на скоў у роды вашы". 34 Як раскажаў СПАДАРА Масею, так палажыў яго Аарон перад Сьветчаньням на скоў. 35 І сынове Ізраелявы елі манну сорок год, пакуль ня прышлі да зямлі асяленьня; манну елі яны, пакуль ня прышлі да канца зямлі Канаанскае. 36 А гомор ё дзясятая часць ефы.

17 І кранулася ўся грамада сыноў Ізраелявых із пустыні Цын у падарожжы свае, подле слова СПАДАРАВАГА; і разьлягліся табарам у Рэфідыме, і няма вады люду піць. 2 І вадзіўся люд із Масем, і казалі: „Дайце нам вады піць". І сказаў ім Масей: „Што вы вадзіцеся з імною? Што спакушаеце СПАДАРА?" 3 І сьмяг там люд вады, і наракаў народ на Масею, і сказаў: „На што ты вывеў нас ізь Ягіпту? умарыць смагаю мяне, і сыноў маіх, і чароды мае?" 4 І гукнуў Масей да СПАДАРА, кажучы: „Што імне рабіць із народам гэтым? Яшчэ крыху, і ўкамянюць мяне". 5 І сказаў СПАДАРА Масею: „Прайдзі перад людям, і вазьмі із сабою із староў Ізраельскіх, і посах свой, каторым ты выцяў раку, вазьмі ў руку сваю, і пайдзі; 6 Вось, я стану перад табою там на скале ў Горыве, і ты вытнеш у скалу, выйдзе вада зь яе, і будзе піць люд". І зрабіў так Масей на ачох староў Ізраельскіх. 7 І назваў імя месца таго Маса а Мерыва, з прычыны вады сыноў Ізраельскіх і затым, што яны спа-

кушалі СПАДАРА, кажучы: „Ці ё СПАДАР сярод нас, ці няма?”

8 І прышоў Амалік, і ваяваў із Ізраелцамі ў Рэфідыме. 9 І сказаў Масей Ігошуі: „Выбяры нам мужоў і ідзі ваюй із Амалікам; заўтра я стану на версе ўзгорку, і посах Божы ў руцэ маёй”. 10 І зрабіў Ігошуа, як сказаў яму Масей, каб біцца з Амалікам; а Масей, Аарон а Гур узышлі на верх узгорку. 11 І было, што як Масей падымаў руку сваю, дык перамагаў Ізраель; а як апушчаў руку сваю, дык перамагаў Амалік. 12 Але рукі Масеявы млелі; і ўзялі камень, і падлажылі пад яго; і ён сеў на ім. Аарон жа а Гур падпіралі рукі ягоныя, адзін з аднаго, а адзін із другога боку. І рукі ягоныя былі кжначасныя аж да заходу сонца. 13 І скволіў Ігошуа Амаліка а люд ягоны лязом мяча.

14 І сказаў СПАДАР Масею: „Упішы гэта на памятку ў кнігу, і ўлажы ў вушы Ігошуі, што Я чыста затру памятку Амаліка з пад нябёсаў”.

15 І збудаваў Масей аброчнік, і назваў імя яго: Егова Ніссы (СПАДАР сыяг мой). 16 Бо сказаў ён: „Рука на пасадзе ЯГ: вайна ў СПАДАРА супроці Амаліка ад роду ў род”.

18 І пачуў Ітро, сьвятар Мідзянскі, цесьць Масеяў, праз усе, што зрабіў Бог Масею а Ізраелю, люду Свайму, што вывеў СПАДАР Ізраеля зь Ягіпту; 2 І ўзяў Ітро, цесьць Масеяў, Цыпору, жонку Масеяву, каторую быў адаслаўшы, 3 І двух сыноў ейных, з каторых аднаго імя Гершон, бо казаў Масей: „Прыходным быў я ў зямлі чужой”; 4 А імя аднаго Елезэр, бо казаў ён: „Бог айца майго помачай маёй і выбавіў мяне ад мяча Фараонавага”. 5 І прышоў Ітро, цесьць Масеяў, і сыны ягоныя, і жонка ягоная да Масея на пустыню, ідзе ён разьлёгся ля гары Божае, 6 І

сказаў Масею: „Я цесьць твой, Ітро, прышоў да цябе, і жонка твая, і два сыны ейныя зь ёю”. 7 І выпаву Масей напярэймы сыцю свайму, і пакланіўся, і пацалаваў яго, і пыталіся адзін у аднаго, як маюцца, і ўвышлі ў будан. 8 І расказаў Масей сыцю свайму праз усе, што зрабіў СПАДАР Фараону а Ягіпцянам за Ізраеля, і праз усе цяжкасьці, каторыя стрэлі іх на дарозе, і што выбавіў іх СПАДАР. 9 І радаваўся Ітро з усіма добра, каторае СПАДАР учыніў Ізраелю, як выбавіў яго з рукі Ягіпцяна. 10 І сказаў Ітро: „Дабраславёны СПАДАР, Каторы выбавіў нас з рукі Ягіпцяна а з рукі Фараонавае, Каторы выбавіў народ гэты з пад рукі Ягіпцяна. 11 Цяпер ведаю я, што СПАДАР вялікі над усімі багі ў тым, у чым яны наўмысьля грашылі супроці іх”. 12 І ўзяў Ітро, цесьць Масеяў, усепапеньне а аброкі Богу; і прышоў Аарон і ўсе старцы Ізраелявы есьці хлеб із сыцём Масеявым перад Богам.

13 І было назаўтрае: і сеў Масей судзіць люд, і стаяў люд перад Масеям з раньня да вечара. 14 І бачыў цесьць Масеяў усе, што ён робіць люду, і сказаў: „Што гэта такое, што ты робіш із людям? Чаму ты сядзіш адзінюсенькі, а ўвесь люд стойма стаіць перад табою з раньня да вечара?” 15 І сказаў Масей сыцю свайму: „Бо прыходзе люд да мяне пытацца ў Бога. 16 Як маюць якую справу, яны прыходзяць да мяне, і я рассуджаю меж чалавека й прыяцеля ягонага, і абяшчаю ўставы Божыя а правы Ягоныя”. 17 І сказаў цесьць Масеяў яму: „Ня добры гэта парадак, якім ты робіш. 18 Чыста высілішся й ты і люд гэты, што з табою; бо лішне цяжкая гэтая справа: ты ня можаш рабіць яе адзінюсенькі. 19 А цяпер паслужай голасу майго: я дам табе раду, і будзе Бог із

табою: будзь ты за люд перад Богам і падавай Богу справы. 20 І перасьцерагай іх праз уставы а правы, абяшчай ім дарогу, па каторай яны маюць ісьці, і ўчынікі, каторыя яны маюць рабіць. 21 І ты ж выгляды з усёга люду людзеў здольных, багабойлівых, людзеў праўдзівых, ненавідзячых прагавітасьць, і пастанаві над ім начальнікаў над тысячамі, начальнікаў над сотнямі, начальнікаў над пяцьдзясяткамі а начальнікаў над дзесяткамі. 22 І няхай яны судзяць люд у кожным часе; і станеца, што кожную вялікую справу прынясуць табе, а ўсі малыя справы судзяць самы: і будзе табе лягчэй, і яны панясуць цяжар із табою. 23 Калі гэта зробіш, і Бог раскажа табе, то ты зможаш вытрываць, і таксама ўвесь люд гэты прыдзе на свае месца ў супакою".

24 І паслухаў Масей голасу сыця свайго, і зрабіў усе, што ён казаў. 25 І абраў Масей здольных людзеў з усёга Ізраеля, і прызначыў іх галоўнымі над людям, начальнікамі над тысячамі, сотнямі, пяцьдзясяткамі а дзесяткамі. 26 І судзілі яны люд у кожным часе, цяжкую справу прыносілі Масею, а ўсякую малую справу судзілі самы.

27 І адпусьціў Масей сыця свайго, і ён пайшоў да зямлі свае.

19 Першага дня трэйцяга месяца па выхадзе сыноў Ізраелявых із зямлі Ёгіпецкае, таго дня прышлі на пустыню Сынай. 2 І крануліся яны з Рэфідыму, і прышлі на пустыню Сынайскаю, і разьлягліся на пустыні; і разьлёгся там Ізраель супроці гары. 3 А Масей узьшоў да Бога, і Бог гукнуў яго з гары, кажучы: „Гэтак скажы дому Якававаму і азнаймі сыном Ізраелявым: 4 Вы бачылі, што Я ўчыніў Ёгіпцянам, і насіў вас на крылах арліных, і прынёс вас да Оябе. 5 Дык, калі вы будзеце запраўды

слухаць голасу Майго і дзяржаць змову Маю, то будзеце Імне асаблівым скарбам із усіх народаў, бо Мая ўся зямля; 6 А вы будзеце ў Мяне гаспадарствам сьвятароў і народам сьвятым. Гэта словы, каторыя ты скажаш сыном Ізраелявым".

7 І прышоў Масей, і згукаў старшых люду, і вылажыў перад імі ўсі тыя словы, каторыя расказаў яму СПАДАР. 8 І адказалі ўвесь люд разам і казалі: „Усе, што сказаў СПАДАР, зробім". І перадаў Масей СПАДАРУ словы люду.

9 І сказаў СПАДАР Масею: „Вось, прыйду я да цябе ў густым булаку, каб чуў люд, як я буду гукіць із табою, і каб таксама табе паверыў народ назаўсёды". І пераказаў Масей СПАДАРУ словы люду. 10 І сказаў СПАДАР Масею: „Пайды да люду і пасьвяці яго сядні й заўтра; і няхай вымыюць адзецьці свае, 11 І хай будуць гатовыя да трэйцяга дня; бо трэйцяга дня зыйдзе СПАДАР перад ачмі ўсяго народу на гару Сынай. 12 І правядзі граніцу люду наўкола, кажучы:

„Сьцеражыцеся ўзыходзіць на гару і дакранацца да поду яе; кожны, хто дакранеца да гары, сьмерцю памрэць. 13 Хай не дакранеца да яе рука, бо напэўна ўкамянуюць яго альбо напэўна застрэляць стралою; статак гэта або чалавек, няхай не застанеца жывы". У часе гуку рогу могуць яны ўзысьці на гару". 14 І зьпшоў Масей з гары да люду, і пасьвяціў люд, і яны памылі адзецьці свае. 15 І сказаў люду: „Будзьце гатовыя да трэйцяга дня; ня бліжчася да жонкі".

16 І было на трэйці дзень: ужо нараніцы былі грымоты а малаўкі а густы булак над гарою а трубны гук вельмі вялікі; і калаціўся ўвесь народ, каторы быў у табару. 17 І

вывеў Масей люд із табару напярэй-мы Богу, і стаялі ля поду гары. 18 А гара Сынай уся дымілася, бо зышоў на яе СПАДАР у вагню; і ўзыходзіў ад яе дым, як дым із вапелі, і ўся гара вельмі хістала-ся. 19 І быў гук трубны, і павялічаўся а мацнеў вельмі; Масей гўкаў, а СПАДАР адказваў яму голасам. 20 І зышоў СПАДАР на гару Сынай, на верх гары, і гукнуў СПАДАР Масея на верх гары; і Масей узыходзіў. 21 І сказаў Масей Масею: „Зыйдзі й накажы людю, хай не вырываецца да СПАДАРА, бачыць, каб ня пала яго множасьць. 22 І таксама сьвятарове, што бліжэйца да СПАДАРА, маюць пасьвяціць сябе, каб СПАДАР ня выступіў супроці іх”. 23 І сказаў Масей СПАДАРУ: „Ня можа народ узыйсьці на гару Сынай, бо Ты наказаў нам, сказаўшы: „Правядзі граніцу наўкола гары і пасьвяці яе”. 24 І сказаў яму СПАДАР: „Пайдзі, зыйдзі і ўзыйдзі ты а Аарон з табою; а сьвятарове а люд няхай не прабываюцца ўзыйсьці да СПАДАРА, каб ня выступіў супроці іх. 25 І зышоў Масей да людю, і сказаў ім.

20 І казаў Бог усі словы гэтыя, кажучы:

2 „Я СПАДАР, Бог твой, каторы вывеў цябе із зямлі Ягіпецкае, з дамовы нявольнікаў.

3 Няхай ня будзе ў цябе іншых багоў перад відам Маім.

4 Не рабі сабе выразавага балвана і ніякага абраза таго, што на нябёсах угары, і што на зямлі далаваў, і што ў вадзе ніжэй зямлі. 5 Ня кланяйся ім і ня служы ім, бо Я СПАДАР. Бог твой, Бог завіднік, што даваеца зь бяспраўям бацькоў да дзяцей да трэйцяга і аж да чацьвертага пакаленьня тых, што ненавідзяць Мяне, 6 І чынычы міласэрдзе тысячам любячых Мяне і дзяржачых расказаньні Мае.

7 Не мянуй імені СПАДАРА, Бога Свайго, здарма; бо СПАДАР ня будзе мець за нявіннага таго, хто мянуе імя ягонае здарма.

8 Памятуй дзень сыботні, каб сьвяціць яго. 9 Шэсьць дзён працуй і рабі ўсі работі свае, 10 А дзень сёмы — сыбота СПАДАРУ, Богу твайму: не рабі нікае рамеснае работы ты ані сын твой, ані дачка твая, слуга твой ані служэб-ка твая, ані статак твой, ані чужаземец твой, што ў брамах тваіх; 11 Бо ў шасьцёх днёх учыніў СПАДАР нябёсы і зямлю, мора і ўсе, што ў іх, і спыніўся дня сёмага. Затым дабраславіў СПАДАР дзень сыботні і пасьвяціў яго.

12 Сыці айца свайго а маці сваю, каб працягнуліся дні твае на зямлі, каторую СПАДАР, Бог Твой, даець табе.

13 Не забівай!

14 Не чужалож!

15 Не крадзі!

16 Ня сьветч на бліжняга свайго сьветчаньням хвальшывым!

17 Не жадай дому бліжняга свайго; не жадай жонкі бліжняга свайго, ані слугі ягонага, ані служэбкі ягонае, ані вала ягонага, ані асла ягонага, ані нічога, што ў бліжняга твайго!”

18 І ўвесь люд бачыў гримоты а маланкі а гук трубны а гару дымячую; і, абачыўшы, люд хістаўся, і стаў воддаль. 19 І казалі Масею: „Гўкай ты з намі, і мы будзем слушаць; і хай ня гўкае з намі Бог, каб нам не памерці”. 20 І сказаў Масей людю: „Ня бойцеся, бо дзе-ля выпрабаваньня вас Бог прышоў, і каб боязьнь Ягонага была перад відам вашым, каб вы не грашылі”. 21 І стаяў люд здалеку, а Масей дабліжыўся да густое цемні, ідзе там Бог.

22 І сказаў СПАДАР Масею: „Гэтак скажы сыном Ізраелявым: „Вы бачылі, што Я зь нябёсаў казаў вам.

23 Не рабіце пры Імне багоў срэбных і багоў залатых не рабіце сабе.

24 „Аб्रोцнік ізь зямлі зрабі Імне, і абракай на ім усепапеньні свае а супакойныя аброкі свае, драбны й буйны статак; на кожным месцу, ідзе Я ўчыню памятку імені Свайго, Я прыду да цябе і дабраслаўлю цябе. 25 А калі аброцнік каменны зробіш Імне, то ня будуй яго з чэсаных, бо калі махнеш мячом сваім на яго, спляміш яго. 26 І ня ўзыходзь па ўсходках да аброцніка Майго, каб не адкрылася пры ім голасць твая’.

21 „І гэта суды, каторыя ты пастановіш перад імі:

2 Калі купіш слугу Гэброя, шэсьць год хай ён робе, а сёмага хай выйдзе на волю дарма. 3 Калі адзін ён прышоў, няхай адзін і выйдзе. А калі ён жанаты, хай выйдзе зь ім і жонка ягоная. 4 Калі гаспадар ягоны даў яму жонку, і яна нарадзіла яму сыноў альбо дачкі, то жонка а дзеці ейныя няхай будуць гаспадару ейнаму, а ён выйдзе адзін. 5 Але калі слуга станаўко скажа: „Люблю гаспадара свайго, жонку сваю а дзеці свае; не пайду на волю“, 6 Дык дабліжа гаспадар яго да багоў (судзьдзяў), і дабліжа яго да дзьвярэй або да вушака, і праколе яму гаспадар ягоны вуха ягонае шылам, і ён застанеца слугою ягоным на векі.

7 „І калі хто прадасьць дачку сваю за служэбку, то хай ня выходзе, як выходзяць слугі. 8 Калі ліхая яна ў ваччу гаспадара свайго, каторы не заручыўся зь ёю, то няхай дазволе выкупіць яе; а чужому народу ня мае ўлады яе прадаць, бо здраціў яе. 9 І калі сыну свайму ён заруча яе, то подле ўставы дачок учыне зь ёю. 10 Калі ж другую возьме за яго, то ейнае ежы, адзежы й права жончыната хай ён ня менша. 11 А калі ён гэтых трох

рэчаў ня ўчыне ёй, то няхай яна адыйдзе дарма, бяз выкупу.

12 „Хто вытне чалавека, і тый памрэць, няхай сьмерцю памрэць. 13 Але калі хто ня цікуе, але Бог дапусьціў у рукі ягоныя, то я прызначу ў цябе месца, куды ўцяпкаць. 14 І калі хто наўмысьля плянуе забіць хітрынёю прыцеля свайго, то й ад аброцніка Майго бяры яго забіць.

15 „І хто вытне айца свайго альбо маці сваю, сьмерцю хай памрэць.

16 „І хто ўкрадзець чалавека і прадасьць яго, альбо знойдзеца ён у руках у яго, тый сьмерцю памрэць. 17 Клінуць айца свайго і маці сваю, сьмерцю хай памрэць.

18 „І калі людзі вадзяцца, і адзін чалавек вытне другога каменям альбо кулаком, і тый не памрэць, але зьяжа ў пасьцелю; 19 То, калі ён устане і будзе выходзіць вонкі з посахам, дык будзе нявінен, хто выпяў; толькі хай дасьць за седню дарма і лячэньням хай вылеча яго.

20 „А калі хто вытне слугу свайго альбо служэбку сваю кіям, і яны памруць пад рукою яго, то канечне помсьціцца яму. 21 Але калі яны дзень або два пражывуць, то ён ня мае быць помшчаны, бо гэта ягонае срэбра.

22 „Як б’юцца людзі, і піхнуць цяжарную жонку, і яна ськіне, але ня будзе шкоды, будзе канечне караны, як накладзець на яго муж тае жонкі; і мае заплаціць пры судзьдзях. 23 А калі будзе шкода, то дай душы за душой, 24 Вока за вока, зуб за зуб, руку за руку, нагу за нагу, 25 Апёк за апёк, рану за рану, сіняк за сіняк.

26 „І калі хто вытне ў вока слугу свайго альбо ў вока служэбку сваю, і абязьвеча, то няхай адпусьце іх на волю за вока. 27 А калі выб’е зуб слуге свайму або зуб служэбцы

свайёй, няхай адпусьце іх на волю за зуб.

28 „І калі вол забадзець мужчыну альбо жонку, і памрэць, то вала канечне ўкаменаваць і мяса яго нага ня есьці; а гаспадар вала ня вінен. 29 А калі вол бадлівы быў і ўчорах і заўчора, і гаспадара яго папярэдзілі, і ён не сыцярог яго, а ён забіў мужчыну альбо жонку, то вала ўкаменаваць і гаспадар яго хай памрэць. 30 Калі выкуп прызначыць яму, няхай дасьць выкуп за душу сваю, які прызначаны яму. 31 Або сына забадзець, або дачку забадзець, падле гэтага права паступаць із ім. 32 Калі слугу альбо служэбку забадзець вол, то трыццаць сыкляў срэбра даць гаспадару іхнаму, а вала ўкаменаваць.

33 „І калі хто адкрые яму, альбо калі выкапае яму і не накрые яе, і ўваліцца ў яе вол або асёл, 34 То гаспадар ямы мае заплаціць, аддаць срэбра гаспадару ягонаму, а забіты будзе ягоны.

35 „І калі забадзець вол людзкі вала прыцеля ягонага, і здохне, няхай прададуць жывога вала і падзеляць папалам срэбра яго; і таксама й здохлага няхай падзеляць папалам. 36 А калі ведама было, што вол бадлівы з учорах а заўчора, але гаспадар ягоны не сыцярог яго, то мае ён заплаціць вала за вала, а забіты будзе ягоны.

22 „Калі хто ўкрадзець вала або авечку, і зарэжа яго або прадаць яго, то пяць буйнога статку заплаце за вала і чатыры авечкі за авечку.

2 „Калі пры падкопаваньню засьпее злодзея і ўдыра яго, і ён памрэць, то віны крыві няма за яго. 3 Але калі ўзьшло над ім сонца, то віна крыві ё за яго. Злодзея мае канечне заплаціць; а калі ня мае чым, то няхай прададуць яго за ўкрадзенае ім. 4 Калі запраўды знойдуць ўкрадзенае ў руцэ яго-

най ад вала аж да асла а да ягняці, і мае жывыя, няхай заплаце ўдвая.

5 „Калі хто спасьве поле або вінішча, і пусьціў статак свой, і пасець на полі другога, няхай заплаце найлепшым із поля свайго і найлепшым із вінішча свайго.

6 „Калі зьявіцца агонь і захопе іржэўнік і зжарэць такі збожжа, або збожжа на пню, або поле, то канечне заплаце тый, хто запаліў агонь.

7 „Калі хто аддасьць бліжняму на скоў срэбра альбо судзьдзе, і яны ўкрадзены будучь із дому таго чалавека, то, калі знойдзецца злодзея, няхай заплаце ўдвая, 8 А калі ня знойдзецца злодзея, то дабліжыцца гаспадар дому да багоў (судзьдзяў), калі ня выпягнуў рукі свае на собскасьць бліжняга свайго.

9 „Праз усялякую справу выступу, праз вала, праз асла, праз авечку, праз адзецьце, праз усялякую згубу, праз каторую хто скажа, што яна яго, справа абодвых мае быць даведзена да багоў (судзьдзяў). Каго абвінуюць багі (судзьдзі), тый заплаце бліжняму свайму ўдвая.

10 „Калі хто аддасьць бліжняму свайму асла, альбо вала, альбо авечку, альбо якую іншую статчыну дзяржаць, а яна здохне, або будзе скалечана, або ўзята ў палон, і ніхто гэтага ня бача: 11 Прысята перад СПАДАРОМ няхай будзе меж абодвых, калі ня выпягнуў рукі свае на собскасьць бліжняга свайго; і возьме гэта гаспадар, і ня будзе плаціць. 12 А калі ўкрадзена будзе ў яго, то мае заплаціць гаспадару. 13 Калі будзе напэўна разарвана, дык няхай, як сыветку, прынясець разарваную, тады не заплаце.

14 І калі хто пазьгча ў бліжняга свайго жывёлу, і яна будзе скалечана або здохне, а гаспадара ейнага ня было пры ёй, то мае запла-

ціць. 15 А калі гаспадар быў пры ёй, то ня мае плаціць. Калі яна нанята была за грошы, то някай пойдзе за тую цану.

16 „Калі б спадмануў хто дзеўку, якая не заручаная, і паляжыць із ёю, канечне мае венам узяць яе сабе за жонку. 17 А калі айцец ейны станаўко адмаўляецца выдаць яе за яго, някай адважа срэбла падле вена дзеўцы.

18 „Чараўніцы не пакідаць жываю.

19 „Кажны, хто ляжа із статчынаю, сьмерцю памрэць.

20 „Хто абракае багом, апрача адзінага СПАДАРА, аканаваны будзе.

21 „І прыходнага ня крыўдзь, і ня ўціскай яго, бо вы самы былі прыходнымі ў зямлі Ягіпецкай.

22 „Ніякае ўдавы а сіраты ня немарасьціце. 23 А калі ты надта зьнемарасьціш іх, то, як яны моцна загукуюць да Мяне, Я напэўна пачую гуканьне іхнае; 24 І ўзгарыцца гнеў Мой, і Я заб'ю вас мячом, і будуць жонкі вашыя ўдовамі, і дзеці вашы сіратамі.

25 „Калі пазычыш грошы беднаму з народу Майго, каторы ў цябе, то ня будзь як пазычэньнік, не ўскладай на яго працэнтаў. 26 Калі давядзецца ўзяць у заклад адзецца бліжняга свайго, да заходу сонца зьвярні яму; 27 Бо яно адзіносьенькае накрывіцца ў яго, яно адзецца цела ягонага: у чым будзе ён спаць? Затым, як ён загукне да мяне, Я пачую, бо Я міласэрны. 28 Багоў (судзьдзяў) не зьневажай, і начальніка ў народзе сваім ня кліні.

29 „Не адвалакай з абраканьням паўніні свае і цякоміны свае; першака із сыноў сваіх аддавай Імне. 30 Тое ж рабі з валом і авечкаю сваёю. Сем дзён някай яны будуць пры матцы сваёй, а восьмага дня аддавай іх Імне.

31 „І сьвятымі людзьмі будзеце ў Мяне; і мяса, разарванага ў поле, ня ежча; сабакам кідайце яго.

23 „Ня прыймай манлівае дзейкі і не давай рукі свае ліхому, каб быць сьветкаю заглабання.

2 „Ня будзь за бальшыней на ліка і ня сьветч у судовай справе, каб павярнуць за бальшыней у перакручваньню.

3 „І ўбогаму не патурай у судовай справе.

4 „Калі лўчыш на блуднага вала непрыяцеля свайго альбо на асла ягонага, канечне зьвярні яго да яго. 5 Калі абачыш асла ворага свайго упалага пад цяжарам сваім, то ўздзяржыся пакінуць яго: канечне заставайся зь ім.

6 „Не перакручуй суду беднага свайго ў ягонай справе.

„7 Здаляйся ад рэчы манлівае; і не забівай нявіннага а справядлівага, бо я неапраўлю благога.

8 „Лапаноў ня прымай, бо лапаны нявісьнымі робяць відучых і перакручваюць словы справядлівых. 9 І прыходнага ня ўціскай: гэта ж вы знаеце душу прыходнага, бо самы былі прыходнымі ў зямлі Ягіпецкай.

10 „І шэсьць год засявай зямлю сваю і зьбірай урод яе; 11 А сёмага вывальні яе й пакінь яе, і будуць жывіцца бедныя з твайго народу, а астачамі просьле іх будуць жывіцца зьвяры палявыя. Так рабі зь вінішчам сваім і з аліўнікам сваім.

12 „Шэсьць дзён рабі справы свае, а сёмага дня перастань рабіць, каб супачыў вол твой а асёл твой і аддыхнуў сын служэбкі твае і прыходны.

13 „І ўсе, што Я сказаў вам, заховуйце сабе;

„і імені іншых багоў не мянуйце: някай ня чуецца з вуснаў тваіх.

14 „Трэйчы ў год сьвяткуй Імне. 15 Сьвята праснакоў дзяржаць будзеш; сем дзён еж праснакі, як Я

расказаў табе, у прызначаным часе месяца Авіва, бо ў гэтым ты вышаў зь Ягіпту; і хай ня бачаць від Мой пустыя. 16 І сьвята жніва першых пладоў працы свае, каторыя ты сеяў на поле, і сьвята збору пры сходу году, як зьбярэш працу сваю з поля. 17 Трэйчы ў год мае зьяўляцца кжны мужчына твой перад від Спадара СПАДАРА.

18 „Не абракай над кіслым крыві аброку Майго, і хай не начуе тук сьвятотчы да равняа.

19 „Першыя плады ўроду зямлі свае прынось да дому СПАДАРА, Бога свайго.

„Не вары казняці ў малацэ маці ягонаа.

20 „Вось, Я пасылаю перад табою Ангіла сьцерагчы цябе на дарозе і ўвесці цябе ў тое месца, каторае Я прыгатаваў. 21 Шануйся перад відам Ягоным і слухай голасу Ягонага; не паўставай супроці Яго, бо Ён не даруе грэху вашага: бо імя Мае ў Ім.

22 „Калі ты будзеш уважліва слухаць голасу Ягонага і паўніць усе, што скажу, то ворагам буду варагоў тваіх і праціўнікам праціўнікаў тваіх. 23 Як пойдзе Ангіл Мой перад табою, і прыгледзець цябе да Аморэя, Гэціча, Перэзэя, Канаана, Гэвэя а Евусэя, і выгублю іх. 24 Ня кланяйся багом іхным, і ня служы ім, і не рабі подле ўчынкаў іхных; але сусім здрузгачы іх, і чыста паламі помнікі іхныя. 25 І служыце СПАДАРУ, Богу свайму, і Ён дабраславе хлеб твой і ваду тваю; і адкіну хваробы з пасярод цябе.

26 „Ня будзе ськіданьня й бясплоднае ў зямлі тваёй; лік дзён тваіх напоўню. 27 Жах Свой паплю перад табою і стрывожу кжны люд, да каторага ты прыдзеш, і абярну да цябе завьек усіх варагоў тваіх. 28 І паплю перад табою шаршні, і яны пажануць перад

табою Гэвэя, Канаана а Гэціча. 29 Ня выжану іх ад віду твайго за адзін год, каб зямля ня спусьцела, і не памнажыўся супроці цябе зьвер палявы. 30 Памалу, памалу буду праганяць іх ад цябе, пакуль ты не размножышся і ня возьмеш у дзяржаньне зямлі гэтае. 31 Пастанаўлю граніцы твае ад мора Чырвонага аж да мора Піліспкага і ад пустыні аж да Ракі; бо дам у рукі вашы жыжараў гэтае зямлі, і праганеш іх ад віду свайго. 32 Не рабі змовы зь імі ані з багамі іхнымі. 33 Ня маюць яны жыць у зямлі тваёй, каб яны не ўвялі цябе ў грэх супроці Мяне; бо калі ты будзеш служыць багом іхным, дык гэта будзе табе сецьцю”.

24 І Масею сказаў Ён: „Узыйдзі да СПАДАРА ты а Аарон, Надаў а Авігу а семдзясят із старцоў Ізраелявых, і пакланіцеся здалеку. 2 І дабліжыцца Масей адзінюсенькі да СПАДАРА; а яны няхай ня бліжца, і люд няхай ня ўзыходзе зь ім”.

3 І прышоў Масей, і пераказаў люду ўсі словы СПАДАРОВЫ і ўсі суды; і адказаў увесь люд у вадзін голас, і казалі: „Усі словы, што сказаў СПАДАР, учынім”.

4 І напісаў Масей усі словы СПАДАРОВЫ, і ўстаў рана нараніцы, і збудаваў аброчнік пад гарою і двананцаць стаўпоў подле двананцацёх плямён Ізраелявых. 5 І паслаў маладзёнаў із сыноў Ізраелявых, і абраклі яны ўсепаленьні і супакойныя аброкі з валоў СПАДАРУ. 6 І ўзяў Масей палавіцу крыві, і улў у чары, а палавіцаю крыві пакрапіў аброчнік. 7 І ўзяў кнігу змовы, і прачытаў учуткі люду; і казалі яны: „Усе, што сказаў СПАДАР, зробім, і будзем слухаць”. 8 І ўзяў Масей крыві, і пакрапіў на люд і сказаў: „Во кроў змовы, каторую СПАДАР учыніў із вамі, узглядам усёга гэтага”.

9 І ўзышоў Масей а Аарон, Надаў а Авігу а семдзясят із старцоў Ізраелявых, 10 І бачылі Бога Ізраелявага; і пад нагамі ў Яго штось падобнае да работы з чыстага шафіру і, як самае неба, яснае. 11 І на абраных із сыноў Ізраелявых Ён ня выпягнуў рукі свае. І яны сузіралі Бога, і елі, і пілі.

12 І сказаў СПАДАР Масею: „Узьйдзі да Мяне на гару, і будзь там; і Я дам табе табліцы каменныя а права а расказаньне, каторыя Я напісаў, каб іх вучыць”.

13 І ўстаў Масей а Ігошуа, слугачы ягоны, і ўзышоў Масей на гару Божую. 14 А старцом сказаў: „Сядзіце дзеля нас тут, пакуль мы ня зьвернемся да вас; і вось, Аарон а Гур із вамі; хто бы меў справу, няхай бліжацца да іх”.

15 І ўзышоў Масей на гару; і пакрыў булак гару. 16 І слава СПАДАРОВА вітала на гары Сынай; і пакрываў яе булак шэсьць дзён, і Ён гукнуў сёмага дня да Масея з пасярод булаку. 17 І выгляд славы СПАДАРОВАЕ быў на версе гары, як агонь зьзядаючы перад ачмі сыноў Ізраелявых. 18 І іступіў Масей у сярэдзіну булаку, і ўзышоў на гару; і быў Масей на гары сорак дзён і сорак ночаў.

25 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Гукай сыном Ізраелявым, і возьмуць Імне дары; ад кожнага чалавека, каторы ад сэрца самахоць даў бы, бярыце дар Мой. 3 І во дар, каторы вы маеце узяць ад іх: золата а срэбра а медзь, 4 І васільковую, пурпуровую, і чырвовую, і цянюсенькае палатно, і ад козаў поўсьць, 5 І скуры баранія, пахварбаванья на чырвана, і скуры барсуковыя, і дзерва акацу, 6 Аліву да сьвяценьня, пахі да алею памазанья і пахнючага да кадзеньня, 7 Камяні оніксы і каменчыкі ўстаўныя ў наплечнік а нагруднік. 8 І зробіць

Імне сьвятыню, і буду вітаць сярод іх. 9 Усе, як Я паказую табе, і зразу вітальні, і зразу ўсіх судзінаў яе, і так зрабіце.

10 „І зрабіце скрыню зь дзерва акацы; два з палавіцаю локці ўдаўжкі ёй, і паўтара локця ўшыркі ёй, паўтара локця ўвышкі ёй. 11 І пацягні яе шчырым золатам; знутра й знадворку пацягні яе; і зрабіце на версе наўкола залаты вянок. 12 І вылі да яе чатыры колцы залатыя, і прыладзь на чатырох ножках яе: і два колцы на адным баку яе, і два колцы на другім баку яе. 13 І зрабі нашулкі зь дзерва акацы, і пацягні іх золатам. 14 І ўвядзі нашуліны ў колцы па баках скрыні, каб імі насіць скрыню. 15 У колцах скрыні маюць быць нашулкі, ня маюць іх адьдзямаць ад яе. 16 І ўкладзі ў скрыню сьветчаныя, каторае Я дам табе.

17 „І зрабі века із шчырага золата, два локці з палавіцаю ўдаўжкі, а паўтара локця ўшыркі.

18 „І зрабі двух херуваў із золата, з каванага зрабі іх з двух канцоў века. 19 І зрабі аднаго херува на гэтым канцу, і аднаго херува на гэтым канцу; зь века зрабіце херувы на абодвых канцох яго. 20 І будучь херувы распусціўшы крылы ўгару, нахінаючыся над векам крыламі сваімі, а відамі адзін да аднаго; да века будучь віды херуваў.

21 „І палажы века на скрыню зверху, і ў скрыню палажы сьветчаныя, каторае Я дам табе.

22 „І Я буду сустракацца з табою там, і гукаць із табою над векам, памеж двух херуваў, каторыя над скрыняю сьветчання, праз усё, што буду расказаваць табою сыном Ізраелявым.

23 „І зрабі стол із дзерва акацы, два локці ўдаўжкі, локаць ушыркі, а паўтара локця ўвышкі. 24 І па-

цягні яго золатам шчыгрым, і зрабі яму залаты вянок наўкола. 25 І зрабі яму аблямаванне на даланю наўкола, і зрабі залаты вянок да аблямавання ягонага наўкола. 26 І зрабі да яго чатыры колцы залатыя, і прыладзь колцы да чатырох рагоў, каторыя ў чатырох ножках ягоных. 27 Насупроці аблямавання маюць быць колцы як месцы на шулкам насіць імі стол. 28 І зрабі нашулкі зь дзерва акацы, і пацягні іх золатам, і будучь насіць гэты стол. 29 І зрабі да яго мсы а ложки а жбаны а коўні, каб узьліваць імі; із шчырага золата зрабі іх. 30 І ляжы на стол хлябы Выкладу перад Імяно штчасна.

31 „І зрабі сьветач із золата шчырага, з каванага мае быць зроблены гэты сьветач; сыцябло яго, галузы, чарачкі яго, апучкі яго а кветкі яго маюць выходзіць із яго. 32 І шэсьць галузаў маюць выходзіць із бакоў яго: тры галузы сьветача з аднаго боку яго, і тры галузы сьветача з другога боку яго. 33 Тры чарачкі, падобныя да міндальнае кветкі, з апучкаю аднаёй а з кветкаю, і тры чарачкі на другой галузе, з апучкаю аднаёй а кветкаю. Гэтак на шэсьцех галузях, што выходзяць із сьветача. 34 А на сьветачу маюць быць чатыры чарачкі, падобныя да міндальнае кветкі, з апучкамі іх а кветкамі іх. 35 І апучка пад дзьвюма галузкамі зь яго ж, і апучка пад дзьвюма галузкамі зь яго, — на ўсіх шэсьцех галузках, што выходзяць із сьветача. 36 Апучкі й галузы іх із яго маюць быць; ён увесь супэльна каваны із шчырага золата. 37 І зрабі ляпшаў сем яго, і ўстанаві яго ляпы, каб сьвяцілі на праднім баку яго. 38 І абцужкі да яго, і папялянікі да яго із шчырага золата. 39 З прэцтнару золата шчырага няхай зробяць яго з усім гэтым судзьдзям.

40 І глядзі, і зрабі подле зразы іх, якую паказаў табе на гары.

26 „Вітальню ж зрабі зь дзесяцёх запон з тканага цянюсенькага палатна з васільковае, пурпуровае а чырвовае воўны; і херуваў зрабі на іх умелай работаю. 2 Удаўжкі адна запона дваццаць восьмі локцяў, а ўшыркі адна запона чатыры локці: мера адна ўсіх запон. 3 Пяць запон хай будуць злучаныя адна із аднаёю, і пяць запон злучаныя адна з аднаёю. 4 І зробіш аплічкі васільковыя на краю аднае запоны ў канцу, у злучэньню; і гэтак зрабі й на краю апошняе запоны ў злучэньню другім. 5 Пяць дзесят аплічкаў зрабі на аднаёй запоне, і пяцьдзесят аплічкаў зрабі на краю запоны, каторая злучае другую; аплічкі адказуюць адна аднаёй.

6 „І зрабі пяцьдзесят кручкоў залатых, і злучы кручкамі запоны адну з аднаёю, і будзе вітальня адна.

7 „І зрабі запоны з казінае воўны на будан вітальні, адзінаццаць запонаў зрабі. 8 Удаўжкі адна запона трыццаць локцяў, а ўшыркі чатыры локці адна запона: адна мера адзінаццацёх запонаў. 9 І злучы пяць запонаў апырч і шэсьць запонаў апырч. І зрабі падвойную шостую запону зь прадняга боку будану. 10 І зрабі пяцьдзесят аплічкаў на краю аднае канцавое запоны ў шчапленню, і пяцьдзесят аплічкаў на краю другое запоны дзе ля шчаплення другога. 11 І зрабі пяцьдзесят кручкоў мядзяных, і ўвядзі кручкі ў ваплічкі, і злучы будан, і будзе адзін. 12 А лішніца, што застанецца ад запонаў вітальні, — палавіца гэтае лішніцы запоны хай зьвешуецца адзаду вітальні. 13 А локаць із аднаго і локаць із другога боку, каторы застанецца ад даўжыні запонаў будану, няхай вісяць па баках вітальні, адгэтуль і адгэтуль прыкрываць яе.

14 „І зрабі прыкрыцце на будан із скураў бараніх, пахварбаваных на чырвана, і прыкрыцце на верх із скураў барсуковых.

15 „І зрабі дошкі да вітальні зь дзерва акацы, каб яны стаялі.

16 Дзесяць локцяў удаўжкі дошка, і паўтара локця кажная дошка ўшыркі. 17 Два чэпы ў кажнай дошцы, злучаныя адзін із адным. Гэтак зробіш у вусіх дошках будаву.

18 І зрабі дошкі да вітальні: дваццаць дашчок да паўднявога боку, на паўдня. 19 І сорок срэбных падложкаў зрабі пад дваццаць дашчок: два падложкі пад адну дошку да двух чэпаў ейных, і два падложкі пад другую дошку да двух чэпаў ейных.

20 І да другога боку вітальні на поўнач дваццаць дашчок. 21 І сорок падложкаў срэбных: два падложкі пад адну дошку, і два падложкі пад другую дошку.

22 І да бакоў вітальні, на мора (заход) зрабі шэсьць дашчок. 23 І дзьве дошкі зрабі да вуглоў вітальні на бакох. 24 І будуць падвойныя далаваў і сумесныя ўгары ў вадным канцу: гэтак мае быць із імі абедзьмі; да абодвух вуглоў будуць. 25 І будзе восьмі дашчок, і іх падложкаў срэбных шаснаццаць: два падложкі пад адную дошкаю, і два падложкі пад другую дошкаю.

26 „І зрабі завалы зь дзерва акацы: пяць да дашчок аднаго боку вітальні, 27 І пяць завалаў да дашчок другога боку вітальні, і пяць завалаў да дашчок задняга боку, ззаду вітальні, на мора (заход). 28 А завала сярэдняя памеж дашчок будзе праходзіць ад аднаго канца да другога. 29 І дошкі пацягні золатам, і колцы іх зрабі залатыя, як месцы дзеля завалаў, і пацягні завалы золатам. 30 І пастанаві вітальню падле ўставы яе, каторую я паказаў табе на гары.

31 „І зрабі запінаху з васільковае, пурпуровае а чырвовае воўны і цянюсенькага тканага палатна; умелай работы маюць быць зроблены на ёй херувы. 32 І запні яе на чатырох стаўпох із акацы, пацягненых золатам, кручкі іх залатыя, на чатырох падложках срэбных. 33 І запні запінаху пад кручкамі, і ўнясі туды, за запінаху ў нутр скрыню сьветчання; і аддзеле заслона вам сьвятыню ад Сьвятога Сьвятых. 34 І палажы века на скрыню сьветчання ў Сьвятым Сьвятых.

35 „І пастанаві стол вонках запінахі, і сьветач супроці столу на баку вітальні на паўдня; а стол пастанаві на паўночным баку.

36 „І зрабі запону да ўходу з васільковае, пурпуровае а чырвовае воўны і зь цянюсенькага суканага палатна выпыванае работы. 37 І зрабі да запоны пяць стаўпоў з акацы, і пацягні іх золатам, і кручкі да іх залатыя; і вылі да іх пяць падложкаў мядзяных.

27 „І зрабі аброчнік із дзерва акацы пяць локцяў удаўжкі і пяць локцяў ушыркі, хай будзе аброчнік чатыракутні, і тры локці ўвышкі. 2 І зрабі рогі ягонныя на чатырох вуглох ягонных, каб із яго выходзілі рогі ягонныя, і пацягні яго медзяй. 3 І зрабі да яго гаршкі, высьпаць у іх попел, а лапаткі а чары а відзёлкі а вуглянікі да ўсіх судзінаў ягонных зрабі зь медзі. 4 І зрабі да яе крату, падобную да пляцёнкі, мядзяную, і зрабі на пляцёнцы чатыры колцы мядзяныя да чатырох вуглоў яе. 5 І палажы яе далаваў пад вобад аброчніка так, каб пляцёнка была да палавіцы аброчніка. 6 І зрабі напулкі да аброчніка, напулкі зь дзерва акацы, і пацягні іх медзяй. 7 І ўводзь напулкі ягонныя ў колцы, і будуць напулкі па абодвух баках аброчніка, як носяць яго. 8 Пустым унутры з дашчок зрабі яго; як паказана табе на гары, так зрабіце яго.

9 „Зрабі панадворак вітальні: з паўднявога боку на паўдня заслоны да панадворку зь цянюсенькага тканага палатна, удаўжкі сто локцяў на адным баку. 10 І стаўпоў да іх дваццаць, і падложкаў да іх дваццаць мядзяных; кручкі да стаўпоў і прывязкі срэбныя. 11 Таксама на баку паўночным уздоўж заслоны сто локцяў удаўжкі; і стаўпоў да іх дваццаць, і падложкаў да іх дваццаць мядзяных; кручкі да стаўпоў і прывязкі да іх срэбныя.

12 „Ушыркі панадворку да боку мора (захаду) — заслоны пяцьдзясят локцяў; стаўпоў да іх дзесяць, і падложкаў да іх дзесяць. 13 І ўшыркі панадворку зь пярэдняга боку на ўсход — пяцьдзясят локцяў. 14 Пятнанцаць локцяў заслоны да боку; стаўпоў да іх тры, і падложкаў да іх тры. 15 І да другога боку — пятнанцаць заслонаў; стаўпоў да іх тры, і падложкаў да іх тры. 16 А ля брамы панадворку запона дваццацёх локцяў з васільковае а пурпуровае а чырвовае воўны і зь цянюсенькага палатна вышыванае работы; стаўпоў да яго чатыры, і падложкаў да іх чатыры. 17 Усі стаўпы наўкола панадворку маюць быць злучаны срэбнымі прывязкамі; кручкі ў іх срэбныя, і падложкі да іх мядзяныя. 18 Удаўжкі панадворак сто локцяў, а шырыня пяцьдзясят і пяцьдзясят, а выпшыня пяць локцяў; запоны з цянюсенькага суканага палатна, а падложкі мядзяныя. 19 Усе судзьдзе вітальні на ўсялякую службу ў ёй і ўсі калкі ейныя, і ўсі калкі панадворку — зь медзі.

20 „І кажы сыном Ізраелявым, і возьмуць табе алівы з аліўкаў, чыстае, таўчонае, на сьвячэньне, каб гарэў сьветац штчасна. 21 У будане збору вонках запінахі, каторая над сьветчаньням, будзе ладзіць яго Аарон а сынове ягоныя, зь вечара да раньня, перад відам СПАДАРО-

ВЫМ. Устава вечная пакаленьням іхным ад сыноў Ізраелявых.

28 „І дабліж да сябе Аарона, брата свайго, і сыноў ягоных ізь ім, з памеж сыноў Ізраелявых, каб ён Імне сьвятарстваваў, Аарона а Надава, Авігу, Елеазара а Іфама-ра, сыноў Ааронавых. 2 І зрабі сьвятыя адзецьці Аарону, брату свайму, дзеля славы а харашыні. 3 І кажы ўсім разумным сэрцам, каторых Я напоўніў духам мудрасьці, каб яны зрабілі Аарону адзецьці да пасьвячэньня, каб сьвятарстваваў Імне. 4 І во адзецьці, каторыя маюць яны зрабіць: нагруднік, наплечнік, верхняя рыза, жітон сыцягаваны, мітра а пояс. І зробіць сьвятыя адзецьці Аарону, брату твайму, і сыном ягоным, каб сьвятарстваваў Імне. 5 Хай яны возьмуць золата, васільковае а пурпуровае а чырвовае воўны, і цянюсенькага палатна.

6 „І зробіць наплечнік із золата, з васільковае, пурпуровае а чырвовае воўны, і з тканага цянюсенькага палатна ўмелае работы. 7 Дзьве прырамкі злучальныя будуць у яго ў двух канцох яго, і злучаны. 8 І шніюрок наплечніка, каторы зьверху яго, мае быць аднолькавае зь ім работы, із золата, васільковае, пурпуровае а чырвовае воўны, і з тканага цянюсенькага палатна. 9 І вазьмі два камяні оніксы, і выгравіруй на іх імёны сыноў Ізраелявых. 10 Шэсьць ізь імёнаў іхных на адным каменю, і шэсьць імёнаў засталых на другім каменю, подле нараджэньня іх. 11 Работы майстры, каторы гравіруе на каменю, і каторы гравіруе пячаці, выгравіруй на двух камянях імёны сыноў Ізраелявых; асаджаньмі ў золата зробіш іх. 12 І палажы два камяні гэтыя на прырамкі наплечніка; камяні памяткавыя сыном Ізраелявым; і будзе насіць Аарон імёны

іхныя перад СПАДАРОМ на абод-
вых плячоў сваіх на памятку.

13 „І зрабі асады залатыя; 14 І
два ланцужкі із шчырага золата;
як шнюркі зрабі іх, вітае работы,
і прымацуй вітыя ланцужкі да аса-
даў.

15 „І зрабі нагруднік судны рабо-
таю майстры, работаю падобнай да
наплечніка зробіш яго; із золата,
з васільковае, пурпуровае а чырво-
вае воўны а з тканага цянюсенька-
га палатна зрабі яго. 16 Чатыракут-
ні мае быць ён, падвойны, пядзя
ўдаўжкі і пядзя ўшыркі. 17 І ўстаў
у яго асаджаныя каменчыкі, чаты-
ры рады каменчыкаў. Рубін, топаз,
а шмарагд — гэта рад адзін. 18 І
рад другі: карбункуль, шафір а
дыямэнт. 19 І рад трэці: яхонт,
агат а амэтысты. 20 І рад чацьвер-
ты: хрызоліт, онікс, ясьпіс. У зала-
тыя асады маюць быць асаджаны
яны. 21 І каменчыкі будуць дзеля
імёнаў сыноў Ізраелявых, двана-
ццаць на іх імёнаў. Гравіраваныя,
як пячаць. Кожны будзе да свайго
імені дванаццацём плямёнам.

22 „І зрабі на нагрудніку ланцуж-
кі, як шнюркі, работы вітае із шчы-
рага золата. 23 І зрабі на нагруднік
два колцы залатыя і прымацуй
два колцы да двух канцоў нагруд-
ніка. 24 І ўвядзі два вітыя залатыя
ланцужкі ў вободва колцы па кан-
цох нагрудніка. 25 А два канцы
двух вітых ланцужкоў прымацуй
да дзвюх асадаў, і прымацуй да
прырамак наплечніка з добрага бо-
ку яго. 26 І зрабі два колцы зала-
тыя, і прымацуй іх да двух кан-
цоў нагрудніка, на тым баку, што
ляжыць да нутранага боку наплеч-
ніка. 27 І зрабі два колцы зала-
тыя, і прымацуй іх да дзвюх пры-
рамак наплечніка з долу, з добрага
боку яго, каля злучэння яго, над
шнюрком наплечніка. 28 І прыма-
цуй нагруднік колцамі яго да кол-
цаў наплечніка шнюрком із васіль-

ковае воўны, каб ён быў над істуж-
каю наплечніка, і каб не адставаў
нагруднік ад наплечніка. 29 І будзе
насіць Аарон імёны сыноў Ізрае-
лявых на нагрудніку судным і сэр-
цу сваім, як будзе ўходзіць у сьвя-
тыню на памятку перад СПАДА-
РОМ штчасна. 30 І ўзлажы на суд-
ны нагруднік урым (святліня) а
тумім (дасканальнасць), і яны бу-
дуць ля сэрца Ааронавага, як ён
будзе ўходзіць у сьвятыню перад
від СПАДАРОЎ; і будзе Аарон шт-
часна насіць суд сыноў Ізраелявых
ля сэрца свайго перад відам СПА-
ДАРОВЫМ.

31 „І зрабі верхнюю рызу да нап-
лечніка ўсю васільковага колеру.
32 І мае быць сярод яе прарэх дзеля
галавы яго; аблямаваньне мае быць
наўкола прарэху, тканнае работы,
падобна да панцыра мае быць у ім,
каб ня дзерся. 33 І зрабі на подале
яблыкі гранатовыя зь нітак васіль-
ковага, яхонтовага, пурпуровага а
чырвовага колеру на подале яе наў-
кола; і званочки залатыя пасярод
іх наўкола: 34 Залаты званочак і
гранатовы яблык, залаты званочак
і гранатовы яблык, на подалах
верхняе рызы наўкола. 35 І будзе
на Аарону, каб служыць; і чутны
будзе гук ягоны, як ён будзе ўхо-
дзіць у сьвятыню перад від СПАДА-
РОЎ, і як будзе выходзіць, каб яму
не памерці.

36 „І зрабі дыядэму із шчырага
золата, і выгравіруй на ёй, як гра-
віруюць на пячаці: „СВЯТАСЫЦЬ
СПАДАРУ!“ 37 І прымацуй шнюр-
ком васільковым, і будзе яна на
мітры, на пярэднім баку мітры бу-
дзе. 38 І будзе яна на чале Аарона-
вым, і панясець Аарон бяспраўе
пасьвячаных рэчаў, пасьвячаных
сынамі Ізраелявымі, усіх дароў, па-
сьвячаных рэчаў іхных. І будзе
яна над чалом ягоным штчасна,
каб яны былі прыемныя СПАДА-
РУ.

39 „І зрабі хітон ізь цянюсенькага палатна, і пояс зрабі работы ўзорнае.

40 „І сыном Ааронавым зрабі хітоны, зрабі ім паясы, і турбаны зрабі ім дзеля славы а харашыні. 41 І адзень у іх Аарона, брата свайго, і сыноў ягоных ізь ім, і памаж іх, і яны будуць сьвятарстваваць Імне. 42 І зрабі галавіцы лянныя прыкрыць голасьць цела, ад сьцёгнаў да галёнкаў хай будуць. 43 І хай будуць яны на Аарону а на сынох ягоных, як будуць яны ўходзіць у будан збору або бліжыцца да аброчніка служыць у сьвятыні, каб яны не панеслі бяспраўя й не памерлі. Устава вечная яму а патамкам ягоным па ім.

29 „І во што маеш ты ўчыніць над імі, каб пасьвяціць іх сьвятарстваваць Імне: вазьмі адно цялё бычка з чарады і двух бараноў бяз гану, 2 І хлябоў прэсных, і хлеб закрашаны прэсны, рапчынены на аліве, і пірагоў прэсных, памазаных аліваю; з мукі ценкае ўчыні іх. 3 І палажы іх у вадзін сутнік, дабліж іх у сутніку, і разам цялё і два бараны. 4 І Аарона а сыноў ягоных дабліж да ўходу ў будан збору, і абмый іх у вадзе. 5 І вазьмі адзецьці, і адзень Аарона ў хітон а ў рызгу наплечніка а ў наплечнік а нагруднік, і паперажы яго пніюром наплечніка. 6 І ўзлажы мітру на галаву ягоную, і злажы карону сьвятасьці на мітру. 7 І вазьмі алівы памазаньня, і ўзьлі на галаву яму, і памаж яго. 8 І сыноў ягоных дабліж, і адзень іх у хітоны. 9 І паперажы іх поясам, Аарона а сыноў ягоных, і прывяжы на іх турбаны, і будзе ім належыць сьвятарства падле ўставы вечнае; і напоўні рукі Ааронавы й сыноў ягоных. 10 І дабліж цялё перад будан збору, і ўзложай Аарон а сынове ягоныя рукі свае на галаву цяляці. 11 І зарэж цялё перад відам СПАДАРОВЫМ

ля ўходу ў будан збору. 12 І вазьмі з крыві цяляці, і ўзлажы на рогі аброчніка палцам сваім, а ўсю кроў вылі на под аброчніка. 13 І вазьмі ўвесь здор, што пакрывае патрыхі, і лой зь печанцоў, і абедзьве ныркі а тук, каторы на іх, і запалі на аброчніку. 14 А мяса цяляці, і скуру ягоную, і кал ягоны спалі на агню вонках табару. Гэта аброк за грэх.

15 „І вазьмі аднаго барана, і ўзложай Аарон а сынове ягоныя рукі свае на галаву барана. 16 І зарэж барана, і вазьмі крыві ягонае, і пакрапі на аброчнік наўкола. 17 І барана расьсячы на кавалкі ягоныя, і вымый патрыхі ягоныя а галёнкі ягоныя, і палажы іх на расьсечаныя часьці ягоныя і на галаву ягоную. 18 І спалі ўсяго барана на аброчніку, Гэта ўсепаленьне СПАДАРУ, пах прыемны, аброк агняны СПАДАРУ. 19 І вазьмі другога барана, і ўзложай Аарон а сынове ягоныя рукі свае на галаву барана. 20 І зарэж барана, і вазьмі з крыві яго, і ўзлажы на кончык правага вуха Ааронавага і на кончык правага вуха сыноў ягоных, на вялікі палец правае рукі іхнае, і на вялікі палец правае нагі іхнае; пакрапі крывёў аброчнік наўкола. 21 І вазьмі з крыві, каторая на аброчніку, а алівы памазаньня, і пакрапі на Аарона а на адзецьці ягоныя, і на сыноў ягоных а на адзецьці сыноў ягоных ізь ім; і будуць пасьвячаны ён а адзецьці ягоныя, і сыны а адзецьці іхныя зь ім. 22 І вазьмі ад барана тук а хвост, і тук, што пакрывае патрыхі, і плеўку зь печанцоў, і абедзьве ныркі а тук, каторы на іх, правую лалатку, бо гэта баран пасьвячэньня. 23 І адну букатку хлеба, адзін пірог на аліве і адзін сачэнь ізь сутніку праснакоў, каторы перад СПАДАРОМ; 24 І палажы ўсе на далоні Аарону а на далоні сыном ягоным, і нахінай яго туды-сюды дзеля нахіналага абро-

ку перад відам СПАДАРОВЫМ. 25 І вазьмі іх із рук іхных, і спалі на аброчніку з усепапеньнем, на пах прыемны перад СПАДАРОМ; гэта агняны аброк СПАДАРУ. 26 І вазьмі грудзіну з барана пасьвячэньня Ааронавага, і нахінай яе туды-сюды дзеля нахіналага аброку перад відам СПАДАРОВЫМ; і гэта будзе твая дзель. 27 І пасьвяці грудзіну нахінаваньня і нахінаную лапатку дару, каторы ўзьнесены з барана пасьвячэньня, каторы Аарону і каторы сыном ягоным. 28 І будзе Аарону а сыном ягоным уставаю вечнай ад сыноў Ізраелявых; бо гэта — ўзьнесьне, і ўзьнесьне мае быць ад сыноў Ізраелявых із аброкаў іхных супакойных; ўзьнесьне іхнае СПАДАРУ. 29 І адзецьці сьвятыя, каторыя Аарону, будуць сыном ягоным просьле яго, каб у іх памазаваць іх і напаўняць (пасьвячаць) імі рукі іхныя. 30 Сем дзён мае адзявацца ў іх сьвятар із сыноў ягоных, каторы заступае месца ягонае, каторы будзе ўходзіць у будан збору служыць у сьвятыні.

31 І барана пасьвячэньня возьмеш, і звары мяса ягонае на месцу сьвятым. 32 І хай есьць Аарон а сынове ягоныя мяса барана гэтага і хлеб, каторы із сутніку, ля дзьвярэй будану збору. 33 І хай яны ядуць іх, бо пераз гэта ўчынена ачышчэньне дзеля напаўненьня (пасьвячэньня) рук іхных, каб усьвяціць іх; чужы ня мае есьці, бо яны сьвятасьць. 34 І калі застанецца зь мяса напаўненьня (пасьвячэньня) і з хлеба да раньня, і спалі астачу на агню: ня маюць есьці яго, бо гэта сьвятасьць. 35 І ўчыні з Ааронам а із сынамі ягонымі падле ўсёга, што я раскажаў табе: сем дзён будзеш напаўняць (пасьвячаць) рукі іхныя. 36 І цялё за грэх абракай кажны дзень дзеля ачышчэньня, і ачысьціш аброчнік

ад грэху, учыніўшы ачышчэньне за яго, і памажаш яго, каб усьвяціць яго. 37 Сем дзён чыні ачышчэньне за аброчнік і пасьвяці яго, і будзе аброчнік сьвятое сьвятых; што да крапецца да аброчніка, усьвяціцца.

38 „Во што будзеш ты абракаць на аброчніку: два баранчыкі аднагодкі кажны дзень штчасна; 39 Аднаго баранчыка абракай нараніцы, а другога баранчыка абракай адвячоркам; 40 І дзясятую часць ценькае мукі, таўчоной з аліваю чэцьверці гіна, а на ўзыльваньне чэцьверць гіна віна на аднаго баранчыка. 41 І другога баранчыка абракай адвячоркам падобна да рачнага дару, і подле яго ўзыльваньне прыгатуй на пах прыемны, на агняны аброк СПАДАРУ, — 42 Усепаленьне штчаснае ў родах вапых перад дзьвярмі будану збору перад СПАДАРОМ, ідзе буду сустракацца там із вамі, каб гутарыць із табою там. 43 І буду сустракацца там із сынамі Ізраелявымі, і ўсьвяціцца яно славаю Маёю. 44 І ўсьвячу будан збору і аброчнік; і Аарона а сыноў ягоных усьвячу, каб яны сьвятарствавалі Імне. 45 І буду вітаць сярод сыноў Ізраелявых, і буду ім Богам. 46 І пазнаюць, што Я СПАДАР, Бог іхны, каторы вывеў іх із зямлі Ягіпецкае, каб Імне вітаць сярод іх. Я СПАДАР, Бог іхны.

30 „І зрабі аброчнік дзеля кадзеньня; зь дзерва акацы зрабі яго. 2 Локаць удаўжэй ён, і локаць ушыркі ён; ён мае быць чатыракутні; а ўвышкі ён два локці; зь яго маюць выходзіць рогі яго. 3 І пацягні яго шчырым золатам, верх яго а сьцены яго наўкола, і рогі яго; і зрабі да яго залаты вянок наўкола. 4 І два колцы залатыя зрабі да яго, пад вянкам яго, на двух кутах яго; зрабі іх з двух бакоў яго; будуць месцамі напулкам,

каб насіць яго на іх. 5 І зрабі на-шулкі зь дзерва акацы, і пацягні іх золатам. 6 І пастанаві яго перад запінахаю, каторая перад скрыняю сьветчання, супроці века, каторае на сьветчанняю, ідзе Я буду сустракацца з табою там. 7 І кадзіць будзе на ім Аарон кадзеньнем із пахнючых рэчаў; кажнае раніцы, як ён ладзе лянпы, будзе кадзіць ім. 8 І як Аарон пале лянпы адвячоркам, ён будзе кадзіць. Гэта штчаснае кадзеньне перад СПАДАРОМ у родах вашых. 9 Не паліце на ім ніякага кадзеньня чужога, ані ўсепаленьня, ані дару хлебнага; і ўзьліваньня ня ўзьлівайце на яго. 10 І будзе спраўляць Аарон залашчачанне над рагамі яго аднойчы ў год, з крыгі ачышчальнага аброку за грэх ён будзе ачышчаць яго аднойчы ў год у родах вашых. Гэта сьвятое сьвятых СПАДАРУ".

11 І казаў СПАДАР Масаю, кажучы: 12 „Як будзеш лічыць сыноў Израэлявых падле лікаў іхных, дык дадуць кажны выкуп душы свае СПАДАРУ пры лічэнню іх, і ня будзе памеж іх мору згубнага пры лічэнню іх. 13 Во што дасьць кажны, каторы прайшоў лічэнне: паўсыкля сыкля сьвятога; у сыклю дваццаць гер; паўсыкля дар СПАДАРУ. 14 Кажны, каторы прайшоў лічэнне, ад дваццаці год і вышэй, мае даваць дар СПАДАРУ. 15 Багаты хай не павялічае, і бедны хай не памяншае ад паўсыкля, што маюць даваць дар СПАДАРУ, дзеля выкупу душаў вашых. 16 І вазьмі срэбла выкупаў ад сыноў Израэлявых, і дасі яго на службу будану збору; і будзе гэта сыном Израэлявым на памятку перад СПАДАРОМ, дзеля залашчачання душам вашым".

17 І сказаў СПАДАР Масаю кажучы: 18 „І зробіш мыцельнік мядзяны і падложак мядзяны да ўмывання, і пастанаві яго памеж будану збору і аброчніка, і налі ў

яго вады. 19 І няхай Аарон а сынове ягоныя мыюць у ім рукі свае й ногі свае. 20 Як яны ўыйдуць у будан збору, няхай яны ўмываюцца вадою, і яны не памруць; або як яны бліжакца да аброчніка дзеля служэння, дзеля абраканьня агнянога СПАДАРУ, 21 Дык няхай яны ўмыюць рукі свае й ногі свае, і не памруць. І будзе ім уставаю вечнай, яму а патамкам ягоным у родах іхных".

22 І сказаў СПАДАР Масаю, кажучы: 23 „І ты вазьмі сабе найлепшых пахнючых рэчаў: мірры легкацякучай пяцьсот сыкляў, цынамону пахнючага палавіцу гэтага, дзьвесце пяцьдзесят, трысьніку пахнючага дзьвесце пяцьдзесят, 24 Касі пяцьсот, падле сыклю сьвятыні, і алівы аліўкавае гін. 25 І зрабі з гэтага алей сьвятога памазанья, масьць работы аптакарскае: алей сьвятога памазанья гэта будзе. 26 І памаж ім будан збору, і скрыню сьветчання, 27 І стол а ўсі судзіны яго, і сьветач а ўсі судзіны яго, і аброчнік кадзеньня, 28 І аброчнік усепаленьня а ўсі судзіны яго, і мыцельнік а падстаноўку яго. 29 І пасьвятці іх, і будуць сьвятое сьвятых: усе, што даткнецца да іх, усьвятціцца. 30 І Аарона а сыноў ягоных памаж а пасьвятці іх, сьвятарстваваць Імне.

31 „А сыном Израэлявым гўкай, кажучы: „Гэта будзе Імне алей сьвятога памазанья ў родах вашых. 32 На цэлы чалавека ня маюць узьліваць яго, і падле складу яго не рабіце падобнага да яго. Ён сьвятасьць; сьвятасьцю мае быць вам. 33 Хто зробі аптакарскім спосабам падобны да яго, і хто дасьць ізь яго на чужога, дык будзе выгублены зь люду свайго".

34 І сказаў СПАДАР Масаю: „Вазьмі сабе пахнючых рэчаў: бальсаму, оніксу, галвану духмянага а чыстага кадзіла, усяго аднолька-

вае вагі. 35 І зрабі з гэтага кадзіла ўменьням аптакарскім, пааптакарску змяшанае, чыстае, сьвятое. 36 І стаўчы яго дробна, і лажы перад сьветчанням у будане збору, ідзе Я буду сустракацца з табою: сьвятое сьвятых будзе. 37 І кадзіла каторае зробіш, подле складу яго не рабіце сабе: сьвятасьцю яно будзе ў цябе СПАДАРУ. 38 Хто зробі падобнае, каб нюхаць яго, будзе выгублены зь людю свайго".

31 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Гля, Я гукнуў наймя Бецал-зля, сына Ура Гуранка, з плямені Юдзінага. 3 І Я напоўніў яго Духам Божым, мудрасьцю, разумнасьцю, веданьням і ўсялякім рамяством, 4 Дадумавацца спосабаў рабіць у золаце, срэбру а медзі. 5 І рэзаць каменне на асаджэньне, і рэзаць дзерва на рабеньне ўсялякае работы. 6 І вось, Я даў яму Аголява Агісамашонка, з пакаленьня Давовага, і ў сэрца кажнага мудрага сэрцам улажу мудрасьць, і яны зрабляць усе, што я раскажаў табе: 7 Будан збору а скрыню сьветчання а века, што на ёй, а ўсе судзьдзе будану, 8 І стол а судзьдзе яго, і аброчнік кадзеньня, 9 І аброчнік усепаленьня а ўсе судзьдзе яго, і мыцельнік а падложак яго, 10 І адзецьці службовыя, і адзецьці сьвятыя Аарону сьвятару, і адзецьці сыном ягоным да сьвятарства, 11 І алей памазаньня, і кадзілаў пахнючых да сьвятыні: подле тога, як Я раскажаў табе, яны зрабляць".

12 І сказаў СПАДАР Масею, кажучы: 13 „І ты кажы сыном Ізраелявым, кажучы: „Сьботы Мае, адылі, дзяржыце, бо знак гэта меж Імною й вамі ў родах вашых, каб ведама было, што Я СПАДАР, Каторы пасьвячае вас. 14 І дзяржыце сьботу, бо яна сьвятая вам: хто збудзене яе, сьмерцю памрэць. Хто будзе ў яе рабіць работу, дык бу-

дзе выгублена тая душа з памеж людю свайго. 15 Шэсьць дзён няхай робяць работу, а дзень сёмы — сьбота супачынку, сьвятасьць СПАДАРУ: кажны, хто робе работу ў дзень сьботні, сьмерцю памрэць. 16 І будуць дзяржаць сынове Ізраелявы сьботу, каб спраўляць сьботу ў родах сваіх змоваю вечнай. 17 Памеж Імною й сынамі Ізраелявымі знак гэта на векі; бо ў шасьцёх днёх учыніў СПАДАР неба й зямлю, а сёмага дня перастаў і аддыхнуў".

18 І даў Бог Масею, як скончыў гутарыць ізь ім на гары Сьнай, дзьве табліцы сьветчання, табліцы каменныя, напісаныя палцам Божым.

32 І абачыў люд, што Масей позьніцца зыйсьці з гары, і зьберся люд супроці Аарона, і казалі яму: „Устань і зрабі нам багі, каторыя йшлі б перад намі, бо гэты Масей, гэты чалавек, каторы ўзьвёў нас ізь зямлі Ягіпецкае, ня ведаем, што сталася яму". 2 І сказаў ім Аарон: „Выламіце залатыя завушніцы, каторыя ў вушок вашых жонак, вашых сыноў і вашых дачок, і прынясіце іх да мяне". 3 І выламіў увесь люд залатыя завушніцы, што ў вушок іхных, і прынеслі да Аарона. 4 Ён узяў з рук іхных, і ўхармаваў яго гравэрнай снадзьдзю, і зрабіў зь яго вылітае цялё-бычка. І казалі яны: „Гэта багове твае, Ізраелю, каторыя вывялі цябе ізь зямлі Ягіпецкае". 5 І абачыў Аарон, і збудаваў перад ім аброчнік, і агаласіў Аарон, і сказаў: „Сьвята СПАДАРУ заўтра". 6 І ўсталі яны назаўтрае рана, і абраклі ўсепаленьне, і даблжылі аброкі супакойныя; і сеў люд есьці а піць, і ўстаў гуляць.

7 І гукаў СПАДАР Масею: „Ідзі, зьйдзі, бо папсаваўся люд твой, каторы ты ўзьвёў ізь зямлі Ягіпецкае. 8 Борзда адхінуліся яны ад дарогі, каторую Я раскажаў ім: зра-

білі сабе выліванага бычка, і паклашліся яму, і абраклі яму, і сказалі: „Во багове твае, Ізраелю, каторыя ўзьялі цябе із зямлі Ягіпецкае”. 9 І сказаў СПАДАР Масею: „Я бачыў люд гэты, і вось, люд ён — калянага завыйку. 10 І цяпер пакінь Мяне, і ўзгарыцца гнеў Мой на іх, і выпублю іх, і ўчыню цябе ў народ вялікі”. 11 І маліў Масей від СПАДАРОЎ, Бога свайго, і сказаў: „Чаму, СПАДАРУ, узгараецца гнеў Твой на люд Твой, каторы ты ўзьяў із зямлі Ягіпецкае сілаю вялікай і рукою моцнай? 12 Намшто маюць сказаць Ягіпціянне, кажучы: „На ліха вывеў іх, каб забіць іх у горах і выпубіць іх із віду зямлі”. 13 Адварніся ад стродкага абурэння Свайго і пажалей ліха людз Свайму. 13 Успомні Абрагама, Ісака а Ізраеля, слугаў Сваіх, каторым прысягаў Ты Сабою, і гукаў ім: „Памнажаючы памнажы насенне вашае, як гвезды нябёсныя, і ўсю зямлю гэтую, праз каторую Я сказаў, дам насенню вапшаму, і будучы дзяржаць вечна”. 14 І жалеў СПАДАР ліха, каторае Ён казаў учыніць людз Свайму.

15 І абярнуўся ён зышоў Масей з гары; і дзьевае табліцы сьветчання ў рудзе ў яго, табліцы, на каторых напісана было з абодвух бакоў: на адным і на другім баку напісана было на іх. 16 І табліцы — работа Божая яны, і пісьмо — пісьмо Божэ яно, выгравіраванае на табліцах.

17 І пачуў Ігошуа гом людз гукаючага, і сказаў Масею: „Ваенны крык у табару”. 18 І сказаў: „Гэта ня голас крыку сілы ані голас крыку слабасці, а голас пяцця чуо”. 19 І было, што як ён дабліжыўся да табару ён абачыў цялё а скокі, і ўзгарэўся гнеў Масея, і кінуў з рук сваіх табліцы, і разьбіў іх пад гарою. 20 І ўзяў цялё, каторае яны зрабілі, і спаліў яго ў вагню, і сьцер

на попел, і рассыпаў на вадзе, і даў яго піць сыном Ізраелявым.

21 І сказаў Масей Аарону: „Што зрабіў табе люд гэты, што ты ўвёў яго ў грэх вялікі?” 22 І сказаў Аарон: „Няхай не ўзгараецца гнеў спадара майго; ты знаеш люд гэты, што ён у ліху. 23 І яны сказалі імне: „Зрабі нам багі, каторыя ішлі б перад намі, бо Масей, гэты чалавек, каторы ўзьяў нас із зямлі Ягіпецкае, ня ведаем, што сталася з ім”. 24 І я сказаў ім: „У каго ё злата, зламаце”. І аддалі імне, я кінуў яго ў вагонь, і выплыла гэта цялё”.

25 І абачыў Масей люд, што ён зьдзічалы, бо Аарон прывёў яго да зьдзічэння, на паганьбеньне перад варагамі ягонымі. 26 І стаў Масей у браме табару, і сказаў: „Хто СПАДАРОЎ — да мяне!” І зьберліся да яго ўсі сынове Левавы. 27 І ён сказаў ім: „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраеляў: „Прыперажыце кажны меч свой да сыгна свайго, перайдзіце й зьвярніцеся ад брамы да брамы па табару й назад, і забівайце кажны брата свайго, кажны прыяцеля свайго, кажны бліжняга свайго”. 28 І зрабілі сынове Левавы подле слова Масеявага: і пала зь людз таго дня каля трох тысяч чалавекаў. 29 І сказаў Масей: „Напоўніце (пасьвяціце) рукі свае сядні СПАДАРУ, бо кажны будзе супроці сына свайго і брата, і каб іслаў Ён вам сядні дабраславенства”.

30 І было назаўтра: і сказаў Масей людз: „Вы зрабілі вялікі грэх, і цяпер я ўзыйду да СПАДАРА, ці не адзяржу ласкіўчыненьня за грахі вапшы”. 31 І зьвярнуўся Масей да СПАДАРА, і сказаў: „О, ізграшыў люд гэты грэхам вялікім, і зрабілі сабе залатыя багі. 32 І цяпер, калі можна, даруй ім грэх іхны. А калі не, то вытры мяне, калі ласка, з кнігі Свае, у каторую Ты ўпісаў”. 33 І СПАДАР сказаў Масею: „Таго, хто ізграшыў

перад Імною, вытру з кнігі Свае. 34 І цяпер ідзі, вядзі люд гэты, ку- ды сказаў табе. Вось, Ангіл Мой пойдзе перад табою, і ў дзень даведання Майго Я даведаюся да іх за грэх іхны". 35 І зразіў СПАДАР люд за тое, што зрабілі цялё, каторае зрабіў Аарон.

33 І гукаў СПАДАР Масею: „Пайдзі, узыйдзі адгэтуль ты а люд, каторы ты ўзьвёў із зямлі Ягіпецкае, да зямлі, праз каторую Я прысягаў Абрагаму, Ісаку а Якаву, кажучы: „Насеньню твайму дам яе". 2 І пашлю перад табою Ангіла, і пражану Канааняніна, Аморэя, Гэціча, Ферэзэя, Гэвеля, а Евусэя. 3 І ўвядзець ён вас да зямлі, ідзе цячэць малако а мёд, бо Сам ня ўзыйду сярод цябе, бо люд калянага завыйку ты, каб не загубіць Імне вас у дарозе". 4 І пачуў люд лхое слова гэтае, і загаласіў, і не ўзлажыў ніхто прыбораў сваіх на сябе. 5 І сказаў СПАДАР Масею: „Скажы сыном Ізраелявым: „Вы люд калянага завыйку; за адну часіну, калі Я ўзыйду сярод цябе, і выпублю цябе. А цяпер здыміце із сябе прыборы свае, Я буду ведаць, што Імне рабіць із табою". 6 І сыны Ізраелявы здзерлі із сябе прыборы свае ля гары Горыва.

7 І Масей узяў будан, і разалнуў яго вонках табару, воддаль ад табару, і назваў яго буданом збору; і было, што кажны, шукаючы СПАДАРА, выходзіў да будану збору, каторы быў вонках табару. 8 І было, што як Масей выходзіў да будану, уставаў увесь люд, і становіўся кажны ля ўходу ў свой будан, і глядзеў за Масеям, аж пакуль ён ня ўходзіў у будан. 9 І было, як Масей уходзіў у будан, спускаўся стоўп болачны і становіўся ля ўходу ў будан, і гутарыў із Масеям. 10 І абачыў увесь люд стоўп болачны, што стаяў ля ўходу ў будан; і ўставаў увесь люд, кланяўся каж-

ны ля ўходу будану свайго. 11 І гутарыў СПАДАР із Масеям відам у від, бы гутарыў хто з прыяцелям сваім; і ён звараचाўся да табару; а слугачы ягоны Ігошуа Нунянок, маладзён, не адхінаўся з нутра будану.

12 І сказаў Масей СПАДАРУ: „Гля, Ты кажаш Імне: „Узьвядзі люд гэты"; а Ты не азнайміў Імне, каго пашлеш з імною, і Ты сказаў: „Я знаю цябе наймя, і таксама ты прыдбаў ласку ў ваччу Маім". 13 І цяпер, калі я прыдбаў ласку ў ваччу Тваім, то малю: азнаймі Імне дарогу Сваю, і я пазнаю Цябе, каб прыдбаць ласку ў ваччу Тваім; і паглядзі, бо гэты народ — люд Твой". 14 Спадар сказаў: „Від Мой пойдзе перад табою, і супакою цябе". 15 І сказаў Яму: „Калі ня пойдзе від Твой, то й не ўзьвядзі нас адгэтуль; 16 Бо з чаго я пазнаю, што я прыдбаў ласку ў ваччу Тваім, я а люд Твой? Ці ня з тога, як Ты пойдзеш із намі? Тады я а люд Твой будзем адрозьнены ад кажнага людю, каторы ё на відзе зямлі".

17 І сказаў СПАДАР Масею: „І гэта слова, каторае ты казаў, Я зраблю, бо ты знайшоў ласку ў ваччу Маім, і Я знаю цябе наймя".

18 І сказаў: „Пакажы Імне, калі ласка, славу Сваю". 19 І сказаў: „Я правяду перад відам тваім усю дабрину Сваю, і агалашу ў імя СПАДАРОВА перад табою; і над кім зьмілавацца — зьмілюся, каго пажалець — пажалею". 20 І сказаў: „Ня можаш абачыць віду Майго, бо ня можа абачыць Мяне чалавек і застацца жывы". 21 І сказаў СПАДАР: „Во месца ў мяне: і стаўнаўко стань на гэтай ска́ле. 22 І будзе, што, як пойдзе слава Мая, то Я пастанаўлю цябе ў ськепіне ска́лы, і пакрыю цябе даланёю Сваёю, пакуль не прайду. 23 І як здыіму даланю Сваю, ты абачыш

Мяне адзаду, а Від Мой ня будзе відаць".

34 І сказаў СПАДАР Масаю: „Вычашы сабе дзье табліцы каменныя, падобныя да першых, і Я напішу на тых табліцах словы, якія былі на першых табліцах, каторыя ты разбіў. 2 І будзь гатовы да рання; і ўзыйдзі нараніцы на гару Синай, і стань перад Імюю там на версе гары. 3 Але ні водная людзіна няхай ня ўзыйдзе з табою, і таксама нікая людзіна няхай не паказуецца на ўсёй гары; нават статак, драбны й буйны, ня мае пасыціцца супроці гары тае".

4 І вычасаў Масей дзье табліцы каменныя, падобныя да першых, і ўстаў рана нараніцы, і ўзышоў на гару Синай, як расказаў яму СПАДАР; і ўзяў у рукі свае дзье табліцы каменныя. 5 І зышоў СПАДАР у булаку, і стаў там, і галасіў у імя СПАДАРОВА. 6 І прайшоў СПАДАР перад відам ягоным, і галасіў: „СПАДАР, СПАДАР, БОГ спагадлівы а ласкучынюшчы, памальны да гневу, найміласарнейшы а праўдзівы, 7 Захове міласэрдзе тысячам, даруе бяспраўе а выступ а грэх, але не звальняе ад віны, давядаецца да бяспраўя бацькоў на дзяцёх а на дзяцёх дзяцей да трэйцяга а чацьвертага пакаленьня". 8 І пабарзьдзіў Масей, і сьхінуўся да зямлі, і пакланіўся, 9 І сказаў: „Калі я прыдбаў ласку ў ваччу Тваім, Спадару, няхай ідзець Спадар сярод нас, бо люд гэты каляната завыйку; і даруй бяспраўі нашы а грахі нашы, і май нас за спадак".

10 І сказаў: „Вось, Я ўчыню змову: перад усім людям тваім учыню чудосы, якія ня былі створаны па ўсёй зямлі і ні ў якіх народаў; і абача ўвесь люд, сярод каторага ты, справу СПАДАРОВУ, бо страшнае будзе тое, што я ўчыню табою. 11 Захавай гэта, што я раскажу табе

цяпер: вось, Я жану ад віду твайго Аморэя, Канааняніна, Гэціча, Ферэзэя, Гэвэя а Евусея; 12 Сыцеражыся, ня чыні змовы із жыхарам тае зямлі, у каторую ўвыйдзеш, каб ён ня стаў пасткаю сярод цябе. 13 Але аброчнікі іхныя абурыце, і стаўпы іхныя паламіце, і высячыце гаі іхныя; 14 Бо ты ня маеш кланяцца богу іншаму, апрача СПАДАРА; „Завіднік” імя ягонае, Бог ё завіднык; 15 Каб, учыніўшы змову із жыхарам тае зямлі, не пачаў бязуліць, ідучы за багамі іхнымі, і абракаць багом іхным, і ня гукнулі цябе, і ня еў з аброкаў ягоных, 16 І возьмеш із дачок ягоных сыном сваім, і дачкі іхныя будуць бязуліць подле багоў сваіх, і ўвядуць у бязульства сыноў тваіх подле багоў сваіх.

17 „Багоў літых не рабі сабе.

18 „Сьвята праснакоў дзяржы: сем дзён еж прэсны хлеб, каторы я расказаў табе, у прызначаным часе месяца Авіва; бо ў месяцу Авіве выпшаў ты зь Ягіпту.

19 „Усе, дзетніцу рашчыняючае — Імне, і ўвесь статак твой з памеж самцоў, што рашчыняе дзетніцу, вол гэта ці авечка. 20 Рашчыняючага дзетніцу з аслоў выкупляй баранчэкам; а калі ня выкупіш, то злам і яму завыек. Усіх першакоў із сыноў сваіх выкупляй. І няхай ня бачаць віду Майго пустыя.

21 Шэсьць дзён рабі а сёмага дня супачынь; і ў часе сяўбы й жніва супачынь.

22 І сьвята тыдняў чыні сабе, першы плод зажынкаў пшонкі і сьвята дажынкаў у канцу году. 23 Трэйчы ў год маюць станавіцца ўсі мужчыны твае перад відам Спадара, СПАДАРА Бога Ізраэлявага. 24 Як я пражану народы ад віду твайго, і пашыру граніцы твае, і ніхто не пажадае зямлі твае, як ты ўзыйдзеш перад від СПАДАРА, Бога Свайго, трэйчы ў год.

26 „Не зарэж над кіслым крыві

аброкаў Маіх, і хай не начуе да іх, памрэць. 3 Не паліце агню ў раньня аброк сьвята Пасхі.

26 „Найпершыя плады зямлі свае прынось да дому СПАДАРА, Бога свайго.

„Не вары казняці ў малацэ маці яго”.

27 І сказаў СПАДАР Масею: „Напішы сабе словы гэтыя, бо падле гэтых словаў Я чыню змову з табою а з Ізраелям”.

28 І прабыў там у СПАДАРА сорок дзён і сорок ночаў, хлеба ня еў і вады ня піў, і напісаў на табліцах словы змовы, дзесяць словаў.

29 І было, што як зыходзіў Масей з гары Сынаю, — і дзье табліцы сьветчання ў руцэ ў Масея пры зыходзе яго з гары, — то Масей ня ведаў, што зьяла скура віду ягонага, бо гутарыў ізь Ім. 30 І абачыў Аарон і ўсі сынове Ізраелявы Масея, і вось, зьяла скура віду ягонага, і баяліся даблжыцца да яго. 31 І гукнуў іх Масей, і зьварнуліся да яго Аарон а ўсі княжаты грамады, і гўкаў Масей ізь імі. 32 І просьле гэтага даблжыліся ўсі сынове Ізраелявы, і ён паведаў ім усе, што СПАДАР гутарыў ізь ім на гары Сынаю. 33 І як скончыў Масей гўкаць ізь імі, запяў на від свой запінашку. 34 А як Масей уходзіў перад СПАДАРА, каб гутарыць ізь Ім, тады здыймаў запінашку, пакуль ня выходзіў. І вышаў, і казаў сыном Ізраелявым, што расказана было яму. 35 І бачылі сынове Ізраелявы від Масеяў, што зьяла скура віду Масеявага, і Масей ізноў запінаў запінашку на від свой, пакуль ня ўходзіў гутарыць ізь Ім.

35 І зьбер Масей усю грамаду сыноў Ізраелявых, і сказаў: „Гэта словы, што расказаў СПАДАР чыніць іх:

2 „Шэсьць дзён рабіце работу, а сёмага дня мае быць у вас сьвята, — сыбота супачынку СПАДАРУ; кажны, хто будзе рабіць у яе рабо-

ту, памрэць. 3 Не паліце агню ў вусіх гасподах сваіх у дзень сыботы”.

4 І сказаў Масей усёй грамадзе сыноў Ізраелявых: „Гэта тое слова, што расказаў СПАДАР, кажучы: 5 „Вазьміце ад сябе дар СПАДАРУ; кажны ахвотнага сэрца хай прыгнасець аброк СПАДАРУ: золата, срэбра а медзь, 6 І воўну васільковую а пурпуровую а чырвовую, і цянюсенькае палатно, і казіную поўсьць, 7 І скуры баранія чырвоныя, і скуры барсуковыя, і дзерва акалу, 8 І аліву да сьветача, і пахі на алей памазанья й да пахнючага кадзеньня, 9 І камяні овіксу, і каменчыкі ўсаджаныя на наплечнік а нагруднік. 10 І кажны з вас мудры сэрцам хай прыдуць і зробіць усе, што расказаў СПАДАР: 11 „Віталню а будан яе а пакрыцьце яе, кручкі яе а дошкі яе, нашулкі яе, стаўпы яе а падстаноўкі яе, 12 Скрыню а нашулкі яе, века а запінаху запоны, 13 Стол а нашулкі яго а ўсі судзіны яго, і хлябы Выкладу, 14 І сьветач да сьвячэньня ізь судзінамі яго, і лянпы яго, і аліву да сьвячэньня, 15 І аброчнік да кадзеньня а нашулкі яго, і алей памазанья і пахнючыя кадзеньні, запону да ўходу віталні, 16 Аброчнік усепаленьня а крату мядзяную да яго а нашулкі яго а ўсе судзьдэ яго, мыцельнік а падложак яго, 17 Заслоны панадворку, стаўпы яго а падложкі іх і запону ля ўходу ў панадворак, 18 Колье віталні а колье панадворку а паварозкі іх, 19 Адзецьці службовыя да служэньня ў сьвятыні а сьвятыя адзецьці Аарону сьвятару а адзецьці сыном ягоным да сьвятарстваваньня.

20 І вышла ўся грамада сыноў Ізраелявых ад Масеявага віду. 21 І прыходзіла кажная людзіна, каторую прынукала да гэтага сэрца, і кажны, каторага захаваў дух ягоны, і прыносілі аддзелены дар СПА-

ДАРУ на рабённе будану збору, і на ўсе служэнне яго, і на святых адзецці.

22 І прыходзілі мужы із жонкамі, усі ахвотнага сэрца прыносілі ўносьніцы а завушніцы а жуковыны а кралі, і ўсялякія залатыя рэчы, кажны хто накінаў накінаўне золата СПАДАРУ.

23 І кажны, у каго была воўна васільковая а пурпуровая а чырвовая, цянюсенькае палатно й казіная поўсьць, скуры бараці, хварбаваны на чырвана, і скуры барсуковыя, прыносіў іх. 24 І кажны, хто падыймаў дар срэбра а медзь, прыносіў гэты дар СПАДАРУ; і кажны, у каго знайшлося дзерва акаца прыносілі на ўсялякую работу служэння.

25 І кажная жонка, мудрая сэрцам, прала сваімі рукамі й прыносіла пражу васільковага, пурпуровага а чырвовага колеру й цянюсенькае палатно. 26 І ўсі жанкі, каторых прынула сэрца мудрасьцю, пралі сваю казіную поўсьць. 27 А князі прыносілі камень онікс а каменчкі, усаджаныя ў наплечнік а нагруднік, 28 І пахі, і аліву да сьветача, і да алею памазанья, і на пахнючыя кадзеньні. 29 Бо кажны мужчына й жонка із сыноў Ізраэлявых, каторых захочавала сэрца іхнае прынесці на ўсялякую работу, якую СПАДАР Масеям расказаў зрабіць, прыносілі самахвотны дар СПАДАРУ.

30 І сказаў Масей сыном Ізраэлявым: „Глядзіце, СПАДАР гукнуў найма Бецал-эля, сына Ура Гуранка, з плямені Юдзінага, 31 І напоўніў яго Духам Божым, мудрасьцю а кемнасьцю а веданьням а ўсялякім рамяством, 32 І выдумляць мастацтва, рабіць у золаце а срэбра а медзі, 33 І ў рэзаньню каменя да ўсаджанья, і ў рэзаньню дзерва, і рабіць усялякую мастацкую работу. 34 І здольнасьць

вучыць даў у сэрца ягонае а Аголява Агісамашонка, з плямені Дановага. 35 Ён напоўніў іх мудрасьцю сэрца, рабіць усялякую работу гравэра а мастака а вышываньніка на васільковай, пурпуровай, чырвовай тканіне і на цянюсенькім палатне, і ткача, усялякую работу робячага й мастацтва выдумлячага”.

36 І рабіў Бецал-эль, і Аголяў, і кажны мудры сэрцам, каторым даў СПАДАР мудрасьць а кемнасьць у нутр ім, каб зрабіць усялякую работу служэння ў святыхні ў вусім, як расказаў СПАДАР. 2 І гукнуў Масей Бецал-эля, і Аголява, і кажнага мудрага сэрцам, катораму СПАДАР даў мудрасьць у сэрца ягонае, кажнага, каго прынула сэрца прыступіць да работы й рабіць. 3 І ўзялі яны ад вёду Масеявага ўвесь дар, каторы прынеслі сынове Ізраэлявы на работы служэння святыхні, каб рабіць яе; а яны прыносілі да яго яшчэ самахотныя дары кажнае раніцы рана. 4 І прыйшлі ўсі мудрыя, што рабілі ўсялякія работы святыхні, кажны ад свае работы, якою яны займаліся, 5 І сказалі Масею, кажучы: „Люд лішне шмат прыносе, болей чымся патрэбна да служэння на работу, якую расказаў СПАДАР зрабіць”. 6 І расказаў Масей, і абещана было ў табару, кажучы: „Ані мужчына, ані жонка не рабіце ўжо нічога на дар у святыхню;” і перастаў люд прыносіць. 7 І прынесенага на работу было даволі на ўсялякую работу, якую належыла рабіць, і аж заставалася.

8 І зрабілі ўсі мудрыя сэрцам, што займаліся работаю вітальні: дзесяць спонаў із суканага цянюсенькага палатна й з васільковае а пурпуровае а чырвовае воўны; херуваў умелай работаю зрабілі на іх. 9 Удаўжкі кажная спона дваццаць васьмі локцяў, і ўшыркі каж-

ная чатыры локці; усіх спонаў адна мера. 10 І злучыў ён пяць спонаў адну з аднай, і пяць спонаў злучыў адну з аднай. 11 І зрабіў аплічкі васільковага колеру на краю аднае споны, ідзе яна шчапляецца з другой; гэтак зрабіў ён і на краю апошняе споны, да шчаплення яе з другой. 12 Пяцьдзесят аплічкаў зрабіў ён на аднай споне, і пяцьдзесят аплічкаў зрабіў на канцы споны, ідзе яна шчапляецца з другой; аплічкі гэтыя былі адна супроці аднае. 13 І зрабіў пяцьдзесят кручкоў залатых, і кручкамі злучыў адну спону з аднай, і сталася вітальня адна.

14 І зрабіў споны з казінае поўсці да будану вітальні; адзінанцаць спонаў зрабіў іх. 15 Удаўжкі адна спона трыццаць локцяў, і чатыры ўшыркі адна спона; мера адна ўсіх адзінанцацёх. 16 І злучыў ён пяць спонаў асобна а шэсьць спонаў асобна. 17 І зрабіў пяцьдзесят аплічкаў па краю споны, каторая шчапляецца з другой. 18 І зрабіў пяцьдзесят мядзяных кручкоў да злучэння будана, каб быў адзін. 19 І зрабіў прыкрыццё да вітальні з чырвоных бараніх скураў, і пакрыццё із скураў барсуковых на верх.

20 І зрабіў дошкі да вітальні з дзерва акацы стаячыя. 21 Дзесяць локцяў удаўжкі дошка, паўтара локця ўшыркі кажная дошка. 22 Па два чэпы ў кажнай дошцы, адзін супроці аднаго; гэтак зрабіў ён да ўсіх дашчок вітальні. 23 І зрабіў дашчок да вітальні: дваццаць дашчок да паўднявога боку, на паўдня; 24 І сорок срэбных падложкаў зрабіў пад дваццаць дашчок: два падложкі пад адну дошку да двух чэпаў яе, і два падложкі пад другую дошку да двух чэпаў яе. 25 І да другога боку вітальні, на поўнач, зрабіў дваццаць дашчок, 26 І сорок срэбных падложкаў іх: два

падложкі пад адну дошку, і два падложкі пад другую дошку. 27 І да заходняга боку вітальні зрабіў шэсьць дашчок. 28 І дзеве дошкі зрабіў да вугла вітальні на задні бок. 29 І яны былі падвойныя далава́х і разам былі злучаныя ўтары ў вадным колцу; гэтак зрабіў ён із імі абедзьвімі на абодвых вуглох. 30 І было восьмі дашчок, і срэбных падложкаў шаснаццаць па два падложкі, па два падложкі пад каждую дошку. 31 І зрабіў завалы зь дзерва акацы, пяць да дашчок аднаго боку вітальні, 32 І пяць завалаў да дашчок другога боку вітальні, і пяць завалаў да дашчок задняга боку вітальні. 33 І зрабіў сярэдняю завалу, што праходзіла б пасярэдзіне дашчок ад аднаго канца да другога. 34 І дошкі пацягнуў золатам, і колцы зрабіў із золата, як месцы ўкладаць завалы, і завалы пацягнуў золатам.

35 І зрабіў запінаху з васільковае а пурпуровае а чырвовае воўны і з тканага цянюсенькага палатна; і работаю мастака зрабіў на ёй херуваў. 36 І зрабіў да яе чатыры стаўпы з акацы, і пацягнуў іх золатам, кручкі іх залатыя, і выліў да іх чатыры срэбныя падложкі. 37 І зрабіў запону да ўходу будану з васільковае а пурпуровае а чырвовае воўны і з цянюсенькага палатна, узорнае работы, 38 І стаўпоў пяць да яе зь іх кручкамі; І пацягнуў вярхі іх і вязы іх золатам, і падложкаў іх пяць із медзі.

37 І зрабіў Бедал-эль скрыню зь дзерва акацы; удаўжкі яна паўтрайца локця, ушыркі яна паўтара локця і ўвышкі яна паўтара локця. 2 І пацягнуў яе шчырым золатам унутры й знадворку, і зрабіў наўкола яе залаты вянок. 3 І выліў да яе чатыры колцы залатыя, на чатырох вуглох яе: два колцы на адным баку яе, і два колцы на другім баку яе. 4 І зрабіў напулкі

зь дзерва акацы, і пацягнуў іх золатам. 5 І ўсунуў нашулкі ў колцы, па баках скрыні, каб насіць скрыню.

6 І зрабіў века із шчырага золата; удаўжкі яно паўтрайця локця, а ўшыркі паўтара локця.

7 І зрабіў двух херуваў із золата; каванае работы зрабіў іх па абодвых канцох века: 8 Аднаго херува з гэтага канца, і аднаго херува з другога канца; зь века зрабіў херуваў на абодвых канцох яго. 9 І былі херувы распусьціўшы дагары крылы, і ахіналі крыламі сваімі века, а відамі сваімі былі адзін да аднаго; да века былі віды херуваў.

10 І зрабіў стол із дзерва акацы ўдаўжкі два локці, і локаць ушыркі, і паўтара локця ўвышкі. 11 І пацягнуў яго золатам шчырым; і зрабіў наўкола яго залаты вянок. 12 І зрабіў наўкола яго аблямаваньне ў даланю, і зрабіў залаты вянок ля аблямаваньня яго. 13 І выліў да яго чатыры колцы залатыя, і прыладзіў колцы на чатырох рагох, ля чатырох ножак яго. 14 Супроці аблямаваньня былі колцы, як месцы нашулінам, насіць стол. 15 І зрабіў нашулкі зь дзерва акацы да напэньня столу, і пацягнуў іх золатам. 16 І зрабіў судзіны, што на сталі: місы яго а ложкі яго, судзіну яго да ачышчэньня, і коўні, каб узьліваць імі, із шчырага золата.

17 І зрабіў сьветач із золата шчырага, каваны зрабіў сьветач; сыцябло яго, галузкі яго, чарачкі яго, апучкі яго а кветкі яго выходзілі зь яго. 18 І шэсьць галузкаў выходзіла з бакоў яго: тры галузкі сьветача з аднаго боку яго, і тры галузкі сьветача з другога боку яго. 19 Тры чарачкі былі падобныя да міндаляў на адзін галузцы, апучка а кветка, і тры чарачкі, падобныя да міндаляў, на другой галузцы, апучка а кветка. Гэтак на

шэсьцёх галузках, што выходзяць із сьветача. 20 І на сьветачу былі чатыры чарачкі, падобныя да міндаляў, з апучкамі а кветкамі.

21. І апучка пад дзьвюма галузкамі зь яго, і апучка пад дзьвюма галузкамі зь яго, і апучка пад дзьвюма галузкамі зь яго, на шэсьцёх галузках, што выходзяць із яго. 22 Апучкі а галузкі іх выходзілі зь яго; увесь ён каваны, суцэльны із шчырага золата. 23 І зрабіў ляпаў яго сем, і абцужкі да яго, і канчаранку да яго, із шчырага золата. 24 З цэнтнару шчырага золата зрабіў яго з усім судзьдзем яго.

25 І зрабіў аброчнік кадзеньня зь дзерва акацы; локаць удаўжкі і локаць ушыркі, чатыракутні; і два локці ўвышкі; зь яго выходзілі рогі яго. 26 І пацягнуў яго шчырым золатам, верх яго а бакі яго наўкола а рогі яго, і зрабіў да яго залаты вянок наўкола. 27 І два колцы залатыя зрабіў пад вянком яго на двух баках яго; на двух баках зрабіў месцы да нашулкаў, каб насіць яго імі.

28 І зрабіў нашулкі зь дзерва акацы, і пацягнуў іх золатам.

29 І зрабіў алей сьвятога памазаньня і кадзеньне пахнючае, чыстае, уменьням аптакарскім.

38 І зрабіў аброчнік усепаленьня зь дзерва акацы, удаўжкі пяць локцяў і ўшыркі пяць локцяў, чатыракутні, і ўвышкі тры локці. 2 І зрабіў рогі яго на чатырох рагох яго, ад яго былі гэтыя рогі; і пацягнуў іх медзяй. 3 І зрабіў усе судзьдзе аброчніка: гаршкі, лапаткі, чары да пырсканьня, відзёлкі а вуглянку; усе судзьдзе яго зрабіў ізь медзі. 4 І зрабіў да аброчніка крату работы пляцёнкі, мядзяную, пад вобадам далаваў да палавіцы яго. 5 І выліў чатыры колцы на чатырох канцох да мядзянае краты, — месцы на нашуліны. 6 І зрабіў на-

шуліны зь дзерва акацы, і пацягнуў іх медзьдзю. 7 І ўсунуў нашуліны ў колцы на бакох аброчніка, каб насіць яго імі; пустым унутры з дашчок зрабіў яго.

8 І зрабіў мыцельнік із медзі і падложак яго зь медзі, з глядзе-лак грудой жанок, што зьбіраліся ля ўходу будану збору.

9 І зрабіў панадворак із паўдня-вога боку, на паўдня, заслоны з тканага цянюсенькага палатна, на сто локцяў; 10 Стаўпоў да іх дваццаць і падложкаў да іх дваццаць мядзяных, кручкі на стаўпох а прывязкі іх із срэбла. 11 І на паўночным баку сту локцяў, стаўпоў да іх дваццаць і падложкаў да іх дваццаць мядзяных; кручкі на стаўпох а прывязкі іх із срэбла. 12 І із заходняга боку заслоны пяцідзясят локцяў, стаўпоў да іх дзесяць і падложкаў да іх дзесяць; кручкі на стаўпох а прывязкі іх із срэбла. 13 І зь пярэдняга боку на ўсход — пяцідзясят докцяў. 14 Да аднаго боку — заслоны пятнанцацёх локцяў; стаўпоў да іх тры і падложкаў да іх тры; 15 І з другога боку, адсюль, ля брамы панадворку — заслоны пятнанцацёх локцяў; стаўпоў да іх тры і падложкаў да іх тры. 16 Усі заслоны наўкола панадворку із суканага цянюсенькага палатна. 17 І падложкі да стаўпоў мядзяныя, кручкі на стаўпох а прывязкі іх із срэбла, і пацягнены вярхі іх срэбрам, і ўсі яны былі прывязаны срэбрам, усі стаўпы панадворку. 18 Запона а брамы панадворку ўзорнае работы з васільковае а пурпуровае а чырвовае воўны і з тканага цянюсенькага палатна, дваццацёх локцяў удаўжкі, а ўвышкі, як і ўшыркі, пяцёх локцяў, падобна да іншых заслонаў панадворку; 19 І стаўпоў да іх чатыры, і падложкаў да іх чатыры мядзяных; кручкі ў іх срэбныя, і пацягнены вярхі а прывязкі іх срэбрам. 20 Усе

кольле вітальні й панадворку наўкола мядзянае.

21 Во вылічэнне спамянённае тае вітальні, вітальні сьветчання, да служэння Левітаў, каторыя лічылі подле словаў Масеявых пад наглядом Іфамара Ааравенка, сьвятара. 22 І Бецал-эль, сын Ура Гуранка, з плямені Юдзінага зрабіў усе, што расказаў СПАДАР Масею; 23 І зь ім Аголяў Агісамашонак, з плямені Дановага, майстра а мастак а вышывальнік па васільковай, пурпуровай, чырвовай тканіне і цянюсенькім палатне.

24 Усяго золата, ужытага на работу на ўсі работы сьвятыхі, — а было гэта золата нахінае, — было дваццаць дзесяць цэнтнароў і сямсот трыццаць сыкляў, сыкляў сьвятыхі. 25 І срэбла ж ад вылічанае грамады сто цэнтнароў і тысяча сямсот семдзясят пяць сыкляў, сыкляў сьвятыхі. 26 Бека з галавы паў сыкля, сыкля сьвятыхі, з кажнага, што прайшоў лічэнне, ад дваццацёх год і выпэй, із шасьцёсот трох тысячаў пяцёсот пяцідзясят. 27 І было сто цэнтнароў срэбра ўжыта на вылічце падложкаў сьвятыхі й падложкаў запінахаў; сто падложкаў із сту цэнтнароў, па цэнтнару на падложак; 28 А з тысяча сямсот семдзясят пяцёх зрабіў ён кручкі на стаўпох, і пацягнуў вярхі іх, і зьвязаў іх. 29 А медзі нахінае было семдзясят цэнтнароў і дзьве тысячы чатырыста сыкляў. 30 Зь яе зрабіў ён падложкі да стаўпоў ля ўходу ў будан сьветчання, і аброчнік мядзяны, і крату мядзяную да яго, і ўсе судзьдзе аброчніка, 31 І падложкі панадворку наўкола, і падложкі брамы панадворку, і ўсе кольле вітальні, і ўсе кольле наўкола панадворку.

39 А з васільковае а пурпуровае а чырвовае воўны зрабілі яны службовыя адзедьці да служэння ў сьвятыхі; і зрабілі сьвя-

тыя адзецьці Аарону, як расказаў СПАДАР Масею.

2 І зрабіў наплечнік із золата, з васільковае а пурпуровае а чырвовае воўны і зь цянюсенькага палатна. 3 І выкляпалі яны бляшкі золата, і павыціналі зь іх ніці, каб ператыкаць імі васільковыя а пурпуровыя, чырвовыя а цянюсенькія, умелай работаю. 4 Прырамкі зрабілі яму зьвязваючы; на абодвых канцох сваіх ён быў зьвязаны. 5 І пояс наплечніка, каторы паверх яго, аднолькавае зь ім работы, із золата, з васільковае а пурпуровае а чырвовае воўны і цянюсенькага палатна, як расказаў СПАДАР Масею. 6 І абрабілі каменчыкі оніксавыя, асадзіўшы іх у залатыя асады й выгравіраваўшы на іх імёны сыноў Ізраелявых, як гравіруюць пячаці. 7 І палажыў ён іх на прырамкі наплечніка, каменчыкі на памятку сыноў Ізраелявых, як расказаў СПАДАР Масею.

8 І зрабіў нагруднік умелай работаю, такою ж работаю, як наплечнік, із золата, з васільковае, пурпуровае а чырвовае воўны і зь цянюсенькага тканага палатна. 9 Ён быў чатыракутні; падвойны зрабілі яны нагруднік пядзю ўдаўжкі й пядзю ўшыркі, падвойны. 10 І ўсадзілі ў яго чатыры радкі каменчыкаў у рад: рубін, топаз, шмарагд — першы радок. 11 І радок другі: карбункуль, шафір а дыямэнт; 12 І радок трэці: яхонт, агат а амэтысты; 13 І радок чацьверты: хрызоліт, онікс а ясьпіс. Укладзены й асаджаны ў золата ў сваім парадку. 14 І каменчыкаў да ймёнаў сыноў Ізраелявых, вось, іх двананцаць подле ймёнаў, выгравіраваныя, як пячаці, кажны подле імені свайго, на двананцаць плямёнаў. 15 І зрабілі на нагруднік ланцужкі, як шнюркі, вітай работаю із шчырага золата. 16 І зрабілі два залатыя аплікі і два залатыя колцы, і пры-

мацавалі два колцы да двух канцоў нагрудніка. 17 І ўвялі абодва вітыя залатыя ланцужкі ў два колцы па канцох нагрудніка. 18 А два канцы двух ланцужкоў прычапілі да двух аплікоў і прымацавалі іх да прырамкаў наплечніка з добрага боку яго. 19 І зрабілі два колцы залатыя, і прымацавалі да двух канцоў нагрудніка на тым баку, што да наплечніка ўнутр. 20 І зрабілі два колцы залатыя, і прымацавалі іх да дзвюх прырамак наплечніка здолу, з добрага боку яго, у шчэпленню яго над поясам наплечніка. 21 І прымацавалі нагруднік колцамі яго да колцаў наплечніка шнюрком із васільковае воўны, каб ён быў над поясам наплечніка, і каб не адставаў нагруднік ад наплечніка, як расказаў СПАДАР Масею.

22 І зрабіў верхнюю рызу да наплечніка, тканую ўсю з васільковае воўны, 23 І прарэх рызы ў сярэдзіне яе, як прарэх панцыра, і наўкола яе аблямаваньне, каб ня дзерлася. 24 І зрабілі яны на подале верхняе рызы яблыкі гранатовыя з васільковае а пурпуровае а чырвовае воўны суканае. 25 І зрабілі званочкі із шчырага золата, і памясьцілі званочки памеж гранатовых яблыкаў па подалах верхняе рызы наўкола, памеж гранатовых яблыкаў, 26 Званочак а гранатовы яблык, званочак а гранатовы яблык, па подале верхняе рызы да служэньня, як расказаў СПАДАР Масею.

27 І зрабілі хітоны зь цянюсенькага палатна тканае работы, Аарону а сыном ягоным, 28 І мітру зь цянюсенькага палатна, і харошыя турбаны зь цянюсенькага палатна, і ганавіцы лянныя зь цянюсенькага палатна суканага, 29 І пояс із цянюсенькага палатна суканага і з васільковае а пурпуровае а чырвовае воўны, узорнае работы, як расказаў СПАДАР Масею.

30 І зрабілі дошчачку дыядэмы

святное із шчырага золата, і напісали на ёй пісмы літары, як гравіруюць на пячаці: „Святасьць СПАДАРУ”. 31 І прымацавалі да яе шнюрчок із васільковае воўны, каб прывязаваць яе да мітры зверху, як расказаў СПАДАР Масею.

32 І скончана ўся работа вітальні будану святчання; і зрабілі сынове Ізраелявы ўсе; падле ўсёга, як расказаў СПАДАР Масею, так зрабілі.

33 І прынеслі вітальню Масею, будан і ўсе судзьдзе яе, кручкі яе, дошкі яе, завалы яе, стаўпы яе а падложкі яе, 34 І прыкрыццё із скураў бараніх, хварбаваных на чырвана, і прыкрыццё із скураў барсуковых, і запінаху запоны, 35 Скрыню святчання, і нашулкі яе, і века яе, 36 Стол, усе судзьдзе яго і хлябы Выкладу, 37 Сьветаччысты, лянпы яго, лянпы разьмешчаныя, і ўсе судзьдзе яго, і аліву да святчання, 38 І залаты аброчнік, і алей памазанья, і кадзельныя пахі, і запону ўходу будану, 39 Аброчнік мядзяны і мядзяную крату да яго, нашулкі яго і ўсе судзьдзе яго, мыцельнік а падложак яго, 40 Заслоны панадворку, стаўпы а падложкі яго, запон да брамы панадворку, паварозкі і кольце, і ўсе судзіны да службы вітальні будану збору, 41 Адзецці службовыя да служэння ў святні, святны адзецці Аарону, святару, і адзецці сыном ягоным да святарствавання. 42 Падле ўсёга як расказаў СПАДАР Масею, так і зрабілі сынове Ізраелявы ўсе служэньне. 43 І абачыў Масей усю работу, і вось, яны зрабілі яе; як расказаў СПАДАР, так і зрабілі. І дабраславіў іх Масей.

40 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „У дзень першага месяца, першага дня месяца ўстанаві вітальню будану збору. 3 І пастана-

ві там скрыню святчання, і закрыў скрыню запінахаю, 4 І ўнясі стол, і разлажы паложанае на ім, і ўнясі сьветач, і запалі лянпы яго; 5 І пастанаві залаты аброчнік да кадзеньня перад скрыняю святчання; і запні запону ля ўходу ў вітальню; 6 І пастанаві аброчнік усепаўнення перад уходам у вітальню будану збору; 7 І пастанаві мыцельнік памеж вітальні збору і аброчніка, і налі ў яго вады. 8 І расстанаві панадворак наўкола, і запні запону ў браме панадворку. 9 І вазьмі алею памазанья, і памаж вітальню і ўсе, што ў ёй, і пасьвяці яе і ўсі рэчы яе, і будзе святая. 10 І памаж аброчнік усепаўнення і ўсе судзьдзе яго, і пасьвяці аброчнік, і будзе аброчнік святное святых. 11 І памаж мыцельнік а падложак яго, і пасьвяці яго. 12 І дабліж Аарона а сыноў ягоных да ўходу будану збору, і ўмый іх вадою. 13 І адзень Аарона ў святны адзецці, і памаж яго і пасьвяці, і будзе Імне святарстваваць. 14 І сыноў ягоных дабліж, і адзень іх у хітоны, 15 І памаж іх, як памазаў ты айца іхнага, і будуць святарстваваць Імне, і будзе ім памазаньне іхнае на святарстваваньне на векі ў вусіх родах іхных”. 16 І зрабіў Масей усе; як расказаў яму СПАДАР, так і зрабіў.

17 І было, што першага месяца другога году, першага дня месяца выстаўлена вітальня. 18 І выставіў Масей вітальню, палажыў падложкі яе, пастанавіў дошкі яе, і палажыў завалы, і пастанавіў стаўпы яе, 19 І разапнуў будан над вітальню, і палажыў пакрыццё будану зверху над ім, як расказаў СПАДАР Масею.

20 І ўзяў і палажыў святчаныя ў скрыню, і палажыў нашулкі ў скрыню, і палажыў века на скрыню зверху. 21 І ўнёс скрыню ў вітальню, і запяў запінаху запоны,

і запяў над скрыняю сьветчання, як расказаў СПАДАР Масею.

22 I пастанавіў стол у будан збору, на паўночным баку вітальні, вонкаж запінахі. 23 I разлажыў хлябы ў парадок перад Відам СПАДАРОВЫМ, як расказаў СПАДАР Масею.

24 I пастанавіў сьветач у будан збору супроці столу, на паўднёвым баку вітальні. 25 I запаліў лянпы перад СПАДАРОМ, як расказаў СПАДАР Масею.

26 I пастанавіў залаты аброчнік у будане збору перад запінахаю. 27 I кадзіў на ім пахнючымі кадзіламі, як расказаў СПАДАР Масею.

28 I запяў запону ля ўходу вітальні. 29 I аброчнік усепаленьня пастанавіў ля ўходу ў вітальню будану збору, і аброк на ім усепаленьне а аброк хлебны, як расказаў СПАДАР Масею.

30 I пастанавіў мыцельнік памеж будану збору й аброчніка, і наліў

у яго вады да ўмывання. 31 I ўмывалі ў ім Масей а Аарон а сынове ягоныя рукі свае а ногі свае. 32 I, ухадзячы ў будан збору, бліжачыся да аброчніка, умываліся, як расказаў СПАДАР Масею.

33 I выставіў панадворак наўкола вітальні й аброчніка, і запяў запону ў браме панадворку. I скончыў Масей работу.

34 I пакрыў булак вітальню збору, і слава СПАДАРОВА напоўніла вітальню. 35 I ня мог Масей увыйсьці ў будан збору, бо вітаў над ім булак, і слава СПАДАРОВА напаўняла вітальню. 36 I як падыймаўся булак ад вітальні, тады пушчаліся ў дарогу сынове Ізраелявы ў вусіх падарожжах сваіх. 37 А як не падыймаўся булак, то яны ня пушчаліся ў дарогу, пакуль ён не падыймаўся. 38 Бо булак СПАДАРОЎ над вітальню ўдзень, і агонь быў ночы ў ёй перад ачмі ўсяго дому Ізраелявага ў вусіх падарожжах іхніх.

ТРЭЦІЯ КНІГА МАСЕЯВА: ЛЕВІТ

1 I гукнуў Масей, і казаў СПАДАР яму з будану збору, кажучы: 2 „Гукай сыном Ізраелявым і скажы ім: калі які чалавек дабліжа з вас дар СПАДАРУ, то калі із статку, дык із буйнога або з драбнога давайце вашы дары.

3 „Калі ўсепаленьне ё дар ягоны з буйнога статку — самца бяз гану хай прывядзец да дзвярэй будану збору, хай прывядзец яго самахоць перад СПАДАРА. 4 I ўзложу руку сваю на галаву ўсепаленьня, і яно будзе зьлюб за яго да ўчынення ласкі яму. 5 I зарэжа цялё перад СПАДАРОМ, і абракуць сынове Ааронавы, сьвятары, кроў і пакропяць крывёй наўкола на аброчнік, каторы ля ўходу будану збору. 6 I аблупе аброк усепаленьня, і разат-

нець яго на кавалкі ягоныя. 7 I палажаць сынове Аарона, сьвятара, агонь на аброчнік, і разложачь дровы на агню. 8 I разложачь сыны Ааронавы, сьвятарове, кавалкі, галаву а тук на дровах, каторыя на цяпле, што на аброчніку. 9 А патрыжкі а ногі ягоныя вымые ён вадою, і спале сьвятар усе на аброчніку: гэта ўсепаленьне, аброк агняны, пах прыемны СПАДАРУ.

10 „А калі з драбнога статку дар ягоны, з авец або з козаў на ўсепаленьне, самца няхай абрачэць. 11 I зарэжа яго на паўночным баку аброчніка перад СПАДАРОМ, і пакропяць сынове Ааронавы, сьвятарове, крывёй яго на аброчнік наўкола. 12 I разатнуць яго на кавалкі, і галаву ягоную й тук ягоны, і раз-

ложка іх сьвятар на дровах, каторыя на цяпле, што на аброчніку. 13 А патрыкі а калені вымыноць вадою, і абрачэць сьвятар усе, і спале на аброчніку: усепапеньне яно, аброк агняны, пах прыемны СПАДАРУ.

14 „А калі з птушак усепапеньнем дар ягоны СПАДАРУ, хай дабліжа з туркоў або з галубянят. 15 І дабліжа яго сьвятар да аброчніка, і скруце яму галаву, і спале на аброчніку, а кроў выцісьне да сьцяны аброчніка; 16 І здыйме вальляк ягоны зь пер'ям ягоным, і кіне яго ля аброчніка на ўсходнім баку, у месца, ідзе попел. 17 І надарвець яго ў крылах ягоных, каторых, адылі, не адарвець, і спале яго сьвятар на аброчніку на дровах, каторыя на цяпле: гэта ўсепапеньне, аброк агняны, пах прыемны СПАДАРУ.

2 „І душа, калі абрачэць дар аброку хлебнага СПАДАРУ, то ценкая мука будзе дар ейны, і ульцець на яе алівы, і паложы на яе кадзіла; 2 І прынясець яе да сыноў Ааронавых, сьвятароў, і возьме адтуль поўную жменю ценкае мукі і яе алівы і з усім яе кадзілам, і спале гэта сьвятар на памятку на аброчніку: гэта аброк агняны, пах прыемны СПАДАРУ. 3 А астачы ад дару хлебнага Аарону а сыном ягоным: гэта сьвятое сьвятых із аброкаў агняных СПАДАРОВЫХ.

4 „А калі абракаеш дар аброку хлебнага зь печанага ў печы, дык абракай зь ценкае мукі прэсныя букаткі, рашчыненыя на аліве, і перапечкі прэсныя, памазаныя аліваю.

5 „І калі аброк хлебны із скварды дар твой, дык гэта мае быць ізь ценкае мукі, рашчыненае на аліве, прэсны хай будзе. 6 Паламі яго на кавалкі і ўлі на яго алівы: гэта аброк хлебны.

7 „І калі аброк хлебны з казана дар твой, то зь ценкае мукі з алі-

ваю зрабі. 8 І прынясі аброк хлебны, зроблены з гэтага, СПАДАРУ; падай яго сьвятару, а ён дабліжа яго да аброчніка. 9 І падыйме сьвятар із гэтага аброку памятку, і спале на аброчніку: гэта агняны аброк, пах прыемны СПАДАРУ. 10 А астачы з аброку хлебнага Аарону а сыном ягоным: гэта сьвятое сьвятых із агняных СПАДАРОВЫХ. 11 Ніякі аброк хлебны, каторы дайце СПАДАРУ, не рабіце кіслы, бо ані кіслага цеста, ані мёду ня маеце вы спаліць ад яго на аброк агняны СПАДАРУ. 12 Дар із першых пладоў абракайце іх СПАДАРУ, але на аброчнік не абракайце іх, на прыемны пах. 13 І кажны дар хлебнага аброку свайго салі сольлю. І не адыймай солі змовы Бога свайго ад хлебнага аброку свайго: пры кажным дару сваім абракаць будзеш соль.

14 „Калі абракаеш хлебны аброк із першых пладоў СПАДАРУ, абракай высушаныя каласы на агню, стоўчаныя, сьвежыя, абракай як хлебны аброк першых пладоў сваіх. 15 І налі на іх алівы, і палажы на іх кадзіла: гэта аброк хлебны. 16 І спале сьвятар на памятку із стоўчаных зярнят а алівы з усім кадзілам: гэта аброк агняны СПАДАРУ.

3 „І калі з аброкаў супаконных будзе дар ягоны, калі ён абракае з буйнога статку самца альбо саміцу бяз гану, няхай абрачэць яго перад відам СПАДАРОВЫМ. 2 І ўзложы руку сваю на галаву дару свайго, і зарэжа яго ля дзьвярэй будану збору; і пакропяць сынове Ааронавы, сьвятарове, кроў на аброчнік наўкола. 3 І абрачэць ён із аброкаў супаконных агняны аброк СПАДАРУ, тук, што пакрывае патрыкі, і ўвесць тук, каторы на патрыках, 4 І абедзьве ныркі а тук, каторы на іх, каторы на сьцёгнах; і пляву, каторая на печанцох, з ныр-

камі ён адыйме гэта. 5 І спяляць гэта сынове Ааронавы на аброчніку на ўсепаленне, каторае на дровах, што на агню: гэта агняны аброк, пах прыемны СПАДАРУ.

6 „А калі з драбнога статку дар ягоны ёсць на аброкі супакойныя СПАДАРУ, самец альбо саміца, бяз гану хай абрачэць яго. 7 Калі з авец абракае ён дар свой, няхай абрачэць яго перад СПАДАРОМ; 8 І ўзложы руку сваю на галаву дару свайго, і зарэжа яго перад буданом збору, і сынове Ааронавы пакропяць крывёю яго на аброчнік наўкола. 9 І хай абрачэць із аброкаў супакойных аброк агняны СПАДАРУ, тук яго, цэлы хвост, ля хрыбетнае косці хай ён адлуча яго, і тук, што пакрывае патрыхі, і ўвесь тук, што на патрыхах, 10 І абедзьве ныркі а тук, каторы на іх, каторы на сьцёгнах, і пляву зь печанцоў; з ныркамі ён адлуча гэта. 11 І спале сьвятар гэта на аброчніку: гэта хлеб — агняны аброк СПАДАРУ.

12 „А калі казёл дар ягоны, дык няхай абрачэць яго перад СПАДАРОМ; 13 І ўзложы руку сваю на галаву ягоную, і зарэжа перад буданом збору, і пакропяць сынове Ааронавы крывёю яго на аброчнік наўкола. 14 І абрачэць із яго дар свой на аброк агняны СПАДАРУ, тук, што пакрывае патрыхі, і ўвесь тук, што на патрыхах, 15 І абедзьве ныркі а тук, каторы на іх, каторы на сьцёгнах, і пляву зь печанцоў; з ныркамі ён адыйме гэта. 16 І спале іх сьвятар на аброчніку: гэта хлеб, агняны аброк — на прыемны пах; увесь тук СПАДАРУ. 17 Права вечнае ў родах вашых, у вусіх гасподах вашых; ніякага туку і ніякае крыві ня ежча”.

4 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Гукай сыном Ізраелявым, кажучы: калі душа ізгрэша абмыльна супроці якога расказань-

ня СПАДАРОВАГА, чаго ня маюць рабіць, і ён зробі адно зь іх;

3 „Калі сьвятар памазаны ізгрэша і зробі вінным люд, хай абрачэць за грэх свой, каторым ізграшыў, з буйнога статку цялё-бычка бяз гану, СПАДАРУ на аброк за грэх. 4 І прывядзець цялё да ўходу будану збору перад СПАДАРА, і ўзложы руку сваю на галаву цяляці, і зарэжа цялё перад СПАДАРОМ. І возьме сьвятар памазанец із крыві цяляці, і ўнясець яе ў будан збору; 6 І занура сьвятар палец свой у кроў, і пакропе крывёю сем разоў перад СПАДАРОМ добры бок запінажы сьвятыні. 7 І ўзложы сьвятар перад СПАДАРОМ з крыві на рогі аброчніка, каторы ў будане збору, пахнючых кадзеньняў, а ўсю кроў цяляці вылье на под аброчніка ўсепаленьняў, каторы ля ўходу будану збору. І ўвесь тук цяляці за грэх падыме зь яго, тук, што пакрывае патрыхі, і ўвесь тук, што на патрыхах, 9 І абедзьве ныркі а тук, каторы на іх, каторы на сьцёгнах; і пляву зь печанцоў з ныркамі адлуча, 10 Як вымае зь цяляці аброкаў супакойных; і спале іх сьвятар на аброчніку ўсепаленьня. 11 А скуру цяляці і ўсе мяса ягонае ля галавы ягонае а ля галёнак ягоных, і патрыхі ягонныя, і кал ягоны, 12 Усе цялё хай вынясе вонкі табару на чыстае месца, ідзе высыпаюць попел, і спале яго на дрывах агнём; ідзе высыпаюць попел, там няхай спалены будзе.

13 „Калі ж уся грамада Ізраелява ізгрэша абмыльна, і ўтоены будзе ўчынак ад ачоў збору, і зробіць што супроці аднаго з расказаньняў СПАДАРОВЫХ, чаго ня маюць рабіць, і будуць вінны; 14 Дык калі пазнаны будзе грэх, каторым яны ізграшылі, няхай абрачэць грамада цялё-бычка з буйнога статку на аброк за грэх, і прывядуць яго перад будан збору; 15 І ўзложыць старцы

грамады рукі свае на галаву цяляці перад СПАДАРОМ, і зарэжа цялё перад СПАДАРОМ. 16 І ўнясець сьвятар памазанец крыві зь цяляці ў будан збору; 17 І занура сьвятар палец свой у кроў, і пакропе сем разоў перад СПАДАРОМ добры бок запінахі; 18 І з крыві ўзложы на рогі аброчніка, каторы перад відам СПАДАРОВЫМ у будане збору; і ўсю кроў выльце на под аброчніка ўсепаленьня, каторы ля ўходу будану збору; 19 І ўвесь тук яго падыйме зь яго, і спале на аброчніку. 20 І зробі зь цялём так, як робяць ізь цялём за грэх; гэтак мае рабіць ізь ім, і гэтак адзяржыць ласкіўчыненьне ім сьвятар, і даравана будзе ім. 21 І вынесе цялё вонкі будану, і спале яго так, як спаліў першае цялё. Гэта аброк за грэх грамады.

22 „Калі ізгрэша князь нясьведама, і зробі штось супроці аднаго з усіх расказаньяў СПАДАРА, Бога свайго, чаго не належыла рабіць, і будзе вінен: 23 Дык, як стаў ведамы яму грэх ягоны, каторым ён ізграшыў, прывядзець дар свой — казынне-самца бяз гану; 24 І ўзложы руку сваю на галаву казыняці, і зарэжа яго на месцу, ідзе рэжуць усепаленьні перад СПАДАРОМ: гэта аброк за грэх. 25 І возьме сьвятар із крыві аброку за грэх палцам сваім, і ўзложы на рогі аброчніка ўсепаленьня, а кроў ягоную выльце на под аброчніка ўсепаленьня. 26 І ўвесь тук ягоны спале на аброчніку, як тук аброкаў супакойных; і адзяржыць яму сьвятар ласкіўчыненьне за грэх ягоны, і будзе даравана яму.

27 „І калі душа адна ізгрэша абмыльна, і гэта зь людю зямлі, і зробі штось супроці аднаго з расказаньяў СПАДАРОВЫХ, што ня мела быць зроблена, і вінна будзе: 28 Дык, як стане ведамы ёй грэх ейны, каторым яна ізграшыла, пры-

вядзець яна на дар казынне-козку бяз гану за грэх свой, каторым яна ізграшыла; 29 І ўзложы руку сваю на галаву аброку за грэх, і зарэжа аброк за грэх на месцу ўсепаленьня. 30 І возьме сьвятар із крыві яе палцам сваім, і ўзложы на рогі аброчніка ўсепаленьня, і ўсю кроў яе выльце на под аброчніка. 31 І ўвесь тук ейны адлуча, як адлучаюць тук ад аброкаў супакойных, і спале сьвятар на аброчніку на прыемны пах СПАДАРУ; гэтак адзяржыць ласкіўчыненьне яму сьвятар, і даравана будзе яму.

32 „А калі агнё прывядзець як дар за грэх свой, хай прывядзець саміцу бяз гану; 33 І ўзложы руку сваю на галаву аброку за грэх, і зарэжа яе на аброк за грэх на месцу, ідзе рэжуць усепаленьне. 34 І возьме сьвятар палцам сваім із крыві аброку за грэх, і ўзложы на рогі аброчніка ўсепаленьня, і ўсю кроў яе выльце на под аброчніка. 35 І ўвесь тук ейны адлуча, як адлучаюць тук авечкі з аброкаў супакойных, і спале іх сьвятар на аброчніку на агняны аброк СПАДАРУ; і адзяржыць яму сьвятар ласкіўчыненьне за грэх, каторым ён ізграшыў, і даравана будзе яму.

5 І калі душа ізгрэша тым, што, пачуўшы голас праклёну, і былі сьветкаю, або бачыла або ведала, але не азнайміла, дык яна паясець на сабе грэх свой; 2 Альбо калі душа даткнецца да чаго нячыстага, альбо да здыхаты зьвера нячыстага, альбо да здыхаты статку нячыстага, альбо да здыхаты паўзуна нячыстага, і схавана ад яе, дык яна нячыстая а вінная; 3 Альбо, калі даткнецца да бруды людзкае, якая б то ня была бруды, ад каторае брудзяныцца, і было схавана ад яе, але даведаецца, дык яна вінная; 4 Альбо, калі якая душа прысягне, выказуючы вуснамі сваімі празь ліхое або добрае ў вусім,

у чым можа выказаць чалавек прысягаю, і схавана будзе гэта ад яго, і калі ён даведаецца, дык ён вінен у кожным із гэтых. 5 І будзе, калі ён вінен у чым-лень із гэтых, і выпаведаецца, у чым ён ізграшыў, 6 Дык хай прывядзецца СПАДАРУ, за віну сваю, за грэх свой, каторым ізграшыў, саміцу із статку драбнага, авечку або казана за грэх, і адзяржыць яму сьвятар ласкіўчыненне за грэх ягоны. 7 А калі б ня дуж быў баранчыка абрачы, тады прынясець за віну сваю, катораю ізграшыў, два туркі або двое галубянят СПАДАРУ, адно на аброк за грэх, а другое на ўсепаленне. 8 І прынясець іх да сьвятара, і ён абрачэць уперад тое, каторае за грэх, і наложыць галаву яму каля завыйку ягонага, але не аддзеле; 9 І пакропе з крыві гэтага аброку за грэх на сцяну аброчніка, а засталую кроў выпісьне на пад аброчніка: гэта аброк за грэх. 10 А з другога ўчыне аброк усепалення падле ўстаў; гэтак адзяржыць яму ласкіўчыненне за грэх ягоны, каторым ізграшыў, і дарава́на будзе яму.

11 „А калі ён ня дуж прынесці два туркі або двое галубянят, хай прынясець дар свой за тое, што ізграшыў, дзясятую часць ефы ценкае мукі на аброк за грэх; хай ня ільнецца на яе алівы й кадзіла хай не кладзецца на яе, бо гэта аброк за грэх. 12 І прынясець яе да сьвятара; а сьвятар возьме з яе паўнюсенькую жменю памяткі й спале на аброчніку на агняны аброк СПАДАРУ: гэта аброк за грэх. 13 І адзяржыць яму сьвятар ласкіўчыненне за грэх, каторым ён ізграшыў у вадным із гэтых прылучаёў, і дарава́на будзе яму; і будзе сьвятару, як пры аброку хлебным”.

14 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 15 „Калі якая душа выступе выступам і абмыльна ізгрэша супроці пасьвячанага СПАДА-

дык прынясець на аброк віны свае СПАДАРУ барана бяз гану з драбнаго статку, падле ацэны твае, срэбнымі сыклямі падле сыклю сьвятыні, на аброк віны. 16 І за тое, што ён ізграшыў супроці сьвятасьці, няхай заплаце, і пятую дзель дадасць да таго, і аддасць гэта сьвятару, і сьвятар адзяржыць ласкіўчыненне яму бараном аброку віны, і дарава́на яму будзе.

17 „А калі душа ізгрэша і ўзруша адно з расказаньяў СПАДАРОВЫХ, чаго ня мела б быць зроблена, і ня ведала гэтага, дык будзе вінна і панясець бяспраўе свае; 18 Дык прывядзецца барана бяз гану із статку, падле ацэны твае, на аброк віны да сьвятара; і дастане ласкіўчыненне яму сьвятар ад абмылы, чым ён абмыліўся, бо ён ня ведаў, і дарава́на будзе яму. 19 Гэта аброк віны, катораю віною ён завініўся перад СПАДАРОМ”.

6 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Калі душа ізгрэша, і выступе выступам перад СПАДАРОМ, і запрэцца перад бліжнім сваім у тым, што яму даверана, альбо дана яму на скоў, альбо ім адабрана, альбо ашукае бліжняга свайго. 3 Альбо знойдзе згубленае і запрэцца ў тым, і хвальшыва прысягае ў чым-лень, што людзі робяць, грэшачы гэтым; 4 І будзе, што, як ён ізграшыў, ён стаў вінным, ён зьверне заграбленае, што заграбіў, альбо адабранае, што адабраў, альбо даверанае, што яму даверылі, альбо згубленае, што ён знайшоў, 5 Альбо ў вусім, у чым ён браў на сябе хвальшывую прысягу, дык мае заплаціць істу й дадаць да таго пятую часць, каму належа, у дзень аброку за грэх свой. 6 Аброк жа за грэх свой прывядзецца СПАДАРУ барана бяз гану з драбнаго статку, падле ацэны твае, на аброк віны да сьвятара. 7 І адзяржыць ласкіўчыненне яму сьвятар перад СПАДА-

РОМ, і дарава́на будзе яму за што-хоця, што чалавек робе, грэшачы гэтым”.

8 І гу́каў СПАДА́Р Масею, кажучы: 9 „Раскажы Аарону а сыном ягоным, кажучы: гэта ўстава ўсепаленьня: гэта ўсепаленьне мае быць на месцу паленьня на аброчніку ўсю ноч да раньня, і цяпло аброчніка хай гарыць на ім. 10 І хай сьвятар адзенецца ў лянное адзецьце свае, і лянныя ганавіцы надзе не на цела свае, і зды́ме попел, каторы зжэ́рла цяпло з усепаленьня на аброчніку, і паложы яго ля аброчніка. 11 І хай сы́кіне із сябе адзецьце свае, і надзене іншае адзецьце і вы́несе попел вонкі з табару на чыстае месца.

12 „А цяпло на аброчніку хай гарыць, ня гасьне; і хай сьвятар запаліе на ім дровы кажную раніцу, і раскладзе на ім усепаленьне, і пале на ім тук супакойнага аброку. 13 Цяпло штчаснае хай гарыць на аброчніку, ня гасьне.

14 „І гэта ўстава аброку хлебнага: хай абракаюць яго сынове Ааронавы перад СПАДАРОМ сыпераду аброчніка. 15 І падыйме сьвятар жменью сваёю ценкае мукі з аброку хлебнага й алівы й усе кадзіла, што на аброку, і спале на аброчніку, — прыемны пах на памятку перад СПАДАРОМ. 16 І засталае зь яго хай ядуць Аарон а сынове ягоныя. Прэ́сным маюць есьці яго на сьвятым месцу; на панадворку будану збору хай ядуць яго. 17 Ня маюць пячы яго кіслым. Гэта дзель і́хная, каторую Я даў ім із агняных аброкаў Маіх. Гэта сьвятое сьвятых, як аброк за грэх і віны. 18 Кажны мужчына із сыноў Ааронавых есьці гэта будзе. Гэта вечная дзель у родах вашых із агняных аброкаў СПАДАРОВЫХ. Усе, што датыкаецца да іх, усьвяці́цца”.

19 І гу́каў СПАДА́Р Масею, кажучы: 20 „І гэта дар Ааронаў а сы-

ноў ягоных, каторы абракуць яны СПАДАРУ ў дзень памазаньня яго: дзясятая часьць ефы ценкае мукі на аброк кажначасны, палавіца гэтага нараніцы, а палавіца ўвечары. 21 На скварадзе ў валіве ён мае быць прыгатаваны; смажаны прынясі яго, печаныя кавалкі хлебнага аброку даруй, — прыемны пах СПАДАРУ. 22 І сьвятар, памáзанаец на месца ягонае із сыноў ягоных, зробі гэта: гэта вечная ўстава СПАДАРОВА. Увесь ён мае быць спалены. 23 І ўсялякі хлебны аброк сьвятароў увесь хай будзе спалены, а ня еж яго”.

24 І гу́каў СПАДА́Р Масею, кажучы: 25 „Гу́кай Аарону а сыном ягоным: во ўстава аброку за грэх: на тым месцу, ідзе рэжуць усепаленьне, там зарэж аброк за грэх перад СПАДАРОМ. Гэта сьвятое сьвятых. 26 Сьвятар, што абракае гэта як аброк за грэх, мае есьці яго, на сьвятым месцу мае есьці яго, на панадворку будану збору. 27 Усе, што даткнецца да мяса яго, усьвяці́цца; а калі крывёй яго апырскана будзе адзежа, то апырсканьне на ёй вы́меш на сьвятым месцу. 28 І гліняную судзіну, у каторай ты варыў, маюць разьбіць; а калі ён у судзіне мядзянай варыўся, то маюць яе шараваць і апаласкаць вадою. 29 Усялякі мужчына із сьвятароў можа есьці яго: гэта сьвятое сьвятых. 30 А ўсялякі аброк за грэх, ад каторага кроў уносяць у будан збору дзеля адзяржаньня ласкіўчынення ў сьвятыні, ня мае быць зьяданы; у вагню спаліш яго.

7 „І во права аброку віны: сьвятое сьвятых яно. 2 На тым месцу, ідзе рэжуць усепаленьне, там хай рэжуць аброк віны, і крывёй яго хай кропяць на аброчнік наўкола. 3 І ўвесь тук яго хай ён абрацьць із яго, хвост а тук, пакрываючы патрыхі, 4 І абедзьве ныркі а тук,

каторы на іх, каторы на сыцёгнах, і плеўку зь печанцоў; з ныркамі няхай ён адыйме гэта. 5 І спале гэта сьвятар на аброчніку на аброк агняны СПАДАРУ. Гэта аброк віны. 6 Усялякі мужчына із сьвятароў можа есьці яго. На сьвятым месцу маюць есьці яго; гэта сьвятое сьвятых. 7 Як аброку за грэх, так і аброку віны права адно ім: сьвятару, каторы будзе даставаць ласкіўчыненьне, будзе ён. 8 Калі сьвятар абракае чый аброк усепаленьня, скура ад усепаленьня, каторае ён абракае, сьвятару таму яна будзе.

9 „І ўсялякі аброк хлебны, каторы печаны ў печы, і ўсялякі прыгатаваны ў гаршку альбо на скварадзе, належа сьвятару, яму хай будзе ён. 10 І ўсялякі аброк хлебны, рашчынены на аліве й сухі, належа ўсім сыном Ааронавым, як аднаму, так і другому.

11 „Во права аброку супакойнага, каторы абракаюць СПАДАРУ:

12 „Калі на падзяку ён даруе, то хай даруе на аброк падзякі закрашаны прэсны хлеб, рашчынены на аліве, і прэсныя сачні, памазаныя аліваю, і цёпкую муку смажаную, з тым хлебам, рашчыненым на аліве. 13 Звыш тога няхай ён даруе закрашаны кіслы хлеб як дар свой на супакойны аброк падзякі. 14 Няхай ён абрачэць із гэтага адно з усёга дару свайго на нахінаньні аброк СПАДАРУ; гэта належа сьвятару, каторы кропе крыжэй супакойнага аброку, яму гэта будзе. 15 І мяса супакойнага аброку падзякі ў дзень дару яго мае быць едзена, ня можна пакідаць із яго да раньня.

16 „Калі ж абятніца або самахотны аброк дар ягоны, то ў дзень дараваньня аброку аброк ягоны маюць есьці, і назаўтрае засталае ад яго можна есьці. 17 А засталае ад мяса аброку на трэйці дзень мае

быць спалена на цяпле. 18 Калі ж чыста будучь зьядаць мяса супакойнага аброку на трэйці дзень, то ня будзе любы даруючы яго, ня будзе залічаны яму; гэта будзе агідна, а душа, што будзе есьці зь яго, панясець бяспраўе свае.

19 „І мяса гэтага, калі яно даткнецца да чаго нячыстага, ня маюць есьці, але маюць спаліць яго на цяпле; а мяса чыстае кажны чысты можа есьці яго. 20 І каторая душа будзе есьці мяса з аброкаў супакойных СПАДАРУ, і нечысьць на ёй, то выгубіцца душа тая зь людз свайго.

21 „І калі якая душа, даткнуўшыся да чаго нячыстага, да нечысьці людзкае, альбо да нячыстага статку, альбо да якое нячыстае брыды, і зьесьць із мяса супакойнага аброку СПАДАРОВАГА, то выгубіцца душа тая зь людз свайго”.

22 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 23 „Гукай сыном Ізраэлявым, кажучы: ніякага туку валовага, ані авячага, ані казінага ня ежча. 24 А тук із здохлага і тук із разарванага можна ўжываць на ўсякую работу; а есьці, ня ежча яго; 25 Бо кажны, хто будзе есьці тук із статку, каторы даруюць на аброк агняны СПАДАРУ, дык выгубіцца душа ядучага зь людз свайго.

26 „І ніякае крыўі ня ежча ў вусіх сялібах сваіх, ані з птушак, ані із статку: 27 Хто будзе есьці якую кроў, то выгубіцца душа тая зь людз свайго”.

28 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 29 „Гукай сыном Ізраэлявым: хто даруе супакойны аброк свой СПАДАРУ, тый мае прынесці дар свой СПАДАРУ із супакойнага аброку свайго. 30 Ягоньня рукі маюць прынесці агняны аброк СПАДАРУ: тук із грудзіны мае ён прынесці і грудзіну, каб нахінаць яе нахінаньням перад СПАДАРОМ.

31 І спале сьвятар тук на аброчніку, і будзе грудзіна Аарону а сыном ягоным. 32 І правую лапатку дасьце, як узьнісеньне, сьвятару із супакойных аброкаў сваіх. 33 Даруючаму із сыноў Ааронавых кроў супакойных аброкаў і тук, яму хай будзе правая лапатка як дзель ягоная; 34 Бо грудзіну нахінаньня і лапатку ўзьнісеньня Я ўзяў ад сыноў Ізраелявых із супакойных аброкаў іхных і аддаў іх Аарону сьвятару а сыном ягоным на вечную ўставу ад сыноў Ізраелявых.

35 „Гэта дзель памазаньня Ааронава й дзель памазаньня сыноў ягоных із агняных аброкаў СПАДАРОВЫХ у дню, як дабліжыў іх да сьвятарства СПАДАРУ, 36 Каторую расказаў СПАДАР даваць ім ад сыноў Ізраелявых, у дню памазаньня іх, уставаю вечнай у родах іхных”. 37 Гэта права ўсепаленьня аброку хлебага, аброку за грэх, аброку віны, аброку пасьвячэньня й аброку супакойнага, 38 Каторае расказаў СПАДАР Масею на гары Сынаю, у дзень расказаньня Ягонага расказаў сыном Ізраелявым дараваць іхныя дары СПАДАРУ на пустыні Сынайскай.

8 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Вазьмі Аарона а сыноў ягоных із ім, і адзецці, і алей памазаньня, і цялё-бычка на аброк за грэх, і два бараны, і сутнік праснакоў, 3 І ўсю грамаду зьбяры ля ўходу будану збору”. 4 І зрабіў Масей так, як расказаў яму СПАДАР, і зьберлася грамада ля ўходу будану збору. 5 І сказаў Масей да грамады: „Во што расказаў Спадар зрабіць. 6 І дабліжыў Масей Аарона а сыноў ягоных, і абмыў іх у вадзе. 7 І ўзлажыў на яго хітон, і паперазаў яго поясам, і надзеў на яго верхнюю рызу, і ўзлажыў на яго наплечнік, і паперазаў яго поясам наплечным, і прымацаваў яго

ім. 8 І ўзлажыў на яго нагруднік, і на нагруднік палажыў Урым а Тумім, 9 І ўзлажыў на галаву ягоную мітру, а на мітру зь прырэдняга боку яе паліраваную дошчачку, дыядэму сьвятую, як расказаў СПАДАР Масею. 10 І ўзяў Масей алей памазаньня, і памазаў вітальню а ўсе, што ў ёй, і пасьвяціў іх. 11 І пакрапіў ім на аброчнік сем разоў, і памазаў аброчнік а ўсе судзьдзе яго, і мыцельнік а падложак яго, каб пасьвяціць іх. 12 І ўзьліў алей памазаньня на галаву Аарону, і памазаў яго, каб пасьвяціць яго. 13 І прывёў Масей сыноў Ааронавых, і адзеў іх у хітоны, і паперазаў іх поясам, і завязаў на іх турбаны, як расказаў СПАДАР Масею. 14 І дабліжыў цялё-бычка на аброк за грэх, і Аарон а сынове ягоныя ўзлажылі рукі свае на галаву цяляці за грэх; 15 І зарэзаў і ўзяў Масей крыві, і ўзлажыў на рогі аброчніка наўкола палцам сваім, і ачысьціў аброчнік, а кроў выліў на под аброчніка, і пасьвяціў яго, каб дастаць яму ласкіўчыненьне. 16 І ўзяў увесь тук, каторы на патрыхах, і плеўку зь печанцоў, і абедзьве ныркі а тукі іх, і спаліў Масей на аброчніку. 17 А цялё а скуру ягоную а мяса ягонае а кал ягоны спаліў на цяпле вонках табару, як расказаў СПАДАР Масею. 18 І прывёў барана на ўсепаленьне, і ўзлажылі Аарон а сынове ягоныя рукі свае на галаву барана; 19 І зарэзаў Масей, і пакрапіў крывёй на аброчнік наўкола. 20 І расьцяў барана на кавалкі, і спаліў Масей галаву а кавалкі а тук; 21 А патрыхі а галёнкі вымыў вадою, і спаліў Масей усяго барана на аброчніку як усепаленьне, гэта на прыемны пах; гэта агняны аброк СПАДАРУ, як расказаў СПАДАР Масею. 22 І прывёў другога барана, барана пасьвячэньня, і ўзлажылі Аарон а сынове ягоныя рукі свае на галаву

барана; 23 І зарэзаў, і ўзяў Масей з крыві ягонае, і ўзлажыў на кончык правага вуха Ааронавага а на вялікі палец правае рукі ягонае а на вялікі палец правае нагі ягонае. 24 І прывёў Масей сыноў Ааронавых, і ўзлажыў крыві на кончык правых вухаў іхных а на вялікі палец правых рук іхных а на вялікі палец правых ног іхных, і пакрапіў Масей крывёй на аброчнік наўкола. 25 І ўзяў тук а хвост а ўвесь тук, каторы на патрыхах, і плеўку з печанцоў, і абедзьве ныркі а тукі іх, і правую лапатку; 26 І із сутніка з праснакамі, каторы перад СПАДАРОМ, узяў адну прэсную закрапаную букатку і адну закрапаную букатку на аліве, і адзін пірог, і ўзлажыў на тукі і на правую лапатку. 27 І палажыў усе на далоні Аарону а на далоні сыном ягоным, і туды-сюды нахінаў іх нахінаньням перад відам СПАДАРОВЫМ. 28 І ўзяў іх Масей з далоняў іхных, і спаліў на аброчніку з ўсепаленьням: гэта аброк пасьвячэньня на прыемны пах, гэта аброк агняны СПАДАРУ. 28 І ўзяў Масей грудзіну, і туды-сюды нахінаў яе нахінаньням перад відам СПАДАРОВЫМ; ад барана пасьвячэньня гэта было дзельлю Масею, як расказаў СПАДАР Масею. 30 І ўзяў Масей ад алею памазаньня а з крыві, што на аброчніку, і пакрапіў на Аарона а на адзецьці ягонья, і на сыноў ягоных а на адзецьці сыноў ягоных із ім; і пасьвяціў Аарона а адзецьці ягонья, і сыноў ягоных а адзецьці сыноў ягоных із ім. 31 І сказаў Масей Аарону а сыном ягоным: „Зварыце мяса ля ўходу будану збору і там ежча яго а хлеб, каторы ў сутніку пасьвячэньня, як імне расказана а сказана: „Аарон а сынове ягонья маюць есьці яго”. 32 А астачы зь мяса а хлеба спаліце на цяпле. 33 І ад ўходу будану

збору не адходзьце сем дзён, да дня спаўненьня пасьвячэньня вашага, бо сем дзён маюць быць напаўняны рукі вашыя. 34 Як гэтага дня было зроблена, так расказаў СПАДАР рабіць дзеля залашчаньня вам. 35 Ля ўходу будану збору будзеце сядзець дзень і ноч сем пор, і дзяржыце службы старожи СПАДАРОВАЕ, і не памрыце: бо так імне расказана”. 36 І зрабіў Аарон а сыны ягонья ўсе, што расказаў СПАДАР Масеям.

9 І было восьмага дня: гукнуў Масей Аарона а сыноў ягоных а старцоў Ізраелявых, 2 І сказаў Аарону: „Вазьмі сабе з буйнога статку цялё на аброк за грэх, а барана на ўсепаленьне, дасканалыя, і прывядзі дар перад СПАДАРОМ. 3 І сыном Ізраелявым гукай, кажучы: „Вазьміце казьяне на аброк за грэх, а цялё-бычка а баранчыка, аднагодніх, бяз гану, на ўсепаленьне, 4 А вала а барана на аброк супакойны, каб вы абракці перад СПАДАРОМ, і аброк хлебны, рашчынены на аліве; бо сядні СПАДАР зьявіцца вам”. 5 І ўзялі, што расказаў Масей, перад будан збору, і прывялі ўся грамада, і стаялі перад відам СПАДАРОВЫМ. 6 І сказаў Масей: „Гэта тое, што расказаў СПАДАР, учыніце гэта, і зьявіцца вам слава СПАДАРОВА”. 7 І сказаў Масей Аарону: „Дабліжся да аброчніка і зрабі аброк за грэх свой а ўсепаленьне свае, і дастань ласкіўчыненьне за сябе а люд, і зрабі дар ад люду, і дастань ім ласкіўчыненьне, як расказаў СПАДАР”. 8 І дабліжыўся Аарон да аброчніка, і зарэзаў цялё-бычка на аброк за грэх, каторы за яго. 9 Дабліжылі сыны Ааронавы кроў яму, і ён занурьў палец свой у кроў, і ўзлажыў на рагі аброчніка, а кроў выліў на под аброчніка. 10 А тук а ныркі а плеўку з печанцоў ад

аброку за грэх спаліў на аброчніку, як расказаў СПАДАР Масею; 11 Мяса ж а скуру спаліў на цяпле вонках табару. 12 І зарэзаў усепапеньне, і сыны Ааронавы падалі яму кроў, і ён пакрапіў ёю на аброчнік наўкола. 13 І падалі яму ўсепапеньне кавалкамі а галаву, і ён спаліў на аброчніку. 14 І абмыў патрыхі а галёнкі, і спаліў на ўсепапеньне на аброчніку. 15 І прывёў дар людю, і ўзяў ад людю казыне за грэх, і зарэзаў яго, і аброк яго за грэх, як і першае. 16 І аброк усепапеньне, і ўчыгніў яго подле ўставы. 17 І аброк хлебны аброк, і напоўніў зь яго далоні свае, і спаліў на аброчніку, апрача ранічнага ўсепапеньня. 18 І зарэзаў вала а барана, каторыя ад людю, на аброк супакройны; і сыны Ааронавы падалі яму кроў, і ён пакрапіў на аброчнік наўкола, 19 І тукі з вала, і з барана хвост, і пакрываючыя, і ныркі, і плеўку зь печанцоў. 20 І палажылі тукі на грудзіну, і ён спаліў тукі на аброчніку. 21 Грудзіну ж а правую лапатку туды-сюды нахінаў Аарон нахінаньням перад відам СПАДАРОВЫМ, як расказаў Масей. 22 І падняў Аарон рукі свае да людю, і дабраславіў іх, і зышоў ад абракання аброку за грэх, усепапеньня й аброку супакройнага. 23 І ўвыгшлі Масей а Аарон у будан збору, і вышлі, і дабраславілі люд. І зьявілася слава СПАДАРОВА ўсяму людю. 24 І вышла цяпло ад СПАДАРА, і спажыло на аброчніку ўсепапеньне а тукі; і абачыў увесь люд, і гукалі з радасьці, і палі на віды свае.

10 І ўзялі сыны Ааронавы, Надаў а Авігу, кажны сваю кадзільніцу, і палажылі ў іх цяпло, і ўлажылі ў іх кадзілы, і абраклі перад СПАДАРОМ цяпло чужое, каторага ён не расказаў ім. 2 І вышлі цяпло ад віду СПАДАРОВАГА, і зжэрла

іх, і памерлі яны перад відам СПАДАРОВЫМ.

3 І сказаў Масей Аарону: „Во, праз што гукаў СПАДАР, кажучы: „У тых, што бліжацца да мяне, пасьвячуся і перад усім людом услаўлюся’”. І Аарон маўчаў.

4 І гукнуў Масей Місайлу а Елцафана, сыноў Узелавых, дзядзі Ааронавага, і сказаў ім: „Дабліжчася, падыйміце братоў сваіх із перад сьвятыні за табар”. 5 І дабліжыліся, і паднялі іх у хітонах іхных за табар, як казаў Масей.

6 І сказаў Масей Аарону ж а Елеазару а Іфамару, сыном ягоным: „Галоваў сваіх не адкрывайце і адзежаў сваіх не разьдзірайце, каб не памерці і не навесьці гневу на ўсю грамаду; але браты вашыя, увесь дом Ізраеляў, могуць плакаць па спаленьню, каторае спаліў СПАДАР. 7 І з уходу будану збору ня выходзьце, каб вам не памерці, бо на вас алей памазаньня СПАДАРОВАГА”. І зрабілі подле слова Масеявага.

8 І гукаў СПАДАР Аарону, кажучы: 9 „Віна а моцных напіткаў ня пі ты а сыны твае з табою, як ухodziце ў будан збору, каб не памерці. Гэта вечная ўстава ў родах вашых; 10 Каб адразьняць сьвятое ад будзённага і нячыстае ад чыстага, 11 І наўчаць сыноў Ізраелявых усіх уставаў, каторыя казаў ім СПАДАР Масеям”.

12 І казаў Масей Аарону а Елезару а Іфамару, застальм сыном ягоным: „Вазьміце аброк хлебны, засталы ад аброкаў агняных СПАДАРОВЫХ, і ежча яго прэсны ля аброчніка; бо гэта сьвятое сьвятых. 13 І ежча яго на сьвятым месцу, бо гэта ўстава твая а ўстава сыноў тваіх із агняных аброкаў СПАДАРОВЫХ; бо так імне расказана. 14 І грудзіну нахінаньня, і лапатку ўзнёсеньня ежча на чыстым месцу,

ты а сыны твае а дачкі твае з табою; бо гэта ўстава твая а ўстава сыноў тваіх, даная із супакойных аброкаў сыноў Ізраелявых. 15 Лапатку ўзьнёсеньня й грудзіну нахінаньня разам із аброкамі агнянымі тукаў маюць прыносіць, тудысюды нахінаючы перад відам СПАДАРОВЫМ; і хай будзе табе а сыном тваім із табою на вечную ўставу, як расказаў СПАДАР".

16 І казняці аброку за грэх уважна пукаў Масей, і во, ён спалены. І зазлаваўся на Елеазара а Іфамарэ, засталых сыноў Ааронавых, кажучы: 17 „Чаму вы ня елі аброку за грэх на сьвятым месцу? бо гэта сьвятое сьвятых, і яно дана вам, каб насіць бяспраўі грамады і даставаць ласкіўчыньне ў СПАДАРА; 18 Во, кроў ягоная ня ўнесена ўнутр сьвятыні, а вы мелі сусім зьесьці яго на сьвятым месцу, як расказана імне". 19 І казаў Аарон Масею: „Вось, сядні абраклі яны аброк свой за грэх і ўсепаленьне перад СПАДАРОМ, і прылучылася з імною штось падобнае; калі я сядні зьём аброк за грэх, ці ўпадабае гэта СПАДАР?" 20 І пачуў Масей, і было добрым гэта ў ваччу ягоньм.

11 І гукаў СПАДАР Масею а Аарону, кажучы ім: 2 „Гукайце сыном Ізраелявым, кажучы: во жывёла, каторую можна вам есьці з усёга статку, што на зямлі: 3 Усі із статку, у каторага раздвоеныя капыты і на капытох глыбокі прарэз, і каторы жвець жваку, гэтыя можаце есьці. 4 Адно гэтых ня ежча із жвучых жваку й маючых раздвоеныя капыты: вярблюда, бо ён жвець жваку, але капыты ў яго не раздвоеныя, — нячысты ён вам; 5 І труса, бо ён жвець жваку, але капыцікі ў яго не раздвоеныя, — нячысты ён вам; 6 І зайца, бо ён жвець жваку, але капыцікі ў яго не раздвоеныя, — нячысты ён вам; 7 І сьвіньні, бо капыты ў яе раздвоеныя

і на капытох глыбокі прарэз, але яна ня жвець жвачкі, — нячыстая яна вам. 8 Зь мяса іхнага ня ежча і да здыхляціны іхнае не датыкайцеся, — нячыстыя яны вам.

9 „Гэтыя ежча з усіх, каторыя ў водах: у каторых ё плавукі а луска ў вадзе, у морах або ў рэках, тыя ежча. 10 А ўся тая, у каторай няма плавукоў а лускі, у морах або рэках із усяе роючае ў водах, із усяе істы, што жывець у водах, агідаю будзе вам. 11 Яны маюць быць агідаю вам, зь мяса іх ня ежча і здыхатою іх брыдзьцеся. 12 Усе, што ня мае плавукоў а лускі ў вадзе, агіднае вам.

13 „А гэтых брыдзьцеся з птушак, ня ежча іх, агідаю яны вам: арла, грыфа а морскага арла, 14 Каршуна а сакалэ з пародаю ягонай, 15 Усялякага крумкача з пародаю ягонай, 16 Страўса, савы, чайкі а ястраба з пародаю ягонай, 17 І пугача, норкі, ібіса, 18 Лебедзя, палікана а сыча, 19 Чаплі, сойкі з пародаю ейнай, удода а кажана. 20 Роючыя крылатыя, ходзячыя чацьвярыцаю, агідныя вам.

21 „Толькі тыя можаце есьці з усіх крылатых, што рояцца, каторыя ходзяць чацьвярыцаю, у каторых ё галёнка над ступою, каб скакаць па зямлі. 22 Гэтыя ежча зь іх: шаранту зь яе пародаю, казельчыкі зь іх пародаю, хрушчы зь іх пародаю і скакуны зь іх пародаю.

23 „Усялякія, што рояцца крылатыя, у каторых чатыры нагі, агідныя вам. 24 Ад іх вы будзеце нячыстыя: кажны, хто даткнецца да здыхаты іхнае, нячысты будзе аж да вечара. 25 І кажны, хто носе здыхату іхную, памые адзельці свае, і нячысты будзе аж да вечара.

26 Усялякі статак, у каторага капыты раздвоеныя, але няма глыбокага прарэзу, і каторы ня жвець жвакі, нячыстыя вам: кажны, што даткнецца да яго, будзе нячысты.

27 „Усе, што ходзе на лапах сваіх з памеж усяе жывёлы, каторая ходзе чацьвярыцаю, нячыстыя яны вам: кажны, што даткнецца да здыхаты іхнае, нячысты будзе аж да вечара. 28 І хто носе здыхату іхную, тый мае памыць адзецьці свае, і нячысты будзе аж да вечара; нячыстыя яны вам.

29 „Во што нячыстае вам із жывёлы, што вельмі роіцца па зямлі: ласка, мыш, чарапаха з пародаю ейнай, 30 Тхор, хамелеон, яшчарка, сьлімак, крот. 31 Гэттыя нячыстыя вам з усіх паўзуноў: кажны, што даткнецца да здыхаты іхнае, нячысты будзе аж да вечара. 32 Усе, на што зваліцца каторая з іх здохлая, будзе нячыстае, усялякая дзярвяная судзіна або адзежа, або скура, або мех, і ўсялякая снадзь, каторае ўжываюць на работу, — у ваду маюць палажыць і нячыстыя будуць аж да вечара, і ачысьцяцца. 33 І ўсялякая гліняная судзіна, калі ў нутр зваліцца што з нячыстага, то ўсе, што ёсьць у нутру, стане нячыстым, і судзіну разбіце. 34 З усялякае ежы, каторую ядуць, на каторую лўча вада з такое судзіны, нячыстая будзе, і ўсялякі напітак, каторы п'юць, у ўсялякай такой судзіне нячысты будзе. 35 Усе, на што зваліцца штось ад здыхаты іхнае, нячыстае будзе: печ а печку маюць разламіць, яны нячыстыя; і нячыстыя яны маюць быць вам. 36 Толькі жарало а студня, што змяшчаюць ваду, застаюцца чыстыя. А хто даткнецца да здыхаты іхнае, тый нячысты. 37 А калі што ад здыхаты іхнае зваліцца на ўсялякую сяўбу, каторую сеюць, і каторая пасеяна, то яна чыстая. 38 Калі ж тады, як вада налёта на сяўбу, і зваліцца на яе што із здыхаты іхнае, то яна нячыстая вам.

39 „І калі здохне што із статку, каторы ўжываеце на ежу, дык тый, што даткнецца да здыхаты ягонае,

нячысты будзе аж да печара. 40 І тый, хто будзе есьці здыхляціну ягоную, мае памыць адзежу сваю, і нячысты будзе аж да вечара; і хто нясець здыхату ейную, мае памыць адзецьце свае, і нячысты будзе аж да вечара. 41 І кажная роючая, што роіцца па зямлі, агідная вам, ня маеце есьці яе. 42 Усяго поўзаючага на чэраве і ўсяго ходзячага чацьвярыцаю, і аж да мнаганогіх із жывёлы роючае па зямлі, ня ежча, бо яны агідныя. 43 Не рабіце агіднымі душаў сваіх усялякім роючым, што роіцца, і не рабіцеся імі нячыстымі, каб нячыстымі імі стацца; 44 Бо Я СПАДАР, Бог ваш: усьвячайцеся й будзьце сьвятыя, бо Я сьвяты, і ня плюгаўце душаў сваіх якой жывёлаю роючай, што поўзае па зямлі; 45 Бо Я СПАДАР, што вывеў вас із зямлі Ягіпецкае, каб быць Богам вашым. Дык будзьце сьвятыя, бо Я сьвяты. 46 Гэта права статку а птупкі а ўсялякае жывое істы, што роіцца ў водах, і ўсялякае істы, што поўзае па зямлі, 47 Каб адрозьневаць нячыстае ад чыстага, і жыёлу, каторую можна есьці, ад жывёлы, каторае есьці ня можна”.

12 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Кажы сыном Ізраелявым: калі жонка зачнець а народзе мужчынскае плоці, дык яна нячыстая будзе сем дзён; подле дзён, у каторыя яна адлучаецца з прычыны хваробы свае, яна будзе нячыстая. 3 Восьмага ж дня будзе абрэзана ў яго канцавая скурка плоці ягонае. 4 І трыццаць тры дні яна мае сядзець у крыні яе ачышчэньня; ні да чога сьвятога ня мае датыкацца, і да сьвятыні ня мае прыходзіць, пакуль ня споўняцца дні ачышчэньня яе.

5 „А калі яна народзе жаночкае плоці, то яна будзе нячыстая два тыдні, як у часе адлучэньня свайго, і шасьцьдзясят шэсьць дзён мае ся-

дзець на крыві ачышчэння свайго.

6 „І як мінуць дні ачышчэння яе па сыну альбо па дачцэ, яна мае прынесці аднагодняга баранчыка на аброк усепалення і галубяне альбо турка на аброк за грэх да ўходу будаву збору, да сьвятара. 7 Ён абрачэць гэта перад СПАДАРОМ і дастане ласкіўчыненьне, і яна будзе чыстая ад вытку крыві свае. Гэта права праз тую, што нарадзіла мужчынскае або жаночкае плоці. 8 А калі яна ня будзе магчы прынесці баранчыка, дык няхай возьме два туркі альбо двое галубянят, аднаго на усепаленне, а другога на аброк за грэх; і сьвятар адзяржыць ласкіўчыненьне ёй, і яна будзе чыстая”.

13 І гукаў СПАДАР Масею а Аарону, кажучы: 2 „Як у каго будзе на скуры цела ягонага пухліна, альбо кругі, альбо пляма, і на скуры цела ягонага зробіцца быццам болька праказы, то маюць прывесці яго да Аарона сьвятара, альбо да аднаго із сыноў ягоных сьвятароў. 3 І агледзе сьвятар больку на скуры цела, і калі валасы на больцы змяніліся ў белыя, і выгляд болькі ўглыблены ў скуру цела ягонага, то гэта болька праказы; і агледзе яго сьвятар, і абесьце яго за нячыстага. 4 А калі пляма белая на скуры цела ягонага, і яна не выглядае глыбей за скуру, і валасы на ёй не змяніліся ў белыя, дык запрэць сьвятар маючага больку на сем дзён. 5 І агледзе яго сьвятар сёмага дня, і вось, болька ў яго аччу выглядае задзяржанай, не пашырылася па скуры, дык запрэць яго сьвятар на сем дзён другім наваратам. 6 І агледзе яго сьвятар на сёмы дзень другі раз, і вось, болька пацягнулася і не пашырылася болька па целе, дык сьвятар мае абяспіць яго за чыстага: гэта кругі, і хай ён памье адзецьці свае, і будзе чысты. 7 А калі кругі пачнуць па-

шырацца па скуры, просьле тога як ён стаў да сьвятара дзеля ачышчэння, то ён мае стаць да сьвятара. 8 І абача сьвятар, і вось, кругі пашыраюцца па скуры, і абесьце яго за нячыстага: гэта праказа.

9 „Калі будзе на кім болька праказы, то маюць прывесці яго да сьвятара. 10 І агледзе сьвятар, і вось, пухліна на скуры белая, і валасы змяніліся ў белыя, і на пухліне жывое цела жывець, 11 То гэта застарэлая праказа на скуры цела ягонага; і сьвятар абесьце яго за нячыстага й не запрэць яго, бо ён нячысты. 12 І калі праказа вылілася па скуры, і пакрые праказа ўсю скуру хворага ад галавы ягонае аж да ног, колькі могуць бачыць вочы сьвятаровы, 13 І абача сьвятар, што праказа, пакрыла ўсё цела ягонае, і што ачысьцілася болька сусім, абярнулася на бела, дык ён абесьце хворага за чыстага. 14 А ў дзень, каторага абача на ім жывое цела, то ён нячысты. 15 І сьвятар, абачыўшы жывое цела, абесьце яго за нячыстага; жывое цела нячыстае: гэта праказа. 16 Альбо калі зьменіцца жывое цела й абярніцца ў белае, хай ён прыйдзе да сьвятара. 17 І агледзе яго сьвятар, і калі болька абярнулася ў белае, дык абесьце сьвятар хворага, што ён чысты.

18 „І калі на целе будзе, на скуры ягонай верад і загаіўся, 19 І на месцу вераду зьявілася белая пухліна, або пляма белая, або чырванавая, то ён мае паказацца сьвятару. 20 І агледзе яго сьвятар, і во, выгляд яе ніжэй скуры, і волас яе абярнуўся ў белы, дык сьвятар абесьце яго за нячыстага. Гэта болька праказы; яна вылілася на верадзе. 21 Калі ж сьвятар абача, і во, няма ў ёй белага воласу, і яна ня ніжэй скуры, і яна цьмяная, то сьвятар запрэць яго на сем дзён. 22 І калі яна пачнець вельмі пашырацца па скуры, то сьвятар абесьце яго за

нячыстага: гэта болька праказы. 23 І калі пляма застаецца на сваім месцу і не пашыраецца, то гэта запаленне вераду; і ачысьце яго сьвятар.

24 „І калі на целе, на скуры яго, будзе апёк ад агню, і будзе на загоевым апёку пляма бела-чырвоная альбо белая, 25 І абача яго сьвятар, і во, абярнуўся волас у белы на пляме, і выгляд яе глыбей за скуру, то гэта праказа, яна разраслася на апёку. І сьвятар абесьце яго за нячыстага: гэта болька праказы. 26 І калі ж абача гэты апёк сьвятар, і вось, няма на пляме беллага воласу, і яна ня ніжэй за скуру, і яна цьмяная, дык запрэць яго сьвятар на сем дзён. 27 І агледзе яго сьвятар на сёмы дзень, і калі яна вельма пашыраецца па скуры, дык сьвятар абесьце яго за нячыстага. 28 Калі ж пляма застаецца на сваім месцу і не пашыраецца па скуры, і яна цьмяная, то гэта пухліна ад апёку. І абесьце яго сьвятар за чыстага, бо гэта запаленне ад апёку.

29 „Мужчына або жонка, калі будзе ў іх болька на галаве альбо на барадзе, 30 І агледзе сьвятар больку, і во, выгляд яе глыбей за скуру, і ў ёй волас жаўтлявы, ценкі, дык сьвятар абесьце яго за нячыстага: гэта шалудзівасьць; гэта праказа на галаве альбо на барадзе. 31 І калі агледзе сьвятар больку шалудзівасьці, і во, выгляд яе ня глыбей за скуру, і воласу чорнага няма ў ёй; дык запрэць сьвятар маючага больку шалудзівасьці на сем дзён. 32 І агледзе сьвятар тую больку сёмага дня, і во, не пашырылася шалудзівасьць, і няма на ёй жаўтлявага воласу, і выгляд шалудзівасьці ня глыбей за скуру, 33 Дык паголяць яго, але шалудзівага месца не паголяць; і запрэць сьвятар шалудзівага на сем дзён другім наваратам. 34 І паглядзіць сьвятар на шалудзівасьць сёмага

дня, і вось, не пашырылася шалудзівасьць па скуры, і выгляд яе ня глыбей за скуру; дык абесьце яго сьвятар за чыстага; і памые ён адзежу сваю, і будзе чысты. 34 І калі вельмі пашырацца будзе шалудзівасьць па скуры па ачышчэньню яго, 36 Дык паглядзіць на яго сьвятар, і во, пашырылася шалудзівасьць па скуры, то няхай ня шукае сьвятар жаўтлявага воласу: ён нячысты. 37 І калі ў ваччу ягоным шалудзівасьць стаіць на месцу, і волас чорны вырас у ёй, то шалудзівасьць загілася, ён чысты; сьвятар абесьце яго за чыстага.

38 „І калі ў мужчыны альбо ў жонкі будуць на скуры цела іхнага плямы, плямы белыя, 39 І паглядзіць сьвятар, і вось, на скуры цела іхнага плямы бледа-белыя, то гэта кругі разрослыя на скуры: ён чысты. 40 І калі ў людзіны выпалі валасы з галавы ейнае, то гэта пляшывы; чысты ён. 41 А калі з боку віду ягонага выпадуць валасы з галавы, то ён лысы; чысты ён. 42 А калі на пляшў альбо на лысіне будзе болька бела-чырванаватая, то праказа квіціць на пляшў альбо на лысіне. 43 І паглядзіць яго сьвятар, і вось, пухліна болькі бела-чырванаватая на пляшў альбо на лысіне ягонай, выглядам падобная да праказы скуры цела; 44 То чалавек пракажаны ён, нячысты ён: сьвятар абесьце яго за супоўнага нячыстага, у яго на галаве болька. 45 І ў пракажанага, на каторым гэтая болька, мае быць разарвана адзежа, і галава ягоная мае быць непакрытая, і вусны закрытыя, і мае крычэць: „Нячысты! нячысты!“ 46 Усі дні, пакуль на ім болька, ён мае быць нячысты, нячысты ён; ён мае жыць адзінотны, вонках табару будзе сяліба ягоная.

47 „І калі на адзежы будзе болька праказы, на адзежы ваўнянай,

альбо на адзежы лянной, 48 Або на аснове, або на ўтоку зь лёну або воўны, або на скуры, або на якім вырабе скураным, 49 І будзе болька зелянаватая альбо чырванаватая на адзежы, або на скуры, або на аснове, або на ўтоку, або на якой судзіне із скуры, то гэта болька праказы, надабе паказаць яе сьвятару. 50 Сьвятар агледзе больку і запрэць маючага больку на сем дзён. 51 І агледзе больку сёмага дня, што пашпырылася болька на адзежы, або на аснове, або на ўтоку, або на скуры, або на якім вырабе, зробленым із скуры, то гэта праказа ядавітая, маючы больку нячысты. 52 Ён мае спаліць адзежу, альбо аснову, альбо ўток ваўняны, альбо лянны, альбо кажную рэч скураную, на каторай будзе болька: бо ядавітая праказа гэта; надабе спаліць на цяпле. 53 І калі абача сьвятар, і вось, не пашпырылася болька на адзежы, альбо на аснове, альбо на ўтоку, альбо на якой скураной судзіне; 54 Дык сьвятар раскажа вымыць тое, на чым болька, і запрэць яго на сем дзён другім наваратам. 55 І абача сьвятар па вымыцьцю болькі, і во, не зьмяніла болька свайго выгляду й болька не пашпырылася, то нячыстая яна, спалі яе на цяпле; гніцьцё гэта на добрым альбо на благім баку. 56 І калі абача сьвятар, і во, стала цьмяная болька просьле вымыцьця яе, дык вырве яе з адзежы, альбо із скуры, альбо з асновы, альбо з ўтоку. 57 Калі ж яна ізноў пакажацца на адзежы, альбо на аснове, альбо на ўтоку, альбо на якой скураной рэчы, то гэта разрастаючая; у цяпле спалі тое, у чым болька. 58 І адзежу, альбо аснову, альбо ўток, альбо якую скураную судзіну, каторую вымыў, і зышла зь яе болька, дык надабе вымыць яе другім наваратам, і яна будзе чыстая". 59 Гэта права праз больку праказы на

адзежы ваўняной альбо лянной, альбо на аснове, альбо на ўтоку, альбо на якой скураной судзіне, як абяшчаць яе за чыстую альбо нячыстую.

14 14 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Во будзе права праз пракажанага ў дзень яго ачышчаныя: і прывядуць яго да сьвятара. 3 І выйдзе сьвятар вонкі з табару, і абача сьвятар, і во, выгаілася болька ў пракажанага; 4 Дык раскажа сьвятар узяць ачышчанаму дзьве птушкі жывыя, чыстыя, і дзерва кедравага, чырвовую ніту а гізопу. 5 І раскажа сьвятар, і зарэжуць адну птушку над глінянай судзіною, над жывой вадою; 6 Птушку жывую возьме ён, і дзерва кедравага, чырвовую ніту а гізоп, і занура іх і жывую птушку ў крыві птушкі зарэзанае над жывой вадою; 7 І пакропе на ачышчанага ад праказы сем разоў, і абесьце яго за чыстага, і пусьце жывую птушку на від поля. 8 І вымые ачышчаны адзецьці свае, і паголе ўсі валасы, і памыецца вадою, і ачысьціцца; і потым увыйдзе ў табар, і прабудзе сем дзён вонках будану свайго. 9 І будзе: сёмага дня паголе ўсі валасы свае, галаву сваю, бараду сваю, бровы ачоў сваіх, усі валасы свае паголе, і вымые адзежу сваю, і памые цела свае вадою, і будзе чысты. 10 На восьмы дзень возьме ён два бараны бяз гану, і адну авечку аднагоднюю бяз гану, і тры дзясяткі часьці ценькае мукі, рапшчыненае на аліве, на аброк хлебны, і адзін лёг алівы. 11 І пастанове сьвятар ачышчаючы чалавека ім ачышчанага і іх перад СПАДАРОМ ля ўходу будану збору. 12 І возьме сьвятар аднаго барана, і падаруе яго на аброк віны, і лёг алівы, і будзе туды-сюды нахінаць нахінаць перад відам СПАДАРОВЫМ. 13 І зарэжа барана на тым месцу, ідзе рэжуць аброк за грэх

а ўсепаленне, на месцу сьвятым; бо, як аброк за грэх, яно належа сьвятару: сьвятое сьвятых гэта. 14 І возьме сьвятар крыві аброку віны, і ўзложы сьвятар на кончык правага вуха ачышчанага, і на вялікі палец правае рукі ягонае, і на вялікі палец правае нагі ягонае. 15 І возьме сьвятар із лёгу алівы, і пальцець на левую даланю сваю. 16 І занура сьвятар правы палец свой у валіву, каторая на левай далані ягонай, і пакропе алівы палцам сем разоў перад відам СПАДАРА. 17 А засталую аліву, каторая на далані ягонай, узложы сьвятар на кончык правага вуха ачышчанага, на вялікі палец правае рукі ягонае й на вялікі палец правае нагі ягонае, на кроў аброку віны. 18 А засталае з алівы, каторая на далані сьвятаровай, узложы ён на галаву ачышчанага, і адзяржыць ласкіўчыненьне яму сьвятар перад відам СПАДАРОВЫМ. 19 І ўчыне сьвятар аброк за грэх, і адзяржыць ласкіўчыненьне ачышчанаму ад нечысьці ягонае, а просьле гэтага зарэжа ўсепаленне. 20 І падыйме сьвятар усепаленне а аброк хлебны на аброчнік. І адзяржыць ласкіўчыненьне яму сьвятар, і ён будзе чысты.

21 І калі ён бедны, і не дастане рука ягоная, хай возьме аднаго барана на аброк віны на нахінаньне, каб дастаць яму ласкіўчыненьне, і адну дзясятую часьць ценкае мукі, рашчыненае на аліве, на хлебны аброк, і лёг алівы, 22 І два туркі альбо двое галубянят, што дастане рука ягоная, і будзе адно на аброк за грэх, а другое на ўсепаленне. 23 І прынясець іх на восьмы дзень ачышчэньня да сьвятара да ўходу будану збору, перад від СПАДАРОЎ. 24 І возьме сьвятар барана аброку віны і лёг алівы, і будзе туды-сюды нахінаць гэта сьвятар як нахінаньне перад відам СПАДАРОВЫМ. 25 І зарэжа барана на аб-

рок віны, і возьме сьвятар крыві аброку віны, і ўзложы на кончык правага вуха ачышчанага і на вялікі палец правае рукі ягонае, і на вялікі палец правае нагі ягонае. 26 І з алівы нальцець сьвятар на левую даланю сьвятара. 27 І пакропе сьвятар із алівы, каторая на левай далані ягонай, правым палцам сваім сем разоў перад відам СПАДАРА. 28 І ўзложы сьвятар із алівы, каторая на далані ягонай, на кончык правага вуха ачышчанага, на вялікі палец правае рукі ягонае і на вялікі палец правае нагі ягонае, на месцу, ідзе кроў аброку віны. 29 А засталае з алівы, каторая на далані сьвятаровай, узложы ён на галаву ачышчанага, каб дастаць ласкіўчыненьне яму перад відам СПАДАРА. 30 І прыгатуе аднаго з туркоў альбо адно з галубянят, што дастане рука ягоная, 31 З таго, што дастане рука ягоная, адно на аброк за грэх, а другое на ўсепаленне, разам із аброкам хлебным. І дастане ласкіўчыненьне сьвятар ачышчанаму перад відам СПАДАРА. 32 Гэта права праз таго, у каго ё больша праказы, каторы ў часе ачышчэньня свайго ня мае дастатку".

33 І гўкаў СПАДАР Масею а Аарону, кажучы: 34 „Як увыйдзеце ў зямлю Канаанскую, каторую Я даю вам у дзяржаньне, і Я навяду большу на дамы ў зямлі дзяржаньня вашага, 35 Тады тый, чый дом, мае пайсьці й расказа сьвятару, кажучы: „У мяне на доме паказалася быццам больша праказы". 36 І расказа сьвятар спаражніць дом, уперад чымся ўвыйдзе сьвятар аглядаць большу, каб ня сталася нячыстым усе, што ў доме; а просьле гэтага прыйдзе сьвятар аглядаць дом. 37 І абача большу, і вось, больша на сьценях дому, шчэрбы зеленавата-чырвоныя, выгляд іх ніжэй за зьверх сыяны; 38 І выйдзе сьвятар із дому да ўходу дому, і запряць

дом на сем дзён; 39 І зьвернецца сьвятар на сёмы дзень, і абача, во, болька пашырылася на сьценах дому; 40 І раскажа сьвятар выламіць камяні, на каторых болька, і кінучь іх вонках места на месца нячыстае. 41 А дом няхай абскрабуць унутры наўкола, і высыпяць гліну вонках места на месца нячыстае, 42 І возьмуць іншыя камяні, і ўложачь іх замест тых камянёў, і возьмуць іншую гліну і абтынкуюць дом. 43 І калі зьвернецца болька, і разрасьцецца ў доме, просьце тога як абскраблі дом і просьце тога як абтынкавалі, 44 Дык прыйдзе сьвятар і агледзе, і вось, пашырылася болька ў доме, нячысты ён. 45 І разломаць дом, камяні яго, і дзерва яго, і ўсю гліну дому, і вынясуць яго вонкі за места на месца нячыстае. 46 І хто ўходзе ў дом усё дні, як ён заперты, тый станеца нячысты аж да вечара; 47 І хто ляжыць у доме тым, тый мае вымыць адзежу сваю; і хто есьць у доме тым, тый мае вымыць адзежу сваю.

48 І калі сьвятар запраўды прыйдзе й абача, і вось, не пашырылася болька ў доме просьце тога, як абтынкавалі дом, то сьвятар абесце дом за чысты. 49 І возьме на ачышчэньне дому дзьве птушкі а кедравага дзерва а чырвовую нітку а гізопу; 50 І зарэжа адну птушку над глінянай судзіною, над жывой вадою; 51 І возьме кедравае дзерва а гізоп а чырвовую нітку а жывую птушку. і занура іх у крыві птушкі зарэзае а ў жывой вадзе, і пакропе ў кірунку дому сем разоў. 52 І ачысьце дом крывёю птушкі а жывой вадою а жывой птушкаю а кедравым дзервам а гізопам а чырвовай ніткаю; 53 І пусьце жывую птушку вонках места на від поля, — і дастане ласкіўчыненне дому, і будзе чысты". 54 Гэта права праз усяля-

кую больку праказы, і праз шалудзівасьці, 55 І праз праказу на адзежы а на доме, і праз пухліну а праз кругі а праз плямы; 56 Каб вучыць празь дзень нячысты і празь дзень чысты. Гэта права праз праказу.

15 І гўкаў СПАДАР Масею а Аарону, кажучы: 2 „І гўкайце сыном Ізраелявым, і скажыце: кажная людзіна, у каторай будзе цеч ізь цела ейнага, цеч ейная нячыстая. 3 І во якая будзе нечысьць ейная ў цечы ейнай: як цячэць ізь цела ейнага цеч ейная, і як запыняецца ў цэле ейным цеч ейная, — гэта нечысьць ейная. 4 Кажная пасьцеля, на каторую ляжа маючы цеч, будзе нячыстая, і кажны спакмень на каторым сядзе, будзе нячысты. 5 І хто даткнецца да пасьцелі ягонае, тый мае вымыць адзежу сваю й памыцца ў вадзе, і нячысты будзе аж да вечара. 6 І хто сядзе на які спакмень, на каторым сядзеў маючы цеч, тый мае памыць адзежу сваю й памыцца ў вадзе, і будзе нячысты аж да вечара. 7 І хто даткнецца да цела маючага цеч, тый мае вымыць адзежу сваю й памыцца ў вадзе, нячысты аж да вечара. 8 І калі плюне маючы цеч на чыстага, то гэты мае вымыць адзежу сваю й памыцца ў вадзе, і нячысты аж да вечара. 9 І кажны паяздох, у каторым важыняўся маючы цеч, нячысты. 10 І кажны, хто даткнецца да ўсёго, што будзе пад ім, стане нячысты аж да вечара; і хто панясець іх, вымые адзежу сваю й памыцца ў вадзе, і будзе нячысты аж да вечара. 11 І ўсі, да каго даткнецца маючы цеч, не спаласнуўшы рук сваіх у вадзе, маюць вымыць адзежу сваю й памыцца ў вадзе, і нячысты аж да вечара. 12 І судзіну гліняную, да каторае даткнецца маючы цеч, надабе разьбіць, а ўся-

лякую судзіну дзярваную надабе спаласкаць вадою.

13 „І як ачысьціцца маючы печ ад пачы свав, тады мае ён адлічыць сем дзён дзеля свайго ачышчэння, і вымые адзежу сваю, і змые цела свае ў жывой вадзе, і будзе чысты.

14 „І на восьмы дзень возьме ён сабе два туркі альбо двое галубянят, і прыйдзе перад від СПАДАРОЎ да ўходу будану збору, і аддасць іх святару. 15 І прыгатуе святар іх адно на аброк за грэх, а другое на ўсепаленне; і адзярыць ласкіўчыненне яму святар перад СПАДАРОМ ад пачы ягонас.

16 „І калі ў мужчыны выйдзе насенне ляжання, дык мае памыць у вадзе ўсе цела свае, і нячысты будзе аж да вечара. 17 І кажная адзежа й кажная скура, на каторую лўча насенне ляжання, мае быць вымыта ў вадзе, і нячыстая будзе да вечара.

18 „І жонка калі ляжа з мужам насенням ляжання, то яны маюць памыцца ў вадзе, і нячыстыя будуць аж да вечара. 19 І калі ў жонкі будзе печ, печ крыві ў целе ейным, то сем дзён мае яна быць у адлучэнню сваім. І кажны, хто даткнецца да яе, стане нячысты аж да вечара. 20 І ўсе, на чым яна ляжа ў працягу адлучэння свайго, стане нячыстае; і ўсе, на чым сядзе, стане нячыстае. 21 І кажны, хто даткнецца да пасьцелі ейнае, мае вымыць адзежу сваю й памыцца ў вадзе, і нячысты будзе аж да вечара. 22 І кажны, хто даткнецца да якога знадбена, на каторым яна сядзела, мае вымыць адзежу сваю й памыцца ў вадзе, і нячысты будзе аж да вечара. 23 І калі на пасьцелі печ альбо на тым спакменю, на каторым яна сядзела, тый, што даткнецца да яго, нячысты будзе аж да вечара.

24 „Калі лежма ляжыць чалавек ізь ёй, то адлучэнне ейнае будзе на ім, і ён нячысты будзе сем дзён, і кажная пасьцеля, на каторай ён ляжа, будзе нячыстая.

25 „І калі ў жонкі вельмі цяжэць кроў шмат дзён ня ў часе адлучэння ейнага, альбо калі яна мае печ звыш адлучэння свайго, то ўвесь час пачы нечысьці свае, як і ў працягу адлучэння свайго, будзе нячыстая яна. 26 Кажная пасьцеля, на каторай яна ляжа ўсі дні пачы свае, як пасьцеля адлучэння ейнага будзе ёй; і кажны знадбень, на каторы яна сядзе, будзе нячысты, як нечысьць адлучэння ейнага. 27 І кажны, хто даткнецца да іх, стане нячысты, і мае вымыць адзежу сваю й памыцца ў вадзе, і нячысты будзе аж да вечара.

28 „І як яна ачысьціцца ад пачы свае, тады мае адлічыць сем дзён, і потым будзе чыстая.

29 „На восьмы дзень возьме яна сабе два туркі альбо двое галубянят, і прынесець іх да святара да ўходу будану збору; 30 І прыгатуе святар адно на аброк за грэх, а другое на ўсепаленне; і дастане ласкіўчыненне ёй святар перад СПАДАРОМ ад пачы нечысьці ейнае.

31 „Гэтак адлучайце сыноў Ізраелявых ад нечысьці іхнае, і яны не памруць у нечысьці сваёй, плюгавячы вітальню Маю, каторая сярод іх”.

32 Гэта права праз маючага печ і праз выходзячае зь яго насенне ляжання, што плюгаве яго гэтым, 33 І праз хварэючую адлучэнням сваім, і ў каторых цяжэць печ іхная ў мужчыны і ў жонкі, і праз чалавека, каторы паляжыць ізь нячыстай.

16 І гукаў СПАДАР Масею па сьмерці двух сыноў Ааронавых, як яны прыступілі перад від

СПАДАРОЎ і памерлі. 2 І сказаў СПАДАР Масею: „Скажы Аарону, брату свайму, і хай ня ўходзе кажнага часу ў сьвятыню за запінаху перад века, што на скрыні, і ён не памрэць; бо над векам Я буду зьяўляцца ў булаку. 3 Во з чым мае ўходзіць Аарон у сьвятыню: зь цялём-бычком на аброк за грэх і з бараном на ўсепаленьне. 4 Хітон лянны сьвяты мае надзяваць ён, і ганавіцы лянныя хай будуць на целе ягоным, і лянным поясам хай папярэуецца, і лянную мітру надзяець: сьвятыя адзежы гэтыя. І хай памые ён, ды ў вадзе, цела свае, і надзяець іх. 5 І ад грамады сыноў Ізраелявых няхай возьме двое казнят на аброк за грэх і аднаго барана на ўсепаленьне. 6 І абрачэць Аарон цялё-бычка на аброк за грэх за сябе, і адзяржыць ласкіўчыненьне за сябе а за дом свой. 7 І возьме двое казнят, і паставіць іх перад відам СПАДАРОВЫМ ля ўходу будану збору. 8 І кіне Аарон на абодва казлы на жэрабя: адно жэрабя СПАДАРУ, а другое жэрабя на адпушчэньне; 9 І прывядзець Аарон казла, на каторага вынята жэрабя СПАДАРУ, і абрачэць яго на аброк за грэх; 10 А казла, на каторага вынята жэрабя на адпушчэньне, паставіць жывога перад СПАДАРОМ, каб учыніў перазь яго ласкіўчыненьне, і выпусьце яго на адпушчэньне на пустыню. 11 І прывядзець Аарон цялё на аброк за грэх за сябе, і дастане ласкіўчыненьне за сябе а за дом свой, і зарэжа цялё свае; 12 І возьме жару поўную кадзільніцу з аброчніка, каторы перад відам СПАДАРОВЫМ, і поўныя жмені пахнучага дробнага стоўчанага кадзіла, і ўнясець за запінаху; 13 І паложы кадзіла на цяпло перад відам СПАДАРОВЫМ, і дым кадзеньня пакрые века, каторае над сьветчаньнямі, і ён не памрэць. 14 І возьме

з крыві цяляці, і пакропе палцам сваім на века зьверху, на ўсходні бок і на перад века, сем разоў пакропе крывёй з палца свайго. 15 І зарэжа казла на аброк за грэх за люд, і ўнясець кроў яго за запінаху, і зробі з крывёй яго тое самое, што зрабіў з крывёю цяляці, і пакропе ёю на века і на перад века. 16 І адзяржыць ласкіўчыненьне за сьвятыню ад нечысьці сыноў Ізраелявых, і ад выступаў іхных, і ўсіх грахоў іхных. І гэтак мае ён учыніць таксама з буданом збору, каторы прабывае зь імі, сярод нечысьці іхных. 17 Ні водзін чалавек ня мае быць у будане збору, як уходзе ён дзеля ласкіўчыненьня сьвятыні, да самага выхаду яго. І адзяржыць ён ласкіўчыненьне за сябе а за дом свой а за ўсю грамаду Ізраеляву. 18 І выйдзе ён да аброчніка, каторы перад відам СПАДАРОВЫМ, і адзяржыць ласкіўчыненьне, возьме з крыві цяляці а з крыві казла, і паложы на рагі аброчніка наўкола, 19 І пакропе на яго з крыві палцам сваім сем разоў, і ачысьце яго, і пасьвяціць яго ад нечысьці сыноў Ізраелявых. 20 І здойсьніўшы аджэраваньне ласкі сьвятыні а будану збору а аброчніку, і прывядзець ён жывога казла. 21 І ўзложы Аарон абедзьве рукі свае на галаву жывога казла, і вызнае над ім усі бяспраўі сыноў Ізраелявых а ўсі выступы іхныя а ўсі грахі іхныя, і ўзложы іх на галаву казла, і адашлець із адумьсловым чалавекам на пустыню. 22 І панясець казёл на сабе ўсі бяспраўі іхныя да зямлі аддзеленае, і папшэль ён казла на пустыню. 23 І ўвыйдзе Аарон у будан збору, і здыме лянную адзежу, каторую надзяваў, ухадзячы ў сьвятыню, і паложы яе там, 24 І памые пела свае ў вадзе на сьвятым месцу, і надзене адзежыцы свае, і выйдзе, і ўчыне свае ўсепалень-

не а ўсепаленне людю, і дастане ласкіўчыненьне за сябе а за люд; 25 А тук аброку за грэх спале на аброчніку. 26 І тый, хто адводзіў казла на адпушчэньне, мае вымыць адзежу сваю і памыць цела свае ў вадзе, і потым можа ўвайсьці ў табар. 27 А цялё за грэх а казла за грэх, каторых кроў унесена была да адзяржанья ласкі сьвятыні, няхай вынесе вонкі з табару, і спаліць на цяпле скуры іх, і мяса іх, і нечысьць іх. 28 І хто спале іх, вымые адзежу сваю й памые цела свае ў вадзе, і просьле тога можа ўвайсьці ў табар.

29 „І будзе гэта вам вечнаю ўставаю: сёмага месяца, дзясятага дня месяца марыце душы свае і ніякае работы не рабіце, ані тубылец, ані чужнік, што жывець памеж вас; 30 Бо гэтага дня дастанеца вам ласкіўчыненьне, каб ачысьціць вас ад усіх грахоў вашых перад відам СПАДАРОВЫМ, і вы будзеце ачышчаны. 31 Сыбота сыботаў гэта вам, і марыце душы вашыя: гэта ўстава вечная. 32 І мае даставаць сьвятар ласкіўчыненьне, каторы памазаны і каторы пасьвячаны сьвятарстваваць замест айца свайго. І надзене ён лянныя адзецьці, адзецьці сьвятыя, 33 І адзяржыць ласкіўчыненьне сьвятыні сьвятой і будану збору, і аброчніку адзяржыць ласкіўчыненьне, і сьвятаром і ўсяму людю грамады адзяржыць ласкіўчыненьне. 34 І будзе гэта вам вечнаю ўставаю: аддзяржаваць ласкіўчыненьне сыном Ізраелявым ад усіх грахоў іхных аднойчы ў год". І зрабіў ён так, як расказаў СПАДАР Масею.

17 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Гукай Аарону а ўсім сыном ягоным а ўсім сыном Ізраелявым, і скажы ім: гэта слова, што расказаў СПАДАР, кажучы: 3 Кажная людзіна з дому Ізраелявага,

катарая зарэжа вала, альбо авечку, альбо казу ў табару, альбо калі хто зарэжа вонках табару, 4 І не прывядзець да ўходу будану збору падараваць дар СПАДАРУ перад вітальняю СПАДАРОВАЙ; дык кроў палічыцца той людзіне: разьліла кроў, і выгубіцца людзіна тая зь людю свайго. 5 Гэта дзеля таго, каб прыводзілі сынове Ізраелявы аброкі свае, каторыя яны рэжуць на поля, каб прыводзілі СПАДАРУ да ўходу будану збору, да сьвятара, і рэзалі іх на аброкі супакойныя СПАДАРУ. 6 І пакропе сьвятар крывёй на аброчнік СПАДАРОЎ ля ўходу будану збору, і спале тук на прыемны пах СПАДАРУ, 7 І ня будуць абракаць аброкаў сваіх нячысьцікам, за каторымі яны бязульна ходзяць. Гэта будзе ўставаю вечнаю ў роды вашыя.

8 „І ім скажы: кажная людзіна з дому Ізраелявага і асяленец, што асяліўся меж вас, калі абракае ўсепаленне альбо іншы аброк, 9 І не прывядзець да ўходу будану збору, каб прыгатаваць яго СПАДАРУ, то выгубіцца людзіна тая зь людю свайго.

10 „І калі якая людзіна з дому Ізраелявага альбо чужнік, што жывець пасярод вас, будзе есьці якую кроў, то зьвярну від Свой на душу таго, што есьць кроў, і выгублю яе з пасярод людю ейнага; 11 Бо дык цела ў крыві, і Я даў яго вам на аброчнік, каб даставаць ласкіўчыненьне душам вашым, бо кроў дастаець ласкіўчыненьне душы. 12 Затым Я й сказаў сыном Ізраелявым: ні водная душа з вас ня мае есьці крыві, і чужнік, што жывець меж вас, ня мае есьці крыві. 13 І кажная людзіна і з сыноў Ізраелявых і з асяленцаў, што асяліліся меж вас, калі на ўловах злове зьвара альбо птушку, каторую можна есьці, то ён мае выпусьціць ізь яе

кроў, засыпаць яе пылам; 14 Бо дых кажнага цела, — кроў ягоная, яна ёсць у дыху ягоным. Затым Я сказаў сыном Ізраелявым: ня ежча крыві ні зь якога цела, бо дых усялякага цела кроў ягоная; кажны, хто будзе есці яе, будзе выгублены. 15 І кажная душа, што будзе есці здыхату альбо разарванае, тубылец альбо асяленец, мае вымыць адзежу сваю й памыецца ў вадзе, і нячысты будзе аж да вечара, а потым будзе чысты. 16 Калі ня вымые й не памые цела свайго, то паясець на сабе бяспраўе свае”.

18 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Гукай сыном Ізраелявым і скажы ім: Я СПАДАР, Бог ваш. 3 Подле ўчынкаў зямлі Ягіпецкае, у каторай вы жылі, не рабіце, і podle ўчынкаў зямлі Канаанскае, што Я вяду вас туды, не рабіце, і ў вустах іхных не хадзіце. 4 Мае суды чыніце й устанавы Мае дзяржыце, ходзячы ў іх. Я СПАДАР, Бог ваш. 5 І дзяржыце ўстанавы Мае а суды мае, каторыя калі спаўняе чалавек, дык будзе жыць імі. Я СПАДАР.

6 „Кажная людзіна да нікае сваячкі подле цела ня мае дабліжыцца, каб адкрыць голасыць ейную. Я СПАДАР. 7 Голасыці айца свайго і голасыці маці свае не адкрывай: яна маці твая, не адкрывай голасыці ейнае. 8 Голасыці жонкі айца свайго не адкрывай: гэта голасыць айца твайго. 9 Голасыці сястры свае, дачкі айца свайго альбо дачкі маці свае, што нарадзілася ў доме, альбо нарадзілася вонках, не адкрывай голасыці іхнае. 10 Голасыці дачкі сына свайго альбо дачкі дачкі свае, не адкрывай голасыці іх, бо яны твая голасыць. 11 Голасыці дачкі жонкі айца свайго, што нарадзілася ад айца твайго, яна сястра твая, не адкрывай голасыці яе. 12 Голасыці сястры айца

свайго не адкрывай, бо яна радня айцу твайму. 13 Голасыці сястры маці свае не адкрывай, бо яна радня маці твае. 14 Голасыці брата айца свайго не адкрывай і да жонкі ягонае ня бліжся: яна дзядзіна твая. 15 Голасыці нявесткі свае не адкрывай: яна жонка сына твайго, не адкрывай голасыці яе. 16 Голасыці браціхі свае не адкрывай: гэта голасыць брата твайго. 17 Голасыці жонкі й дачкі ейнае не адкрывай, дачкі сына ейнага і дачкі дачкі ейнае не бяры, каб адкрыць голасыць іх: яны блізкая радня яе; гэта бязульства. 18 Не бяры жонкі разам ізь сястрою ейнай, каб зрабіць яе супаркаю, каб адкрыць голасыць ейную пры ёй, за жыцця яе. 19 І да жонкі ў часе адлучэння з прычыны нечысці ейнае ня бліжся, каб адкрыць голасыць ейную. 20 І із жонкаю бліжняга свайго ня дай семені ляжанья, каб ня плюгавіцца зь ёю.

21 „І з насеньня свайго ня дай, каб перадаваць Молоху, і ня будзень імені Бога свайго. Я СПАДАР.

22 „І з мужчынам не кладзіся ляжаньням жонкі, агіда гэта. 23 І зь ніякім статкам не кладзіся, каб гэтым стаць нячыстым; і жонка ня мае станавіцца перад статчынаю, каб злучыцца зь ёю. Гэта змяшаньне. 24 Ня плюгаўце сябе нічым гэтым, бо ўсім гэтым сплюгавіліся народы, каторых Я прагнаю ад вас. 25 І сплюгавілася зямля, і Я даведаўся да бяспраўя яе, і вырыгала ізь сябе зямля жыўчых на ёй. 26 А вы дзяржыце ўстанавы Мае а суды Мае, і не рабіце ўсіх гэтых агідаў, які тубылец, які асялянец, што асяліўся меж вас. 27 Бо ўсі гэтыя агіды рабілі людзі гэтае зямлі, што перад вамі, і сплюгавілася зямля, 28 Каб і вас ня вырыгала ізь сябе зямля, як вы сплюгавіце яе, як яна вырыгала

народ, што быў перад вамі; 29 Бо будуць выгублены з пасярод людз свайго кажны, што будзе рабіць з усіх гэтых агідаў, і ўсі душы, што робяць гэта. 30 Дык дзяржыце да нас Імяю дзяржаць вам, каб не рабіць падле абычаёў агідных, каторыя рабілі перад вамі, і каб ня сплюгавіцца імі. Я СПАДАР, Бог ваш".

19 І гўкаў СПАДАР Масаю, кажучы: 2 „Гўкай усёй грамадзё сыноў Ізраелявых і скажы ім: сьвятыя будзьце, бо сьвяты Я СПАДАР, Бог ваш.

3 „Кажны бойцеся маці свае й айца свайго; і сыботы мае заховайце. Я СПАДАР, Бог ваш.

4 „Не зварачайцеся да балваной, і багоў літых не рабіце сабе. Я СПАДАР Бог ваш.

5 „Як будзеце абракаць СПАДАРУ аброк супакойны, то самахоць абракайце яго. 6 У дзень абраканьня ежча яго і назаўтрае, а засталае на пазаўтра надабе спаліць на цяпле. 7 Калі ж хто будзе есьці яго пазаўтра, гэта агідна, гэта ня будзе люба. 8 Хто будзе есьці яго, тый панясець бяспраўе свае, бо ён збудзеніў сьвятыню СПАДАРОВУ; і будзе выгублена душа тая зь людз свайго.

9 „І як будзеце жаць жніво зямлі вашае, не канчайце канца поля свайго, і засталага ад жніва свайго ня зьбірай, 10 І вінішча свайго не абірай сусім чыста, і апалых ягадаў у вінішчу не падбірай; беднаму а чужніку пакінь гэта. Я СПАДАР, Бог ваш. 11 Не крадзіце, і не адракайцеся, і не маніце адзін аднаму.

12 „І не прысягайце імям Маім да маны, і ня будзеце імені Бога свайго. Я СПАДАР.

13 „Ня крыўдзь бліжняга свайго й ня глабай.

„Хай не начуе плата найміта ў цябе да раўня.

14 „Ня кліні глухога і перад нявісным не кладзі на спатыкненьне; і бойся Бога свайго. Я СПАДАР. 15 Не рабіце бяспраўя на судзе; не патурай убогаму й ня сыці віду вялікага, справядлівасьцю судзі бліжняга свайго.

16 „Не хадзі абмоўнікам у людзе сваім, і не паўставай на кроў прыяцеля свайго. Я СПАДАР.

17 „Не ненавідзь брата свайго ў сэрцу сваім, чыста вымаўляй бліжняму свайму, і не панясець за яго грэху. 18 Ня імсьці а ня май злосьці на сыноў людз свайго, любі прыяцеля свайго, як самога сябе. Я СПАДАР.

19 „Уставы Мае дзяржыце; статку свайго не размнажай мяшчаньням; поля свайго не засявай мешанкаю, і адзежа мешаная, з воўны й лёну, хай ня ўввйдзе на цябе.

20 „Калі хто паляжыць із жонкаю ляжаньням насеньня, а яна нявольніца, заручаная мужу, але яшчэ ня выкупленая, альбо свабода яшчэ ня дана ёй, то мае быць прасока, але ня будуць забіты, бо яна несвабодная. 21 І прывядзець ён свой аброк віны СПАДАРУ да ўходу будану збору, барана віны. 22 І адзяржыць ласкіўчыненне яму сьвятар бараном віны перад СПАДАРОМ ад грэху, каторым ён ізрашыў, і дараваны будзе яму грэх, каторым ён ізграшыў.

23 „І як прывядзеце да зямлі, і пасадзіце якое дзерва дзеля еміны, то плод яго ўважайце за неабрэзаны; тры гады маюць быць вам за неабрэзаныя, ня маеце есьці іх; 24 А чацьвертага году ўся садавіна яго мае быць пасьвячана на славу СПАДАРОВУ; 25 Пятага ж году вы можаце есьці садавіну яго, каб размнажыўся вам урод яго. Я СПАДАР, Бог ваш.

26 „Ня ежча з крывёй;

„Не займайцеся чарамі ані варажыце.

27 „Ня стрыжыце краю галавы свае і ня псуў краю барады свае.

28 „І націнаў дзеля памерлага не рабіце на цэле сваім, пісаньня выцісканага не давайце рабіць на сабе. Я СПАДАР. 29 Ня будзень дачкі свае, дапушчаючы яе да бязульства, і хай не бязуле зямлі, і хай не напоўніцца зямля бязульствам.

30 „Сыботы Мае заховуйце, і сьвятыні Мае сьціце. Я СПАДАР.

31 „Не зварачайцеся да выгукваючых мерцвякоў а да знахараў, ня шукайце сплюгавіцца імі. Я СПАДАР, Бог Ваш.

32 „Перад відам сівога ўставай і сьці від старога, і бойся Бога свайго. Я СПАДАР.

33 „Як аселіцца чужнік у зямлі вашай, ня ўціскайце яго. 34 Як тубылец із вас, няхай будзе чужнік, што живець із вамі, і любі яго, як сябе, бо чужнікамі вы былі ў зямлі Ягіпецкай. Я СПАДАР, Бог ваш.

35 „Не рабіце несправядлівасьці ў судзе, у меры а ў вазе а памеры. 36 Бага справядлівая, важкі справядлівя, ефа справядлівая і тін справядлівы няхай будзе ў вас. Я СПАДАР Бог ваш, каторы вывеў вас із зямлі Ягіпецкае. 37 І дзяржыце ўсі ўставы Мае а ўсі суды Мае, і паўніце іх. Я СПАДАР”.

20 І гукнуў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „І сыном Ізраелявым скажы: кажная людзіна із сыноў Ізраелявых і з чужнікоў, што живуць у Ізраелю, каторая дасьць із насеньня свайго Молоху, тая хай сьмерцю памрэць; люд зямлі хай укамянюе яе. 3 І Я зьвярну від Свой на людзіну тую, і выгублю яе з пасярод людю яе, бо з насеньня свайго яна далі Молоху, каб сплюгавіць сьвятыню Маю і будзеньці сьвятое імя Мае. 4 І калі запліюшча люд зямлі вочы свае на людзіну

тую, як яна дасьць із насеньня свайго Молоху, і ня зробі ёй сьмерці; 5 Дык Я зьвярну від Свой на людзіну тую і на радзіму ейную, і выгублю яе і ўсіх бязулячых сьледам за ёй, каб бязульна не хадзіць сьледам за Молохам, з пасярод людю іхнага.

6 „І каторая душа зьвернецца да выгукваючых мерцвякоў а да знахараў, каб бязульна хадзіць сьледам за імі, то Я зьвярну від Свой на тую душу, і выгублю яе з пасярод людю ейнага. 7 І пасьвячайце сябе, і будзьце сьвятыя, бо Я СПАДАР, Бог ваш. 8 І дзяржыце ўставы Мае і паўніце іх: Я СПАДАР, Каторы пасьвячае вас.

9 „Калі якая людзіна будзе клясьці айца свайго і маці сваю, тая сьмерцю памрэць. Айца свайго і маці сваю ён клёў, кроў ягоная на ім.

10 „Альбо хто будзе чужаложыць із замужкаю; калі хто будзе чужаложыць із жонкаю прыцеля свайго: няхай сьмерцю памрэць чужаложнік і чужаложніца. 11 І хто ляжа із жонкаю айца свайго, голасьць айца свайго адкрыў: сьмерцю памруць абое, кроў іхная на іх. 12 Калі хто ляжа зь нявесткаю сваёю, сьмерцю памруць абое: зьмяшаньне зрабілі яны, кроў іхная на іх. 13 І калі хто ляжа з мужчынаю ляжаньням жонкі, то абодва яны зрабілі агіду: сьмерцю памруць, кроў іхная на іх. 14 Калі хто возьме сабе жонку і маці ейную: гэта бязульства; на цяпле маюць спаліць яго і іх, каб ня было бязульства меж вас. 15 І калі хто злучыцца із статчынаю: сьмерцю памрэць, а статчыну забіце. 16 І калі жонка пойдзе да якое статчыны, каб злучыцца зь ёю, то забі жонку і статчыну: сьмерцю памруць, кроў іхная на іх. 17 Калі хто возьме сястру сваю, дачку айца свайго альбо дачку маці свае, і абача голасьць

ейную, і яна абача голасьць яго-
ную: гэта сорам; някай будуць яны
выгублены перад ачыма сыноў лю-
ду свайго. Ён адкрыў голасьць сяст-
ры свае; бяспраўе свае панясець ён.
18 Калі хто ляжа із жонкаю ў часе
жаночкага ейнага, і адкрые го-
ласьць яе, то ён агаліў вытакі яе,
і яна агаліла вытак крыві свае;
дык абое яны хай будуць выгубле-
ны з пасярод людю свайго. 19 І го-
ласьці сястры маці свае й сястры
айца свайго не адкрывай, бо тако-
вы агалае блізкаго свайго; бяс-
праўе свае панясуць яны. 20 Хто
ляжа зь дзядзінаю сваёю, тый ад-
крыў голасьць дзядзі свайго: грэх
свой панясуць яны, бязьдзетныя
памруць.

21 „Калі хто возьме жонку брата
свайго: гэта адлучэньне; ён адкрыў
голасьць брата свайго, бязьдзетныя
будуць яны.

22 „І дзяржыце ўсі ўставы Маё
а ўсі суды Мае, і паўніце іх.
і ня вырыгае вас ізь сябе зямля,
да каторае Я вяду вас, каб жылі
ў ёй, 23 І не хадзіце ў вуставах на-
роду, каторы я высылаю ад віду
вашага; бо гэта ўсе рабілі яны, і
збрыдзілі яны Імне. 24 І сказаў Я
вам: „Вам спадзець зямля іхная,
і вам дам на спадак зямлю, у ка-
тораі цячэць малако а мёд“. Я
СПАДАР, Бог ваш, Каторы адрозь-
ніў вас ізь людаў. 25 І адрозьніўце
статак чысты ад нячыстага і птуш-
ку чыстую ад нячыстае, і не рабі-
це абрыднымі душаў сваіх статкам
і птушкаю і ўсім, што зямля рое,
што адрозьніў Я вам, як нячыстае.
26 І будзьце Імне сьвятыя; бо Я
сьвяты СПАДАР, і Я адрозьніў вас
ізь людаў, каб вы былі Мае. 27 А
мужчына альбо жонка, калі будзе
памеж іх выпукіаючы мерцвякоў
альбо знахар, сьмерцю памруць;
ўкамянюю іх, кроў іхная на іх“.

21 І сказаў СПАДАР Масею: „Гу-
кай сьвятаром Ааранёнкам і

скажы ім: ніякай мёртвай асобай
хай ня плюгавяцца ў людзе сваім.
2 Толькі да сваяка блізкаго сабе,
да маці свае й да айца свайго, да
сына свайго й дачкі свае, да брата
свайго 3 І да сястры свае, дзяўчы-
ны блізкай да сябе, што ня была
замужам, зь ёю можна плюгаві-
цца. 4 Ён ня сплюгавіцца, як стар-
шы ў людзе сваім, каб будзёніць
сябе. 5 Яны ня маюць рабіць пле-
шы на галаве сваёй, канец барады
свае хай ня голяць і на цэле сваім
хай не націнаюць націнаў. 6 Сьвя-
тымі хай будуць Богу свайму, і ня
маюць будзёніць імені Бога свайго;
бо агняныя аброкі СПАДАРУ, хлеб
Бога свайго яны даруюць; затым
будуць сьвятыя. 7 Жонкі бязулі й
збудзёнае яны ня возьмуць, і жон-
кі, разьведзенае мужам сваім, бо
ён сьвяты Богу свайму. 8 Сьвяці
яго, бо ён абракае хлеб Богу твай-
му; хай будзе ён у цябе сьвяты, бо
сьвяты Я СПАДАР, пасьвячаючы
вас. 9 І дачка сьвятарова, калі
збудзёна сябе бязульствам, то яна
будзёна айца свайго: цяплом маюць
спаліць яе.

10 „І найвышшы сьвятар із братоў
сваіх, на каторага галаву ўзьліты
алей памазаньня, і каторы пасьвяча-
ны адзявацца ў тую адзежу, ня
мае адкрываць галавы свае й разь-
дзіраць адзежы свае; 11 І да ніяка-
га памерлага ня мае ён прыступаць;
айцом а маці сваёй хай ня плюга-
віцца. 12 І ад сьвятыні ён ня мае ад-
ходзіць і будзёніць сьвятыню Бога
свайго, бо адлучэньне злеям пама-
заньня Бога яго на ім. Я СПАДАР.
13 І ён жонку ў дзявоцтве ейным хай
бярэць. 14 Удаву, альбо разьведзе-
ную, альбо збудзёненую, альбо бязу-
лю, гэтыя ня мае ён браць, але адно
дзяўчыну зь люду свайго мае ён
браць за жонку. 15 І хай ня будзёна
насьвешна свайго ў люду сваім, бо Я
СПАДАР, Каторы пасьвячае яго“.

16 І гукаў СПАДАР Масею, ка-

жучы: 17 „Гўкай Аарону, кажучы: кажны з насеньня твайго ў родах сваіх, калі будзе ў яго ган, хай ня бліжыцца абракаць хлеб Бога свайго; 18 Бо кажны, на кім ган, ня мае бліжыцца: ані нявісны, ані кульгавы, альбо маючы сплюшчаны нос, альбо якую-коледы часьць лішне даўгую, 19 ані такі, у каторага зломлена нага альбо зломлена рука, 20 Ані гарбаты, ані карамжаты, альбо ў каторага бяльмо на воку, ані каросьлівы, ані шалудлівы, ані з расьцягненымі шулятамі. 21 Кажная людзіна, у каторай ё ган, і яна з насеньня Аарона сьвятара, ня мае бліжыцца, каб дараваць агняныя аброкі СПАДАРУ: ган на ім, хай ня бліжыцца, каб дараваць хлеб Бога Свайго. 22 Хлеб Бога свайго ізь сьвятога сьвятых а ізь сьвятыняў ён можа есьці; 23 Але да запінах і ня мае ён прыходзіць, і да аброчніка ня мае ён бліжыцца, бо ган на ім; ня мае ён будзеньц сьвятыні Мае, бо Я СПАДАР, Каторы пасьвячае іх“. 24 І гўкаў Масей Аарону а сыном ягоным а ўсім сыном Ізраелявым гэтыя словы.

22 І гўкаў СПАДАР Масею кажучы: 2 „Скажы Аарону а сыном ягоным: і хай яны ўздзержваюцца ад сьвятасьцяў сыноў Ізраелявых, і ня будзеньц сьвятога імені Майго ў тым, што яны пасьвячаюць Імне. Я СПАДАР. 3 Кажы ім гэта ў роды вашыя: „Кажная людзіна з усёга насеньня вапшага, каторая дабліжыцца да сьвятасьцяў, што пасьвячаюць сынове Ізраелявы СПАДАРУ, калі нечысьць ейная на ёй, то выгубіцца тая душа ад віду Майго. Я СПАДАР. 4 Кажная людзіна з насеньня Ааронавага, калі яна пракажаная альбо мае вытак, тая ня мае есьці сьвятасьці, пакуль не ачысьціцца. І хто даткнецца да ўсёга, што плюгае душы, альбо людзіна, у каго выйдзе насеньне ляжаньня. 5 Альбо

людзіна, каторая даткнецца да ўсялякага роючага, каторы плюгае яго, або калі да чалавека, каторым плюгавіцца ўсялякай нечысьцяй ягонай; 6 Душа, што даткнецца да гэтага, нячыстая будзе аж да вечара, і ня мае есьці ізь сьвятасьці ўперад, чымся памые цела свае ў вадзе. 7 А як зойдзе сонца, і ён ачысьціцца, тады можа ён есьці сьвятасьці, бо гэта ежа ягоная. 8 Здыхляціны і разарванага зьваром хай ня есьць, каб сплюгавіцца гэтым. Я СПАДАР. 9 Хай дзяржаць яны данае дзяржаць ім Імню, каб не панёсьлі на сабе грэху і каб не памерлі ад таго, што будзеньлі. Я СПАДАР, пасьвячаючы іх. 10 І ніякі чужанін ня мае есьці сьвятасьці; гасподнік сьвятароў і найміт ня мае есьці сьвятасьці. 11 І сьвятар, калі купе сабе душу купляю срэбра, то гэты можа есьці гэта; і народжаны ў ягоным доме можа есьці хлеб ягоны. 12 І дачка сьвятарова, калі яна выйдзе замуж за чужаніна, то яна ня мае есьці абраканых сьвятасьцяў. 13 І дачка сьвятарова, калі будзе ўдава альбо разведзеная, а насеньня няма ў яе, і зьвернецца да дому айца свайго, як у маладосьці сваёй; тады яна можа есьці з хлеба айца свайго; а ніякі чужанін ня мае есьці яго. 14 І калі людзіна ела сьвятасць абмыльна, дык аддасць сьвятару сьвятасць і мае дадаць да яе пятую часьць. 15 І хай ня будзеньц сьвятасьцяў сыноў Ізраелявых, каторыя яны ўзьнімаюць СПАДАРУ, 16 І не панясуць яны бяспраўя аброку віны, еўшы іх сьвятасьці, бо Я СПАДАР, Каторы пасьвячае іх“.

17 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 18 „Гўкай Аарону а сыном ягоным а ўсім сыном Ізраелявым, і скажы ім: калі якая людзіна з дому Ізраелявага, альбо з чужаземцаў каторая ў Ізраелю, прынясець дар свой, падле ўсіх абятніцаў сваіх і ўсіх самахотных дароў сваіх, каторы

ры абракае СПАДАРУ на ўсепаленне; 19 То яна мае абрачы самахоць самца бяз гану з буйнога статку, з авец або козаў. 20 Ніякага, на каторым ё ган, не абракайце, бо ім не дастанеце любосьці. 21 І калі хто абракае супакойны аброк СПАДАРУ, спаўняючы абятніцу альбо самахоць, з буйнога альбо з драбнога; то мае быць дасканальны, каб быць любым; і ніякага гану ня мае быць на ім. 22 Сяляное, альбо пашкоджанае, альбо калекае, альбо із струпам, альбо каросьлівае, альбо шалудзівае, такіх не абракайце СПАДАРУ; і на аброк агняны не давайце зь іх на аброчнік СПАДАРОЎ. 23 Вала а баранчыка зь перарослымі альбо недарослымі часьцьмі цела на самахотны дар прыгатаваць можаш, але за абятніцу ня будзе зьлюб. 24 У каторага шуляты расьцісьненныя, разьбітыя, адарваныя альбо выразаныя, не абракайце СПАДАРУ, і ў зямлі вашай не рабіце гэтага. 25 І з рук чужога не абракайце хлеба Бога вашага з усёга гэтага, бо на іх пашкоджаньне, ган на іх, ня будуць любыя”.

26 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 27 „Бычок альбо баранчык, альбо казын, як родзіцца, то сем дзён яно мае прабьць пры маці сваёй, а з восьмага дня ў далей будзе любы на агняны аброк СПАДАРУ. 28 Ані вала, ані авечкі, не ў дзеянні яе, ня рэжча тога самага дня. 29 Калі абракае СПАДАРУ аброк удзячнасьці, абракайце яго самахоць. 30 Тога самага дня надабе зьесьці яго; не пакідайце ад яго да раньня. Я СПАДАР. 31 Дзяржыце расказанні Мае ў паўніце іх. Я СПАДАР. 32 І ня будзеньце святаго імені Майго, і Я буду святаны сярод сыноў Ізраелявых. Я СПАДАР, Каторы пасьвячае вас, 33 Каторы вывеў вас із зямлі Ягіпецкае, каб быць вашым Богам. Я СПАДАР”.

23 І гўкаў СПАДАР Масею кажучы: 2 „Гўкай сыном Ізраелявым, і скажы ім: прызначаныя поры СПАДАРОВЫ, каторыя будзеце зваць святамі збораў; во поры Мае:

3 „Шэсьць дзён рабі работу, а сёмага дня сыбота сыботаў, свята збор; ніякага рамяства не рабіце; гэта сыбота СПАДАРОВА ў вусіх сялібах вашых.

4 „Гэта поры СПАДАРОВЫ, свята зборы, каторыя вы будзеце згукіць у пару іх: 5 Першага месяца, чатырнацатага дня месяца адвячоркам Пасха СПАДАРОВА. 6 І пятнацатага дня таго ж месяца свята праснакоў СПАДАРУ. Сем дзён ежча праснакі. 7 На першы дзень хай будзе ў вас свята збор; ніякае рамеснае работы не рабіце. 8 І абракайце сем дзён агняны аброк СПАДАРУ; сёмага дня свята збор; ніякае рамеснае работы не рабіце”.

9 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 10 „Гўкай сыном Ізраелявым і кажы ім: як прыйдзеце да зямлі, каторую Я даю вам, і будзеце жаць на ёй жніво, то першы сноп жніва вашага прынясі святаму. 11 І ён будзе туды-сюды нахінаць сноп перад СПАДАРОМ, каб быў любы за вас; назаўтра па сыбоце нахінаць яго будзе святаму. 12 І прыгатуйце ў дзень нахінаньня сноп і баранчыка годняга на ўсепаленне СПАДАРУ. 13 І аброк яго хлебны дзьве дзясятны часьці ценкае мукі, расчыненае на аліве, на агняны аброк СПАДАРУ, на прыемны пах, і ўзьліваньні яго чэцьверць гіна віна. 14 А хлеба, ані пражаных зярнят, ані зярнят сырых ня ежча аж да тога дня, каторага прынясіце аброк Богу свайму: гэта — вечная ўстава ў родах вашых, у вусіх сялібах вашых.

15 „І адлічыце сабе ад заўтрашняга дня просьце сыботы, ад тога

дня, каторага прынеслі сноп нажінання, сем сыботаў (поўныя маюць быць), 16 Да заўтрашняга дня просьле сёмае сыботы далічыце пяцьдзясят дзён, і даруйце новы хлебны аброк СПАДАРУ. 17 Ад сялібаў сваіх прынясьце хлеб нажінання зь дзвюх дзясятых часьцяў ценкае мукі, ды маюць быць сьпечаныя кіслыя, першы плод СПАДАРУ. 18 І абрачыце разам із хлебам сем баранчыкаў, аднагодніх, і з буйнога статку аднаго бычка й два бараны; няхай будзе гэта на ўсепаленьне СПАДАРУ, і хлебны аброк і ўзьліваньне да іх на агняны аброк, на прыемны пах СПАДАРУ. 19 Прыгатуйце з казянят аднаго на аброк за грэх і два аднагоднія баранчыкі на аброк супакойны. 20 І хай туды-сюды нахінае іх сьвятар над хлебам першага плоду нажінання перад СПАДАРОМ над двума баранчыкамі: сьвятымі яны будуць СПАДАРУ; сьвятару. 21 І згўкайце на самы гэты дзень, сьвяты збор будзе вам, і нікае рамеснае работы не рабіце: гэта ўстава вечная ў вусіх сялібах вашых у родах вашых.

22 „І як будзеце жаць жніўно зямлі вашае, не канчай канцы поля свайго, як жнеш, і засталага ад жніўна свайго ня зьбірай: беднаму а асяленцу пакінь гэта. Я СПАДАР, Бог ваш.”

23 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 24 „Гўкай сыном Ізраэлявым, кажучы: сёмага месяца, на першы дзень месяца хай будзе ў вас сыбота, сьвята трубаў, сьвяты збор. 25 Нікае рамеснае работы не рабіце, і абрачыце агняны аброк СПАДАРУ”.

26 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 27 „Але дзясятага дня сёмага месяца гэтага, дзень ласкіўчыненья гэта, хай будзе ў вас сьвяты збор; і марыце душы вашыя, абракайце агняны аброк СПАДА-

РУ. 28 Нікага рамяства не рабіце гэтага самага дня, бо гэта дзень ласкіўчыненья, каб залашчыць за вас від СПАДАРА, Бога вашага; 29 Бо ўсялякая душа, каторая ня будзе марыць сябе гэтага самага дня, будзе выпублена зь людю свайго. 30 І ўсялякую душў, што будзе рабіць якое рамяство гэтага самага дня, Я выпублю тую душў з пасярод людю ейнага. 31 Нікага рамяства не рабіце; гэта ўстава вечная ў родах вашых, у вусіх сялібах вашых. 32 Гэта вам сыбота сыботаў, і марыце душы вашы, зь дзявятага дня месяца ўвечары; ад вечара да вечара сьвяткуйце сыботы свае”.

33 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 34 „Гўкай сыном Ізраэлявым, кажучы: зь пятнацатага дня гэтага сёмага месяца сьвята будак, сем дзён СПАДАРУ. 35 Першага дня сьвяты збор, нікае рамеснае работы не рабіце. 36 Сем дзён абракайце агняны аброк СПАДАРУ; восьмага дня сьвяты збор хай будзе ў вас; і абрачыце агняны аброк СПАДАРУ; гэта дзень узьдэжлівасьці, і не рабіце нікае рамеснае работы. 37 Гэта поры СПАДАРОВЫ, каторыя вы маеце агалашаць, як сьвятыя зборы, каб абракаць агняны аброк СПАДАРУ, усепаленьне, аброк хлебны, аброк зарэзаньня, ўзьліваньне, кэжны ў свой дзень, 38 Апрача сыботаў СПАДАРОВЫХ, і апрача дароў вашых, і апрача ўсіх аброкаў вашых, і апрача ўсіх самахотных вашых, што вы даіце СПАДАРУ. 39 Але пятнацатага дня сёмага месяца, як вы зьбіраеце ўрод зямлі, сьвяткуйце сьвята СПАДАРОВА сем дзён: першага дня сыбота і восьмага дня сыбота. 40 І вазьміце сабе першага дня садавіну харошых дзеваў, пагоны пальмавыя і галінкі дзерваў густых і вербаў рэчных, і весяліцеся перад СПАДАРОМ, Богам ва-

шым, сем дзён. 41 Сьвяціце гэтае сьвята СПАДАРОВА сем дзён у годзе: гэта ўстава вечная ў родах вапых. Сёмага месяца сьвяціце яго. 42 У будках маеце жыць сем дзён; кажны тубылец Ізраелец жыў у будках, 43 Каб ведалі роды вапых, што ў будках асяліў Я сыноў Ізраелявых, як вывеў іх із зямлі Ягіпецкае. Я СПАДАР, Бог вап". 44 І гўкаў Масей сыном Ізраелявым праз поры СПАДАРОВЫ.

24 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Раскажы сыном Ізраелявым, і хай возьмуць табе алівы аліўкавае, чыстае, вытаўчанае, на сьвяценьне, каб паліць штачасны сьветач. 3 Вонках запінахі скрыні сьветчанья ў будане збору наснудзе гэта Аарон зь вечара да раньня перад відам СПАДАРА штачасна. Гэта — вечная ўстава ў родах вапых. 4 На сьветачу чыстым наснудзе лянпы перад СПАДАРОМ штачасна.

5 „І вазьмі ценкае мукі й сыпчы зь яе двананцаць закрашаных букаткаў; дзьве дзясятны ефы хай будуць у кожнай букатцы. 6 І палажы іх у два рады, па шэсьць у рад, на чыстым сталі перад СПАДАРОМ. 7 І палажы на рад чыстага кадзіла, і будзе гэта ля хлеба, на памятку, на аброк СПАДАРУ. 8 Дня сыботняга, дня сыботняга прыгатуйце гэта перад СПАДАРОМ штачасна ад сыноў Ізраелявых: гэта змова вечная. 9 І будзе Аарону а сыном ягоным, і будуць есьці яго на сьвятым месцу; бо сьвятое сьвятых гэта яму з агняных аброкаў СПАДАРОВЫХ: устава вечная”.

10 І вышаў сын аднае Ізраелкі, ён сын Егіпцяніна, меж сыноў Ізраелявых, і павадзіліся ў табару сын Ізраелчын і Ізраелец; 11 І гавіў сын Ізраелчын Імя Спадарова і клёў. І прыялі яго да Масея. А імя маці ягонае было Саломіф Дыўранка, з пакаленьня Дановага; 12 І

памясьцілі яго пад старожу, каб было наказана ім із вуснаў СПАДАРОВЫХ.

13 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 14 „Вывядзі ўлегцы маючага вонкі з табару, і ўсі, што чулі, няхай паложачь рукі свае на галаву ягоную, і ўкамянуе яго ўся грамада”.

15 „І сыном Ізраелявым гўкай, кажучы: кожная людзіна, каторая будзе ўлегцы мець Бога свайго, тая панясець грэх свой. 16 І хто будзе ганіць імя СПАДАРОВА, сьмерцю памрэць, каменням укамянуюць яго ўся грамада. Як асяленец, так тубылец, калі будзе ганіць імя СПАДАРОВА, памрэць

17 І людзіна, што заб'е чалавека, сьмерцю памрэць. 18 Хто заб'е статчыну, мае заплаціць за яе, дых за дых. 19 І людзіна, што прычыне ган субрату свайму, то, як ён зрабіў, так мае быць зроблена яму. 20 Зламеньне за зламеньне, вока за вока, зуб за зуб: як ён прычыніў ган чалавеку, прычыняць так яму. 21 І хто заб'е статчыну, мае заплаціць за яе; а хто заб'е чалавека, тый хай памрэць. 22 Адна ўстава хай будзе вам, як асяленцу, чужаземцу, так і тубыльцу хай будзе; бо Я СПАДАР, Бог вап”.

23 І гўкаў Масей сыном Ізраелявым; і вывялі ўлегцы маючага вонкі з табару, і ўкаменаваці яго, і зрабілі сынове Ізраелявы, як расказаў СПАДАР Масею.

25 І гўкаў СПАДАР Масею на гары Сынаю, кажучы: 2 „Гўкай сыном Ізраелявым і скажы ім: як прыдзеце да зямлі, каторую Я даю вам, тады зямля мае супацьць у сыботу СПАДАРОВУ. 3 Шэсьць год засявай поле свае, і шэсьць год абразай вінішчы свае, і зьбірай уроды іх; 4 А год сёмы няхай будзе сыбота сыботаў зямлі, сыбота СПАДАРУ: поля свайго не засявай і вінішча свайго не абразай. 5 Што

само вырасьце ўроду твайго, ня жні, і ягадаў зь вінішча свайго ня зьбірай; гэта будзе год сыботы зямлі. 6 І будзе сыбота зямлі вам на емя, табе а слуге твайму а служэбцы а найміту твайму а жыхару твайму, што асяліўся ў цябе; 7 І статку твайму й зьверанятам, каторыя на зямлі тваёй, няхай будуць усі ўроды зямлі на корм.

8 „І налічы сабе сем сыботніх год, сем разоў па сем год, і будуць у цябе ў сямёх сыботніх гадох сорак дзевяць год. 9 І хай пройдзе трубны гук сёмага месяца, дзясятага дня месяца, у дзень ласкіўчынення правядзіце трубу па ўсіх землях вашых. 10 І пасьвяціце пяцьдзясяты год, і агаласіце свабоду на зямлі ўсім жыхарам яе; хай будуць гэта ў вас ўгодкі; і зьвернецца кажны да радзімы свае зьвернецца. 11 Угодкам і хай будзе пяцьдзясяты год у вас: ня сейце й ня жніце, што само вырасьце на зямлі, ані зьбірайце ягадаў з пасьвячаных вінішчаў; 12 Бо гэта ўгодкі; сьвятымі хай будуць яны вам; з поля ежча ўрод яго. 13 У гэтыя пяцьдзясятыя ўгодкі зьвернецца кажны да дзяржавы свае. 14 Калі будзеце прадаваць што субрату свайму, альбо будзеце купляць што ў субрата свайго, ня крыўдзьце адзін аднаго. 15 Подле ліку год па ўгодках ты маеш купляць у субрата свайго, і подле ліку год прыбытку ён мае прадаваць табе. 16 Подле шмат год, павяліч цану; а подле мала год, зьменш цану: бо ведамы лік прыбытку ён прадаець табе. 17 Не ашукуйце субрата свайго, але бойся Бога свайго; бо Я СПАДАР, Бог ваш. 18 Уставы Мае а суды Мае дзяржыце і чыніце іх, і будзеце жыць супакойна на зямлі. 19 І дасьць зямля плод свой, і будзеце есьці да сыці, і будзеце жыць бясъпечна на ёй. 20 А калі скажаце: „Што ж нам есьці сё-

мага году, вось, мы ня сеялі ані зьбіралі прыбытку свайго?“ 21 І Я раскажу дабраслаўства Свае на вас шостага году, ён дасьць прыбытку на тры гады. 22 І будзеце сеяць восьмага году, але есьці будзеце ўрод стары да дзявятага году; пакуль ня прыйдзе яго прыбытак, вы будзеце есьці старое. 23 І зямлю не прадаваць назаўсёды, бо зямля Мая; вы прыходныя а асяленцы ў Мяне. 24 Па ўсёй зямлі дзяржаньня свайго давайце выкуп зямлі.

25 „Калі брат твой зьбяднее й прадасьць ізь дзяржавы свае, то прыйдзе сваяк блізкі да яго й выкупе праданае братам ягоным. 26 Калі ж у людзіны няма радні, і дастане рука ейная, і знойдзе даволі на выкуп; 27 Дык хай ён разьліча гады продажы свае, і зьверне засталае таму, каму ён прадаў, і ўступе ізноў у дзяржаву сваю. 28 Калі ж ня знойдзе рука ягоная даволі, каб зьвярнуць яму, то праданае ім застанецца ў руках таго, хто купіў яго, да ўгодкавага году, а ў вугодкавым годзе адгйдзе яго, і ён зьвернецца да дзяржавы свае.

29 „Калі хто прадасьць гасподні дом у месцы ізь сыцяноу, то выкупіць яго можна да канца году ад продажы яго; цэлы год выкупіць яго можна. 30 Калі ж ня будзе ён выкуплены, пакуль споўніцца яму супоўны год, то застанецца дом, каторы ў месцы ізь сыцяноу, назаўсёды таму, хто купіў яго, у роды яго, у пяцьдзясятыя ўгодкі не адгйдзе. 31 А дамы сёлаў, ідзе няма сыцяны наўкола, за поле зямлі ўважаюцца; выкупляць іх можна, і ў вугодкі яны адходзяць.

32 Узглядам местаў Левітаў, дамоў у местах дзяржаньня іхнага, дык выкуп вечны будзе Левітам. 33 А хто купе ў Левітаў, дык выйдзе куплены дом і места дзяржаньня яго ў пяцьдзясятыя ўгодкі, бо дамы ў местах левіцкіх складаюць

іхную дзяржаву сярод сыноў Ізраэлявых. 34 І поля пасты местаў іхных прадаваць ня можна, бо гэта вечная дзяржава іхная.

35 І калі брат твой зьбяднее, і панижылася рука ягоная ў цябе, ты паддзяржы яго, ці гэта чужаземец, ці жыхар, каб ён жыў із табою. 36 Не бяры ад яго працэнтаў ані прыбытку, і бойся Бога свайго, каб жыў брат твой із табою. 37 Срэбла свайго не аддавай яму на працэнт, і на прыбыткі не пазычай еміны свае. 38 Я СПАДАР, Бог ваш, каторых вывеў вас із зямлі Ягіпецкае, каб даць вам зямлю Канаанскую, каб быць вапшым Богам.

39 І як зьбяднее брат твой у цябе і праданы будзе табе, то ня сіль яго рабіць работы нявольнікія. 40 Ён мае быць у цябе як найміт, як асяленец; да пяцьдзясятага ўгодкавага году няхай робе табе; 41 А тады хай адыйдзе ён ад цябе, сам а дзеці ягоныя зь ім, і зьвернецца да радзімы свае, і да дзяржанья айцоў сваіх зьвернецца; 42 Бо яны слугі Мае, каторых Я вывеў із зямлі Ягіпецкае; ня маюць прадаваць іх, як прадаюць нявольнікаў. 43 Не пануй над імі стродка, і май страх перад Богам сваім. 44 А слуга твой а служэбка твая, каторыя будуць у цябе, ад народаў, што наўкола вас, ад іх можаш купляць нявольніка а нявольніцу. 45 І таксама зь дзяцей жыхараў, каторыя асяліліся ў вас, зь іх купляйце, з радзімаў іхных, каторыя ў вас, каторыя радзіліся ў зямлі вапай, і будуць вам собскасьцю. 46 І можаце перадаваць іх на спадак і сыном вапшым па сабе. як меньне, дзяржаньне на векі. Імі можаце рабіць. А над братамі сваімі, сынамі Ізраэльскімі, адзін над адным не пануйце стродка.

47 „І калі чужаземец альбо асяленец, каторы з табою, будзе мець дастатак, а брат твой зьбяднее ля яго і прадасца чужаземцу, што жывець

у цябе, альбо каму з патомкаў чужаземцавых; 48 То просьле продажы можна выкупіць яго; адзін із братаў ягоных выкупіць яго, 49 Альбо сын дзядзькі ягонага мае выкупіць яго, альбо хто-колечы з блізкае радні ягонае, з радзімы ягонае, мае выкупіць яго; альбо, калі будзе мець дастатак, ён сам выкупіцца. 50 І ён мае разьлічыцца з тым, хто яго купіў, ад тога году, як ён прадаў сябе, да пяцьдзясятага году ўгодкавага, і будзе срэбла, за каторае ён прадаў сябе, подле ліку год; як дні найміта ён мае быць у яго. 51 І калі яшчэ шмат год, то подле іх зьверне выкуп за сябе із срэбла, за каторае ён куплены. 52 І калі мала застанецца год да ўгодкавага году, то ён мае палчыць, подле год зьверне выкуп свой. 53 Як найміт, з году ў год ён будзе ў яго; ён ня мае панаваць над ім стродка ў ваччу тваім. 54 І калі ён ня выкупіцца такім парадкам, то ўгодкавага году адыйдзе сам а дзеці ягоныя зь ім; 55 Бо сынове Ізраэлявы слугі Імне яны, Мае слугі, каторых Я вывеў із зямлі Ягіпецкае. Я СПАДАР, Бог ваш.

26 „Не рабіце сабе балвавоў ані выразайце абразоў, і стаўпоў ня стаўце ў сябе, і каменя з абразамі не кладзіце ў зямлі вапай, каб кланяцца на ім; бо Я СПАДАР, Бог ваш.

2 „Сьботы Мае дзяржыце й сьвятыні Мае сьціце, бо Я СПАДАР, Бог ваш.

3 „Калі вы будзеце хадзіць у вуставах Маіх і расказаньні Мае будзеце дзяржаць а паўніць іх; 4 Дык Я дам вам дажджы вапшы ў пару іх, і зямля дасьць урод свой, і дзервы палявыя дадуць плод свой. 5 І датрывае малацьба да збору віна, а збор віна датрывае да сьлёбы; і будзеце есьці даволі хлеба свайго, і будзеце жыць бесьпечна на зямлі сваёй. 6 І дам мір у зямлі, і ляжаце, і

ніхто не напалохае вас; прычыню звод на лютыя зьвяры ізь зямлі, і меч ня пройдзе па зямлі вашай. 7 І будзеце гнаць варагоў сваіх, і павалаяцца яны перад вамі ад мяча. 8 І пяцёх із вас пражануць сту, а сту з вас пражануць дзесяць тысячаў, і павалаяцца варагі вашыя перад вамі ад мяча. 9 І зьвярнуся да вас, і плоднымі ўчыню вас, і размнажў вас, і ўстанаўлю змову сваю з вамі. 10 І будзеце есьці старое леташняе, і вынясіце старое дзеля новага. 11 І пастанаўлю вітальню Сваю сярод вас, і душа Мая ня будзе брыдзіцца вамі. 12 І буду хадзіць сярод вас, і буду вашым Богам, а вы будзеце Імне людям. 13 Я СПАДАР, Бог ваш, каторы вывеў вас ізь зямлі Ягпеецкае, каб вы ня былі ім нявольнікамі, і паламіў ланцугі йга валака, і даў вам хадзіць выпрастаўшыся.

14 „А калі не паслухаеце Мяне й ня будзеце паўніць усіх расказаньяў гэтых, 15 І калі будзеце грэбаваць уставамі Маімі, калі душа ваша збрыдзе суды Мае, так што ня будзеце паўніць усіх расказаньяў Маіх, узрушыўшы змову Маю; 16 дык Я ўчыню з вамі гэта: і даведаюся да вас жахам, сухотамі а гаручкаю, ад каторых стамуюцца вочы вашыя і змучыцца душа, і будзеце сеяць сяўбу вашу дарма, і варагі вашы зьядуць яе. 17 І зьвярну від Свой супроці вас, і будзеце зражаны перад варагамі сваімі, і будуць панаваць над вамі неспрыяцелі вашы, і ўцякаць будзеце, як ніхто не пажанецца за вамі. 18 Калі й пры ўсім гэтым не паслухаеце Мяне, то Я павялічу караць вас за грахі вашыя сем разоў; 19 І зламлю пыху сілы вашае, і неба вашае зраблю, як зялеза, і зямлю вашу, як медзь; 20 І дарма будзе высіляцца сіла ваша, і зямля ваша ня дасьць уроду свайго, і дзервы зямлі не дадуць пладоў сваіх. 21 Ка-

лі ж пойдзеце супроці Мяне і ня будзеце зычыць слухаць Мяне, то Я памнажў вам сем разоў подле грахоў вашых. 22 Пашлю на вас зьвяры палявыя, каторыя спабудуць вас дзяцей, і выпубяць так вашы, і вас зьменшаць, і спустэюць дарогі вашыя. 28 І калі ўсім гэтым ня будзеце наўчаны Імню, а пойдзеце Імне ў спраціўленьне; 24 Дык і Я пайду, нават Я, з вамі ў спраціўленьне, і зражу вас, нават Я, сем разоў за грахі вашы. 25 І навяду на вас памсьлівы меч на помсту за змову; калі ж зьбярыцеся да местаў сваіх, дык пашлю мор пасярод вас, і адданы будзеце ў рукі ворага. 26 Як выгублю ў вас апору хлеба, дзесяць жанок будуць пячы хлеб вашы ў вадняй печы, і будуць аддаваць хлеб вашы вагою; вы будзеце есьці, і ня будзеце пад'еўшы. 27 І калі й гэтым не паслухаеце Мяне й пойдзеце супроці Мяне, 28 Дык пайду Я з вамі ў гневе Майго спраціўленьня і пакараю вас, нават Я, сем разоў за грахі вашыя. 29 І будзеце есьці цела сыноў сваіх, і цела дачок сваіх будзеце есьці. 30 І разбурў выпыні вашыя, і зьнішчу сонечныя абразы вашыя, і палажу трупы вашыя на трупы балванаў вашых, і збрыдзе вас душа Мая. 31 І аддам месцы вашыя на разбурэньне, і спустошу сьвятыні вашы, і ня буду нюхаць прыемнага паху аброкаў вашых. 32 І Я спустошу зямлю, ажно зумеюцца зь яе варагі вашы, у ёй жывучыя. 33 І вас расьцярушу меж народаў, і зь мячом на галі пажануся за вамі, і будзе зямля ваша пустая, і месцы вашыя разбураныя. 34 Тады будуць любы зямлі сыботы яе ўсі дні пусьценьня свайго, а вы будзеце ў зямлі варагоў вашых; тады будзе супачываць зямля, і досьць учыне сабе за сыботы свае. 35 Усі дні пусьценьня будзе яна супачываць, колькі не супачывала

ў сыботы вашы, як вы жылі на ёй. 36 І засталым із вас пашлю у сэрцы ляклівасьць у землях варагоў іхных, і пажанець іх шапаценьне гнанага лісту, і ўцякуць ад мяча, і паваляцца, як ніхто не жанецца; 37 І спатыкнуцца адзін на аднаго, як перад мячом, прымеж тога ніхто гнацца за імі ня будзе, і ня будзе ў вас трывалкосьці ўстоіць супроці варагоў сваіх. 38 І загінеце памеж народаў, і пажарэць вас зямля варагоў вашых. 39 А засталыя з вас ссохнуць у сваіх бяспраўях у землях варагоў вашых, і нават у бяспраўю бацькоў сваіх ссохнуць. 40 І вызнаюць яны бяспраўе свае і бяспраўе бацькоў сваіх у выступах іхных, што яны выступалі супроці Мяне і нават хадзілі з Імною ў спраціўленьне. 41 За што нават Я пайшоў зь імі ў спраціўленьне і ўвёў іх у зямлю варагоў іхных; можа тады скарыцца неабрэзанае сэрца іхнае, і тады яны згодзяцца з караю за бяспраўі. 42 І Я ўспомню змову Сваю зь Якавам, і нават змову Сваю з Ісаком, і нават змову Сваю з Абрагамам успомню, і зямлю ўспомню. 43 І зямлі, пакіненай імі, будуць любы сыботы яе, спусьцеўшы ад іх, і яны згодзяцца з караю за бяспраўі свае, дыкжэ за тое, што суды Мае ўлегцы мелі, і ўставы Мае збрыдзела душа іхная; 44 І нават таксама гэта, як яны будуць у зямлі варагоў сваіх, Я ня буду ўлегцы мець іх і не пабдыджуся імі, каб выгубіць іх, каб узрушыць змову Маю зь імі, бо Я СПАДАР. Бог іх. 45 І ўспомню дзеля іх змову зь першымі, каторых вывеў Я із зямлі Ягіпецкае перад ачмі паганаў, каб быць іх Богам. Я СПАДАР". 46 Гэта ўставы а суды а правы, каторыя даў СПАДАР меж Сябе й сыноў Израелявых на гары Сынаю, Масеям.

27 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Гукай да сыноў Израе-

лявых і скажы ім: калі людзіна зробі абытніцу падле ацэны твае душаў СПАДАРУ; 3 Дык будзе ацэна твая мужчыны ад дваццацёх год да шасьцьдзясят год, і будзе ацэна твая пяцьдзясят сыкляў срэбных, падле сыкля сьвятыні. 4 Калі ж гэта жонка, дык ацэна твая мае быць трыццаць сыкляў. 5 І каліж ад пяцёх год да дваццацёх год, дык будзе ацэна твая мужчыны дваццаць сыкляў і жонкі дзесяць сыкляў. 6 І калі ад месяца й да пяцёх год, дык будзе ацэна твая мужчыны пяць сыкляў срэбра і жонкі ацэна твая тры сыклі срэбра. 7 І калі шасьцьдзясят год і вышэй, калі мужчына, дык будзе ацэна твая пятнаццаць сыкляў срэбра, а жонкі дзесяць сыкляў. 8 І калі бяднейшы ён за ацэну тваю, то паставаць яго перад сьвятаром, і сьвятар хай ацануе яго; сумерна з магчымасьцям таго, хто робе абытніцу, хай ацануе яго сьвятар.

9 „Калі ж гэта будзе статак, каторы абракаюць на аброк СПАДАРУ, то ўсе, што дадзена СПАДАРУ, мае быць сьвята. 10 Ня маюць адмяняць яго й даваць благое за добрае, або добрае за благое; калі ж станецца, што хто адмене статчыну на статчыну, то й яна й даная за яе будзе сьвятая. 11 Калі ж будзе якая статчына нячыстая, каторую не абракаюць на аброк СПАДАРУ, то маюць паставаць статчыну перад сьвятаром; 12 І ацануе сьвятар яе, ці добрая яна, ці лхая; і як ацануе сьвятар, так і мае быць. 13 Калі ж хто захоча выкупіць яе, то хай дадасьць пятую часьць да ацэны твае.

14 „Калі хто пасьвячае дом свой як сьвятасьць СПАДАРУ, то сьвятар мае ацанаваць яго, ці добры ён, ці блгі; і як ацануе сьвятар, так яно й станецца. 15 Калі ж тгй, хто пасьвяціў, захоча выкупіць дом свой, то хай дадасьць пятую часьць срэбра ацэны твае яго, і будзе ягоны.

16 I калі з поля із свае дзяржавы пасьвяце хто СПАДАРУ, то ацэна твая мае быць падле меры сяўбы: за сяўбу гомэра ячменю пяцьдзясят сыкляў срэбра. 17 Калі пяцьдзясятага ўгодкавага году пасьвячае хто поле свае, мае адбыцца падле ацэны твае. 18 Калі ж па пяцьдзясятых угодках пасьвячае хто поле свае, то сьвятар мае разлічыць срэбра падле год, засталых да ўгодкавага году, і мае паменшыць ацэну сваю. 19 I калі чыста выкупіць поле тый, каторы пасьвяціў, то хай ён дадасць пятую часьць срэбра ацэны твае, і яно застанецца за ім. 20 I калі ён ня выкупе поля, і будзе прадаана поле іншаму чалавеку, то ўжо ня можна выкупіць. 21 I будзе поле тое, калі яно ў вугодкі адыйдзе, сьвятасьцю СПАДАРУ, як поле пасьвячанае; сьвятару станецца дзяржаньне яго. 22 А калі поле куплі свае, каторае не з палёў ягонага дзяржаньня, ён пасьвяце СПАДАРУ. 23 Дык паліча яму сьвятар колькасць ацэны аж да ўгодкавага году, і мае ён дадаць падле ацэны ў тым жа дню, сьвятасьць СПАДАРУ. 24 Пяцьдзясятага ўгодкавага году зьвернецца тое поле да тога, у кога яно было куплена, каму належа дзяржаньне тае зямлі. 25 Кажная ж ацэна твая мае быць падле сыкля сьвятыні, дваццаць гер мае быць у сыкля.

26 „Адно першака, каторы падле першародзтва належа СПАДАРУ із статку, ня мае ніхто пасьвячаць; ці вол гэта, ці авечка, — СПАДАРОВЫ яны. 27 Калі ж статак нычысты, то мае выкупіць падле ацэны твае і дадаць да тога пятую часьць; калі ня выкупе, то мае прадаць падле ацэны твае.

28 „Толькі ўсе пасьвячанае, каторае хтось пасьвяціў бы СПАДАРУ з усёга, што яго, з чалавека, ці із статчыны, ці з поля свайго дзяржаньня, — не прадаецца а не выкупляецца. Усе пасьвячанае сьвятое сьвятых яно СПАДАРУ. 29 Усе пасьвячанае, што пасьвячаюць людзі, не выкупляецца, напэўна памрэць. 30 I ўсялякая дзесяціна зямлі, із сяўбы зямлі і з пладоў дэрга належа СПАДАРУ; гэта сьвятасьць СПАДАРУ. 31 Калі ж хто захоча выкупіць дзесяціну сваю, то мае дадаць да яе пятую часьць. 32 I ўсялякая дзесяціна з буйнога й драбнага статку, з усёга, што прыходзе пад кіям, дзесятая часьць будзе сьвятасьць СПАДАРУ.

33 Ня маюць разглядаць, добрае, ці благое, і ня маюць адмяняць яго; калі ж хто адмене яго, то й само яно й данае на адмену будзе сьвятым, і ня можа быць выкуплена". 34 Гэта расказаньні, каторыя расказаў СПАДАР Масеям на гары Сынаю сыном Ізраелявым.

ЧАЦЬВЕРТАЯ КНІГА МАСЕЯВА: ЛІКІ

1 I гукаў СПАДАР Масею на пустыні Сынайскай, у будане збору, на першы дзень другога месяца, другога году па выхадзе із зямлі Ягіпецкае, кажучы: 2 „Палічыце ўвесь лік грамады сыноў Ізраелявых па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных, падле ліку імёнаў, усіх мужчынаў нагалаву. 3 Ад дваццаціх год і вышэй, кажнага

гадзячага на ваіну ў Ізраеля, палічыце іх падле войскаў іхных — ты а Аарон. 4 З вамі мае быць із плямені па адзін людзіне, што ё галавою ў доме айцоў сваіх.

5 „I во імёны мужоў, што будуць стаяць із вамі: ад Рувіна Еліпур Шэдэўронак; 6 Ад Сымона Шэлумель Цурышаддаёнак; 7 Ад Юды Наасон Амінадаваёнак; 8 Ад Ісасаса-

ра Нефанаеель Цуаронак; 9 Ад Завулона Еляў Гэлонёнак; 10 Ад сыноў Язэпавых: ад Яхрэма Елішама Амігудзёнак; ад Манаса Гамалель Педацирунак; 11 Ад Веняміна Авідан Гідэонёнак; 12 Ад Дана Агіезэр Амішаддаёнак; 13 Ад Ашэра Пагіель Охранёнак; 14 Ад Гада Елязаф Дэулёнак; 15 Ад Неффаліма Агіра Енанёнак". 16 Гэта славуць грамады, князі плямёнаў айцоў сваіх, галавы тысячаў у Ізраелю яны. 17 І ўзяў Масей а Аарон мужоў гэтых, якія былі менаваныя наймя. 18 І ўсю грамаду яны зьберлі на першы дзень другога месяца. І паказалі яны радаводы свае па радзімах сваіх, па дамох айцоў сваіх, падле ліку ймёнаў, ад дваццацёх год і вышэй, нагалаву; 19 Як расказаў СПАДАР Масею, так палічыў ён іх на пустыні Сынайскай.

20 І было сыноў Рувінавых, першака Ізраелявага, у родах іхных, па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных, падле ліку ймёнаў, нагалаву, усіх мужчынаў, ад дваццацёх год і вышэй, усіх выходзячых на вайну, 21 Налічана ў пляменю Рувінавым сорок трыццаць тысячаў пяцсот.

22 У сыноў Сымонавых, у родах іхных, па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных лікі ягонныя, падле ліку ймёнаў, нагалаву, усіх мужчынаў, ад дваццацёх год і вышэй, усіх выходзячых на вайну, 23 Лікі ў пляменю Сымонавым пяцьдзесят дзевяць тысячаў трыста.

24 У сыноў Гадавых, у родах іхных, па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных, у ліку ймёнаў, ад дваццацёх год і вышэй, усіх выходзячых на вайну, 25 Лікі іх у пляменю Гадавым сорок пяць тысячаў шасьцёрот пяцьдзесят.

26 У сыноў Юдзіных, у родах іхных, па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных, у ліку ймёнаў, ад дваццацёх год і вышэй, усіх вы-

ходзячых на вайну, 27 Лікі ў пляменю Юдзіным семдзесят чатыры тысячы шасьцёрот.

28 У сыноў Ісасхаровых, у родах іхных, па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных, падле ліку ймёнаў, ад дваццацёх год і вышэй, усіх выходзячых на вайну, 29 Налічана ў пляменю Ісасхаровым пяцьдзесят чатыры тысячы чатырыста.

30 У сыноў Завулонавых, у родах іхных, па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных, у ліку ймёнаў, ад дваццацёх год і вышэй, усіх выходзячых на вайну, 31 Лікі ў пляменю Завулонавым пяцьдзесят сем тысячаў чатырыста.

32 І сыноў Язэпавых, сыноў Яхрэмавых, у родах іхных, па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных, у ліку ймёнаў, ад дваццацёх год і вышэй, усіх выходзячых на вайну, 33 Налічана ў пляменю Яхрэмавым сорок тысячаў пяцсот.

34 У сыноў Манасавых, у родах іхных, па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных, у ліку ймёнаў, ад дваццацёх год і вышэй, усіх выходзячых на вайну, 35 Лікі ў пляменю Манасавым трыццаць дзевяць тысячы дзевяцьсот.

36 У сыноў Веняміновых, у родах іхных, па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных, у ліку ймёнаў, ад дваццацёх год і вышэй, усіх выходзячых на вайну, 37 Лікі ў пляменю Веняміновым трыццаць пяць тысячаў чатырыста.

38 У сыноў Дановых, у родах іхных, па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных, у ліку ймёнаў, ад дваццацёх год і вышэй, усіх выходзячых на вайну, 39 Лікі ў пляменю Дановым шасьцёрот дзевяць тысячы сямсот.

40 У сыноў Ашэравых, у родах іхных, па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных, у ліку ймёнаў, ад дваццацёх год і вышэй, усіх выходзячых на вайну, 41 Лікі ў пля-

меню Ашэравым сорок адна тысяча ляцьсот.

42 У сыноў Неффалімовых, у родах іхных, па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных, у ліку імёнаў, ад дваццацёх год і вышэй, усіх выходзячых на вайну, 43 Лікі ў пляменю Неффалімовым пяцьдзясят тры тысячы чатырыста.

44 Гэта лікі, каторых палічыў Масае і Аарон а князі Ізраеля, дванаццацёх чалавекаў, па адным чалавеку былі яны з дому айцоў сваіх. 45 І было ўсіх палічаных сыноў Ізраелявых, па домах айцоў іхных, ад дваццацёх год і вышэй, усіх выходзячых на вайну ў Ізраелю, 46 І было ўсіх палічаных шасьцьсот тры тысячы пяцьсот пяцьдзясят. 47 А Левіты падле родаў айцоў сваіх ня былі палічаныя памеж іх.

48 І гўкаў СПАДАР, кажучы: 49 „Толькі плямені Левавага ня лічы і колькасьць іх не далічай да сыноў Ізраелявых, 50 Але ты прызнач Лавітаў да вітальні сьветчаньня і да ўсіх судзінаў яе і да ўсёга, што пры ёй; хай яны носяць вітальню й усі судзіны яе, і яны будуць служыць ёй, і наўкола вітальні раскладацца табарам сваім. 51 І, як кранецца вітальня, няхай спускаюць яе Левіты; і як надабе раскладаць вітальню, няхай устанаўляюць яе Левіты; а калі прыступе хто чужы, памрэць. 52 І будуць разьлігацца сынове Ізраелявыя кажны ў табару сваім і кажны пры сыдзе сваім, па войсках сваіх. 53 А Левіты маюць разьлігацца табарам наўкола вітальні сьветчаньня, і ня будзе гневу на грамаду сыноў Ізраелявых; і будуць Левіты стаяць на старожы вітальні сьветчаньня”. 54 І зрабілі сынове Ізраелявы; падле ўсёга, што расказаў СПАДАР Масаею, так і зрабілі.

2 І гўкаў СПАДАР Масаею а Аарону, кажучы: 2 „Кажная людзіна ля сыдзгу свайго і з гэрба-

мі дому айцоў сваіх разьлігацца сынове Ізраелявы; насупроці буда-на сьветчаньня разьлігацца будуць. 3 Тымі, што разьлігліся на ўсход, на ўсход сонца, быў сыдзг табару Юдзінага, па войсках іхных, і князь сыноў Юдзіных Наасон Амінадавёнак; 4 І ў войску ягоным, і палічаных ягоных семдзясят чатыры тысячы шасьцьсот.

5 „І ля яго разьлігацца табарам плямя Ісаскарова, і князь сыноў Ісаскаровых Нафанаель Цуаронак; 6 І ў войску ягоным, і палічаных ягоных пяцьдзясят чатыры тысячы чатырыста.

7 „Адлі пакаленьне Завуланава, і князь сыноў Завуланавых Еляў Гэлонёнак; 8 І ў войску ягоным, і палічаных ягоных пяцьдзясят сем тысячаў чатырыста.

9 „Усіх палічаных у табару Юдзіным сто асьмідзясят шэсьць тысячаў чатырыста, па войсках іхных; яны крануцца першыя.

10 „Сыдзг табару Рувінавага на паўдня, па войсках іхных, і князь сыноў Рувінавых Еліпур Шэдэўронак; 11 І ў войску ягоным, і палічаных ягоных сорок шэсьць тысячаў пяцьсот.

12 „І ля яго разьлігацца табарам плямя Сымонава, і князь сыноў Сымонавых Шэлумель Цурышаддэнак; 13 І ў войску ягоным, і палічаных ягоных пяцьдзясят дзевяць тысячаў трыста. 14 Плямя Гадава, і князь сыноў Гадавых Еясаф Рэгуелёнак; 15 І ў войску ягоным, і палічаных ягоных сорок пяць тысячаў шасьцьсот пяцьдзясят.

16 „Усіх палічаных у табару Рувінавым сто пяцьдзясят адна тысяча чатырыста пяцьдзясят, па войсках іхных; другімі яны маюць кратацца. 17 І кранецца вітальня збору, табар Левітаў будзе ў сяродзіне табараў. Як разьлігаюцца, так і маюць кратацца, кажны на сваім месцу ля сыдзгоў сваіх.

18 „Сьцяг табару Яхрэмавага, па войсках іхных, у кірунку мора, і князь сыноў Яхрэмавых Елішама Амігудзёнак; 19 І ў войску ягоньм, і палічаных ягоньм сорок тысячаў пяцьсот.

20 „І ля яго плямя Манасава, і князь сыноў Манасавых Гамалель Педацирунак; 21 І ў войску ягоньм, і палічаных ягоньм трыццаць дзьве тысячы дзьвесьце.

22 „І плямя Венямінова, і князь сыноў Веняміновых Авідан Гідзёнак; 23 І ў войску ягоньм, і палічаных ягоньм трыццаць пяць тысячаў чатырыста. 24 Усіх палічаных у табару Яхрэмавым сто восьмі тысячаў сто, па войсках іхных; і трэйція яны маюць кратацца.

25 „Сьцяг табару Дановага на поўнач, па войсках іхных, і князь сыноў Дановых Агіезэр Амішадаёнак; 26 І ў войску ягоньм, і палічаных ягоньм шасьцьдзясят дзьве тысячы сямсот.

27 „І ля яго разьляжацца табарам плямя Ашэрава, і князь сыноў Ашэравых Пагіель Охранёнак; 28 І ў войску ягоньм, і палічаных ягоньм сорок адна тысяча пяцьсот. 29 І плямя Неффалімова, і князь сыноў Неффалімовых Агіра Енавёнак; 30 І ў войску ягоньм, і палічаных ягоньм пяцьдзясят тры тысячы чатырыста. 31 Усіх палічаных у табару Дановым сто пяцьдзясят сем тысячаў шасьцьсот; яны маюць кратацца апошнія ля сьцягоў сваіх”.

32 Гэта палічаных сынове Израелявы па дамох айцоў іхных. Усіх палічаных у табарах, па войсках іхных, шасьцьсот тры тысячы пяцьсот пяцьдзясят. 33 А Левіты не палічаных із сынамі Израеля, як расказаў СПАДАР Масею. 34 І зрабілі сынове Израелявы ўсе, што расказаў СПАДАР Масею; гэтак разьлягліся табарамі ля сьцягоў сваіх і гэтак

краталіся кажны па радзімах сваіх і кажны па дамох айцоў сваіх.

3 Во радавод Аарона а Масея ў дню, калі гутарыў СПАДАР із Масеям на гары Сынаю; 2 І во імёны сыноў Ааронавых: прышак Надаў а Авігу, Елеазар а Іфамар. 3 Гэта імёны сыноў Ааронавых, сьвятароў, памазаных, каторых ён пасьвяціў сьвятарстваваць. 4 І памерлі Надаў а Авігу перад відам СПАДАРОВЫМ, як яны прынеслі цяпло чужое перад відам СПАДАРОВЫМ на пустыні Сынайскай, а дзяцей у іх ня было; і сьвятарствавалі Елеазар а Іфамар перад Ааронам, айцом сваім.

5 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 6 „Дабліж плямя Левава й паставі яго перад Ааронам сьвятаром, каб яны служылі яму. 7 І няхай яны рупяцца праз старожу ягоную й старожу ўсяе грамады перад буданом збору, каб служыць службу вітальні; 8 І няхай рупяцца праз усе судзьдзе будану збору і паручніне сыноў Израелявых, каб служыць службу вітальні. 9 І аддасі Левітаў Аарону а сыном ягоньм; хай будуць яны сусім чыста адданы яму ад сыноў Израелявых. 10 Аарону ж а сыном ягоньм паручы, і будуць спраўляць яны сьвятарства свае; а чужы, што бліжыцца, хай памрэць”.

11 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 12 „І Я вось, Я ўзяў Левітаў з пасярод сыноў Израелявых замест кажнага першака, што рапчынне дзетнішу із сыноў Израелявых. І будуць Левіты Мае, 13 Бо кажны прышак Мой; таго дня, калі Я быў паразіўшы кажнага першака ў зямлі Ягіпэцкай, Я пасьвяціў Сабе кажнага першака ў Израелю ад чалавека аж да статку; яны маюць быць Мае. Я СПАДАР”.

14 І гукаў СПАДАР Масею на пустыні Сынайскай, кажучы: 15 „Палічы сыноў Левавых па дамох

айцоў іхных, па радзімах іхных, кажнага мужчыну ад аднаго месяца і вышэй палічы". 16 І палічыў іх Масей падле слова СПАДАРОВАГА, як расказана. 17 І былі гэтыя сыноўе Левавы падле іх імёнаў: Гірсон, Когаф а Мерары. 18 І во імёны сыноў Гірсонавых па радзімах іхных: Ліўні а Шымей. 19 І сыны Когафовы па радзімах іхных: Амрам а Іцгар, Гэўрон а Узель. 20 І сыны Мераравы па радзімах іхных: Маглі а Мушы. Гэта яны радзімы Левавы падле дамоў айцоў сваіх.

21 Ад Гірсона род Ліўняў а род Шымейў: гэта роды Гірсонавы. 22 Іх лік падле лічэння кажнага мужчыны, ад аднаго месяца й вышэй, лік іх сем тысячаў пяцьсот. 23 Радзімы Гірсонавы будуць разьлягацца адзаду вітальні ў кірунку да мора. 24 І князь дому айца Гірсонічаў Елясаф Лаелёнак. 25 І дагляду Гірсонічаў у будане збору паручаецца вітальня а будан а прыкрыцце яго а запона ўходу будану збору. 26 А заслоны панадворку а запона ўходу панадворку, каторая ля вітальні, і што ля аброчніка наўкола, і паварозкі да ўсялякае службы яго.

27 І ў Когафа радзіма Амрамоў а радзіма Іцгароў а радзіма Гэўронаў а радзіма Узеляў: гэта радзімы Когафовы. 28 Падле ліку ўсіх мужчынаў, ад аднаго месяца й вышэй, восьмі тысячаў шасьцьсот, каторыя дзяржалі паручэньне сьвятыні. 29 Радзімы Когафічаў будуць разьлягацца з боку вітальні, на паўдняя. 30 І князь дому айца радзімаў Когафовых Еліцафан Узелёнак. 31 І старожа іхная — скрыня а стол а сьветач а аброчнікі а сьвятое судзьдзе, каторага ўжываюць да службы, а запона а ўсе служэньне яе. 32 І князь князеў лявіцкіх Елеазар, сын Аарона сьвятара; пад ягоньм наглядам дзяржачыя паручэньне сьвятыні.

33 Мерары: радзіма Магляў а радзіма Мушаў: гэта яны радзімы Мераравы. 34 Палічаных падле ліку кажнага мужчыны, ад аднаго месяца й вышэй, шэсьць тысячаў дзвесьце. 35 І князь дому айца радзімы Мерарычаў Цурэль Авігаелёнак, яны будуць разьлягацца з боку вітальні на поўнач. 36 І прызначаньню паручэньня Мерарычаў былі дошкі вітальні а завалы яе а стаўпы яе а падложкі яе а ўсі судзіны яе, уся служба яе, 37 І стаўпы панадворку наўкола, і падложкі іх, і колье іх, і паварозкі іх.

38 А тыя, што разьлягаюцца перад вітальняю, на ўсход, перад буданом збору на ўсход сонца, ё Масей а Аарон а сыны ягонія, яны дзяржалі паручэньне сьвятыні за сыноў Ізраелявых; чужы хто прыступе, памрэць.

39 Усіх палічаных Левітаў, каторых палічыў Масей а Аарон падле слова СПАДАРОВАГА, па радзімах іхных, кажнага мужчыну, ад аднаго месца й вышэй, дваццаць дзьве тысячы.

40 І сказаў СПАДАР Масею: „Палічы кажнага першака мужчыну із сыноў Ізраелявых, ад аднаго месца й вышэй, і зьлічы іх найма. 41 І вазьмі Левітаў Імне, — Я СПАДАР, — замест кажнага першака із сыноў Ізраелявых, а статак Левітаў замест кажнага першароднага статку сыноў Ізраелявых". 42 І палічыў Масей, як расказаў яму СПАДАР, кажнага першака із сыноў Ізраелявых. 43 І было ўсіх першакоў мужчынскіх, падле ліку імёнаў, ад аднаго месца й вышэй, дваццаць дзьве тысячы дзвесьце семдзясят трох.

44 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 45 „Вазьмі Левітаў замест кажнага першака з дому Ізраеля, і статак Левітаў замест статку іхнага; і будуць Левіты Маімі. Я СПАДАР. 46 А на выкуп дзвесьце сем-

дзясят трох із першакоў Ізраелявых, каторыя лішнія супроці Левітаў, 47 Дык возьмеш па пяць сыкляў ад галавы, подле сьвятога сыкля вазмі, дваццаць гер у сыклю, 48 І аддай срэбла гэтае Аарону а сыном ягоным на выкуп за лішніх супроці ліку іх". 49 І ўзяў Масей срэбла выкупу за лішніх супроці выкупленых Левітамі. 50 Ад першакоў Ізраелявых узяў срэбла тысяча трыста і шасьцьдзясят пяць сыкляў, подле сыклю сьвятыні. 51 І аддаў Масей срэбла выкупу Аарону а сыном ягоным подле слова СПАДАРОВАГА, як расказаў СПАДАР Масею.

4 І гукаў СПАДАР Масею а Аарону, кажучы: 2 „Палічы сыноў Когафовых із сыноў Левавых па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных, 3 Ад трыццацёх год і выпшэй да пяцьдзясят год, кажнага здольнага да войска, каб рабіць работу ў будане збору. 4 Во служэньне сыноў Когафовых у будане збору: Сьвятое сьвятых. 5 І прыдуць Аарон а сыны ягоныя, як табару надабе крануцца ў дарогу, і спусьцяць запінаху запоны, і накрываць ёю скрыню сьветчання. 6 І пакладуць на яе прыкрыцце із скур барсуковых, і звыш яго накрываць сінюсенькаю тканіною, і ўсунуць нашулкі яе. 7 І стол Выкладу засьцеляць сінюю тканіною, і пастаюцца на ім мёсы а талеркі а ложкі а коўні на ўзьліваньне, і хлеб штачасны мае быць на ім. 8 І засьцеляць тканіну чырвовую, і накрываць яго накрывцамі із скуры барсуковае, і ўсунуць нашулкі яго. 9 І возьмуць тканіну сінюю, і пакрываюць сьветач сьвятла а лянпы яго а абцужкі яго а канчаранкі яго а ўсі судзіны да алівы, каторымі паслугуюцца пры ім; 10 І ўставаць яго а ўсі судзіны яго ўнутр пакрывца із скураў барсуковых, і паложак на нашулкі. 11 І залаты аброчнік

засьцеляць сінюю тканіною, і накрываць яго накрывцамі із скураў барсуковых, і ўсунуць нашулкі яго. 12 І возьмуць усі рэчы службовыя, каторымі паслугуюцца ў сьвятыні, і паложак у сінюю тканіну, і накрываць іх накрывцамі із скураў барсуковых, і паложак на нашулкі. 13 І ачысьцяць аброчнік ад попелу, і засьцеляць яго тканіною пурпуроваю. 14 І паложак на яго ўсі судзіны яго, каторых ужываюць да службы пры ім, — вуглянікі, відзёлкі, лапаткі а чары, усі судзіны аброчніка, і накрываць яго накрывцамі із скураў барсуковых, і ўсунуць нашулкі яго. 15 Як скончаць Аарон а сыны ягоныя накрываць сьвятыню й усе судзьдзе сьвятыні, як крануцца табар, то потым прыдуць сынове Когафовы насіць, і хай не датыкаюцца да сьвятыні, каб не памерлі. Гэта цяжар сыноў Когафовых у будане збору. 16 А прызначаньне Елеазара, сына Аарона, сьвятара — аліва да сьвятла а пакрывае кадзіла а кажначасны аброк а алей памазаньня, і дагляд усяе вітальні а ўсяго, што ў ёй, — у сьвятыні і ў судзьдзю яе".

17 І гукаў СПАДАР Масею а Аарону, кажучы: 18 „Не загубіце плямені радзімаў Когафовых з пясрод Левітаў, 19 Але во што зрабіце ім, каб яны былі жывы й не памерлі, як бліжацца да Сьвятога Сьвятых: Аарон а сыны ягоныя хай прыдуць і пастаюцца іх кажнага ў службе ягонай і ля цяжару ягонага; 20 І каб ня прышлі глядзець, як накрываюць сьвятыню, каб не памерлі".

21 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 22 „Палічы колькасць сыноў Гірсонавых, таксама іх, па дамох айцоў іхных і па радзімах іхных. 23 Ад трыццацёх год і выпшэй да пяцьдзясят год, палічы іх кажнага здольнага ваяваць вайну, каб служыць службу пры вітальні збо-

ру. 24 Во работа радзімаў Гірсонавых, каб рабіць і каб насіць: 25 Яны маюць насіць споны вітальні а будану збору, і пакрышце яго, і пакрышце скурное барсуковае, што зверху яго, і запону ўходу будану збору, 26 І заслоны панадворку, і запону дзвярэй брамы да панадворку, каторы ля вітальні й ля аброчніка наўкола, і паварозкі іх, і ўсі судзіны злучэння іх, і ўсе, што робіцца пры іх, і яны маюць рабіць. 27 Подле слова Аарона а сыноў ягоных будзе ўся работа сыноў Гірсонавых пры ўсялякім цяжару іх і ўсялякай рабоце іх, і паручы ім дагляд над усім, ношаным імі. 28 Гэта работа радзімаў сыноў Гірсонавых у будане збору і дагляд пад наглядам Іфамара, сына Аарона, сьвятара.

29 „Сыноў Мераравых па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных палічы іх. 30 Ад трыццацёх год і вышэй да пяцідзясят год, палічы кажнага прыходзячага да войска, каб служыць службы пры вітальні збору. 31 І во паручэнне цяжараў іхных, podle ўсіх службаў іхных у будане збору: дошкі вітальні, завалы а стаўпы яе а падложкі яе, 32 І стаўпы панадворку наўкола, і падложкі іх, і колье іх, і паварозкі іх да ўсіх судзінаў іх і да ўсіх работаў іх; найма пералічыце судзіны паручэння цяжараў іхных. 33 Гэта работа радзімаў Мерарычаў пры ўсіх служэннях іхных пры будане збору пад наглядам Іфамара, сына Аарона сьвятара”.

34 І палічылі Масей а Аарон а князі грамады сыноў Когафовых па радзімах іхных і па дамох айцоў іхных, 35 Ад трыццацёх год і вышэй да пяцідзясят, кажнага прыходзячага да войска, на служэнні ў будане збору. 36 І былі лікі іхныя, па радзімах іхных, дзве тысячы сямсот пяцідзясят. 37 Гэта — палічаныя з радзімаў Когафовых,

кажны служэц пры будане збору, каторых палічыў Масей а Аарон, podle слова СПАДАРОВАГА Масеям.

38 І лікі сыноў Гірсонавых па радзімах іхных і па дамох айцоў іхных, 39 Ад трыццацёх год і вышэй да пяцідзясят год, кажнага прыходзячага да войска, на служэнне ў будане збору. 40 І былі лікі іх па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных дзве тысячы шасцідсот трыццаць.

41 Гэта — лікі радзімаў сыноў Гірсонавых, усіх служыц пры будане збору, каторых палічыў Масей а Аарон, podle слова СПАДАРОВАГА. 42 І лікі радзімаў Мерарычаў па радзімах іхных, па дамох айцоў іхных, 43 Ад трыццацёх год і вышэй да пяцідзясят год, кажнага прыходзячага да войска, на служэнне пры будане збору. 44 І былі лікі іхныя па радзімах іхных тры тысячы дзевяць.

45 Гэта лікі радзімаў Мерарычаў, каторых палічыў Масей а Аарон, podle слова СПАДАРОВАГА Масеям. 46 І ўсі лікі Левітаў, каторых палічыў Масей а Аарон а князі Ізраеля па радзімах іхных і па дамох айцоў іхных, 47 Ад трыццацёх год і вышэй да пяцідзясят год, каторы прыходзячы служыць службы Божыя, служэнне й служэнне напэння ў будане збору. 48 І былі лікі іхныя восьмі тысячаў пяцідсот асьмідзясят. 49 Подле слова СПАДАРОВАГА Масеям прызначаны яны каторы да свайго служэння, і да свайго напэння, і да свайго прызначання, як расказаў СПАДАР Масею.

5 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Раскажы сыном Ізраелявым, каб выслалі з табару ўсіх пракажаных, і ўсіх маючых выткі, і кажнага, што стаў нячысты ад мёртвае душы. 3 Ад мужчыны й да жонкі выпліце, вонкі та-

бару выпліце іх, і ня будуць плюгавіць яны табараў сваіх, што Я жыву пасярод іх". 4 І зрабілі так сыноў Ізраелявы, і выслалі іх вонкі з табару; як казаў СПАДАР Масею, так і зрабілі сыноў Ізраелявы.

5 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 6 „Гукай сыном Ізраелявым: мужчына альбо жонка, калі яны зробіць адзін із грахоў людзкіх, выступаць супроці СПАДАРА, і вінна будзе душа тая; 7 Дык няхай выпавядаюцца з грэху свайго, каторы яны зрабілі, і верне за віну сваю ў галоўнай суме, і пятую часьць дадасць да тога, і дасьць таму, супроці каго завініўся. 8 І калі ў чалавека няма сваяка, каб зьвярнуць за віну яму, то за віну зьвернецца СПАДАРУ; хай будзе гэта сьвятару звыш барана ласкіўчыненьня, каторым ён дастане яму ласкіўчыненьне. 9 І ўсялякі дар із усіх сьвятасцяў сыноў Ізраелявых, каторыя яны абракаюць, сьвятару, яму належа. 10 І пасьвячэньне кажнага чалавека яму будзе. Усе, што дасьць чалавек сьвятару, ягонае ё".

11 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 12 „Гукай сыном Ізраелявым і скажы ім: калі якога мужа жонка іступіла з дарогі, і хвальш учыніла супроці яго, 13 І паляжаў хто зь ёю ляжаньням насеньня, і гэта было ўтоена ад аччу мужа ейнага і схавана, і яна сплюгавіцца, ня будзе на яе сьветкі ані будзе засьпета, 14 І прайдзе над ім дух завісьці, і ён будзе завідзець жонку сваю, як яна сплюгаўлена; альбо прайдзе над ім дух завісьці, і ён будзе завідзець жонку сваю, як яна ня сплюгаўлена: 15 Дык хай прывядзець тый муж жонку сваю да сьвятара, і прынясець дар ейны за яе дзясятую часьць ефы ячнае мукі; але ня ўзьлівае на яе алівы, і не кладзець кадзіла, бо гэта аброк завісьці, аброк успаміну, прыпамі-

наючы бяспраўе. 16 І дабліжа яе сьвятар, і пастанове яе перад від СПАДАРОЎ; 17 І возьме сьвятар сьвятое вады ў гліняную судзіну, і з пылу, каторы будзе на мосьце вітальні, возьме сьвятар і паложы ў ваду; 18 І пастанове сьвятар жонку перад від СПАДАРОЎ, і адкрые галаву жончыну, і дасьць ёй на далоні аброк успаміну, — аброк завісьці гэта, у рупцэ ж у сьвятара будзе гаркая вада кляцьбы; 19 І прывядзець яе сьвятар да прысягі, і скажа жонцы: „Калі ніхто не ляжаў із табой, і ты не зьвярнула на нечысьць супроці мужа свайго, то не папкодзе табе гэтая гаркая а кляцьбяная вада; 20 А калі ты адвярнулася ад мужа свайго й калі ты сплюгавілася, і калі хто ляжаў із табой апрача мужа твайго, 21 (Тады сьвятар хай прывядзець жонку да прысягі прысягаю кляцьбы, і скажа сьвятар жонцы): „Няхай зробіе табе СПАДАР на кляцьбу а на выкляцьце меж народу твайго, і хай зробіе СПАДАР лядзье твае апалымі і жылот твой апохлым; 22 І хай прайдзе вада гэтая кляцьбяная ў нутр твой, каб апох жылот і апала лядзье". І скажа жонка: „Амін, амін". 23 І напіша сьвятар кляцьбу гэтую ў кнізе, і змые яе гаркой вадою; 24 І дасьць жонцы выпіць гаркую кляцьбяную ваду, і ўвыйдзе ў яе вада кляцьбяная, на гарчыню. 25 І возьме сьвятар із рук жонкі дар завісьці, і будзе нахінаць дар туды-сюды перад відам СПАДАРА, і дабліжа яго да аброчніка. 26 І возьме сьвятар жменю з дару ўспаміну ейнага з хлебага аброку, і будзе кадзіць на аброчніку, і потым дасьць жонцы выпіць вады. 27 І як дасьць напіцца вады, і будзе, калі яна нячыстая й зрабіла выступ супроці мужа свайго, увыйдзе ў яе гаркая кляцьбяная вада на гарчыню ёй, і апохне жылот ейны, і ападуць лядзье

ейныя, і будзе гэтая жонка кляц-бою сярод народу свайго. 28 А калі жонка ня сплюгавілася й чыстая яна, дык будзе нявінная і будзе запладняцца насенням.

29 „Гэта права завісьці, як жонка адвернецца ад мужа свайго й сплюгавіцца, 30 Альбо як у мужу пройдзе дух завісьці, і ён будзе завідзець жонку сваю: і ён пастанове жонку перад відам СПАДАРОВЫМ, і ўчыне зь ёю сьвятар усе падле гэтай права. 31 І будзе муж нявінны ад бяспраўя, а тая жонка панясець бяспраўе свае”.

6 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Гукай сыном Ізраелявым і скажы ім: мужчына альбо жонка, калі яны адлучацца робячы абятніцу назарэйства, каб уздэержыцца перад СПАДАРОМ, 3 Ад віна а хмельнага напітку хай уздэержыцца, і ані воцту віннога, ані воцту хмельнага хай ня п'ець, і ўсялякі сок ізь вінных ягадаў ня мае піць, і вінных ягадаў сьвежых, сырых ані сушаных хай ня есьць. 4 Усі дні назарэйства свайго з усёга, што вырабляецца з куста віна, ад зярняці да лупіны, хай ня есьць. 5 Усі дні абятніцы назарэйства свайго брытва ня мае прайсьці па галаве ягонай. Пакуль ня споўняцца дні, на каторыя ён уздэержыцца СПАДАРУ, сьвяты ён; мае запусьціць валасы на галаве сваёй. 6 Усі дні, на каторыя ён уздэержыцца СПАДАРУ, ня мае ён падыходзіць да мёртвага цела. 7 Айцом сваім, маці сваёй, братам сваім, сястрою сваёй хай ня плюгавіцца імі, як яны памруць, бо адлучэньне Богу ягонаму на галаве ягонай. 8 Усі дні назарэйства свайго сьвяты ён СПАДАРУ.

9 „Калі ж памрэць пры ім хто-колечы разам, неўспадзеўкі, і ён сплюгаве тым галаву назарэйства свайго, то ён мае астрыгчы галаву сваю ў дзень ачышчэньня свайго,

на сёмы дзень ён мае пагаліць яе. 10 І на восьмы дзень мае прынесці два туркі альбо двое галубянят да сьвятара да ўходу будану збору. 11 І прыгатуе сьвятар адно на аброк за грэх, і адно на ўсепаленьне, і адзяржыць ласкіўчыненне яму ад таго, што ён ізграшыў тэй душою, і пасьвяце галаву ягоную таго дня. 12 І мае ён нанавя пачаць адлучэньне СПАДАРУ, дні назарэйства свайго, і прынясець аднагодняга баранчыка на аброк віны; а першыя дні адпалі, бо назарэйства ягонае сплюгаўлена.

13 „І во права назарэяў: дня, як споўняцца дні назарэйства ягонага, маюць прывесці яго да ўходу будану збору; 14 І ён абрачэць на аброк СПАДАРУ адно аднагодняе ягнё, баранчыка дасканальнага аднаго на ўсепаленьне, і адно аднагодняе ягнё, авечачку дасканальную, на аброк за грэх, і аднаго барана дасканальнага на аброк супакойны. 15 І сутнік праснакоў зь ценкае мукі, пірагоў, рашчынёных на аліве, і прэсных сачнёў, памазаных аліваю, і хлебных аброкі іх і ўзьліваньне; 16 І абрачэць сьвятар перад СПАДАРОМ, і прыгатуе аброк ягоны за грэх і ўсепаленьне; 17 І барана прыгатуе на аброк супакойны СПАДАРУ із сутнікам праснакоў, і прыгатуе сьвятар хлебны аброк яго а ўзьліваньне яго. 18 І астрыжэць назарэй ля ўходу будану збору галаву назарэйства свайго, і возьме валасы галавы назарэйства свайго, і паложы на цяпло, што пад супакойным аброкам. 19 І возьме сьвятар звараную лапатку барана, і адзія прэсны пірог із сутніка, і адзія прэсны сачань, і паложы на далоні назарэю, просьле таго як астрыжэць ён галаву назарэйства свайго. 20 І будзе сьвятар нахінаць гэта туды-сюды на аброк нахінанья перад СПАДАРОМ; гэта сьвятасьць сьвятару, звыш грудзіны на-

хінавання й звыш лапаткі узьнёсеньня. Просьле гэтага назарэй можа піць віно. 21 Гэта права назарэя, каторы чыне абятніцу дару СПАДАРУ за адлучэньне свае, апрача таго, што дастане рука ягоная; подле абятніцы, каторую аброк, гэтак ён мае рабіць, подле права адлучэньня свайго”.

22 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 23 „Скажы Аарону а сыном ягоным, кажучы: гэтак дабраслаўце сыноў Ізраэлявых, кажучы ім: 24 Хай падабраславе цябе СПАДАР і няхай сьцеражэць цябе! 25 Хай зьдзе СПАДАР відам Сваім на цябе і ласку ўчыне табе. 26 Няхай падыйме СПАДАР від Свой на цябе і дасьць табе спакой. 27 І няхай узложыць імя Мае на сыноў Ізраэлявых, і Я дабраслаўлю іх”.

7 І было таго дня, як Масей скончыў станавіць вітальню, і памазаў яе, і пасьвяціў яе а ўсе судзьдзе яе, і аброчнік а ўсе судзьдзе яго, і памазаў іх і пасьвяціў іх; 2 Тады дабліжыліся князі Ізраэлявы, галавы дому айцоў сваіх, яны князі плямёнаў, каторыя стаялі над тымі, што былі палічанья, 3 І прынеслі аброкі свае перад відам СПАДАРА, шэсьць накрытых калясьнікоў і двананцаць валоў, па адным калясьніку ад двух князёў і па адным валу ад кожнага, і дабліжылі гэта перад вітальню.

4 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 5 „Вазьмі ад іх; няхай будуць на работу пры службе будаву збору; і аддай іх Левітам, кожнаму чалавеку подле службы іх”.

6 І ўзяў Масей калясьнікі а валы, і аддаў іх Левітам. 7 Два калясьнікі і чатыры валы аддаў сыном Гірсонавым, подле службы іхнае. 8 І чатыры калясьнікі і васьмі валоў аддаў сыном Мераравым, подле службы іхнае, пад наглядом Іфамара, сына Аарона, сьвятара. 9 А сыном Когафовым ня даў, бо

служба сьвятыні на іх, на плячох яны маюць насіць. 10 І дабліжылі князі на пасьвячэньне аброчніка таго дня, як ён быў памазаны; і дабліжылі князі аброкі свае да аброчніка.

11 І сказаў СПАДАР Масею: „Па адным князю ў дзень, па адным князю ў дзень хай абракаюць аброкі свае на пасьвячэньне аброчніка”.

12 І быў абракаючым першага дня свой аброк Наасон Амінадавёнак ад плямёні Юдзінага. 13 І аброк ягоны быў: адна срэбная міса вагою сто трыццаць, адна срэбная кропельная чара семдзясят сыкляў, подле сыкля сьвятыні, абедзьве поўныя ценкае мукі, рашчыненай на аліве, на аброк хлебны, 14 Ложка адна дзесяцёх сыкляў, залатая, поўная кадзіла, 15 Адно цялё-бычок, адзін баран, адзін аднагодні баранчык на ўсепаленьне, 16 Адно казынне на аброк за грэх, 17 На аброк супакройны два з буйнога статку, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць аднагодніх баранчыкаў. Гэта аброк: Наасона Амінадавёнка.

18 На другі дзень дабліжыў Нафанаель Цуаронак, князь плямёні сыноў Ісасхаровых. 19 Ён дабліжыў дар свой: адну срэбную місу вагою сто трыццаць, адну срэбную кропельную чару семдзясят сыкляў, подле сыкля сьвятыні, абедзьве поўныя ценкае мукі, рашчыненае на аліве, на аброк хлебны, 20 Адну залатую ложку зь дзесяцёх сыкляў, поўную кадзіла, 21 Адно цялё-бычка, аднаго барана, аднаго аднагодняга баранчыка, на ўсепаленьне. 22 Адно казынне на аброк за грэх. 23 І на аброк супакройны два з буйнога статку, пяць казлоў, пяць аднагодніх баранчыкаў. Гэта аброк Нафанаеля Цуаронка.

24 На трэці дзень князь сыноў Завулонавых Еляў Гелонёнак. 25 Дар ягоны: адна срэбная міса вагою сто трыццаць сыкляў, адна

крапельная срэбная чара семдзясят сыкляў, подле сыклю сьвятыні, абедзьве поўныя ценкае мукі, рапчыненае на аліве, на аброк хлебны, 26 Адна залатая ложка зь дзесяцёх сыкляў, поўная кадзіла, 27 Адно цялё-бычок, адзін баран, адзін аднагодні баранчык, на ўсепаленьне, 28 Адно казынне на аброк за грэх, 29 І на аброк супакойны два з буйнога статку, пяць казлоў, пяць аднагодніх баранчыкаў. Гэта аброк Елява Гелонька.

30 На чацьверты дзень князь сыноў Рувінавых Еліцур Шэдэўронак. 31 Дар ягоны: адна срэбная міса вагою сто трыццаць сыкляў, адна срэбная крапельная чара семдзясят сыкляў, подле сыклю сьвятыні, абедзьве поўныя ценкае мукі, рапчыненае на аліве, на аброк хлебны, 32 Адна залатая ложка зь дзесяцёх сыкляў, поўная кадзіла, 33 Адно цялё-бычок, адзін баран, адзін аднагодні баранчык, на ўсепаленьне, 34 Адно казынне на аброк за грэх, 35 І на аброк супакойны два з буйнога статку, пяць казлоў і пяць аднагодніх баранчыкаў. Гэта дар Елікура Шэдэўронак.

36 На пяты дзень князь сыноў Сымонавых Шэлумель Цурьшаддаёнак. 37 Дар ягоны: адна срэбная міса вагою сто трыццаць сыкляў, адна крапельная срэбная чара семдзясят сыкляў, подле сыклю сьвятыні, абедзьве поўныя ценкае мукі, рапчыненае на аліве, на аброк хлебны, 38 Ложка адна зь дзесяцёх сыкляў залатая, поўная кадзіла, 39 Адно цялё-бычок, адзін баран, адзін аднагодні баранчык, на ўсепаленьне, 40 Адно казынне на аброк за грэх, 41 І на аброк супакойны два з буйнога статку, пяць бараноў, пяць казлоў і пяць аднагодніх баранчыкаў. Гэта дар Шэлумеля Цурьшаддаёнка.

42 На шосты дзень князь сыноў Гадовых Елясаф Дэгуелёнак.

43 Дар ягоны: адна срэбная міса вагою сто трыццаць сыкляў, адна крапельная срэбная чара семдзясят сыкляў, подле сыклю сьвятыні, абедзьве поўныя ценкае мукі, рапчыненае на аліве, на аброк хлебны, 44 Адна залатая ложка зь дзесяцёх сыкляў, поўная кадзіла, 45 Адно цялё-бычок, адзін баран, адзін аднагодні баранчык, на ўсепаленьне, 46 Адно казынне на аброк за грэх, 47 І на аброк супакойны два з буйнога статку, пяць казлоў і пяць аднагодніх баранчыкаў. Гэта дар Елясафа Дэгуелёнка.

48 На сёмы дзень князь сыноў Яхрэмавых Елішама Амігудзёнак. 49 Аброк ягоны: адна срэбная міса вагою сто трыццаць сыкляў, адна крапельная срэбная чара семдзясят сыкляў, подле сыклю сьвятыні, абедзьве поўныя ценкае мукі, рапчыненае на аліве, на аброк хлебны, 50 Адна залатая ложка зь дзесяцёх сыкляў, поўная кадзіла, 51 Адно цялё-бычок, адзін баран, адзін аднагодні баранчык, на ўсепаленьне, 52 Адно казынне на аброк за грэх, 53 І на аброк супакойны два з буйнога статку, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць аднагодніх баранчыкаў. Гэта аброк Елішамы Амігудзёнка.

54 На восьмы дзень князь сыноў Манасавых Гамалель Педэцуронак. 55 Аброк ягоны: адна срэбная міса вагою сто трыццаць сыкляў, адна крапельная срэбная чара семдзясят сыкляў, подле сыклю сьвятыні, абедзьве поўныя ценкае мукі, рапчыненае на аліве, на аброк хлебны, 56 Адна залатая ложка зь дзесяцёх сыкляў, поўная кадзіла, 57 Адно цялё-бычок, адзін баран, адзін аднагодні баранчык, на ўсепаленьне, 58 Адно казынне на аброк за грэх, 59 І на аброк супакойны два з буйнога статку, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць аднагодніх баранчыкаў. Гэта аброк Гамалеля Педэцуронак.

60 На дзявяты дзень князь сыноў Венаміновых Авідан Гідэонёнак. 61 Аброк ягоны: адна срэбная міса вагою сто трыццаць сыкляў, адна крапельная срэбная чара семдзясят сыкляў, падле сыклю сьвятыні, абедзьве поўныя ценкае мукі, рашчыненае на аліве, на аброк хлебны, 62 Адна залатая ложка зь дзесяцёх сыкляў, поўная кадзіла, 63 Адно цялё-бычок, адзін баран, адзін аднагодні баранчык, на ўсепаленьне, 64 Адно казынё на аброк за грэх, 65 І на аброк супакойны два з буйнога статку, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць аднагодніх баранчыкаў. Гэта аброк Авідана Гідэонёнка.

66 На дзясяты дзень князь сыноў Дановых Агіезэр Амішаддаёнак. 67 Аброк ягоны: адна срэбная міса вагою сто трыццаць сыкляў, адна крапельная срэбная чара семдзясят сыкляў, падле сыклю сьвятыні, абедзьве поўныя ценкае мукі, рашчыненае на аліве, на аброк хлебны, 68 Адна залатая ложка зь дзесяцёх сыкляў, поўная кадзіла, 69 Адно цялё-бычок, адзін баран, адзін аднагодні баранчык, на ўсепаленьне, 70 Адно казынё на аброк за грэх, 71 І на аброк супакойны два з буйнога статку, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць аднагодніх баранчыкаў. Гэта аброк Агіезэра Амішаддаёнка.

72 На адзінаццаты дзень князь сыноў Ашэравых Пагіель Охранёнак. 73 Аброк ягоны: адна срэбная міса вагою сто трыццаць сыкляў, адна крапельная срэбная чара семдзясят сыкляў, падле сыклю сьвятыні, абедзьве поўныя ценкае мукі, рашчыненае на аліве, на аброк хлебны, 74 Адна залатая ложка зь дзесяцёх сыкляў, поўная кадзіла, 75 Адно цялё-бычок, адзін баран, адзін аднагодні баранчык, на ўсепаленьне, 76 Адно казынё на аброк за грэх, 77 І на супакойны два з буйнога статку, пяць бараноў, пяць

казлоў, пяць аднагодніх баранчыкаў. Гэта дар Пагіеля Охранёнка.

78 На дванаццаты дзень князь сыноў Неффалімовых Агіра Енанёнак. 79 Аброк ягоны: адна срэбная міса вагою сто трыццаць сыкляў, адна крапельная срэбная чара семдзясят сыкляў, падле сыклю сьвятыні, абедзьве поўныя ценкае мукі, рашчыненае на аліве, на аброк хлебны, 80 Адна залатая ложка зь дзесяцёх сыкляў, поўная кадзіла, 81 Адно цялё-бычок, адзін баран, адзін аднагодні баранчык, на ўсепаленьне, 82 Адно казынё на аброк за грэх, 83 І на аброк супакойны два з буйнога статку, пяць бараноў, пяць казлоў, пяць аднагодніх баранчыкаў. Гэта аброк Агіры Енанёнка.

84 Во дары пры пасьвячэньню аброчніка, у дзень памазаньня яго, ад князёў Ізраелявых: срэбных місаў дванаццаць, крапельных срэбных чараў дванаццаць, залатых ложкаў дванаццаць; 85 Па сто трыццаць сыкляў срэбра ў кожнай місе і па семдзясят у кожнай крапельнай чары; усяго срэбра ў гэтых судзінах дзьве тысячы чатырыста сыкляў, падле сыклю сьвятыні. 86 Залатых ложкаў дванаццаць, поўных кадзіла, дзесяць у кожнай ложцы, падле сыклю сьвятыні; усяго золата ў ложках сто дваццаць сыкляў. 87 Увесь буйны статак на ўсепаленьне: дванаццаць валоў, дванаццаць бараноў, дванаццаць аднагодніх баранчыкаў, а пры іх хлебны аброк; і на аброк за грэх дванаццаць казлоў; 88 І ўсяго із статку буйнога аброку супакойнага дваццаць чатыры валы, шасьцьдзясят бараноў, шасьцьдзясят казлоў, шасьцьдзясят аднагодніх баранчыкаў. Гэта дары пры пасьвячэньню аброчніка просьле памазаньня яго. 89 І як Масей ухадзіў у будан збору, каб гутарыць ізь Ім, чуў голас, гукуючы яму зь века, каторае над скрыняю

святчаньня памеж двух херуваў, і Ён гўкаў яму.

8 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Гўкай Аарону й скажы яму: як ты будзеш устанаўляць лянпы, на пярэднім баку сьветача хай сьвецяць сем лянпаў”. 3 І зрабіў Аарон так: на пярэднім баку сьветача ўстанавіў лянпы яго, як расказаў СПАДАР Масею. 4 І во ўладжаньне сьветача: каваны ён із золата, аж да сьцябла яго, аж да кветак яго каваны ён. Подле зразы, каторую паказаў СПАДАР Масею, так ён зрабіў сьветач.

5 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 6 „Вазьмі Левітаў з пасярод сыноў Израелявых і ачысьці іх. 7 І гэтак зрабі ім, каб ачысьціць іх: пакрапі на іх ачышчанаю вадою, і хай яны правядуць брытваю па ўсім целе сваім і вымыюць адзецы свае, дык ачысьцяцца. 8 І хай возьмуць цялё-бычка і хлебны аброк да яго, ценкае мукі, рашчыненае на аліве, а другое цялё-бычка возьме на аброк за грэх. 9 І дабліж Левітаў перад будан збору, і зьбяры ўсю грамаду сыноў Израелявых. 10 І дабліж Левітаў перад відам СПАДАРА, і няхай узложачь сынове Израелявы рукі свае на Левітаў. 11 І туды-сюды нахінаць будзе Аарон Левітаў нахінаньням перад СПАДАРОМ ад сыноў Израелявых, і будуць яны на службу служэньня СПАДАРОВАГА. 12 І Левіты хай узложачь рукі свае на галаву цялят-бычкоў, і абрачы аднаго на аброк за грэх, а другога на ўсепаленьне СПАДАРУ, на адзяржаньне ласкіўчыненя Левітам. 13 І паставі Левітаў перад Ааронам а перад сынамі ягонымі, і туды-сюды нахінай іх нахінаньням СПАДАРУ. 14 І адлучы Левітаў з пасярод сыноў Израелявых, і будуць Левіты Імне. 15 І просьце гэтага ўвйдудуць Левіты служыць будану збору, і ачысьці іх, і будзеш туды-сюды нахінаць іх на-

хінаньням; 16 Бо яны супоўна адданы Імне з пасярод сыноў Израелявых. Замест рашчыняючага ўсялякія дзетніцы першака з усіх сыноў Израелявых, Я ўзяў Сабе іх; 17 Бо Імне належажны першак із сыноў Израелявых, з чалавека і із статку. Таго дня, як Я зрабіў кажнага першака ў зямлі Ягіпецкай, Я пасьвяціў іх сабе, 18 І ўзяў Левітаў замест кажнага першака із сыноў Израелявых, 19 І аддаў Левітаў як дар Аарону а сыном ягоным з пасярод сыноў Израелявых, каб служылі службы сыноў Израелявых у будане збору і даставалі ласкіўчыненя сыном Израелявым, каб ня была кара на сыноў Израелявых, як сынове Израелявы бліжачца да сьвятыні”. 20 І зрабіў зь Левітамі Масей а Аарон а ўся грамада сыноў Израелявых: подле ўсёга, як расказаў СПАДАР Масею празь Левітаў, так і зрабілі ім сынове Израелявы. 21 І ачысьціліся Левіты й памылі адзежу сваю; і туды-сюды нахінаў іх Аарон нахінаньням перад СПАДАРОМ, і дастаў ім ласкіўчыненя Аарон, каб ачысьціць іх. 22 І просьце гэтага ўвыйшлі Левіты служыць службы свае ў будане збору перад Ааронам а перад сынамі ягонымі. Як расказаў СПАДАР Масею празь Левітаў, так і зрабілі яны зь ім.

23 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 24 „Гэта празь Левітаў: ад дваццаць пяці год і вышэй увйдудуць яны служыць службу да работы будану збору. 25 А ад пяцідзясят год зьвернецца ад служэньня работы й ня будзе болей адправы правіць. 26 І будуць паслугаваць братам сваім у будане збору, дзяржаць паручэньне, а адправы хай ня правяць. Гэтак рабі зь Левітамі што да паручэньня іхнага”.

9 І гўкаў СПАДАР Масею на пусьтыні па выхадзе іх із зямлі Ягіпецкае, першага месяца, кажу-

чы: 2 „І ўчыняць сынове Ізраелявы Пасху ў прызначанай пары яе. 3 Чатырнанцатага дня гэтага месяца адвячоркам зрабіце яе ў прызначанай ёй пары; падле ўсіх уставаў а ўсіх судоў зрабіце яе”.

4 І казаў Масей сыном Ізраелявым, каб рабілі Пасху. 5 І рабілі яны Пасху першага месяца, чатырнанцатага дня месяца адвячоркам, на пустыні Сынайскай; падле ўсёга таго, як расказаў СПАДАР Масею, так учынілі сынове Ізраелявы.

6 І былі людзі, што былі нячыстыя ад душы мёртвага чалавека, і не маглі рабіць Пасхі таго дня; і даблжыліся яны да Масея а да Аарона таго дня, 7 І сказалі тыя людзі яму: „Мы нячыстыя ад душы мёртвага чалавека; чаму паменшыць нас, каб мы не абраклі аброк СПАДАРУ ў прызначанай пары сярод сыноў Ізраелявых?” 8 І сказаў ім Масей: „Пастойце, і я паслухаю, што раскажа праз вас СПАДАР”.

9 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 10 „Гукай сыном Ізраелявым, кажучы: калі хто будзе нячысты ад дакранення да душы мёртвага, альбо далёкая дарога вам, або родам вашым, дык і ён зробі Пасху СПАДАРУ. 11 Другога месяца чатырнанцатага дня адвячоркам няхай робяць яе, і з праснакамі а гаркімі травамі няхай ядуць яе. 12 І хай не пакідаюць ад яе да раньня, і косцы яе ня ломяць; падле ўсіх уставаў Пасхі хай зрабяць яе. 13 А людзіна, каторая чыстая і ў дарозе ня была, і перастане рабіць Пасху, дык выгубіцца душа тая зь людю свайго, бо яна не абракла аброку СПАДАРУ ў прызначаную пару; панясець на сабе грэх людзіна тая. 14 І калі будзе жыць у вас чужаземец, і ён будзе рабіць Пасху СПАДАРУ: падле права Пасхі й падле ўставаў яе гэтак ён мае

рабіць яе. Адно права хай будзе ў вас і чужаземцу й тубыльцу зямлі”.

15 Таго дня, як выстаўлена была вітальня, булак пакрыў вітальню будану сьветчання, і зь вечара была над вітальню быццам зьява агню аж да раньня. 16 Гэтак было й заўсёды: булак пакрываў яе і выгляд агню ночы. 17 І як падымаўся булак ад будану, то просьле таго сынове Ізраелявы краталіся ў дарогу; і на месцу, ідзе прабываў булак, там разьлягаліся табарам сынове Ізраелявы. 18 За расказаньнем СПАДАРА краталіся сынове Ізраелявы ў дарогу, і за расказаньнем СПАДАРА разьлягаліся ўсі дні. Як булак прабываў над вітальню, яны былі разьлёгшыся табарам. 19 І калі булак трываў над вітальню шмат дзён, то й сынове Ізраелявы дзяржалі паручэньне СПАДАРУ й не падарожжавалі. 20 І бывала, як булак быў над вітальню лічанымі дні: за расказаньнем СПАДАРОВЫМ разьлягаліся, і за расказаньнем СПАДАРОВЫМ краталіся. 21 І бывала, калі булак быў зь вечара да раньня, і падняўся булак нараніцы, якга крануліся; або ўдзень, або ночы, і як падымаўся булак, і яны тады краталіся. 22 Або, калі два дні, або месяц, або колькі дзён заставаўся булак над вітальню, каб прабываць над ёю, то сынове Ізраелявы заставаліся разьлёгшыся табарам і ня краталіся; а як падымаўся, тады крануліся. 23 За расказаньнем СПАДАРОВЫМ разьлягаліся, і за расказаньнем СПАДАРОВЫМ краталіся: дзяржалі паручэньне СПАДАРОВА за расказаньнем СПАДАРА Масеям.

10 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Зрабі сабе дзьве трубы срэбныя, каваныя зрабі іх, і будуць яны табе на згуканьне збору й на падарожжа табараў. 3 І за-
трубяць у іх, і зьбірацца да цябе

ўвесь збор да ўходу будану збору. 4 І як затрубляць адным трубным гукам, дык зьбяруцца да цябе князі а галавы тысячаў Ізраелявых. 5 І як затрубляць трывогу, дык крануцца табары, што разьлягаюцца на ўсход. 6 І як другі раз затрубіце трывогу, дык крануцца табары, што разьлягаюцца на паўдня; трывогу няхай трубляць пры кратаньнях у дарогу. 7 А як надабе зьберці грамадў, трубіце, але не на трывогу. 8 І сынове Ааронавы, сьвятары, маюць трубіць у трубы, і будуць яны вам уставаю вечнай у роды вашы.

9 „І як пойдзеце на вайну ў зямлі вашай на ўцісканьніа, што ўціскае вас, трубіце трывогу ў трубы; і будзеце ўспомнены перад СПАДАРОМ, Богам сваім, і спасены будзеце ад варагоў сваіх.

10 „І ў дзень весялосьцяў вашых, і ў прызначаньня поры вашыя, і на маладзікі вашы трубіце ў трубы пры ўсепаленьнях сваіх і пры супакойных аброках сваіх; і будуць яны вам на прыпамінаньне перад Богам вашым. Я СПАДАР, Бог ваш”.

11 І было на другі год, на другі месяц, дваццатага дня месяца, падняўся булак ад вітальні сьветчання. 12 І крануліся сынове Ізраелявы ў падарожжы свае з пустыні Сынайскае, і прабываў булак на пустыні Паран. 13 І крануліся яны першы раз за расказаньнем СПАДАРОВЫМ Масеям. 14 Першы крануўся сыяг табару сыноў Юдзіных па войсках сваіх. І над войскам ягонным Наасон Амінадавёнак. 15 І над войскам плямені сыноў Ісаскаровых Нафанаель Цуаронак. 16 І над войскам плямені сыноў Заулонавых Еляў Гелонёнак. 17 І спусчана была вітальня, і крануліся сынове Гірсонавы а сынове Мераравы, нясучы вітальню. 18 І крануўся сыяг табару Рувінавага па войсках сваіх. І над войскам ягонным Еліцур

Шэдэўронак. 19 І над войскам плямені сыноў Сымонавых Шэлумель Цурышаддаёнак. 20 І над войскам плямені сыноў Гадовых Елясаф Дэгуелёнак. 21 І крануліся Когафовы, нясучы сьвятыню; і выстаўлена вітальня да прыходу іх. 22 І крануўся сыяг табару сыноў Яхрэмавых па войсках сваіх. І над войскам іхным Елішама Амігудзёнак. 23 І над войскам плямені сыноў Манасавых Гамалель Педэцуронок. 24 І над войскам плямені сыноў Веньяміновых Авідан Гідэонёнак. 25 І крануўся сыяг табару сыноў Давовых адзаду ўсіх табароў падле войскаў сваіх. І над войскам ягонным Агіезэр Амішаддаёнак. 26 І над войскам плямені сыноў Ашэравых Пагіель Охранёнак. 27 І над войскам плямені сыноў Неффалімовых Агіра Енанёнак. 28 Гэта падарожжы сыноў Ізраелявых падле войскаў іхных. І крануліся яны.

29 І сказаў Масей Говазу, сыну Рэгуеля Мідзянскага, сыя свайго: „Мы сунемся да тога месца, праз каторае СПАДАР сказаў: „Вам аддам яго”; ідзі з намі, і мы зробім табе дабро, бо СПАДАР добрае выказаў праз Ізраеля.” 30 Але ён сказаў яму: „Не пайду, бо да зямлі свае й да дамовы свае я пайду”. 31 І сказаў: „Не пакідай нас, бо ты ведаеш, як разьлягаемся мы табарам на пустыні, дык будзеш нам ачыма. 32 І будзе, калі пойдзеш із намі, дык будзе, што дабро тое, каторае СПАДАР узыча нам, мы ўзычым табе”.

33 І крануліся яны ад гары СПАДАРОВАЕ на тры дні дарогі, і скрыня змовы СПАДАРОВАЕ ішла перад імі тры дні дарогі, каб выгледзець ім месца супакою. 34 І булак СПАДАРОЎ над імі ўдзень, як яны крануліся з табару.

35 І было: як кранулася скрыня ў дарогу, Масей казаў: „Паўстань, СПАДАРУ, і рассыпацца варагі

твае, і ўцякуць ненавідзячыя Цябе ад віду Твайго". 36 І як супачывала скрыня, ён казаў: „Зьвярніся, СПАДАРУ, да шмат тысячаў Ізраеля”.

11 І як гэты люд быў як нараканьнікі, дык гэта было ліха ў вуху СПАДАРОВЫМ; і СПАДАР пачуў, і ўзгарэўся гнеў Ягоны, і загарэлася памеж іх цяпло СПАДАРОВА, і пачало жэрці ў канцу табару. 2 І загаласіў люд да Масея, і памаліўся Масей СПАДАРУ, і згасла цяпло. 3 І назваў імя месца таго: Тавера, бо загарэлася ў іх цяпло СПАДАРОВА. 4 І зборьшча мешане, каторае было сярод іх, угабілася галеньням, і селі й плакалі; таксама сынове Ізраелявы, і казалі: „Хто дасьць нам есьці мяса? 5 Мы памытуем рыбу, каторую ў Ягіпце мы елі дарма, гуркі а дыні а пор, цыбулю а часнок. 6 А цяпер душа наша высьмягла; нічога няма, апрача таго, што на манну ночы нашы”. 7 А манна падобная да корыяндровага насеньня, выглядам, як выгляд бдолаха. 8 Люд разыходзіўся і збіраў яе, і малоў у жорнах альбо тоўк у ступе, і варыў у казане, і пёк із яе перапечкі; і быў смак яе, як смак сьвежае алівы. 9 І як раса зыходзіла на табар ночы, тады зыходзіла на яго й манна. 10 І чуў Масей, што люд плакаў на радзімах сваіх, кажны ля ўходу будану свайго; і надта ўзгарэўся гнеў СПАДАРОЎ, і гэта было ліха ў ваччу Масея. 11 І сказаў Масей СПАДАРУ: „Чаму Ты ліха чыніш слуге Свайму? І чаму я ня прыдбаў ласкі ў ваччу Тваім, што Ты ўзлажыў цяжар усяго людю гэтага на мяне? 12 Ціж я зачаў увесь гэты люд? і ціж я нарадзіў яго, што Ты імне кажаш: „Насі яго на ўлоньню сваім, як нянька носе сысуна, да зямлі, каторую Ты прысягаў бацьком ягоным?” 13 Скуль імне мяса, каб даць усяму людю гэтаму? Бо

яны плачуць перад імною, кажучы: „Дай нам мяса есьці”. 14 Не магу я адзін адзінюсенькі несьці ўсяго людю гэтага, бо ён лішне цяжкі імне. 15 І як гэтак Ты робіш імне, то валей забіць, забі мяне, калі я прыдбаў ласку ў ваччу Тваім, і каб імне ня бачыць гароты свае”.

16 І сказаў СПАДАР Масею: „Зьбяры Імне семдзясят мужоў із старцоў Ізраелявых, каторых ты знаеш, што яны старцы людю а нагляднікі яго, і вазьмі іх да вітальні збору, і хай стануць там із табою. 17 Я зыйду, і буду гутарыць там із табою, і вазьму з Духа, каторы на табе, і ўзлажу на іх, і будуць насіць із табою цяжар людю, і ня будзеш насіць ты адзінюсенькі. 18 А людю скажы: „Пасьвяціцеся назаўтрае й будзеце есьці мяса. Бо вы плакалі ў вуху СПАДАРОВЫ, кажучы: „Хто дасьць нам пад’есьці мяса? добра было нам у Ягіпце”, то й дасьць вам СПАДАР мяса, і будзеце есьці. 19 Не адзін дзень будзеце есьці, і ня два, і ня пяць дзён, і ня дзесяць дзён, і ня дваццаць дзён; 20 Да месяца дзён, пакуль ня пойдзе яно з ноздраў вашых і ня станецца вам агідным, за тое, што вы ўлегцы замелі СПАДАРА, Каторы сярод вас, і плакалі перад Ім, кажучы: „На што было нам выходзіць із Ягіпту?”” 21 І сказаў Масей: „Шасьцьсот тысячаў пэшых люд гэты, што я сярод яго, а Ты кажаш: „Я дам ім мяса, і будуць есьці цэлы месяц дзён”. 22 Няго ж драбны й буйны статак зарэзаць ім, і знойдзеш ім? Або ўся рыба морская зьбярэцца ім, і знойдзеш ім?”

23 І сказаў СПАДАР Масею: „Ціж рука СПАДАРОВА скарацілася? Цяпер ты абачыш, ці станецца подле слова Майго, ці не?”

24 І выпшаў Масей, і гукаў людю словы СПАДАРОВЫ, і зьбер семдзясят мужоў із старцоў людю, і паставіў іх наўкола будану. 25 І зы-

шоў СПАДАР у булаку, і гутарыў із ім, і ўзяў із Духа, каторы на ім, і даў на семдзясят мужоў старцоў. І было, як супачыў на іх Дух, то праракалі яны і не перасталі.

26 І заставаліся два мужы ў табару: аднаго імя Елдад, а другога імя Мейдад, і яны з упісаных, і ня выходзілі да будану, і яны праракалі ў табару. 27 І прыбег тый маладзён, і азнайміў Масею, і сказаў: „Елдад а Мейдад праракаюць у табару”. 28 І адказаў Ігошуа Нунянок, служэц Масея, адзін із абраных ягоных, і сказаў: „Спадáру мой Масею, забарані ім”. 29 І сказаў яму Масей: „Ці не завідуеш ты за мяне? О, калі б хто даў, што ўвесь люд СПАДАРОЎ былі прарокамі, калі б СПАДАР даў Духа Свайго на іх”. 30 І ўзноў пайшоў Масей да табару, ён а старцы Ізраелявы.

31 І ўзняўся вецер ад СПАДАРА, і прынёс ад мора пераштёлкі, і рассыпаў іх каля табару, на дзень дарогі гэта і на дзень дарогі гэнам, навокал табару, траха на два локці над відам зямлі. 32 І ўстаў люд, і ўвесь тый дзень, і ўсю ноч, і ўвесь заўтрашні дзень зьбіралі перапёлкі; і хто мала зьбіраў, тый зьбер дзесяць гомераў; і разлажылі іх разлажэнням наўкола табару. 33 Мясаяшчэ было меж зубоў іхных перад разжаваньнем, як гнеў СПАДАРОЎ узгарэўся на люд, і выцяў СПАДАР люд вельмі вялікаю караю. 34 І ён назваў імя месца таго Кіброт-Гаттаава (Грабы Прагавітасці), бо там пахавалі прагавіты люд.

35 Ад Кіброт-Гаттаавы крануўся люд да Гасэрофу, і былі ў Гасэрофе.

12 І гўкалі Мірыям а Аарон супроці Масея за жонку Етыоплянку, каторую ён узяў; бо жонку Етыоплянку ён узяў; 2 І сказалі: „Ці адным Масеям гўкаў СПАДАР? Ці ня гўкаў Ён таксама намі?” І па-

чуў СПАДАР. 3 А муж Масей найпакарнейшы зь усіх людзёў, што на відзе зямлі.

4 І казаў СПАДАР зьнячэўку Масею а Аарону а Мірыям: „Выйдзіце вы трое перад будан збору”. І вышлі ўсі трое. 5 І зышоў СПАДАР у болачным стаўпе, і стаў ля ўходу будану, і гукнуў Аарона а Мірыям, і вышлі яны абое. 6 І сказаў: „Слухайце ж словы Мае: калі бывае ў вас прарока, то Я, СПАДАР, аб’яўляюся яму ў зьяве, у сьне буду гутарыць зь ім; 7 Ня так слуга мой Масей; у вусім доме Маім верны ён. 8 Вуснамі да вуснаў Я буду гутарыць із ім, і зьяваю, а не загадкамі, і падобнасьць СПАДАРОВУ ён бача; і чаму вы не баяліся гўкаць супроці слугі Майго, супроці Масея?” 9 І запалаў гнеў СПАДАРОЎ на іх, і Ён адышоў.

10 І булак адварнуўся ад будану, і вось, Мірыям пракажана, як сьнег. Аарон азірнуўся на Мірыям, і вось, яна пракажаная. 11 І сказаў Аарон Масею: „Спадáру мой, не лажы на нас грэху, што мы дурна ўчынілі і што ізграшылі; 12 Няхай ня будзе, як мертвае, каторае выходзе зь дзетніцы маці свае, і стлела палавіца цела”.

13 І маліў Масей СПАДАРА, кажучы: „Божа! уздароў яе, калі ласка”.

14 І сказаў СПАДАР Масею: „Калі б ацц ейны плюнуў ёй у від, то ці ня мела б яна сароміцца сем дзён? Дык хай будзе яна замкнёна на сем дзён вонках табару, а потым ізноў уведзена будзе”.

15 І была Мірыям замкнёна вонках табару сем дзён, і люд не падарожжаваў, пакуль ня была ізноў уведзена Мірыям. 16 І просьле гэтага люд крануўся з Гасэрофу й разьлётся табарам на пустыні Парав.

13 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Пашлі сабе людзёў, і

хай яны выглядзяць зямлю Канаанскую, каторую Я даю сыном Ізраелявым; па адным чалавеку, па адным чалавеку з плямені айцоў іхных пашліце, кажнага князя зь іх”.

3 І паслаў іх Масей з пустыні Паран, за расказаньням СПАДА-РОВЫМ, і ўсі яны мужы, галавы сыноў Ізраелявых яны. 4 І во ймёны іхныя: з плямені Рувінавага Шамуа Заккуронак, 5 з плямені Сымонавага Шафат Горанок, 6 з плямені Юдзінага Калеў Ефунёнак, 7 з плямені Ісаскаровага Ігал Язэпенак, 8 з плямені Яхрэмавага Гоша Нунянок, 9 з плямені Веняміновага Фалт Рафуёнак, 10 з плямені Завулонавага Гаддыель Содзянок, 11 з плямені Язэпавага, з плямені Манасавага Гадды Сусянок, 12 з плямені Давовага Амель Гемалёнак, 13 з плямені Ашэравага Сэфур Міхалёнак, 14 з плямені Неффалімовага Нагаб Воўсянок, 15 з плямені Гадовага Геуель Машанок.

16 Гэта ймёны мужоў, каторых паслаў Масей выглядзець зямлю. І назваў Масей Гошу Нунянка Ігошуам. 17 І паслаў іх Масей выглядзець зямлю Канаанскую, і сказаў ім: „Увыйдзіце ў гэты бок, на паўдняя, і ўзыйдзіце на гару; 18 І абачча зямлю, якава яна, і люд, што жывець на ёй, дужы ён ці слабы, мала іх ці шмат? 19 І якая зямля, на каторай ён жывець, добрая яна ці благая? І якія месцы, у каторых ён жывець, у будадох ён жывець ці ў вабаронных местах? 20 І якая зямля, уродлівая яна ці пустая? Ці ё на ёй дзервы, ці няма? І мацуйцеся, і вазьміце з пладоў зямлі”.

21 Яны ўзышлі, і выглядзелі зямлю ад пустыні Цын аж да Рэгова, ідзе ўходзяць у Гамаф. 22 І пайшлі на паўдняя, і дайшлі да Гэўрону, і там Агіман, Шэсай а Фалмай, дзеці Енаковы. А Гэўрон збу-

даваны быў сем год раней за Цоан Ягіпецкі. 23 І прышлі аж да даліны Ешкол, і зрэзалі там галузу і адну гранку вінных ягадаў, і нёсьлі яе на жэрдцы ў двух, і таксама з гранатовых яблыкаў а зь фігаў. 24 Месца гэтае названа даліною Ешкол з прычыны вінное гранкі, каторую зрэзалі адтуль сынове Ізраелявы. 25 І звярнуліся ад выгляданья зямлі пры канцу сараку дзён.

26 І пайшлі, і прышлі да Масея а да Аарона а да ўсяе грамады сыноў Ізраелявых на пустыню Паран у Кадэшу, і прынеслі слова ім а ўсёй грамадзе, і паказалі ім плады зямлі. 27 І павядаў яму й казалі: „Прышлі мы да зямлі, да каторае ты паслаў нас; і таксама цячэць малаком а мёдам яна, і во плады яе; 28 Але што дужы люд, каторы жывець на зямлі; і месцы абаронныя вельмі вялікія; і дзяцей Енаковых мы бачылі там. 29 Амалік жывець на зямлі паўднёвай, а Гэціч а Евусэй а Аморэй жывець на гары, а Канаанін жывець ля мора а ля Ёрдану”.

30 Але Калеў супакоеваў люд перад Масеям і сказаў: „Узыйсці ўзыйдзем і мы яе на спадак возьмем, бо здолець, здолеем яе”.

31 А людзі, што ўзыходзілі зь ім, казалі: „Ня можам узыходзіць супроці люду гэтага, бо ён дужы за нас”. 32 І вынеслі ліхое лічбызданьне да сыноў Ізраелявых празь зямлю, каторую яны выглядалі, кажучы: „Зямля, што мы праходзілі па ёй выглядзець яе, яна зямля, што есьць жывучых на ёй, і ўвесь люд, каторы мы бачылі сярод яе, людзі меры. 33 І там бачылі мы й дзеці Енаковы, з роду волатавага; і мы былі ў вачох нашых, як шаранча; і готкімі ж былі мы і ў вачох іхных”.

14 І паднялася ўся грамада, і плакаў люд тую ноч. 2 І наракалі

на Масея а на Аарона ўсі сынове Ізраелявы, і сказалі ім уся грамада: „О, калі б мы памерлі ў зямлі Ягіпецкай, або на пустыні гэтай, калі б мы памерлі. 3 І нашто СПАДАР прывёў нас да зямлі гэтай, каб мы палі ад мяча? Жонкі нашыя а дзеці нашыя стануць здабыткам. Ці не валей нам зьвярнуцца да Ягіпту?” 4 І казалі адзін аднаму: „Паставім сабе начальніка і зьвернемся да Ягіпту”. 5 І паў Масей а Аарон на віды свае перад усёй грамадою збору сыноў Ізраелявых. 6 І Ігошуа Нунянок і Калеў Ефунёнак із выглядалых зямлю разарвалі адзецьці свае, 7 І гукалі ўсёй грамадзе сыноў Ізраелявых, кажучы: „Зямля, што мы праходзілі ў ёй дзеля выгляданьня яе, вельмі, вельмі добрая. 8 Калі СПАДАР зыча нам, дык увядзець нас у зямлю гэную і дасьць нам яе, зямлю, каторая цяцэць малаком а мёдам. 9 Толькі ня бунтуйцеся супроці СПАДАРА, і вы ня бойцеся людз тае зямлі, бо яны хлеб нам: іхная абарона адпала ад іх, а СПАДАР із намі, ня бойцеся іх”. 10 І сказала ўся грамада: „Укаменаваць іх!” Але слава СПАДАРОВА зьявілася ў будане збору ўсім сыном Ізраелявым.

11 І сказаў СПАДАР Масею: „Пакуль будзе ўлегцы мець Мяне люд гэты? і пакуль будзе ён ня верыць Імне пры ўсіх знаках, каторыя чыніў Я сярод яго? 12 Вытну яго морам і спабуду яго спадку, і ўчыню цябе ў народ вялікі а дужшы за яго”.

13 Але Масей сказаў СПАДАРУ: „І пачуюць Ягіпцяне, з пасярод каторых Ты ўзьвёў сілаю сваёй люд гэты, 14 І скажуць жыхарам зямлі гэтай, каторыя чулі, што Ты, СПАДАРУ, сярод людз гэтай, што вока ў вока паказуешся Ты, СПАДАРУ, і булак Твой стаіць над імі, і ў

стаўпе болачным Ты йдзеш перад імі ўдзень, а ў стаўпе агняным ночы; 15 І калі Ты выгубіш люд гэты, як аднаго чалавека, дык скажуць народы, што чувалі славу Тваю, кажучы: 16 „Затым што ня мог СПАДАР увесці люд гэты ў зямлю, праз каторую Ён прысягаў ім, то й выразаў іх на пустыні”. 17 Дык няхай узьвялічыцца сіла СПАДАРОВА, як Ты гукань, кажучы: 18 „СПАДАР памальны да гневу а вельмі міласэрны, даруе бяспраўе а выступы, але не зьвальняе ад віны, давядзецца да бяспраўя бацькоў на дзяцёх да трэйцяга а чацьвертага пакаленьня”. 19 Даруй бяспраўе людз гэтай подле вялічча міласэрдыя Свайго, як Ты дараваў людз гэтай ад Ягіпту аж дагэтуль”.

20 І сказаў СПАДАР: „Я дараваў подле слова твайго. 21 Але жыві Я, і напоўніцца славы СПАДАРА ўся зямля; 22 Бо ўсі людзі, каторыя бачылі славу Маю а знакі Мае, каторыя Я чыніў у Ягіпце і на пустыні, і спакушалі Мяне гэтыя дзесяць разоў, і ня слухалі голасу Майго, 23 Не абачаць зямлі, праз каторую Я прысягаў бацьком іхным; і ўсі, што ўлегцы мелі Мяне, не абачаць яе. 24 Але слугу Свайго Калева, за тое, што быў у ім нахны дух, і ён сусім чыста йшоў за Імню, дык Я ўведу яго ў зямлю, да каторае ён прышоў туды, і насеньне ягонае адзярыць яе на спадак. 25 Амалік а Канаанін жывуць у даліне; заўтра абярніцеся а краўцеся на пустыню дарогаю Чырвонага мора”.

26 І гукань СПАДАР Масею а Аарону, кажучы: 27 „Пакуль цярапець Імне гэты збор ліхі, што яны наракаюць на Мяне? Нараканьне сыноў Ізраелявых, каторым яны наракаюць на Мяне, Я чуў. 28 Скажы ім: „Жыві Я”, цвёрдзі СПАДАР: „як гукань вы ў вушны Імне,

так і ўчыню вам. 29 На пустыні гэтай падуць трупы вашыя, і ўсі вы палічаныя, колькі вас лікам, ад дваццацёх год і вышэй, каторыя наракалі на Мяне, 30 Ня ўвядуць у зямлю, праз каторую Я, падняўшы руку Сваю, прысягаў асяліць вас у ёй, апрача Калева Ефуненка а Ігашу Нунянка. 31 А дзецяняты вапшыя, праз каторыя вы казалі, што яны лучаць у здабытак, Я ўвяду іх, і яны пазнаюць зямлю, катораў вы пагрэбавалі; 32 Дык вы, трупы вапшыя падуць на пустыні гэтай. 33 І сынове вапшыя будуць пасыціць на пустыні сорок год, і будуць несць кару за бязульства вашае, пакуль ня згінучу ўсі трупы вапшы на пустыні. 34 Подле ліку дзён, у каторыя вы выглядалі зямлю, сорок дзён, год за дзень, год за дзень панясце вы бяспраўі вапшы сорок год, і вы пазнаеце Мае ганеньне. 35 Я, СПАДАР, казаў, і ціж ня гэта Я ўчыню ўсёй грамадзе ліхой гэтай, што зыберлася супроці Мяне; на пустыні гэтай ліхой яны высілацца й там памруць".

36 І тыя людзі, каторых пасылаў Масей выглядаць зямлю, і каторыя, зьвярнуўшыся, давалі ўсю грамаду наракаць на яго, здаючы ліхую лічбу праз тую зямлю, 37 І памерлі тыя людзі, каторыя здалі ліхую лічбу праз зямлю, памерлі ад паражэння перад СПАДАРОМ. 38 А Ігашу Нунянок а Калеў Ефуненак жылі з тых мужоў, што хадзілі выглядаць зямлю. 39 І гўкаў Масей словы гэтыя ўсім сыном Ізраелявым, і люд быў у вялікай жалобе. 40 І ўсталі рана нараніцы, і пайшлі на верх гары кажучы: „Вось, мы і ўзыйдзем на тое месца, праз каторае сказаў СПАДАР, бо мы ізраэляны". 41 І сказаў Масей: „На што вы ўзрушаеце расказаньне СПАДАРОВА? Гэта ж не пашчасце. 42 Ня ўзыходзьце, бо няма Спідара сярод вас, каб ня былі зражаны

перад варагамі вашымі. 43 Бо Амалік а Канаанін там перад вамі, і вы падзіце ад мяча, бо вы адступлі ад СПАДАРА, і ня будзе з вамі СПАДАРА". 44 Але яны паважыліся ўзыйсці на верх гары; а скрыня змовы СПАДАРОВАЕ а Масей не адышлі з пасярод табару. 45 І зышлі Амалік а Канаанін, што жылі на гары тэй, і білі іх, і разьбілі іх, і гвалі іх аж да Гормы.

15 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Гўкай сыном Ізраелявым і скажы ім: як вы увыйдзеце ў зямлю вашага асяленьня, каторую Я даю вам, 3 І прыгатуеце аброк агняны СПАДАРУ, ўсепаленьне, альбо аброк, каб аддзяліць на абятніцу, альбо самахвотны, альбо ў вапшы прызначаныя поры, каб зрабіць прыемны пах СПАДАРУ з буйнога альбо драбнага статку; 4 Дык абрачэць тый, што абракае аброк свой СПАДАРУ, на хлебны аброк ценькае мукі дзясятую часць, рашчыненае на чэцьверці гіна алівы. 5 І віна на ўзыльваньне чэцьверць гіна прыгатуеш на ўсепаленьне альбо на аброк аднаго баранчыка. 6 А калі на барана, прыгатуеш на аброк хлебны ценькае мукі дзеве дзясятых часці, рашчыненае на аліве трайціны гіна. 7 І віна на ўзыльваньне трайціну гіна абракай на прыемны пах СПАДАРУ. 8 Калі прыгатуеш цялё на ўсепаленьне альбо на аброк, каб аддзяліць на абятніцу, альбо на супакойны аброк СПАДАРУ; 9 Тады абракай разам із цялём аброк хлебны, ценькае мукі тры дзясятых, рашчыненае на аліве палавіцы гіна. 10 І віна абракай на ўзыльваньне паў гіна на аброк, прыемны пах СПАДАРУ. 11 Гэтак зрабі валу аднаму або барану аднаму а баранчыку з авец альбо козаў. 12 Подле ліку, што зробіце, так і рабіце пры кажным, подле ліку іх. 13 Кажны тубылец зробіць гэтак іх, каб абракаць аб-

рок на прыемны пах СПАДАРУ. 14 А калі будзе жыць меж вас чужаземец, або тый, што пасярод вас у роды вашы, і прыгатуе аброк на прыемны пах СПАДАРУ, то так ён мае рабіць, як вы робіце. 15 Грамада, устава адна вам і чужаземцу, аселама ў вас, устава вечная ў роды вашы: як вы, так і чужаземец будзе перад відам СПАДАРА. 16 Права адно й устава адна хай будуць вам і чужаземцу, што жывець у вас".

17 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 18 „Гўкай сыном Ізраелявым і скажы ім: як вы ўвыйдзеце ў зямлю, у каторую Я вяду вас туды, 19 І як будзеце есці хлеб тае зямлі, то ўзнясьце ўзьнёсеньне СПАДАРУ. 20 Пачатак цестаў вашых, закрашаную букатку ўзнасьце на ўзьнёсеньне; як узьнёсеньне з току, так узнясьце яе. 21 З пачаткаў цестаў вашых дасьце СПАДАРУ ўзьнёсеньне ў роды вашы.

22 „А калі б вы абмыліліся, і ня опоўнілі ўсіх гэтых расказаньяў, каторыя казаў СПАДАР Масеям, 23 Усяго, што расказаў вам СПАДАР Масеям, ад тага дня, каторага СПАДАР расказаў вам, і далей у роды вашы; 24 Дык, калі зь недагляду збор зрабіў абмылу, то няхай уся грамада прыгатуе адно цялё-бычка на ўсепаленьне, на прыемны пах СПАДАРУ, з хлебным аброкам а ўзьліваньнем яго, падле ўставы, і адно казынь на аброк за грэх. 25 І дастане ласкіўчыньне сьвятар усяму збору сыноў Ізраелявых, і будзе даравана ім; бо гэта была абмыла, і яны прынеслі дар свой на аброк агняны СПАДАРУ, і аброк за грэх свой перад СПАДАРОМ, за сваю абмылу. 26 І будзе даравана ўсяму збору сыноў Ізраелявых і чужаземцу, што жывець пасярод іх, бо ўвесь люд учыніў гэта нясьведама.

27 „І калі душа якая ізгрэша

абмыльна, то няхай абрачэць казу аднагоднюю на аброк за грэх. 28 І адзяржыць ласкіўчыньне сьвятар душы, што зрабіла нясьведама грэх перад СПАДАРОМ, і будзе мець ласкіўчыньне ёй, і даравана будзе ёй. 29 Тубыльцу із сыноў Ізраелявых і чужаземцу, што жывець пасярод вас, адно права будзе вам, хто зробіе што нясьведама.

30 „А каторая душа з тубыльцаў або з чужаземцаў згане СПАДАРА, учыніўшы гэта сьведама, дык выгубіцца душа тая з пасярод людзей свайго; 31 Бо словам СПАДАРОВЫМ ён пагрэбаваў і расказаньне Ягонае ўзрушыў: чыста выгубіцца душа тая; бяспраўе ейнае на ёй".

32 І былі сыноў Ізраелявы на пустыні, і знайшлі чалавека, што зьбіраў дровы ў дзень сыботні. 33 І тыя, што засьпелі яго зьбіраючага дровы, дабліжылі яго да Масея а Аарона а да ўсёга збору. 34 І пасадзілі яго пад старожу, бо ня было яшчэ зьясьнена, што маюць із ім зрабіць.

35 І сказаў СПАДАР Масею, кажучы: „Хай сьмерцю памрэць гэты, хай укамянуе яго ўвесь збор вонках табару". 36 І вывеў яго ўвесь збор вонкі з табару, і ўкаменаваў яго, і ён памер, як расказаў СПАДАР Масею.

37 І сказаў СПАДАР Масею, кажучы: 38 „Гўкай сыном Ізраелявым і скажы ім, каб яны рабілі сабе кутасы на краёх адзецьцяў сваіх у роды свае, і ў канцы кутасоў хай ушываюць сінюю нітку. 39 І будуць яны вам да кутасоў, і абачыце іх, і прыпомніце сабе ўсі расказаньні СПАДАРОВЫ, і будзеце паўніць іх, і ня будзеце сачыць за сэрцамі вашымі а за ачыма вашымі, што вы бязулствуеце за імі. 40 Каб вы помнелі й паўнілі ўсі расказаньні Мае й былі сьвятыя Богу свайму". 41 Я СПАДАР, Бог ваш, каторы вывеў вас із зямлі

Ягіпецкае, каб быць вашым Богам: Я СПАДАР, Бог ваш.

16 І ўзяў Кора, сын Іцгара, сына Когафа Левянка, а Дафан а Авірам Елявэнка а Он Пелефэнак, сынове Рувінавы, 2 І паўсталі на Масея, разам ізь дзвесьце пяцідзясят сынамі Ізраельскімі, князьмі збору, гуканымі на ўрочыстыя зборы, людзьмі славытымі. 3 І зьберліся супроці Масея а Аарона, і сказалі ім: „Досыць вам; увесь збор, усі сьвятыя, і сярод іх СПАДАР. Чаму ж вы ўзьнімаецеся над грамадою СПАДАРОВАЙ?” 4 І пачуў Масей, і паў на від свой, 5 І гукнуў да Коры й да ўсяе вяткі ягонае, кажучы: „Нараніцы паведаме СПАДАР, хто Ягоны, і хто сьвяты, і дабліжа да Сябе; і каго Ён абярэць, таго дабліжа да Сябе. 6 Во што зрабіце: вазьміце сабе кадзільніцы, Кора а ўся вятка ягоная, 7 І палажце ў іх цяплю, і ўсыпце ў іх кадзіла перад СПАДАРОМ заўтра; і будзе, каго абярэць СПАДАР, тый сьвяты. Досыць вам, сынове Левавы!” 8 І сказаў Масей Коры: „Паслухайце, калі ласка, сынове Левавы: 9 Няго ж мала вам, што аддзяліў Бог Ізраеляў вас ад збору Ізраельскага, каб дабліжыць вас да Сябе, каб паўніць службы ля вітальні СПАДАРОВАЕ і стаяць перад грамадою, служыць ім? 10 І Ён дабліжыў цябе і ўсіх братоў тваіх, сыноў Левавых, із табою, і вы дамагаецеся яшчэ й сьвятарства. 11 Дык ты а ўся вятка твая, тыя, каторыя зьберліся супроці СПАДАРА, а Аарон, што ён, што вы наракаеце на яго?”

12 І паслаў Масей гукнуць Дафана а Авірама Елявэнкаў; але яны сказалі: „Ня ўзьгйдзем. 13 Ціж мала таго, што ты ўзьвёў нас ізь зямлі, у каторай цячэць малако а мёд, каб загубіць нас на пустыні? і ты яшчэ хочаш панаваць над намі, на'т панаваць? 14 Ты ж ня

прывёў нас да зямлі, ідзе цячэць малако а мёд, і ня даў нам спадак поля а вінішча. Ціж вочы гэтым людзём хочаш вылупіць? Ня ўзьгйдзем!”

15 І вельмі стала немарасна Масею, і сказаў СПАДАРУ: „Не зьвярніся да дароў іхных; я ня ўзяў у іх ні воднага асла й ня ўчыніў ліха ні воднаму зь іх”.

16 І сказаў Масей Коры: „Ты а ўся вятка твая будзьце заўтра перад відам СПАДАРА, ты а яны і Аарон. 17 І вазьміце кажны сваю кадзільніцу, і палажце ў іх кадзіла, і дабліжча перад від СПАДАРОЎ, кажны сваю кадзільніцу, дзвесьце пяцідзясят кадзільніц; і ты й Аарон, кажны сваю кадзільніцу”. 18 І ўзялі кажны сваю кадзільніцу, і палажылі ў іх цяплю, і ўсыпалі ў іх кадзіла, і сталі ля ўходу ў вітальню збору; і Масей і Аарон. 19 І зьбер супроці іх Кора ўсю грамаду да ўходу будану збору. І зьявілася слава СПАДАРОВА ўсяму збору.

20 І казаў СПАДАР Масею а Аарону, кажучы: 21 „Адлучыцеся ад вяткі гэтае, і Я якга выгублю іх”. 22 І яны палі на віды свае й сказалі: „Божа, Божа духоў усялякага цела! Ціж не адзін чалавек ізграшыў, і на ўсю грамаду Ты гневацца будзеш?” 23 І казаў СПАДАР Масею, кажучы: 24 „Кажы грамадзё, кажучы: узьгйдзіце з усіх бакоў ад гасподы Корынае, Дафановае а Авірамавае”. 25 І ўстаў Масей, і пайшоў да Дафана а Авірама, і за ім пайшлі старцы Ізраэлявы. 26 І сказаў збору, кажучы: „Адварніцеся ж ад людзёў ліхіх гэтых, і не датыкайцеся да нічога, што належа да іх, каб не загінуць вам у вусіх грахох іхных”. 27 І ўзышлі яны ад гасподы Корынае, Дафановае а Авірамавае наўкола, а Дафан а Авірам выпшлі й стаялі ля ўходу будану сваіх, і жонкі іхныя,

і дзеці іхныя, і дзецяныты іхныя. 28 І сказаў Масей: „З гэтага на-
знаеце, што СПАДАР паслаў мяне
чыніць усі справы гэтыя, бо я не
сваім адумам: 29 Бо калі яны па-
мруць, як памірае кожны чалавек,
і строне іх такі кон, як усіх стра-
кае людзёў, то не СПАДАР паслаў
мяне. 30 А калі новае тварэнне
створа СПАДАР, і зямля рапчыне
вусны свае й глынець іх а ўсе, што
ў іх, і яны жывыя зыйдуць да шэ-
олю, то будзеце ведаць, што ўлегчы
замелі людзі гэтыя СПАДАРА”.
31 І было, як скончыў казаць гэ-
тыя словы, раскляліся зямля, што
пад імі. 32 І рапчыніла зямля вус-
ны свае, і глынула іх, а дамы іх-
ныя, і кожнага чалавека, што ў
Коры, і ўсю маемасьць. 33 І зышлі
яны з усім, што належала да іх,
жывыя да шэолю, і пакрыла іх
зямля, і загінулі яны з памеж
грамады. 34 І ўсі Ізраелцы, што
былі наўкола іх, уцяклі нз крык
іхны, бо, казалі яны, „каб не
праглынула нас зямля”. 35 І вы-
шла цяпло ад СПАДАРА, і па-
жэра тых дзевяць пачынаў
мужоў, каторыя абраклі кадзіла.
36 І гукаў СПАДАР Масею, ка-
жучы: 37 „Скажы Елеазару, сы-
ну Аарона, сьвятара, і хай ён
падыйме кадзільніцы з пакарыш-
ча, а цяпло раскляне далей,
бо ўсьвяціліся 38 Кадзільніцы грэш-
нікаў гэтых супроці душаў сваіх.
Хай зробяць ізь іх выбітыя бляжы —
пацягненне да аброчніка, бо яны
прынеслі іх перад від СПАДАРА,
і яны ўсьвяціліся; і будуць яны зна-
кам сыном Ізраелявым”. 39 І ўзяў
Елеазар, сьвятар, мядзяныя кадзіль-
ніцы, каторыя прынеслі спале-
ныя, і раскавалі іх на бляжы — па-
цягненне да аброчніка, 40 Памятка
сыном Ізраелявым, каб не даблі-
жыўся чалавек чужы, каторы не
з насення Ааронавага, кадзіць ка-
дзіла перад від СПАДАРОУ, і каб

ня быў, як Кора а вятка ягоная,
як гукаў яму СПАДАР Масеям.

41 І наракала ўся грамада сыноў
Ізраелявых назаўтрае на Масея а
Аарона, кажучы: „Вы ўчынілі
сьмерць люду СПАДАРОВАМУ”.
42 І было, як зьберлася грамада
супроці Масея а супроці Аарона, і
зьявнуліся да будану збору, і вось,
булак пакрыў яго, і зьявілася слава
СПАДАРОВА; 43 І прышоў Масей
а Аарон да будану збору.

44 І гукаў СПАДАР Масею, ка-
жучы: 45 „Падыйміцеся з памеж
гэтае грамады, і Я якга загублю
іх”. Але яны палі на віды свае.
46 І сказаў Масей Аарону: „Вазьмі
кадзільніцу, і палажы ў яе цяпла з
аброчніка, і ўсып кадзіла, і йдзі
барзьдзей да збору, і зрабі ласкі-
ўчывенне ім; бо вышаў гнеў ад
СПАДАРА, пачаўся мор. 47 І ўзяў
Аарон, як сказаў Масей, і пабег у
сярэдзіну грамады, і вось, пачаўся
тый мор у людзе. І ён палажыў
кадзіла, і ўчыніў ласкіўчывенне
люду. 48 І стаў ён памеж мертвых
і жывых, і мор запыніўся. 49 І бы-
ло памерлых ад мору чатырнаццаць
тысячаў і сямсот чалавекаў, апра-
ча памерлых у справе Корынай.
50 І зьявнуўся Аарон да Масея, да
ўходу будану збору, і мор запыніў-
ся.

17 І гукаў СПАДАР Масею, ка-
жучы: 2 „Гукай сыном Ізраеля-
вым і вазьмі ў іх па посаху з дому
айца, ад усіх князёў іхных подле
дому айцоў іхных дванаццаць па-
сахоў, і кожнага імя напішы на по-
саху ягоным. 3 І імя Ааронава на-
пішы на посаху Левавым, бо адзін
посах у галавы дому айцоў іхных.
4 І палажы іх у будане збору перад
сьветчанням, ідзе Я зьяўляюся вам.
5 І будзе, што чалавек, каторага Я
абяру, таго посах раскляну. І Я
аддэлю ад Сябе нараканьні сыноў
Ізраелявых, каторымі яны нарака-
юць на вас”. 6 І казаў Масей сы-

ном Израелявым, і далі яму ўсі князі посах ад кажнага князя, подле дому айцоў іхных, двананцаць пасахоў, і посах Ааронаў сярод пасахоў іхных. 7 І палажыў Масей пасахі перад відам СПАДАРА ў будане сьветчаньня. 8 І было назаўтрае, і ўвыйшоў Масей у будан сьветчаньня, і вось, расквіцеў посах Ааронаў ад дому Левавага, і вышаў росток, і расквіцеў квет, і насыпелі міндалы. 9 І вынес Масей ўсі пасахі ад віду СПАДARОВАГА да ўсіх сыноў Израелявых. І абачылі яны, і ўзялі кажны посах свой.

10 І сказаў СПАДАР Масею: „Зьвярні посах Ааронаў да перад сьвѣтчаньня, на скоў, на знак сыном непакоры, і ўчыні канец нараканьню іх на Мяне, і яны не памруць”. 11 І зрабіў Масей; як расказаў яму СПАДАР, так ён і зрабіў.

12 І сказалі сынове Израелявы Масею, кажучы: „Вось, мы канаем, гінем, усі гінем. 13 Кажны, што бліжыцца, бліжыцца да вітальні СПАДАРОВАЕ, памірае: ці не давядзецца супоўна нам сканаць?”

18 І сказаў СПАДАР Аарону: „Ты а сыны твае а дом айца твайго з табою панясіце бяспраўе сьвятыні; і ты і сыны твае з табою панясіце бяспраўе сьвятарстваваньня свайго. 2 І таксама й братоў сваіх плямені Левавага, плямя айца свайго дабліж да сябе; і няхай яны прылучацца да цябе й паслугуюць табе; а ты а сыны твае з табою прыбудане сьветчаньня. 3 І няхай яны дзяржаць данае табе паручэньне і паручэньне цэлага будану, але да судзьдзя сьвятога й да аброчніка хай ня бліжацца, каб не памерлі, таксама ім, таксама вам. 4 І няхай яны прылучацца да цябе й дзяржаць данае ім паручэньне — будан збору ля ўсіх адправаў будану, а чужы ня мае бліжыцца да вас. 5 І гэтак дзяржыце паручэньне сьвятыні й паручэньне аброчніка, і ня

будзе болей гневу на сыноў Израелявых. 6 А Я, вось Я, узяў братоў вашых, Левітаў, з пасярод сыноў Израелявых вам, на дар СПАДАРУ, служыць службу будану збору. 7 А ты а сыны твае з табою глядзіце сьвятарства свайго ў кажнай рэчы аброчніка і што ўнутры за запінажаю, і служыце служэньне; як дар даю вам сьвятарства ваша; а чужы, што дабліжыцца, памрэць”.

8 І казаў СПАДАР Аарону: „І Я, вось Я, даў табе дагляд аброкаў Сваіх; з усёга, пасьвячанага сынамі Израелявымі, Я даў табе а сыном тваім іх, з прычыны памазаньня, уставаю вечнай. 9 Гэта будзе табе із сьвятасьцяў із спалінага: з усіх аброкаў іхных, з усялякіх іхных аброкаў хлебных, з усялякіх аброкаў іхных за грэх і з усялякага аброку віны, што яны зваражаюць Імне. Сьвятасьць сьвятасьцяў табе а сыном тваім. 10 У найсьвятшым месцу ежча яго; усі мужчыны могуць есьці яго. Сьвятасьцяў будзе табе. 11 І во што табе з узьнісеньняў дароў іхных; усі нахінаньня дары сыноў Израелявых табе Я даў іх а сыном тваім а дачкам тваім із табою уставаю вечнай. Кажны чысты ў доме тваім можа есьці гэта. 12 Усе найлепшае з алівы й усе найлепшае зь віннаго соку а збожжа, пачаткі іх, каторыя яны даюць СПАДАРУ, табе Я аддаў іх. 13 Першыя аброкі з усёга, што ў зямлі іхнай, каторыя яны прыносяць СПАДАРУ, хай будуць твае. Кажны ў доме тваім можа есьці іх. 14 Усе пасьвячанае ў Израелю твае будзе. 15 Усе, рашчыняючае дзетніцу ў вусялякага цела, каторае абракаюць СПАДАРУ зь людзёў і із статку, хай будзе тваім. Толькі пяршак із людзёў мае быць выкуплены, і першароднае із статку нячыстага мае быць выкуплена. 16 А выкуп яго: ад аднаго месьца выкупіце яго, подле ацэны твае, пяць ськ-

ляў срэбра, подле сыклю сьвятыні, дваццаць гэр яно. 17 Але першароднае з валоў, і першароднае з авец, і першароднае з казлоў не выкупляй: яны сьвятасьць; кроў іх крапі на аброчнік і тук іх палі на аброк, на прыемны пах СПАДАРУ. 18 Мясца ж іх табе хай будзе, як грудзіна ўзьнесеньня й правая лапатка табе хай будзе. 19 Усі ўзношаныя сьвятасьці, каторыя ўносяць сынове Ізраелявы СПАДАРУ, Я аддаў табе а сыном тваім а дачкам тваім із табою, уставаю вечнай; змова солі гэта на векі перад СПАДАРОМ табе а насеньню твайму з табою".

20 І гўкаў СПАДАР Аарону: „У зямлі іхнай ня будзеш мець спадку, і дзелі ня будзе табе сярод іх. Я дзель твая а спадак твой сярод сыноў Ізраелявых.

21 А сыном Левавым, вось, Я даў кажную дзесяціну ў Ізраелю на спадак; за ўсі службы іхныя, што яны служаць службы ў будане збору. 22 І хай ня бліжацца болей сынове Ізраелявы да будану збору, каб не панёсьці грэху і не памерці. 23 І няхай робяць Левіты работу будану збору, і яны нясуць на сабе бяспраўе іхнае. Гэта ўстава вечная ў роды вашы; і памеж сыноў Ізраелявых не спадзецц спадак ім, 24 Адно дзесяціну сыноў Ізраелявых, каторую яны ўносяць на ўзьнесьне СПАДАРУ, Я аддаў Левітам на спадак; затым Я сказаў ім: сярод сыноў Ізраелявых ім не спадзецц спадку".

25 І гўкаў СПАДАР Масею, кажучы: 26 „І Левітам гўкай і скажы ім: „Як вы будзеце браць ад сыноў Ізраелявых дзесяціну, каторую Я даю вам ад іх на спадак вашы, то ўносьце зь яе ўзьнесьне СПАДАРУ, дзесяціну зь дзесяціны. 27 І палічаны будуць вам ўзьнесьненні вашы, як збожжа з такаўні і як паўніня з таўчэльні. 28 Гэтак будзеце

ўносіць таксама й вы ўзьнесьне СПАДАРУ з усіх дзесяцінаў сваіх, каторыя будзеце браць ад сыноў Ізраелявых, і будзеце даваць із іх ўзьнесьне СПАДАРА Аарону сьвятару. 29 З усіх дароў сваіх уносьце ўсялякае ўзьнесьне СПАДАРУ, з усякага туку яго, пасьвячанага зь яго'. 30 І скажы ім: „Як вы ўзнясіце найлепшае зь яго, то гэта палічана будзе Левітам, як прыбытак із такаўні й як прыбытак із таўчэльні. 31 І будзеце есьці гэта на ўсялякім месцу, вы а дамы вашы; бо гэта плата вам, за работы вашы ў будане збору. 32 І не павясіце за гэта грэху, як ўзнясіце найлепшае зь яго; і пасьвячаныя сынамі Ізраелявымі ня будзеньце. і не памрыце'".

19 І гўкаў СПАДАР Масею а Аарону, кажучы: 2 „Во ўстава права, каторае расказаў СПАДАР, кажучы: скажы сыном Ізраелявым, няхай возьмуць табе рыжую цяліцу дасканалую, на каторай няма заганы, на каторую не ўзышло йго. 3 І дайце яе Елеазару сьвятару, і выведзе ён вонкі табару, і зарэжуць яе перад ім. 4 І возьме Елеазар сьвятар палцам сваім із крыві яе, і крывёю яе пакропе перад шчытам будану збору сем разоў. 5 І спяляць цяліцу на аччу яго: скуру яе а мяса яе а кроў зь нечысьцяй яе няхай спяляць. 6 І возьме сьвятар кедровага дэрга а гізопу а нітку з чырвовае воўны, і кіне на сярэдзіну спаленьня цяліцы. 7 І хай вымые сьвятар адзецьці свае, і абмые цела свае ў вадзе, і потым увыйдзе ў табар, і нячысты будзе сьвятар аж да вечара. 8 І тый, што паліў яе, хай вымые адзецьці свае ў вадзе, і абмые цела свае ў вадзе, і нячысты будзе аж да вечара. 9 І хай зьбярэнь чыстая людзіна попел цяліцы, і паложы вонках табару на чыстым месцу, і будзе грамадзё сыноў Ізраелявых на дзяржаньне да вады адлучэньня:

гэта аброк за грэх. 10 І тый, што зьбіраў попел цяліцы, вымые адзецьці свае, і нячысты будзе аж да вечара. І будзе сыном Ізраелявым і чужаземцу, што жывець сярод іх, уставаю вечнай.

11 „Хто даткнецца да мертвага цела якога-коlechы чалавека, дык нячысты будзе сем дзён. 12 Ён мае ачысьціцца ад гэтага на трэйці дзень, а на сёмы дзень будзе чысты; а калі ж ён не ачысьціцца на трэйці дзень, то й на сёмы дзень ня будзе чысты. 13 Кажны, хто даткнецца да мертвага цела якога-коlechы чалавека й не ачысьціцца, сплюгаве вітальню СПАДАРОВУ; і будзе выгублены чалавек тый з Ізраеля, бо адлучальная вада не пакроплена на яго: нячысты будзе, яшчэ нечысьць ягоная на ім.

14 „Вось права: калі чалавек памрэць у будане, то кажны, хто прыйдзе да будану, і ўсе, што ў будане, нячыстае будзе сем дзён. 15 І кажная адкрытая судзіна, на каторай няма накрыцьця, наўкола абвязанага, нячыстая. 16 І кажны, хто даткнецца на поле да забітага мячом, альбо да памерлага, альбо да косьці людзкае, альбо да гробу, нячысты будзе сем дзён. 17 І возьмуць нячыстаму з попелу спаленага аброку за грэх, і нальлюць на яго ў судзіну жывое вады; 18 І хай людзіна чыстая возьме гізопу, і занура яго ў ваду, і пакропе на будан а на ўсі судзіны а на ўсі душы, каторыя ў ім былі, на тога, хто даткнуўся да косьці, альбо да забітага, альбо да памерлага, альбо да гробу, 19 І хай пакропе чысты нячыстага на трэйці дзень, і на сёмы дзень будзе ачышчаны. І вымые ён адзецьці свае, і абмые цела свае ў вадзе, і ўвечары будзе чысты. 20 А хто будзе нячысты й не ачысьце сябе, то будзе выгублена душа тая з пасярод грамады, бо яна сплюгавіла сьвятыню

СПАДАРОВУ; адлучальнай вадою яна не пакроплена, яна нячыстая. 21 І хай будзе гэта ім уставаю вечнай. І хто крапіў адлучальнаю вадою, няхай вымые адзецьці; і хто даткнуўся да адлучальнае вады, нячысты будзе аж да вечара. 22 І ўсе, да чаго даткнецца нячысты, будзе нячыстае; і душа, што даткнулася, нячыстая будзе аж да вечара”.

20 І прышлі сынове Ізраелявы, уся грамада, на пустыню Цын першага месяца, і прабываў люд у Кадэшу, і памерла там Мірыям, і пахавана там.

2 І ня было вады грамадзё, і зьберліся яны супроці Масея а Аарона; 3 І сыпачаўся люд із Масеям, і сказаў: „О, калі б сканалі тады й мы, як сканалі браты нашыя перад СПАДАРОМ! 4 І нашто вы прывялі грамаду СПАДАРОВУ на гэту пустыню, каб памерці там нам і статку нашаму? 5 І чаму ўзьвялі нас ізь Ягіпту, каб прывесці нас на гэта благое месца? гэта ня месца сеяць, ані фігаў, ані вінных ягадаў, ані гранатовых ялыкаў, ані вады піць?” 6 І прышоў Масей а Аарон ад люду да ўходу будану збору, і палі на віды свае, і зьявілася ім слава СПАДАРОВА.

7 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 8 „Вазьмі посах і зьбяры збор, ты а Аарон, брат твой, і кажыце скале на ачох іх, і яна дасьць вады свае: і ты вывадзеш ім ваду із скалы, і дасі піць грамадзе, і напоіш статак ейны”. 9 І ўзяў Масей посах ад віду СПАДАРОВАГА, як Ён расказаў яму. 10 І зьберлі Масей а Аарон грамаду перад скалаю, і ён сказаў ім: „Паслухайце ж, бунтаўнікі, ціж із гэтае скалы імне вывесці вам ваду?” 11 І падняў Масей рукі сваю, і ўдырыў у скалу посахам сваім двойчы, і вышла шмат вады, і піла грамада й статак ейны.

12 І казаў СПАДАР Масею а

Аарону: „За тое, што вы не павяржылі Імне, каб усьвяціць Мяне на ачох сыноў Ізраелявых, затым не ўвядзіце вы люду гэтага ў зямлю, каторую Я даў яму”. 13 Гэта воды Мерывы, ля каторых сварыліся сыноў Ізраелявы із СПАДАРОМ, і Ён усьвяціўся імі.

14 І паслаў Масей паслоў з Кадэшу да караля Едомскага, сказаць: „Гэтак кажа брат твой Ізраель: ты ведаеш усі цяжкасьці, каторыя стрэлі нас. 15 І зышлі айцове нашы да Ягіпту, і мы жылі ў Ягіпце шмат часу, і Ягіпцяне ліха дзеялі нам і бацьком нашым. 16 І гукалі мы да СПАДАРА, і пачуў Ён голас наш, і паслаў Ангіла, і вывеў нас із Ягіпту. І вось, мы ў Кадэшу, месце канца гравіцы твае. 17 Пройдзем жа перазь зямлю тваю; мы ня пойдзем па палёх а па вінішчах, і ня будзем піць вады із студні; дарогаю каралеўскаю пойдзем, ня зьвернем ані направа, ані налева, пакуль ня прайдзем гравіцаў тваіх”. 18 І сказаў яму Едом: „Не праходзь перазь мяне, бо я з мячом выйду на прэймы табе”. 19 І сказалі яму сыноў Ізраелявы: „Мы пойдзем гасыцінам, і калі будзем піць ваду тваю, я а статак мой, дык заплачу; толькі, гэта ж нічога, нагамі сваімі прайду”. 20 Але ён сказаў: „Не перайдзі!” І выпшаў Едом напярэймы яму з чысьленым людам і з дужою рукою. 21 І адмовіўся Едом даць Ізраелю прайсьці перазь гравіцы ягоныя, і адхінуўся Ізраель ад яго.

22 І крануліся з Кадэшу, і прышлі сыноў Ізраелявы, уся грамада, да гары Гор. 23 І гўкаў СПАДАР Масею а Аарону на гары Гор, ля гравіцаў зямлі Едомскае, кажучы: 24 „Хай прылучыцца Аарон да людзёў сваіх, бо ён ня ўвядзе ў зямлю, каторую Я даў сыном Ізраелявым, за тое, што вы збунтаваліся супроці слова Майго ля водаў Ме-

рывы. 25 Вазьмі Аарона а Елеазара, сына ягонага, і ўзвядзі іх на гару Гор. 26 І здыймі з Аарона адзецьці ягоныя, і адзень у іх Елеазара, сына ягонага, і хай будзе прылучаны Аарон і памрэць там”. 27 І ўчыніў Масей так, як сказаў СПАДАР. І ўзышлі яны на гару Гор на ачох усяе грамады. 28 І зьняў Масей з Аарона адзецьці ягоныя, і адзеў у іх Елеазара, сына ягонага. І памер там Аарон на версе гары. І зышлі Масей а Елеазар із гары, 29 І абачыла ўся грамада, што Аарон сканаў, і плакалі па Аарону трыццаць дзён увесь дом Ізраеляў.

21 І пачуў Канаанскі кароль Арад, каторы жыў на паўдняя, што прышоў Ізраель дарогаю Афарым, і ваяваў із Ізраелям, і ўзяў у яго палоненікаў. 2 І абяцаў Ізраель абятніцу СПАДАРУ, і сказаў: „Калі чыста аддасі люд гэты ў рукі мае, то зьнішчу месцы іхныя”. 3 І пачуў СПАДАР голас Ізраеляў, і аддаў Канааняніна, і ён зьнішчыў іх а месцы іхныя, і назваў імя места таго: Горма.

4 І крануліся ад гары Гор дарогаю Чырвонага мора, каб абмінуць зямлю Едомскую. І душа люду вельмі зьбезахоцілася ў дарозе. 5 І гўкаў люд супроці Бога й супроці Масея: „Нашто вывялі вы нас із Ягіпту, каб памерці на пустыні? бо няма хлеба ані вады, і душы нашай агідла гэта негядзячая ежа”. 6 І паслаў СПАДАР на люд агняныя гады, і яны кусалі люд, і памерла множасьць люду з Ізраеля. 7 І прышоў люд да Масея, і сказалі: „Ізграшылі мы, бо гўкалі мы супроці СПАДАРА й супроці цябе; памаліся СПАДАРУ, каб Ён адняў таго гада”. І памаліўся Масей за люд.

8 І сказаў СПАДАР Масею: „Зрабі сабе гада й выставай яго на сыцяг, і будзе, што кажны ўкушаны, калі гляне на яго, дык будзе

жыць". 9 І зрабіў Масей мядзянага гада, і выставіў яго на сьцяг, і было, як гад укусіў чалавека, ён, глянуўшы на мядзянага гада, заставаўся жывы.

10 І крануліся сынове Ізраелявы, і разьлягліся табарам ув Овофе. 11 І крануліся з Овофу, і разьлягліся табарам у Іе-Аварыме, на пустыні, што супроці Моава, на ўсход сонца. 12 Стуль крануліся й разьлягліся табарам на даліне Зарэд. 13 Адгэнуль крануліся й разьлягліся табарам на другім баку Арнона на пустыні, каторы выходзе з граніцы Аморэя; бо Арнон граніца Моава, меж Моава й Аморэя. 14 Затым сказана ў кнізе войнаў СПАДАРОВЫХ праз Вагеба ў Суфе а праз прытокі Арнона 15 А праз плынь гэтых ручаёў каторая сьхінаецца да палажэньня Ар і датыкаецца граніцаў Моаўскіх. 16 І адгэтуль да студні. Гэтая тая студня, праз каторую казаў СПАДАР Масею: „Зьбяры люд, і дам ім вады”.

17 Тады пяў Ізраель гэтую песьню: „Падыймайся, студня, пяце празь яе. 18 Студню капалі начальнікі, капалі яе дабрародныя людзю з правадаўцам пасахамі сваімі”. І з пустыні да Матаны, 19 З Матаны да Нагалелю, з Нагалелю да Вамофу, 20 І з Вамофу да даліны, каторая ў полю Моава, на версе Пісігі, і глядзіць далоў на пустыню.

21 І паслаў Ізраель паслоў да Сыгона, караля Аморэйскага, кажучы: 22 „Перайду перазь зямлю тваю, не адхінуся ў полі а ў вінішчы, ня будзем піць вады із студняў, дарогаю каралеўскаю пойдзем, пакуль не прайдзем граніцы твае”. 23 І ня даў Сыгон Ізраелю прайсьці сваю граніцу; і зьбер Сыгон увесь люд свой, і выпаву супроці Ізраеля на пустыню, і прышоў да Ягацы, і ваяваў із Ізраелям. 24 І зрабіў яго Ізраель лязом мяча, і ўзяў у дзяржавьне зямлю ягоную ад

Арнона аж да Явока, аж да граніцаў сыноў Амонавых, бо моцная была граніца сыноў Амонавых. 25 І ўзяў Ізраель усіх месцы гэтыя, і жыў Ізраель у вусіх месцах Аморэйскіх, у Гэшбоне й у вусіх перадмесьцях яго; 26 Бо Гэшбон, места Сыгонава, караля Аморэйскага яно; і ён ваяваў зь пярэднім каралём Моаўскім, і ўзяў усю зямлю ягоную з рукі ягонае аж да Арнона. 27 Затым гукалі прыпавесьнікі: „Прыйдзіце да Гэшбону, і хай збудуюць а ўмацуюць места Сыгонава; 28 Бо цяпло вышла з Гэшбону, поламя зь места Сыгонавага, пажэрла Ар-Моаў а дзяржачых вышынні Арнонавы. 29 Бяда табе, Моаве! загінуў ты, людзе Хамосаў! Разьбегліся сынове ягоныя, а дачкі ягоныя сталі палоненіцамі Аморэйскага караля Сыгона. 30 І мы стралялі ў іх; загінуў Гэшбон аж да Дывона, і мы спустошылі іх аж да Нофы, каторая ля Медэвы”.

31 І прабываў Ізраель у зямлі Аморэйскай.

32 І паслаў Масей выглядзець Язэр, і перамаглі перадмесьці яго, і прагналі Аморэяў, каторыя там. 33 І павярнуліся, і пайшлі дарогаю Вапану. І выступіў Ог, кароль Вапанскі, супроці іх, сам а ўвесь люд ягоны на вайну да Едрэі. 34 І сказаў СПАДАР Масею: „Ня бойся яго, бо ў рукі тваю Я аддаў яго а ўвесь люд ягоны а зямлю ягоную, і ўчыніш яму, як учыніў Сыгону, каралю Аморэйскаму, што жыў у Гэшбоне”. 35 І паразілі яны яго а сыноў ягоных а ўвесь люд ягоны, так што не засталася астачы, і адзяржалі на спадак зямлю ягоную.

22 І крануліся сынове Ізраелявы, і разьлягліся табарам на раўніне Моава, на гэтым баку Ёрдану, супроці Ёрыхону.

2 І бачыў Валак Сэпоронак усе, што зрабіў Ізраель Аморэю; 3 І вельмі баяўся Моаў віду людю гэ-

тага, бо ён быў чысьлены, і быў зьнемарашчаны з прычыны сыноў Ізраелявых. 4 І сказаў Моаў старцом Мідзянскім: „Гэтая грамада аб'ядае цяпер усе наўкола нас, як вол аб'ядае траву палывую". А Валак Сэпоролак быў каралём Моаўскім у тым часе.

5 І паслаў ён паслоў да Валаама Веоронка да Пефору, каторы ля ракі, у зямлі сыноў народу ягонага. пазваць яго, кажучы: „Вось, люд вышаў зь Ягіпту, вось, пакрывае відзеньне зямлі, і живець ён супроці мяне. 6 Дык цяпер прыйдзі ж, пракліні імне люд гэты, бо ён дужшы за мяне: можа я тады буду магчы паразіць яго й выгнаць яго ізь зямлі. Я ведаю, што каго ты дабраславіш, тый дабраслаўлены, і што каго ты праклінеш, тый пракляты".

7 І пайшлі старцы моаўскія й старцы мідзянскія, і падаркі за чары ў руках, і прышлі да Валаама, і пераказалі яму словы Валаковы. 8 І сказаў ён ім: „Пераначуйце тут гэту ноч, і зьвярну вам слова, якое скажа імне СПАДАР". І прабывалі старцы моаўскія ў Валаама. 9 І прышоў Бог да Валаама, і сказаў: „Хто гэты людзі ў цябе?" 10 І сказаў Валаам Богу: „Валак Сэпоролак, кароль Моаўскі, прыслаў іх да мяне, кажучы: 11 „Вось, люд вышаў зь Ягіпту й пакрыў відзеньне зямлі; дык ідзі, пракліні імне яго: можа я тады змагу ваяваць ізь ім і выгнаць яго". 12 І сказаў Бог Валааму: „Не хадзі зь імі, ня кліні люду, бо ён дабраслаўлены". 13 І ўстаў Валаам нараніцы, і сказаў начальнікам Валаковым: „Пайдзіце да зямлі свае, бо адмаўляе СПАДАР даць імне йсьці з вамі". 14 І ўсталі начальнікі моаўскія, і прышлі да Валака, і сказалі: „Адмаўляецца Валаам ісьці з намі".

15 І ўдругава Валак паслаў начальнікаў шмат, і слаўных за гэтых. 16 І прышлі яны да Валаама,

і сказалі яму: „Гэтак кажа Валак Сэпоролак: „Не адмоўся йсьці да мяне, 17 Бо ўчсьціць учшу цябе вельмі, і ўсе, што скажаш імне, зраблю. Дык прыйдзі, калі ласка, пракліні імне люд гэты". 18 І адказаваў Валаам, і сказаў слугам Валаковым: „Каб Валак даваў імне поўны свой дом срэбра а золата, ня змог бы я пераступіць расказанья СПАДАРА, Бога свайго, каб зрабіць што-коледы малое альбо вялікае. 19 А цяпер прабывайце тут і вы гэту ноч, і я даведаюся, што дадасьць, гутарачы з імною, СПАДАР". 20 І прышоў Бог да Валаама ночы, і сказаў яму: „Калі гукась цябе прышлі людзі гэтыя, то ўстань, пайдзі зь імі; але толькі слова, што Я буду казаць табе, тое рабі". 21 І ўстаў Валаам нараніцы, і асядлаў асьліцу сваю, і пайшоў з начальнікамі моаўскімі. 22 І ўзгарэўся гнеў Божы за тое, што ён пайшоў зь імі, і стаў Ангіл СПАДАРОЎ на дарозе, каб пераказіць яму; а ён ехаў на асьліцы сваёй, і ізь ім два маладзёны ягоныя. 23 І абачыла асьліца Ангіла СПАДАРОВАГА, Каторы стаяў на дарозе, і меч Ягоны на галі ў руцэ ягонай, зьвярнула асьліца з дарогі і пайшла на поле; і біў Валаам асьліцу, каб зьвярнуць яе на дарогу. 24 І стаў Ангіл СПАДАРОЎ на вузкой селавой дарозе меж віншчаў, з аднаго боку плот і з другога боку плот. 25 І абачыла асьліца Ангіла СПАДАРОВАГА, і прыціснулася да сьцяны, і прыціснула нагу Валааму да сьцяны, і ён ізноў біў яе. 26 І Ангіл СПАДАРОЎ ізноў перайшоў, і стаў у цесным месцу, ідзе няма куды зьвярнуць, ані направа, ані налева. 27 І абачыла асьліца Ангіла СПАДАРОВАГА, і лягла пад Валаамам. І ўзгарэўся гнеў Валаамаў, і ён біў асьліцу кіям. 28 І адчыніў СПАДАР вусны асьліцы, і яна сказала Валааму: „Што я табе

зрабіла, што ты б'еш мяне вось ужо трэйці раз?" 29 І сказаў Валаам асьліцы: „Бо ты наругалася імне; калі б у мяне ў руцэ быў меч, то я цяпер жа забіў бы цябе". 30 І сказала асьліца Валааму: „Ці ня я твая асьліца, на каторай ты ездзіў конна спачатку дагэтуль? ці прызвычкаю прывыкла гэтак рабіць із табою?" Ён сказаў: „Не". 31 І адчыніў СПАДАР вочы Валааму, і абачыў ён Ангіла СПАДА-РОВАГА, што стаяў на дарозе, і меч ягоны на галі ў руцэ ягонай, і скланіўся, і пакланіўся відам сваім. 32 І сказаў яму Ангіл СПАДА-РОЎ: „За што ты біў асьліцу сваю вось ужо трэйчы? Я вышаў, каб пераказіць, бо дарога крутні перад Імною. 33 І абачыла асьліца Мяне, і зьвярнула ад мяне вось ужо трэйчы. Калі б яна не зьвярнула ад Мяне, то Я нават цябе забіў бы, а яе пакінуў бы жываю". 34 І сказаў Валаам Ангілу СПАДАРОВАМУ: „Ізграшыў я, бо я ня ведаў, што Ты стаіш насупроці мяне на дарозе; дык, калі гэта ліха ў ваччу Тваім, то я зьвярнуся". 35 І сказаў Ангіл СПАДАРОЎ Валааму: „Пайдзі зь людзьмі гэтымі, але толькі слова, што Я буду казаць табе, тое кажы". І пайшоў Валаам із начэльнікамі Валаковымі.

36 І пачуў Валак, што прышоў Валаам, вьшаў на прэраймы яму да места моаўскага, што на граніцы Арнона, каторы лі канца граніцы. 37 І сказаў Валак Валааму: „Ці не станаўко пасылаў я да цябе зваць цябе? Чаму ты ня йшоў да мяне? Няго ж я запраўды не магу ўцьсціць цябе?" 38 І сказаў Валаам Валаку: „Вось. Я прышоў да цябе, але ці магу я што сказаць? Слова ўложы Бог у вусны мае, тое й буду гўкаць". 39 І пайшоў Валаам із Валаком, і прышлі да Кіраф-Гуцоф. 40 І зарэзаў Валак буйны а драбны статак, і паслаў Валааму а начэль-

нікам, што із ім. 41 І было нара-ніцы: і ўзяў Валак Валаама, і ўзь-вёў яго на вышыні Ваалавы, каб ён абачыў стуль часьць люду.

23 І сказаў Валаам Валаку: „Збу-дуй імне тут сем аброчнікаў, і прыгатуй імне тут сем цялят-быч-коў і сем бараноў". 2 І зрабіў так подле того, як казаў Валаам, і ўзь-нёсьлі Валак а Валаам па цяляці а па баране на аброчніку. 3 І сказаў Валаам Валаку: „Пастой ля ўсепаленьня свайго, а я пайду; можа СПАДАР выйдзе імне наляраймы, і слова, што Ён аб'яве імне, то я ска-жу табе". І пайшоў на высокае месца. 4 І сустрэўся Бог із Валаамам, і сказаў Яму: „Сем аброчні-каў прыгатаваў я, і ўзьнёс па ця-ляці-бычку а па баране на аброч-ніку". 5 І ўлажыў СПАДАР слова ў вусны Валаамавы, і сказаў: „Зьвярніся да Валака і гэтак гў-кай". 6 І зьвярнуўся да яго, і вось, ён стаіць ля ўсепаленьня свайго, ён а ўсі начэльнікі моаўскія.

7 І ўзьняў прышавесць сваю, і сказаў: „З Арам прывёў мяне Ва-лак, кароль Моава, з гор усходніх: Пайдзі, пракліні імне Якава, пры-йдзі, пракажы кляцьбу на Ізраеля". 8 Як пракліну я? БОГ не пракляў яго. 9 Зь верху скал бачу я яго, і з узгоркаў гляджу на яго: вось, люд жывець асобна і меж народаў ня лічыцца. 10 Хто паліча пясок Яка-ваў і лік чацьвертае часьці Ізрае-ля? Хай памрэць душа мая сьмер-цю справядлівых, і хай будзе апош-ні канец мой падобны да яго".

11 І сказаў Валак Валааму: „Што ты імне робіш? Я ўзяў цябе праклясьці варагоў маіх, а ты, вось, даб-раслаўствам дабраславіш?" 12 І адказаў ён, і сказаў: „Ці ня тое, што ўложы СПАДАР у вусны мае, ці ня тое маю рупіцца казаць?"

13 І сказаў яму Валак: „Пайдзі ж з Імною на другое месца, з каторага ты абачыш яго, але толькі часьць

яго абачыш, а ўсяго не абачыш; і пракліні імне яго стуль". 14 І ўзяў яго на поле Софім, на верх гары Пісгі, і збудаваў сем аброчнікаў, і ўзьняў па цяляці-бычку а па баране на кожным аброчніку. 15 І сказаў Валаку: „Пастой тут ля ўсепалення свайго, а я сустрэну там СПАДАРА. 16 І стрэўся СПАДАР із Валаамам, і ўлажыў слова ў вусны ягоныя, і сказаў: „Зьвярніся да Валака й гэтак кажы”.

17 І прышоў да яго, і вась, ён стаіць ля ўсепалення, і начэльнікі моаўскія зь ім. І сказаў яму Валак: „Што казаў СПАДАР?”

18 Ён узняў прыпавесць сваю і сказаў: „Устань, Валача, і паслухай, сьхіні вуха да мяне, Сэпорокку. 19 Не чалавек Бог, каб яму маціць, і ня сын людзкі, каб яму каяцца. Ці Ён скажа, і ня ўчыне? І будзе казаць, і ня дойсць? 20 Вось, дабраславіць прыняў я, бо Ён дабраславе, і я не магу перастанавіць. 21 Бо Ён не назірае бяспраўя ў Якаву, і ня бача крутадушша ў Ізраелю; СПАДАР, Бог яго, зь ім, і трубы каралеўскі гук у яго. 22 Бог вывеў яго зь Ягіпту, барзьдзіна аднарога ў яго. 23 Няма чараў у Якаву і няма варажбы ў Ізраелю. У парў скажучь празь Якава а праз Ізраеля: „Во што твора Бог!” 24 Вось, люд, як лявіца ўстаець, і як леў падыймаецца; ня ляжа, пакуль ня зьесьць здабытку і не нап'ецца крыві забітых”.

25 І сказаў Валак Валааму: „Ані клясьці ня кліні, ані дабраславіць не дабраслаў яго”. 26 І адказаў Валаам. і сказаў Валаку: „Ці не казаў я табе, кажучы: „Усе, што СПАДАР кажа, я маю рабіць?”

27 І сказаў Валак Валааму: „Пайдзі ж, я вазьму цябе на іншае месца; можа будзе зьлюб у ваччу Бога, і праклінеш яго імне стуль”.

28 І ўзяў Валак Валаама на верх Пегора, што глядзіць на від пусты-

ні. 29 І сказаў Валаам Валаку: „Збудуй імне тут сем аброчнікаў і прыгатауй імне тут сем цялят-бычкоў і сем бараноў”. 30 І зрабіў Валак, як сказаў Валаам, і ўзьняў па цяляці-бычку а баране на аброчніку.

24 І Валаам абачыў, што любя ў ваччу СПАДАРА дабраславіць Ізраеля, і не пайшоў, як першыя два разы, на сустрэчу з чарамі, але зьвярнуўся відам сваім да пустыні. 2 І ўзняў Валаам вочы свае, і абачыў Ізраеля, што жыў па плямёнах сваіх, і быў на ім Дух Божы.

3 І падняў ён прыпавесць сваю, і сказаў: „Цьвердзе Валаам Веаронак, і цьвердзе муж із адчыненым вокам, 4 Цьвердзе тый, што чуе словы Божыя, каторы бача відзень Усемагучага; валіцца, але адчыненыя вочы ў яго. 5 Якія пазорныя буданы твае, Якаве, вітальні твае, Ізраелю! 6 Як даліны, пашырыліся яны, як сады ля ракі, як алёйныя дзервы, пасаджанья СПАДАРОМ, як кедры ля водаў. 7 Пальцецка вада зь ведраў ягоных, і насеньне ягонае ў вялікіх водах, і прыйдзе Агага кароль ягоны, і ўзьвялічыцца каралеўства ягонае. 8 Бог вывеў яго зь Ягіпту, барзьдзіна адзінарога ў яго; зжараць народы, праціўныя яму, і косьці іхныя пакрыша, і стрэламі сваімі паразіць. 9 Нахінуўся, ляжыць як леў і як лявіца, хто падыйме яго? Дабраславячы цябе дабраславіны, і праклінаючы цябе пракляты!”

10 І ўзгарэўся гневаам Валак на Валаама, і ляснуў ён рукамі, і сказаў Валак Валааму: „Праклінаць маіх варагоў пазваў я цябе, і вась, ты дабраславячы дабраславіш іх ужо трэйчы. 11 Дык цяпер бяжы сабе на свае месца; казаў я, што учышчу цябе, але вась, СПАДАР спабывае цябе сыці”. 12 І сказаў Валаам Валаку: „Ці не таксама паслом тваім, каторых ты паслаў

да мяне, гўкаў я кажучы: 13 „Калі б даваў імне Валак поўны свой дом срэбра а золата, не магу пераступіць слова СПАДАРОВАГА, каб зрабіць добрае альбо ліхое ад сэрца свайго: што скажа СПАДАР, тое й буду гўкаць”. 14 Дык, вось, я йду да люду свайго; хадзі, я на-кажу табе, што зробі люд гэты люду твайму апошніх дзён”.

15 І ўзняў прыпавесць сваю, і сказаў: „Цьвердзе Валаам Веаронак, і цьвердзе муж із адчыненым вокам, 16 Цьвердзе тый, што чуе словы Божыя, ведае веда Навышняга, каторы мае відзень Усемагучага; валіцца, але адчыненыя вочы ягоныя. 17 Бачу Яго, але не цяпер яшчэ; гляджу на Яго, але ня зблізку. Узыходзе зорка зь Якава, і паўстаець пасах із Ізраеля, і паломе вуглы Моававы, і зьнішча ўсіх сыноў Сыфавых. 18 І будзе Едом дзяржаваю, і Сьір будзе дзяржаваю варагоў сваіх, а Ізраель будзе дзеяць адважна. 19 І апануе паходзячы зь Якава, і выгубе астачы зь места”.

20 І абачыў ён Амаліка, і ўзняў прыпавесць сваю, і сказаў: „Першы з народаў Амалік, але наапош-ку наўекі загіне”. 21 І абачыў ён Кенян, і ўзняў прыпавесць сваю, і сказаў: „Моцная сяліба твая, і зьвіў ты гняздо свае на скале. 22 Але ты Кеней будзеш на спустошаньне, пакуль Асур павядзець цябе ў палон”.

23 І ўзняў прыпавесць сваю, і сказаў: „Гора, хто застанецца жы-вы, як навадзець гэта Бог! 24 І прыйдучь караблі з Кітыму, і будуць мучыць Асура, і будуць мучыць Евера, але й самы наўекі за-гінуць”. 25 І ўстаў Валаам, і пайшоў, і зьявнуўся на свае месца; таксама Валак пайшоў сваёй дарогаю.

25 І жыў Ізраель у Сытыме, і па-чаў люд бязуліць із дачкамі

моаўскімі. 2 І звалі яны люд да аб-рокаў багоў сваіх, і еў люд, і кла-няўся багом іхным. 3 І ўпрогся Із-раель у іго Ваал Пеора. 4 І ўзгарэў-ся гнеў СПАДАРОЎ на Ізраеля. І сказаў СПАДАР Масею: „Вазь-мі ўсіх галоў люду, і павесь іх СПАДАРУ перад сонцам, і адвер-нецца пал гневу СПАДАРОВАГА ад Ізраеля”. 5 І сказаў Масей судзь-дзям Ізраелявым: „Забіце кажны людзеў сваіх, каторыя ўпрэгліся да Ваал Пеора”.

6 І вось, муж із сыноў Ізраеля-вых прышоў і дабліжыў да братоў сваіх Мідзянянку, на аччу Масея й на ачох усяе грамады сыноў Із-раелявых, а яны плакалі ля ўходу будану збору.

І абачыў Фінегас, сын Елеазара Ааронка, сьвятара, і ўстаў з пася-род грамады, і ўзяў дзіду ў руку сваю. 8 І ўвыйшоў за мужам Ізраел-цам у спальны будан, і пракалоў абаіх, мужа Ізраелца й жонку ў живот яе: і запынена было пара-жэньне ад сыноў Ізраелявых. 9 І было памерлых ад паражэньня дваццаць чатыры тысячы.

10 І гўкаў СПАДАР Масею, ка-жучы: 11 „Фінегас, сын Елеазара Ааронка, сьвятара, адварнуў гнеў Мой ад сыноў Ізраелявых, завідзеў-шы завісьцю Маёй сярод іх, і Я ня выгубіў сыноў Ізраелявых у завісь-ці сваёй. 12 Затым скажы: „Вось, Я даю яму змову Сваю, супакой; 13 І будзе яна яму а насеньню яго-наму па ім змоваю сьвятарства веч-нага, за тое, што ён выказаў за-вісьць за Бога свайго й дастаў лас-кіўчыньне сыном Ізраелявым”. 14 А імя забітага мужа Ізраелца, што забіты з прычыны Мідзянянкі, Зымра Салаянок, князь дому Сымо-навага. 15 А імя жонкі, забітае Мідзянянкі, Козьбі, дачка Цурава, галавы люду дому айца ў Мідзяне.

16 І гўкаў СПАДАР Масею, ка-жучы: 17 „Уціскай Мідзянян, і біце

іх, 18 Бо яны ўціскалі вас ізрадэтам, якім яны ізраджалі вас у справе Пеора і ў справе Козьбі, дачкі князя Мідзянскага, сястры свае, забітай у дзень паражэння ў справе Пеора.

26 І было просьле гэтага паражэння, і сказаў СПАДАР Масаю а Елеазару Ааронку, сьвятару, кажучы: 2 „Палічыце колькасць усяго збору сыноў Ізраелітых ад дваццаці год і вышэй, па дамох айцоў іхніх, кажнага ўходзячага ў войска ў Ізраелю“. 3 І гукаў Масей а Елеазар, сьвятар, ім на раўнінах Моавітых, ля Ёрдану, супроці Ерыхону, кажучы: 4 „Палічыце ад дваццаці год і вышэй, як раскажаў СПАДАР Масаю а сыном Ізраелітых, якіх вышлі зь зямлі Ягіпецкае.

5 Рувін, пяршак Ізраеляў. Сынове Рувінавы: ад Ганоха радзіма Ганохава, ад Фалу радзіма Фалава, 6 Ад Хепрона радзіма Хепронава, ад Хармі радзіма Хармава. 7 Гэтыя пакаленьні Рувінавы; і было палічана іх сорок тры тысячы сямсот трыццаціх. 8 І сын Фалаў Еляў. 9 Сыны Елявавы: Немуель а Дафан а Авірам. Гэта Дафан а Авірам, гуканыя на зборы, якіх сьперачаліся з Масеям а Ааронам у вятцы Корынай, якіх яны сьперачаліся з СПАДАРОМ. 10 І рашчыніла зямля вусны свае, і праглынула іх а Кору ў часе сьмерці вяткі, як цяпло пажэрла дзевесяце пяцьдзясят чалавекаў, і сталіся яны на знак.

11 Але сынове Корыны не памерлі. 12 Сынове Сымонавы па радзімах сваіх: ад Немуеля радзіма Немуелява, ад Яміна радзіма Ямінава, ад Ахіна радзіма Ахінава, 13 Ад Зары радзіма Зарына, ад Саўлы радзіма Саўлава. 14 Гэтыя радзімы Сымонавы: дваццаць дзеве тысячы і дзевесяце.

15 Сынове Гадавы па радзімах

сваіх: ад Цэфона радзіма Цэфонава, ад Гаггі радзіма Гаггава, ад Шуні радзіма Шунева, 16 Ад Озыні радзіма Озынева, ад Эры радзіма Эрава, 17 Ад Арода радзіма Ародава, ад Арэлі радзіма Арэлява. 18 Гэтыя радзімы сыноў Гадавых, подле лічэння іх: сорок тысячаў і пяцьсот.

19 Сыны Юдзіны: Гір а Оная; і памерлі Гір а Онан у зямлі Канаанскай. 20 І былі сынове Юдзіны па радзімах сваіх: ад Шэлы радзіма Шэліна, ад Фарэса радзіма Фаросава, ад Зары радзіма Зарына. 21 І былі сынове Фарэсавы: ад Гэцрома радзіма Гэцромава, ад Гамула радзіма Гамулава. 22 Гэтыя радзімы Юдзіны, подле лічэння іх: семдзясят шэсьць тысячаў і пяцьсот.

23 Сынове Ісаскаровы па радзімах сваіх: ад Толы радзіма Толіна, ад Фувы радзіма Фувіна, 24 Ад Яшува радзіма Яшувава, ад Шымрона радзіма Шымронава. 25 Гэтыя радзімы Ісаскаровы, подле лічэння іх: шасьцьдзясят чатыры тысячы трыста.

26 Сынове Завулонавы па радзімах сваіх: ад Сэрэда радзіма Сэрэдава, ад Елона радзіма Елонава, ад Яглееля радзіма Яглеелява. 27 Гэтыя радзімы Завулонавы, подле лічэння іх: шасьцьдзясят тысячаў і пяцьсот.

28 Сыны Язэпавы па радзімах сваіх: Манас а Яхрэм. 29 Сынове Манасавы: ад Махіра радзіма Махірова, і Махір радзіў Гілеада, ад Гілеада радзіма Гілеадава. 30 Гэтыя сынове Гілеадавы: Езэр — радзіма Езэрава, ад Гелека радзіма Гелекава, 31 І Асрэль — радзіма Асрэлява, ад Шэхема радзіма Шэхемава, 32 І Шэміда — радзіма Шэмідзіна, ад Гэфера радзіма Гэферава, 33 І Салпагад Гэферонак ня меў сыноў, а толькі дачкі. Імёны Салпагадзянак: Магла, Ноа, Гогла, Мілка а Тырца. 34 Гэтыя радзімы

Манасавы; і палічаных іхных пяцьдзясят дзеве тысячы і сямсот.

35 Гэтыя сыноўе Яхрэмавы па радзімах сваіх: ад Шутэлы радзіма Шутэліна, ад Бехера радзіма Бехерава, ад Тагана радзіма Таганова. 36 І гэтыя сыноўе Шутэліны: ад Ерана радзіма Еранава. 37 Гэтыя радзімы сыноў Яхрэмавых, подлелічэння іх: трыццаць дзеве тысячы і пяцьсот. Гэта сыноўе Язэпавы па радзімах сваіх.

38 Сыноўе Веняміновы па радзімах сваіх: ад Белы радзіма Беліна, ад Ашбела радзіма Ашбелава, ад Агірама радзіма Агірамова. 39 Ад Шэфуфама радзіма Шэфуфамова, ад Гуфама радзіма Гуфамова. 40 І былі сыны Беліны: Ард а Гааман. Радзіма Ардова, ад Наамана радзіма Наамадова. 41 Гэтыя сыноўе Веняміновы па радзімах сваіх; і палічаных іхных сорак пяць тысячаў і шасьцьсот.

42 Гэтыя сыноўе Дановы па радзімах сваіх: ад Шугама радзіма Шугамова. Гэта радзімы Дановы па радзімах сваіх. 43 І ўсіх радзімаў Шугамавых, подлелічэння іх: шасьцьдзясят чатыры тысячы і чатырыста.

44 Сыноўе Ашэравы па радзімах сваіх: ад Імны радзіма Імніна, ад Ішвы радзіма Ішвіна, ад Бэры радзіма Бэрына. 45 Ад сыноў Бэрыных: ад Гэвера радзіма Гэверава, ад Малхіеля радзіма Малхіелява. 46 Імя дачкі Ашэравае Сэраг. 47 Гэтыя радзімы сыноў Ашэравых, подлелічэння іх: пяцьдзясят тры тысячы і чатырыста.

48 Сыноўе Неффалімовы па радзімах сваіх: ад Ягцэля радзіма Ягцэлява, ад Гуня радзіма Гунева. 49 Ад Ецэра радзіма Ецэрава, ад Шылема радзіма Шылемава. 50 Гэтыя радзімы Неффалімовы па радзімах сваіх; і палічаных іхных сорак пяць тысячаў чатырыста. 51 Гэтыя палічанья сыноўе Ізраелявы:

шасьцьсот адна тысяча сямсот і трыццаць.

52 І гукаў СПАДАР Масаею, кажучы: 53 „Гэтым зямлю падзеліш на спадак подлеліку ймёнаў: 54 Чысьленшаму памнож дзель; а нячысьленаму зьменш дзель; кажнаму сумерна зь лікам палічаных ягоных мае быць дана дзель. 55 Адылі жэрабям мае быць падзелена зямля; подлеліку ймёнаў айцоў сваіх маюць яны адзяржаць на спадак. 56 Жэрабям маюць падзяліць ім спадак іхны як меж чысьленых, так і нячысьленых.

57 І гэта палічанья Левіты подлеліку радзімаў сваіх: ад Гірсона радзіма Гірсонава, ад Когафа радзіма Когафова, ад Мерары радзіма Мерарава. 58 Гэтыя радзімы Левавы: радзіма Ліўнева, радзіма Гэўронава, радзіма Маглева, радзіма Мушава, радзіма Корына. І Когаф радзіў Амрама. 59 Імя жонкі Амрамае Ёхаведа Левянка, каторую нарадзіла маці яе Леву, а яна нарадзіла Амраму Аарона а Масае а Мірыям, сястру іхную. 60 І нарадзіліся ўв Аарона Надаў а Авігу, Елеазар а Іфамар. 61 І памер Надаў а Авігу, як абраклі цяпло чужое перад СПАДАРОМ. 62 І было іх палічаных дваццаць тры тысячы ўсіх мужчынаў, ад аднаго месяца й вышэй; бо яны ня былі палічанья памеж сыноў Ізраелявых, бо яны не адзяржалі спадку сярод сыноў Ізраелявых.

63 Гэтыя палічанья Масаеям а Елеазаром, сьвятаром, каторыя палічылі сыноў Ізраелявых на раўнінах Моаўскіх, ля Юрдану, супроці Ерыхону. 64 І меж іх ня было ні воднага чалавека з палічаных Масаеям а Ааронам, сьвятаром, каторыя лічылі сыноў Ізраелявых на пустыні Сынайскай; 65 Бо СПАДАР сказаў ім, што сьмерцю памруць яны на пустыні; і не застало-

ся зь іх нікога, апрача Калева Ефунёнка а Ігошуі Нуянкя.

27 І дабліжыліся дачкі Салпагада, сына Гэферавага, сына Гілеадавага, сына Махіровага, сына Манасавага з радзімаў Манаса Язэпенка, і во імёны дачок ягоных: Магла, Ноа, Гогла, Мілка а Тырца; 2 І сталі перад Масеям а перад Елеазаром, сьвятаром, а перад князьмі, а ўсёй грамадою ля ўходу будаву збору, і сказалі: 3 „Айцец наш памёр на пустыні, і ён ня быў пасярод тае вяткі, што былі зьбершыся супроці СПАДАРА зь вяткаю Корынай, але ў сваім грэху памер, і сыноў у яго ня было. 4 Чаму мае не ставаць імені айца нашага з пасярод радзімы ягонае, затым што ў яго няма сына? Дай нам дзяржаву сярод братоў айца нашага“. 5 І дабліжыў Масей справу іхную СПАДАРУ.

6 І сказаў СПАДАР Масею: 7 „Добра кажучь Салпагадзянкі. Канечне хай дасца ім дзяржава на спадак сярод братоў айца іхнага, і хай прайдзе дзяржава бацькоў іхных ім. 8 І сыном Ізраелявым гукай, кажучы: „Калі людзіна памрэць, ня маючы ў сябе сына, то перадайце дзяржаву ягоную дачцэ ягонай. 9 І калі ж няма ў яго дачкі, перадайце дзяржаву ягоную братом ягоным. 10 Калі ж няма ў яго братоў, дык аддайце дзяржаву ягоную братом айца ягонага. 11 І калі ж няма братоў у вайца ягонага, дык аддайце дзяржаву ягоную блізкому сваяку ягонаму з радзімы ягонае, і возьме яе на спадак. І хай будзе гэта сыном Ізраелявым за ўставу судовую, як сказаў СПАДАР Масею“.

12 І сказаў СПАДАР Масею: „Узыйдзі на гэтую гару Аварым і глядзі на зямлю, каторую Я даў сыном Ізраелявым. 13 І абачыш яе, і прылучышся да люду свайго таксама ты, як прылучыўшыся Аарон,

брат твой; 14 Бо вы збунтаваліся супроці слова Майго на пустыні Цын, у часе бунту грамады, каб усьвяціць Мяне ля водаў перад ачыма іхнымі“. Гэта воды Мерывы ля Кадэшу на пустыні Цын.

15 І гукай Масей СПАДАРУ, кажучы: 16 „Хай прызнача СПАДАР, Бог духоў усялякага цела, над грамадою гэтаю чалавека, 17 Каторы выходзіў бы перад імі і каторы ўходзіў бы перад імі, і каторы выводзіў бы іх і каторы прыводзіў бы іх, каб не засталася грамада СПАДАРОВА, як авечкі, у каторых янма пастыра“. 18 І сказаў СПАДАР Масею: „Вазьмі сабе Ігошуу Нуянкя, людзіну, у каторай ё Дух, і ўзлажы на яго рукі сваю, 19 І паставі яго перад Елеазаром, сьвятаром, а перад усім зборам, і дай яму расказаньне перад ачыма іхнымі, 20 І дасі яму із славы свае, каб слухаў яго ўвесь збор сыноў Ізраелявых. 21 І перад Елеазаром, сьвятаром, ён будзе станаўіцца, і сьвятар будзе пытацца яму праз рассудак Урыма перад СПАДАРОМ; і на ягонае слова маюць выходзіць, і на ягонае слова маюць уходзіць ён а ўсі сынове Ізраелявы зь ім а ўся грамада“.

22 І ўчыніў Масей, як сказаў яму СПАДАР: і ўзяў Ігошуу, і паставіў яго перад Елеазаром, сьвятаром, і перад усім зборам, 23 І ўзлажыў на яго рукі свае, і даў яму расказаньне, як казаў СПАДАР Масеям.

28 І гукай СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Раскажы сыном Ізраелявым і скажы ім: „Рупцесь праз дар Мой, хлеб Мой на аброк Імне, прыемны пах Імне, каб дараваны быў Імне ў пару“. 3 І скажы ім: во агняны аброк, каторы вы маеце абракаць СПАДАРУ: баранчыкі аднагоднія дасканальныя на дзень два, на ўсепаленьне птачаснае. 4 Аднаго баранчыка абра-

чы нараніцы, а другога баранчыка абрачы адвячоркам. 5 І на аброк хлебны дзясятую часьць ефы ценкае мукі, рашчыненай на выгаўчанай аліве чацьверці гіна. 6 Гэта ўсепаленьне штачаснае, каторае ўчынена было ля гары Сынаю, на прыемны пах, на аброк СПАДАРУ. 7 І ўзьліваньне яго чацьверць гіна на аднаго баранчыка; на сьвятым месцу ўзьлівай ўзьліваньне, старое віно СПАДАРУ. 8 А другога баранчыка абракай адвячоркам, як хлебны аброк ранічны, і подле яго ўзьліваньня абрачэш на аброк агняны, прыемны пах СПАДАРУ.

9 А ў дзень сыботні два баранчыкі аднагоднія дасканальныя, і дзьве дзясятыя часьці ценкае мукі, рашчыненае на аліве, на аброк хлебны, і ўзьліваньне яго. 10 Сыботняе ўсепаленьне кажнае сыботы, звыш ўсепаленьня штачаснага а ўзьліваньня.

11 І на маладзікі вашыя абракайце ўсепаленьне СПАДАРУ: з буйнога статку двое цялят-бычкоў, і аднаго барана, і сем аднагодніх баранчыкаў дасканальных, 12 І тры дзясятыя часьці ценкае мукі, рашчыненае на аліве, на аброк хлебны на адно цялё-бычка, і дзьве дзясятыя часьці ценкае мукі, рашчыненае на аліве, на аброк хлебны на аднаго барана, 13 І на аброк хлебны па дзясятай часьці ценкае мукі, рашчыненай на аліве, на аднаго баранчыка — аброк агняны, прыемны пах СПАДАРУ. 14 І ўзьліваньне іх паў гіна будзе на бычка, і трэйць гіна на барана, і чацьверць гіна віна на баранчыка. Гэта ўсепаленьне штამесячнае, на кажны месяц году. 15 І адно казынэ СПАДАРУ на аброк за грэх; звыш ўсепаленьня штачаснага маюць абракаць яго з ўзьліваньням яго.

16 І першага месяца, на чатырнанцаты дзень месяца — Пасха СПАДАРУ. 17 І на пятнанцаты

дзень гэтага месяца — сьвята; сем дзён маюць есьці праснакі. 18 На першы дзень сьвяты збор; ніякае рамеснае работы не рабіце. 19 І абракайце агняны аброк, ўсепаленьне СПАДАРУ: з буйнога статку двое цялят-бычкоў, і аднаго барана, і сем аднагодніх баранчыкаў; дасканальныя яны маюць быць у вас. 20 І аброк хлебны іх: ценкае мукі, рашчыненае на аліве, тры дзясятыя часьці на кажнае цялё-бычка, і дзьве дзясятыя часьці на барана зрабіце, 21 І па дзясятай часьці мае быць зроблена на кажнага із сямёх баранчыкаў, 22 І адно казынэ на аброк за грэх, на ласкіўчыненне вам. 23 Апрача ранічнага ўсепаленьня, каторае ёсьць ўсепаленьне штачаснае, зрабіце гэта. 24 Гэтак зрабіце на кажны із сямёх дзён: хлеб, аброк агняны, прыемны пах СПАДАРУ; звыш ўсепаленьня штачаснага і ўзьліваньня яго, маюць зрабіць. 25 І сёмага дня сьвяты збор хай будзе ў вас, ніякае рамеснае работы не рабіце.

26 І ў дзень першых пладоў, як даруецца новы аброк хлебны СПАДАРУ ў тыдні вашыя, сьвяты збор хай будзе ў вас; ніякае рамеснае работы не рабіце. 27 І абракайце ўсепаленьне на прыемны пах СПАДАРУ: з буйнога статку двое цялят-бычкоў, аднаго барана і сем аднагодніх баранчыкаў, 28 І аброк хлебны іх: ценкае мукі, рашчыненае на аліве, тры дзясятыя часьці на кажнае цялё-бычка, дзьве дзясятыя часьці на аднаго барана, 29 І па дзясятай часьці на кажнага із сямёх баранчыкаў, 30 І адно казынэ дзеля ласкіўчынення вам. 31 Апрача штачаснага ўсепаленьня і хлебнага аброку яго, зрабіце іх; бяз гану маюць быць яны ў вас, і іх ўзьліваньне.

29 І сёмага месяца, на першы дзень месяца, сьвяты збор хай будзе ў вас; ніякае рамеснае рабо-

ты не рабіце; дзень трубнага гуку хай будзе ў вас. 2 І абрачыце ўсепаленне на прыёмны пах СПАДАРУ: адно цялё-бычка, аднаго барана, сем аднагодніх баранчыкаў дасканалых, 3 І іх аброк хлебны: ценкае мукі, рашчыненае на аліве, тры дзясятныя часыці на цялё-бычка, дзве дзясятныя часыці на барана, 4 І адну дзясятую часыць на кожнага із сямёх баранчыкаў, 5 І адно казынне на аброк за грэх, на ласкіўчыненне вам, 6 Апрача маладзковага ўсепалення а хлебнага аброку яго, і штачаснага ўсепалення а хлебнага аброку яго, і ўзылівання іх, подле ўставы, на прыёмны пах, на агняны аброк СПАДАРУ.

7 І на дзясяты дзень гэтага сёмага месяца сьвяты збор хай будзе ў вас; і марыце душы свае, і ніякае работы не рабіце. 8 І абракайце ўсепаленне СПАДАРУ на прыёмны пах: адно цялё-бычка, аднаго барана, сем аднагодніх баранчыкаў; дасканалых няхай будучы яны ў вас; 9 І іх аброк хлебны: ценкае мукі, рашчыненае на аліве, тры дзясятныя часыці на цялё-бычка, дзве дзясятныя часыці на барана аднаго, 10 І па дзясятай часыці на кожнага із сямёх баранчыкаў, 11 Адно казынне на аброк за грэх, апрача аброку за грэх на ласкіўчыненне, і ўсепалення штачаснага, і хлебнага аброку яго, і ўзылівання іх.

12 І на пятнаццаты дзень сёмага месяца сьвяты збор хай будзе ў вас; ніякае рамеснае работы не рабіце і сьвяткуйце сьвята СПАДАРУ сем дзён. 13 І абракайце ўсепаленне, агняны аброк, прыёмны пах СПАДАРУ: трынаццаць цялят-бычкоў, два бараны, чатырнаццаць аднагодніх баранчыкаў; дасканалых хай яны будучы; 14 І іх аброк хлебны: ценкае мукі, рашчыненае на аліве, тры дзясятныя часыці на адно з трынаццацёх цялят-бычкоў,

дзве дзясятныя часыці на аднаго з двух бараноў, 15 І па дзясятай часыці на аднаго з чатырнаццацёх баранчыкаў, 16 І адно казынне на аброк за грэх, апрача ўсепалення штачаснага, хлебнага аброку яго і ўзылівання яго.

17 І на другі дзень: дванаццаць цялят-бычкоў, два бараны, аднагодніх баранчыкаў чатырнаццаць, дасканалых, 18 І іх аброк хлебны а ўзыліванне іх да цялят-бычкоў, да бараноў, да баранчыкаў, подле ліку іх, подле ўставы, 19 І адно казынне на аброк за грэх, апрача ўсепалення штачаснага, і хлебнага аброку яго, і ўзылівання іх.

20 І на трэці дзень: цялят-бычкоў адзінаццаць, бараны два, аднагодніх баранчыкаў чатырнаццаць, дасканалых, 21 І іх аброк хлебны, і іх ўзыліванне да цялят-бычкоў, да бараноў а да баранчыкаў, подле ліку іх, подле ўставы, 22 І казынне адно на аброк за грэх, апрача ўсепалення штачаснага, і хлебнага аброку яго, і ўзылівання яго.

23 І на чацьверты дзень: цялят-бычкоў дзесяць, бараны два, аднагодніх баранчыкаў чатырнаццаць, дасканалых, 24 І іх аброк хлебны, і іх ўзыліванне да цялят-бычкоў а да бараноў а да баранчыкаў, подле ліку іх, подле ўставы, 25 І казынне адно на аброк за грэх, апрача ўсепалення штачаснага, і хлебнага аброку яго, і ўзылівання яго.

26 І на пяты дзень: цялят бычкоў дзесяць, бараны два, чатырнаццаць аднагодніх баранчыкаў, дасканалых, 27 І іх аброк хлебны, і іх ўзыліванне да цялят-бычкоў, да бараноў а да баранчыкаў, подле ліку іх, подле ўставы, 28 І казынне адно на аброк за грэх, апрача ўсепалення штачаснага, і хлебнага аброку, і ўзылівання яго.

29 І на шосты дзень: цялят-бычкоў восьмі, бараны два, аднагодніх баранчыкаў дасканалых чатыр-

нанцаць, 30 I іх аброк хлебны, і іх узыліваньне да цялят бычкоў а да бараноў а да баранчыкаў, подле ліку іх, подле ўставы, 31 I казынэ адно на аброк за грэх, апрача ўсепаленьня штчаснага, і хлебнага аброку яго, і ўзыліваньня яго.

32 I на сёмы дзень: цялят сем, два бараны, баранчыкаў аднагодніх чатырнанцаць, дасканалых, 33 I іх аброк хлебны, і іх узыліваньне да цялят-бычкоў, да бараноў а да баранчыкаў, подле ліку іх, подле ўставы іх, 34 I адно казынэ на аброк за грэх, апрача ўсепаленьня кажна-часнага, і хлебнага аброку яго, і ўзыліваньня яго.

35 На восьмы дзень урочыстасьць хай будзе ў вас; ніякае рамеснае работы не рабіце. 36 I абракайце ўсепаленьне, агняны аброк, прыемны пах СПАДАРУ: цялё-бычка адно, аднаго барана, баранчыкаў аднагодніх сем, дасканалых, 37 I іх аброк хлебны, і іх узыліваньне да цяляці-бычка, да барана а да баранчыкаў, подле ліку іх, подле ўставы, 38 I казынэ адно на аброк за грэх, апрача ўсепаленьня штчаснага, і аброку хлебнага яго, і ўзыліваньня яго.

39 Гэта рабіце СПАДАРУ ў прызначаныя поры свае, апрача абятніцаў сваіх а самахотных аброкаў сваіх, на ўсепаленьні свае, на хлебныя аброкі свае, на ўзыліваньні свае а на супакойныя аброкі свае.

30 I сказаў Масей сыном Ізраэлявым подле ўсяго, што расказаў СПАДАР Масею. 2 I гукаў Масей галавам плямёнаў сыноў Ізраэлявых, кажучы: „Во слова, што расказаў СПАДАР: 3 Калі мужчына абяцае абятніцу СПАДАРУ, альбо прысягне прысягаю ўзяць зарок на душу сваю, то ня мае збудзеніць слова свайго; подле ўсяго, што вышла з вуснаў ягоных, няхай зробіе.

4 I калі жонка абяцае абятніцу СПАДАРУ, і зарокам зарачэцца ў

доме айца свайго ў дзявоцтве сваім; 5 I пачуе ацц абятніцу ейную й зарок ейны, каторым яна заракла душу сваю, і прамоўча ёй айцец ейны, то збудуцца ўсі абятніцы ейныя і ўсі зарокі, каторымі яна заракла душу сваю, збудуцца. 6 А калі забароне ёй ацц ейны таго дня, каторага пачуў, то ўсі абятніцы ейныя й зарокі, каторымі яна заракла душу сваю, ня збудуцца, і СПАДАР даруе ёй, бо забараніў ёй ацц ейны.

7 I калі яна замужка, а на ёй абятніца ейная альбо шпаркое слова вуснаў ейных, каторым яна зарок узяла на душу сваю, 8 I пачуе муж ейны, і прамоўча ёй таго дня, каторага ён чуў, то збудуцца абятніцы ейныя й зарокі ейныя, каторымі яна заракла душу сваю, збудуцца. 9 А калі муж ейны таго дня, каторага пачуў, забароне ёй, дык узруша абятніцу ейную, каторая на ёй, і шпаркое слова вуснаў ейных, каторым яна заракла душу сваю, і СПАДАР даруе ёй.

10 Абятніца ж удавы а разведзенай, чым заракла душу сваю, збудзецца.

11 I калі ў доме мужа свайго зрабіла абятніцу, і заракла зарокам душу сваю з прысягаю, 12 I муж ейны чуў, і прамоўчыў ёй праз тое, і не забараніў ёй, то збудуцца ўсі абятніцы, і кажны зарок, каторым яна заракла душу сваю, збудзецца. 13 Каліж муж ейны чыста ўзрушыў іх таго дня, каторага чуў, то ўсе, што вышла з вуснаў ейных што да абятніцаў ейных, і зарок душы яе ня збудзецца; муж ейны ўзрушыў іх, і СПАДАР даруе ёй. 14 Кажную абятніцу й кажнае з прысягаю абавязаньне, дзеля марэння душы, муж ейны можа пацьвердзіць, і муж ейны можа ўзрушыць. 15 I калі чыста прамоўчыў муж ейны ёй дзень у дзень, то ён пацьвердзіў усі абятніцы ейныя або ўсі зарокі ейныя, каторыя на ёй,

ён пацвердзіў іх, бо ён прамоўчыў ёй у дзень, як чуў гэта. 16 Калі ж чыста адхінуў іх, просьле тога як пачуў, то ён панясець на сабе бяспраўе яе.

17 Гэта ўставы, каторыя расказаў СПАДАР Масею меж мужа й жонкі ягонае, меж айца й дачкі ягонае ў дзявоцтве, у доме айца ейнага.

31 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 2 „Памсьці помстаю сыноў Израелявых Мідзянянам, а потым прылучаны будзеш да людю свайго”.

3 І гукаў Масей людю, кажучы: „Узбройце з пасярод сябе людзёў да войска, каб былі яны супроці Мідзянян, зрабіць помсту СПАДАРОВУ над Мідзянянамі; 4 Па тысяча з плямені, па тысяча з плямені ад усіх плямёнаў Израелявых пайшліце войска”. 5 І перадалі з тысячаў Израелявых па тысяча з плямені, двананцаць тысячаў узброенага войска. 6 І паслаў іх Масей, па тысяча з плямені, на вайсковую прыгатову, іх а Фінегаса, сына Елеазара, сьвятара, у войска, і сьвятыя судзіны а трубы на трывогу ў руцэ ягонай. 7 І пайшлі паходам на Мідзяня, як расказаў СПАДАР Масею, і забілі кажнага мужчыну. 8 І каралём Мідзянскім зрабілі сьмерць, разам із забітымі іхнымі: Еву а Рэкему а Цуру а Гуру а Рэву, пяцём каралём Мідзянскім, і Валааму Веоронку зрабілі сьмерць мячом. 9 І ўзялі ў палон сынове Израелявы жанкі мідзянскія а дзецяняты іхныя, і ўвесь статак іхны, і ўсі стады іхныя, і ўсю маемасьць іхную разглабалі. 10 І ўсі месты іхныя ў дзяржавах іхных, і ўсі замкі іхныя спалілі цяплом. 11 І ўзялі ўсе захопленое і ўвесь здабытак, як ізь людзёў, так і статку. 12 І прывялі да Масея а Елеазара, сьвятара, а да збору сыноў Израелявых палоненікаў, і здабытак, і наглабанае да табару.

на раўніны Моаўскія, каторыя ля Ёрдану, супроці Ерыхону.

13 І вышлі Масей а Елеазар, сьвятар, а ўсі князі збору напярэймы на вонкі табару. 14 І ўгневаўся Масей на вайводцаў, на князёў тысячаў а князёў сотняў, каторыя прышлі з войска, з вайны, 15 І сказаў ім Масей: „Вы пакінулі жывую кажную жонку? 16 Вось, яны былі сыном Израелявым, на слова Валаама, прычынаю выступу супроці СПАДАРА ў справе Пеора, і было паражэньне ў збору СПАДАРОВЫМ. 17 Дык цяпер зрабіце сьмерць кажнаму мужчыне зь дзецянят, і кажнай жонцы, што пазнала мужа ляжаньням самца, зрабіце сьмерць. 18 А ўсі дзецяняты жанокія, каторыя не пазналі ляжаньня самца, пакіньце жывыя сабе. 19 І вы разьляжчае вонках табару на сем дзён; кажны, што забіў чалавека, і кажны, што даткнуўся да забітага, ачысьціцеся на трыці дзень і на сёмы дзень, вы а палоненікі вашыя. 20 І кажнае адзецьце, і кажную скураную судзіну, і ўсе зробленае з казінае воўны, і ўсе дзярвянае судзьдзе ачысьціце”.

21 І сказаў Елеазар сьвятар людзём войска, каторыя йшлі на вайну: „Во ўстава права, каторае расказаў СПАДАР Масею. 22 Адно золата а срэбла, медзь, зялеза, цыну а волава, 23 Кажную рэч, што вытрывае ў цяпле, прапусьціце пераз цяпло, і яна ачысьціцца; а толькі адлучальнаю вадою ачысьціцца ўсе, што ня трывае ў цяпле. 24 І вымыйце адзецьці вашыя на сёмы дзень, і ачысьціцеся, і просьле гэтага ўходзьце ў табар.

25 І сказаў СПАДАР Масею, кажучы: 26 „Палічы колькасьць узятага палону, ад чалавека аж да статку. ты а Елеазар, сьвятар, а галавы з айцоў збору. 27 І падзялі папалам здабытак памеж вой, што

хадзілі на вайну, і ўсім зборам. 28 І аддзялі дань СПАДАРУ ад вояў, што пайшлі на вайну, па адной душы зь пяцьсот, зь людзёў а з буйнога статку а з аслоў а з драбнога статку. 29 І з палавіцы іхнае вазьмі, і аддай Елеазару, сьвятару, на ўзьнёсеньне СПАДАРУ. 30 І з палавіцы сыноў Израелявых вазьмі адну дзель ізь пяцьдзясят, зь людзёў, з буйнога статку, з аслоў а з драбнога статку з уяслякае статчыны, і аддай Левітам, паручэньне вітальні СПАДАРОВАЕ дзяржачым.

31 І зрабіў Масей а Елеазар сьвятар, як расказаў СПАДАР Масею. 32 І было здабытку, засталага ад заглабанага, каторы разглабаў люд войска: драбнога статку шасьцьсот семдзясят пяць тысячаў, 33 І буйнога статку семдзясят дзьве тысячы, 34 І аслоў шасьцьдзясят адна тысяча, 35 А душ людзкіх ізь жанок, каторыя ня зналі ляжанья самца, усіх душаў трыццаць дзьве тысячы. 36 І была палавіца, дзель тых, што хадзілі на вайну, подле разьліку была: драбнога статку трыста трыццаць сем тысячаў пяцьсот; 37 І дань СПАДАРУ з драбнога статку шасьцьсот семдзясят пяць; 38 А буйнога статку трыццаць шэсьць тысячаў, і дань ізь іх СПАДАРУ семдзясят два; 39 І аслоў трыццаць тысячаў пяцьсот, і дань ізь іх СПАДАРУ шасьцьдзясят адзін; 40 І душаў людзкіх шаснаццаць тысячаў, і дань ізь іх СПАДАРУ трыццаць дзьве душы.

41 І аддаў Масей дань, узьнёсеньне СПАДАРУ, Елеазару сьвятару, як расказаў СПАДАР Масею.

42 І з палавіцы сыном Израелявым, каторую аддзяліў Масей ад людзёў ваюючых, 43 Была палавіца збору: драбнога статку трыста трыццаць сем тысячаў пяцьсот, 44 Буйнога статку трыццаць шэсьць тысячаў, 45 Аслоў трыццаць тысячаў пяцьсот, 46 І душаў людзкіх

шаснаццаць тысячаў. 47 Узяў Масей з палавіцы сыноў Израелявых адну дзель ізь пяцьдзясят ізь чалавека а статчыны, і аддаў гэта Левітам, паручэньне вітальні СПАДАРОВАЕ дзяржачым, як расказаў СПАДАР Масею.

48 І дабліжыліся да Масея вайводцы над тысячмі войска, князі тысячаў а князі сотняў, 49 І сказалі Масею: „Слугі твае палічылі лік ваенных людзёў, каторыя мы мелі пад загадам сваім, і ня было нестачага ні воднага. 50 І мы прынеслі дар СПАДАРУ, кажны, каторы знайшоў ізь залатых рэчаў, ланцужкі, бруклеты, жуковіны, завушніцы а прывескі, на ласкіўчыненне душам нашым у СПАДАРА. 51 І ўзяў Масей а Елеазар сьвятар золата ў іх, кажную судзіну мастацкую. 52 І было ўсяго золата ўзьнёсеньня, каторае ўзьнёслі СПАДАРУ, шаснаццаць тысячаў сямсот пяцьдзясят сыкляў, ад князёў тысячаў і ад князёў сотняў. 53 Людзі вайсковыя глбалі кажны сабе. 54 І ўзяў Масей а Елеазар сьвятар золата ад князёў тысячаў а сотняў, і прынеслі яго да будану збору, на памятку сыноў Израелявых перад СПАДАРОМ.

32 І свойскае жывёлы было шмат у сыноў Рувінавых, а ў сыноў Гадовых — вельма шмат; і абачылі яны зямлю Язэр а зямлю Гілеад, і вось, месца ё свойскай жывёле. 2 І прышлі сынове Гадовы а сынове Рувінавы, і сказалі Масею а Елеазару сьвятару а князем збору, кажучы: 3 „Атароф, Дывон а Язэр а Німра а Гэшбон а Елеале а Сэвам а Нева а Веон, 4 Зямля, каторую СПАДАР зразіў перад зборам Израелявым, зямля свойскае жывёлы яна, а ў слугаў тваіх ё свойская жывёла”.

5 І сказалі: „Калі мы прыдбалі ласку ў ваччу тваім, хай дадзена будзе зямля гэтая слугам тваім у

дзяржаньне; не пераводзь нас перазь Ёрдан”.

6 І сказаў Масей сыном Гадовым а сыном Рувінавым: „Браты вашы пойдучь на вайну, а вы застаніцеся тут? 7 І чаму вы адхінаеце сэрца сыноў Ізраелявых ад пераходу да зямлі, каторую даў ім СПАДАР? 8 Гэтак учынілі айцове вашы, як Я пасылаў іх із Кадэш Барнеа агледзець зямлю. 9 І яны ўзышлі да даліны Ешкол, і бачылі зямлю, і адхінулі сэрца сыноў Ізраелявых, каб ня йшлі яны да зямлі, каторую СПАДАР даў ім; 10 І ўзгарэўся гнеў СПАДАРОУ таго дня, і прысяг Ён, кажучы: 11 Не абачаць людзі, што ўзышлі зь Ягіпту, ад дваццаці год і вышэй, тае зямлі, праз каторую Я прысягаў Абрагаму, Ісаку а Якаву, бо яны ня йшлі супоўна за Імною, 12 Апрача Калева Ефунёнка Кенезяніна а Ігошуі Нунянка, бо яны супоўна йшлі за СПАДАРОМ”. 13 І ўзгарэўся гнеў СПАДАРОУ на Ізраеля, і прысіліў Ён іх валачыцца па пустыні сорак год, пакуль ня скончылася ўсе пакаленьне, што зрабіла ліха ў ваччу СПАДАРОВЫМ. 14 І вось, паўсталі вы замест айцоў вашых, плямя грэшнікаў, каб павялічыць яшчэ шпаркосць гневу СПАДАРОВАГА на Ізраеля. 5 Калі вы адхініцеся ад Яго, дык Ён далей пакіне вас на пустыні, і вы будзеце прычынаю загубы ўсяму люду гэтаму”.

16 І дабліжыліся яны да яго, і казалі: „Мы збудуем тут авячыя хлявы свойскай жывёле сваёй і месцы дзецянятам сваім; 17 А мы, узброіўшыся, пабарэйдзім перад сынамі Ізраелявымі, пакуль не прывядзеш іх да месцаў іхных; а дзецяняты хай жывуць у вабаронных месцах, дзеля бяспечнасьці ад жыхараў зямлі. 18 Ня звернемся да дамоў сваіх, пакуль не спадзець сыном Ізраелявым кожнаму спадак свой; 19 Бо мы ня возьмем ізь імі

спадку на тым баку Ёрдану і далей, калі спадак нам будзе на гэтым баку Ёрдану, на ўсход”.

20 І сказаў ім Масей: „Калі вы зробіце падле гэтага слова свайго, калі ўзброіцеся перад СПАДАРОМ на вайну, 21 І пойдзе кожны з вас збройна за Ёрдан перад СПАДАРОМ, пакуль ня выжана Ён варагоў Сваіх перад Сабою, 22 І паддана будзе зямля СПАДАРУ; то потым звернецца й будзеце нявінны перад СПАДАРОМ і перад Ізраелям, і будзе зямля гэтая ў вас у дзяржаньню перад СПАДАРОМ. 23 Калі ж ня зробіце гэтак, то, вось, ізгрэшыце перад СПАДАРОМ, і ведайце, грахі вашы знойдуць вас. 24 Будуйце сабе месцы дзецянятам сваім і хлявы авечкам сваім, і рабіце, што вышла з вуснаў вашых”.

25 І сказала плямя сыноў Гадовых а сыноў Рувінавых Масею, кажучы: „Слугі твае зробіць так, як расказуе спадар нам. 26 Дзецяняты нашыя, жонкі нашыя, свойская жывёла наша і ўсё статак наш будучь там у месцах Гілеаду; 27 А слугі твае ўсі прайдуць, як воіны, кожны збройна перад СПАДАРОМ на вайну, як кажа спадар мой”.

28 І расказаў празь іх Масей Елеазару сьвятару а Ігошуу Нунянку а галавам айцоў пакаленьняў сыноў Ізраелявых; 29 І сказаў Масей ім: „Калі прайдуць сынове Гадовы а сынове Рувінавы з вамі за Ёрдан, кожны збройна на вайну перад СПАДАРОМ, і паддана будзе вам зямля, то аддайце ім зямлю Гілеад у дзяржаньне. 30 Калі ж ня пойдучь яны збройна з вамі, то яны адзяржаць дзяржаву разам із вамі ў зямлі Канаанскай”.

31 І адказалі сынове Гадовы а сынове Рувінавы, кажучы: „Як кажаў СПАДАР слугам тваім, так і зробім. 32 Мы прайдзем збройна перад СПАДАРОМ да зямлі Канаанскае, а дзяржава спадку нашага

хай будзе наша на гэтым баку Ёрдану".

33 І аддаў Масей ім, сыном Гадовым а сыном Рувінавым а палавіцы плямені Манаса Язэпенка каралеўства Сыгона, караля Аморэйскага, і каралеўства Ога, караля Вашанскага, зямлю зь месцамі яе ў граніцах местаў зямлі наўкола. 34 І збудаваў сынове Гадовы Дывон а Атароф а Ароер 35 А Атароф-Шофан а Язэр а Ёгбегу 36 А Беф-Німуру а Беф-Гаран, месцы абаронныя й хлявы авечкам. 37 І сынове Рувінавы збудаваў Гэшбон, Елеале, Кірафаім 38 А Нево а Ваал-Меон, каторых імёны зьменены, і Сыўму, і назваў і імёнамі месцы, каторыя яны збудаваў.

39 І пайшлі сынове Махіра Манасэнка да Гілеаду, і перамаглі яго, і выгналі Аморэя, каторы ў ім. 40 І аддаў Масей Гілеад Махіру Манасэнку, і ён асялуўся ў ім.

41 І Яір Манасэнак пайшоў, і перамог сёлы іхныя, і назваў іх: Сёлы Яіровы.

42 І Новаг пайшоў, і перамог Ке-наф а перадмесьці яго, і назваў яго сваім імем: Новаг.

33 І во падарожжы сыноў Израелявых, каторыя вышлі із зямлі Ягіпецкае па войсках сваіх, пад рукою Масея а Аарона. 2 І апісаў Масей выходы ў падарожжы іхныя, подле слова СПАДАРОВАГА, і во падарожжы іхныя подле выходаў іхных: 3 І крануліся яны з Рамесэсу першага месяца, на пятнацаты дзень першага месяца; на другі дзень Пасхі вышлі сынове Израелявы пад рукою высокай на ачох усяго Ягіпту. 4 А Ягіпцяне хавалі ўсіх першакоў, каторых зразіў СПАДАР. СПАДАР зрабіў суды над багамі іхнымі. 5 І крануліся сынове Израелявы з Рамесэсу, і разьлягліся табарам у Сукофе. 6 І крануліся із Сукофу, і разьлягліся табарам у Ефаме, што на краю пустыні. 7 І

крануліся зь Ефаму, і зьвярнуліся да Пі-Гагірофу, каторы перад Ваал-Цэфонам, і разьлягліся табарам перад Мігдолам. 8 І крануліся ад Гагірофу, і прайшлі сярод мора на пустыню, і йшлі тры дні дарогі пустынёю Ефам, і разьлягліся табарам у Меры. 9 І крануліся зь Меры, і прайшлі да Еліму; у Еліме ж двананцаць жаролаў вады і семдзясят пальмаў, і разьлягліся там табарам. 10 І крануліся зь Еліму, і разьлягліся табарам ля Чырвонага мора. 11 І крануліся ад Чырвонага мора, і разьлягліся табарам на пустыні Сын.

12 І крануліся з пустыні Сын, і разьлягліся табарам у Дофцы. 13 І крануліся з Дофкі, і разьлягліся табарам ўв Алушы. 14 І крануліся з Алушы, і разьлягліся табарам у Рэфідыме, і ня было там вады люду піць. 15 І крануліся з Рэфідыму, і разьлягліся табарам на пустыні Сынайскай. 16 І крануліся з пустыні Сынайскае, і разьлягліся табарам у Кіброт-Гатааве. 17 І крануліся з Кіброт-Гатаавы, і разьлягліся табарам у Гацэрофе. 18 І крануліся з Гацэрофу, і разьлягліся табарам у Рыфме. 19 І крануліся з Рыфмы, і разьлягліся табарам у Рымнон-Парэцу. 20 І крануліся з Рымнон-Парэцу, і разьлягліся табарам у Ліўне. 21 І крануліся зь Ліўны, і разьлягліся табарам у Рысе. 22 І крануліся з Рысы, і разьлягліся табарам у Кегелафе. 23 І крануліся з Кегелафы, і разьлягліся табарам на гары Шофер. 24 І крануліся ад гары Шофер, і разьлягліся табарам у Гарадзе. 25 І крануліся з Гарады, і разьлягліся табарам у Макелофе. 26 І крануліся з Макелофу, і разьлягліся табарам у Тагафе. 27 І крануліся з Тагафу, і разьлягліся табарам у Тэразе. 28 І крануліся з Тэрагу, і разьлягліся табарам у Міфцы. 29 І крануліся зь Міфкі, і разьлягліся табарам у Гашмоне. 30 І крануліся

з Гашмоны, і разьлягліся табарам у Мосэрофе. 31 І крануліся з Мосэрофы, і разьлягліся табарам у Бене-Яакане. 32 І крануліся зь Бене-Яакану, і разьлягліся табарам у Гор-Гагідгадзе. 33 І крануліся з Гор-Гагідгаду, і разьлягліся табарам у Ётвафе. 34 І крануліся ад Ётвафы, і разьлягліся табарам у Аўроне. 35 І крануліся з Аўрону, і разьлягліся табарам у Ецон-Гаверу. 36 І крануліся зь Ецон-Гаверу, і разьлягліся табарам на пустыні Цын, яна ж Кадэш. 37 І крануліся з Кадэшу, і разьлягліся табарам на гары Гор, ля канца зямлі Едомскае.

38 І ўзышоў Аарон сьвятар на гару Гор падле слова СПАДАРО-ВАГА, і памер там саракавога году па выходзе сыноў Ізраелявых із зямлі Ягіпецкае, пятага месяца, на першы дзень месяца. 39 Аарону было сто дваццаць тры гады, як памер на гары Гор.

40 І пачуў Канааняннін, кароль Арада, а ён жыў на паўдні ў зямлі Канаанскай, што йдуць сыноў Ізраелявы. 41 І крануліся яны ад гары Гор, і разьлягліся табарам у Цалмоне. 42 І крануліся з Цалмону, і разьлягліся табарам у Пуноне. 43 І крануліся з Пунону і разьлягліся табарам у Овофе. 44 І крануліся з Овофу, і разьлягліся табарам у Ёім-Аварыме, на граніцах Моаву. 45 І крануліся з Ёіму, і разьлягліся табарам у Дывон-Гадзе. 46 І крануліся з Дывон-Гаду, і разьлягліся табарам у Алмон-Дыўлафаіме. 47 І крануліся з Алмон-Дыўлафаіму, і разьлягліся табарам на горах Аварымскіх перад Нево. 48 І крануліся з гор Аварымскіх, і разьлягліся табарам на раўнінах Моаўскіх ля Ёрдану, супроці Ёрыхону. 49 Яны разьлягліся табарам ля Ёрдану ад Беф-Ешгімофу аж да Аве-Шьтыму на раўнінах Моаўскіх.

50 І гўкаў СПАДАР Масаю на раўнінах Моаўскіх ля Ёрдану, ка-

жучы: 51 „Гўкай сыном Ізраелявым і скажы ім: як прыйдзеце перазь Ёрдан да зямлі Канаанскае, 52 То пражаніце ўсіх жыгараў зямлі ад віду свайго, і зьнішчыце ўсіх хвігуры іхныя, і ўсі літыя балваны іхныя зьнішчыце, і ўсі вышыні іхныя разбурыце. 53 І вазьміце ў дзяржаньне зямлю, асяліцеся на ёй, бо вам Я даў зямлю гэтую дзяржаць яе. 54 І возьмеце на спадак зямлю жэрабям падле радзімаў сваіх: чысьленаму павялічча спадак, а нячысьленаму паменшча спадак; на каторае месца каму падзець жэрабля, тое яму й будзе; падле плямёнаў айцоў сваіх вазьміце сабе спадкі. 55 Калі ж вы не пражаніце жыгараў зямлі ад сябе, то будзе, што засталыя зь іх будуць цернямі ачом вапшым і бадзюлькамі баком вапшым, і будуць ціснуць вас на зямлі, на каторай вы жывіце. 56 І тады, што Я думаў зрабіць ім, зраблю вам”.

34 І гўкаў СПАДАР Масаю, кажучы: 2 „Раскажы сыном Ізраелявым і скажы ім: як увыйдзеце ў зямлю Канаанскую, дык во зямля, каторая дастанецца вам на спадак, зямля Канаанская падле граніцаў яе: 3 І будзе ў вас паўднёвая старана ад пустыні Цын, ля Едому, і будзе ў вас паўднёвая граніца ад берагу Салонага мора на ўсход, 4 І заверне вам з паўдня граніца да ўзгор’я Акравіму, і прарэйдзе аж да Цын, і будзе канец яе ад паўдня аж да Кадэш-Барні, і выйдзе да Гацар-Аддару, і прарэйдзе аж да Адмону. 5 І ськіруецца граніца ад Адмону да ракі Ягіпецкае, і будзе канец яе супроці мора. 6 І граніцаю заходняй будзе ў вас вялікае мора. І граніца гэта будзе вам граніцаю заходняй. 7 І гэта будзе вам граніца паўночная: ад вялікага мора азначча да гары Гор; 8 Ад гары Гор азначча да Гамафу, і будуць канцы граніцы ля Цэдад; 9 І выйдзе граніца да Цыфрону, і будуць канцы

яе ля Гацар-Енану. Гэта будзе ў вас граніца паўночная. 10 І азначча сабе граніцу ўсходнюю ад Гацар-Енану на Шэфам; 11 І зыйдзе граніца ад Шэфаму аж да Рыбля, з усходняга боку Аіна, потым зыйдзе граніца й даткнецца да боку мора Кінэрэф із усходняе стараны. 12 І зыйдзе граніца аж да Ёрдану, і будзе канец яе ля Салонага мора. Гэта будзе вам зямля па граніцах яе наўкола.

13 І раскажаў Масей сыном Ізраелявым, кажучы: „Во зямля, каторую вы адзяржыце на спадак жэрабям, каторую раскажаў СПАДАР даць дзевяцём плямёнам і палавіцы плямені; 14 Во плямя сыноў Рувінавых па дамох айцоў сваіх, і плямя сыноў Гадовых па дамох айцоў сваіх, і палавіца плямені Манасавага ўзялі спадкі свае. 15 Два плямені і палавіца плямені ўзялі спадкі свае за Ёрданом супроці Ерыхону на ўсход, на ўсход сонца.

16 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 17 „Во імёны мужоў, каторыя будуць даваць на спадак вам зямлю: Елеазар сьвятар а Ігошуа Нуяннок; 18 І па адным князю ад плямені вазьміце на дзяльню зямлі. 19 І во імёны гэтых мужоў: з плямені Юдзінага Калеў Ефунёнак; 20 І з плямені сыноў Сымонавых Самуйла Амігудзёнак; 21 І з плямені Веныміновага Елідад Кіслонёнак; 22 І з плямені сыноў Дановых князь Бук Ёглянок; 23 І із сыноў Язэпавых: з плямені сыноў Манасавых князь Ганель Ефодзёнак; 24 І з плямені сыноў Яхрэмавых князь Кемуель Шыфтанёнак; 25 І з плямені сыноў Завулонавых князь Еліцафан Парнашонак; 26 І з плямені сыноў Іссасхаровых князь Палтыель Азанёнак; 27 І з плямені сыноў Ашэровых князь Агігуд Шэламёнак; 28 І з плямені сыноў Неффалімовых князь Педагэль Амігудзёнак. 29 Гэта тыя, каторым раскажаў

СПАДАР падзяліць сыном Ізраелявым у зямлі Канаанскай”.

35 І гукаў СПАДАР Масею на раўнінах Моаўскіх ля Ёрдану супроці Ерыхону, кажучы: 2 „Раскажы сыном Ізраелявым, каб яны далі Левітам із спадку дзяржавы свае месты жыць; і аколiцы местаў дайце Левітам наўкола. 3 І будуць ім месты жыць, а полі iхныя будуць статку iхнаму, і маемасьці iхнай, і ўсёй жывёле iхнай. 4. І аколiцы ля местаў, каторыя дасьць Левітам, маюць быць ад сьцяны места звонку на тысячы локцяў, наўкола. 5 І адмераіце вонках места на ўсходні бок дзьве тысячы локцяў, і на паўднёвы бок дзьве тысячы локцяў, і на захад дзьве тысячы локцяў, і на паўночны бок дзьве тысячы локцяў, а места па сярэдзіне. Гэткія будуць у iх аколiцы ля местаў. 6 А месты, каторыя вы дасьць Левітам, будзе шасьць местаў на ўцёк, у каторыя вы дазволіце ўцякаць убіўцу; і звыш iх дайце сорок два месты. 7 Усіх местаў, каторыя вы дасьць Левітам, сорок восьмі местаў з аколiцамі iх. 8 А што да местаў, каторыя дасьць зь дзяржавы сыноў Ізраелявых, то з большае павялічча, а зь меншае паменшча: подле спадку кажнага, які адзяржаць, мае даць ізь местаў сваіх Левітам.

9 І гукаў СПАДАР Масею, кажучы: 10 „Гукай сыном Ізраелявым і скажы ім: як вы прыйдзеце перазь Ёрдан да зямлі Канаанскай, 11 То прызначча сабе месты — месцамі ўцёку кай будуць яны вам, і ўцячэць туды ўбіўца, што выпяў чалавека няўмысьля. 12 І будуць у вас месты гэтыя на ўцёк ад сваяка, каб ня быў забіты ўбіўца, уперад чымся ён стане перад зборам на суд. 13 Местаў жа, каторыя вы дасьць, шасьць местаў ўцёку будуць яны вам. 14 Тры месты дайце на гэтым баку Ёрдану, і тры месты дайце ў зямлі Канаанскай; месцамі ўцёку

маюць быць яны. 15 Сыном Ізраелявым і чужаземцу, і жыхару меж вас будуць гэтыя шэсыць местаў на ўцёк, каб уцякаць туды кажнаму, хто заб'е чалавека няўмысла. 16 Калі хто ўдыра каго зялезным снадзівам, і памрэць, то ён убіўца; сьмерцю памрэць тый убіўца. 17 І калі хто ўдыра з рукі каменям, ад каторага можна памерці, і памрэць тый, то убіўца ён; сьмерцю памрэць убіўца. 18 Або, калі дзярвяным снадзівам, ад каторага можна памерці, удыра з рукі, і тый памрэць, то ён убіўца; сьмерцю памрэць убіўца. 19 Сваяк, што памсціцца за кроў, сам можа зрабіць сьмерць убіўцы; страўшы яго, сам можа зрабіць яму сьмерць. 20 Калі хто штырхнець каго зь ненавісьці або, цікуючы, кіне што на яго, і памрэць, 21 Або ў непрыязьністве ўдыра яго рукою, то сьмерцю памрэць тый, хто ўдырыў: убіўца ён; сваяк, што памсціцца за кроў, можа зрабіць сьмерць убіўцы, страўшы яго. 22 А калі разам, бязь непрыязьніства піхнець яго, альбо кіне на яго якую снадзь ня цікуючы, 23 І калі які камень, ад каторага можна памерці, ня бачачы ўпусьце на яго, і памрэць, але ён ня быў злосьнікам яго і ня шукаў яму ліха; 24 То збор мае рассудзіць меж таго, што ўдырыў, і сваяка, што імсціцца за кроў падле гэтых судоў; 25 І выбаве збор убіўцу ад рукі сваяка, што імсціцца за кроў, і зьверне яго збор да места ўцёку ягонага, куды ён уцёк, каб ён жыў там да сьмерці найвышшага сьвятара, каторы памазаны сьвятым алеям. 26 І калі ж убіўца выйдзе за граніцу места ўцёку свайго, да каторага ён уцёк, 27 І знойдзе яго сваяк, што імсціцца за кроў, вонках граніцы места ўцёку ягонага, і заб'е ўбіўцу тый сваяк, што імсціцца за кроў, то ня будзе на ім віны крыві; 28 Бо ў месцы ўцёку свайго мае жыць да сьмерці най-

вышшага сьвятара; а па сьмерці вялікага сьвятара зьвернецца ўбіўца да зямлі дзяржанья свайго. 29 І будуць гэтыя вам уставаю праўнай у роды вашы, у усіх сялібах ваших. 30 Подле словаў сьветах хай будзе забіты ўбіўца кажны, што забівае кагось. Адна сьветка хай ня сьветча на душу, каб забіць яго. 31 І не бярыце выкупу за душу ўбіўцы, каторы заслужыў сьмерць, але сьмерцю памрэць. 32 І не бяры выкупу за ўцеклага да места ўцёку ягонага, каб яму зьвярнуцца жыць у зямлі сваёй да сьмерці сьвятара. 33 І ня плюгаўце зямлі, на каторай вы, бо кроў плюгаве зямлю, і зямлі ня будзе ласкіўчэння ад разьлітае на ёй крыві, як адно крывёю таго, хто разьліў яе. 34 Ня маеце брудзяніц зямлі, на каторай вы жыліце, сярод каторае вітаю Я; бо Я, СПАДАР, вітаю сярод сыноў Ізраелявых".

36 І дабліжыліся галавы айцоў радзімы сыноў Гілеада, сына Махіровага, сына Манасавага з радзімаў сыноў Язэпавых, і гўкалі перад Масеем а перад князьмі, галавам айцоў сыноў Ізраелявых, 2 І сказалі: „Спадару майму СПАДАР расказаў даць зямлю-спадак жэрабям сыном Ізраелявым, і спадару майму расказаў СПАДАР даць спадак Салпагада, брата нашага, дачкам ягоным. 3 Калі ж яны будуць жонкамі якімсь із сыноў плямёнаў сыноў Ізраелявых, дык спадак паменшыцца ад спадку айцоў нашых і дадасца да спадку таго плямені, у каторым яны будуць, і паменшыцца ад адзяржанага жэрабям спадку нашага. 4 І як будуць у сыноў Ізраелявых пяцьдзесят ўгодні, і тады спадак іхны дадасца да спадку таго плямені, у каторым яны будуць, і ад спадку плямені айцоў нашых адыймецца спадак іхны".

5 І расказаў Масей сыном Ізраелявым, падле слова СПАДАРОВА-

ГА, і сказаў: „Добра кажэ плямя сыноў Язэпавых. 6 Во слова, каторае расказаў СПАДАР праз Салпагадзянкі, кажучы: „Като ўпадабаюць вочы іхныя, тых яны могуць быць жонкамі, адылі маюць быць жонкамі ў радзіме плямені айцоў сваіх. 7 Каб не пераходзіў спадак сыноў Ізраелявых з плямені да плямені, бо кажны чалавек сыноў Ізраелявых хай ліпне да спадку плямені айцоў сваіх. 8 І кажная дачка, каторай спадае спадак із плямені сыноў Ізраелявых, то толькі мае з дому плямені айца свайго быць жонкаю, каб сыном Ізраелявым кажнаму спадаў спадак айцоў іх-

ных, 9 І каб не пераходзіў спадак із плямені да плямені іншага; бо кажнае з плямені сыноў Ізраелявых мае ліпці да спадку свайго’.”

10 Як расказаў СПАДАР Масею, так і зрабілі Салпагадзянкі. 11 І вышлі Салпагадзянкі Магла, Тырца, Гогла, Мілка а Ноа замуж за сыноў дзядзькоў сваіх. 12 І ў радзіме сыноў Манаса Язэпенка яны былі жонкамі, і быў спадак іхны ў плямені радзімы айца іхнага.

13 Гэта ё расказаныні а суды, каторыя расказаў СПАДАР Масеям сыном Ізраелявым на раўнінах Моаўскіх, ля Ёрдану, супроці Ерыхону.

ПЯТАЯ КНІГА МАСЕЯВА: ДРУГАПРАЎЕ

1 Гэта ё словы, каторыя гукаў Масей усяму Ізраелю за Ёрданом на пустыні, на раўніне супроці Суфа, меж Парану й Тофелу а Лавану а Галзрофу а Ды-Загаву, 2 Адзінанцаць дзён дарогі ад Горыва па дарозе ад гары Сзір да Кадэш-Барні. 3 І сталася саракавога году, адзінанцатага месяца, на першы дзень месяца, што гукаў Масей сыном Ізраелявым падле ўсёга, што расказаў яму СПАДАР праз іх. 4 Па забіццю ім Сыгона, караля Аморэйскага, што жыў у Гэшбоне, і Ога, караля Вашанскага, каторы жыў у Ашарофе ў Едрэі, 5 За Ёрданом, у зямлі Моаўскай, пачаў Масей зьясьняць права гэтае, кажучы:

6 „СПАДАР, Бог ваш, гукаў нам у Горыве, кажучы: „Досьце вам жыць на гары гэтай; 7 Зьвярніцеся, краніцеся, і пайдзіце на гару Аморэяў а да ўсіх суседзяў іхных, на раўніну, на гару, на нізкія месцы, на паўдніа і да берагоў мора, да зямлі Канаанскае а да Лібану, аж да ракі вялікае, ракі Еўфрату. 8 Гля, Я даў вам зямлю гэтую, прыйдзіце й вазьміце на спадак зямлю, каторую

СПАДАР із прысягаю абяцаў даць айцом вашым, Абрагаму, Ісаку а Якаву, даць ім а насеньню іхнаму просьле іх’.

9 І я сказаў вам у тым часе: „Не магу адзіносьняць насіць вас; 10 СПАДАР, Бог ваш, размнажыў вас, і вось, вас сядзі шмат, як гвездаў нябёсных; 11 СПАДАР, Бог айцоў вашых, хай дадасць вам тысяча разоў, і хай дабраславе вас, як Ён казаў вам; 12 Як жа імне аднаму насіць клопаты вашы, цяжары вашы а звады вашы? 13 Абярывце сабе мужоў мудрых, разумных а ўзумелых па плямёнах сваіх, і я пастанаўлю іх за галавы валы’.

14 Вы адказалі імне й сказалі: „Добра гэта, што ты казаў рабіць’.

15 І ўзяў я галоўных із плямёнаў вашых, мужоў мудрых а ўзумелых, і ўстававіў іх галавамі над вамі, князьмі тысячаў, і князьмі сотняў, і князьмі пяцёх дзесяткаў, і князьмі дзесяткоў і ўраднікамі па плямёнах вашых. 16 І расказаў я судзьдзям вашым у тым часе, кажучы: „Слухайце справы меж братоў сваіх і судзіце справядліва меж людзіны й брата ейнага й чужаземца. 17 Не

зважайце на асобы на судзе, як ма-
лога, так вялікага выслушайце: ня
бойцеся віду людскога; бо суд —
справа Божая; а справу, каторая
вам цяжкая, перадавайце імне, і Я
выслушаю яго'. 18 І раскажаў вам
у тым часе ўсе, што належа вам ра-
біць. 19 І падарожжавалі вы ад Го-
рыва, і йшлі па ўсёй тэй вялікай
а страшнай пустыні, каторую вы ба-
чылі, па дарозе да гары Аморэйскае,
як раскажаў СПАДАР, Бог наш, і
прышлі да Кадэш-Барні. 20 І сказаў
я вам: Вы прышлі аж да гары Амо-
рэйскае, каторую СПАДАР, Бог
наш, даець нам. 21 Гля, СПАДАР,
Бог твой, даў табе зямлю гэтую,
узыйдзі, вазьмі яе ў дзяржаньне, як
казаў табе СПАДАР, Бог айцоў тва-
іх, ня бойся а не палохайся'. 22 Вы
ўсі даблiжыліся да мяне й казалі:
'Пашлем перад сабою людзёў, каб
яны прасачылі нам зямлю й зьвяр-
нуліся да нас із ведамкаю праз да-
рогу, па каторай нам узыходзіць,
і празь месцы, да каторых нам ісьці'.
23 І ўпадабаў я слова гэтае, і я ўзяў
з вас двананцацёх чалавекаў, па ад-
ным чалавеку ад плямені. 24 І яны
павярнуліся, узышлі на гару й дай-
шлі аж да даліны Ешкол, і вышпе-
гавалі яе. 25 І ўзялі ў рукі свае з
пладоў зямлі, і зышлі да нас, і
зьярнуліся зь ведамкаю, і казалі:
'Добрая зямля, каторую СПАДАР,
Бог наш, даець нам'. 26 Але вы не
захацелі ўзыходзіць, і спрацівіліся
слову СПАДАРА, Бога вашага, 27 І
наракалі ў буданок сваіх, і казалі:
'Ненавідзячы СПАДАР нас вывеў
із зямлі Ягіпецкае, каб аддаць нас
у рукі Аморэям выгубіць нас; 28 Ку-
ды мы ўзыйдзем? Браты нашыя
раскволілі сэрца нашае, кажучы:
'Люд тый большы а вышшы за нас,
месцы вялікія а ўмацаваныя аж да
нябёсаў, ды й Еначонкаў бачылі мы
там". 29 І я сказаў вам: 'Не пало-
хайцеся а ня бойцеся іх; 30 СПА-
ДАР, Бог ваш, Каторы йдзець перад

вамі, Ён будзе ваяваць за вас, як
Ён рабіў із вамі ў Ягіпце перад
ачыма вашымі, 31 І на пустыні гэ-
тай, ідзе, як ты бачыў, што насіў
цябе СПАДАР, Бог твой, як чала-
век носе сына свайго, на ўсёй даро-
зе, каторай вы праходзілі, аж да
прыходу вашага на гэтае месца.
32 Але й у гэтай справе вы ня ве-
рыце СПАДАРУ, Богу свайму,
33 Каторы хадзіў перад вамі даро-
гаю выглядаць вам месца, ідзе разь-
легчыся табарам, ночы ў вагню,
каб паказваць вам дарогу, якой
вам ісьці ёю, а ўдзень у булаку.
34 І СПАДАР пачуў голас словаў
вашых, і ўгневаўся, і прысягнуў, ка-
жучы: 35 'Не абача ні водзін чала-
век із людзёў гэтых, з гэтага ліхога
роду, добрае зямлі, каторую Я пры-
сягаў даць айцом вашым; 36 Апра-
ча Калева Ефунёнка, ён абача яе;
яму Я дам зямлю, па каторай ён
праходзіў, і сыном ягоным, за тое,
што супоўна йшоў за СПАДАРОМ'.
37 Таксама на мяне загневаўся
СПАДАР за вас, кажучы: 'І ты ня
ўвыйдзеш туды. 38 Ігошуа Нунянок,
каторы стаіць перад табой, ён увый-
дзе туды; яго ўмацуй, бо ён ума-
чыме Ізраелю адзяржаць яе на спа-
дак. 39 Дзецяняты вашыя, праз ка-
торыя вы казалі, што яны стануць
здабыткам, і сынове вашыя, каторыя
ня знаюць цяпер ані добра, ані
ліха, яны ўвыйдуць туды, ім дам яе,
і яны возьмуць яе ў дзяржаву. 40 А
вы зьяврыцеся й краніцеся на пус-
тыню дарогаю Чырвонага мора'.
41 І вы адказалі й казалі Імне:
'Ізграшылі мы перад СПАДАРОМ,
мы ўзыйдзем і будзем ваяваць, под-
ле ўсёга, як раскажаў нам СПАДАР,
Бог наш'. І паперазаліся вы кажны
ваеннаю зброяю сваёю, і былі га-
товыя ўзыйсьці на гару. 42 І сказаў
СПАДАР імне: 'Скажы ім: ня ўзы-
ходзьце а не ваюйце, бо Я не ся-
род вас, і каб ня былі пабіты вара-
гамі сваімі'. 43 І я казаў вам, але

вы не паслухалі й спрацівіліся слову СПАДАРОВАМУ, але рабілі самадумам і ўзышлі на гару. 44 І выступіў супроці вас Аморэй, што жыў на гары тэй, і гналі вас так, як робяць пшчолы, і білі вас на Сэіру аж да Гормы. 45 І зьварнуліся вы, і плакалі перад СПАДАРОМ; але СПАДАР не пачуў голасу вашага ані нахінуў вушшу сваіх да вас. 46 І прабылі вы ў Кадэшу шмат часу, колькі часу вы былі.

2 „І завярнуліся мы, і крануліся дарогаю ЧЫРВОНАГА мора, як гўкаў СПАДАР імне, і хадзілі наўкола горы Сэіру шмат дзён.

2 „І гўкаў імне СПАДАР, кажучы: 3 „Досіць вам кружыняць навокал гэтае гары, зьварніцеся на поўнач; 4 А людю раскажы, кажучы: вы праходзіце граніцы братоў сваіх, сыноў Ісавовых, што жывуць на Сэіру, і яны збаяцца вас; але вельмі сьперачайцеся. 5 Не сьперачайцеся зь імі; бо я ня дам вам зямлі іхнае ані на ступу нагі, бо ў дзяржаньне Ісаву даў Я гару. 6 Ежу купляйце ў іх за срэбра і ежча; і таксама вяду купляйце ў іх за срэбра і піце; 7 Бо СПАДАР, Бог твой, дабраславіў цябе ў вусялякай рабоце рук тваіх, знаў хадню тваю па гэтай пустыні вялікай; гэта ж сорок год СПАДАР, Бог твой, з табою: ты не цярэў нястачы“. 8 І перайшлі мы ад братоў нашых, сыноў Ісавовых, што жывуць на Сэіру, ад дарогі раўніны, ад Елафа а Едон-Геве-ра, і адхінуліся, і прайшлі дарогаю пустыні Моаўскай. 9 І сказаў імне СПАДАР: „Не атакуй Моава, і не квялі іх вайною, бо Я ня дам табе ізь зямлі ягонае ў дзяржаву, бо Я даў Ар у дзяржаву сыном Лота-вым“. 10 Эмімы ўперад жылі там люд вялікі, чысьлены а высокі, як Енаковы. 11 За Рэфаімаў мелі іх, як Енаковых; Моаўляне ж завуць іх Імімамі. 12 А на Сэіру ўперад жылі Горэі; але сынове Ісавовы

прагналі іх, і выгубілі іх ад відаў сваіх, і асяліліся замест іх так, як учыніў Ізраель ізь зямлёю спадку свайго, каторую даў ім СПАДАР. 13 „Дык устаньце цяпер і прайдзіце сабе цурэй Зэрэд“. І прайшлі мы цурэй Зэрэд. 14 А дзён, у каторыя мы прайшлі ад Кадэш-Барні, пакуль перайшлі цурэй Зэрэд, мінула трыццаць і восьмі год, пакуль ня зьвёўся з пасярод табару ўвесь род ваенных людзёў, як прысягнуў СПАДАР ім. 15 І таксама рука СПАДАРОВА была на іх, каб выгубіць іх з пасярод табару, пакуль не зьявіліся яны. 16 „І было, як зьявіліся ўсі ваенныя людзі, памершы з пасярод люду, 17 Што гўкаў імне СПАДАР, кажучы: 18 „Ты праходзіш цяпер граніцаю Моава-Ара, 19 І дабліжыўся супроці сыноў Амонавых; не атакуй і не квялі іх; бо Я ня дам табе нічога ізь зямлі сыноў Амонавых у дзяржаньне, бо Я аддаў яе ў дзяржаву сыном Лота-вым“. 20 За зямлю Рэфаімаў мелі яе таксама; Рэфаімы ўперад жылі на ёй; Амонцы ж завуць іх Замзумімамі; 21 Люд вялікі а чысьлены а высокі, як Енаковы; і выгубіў іх СПАДАР перад відам іхным, і выгналі яны іх, і асяліліся на месцу іхным. 22 Як Ён зрабіў сыном Ісавовым, што жывуць на Сэіру, што Ён выгубіў перад відам іхным Горэяў, і яны выгналі іх, і жылі на месцу іхным дагэтуль. 23 І Авімаў, што жылі ў сёлах аж да Газы, Кафторымы, каторыя вышлі з Кафтора, выгубілі, і жылі замест іх. 24 „Устаньце, краніцеся й перайдзіце цурэй Арнон; гля, Я даў у руку тваю Сыгона, караля Гэш-бонскага, Аморэяніна, і зямлю яго-ную; пачынай браць яе ў дзяржаньне і квялі іх вайною. 25 Гэтага дня Я пачну пушчаць страх а жах перад табою на люды пад усім небам; тыя, што пачуюць чуткі празь цябе, задрыжаць а зжахнуцца цябе“. 26 І паслаў я паслоў з пустыні Кедэмоф

да Сыгона, караля Гэшбонскага, словамі міра, кажучы: 27 „Прайду зямлёю тваёй; дарогаю, дарогаю я пайду, не зьвярну направа ані налева; 28 Ежу прадавай імне за срэбра, і я буду есці, і ваду давай імне за срэбра, і я буду піць, адно нагамі сваімі прайду; 29 Так, як зрабілі імне сынове Ісавовы, што жывуць на Сэіру, і Моаўляне, што жывуць уў Ару, пакуль не перайду перазь Ёрдан да зямлі, каторую СПАДАР, Бог наш, даець нам“. 30 І не хацеў Сыгон, кароль Гэшбонскі, каб мы праходзілі зямлёю ягонай, бо закаляніў СПАДАР, Бог твой, дух ягоны, учыніў упорлівым сэрца ягонае, каб аддаць яго ў рукў тваю, як цяпер.

31 „І сказаў імне СПАДАР: „Гля, Я пачынаю аддаваць табе Сыгона а зямлю ягоную; пачынай браць у дзяржаньне, каб ты замеў яе за дзяржаву. 32 І вышаў Сыгон а ўвесь люд ягоны напярэймы нам на бітву ў Ягацы. 33 І аддаў яго СПАДАР, Бог наш, нам, і мы зразілі яго а сыноў ягоных а ўвесь люд ягоны, 34 І перамаглі таго часу ўсі месцы ягоныя, і аканавалі кажнага места мужчын а жанкі а дзецяняты, не пакінулі астачы. 35 Толькі статак узялі мы сабе заглабанням і здабытак местаў, якія мы заваявалі. 36 Ад Ароіру, што на беразе цур'я Арнона, і ад места, каторае ля цур'я, аж да Гілеаду ня было места лішне высокага нам: усе аддаў СПАДАР, Бог наш, нам. 37 Адно да зямлі Амонцаў ты ня бліжыўся, ані да ўсяго боку цур'я Явока, ані да местаў на гары, ані да ўсёга, што заказаў СПАДАР, Бог наш.

3 „І завярнуліся, і ўзышлі дарогаю Вашпану; і вышаў Ог, кароль Вашпанскі, напярэймы нам, на вайну, ён а ўвесь люд ягоны ваяваць у Едрэі. 2 І сказаў імне СПАДАР: „Ня бойся яго, бо ў рукў тваю Я аддаў яго а ўвесь люд ягоны а

ўсю зямлю ягоную, і ты ўчыніш ізь ім так, як учыніў ізь Сыгонам, каралём Аморэйскім, што жыў у Гэшбоне“. 3 І аддаў СПАДАР, Бог наш, у рукі нашы таксама Ога, караля Вашпанскага, а ўвесь люд ягоны; і мы зразілі яго, так што нікога не засталася ў яго астачы. 4 І зваявалі мы таго часу ўсі месцы ягоныя; ня было места, каторага мы не ўзялі б у іх: шасьцьдзясят местаў, усю акругу Аргоў, каралеўства Ога ў Вашпане. 5 Усі гэтыя месцы ўмацаваныя былі высокай сцяною, брамамі а заваламі, апрача местаў неабгароджаных, вельмі шмат якіх. 6 І аканавалі мы іх, як учынілі ізь Сыгонам, каралём Гэшбонскім, аканававшы кажнае места з мужчынамі, жанкамі а дзецянятамі. 7 А ўвесь статак а ўвесь здабытак местаў мы заглабалі сабе. 8 І ўзялі мы таго часу зямлю з рукі двух каралёў Аморэйкіх, каторая на гэтым баку Ёрдану, ад цур'я Арнона да гары Гэрмона 9 (Сыдоняне Гэрмон завуць Сыронам, а Аморэі завуць яго Сэніром), 10 Усі месцы раўніны а ўвесь Гілеад а ўвесь Вашпан аж да Салекі а Едрэі, месцы каралеўства Ога Вашпанскага. 11 Бо толькі Ог, кароль Вашпанскі, заставаўся з астачы Рэфаімаў. Вось, ложка ягоны, ложка зязлезны, ці ня ёсьць ён у Раўве, у сыноў Амонавых: удаўжкі ён дзевяць локцяў, а ўшыркі ён чатыры локці, локцяў чалавека. 12 І зямлю гэтую, каторую ўзялі мы ў дзяржаньне таго часу, ад Ароіру, каторы ля цур'я Арнона, і палавіцу гары Гілеад ізь месцамі яе аддаў я Рувіну а Гэду; 13 А астачу Гілеаду а ўвесь Вашпан, каралеўства Огава, аддаў я палавіцы плямені Манасавага, усю аколіцу Аргоў усяго Вашпану. І гэту зямлю завуць зямлёю Рэфаімаў.

14 „Яір Манасэнак узяў усю гэтую аколіцу Аргоў, аж да граніцаў Гешурскіх а Маакацкіх, і назваў сваім

імям Вашан сёламі Яіровымі дагэтуль. 15 І Махіру даў я Гілеад; 16 А плямені Рувінаваму а Гадоваму даў я ад Гілеаду да цур'я Арнона, памеж цур'я і граніцы, аж да цур'я Явока, граніцы сыноў Амонавых, 17 І раўніну, і Ёрдан, і граніцу, ад Кінэрэфа аж да мора раўніны, мора Салонага, ля поду Пісгі на ўсход. 18 І даў я вам у тым часе расказаньне, кажучы: „СПАДАР, Бог ваш, даў вам зямлю гэтую ў дзяржаньне; усі ваенныя, узброіўшыся, ідзіце сьпераду братоў вапых, сыноў Израелявых; 19 Адно жонкі вапшы а дзецяняты вапшы і статак ваш, бо я ведаю, што статку ў вас шмат, хай застануцца ў месцах вапых, каторыя я даў вам, 20 Пакуль ня дасьць СПАДАР супакою братом вапшым, як вам, і не адзяржаць таксама яны ў дзяржаньне зямлю, каторую СПАДАР, Бог ваш, даець вам за Ёрданом; тады зьвернецесяжны да свае дзяржавы, каторую я даў вам“. 21 Ігошуу расказаў я таго часу, кажучы: „Вочы твае бачылі ўсе, што зрабіў СПАДАР, Бог ваш, двум каралём гэнным; тое ж зробі СПАДАР усім каралеўствам, каторыя ты будзеш праходзіць. 22 Ня бойцеся іх, бо СПАДАР, Бог ваш, сам ваюе за вас.

23 „І маліўся я СПАДАРУ таго часу, кажучы: 24 „Спадару СПАДАРУ, Ты пачаў паказваць слуге Сваіму вялікасьць Сваю й моцную руку Сваю; бо які Бог ё на нябёсах і на зямлі, каторы дзеяў бы подле ўчынкаў Тваіх і моцы Твае? 25 Дай імне перайсьці й абачыць тую добрую зямлю, што за Ёрданом, і тую пазорную гару а Лібан“. 26 Але СПАДАР гневаўся на мяне за вас, і не паслухаў мяне, і сказаў СПАДАР імне: „Досьць табе, не кажы Імне болей праз гэта. 27 Узыйдзі на верх Пісгі, і ўзьнімі вочы свае на захад а на поўнач а на паўдня а на

ўсход, і паглядзі ачыма сваімі; бо ты не прайдзеш гэтага Ёрдану. 28 І раскажы Ігошуу, і ўмацуй яго, і пацвярдзі яго; бо ён прайдзе перад людям гэтым, і ён дасьць ім адзяржаць спадкі, зямлю, на каторую ты паглядзіш“. 29 І прабывалі мы ў даліне, насупроці Веф-Пеору.

4 „І цяпер, Израелю, прыслухайся да ўставаў а судоў, каторых я вучу вас рабіць, каб вы былі жывы, і прышлі, і спала вам зямля, каторую СПАДАР, Бог айцоў вапых, даець вам. 2 Не дадавайце да таго, што я расказую вам, ані адыймайце ад таго, каб дзяржаць расказаньні СПАДАРА, Бога свайго, каторыя я вам расказую. 3 Вочы вапшы бачылі, што зрабіў СПАДАР із Ваал-Пеорам; бо кажнага чалавека, што пайшоў за Ваал-Пеорам, выгубіў СПАДАР, Бог твой, з пасярод цябе; 4 А вы, што прыліплі да СПАДАРА, Бога вапата, жывы ўсі дагэтуль. 5 Гля, я наўчыў вас уставаў а судоў, як расказаў імне СПАДАР, Бог мой, каб вы чынілі ў тэй зямлі, у каторую вы ўходзіце туды, каб апанаваць яе. 6 І заховуйце а паўніце іх; бо ў гэтым мудрасьць вапа а розум ваш перад ачыма людаў, каторыя пачуюць усі гэтыя ўставы й скажуць: „Адно гэты люд ё мудры а разумны, гэты вялікі народ“; 7 Бо хто ё вялікі народ, да каторага Багі былі б такія блізкія, як СПАДАР, Бог наш, у вусім гуканьню нашым да Яго? 8 І які вялікі народ, у каторага такія справядлівыя ўставы а суды, як гэтае права, каторае я сулю вам цяпер? 9 Толькі сьдэражыся й вельмі сьдэражы душой сваю, каб табе не збыцца тых справаў, каторыя бачылі вочы твае, і каб яны не аддаліліся ад сэрца твайго усі дні жыцьця твайго; і ўсьведамі іх сыном сваім а сыном сыноў сваіх, 10 Праз тый дзень, як ты стаяў перад СПАДАРОМ, Богам сваім, на Горыве, і як

СПАДАР сказаў імне: „Зьбяры да Мяне люд, і Я ім дам пачуць словы Мае, з якіх яны навучацца ба-
яцца Мяне ўсі дні, што яны жы-
вуць на зямлі, і сыноў сваіх навучаць. 11 Вы дабліжыліся а сталі пад гарою, а гара гарэла цяплом аж да сэрца нябёсаў, цемнь, булак а цемрадзь. 12 І гукі СПАДАР да вас з пасярод цяпла; голас словаў вы чулі, але абразы ня бачылі, а толькі голас. 13 І паведаміў Ён вам змову Сваю, каторую раска-
заў вам паўніц, дзесяць словаў, і на-
пісаў іх на дзвюх каменных таблі-
цах. 14 А расказаў імне СПАДАР у тым часе наўчыць вас уставаў а судоў, каб вы паўнілі іх у зямлі, да каторае вы пераходзіце, каб апа-
наваць яе. 15 І вельмі сьцеражыце душы свае, бо вы ня бачылі ніякага абразы таго дня, як гукі да вас СПАДАР у Горыве з пасярод цяп-
ла, 16 Каб вы не папсаваліся і не зрабілі сабе балвана, абразы яко-
калечы хвігуры, зразы мужчыны альбо жонкі, 17 Падобнасьці яко-
калечы статчыны, каторая на зямлі, падобнасьці яко-калечы птушкі крылатае, што лётае пад нябёсамі, 18 Падобнасьці якога-калечы паўзу-
на на зямлі, падобнасьці яко-кале-
чы рыбы, каторая ў водах ніжэй зямлі; 19 І каб, узняўшы вочы на нябёсы й абачыўшы сонца, месяц а гвезды, усе войска нябёснае, цябе ня штырхнула, і не пакланіўся ім, і ня служыў ім, бо СПАДАР, Бог твой, надзяліў іх усім людзям пад усім небам. 20 А вас узяў СПАДАР і вывеў вас із горна зялезнага, зь Ягішту, каб вы былі Яму людям спадку, як гэта цяпер. 21 І СПА-
ДАР загневаўся на мяне з прычы-
ны вас, і прысягаў, што я не перай-
ду за Ёрдан і што ня ўвайду да тае добрае зямлі, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе на спадак; 22 Бо я памру ў гэтай зямлі, я не перайду Ёрдан, а вы праяйдзеце

і апануеце тую добрую зямлю. 23 Сьцеражыцеся, каб не забыцца вам змовы СПАДАРА, Бога свайго, каторую Ён учыніў із вамі, і каб не рабіць табе балванаў, абразы чаго-калечы, як расказаў табе СПАДАР, Бог твой; 24 Бо СПАДАР, Бог твой, ё ё цяпло зьядаючае, Ён БОГ завід-
нік.

25 „А як родзяцца ў цябе сыноў а сыноў сыноў, і застараецца на зямлі, вы папсуіцеся й зробіце сабе балваны, абразы чаго-калечы, і зро-
біце ліха перад ачыма СПАДАРА, Бога свайго, гневаючы Яго; 26 То гукі за сьветкі супроці вас цяпер неба й зямлю, што вы нямінуча борзда загінеце із зямлі, да като-
рае вы пераходзіце Ёрдан, каб адзяржаць яе; не прадоўжыце дні на ёй, але нямінуча загінеце. 27 І расьцяруша вас СПАДАР у людзях, і застаніцеся ў малым ліку памеж народаў, куды завядзець вас СПА-
ДАР. 28 І будзеце там служыць ба-
гом, вырабу рук людзкіх, дзержу а каменню, каторыя ня бачаць ані чу-
юць, ані ядуць, ані нюхаюць. 29 Але калі будзеш шукаць стуль СПАДА-
РА, Бога свайго, дык знойдзеш, калі будзеш шукаць Яго ўсім сэрцам сва-
ім і ўсёй душою сваёй. 30 Як бу-
дзеш у ўціску, і як нойдзе на цябе ўсе гэта ў вапошнія дні, то зьвер-
нешся да СПАДАРА, Бога свайго, і паслужаеш голасу Ягонага; 31 Бо спагадлівы Бог ё СПАДАР, Бог твой: Ён не пакіне цябе й не за-
губе цябе, і не забудзецца змовы з айцамі тваімі, што Ён прысягаў ім; 32 Бо папытайся ў часоў прад-
ніх, што былі перад табою, з тага дня, каторага стварыў Бог чалаве-
ка на зямлі, і ад канца неба і аж да канца неба: ці бывала, як гэтая вялікая рэч, і ці чута падобная да яе? 33 Ці чуў люд голас Бога, гу-
каючы з пасярод цяпла, як ты чуў і жывеш? 34 Альбо ці прабаваў Бог пайсьці ўзяць сабе народ з памеж

народу дазнаваннямі, знакамі а чюдосамі а вайною а рукою моцнай а цаўём выпягненым а вялікімі жахамі, як усе тое, што ўчыніў вам СПАДАР, Бог ваш, у Ягіпце перад ачыма тваімі? 35 Табе дана бачыць, каб ты ведаў, што СПАДАР ё Ён Бог, няма яшчэ апрача Яго. 36 Зь неба даў Ён чуць табе голас Свой, каб зырыць цябе, і на зямлі паказаць табе вялікае цяпло Свае, і ты чуў словы Ягонныя з пасярод цяпла. 37 І затым, што Ён любіў бацькоў тваіх, і абраў патомства іхняе просьле іх, то й вывеў цябе перад відам Сваім вялікаю сілаю сваёю зь Ягіпту, 38 Каб прагнаць народы, большыя а дужшыя за цябе, ад віду твайго, увесыць цябе, даць табе зямлю іхнюю на спадак, як гэта цяпер. 39 Дык ведай цяпер і хіні да сэрца свайго, што СПАДАР ё Бог на небе ўгары й на зямлі далавах, і няма яшчэ апрача Яго. 40 І заховуй установы Ягонныя й расказаныя Ягонныя, каторыя я расказую табе сядні, каб добра было табе а сыном тваім просьле цябе, каб ты працягнуў дні на тэй зямлі, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе назаўсёды".

41 Тады аддзяліў Масей тры месцы за Ёрданом на ўсход сонца, 42 Каб уцякаў туды ўбіўца, што заб'ець прыяцеля свайго нясьведама, і ён ня быў злосьнікам ягоньм ані ўчорах, ані заўчора, і каб уцёк да аднаго з гэтых местаў і жыў: 43 Бецэр на пустыні, на роўнай зямлі Рувінавай, і Рамоф у Гілеадзе ў Гадовай, і Голан у Вашане ў Манасавай. 44 І гэта права, каторае паставіў Масей перад сынамі Ізраелявымі; 45 Гэта сьветчаньні, установы а суды, каторыя казаў Масей сыном Ізраелявым, па выхадзе іх ізь Ягіпту, 46 За Ёрданом на даліне супроці Веф-Пеору, у зямлі Сыгона, караля Аморэйскага, што жыў у Гэшбоне, каторага зраўў Масей ізь сынамі Ізраелявымі, па

выхадзе іх ізь Ягіпту; 47 І спала ім зямля ягоная а зямля Ога, караля Вашанскага, двух каралёў Аморэйскіх, каторыя за Ёрданом на ўсход сонца, 48 Ад Ароеру, каторы на беразе цур'я Арнона, і аж да гары Сырон, яна ж Гэрмон, 49 І ўся раўніна за Ёрданом на ўсход, аж да мора раўніны ля поду Пісігі.

5 І згукнуў Масей усяго Ізраеля, і сказаў ім: „Слухай, Ізраелю, установы а суды, каторыя я цяпер кажу ў вушы вашы, і наўчыцеся а рупцеся паўніць іх. 2 СПАДАР, Бог наш, учыніў ізь намі змову на Горыве. 3 Не з аймамі нашымі ўчыніў СПАДАР змову гэтую, але з намі. Мы тыя, каторыя тут цяпер, мы ўсі жывы. 4 Відам у від гутарыў СПАДАР ізь намі на гары з пасярод цяпла; 5 Я ж стаяў прамеж СПАДАРА й нас таго часу, каб пераказаваць вам слова СПАДАРАВА, бо вы баяліся цяпла й ня ўзыходзілі на гару. Ён сказаў:

6 „Я СПАДАР, Бог твой, каторы вывеў цябе ізь зямлі Ягіпецкае, з дамовы нявольнікаў.

7 „Няхай ня будзе ў цябе іншых багоў перад відам Маім. 8 Не рабі сабе выразанага балвана, ніякага абраза таго, што на нябёсах утары, і што на зямлі далавах, і што ў водах ніжэй зямлі. 9 Ня кланяйся ім і ня служы ім, бо Я СПАДАР, Бог твой, БОГ завіднік, што даваеца зь бяспраўям бацькоў да дзяцей аж да трэцяга і аж да чацьвертага пакаленьня ненавідзячых Мяне, 10 І чыне міласэрдзе тысячам любячых Мяне й дзяржачых расказаныя Мае. 11 Не мянуў імені СПАДАРА, Бога свайго, здарма, бо СПАДАР ня будзе мець за нявіннага таго, хто мянуе імя Ягонае здарма. 12 Дзяржы дзень сыботні, каб сьвяціць яго, як расказаў табе СПАДАР, Бог твой. 13 Шэсьць дзён працуй і рабі ўсі работы свае; 14 А дзень сёмы --- сыбота СПАДАРУ, Богу твайму.

Не рабі ніякае рамеснае работы ты, ані сын твой, ані дачка твая, ані слуга твой, ані служэбка твая, ані вол твой, ані асёл твой, ані ўсялякі статак твой, ані чужаземец твой, што ў брамах тваіх, каб супачыў слуга твой а служэбка твая, як і ты. 15 І пámятуй, што слугою ты быў у зямлі Ягіпецкай, і вывеў цябе СПАДАР, Бог твой, стуль рукою моцнай і даўём выпягненым, затым і расказаў табе СПАДАР, Бог твой, чыніць дзень сыботні. 16 Сыці айца свайго й маці сваю, як расказаў табе СПАДАР, Бог твой, каб працягнуліся дні твае, і каб добра табе было на гэтай зямлі, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе. 17 Не забівай. 18 І не чужалож. 19 І не крадзі. 20 І ня сьветч на бліжняга свайго сьветчаньням хвальшывым. 21 І не жадай жонкі бліжняга свайго, і не жадай дому бліжняга свайго, поля яго, ані слугі яго, ані служэбкі, вала яго, ані асла яго, ані нічога, што ў бліжняга твайго'.

22 „Словы гэтыя вымавіў СПАДАР да ўсёга збору вашага на гары з пасярод цяпла, булаку а цемры, голасам вялікім, і болей не дадаваў, і напісаў іх на дзьвюх каменных табліцах, і даў іх імне. 23 І было, што як вы пачулі голас із пасярод цемры, і гара гарэла цяплом, то дабліжыліся да мяне ўсі галавы плямёнаў вашых і старцы вашы, 24 І казалі: „Вось, паказаў нам СПАДАР, Бог наш, славу Сваю а вялікасьць Сваю, і голас ягоны чулі мы з пасярод цяпла; гэтага дня бачылі мы, што Бог гутара з чалавекам, і гэты застаецца жывы. 25 Але цяпер нашто нам паміраць? Бо зжарэць нас гэтае вялікае цяпло; калі мы яшчэ болей будзем чуць голас СПАДАРА, Бога нашага, то памрэм; 26 Бо хто з усіх целаў, каторы чуў бы голас Бога жывога, што гукэ з пасярод цяпла, як мы, і застаўся б жывым? 27 Дабліжся ты

й слухай усе, што скажа СПАДАР, Бог наш, і ты гукэй нам усе, што будзе казаць табе СПАДАР, Бог наш, і мы будзем слухаць і рабіць'. 28 І пачуў СПАДАР голас словаў вашых, як вы гутарылі з імною, і сказаў імне СПАДАР: „Чуў Я голас словаў людю гэтага, каторыя яны казалі табе; усе, што казалі яны, добра. 29 О калі б хто даў, каб былі гэтыя сэрцы іхныя да тага, каб баяцца Мяне й дзяржаць усіх расказаньні Мае ўсі дні, каб добра было ім а сыном іхным наўекі! 30 Пайдзі, скажы ім: „Зьвярніцеся сабе да буданоў сваіх". 31 А ты стой з Імною, і Я буду табе казаць усе расказаньне а ўставы а суды, каторых ты маеш наўчыць іх, і каб яны рабілі на гэтай зямлі, каторую Я даю ім у дзяржаньне". 32 І каб рупіліся рабіць так, як расказаў вам СПАДАР, Бог ваш; не адхінайцеся ані направа, ані налева. 33 Па ўсёй дарозе, па каторай расказаў вам СПАДАР, Бог ваш, хадзіце, каб вы былі жывы, і добра было вам, і працягнуліся дні вашыя ў зямлі, каторую апануеце.

6 „І гэта расказаньне, уставы а суды, каторыя расказаў СПАДАР, Бог ваш, наўчыць вас рабіць у зямлі, да каторае вы пераходзіце туды, каб апанаваць яе; 2 Каб ты баяўся СПАДАРА, Бога свайго, каб дзяржаў усі ўставы Ягоныя й расказаньні Ягоныя, каторыя раскакую табе а сыну твайму а сыну сына твайго на ўсі дні жыцьця твайго, і каб працягнуліся дні твае. 3 Дык слухай, Ізраелю, і заховуй, каб паўніць, каб табе было добра, і каб вы вельмі размнажыліся, як казаў СПАДАР, Бог айцоў тваіх, табе, у зямлі, што дзячэць малаком а мёдам.

4 „Слухай, Ізраелю: СПАДАР, Бог наш, СПАДАР адзін. 5 І любі СПАДАРА, Бога свайго, усім сэрцам свайм, і ўсёй душою сваёй, і ўсёй

сілаю сваёй. 6 І хай будуць словы гэтыя, каторыя я расказую табе цяпер, на сэрцу тваім. 7 І рупатліва вучы іх дзеці свае, і гукай празь іх, седзячы ў доме сваім, і йдучы дарогаю, і кладучыся, і ўстаючы. 8 І завяжы іх на знак на руку сваю, і будуць як начальнік памеж аччу твайго, 9 І напішы іх на вушакох дому свайго і брамах сваіх.

10 „І будзе, як увядзець цябе СПАДАРА, Бог твой, у тую зямлю, каторую Ён прысягаў айцом тваім, Абрагаму, Ісаку, а Якаву, каб даць табе вялікія а харопшыя места, каторых ты не будаваў, 11 І дамы, напоўненыя ўсялякім добром, каторых ты не нападняў, і студні, высечаныя, каторых ты не высякаў, і вінішчы а аліўнікі, каторых ты не садзіў, і будзеш есць і пад'ясі; 12 Сыцеражыся, каб ты не забыўся СПАДАРА, Каторы вывеў цябе із зямлі Ягіпецкае, з дому нявольнікаў. 13 СПАДАРА, Бога свайго, бойся, і Яму служы, і імям Ягоным прысягай. 14 Ня йдзіце за іншымі багамі, з багоў тых людзей, каторыя наўкола вас; 15 Бо БОГ завідны СПАДАРА, Бог твой, Каторы сярод цябе, каб не ўзгарэўся гнеў СПАДАРА, Бога твайго, на цябе, і ня выгубіў Ён цябе зь віду зямлі.

16 „Не спакушайце СПАДАРА, Бога свайго, як вы спакушалі Яго ў Масе. 17 Цьверда дзяржыце расказанні СПАДАРА, Бога свайго, а светчанні ягоныя а ўставы ягоныя, каторыя Ён расказаў табе. 18 І рабі справядлівае а добрае перад ачма СПАДАРА, каб добра табе было, і каб ты ўвыйшоў, і спала табе добрая зямля, праз каторую прысягаў СПАДАРА айцом тваім, 19 Каб Ён выпіхнуў усіх варагоў тваіх ад віду твайго, як казаў СПАДАРА.

20 „Калі папытаецца ў цябе сын твой заўтра, кажучы: „Што за светчанні, установы а суды, каторыя рас-

казаў СПАДАРА, Бог наш, нам?“ 21 То скажы сыну свайму: „Слугамі былі мы ў Фараона ў Ягіпце, і вывеў нас СПАДАРА із Ягіпту рукою моцнай, 22 І даў СПАДАРА знакі а чудосы вялікія й ліха ў Ягіпце на Фараона а на ўвесь дом ягоны перад ачма нашымі; 23 А нас вывеў, каб прывесці нас, каб даць нам зямлю, праз каторую прысягаў айцом нашым. 24 І расказаў нам СПАДАРА паўніц усі ўставы гэтыя, каб мы баяліся СПАДАРА, Бога свайго, на дабро нам усі дні, каб захаваць наша жыццё, як і цяпер. 25 І справядлівасцю будзе нам, калі мы будзем рупіцца паўніц усе расказанне гэтае перад відам СПАДАРА, Бога свайго, як Ён расказаў нам“.

7 „Як увядзець цябе СПАДАРА, Бог твой, у зямлю, да каторае ты йдзеш, каб апанаваць яе, і выкіне ад віду твайго чысьленыя народы, Гэціца а Гергесэя а Аморэя а Канаанянніца а Ферэзэя а Гэвэяў а Евусэяў, сем народаў, чысьленых а дужных за цябе, 2 І аддасць іх табе СПАДАРА, Бог твой, перад табою, тады, паразіўшы іх, чыста акануеш іх; ня ўчыні зь імі змовы і ня зьмілуйся над імі. 3 І не сваячся зь імі: дачкі свае не адыдай за сына ягонага і дачкі ягонае не бяры за сына свайго; 4 Бо ён адхінець сына твайго, каб ня йшоў за Імною, і будуць служыць іншым багом, і ўзгарыцца на вас гнеў СПАДАРА, і Ён борзда выгубе цябе. 5 Але гэтак зрабіце зь імі: аброчнікі іхныя разбурыце, стаўпы іхныя паламіце, і гаі іхныя высычыце, і балваны іхныя спаліце цяплом; 6 Бо ты люд сьвяты СПАДАРА, Богу свайму; цябе абраў СПАДАРА, Бог твой, з усіх народаў, каторыя на відзе зямлі, каб ты быў Яму собскім людам. 7 Не затым, каб вы былі чысьленшыя за ўсі людзі, паждаў вас СПАДАРА і абраў вас, бо

вы меншыя, чымся ўсі людзі; 8 Але затым, што любе вас СПАДАР, і затым, што захове прысягу, каторай Ён прысягаў айцом вашым, вывеў вас СПАДАР рукою моцнай і выкупіў цябе з дому нявольнікаў, з рукі Фараона, караля Ягіпецкага. 9 І ведай, што СПАДАР, Бог твой, Ён Бог, БОГ верны, Каторы захове змову й міласэрдзе да тысячнага пакалення любячых яго і заховаючых расказанні Ягонія, 10 І адплачуе ненавідзячым Яго ў від, каб загубіць яго; ня будзе адвалакаць ненавідзячаму Яго, у від ягоны адплаце яму. 11 Дык заховуй расказанне а ўставы а суды, каторыя цяпер расказую табе паўніц.

12 „І будзе: за тое, што вы слухалі судоў гэтых, і заховавалі іх, і дзяржалі іх, то захавася СПАДАР, Бог твой, табе змову й міласэрдзе, як Ён прысягнуў айцом тваім, 13 І будзе цябе любіць, і дабраславе цябе, і размножа цябе, і дабраславе плод жывата твайго й плод зямлі твае, хлеб твой, і вінны сок твой, і аліву тваю, прыплод ад буйнога статку твайго й прыплод ад стады авец тваіх, на тэй зямлі, каторую Ён прысягнуў айцом тваім даць табе. 14 Дабраслаўлены ты будзеш болей за ўсі людзі; ня будзе ў цябе бесплоднага ані бесплоднае, таксама ў статку тваім. 15 І адхінець ад цябе СПАДАР усялякае няўздольненне, і ніякія ліхія хваробы ягіпецкія, каторыя ты знаў, не навядзець на цябе, але навядзець іх на ўсіх ненавідзячых цябе. 16 І пажарэш усі людзі, каторыя СПАДАР, Бог твой, даець табе; няхай не пажалее іх вока твае; і ня служы багом іхным, бо гэта пастка табе.

17 „Калі скажаш у сэрцу сваім: „Народы гэтыя чысленыя за мяне, як я магу выпнаць іх?“ 18 Ня бойся іх, выразьліва ўспомні тое,

што зрабіў СПАДАР, Бог твой, Фараону а ўсяму Ягіпту, 19 Тыя вялікія дзанаўні, каторыя бачылі вочы твае, і знакі, і чудосы, і руку моцную і цаўё выпцягненае, з якімі вывеў цябе СПАДАР, Бог твой. Гэтак зробі СПАДАР, Бог твой, усім людям, каторых відаў ты баішся. 20 І таксама шаршні пашлець СПАДАР, Бог твой, на іх, пакуль не загінуць тыя, што засталіся й схаваліся ад віду твайго. 21 Не лякайся іх, бо СПАДАР, Бог твой, сярод цябе, Бог вялікі а страшны. 22 І СПАДАР, Бог твой, выкіне гэтыя народы перад відам тваім памалу, памалу; ня можаш ты выгубіць іх борзда, каб не памнажыліся супроці цябе палявыя зьвяры. 23 І дасьць іх СПАДАР, Бог твой, табе, і прыведзець іх у вялікую замятню, пакуль ня выгубе іх. 24 І аддасць каралёў іхных у рукі твае, і ты выгубіш імя іхнае з пад неба; ня вытрывае ніхто супроці віду твайго, пакуль ня выгубіш іх. 25 Балваны багоў іхных спаліце цяплом; не пажадай срэбра а золата, каторае на іх, каб узяць сабе, каб не спатыкнуўся імі, бо гэта агіда СПАДАРУ, Богу твайму. 26 І ня ўнось агіды да дому свайго, бо будзеш аканаваны, як яна. Брыдою брыдзься ягонай і агідаю гідзься ягонай, бо аканаваны ён.

8 „Усе расказанне, каторае я расказую табе цяпер, старайцеся спаўняць, каб вы жылі, і размнажыліся, і прышлі, і апанавалі зямлю, праз каторую СПАДАР прысягаў айцом вашым. 2 І памятуў усю дарогу, каторай вёў цябе СПАДАР, Бог твой, вось ужо сорак год па пустыні, каб укарыць цябе, каб выпрабаваць цябе, каб даведацца, што ў сэрцу тваім, ці будзеш дзяржаць расказанні Ягонія, ці не. 3 Ён карыў цябе, і тамаваў цябе голадам, і жыўіў цябе мяннай, каторай ты ня знаў і ня зналі айцове твае, каб

у сьвядоміць цябе, што не адным хлебам жывець чалавек, але ўсім, што выходзе з вуснаў СПАДАРА, будзе жыць чалавек. 4 Адзецьце твае ня вяла на табе, і нага твая ня пошла, вось ужо сорок год. 5 І знай у сэрцу сваім, што, як чалавек зыра сына свайго, СПАДАР, Бог твой, зыра цябе. 6 Дык заховуй расказаньне СПАДАРА, Бога свайго, каб хадзіць дарогамі Ягоньмі й баяцца Яго; 7 Бо СПАДАР, Бог твой, прыводзе цябе да зямлі добрае, да зямлі пур'ёў вады, жаролаў а азёраў, што выходзяць із даліны й гары, 8 Зямлі пшонкі, ячменю, віна, фігаў і гранатовага дзярэўя, зямлі аліўкі, алею а мёду, 9 Зямлі, у каторай безь нястачы будзеш есці хлеб, ня будзе ніякае нястачы табе ў ёй, зямлі, у каторай камяні — зялёна, і з каторай гораў будзеш капіць медзь. 10 І будзеш есці а сыціцца, і дабраславіш СПАДАРА, Бога свайго, на добрай зямлі, каторую Ён даў табе. 11 Сыцеражыся, каб ты не забыўся СПАДАРА, Бога свайго, не дзержачы расказаньняў Ягоньх а судоў Ягоньх а ўставаў Ягоньх, каторыя я цяпер расказую табе; 12 Каб, як ты будзеш есці, і насыцішся і паставіш харошыя дамы, і як будзеш жыць у іх, 13 І як твой буйны й драбны статак, памножыцца, і срэбра а золата памножыцца ў цябе, і ўсе ў цябе памножыцца; 14 Не ўзянялося сэрца твае, і не забыўся СПАДАРА, Бога свайго, Каторы вывеў цябе із зямлі Ёгіпецкае, з дому нявольнікаў; 15 Каторы веў цябе па пустыні вялікай а страшнай, ідзе агняныя гады а скорпіены а сухія месцы, на каторых няма вады; Каторы вытачыў табе вады із скалы гранітнае; 16 Каторы жыў цябе на пустыні мяннай, каторае ня зналі айцове твае, каб укарыць цябе і каб выправаць цябе, каб зрабіць табе дабро пры канцу тваім; 17 Дык

калі скажаш у сэрцу сваім: Мая сіла а моц рукі мае прыдбалі імне багацьце гэтае'. 18 То пámятуў СПАДАРА, Бога свайго, бо Ён даець табе сілу прыдбавіць багацьце, каб споўніць змову Сваю, праз каторую Ён прысягаў айцом тваім, як цяпер.

19 „І будзе, калі ты чыста забудзешся СПАДАРА, Бога свайго, і пойдзеш за багамі іншымі, і будзеш служыць ім а кланяцца ім, то я сьветчу супроці вас цяпер, што вы чыста загінеце. 20 Як народы, каторыя СПАДАР губе ад віду вапшага, так загінеце за тое, што не паслухаеце голасу СПАДАРА, Бога свайго.

9 „Слухай, Ізраелю, ты цяпер пераходзіш Ёрдан, каб пайсьці апанаваць народы, большыя а дужшыя за цябе, месцы вялікія з умацаваньнямі аж да неба, 2 Люд чыслены а высокі, сыноў Енаковых, каторых ты знаеш і ты чуў: „Хто ўстое супроці сыноў Енаковых?“ 3 Ведай жа цяпер, што СПАДАР, Бог твой, Ён, Каторы праходзе перад табою, як цяпло зьядаючае; Ён будзе губіць іх і Ён укора іх перад табою, і ты выжанеш іх, і загубіш іх борзда, як казаў табе СПАДАР. 4 Не кажы ў сэрцу сваім, як выжане СПАДАР, Бог твой, іх ад віду твайго, кажучы: „За справядлівасьць маю прывёў мяне СПАДАР апанаваць гэтую зямлю“, бо за ліхасьць народаў гэтых СПАДАР выганяе іх ад віду твайго. 5 Не за справядлівасьць сваю і не за правасьць сэрца свайго прышоў ты адзяржаць на спадак зямлю іхнюю, але за ліхасьць народаў гэтых СПАДАР, Бог твой, выганяе іх ад віду твайго, і каб споўніць слова, каторым прысягаў СПАДАР айцом тваім Абрагаму, Ісаку а Якаву. 6 І ведай, што не за справядлівасьць тваю СПАДАР, Бог твой, даець табе зямлю гэтую добрую, каб апанаваць яе, бо ты люд калянага завыйку.

7 Пáмyтуй, не забудзься тое, што ты гневаў СПАДАРА, Бога свайго, на пустыні: із самага таго дня, як вышаў ты із зямлі Ягіпецкае, і аж да прыходу свайго на месца гэтае, вы былі праціўнікамі СПАДАРУ. 8 І ля Горыву вы квялілі СПАДАРА, і загневаўся на вас СПАДАР, каб выгубіць вас, 9 Як я ўзышоў на гару, каб узяць табліцы каменныя, табліцы змовы, каторую ўчыніў СПАДАР із вамі, і прабывў на гары сорок дзён і сорок ночаў, хлеба ня еў і вады ня піў, 10 І даў імне СПАДАР дзьве табліцы каменныя, напісаныя палцам Божым; а на іх подле ўсіх словаў, каторыя гутарыў СПАДАР із вамі на гары з пасярод цяпла ў дзень збору. 11 І было, што на канцу сараку дзён і сараку ночаў даў СПАДАР імне дзьве табліцы каменныя, табліцы змовы, 12 І сказаў імне СПАДАР: „Устань, зыйдзі барзьдзей адгэтуль, бо папсаваўся люд твой, каторы ты вывеў зь Ягіпту; адхінуліся яны борзда ад дарогі, каторую Я раскажаў ім: яны зрабілі сабе літы балван”. 13 І сказаў СПАДАР імне, кажучы: „Бачу Я люд гэты, і вось, люд калянага завыйку ён. 14 Пакінь Мяне, і Я выгублю іх, і сыяру імя іхнае з пад нябёсаў, і ўчыню цябе народам дужшым а чысленшым за іх”. 15 І я абярнуўся і зышоў з гары, гара ж гарэла цяплом; і дзьве табліцы змовы на абедзвюх руках маіх. 16 І абачыў я, вось, вы ізграшылі супроці СПАДАРА, Бога свайго, зрабілі сабе літае цялё-бычка, адхінуўшыся борзда ад дарогі, каторую раскажаў вам СПАДАР; 17 І скапіў я абедзвюх табліцы, і кинуў іх із абедзвюх рук сваіх, і разьбіў іх перад ачыма вашымі. 18 І паў я перад СПАДАРОМ, як уперад, сорок дзён і сорок ночаў хлеба ня еў і вады ня піў, з прычыны ўсіх грахоў вашых, каторымі вы ізграшылі, зрабіўшы гэта лі-

ха ў ваччу СПАДАРА, утневаўшы Яго; 19 Бо я лякаўся гневу а палу, каторымі СПАДАР загневаўся на вас, каб згубіць вас. І паслухаў СПАДАР мяне таксама тым разам. 20 І на Аарона вельмі загневаўся СПАДАР, каб загубіць яго, але я маліўся таксама за Аарона тага часу. 21 І грэх ваш, каторы вы зрабілі, цялё-бычка я ўзяў, і спаліў яго ў цяпле, і разьбіў яго, і сыер яго добра, ажно ён стаў ценкі, як пыл, і я кинуў пыл яго ў цурэй, што цёк із гары. 22 І ў Таверу, у Масе а Кіброт-Гатааве вы былі ўквяліўшы СПАДАРА. 23 І як пасылаў СПАДАР вас із Кадэш-Барні, кажучы: „Узыйдзіце, апануйце зямлю, каторую Я даў вам, то вы спрацівіліся слову СПАДАРА, Бога свайго, і не паверылі Яму, і не паслужалі голасу Ягонага. 24 Вы былі бунтаўнікамі супроці СПАДАРА з тага самага дня, як я пазнаў вас. 25 І я быў упаўшы перад відам СПАДАРА тыя сорок дзён і сорок ночаў, як быў упаўшы ўперад, бо сказаў СПАДАР, што загубе вас. 26 І маліўся я СПАДАРУ, і сказаў: „Спадару СПАДАРУ, ня нішч людз Свайго а спадку Свайго, каторы Ты выкупіў вялікасьцю сваёй, каторы вывеў ты зь Ягіпту рукою дужой. 27 Успомні на слуті свае, на Абрагама, Ісака а Якава, не зважай на калянасьць людз гэтага й на ліхасьць ягоную й на грахі ягоныя, 28 Каб не казалі ў зямлі, скуль Ты вывеў вас: „З тае прычыны, што СПАДАР ня мог увесці іх у зямлю, праз каторую казаў ім, дык, не навідзячы, вывеў Ён іх, каб зрабіць ім сьмерць на пустыні”. 29 А яны Твой люд, адылі, і Твой спадак, каторы Ты вывеў сілаю Сваёй вялікай і цаўём Сваім выцягненым”.

10 „Гэнага часу сказаў імне СПАДАР: „Вычашы сабе дзьве табліцы, каменныя, падобныя да першых, і ўзыйдзі да Мяне на гару,

і зрабі сабе дзярвяную скрыню; 2 І Я напішу на табліцах тыя словы, каторыя былі на першых табліцах, каторыя ты разьбіў; і палажы іх у скрыню. 3 І зрабіў я скрыню зь дзерва акацы, і вычасаў дзеве каменныя табліцы, як першыя, і ўзышоў на гару, і дзеве гэтыя табліцы ў руцэ маёй. 4 І напісаў Ён на табліцах, як было напісана ўперад, тыя дзесяць словаў, каторыя СПАДАР казаў вам на гары з пасярод цяпла ў дзень збору, і аддаў іх СПАДАР імне. 5 І абярнуўся я, і зышоў з гары, і паклаў табліцы ў скрыню, каторую я зрабіў, і яны там былі, як расказаў імне СПАДАР.

6 „І сынове Ізраелявы крануліся зь Беероф Бене-Яакану да Мозэры; там памер Аарон і пахаваны там, і пачаў сьвятарстваваць сын ягоны Елеазар замест яго. 7 Стуль крануліся да Гудгоды, з Гудгоды да Ёт-вафы, да зямлі, ідзе пур'і водаў. 8 Ёнага часу аддзяліў СПАДАР плямя Левага, каб насіць скрыню змовы СПАДАРОВАЕ, станавіцца перад СПАДАРОМ, служыць Яму й дабраславіць імям Ягоным аж дагэтуль. 9 Затым ня было Левіту дзелі а спадку з братамі ягонымі: Сам СПАДАР ё спадак ягоны, як казаў яму СПАДАР, Бог твой. 10 І я стаяў на гары, як і першыя дні, сорок дзён і сорок ночаў, і паслухаў мяне СПАДАР таксама тым разам; і не захацеў СПАДАР загубіць цябе. 11 І сказаў СПАДАР імне: „Устань, пайдзі, краніся перад людзям; і няхай яны пойдучь і апануюць зямлю, каторую Я прысягаў айцом іхным даць ім.

12 „А цяпер, Ізраелю, чаго СПАДАР, Бог твой, вымагае ў цябе? Таго толькі, каб ты баяўся СПАДАРА, Бога свайго, хадзіў усімі дарогамі Ягонымі, і любіў Яго, і служыў СПАДАРУ, Богу свайму, з усёга сэрца свайго й з усёй душы сваёй,

13 Каб дзяржаў расказаныя СПАДАРА й уставы Ягоныя, каторыя цяпер раскажы табе, каб табе было добра. 14 Вось, у СПАДАРА, Бога твайго, неба а нябёсы нябёсаў, зямля й усе, што на ёй; 15 Толькі айцоў тваіх зычыў СПАДАР палюбіць, і абраў насенне іхнае просьле іх, вас, з усіх народаў, як цяпер. 16 Дык абрэжча канцавую скурку сэрца вашага і завьікі вапшы не каляньце наперад, 17 Бо СПАДАР, Бог вапш, Ён Бог багоў і Спадар спадароў, БОГ вялікі, дужы а страшны, Каторы не зважае на асобы і не бярэць лапаноў, 18 Каторы робе суд сіраце а ўдаве, і любе чужаземца, каб даць яму хлеб а адзежу. 19 І любіце чужаземца, бо вы былі чужаземцамі ў зямлі Ягіпецкай. 20 СПАДАРА, Бога свайго, бойся, Яму служы, і да Яго прыліпі, і Ягоным імям прысягай. 21 Ён хваля твая й Ён Бог твой, Каторы ўчыніў з табою тыя вялікія а страшныя справы, каторыя бачылі вочы твае. 22 У семдзясят душах зьпілі бацькі твае да Ягіпту, а цяпер ўчыніў цябе СПАДАР, Бог твой, лікам як гвезды нябёсныя.

11 „Дык любі СПАДАРА, Бога свайго, і дзяржы паручэньне Ягонае, і ўставы Ягоныя, і суды Ягоныя, і расказаныя Ягоныя ўсі дні. 2 І ведайце цяпер, што я кажу вам, а ня сыном вашым, каторыя ня зналі й ня бачылі зыру СПАДАРА, Бога вашага, Ягонае вялікасьці, Ягонае моцнае рукі й высокага пляча Ягонага, 3 І знакоў Ягоных, і ўчынкаў ягоных, каторыя Ён ўчыніў сярод Ягіпту фараону, каралю Ягіпецкаму, і ўсёй зямлі ягонай, 4 І што Ён ўчыніў з войскам Ягіпецкім, з коньмі ягонымі і з цяжкамі ягонымі, што Ён разьліў воды Чырвонага мора на віды іх, як яны гналіся за вамі, і загубіў іх СПАДАР аж дагэтуль, 5 І што Ён зрабіў вам на пустыні, пакуль вы

не дайшлі да месца гэтага, 6 І што Ён зрабіў Дафану а Авіраму, сынам Ельява, сына Рувінавага, што зямля рашчыніла вусны і глынула іх а дамы іхныя а буданы іхныя а ўсю маемасьць іхнюю, каторая была ля ног іхных, сярод усяго Ізраеля. 7 Бо вочы вашы бачылі ўсі справы СПАДАРА вялікага, каторыя Ён учыніў. 8 Дык дзяржыце ўсе расказаньне, каторае расказую вам цяпер, каб вы ўмацаваліся, і ўвайшлі, і апанаваці зямлю, куды вы пераходзіце, каб апанаваці яе, 9 І каб вы працягнулі дні на зямлі, каторую прысягаў СПАДАР айцом вашым даць ім а насеньню іхнаму, зямлю, каторая цягнецца малаком а мёдам;

10 „Бо зямля, да каторае ты прышоў, апанаваці яе, яна не такая, як зямля Ягіпедкая, з каторае вышлі вы, ідзе ты, пасеяўшы сяўбу сваю, і паліваў яе пры помачы ног сваіх, як гарод варыўны. 11 Але зямля, да каторае вы пераходзіце, каб апанаваці яе, ё зямля з гарамі й далінамі, і ад дажджу нябёснага навадзяецца, 12 Зямля, праз каторую СПАДАР, Бог твой, рупіцца; кажначасна вочы СПАДАРА, Бога твайго, на ёй, з пачатку году і аж да канца году.

13 „І будзе, калі вы будзеце служачь расказаньняў Маіх, каторыя расказую вам цяпер, любіць СПАДАРА, Бога свайго, і служыць Яму ўсімі сэрцамі сваімі і ўсімі душамі сваімі, 14 Дык дам дождж зямлі вашай упару, раньні й позны; і ты зьбярэш збожжа свае а вінны сок свой а аліву сваю; 15 І дам траву на поле тваім статку твайму; і будзеш есьці а сыціцца. 16 Сыперажыцця, каб не спадманулася сэрца вашае, і вы не адхінуліся, і не пачалі служыць іншым Багом, і не пакланіліся ім. 17 І ўзгарыцца гнеў СПАДАРА на вас, і Ён замкнець неба, і ня будзе дажджу, і зямля ня

дасьць плодоў сваіх; і вы загінеце борзда з добрае зямлі, каторую СПАДАР даець вам. 18 Дык палажыце гэтыя словы Мае на сэрцах сваіх і на душах сваіх, і завяжыце іх на знак на рукі свае, і хай будуць яны начальнікам памеж ачоў вашых. 19 І вучыце іх дзеці свае, гўкаючы празь іх, як ты сядзіш у доме сваім, і як ідзеш дарогаю, і як кладзешся, і як устаеш. 20 І напішы іх на вушакх дому свайго і ў брамах сваіх, 21 Каб на зямлі, каторую СПАДАР прысягаў айцом вашым даць ім, памнажыліся дні вашы а дні дзяцей вашых, падобна да дзён нябёс над зямлёю.

22 „Бо калі вы будзеце стродка дзяржаць усе расказаньне гэтае, каторае я расказую вам паўніць, каб любіць СПАДАРА, Бога свайго, каб хадзіць усімі дарогамі Ягоньмі й ліпці да Яго, 23 То выжана СПАДАР усі народы гэтыя ад віду вашага, і вы апануеце народы, большыя а дужшыя за вас. 24 Усякае месца, на каторае ступе ступі ног вашых, будзе ваша, ад пустыні й Лібану, ад ракі Еўфрату, аж да мора адзадняга будуць граніцы вашы. 25 Ня ўстое перад вамі ніякая людзіна: страх ваш а ляк ваш дасьць СПАДАР, Бог ваш, на від усяе зямлі, на каторую вы ступіце, як Ён казаў вам.

26 „Глянь, сулю вам цяпер дабраславенства й кляцьбу: 27 Дабраславенства, калі паслухаеце расказаньняў СПАДАРА, Бога свайго, каторыя я расказую вам цяпер, 28 А кляцьбу, калі не паслухаеце расказаньняў СПАДАРА, Бога свайго, і адхініцеся ад дарогі, каторую расказую вам цяпер, каб ісьці за багамі іншымі, каторых вы ня знаеце.

29 „І будзе, як увядзецца цябе СПАДАР у тую зямлю, у каторую ты ўходзіш, каб апанаваці яе, дык дай дабраславенства на гары Герызым, і кляцьбу на гары Гэвал. 30 Іці

ня ё яны за Ёрданом, за дарогаю на захад сонца, у зямлі Канааняніна, што жывець на раўнінэ, супроці Гілгалу, ля дубровы Морэ? 31 Бо вы пераходзіце Ёрдан, каб увыйсьці апанаваць зямлю, каторую СПАДАРА, Бог ваш, даець вам, і апануеце яе, і будзеце жыць на ёй. 32 І рупцеся паўніць усі ўставы а суды, каторыя я вам даю цяпер.

12 „Во гэтыя ўставы а суды, каторыя вы маеце рупіцца паўніць у зямлі, каторую даў СПАДАРА, Бог айцоў тваіх, табе ў дзяржаньне, усі дні, каторыя вы будзеце жыць на гэтай зямлі. 2 Супоўна разбурыце ўсі месцы, каторыя вы апануеце, ідзе служылі народы багом сваім, на высокіх горах а на ўзгорках і пад усякім рассяхатым дзервам. 3 І разбурыце аброчнікі іхныя, і паламіце стаўпы іхныя, і спаліце цэплом гаі іхныя, і разьбіце балваны багоў іхных, і выгубіце імя іхнае зь месца таго. 4 Ня гэтак маеце вы рабіць СПАДАРА, Богу свайму; 5 Але да месца, якое абярэць СПАДАРА, Бог ваш, з усіх плямёнаў вашых, каб пакласьці імя Ягонае там, дзеля прабыванья Яго, таго шукайце і прыходзь туды, 6 І туды прыносьце ўсепаленьні свае, і аброкі свае, і дзесяціны свае, і ўзьнёсеньні рук сваіх, і абятніцы свае, і самахотныя аброкі свае, і першакі буйнога статку свайго й драбнога статку свайго; 7 І ежча там перад відам СПАДАРА, Бога свайго, і весяліцеся вы а дамы вашы з усёга, да чога вы прыкладалі рукі свае, чым дабраславіў цябе СПАДАРА, Бог твой. 8 Ня маеце рабіць падле ўсяго, што мы цяпер тут робім, кажны, што яму здаецца добрым; 9 Бо вы ня прышлі яшчэ да супачынку а да спадку, каторы СПАДАРА, Бог ваш, даець табе. 10 І як прэйдзеце Ёрдан, і асёліцеся на зямлі, каторую СПАДАРА, Бог ваш, даець вам на спадак, і як Ён су-

пакое вас ад усіх варагоў вашых навокал вас, і будзеце жыць бясьпечна; 11 Дык будзе, што на месца, якое абярэць СПАДАРА, Бог ваш, каб прабываць імені Ягонаму там, туды прыносьце ўсе, што я раскажучу вам: усепаленьні свае й аброкі свае, дзесяціны свае і ўзьнёсеньні рук сваіх, і ўсе выборнае з абятніцаў сваіх, што вы абяцалі СПАДАРА, Богу; 12 І весяліцеся перад СПАДАРА, Богам сваім, вы а сынове вашы а дачкі вашы а слугі вашы а служэбкі вашы а Левіт, каторы ў брамаў вашых, бо няма яму дзелі а спадку з вамі. 13 Сыцеражыся, каб ня ўзносіць ўзьнёсеньні свае на любым месцу, каторае ты абачыш; 14 Але адно на тым месцу, каторае СПАДАРА абярэць у вадным із плямёнаў тваіх, там унось ўзьнёсеньні свае і там рабі ўсе, што раскажучу табе. 15 Адыйлі, як толькі зажадае душа твая, можаш зарэзаць і будзеш есьці мяса ў вусіх брамах сваіх, падле дабраславенства СПАДАРА, Бога свайго, каторае Ён даў табе ў вусіх брамах тваіх, нячысты й чысты могуць есьці гэта, як аленя а лань. 16 Адно крыві ня ежча; на зямлю выліце яе, як ваду. 17 Ня можна табе есьці ў брамах сваіх дзесяціны збожжа свайго, і віннога соку свайго, і алівы свае, і першакоў буйнога статку свайго й драбнога статку свайго, і ўсіх абятніцаў сваіх, каторыя ты абяцаў, і самахотных дароў сваіх, і ўзьнёсеньня рукі свае. 18 Але перад СПАДАРА, Богам сваім, еж гэта на тым месцу, каторае СПАДАРА, Бог твой, абярэць, ты а сын твой а дачка твая а слуга твой а служэбка твая а Левіт, каторы ў брамах тваіх, і весяліся перад СПАДАРА, Богам сваім, з усёга таго, да чога прыкладаеш руку сваю. 19 Сыцеражыся, не пакідай Левіта ўсі дні свае на зямлі сваей.

20 „Як пашыра СПАДАРА, Бог

твой, граніцу тваю, як казаў табе, і ты скажаш: 'Паем я мяса, бо душа мая галіцца есьці мяса', тады, падле галеньня душы свае, еж мяса. 21 Калі далёка будзе ад цябе тое месца, каторае абярэць СПАДАР, Бог твой, каб прабываць імені Яго-наму там, то рэж із буйнога й драб-нога статку свайго, каторы даў табе СПАДАР, як я раскажаў табе, і еж у брамах сваіх, падле галеньня душы свае. 22 Адно, як ядуць аленя а лань, так ежча іх; нячысты, як і чысты могуць есьці гэта разам. 23 Толькі будзь станаўкі, каб ня есьці крыўі, бо кроў ё душа; ня еж душы разам ізь мясам. 24 Ня ежча яе; на зямлю вылі яе, як ваду. 25 Ня еж яе, каб добра было табе а дзяцём тваім просьле цябе, калі будзеш рабіць справядлівае перад ачыма СПАДАРА. 26 Толькі сьвятасьці свае, якія будуць у цябе, і абытніцы свае ўзнось, і прыходзь на тое месца, каторае абярэць СПАДАР. 27 І абракай усепаленьне свае, мяса а кроў, на аброчніку СПАДАРА, Бога свайго, але кроў аброкаў тваіх мае быць вылівана на аброчніку СПАДАРА, Бога твайго, а мяса еж. 28 Сыцеражыся й слухай усіх словаў гэтых, каторыя раскажыю табе, каб добра было табе а дзяцём тваім просьле цябе навекі, калі будзеш рабіць добрае а простае перад ачыма СПАДАРА, Бога свайго.

29 „Як выгубе СПАДАР, Бог твой, народы, куды ты прыдзеш, каб выгнаць іх ад віду твайго, і апануеш іх, і будзеш жыць у зямлі іхнай; 30 То сыцеражыся, каб ты ня лўчыў у сетку, ідуць за імі, па выгубленьню іх ад віду твайго, і каб ня шукаў багоў іхных, кажучы: „Як служылі народы гэтыя багом сваім, таксама й я буду рабіць“. 31 Не рабі гэтак СПАДАРУ, Богу свайму, бо ўсе, чым брыдзіцца СПАДАР, што ненавідзе Ён, яны робяць багом сваім; бо яны й сыноў сваіх

і дачкі свае паляць на цяпле багом сваім. 32 Усе, што я раскажыю табе, рупся паўніць, не дадавай да гэтага й не адыймай ад гэтага.

13 „Калі б паўстаў сярод цябе прарока альбо сьненнік, і дасьць табе знак альбо чуда, 2 І станецца тый знак альбо чуда, праз каторае ён гўкаў табе, кажучы: „Пойдзем за багамі іншымі, каторых вы ня знаеце, і будзем служыць ім“; 3 То ня слухай словаў прарокі таго альбо сьненніка таго, бо спакушае вас СПАДАР, Бог ваш, каб даведацца, ці любіце вы СПАДАРА, Бога свайго, з усяго сэрца свайго й з усяе душы свае. 4 За СПАДАРОМ, Богам сваім, хадзіце й яго бойцеся; і расказаньні ягоныя дзяржыце, і гола-су ягонага слухайце; і Яму служыце, 5 да яго ліпніце. 6 А прарока тый альбо сьненнік тый хай памрэць, бо ён намаўляў вас адступіцца ад СПАДАРА, Бога вашага, каб зьбіць цябе з дарогі, па каторай раскажаў табе йсьці СПАДАР, Бог твой, Каторы вывеў вас ізь зямлі Ягіпецкае й выкупіў цябе з дому нявольнікаў; і гэтак аддаць ліха з пасярод сябе.

6 „Калі будзе намаўляць цябе ўтайку брат твой, сын маці твае, альбо сын твой, альбо дачка твая, альбо жонка ўлонья твайго, альбо прыяцель твой, каторы табе, як душа твая, кажучы: „Пойдзем і будзем служыць багом іншым“, каторых ня знаў ты а айцове твае, 7 З багоў тых людаў, якія навокал вас, блізкія да цябе альбо далёкія ад цябе, ад аднаго канца зямлі да другога канца зямлі; 8 То не згаджайся зь ім і ня слухай яго; і хай не шчаджэе яго вока твае, не жалей яго й не хавай яго; 9 Але канечне забі яго; твая рука ўперад мае быць на ім, каб забіць яго, і рука ўсяго люду апошняя. 10 І ўкамянуй яго, і ён памрэць, бо ён прабаваў адцягнуць цябе ад СПАДАРА, Бога твайго,

Каторы вывеў цябе ізь зямлі Ягіпецкае, з дому нявольнікаў. 11 І ўвесь Ізраель пачуе, і будзе баяцца, і ня будуць болей рабіць такога ліха пасярод цябе.

12 „Калі пачуеш празь якое зь местаў сваіх, ідзе СПАДАР, Бог твой, даець табе жыць, што кажучь: 13 „Вышлі людзі, сыны веляла, з пасярод цябе й адцягнулі жыхараў места іхнага, кажучы: „Пойдзем і будзем служыць багом іншым”, каторых вы ня зналі, 14 То прасачы, даведайся а добра распытай; і вось, гэта праўда, верна гэта слова, сталася брыда гэта сярод цябе: 15 Супоўна пабі жыхараў таго места лязом мяча і акануў яго а ўсе, што ў ім, і статак лязом мяча. 16 А ўвесь здабытак яго зьбяры на сяродзіну вуліцы ягонай, і спалі цяплом места а ўвесь здабытак яго супоўна СПАДАРУ, Богу свайму; і хай яно будзе вечна ўзгоркам, не адбудавана яно ізноў. 17 І хай нішто ня прыліпне да рукі твае з аканаванага, каб адварнуў СПАДАР гіж гневу Свайго, і зрабіў табе міласэрдзе, і зьмілаваўся над табою, і размнажыў цябе, як прысягаў айцом тваім, 18 Калі будзеш слухаць голасу СПАДАРА, Бога свайго, дзержачы ўсі расказаныя Ягоныя, каторыя цяпер расказую табе, каб рабіць пасьцівае перад ачымі СПАДАРА, Бога свайго.

14 „Вы сынове СПАДАРА, Бога вашага; не рабіце націнаў ані рабіце лысіны памеж аччу вашага памерлым; 2 Бо ты народ сьвяты СПАДАРУ, Богу свайму, і цябе абраў СПАДАР быць яму людям собскім із усіх людаяў, каторыя на зямлі.

3 „Ня еж ніякае брыды. 4 Во статак, каторы вам можна есьці: валы, ягняты, казяняты, 5 Лань а алень а пярэсты алень а гаравая каза а антылёпа а буйла а дзікая каза. 6 І кажны статак, у каторага

падзелены капыт і раськеплены раськепам на два капыты, і каторы жвець жваку, із статку тый ежча. 7 Адно гэтых ня ежча із жвучых жваку альбо маючых падзелены раськепам капыт: вярблюда, зайца а труса, бо хоць яны жвучь жваку, але капыты іх не падзеленыя: нячыстыя яны вам; 8 І сьвіньні, бо капыты ў яе падзеленыя, але ня жвець жвакі: нячыстая яна вам; ня ежча мяса іхнага і да здыхаты іхнае не датыкайцеся.

9 „Гэта ежча з усёга, што ў вадзе: усі ежча, у каторых ё плавукі а луска; 10 А ўсіх тых, у каторых няма плавукоў а лускі, ня ежча: нячыстае гэта вам.

11 „Усялякую птушку чыстую ежча. 12 Але гэтых ня маеце есьці зь іх: арла, грыфіна а морскага арла 13 А каршунá, каршакá а крачота з пародаю іх 14 А ніякага гругана з пародаю яго 15 А страуса а сакала а чайкі а язюлі з пародаю яе 16 А ночнае савы а савы а пугача 17 А палікана а морскае вароны 18 А бусла а чаплі з пародаю іх а ўдода а кажана. 19 Усі крылатыя поўзаючыя нячыстыя вам: ня ежча іх. 20 Усялякую птушку чыстую ежча. 21 Ня ежча ніякае здыхляціны; чужаземцу, каторы ў брамах тваіх, аддай яе, і ён хай есьць яе, альбо прадай чужніку; бо ты люд сьвяты ў СПАДАРА, Бога свайго. Не вары казяняці ў маладцэ маці ейнае.

22 „Аддзяляй дзесяціну ад усёга прыбытку сяўбы свае, каторы прыходзе з поля што году, 23 І еж перад СПАДАРОМ, Богам сваім, на тым месцу, каторае абярэць Ён, каб прабываць імені Ягонаму там, дзесяціну збожжа свайго, віннога соку свайго, і алівы свае, і першакі буйнога й драбнога статку свайго, каб ты наўчыўся баяцца СПАДАРА, Бога свайго ўсі дні. 24 А калі здоўжыцца табе дарога, ажно ты ня мо-

жаш несці гэтага, бо далёка ад цябе тое месца, каторае абярэць СПАДАР, Бог твой, каб пакласьці там імя Свае, бо дабраславіў цябе СПАДАР, Бог твой; 25 То памянай гэта на срэбра, і завяжы срэбра ў руцэ сваёй, і прыходзь на месца, каторае абярэць СПАДАР, Бог твой; 26 І дасі срэбра гэтае за ўсе, чаго жажае душа твая, з буйнога й драбнага статку, віна, моцнага напітку і ўсяго, чаго сабе душа зычыла б твая; і еж там перад СПАДАРОМ, Богам сваім, і весяліся ты а радзіма твая. 27 І Левіта, каторы ў брамах тваіх, не пакінь яго, бо няма яму дзелі а спадку з табою.

26 „Пры канцу трох год аддзяляй усі дзесяціны прыбыткаў сваіх таго году, і кладзі іх у брамах сваіх; 29 І прыйдзе Левіт, бо яму няма дзелі а спадку з табою, а чужаземец а сірата а ўдава, каторыя ў брамах тваіх, і хай ядуць а сілкуюцца, каб дабраславіў цябе СПАДАР, Бог твой, у вусылякай рабоце рук тваіх, каторую ты будзеш рабіць.

15 „На канцу сёмага году рабі дараваньне. 2 І во спосаб дараванья: хай даруе кжны пазычальнік, каторы пазычыў прыяцелю свайму, хай не спаганяе з прыяцеля свайго й з брата свайго; бо прагалашана дараваньне дзеля СПАДАРА. 3 З чужаземца спаганяй, а што будзе твае ў брата твайго, хай даруе рука твая. 4 Хіба толькі ня будзе ў цябе ўбогага, бо шчодро дабраславе цябе СПАДАР на той зямлі, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе на спадак, каб ты ўзяў яе на спадак, 5 Калі толькі будзеш слухаць голасу СПАДАРА, Бога свайго, і рупіцца паўніць усе расказаньне гэтае, каторае цяпер расказую табе; 6 Бо СПАДАР, Бог твой, дабраславе цябе, як Ён казаў табе, і ты будзеш пазычаць шмат якім народам, а сам ня будзеш пазычаць; і панаваць будзеш над шмат якімі

народамі, а яны над табою ня будуць панаваць.

7 „Калі ж будзе ў цябе ўбогі хто з братаў тваіх, у ваднэй з брамаў тваіх, у зямлі тваёй, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе, то не закалянь сэрца свайго і ня сысьціні рукі свае ад убогага брата свайго. 8 Але шырака адчыні рукі сваю яму й шчодро пазыч яму, подле яго нястачы, чаго яму не стаець. 9 Сыцеражы, каб ня была ў сэрцу тваім нягодная думка, кажучы: „Бліжыцца сёмы год, год дараванья“; і станеца ліхое вока твае да ўбогага брата твайго, і ты не дасі яму, і ён загукіе супроці цябе да СПАДАРА, і будзе на табе грэх. 10 Дай шчодро яму, і хай ня мае немарасціца сэрца твае, як будзеш даваць яму, бо за тое дабраславе цябе СПАДАР, Бог твой, у вусіх справах тваіх і ў вусім, што будзе рабіць рука твая. 11 Бо не перастане ўбогі сярод зямлі; затым я й расказую табе, кажучы: шырака адчыні руку сваю брату свайму, беднаму свайму а ўбогаму свайму на зямлі сваёй.

12 „Калі прадасца табе брат твой, Гэбрэй або Гэбрыйка, і будзе служыць табе шэсьць год, дык на сёмы год адпусьці яго вольным ад сябе. 13 І як будзеш адпусьціць яго вольным ад сябе, не адпусьці яго з пустым; 14 Надзялі яго шчодро із стадаў сваіх, з току свайго і з таўчальні свае; чым дабраславіў цябе СПАДАР, Бог твой, даў яму. 15 І памятуй, што ты быў слугою ў зямлі Ягіпецкай, і выкупіў цябе СПАДАР, Бог твой; затым я расказую табе гэта цяпер.

16 „І будзе, калі ён скажа табе: „Не пайду я ад цябе, бо я люблю цябе а дом твой“, бо добра яму ў цябе, 17 Дык вазьмі шыла й пракалі вуха ягонае ля дзвярэй; і будзе ён слугою тваім на векі; і нават гэтак рабі із служэбкам сваёй. 18 Хай ня будзе цяжкім у ваччу тваім, што

ты маеш адпусціць яго ад сябе вольным, бо ўдвая супроці платы найміту зарабіў табе за шэсьць год; і дабраславе цябе СПАДАР, Бог твой, у вусім, што будзеш рабіць.

19 „Кажнага першака самца, што родзіцца ад буйнога й ад драбнага статку твайго, пасьвячай СПАДАРУ, Богу свайму: не рабі першародным валом сваім і ня стрыжы першароднага з драбнага статку свайго. 20 Перад СПАДАРОМ, Богам сваім, зьядай гэта ты а радзіма твая што году, на месцу, каторае абярэць СПАДАР. 21 А калі будзе на ім ган, кульгавы альбо сыляпы будзе, альбо зь якім ліхім ганам, дык не абракай яго на аброк СПАДАРУ, Богу свайму; 22 Але ў брамах сваіх ежча яго; нячысты, як і чысты, як алень, так і лань. 23 Толькі крыві яго ня еж; на зямлю вылі, як ваду.

16 „Заховуй месяц Авіў і рабі Пасху СПАДАРУ, Богу свайму, бо ў месяцу Авіве вывеў цябе СПАДАР, Бог твой, зь Ягіпту ночы. 2 І рэж Пасху СПАДАРУ, Богу свайму, з драбнага й буйнога статку на месцу, каторае абярэць СПАДАР, каб прабывала там імя Ягонае. 3 Ня еж ізь ёю кіслага, сем дзён еж ізь ёю праснакі, хлеб гароты, бо ты хапліва вышаў ізь зямлі Ягіпецкае, каб помнеў дзень выхаду свайго ізь зямлі Ягіпецкае ўсі дні жыцця свайго. 4 І ня мае быць бачана ў цябе нічога кіслага ў вусёй граніцы тваёй сем дзён, і хай не пераначуе да раньня зь мяса, каторае ты аброк на на аброк увечары на першы дзень. 5 Ня можаш ты зарэзаць Пасхі ў якой-коlechы з брамаў, каторыя СПАДАР, Бог твой, дасьць табе; 6 Але толькі на тым месцу, каторае абярэць СПАДАР, Бог твой, каб прабываць там імені Ягонаму, там рэж Пасху ўвечары заходам сонца, у тым самым урочыстым часе, у каторым ты вышаў зь Ягіпту. 7 І сып-

чы, і зьсж на тым месцу, каторае абярэць СПАДАР, Бог твой, а наўтрае можаш зьварнуцца і ўвыйсьці ў буданы свае. 8 Шэсьць дзён еж прэсны хлеб, а на сёмы дзень адданьне сьвята СПАДАРУ, Богу твайму, не займайся рамеснаю работай.

9 „Сем тыдняў лічы сабе; пачынаючы серп на збожжу, пачыні лічыць сем тыдняў. 10 І зрабі сьвята тыдняў СПАДАРУ, Богу свайму, з даньня самахотнага дару рукі свае, каторы ты дасі подле тога, чым дабраславіў цябе СПАДАР, Бог твой. 11 І весяліся перад СПАДАРОМ, Богам сваім, ты а сын твой а дачка твая а слуга твой а служэбка твая а Левіт, каторы ў брамах тваіх, а чужа-земец а сірата а ўдава, каторыя сярод цябе, на месцу, каторае абярэць СПАДАР, Бог твой, каб прабывала там імя Ягонае. 12 І пámятуй, што ты быў слугою ў Ягіпце, і заховуй а паўні ўставы гэтыя.

13 „Сьвята будак сьвяці ў сябе сем дзён, як зьбярэш із току свайго й з таўчальні свае. 14 І весяліся ў сьвята свае ты а сын твой а дачка твая а слуга твой а служэбка твая а Левіт а чужаземец а сірата а ўдава, каторыя ў брамах тваіх. 15 Сем дзён сьвяткуй СПАДАРУ, Богу свайму, на месцу, каторае абярэць СПАДАР, Бог твой; бо дабраславе цябе СПАДАР, Бог твой, у вусіх прыбытках тваіх і ў вусялякай рабоце рук тваіх, і ты будзеш толькі весяліцца.

16 „Тройчы ў год усі мужчыны маюць бачыць від СПАДАРА, Бога твайго, на месцу, каторае абярэць Ён: у сьвята праснакоў, у сьвята тыдняў і ў сьвята будак; і ня мае бачыць від СПАДАРОЎ з пустым. 17 Кажны подле дару ў руцэ сваёй, подле дабраславенства СПАДАРА, Бога твайго, якое Ён даў табе.

18 „Судзьдзяў а нагляднікаў пры-

знач сабе ў вусіх брамах сваіх, якія СПАДАР, Бог Твой, дасць табе, плямёнам тваім, і будуць судзіць люд судам справядлівым. 19 Не адхінай суду, не зважай на асобы і не бяры лапаноў, бо лапаны нявісьняць вочы мудрых і перавараваюць словы справядлівых. 20 За справядлівасьцяй, за справядлівасьцяй ганіся, каб ты жыў і апанаваў зямлю, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе.

21 „Не садзі сабе гаю з якіх-коlechы дзераў ля аброчніка СПАДАРА, Бога свайго, каторы ты зробіш сабе; 22 І ня стаў сабе стаўпа, каторы ненавідзе СПАДАР, Бог твой.

17 „Не абракай СПАДАРУ, Богу свайму, вала альбо ягняці, на каторым будзе ган, што-коlechы благое, бо гэта агіда СПАДАРУ, Богу твайму.

2 „Калі знойдзеца сярод цябе ў вадняй з брамаў тваіх, каторыя СПАДАР, Бог твой, даець табе, мужчына альбо жонка, што зробіе ліха перад ачыма СПАДАРА, Бога твайго, каб узрушыць змову Ягону; 3 І пойдзе, і будзе служыць іншым багом, і паклоніцца ім, і сонцу, альбо месяцу, альбо ўсяму войску нябёснаму, чаго Я не раскажаў; 4 І табе накажуць, і ты пачуеш, дык ты добра прасачы, і вось, праўда, і верна слова, зроблена брыда гэтая ў Ізраелю, 5 Дык выядзі мужчыну таго альбо жонку тую, каторыя зрабілі ліха гэтае, да брамы свае, таго мужчыну альбо тую жонку, і ўкамянуй іх, і хай памруць. 6 На словы дзвюх сьветак альбо трох сьветак хай памрэць засуджаны на сьмерць; ня мае быць забіты на словы аднае сьветкі. 7 Рука сьветак мае быць на ім уперад, каб забіць яго, а рука ўсяго людю пры канцу; і выкарані ліха з пасярод сябе.

8 „Калі цяжка будзе табе ў якой справе рассудзіць памеж крыві і крыві, памеж суду і суду, памеж

біцьця і біцьця, і нязгодныя пагляды ў брамах тваіх, то ўстань і ўзыйдзі на месца, каторае абярэць СПАДАР, Бог твой, 9 І прыдзі да сьвятароў Левітаў а да судзьдзі, каторы будзе тых дзён, і распытайся ў іх, і яны скажуць табе ў справе. 10 І зрабі подле слова, каторае яны скажуць табе, на тым месцу, каторае абярэць СПАДАР, і рупся рабіць подле ўсяго, чаго яны навучаць цябе. 11 Подле права, каторага яны навучаць цябе, і подле рассудку, які яны скажуць табе, зрабі, і не адхінайся ад слова, якое яны скажуць табе, ані направа, ані налева. 12 А хто ўчыне так гарэзна, каб не паслужаць сьвятара, што стаіць службы там СПАДАРУ, Богу твайму, альбо судзьдзі, мае памерці тый чалавек, — і выкарані ліха з Ізраеля. 13 І ўвесь люд пачуе, і будзе баяцца, і ня будзе болей гарэзаваць.

14 „Як ты прыйдзеш да зямлі, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе, і апануеш яе, і аселішся на ёй, і скажаш: „Пастанаўлю я над сабою караля, падобна да ўсіх народаў, што наўкола мяне“; 15 То пастанаві, пастанаві сабе над сабою караля, каторага абярэць СПАДАР, Бог твой; з пасярод братоў сваіх пастанаві над сабою караля; ня можаш пастанавіць над сабою чужніка, каторы ня брат табе. 16 Толькі каб ён не памнажыў сабе коні і не зварачаў люд да Ягіпту, каб памнажыць сабе коні, бо СПАДАР сказаў вам: „Не зварачайцеся болей дарогаю гэтай“; 17 І каб не памнажыў сабе жонак, каб не адварнулася сэрца ягонае, і каб срэбра а золата не памнажыў сабе вельмі. 18 І будзе, што як ён сядзе на пасад каралеўства свайго, дык выпіша сабе да кнігі адпіс права ў сьвятароў Левітаў. 19 І хай ён будзе ў яго, і хай ён чытае яго ўсі дні жыцьця свайго, каб навучыўся баяцца СПАДАРА, Бога свайго, каб рупіўся праз усі

словы права гэтага і ўставы гэтыя, каб паўніць іх, 20 Каб не надзьмулася сэрца ягонае над братамі ягонымі, і каб не адхінаўся ён ад разказання направа ані налева, каб працягнуў дні на каралеўстве сваім, ён а сынове ягоныя сярод Ізраеля.

18 „Хай ня будзе ў сьвятароў Левітаў, у ўсяго плямёні Левавага дзелі а спадку з Ізраелям: яны маюць жыўціца аброкамі СПАДАРОВЫМІ й Ягонаў дзельлю; 2 Спадку ж ня будзе яму памеж братоў ягоных: Сам СПАДАР спадак ягоны, як казаў Ён яму.

3 „І во што мае быць прызначана сьвятаром ад люду, ад абракаючых на аброк вала альбо авечкі: аддаваць сьвятару лапатку, шчэляпы а трыбух. 4 Пачаткі збожжа свайго, віннага соку свайго й алівы свае, і пачаткі воўны авец сваіх аддаваць яму; 5 Бо яго абраў СПАДАР, Бог твой, з усіх плямёнаў тваіх, каб ён стаяў, каб служыў у іменю СПАДАРА, сам а сынове ягоныя ўсі дні.

6 „І калі прыдзе Левіт із аднае з брамаў з усяго Ізраеля, ідзе ён жыў, і прыдзе на зычаньне душы свае на месца, каторае абярэць СПАДАР, 7 І будзе служыць у іменю СПАДАРА, Бога свайго, як і ўсі браты ягоныя Левіты, што стаяць там перад СПАДАРОМ; 8 То хай яны карыстаюць із аднолькавае дзелі, звыш адзяржанага ад продажы баччыны.

9 „Як ты ўвыйдзеш у зямлю, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе, ня вучыся рабіць падобна да брыды тых народаў: 10 Ня мае быць знойдзены ў цябе праводзячы сына свайго альбо дачку сваю перазь цяпло, вяшчун вешчаванья, назіраньнік часоў, варажбіт, вядзьмар, 11 Чараўнік, выгукаючы дукі, знахар і пытаючы ў мёртвых; 12 Бо агіда СПАДАРУ кажны, што робе гэта, і за гэтыя агіды СПАДАР, Бог твой, выганяе іх ад віду твайго.

13 Будзь беззаганны із СПАДАРОМ, Богам сваім; 14 Бо народы тыя, каторыя ты выганяеш, слухаюць назіраньнікаў часоў а вяшчуну; але табе ня тое даў СПАДАР, Бог твой. 15 Прароку з пасярод цябе, з братоў тваіх, як мяне, узьніме табе СПАДАР, Бог твой, Яго слухайце; 16 Подле ўсяго, чаго ты прасіў у СПАДАРА, Бога свайго, ля Горыву ў дзень збору, кажучы: „Хай не пачую болей голасу СПАДАРА, Бога свайго, і цяпла гэтага вялікага няхай не абачу болей, каб імне не памерці“. 17 І сказаў імне СПАДАР: „Добра тое, што яны казалі. 18 Прароку я ўзьніму ім із пасярод братоў іхных, такога як ты, і дам словы Мае ў вусны Ягоныя, і Ён будзе казаць ім усе, што Я раскажу Яму; 19 І будзе, што хто не паслухае словаў Маіх, каторыя будзе гўкаць імням Маім, тый адкажа Імне.

20 „А тый прарока, каторы гэрэзуе гўкаць слова імням Маім, тое, чаго Я не раскажу яму гўкаць, і каторы будзе гўкаць імням багоў іншых, дык хай памрэць прарока тый“.

21 „І калі скажаш у сэрцу сваім: „Як мы пазнаём слова, каторае ня СПАДАР казаў?“ 22 Калі скажа прарока імням СПАДАРА, але ня станецца слова тое й ня спраўдзіцца, то гэта слова, што не казаў яго СПАДАР, але казаў яго прарока з гарэзасьці свае, — ня бойся яго.

19 „Як выгубе СПАДАР, Бог твой, народы, каторых зямлю даець табе СПАДАР, Бог твой, і ты будзеш спадкаемцам іх, і аселішся ў месцах іхных а дамох іхных; 2 Тады аддзялі сабе тры месцы сярод зямлі свае, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе ў дзяржаньне. 3 Пракладзі сабе дарогу і падзялі на тры часьці ўсю граніцу зямлі сваей, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе на спадак; і будзе, каб уцякаў туды кажны ўбіўца. 4 І во ў якой справе ўбіўца можа ўцякаць туды

й застацца жывы: хто заб'ець прыяцеля свайго нясьведама, і ён ня быў ворагам яму ўчорах а заўчора; 5 Хто пойдзе з прыяцелям сваім да лесу сячы дзервы, і размахнецца рука ягоная ізь сякіраю, сьсячы дзерва, і сякіра ссунецца з тапарышча, і луча ў прыяцеля, і ён памрэць; такі хай уцячэць да аднаго зь местаў тых, і застанецца жывы; 6 Каб не пагнаўся за ўбіўцам помсьнік за кроў, бо ўзгарэлася сэрца ягонае, і не насыпеў яго, калі далёка будзе дарога, і не забіў яго, прымеж тога як ён ня мае быць за суджаны на сьмерць, бо ня быў ворагам яму ўчорах а заўчора. 7 Затым Я й раскажаў табе, кажучы: 'Тры месты аддзялі сабе'. 8 І як пашыра СПАДАР, Бог твой, граніцы твае, як Ён прысягаў айцом тваім, і дасьць табе ўсю зямлю, каторую Ён сказаў, што дасьць айцом тваім, 9 Калі ты будзеш дзяржаць усе гэтае расказаньне, каторае Я раскажучу табе цяпер, каб паўніць яго, любіць СПАДАРА, Бога свайго, і хадзіць дарогамі Яговымі ўсі дні, дык дадасі яшчэ тры месты да гэтых трох местаў, 10 І каб не разлівалася кроў нявіннага сярод зямлі твае, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе на спадак, і каб ня было на табе крыві.

11 „Але калі будзе хтось вораг прыяцелю свайму, і будзе цікаваць на яго, і паўстане на яго, і сьмяротна паб'ець яго, і тый памрэць, і ўцячэць да аднаго зь местаў гэтых; 12 То пашлюць старцы места таго, і возьмуць яго стуль, і аддадуць яго ў рукі помсьніка за кроў, і ён памрэць. 13 Хай не пашчаджае яго вока твае; і выкарані кроў нявіннага з Ізраеля, і будзе табе добра.

14 „Ня ўзрушай мяжы прыяцеля свайго, каторую правялі першыя на спадку тваім, што дастаўся табе ў зямлі, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе ў дзяржаньне.

15 „Хай ня стане адна сьветка супроці людзіны супроці якога бяспраўя, супроці якога грэху, у такім грэху, каторым грэшаць: падле вуснаў дзьвюх сьветак альбо падле вуснаў трох сьветак адбудзецца справа. 16 Калі выступе супроці людзіны сьветка місьцюк, сьветчачы праз адступніцтва; 17 Дык хай стануць абодва гэтыя чалавекі, каторыя правуюцца, перад СПАДАРОМ, перад сьвятарамі а перад судзьдзямі, што будуць тых дзён, 18 І хай старэнна прасочаць судзьдзі, і вось, хвальшывая сьветка сьветчыла хвальшыва, сьветчачы супроці брата свайго, 19 дык зрабіце яму тое, што ён маніўся зрабіць брату свайму; і выкарані ліха з пасярод сябе. 20 І засталыя пачуюць, і будуць баяцца, і ня будуць болей паўтараць такога ліха сярод цябе. 21 І хай не пашчаджае вока твае: душа за душу, вока за вока, зуб за зуб, рука за руку, нага за нагу.

20 „Як ты выйдзеш на вайну супроці ворага свайго й абачыш коні а цялежкі, люд большы за цябе, то ня бойся іх, бо СПАДАР, Бог твой, з табою, Каторы ўзняў цябе ізь зямлі Ягіпецкае. 2 І будзе: як дабліжыцца да бітвы, тады няхай дабліжыцца сьвятар і гўкае люду, 3 І скажа яму: 'Слухай, Ізраелю! вы цяпер бліжыцеся да бітвы з варагамі сваімі; хай ня млеюць сэрцы вапшыя, ня бойцеся а ня дрыжыце а не лякайцеся іх; 4 Бо СПАДАР, Бог ваш, ё Тый, Каторы ідзець ізь вамі, каб ваяваць за вас ізь варагамі вапшымі, выбавіць вас'.

5 „Хай гўкаюць нагляднікі люду, кажучы: 'Хто пастанавіў новы дом і не пасьвяціў яго, тый хай ідзець і зьвернецца да дому свайго, каб не памер у бітве, і другі не пасьвяціў яго. 6 І хто пасадзіў вінішча і ня збудзеніў яго, хай ідзець і зьвернецца да дому свайго, каб не памер у бітве, і другі не карыстаў зь яго.

7 І хто заручыўся із жонкаю й ня ўзяў яе, тый хай ідзець і зьвернецца да дому свайго, каб не памер у бітвэ, і другі ня ўзяў яе'. 8 І яшчэ агалосіць нагляднікі людю, і скажуць: „Хто баязьлівы й млявага сэрца, тый хай ідзець і зьвернецца да дому свайго, каб ён не зрабіў кволымі сэрцы братоў сваіх, як сэрца ягонае". 9 І будзе, як скончаць нагляднікі казаць гэта людю, то хай прызначаць вайводцаў, каторыя стаялі б на чале людю.

10 „Як дабліжышся да места, ваяваць яго, то агаласі яму мір. 11 І будзе: калі ён адкажа табе мірам і адчыне табе, то хай будзе, што ўвесь люд, каторы будзе ў ім, будзе табе даньню і служыць табе. 12 І калі ён ня зробіе міру з табою і будзе весці з табою вайну, то абляжы яго. 13 І СПАДАР, Бог твой, аддасць у руку тваю, і заб'еш у ім усіх мужчынаў лязом мяча; 14 Адно жанкі а дзеці і статак і ўсе, што ў месце, увесь здабытак яго граб сабе, і еж здабытак варагоў сваіх, каторых аддасць табе СПАДАР, Бог твой. 15 Гэтак рабі з усімі месцамі, каторыя ад цябе вельма далёка, каторыя ня зь местаў народаў гэтых тут. 16 Адно ў месцах гэтых народаў, каторых СПАДАР, Бог твой, даець табе ў дзяржаньне, не пакідай жывымі ні воднае душы; 17 Але супоўна ахануй іх: Гэціча а Аморэя, Канааніяніна а Ферэзэя, Гэвэя, а Евуэсэя, як раскажаў табе СПАДАР, Бог твой. 18 Каб яны не наўчылі вас рабіць падобна да ўсіх агідаў сваіх, якія яны рабілі багом сваім, і каб вы не грашылі перад СПАДАРОМ, Богам сваім.

19 „Калі будзеш аблягаць места шмат дзён, каб зваяваць яго а ўзяць яго, то ня псуй дзярэў яго, сякучы іх сякіраю, бо зь яго ты ясі, і не валі яго. Ціж палявое дзэрва чалавек, каб аблягаць яго? 20 Адно тыя дзэрвы, праз каторыя ты ведаеш,

што яны нічога не даюць на ежу, можаш псаваць а сячы а будаваць умацаваньні супроці места, каторае вядзецца із табою вайну, пакуль не падзецца.

21 „Як у зямлі, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе ў дзяржаньне, будзе знойдзены забіты, упалы на поля, і няма ведама, хто забіў яго; 2 То няхай выйдучь старцы твае а судзьдзі твае і памераюць аж да местаў, каторыя наўкола забітага; 3 І месцыя старцы места, найбліжшага да забітага, хай возьмуць цяліцу, каторай не рабілі, каторая не насіла йта; 4 І хай спусьцяць старцы таго места тую цяліцу ў даліну зь цякучай вадою, каторая ня ўроблена а не засеяна, і хай зломаць завыек там цяліцы ў даліне; 5 І дабліжацца сьвятары, сынове Левавы, (бо іх абраў СПАДАР, Бог твой, служыць Яму й дабраславіць імям СПАДАРА, і подле словаў іхных хай будзе ўсялякая сьпярэчная справа й усялякае пабіцьце), 6 І ўсі старцы места таго, найбліжшыя да забітага, хай умыюць рукі свае над цяліцаю, каторай завыек зламлі ў даліне, 7 І асьветчаць, і скажуць: „Рукі нашыя не разьлілі крыві гэтае, і вочы нашы ня бачылі; 8 Залашчэся над людям Сваім Ізраелям, каторы Ты выкупіў, СПАДАРУ, і ня дай віны крыві нявіннай пасярод людю Свайго Ізраеля". І дравана ім кроў гэта. 9 А ты выкараніш із нутра свайго кроў нявіннага, калі зробіш справядлівае перад ачыма СПАДАРА.

10 „Як выйдзеш на вайну супроці варагоў сваіх, і аддасць яго СПАДАР, Бог твой, у рукі твае, і возьмеш яго ў палон, 11 І абачыш памеж палоненых пазорную жонку, і пажадаеш яе, і возьмеш яе сабе за жонку; 12 Дык прывядзі яе да дому свайго, і хай яна аголе галаву сваю, і ўпарадкуе ногці свае, 13 І хай здыйме із сябе палоненіцкую

адзежу сваю, і хай жывець у доме тваім, і плача па айцу сваім а па маці сваёй месяц; і просьле гэтага ты можаш увыйсьці да яе й стаць яе мужам, і яна будзе тваёй жонкаю. 14 Калі ж пасьлей не захочаш яе, то адпусьці яе, подле жаданья душы ейнае, але ніяк не прадавай яе за срэбра і ня зьдзекуйся зь яе, бо ты паніжыў яе.

15 „Калі ў каго будуць дзьве жонкі, адна любая, а другая ненавісная, і народзяць яму сыноў, як любая, так і ненавісная, і пяршак будзе сын ненавіснай; 16 То, у дзень падзелу сыном сваімменьня свайго, ён ня можа абраць сына любае за першака перад першародным сынам ненавіснае; 17 Але першака, сына ненавіснае, хай прызнае, каб даць яму падвойную дзель з усёга, што ў яго знойдзецца; бо ён пачатак сілы, у яго права першака.

18 „Калі ў каго будзе сын упорлівы а праціўны, што ня слухае голасу айца свайго а голасу маці свае, і яны каралі яго, але ён ня слухае іх; 19 Дык хай скопцяць яго ацц ягоны а маці ягоная і выядуць яго да старцоў места ягонага і да брамы месца ягонага, 20 І скажуць старцом места ягонага: „Гэты сын наш упорлівы а праціўны, ня слухае голасу нашага, жарло а п'яніца“; 21 І ўкамянуюць яго ўсі жыхары места ягонага, і памрэць; і выкарані ліха з пасярод сябе, і ўвесь Ізраель пачуюць а пабаяцца.

22 „І калі ў кім будзе грэх, варты сьмерці, і яму будзе зроблена сьмерць, і ты засіліш яго на дзерве; 23 То цела ягонае ня мае начаваць на дзерве, але пахавай, пахавай таго ж дня яго; бо пракляты перад Богам засілены, і ня плюгаў зямлі свае, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе на спадак.

22 „І не дазволь сабе бачыць вала брата свайго альбо авечкі, што адбілася, і хавацца ад іх, але ка-

нечне зьвярні іх брату свайму. 2 Калі ж ня блізка будзе ад цябе брат твой, і ты ня знаеш яго, то вазьмі іх унутр двара свайго, і хай яны будуць у цябе, пакуль брат твой ня будзе шукаць іх, і тады зьвярні яму іх. 3 І гэтак рабі з аслom ягоным, і гэтак рабі з адзецьцям ягоным, і гэтак рабі з усялякаю згубаю брата свайго, каторую ён згубе і каторую ты знойдзеш; нельга табе тайць іх.

4 „Не дазволь сабе бачыць асла брата свайго альбо вала ягонага, упалых у дарозе, і хавацца ад іх, але канечне падыймі іх разам із ім.

5 „На жонцы ня мае быць мужчынскіх убораў, і мужчына ня мае адзявацца ў жаночкае адзецьце; бо агіда СПАДАРУ, Богу твайму, у кажным робячым гэта.

6 „Калі луча птушынае гняздо перад табою на дарозе на якім дзерве альбо на зямлі з птушанятамі альбо зь яйцамі, і маці сядзіць на птушанятах альбо на яйцах, то не бяры маці разам ізь дзецьмі; 7 Маці канечне пусьці, а дзеці вазьмі сабе, каб табе было добра, і каб працягнуліся дні твае.

8 „Калі будзеш становіць новы дом, то зрабі поручні наўкола страхі свае, каб не навесці крыві на дом свой, калі хто, паваліўшыся, зваліцца зь яго. 9 Не садзі вінішча свайго рознымі садзьбамі, каб не аканаваць табе цэласьці садзьбы, каторую ты пасадзіш, і плод вінішча.

10 „Не ары на валу й асьле разам.

11 „Не адзявай адзецьця з розных гатункаў, з воўны й лёну разам.

12 „Зрабі сабе завіваньне на чатырох рагох адзежы свае, каторую ты адзяеш.

13 „Калі хто возьме жонку, і ўвыйдзе да яе, і зьненавідзе яе, 14 І дасьць прычыну да гаворкі на яе, і пусьце празь яе няславу, і скажа:

„Жонку гэтую я ўзяў і дабліжыўся да яе, і не знайшоў у яе дзявоцтва”; 15 Дык возьме ацц дзеўчын а маці ейная і вынясуць знак дзявоцтва дзеўчыны да старцоў места, да брамы, 16 І скажа ацц дзеўчын старцом: „Дачку сваю я аддаў гэтаму чалавеку за жонку, і ён зьненавідзеў яе, 17 І вось, ён даў прычыну да гаворкі на яе, кажучы: „Я не знайшоў у дачкі твае дзявоцтва”; але во знак дзявоцтва дачкі мае”. І расьцэле адзежу перад старцамі места. 18 І возьмуць старцы таго места мужа, і пакараюць яго, 19 І накладуць на яго сто срэбра кары, і аддадуць айцу дзеўкі, бо ён пусьціў няславу праз дзеўку ізраельскую; яна ж хай застанеца яго жонкаю, і ён ня можа разьвесціся зь ёю ўсе жыцьцё свае.

20 „Калі ж праўдаю было гэта слова, і не знайшлося дзявоцтва ў дзеўчыны, 21 То дзеўку хай прывядуць да дзвярэй дому айца ейнага, і ўкамянуюць яе жыхары места ейнага, і хай памрэць яна; бо яна зрабіла нягоднасьць у Ізраелю, бязуліўшы ў доме айца свайго; і выкарані ліха з пасярод сябе.

22 „Калі каго засьпеюць лежачага із замужкаю, то хай памруць таксама абое, мужчына, што ляжаў із жонкаю, і жонка; і выкарані ліха з Ізраеля.

23 „Калі будзе дзеўка дзявушча заручана мужу, і хто-колечы стрэнецца зь ёю ў месце, і ляжа зь ёю, 24 То абаіх іх вывядзіце да брамы таго места, і ўкамянуйце, і хай памруць яны: дзеўка за тое, што яна ня крычэла ў месце, а мужчына за тое, што паніжыў жонку прыцеля свайго; і выкарані ліха з пасярод сябе.

25 „Калі ж хто на полю знойдзе дзеўку заручаную, і, схопіўшы яе, тый чалавек ляжа зь ёю, то хай памрэць адзін мужчына, што ляжаў зь ёю; 26 А дзеўцы нічога не

рабі: на дзеўцы няма грэху сьмяротнага; бо гэта, як калі б хто паўстаў на прыцеля свайго й забіў яго на сьмерць, так гэта справа. 27 Бо на полю знайшоў яе, і дзеўчына заручаная крычэла, але ня было ратаўніка ў яе.

28 „Калі ж хто знойдзе дзеўку дзявушчую незаручаную, і схопе яе, і ляжа зь ёю, і засьпеюць іх, 29 То тый, што ляжаў зь ёю, мае даць айцу дзеўчыны пяцьдзесят срэбра, а яна хай будзе яго жонкаю, бо ён паніжыў яе; ён ня можа разьвесціся зь ёю ўсе жыцьцё свае.

30 „Ніхто ня мае браць жонкі айца свайго і адкрываць крыса айца свайго.

23 „Хай ня ўвыйдзе з расьцісьненымі шулятамі й адрэзаным сарамаценьням у грамаду СПАДАРОВУ. 2 Хай ня ўвыйдзе байструк у грамаду СПАДАРОВУ, і дзясятае пакаленьне ягонае ня можа ўвыйсьці ў грамаду СПАДАРОВУ.

3 „Хай ня ўвыйдзе Амонца з Моаўлянін у грамаду СПАДАРОВУ, і дзясятае пакаленьне іхнае ня можа ўвыйсьці ў грамаду СПАДАРОВУ да веку; 4 3 тае прычыны, што не перанялі вас з хлебам а вадой на дарозе, як вы йшлі зь Ягіпту, і за тое, што яны нанялі супроці цябе Валаама Веоронка зь Пефору, з Араму Нагараіму праклясьці цябе. 5 Але ня зыгыў СПАДАР, Бог твой, слухаць Валаама, і абярнуў СПАДАР, Бог твой, кляцьбу ягоную на дабраслаўства табе, бо любе цябе СПАДАР, Бог твой. 6 Ня шукай ім супакою ані дабра ўсі дні твае, на векі.

7 „Ня брыдзься Едомлянінам, бо ён брат твой; ня брыдзься Егіпцянінам, бо ты быў чужаземцам у зямлі ягонай; 8 Дзеці, каторыя ў іх народзяцца, у трэцім пакаленьню могуць увыйсьці ў грамаду СПАДАРОВУ.

9 „Як пойдзеш у паход на вара-

гоў сваіх, то сьцеражыся ўсяго ліхога.

10 „Калі ў цябе будзе хто нячысты ад таго, што прыгадзілася яму ночы, то ён мае выйсці вон із табару й ня ўходзіць у нутр табару; 11 І будзе пры настаньню вечара: мае абмыць вадою, і па заходзе сонца можа ўвайсці да табару.

12 „Месца мае быць у цябе вонках табару, і выходзь туды вонкі. 13 І калок хай будзе ў цябе звыш зброі твае; і будзе, як будзеш садзіцца вонках, то выкапай і ўзноў закапай вышлае зь цябе; 14 Бо СПАДАР, Бог твой, ходзе сярод табару твайго, каб выбаўляць цябе й аддаваць варагоў тваіх табе; дык табар твой мае быць сьвяты, каб Ён не абачыў у цябе нічога саромнага й не адступіўся ад цябе.

15 „Не выдавай нявольніка спадару ягонаму, як ён уцячэць да цябе ад спадара свайго. 16 Хай ён жывець у цябе, сярод вас на месцу, каторае ён абярэць у якой-коледы з брамаў тваіх, ідзе ўпадабае; ня ўціскай яго.

17 „Ня мае быць бязулі з дачок Ізраелявых, і ня мае быць бязулі із сыноў Ізраелявых. 18 Ня ўнось платы бязулі а цаны сабакі ў дом СПАДАРА, Бога свайго, зь ніякае абятніцы, бо тое й другое ё брыдзі перад СПАДАРОМ, Богам тваім. 19 Не пазычай брату свайму на працэнт срэбра, на працэнт еміны, на працэнт чаго іншага, што льга пазычаць на працэнт. 20 Чужаземцу аддавай на працэнт, а брату свайму не аддавай на працэнт, каб СПАДАР, Бог твой, дабраславіў цябе ў вусім, да чаго прыкладаеш руку сваю, на зямлі, да каторае ты ідзеш, каб апанаваць яе.

21 „Калі дасі абятніцу СПАДАРУ, Богу свайму, то без адвалокі споўні яе, бо спагоне яе СПАДАР, Бог твой, зь цябе, і будзе на табе

грэх. 22 Калі ж ты ня даў абятніцы, ня будзе на табе грэху. 23 Што вышла з вуснаў тваіх, дзяржы а паўні так, як абяцаў ты СПАДАРУ, Богу свайму, самахотны аброк, праз каторы сказаў ты вуснамі сваімі.

24 „Калі ўвайдзеш у вінішча прыяцеля свайго, можаш есці ягады, подле жаданья душы свае, да сыці, а ў судзіну сваю не кладзі.

25 „Калі прыйдзеш на жыво прыяцеля свайго, каласуй рукою сваёю, але сярпа ня нахінай на збожжа прыяцеля свайго.

24 „Як возьме хто жонку і стане яе мужам, і будзе, што калі яна ня знойдзе ласкі ў ваччу ягоным, бо ён знаходзе ў ёй што-коледы саромнае, дык напіша ёй разводны ліст, і дасьць ёй у рукі, і вышле яе з дому свайго, 2 І яна выйдзе з дому ягонага; і пойдзе, і выйдзе за другога мужа; 3 І зьненавідзе яе муж апошні, і напіша ёй разводны ліст, і дасьць ёй у рукі, і вышле яе з дому свайго, альбо памрэць гэты апошні муж, што ўзяў яе сабе за жонку; 4 То ня можа першы яе муж, што выслаў яе, ізноў узяць яе, каб была яму за жонку, просьле таго, як яна сплюгаўлена; бо агіда гэта перад СПАДАРОМ, і не прычыняй грэху зямлі, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе на спадак.

5 „Калі хто ўзяў жонку нядаўна, то хай ня выходзе на вайну, і нічога ня маюць ускладаць на яго: хай ён застанецца вольным у доме сваім адзін год і вясэле жонку сваю, каторую ўзяў.

6 „Ніхто ня мае берці ў заклад верхняга й сподняга жорна, бо таковы бярэць у заклад душы.

7 „Калі знойдуць каго, што ён украў каго-коледы з братоў сваіх, із сыноў Ізраелявых, і паняволіў яго, і прадаў яго, то хай памрэць злодзей той; і выкарані ліха з пасярод сябе.

8 „Сьцеражыся ў большы прака-

зы, уважліва дзяржы, каб паўніць подле ўсяго, чаго наўчаць вас сьвятары Левіты; як я раскажаў ім, рупіцца паўніць. 9 Памятуй, што зрабіў СПАДАР, Бог твой, Мірыяме на дарозе, як вы йшлі зь Ягіпту.

10 „Калі ты пазычыш прыяцелю свайму што-коледы, то не заходзь да дому ягонага, каб вымагаць у яго заклад; 11 Пастой на вуліцы, а тый, катораму ты пазычыў, вынясе табе заклад свой на вуліцу. 12 Калі ж ён чалавек бедны, то ты не кладзіся із закладам ягоным; 13 Канечне зьвярні яму заклад заходам сонца, каб ён лёг у вадзецьцо сваім і дабраславіў цябе: і будзе табе справядлівасьць перад СПАДАРОМ, Богам тваім.

14 „Ня крыўдзь найміта, беднага а ўбогага, з братоў сваіх альбо з чужаземцаў сваіх, каторыя ў зямлі гвадэй, у браме тваёй: 15 Ягонага дня аддай плату ягоную пярвей, чымся сонца зойдзе, бо ён бедны, і ждзець яе душа ягоная, і каб ён ня гукнуў супроці цябе да СПАДАРА, і ня было на табе грэху.

16 „Айцове ня маюць быць караны сьмерцяй за дзеці, і дзеці ня маюць быць караны сьмерцяй за бацькоў; кажны за свой грэх хай памрэць.

17 „Не перакручуй суду чужаземца а сіраты; і не бяры ў заклад адзецьця ўдавы. 18 І памятуй, што ты быў нявольнікам у Ягіпце, і выкупіў цябе СПАДАР, Бог твой, стуль; затым я расказую табе рабіць гэта.

19 „Як будзеш жаць жніво свае на полі сваім, і забудзешся сноп на полі, то не зварачайся ўзяць яго: хай ён будзе чужаземцу, сіраце а ўдаве, каб СПАДАР, Бог твой, дабраславіў цябе ў вусіх работах рук тваіх.

20 „Як будзеш абіваць аліўкі свае, то не абірай за сабою: чужаземцу,

сіраце а ўдаве хай будзе яна. 21 Калі будзеш здымаць плады ў вінішчу сваім, ня зьбірай астачаў за сабою: чужаземцу, сіраце а ўдаве хай будучы яны. 22 І помні, што нявольнікам ты быў у зямлі Ягіпецкай; затым я й расказую табе рабіць гэта.

25 „Калі будзе сьпярэчка памеж людзёў, і яны дабліжацца да суду, дык хай судзяць іх, правага хай апраўяць, а ліхога засудзяць. 2 І калі будзе варты біцьця ліхі, то судзьдзя хай раскажа пакласьці яго й біць перад сабою, подле ліхасьці ягонае, лікам. 3 Сорак вытняў можа біць яго, а не павяліча, каб ад павялічэньня вытняў звыш гэтага, ад шмат вытняў брат твой ня быў паніжаны перад ачыма тваімі.

4 „Не затыкай пыску валу, як ён малоце.

5 „Калі браты живуць разам, і адзін ізь іх памрэць, а сына няма ў яго, то жонка памерлага ня мае выходзіць вонкі за чалавека чужога, але дзевеер ейны мае ўвыйсьці да яе а ўзяць яе сабе за жонку а жыць ізь ёю, як дзевеер. 6 І будзе, што пяршак, каторага яна народзе, установе імя брата ягонага памерлага, каб ня было сьцёрта імя ягонае ў Ізраелю. 7 Калі ж не захоча тый чалавек узяць браціху сваю, то браціха ягоная ўзыйдзе да брамы, да старцоў, і скажа: „Адмовіўся дзевеер мой устанавіць імя брата свайго ў Ізраелю, ня хоча жаніцца з імною, як дзевеер; 8 Тады гукнуць яго старцы места ягонага і будуць умаўляць; і калі ён стане й скажа: „Не хачу ўзяць яе; 9 То дабліжыцца браціха ягоная да яго на ачох старцоў, і здыме бот ягоны з нагі ягонае, і плюне ў від ягоны, і адкажа, і скажа: „Гэтак робяць із чалавекам, каторы ня будзе дому брату свайму. 10 І назавуць імя ягонае ў Ізраелю: „Дом разутага'.

11 „Як б'юцца мяжсобку мужчыны, чалавек і брат ягоны, і жонка

аднаго дабліжыцца, каб уратаваць мужа свайго з рук б'ючага яго, і, выпцягнуўшы руку сваю, скопе яго за сарамаценьне; 12 Дык адсячы руку ейную; хай не пажалее вока твае.

13 „Хай ня будзе ў мяху тваім дваякіх камянёў, вялікі й малы. 14 Хай ня будзе ў доме тваім дваякая ефа, вялікая й малая. 15 Вага дасканалая а справядлівая хай будзе ў цябе, мера дасканалая а справядлівая хай будзе ў цябе, каб працягнуліся дні твае на зямлі, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе; 16 Бо агідны перад СПАДАРОМ, Богам тваім, кажны робячы няпраўду.

17 „Памятуй, што зрабіў табе Амалік на дарозе, як выйшлі зь Ягіпту; 18 Як ён пераняў цябе на дарозе, і пабіў усіх млявых адзаду цябе, як ты здарожыўся а прыстаў, і не пабаяўся ён Бога. 19 І будзе, як СПАДАР, Бог твой, супакое цябе ад усіх варагоў тваіх навокал зямлі, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе на спадак, каб апанаваць яе, вытры памятку Амаліка з пад нябёсаў, не забудзься.

26 „І будзе, як ты прыйдзеш да зямлі, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе на спадак, і апануеш яе, і аселішся ў ёй; 2 То вазьмі зь першых усіх пладоў зямлі, каторыя ты адзяржыш із зямлі свае, што СПАДАР, Бог твой, даець табе, і пакладзі ў сутнік, і пайдзі на тое месца, каторае СПАДАР, Бог твой, абярэць, каб прабывала там імя Ягонае; 3 І прыйдзі да сьвятара, каторы будзе тых дзён, і скажы яму: „Асьвятчаю сядні СПАДАРУ, Богу свайму, што я ўвайшоў у тую зямлю, праз каторую прысягаў СПАДАР айцом нашым даць нам“. 4 І возьме сьвятар сутнік із рукі твае, і паложы яго перад аброчнікамі СПАДАРА, Бога твайго. 5 Ты ж адказуй а скажы перад СПАДАРОМ, Богам

сваім: „Ацец мой, Арамлянін гінуць, зышоў да Ягіпту, і асяліўся там із малым лікам людзей, і стаўся там із яго народ вялікі, дужы а чыслены; 6 І блага абходзіліся з намі Ягіпцяне, і ўціскалі нас, і накладалі на нас цяжкія работы; 7 І галасілі мы да СПАДАРА, Бога айцоў нашых, і пачуў СПАДАР голас наш, і абачыў гароту нашу, цяжкія працы нашы й уціскі нашы; 8 І вывеў нас СПАДАР із Ягіпту рукою дужою а цяўём выпцягненым, вялікім жахам а знакамі а чудосамі, 9 І прывёў нас на месца гэтае, і даў нам зямлю гэтую, зямлю, у каторай цячэць малако а мёд. 10 І цяпер вось, я прынёс першыя плады зямлі, каторыя Ты, СПАДАРУ, даў імне“. І палажы іх перад СПАДАРОМ, Богам сваім, і пакланіся перад СПАДАРОМ, Богам сваім, 11 І весяліся з усёга добра, каторае СПАДАР, Бог твой, даў табе а дому твайму, ты а Левіт, і чужаземец, каторы будзе ў цябе.

12 „Як ты скончыш аддзяляць усіх дзесяціны прыбытку свайго трэйцяга году, году дзесяцінаў, і аддасі Левіту, чужаземцу, сіраце а ўдаве, і будуць яны есці ў брамах тваіх, і сыціцца; 13 То скажы перад СПАДАРОМ, Богам сваім: „Я сусім чыста вынес сьвятасьць із дому і таксама даў подле усіх расказаньняў Тваіх, каторыя Ты расказаў імне; а ня выступіў з расказаньняў Тваіх і не забыўся. 14 Я ня еў зь яе ў смутку сваім, ані ўзяў зь яе ў нечысьціні, ані даваў зь яе на Дзяды: а слухаў голасу СПАДАРА, Бога свайго, рабіў подле ўсёга, што Ты расказаў імне. 15 Глянё далоў із сьвятога месцабыцьця Свайго, зь нябёс, і дабраслаў люд Свой, Израеля, і зямлю, каторую Ты даў нам, як Ты прысягаў айцом нашым, зямлю, у каторай цячэць малако а мёд“.

16 „Гэтага дня СПАДАР, Бог твой, расказуе табе паўніцэ установы

гэтыя а суды: дзяржы а паўні іх усім сэрцам сваім і ўсёй душою сваёй. 17 СПАДАРУ сказаў ты цяпер, каб Ён быў тваім Богам, і каб хадзіць табе дарогамі Ягонымі й паўніць уставы Ягоныя а расказаныя Ягоныя а суды Ягоныя, і слухаць голасу Ягонага. 18 І СПАДАР урочыста сказаў табе гэтага дня, каб ты быў собскім людам Ягоным, як Ён казаў табе, каб ты дзяржаў усі расказаныя Ягоныя, 19 І што Ён дасць табе быць вышэй за ўсі народы, каторыя Ён стварыў, у славе слаўтнасьці а харашыні, і каб табе быць сьвятым людам у СПАДАРА, Бога свайго, як Ён сказаў".

27 І расказаў Масей а старцы Ізраелявы люду, кажучы: „Дзяржыце ўсе расказаныя, каторае расказую вам цяпер. 2 І будзе таго дня, калі прэйдзеце Ёрдан да зямлі, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе, тады пастанаві сабе вялікія камяні й пабяліце іх вапнаю; 3 І напішы на іх усі словы права гэтага, як прэйдзеш, каб ты ўвйшоў у зямлю, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе, зямлю, што цячэць малаком а мёдам, як казаў табе СПАДАР, Бог айцоў тваіх. 4 І будзе, як прэйдзеце Ёрдан, пастановіце камяні тыя, як я расказую вам цяпер, на гары Гевал, і пабяліце іх вапнаю. 5 І збудуй там аброчнік СПАДАРУ, Богу свайму, аброчнік із камянёў, не нахінаючы на іх зялеза. 6 З камянёў суцэльных збудуй аброчнік СПАДАРУ, Богу свайму, і ўзнось на ім аброкі, усепапеньні СПАДАРУ, Богу свайму. 7 І абракай аброкі супакойныя, і еж там, і весяліся перад СПАДАРОМ, Богам сваім. 8 І напішы на камянях усі словы права гэтага вельмі выразьліва".

9 І гукаў Масей а сьвятары Левіты ўсяму Ізраелю, кажучы: „Уважай а слухай, Ізраелю: гэтага дня ты стаў людам СПАДАРА, Бога

свайго. 10 Дык слухай голасу СПАДАРА, Бога свайго, і паўні расказаныя Ягоныя а ўставы Ягоныя, каторыя расказую табе цяпер".

11 І расказаў Масей народу таго дня, кажучы: 12 „Гэтыя маюць стаць, каб дабраславіць народ на гары Герызым, як прэйдзеце Ёрдан: Сымон, Леў, Юда, Ёсасфар, Язэп а Веньямін. 13 А гэтыя маюць стаяць, каб праклінаць на гары Гевал: Рувін, Гад, Ашэр, Завулон, Дан а Неффалім. 14 А Левіты адкажуць і скажуць кожнаму мужу Ізраелю вялікім голасам:

15 „Пракляты чалавек, што зробіе выразаны й літы абраз, брыду перад СПАДАРОМ, работу рук майстры, і пастанове яго патай'. І адкажа ўвесь люд і скажа: „Амін'.

16 „Пракляты, хто ўлегчы мае айца свайго а маці сваю'. І скажа ўвесь люд: „Амін'.

17 „Пракляты, хто ўзрушае межы прыяцеля свайго'. І скажа ўвесь люд: „Амін'.

18 „Пракляты, хто нявіснага зьбівае з дарогі'. І скажа ўвесь люд: „Амін'.

19 „Пракляты, хто адхінае суд чужаземца, сідаты а ўдавы'. І скажа ўвесь люд: „Амін'.

20 „Пракляты, хто ляжа із жонкаю айца свайго, бо ён адкрыў крысо айца свайго'. І скажа ўвесь люд: „Амін'.

21 „Пракляты, хто ляжа зь якім-колечы статкам'. І скажа ўвесь люд: „Амін'.

22 „Пракляты, хто ляжа ізь сястрою сваёю, з дачкою маці сваёй'. І скажа ўвесь люд: „Амін'.

23 „Пракляты, хто ляжа зь цешчаю сваёю'. І скажа ўвесь люд: „Амін'.

24 „Пракляты, хто бярэць лапаны, каб забіць душу, кроў нявінную'. І скажа ўвесь люд: „Амін'.

25 „Пракляты, хто ўтайку забі-

вае прыяцеля свайго'. І скажа ўвесь люд: „Амін”.

26 „Пракляты, хто ня выпаўне словаў права гэтага, каб іх паўніць”. І скажа ўвесь люд: „Амін”.

28 „І будзе, калі ты будзеш уважліва слухаць голасу СПАДАРА, Бога свайго, рупіцца паўніць усі расказаньні Ягонья, каторыя расказую табе цяпер; то СПАДАР, Бог твой, дасьць быць табе над усі народы зямлі. 2 І прыдуць на цябе ўсі дабраслаўенствы гэтыя, і дасягнуць цябе, калі будзеш слухаць голасу СПАДАРА, Бога свайго: 3 Дабраслаўены ты ў месьце, і дабраслаўены ты на полю. 4 Дабраслаўены плод жывата твайго, і плод зямлі твае, і плод статку твайго, і прыбытак валюў тваіх, і ягняты авец тваіх. 5 Дабраслаўены кош твой а дзяжа твая. 6 Дабраслаўены ты ўходзячы і дабраслаўены выходзячы. 7 Дасьць СПАДАР, што варагі твае, каторыя паўстануць на цябе, будуць зражаны перад табою; аднэй дарогаю яны выступяць супроці цябе, а сяма дарогамі ўцякуць ад цябе. 8 Раскажа СПАДАР табе дабраслаўенства ў сьвірнах тваіх і ў вусім, да чаго ты прыкладаў рукі сваю; і дабраславе цябе на зямлі, каторую СПАДАР, Бог твой, даець табе. 9 Пастанове цябе СПАДАР людям сьвятым Сваім, як Ён прысягаў табе, калі ты будзеш дзяржаць расказаньні СПАДАРА, Бога свайго, і будзеш хадзіць дарогамі Ягонымі. 10 І абячаць усі народы зямлі, што імя СПАДАРА мянуецца на табе, і будуць баяцца цябе. 11 І перапоўне цябе СПАДАР добром у плодзе жывата твайго, і ў плодзе статку твайго, і ў плодзе зямлі на зямлі, каторую СПАДАР прысягаў айцом тваім даць табе. 12 Адчыне табе СПАДАР добрую скарбніцу Сваю, неба, каб яно давала дождж зямлі тваёй упару яе, і каб дабраславіць усю работу рукі твае: і будзеш пазычаць шмат якім

народам, а сам ня будзеш пазычаць. 13 І дасьць СПАДАР быць табе галавою, а не хвастом, і будзеш толькі на гарыні, а ня будзеш далавах, калі будзеш прыслухацца да расказаньняў СПАДАРА, Бога свайго, каторыя расказую табе сядні, дзяржаць а паўніць, 14 І не адвернешся ад усіх словаў, каторыя расказую вам сядні, ані направа, ані налева, каб пайсьці за іншымі багамі служыць ім.

15 „І будзе, калі не паслухаеш голасу СПАДАРА, Бога свайго, каб рупіцца паўніць усі расказаньні Ягонья а ўставы Ягонья, каторыя я расказую табе сядні, то прыдуць на цябе ўсі кляцьбы гэтыя і насыпеюць цябе: 16 Пракляты ты ў месьце, і пракляты ты на полю. 17 Пракляты кош твой а дзяжа твая. 18 Пракляты плод жывата твайго і плод зямлі твае, прыбытак валюў тваіх і ягняты авец тваіх. 19 Пракляты ты ўходзячы і пракляты выходзячы. 20 Пашлець СПАДАР на цябе кляцьбу, замятню а няшчасьце ў вусім, да чаго прыкладаў ты рукі сваю, што ты рабіў, пакуль ня будзеш выгублены, і ты борзда загінеш за ліхія ўчынкі свае, за тое, што ты пакінуў Мяне. 21 СПАДАР прылепе да цябе мор, пакуль не зьвядзець Ён цябе із зямлі, да каторае ты ўходзіш, каб апанаваць яе. 22 Зрэзе цябе СПАДАР сухотамі, траспаю, гаручкаю, запаленьням, мячом, палячым ветрам, сухмянём а іржою; і яны будуць перасьледаваць цябе, пакуль не загінеш. 23 І будуць нябёсы твае, каторыя над галавою тваёю, медзьдзю, і зямля пад табою зялезам. 24 Дасьць СПАДАР дождж зямлі тваёй пылам, і попел із неба будзе зыходзіць на цябе, пакуль ня будзеш выгублены. 25 Аддасьць цябе СПАДАР на паразу перад відам варагоў тваіх; аднэй дарогаю выступіш супроці іх, а сяма дарогамі ўцячэш ад іх; і будзеш

дрыготаю па ўсіх каралеўствах зямлі. 26 І будзе труп твой ежаю ўсім птушкам нябёсным і зьвяром зямлі, і ня будзе пужаючага іх. 27 Зразе цябе СПАДАР скульлям ягіпецкім, гемороям, каростаю а сьвербам, ад каторых ты ня зможаш вылячыцца. 28 Зразе цябе СПАДАР шалам, нявісьносцай а зменьням сэрца. 29 І ты будзеш вошчупкам хадзіць паўднём, як нявісны вошчупкам ходзе ўцямне, і ня будзеш мець дасьпеху ў дарогах сваіх, і будзеш адно ўцісканы а крыўджаны ўсі дні, і няма выбавіцеля. 30 Із жонкаю заручышся, і другі будзе ляжаць із ёю; дом пастановіш, і ня будзеш жыць у ім; вінішча насадзіш, і ня будзеш працаць ягад яго. 31 Вала твайго зарэжуць на аччу тваім, ня будзеш есьці яго; асла твайго заглабаюць у цябе і ня зьвернуць табе; авечкі твае аддадуць варагом, і няма ў цябе ратаўніка. 32 Сынове твае а дачкі твае будуць адданы другому люду; і вочы твае будуць бачыць і будуць кволець празь іх цэлы дзень, і ня будзе сілы ў руках тваіх. 33 Плады зямлі твае і ўсю працу тваю будзе есьці люд, каторага ты ня знаў, і ты будзеш адно ашуканы а разьбіты ўсі дні. 34 І адыйдзеш ад розуму ад бачанья аччу твайго, што ты пабачыш. 35 Зразе цябе СПАДАР скульлям ліхім на каленях а галёнках, ад каторага ты ня зможаш вылячыцца, ад падашвы нагі твае аж да цемні твайго. 36 Завядзець цябе СПАДАР і караля твайго, каторага ты пастановіш над сабою, да народу, каторага ня знаў ты ані айцове твае, і будзеш служыць там іншым багом, дзержу й каменю; 37 І будзеш жахам, прыпавесьцю а прыказьцю ў вусіх людаў, да каторых завядзець цябе СПАДАР. 38 Сяўбы пмат вынясеш у поле, а зьбярэш мала, бо паесць яе паранча. 39 Вінішчы будзеш садзіць і ўрабляць, але віна ня будзеш піць і не зьбярэш, бо па-

есьць іх чырва. 40 Аліўныя дзержу будуць у цябе ў вусіх граніцах тваіх, але аліваю не памажашся, бо асыпяцца аліўкі твае. 41 Сыноў а дачкі народзіш, але іх ня будзе ў цябе, бо пойдучь у палон. 42 Усі дзержу твае й плады зямлі твае апануе іржа. 43 Чужаземец, каторы сярод цябе, будзе падыймацца над табою: вышэй а вышэй, а ты спускацца будзеш ніжэй а ніжэй. 44 Ён будзе пазычаць табе, а ты ня будзеш пазычаць яму; ён будзе галавою, а ты будзеш хвастом. 45 І прыйдуць на цябе ўсі кляцьбы гэтыя, і будуць перасьледаваць цябе, і дасягнуць цябе, пакуль ня будзеш выгублены, бо ты ня слухаў голасу СПАДАРА, Бога свайго, дзяржаць расказаныя Ягонья а ўставы Ягонья, каторыя Ён расказаў табе. 46 І яны будуць знакам і дзівам на табе а на насеньню тваім на векі. 47 За тое, што ты ня служыў СПАДАРУ, Богу свайму, зь весалосьцяй а дабрынёю сэрца, пры множасьці ўсяго, 48 Дык будзеш служыць ворагу свайму, каторага пашлець на цябе СПАДАР, у галадові а смазе а голасьці а ў вусіх якаяй нястачы; і ён узложы на шыю тваю жалезнае йго, пакуль ня выгубіць цябе. 49 Падыйме на цябе СПАДАР народ зда́леку, з канца зямлі; як арол наляціць народ, каторага мовы ты ня будзеш цяміць, 50 Народ із гарэзным відам, каторы ня ўсьціць віду старога і над маладым ня зьмілуецца. 51 І будзе ён есьці плод статку твайго й плод зямлі твае, пакуль ня зьнішча цябе, ажно не пакіне табе збожжа ані вінога соку, ані алівы, ані прыбытку валюў тваіх, ані ягнят авец тваіх, пакуль не загубе цябе. 52 І будзе аблягаць цябе ў вусіх брамах тваіх, пакуль не паваліцца высокія а моцныя сьцены твае, на каторыя ты спадзеешся, па ўсёй зямлі сваёй; ён будзе аблягаць цябе ў вусіх брамах тваіх, па ўсёй зямлі тваёй, каторую

СПАДАР, Бог твой, даў табе. 53 І ты будзеш есці плод жывата свайго, цела сыноў сваіх а дачок сваіх, каторых СПАДАР, Бог твой, даў табе, у ваблозе а ў сыдску, у каторым сыдсіе цябе вораг твой. 54 Чалавек, раскунежаны ў цябе і ў вялікай раскошы ўздаваны, будзе мець благое вока на брата свайго, і на жонку ўлоння свайго, і засталых сыноў сваіх, каторыя застануцца, 55 І ня дасьць ні воднаму зь іх цела дзяцей сваіх, каторыя ён будзе есці, бо ў яго не застанецца нічога ў ваблозе а ў сыдску, у каторым сыдсіе цябе вораг твой у вусіх брамах тваіх. 56 Раскунежаная, у раскошы ўздаваная жонка ў цябе, каторая не прабавала ступы нагі свае станавіць на зямлю з прычыны раскошы а скунежанасці, будзе мець благое вока на мужа ўлоння свайго а на сына свайго а на дачку сваю. 57 А на пасьцелю, што выходзе з памеж ног ейных, а на дзеці, каторыя яна народзе; бо зьесьць іх зь нястачы ўсяго, патай у ваблозе а сыдску, у каторым сыдсіе цябе вораг твой у брамах тваіх. 58 Калі ня будзеш рупіцца паўніць усі словы Права гэтага, напісаныя ў кнізе гэтай, і ня будзеш баяцца гэтага слаўнага а страшнага імені СПАДАРА, Бога свайго; 59 Дык дзіўнымі зробі СПАДАР болькі твае а болькі насення твайго, болькі вялікія а кажначасныя, і хваробы ліхія а кажначасныя. 60 І прыверне на цябе ўсі хваробы ягіпецкія, каторых ты баяўся, і яны прыліпнуць да цябе. 61 Таксама ўсялякую хваробу і ўсялякую больку, якая не запісана ў кнізе права гэтага, СПАДАР узьвядзець на цябе, пакуль ня будзеш вгублены. 62 І застанецца вас людзёў малы лік, замест тога, што вы былі, як зоры нябёсных, бо ты ня слухаў голасу СПАДАРА, Бога свайго. 63 І будзе, што як радаваўся СПАДАР із вас, робячы вам

дабро й множачы вас, так будзе радавацца СПАДАР із вас, губячы вас а нішчачы вас, і вырваны будзеце із зямлі, да каторае ты йдзеш, каб апанаваць яе. 64 І разьвее цябе СПАДАР па ўсіх людях, ад канца зямлі аж да канца зямлі, і будзеш там служыць іншым багом, каторых ня знаў ты ані айцове твае, дзерву а камяню. 65 І памеж тых народаў ты несупакоішся, і ня будзе месца супачынку ступе нагі твае, і СПАДАР дасьць табе там ляклівае сэрца, і цмяныя вочы, і бядунлівую душу. 66 І будзе жыцьце твае вісець перад табою, і будзеш жахацца ўдзень і ночы, і ня будзеш пэўны жыцьця свайго. 67 Нараўніцы ты скажаш: „О, калі б настаў вечар!” а ўвечары скажаш: „О, калі б настала раньне!” зь ляку сэрца свайго, каторым ты будзеш абіяты, і з бачаньня аччу сваіх. 68 І зьверне цябе СПАДАР да Ягіпту на караблэх тэй дарогаю, праз каторую я сказаў табе: „Ты болей не абачыш яе”; і там будучь прадаваць вас варагом вашым за нявольнікаў а за нявольніцы, і ня будзе купляючата”.

29 Гэта словы змовы, каторую СПАДАР раскажаў Масею зрабіць із сынамі Ізраелявымі ў зямлі Моаўскай, апрача змовы, каторую СПАДАР зрабіў із імі на Горыве. 2 І згўкаў Масей усяго Ізраеля, і сказаў ім: „Вы бачылі ўсе, што зрабіў СПАДАР перад ачыма вашымі ў зямлі Ягіпецкай Фараону а ўсім слугам ягоным а ўсёй зямлі ягонай: 3 Тыя вялікія дзаныя, каторыя бачылі вочы вашы, знакі а чудосы вялікія тыя; 4 Але ня даў вам СПАДАР сэрца, каб цяміць, і ачоў, каб бачыць, і вушоў, каб чуць, дагэтуль. 5 І вадзіў сорок год па пустыні, і адзецьці вашы на вас ня зьвялі, і вобуй твой ня зьвяў на назе тваёй. 6 Хлеба вы ня елі, і віна а напітку хмельнага ня пілі, каб вы ведалі, што Я СПАДАР, Бог ваш. 7 І вы

прышлі на месца гэтае, і выступіў Сыгон, кароль Гэшбонскі, і Ог, кароль Вашанскі, на прэймы нам на вайну, і мы іх пабілі, 8 І мы ўзялі зямлю іхнюю, і аддалі яе на спадак Рувінам а Гадам а палавіцы плямені Манасавага. 9 Дзяржыце ж словы змовы гэтае, і паўніце іх, каб вам мець дасьпех у вусім, што будзеце рабіць.

10 „Усі вы цяпер стаіце перад відам СПАДАРА, Бога свайго, галавы плямёнаў вашых, старцы вашы, ураднікі вашы, усі мужы Ізраелявы, 11 Дзецяняты вашы, жонкі вашы і чужаземец твой, што сярод табару твайго, ад секача дроў тваіх да сіляча вады твае, 12 Каб увыйсьці табе ў змову СПАДАРА, Бога свайго, і ў прысягу Яго, каторую СПАДАР, Бог твой, чыне з табой сядні, 13 Каб пастанавіць цябе цяпер сабе за люд, і Ён будзе табе Богам, як Ён казаў табе й як прысягаў айцом тваім Абрагаму, Ісаку а Якаву. 14 І не з аднымі толькі вамі я ўчыню гэтую змову й гэтую прысягу, 15 Але як із тымі, каторыя цяпер тут із намі стаяць перад відам СПАДАРА, Бога нашага, так і з тымі, каторых няма тут із намі цяпер; 16 Бо вы ведаеце, як мы жылі ў зямлі Ягіпецкай, і як мы праходзілі пасярод народаў, пераз каторыя вы прайшлі, 17 І бачылі агіды іхныя й балваны іхныя, дзярвяныя й камённые, срэбныя й залатыя, каторыя ў іх. 18 Каб ня было памеж вас мужчыны або жонкі, або радзімы, або плямені, каторага сэрца адхінулася б цяпер ад СПАДАРА, Бога нашага, каб хадзіць служыць багом тых народаў, каб ня было памеж вас караня, што родзе жоўць а палын; 19 І калі б было, што, як пачуеш словы кляцбы гэтае, то дабраславіш у сэрцу сваім, кажучы: „Супакой будзе імне, хоць бы хадзіў падле ўпорлівасьці сэрца свайго“, каб знішчыць таго, што напіўшыся, і

ўсьмяглага. 20 Ня будзе зычыць СПАДАР дараваць яму, але тады задыміцца гнеў СПАДАРА й завісьць Яго на такога чалавека, і будзе цікаваць на яго ўся кляцба, напісаная ў гэтай кнізе, і вытра СПАДАР імя ягонае з пад нябёсаў; 21 І аддзеле яго СПАДАР на ліха ад усіх плямёнаў Ізраелявых, падле ўсіх кляцбаў змовы, напісаных у гэтай кнізе права гэтага. 22 І скажа апошні род, дзеці вашыя, што будучь просьле вас, і чужаземец, што прыйдзе із зямлі далёкае, абачыўшы больш зямлі гэтае й хваробы, каторымі заразе яе СПАДАР: 23 „Серка а соль, пажарышча — уся зямля; не засяецца й ня родзе яна, і ня ўзыйдзе зь яе нікая трава, як па выгубленьню Содомы, Гоморы, Адмы а Сэвоіму, каторыя вывярнуў СПАДАР у гневе Сваім а ў вабурэньню сваім“; 24 І скажучь усі народы: „За што СПАДАР так учыніў з гэтай зямлёю? які вялікі гэты гіж гневу Ягонага!“ 25 І скажучь: „За тое, што яны пакінулі змову СПАДАРА, Бога айцоў сваіх, каторую Ён учыніў зь імі, як вывеў іх із зямлі Ягіпецкае, 26 І пайшлі й пачалі служыць іншым багом, і кланяцца ім, багом, каторых яны ня зналі, і каторых Ён ня ўдзяліў ім, 27 Узгарэўся гнеў СПАДАРОЎ на зямлю гэтую, каб навесці на яе ўсю кляцбу, напісаную ў гэтай кнізе; 28 І вырваў іх СПАДАР із зямлі іхнае ў гневе, пале і ў вялікім абурэньню, і кінуў іх на іншую зямлю, як цяпер“. 29 Тайныя належаць СПАДАРУ, Богу нашаму, а яўныя нам а сыном нашым аж навекі, каб мы паўнілі ўсі словы права гэтага.

30 „І будзе, як насыпее цябе ўсе гэта, дабраслаўства й улегчыменьне, каторыя я выклаў табе, і ты прымеш іх да сэрца свайго сярод усіх народаў, куды выпіхнуў цябе СПАДАР, Бог твой; 2 І зьвернешся да СПАДАРА, Бога свайго, і па-

слушаеш голасу ягонага падле ўсёга, што Я расказую табе цяпер, ты а сынове твае з усёга сэрца свайго і з усяе душы свае; 3 То зьверне СПАДАР, Бог твой, паланеньне твае, і зжаліцца над табою, і ўзноў зьбярэць цябе з усіх народаў, куды рассяшаў цябе СПАДАР, Бог твой. 4 Хоць бы ты быў выпіхнены аж да канца неба, і стуль зьбярэць цябе СПАДАР, Бог твой, і стуль возьме цябе, 5 І прывядзець цябе СПАДАР, Бог твой, да зямлі, каторую дзяржалі айцове твае, і адзяржыш яе ў дзяржаньне, і добра зьдзее табе, і размножа цябе болей за айцоў тваіх; 6 І абрэжа СПАДАР, Бог твой, сэрца твае а сэрца насеньня твайго, каб ты любіў СПАДАРА, Бога свайго, з усёга сэрца свайго й з усяе душы свае, каб жыць табе. 7 І дасьць СПАДАР, Бог твой, усі кляцьбы гэтыя на варагоў тваіх і ненавідзячых цябе, каторыя перасьледавалі цябе. 8 А ты зьвернешся й будзеш слухаць голасу СПАДАРА й паўніць усі расказаньні Ягонья, каторыя расказую табе цяпер. 9 І перапоўне цябе СПАДАР, Бог твой, у ўсялякай рабоце рук тваіх, у плодзе жывата твайго, у плодзе статку твайго, у плодзе зямлі твае на дабро, бо ізноў радавацца будзе СПАДАР ізь цябе, на дабро, як Ён радаваўся з айцоў тваіх, 10 Калі будзеш слухаць голасу СПАДАРА, Бога свайго, дзяржачы расказаньні Ягонья а ўставы Ягонья, напісанья ў гэтай кнізе права, калі зьвернешся да СПАДАРА, Бога свайго, усім сэрцам сваім і ўсёй душою сваёй.

11 „Бо расказаньне гэтае, каторае я расказую табе цяпер, ня лішне дзіўное табе і не далёка яно. 12 Не на небе яно, каб казаць: „Хто ўзышоў бы дзеля нас на неба, і прынёс бы яго нам, і даў нам пачуць яго, і мы споўнілі б яго?” 13 І не за морам яно, каб казаць: „Хто перай-

шоў бы нам за мора, і ўзяў бы яго нам, і даў бы нам пачуць яго, і мы споўнілі б яго?” 14 Але вельма блізка да цябе слова гэтае: у вуснах тваіх і ў сэрцу тваім, каб паўніць яго.

15 „Глянь, я паклаў перад табою сядні жыцьцё а дабро, і сьмерць а ліха, 16 У тым, што я расказую табе сядні — любіць СПАДАРА, Бога свайго, хадзіць па дарогах Ягоньх і паўніць расказаньні Ягонья а ўставы Ягонья а суды Ягонья: і будзеш жыць а мнажыцца, і дабраславе цябе СПАДАР, Бог твой, на зямлі, да каторае ты прыходзіш, каб апанаваць яе. 17 Калі ж адвэрнецца сэрца твае, і ня будзеш слухаць, і адхінешся, і будзеш кланяцца іншым багом, і будзеш служыць ім; 18 То я агалашаю вам сядні, што вы напэўна загінеце, і не працягнеце дзён на зямлі, да каторае пераходзіш перазь Ёрдан, каб увыйсьці туды, каб апанаваць яе. 19 За сьветкі перад вамі гукаю сядні неба й зямлю: жыцьцё й сьмерць паклаў я перад табою, дабраслаўства й кляцьбу. Абяры жыцьцё, каб жыў ты а насеньне твае, 20 Каб любіў СПАДАРА, Бога свайго, каб слухаў голасу й каб ліп да Яго; бо Ён жыцьцё твае й даўжыня дзён тваіх, каб жыць табе на зямлі, каторую СПАДАР прысягнуў айцом тваім, Абрагаму, Ісаку а Якаву, даць ім”.

31 І пайшоў Масей, і гукаў словы гэтыя ўсяму Ізраелю, 2 І сказаў ім: „Сто а дваццаць год цяпер імне, я не магу ўжо выходзіць і ўходзіць, і СПАДАР сказаў імне: „Ты не пярэйдзеш Ёрдан гэты”. 3 СПАДАР, Бог твой, Ён пойдзе перад табою; Ён выгубе народы гэтыя ад віду твайго, і ты апавуеш іх; Ігошуа, ён пойдзе перад табою, як казаў СПАДАР. 4 І ўчыне СПАДАР ім, як Ён учыніў Сыгону а Огу, каралём Аморэйскім, і зямлі іхнай, каторых Ён выгубіў. 5 І аддасьць іх СПА-

ДАР вам, і вы ўчынеце зь імi падле ўсёга расказання, што я расказаў вам. 6 Будзьце дужыя а адважныя, ня бойцеся а не лякайцеся віду іх; бо СПАДАР, Бог твой, Ён тый, што йдзець із табою, не адступіцца ад цябе й не пакіне цябе”.

7 І гукнуў Масей Ігошуу, і сказаў яму перад ачыма ўсіх Ізраелцаў: „Будзь дужы а адважны, бо ты прывядзеш люд гэты да зямлі, каторую СПАДАР прысягаў айцом вашым даць ім, і ты прычынішся, каб яна стала спадкам іхным. 8 І СПАДАР, Ён, Каторы йдзець перад табою, Ён будзе з табою, не адступіцца ад цябе й не пакіне цябе, ня бойся а не палохайся”.

9 І напісаў Масей Права гэтае, і аддаў яго сьвятаром, сыном Левавым, што носяць скрыню змовы СПАДАРОВАЕ, і ўсім старцом Ізраелявым. 10 І расказаў ім Масей: „Пры канцу сямёх год, у прызначаным часе, у год даравання, у сьвята будак, 11 Як увесь Ізраель прыйдзе бачыць від СПАДАРА, Бога свайго, на месца, каторае абярэць, чытай гэтае Права перад усім Ізраелям у вушы іхныя. 12 Зьбяры люд, мужчынаў а жанкі а дзецяняты а чужаземца свайго, каторы ў брамах тваіх, каб яны слухалі; і каб яны вучыліся, і каб баяліся СПАДАРА, Бога вашага, і рупіліся паўніць усі словы Права гэтага. 13 І сыноў іхныя, каторыя ня ведалі, пачуюць і навучацца, каб баяліся СПАДАРА, Бога вашага, усі дні, пакуль вы жывіце на зямлі, да каторае вы пераходзіце Ёрдан, каб апажаваць яе”.

14 І сказаў СПАДАР Масею: „Вось, дні твае дабліжыліся, каб памерці; пагукай Ігошуу і станьце ля будану збору, і Я яму раскажу”. І пайшоў Масей а Ігошуа, і сталі ля будану збору. 15 І з’явіўся СПАДАР у будане ў стаўпе болачным, і стаў стоўп болачны ля ўходу бу-

дану. 16 І сказаў СПАДАР Масею: „Вось, ты ляжаш із айцамі сваімі, і ўзьнімецца гэты люд, і будзе блудна хадзіць за чужымі багамі тае зямлі, у каторай нутр ён уходзе, і пакіне Мяне, і ўзруша змову Маю, каторую Я ўчыніў зь ім. 17 І ўзгарыцца гнеў Мой на яго таго дня, і Я пакіну іх, і схавая від Свой ад іх, і ён будзе на жыр, і стрэне яго шмат ліха а нёмарасьць, і скажа ён таго дня: „Ці не за тое, што няма Бога майго сярод мяне, стрэла мяне гэтае ліха? 18 І Я чыста схавая від Свой таго дня за ўсе ліха ягонае, каторае ён зрабіў, бо да іншых багоў зьвярнуўся. 19 А цяпер запішы сабе песьню гэтую, і навучы яе сыноў Ізраелявых, улажы яе ў вусны іхныя, каб была Імне песьня гэтая за сьветку на сыноў Ізраелявых; 20 Бо Я ўвяду іх у зямлю, што цячэць малаком а мёдам, як Я прысягаў айцом іхным, і ён будзе есці а сыціцца, і ўеца, і зьвернецца да іншых багоў, і будзе служыць ім, а Мяне адкіне а ўзруша змову Маю. 21 І будзе, як стрэне іх шмат ліха а нёмарасьці, дык будзе сьветчыць песьня гэтая, будзе супроці іх, бо яна не забудзецца на вуснах насеньня ягонага. Бо Я ведаю думкі ягоныя, каторыя ён мае цяпер, уперад чымся Я увёў яго ў зямлю, праз каторую Я прысягаў”.

22 І напісаў Масей песьню гэтую таго дня, і навучыў яе сыноў Ізраелявых. 23 І расказаў СПАДАР Ігошуу Нуянку, і сказаў: „Будзь дужы а адважны, бо ты ўвядзеш сыноў Ізраелявых у зямлю, праз каторую Я прысягаў ім, і Я буду з табою”.

24 І сталася, як скончыў Масей упісавать у кнігу ўсі словы права гэтага, у кнігу, пакуль ня скончыў, 25 Што расказаў Масей Левітам, каторыя носяць скрыню змовы Спадаровае, кажучы: 26 „Вазьміце гэтую кнігу права й палажыце яе ў баку

скрыні Змовы СПАДАРА, Бога ва-шага, і яна там будзе сьветчаньням супроці цябе; 27 Бо я ведаю бунт твой і каляны завьек твой; вось, і цяпер, як я яшчэ жыву з вамі, вы былі бунтаўнікамі супроці СПАДАРА; ці ня болей па сьмерці маеі. 28 Зьбярыце да мяне ўсіх старцоў плямёнаў сваіх і ўраднакаў вашых, і я буду гўкаць у вушы іхных сло-вы гэтыя, і пагукваю за сьветку су-проці іх неба й зямлю; 29 Бо я ве-даю, што па сьмерці маеі вы чыста папсуіцеся й адвернецеся ад дарогі, каторую я раскажаў вам, і стрэне вас ліха ў вапошнія дні, бо вы будзеце рабіць ліха перад ачыма СПАДАРА, гневаючы Яго работаю рук сваіх".

30 І гўкаў Масей у вушы ўсяго збору Израелцаў словы песыні гэтае аж да канца:

32 „Нажніце вуха, нябёсы, я буду гўкаць; і слухай, зямля, словы вуснаў маіх. 2 Закапае, як дождж, навука мая, як раса, ападзець мова мая, як брызок на зялёніва, як спорны дождж на траву. 3 Бо імя СПАДАРОВА выхваляю; уздайце вялічча Богу нашаму. 4 Ён скала, Ягонныя справы дасканалыя, бо ўсі дарогі Ягонныя справядлівыя. Бог верны і без бяспраўя; справядлівы а шчыры Ён. 5 Ён папсаваўся перад Ім, яны ня дзеці Ягонныя подле сваіх ганаў, крутадушнае а хвальшыгвае пакаленьне. 6 Ці гэта ўздасьцё вы СПАДАРУ, людзе шалёны а нямудры? Ці ня Ён бацька твой, прыдбаў цябе? Ён учыніў цябе і ўладзіў цябе. 7 Успомні дні вечныя, уцям гады свайго, і ён паведаме табе, старых сваіх, і яны скажуць табе. 8 Як На-вышні даваў дзелі народам і аддзяляў сыноў людзкіх, прызначыў гра-ніцы народаў подле ліку сыноў Израелявых; 9 Бо дзель СПАДАРОВА люд Ягоны; Якаў павароз дзелі Яго-нае. 10 Ён знайшоў яго ў зямлі пус-

тыннай, у сыцпе выючае дзічы; ён абводзіў яго, навучаў яго, сыцярог яго, як зрэнка вока свайго. 11 Як ар-ліца будзе гняздо свае, пырхае над арлянятамі сваімі, распушчае кры-лы свае, бярэць іх, носе іх на кан-пох крылаў сваіх; 12 Так СПАДАР Сам адзін вадзіў яго, і няма зь Ім чужога бога. 13 Ён узвёў яго на вышні зямлі, карміў яго пладамі палёў, і саў яго мёдам із скалы, і аліваю зь цьвярдое скалы, 14 Мас-лам каровім а малаком авячым а ту-кам баранчыкаў а бараноў вашан-скіх а казлоў з тукам зярнят пшона-ных, і вінную кроў ты піў ня зме-шаную. 15 І ўеўся Ешурун, і бры-каўся, растаўсьцеў, аброс тукам і стаў гладкі; і пакінуў Ён Бога, Ка-торы ўчыніў яго, і ўлегцы замеў скалу, спасеньня свайго. 16 Чужымі прывялі Яго да завісьці, агідамі раз-гневалі Яго. 17 Абракалі дзяблам, ня Богу, багом, которых яны ня зналі, новым, што прышлі з блізіні, которых не баяліся айцове вашыя. 18 Скалу, каторая радзіла цябе, ты ня помнеў, і забыўся Бога, што стварыў цябе. 19 І абачыў СПАДАР, і ўлегцы замеў за квеленьне Яго сынамі а дачкамі сваімі. 20 І сказаў: „Схаваю від Свой ад іх, абачу, які будзе канец іх, бо яны род вельма крутадушны, дзеці, у которых няма вернасьці. 21 Яны ўквялілі Мяне да завісьці тым, што ня ё Бог, пу-стынёй сваёй зьнісмарасьцілі Мяне: і Я ўквялю іх да завісьці тымі, што ня люд, народам шалёным Я ўзлую іх; 22 Бо цяпло ўтарэлася ў гнече Маім, пяцэць аж да найніжшае пек-лы, і зьесьць зямлю а плады яе, і запале поды гораў. 23 І зьбяру на іх ліха, і стрэлы мае ўсі выстралю на іх; 24 Будуць высілены голадам і выгублены гаручкаю, гаркім вы-нішчэньням; і пашлю на іх зубы зьвяроў з атрутаю поўзаючых у пы-ле. 25 Звонку іх будзе бязьдзетніць меч, а з нутра жах, таксама мала-

дзёна, таксама дзеўку, і ссучага ра-
зам із чалавекам сівым. 26 Я ска-
заў бы: „Аддзыхну іх і зраблю
канец памятцы іх сярод людзёў, 27
Калі б ня гневу непрыяцеля Я сьця-
рогся, каб не пазналі варагі ягонья,
каб не казалі: „Наша рука высо-
кая, і не СПАДАР зрабіў усе гэта“;
28 Бо яны народ, каторы згубіў
раду, і няма зразуменьня ў іх. 29 О,
калі б яны былі мудрыя, яны зра-
зумелі б гэта й уважалі б на свой
апошні канец! 30 Як бы мог адзін
гнацца за тысячай і два гналі дзе-
сяць тысячаў, калі б скáла іхная не
прадала іх, і СПАДАР не запер іх!
31 Бо ня як скáла наша, скáла іх-
ная, і варагі нашы судзьдзі ў гэ-
тым. 32 Бо зь вінное розкі содом-
скае іхная вінная розка і з палёў
гоморскіх, бо ягады іхныя — ягады
жоўці, гранкі іхныя гаркія ў іх;
33 Атрута смокаў віно іхнае і лю-
тая атрута найядавітшых гадаў.
34 Ці не схавана гэта ў Мяне? не
запяхатавана ў сховах Маіх? 35 У
Мяне помста й надгарода, упару, як
захістаецца нага іхная; бо блізкі
дзень загубы іх, і борзда настане
прыгатаванае ім. 36 Бо СПАДАР
будзе судзіць люд Свой, і над слу-
гамі сваімі зжаліцца; бо Ён абача,
што рука іхная скволела, і ня стала
ані ўвязьненых, ані засталых. 37 Та-
ды скажа Спaдар: „Дзе багі ягонья,
скáла, на каторую ён спадзяваўся,
38 Каторыя ядалі тук аброкаў іх-
ных, півалі віно ўзьліваньняў іх-
ных? Хай яны паўстануць і памо-
гуць вам, хай будуць вам абаро-
наю. 39 Бачыце цяпер, што гэта Я,
Я — і няма Бога, апрача Мяне; Я
забіваю й ажыўляю, Я раню і Я
ўздараўляю; і ніхто ня збаве ад
рукі Мае. 40 Бо Я падыйму да ня-
бёс рукў Сваю й кажу: „Жыву Я
на векі!“ 41 Як найстру зіхацеючы
меч Свой, і рука Мая скопе суд, то
аддам помстаю варагом Сваім і не-
навідзячым Мяне адплачу. 42 Упаю

крывёй стрэлы Свае, і меч Мой будзе
жэрці мяса, упаю крывёй забітых а
палоненых і з галавы начальнікаў
ворага“. 43 Весаляцца, народы, зь
людям Ягоным, бо кроў слутаў Сва-
іх ён помсьце, і помсту аддасць ва-
рагом Сваім, і залашчыцца да зямлі
Свае — люду Свайго“.

44 І прышоў Масей, і гўкаў усі
словы песні гэтае ў вушы люду, ён
а Гошуа Нунянок. 45 І скончыў Ма-
сей гўкаць усі словы гэтыя ўсяму
Ізраелю, 46 І ён сказаў ім: „Пала-
жыце сэрца вашае на ўсі словы, ка-
торыя я сьветчу вам цяпер, каб рас-
казаць іх дзяцём сваім, каб яны
рупіліся паўніць усі словы права
гэтага; 47 Бо гэта ня пустое вам;
але гэта жыцьцё вашае, і гэтым вы
прадоўжыце дні на гэтай зямлі, да
каторае вы пераходзіце гэты Ёрдан,
каб апаважаць яе“.

48 І гўкаў СПАДАР Масею таго
самага дня, і сказаў: 49 „Ўзыйдзі
на гэтую гару Аварым, на гару Не-
во, каторая ў зямлі Моаўскай, што
перад Ерыхонам, і глянь ня зямлю
Канаанскую, каторую Я даю сыном
Ізраелявым у дзяржаньне; 50 І па-
мры на гары, на каторую ты ўзый-
дзеш, і будзеш прылучаны да люду
свайго, як памер Аарон, брат твой,
на гары Гор, і быў прылучаны да
люду Свайго, 51 За тое, што вы
ізрадзілі Мяне сярод сыноў Ізраеля-
вых ля водаў Мэрывы ў Кадэшу, на
пустыні Цын, за тое, што вы не
пасьвяцілі Мяне сярод сыноў Ізрае-
лявых. 52 А насупроці ты абачыш
зямлю, але туды ня ўвыйдзеш, у
зямлю, каторую Я даю сыном Із-
раелявым“.

33 І во дабраславенства, каторым
Масей, чалавек Божы, добра-
славіў сыноў Ізраелявых перад
сьмерцю сваёю; 2 І ён сказаў:
„СПАДАР прышоў із Сынаю, узы-
шоў ім із Сэіру, зазьзяў з гары Па-
рану і йшоў зь дзесяцма тысячамі
сьвятых; з правае рукі Ягонае цяп-

ло права. 3 Запраўды Ён любе людзі; усі сьвятыя Ягонныя ў руцэ Тваёй, і яны палі ніцма да ног Тваіх, каб адзяржаць із словаў Тваіх. 4 Права раскажаў нам Масей, спадак грамадзё Якававай. 5 І ён быў кароль Ешпуруна, як зьбіраліся галавы люду Ізраеля, разам усі плямёны Ізраелявы.

6 „Хай жывець Рувін і хай не памірае, і хай ня будуць сьмяротныя ягонныя лічаныя”.

7 А гэта празь Юду; і сказаў: „Пачуй, СПАДАРУ, голас Юдзін, і да люду Свайго прывядзі яго; рук ягонных досыць яму і памачніком супроці варагоў ягонных Ты будзь”.

8 І празь Лева сказаў: „Туммім твае а урым твае на набожным мужу тваім, каторага Ты прабаваў у Масе, з каторым Ты сьперачаўся ля водаў Мерывы, 9 Каторы кажа айцу свайму а маці сваёй: „Я іх ня бачыў”, і братоў сваіх не пазнаў, і сыноў сваіх ня знае; бо яны словы Твае заховуюць і змову Тваю дзяржаць, 10 Вучаць судоў Тваіх Якава і права Твайго Ізраеля, кладуць кадзіла перад ноздрамі Тваімі і ўспаленьне на аброчнік Твой. 11 Дабраслаў, СПАДАРУ, сілу ягоную, а работу рук ягонных Ты зыч сабе, злам і сьцёгны паўсталых на яго й ненавідзячых яго, каб яны не маглі стаяць”.

12 Веняміну сказаў: „Любы СПАДАРУ будзе жыць у яго бясьпечна; алякуецца ім увесь дзень, і памеж плеч Ягонных супачыне”.

13 І Язэпу сказаў: „Хай дабраславе СПАДАРА зямлю ягоную дарагімі рэчмі неба, расою й бяздонья, далавах ляжачага, 14 І дарагімі пладамі сонца, і дарагімі рэчмі месяцаў, 15 Найгалаўнейшымі рэчмі старавечных гораў, і дарагімі рэчмі вечных узгоркаў, 16 І дарагімі рэчмі зямлі й таго, што напаўняе яе. Зычлівасьць Таго, што жыў у кусьце, хай прыйдзе на галаву Язэпава і на

цемя адлучанага ад братоў ягонных. 17 Слава ягонная, як першароднага бычка, і рогі ягонныя, як рогі буйлы, імі збадзець ён народы разам аж да канца зямлі: гэта дзсяткі тысячаў Яхрэмавых і гэта тысячы Манасавы”.

18 І Завулону сказаў: „Весяліся, Завулоне, у выхадах сваіх”, і Іссасху, у будавах сваіх. 19 Люды на гару згукуюць яны, там абракаюць аброк і справядлівасьці, бо яны ссучь вялізарнае багацьце мора й скарбы, схаваныя ў пяску”.

20 І Гаду сказаў: „Дабраслаўлены, хто пашырыў Гада. Ён, як леў, супачывае і разрывае плячо і нават цемя. 21 Ён выглядзеў сабе першую часьць, бо там захаваў правадаўца дзель яму, і прышоў із князьмі люду, і справядлівасьць СПАДАРОВУ споўніў, і суды ягонныя з Ізраелям”.

22 І Дану сказаў: „Дан, як левяні, што выбытае з Вашану”.

23 І Неффаліму сказаў: „Неффалім досыць мае зычлівасьці й поўны дабраслаўства СПАДАРОВАГА; захад і паўдня адзяржыш”.

24 І Ашэру сказаў: „Дабраслаўлены за сыноў Ашэр, ён будзе мець зычлівасьць у братоў сваіх і занура ў валіву нагу сваю. 25 Вобуй твой зялеза а медзь; як дні твае, сіла твая”.

26 „Нямаш Бога падобнага да Ешпуруновага, едзе на нябёсах на помач табе, у вялікасьці сваёй на булаках. 27 Прыстаньня Бог вечны, і далоўям тваім вечныя плячукі Ягонныя; і Ён пражанець варагоў ад вяду твайго, і скажа: „Губі”. 28 І жыў Ізраель бясьпечна адзіночны, жара-ло Якава на зямлі збожжа а віннога соку, нават нябёсы ягонныя крапіць будуць расу. 29 Шчаслівы ты, Ізраелю! хто падобны да цябе, людзе выбаўлены СПАДАРОМ, Каторы шчыт помачы твае, і Каторага меч вялічча твае. Варагі твае пад-

даюцца табе, і ты на вышынях іхных топчаш іх".

34 І ўзышоў Масей з раўнінаў Моаўскіх на гару Нево, на верх Пізгі, каторая перад відам Ерыхону, і паказаў яму СПАДАР усю зямлю Гілеад аж да Дану, 2 І ўсю Неффалімову, зямлю Яхрэмаву а Мана-саву, і ўсю зямлю Юдзіну аж да адзадняга мора, 3 І паўдня, і раўніну аколліцы Ерыхону, места пальмаў, аж да Цоару. 4 І сказаў яму СПАДАР: „Во зямля, праз каторую Я прысягаў Абрагаму, Ісаку а Якаву, кажучы: „Насеньню твайму дам яе". Я даў табе абачыць яе ачыма сваімі, але туды не прарэйдзеш".

5 І памер там Масей, слуга СПАДАРОУ, у зямлі Моаўскай, падле слова СПАДАРОВАГА. 6 І пахаваў яго ў даліне ў зямлі Моаўскай супроці Веф-Пеору, і ніхто ня ведае

магілы ягонае аж дагэтуль. 7 І Масею было сто дваццаць год, як ён памер; не пацямнела вока ягонае, і ня высілілася сьвежасьць ягоная. 8 І плакалі сынове Ізраелявы па Масею на раўнінах Моаўскіх трыццаць дзён. І скончыліся дні плачу а жалобы па Масею.

9 І Ігошуа Нунянок напоўніўся духа мудрасьці, бо Масей рукі свае ўзлажыў на яго, і слухалі яго сынове Ізраелявы, і рабілі так, як расказаў СПАДАР Масею. 10 І не паўстаў яшчэ ў Ізраелю прарока, падобна да Масея, каторага СПАДАР знаў відам у від, 11 Подле ўсіх знакаў а чудосаў, каторыя зрабіць паслаў яго СПАДАР у зямлі Ягіпецкай Фараону а ўсім слугам ягоным а ўсёй зямлі ягонай, 12 І падле рукі дужое, і падле вялікага страху, каторыя Масей учыніў перад ачыма ўсяго Ізраеля.

КНІГА ІГОШУІ НУНЯНКА

1 І было, што па сьмерці Масея, слугі СПАДАРОВАГА, сказаў СПАДАР Ігошуі Нунянку, служцу Масеяву, кажучы: 2 „Масей, слуга Мой, мертвы; дык устань, перайдзі Ёрдан гэты, ты а ўвесь люд гэты, да зямлі, каторую Я даю ім, сыном Ізраелявым. 3 Кажнае месца, на каторае ступе ступа ног вавых, Я вам даў яго, як Я сказаў Масею: 4 Ад пустыні й Лібану гэтага аж да ракі вялікае, ракі Еўфрату, усю зямлю Гэцічаў; і аж да вялікага мора на захад сонца будуць граніцы вавы. 5 Ніхто ня ўстое перад табою ўсі дні жыцьця твайго; як Я быў із Масеям, так буду і з табою; не адступлюся ад цябе і не пакіну цябе. 6 Будзь дужы а адважны, бо ты люду гэтаму перадасі на спадак гэтую зямлю, каторую Я прысягаў айцом іхным даць ім. 7 Толькі будзь

дужы а вельмі адважны, каб рупіцца паўніць падле ўсёга Права, каторае расказаў табе Масей, слуга Мой; не адхінайся ад яго ані направа, ані налева, каб мець дасьпех у вусім, куды ты пойдзеш. 8 Хай не аддаляецца кніга Права гэтая ад вуснаў тваіх; і разважай над ёй удзень і ночы, каб захаваць і рабіць усе, што ў ёй напісана, бо тады пашчасьце табе ў дарогах тваіх, і тады будзеш мець дасьпех. 9 Ці не расказаў Я табе: будзь дужы а адважны, ня бойся а не лякайся, бо з табою СПАДАР, Бог твой, усюды, куды пойдзеш".

10 І расказаў Ігошуа нагляднікам люду, кажучы: 11 „Прайдзіце ўнутры табару й раскажыце люду, кажучы: „Прыпатуйце сабе ежы, бо ўжо за тры дні вы прарэйдзеце Ёрдан гэты, каб прыйсьці ўзяць у

дзяржаньне зямлю, каторую СПАДАРА, Бог ваш, даець вам на спадак'".

12 А плямені Рувінаваму, Гадоваму а палавіцы плямені Манасавага сказаў Ігошуа, кажучы: 13 „Помні слова, што расказаў вам Масей, слуга СПАДАРОЎ, кажучы: „СПАДАРА, Бог ваш, супакоіў вас і даў вам зямлю гэтую. 14 Жонкі вашыя, дзецяты вашыя і статак вашы няхай прабываюць у зямлі, каторую даў вам Масей за Ёрданом; а вы перайдзіце ўзброіўшыся перад братамі сваімі, усі дужасілы, і памажыце ім, 15 Пакуль не супакое СПАДАРА братоў вашых, як і вас, і апануюць і яны зямлю, каторую СПАДАРА, Бог ваш, даець ім. Тады зьверніцеся да спадку вашага й дзяржыце зямлю, каторую Масей, слуга СПАДАРОЎ, даў вам за Ёрданом на ўсход сонца”. 16 І адказалі яны Ігошуу, кажучы: „Усе, што ты расказаў нам, зробім, і куды пашлеш нас, пойдзем. 17 Подле ўсяго як служалі мы Масея, так будзем служаць і цябе; адно хай будзе СПАДАРА, Бог твой, з табою, як Ён быў з Масеям. 18 Кажы, хто спрацівіцца вуснам тваім і не паслухае словаў тваіх у вусім, што ты раскажаш яму, памрэць. Адно будзь дужы а адважны!”

2 І паслаў Ігошуа Нунынок цішком із Сытхму двух мужоў ўзведнікаў, кажучы: „Пайдзіце, выгледзіце зямлю а Ерыхон”. І пайшлі, прышлі да дому жонкі бязулі, а імя яе Рагаў, і ляглі там. 2 І на казалі каралю Ерыхонскаму, кажучы: „Вось, людзі прышлі сюды гэтае ночы із сыноў Ізраелявых, каб выгледзець зямлю”. 3 І паслаў кароль Ерыхонскі Рагаве, кажучы: „Выядзі людзёў, што прышлі да цябе, каторыя ўвійшлі ў дом твой; бо выгледзець усю зямлю яны прышлі”. 4 І ўзяла жонка двух чалавек аў тых, і схавала іх, і сказала:

„Але, прыходзілі да мяне людзі, але я ня ведала, скуль яны. 5 І сталася, як надабе было замкнуць браму, бо сыямнела, мужы тыя тады вышлі; ня ведаю, куды пайшлі мужы тыя; ганіцеся барздыей за імі, бо вы дагоніце іх”. 6 А сама ўзьяла іх на страху, і схавала іх у снапох лёну, раскладзеных у яе на страсе. 7 А людзі гваліся за імі па дарозе да Ёрдану аж да броду; а браму замкнулі, просьле тога як вышлі тыя, што гналіся за імі. 8 Уперад чымся яны ляглі, яна ўзышла да іх на страху, 9 І сказала тым людзём: „Я ведаю, што даў СПАДАРА вам зямлю, і што паў жах ваш на нас, і што скволелі ўсі жыхары зямлі перад вамі; 10 Бо мы чулі, як высушыў СПАДАРА воды Чырвонага мора перад вамі, як вы вышлі зь Ягіпту, і што ўчынілі вы двум каралём Аморэйскім, каторыя на другім баку Ёрдану, Сыгону а Огу, каторых вы аканавалі. 11 І мы ўчулі, і скволелі сэрцы нашыя, і ні ў кога ня ўзняўся ўжо дух перад вамі; бо СПАДАРА, Бог ваш, ё Бог на небе ўгары й на зямлі далавах. 12 І цяпер прысягніце, калі ласка, імне СПАДАРОМ, што, як я зрабіла вам ласку, то зробіце таксама ласку дому айца майго; і дасьце мне праўдзівы знак; 13 І захаваеце жыўых айца майго а маці маю а братоў маіх а сёстраў маіх а ўсіх, хто ё ў іх, і выбавіце душы нашы ад сьмерці”. 14 І сказалі ёй гэтыя людзі: „Душа нашая за вас на сьмерць, калі вы не азнайміце гэтае нашае справы; і будзе, як СПАДАРА дасьць нам зямлю, дык зробім з табою міласэрдзе й праўду”. 15 І спусьціла яна іх на лаварозе пераз акно, бо дом ейны быў у месцай сыяне, і ў сыяне яна жыла; 16 І сказала ім: „На гару йдзіце, каб ня стрэлі вас гонячыя, і хавайцеся там тры дні, пакуль ня зьвернуцца гонячыя тыя;

а потым пойдзеце ў дарогу сваю". 17 І сказалі ёй тыя людзі: „Мы вольныя будзем ад прысягі гэтак, каторай ты нас заприсягла: 18 Вось, мы ўходзім у зямлю, то чырвовы віты павароз гэты прывяжы да акна, каторым ты нас спусьціла, і айца свайго а маці сваю а братоў сваіх а ўсю радзіму айца свайго зьбяры да сябе да дому свайго. 19 І будзе, што кажны, хто выйдзе зь дзьвярэй твайго дому вонкі, таго кроў на галаве ягонай, а мы нявінныя; а хто будзе з табою ў доме, таго кроў на галаве нашай, калі чья рука дакранеца да яго. 20 Калі ж ты азнайміш гэтую нашу справу, то мы будзем вольныя ад прысягі твае, каторай ты нас заприсягла". 21 І яна сказала: „Падле словаў вашых так яно хай будзе". І адпусьціла іх, і яны пайшлі, а яна прывязала да акна віты чырвовы павароз. 22 Яны пайшлі, і прышлі на гару, і прабылі там тры дні, пакуль не зьвярнуліся гонячыя. І шукалі іх гонячыя па ўсёй дарозе, і не знайшлі. 23 І зьвярнуліся два гэтыя чалавекі, зышлі з гары, і перайшлі Ёрдан, і прышлі да Ігошуі Нуянка, і пераказалі яму ўсе, што зь імі прыгадзілася. 24 І сказалі Ігошуу, што „аддаў СПАДАРА ў рукі нашы ўсю зямлю", што таксама „скволелі перад намі ўсі жыхары зямлі".

3 І ўстаў Ігошуа рана нараніцы, і крануліся яны ад Сытыму, і прышлі аж да Ёрдану, ён а ўсі сынове Ізраеявы, і начавалі там уперад, чымся перайшлі. 2 І было пры канцу трох дзён: і прайшлі ўраднікі ўнутры табару, 3 І расказалі люду, кажучы: „Як абачыце скрыню змовы СПАДАРА, Бога свайго, і сьвятароў Левітаў, што нясуць яе, дык і вы краніцеся зь месца свайго і йдзіце за ёю. 4 Воддаль, адылі, меж вас і яе будзе каля дзьвюх тысячаў

локцяў мераю; не падходзьце да яе блізка, каб ведаць вам дарогу, па каторай ісьці вам, бо вы не хадзілі гэтак дарогаю ані ўчорах, ані заўчора".

5 І сказаў Ігошуа люду: „Пасьвяціцеся, бо заўтра створа СПАДАРА сярод вас чудосы". 6 І сказаў Ігошуа сьвятаром, кажучы: „Падыйміце скрыню змовы й перайдзіце перад людям". Яны паднялі скрыню змовы й пайшлі перад людям.

7 І сказаў СПАДАРА Ігошуу: „Гэтага дня Я пачну ўзьвялічаць цябе перад ачыма ўсяго Ізраеля, каб яны ведалі, што, як Я быў із Масеям, так буду і з табою. 8 А ты раскажы сьвятаром, што нясуць скрыню змовы, кажучы: „Як толькі увыйдзеце ў бераг вады Ёрдана, прыстойце ў Ёрдане'".

9 І сказаў Ігошуа сыном Ізраелявым: „Дабліжчыся сюды й выслухайце слова СПАДАРА, Бога вашага". 10 І сказаў Ігошуа: „З гэтага даведаецца, што сярод вас Бог жывы, і пражанець, пражанець перад вамі Канааняніна а Гэціча а Гэвэя а Ферэзэя а Гергесэя а Аморэя а Евусэя. 11 Вось, скрыня змовы Спадара ўсяе зямлі пярэйдзе перад вамі Ёрданом. 12 І цяпер вазьміце сабе дванаццаць чалавекаў з плямёнаў Ізраеявых, аднаго чалавека з плямёні. 13 І станеца, што як супачынуць ступы ног сьвятароў, што паясуць скрыню СПАДАРА, Спадара ўсяе зямлі, у вадзе Ёрдану, вада ёрданская запыніцца, вада, што цячэць зьверху, і стане адным валам". 14 І было, што як крануўся люд ад сваіх буданоў, каб пераходзіць Ёрдан, і сьвятары, што несьлі скрыню змовы перад людям, 15 І як увыйшлі нясуць скрыню ў Ёрдан, і ногі сьвятароў, што несьлі скрыню, занурыліся ля берагу вады (Ёрдан жа выступае з усіх берагоў сваіх усі дні жніва), 16 Дык стаялі воды вель-

мі далёка ад места Адама, каторае ля Царэтану, а цякучыя да мора раўніны, мора Салонага, сусім чыста былі адцяты. І люд пераходзілі супроці Ерыхону; 17 І непарушна стаялі сьвятары, што неслі скрыню змовы СПАДАРОВАЕ, на сушы сярод Ёрдану. І увесь Ізраель пераходзілі па сушы, пакуль увесь народ сусім чыста не перайшоў Ёрдану.

4 І было, як увесь народ супоўна скончыў пераходзіць Ёрдан, то сказаў Спадар Ігошу, кажучы: 2 „Вазьміце сабе зь люду двананцацёх чалавекаў, па адным чалавеку з плямёні, 3 І раскажыце ім, кажучы: „Панясце сабе адгэтуль, із сярэдзіны Ёрдану, зь месца стаянныя ног сьвятароў непарушна, двананцаць камянёў, і перанясце іх із сабою, і палажыце іх на начулішчу, ідзе будзеце начаваць гэтую ноч”.

4 І гукнуў Ігошуа двананцацёх чалавекаў, каторых прыгатаваў із сыноў Ізраелях, па адным чалавеку з плямёні; 5 І сказаў ім Ігошуа: „Перайдзіце перад скрыняю СПАДАРА, Бога свайго, у сярэдзіну Ёрдану й падыйміце сабе кажны на плячо свае па адным каменю, падле ліку плямёнаў сыноў Ізраелявых, 6 Каб яны былі знакам сярод вас, як папытаюцца ў вас сынове вашыя заўтра, кажучы: „Што гэта за камяні гэтыя ў вас?” 7 Дык скажаце ім, што адцяты былі воды Ёрдану перад скрыняю змовы СПАДАРА; як яна пераходзіла Ёрдан, тады воды Ёрдану былі адцяты. І будучы камяні гэтыя на памятку сыном Ізраелявым на веки”. 8 І зрабілі так сынове Ізраелявы, як сказаў Ігошуа: і панёсьлі двананцаць камянёў із сярэдзіны Ёрдану, як казаў СПАДАР Ігошуу, падле ліку плямёнаў сыноў Ізраелявых, і перанёсьлі із сабою на начулішча, і палажылі іх там. 9 І двананцаць камянёў паставіў Ігошуа сярод Ёрдану ля месца стаянныя ног сьвятароў, што неслі

скрыню змовы; і яны там дагэтуль. 10 І сьвятары, каторыя неслі скрыню, стаялі сярод Ёрдану, пакуль яна скончана было ўсе гэта, што СПАДАР сказаў Ігошуу гукнаць люду, падле ўсёга, што Масей сказаў Ігошуу; і барэздзіў люд, і пераходзіў. 11 І было, як скончыў увесь люд пераходзіць, тады перайшла скрыня СПАДАРОВА, і сьвятары перад людам. 12 І перайшлі сынове Рувінавы, і сынове Гадовы, і палавіца плямёні Манасавага збройна сьпераду сыноў Ізраелявых, як казаў ім Масей. 13 Каля сараку тысяч чаў супоўна ўзброеных перайшло перад СПАДАРОМ на раўніны Ерыхонскія, на бітву.

14 Таго дня ўзьвялічыў СПАДАР Ігошу ў вачох усяго Ізраеля, і баяліся яго, як баяліся Масея, усі дні жыцця ягонага.

15 І казаў СПАДАР Ігошуу, кажучы: 16 „Раскажы сьвятаром, што нясуць скрыню сьветчання, і хай яны ўзыйдуць зь Ёрдану”. 17 І сказаў Ігошуа сьвятаром, кажучы: „Узыйдзіце зь Ёрдану”. 18 І было як узыходзілі сьвятары, што неслі скрыню змовы СПАДАРОВАЕ із сярэдзіны Ёрдану, і адарваліся ступы ног іхных на сушу, дык зьварнуліся воды Ёрдану на свае месцы і пайшлі, як учорах а заўчора, вышэй усіх берагоў сваіх.

19 І люд узыйшлі зь Ёрдану на дзясяты дзень першага месяца, і разьлёгся табарам у Гілгале, на ўсходнім канцу Ерыхону. 20 І двананцаць камянёў гэтых, каторыя ўзялі яны зь Ёрдану, Ігошуа паставіў у Гілгале, 21 І сказаў сыном Ізраелявым, кажучы: „Як папытаюцца сынове вашыя заўтра ў бацькоў сваіх: „Што гэта за камяні?” 22 То паведамце сыном сваім, кажучы: „Па сушы перайшоў Ізраель Ёрдан гэты”; 23 Бо высушыў СПАДАР, Бог ваш, воды Ёрдану перад

вамi, пакуль вы не перайшлі яго, таксама як СПАДАР, Бог ваш, зрабіў Чырвонаму мору, каторае высушыў перад намі, пакуль мы не перайшлі яго, 24 Каб усі людзы зямлі пазналі, што рука СПАДАРОВА дужая, каб вы баяліся СПАДАРА, Бога вашага, усі дні".

5 І было, як пачулі ўсі каралі аморэйскія, каторыя на гэтым баку Ёрдану, к мору, і ўсі каралі канаанскія, каторыя ля мора, што высушыў СПАДАР ваду Ёрдану перад сынамі Ізраелявымі, пакуль пераходзілі мы, тады скволела сэрца іхнае, і ня стала ўжо ў іх духу перад сынамі Ізраелявымі.

2 Таго часу сказаў СПАДАР Ігошуу: „Зрабі сабе мячы з крамянёў і ўзноў абрэж сыноў Ізраелявых другім наваратам". 3 І зрабіў сабе Ігошуа мячы з крамянёў, і абрэзаў сыноў Ізраелявых на „Ўзгорку абразання". 4 І во прычына, чаму абрэзаў Ігошуа ўвесь люд, каторы вышаў зь Ягіпту, мужчынаў: усі здольныя да вайны памерлі на пустыні на дарозе, па выхадзе зь Ягіпту; 5 Бо абрэзаны быў увесь люд, што вышаў; але ўвесь люд, што радзіўся на пустыні на дарозе, па выхадзе зь Ягіпту, ня быў абрэзаны; 6 Бо сорок год хадзілі сыноў Ізраелявы па пустыні, пакуль ня скончыўся ўвесь народ, здольны да вайны, што вышаў зь Ягіпту, каторыя ня слухалі голасу СПАДАРА, і каторым СПАДАР прысягаў, што яны не абачаць зямлі, праз каторую прысягаў СПАДАР бацьком іхным, даць нам зямлю, ідзе цяцэць малако а мёд. 7 А сыноў іхных, каторых устанавіў, замест іх, абрэзаў Ігошуа, бо яны былі не абразаныя; бо не абразалі іх на дарозе. 8 І было, як скончылі абразаць увесь народ, то заставаўся ён на сваіх месцах у табару, пакуль не ачуняў.

9 І сказаў СПАДАР Ігошуу: „Сяд-

ні Я скаціў з вас ган ягіпецкі". Затым і завецца тое месца „Гілгал", нават дагэтуль. 10 І разлягліся сыноў Ізраелявы табарам у Гілгалі, і рабілі Пасху на чатырнаццаты дзень месяца ўвечары на раўнінах Ерыхонскіх. 11 І елі з пладоў зямлі на другі дзень Пасхі праснакі а сушаныя зярняты таго ж дня. 12 А манна перастала падаць назаўтрае, як яны елі з пладоў зямлі, і ня было болей манны ў сыноў Ізраелявых, але яны елі таго году плады зямлі Канаанскае.

13 І было, як быў Ігошуа ля Ерыхону, і ўзняў вочы свае, і абачыў, і вось, чалавек стаіць перад ім, і ў руцэ ягонай меч на галі. Ігошуа падышоў да яго й сказаў яму: „Ці ты наш, ці зь неприяцеляў нашых?" 14 Ён сказаў: „Не; бо я вайводца войска СПАДАРОВАГА, цяпер прышоў". Ігошуа таў відам сваім на зямлю, і пакланіўся, і сказаў яму: „Што спадар мой скажа слуге свайму?" 15 І сказаў вайводца войска СПАДАРОВАГА Ігошуі: „Здымі вобуй свой з нагі свае, бо месца, на каторым ты стаіш, сьвятое". І зрабіў Ігошуа так.

6 А Ерыхон заперся, і быў заперты ад сыноў Ізраелявых; ніхто ня выходзіў і ніхто ня ўходзіў.

2 І сказаў СПАДАР Ігошуу: „Гля, Я аддаў у рукі тваю Ерыхон а караля ягонага а дужасілаў. 3 І кружыняйцеся навокал места ўсі, здольныя да вайны, і абходзьце места адвойчы; і гэтак рабі шэсьць дзён. 4 І сямёх сьвятароў хай нясуць сем трубаў з бараўяга рогу перад скрыняю; а на сёмы дзень кружыняйце навокал места сем разоў, і сьвятары хай грубяць у трубы. 5 І будзе, як затрубяць спадыгла ў бараўі рог, як пачуецца гук трубы, тады ўвесь люд хай крыкне голасам вялікім; і абурыцца сыяна места пад сябе, і ўзыйдзе люд, кажны супроці сябе". 6 І пагукаў Ігошуа Нунянок сьвя-

тароў, і сказаў ім: „Нясіце скрыню змовы, і сямёх сьвятароў хай нлсуць сем трубаў з бараняга рогу перад скрыняю СПАДАРОВАЙ”. 7 І сказаў люду: „Перайдзіце й кружыняйце навокал места; узброеныя ж хай пярэйдучь перад скрыняю СПАДАРОВАЙ”. 8 І было, як сказаў Ігошуа люду, дык сямёх сьвятароў, што неслі сем трубаў з бараняга рогу перад СПАДАРОМ, пярэйшлі й затрубілі ў трубы, і скрыня змовы СПАДАРОВАЕ йшла за імі. 9 Узброеныя ж ішлі сьпераду сьвятароў, каторыя трубілі ў трубы; а збор войска йшоў за скрыняю, ідучы й трубячы ў трубы. 10 Люду ж расказаў, кажучы: „Ня крычыце й няхай ня чуваць будзе голасу вашага, і каб слова ня выйшла з вуснаў вашых да дня, пакуль я не скажу вам: „Крычыце!” і тады крыкнеце”. 11 І кружыняла скрыня СПАДАРОВА навокал места, і абышла аднойчы; і прышлі да табару, і начавалі ў табару.

12 І ўстаў Ігошуа нараніцы, і пачаў сьвятары скрыню СПАДАРОВА. 13 І сямёх сьвятароў, што неслі сем трубаў з бараняга рогу перад скрыняю СПАДАРОВАЙ, ішлі а йшлі й трубілі ў трубы; і ўзброеныя йшлі сьпераду іх, а йдучы ззаду йшлі за скрыняю СПАДАРОВАЙ, і йдучы трубілі ў трубы.

14 І кружынялі навокал места на другі дзень адзін раз, і зьвярнуліся да табару. Гэтак рабілі шэсьць дзён.

15 І было на сёмы дзень: усталі, як зарала, і кружынялі навокал места такім жа парадкам сем разоў; адно гэтага дня кружынялі навокал места сем разоў. 16 І было, што на сёмы раз трубілі сьвятары ў трубы, і Ігошуа сказаў люду: „Крыкніце, бо аддаў СПАДАР вам места! 17 І будзе места аканавана і ўсе, што ў ім, СПАДАРУ; адно Рагаў бязуля хай застанецца жывая, яна а кажны, хто зь ёй у доме; бо яна

схавала пасланцоў, каторых мы паслалі. 18 А толькі вы сьцеражыцеся аканаваньня, каб не аканаваліся, калі вы возьмеце з аканаваньня, і падасьце табар Ізраэлявых аканаваньню, і зьнемарасыціце яго. 19 І ўсе срэбра а золата, і судзьдзе мядзянае а зьлезнае — сьвятыня яно СПАДАРУ, да скарбніцы СПАДАРОВАЕ пойдзе”. 20 І крыкнуў люд, і трубілі ў трубы. І было, як пачуў люд голас трубы, і крыкнуў люд вялікім крыкам; упала сьцяна пад сябе, і ўзышоў люд да места, кажны насупроці свайго, і зьяявалі места. 21 І аканавалі ўсе, што ў месце, ад мужчыны аж да жонкі, ад жлапца аж да старога, і аж да вала а авечкі а асла, лязом мяча.

22 А двум чалавекам, што выглядалі зямлю, Ігошуа сказаў: „Пайдзіце да дому тае бязулі й вывадзіце стуль тую жонку а ўсіх, што ў яе, як вы прысягалі ёй. 23 І прышлі дзяцюкі-ўзведнікі, і вывялі Рагаў а айца яе а маці яе а братоў яе а ўсіх, каторыя ў яе, і ўсю радзіму ейную вывялі, і паставілі іх вонках табару Ізраэляскага. 24 А места а ўсе, што ў ім, спалілі цяплом; адно срэбра а золата а судзьдзе мядзянае а зьлеза аддалі да скарбніцы дому СПАДАРОВАГА. 25 Рагаў жа бязулю а дом айца ейнага а ўсіх, каторыя ў яе, пакінуў жывых Ігошуа, і яна жыла сярод Ізраэля да гэтаў; бо яна схавала пасланцоў, каторых пасылаў Ігошуа выпядаець Ерыхон.

26 І закліў Ігошуа таго часу, кажучы: „Пракляты чалавек перад СПАДАРОМ, каторы паўстане й збуде места гэтае Ерыхон; на першаку сваім ён паложы падруб яго, і на наймалодшым сваім паставі дзьверы яго”.

27 І быў СПАДАР із Ігошуам, і было чутно празь яго па ўсім краю.

7 І выступілі сыноў Ізраэлявых выступам супроці аканаваньня.

Ахан, сын Хармы, сына Заўда Заранка з плямені Юдзінага, узяў з аканаванага, і ўзгарэўся гнеў СПАДАРОЎ на сыноў Ізраеля.

2 І паслаў Ігошуа людзёў з Ерыхону да Гаю, каторы ля Веф-Авену з усходу Бэт-Элю, і сказаў ім, кажучы: „Пайдзіце, выглядзіце зямлю”. Яны пайшлі й выглядзелі Гай. 3 І звярнуліся да Ігошуі, і сказалі яму: „Хай ня ўзыйдзе ўвесь люд, каля дзвюх тысячаў альбо каля трох тысячаў чалавекаў хай узыйдуць і паб'юць Гай; ня трудуй туды ўсяго люду, бо крыху іх. 4 І ўзыйшлі зь люду туды каля трох тысячаў чалавекаў, але яны ўцяклі перад людзьмі Гаю. 5 І забілі зь іх людзі Гаю да трыццаці тысяч чалавекаў, і гналіся за імі ад брамы аж да Сэварым, і разьбілі іх на схоне гары; і растаяла сэрца люду, і сталася, як вада. 6 І разьдзер Ігошуа адзецьці свае, і паў відам сваім на зямлю перад скрыняю СПАДАРОВАЙ, і ляжаў аж да вечара ён а старцы Ізраелявы, і пасыпалі пылам галавы свае. 7 І сказаў Ігошуа: „О Спадару СПАДАРУ! Чаму Ты перавёў люд гэты перазь Ёрдан, каб аддаць нас у рукі Аморэя, загубіць нас? О, валей бы мы жылі за Ёрданом! 8 О, Спадару! што сказаць імне просьле тога, як Ізраель абарачае завьек свой да варагоў сваіх? 9 І пачуюць Канааняне а ўсі жыхары зямлі, і абступяць нас, і выпубяць імя нашае ізь зямлі. І што зробіш імені Свайму вялікаму?”

10 І сказаў СПАДАР Ігошуі: „Устань, чаго ты паў на від свой? 11 Ізграшыў Ізраель, і таксама выступілі яны із змовы Мае, каторую Я раскажаў ім; і таксама ўзялі з аканаванага, і таксама ўкралі, і таксама сталі, і таксама палажылі памеж свайго судзьдзя. 12 І не маглі сынове Ізраелявы вытрываць перад варагамі сваімі й абярнуліся завьікам да варагоў сваіх, бо яны былі

аканаваныя; ня буду болей з вамі, калі ня выгубіце аканаванага з пасярод вас. 13 Устань, пасьвяці люд і скажы: „Пасьвяціцеся назаўтрае, бо гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраеляў: „Аканаванае сярод цябе, Ізраелю; ты ня можаш вытрываць перад варагамі сваімі, пакуль не аддзіліш аканаванага з пасярода вас”. 14 І дабліжчэся нараніцы па плямёнах сваіх. І будзе: Плямя, злоўленае СПАДАРОМ, хай бліжыцца родамі; і род, злоўлены СПАДАРОМ, хай бліжыцца дамамі сваімі; і дом, які СПАДАР злове, хай бліжыцца мужчынамі сваімі. 15 І будзе: прылічнага з чым аканаваным хай спаліць цяплом, яго а ўсе, што ў яго, за тое, што ён выступіў із змовы СПАДАРОВАЕ, і за тое, што зрабіў нягоднасьць у Ізраелю’”.

16 І ўстаў Ігошуа нараніцы, і дабліжыў Ізраеля па плямёнах; і злоўлена плямя Юдзіна. 17 І дабліжыў роды Юдзіны; і злоўлены род Зэратаваў. І дабліжыў род Зэратаваў; і злоўлены Заўд. 18 І дабліжыў ягоны дом па мужчынах; і злоўлены Ахан, сын Хармы, сына Заўда Заранка, з плямені Юдзінага. 19 І сказаў Ігошуа Ахану: „Сыну мой! Уздай, калі ласка, хвалу СПАДАРУ, Богу Ізраельскаму, і дай яму падзяку, і скажы імне, што ты зрабіў, не таі ад мяне”. 20 І адказаў Ахан Ігошуі, і сказаў: „Запраўды, я ізграшыў перад СПАДАРОМ. Богам Ізраелявым, і тое а тое зрабіў. 21 Я абачыў памеж здабытку пазорнае адзецьне сэнаарскае і дзвьесце сыкляў срэбра, і пруток золата пяцьдзясят сыкляў вагою, я пагальўся на іх і я ўзяў іх; і вось, яны схаваны ў зямлі сярод будану майго, і срэбра пад ім. 22 Ігошуа паслаў пасланцоў, і яны пабеглі да будану; і вось, гэта схавана было ў будане ягоным, і срэбра пад ім. 23 Яны ўзялі гэта з пасярод будану,

і прынеслі да Ігошуі а да ўсіх сыноў Ізраелявых, і палажылі перад СПАДАРОМ. 24 І ўзяў Ігошуа Ахана Зэражонка а срэбра а адзецьце а пруток золата а сыноў ягоных а дачкі ягонья а вала ягонага а асла ягонага а авечку ягоную а будан ягоны а ўсе, што ў яго, і ўсяго Ізраеля зь ім, і ўзьвялі іх на даліну Ахор. 25 І сказаў Ігошуа: „За тое, што ты зьнімарасьціў нас, СПАДАР зьнемарасьце цябе гэтага дня”. І ўкаменаваў яго ўсі Ізраелцы, і спалілі іх цяплом, і накідалі на іх каменя. 26 І назьбіралі на яго вялікую крушню каменя, што ляжыць дагэтуль. І адварнуўся СПАДАР ад палу гневу свайго. Затым дагэтуль завецца імя гэтага месца даліною Ахор.

8 І сказаў СПАДАР Ігошуі: „Ня бойся а не палохайся; вазьмі із сабою ўвесь люд вайны і, устаўшы, узыйдзі да Гаю; гля, Я аддаў у руку тваю караля гайскага а люд ягоны, места ягонае а зямлю ягоную. 2 І ўчыні Гаю а каралю яго, як ты ўчыніў зь Ерыхонам а каралём яго, адно здабытак яго а статак яго грабце сабе. Зрабі сабе засаду места адзаду”. 3 І ўстаў Ігошуа а ўвесь люд вайны, каб узыхіць да Гаю; і абраў Ігошуа трыццаць тысяч чалавекаў дужасілаў, і паслаў іх ночы. 4 І раскажаў ім, кажучы: „Глядзіце, вы будзеце ў засадзе ля места, адзаду места; не здаляйцеся вельма ад места і будзьце ўсі гатовы. 5 А я а ўвесь люд, што з імною, дабліжымся да места. І будзе, як вы ступяць супроці нас, як і ўперад, дык мы пабяжым ад іх. 6 І яны выйдучь за намі, так што мы адцягнем іх ад места, бо яны скажуць: „Уцякаюць ад нас, як і ўперад”, і мы ўцячэм ід іх. 7 А вы ўстаньце із засады й займіце места; і СПАДАР, Бог ваш, аддасць яго ў рукі вашы. 8 І будзе, як захопіце места, спаліце места цяплом, подле слова СПАДА-

РОВАГА зрабіце. Глядзіце, я раскажаў вам”. 9 І паслаў іх Ігошуа, і яны пайшлі ў засаду, і заселі памеж Бэт-Элю й Гаю, із заходняга боку Гаю; і начаваў Ігошуа тую ноч сярод люду.

10 І ўстаў Ігошуа нараніцы, і агледзіў люд, і ўзышоў ён а старцы Ізраелявы сьпераду люду аж да Гаю; 11 І ўвесь люд вайны, каторы быў ізь ім, узыхіў; дабліжыліся а прышлі супроці места, і разьлёгся табарам з паўночнага боку Гаю, а даліна памеж іх і Гаю. 12 І ўзяў ён каля пяцёх тысячаў чалавекаў, і пасадзіў іх у засадзе меж Бэт-Элю й Гаю, із заходняга боку места. 13 І пастававілі люд увесь табарам, каторы быў з паўночнага боку места, так што задняя часць была із заходняга боку места. І прышоў Ігошуа тае ночы на сярэдзіну даліны. 14 І сталася: як абачыў кароль гайскі, тады яны пабарздылі—і ўсталі рана, і вышлі людзі места напярэймы Ізраелю на бітву, ён а ўвесь люд ягоны, на прызначаны час перад раўніною. А ён ня ведаў, што засада ў яго адзаду места. 15 І, быццам разьбітыя імі, Ігошуа а ўвесь Ізраель, пабеглі дарогаю пустыні. 16 І пагукалі ўвесь люд, каторы ў месце, каб гнацца за імі; і гналіся за Ігошуам, і адбегліся ад места. 17 І не засталася чалавека ў Гаю а Бэт-Элю, каторы ня выпшаў бы за Ізраелям. І пакінулі яны места адчыненае, гонячыся за Ізраелям.

18 І сказаў СПАДАР Ігошуі: „Выцягні дзёду, што ў руцэ тваёй, супроці Гаю, бо ў рукі твае Я аддам яго”. Ігошуа выцягнуў дзёду, каторая ў яго ў руцэ, да места. 19 І седзячы ў засадзе якга ўсталі зь месца свайго й пабеглі, як толькі ён выцягнуў руку сваю, і ўвайшлі ў места, і ўзялі яго, і борзда запалілі места цяплом. 20 І азірнуліся жыхары Гаю назад, і абачылі, і вось, падымаецца дым ізь места да

неба. І ня было ў іх сілы ўцякаць туды альбо сюды, а люд, што бег да пустыні, абярнуўся да гонячых. 21 Ігошуа а ўвесь Ізраель, абачыўшы, што ўзялі седзячыя ў засадзе места, і дым із места падыймаецца, зьвярнуліся й білі людзёў Гаю. 22 А тыя зь места вышлі напярэймы ім, і яны былі ў сярэдзіне памеж Ізраельцаў, адныя былі з гэтага боку, а другія з гэтага. І білі іх, пакуль не засталася ніякае астачы ані ўдэклага. 23 А караля гайскага схпілі жывога і даблжылі яго да Ігошуі. 24 І было, як скончыў Ізраель забіваць усіх жыжараў Гаю на поле, на пустыні, куды яны гналіся за ім, і палі ўсі чыста ад ляза мяча, тады ўсі Ізраелцы абярнуліся да Гаю й разлі яго лязом мяча. 25 І было ўсіх палых таго дня, ад мужчыны аж да жонкі, дванаццаць тысячаў, усіх людзёў Гаю. 26 А Ігошуа не апущаў рукі свае, каторую ён выцягнуў із дзідаю, пакуль не аканаваў усіх жыжараў Гаю. 27 Толькі статак а здабытак места гэтага заглабалі сабе сынове Ізраелявы, подле слова СПАДАРОВАГА, каторае расказаў Ігошуі. 28 І спаліў Ігошуа Гай, і абярнуў яго ў кучу вечную, аж дагэтуль. 29 А караля гайскага засіліў на дзерве аж да вячэрнага часу; а па заходзе сонца загадаў Ігошуа, і спусцілі труп ягоны зь дзерва, і кінулі яго ля брамы месцае, і назьбіралі на яго вялікую крушню каменя, што ёсьць аж дагэтуль.

30 Тады Ігошуа збудаваў аброчнік СПАДАРУ, Богу Ізраеляваму, на гары Гэвал, 31 Подле тога як расказаў Масей, слуга СПАДАРОЎ, сыном Ізраелявым, як напісана ў кнізе права Масеявага, аброчнік із камянёў супальных, на каторыя не нахіналі зялеза; і абраклі на ім усе паленьне СПАДАРУ, і зрабілі аброкі супакойныя. 32 І напісаў там на камянёх адпіс права Масеявага,

каторае ён напісаў перад сынамі Ізраелявымі. 33 І ўвесь Ізраель а старцы ягоныя, нагляднікі а судзьдзі ягоныя сталі з тога й другога боку скрыні супроці сьвятароў а Левітаў, што носяць скрыню змовы СПАДАРОВАЕ, як чужаземцы, так і прыродныя жыжары, палавіца іх супроці гары Герызым, а палавіца іх супроці гары Гэвал, як уперад расказаў Масей, слуга СПАДАРОЎ, дабраславіць люд Ізраеляў. 34 І потым чытаў усі словы права, дабраславенства й кляцьбу, подле усёга, што напісана ў кнізе права. 35 Ня было слова з усёга, што Масей расказаў, каторага Ігошуа не працьтаў бы перад усім зборам Ізраеля, і жанкамі, і дзецянятамі, і чужаземцам, што хадзіў памеж іх.

9 І было, як пачулі ўсі каралі, каторыя за Ёрданом, на гары і на раўніне, і па ўсім беразе вялікага мора, супроці Лібану, Гэціч, Аморэй, Канаанянін, Ферэзэй а Евусэй; 2 То зьберліся, каб згодна ваяваць із Ігошуам а Ізраелям.

3 Але жыжары Гівеону, пачуўшы, што Ігошуа зрабіў Ерыхону а Гаю, 4 Пусьціліся яны на хітрыкі: пайшлі і прыдаліся за паслоў, і ўзялі мякі на аслы свае, гнілыя, паськяпаныя а палапленыя скураныя мякі віна; 5 І вобуй стары з лапікамі на нагах сваіх, і адзежа на іх гнілая; і ўвесь хлеб, што ўзялі сабе ў дарогу, быў сужі а брасьнелы. 6 І яны пайшлі да Ігошуі да табару Гілгалу, і сказалі яму а кожнаму Ізраелцу: „З далёкае зямлі прышлі мы; дык зрабіце з намі змову”. 7 І сказалі мужы Ізраелцы Гэвеям: „Можа сярод мяне ты жывеш? як імне зрабіць із табою змову?” 8 І яны сказалі Ігошуі: „Слуті твае мы”. Ігошуа ж сказаў ім: „Хто вы й скуль прышлі вы?” 9 І яны сказалі яму: „Зь вельма далёкае зямлі прышлі слуті твае ў імя СПАДАРА, Бога твайго, бо мы чулі чутку прась Яго, і ўсе, што

зрабіў Ён у Ягіпце, 10 І ўсе, што зрабіў Ён двум каралём Аморэйскім, што на тым баку Ёрдану, Сыгону, каралю Гэшбонскаму, і Огу, каралю Вашанскаму, каторы ув Астарофе. 11 І сказалі нам старцы нашыя й усі жыхары нашае зямлі, кажучы: „Вазьміце ў рукі сабе ежы ў дарогу, і пайдзіце ім напярэймы, і скажыце ім: „Мы слугі Вашы; дык цяпер учыніце з намі змову”. 12 Гэты хлеб наш быў цёплы, як мы прыгатавалі яго ў дамох сваіх, у дзень выхаду свайго, каб пайсьці да вас, а цяпер во, ён высах і забрасьнеў. 13 І гэтыя мяхі зь віном, каторыя мы налілі новыя, то вось, паськыпаліся, і гэтая адзежа наша а вобуй наш згнілі ад вельма далёкае дарогі”. 14 І ўзялі гэтыя людзі ад іх ежы, а вуснаў СПАДАРА не папыталіся. 15 І ўчыніў Ігошуа зь імі мір, і ўчыніў змову зь імі, што пакіне іх жывых; і прысягнулі ім князі збору. 16 І было пры канцу трох дзён просьле тога, як учынілі яны зь імі змову, пачулі, што блізкія яны яму і сярод яго жывуць.

17 І крануліся сыноў Ізраелявы ў дарогу, і прышлі да местаў іхных на трэйці дзень; места ж іхныя: Гівеон а Кефіра а Беероф а Кіраф-Еарым. 18 І не пабілі іх сыноў Ізраелявы, бо прысягнулі ім князі збору СПАДАРОМ, Богам Ізраелявым. І наракаў увесь збор на князёў. 19 І сказалі ўсі князі ўсяму збору: „Мы прысягнулі ім СПАДАРОМ, Богам Ізраелявым, і затым цяпер ня можама дакрануцца да іх. 20 Гэта зробім ім: і пакінем іх жывых, і ня будзе на нас гневу за прысягу, каторай мы прысягнулі ім”. 21 І сказалі ім князі: „Хай жывуць і будуць секачамі дроў і сілячамі вады ўсяму збору, як казалі ім князі”.

22 І пагукнуў іх Ігошуа, і гутарыў зь імі, кажучы: „Чаму вы ашукалі нас, сказаўшы: „Мы вельма далёка ад вас”, а вы сярод нас жывіце?”

23 А цяпер праклятыя вы! і не перастане з вас слуга, і секачы дроў, і сілячы вады дому Божаму”. 24 І адказавалі яны Ігошуі, і сказалі: „Наказалі слугам тваім, што расказаў СПАДАР, Бог твой, Масею, слуге Свайму, даць вам усю зямлю й выгубіць усіх жыхараў гэтае зямлі перад відам вашым; і мы вельма баяліся за душы свае перад відам вашым, і зрабілі гэты ўчынак. 25 Цяпер во мы ў рупцэ тваёй: як добра а справядліва ў ваччу тваім зрабіць нам, рабі”.

26 І ўчыніў ізь імі гэтак: і выбавіў іх ад рукі сыноў Ізраелявых, і яны не забілі іх; 27 І прызначыў таго дня Ігошуа іх за секачоў дроў і за сілячоў вады грамадзё й аброчніку СПАДАРОВАМУ, аж дагэтуль, на месцу, каторае бы абраў.

10 І было, як пачуў Адонісадэк, кароль Ерузалімскі, што перамог Ігошуа Гай і аканаваў яго (як ён зрабіў Ерыхону а каралю яго, так ён зрабіў Гаю а каралю яго), і як зрабілі мір жыхары Гівеону з Ізраелям і засталіся сярод іх; 2 Тады яны вельма баяліся, бо Гівеон места вялікае, як адно зь местаў каралеўскіх, і што яно большае за Гай, і ўсі людзі ягоныя харобрыя. 3 І паслаў Адонісадэк, кароль Ерузалімскі, да Гогама, караля Гэўронскага, а да Пірама, караля Ярмуфскага, а да Яфа, караля Лахіскага, а да Дэвіра, караля Еглонскага, кажучы: 4 „Узыйдзіце да мяне, і памажыце імне, і зразім Гівеон за тое, што ён учыніў мір із Ігошуам а із сынамі Ізраелявымі”. 5 І яны зьберліся, і ўзышлі пяцёх каралёў Аморэйскіх: кароль Ерузалімскі, кароль Гэўронскі, кароль Ярмуфскі, кароль Лахіскі, кароль Еглонскі, яны а ўсі табары іхныя, і разлягліся табарам ля Гівеону, і ваявалі зь імі. 6 І паслалі людзі Гівеону да Ігошуі да табару ў Гілгале, кажучы: „Не адхіні рукі свае ад слугаў сваіх; узы-

йдзі да нас барзьдзей, і выбаў нас, і памажы нам; бо зьберліся на нас усі каралі аморэйскія, жыжары гораў". 7 І ўзышоў Ігошуа з Гілгалу сам а ўвесь ваенны люд із ім а ўсі дужасілы.

8 І сказаў СПАДАР Ігошуі: „Ня бойся іх, бо ў руку тваю Я аддам іх: ніхто зь іх ня вытрымае перад відам тваім". 9 І прышоў на іх Ігошуа зьнецікі, усю ноч узыходзіў ён із Гілгалу. 10 І СПАДАР прывёў іх у зямятню перад Ізраелям, і яны зразілі іх вялікай паразаю ў Гівеоне, і гналіся за імі па дарозе да ўзвышша Веф-Горону, і разілі іх аж да Азэку а аж да Мекеду. 11 А было, як яны ўцякалі ад Ізраелцаў па схоне гары Веф-Горонскае, то СПАДАР кідаў на іх із нябёсаў вялікія камяні аж да Азэку, і яны паміралі; болей было тых, што памерлі ад граду камянёў, чымся тых, каторых пабілі сынове Ізраелявы мячом.

12 Тады гўкаў Ігошуа СПАДАРУ таго дня, каторага аддаў СПАДАР Аморэя ў рукі сыноў Ізраеля, і сказаў перад ачамі Ізраеля: „Сонца, змоўкні над Гівеонам, і месяц над даліною Аялонскаю!" 13 І змоўкла сонца, і месяц стаў, пакуль народ памсыціўся над варагáмі сваімі. Ці ня гэта напісана ў кнізе справядлівага: „І стаяла сонца на палавіцы нябёсаў, і не барзьдзіла заходзіць цалы дзень?" 14 І ня было такога дня ўперад ані просьле тога, каб прыслухаўся СПАДАР да голасу чалавека; бо СПАДАР ваяваў за Ізраеля.

15 І зьвярнуўся Ігошуа а ўвесь Ізраель із ім да табару, да Гілгалу. 16 І ўцяклі тыя пяцёх каралёў, і схаваліся ў пячоры ў Македзе. 17 І наказалі Ігошуі, кажучы: „Знайшліся пяцёх каралёў, яны хаваюцца ў пячоры ў Македзе". 18 І сказаў Ігошуа: „Прываліце вялікія камяні да адтуліны пячоры і прыстаўце да

яе людзёў, сьцерагчы іх. 19 А вы ня стойце, ганіцеся за варагáмі сваімі, і нішчча заднюю часьць, і не давайце ім увыйсьці ў месцы іхныя; бо СПАДАР, Бог ваш, аддаў іх у рукі вашы". 20 І было, як скончыў Ігошуа а сынове Ізраелявы біць іх вельма вялікаю паразаю супоўна, і астача, каторыя засталіся зь іх, прышлі да местаў умацаваных, 21 Тады зьвярнуўся ўвесь люд да табару да Ігошуі да Мекеду ў супакою, і ніхто не пакратаў языком сваім на сыноў Ізраелявых. 22 І сказаў Ігошуа: „Адчыніце адтуліну пячоры й выпядзіце да мяне тых пяцёх каралёў зь пячоры". 23 І зрабілі так, і выпялі да яго зь пячоры пяцёх каралёў тых: караля Ерузалімскага, караля Гэўронскага, караля Ярмуфскага, караля Лахіскага а караля Еглонскага. 24 І было, як выпялі каралёў гэтых да Ігошуі, дык гукнуў Ігошуа ўсіх мужоў Ізраелцаў, і сказаў вайводцам ваенных людзёў, што хадзілі зь ім: „Дабліжчэся, пастаноўце ногі свае на шыі каралёў гэтых". І яны дабліжыліся й паставілі ногі свае на шыі іх. 25 І сказаў ім Ігошуа: „Ня бойцеся а не палохайцеся, будзьце дужыя а адважныя, бо так учыне СПАДАР з усімі варагáмі вашымі, з каторымі вы ваяеце. 26 І цяў іх Ігошуа просьле тога, і забіў іх, і павесіў іх на пяцёх дзервах; і віселі яны на дзервах аж да вечара. 27 І сталася заходам сонца: расказаў Ігошуа, і зьнялі іх із дзерваў, і кінулі іх у пячору, у каторай яны хаваліся, і палажылі вялікія камяні да адтуліны пячоры, каторыя там аж дагэтуль.

28 І Макед зваўся Ігошуа таго самага дня, зразіў лязом мяча яго а караля ягонага, і аканаваў іх і ўсі душы, што ў ім; не пакінуў астачы. І ўчыніў з каралём Македзкім, як учыніў з каралём Ерыхонскім.

29 І перайшоў Ігошуа а ўвесь Ізраель із ім із Мекеду да Ліўны,

і ваяваў зь Ліўнаю. 30 І аддаў СПАДАР таксама яе ў рукі Ізраеля і караля яе, і пабіў Ігошуа места лязом мяча і ўсю душу, што ў ёй; не пакінуў у ёй астачы. І ўчыніў з каралём яе, як учыніў з каралём Ерыхонскім. 31 І перайшоў Ігошуа а ўвесь Ізраель ізь ім ізь Ліўны да Лахісу; і разьлэгся супроці яго табарам, і ваяваў зь ім. 32 І аддаў СПАДАР Лахіс у рукі Ізраеля, і зваяваў яго назаўтрае, і зразіў яго лязом мяча і ўсю душу, што ў ім, падле ўсёга, як учыніў зь Ліўнаю.

33 Тады ўзышоў Горам, кароль Гезэрскі, памагаць Лахісу, і зразіў яго Ігошуа а люд ягоны, аж пакуль не засталася ў яго астачы.

34 І перайшоў Ігошуа а ўвесь Ізраель ізь ім ізь Лахісу да Еглону, і разьлягліся ля яго табарам, і ваявалі зь ім. 35 І зваявалі яго таго ж дня, і зразілі яго лязом мяча, і ўсю душу, што была ў ім таго дня, аканаваў ён, падле ўсёга, як зрабіў Лахісу.

36 І ўзышоў Ігошуа а ўвесь Ізраель ізь ім ізь Еглону да Гэўрону, і ваявалі зь ім. 37 І зваявалі яго, і зразілі яго лязом мяча, і караля ягонага, і ўсі месцы ягоныя, і ўсю душу ў ім; не пакінуў астачы, падле ўсёга, як учыніў ён ізь Еглонам: аканаваў яго а ўсю душу, што ў ім.

38 І зьвярнуўся Ігошуа а ўвесь Ізраель ізь ім да Дэвіру, і ваяваў ізь ім. 39 І зваяваў яго, і караля ягонага, і ўсі месцы ягоныя, і зразілі іх лязом мяча, і аканавалі ўсю душу, што ў ім; не засталася астачы. Як учыніў із Гэўронам а каралём ягоным, і як учыніў ізь Ліўнаю а каралём ейным, так учыніў із Дэвірам а каралём ягоным.

40 І зразіў Ігошуа ўсю зямлю гравую а паўднявую а нізіну а зямлю падгорную, і ўсіх каралёў іхных; не пакінуў астачы, і ўсю душу аканаваў, як расказаў СПАДАР,

Бог Ізраеляў. 41 І зразіў іх Ігошуа ад Кадэш-Варні аж да Газы, і ўсю зямлю Гошэн аж да Гівеону. 42 І ўсіх каралёў гэтых а землі іхныя Ігошуа зваяваў за адзін раз, бо СПАДАР, Бог Ізраеляў, ваяваў за Ізраеля.

43 І зьвярнуўся Ігошуа а ўвесь Ізраель ізь ім да табару да Гілгалу.

11 І было, як пачуў Явін, кароль Гацорскі, дык паслаў да Ёвава, караля Мадонскага, а да караля Шымронскага а да караля Ахшафскага 2 А да каралёў, каторыя на поўнач на гары й на раўніне з паўднявога боку Хіннерофу, і на нізінах, і ў Нафоф-Дору на захад, 3 Да Канааняніна на ўсход і на захад а Аморэя а Гэціча а Ферэзэя а Евусэя, што на гары, а Гэвэя пад Гэрмонам у зямлі Міцпе. 4 І выступілі яны а ўсе войска іхнае зь імі, люд чысьлены, як пясок на беразе морскім множасьцяй; і коні і цялежак вельма шмат. 5 І зьберліся ўсі каралі гэтыя, і прышлі, і разьлягліся табарам разам ля водаў Меромскіх, каб ваяваць із Ізраелям.

6 І сказаў СПАДАР Ігошу: „Не бойся іх, бо заўтра, калі гэтага часу, Я аддам усіх на забіцьцё Ізраелю; коням жа іх перарэж жылы і цялежкі іхныя спалі цяплом. 7 І прышоў Ігошуа і ўвесь ваенны люд ізь ім, зьнеціку на іх да водаў Меромскіх, і напалі на іх. 8 І аддаў іх СПАДАР у рукі Ізраеля, і зразілі яны іх, і гналіся за імі аж да Сыдону вялікага, і аж да Місрэфоф-Маіму, і аж да даліны Міцпы на ўсход, і перабілі іх, так што зь іх не засталася астачы. 9 І ўчыніў Ігошуа зь імі, як сказаў яму СПАДАР: коням іхным перарэзаў жылы і цялежкі іхныя спаліў цяплом.

10 Зьвярнуўся Ігошуа ў тым часе, і зваяваў Гацор, і караля ягонага забіў мячом (Гацор жа ўперад быў галавою ўсіх каралеўстваў гэтых).

II I пабілі ўсю душу, што ў ім, лязом мяча аканаваўшы; не засталася ні воднае душы; а Гацор спаліў ён цяплом. 12 I ўсі месцы каралёў гэтых і ўсіх каралёў іхных зваяваў Ігошуа, і пабіў лязом мяча, аканаваўшы іх, як расказаў Масей, слуга СПАДАРОЎ. 13 Месцы, адылі, каторыя стаялі на ўзгорках, Ізраель не паліў, апрача адзінюсенкага Гацору, каторы спаліў Ігошуа. 14 A ўвесь здабытак местаў гэтых і ста-так паглабалі сабе сыноў Ізраелявы, адно людзёў усіх перабілі лязом мяча, пакуль ня зьнішчылі іх; не пакінулі ні воднае душы. 15 Як расказаў СПАДАР Масею, слуге Свайму, так Масей расказаў Ігошуі, і так зрабіў Ігошуа; не адварнуўся ад ні воднага слова з усёга, што расказаў СПАДАР Масею. 16 I ўзяў Ігошуа ўсю гэтую зямлю гаравую а паўднёвую а ўсю зямлю Гошэн а нізіну а раўніну а гару Ізраеляву а нізіну яе. 17 Ад гары Галак, што ўзыходзе да Сэіру, і аж да Ваал-Гаду ў даліне Лібанскай пад гарою Гэрмонам, і ўсіх каралёў іхных зваяваў, і зрабіў іх, і забіў іх. 18 Даўгі час веў Ігошуа вайну з усімі гэтымі каралямі. 19 Ня было места, каторае зрабіла б мір із сынамі Ізраелявымі, апрача Гэвеляў, жыжараў Гівеону: усі яны ўзялі вайною; 20 Бо ад СПАДАРА было тое, каб закаляніць сэрца свае, каб стрэлі вайною Ізраеля, каб аканаваць іх, каб ня было ім міласэрдыя, але каб выгубіць іх, як расказаў СПАДАР Масею.

21 I прышоў Ігошуа тато часу, і выкараніў Енакімоў з гары, з Гэўрону, з Дэвіру, з Анаву, і з усялякае гары юдзінае, і з усяе гары Ізраелявае; зь месцамі іхнымі аканаваў Ігошуа. 22 Не засталася Енакімоў у зямлі сыноў Ізраелявых; адно ў Газе, у Гафе а ў Ашдодзе засталіся яны. 23 I ўзяў Ігошуа ўсю зямлю, падле ўсёга, як гўкаў СПАДАР Масею, і аддаў яе Ігошуа на

спадак Ізраелю, падле падзелу памеж плямёнаў іхных. I зямля супакоілася ад вайны.

12 I во каралі тае зямлі, каторых зрабілі сыноў Ізраелявы і ўзялі на спадак зямлю іхную па тым баку Ёрдану на ўсход сонца, ад цур'я Арнона аж да гары Гэрмону, і ўсю раўніну на ўсход: 2 Сыгон, кароль Аморэйскі, што жыў у Гэшбоне, гаспадарстваваў ад Ароеру, каторы ля берагу цур'я Арнона, і ад сярэдзіны цур'я, і ад палавіцы Гілеаду аж да цур'я Явока, граніцы сыноў Амонавых, 3 I на раўніне аж да мора Хінерофскага на ўсход і аж да мора раўніны, мора Салонага, на ўсход па дарозе да Беф-Ешымофу, а на паўднёва пад усхонамі Пісгі; 4 I прасцяглі Ога, караля Вашанскага, із засталых Рэфаімаў, што жыў у Ашттарофе а ў Едрэі, 5 I гаспадарстваваў на гары Гэрмоне а Салесе ў вусім Вашане, аж да граніцы Гешурскае а Мааскае, і ў палавіцы Гілеаду, аж да граніцы Сыгона, каралю Гэшбонскага. 6 Масей, слуга СПАДАРОЎ, і сыноў Ізраелявы пабілі іх; і даў яе Масей, слуга СПАДАРОЎ, на спадак Рувінаму а Гадоваму а палавіцы плямені Манасавзга.

7 I во каралі зямлі, каторых зрабіў Ігошуа а сыноў Ізраелявы на гэтым баку Ёрдану на захад, ад Ваал-Гаду на даліне Лібанскай аж да гары Галака, што ўзыходзе да Сэіру (і аддаў Ігошуа яе плямёнам Ізраелявым на спадак, падле падзелу іх), 8 На гары й на нізіне, на раўніне, на схонах, і на пустыні, і на паўдні, Гэціча, Аморэя, Канааняніна, Ферэзэя, Гэвеля а Евусэя:

9 Адзін кароль Ерыхону, адзін кароль Гаю, каторы ля Бэт-Элю, 10 Адзін кароль Ерузаліму, адзін кароль Гэўрону, 11 Адзін кароль Ярмуфу, адзін кароль Лахісу, 12 Адзін кароль Еглону, адзін кароль Гезэру, 13 Адзін кароль Дэвіру, адзін

кароль Гедэру, 14 Адзін кароль Гормы, адзін кароль Арада, 15 Адзін кароль Ліўны, адзін кароль Одуламу, 16 Адзін кароль Македу, адзін кароль Бэт-Элю, 17 Адзін кароль Таппуагу, адзіну кароль Гэферу. 18 Адзін кароль Афеку, адзін кароль Лашарону, 19 Адзін кароль Мадону, адзін кароль Гацору, 20 Адзін кароль Шымрон-Мерону, адзін кароль Ахшафу, 21 Адзін кароль Фаанаху, адзін кароль Мегідда, 22 Адзін кароль Кедэшу, адзін кароль Ёкнеаму ля Кармілу, 23 Адзін кароль Дору ля Нафар Дору, адзін кароль Гоіму ў Гілгалі, 24 Адзін кароль Фірцы. Усіх каралёў трыццаць адзін.

13 І Ігошуа быў стары, увыйшоў у гады; і сказаў СПАДАР яму: „Ты застараўся, увыйшоў у гады, а зямлі браць на спадак застаецца яшчэ вельма шмат. 2 Во тая зямля, што засталася: усі акаліцы пілісцкія і ўсі Гешурскія. 3 Ад Шьгору, каторы перад Ягіптам, аж да гравіцы Екрону на поўнач, уважаюць за Канаанскія; пяцёх князёў пілісцкіх: Гаскага а Ашдодзкага, Ашкелонскага, Гафскага а Екронскага а Гэвеяў; 4 Ад паўдня ўся зямля Канаанская і Меара, што належа да Сыдонян аж да Афеку, аж да гравіцаў Аморэйскіх, 5 І зямля Гевалы, і ўвесь Лібан на ўсход сонца ад Ваал-Гаду, каторы пад гарою Гэрмонам, аж да ўходу ў Гамаф. 6 Усіх жыхараў гаравых ад Лібану аж да Місрэфоф-Маіму, усіх Сыдонян Я выжану ад віду сыноў Израелявых; адно падзялі яе жэрабам на спадак Израелю, як Я раскажаў табе. 7 Цяпер падзялі зямлю гэтую на спадак дзевяццю плямёнам а палавіцы плямені Манасавага”. 8 А зь ім Рувін а Гад узалі спадкі свае, каторыя даў ім Масей за Ёрданом на ўсход, як даў ім Масей, слуга СПАДАРОУ, 9 Ад Ароеру, каторы на беразе цур'я Арнона, і места, каторае сярод цур'я,

і ўсю раўніну Медэву аж да Дывону; 10 І ўсі места Сыгонавы, караля Аморэйскага, каторы гаспадарстваваў у Гэшбоне, аж да гравіцаў сыноў Амонскіх, 11 І Гілеад, і ўкраіну Гешурскую а Мааскую, і ўсю гару Гэрмон, і ўвесь Вапшан аж да Салехі, 12 Усе каралеўства Ога Вапшанскага, каторы гаспадарстваваў у Аптарофе а ў Едрэі. Ён застаўся з астачы Рэфаімаў, і Масей зразіў іх, і прагнаў іх. 13 І ня выпгналі сынове Израелявы Гешуру а Мааху, і жылі Гешур а Мааха сярод Израеля аж дагэтуль.

14 Адно плямені Левааму ня даў ён спадку. Аброкі СПАДАРОВЫ, Бога Израелявага, ё спадкам ягоным, як Ён казаў яму.

15 І даў Масей плямені сыноў Рувінавых па радзімах іхных: 16 І былі ў іх гравіца Ароер, каторы на беразе цур'я Арнона, і места, каторае сярод цур'я, і ўся раўніна ля Медэвы, 17 Гэшбон а ўсі места ягоныя, каторыя на раўніне, Дывон а Вамоф-Ваал а Веф-Ваал-Меон 18 А Ягаца а Кедэмоф а Мефааф 19 А Кірафаім а Сыўма а Цэрэф-Шагар на гары Емек 20 А Веф-Пеор а схоны Пісгі а Веф Ешымоф 21 А ўсі места на раўніне а ўсе каралеўства Сыгонава, караля Аморэйскага, што гаспадарстваваў у Гэшбоне, каторага зразіў Масей, яго а князёў Мідзянскіх: Ева а Рэкема а Цура а Гура а Рэва, князёў Сыгонавых, жыхараў зямлі; 22 І Валаама Вэоронка, варажбіта, забілі сынове Израелявы мячом, меж забітых імі.

23 І быў гравіцаю сыноў Рувінавых Ёрдан. І гэта ё гравіца спадку сыноў Рувінавых, подле радзімаў іхных, места іхныя а сёлы іхныя.

24 І даў Масей плямені Гадоваму, сыном Гадовым, па радзімах іхных. 25 І былі іх украінаю Язэр і ўсі места Гілеадзкія, і палавіца зямлі сыноў Амонавых аж да Ароеру, каторы перад Раўвою, 26 І ад Гэшбону

аж да Рамаф Міцпы а Ветоніму, і ад Маганаіму аж да граніцаў Дэвіру; 27 І ў даліне Веф-Гарам а Веф-Ніфра а Сукоф а Цафон, астава каралеўства Сыгонавага, караля Гэшбонскага, Ёрдан з украінаю ягонай аж да канца мора Хінэрэйскага за Ёрданом на ўсход. 28 Гэта спадак сыноў Гадовых, падле радзімаў іхных, месцы іхныя а сёлы іхныя.

29 І даў Масей спадак палавіцы плямені Манасавага, і ён быў палавіцы плямені сыноў Манасавых, падле радзімаў іхных. 30 І была граніца іхная: ад Маганаіму ўвесь Вашан, усе каралеўства Огава, караля Вашанскага, і ўсі сёлы Яіровы, каторыя ў Вашане, шасцьдзесят местаў. 31 А палавіца Гілеаду а Аштарофу а Едрэя, месцы каралеўства Ога Вашанскага, — сыном Махіровым, сына Манасавага, палавіцы сыноў Махіровых, падле радзімаў іхных. 32 Во што Масей даў на спадак на раўнінах Моаўскіх за Ёрданом супроці Ерыхону на ўсход.

33 Але плямені Левамаму ня даў Масей спадку: СПАДАР, Бог Ізраеляў, Сам ё спадкам іхным, як Ён казаў ім.

14 І во што спала сыном Ізраелявым у зямлі Канаанскай, што падзялілі ім на спадак Елеазар сьвятар а Ігошуа Нунынок а галавы айцоў плямені сыноў Ізраелявых. 2 Жэрабям быў ім спадак, як расказаў СПАДАР Масеям, дзевяццю плямёнам а палавіцы плямені; 3 Бо даў Масей спадак двум плямёнам а палавіцы плямені за Ёрданом; Левітам жа ня даў спадку памеж іх, 4 Бо было сыноў Язэпавых два плямені: Манасава а Яхрэмава; затым не далі дзелі Левітам у зямлі, апрача местаў жыць ізь перадмесьцямі іх дзеля статку іхнага і дзеля маемасьці іхнае. 5 Як расказаў СПАДАР Масею, так і зрабілі сынове Ізраелявы, і падзялілі на спадкі зямлю.

6 І дабліжыліся сынове Юдзіны да Ігошуі ў Гілгале, і сказаў яму Калеў Ефунёнак, Кенезянін: „Ты ведаеш слова, што гўкаў СПАДАР Масею, чалавеку Божаму, празь мяне а празь цябе ў Кадэш-Варнеі. 7 Імне было сорок год, як паслаў мяне Масей, слуга СПАДАРОЎ, з Кадэш-Варнеі выглядзець зямлю; і я зьвярнуў яму слова падле сэрца свайго. 8 А браты мае, адьлі, што ўзыходзілі з імною, скволілі сэрца людю, а я супоўна йшоў за СПАДАРОМ, Богам сваім. 9 І прысягаў Масей таго дня, кажучы: „Ня будзе, каб ня была твая зямля, па каторай ступала нага твая, яна будзе спадкам табе а дзяццю тваім навекі, бо ты супоўна йшоў за СПАДАРОМ, Богам маім“. 10 А цяпер вось, СПАДАР захаваў мяне живога, як Ён казаў гэта; ужо сорок пяць год ад таго часу, як СПАДАР казаў Масею слова гэтае, і Ізраель хадзіў па пустыні; цяпер, вось, імне асьмідзясят пяць год. 11 Яшчэ й цяпер я дужы, як таго дня, калі паслаў мяне Масей; як тады было ў мяне сілы, так і цяпер ё, каб ваяваць, і ўходзіць, і выходзіць. 12 Дык дай імне гэтую гару, праз каторую гўкаў СПАДАР таго дня; бо ты чуў таго дня, што там Еначонкі, і месцы вялікія а ўмацаваньня; можа СПАДАР з імною, і я выжэну іх, як расказаў СПАДАР“. 13 І дабраславіў Ігошуа яго, і даў Гэўрон на спадак Калеву Ефунёнку. 14 Затым стаў Гэўрон спадкам Калева Ефунёнка Кенезяніна дагэтуль, за тое, што ён супоўна йшоў за СПАДАРОМ, Богам Ізраелявым. 15 А імя Гэўрону ўперад было Кіраф-Арба, як зваўся адзін вялікі чалавек меж Еначонкаў. І супакойлася зямля ад вайны.

15 І было жэрабя плямені сыноў Юдзіных, па радзімах іхных: сумежнай зь Едомам была пустыня Цын, на паўдня, ля канца Феману. 2 І была ў іх паўднёвая граніца ад

канца мора Салонага, ад затокі, што прасьцягаецца на паўдня. 3 І выходзе яна на паўдня на верх Акраўвіму, і праходзе Цын, і ўзыходзе з паўднявога боку к Кадэш-Варна, і праходзе Гэсрон, і, ўзыходзячы аж да Аддару, паварачае к Каркі, 4 І праходзе Адмон, і ідзець к пур'ю Ягіпекхаму, і было канцом гэтае граніцы мора. Гэта будзе паўднёвая ваша граніца. 5 І граніцай усходняй мора Салонае, аж да ўтоку Ёрдану; а граніца з паўночнага боку ад затокі мора, ад ўтоку Ёрдану; 6 І ўзыходзе граніца да Веф-Гоглы, і праходзе з паўночнага боку аж да Веф-Арабы, і ўзыходзе граніца ўгару да каменя Богана, сына Рувінавага. 7 І ўзыходзе граніца да Дэвіру ад даліны Ахор, і на поўначы паварачае да Гілгалу, каторы супроці ўзгор'я Адуміму, што ляжыць з паўднёвага боку пур'я; і праходзе граніца да водаў Ен-Шэмешу, і былі канцы яе ля Ен-Рогела. 8 І ўзымаецца граніца пераз даліну сына Гінномавага з паўднёвага боку Евуса, каторы Ерузалім, і ўзыходзе граніца на верх гары, каторая на захад супроці даліны Гінномавае, каторая на канцы даліны Рэфаімаў на поўнач. 9 І адзначана граніца ад верху гары аж да жарала водаў Нефтоаг, і ідзець аж да местаў гары Ефрону, і адзначаецца граніца да Ваалу, яна ж Кіра-Еарым. 10 І паварачае граніца ад Ваалу к мору да гары Сэіру, і праходзе паўночным бокам гары Еарым, яна ж Кесалон, і, зыходзячы да Веф-Шэмешу, праходзе перад Фімну. 11 І выходзе граніца паўночным бокам Екрону, і значыцца граніца аж да Шыкерону, і праходзе пераз гару Ваал, і выходзе да Яўнеелю. І былі канцы граніцы ля мора. 12 І заходняй граніцаю ё ё вяртае мора ўздоўж берагу яго. Гэта граніца сыноў Юдзіных навокал із радзімамі іхнімі.

13 І Калеу Ефунёнку даў часьць

сярод сыноў Юдзіных, подле слова СПАДАРОВАГА Ігошуі: Кіраф-Арбу, айца Енаковага, накіш Гэўрон. 14 І выпнаў адтуль Калеў трох Еначонкаў: Шэпая, Агімана а Фаммая, дзяцей Енаковых. 15 І ўзышоў стуль к жыхарам Дэвіру, а імя Дэвіру ўперад Кіраф-Сэфер.

16 І сказаў Калеў: „Хто зрэзе Кіра-Сэфер і зваюе яго, таму аддам Ахсу, дачку сваю, за жонку”. 17 І зваяваў яго Офнел Кеназёнак, братаніч Калеваў, і аддаў ён яму Ахсу, дачку сваю, за жонку. 18 І было, як яна мела йсьці, дык яна намовіла яго прасіць у вайца ейнага поля, і яна ісьсела з асла. І сказаў ёй Калеў: „Чаго табе?” 19 І яна сказала: „Дай імне дабраслаўства; бо зямлю паўднёвую ты імне даў, дык дай жа імне жаролы водаў”. І даў ёй ёй жаролы вышнія й жаролы долнія.

20 Во спадак плямені сыноў Юдзіных, па радзімах іхных: 21 І месцы канцавыя плямені сыноў Юдзіных сумежныя зь Едомам на паўдні былі: Каўцэль а Едэр а Ягур 22 А Кіна а Дымона а Адада 23 А Кедэш а Гапор а Іфтан, 24 Зыф а Тэлем а Ве-Алоф 25 А Гапор-Гадафа а Кіра-Гэцрон, накіш Гапор, 26 Амам а Шэма а Молада 27 А Гапар-Гадда а Гэшмон а Веф-Пелет 28 А Гапар-Шуал, Веф-Шэва а Візэфа, 29 Ваала а Ім а Эцэм 30 А Елталад а Кесыл а Горма 31 А Цыклаг а Мадмана а Сансана 32 А Леваоф а Шэльгім а Аін а Рыммон: усіх дваццаць дзевяць местаў зь іх сёламі.

33 На нізінэ: Ештаол а Цора а Апна, 34 Заноаг, Ен-Ганнім, Таппуаг а Енам, 35 Ярмуф, Одолам, Сохо а Азэка, 36 Шаараім, Адыфаім, Гедэра або Гедэрофаім: чатырнаццаць местаў зь іх сёламі.

37 Цэнан а Гадаша, Мігдал-Гад 38 А Дылеан а Міцпе а Екфель, 39 Лакічы а Воцкаф а Еглон 40 А Хабон а Лагмам а Хіфліс 41 А Ге-

дэроф, Беф-Дагон, Наама а Макед: шаснанцаць местаў зь іх сёламі.

42 Ліўна а Ефер а Аптан, 43 Іф-таг а Ашна а Нецыў 44 А Кейла, Ахзыў а Марэша: дзевяць местаў зь іх сёламі.

45 Екрон ізь местачкамі й сёламі яго. 46 І ад Екрону аж да мора ўсе, што каля Апдоду, ізь сёламі іх. 47 Ашдод, местачкі яго а сёлы яго, Газа, местачкі яе а сёлы яе, аж да цур'я Ягіпецкага а вялікага мора, каторае граніца. 48 На гарах: Шамір а Ятыр а Сохо, 49 Данна, Кіраф-Санна, накш Дэвір, 50 Анаў, Ештэмо а Анім 51 А Гошэн а Голон а Гіло: адзінанцаць местаў зь іх сёламі.

52 Араў, Дума а Ешан 53 А Янім, Веф-Таппуаг а Афека 54 А Гумта а Кіра-Арба, накш Гэўрон, а Цыор: дзевяць местаў зь іх сёламі.

55 Маон, Карміл а Зыф а Юта 56 А Ізраель а Екдэам а Заноаг, 57 Каін, Гівеа а Фімна: дзесяць местаў зь іх сёламі. 58 Галтул, Веф-Цур а Гедор, 59 А Маараф а Беф-Аноф а Елтэкон: шэсьць местаў зь іх сёламі.

60 Кіраф-Ваал, накш Кіра-Еарым а Раўва: два месты зь іх сёламі.

61 На пустыні: Веф-Араба, Міддын а Сэкаха, 62 Ніўшан, Места Солі а Ен-Геды: шэсьць местаў ізь сёламі іх. 63 Але Евусэяў, жыжараў Ерузаліму, не маглі выгнаць сынове Юдзіны, і жывець Евусэй у Ерузаліме аж дагэтуль.

16 І вышля жэрабя сыном Язэпавым: ад Ёрдану ля Ерыхону, ля водаў Ерыхонскіх на ўсход, пустыня, што ўзыходзе ад Ерыхону пераз гару Бэт-Эль, 2 І йдзець ад Бэт-Элю да Лузу, і пераходзе да граніцы Аркі, да Атарофу, 3 І спускаецца к мору, да граніцы Яфлеты, аж да граніцы Беф-Горону дольняга і аж да Гезэра, і былі яе канцы ля мора. 4 І адзяржалі сынове Язэ-

павы, Манас а Якрэм. 5 І была граніца сыноў Яхрэмавых па радзімах іхных, і была граніца спадку іхнага з усходу: Атароф-Адар аж да Веф-Горону вышняга. 6 І вышля граніца да мора паўночным бокам Міхмехафу, і паварачае да ўсходняга боку Фанаф Шыла, і праходзе яна з усходняга боку Яноагу. 7 І спускаецца ад Яноагу да Атарофу а Наарагу, стыкаецца зь Ерыхонам і даходзе аж да Ёрдану. 8 Ад Таппуагу йдзець граніца к мору да цур'я Кана, і канцы яе былі ля мора. Гэта спадак плямені сыноў Яхрэмавых, па радзімах іхных. 9 І месты выдзеленыя сыном Яхрэмавым сярод спадку сыноў Манасавых, усі месты ізь сёламі іх. 10 Але ня выпналі Канаанянціна, што жылі ў Гезэру; і жыў Канаанянціна сярод Ехрэма дагэтуль, і стаў нявольнікамі дані.

17 І вышля было жэрабя плямені Манасаваму, бо ён пяршак Язэпаў. Махіру, першаку Манасаваму, айцу Гілеада, бо ён быў чалавек вайны, дастаўся яму Гілеад а Вашан. 2 І было засталым сыном Манасавым па радзімах іхных: і сыном Авезэравым, і сыном Гэлекавым, і сыном Асрыелявым, і сыном Шэхемавым, і сыном Гэферавым, і сыном Шэмідавым. Гэта сынове Манаса Язэпенка, мужчыны па радзімах сваіх.

3 У Цэлофегата ж, сына Гэфера, сына Гілеада, сына Махіра Манасэнка, ня было сыноў, але адны дачкі. І гэты імёны дачок ягоных: Магла а Ноа, Гогла, Мілка а Фірца. 4 І яны дабліжыліся да сьвятара Елеазара а да Ігошуа Нуныяка а да князеў, кажучы: „СПАДАР раска-заў Масею даць нам спадак памеж братоў нашых”. І даны ім спадак; з расказаньня СПАДАРОВАГА, памеж братоў айца іхнага. 5 І вышля Манасу дзесяць дзеляў, запрача зямлі Гілеадзкае а Вашанскае, кат-

рая за Ёрданом; 6 Бо дачкі Манасавы адзяржалі спадак сярод сыноў ягоных, а зямля Гілеадская дасталася засталым сыном Манасавым. 7 І была граніца Манасава ад Ашэру да Міхмэфу, каторы перад Сыхемам; граніца йдзець направа да жыжараў Ен-Тапуагу. 8 Манасу была зямля Тапуаг, а места Тапуаг ля граніцы Манасавае сыном Яхрэмавым. 9 І спушчаецца граніца да цур'я Кана з паўднявога боку цур'я. Месты гэтыя Яхрэмавы сярод местаў Манасавых. І граніца Манасава на паўночным баку цур'я, і былі канцы яе ля мора. 10 На паўдня — Яхрэму, а на поўнач — Манасу; і было мора граніцаю яго. І яны стыкаліся з Ашэрам на поўначы, і з Ісасасхаром на ўсходзе. 11 І былі Манасавы ў Ісасасхара а Ашэра: ВефШэан ізь местачкамі яго, Іўлеам ізь местачкамі яго, жыжары Дору зь местачкамі іх, і жыжары Ен-Дору зь местачкамі іх, і жыжары Фаанаху зь местачкамі іх, і жыжары Мегіда зь местачкамі іх, і трайціна Нафафу. 12 І не маглі сынове Манасавы выгнаць местаў гэтых, і зычыў Канааняннін жыць у зямлі гэтай. 13 І было, як падужэлі сынове Ізраэлявы, тады зрабілі яны Канаанянніна даньнікамі, але чыста выгнаць іх ня выгналі.

14 І гукалі сынове Язэпавы Ігошуу, кажучы: „Чаму ты даў імне спадак аднаго жэрабя й адну дзель, а я люд вельмі чысьлены, бо аж дагэтуль дабраславіў мяне СПАДАРА?“ 15 І сказаў ім Ігошуа: „Калі ты люд чысьлены, то ўзыйдзі сабе ў лес і выперабі сабе там, у зямлі Ферэзэаў а Рэфаімаў, бо пэснае табе гара Яхрэмава“. 16 І казалі сынове Язэпавы: „Ня стане нам гары; але цяжкі злезныя ў вусіх Канаанян, што жывуць у зямлі даліны, як у тых, каторыя ў БэфШэане а ў местачках іхных, так і ў тых, каторыя на даліне Ізраэльскай“.

17 І сказаў Ігошуа дому Язэпаваму, Яхрэму а Манасу, кажучы: „Люд чысьлены ты і сіла вялікая ў цябе; не адно жэрабя будзе ў цябе, 18 Але гара будзе твая, бо лясістая яна; і ты выперабіш яе, і будуць тваімі канцы яе, бо ты выжанеш Канаанянніна, дарма што ў яго цяжкі злезныя, і дарма што яны дужыя“.

18 І зьберліся ўся грамада сыноў Ізраэлявых у Шыло, і пастанавілі там будан збору, і зямля была пераможана перад імі. 2 І засталіся із сыноў Ізраэлявых сем плямёнаў, каторыя яшчэ не адзяржалі спадку свайго. 3 І сказаў Ігошуа сыном Ізраэлявым: „Пакуль вы будзеце адвалакаць, каб пайсьці ўвязацца ў зямлю, каторую даў вам СПАДАРА, Бог айцоў вашых? 4 Дайце ізь сябе па трох чалавекаў з плямёні; і я пашлю іх, і яны, устаўшы, пройдуць па зямлі, і апішуць яе подле спадку свайго, і прыйдуць да мяне. 5 І падзяляць яе на сем спадкаў. Юдахай застаецца ў граніцы свайго з паўдня; а дом Язэпаў хай застаецца ў граніцы свайго з поўначы. 6 А вы расьпішыце зямлю на сем часьцяў і прынясьце імне сюды; і я кіну вам на жэрабя тут перад відам СПАДАРА, Бога нашага. 7 Бо няма часьці Левітам памеж вас, бо сьвятарства СПАДАРАВА ё спадак ягоны; Гад жа а Рувін а палавіца плямёні Манасавага ўзялі спадак свой за Ёрданом на ўсход, каторы даў ім Масей, слуга СПАДАРАЎ“.

8 І ўсталі гэтыя людзі, і пайшлі. І расказаў Ігошуа йдучым апісавец зямлю, кажучы: „Пайдзіце, і абыйдзіце зямлю, і апішыце яе, і звярніцеся да мяне; а я тут кіну вам на жэрабя перад відам СПАДАРАВЫМ у Шыле“. 9 І пайшлі гэтыя людзі, і прайшлі па зямлі, і папісалі яе па местах яе, на сем часьцяў у кнізе, і прайшлі да Ігошуі да табору ў Шыле. 10 І кінуў Ігошуа на

жэрабя ім у Шыле перад СПАДАРОМ, і падзяліў там Ігошуа зямлю сыном Ізраелявым падле дзеляў іхных.

11 І ўзышло жэрабя плямені сыноў Веняміновых, па радзімах іхных. І вышла граніца жэрабя іхнага памеж сыноў Юдзіных і сыноў Язэпавых. 12 І ўзышла ім граніца на поўнач ад Ёрдану, і ўзыходзіла граніца ў бок Ерыхону з поўначы, і ўзыходзіла на гару на захад, і былі яе канцы на пустыні Веф-Авен. 13 А стуль праходзіла граніца аж да Лузу, да боку Лузу на паўдня, накш Бэт-Элю, і спускалася граніца да Атароф-Адару на гары, каторая на паўдня Веф-Горону доўжылася. 14 І цягнулася граніца, і сьхіналася да морскае стараны на паўдня ад гары, каторая на паўдні перад Вэф Горонам, і былі канцы яе ля Кіраф-Ваалу, накш Кіраф-Еарыму, места сыноў Юдзіных. Гэта заходняя старана. 15 І паўднявой старою ад канца Кіраф-Еарыму йдзець граніца к мору, і даходзе аж да жарала вады Нефтоагу; 16 Скуль зыходзе граніца да канца гары, што перад даліною сына Гінномавага, што ў даліне Рэфаімаў, на поўнач, і зыходзе даліною Гінномаваю па баку Евуса, на паўдня, і зыходзе да Еп-Рогелю. 17 Адлі паварачае з поўначы, і йдзець да Ен-Шэмэшу, і йдзець да Гелілофу, што супроці ўзгор'я Адуміму, і зыходзе да каменя Богана, сына Рувінавага, 18 І йдзець у бок супроці Арабы на поўнач, і спускаецца на Арабу. 19 Адсюль праходзе граніца ў бок Веф-Гоглы на поўнач, і быў канец граніцы ля паўночнае затокі мора Салонага, ля паўднявога канца Ёрдану. Гэта граніца паўднявая. А Ёрдан агранічае яе з усходу. 20 Гэта спадак сыноў Веняміновых, з граніцаю яго навокал, па радзімах іхных. 21 І былі места ў плямені сыноў Веняміновых, па радзімах іх-

ных: Ерыхон а Веф-Гогла а Емек-Кецыц 22 А Веф-Араба а Цэмараім а Бэт-Эль 23 А Аўвім а Пара а Офра 24 А Кефар-Амон а Офні а Гева: двананцаць местаў із сёламі іх. 25 Гівеон а Рама а Веероф 26 А Міцпе а Кефіра а Моца 27 А Рэкем а Ірпеель а Фарала 28 А Цэла, Га-Елеф а Евус, каторы Ерузалім, Гівеаг а Кіраф-Еарым: чатырнаццаць местаў із сёламі іх. Гэта спадак сыноў Веняміновых, па радзімах іхных.

19 І вышла другое жэрабя Сымону, пляменю сыноў Сымонавых, па радзімах іхных; і быў спадак іхны сярод спадку сыноў Юдзіных. 2 І было ў іх, у спадку іхным: Веер-Шэва а Шэва а Молада 3 А Гацар-Шуал а Вала а Ацэм 4 А Елтолад а Вефул а Горма 5 А Цыклаг а Веф-Маркавоф а Гацар-Суса 6 А Веф-Леваоф а Шаруген: трынаццаць местаў із сёламі іх. 7 Ен-Рыммон а Ефер а Ашан: чатыры места із сёламі іх. 8 І ўсі сёлы, каторыя наўкола местаў гэтых аж да Валафа-Веера, паўднявое Рамы. Гэта спадак плямені сыноў Сымонавых, па радзімах іхных. 9 Зь дзелі сыноў Юдзіных спадак сыноў Сымонавых, бо дзель сыноў Юдзіных была лішне вялікая ім; затым адзяржалі спадак сынове Сымонавы сярод іхнага спадку.

10 І ўзышло трэйцае жэрабя сыном Завулонавым, па радзімах іхных, і была граніца спадку іхнага аж да Сарыду. 11 Узыходзе граніца іхная да мора а Марэалі, і натыкаецца на Дабешэфа, і натыкаецца на дурэй, каторы перад Ёкнеямам, 12 І паварачае ад Сарыду ў кірунку ўсходнім, на ўсход сонца аж да дз граніцы Кіслоф Фавору, адгэтуль да Даверафу і ўзыходзе аж да Яфы. 13 А адгэтуль праходзе ў кірунку ўсходнім да Гаф Гэферу, да Іт-Кацину, і выходзе да Рыммону, Міфоару а Ней. 14 І акружае яго граніца

з поўначы да Ганафону, і канцы яе былі ў даліне Іфтагаль. 15 Адлі Катаф а Нагалал а Шымрон а Ідала а Бэтлеєм: двананцаць местаў із сёламі іх. 16 Гэта спадак сыноў Завулонавых, па радзімах іхных, гэта месты а сёлы іхныя.

17 Ісасхару вышла жэрабя чацьвертае, сыном Ісасхаровым, па радзімах іхных. 18 І былі граніцы іхныя: Ізрээль а Кесулоф а Шунем 19 А Гафараім а Шыён а Анагараф 20 А Раўіф а Кін'ён а Евец 21 А Рэмеф а Ен-Ганім а Ен-Гадда а Веф-Пацэц. 22 І натыкаецца граніца на Фавор а Шагадзума а Веф-Шемес, і былі канцы граніцы ля Ёрдану: шаснанцаць местаў із сёламі іх. 23 Гэта спадак плямені сыноў Ісасхаровых, па радзімах іхных; гэта месты а сёлы іхныя.

24 І вышла жэрабя пятае плямені сыноў Ашэравых, па радзімах іхных. 25 І была граніца іхная: Гэлкаф а Галі а Ветэн а Ахшаф 26 А Аламелех а Амад а Мішал. І натыкаецца на Карміл із заходняга боку а Шыгор-Ліўнаф, 27 І паварачае на ўсход сонца да Веф-Дагону, і натыкаецца на Завулон а даліну Іфта-Эль на поўнач Веф-Емену а Неелю, і йдзець ля Кавулу, зь левага боку. 28 Адлі ля Еўрону а Рэгову а Гамону а Каны аж да Сыдону Вялікага. 29 Потым зварачаецца граніца да Рамы аж да ўмацаванага места Тыра; і паварачае граніца да Госы, і былі канцы яе ля мора, у раёне Ахзыве 30 А ў Умме а Афеку а Рэгове: дваццаць два месты із сёламі іх. 31 Гэта спадак плямені сыноў Ашэровых, па радзімах іхных; гэта месты а сёлы іхныя.

32 Сыном Неффалімовым вышла шостае жэрабя, сыном Неффалімовым, па радзімах іхных. 33 І была граніца іхная ад Гэлефу, ад дубровы да Цананіму а Адамі-Некеву а Яўнеелю аж да Лакуму, і былі канцы яе ля Ёрдану. 34 І зварачаецца

граніца на захад да Азноф-Фавору, і йдзець стуль да Гукоку, і натыкаецца на Завулон з паўдня, і на Ашэр натыкаецца із захаду, і на Юду ля Ёрдану, з усходу сонца. 35 А месты ўмацаваныя: Цыдым, Цэр а Гамар, Раккаф а Хінэрэф 36 А Адама а Рама а Гадор 37 А Кедэш а Едрэя а Ен-Гацор 38 А Ірон а Мігдал-Эль, Горэм а Веф-Анаф. а Веф-Шэмес: дзевятнанцаць местаў із сёламі іх. 39 Гэта спадак плямені сыноў Неффалімовых, па радзімах іхных; гэта месты а сёлы іхныя.

40 Плямені сыноў Дановых, па радзімах іхных, вышла жэрабя сёмае. 41 І былі граніцаю спадку іхнага: Цора а Ештаол а Ір-Шэмеш 42 А Ша-Алаўвін а Айлон а Іфла 43 А Елон а Фімна а Екрон 44 А Елтэке а Гіўефон а Ваалаф 45 А Ігуд а Бене-Верак а Гаф-Рыммон 46 А Ме-Яркон а Ракон із граніцаю супроці Елпы.

47 І ад іх вышла граніца сыноў Дановых. І ўзышлі сынове Дановы, і ваявалі іх Лешэмам, і зваявалі яго, і зрабілі яго лязом мяча, і адзяржалі яго на спадак, і асяліліся ў ім, і назвалі Лешэм Данам подле імені Дана, айца свайго. 48 Гэта спадак плямені сыноў Дановых, па радзімах іхных: гэта месты а сёлы іхныя.

49 І скончылі дзяліць зямлю па граніцах яе; і далі сынове Ізраэлявы спадак Ігошуу Нунянку сярод сябе. 50 З расказання СПАДАРО-ВАГА далі яму места, каторага ён прасіў, Фімнаф-Сэраг, на гары Яхрэмавай; і збудаваў ён места, і жыў у ім.

51 Гэта спадкі, каторыя раздалі на спадкі плямёнам сыноў Ізраэлявых Елеазар, Ігошуа Нунянок а галавы айцоў, жэрабям у Шыле, перад відам СПАДАРОВЫМ, ля ўходу будану збору. І скончылі дзяльнію зямлі.

20 І гўкаў СПАДАР Ігошуі, кажучы: 2 „Гўкай сыном Ізраелявым, кажучы: „Дайце сабе месты ўцёку, праз каторыя Я казаў вам Масеям, 3 Каб мог уцякаць туды ўбіўца, што забіў чалавека абмыльна, нясьведама; і будучь яны ў вас уцёкам ад помсьніка за кроў. 4 І ўцячэць да аднаго зь местаў гэтых, і стане ля брамы места, будзе гўкаць у вушы старцом места таго справы свае; і яны прымуць яго да сябе да места, і дадуць яму месца, і ён будзе жыць у іх. 5 І як пагоніцца за ім помсьнік за кроў, то яны ня маюць выдаваць убіўцу ў рукі яго, бо ён нясьведама забіў бліжняга свайго, не ненавідзіў яго ўчорах ані заўчора. 6 І хай ён жывець у гэтым месце, пакуль ня стане перад грамадою на суд, пакуль не памрэць вялікі сьвятар, што будзе ў тых днёх. Тады хай зьвернецца ўбіўца, і прыйдзе да места свайго а да дому свайго, да места, з каторага ён уцёк“. 7 І пасьвяцілі Кедэш у Галілеі на гары Неффалімовай, і Сыхем на гары Яхрэмавай, і Кіраф-Арбу, накш Гэўрон, на гары Юдзінай. 8 І за Ёрданом супроці Ерыхону на ўсход далі: Бецэр на пустыні, на раўніне, ад плямені Рувінавага, і Рамоф у Гілеадзе ад плямені Гадовага, і Голан у Вашгане ад плямені Манасавага. 9 Гэтыя месты былі прызначаны ўсім сыном Ізраелявым і чужаземцу, што жыхара ў іх, каб уцякаў туды кажны, што забіў чалавека абмыльна, і каб не памер ён ад рукі помсьніка за кроў, пакуль ня стане перад грамадою.

21 І дабліжыліся галавы айцоў Левітаў да Елеазара сьвятара а да Ігошуі Нуянка а да галоў айцоў плямёнаў сыноў Ізраелявых, 2 І гўкалі ім у Шыле, у зямлі Канаанскай, і сказалі: „СПАДАР раскажаў Масеям даць нам месты жыць і перадмесьці іх статку на-

шаму“. 3 І далі сынове Ізраелявы Левітам із спадкаў сваіх, з расказанья СПАДАРОВАГА гэтыя месты зь перадмесьцямі іх.

4 І выйшла жэрабя радзімам Когафовым; і было сыном Аарона сьвятара, зь Левітаў, ад плямені Юдзінага, і ад плямені Сымонавага, і ад плямені Веньяміновага трынанцаць местаў.

5 А засталым сыном Когафовым было ад радзімаў плямені Яхрэмавага, і ад плямені Данавага, і ад палавіцы плямені Манасавага, жэрабям дзесяць местаў.

6 І сыном Гіршонавым — ад радзімаў плямені Ісасхаровага, і ад плямені Ашэравага, і ад плямені Неффалімовага, і ад палавіцы плямені Манасавага ў Вашгане, жэрабям, трынанцаць местаў.

7 Сыном Мераравым, па радзімах іхных, ад плямені Рувінавага, і ад плямені Гадовага, і ад плямені Завуланавага, двананцаць местаў.

8 І аддалі сынове Ізраелявы Левітам гэтыя месты зь перадмесьцямі іх, як раскажаў СПАДАР Масеям, жэрабям.

9 І далі ад плямені сыноў Юдзіных і ад плямені сыноў Сымонавых месты гэтыя, каторыя ён менаваў імёнамі:

10 Т былі сыном Ааронавым, з радзімаў Когафовых, із сыноў Лева, (бо ім было жэрабя першае), 11 І далі ім Кіраф-Арбу, айца Енаковага, накш Гэўрон, на гары Юдзінай, і перадмесьці яго наўкола яго. 12 А поле гэтага места й сёлы яго аддалі Калеву Ефунёнку ў дзяржаньне.

13 І сыном Аарона сьвятара далі места схову ўбіўцы, Гэўрон а перадмесьці яго, і Ліўну а перадмесьці яе, 14 І Ятыр а перадмесьці яго, Ештэму а перадмесьці яе, 15 Голан а перадмесьці яго, Дэвір а перадмесьці яго, 16 І Аін а перадмесьці яго, Юту а перадмесьці яе, Веф-Шэмеф

а перадмесьці яго: дзевяць местаў ад двух плямёнаў гэтых.

17 І ад плямені Веняміновага: Гівеон а перадмесьці яго, Геву а перадмесьці яе, 18 Анафот а перадмесьці яго, Алмон а перадмесьці яго: чатыры месцы. 19 Усіх местаў сыном Ааронавым, сьвятаром, трынаццаць местаў із перадмесьцямі іх.

20 А што да радзімаў сыноў Когафовых, Левітаў, засталых із сыноў Когафовых, то былі месцы жэрабля іхнага ад плямені Яхрэмавага. 21 І далі ім места ўцёку ўбіўцы — Сыхем а перадмесьці яго, на гары Яхрэмавай, і Гезэр а перадмесьці яго, 22 І Кіўцаім а перадмесьці яго, і Веф-Горон а перадмесьці яго: чатыры месцы.

23 І ад плямені Дановага: Елфеке а перадмесьці яго, Гіўефон а перадмесьці яго, 24 Айлон а перадмесьці яго, Гаф-Рымон а перадмесьці яго: чатыры месцы.

25 І ад палавіцы плямені Манасавага: Фаанак а перадмесьці яго, Гаф-Рымон а перадмесьці яго: два месцы. 26 Усіх местаў дзевяць і перадмесьці іх засталым радзімам сыноў Когафовых.

27 А сыном Гіршонавым із радзімаў Левіцкіх: ад палавіцы плямені Манасавага места ўцёку ўбіўцы, Голан у Вашане а перадмесьці яго, і Беештэру а перадмесьці яе: два месцы.

28 І ад плямені Ісасасхаравага: Кіш'ён а перадмесьці яго, Давераф а перадмесьці яго, 29 Ярмуд а перадмесьці яго, Ён-Ганіа а перадмесьці яго: чатыры месцы.

30 І ад плямені Ашэравага: Мішпал а перадмесьці яго, Аўдон а перадмесьці яго, 31 Гэлкаф а перадмесьці яго, і Рэгоў а перадмесьці яго: чатыры месцы.

32 Ад плямені Неффалімовага места ўцёку ўбіўцы, Кедэш у Галілеі а перадмесьці яго, і Гамоф-Дор

а перадмесьці яго, і Карфан а перадмесьці яго: тры месцы. 33 Усіх местаў Гіршонавых па радзімах іхных — трынаццаць местаў із перадмесьцямі іхнымі.

34 І радзімам сыноў Мераравых, засталым Левітам: ад плямені Завуланавага Ёкнеам а перадмесьці яго, Карфа а перадмесьці яе, 35 Дымна а перадмесьці яе, Нагалал а перадмесьці яго: чатыры месцы.

36 Ад плямені Рувінавага: Бецэр а перадмесьці яго, Ягац а перадмесьці яе, 37 Кедэмоф а перадмесьці яго, Мефааф а перадмесьці яго: чатыры месцы.

38 Ад плямені Гадовага: месцы ўцёку ўбіўцы — Рамоф у Гілеадзе а перадмесьці яго, Маганаім а перадмесьці яго, 39 Гэшбон а перадмесьці яго, Язэр а перадмесьці яго: усіх местаў чатыры. 40 Усіх местаў сыном Мераравым, па радзімах іхных, засталым із радзімаў Левіцкіх, і было жэраблям іхным дванаццаць местаў.

41 Усіх местаў Левіцкіх сярод дзяржавы сыноў Ізраэлявых — сорак восьмі местаў із перадмесьцямі іх. 42 Гэтак былі тыя месцы: кажнае места а перадмесьце яго навокал яго; гэтак у усіх местаў тых. 43 І даў СПАДАР Ізраэлю ўсю зямлю, каторую Ён прысягаў айцом іхным даць, і яны адзяржалі яе на спадак, і асяліліся на ёй. 44 І даў СПАДАР супакой ім навокал, падле ўсёга, што прысягаў айцом іхным; і ня вытрываў ніхто перад імі з усіх варагоў іхных — усіх варагоў іхных даў СПАДАР у рукі іхныя. 45 Не прамінула нічагусенькі з усёга добрага, каторае СПАДАР казаў дому Ізраэляваму: усе спраўдзілася.

22 Тады Ігошуа пагукáў плямя Рувінава а Гадова а палавіцу плямені Манасавага, 2 І сказаў ім: „Вы споўнілі ўсе, што расказаў вам Масей, слуга СПАДАРОЎ, і слухалі

голасу майго подле ўсёга, што я расказаваў вам. 3 Вы не пакінулі братоў сваіх вась усі гэтыя шмат дзеён дагэтуль, і вы паўнілі расказаньні, даныя вам СПАДАРОМ, Богам вашым. 4 Цяпер жа СПАДАР, Бог ваш, супакоіў братоў вашых, як казаў ім. Дык цяпер абярніцеся й пайдзіце сабе да буданоў сваіх, да зямлі вашай дзяржавы, каторую даў вам Масей, слуга СПАДАРОЎ, за Ёрданом. 5 Адно рупцеся вельма паўніць расказаньні а права, каторае расказаў вам Масей, слуга СПАДАРОЎ: любіць СПАДАРА, Бога свайго, і хадзіць усімі дарогамі Ёгоньмі, і дзяржаць расказаньні Ёгоньныя, і ліпці да Ёго, і служыць Яму ўсім сэрцам сваім і ўсёй душою сваёй". 6 І дабраславіў Ігошуа іх, і адпусьціў іх, і яны пайшлі да буданоў сваіх.

7 І палавіцы плямені Манасавага даў Масей дзяржаву ў Вашане; а палавіцы яго даў Ігошуа з братамі іхнымі па гэтым баку Ёрдану на захад. І таксама адпусьціў іх Ігошуа да буданоў іхных, і дабраславіў іх. 8 І сказаў ім, кажучы: „З чысьленымі багацьцямі зварачаецца вы да буданоў сваіх, і з чысьленым вельмі статкам, із срэбрам, із золатам, із медзяй, і із жалезам, і із вельмі шмат адзежай; падзяліцеся ж здабыткам у варагоў сваіх із братамі сваімі".

9 І зьвярнуліся, і пайшлі сыноў Рувінавы а сыноў Гадовы а палавіца плямені Манасавага ад сыноў Ізраелявых із Шыла, каторае ў зямлі Канаанскай, каб ісьці да зямлі Гілеаду, да зямлі сваёй дзяржавы, каторую адзяржалі ў дзяржаньне з расказаньня СПАДАРОВАГА Масея.

10 І прышлі да аколцаў Ёрдану, каторыя ў зямлі Канаанскай, і збудавалі сыноў Рувінавы а сыноў Гадовы а палавіца плямені Манасавага там аброчнік ля Ёрдану,

аброчнік вялікі выглядам. 11 І пачулі сыноў Ізраелявы, што кажучы: „Вось, сыноў Рувінавы а сыноў Гадовы а палавіца плямені Манасавага збудавалі аброчнік на супроці зямлі Канаанскае, у ваколіцах Ёрдану, на другім баку ад сыноў Ізраелявых". 12 І пачулі сыноў Ізраелявы, і зьберліся ўвесь збор сыноў Ізраелявых у Шыле ўзысьці супроці іх, ваяваць.

13 І паслалі сыноў Ізраелявы да сыноў Рувінавых а да сыноў Гадовых а да палавіцы плямені Манасавага да зямлі Гілеадзкае Фінегаса, сына Елеазара сьвятара, 14 І дзесяцёх князёў із ім, па адным князю, па адным князю дому айцоў з уеіх плямёнаў Ізраелявых; і кажны з іх быў галавою дому айцоў сваіх памеж тысячаў Ізраелявых. 15 І прышлі яны да сыноў Рувінавых а да сыноў Гадовых а да палавіцы плямені Манасавага, да зямлі Гілеадзкае, і гукалі ім, кажучы: 16 „Гэтак кажа ўвесь збор СПАДАРОЎ: „Што гэта за выступ, якім вы выступілі супроці Бога Ізраелявага, каб адварнуцца, перастаць цяпер ісьці за СПАДАРОМ, збудавалі сабе аброчнік, каб збунтавацца цяпер супроці СПАДАРА? 17 Ціж мала нам бяспраўя Пеоравага, ад каторага мы не ачысьціліся дагэтуль, і была кара на збор СПАДАРОЎ? 18 А вы адварачаецеся, каб ня йсьці за СПАДАРОМ. І станецца, што вы цяпер бунтуецеся супроці СПАДАРА, а заўтра загневаецца СПАДАР на ўвесь збор Ізраеляў. 19 А толькі, калі нячыстая зямля дзяржавы вашае, то перайдзіце да зямлі дзяржавы СПАДАРОВАЕ, ідзе перабывае вітальня СПАДАРОВА, і вазьміце дзяржаву сярод нас, але ня бунтуйцеся супроці СПАДАРА, і супроці нас ня бунтуйцеся, будуючы сабе аброчнік, апрача аброчніку СПАДАРА, Бога нашага. 20 Ці не Ахан Зэражонак выступіў выступам уз-

глядам аканаванага, а на ўвесь збор Ізраельскі быў гнеў? І не адзін ён памер за свае бяспраўе!"

21 І адказалі сынове Рувінавы а сынове Гадовы а палавіца плямені Манасаванага, і гўкалі галавам тысячаў Ізраелявых: 22 „БОГ, Бог СПАДАРА, БОГ, Бог СПАДАРА, Ён ведае, і Ізраель хай ведае! Калі мы бунтуемся й адступаемся ад СПАДАРА, то няхай не спасае нас гэтага дня! 23 Калі мы збудаваці аброчнік на тое, каб адварнуцца, перастаць ісьці за СПАДАРОМ, і на тое, каб абракаць на ім усепаленьне а аброкі хлебныя, і каб абракаць на ім аброкі супакойныя, то хай Сам СПАДАРА, Бога Ізраелявага? 24 Ці мы не зрабілі гэта з рупатлівасьці, кажучы: „Заўтра скажучь сынове вашы сыном нашым, кажучы: „Што вам да СПАДАРА, Бога Ізраелявага? 25 І граціцу даў СПАДАРА меж нас і вас, сынове Рувінавы а сынове Гадовы, Ёрдан; нямаш вам дзелі ў СПАДАРУ". І пераказяць сынове вашы сыном нашым баяцца СПАДАРА. 26 І мы казалі: „Дайма зробім сабе гэта, збудуем аброчнік не на ўсепаленьне ані на аброкі, 27 Але сьветкаю меж нас і вас, меж наступных родаў нашых, служыць службу СПАДАРОВУ перад відам Яго ўсепаленьнямі нашымі, і аброкамі нашымі, і супакойнымі аброкамі нашымі, і каб вашы сынове не казалі заўтра сыном нашым: „Няма вам дзелі ў СПАДАРУ". 28 І казалі мы: і будзе, калі скажучь гэтак нам а родам нашым заўтра, то мы скажам: „Вачыце падобнасьць аброчніку СПАДАРОВАГА, каторую зрабілі айцове нашы не на ўсепаленьне ані на аброкі, але сьветкаю ён меж нас і вас". 29 Крыў Божа, каб збунтавацца нам супроці СПАДАРА й адварнуцца, каб ня йсьці за СПАДАРОМ, і каб збудаваць аброчнік на ўсепаленьне а на аброкі хлебныя а на аброкі, апрача аброчніку СПАДАРА, Бога

нашага, каторы перад вітальняю Ягонай!"

30 І пачуў Фінегас сьвятар, і князі збору, і галавы тысячаў Ізраеля, каторыя зь ім, словы, каторыя гўкалі сынове Рувінавы а сынове Гадовы а сынове Манасавы, і любя было ў вачох іх. 31 І сказаў Фінегас Елеазаронак, сьвятар, сыном Рувінавым а сыном Гадовым а сыном Манасавым: „Цяпер мы даведаліся, што СПАДАРА сярод нас, што вы ня выступілі супроці СПАДАРА выступам гэтым; цяпер вы выбавілі сыноў Ізраелявых ад рукі СПАДАРОВАГА".

32 І зьвярнуўся Фінегас Елеазаронак, сьвятар, а князі ад сыноў Рувінавых а ад сыноў Гадовых ізь зямлі Гілеадзкае да зямлі Канаанскае да сынаў Ізраелявых, і прынеслі ім слова. 33 І любя было гэтае слова ў вачох сыноў Ізраелявых, і дабраславілі сынове Ізраелявы Бога, і не маніліся йсьці на іх вайною, каб спустошыць зямлю, на каторай жылі сынове Рувінавы а сынове Гадовы. 34 І назвалі сынове Рувінавы а сынове Гадовы аброчнік: Ед, „бо ён сьветка меж нас, што СПАДАРА ё Бог".

23 І сталася за шмат дзён просьле тога, як СПАДАРА супакойў Ізраеля ад усіх варагоў ягоных навокал, а Ігошуа застараўся, увыйшоў у гады. 2 І гукнуў Ігошуа ўсяго Ізраеля, старцоў яго а галоў яго а судзьдзяў яго а нагляднікаў яго, і сказаў ім: „Я застараўся, увыйшоў у гады. 3 А вы бачылі ўсе, што зрабіў СПАДАРА, Бог ваш, перад відам вашым із усімі гэтым народамі, бо СПАДАРА, Бог ваш, — Ён тый, што ваяваў за вас. 4 Гля, я прызначыў вам жэрабям засталыя народы гэтыя на спадак плямёнам вашым, ад Ёрдану, і ўсі народы, каторыя я выгубіў, і вялікае мора, на захадзе сонца. 5 І СПАДАРА, Бог ваш, Сам адарэнец іх ад вас, і выжэне іх перад вамі, і вы адваржыце на спа-

дак зямлю іхную, як казаў вам СПАДАРА, Бог ваш. 6 І сілуйцеся вельма заховаваць а рабіць усе напісанае ў кнізе права Масеявага, каб не адварачацца ад яго направа ані налева. 7 Каб вам ня ўвыйсьці памеж гэтых народаў, гэтых засталых із вамі, то імені багоў іхных не ўспамінайце, і не прысягайце ім, і ня служыце ім, і ня кланяйцеся ім; 8 Але да СПАДАРА, Бога свайго, прыліпніце, як вы рабілі дагэтуль. 9 І прагнаў СПАДАРА ад вас народы вялікія а дужыя; а што да вас, то ніхто ня вытрываў перад вамі дагэтуль. 10 Адзін із вас праганяе тысяча, бо СПАДАРА, Бог ваш, Ён тый, Каторы ваюе за вас, як казаў вам. 11 Затым вельма глядзіце сябе, каб любіць СПАДАРА, Бога свайго. 12 Бо калі ж вы чыста адвернецеся й прыліпніце да астачы народаў гэтых, што засталіся з вамі, і пасваячыцеся зь ім, і ўвядзеце да іх, а яны ўвядуць да вас; 13 То напэўна, ведайце, што СПАДАРА, Бог ваш, ня будзе далей праганяць народы гэтыя перад вамі, і будуць вам сеткаю, і пераказаю, і пугаю баком вашым, і перням ачом вашым, пакуль ня будзеце выгублены з гэтае добрае зямлі, каторую даў вам СПАДАРА, Бог ваш. 14 І вось, я цяпер адыходжу ў дарогу ўсёе зямлі. А вы ведайце ўсім сэрцам сваім і ўсёй душою сваёй, што не прамінула ні воднае слова з усіх добрых словаў, каторыя казаў праз вас СПАДАРА, Бог ваш: усе спраўдзілася вам, не прамінула зь яго ні воднае слова. 15 І будзе: як прышло на вас кажнае добрае слова, каторае казаў вам СПАДАРА, Бог ваш, так прывядзець СПАДАРА на вас усялякае благое слова, пакуль ня выгубе вас із гэтае добрае зямлі, каторую даў вам СПАДАРА, Бог ваш. 16 Калі вы выступіце із змовы СПАДАРА, Бога свайго, каторую Ён раскажаў вам, і пойдзеце, і будзеце служыць ін-

шым багом, і кланяцца ім, дык узгарыцца на вас гнеў СПАДАРА, і ўборздые загінеце з гэтае добрае зямлі, каторую даў вам”.

24 І зьбер Ігошуа ўсі плямёны Ізраелявы да Сыхему, і згукаў староў Ізраелю, і галавы іх, і судзьдзяў іхных, і нагляднікаў іхных, і сталі яны перад Богам. 2 І сказаў Ігошуа ўсяму люду: „Гэтак кажэ СПАДАРА, Бог Ізраеляў: „За ракою жылі айцове вапшыя здаўна, Фераг, ацец Абрагамаў, ацец Нагараў, і служылі іншым багом. 3 І Я ўзяў айца вашага Абрагама з заракі, і вадзіў яго па ўсёй зямлі Канаанскай, і размножыў насеньне ягонае, і даў яму Ісака. 4 І даў Ісаку Якава а Ісава. І даў Ісаву гару Сэір на спадак яму; Якаў жа а сынове ягоныя зышлі да Ягіпту. 5 І паслаў Я Масея а Аарона, і зрабіў Ягіпет, як Я зрабіў сярод яго, потым Я вывеў вас. 6 І вывеў Я айцоў вашых із Ягіпту, і вы прышлі аж да мора, і гналіся Ягіпцяне за айцамі вапшымі зь цялежкам і коньнікам да Чырвонага мора. 7 І загаласілі да СПАДАРА, і Ён палажыў цемь памеж вас і Ягіпцяна, і навіў на іх мора, каторае іх і пакрыла. І бачылі вочы вапшы, што Я зрабіў у Ягіпце. І вы прабывалі на пустыні шмат дзён. 8 І прывёў Я вас да зямлі Аморэяў, што жылі за Ёрданом; і яны ваявалі з вамі; і даў Я іх у рукі вапшы, і вы адзяржалі на спадак зямлю іхную, і Я выгубіў іх перад вамі. 9 І паўстаў Балак Цыпоронак, кароль Моаўскі, і ваяваў із Ізраелям, і паслаў і пагукіў Балаама Веоронка, каб ён пракляў вас. 10 Але Я не зычыў паслужаць Балаама; і ён дабраслаўствам дабраславіў вас, і Я выбавіў вас із рукі яго. 11 І вы перайшлі Ёрдан, і прышлі да Ерыхону. І ваявалі з вамі спадары Ерыхону, Аморэй а Ферэзэй, Канаанянін а Гэціч а Гергесэй а Гэвей а Евусэй; але Я ад-

даў іх у рукі вашы. 12 Я паслаў перад вамі шаршні, і прагналі яны іх ад вас, двух каралёў Аморэйскіх; не мячом тваім ані лукам тваім. 13 І даў Я вам зямлю, над каторай вы не марыліся, і месцы, каторых вы не станавілі, і вы жылі ў іх; зь вінных а аліўных садоў, каторых вы не садзілі, вы ясьце. 14 А цяпер бойцеся СПАДАРА і служыце Яму ў супоўнасьці а праўдзе; аддальце багі, каторым служылі бацькі вашыя за ракою а ў Ягіпце, і служыце СПАДАРУ. 15 І калі ліха ў вачох вашых служыць СПАДАРУ, то выбярыце сабе цяпер, каму служыць, ці багом, каторым служылі бацькі вашыя, быўшы за ракою, ці багом Аморэяў, у каторых зямлі жылі, а я а дом мой будзем служыць СПАДАРУ".

16 І адказаў люд, і сказаў: „Крыў Божа, каб мы пакінулі СПАДАРА, каб служыць іншым багом! 17 Бо СПАДАР, Бог наш, Ён Тыі, Каторы ўзвёў нас а бацькоў нашых із зямлі Ягіпецкае, з дому нявольнікаў, і каторы рабіў перад ачыма нашымі гэтыя вялікія знакі, і ахараняў нас у вусёй дарозе, па каторай мы йшлі, і сярод усіх людаў, пераз каторыя мы праходзілі. 18 І прагнаў СПАДАР ад віду нашага ўсі людзі й Аморэя, жыгара зямлі. Таксама мы будзем служыць СПАДАРУ, бо Ён Бог наш". 19 І сказаў Ігошуа люду: „Ня зможаце служыць СПАДАРУ, Бо Ён Бог сьвятасьцяў, Ён Бог завіднік, Ён не даруе выступаў вашых а грахоў вашых. 20 Бо калі вы пакінеце СПАДАРА й будзеце служыць чужым багом, то Ён павернецца супроці вас, зробіе ліха вам і выгубе вас просьле тога, як Ён добра дзеяў вам". 21 І сказаў люд Ігошуі: „Не, мы СПАДАРУ будзем служыць". 22 І сказаў Ігошуа люду: „Вы сьветкі празь сябе, што

вы абралі сабе СПАДАРА, служыць Яму?" І яны адказалі: „Сьветкі". 23 „А цяпер аддальце чужыя багі, каторыя пасярод вас, і нахінеце сэрца свае да СПАДАРА, Бога Израелявага".

24 І сказалі люд Ігошуі: „СПАДАРУ, Богу нашаму, будзем служыць і голасу Яго будзем служаць".

25 І ўчыніў Ігошуа змову зь людам таго дня, і ўстаў яму ўставы а суд ў Сыхеме.

26 І ўпісаў Ігошуа словы гэтыя ў кнігу права Божага, і ўзяў вялікі камень, і пастанаў яго там пад дубам, каторы ля сьвятыні СПАДА-РОВАЕ. 27 І сказаў Ігошуа ўсяму люду: „Вось, камень гэты будзе нам за сьветку, бо ён чуў усі словы СПАДАРОВЫ, каторыя Ён гутарыў із намі, і ён будзе за сьветку супроці вас, каб вы не адракліся СПАДАРА, Бога свайго". 28 І адпусьціў Ігошуа люд, кажнага да спадку свайго.

29 І сталася просьле гэтага, што памер Ігошуа Нунынок, слуга СПАДАРОЎ, сту дзесяцёх год. 30 І пахавалі яго ў граніцы спадку ягонага ў Фімнаф-Сэрагу, каторы на гары Яхрэмавай, на поўнач ад гары Гааш. 31 І служыў Израэль СПАДАРУ ўсі дні Ігошуі і ўсі дні старцоў, каторых дні працягнуліся тады просьле Ігошуі, і каторыя ведалі ўсю справу СПАДАРОВУ, якую Ён учыніў Израелю.

32 І косьці Язэпавы, каторыя ўзьнеслі сынове Израелявы зь Ягіпту, пахавалі ў Сыхеме, у дзелі поля, каторае купіў Якаў у сыноў Гамора, айца Сыхемавага, за сто манэтаў, і сталася яно спадкам сыном Язэпавым. 33 І Елеазар Ааронёнак памер, і пахавалі яго на ўзгорку Фінегаса, сына ягонага, каторы даны яму на гары Яхрэмавай.

КНИГА СУДЗЬДЗЯЎ ІЗРАЕЛЯВЫХ

1 І было, па сьмерці Ігошуі, і папыталіся сынове Ізраелявы ў СПАДАРА, кажучы: „Хто ўзыйдзе нам спачатку на Канааняніна, каб ваяваць ізь ім?” 2 І сказаў СПАДАР: „Юда ўзыйдзе; вось, Я даў зямлю ў руку ягоную”.

І сказаў Юда Сымону, брату свайму: „Узыйдзі з імною да жэрабя майго, і будзем ваяваць із Канаанянінам; і пайду таксама я з табою да жэрабя твайго”. І пайшоў зь ім Сымон.

4 І ўзышоў Юда, і даў СПАДАР Канааняніна а Ферэзэя ў руку іхнюю, і пабілі яны іх у Везэку дзесяць тысячаў чалавекаў. 5 І знайшлі яны Адоні-Везэка ў Везэку, і ваявалі зь ім, і паразілі Канааняніна а Ферэзэя. 6 І ўцёк Адоні Везэк; а яны пагналіся за ім, і скапілі яго, і адцялі вялікія палцы на руках ягоных і на нагах ягоных. 7 І сказаў Адоні Везэк: „Семдзясят каралёў з адцятымі на руках а на нагах іхных вялікімі палцамі зьбіралі пад сталом маім; як рабіў я, так імне аддаў Бог. І прывялі яго да Ерузаліму, і ён памер там.

8 І ваявалі сынове Юдзіны супроці Ерузаліму, і ўзялі яго, і зразілі яго лязом мяча, і места аканавалі цяглу. 9 І потым зышлі сынове Юдзіны ваяваць із Канаанянінам, жыхарам гораў, і на паўдню і на нізіне. 10 І пайшоў Юда на Канааняніна, каторы жыў у Гэўроне, імя ж Гэўрону ўперад Кіраф-Арба, і зразілі Шэшая а Агімана а Фалмая. 11 І пайшоў стуль ён супроці жыхараў Дэвіру; імя Дэвіру ўперад Кіраф-Сэфер.

12 І сказаў Калеў: „Хто зразе Кіраф-Сэфер і звае яго, то аддам яму Ахсу, дачку сваю, за жонку”. 13 І зваяваў яго Офнэль Кенаёнак, сын брата Калевавага, меншага за яго; і даў яму Ахсу, дачку сваю, за

жонку. 14 І было, як яна мела ісьці, што яна намовіла яго прасіць у вайца ейнага тое поле, і яна ссунулася з асла. І сказаў ёй Калеў: „Чаго табе?” 15 І сказала яму: „Дай імне дабраславенства, бо зямлю паўднёвую ты даў імне, то дай імне й жаролы водаў”. І даў ёй Калеў жаролы вышнія й жаролы дольнія.

16 І сынове Кіняніна, сьця Масеявага, узышлі зь места пальмаў із сынамі Юдзінамі на пустыню Юдзіну, каторая на паўднё ад Араду, і пайшоў, і асяліўся зь людям.

17 І пайшоў Юда із Сымонам, братам свайм, і зразілі Канааняніна, жыхара Цэфафа, і аканавалі яго, і названа места гэтае Горма. 18 Юда заваяваў Газу а граніцы яе, і Ашкелон у граніцах яго, і Екрон у граніцах яго. 19 І быў СПАДАР ізь Юдаю, і ён апанаваў гару. Але не прагнаў жыхараў даліны, бо злезныя цялежкі былі ў іх. 20 І аддалі Калеву Гэўрон, як казаў Масей, і выгнаў стуль трох сыноў Енаковых.

21 Але Евусэя, жыхара Ерузаліму, ня выгналі сынове Веныяіновы, і жыў Евусэй із сынамі Веныяіновымі ў Ерузаліме дагэтуль.

22 І ўзышлі сынове Язэпавы, таксама яны, на Бэт-Эль, і СПАДАР быў ізь імі. 23 І шпегаваў дом Язэпаў Бэт-Эль, імя ж места ўперад Луз. 24 І абачылі старожы чалавека, каторы выходзіў зь места, і казалі яму: „Пакажы нам уход у места, і мы зробім із табою міласэрдзе”. 25 І ён паказаў ім уход у места, і зразілі яны места лязом мяча, а чалавека таго і ўсю радню ягоную адпусьцілі. 26 І пайшоў чалавек тый да зямлі Гэцічаў, і збудаваў места, і назваў імя яго Луз. Гэта імя яго дагэтуль.

27 І ня выгнаў Манас жыхараў Веф-Шэану а местачкаў ягоных, і жыхараў Фаанаху а местачкаў яго-

ных, жыхараў Дору а местачкаў ягоньх, і жыхараў Іўлеаму а местачкаў ягоньх, і жыхараў Мегіда а местачкаў ягоньх, і зычыў Канаанянін жыць у зямлі гэтай. 28 І было, як Ізраель падужэў, тады зрабіў ён Канааняніна даньнікам, але выгнаць ня выгнаў яго.

29 І Яхрэм ня выгнаў Канааняніна, што жывець у Гезэру, і жыў Канаанянін сярод іх у Гезэру.

30 Завулон ня выгнаў жыхараў Кітроні і жыхараў Нагалолу, і жыў Канаанянін сярод яго, і сталі даньнікамі.

31 Ашэр ня выгнаў жыхараў Акка а жыхараў Сыдону а Аглаву а Ахзыву а Гэлвы а Афіку а Рэгову. 32 І жыў Ашэр сярод Канааняніна, жыхара зямлі тае, бо ня выгнаў іх.

33 І Неффалім ня выгнаў жыхараў Веф-Шамешу а жыхараў Веф-Амафу, і жыў сярод Канааняніна, жыхара зямлі тае; а жыхары Веф-Шамешу а Веф-Амафу былі даньнікамі ім. 34 І сьціскалі Аморэі сыноў Дановых у гары, бо не давалі ім зыходзіць на даліну. 35 І зычылі Аморэі жыць на гары Гэрэс, ув Айялоне а Шаалвіме; і стала цяжкою рука сыноў Язэпавых, і сталі яны даньнікамі. 36 Граніцы ж Аморэяў ад узгор'я Акравіму і ад скалы й далей.

2 І ўзышоў Ангіл СПАДАРОЎ з Гілгалу да Бохіму, і сказаў: „Я вывеў вас ізь Ягіпту і прывёў вас да зямлі, праз каторую прысягаў айцом вашым, і сказаў Я: „Ня ўзрушу змовы Свае з вамі на векі. 2 А вы не рабіце змовы із жыхарамі гэтае зямлі, аброчнікі іхных разбурыце“. Але вы не паслухалі голасу Майго. Што гэта вы зрабілі? 3 І таксама Я сказаў: „Ня выжана іх ад вас, і будуць яны вам сеткамі, багі іхных будуць вам пераказаю“". 4 І было, як Ангіл СПАДАРОЎ казаў словы гэтыя ўсім сыном Ізраелявым, то люд загаласіў і плакалі.

5 І назвалі імя месца таго Бохім. І абракалі там СПАДАРУ.

6 І быў адпусціўшы Ігошуа люд, і пайшлі сынове Ізраелявы кажны да спадку свайго адзяржаць зямлю. 7 І служыў люд СПАДАРУ ўсі дні Ігошуі й усі дні старцоў, каторых дні працягнуліся па Ігошуі, і каторыя бачылі ўсю вялікую справу СПАДАРОВУ, якую Ён учыніў Ізраелю.

8 І памер Ігошуа Нунянок, слуга СПАДАРОЎ, сту дзесяцёх год, 9 І пахавалі яго на граніцы спадку ягонага ў Фімвах-Гэрэсе, на гары Яхрэмавай, на поўнач ад гары Гаашу; 10 І таксама ўвесь род гэты быў прылучаны да бацькоў сваіх, і паўстаў іншы род просьле іх, каторы ня знаў СПАДАРА і таксама справу, што Ён чыніў Ізраелю.

11 І зрабілі сынове Ізраелявы ліха ў ваччу СПАДАРА, і служылі Ваалам; 12 І пакінулі СПАДАРА, Бога бацькоў сваіх, каторы вывеў іх ізь зямлі Ягіпецкае, і пайшлі за іншымі багамі, багамі, каторыя навокал іх, і кланяліся ім, і гневалі СПАДАРА; 13 І пакінулі СПАДАРА, і служылі Ваалу а Астартам. 14 І ўзгарэўся гнеў СПАДАРОЎ на Ізраеля, і аддаў іх у рукі глабаньнікаў, і глабалі іх; і аддаў іх у рукі варагоў іхных, што навокал, і не маглі ўжо вытрываць перад варагамі сваімі. 15 Усюдых, куды яны не пайшлі, рука СПАДАРОВА ўсюдых была ім на ліха, як казаў СПАДАР і як прысягаў СПАДАР ім. І было ім вельмі цесна. 16 І паўстануўляў СПАДАР судзьдзяў, і ратавалі яны іх ад рукі глабаньнікаў іхных; 17 Але таксама й судзьдзяў сваіх яны ня слухалі, але бязулілі за іншымі багамі й кланяліся ім, уборздзе адварнуліся яны ад дарогі, па каторай хадзілі айцове іхных, каб слухаць расказаньняў СПАДАРОВЫХ. Яны так не рабілі. 18 І як СПАДАР пастанавіў ім судзь-

дзяў, то быў СПАДАР із судзьдэю, і ратаваў іх ад рукі нэпрыяцеляў іхных усі дні судзьдзі, бо жалеў СПАДАР дзеля стогнаў іхных ад мукараў а ўцісканьнікаў іхных. 19 І бывала, як паміраў судзьдзя, яны зварачаліся й псаваліся гарэй за айцоў сваіх, каб хадзіць за іншымі багамі, каб служыць ім а кланяцца ім. Не заставаліся ад ўчынкаў сваіх і ад упорлівае дарогі свае. 20 І ўзгарэўся гнеў СПАДАРОЎ на Ізраеля, і сказаў Ён: „За тое, што народ гэты выступіў із змовы, каторую Я раска- заў бацьком іхным, і ня слухае го- ласу Майго, 21 Таксама Я ня буду болей выганяць ад іх ні воднага з тых народаў, каторых пакінуў Іго- шуа, як паміраў, 22 Каб прабаваць імі Ізраеля, ці будуць яны дзяржац- ца дарогі СПАДАРОВАЕ і хадзіць ёю, як дзяржаліся бацькі іхныя, ці не. 23 І пакінуў СПАДАР народы гэтыя, каб ня выгнаць іх неўзаба- ве, і не аддаў іх у рукі Ігошуі.

3 І во тыя народы, каторыя па- кінуў СПАДАР, каб прабаваць імі Ізраелцаў, усіх, каторыя ня веда- лі праз усі войны Канаанскія, 2 Ад- но дзеля веданьня родаў сыноў Із- раелявых, каб вучыць іх вайны, бо ўперад ня зналі яе: 3 Пяцёх князёў пілісцкіх, усі Канааняне, Сыдоняне а Гэвеі, што жывуць на гары Ліба- не, ад гары Ваал-Гэрмону аж да ўходу ў Гамаф. 4 І яны былі, каб імі прабаваць Ізраелцаў, даведацца, ці будуць яны паслушныя раска- заньням СПАДАРОВЫМ, каторыя Ён расказаў айцом іхным Масеям. 5 І сынове Ізраелявы жылі сярод Канааняніна, Гэціча, Аморэя, Ферэ- зэя, Гэвея а Евусэя; 6 І бралі дачкі іхныя сабе за жонкі, і свае дачкі аддавалі за сыноў іхных, і служылі багом іхным.

7 І зрабілі сынове Ізраелявы ліха ў ваччу СПАДАРА, і забыліся СПА- ДАРА, Бога свайго, і служылі Ва- алам а Астартам. 8 І ўзгарэўся гнеў

СПАДАРОЎ на Ізраеля, і выдаў іх у рукі Хушан-Рышафаіма, караля Арам-Нагараіму, і служылі сынове Ізраелявы Хушан-Рышафаіму вось- мі год. 9 Тады загаласілі сынове Ізраелявы да СПАДАРА, і пастана- віў вывальнік сыном Ізраелявым, каторы вывальніў іх, Офнеля, сына Кеназа, брата Калевавага, меншага за яго. 10 І быў на ім Дух СПАДА- РОЎ, і ён судзіў Ізраеля. Ён выпшаў на вайну, і аддаў СПАДАР у рукі ягоньня Хушан-Рышафаіма, караля Араму, і дужа́я была рука ягона́я над Хушан Рышафаімам. 11 І ціха было ў зямлі. І памер Офнель Кена- зёнак.

12 І далей рабілі ліха сынове Із- раелявы ў ваччу СПАДАРА, і ўма- цаваў СПАДАР Еглона, караля Мо- аўскага, супроці Ізраелцаў, за тое, што яны рабілі ліха у ваччу СПА- ДАРА. 13 Ён зьбер да сябе сыноў Амонавых а Амалікавых, і пайшоў, і зра́зіў Ізраеля, і апанавалі яны места Пальмаў. 14 І служылі сыно- ве Ізраелявы Еглону, каралю Моаў- скаму, асьмінанцаць год. 15 І зага- ласілі сынове Ізраелявы да СПА- ДАРА, і СПАДАР пастана́віў ім вы- вальнік Егуда Геранка, Веньямінаў- ца, мужа не валодаючага праваю ру- кою. І паслалі сынове Ізраелявы ім дары Еглону, каралю Моаўскаму. 16 І зрабіў сабе Егуд меч із двума лязамі, локаць удаўжкі, і прыпера- заў яго пад вопраткаю сваёю з пра- вага боку свайго. 17 І дабліжыў дар Еглону, каралю Моаўскаму, Еглон жа быў чалавек вельма таўсты. 18 І было, як скончыў даваць дар, то адпусьціў люд, што прынеслі дар, 19 А сам зьвярнуўся ад выразаных балваноў, каторыя ў Гілгале, і ска- заў: „Тайнае слова ё ў мяне да ця- бе, каролю“. Ён сказаў: „Ціха!“ І вышлі ад яго ўсі, што стаялі пры ім. 20 Егуд увыйшоў да яго; ён ся- дзеў у верхнім халадковым пакою, каторы меў аднаму сабе. І сказаў

Егуд: „Слова Божае ў мяне да цябе”. І ён устаў із свайго седава. 21 Егуд выцягнуў левую руку сваю, і ўзяў меч з правага боку свайго, і ўсадзіў у чэрава ягонае, 22 І ўвайшло таксама дзяржаньне за лязом, і тук пакрыў лязо; бо ня выцягнуў ляза з чэрава ягонага, і прайшоў у кутніцу. 23 І вышаў Егуд перазь сені, і зачыніў за сабою дзверы верхняга пакою, і замкнуў. 24 А як ён вышаў, слугі прыйшлі й бачаць, і вось, дзверы верхняга пакою замкнёныя, і кажуць: „Пэўне ён прыкрывае ногі свае ў халадковым пакою”. 25 І ждалі аж сароміліся, і вось, ён не адмыкае дзвярэй верхняга пакою, і ўзялі ключ, і адакнулі, і вось, спадар іхны ўпаў на зямлю мертвы. 26 А Егуд уцёк, пакуль яны дзякаліся, прайшоў за выразаньня балваны й уцёк да Сэйрагу. 27 І было, як ён прайшоў і затрубіў у трубу на гары Яхрэмавай, дык зышлі зь ім сыноў Ізраэлявы з гары, і ён сыпераду іх. 28 І сказаў ім: „Ганіце за імною, бо аддаў СПАДАР варагоў вашых, Моава, у рукі вашы”. І зышлі за ім, і заваявалі броды Ёрдану аж да Моаву, і не давалі нікому пераходзіць. 29 І пабілі Моава ў тым часе каля дзесяцёх тысячаў чалавекаў, кажнага таўстога а кажнага дужасіла, і ніхто ня ўцёк. 30 І быў Моаў укораны ў тым дню пад руку Ізраэля, і было ціха ў зямлі асьмідзясят год.

31 І просьле яго быў Шамгар Анафёнак, і зразіў Піліпчэн шасьцьсот чалавекаў валовім нарогам, і ён таксама вывальніў Ізраэля.

4 І далей рабілі сыноў Ізраэлявы ліха ў ваччу СПАДАРА. Егуд жа памер. 2 І выдаў іх СПАДАР у рукі Явіна, караля Канаанскага, каторы гаспадарстваваў у Гарпору; і вайводцам у яго быў Сысэра, а ён жыў у Гарошэф Гагоіме. 3 І загаласілі сыноў Ізраэлявы да СПАДАРА; бо ў яго было дзевяць-

сот зялезных цялежак, і ён моцна ўціскаў сыноў Ізраэлявых дваццаць год.

4 І Дэвора, жонка - прарока Лапідофіха, судзіла Ізраэля таго часу. 5 І жыла яна пад пальмаю Дэворынаю, меж Рамы й Бэт-Элю, на гары Яхрэмавай; і ўзыходзілі да яе сыноў Ізраэлявы на суд. 6 І паслала, і пагукала Варака Авіноамена зь Кедэшу Неффалімовага, і сказала яму: „Ціж не расказаў СПАДАР, Бог Ізраэляў: „Пайдзі, прыцягні людзёў на гару Табор і вазьмі із сабою дзесяць тысячаў чалавекаў із сыноў Неффалімовых а сыноў Завулонавых; 7 А Я прыцягну да цябе аж да цур'я Кішону, Сысэру, вайводцу Явіновага, і цялежкі ягоныя, і множасьць ягоную, і аддам яго ў рукі твае”. 8 І сказаў ёй Варака: „Калі ты пойдзеш із імною, то я пайду; а калі ня пойдзеш з імною, не пайду”. 9 І яна сказала: „Пайсьці пайду з табою; толькі не табе ўжо будзе чэсьць на гэтай дарозе, у каторую ты йдзеш, бо ў руку жонкі выдасьць СПАДАР Сысэру”. І ўстала Дэвора, і пайшла з Вараком да Кедэшу. 10 І згўкаў Варака Завулону а Неффаліма да Кедэшу, і ўзышлі да ног ягоных дзесяць тысячаў чалавекаў, і Дэвора ўзышла зь ім.

11 І Гэвер Кінянін аддзяліўся ад Кінян, ад сыноў Говававых, сыця Масеявага, і расьцягнуў будан свой ля дубровы ў Цаананіме ля Кедэшу.

12 І наказалі Сысэру, што ўзышоў Варака Авіноаменак на гару Табор. 13 І згўкаў Сысэра ўсі цялежкі свае, дзевяцьсот зялезных цялежак, і ўвесь люд, каторы ў яго, з Гарошэф-Гагоіму аж да цур'я Кішону.

14 І сказала Дэвора Вараку: „Устань, бо гэта тый дзень, у каторым дасьць СПАДАР Сысэру ў рукі твае; ціж ня пойдзе СПАДАР перад табою!” І зышоў Варака із гары Табору, і дзесяць тысячаў чалаве-

каў за ім. 15 І ўчыніў СПАДАР сумятню Сысэры, і ўсім цялежкам ягоным, і ўсякаму табару ягонаму адляза мяча перад Вараком, і зышоў Сысэра зь цялежак, і ўцякаў пехатой. 16 І Варак гнаўся за цялежкамі а за табарам аж да Гарашэф-Гагоіму, і паў увесь табар Сысэрын адляза мяча, не засталася нават аднаго.

17 І Сысэра ўцёк пехатой да будану Ялінага, жонкі Гэвера Кіняніна, бо быў мір памеж Явіна, караля Гацорскага, і дому Гэвера Кіняніна. 18 І выйшла Яіль напярэймы Сысэры, і сказала яму: „Зайдзіся, спадару мой, зайдзіся да мяне, ня бойся”. І ён зайшоўся да яе, да будану, і яна накрыла яго каберцам. 19 І сказаў ён: „Дай імне, калі ласка, крыху вады напіцца, бо я сьмягну”. І яна разьвязала мех малака, і дала яму піць, і накрыла яго. 20 І сказаў ёй: „Стань ля дзьвярэй будану, і калі хто прыйдзе, і палытаецца ў цябе, і скажа: „Ці няма тут каго?” Ты кажы: „Няма”. 21 І ўзяла Яіль Гэверыха калок ад будану, і ўзяла молат у руку сваю, і падышла да яго ціханька, і ўбіла калок у віскавіцу ягоную, і прыбіла да зямлі; а ён спаў у глыбокім сьне, бо быў стамаваўшыся, і памер.

22 І вось, Варак гоніцца за Сысэрам. І выйшла Яіль напярэймы яму, і сказала яму: „Увыйдзі, я пакажу табе чалавека, каторага ты шукаеш”. Ён увыйшоў да яе, і вось, Сысэра ўпаўшы мертвы, і калок у віскавіцы ягонай.

23 І ўкарыў Бог таго дня Явіна, караля Канаанскага, перад сынамі Ізраелявымі. 24 І дужэла рука сыноў Ізраелявых болей а болей, і была цяжкая над Явіном, каралём Канаанскім, аж пакуль ня выгубілі яны Явіна, караля Канаанскага.

5 І паяла Дэвора а Варака Авіноамеянак таго дня, кажучы: 2 „Як вайводцы павялі Ізраеля, як люд

самахоць аброкся, дабраслаўце СПАДАРА! 3 Слухайце, каралёве, настаўце вуха, князі, я СПАДАРУ, я буду паяць а выхваляць СПАДАРА, Бога Ізраелявага. 4 СПАДАРУ, як выходзіў Ты із Сэвіру, як сігаў з поля Едомскага, зямля трэслася, таксама неба капала, таксама булакі капалі вадою; 5 Горы сыцякалі ад віду СПАДАРА, гэты Сынай ад віду СПАДАРА, Бога Ізраелявага. 6 За дзён Шамгара Анафэнка, за дзён Ялілі былі пустыя гасьцінцы, і ходзячыя сьцежкамі хадзілі крывымі гасьцінцамі. 7 Перасталі быць адкрытыя месты ў Ізраелю, перасталі быць, пакуль не паўстала я, Дэвора, не паўстала я, маці ў Ізраелю. 8 Абралі новыя багі, тады бывала вайна ў брамах. Ці відзён быў шчыт а дзіда ў сараку тысячаў Ізраеля? 9 Сэрца мае да правадаўцаў Ізраеля, што абракаліся самахоць памеж люду. Дабраслаўце СПАДАРА! 10 Езьдзячыя на асьліцах сьветлых, седзячыя на каберцах і ходзячыя па дарозе, гукайце! 11 Голасам лўчнікаў ля месцаў сіляннйя вады, там паўтарайце справядлівасьці СПАДАРОВЫ, справядлівасьці над адкрытымі месцамі ў Ізраелю! Тады ўзыйдучь да брамаў люд СПАДАРОЎ. 12 Ушчоль, ушчоль, Дэвора, ушчоль, ушчоль! кажы песню! Устань Варача! і вядзі палоненікаў сваіх, Авіноаменку! 13 Тады зышла астача дабрародных люду; СПАДАР зышоў да мяне меж дужасілаў. 14 Зь Яхрэма тыя, што ўкараніліся ў зямлі Амаліка; за табою Венымін сярод люду твайго; з Махіру зышлі правадаўцы, і із Завулону валодуючыя прамом кніжніка. 15 І князь у Іссасхару з Дэвораю, і Іссасхар, як і Варак, пасланы ў даліну пехатой. У цур'эх Рувінавых вялікія рассудкі сэрца. 16 Чаго сядзіш памеж авечнікаў, слухаць бляяннне стадаў? Лі цур'ёў Рувінавых вялікія ўпкі сэрца. 17 Гілеад жывець за Ёрданом,

і чаму Дан падарожжуе ў караб-лѣх? Ашэр сядзіць на беразе мора, і ля партоў сваіх перабывае. 18 Завулон — люд, што даў у небаць-печнасьць душў сваю на сьмерць, і Неффалім на вышынях поля. 19 Прышлі каралі, ваявалі, тады ж ваявалі каралі Канаанскія ў Фаамасе ля водаў Мегідзкіх, але прыбытку срэбра ня бралі. 20 Зь неба вал-валі, зоры ізь сыпжжаў сваіх ваявалі ізь Сысэрам. 21 Цурэй Кішон панёс іх, цурэй Кедумін, цурэй Кішон. Тапчы, душа мая, сілу! 22 Тады стукацелі капіты конскія ад под-скакаў, ад подскакаў дужых ягонных. 23 „Праклініце Мероз“, казаў Ангіл СПАДАРОЎ, „праклініце, праклініце жыхараў яго за тое, што ня прышлі на помач СПАДАРУ, на помач СПАДАРУ з харобрымі“. 24 Няхай будзе дабраславёная меж жанок Яіль, жонка Гэвера Кіняніна, меж жанок у будаюх хай будзе дабраславёная. 25 Вады прасіў ён, малака падала яна, дабліжыла масла ў жбанку дабрадодных. 26 Руку сваю выпцягнула да калка, а правую сваю да молатат работнікага; прабіла молатам Сысэру, працяла галаву ягоную, разьбіла а пракалола віскавіцу ягоную. 27 Меж ног ейных уклік, паў, ляжаў меж ног ейных, уклік, паў; ідзе ўклік, там і паў спабыты жыцця.

28 „З акна глядзела далоў і галасіла маці Сысэрына: „Чаму адва-лакае прыбыць коньніца ягоная, чаму длякаюцца сігі цялежак ягоных?“ 29 Разумнейшыя з княгіняў ейных адказуюць ёй, і сама яна адказуе сабе на словы свае: 30 „Ці не знайшлі яны, дзеляць здабытак, па дзеўцы, па дзьве дзеўкі на кажнага дужасіла; у здабытак калярыстыя Сысэру, у здабытак калярыстыя вышпытыя, калярыстыя вышпытыя на шыі тым, што ўзялі здабытак“. 31 Так хай загінуць усі варагі Твас СПАДАРУ. Любячыя ж Яго — як

сонца, што ўзыходзе ў сіле сваёй“. І сьцішылася зямля на сорак год.

6 Зрабілі сынове Ізраелявы ліха ў ваччу СПАДАРА, і аддаў іх СПАДАР у рукі Мідзянян на сем год. 2 І сілілася рука Мідзянян над Ізраелям. Ад Мідзянян зрабілі сабе сынове Ізраелявы раськепіны ў горах а пячоры а гарады. 3 І было: як пасее Ізраель, і ўвйдзе Мідзян а Амалік а сынове ўсходу, і ўзыходзяць на яго; 4 І разьлягаліся табарамі, і нікбілі плады зямлі аж да прыходу твайго да Газы, і не пакідалі на выжывеньне ў Ізраелю ані авечкі, ані вала, ані асла; 5 Бо яны й статкі іхныя ўзыходзілі з буданамі, прыходзілі, як шаранча, у множасьці; а ім і вярблюдом іхным ня было ліку, і прыходзілі да зямлі Ізраельскае, каб пустошыць яе. 6 І пагалеў Ізраель вельмі ад Мідзянян, і загаласілі сынове Ізраелявы да СПАДАРА.

7 І было, як загаласілі сынове Ізраелявы да СПАДАРА на Мідзянян, 8 Дык паслаў СПАДАР чалавека, прароку сыном Ізраелявым, і сказаў ім: „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраеляў: Я ўзьвеў вас ізь Ягіпту, і вывеў вас ізь дому нявольнікаў. 9 І выбавіў вас ізь рукі Ягіпця і з рукі ўсіх, што ўціскалі вас, і прагнаў іх ад вас, і даў вам зямлю існую, 10 І сказаў вам: „Я СПАДАР, Бог ваш; ня бойцеся багоў Аморэйскіх, у каторых зямлі вы жывіце;“ але вы не паслухалі голасу Майго“. 11 І прышоў Ангіл СПАДАРОЎ, і сеў у Офры пад дубам Ёаша Авезрацкага, а Гедэон, сын ягоны, малаціў тады пшонку ў вінной таўчэльні, каб схаваць яе ад Мідзян. 12 І зьявіўся яму Ангіл СПАДАРОЎ, і сказаў яму: „СПАДАР із табою, дужасіле!“ 13 І сказаў яму Гедэон: „О спада́ру мой! І калі СПАДАР із намі, дык чаму стрэла нас усе гэта? І йдзе ўсі чудосы Ягонныя, праз каторыя павяда-

лі нам айцове нашы, кажучы: „Ці не зь Ягіпту вывеў нас СПАДАР?” А цяпер пакінуў нас СПАДАР і аддаў нас у рукі Мідзянян”. 14 І зьвярнуўся да яго СПАДАР, і сказаў: „Ідзі з гэтаю сілаю сваёю і выбаві Ізраеля з рукі Мідзянян; ці ня Я пасылаю цябе?” 15 І сказаў Яму: „О СПАДАРУ мой! чым выбаўлю я Ізраеля? Вось, наша тысяча найбяднейшая ў Манаса, і я наймалодшы ў доме айца свайго”. 16 І сказаў яму СПАДАР: „Бо Я буду з табою, і ты паразіш Мідзянян, як аднаго чалавека”. 17 І сказаў Яму: „Калі ж я прыдбаў ласку ў ваччу Тваім, то зрабі імне знак, што Ты гутарыш із мною. 18 Не адступі адсюль, пакуль я ня прыйду да Цябе, і ня вынясу дару свайго, і не палажу перад табою”. Ён сказаў: „Я забавлюся тут, аж пакуль зьвернешся”. 19 І Гедэон зайшоўся й прыгатаваў казань а праснакоў зь ефы мукі; мяса палажыў у сутнік, а страву ўліў у гаршчок, і прынёс да Яго пад дуб, і даблжыў. 20 І сказаў яму Ангіл Божы: „Вазьмі мяса а праснакі, і палажы на гэтую скалу, і вылі страву”. Ён так і зрабіў. 21 І выпягнуў Ангіл СПАДАРОЎ канец палкі, каторая ў руцэ ў яго, і дакрануўся да мяса а праснакоў; і ўзышло цяпло із скалы, і зжэрла мяса а праснакі; і Ангіл СПАДАРОЎ адышоў ад аччу ягонага. 22 І абачыў Гедэон, што Ангіл СПАДАРОЎ гэта, і сказаў Гедэон: „О гора, Спадару СПАДАРУ! бо я бачыў Ангіла СПАДАРОВАГА відам у від”. 23 І сказаў яму СПАДАР: „Суपाкой табе, ня бойся, не памрэш”. 24 І збудаваў там Гедэон аброчнік СПАДАРУ, і назваў яго: СПАДАР Супакою (Егова Шалом). Ён яшчэ дагэтуль у Офры Авезравай.

25 І сталася тае ночы, што сказаў яму СПАДАР: „Вазьмі цялё бычка айца свайго і другога быка сямігодняга і разбуры аброчнік Ва-

ала ў вайца свайго, дзерва балванава, каторае ля яго, сьсячы, 26 І збудуй аброчнік СПАДАРУ, Богу свайму, на версе гэтага моцнага месца на ўладжаным месцу, і вазьмі другога быка, і абрачы на ўсепаленьне на дровах дзерва балванавага, каторае сьсячэш”. 27 І ўзяў Гедэон дзесяцёх чалавекаў із слугаў сваіх, і зрабіў, як казаў яму СПАДАР. І сталася; а што баяўся хатніх айца свайго і людзей места, калі б зрабіў гэта ўдзень, то зрабіў гэта ночы. 28 І ўсталі месцкія людзі нараніцы, і вось, разбураны аброчнік Ваалаў, і дзерва балванова пры ім сьсечана, і другі бык узнёсены на ўсепаленьне на аброчніку збудаваным. 29 І казалі адзін аднаму: „Хто гэта зрабіў?” І яны сачылі, і шукалі, і казалі: „Гедэон Ёашонак зрабіў гэта”. 30 І казалі месцкія людзі Ёашу: „Вывядзі сына свайго, хай ён памрэць, бо разбурыў аброчнік Ваалаў, і за тое, што сьсек дзерва балванова, каторае пры ім”. 31 Ёаш сказаў усім, што стаялі каля яго: „Ці вам сьпэрачацца за Ваала, ці вам спасаць яго? Хто будзе сьпэрачацца за яго, тый хай памрэць да раньня; калі ён Бог, то хай сам сьпэрачаецца за сябе, за тое, што разбураны аброчнік ягоны”. 32 І назваў яго таго дня Еруваалом, кажучы: „Хай Ваал сьпэрачаецца зь ім, ён разбурыў аброчнік ягоны”.

33 І ўвесь Мідзян, і Амалік, і сынове ўсходу зьберліся разам, і перайшлі раку, і разьлягліся табарам на даліне Ізраельскай. 34 І Дух СПАДАРОЎ ахінуў Гедэона: ён затрубіў у рог і згукаў за сабою Авезра. 35 І паслаў паслоў па ўсім Манасу, і яго таксама згукалі за ім; і паслаў паслоў да Ашэра а Завулону а Неффаліма, і гэтыя ўзышлі наўпярэймы ім. 36 І сказаў Гедэон Богу: „Калі Ты манішся выбавіць рукою маёй Ізраеля, як казаў Ты, 37 Дык вось, я расьцялю стрыжа-

ную воўну на такаўні: калі раса будзе адно на воўне, а на ўсёй зямлі суха, то буду ведаць, што выбавіш рукою маёй Ізраеля, як казаў Ты". 38 І сталася так: і ўстаўшы назаўтрае ён пачаў сьціскаць воўну, і выціснуў з воўны расы цэлы жбанок вады. 39 І сказаў Гедэон Богу: „Хай не ўзгарыцца гнеў Твой на мяне, што я скажу яшчэ раз, калі ласка, спрабую адно гэты раз із воўнаю: няхай будзе суха на адзін воўне, а на ўсёй зямлі няхай будзе раса". 40 І зрабіў Бог так тае ж ночы: і было суха на воўне адной, а на ўсёй зямлі была раса.

7 І ўстаў Еруваал, ён жа Гедэон, і ўвесь люд, што зь ім, і разьлягліся табарам ля жарала Гарода; а табар Мідзянскі быў ад яго на поўнач ля ўзгорку Морэ, у даліне.

2 І сказаў СПАДАР Гедэону: „Лішне чысьлены люд із табою, каб Імне даць Мідзянян у рукі іх, каб не хваліўся Ізраель перад Імною, кажучы: „Мая рука выбавіла мяне". 3 Дык агаласі ж у вушы людю, кажучы: „Хто байцца а дрыжыць, хай зьвернецца й пойдзе назад з гары Гілеаду". І зьвярнулася людю дваццаць дзьве тысячы, а дзесяць тысяч чаў засталася.

4 І сказаў СПАДАР Гедэону: „Усе яшчэ шмат людю. Зьвядзі іх да вады, там Я выпрабую іх табе. І будзе, што праз каго Я скажу: „Гэты хай ідзець із табою", тый і хай ідзець із табою; а праз каго скажу табе: „Гэты хай ня йдзець із табою", тый хай і ня йдзець". **5** Ён завёў люд да вады. І сказаў СПАДАР Гедэону: „Хто будзе лыкаць языком сваім ваду, як лыкае сабака, таго стаў апырычона, і кажнага, каторы будзе клякаць на калені свае, каб піць. **6** І быў лік тых, што лыкалі ротам сваім із рукі, трыста чалавекаў, а ўвесь жа засталы люд клякаў на калені свае піць ваду.

7 І сказаў СПАДАР Гедэону:

„Трыма сотнямі тых, што лыкалі, Я выбаўлю вас і аддам Мідзянян у рукі тваю, а ўвесь люд хай ідзець кажны на свае месца". **8** І ўзялі яны ежу людю ў рукі свае й рогі іхныя, а кажнага асобнага Ізраелца ён адаслаў да свайго будану, а трыста чалавекаў ён удзяржаў; табар жа Мідзянскі быў у яго далавах у даліне.

9 І сталася тае ж ночы, што сказаў яму СПАДАР: „Устаць, зыйдзі да табару, бо Я аддаў яго ў рукі тваю. **10** Калі ж ты баішся йсьці, дык пайдзі да табару ты а Пура, маладзён твой, **11** І пачуеш, што гукуюць, і потым пасіляцца рукі твае, і зыйдзеш да табару". І зышоў ён а Пура, маладзён ягоны, аж да краю ўзброеных, што былі ў табару. **12** А Мідзян а Амалік а ўсі сынове ўсходу разьлягліся на даліне ў такой множасьці, як шаранча; і варблюдам іхным няма ліку, шмат было іх, як пяску на беразе мора. **13** І прышоў Гедэон; і вось, чалавек павядае прыяцелю свайму сон і кажа: „Сьніў я сон, і гля, перапечка ячнага хлеба кацілася па табару Мідзянскім, і дайшла да будану, і выпцала ў яго, і ён паваліўся, перакуліла яго, і будан абурыўся". **14** І адказаў прыяцель ягоны, і сказаў: „Гэта нішто іншае, як меч Гедэона Ёашонака, Ізраелца; аддаў Бог у рукі яму Мідзянян а ўвесь табар".

15 І сталася, што як пачуў Гедэон павяданьне сьву й зьясьненьне яго, то пакланіўся, і зьвярнуўся да табару Ізраельскага, і сказаў: „Уставайце! бо аддаў СПАДАР у рукі вашы табар Мідзянскі". **16** І падзяліў трыста чалавекаў на тры адзелы, і даў трубы ў рукі ўсім ім, і жбаны пустыя, і сьветачы палаючыя ўнутры жбаноў. **17** І сказаў ім: „Глядзіце на мяне й рабіце тое ж. І вось, я падыйду да канца табару, і што я буду рабіць, тое й вы рабіце. **18** І затрублю ў рог я

а тыя, што з імною, дык трубіце ў рагі й вы навокал усяго табару й скажыце: „Дзеля СПАДАРА а Гедзона!“ 19 І прышоў Гедзон а стуга чалавекаў із ім да краю табару пры пачатку сярэдняе старожи, яны ж якраз станавілі варты, і затрубілі ў рагі, і разьбілі жбаны, што мелі ў руках сваіх. 20 І затрубілі тры аддзелы ў рагі, і разьбілі жбаны, і дзяржалі ў левай руцэ сваёй палаючыя сьветачы, а ў правай руцэ рагі, каб трубіць, і крычэлі: „Меч СПАДАРОЎ а Гедзонаў!“ 21 І стаяў кажны на сваім месцу навокал табару; і пачалі бегаць у вусім табару, і крычэлі, і пусьціліся ўцёкі. 22 І трубілі трыста рагі, і зьвярнуў СПАДАР меч кажнага на прыцэла ягонага, і гэтак у вусім табару, і ўцёк табар аж да Веф-Шыты да Цэрэры, аж да граніцы Авел-Меголы, ля Табафы.

23 І згуканы мужы Израелцы зь Неффаліму а з Ашэру а з усёга Манасу, і пагналіся за Мідзянам. 24 І паслаў паслоў Гедзон на ўсю гару Яхрэмаву, кажучы: „Зьйдзіце наўпярэймы Мідзяну, займіце ў іх воды аж да Вефвары й Ёрдан“. І згукі кажнага Яхрэмляніна, і занялі воды аж да Веф-Вары а Ёрдану. 25 І зваявалі двух князёў Мідзянскіх, Орыва а Зыва, і забілі Орыва ў Цур-Орыве, а Зыва забілі ў Екеў-Зэве, і гналіся за Мідзянянімі; а галавы Орыва а Зыва прынеслі да Гедзона за Ёрдан.

8 І сказалі яму Ехрамляне: „Што гэта ты зрабіў нам, што не пагукі нас, як ішоў ваяваць із Мідзянянімі?“ І сьперачаліся зь ім дужа. 2 І ён сказаў ім: „Што зрабіў я цяпер такое, як вы? Ці не ляпей Яхрэму дабіраць віно, чымся Авезэру абіраць? 3 У вашы рукі аддаў Бог князёў Мідзянскіх, Орыва а Зыва, і што мог зрабіць я такое, як вы?“ Тады паслабянеў дух іхны

супроці яго, як казаў Ён гэтае слова.

4 І прышоў Гедзон да Ёрдану, перайшоў сам а трыста чалавекаў, што былі зь ім, стамаваўшыся, але гналіся. 5 І сказаў ён людзём Сукофу: „Дайце, калі ласка, букаткі хлеба люду, каторы йдзець за імною, бо яны стамаваліся, а я ганюся за Зэвагом а Цалмуною, каралямі Мідзянскімі“. 6 І сказалі князі Сукофу: „Ціж далана Зэваго а Цалмуніна ўжо ў тваёй руцэ, каб нам даць войску твайму хлеба?“ 7 І сказаў Гедзон: „За гэта, як аддасьць СПАДАР Зэвага а Цалмуну ў рукі маю, я змалачу цэла вапнае пустыннымі дзідамі а цернямі“. 8 І ўзышоў стуль да Пенуелю, і гукі зь імі таксама, і адказалі яму людзі Пенуелю, як адказалі людзі Сукофу. 9 І ён казаў таксама людзём Пенуелю, кажучы: „Як я зьвярнуся ў супакою, забуру вежу гэтую“.

10 А Зэваг а Цалмуна былі ў Каркору і зь імі іхнае войска да пятнанцацёх тысячаў, усе, што засталася з усёга войска сыноў усходу; забітых жа сто дваццацёх тысячаў чалавекаў, што агаляюць меч. 11 І ўзышоў Гедзон дарогаю жывучых у буданох на ўсход ад Новы а Ёгбегі, і зразіў табар, а табар быў забяспечаны. 12 І ўдзякалі Зэваг а Цалмуна; а ён пагнаўся за імі, і скапіў абодвых каралёў Мідзянскіх, Зэвага а Цалмуну, і ўсе войска налякаў. 13 І зьвярнуўся Гедзон Ёапо-нак зь бітвы перад усходам сонца.

14 І скапіў маладзёна зь людзёў сукофскіх, і выпытаў у яго, і ён апісаў яму князёў сукофскіх а старцоў яго семдзясят сямёх чалавекаў. 15 І прышоў ён да людзёў сукофскіх, і сказаў: „Вось, Зэваг а Цалмуна, за каторых вы наругаліся імне, кажучы: „Ціж далана Зэваго а Цалмуніна ўжо ў руцэ тваёй, каб нам даваць стамаваным людзём тваім хлеба?““ 16 І ўзяў старцоў месц-

кіх і пустынных дзіды а церні, і даў імі навуку людзям Сукофу. 17 І вежу Пенуельскую забурыў, і забіў людзей места.

18 І сказаў Зэвагу а Цалмуне: „Ідзе людзі, каторых вы забілі ў Табору?” Яны адказалі: „Якоў ты, таковы яны, кажны меў выгляд сыноў каралеўскіх”. 19 І сказаў: „Браты мае, сынове маці мае яны. Жыў СПАДАР! калі б вы пакінулі іх жылых, я не забіў бы вас”. 20 І сказаў Еферу, першаку свайму: „Устань, забі іх”. Але не агаліў маладзёнак мяча свайго, затым што баяўся, бо быў яшчэ маладзёнак. 21 І сказаў Зэваг а Цалмуну: „Устань ты й зразь нас, бо падле чалавека й сіла ягоная”. І ўстаў Гедэон, і забіў Зэвага а Цалмуну, і ўзяў прыборы, што былі на шыях вярблюдоў іхных.

22 І сказалі мужы Израелцы Гедэону: „Радзь нас як ты, так сын твой, так і сын сына твайго, бо ты выбавіў нас із рукі Мідзяну”. 23 І сказаў ім Гедэон: „Ня буду я радзіць вас, і ня будзе радзіць сын мой вас; СПАДАР хай радзе вас”.

24 І сказаў ім Гедэон: „Маю да вас просьбу: дайце імне кажны па завушніцы із здабытку свайго” (бо залатыя завушніцы былі ў іх, бо Ізмайлаўцы яны). 25 І сказалі: „Мы ахвотна дамо”. І разаслалі адзежыну, і кідалі туды кажны па завушніцы із здабытку свайго. 26 І была вага залатых завушніцаў, каторыя ён выпрасіў, тысяча сямсот залатых сыкляў, апрача прыбораў, грыўняў а пурпуровых адзежаў, каторыя былі на каралёх Мідзянскіх, і апрача ланцугоў, каторыя былі на шыі вярблюдоў іхных. 27 І зрабіў з гэтага Гедэон наплечнік, і паставіў яго ў сваім месцы, у Офры, і бязулілі ўвесь Израель за ім там, і быў ён сеткаю Гедэону а ўсяму дому ягонаму.

28 І быў укораны Мідзян перад сынамі Израелявымі, і ўжо ня ўзьнімаў болей галавы свае; і ціха было зямлі сорок год за дзён Гедэонавых.

29 І пайшоў Еруваал Ёашонак, і жыў у доме сваім.

30 У Гедэона было семдзясят сыноў, што вышлі ізь сьцёгнаў ягоных. бо ў яго было шмат жонак. 31 І мамошка ягоная, што ў Сыхеме, нарадзіла таксама яна яму сына, і ён прызначыў яму імя: Авімелех.

32 І памер Гедэон Ёашонак у добрай старасьці, і пахаваны у гробе айца свайго Ёаша, у Офры Авезравай.

33 І сталася, як памер Гедэон, што адварнуліся сынове Израелявы, і бязулілі за Вааламі, і паставілі сабе Ваал-Верыфа за бога. 34 І ня памятавалі сынове Израелявы СПАДАРА, Бога свайго, Каторы выбавіў іх із рукі ўсіх варагоў навокал іх. 35 І ня выказалі зычлівасьці да дому Ерувааловага-Гедэонавага падле ўсёга дабрадзейства ягонага, якое ён зьдзяў Израелю.

9 І пайшоў Авімелех Ерувааленак да Сыхему да братоў маці свае, і гукаў ім а ўсёй радзіме айца маці свае, кажучы: 2 „Гукайце, калі ласка, у вушы ўсім спадаром Сыхему: „Што валей вам, каб гаспадарствавалі ў вас мужоў семдзясят, усі сынове Ерувааловы, ці каб гаспадарстваваў у вас адзін чалавек? І памятуйце, што я косыць ваша й цела ваша”. 3 І гукалі браты маці ягонае празь яго ў вушы ўсім спадаром Сыхему ўсі словы гэтыя, і скінуліся сэрцы іхныя за Авімелехам, бо казалі яны: „Ён брат наш”. 4 І далі яму семдзясят срэбра з дому Ваал-Верыфа; і ваяў за іх Авімелех пустыню а ўзвейветраў, і пайшлі яны за ім. 5 І прышоў ён да дому айца свайго да Офры, і забіў братоў сваіх Ерувааленакаў семдзясят людзей на адным каменю. І за-

стаўся Ёфам, Ерувааленак найма-
лодшы, бо ён схаваўся.

6 І зьберліся ўсі спадары сыхем-
скія а ўвесь дом Мілло, і пайшлі, і
ўстанавілі Авімелеха за караля ля
дуба-стаўпа, што ў Сыхеме.

7 І накіравалі гэта Ёфаму; ён пай-
шоў, і стаў на версе гары Герызыму,
і ўзняў голас свой, і крычаў, і гу-
каў ім: „Паслухайце мяне, спадаро-
ве Сыхему, і паслухае вас Бог!

8 Пайшлі, пайшлі дзервы памазаць
над сабою караля, і сказалі аліўцы:
„Гаспадарствуй у нас“. 9 Сказала ім
аліўка: „Ці пакіну я тук свой, што
імнога частуюць багоў і людзёў, і
пайду туляцца ля дзерваў?“ 10 І
сказалі дзервы фізе: „Ідзі ты, гас-
падарствуй у нас“. 11 І сказала ім
фіга: „Ці пакіну я соладзь сваю а
добры плод свой, і пайду туляцца
ля дзерваў?“ 12 І сказалі дзервы
віннай розцы: „Ідзі ты гаспадарст-
вуй у нас“. 13 І сказала ім вінная
розка: „Ці пакіну я сок свой, каторы
выяселе багоў і чалавекаў, і па-
йду туляцца каля дзерваў?“ 14 І
сказалі ўсі дзервы церні: „Ідзі ты,
гаспадарствуй у нас“, 15 І сказала
цернь дзервам: „Калі вы запраўды
мажаце мяне за караля над сабою,
то прыйдзіце схавайцеся пад сыце-
ням маім; а калі не, то выйдзе цяп-
ло зь церні й спале кедры лібанскія“.
16 А цяпер, калі вы ў праўдзе а
шчырасьці ўстанавілі Авімелеха за
караля, і калі добра зрабілі зь Еру-
ваалам а домам ягоным, і калі згод-
на із заслугамі рук ягоных зрабілі
вы яму, 17 Айцу майму, каторы вая-
ваў за вас, і падаваў душу сваю пад
небясьпечнасьць, і выбавіў вас із
рукі Мідзянян; 18 А вы цяпер паў-
сталі супроці дому айца майго, і за-
білі семдзясят сыноў ягоных на ад-
ным каменю, і ўстанавілі Авімеле-
ха, сына служэбкі ягонае, за караля
над спадарамі сыхемскімі, бо ён брат
ваш. 19 І калі ў праўдзе а шчырась-
ці зрабілі вы зь Еруваалам а до-

мам ягоным цяпер, то цешчася з
Авімелеха, і ён таксама няхай це-
шыцца з вас. 20 А калі не, дык хай
выйдзе цяпло ад Авімелеха, і хай
зжарэць спадароў сыхемскіх а дом
Мілло, і хай выйдзе цяпло ад спада-
роў сыхемскіх а ад дому Мілло, і хай
зжарэць Авімелеха“. 21 І пабег
Ёфам, і ўцёк, і пайшоў да Бееру,
і жыў там, із страху Авімелеха, бра-
та свайго.

22 І гаспадарстваваў Авімелех у
Ізраелю тры гады. 23 І паслаў Бог
злога духа памеж Авімелеха і спа-
дароў Сыхему, і здрадна абышліся
спадары Сыхему з Авімелехам,
24 Каб гэтак зьвярнулася ўсіства
за семдзясят Ерувааленаў, і кроў іх
абярнулася на Авімелеха, брата іх-
нага, каторы забіў іх, і на спадароў
сыхемскіх, каторыя ўмацавалі рукі
ягоныя забіць братаў сваіх. 25 І па-
станавілі яму спадары сыхемскія за-
сады на версе гораў, і глабалі каж-
нага, каторы праходзіў міма іх па
дарозе. І накіравалі Авімелеху.

26 І прышоў Гаал Еведзэнак а
браты ягоныя, і перайшлі да Сыхе-
му, і здаліся на яго спадары сыхем-
скія. 27 І вышлі ў поле, і абіралі
вінішчы свае, і выціскалі, і рабілі
ўрочыстасьці, і прышлі да дому бога
свайго, і елі а пілі, і клялі Авімеле-
ха. 28 І сказаў Гаал Еведзэнак:
„Хто Авімелех, і што Сыхем, каб
нам служыць яму? Ці не Еруваале-
нак ён, і ці не Зэвул нагляднік яго-
ны? Валей служыць патомкам Гамо-
ра, айца Сыхемавага, а яму нашто
нам служыць? 29 І ах, калі б хто
даў люд гэты ў рукі мае, аддаў бы
Авімелеха“. І сказалі Авімелеху:
„Павяліч войска свае й выходзь“.

30 І пачуў Зэвул, гараднічы, сло-
вы Гаала Еведзэнака, і ўзгарэўся
гнеў ягоны. 31 І хітрыкамі паслаў
паслоў да Авімелеха, кажучы: „Гля,
Гаал Еведзэнак а брат ягоны пры-
ходзяць да Сыхему, і вось, яны ма-
цуюць места супроці цябе. 32 Дык

цяпер устань ночы, ты а люд, што з табою, і цікуйце ў полю. 33 І будзе, нараніцы, як узыходзе сонца, устань рана й пусьціся на места; і вось, ён а люд, каторы зь ім, выйдучь да цябе, і зробіш яму, як знойдзе рука твая".

34 І ўстаў Авімелех а ўвесь люд, што быў ізь ім, ночы, і цікавалі на Сыхем чатыры аддзелы. 35 І вышаў Гаал Еведзёнак, і стаў ля брамы месцае; і ўстаў із засады Авімелех а люд, што быў ізь ім. 36 І абачыў Гаал Еведзёнак люд, і сказаў Зэвул: „Гля, люд спускаецца зь верху гораў". А Зэвул сказаў яму: „Сьцень гораў ты бачыў як людзёў". 37 І далей гўкаў Гаал, і сказаў: „Вось, люд спускаецца з узгор'я, і адзін аддзел ідзець гасьцінцам ад дуба Меонімскага". 38 І сказаў яму Зэвул „Ідзе ж вусны твае, каторыя гўкалі: „Хто Авімелех, каб мы служылі яму?" Ці ня гэта тый люд, каторы ты ўлегчы меў; выходзь жа цяпер і ваюй ізь ім". 39 І вышаў Гаал сьпераду спадароў сыхемскіх, і ваяваў з Авімелехам. 40 І пагнаўся за ім Авімелех, і ўдэк ён ад яго, і пала раненых шмат аж да ўходу брамы. 41 І жыў Авімелех ув Аруме, і выгнаў Зэвул Гаала а братоў ягоных, каб яны ня жылі ў Сыхеме.

42 І сталася назаўтрае, і вышаў люд у поле, і наказалі праз гэта Авімелеху. 43 Ён узяў свой люд, падзяліў яго на тры аддзелы, і цікаваў у полю. І абачыў, і во, люд вышаў зь места, і ён напаў на іх, і пабіў іх. 44 Авімелех жа а аддзелы, што зь ім, пусьціліся й сталі ля ўходу брамы месцае; а два аддзелы пусьціліся на ўсіх, што былі ў полю, і пабілі іх. 45 І Авімелех ваяваў зь месцам увесь тый дзень, і перамог места, а люд, што ў ім, ён забіў, і разбурыў места, і засеяў яго сольлю.

46 І пачулі ўсі спадары вежы сыхемскае, і прышлі да гораду бога Верыфа. 47 І наказалі Авімелеху, што зьберліся ўсі спадары вежы Сыхемскае. 48 І ўзышоў Авімелех на гару Цалмон, сам а ўвесь люд, што зь ім, і ўзяў Авімелех сякіры ў рукі сваю, і насек гальля зь дзерава, і панёс, і палажыў на плечы свае, і сказаў люду, што зь ім: „Што вы бачылі, што я рабіў, барзьдзей рабіце, як я".

49 І насек таксама ўвесь люд гальля, і пайшлі за Авімелехам, і клалі кажны зь іх ля гораду, і запалілі імі горад цяплом, і памерлі ўсі людзі вежы Сыхемскае, каля тысяча мужчынаў і жанок.

50 І пайшоў Авімелех да Тэўца, і аблёт Тэвец, і заваяваў яго. 51 І была моцная вежа сярод места, і ўцякалі туды ўсі мужчыны а жанкі а ўсі спадары места, і заперлі за сабой, і ўзышлі на страху вежы. 52 І прышоў Авімелех да вежы, і ваяваў зь ёй, дабліжыўся да ўходу вежы, каб спаліць яе цяплом. 53 І кінула адна жонка кавалак жорна на галаву Авімелеху, і праламіла яму чэрап. 54 І пагукіў борзда маладзёнка, збрайношу свайго, і сказаў яму: „Агалі меч свой і зрабі імне сьмерць, каб не казалі празь мяне: „жонка забіла яго". І прыбіў яго маладзёнак ягоны, і ён памер. 55 І абачылі мужы Ізраелявы, што памер Авімелех, і пайшлі кажны на свае месца. 56 І зьвярнуў Бог ліха Авімелеха, што ён зрабіў айцу свайму, забіўшы семдзясят братоў сваіх. 57 І ўсе ліхадзейства людзёў сыхемскіх абярнуў Бог на галаву іхную. І стрэла іх кляцьба Ёфама Ерувааленка.

10 І паўстаў просьле Авімелеха на спасеньне Ізраеля Фола, сын Пуі Додзянка, з плямені Ісасхаровага. І ён жыў у Шаміру на гары Яхрэмавай. 2 І судзіў ён Ізраеля

дваццаць тры гады, і памер, і пахаваны ў Шаміру.

3 І паўстаў просьле яго Яір Гілеадзянін, і судзіў Ізраеля дваццаць два гады. 4 І было ў яго трыццацёх сыноў, каторыя езьдзілі на трыццацёх маладых аслох, і трыццаць местаў было ў іх; іх дагэтуль завуць сёламі Яіровымі, каторыя ў зямлі Гілеадзкай. 5 І памер Яір, і пахаваны ў Камоне.

6 І далей сынове Ізраелявы рабілі ліха ў ваччу СПАДАРА, і служылі Ваалам а Астартам а багом арамейскім а багом сыдонскім а багом моаўскім а багом сыноў Амонавых а багом пілісцкім; і пакінулі СПАДАРА, і ня служылі Яму. 7 І ўзгарэўся гнеў СПАДАРОЎ на Ізраеля, і Ён выдаў іх у рукі Пілішчан а ў рукі сыноў Амонскіх. 8 Яны душылі а ўціскалі сыноў Ізраелявых з тога году асьмідзяццаць год, усіх сыноў Ізраелявых, каторыя на тым баку Ёрдану ў зямлі Аморэйскай, каторая ў Гілеадзе. 9 І перайшлі сынове Амонскія Ёрдан, каб весці вайну таксама зь Юдаю а Веньямінам а домам Яхрэмавым, і вельмі цесна было сыном Ізраеля. 10 І загаласілі сынове Ізраелявы да СПАДАРА, кажучы: „Мы ізграшылі перад Табою, і тым, што пакінулі Бога свайго, і тым, што служылі Ваалам”.

11 І сказаў СПАДАР сыном Ізраелявым: „Ці ня ўціскалі вас Ягіпцяне а Аморэі а сынове Амонавы а Пілішчане 12 А Сыдоняне а Амалік а Моаўляне, і вы гукалі да Мяне, і Я выбраўляў вас із рук іхных. 13 А вы пакінулі Мяне і служылі іншым багом; за тое Я ня буду ўжо выбраўляць вас. 14 Пайдзіце, гукайце да багоў, каторых вы абралі, няхай яны выбраўляюць вас у часе ўціску вашага”. 15 І сказалі сынове Ізраелявы СПАДАРУ: „Ізграшылі мы; учыні Ты з намі падле ўсёга, што добра ў ваччу Тваім, адно

выбаў нас, калі ласка, цяпер”. 16 І яны аддалілі чужыя багі з пасярод сябе, і служылі СПАДАРУ. І зжалілася душа Ягоная над мучэньням Ізраеля.

17 І згукаліся сынове Амонавы, і разьлягліся табарам у Гілеадзе; і зьберліся сынове Ізраелявы, і разьлягліся табарам у Міцпе. 18 І казалі люд — князі Гілеадскія адзін аднаму: „Хто тый чалавек, што пачнець ваяваць супроці сыноў Амонавых? будзе тый галавою ўсіх жыхараў Гілеадскіх”.

11 І Еффаг, Гілеадзянін, быў чалавек дужасі. А ён быў сын бязулі; і нарадзіў Еффага Гілеад. 2 І нарадзіла жонка Гілеадава яму сыноў. І вырасьлі сынове жончыны, і выгналі Еффага, і казалі яму: „Ты не адзяржыш спадку ў доме айца нашага, бо ты сын другое жонкі”. 3 І ўцёк Еффаг ад віду братоў сваіх, і жыў у зямлі Тоў; і зьберліся да Еффага пустыні, і выходзілі зь ім.

4 І сталася па якімсь часе, што ваявалі сынове Амонавы з Ізраелям. 5 І было, як ваявалі сынове Амонавы з Ізраелям, дык пайшлі старцы Гілеадскія ўзяць Еффага ізь зямлі Тоў, 6 І казалі Еффагу: „Ідзі, і будзеш нам за вайводцу, і будзеш ваяваць ізь сынамі Амонавымі”. 7 І сказаў Еффаг старцом Гілеадскім: „Ці ня вы зьненавідзілі мяне і выгналі з дому айца майго? І чаму ж прышлі да мяне цяпер, як цесна вам?” 8 І сказалі старцы Гілеадскія Еффагу: „Дзеля таго мы цяпер зьвярнуліся да цябе, каб пайшоў із намі, і каб ты ваяваў із сынамі Амонавымі, і будзеш нам галавою — усім жыхарам Гілеаду”. 9 І сказаў Еффаг старцом Ізраельскім: „Калі вы зьвернеце мяне, каб ваяваць із сынамі Амонавымі, і СПАДАР аддасьць іх перад імною, то ці буду я вашым галавою?” 10 І сказалі стар-

цы Гілеадзія Еффаг: „СПАДАР будзе слухаць памеж нас, калі ня подле слова твайго мы зробім”. 11 І пайшоў Еффаг із старцамі Гілеадзікімі, і пастапавіў люд яго над сабою галавою а вайводцам, і праказаў Еффаг усі гэтыя словы свае перад відам СПАДАРА ў Міцпе.

12 І паслаў Еффаг паслоў да караля сыноў Амонскіх, кажучы: „Што імне й табе, што ты прышоў да мяне ваяваць на зямлі маёй?” 13 І сказаў кароль сыноў Амонавых паслом Еффаговым: „Бо ўзяў Ізраель зямлю маю, як узыходзіў зь Ягіпту, ад Арнону аж да Явоку а да Ёрдану; цяпер зьвярні імне іх мірна”. 14 І яшчэ паслаў Еффаг другім наваратам паслоў да караля сыноў Амонавых, 15 І сказаў яму: „Гэтаж кажа Еффаг: ня ўзяў Ізраель зямлі Моаўскае а зямлі сыноў Амонавых; 16 Бо як узыходзіў зь Ягіпту, то пайшоў Ізраель на пустыню аж да мора Чырвонага, і прышоў да Кадэшу. 17 І паслаў Ізраель паслоў да караля Едомскага, кажучы: „Перайду, калі ласка, зямлёю тваёй”, і не паслухаў кароль Едомскі. І таксама каралю Моаўскаму ён паслаў, і тый не захацеў; і жыў Ізраель у Кадэшу. 18 І пайшоў пустынёю, і абмінуў зямлю Едомскую а зямлю Моаўскую, і прышоў з усходу сонца аж да зямлі Моаўскае, і разьлёгся табарам за Арнонам; але ня ўходзіў у граніцы Моаўскія, бо Арнон ё граніца Моаву. 19 І паслаў Ізраель паслоў да Сыгона, караля Аморэйскага, караля Гэшбонскага, і сказаў яму Ізраель: „Пройдзем, калі ласка, зямлёю тваёй да месца свайго”. 20 І ня верыў Сыгон Ізраелю, каб перайшоў граніцы ягоныя, і зьбер Сыгон увесь люд свой, і разьлягліся табарам у Ягаду, і ваяваў із Ізраелям. 21 І аддаў СПАДАР, Бог Ізраеляў, Сыгона а ўвесь люд ягоны ў рукі Ізраелю, і ён пабіў яго; і адзяржаў Ізраель на спадак

ую зямлю Аморэяву, жыхара тае зямлі. 22 І адзяржалі яны на спалак усю граніцу Аморэяву ад Арнону аж да Явоку, і ад пустыні аж да Ёрдану. 23 І цяпер СПАДАР, Бог Ізраеляў, выгнаў Аморэя перад відам народу Свайго Ізраеля, а ты хочаш узяць спадак ягоны? 24 Ці не дзяржыш ты тое, што даў табе Хемощ, бог твой? Тое ты дзяржыш. А ўсіх, каторых выгнаў СПАДАР, Бог наш, ад віду нашага, мы дзяржым у спадаку. 25 А цяпер, ціж ты запраўды лепшы за Валака-Цыпоронка, караля Моаўскага? Ці сыперачаўся ён із Ізраелям, ці ваяваў ён із імі? 26 Калі Ізраель жывец у Гэшбоне а ў местачках ягоных, у Ароіру а ў местачках ягоных, і ў вусіх местах, каторыя ля Арнону, трыста год, то чаму вы ў тым часе не адыймалі? 27 А я не ізграшыў перад табою, і ты робіш імне ліха, ваюючы з імною. Хай будзе СПАДАР судзьдзёю цяпер меж сыноў Ізраеля й сыноў Амонавых!”

28 І не прыслухаўся кароль сыноў Амонавых да слоў Еффаговых, з каторымі ён пасылаў да яго.

29 І быў на Еффагу Дух СПАДАРОЎ, і прайшоў ён Гілеад а Манаса, і прайшоў Міцпу Гілеадскую, а зь Міцпы Гілеадскае пайшоў супроці сыноў Амонавых. 30 І зрабіў Еффаг абятніцу СПАДАРУ, і сказаў: „Калі Ты напэўна аддасі сыноў Амонавых у рукі мае, 31 Дык станецца: выхадзячы зь дзвярэй дому майго імне наўпярэймы, як я зьвярнуся ў міру ад сыноў Амонавых, будзе СПАДАРУ, і ўзнясу гэта на ўспаленьне”.

32 І перайшоў Еффаг да сыноў Амонавых, ваяваць із імі, і аддаў іх СПАДАР у рукі ягоныя. 33 І зрабіў іх ад Ароіру аж дакуль ты ўходзіш да Мініфу, дваццаць местаў, і аж да Авель-Кераіму паразяю вельмі вялікай; і ўкарыліся сынове Амонавы перад сынамі Ізраелявымі.

34 І прышоў Еффаг да Міцпы да двору свайго, і вось, дачка ягоная выйшла наўпяроймы яму з бубнамі а скокамі (яна была ў яго адзіносенная, і ня было ў яго, апроча яе, ані сына, ані дачкі). 35 І сталася, як ён абачыў яе, дык разьдзер адзежу сваю й сказаў: „Ах, дачка мая! ты чыста прыбіла мяне; і ты сталася меж нёмарасьчых мяне! Я ж адчыніў вусны свае СПАДАРУ, і не магу зьвярнуцца”. 36 І яна сказала яму: „Войча мой! ты адчыніў вусны свае СПАДАРУ, — рабі з імною падле таго, што выйшла з вуснаў тваіх, просьле таго, што ўчыніў табе СПАДАР помсту над варагамі тваімі, над сынамі Амонавымі”. 37 І сказала айцу свайму: „Хай зробіць імне гэта: адпусьці мяне на два месяцы, то я пайду на горы, зыйду зь іх і аплачу дзявоцтва свае, я а таварышкі мае”. 38 Ён сказаў: „Ідзі”; і адпусьціў яе на два месяцы. І пайшла яна а таварышкі ейныя, і плакала па дзявоцтве сваім у горах. 39 І было пры канцу двух месяцаў, што яна зьвярнулася да айца свайго, і ён споўніў над ёй абятніцу сваю, каторую абяцаў, і яна не пазнала мужа. І сталася звычай у Ізраелю: 40 3 году ў год ідуць дачкі Ізраэлявы плакаць па дачцэ Еффагвай.

12 І згукаліся Ехрамляне, і перайшлі на поўнач, і казалі Еффагу: „Чаму ты перайшоў ваяваць із сынамі Амонавымі, а нас не пагукіў ісьці із сабою? Дом твой мы спалім табе цяплом”. 2 І сказаў Еффаг ім: „Чалавекам сыярэчкі вялікае быў я а люд мой із сынамі Амонавымі; я гукіў вас, але вы ня выбавілі мяне ад рукі іхнае. 3 І я абачыў, што ты не выбаўляеш, я ўзяў душу сваю ў даланю сваю, і перайшоў супроці сыноў Амонавых, і аддаў іх СПАДАР у руку маю. Дык нашто ж вы ўзышлі цяпер ваяваць з імною?” 4 І зьбер Еффаг усіх

людзёў Гілеадзкіх, і ваяваў із Яхрэмам, і пабілі людзі Гілеадзкія Яхрэма, бо яны казалі: „Уцекачы Яхрэмавы вы, Гілеад жа пасярод Яхрэма, пасярод Манаса”. 5 І захапілі Гілеадзяне броды ёрданскія перад Ехрамлянімі, і было, што як мовілі ўцекачы яхрэмскія: „Перайду”, то казалі яму Гілеадзяне: „Ці ты не Ехрамлянін?” І ён казаў: „Не”. 6 Яны казалі яму: „Скажы ж: шыбболет”; а ён казаў: „сібболет”, і ня мог вымавіць так. І скагілі яго, і разрэзалі ля броду ёрданскага. І пазавілі тым часе зь Ехрамлян сорок дзье тысячы. 7 І судзіў Еффаг Ізраэля шэсьць год, і памер Еффаг Гілеадзянін, і пахаваны ў вадным із местаў Гілеадзкіх. 8 І судзіў просьле яго Ізраэля Іўцан із Бэтлеему. 9 У яго было трыццацёх сыноў, і трыццаць дачок ён паслаў вонкі, а трыццаць дачок прыгвёў сыном сваім звонку, і судзіў Ізраэля сем год. 10 І памер Іўцан, і пахаваны ў Бэтлееме.

11 І судзіў просьле яго Ізраэля Елон, Завулонянін, і судзіў Ізраэля дзесяць год. 12 І памер Елон, Завулонянін, і пахаваны ўв Айялоне, у зямлі Завулонавай.

13 І судзіў просьле яго Ізраэля Аўдон Гілелёнак, Пірафонянін. 14 У яго было сараку сыноў і трыццацёх унукаў, што езьдзілі конна на семдзясят маладых аслож, і ён судзіў Ізраэля восьмі год. 15 І памер Аўдон Гілелёнак, Пірафонянін, і пахаваны ў Пірафоне ў зямлі Яхрэмавай, на гары Амаліковай.

13 І далей рабілі сынове Ізраэлявы ліха ў ваччу СПАДАРА, і аддаў іх СПАДАР у руку Піліпчан на сорок год.

2 І быў чалавек адзін із Цоры, з плямені Дановага, а імя ягонае Маной; і жонка ягоная была няплодная, і не радзіла. 3 І зьявіўся Ангіл СПАДАРОЎ жонцы, і сказаў ёй: „Гля, ты няплодная й ня родзіш; але зачнеш а яродзіш сына.

4 Дык цяпер сыцеражыся ж, і ня пі віна а хмельнага напітку, і ня еж нічога нячыстага; 5 Бо гля, ты зачнеш а народзіш сына, і брытва ня ўзыйдзе на галаву ягоную, бо назарэям Божым будзе хлапец ад жывата, і ён пачнець выбаўляць Ізраеля з рукі Пілішчан". 6 І прышла жонка, і сказала мужу свайму, кажучы: „Чалавек Божы прыходзіў да мяне, і выгляд ягоны, як выгляд Ангіла Божага, страшны вельмі; і я не папыталася ў яго, скуль ён, і імені свайго ён не сказаў імне". 7 І Ён сказаў імне: „Вось, ты зачнеш а народзіш сына; дык ня пі віна а хмельнага напітку, і ня еж нічога нячыстага, бо назарэям Божым будзе хлопчык ад жывата аж да сьмерці свае".

8 І маліў моцна Маной СПАДАРА, і сказаў: „Прашу Цябе, СПАДАРУ мой, чалавек Божы, каторага паслаў Ты, хай прыйдзе, калі ласка, ізноў да нас і навуча нас, што нам рабіць із хлопчыкам, каторы народзіцца". 9 І пачуў Бог голас Манояў, і прышоў Ангіл Божы ізноў да жонкі, а яна сядзела ў полі, Маноя ж, мужа ейнага, ня было зь ёю. 10 І пабарэйдзіла жонка, і пабегла, і азнайміла мужу свайму, і сказала яму: „Вось, зьявіўся імне чалавек, што прышоў таго дня да мяне". 11 Устаў а пайшоў Маной за жонкаю сваёю, і прышоў да тога чалавека, і сказаў яму: „Ці ты тый чалавек, каторы гутарыў із гэтай жонкаю?" Ён сказаў: „Я". 12 І сказаў Маной: „Вось, споўніцца слова твае, які мае быць парадак жыцьця хлопчыку і паступак?" 13 І сказаў Ангіл СПАДАРОЎ Маной: „Усяго, што я казаў жонцы, хай яна сыцеражэцца; 14 З усёга, што паходзе зь вінное розкі, хай ня есьць; і віна а хмельнага напітку хай ня п'ець, і нічога нячыстага хай ня есьць, і ўсе, што я расказаў ёй, хай дзяржыць". 15 І сказаў Маной Ангілу

СПАДАРОВАМУ: „Дазволь задзяржаць цябе, і мы прыгатуем табе казаньё". 16 І сказаў Ангіл СПАДАРОЎ Маной: „Хоць бы ты й удзяржаў мяне, я ня буду есьці з хлеба твайго; а калі ты зробіш, то СПАДАРУ абрачы яго". Бо ня ведаў Маной, што Ангіл СПАДАРОЎ Ён. 17 І сказаў Маной Ангілу СПАДАРОВАМУ: „Якое імя твае? бо споўніцца слова твае, і я утпічу цябе". 18 І сказаў яму Ангіл СПАДАРОЎ: „Што ты пытаешся імені майго? А яно чудоўнае". 19 І ўзяў Маной казаньё а хлебны аброк, і ўзьнёс на скале СПАДАРУ. І чуда сталася, і Маной а жонка ягоная бачылі. 20 І было, як узыходзіла полымі ад аброчніка к небу, то ўзьнёсся Ангіл СПАДАРОЎ у полыміні аброчніка. А Маной а жонка ягоная бачылі і ўпалі ніцма відамі сваімі. 21 І наперад не паказаўся Ангіл СПАДАРОЎ Маной а жонцы ягонай. Тады пазнаў Маной, што Ангіл СПАДАРОЎ Ён. 22 І сказаў Маной жонцы сваёй: „Паўне мы памрэм, бо бачылі Бога". 23 І сказала яму жонка ягоная: „Калі б СПАДАР хацеў зрабіць нам сьмерць, то ня прыняў бы з рук нашых усепаленьня а хлебнага аброку, і не паказаў бы нам усяго гэтага, і цяпер ня даў бы нам чужь гэт'кага".

24 І нарадзіла жонка сына, і назвала імя яго: Самсон. І расло дзяцё, і дабраславіў яго СПАДАР. 25 І пачаў дух СПАДАРОЎ узрушаць яго ў табару Давовым, памеж Цоры й Ештаолу.

14 І зышоў Самсон да Фімнафы, і абачыў жонку ў Фімнафе з дачок пілісцкіх. 2 І ён узышоў, і азнайміў айцу свайму а маці сваёй, і сказаў: „Жонку я бачыў у Фімнафе з дачок пілісцкіх; дык вазьміце яе імне за жонку". 3 І сказаў яму айцец ягоны а маці ягоная: „Ціж няма памеж дачок братоў тваіх і ў вусім людзе маім жонкі, што ты

йдзеш узяць жонку ў Пілішчан неабразаных?" І сказаў Самсон айцу свайму: „Яе вазьмі імне, бо яна, як належа, у ваччу маім". 4 Айцец жа ягоны а маці ягоная ня ведалі, што гэта ад СПАДАРА, і што прыклепу ён шукае супроці Пілішчан. А таго часу Пілішчане панавалі над Ізраэлям.

5 І зышоў Самсон із айцом сваім а з маці сваёю да Фімнафы, і прышлі да вінішчаў фімнафскіх, і вось, малады леў равец наўпярэймы яму. 6 І зышоў на яго Дух СПАДРОЎ, і ён разьдзер яго, як разьдзіраюць казынё; а нічога ня было ў рупцаў яго. І не азнайміў айцу свайму і маці сваёй, што ён зрабіў. 7 І зышоў і пагутарыў із жонкаю, і яна была, як належа ў ваччу ягоным. 8 І зьвярнуўся за колькі дзён, каб узяць яе, і зайшоўся паглядзець здыхаты лявінае, і вось, рой пшчолаў у труп лявіным і мёд. 9 Ён спусьціў яго ў далоні свае, і пайшоў, ідучы й ядучы, і пайшоў да айца свайго а маці свае, і даў ім, і яны елі; але ён не азнайміў ім, што зь лявінага трупа спусьціў мёд гэты. 10 І зышоў айцец ягоны да жонкі, і зрабіў там Самсон чэсьць, бо так робяць маладыя. 11 І было, як абачылі яго, дык узялі трыццаць прыяцеляў, і былі яны зь ім.

12 І сказаў ім Самсон: „Загадаю ж я вам загадку; калі вы добра адгадаеце імне яе за сем дзён чэсьці і знойдзеце адгадку, то я дам вам трыццаць пасьцілак і трыццаць зьменаў адзежы. 13 А калі ня зможаце адгадаць імне, то вы дасьце імне трыццаць пасьцілак і трыццаць зьменаў адзежы". Тады яны казалі яму: „Загадай загадку сваю, і паслухаем". 14 І сказаў ім: „Зь ядучага вышла ядомае і з дужога вышла салодкае". І не маглі адгадаць загадкі за тры дні. 15 І было на сёмы дзень, і казалі яны жонцы Самсонавай: „Умоў мужа свайго, і

хай ён азнайме нам загадку; накіш спалім мы цяплом цябе й дом айца твайго; ціж вы пазвалі нас, каб абгаліць нас?" 16 І плакала жонка Самсонава над ім, і казалі: „Ты адно ненавідзіш мяне й ня любіш мяне; ці не загадаў ты загадкі сыном людю майго, а імне не адгадаў яе?" Ён сказаў ёй: „Гля, айцу свайму а маці сваёй не адгадаў яе; і ці табе адгадаю?" 17 І плакала яна над ім сем тых дзён, у каторых была ў іх чэсьць. І было, што на сёмы дзень адгадаў ёй, бо яна надта дадзявала яму. А яна адгадала загадку сыном людю свайго. 18 І казалі яму людзі места ейнага на сёмы дзень да заходу сонца: „Што салодкае за мёд, і што дужае за лява!" Ён сказаў ім: „Калі б вы не аралі на маёй цяліцы, то не адгадалі б мае загадкі". 19 І зышоў на яго Дух СПАДАРОЎ, і зышоў ён да Ашкелону, і пабіў зь іх трыццаць чалавекаў, і узяў іх адзежы, і аддаў зьмены іх тым, што азнаймілі адгадку. І ўзгарэўся гнеў ягоны, і ўзышоў ён да дому айца свайго. 20 І стала жонка Самсонава жонкаю вясельнага прыяцеля ягонага, каторы быў прыяцелям яму.

15 І было за колькі дзён, у часе жніва пшонкі, і даведаўся Самсон да жонкі свае з казынём, і сказаў: „Увыйду да жонкі свае ў пакой ейны"; і ня даў яму айцец ейны ўвыйсьці. 2 І сказаў айцец ейны: „Я з пэўнасьцяй сказаў, што ты напэўна зьненавідзіў яе, і я аддаў яе прыяцелю твайму. Ці меншая сястра ейная не хорошшая за яе; хай яна будзе табе замест яе". 3 І сказаў Самсон ім: „Цяпер я буду нявіннейшы за Пілішчан, калі зраблю ім ліха". 4 І пайшоў Самсон, і ўлавіў трыста лісоў, і ўзяў палаючыя сьветачы, і зьвярнуў хвост да хваста, і ўсунуў па сьветачу пасярод двух хвастоў. 5 І запаліў цяпло ў сьветачах, і пусьціў іх на збожжа на пню

пілісцае, і выпаліў ад капы, аж да стаячага на пню, і аж да вінішчаў а аліўнікаў. 6 І казалі Пілішчане: „Хто гэта зрабіў?” І сказалі: „Самсон, зяць Фімнафяніна, бо ўзяў жонку ягоную й аддаў прыцелю яго-наму”. І зышлі Пілішчане, і спалілі цяплом яе й айца ейнага. 7 І сказаў Самсон: „Хоць вы зрабілі гэта, але я памшчу вам самым, і тады перастану”. 8 І зьбіў ён ім галёнку а сьцёгны зьбіцьцём вялікім, і зышоў, і жыў у раськепіне скалы Етам.

9 І ўзышлі Пілішчане, і разьзягліся табарам у Юдэі, і расьцягнуліся аж да Легаў. 10 І сказалі людзі Юдавы: „Чаго вы ўзышлі на нас?” Яны сказалі: „Зьвязаць Самсона ўзышлі мы, зрабіць яму, як ён зрабіў нам”. 11 І зышлі тры тысячы чалавекаў зь Юдэі да раськепінаў скалы Етам, і сказалі Самсону: „Ці ня ведаеш ты, што Пілішчане пануюць на намі? І што гэта ты зрабіў нам?” А ён сказаў ім: „Як яны зрабілі імне, так і я зрабіў ім”. 12 І сказалі яму: „Каб зьвязаць цябе зышлі мы, каб аддаць цябе ў руку Пілішчанам”. І сказаў ім Самсон: „Прысягніце імне, што вы не нападзіце на мяне”. 13 І сказалі яму: „Не, мы адно зьвяжам цябе й аддамо цябе ў рукі іх, але ня зробім табе сьмерці”. І зьвязалі яго двума новымі паварозамі, і зьвялі яго із скалы. 14 Ён прышоў да Легаў. І Пілішчане крычэлі наўпярэймы яму. І зышоў на яго Дух СПАДАРОЎ, і сталі паварозы, што былі на руках ягоных, як лён, які прагараў цяплом, і разьлезьліся паварозы ягоныя з рук ягоных. 15 Знайшоў ён вагкую асьліную шчэляпу, і, выцягнуўшы руку сваю, узяў яе, і паразіў ёю тысяча чалавекаў. 16 І сказаў Самсон: „Шчэляпаю асьлінай гурбу, гурбы, шчэляпаю асьлінаю паразіў я тысяча чалавекаў”. 17 І было, як ён скончыў гўкаць, то кі-

нуў шчэляпу з рукі свае і назваў тое месца: Рамаф-Легі.

18 І ўсьмяг вельма, і загукіў да СПАДАРА, і сказаў: „Ты даў у руку слугі Свайго вялікае выбаўленьне гэтае; а цяпер памру я ад смагі й лўчу ў рукі неабрэзаных”. 19 І раськяпіў Бог раськепіну, што ў Легах, і пацякла зь яе вада. Ён напіўся, і зьвярнуўся дух ягоны, і ён ажыў; затым ён назваў імя месца гэтага: „Жарало гукіючага”, каторае ў Легах аж дагэтуль.

20 І судзіў ён Ізраеля за дзён Пілішчан дваццаць год.

16 І пайшоў Самсон да Газы, і, абачыўшы там бязулю, увыйшоў да яе. 2 Газяням наказалі: „Прышоў Самсон сюды”. І хадзілі яны навокал, і цікавалі на яго ўсю ноч у браме месцай, і ня выказаваліся ўсю тую ноч, кажучы: „Да сьвятаньня пажджэм і заб'ём яго”. 3 І ляжаў Самсон да поўначы; і ўстаў а поўначы, і схатіў вароты месцае брамы за абодва вушакі, і выцягнуў іх разам із завалам, і палажыў на плечы свае, і ўзьнёс іх на верх гары, каторая перад Гэўронам.

4 І было просьле гэтага, што закахаўся ён у жонку ў даліне Сорэк; імя ейнае Даліла. 5 І ўзышлі да яе князі пілісцкія, і сказалі ёй: „Умоў яго й зацем, у чым вялікая сіла ягоная, і чым нам здолець яго, і зьвяжам яго, каб мучыць яго; а мы дамо табе за гэта кажны тысяча а сто срэбра”. 6 І сказала Даліла Самсону: „Азнаймі, калі ласка, імне, у чым вялікая сіла твая, і чым зьвязаць цябе, каб мучыць цябе?” 7 І сказаў ёй Самсон: „Калі зьвяжуць мяне сям вагкімі гужамі, каторыя яшчэ ня высалі, то я скволею й буду, як адзін із людзтва”. 8 І ўзьнесьлі ёй князі пілісцкія сем вагкіх гужоў, каторыя ня высалі, і яна зьвязала яго імі. 9 Цікуючы сядзеў у яе ў пакою. І сказала яму: „Пілішчане на цябе, Самсоне!” і ён ра-

зарваў гужы, як разрываюць ніту з пакулья, як перапаляе яе цяпло, і не пазнаная сіла ягоная. 10 І сказала Даліла Самсону: „Вось, ты сьміяўся зь мяне і брахаў імне; цяпер жа азнаймі імне, чым зьвязаць цябе?” 11 Ён сказаў ёй: „Калі моцна зьвяжуць мяне новымі паварозамі, каторыя ня ўжывалі да работы, то я скволею й буду, як адзін із людзтва”. 12 І ўзяла Даліла новыя паварозы, і зьвязала яго ім, і сказала: „Пілішчане на цябе, Самсоне!” А цікуючы сядзеў у пакою. І зарваў ён іх із рук сваіх, як нітку.

13 І сказала Даліла Самсону: „Дагэтуль ты сьміяўся зь мяне і гўкаў імне брэхні; скажы імне, чым бы зьвязаць цябе?” Ён сказаў ёй: „Калі ты ўтчэш сем косаў галавы мае ў тканіну”. 14 І прымацавала іх да навою, і сказала яму: „Пілішчане на цябе, Самсоне!” Ён прачхнуўся зо сну свайго й вырваў навой кроснаў разам із тканіною. 15 сказала яму: „Як жа ты кажаш: „Люблю цябе”, а сэрца твае ня з імною? вось, ты трэйчы сьміяўся зь мяне й не азнайміў імне, у чым вялікая сіла твая”.

16 І прыгадзілася, як яна дадзавала яму словамі сваімі ўсі гэтыя дні й мучыла яго, дык замлела на сьмерць душа ягоная; 17 І ён азнайміў ёй усе сэрца свае, і сказаў ёй: „Брытва ня ўзышла на галаву маю, бо назарэй Божы я ад жывата маці свае. Калі ж мяне паголяць, то адвернецца ад мяне сіла мая; я скволею й буду, як кажны зь людзтва”. 18 І бачыла Даліла, што ён азнайміў ёй усе сэрца свае, дык паслала й пагукала князеў пілісцкіх, кажучы: „Узыйдзіце гэты раз, бо азнайміў імне ўсе сэрца свае”. І ўзышлі да яе князі пілісцкія, і ўзьнеслі срэбра ў руках сваіх. 19 І ўсаніла яго на каленях сваіх, і пагукала чалавека, і астрыжаны сем каслаўкаў галавы ягонае. І пачала яго мучыць, і адварнулася сіла ягоная

ад яго. 20 І яна сказала: „Пілішчане на цябе, Самсоне!” І ён прачхнуўся зо сну свайго, і сказаў: „Выйду, як і іншым разам, і абтрасуся”. А ён ня ведаў, што СПАДАР адварнуўся ад яго.

21 І скапілі яго Пілішчане, і выкалалі яму вочы, зьвялі яго да Газы, і закавалі яго мядзянымі ланцугамі, і ён малоў у доме вязьняў. 22 І пачаў волас галавы ягонае адрастаць, просьле тога як быў аголены.

23 І князі пілісцкія зьберліся, каб абрачы вялікі аброк Дагону, богу свайму, і весяліцца, і сказалі: „Даў бог наш у рукі нашыя Самсона, во-рага нашага”. 24 І абачыў яго люд, і хвалілі багі свае, бо гўкалі: „Бог наш даў у рукі нашы непрыяцеля нашага, пустопаньніка зямлі нашас, і каторы памножыў пабітых нашых”. 25 І было, як узрадавалася сэрца іхнае, то сказалі: „Гукніце Самсона, хай ён пабаве нас”. І гукнулі Самсона з дому вязьняў, і ён бавіў іх, і паставілі яго памеж стаўпоў. 26 І сказаў Самсон хлапцу, каторы дзяржаў яго за руку: „Падвядзі мяне, каб ашчупаць імне стаўпы, на каторых дзяржыцца дом, і я абапрусю на іх”. 27 Дом жа быў поўны мужчын і жанок, і там усі князі пілісцкія, і на страсе было якіх тры тысячы мужчын і жанок, што глядзелі на бавячага Самсона. 28 І загукáў Самсон да СПАДАРА, і сказаў: „Спадару СПАДАРУ! ўспомні мяне, калі Твая ласка, і пасілі мяне, калі Твая ласка, адно гэты раз, о Божа! і я помшчу адзін помстаю Пілішчанам за два вокі свае”. 29 І абняў Самсон два сярэднія стаўпы, на каторых дзяржаўся дом, і ўперся ў іх, у вадзін праваю рукою сваёю, а ў вадзін леваю. 30 І сказаў Самсон: „Памры, душа мал, зь Пілішчанамі!” І нахінуўся сілаю, і ўпаў дом на князеў а на ўвесь люд, што ў ім. І было памерлых,

каторых забіў сьмерцю сваёю, болей, чымся колькі ён забіў у жыцццю сваім.

31 І зышлі браты ягоныя а ўвесь дом айца ягонага, і панеслі яго, і ўзьнеслі, і пахавалі яго меж Цоры й Ештаолу, у гробе Маюя, айца ягонага.

Ён судзіў Ізраеля дваццаць год.

17 Быў чалавек на гары Яхрэмавай, наймя Міха. 2 І сказаў ён маці сваёй: „Тысяча а сто срэбра, каторыя былі ўзяты ў цябе, за каторыя ты праклінала а таксама гукала ў вушы мае, вось, срэбра ў мяне, я ўзяў яго”. Маці ягоная сказала: „Дабраславёны сын мой у СПАДАРА”. 3 І зьвярнуў ён тысяча а сто срэбра маці сваёй, і сказала маці ягоная: „Я супоўна пасьвяціла гэтае срэбра СПАДАРУ з рукі свае дзеля сына свайго, каб зрабіў выразаны абраз а выліваны абраз; дык я зварахаю табе яго”. 4 Але зьвярнуў ён срэбра маці сваёй. І ўзяла маці ягоная дзвесьце срэбра, і дала іх літоўніку, каторы зрабіў зь яго выразаны абраз а выліваны абраз; і было гэта ў доме Мішыным.

5 І ў гэтага чалавека, Міхі, быў дом Божы. І зрабіў ён наплечнік а тэрафім, і напоўніў руку аднаго із сыноў сваіх, і быў у яго за сьвятара.

6 Тых дзён ня было караля ў Ізраеля; кажны рабіў, што належыла ў ваччу ягоным.

7 І быў дзяцюк із Бэтлеему Юдэйскага, з плямені Юдзінага, і ён Левіт, і ён жыў там. 8 І пайшоў гэты чалавек із места Бэтлеему Юдэйскага, каб пажыць, ідзе луча, і прышоў на гару Яхрэмаву аж да дому Мішынага, каб ісьці ў дальшую дарогу. 9 І сказаў яму Міха: „Скуль ты прышоў?” І ён сказаў яму: „Я Левіт із Бэтлеему Юдэйскага, і йду пажыць, ідзе луча”. 10 І сказаў яму Міха: „Жыві ў мяне, і будзь у мяне за айца а за сьвятара; я дам табе

па дзесяць срэбра на год, і цэласьць убораў, і емя”. 11 І пайшоў Левіт да яго, і зычыў Левіт жыць у гэтага чалавека, і быў дзяцюк яму, як адзін із сыноў ягоных. 12 Міха напоўніў руку Левітаву, і гэты дзяцюк быў у яго за сьвятара, і быў ён у доме ў Міхі. 13 І сказаў Міха: „Цяпер я ведаю, што СПАДАР будзе імне добра дзеяць, бо Левіт стаў у мяне за сьвятара”.

18 Тых дзён ня было караля ў Ізраеля; і тых дзён плямя Данова шукала сабе спадку, ідзе б асяліцца, бо ня выпала яму дагэтуль поўнага спадку пасярод плямёнаў ізраэлявых.

2 І паслалі сынове Дановы ад роду свайго пяцёх чалавекаў зь ліку свайго, людзёў харобрых із Цоры а зь Ештаолу, каб выглядзець зямлю й праскумаць яе, і сказалі ім: „Пайдзіце, праскумайце зямлю”. І яны прышлі на гару Яхрэмаву аж да дому Мішынага, і начавалі там. 3 Яны былі ў доме Мішыным, і пазналі яны голас маладога Левіта, і зайшліся туды, і сказалі яму: „Хто цябе прывёў сюды, і што ты тут робіш, і што табе тут?”. 4 Ён сказаў ім: „Тое а тое зрабіў імне Міха, і наняў мяне, і я стаў у яго за сьвятара”. 5 І яны сказалі яму: „Папытай, калі ласка, у Бога, каб нам ведаць, ці будзе дасьпешная дарога наша, у каторую мы йдзем”. 6 Сказаў ім сьвятар: „Ідзіце ў супакою; перад СПАДАРОМ дарога ваша, у каторую вы пойдзеце”.

7 І пайшлі тыя пяцёх мужоў, і прышлі да Лаішу, і абачылі люд, каторы ўнутры яго, што ён жывець бязрупатліва, подле звычаю Сыдовян, ціхі а бязрупатлівы, і што ня было прысаромлюючых за што-ко-лечы ў краю ад маючых уладу; І далёкія яны ад Сыдовян, і ніякага дацпыненьня ня было ў іх ні зь кім. 8 І прышлі яны да братоў сваіх да Цоры а Ештаолу, і сказалі ім браты

іхныя: „З чым вы?” 9 Яны казалі: „Устаньма і ўзыйдзіма на іх; бо мы бачылі зямлю, і вось, яна вельмі добрая. А вы маўчыце? не лянуйцеся пайсьці, увязацца ў спадак зямлі. 10 Як прыйдзеце вы, прыйдзеце да людю бязрупатлівага, і зямля таа прасторная (бо даў яе Бог у рукі вашы), гэта месца, ідзе няма нястачы ні ў чым, што ў зямлі”. 11 І крануліся стуль радзімы Дановы з Цоры а Ештаолу, шасьцьсот мужоў, паперазаўшыся ваеннай зброяю. 12 Яны ўзышлі й разьлягліся табарам у Кіраф-Барыме, у Юдзі. Затым і завуць тое месца табарам Дановым дагэтуль; яно адзаду Кіраф-Барыму.

13 І перайшлі стуль яны на гару Яхрэмаву, і прышлі аж да дому Мішынага. 14 І адказалі тыя пяцёх мужоў, каторыя хадзілі выглядаць зямлю Лаіш, і казалі братом сваім: „Ці ведаеце, што ў дамох гэтых наплечнік, тэрафім, выразаны абраз а выліваны абраз? дык ведайце, што рабіць”. 15 І зайшліся туды, і прышлі да дому дзяцюка Левіта, у дом Мішына, і прывіталі яго. 16 А шасьцьсот чалавекаў, якія із сыноў Дановых, паперазаўшыся ваеннаю зброяю, сталі ля ўходу брамы. 17 І ўзышлі пяцёх чалавекаў, што хадзілі выглядаць зямлю, увыйшлі туды, узялі выразаны абраз а наплечнік а тэрафім а выліваны абраз. І сьвятар стаяў ля ўходу брамы, і тыя ж шасьцьсот чалавекаў, паперазаўшыся ваеннаю зброяю. 18 А гэтыя увыйшлі ў дом Мішына, і ўзялі выразаны абраз, наплечнік, тэрафім а выліваны абраз. І сказаў ім сьвятар: „Што вы робіце?” 19 І казалі яны яму: „Маўчы, палажы рукі сваю на вусны свае, і йдзі з намі; і будзь нам за айца а за сьвятара. Ці валей быць табе сьвятаром у дому аднаго чалавека, ці быць сьвятаром у плямені і ў радзіме ў Ізраэлю?” 20 І ўрадавалася сэрца сьвя-

тарова, і ўзяў наплечнік а тэрафім а выразаны абраз, і пайшоў сярод людю. 21 І яны завярнуліся, і пайшлі, і пусьцілі дзецяняты, статак а цяжары наперад. 22 Яны адышліся ад дому Мішынага. Людзі ў дамох, суседніх із домам Мішыным, згукаліся й дагналі сыноў Дановых, 23 І гукалі сыном Дановым. І абярнулі віды свае, і казалі Місе: „Чаго табе, што ты згукіў людзёў?” 24 І сказаў: „Багі мае, каторыя я зрабіў, вы ўзялі, і сьвятара, і пайшлі; і чаго яшчэ болей? І што ж вы кажаце імне „Чаго табе?””. 25 І казалі яму сынове Дановы: „Хай ня будзе чуцен голас твой меж нас, каб не напалі на вас людзі, зьнемарашчаныя душою, і ты згубіш душу сваю і душу дому свайго”. 26 І пайшлі сынове Дановы сваёю дарогаю; і абачыў Міха, што яны дужшыя за яго, абярнуўся й зьвярнуўся да дому свайго.

27 І яны ўзялі тое, што зрабіў Міха, і сьвятара, каторы быў у яго, і пайшлі да Лаішу, на люд супакойны а бязруплівы, і паразілі іх лязом мяча, а места спалілі цяплом. 28 І ня было ратуючага, бо ён быў воддаль ад Сыдону, і ні зь кім ня меў дачынення, і ён быў у даліне ля Веф-Рэгова. І яны збудавалі места, і асяліліся ў ім. 29 І назвалі імя места: Дан, імям Дана, айца свайго, каторы радзіўся Ізраэлю, але Лаіш імя места таго было ўперад.

30 І ўстанавілі сабе сынове Дановы выразаны абраз; і Ёнафан, сын Гіршона Манасёнка, ён а сынове ягоныя былі сьвятарамі ў плямені Дановым аж да дня перасяленьня зямлі. 31 І пастанавілі сабе выразаны абраз, што зрабіў Міха, і стаяў усі дні, пакуль быў дом Божы ў Шыле.

19 І сталася тых дзён, калі каралля было ў Ізраэля, і быў чалавек Левіт, што жыў на сконе гары Яхрэмавай. Ён узяў сабе мамошку

з Бэтлеему Юдэйскага. 2 І бязуліла мамопка ягоная, і пайшла ад яго да дому айца свайго да Бэтлеему Юдэйскага, і была там чатыры месяцы. 3 І ўстаў муж ейны, і пайшоў да яе, каб гўкаць да сэрца яе і зьвярнуць яе. І дзяцюк ягоны зь ім, і пара аслоў. Яна ўвясла яго да дому айца свайго. І абачыў яго айцец маладзіцы, і ўзрадаваўся, і вышаў наўпярэймы яму, 4 І ўздзяржаў яго цесьць ягоны, айцец маладзіцы. І прабыву ён у яго тры дні; і яны елі а пілі, і начавалі там. 5 І было на чацвёрты дзень, што ўсталі яны нараніцы, і ён устаў, каб ісьці. І сказаў айцец маладзіцы зяцю свайму: „Пасілі сэрца свае кавалкам хлеба, і потым пойдзеце”. 6 Яны селі, елі а пілі абое разам. І сказаў айцец маладзіцы чалавеку таму: „Папрыж, калі ласка, і пераначуй, і хай павяселіцца сэрца твае”. 7 І ўстаў тый чалавек, каб ісьці; але цесьць ягоны ўпрасіў яго, і ён зьвярнуўся й начаваў там. 8 І ўстаў нараніцы на пяты дзень, каб ісьці. І сказаў айцец маладзіцы тое: „Пасілі, калі ласка, сэрца свае”; і забавіліся да сходу дня, і елі абое яны. 9 І ўстаў тый чалавек, каб ісьці, сам ён а мамопка ягоная а дзяцюк ягоны. І сказаў яму цесьць ягоны, айцец маладзіцы: „Гля, пачынае вечарэць, начуйце, калі ласка; гля, вечарэе, начуй тут, і хай павяселіцца сэрца твае; і ўстанеце рана заўтра ў дарогу сваю, і пойдзеш да будану свайго”. 10 Але муж не захапеў начаваць, і ўстаў, і пайшоў; і прышоў аж супроці Евусу, каторы Ерузалім; а зь ім пара аслоў зь цяжарам і мамопка ягоная зь ім.

11 Як яны былі ля Евусу, то чыста зьвечарэла. І сказаў дзяцюк спадару свайму: „Пайдзіма, калі ласка, і зьвернем да гэтага места Евусэявага, і будзем начаваць у ім”. 12 І сказаў яму спадар ягоны: „Не, ня зьвернем да места чужога, кат-

рыя ня із сыноў Ізраэлявых, але дойдзем аж да Гівей”. 13 І сказаў дзяцюку свайму: „Пойдзем і дабліжымся да аднаго з гэтых месцаў, і пераначуем у Гівее альбо ў Раме”. 14 І перайшлі, і пайшлі, і зайшло ім сонца ля Гівей Веняміновае. 15 І завярнуліся яны туды, каб пайсьпі начаваць у Гівее. І прышоў ён, і сеў на вуліцы места, але ніхто ня прыняў іх да дому начаваць.

16 І вось, чалавек стары прышоў з работы свае з поля ўвечары; і чалавек гэты з гары Яхрэмавае, і ён жыў у Гівее. Людзі месца гэтага сынове Веняміновы. 17 І ён узняў вочы, і абачыў чалавека падарожнага на вуліцы месцай. І сказаў стары: „Куды йдзеш? і скуль ты прышоў?” 18 Ён сказаў яму: „Мы пераходзім із Бэтлеему Юдэйскага аж да схону гары Яхрэмавае, скуль я. Я хадзіў да Бэтлеему Юдэйскага, і да дому СПАДАРОВАГА я йду; і ніхто ня прымае мяне да дому. 19 І таксама салома, таксама пошар ё аслom нашым; таксама хлеб а віно імне а служэбцы тваёй а дзяцюку ёсьць у слугаў тваіх; ні ў чым няма нястачы”. 20 І сказаў стары яму: „Супакой табе! няхай уся нястача твая будзе на імне, адно не начуй на вуліцы”. 21 І ўвёў яго ў дом свой, і даў пошару аслom, і яны абмылі ногі свае, і елі, і пілі.

22 Яны разьвесялілі сэрцы свае, і вось, людзі места, сынове веляла, абступілі дом, біліся ў дзьверы, і гўкалі старому, гаспадару дому, кажучы: „Вывядзі чалавека, што ўвайшоў у дом твой, мы пазнаем яго”. 23 І вышаў да іх тый чалавек, гаспадар дому, і сказаў ім: „Не, браты мае, калі ласка, не рабіце ліха; як чалавек гэты ўвайшоў у дом мой, не рабіце гэтага шалу. 24 Вось, у мяне дачка дзеўка, і ў яго мамопка, выведу я іх, мучча іх і рабіце зь імі, што добрае ў вачох вашых; а з чалавекам гэтым не рабіце гэтага ша-

лу. 25 Але не хацелі тыя людзі слухаць яго. Тады муж схпіў сваю мамашку і вывеў вонкі да іх. І яны пазналі яе, і здэкаваліся зь яе ўсю ноч да раньня; і адпусцілі яе, як зарала. 26 І прыйшла жонка сьвітаньням, і павалілася ля ўходу дому таго чалавека, у каторага быў спадар ейны, і ляжала аж да сьвету. 27 І ўстаў спадар ейны нараніцы, і адчыніў дзьверы дому, і вышаў, каб ісьці ў дарогу сваю: і во, мамашка ягоная ўпала ля ўходу дому, і рукі ейныя на парозе. 28 Ён сказаў ёй: „Устань, і пойдзем”. І няма адказу. Ён узяў яе на асла; і ўстаў тый муж і пайшоў на свае месца. 29 Прышоў да дому свайго, і ўзяў вялікі нож, і ўхапіў мамашку сваю, разрэзаў па касьцёх яе на двананцаць кавалкаў, і разаслаў па ўсіх граніцах Ізраелявых. 30 І было, што кажны, хто бачыў гэта, казаў: „Ня было й ня відаць было падобнага ад дня ўзыходу сыноў Ізраелявых із зямлі Ёгіпцакае аж дагэтуль; зьвярніце ўвагу на гэта, парадзьцеся й кажыце”.

20 І вышлі ўсі сынове Ізраелявы, і зьберся збор, як адзін чалавек, ад Дану да Веер-Шэвы, і зямля Гілеадзкая — да СПАДАРА ў Міцпе. 2 І сталі начальнікі ўсяго народу, усі плямёны Ізраелявы, у грамадзё народу Божага, чатырыста тысячай пяхотных мужоў, меч агаляючых.

3 І пачулі сынове Веньяміновы, што ўзышлі сынове Ізраелявы да Міцпы. І сказалі сынове Ізраелявы: „Скажыце, як сталася нягоднасьць гэта?” 4 І адказаў гэты чалавек Левіт, муж гэнае забітае жонкі, і сказаў: „Да Гівеы Веньяміновае прышоў я а мамашка мая начаваць. 5 І паўсталі на мяне спадары Гівеы, і абступілі дзеля мяне дом ночы. Мяне маніліся забіць, а мамашку маю замучылі, і яна памерла. 6 Я

ўхапіў мамашку сваю, парэзаў яе і паслаў яе да ўсіх палёў дзяржавы Ізраелявае, бо яны зрабілі бязулетва а шал у Ізраелю. 7 Вось, вы ўсі, сынове Ізраелявы, разгледзьце гэтую справу й радзьцеся праз гэта”. 8 І паўстаў увесь люд, як адзін чалавек, кажучы: „Ня пойдзем ні водзін да будаву свайго і ня зьвернем ні водзін да дому свайго. 9 І во што мы зробім із Гівеаю: кінем на жэрабя ўзглядам яе. 10 І возьмем дзесяцёх чалавекаў із сту з усіх плямёнаў Ізраелявых, сту з тысяча і тысяча зь дзесяцёх тысячаў, каб яны прынесьлі еміны люду, каторы, прышоўшы, мог зрабіць Гівее Веньяміновай падле ўсёга шалу, што яна зрабіла ў Ізраелю.

11 І зьберліся кажны Ізраелец да места, як адзін чалавек сьсябраваўшыся.

12 І паслалі плямёны Ізраелявы людзёў да ўсіх родаў Веньяміновых, кажучы: „Што за нягоднасьць сталася меж вас! 13 А цяпер дайце гэных сыноў веляла, што ў Гівеы, мы зробім ім сьмерць, і выкаранім ліха з Ізраеля”. Але не хацеў Веньямін паслужаць голасу братоў сваіх, сыноў Ізраелявых. 14 Але зьберліся сынове Веньяміновы зь местаў да Гівеы, каб пайсьці вайною із сынамі Ізраелявымі. 15 І налічылі сыноў Веньяміновых таго дня зь местаў дваццаць шэсьць тысячаў чалавекаў, што агалялі меч; апрача таго, із жыжараў Гіўскіх налічылі сямсот выборных. 16 З памеж усіх гэтых было сямсот чалавекаў выборных, каторыя не валодаі праваю рукою, і кажны зь іх, пушчаючы з пушчалаў каменныя ў волас, не абмахнуўся.

17 І мужоў Ізраелцаў налічылі, апрача сыноў Веньяміновых, чатырыста тысячаў чалавекаў, што агалялі меч; кажны зь іх чалавек вайны. 18 І ўсталі, і ўзышлі да дому

Божага, і пытаўся ў Бога, і сказалі сыноў Ізраелявы: „Хто ўзыйдзе дзеля нас спачатку на бітву із сынамі Веньяміновымі?” І сказаў СПАДАРА: „Юда спачатку”. 19 І ўсталі сыноў Ізраелявы нараніцы, і разлягліся табарам ля Гівеы. 20 І выступілі Ізраелцы на бітву супроці Веньяміну, і зладзіліся сыноў Ізраелявы на бітву супроці іх ля Гівеы. 21 І вышлі сыноў Веньяміновы з Гівеы, і зрабілі ў Ізраелю таго дня дваццаць дзьеў тысячы чалавекаў на зямлю. 22 І ўюшыўся люд, кажны Ізраелянін, і ўзноў зладзіўся да бітвы на тым месцы, ідзе зладзіліся першы дзень. 23 І ўзышлі сыноў Ізраелявы, і плакалі перад СПАДАРОМ аж да вечара, і пытаўся ў СПАДАРА, кажучы: „Ці яшчэ імне даблжыцца на бітву із сынамі Веньяміна, брата майго?” І сказаў СПАДАРА: „Узыйдзіце супроці яго”.

24 І падступілі сыноў Ізраелявы да сыноў Веньяміновых другі дзень. 25 І Веньямін вышаў супроці іх із Гівеы на другі дзень і яшчэ зрабіў із сыноў Ізраелявых асьмінанцаў тысячаў чалавекаў на зямлю, усі яны агаляючыя меч. 26 І ўзышлі ўсі сыноў Ізраелявы а ўвесь люд, і прышлі да дому Божага, і плакалі, і сядзелі там перад відам СПАДАРОВЫМ, і поставалі таго дня аж да вечара, і абраклі ўсепаленьне а супакойныя аброкі перад СПАДАРОМ. 27 І пытаўся сыноў Ізраелявы ў СПАДАРА (і там тых дзён скрыня змовы Божае, 28 І Фінегас, сын Елеазара Ааронка, стаяў перад ёю тых дзён), кажучы: „Ці выходзіць імне яшчэ на бітву із сынамі Веньяміна, брата майго, ці перастаць?” СПАДАРА сказаў: „Узыходзьце, бо заўтра Я аддам яго ў руку тваю”. 29 І паставіў Ізраель засаду супроці Гівеы.

30 І ўзышлі сыноў Ізраелявы на сыноў Веньяміновых на трэйці дзень,

і зладзіліся супроці Гівеы, як кажны раз. 31 І вышлі сыноў Веньяміновы наўпярэймы люду, і адвалакліся ад места, і пачалі разіць із люду; і было забітых, як уперад, на гасыцінах, з каторых адзін вядзецца да Бэт-Элю, а адзін да Гівеы полям, і забілі якіх трыццацёх чалавекаў із Ізраелцаў. 32 І сказалі сыноў Веньяміновы: „Яны зражаны перад намі, як і ўперад”. А сыноў Ізраелявы сказалі: „Уцякайма ад іх, і адцягнем іх ад места на дарогі”. 33 І кажны муж Ізраелянін усталі зь месца свайго, і зладзіліся ў Ваал-Тамары. І засада Ізраелява прарвалася із свайго месца, із сенажаці Гівеы. 34 І прышлі насупраці Гівеы дзесяць тысячаў чалавекаў, выборных мужоў із усёга Ізраеля, і бітва была цяжкая; але сыноў Веньяміновы ня ведалі, што ліха датыкаецца да іх.

35 І зрабіў СПАДАРА Веньяміна перад Ізраелям, і выпубілі сыноў Ізраелявы ў Веньяміну таго дня дваццаць пяць тысячаў сту чалавекаў, кажны з гэтых агаляў меч. 36 І абачылі сыноў Веньяміновы, што яны зражаны.

І ўступілі сыноў Ізраелявы месца сыном Веньяміновым, бо спадзяваліся на засаду, каторую яны паставілі ля Гівеы. 37 Засада ж пабарзьдзіла й пусьцілася да Гівеы, і ўступіла засада, і зрабіла ўсе места лязом мяча. 38 Умоўны знак быў у Ізраеля із засадаю, павялічыць падымак булаку дыму зь места. 39 І адварнуліся мужове Ізраелявы зь бітвы, і Веньямін пачаў цяць іх. Забітых мужоў Ізраелявых было якіх трыццацёх мужоў, бо казалі: „Во валіцца, валіцца ён перад намі, як і ў ранейшыя бітвы”; 40 І булак пачаў падымацца зь места — стоўп дыму, і азірнуўся Веньямін назад, і во, падымаецца дым з усёга места пад неба. 41 І мужы Ізраелявы азір-

нуліся, а Веньямін спалохаўся, бо абачыў, што дакрануліся да ліха. 42 І адварнуліся яны ад Ізраелцаў па дарозе да пустыні; але бітва дагнала яго, і тыя, што выходзілі зь местаў, губілі яго сярод яго; 43 Абступілі Веньяміна, гналіся за ім аж да Менугі, і тапталі аж да супраці Гівеы з усходу сонца. 44 І палі із сыноў Веньяміновых асьмінанцацёх тысячаў чалавекаў, усі яны дужасілы. 45 І абярнуліся, і ўцяклі на пустыню, да скалы Рымон, і дабілі яшчэ іх на дарогах пяць тысячаў чалавекаў; і гналіся за імі аж да Гідому, і зразілі зь яго дзьве тысячы чалавекаў. 46 І было ўсіх палых Веньяміну гэтага дня дваццаць пяць тысячаў, кажны агальючы меч, і ўсі яны дужасілы. 47 І абярнуліся, і ўцяклі на пустыню, да скалы Рымон шасьцёсот чалавекаў, і заставаліся там у скале Рымоне чатыры месяцы. 48 І мужы Ізраелявы зьвярнуліся да сыноў Веньяміновых, і зразілі іх лязом мяча, ад места й ад людзіны аж да статку і да ўсёга, што сустракалася; таксама ўсі месцы, каторыя яны знайшлі, яны аканавалі цяплу.

21 І кажны муж Ізраелец прысяг у Міцпе, кажучы: „Ніхто з нас не аддасць дачкі свае за жонку Веньяміну”. 2 І прышоў люд да Бэт-Элю, і сядзелі там аж да вечара перад Богам, і ўзынялі голас свой, і плакалі плачам вялікім. 3 І казалі: „Чаму, СПАДАРУ, Божа Ізраеляў, прыгадзілася гэта ў Ізраэлю, што ня стала цяпер у Ізраэля аднаго плямені?” 4 І было назаўтрае, і ўстаў люд нараніцы, і збывалі там аброчнік, абракалі ўсепаленьне й супакойныя аброкі. 5 І казалі сынове Ізраелявы: „Хто ня ўзыходзіў да грамады, да СПАДАРА з усіх плямёнаў Ізраелявых?” Бо вялікая прысяга была на тых, што ня ўзыходзілі да СПАДАРА да Міцпы, кажучы: „Сьмерцый хай пам-

рэць!” 6 І зжаліліся сынове Ізраелявы над Веньямінам, братам сваім, і казалі: „Цяпер адцята адно плямя ад Ізраэля; 7 Што зробім ім застатым што да жанок, а мы ж прыслгалі СПАДАРОМ ня даць ім жанок із дачок нашых?” 8 І казалі: „Хто тый з плямёнаў Ізраелявых, што ня прышоў да СПАДАРА да Міцпы?” І вось, ня прышоў ніхто да табару да грамады зь Явісу Гілеадзкага. 9 І агледжаны люд, і вось, ня было там ні воднага із жыхараў Явісу Гілеадзкага. 10 І паслаў туды збор двананцацёх тысячаў чалавекаў, з дужасілаў, і далі ім расказаньне, кажучы: „Ідзіце й пабіце лязом мяча жыхараў Явісу Гілеадзкага, і жанкі, і дзецяняты. 11 І во што зрабіце: кажнага мужчыну й кажную жонку, што пазнала ляжаньне мужчыны, акануйце”. 12 І знайшлі яны із жыхараў Явісу Гілеадзкага чатырыста дзяўчат у дзявоцтве, што не пазналі мужа, ляжаньня з мужчынам, і прывялі іх да табару ў Шыле, каторае ў зямлі Канаанскай.

13 І паслаў увесь збор, і гукалі сыноў Веньяміновых, што ў скале Рымоне, і агаласілі ім мір. 14 І зьвярнуўся Веньямін у тым часе, і далі ім жонкі, каторыя пакінулі жывыя із жанок Явісу Гілеадзкага, але іх ня было ім даволі.

15 І люд жалеў Веньяміна, бо СПАДАР зрабіў прорву ў плямёнах Ізраелявых. 16 І казалі старцы збору: „Што нам рабіць засталым, што да жонак, бо выгублены жанкі ў Веньяміна?” 17 казалі: „Спадак Веньяміна хай будзе ўцеклым Веньяміна, і хай не загіне плямя з Ізраэля. 18 Мы, адылі, ня можам даць ім жанок із дачок нашых; бо прысяглі сынове Ізраелявы, кажучы: „Пракляты, хто дасць жонку Веньяміну”. 19 І казалі: „Вось, бывае кажнага году сьвята СПАДАРОВА ў Шыле, каторае на поўнач ад Бэт-Элю й на

ўсход сонца ад дарогі, што ўзыходзе ад Бэт-Элю да Сыхему, і на паўдня ад Левоны". 20 І расказалі сыном Веньяміновым, кажучы: „Пайдзіце й засядзьце ў вініпчых. 21 І глядзіце, як выйдучь дачкі шыльскія скакаць у карагодах, тады выйдзіце зь вінішчаў, і скапіце кажны чалавек сабе жонку з дачок шыльскіх, і пайдзіце да зямлі Веньяміновае. 22 І будзе, як прыйдучь бацькі іхныя альбо браты іхныя, каб вадзіцца з намі, то мы скажам ім: „Даруйце нам за іх, бо мы не ўзялі кажнаму

зь іх жонкі на вайне, і вы не далі ім: цяпер вы віны". 23 І зрабілі так сынове Веньяміновы, і ўзялі жонкі падле ліку свайго з былых у карагодзе, каторыя яны скапілі, і пайшлі, і зьвярнуліся да спадку свайго, пабудавалі месцы і жылі ў іх.

24 І пайшлі стуль сынове Ізраелявы таго часу кажны да плямені свайго а да радзімы свае, і пайшлі стуль кажны да спадку свайго.

25 Тых дзён ня было караля ў Ізраеля; кажны рабіў тое, што справадлівае ў ваччу ягоным.

КНИГА РУТ.

1 І было таго часу, як радзілі судзьдзі, што была галадоў у зямлі; і пайшоў адзін чалавек із Бэтлеему Юдэйскага, жыць на палёх моаўскіх, ён а жонка ягоная а два сыны ягоныя. 2 А імя чалавека Елімелех, імя жонкі ягонае Наомі, а імя двух сыноў ягоных Маглон а Хілён; яны былі Ехрэмляне зь Бэтлеему Юдэйскага. І прышлі яны на полі Моаўскія, і былі там.

3 І памер Елімелех, муж Наомін, і засталася яна і два сыны яе. 4 І яны ўзялі сабе жонкі з Моаўлянак; імя аднае Орпа, а імя другое Рут; і жылі яны там каля дзесяціх год. 5 І памерлі таксама абодва Маглон а Хілён; і засталася тая жонка па абодвух сынох і па мужу сваім.

6 І ўстала яна зь нявесткамі сваімі, і пайшла назад із палёў Моаўскіх, бо пачула на палёх Моаўскіх, што СПАДАР даведаўся да людз свайго, каб даць ім хлеб. 7 І вышла яна з тога места, у каторым яна была, і абедзьве нявесткі яе зь ёю. І пайшлі яны дарогаю, каб зьвярнуцца да зямлі Юдэйскае.

8 І сказала Наомі дзьвюм нявесткам сваім: „Ідзіце, зьвярніцеся кажная да дому маці свае. Хай СПАДАР учыне з вамі ласку, як вы

учынілі з памерлымі а з імною!

9 Хай дасьць вам СПАДАР, каб вы знайшлі супачынак, кажная ў доме мужа свайго!" І цалавала іх. Яны ж узьнялі голас свой і плакалі, 10 І сказалі ёй: „Не, мы з табою зьвернемся да людз твайго". 11 І сказала Наомі: „Зьвярніцеся, дачкі мае; на што вам ісьці з імною? Ціж яшчэ ёсьць у мяне сынове ў маіх нутрох, каторыя былі б вам мужамі? 12 Зьвярніцеся, дачкі мае, пайдзіце; бо я ўжо старая, каб быць замужам; ды калі б я й сказала: „Ё імне яшчэ надзея", нават, калі б я была гэтую ноч мужу і нават нарадзіла сыноў, 13 То ці можна вам ждаць, пакуль яны вырасьлі б? Ці можна вам адвалакаць і ня выходзіць замуж? Не, дачкі мае, бо горка імне вельма за вас, бо вышла супроці мяне рука СПАДАРОВА.

14 Яны ўзнялі галасы свае і плакалі яшчэ. І Орпа цалавала сьвяк-рыню сваю, а Рут прыліпла да яе.

15 І сказала: „Вось, ятроўка твая зьвярнулася да людз свайго й да багоў сваіх; зьвярніся й ты за ятроўкаю сваёй!" 16 І сказала Рут: „Не малі мяне пакінуць цябе й зьвярнуцца, каб ня йсьці за табою; бо куды ты пойдзеш, я пайду, і йдзе

ты начаваць будзеш, я буду начаваць; люд твой — мой люд, Бог твой — Бог мой; 17 І йдзе ты памрэш, і я памру, і там пахавана буду. Гэтак хай зробі СПАДАР імне, і гэтак хай дадасьць імне, бо адно сьмерць разлуча мяне з табою". 18 І бачачы, што яна станаўко наважыла йсьці зь ёю, перастала гўкаць ей.

19 І йшлі абедзьве яны, пакуль ня прышлі да Бэтлеему. І сталася, як прышлі яны да Бэтлеему, што прышло ў рух усе места ад іх, і казалі: „Ці гэта Наомі?" 20 І яна сказала ім: „Не завіце мяне Наомі, але завіце мяне Марою, бо ўчыніў Усемагучы гаркою вельма мяне. 21 Я поўная вышлі, а пустою зьвярнуў СПАДАР мяне. Нашто вам зваць мяне Наомі, калі СПАДАР мучыў мяне, і ўсемагучы прычыніў імне ліха?" 22 І зьвярнулася Наомі, і Рут Моаўлянка, нявестка ейная зь ёю, зьвярнулася з палёў моаўскіх, і яны прышлі да Бэтлеему на пачатку жніва ячменю.

2 У Наомі быў сваяк па мужу ейным, дужасіл, з радзімы Елімелехавае, і імя ягонае Воаз. 2 І сказала Рут Моаўлянка Наомі: „Пайду ж я на поле, і буду падбіраць каласы за тым, у чьім аччу знайду ласку". Яна сказала ёй: „Пайдзі, дачка мая". 3 І яна пайшла, і прышла, і падбірала ў полі за жнеямі. І прыгадзілася прыгода, што гэна была часьць поля Воазава, каторы з радзімы Елімелехавае. 4 І вось, Воаз прышоў з Бэтлеему й сказаў жнеям: „СПАДАР із вамі!" І яны сказалі яму: „Дабраслаў цябе СПАДАР!" 5 І сказаў Воаз дзяцюку свайму, прыганятаму над жнеямі: „Чыя гэта дзяўчына?" 6 І адказаў дзяцюк, прыганяты над жнеямі, і сказаў: „Дзяўчына Моаўлянка яна, што зьвярнулася з Наомі з палёў Моаўскіх; 7 Яна сказала: „Я буду

падбіраць, калі ласка, і зьбіраць памеж снапоў за жнеямі"; і прышла, і заставалася адгэтуль зраньня аж дагэтуль; у доме мала гэтая сядзіць".

8 І сказаў Воаз Руце: „Ці ня чула ты, дачка мая, не хадзі падбіраць на полі іншага, і не пераходзь адгэтуль, і гэтак прыліпні да маіх дзяўчат; 9 Няхай вочы твае будуць на тым полі, ідзе яны жнуць, і хадзі за імі. Ці не загадаў я дзяцюком не чапаць цябе? Калі ўсьмягнеш, ідзі да судзьдзя й пі, скуль сіляюць дзяцюкі". 10 Яна пала на від свой, і пакланілася да зямлі, і сказала яму: „Чаму прыдбала я ласку ў ваччу тваім, прызнаць мяне, за годную а я ж чужая?" 11 І адказаў Воаз, і сказаў ёй: „Імне добра казалі ўсе, што зрабіла ты сьвякрыві сваёй па сьмерці мужа свайго, і што пакінула ты айца свайго а маці сваю а край нараджэньня свайго, і прышла да люду, каторага ты ня знала ўчорах а заўчорах. 12 Хай адплаце СПАДАР за гэты ўчынак твой, і хай будзе табе поўная надгарода ад СПАДАРА, Бога Ізраелявага, да каторага ты прышла, каб знайсьці скоў пад Яго крыламі". 13 Яна сказала: „Хай прыдбаю я ласку ў ваччу тваім, спадару мой! бо ты пацешыў мяне, бо гўкаў да сэрца нявольніцы свае, прымеж тога як я ня ёсьць, як адна зь нявольніц тваіх". 14 І сказаў ёй Воаз: „У часе яды дабліжся сюды, і еж із хлеба, і мачай кавалак свой у воцат". І села яна ля боку жнеяў. Ён падаў ёй пражаныя зярняты, і яна ела, пад'ела, і яшчэ засталася. 15 І ўстала, каб падбіраць. І даў загаду дзяцюком сваім, кажучы: „Таксама й памеж снапоў хай падбірае яна, і не саромце яе; 16 І таксама выцягайце, выцягайце з добра вязаных снапоў і пакідайце, і хай яна падбірае, і ня крычыце на яе". 17 І падбірала яна на полі аж да ве-

чара, і вымалаціла, што назьбіралася, і было каля ефы ячменю.

18 І падняла гэта, і прыйшла да места, і абачыла сьвякраву ейную, што яна назьбіралася. І выняла, і дала ёй тое, што засталася па насычэнню сябе. 19 І сказала ёй сьвякраву ейная: „Ідзе ты зьбіралася сядні, і йдзе рабіла? Хай будзе дабраславёны, хто прызнаў цябе за годную”. І азнайміла сьвякраву сваёй, у каго яна рабіла, і сказала: „Імя чалавека, у каго я рабіла сядні, ё Воаз”. 20 І сказала Наомі нявестцы сваёй: „Дабраславёны ён у СПАДАРА, Каторы не спабыў ласкі Сваёй жывых ані памерлых”. І сказала ёй Наомі: „Блізкі нам гэты чалавек; ён із нашых сваякоў”. 21 І сказала Рут Моавічанка: „Таксама нават сказаў ён імне: „Хадзі за маладымі маімі, пакуль ня скончаць яны ўсяго жніва майго”. 22 І сказала Наомі Руце, нявестцы сваёй: „Добра, дачка мая, што ты будзеш хадзіць із дзяўчатамі ягонымі, і ня будзеш сустракаць цябе на полі іншага”. 23 І яна ліпла да дзяўчат Воазавых, каб падбіраць, пакуль ня скончылася жніво ячменю й жніво пшонкі, і жыла ў сьвякраву сваёй.

3 І сказала ёй Наомі, сьвякраву ейная: „Дачка мая, ці не пашукаць табе супачынку, каб табе добра было? 2 І гля, ці не Воаз, сваяк наш, што ты была з дзяўчатамі ягонымі? Вось, ён вее на таку ячмень гэтае ночы. 3 Дык умыйся, памажся, надзен на сябе адзеццё свае, і зыйдзі на ток, але не паказуйся чалавеку, пакуль ня сконча есці й піць. 4 А як ён ляжа спаць, і будзеш ведаць месца, ідзе ён ляжыць, тады прыйдзеш і адкрыеш ля ног ягоных, і ляжаш. Ён скажа табе, што табе рабіць”. І сказала ёй: „Зраблю ўсе, што ты сказала імне”.

6 І зышла на ток, і зрабіла ўсе так, як казалася ёй сьвякраву ейная. 7 І еў Воаз, і піў, і развесялілася

сэрца ягонае, і пайшоў легчы ля канца тарпы. І яна прыйшла ціхенька, і адкрыла ля ног ягоных, і лягла.

8 І было а поўначы: і здрыгануўся гэты чалавек, і павярнуўся, і вось, жонка ляжыць ля ног ягоных. 9 І сказаў: „Хто ты?” Яна сказала: „Я Рут, служэбка твая; прасьцягні крысо свае на служэбку сваю, бо ты блізкі”. 10 І ён сказаў: „Дабраславёна ты СПАДАРОМ, дачка мая! гэты апошні свой добры ўчынак зрабіла ты яшчэ ляпей за раньшы, што ты не пайшла за маладзёнамі, ці яны бедныя, ці багатыя. 11 Дык цяпер, дачка мая, ня бойся, усе, што ты кажаш, я зраблю табе, бо ўсі брамы люду майго ведаюць, што ты жонка, малайчына. 12 Дык хоць і праўда, хоць я й сваяк, але таксама ё сваяк бліжшы за мяне. 13 Пераначуй гэтую ноч; і будзе нараніцы: калі ён выкупе цябе, то добра, хай выкупляе; а калі ён не захоча выкупіць, то я выкуплю цябе; жыў СПАДАР! Ляжы да раньня”. 14 І ляжала яна ля ног ягоных аж да раньня, і ўстала ўперад, чымся хто мог пазнаць адзін аднаго. І сказаў: „Хай ня ведаюць, што жонка прыходзіла на ток”. 15 І сказаў: „Падай хусту, што на табе, і падзяржы яе”. І яна дзяржала яе, і ён адмераў шэсьць мераў ячменю, і падаў ёй, і яна прыйшла да места.

16 І прыйшла да сьвякраву свае. І сказала: „Хто ты, дачка мая?” І яна пераказала ёй усе, што зрабіў ёй чалавек тый. 17 І сказала: „Гэтыя шэсьць мераў ячменю ён даў імне, бо сказаў імне: „Ня прыйдзі пустой да сьвякраву свае”. 18 І сказала: „Пасядзі, дачка мая, пакуль не даведаешся, як скончыцца справа, бо чалавек гэты не супакойцца, ня скончыўшы сядні справы”.

4 І Воаз узышоў да брамы, і сядзеў там. І вось, ідзе міма сваяк, праз каторага Воаз гукаў. І

сказаў яму: „Зайдзіся сюды й сядзь тут, чалавеча”. Тый зайшоўся й сеў. 2 I ўзяў дзесяцёх чалавекаў із староў мескіх, і сказаў: „Сядзьце гэтак”. I яны селі. 3 I сказаў сваяку: „Часьць поля брата нашага Елімелеха прадаець Наомі, што зьвярнулася з палёў моаўскіх. 4 Дык я скажу: „Адкрыю вуху твайму, кажучы: купі перад седзячымі і перад старцамі люду майго”. Калі выкупіш, выкупляй; а калі ня выкупіш, азнаймі імне, і я буду ведаць; бо апрача цябе, няма каму выкупіць, а па табе я”. I тый сказаў: „Я выкуплю”. 5 I сказаў Воаз: „У дзень куплі поля з рукі Наомі, і Рут Моаўлянку, жонку памерлага, маеш купіць, каб аднавіць імя памерлага ў спадку ягоным”. 6 I сказаў тый сваяк: „Не магу выкупіць сабе, каб не папсаваць свайго собскага спадку; выкупі ты сабе, што я меў выкупіць, бо я не магу выкупіць”.

7 I гэтак калісь было ў Ізраеля пры выкупе альбо пры мене, дзеля спаўнення якога справы: адзін разумаў бот свой і даваў другому, і гэта было сьветчаньням у Ізраеля.

8 I сказаў тый сваяк Воазу: „Купі сабе”; I зьняў бот свой. 9 I сказаў Воаз старцом а ўсяму люду: „Сьветкі вы цяпер, што я купіў усе Елімелехава й усе Хілёнава а Маглонава з рукі Наомі. 10 I таксама Рут Моаўлянку, жонку Маглонаву, купіў яе сабе за жонку, каб аднавіць імя памерлага ў спадку ягоным, і каб ня было адцята імя памерлага ад братоў ягоных і ад брамы месца ягона-

га; сьветкі вы сядні”. 12 I сказаў увесь люд, каторы ля брамы, і старцы: „Мы сьветкі; хай дасьць СПАДАР жонку, што ўходзе ў дом твой, як Рахеля а як Лія, каторыя абедзьве збудавалі дом Ізраеляў. Прыдбай багачце ў Ефрафе, і хай славіцца імя твае ў Бэтлееме, 12 I хай будзе дом твой, як дом Перэца, каторага нарадзіла Тамара Юдзе, ад тога насеньня, каторае дасьць табе СПАДАР ад гэтае маладзіцы”.

13 I ўзяў Воаз Рут, і яна стала жонкаю ягонай. I ўвыйшоў ён да яе, і СПАДАР даў ёй цяжарнасьць, і яна нарадзіла сына. 14 I сказалі жанкі Наомі: „Дабраславёны СПАДАР, каторы не спабыў цябе выкупіцеля сядні! I будзе імя ягонае ў Ізраелю! 15 Ён будзе табе асьвяжэньням душы й жыцьцём будзе сівізну тваю; бо нарадзіла нявестка твая, каторая цябе любе, каторая табе лепшая за сямёх сыноў”.

16 I ўзяла Наомі дзецінне гэтае, і палажыла яго на ўлоньне свае, і была яму за няньку. 17 I далі суседкі яму імя, кажучы: „У Наомі нарадзіўся сын”, і назвалі імя ягонае: Овід. Ён бацька Еса, айца Давідавага.

18 I во род Перэцаў: Перэц нарадзіў Гэцрона; 19 I Гэцрон нарадзіў Рама; і Рам нарадзіў Амінадава; 20 I Амінадаў нарадзіў Нагшонна; і Нагшон нарадзіў Салмона; 21 I Салмон нарадзіў Воаза; I Воаз нарадзіў Овіда; 22 I Овід нарадзіў Еса; I Есэ нарадзіў Давіда.

ПЕРШАЯ КНИГА САМУИЛАВА.

1 I быў адзін чалавек із Рамафа-ім-Цофіму, з гары Яхрэмавае; а імя ягонае Елкана, сын Ерогама, сына Елігу, сына Тогу Цуфянка, Ефрафянін. 2 I ў яго былі дзьве жонкі: імя аднае Ганна, а імя дру-

гое Пенінна; і былі ў Пенінны дзеці, у Ганны ж ня было дзяцей.

3 I ўзьходзіў чалавек гэты зь места свайго год у год кланяцца а абракаць СПАДАРУ войскаў у Шыле; і там два сыны Ілевы, Гофні, а

Фінегас, сьвятары СПАДАРОВЫ.

4 I быў дзень, і абракаў Елкана, і даў Пеніянне, жонцы сваёй, і ўсім сыном ейным а дачкам ейным часьці; 5 Ганьне даў часьць падвойную, бо Ганну любіў, а СПАДАР зачыніў дзетніцу ейную. 6 I ўражала яе супарка ейная аж да гневу а дрыготы, што СПАДАР зачыніў дзетніцу ейную.

7 I гэтак бывала кажны год, як узыходзіла яна да дому СПАДАРОВАГА; тая ўражала яе да гневу, а гэта плакала й ня ела. 8 I сказаў ёй Елкана, муж ейны: „Ганна! чаму ты плачаш, і чаму не ясі, і чаму блага сэрцу твайму? Ці ня лепшы я табе за дзесяцёх сыноў?”

9 I ўстала Ганна просьле тога, як ела ў Шыле, і просьле тога, што піла. Ль жа сьвятар сядзеў на сядаве ля вушка сьвятыні СПАДАРОВАЕ. 10 I была яна ў гарчэлі душы, і малілася СПАДАРУ, і плачма плакала. 11 I абяцала абятніцу, і сказала: „СПАДАРУ войскаў! калі Ты запраўды глянеш на нёмарасьць служэбкі Свае, і ўспомніш мяне, і не забудзешся служэбкі Свае, і дасі служэбцы Сваёй насеньне мужчынскае, то я аддам яго СПАДАРУ на ўсі дні жыцьця ягонага, і брытва ня ўзыйдзе на галаву ягоную.

12 I сталася, як яна далей малілася перад відам СПАДАРОВЫМ, і Ль назіраў за вуснамі ейнымі, 13 I Ганна гукала ў сэрцу сваім, і вусны ейныя толькі краталіся, а голасу ня было чутна ейнага, дык Ль замеў яе за п'яніцу. 14 I сказаў ёй Ль: „Пакуль ты будзеш п'яная? аддаль віно свае ад сябе”. 15 I адказала Ганна, і сказала: „Не, спадару мой; жонка цяжкага духу я, а віна а хмельнага напітку я ня піла, але вылівала душу сваю перад СПАДАРОМ. 16 Ня май служэбкі свае за дачку веяла, бо зь вялікага мышленьня свайго а гневу свайго я гукала дагэтуль”. 17 I адказаў Ль,

і сказаў: „Ідзі ў супакою, і Бог Израеляў дай жа табе на просьбу тваю, чаго ты прасіла ў Яго”. 18 Яна сказала: „Хай прыдбэе нявольніца твая ласку ў ваччу тваім!”

I пайшла тая жонка ў дарогу сваю, і ела, і від ейны ня быў ужо, як уперад. I ўсталі яны нараніцы, і пакланіліся перад СПАДАРОМ, і зьвярнуліся, і прышлі да дому свайго, да Рамы.

19 I пазнаў Елкана Ганну, жонку сваю, і ўспомніў празь яе СПАДАР. 20 I было ў прызначанай пары: зачала Ганна, і нарадзіла сына, і назвала імя ягонае: Самуйла; бо — „у СПАДАРА я выпрасіла яго”.

21 I ўзышоў чалавек тый Елкана і ўся радзіма ягоная абрачы СПАДАРУ аброк годні й абятніцы свае. 22 А Ганна ня ўзышла, бо сказала яна мужу свайму: „Не пайду, пакуль не адвучу хлопчыка, і тады я прывяду яго, і мы абачым від СПАДАРОУ, і застанёцца там назаўсёды”. 23 I сказаў ёй Елкана, муж ейны: „Рабі, што добра ў ваччу тваім; заставайся, пакуль не адвучыш яго; адно хай зацьвердзе СПАДАР слова Свае”. I засталася жонка, і саіла сына свайго, пакуль не адвучыла яго.

24 I ўзьяла яго із сабою, як адвучыла, узяўшы тры цяляты-бычкі а ефу мукі а скураны мех віна, і прывяла яго да дому СПАДАРОВАГА ў Шыле; а хлопчык быў яшчэ дзецянё. 25 I зарэзала цялё, і прывялі хлопчыка да Ля. 26 I сказала: „О спадару мой! хай живець душа твая, спадару мой! Я — тая жонка, каторая стаяла тут із табою, каб маліцца СПАДАРУ; 27 Праз гэтага хлопчыка малілася я, і даў імне СПАДАР на просьбу маю, чаго я прасіла ў Яго; 28 I таксама я пазычаю яго СПАДАРУ на ўсі дні, на каторыя ён пазычаны СПАДАРУ”. I пакланілася там СПАДАРУ.

2 І малілася Ганна, і гукала: „Узрадавалася сэрца мае ў СПАДАРУ; узняўся рог мой у СПАДАРУ; шырака расчыніліся вусны мае на варагоў маіх; бо я развесялілася ў спасеньню Тваім. 2 Нямаш сьвятога, як СПАДАР; бо нямаш іншага, апроча Цябе; і няма скалы, як Бог наш. 3 Ня гукайце больш надта пыхата; ліпне сьмелыя словы хай ня выходзяць із вуснаў вашых; бо Бог веданьня СПАДАР, і справы ў Яго ўзважаны. 4 Лук дужых ломіцца, а тыя, што спатыкаюцца, папярэжаюцца сілаю. 5 Насычаньня хлебам наняліся, а галодныя перасталі; нават бясплодная родзе сямёра, а каторая мела шмат дзяцей, ялавее. 6 Спадар забівае й ажыўляе, зводзе ў бяздоньне й узводзе! 7 Спадар голе й багаце, паніжае й павышае. 8 З пылу падыймае Ён беднага, із шуметніку павышае галечу, каб пасадаіць із князьмі і даць на спадак ім пасады славы; бо СПАДАРОВЫ поды зямлі, і Ён паставіў сьвет на іх. 9 Ногі справядлівых Сваіх Ён сьцеражэць, а ліхія ў цемні змоўкнуць; бо ня сілаю чалавек перамагае. 10 СПАДАРУ, скрышацца праціўнікі Твае; зь нябёс загрыміць на іх, СПАДАР будзе судзіць канцы зямлі, і дасьць дужасьць каралю Сваіму, і ўзьніме рог памазанца Сваіго”.

11 І пайшоў Елкана да Рамы двору; а хлопчык служыў СПАДАРУ перад Ілям сьвятаром.

12 А сыны Ілевы — сыны веляла; яны ня зналі СПАДАРА. 13 Ані парадку сьвятароў да людю. Калі хто абракаў аброк, слуга сьвятароў прыходзіў, часу варэньня мяса, зь мясною трызубаю відзёлкаю ў рудцэ сваёй, 14 І ўтыкаў яе ў казан, альбо ў рондаль, альбо ў скварату, альбо ў гаршчок, і што ўзьяла відзёлка, тое браў сабе сьвятар. Гэтак рабілі яны з усімі Ізраэляцамі,

што прыходзілі туды да Шыла. 15 Таксама ўперад, чымся спалевалі тук, прыходзіў дзяцюк сьвятарскі й казаў абракаючаму аброк: „Дай мяса на пячонку сьвятару, і ён ня возьме ў цябе варанага мяса, але сырое”. 16 І казаў яму тый чалавек: „Хай спаляць, як маюць спаліць, уперад тук, і тады вазьмі сабе, як пажадае душа твая”, то ён казаў: „Не, цяпер жа дай, а калі не, то сілком вазьму”. 17 І быў грэх гэтых маладзёнаў вельма вялікі перад СПАДАРОМ, бо людзі пачалі грэбаваць абраканьням СПАДАРУ.

18 А Самуйла служыў перад СПАДАРОМ, хлопчык быў паперазаўшыся лянным напледнікам. 19 І малую вопратку рабіла яму маці ягоная, і ўносіла яму што году, як узыходзіла з мужам сваім абракаць годнія аброкі.

20 І дабраславіў Іль Елкану а жонку ягоную, і сказаў: „Хай дасьць табе СПАДАР насеньне ад жонкі гэтае замест пазычанага, каторае пазычана СПАДАРУ!”

І пайшлі яны на месца свае.

21 І даведаўся СПАДАР да Ганны, і зачала яна, і нарадзіла яшчэ трох сыноў і дзьве дачкі;

А хлапец Самуйла рос із СПАДАРОМ.

22 Іль жа быў вельма стары, і чуў усе, што рабілі сыны ягоныя ўсяму Ізраелю, і што яны ляжаць із жанкамі, каторыя зьбіраліся ля ўходу ў будан збору. 23 І сказаў ім: „Чаму вы робіце такія ўчынкі? бо я чую ліхія словы праз вас ад усёга людю гэтага. 24 Не, дзеці мае, ня добрыя галасы, каторыя я чую; вы зводзіце люд СПАДАРОЎ. 25 Калі ізгрэша чалавек супроці чалавека, то прычыняцца за яго перад Богам; а калі ж чалавек ізгрэша супроці СПАДАРА, то хто будзе прычыняцца за яго?” Але яны ня слухалі

голосу айца свайго, бо СПАДАР хачеў пакараць іх сьмерцям.

26 А хлапец Самуйла рос а ўзьялічаўся, і быў добрым таксама ў Бога, і таксама ў людзёў.

27 І прышоў чалавек Божы да Ля, і сказаў яму: „Гэтак кажа СПАДАР: „Ці не напэўна аб'явіўся Я дому айца твайго, як яшчэ былі яны ў Ягіпце ў доме фараонавым? 28 І абраў яго Сабэ з усіх плямёнаў Израелявых за сьвятара, абракаць на Маім аброчніку, кадзіць кадзіла, насіць наплечнік перад Імною? І даў Я дому айца твайго ўсі агняныя аброкі сыноў Израелявых. 29 Чаму вы ўлегцы маеце аброкі Мае й хлебныя аброкі Мае, каторыя Я раскаў абракаць у сялібе, і чаму ты важыш сыноў сваіх болей за Мяне, каб вы сыцелі пачаткамі ўсіх аброкаў людю Майго Израеля? 30 Затым гэтак агаляшае СПАДАР, Бог Израеляў: „Я цьвердзячы сказаў: Дом твой а дом айца твайго будуць хадзіць перад відам Маім навекі“. Але цяпер агаляшае СПАДАР: „Хай ня будзе так у Мяне; бо Я ўслаўлю ўслаўляючых Мяне, а ўлегцы маючыя Мяне будуць мала важаныя. 31 Гля, настаюць дні, і Я адатну плячо твае й плячо дому твайго, так што ня будзе старога ў доме тваім; 32 І ты будзеш бачыць праціўніка ў гасподзе, у вусім, чым Я дабро дзеяў Израелю; і ня будзе старога ў доме тваім усі дні. 33 І ня кажнага чалавека Я адатну ад аброчніка Свайго, каб скончыць вочы твае й мучыць душў тваю; але патомства дому твайго будзе паміраць сталае. 34 І во знак табе, каторы станеца на двух сынох тваіх, Гофнім а Фінегасу: абодва яны памруць у вадзін дзень. 35 І ўстанаўлю Сабэ сьвятара вернага, каторы подле сэрца Майго й душы Мае, і пастанаўлю яму дом верны, і ён будзе хадзіць перад памазанцам Маім усі дні. 36 І будзе, што кажны, засталы ў дому тваім,

прыйдзе кланяцца яму дзеля геры срэбра а лусты хлеба, і скажа: „Залічы мяне, я прашу цябе, да аднаго ізь сьвятарскіх урадаў, каб я мог есьці лусту хлеба”“.

3 А хлапец Самуйла служыў СПАДАРУ перад Лям; і слова СПАДАРОВА было дарагое тых дзён, не праяўляліся відзены.

2 І было таго дня, як Іль ляжаў на сваім месцу, — і вочы ягоныя пачалі цямнець, ён ня змог бачыць, — 3 І сьветац Божы яшчэ ня згас, і Самуйла ляжаў у сьвятыні СПАДАРОВАЙ, ідзе скрыня Божая.

4 І загукіў СПАДАР да Самуйлы, і сказаў ён: „Вось я!” 5 І пабег да Ля, і сказаў: „Вось Я! бо ты гукіў мяне”. А тый сказаў: „Я ня гукіў цябе; зьвярніся, ляж”; і ён пайшоў і лёг. 6 І далей яшчэ гукіў СПАДАР Самуйлу. І ўстаў Самуйла, і пайшоў да Ля, і сказаў: „Вось я! бо ты гукіў мяне”. Але тый сказаў: „Я ня гукіў цябе, сыну мой; зьвярніся, ляж”. 7 Гэта было перш, чымся Самуйла пазнаў СПАДАРА, і перш, чымся аб'явілася яму слова СПАДАРОВА. 8 І далей СПАДАР гукіў Самуйлу трэйцім наваратам. І ён устаў, і пайшоў да Ля, і сказаў: „Вось я! бо ты гукіў мяне”. І сыцяміў Іль, што СПАДАР гукіе хлапца. 9 І сказаў Іль Самуйлу: „Пайдзі, ляж, і як будзе гукіць цябе, то ты скажы: „Кажы, СПАДАРУ, бо чую слуга Твой”“. І пайшоў Самуйла, і лёг на месцу сваім. 10 І прышоў СПАДАР, і стаў, і загукіў, як тый а другі раз: „Самуйле, Самуйле!” І сказаў Самуйла: „Кажы, бо чую слуга Твой”“.

11 І сказаў СПАДАР Самуйлу: „Гля, Я зраблю справу ў Израелю, што хто пачуе, у тога зазьвініць у вободных вухах. 12 Таго дня Я споўню над Лям усе тое, што Я казаў дому ягонаму; Я пачну й скончу. 13 Я сказаў яму, што Я засуджу дом ягоны на векі за тое бяспраўе, што

ён ведаў, як сыны ягонныя ўлегцы мелі сабе, і не казныерыў іх. 14 І затым Я прысяг дому Ілеваму, што бяспраўе дому Ілевага не адзяржыць ласкіўчынення аброкамі ані хлебнымі аброкамі на векі”.

15 І ляжаў Самуйла да раньня, і адчыніў дзверы дому СПАДАРОВАГА; але Самуйла баяўся азнайміць відзень гэгую Ілю.

16 І пагукаў Іль Самуйлу, і сказаў: „Сыну мой Самуйле!” Тый сказаў: „Вось я!” 17 І сказаў: „Што за слова, што сказаў Ён табе? не таі ж ад мяне; так хай зробі табе Бог, і так хай павяліча, калі ты затоіш ад мяне слова з усёга слова, што Ён гукаў табе”. 18 І сказаў яму Самуйла ўсі словы, і не затаіў ад яго. І сказаў: „Ён — Спадар; што добрае ў ваччу Ягоньм, няхай учыне”.

19 І рос Самуйла, і СПАДАР быў ізь ім; і не звалілася ні воднага із слоў Ягоньх далоў. 20 І пазнаў увесь Ізраель ад Дану аж да Веер-Шэвы, што Самуйла верны прарока СПАДАРОЎ.

21 І СПАДАР зьявіўся ў Шыле, бо аб’яўляўся Бог Самуйлу ў Шыле словам СПАДАРОВЫМ.

4 І вышла слова Самуйлава да ўсёга Ізраеля.

І выступілі Ізраелцы супроці Пілішчан на вайну, і разьлягліся табарам ля Евен-Езэру, а Пілішчане разьлягліся ля Афеку. 2 І зладзіліся Пілішчане супроці Ізраелцаў, і пашырылася бітва, і зражаны быў Ізраель перад Пілішчанамі, і былі парбаты на полю бітвы каля чатырох тысячаў чалавекаў. 3 І прышоў люд да табару; і казалі старцы Ізраелявы: „Чаму зразіў нас СПАДАР сядні перад Пілішчанамі? Возьмем сабе із Шыла скрыню змовы СПАДАРОВАЕ, і яна прыйдзе ўпрымеж нас, і выбаве нас ад рукі варагоў нашых”. 4 І паслаў люд да Шыла, і панесьлі ступь скрыню змовы СПАДАРА войскаў, Каторы сядзіць на

херувах; і там два сыны Ілевы із скрыняю змовы Божае, Гофні а Фінегас. 5 І як прыбыла скрыня змовы СПАДАРОВАЕ да табару, то падняў увесь Ізраель вялікі крык, і загудзела зямля. 6 І пачулі Пілішчане гук гэнага крыку, і казалі: „Што за гук вялікага крыку ў табару гэбрэйскім?” І яны сьдямілі, што скрыня СПАДАРОВА прыбыла та дабару. 7 І спалохаліся Пілішчане, бо казалі: „Бог прышоў да табару”. І казалі: „Бяда нам! бо ня было падобнага ані ўчорах, ані заўчора. 8 Бяда нам! хто выбаве нас ад рукі гэтых дужых Багоў? Гэта тыя Багове, Каторыя зразілі Ягіпцян усялякімі карамаі на пустыні. 9 Пасіліцця а будзьце мужныя, Пілішчане, каб вам ня быць у няволі ў Гэбрэяў, як яны ў вас у няволі, і будзьце мужныя, і ваюйце. 10 І ваявалі Пілішчане, і разьбіты былі Ізраелцы, і ўцяклі кажны да будану свайго, і была параза вельмі вялікая, і пала Ізраелцаў трыццаць тысячаў пяхотных. 11 І скрыня Божая была ўзята, і два сыны Ілевы памерлі — Гофні а Фінегас.

12 І пабег адзін Веньямінянін із месца бітвы, і прышоў да Шыла таго ж дня; і даўгія ўборы ягонныя разьдзертыя, і пыл на галаве ў яго. 13 І прышоў ён, і вось, Іль сядзеў на седаве ля дарогі й назіраў, бо сэрца ягонае дрыжэла за скрыню Божую. І чалавек тый прышоў наказаць у месце, і загаласіла ўсе места. 14 І пачуў Іль гук галашэньня, і сказаў: „Што гэта за гук гому?” І чалавек пабарэздзіў, і прышоў, і сказаў Ілю. 15 Ілю было дзевяцьдзесят восьмі год, і вочы ягоныя зацьмелі, і ён ня мог бачыць. 16 І сказаў тый чалавек Ілю: „Я тый, што прышоў з поля бітвы, і я з поля бітвы ўцёк сядні”. І ён сказаў: „Што сталася, сыну мой?” 17 І адказаў ганец, і сказаў: „Уцёк Ізраель перад Пілішчанамі, і таксама

параза вялікая сталася ў людзе, і таксама абодвы сыны твае памерлі, Гофні а Фінегас, і скрыня Божая ўзята”.

18 І было, як менаваў ён скрыню Божую, то ўпаў Ль ізь седава плячыма на зямлю ля вугла брамы, зламіў сабе хрыбет і памер, бо ён быў стары й цяжкі. І ён судзіў Ізраеля сорак год.

19 І нявестка ягоная, жонка Фінегасава, была цяжарная ўжо блізка раджэння. І як учула яна ведамку праз узяцця скрыні Божае і празь смерць свёкра свайго а мужа свайго, то ўклякла й нарадзіла, бо схапілі яе болі ейныя. 20 І як памірала яна, то казалі стаячыя ля яе жанкі: „Ня бойся! бо сына ты нарадзіла”. Але яна не адказала й ня брала да сэрца свайго. 21 І назвала дзеця: Ікавод, кажучы: „Палонена слава ад Ізраеля” — з узяцця скрыні Божае і свёкра ейнага й мужа ейнага. 22 Яна сказала: „Палонена слава ад Ізраеля, бо ўзята скрыня Божая”.

5 І Пілішчане ўзялі скрыню Божую, і прынеслі яе з Евен-Езру да Ашдоду. 2 І ўзялі Пілішчане скрыню Божую, і ўнеслі яе да дому Дагонавага, і паставілі яе ля Дагона. 3 І ўсталі Ашдодзяне назаўтрае, і вось, Дагон упаў ніцма відам сваім да далоўя перад скрыняю СПАДАРОВАЮ. І ўзялі яны Дагона, і звярнулі яго на свае месца. 4 І ўсталі яны заўтра нараніцы, і вось, Дагон упаў ніцма да далоўя перад скрыняю СПАДАРОВАЮ; а галава Дагонава і абедзве далатні яго рук адсечаныя на парозе, толькі часць рыбы засталася на ім. 5 Затым ня ступаюць святары Дагоны і ўсі прыходзячыя да дому Дагонавага на парог Дагонаў ув Ашдодзе дагэтуль.

6 І стала цяжкою рука СПАДАРОВА над Ашдодзянамі, і Ён спустошыў іх, і зрабіў іх скуламі, Аш-

дод а аколіцу яго. 7 І абачылі людзі Ашдоду, што гэта так, і казалі: „Няхай не перабывае скрыня Бога Ізраелявага ў нас, бо цяжкая рука Ягоная над намі і над Дагонам, бо-гам нашым”. 8 І паслалі, і зберлі ўсіх князёў пілісцкіх да сябе, і казалі: „Што зробім із скрыняю Бога Ізраелявага?” І казалі: „Да Гафу хай кружыняюць скрыню Бога Ізраелявага”. І кружынялі скрыню Бога Ізраелявага да Гафу.

9 І было просьле тога, як кружынялі яе, што была рука СПАДАРОВА на месце — жак вельмі вялікі, і зрабіў СПАДАР жыхараў места ад малага аж да вялікага, і прабіліся ў іх скульы. 10 І адаслалі яны скрыню Божую да Екрону; і як прышла скрыня Божая да Екрону, загаласілі Екроняне, кажучы: „Прыкружынялі да мяне скрыню Бога Ізраелявага, каб зрабіць смерць імне а люду майму”. 11 І паслалі, і зберлі ўсіх князёў пілісцкіх, і казалі: „Адапціце скрыню Бога Ізраелявага; хай яна звернецца на месца свае, каб не зрабіла смерці імне а люду майму”; бо быў сьмяротны жак у вусім месце: вельма была цяжкая ім рука Божая там. 12 І людзі, каторыя не памерлі, зражаныя былі скуламі, і ўзыходзіла галашэнне места аж да нябёсаў.

6 І была скрыня СПАДАРОВА ў палёх пілісцкіх сем месяцаў. 2 І прыгукалі Пілішчане святароў а чараўнікоў, кажучы: „Што нам рабіць із скрыняю СПАДАРОВАЮ? скажыце нам, чым адаслаць нам яе на месца яе”. 3 І казалі: „Калі адсылаеце скрыню Бога Ізраелявага, то не адсылайце яе парожнаю, але звярніце яе з аброкам віны; тады вылячыцеся, і стане ведамым вам, за што не адступае ад вас рука Ягоная”. 4 І казалі яны: „Які аброк віны маем мы звярнуць Яму?” Тыя казалі: „Падле ліку князёў пілісцкіх пяць скулаў залатых і

пяць мышаў залатых; бо кара адна на ўсіх і на князёў нашых. 5 Дык зрабіце хвігуры скулаў сваіх і хвігуры мышаў сваіх, што пустошаць зямлю, і дайце Богу Ізраеляваму славу; можа Ён палягчыць руку Сваю над вамі, і над багамі вашымі, і над зямлёю вашай. 6 І нашто вам каляніць сэрца свае, як закалянілі Ягіпцяне а Фараон сэрца свае? Ці, — як учыніў у іх справы свае, — яны не адпусцілі іх, і тыя пайшлі? 7 Дык вазьміце й зрабіце адны цялежкі новыя, і вазьміце дзьве каровы, што кага-дзе ацяліліся, на каторыя ня ўзышло йго, і запражыце каровы ў цялежкі, а цяляты іхныя зьвярніце ад іх двору. 8 І вазьміце скрыню СПАДАРОВУ, і пастаноўце яе на цялежкі; а залатыя рэчы, каторыя звернеце Яму на аброк віны, пастаноўце ў скрынку з боку яе; і адпусціце яе, і няхай пойдзе. 9 І глядзіце, калі яна дарогаю граніцы ўзыйдзе да Вефшэмішу, то Ён вялікае гэта ліха зрабіў нам; і калі ж не, то будзем ведаць, што не Ягоная рука зразіла нас, але сталася гэта з намі з прыгоды".

10 І зрабілі тыя мужы гэтак: і ўзялі дзьве каровы, што кага-дзе ацяліліся, і запрэгі іх у цялежкі, а цяляты іхныя задзяржалі ў дварэ. 11 І паставілі скрыню СПАДАРОВУ на цялежкі, і скрынку, і залатыя мышы, і хвігуры скулаў. 12 І пайшлі проста каровы дарогаю па дарозе да Вефшэмішу; адным гасьцінцам ішлі, ішлі й рыкалі, але не адхіналіся ані направа, ані налева; і князі пілісцкія йшлі за імі аж да граніцаў Вефшэмішу. 13 І людзі Вефшэмішу жалі пшонку ў даліне, і ўзнялі вочы свае, і абачылі скрыню СПАДАРОВУ, і ўзрадаваліся, што абачылі. 14 І цялежкі прышлі на поле Ігошуі Вефшэмішаніна, і адзяржаліся там; і быў там вялікі камень, і пасеклі на дровы дзерва

цялежкаў, а каровы абраклі на ўсепаленьне СПАДАРУ.

15 А Левіты зьнялі скрыню СПАДАРОВУ й скрынку, што была пры ёй, у каторай залатыя рэчы, і паставілі на вялікім тым каменю; і Вефшэмішане абраклі ўсепаленьне й зарэзалі аброкі таго дня СПАДАРУ. 16 І пяцёх князёў пілісцкіх бачылі, і зьвярнуліся да Екрону.

17 І во гэныя залатыя скулы, каторыя зьвярнулі Пілішчане на аброк віны СПАДАРУ: адна за Ашчод, адна за Газу, адна за Ашкелон, адна за Гаф, адна за Екрон.

18 А залатыя мышы подле ліку ўсіх местаў пілісцкіх — пяцёх князёў, ад местаў агароджаных аж да адкрытых сёлаў, аж да месца вялікага плачу, на каторым паставілі скрыню СПАДАРОВУ, і каторае дагэтуль на полі Ігошуі Вефшэмішаніна. 19 І зразіў Ён людзёў Вефшэмішу, бо яны заглядалі ў скрыню СПАДАРОВУ, і забіў зь людю пяць дзясят тысячаў семдзясят чалавек; і плакаў па памерлых люд, бо зразіў СПАДАР люд паразю вялікаю. 20 І казалі людзі Вефшэмішу: „Хто можа стаяць перад СПАДАРОМ, гэтым сьвятым Богам? і да кога Ён узыйдзе ад нас?" 21 І паслалі паслоў да жысараў Кіраф-Еарыму сказаць: „Пілішчане зьвярнулі скрыню СПАДАРОВУ; зайдзіце да нас, узьнясіце яе да сябе".

7 І прышлі людзі Кіраф-Еарыму, і ўзьнеслі скрыню СПАДАРОВУ, і прывялі яе да дому Авінадавага, на ўзгорак, а Елеазара, сына ягонага, пасьвяцілі, каб ён сыярог скрыню СПАДАРОВУ.

2 І сталася, як з таго дня, як перабывала скрыня ў Кіраф-Еарыме, мінула шмат дзён, і было дваццаць год, што тужыў увесь дом Ізраеляў па СПАДАРУ.

3 І сказаў Самуйла ўсяму дому Ізраеляваму, кажучы: „Калі вы ўсім

сэрцам сваім зварачаецца да СПАДАРА, то аддацьце з пасярод сябе багі чужаземныя а Астарты, і прыгатуйце сэрца вашае да СПАДАРА, і служыце яму аднаму, і Ён выбаве вас ад рукі Пілішчан". 4 І аддзілі сыноў Ізраелявы Ваалы а Астарты, і пачалі служыць СПАДАРУ аднаму.

5 І сказаў Самуйла: „Зьбярыце ўсіх Ізраелцаў да Міцпы, і я памаюся за вас СПАДАРУ". 6 І зьберліся да Міцпы, і сіялі ваду, і вылівалі перад СПАДАРОМ, і паставалі таго дня, і казалі там: „Ізграшылі мы перад СПАДАРОМ".

І судзіў Самуйла сыноў Ізраелявых у Міцпе.

7 А як пачулі Пілішчане, што зьберліся сыноў Ізраелявы да Міцпы, тады ўзышлі князі пілішчкія да Ізраеля. І пачулі сыноў Ізраелявы, і баяліся Пілішчан. 8 І казалі сыноў Ізраелявы Самуйлу: „Не маўчы праз нас, каб ня гукіць да СПАДАРА, Бога нашага, і каб Ён выбавіў нас ад рукі Пілішчан". 9 І ўзяў Самуйла адно ягнё-сысуна, і аброк яго на ўсепаленьне СПАДАРУ, і загукіў Самуйла да СПАДАРА за Ізраеля, і адказаў яму СПАДАР. 10 І як Самуйла абракаў усепаленьне, а Пілішчане дабліжыліся ваяваць із Ізраелям, то СПАДАР загрымеў таго дня вялікім громам над Пілішчанамі, і Ён іх прывёў у замятню, і яны былі пабіты перад Ізраелям. 11 І выступілі Ізраелцы зь Міцпы, і гналі Пілішчан, і білі іх аж да месца пад Веф-Карам.

12 І ўзяў Самуйла адзін камень, і паставіў памеж Міцпы й Ешаны, і даў яму імя Евен-Езэр, сказаўшы: „Дагэтуль памог нам Спадар".

13 І зьяяваны былі Пілішчане, і наперад ня прыходзілі на граніцы Ізраелявы; і была рука Спадарова на Пілішчан усі дні Самуйлавы. 14 І зьвернены былі Ізраелю месцы, каторыя былі ўзяўшы Пілішчане ў

Ізраеля, ад Екрону й аж да Гафу, і землі свае вывальніў Ізраель із рук Пілішчан;

І быў мір меж Ізраеля й Аморэя.

15 І судзіў Самуйла Ізраеля ўсі дні жыцця свайго. 16 І хадзіў ён год у год, і кружыняў каля Бэт-Элю а Гілгалу а Міцпы, і судзіў Ізраеля ў вусіх гэтых месцах; 17 І зварачаўся да Рамы, бо там быў дом ягоны, і там судзіў ён Ізраеля, і збудаваў там аброчнік СПАДАРУ.

8 І было як застараўся Самуйла, што паставіў сыноў сваіх за судзьдзяў над Ізраелям. 2 І было імя старшага сына ягонага Ёіль, а імя другога ягонага Ава; яны судзілі ў Веер-Шэве. 3 І не хадзілі сыны ягоныя дарогамі ягонымі, але адхіналіся за прагавітасьцяй, і бралі лапаны, і адхіналі суд.

4 І зьберліся ўсі старцы Ізраелявы, і прышлі да Самуйлы да Рамы, 5 І казалі яму: „Гля, ты застараўся, а сыны твае не хадзілі дарогамі тваімі; дык паставі над намі караля, каб ён судзіў нас, як у вусіх народаў". 6 І было ліхім слова гэтае ў ваччу Самуйлы, як яны казалі: „Дай нам караля, каб ён судзіў нас".

7 І маліўся Самуйла СПАДАРУ.

І сказаў СПАДАР Самуйлу: „Паслухай голасу люду ў вусім, што яны кажучь табе; бо не табою яны пагрэбавалі, але пагрэбавалі Імню, каб Я не гаспадарстваваў у іх. 8 Падле ўсіх учынкаў, што яны чынілі з таго дня, каторага Я ўзьвёў іх із Ягіпту, аж дагэтуль, і пакінулі Мяне, і служылі іншым багом; так яны чыняць таксама й табе. 9 Дык паслужай голасу іхнага; адно перасьцеражы іх і азнаймі ім звычай караля, што будзе гаспадарстваваць у іх.

10 І пераказаў Самуйла ўсі словы СПАДАРОВЫ люду, што прасіў у яго караля,

11 І сказаў: „Во які будзе звычай каралёў, што будзе гаспадарстваваць у вас: сыноў вашых ён возьме, і прызнача да цялежак сваіх, і прызнача за коньнікаў сваіх, і будуць яны бегаць перад цялежкамі ягонымі; 12 І прызнача іх сабе за князёў тысячаў а за князёў пяцёх дзесятоў, каб аралі зямлю ягоную, і жалі жніво ягонае, і рабілі яму ваенную зброю й цялежкавую снадзь. 13 І дачкі вашыя возьме, каб яны былі аптакаркамі а кухаркамі а пякаркамі. 14 І полі вашыя, і вінныя а аліўныя сады вашыя найлепшыя возьме, і аддасць слугам сваім. 15 І із засеянняў вашых і з вінішчаў вашых возьме дзясятую часць, і аддасць легчанцом сваім а слугам сваім. 16 І слугаў вашых, і нявольніцы вашы, і дзяцюкоў вашых найлепшых, і аслы вашы возьме і ўжывець на свае работы. 17 Ад драбнага статку вашага возьме дзясятую часць; ды і самы вы будзеце яму слугамі. 18 І загукееце тады ад караля вашага, каторага вы абралі сабе; і ня будзе СПАДАР адказаць вам тады”.

19 Але люд адмовіўся паслухаць голасу Самуйлавага, і сказаў: „Не, але кароль хай будзе над намі; 20 І мы будзем таксама, як іншыя народы: і будзе судзіць нас кароль наш, і выходзіць перад намі, і ваяваць войны нашыя”. 21 І выслухаў Самуйла ўсі словы людю, і пераказаў іх у вушы СПАДАРУ.

22 І сказаў СПАДАР Самуйлу: „Паслухай голасу іхнага і ўстанаві ім караля”. І сказаў Самуйла мужом Ізраельскім: „Пайдзіце кажны да места свайго”.

9 Быў чалавек із сыноў Веныяновых, а імя ягонае Кіш, сын Авеля, сына Цэрора, сына Бехорфа Афажонка, сына Веныяміна, дужасіл. 2 У яго быў сын, а імя ягонае Саўла, малады а харошы; і ня было нікога з Ізраелцаў харошшага

за яго; ад плячукоў сваіх дагары ён быў вышшы за кожнага зь людю. 3 І зьгінулі асліцы ў Кіша, айца Саўлавага, і сказаў Кіш Саўлу, сыну свайму: „Вазьмі ж із сабою аднаго зь дзяцюкоў і ўстань, пайдзі, пашукай асьліцаў”. 4 І прайшоў ён гару Яхрэмаву, і прайшоў зямлю Шалішу, і не знайшлі; і прайшоў зямлю Шаалім, і няма; і прайшоў ён зямлю Веныямінову, і не знайшлі. 5 Як яны прышлі да зямлі Цуф, то Саўла сказаў дзяцюку свайму, што зь ім: „Пайдзіма, і зьвярнімася, каб адец мой, пакінуўшы парушацца праз асьліцы, не пачаў парушацца праз нас”. 6 І сказаў яму: „Вось жа, чалавек Божы ё ў гэтым месцы, ды чалавек паважаны; усе, што ён кажа, канечне збываецца; сгодзім цяпер туды; можа ён азнайме нам дарогу нашу, кудэй нам ісьці”. 7 І сказаў Саўла дзяцюку свайму: „Дык вось, мы пойдзем, а што мы прынясем таму чалавеку? бо хлеба ня стала ў хатулёх нашых, і падаркаў няма, каб прынесці чалавеку Божаму; што ў нас?” 8 І ўзноў адказаў дзяцюк Саўлу, і сказаў: „Вось, знайшлося ў руцэ маёй чэпверць сыкля срэбра; я аддам чалавеку Божаму, і ён азнайме нам дарогу нашу”.

9 Уперад у Ізраеля гэтак казаў чалавек, як ішоў шукаць Бога: „Хадзіма й пойдзем да відзеньніка”; бо таго, каго завуць цяпер прарокам, уперад звалі відзеньнікам.

10 І сказаў Саўла дзяцюку свайму: „Добра твае слова, хадзіма й пойдзем”. І пайшлі да места, ідзе чалавек Божы. 11 Як яны ўзыходзілі схонам места, то сустрэлі дзяўчаты, што вышлі сіляць ваду, і сказалі ім: „Ці ё тут відзеньнік?” 12 Тыя адказалі ім і сказалі: „Ё, вось, ён перад табою; адно барзьдзі, бо ён сядзі прышоў да места, затым што сядзі ў людю абраканы на вышы-

ні. 13 Як прыйдзеш да места, то тыкі засьпееце яго, пакуль ён яшчэ ня ўзышоў на тую вышыню есьці; бо люд не пачнець есьці, пакуль ён ня прыйдзе; бо ён дабраславе аброк, і просьле тога пачнуць есьці пазванья. Дык узыйдзіце, бо калі сядні, дык знойдзеце яго".

14 І ўзышлі яны да места. Яны ўвышлі ў сярэдзіну места, і вось, і Самуйла выходзе наўпярэймы ім, каб ісьці на вышыню.

15 А СПАДАР адкрыў вуха Самуйлу за дзень да прыходу Саўлы, кажучы: 16 „Заўтра гэтаі парой Я прышлю да цябе чалавека ізь зямлі Веняміновае, і ты памаж яго за правадыра над людзям Маім Израелям, і ён выбаве люд Мой ад рукі Пілішчан; бо Я бачу люд Свой, як галапэньне ягонае дайшло да Мяне". 17 І Самуйла абачыў Саўлу, і СПАДАР адказаў яму: „Во чалавек, праз каторага Я казаў табе; ён будзе зырыць люд Мой".

18 І дабліжыўся Саўла да Самуйлы ў браме і сказаў: „Скажы імне, які гэта дом відзеньніка?" 19 І адказаў Самуйла Саўлу, і сказаў: „Я відзеньнік, узыйдзі сыперату мяне на вышыню; і вы будзеце з імною сядні, і адпушчу цябе нараніцы, і ўсе, што ў цябе на сэрцу, скажу табе. 20 А па асьліцах, што ў цябе зьгінулі ўжо тры дні, ня прымай да сэрца свайго: яны знайшліся. І каму ўсе жаданае ў Израелю? ці не табе а ўсяму дому айца твайго?"

21 І адказаў Саўла, і сказаў: „Ці не Венямінец я, з найменшых плямёнаў Израелявых? І радзіма мая ці не наймалодшая памеж усіх радзімаў плямені Венямінавага? І чаму ж ты казаў імне штось падобнае?"

22 І ўзяў Самуйла Саўлу а дзяцюка ягонага, і ўвёў іх у залю, і даў ім месца на чале пазваных, а іх было каля трыццаці чалавекаў. 23 І ска-

заў Самуйла кухару: „Падай тую часьць, каторую я даў табе і праз каторую я сказаў табе: „Адлажы яе ў сябе". 24 І падняў кухар лапатку, і ўзняў яе; і пастанавіў перад Саўлам. І сказаў: „Во гэта пакіне-на, пастанаві перад сабою, еж, бо на гэты прызначаны час захава-на табе, кажучы: „Я згўкаў люд". І еў Саўла із Самуйлам таго дня.

25 І зышлі яны з вышыні да места, і гўкаў із Самуйлам на страсе.

26 І ўсталі яны нараніцы. І сталася, як зарала, што пагукіў Самуйла Саўлу на страху, кажучы: „Устань, я пашлю цябе". І ўстаў Саўла, і вышлі абодва вонкі, ён а Самуйла. 27 Як яны зыходзілі ля канца места, то Самуйла сказаў Саўлу: „Скажы дзяцюку, кай ён пярэйдзе наперад нам (і ён перайшоў), а ты прыстой цяпер, і я дам пачуць табе слова Божэ".

10 І ўзяў Самуйла жбанок алівы, і выліў на галаву яму, і пацалаваў яго, і сказаў: „Ці ня так, што памазаў цябе СПАДАР над спадкам сваім за князя? 2 І як ты цяпер пойдзеш ад мяне, то стрэнеш двух чалавекаў ля гробу Рахелінага, у зямлі Веняміновай, у Цэлпазе, і яны скажуць табе: „Знайшліся асьліцы, каторых ты хадзіў шукаць, і вось, айцец твой пакінуў справу асьліцаў і парушаецца праз вас, кажучы: „Што я зраблю із сынам сваім?" 3 І зьменіш дарогу адтуль і далей, прыйдзеш аж да дубровы Таборскае, і знойдуць цябе там тры чалавекі, што ўзыходзяць да Бога, да Бэт-Элю: адзін нясець трое казанят, і адзін нясець тры букаткі хлеба, і адзін нясець скураны мех ізь віном. 4 І прывецяць яны цябе супакоям, і дадуць табе дзьве букаткі хлеба, і ты возьмеш із рук іхніх. 5 Просьле гэтага прыйдзеш на ўзгорак Божы, ідзе старожа пілісцкая; і як ўзыдзеш там у места, то стрэнеш

груд прарокаў, што выходзяць із вышыні, і перад імі псалтыр а бубён а дуда а гусьлі, і яны праракаюць. 6 І нойдзе на цябе Дух СПАДАРОЎ, і ты будзеш праракаць зь імі, і абярнешся ў накіравага чалавека. 7 І як гэтыя знакі стануцца табе, тады рабі, што знойдзе рука твая, бо Бог із табою. 8 І ты зыйдзеш уперад за мяне да Гілгалу, і вось, я зыйду да цябе, каб узьнесці ўсепаленне й абракаць аброкі супакойныя. Сем дзён ждзеш, пакуль я ня прыйду да цябе, і я скажу табе, што табе рабіць". 9 І сталася, як ён абярнуў плечы свае, каб ісьці ад Самуйлы, што знакішчю яму Бог сэрца ягонае на другое, і прышлі на яго ўсі тыя знакі таго ж дня.

10 І прышлі яны туды на ўзгорак, і вось, груд прарокаў наўпярэймы яму, і зышоў на яго Дух Божы, і ён праракаў сярод іх. 11 І сталася, што ўсі, зналыя яго ад учорах а заўчора, абачыўшы, і вось, ён із прарокамі праракае, гукалі ў людзе адзін аднаму: „Што гэта сталася зь Кішанком? нягож і Саўла ў прароках?" 12 І адказаў адзін із былых тамака, і сказаў: „А хто ацц іхны?" Затым стала прыказай: „Няго ж і Саўла ў прароках?"

13 І перастаў ён праракаць, і пайшоў на вышыню.

14 І сказаў дзядзька Саўлаў яму а дзяцюку ягонаму: „Куды вы хадзілі?" Ён сказаў: „Шукаць асьліцаў, але, бачачы, што няма, то зайшліся да Самуйлы". 15 І сказаў дзядзька Саўлу: „Скажы ж імне, што сказаў вам Самуйла?" 16 І сказаў Саўла дзядзьку свайму: „Ён выразьліва паведаміў нам, што асьліцы знайшліся". А праз гаспадарства не паведаміў яму, што сказаў Самуйла.

17 І згукнуў Самуйла люд да СПАДАРА да Міцшы, 18 І сказаў сыном Ізраелявым: „Гэтак кажа

СПАДАР, Бог Ізраеляў: „Я ўзьвеў Ізраеля зь Ягіпту, і выбавіў вас ад рукі Ягіпцяна і ад рукі ўсіх гаспадарстваў, што ўціскалі вас"; 19 А вы цяпер адхінулі Бога свайго, Каторы выбавіў вас ад усялякага ліха вашага і уціскаў вашых, і сказалі яму: „Не, але караля пастанаві над намі!" Дык станьце цяпер перад СПАДАРОМ подле плямёнаў сваіх і подле тысячаў сваіх". 20 І дабліжыў Самуйла ўсі плямёны Ізраелявы, і было ўзята плямя Венямінова. 21 І дабліжыў плямя Венямінова подле радзімаў іхных, і была ўзята радзіма Матрава, і быў узяты Саўла Кішанок; і шукалі яго, і не знайшлі.

22 І пытаўся яшчэ ў СПАДАРА: „Ці прыйдзе яшчэ сюды гэты чалавек?" І сказаў СПАДАР: „Вось, ён хаваецца памеж рэчаў".

23 І пабеглі, і ўзялі яго стуль, і ён стаў сярод людю, і быў ад плячоў сваіх вышшы за ўвесь люд. 24 І сказаў Самуйла ўсяму людю: „Ці бачыце, што яго абраў СПАДАР? бо няма падобнага да яго памеж усяго людю". Тады ўвесь люд гукнуў і сказаў: „Няхай жывець кароль!"

25 І гукнуў Самуйла людю суды гаспадарства, і напісаў у кнігу, і палажыў перад СПАДАРОМ. І адпусціў Самуйла ўвесь люд, кажнага да дому свайго. 26 Таксама й Саўла пайшоў да дому свайго, да Гівеі; і пайшло зь ім войска, да каторых сэрца Бог даткнуўся. 27 А сынове веляла гукалі: „Што, ці гэты выбаве нас?" І пагрэбавалі ім, і ня прынеслі яму дару; але ён быў быццам глухі.

11 І прышоў Нагаш Амонянін, і аблёт Явіш Гілеадзкі. І казалі Нагашу ўсі жыхары Явішу Гілеадзкага: „Учыні з намі змову, і мы будзем служыць табе". 2 І сказаў ім Нагаш Амонянін: „З тым я ўчыню з вамі змову, што выкалю ў каж-

нага з вас правае вока і гэтым зраблю ганьбу ўсяму Ізраелю". 3 І сказаў яму старцы Явішу: „Парымсьці нам сем дзён, і мы пашлем паслоў па ўсіх землях Ізраельскіх, і калі ніхто ня вызвале нас, то выйдзем да цябе". 4 І прыйшлі паслове да Гівеі Саўлавае, і гукалі словы гэтыя ў вушы людю; і падняў увесь люд галасы свае, і заплакалі.

5 І вось, прыйшоў Саўла адзаду буйнога статку з поля, і сказаў Саўла: „Што зь людям, што ён плача?" І пераказалі яму словы жыхараў Явішу. 6 І зьшоў Дух Божы на Саўлу, як ён пачуў словы гэтыя, і дужа ўзгарэўся гнеў ягоны. 7 І ўзяў ён пару буйнога статку, і расьцяў іх, і паслаў па ўсіх землях Ізраельскіх тымі пасламі, кажучы: „Хто ня выйдзе за Саўлам а Самуїлам, то гэтак будзе зроблена буйному статку ягонаму". І напаў страх СПАДАРОЎ на люд, і яны йшлі, як адзін чалавек. 8 І агледзеў іх у Везэку, і было сыноў Ізраелявых трыста тысячаў, і мужоў Юдзіных трыццаць тысячаў.

9 І сказалі прыйшлым паслом: „Гэтак скажыце людзём Явішу Гілеадзкага: „Заўтра будзе вам ратунак, як прыгрэе сонца". І прыйшлі паслове, і наказалі людзём Явішу, і яны ўзрадаваліся. 10 І сказалі людзі Явішу: „Заўтра выйдзем да вас, і рабіце нам падле ўсёга, што добра ў вачох вашых".

11 І было назаўтрае, што падзяліў Саўла люд на тры аддзелы, і яны прайшлі ў сярэдзіну табару ў часе ранешняе старожы, і зразілі Амонян да дзяннога ваду; а засталыя расьсыпаліся, і не засталася зь іх двух разам. 12 І сказаў люд Самуїлу: „Хто ты, што сказаў: „Ці Саўлу гаспадарстваваць над намі?" дайце тых людзёў, і зробім ім сьмерць". 13 І сказаў Саўла: „Хай ня будзе ніхто забіты сядні, бо сядні СПА-

ДАР учыніў выбаўленьне ў Ізраелю".

14 І сказаў Самуїла людю: „Дайце пойдзем да Гілгалу і пацвердзім там гаспадарства". 15 І пайшоў увесь люд да Гілгалу, і пастанавілі там Саўлу за караля перад СПАДАРОМ у Гілгале, і абракалі там супаконныя аброкі перад СПАДАРОМ. І вельма, вельма весяліўся там Саўла а ўсі людзі Ізраельскія.

12 І сказаў Самуїла ўсяму Ізраелю: „Вось, я паслухаў голасу вашага ў вусім, што вы гукалі імне, і пастанавіў над вамі караля. 2 І вось, кароль ходзе перад вамі. А я застараўся а пасівеў; і сыны мае, вось, яны з вамі. Я ж хадзіў перад вамі ад хлапецтва аж дагэтуль. 3 Вось я; сьветчыце на мяне перад СПАДАРОМ а перад памазанцам Ягоным: чыйго вала я ўзяў, і чыйго асла я ўзяў, і каго ўкрыўдзіў, каго ўціснуў альбо ўзяў выкуп і скаваў свае вочы ад яго, — і я зьвярну вам". 4 І адказалі: „Ты ня крыўдзіў нас і ня ўціскаў нас, ня ўзяў ад рукі кагось нічагусенькі". 5 І сказаў ён ім: „Сьветка на вас СПАДАР, і сьветка памазанец Ягоны сядні, што вы не знайшлі нічога за імноў". І сказаў люд: „Сьветка".

6 І сказаў Самуїла людю: „СПАДАР ё Тый, Каторы пастанавіў Масея а Аарона і Каторы ўзьвеў бацькоў вашых ізь зямлі Ягіпецкае. 7 Цяпер жа станьце, і я буду прававацца з вамі перад СПАДАРОМ за ўсі справядлівасьці СПАДАРО-ВЫ, што зьдзеяў Ён із вамі й з бацькамі вашымі. 8 Як прыйшоў Якаў да Ягіпту, і загаласілі бацькі вашыя да СПАДАРА, то паслаў СПАДАР Масея а Аарона, і яны выялі бацькоў вашых ізь Ягіпту, і асялілі іх на месцу гэтым. 9 Але яны забыліся СПАДАРА, Бога свайго, і Ён аддаў іх у рукі Сысэры, вайводцы Гацорскага, і ў руку Пілішчан,

і ў руку караля Моаўскага, і яны ваявалі зь імі. 10 І загаласілі яны да СПАДАРА, і сказалі: „Ізграшылі мы, бо пакінулі СПАДАРА й службылі Ваалам а Астартам; і цяпер выбаў нас ад рукі варагоў нашых, і мы будзем служыць Табе!"; 11 І паслаў СПАДАР Еруваала а Беда-на а Еффага а Самуйлу, і выбавіў вас ад рукі варагоў вышых навокалі, і вы жылі бясшпечна. 12 Але, абачыўшы, што Нагаш, кароль Амонскі, прышоў супроці вас, вы сказалі імне: „Не, кароль хай гаспадарствуе ў нас! прымеж тога СПАДАР, Бог ваш, — кароль ваш. 13 Дык во кароль, каторага вы абралі, каторага вы вымагалі, вось, СПАДАР даў над вамі караля. 14 Калі будзеце ба-яцца СПАДАРА, і будзеце служыць Яму, і будзеце слухаць голасу Ягонага, і ня будзеце працівіцца вуснам СПАДАРОВЫМ, то будзеце й вы, і кароль ваш, што гаспадарствуе ў вас, хадзіць за СПАДАРОМ, Богом вашым. 15 А калі ня будзеце слухаць голасу СПАДАРОВАГА, і будзеце працівіцца вуснам СПАДАРОВЫМ, то будзе рука СПАДАРОВА супроці вас і супроці бацькоў вашых. 16 Цяпер станьце й гляньце на справу вялікую, каторую СПАДАР учыне перад ачыма вашымі. 17 Ці ня жніво пшонкі цяпер? Але я загукію да СПАДАРА, і дасьць Ён грымоты а дождж, і пазнаеце і абачыце, якое вялікае ваша ліха, каторае вы зрабілі перад ачыма СПАДАРА, просячы сабе караля". 18 І загукіў Самуйла да СПАДАРА, і даў СПАДАР грымоты а дождж таго дня; і ўлякаўся вельма ўвесь люд СПАДАРА а Самуйлы. 19 І сказаў увесь люд Самуйлу: „Памаліся за слугаў сваіх СПАДАРУ, Богу свайму, каб не памерці нам; бо дадалі мы да ўсіх грахоў нашых ліха, як прасілі сабе караля".

20 І сказаў Самуйла люду: „Ня

бойцеся, вы зрабілі ўсе гэта ліха, але не адступайце йсьці за СПАДАРОМ, і служыце СПАДАРУ ўсім сэрцам сваім, 21 І не аджынайцеся на бок, бо пайшлі б за пусьцінёй, каторая ня дасьць карысьці й ня выбаве, бо яна — пусьціня. 22 Бо не пакіне СПАДАР люду Свайго дзеля вялікага імені Свайго, бо злюб было СПАДАРУ зрабіць вас Сабе людам. 23 Таксама і я, крыў Божа, каб ізграшыць перад СПАДАРОМ, перастаць маліцца за вас, і я буду наўчаць вас дарогі добрае а простае. 24 Адно бойцеся СПАДАРА й служыце Яму ў праўдзе з усьёга сэрца свайго, бо глядзіце, якія вялікія ўчынкi Ён зрабіў із вамі. 25 Калі ж вы будзеце штчасна рабіць ліха, то й вы й кароль ваш загінеце".

13 Минуў год гаспадарстваваньня Саўлы ў Ізраелю. І як ён гаспадарстваваў два гады ў Ізраелю, 2 То абраў Саўла сабе тры тысячы з Ізраелцаў. І былі із Саўлам дзьве тысячы ў Міхмашу а на гары Бэтэльскай, тысяча ж была зь Ёнафаном у Гівеі Веняміновай; а засталы люд адпусьціў, кажнага да будану свайго. 3 І разьбіў Ёнафан старошу пілісцкую, каторая ў Гівеі; і пачулі Пілішчане, а Саўла затрубіў у трубу па ўсёй зямлі, кажучы: „Няхай пачуюць Гэбрэі!" 4 І ўвесь Ізраель пачуў, кажучы: „Разьбіў Саўла старошу пілісцкую, і таксама зрабіў Ізраеля непакхнучым Пілішчанам", і згуканы быў люд ісьці за Саўлам да Гілгалу. 5 А Пілішчане зьберліся ваяваць із Ізраелям: трыццаць тысячаў цялежкаў, і шэсьць тысячаў коньнікаў, і люду множасьць, як пяску на беразе мора; і зышлі, і разьлягліся табарам у Міхмашу, з усходняга боку Веф-Авену. 6 І ба-чылі мужы ізраельскія, што песна яму, бо люд быў зьнімарашчаны, і пахаваўся люд у пачорах а ў гушчарох а ў скалах а ў вежах а ў ямах. 7 А некаторыя з Гэбрэяў перайшлі за

Ёрдан, да краю Гадавага а Гілеадзкага; Саўла ж быў яшчэ ў Гілгалі, і ўвесь люд дрыжэў, ідучы за ім.

8 І ждаў ён сем дзён да року Самуйлавага, і ня прышоў Самуйла да Гілгалі; і люд рассыпаўся ад яго. 9 І сказаў Саўла: „Дабліжча да мяне ўсепаленне й супакойныя аброкі”; і аброк усепаленне.

10 І было, як скончыў ён узносіць усепаленне, дык вось, прышоў Самуйла; і вышаў Саўла яму наўпярэймы, каб дабраславіць яго. 11 І сказаў Самуйла: „Што ты зрабіў?” І сказаў Саўла: „Бо я бачыў, што рассыпаецца люд ад мяне, а ты ня прышоў на прызначаны час; Пілішчане ж зьберліся ў Міхмашу; 12 Тады сказаў я: „Цяпер зыйдуць Пілішчане на мяне да Гілгалі, а я яшчэ не ўмаліў віду СПАДАРОВАГА”; і затым прысіліў сябе, і аброк усепаленне”.

13 І сказаў Самуйла Саўлу: „Дурна зрабіў ты, што ня споўніў расказання СПАДАРА, Бога свайго, што расказана было табе; бо цяпер утрываліў бы СПАДАР гаспадарстваванне твае ў Ізраелю навекі. 14 Але цяперака гаспадарстваванне твае ня вытрымае: СПАДАР шукаў Сабе мужа падле сэрца Свайго, і расказаў яму СПАДАР быць правадыром над людзям ягоным, бо ты не дзяржаў таго, што расказаў табе СПАДАР”.

15 І ўстаў Самуйла, і ўзышоў з Гілгалі да Гівеі Веняміновае; а Саўла палічыў людзёў, што былі зь ім, да шасьцьсот чалавекаў. 16 Саўла а Ёнафан, сын ягоны, а люд, што былі зь ім, перабывалі ў Гівеі Веняміновай; Пілішчане ж стаялі табарам у Міхмашу.

17 І вышаў пустошаньнік із табару пілісцкага — тры аддзелы: адзін аддзел зьвярнуў па дарозе да Офры, да зямлі Шуалу; 18 І адзін аддзел зьвярнуў па дарозе Вефгоронскай; і адзін аддзел зьвярнуў дарогаю

граніцы, што зьвернена на даліну Цэвоім, на пустыню.

19 А кавалі не знаходзілі ў вусёй зямлі Ізраельскай, бо, — гукалі Пілішчане, — каб Гэбрэі не зрабілі мяча альбо дзіды. 20 І зыходзілі ўсі Ізраелцы да Пілішчан істрыць свае нарогі а свае рыдлёўкі а свае сякіры а свае капачы. 21 І быў у іх напільнік да ляза нарогаў а рыдлёўкаў а трызубных грабляў а сякіраў а да паправы васьцяў. 22 І было ў дзень вайны, што не знайшоўся меч ані дзіда ў руцэ ўсяго людзю, што быў із Саўлам а Ёнафаном, а знайшліся яны толькі ў Саўлы а Ёнафана, сына ягонага. 23 І вышла пярэдняе войска пілісцкае на дарогу Міхмаскую.

14 І сталася аднаго дня, што сказаў Ёнафан Саўлянок дзяцюку, збрайношу свайму: „Хадзі, пярэйдзем да аддзелу пілісцкага, каторы на тым баку”; а бацьку свайму ён не сказаў. 2 Саўла ж сядзеў на краю Гівеі, пад граватовым дзервам, каторае ў Мігроне; а людзю, што зь ім, было каля шасьцьсот чалавекаў. 3 А Агія, сын Агітувы, брата Ехаводавага, сына Фінегаса Ільянка, святар СПАДАРУ ў Шыле, насіў наплечнік. Люд жа ня ведаў, што пайшоў Ёнафан. 4 А памеж праходаў, каторых Ёнафан шукаў прайсьці да аддзелу пілісцкага, была стацьцявая скала з аднаго боку і стацьцявая скала з другога боку; імя аднае Боцэц, а імя другое Сэне. 5 Адная стацьцявая скала тырчэла з поўначы ў бок Міхмашу, а другая стацьцявая скала з паўдня ў бок Гівеі.

6 І сказаў Ёнафан дзяцюку, збрайношу свайму: „Хадзі, пярэйдзем да аддзелу гэтых неабразаных; можа СПАДАР учыне нам, бо СПАДАРУ няма пераказы выбавіць множасьцю альбо маласьцю”. 7 І сказаў яму збрайноша: „Рабі ўсе, што на сэрцу ў цябе; імкніся, во я з табой, падле сэрца твайго”.

8 I сказаў Ёнафан: „Гля, мы прэйдзем да гэных людзей і адкрыемся ім. 9 Калі яны гэтак скажуць нам: „Пажджыце, пакуль мы дойдзем да вас“, то мы будзем стаяць на сваім месцы і ня ўзыйдзем да іх. 10 А калі гэтак скажуць: „Узыйдзіце да нас“, то мы ўзыйдзем, бо СПАДАР аддаў іх у рукі нашы, і гэта будзе знакам нам“. 11 I паказаліся абодва яны аддзелу піліпчанаму, і сказалі Піліпчане: „Гля, Гэбрэі выходзяць із мораў, у каторых яны пахаваліся“. 12 I адказалі людзі аддзелу Ёнафану а збрайношы ягонаму, і сказалі: „Узыйдзіце да нас, і мы скажам вам штось“.

I сказаў Ёнафан збрайношу свайму: „Ідзі за імною, бо аддаў іх СПАДАР у рукі Ізраеля“.

13 I ўзышоў Ёнафан рукамі й нагамі, і збрайноша ягоны за ім; і падаў перад Ёнафаном, а збрайноша дабіваў іх за ім. 14 I была гэта параза першая, у каторай зразіў Ёнафан а збрайноша ягоны каля дваццаціх чалавекаў, як на палавіцы гонаў, урабляных параю валюў. 15 I было дрыжэньне ў табару, на полю і ў вусім людзе; старожы й пустошачыя дрыжэлі таксама, і здрыганулася зямля, і было дрыжэньне ад СПАДАРА.

16 I абачылі старожы Саўлавы ў Гівеі Веняміновай, і во груд растаіў, і бяжыць туды-сюды. 17 I сказаў Саўла люду, што зь ім: „Пераверце ж і абачча, хто адышоў ад нас“. I перагледзелі, і вось, няма Ёнафана а збрайношы ягонага. 18 I сказаў Саўла Агіі: „Дабліж скрыню Божую“; — бо была скрыня Божая таго часу із сынамі Ізраельскімі. 19 I пакуль Саўла яшчэ гукаў да сьвятара, замятня ў табару піліпкім болей а болей расла а павялічалася. Тады сказаў сьвятару: „Спусьці руку сваю“. 20 I загукіў Саўла

а ўвесь люд, што зь ім, і прышлі аж да месца бітвы, і вось, там меч кажнага быў супроці прыяцеля свайго; замятня вельмі вялікая. 21 Тады й Гэбрэі, што былі ў Піліпчан учорах а заўчора, і каторыя ўзыходзілі зь ім ў табар навокал, таксама яны пастанавілі быць із Ізраелям, каторы із Саўлам а Ёнафаном. 22 I ўсі Ізраелцы, што хаваліся ў гары Яхрэмавай, пачуўшы, што Піліпчане ўцяклі, пагналіся таксама яны за ім ў бітве. 23 I выбавіў СПАДАР таго дня Ізраеля; бітва ж прасьцягнулася аж да Веф-Авену. 24 Людзі Ізраельскія памлелі таго дня; бо Саўла абавязаў люд прысягаю, кажучы: „Пракляты, хто паспытаецца хлеба да вечара, пакуль я не памшчу варагом сваім“. I не паспытаўся ўвесь люд ежы. 25 I ўвесь люд зямлі прышоў да лесу, і быў мёд на прагаліне. 26 I ўвзыйшоў люд у лес, і во, капае мёд; але ніхто ня выпягнуў рукі свае да рота свайго, бо баяўся люд прысягі. 27 Ёнафан жа ня чуў, як айцец ягоны абавязаў люд прысягаю, дык выпягнуўшы канец кія, што быў у руцэ ў яго, занурыў яго ў наўзу мядовую і зьвярнуў рукою да вуснаў сваіх, і вочы ягоныя пабачылі. 28 I адказаў яму адзін ізь люду, і сказаў: „Айцец твой вельма запрысяг люд, кажучы: „Пракляты муж, што будзе есці хлеб сядні“, і стамаваўся люд“. 29 I сказаў Ёнафан: „Зрабіў клопат айцец мой зямлі; гляньце ж, у мяне пасьвятлелі вочы, бо паспытаўся крышку гэтага мёду. 30 Калі б добра пад'еў сядні люд із здабытку варагоў сваіх, каторы знайшоў, то ці не павялічылася б параза Піліпчан?“ 31 I білі таго дня Піліпчан ад Міхмашу аж да Айялону, і стамаваўся люд вельма. 32 I рынуўся люд на здабытак, і бралі драбны й буйны статак і цяляты, і рэзалі на зямлі, і еў люд із крыжэй,

33 I наказалі Саўлу, кажучы: „Вось, люд грэша перад СПАДАРОМ, есьць із крывёй”. I сказаў Саўла: „Вы ізрадзілі, прыкаціце цяпер да мяне вялікі камень”. 34 I сказаў Саўла: „Рассыпцеся памеж людзям і скажыце ім: „Дабліжча да мяне кажны вала свайго і кажны авечку сваю, і рэжча тут, і ежча, і не грашыце перад СПАДАРОМ, а ня ежча з крывёй”. I бліжылі ўсі зь людзям, кажны вала свайго ў рудца сваёй тае ночы, і рэзалі там. 35 I збудаваў Саўла аброчнік СПАДАРУ; гэтым ён пачаў будаваць аброчнік СПАДАРУ.

36 I сказаў Саўла: „Зыйдзем за Пілішчанімі ночы, і аглабаем іх да сьвітання, і не пакінем у іх ні воднага мужа”. I казалі: „Усе, што добра ў ваччу тваім, рабі”. Сьвятар жа сказаў: „Дабліжмся сюды да Бога”.

37 I папытаўся Саўла ў Бога: „Ці зыйсці імне за Пілішчанімі? Ці аддасі іх у руку Ізраеля?” Але Ён не адказаў яму таго дня. 38 I сказаў Саўла: „Хай дабліжачца сюды ўсі начальнікі людзям і пабачаць, у чым быў грэх гэты сядзі? 39 Бо, — жыў СПАДАР, Каторы выбавіў Ізраеля, — хоць бы быў і на Ёнафану, сыну маім, то й ён сьмерцю памрэць”. Але ніхто не адказаў яму з усёга людзям. 40 I сказаў усім Ізраэлячам: „Вы станьце на адным баку, а я а сын мой Ёнафан станем на другім баку”. I сказаў люд Саўлу: „Што добра ў ваччу тваім, рабі”.

41 I сказаў Саўла СПАДАРУ: „Божа Ізраеля! дай бязьвіннасьць”. I злоўлены былі Ёнафан а Саўла, люд жа вышаў. 42 I сказаў Саўла: „Кіньце на жэрабя меж мяне і Ёнафана, сына майго”. I злоўлены Ёнафан. 43 I сказаў Саўла Ёнафану: „Скажы імне, што зрабіў ты?” I азнайміў яму Ёнафан, і сказаў: „Я паспытаўся, паспытаўся канцом

кія, каторы ў рудца маёй, крыху мёду; і вось, я маю памерці”.

44 I сказаў Саўла: „Гэтак хай зробіе Бог, і гэтак хай болей зробіе, што сьмерцю памрэць Ёнафан”. 45 I сказаў люд Саўлу: „Ці Ёнафану памерці, каторы прычыніўся да таго, кога вялікага спасеньня ў Ізраелю? Крыў Божа! Жыў СПАДАР: і волас ня зваліцца з галавы ягонае далю, бо з Богам ён дзеяў гэты дзень”. I вывальніў люд Ёнафана, і не памер.

46 I ўзышоў Саўла ад пагону за Пілішчанімі; Пілішчане ж пайшлі на свае месцы. 47 I Саўла адваяваў гаспадарства Ізраелю, і ваяваў навокал з усімі варагамі сваімі: з Моавам а із сынамі Амонавымі а зь Едома а з каралямі Совы а зь Пілішчанімі, і ўсюдых, супроці каго не зварачаўся, меў дасьпех. 48 I ўрадзіў войска, і паразіў Амаліка, і вывальніў Ізраеля ад рукі глалабных каў ягоных.

49 I былі сыны Саўлавы: Ёнафан а Ішві а Малхішуа; імёны ж дзёвюх дачок ягоных: імя старшае — Мерава, а імя малое — Міхала. 50 Імя жонкі Саўлавае Агіноа, дачка Агімаацава; а імя вайводцы ягонага — Аўнір, сын Ніра, дзядзькі Саўлавага. 51 Кіш, айцец Саўлаў, і Нір, айцец Аўніроў, былі Авэленкі.

52 I была стродкая вайна зь Пілішчанімі ўсі дні Саўлавы. I як Саўла бачыў якога дужасіла альбо якога харобрага чалавека, то браў яго да сябе.

15 I сказаў Самуїла Саўлу: „Мяне паслаў СПАДАР памазаць цябе за караля над людзям Ягоным, над Ізраэлям; і цяпер паслужай голасу СПАДАРОВАГА. 2 Гэтак кажа СПАДАР войскаў: „Успомнеў Я праз тое, што зрабіў Амалік Ізраелю, як ён стаў супроці яго на дарозе, як ён узышоў зь Ягіпту. 3 Цяпер ідзі, і зразь Амаліка, і акануй усе, што ў яго; і не жалей яго, але выбі ад мужчыны аж да жонкі, ад

дзяццці аж да сысуна, ад вала аж да авечкі, ад вярблюда аж да асла”.

4 І згўкаў Саўла люд, і налічыў іх у Тэлаіме дзвесьце тысячаў пяхотных і дзесяць тысячаў мужоў Юдэі. 5 І дайшоў Саўла да месца Амалікавага, і зрабіў засаду ў даліне.

6 І сказаў Саўла Кініям: „Пайдзіце, адварніцеся, зыйдзіце з пасярод Амаліка, каб імне не прылучыць цябе да яго, бо ты зрабіў ласку ўсім сыном Ізраелявым, як яны ўзыходзілі зь Ягіпту”. І адварнуўся Кініян з пасярод Амаліка.

7 І зрабіў Саўла Амаліка ад Гавілы аж да твайго ўходу ў Шур, каторы перад Ягіштам. 8 І скапілі Агага, караля Амалікавага, живога, а ўвесь люд чыста аканавалі ляжом мяча. 9 І пажалеў Саўла а люц Агага, і найлепшых із драбнага й буйнога статку, і дугарадных, але кормных, ягнят, і ўсяго добрага, і не хацелі аканавалі, але ўсе бракоўнае а пакіненнае яны аканавалі.

10 І было слова СПАДАРОВА Самуйлу, кажучы: 11 „Жалею, што пастанавіў Я Саўлу за караля; бо ён адварнуўся ад Мяне і слова Майго ня споўніў”. І зьнемарасціўся Самуйла, і гўкаў да СПАДАРА цэлую ноч. 12 І ўстаў Самуйла рана нараніцы на сустрэчу із Саўлам. І наказалі Самуйлу, кажучы: „Прыходзіў Саўла на Карміл, і пастанавіў сабе помнік, і абярнуўся, і перайшоў, і зышоў да Гілгалу”. 13 І прышоў Самуйла да Саўлы, і Саўла сказаў яму: „Дабраславёны ты ў СПАДАРА; я споўніў слова СПАДАРОВА”. 14 І сказаў Самуйла: „А што гэта за бляяньне авец у вушшу маім, і мычэньне буйнога статку, каторае я чую?” 15 І сказаў Саўла: „Ад Амаліка прывялі іх, што люд пажалеў найлепшых із драбнага й буйнога статку, каб абракаць СПА-

ДАРУ, Богу твайму; а засталае мы аканавалі”.

16 І сказаў Самуйла Саўлу: „Пакінь, я скажу табе, што гўкаў імне СПАДАР гэтае ночы”. І сказаў яму Саўла: „Кажы”.

17 І сказаў Самуйла: „Ці не малым ты быў у ваччу сваім, як стаў ты галавою плямёнаў Ізраелявых, і памазаў СПАДАР цябе за караля над Ізраелям? 18 І паслаў цябе СПАДАР у дарогу, і сказаў табе: „Дзі і акануй грэшнікаў — Амаліка, і ваюй із ім, пакуль ня зьнішчыш іх”. 19 Чаму ж ты не паслухаў голасу СПАДАРОВАГА, і кінуўся на здабытак, і зрабіў ліха ў ваччу СПАДАРА?”

20 І сказаў Саўла Самуйлу: „Я ж паслухаў голасу СПАДАРОВАГА, і пайшоў у дарогу, куды паслаў мяне СПАДАР, і прывёў Агага, караля Амаліцкага, Амаліка ж аканавалі; 21 І ўзяў люд із здабытку, з драбнага й буйнога статку, першае з аканаванага, на абраканьні СПАДАРУ, Богу твайму, у Гілгалі”.

22 І сказаў Самуйла: „Ці больш зыча СПАДАР усепапеньняў а аброкаў, чымся слуханьня голасу СПАДАРОВАГА? Вось, валей слуханьне, чымся аброк, і слухмянасьць, чымся тук барані; 23 Бо бунт ё — як грэх варажбы, а ўпорлівасьць — як бяспраўе а балваны. За тое, што ты адхінуў слова СПАДАРОВА, і Ён адхінуў цябе, каб ты ня быў каралём”.

24 І сказаў Саўла Самуйлу: „Ізграшыў я, бо выступіў із слова СПАДАРОВАГА і з словаў тваіх, бо я баяўся люду, дык паслухаў голасу іхнага. 25 Цяпер жа здыймі, калі ласка, зь мяне грэх мой і зьвярніся з імною, каб я пакланіўся СПАДАРУ”. 26 І сказаў Самуйла Саўлу: „Не зьвярнуся я з табою, бо ты адхінуў слова СПАДАРОВА, і адхінуў цябе СПАДАР, каб ты ня

быў каралём над Ізраелям". 27 І абярнуўся Самуїла, каб пайсьці; і Саўла ўжапіў за крысо адзежы ягонае, і разьдзерлася. 28 І сказаў яму Самуїла: „Адарваў СПАДАР гаспадарства Ізраельскае ад цябе сядні і аддаў яго прыяцелю твайму, лепшаму за цябе. 29 Таксама Вечны Ізраеля ня скажа няпраўды й не пашкадуецца, бо не чалавек Ён, каб шкадавацца Яму". 30 І сказаў: „Я ізграшыў цяпер; але ўсьці мяне, калі ласка, перад старцамі люду майго і перад Ізраелям, і зьвярніся з імною, і я пакланюся СПАДАРУ, Богу твайму". 31 І зьвярнуўся Самуїла за Саўлам, і пакланіўся Саўла СПАДАРУ.

32 І сказаў Самуїла: „Прывядзіце да мяне Агага, караля Амаліцкага". І падышоў да яго Агаг ветла, і сказаў Агаг: „Пэўне мянула гачыня сьмерці?" 33 І сказаў Самуїла: „Як спабываў жанкі дзяцей меч твой, так маці твая меж жанок хай будзе спабыта сына". І расьцяў Самуїла Агага перад СПАДАРОМ у Гілгалі.

34 І пайшоў Самуїла да Рамы, а Саўла пайшоў да дому свайго, да Гівеі Саўлавае. 35 І болей ня бачыў Самуїла Саўлы аж да дня сьмерці свае; плакаў, адылі, Самуїла па Саўлу, і СПАДАР шкадаваўся, што пастанавіў Саўлу за караля над Ізраелям.

16 І сказаў СПАДАР Самуїлу: „Пакуль ты будзеш плакаць па Саўлу, гэта ж Я адкінуў яго ад караляваньня над Ізраелям? Напоўні рог свой алеям і пайдзі; Я пашлю цябе да Еса Бэтлеемляніна; бо Я абачыў меж сыноў ягоных Сабе караля". 2 І сказаў Самуїла: „Як я пайду? Саўла ж пачуе і заб'ець мяне". І сказаў СПАДАР: „Цяліцу буйнога статку возьмеш у руку сваю і скажаш: „Абракаць СПАДАРУ прышоў я". 3 І пазаві Еса да аброку;

і Я скажу табе, што рабіць табе, і ты памажаш Імне таго, праз каторага Я скажу табе". 4 І зрабіў Самуїла тое, што казаў СПАДАР. І прышоў ён да Бэтлеему; і задрыжэлі старцы места, ідучы наўпярэймы яму, і сказаў: „Ці супакойны прыход твой?" 5 І сказаў ён: „Супакойны, абракаць СПАДАРУ прышоў я; пасьвяціцеся й пайдзіце з імною да абракаваньня". І пасьвяціў Еса а сыноў ягоных, і пазваў іх да аброку. 6 І, як яны прышлі, ён абачыў Ельява і сказаў: „Пэўне гэты перад СПАДАРОМ памазанец ягоны!" 7 Але СПАДАР сказаў Самуїлу: „Не глядзі на выгляд ягоны й на вышыню росту ягонага, бо я адкінуў яго: бо не гляджу на што чалавек глядзіць, бо чалавек глядзіць на вочы, але СПАДАР глядзіць на сэрца". 8 І гукнуў Есэ Амінадава, і правёў яго перад Самуїлам, і сказаў Самуїла: „І гэтага не абраў СПАДАР". 9 І прывёў Есэ Шаму, і сказаў: „І гэтага не абраў СПАДАР". 10 І прывёў Есэ сямёх сыноў сваіх да Самуїлы, але Самуїла сказаў: „Не абраў СПАДАР із гэтых". 11 І сказаў Самуїла: „Ці ўсі дзяцюкі?" І сказаў: „Яшчэ застаўся малы, і вось, ён пасець авечкі". І сказаў Самуїла Есу: „Пашлі, і мы возьмем яго, бо мы не абярнемся, пакуль ён ня прыйдзе сюды". 12 І паслаў, і прывялі яго. А ён быў румены, з харошымі ачыма і добрым выглядам. І сказаў СПАДАР: „Устань, памаж яго, бо гэта ён". 13 І ўзяў Самуїла рог алею, і памазаў яго сярод братоў ягоных, і зышоў Дух СПАДАРОЎ на Давіда адгэнуль і далей; і ўстаў Самуїла, і адьшоў да Рамы.

14 І Дух СПАДАРОЎ адступіў ад Саўлы, і палохаў яго благі дух ад СПАДАРА. 15 І казалі слугі Саўлава яму: „Вось, благі дух ад Бога палохае цябе. 16 Хай жа спадар наш раскажа слугам сваім, што перад табою, пашукаць чалавека, што ўмее

граць на гарпе; і будзе, што як пойдзе на цябе блaгi дух ад СПАДАРА, то ён будзе граць рукою сваёй, будзе добры табе".

17 I сказаў Саўла слугам сваім: „Выглядзіце імне чалавека, добра граючага, і прывядзіце да мяне". 18 I адказаў адзін із дзяцюкоў, і сказаў: „Вось, я бачыў сына Есы Бэтлемеяніна, што ўмее граць, дужасіла й мужа ваўнага, і разумнага ў мове, і самавітага выгляду, і СПАДАР із ім". 19 I паслаў Саўла пасланцоў да Есы, і сказаў: „Пайшлі да мяне Давіда, сына свайго, каторы ля авец". 20 I ўзяў Есэ асла, хлеба, скураны мех із віном і адно казаньё, і паслаў з Давідам, сынам сваім, да Саўлы. 21 I прышоў Давід да Саўлы, і стаў перад ім, і Саўла вельма палюбіў яго, і стаў збрайношам ягоным. 22 I паслаў Саўла Есу, кажучы: „Хай Давід стаіць перад імною, бо ён знайшоў ласку ў ваччу маім". 23 I як Дух ад Бога бываў на Саўлу, то браў Давід гарпу і граў рукою сваёй, і лацвей рабілася Саўлу, і добра рабілася яму, і адварачаўся ад яго блaгi дух.

17 I зьберлі Пілішчане войскі свае на вайну, і зьберліся ў Соко, каторы ў Юдэі, і разьлягліся табарам памеж Сока і Азэку ў Ефес-Даміме. 2 Саўла ж а мужы ізраельскія зьберліся, і разьлягліся табарам у даліне ля дуба, і прыгатаваліся да вайны наўпярэймы Пілішчанам. 3 I стаялі Пілішчане на гары з аднаго боку, а Ізраелцы на гары з другога боку, а даліна памеж іх.

4 I вышаў із табараў пілішцкіх дужэль, імям Голяф, з Гафу; ростам ён — шэсьць докцяў і пядзя. 5 I шолам мядзяны на галаве ў яго; і адзеўшыся ён быў у колцавы панцыр, і вагá панцыра ягонага — пяць тысячаў сыкляў медзі. 6 I мядзяныя поязкі на нагах у яго, і мядзяная дзіда на мяжыкрылах ягоных. 7 I дзяржаньне дзіды яго-

нае, як навой у ткачоў; а лязо дзіды ягонае пасьцьсот сыкляў зялеза. I шчытанаша йшоў перад ім. 8 I стаў, і крычэў да радоў ізраельскіх, і сказаў ім: „Нашто вышлі вы ваяваць? Ці не Пілішчанін я, а вы ня слугі Саўлавы? Абярыце сабе чалавека, і хай зьгйдзе да мяне. 9 Калі ён зможа біцца з імною й заб'ець мяне, то мы будзем слугамі вашымі; калі ж я здолею яго й заб'ю яго, то вы будзеце слугамі нашымі, і будзеце служыць нам". 10 I сказаў Пілішчанін: „Я паганбіў рады ізраельскія сядні; дайце імне чалавека, і мы будзем біцца ў двубою". 11 I пачулі Саўла а ўвесь Ізраэль гэтыя словы Пілішчаніна, і спалохаліся а вельмі баіліся.

12 Давід жа — сын Еффрафіяніна таго з Бэтлемеу Юдзінага, і імя ягонае Есэ, у каторага было восьмі сыноў. I муж гэты за дзён Саўлавых быў старшы меж людзёў. 13 I пайшлі тры старшыя сыны Есавы, пайшлі за Саўлам на вайну; імёны трох сыноў тых, што пайшлі на вайну: старшы Еляў, другі за ім — Авінадаў, а трэці — Шама. 14 Давід жа быў найменшы. А тры старшыя пайшлі за Саўлам; 15 А Давід пайшоў і зьвярнуўся ад Саўлы, пасьціць авечкі айца свайго ў Бэтлеме. 16 I дабліжаўся Пілішчанін тый нараніцы і ўвечары, і выстаўляў сябе сорок дзён.

17 I сказаў Есэ Давіду, сыну свайму: „Вазьмі ж братам сваім ефу суханых зярнят а дзесяць гэтых бухаткаў хлеба і пабяжы да табару да братоў сваіх; 18 А гэтыя дзесяць сыраў занясі тысячніку, і даведайся ў братоў сваіх, як яны маюцца, і знакі іхныя возьмеш".

19 Саўла ж а яны а ўсі мужы ізраельскія былі ў даліне дуба і ваявалі зь Пілішчанамі.

20 I устаў Давід рана нараніцы, і паручыў авечкі вартуўніку, і падняўся, і пайшоў, як расказаў яму

Есэ, і прышоў на месца цялежак. А войска выйшла ў баявыя рады і крывчэла да бітвы. 21 І зладзілі Ізраелцы й Пілішчане лады, лад супроці ладу. 22 І ськінуў Давід свае рэчы із сябе на руку вартаўніку рэчаў, і пабег да ладу, і прышоў, і папытаўся ў братоў сваіх, як маюцца. 23 І як ён гукаў із імі, і вось, аднадолец на імя Голяф, Пілішчанін із Гафу, узышоў з ладу пілісцкага, і гукаў падобна да тых словаў, і Давід пачуў. 24 І ўсі Ізраелцы, абачыўшы гэтага чалавека, уцяклі ад яго, і надта баяліся. 25 І сказалі Ізраелцы: „Бачыце гэтага чалавека, што узышоў? Бо ганьбіць Ізраеля ён узышоў. І будзе, што мужа, каторы заб'ець яго, забягаць кароль вялікім багацьцям, і дачку сваю выдасьць за яго, і дом айца ягонага зробіе вольным у Ізраелю”.

26 І сказаў Давід людзям, што стаялі зь ім, кажучы: „Што зробіць таму, хто заб'ець гэтага Пілішчаніна й здыйме ганьбу з Ізраеля? бо хто Пілішчанін неабрэзаны гэты, што ганьбе лад Бога живога?” 27 І сказаў яму люд подле тога слова, кажучы: „Во, што зробіць таму чалавеку, каторы заб'ець яго”.

28 І пачуў Еляў, старшы брат Давідаў, як гукаў ён із людзьмі, і зазваўся Еляў на Давіда, і сказаў: „Чаго ты зышоў сюды, і на каго пакінуў гэную крыху авец на пустыні? Я ведаю благія замэры твае й злосьць сэрца твайго; бо ты зышоў, каб паглядзець на бітву”. 29 І сказаў Давід: „Што ж я зрабіў цяпер? Ці ня словы гэта?”

30 І адварнуўся ад яго насупроці другога, і сказаў подле слова гэтага, і адказаў яму люд словам, як уперад. 31 І пачулі словы, каторыя гукаў Давід, і сказалі Саўлу, і тый узляў яго. 32 І сказаў Давід Саўлу: „Няхай не лякаецца нічыё сэрца з прычыны яго: слуга твой пойдзе й будзе біцца з гэтым Пілішчанінам”.

33 І сказаў Саўла Давіду: „Ня можаш ты йсьці да гэтага Пілішчаніна, каб біцца зь ім, бо ты маладзёнак, а ён воін із маленства свайго”.

34 І сказаў Давід Саўлу: „Пастухом авец быў слуга твой у вайце свайго, і як, бывала, прыходзіў леў альбо мядзведзь і хапаў казянэ із стады, 35 То я выходзіў за ім, і біў яго, і ратаваў зь лапы ягонае; а калі ён кідаўся на мяне, то я хапаў яго за бараду, і біў яго, і забіваў яго. 36 І лява, і медзвядзя біваў слуга твой, і будзе гэты Пілішчанін неабрэзаны, як кажны із іх, бо ён ганьбе лады Бога живога”. 37 І сказаў Давід: „СПАДАР, Каторы выбаўляў мяне ад лапы лява і ад лапы медзвядзя, выбаве мяне й ад рукі гэтага Пілішчаніна”. І сказаў Саўла Давіду: „Ідзі, і хай будзе СПАДАР із табою”.

38 І адзеў Саўла Давіда ў свае адзепці, і ўзлажыў мядзяны шолам на галаву ягоную, і надзеў на яго панцыр. 39 І паперазаўся Давід мячом ягоным па адзепцю, і хацеў хадзіць, бо ён яшчэ не прабавіў. І сказаў Давід Саўлу: „Я не магу хадзіць у гэтым, я ня прывыкшы”. І ськінуў іх Давід із сябе.

40 І ўзяў кій свой у руку сваю, і выбраў сабе пяць гладкіх камсчыкаў з ручая, і палажыў іх у пастускі капшук, што быў зь ім; і хатэль, і пушчала ў руцэ ў яго, і дабліжыўся да Пілішчаніна. 41 І краўся Пілішчанін, ідучы а бліжачыся да Давіда, і чалавек нёс шчыт сьпераду яго. 42 І прыгледзеўся Пілішчанін, і абачыўшы Давіда, пагрэбаваў ім, бо ён быў малец, і румены, з пазорным відам. 43 І сказаў Пілішчанін Давіду: „Ці сабака я, што ты прышоў на мяне зь кіям?” І праклінаў Пілішчанін Давіда сваімі багамі. 44 І сказаў Пілішчанін Давіду: „Падыйдзі да мяне, і я аддам цела твае птуству нябёснаму і жывёле палявой”.

45 А Давід сказаў Піліпчаніну „Ты прышоў на мяне зь мячом а зь дзідаю а шчытом, я ж прышоў на цябе ў імя СПАДАРА войскаў, Бога ладоў ізраельскіх, каторыя ты ганьбіў. 46 Сядні аддасць цябе СПАДАР у рукі маю, і я заб'ю цябе, і здыйму зь цябе галаву тваю, і аддам труп войска пілісцкага птуству нябёснаму і зьверу земнаму, і пазнае ўся зямля, што ё ё Бог у Ізраелю. 47 І пазнае ўся гэта грамада, што не мячом а дзідаю выбаўляе СПАДАР, бо СПАДАРОВА вайна, і ён аддасць вас у рукі нашы”.

48 І сталася, як паўстаў Піліпчанін, і йшоў, і бліжыўся наўпярэймы Давіду, то пабарздыў Давід і пабег да ладу наўпярэймы Піліпчаніну. 49 І засунуў Давід рукі сваю ў капшук, і ўзяў стуль камень, і пусьціў пушчалам, і выпяў Піліпчаніна ў лоб, ажно камень унізаўся ў лоб ягоны, і ён паваліўся відам на зямлю. 50 Дык Давід быў дужшы за Піліпчаніна пушчалам а каменям, і выпяў Піліпчаніна, і забіў яго, мяча ж ня было ў руцэ ў Давіда. 51 Тады Давід падбег і стаў на Піліпчаніна, узяў меч ягоны, і агаліў, і забіў яго, і адцяў ім галаву ягоную; і абачылі Піліпчане, што памер асілак іхны, і ўцякалі. 52 І ўсталі мужы ізраельскія а Юды, і крычэлі, і гналі Піліпчан, аж пакуль ты ўходзіш у даліну й аж да брамы Екрону. І падалі цятыя Піліпчане па дарозе Шаараімскай, аж да Гафу й аж да Екрону. 53 І зьвярнуліся сынове Ізраелявы з пагону за Піліпчанмі, і разглабалі табары іхныя. 54 І ўзяў Давід галаву Піліпчаніна, і завёс яе да Ерузаліму, а зброю ягоную палажыў у будане сваім.

55 Як абачыў Саўла Давіда, каторы выходзіў супроці Піліпчаніна, то сказаў Аўніру, вайводцу: „Аўніру, чый сын гэты малец?” Аўнір сказаў: „Хай жывець душа твая, ка-

ролю, ня ведаю”. 56 І сказаў кароль: „Дык папытайся, чый сын гэты дзяцок”.

57 А як Давід звараचाўся па забіцьцю Піліпчаніна, то Аўнір узяў яго й прывёў да Саўлы, і галава Піліпчаніна была ў руцэ ў яго. 58 І сказаў яму Саўла: „Чый сын ты, мальча?” І сказаў Давід: „Сын слугі твайго Еса Бэтлеемляніна”.

18 Як скончыў гутарыць із Саўлам, то душа Ёнафанова зьвязалася з душою Давідавай, і палюбіў яго Ёнафан, як сваю душу. 2 І ўзяў яго Саўла таго дня, і ня даў яму зьвярнуцца да дому айца ягонага. 3 І ўчыніў Ёнафан із Давідам змову, бо палюбіў яго, як душу сваю. 4 І ськінуў Ёнафан вопратку сваю, каторая была на ім, і аддаў яе Давіду, таксама й адзецьці свае, і аж да мяча свайго, і аж да лука свайго, і аж да пояса свайго. 5 І выходзіў Давід, куды яго пасылаў Саўла, і дзеў разумна, і паставаў яго Саўла над ваеннымі людзьмі, і любы быў у вачох усяго люду і таксама ў вачох слугаў Саўлавых.

6 І сталася, як яны йшлі, як Давід зварачаўся ад забіцьця Піліпчаніна, што выходзілі жанкі з усіх местаў ізраельскіх пяць а скакаць наўпярэймы каралю Саўлу з бубнамі, зь весялосьцяй і з трыструннымі. 7 І адказавалі граючыя жанкі, і гучалі: „Саўла пабіў свае тысячы, а Давід — дзесяць тысячаў!” 8 І Саўла дужа зьнемарасьціўся, і благім было гэтае слова ў ваччу ягоным, і ён сказаў: „Давіду далі дзесяткі тысячаў, а імне тысячы; яму не стаець адно гаспадарства”. 9 І кавурыўся Саўла на Давіда адгэнуль і далей.

10 І сталася назаўтрае, што зышоў ліхі дух ад Бога на Саўлу, і ён праракаў сярод дому, а Давід граў рукою сваёй, як і ў іншыя дні; і дзіда ў руцэ ў Саўлы. 11 І пусьціў Саўла дзіду, і сказаў: „Праб'ю

Давіда аж да сыцяны". Але адхінуўся Давід двойчы ад яго. 12 І баяўся Саўла Давіда, бо СПАДАР быў ізь ім, а ад Саўлы адступіў. 13 І аддаў яго Саўла ад сябе, і пастанаўіў яго ў сябе тысячнікам, і ён выходзіў і ўходзіў перад людям.

14 І Давід у вусіх дарогах сваіх дзеўў разумна, і СПАДАР ізь ім. 15 І бачыў Саўла, што ён дзее вельма разумна, і баяўся яго. 16 А ўвесь Ізраель а Юда любілі Давіда, бо ён выходзіў і ўходзіў перад імі.

17 І сказаў Саўла Давіду: „Во старшая дачка мая, Мерава; я дам табе яе за жонку, адно будзь у мяне харобрым і ваюй войны СПАДАРО-ВЫ"; бо Саўла гукаў сабе: „Хай не мая рука будзе на ім, а хай будзе на ім рука Пілішчан. 18 І сказаў Давід Саўлу: „Хто я, што жыцьцё маё й род айца майго ў Ізраелю, каб імне быць зяцям каралёвым?"

19 І было ў часе адданьня Меравы Саўлішкі за Давіда, і вось, яна аддана Адрыелу Меголяніну за жонку.

20 І закахалася Міхала Саўлішка ў Давіда; і сказалі Саўлу, і была гэта справа справядлівая ў аччу ягоным. 21 І сказаў Саўла: „Аддам яе за яго, і яна будзе яму сеткаю, і будзе на ім рука Пілішчан. І сказаў Саўла Давіду другім наваратам: „Станеш імне зяцям сядні". 22 І расказаў Саўла слугам сваім: „Гукайце Давіду цішком: „Вось, кароль зычлівы да цябе, і ўсі слугі ягоныя любяць цябе; дык будзь зяцям каралёвым". 23 І гукалі слугі Саўлавы ў вушы Давіду ўсі словы гэтыя. І сказаў Давід: „Ціж лёгка здаецца вам быць зяцям каралёвым? я — чалавек бедны а невялічкі". 24 І сказалі Саўлавы слугі яму, кажучы: „Гэтак казаў Давід".

25 І сказаў Саўла: „Гэтак скажыце Давіду: „Кароль ня хоча вена, апрача сту канцавых скуркаў пілісцкіх, каб памсціць непрацяцелям

каралёвым". Бо Саўла думаў прычыніць упад Давіда рукамі Пілішчан. 26 І сказалі слугі ягоныя Давіду гэтыя словы, і любя было гэтае слова ў ваччу Давіда стаць зяцям каралёвым. Яшчэ ня мінулі дні, 27 І ўстаў Давід, і пайшоў сам і людзі ягоныя зь ім, і паразіў зь Пілішчан дзевесце чалавекаў, і прынёс Давід канцавыя скуркі іхныя, і даў іх у поўнай колькасці каралю, каб стаць зацям каралёвым. І выдаў Саўла за яго Міхалу, дачку сваю, за жонку. 28 І абачыў Саўла, і пазнаў, што СПАДАР із Давідам, дык Міхала Саўлішка любіла яго.

29 І яшчэ болей баяўся Саўла Давіда, і стаў Саўла непрацяцелям Давіда на ўсі дні.

30 І выходзілі князі пілісцкія; і было кажнага разу, як яны выходзілі, што Давід дзеўў разумней за ўсіх слугаў Саўлавых, і стала дарагім імя ягонае.

19 І гукаў Саўла Ёнафану, сыну свайму, а ўсім слугам сваім, каб забіць Давіда; але Ёнафан Саўлава нок прыяў Давіду. 2 І абясціў Ёнафан Давіду, кажучы: „Шукае апец мой Саўла, забіць цябе; дык, вось, цяпер сьцеражыся ж нараніцы; сядзі ў скове і схавайся. 3 А я выйду й стану ля айца свайго на полях, ідзе ты будзеш, і пагутару празь цябе айцу свайму, і, што абачу, скажу табе".

4 І гукаў Ёнафан праз Давіда добрае Саўлу, айцу свайму, і сказаў яму: „Хай ня ізгрэша кароль супроці слугі свайго Давіда, бо ён нічым не ізграшыў супроці цябе, і справы ягоныя вельма добрыя табе: 5 Ён паддаваў у небясьпечнасьць душу сваю, і паразіў Пілішчаніна, і СПАДАР учыніў вялікае выбаўленьне ўсяму Ізраелю; ты бачыў і цешыўся; чаму ж ты хочаш ізграшыць супроці нявіннае крыві, каб зрабіць сьмерць Давіду бяз прычыны?" 6 І паслухаў Саўла голасу

Ёнафановага, і прысяг Саўла: „Жыў СПАДАР! не памрэць”. 7 І гукнуў Ёнафан Давіда, і паведаміў яму Ёнафан усі словы гэтыя, і прывёў Ёнафан Давіда да Саўлы, і ён быў пры ім, як учорах а заўчора.

8 І ўзноў пачалася вайна, і выйшаў Давід, і ваяваў зь Пілішчанямі, і паразіў іх вялікаю паразою, і яны ўцяклі ад яго.

9 І быў ліхі дух ад Бога на Саўлу, і ён сядзеў у доме сваім, і дзіда ягоная была ў руцэ ў яго, а Давід граў рукою сваёю.

10 І шукаў Саўла прыбіць Давіда дзідаю да сьцяны, але Давід адхінуўся ад Саўлы, і дзіда выцяла ў сьцяну; Давід жа ўпёк і ўратаваўся тае ночы.

11 І паслаў Саўла слугаў да дому да Давіда, каб сьдэрагчы яго й забіць нараніцы. І сказала Давіду Міхала, жонка ягоная, кажучы: „Калі ты не ўратаеш душы свае гэтае ночы, то заўтра будзеш забіты”. 12 І ўзяла Міхала абразы, і палажыла іх у ложка, і палажыла падушку з казінае поўсьці на ўзгалоўе, і накрыла адзежаю. 13 І спусьціла Міхала Давіда з акна, і ён пайшоў, і ўцёк, і ўратаваўся.

14 І паслаў Саўла слугаў, узяць Давіда, але сказала: „Ён хворы”. 15 І паслаў Саўла слугаў, агледзець Давіда, кажучы: „Прынясіце яго да мяне на пасьцелі, каб забіць яго”. 16 І прышлі пасланцы, і вось, у ложку абразы з падушкаю з казінае поўсьці на ўзгалоўю. 17 І Саўла сказаў Міхале: „Чаму ты ашукала мяне і адпусьціла злосьніка майго, каб ён уцёк?” І сказала Міхала Саўлу: „Ён сказаў імне: „Адпусьці мяне, нашто імне забіць цябе?”” 18 І ўцёк Давід, і ўратаваўся, і прышоў да Самуїлы да Рамы, і сказаў яму ўсе, што ўчыныў яму Саўла. І пайшоў ён із Самуїлам, і жылі яны ў Наёфе. 19 І накіраваў Саўла, кажучы: „Вось, Давід у Наёфе ў Ра-

ме”. 20 І паслаў Саўла слугаў сваіх, узяць Давіда, і абачылі яны груд прарокаў праракаючых, і Самуїла на чале іх, і быў на слугах Саўлавых Дух Божы, і праракалі таксама й яны.

21 Наказалі Саўлу, і ён паслаў іншых пасланцоў, і праракалі таксама й гэтыя. І паслаў Саўла слугаў яшчэ трэцім наваратам, і праракалі таксама й гэтыя.

22 І пайшоў таксама ён да Рамы, і дайшоў да вялікага вадазбору, каторы ў Сэсе, і папытаўся, кажучы: „Ідзе Самуїла а Давід?” І сказалі: „Вось, у Наёфе ў Раме”. 23 І пайшоў ён туды да Наёфу ў Раме, і быў на ім, таксама на ім, Дух Божы, і ён пайшоў, ідуць і праракаючы, пакуль ня прышоў да Наёфу ў Раме. 24 І зьняў ён, таксама ён, адзецьці свае, і праракаў таксама ён перад Самуїлам, і, паўшы, быў голы ўвесь тый дзень і ўсю ноч; затым кажучы: „Няго ж і Саўла ў прароках?”

20 Давід уцёк із Наёфу ў Раме, і прышоў, і сказаў перад Ёнафаном: „Што зрабіў я, у чым баяспраўе мае, чым ізграшыў я перад айцом тваім, што ён шукае душы мае?” 2 І сказаў яму: „Не, Крыў Божа! ты не памрэш; вось, ня робе айцец мой ані вялікага, ані малога, не адкрыўшы вуху майму; нашто ж бы хаваў айцец мой ад мяне гэта? Гэтага ня будзе”. 3 І прысягаў яшчэ Давід, і казаў: „Айцец твой добра ведае, што я знайшоў прыязьніцтва ў ваччу тваім, і затым кажа сам сабе: „Хай ня ведае праз гэта Ёнафан, каб ня нэмарасьціўся”; але жыў СПАДАР і жыва душа твая! адно адзін сігень памеж імною й сьмерцю”. 4 І сказаў Ёнафан Давіду: „Што кажа душа твая, і я зраблю табе”. 5 І сказаў Давід Ёнафану: „Вось, заўтра маладзкі, і я маю сядзьма сядзець із каралём есьці; але адпусьці мяне, і я скава-

юся ў полю аж да трыццага вечара. 6 Як мяне будзе не ставаць, не ставаць айцу твайму, ты скажы: „Давід выпрасіўся, выпрасіўся ў мяне зьбегаць да свайго места Вэтлеему, бо там годняе абраканьне ўсяе радаімы ягонае”. 7 Калі ён скажа: „Добра”, тады супакой слуге твайму; а калі ён надта загневаецца, то ведай, што пастаноўлена ліха ў яго. 8 Ты ж зрабі ласку слуге свайму; — бо ў змову СПАДАРОВУ ўвёў ты слугу свайго із сабою; — а калі ё ё імне бяспраўе, то зрабі сьмерць ты імне; а нашто табе весьці мяне да айца свайго?”

9 І сказаў Ёнафан: „Крый Божа! ня будзе гэтага з табою: як я даведаюся напэўна, што нягоднае паставіў айцец мой узглядам цябе, то нягож я ня прыйду да цябе й не скажу табе праз гэта?” 10 І сказаў Давід Ёнафану: „Хто накажа імне, калі айцец твой адкажа табе стродка?” 11 І сказаў Ёнафан Давіду: „Ідзі, выйдзем у поле”. І вышлі або два ў поле.

12 І сказаў Ёнафан Давіду: „СПАДАР, Бог Ізраеляў, сьветка, што я заўтра альбо пазаўтра каля гэтага часу выпытаю ў вайца свайго; і калі добры да Давіда, дык я не пашлю да цябе тады й не адкрыю вушом тваім, 13 Хай тое а тое зробі СПАДАР із Ёнафаном і яшчэ болей зробі!” Калі ж айцец мой задумляе зрабіць табе ліха, то я гэта скажу ў вушы твае і адпусчу цябе, і тады йдзі ў супакою: і хай будзе СПАДАР із табою, як быў з айцом маім! 14 Але й ты, ды ня толькі, як я яшчэ жыў, зрабі імне ласку СПАДАРОВУ, каб я не памер. 15 І не адымі ласкі свае ад дому майго на векі, нават і тады, як выпубе СПАДАР варагоў Давідавых, кажнага зь іх ізь віду зямлі”. 16 І ўчыніў Ёнафан змову з домам Давідавым, кажучы: „Хай спягонне СПАДАР із рук варагоў Даві-

давых!” 17 І ўзноў Ёнафан прысягаў Давіду ў сваёй любові да яго, бо любоўю душы свае любіў яго.

18 І сказаў Ёнафан: „Заўтра маладзік, і цябе будзе не ставаць, бо ня будзеш на сваім месцу. 19 Затым на трыці дзень ты борзда спусьціся, і прыйдзеш на тое месца, ідзе жаваўся ты ў дзень таго стацьця, і сядзь ля каменя Азэль. 20 А я ў тый бок пущчу тры стрэлы, страляючы ў мэту. 21 Потым пашлю хлопчыка: „Пайдзі, знайдзі стрэлы”; і калі я голасна скажу хлопчыку: „Во стрэлы ад цябе па гэтым баку, вазьмі іх”, то прыйдзі да мяне; бо супакой табе, і няма нічога ліхога, жыў СПАДАР! 22 Калі ж гэтак скажу хлопчыку: „Вун стрэлы далей ад цябе”, то ты адходзь, бо адпусчае цябе СПАДАР. 23 А таго, што мы гутарылі, я й ты, вось, СПАДАР памеж імною й табою на векі”.

24 І скаваўся Давід на полю. І настаў маладзік, і сеў кароль ля ежы абедаць. 25 Кароль сеў на сваім месцу, як кажным разам, на сядаве ля сьцяны, і Ёнафан устаў, і Аўшір сеў ля боку Саўлы; і не ставала Давіда на месцу ягоным. 26 І не сказаў Саўла таго дня нічога, бо падумаў, што так прыгадзілася, што Давід нячысты, не ачысьціўся.

27 І сталася назаўтрае, другога дня маладзіка, што не ставала Давіда на месцу ягоным. Саўла сказаў Ёнафану, сыну свайму: „Чаму ня прыходзе Есянок есьці ані ўчора, ані сядні?” 28 І адказаў Ёнафан Саўлу: „Давід выпрасіўся, выпрасіўся ў мяне да Вэтлеему; 29 Ён казаў: „Адпусці мяне, калі ласка, бо аброк радзімны ў нас у месце, і мой брат раскажаў імне; дык цяпер, калі я прыдбаў ласку ў ваччу тваім, зьлётаю я й пабачуся з братамі сваімі”; затым ён і ня прышоў да каралеўскага столу”.

30 I дужа загневаўся Саўла на Ёнафана, і сказаў яму: „Сыну крутадушны а бунтоўны! ціж я ня ведаю, што ты абраў сабе Есянка на сорах сабе й на сорах голасьці маці свае? 31 Бо ўсі дні, пакуль Есянок будзе жыць на зямлі, не ўмацуешся ты ані каралеўства твае; цяпер жа пашлі й вазьмі яго да мяне, бо ён годны сьмерці”. 32 I адказаў Ёнафан Саўлу, айцу свайму, і сказаў яму: „За што забіваць яго? што ён зрабіў?” 33 Тады Саўла пусьціў дзёду ў яго, каб паразіць яго. I Ёнафан уцяміў, што ацц ягоны паставіў забіць Давіда.

34 I ўстаў Ёнафан із застолья ў вялікім гневе, і не абедваў другога дня маладзіка, бо журыўся праз Давіда, і затым што засароміў яго ацц ягоны.

35 I было наравіцы, што вышаў Ёнафан у поле, у часе, прызначаным Давіду, і хлопчык малы зь ім. 36 I сказаў ён хлопчыку: „Бяжы, шукай жа стрэлы, каторыя я выстрэлю”. Хлопчык пабег, а ён пушчаў стрэлы так, што яны ляцелі далей. 37 I прышоў хлопчык на месца, куды выстрэліў Ёнафан; і закрычэў Ёнафан за хлопчыкам, і сказаў: „Ці стрэла не далей за табою?” 38 I закрычэў Ёнафан за хлопчыкам: „Барзьдзей, барзьдзі, ня стой!” I зьбер хлопчык Ёнафаноў стрэлы, і прышоў да свайго спадапра. 39 Хлопчык жа ня ведаў нічога, адно Ёнафан і Давід ведалі, што за справа. 40 I аддаў Ёнафан зброю сваю хлопчыку, што быў пры ім, і сказаў яму: „Ідзі, занясі да места”. 41 Хлопчык пайшоў, а Давід устаў з паўднявога боку, і паў вёдам сваім на зямлю, і трэйчы пакланіўся; і цалавалі яны адзін аднаго, і плакалі абодва разам, але Давід плакаў болей. 42 I сказаў Ёнафан Давіду: „Ідзі ў супакою; а ў чым прысягалі мы абодва імям СПАДАРА, кажучы: „СПАДАР хай бу-

дзе меж імною й табою й меж насеньня майго й насеньня твайго”, хай будзе на векі”. 43 I ўстаў Давід, і пайшоў, Ёнафан жа прышоў да места.

21 I прышоў Давід да Нову да Агімелеха сьвятара, і задрыжэў Агімелех, ідучы наўпярэймы Давіду, і сказаў яму: „Чаму ты адзін, і нікога няма з табою?” 2 I сказаў Давід Агімелеху сьвятару: „Кароль паручыў імне справу й сказаў імне: „Хай ня ведае ніхто нічога із справы, нашто я паслаў цябе й што паручыў табé”; а дзяцюкоў я прызначыў на такое а такое месца. 3 Дык, што ёсьць у цябе пад рукою, пяць букаткаў хлеба дай у руку маю альбо што знойдзецца”. 4 I адказаў сьвятар Давіду, і сказаў: „Няма ў мяне пад рукою будзённага хлеба, а ё хлеб сьвяты, калі толькі дзяцюкі сьцерагліся жонкі”. 5 I адказаў Давід сьвятару, і сказаў яму: „Жонкі ўздзяржаны ад нас учорах а заўчора, як я вышаў, і судзіны ў дзяцюкоў сьвятыя, а як дарога будзёная, то тым болей хлеб усьвяціцца ў судзіне”. 6 I даў яму сьвятар сьвятога, бо ня было там хлеба, апрача букаткаў хлеба Выкладу, каторыя зьняты былі ад віду СПАДАРОВАГА, каб пакласьці цёплы хлеб у дню, калі здыгмалі чэрствы хлеб.

7 I там адзін із слугаў Саўлавых, наймя Доіг, Едомейнін, пастыр Саўлаў, задзяржаўся таго дня перад СПАДАРОМ. 8 I сказаў Давід Агімелеху: „Ці няма тут у цябе пад рукою дзіды альбо мяча? бо я ня ўзяў у руку сваю ані мяча, ані іншае зброі, бо паручэньне каралёва было пасьпешнае”.

9 I сказаў сьвятар: „Во меч Голяфа Пілішчаніна, каторага ты забіў у даліне дуба, заверчаны ў вадзежу, адзаду наплечніка; калі хочаш, вазьмі яго; іншага, апрача гэтага, няма тут”. I сказаў Давід:

„Нямаш да яго падобнага; дай імне яго”.

10 I ўстаў Давід, і ўцёк таго ж дня ад Саўлы, і прышоў да Ахіша, караля Гафскага. 11 I сказалі Ахішу слугі ягоныя: „Ці гэта не Давід, кароль таго краю? ці не яму плялі ў карагодах і гукалі: „Саўла паразіў тысячы, а Давід — дзiesiąткі тысяччаў?” 12 Давід паклаў словы гэтыя ў сэрцу сваім, і дужа баяўся Ахіша, караля Гафскага. 13 I змяніў паступак свой перад імі, і прыдаўся шалёным у вачох іхных, і рысаваў літары на варотах брамаў, і пушчаў сыліну па барадзе сваёй. 14 I сказаў Ахіш слугам сваім: „Бачыце, ён чалавек шалёны, нашто вы прывялі яго да мяне? 15 Ціж мала ў мяне шалёных, што вы прывялі яго, каб ён палеў перад мною? Нягож ён увыйдзе ў дом мой?”

22 I вышаў Давід стуль, і ўцёк да пяхоры Адуламскае; і пачулі браты ягоныя а ўвесь дом айца ягонага, і зыпілі да яго туды. 2 I зьберліся да яго кажны ўдзісьнены, і кажны даўжбіт, і кажны зьнемарашчаны душою, — і стаў ён начальнікам над імі; і было зь ім каля чатырыста чалавекаў.

3 I пайшоў Давід стуль да Міцпы Моаўскае, і сказаў каралю Моаўскаму: „Хай прыйдзе, калі ласка, апец мой а маці мая да вас, пакуль я не даведаюся, што зробіе з мною Бог”. 4 I прывёў іх да караля Моаўскага; і жылі яны ў яго ўвесь час, пакуль Давід быў у гэтым замку. 5 Але прарока Гад сказаў Давіду: „Ня жыві ў гэтым замку, ідзі і ўвыйдзі сабе ў зямлю Юдзіну”. I пайшоў Давід, і прышоў да лесу Гэрэф.

6 I пачуў Саўла, што ведама праз Давіда а людзёў, каторыя былі зь ім. Саўла сядзеў тады ў Гівее пад гаям у Раме, зь дзідаю ў руцэ, і ўсі слугі ягоныя абступалі яго. 7 I сказаў Саўла слугам сваім, што аб-

ступалі яго: „Паслухайце ж, сьноў Вемяніновы, нягож усім вам дасьць Есянок полі а вінішчы, і ўсіх вас пастанове за тысячнікаў а сотнікаў, 8 Што вы ўсі змовіліся супроці мяне, і ніхто не адкрыў вухом маім, што сын мой учыніў змову зь Есянком; і нікому з вас не баліць за мяне, каб адкрыць вуху майму, што сын мой падвучыў супроці мяне слугу майго цікаваць на мяне, як цяпер?”

9 I адказаў Доіг Едомеянін, стоячы із слугамі Саўлавымі, і сказаў: „Я бачыў, як Есянок прыходзіў да Нова да Агімелеха Агітувёнка, 10 I гэты пытаўся яму ў СПАДАРА, і даў яму ежу, таксама й меч Голифа Піліпчаніна аддаў яму”.

11 I паслаў кароль патукаць Агімелеха Агітувёнка сьвятара а ўвесь дом айца ягонага, сьвятароў, каторыя ў Нове; і прышлі яны ўсі да караля. 12 I сказаў Саўла: „Паслухай жа, Агітувёнку!” I тый адказаў: „Вось я, спадару мой!” 13 I сказаў яму Саўла: „Чаму вы змовіліся супроці мяне, ты а Есянок, што ты даў яму хлеб і меч, і пытаўся яму ў Бога, каб ён паўстаў супроці мяне й цікаваў на мяне, як цяпер?”

14 I адказаў Агімелех каралю, і сказаў: „Хто з усіх слугаў тваіх верны, як Давід? Ён і зяць каралёў, і сігае, каб цябе слухаць, і паважаны ў доме тваім? 15 Ці цёперся я пачаў пытацца яму ў Бога? Крыў Божа! ня вінуў у гэтым, каролю, слугу свайго а ўвесь дом айца майго; бо ў вусёй гэтай справе ня ведаў слуга твой ані малога, ані вялікага”. 16 I сказаў кароль: „Ты маеш памерці, Агімелеша, ты а ўвесь дом айца твайго”. 17 I сказаў кароль ганцом, што стаялі ля яго: „Ступіце й забіце сьвятароў СПАДАРОВЫХ; бо таксама рука іхная з Давідам, і яны ведалі, што ён уцёк, і не адкрылі вуху майму”. Але ня зычылі слугі каралёвы выцягнуць рук сваіх, каб

напасці на сьвятароў СПАДАРОВЫХ.

18 І сказаў кароль Доігу: „Абярніся ты й нападзі на сьвятароў”. І абярнуўся Доіг Едомейнін, і напаў на сьвятароў, і забіў таго дня асьмідзясят пяцёх мужоў, каторыя насілі лянны наплечнік. 19 І Ноў, места сьвятароў, паразіў лязом мяча, ад мужчыны аж да жонкі, ад дзяцяці да сысуна, і вала, і асла, і авечку паразіў лязом мяча.

20 Уратаваўся толькі адзін сын Агімелеха Агітувёнка, наймя Авафар, і ўцёк за Давідам. 21 І сказаў Авафар Давіду, што Саўла забіў сьвятароў СПАДАРОВЫХ. 22 І сказаў Давід Авафару: „Я ведаў таго дня, як там быў Доіг Едомейнін, што ён напэўна скажа Саўлу; я вінен у вусіх душах дому айца твайго. 23 Застанься ў мяне, ня бойся; бо хто будзе шукаць мае душы, будзе шукаць і твае душы; ты будзеш у мяне пад ахаронаю”.

23 І наказалі Давіду, кажучы: „Вось, Пілішчане ваююць Кеілу і глабаюць такі”. 2 І пытаўся Давід у СПАДАРА, кажучы: „Ці імне йсьці і ўдырыць на гэтых Пілішчан?” І сказаў СПАДАР Давіду: „Ідзі і ўдыр на Пілішчан, і выратуеш Кеілу”. 3 А людзі Давілавы казалі яму: „Вось, мы баімся тут у Юдэі, пагатове, калі пойдзем да Кеілы супроці войска піліскага”. 4 І ўзноў пытаўся Давід у СПАДАРА, і адказаў яму СПАДАР, і сказаў: „Устань і зыйдзі да Кеілы, бо Я аддам Пілішчан у рукі твае”. 5 І пайшоў Давід а людзі ягоныя да Кеілы; і ваяваў зь Пілішчанмі, і павёў статкі іхныя, і паразіў іх паразю вялікаю, і выратаваў жыхараў Кеілы.

6 І было, як уцякаў Авафар Агімелешанак да Давіда да Кеілы, то прышоў з наплечнікам у рупцэ сваёй. 7 І наказалі Саўлу, што Давід

прышоў да Кеілы, і Саўла сказаў: „Бог перадаў яго ў рукі мае, бо ён запер сябе, увыйшоўшы ў места з брамамі й заваламі”. 8 І згўкаў Саўла ўвесь люд на вайну, каб зыйсьці да Кеілы, аблегчы Давіда а людзёў ягоных.

9 Як даведаўся Давід, што Саўла задумаў супроці яго ліха, то сказаў сьвятару Авафару: „Прынясі наплечнік”. 10 І сказаў Давід: „СПАДАРУ, Божа Ізраеляў! пачуўшы пачуў слуга твой, што Саўла хоча прысьці да Кеілы, разбурыць места дзеля мяне. 11 Ці выдадучь спадары Кеілы ў рукі яму? Ці зыйдзе сюды Саўла, як чуў слуга Твой? СПАДАРУ, Божа Ізраеляў! скажы слуге Свайму”. І сказаў СПАДАР: „Прыйдзе”. 12 І сказаў Давід: „Ці выдадучь спадары Кеілы мяне а людзёў маіх у рукі Саўлу?” І сказаў СПАДАР: „Выдадучь”.

13 Тады ўстаў Давід а людзі ягоныя каля шасьцьсот чалавекаў, і вышлі з Кеілы, і хадзілі, ідзе маглі. Саўлу ж наказалі, што Давід уцёк з Кеілы, і тады ён паняхаў паход. 14 І прабываў Давід на пустыні ў няпрыступных месцах, і прабываў на гары на пустыні Зыф. Саўла шукаў яго ўсі дні, але Бог не аддаў у рукі яму. 15 І бачыў Давід, што Саўла вышаў шукаць душы ягонае; Давід жа быў на пустыні Зыф у лесе.

16 І ўстаў Ёнафан Саўлянок, і прышоў да Давіда да лесу, і пасліў рукі ягоныя ў Богу. 17 І сказаў яму: „Ня бойся, бо ня знойдзе цябе рука айца майго Саўлы, і ты будзеш гаспадарстваваць у Ізраелю, а я буду другім па табе; і Саўла апец мой, ведае гэта”. 18 І ўчынілі яны мяжсобку змову перад відам СПАДАРОВЫМ; і Давід застаўся ў лесе, а Ёнафан пайшоў да дому свайго.

19 І ўзышлі Зыфяне да Саўлы да Гівеі, кажучы: „Ці не жаваецца

Давід у нас у непрыступных месцах, у лесе, на ўзгорку Гахіла, каторы направа ад Ешымону. 20 Дык, на жаданьне душы караля спусьціцца — спусьціся, а нам застанецца перадаць яго ў рукі твае". 21 І сказаў ім Саўла: „Дабраславёныя вы ў СПАДАРА, бо пажалелі мяне! 22 Ідзіце, я прашу вас, прыгатуйце яшчэ, і даведайцеся, і назірайце месца ягонае, ідзе нага ягоная будзе, хто бачыў яго там; бо імне кажуць, што ён надта хітры.

23 Затым назірайце й даведайцеся праз усі сховы, ідзе ён хаваецца, і ўзноў прыйдзіце да мяне з пэўнасьцяй, і я пайду з вамі; і калі ён у гэтай зямлі, я буду шукаць яго ў вусіх тысячах Юдзіных". 24 І ўсталі яны, і пайшлі да Зыфу перш за Саўлу. Давід жа а людзі ягоныя былі на пустыні Маон, на раўніне, направа ад Ешымону. 25 І пайшоў Саўла зь людзьмі шукаць яго. Але Давіду накізаў, і ён зышоў на скалу, і жыў на пустыні Маон. І пачуў Саўла, і пагнаўся за Давідам на пустыню Маон. 26 І йшоў Саўла па адным баку гары, а Давід ізь людзьмі сваімі быў на другім баку гары. І як Давід барзьдзіў уцячы ад Саўлы, то Саўла зь людзьмі сваімі йшоў абступіць Давіда а людзёў ягоных, каб захапіць іх;

27 Тады прышоў пасланец да Саўлы, кажучы: „Барзьдзі а прыходзь, бо Пілішчане пашырыліся ў Ізраелю". 28 І зьвярнуўся Саўла ад пагону за Давідам, і пайшоў наўпярэймы Пілішчанам; затым назвалі гэтае месца: Скала Падзелу. 29 І ўзышоў Давід стуль, і жыў у непрыступных месцах Эн-Геды.

24 І сталася, як Саўла зьвярнуўся ад Пілішчан, што яму накізаў, кажучы: „Вось, Давід на пустыні Эн-Геды". 2 І ўзяў Саўла тры тысячы выборных мужоў з усёга Ізраеля, і пайшоў шукаць Давіда а

людзёў ягоных на скалах дзікіх коз. 3 І прышоў аж да авечнікаў, ля дарогі; там была пяхора, і зайшоўся туды накрыць ногі свае; Давід жа а людзі ягоныя сядзелі ўнутры па баках пяхоры. 4 І сказалі Давіду людзі ягоныя: „Во дзень, праз каторы сказаў табе СПАДАР: „Вось, Я аддам злосьніка твайго ў рукі твае, і зробіш ізь ім, што табе любя". Давід устаў і ціхусенька адрэзаў крысо вопраткі Саўлавае. 5 І было просьле гэтага, што забілася сэрца ў Давіда, што ён адрэзаў крысо Саўлавае. 6 І сказаў ён людзём сваім: „Крый мяне СПАДАР, каб я зрабіў гэта спадару свайму, памазанцу СПАДАРОВАМУ, выцягнуў руку сваю на яго, бо ён памазанец СПАДАРОУ". 7 І ўдзяржаў Давід людзёў сваіх гэтымі словамі, і ня даў ім паўстаць на Саўлу. А Саўла ўстаў зь пяхоры і вышаў на дарогу.

8 І ўстаў Давід, і вышаў зь пяхоры, і закрычэў за Саўлам, кажучы: „Спадару мой каролю!" Саўла азірнуўся назад, а Давід паў відам на зямлю й пакланіўся. 9 І сказаў Давід Саўлу: „Чаму ты слухаеш словаў людзёў, каторыя кажуць: „Вось, Давід шукае ліха табе"? 10 Вось, сядні бачаць вочы твае, што СПАДАР аддаваў цябе цяпер у рукі мае ў пяхоры; і імне казалі, каб забіць цябе; але я пажалеў цябе і сказаў: „Ня выцягну рукі свае на спадара свайго, бо ён памазанец СПАДАРОУ". 11 І, войча мой! глянь, глянь жа на крысо сваё ў руцэ маёй; я адрэзаў крысо вопраткі твае, а цябе не забіў. Ведай і глянь, што няма ў руцэ маёй ліха ані выступу, і я не ізграшыў супроці цябе; а ты палюеш на душу маю, каб адняць яе. 12 Рассудзі СПАДАР памеж імною й табою, і памсьці табе СПАДАР за мяне; але рука мая ня будзе на табе; 13 Як кажа старавечная прыказь: „Ад бяспраўных выходзе бяспраўе".

Але рукі мае хай ня будзе на табе. 14 На каго выпшаў кароль ізраельскі? За кім ганяешся? За мертвым сабакам, за адзім блыхою. 15 СПАДАРА хай будзе судзьдзёю і рассудзе меж імною й табою. Ён рассудзе, абароне маю справу й высудзе мяне з рукі твае". 16 Як скончыў Давід гўкаць словы гэтыя Саўлу, Саўла сказаў: „Ці твой гэта голас, сыну мой Давідзе?" І ўзьняў Саўла голас свой, і плакаў. 17 І сказаў Давіду: „Ты справядліўшы за мяне, бо ты плаціў імне добром, а я аддаваў табе ліхам. 18 Ты паведаміў гэта сядні, як гэта ты абходзішся з імною добра; як СПАДАРА аддаваў мяне ў рукі твае, ты не забіў мяне. 19 Хто, знайшоўшы злосьніка свайго, адпусціў бы яго ў добрую дарогу? СПАДАРА аддасць табе добрым за тое, што ты зрабіў імне сядні. 20 І цяпер я ведаю, што ты напэўна будзеш каралём, і ўтрывалена будзе ў руцэ тваёй гаспадарства Ізраеля. 21 Дык прысягні імне СПАДАРОМ, што ты ня выкараніш патомства майго просьле мяне і ня знішчыш імені майго ў доме айца майго". 22 І прысяг Давід Саўлу. І пайшоў Саўла да дому свайго, Давід жа а людзі ягоныя ўзышлі на месца абароннае.

25 І памер Самуїла; і зьберліся ўсі Ізраелцы, і плакалі па ім, і пахавалі яго ў доме ягоным, у Раме.

А Давід устаў і зьйшоў на пустыню Паран.

2 І быў нейкі чалавек у Маоне, каторага занятак у Карміле, чалавек вельмі вялікі: у яго было тры тысячы авец і тысяча козаў; і сталася, што ён стрыг авечкі свае ў Карміле. 3 Імя чалавека таго — Навал, а імя жонкі ягонае — Авігаіла; гэта жонка добрага розуму й пазаркья, але муж цывярдый й чалавек благіх справаў, і ён з дому Калевавага. 4 І пачуў Давід на пустыні, што Навал стрыжэць авечкі свае. 5 І паслаў

Давід дзесяцёх дзяцюкоў, і сказаў Давід дзяцюком: „Узыйдзіце на Карміл, і прыйдзіце да Навала, і папытайцеся ў яго ад мяне, як маецца. 6 І скажыце гэтак: „Здароў, супакой табе, супакой дому твайму, супакой усяму твайму! 7 І цяпер я пачуў, што стрыгуць у цябе. Вось, пастухі твае былі з намі, і мы не засаромілі іх, і нічагусенькі ў іх ня зьгінула ўвесь час быцьця іх на Карміле; 8 Папытайся ў дзяцюкоў сваіх, і яны скажуць табе; дык хай знойдуць дзяцюкі ласку ў ваччу тваім, бо ў добры дзень прыйшлі мы; дай, калі ласка, што знойдзе рука твая, слугам сваім і сыну свайму Давіду". 9 І прыйшлі дзяцюкі Давідавы, і казалі Навалу ад Давіда, подле ўсіх словаў гэтых, і адзяржаліся. 10 І адказаў Навал слугам Давідавым, і сказаў: „Хто такі Давід, і хто такі Есянок? Цяпер стала шмат слугаў, што адрываюцца ад паноў сваіх; 11 Нягож імне ўзяць хлеб свой а ваду сваю а сьвежаніну, што я асьвяжыў стрыгучым авечкі ў мяне, і аддаць людзём, праз калярых ня ведаю, скуль яны?" 12 І завярнуліся дзяцюкі ў сваю дарогу, і зьвярнуліся, і прыйшлі, і пераказалі яму подле ўсіх словаў гэтых. 13 І Давід сказаў людзём сваім: „Паперажыцеся кажны мячом сваім". І ўсі паперазаліся мячамі сваімі, паперазаўся й Давід мячом сваім; і ўзышлі за Давідам каля чатырыста чалавекаў, а дзевяць засталася ля рэчаў. 14 Авігаіла Навалісе азнайміў адзін із дзяцюкоў, сказаўшы: „Вось, Давід прыслаў з пустыні пашланцоў дабраславаць спадара нашага, але ён накінуўся на іх із крыкам. 15 А гэныя людзі вельма добрыя да нас, не засаромілі нас, і нічога ня зьгінула ў нас увесь час, як мы хадзілі зь імі, быўшы ў полю. 16 Яны былі сьцяною нам і ночы і ўдзень, увесь час, пасучы мы былі зь імі, пасучы ста-

ды. 17 Дык ведай і глядзі, што табе рабіць, бо пастаноўлена бяда на спадара нашага і на ўвесь дом ягоны; а ён сын веляла, каб гўкаць да яго". 18 І пабарзьдзіла Авігаіла, і ўзяла дзвесьце букаткаў хлеба. і два скураныя мякі зь віном, і пяць авец прыгатаваных, і пяць мераў пражаных зярнят, і сто вязанак разьняк, і дзвесьце вязанак фігаў, і наклала на аслы. 19 І сказала дзяцюком сваім: „Ідзіце сьпераду мяне, вось, я за вамі прыйду". А мужу свайму Навалу нічога не сказала. 20 І было: яна схала на асьле і спусьцілася далоў, закрытая гарой, і вось, Давід а ягоныя людзі спускаюцца супроці яе, і яна стрэла іх. 21 І Давід сказаў: „Алё, дарма я сыцярог усе, што гэны меў на пустыні, і ня зьгінула нічога з усёга ягонага; а ён аддаў імне благім за добрае. 22 Так хай учыне Бог злосьнікам Давідавым, і так хай дадасьць, калі я пакіну да раньня з усёга ягонага нават тога, што мочыцца на сыцяну". 23 І Авігаіла абачыла Давіда, і пабарзьдзіла, ісьсела з асла, і пала перад Давідам на від свой, і пакланілася да зямлі; 24 І пала ў ногі яму, і сказала: „Хай будзе на імне бяспраўе, спадару мой; дазволь служэбцы тваёй гўкаць у вушы твае, і паслухай словаў служэбкі свае. 25 Няхай жа спадар мой не зважае на гэтага чалавека веляла, на Навала, бо, якое імя ягонае, такі й ён. Навал — імя ягонае, і шал ягоны ізь ім. А я, служэбка твая, ня бачыла маладзёнаў спадара майго, которых ты прыслаў. 26 Дык цяпер, спадару мой, — жыў СПАДАР і жыва душа твая! — СПАДАР не дапусьціў цябе прысьці да крыві і ўсыцярог рукі тваёй; дык цяпер хай будуць, як Навал, злосьнікі твае й тыя, што шукаюць ліха спадару майму. 27 Во дабраслаўства гэта, каторае прывезла нявольніца твая спадару свайму, каб даць

іх дзяцюком, што йдуць сьледам за спадаром маім. 28 Даруй выступ служэбкі свае; СПАДАР напэўна ўладзе спадару майму дом трывалкі, бо войны СПАДАРОВЫ вядзецца спадар мой, і ліха ня знойдзецца ў цябе ў вусі дні твае. 29 Калі паўстане чалавек перасьледаваць цябе й шукаць душы твае, то душа спадара майго будзе завязана ў зьвязку жыцьця ў СПАДАРА, Бога твайго, а душу варагоў тваіх пусьце Ён бы пунчалам. 30 І як учыне СПАДАР спадару майму падле ўсёга, што казаў празь цябе добрага, і прызнача цябе за правадыра над Ізраелям; 31 То ня будзе гэта спатыкненьням табе ані спадманам сэрцу спадара майго, што не разьліў дарма крыві і ўсыцярог сябе ад помсты. І СПАДАР добра зьдее спадару майму, і ўспомніш служэбку сваю".

32 І сказаў Давід Авігаіле: „Дабраслаўлены СПАДАР, Бог Ізраеляў, Каторы паслаў цябе цяпер наўпярэймы імне. 33 І дабраслаўная цябе твая, і дабраслаўная ты за тое, што ты цяпер не дапусьціла мяне прысьці да крыві. 34 Але, — жыў СПАДАР, Бог Ізраеляў, што ўдзяржаў мяне ад ліха табе, — калі б ты не пабарзьдзіла й ня прышла наўпярэймы імне, то я не пакінуў бы Навалу да сьвітання нават таго, што мочыцца на сыцяну". 35 І ўзяў Давід з рук ейных тое, што яна прывезла яму, і сказаў ёй: „Узыйдзі ў супакою да дому свайго; гля, я паслухаў голасу твайго і ўсыціў від твой". 36 І прышла Авігаіла да Навала, і вось, у яго чэсьць у доме ягоным, як чэсьць каралеўская, і сэрца Навалова было вясёлае ў яго, ён жа быў канчальна п'яны; і не сказала яму а нічога, ані большага, ані меншага, да сьвітання. 37 І было нараніцы, як Навал выцьверазіўся, што сказала яму жонка ягоная словы гэтыя, і замерла ў ім сэрца ягонае, і стаў ён, як камень. 38 І

было дзён за дзесяць: паразіў СПАДАРА Навала, і ён памер.

39 І пачуў Давід, што Навал памер, і сказаў: „Дабраславёны СПАДАРА. Каторы моцна памсціўся за паганьбеньне з рукі Навала, і захаваў слугу Свайго ад ліха, і злосьць Навалову абярнуў СПАДАРА на галаву яму”. І паслаў Давід, і казаў Авігаілу, каб узяць яе сабе за жонку. 40 І прышлі слугі Давідавы да Авігаілы на Карміл, і сказалі ёй гэтак: „Давід паслаў нас да цябе, каб узяць цябе яму за жонку”. 41 Яна ўстала, і пакланілася відам да зямлі, і сказала: „Вось, хай служэбка твая будзе нявольніца, каб мыць ногі слугам спадара свайго”. 42 І пабарздыла, і ўстала Авігаіла, і ўсьсела на асла, і пяць дзяўчат пайшлі за ёю; і пайшла яна за пасланцамі Давідавымі, і стала жонкаю ягонаю. 43 І Агіноаму з Ізраэля ўзяў Давід, і былі таксама гэтыя дзеве яго жонкамі.

44 Саўла ж аддаў дачку сваю Міхалю, жонку Давідаву, Паліту Лаішонку, каторы з Галіму.

26 І прышлі Зыфяне да Саўлы да Гівеы, кажучы: „Ціж не хаваецца Давід на ўзгорку Гахіла, каторы направа ад Ешымону?” 2 І ўстаў Саўла, і спусціўся на пустыню Зыф, і ізь ім тры тысячы выборных мужоў ізраэльскіх, каб шукаць Давіда на пустыні Зыф. 3 І разьлёгся Саўла на ўзгорку Гахіла, каторы перад Ешымонам направа, ля дарогі; Давід жа прабываў на пустыні й бачыў, што Саўла прышоў за ім на пустыню; 4 І паслаў Давід узьведнікаў, і даведаўся, што Саўла запраўды прышоў. 5 І ўстаў Давід, і прышоў аж да месца, ідзе Саўла разьлёгся табарам, і абачыў Давід месца, ідзе ляжаў там Саўла а Аўнір Ніранок, вайводца ягоны, Саўла ж ляжаў у месцу, абаронным вазамі, а люд разьлёгся навокал

яго. 6 І адказаў Давід, і сказаў Агімелеху Гэцічу а Авішаю Цэруёнку, брату Ёававаму, кажучы: „Хто зыйдзе з імною да Саўлы да табару?” І адказаў Авішай: „Я зыйду з табою”. 7 І прышоў Давід із Авішаём да людзей ночы, і вось, Саўла ляжыць, спіць у месцу, абаронным вазамі, і дзіда ягоная ўткнёна ў зямлю ля ўзгалоўя ягонага; Аўнір жа а люд ляжаць навокал яго.

8 Авішай сказаў Давіду: „Замкнуў Бог цяпер злосьніка твайго ў рукі твае; дык дазволь, я прыб'ю яго дзідаю аж да зямлі адным выгнем і не паўтару яму”. 9 І сказаў Давід Авішаю: „Ня губі яго, бо хто, падняўшы руку на памазанца СПАДАРОВАГА, застанецца нявінны”.

10 І сказаў Давід: „Жыў СПАДАРА! хіба СПАДАРА паразіць яго, альбо прыйдзе дзень ягоны, і ён памрэць, альбо зыйдзе на вайну, і ня стане яго; мяне ж хай не дапусьце СПАДАРА падняць руку сваю на памазанца СПАДАРОВАГА. 11 А цяпер вазьмі ж дзіду, што ля ўзгалоўя ягонага, і жбан із вадой, і пойдзем да сябе”. 12 І ўзяў Давід дзіду а жбан із вадой ля ўзгалоўя Саўлавага, і пайшлі яны да сябе; і ніхто ня бачыў, але ўсі спалі; бо цьвярдцы сон ад СПАДАРА напаў на іх. 13 І перайшоў Давід на другі бок, і стаў на версе гары здаўлеку, вялікае месца было меж іх. 14 І загукіў Давід да люду а Аўніра Ніранка, кажучы: „Ці не адкажаш ты Аўніру!” І адказаў Аўнір, і сказаў: „Хто ты, што крычыш каралю?” 15 І сказаў Давід Аўніру: „Ці ня муж ты, і хто роўны з табою ў Ізраэлю? Чаму ж ты не сыцеражэш спадара свайго, караля? Бо прыходзіў адзін із люду загубіць караля, спадара твайго. 16 Ня добра ты гэта робіш; жыў СПАДАРА! вы сыны сьмерці за тое, што не сыцеражыце спадара свайго — памазанца СПАДАРОВАГА. Дык глянь, ідзе дзіда каралёва й жбан із

вадою, што былі ля ўзгалоўя яго-нага?" 17 I пазнаў Саўла голас Давідаў, і сказаў: „Ці твой гэта голас, сыну мой Давідзе?" I сказаў Давід: „Мой голас, спадару мой каролю". 18 I сказаў яшчэ: „За што спадар мой перасьлядае слугу свайго? што я зрабіў? якое ліха ў руцэ маёй? 19 Дык цяпер хай выслухае спадар мой кароль словы слугі свайго: калі СПАДАР настроіў цябе супроці мяне, то прымі гэта за пах; а калі — сынове людзкія, то праклятыя яны перад СПАДАРОМ, бо яны выгналі мяне цяпер, каб не прылучыцца імне да спадку СПАДАРОВАГА, кажучы: „Ідзі, служы багом чужым". 20 Дык хай не разальцецца ж кроў мая на зямлю перад відам СПАДАРОВЫМ, бо кароль Ізраеляў вышаў шукаць адну бльху, як ганяюцца за курапатаю па горах". 21 I сказаў Саўла: „Ізграшыў я; зьвярніся, сыну мой Давідзе; бо наперад я ня буду рабіць табе ліха, бо душа мая была дарагая ў ваччу тваім сядні; вось, дурна рабіў я й мыляўся надзвычайна". 22 I адказаў Давід, і сказаў: „Во дзіда каралёва; хай прыйдзе адзін із дзяцюкоў і возьме яе. 23 А СПАДАР зьверне кожнаму праўдзі-васьць ягоную а вернасьць яго-ную, бо СПАДАР аддаваў цябе ў рукі, але я не захацеў падняць рукі свае на памазанца СПАДАРОВАГА. 24 I вось, як узьвялічылася душа твая сядні ў ваччу маім, так хай узьвялічыцца душа мая ў ваччу СПАДАРА, і хай выбаве мяне з усялякае бяды!" 25 I сказаў Саўла Давіду: „Дабраславёны ты, сыну мой Давідзе; і справу справіш, і перамагчы пераможаш". I пайшоў Давід сваёю дарогаю, а Саўла зьвярнуўся на свае месца.

27 I сказаў Давід у сэрцу сваім: „Аднаго дня загіну я ад рукі Саўлавае, і няма імне нічога лепшага, як канечне ўцячы да зямлі Пі-

лісцае; і адчэпіцца ад мяне Саўла, каб ня шукаць мяне болей па ўсіх граніцах Ізраельскіх; і ўратуюся я ад рукі ягонае". 2 I ўстаў Давід, і пайшоў сам а шасьцьсот мужоў, што былі зь ім, да Ахіша Маашонка, караля Гафскага. 3 I жыў Давід у Ахіша ў Гафе, сам а людзі яго-ныя, кажны з домам сваім, Давід а абедзьве жонкі ягоныя — Агіноа-ма Ізраэлянка а Авігаіла, жонка Навалова, Кармільянка. 4 I наказалі Саўлу, што Давід уцёк да Гафу, і ён болей ня шукаў яго.

5 I сказаў Давід Ахішу: „Калі я прыдбаў ласку ў ваччу тваім, то хай дана будзе імне месца ў вадным із местаў краю, і я буду жыць там; бо чаму слуге твайму жыць у каралеўскім месцу, з табою?" 6 I даў яму Ахіш Цыклаг; затым Цыклаг і застаўся ў каралёў Юдэйскіх дагэ-туль.

7 I быў лік дзён, што жыў Давід у краінах пілісцкіх, год а чатыры месяцы. 8 I ўзыходзіў Давід із людзьмі сваімі, і нападаў на Гешу-ран а Гірзян а Амалічан, бо яны здаўна насялялі гэты край ад уходу ў Шур аж да зямлі Ягіпец-кае. 9 I біваў Давід гэты край, і не пакідаў жывых ані мужчы-ны, ані жонкі, і забіраў авечкі а валы а аслы а вярблюды а адзе-жу, і зварачаўся, і прыходзіў да Ахіша. 10 I казаў Ахіш: „На каго вы нападалі сядні?" Давід казаў: „На паўдня Юдэі а на паўдня Ераг-меелю а на паўдня Кіны". 11 I ані мужчыны, ані жонкі не пакідаў Да-від жывых ані прыводзіў да Гафу, кажучы: „Каб не ўдалі нас, кажучы: „Гэтак рабіў Давід, і гэтак абы-чай ягоны быў усі дні, пакуль ён жыў у краінах пілісцкіх". 12 I ве-рыў Ахіш Давіду, кажучы: „Ён стаў чыста непакнючым люду свай-му, Ізраелю, затым павек будзе маім слугою".

28 І было тых дзён, што зьберлі Пілішчане войскі свае на вайну, ваяваць із Ізраелям. І сказаў Ахіш Давіду: „Ведай пэўна, што ты пойдзеш з імю на вайну, ты а мужы твае”. 2 І сказаў Давід Ахішу: „З гэтага ты даведася, што зробі слуга твой”. І сказаў Ахіш Давіду: „За тое пастанаўлю цябе вартаўніком галавы мае на ўсі дні”.

3 І памер Самуйла, і плакаў па ім увесь Ізраель, і пахавалі яго ў Раме, у ягоным жа месцы.

Саўла ж выгнаў чараўнікоў а варажбітоў з краю. 4 І зьберліся Пілішчане, і прышлі, і разьлягліся табарам у Шунеме; і зьбер Саўла ўсяго Ізраеля, і разьлягліся табарам у Гелвоа. 5 І абачыў Саўла табар пілісцкі, і баяўся, і моцна задрыжэла сэрца ягонае. 6 І папытаўся Саўла ў СПАДАРА; але СПАДАР не адказаў яму ані ў сьне, ані урымам, ані прарокамі. 7 І сказаў Саўла слугам сваім: „Пашукайце імне жонку чараўніцу, і я пайду да яе, і папытаюся ў яе”. І адказалі яму слугі ягоныя: „Вось, жонка чараўніца ў Ендору”. І прыдаўся іншым Саўла, і адзеў накішыя адзецыці, і пайшоў сам а два чалавекі зь ім, і прышлі яны да жонкі ночы. І сказаў: „Калі ласка, паваражы імне духам, і ўзьвядзі імне, каго я скажу табе”. 9 Але жонка адказала яму: „Вось, ты ведаеш, што зрабіў Саўла, як аддаліў ён із краю чараўнікоў а варажбітоў, чаму ж ты ставіш пастку на душу маю, на сьмерць імне?” 10 І прысягнуў ёй Саўла СПАДАРОМ, кажучы: „Жыў СПАДАР! ня будзе бяспраўя табе за гэтую справу”. 11 І сказала жонка: „Каго ж узьвесьці табе?” І сказаў ён: „Самуйлу ўзьвядзі імне”. 12 І абачыла жонка Самуйлу, і крыкнула вялікім голасам; і сказала жонка Саўлу, кажучы: „Чаму ты апукаў мяне? Гэта ж ты — Саўла”. 13 І сказаў ёй кароль: „Ня бойся; што ж ты ба-

чыш?” І адказала жонка Саўлу: „Бачу багоў, што выходзяць із зямлі”. 14 „Які выгляд ягоны?” Яна сказала: „Муж стары ўзыходзе, і ён апрануўшыся ў вахілім”. І пазнаў Саўла, што гэта Самуйла, і паў відам на зямлю, і пакланіўся. 15 І сказаў Самуйла Саўлу: „Нашто ты трывожыш мяне, каб я ўзышоў?” І адказаў Саўла: „Цяжка імне вельма: Пілішчане ваююць супроці мяне, а Бог адступіў ад мяне й болей не адказуе імне ані прарокамі, ані ў снох; і я выгукнуў цябе, каб ты сказаў імне, што імне рабіць”. 16 І сказаў Самуйла: „Чаму ж ты пытаешся ў мяне, гэта ж СПАДАР адступіў ад цябе й стаў праціўнікам тваім?” 17 Учынiў СПАДАР сабе, як казаў імю: адарваў СПАДАР гаспадарства з рук тваіх і аддаў яго прыцелю твайму, Давіду. 18 Як ты не паслухаў голасу СПАДАРОВАГА і ня споўніў палу гневу Ягонага на Амалика, дык СПАДАР і ўчынiў табе гэта сядні. 19 І аддасць СПАДАР таксама Ізраеля з табою ў рукі Пілішчан; і заўтра ты а сынове твае будзеце з імю, таксама табар ізраельскі аддасць СПАДАР у рукі Пілішчан”. 20 І пабарзьдзіў Саўла, і ўпаў усім ростам сваім на зямлю, і дужа спалохаўся слоў Самуйлавых; дык сілы ня стала ў яго, бо ён ня еў хлеба ўвесь тый дзень і ўсю ноч. 21 І прышла жонка да Саўлы, і абачыла, што ён вельмі спалохаўся, і сказала яму: „Вось, паслухала нявольніца твая голасу твайго, і паддала жыццё свае небяспечнасьці, і паслухала слоў тваіх, што ты казаў імне. 22 А цяпер паслухай, калі ласка, і ты голасу нявольніцы свае: я пастанаўлю перад табою кавалак хлеба, паж і пасілішся, як пойдзеш у дарогу”. 23 Але ён адмовіўся й сказаў: „Ня буду есьці”. І ўмаўлялі яго слугі ягоныя, а таксама жонка; дык ён паслухаў голасу іхнага, і ўстаў із зямлі, і сеў на ложка. 24 У

жонкі ж было ў доме ўкормленае цялё; і пабарзьдзіла, і зарэзала яго, і, узяўшы мукі, замясіла а сьпякла праснакі. 25 I дабліжыла Саўлу а слугам ягоным, і яны пад'елі, і ўсталі, і пайшлі тае ж ночы.

29 I зьберлі Пілішчане ўсі табары свае ўв Афеку; а Ізраелцы разьлягліся ля жарала, каторае ў Ізраэлю. 2 Князі пілішскія перайшлі із сотнямі а тысячамі, Давід жа а людзі ягоныя перайшлі ззаду з Ахішам. 3 I казалі князі пілішскія: „Што гэта за Гэбрэі?” I сказаў Ахіш князем пілішскім: „Хіба гэта не Давід, слуга Саўлаў, караля Ізраельскага, што быў з імною гэтыя дні і нават гэтыя гады, і я не знайшоў у ім нічога з часу яго адпаду аж дагэтуль”. 4 I абурыліся на яго князі пілішскія, і казалі яму князі пілішскія: „Зьвярні ты гэтага чалавека, хай ён зьвернецца да свайго места, што ты яму прызначыў, хай ня зыходзе з намі на вайну і хай ня будзе нам праціўнікам на вайне. I чым ён можа ўлашчыць спадара свайго, як не галавамі гэтых мужоў? Ці гэта ня тыг Давід, праз каторага адказавалі ў скоках, кажучы: „Саўла забіў тысячы, а Давід — дзсяткі тысячаў?”

6 I пагукіў Ахіш Давіда, і сказаў яму: „Жыў СПАДАРА! ты пасьцівы, і добры ў ваччу маім твой выхад і твой уход з імною ў табару, бо я не знайшоў у цябе ліхога з часу прыходу твайго да мяне аж дагэтуль; але ў вачох князёў ты ня добры. 7 Дык цяпер зьвярніся, і йдзі ў супакою, і ня зробіш ліха ў вачох князёў пілішскіх”. 8 I Давід сказаў Ахішу: „Але што я зрабіў, і што ты знайшоў у слуге сваім з тога дня, як я быў перад відам тваім аж дагэтуль. чаму б імне ня йсьці й не ваяваць із варагамі спадара свайго. караля?” 9 I адказаў Ахіш, і сказаў Давіду: „Я ведаю, што ты добры ў ваччу маім, як ангіл Божы, але кня-

зі пілішскія казалі: „Хай ён ня ўзыходзе з намі на вайну”. 10 Дык устань нараніцы ты а слугі спадыра твайго, каторыя прышлі з табою; і ўстаньце нараніцы, і вам будзе сьветла і йдзіце”. 11 I ўстаў Давід, сам а людзі ягоныя, каб ісьці нараніцы й зьвярнуцца да зямлі Піліскае. А Пілішчане ўзышлі да Ізраэлю.

30 I было, як прышоў Давід а людзі ягоныя да Цыклагу на тройці дзень, што Амалічане напалі на паўдня а на Цыклаг, і паразілі Цыклаг, і спалілі яго цяплом, 2 I ўзялі ў палон жанкі, што ў ім, ад малое аж да вялікае; не забілі ні зоднае людзіны, але павялі і пайшлі сваёю дарогаю. 3 I прышоў Давід а людзі ягоныя да места, і вось, яно спалена цяплом, а жонкі іхныя а сыны іхныя а дачкі іхныя ўзятыя ў палон. 4 I загаласіў Давід а люд, былы зь ім, і плакалі, пакуль ня стала ў іх сілы плакаць. 5 I абедзьве жонкі Давідавы былі ўзятыя ў палон, Агіноама Ізраэлянка а Авігаіла, жонка Навалова, Кармілянка. 6 Давіду была вялікая нёмарасць, бо гукіў люд, каб укаменаваць яго, бо быў гаркі душою ўвесь люд, кажны па сынох сваіх а дачках сваіх. Але Давід пасіліўся надзею на СПАДАРА, Бога свайго,

7 I сказаў Давід Авафару сьвятару Агімелешанку: „Дабліж, калі ласка, імне наплечнік”. I дабліжыў Авафар наплечнік Давіду. 8 I папытаўся Давід у СПАДАРА, кажучы: „Ці гнацца імне за гэным аддзелам, і ці дажану я іх?” I сказана яму: „Жаніся, напэўна дажанеш і адыймеш”. 9 I пайшоў Давід сам а шасьцьсот мужоў, былых із ім; і прышлі да цур'я Весор, а засталыя адзяржаліся там. 10 I гнаўся Давід сам а чатырыста чалавекаў; дзьвесць ж чалавекаў адзяржаліся, бо, прыстаўшы, не маглі перайсьці цур'я Весорскага.

11 І знайшлі Егіпцяніна ў полію, і ўзялі яго да Давіда, і далі яму хлеба, і ён еў, і далі напіцца вады. 12 І далі яму часьць вязанкі фігаў і два зьвязкі разынак, і ён еў і пасіліўся; бо ён ня еў хлеба й ня піў вады тры дні й тры ночы. 13 І сказаў яму Давід: „Чый ты й скуль ты?” І сказаў ён: „Я — дзяцюк Егіпцянін, слуга аднаго Амалічаніна, і кінуў мяне пан мой, бо ўжо трэйці дзень, як я захварэў. 14 Мы напалі на паўднёвую часьць Керэты, і на зямлю Юдзіну, і на паўднёвую часьць Калева, а Цыклаг спалілі цяплом”. 15 І сказаў яму Давід: „Ці зьвядзеш ты мяне да гэнага аддзелу?” І сказаў ён: „Прысягні імне Богам, што не заб'еш мяне і не перадасі мяне ў руку пана майго, і я зьвяду цябе да гэнага аддзелу”. 16 І ён зьвёў яго, і вось, распастрыўшыся па ўсім тым краю, ядуць а п'юць а вяселяцца з усёга вялікага здабытку, каторы яны ўзялі із зямлі Піліскае а із зямлі Юдэйскае. 17 І біў іх Давід ад сутанку аж да вечара назаўтрае, і ніхто зь іх не ўратаваўся, апроча чатырыста маладзёнкаў, што селі конна на вярблюды й уцяклі. 18 І ўратаваў Давід усе, што ўзялі Амалічане, і абедзьве жонкі свае ўратаваў Давід. 19 І ня зьгінула ў іх нічагусінькі ад малога аж да вялікага, ані із сыноў, ані з дачок, ані із здабытку, ані з усёга, што ўзялі ў іх, — усе зьварнуў Давід. 20 І ўзяў Давід увесь драбны статак, а рагаты статак ён веў перад іншаю свойскаю жывёлаю, і гукалі: „Гэта — здабытак Давідаў”. 21 І прышоў Давід да тых дзевесьце чалавекаў, што засталіся, ідучы за Давідам, і ён пакінуў іх ля цур'я Весорскага; і вышлі яны на ўпярэймы Давіду й наўпярэймы людзём, былым із ім. І дабліжыўся Давід да гэтых людзёў, і прывеціў іх.

22 І адказаў кажны блaгі чала-

век і велялы зь людзёў, што хадзілі з Давідам, і казалі: „За тое, што яны не хадзілі з імною, я ня дам ім із здабытку, каторы мы ўратавалі, адно хай кажны возьме сваю жонку а дзеці, і павядуць іх, і пойдучь”.

23 І сказаў Давід: „Не рабіце гэтак, браты мае, просьле тога, як СПАДАР даў нам гэта, і захаваў нас, і аддаў у рукі нашы аддзел, што прыходзіў на нас. 24 І хто паслухае вас у гэтай справе? бо якая часьць тым, што зыходзілі на вайну, такая часьць мае быць і тым, што сядзелі ля рэчаў: на ўсіх мае быць падзелена”.

25 Гэтак было адгэнуль і пасьлей; і прыняў ён гэта ў права а ў вуставу Ізраелю аж дагэтуль. 26 І прышоў Давід да Цыклагу, і паслаў із здабытку старцом Юдзіным, прыяцелям сваім, кажучы: „Гэта вам дабраслаўства із здабытку ў варагоў СПАДАРОВЫХ”, — 27 Тым, што ў Бэт-Элю, і тым, што ў паўднёвым Рамофе, і тым, што ў Яфіру, 28 І тым, што ўв Ароіру, і тым, што ў Шыфмофе, і тым, што ў Ештэмоа, 29 І тым, што ў Рахале а ў местах Ератмеельскіх а ў местах Кіенскіх, 30 І тым, што ў Горме, і тым, што ў Вор-Ашане, і тым, што ў Атасе, 31 І тым, што ў Гэўроне а ў вусіх месцах, ідзе хадзіў Давід сам а людзі ягоныя.

31 Пілішчане ж ваявалі з Ізраелям, і ўцяклі мужы ізраельскія ад Пілішчан, і палі забітыя на гары Гітвоа. 2 І дагналі Пілішчане Саўлу а сыноў ягоных, і забілі Пілішчане Ёнафана а Авіадава а Малхішуа Саўлянкоў. 3 І бітва Саўлу стала цяжкой, і знайшлі яго стралцы з луку, і ён быў зранены стралцамі. 4 І сказаў Саўла збрайношу свайму: „Агалі свой меч і пракалі мяне ім, каб ня прышлі гэтыя неабрэзаныя, і не пракалолі мяне, і ня зьдзекаваліся зь мяне”. Але збрайноша не ха-

цеў, бо надта баяўся. I ўзяў Саўла меч, і паў на яго. 5 I абачыў збрайноша ягоны, што Саўла памер, і сам паў на свой меч, і памер ізь ім. 6 Гэтак памер таго дня Саўла, і тры сыны ягоныя, і збрайноша ягоны, а таксама і ўсі людзі ягоныя таго самаго дня заразом. 7 I абачылі мужы ізраельскія, каторыя на другім баку даліны і каторыя на другім баку Ёрдану, што людзі ізраельскія ўцяклі і што памерлі Саўла а сыны ягоныя, і пакінулі месцы свае і ўцяклі, і прышлі Піліпчане й заселі ў іх.

8 I сталася назаўтрае, што прышлі Піліпчане абдзіраць забітых, і знайшлі Саўлу а трох сыноў яго-

ных, забітых на гары Гілвоаскай, 9 I сыцялі яму галаву, і здзерлі зброі ягоныя, і паслалі па зямлі Пілісцкай навокал, каб агаласіць праз гэта ў доме балваноў сваіх і люду. 10 I палажылі зброі ягоныя ў доме Астарты, а цела ягонае прымацавалі да сыцяны Веф-Шану. 11 I пачулі празь яго жыхары Явішу Гілеадзкага, праз тое, што ўчынілі Піліпчане із Саўлам, 12 I падняліся ўсі людзі дужыя, і йшлі ўсю ноч, і ўзялі цела Саўлава а целы сыноў ягоных ізь сыцяны Веф-Шану, і прышлі да Явішу, і спалілі іх там. 13 I ўзялі косьці іхныя, і пахавалі пад тамарыскам у Явішу, і паставалі сем дзён.

ДРУГАЯ КНІГА САМУЙЛАВА

1 I было па сьмерці Саўлы, што Давід зьвярнуўся ад паразы Амалічан і прабываў у Цыклазе два дні. 2 I сталася напазаўтрае, што, вось, прыходзе чалавек із табару ад Саўлы, і адзежа ягоная разьдзертая, і пыл на галаве ў яго, і, як ён прышоў да Давіда, паў на зямлю й пакланіўся. 3 I сказаў яму Давід: „Скуль ты прышоў?” I сказаў яму: „Я ўцёк із табару ізраельскага”. 4 I сказаў яму Давід: „Што здзеялася? скажы ж імне”. I тый сказаў, што люд упёк ізь бітвы, і таксама шмат пала зь люду а памерла, і таксама Саўла а Ёнафан, сын ягоны, памерлі. 5 I сказаў Давід дзяцюку, што наказаў яму: „Як ты ведаеш, што памер Саўла а Ёнафан, сын ягоны”. 6 I сказаў дзяцюк, каторы наказаў яму: „Я лўчыў, лўчыў на гару Гілвоаскую, і вось, Саўла налёг на сваю дзёду, і вось, адны цялежкі а коньнікі даганялі яго. 7 Тады ён азірнуўся назад, і абачыў мяне, і гукнуў мяне. 8 I я сказаў: „Во я!” Ён сказаў імне: „Хто ты?” I я сказаў яму: „Я Амаліча-

нін”. 9 Тады ён сказаў імне: „Стань ля мяне й забі мяне, бо сьмяротная туга абняла мяне, душа мая ўсе яшчэ ў імне”. 10 I я стаў ля яго, і забіў яго, бо ведаў, што ён ня будзе жыць просьле свайго паду; і ўзяў я карону, што была на галаве ў яго, і бружлёт, што быў на руцэ ў яго, і прынёс іх спадару майму сюды. 11 Тады схапіў Давід адзецьці свае й разьдзер іх, таксама й усі людзі, што былі зь ім. 12 I мелі жалобу, і плакалі, і паставалі аж да вечара па Саўлу а сыну ягоным Ёнафану а па людзе СПАДАРОВЫМ, а па доме Ізраельскім, што палі яны ад мяча.

13 I сказаў Давід дзяцюку, што наказаў яму: „Скуль ты?” I сказаў: „Я—сын прыходнага, Амалічаніна”. 14 Тады Давід сказаў яму: „Як не баяўся ты падняць руку, каб зьнішчыць памазанца СПАДАРОВАГА?” 15 I гукнуў Давід аднаго зь дзяцюкоў, і сказаў яму: „Дабліжся й нападзі на яго”. I паразіў яго, і ён памер. 16 I сказаў яму Давід: „Кроў твая на галаве твай, бо вусны твае

святчылі на цябе, кажучы: „Я забіў памазанца СПАДАРОВАГА”.

17 І галасіў Давід гэткім галашэнням па Саўлу а па Ёнафану, сыну ягоным, 18 І сказаў наўчыць сыноў Юдзіных Луку. Вось, ён напісаны ў кнізе Яшара: 19 „Краса твая, о Ізраелю, ранена на вышынях тваіх! як палі дужыя! 20 Не наказуйце ў Гафе, не агалашайце на вуліцах Ашкелону, каб не радаваліся дачкі пілісцкія, каб не весяліліся надта дачкі неабрэзаных. 21 Горы Гілвоаскія! хай не падзець на вас раса ані дождж, і хай ня будзе палёў з пладамі; бо там ськінены шчыт дужых, шчыт Саўлаў, бы ня быў ён памазаны алеям. 22 Бяз крыві раненых, без туку дужых не адступаў назад лук Ёнафаноў, і меч Саўлаў не зварачаўся пустым. 23 Саўла а Ёнафан, любячыя й прыемныя ў жыццё сваім, і ў сьмерці сваёй не разлучыліся; быстрыя за арлы, дужыя за лявы. 24 Дачкі ізраельскія! плачча па Саўлу, каторы адзяваў вас у шкарлат із прыборамі і ўскладаў залатыя прыборы на адзежы вашыя. 25 Як палі дужыя сярод вайны! Ёнафан на вышынях тваіх забіты. 26 Нёмарасьць імне па табе, браце мой Ёнафана: ты быў надта прыемны імне; над любоў жаночую была імне любоў твая. 27 Як палі дужыя, і загінулі зброі ваенныя!”

2 І было просьбе гэтага, што пытаў Давід у СПАДАРА, кажучы: „Ці ўзыісьці да аднаго зь месцаў Юдзіных?” І сказаў яму СПАДАР: „Узыйдзі”. І сказаў Давід: „Куды ўзыісьці?” І сказаў Ён: „Да Гэўрону”. 2 І ўзышоў туды Давід і абедзьве жонкі ягоныя, Агіноама Ізраельянка а Авігаіла, жонка Навалова, Кармілянка. 3 І людзёў, што былі зь ім, узьвёў Давід, кажнага з радзімаю ягонаю, і асяліліся ў месцах Гэўрону.

4 І прышлі мужы Юдзіныя, і па-

мазалі там Давіда за караля над домам Юдзіным.

І наказалі Давіду, што жыхары Явішу Гілеадзкага тыя, каторыя пахавалі Саўлу.

5 І паслаў Давід паслоў да жыхараў Явішу Гілеадзкага, і сказаў ім: „Дабраславёныя вы ў СПАДАРА за тое, што зрабілі гэта міласэрдзе спадаром сваім із Саўлам, і пахавалі яго. 6 Дык цяпер хай учыне вам СПАДАР міласэрдзе а праўду; і я зьдзею вам дабро за тое, што вы зрабілі. 7 Цяпер хай пасіляцца рукі вашыя, і будзьце адважныя, бо спадар ваш Саўла памёр, а мяне памазаў дом Юдзін за караля над сабою”.

8 І Аўнір Ніранок, вайводца Саўлаў, узяў Ішбошэфа Саўлянка і прывёў яго да Маганаіму, 9 І ўстанавіў яго за караля Гілеадзкага а Ашурскага а Ізраельскага, і над Яхрэмам, і над Веняміном, і над усім Ізраелем. 10 Сорак год было Ішбошэфу Саўлянку, як ён стаў караём над Ізраелем, і караляваў два гады.

Адно дом Юдзін быў за Давіда. 11 І быў лік дзён, у каторых Давід гаспадарстваваў у Гэўроне над домам Юдзіным, сем год а шэсьць месяцаў.

12 І вышаў Аўнір Ніранок і слугі Ішбошэфа Саўлянка з Маганаіму да Гівеону. 13 І Ёаў-Цэруёнак а слугі Давідавы стрэліся разам ля Гівеонскага ставу, і заселі гэтыя на адным баку ставу, а гэныя на другім баку ставу. 14 І сказаў Аўнір Ёаву: „Хай устануць дзяцюкі і пагуляюць перад намі”. І сказаў Ёаў: „Хай устануць”. 15 І ўсталі й перайшло лікам дванаццацёх Венямінян з боку Ішбошэфа Саўлянка, і дванаццацёх із слугаў Давідавых. 16 Яны скапілі адзін аднаго за галаву, усадзілі меч адзін аднаму ў бок і палі разам. І было названа гэнае месца Гэлкаф-Гаццурым, каторэе ў Гівеоне. 17 І

была таго дня найзаўзятшая бітва, і былі паражаны Аўнір а людзі Ізраельскія слугамі Давідавымі.

18 І былі там тры Цэруёнкі: Ёаў а Авішай а Асагэл. Асагэл жа быў легканогі, як алень у полі. 19 І пагнаўся Асагэл за Аўніром, не адхінаючыся ані направа, ані налева ад Аўніра. 20 І азірнуўся Аўнір назад, і сказаў: „Ці ты гэта Асагэл?” Тый сказаў: „Я”. 21 І сказаў яму Аўнір: „Адхініся направа альбо налева, і выбыры сабе аднаго зь дзяцюкоў, і вазьмі сабе ягоную зброю”. Але Асагэл не захачеў заставацца ад яго. 22 І паўтарыў Аўнір яшчэ, кажучы Асагэлу: „Адварніся ад мяне, нашто імне прыбіць цябе да зямлі? як і падьгіму від свой перад Ёавам, братам тваім”. 23 І адмовіўся адварнуцца. І паразіў яго Аўнір канцом дзіды пад пятую скабу, і выпла дзіда адзаду яго, і ён паваліўся там жа, і памер на месцу. Усі, што праходзілі каля таго месца, ідзе паваліўся а памер Асагэл, прыстоевалі. 24 І гнаўся Ёаў а Авішай за Аўніром. Сонца зайшло, як яны прышлі да ўзгорку Ама, каторы супроці Гіяті, на дарозе на пустыню Гівеевскую. 25 І зьберліся сынове Веньяміновы за Аўніром, і злажылі адну вятку, і сталі на версе аднаго ўзгорку. 26 І загукіў Аўнір да Ёава, і сказаў: „Ці вечна будзе жэрці меч? Ці ты ня ведаеш, што горка будзе ў вапошнім канцу. Пакуль жа ты ня скажаш людзём, каб яны перасталі гнацца за братамі сваімі?” 27 І сказаў Ёаў: „Жыў СПАДАР! калі б ты ня гукіў накш, дык яшчэ з раньня адышоў бы люд, каб ня гнацца кажны за братам сваім”. 28 І затрубіў Ёаў у трубу, і адзяржаўся ўвесь люд, і ня гналіся балей за Ізраелянмі, і не ваявалі балей. 29 Аўнір жа а людзі ягоныя йшлі раўніною ўсю тую ноч, і перайшлі Ёрдан, і прайшлі ўвесь Віфрон, і прышлі да Маганаіму. 30 І зьявнуўся Ёаў ад пагоні за

Аўніром, і зьбер увесь люд, і не ставала із слугаў Давідавых дзевятнанцацёх чалавекаў, апроча Асагэла. 31 Слугі ж Давідавы пабілі ў Веньямінян а людзёў Аўніровых трыста шасьцьдзясят чалавекаў, і памерлі. 32 І паднялі Асагэла, і пахавалі яго у гробе айца ягонага, каторы ў Бэтлееме. І йшлі ўсю ноч Ёаў а людзі ягоныя, і засьвяціла ім у Гэўроне.

3 І была даўгая вайна памеж дому Саўлавага й дому Давідавага. І Давід усе балей а балей сіліўся, а дом Саўлаў балей а балей слабеў.

2 І радзіліся ў Давіда сыны ў Гэўроне; і быў прышак ягоны Амнон ад Агіноамы Ізраелянкі; 3 А другі ягоны Хілеаб ад Авігаілы, жонкі Наваловае, Кармілянкі; трэйці — Аўсалом, сын Маахі, дачкі Фалмал, караля Гешурскага; 4 Чацьверты — Адоня, сын Гагіфы; пяты — Шэфата, сын Авіталы; 5 Шосты — Іфрэам ад Еглы, жонкі Давідавае. Яны радзіліся ў Давіда ў Гэўроне.

6 І было, як была вайна меж дому Саўлавага й дому Давідавага, што Аўнір памагаў дому Саўлаваму. 7 У Саўлы была мамошка, імям Рыцпа Аянка. І сказаў Ішбошэф Аўніру: „Чаму ты ўвыйшоў да мамошкі айца майго?” 8 І вельмі прыкрыя былі Аўніру словы Ішбошэфавы, і сказаў: „Ціж я сабачая галава? Я супроці Юды ўчыніў цяпер добрасьць дому Саўлаваму, айца твайго, братам ягоным а прыяцелям ягоным, і не аддаў цябе ў рукі Давіда, а ты спаганяеш цяпер ізь мяне бяспраўе што да жонкі. 9 Тое а тое хай зробі Бог Аўніру і яшчэ балей зробі яму! Бо як прысягаў СПАДАР Давіду, так і зраблю яму, 10 Каб перадана было гаспадарства ад дому Саўлавага, і пастапоўлены пасад Давідаў над Ізраелям а над Юдаю, ад Дану аж да Веер-Шэвы”. 11 І ня мог Ішбошэф адказаць Аўніру, бо баяўся яго.

12 І паслаў Аўнір ад сябе паслоў, і з сабою прынеслі; але Аўніра да Давіда, кажучы: „Чыя гэта зямля?“ Кажучы: „Зрабі змову з імною, і вось, рука мая з табою, каб абярнуць да цябе ўсяго Ізраеля“. 13 І сказаў: „Добра, я зраблю змову з табою, адно прашу ў цябе аднаго, кажучы: ты не абачыш віду майго, пакуль не прывядзеш із сабою Міхалы Саўлішкі, як прывядзеш абачыцца з імною“.

14 І паслаў Давід паслоў да Ішбошэфа Саўлянка, кажучы: „Аддай жонку маю Міхалу, каторую л адзяржаў за сто пярэдніх скурак пільсцкіх“. 15 І паслаў Ішбошэф, і ўзяў яе ад мужа, ад Палтыеля Лаішонка. 16 Пайшоў із ёю й муж ейны, ідучы й плачучу па ёй, аж да Багурыму; і сказаў яму Аўнір: „Ідзі назад“. І ён зьвярнуўся.

17 І было слова Аўнірова да староў ізраельскіх, кажучы: „Таксама ўчора, таксама заўчора вы шукалі Давіда, каб караляваў над вамі. 18 Цяпер зрабіце гэта, бо СПАДАР сказаў Давіду, кажучы: „Рукою слугі Свайго Давіда Я выбаўлю люд Свой, Ізраеля, з рукі Пілішчан і з рукі ўсіх непрыяцеляў ягоных“. 19 І казаў таксама Аўнір у вушы Веныміну. Пайшоў таксама Аўнір, каб казаць у вушы Давіду ў Гэўроне ўсе, што было добрае ў вачох Ізраеля і ў вачох усяго дому Веныміновага. 20 І прышоў Аўнір да Давіда да Гэўрону а зь ім дваццаць чалавекаў, і зрабіў Давід чэсьць Аўніру а людзём, былым ізь ім. 21 І сказаў Аўнір Давіду: „Я ўстану і пайду, і зьбяру да спадара свайго караля ўвесь люд Ізраельскі; і яны зробяць змову з табою, і будзеш караляваць над усімі, як жадае душа твая“. І паслаў Давід Аўніра, і ён пайшоў у супакою.

22 І вось, слугі Давідавы а Ёаў прышлі з адзелу, і здабытку шмат

і з сабою прынеслі; але Аўніра ўжо ня было з Давідам у Гэўроне, бо паслаў яго, і ён пайшоў у супакою. 23 І Ёаў і ўсе войска, што зь ім, прышлі, і Ёаў паведалі, кажучы: „Прыходзіў Аўнір Ніранок да караля, і тый паслаў яго, і ён пайшоў у супакою“. 24 І прышоў Ёаў да караля, і сказаў: „Што ты зрабіў? Вось, прыходзіў да цябе Аўнір, чаму ты паслаў яго, і ён свабодна пайшоў? 25 Ты знаеш Аўніра Ніранка; ён прыходзіў ашукаць цябе, даведацца выхад твой і ўход твой, і ўзьведаць усе, што ты робіш“. 26 І вышаў Ёаў ад Давіда, і паслаў ганцоў за Аўніром, і зьвярнулі яны яго ад студні Сыра, а Давід ня ведаў. 27 І зьвярнуўся Аўнір да Гэўрону, і Ёаў адвёў яго да сярэдзіны брамы, каб пагутарыць ізь ім цішком, і там выцяў яго пад пятую скабу. І памер за кроў Асагэла, брата ягонага. 28 І пачуў потым Давід, і сказаў: „Нявінны я а гаспадарства мае наўекі перад СПАДАРОМ у крыві Аўніра Ніранка. 29 Хай падзець яна на галаву Ёава а на ўвесь дом айца ягонага; хай ня выкараніцца ў доме Ёававым маючы вытак, альбо пракажаны, альбо што апіраецца на кій, альбо валіцца ад мяча, альбо патрабуючы хлеба“. 30 Ёаў жа а брат ягоны Авішай забілі Аўніра за тое, што ён зрабіў сьмерць брату іхнаму Асагэлу ў Гівеоне ў часе вайны.

31 І сказаў Давід Ёаву а ўсім людзём, што былі зь ім: „Разьдзярыце адзецьці свае, і паперажыцеся зрэб'ям, і плачча па Аўніру“. І кароль Давід ішоў за марами. 32 І пахавалі Аўніра ў Гэўроне, і ўзняў кароль голас свой, і плакаў над гробам Аўніровым; плакаў і ўвесь люд. 33 І галасіў кароль па Аўніру, і сказаў: „Ці так меў памерці Аўнір, як памірае дурны? 34 Рукі твае ня былі зьвязаныя, і ногі твае не ў зялезью, і ты паў, як падаюць ад

нягодных". І ўвесь люд далей плакаў па ім.

35 І прышоў увесь люд сіліць Давіду хлеба, як яшчэ быў дзень; і прысяг Давід, кажучы: „Тое а тое хай зробі з імноу Бог, і яшчэ болей зробі, калі я да заходу сонца паспытаюся хлеба альбо чаго-колечы”.

36 І ўвесь люд зацемяў гэта, і ўпадабаў гэта, як і ўсе, што рабіў кароль, было добра ў вачох усяго людю. 37 І пазнаў увесь люд а ўвесь Ізраель таго дня, што не ад караля сталася забіцьцё Аўніра Ніранка.

38 І сказаў кароль слугам сваім: „Ці ня ведаеце, што князь а вялікі муж паў сядзі ў Ізраелю? 39 Я цяпер яшчэ слабы, хоць і памазаны за караля, а гэтыя людзі Цэруёнкі дужшыя за мяне; хай жа заплаце СПАДАР дзеючаму ліха подле ліхасьці яго!”

4 І пачуў Саўлянок, што памер Аўнір у Гэўроне, і замелі рукі ягонья, і ўвесь Ізраель быў спалохаўшыся. 2 У Саўлянка былі два вайводцы: імя аднаго — Ваана, імя другога — Рыхаў, сыны Рымона Веерофяніна, з патомкаў Веняміновых; бо й Веероф залічылі да Веняміну. 3 І ўцяклі Веерофяне да Гіфаіму, і засталіся там прыходнымі дагэтуль.

4 У Ёнафана Саўлянка быў сын кульгавы. Пяць год было яму, як прышла ведамка праз Саўлу а Ёнафана з Ізраелю, і нянька панесла яго і ўцякала. І як яна барздыла, уцякаючы, то ён упаў і стаў кульгавы. Імя ягонае Мефібошэф. 5 І пайшлі сыны Рымона Веерофяніна, Рыхаў а Ваана, і прышлі ў самую гарачыню дня да дому Ішбошэфавага, а ён спаў на пасьцелі паўднём. 6 І вось, яны прышлі да нутра дому, каб узяць пшонкі; і выцялі яго ў пятую скабу; і Рыхаў а Ваана, брат ягоны, уцяклі. 7 І ўвайшлі ў дом, і вось, ён ляжыць на пасьцелі сваёй у спальным пакою сваім; і яны вы-

цялі яго, і зрабілі яму сьмерць, і адцялі галаву ягоную, і ўзялі галаву ягоную із сабою, і йшлі пустынным дарогам усю ноч. 8 І прынеслі галаву Ішбошэфаву да Давіда да Гэўрону, і сказалі каралю: „Во галава Ішбошэфа Саўлянка, непрыяцеля твайго, што шукаў душы твае; і даў СПАДАР сядні спадару майму, каралю, помсту над Саўлам а патомствам ягоным”. 9 І адказаў Давід Рыхаву а Ваане, брату ягонаму, сыном Рымона Веерофяніна, і сказаў ім: „Жыў СПАДАР, што выбавіў душы маю ад усялякага няшчасця! 10 Бо калі таго, хто наказаў імне, кажучы: „Вось, памер Саўла”, — і ён быў у сваім собскім аччу, як пасланец, што прыносе добрыя навіны, — я скапіў і забіў яго ў Цыклазе, замест таго, каб даць яму надгароду за дабравесьць; 11 Дык пагатове, калі благія людзі забілі справядлівага чалавека ў ягоным собскім доме, на ягонай пасьцелі, нягож я не спаганю крыві ягонае ад рукі вашае і не аддэлю вас із зямлі?” 12 І адказаў Давід дзяцюком, і забілі іх, і адцялі ім рукі а ногі, і павесілі іх ля ставу ў Гэўроне. А галаву Ішбошэфаву ўзялі й пахавалі ў гробе Аўніровым у Гэўроне.

5 І прышлі ўсі плямёны Ізраелявы да Давіда да Гэўрону, і сказалі: „Вось, мы — косьць твая й цела твае. 2 Таксама ўчорах, таксама заўчора, як Саўла караляваў над намі, ты быў тый, што выводзіў і ўводзіў Ізраеля. І сказаў СПАДАР табе: „Ты будзеш пасьціць люд Мой, Ізраеля, і ты будзеш правадыром над Ізраелям”. 3 І прышлі ўсі старцы Ізраеля да караля да Гэўрону, і зрабіў зь імі Давід мову ў Гэўроне перад СПАДАРОМ; і памазала Давіда за караля над Ізраелям.

4 Трыццаць год было Давіду, як ён пачаў караляваць, і сорак год караляваў. 5 У Гэўроне караляваў над Юдаю сем год а шэсьць месяцаў,

і ў Ерузаліме караляваў трыццаць тры гады над усім Ізраелям а Юдаю. 6 І пайшоў кароль а людзі ягонія на Ерузалім супроці Еву-сэяў, жыжараў таго краю; але каза-лі Давіду: „Ты ня ўвыйдзеш сюды, бо вось, прысіляць цябе адступіць нявісныя а крываногія”. Яны каза-лі: „Ня ўвыйдзе сюды Давід”. 7 Але Давід узяў горад Сыён, гэта — мес-та Давідава. 8 І сказаў Давід таго дня: „Кажны, хто забівае Еву-сэяў і дабярэцца да латакоў, хай забівае й кульгавых а нявісных, што нена-відзяць душы Давідава”. Затым ка-жучь: „Нявісныя а крываногія ня ўвыйдуць у дом”. 9 І асяліўся Да-від у горадзе, і назваў яго месцам Давідавым, і забудоваў навокал ад Міла унутры. 10 І Давід ішоў на-перад, і рос вялікі, і СПАДАР Бог войскаў із ім.

11 І прыслаў Гірам, кароль Тыр-скі, паслоў да Давіда, і кедры, і цесь-ляў, і муляроў, і яны пастанавілі дом Давіду. 12 І ўцяміў Давід, што СПАДАР зацвердзіў яго за караля над Ізраелям і што ўзвышыў гаспа-дарства ягонае дзеля людю Свайго, Ізраелю.

13 І ўзяў Давід яшчэ мамашкі а жонкі зь Ерузаліму, просьле тога, як прышоў з Гэўрону. І радзіліся яшчэ ў Давіда сыны й дачкі. 14 І во ймёны тых, што радзіліся ў яго ў Ерузаліме: Шамуа а Шоваў а На-фан а Салямон. 15 А Іўтар а Елі-шуа а Нефег а Яфа. 16 А Елішама а Еяда а Еліфелеф.

17 І пачулі Пілішчане, што пама-залі Давіда за караля над Ізраелям, і ўзышлі ўсі Пілішчане шукаць Да-віда. І пачуў Давід, і зышоў да го-раду. 18 А Пілішчане прышлі й разьлягліся ў даліне Рэфаім. 19 І папытаўся Давід у СПАДАРА, ка-жучы: „Ці йсьці імне супроці Піліш-чан? ці аддасі іх у рукі мае?” І ска-заў СПАДАР Давіду: „Узыйдзі, бо Я напэўна аддам Пілішчан у рукі

твае”. 20 І прышоў Давід да Ваал-Перацыму, і пабіў іх там Давід, і сказаў: „СПАДАР праламіў не-прыяцеляў маіх перад імною, як ло-ме вада”. Затым і названа імя месца гэнага Ваал-Перацым. 21 І пакінулі там балваны свае, а Давід із людзь-мі сваімі панесылі іх.

22 І далей узыходзілі Пілішчане, і разьлягліся ў даліне Рэфаім.

23 І папытаўся Давід у СПАДА-РА, і ён сказаў: „Ня ўзыходзь на-ўпярэймы ім, а зайдзі ім адзаду, і прыйдзеш да іх насупроці тутавых дзерваў. 24 І як пачуеш шастаньне ступеняў па вярхох тутавых дзер-ваў, то ўпчоць, бо тады пайшоў СПАДАР перад табою, каб паразіць табар пілісцкі”. 25 І зрабіў Давід, як расказаў яму СПАДАР, і пабіў Пілішчан ад Гевы аж да ўходу твай-го да Гезэру.

6 І ўзноў зьбер Давід кажнага выборнага ў Ізраелю, трыццаць тысячаў. 2 І ўстаў, і пайшоў Давід а ўвесь люд, быты зь ім, з Ваалу Юдзінага, каб узявесьці стуль скры-ню Божую, каторая звалася імям, імям СПАДАРА войскаў, Каторы жыжара памеж херуваў над ёй. 3 І пастанавілі на новыя цялежкі, везь-ці скрыню Божую, і паднялі яе з дому Авінадававага, што на ўзгорку. Сыны ж Авінадававы, Уза а Агіо, вялі новыя цялежкі. 4 І ўзялі іх з до-му Авінадававага, каторы на ўзгор-ку, із скрыняю Божаю, і Агіо йшоў перад скрыняю. 5 А Давід а ўвесь дом Ізраеляў гралі перад СПАДА-РОМ на ўсялякіх музыцкіх снадзях ізь кіпрысавага дзерва, на гусьлях а на псалтырох а на тамбурынах а на трубах а на цымбалах. 6 І пры-шлі да току Нахонавага, і выцяг-нуў Уза руку сваю да скрыні Бо-жае, і ўзяўся за яе, бо валы скапы-ціліся. 7 І ўзгарэўся гнеў СПАДА-РОЎ на Узу, і забіў яго Бог там жа за паважаньне, і памер ён там жа скрыні Божае. 8 І прыкра было Да-

віду, што СПАДАР паразіў паразаю Узу. Месца гэтае й дагэтуль за-вешча: Перэз Уза. 9 І лякаўся Давід таго дня СПАДАРА, і сказаў: „Як увыйсьці да мяне скрыні СПАДАРОВАЙ?” 10 І ня зычыў Давід зьвярнуць скрыню СПАДАРОВУ да сябе, да места Давідавага, але павярнуў яе да дому Аведэдома Гі-фяніна. 11 І заставалася скрыня СПАДАРОВА ў доме Аведэдома Гі-фяніна тры месяцы, і дабраславіў СПАДАР Аведэдома а ўвесь дом ягоны. 12 І наказалі каралю Давіду, кажучы: „СПАДАР дабраславіў дом Аведэдомаў і ўсе, што было ў яго, дзеля скрыні Божае”. І пайшоў Давід, і з радасьцяй узвёў скрыню Божую з дому Аведэдомавага да места Давідавага. 13 І было, як ступалі нясучыя скрыню СПАДАРОВУ шэсьць сігнёў, ён абракаў вала й кормнага барана. 14 Давід скакаў з усяе сілы перад СПАДАРОМ; паперазаўшыся быў Давід лянным наплетчыкам. 15 І Давід а ўвесь дом Ізраеляў узьвялі скрыню СПАДАРОВУ з гуканьням а з трубеньням. 16 Як ухадзіла скрыня СПАДАРОВА да места Давідавага, Міхала Саўлішка глядзела далоў з акна і, абачыўшы караля Давіда падскакуючага а скачучага перад СПАДАРОМ, улегчы замела яго ў сэрцу сваім. 17 І прынеслі скрыню СПАДАРОВУ, і пастанавілі яе на сваім месцу сярод вітальні, каторую пастанавіў дзеля яе Давід; і аброк Давід усепаленьне перад СПАДАРОМ і аброк супакойныя. 18 І скончыў Давід абракаць усепаленьні а аброкі супакойныя, і дабраславіў ён люд імям СПАДАРА войскаў. 19 І падзяліў усяму люду, усеі множасьці Ізраелцаў, ад мужчыны аж да жонкі, кажнаму па адной букатцы хлеба, па кавалку смажанага мяса і па адной перапечцы. І пайшоў увесь люд кажны да дому свайго. 20 І зьвярнуўся Давід, дабрасла-

віць дом свой, і вышла Міхала Саўлішка наўпярэймы Давіду, і сказала: „Як уславіўся кароль ізраельскі сядні, агаляючыся сядні перад ачыма служэбак, слугаў сваіх, як чыста агаляецца які пустальга!” 21 І сказаў Давід Міхале: „Перад СПАДАРОМ, Каторы валёй мяне абраў, чымся айца твайго і чымся ўвесь дом ягоны, раскажаўшы імне стаць правадыром люду СПАДАРОВАГА, Ізраеля, — і я граў перад Ім; 22 І павіжуся болей за гэта, і буду ніжшы ў сваім собскім аччу; а перад служэбкам, праз каторыя ты гўкаеш, буду слаўны”. 23 І ў Міхалы Саўлішкі ня было дзяцей аж да дня сьмерці яе.

7 Як, кароль жыў у доме сваім, і СПАДАР супакоіў яго навокал ад усіх варагоў ягоных; 2 Дык сказаў кароль прароку Нафану: „Абач, калі ласка, я живу ў доме кядровым, а скрыня Божая перабывае за заслонаю”. 3 І сказаў Нафан каралю: „Усе, што ў цябе на сэрцу, ідзі рабі; бо СПАДАР із табою”.

4 І сталася тае ночы, што было слова СПАДАРОВА да Нафана, кажучы: 5 „Пайдзі й скажы слуге Майму Давіду: „Гэтак кажэ СПАДАР: ці ты пастановіш Імне дом дзеля Майго перабываньня, 6 Калі Я ня жыў у доме адгануль, як узвёў сыноў Ізраелявых із Ёгіпту, і дагэтуль, але пераходзіў у будане а ў вітальні? 7 Ідзе толькі Я хадзіў з усімі сынамі Ізраеля, ці казаў Я хоць слова каму-колечы з плямёнаў Ізраеля, катораму Я прызначыў пасьціць люд Свой, Ізраеля, кажучы: „Чаму не пастановіце Імне кядровага дому?”” 8 І цяпер гэтак скажы слуге Майму Давіду: „Гэтак кажэ СПАДАР войскаў: Я узяў цябе ад стады, ад пасты авец, каб ты быў правадыром люду Майго, Ізраеля. 9 І быў із табою ўсюды, куды толькі хадзіў ты, і выгубіў усіх варагоў тваіх перад ві-

дам тваім, і зрабіў імя твае вялікім, як імя вялікіх на зямлі. 10 Я прызначу месца людз СЕАЙМУ, Ізраелю, і пасаджу іх, каб яны жылі на собскім месцу сваім і не парушаліся болей, і людзі нягодныя ня будуць болей нёмарасыціць іх, як уперад, як ёсць адгэнуль, як Я прызначыў судзьдзяў над людзмі Сваім Ізраелем; і Я супакою цябе ад усіх варагоў тваіх. І СПАДАРУ кажа табе, што Ён пастанове табе дом. 12 Калі ж споўняцца дні твае, і ты ляжаш із бацькамі сваімі, то Я ўзьнясу просьле цябе насенне твае, што выйдзе із сьцёгнаў тваіх, і ўтрывалю гаспадарства ягонае. 13 Ён паморуе дом імені Майму, і Я ўмацую пасад гаспадарства ягонага на векі. 14 Я буду яму айцом, а ён будзе Імне сынам; і калі ён ізгрэша. Я пакараю яго розкаю людзкою а вытнямі сыноў людзкіх; 15 Але ласкі Свае не адыйму ад яго, як Я адняў ад Саўлы, каторага Я адхінуў перад відам тваім. 16 І будзе ўтрывалены дом твой а гаспадарства твае на векі перад відам Майм, пасад твой будзе ўмацаваны на векі". 17 Подле ўсіх гэтых слоў і podle ўсяе гэтае відзені, гўкаў Нафан Давіду.

18 І прышоў кароль Давід, і сеў перад відам СПАДАРА, і сказаў: „Хто я, Спадару СПАДАРУ, і што такое дом мой, што Ты прывёў мяне аж сюды! 19 І гэтага яшчэ мала здалася ў ваччу Тваім, Спадару СПАДАРУ; але Ты казаў яшчэ праз дом слугі свайго надалей. А гэта права чалавека, Спадару СПАДАРУ! 20 Што яшчэ можа сказаць Табе Давід? Ты знаеш слугу Свайго, Спадару СПАДАРУ! 21 Дзеся слова Свайго й podle сэрца Свайго Ты зрабіў усе вялікае гэта, каб паведаміць слуге Свайму. 22 Затым узьвялічаны Ты, СПАДАРУ Божы, бо нямаш падобнага да Цябе і нямаш Бога, апрача Цябе, podle ўсёга, што

чулі мы вушамі сваімі. 23 І хто, як люд Твой Ізраель, адзіны народ на зямлі, да каторага пайшлі Багі адкупіць Сабе, і зрабіць Сабе імя, і ўчыніць вялікія й страшныя справы ў зямлі Твай, перад людзмі Сваім, каторы Ты Сабе выбавіў зь Ягіпту, ад народаў і іхных багоў? 24 Ты ўмацаваў Сабе люд Ізраеля за люд Сабе на векі, і Ты, СПАДАРУ, стаў яго Богам. 25 Дык цяпер, СПАДАРУ Божы, слова Свае, каторае Ты вымавіў да слугі Свайго й да дому ягонага, зацвярдзі на векі і зрабі, як Ты казаў. 26 І хай узьвялічыцца імя Твае на векі, каб казалі: „СПАДАРУ войскаў — Бог над Ізраелем". І дом слугі Твайго Давіда хай будзе ўмацаваны перад відам Тваім. 27 Як Ты, СПАДАРУ войскаў, Божы Ізраеляў, адкрыў вуху слугі Свайго, кажучы: „Я паморую дом табе", то знайшоў слуга Твой сэрца свае ў гэткай малітве. 28 Дык, Спадару СПАДАРУ! Ты тый Бог, і словы Твае застануцца праўдзівымі, і Ты казаў слуге Свайму гэткае дабро! 29 А цяпер зыч а дабраслаў дом слугі Свайго, каб ён быў вечна перад відам Тваім; бо Ты, Спадару СПАДАРУ, сказаў гэта, і дабраслаўствам Тваім дабраслаўлены будзе дом слугі Твайго на векі.

8 І было просьле гэтага, што разьбіў Давід Пілішчан, і ўслышў іх, і ўзяў Давід Мефег-Аму з рук Пілішчан.

2 І разьбіў Моаўлян, і памераў іх паварозкаю, палажыўшы іх на зямлю; і адмераў дзьве паварозкі на забіцьцё, а цэлую паварозку на пакіненне жывога. І сталі Моаўляне ў Давіда слугамі, каторыя давалі дары.

3 І разьбіў Давід Гададзэра Рэговёнка, караля Цоўскага, як тый ішоў, каб аднавіць уладу сваю ля ракі Еўфрату. 4 І ўзяў Давід у яго ў палон тысяча сямсот коньнікаў і дваццаць тысячаў чалавекаў пля-

хотных, і падрэзаў Давід жылы ў вусіх коні цялжэжых, пакінуўшы зь іх сто.

5 І прышлі Сыране Дамаскія на помач Гададзэру, каралю Цоўскаму; але Давід паразіў дваццаць дзье тысячы Сыран. 6 І пастанавіў Давід ахаронныя войскі ў Сыры Дамаскай, і сталі Сыране ў Давіда слугамі, каторыя даюць дары. І выбаўляў СПАДАР Давіда ўсюдых, куды ён толькі хадзіў. 7 І ўзяў Давід залатыя шчыгты, што былі ў слугаў Гададзэравых, і прынёс іх да Ерузаліму. 8 А ў Бетазе а Берафаю, месцах Гададзэравых, узяў кароль Давід вельма шмат медзі.

9 І пачуў Фой, кароль Гамафу, што Давід разьбіў усе войска Гададзэрава, 10 І паслаў Фой Ёрама, сына свайго, да караля Давіда, даведца да яго і дабраславіць яго за тое, што ён ваяваў з Гададзэрам і што разьбіў яго, бо Гададзэр вёў войны з Фоям. У руцэ ягонай было судзьдзе срэбнае а судзьдзе залатое а судзьдзе мядзянае. 11 Іх таксама пасьвяціў кароль Давід СПАДАРУ, разам із срэбрам а золатам, каторае пасьвяціў забраўшы з усіх народаў, каторых ён ізваяваў: 12 З Араму а з Моаву а ад сыноў Амонавых а ад Пілішчан а ад Амалічан а з адабранага ў Гададзэра Рэговёнак, караля Цоўскага. 13 І зрабіў сабе імя Давід, як зварахаўся з паразы асьмінанцаў тысячаў Араму ў даліне Салонай. 14 І пастанавіў ён у Едоме ахароннае войска; у вусім Едоме пастанавіў ахароннае войска, і ўвесь Едом былі слугамі Давіду. І выбаўляў СПАДАР Давіда ўсюдых, куды ён толькі хадзіў. 15 І пастадарстваваў Давід у вусім Израелю, і чыніў Давід суд а справядлівасьць усяму люду свайму. 16 І Ёаў Цэруёнак быў над войскам; І Ясапат Агілудзёнак — дзеяпісьменьнікам; 17 Садок Агітувёнак а Агімелех Авафаронак — сьвятарамі, Сэ-

рая — пісарам; 18 І Веная Егоядзёнак над хевэфеямі а фелефеямі; сынове Давідавы — служцамі.

9 І сказаў Давід: „Ці няма яшчэ каго, хто застаўся з дому Саўлавага? я зрабіў бы яму ласку дзеля Ёнафана“. 2 У доме Саўлавым быў слуга, найма Цыва; і гукалі яго да Давіда, і сказаў яму кароль: „Ці ты Цыва?“ І тый сказаў: „Я, слуга твой“. 3 І сказаў кароль: „Ці няма яшчэ каго з дому Саўлавага? я зрабіў бы яму ласку Божую“. І сказаў Цыва каралю: „Ё яшчэ Ёнафанёнак, кульгавы“. 4 І сказаў яму кароль: „Ідзе ён?“ І сказаў Цыва каралю: „Вось, ён у доме Махіра Аміеленка ў Лодэвару“. 5 І паслаў кароль Давід, і ўзялі яго з дому Махіра Аміеленка, з Лодэвару. 6 І прышоў Мефівошэф, сын Ёнафана Саўлянка, да Давіда, і паў на від свой, пакланіўся. І сказаў Давід: „Мефівошэфе!“ І сказаў тый: „Во слуга твой“. 7 І сказаў яму Давід: „Ня бойся: я зраблю, зраблю табе ласку дзеля айца твайго Ёнафана; і зьвярну табе ўсі полі Саўлавы, айца твайго, і ты заўсёды будзеш есьці хлеб за сталом маім“. 8 І пакланіўся, і сказаў: „Што такое слуга твой, што ты зьвярнуў увагу на такога мертвага сабаку, як я?“ 9 І гукнуў кароль Цыву, дзяцюка Саўлавага, і сказаў яму: „Усе, што належыла Саўлу а ўсяму дому ягонаму, я аддаў сыну спадара твайго. 10 Дык рабі яму зямлю ты а сынове твае а слугі твае, і дастаўляй плады яе, і будзе ў сына спадара твайго хлеб а ежа ягоная; Мефівошэф жа, сын спадара твайго, заўсёды будзе есьці за сталом маім“. У Цывы было пятнанцаў сыноў і дваццаць слугаў. 11 І сказаў Цыва каралю: „Падле ўсёга, што расказуе спадар мой кароль слуге свайму, зробі слуга твой“. Мефівошэф еў за сталом, як адзін із сыноў каралёвых. 12 У Мефівошэфа быў малы сын, імям Мі-

ха. Усі, хто жыхарыў у доме Цыві-
ным, былі слугамі Мефівошэфавы-
мі. 13 І жыў Мефівошэф у Ерузалі-
ме, бо ён еў заўсёды за сталом кара-
леўскім. Ён быў кульгавы на аб-
дзье нагі.

10 І было просьбе гэтага, што па-
мер кароль сыноў Амонавых,
і стаў каралём замест яго сын яго-
ны Ганун. 2 І сказаў Давід: „І
зраблю ветласьць Гануну Нагашон-
ку, як ацц ягоны зрабіў ветласьць
імне“. І паслаў Давід слугаў сваіх
пацешыць Гануна па айцу ягоным.
І прышлі слугі Давідавы да зямлі
Амонскае.

3 І сказалі князі амонскія Гануну,
спадару свайму: „Ці сьпіць у ваччу
тваім Давід айца твайго, што па-
слаў табе пацяшыцеляў? Ці не на-
тое, каб прасачыць места, і вышпе-
гаваць яго, і разбурыць яго, пры-
слаў Давід слугаў сваіх да цябе?“

4 І ўзяў Ганун слугаў Давідавых,
і агаліў кажнаму зь іх палавіцу ба-
рады, і абрэзаў адзецьці іхныя на
палавіцу, да седава, і адпусьціў іх.
5 І наказалі гэта Давіду, і ён паслаў
ім наўпярэймы, бо былі яны вель-
ма паганбены. І сказаў кароль: „За-
ставайцеся ў Ерыхоне, пакуль ад-
растуць бароды вашыя, і зьвярні-
цеся“. 6 І абачылі сынове Амонавы,
што яны сталі непахнючымі Даві-
ду; і паслалі сынове Амонавы, і на-
нялі Арама ізь Веф-Рэгова а Арама
Цовы дваццаць тысячаў пехаты, у
караля Маахі тысяча чалавекаў, і ў
Това двананцаць тысячаў чалаве-
каў. 7 І пачуў Давід, і паслаў Ёва
а ўсе войска харобрых. 8 І вышлі
Амоняне, і разьлятліся ля брамы
да бітвы; а Арам Цовы а Рэгова а
Товавы а Маашыны асобна ў полю.
9 І абачыў Ёаў, што вайна была
пастаноўлена супроці яго і сьпера-
ду і адзаду, і выбраў з усіх выбор-
ных у Ізраелю і выставіў іх супро-
ці Араму. 10 Засталую ж часьць лю-
дзёў паручыў Авішаю, брату свайму,

і ён выставіў іх супроці сыноў Амо-
навых. 11 І сказаў: „Калі Арам будзе
перамагаць мяне, то будзеш ты імне
ратункам; а калі Амоняне цябе бу-
дучь перамагаць, я прыйду табе на
ратунак. 12 Будзь моцны й мацуйся
за люд наш і за места Бога нашага,
а СПАДАР зробі, што Яму любя.

13 І ўступіў Ёаў а люд, каторы
ў яго, у бітву з Арамам, і яны ўцяк-
лі ад яго. 14 Сынове Амонавы ж,
бачачы, што Арам уцёк, уцяклі ад
Авішаю і ўвайшлі ў места. І зьвяр-
нуўся Ёаў ад сыноў Амонавых, і
прышоў да Ерузаліму. 15 І Арам,
абачыўшы, што яны пераможаныя
Ізраелцамі, зьберліся разам. 16 І па-
слаў Гададээр, і пагукіў Арама,
каторы за ракою, і прышлі яны да
Гэламу; а Шовак, вайводца Гада-
дээраў перад ім. 17 А як наказалі
Давіду, то ён зьбер усіх Ізраелцаў,
і перайшоў Ёрдан, і прышоў да Гэ-
ламу. Арам выставіўся супроці Да-
віда, і біліся зь ім. 18 І ўцёк Арам
ад Ізраелцаў. Давід забіў ув Араму
сямсот цялежкаў і сорак тысячаў
коньнікаў. Таксама вайводцу Шова-
ка забіў, і ён памер там. 19 І абачы-
лі ўсі каралі, слугі Гададээравы,
што іх Ізраелцы паразілі, і яны зра-
білі мір із Ізраелям, і служылі ім.
А Арам наперад баяўся ратаваць
сыноў Амонавых.

11 І было за год, у тым часе, як
выходзяць каралі, што Давід
паслаў Ёва а слугаў сваіх ізь ім
а ўсіх Ізраелцаў, і яны зьнішчылі
сыноў Амонавых, і абляглі Раўву;
Давід жа заставаўся ў Ерузаліме.

2 Аднойчы адвячоркам, Давід, ус-
таўшы з пасьцелі свае, праходжа-
ваўся па страсе каралеўскага дому.
і абачыў із страхі жонку, каторая
мылася; а тая жонка была вельма
пазорная. 3 І паслаў Давід, і распы-
таўся праз жонку. І сказалі: „Ці
гэта не Батшэва Елямішка, жонка
Уры Гэціча?“ 4 І паслаў Давід па-
сланцоў, і ўзяў яе, і яна прышла

да яго, і ён ляжаў ізь ёю. І яна ачысьцілася ад нечысьці свае, і зьвярнулася да дому свайго. 5 І зацяжарыла жонка гэна, і паслала, і накарала Давіду, і сказала: „Я цяжарная”.

6 І паслаў Давід Ёау: „Прышлі да мяне Уру Гэціча”. І паслаў Ёаў Уру да Давіда. 7 І прышоў Ура да яго, і распытаў Давід, як маўся Ёаў, як маўся люд і як удавалася вайна. 8 І сказаў Давід Уры: „Зьбідзі двору й памый ногі свае”. І вышаў Ура з дому каралеўскага, а за ім панёсьлі й каралеўскую ежу. 9 Але Ура ляжаў ля ўходу каралеўскага дому з усімі слугамі спадара свайго, і ня зышоў да дому свайго. 10 І паведамілі Давіду, кажучы: „Ня зышоў Ура да дому свайго”. І сказаў Давід Уры: „Ці не з дарогі прышоў ты: чаму ж ты ня зышоў да дому свайго?” 11 І сказаў Ура Давіду: „Скрыня а Ізраель а Юда жывуць у будадох, і спадар мой Ёаў і слугі спадара майго разьлягліся ў полі, а я ўвайшоў бы ў дом свой есьці а піць а ляжаць ізь маёю жонкаю! клянуся тваім жыцьцём а жыцьцём душы твае, я гэтага не зраблю”. 12 І сказаў Давід Уры: „Будзь тут і на гэты вечар, а заўтра я адпущу цябе”. І быў Ура ў Ерузаліме гэты дзень і да заўтрага. 13 І гукнуў яго Давід, і еў Ура перад ім, і піў, і ўпаў яго. Але ўвечары пайшоў спаць на пасьцелю сваю ізь слугамі СПАДАРА, а да дому свайго не пайшоў.

14 Нарадзіўся Давід напісаў ліст Ёау і паслаў Урам. 15 І ён напісаў у лісьце, кажучы: „Прывядзіце Уру супроці цэнтру наймацнейшае бітвы і адступіцеся ад яго, і будзе забіты, і памрэць”. 16 І сталася, як Ёаў назіраў места, то пастанаў і ён Уру на такім месцы, празь каторае ведаў, што там харобрыя людзі. 17 І вышлі людзі месцікі, і ваявалі зь Ёавам, пала колькіх зь людю, ізь слу-

гаў Давідавых; і памер таксама й Ура Гэціч. 18 І паслаў Ёаў, і накарваў Давіду праз усе што да вайны. 19 І расказаў пасланцу, кажучы: „Як скончыш гўкаць каралю ўсе праз вайну, 20 То будзе, калі загневаецца кароль і скажа табе: „Нашто вы дабліжыліся да места, каб ваяваць? Хіба вы ня ведалі, што ізь сыяны будучь страляць на вас? 21 Хто забіў Авімелеха Ерувешэфэнка? Ці ня жонка кінула на яго ізь сыяны верхні жарнавы камень, і ён памер у Февецу? Чаму ж вы дабліжыліся да сыяны?” тады ты скажы: „І слуга твой Ура Гэціч таксама памер””.

22 І пайшоў пасланец, і прышоў, і накарваў Давіду праз усе, дзеля чаго паслаў яго Ёаў. 23 І сказаў пасланец Давіду: „Перамагалі нас тыя людзі, і вышлі да нас у поле, і мы гвалі іх аж да ўходу ў браму; 24 Тады стралялі стралцы на слугаў тваіх ізь сыяны, і памерлі ізь слугаў каралёвых, і таксама слуга твой Ура Гэціч памер.

25 Тады сказаў Давід пасланцу: „Гэтак скажы Ёаву: „Хай ня будзе ліха ў ваччу тваім гэта, бо меч жарэць так і сяк; пасілі бітву сваю супроці места, і парухай яго”. І асьмель яго”.

26 І пачула жонка Урынава, што памер Ура, муж ейны, і плакала па спадару сваім. 27 Як скончыўся час плачу, Давід паслаў і ўзяў яе да дому свайго, і яна стала яго жонкаю, і нарадзіла яму сына. І была ліхая гэтая справа ў ваччу СПАДАРОВЫМ, каторую зрабіў Давід.

12 І паслаў СПАДАР Нафана да Давіда, і тый прышоў да яго і сказаў яму: „У вадным месяце былі два чалавекі, адзін багаты, а другі бедны. 2 У багатага было вельмі шмат драбнога й буйнога статку; 3 А ў беднага нічога, апроч аднаго малое авечкі, каторую ён купіў і выгадаваў, і яна вырасла зь

ім а зь дзецьмі ягонымі разам; з лусты ягонае яна ела, і з чары ягонае піла, і на ўлоньню ў яго спала, і была яму, як дачка. 4 І зайшоўся да багатага чалавека падарожны, і тый пажалеў узяць із свайго драбнога або буйнога статку, каб прыгатаваць госьцю, што прышоў да яго, а ўзяў авечку беднага і прыгатаваў яе чалавеку, каторы прышоў да яго". 5 І ўзгарэўся гнеў Давідаў на таго чалавека, і сказаў Нафану: „Жыў СПАДАР! годны сьмерці чалавек, каторы зрабіў гэта. 6 І за авечку ён мае заплаціць чатыры разы болей, за тое, што ён зрабіў гэта, і за тое, што ня меў спагады".

7 І сказаў Нафан Давіду: „Ты — тый чалавек. Гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраеляў: „Я памазаў цябе за караля над Ізраелям, і Я выбавіў цябе ад рукі Саўлы, 8 І даў табе дом спадара твайго й жонкі спадара твайго на ўлоньне твае, і даў табе дом Ізраеляў а Юдзін, і, калі гэтага мала, дадаў бы табе яшчэ а яшчэ падобнае. 9 Чаму ж ты пагрэбаваў словам СПАДАРОВЫМ, зрабіўшы ліха перад ачыма Ягонымі? Уру Гэціча ты паразіў мячом; жонку ягоную ўзяў сабе за жонку, а яго ты забіў мячом сыноў Амонавых. 10 Дык не адступе меч ад дому твайго на векі, за тое, што ты пагрэбаваў Імною і ўзяў жонку Уры Гэціча, каб яна была табе за жонку". 11 Гэтак кажа СПАДАР: „Вось, Я ўзьнясу на цябе ліха з дому твайго, і вазьму жонкі твае перад ачыма тваімі, і аддам прыяцелю твайму, і будзе ён ляжаць із жонкамі тваімі перад гэтым сонцам; 12 Бо ты зрабіў патай, а Я зраблю гэта перад усім Ізраелям і перад сонцам".

13 І сказаў Давід Нафану: „Ізграшыў я перад СПАДАРОМ". І сказаў Нафан: „І СПАДАР дараваў грэх твой: ты не памрэш. 14 Затым, адылі, што ты гэтым прывёў вара-

гоў СПАДАРОВЫХ да чыстага блывузгання, то таксама сьмерцю памрэць сын, што народзіцца ў цябе".

15 І пайшоў Нафан да дому свайго. І выцяў СПАДАР дзецяне, каторае нарадзіла жонка Урына Давіду, і яно небясьпечна захварэла. 16 І маліў Давід Бога за гэтага хлопчыка, і шчыра паставаў Давід, і ўвыйшоў, і начаваў, і ляжаў на зямлі. 17 І сталі старцы дому гэнага да яго, каб падняць яго із зямлі; але ён не хацеў, і не паспытаўся зь імі хлеба. 18 І было на сёмы дзень: дзецяне памерла, і слугі Давідавы баяліся сказаць Давіду, што памерла дзецяне; бо, казалі яны: „Вось, калі дзецяне яшчэ жыло, і мы ўмаўлялі яго, і ён ня слухаў голасу нашага; як жа скажам яму: „Памерла дзецяне?" Ён зробіе што-коlechы благое". 19 І абачыў Давід, што слугі шэпчуцца, і ўцяміў Давід, што дзецяне памерла, і сказаў Давід слугам сваім: „Памерла дзецяне?" І сказалі: „Памерла". 20 І ўстаў Давід із зямлі, і ўмыўся, і памазаўся, і зьмяніў адзецьці свае, і пайшоў да дому СПАДАРОВАГА, і пакланіўся. І прышоў да дому свайго, і прасіў, і падалі яму хлеба, і ён еў. 21 І сказалі яму слугі ягоныя: „Што знача, што ты так робіш: як дзецяне яшчэ жыло, ты паставаў а плакаў, а як дзецяне памерла, ты ўстаў і еў хлеб?" 22 І сказаў: „Пакуль дзецяне жыло, я паставаў а плакаў, бо казаў: „Хто ведае, ці ня зьмілуецца над Імною СПАДАР, і дзецяне застанецца жыва?" 23 А цяпер яно памерла; нашто ж імне паставаць? Ціж я магу зьварнуць яго? Я пайду да яго, а яно ня зьвернецца да мяне".

24 І пацешыў Давід Батшэву, жонку сваю, і ўвыйшоў да яе, і ляжаў із ёй; і яна радзіла сына, і назвала імя ягонае: Салямон. І СПАДАР улюбіў яго; 25 І паслаў пра-рокам Нафаном, і ён назваў імя

ягонае: Ёдыда — дзеля СПАДАРА.

26 Ёаў ваяваў супроці Раўвы Амонскае, і блізу ўзяў места каралеўскае. 27 І паслаў Ёаў паслоў да Давіда, і сказаў: „Я ваяваў з Раўваю і перамог места вады. 28 Цяпер зьбяры люд, і абляж места, і вазьмі яго; бо калі я вазьму яго, та маім імям будзе названа яно”. 29 І зьбер Давід увесь люд, і пайшоў да Раўвы, і ваяваў зь ёю, і ўзяў яе. 30 І ўзяў Давід карону караля іхнага з галавы ягонае; — а вага яе была талань золата, і камень дарагі, і яна была на галаве ў Давіда, і із здабытку места вынес вельмі шмат. 31 А люд, што быў у ім, ён вывеў, і палажыў іх пад пілы, пад зязлезныя малатарні, пад зязлезныя сякіры, і кінуў іх у цагельныя печы. Гэтак ён зрабіў з усімі месцамі амонскімі. І зьвярнуўся просьле гэтага Давід а ўвесь люд да Ерузаліму.

13 І было просьле гэтага: ув Аўсалома Давідзёнка была сястра харошая, на імя Тамара; і закахався ў яе Амнон Давідзёнак. 2 І ўзрушаўся Амнон, ажно захварэў пераз Тамару, сястру сваю; бо яна была дзяўчына, і Амнону здавалася цяжкім што-коледы зрабіць ёй. 3 І ўв Амнона быў прыцель, а імя ягонае Ёнадаў, сын Шымеі, брата Давідавага; і Ёнадаў быў чалавек вельмі мудры. 4 І ён сказаў яму: „Чаму ты так блажэш, сыну каралёў, з раньня да раньня, — ці ня скажаш імне?” І сказаў яму Амнон: „Тамару, сястру брата свайго Аўсалома, люблю я”. 5 І сказаў яму Ёнадаў: „Лажыся ў пасьцелю сваю і прыдайся хворым; і як ацец твой прыйдзе даведацца цябе, ты скажы яму: „Калі ласка, хай прыйдзе Тамара, сястра мая, і падасьць імне хлеба, і прыгатуе перад ачыма маімі сытое бараніны, каб я бачыў і еў з рук ейных””. 6 І лёг Амнон, і прыдаўся хворым, і прышоў кароль даведацца яго; і сказаў Амнон каралю:

„Калі ласка, хай прыйдзе Тамара, сястра мая, і сыпачець перад ачыма маімі дзьве перапечкі, і я паем із рук ейных”. 7 І паслаў Давід да Тамары да дому сказаць: „Пайдзі да дому Амнонавага, брата свайго, і прыгатуй яму сытое бараніны”. 8 І пайшла яна да дому брата свайго Амнона, а ён ляжыць. І ўзяла яна цеста, і замясіла, і прыгатавала перад ачыма ягонымі, і сыпала перапечкі. 9 І ўзяла скварату й вынала перад ім; але ён адмовіўся есьці. І сказаў Амнон: „Выядзіце кажнага чалавека ад мяне”. І вышлі кажны чалавек ад яго. 10 І сказаў Амнон Тамары: „Занясі сытую бараніну да пакою, і я паспытаюся з рук тваіх”. І ўзяла Тамара перапечкі, каторыя прыгатавала, і занёсла Амнону, брату свайму, да пакою. 11 І як яна паставіла перад ім есьці, то ён схпіў яе і сказаў ёй: „Хадзі, лажыся з імною, сястра мая”. 12 Але яна сказала яму: „Не, браце мой, ня ганьбі мяне, бо ня робяць гэтак у Ізраелю; не рабі гэтага шалу. 13 І я, куды пайду я з маёй ганьбаю? І ты будзеш адзін із шалёных у Ізраелю. Ты, калі ласка, пагутары з каралём, ён не ўдзяржыць мяне ад цябе”. 14 Але ён не хацеў слухаць голасу ейнага, і быў дужшы за яе, і зганьбіў яе, і ляжаў із ёю. 15 І зьненавідзіў яе Амнон вельмі нянавіднасьцю найвялікшай, ажно нянавіднасьць, якою ён зьненавідзіў яе, была большая за любоў, якую ён меў да яе; і сказаў ёй Амнон: „Устань, пайдзі”. 16 І сказала яму: „Не, подле акалічнасьцяў адаслаць мяне — гэта большае ліха за другое, каторае ты імне зрабіў”. Але ён не хацеў слухаць яе. 17 І гукнуў дзяццока, слугачага свайго, і сказаў: „Вышліце, калі ласка, гэту ад мяне вон, і засунь дзьверы за ёю”. 18 На ёй быў калярысты хітон, бо ў такі адзяваліся каралеўскія дачкі-дзяўчаты. І вывеў яе слуга вон, і за-

сунуў за ёю дзьверы. 19 І ўзяла пасьпала Тамара попелам галаву сваю, і калярысты жэтон разьдзерла, каторы мела на сабе, і палажыла рукі свае на галаву сваю, і гэтак ішла, ішла й галасіла. 20 І сказаў ёй Аўсалом, брат ейны: „Ці не Амнон, брат твой, быў з табою? — але цяпер, сястра мая, маўчы; ён — брат твой; не працінайся ў сэрцу сваім праз гэты ўчынак”. І сядзела Тамара, і была алушчанай у доме Аўсалома, брата свайго. 21 І кароль Давід пачуў праз усе гэта, і гневала яго гэта вельмі. 22 Аўсалом жа ня гўкаў із Амнонам ані благога, ані добрага, бо зьненавідзіў Аўсалом Амнона за тое, што ён зганьбіў Тамару, сястру ягоную.

23 За два гады было стрыжэньне ўв Аўсалома ў Ваал-Гацору, каторы ля Яхрэма, і пагукіў Аўсалом усіх сыноў каралеўскіх. 24 І прышоў Аўсалом да караля, і сказаў: „Вось, цяпер стрыжэньне ў слугі твайго; хай пойдзе кароль а слугі ягоныя із слугою тваім”. 25 І сказаў кароль Аўсалома: „Не, сыну мой, мы ня пойдзем усі, каб ня быць табе вялічымі”. І дужа маліў яго, але ён не захацеў ісьці, адно дабра-славіў яго. 26 І сказаў яму Аўсалом: „Калі не, хай ідзець із намі Амнон, брат мой”. І сказаў яму кароль: „На што яму йсьці з табою?” 27 Але Аўсалом упрасіў яго, і ён адпусціў зь ім Амнона і усіх сыноў каралеўскіх.

28 Аўсалом жа расказаў дзяцюком сваім, сказаўшы: „Глядзіце ж, як разьвяселіцца сэрца Амнона ад віна, і я скажу вам: „Забіце Амнона”, тады зрабіце сьмерць яму, ня бойцеся; ці ня я расказую вам, ма-цуйцеся й будзеце малайцамі. 29 І зрабілі дзяцюкі Аўсаломавы з Амнонам, як расказаў Аўсалом. І ўста-лі ўсі каралеўскія сынове, селі каж-ны конна на мула свайго і ўцяклі.

30 Як яны былі яшчэ ў дарозе,

прышлі галасы да Давіда, што Аўсалом забіў усіх сыноў каралеўскіх, і не засталася ні воднага зь іх. 31 І ўстаў кароль, і разьдзер адзецьці свае, і лёг на зямлю, і ўсі слугі ягоныя, што стаялі перад ім, разьдзерлі адзецьці свае. 32 Але адка-заў Ёнадаў, сын Шымеі, брата Давідавага, і сказаў: „Хай ня кажэ спа-дар мой, што ўсіх дзяцюкоў, кара-леўскіх сыноў, забілі; толькі Амнон адзін памер, бо, падле слова Аўса-ломавага, было гэта прызначана ад-гэнуль, як паганьбіў Тамару, сястру ягоную. 33 Дык хай ня прыйме спадар мой, кароль, да сэрца свайго гэтую справу, кажучы, што ўсі сы-нове каралеўскія памерлі, бо толькі памер адзін Амнон”.

34 І ўцёк Аўсалом. І ўзьняў дзя-цюк, што стаў на варце, вочы свае, і абачыў: вось, шмат людю ідзець па дарозе за ім па схоне гары. 35 Тады Ёнадаў сказаў каралю: „Гэта йдуць каралеўскія сынове; як сказаў слуга твой, так яно было”. 36 І ледзь толькі сказаў ён гэта, вось, прышлі каралеўскія сынове, і загаласілі, і плакалі. І таксама кароль а ўсі слугі ягоныя плакалі вельмі вялікім плачам. 37 Аўсалом жа ўцёк, і пайшоў да Фалмая Амі-гудзэнка, караля Гешурскага. І пла-каў Давід па сыну сваім усі дні. 38 Аўсалом уцёк, і прышоў да Ге-шура, і прабываў там тры гады. 39 І кароль Давід жадаў стрэцца з Аўса-ломам, бо ён ужо перастаў бедаваць па Амнону, што ён памер.

14 І ведаў Ёаў Цэруёнак, што сэр-ца каралёва нахінулася да Аў-салома. 2 І паслаў Ёаў да Фекоі, і ўзяў стуль мудрую жонку, і ска-заў ёй: „Прыдайся плачучай, і на-дзень жалобнае адзецьце, і ня маж-ся алеям, але будзь як жонка, што мела даўгі час жалобу па памер-лым; 3 І прыйдзеш да караля, і бу-дзеш гўкаць яму падле гэтага слова. І Ёаў улажыў словы ў вусны ейныя.

4 І сказала жонка Фекоюнка каралю, і пала відам сваім на зямлю, і пакланілася, і сказала: „Ратуй, каролі!“ 5 І сказаў ёй кароль: „Чаго табе?“ І сказала яна: „Я ўдава, муж мой памер; 6 І ў нявольніцы тваёй два сыны; яны абодва павядзіліся ў поле, і ня было каму разбараніць іх, і выпяў адзін другога, і забіў яго. 7 І вось, паўстала ўся радня на службу тваю і кажуць: „Адай убіўцу брата свайго; мы заб'ём яго за душу брата ягонага, каторага ён забіў, і спадкаемцу загубім таксама“. Дык яны згасяць засталую жарыну маю, што засталася, каб не пакінуць мужу майму імені а пачынае на відзе зямлі“. 8 І сказаў кароль жонцы: „Ідзі супакойна двор, а я дам расказанне празь цябе“. 9 І сказала жонка Фекоюнка каралю: „На імне, спадару мой, каролі, гэтак бяспраўе а на доме айца майго, кароль жа а пасад ягоны хай будзе бязь віны“. 10 І сказаў кароль: „Таго, хто будзе гўкаць на цябе, прывядзі да мяне, і ён болей не зачэпе цябе“.

11 Яна сказала: „Успомні, каролі, СПАДАРА, Бога свайго, каб не памножыліся помсьнікі за кроў, каб згубіць а знішчыць сына майго“. І сказаў: „Жыў СПАДАР! не спадзець і волас сына твайго на зямлю“. 12 І сказала жонка: „Калі ласка, хай кажа нявольніца твая слова спадару майму, каралі“. 13 Ён сказаў: „Кажы“. І сказала жонка: „Чаму ты так думаеш супроці людю Богага? Кароль, кажуць гэтак слова, ёсьць як вінны, бо не зварачае выгнаньніка свайго. 14 Мы напэўна памрэм і будзем як вада, вылітая на зямлю, каторую нельга зьберці; але Бог ня хоча загубіць душу, і думае думы, каб не адапхнуць ад сябе адапхнёнага. 15 Дык цяпер я прышла сказаць каралі, спадару свайму, гэтак слова, бо люд паложае мяне; і сказала

нявольніца твая: „Пагутару я з каралём, можа ён зробіе падле слова служэбкі свае. 16 Бо кароль выслушае, вывальне службу сваю з рукі чалавека, што хоча звышчыць мяне разам із сынам маім із спадку Богага. 17 І сказала нявольніца твая: „Хай будзе слова спадара майго, каралі, на пацеху імне“, бо, як ангел Божы, так спадар мой, кароль, і можа выслушаць і добрае і ліхое. І СПАДАР, Бог твой, будзе з табой“.

18 І адказаў кароль, і сказаў жонцы: „Не ўтай ад мяне, калі ласка, справы, праз каторую я папытаю ў цябе“. І сказала жонка: „Кажы, калі ласка, спадару мой, каролі!“ 19 І сказаў кароль: „Ці ня рука Ёвава з табой у вусім гэтым?“ І адказала жонка, і сказала: „Хай жывець душа твая, спадару мой, каролі; ані направа, ані налева нельга адхінуцца ад таго, што сказаў спадар мой, кароль; бо слуга твой Ёаў расказаў імне, і ён улажыў у вусны нявольніцы гэтыя словы. 20 Каб змяніць выгляд гэтак справы, зрабіў слуга твой Ёаў гэтак; але спадар мой мудры, як мудры ангел Божы, каб ведаць усе, што на зямлі“.

21 І сказаў кароль Ёаву: „Вось жа, я зрабіў гэтую справу, пайдзі ж, зьвярні дзяццока Аўсалома“. 22 І паў Ёаў відам на зямлю, і пакланіўся, і дабраславіў караля, і сказаў: „Цяпер ведае слуга твой, што прыдбаў ласку ў ваччу тваім, спадару мой, каролі, бо кароль учыніў падле слова слугі свайго“.

23 І ўстаў Ёаў, і пайшоў да Гешуру, і прывёў Аўсалома да Ерузаліму.

24 І сказаў кароль: „Хай ён зьвернецца да дому свайго, а віду майго ня бача“. І зьвярнуўся Аўсалом да дому свайго, а віду каралеўскага ня бачыў.

25 І падобнага да Аўсалома ня было харашуна ў вусім Ізраелю, і

гэтулькі хваленага; ад падашвы на-гі аж да цемні галавы ягонае ня было ў ім заганы. 26 Як ён стрыг галаву сваю, — а стрыг ён яе каж-нага году, бо яна цяжарыла яго, — то валасы з галавы ягонае важылі дзвесьце сыкляў падле вагі кара-леўскае. 27 І радзіліся ўв Аўсалома тры сыны й адна дачка, наймя Та-мара; яна была жонка пазорная.

28 І жыў Аўсалом у Ерузаліме два гады, і віду каралёвага ня ба-чыў. 29 І паслаў Аўсалом па Ёава, каб паслаць яго да караля; але тый ня зычыў прыйсьці да яго. Паслаў і другім наваратам, але тый ня зы-чыў прыйсьці. 30 І сказаў слугам сваім: „Бачыце часьць поля Ёавава-га ля майго, і ў яго там ячмень; пайдзіце, выпаліце яго цяплом”. І выпалілі слугі Аўсаломавы часьць поля цяплом.

31 І ўстаў Ёаў, і прышоў да Аў-салома да дому, і сказаў яму: „Чаму цяплом выпалілі слугі твае часьць поля майго?” 32 І сказаў Аўсалом Ёаву: „Вось, я пасылаў па цябе, кажучы: „Прыйдзі сюды, і я пашлю цябе да караля сказаць: „Нашто я прышоў з Гешуру? Валеі бы імне лшчэ заставацца там”. Я хачу ба-чыць від каралёў. Калі ёсьць у імне бяспраўе, то забі мяне”. 33 І пай-шоў Ёаў да караля, і азнайміў яму. І гукнуў Аўсалома; ён прышоў да караля, і паў відам сваім на зямлю перад каралём; і падалаваў кароль Аўсалома.

15 І сталася просьбе гэтага, што справіў сабе Аўсалом адны ця-лежкі і коні, і пяцьдзясят чалавекаў беглі перад ім. 2 І ўставаў Аўсалом рана наравіцы, і становіўся ля даро-гі ў браме; і было, што як чалавек, правуючыся, прыходзіў да караля на суд, то гукнуў Аўсалом яго да сябе й казаў: „Зь якога ты места?” і ён адказваў: „З аднаго з плямёнаў Із-раельскіх слуга твой”. 3 І казаў яму Аўсалом: „Вось, справа твая добрая

а справядлівая, але ў караля няма каму выслухаць цябе”. 4 І казаў Аўсалом: „О, калі б хто пастанавіў мяне за судзьдзю ў зямлі! да мяне прыходзіўбыжныя, у каторага была б справа а суд, і я аправіў бы яго”. 5 І калі хто бліжыўся пакла-ніцца яму, то ён выцягаваў руку сваю, і браў яго, і цалаваў яго. 6 Гэтак рабіў Аўсалом із кажным Ізраелцам, што прыходзіў на суд да караля; і ўкраў Аўсалом сэрца ў мужоў Ізраельскіх.

7 Як мінула сорак год, Аўсалом сказаў каралю: „Пайду я й споўню абятніцу сваю, каторую я даў СПА-ДАРУ, у Гэўроне; 8 Бо аброк аб-рок слуга твой, жывучы ў Гешуру ўв Араме, кажучы: „Калі зьверне, зьверне СПАДАР мяне да Ерузалі-му, то я буду служыць СПАДА-РУ”. 9 І сказаў яму кароль: „Ідзі ў супакою”. І ўстаў ён, і пайшоў да Гэўрону.

10 І разаслаў Аўсалом узведні-каў да ўсіх плямёнаў Ізраелявых, сказаўшы: „Як вы пачуеце гук тру-бы, то кажыце: „Каралёва Аўсалом у Гэўроне”. 11 3 Аўсаломам пай-шлі зь Ерузаліму званьня дзвесьце чалавекаў, а пайшлі ў прасьціні сваёй, яны нічагусенькі ня ведалі. 12 І як абракаў аброкі, то паслаў Аўсалом Агітофэла Гілянна, парад-ніка Давідавага, зь ягонага места Гіла. І склалася моцная змова, бо люд усе павялічаўся калі Аўсало-ма.

13 І прышоў пасланец да Давіда, кажучы: „Стала сэрца мужоў із-раельскіх за Аўсаломам”. 14 І ска-заў Давід усім слугам сваім, што былі пры ім у Ерузаліме: „Устань-ма і ўцячымся, бо ня будзе нам пры-тульля ад Аўсалома; барзьдзіце, каб нам адыйсьці, каб ён не пабарзьдзіў, і не засьпеў нас, і ня зьвеў на нас бяду, і ня выгубіў места лязом мяча”. 15 І сказалі слугі каралёвы каралю: „У вусім, што выбяра спа-

дар мой, кароль, то, вась, мы --- слугі твае". 16 І вышаў кароль а ўвесь дом ягоны за ім пехатой. Пакінуў жа кароль дзесяць жанок, мамошак, сьцерагчы дом. 17 І вышаў кароль а ўвесь люд пехатой, і адзяржаліся ў Беф-Мержаку. 18 І ўсі слугі ягоныя праходзілі па баках яго, і ўсі херафеі, і ўсі пелефеі, і ўсі Гафяне, — гасьцісьот чалавекаў, што прышлі разам ізь ім із Гафу, праходзілі перад відам каралёвым.

19 І сказаў кароль Іффаю Гафяніну: „Нашто йдзеш таксама ты з намі? зьвярніся й застанься з каралём; бо ты — чужаземец, ды выгнаньнік із свайго месца. 20 Учорах ты прышоў, а сядзі я прысілю цябе йсьці з намі? Я йду, куды лўча; зьвярніся а зьвярні братоў сваіх із сабою, міласэрдзе а праўда з табою!" 21 І адказаў Іффай каралю, і сказаў: „Жыў СПАДАР, і хай жывець спадар мой, кароль: на якім бы месцу быў спадар мой, кароль, ці ў жыцьцю, ці ў сьмерці, там будзе й слуга твой". 22 І сказаў Давід Іффаю: „Дык ідзі а перайдзі". І перайшоў Іффай Гафянін, і ўсі людзі ягоныя, і ўсі дзецяняты, што былі зь ім. 23 І плакала ўся зямля вялікім голасам. І ўвесь люд пераходзіў, і кароль перайшоў цурэй Кідрон; і ўвесь люд прайшоў па дарозе пустыні. 24 А вась, і Садок, і ўсі Левіты зь ім нясуць скрыню Божую; і ўзышоў Авафар, пакуль увесь люд ня вышаў зь места.

25 І сказаў кароль Садоку: „Зьвярні скрыню Божую да места. Калі я знайду ласку перад ачыма СПАДАРА, то Ён зьверне мяне і дасьць імне бачыць Яго а гасподу Ягоную. 26 А калі Ён скажа гэтак: „Няма Мае зычлівасьці да цябе", то вась я; хай робе з імною, што Яму любя".

27 І сказаў кароль Садоку сьвятару: „Або ты ня бачыў. — зьвяр-

ніся да места ў супакою, і Агімас, сын твой, і Ёнафан Авафаронак, абодва сыны вашыя з намі. 28 Гляньце, я прыстою на раўніне на пустыні, пакуль ня прыйдзе ад вас слова наказаць імне". 29 І зьвярнулі Садок а Авафар скрыню Божую да Ерузаліму, і засталіся там.

30 А Давід ішоў схонамі Аліўнымі, узыходзіў і плакаў; галава ў яго была пакрыта, ён ішоў босы; і ўвесь люд, што быў зь ім, пакрылі кажны галаву сваю, і ўзыходзілі, узыходзячы й плачучы. 31 І Давіду наказалі, кажучы: „Агітофэл памеж змоўнікаў з Аўсаломам". І сказаў Давід: „СПАДАРУ! абярні ў дурнаўство, калі ласка, раду Агітофэлаву". 32 Як Давід узышоў на верх гары, ідзе ён кланяўся Богу, вась, наўпярэймы яму Гушай Архіянін, прыяцель Давідаў; жітон на ім быў разьдзершыся, і пыл на галаве ў яго. 33 І сказаў яму Давід: „Калі ты пойдзеш із імною, то будзеш імне вялічным. 34 А калі зьвернешся да места й скажаш Аўсалома: „Каролю, я слуга твой; вась, я быў слугою айца твайго, ды быў такім здаўна, а цяпер, вась, і я — слуга твой", то памярцьвіш ізраду Агітофэлаву. 35 Хіба ня ё з табою там Садок а Авафар оьвятары; і будзе, што кажнае слова, якое пачуеш з дому каралёвага, азнаймляй Садоку а Авафару сьвятаром. 36 Там ізь імі і два сыны іхныя: Агімаас Садачонак а Ёнафан Авафаронак; імі пасылайце імне кажную ведамку, якую пачуеце". 37 І прышоў Гушай, прыяцель Давідаў, да места; Аўсалам жа тады ўходзіў у Ерузалім.

16 Як Давід крыху зышоў зь верху гары, і вась, Цыва, слуга Мефівошэфаў, наўпярэймы яму, з параю накладзеньх аслоў, на іх жа дзэвьесце букаткаў хлеба, сто зьвязкаў разьнякаў, сто зьвязкаў фігаў і скураны мех ізь віном. 2 І сказаў кароль Цыве: „Што гэта ў цябе?"

І адказаў Цыва: „Аслы дому каралеўскаму езьдзіць, хлеб а садавіна на ежу дзяцюком, а віно піць аслабелым на пустыні”. 3 І сказаў кароль: „А йдзе сын спадара твайго?” І адказаў Цыва каралю: „Вось, ён застаўся ў Ерузаліме, бо казаў: „Цяпер дом Ізраеляў зьверне імне каралеўства айца майго”. 4 І сказаў Цыве: „Вось, табе ўсе, што ў Мефівозэфа”. І адказаў Цыва, пакланіўшыся: „Няхай знайду ласку ў ваччу спадара майго караля!”

5 І прышоў кароль Давід да Багурыму, і вось, выпай стуль чалавек з роду дому Саўлавага, найм Шымей Геранок; ён, ішоўшы, ішоў і кляў, 6 І пунчаў каменням на Давіда а на ўсіх слугаў караля Давіда; усі ж людзі а ўсі харобрыя былі з правага й з левага боку. 7 Гэтак гўкаў Шымей, клінучы яго: „Адходзь, адходзь, мужу крыві і мужу веліла! 8 СПАДАР абярнуў на цябе ўсю кроў дому Саўлавага, замест каторага ты загаспадарстваваў, і аддаў СПАДАР каралеўства ў рукі Аўсалома, сына твайго; і вось, ты ў бядзе, бо ты муж крыві”. 9 І сказаў каралю Авішай Цэруён: „Чаму клінец гэты здолы сабака спадара майго, караля? перайду я й здыйму яму галаву”. 10 І сказаў кароль: „Што імне й вам, Цэруёнкі? хай так клінец, бо так СПАДАР расказаў яму клясьці Давіда. Хто ж можа сказаць: „Чаму ты так робіш?””

11 І сказаў Давід Авішаю а ўсім служцом сваім: „Вось, калі сын мой, каторы вышаў з нутра майго, шукае душы мае, дык пагатоўе цяпер Веньямінавец; пакіньце яго, хай клінец; бо СПАДАР казаў яму. 12 Можжа СПАДАР гляне на паніжэньне мае і зьверне СПАДАР імне дабром за сядняшнюю кляцьбу ягонаю”. 13 І йшоў Давід а людзі ягоныя дарогаю, а Шымэй ішоў бокам гары супроці яго, ішоў, і кляў, і пушчаў

каменням у бок яго, і пыліў пылам. 14 І прышоў кароль а ўвесь люд, быты зь ім, стамаваўшыся, і аддыхнулі там.

15 Аўсалом жа а ўвесь люд Ізраельскі прышлі да Ерузаліму, і Агітофэл ізь ім. 16 І было, як прышоў Гушай Архіцянін, прыпцель Давідаў, да Аўсалома, то сказаў Гушай Аўсалому: „Хай жывець кароль, хай жывець кароль!” 17 І сказаў Аўсалом Гушаю: „Гэткая дэбрыня твая да прыпцеля твайго! чаму ты не пайшоў із прыпцелям сваім?” 18 І сказаў Гушай Аўсалому: „Не, каго абраў СПАДАР а гэты люд а ўвесь люд Ізраельскі, з тым і я, і зь ім застаўся. 19 А, другое, каму я буду служыць? Ці ня сыну ягонаму? Як служыць я айцу твайму, так буду служыць і табе”.

20 І сказаў Аўсалом Агітофэлу: „Дайце раду, што нам рабіць”. 21 І сказаў Агітофэл Аўсалому: „Увядзі да мамошак айца свайго, каторых ён пакінуў сьцерагчы дом свой; і пачуюць усі Ізраэляне, што ты стаў непакінулым айцу свайму, і ўмацуюцца рукі ўсіх, каторыя з табою”. 22 І разапнулі Аўсалому будан на страсе, і ўвайшоў Аўсалом да мамошак айца свайго перад ачмі ўсяго Ізраеля.

23 Рады ж Агітофэлавы, каторыя ён даваў, у тым часе ўважалі, як калі б хто пытаўся слова ў Бога. Гэткая была кажная рада Агітофэлава як Давіду, так і Аўсалому.

17 І сказаў Агітофэл Аўсалому: „Выбяру я двананцаць тысячаў чалавекаў, і ўстану, і пажануся гэтае ночы ў пагон за Давідам. 2 І нападу на яго, як ён будзе стамаваўшыся й з млявымі рукамі, і напалохаю яго, і ўсі людзі, што зь ім, уцякуць; і я заб'ю аднаго караля, 3 І абярну ўвесь люд да цябе. Быццам зьвярненьне ўсіх ё чалавек, каторага ты шукаеш, тады ўвесь люд будзе ў супакою”. 4 І любя было

гэтае слова ў ваччу Аўсалома і ў вачох усіх старцоў Ізраельскіх.

5 І сказаў Аўсалом: „Пагукайце ж таксама Гушай Архіцяніна, і паслухаем таксама, што ў вуснах ягоных”. 6 І прышоў Гушай да Аўсалома, і сказаў яму Аўсалом, кажучы: „Вось, гэта кажа Агітофэл; ці зрабіць падле словаў ягоных? А калі не, то кажы ты”. 7 І сказаў Гушай Аўсалому: „Ня добрая рада, што радзіў Агітофэл гэтым разам”. 8 І сказаў Гушай: „Ты знаеш айца свайго і людзей ягоных; бо харобрыя яны і гаркія душою яны, як мядзьведзіца ў полі, у каторай заглабалі дзеці, і ацец твой — чалавек ваўны; ён не начуе зь людям. 9 Вось, цяпер ён хаваецца ў якой-коlechы яме альбо ў вадным із іншых месцаў, і калі хто зь іх, нападаючых падзець пры першым нападзе, і пачуе вартаўнік твой, і скажа: „Была параза людзей, што пайшлі за Аўсаламам”, 10 Тады ён найадважнейшы, у каторага сэрца, як сэрца лавінае, чыста скволее; бо ўвесь Ізраель ведае, які харобры ацец твой і мужныя тыя, што зь ім. 11 Затым я раджу: кай зьбярэцца да цябе ўвесь Ізраель, ад Дану аж да Веер-Шэвы, у множасьці, як пясок ля мора; і ты зь імі пойдзеш на бітву. 12 І мы прыйдзем да яго ў вадным із месцаў, ідзе ён ё, і абляжым яго, як падае раса на зямлю; і не застанецца ў яго і ў вусіх людзей, што зь ім, ні воднага чалавека. 13 А калі ён зьбярэцца да якога-коlechы места, то ўвесь Ізраель прынясець да тога места паварозы, і мы сыягнем яго ў раку, так што не застанецца ні воднага камёнчыка”. 14 І сказаў Аўсалом а ўвесь Ізраель: „Рада Гушай Архіцяніна лепшая за раду Агітофэлаву”. Бо СПАДАР расказаў памярцьвіць добрую раду Агітофэлаву, каб навесці СПАДАРУ ліха на Аўсалома.

15 І сказаў Гушай Садоку а Авафару сьвятаром: „Так а так парадзіў Агітофэл Аўсалому а старцом Ізраелявым, і так а так парадзіў я. 16 Дык цяпер пайшліце барджэй і скажыце Давіду гэтак: „Не начуй гэтае ночы на раўніне пустыні, але барджэй перайдзі, каб ня глынулі караля а ўсяго люду, што зь ім”. 17 Ёнафан а Агімаас стаялі ля жарала Рогель. І пайшла служэбка, і наказала ім, і яны пайшлі, і казалі каралю Давіду; бо яны не маглі паказацца, ідучы да места. 18 І абачыў іх дзяцюк, і наказаў Аўсалому; але яны пайшлі борзда або два і прышлі да дому чалавека ў Багурыме, у каторага на панадворку была студня, і спусьціліся туды. 19 А жонка ўзяла й разаслала на версе студні пасьцілку, і пасыпала на яе круп, так што нічога ня было цяжка. 20 І прышлі слугі Аўсаламавы да жонкі да дому, і казалі: „Ідзе Агімаас а Ёнафан?” І сказала ім жонка: „Яны перайшлі гэты цурай”. І шукалі яны, і не знайшлі, і звярнуліся да Ерузаліму.

21 І было, як яны пайшлі, што тыя ўзышлі із студні, пайшлі і казалі каралю Давіду, і казалі Давіду: „Устаньце й барджэй перайдзіце вад, бо так а так парадзіў праз вас Агітофэл”. 20 І ўстаў Давід а ўвесь люд, быты зь ім, і перайшлі Ёрдан; да золку ня было ні воднага, каторы не перайшоў бы Ёрдану.

23 І абачыў Агітофэл, што ня споўнена рада ягоная, і асядлаў асла, і ўстаў, і пайшоў да дому свайго, да места свайго, і даў загаду дому свайму, і засіліўся, і памер, і быў пахаваны ў гробе айца свайго.

24 І прышоў Давід да Маганайму, а Аўсалом перайшоў Ёрдан, сам а ўвесь Ізраель із ім. 25 Аўсалом пастанаўіў над войскам Амасу, замест Ёва. Амаса быў сын аднаго чалавека, наймя Іфра Ізраельскага, каторы

ры ўвайшоў да Авігалы Нагашышкі, сястры Цэруінае, маці Ёвавае. 26 І Ізраель із Аўсаломам разьлёгся табарам у зямлі Гілеадзкай.

27 І было, што, як прышоў Давід да Маганаіму, то Шові Нагашонак із Раўвы Амонскае а Махір Амїеленак із Лодэвару а Варзылай Гілеадзянін із Рогеліму 28 Прывеслі пасьцелю. мсы а глінянае судзьдзе а пшонкі а ячменю а мукі а круп а бобу а сачыўкі а пражаных зярнят 29 А мёду а масла а авец а сыру каровяга, прывеслі Давіду а людзём, бытым із ім, на ежу; бо казалі яны: „Люд галодны а стамаваўшыся а ўсьмяглы на пустыні“.

18 І палічыў Давід людзёў, што былі зь ім, і пастанавіў над імі тысячнікаў а сотнікаў. 2 І паслаў Давід людзёў — трайціну пад рукою Ёва, трайціну пад рукою Авішя Цэруёнка, брата Ёвавага. трайціну пад рукою Іфая Гаффініна. І сказаў кароль людю: „Я сам паўну, пайду з вамі“. 3 І сказаў люд: „Не хадзі, бо калі мы бегма ўцячам, то ня зьвернуць увагі на нас: калі ж пярэць палавіца з нас, таксама нн зьвернуць увагі на нас; а ты адзін тое ж, што нас дзесяць тысячаў; дык валей памагай нам ізь места“.

4 І сказаў ім кароль: „Я зраблю, што добрае ў вачох вашых“. І стаў кароль ля брамы, і ўвесь люд выходзіў сотнямі а тысячамі. 5 І сказаў кароль Ёва а Авішя а Іфая, кажучы: „Абходзьцеся кунежа да дзеля мяне з маладзёнам, з Аўсаломам“. І ўсі людзі чулі, як казаваў кароль усім вайводцам праз Аўсалома.

6 І выпшаў люд у поле наўпярэймы Ізраелю, і была бітва ў лесе Яхрэмавым. 7 І былі паражаны там люд Ізраельскі слугамі Давідавымі; і была там гэна паразы вялікая таго дня, — дваццаць тысячаў. 8 І была там бітва пашырыўшыся па ўсёй тэй зямлі; і пажэр лес ізь людю

болей, чымся колькі пажэр меч таго дня. 9 І лўчыла Аўсаломау стрэпца із слугамі Давідавымі; а Аўсалом ехаў конна на муле. І ўбег мул пад галіну вялікага дуба, і зачэпілася галава ягоная за дуб, і павіс памеж неба й зямлі, а мул, быты пад ім, перабег. 10 І абачыў гэта хтось, і наказаў Ёва, і сказаў: „Вось, і бачыў Аўсалома, што вісіць на дубе“. 11 І сказаў Ёва чалавеку, каторы наказаў яму: „А вось, ты бачыў, то чаму ж ты не паразіў яго там на зямлю? Я меў бы даць табе дзесяць сыкляў срэбра і адзін пояс“. 12 І адказаў чалавек тый Ёва: „Калі б адважылі на даланю маю й тысяча сыкляў срэбра, і тады я не падняў бы рукі на каралеўскага сына; бо мы чулі, як расказаў кароль табе а Авішяю а Іфаяю, кажучы: „Захавайце маладзёна Аўсалома“. 13 Хоць бы я хацеў дапусьціць супроці душы свае няпраўду, то ніякае слова не схавана ад каралю; і ты ж паўстаў бы супроці“. 14 Ёва сказаў: „Няма чаго імне длякацца з табою“. І ўзяў у рукі тры дзіды, і ўсадзіў іх у сэрца Аўсалома, каторы быў яшчэ жывы пасярэдзіне дуба. 15 І абступілі Аўсалома дзесяцёх дзяцюкоў, збрайношаў Ёвавых, і паразілі Аўсалома, і зрабілі сьмерць яму. 16 І затрубіў Ёва у трубу, і зьвярнуліся людзі з пагону за Ізраелям; бо Ёва задзяржаў люд. 17 І ўзялі Аўсалома, і кінулі яго ў лесе ў глыбокую яму, і накідалі над ім вельмі вялікую крушню каменяня. А ўсі Ізраэляне ўцяклі, кажны да будану свайго.

18 Аўсалом яшчэ за жыцця свайго ўзяў і пастанавіў сабе помнік у каралеўскай даліне; бо сказаў ён: „Няма ў мяне сына, каб помнелі імя мае“. І назваў помнік сваім імем. І завецца ён дагэтуль: „Помнік Аўсаломаў“.

19 І Агімаас Садачонак сказаў: „Пабягу я, накажу каралю, што

СПАДАР судзіў выбавіць яго з рук варагоў ягоных". 20 І сказаў яму Ёаў: „Не чалавек дабравесці ты сядні, накажы гэта другога дня, бо сядні ты не прынясеш добрае навіны, бо памер сын каралеўскі". 21 І сказаў Ёаў Кушыту: „Пайдзі, накажы каралю, што бачыў ты". І пакланіўся Кушыт Ёаву, і пабег. 22 Але Агімаас Садачонак упіраўся й казаў Ёаву: „Што хоця хай будзе, але й я пабягу за Кушытам". Ёаў жа адказаў: „Нашто бегчы табе, сыну мой, не прынясеш ты добрае навіны". 23 „Няхай сабе, але я пабягу". І сказаў яму: „Бяжы". І пабег Агімаас дарогаю раўніны, і выперадзіў Кушыта. 24 Давід тады сядзеў памеж дзвюх брамаў. А вартаўнік узышоў на страху брамы да сцяны, і ўзьняў вочы свае, і абачыў: вось, бяжыць асобна чалавек. 25 І закрычэў вартаўнік, і азнайміў каралю. І сказаў кароль: „Калі асобна, то ведамка ў вуснах ягоных". А тый падыходзіў усе бліжэй а бліжэй. 26 Вартаўнік абачыў і другога чалавека бягучага; і закрычэў вартаўнік брамніку: „Вось, бяжыць адзін чалавек асобна!" Кароль сказаў: „І гэта — пасланец ізь ведамкаю". 27 Вартаўнік сказаў: „Я бачу бягу першага, падобную да бягі Агімааса Садачонка". І сказаў кароль: „Гэта чалавек добры, і прыносе добрую навіну."

28 Крыкнуў Агімаас, і сказаў каралю: „Супакой!" І пакланіўся каралю відам сваім да зямлі, і сказаў: „Дабраслаўлены СПАДАР, Бог твой, Каторы аддаў табе людзёў, што паднялі рукі свае на спадара майго, караля". 29 І сказаў кароль: „Ці маладзён Аўсалом добра маецца?" І сказаў Агімаас: „Я бачыў вялікі груд, як слуга каралёў, Ёаў, паслаў слугу каралёвага й твайго слугу, але я ня ведаю, што было". 30 І сказаў кароль: „Адварніся, стань тут". Ён адварнуўся й стаў.

31 Вось, прышоў і Кушыт. І сказаў Кушыт: „Добрая ведамка спадару майму, каралю! бо СПАДАР рассудзіў сядні выбавіць цябе ад рукі ўсіх, паўсталых супроці цябе". 32 І сказаў кароль Кушыту: „Ці добра маецца маладзён Аўсалом?" І сказаў Кушыт: „Хай будзе, як маладзёну, усім непрыяцелям спадара майго, караля, і ўсім паўстаючым супроці цябе зь лхам".

33 І парушыўся кароль, і ўзышоў да пакою над брамаю, і плакаў, і, як йшоў, гэтак гукаў: „Сыну мой Аўсаломе! сыну мой, сыну Аўсаломе! Каб я памер замест цябе, Аўсаломе, сыну мой, сыну мой!"

19 І наказалі Ёаву: „Вось, кароль плача і плача па Аўсалому". 2 І абярнулася ўратаваньне таго дня ў плач усяму люду, бо люд пачуў таго дня, што казалі: „Кароль смуціцца па сыну сваім". 3 І ўходзіў тады люд да места, пікаючыся, як цікаецца люд саромячыся, уцелыя ў часе бітвы. 4 А кароль закрыў від свой і галасіў: „Сыну мой Аўсаломе! Аўсаломе, сыну мой, сыну мой!"

5 І прышоў Ёаў да караля да дому, і сказаў: „Ты засароміў сядні від усіх слугаў сваіх, што ўратавалі цяпер жыцьцё твае, і жыцьцё сыноў і дачок тваіх, і жыцьцё жонак, і жыцьцё мамошак тваіх; 6 Ты любіш ненавідзячых цябе і ненавідзіш любячых цябе; бо ты абясціў сядні, што нічагусенькі табе й вайводцы й слугі; сядні я даведаўся, што, калі б Аўсалом застаўся жывы, а мы ўсі памерлі, то было б добра ў ваччу тваім. 7 Дык устань, выйдзі а пагўкай да сэрца слугаў сваіх; бо прысягаю СПАДАРОМ, што, калі ты ня выйдзеш, то ці заначуе з табою чалавек; і гэта будзе табе горш за ўсі беды, якія находзілі на цябе з маладосці твае дагэтуль".

8 І ўстаў кароль, і сеў у браме; а ўсяму люду наказалі, кажучы:

„Вось, кароль сядзіць у браме”. І прышоў увесь люд перад від караля; Ізрайляне ж паўцякалі кажны да будаўні свайго.

9 І ўвесь люд па ўсіх плямёнах Ізраельных сьперачаўся, кажучы: „Кароль выбавіў нас із рук варагоў нашых, і ён вывальніў нас із рук Пілішчан, а цяпер сам уцякаў із зямлі гэтае ад Аўсалом”. 10 Але Аўсалом, каторага мы памазалі над сабою, памер на вайне; чаму ж цяпер вы маўчыце зьвярнуць караля?”

11 І кароль Давід паслаў да Садока а Авафара, сьвятароў, кажучы: „Скажыце старцом юдзіным: „Чаму вам быць апошнімі, каб зьвярнуць караля да дому ягонага, прымеж тога словы ўсяго Ізраеля дайшлі да караля да дому ягонага? 12 Вы браты мае, косьці мае й цела мае — вы; чаму ж вам быць апошнімі, каб зьвярнуць караля да дому ягонага?” 13 І Амаса скажыце: „Ці ня косць мая й цела мае — ты? Хай так зробіе з імною Бог і хай памножа, калі ты ня будзеш вайводцам у мяне, замест Ёва, назаўсёды!” 14 І сьхінуў ён сэрца ўсіх Юдзяў, як аднаго чалавека; і паслалі яны да караля: „Зьвярніся ты а ўсі слугі твае”. 15 І зьвярнуўся кароль, і прышоў да Ёрдану, а Юда прышоў да Гітгалу, каб пераняць караля й перавезьці караля перазь Ёрдан.

16 І пабарзьдзіў Шымей Геранок Веньямінянін із Вагурыму, і зышоў зь Юдзямі наўпярэймы каралю Давіду, 17 І тысяча чалавекаў зь Веньямінян із ім, і Цыва, слуга дому Саўлавага, зь пятнаццацьма сынамі сваімі й дваццацьма слугамі сваімі; і перайшлі яны Ёрдан перад відам караля. 18 І як пераплавілі на пароме лодку, каб перавезьці дом каралёў і зрабіць, што добрае ў ваччу ягоным, тады Шымей Геранок паў перад відам караля, як адно ён перайшоў Ёрдан. 19 І сказаў каралю:

„Ня май імне, спадару мой, за выступ і не ўспамінай таго, чым ізграшыў слуга твой таго дня, як спадар мой, кароль, выходзіў зь Ерузаліму, і не дзяржы, каролю, у сэрцу сваім; 20 Бо ведае слуга твой, што я ізграшыў, і вось, сядзі я прышоў першы з усёга дому Язэпавага, каб зыйсьці наўпярэймы спадару майму, каралю”. 21 І адказаў Авішай Цэруёнак, і сказаў: „Нягож Шымей не памрэць за тое, што кляў памазанца СПАДАРОВАГА?” 22 І сказаў Давід: „Што меж імною й вамі, Цэруёнкі, што вы сядзіце праціўныя імне? Ці цяпер забіваць каго-колечы ў Ізраелю? Ці ня ведаю я, што цяпер я — кароль над Ізраелям?” 23 І сказаў кароль Шэмею: „Ты не памрэш”. І прысяг яму кароль.

24 І Мефівошэф, сын Саўлаў, вышаў наўпярэймы каралю. Ён ня дбаў праз ногі свае, ня рупіўся праз бараду сваю і ня мыў адзецьця свайго з таго дня, як вышаў кароль, да дня, як ён зьвярнуўся ў супакою. 25 Як ён вышаў зь Ерузаліму наўпярэймы каралю, кароль сказаў яму: „Чаму ты, Мефівошэфе, не пайшоў з імною?” 26 І сказаў: „Спадару мой каролю! служэц мой ашучаў мяне; бо я, слуга твой, казаў: „Асядлаю сабе асла, і сяду на яго, і паеду да караля; бо слуга твой кульгавы. 27 А ён абмовіў слугу твайго перад спадаром маім каралём. Але спадар мой кароль, як ангел Божы, рабі, што добра ў ваччу тваім. 28 Ці ня быў увесь дом айца майго адно людзьмі сьмерці перад спадаром маім каралём, але ты пасадзіў слугу свайго памеж ядучых за сталом тваім; ці ёсьць у мяне яшчэ чым правіцца перад табою й гўкаць да караля?” 29 І сказаў яму кароль: „Нашто гўкаеш ты яшчэ словы свае? Я сказаў: ты й Цыва падзяліце поле”. 30 І сказаў Мефівошэф каралю: „Хай ён возьме

на'т усе, просьле того, як спадар мой, кароль, у супакою зьвярнуўся да дому свайго".

31 І Варзылай Гілеадзянін зышоў з Рогеліму, і перайшоў із каралём Ёрдан, каб прапусьціць яго за Ёрдан. 32 Варзылай жа быў вельмі стары, год асьмідзясят было яму. Ён жыў каралю ў быцьцю яго ў Маганаіме, бо ён быў чалавек вельмі вялікі. 33 І сказаў кароль Варзылаю: „Ідзі з імною, і я буду жыць цябе із сабою ў Ерузаліме". 34 І сказаў Варзылай каралю: „Колькі яшчэ дзён жыцьця майго, каб ісьці з каралём да Ерузаліму? 35 Імне цяпер асьмідзясят год; ці адрозьню я добрае ад ліхога? Ці пазнае слуга твой смак у тым, што будзе есьці і ў тым, што будзе піць? Ці змагу я чуць голас пяноў а пяюльляў? На што ж слуге твайму быць цяжарам спадару майму каралю? 36 Толькі яшчэ прарэйдзе слуга твой Ёрдан із каралём; за што ж каралю надгарадзіць мяне такою надгарадаю? 37 Хай зьвернецца, калі ласка, слуга твой і памрэць у месцы сваім каля гробу айца свайго а маці свае. Але вось, слуга твой, Кімгам, хай прарэйдзе із спадаром маім каралём, і зрабі зь ім, як добра ў ваччу тваім". 38 І сказаў кароль: „Хай прарэйдзе з імною Кімгам, і я зраблю яму, што табе любя; і ўсе, чаго будзеш зыцьці ад мяне, я зраблю табе". 39 І перайшоў увесь люд Ёрдан, і кароль перайшоў. І пацалаваў кароль Варзылая, і дабраславіў яго, і ён зьвярнуўся на месца свае.

40 І перайшоў кароль да Гілгалу, і Кімгам перайшоў зь ім; і увесь люд Юдэйскі прапушчаў караля, і палавіца лоду Ізраельскага. 41 І вось, усі Ізраэляне прышлі да караля, і казалі каралю: „Чаму ўкралі цябе браты нашы, мужы Юдзіны, і прапусьцілі караля а дом ягоны а ўсіх людзей Давідавых ізь ім перазь Ёрдан?" 42 І адказалі ўсі му-

жы Юдзіны Ізраэлянам: „Бо кароль блізкі сваяк нам; на што сэрдаваць вам за гэта? Або мы што зьелі ў караля альбо адзяржалі ад яго падаркі?" 43 І адказаў Ізраэль мужом Юдзіным, і сказаў: „У мяне дзесяць часьцяў у каралю, таксама і ў Давіду я большы, чымся ты; чаму ж ты паніжыў мяне? Ці ня імне належа першае слова, каб зьвярнуць нашага караля?" Але слова мужоў Юдзіных было цвярдзейшае, чымся слова Ізраэляна.

20 І прылучылася быць там чалавеку велялу, наймя Шэву Біхранку, Веняміняніну, ён затрубіў у рог і сказаў: „Няма нам часьці ў Давіду, і няма нам дзелі ў Есянку; ўсі па будадох сваіх, Ізраэляне!" 2 І ўзышоў кажны Ізраэлянін, замест за Давідам, за Шэва Біхранком; Юдзі ж ліплі да караля свайго, ад Ёрдану аж да Ерузаліму.

3 І прышоў Давід да дому свайго ў Ерузаліме, і ўзяў кароль дзесяць мамошак, каторых ён пакінуў сьдэрагчы дом, і памясьціў іх у доме старожи, і жыў іх, але ня ўходзіў да іх. Гэтак яны былі замкнёныя да дня сьмерці свае ў удовіным жыцьцю.

4 І сказаў Давід Амасе: „Згукай да мяне Юдэяў за тры дні і сам стань сюды". 5 І пайшоў Амаса згукіць Юдэяў, але задлякаўся.

6 Тады Давід сказаў Авішаю: „Цяпер наробе нам ліха Шэва Біхранок болей, чымся Аўсалом; вазьмі ты служцоў спадара свайго і пажаніся за ім, каб ён не знайшоў сабе ўмацаваных местаў і ня ўцёк ад ачоў нашых". 7 І выплі за ім людзі Ёзавы а Херэфеі а Пелефеі а ўсі харобрыя, і пайшлі зь Ерузаліму гнацца за Шэва Біхранком. 8 І як яны былі ля вялікага каменя, каторы ў Гівеоне, то Амаса прышоў да іх. Ёаў быў папэразаўшчыся, адзеўшыся ў вадзецьце свае, і на ім папэразаны меч, прымацаваны

ля сыцягна ў похве, каторы лёгка выходзіў зь яе і ўходзіў. 9 І сказаў Ёаў Амасе: „Як маешся, браце мой?” І скапіў Ёаў праваю рукою Амасу за бараду, каб пацалаваць яго. 10 Амаса ж не сыцярогся мяча, бытага ў Ёава ў руцэ; і гэты выцяў яго ім пад пятую скабу, і выпалі патрыхі ягоныя на зямлю, і не паўтарыў вытня, і ён памер. Ёаў а Авішай, брат ягоны, пагналіся за Шэва Біхранком. 11 Адзін із дзяцюкоў Ёававых стаў над Амасаю і гукаў: „Тыі, хто прыяў Ёаву і хто належа да Давіда, ідзі за Ёавам!” 12 Амаса ж качаўся ў крыні сярод гасьцінца; і тыі чалавек, абачыўшы, што ўвесь люд прыпыняецца над ім, сыцягнуў Амасу з гасьцінца на поле і накінуў на яго адзецьце, бо ён бачыў, што кажны, праходзячы, прыпыняўся над ім. 13 Як ён быў сыцягнены з гасьцінца, то ўвесь люд Ізраельскі пайшоў за Ёавам гнацца за Шэва Біхранком. 14 А ён прайшоў пераз усі плямёны ізраельскія аж да Авелу і Веф-Мааху і пераз увесь Берым; і зьбіраліся і йшлі таксама за ім. 15 І прышлі й абляглі яго ў Авеле Веф-маасе; і насыпалі вал перад месцамі, і прыступілі да сыцяны, і ўсі людзі, бытыя зь Ёавам, сілаваліся, каб паваліць сыцяну. 16 І закрычэла адна разумная жонка ізь сыцяны места: „Паслухайце, паслухайце, кажыце, калі ласка, Ёаву, каб ён падышоў сюды, і я пагутару зь ім”. 17 І даблжыўся да яе Ёаў, і сказала жонка: „Ці ты Ёаў?” І сказаў: „Я”. Яна сказала: „Паслухай словаў служэбкі свае”. І сказаў ён: „Слухаю”. 18 Яна сказала: „Уперад гукалі, кажучы: „Папытайцеся, папытайцеся ўв Авеле”; і гэтак канчалі. 19 Я із супакойных, верных Ізраеля; а ты хочаш зьнішчыць места, ды маці ў Ізраелю. Нашто табе бурчыць спадак СПАДАРОЎ?” 20 І адказаў Ёаў, і сказаў: „Крый Божа,

крый Божа, каб я праглынуў альбо зьнішчыў! 21 Гэта ня так; але чалавек із гары Яхрэмавае, наймя Шэва Біхранок, падняў руку сваю на караля, на Давіда; выдайце імне яго аднаго, і я адступлю ад места”. І сказала жонка Ёаву: „Вось, галава ягоная будзе кінена табе ізь сыцяны”. 22 І пайшла жонка да ўсяго люду ізь сваім розумам; і адцялі галаву Шэву Біхранку, і кінулі Ёаву. Тады затрубіў у рог, і разышліся ад места ўсі па сваіх будадох; Ёаў жа зьвярнуўся да Ерузаліму да караля.

23 І быў Ёаў над усім войскам ізраельскім, а Веная Егоядзёнак — над Херэфеямі а над Пелефеямі; 24 Адорам — над падаччамі; Ясапат Агілудзёнак — летапісьменьнік; 25 Шэва — пісар; Садок а Авафар — сьвятары; 26 Таксама й Іра Яіра-нін быў служцом у Давіда.

21 І была галадоў за дзён Давідавых тры гады, год пры годзе. І шукаў Давід віду СПАДАРОВАГА. І сказаў СПАДАР: „За Саўлу а кроў дому ягонага, бо ён зрабіў сьмерць Гівеонянам”. 2 І гукнуў кароль Гівеонян, і гукаў ізь ім, (Гівеоняне ж ня із сыноў Ізраеля, але з астачаў Аморэяў; і сынове Ізраелявы прысяглі ім, але Саўла імкнуўся забіць іх із рупатлівасьці свае праз сыноў Ізраеля а Юды). 3 І сказаў Давід Гівеонянам: „Што імне зрабіць вам і чым улашчыць вас, каб вы дабраславілі спадак СПАДАРОЎ?” 4 І сказалі яму Гівеоняне: „Ня надабе нам срэбра ані золата ад Саўлы альбо ад дому ягонага, і ня надабе нам, каб рабілі сьмерць каму ў Ізраелю”. Ён сказаў: „Што ж вы скажаце? я зраблю вам”. 5 І сказалі яны каралю: „Таго чалавека, каторы губіў нас, і каторы маніўся вынішчыць нас і ня даць нам застатца нійдзе ў граніцах Ізраеля, — 6 Хай дадуць нам сямёх чалавекаў

із сыноў ягоных, і мы засілім іх перад СПАДАРОМ у Гівеі Саўлавай, абранца СПАДАРОВАГА". І сказаў кароль: „Я дам". 7 І пажалеў кароль Мефівошэфа, сына Ёнафана Саўлянкі, дзеля прысягі імям СПАДАРОВЫМ, што была між іх, між Давіда й Ёнафана Саўлянкі. 8 І ўзяў кароль двух сыноў Рыцпы Аянкі, каторая нарадзіла Саўлу Армона а Мефівошэфа, і пяцёх сыноў Меравы Саўлянкі, каторых яна нарадзіла Адрыелу Вэрзылёнку зь Меголы, 9 І аддаў іх у рукі Гівеонян, і яны засілілі іх на гары перад СПАДАРОМ. І загінулі ўсі сямёх разам; ім зрабілі сьмерць першых дзён жніва, з пачатку жніва ячменю. 10 І ўзяла Аянка зрэбніну, і разаслала яе сабе на скале, ад пачатку жніва аж да тога часу, пакуль не паліліся на іх воды зь неба, і не давала птушкам нябёсным садзіцца на іх удзень і зьвяром палывым ночы. 11 І наказалі Давіду, што зрабіла Рыцпа Аішка, мамошка Саўлава. 12 І пайшоў Давід, і ўзяў косьці Саўлавы а косьці Ёнафана, сына ягонага, у жыхараў Явішу Гілеадзкага, каторыя ўкралі іх із вуліцы Веф-Шану, ідзе іх засілілі Пілішчане, як забілі Пілішчане Саўлу ў Гілвоа. 13 І ўзьнёс ён ступь косьці Саўлавы а косьці Ёнафана, сына ягонага; і зьберлі косьці засіленых. 14 І пахавалі косьці Саўлавы а косьці Ёнафана, сына ягонага, у зямлі Вэняміновай, у Цэле, у гробе Кіша, айца ягонага. І зрабілі ўсе, што расказаў кароль, і ўмолены быў Бог узглядам краю просьле гэтага.

15 І была ўзноў вайна ў Пілішчан із Ізраелям. І зышоў Давід а служцы ягоныя зь ім, і ваявалі зь Пілішчанмі; і Давід прыстаў. 16 Тады Ішвібеноб, адзін із патомкаў Рэфаімаў, а вага ягонае дзіды трыста сыкляў вагі медзі, і каторы паперазаўшыся быў новым млчом,

і гукаў праз забіццё Давіда. 17 Але яму памог Авішай Цэруёнак, і паразіў Пілішчаніна, і зрабіў яму сьмерць. Тады прысяглі яму людзі Давідавы, кажучы: „Наперад ня выйдзеш ты з намі на вайну, каб ня згас сьветац Ізраеля".

18 І было просьле гэтага, што была йзноў вайна ў Гобе зь Пілішчанмі; тады Сыбехай Гушанін забіў Сара, аднаго з патомкаў Рэфаімаў.

19 І была яшчэ вайна ў Гобе зь Пілішчанмі; тады Елганан, сын Яара-Орэгіма Бэтлеемскага, забіў Голяфа Гафяніна, у каторага дзяржаньне дзіды было, як навой у ткачоў.

20 І была яшчэ вайна ў Гафе, ідзе быў адзін чалавек вялікага росту, што меў па шэсьць палцаў на руках і на нагах, усяго дваццаць чатыры, таксама з патомкаў Рэфаімаў. 21 І зьневажаў Ізраеля, і забіў яго Ёнафан, сын Шымея, брата Давідавага. 22 Гэтыя чатыры былі з роду Рэфаімаў у Гафе, і яны загінулі ад рукі Давіда а служцоў ягоных.

22 І гукаў Давід словы гэтае песьні СПАДАРУ таго дня, як СПАДАР вывальніў яго з рукі ўсіх непрыяцеляў ягоных і з рукі Саўлавае. 2 І ён казаў: „СПАДАР — скала мая, і горад мой, і выбавіцель мой. 3 СПАДАР — скала мая, я абаранюся ім; шчыт мой, рог спасеньня майго, высокая вежа мая, упёк мой; Спасе мой, ад усілства Ты выбавіў мяне! 4 Хвалы годнага я пагукаю СПАДАРА, і ад непрыяцеляў сваіх вывальнюся. 5 Бо абнялі мяне хвалі сьмерці, і цур'і вяляла напалохалі мяне; 6 Ланцугі шэюлю акружылі мяне, і сеці сьмерці выперадзілі мяне. 7 Але ў бядзе сваёй я пагукаў СПАДАРА, і да Бога свайго загукаў, і Ён пачуў з палацу Свайго голас мой, і галашэньне мае ў вушшу Ягоным. 8 Захісталася, затрэслася зямля, дрыганулі а захі-

сталіся поды нябёс, бо ўтневаўся.
 9 Узьняўся дым ад гневу Ягонага,
 і з вуснаў Ягоных цяпло зьядаю-
 чае; вугальце загарэлася ад Яго.
 10 Нахінуў Ён нябёсы й зышоў, і
 цемнь пад нагамі ў Яго. 11 І ехаў
 на херуве, і ляцеў, і бачаны быў
 на крылах ветру. 12 І пастана-
 віў цемнь навокал Сябе, як будан,
 згусьціў воды булакоў нябёсных.
 13 Ад зьзяньня перад Ім жар уга-
 раўся. 14 Загрымеў зь нябёс СПА-
 ДАР, і Навышні даў голас Свой;
 15 Пусьціў стрэлы, і расьцярушыў
 іх; маланку, і зрабіў замятню ў іх.
 16 І паказаліся цур'і мора, агаліліся
 поды сьвету ад ганеньня СПАДА-
 РА, ад тхненьня духа ноздраў Яго-
 ных. 17 Ён паслаў з вышы, і ўзяў
 мяне, і выцягнуў мяне зь вялікіх
 водаў; 18 Выбавіў мяне ад майго
 дужога непрыяцеля, ад ненавідзя-
 чых мяне, бо былі дужыя за мяне.
 19 Яны перанялі мяне ў дзень бяды
 мае, але СПАДАР быў апораю імне,
 20 І вывеў на прастору мяне, ура-
 таваў мяне; бо Ён прыяе імне.
 21 Заплаціў імне СПАДАР подле
 справядлівасьці мае, подле чысьціні
 рук маіх зьвярнуў. 22 Бо я глядзеў
 дорогаў СПАДАРОВЫХ і не ад-
 тыргнуўся нягодна ад Бога свайго;
 23 Бо ўсі суды Ягоньня перад імною,
 і ўставаў Ягоньня я не адсуваў ад
 сябе. 24 І быў бязганьня перад Ім,
 сьцярогся бяспраўя свайго. 25 І ад-
 плаціў імне СПАДАР подле спра-
 вядлівасьці мае, подле чысьціні мае
 ў ваччу Яго. 26 Зь міласэрным
 Ты абходзішся міласэрна, зь без-
 заганным — беззаганна, 27 З
 чыстым — чыста, а з крутадухам
 Ты ходзешся. 28 І люд убогі Ты вы-
 баўляеш, і ачыма сваімі паніжаеш
 пышак. 29 Ты, СПАДАРУ, сьвета-
 мой; і СПАДАР асьвячае цемнь
 маю. 30 Бо Табою я бягу на вятку;
 з Богам сваім пераскочу сьцяну.
 31 БОГ! — беззаганная дорога Яго-
 ная, слова СПАДАРОВА пераліта-

ванае, шчыт Ён усім, што спадзяюц-
 ца на Яго. 32 Бо хто БОГ, апроча
 СПАДАРА, і хто скала, апроча Бога
 нашага? 33 БОГ — Ён мацінія, сіла
 мая, Ён пракладае дасканальна да-
 рогу маю; 34 Робе простымі ногі
 мае, як аленія, і на выпшнях маіх
 ставе мяне; 35 Вуча рукі мае вайны,
 і гбаю лук мядзяны рукамі сваімі.
 36 І Ты даў імне шчыт спásеньня
 Свайго, і кунежнасьць Твая ўзьвя-
 лічыла мяне. 37 Ты пашыраеш сі-
 гень мой пад імною, і ня хістаюцца
 шчыкалаткі мае. 38 Ганяюся за ва-
 рагамі сваімі, і гублю іх, і не звара-
 чаюся, пакуль ня зьнішчу іх; 39 І
 гублю іх, і раню іх, і не ўстаюць,
 і валяцца пад ногі мае. 40 Ты пале-
 разуеш мяне сілаю на вайну, пры-
 чыняеш, каб праціўнікі мае ўтбалі-
 ся пад імною. 41 А варагоў маіх Ты
 даў імне патыліцы, ненавідзячых
 мяне я зьнішчу. 42 Яны гукалі, але
 ня было ратаўніка; — да СПАДАРА,
 але Ён не адказаў ім. 43 Я расьцер
 іх, як пыл земны, як балота вуліч-
 нае. сьцянюціў іх і расьцягнуў іх.
 44 Ты даў імне ўцячы ад прававань-
 няў людю з імною; Ты захаваў мяне,
 каб быць імне галавою народаў;
 люд, каторага я ня знаў, будзе слу-
 жыць імне. 45 Сынове чужаземцаў
 паддаліся імне, на галасы празь
 мяне яны слухмяныя імне. 46 Чу-
 жаземцы млеюць а дрыжаць у вага-
 рожах сваіх. 47 Жыў СПАДАР і
 дабраславёная скала мая! І ўзьвялі-
 чаны Бог, скала спásеньня майго.
 48 БОГ, што даець імне памсьціцца,
 і зводзе люды пад мяне; 49 І вы-
 водзе мяне ад варагоў маіх! Над
 паўсталымі супроці мяне Ты ўзды-
 маеш мяне; ад глабаньніка Ты вы-
 бавіў мяне. 50 За гэта я буду вы-
 хваляць Цябе, СПАДАРУ, меж на-
 родаў, і імені Твайму буду паяць.
 51 Павялічае выбаўленьні караля
 Свайго й чыне міласэрдзе памазан-
 цу Свайму Давіду а насеньню яго-
 наму на векі!"

23 Во гэта апошнія словы Давідавы. Агалашае Давід Есянок, і агалашае муж, узняты на выш Памазанца Бога Якававага, і салодкі пяюн песняў ізраельскіх. 2 „Дух СПАДАРОЎ гучае ў імне, і слова Ягонае на языццэ ў мяне. 3 Скажаў Бог Ізраеляў імне, казалі Скала Ізраелява: Хто гаспадар над людзьмі, будзь справядлівы, гаспадарствуючы страхам Божым. 4 І будзе, як золлак раньня, як сонца ўсходам бязболачнае раніцы, як ззяняне просьле дажджу на траве зямлі. 5 Ці ня так дом мой у БОГА? бо змову вечную ўчыніў Ён із імною, трывалікую ў вусім і абаронную; бо ўсе гэта спасеньне мае і ўсе жадаўня, хіба Ён ня дасьць, каб яно вырасла? 6 А сынове веляла, як выкінены цернь усі яны, каторага не бяруць рукамі; 7 Але хто датыкаецца да яго, мае ўзброіцца злезам а дзяржаньням дзіды, і цяплом паляць. паляць яго седзячы”.

8 Во імёны харобрых у Давіда: Таккемон, што сядзеў на седаве, галоўны з трох, ён жа Адыно Эцнянін; ён забіў асьмісот аднаго часу.

9 За ім Елеазар, сын Доды Агожонка, з трох харобрых у Давіда. Як яны выгукалі Пілішчан, што былі зьбершыся на бітву, як людзі ізраельскія былі ўзышоўшы, 10 Ён устаў і паразіў Пілішчан, ажно рука ягоная стамавалася, і прыліпла рука ягоная да мяча. І даў СПАДАР таго дня вялікае спасеньне, і люд ішоў за ім адно дзеля таго. каб абдзіраць.

11 За ім Шамма Ажанок Гараранін. І зьберліся Пілішчане ў грамаду, ідзе была дзялёнка поля, поўная сачыўкі, і люд уцёк ад Пілішчан; 12 А ён стаў сярод тае дзялёнкі, і ўратаваў яе, і перамог Пілішчан. І даў тады СПАДАР вялікае спасеньне.

13 І зышлі трох гэтых харобрых із трыццацёх галоўных, і прышлі

ў жніво да Давіда ў пячору Адулам, як грамады Пілішчан абляглі ў даліне Рэфаімскай. 14 І Давід быў тады ў горадзе, а аддзел Пілішчан — у Бэтлееме. 15 І ўсьмяг Давід, і сказаў: „Хто даў бы імне піцьвады із студні Бэтлеемскае, каторая ля брамы?” 16 І прабіліся трох харобрых у табар пілісцкі, і засілі вады із студні Бэтлеемскае, каторая ля брамы, і панёсьлі, і прышлі да Давіда. Але ён не захацеў піць яе, і ўзьліў яе СПАДАРУ, 17 І сказаў: „Крый мяне, СПАДАРУ, каб я ўчыніў гэта! ці ня кроў гэта людзеў, што хадзілі зь небяспечнасьцяй душаў сваіх?” І не захацеў піць яе. Во што зрабілі гэтыя трох харобрых!

18 І Авішай, брат Ёваў, Цэруёнак быў галоўным із трох; ён падняў дзіду сваю на трыста чалавекаў, каторых ён забіў, і быў уславлены ў тых трох. 19 Ці ня быў ён найслаўнейшы з трох? затым ён быў іхным вайводцам, адылі не раўня гэным тром.

20 Веная, сын Егояды, мужа харобрага, вялікіх учынкаў, з Каўцэлю; ён паразіў двух левападобных моаўскіх; ён жа зышоў і забіў лява ў рове сьнежнага дня. 21 Ён жа забіў аднаго Егіпцяніна, пазорнага чалавека; у рудцэ ў Егіпцяніна была дзіда, а ён пайшоў да яго з кіям, і адняў дзіду з рукі Егіпцяніна, і забіў яго собскаю дзідаю ягоною. 22 Во што зрабіў Веная Егоядзёнак! і ён быў уславіўшыся ў трох харобрых. 23 Ён быў слаўнейшы межы трыццацёх, але гэным тром не раўня. І пастанавіў яго Давід на свае загады.

24 Асагэль, брат Ёваў — у ліку трыццацёх; Елганан Додзянок із Бэтлеему, 25 Шама Гароджанін. Еліка Гароджанін, 26 Гэлец Палчанін, Іра Ікешонак Фекоанін, 27 Авезэр Анафофянін, Мебунай Гушанянін, 28 Цалмон Агожанін, Ма-

гарай Нетофянін, 29 Гэлеў Ваанёнак Нетофанін, Іффай Рываёнак із Гівеі сыноў Веныміновых, 30 Веная Пірофонянін, Гідай з ручая Гааша, 31 Аві-Албон Арбафянін, Асмавеф Багурымлянін, 32 Елягба Шаалбонянін із сыноў Яшэна-Ёнафана, 33 Шама Гараранін, Агіям Шараронак Гараранін, 34 Еліфелет, сын Агасбая, сына Маахаты, Елям Агітофэленак Гілонянін, 35 Гэпро Кармільянін, Паарай Арбянін, 36 Ігал Нафанёнак із Цобы, Бань Гаджанін, 37 Цэлек Амонянін, Нагарай Верофянін, збрайноша Ёава Цэруёнка, 38 Іра Іфранін, Гарэў Іфранін, 39 Ура Гэціч. Усіх трыццаць сямёх.

24 І гнеў СПАДАРОЎ ізноў узга-
рэўся на Ізрайлян, бо шайтан
падвучыў Давіда на іх, кажучы:
„Ідзі, палічы Ізраеля а Юду”. 2 І
сказаў кароль Ёаву, вайводцу, ка-
торы быў пры ім: „Абыдзі, калі
ласка, усі плямёны ізраелявы, ад
Дану аж да Веер-Шэвы, і палічы
люд, каб я ведаў лік люду”. 3 І
сказаў Ёаў каралю: „СПАДАР, Бог
твой, хай прымножа толькі люду,
колькі ё, і яшчэ сто разоў толькі,
а вочы спадара майго, караля, хай
бачаць; але напшто спадар мой, ка-
роль, зыча гэтага?” 4 І перамагло
слова каралёва Ёаву а вайводцаў;
і вышаў Ёаў а вайводцы ад караля
лічыць люд ізраельскі. 5 І перайшлі
яны Ёрдан, і разьлягліся ўв Ароіру,
на правым баку места, каторае ся-
род даліны Гадовае й ля Язэру; 6 І
прышлі да Гілеаду а да зямлі Таг-
тым-Годшы; і прышлі да Дан-Яану
і навочал Сыдону; 7 І прышлі да
гораду Тыру і да ўсіх местаў Гівелёў
а Канаанян, і выплі на паўдні
Юдэі — да Веер-Шэвы. 8 І абышлі
ўсю зямлю, і прышлі за дзевяць
месяцаў і дваццаць дзён да Еруза-
ліму. 9 І падаў Ёаў лік палічанага
людю каралю. І было ў Ізраелю
асьмісот тысячаў мужоў адважных,
што агалялі меч, а мужоў Юдэйскіх

пяцьсот тысячаў мужоў. 10 І забіла-
ся сэрца Давідава просьле того, як
ён палічыў люд. І сказаў Давід
СПАДАРУ: „Вельмі ізграшыў я,
што зрабіў; дык цяпер, СПАДАРУ,
учыні, каб абмінула Цябе бяспраўе
слугі твайго; бо я зрабіў надта дур-
на”. 11 І ўстаў Давід наравіцы, і бы-
ло слова СПАДАРОВА да Гада пра-
рокі, відзеньніка Давідавага, кажу-
чы: 12 „Пайдзі й скажы Давіду:
„Гэтак кажа СПАДАР: тры кары
сулю Я табе; выбяры адну зь іх,
і Я зраблю табе””.

13 Дык Гад прышоў да Давіда,
і наказаў яму, і сказаў: „Ці быць
галадові ў краю тваім сем год, ці
каб ты тры месяцы ўцякаў ад не-
прыяцеляў сваіх, а яны гналіся за
табою, ці каб тры дні быў мор у
краю тваім? Цяпер ведай і разваж,
якое слова імне адказаць Таму, Хто
паслаў мяне”.

14 І сказаў Давід Гаду: „Нэма-
расьць імне вялікая; але хай упаду
я ў рукі СПАДАРА, бо вялікае мі-
ласэрдзе Ягонае, каб у рукі людз-
кія ня ўпасьці імне”.

15 І даў СПАДАР мор на Ізраелі
з раньня аж да прызначанага часу;
і памерла зь люду, ад Дану аж да
Веер-Шэвы, семдзясят тысячаў ча-
лавекаў. 16 І выпцягнуў Ангіл рукі
сваю на Ерузалім, каб выгубіць яго;
але СПАДАР пажалеў гэтага ліха
і сказаў Ангілу, каторы губіў люд:
„Досыць, цяпер апусьці руку сваю”.
Ангіл жа СПАДАРОЎ быў тады ля
току Араўны Евусэяніна.

17 І казаў Давід СПАДАРУ, як
абачыў Ангіла, што губіў люд, і
сказаў: „Вось, я ізграшыў, і я зра-
біў бяспраўна; але гэтыя авечкі што
зрабілі? Хай будзе ж рука твая на
імне а на доме айца майго”.

18 І прышоў Гад да Давіда таго
дня, і сказаў яму: „Узыйдзі, узня-
сі аброчнік СПАДАРУ на таку
Араўны Евусэяніна”. 19 І ўзьшоў
Давід падле слова Гадавага, як рас-

казаў СПАДАРА. 20 І глянуў далоў Араўна, і абачыў караля а слугаў ягоных, да яго йдучых, і вышаў Араўна, і пакланіўся каралю відам сваім да зямлі. 21 І сказаў Араўна: „Чаго прышоў спадар мой, кароль, да слугі свайго?” І сказаў Давід: „Купіць у цябе ток, каб збудаваць аброчнік СПАДАРУ, каб запынілася гэтая параза ў людзе”. 22 І сказаў Араўна Давіду: „Хай возьме й абрачэць спадар мой, кароль, што яму любя. Гля, валы на ўсепаленьне, а малацьбяная снасьць а ігі ва-

ловыя на дровы. 23 Усе гэта, каролі, Араўна аддасьць каралю”. І сказаў Араўна каралю: „СПАДАРА, Бог твой, хай прыяе табе!” 24 Але кароль сказаў Араўне: „Не, куплю, куплю ў цябе цаною, а не абраку СПАДАРУ Богу аброкі дармавыя”. І купіў Давід ток і буйны статак за пяцьдзясят сыкляў срэбра. 25 І збудаваў там Давід аброчнік СПАДАРУ, і аброк аброкі й супакойныя аброкі. І даў СПАДАРА умаліць Сябе да зямлі, і задзяржаў пошасьць у Ізраелю.

ПЕРШАЯ КНІГА ГАСПАДАРСТВАЎ

1 І кароль Давід застараўся, уйшоў у гады, дык пакрывалі яго адзеццямі, але ня мог ён угрэцца. 2 І сказалі яму слугі ягоныя: „Хай папугаюць спадару нашаму, каралю, дзеўку дзявушчю, каб яна стала да караля, і будзе яму пелегавачкаю, і каб ляжала на ўлоньню тваім, — і будзе цёпла спадару нашаму, каралю”. 3 І шукалі жарошае дзеўкі ў вусіх гравіцах ізраельскіх, і знайшлі Авішагу Шунамлянку, і прывялі яе да караля. 4 Дзеўка была надта жарошая, і была пелегавачкаю каралю, і паслугавала яму; але кароль не пазнаў яе.

5 Адоня, сын Гагіфіна, вяльмуваўся, кажучы: „Я буду караляваць”. І прыдбаў сабе цялежкі а коньнікаў а пяцьдзясят чалавекаў бегаць перад ім. 6 Ацец жа ніколі ня смуціў яго, кажучы: „Чаму ты гэтак зрабіў?” І ён быў таксама вельмі пазорны, і радзіўся яму просьле Аўсалома. 7 І змаўляўся ён із Ёваам Цэруёнкам а з Авафаром сьвятаром, і яны памагалі Адоні. 8 Але сьвятар Садок а Веня Егойдзёнак а прарока Нафан а Шымэй а Рэі а дужыя Давідавы ня былі з Адоням. 9 І зарэзаў Адоня драбно-

га, і буйнога статку, і кормнага статку ля каменя Зогелеф, каторы ля жарала Рогель, і пазваў усіх братоў сваіх, сыноў каралёвых, і ўсіх Юдзян, слугаў каралёвых. 10 Прароку ж Нафана а Венаю а тых дужых а Салымона, брата свайго, не пазваў. 11 Тады Нафан сказаў Бат-Шэве, маці Салымонавай, кажучы: „Ці чула ты, што Адоня, сын Гагіфіна, каралюе, а Давід, наш спадар, ня ведае? 12 Дык цяпер хадзі, параджу табе раду, і ўратуеш душу сваю й душу сына свайго Салымона. 13 Ідзі і ўвыйдзі да караля Давіда, і скажы яму: „Ці не прысягаў ты, спадару мой, каролі, служэбцы сваёй, кажучы: „Сын твой Салымон будзе каралём просьле мяне, і ён сядзе на пасадзе маім”? Дык чаму ж каралюе Адоня?” 14 І вось, як ты яшчэ будзеш гутарыць там із каралём, увыйду й я за табою й дапоўню словы твае”.

15 Бат-Шэва прышла да караля да пакою; кароль быў вельма стары, і Авішага Шунамлянка паслугавала каралю; 16 І нахінулася Бат-Шэва, і пакланілася каралю; і сказаў кароль: „Чаго табе?” 17 Яна сказала яму: „Спадару мой! ты пры-

сягаў служэбцы сваёй СПАДАРОМ, Богам сваім, што „сын твой Салямон будзе караляваць просьле мяне і ён сядзе на пасадзе маім”. 18 А цяпер, вось, Адоня закараляваў, і ты, спадар мой, кароль, ня ведаеш. 19 І зарэзаў ён множасьць валоў а кормных а драбнога статку, і пазваў усіх сыноў каралеўскіх а сьвятара Авафара а вайводцу Ёва; Салямона ж, слугу твайго, не пазваў. 20 Але ты, спадару мой, — кароль, і вочы ўсіх Ізраэлян на табе, каб ты наказаў ім, хто сядзе на пасадзе спадара майго караля просьле яго. 21 І будзе, як спадар мой, кароль, супачыне з айцамі сваімі, мяне а майго сына Салямона будуць мець за грэшнікаў”. 22 І вось, яшчэ яна гутара з каралём, Нафан прарака прышоў. 23 І азнаймілі каралю, кажучы: „Во Нафан прарака”. І уйшоў ён да караля, і пакланіўся каралю відам да зямлі. 24 І сказаў Нафан: „Спадару мой каралю! ты сказаў: „Адоня будзе караляваць просьле мяне і ён сядзе на пасадзе маім?” 25 Бо ён цяпер зышоў, і зарэзаў множасьць валоў, кормных а драбнога статку, і пазваў усіх сыноў каралеўскіх а вайводцаў а сьвятара Авафара, і вось, яны ядуць і п’юць у яго, і кажучы: „Хай живець кароль Адоня!” 26 А мяне, мяне, слугу твайго, а сьвятара Садока а Венаю Ёгодзёнка а твайго слугу Салямона не пазваў. 27 Ці не ад спадара майго, караля, сталася гэта, і ты не наказаў слуге свайму, хто сядзе на пасадзе спадара майго, караля, просьле яго?” 28 І адказаў кароль Давід, і сказаў: „Гукніце імне Бат-Шэву”. І ўвайшла яна да караля, і стала перад каралём. 29 І прысяг кароль, і сказаў: „Жыў СПАДАР, каторы вывальняў душу маю з усялякае нэмарасьці! 30 Бо як я прысягнуў табе СПАДАРОМ, Богам Ізраэлявым, кажучы, што Салямон, сын твой, будзе кара-

ляваць просьле мяне, і ён сядзе на пасадзе маім замест мяне, так я й зраблю гэта сядні”. 31 І нахінулася Бат-Шэва відам да зямлі, і пакланілася каралю, і сказала: „Хай живець спадар мой, кароль Давід, на векі!”

32 І сказаў кароль Давід: „Пагукайце да мяне сьвятара Садока а прароку Нафана а Венаю Ёгодзёнка”. І ўвайшлі яны да караля. 33 І сказаў ім кароль: „Вазьміце із сабою слугаў спадара свайго, і пасадзіце Салямона, сына майго, на мула майго, і зьвязіце яго да Гігону. 34 І хай памажа яго там Садок сьвятар а Нафан прарака за караля над Ізраэлям, і затрубіце ў трубу, і гукніце: „Хай живець кароль Салямон!” 35 І вы ўзыйдзіце за ім, і ён прыйдзе, і сядзе на пасадзе маім; ён будзе караляваць замест мяне; яму я раскажаў быць правадыром над Ізраэлям а Юдаю”. 36 І адказаў Венаю Ёгодзёнак каралю, і сказаў: „Амін! — хай скажа так СПАДАР, Бог спадара майго караля! 37 Як быў СПАДАР Бог із спадаром маім каралём, так хай будзе Ён із Салямонам, і хай узьвяліча пасад ягоны болей за пасад спадара майго, караля Давіда!” 38 І пайшлі Садок сьвятар а Нафан прарака а Венаю Ёгодзёнак а Херэфеі а Пелефеі, і пасадзілі Салямона на мула караля Давіда, і павялі яго да Гігону. 39 І ўзяў Садок сьвятар рог алейны з будану, і памазаў Салямона. І затрубілі ў трубу, і ўвесь люд гукнуў: „Хай живець кароль Салямон!” 40 І ўзышоў увесь люд за ім, і дудзеў люд у дудкі, і радаваліся радасьцяй вялікай, ажно зямля ськыпалася ад гуку іхнага. 41 І пачуў Адоня а ўсі пазванья, што зь ім, а яны канчалі есьці; а Ёаў пачуў гук трубы і сказаў: „Што гэта за гоман месці равуць?” 42 Яшчэ ён гўкаў, як прышоў Ёнафан Авафаронак, сын сьвятароў.

І сказаў Адоня: „Уйдзі; ты — чалавек дабрародны і нясеш добрую навіну”. 43 І адказаў Ёнафан, і сказаў Адоні: „Але, спадар наш, кароль Давід, устанавіў Салямона за караля. 44 І паслаў кароль із ім Садока сьвятара а Нафана прароку а Венаю Ёгойдзёнка а Херэфеяў а Пелефеяў, і яны пасадзілі яго на мула каралеўскага. 45 І памазаў яго Садока сьвятар а Нафан прарока за караля ў Гігоне, і ўзышлі стуль з радасьцяй, і загудзела места. Вось прычына гучу, каторы вы чулі. 46 І таксама ўжо сеў Салямон на каралеўскім пасадзе. 47 І таксама прышлі служцы каралёвы дабра-славаць спадара нашага, караля Давіда, кажучы: „Хай учыне Бог лепшым імя Салямона за твае імя, і хай узьвяліча пасада ягоны болей за твой пасада”. І пакланіўся кароль на ложку сваім. 48 І таксама гэтак сказаў кароль: „Дабраславёны СПАДАРА, Бог Ізраеляў, Каторы сядні даў сядзячага на пасадзе маім, і вочы мае бачаць яго”. 49 Задрыжэлі і ўсталі ўсі пазваньня, што былі ўв Адоні, і пайшлі кажны сваёю дарогаю. 50 Адоня, баючыся Салямона, устаў а пайшоў а ўхапіўся за рогі аброчніка. 51 І наказалі Салямону, кажучы: „Вось, Адоня баіцца караля Салямона, і вось, ён ухапіўся за рогі аброчніка, кажучы: „Хай прысягне імя сядні кароль Салямон, што ён ня зробіе сьмерці слуге свайму мячом”. 52 І сказаў Салямон: „Калі ён будзе чалавекам дабрародным, то ня зваліцца адзін із валасоў ягоных на зямлю; калі ж знойдзецца ў ім ліха, то памрэць”. 53 І паслаў Салямон, і зьвялі яго ад аброчніка. І ён прышоў, і пакланіўся каралю Салямону. І сказаў яму Салямон: „Ідзі да дому свайго”.

2 І дабліжыліся дні Давідавы да сьмерці, і расказаў ён Салямону, сыну свайму, кажучы: 2 „Я ады-ходжу ў дарогу ўсяе зямлі, ты ж

будзь моцны і будзь мужны. 3 І дзяржы заданьні СПАДАРА, Бога свайго, каб хадзіць дарогамі Ягонымі й дзяржаць уставы Ягоныя а расказаньні Ягоныя а суды Ягоныя а сьветчаньні Ягоныя, як напісана ў праве Масеявым, каб табе разумна дзеяць, што маеш дзеяць, і ўсюдых, куды не абернешся; 4 Каб СПАДАРА споўніў слова Свае, каторае Ён казаў празь мяне, кажучы: „Калі сынове твае будуць глядзець дарогаў сваіх, каб хадзіць перад Імною ў праўдзе з усёга сэрца свайго й з усяе душы свае, то не адатнецца муж ад цябе, казаў Ён, на пасадзе Ізраелявым”.

5 „Яшчэ: ты ведаеш, што ўчыніў імя Ёаў Цэруёнак, як зрабіў ён із двума вайводцамі войска Ізраельскага, з Аўніром Ніранком а Амасою Еферонкам, як ён забіў іх, і разьліў кроў ваенную ў міру, і абліў крыжэй ваеннай пояс на сьцёгнах сваіх і вобуй на нагах сваіх. 6 І зробіш подале мудрасьці свае, і ня спусьціш сівізны ягонае супакойна ў магілу.

7 „А сыном Варзылая Гілеадзяніна зрабі ласку, і хай яны будуць памеж тых, што ядуць за сталом тваім, бо гэтак яны дабліжыліся да мяне, як я ўдэк ад Аўсаломы, брата твайго.

8 „І вось із табою Шымей Гера-нок, Веньямінянін із Багурыму; ён клёў мяне цяжкаю кляцьбою ў дзень, як я йшоў да Маганаіму; але ён выпшаў наўпярэймы імя ля Ёрдану, і я прысяг яму СПАДАРОМ, кажучы: „Я не зраблю табе сьмерці мячом”. 9 А цяпер ты ж не апраў яго, бо ты чалавек мудры й ведаеш, што табе ўчыніць ізь ім, каб спусьціць сівізну яго ў крыві ў магілу”.

10 І супачыў Давід із айцамі сваімі, і пахаваны быў у месьце Давідавым.

11 І дзён, каторыя Давід гаспадарстваваў у Ізраелю, было сорак

год: у Гэўроне гаспадарстваваў ён сем год, а ў Ерузаліме гаспадарстваваў трыццаць тры гады. 12 І сеў Салямон на пасадзе Давіда, айца свайго, і гаспадарстваванне ягонае было вельмі трывалое.

13 І прышоў Адоня, сын Гагіфія, да Бат-Шэвы, маці Салямонавае. І сказала: „Ці супакойны прыход твой?“ І ён сказаў: „Супакойны“. 14 І сказаў ён: „У мяне ё слова да цябе“. Яна сказала: „Кажы“. 15 І сказаў ён: „Ты ведаеш, што гаспадарства належыла імне, і ўвесь Израель абярнуў на мяне віды свае, каб я караляваў; але гаспадарства адварнулася і дасталося брату майму, бо ад СПАДАРА гэта было яму. 16 І цяпер я просьбу адну маю да цябе, не адмоў імне“. Яна сказала яму: „Кажы“. 17 І сказаў ён: „Гукай, калі ласка, каралю Салямону, бо ён не адмове табе, каб ён даў імне Авішагу Шунамлянку за жонку“. 18 І сказала Бат-Шэва: „Добра, я пагукаю празь цябе каралю“.

19 І ўвайшла Бат-Шэва да караля Салямона гуканьнем яму праз Адоню. І ўстаў кароль наўпярэймы ёй, і пакланіўся ёй, і сеў на пасадзе сваім. Паставілі пасад і маці каралёвай, і яна села па правай руццё яго. 20 І сказала: „Я маю да цябе адну невялічкую просьбу, не адмоў імне“. І сказаў ёй кароль: „Прасі, маці мая, я не адмоўлю табе“. 21 І сказала яна: „Хай будзе дана Авішага Шунамлянка Адоні, брату твайму, за жонку“. 22 І адказаў кароль Салямон, і сказаў маці сваёй: „А нашто ты просіш Авішагу Шунамлянку Адоні? Прасі яму й гаспадарства; бо ён брат старшы за мяне, і ў яго сьвятар Авафар а Ёаў Цэруёнак“. 23 І прысягнуў кароль Салямон СПАДАРОМ, кажучы: „Гэтак хай зробі з імною Бог і гэтак хай дадасць, што на сваю душу сказаў Адоня гэткае слова. 24 І цяпер, — жыў СПАДАР, што ўмаца-

ваў і пасадзіў мяне на пасад Давіда, айца майго, і што ўладзіў імне дом, як казаў Ён, — што сядзі Адоня памроць“. 25 І паслаў кароль Салямон Венаём Ёгойдзёнкам, і тый напаў на яго, і зрабіў сьмерць.

26 А сьвятару Авафору кароль сказаў: „Ідзі да Анафому на свае поле; ты чалавек сьмерці, але цяпер я не зраблю табе сьмерці, бо ты насіў скрыню Спадара БОГА перад Давідам, айцом маім, і цяпеў усе, што цяпеў айцец мой“. 27 І прагнаў Салямон Авафара ад службы сьвятарскае СПАДАРУ, каб споўнілася слова СПАДАРОВА, каторае сказаў Ён праз дом Іля ў Шыле.

28 І галасы дайшлі да Ёава, — бо Ёаў сьхінаўся на бок Адоні, а на бок Салямона ня сьхінаўся, — і ўцёк Ёаў да будану СПАДАРОВАГА, і ўхапіўся за рогі аброчніка. 29 І накіраваў каралю Салямону, што Ёаў уцёк да будану СПАДАРОВАГА, і вось, ён ля аброчніка. І паслаў Салямон Венаю Ёгойдзёнкам, кажучы: „Пайдзі, нападзі на яго“. 30 І прышоў Веная да будану СПАДАРОВАГА, і сказаў яму: „Гэтак сказаў кароль: „Выходзь““. І ён сказаў: „Не, бо тут памру“. І паслаў Веная сказаць каралю, кажучы: „Гэтак сказаў Ёаў і гэтак ён адказаў імне“. 31 Кароль сказаў яму: „Зрабі, як ён сказаў, і нападзі на яго, і пакавай яго, і здыймі нявінную кроў, разьлітую Ёавам, зь мяне а з дому айца майго. 32 Хай абярне СПАДАР кроў ягоную на галаву ягоную за тое, што ён забіў двух мужоў справядлівых і лепшых за яго: і забіў мячом, бязь ведзі айца майго Давіда, Аўніра Ніранка, вайводцу Израельскага, і Амасу Еферонка, вайводцу Юдэйскага. 33 Хай абярнецца кроў іхная на галаву Ёававу й на галаву насеньня ягонага на векі, Давіду ж а насеньню ягонаму а дому а пасаду ягонаму хай будзе супакой на векі ад СПАДАРА!“.

34 І ўзышоў Венай Ёгойдзёнак, і на- паў на Ёава, і забіў яго, і ён быў пахаваны ў доме сваім на пустыні.

35 І пастанавіў кароль Салямон Венаю Ёгойдзёнка замест яго над войскам, а Садока сьвятара паста- навіў кароль замест Авафара.

36 І паслаў кароль, і гукнуў Шы- мяя, і сказаў яму: „Пастанаві сабе дом у Ерузаліме, і жыві тут, і ня выходзь адгэтуль ні туды, ні сюды. 37 І ведай добра, што напэўна па- мрэш таго дня, каторага ты вы- йдзеш і прайдзеш цурэй Кідрон, кроў твая будзе на галаве тваёй”. 38 І сказаў Шымея каралю: „Добра кажаш; як казаў спадар мой ка- роль, так зробі слуга твой”. І жыў Шымея у Ерузаліме шмат дзён.

39 І прыгадзілася ў канцу трох год, што ўцяклі два слугі ў Шымея да Ахіша Маашонка, караля Гаф- скага. І накізвалі Шымею, кажучы: „Вось, слугі твае ў Гафе”. 40 І ўстаў Шымея, і асядлаў асла свайго, і па- ехаў да Гафу да Ахіша, шукаць слугаў сваіх. І пайшоў Шымея, і прывёў слугаў сваіх із Гафу. 41 І накізвалі Салямону, што Шымея ха- дзіў зь Ерузаліму да Гафу й зьвяр- нуўся. 42 І паслаў кароль і гукнуў Шымея, і сказаў яму: „Ці не пры- сягаў я табе СПАДАРОМ і ці ня сьветчыў табе, кажучы: „Ведай доб- ра, што памрэш у дзень, калі вы- йдзеш і пойдзеш туды-сюды?” і ты сказаў імне: „Добрае слова, што я пачуў”. 43 І чаму-ж ты не зьдзяржаў прысягі СПАДАРОВАЕ і расказань- ня, што я расказаў табе?” 44 І ска- заў кароль Шымею: „Ты ведаеш усе ліха, якое ведае твае сэрца, што ты зрабіў айцу майму Давіду; і абярнуў СПАДАР злосьць тваю на галаву тваю! 45 А кароль Салямон хай будзе дабраславёны, і пасад Да- відаў хай будзе непакісны перад СПАДАРОМ на векі!” 46 І расказаў кароль Венаі Ёгойдзёнку, і ён па- йшоў, і напаў на яго, і ён памер.

І гаспадарства ўмацавалася ў ру- ках Салямона.

3 Салямон пасваячыўся з Фарао- нам, каралём ягіпецкім, і ўзяў за сябе дачку Фараонаву, і ўвёў яе ў места Давідава, пакуль ня скон- чыў дому свайго, і дому СПАДАРО- ВАГА, і сыяны навокал Ерузалі- му. 2 Адно люд яшчэ абракаў на вышынях, бо ня быў пастаноўлены дом імені СПАДАРА дагэтуль.

3 І ўлюбіў Салямон СПАДАРА, каб хадзіць у вуставах Давіда, айца свайго; адно ён абракаў а хадзіў на вышынях. 4 І пайшоў кароль да Гівееону, каб абрачы там, бо там быў галоўны аброчнік. Тысяча ўсепал- леньняў аброк Салямон на гэтым аброчніку.

5 У Гівееоне зьявіўся СПАДАР Са- лямону ў сьне ночы, і сказаў Бог: „Прасі, што даць табе”. 6 І сказаў Салямон: „Ты зрабіў слуге Свайму Давіду, айцу майму, вялікую ласку, як ён хадзіў перад табою ў праўдзе а справядлівасьці а із шчырым сэр- цам перад Табою; Ты захаваў яму гэтую вялікую ласку і даў яму сына, што сядзіць на пасадзе ягоным, як цяпер. 7 І цяпер, СПАДАРУ, Божа мой, Ты пастанавіў слугу Свайго за караля замест Давіда, айца майго; але я малы маладзён, ня ведаю вы- хаду свайго і ўходу. 8 І слуга Твой — сярод людз Твайго, каторы Ты абраў, людз гэтулькі чысьленага, што ня можа быць вылічаны ані палічаны з прычыны множасьці яго. 9 Падаруй жа слугу Свайго сэрцам чымлівым, каб радзіць люд Твой і ўмець адрозьневаць, што добрае й што благое; бо хто можа радзіць гэты чысьлены люд Твой?” 10 І лю- ба было гэтае слова ў ваччу СПА- ДАРОВЫМ, што Салямон прасіў гэтага. 11 І сказаў Бог яму: „За тое, што ты прасіў гэтага, і не прасіў сабе шмат дзён, не прасіў сабе ба- гацьця, не прасіў сабе душаў вара- гоў сваіх, але прасіў сабе ўмень-

ня слухаць судовыя справы, 12 Вось, Я зрабіў падле слова твайго, Вось, Я даў табе сэрца мудрае а цямлывае, так што падобнага да цябе ня было перад табою, і просьле цябе не паўстане падобны да цябе. 13 І таксама тое, чаго ты не прасіў, Я даў табе, і багацьце і славу, так што ня было падобнага да цябе меж каралёў усі дні твае. 14 І калі будзеш хадзіць дарогаю Маёю, заховучы ўставы Мае а расказаныя Мас, як хадзіў айцец Твой Давід, Я працягну й дні твае”.

15 І прачхнуўся Салямон, і вось, — сон. І прышоў ён да Ерузаліму, і стаў перад скрыняю змовы СПАДАРОВАЕ, і аброк усепаленьне, і зрабіў супакойныя, і зрабіў чэсьць усім слугам сваім.

16 Тады прышлі дзьве жанкі бязулі да караля і сталі перад ім. 17 І сказала адна жонка: „О спада́ру мой! я й гэтая жонка жывем у вадным доме; і я зь ёю нарадзілі ў гэтым доме. 18 На пазаўтра просьле тога, як я нарадзіла, нарадзіла й гэтая жонка; і былі мы разам, і ў доме нікога староньняга з намі ня было, адно мы дзьве былі ў доме. 19 І памер сын гэтае жонкі ночы, бо яна яго прыспала. 20 І ўстала яна ночы, і ўзяла сына майго ад мяне, а служэбка твая спала, і палажыла яго на ўлоньне свае, а свайго мёртвага сына палажыла на мае ўлоньне. 21 Нараніцы я ўстала, каб пасайць сына свайго, і вось, ён — мёртвы; і прыгледзелася да яго нараніцы, і вось, — ня быў сын мой, каторага я нарадзіла”. 22 І сказала другая жонка: „Не, бо мой сын жывы, а твой сын мёртвы”. А тая сказала ёй: „Не, бо твой сын тый мёртвы, а мой сын тый жывы”. І гаманілі яны так перад каралём. 23 І сказаў кароль: „Гэта кажа: „Гэта мой сын жывы, а твой сын мёртвы”; а гэна кажа: „Не, бо твой сын тый мёртвы, а мой сын тый жывы””.

24 І сказаў кароль: „Падайце імне меч”. І прынеслі меч каралю. 25 І сказаў кароль: „Разатніце жывое дзецянь папалам і аддайце палавіцу адной, і палавіцу другой”. 26 І сказала каралю тая жонка, каторае сын быў жывы, бо ўзрушыўся нутрае над сынам сваім, і сказала: „О, спада́ру мой, аддайце ёй гэтае дзецянь жывое, а не забівайце яго”. А другая сказала: „Хай ня будзе ні імне, ні табе, тніце”. 27 І адказаў кароль, і сказаў: „Аддайце ёй жывое дзецянь, і не забівайце яго: яна — яго маці”. 28 І пачуў увесь Ізраель праз суд, як рассудзіў кароль; і баяліся караля, бо бачылі, што мудрасьць Божая ў ім судзіць суды.

4 І быў кароль Салямон каралём над усім Ізраелям. 2 І гэта князі, каторыя былі ў яго: Азара, сын Сэдока сьвятара; 3 Елігорэф а Агіл Шышанкі — пісары; Ясапат Агілудзёнак — летапісьменьнік; 4 Веная Ёгоядзёнак — над войскам; Садок а Авафар — сьвятары. 5 Азара Нафанёнак — над ураднікамі, і Завуд Нафанёнак сьвятар, прыяцель каралеўскі. 6 Агішар — над дамоваю, і Адонірам Аўдзянок — над падачкамі.

7 І меў Салямон двананцацёх ураднікаў над усім Ізраелям, каторыя жывілі караля й дамову ягоную; месяц у годзе належыў кажнаму жыць. 8 І гэта імёны іхныя: Гуранок — на гары Яхрэмавай; 9 Дэкеронак — у Макацу а ў Шаалбіме, у Веф-Шэмешу а ў Елоне а ў Веф-Ганане; 10 Гэсэдзёнак — у Арубофе, да яго ж належыў Сохог а ўся зямля Гэфер; 11 Авінадавёнак — у вусім Нафаф-Дору, Тафаф Салямонішка была ягоная жонка; 12 Ваана Агілудзёнак — у Таанасе а Мегідзе а ў вусім Веф-Шэане, каторы ля Царэтана ніжэй Езрэля, ад Веф-Шэану аж да Абел-Меголы, і нават за Ёкмеам; 13 Геве-

ронак — у Рамофе Гілеадзім; у яго местачкі Яіровы, сына Манасавага, каторыя ў Гілеадзе; у яго таксама аколца Аргоў, каторая ў Вашане, шасьцьдзясят вялікіх местаў ізь сыценамі й мядзянымі заваламі; 14 Агінадаў Ідзянок — у Маганаіме; 15 Агімаас — у Нефалімавай, таксама ён узяў сабе за жонку Васэмафу Салямонішку; 16 Ваана Гушаёнак — у зямлі Апэравай а ў Беалофе; 17 Ясапат Паруажонак — у Исасхару; 18 Шымей Елянок — у Веныміна; 19 Гевер Уранок — у зямлі Гілеадзкай, у зямлі Сыгона, караля Аморэйскага, і Ога, караля Вашанскага; і ён адзіны ўраднік, каторы ў гэтай зямлі.

20 Юда а Ізраель, шмат іх, як пясок ля мора чысьлення, елі, пілі а весяліліся.

21 І Салямон дзяржаў усі гаспадарствы ад тае Ракі аж да зямлі Філісцкае і аж да граніцаў Ягіпту. Яны прыносілі дары й служылі Салямону ўсі дні жыцця ягонага.

22 Еміну Салямонаву на кажны дзень складалі: трыццаць карцоў мукі пшонае і шасьцьдзясят карцоў мукі, 23 Дзесяць буйнога статку кормнага, і дваццаць буйнога статку з пасты, і сто драбнога статку, апрача аленьяў а сэрнаў а дарагое дзічыны а кормных птушак; 24 Бо ён панаваў над усім гэтым бокам Ракі, ад Тыпсагу да Газы, над усімі каралямі на гэтым баку ракі, і быў у яго мір з усіх бакоў навокал. 25 І жылі Юда а Ізраель бясшпечна, кажны пад сваім вінным а пад сваім фігавым дзервам, ад Дану аж да Веер-Шэвы, усі дні Салямонавы.

26 І меў Салямон сорак тысяч аў стайняў коні цялежкавых і дванаццаць тысяч аў коньнікаў. 27 І ўраднікі дастаўлялі еміну каралю Салямону а ўсім, што прыходзілі да столу караля Салямона, кажны ў сваім месяцу; яны не дапушчалі нястачы.

28 І ямень а салому коням а мулам яны дастаўлялі на месца, ідзе былі, кажны подле павіннасьці свае.

29 І даў Бог Салямону мудрасьць, і вельмі шмат розуму, і шырыню сэрца, як пясок, што на беразе мора. 30 І мудрасьць Салямонава пераходзіла мудрасьць усіх сыноў Усходу і ўсю мудрасьць Ягіпця. 31 Ён быў мудрайшы за ўсіх людзей, за Ефана Езражана, Гэмана а Калкола а Дарду Магалёнкаў, і імя ягонае было ў усіх народаў наўкола. 32 І злажыў ён тры тысячы прыказяў, і песьняў ягоных было тысяча а пяць. 33 І гукаў ён празь дзервы, ад кедры, каторы ў Лібане, аж да гізопу, што расьцець ізь сыцяны; гукаў таксама празь зьвяры а птушкі а паўзуны а рыбу. 34 І прыходзілі з усіх людзей паслухаць мудрасьці Салямонавае, ад усіх караляў зямных, каторыя чулі празь мудрасьць ягоную.

5 І паслаў Гірам, кароль Тырскі, служцоў сваіх да Салямона, як пачуў, што яго памазалі за караля на месца айца ягонага; бо Гірам быў абранец Давідаў усе жыцьцё.

2 І паслаў таксама й Салямон да Гірама сказаць: 3 „Ты знаеш айца майго Давіда, што ён ня мог пастанавіць дому імені СПАДАРА, Бога свайго, з прычыны войнаў, што акружалі яго, пакуль СПАДАР не паддаў іх яму пад ступы ног ягоных. 4 І цяпер СПАДАР, Бог мой, даў імне супакой навокал, няма праціўніка ані благога стацьця. 5 І вось, я маюся пастанавіць дом імені СПАДАРА, Бога свайго, як казаў СПАДАР Давіду, айцу майму, кажучы: „Сын твой, каторага Я дам замест цябе на пасадзе тваім, ён пастанове тый дом імені майму“. 6 А цяпер загадай, і хай насякуць імне кедраў зь Лібану; і вось, слугі мае будуць разам ізь тваімі слугамі, і я буду даваць табе плату за слугаў тваіх, подле тога, што ты скажаш;

60 ты ведаеш, што ў нас няма людзей, каторыя ўмелі б сячы дзевы так, як Сыдоняне”.

7 Як пачуў Гірам словы Салямонавы, вельма ўзрадаваўся, і сказаў: „Дабраславёны цяпер СПАДАР, Каторы даў Давіду сына мудрага над людзям вялікім гэтым”. 8 І паслаў Гірам Салямену сказаць: „Я выслушаў тое, чаго ты паслаў да мяне, і споўню ўсе зычаньне твае празь дзевы кедравыя а дзевы кіпрысавыя. 9 Слугі мае звязуць іх ізь Лібану аж да мора, і я прыжану іх прызначыш імне, і злажу іх там, і ты возьмеш. Але й ты споўні мае зычаньне, каб дастаўляць ёміну маёй дамове”.

10 І даваў Гірам Салямену дзевы кедравыя а дзевы кіпрысавыя, сусім чыста падле усёга зычанья ягонага. 11 А Салямон даваў Гіраму дваццаць тысячаў карцоў пшонкі на емя дамовы ягонае і дваццаць карцоў вытаўчанае алівы. Толькі даваў Салямон Гіраму кожнага году.

12 СПАДАР даў мудрасць Салямену, як абяцаў яму. І быў мір меж Гірама й Салямона, і яны абодва зрабілі мяжовую змову.

13 І ўстанавіў кароль Салямон людзкую дань ізь усёга Ізраеля; і дань была трыццаць тысячаў чалавекаў. 14 І пасылаў іх да Лібану дзесяць тысячаў у месяц, адмяняючы: месяц яны былі ў Лібане, а два месяцы ўдома; і Адонірам над даняй.

15 І было ў Салямона семдзясят тысячаў носячых цяжары і асьмідзясят тысячаў камаломаў у горах, 16 Апрача трох тысячаў трыста нагляднікаў, пастаўленых Салямонам над работаю, каторыя радзілі люд, што рабіў работу. 17 І загадаў кароль, і выламлілі камяні вялікія, камяні дарагія, на хундамент дому, камяні часаныя. 18 І часалі іх будаў-

нікі Салямонавы і будаўнікі Гірамовы і Гіўляне, і яны прыгатавалі дзерава а камяньне станавіць дом.

6 І было на чатырыста асьмідзясятым годзе па выхадзе сыноў Ізраельных ізь зямлі Ягіпецкае, на чацьвертым годзе гаспадарстваваньня Салямона над Ізраелям, месяца зыфа, — а гэта другі месяц, што пачаў ён ставіць дом СПАДАРУ. 2 І дом, каторы пастанавіў кароль Салямон СПАДАРУ, быў удаўжкі шасьцьдзясят локцяў, ушыркі дваццаць і ўвышкі трыццаць локцяў. 3 І сени перад сьвятыняю дому дваццаць локцяў удаўжкі, падле шырыні сьвятыні, і дзесяць локцяў ушыркі перад сьвятыняю. 4 І зрабіў ён да дому вокны з абсадамі й зачыгняныя. 5 І збудаваў ён пятравую прыбудовку ля сьцяны дому, навокал сьцены дому, навокал сьвятыні а Сьвятога Сьвятых; і зрабіў пакоі навокал. 6 Прыземле было пяць локцяў ушыркі, сярэдняя частка шасьць локцяў ушыркі, а трэйцяя частка сямёх локцяў ушыркі; бо ўступы зрабіў дому знадворку навокал, каб балькі ня ўходзілі да сьцены дому. 7 Як станавілі дом, на будоўлю ўжывалі цэлых часаных камянёў; ані молата, ані цяслы, ані ўсялякага іншага зьлезлага снадзіва ня чуваць было ў сьвятыні пры станаўленьню яе. 8 Дзьверы сярэднях пакояў былі з правага боку дому. Пакручастымі ўходамі ўзыходзілі на сярэдняю частку, а ізь сярэдняе на трэйцюю. 9 І пастанавіў ён дом, і скончыў яго, і накрывуў дом крохвямі кедравымі а драўніцамі. 10 І прыбудаваў пятру да ўсёга дому ўвышкі пяць локцяў, і прымацаваў да дому кедравымі бэрнамі.

11 І было слова СПАДАРОВА Салямену, кажучы: 12 „Узглядам дому гэтага, каторы ты становіш, то калі ты будзеш хадзіць у вустах Маіх, і выпаўняць суды Мае, і дзяржаць

усі расказальні Мае, каб хадзіць у іх, то Я споўню табе слова Мае, каторае Я казаў Давіду, айцу твайму. 13 І буду перабываць сярод сыноў Ізраелітых, і не пакіну людю Свайго Ізраеля”.

14 І пастанавіў Салямон дом, і скончыў яго. 15 І пастанавіў сьцены сьвятыні ў сярэдзіне зь кедравых дашчок, ад мосту дому аж да балькаў столі ў сярэдзіне ашалаваў дзервам, а мост дому масыцу кіпрысавамі дошкамі. 16 І ён пастанавіў зь кедравага дзерва сыяну дваццаць локцяў удаўжкі ад мосту аж да столі, і ён пастанавіў гэтую сыяну ўнутры дзеля палацу — дзеля Сьвятога Сьвятых. 17 І сорок локцяў быў дом, значыцца дом сьпераду. 18 На кедрах дому ўнутры былі выразаны пупушкі а кветкі расквіцельны; усе было прыкрыта кедрам, каменя ня відаць было. 19 І палац унутры дому ён прыгатаваў, каб пастанавіць там скрыню змовы СПАДАРОВАЕ. 20 І палац унутры быў удаўжкі дваццаць локцяў, ушыркі дваццаць локцяў і ўвышкі дваццаць локцяў; ён ашалаваў яго ачышчаным золатам; ашалаваў таксама й кедравы аброчнік. 21 І ашалаваў Салямон дом унутры ачышчаным золатам, і правёў залатыя ланцугі перад палацам, і ашалаваў яго золатам, пакуль ня скончыў увесь дом; і ўвесь аброчнік, каторы перад палацам, ашалаваў золатам.

23 І зрабіў у палацу двух херуваў з аліўнага дзерва, увышкі дзесяць локцяў. 24 Адно крыло херува было пяць локцяў і другое крыло херува пяць локцяў; дзесяць локцяў было ад аднаго канца крылаў яго да другога канца крылаў яго. 25 Дзесяць локцяў і другі херуў; аднолькавае меры і аднолькавае хормы абодва херувы. 26 Увышкі адзін херуў дзесяць локцяў, так-

сама й другі херуў. 27 І пастанавіў ён херуваў сярод дому ўнутры. Крылы ж херуваў былі распушчаныя, і датыкалася крыло аднаго да сыяны, а крыло другога херува датыкалася да другога сыяны; другія ж крылы іх сярод дому датыкаліся крыло да крыла. 28 І пацягнуў ён херуваў золатам. 29 І на ўсіх сьценах дому навокал ён вылеў адкрытыя пляцёнкі херуваў і пальмавых дзерваў і расквіцельных кветак, унутры й знадворку. 30 І мост у доме ашалаваў золатам унутры й знадворку. 31 Да ўходу да палацу зрабіў дзьверы з аліўнага дзерва, зь пяцьсьценнаю абсадаю. 32 На дзьвюх дзьвярынах дзьвярэй з аліўнага дзерва ён вылеў пляцёнкі херуваў а пальмы а расквіцельныя кветкі, і пацягнуў золатам, і спусціў золата на херувы а пальмы. 33 І таксама ён зрабіў уход да сьвятыні з чатырасьценнай абсадаю з аліўнага дзерва, 34 І дзьве дзьвярыны зь кіпрысавага дзерва; дзьве дошкі адных дзьвярэй былі ссуваныя, таксама дзьве заслоны другіх дзьвярэй былі ссуваныя. 35 І вылеў на іх херуваў а пальмы а расквіцельныя кветкі, і пацягнуў гладкім золатам тое, што было выразана.

36 І збудаваў нутраны панадворак з трох радоў часанага каменя і з раду абробленых кедраў.

37 На чацьверты год, месяца зыфа, палажыў ён пад дому СПАДАРОВАГА. 38 А на адзінаццатым годзе, у месяцу булю, — гэта восьмы месяц, — ён скончыў дом з усімі часьцямі яго і падле ўсіх пастаюваў празь яго; станаў яго сем год.

7 А дом свой Салямон станаўіў трынаццаць год, і скончыў увесь дом свой. 2 І пастанавіў ён дом із дзерва лібанскага, удаўжкі сто локцяў, ушыркі пяцьдзясят локцяў, а ўвышкі трыццаць локцяў, на чатырох радах кедравых стаўпоў; і

абробленыя кедры на стаўпох. 3 І пакрыў гэта дошкамі кедравага дзерва зверху на бакавых пакоях, што былі на сорок пяцёх стаўпох, па пятнаццаць у рад. 4 І тры рады аконных абсадаў, і святло супроці святла тры рады. 5 І ўсі ўходы а дзверныя абсады мелі чатыракутнія рамы, і святло супроці святла тры рады. 6 І прысёнцы із стаўпоў зрабіў ён удаўжкі пяцідзясят локцяў, ушыркі трыццаць локцяў, і над імі прысенкавая гара, і стаўпы, і парог перад імі. 7 Яшчэ сені з пасадам, з каторага ён судзіў, сені судовыя зрабіў, і вымасыў кедрам ад аднаго канца мосту аж да другога канца мосту. 8 І ў доме, ідзе ён жыў, былі другія судовыя сені із прысенцамі падобнае работы. Салямон пастанаўіў таксама дом дачцэ фараонавай, каторую ён быў узяўшы, падобны да гэтых сеняў. 9 Усе гэта было зроблена з дарагіх камянёў, ачасаных падле меры, абрэзаных пілою, з нутранага й знадворнага боку, ад далоў аж да страхі, і знадворку аж да вялікіх сеняў. 10 І пад быў з камянёў дарагіх, камянёў вялікіх, камянёў дзесяцёх локцяў і камянёў асьмёх локцяў. 11 І зверху дарагія камяні, часаныя падле меры, і кедра. 12 І вялікі панадворак з трыма радамі часаных камянёў і адным радам кедравых балькаў навокал, як нутраныя сені дому СПАДАРОВАГА і прысёнцы гэтага дому.

13 І паслаў кароль Салямон, і ўзяў з Тыру Гірама, 14 Сына аднае Удавы, з плямені Неффалімовага. Апец ягоны, Тыранін, рамесьнік работы зь медзі; а ён быў напоўнены мудрасьці а кемнасьці а веданьня, як рабіць усялякія работы зь медзі. І прышоў ён да Салямона, і рабіў усю работу ягоную. 15 І ўхармаваў два мядзяныя стаўпы, асьмінанцаць локцяў увышкі стоўп адзін, і павароз дванаццацёх локцяў акручаваў

другі стоўп. 16 І дзьве апукі, вылітыя зь медзі, ён зрабіў, каб палажыць на версе стаўпоў. Пяць локцяў увышкі адна апукі, і пяць локцяў увышкі другая апукі. 17 Сеткі плеченае работы й шнюркі, як ланцужкі, да апукі, што былі на версе стаўпоў, сем на адной апукцы і сем на другой апукцы.

18 І зрабіў ён стаўпы й два рады гранатовых яблыкаў навокал сеткі, каб пакрыць апукі, што на версе стаўпоў; тое зрабіў і да другое апукі.

19 А на прысёнцах апукі на версе стаўпоў падобныя да ліляў, чатырох локцяў, 20 І апукі на абодвых стаўпох, і таксама на пукатасьці на баку сеткі; а яблыкаў — 200, радамі навокал апукі. Гэтак і на другой апукцы. 21 І пастанаўіў стаўпы на прысёнцах сьвятыні; пастанаўіў правы стоўп, і назваў яго імя Яхін, і пастанаўіў левы стоўп, і назваў яго імя Боаз. 22 І на версе стаўпоў былі выраблены лілі. Гэтак была скончана работа стаўпоў.

23 І зрабіў літае мора, — ад краю да краю яго дзесяць локцяў, — усім круглае, увышкі пяць локцяў; і павароз трыццацёх локцяў абыймаў яго навокал. 24 Пупушкі пад краямі яго былі навокал, абступаючы яго, па дзесяць на локаць, навокал мора з усіх бакоў двума радамі; пупушкі былі выліты зь ім адным ліцьцём. 25 Яно стаяла на дванаццацёх валох: тры зьверненыя на поўнач, тры зьверненыя на захад, тры зьверненыя на паўднё і тры зьверненыя на ўсход; мора ляжала на іх зверху, і ўсі зады іх унутры. 26 У даланю яно ўтрубі, і краі яго, зроблены падобна да краёў чары, выглядалі на квітучую лілю. Яно тоўпіла дзьве тысячы батоў.

27 І зрабіў ён дзесяць мядзяных падстановак; удаўжкі кажная падстаноўка чатыры локці, ушыркі —

чатыры локці і ўвышкі тры локці. 28 І во як зроблены падстаноўкі: у іх аблямаваньні, аблямаваньні памеж нарожнікаў. 29 На аблямаваньнях, што памеж нарожнікаў, лявы, буйны статак і херувы; і на нарожніках, на нарожніках жа быў стаўпец зверху; а пад лявамі а валамі рассахатыя вянкi. 30 У кожнай падстаноўкі па чатыры мядзяныя колы і восі мядзяныя. На чатырох рагох плячукі, пад чараю, плячукі літыя ля кажнага вянка. 31 Адтуліна ад нутранае пупушкі да верху аднаго локця; адтуліна яе круглая, падобная да поду стаўпоў, паўтара локця, і таксама ля адтуліны яе рэзьбы; але бакавыя аблямаваньні чатыракутнія, ня круглыя. 32 Пад аблямаваньнямі былі чатыры колы, і восі колаў у падстаноўках; увышкі кажнае кола — паўтара локця. 33 Колы зроблены так, як колы ў цялежках; восі іх, і абады іх, і сьпіцы іх, і калодкі іх, усе было літае. 34 Чатыры плячукі на чатырох рагох кажнае падстаноўкі; з падстаноўкі выходзілі плячукі іх. 35 І на версе падстаноўкі быў крутлец на паўлокця ўвышкі; і на версе падстаноўкі дзяржаньні яе й аблямаваньні яе зь яе ж. 36 І выразаў на дошчачках яе дзяржаньня й на аблямаваньнях яе херуваў, лявы а пальмы, колькі йдзе дазваляла месца, і навокал рассахатыя вянкi. 37 Гэтак зрабіў ён дзесяць падстановак; у вусіх адно ліцьцё, адна мера, адна форма ўсім ім.

38 І зрабіў дзесяць мядзяных мыцельнікаў; кажны мыцельнік тоўпіў сорок батоў; кажны мыцельнік быў чатырох локцяў; кажны мыцельнік стаяў на адзін зь дзесяціх падстановак. 39 І расставіў падстаноўкі — пяць на правым баку дому і пяць на левым баку; а мора паставіў на правым баку дому, на ўсходне-паўднёвым баку.

40 І зрабіў Гірам мыцельнікі а

лапаткі а крапільніцы. І скончыў Гірам рабіць усю работу, каторую рабіў у караля Салямона да дому СПАДАРОВАГА: 41 Два стаўпы й дзьве місы апукаў, што былі на версе стаўпоў, і дзьве сеткі прыкрываць тыя дзьве місы апукаў, каторыя былі на версе стаўпоў; 42 І чатырыста гранатовых яблыкаў да дзьвюх сеткаў; два рады гранатовых яблыкаў да аднае сеткі, каб прыкрываць дзьве місы апукаў, каторыя на стаўпах. 43 І дзесяць падстаноўкаў і дзесяць мыцельнікаў на падстаноўках; 44 Адно мора і дванаццаць валоў пад морам; 45 І казань, і лапаткі, і крапільніцы. І ўсе судзьдзе гэтае, каторае зрабіў Гірам каралю Салямону да дому СПАДАРОВАГА, было з паліраванае медзі. 46 У ваколіцы Ёрдану, памеж Сукофу й Царэтану, у гліністай зямлі кароль выліваў яго. 47 І памясьціў Салямон усі гэтыя рэчы. З прычыны надзвычайнае іх множасьці, вага медзі не азначана.

48 І зрабіў Салямон усе судзьдзе, каторае ў доме Божым: залаты аброчнік а залаты стол, на котрым хлеб Выкладу; 49 І сьветачы — пяць па правым баку і пяць па левым баку перад палацам, з ачышчанага золата, і кветкі, і лянпы, і абцугі із золата; 50 І місы, і нажы, і крапільніцы, ложка, і жаранкі з ачышчанага золата, і завесы залатыя да дзьвярэй нутранага дому. Сьвятога Сьвятых, і да дзьвярэй дому-сьвятыні.

5 І скончана была ўся работа, каторую кароль Салямон зрабіў да дому СПАДАРОВАГА. І ўнёс Салямон сьвятасьці Давіда, айца свайго; срэбра а золата а судзьдзе ён палажыў у скарбніцах дому СПАДАРОВАГА.

8 Тады згўкаў Салямон старцоў Ізраэлявых і ўсі галавы плямёнаў, князёў сыноў Ізраэлявых, да караля Салямона да Ерузаліму, каб

узьнесці скрыню змовы СПАДА-
РОВУ зь места Давідавага, значыцца
Сьёну. 2 І зьберліся да караля
Саломона на сьвята ўсі Ізраяляне,
у месяцу афаніме, а гэта сёмы ме-
сяц. 3 І прышлі ўсі старцы Ізрае-
лявы; і паднялі сьвятары скрыню, 4 І
ўзьнеслі скрыню СПАДАРОВУ а
будан збору а ўсе сьвятое судзьдзе,
што было ў будане; і ўзьнеслі іх
сьвятары а Левіты. 5 І кароль Са-
лямон, і ўвесь збор Ізраеляў, што
зьберся да яго, былі зь ім перад
скрыняю, абракаючы аброкі з драб-
нога й буйнога статку, каторых
нельга запісаць а палічыць з пры-
чыны множасьці іх. 6 І ўнеслі сьвя-
тары скрыню змовы СПАДАРОВАЕ
на месца яе ў палац дому, у Сьвятое
Сьвятых пад крылы херуваў; 7 Бо
херувы распускалі крыльы над мес-
цам скрыні, і пакрывалі херувы
зьверху скрыню й напулкі яе. 8 І
былі даўгія напулкі, і відаць былі
галоўкі іх ізь сьвятыні перад пала-
цам, а вонках ня было іх відаць;
і там яны дагэтуль. 9 У скрыні ні-
чога ня было, апрача дзвюх ка-
мённых табліцаў, каторыя палажыў
туды Масей на Горыве, як СПАДАР
учыніў змову ізь сынамі Ізраелявы-
мі, па выхадзе іх ізь зямлі Ягіпецкае.
10 І было, што, як сьвятары
выходзілі ізь сьвятыні, то булак на-
поўніў дом СПАДАРОЎ. 11 І сьвята-
ры не маглі стаяць і служыць, з
прычыны булаку, бо слава СПАДА-
РОВА напоўніла дом СПАДАРОЎ.

12 Тады сказаў Саломон: „СПА-
ДАР сказаў, што Ён зыча жыць у
густой цемні; 13 Я ажвотна пастана-
віў Табе дом жыць у ім, месца пра-
бываць Табе навекі“. 14 І абярнуў-
ся кароль відам сваім, і дабраславіў
ую грамаду Ізраялян; уся грамада
Ізраялян стаяла. 15 І сказаў: „Даб-
раславіны СПАДАР, Бог Ізраеляў,
Каторы сказаў Сваімі вуснамі Даві-
ду, айцу майму, і рукою Сваёю споў-
ніў, кажучы: 16 „Адгэтуль, як Я вы-

веў люд Свой Ізраеля зь Ягіпту, Я
не абраў места ў ні водным з пля-
мёнаў Ізраелявых, каб быў паста-
ноўлены дом, у каторым перабы-
вала б імя Мае; і абраў Давіда, каб
быць яму над людям Маім Ізрае-
лям“. 17 У Давіда, айца майго, было
ў сэрцу пастанавіць дом імені СПА-
ДАРА, Бога Ізраелявага; 18 Але
СПАДАР сказаў Давіду, айцу май-
му: „Хоць у цябе было на сэрцу
тваім пастанавіць дом імені Майму;
добра, што гэта ў цябе было на сэр-
цу; 19 Адылі ня ты пастановіш дом,
а сын твой, што выйдзе ізь сьпэгнаў
тваіх, ён пастанове дом імені Май-
му“. 20 І споўніў СПАДАР слова
Свае, каторае вымавіў: я ўзняўся
на месца айца свайго Давіда, і сеў
на пасадзе Ізраелявым, як сказаў
СПАДАР, і пастанавіў дом імені
СПАДАРА, Бога Ізраелявага; 21 І
прызначыў там месца на скрыню,
у каторай змова СПАДАРОВА, учы-
неная Ім ізь айцамі нашымі, як Ён
вывеў іх ізь зямлі Ягіпецкае“.

22 І стаў Саломон перад аброч-
нікам СПАДАРОВЫМ супроці ўсл-
го збору Ізраялян, і прасьцягнуў
рукі свае к небу, 23 І сказаў: „СПА-
ДАРУ, Божа Ізраеляў! няма падоб-
нага да Цябе, Божа, на нябёсах уга-
ры й на зямлі далавах; Каторы за-
ховуеш змову а міласэрдзе слугам
Сваім, што ходзяць перад Табою
ўсім сэрцам сваім. 24 Ты споўніў
слуге Свайму Давіду, айцу майму,
што казаў яму; што вымавіў Ты
вуснамі Сваімі, тое выпаўніў рукою
Свайей, як гэта сядні. 25 І цяпер,
СПАДАРУ, Божа Ізраеляў, здзяр-
жы слуге Свайму Давіду, айцу май-
му, тое, што ты абяцаў яму, кажу-
чы: „Ня будзе адцяты ў цябе перад
відам Маім седзячы на пасадзе Із-
раелявым, калі толькі сынове твае
будуць дзяржацца дарогі свае, хо-
дзячы перад Імною так, як ты ха-
дзіў перад Імною“. 26 Дык цяпер,
Божа Ізраеляў, хай будзе ж за-

цвёрджана слова Твае, каторае Ты вымавіў слуге Свайму Давіду, айцу майму! 27 Бо запраўды, ці Богу жыць на зямлі? Неба а неба нябёс ня могуць Цябе зьмясьціць, пагатове гэты дом, каторы я пастанавіў. 28 Але абярніся да малітвы слугі Свайго й на маленьне ягонае, СПАДАРУ, Божа мой; пачуй гуканьне а малітву, каторай слуга Твой моле Цябе цяпер. 29 Хай будуць вочы Твае адчынены на дом гэты ночы і ўдзень, на гэтае месца, праз каторае Ты сказаў: «Імя Мае, будзе там», каб чуць малітву, каторай будзе маліцца слуга Твой на месцу гэтым. 30 Пачуй маленьне слугі Свайго й людю Свайго Ізраеля, як яны будуць маліцца на месцу гэтым; пачуй на месцу перабываньня Свайго, на нябёсах; як учуеш, то зьмілуешся.

31 „Як хто ізгрэша супроці суседа свайго, і ён узложы на яго прысягу, каб ён прысягнуў, і дзеля прысягі прыйдуць перад аброчнік Твой, да дому гэтага; 32 Тады Ты пачуй зь неба й судзі слугаў Сваіх, абвінуў нягоднага, узлажыўшы дарогу ягоную на галаву яму, і апраў справядлівага, аддаўшы яму падле справядлівасьці ягонае.

33 Як люд Твой, Ізраель, будзе паражаны непрыяцелям за тое, што ізграшыў перад Табою, і як яны зьвернуцца да Цябе, і вызнаюць імя Твае, і будуць прасіць а маліць Цябе ў гэтым доме; 34 Тады Ты пачуй зь неба, і даруй грэх людю Свайго Ізраеля, і зьвярні іх да зямлі, каторую Ты даў айцом іхным.

35 „Як замкнецца неба й ня будзе дажджу за тое, што яны ізграшылі перад Табою, і як памоляцца на месцу гэтым, і вызнаюць імя Твае, і адвернуцца ад грэху свайго, як Ты зьнемарасьціў іх; 36 Тады пачуй зь неба, і даруй грэх слугаў Сваіх а людю Свайго Ізраеля, паказаўшы ім добрую дарогу, па каторай ісьці, і

дай дождж на зямлю Сваю, каторую Ты даў людю Свайму на спадак.

37 „Ці будзе на зямлі галадоў, ці будзе мор, ці будзе сухмень, іржа, шпанча, чырва, ці будзе непрыяцель ціснуць яго ў зямлі брамаў ягоных, якая бяда, якая пошасьць; 38 Усялякую малітву, усялякае маленьне, якое будзе ад якога-лень чалавека ў вусім людзе Тваім Ізраелю, калі кажны пазнае бяду ў сэрцу сваім, і прасьцягнуць рукі свае да дому гэтага; 39 Ты пачуй зь неба, зь месца перабываньня Свайго, і зьмілуйся; і ўчыні й дай кажнаму падле дарогаў ягоных, каторага сэрца ты знаеш, бо Ты, адно Ты знаеш сэрцы ўсіх дзяцей людзкіх; 40 Каб яны баяліся Цябе ўсі дні, пакуль жывуць на зямлі, каторую Ты даў бацьком нашым.

41 „І таксама ўзглядам чужаземца, каторы ня зь людю Твайго, Ізраеля, як ён прыйдзе із зямлі далёкае дзеля імені Твайго, — 42 Бо й яны пачуюць праз Твае імя вялікае і праз Тваю руку дужую і праз Твае цаўё выпягненае, — і прыйдзе ён, і памоліцца ля дому гэтага; 43 Пачуй зь неба, зь месца перабываньня Свайго, і зрабі падле ўсёга чаго будзе гукіць да Цябе чужаземец, каб усі людзі зямлі пазналі імя Твае, каб баяліся Цябе, як люд Твой Ізраель, каб ведалі, што імя Твае названа над домам гэтым, што я пастанавіў.

44 „Як выйдзе люд Твой на вайну супроці непрыяцеля свайго дарогаю, каторай Ты пашлеш яго, і будуць маліцца СПАДАРУ абярнуўшыся ў кірунку места, каторае Ты абраў, і дому, каторы я пастанавіў імені Твайму; 45 Дык пачуй зь неба малітву іхную а просьбу іхную і ўчыні справядлівасьць ім. 46 Як яны ізгрэшаць перад Табою, — бо няма чалавека, што не грашыў бы. — і ты загневаешся на іх, і аддасі іх варагом, так што яны павядуць

іх палоненікамі да зямлі непрыяцельскае, далёкае альбо блізкае; 47 І як яны ахамянуцца ў сэрцах сваіх у зямлі, у каторай будуць у палоне, і пакаяцца, і будуць маліць Цябе ў зямлі тых, што іх паланілі, кажучы: „Мы ізграшылі, зрабілі бяспраўе, мы вінны”; 48 І як зьвернуцца да Цябе ўсім сэрцам і ўсёй душою ў зямлі непрыяцеляў, каторыя іх паланілі, і будуць маліць Цябе, абярнуўшыся ў кірунку зямлі свае, каторую Ты даў бацьком іхным, да места, каторае Ты абраў, і да дому, каторы я паставіў імені Твайму; 49 Тады пачуй зь неба, зь месца перабывання Свайго, маленьне іхнае а просьбу іхную, і ўчыні справядлівасць ім, 50 І даруй людю Свайму, у чым ён ізграшыў перад Табою, і ўсі выступы ягонныя, каторымі яны выступалі перад Табою, і нахіні спагаду да іх у тых, што іх паланілі, каб яны спагадалі ім; 51 Бо яны Твой люд а спадак Твой, каторы Ты вывеў зь Ягіпту, з нутра зялёнае печы. 52 Хай будуць вочы Твае адчыненыя на маленьне слугі Свайго і на маленьне людю Свайго, Ізраеля, каб чуць іх заўсёды, як яны будуць гукіць да Цябе; 53 Бо Ты аддзяліў іх Сабе на спадак із усіх людзай зямлі, як Ты выказаў Масеям, слугою Сваім, як вывеў бацькоў нашых із Ягіпту, Спадару СПАДАРУ!”

54 І было, як скончыў Салямон маліцца СПАДАРУ малітваю а маленьням гэтым, што ўстаў з каленяў ад аброчніка СПАДАРОВАГА, і далоні ягонныя былі прасцягненыя да нябёс. 55 І стаў, і дабраславіў усю грамаду Ізраэлян вялікім голасам, кажучы: 56 „Дабраслаўлены СПАДАР, Каторы даў супакой людю Свайму, Ізраелю, подле ўсёга, што казаў! не адпала ні воднае слова з ўсёга добрага слова, каторае Ён казаў слугою Сваім Масеям. 57 Хай будзе з намі СПАДАР, Бог наш, як

быў Ён із бацькамі нашымі, хай не пакіне нас і хай ня кіне нас, 58 Нахінаючы да Сябе сэрца нашае, каб хадзіць па ўсіх дарогах Ягонных і дзяржаць расказаныя Ягонныя а ўставы Ягонныя а суды Ягонныя, каторыя Ён расказаў бацьком нашым. 59 І хай будуць словы гэтыя, каторымі я маліўся перад СПАДАРОМ, блізкія да СПАДАРА, Бога нашага, удзень і ночы, каб Ён чыніў справядлівасць слуге Свайму, і справядлівасць людю Свайму, Ізраелю, усе ўпару, 60 Каб ведалі ўсі людзі зямлі, што СПАДАР ё Бог і няма яшчэ. 61 Хай будзе сэрца нашае супоўна із СПАДАРОМ, Богам нашым, каб хадзіць у вустах Ягонных і дзяржаць расказаныя Ягонныя, як сядні”. 62 І кароль, і ўсі Ізраэляне зь ім абраклі аброк перад СПАДАРОМ. 63 І аброк Салямон на супакойны аброк, каторы ён аброк СПАДАРУ, дваццаць дзьеў тысячы буйнога статку і сто дваццаць тысячаў драбнога статку. Гэтак кароль а ўсі сынове Ізраэлявы пасьвяцілі дом СПАДАРУ. 64 Таго ж дня сьвяціў Салямон сярэдні панадворак, каторы перад домам СПАДАРОВЫМ, бо там зрабіў ён усепаўненьне а хлебны аброк а тук супакойных аброкаў; бо мядзяны аброчнік, каторы перад СПАДАРОМ, быў малы дзелі зьмяшчэння ўсепаленьня а хлебнага аброку а туку супакойных аброкаў. 65 І зрабіў Салямон таго часу сьвята, і ўвесь Ізраэль із ім, — вялізаны збор, ад уходу ў Гамаф аж да ракі Ягіпецкае, перад СПАДАРОМ, Богам нашым; — сем дзён і яшчэ сем дзён, чатырнаццаць дзён. 66 Восьмага дня Салямон адаслаў люд. І дабраславілі караля, і пайшлі да буданоў сваіх, радуючыся і будучы вясёлага сэрца з усёга добра, што ўчыніў СПАДАР слуге Свайму Давіду і людю Свайму Ізраелю.

9 І сталася, як Салямон скончыў станавіць дом СПАДАРОУ і дом

каралеўскі і ўсе зычанае Салаямонам, што ён хацеў зрабіць,

2 Што зьявіўся Салаямону СПАДАРА другім наваратам, як зьявіўся яму ў Гіеоне. 3 І сказаў яму СПАДАРА: „Я пачуў маленьне твае, каторым ты маліў Мяне; Я пасьвяціў гэты дом, каторы ты пастанавіў, каб палажыць імя Мае там на векі; і будуць вочы Мае а сэрца Мае там усі дні. 4 І калі ты будзеш хадзіць перад відам Маім, як хадзіў апец твой Давід, у дасканалнасьці сэрца і шчыра, каб рабіць подле ўсёга, што Я расказаў табе, і калі будзеш дзяржаць уставы Мае а суды Мае, 5 То Я пастанаўлю каралеўскі пасад твой над Ізраелям на век, як Я казаў айцу твайму Давіду, кажучы: „Ня будзе адцяты ў цябе муж ад пасаду Ізраелявага“. 6 Калі ж чыста адступіце вы а сыноў вавашыя ад Мяне, і ня будзеце дзяржаць расказаньні Мае а ўставы Мае, каторыя Я даў вам, і пойдзеце, і будзеце служыць іншым багом і кланяцца ім; 7 То Я адатну Ізраеля зь віду зямлі, каторую Я даў ім, і дом, каторы Я пасьвяціў імені Свайму, адхіну ад віду Свайго, і будзе Ізраель прыказьню а прымаўкаю памеж усіх людзай. 8 І з дому гэтага, дарма што ён высокі, кажны, што будзе праходзіць ля яго, зумеецца а сьвісьне, ды скажуць: „За што СПАДАРА учыніў так із гэтай зямлёю і з гэтым домам?“ 9 І скажуць: „За тое, што яны пакінулі СПАДАРА, Бога свайго, каторы вывеў айцоў іхных із зямлі Ягіпецкае, і ўхапіліся за іншых, і кланяліся ім, і служылі ім, — за гэта навіў на іх СПАДАРА усе гэтае ліха““.

10 У канцы дваццаці год, у каторыя Саламон пастанавіў два дамы, — дом СПАДАРА ў дом каралеўскі, — 11 А Гірам, кароль Тырскі, дастаўляў Саламону дзержы кедравыя а дзержы кіпрысавыя й золата, усе на хаценьне ягонае; тады кароль

Саламон даў Гіраму дваццаць месаў у зямлі Галілейскай. 12 І вышаў Гірам із Тыру паглядзець месцы, што даў яму Саламон; і ён не ўпадабаў іх. 13 І сказаў: „Што гэта за месцы, каторыя ты, браце мой, даў імне?“ І назваў іх зямлёю Кавул, дагэтуль.

14 І паслаў Гірам каралю сто дваццаць таліяў золата. 15 І гэта прычына падачкаў, каторыя налажыў кароль Саламон, каб пастанавіць дом СПАДАРА ў дом свой а Міло а сыяну Ерузалімскаю а Гацор а Мерідо а Гезэр. 16 (Фараон, кароль ягіпецкі, узышоў, і перамог Гезэр, і спаліў яго цяплом, і Канааняя, што жылі ў месцы, пабіў, і аддаў яго як пасагу дачцэ свайей, жонцы Саламонавай). 17 І пастанавіў Саламон Гезэр а дольні Бефрон. 18 А Ваалаф а Фадмор на пустыні ў зямлі. 19 А ўсі месцы на запасы, што былі ў Саламона, а месцы на цялежкі а месцы коньнікам а ўсе зычанае, што Саламон зычыў пастанавіць у Ерузаліме й на Лібане і ў вусей зямлі дзяржанья свайго. 20 На ўвесь люд, засталы ад Аморэяў, Гэцічаў, Ферэзэяў, Гэвэяў а Евусэяў, каторыя былі ня із сыноў Ізраелявых, 21 На дзеці іхныя, засталыя просьле іх на зямлі, каторыя сыноў Ізраелявы не маглі выпубіць, Саламон узлажыў на іх падачкі прымуснаю работаю дагэтуль. 22 А сыноў Ізраелявых Саламон не зрабіў нявольнікамі, але яны былі ваюнамі ягонымі а слугамі ягонымі а галоўнымі ягонымі а вайводцамі ягонымі а галоўнымі над цялежкамі а коньнікамі ягонымі.

23 Вось, галоўных ураднікаў, што былі над работаю Саламонаваю, каторыя рэдзілі людзёў, работу робячых, было пяцьсот пяцьдзесят. 24 Дачка ж фараонава зышла зь места Давідавага да свайго дому, каторы пастанавіў ёй Саламон; пасьлей пастанавіў ён Міло. 25 І аб-

ракаў Салямон трычы ў год усе-паленні а супаконныя аброкі на аб-рочніку, каторы ён пастанавіў СПА-ДАРУ, і кадзіў на ім перад СПА-ДАРОМ. І скончыў ён дом.

26 Кароль Салямон таксама зра-біў караб у Ёцьён-Геверу, каторы ля Елофу, на беразе Чырвонага мо-ра, у зямлі Едомскай. 27 І паслаў Гірам на караблю сваіх слугаў ка-рабелнікаў, зналых мора, із слу-гамі Салямонавымі; 28 І прыбылі яны да Офіру, і ўзялі стуль золата чатырыста дваццаць таланяў, і пры-везьлі каралю Салямону.

10 І караліца Шэвы пачула праз славу Салямонаву ўзглядам іме-ні СПАДАРОВАГА; яна прыехала выпрабаваць яго загадкамі. 2 І пры-ехала яна да Ерузаліму зь цяжкім паездам: зь вярблюдамі, накладзе-нымі пахамі, і вялікаю множасьцю золата, і дарагім каменьям; і пры-шла да Салямона, і гутарыла зь ім праз усе, што было ў яе на сэрцу. 3 І зьясьніў ёй Салямон усе словы ейныя, і ня было нічога няведа-мага каралю, чаго ён не зьясьніў ёй. 4 І абачыла караліца Шэўская ўсю мудрасьць Салямонаву, і дом, каторы ён пастанавіў. 5 І ежу за ста-лом ягоным, і як сядзелі слугі яго-ныя, і ўходы слугаў ягоных, і іх-ныя ўборы, і чашнікаў ягоных, і ўсходы, каторымі ён узыходзіў да дому СПАДАРОВАГА; і заняло ёй дух. І сказала каралю: „Праўдзівае было слова, што я чула ў сваёй зямлі праз справы твае і праз муд-расьць тваю; 7 Ня верыла я, адылі, словам, пакуль не прыбыла, і не пабачылі вочы мае; і вось, імне й палавіцы не казалі. Перайшоў ты мудрасьцяй і багацьцям чутку, што я чула. 8 Дабраславёныя людзі твае, дабраславёныя гэтыя служцы твае, каторыя кажначасна становя-ца перад табою, чуюць мудрасьць тваю! 9 Хай будзе дабраславёны СПАДАР, Бог твой, Каторы зычыў

пасадзіць цябе на пасад Ізраеляў! Бо СПАДАР любе Ізраеля на векі, затым пастанавіў Ён цябе за кара-ля, чыніць суд а справядлівасьць”.

10 Далі яна каралю сто дваццаць таланяў золата, і вялікую мно-жасьць пахаў, і даратое каменье; ніколі яшчэ ня прыходзіла такая множасьць пахаў, якую далі кара-ліца Шэўская каралю Салямону.

11 І таксама караб Гірамаў, што прывозіў золата з Офіру, прывёз із Офіру вялікую множасьць чырво-мага дзерва і дарагога каменья.

12 І зрабіў кароль із гэтага чырво-мага дзерва поручні да дому СПА-ДАРОВАГА і да дому каралеўскага, і гарпы, і псалтыры пяюном. Ніко-лі ня прыходзіла толькі чырвонага дзерва і ня бачана было дагэтуль.

13 І кароль Салямон даў каралі-цы ўсе, чаго яна зычыла й чага прасіла, звыш таго, чым падараваў яе кароль Салямон пакаралеўску. І ад'ехала яна, і паехала назад да зямлі свае, яна а ўсі слугі ейныя.

14 І была вага золата, што прыходзіла Салямону кажны год, шасьцьсот шасьцьдзесят шэсьць та-ланяў залатых, 15 Звыш таго, што ад падарожнікаў, і ад торгу купцоў, і ад усіх каралеў арабскіх, і ад вай-водцаў краю.

16 І зрабіў кароль Салямон дзьве-сьце вялікіх шчытоў з каванага зо-лата; па шасьцьсот сыкляў пайшло на кажны шчыт; 17 І трыста шчы-тоў з каванага золата; па тры міны золата пайшло на кажны шчыт; і пастанавіў іх кароль у доме Лібан-скага лесу.

18 І зрабіў кароль вялікі пасад із сланёвае косці, пацягнуў яго ачышчаным золатам. 19 У пасадзе было шэсьць уступцоў, і верх паса-ду быў круглы на задняй частцы яго, і былі поручні з абодвых бакоў месца сядзеньня, і два лявы стаялі ля поручняў; 20 І двананцаць ля-воў стаяла там на шасьцёх уступ-

цох паабাপал. Ня было зроблена так у ні водным каралеўстве. 21 І ўсі судзіны піць у караля Салямона былі залатыя, і ўсе судзьдзе ў доме лесу Лібанскага з таўстога золата; і з срэбра нічога ня было, бо срэбра за дзён Салямонавых мелі за нішто; 22 Бо ў караля быў на мору тарсыскі караб із караблём Гірамовым; раз на тры гады прыходзіў тарсыскі караб, прывозячы золата а срэбра а сланёвую косць а палпы а павы. 23 І пераходзіў кароль Салямон багаццям і мудрасцю ўсіх каралёў зямлі. 24 І ўся зямля шукалі віду Салямонавага, каб паслужаць мудрасці ягонае, каторую даў Бог яму ў сэрца. 25 І яны прыносілі яму кжжны дар свой, судзьдзе срэбнае а судзьдзе залатое а адзеццы а зброю а пахі, коні а мулы кжнага году.

26 І павялічыў Салямон цялежкі а коньнікаў; у яго было тысяча чатырыста цялежкаў і двананцаць тысячаў коньнікаў; і разьмясціў ён іх па цялежках месцах і пры каралю ў Ерузаліме. 27 І даў кароль срэбра ў Ерузаліме, як каменя, а кедры зрабіў ён як сыкоморы, што ў далінах, подле множасьці. 28 Стаенныя коні Салямонавы былі зь Ягіпту а з Куі; каралеўскія купцы куплялі іх за грошы з Куі. 29 Цялежкі даставалі ў Ягіпце й вывозілі за шасьцьсот срэбра, а каня за сто пяцьдзясят. Гэтак жа яны рукамі сваімі дастаўлялі каралём гэціцкім а каралём арамейскім.

11 І палюбіў кароль Салямон шмат чужаземных жанок, і дачку Фараонаву, Моаўлянку, Амонянку, Едомлянку, Сыдонянку, Гэцічны, 2 3 нарадаў, праз каторых СПАДАР сказаў сыном Ізраелявым: „Ня ўходзьце да іх, і яны хай ня ўходзяць да вас, бо запраўды яны сьхінуць сэрца вашае да багоў сваіх”. Да іх прыліп Салямон любосьцай. 3 І было ў яго сямсот жанок-княгіняў і трыста мамошак, і адварнулі жонкі ягоныя

сэрца ягонае. 4 І сталася, як Салямон быў стары, жонкі ягоныя адварнулі сэрца ягонае да іншых багоў; і сэрца ягонае ня было супоўна із СПАДАРОМ, Богам ягоным, як сэрца Давіда, айца ягонага. 5 І пайшоў Салямон за Астартую, боствам Сыдонян, і Мілкомам, агідаю Амонян. 6 І рабіў Салямон ліха перад ачымі СПАДАРА, і ня супоўна йшоў за СПАДАРОМ, як Давід, апец ягоны.

7 Тады пастанавіў Салямон узвышша Хемошу, агідзе Моаўскай, на гары, што перад Ерузалімам, і Молоху, агідзе сыноў Амонавых. 8 Гэтак зрабіў ён усім чужаземным жонкам сваім, каторыя кадзілі а абракалі багом сваім.

9 І загневаўся СПАДАР на Салямона за тое, што ён адхінуў сэрца свае ад СПАДАРА, Бога Ізраелявага, Каторы двойчы зьяўляўся яму, 10 І расказаў яму праз тое, каб не хадзіў за іншымі багамі; але ён не дзяржаў таго, што расказаў яму СПАДАР.

11 І сказаў СПАДАР Салямону: „За тое, што так было ў цябе, і ты не дзяржаў змовы Мае а ўставаў Маіх, каторыя Я расказаў табе, Я адарву, адарву ад цябе каралеўства й аддам яго слуге твайму. 12 Але за дзён тваіх Я не зраблю гэтага дзеля Давіда, айца твайго; з рукі сына твайго вырву яго. 13 Толькі ўсяго каралеўства ня вырву; адно плямя дам сыну твайму дзеля Давіда, слугі Сваіго, і дзеля Ерузаліму, каторы Я абраў.

14 І ўзьняў СПАДАР праціўніка на Салямона, Гадада Едомляніна, з каралеўскага насеньня Едомскага. 15 І было, як Давід быў у Едоме, і як вайводца Ёаў узышоў хаваць забітых, то ён паразіў кжнага мужчынскага стану ў Едоме: 16 (Бо шасьць месяцаў пражыў там Ёаў а ўвесь Ізраель, пакуль ня выгубілі

кажнага мужчынскага стану ў Едоме); 17 Але ўцёк Гадад, ён а Едомляне із слугаў Давідавых разам із ім, каб пайсьці да Ягіпту; Гадад быў малым малцам. 18 Пайшоўшы зь Мідзяну, яны прышлі да Парану, і ўзялі із сабою людзеў з Парану, і прышлі да Ягіпту да Фараона, караля ягіпецкага. Ён даў яму дом, і прызначыў яму еміну, і даў яму зямлю. 19 Гадад прыдбаў вялікую ласку ў фараона, і даў яму за жонку сястру свае жонкі, сястру караліцы Тагпенесы. 20 І нарадзіла яму сястра Тагпенесіна сына Генувата. Тагпенеса гадавала яго ў доме фараонавым; і жыў Генуват у доме фараонавым, памеж сыноў фараонавых. 21 Як Гадад пачуў, што Давід супачыў з айцамі сваімі, і што вайводца Ёаў памер, то сказаў фараону: „Адпусьці мяне, я пайду да зямлі свае”. 22 І сказаў яму фараон: „Ціж табе не стаець чаго ў мяне, і во, ты просішся йсьці да зямлі свае?” Ён сказаў: „Не, але канечне адпусьці мяне”.

23 І ўзняў Бог супроці Салямона яшчэ праціўніка Рэзона Елядзёнка, каторы ўцёк ад гаспадара свайго Гададзэра, караля Цоўскага. 24 І зьбер каля сябе людзеў, і стаў вайводцам вяткі просьле тога, як Давід разьбіў іх; і пайшлі яны да Дамашку, і жылі ў ім, і каралювалі ў Дамашку. 25 І быў ён праціўнікам Ізраэля ўсі дні Салямонавы. Апрача ліха ад Гадада, ён брыдзіўся Ізраэлям, і закараляваў над Сырай.

26 І Еровоам Невацёнак Яхрэмлянін із Цэрэды, — а імя маці ягонае ўдавы — Цэруа, — слуга Салямонаў, падняў руку на караля. 27 І во прычына, што ён падняў руку на караля: Салямон станаўіў Міло, закрыў пралом у месьце Давіда, айца свайго. 28 Гэты муж Еровоам быў дужасіл. І абачыў Салямон, што гэты маладзён умее рабіць работу, і прызначыў яго за наглядніка

над усімі цяжкімі работамі дому Язэпавага.

29 І лúčыла ў тым часе Еровоаму выйсьці зь Ерузаліму; і засьпеў яго на дарозе прарока Агія, Шылянін; ён быў прыкрыўшыся новым адзеццям. На полю яны былі адно ўдвух. 30 І ўхапіў Агія новае адзецце, каторае меў на сабе, разьдзер яго на двананцаць часьцяў, 31 І сказаў Еровоаму: „Вазьмі сабе дзесяць часьцяў; бо так кажа СПАДАР, Бог Ізраэляў: „Вось, Я вырываю каралеўства з рукі Салямонавае і даю табе дзесяць плямёнаў; 32 А тое адно плямя будзе яму дзеля слугі Майго Давіда і дзеля места Ерузаліму, каторы Я абраў з усіх плямёнаў Ізраэлявых. 33 Гэта за тое, што яны пакінулі мяне, і кланяліся Астарце, боству сыдонскаму, Хемошу, богу моаўскаму, і Мілкому, богу сыноў амонскіх, і не пайшлі дарогамі Маімі, каб рабіць пасьцівае перад ачыма Маімі і дзяржаць уставы Мае а суды Мае, падобна да Давіда, айца ягонага. 34 Я не вазьму ўсяго каралеўства з рукі ягонае; але Я зраблю яго князем на ўсі дні жыцьця ягонага дзеля Давіда, слугі Свайго, каторага Я абраў, каторы дзяржаў расказаньні Мае а ўставы Мае. 35 Але Я вазьму каралеўства з рукі сына ягонага, і дам табе дзесяць плямёнаў. 36 А сыну ягонаму дам адно плямя, каб быў сьветац Давіда, слугі Майго, усі дні перад відам Маім, у Ерузаліме, месьце, каторае Я абраў, каб палажыць там імя Свае. 37 Цябе Я вазьму, і ты будзеш каралюваць у вусім, чаго будзе зычыць душа твая, і будзеш каралём над Ізраэлям. 38 І будзе, што калі будзеш паслужмамы ўсяму, што Я расказую табе, і будзеш хадзіць дарогамі Маімі, і рабіць пасьцівае ў ваччу Маім, дзяржаць уставы Мае а расказаньні Мае, як рабіў Давід, слуга Мой, то Я буду з табою і пастанаўлю табе дом

верны, як Я пастанаўіў Давіду, і аддам табе Ізраэля. 39 І Я зьнемарашчу насеньне Давідава за гэта, але не на ўсі дні”.

40 Салямон жа хацеў зрабіць сьмерць Еровоаму, але Еровоам устаў і ўцёк да Ягіпту да Шышака, караля Ягіпецкага, і быў у Ягіпце аж да сьмерці Салямонавае. 41 А засталыя здарэньні Салямонавы і ўсе, што ён рабіў, і мудрасьць ягоная, ці не апісаны яны ў кнізе справаў Салямонавых. 42 А год гаспадарстваванья Салямона ў Ерузаліме над усім Ізраэлям — сорад год. 43 І супачыў Салямон із айцамі сваімі, і пахаваны быў у месьце Давіда, айца свайго, і закараляваў Рэговоам, сын ягоны, замест яго.

12 І пайшоў Рэговоам да Шыхему, бо да Шыхему прышлі ўсі Ізраэляне, каб устанавіць яго за караля. 2 І пачуў праз гэта Еровоам Невацэнак, — а ён яшчэ быў у Ягіпце, куды ўцёк ад караля Салямона, і жыў Еровоам у Ягіпце, — 3 І паслаў па яго і прыгуклі яго. І прышоў Еровоам і ўся грамада Ізраэлян зь ім, і гуклі Рэговоаму, кажучы: 4 „Апец твой зрабіў цяжкім іго нашае, ты ж цяпер палатчы нам цяжкую работу айца свайго й цяжкое йго, каторае ён наладзіў на нас, і будзем служыць табе”. 5 І сказаў ён ім: „Пайдзіце яшчэ на тры дні й зьвярніцеся да мяне”. І пайшоў люд. 6 І радзіўся кароль Рэговоам у старцоў, каторыя станавіліся да Салямона, айца ягонага, за жыцьця ягонага, кажучы: „Як парадзіце вы імне адказаць гэтаму люду?” 7 Яны гуклі яму, кажучы: „Калі ты цяпер будзеш слугою люду гэтаму, і паслужыш ім, і адкажаш ім, і будзеш гукачь ім словы добрыя, тады яны будуць слугамі тваімі ўсі дні”. 8 Але ён пакінуў раду старцоў, каторую радзілі яму, і радзіўся ў маладзёнаў, што вырасьлі зь ім, каторыя станавіліся да яго. 9 І сказаў

ім: „Што вы парадзіце імне, і я адкажу люду гэтаму, каторы гукачь імне, кажучы: „Палатчы йго, каторае наладзіў на нас апец твой?”

10 І гуклі яму маладзёны, што вырасьлі разам ізь ім, кажучы: „Гэтак скажы люду гэтаму, каторы гукачь табе, кажучы: „Айпец твой наладзіў на нас цяжкое йго, ты ж палатчы нам”; гэтак скажы ім: „Мой мезінец таўшчэйшы за сьцёгны айца майго.

11 Дык, калі айпец мой наладзіў на вас цяжкое йго, то я дадам да йго вашага; айпец мой караў вас дубцамі, а я буду караць вас пернямі”. 12 І прышоў Еровоам а ўвесь люд да Рэговоама на трэйці дзень, як казаў кароль, кажучы: „Зьвярніцеся да мяне на трэйці дзень”.

13 І адказаў кароль люду стродка, і пакінуў раду старцоў, што яны радзілі яму. 14 І гукачь ён падле рады маладзёнаў, кажучы: „Айпец мой зрабіў цяжкім іго нашае, а я дадам да йго вашага; айпец мой караў вас дубцамі, а я буду караць вас пернямі”. 15 І не паслухаў кароль люду, бо такая прычына была ад СПАДАРА, каб споўнілася слова Ягонае, каторае казаў СПАДАР Агіям Шылянінам Еровоаму Невацэнку. 16 І абачыў увесь Ізраэль, што кароль не паслухаў іх, і адказаў люд каралю, кажучы: „Якая нам дзель у Давіду? няма нам спадку ў Есянку; па буданох сваіх, Ізраелю! Цяпер глядзі свайго дому, Давідзе!” І разьпроўся Ізраэль па буданох сваіх. 17 Адно над сынамі Ізраэлявымі, што жылі ў месцах Юдзіных, караляваў Рэговоам.

18 І паслаў кароль Рэговоам Адорама, што быў над падачкамі; але ўсі Ізраэляне ўкаменавалі яго, і ён памер; кароль жа Рэговоам пабарзьдзіў сесьці на цялежкі, каб уцячы да Ерузаліму. 19 І выступіў Ізраэль супроці дому Давідавага дагэтуль.

20 Як пачулі ўсі Ізраэляне, што

Еровоам зьвярнуўся, то паслалі, і прыгукалі на збор, і ўстанавілі яго за караля над усімі Ізраэлянімі. За домам Давідавым не засталася нікога, апроча плямені Юдзінага аднаго. 21 І прыбыў Рэговоам да Ерузаліму, зьбер з усёга дому Юдзінага і з плямені Веняміновага сто асьмідзясят тысячаў выборных ваюноў, каб ваяваць із домам Ізраэлявым дзеля таго, каб зьвярнуць каралеўства Рэговоаму Саляманьку.

22 І было слова Божэ Шэмаі, чалавеку Божаму, кажучы: 23 „Скажы Рэговоаму Саляманьку, каралю Юдэйскаму, і ўсяму дому Юдзінаму а Веняміноваму а засталаму люду, кажучы: „Гэтак кажэ СПАДАРО: ня ўзыходзьце й не ваюйце з братамі сваімі, сынамі Ізраэлявымі, зьвярніцеся кажны да дому свайго, бо ад Мяне гэта было”. І паслухалі яны слова СПАДАРОВАГА, і зьвярнуліся, каб ісьці падле слова СПАДАРОВАГА.

25 І забудоваў Еровоам Шыхем на гары Яхрэмавай, і асяліўся ў ім; стуль пайшоў і збудаваў Пенуель. 26 І сказаў Еровоам у сэрцу сваім: „Цяпер каралеўства можа зьвярнуцца да дому Давідавага; 27 Калі люд гэты будзе ўзыходзіць, каб абракаць у доме СПАДАРОВЫМ у Ерузаліме, то сэрца люду гэтага абвернецца да спадара свайго, да Рэговоама, караля Юдэйскага; і заб'юць яны мяне, і зьвернуцца да Рэговоама, караля Юдэйскага”. 28 І, парадзіўшыся, кароль зрабіў два залатыя цяляты-бычкі, і сказаў таму люду: „Досьце вам узыходзіць да Ерузаліму; во багі твае, Ізраелю, каторыя вывялі цябе із зямлі Ягіпецкае”. 29 І пастанавіў аднаго ў Бэт-Элю, а другога памясьціў у Дане. 30 І павяло гэта да грэху, і пайшоў люд да аднаго, нават да Дану. 31 І пастанавіў ён дом узвышша, і прызначыў сьвятароў з памеж люду, ка-

торыя ня былі із сыноў Левавых. 32 І прызначыў Еровоам сьвята восьмага месяца, пятнаццатага дня месяца, падобнае да таго сьвята, якое было ў Юдэі, і абракаў на аброчніку; тое ж зрабіў ён у Бэт-Элю, каб абракаць цялятам-бычком, каторыя зрабіў. І прызначыў у Бэт-Элю сьвятароў узвышшаў, каторыя зрабіў, 33 І аброк на аброчніку, каторы ён зрабіў у Бэт-Элю, пятнаццатага дня восьмага месяца, каторы ён самадумам прызначыў; і гэтак стала сьвята сыншом Ізраэлявым, і ўзышоў да аброчніка кадзіць.

13 І вось, падле слова СПАДАРОВАГА, чалавек Божы прышоў зь Юдэі да Бэт-Элю, а Еровоам стаў ля аброчніка, каб кадзіць. 2 І загукіў да аброчніка, падле слова СПАДАРОВАГА, і сказаў: „аброчніча, аброчніча! гэтак кажэ СПАДАРО: „Вось, народзіцца сын дому Давідаваму, імя ягонае Ёся, і абрачэць на табе сьвятароў узвышшаў, што кадзяць на табе, і людзкія косьці спаліць на табе”. 3 І даў знак таго дня, сказаўшы: „Во знак таго, што гэта казаў СПАДАРО: „Вось, гэты аброчнік раськепіцца, і расьшпедца попел, каторы на ім”. 4 І сталася, як кароль пачуў слова чалавека Божэ, загуканае да аброчніка ў Бэт-Элю, што выцягнуў Еровоам руку сваю ад аброчніка, кажучы: „Схапіце яго!” І ссохла рука ягоная, каторую ён выцягнуў на яго, і ня мог ён павярнуць яе назад да сябе. 5 І аброчнік раськяпіўся, і попел із аброчніка расьшпаўся, падле знаку, каторы даў чалавек Божы падле слова СПАДАРОВАГА. 6 І сказаў кароль чалавеку Божаму: „Умалі від СПАДАРА, Бога свайго, і памаліся за мяне, і зьвернецца рука мая да мяне”. І умаліў чалавек Божы від СПАДАРОЎ, і рука каралёва зьвярнулася да яго, і сталася, як уперад. 7 І казаў кароль чалавеку Божаму: „Зайдзіся з імваю да дому,

і пасілкуйся ежаю, і я дам табе падарак". 8 Але чалавек Божы сказаў каралю: „Хоць бы ты даваў імне поў дому свайго, я не пайду з табою, і ня буду есці хлеба, і ня буду піць вады ў гэтым месцу; 9 Бо так расказана імне словам СПАДАРОВЫМ, кажучы: „Ня еж хлеба, і ня пі вады, і не зваравайся тэю дарогаю, катораю ты йшоў". 10 І пайшоў ён іншаю дарогаю, і не пайшоў назад тэю дарогаю, катораю прышоў да Бэт-Элю.

11 І адзін прарока стары жыў у Бэт-Элю. І прышоў сын ягоны, і паведаў яму ўсе стацьцэ, што зрабіў сядні чалавек Божы ў Бэт-Элю; словы, якія ён казаў каралю, пераказалі айцу свайму. 12 І казаў ім айцец іхны: „Кудэй ён пайшоў?" І паказалі сыны ягоныя, кудэй пайшоў чалавек Божы, што прыходзіў зь Юдэі. 13 І сказаў ён сыном сваім: „Асядлайце імне асла". І асядталі яму асла, і ён усьсеў на яго, 14 І паехаў за чалавекам Божым, і знайшоў яго седзячага пад дубам, і сказаў яму: „Ці ты чалавек Божы, што прышоў зь Юдэі?" І сказаў тый: „Я". 15 І сказаў яму: „Зайдзіся з імною да дому і зьеж хлеба". 16 І тый сказаў: „Я не магу зьвярнуцца з табою і йсьці з табою, ня буду есці хлеба й ня буду піць у цябе вады ў гэтым месцу; 17 Бо слова было імне словам СПАДАРОВЫМ: „Ня еж хлеба, і ня пі там вады, і не зваравайся тэю дарогаю, катораю ты йшоў". 18 І сказаў яму: „І я прарока такі ж, як ты, і ангіл казаў імне словам СПАДАРОВЫМ, кажучы: „Зьвярні яго із сабою да дому свайго, і хай есць ён хлеб і п'ець ваду". — Ён брахаў яму. 19 І тый зьвярнуўся зь ім, і пад'еў хлеба ў ягоным доме, і напіўся вады. 20 І, як яны сядзелі за сталом,

было слова СПАДАРОВА да прарокі, што зьвярнуў яго. 21 І загукі каў ён да чалавека Божага, што

быў прышоўшы зь Юдэі, кажучы: „Гэтакажэ СПАДАР: „За тое, што ты спрацівіўся вуснам СПАДАРА й не зьдзяржаў расказанья, каторае расказаў табе СПАДАР, Бог твой, 22 Але зьвярнуўся, еў хлеб і піў ваду ў тым месцу, праз каторае Ён сказаў табе: „Ня еж хлеба й ня пі вады", — мертвае цела твае ня ўвайдзе ў гроб айцоў тваіх". 23 І было просьле тога, як тый пад'еў хлеба, і просьле тога, як напіўся: ён асядлаў асла прароку, каторага ён зьвярнуў. 24 І паехаў тый. І пераняў яго на дарозе леў, і задушываў яго. І ляжала мертвае цела ягонае, кіненае на дарозе; асёл жа стаяў ля яго, і леў стаяў ля мертвага цела. 25 І вось, праходзячыя міма людзі абачылі труп, кінены на дарозе, і лява, ля трупа стаячага, і пайшлі, і гукалі ў месьце, у каторым жыў прарока — стары. 26 І пачуў прарока, што зьвярнуў яго з дарогі, і сказаў: „Гэта тый чалавек Божы, каторы спрацівіўся вуснам СПАДАРОВЫМ; СПАДАР аддаў яго ляву, каторы разарваў яго, задушываў, падле слова СПАДАРОВАГА, каторае Ён сказаў яму". 27 І сказаў сыном сваім: „Асядлайце імне асла". І асядталі яны. 28 Ён паехаў і знайшоў труп ягоны, кінены на дарозе; асёл жа а леў стаялі ля трупа; леў ня зьеў трупа і не разарваў асла. 29 І падняў прарока мертвае цела чалавека Божага, і палажыў яго на асла, і павёз яго назад. І пайшоў прарока-стары да места, каб плакаць па ім і пахаваць яго. 30 І палажыў мертвае цела ягонае да гробу свайго, і плакаў па ім: „Ах, браце мой!" 31 Просьле пахаванья яго, ён сказаў сыном сваім, кажучы: „Як я памру, пахавайце мяне ў гробе, у каторым пахаваны чалавек Божы; ля касьцей ягоных палажыце мае косьці; 32 Бо здойсьніцца слова, каторае ён із расказанья СПАДАРОВАГА агаласіў на аброч-

нік у Бэт-Элю й на ўсі дамы ўзвышша, каторыя ў месцах самарскіх.

33 І просьле гэтага здарэння Еровоам ня зышоў із свае лікое дарогі, але звярнуўся й далей рабіў зь люду сьвятароў узвышшаў; хто хацеў, таго ён пасьвячаў, і тый становіўся сьвятаром узвышшаў. 34 І было гэтае стацьдэ на грэх дому Еровоамаву, і на згубу, і на зьнішчэнне яго зь віду зямлі.

14 Таго часу захварэў Авія, сын Еровоамоў. 2 І сказаў Еровоам жонцы сваёй: „Устань, калі ласка, і прыдайся іншай, і не пазнаюць, што ты жонка Еровоамова, і пайдзі да Шыла. Вось, там Агія прарока; ён гукаў празь мяне, што я стану каралём над гэтым людам. 3 І вазьмі із сабою дзесяць букаткаў хлеба а сачнёў а бутлю мёду, і прыйдзеш да яго: ён паведаме табе, што будзе малцу“. 4 І зрабіла так Еровоаміха: і ўстала, і пайшла да Шыла, і прышла да дому Агіі. Агія ўжо ня мог бачыць, бо вочы ягоныя сталі непарушныя ад старасьці.

5 І сказаў СПАДАР Агіі: „Вось, прышла Еровоаміха папытацца ў цябе праз сына свайго, бо ён хворы; так а так кажы ёй“.

І сталася, як яна прышла, што яна прыдалася чужой. 6 І сталася, як пачуў Агія шорганьне ног ейных, як яна ўвыйшла ў дзьверы, што ён сказаў: „Увыйдзі, Еровоаміха; нашто было табе прыдавацца чужой? Я стродкі пасланец да цябе. 7 Пайдзі, скажы Еровоаму: „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраеляў: „Я ўзвышыў цябе з пасярод люду, і пастанавіў за правадыра над людам Сваім Ізраелям, 8 І адтыргнуў гаспадарства ад дому Давідавага, і даў яго табе; а ты ня быў, як слуга Мой Давід, каторы дзяржаў расказаньні Мае, і каторы йшоў за імною ўсім сэрцам сваім, робячы толькі пасьцівае перад ачыма Маімі. 9 Ты рабіў горш за ўсіх, што былі перад

табою, і пайшоў, і зрабіў сабе іншыя багі а балваны, каб угнявіць Мяне; Мяне ж кінуў адзаду сябе. 10 Затым Я навяду беды на дом Еровоамоў, і адатну ў Еровоама нават таго, хто мочыцца да сьцяны, замкнёнага й засталага ў Ізраелю, і вымяту па доме Еровоамавым, як вымятаюць шумецьце, чысьцюсенька. 11 Хто памрэць у Еровоама ў месьце, таго зьядуць сабакі; а хто памрэць на полю, таго зьядуць птушкі нябёсныя, бо СПАДАР скажаў““. 12 А ты ўстань а йдзі да дому свайго; як нага твая ступе ў места, то памрэць дзяцё; 13 І будуць па ім плакаць усі Ізраяляне, і пахаваюць яго; бо ён адзін у Еровоама будзе пахаваны, бо знайшлося ў ім штось добрае перад СПАДАРОМ, Богам Ізраелявым, з усега дому Еровоамавага. 14 І ўзьніме Сабе СПАДАР над Ізраелям караля, каторы выгубе дом Еровоамоў таго дня; і што? нават цяпер. 15 І вытне СПАДАР Ізраеля, як трысьнік, хістаны ў вадзе, і выкаране Ізраеля з гэтае добрае зямлі, каторую даў бацьком іхным, і разьвее іх за Раку, за тое, што яны зрабілі ў сябе гаі, гневаючы СПАДАРА. 16 І аддасьць Ізраеля за грахі Еровоамавы, каторыя ён сам зрабіў і каторымі ўвёў у грэх Ізраеля“.

17 І ўстала Еровоаміха, і пайшла, і прышла да Фірцу; і адно толькі ўступіла на парог дому, дзяцё памерла. 18 І пахавалі яго, і плакалі па ім усі Ізраяляне, подле слова СПАДАРОВАГА, каторае Ён праказаў слугою Сваім, Агіям прарокам. 19 Засталыя справы Еровоамавы, як ён ваяваў і як каралюваў, вось, яны апісаныя ў кнізе летатісу каралёў Ізраельскіх. 20 Дзён гаспадарстваваньня Еровоамавага было дваццаць два гады; і супачыў ён із айцамі сваімі, і загаспадарстваваў Надаў, сын ягоны, замест яго.

21 Раговаам Саляманёнак гаспа-

дарстваваў у Юдэі. Сорак адзін год быў Рэговоама, як ён загаспадарстваваў, і сямнаццаць год гаспадарстваваў у Ерузаліме, у месцы, каторае абраў СПАДАР з усіх плямёнаў Ізраэлявых, каб палажыць там імя Свае. Імя маці ягонае Наама, Амонянка. 22 І рабіў Юда ліха перад ачыма СПАДАРА, і квялілі Ягс болей, чымся ўсе тое, што рабілі айцове іхныя грахамі сваімі, якімі яны грашылі. 23 І збудаваў таксама яны сабе ўзвышшы а стаўпы а гаі на кажным высокім узгорку і пад кажным зялёным дзервам. 24 І бязульства было таксама ў гэтай зямлі, і рабілі ўсі агіды падле агідаў тых народаў, каторых СПАДАР выгнаў ад віду сыноў Ізраэлявых.

25 І было пятага году дзяржавы Рэговоамае: Шышак, кароль Ягіпекі, узыхоў на Ерузалім, 26 І ўзяў скары дому СПАДАРОВАГА а скары дому каралеўскага, і ўсе ўзяў; ўзяў і ўсі залатыя шчыты, што зрабіў Саломон. 27 І зрабіў кароль Рэговоам замест іх мядзяныя шчыты, і паручыў іх начэльнікам над ганцамі, каторыя сьцерагалі ўход у дом каралёў. 28 І было, як толькі кароль выходзіў да дому СПАДАРОВАГА, ганцы неслі іх, і потым адносілі іх назад да залі ганцоў. 29 І засталыя справы Рэговоамавы а ўсе, што ён рабіў, ці не апісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх? 30 І вайна была меж Рэговоама й Еровоама ўсі дні. 31 І супачыў Рэговоам із айцамі сваімі, і пахаваў з айцамі сваімі ў месцы Давідавым. Імя маці ягонае Наама, Амонянка. І загаспадарстваваў Авіам, сын ягоны, замест яго.

15 І асьмідзяцінага году караля Еровоама Невадэнка загаспадарстваваў Авіам над Юдаю. 2 Тры гады ён гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці ягонае Мааха Авіа-ломішка. 3 Ён хадзіў у вусіх грахах айца свайго, каторыя тый рабіў пе-

рад ім; і ня было сэрца ягонае супоўна із СПАДАРОМ, Богам ягоным, як сэрца Давіда, айца ягонага. 4 Але дзеля Давіда СПАДАР, Бог ягоны, даў яму сьветаць у Ерузаліме, узьвёўшы сына ягонага просьле яго і ўмацаваўшы Ерузалім; 5 Бо Давід рабіў пасьцівае ў ваччу СПАДАРА і не адхінаўся ўсі дні жыцьця свайго ад усёга, што Ён расказаў яму, з выняткам справы Уры Гэціча. 6 І вайна была меж Рэговоама й Еровоама ўсі дні жыцьця ягонага. 7 І іншыя дзеі Авіамавы, і ўсе, што ён зрабіў, ці не апісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх? І была вайна меж Авіама й Еровоама. 8 І супачыў Авіам із айцамі сваімі, і пахаваў яго ў месцы Давідавым. І загаспадарстваваў Аса, сын яго, замест яго.

9 І дваццатага году Еровоама, караля Ізраэльскага, загаспадарстваваў Аса, кароль Юдэйскі. 10 І сорак адзін год гаспадарстваваў у Ерузаліме. Імя маці ягонае Мааха Авіа-ломішка. 11 Аса рабіў справядлівае ў ваччу СПАДАРА, як Давід, апец ягоны. 12 Ён выгнаў бязуляў із зямлі, і адхінуў усі балваны, каторыя зрабілі бацькі ягоныя. 13 І таксама ў Маахі, маці свае, нават, у яе, ён адняў тытул караліцы за тое, што яна зрабіла балван у гаю. І Аса пасек балваны ейныя, і спаліў ля цур'я Кідрону. 14 Але ўзвышшы ня былі аддалены. Сэрца Асіна, адылі, было супоўна із СПАДАРОМ усі дні яго. 15 І ўнёс ён у дом СПАДАРОЎ пасьвячэньне айца свайго і пасьвячэньне свае: срэбра а золата а судзьдзё. 16 І вайна было меж Асы й Ваашы, караля Ізраэльскага, усі дні іх. 17 І ўзыхоў Вааша, кароль Ізраэльскі, супроці Юдэі, і ставіў Раму, каб ніхто ня выходзіў і ня ўходзіў да Асы, караля Юдэйскага. 18 І ўзяў Аса ўсе срэбра а золата, засталася ў скарбніцах дому СПАДАРОВАГА а ў скарбніцах до-

му каралеўскага, і даў іх у рукі служцоў сваіх, і паслаў іх кароль Аса да Вен-Гадада, сына Таўрымона Гэзёнённа, караля Сырскага, што жыў у Дамашку, кажучы: 19 „Змова ў мяне з табою, у вайца майго і айца твайго; вось, я паслаў табе надгароду, срэбра а золата, — ідзі і ўзруш змову з Ваашам, каралём Ізраельскім, каб ён узышоў ад мяне”. 20 І паслухаў Вен-Гадад караля Асы, і паслаў вайводцаў сваіх супроці местаў Ізраельскіх, і паразіў ён Іён а Дан а Авел-Беф-Мааху а ўвесь Кінероф, па ўсёй зямлі Неффалімовай. 21 Пачуўшы, Вааша перастаў станавіць Раму, і асяліўся ў Фірцы. 22 А кароль Аса згукаў усіх Юдзяў, нікога не вылучаючы, і вынеслі яны з Рамы каменьне а дзервы, каторыя Вааша ўжыў на будоўлю. І пастанавіў зь іх кароль Аса Геву Венямінову а Міцпу. 23 Усі засталыя справы Асіны, і ўся дужасьць ягоная, і ўсе, што ён зрабіў, і месцы, каторыя ён пастанавіў, ціж не апісаны ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх? У часе старасьці яго, адылі, яму балелі ногі. 24 І супачыў Аса з бацькамі сваімі, і пахаваны з айцамі сваімі ў месцы Давіда, айца свайго. І загаспадарстваваў Ясапат, сын ягоны, замест яго.

25 І Надаў жа Еровоаменак загаспадарстваваў над Ізраелям другога году Асы, караля Юдэйскага, і гаспадарстваваў над Ізраелям два гады. 26 І рабіў ён ліхое ў ваччу СПАДАРА, і хадзіў дарогаю айца свайго і ў грахох ягоных, каторымі тый увёў Ізраеля ў грэх. 27 І зрабіў супроці яго змову Вааша Агіёнак, з дому Іссаскаровага, і паразіў яго Вааша ля Гівэфону Піліскага, як Надаў а ўсі Ізраяляне абляглі Гівэфон. 28 І зрабіў яму сьмерць Вааша трэйцяга году Асы, караля Юдэйскага, і загаспадарстваваў замест яго. 29 Як ён загаспадарстваваў, то выбіў увесь дом Еровоамоў, не па-

кінуў ані душы ў Еровоама, пакуль ня выгубіў яго, подле слова СПАДАРОВАГА, каторе Ён праказаў слогаю Сваім Агіям Шылянінам, — 30 За грахі Еровоамовы, каторымі ён сам грашыў і каторымі ўвёў у грэх Ізраеля, за гнеў, каторым ён загневаў СПАДАРА, Бога Ізраелявага. 31 І засталыя справы Надавы, усе, што ён зрабіў, ці не апісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх? 32 І вайна была меж Асы й Ваашы, караля Ізраельскага, усі дні іх.

33 Трэйцяга году Асы, караля Юдэйскага, загаспадарстваваў Вааша Агіёнак над усімі Ізраялянімі ў Фірцы, дваццаць чатыры гады. 34 І рабіў ліха ў ваччу СПАДАРА, і хадзіў дарогаю Еровоамовай і ў грахох ягоных, каторымі ён увёў Ізраеля ў грэх.

16 І было слова СПАДАРОВА Егу Гананёнку супроці Ваашы, кажучы: 2 „За тое, што Я падняў цябе з пылу й пастанавіў цябе за правадыра над людям Маім Ізраелям, ты ж пайшоў дарогаю Еровоамовай і ўвёў у грэх люд Мой, Ізраялян, каб ён загневаў Мяне грахамі сваімі. 3 Вось, Я вымяту просьле Ваашы а просьле дому ягонага, і зраблю дому твайму тое ж, што дому Еровоама Невацённа. 4 Хто памрэць у Ваашы ў месцы, таго зьядуць сабакі; а хто памрэць у яго на полі, таго зьядуць птушкі нябёсных”. 5 А засталыя справы Ваашыны, усе, што ён рабіў, і дужасьць ягоная, ці не апісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх? 6 І супачыў Вааша з айцамі сваімі, і пахаваны ў Фірцы. І загаспадарстваваў Ела, сын ягоны, замест яго. 7 І таксама Егам Гананёнкам ужо было слова СПАДАРОВА Ваашы а дому ягонаму, асабліва праз усе ліха, што ён зрабіў у ваччу СПАДАРА, каб загневаць Яго учынкам рук сваіх, хочучы быць падобным да дому

Еровоамовага; і затым Ён паразіў яго.

8 Дваццаць шостага году Асы, караля Юдэйскага, загаспадарстваваў на два гады Ела Ваашонак у Ізраелю ў Фірцы. 9 І змовіўся супроці яго слуга ягоны Зымра, вайводца над палавіцаю цялежкаў. А ён у Фірцы ўпіўся ў доме Арцы, дамавера ў Фірцы; 10 І прышоў Зымра, выпіў яго і забіў яго, дваццаць сёмага году Асы, караля Юдэйскага, і загаспадарстваваў замест яго. 11 Як ён загаспадарстваваў і сеў на пасадзе ягоным, то паразіў увесь дом Ваашын, не пакінуўшы яму на'т таго, што мочыцца да сыяны, ані сваякоў ягоных, ані прыяцеляў ягоных. 12 І выгубіў Зымра увесь дом Ваашын, падле слова СПАДАРОВАГА, каторае Ён праказаў Ваашы Егам прарокам, — 13 За ўсі грахі Ваашыны а за грахі Еліны, сына ягонага, каторымі яны самы грашылі і каторымі ўводзілі ў грэх Ізраеля, каб загнявіць СПАДАРА, Бога, Ізраелявага, сваёй пусьцінёю. 14 А засталыя справы Еліны і ўсе, што ён рабіў, ці не апісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх?

15 Дваццаць сёмага году Асы, караля Юдэйскага, загаспадарстваваў Зымра, і гаспадарстваваў сем дзён у Фірцы, як люд аблягаў Гівэфон Пілісці. 16 Як люд, аблягаўшы, пачуў кажучых: „Змаўляўся Зымра і таксама паразіў караля“, то ўсі Ізраяляне пастанавілі за караля Омру, вайводцу, над Ізраелям таго ж дня, у табару. 17 І ўзьшоў Омра а ўсі Ізраяляне зь ім ад Гівэфону, і абляглі Фірцу. 18 Як абачыў Зымра, што места ўзята, увыйшоў да палацу каралеўскага дому, і запаліў за сабою каралеўскі дом цяплом, і памер, 19 За грахі свае, у чым ён ізграшыў, робячы ліха ў ваччу СПАДАРОВЫМ, ходзячы дарогаю Еровоамавай і ў грахах ягоных, каторыя тыў рабіў, каб увесці Ізрае-

ля ў грэх. 20 А засталыя справы Зымравы і змова ягоная, што ён змовіўся, ці не апісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх?

21 Тады падзяліўся люд Ізраельскі на палавіцу: палавіца люду была за Фіўнам Гінафёнкам, каб пастанавіць яго за караля, а палавіца йшла за Омрам. 22 І перамог люд, што быў за Омрам, над людям, што за Фіўнам Гінафёнкам; і памер Фіўн, і загаспадарстваваў Омра.

23 Трыццаць першага году Асы, караля Юдэйскага, загаспадарстваваў Омра над Ізраелям на дванаццаць год. У Фірцы ён гаспадарстваваў шэсьць год. 24 І купіў Омра гару ў Шэміра за дзьве талані срэбра, і забудоваў гару, і назваў пастаноўленае ім места Самараю, імем Шэміра, собсьніка гары. 25 І рабіў Омра ліха ў ваччу СПАДАРОВЫМ, і чыніў гарэй за ўсіх, што перад ім. 26 Ён хадзіў у вусей дарозе Еровоама Невацёнка а ў грахах ягоных, каторымі тыў увёў у грэх Ізраялян, каб гнявіць СПАДАРА, Бога Ізраелявага, сваёй пусьцінёю. 27 А засталыя справы Омравы, каторыя ён зрабіў, і дужасьць, каторую ён паказаў, ці не апісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх? 28 І супачыў Омра з айцамі сваімі, і пахаваны ў Самары. І загаспадарстваваў Агаў, сын ягоны, замест яго.

29 Агаў Омранок загаспадарстваваў над Ізраелям трыццаць васьмага году Асы, караля Юдэйскага, і гаспадарстваваў Агаў Омранок над Ізраелям у Самары дваццаць два гады. 30 І рабіў Агаў Омранок ліха ў ваччу СПАДАРОВЫМ болей, чымся ўсі быттыя перад ім. 31 Малта было яму хадзіць у грахах Еровоама Невацёнка, — ён узяў сабе за жонку Езэвель, дачку Ефваала, караля Сыдонскага, і пачаў служыць Ваалу і клаяцца яму. 32 І ўзьняў ён аброчнік Ваалу ў доме Вааловым, ка-

торы збудаваў у Самары. 33 І зрабіў Агаў гай, і Агаў болей рабіў тое, што гневала СПАДАРА, Бога Ізраелявага, болей за ўсіх каралёў Ізраельскіх, што былі перад ім. 34 За яго дзён збудаваў Гіель Бэтэлянін Ерыхон: на Авіраме, першаку сваім, ён палажыў под яго і на Сэгубе, наймалодшым сваім, паставіў брамы яго, подле слова СПАДАРОВАГА, каторае Ён праказаў Ігошуам Нууянком.

17 І сказаў Ілья, Фішвянін, із жыхараў Гілеадзніх, Агаву: „Жыў СПАДАР, Бог Ізраеляў, перад Каторым я стаю! Ня будзе ў гэтых гадох расы ані дажджу, хіба толькі подле слова майго”.

2 І было да яго слова СПАДАРОВА, кажучы: 3 „Пайдзі адгэтуль, і абярніся на ўсход, і схавайся ля цур'я Херыфа, каторы перад Ёрданам. 4 З гэтага цур'я ты будзеш піць, а груганом я раскажаў жывіць цябе там”. 5 І пайшоў ён, і зрабіў подле слова СПАДАРОВАГА: пайшоў і асяліўся ля цур'я Херыфа, каторы перад Ёрданом. 6 І груганы прыносілі яму хлеб і мяса нараніцы, і хлеб і мяса ўвечары, а з цур'я піў. 7 І сталася на канцу дзён, што гэты пурэй высах, бо ня было дажджу на зямлі.

8 І было да яго слова СПАДАРОВА: 9 „Устань, і пайдзі да Сарэпату Сыдонскага, і жыў там; Я раскажаў там жонцы ўдаве жыцьці цябе”. 10 І ўстаў ён, і пайшоў да Сарэпату; і як прышоў да брамы места, вось, там жонка ўдава зьбірае дровы. І пагукіў ён яе, і сказаў: „Вазьмі, калі ласка, імне крыху вады ў судзіну напіцца”. І пайшла ўзяць, і гукнуў ён яе, кажучы: „Вазьмі імне, калі ласка, кавалак хлеба ў руку сваю”. 12 Яна сказала: „Жыў СПАДАР, Бог твой! калі ў мяне ё штось печанае, адно ё жменя мукі ў дзежцы і крыху алівы ў жбанку; і вось, я

зьбяру паленцы два, і пайду, і прыгатую гэта сабе а сыну свайму; зьмяю гэта й памрэм”. 13 І сказаў ёй Ілья: „Ня бойся, прыйдзі, зрабі подле слова свайго, але ўперад зрабі з гэтага невялічкі праснак імне і прынясі імне; сабе ж а сыну свайму зробіш пасьлей; 14 Бо так кажа СПАДАР, бог Ізраеляў: „Мука ў дзежцы ня высіліцца, і алівы ў жбанку будзе ставаць да тога дня, калі СПАДАР дасьць дождж на від зямлі”.

15 І пайшла яна, і зрабіла так, як сказаў Ілья; і ела яна а ён а дом ейны дні. 16 Мука ў дзежцы не высілялася, і алівы ў жбанку ставала подле слова СПАДАРОВАГА, каторае Ён праказаў Ільлю.

17 Просьле гэтага захварэў сын гэтае жонкі, гаспадыні дому, і хвароба ягоная была такая цяжкая, што не засталася ў ім душы. 18 І сказала яна Ільлі: „Што імне й табе, чалавеча Божы? Ты прышоў да мяне прыпомнець бяспраўе мае і зрабіць сьмерць сыну майму”. 19 І сказаў ён ёй: „Дай імне сына свайго”. І ўзяў яго з улоньня ейнага, і ўзьнёс яго на гару, ідзе ён жыў, палажыў яго на ложак свой, 20 І загукіў да СПАДАРА, і сказаў: „СПАДАРУ, Божа мой! няго ж Ты і ўдаве, у каторай я живу, зробіш ліха, зрабіўшы сьмерць сыну ейнаму?”. 21 І расьцягнуўся над дзяцём трэйчы, і загукіў ён да СПАДАРА, і сказаў: „СПАДАРУ, Божа мой! хай жа зьвернецца душа дзецяняці гэтаму ў яго!” 22 І пачуў СПАДАР голас Ільлін, і зьвярнулася душа дзецяняці гэтаму ў яго, і ён ажыў. 23 І ўзяў Ілья дзяцё, і зьнёс яго дамоў з гаравое залі да дому, і адаў яго маці ягонай, І сказаў Ілья: „Глянь, сын твой живець”. 24 І сказала тая жонка Ільлі: „Цяпер я даведалася, што ты чалавек Божы, і што слова СПАДАРОВА ў вуснах твоіх — праўда”.

18 І сталася за шмат дзён, што было слова СПАДАРОВА да Ільлі трэцяга году, кажучы: „Ідзі, пакжыся Агаву, і я дам дождж на зямлю”. 2 І пайшоў Ільля паказацца Агаву. Галадоў жа вялікая была ў Самары. 3 І гукнуў Агаў Оваду, каторы быў дамавер. Овада ж быў чалавек вельма багабойлівы. 4 І як Езэвель губіла прарокаў СПАДАРОВЫХ, Овада ўзяў сту прарокаў, і хаваў іх, па пяцьдзясят чалавекаў, у пячорах, і жыў іх хлебам а вадю. 5 І сказаў Агаў Оваду: „Пайдзі па зямлі да ўсіх жаролаў водных і да ўсіх пур’ёў на зямлі, ці ня знойдзеш ідзе травы, каб нам пракарміць коні а мулы, каб нам не давялося страціць сабе із статку”. 6 І падзялілі яны мяжсобку зямлю, каб абыісьці яе: Агаў асобна пайшоў аднаю дарогаю, і Овада асобна пайшоў другою дарогаю. 7 Як Овада быў у дарозе, і вось, наўпярэймы яму — Ільля. Ён пазнаў яго, і паў на від свой, і сказаў: „Ці ты гэта, спадару мой Ільля?” 8 Ты і сказаў яму: „Я; пайдзі, скажы спадару свайму: „Гля, Ільля тут”. 9 Ён сказаў: „Чым я ізграшў, што ты аддаеш слугу свайго ў рукі Агава, каб зрабіць імне сьмерць? 10 Жыў СПАДАР, Бог твой! калі ё народ і гаспадарства, куды б не пасылаў гаспадар мой шукаць цябе; і як яму казалі „няма”, ён браў прысягу з тога гаспадарства й народу, што не маглі знайсці цябе. 11 А ты цяпер кажаш: „Пайдзі, скажы спадару свайму: „Во Ільля”. 12 І будзе: я пайду ад цябе, тады Дух СПАДАРОЎ панясець цябе ня ведама куды; і калі я пайду наказаць Агаву, і ён ня знойдзе цябе, то ён заб’ець мяне; а слуга твой багабойлівы з маладосьці свае. 13 Ціж не казалі спадару майму, што я зрабіў, як Езэвель забівала прарокаў СПАДАРОВЫХ, як я хаваў сту чалавекаў прарокаў СПАДАРОВЫХ, па пяцьдзясят чалаве-

каў, у пячорах, і жыў іх хлебам і вадю? 14 А ты цяпер кажаш: „Пайдзі, скажы спадару свайму: „Вось Ільля”; ён заб’ець мяне”. 15 І сказаў Ільля: „Жыў СПАДАР войскаў, перад Каторага відам я стаю! сядні я пакажуся яму”. 16 І пайшоў Овада наўпярэймы Агаву, і наказаў яму. І пайшоў Агаў наўпярэймы Ільлі. 17 Як Агаў абачыў Ільлю, то сказаў яму: „Ці ты гэта ты і, што немарасьце Ізраеля?” 18 І сказаў Ільля: „Ня я нёмарашчу Ізраеля, але ты а дом айца твайго тым, што вы пакінулі расказаныя СПАДАРОВЫ, і ты пайшоў за Вааламі. 19 Цяпер пашлі й зьбяры да мяне ўсяго Ізраеля на гару Карміл, і чатырыста пяцьдзясят прарокаў Ваалавых, і прарокаў гэтага гаю чатырыста, што жыўца із столу Езэвельінага”.

20 І паслаў Агаў памеж усіх сыноў Ізраелявых, і зьбер усіх прарокаў на гару Карміл. 21 І дабліжыўся Ільля да ўсёга люду, і сказаў: „Пакуль вы будзеце скакаць на два бакі? калі СПАДАР ё Бог, то йдзіце за ім; а калі Ваал, то за ім ідзіце”. І не адказаў люд яму ані слова. 22 І сказаў Ільля люду: „Я адзініюсьнікі застаўся прарока СПАДАРОЎ, а прарокаў Вааловых чатырыста пяцьдзясят чалавекаў. 23 Хай дадучь нам двое цялят-бычкоў, і хай яны выбяруць адно цялё-бычка, і расьсякуць яго, і паложак на дровы, але цяпла хай не падкладаюць; а я прыгатую другое цялё-бычка, і палажу на дровы, і цяпла не падлажу. 24 І гукайце вы імя бога вашага, а я буду гукать імя СПАДАРА. І будзе, што адказуючы цяплом — ён Бог”. І адказаў увесь люд, і сказаў: „Добрае гэта слова”. 25 І сказаў Ільля прарокам Вааловым: „Выбярыце сабе адно цялё-бычка, і прыгатуйце вы ўперад, бо нас шмат; і гукайце імя бога вашага, але цяпла не падкладайце”. 26 І

ўзялі яны цялё-бычка, каторы даны быў ім, і прыгатавалі, і гукалі імя Ваала з раньня да палудня, кажучы: „Ваале, адкажы нам!” Але ня было ані голасу, ані адказу. І падскакавалі яны ля аброчніка, каторы зрабілі. 27 І сталася ў палудзень: Ілья пачаў сьмяіцца зь іх і сказаў: „Крычыце вялікім голасам, бо ён бог; можа ён задумаўся, альбо заняты чым, альбо ў дарозе, а можа й сьпіць, дык ён прачнецца”. 28 І крычэлі яны вялікім голасам, і балі сябе, падле звычаю свайго, мячамі а дзідамі, ажно кроў лілася па іх. 29 І было, як мінуў палудзень, што яны ўсе праракалі аж да вячэрнага абраканьня, але ня было ані голасу, ані адказу, ані ўвагі.

30 І сказаў Ілья ўсяму люду: „Дабліжчася да мяне”. І дабліжыўся ўвесь люд да яго. Ён паправіў разбураны аброчнік СПАДАРОЎ. 31 І ўзяў Ілья дванаццаць камянёў, падле ліку сыноў Якава, катораму СПАДАР сказаў так: „Ізраель будзе імя тваё”. 32 І збудаваў з гэтых камянёў аброчнік у імя СПАДАРОВА, і зрабіў роў навокал увелькі дзвюх мераў слубы, 33 І расклаў дровы, расьсек цялё, і паклаў яго на дровы, 34 І сказаў: „Напоўніце чатыры вядры вады і вылівайце на ўсепаленьне а на дровы”. Потым сказаў: „Паўтарыце”. І яны паўтарылі. І сказаў: „Зрабіце трэйцім наваратам”. І зрабілі трэйцім наваратам. 35 І вада палілася навокал аброчніка, і таксама роў напоўніўся вадою. 36 І было ў часе абраканьня хлебнага аброку: і дабліжыўся Ілья прарока, і сказаў: „СПАДАРУ, Божа Абрамаў, Ісакоў а Ізраеляў! Хай пазнаюць гэтага дня, што Ты адэін Бог у Ізраелю, і што я слуга Твой і словам Тваім зрабіў я ўсе гэта. 37 Адкажы імне, СПАДАРУ, адкажы імне! Хай пазнае люд гэты, што Ты, СПАДАРУ, Бог, і Ты абярнеш сэрца іхнае назад”. 38 І спала цяпло

СПАДАРОВА, і пажэрла ўсепаленьне а дровы а камяні а пыл, і зьлізала ваду, што ў рове. 39 І абачыў увесь люд, і яны палі на віды свае, і казалі: „СПАДАР, — Ён Бог. СПАДАР, — Ён Бог!” 40 І сказаў ім Ілья: „Схапіце прарокаў Вааловых, каб ні водзін ізь іх ня ўцёк”. І схапілі іх. І завёў іх Ілья да цур'я Кішону, і выказаў іх там.

41 І сказаў Ілья Агаву: „Узыйдзі, еж а пі, бо чуваць гук дажджу”. 42 І ўзышоў Агаў есьці а піць; а Ілья ўзышоў на верх Кармілу, і нахінуўся да зямлі, і палажыў від свой памеж каленняў сваіх. 43 І сказаў дзяцюку свайму: „Пайдзі ж, глянь у кірунку мора”. Тый ўзышоў, і глянуў, і сказаў: „Нічога няма”. Ён сказаў: „Зьвярніся сем разоў”. 44 І сталася сёмага разу, і сказаў: „Вось, маленькая балачынка, увелькі з даляню людзкую, узьнімаецца з мора”. Ён сказаў: „Пайдзі, скажы Агаву: „Запрагай а едзь далоў, каб не засьпеў цябе дождж””. 45 І было прымеж тога: пацямнела неба ад хмараў і ад ветру, і пайшоў вялікі дождж. Агаў жа сеў у цялежкі й паехаў да Ізрэлю.

46 І была на Ільлі рука СПАДАРОВА. Ён паперазаў сьцёгны свае і бег перад Агавом аж да ўходу Ізрэля.

19 І сказаў Агаў Езэвелі ўсе, што зрабіў Ілья, і тое, што ён забіў усіх прарокаў мячом. 2 І паслала Езэвель пасланца да Ільлі сказаць: „Хай тое а тое зробіць імне багове, і яшчэ дададуць, калі я заўтра да гэтага часу не зраблю з душою тваёю таго, што з душою кажнага зь іх”. 3 Абачыўшы, ён устаў і пайшоў, каб уратаваць жьшчдэ свае, і прышоў да Веер-Шэвы, каторая ў Юдэі, і пакінуў дзяцюка свайго тамака. 4 А сам адышоў на пустыню на дзень дарогі, і прышоў, і сеў пад яленцавым кустом, і прасіў сьмерці душы сваёй. І сказаў: „Досыць ужо.

СПАДАРУ, вазьмі душў маю, бо я ня лепшы за айцоў сваіх". 5 І лёг, і заснуў пад яленцавым кустом. І вось, ангіл даткнуўся да яго, і сказаў яму: „Устань, еж". 6 І глянуў Ільля, і вось, ля ўзгалоўя ягонага на вугальлю печаны сачэнь і жбан вады. Ён пад'еў, напіўся, і абярнуўся, і лёг. 7 І звярнуўся ангіл СПАДАРОЎ другім наваратам, даткнуўся да яго і сказаў: „Устань, еж, бо дарога над сілу табе". 8 І ўстаў ён, пад'еў і напіўся, і, дзякуючы пасілку ад тае ежы, ішоў сорок дзён і сорок ночаў аж да гары Божае Горыва. 9 І ўвайшоў ён там у пачору, і начаваў там. І вось, было да яго слова СПАДАРОВА, і сказаў яму: „Чаго ты тут, Ільля?" 10 Ён сказаў: „Урупіўся, урупіўся я праз СПАДАРА, Бога войскаў, бо пакінулі змову Тваю сынове Ізраелявы, Твае аброчнікі разбурылі і прарокаў Тваіх забілі мячом; і застаўся я адзіносецькі, і шукаюць душы мае, каб узяць яе". 11 І сказаў: „Выйдзі і стань на гары перад відам СПАДАРОВЫМ. І вось, СПАДАР пройдзе, і буйны і вялікі вецер, разьдзіраючы горы а крышачы скалы перад СПАДАРОМ, ня ў ветру СПАДАР. Просьле ветру землятрасеньне, не ў землятрасеньню СПАДАР. 12 Па землятрасеньню цяпло, не ў цяпле СПАДАР. Просьле цяпла голас ціхі, ценькі". 13 І было, як пачуў Ільля, укрыў від свой ажлімам сваім, і вышаў, і стаў ля ўходу ў пачору. І вось, да яго голас, і сказаў яму: „Чаго ты тут, Ільля?" 14 Ён сказаў: „Урупіўся я праз СПАДАРА, Бога войскаў, бо пакінулі змову Тваю сынове Ізраелявы, аброчнікі Твае разбурылі і прарокаў Тваіх забілі мячом, і застаўся я адзіносецькі, і шукалі душы мае, каб узяць яе".

15 І сказаў яму СПАДАР: „Пайдзі і звярніся ў дарогу сваю пераз пустыню да Дамашку; і пры-

йдзеш, і памажаш Газаеля за каралю над Сыраю; 16 А Егу Німпанка памаж за караля над Ізраелям; Елісэя ж Шафацёнка з Авел-Меголы памаж за прароку замест сябе. 17 Хто ўцячэць ад мяча Газаелявага, таму зробіць сьмерць Егу; а хто ўра-туецца ад мяча Егавага, таму зробіць сьмерць Елісэя. 18 Пакінуў Я, адылі, памеж Ізраялян сем тысячаў: усіх гэтых калені ня сьхіналіся перад Баалам, і усіх гэтых вусны не цалавалі яго".

19 І пайшоў ён стуль, і знайшоў Елісэя Шафацёнка, а ён араў; двананцаць пар было ў яго, і сам ён быў ля двананцатае. Ільля, прако-дзячы міма яго, кінуў на яго ажлім свой, 20 І пакінуў буйны статак, і пабег за Ільлёю, і сказаў: „Пацалую, калі ласка, айца свайго і маці сваю, і я пайду за табою". Ён сказаў яму: „Пайдзі і звярніся; бо што я зрабіў табе?" 21 Ён, завярнуўся ад яго, узяў іго буйнога статку, і зарэзаў іх, і снасьцяй буйнога статку зварыў мяса, і даў людзём, і яны елі. І ўстаў, і пайшоў за Ільлёю, і пачаў служыць яму.

20 І Вен-Гадад, кароль Арамскі, зьбер усе войска свае, і зь ім былі трыццаць два каралі, і коні і цялежкі, і ўзышоў, аблёт Самару, і ваяваў зь ёю. 2 І паслаў паслоў да Агава, караля Ізраельскага, да места. 3 І сказаў яму: „Гэтак кажа Вен-Гадад: „Срэбра твае а золата твае — мае яно, і жонкі твае і найлепшыя сынове твае — мае яны". 4 І адказаў кароль Ізраельскі, і сказаў: „Хай будзе подле слова твайго, спадару мой каролю: я а ўсе мае — твае". 5 І звярнуліся паслы, і казалі: „Гэтак кажа Вен-Гадад, кажучы: „Я паслаў да цябе, кажучы: „Срэбра свае а золата свае а жонкі свае а сыноў сваіх імне аддай"; 6 Дзеля таго я заўтра, на гэты час, прышлю да цябе слугаў сваіх, каб яны перагледзелі до-

твой а дамы служачых пры табе, і ўсе дрыжонае ў ваччу тваім яны ўхопяць рукамі сваімі, і возьмуць". 7 І згўкаў кароль Ізраэльскі ўсіх старцоў зямлі, і сказаў ім: „Ведайце ж і глядзіце, ён шукае ліха; як ён паслаў да мяне па жонкі мае а па сыноў маіх а па срэбра мае а па золата мае, я яму не адмовіў". 8 І сказалі яму ўсі старцы а ўвесь люд: „Ня слухай а не гадзіся". 9 І сказаў ён паслом Вен-Гадавым: „Скажыце спадару майму каралю: „Усе, праз што ты прыслаў першы раз да слугі свайго, я зраблю; але гэтага зрабіць не магу". І пайшлі паслы, і прывёсці яму слова ізноў. 10 І паслаў да яго Вен-Гадад, і сказаў: „Гэтак хай зробіць імне багове, і яшчэ дададуць, калі пылу самарскага стане па жмені ўсім людзём, каторыя ля ног маіх". 11 І адказаў кароль Ізраэльскі, і сказаў: „Скажыце: „Хай ня хваліцца папярэзуючыся, як расьперазуючыся". 12 Пачуўшы гэтае слова, Вен-Гадад, каторы піў разам із каралём ў буданох, сказаў слугам сваім: „Ладзьцеся!" І яны зладзіліся супроці места.

13 І вось, адзін прарока дабліжыўся да Агава, караля Ізраэльскага, і сказаў: „Гэтак кажэ СПАДАР: ці бачыш гэтае вялікае зборышча? Вось, Я сядні дам яго ў руку тваю, і будзеш ведаць, што Я СПАДАР". 14 І сказаў Агаў: „Кім?" Ён сказаў: „Гэтак кажэ СПАДАР: маладзёнамі валаскіх кіраўнікоў". І сказаў: „Хто павядзець бітву?" Ён сказаў: „Ты". 15 Ён палічыў маладзёнаў валаскіх кіраўнікоў, і знайшлося дзэвёсьце трыццаць двух; просьле іх палічыў увесь люд, усіх сыноў Ізраэлявых, сем тысячаў. 16 І яны выступілі ў палудзень. Вен-Гадад жа ўпіўся ў буданох разам із каралём, трыццаць двума каралём, што памагалі яму. 17 І выступілі ўперад маладзёны валаскіх кіраўні-

коў. І паслаў Вен-Гадад, і на-казалі яму, кажучы, што людзі вышлі із Самары. 18 Ён казаў: „Калі дзеля міру вышлі яны, то скаліце іх жывых; і калі на вайну вышлі, вазьміце іх жывых". 19 І вышлі зь места маладзёны валаскіх кіраўнікоў, і войска, што за імі. 20 І паразіў кажны мужа свайго; і ўцяклі Арамляне, і пагналіся за імі Ізраэляне. І ўцёк Вен-Гадад, кароль Арамскі, конна з коньнікам. 21 І вышаў кароль Ізраэльскі, і паразіў коні й цялежкі, і зрабіў ув Араме вялікую паразу.

22 І падышоў тгй прарока да караля Ізраэльскага, і сказаў яму: „Пайдзі, магуйся, і ведай, і глядзі, што табе рабіць; бо за год кароль Арамскі ўзыйдзе супроці цябе".

23 А слугі караля Арамскага казалі яму: „Багове іх ё Багове гораў, затым яны дужшыя за нас. Але ваюйма зь імі на раўніне, і напэўна будзем дужшыя за іх. 24 Дык во што зрабі: аддаць каралёў кажнага зь месца ягонага і пастанаві вайводцаў на іх месца; 25 І налічы ты войска сабе толькі, колькі пала ў цябе, і коні, колькі было коні, і цялежак, колькі было цялежак; і будзеш ваяваць із імі на раўніне, і напэўна будзем дужшыя за іх". І паслухаў ён голасу іх, і зрабіў гэтак.

26 І сталася за год, што Вен-Гадад палічыў Арам і ўзышоў да Афeku, ваяваць із Ізраэлям. 27 Палічаны былі сынове Ізраэлявы і, запасшыся емінаю, пайшлі наўпярэймы ім. І разьлягліся сынове Ізраэлявы табарам супроці іх, бы дзэве невялікія стады козаў, а Арамляне напоўнілі зямлю.

28 І дабліжыўся чалавек Божы, і казаў каралю Ізраэльскаму, і сказаў: „Гэтак кажэ СПАДАР: „За тое, што Арамляне кажуць: „СПАДАР ё Бог гораў, а ня Бог далінаў", Я ўсе гэта вялікае зборышча дам у руку тваю, і будзеце ведаць, што Я

— СПАДАР' ". 29 І аблягалі адны адных сем дзён. І было на сёмы дзень: пачалася бітва; і паразілі сынове Ізраелявы сто тысячаў пяхотных Арамлян за адзін дзень. 30 І ўцяклі засталыя ў места Афек. І павалілася сыяна на засталых дваццаць сем тысячаў чалавекаў. А Вен-Гадад уцёк, і прышоў да места, і бегаў з пакою да пакою. 31 І сказалі яму слугі ягоныя: „Вось, мы чулі, што каралі дому Ізраелявага — каралі міласэрныя. Дазволь жа нам узяць зрэб'е на сьцёгны свае і паварозы на галавы свае, і выйдзем да караля Ізраельскага; можа ён захавае душу тваю". 32 І паперазалі яны зрэб'ям сьцёгны свае, і ўзлажылі паварозы на галавы свае, і прышлі да караля Ізраельскага, і сказалі: „Слуга твой Вен-Гадад кажа: „Хай жа жывець душа мая". Тый сказаў: „Ён яшчэ жывы? ён брат мой". 33 Людзі гэтыя варажылі гэта на добрае, і пабарзьдзілі, і падхапілі гэта ад яго, і сказалі: „Брат твой Вен-Гадад". І сказаў ён: „Пайдзіце да яго й вазьміце яго". І вышаў да яго Вен-Гадад, і ён узвёў яго на цялечкі. 34 І сказаў яму Вен-Гадад: „Месты, што ўзяў мой ацец у твайго айца, я зьвярну, і вуліцы зробіш сабе ў Дамашку, як ацец мой зрабіў у Самары". „А я, сказаў Агаў, просьце змовы адпусчу цябе". Дык ён зрабіў змову зь ім і адпусціў яго.

35 І адзін чалавек із сыноў прароцкіх сказаў прыцелю свайму словам СПАДАРОВЫМ: „Бі, калі ласка, мяне". Але тый чалавек адмовіўся біць яго. 36 І сказаў яму: „За тое, што ты ня слухаеш голасу СПАДАРОВАГА, вось, як пойдзеш ад мяне, заб'ець цябе леў". Ён пайшоў ад яго, і знайшоў яго леў, і забіў яго. 37 І знашоў ён другога чалавека, і сказаў: „Бі, калі ласка, мяне". І біў яго гэны чалавек, б'ючы а ранычы. 38 І пайшоў пра-

рока, і стаяў надчэкуючы караля на дарозе, прыдаўшыся іншым, замазаўшы вочы свае попелам. 39 І было, як кароль праяжджаў міма, ён закрычэў каралю й сказаў: „Слуга твой хадзіў у сярэдзіну бітвы, і вось, адзін чалавек адышоўся ў бок, і прывеў да мяне чалавека, сказаўшы: „Сьцеражы гэтага чалавека; калі ён шчэзьне й ня зьвернецца, то твая душа будзе за душу ягоную, альбо ты адважыш талань срэбра". 40 І сталася, як слуга твой заняўся тым-сім, што вось, ён шчэз". І кароль Ізраельскі сказаў яму: „Такі твой суд, ты сам пастанавіў". 41 І ён пабарзьдзіў, і згарнуў попел із аччу сваіх, і пазнаў яго кароль Ізраельскі, што із прарокаў ён. 42 І ён сказаў яму: „Гэтак кажа СПАДАР: „За тое, што ты выпусціў з рукі чалавека, аканаванага Імном, дык будзе душа твая за душу ягоную і люд твой за ягоны люд". 43 І пайшоў кароль Ізраельскі двору смутны а гнеўны, і прыбыў да Самары.

21 І сталася па гэтых здарэньнях: у Навофа Ізраэляніна ў Ізраэлю было вінішча ля палацу Агава, караля Самарскага. 2 І гукаў Агаў Навофу, кажучы: „Аддай імне свае вінішча; зь яго будзе ў мяне варыўны гарод, бо яно блізка да дому майго; а замест яго я дам табе вінішча лепшае за гэтае, альбо, калі хочаш, дам табе срэбра, колькі яно варта". 3 І сказаў Навоф Агаву: „Крый, СПАДАРУ, мяне, каб я аддаў табе спадак айцоў сваіх!" 4 І прышоў Агаў двору смутны а гнеўны з тога слова, каторае казаў яму Навоф Ізраэлянін, кажучы: „Не аддам табе спадку айцоў сваіх". І лёг на ложак свой, і адварнуў від свой, і хлеба ня еў. 5 І ўвыйшла да яго жонка ягоная Езэвель, і гукала яму: „Чаму смутны дух твой, што ты й хлеба не ясі?" 6 Ён гукаў ёй: „Як я гукаў Навофу Ізраэляніну і сказаў яму: „Аддай імне вінішча

свае за срэбра альбо, калі хочаш, я дам табе віншча замест яго, тады ён сказаў: „Не аддам табе віншча свайго“¹. 7 І сказала яму Езэвель, жонка ягоная: „Што за гаспадарства цяпер ты робіш у Ізраелю? Устань, еж хлеб, і хай веселіцца сэрца твае; я дам табе віншча Навофа Ізраэляніна“². 8 І напісала лісты ад Агава, і запячатвала іх пячатай ягонай, і паслала тыя лісты старцом а паном у ягоным месцы, з Навофам жывучым. 9 І напісала ў лістох, кажучы: „Агаласіце пост, і пасадзіце Навофа на чале люду; 10 І пасадзіце двух сыноў веляля насупроці яго, каторыя сьветчылі б на яго, кажучы: „Ты блявузгаў на Бога а караля“; і потым выведзіце яго, і ўкамянуўце, каб ён памер“³. 11 І зрабілі мужы места ягонага, старцы а паны, у месцы ягоным жывучыя, як паслала ім Езэвель, так, як пісана ў лістох, каторыя яна паслала ім. 12 Агаласілі пост і пасадзілі Навофа на чале люду. 13 І прыйшлі два сыны веляля, і селі насупроці яго, і сьветчылі на яго, на Навофа перад людзям, кажучы: „Навоф блявузгаў на Бога а на караля“⁴. І выялі яго за места, і ўкаменавалі, і ён памер. 14 І паслалі Езэвелі сказаць: „Навоф укаменаваны й памер“⁵. 15 І як пачула Езэвель, што Навоф укаменаваны й памер, то сказала Езэвель Агаву: „Устань, вазьмі ў дзяржаньне віншча Навофа Ізраэляніна, каторы адмовіўся аддаць табе за срэбра; бо Навоф ня жывець, ён памершы“⁶. 16 Як пачуў Агаў, што Навоф памер, дык устаў Агаў, каб зыйсьці да віншча Навофа Ізраэляніна і ўзяць яго ў дзяржаньне.

17 І было слова СПАДАРОВА да Льлі Фішвяніна: 18 „Устань, зыйдзі наўпярэймы Агаву, каралю Ізраэльскаму, каторы ў Самары; вось, ён цяпер у віншчу Навофавым, куды зышоў, каб узяць у дзяржаньне;

19 І гукай яму, кажучы: „Гэтак кажа СПАДАР: „Ты забіў і яшчэ ўступаеш у спадак?““⁷ і гукай яму, кажучы: „Гэтак кажа СПАДАР: „На тым месцы, ідзе сабакі лізалі кроў Навофа, сабакі будуць лізаць кроў тваю, таксама кроў тваю““⁸. 20 І сказаў Агаў Льлі: „Знайшоў ты мяне, злосьніча мой!“⁹ Ён сказаў: „Знайшоў; бо ты прадаўся рабіць ліха ў ваччу СПАДАРОВЫМ. 21 Вось, Я навяду на цябе бяду, і вымяту за табою, і выгублю ў Агаву нават тога, што мочыцца на сьцяну, і замкнёнага, і засталага ў Ізраелю. 22 І зраблю з домам тваім так, як зрабіў Я з домам Еровоама Невацёнка і з домам Ваашы Агіён-ка, за квяленьне, каторым ты квяліў Мяне і ўвёў Ізраеля ў грэх. 23 Таксама й да Езэвелі казаў СПАДАР, кажучы: „Сабакі зьядуць Езэвель за горадам Ізраэлю“. 24 Хто памрэць у Агава ў месцы, таго зьядуць сабакі; а хто памрэць на полі, таго зьядуць птушкі нябёсных“¹⁰. 25 Запраўды ня было яшчэ такога, як Агаў, каторы прадаўся б рабіць нягоднасьць у ваччу СПАДАРА, да чаго падвучала яго Езэвель, жонка ягоная. 26 Ён рабіў вельма агідна, ідучы за балванамі, падле ўсёга, што рабілі Аморэі, каторых СПАДАР прагнаў ад віду сыноў Ізраэлявых.

27 І было, як пачуў Агаў словы гэтыя, то разьдзер адзеціцы свае, і ўзлажыў на цела свае зрэбніну, і поставаў, і спаў у зрэбніне, і хадаў памалу.

28 І было слова СПАДАРОВА да Льлі Фішвяніна, кажучы: 29 „Бачыш, як укарыўся Агаў перад Імнюю? за тое, што ён укарыўся перад Імнюю, Я не навяду ліха за дзён ягоных, за дзён сына ягонага навяду ліха на дом ягоны“.

22 Пражылі тры гады, і ня было вайны меж Араму й Ізраелю.

2 І было на трэйці год, і зышоў Ясапат, кароль Юдэйскі, да караля Ізраельскага. 3 І сказаў кароль Ізраельскі слугам сваім: „Ці ведаеце, што Рамоф Гілеадзкі наш? А мы так доўга маўчым, каб узяць яго з рук караля Арамскага”. 4 І сказаў ён Ясапату: „Ці пойдзеш ты з імною на вайну на Рамоф Гілеадзкі?” І сказаў Ясапат каралю Ізраельскаму: „Як ты, так і я; як твой люд, так і мой люд; як твае коні, так і мае коні”. 5 І сказаў Ясапат каралю Ізраельскаму: „Даведайся, калі ласка, сядні, якое ё слова СПАДА-РОВА”. 6 І зьбер кароль Ізраельскі прарокаў, каля чатырыста чалавекаў, і сказаў ім: „Ці йсьці імне на Рамоф Гілеадзкі вайною, ці ўздэжыцца?” Яны казалі: „Узыйдзі, і аддасьць СПАДАР у рукі каралеўскія”. 7 І сказаў Ясапат: „Ці няма тут яшчэ прарокі СПАДАРОВАГА, каб нам папытацца ў яго?” 8 І сказаў кароль Ізраельскі Ясапату: „Ё яшчэ адзін чалавек, каторым можна папытацца ў СПАДАРА; але я не навіджу яго, бо ён не праракае празь мяне добрага, а толькі благое, — Міхей Імлянк”. І сказаў Ясапат: „Не кажы гэта, кароль”. 9 І пагукі кароль Ізраельскі легчанца аднаго, і сказаў: „Барзэдзей па Міхея Імлянка!” 10 Кароль Ізраельскі а Ясапат, кароль Юдэйскі, сядзелі кажны на пасадах сваіх, адзеўшыся ў вадзедзі, ля варот брамы Самарскае, і ўсі прарокі праракалі перад ім. 11 І зрабіў сабе Сэдэка Хенаанёнак зялезныя рогі, і сказаў: „Гэтак кажэ СПАДАР: „Гэтымі будзеш басьці Арамлян, аж да выгубленьня іх””. 12 І ўсі прарокі праракалі тое ж, кажучы: „Узыйдзі на Рамоф Гілеадзкі, май дасьпех, СПАДАР дасьць у рукі каралеўскую”. 13 І пасланец, каторы пайшоў гукі Міхея, гукі яму, кажучы: „Вось жа, цяпер словы прарокаў аднымі вуснамі вяшчуюць добрае каралю; хай бы й твае слова было згоднае із словам кажнага зь іх; пракажы й ты добрае”. 14 І сказаў Міхей: „Жыў СПАДАР! тое, што скажэ СПАДАР імне, тое буду казаць”. 15 І прышоў ён да караля. Кароль сказаў яму: „Міхею! ісьці нам на Рамоф Гілеадзкі вайною, ці ўздэжыцца?” І сказаў тый яму: „Узыйдзі, хай шчасьце табе, і СПАДАР аддасць у рукі каралеўскую”. 16 І сказаў яму кароль: „Пакуль я маю заклінаць цябе, каб ты не казаў імне нічагусенькі, апрача праўды ў імя СПАДАРА?” 17 І сказаў ён: „Я бачу ўсяго Ізраеля, расьцярушанага па горах, бы авечкі, у каторых няма пастыра. І сказаў СПАДАР: „Няма спадароў у іх, хай звараваюцца кажны да дому свайго ў супакою”. 18 І сказаў кароль Ізраельскі Ясапату: „Ці ня гукі я табе, што ён не праракае празь мяне добрага, а толькі благое”. 19 І сказаў: „Дык выслухай слова СПАДАРОВА: я бачыў СПАДАРА, на пасадзе Сваім седзячага, і ўсе войска нябёснае стаяла ля Яго, па правай і па левай рупцэ Ягонай. 20 І сказаў СПАДАР: „Хто ўмове Агава, каб ён узыйшоў і паў у Рамофе Гілеадзім?” І сказаў гэты гэтак, а гэны сказаў гэтак. 21 І выпшаў нейкі дух, і стаў перад відам СПАДАРОВЫМ. І сказаў: „Я ўмоўлю яго”. І сказаў яму СПАДАР: „Чым?” 22 Ён сказаў: „Я выйду й стану духам манлівым у вуснах усіх прарокаў ягоных”. І сказаў: „Ты ўмовіш і ўзумееш; выйдзі й зрабі гэтак”. 23 Дык цяпер, вось, СПАДАР даў духа манлівага ў вусны ўсіх прарокаў тваіх гэтых, і СПАДАР гукі празь цябе лікое”. 24 І дабліжыўся Сэдэка Хенаанёнак, і, выпяўшы Міхею па шчацэ, сказаў: „Як гэта адышоў Дух СПАДАРОЎ ад мяне, каб гукі у табе?” 25 І сказаў Міхей: „Вось, ты абачыш таго дня, як будзеш пераходзіць з пакою да пакою.

каб схавацца". 26 І сказаў кароль Ізраельскі: „Вазьміце Міхей і зьвярніце яго да Амона гараднічага й да Ёаша, сына каралёвага, 27 І скажыце: „Гэтакажжа кароль: „Пасадзіце гэтага ў вязьніцу й давайце яму есьці хлеба вобмалы і вады вобмалы, пакуль я ня прыйду ў супакою”". 28 І сказаў Міхей: „Калі зьвернешся, зьвернешся ў супакою, то не СПАДАР гўкаў імною". І сказаў: „Слухайце, усі людзі!"

29 І ўзышоў кароль Ізраельскі а Ясапат, кароль Юдэйскі, на Рамоф Гілеадзкі. 30 І сказаў кароль Ізраельскі Ясапату: „Я пераадзенуся і ўступлю ў бітву, а ты надзень свае адзецьці". І пераадзеўся кароль Ізраельскі, і ўступіў у бітву. 31 А кароль Арамскі расказаў вайводцам над цялежнікамі, каторых у яго было трыццаць двух, кажучы: „Ня біцесья ані з малым, ані з вялікім, адно з каралём Ізраельскім". 32 І сталася: як вайводцы цялежак абачылі Ясапата, то яны казалі: „Пэўне, гэта кароль Ізраельскі", і абярнуліся біцца з ім. І закрычэў Ясапат. 33 І сталася: як вайводцы цялежак абачылі, што не кароль Ізраельскі ён, то яны адварнуліся ад яго. 34 І адзін чалавек наўманы напяў лук і зразіў караля Ізраельскага ў шво панцыра. І сказаў ён возьніку сваіх цялежак: „Павярні руку сваю й вывязі мяне з войска, бо я хворы". 35 Але бітва таго дня павялічалася, і кароль стаў на цялежках супроці Арамлян, і ўвечары памер, і лілася кроў з раны ў цялежкі. 36 І агалошана было заходам сонца ў табару, кажучы: „Кажны йдзі да места свайго, кажны да зямлі свае!" 37 І памер кароль, і прывезены быў да Самары, і пахавалі караля ў Самары. 38 І абмылі цялежкі ў копані самарскай, і сабакі лізлі кроў ягоную, і бязулі абмывалі, падле слова СПАДАРОВАГА, каторае Ён праказаў.

39 А засталыя справы Агававы, усе, што ён рабіў, і дом із сланёвае косьці, каторы ён пастанавіў, і ўсі месты, каторыя ён пастанавіў, ці ж не запісаны ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх? 40 І супачыў Агаў з айцамі сваімі, і загаспадарстваваў Агазя, сын ягоны, замест яго.

41 І Ясапат Асянок загаспадарстваваў над Юдэяю чацьвертага году Агава, караля Ізраельскага. 42 Ясапату было трыццаць пяць год, як загаспадарстваваў, і дваццаць пяць год гаспадарстваваў у Ерузаліме. Імя маці ягонае Азува Шылгішка. 43 Ён хадзіў у вусім дарогаю айца свайго Асы, ня зыходзіў зь яе, робячы справядлівае ў ваччу СПАДАРА; узвышшы, адылі, ня былі разбураны; люд абракаў а кадзіў яшчэ на ўзвышшах. 44 Ясапат учыніў мір із каралём Ізраельскім. 45 Засталыя справы Ясапатавы, і сіла ягоная, каторую ён выказаваў, і як ён ваяваў, ці ж не апісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх? 46 І астачы бязуляў, што заставаліся за дзён айца ягонага Асы, ён вымеў із зямлі. 47 І ня было караля тады ў Едоме; быў намесьнік каралеўскі.

48 Ясапат збудаваў караблі на мору, каб хадзіць да Офіру золата; але яны не дайшлі, бо разьбіліся ў Ецыён-Гаверу. 49 Тады сказаў Агазя Агавёнак Ясапату: „Хай мае служцы едуць із тваімі служцамі на караблём". Але Ясапат не згадзіўся. 50 І супачыў Ясапат із айцамі сваімі і быў пахаваны з айцамі сваімі ў месцы Давіда, айца свайго. І загаспадарстваваў Егорам, сын ягоны, замест яго.

51 Агазя Агавёнак загаспадарстваваў над Ізраелям у Самары сямнаццаці гадоў Ясапата, караля Юдэйскага, і гаспадарстваваў над Ізраелям два гады. 52 І рабіў ліхое перад ачыма СПАДАРА, і хадзіў дарогаю айца свайго, і дарогаю маці

свае, і дарогаю Еровоама Невапёнка, каторы ўвёў Ізраеля ў грэх. 53 Ён служыў Ваалу, і кланяўся

яму, і загневаў СПАДАРА, Бога Ізраелявага, усім тым, што рабіў ацц ягоны.

ДРУГАЯ КНІГА ГАСПАДАРСТВАЎ

1 І збунтаваўся Мозаў супроці Ізраеля па сьмерці Агава. 2 Агава ж зваліўся пераз крату із свае верхняе залі, каторая ў Самары, і быў хворы. І паслаў пасланцоў, і сказаў ім: „Пайдзіце, папытайцеся ў Ваал-Зэвува, бога экронскага: ці ачуняю я ад гэтае хваробы?”

3 І ангіл СПАДАРОЎ казаў Ільлі Фішвяніну: „Устань, узыйдзі наўпярэймы пасланцом ад караля Самарскага й кажы ім: „Ціж то няма Бога ў Ізраелю, што вы йдзіце пытацца ў Ваал-Зэвува, бога экронскага?” 4 Затым цяпер гэтак кажа СПАДАРА: „З пасьцелі, на каторую ты ўзышоў, ня зыйдзеш із яе, але сьмерцю памрэш”. І адышоў Ільля. 5 І зьвярнуліся пасланцы. І ён сказаў ім: „Чаму вы зьвярнуліся?” 6 І сказалі яму: „Наўпярэймы нам зайшоў чалавек і сказаў нам: „Пайдзіце, зьвярніцеся да караля, каторы паслаў вас, і кажыце яму: гэтак кажа СПАДАРА: ці ж то няма Бога ў Ізраелю, што ты пасылаеш пытацца ў Ваал-Зэвува, бога экронскага? За тое з пасьцелі, на каторую ты ўзышоў, ты ня зыйдзеш із яе, але сьмерцю памрэш”. 7 І сказаў ім: „Які выгляд чалавека, каторы ўзышоў наўпярэймы вам і гукаў вам словы гэтыя?” 8 Яны сказалі яму: „Чалавек тыг ксматы і дзягаю паперазаўшыся па сьцёгнах сваіх”. І сказаў ён: „Гэта Ільля Фішвянін”.

9 І паслаў да яго галоўнага пяцідзясятніка зь пяцідзясяткам ягоным. І ўзышоў да яго, і вась, ён сядзіць на версе гары, і гукаў да яго: „Чалавеча Божы! кароль казаў: „Зыйдзі!”. 10 І адказаў Ільля, і казаў

галоўнаму пяцідзясятніку: „І калі я чалавек Божы, то хай зыйдзе цяпло зь неба й зжарэць цябе а твой пяцідзясятак”. І зышло цяпло зь неба, і зжэрла яго й пяцідзясятак ягоны.

11 І паслаў да яго кароль другога галоўнага пяцідзясятніка зь пяцідзясяткам ягоным. І ён адказаў, і гукаў яму: „Чалавеча Божы! гэтак казаў кароль: „Зыйдзі барзьдзей!”. 12 І адказаў Ільля, і сказаў яму: „Калі я чалавек Божы, то хай зыйдзе цяпло зь неба й зжарэць цябе а твой пяцідзясятак”. І зышло цяпло Божэ зь неба, і зжэрла яго й пяцідзясятак ягоны.

13 І яшчэ паслаў трэці раз галоўнага пяцідзясятніка зь пяцідзясяткам ягоным. І ўзышоў трэці галоўны пяцідзясятнік, і прышоў, і ўкляк перад Ільлёю, і маліў яго, і казаў яму: „Чалавеча Божы! калі ласка, няхай будзе дарагая душа мая й душы слугаў тваіх гэтых пяцідзясят у ваччу тваім. 14 Вось, зышло цяпло зь неба й зжэрла два першыя галоўныя пяцідзясятнікі зь пяцідзясяткамі іхнымі; але цяпер хай будзе дарагая душа мая ў ваччу тваім!”

15 І сказаў Ангіл Спадароў Ільлі: „Зыйдзі зь ім, ня бойся віду ягонага”. І ён устаў, і зышоў зь ім да караля. 16 І казаў яму: „Гэтак кажа СПАДАРА: „За тое, што ты пасылаў пасланцоў пытацца ў Ваал-Зэвува, бога экронскага, быццам няма Бога ў Ізраелю, каб пытацца слова Ягонага, — з пасьцелі, на каторую ты ўзышоў, ня зыйдзеш із яе, але сьмерцю памрэш”. 17 І памер ён падле слова СПАДАРОВАГА, катор-

рае праказаў Ільля. І загаспадарстваваў Егорам замест яго, другога году Егорама Ясапацёнка, караля Юдэйскага, бо сына ў яго ня было.

18 Засталыя справы Агазіны, што ён рабіў, ціж не запісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх?

2 І сталася, як СПАДАР меў узнесці Ільлю ў віхру на неба, што йшоў Ільля зь Елісэям ізь Гілгалу. 2 І сказаў Ільля Елісэю: „Застанься, калі ласка, тут, бо СПАДАР пасылае мяне да Бэт-Элю”. Але Елісэй сказаў: „Жыў СПАДАР і жыва душа твая! не пакіну цябе”. І зышлі яны да Бэт-Элю.

3 І вышлі сыноўе прароцкія, каторыя ў Бэт-Элю, да Елісэя, і сказалі яму: „Ці ведаеш, што сядні СПАДАР бяроць спадара твайго з над галавы твае?” Ён сказаў: „Я таксама ведаю, маўчыце”.

4 І сказаў яму Ільля: „Елісэю, застанься тут, калі ласка, бо СПАДАР пасылае мяне да Ерыхону”. І сказаў ён: „Жыў СПАДАР і жыва душа твая! не пакіну цябе”. І прышлі да Ерыхону.

5 І дабліжыліся сыны прароцкія, каторыя ў Ерыхоне, да Елісэя, і сказалі яму: „Ці ведаеш, што сядні СПАДАР бяроць спадара твайго з над галавы твае?” Ён сказаў: „Я таксама ведаю, маўчыце”.

6 І сказаў яму Ільля: „Застанься, калі ласка, тут, бо СПАДАР пасылае мяне да Ёрдану”. І сказаў ён „Жыў СПАДАР і жыва душа твая! не пакіну цябе”. І пайшлі абодва.

7 Пяцьдзясят чалавекаў із сыноў прароцкіх пайшлі й сталі насупроці іх здалеку; а яны абодва стаялі ля Ёрдану.

8 І ўзяў Ільля ахілім свой, і скруціў, і выцяў ім па вадзе, і расступілася яна туды й сюды, і перайшлі абодва па сушы.

9 Як яны перайшлі, то Ільля сказаў Елісэю: „Прасі, што зрабіць табе ўперад, чымся я буду ўзяты ад

цябе”. І сказаў Елісэй: „Дух, каторы ў табе, хай будзе на імне ўдвая”. 10 І сказаў ён: „Цяжкога ты просіш. Калі абачыш, як буду я ўзяты ад цябе, то будзе табе так; а калі не абачыш, ня будзе”. 11 І было, як яны йшлі, ідучы й гутарачы, вось, цялежкі агняныя й коні агняныя разлучылі іх абодвых, і ўзьнісся Ільля ў віхру на неба. 12 Елісэй жа глядзеў і крыкнуў: „Войча мой, войча мой, цялежкі ізраелявы й коньнікі яго!” І ня бачыў яго болей.

І скапіў ён адзеньці свае, і раздзер іх на дзье часьці. 13 І падняў ахілім, упалы зь яго, і пайшоў назад, і стаў на беразе Ёрдану. 14 І ўзяў ахілім Ільлін, упалы зь яго, і выцяў ім па вадзе, і сказаў: „Ідзе СПАДАР, Бог Ільлі, дыкжэ Ён?” і выцяў ваду, і яна расступілася туды й сюды, і перайшоў Елісэй.

15 І абачылі яго сыны прароцкія, каторыя ў Ерыхоне, з насупроці, і сказалі: „Супачыў дух Ільлін на Елісэю”. І пайшлі ваўпарэймы яму, і пакланіліся яму аж да зямлі.

16 І сказалі яму: „Вось, цяпер ё слугаў тваіх пяцьдзясят чалавекаў, малайцоў; хай бы яны пайшлі й папугалі спадара твайго; можа панёс яго Дух СПАДАРОЎ і кінуў яго на адзін з гораў альбо на адзін з далінаў”. Ён жа сказаў: „Не пасылайце”. 17 Але яны дужа прасілі яго, ажно ён засароміўся, і ён сказаў: „Пашліце”. І паслалі пяцьдзясят чалавекаў, і шукалі тры дні, і не знайшлі яго. 18 І зьявіўся да яго, памеж тога як ён заставаўся ў Ерыхоне, і сказаў ім: „Ці не казаў я вам: „Не хадзіце?””

19 І сказалі жыхары таго места Елісэю: „Вось жа, палажэнне гэтага места прыёмнае, як бача спадар мой; але вада благая й зямля няўродлівая”. 20 І сказаў ён: „Дайце імне новую чару, і палажыце туды солі”. І далі яму. 21 І вышаў ён да

вытаку вады, і кінуў туды солі, і сказаў: „Гэтак кажа СПАДАР: „Я зраблю ваду гэтую здороваю, і ня будзе болей ад яе сьмерці ані няўроду”. 22 І вада ўздараўлена дагэтуль, падле слова Елісэя, каторае ён сказаў.

23 І ўзышоў ён стуль да Бэт-Элю. Як ён ішоў дарогаю, хлапчукі вышлі зь места, і насмехаліся зь яго, і казалі яму: „Узыйдзі, лысы! узыйдзі, лысы!” 24 Ён азірнуўся, і абачыў іх, і пракляў іх імем СПАДАРОВЫМ. І вышлі дзьве мядзьведзіцы зь лесу, і разарвалі зь іх сорок двое дзяцей. 25 Адгэтуль пайшоў ён на гару Карміл, а адгэтуль зьвярнуўся да Самары.

3 Егорам Агавёнак загаспадарстваваў над Ізраелям у Самары асьмнанцатага году Ясапата, караля Юдэйскага, і гаспадарстваваў двананцаць год. 2 І рабіў ліха ў ваччу СПАДАРОВЫМ, хоць ня так, як апец ягоны і маці ягоная: ён выкінуў стоўп Ваала, каторы быў зрабіўшы апец ягоны. 3 Адылі да грахоў Еровоама Невадэнка, каторы ўвёў у грэх Ізраеля, ён прыліп, не адхінуўся ад іх.

4 І Меша, кароль Моаўскі, быў собсьнікам авец, і здаваў каралю Ізраельскаму па сто тысячаў ягнят і па сто тысячаў бараноў з воўнаю. 5 Але сталася: як Агаў памер, то кароль Моаўскі паўстаў супроці караля Ізраельскага. 6 І выпшаў кароль Егорам у тым часе із Самары, і палічыў усіх Ізраэляян. 7 І пайшоў, і паслаў да Ясапата, караля Юдэйскага, кажучы: „Кароль Моаўскі паўстаў супроці мяне; ці пойдзеш з імною на вайну супроці Моава?” Ён сказаў: „Узыйду; як ты, так і я; як твой люд, так і мой люд; як твае коні, так і мае коні”. 8 І сказаў: „Якою дарогаю ўзыйсьці нам?” Ён сказаў: „Дарогаю пустыні Едомскае”. 9 І пайшоў кароль Ізраельскі, і кароль Юдэйскі, і кароль Едомскі.

І кружынялі дарогаю сем дзён, і ня было вады войску й статку, што быў зь імі. 10 І сказаў кароль Ізраельскі: „Бяда! згўкаў СПАДАР трох каралёў гэтых, каб аддаць у руку Моава”. 11 І сказаў Ясапат: „Ці няма тут прарокі СПАДАРОВАГА, каб нам папытацца ў СПАДАРА ім?” І адказаў адзін із служцоў караля Ізраельскага, і сказаў: „Тут Елісэй Шафапёнак, каторы паліваў ваду на рукі Ільлі”. 12 І сказаў Ясапат: „Ёсьць у яго слова СПАДАРОВА”.

І зышлі да яго кароль Ізраельскі а Ясапат а кароль Едомскі. 13 І сказаў Елісэй каралю Ізраельскаму: „Што імне й табе? пайдзі да прарокаў айца свайго й да прарокаў маці свае”. І сказаў яму кароль Ізраельскі: „Не; бо СПАДАР згўкаў сюды трох каралёў гэтых, каб аддаць іх у руку Моава”. 14 І сказаў Елісэй: „Жыў СПАДАР войскаў, перад каторым я стаю! калі б я не паважай Ясапата, караля Юдэйскага, то ня глянуў бы на цябе й ня бачыў бы цябе. 15 Цяпер гукнеце імне гусляра”. І як гусляр граў на гуслях, то была на ім рука СПАДАРОВА. 16 І ён сказаў: „Гэтак кажа СПАДАР: „Рабіце на гэтай даліне равы, равы”; 17 Бо гэтак кажа СПАДАР: „Не абачыце ветру й не абачыце дажджу, а даліна гэтая напоўніцца вадою, і будзеце піць вы й статак ваш і жывёла ваша”. 18 Але гэтага малта перад ачыма СПАДАРА: Ён і Моава аддасьць у рукі вашы, 19 І вы зразіце ўсі месцы ўмацаваньня, і ўсі месцы выборныя, і ўсі найлепшыя дзержы сьсячыцё, і ўсі жаролы водныя запыніце, і ўсі найлепшыя лапіны палівыя папсуіце каменьям”.

20 І сталася нараніцы, як абракаюць хлебны аброк, што, вось, палілася вада па дарозе ад Едому, і напоўнілася зямля вадою.

21 Як увесь Моаў пачулі, што ўзышлі каралі ваяваць із імі, тады

згуканы былі ад усіх, ад папярэ-
зуючага пояс і вышэй, і сталі на
граніцы. 22 І ўсталі яны нараніцы,
і сонца зьзяла над водамі, і здавалі-
ся Моаўлянам насупроці іх воды
чырвоныя, як кроў. 23 І сказалі
яны: „Гэта кроў: чыста зьнішчаны
каралі, паразілі адзін аднаго; цяпер
на здабытак, Моаве!” 24 І прышлі
яны да табару ізраельскага. І ўсталі
Ізраяляне, і білі Моава, і тыя ўця-
калі ад іх, а яны далей ішлі на іх
і білі Моава. 25 І месцы разбурылі,
і на кожнае выборнае поле кінулі
кажны па каменю, і закідалі яго;
і ўсі жаролы водаў запынілі, і ўсі
найлепшыя дзевы сьсеклі, ажно
засталося толькі каменёне ў Кір-
Гарэсэце. І абступілі яго пушчальні-
кі, і разбурылі яго. 26 І абачыў ка-
роль Моаўскі, што бітва перамагае
яго, і ўзяў із сабою сямсот чалаве-
каў, меч агаляючых, каб прабіцца
скрозь караля Едомскага, але не
маглі. 27 І ўзяў ён сына свайго пер-
шака, каторы меў гаспадарстваваць
замест яго, і аброк яго на ўсепалень-
не на сыяне. І было вялікае абур-
рэнне на Ізраялян, і яны адступілі
ад яго, і зьвярнуліся да зямлі свае.

4 І адна жонка із жонак сыноў
прароцкіх галасіла перад Елі-
сэям, кажучы: „Слуга твой, муж
мой, памёр. А ты ведаеш, што слуга
твой баяўся СПАДАРА. Цяпер пры-
шоў пазычэньнік узяць двое дзяцей
маіх за слугаў сабе”. 2 І сказаў ёй
Елісэй: „Што імне зрабіць табе?
Скажы імне, што ё ў цябе ў доме?”
Яна сказала: „Няма ў служэбкі твае
нічога ў доме, апрача гаршка з алі-
ваю”. 3 І сказаў ён: „Пайдзі, папра-
сі сабе судзьдзя вонках, у вусіх су-
седзяў сваіх, судзьдзя парожнага;
прасі ня мала, 4 І, увыйшоўшы, за-
пры дзевы за сабою а за сынамі
сваімі, і налівай у вусе судзьдзе;
поўныя адсунь. 5 І пайшла ад яго,
і заперла дзевы за сабою а за сы-
намі сваімі. Яны падавалі ёй, а яна

налівала. 6 І было, як напоўнена
было судзьдзе, што яна сказала сы-
ну свайму: „Падай імне яшчэ судзі-
ну”. Ён сказаў ёй: „Няма болей су-
дзінаў”. І перастала цячы аліва.
7 І прышла яна, і азнайміла чала-
веку Божаму. Ён сказаў ёй: „Па-
йдзі, прадай алівы і заплаці даўгі
свае; а ты а сыны твае будзеце
жыць астачаю”.

8 І было аднаго дня: прайшоў
Елісэй да Шунем, і там пачэсываю
жонка дужа прасіла яго есці хлеб;
і, як ён праходзіў, заўсёды заходзіў-
ся туды есці хлеб. 9 І сказала яна
мужу свайму: „Вось жа, я ведаю,
што чалавек Божы, каторы кожна-
часна праходзе міма нас — сьвяты
ён. 10 Калі ласка, зрабіма яму не-
вялічкі пакой над сыцяною, і па-
станавім там ложак а стол а седа-
ва а сьветач; і як ён будзе прыхо-
дзіць да нас, хай заходзіцца туды”.

11 І было аднаго дня: ён прышоў
туды, і зайшоўся да пакою, і лёг
там. 12 І сказаў Гігазу, дзяцюку
свайму: „Гукні гэту Шунямлянку”.
І гукнуў яе, і яна стала перад ім.
13 І сказаў яму: „Скажы ёй: вось,
ты так надта парушаешся за нас;
што зрабіць бы табе? Ці ня трэба па-
гўкаць празь цябе з каралём альбо
з вайводцамі?” Яна сказала: „Не,
сярод люду свайго я живу”. 14 І
сказаў ён: „А што ж зрабіць ёй?”
І сказаў Гігаз: „Ды вось, сына ня-
ма ў яе, а муж ейны стары”. 15 І
сказаў ён: „Гукні яе”. Ён гукнуў
яе, і яна стала ў дзвярох. 16 І ска-
заў ён: „На тоleta, падле часу
жыцьця, ты будзеш абыймаць сы-
на”. І сказала яна: „Не, спадару
мой, чалавеча Божы, ня хлусі слу-
жэбцы сваёй”. 17 І зацяжарыла
жонка, і нарадзіла сына на тоleta,
падле часу жыцьця, як сказаў ёй
Елісэй.

18 І падрасло дзецянё. Аднойчы
пайшоў ён да айца свайго, да жне-
яў. 19 І сказаў айцу свайму: „Га-

лава мая! галава мая!" І сказаў тый паслугачаму свайму: „Занясі яго да маці ягонае". 20 І панёс яго, і прынёс яго да маці ягонае; і ён сядзеў на ўлоньню ў яе аж да паўдня, і памер. 21 І ўзышла яна, і палажыла яго на ложку чалавека Божага, і заперла яго, і вышла. 22 І гукнула мужа свайго, і сказала: „Прышлі імне аднаго зь дзяцюкоў і адну з асьліцаў; я пабарджу да чалавека Божага й зьвярнуся". 23 Ён сказаў: „Нашто табе давадца да яго? сядзі не маладзік ані сыбота". І яна сказала: „Добра (гэбр. супакой)". 24 І асядлала асьліцу, і сказала дзяцюку свайму: „Вядзі і йдзі; не задэжжуй мяне яздой, пакуль не скажу табе". 25 І паехала, і прыехала да чалавека Божага, на гару Карміл. І як абачыў чалавек Божы яе насупроці сябе, то сказаў паслугачаму свайму Гігазу: „Вось, Шунямлянка тая; 26 Пабяжы ж да яе наўпярэймы і скажы ёй: ці супакой табе? ці супакой мужу твайму ці супакой дзецяняці?" Яна сказала: „Супакой". 27 І прышла да чалавека Божага на гару, ухапілася за ногі ягоныя. І дабліжыўся Гігаз, каб адпіхнуць яе; але чалавек Божы сказаў: „Пакінь яе, душа ў яе зьнемарашчана, а СПАДАР скаваў ад мяне й не сказаў імне". 28 І сказала яна: „Ці прасіла я сына ў спадара майго? ці не казалі я: „Не ашукай мяне?"". 29 І сказаў ён Гігазу: „Палеражы сьдэгны свае, і вазьмі посах мой у руку сваю, і пайдзі. Калі стрэнеш каго, не здаровай яго, і калі хто будзе цябе здароваць, не адказуй яму. І палажы посах мой на від хлопчыку". 30 І сказала маці малца: „Жыў СПАДАР і жыва душа твая, што не пакіну цябе!" І ён устаў, і пайшоў за ёю. 31 Гігаз пайшоў сьпераду іх, і палажыў посах на від хлопчыку. Але ня было ані голасу, ані ўвагі. І вышаў наўпярэймы яму, і наказаў

яму, кажучы: „Не прачыхаецца хлапец". 32 І ўвыйшоў Елісэй у дом, і вось, хлопчык памерлы ляжыць на ложку ягоным. 33 І ўвыйшоў, і запер дзьверы за абодвымі, і памаліўся СПАДАРУ. 34 І ўзышоў, і лёг над дзецянем, і прытуліў вусны свае да вуснаў ягоных, і далоні свае да далоняў ягоных, і расьцягнуўся на ім, і ўтрэлася цела дзецяняці. 35 І зьвярнуўся, і прайшоўся ў доме туды-сюды; потым ізноў уступіў і расьцягнуўся на ім. І чхнуў хлопчык разоў сем, і адчыніў хлопчык вочы свае. 36 І гукнуў ён Гігаза, і сказаў: „Гукні гэту Шунямлянку". І тый гукнуў яе. Яна прышла да яго, і ён сказаў: „Падыймі сына свайго". 37 І падыйшла, і пала яму ў ногі, і пакланілася аж да зямлі. І падняла сына свайго, і вышла.

38 Елісэй жа зьвярнуўся да Гігалу. І была галадоў у зямлі тэй; і сыны прароцкія сядзелі перад ім. І сказаў ён дзяцюку свайму: „Пастанаві вялікі казан і звары страву сыном прароцкім". 39 І вышаў адзін із іх на поле зьбіраць дзікое кароньне, і знайшоў дзікое віно, і зьберз яго дзікіх ягадаў поўны свой прыпол. І прышоў, і пакрышыў іх у казан із страваю, бо яны ня зналі іх. 40 І налілі ім есьці. Але як яны пачалі есьці страву, то ўзьнялі крык і казалі: „Сьмерць у казане, чалавеча Божы!" І не маглі есьці. 41 І сказаў ён: „Падайце мукі". І ўсыпаў яе ў казан, і сказаў: „Налівай людзём, хай ядуць". І ня было нічога благога ў казане.

42 І прышоў чалавек із Ваал-Шаліпы, і прынёс чалавеку Божаму хлеб із пачаткаў — дваццаць ячменных букаткаў і каласоў нявымачаных. І сказаў Елісэй: „Аддай людзём, хай ядуць". 43 І сказаў паслугачы ягоны: „Што тут я дамstu чалавекам?" І сказаў ён: „Аддай людзём, хай ядуць; бо гэтак кажа СПАДАР: „Пад'ядуць і заста-

нецца' ". 44 Ён падаў ім, і яны пад'елі, і яшчэ засталася, падле слова СПАДАРОВАГА.

5 І Нааман, вайводца караля Арамскага, быў вялікі чалавек у спадара свайго і паважаны, бо перазь яго даў СПАДАР спасеньне Араму. І муж гэты быў дужасіл, але пракажаны. 2 Арамляне пайшлі аддзелаі і ўзялі ў палон ізь зямлі Ізраельскае маленькую дзяўчынку, і яна паслугавала Нааманісе. 3 І сказала яна спадарыні сваёй: „О, калі б спадар мой пабываў у прарокі, каторы ў Самары, то ён зьняў бы зь яго праказу ягоную!" 4 І пайшоў, і азнайміў гэта спадару свайму, кажучы: „Так а так кажэ дзяўчынка, што ізь зямлі Ізраельскае". 5 І сказаў кароль Арамскі: „Пайдзі, схадзі, і я пашлю ліст да караля Ізраельскага". Ён пайшоў і ўзяў із сабою дзесяць таланяў срэбра, і шэсьць тысячаў золата, і дзесяць зьменаў адзежы. 6 І прынёс ліст каралю Ізраельскаму, у каторым казалася: „І цяпер, як прыйдзе да цябе ліст гэты, то вась, пасылаю да цябе Наамана, служца свайго, каб ты зьняў зь яго праказу ягоную".

7 І было, як прачытаў кароль Ізраельскі ліст, то разьдзер адзежы свае й сказаў: „Ціж я Бог, каб забіваць і ажыўляць, што ён пасылае да мяне, каб я зьняў з чалавека праказу ягоную? Дык вась, ведайце ж а глядзіце, што ён шукае прыклепу супроці мяне". 8 Як пачуў Елісэй, чалавек Божы, што кароль Ізраельскі разьдзер адзежу сваю, то паслаў сказаць каралю: „Чаму ты разьдзер адзежу сваю? Няхай ён прыйдзе да мяне, і даведаецца, што ё прарока ў Ізраелю". 9 І прыехаў Нааман на конях сваіх а на цялежках сваіх, і стаў ля дзвярэй дому Елісэявага. 10 І паслаў да яго Елісэй пасланца, кажучы: „Пайдзі, амьіся сем разоў у Ёрдане, і зьвернецца да цябе цела твае, і будзеш

чысты". 11 І загневаўся Нааман, і пайшоў, і сказаў: „Вось, я гўкаў сабе: выйдзе ён, выйдзе, і стане, і прыгўкае імя СПАДАРА, Бога свайго, і будзе нахінаць руку сваю над гэтым месцам, і зьвіме праказу. 12 Ціж Авана а Фарпар, рэкі дамаськія, ня лепшыя за ўсі воды ізраельскія? Ціж я ня мог бы амьіцца ў іх і ачысьціцца?" І абярнуўся, і адышоў у злосьці. 13 І дабліжыліся слугі ягонныя, і гўкалі яму, і казалі: „Войча мой, калі б што вялікае расказаў табе прарока, то ці не зрабіў бы ты? і пагатове, як ён сказаў табе толькі: „Амьіся і будзь чыстым". 14 І зышоў ён, і занурыўся ў Ёрданэ сем разоў, падле слова чалавека Божага, і зьвярнулася цела ягонае, як цела хлапчука, і ачысьціўся. 15 І зьвярнуўся да чалавека Божага — ён а ўсі прыданыя ягонныя, і прышоў, і стаў перад ім, і сказаў: „Вось жа, я даведаўся, што на ўсёй зямлі няма Бога, адно ў Ізраелю; дык прыімі дабраславенства ад слугі свайго". 16 І сказаў ён: „Жыў СПАДАР, перад Каторага відам стаю! ня прыіму". І тый сіліў яго ўзяць, але ён адмовіўся. 17 І сказаў Нааман: „Калі не, то дай, калі ласка, слуге твайму зямлі як цяжар на два аслы; бо адгэтуль ня будзе слуга твой абракаць усепапаленыні а аброк іншым багом, апрача СПАДАРА. 18 Адно во ў чым хай даруе СПАДАР слуге твайму: як пойдзе спадар мой да дому Рымона на кланяньне там, і адрэцца на руку маю, і пакланюся я ў доме Рымона, хай даруе СПАДАР слуге твайму ў гэтым прылучаю". 19 І сказаў яму: „Ідзі ў супакою". І ён ад'ехаўся ад яго на дзесяціну. 20 І сказаў Гігаз, дзяцюк Елісэяў, чалавека Божага: „Вось, спадар мой пажалеў Наамана, гэтага Арамлянінэ, каб узяць із рукі ягонае, што ён прывёз. Жыў СПАДАР! давай я пабягу за ім, і вазьму ў яго што-коле-

чы". 21 І пагнаўся Гігаз за Наама-
ном. І абачыў Нааман бягучага за
сабою, і ісьсеў зь цялежкаў наўпярэй-
мы яму, і сказаў: „Ці із супако-
ям?" 22 Ён адказаў: „Із супакоям;
спадар мой паслаў мяне сказаць:
„Вось, цяпер прышлі да мяне з гары
Яхрэмавае два маладзёны із сыноў
прароцкіх; дай ім талань срэбра й
дзьве зьмены адзежы". 23 І сказаў
Нааман: „Валей вазьмі два талані".
І прысіліў яго, і завязаў два талані
срэбра ў два хатулі й дзьве зьмены
адзежы, і палажыў на двух сваіх
служцоў; і яны панесьлі перад ім.
24 І, як ён прышоў да вежы, ён
узяў із рукі іхнае, і палажыў у доме,
і адпусьціў іх, і яны адышлі. 25 Як
ён прышоў і стаў перад спадаром
сваім, Елісэй сказаў яму: „Скуль,
Гігажа?" І сказаў ён: „Не хадзіў
слуга твой ні туды, ні сюды". 26 І
сказаў ён яму: „Ціж сэрца мае не
хадзіла з табою, як абярнуўся наў-
пярэймы табе чалавек тый зь ця-
лежкаў сваіх? Ціж пара браць гро-
шы і браць адзежу, аліўныя сады
а вінішчы, авечкі а валы, слугі а
нявольніцы? 27 Дык пракажа На-
аманова прыліпне да цябе а да на-
сеньня твайго навекі". — І вышаў
ён ад яго, як сьнег, ад праказы.

6 І сказалі сыны прароцкія Елі-
сэю: „Вось жа, месца, ідзе мы
жывем пры табе, цеснае нам; 2 По-
йдзем жа аж да Ёрдану, і возьмем
стуль кажны па адным бярыне, і зро-
бім сабе месца жыць". Ён сказаў:
„Пайдзіце". 3 І сказаў адзін: „Зрабі
ласку, пайдзі й ты із слугамі сваі-
мі". І сказаў ён: „Пайду". 4 І па-
йшоў ізь імі, і прышлі да Ёрдану,
і рэзалі дзервы. 5 І як адзін спуш-
чаў бярыню, сякіра ягоная звалілася
ў ваду. І закрычэў ён, і сказаў:
„Ах, спадару мой! а яна пазыча-
ная". 6 І сказаў чалавек Божы:
„Ідзе, ідзе яна звалілася?" Ён па-
казаў яму месца. І адсек ён дзерва,
і кінуў туды, і ўсплыла сякіра. 7 І

сказаў ён: „Вазьмі сабе". Ён вы-
цягнуў руку сваю і ўзяў яе.

8 Кароль Арамскі пайшоў вайною
на Ізрайлян і радзіўся із служцамі
сваімі, кажучы: „У такім а такім
месцу будзе табар мой". 9 І паслаў
чалавек Божы да караля Ізраель-
скага, кажучы: „Сьцеражыся пра-
ходзіць гэным месцам, бо там Арам-
ляне заляглі". 10 І пасылаў кароль
Ізраельскі на тое месца, праз кото-
рае наказаў чалавек Божы яму і
перасьцерагаў яго; і ўсьцярогся там,
не аднойчы ані двойчы.

11 І затрывожылася сэрца караля
Арамскага з гэтага стаўцы, і гук-
нуў ён слугаў сваіх, і сказаў ім:
„Ці ня скажаце імне, хто з нашых
із каралём Ізраельскім?" 12 І сказаў
адзін із служцоў ягоных: „Не, спа-
дару мой, каролю, а Елісэй прарока,
каторы ў Ізраеля, наказуе каралю
Ізраельскаму словы, што ты гўкаеш
у спальні сваёй". 13 І сказаў ён:
„Пайдзіце й паглядзіце, ідзе ён;
я пашлю й вазьму яго". І наказаў
яму, кажучы: „Вось, ён у Дофана".
14 І паслаў туды коні а цялежкі а
шмат войска. І прышлі ночы, і аб-
ступілі месца. 15 І ўстаў паслугачы
чалавека Божага нараніцы, і вы-
шаў, і вось, войска абступае месца,
і коні, і цялежкі. І сказаў яму ма-
ладзён ягоны: „Бяда! спадару мой,
што маем рабіць?" 16 І сказаў ён:
„Ня бойся, бо тых, што з намі, бо-
лей, чымся тых, што зь імі". 17 І
маліўся Елісэй, і сказаў: „СПАДА-
РУ! адчыні, прашу, яму вочы, і ён
абача". І адчыніў СПАДАР вочы
паслугачаму, і ён абачыў, і вось,
уся гара напоўнена коньмі а цялеж-
камі агнянымі навокал Елісэя. 18 Як
зышлі да яго Арамляне, Елісэй па-
маліўся СПАДАРУ і сказаў: „Па-
разь люд гэты нявісьносьцый". І ён
паразіў іх нявісьносьцый, падле сло-
ва Елісэявага. 19 І сказаў ім Елі-
сэй: „Гэта ня тая дарога і ня тое
месца; ідзіце за імною, я завяду вас

да тога чалавека, каторага вы шукаеце". І прывёў іх да Самары. 20 Як яны прышлі да Самары, Елісэй сказаў: „СПАДАРУ! адчыні вочы гэтых, каб яны бачылі". І адчыніў СПАДАР вочы ім, і абачылі, і вось, у сярэдзіне Самары. 21 І сказаў кароль Ізраельскі Елісэю, абачыўшы іх: „Ці не пабіць, пабіць іх, войча мой?" 22 І сказаў ён: „Не забівай, ціж мячом сваім а лукам сваім ты паланіў іх, каб забіваць іх? Пастаў хлеб і вадку перад відам іхным; хай ядуць і п'юць, і пойдучь да гаспадара свайго". 23 І прыгатаваў ім вялікую чэсьць, і яны елі й пілі. І адпусьціў іх, і пайшлі да гаспадара свайго. І не хадзілі болей аддзелы араамскія да зямлі Ізраелявае.

24 І было просьбе тога: зьбер Бен-Гадад, кароль Араамскі, увесь табар свой, і ўзышоў, і аблёг Самару. 25 І была вялікая галадоў у Самары, як яны аблягалі яе, аж галаву аслову прадавалі па асьмідзясят сыкляў срэбра і чацьвертую часьць каба галубінага памёту — па пяць срэбра.

26 І было: кароль Ізраельскі праходзіў па сьцяне, і жонка загукала да яго, кажучы: „Ратуй, спадару мой, каролі!" 27 І сказаў ён: „Калі не паможа табе СПАДАР, з чаго я памагу табе? ці з току, ці з таўчэльні?" 28 І сказаў ёй кароль: „Што табе?" І сказала: „Гэтая жонка казалі імне: „Дай свайго сына, зьмямо яго сядні, а сына майго зьмямо заўтра". 29 І звярнулі мы майго сына, і зьелі яго. І я сказала ёй назаўтрае: „Дай свайго сына, і зьмямо яго". Але яна схавала сына свайго". 30 І было, як пачуў кароль словы жончыны, разьдзер адзецьці свае, — а ён праходзіў па сьцяне, — і абачыў люд, і вось, пад сподам зрэб'е на целе ягоньм. 31 І сказаў: „Хай тое зробі імне Бог і павяліча, калі застанецца галава Елісэя Шафацёнка ча ім сядні".

32 Елісэй жа сядзеў у сваім доме,

і старцы сядзелі ў яго. І паслаў кароль чалавека ад сябе. Уперад чымся прышоў пасланец да яго, ён сказаў старцом: „Ці бачыце, што гэты сын убіўцы паслаў зьняць ізь мяне галаву? Глядзіце, як прыйдзе пасланец, зачыніце дзьверы й прыцісьніце яго дзьвермі. А вось, ці ня тупат ног спадара ягонага за ім!" 33 Яшчэ гўкаў ён ізь імі, і вось, пасланец зыходзе да яго; і сказаў: „Вось, якая бяда ад СПАДАРА! чаго імне наперад ждаць ад СПАДАРА?"

7 І сказаў Елісэй: „Слухайце слова СПАДАРА: гэтак кажа СПАДАР: заўтра гэтак парую мера найлепшае мукі будзе па сыклю, і дзьве меры ячменю — па сыклю, ля брамы самарскае". 2 І адказаў каралеўскі ахвіцэр, на каторага руку кароль апіраўся, чалавеку Божаму, і сказаў: „Вось, калі б СПАДАР і зрабіў адтуліны на небе, і тады ці можа гэта быць?" І сказаў тый: „Вось, абачыш ачыма сваімі, але з гэтага ня будзеш есьці".

3 І чатыры чалавекі пракажаныя былі ў варотах брамы, і гўкалі адзін аднаму: „Чаго нам сядзець тут, пакуль памрэм?" 4 Калі мы скажам: „Пайдзіма да места", то ў месце галадоў, і мы там памрэм; калі ж сядзець тут, то памрэм. Дык цяпер пойдзем і здамося табару араамскаму. Калі пакінуць нас жывых, будзем жыць; а калі заб'юць, памрэм". 5 І ўсталі зьмярканыя, пайсьці да табару араамскага. І прышлі аж да краю табару араамскага, і вось, няма тамака чалавека. 6 СПАДАР учыніў тое, што табару араамскаму пачуўся гук цялежак а гук коні а гук вялікага войска. І сказалі яны адзін аднаму: „Вось, наняў кароль Ізраельскі супроці нас каралеў Гэціцкіх а каралеў Ягіпецкіх, каб ісьці на нас". 7 І ўсталі, і ўцяклі зьмярканыя, і пакінулі буданы свае а коні

свае а аслы свае, — увесь табар, як ён быў, і ўцяклі дзеля душаў сваіх. 8 І прыйшлі тыя пракажаныя аж да краю табару, і ўвайшлі да аднаго будана, і елі, і пілі, і вынеслі стуль срэбра а золата а адзецці, і пайшлі, і схавалі. Пайшлі яшчэ да другога будана, і там узялі, і пайшлі, і схавалі. 9 І сказалі адзін аднаму: „Ня так мы робім. Дзень гэты — дзень добрых навінаў, а мы маўчым; калі мы будзем чакаць да сьвятання, знойдзе нас бяспраўе. Дык пойдзем, і прыйдзем, і накажам дому каралеўскаму”. 10 І прыйшлі, і пагукалі брамніка месцага, і наказалі ім, кажучы: „Мы хадзілі да табару арамскага, і вось, няма там ані чалавека, ані голасу людзкога, адно коні прывязаныя, і аслы прывязаныя, і буданы, як яны ё. 11 І ён пагукнуў брамнікаў, і яны азнаймілі ўнутры дому каралеўскага. 12 І ўстаў кароль ночы, і сказаў служцом сваім: „Скажу вам, што робіць із намі Арамляне. Яны ведаюць, што мы галадуем, дык вышлі з табару, каб схавалі ў поле, кажучы: „Як яны выйдучы із места, мы захопім іх жывых і ў места мы ўвайдзем”. 13 І адказаў адзін із служцоў пры ім, і сказаў: „Хай возьмуць пяць із застальных коні, што засталіся ў ім. Вось, яны, падобна да ўсяе множасьці ізраэльскае, каторыя засталіся ў ім; вось, яны, як уся множасьць Ізраеля, што гіне; пашлем іх і абачым”. 14 І ўзялі двое цяляжак із коньмі. І паслаў кароль за войскам арамскім, сказаўшы: „Пайдзіце, паглядзіце”. 15 І ехалі за ім аж да Ёрдану, і вось, уся дарога поўная адзецця а судзьдзя, каторыя пакідалі Арамляне ў сваім пасьпеху. І зьявіліся пасланцы, і наказалі каралю. 16 І вышаў люд, і разглабаў табар арамскі, і была мера найлепшае мукі па сыклю, і дзьве меры ячменю па сыклю, падле слова СПАДАРОВАГА. 17 І пры-

значыў кароль каралеўскага аквіцэра, на каторага руку апіраўся, да брамы; і растаптаў яго люд у браме, і ён памер, як сказаў чалавек Божы, каторы гукнуў, як зыходзіў да яго кароль. 18 Як казаў чалавек Божы каралю там, кажучы: „Дзьве меры ячменю па сыклю, і мера найлепшае мукі па сыклю будуць заўтра гэтаю парою ля брамы самарскае”; 19 Тады адказаў гэты каралеўскі ахвіцэр чалавеку Божаму і сказаў: „Вось, калі б СПАДАР зрабіў адтуліны на небе, і тады, ці можа гэта быць?” А ён сказаў: „Абачыш сваімі ачыма, але есьці гэтага ня будзеш”. 20 Так і сталася яму; і растаптаў яго люд у варотах, і ён памер.

8 І гукнуў Елісэй жонцы, каторай сына ажыўіў ён, і сказаў: „Устань і пайдзі, ты а дом твой, і пажыві там, ідзе можаш пажыць, бо прыгукнуў СПАДАР галадоў, і яна прыйдзе на гэтую зямлю на сем год”. 2 І ўстала тая жонка, і ўчыніла падле слова чалавека Божага; і пайшла яна а дом ейны, і жыла ў зямлі Філісцкай сем год.

3 І сталася пры канцу сямёх год: зьявілася тая жонка із зямлі Філісцкае і прыйшла да караля маліць дому свайго й поля свайго. 4 А кароль тады гутарыў із Гігазам, маладзёнам чалавека Божага, і сказаў: „Паведай жа імне ўсе вялікае, што зрабіў Елісэй”. 5 І прымеж таго, як ён павядаў каралю, як тый ажыўіў памерлага, і вось, жонка, каторай сына ажыўіў ён, маліла дому свайго й поля свайго ў караля. І сказаў Гігаз: „Спадару мой, каралю, гэта тая самая жонка й тый самы сын ейны, каторага ажыўіў Елісэй”. 6 І папытаўся кароль у жонкі, і яна павядала яму. І прызначыў ёй кароль аднаго легчанца, кажучы: „Зьявіні ёй усе, ёй належачае, і ўсі прыбыткі з поля, ад-

гэнуль, як яна пакінула зямлю, дагэтуль".

7 І прышоў Елісэй да Дамашку, як Вен-Гадад, кароль Арамскі, быў хворы. І наказалі яму, кажучы: „Прышоў чалавек Божы аж сюды".

8 І сказаў кароль Газаель: „Вазьмі ў руку сваю дар, і пайдзі наўпярэймы чалавеку Божаму, і папытайся ў СПАДАРА ім, кажучы: „Ці ачуняю я ад гэтае хваробы?"". 9 І пайшоў Газаель наўпярэймы яму, і ўзяў дар у руку сваю і ўсяго найлепшага ў Дамашку — наклад на сорака вярблюдоў, і прышоў, і стаў перад відам ягоным, і сказаў: „Сын твой Вен-Гадад, кароль Арамскі, паслаў мяне да цябе, кажучы: „Ці ачуняю я ад гэтае хваробы?"". 10 І сказаў яму Елісэй: „Пайдзі, скажы яму: „Ачуняеш"; аб'явіў, адылі, імне СПАДАР, што ён сьмерцю памрэць".

11 І ўцяміўся ў яго, аж ён засароміўся; і заплакаў чалавек Божы.

12 І сказаў Газаель: „Чаму спадар мой плача?" І сказаў ён: „Бо я ведаю, якога наробиш ты ліха сыном Ізраэлявым: гарады іхныя спаліш, і маладзёнаў іхных мячом пазабіваеш, і дзецяняты іхныя зьмяжджуліш, і цяжарныя іхныя распорыш".

13 І сказаў Газаель: „Але што, слуга твой, сабака, каб ён мог зрабіць такую вялікую рэч?" І сказаў Елісэй: „СПАДАР паказаў імне цябе як караля Арамскага".

14 І пайшоў ён ад Елісэя, і прышоў да гаспадара свайго, і сказаў яму тый: „Што казаў табе Елісэй?" І сказаў: „Ён казаў імне, што ты ачуняеш". 15 І было назаўтрае: ён узняў накрыцьцё, і занурываў яго ў ваду, і расьцягнуў на від ягоны, і ён памер. І загаспадарстваваў Газаель замест яго.

16 І пятага году Ёрама Агавёнка, караля Ізраэльскага, і Ясапата, караля Юдэйскага, загаспадарстваваў Ёрам Ясапацёнак, кароль Юдэйскі.

17 Трыццаць два гады было яму,

як ён загаспадарстваваў, і восьмі год гаспадарстваваў у Ерузаліме.

18 І хадзіў дарогаю каралёў Ізраэльскіх, як рабілі дом Агаваў, бо дачка Агавава была жонкаю ягонаю, і рабіў ліхое ў ваччу СПАДАРОВЫМ.

19 Ня зыгчыў, адылі, СПАДАР згубіць Юду, дзеля Давіда, слугі Свайго, бо Спдар абяцаў даць яму сьветач у дзяцёх ягоных на ўсі часы.

20 За дзён ягоных выступіў Едом із-пад рукі Юды, і паставілі яны над сабою караля.

21 І прайшоў Ёрам да Цаіру, і ўсі цялежкі зь ім; і ўстаў ён ночы, і паразіў Едомлян, што акружалі яго, і вайводцаў над цялёжжамі, але люд уцёк да буданоў сваіх.

22 І выступіў Едом із-пад рукі Юды дагэтуль.

У тым жа часе выступіла й Ліўна.

23 Засталіся справы Ёрамовы і ўсе, што ён зрабіў, ціж не запісаныяны ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх? 24 І супачыў Ёрам із айцамі сваімі, і пахаваны з айцамі сваімі ў месцы Давідавым. І загаспадарстваваў Агазя, сын ягоны, замест яго.

25 Дваццаці гадоў году Ёрама Агавёнка, караля Ізраэльскага, загаспадарстваваў Агазя, сын Ёрама, караля Юдэйскага.

26 Дваццаць два гады было Агазі, як загаспадарстваваў, і адзін год гаспадарстваваў у Ерузаліме. Імя ж маці ягонае Афалія, дачка Омры, кара Ізраэльскага.

27 І хадзіў дарогаю дому Агавовага, рабіў ліхое ў ваччу СПАДАРОВЫМ, падобна да дому Агавовага, бо ён зяць дому Агавовага.

28 І пайшоў Ёрам Агавёнак на вайну з Газаелям, каралём Арамскім, да Рамофу Гілеадскага, і ранілі Арамляне Ёрама.

29 І зьвярнуўся Ёрам кароль, каб лячыцца ў Ізрэлю ад ранаў, што яго ранілі Арамляне ў Рамофе, як ён ваяваў з Газаелям, каралём Арамскім.

І Агазя Ёрамёнак, кароль Юдэйскі, зышоў даведацца Ёрама Агавёнка да Ізрэлю, бо ён быў хворы.

9 А Елісэй прарока гукнуў аднаго із сыноў прароцкіх і сказаў яму: „Паперажы сьцёгны свае, і вазьмі гэтую судзіну з аліваю ў рукі сваю, і пайдзі да Рамофу Гілеадзкага. 2 І як прыйдзеш туды, выгледзі там Егу, сына Ясапата Німшанка, і ўвйдзі, і кажы яму ўстаць із памеж братоў ягоных, і ўвйдзі яго да нутранаго пакою; 3 І вазьмі судзіну з алеям, і вылі на галаву яму, і скажы: „Гэтак кажа СПАДАР: памазаў цябе за караля над Ізраелям“. І адчыні дзьверы, і ўцячы, і ня длякайся“. 4 І пайшоў дзяцюк, дзяцюк прароцкі, да Рамофу Гілеадзкага; 5 І ўвыйшоў, і вось, сядзяць вайводцы. І сказаў: „У мяне слова да цябе, вайводца“. І сказаў Егу: „Да каго з усіх нас?“ І сказаў ён: „Да цябе, вайводца“. 6 І ўстаў ён, і ўвыйшоў у дом. І выліў алей на галаву яму, і сказаў яму: „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраеляў: Я памазаў цябе за караля над людзям СПАДАРОВЫМ, над Ізраелям; 7 І ты паразіш дом Агавоў, спадара свайго, і Я памшчуся за кроў слугаў Сваіх прарокаў і за кроў усіх слугаў СПАДАРОВЫХ із рукі Езэвелі. 8 І запіне ўвесь дом Агавоў, і выгублю ўв Агава нават тога, што мочыцца на сьцяну, і замкнёнага, і засталага ў Ізраелю. 9 І аддам дом Агавоў, як дом Еровоама Невацёнка, і як дом Ваашы Агіёнка. 10 А Езэвель зьядуць сабакі на полю Ізраельскім, і ніхто не пахавае яе“. І адчыніў дзьверы, і ўцёк.

11 І выпшаў Егу да службоў спадара свайго, і сказалі яму: „Ці супакой? чаго прыходзіў гэты шалёны да цябе?“ І сказаў ім: „Вы знаеце гэтага чалавека й мову ягоную“. 12 І сказалі: „Няпраўда, скажы нам“. І сказаў ён: „Так а так ён сказаў імне, кажучы: „Гэтак кажа СПАДАР: памазаў цябе за караля над Ізраелям“. 13 І пабарздылі яны, і ўзялі кажны адзецьце свае,

і падаслалі яму на найвышшым уступцу, і затрубілі ў трубу, і сказалі: „Загаспадарстваваў Егу!“ 14 І паўстаў Егу, сын Ясапата Німшанка, супроці Ёрама; Ёрам жа сьцярог у Рамофе Гілеадскім, ён а ўвесь Ізраель ад Газаеля, караля Арамскага. 15 Але кароль Ёрам звярнуўся, каб лячыцца ў Ізраелю ад ран, каторыя яму задалі Арамляне, як ён ваяваў з Газаелям, каралём Арамскім. І сказаў Егу: „Калі гэта будзе вашаю думкаю, хай ніхто ня выходзе зь места, каб ісьці наказаць у Ізраелю“. 16 Дык Егу сеў на цялежкі й паехаў да Ізраелю, бо Ёрам ляжаў там. І Агазя, кароль Юдэйскі, зышоў даведацца Ёрама. 17 І вартаўнік стаяў на вежы ў Ізраелю, як ён ехаў, і сказаў: „Я бачу аддзел“. І сказаў Ёрам: „Вазьмі коньніка, і пашлі наўпярэймы ім, і хай скажа: „Ці мір?““. 18 І выехаў коньнік наўпярэймы яму, і сказаў: „Гэтак кажа кароль: „Ці мір?““. І сказаў Егу: „Што табе да міру? павярніся за імнюю“. І наказаў вартаўнік, і сказаў: „Прыехаў пасланец да іх, але не зварачаецца“. 19 І паслалі другога коньніка, і ён прыехаў да іх, і сказаў: „Гэтак кажа кароль: „Ці мір?““. І сказаў Егу: „Што табе да міру? павярніся за імнюю“. 20 І наказаў вартаўнік, сказаўшы: „Прыехаў да іх, і не зварачаецца, а язда, як Егу Німшанка, бо ён едзе, як шалёны“. 21 І сказаў Ёрам: „Запрагай“. І запрэглі цялежкі ягоныя. І выехаў Ёрам, кароль Ізраельскі, і Агазя, кароль Юдэйскі, кажны на цялежках сваіх. І выступілі наўпярэймы Егу, і стралялі зь ім на дзелі Навофа Ізраеляніна. 22 І як абачыў Ёрам Егу, то сказаў: „Ці мір Егу?“ І сказаў: „Што за мір, пакуль бязульства маці твае Езэвелі і чысьленыя чары ейныя?“ 23 І павярнуў Ёрам рукі свае, і ўцякаў, і сказаў Агазі: „Ашутка, Агазя!“ 24 А Егу напаяў лук

рукою сваёю, і стрэліў Ёраму ў міжжыкрылы, і прайшла страла пераз сэрца ягонае, і ўкляк на цялежках сваіх. 25 І сказаў Егу Бідкару, каралеўскаму ахвіцэру: „Падыймі й кінь яго на дзялёнку поля Навофа Ізрэелініна; бо ўспомні, як мы з табою ехалі ўдвух адзаду Агава, айца ягонага, і як СПАДАР праказаў празь яго гэта прароцтва: 26 „Запраўды, кроў Навофаву а кроў сыноў ягоных бачыў Я ўчора, агалашае СПАДАР, і адплачу табе на гэтым полі”. Дык падыймі й кінь яго на дзель, падле слова СПАДА-РОВАГА”. 27 Агазя, кароль Юдэйскі, абачыўшы гэта, уцякаў па дарозе да садовага дому. І пагнаўся за ім Егу, і сказаў: „І яго паразіце на цялежках”. Гэта было на ўзгор’ю Гур, каторае ля Іўлеаму. І ўцёк ён да Мегіда; і памер там. 28 І завезлі яго на цялежках слугі ягоныя да Ерузаліму, і пахавалі яго ў гробе ягоным, з айцамі ягонымі, у месцы Давідавым.

29 Адзінаццатага году Ёрама Агавёнка загаспадарстваваў Агазя ў Юдэі. 30 І прыбыў Егу да Ізрэлю. Езэвель жа, пачуўшы, наруменіла від свой, і прыбрала галаву сваю, і глядзела далоў з акна. 31 Як Егу ўехаў у браму, яна сказала: „Ці мір, о Зымру, убіўца спадара свайго?” 32 І ўзяў ён від свой к акну, і сказаў: „Хто з імною, хто?” І выглянулі далоў да яго два-тры легчанцы. 33 І сказаў ён: „Выкіньце яе”. І выкінулі яе. І пырснула кроў ейная на сьцяну а на коні, і растапталі яе. 34 І прышоў Егу, і еў, і піў, і сказаў: „Ідзіце да гэнае праклятае і пахавайце яе, бо яна дачка каралеўская”. 35 І пайшлі пахаваць яе, але не знайшлі ад яе нічога, апроча чэрапа а ног а далоняў рук. 36 І зьвярнуліся, і азнаймілі яму. І сказаў ён: „Гэтае было слова СПАДОВА, што Ён праказаў слугою Сваім Ільлёю Фіпвявінам, сказаў-

шы: „На полі Ізрээльскім зьядуць сабакі цела Езэвельна; 37 І будзе труп Езэвель, як гной на зьверху поля дзель Ізрээльскае, ажно ніхто ня скажа: гэта Езэвель”.

10 Ув Агава было семдзясят сыноў у Самары. І напісаў Егу лісты, і паслаў да Самары начальнікам ізрээльскім, старцом а кармілічам дзяцей Агавовых, кажучы: 2 „Дык цяпер, як прыйдзе да вас гэты ліст, а ў вас сынове спадара вашага, у вас жа і цялежкі, і коні, і ўмацаванае месца, і зброя; 3 Дык выглядзіце найлепшага а найпасціўшага із сыноў гаспадара свайго, і пасадзіце яго на пасад айца ягонага, і ваюйце за дом гаспадара свайго”. 4 Яны вельмі, вельмі спалохаліся і сказалі: „Вось, два каралі ня ўстоілі перад ім, як жа мы ўстоім?” 5 І паслаў дамавер а гараднічы а старцы а кармілічы да Егу, сказаць: „Мы слугі твае, і што скажаш нам, тое й зробім. Мы нікога не паставілі за караля; што добра ў ваччу тваім, тое й рабі”. 6 І напісаў ён ім ліст другі, кажучы: „Калі вы мае і слухаеце голасу майго, то возьміце галавы сыноў гаспадара свайго і прыйдзіце да мяне заўтра гэтага часу да Ізрэлю. Каралеўскіх жа сыноў было семдзясят чалавекаў; найвыдатнейшыя ў месцы былі кармілічамі іх. 7 Як прышоў да іх ліст, яны ўзялі каралеўскіх сыноў, зарэзалі семдзясят чалавекаў, і палажылі галавы іхныя ў сутнікі, і паслалі да яго да Ізрэлю. 8 І прышоў пасланец, і наказаў яму, кажучы: „Прынеслі галавы сыноў каралеўскіх”. І сказаў ён: „Раскладзіце іх у дзьве кучы ля ўходу ў браму, да раньня”. 9 Нараніцы ён вышаў, і стаў, і сказаў усяму люду: „Вы ня віны. Вось, я паўстаў супроці гаспадара свайго й зрабіў сьмерць яму, а іх усіх хто забіў? 10 Ведайце ж цяперака, што ня зваліцца на зямлю

нічагусенькі із слова СПАДАРОВАГА, каторае СПАДАР казаў праз дом Агавоў; бо СПАДАР зрабіў, што казаў слугою Сваім Ільлєю". 11 І пабіў Егу ўсіх засталых з дому Агавовага ў Ізраелю, і ўсіх вялікіх ягоньх, і знаёмых ягоньх, і сьвятароў ягоньх, ажно не засталася ў яго астачы. 12 І ўстаў, і адышоў, і пайшоў да Самары, а па дарозе зайшоўся да дому пастухоў-пастрыганьнікаў. 13 І Егу знайшоў братоў Агазіных, караля Юдэйскага, і сказаў: „Хто вы?" Яны адказалі: „Мы браты Агазіны і йдзем паздароваць сыноў каралёвых і сыноў каралічынних". 14 І сказаў ён: „Хапце іх жывых". І скапілі іх жывых, і разрэзалі іх — сорок двух чалавекаў, ля студні двору пастрыгальні, і не засталася ні воднага зь іх.

15 І пайшоў стуль, і стрэўся зь Егонадавом Рыхавёнкам, што йшоў наўпярэймы яму, і дабраславіў яго, і сказаў яму: „Ці твае сэрца шчырае, як мае сэрца да сэрца твайго?" І ён адказаў: „Але". — „Калі але, то дай руку сваю". — І падаў ён руку сваю, і падняў ён яго да цялежкаў сваіх. 16 І сказаў: „Едзь з імною і глядзі на маю рупатлівасьць праз СПАДАРА". І павёз яго ў цялежках сваіх. 17 Прыехаўшы да Самары, ён забіў усіх засталых уз Агава ў Самары, ажно сусім зьнішчыў яго, падле слова СПАДАРОВАГА, каторае Ён казаў Ільлі.

18 І зьбер Егу ўвесь люд, і сказаў ім: „Агаў мала служыў Ваалу; Егу будзе служыць яму болей. 19 Дык цяпер згукайце да мяне ўсіх прарокаў Вааловых, усіх служцоў ягоньх і ўсіх сьвятароў ягоньх, каб нікога не заставалася; бо вялікі аброк у мяне Ваалу. А кажны, хто ня стане, не застанецца жывым". Але Егу рабіў хітра, каб выгубіць службітоў Вааловых. 20 І сказаў Егу: „Пасьвяціце збор дзеля Ваала". І агаласілі. 21 І паслаў Егу па ўсім

Ізраелю; і прышлі ўсі службіты Вааловы, і не засталася ні воднага, хто б ня прышоў; і увыйшлі ў дом Ваалоў, і дом Ваалоў быў поўны ад аднаго канца аж да другога канца. 22 І сказаў ён таму, хто быў над адзежняю: „Вынясі адзецьці ўсім службітом Вааловым". І ён вынес ім адзецьці. 23 І ўвайшоў Егу зь Егонадавом Рыхавёнкам у дом Ваалоў, і сказаў службітом Вааловым: „Прасачыце а глядзіце, каб тут ня было з вамі нікога із службітоў СПАДАРОВЫХ, але адно службіты Вааловы". 24 І прыступілі яны спаўняць аброкі а ўсепаленьні. А Егу пастанавіў сабе вонках асьмідзят чалавекаў і сказаў: „Хто ўцячэць із тых людзёў, каторых я аддаў у рукі вашыя, душа таго замест душы ягонае". 25 І сталася, як скончылі абракаць усепаленьне, што сказаў Егу ганцом а ахвіцэрам: „Ідзіце, забіце іх, каб ні водзін ня вышаў". І забілі іх лязом мяча, і выкінулі іх ганцы а ахвіцэры, і пайшлі да места дому Вааловага. 26 І павыносілі асобкі з дому Вааловага, і папалілі іх. 27 І разьбілі асобку Ваала, і разьбілі дом Ваала, і зрабілі зь яго месца нечысьцяў дагэтуль. 28 І выгубіў Егу Ваала із зямлі Ізраельскае. 29 Ад грахоў, адылі, Еровоама Невадёнка, каторы ўвёў Ізраеля ў грэх, ад іх не адступіў Егу, — ад залатых цялят-бычкоў, што ў Бэт-Элю і што ў Дане. 30 І сказаў СПАДАР Егу: „За тое, што ты добра зрабіў, каб споўніць пасьцівае ў ваччу Маім; падле ўсёга, што было ў сэрцу Маім, ты зрабіў дому Агавоу, то да чацьвертага пакаленьня будучь сядзець у цябе на пасадзе Ізраелявым". 31 Але Егу ня рупіўся жадзіць у законе СПАДАРА, Бога Ізраелявага, з усёга сэрца. Ён не адступіў, ад грахоў Еровоама, каторы ўвёў Ізраеля ў грэх. 32 Тых дзён пачаў СПАДАР адразуць часьці ад Ізраэляян, і біў іх Газаель па

ўсіх граніцах Ізраелявых, 33 Ад Ердану на ўсход сонца, усю зямлю Гілеад, плямя Гадава, Рувінава, Манасава, ад Ароеру, каторы ля цур'я Арнона, і Гілеад а Вашан. 34 Засталыя справы Егавы і ўсе, што ён зрабіў, і ўся сіла ягоная, ціж не запісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх. 35 І супачыў Егу з айцамі сваімі, і пахавалі яго ў Самары. І загаспадарстваваў Егоагаз, сын ягоны, замест яго. 36 Часу ж гаспадарствавання Егу над Ізраелям у Самары было дваццаць васьмі год.

11 І як Афаля, маці Агазіна, абачыла, што сын ейны памер, устала й выгубіла ўсе каралеўскае насенне. 2 Але Егошэва, дачка караля Ерама, сястра Агазіна, узяла Еаша Агазёнка й выкрала яго з памеж забіваных сыноў каралеўскіх, яго а няньку ягоную із спальні, і схавала яго ад Афалі, і ён не памер. 3 І быў ён із ёю ў доме СПАДАРОВЫМ схаваны шэсьць год, прымеж таго як Афаля гаспадарствавала ў зямлі.

4 Але сёмага году паслаў Егояда, і ўзяў сотнікаў а асабістых вартаўнікоў а ганцоў, і прывёў іх да дому СПАДАРОВАГА, і зрабіў змову зь ім, і ўзяў зь іх прысягу ў доме СПАДАРОВЫМ, і паказаў ім каралеўскага сына; 5 І расказаў ім, кажучы: „Вось, што маеце зрабіць: трайціна з вас прыходзяць у сыботу і вартуюць у старожи дому каралеўскага, 6 Трайціна ля брамы Сур, і трайціна ля брамы адзаду ганцоў, — будзеце мець старожи дому Масах. 7 І дзьве часьці з вас, усі адыходзячыя ў сыботу, маюць мець старожи дому СПАДАРОВАГА каля караля. 8 І аступіце каралю навокал, кажны із зброяю сваёю ў руцэ сваёй; а хто ўвэйшоў бы ў лад, хай памрэць. І будзьце ля караля, як ён выходзе й як уходзе”. 9 І зрабілі сотнікі ўсе, што расказаў

Егояда сьвятар, і ўзялі кажны людзеў сваіх, у сыботу прыходзячых і ў сыботу адыходзячых, і прышлі да Егояды сьвятара. 10 І раздаў сьвятар сотнікам даіды а шчыты караля Давіда, што былі ў доме СПАДАРОВЫМ. 11 І сталі ганцы, кажны із зброяю ў руцэ сваёй, ад правага боку дому аж да левага боку дому, ля аброчніка а ля дому, навокал караля. 12 І вывеў ён каралеўскага сына, і ўзлажыў на яго карону, і даў яму сьветчаньне, і ўстанавілі яго за караля, і памазалі яго, і пляскалі ў ладкі а гукалі: „Хай живець кароль!”

13 І пачула Афаля голас бягучага люду, і пайшла да люду, да дому СПАДАРОВАГА. 14 І бача, вось, кароль стаіць ля стаўпа, падле права, і князі й трубялі ля караля; і ўвесь люд зямлі вяселіцца, і трубяць у трубы. І разьдзерла Афаля адзецьці свае, і закрычэла: „Змова! змова!” 15 І расказаў Егояда сьвятар сотнікам, пастаноўленьм над войскам, і сказаў ім: „Вывядзіце яе за лад; а хто пойдзе за ёю, забівайце мячом”, бо, казаў сьвятар: „Хай не памрэць у доме СПАДАРОВЫМ”. 16 І наладжылі рукі на яе, і яна прайшла — дарогаю, катораю вадзілі коні — да каралеўскага дому, і была забіта там.

17 І ўчыніў Егояда змову памеж СПАДАРА й караля а люду, каб ён быў людам СПАДАРОВЫМ, і памеж караля й люду. 18 І прышоў увесь люд зямлі да дому Вааловага, і разбурылі яго, аброчнікі ягоныя а абразы ягоныя чыста разьбілі, і Матфана, сьвятара Вааловага, забілі перад аброчнікамі. І прызначыў сьвятар ураднікаў над домам СПАДАРОВЫМ. 19 І ўзяў сотнікаў а асабістых вартаўнікоў а ганцоў а ўвесь люд зямлі, і зьвялі караля з дому СПАДАРОВАГА, і прышлі па дарозе пераз браму ганцоў да каралеўскага дому, і пасадзілі яго на

пасадзе каралёў. 20 І весяліўся ўвесь люд зямлі, і места супакоілася. А Афалі зрабілі сьмерць мячом ля каралеўскага дому.

21 Сем год было Егоашу, як загаспадарстваваў.

12 Сёмага году Егу загаспадарстваваў Егоаш і сорок год гаспадарстваваў у Ерузаліме. Імя маці ягонае Цыва, зь Веер-Шэвы. 2 І рабіў Егоаш пасьцівае ў ваччу СПАДАРОВЫМ усі дні свае, пакуль навучаў яго сьвятар Егояда. 3 Адно ўзвышшы ня былі аддзялены: люд яшчэ абракаў аброкі й кадзіў кадзіла на ўзвышшах. 4 І казаў Егоаш сьвятаром: „Усе срэбра пасьвячанае, каторае прыносяць да дому СПАДАРОВАГА, срэбра ад праходзячых, срэбра за кажнюю душу подле адцыны, усе срэбра, колькі каму прыходзе на сэрца прынесці да дому СПАДАРОВАГА, 5 Хай бяруць сьвятары сабе, кажны ад свайго знаёмага, і хай правяць яны пашкоджаньне ў доме, усюдых, ідзе знойдзена пашкоджаньне”.

6 І было, што да дваццаць трэйцага году караля Егоаша сьвятары ня правілі пашкоджаньняў дому. 7 Тады кароль Егоаш пагукнуў Егояду сьвятара а сьвятароў і сказаў ім: „Чаму вы ня правіце пашкоджаньняў у доме? Дык адгэтуль не бярыце срэбра ў знаёмых сваіх, але на пашкоджаньні дому аддавайце яго”. 8 І згадзіліся сьвятары ня браць срэбра ў люду ані правіць пашкоджаньняў у доме. 9 І ўзяў сьвятар Егояда адну скрыню, і прабіў дзірку ў дзьверцах яе, і пастанаў яе ля аброчніка на правым баку, ідзе ўходзілі ў дом СПАДАРОЎ. І клалі туды сьвятары, вартаўнікі парогу, усе срэбра, прыношанае да дому СПАДАРОВАГА. 10 І як бачылі, што шмат срэбра ў скрыні, то ўзыходзіў пісар каралеўскі й найвышшы сьвятар, і завязавалі, і лічылі срэбра, знойдзенае ў доме СПАДА-

РОВЫМ. 11 І аддавалі палічанае срэбра ў рукі тых, што рабілі работы, каторыя мелі нагляд над домам СПАДАРОВЫМ, а гэтыя выдавалі яго на цесьляў а будаўнічых, што рабілі ў доме СПАДАРОВЫМ, 12 І на муляроў а на камачосаў, таксама на куплю дзерва а часаных камянёў, на паправу пашкоджаньняў у доме СПАДАРОВЫМ, і на ўсе, што йшло на дом дзеля яго паправы. 13 Не зрабілі, адылі, да дому СПАДАРОВАГА срэбных місаў, нажоў, крапільніцаў, трубаў, усялякага судзьдзя залатога й судзьдзя срэбнага із срэбра, прыношанага да дому СПАДАРОВАГА; 14 Але яны аддавалі яго работнікам і мацілі ім дом СПАДАРОЎ. 15 І не вымагалі лічбы ад тых людзей, на каторых рукі выдавалі срэбра, плаціць работнікам; бо яны дзеялі верна. 16 Срэбра на аброк віны і на аброк за грэх ня ўносілі ў дом СПАДАРОЎ: яно было сьвятаром.

17 Тады ўзышоў Газаель, кароль Арамскі, і здабываў Гаф, і ўзяў яго; і зьвярнуў Газаель від свой, каб узыйсьці на Ерузалім. 18 Але Егоаш, кароль Юдэйскі, узяў усе пасьвячэньне, што пасьвяцілі Ясапат а Ёрам а Агазя, айцы ягоныя, каралі Юдэйскія, і што ён сам пасьвячаў, і ўсе золата, знойдзенае ў скарбніцах дому СПАДАРОВАГА а дому каралеўскага, і паслаў Газаелю, каралю Арамскаму, і ён узышоў ад Ерузаліму. 19 І засталыя справы Ёашавы а ўсе, што ён зрабіў, ціж не запісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх? 20 І паўсталі служцы ягоныя, і зрабілі змову, і паразілі Ёаша ў доме Міло, што на дарозе, каторая спускаецца да Сіла. 21 Яго забілі служцы ягоныя: Ёакар Шымеацэнак а Егозавад Шомеронак; і ён памер, і пахавалі яго з айцамі ягонымі ў месьце Давідавым. І загаспадарстваваў Амася, сын ягоны, замест яго.

13 Дваццаць трыцяга году Ёаша Агазэнка, караля Юдэйскага, загаспадарстваваў Егоагаз Ежанок над Ізраелям у Самары; і гаспадарстваваў сямнанцаць год. 2 І рабіў благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ. і хадзіў за грахамі Еровоама Невацэнка, каторы ўвёў Ізраеля ў грэх. і не адхінаўся ад іх. 3 І ўзгарэўся гнеў СПАДАРА на Ізраеля, і Ён аддаў іх у рукі Газаеля, караля Арамскага, і ў руку Вен-Гадада Газаеленка на ўсі дні. 4 І маліў Егоагаз від СПАДАРОЎ, і пачуў яго СПАДАР, бо бачыў уціск Ізраялян, бо ўціскаў іх кароль Арамскі. 5 І даў СПАДАР Ізраялянам выбавіцеля, і вышлі яны з пад рукі Араму, і жылі сынове Ізраелявы ў будадох сваіх, як учорах а заўчора. 6 Не адступалі, адылі, ад грэху дому Еровоама, каторы ўвёў Ізраеля ў грэх; хадзілі ў ім, ды і дуброва стаяла ў Самары. 7 Не заставалася ў Егоагаза люду ваеннага, адно пяцьдзясят коннікаў, дзесяць цялежкаў і дзесяць тысячаў пяхотных, бо выгубіў іх кароль Арамскі і зрабіў іх, як пыл малацьбою. 8 І засталыя справы Егоагазавы, і ўсе, што ён зрабіў, і дужасьць ягоная, ціж не запісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх? 9 І супачыў Егоагаз із айцамі сваімі, і пахавалі яго ў Самары. І загаспадарстваваў Ёаш, сын ягоны, замест яго.

10 Трыццаць сёмага году Ёаша караля Юдэйскага, загаспадарстваваў Егоаш Егоагазэнак над Ізраелям у Самары; і гаспадарстваваў шаснанцаць год. 11 І рабіў благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ; не адхінаўся ад усяго грэху Еровоама Невацэнка, каторы ўвёў Ізраеля ў грэх, — хадзіў у ім. 12 Засталыя справы Ёашовы і ўсе, што ён зрабіў, і дужасьць ягоная, як ён ваяваў з Амасяю, каралём Юдэйскім, ціж не запісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх? 13 І супачыў Ёаш

із айцамі сваімі, а Еровоам сеў на пасадзе ягоным. І пахаваны Ёаш у Самары з каралямі Ізраельскімі.

14 Елісэй захварэў хваробаю, ад каторае потым і памер. І зышоў да яго Ёаш, кароль Ізраельскі, і плакаў над ім, і казаў: „Войча мой! войча мой! цялежкі Ізраелявы а коньніца ягоная!” 15 І сказаў яму Елісэй: „Вазьмі лук а стрэлы”. І ўзяў лук а стрэлы. 16 І сказаў каралю Ізраельскаму: „Палажы руку сваю на лук”. І палажыў ён руку сваю. І палажыў Елісэй рукі свае на рукі каралёвы, 17 І сказаў: „Адчыні акно на ўсход”. І ён адчыніў. І сказаў Елісэй: „Выстралі”. І ён выстраліў. І сказаў: „Гэта страла спасеньня СПАДАРОВАГА і страла выпальненьня ад Араму, бо ты чыста паразіш Арам ув Афeku”. 18 І сказаў: „Вазьмі стрэлы”. І ён узяў. І сказаў каралю Ізраельскаму: „Бі па зямлі”. І ўдырыў ён трычы, і перастаў. 19 І загневаўся на яго чалавек Божы, і сказаў: „Было біць пяць альбо шэсьць разоў, тады ты чыста пабіў бы Арам, а цяпер трычы паразіш Арам”.

20 І памер Елісэй, і пахавалі яго. І вяткі Моаўлян прыходзілі на пачатку году ў зямлю. 21 І было, як хавалі чалавека, і вось, абачылі гэтую вятку, і кінулі таго чалавека ў гроб Елісэяў; і як укінены чалавек даткнуўся да касьцей Елісэявых, то ён ажыў і ўстаў на ногі свае.

22 І Газаель, кароль Арамскі, уціскаў Ізраеля ўсі дні Егоагазавы. 23 Але СПАДАР быў міласэрны да іх, і меў спагаду да іх, і абярнуўся да іх дзеля змовы Свае з Абрагамам, Ісаком а Якавам, і не хацеў выгубіць іх, і не адхінуў іх ад віду Свайго аж дагэтуль. 24 І памер Газаель, кароль Арамскі, і загаспадарстваваў Вен-Гадад, сын ягоны, замест яго. 25 І Егоаш Егоагазэнак зьвярнуў месцы з рукі Вен-Гадада Газаеленка, каторыя ён быў узяў-

шы вайною з рукі айца ягонага Егоагаза. Трэйчы разьбіў яго Ёаш і зьвярнуў месцы Ізраелявы.

14 Другога году Ёаша Ёагазэнка, караля Ізраельскага, загаспадарстваваў Амася Ёашонак, кароль Юдэйскі. **2** Дваццаць пяць год было яму, як загаспадарстваваў, і дваццаць дзевяць год гаспадарстваваў у Ерузаліме. Імя маці ягонае Егоаддынь, зь Ерузаліму. **3** І рабіў ён добрае ў ваччу СПАДАРОВЫМ, ня так, адылі, як ацц ягоны Давід. Ён у вусім рабіў так, як ацц ягоны Ёаш. **4** Адно ўзвышшы ня былі яшчэ аддзялены: люд абракаў яшчэ аброкі і кадзіў кадзіла на ўзвышшах. **5** Як умацавалася каралеўства ў руках ягоных, тады ён зрабіў сьмерць служцом сваім, што забілі караля, айца ягонага. **6** Але дзяцём убіўцаў не зрабіў сьмерці, бо напісана ў кнізе Закону Масеявага, у каторай расказаў СПАДАР, кажучы: „Ня маюць быць карані сьмерці айцове за дзеці, і дзеці ня маюць быць карані сьмерці за айцоў; але кажны за свой выступ мае быць карані сьмерці“. **7** Ён паразіў дзесьця тысячай Едомлян на даліне Салонай, і ўзяў Сэлу вайною, і назваў імя яе Ёкфеель, каторае аж дагэтуль.

8 Тады паслаў Амася паслоў да Егоаша, караля Ізраельскага, сына Егоагаза Ежанка, кажучы: „Выйдзі, глянем у від адзін аднаму“. **9** І паслаў Егоаш, кароль Ізраельскі, да Амасі, караля Юдэйскага, кажучы: „Цернь, каторая на Лібане, паслала да кедры, каторы на Лібане ж, кажучы: „Аддай дачку за жонку сыну майму“. Але прайшлі дзікія зьвяры, каторыя на Лібане, і стапталі гэтую цернь. **10** Ты чыста разьбіў Едомлян, і сэрца твае загардзела. Хваліся й сядзі ў доме сваім. Нашто табе выгукі ліха? Упадзеш ты й Юда з табою“. **11** Але не паслухаў Амася. І ўзышоў Егоаш,

кароль Ізраельскі, і глянулі ў від адзін аднаму, ён і Амася, кароль Юдэйскі, у Вефшэмішу Юдэйскім. **12** І разьбіты былі Юда Ізраелям, і ўцяклі кажны да будану свайго. **13** І Амасю, караля Юдэйскага, сына Егоаша Агазэнка, захапіў Егоаш, кароль Ізраельскі, у Вефшэмішу, і прышоў да Ерузаліму, і разбурыў сьцяну ерузалімскую ад брамы Яхрэмавае аж да брамы Рагавое на чатырыста локцяў. **14** І ўзяў усе золата а срэбра а ўсе судзьдзё, што знайшлось ў доме СПАДАРОВЫМ а ў скарбніцах дому каралеўскага, і закладнікаў, і зьвярнуўся да Самары. **15** Засталыя справы Егоашавы, што ён зрабіў, і дужасьць ягоная, і як ён ваяваў з Амасям, каралём Юдэйскім, ціж не запісаныя ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх? **16** І супачыў Егоаш із аймамі сваімі, і пахаваны ў Самары з каралямі Ізраельскімі. І загаспадарстваваў Еровоам, сын ягоны, замест яго.

17 І жыў Амася Ёашонак, кароль Юдэйскі, па сьмерці Егоаша Егоагазэнка, караля Ізраельскага, пятнаццаць год. **18** Засталыя справы Амасіны ціж не запісаныя ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх? **19** І зрабілі змову супроці яго ў Ерузаліме, і ўцёк ён да Лахішу. І паслалі за ім да Лахішу й забілі яго там. **20** І прывезьлі яго на конях, і пахаваны ён быў у Ерузаліме з аймамі сваімі ў месцы Давідавым. **21** І ўзяў увесь люд Юдэйскі Азару, катораму было шаснаццаць год, і ўстанавілі яго за караля замест айца ягонага Амасі. **22** Ён забудоваў Елаф і зьвярнуў яго Юдзе, просьле тога як кароль быў супачыўшы з аймамі сваімі.

23 Пятнацатага году Амасі Ёашонак, караля Юдэйскага, загаспадарстваваў Еровоам Ёашонак, кароль Ізраельскі, у Самары, і гаспадарстваваў сорок адзін год. **24** І ра-

біў ён благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ: не адхінаўся ад усіх грахоў Еровоама Невадэнка, каторы ўвёў Ізраеля ў грэх. 25 Ён зьвярнуў граніцу Ізраеля ад уходу да Гамафу аж да мора пустыні, падле слова СПАДАРА, Бога Ізраелявага, каторае Ён праказаў слугою Сваім Ёнаю Амифаёнкам, прарокам із Гафгеферу; 26 Бо СПАДАР бачыў гароту Ізраеля, вельма гаркую, ажно не заставалася ані замкнёнага, ані засталата, і ня было памачніка ў Ізраелю. 27 І не казаў СПАДАР, што вытра імя Ізраэля з-пад нябёсаў, і выбавіў іх рукою Еровоама Ёапонка. 28 Засталіся справы Еровоамовы, і ўсе, што ён зрабіў, і дужасць ягоная, як ён ваяваў, і як зьвярнуў Ізраелю Дамашк а Гамаф Юдэйскі, ціж яны не запісаны ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх? 29 І супачыў Еровоам із айцамі сваімі, з каралямі Ізраельскімі. І загаспадарстваваў Захара, сын ягоны, замест яго. 15 Дваццаць сёмага году Еровоама, караля Ізраельскага, загаспадарстваваў Азара Амасёнак, кароль Юдэйскі. 2 Шаснаццаць год было яму, як загаспадарстваваў, і пяцьдзесят два гады гаспадарстваваў у Ерузаліме. Імя маці ягонае Ехоля, зь Ерузаліму. 3 Ён рабіў пасьцівае ў ваччу СПАДАРОВЫМ у вусім, як рабіў Амася, айцец ягоны. 4 Адно ўзвышшы ня былі аддалены: люд яшчэ абракаў а кадзіў на ўзвышшах. 5 І паразіў СПАДАР караля, і быў ён пракажаны аж да дня сьмерці свае, і жыў у вапрычым доме. А Ёфам, сын каралёў, быў над домам, судзячы люд зямлі. 6 Засталіся справы Азарыны і ўсе, што ён зрабіў, ціж не запісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх? 7 І супачыў Азара з айцамі сваімі, і пахавалі яго з айцамі ягонымі ў месцы Давідавым. І загаспадарстваваў Ёфам, сын ягоны, замест яго. 8 Трыццаць восьмага году Азары,

караля Юдэйскага, загаспадарстваваў Захара Еровоамёнак над Ізраэлям у Самары, і гаспадарстваваў шэсьць месяцаў. 9 Ён рабіў благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ, як рабілі айцы ягоныя: не адхінаўся ад грахоў Еровоама Невадэнка, каторы ўвёў Ізраеля ў грэх. 10 І змовіўся супроці яго Шалум Явішонак, і выпцяў яго перад людям, і забіў яго; і загаспадарстваваў замест яго. 11 І засталіся справы Захаравы, вось, яны запісаныя ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх. 12 Гэткае было слова СПАДАРАВА, каторае Ён праказаў Егу, кажучы: „Сыны твае да чацьвертага пакаленьня будуць сядзець на пасадзе Ізраелявым”. І было так.

13 Шалум Явішонак загаспадарстваваў трыццаць дзвятага году Узі, караля Юдэйскага, і гаспадарстваваў адзін месяц у Самары. 14 І ўзышоў Менагім Гадзёнок ізь Фірцы, і прышоў да Самары, і выпцяў Шалума Явішонка ў Самары, і забіў яго, і загаспадарстваваў замест яго. 15 Засталіся справы Шалумавы й змова ягоная, каторую ён зрабіў, вось, яны запісаныя ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх. 16 Тады зрабіў Менагім Тапуаг а ўсе, што ў ім а ў граніцах яго, ад Фірцы, бо ён не адчыніўся, за тое зрабіў; усі цяжарныя жанкі ў ім парасьцінаў.

17 Трыццаць дзвятага году Азары, караля Юдэйскага, загаспадарстваваў Менагім Гадзёнок над Ізраэлям, і гаспадарстваваў дзесяць год у Самары. 18 І рабіў ён благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ: не адхінаўся ўсі дні свае ад грахоў Еровоама Невадэнка, каторы ўвёў Ізраеля ў грэх. 19 Тады прышоў Пул, кароль Асырскі, на зямлю. І даў Менагім Пулу тысяча таланяў срэбра, каб рука ягоная магла быць за яго, дзеля ўмацаваньня каралеўства ў руцэ сваёй. 20 І расклаў Менагім

гэтае срэбра на Ізраеля, на ўсіх багатыроў, даць каралю Асырскаму па пяцьдзесят сыкляў срэбра ад кожнага чалавека. І зьвярнуўся кароль Асырскі, і не застаўся там у зямлі. 21 Засталыя справы Менагімовы і ўсе, што ён зрабіў, ціж не запісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх? 22 І супачыў Менагім із айцамі сваімі. І загаспадарстваваў Пекага, сын ягоны, замест яго.

23 Пяцьдзесятага году Азары, караля Юдэйскага, загаспадарстваваў Пекага Менагіменак над Ізраелем у Самары, і гаспадарстваваў два гады. 24 І рабіў ён благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ, не адхінаўся ад грахоў Еровоама Невацёнка, каторы ўвёў Ізраеля ў грэх. 25 І змовіўся супроці яго Пекаг Рэмалёнак, капітан ягоны, і выцяў яго ў Самары ў палацу каралеўскага дому, з Арговам а Арам, а зь ім былі пяцьдзесят чалавекаў із сыноў Гілеадзкіх, і забіў яго, і загаспадарстваваў замест яго. 26 Засталыя справы Пекажыны і ўсе, што ён зрабіў, запісаныя ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх.

27 Пяцьдзесят другога году Азары, караля Юдэйскага, загаспадарстваваў Пекаг Рэмалёнак над Ізраелем у Самары, і гаспадарстваваў дваццаць год. 28 І рабіў ён благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ: не адхінаўся ад грахоў Еровоама Невацёнка, каторы ўвёў Ізраеля ў грэх. 29 За дзён Пекага, караля Ізраельскага, прышоў Фіглаф-Піл-Эсэр, кароль Асырскі, і ўзяў Іён, Авел-Беф-Мааху а Яноаг а Кедэш а Гасор а Гілеад а Галілею, усю зямлю Неф-фалімову, і перасяліў іх да Асыры. 30 І ўчыніў змову Гося Ілянок супроці Пекага Рэмалёнка, і выцяў яго, і забіў яго, і загаспадарстваваў замест яго дваццатага году Ёфама Узьянка. 31 Засталыя справы Пекагавы і ўсе, што ён зрабіў, вось, за-

пісаныя ў кнізе летапісу каралёў Ізраельскіх.

32 Другога году Пекага Рэмалёнка, караля Ізраельскага, загаспадарстваваў Ёфам Узьянок, кароль Юдэйскі. 33 Дваццаць пяць год было яму, як загаспадарстваваў, і шаснаццаць год гаспадарстваваў у Ерузаліме. Імя маці ягонае Еруша Садачышка. 34 Ён рабіў пасьціцае ў ваччу СПАДАРОВЫМ у вусім; як рабіў Узя, апец ягоны, так рабіў і ён. 35 Адно ўзвышшы ня былі аддалены: яшчэ люд абракаў а кадзіў на ўзвышшах. Ён збудаваў вышшую браму ля дому СПАДАРОВАГА. 36 Засталыя справы Ёфамовы і ўсе, што ён зрабіў, ціж не запісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх? 37 За тых дзён СПАДАР пачаў пасылаць на Юдэю Рэцына, караля Арамскага, і Пекага Рэмалёнка. 38 І супачыў Ёфам із айцамі сваімі, і пахаваны з айцамі сваімі ў месцы Давіда, айца свайго. І загаспадарстваваў Агаз, сын ягоны, замест яго.

16 Сямнанцатага году Пекага Рэмалёнка, загаспадарстваваў Агаз, сын Ёфама, караля Юдэйскага. 2 Дваццаць год было Агазу, як загаспадарстваваў, і шаснаццаць год гаспадарстваваў у Ерузаліме, і не рабіў пасьціцага ў ваччу СПАДАРА. Бога свайго, як Давід, апец ягоны; 3 Але хадзіў дарогаю каралёў Ізраельскіх, і нават сына свайго прывёў перазь цяпло, подле агідаў паган, каторых прагнаў СПАДАР ад вяду сыноў Ізраельскіх. 4 І абракаў, і кадзіў на ўзвышшах а на ўзгорках і пад кожным зялёным дэрсам. 5 Тады ўзышоў Рэцын, кароль Сырскі, і Пекаг Рэмалёнак, кароль Ізраельскі, на Ерузалім, каб заваяваць яго, і дзяржалі Агаза ў ваблозе, але зваяваць не маглі. 6 Таго часу Рэцын, кароль Сырскі, зьвярнуў Сыры Елаф і выкінуў Юдэю зь Елафу; і Сыране ўвыйшлі да

Елафу, і жывуць там аж дагэтуль. 7 І паслаў Агаз паслоў да Фіглаф-Пілесэра, караля Асырскага, кажучы: „Слуга твой а сын твой я: узыйдзі і ўратуй мяне ад рукі караля Сырскага і ад рукі караля Ізраельскага, паўсталых на мяне”. 8 І ўзяў Агаз срэбра а золата, якое знайшлося ў доме СПАДАРОВЫМ а ў скарбніцах дому каралеўскага, і паслаў лапан каралю Асырскаму. І паслухаў яго кароль Асырскі, і ўзышоў кароль Асырскі да Дамашку, і ўзяў яго ў палон, і перасяліў жыкараў яго да Кіру, а Рэцына забіў. 10 І пайшоў кароль Агаз наўпярэймы Фіглаф-Пілесэру, каралю Асырскаму, да Дамашку, і абачыў аброчнік, што ў Дамашку, і паслаў кароль Агаз Уру сьвятару падобнасьць аброчніка і рысунак усяе работы яго. 11 І збудаваў сьвятар Ура аброчнік падле ўсёга, што паслаў яму кароль Агаз із Дамашку; і гэтак зрабіў сьвятар Ура да прыбыцьця караля Агаза з Дамашку. 12 І прышоў кароль із Дамашку, і абачыў кароль аброчнік, і падышоў кароль да аброчніка, і абракаў на ім; 13 І запаліў усепаленьне свае а хлебны аброк, і ўзыліў узыліваньне свае, і пакрапіў на аброчнік крывёю супакойных аброкаў сваіх. 14 А мядзяны аброчнік, каторы перад відам СПАДАРОВЫМ, ён перасунуў зь перадняе стараны дому, з памеж аброчніка новага ў доме СПАДАРОВАГА, і паставіў яго з боку гэтага аброчніка на поўнач. 15 І расказаў кароль Агаз сьвятару Уру, кажучы: „На вялікім аброчніку палі ранічнае ўсепаленьне, і вячэрны хлебны аброк, і ўсепаленьне ад караля, і хлебны аброк ад яго, і ўсепаленьне ад усіх людзёў зямлі, і хлебны аброк ад іх, узыліваньне ад іх, і кажнаю крывёю ўсепаленьняў, і кажнаю крывёю аброкаў крапі яго: а што да аброчніка мядзянага, дык будзе імне спакменям разва-

жаньня”. 16 І зрабіў сьвятар Ура ўсе так, як расказаў кароль Агаз. 17 І абламіў кароль Агаз аблямаваньне падстаноўкаў, і зьняў зь іх мыцельнік, і мора зьняў зь мядзяных валоў, каторыя пад ім, і паставіў яго на каменны мост. 18 І крыты сыботні ход, каторы збудавалі ля дому, і навоны ўход каралеўскі абярнуў унутр дому СПАДАРОВАГА, дзеля караля Асырскага. 19 А засталыя справы Агазавы, што ён зрабіў, ціж не запісаны ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх? 20 І супачыў Агаз із айцамі сваімі, і пахаваны з айцамі сваімі ў месце Давідавым. І загаспадарстваваў Гэзэка, сын ягоны, замест яго.

17 Двананцатага году Агаза, караля Юдэйскага, загаспадарстваваў Гося Ільянок у Самары над Ізраелям, і гаспадарстваваў дзесяць год. 2 І рабіў ён благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ, але ня так, як каралі Ізраельскія, што былі перад ім. 3 Супроці яго выступіў Шалманесэр, кароль Асырскі, і стаў Гося слугою яму і даваў яму дань. 4 І знайшоў кароль Асырскі ў Гоці ізраду, бо ён пасылаў паслоў да Со, караля Ягіпецкага, і не пасылаў дані каралю Асырскаму кажны год; і ўзяў яго кароль Асырскі пад старожу, і паслаў яго ў вязьніцу. 5 І ўзышоў кароль Асырскі на ўсю зямлю, і ўзышоў аж да Самары, і аблягаў яе тры гады. 6 Дзявятага году Гоці заваяваў кароль Асырскі Самару, і перасяліў Ізрайлян да Асыры, і асяліў іх у Галазе а ў Гавору, ля ракі Гозан, а ў местах мідзкіх.

7 І было: як грашылі сынове Ізраелявы перад СПАДАРОМ, Богам сваім, Каторы ўзьвёў іх із зямлі Ягіпецкае, з пад рукі Фараона, караля Ягіпецкага, і пачалі баяцца багоў іншых, 8 І хадзілі ў вуставах паган, каторых прагнаў СПАДАР ад віду сыноў Ізраелявых, і ў вуставах каралёў Ізраельскіх, каторы

рыя яны ўстанавілі, 9 І рабілі сынове Израелявы патай справы нялюбныя СПАДАРУ, Богу свайму, і збудавалі сабе ўзвышшы ў вусіх местах сваіх, ад старожнае вежы аж да абароннага места. 10 І наставілі сабе асобкаў а гаёў на кажным высокім узгорку і пад кажным зялёным дзервам. 11 І пачалі там кадзіць на ўсіх узвышшах падобна да паган, каторых СПАДАР выгнаў ад іх. і рабілі благія ўчынкі, каб наругацца СПАДАРУ, 12 І служылі балваном, праз каторыя казаў ім СПАДАР: „Не рабіце гэтага”; 13 Тады СПАДАР сьветчыў на Израеля а Юду ўсімі прарокамі Сваімі, ўсімі відзеньнікамі, кажучы: „Зьвярніцеся з благіх дарогаў сваіх, і дзяржыце расказаньні Мае, уставы Мае, подле ўсяе навукі, каторую Я расказаў бацьком вашым і каторую Я паслаў вам слугамі Сваімі, прарокамі”. 14 І яны ня слухалі, і закланілі завыек свой, як завыек айцоў іхных, каторыя ня верылі ў СПАДАРА, Бога свайго; 15 І ўлегчы замелі ўставы Ягоныя, і змову Ягоную, каторую Ён учыніў із бацькамі іхнымі, і сьветчаньні Ягоныя, якімі Ён сьветчыў супроці іх, і пайшлі за пусьцінёй, і сталі пусьцінёй, і за акалічнымі паганамі, праз каторыя СПАДАР расказаў ім не рабіць так, як яны; 16 І пакінулі ўсі расказаньні СПАДАРА, Бога свайго, і зрабілі сабе літыя абразы двух цялятбычкоў, і ўладзілі гай, і кланяліся ўсяму войску нябёснаму, і служылі Взалу; 17 І праводзілі сыноў сваіх а дачкі свае перазь цяпло, і варажылі варожбамі, і чаравалі, і аддаліся таму, каб рабіць благое ў ваччу СПАДАРА, каб гневаць Яго. 18 І запалаў СПАДАР гневам на Израеля, і адхінуў іх ад віду Свайго. Не засталася нікога, апроча адзінага плямені Юдзінага. 19 Дый Юда не дзяржаў расказаньяў СПАДАРА, Бога свайго, і хадзіў у звычай Із-

раеля, як чынілі яны. 20 І ўлегчы замеў СПАДАР усе насеньне Израеля, і зьнемарасьціў іх, і аддаў іх у рукі глабаньнікаў, аж пакуль не адхінуў іх ад віду Свайго; 21 Бо адваруўся Израель ад дому Давідавага, і ўстанавілі за караля Еровоама Невацэнка, і адпіхнуў Еровоам Израелян ад СПАДАРА, і ўцягнуў іх у вялікі грэх. 22 І хадзілі сынове Израелявы ў вусіх грахох Еровоама, якія ён рабіў, не адхіналіся ад гэтага, 23 Аж пакуль СПАДАР не адварнуў Израеля ад віду Свайго, як казаў усімі слугамі Сваімі, прарокамі. І пераселены Израель із зямлі свае да Асыры, ідзе ён і дагэтуль.

24 І прывёў кароль Асырскі людзей з Бабілёну а з Куты а з Аўвы а з Гамафу а із Сэфарваіму, і асяліў у местах Самарскіх замест сыноў Израелявых. І яны аланавалі Самару, і жылі ў местах яе. 25 І было на пачатку жыцьця іхнага там, што яны не баяліся СПАДАРА; і паслаў СПАДАР на іх лявы, і бывала, што яны забівалі з памеж іх. 26 І наказалі каралю Асырскаму, кажучы: „Народы, каторыя ты перасяліў і асяліў у местах самарскіх, ня знаюць звычайу Бога тае зямлі, і паслаў на іх лявы, і вось, яны забіваюць іх, бо яны ня знаюць звычайу Бога тае зямлі”. 27 І расказаў кароль Асырскі, кажучы: „Пашліце туды аднаго із сьвятароў, каторых вы высылялі стуль; хай пойдучь і жывучь там, і ён навуча іх звычайу Бога тае зямлі”. 28 І прышоў адзін із сьвятароў, каторых высылілі із Самары, і жыў у Бэт-Элю, і вучыў іх, як сьціць СПАДАРА. 29 Кажны народ, адылі, зрабіў свае багі, і пастанавіў у дамох узвышшаў, якія ўладзілі Самаране, — кажны народ у сваіх местах, ідзе жывучь яны. 30 Бабіляняне зрабілі Суккот-Беноф, Кутцы зрабілі Нергала, Гамафіяне зрабілі Ашыму, 31 Аўвяне зрабілі Ніўгаза а Тартака,

а Сэфарваімцы палілі сыноў сваіх на цяпле Адрамелеху а Анамелеху, багом сэфарваімскім. 32 І яны баяліся СПАДАРА, і зрабілі сабе з найніжшых із іх сьвятароў узвышшаў, і яны служылі ў іх у дамох узвышшаў. 33 СПАДАРА то яны сьцілі, а сваім багом служылі, подле звычаю народаў, скуль яны былі пераселены. 34 Дагэтуль яны робяць подле бытых звычаёў: яны не баяцца СПАДАРА, і ня робяць подле сваіх уставаў ані подле сваіх правілаў, ані подле права а расказаньняў, каторыя СПАДАР расказаў сыном Якава, катораму Ён даў імя Ізраель. 35 Учынiў СПАДАР із імі змову, і расказаў ім: „Ня бойцеся багоў іншых, і ня кланяйцеся ім, і ня служыце ім, і не абракайце аброкаў ім; 36 Але СПАДАРА, Каторы ўзьвёў вас із зямлі Ягіпецкае сілаю вялікаю і цяўём выпятненым, — Яго бойцеся, і Яму кланяйцеся, і Яму абракайце; 37 І звычай, і ўрады, і права, і расказаньні, каторыя Ён напісаў вам, маеця дзяржаць, каб паўніць усі дні, і ня бойцеся багоў іншых; 38 І змовы, каторую Я учынiў із вамі, не забывайцеся, і ня бойцеся багоў іншых; 39 Адно СПАДАРА, Бога нашага, бойцеся, і Ён выбаве вас ад рукі ўсіх варагоў вашых”. 40 І яны не паслухалі, але подле звычаю свайго ранейшага чынілі. 41 Народы гэтыя сьцілі СПАДАРА, але служылі сваім выразным балваном. Дый дзеці іхныя і дзеці дзяцей іхных робяць дагэтуль так, як рабілі бацькі іхныя.

18 І было трыцяга году Госі Ільянка, караля Ізраельскага: загаспадарстваў Гэзэка, сын Агаза караля Юдэйскага. 2 Дваццаць пяць год было яму, як загаспадарстваваў, і дваццаць дзевяць год гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці ягонае Аві Захарышка. 3 І рабіў ён пасьцівае ў ваччу СПАДАРОВЫМ у

вусім так, як рабіў Давід, айцец ягоны. 4 Ён аддальіў узвышшы, разьбіў стаўпы, пасек гаі і пакрышыў мядзянага гада, каторы зрабіў Масей. — бо аж дагэтуль сынове Ізраелявы кадзілі яму, і назваў яго Негуштан. 5 На СПАДАРА, Бога Ізраелявага, спадзяваўся ён; і просьле яго ня было падобнага да яго памеж усіх каралёў Юдэйскіх, і каторыя былі перад ім. 6 І прыліп ён да СПАДАРА, не адхінаўся ад Яго і дзяржаў расказаньні Ягонага, якія Ён расказаў Масею. 7 І быў СПАДАР із ім: і ўсюды, куды ён хадзіў, ён дзеяў мудра. Ён паўстаў супроці караля Асырскага й ня служыў яму. 8 Ён перамог Пілішчан аж да Газы і ў граніцах яе, ад старожнае вежы аж да абароннага месца.

9 І было чацьвертага году караля Гэзэкі, значыцца сёмага году Госі Ільянка, караля Ізраельскага: узышоў Шалманесэр, кароль Асырскі, на Самару, і аблёт яе; 10 І заваяваў яе за тры гады. Шостага году Гэзэкі, значыцца дзявятага году Госі, караля Ізраельскага, заваявана Самара. 11 І перасяліў кароль Асырскі Ізраэляян да Асыры, і павёў іх да Галагу а да Гавору, ля ракі Гозан, а да местаў мідзкіх, 12 За тое, што яны ня слухалі голасу СПАДАРА, Бога свайго, і выступілі із змовы Ягонае, з усёга, што расказаў Масей, слуга СПАДАРОЎ; яны і ня служалі і не рабілі.

13 Чатырнаццацітага году караля Гэзэкі, узышоў Сэнахірыў, кароль Асырскі, на ўсі абаронныя месцы Юды, і ўзяў іх. 14 І паслаў Гэзэка, кароль Юдэйскі, да караля Асырскага да Лажішу, кажучы: „Ізграшыў я; адварніся ад мяне; што ўзложыш на мяне, я панясу”. І прызначыў Гэзэку кароль Асырскі трыста таланяў срэбра і трыццаць таланяў золата. 15 І аддаў Гэзэка ўсе срэбра,

якое знайшлося ў доме СПАДАРОВЫМ і ў скарбніцах дому каралеўскага. 16 Таго часу зрэзаў Гэзэка дзьверы сьвятыні СПАДАРОВАЕ і стаўпы, каторыя ашпалываў Гэзэка. кароль Юдэйскі, і аддаў іх каралю Асырскому.

17 І паслаў кароль Асырскі польнага маршалку а галоўнага легчаца а галоўнага над напіткамі з Лажішу да караля Гэзэкі зь вялікім войскам на Ерузалім. І ўзышлі, і прышлі аж да Ерузаліму, і сталі ля вадаводу вышняяе копані, каторая ля гасьцінца валельнага поля. 18 І гукалі яны караля. І вышаў да іх Елякім Гілчанок, што над дамоваю, а Шэўна пісар а Ёаг Асафёнак дзеяпісьменьнік. 19 І сказаў ім галоўны над напіткамі: „Скажыце Гэзэку: „Гэтака кажа кароль вялікі, кароль Асырскі: Што гэта за спадзева, на каторую ты спадзяешся? 20 Ты гўкаў адно словы вуснаў: рада а сіла патрэбіны да вайны. Цяпер жа на каго ты спадзяешся, што збунтаваўся супроці мяне? 21 Вось, ты думаеш аперціся на Ягіпет, на гэтую трысьціну наломленую, каторая, калі хто абаврэцца на яе, увыйдзе яму ў даланю і прабадзець яе. Гэткі фараон, кароль Ягіпетскі, усім, што спадзюцца на яго. 22 А калі вы скажыце імне: „На СПАДАРА, Бога нашага, мы спадзяемся“, то ці Ён ня тый, чые ўзвышшы а аброчнікі аддаліў Гэзэка, і сказаў Юдзе а Ерузаліму: „Адно перад гэтым аброчнікам кланяўся ў Ерузаліме?“ 23 Дык дай заруку спадару майму, каралю Асырскому, і я дам табе дзьве тысячкі коні, ці можаш дастаць сабе коньнікаў на іх? 24 Як ты можаш спрацівіцца і вайводзе, аднаму з найменшых слугаў спадара майго? І спадзяешся на Ягіпет дзеля цяляжак а коні? 25 А цяпер, ціж бяз волі СПАДАРОВАЕ пайшоў я на гэтае месца, каб яго разбурыць?

СПАДАР сказаў імне: пайдзі на зямлю гэтую і разбуры яе“. 26 І сказаў Елякім Гілчанок а Шэўна а Ёаг галоўнаму над напіткамі: „Гўкай слугам сваім паарамску, бо цямім мы, а ня гўкай із намі паюдэйску ў вушы люду, каторы на сыцяне“. 27 Але сказаў ім галоўны над напіткамі: „Ціж толькі да спадара твайго а да цябе паслаў мяне спадар мой сказаць гэтыя словы? Не, таксама й да людзёў, што сядзяць на сыцяне, каб есьці кал свой і піць моч сваю з вамі?“ 28 І ўстаў галоўны над напіткамі, і гўкаў вялікім голасам паюдэйску, і гўкаў, кажучы: „Слухайце слова караля вялікага, караля Асырскага! 29 Гэтака кажа кароль: „Хай не спадмануе вас Гэзэка, бо ён ня можа вас выбавіць ад рукі мае; 30 І хай не надзее вас Гэзэка СПАДАРОМ, кажучы: выбаве нас СПАДАР, і ня будзе места гэтае аддана ў рукі караля Асырскага“. 31 Ня слухайце Гэзэкі; бо гэтака кажа кароль Асырскі: „Учыніце з імною мір, і выйдзіце да мяне, і ежча кажны із свайго собскага віна і кажны зь фігі свае, і піце кажны вадзю із студні свае, 32 Пакуль я ня прыйду і не вазьму вас да зямлі такое ж, як і ваша собская зямля, да зямлі збожжа а маладога віна, зямлі хлеба а вінашча, зямлі аліўкаў, алівы а мёду, і будзеце жыць і не памрыце. І ня слухайце Гэзэкі, каторы ўмаўляе вам, кажучы: СПАДАР выбаве нас. 33 Ці маглі выбавіць багі народаў, кажны сваю зямлю, ад рукі караля Асырскага? 34 Ідзе багі Гамафу а Арпаду? ідзе багі Сэфарваіму, Гэны а Іўвы? Ці выбавілі яны Самару ад рукі мае? 35 Хто з усіх багоў зямляў гэтых выбавіў зямлю сваю ад рукі мае? Дык нягож СПАДАР выбаве Ерузалім ад рукі мае?“ 36 І маўчаў люд, і не адказалі яму ані слова; бо расказаньне каралёва было. кажучы: „Не адказуйце яму“. 37 І прышоў Елякім Гілчанок, што

над дамоваю, а Шэўна пісар а Ёаг Асафёнак дзеяпісьменьнік, да Гэзэкі ў разьдзертых адзецях, і азнаймілі яму словы галоўнага над напіткамі.

19 Як пачуў кароль Гэзэка, то разьдзер адзецці свае, і прыкрыўся зрэбнінаю, і прышоў да дому СПАДАРОВАГА, 2 І паслаў Елякіма, што над дамоваю, а Шэўну пісара а старшых сьвятароў, што былі пакрыўшыся зрэбнінаю, да прарокі Ісаі Амосёнка. 3 І яны казалі яму: „Гэтак кажа Гэзэка: „Дзень бяды а кары а зьдзеку дзень гэты, бо прышлі дзецяняты да адтуліны дзетнічнае, і няма сілы радзіць. 4 Можна пачуе СПАДАР, Бог твой, усі словы галоўнага над напіткамі, каторага паслаў кароль Асырскі, спадар ягоны, ганіць Бога жывога й упікаць словамі, каторыя СПАДАР, Бог твой, чуў. Дык чыні малітву за засталых, што засталіся”.

5 І прышлі служцы караля Гэзэкі да Ісаі; 6 І сказаў ім Ісаі: „Гэтак скажыце спадару вашаму: „Гэтак кажа СПАДАР: ня бойся словаў, каторыя ты чуў, каторымі зьневажалі Мяне парабкі караля Асырскага. 7 Вось, Я дам у яго дух, і ён пачуе дзейку, і зьвернецца да зямлі свае, і Я прычыню яму, што ён падзець на меч у зямлі сваёй”.

8 І зьвярнуўся галоўны над напіткамі, і знайшоў караля Асырскага ваюючага зь Ліўнаю, бо ён чуў, што тый адступіў ад Лахішу. 9 І пачуў ён праз Тыргака, караля Этыюпскага, што казалі: „Вось, ён вышаў ваяваць із табою”.

І ўзноў паслаў ён паслоў да Гэзэкі сказаць:

10 „Гэтак скажыце Гэзэку, каралю Юдэйскаму, кажучы: „Няхай ня зводзе цябе Бог твой, на Каторага ты спадзяешся, кажучы: ня будзе адданы Ерузалім у рукі караля Асырскага. 11 Гэта ж ты чуў, што

зрабілі каралі Асырскія з усімі землямі, аканаваўшы іх, — і ты меў бы быць вывальнены? 12 Ці вывальнілі іх багі народаў, каторых мае айцы выгубілі? — Гозан а Гаран а Рэцэф а сыноў Едэна, каторыя ў Феласару? 13 Ідзе кароль Гамафу а кароль Арпаду а кароль места Сэфарваіму, Гэны а Іўвы?”

14 І ўзяў Гэзэка лісты з рукі паслоў, і прачытаў іх, і зышоў да дому СПАДАРОВАГА, і разгарнуў іх Гэзэка перад відам СПАДАРОВЫМ,

15 І маліўся Гэзэка перад відам СПАДАРОВЫМ, і гукаў: „СПАДАРУ, Божа Ізраеляў, седзячы на херувах! Ты тый Бог, Каторы адзіны ўсіх гаспадарстваў зямлі, Ты ўчыніў неба й зямлю. 16 Прыхіні, СПАДАРУ, вуха Свае й пачуй; адчыні, СПАДАРУ, вочы Свае й глянь, і пачуй словы Сэннахірывовы, каторыя паслаў ён ганіць Бога жывога! 17 Праўда, СПАДАРУ, каралі Асырскія разбурылі народы й землі іхныя, 18 І паўкідалі багі іхныя ў цяпло; але гэта не багі, а выраб рук людзкіх, дзерва а камень; затым зьнішчылі іх. 19 А цяпер, СПАДАРУ, Божа наш, выбаў нас ад рукі ягонае, і пазнаюць усі гаспадарствы зямлі, што Ты СПАДАР, Бог адзіны”.

20 І паслаў Ісаі Амасёнак да Гэзэкі сказаць: „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраеляў: тое, праз што ты маліўся Імне што да Сэннахірива, караля Асырскага, Я пачуў. 21 Во слова, што казаў СПАДАР празь яго: „Улегцы замее цябе, пасьмяецца зь цябе дзявушчая дачка Сыёну; паківае галавою над табою дачка Ерузаліму. 22 Каго ты лаеш, на каго блявузгаеш? І на каго ты падняў голас і ўзьняў так высака вочы свае? На Сьвятога Ізраелявага. 23 Пасламі сваімі ты ляў СПАДАРА і сказаў: „З множасьцяй цялежак сваіх я ўзышоў на вышыню

гор, на бакі Лібану, і сьсяку высокія кедры яго, выборныя кыпрысы яго, і прыйду на канцавыя гасподы госьцяў яго і да лесу яго Кармілу. 24 І адкопаваў я, і піў воды чужыя, і высушу ступамі ног сваіх усі рэкі гораду". 25 Ці ж ты ня чуў, што Я здаўна зрабіў гэта, у стараечныя дні накінаваў гэта, а цяпер аддаў бы гэта, і будуць абаронныя месцы пакіненымі кучамі друзу? 26 І ў жыжараў іх скарацельныя рукі, яны спалохаліся а засароміліся. Яны сталі травой польнаю і зялёным зельлям, травой на стразе і спаленым збожжам нявыжывлым. 27 Ці ты сядзіш, ці выйдзеш, ці ўвайдзеш, Я ведаю, і злосьць тваю, супроці Мяне. 28 За злосьць тваю на Мяне і вераск твой, што ўзышоў у вушы Мае, Я ўлажу кручок Свой у нос твой і закілзы Свае ў рот твой, і зьвярну цябе назад тудэй, кудэй ты прышоў. 29 І во, табе знак: ежча сёлета самасейку, натоleta — выраслае з упалага жарняці, а на трэйці год сейце, і жніце, і садзіце вінныя сады, і ежча плады іх. 30 І ўзноў уцеклае дому Юдзінага, засталае пусьце карэнь далоў і дасьць плод угары; 31 Бо зь Ерузаліму выйдзе астача, і ўцекля з гары Сыёну. Рупатлівасьць СПАДАРА ўчыне гэта.

32 „Дык гэтак кажэ СПАДАР праз караля Асырскага: ня ўвайдзеш у гэтае места, і ня пусьце туды стралы, і ня прыступіцца да яго із шчытом, і не насыпе супроці яго валу. 33 Тэй жа дарогаю, катораю прышоў, зьвернецца, і ў места гэтае ня ўвайдзеш, агалашае СПАДАР. 34 Я буду бараціць места гэтае, каб уратаваць яго дзеля Сябе і дзеля Давіда, слугі Свайго”.

35 І сталася тое ночы, што вышаў Англі СПАДАРОЎ і паразіў у табару асырскім сто асьмідзясят пяць тысячаў. І ўсталі рана нараніцы, і вось, усі целы мертвыя. 36 Дык кра-

нуўся а пайшоў а зьвярнуўся Сянажырыў, кароль Асырскі, і жыў у Ніневе. 37 Як ён кланяўся ў доме Нісроха, бога свайго, то Адрамелех а Шарэцэр, сыны ягоныя, паразілі яго мячом, а самы ўцяклі да зямлі Араацкае. І загаспадарстваваў Есараддон, сын ягоны, замест яго.

20 Тых дзён захварэў Гэзэка сьмяротна; і прышоў да яго Ісаі Амосёнак, прарока, і сказаў яму: „Гэтак кажэ СПАДАР: „Дай расказаньне дому свайму, бо ты памрэш, а ня будзеш жыць”. 2 І абярнуўся відам сваім да сыняны, і маліўся СПАДАРУ, кажучы: 3 „Малю Цябе, СПАДАРУ! успомні ж, што я жадзіў перад відам Тваім у праўдзе і з супоўным сэрцам, і рабіў добрае ў ваччу Тваім”. І заплакаў Гэзэка плачам вялікім.

4 І сталася, як Ісаі яшчэ ня вышаў із сярэдзіны панадворку, што слова СПАДАРОВА было да яго, кажучы: 5 „Зьвярніся й скажы Гэзэку, правадыру люду Майго: гэтак кажэ СПАДАР, Бог Давіда, айца твайго: Я чуў малітву тваю і бацьку сылізу тваю. Вось, Я ўздараўлю цябе; пазаўтра ўзыйдзеш да дому СПАДАРОВАГА; 6 І дадам да дзён тваіх пятнаццаць год, і ад рукі караля Асырскага выбаўлю цябе й места гэтае, і абараню места гэтае дзеля Сябе і дзеля Давіда, слугі Свайго”.

7 І сказаў Ісаі: „Вазьмі ком фігаў”. І ўзялі, і прылажылі да скулы; і загаілася. 8 І сказаў Гэзэка Ісаі: „Які знак, што СПАДАР уздарове мяне, і што ўзыду пазаўтра да дому СПАДАРОВАГА?” 9 І сказаў Ісаі: „Гэта табе знак ад СПАДАРА, што споўне СПАДАР слова, каторае Ён праказаў: ці пайсылі сыняны дзесяць уступцоў альбо зьвянуцца на дзесяць уступцоў?” 10 І сказаў Гэзэка: „Лёгка сыняны пасунуцца на дзесяць уступцоў; не-

хай зьвернецца сьцень назад на дзесяць уступцоў". 11 І загукáў Ісая прарока да СПАДАРА, і Ён зьвярнуў сьцень па ўступцох, каторы зышоў уступцамі Агазавымі назад дзесяць уступцоў.

12 Таго часу паслаў Мерадах Баладан Баладавёнак, кароль Бабілёнскі, лісты а падарак Гэзэку, бо ён чуў, што Гэзэка быў хворы. 13 І выслухаў іх Гэзэка, і паказаў ім скарбніцу срэбра а золата а пахнючых рэчаў а добрае масьці, і збройню сваю, і ўсе, што знайшлось ў ягоных скарбніцах: не засталося ні воднае рэчы, каторае не паказаў бы ім Гэзэка ў доме сваім і ў вусім каралеўстве сваім. 14 І прышоў Ісая прарока да караля Гэзэкі, і сказаў яму: „Што гукалі гэтыя людзі і скуль яны прыходзілі да цябе?" І сказаў Гэзэка: „Ізь зямлі далёкае яны прыходзілі, з Бабілёну". 15 І сказаў: „Што яны бачылі ў доме тваім?" І сказаў Гэзэка: „Усе, што ў доме маім, яны бачылі: не засталося ні воднае рэчы, каторае я не паказаў бы ім у скарбніцах сваіх". 16 І сказаў Ісая Гэзэку: „Выслухай слова СПАДАРОВА: 17 Вось, прыйдуць дні, і панясучь усе, што ў доме тваім, і што зьберлі айцове твае дагэтуль, да Бабілёну; нічога не застанецца, кажа СПАДАР. 18 Із сыноў тваіх, што выйдучь ізь цябе, каторых ты народзіш, возьмучь, і будучь яны легчанцамі ў палацу караля Бабілёнскага". 19 І сказаў Гэзэка Ісаю: „Добрае слова СПАДАРОВА, каторае ты праказаў". І сказаў: „Ціж ня так, абы мір а праўда былі за дзён маіх?" 20 Засталыя справы Гэзэкавы, і ўся дужасьць ягоная, і тое, што ён выкапаў копань а вадавод і правёў ваду да места, ціж не запісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх? 21 І сучачы Гэзэка з аймамі сваімі, і гаспадарстваваў Манас, сын ягоны, замест яго.

21 Двананцаць год было Манасу, як загаспадарстваваў, і пяцьдзясят год гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці ягонае Гэфцыба. 2 І рабіў ён благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ, подле агідаў паган, каторых прагнаў СПАДАР ад віду сыноў Ізраелявых. 3 І ўзноў збудаваў узвышшы, каторыя Гэзэка, ацец ягоны, зьнішчыў, і пастанавіў аброчнікі Ваалу, і пасадзіў гай, як пасадзіў Агаў, кароль Ізраельскі, і кланяўся ўсяму войску нябёснаму, і служыў ім. 4 І збудаваў аброчнікі ў доме СПАДАРОВЫМ, праз каторы СПАДАР сказаў: „У Ерузаліме палажу імя Свае". 5 І пабудаваў аброчнікі ўсяму войску нябёснаму на абодвых панадворках дому СПАДАРОВАГА. 6 І правёў сына свайго перазь цяпло, і назіраў булакі, і варажыў, і завёў выпуканьнікаў мерцвякоў, і знахараў паболеў; шмат нягоднага зрабіў у ваччу СПАДАРОВЫМ, каб гневаць Яго. 7 І пастанавіў выразаны балван Астарты, каторы зрабіў у доме, праз каторы сказаў СПАДАР Давіду а Салымону, сыну ягонаму: „У доме гэтым а ў Ерузаліме, каторы Я абраў з усіх плямёнаў Ізраелявых, Я кладу імя Свае навекі; 8 І ня дам болей валачыцца назе Ізраеля ізь зямлі, каторую Я даў бацьком іхнім, калі толькі яны будуць рупіцца рабіць подле ўсёга тога, што я расказаў ім, і подле права, каторае расказаў ім Масей, слуга Мой". 9 Але яны не паслухалі; і зьвёў іх Манас рабіць ліха гарэй за тыя народы, каторыя выгубіў СПАДАР ад віду сыноў Ізраелявых. 10 І гукáў СПАДАР слугамі Сваімі прарокамі, кажучы: 11 „За тое, што зрабіў Манас, кароль Юдэйскі, такія агіды, горш за ўсе тое, што рабілі Аморэі, што былі перад ім, і ўвёў Юду ў грэх балванамі сваімі,

12 „За тое, — так казаў СПАДАР, Бог Ізраеляў, — вось, Я ўвяду та-

кое ліха на Ерузалім а на Юду, праз каторае, хто пачуе, зазвёніць у вабодвым вушшу ў тога; 13 І расцягну над Ерузалімам павароз самарскі і вагу дому Агавовага, і вытру Ерузалім так, як выпіраюць чару, — вытруць а перакуляць яе; 14 І кіну астачу спадку Свайго, і аддам іх у руку варагоў іхных, і будуць на глабаньне а расхапленьне ўсім варагом сваім, 15 За тое, што яны зрабілі благое ў ваччу Маім і гневалі Мяне адгэнуль, як вышлі бацькі іхныя зь Ягіпту, і дагэтуль". 16 І таксама нявіннае крыві разьліў Манас вельма шмат, ажно напоўніў Ерузалім ад аднаго канца да другога, звыш свайго грэху, што ён уцягнуў Юду ў грэх — рабіць благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ. 17 Засталыя справы Манасавы, і ўсе, што ён зрабіў, і грэх ягоны, у чым ён ізграшыў, ціж не запісаны ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх. 18 І супачыў Манас із айцамі сваімі, і пахаваны ў садзе ля дому свайго, у садзе Уззы. І загаспадарстваваў Амон, сын ягоны, замест яго.

19 Дваццаць два гады было Амону, як загаспадарстваваў, і два гады гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці ягонае Мешуламеф Гаруцышка, зь Ётбы. 20 І рабіў ён благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ, як рабіў ацц ягоны Манас. 21 І хадзіў па ўсёй дарозе, па каторай хадзіў ацц ягоны, і служыў балваном, каторым служыў ацц ягоны, і кланяўся ім; 22 І пакінуў СПАДАРА, Бога айцоў сваіх, і не хадзіў дарогаю СПАДАРОВАЮ. 23 І змовіліся слугі Амонавы супроці яго, і забілі караля ў доме ягоным. 24 Але люд зямлі перабіў усіх змоўнікаў супроці караля Амона; і ўстанавіў за караля люд зямлі Ёсю, сына ягонага, замест яго. 25 Засталыя справы Амонавы, што ён зрабіў, ціж не запісаны яны ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх? 26 І пахавалі яго ў гро-

бе ягоным, у садзе Уззы. І загаспадарстваваў Ёся, сын ягоны, замест яго.

22 Восьмі год было Ёсю, як загаспадарстваваў, і трыццаць адзін год гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці ягонае Едыда Адаішка, з Боцкофы. 2 І рабіў ён пасыцівае ў ваччу СПАДАРОВЫМ, і хадзіў у вусім дарогаю Давіда, айца свайго, і не адхінаўся ані направа, ані налева. 3 І было асьмідзяцца гадоў караля Ёсі, што паслаў кароль Шафана, сына Ацалі Мешуламенка, пісара, да дому СПАДАРОВАГА, кажучы: 4 „Узыйдзі да Гілки, найвышшага сьвятара, хай ён здасьць супоўную лічбу срэбра, прынесенага да дому СПАДАРОВАГА, каторае зьберлі ад людз стаячых на варце ля парогу, 5 І хай дадуць яго ў руку працаўнём, прызначаным да дому СПАДАРОВАГА; і хай дадуць яго работнікам, каторыя ў доме СПАДАРОВЫМ, правіць раськепны дому, 6 Цесьлям а будаўніком а муляром, і купляць дзерава а часаныя камяні, маціць дом; 7 Не вымагаць, адылі, у іх лічбы із срэбра, пераданага ў рукі іхныя, бо яны робяць верна. 8 І сказаў Гілка, найвышшы сьвятар, Шафану пісару: „Кнігу Закону я знайшоў у доме СПАДАРОВЫМ". І падаў Гілка кнігу Шафану, і ён чытаў яе. 9 І прышоў Шафан пісар да караля, і прынёс каралю слова, і сказаў: „Слугі твае высыпалі срэбра, што знайшлі ў доме, і перадалі яго ў руку працаўнём, прызначаным да дому СПАДАРОВАГА". 10 І паведаміў Шафан пісар каралю, кажучы: „Кнігу даў імне Гілка сьвятар". І чытаў Шафан яе перад каралём. 11 І сталася, як пачуў кароль словы кнігі Закону, то разьдзер адзецьці свае. 12 І раскажаў кароль Гілку сьвятару а Агікаму Шафанёнку а Ахбору Міхаёнку а Шафану пісару а Асаі, служцў каралеўскаму, кажу-

чы: 13 „Пайдзіце, даведайцеся ў СПАДАРА празь мяне а празь люд а праз усю Юдэю ўзглядам слоў гэтае знойдзенае кнігі, бо вялікі гнеў СПАДАРОУ, каторы запалаў на нас за тое, што ня слухалі бацькі нашыя слоў кнігі гэтае, каб рабіць подле ўсёга, што напісана нам”.

14 І пайшоў Гілка сьвятар а Агікам а Ахбор а Шафан а Асая да Гулды прарокі, жонкі Шамула, сына Тыквы Гаргасёнка, вартаўніка адзеццяў, — жыла яна ў Ерузаліме на другім баку, — і гутарылі зь ёю. 15 І сказала яна ім: „Гэтак кажэ СПАДАР, Бог Ізраеляў: „Скажыце чалавеку, каторы паслаў вас да мяне: 16 Гэтак кажэ СПАДАР: вось, Я навяду ліха на месца гэтае а на жыхараў яго, — усі словы кнігі, каторую чытаў кароль Юдэйскі. 17 За тое, што пакінулі Мяне і кадзьяц іншым багом, каб квяліць Мяне ўсімі ўчынкамі рук сваіх, запалаў гнеў Мой на месца гэтае і ня згасьне. 18 А каралю Юдэйскаму, што паслаў вас даведацца ў СПАДАРА, гэтак скажыце яму: гэтак кажэ СПАДАР, Бог Ізраеляў, праз словы, каторыя ты чуў: 19 За тое, што змякля сэрца твае, і ты ўкарыўся перад СПАДАРОМ, пачуўшы тое, што Я казаў на месца гэтае й на жыхараў яго, каб яны былі на спустошаньне а на пракляцьце, і ты разьдзер адзецці свае, і плакаў перад Імюю, дык таксама Я пачуў цябе, агалашае СПАДАР. 20 За гэта, вось, Я прылажу цябе да айцоў тваіх, і цябе паложу ў гроб твой у супакою, і не абачаць вочы твае ўсяго таго ліха, каторае Я навяду на месца гэтае””. І прынеслі каралю слова.

23 І паслаў кароль, і зьберлі да яго ўсіх старцоў Юды а Ерузаліму. 2 І ўзышоў кароль да дому СПАДАРОВАГА, і кажны муж Юдаў, і ўсі жыхары Ерузаліму зь

ім, і сьвятары, і прарокі, і ўвесь люд, ад малога да вялікага, і працгтаў у іх вушы ўсі словы кнігі змовы, знойдзенае ў доме СПАДАРОВЫМ. 3 І стаў кароль ля стаўпа, і ўчыніў змову перад СПАДАРОМ жадзіць за СПАДАРОМ а дзяржаць расказаньні Ягонья а сьветчаньні Ягонья а ўставы Ягонья з усёга сэрца а з усяе душы, каб зацьвердзіць словы змовы гэтае, напісаныя ў кнізе гэтай. І ўвесь люд стаў за гэтую змову. 4 І расказаў кароль Гілку, найвышшаму сьвятару, і другарадным сьвятаром, і стоячым на варце ля парогу выпратаць ізь сьвятыні СПАДАРОВАЕ ўсі рэчы, зробленыя Ваалу а Астарце а ўсяму войску нябёснаму; і спалілі іх за Ерузалімам, на лядах Кідрону, і панёс попел іх да Бэт-Элю. 5 І аддальіў з ураду паганскіх сьвятароў, каторых пастанавілі каралі Юдэйскія, каб кадзіць на ўзвышшых у месцах Юдэйскіх а ў ваколіцах Ерузаліму, і кадзеньнікаў Ваалу, сонцу а месяцу а сьзор'ям а ўсяму войску нябёснаму; 6 І выпратаў Астарту з дому СПАДАРОВАГА за Ерузалім, да цур'я Кідрона, і спаліў яе ля цур'я Кідрона, і стоўк яе на пыл, і рассыпаў пыл ізь яе на магілы сыноў люду; 7 І разбурьў дамы бязуляў, што ля дому СПАДАРОВАГА, ідзе жанкі ткалі заслоны да гаю; 8 І вывёў усіх сьвятароў зь местаў Юдэйскіх, і ўпаганіў узвышшы, на каторых сьвятары кадзілі, ад Гевы да Веер-Шэвы, і разбурьў узвышшы ля брамы, — каторая ля ўходу ў браму Ігошу гараднічага, і каторая на левым баку месцае брамы. 9 Сьвятары ўзвышшаў, адылі, не абракалі аброкаў на аброчніку СПАДАРОВЫМ у Ерузаліме, праснакі ж елі сярод братоў сваіх. 10 І ўпаганіў ён Тофет, каторы на даліне сыноў Гіномавых, каб ніхто не праводзіў сына свайго а дачкі свае перазь цяпло Молоху; 11 І аддальіў коні, каторыя

каралі Юдэйскія станаўлялі сонцу перад уходам у дом СПАДАРОЎ ля пакою Нафан-Мелеха, легчанца, каторы на перадмесьцю; цялежкі ж сонца спаліў цяплом. 12 І аброчнікі, што былі на стразе верхняга пакою Агазавага, што зрабілі каралі Юдэйскія, і аброчнікі, што зрабіў Манас на абодвых панадворках дому СПАДАРОВАГА, разламіў кароль, і ськінуў стуль, і кінуў пыл іх у цурай Кідрон. 13 І ўзвышшы, што перад Ерузалімам, направа ад Згубнае гары, каторыя збудаваў Салямон, кароль Израеляў, Астарце, агідзе сыдонскай, і Хемошу, агідзе моаўскай, і Мілкому, агідзе амонскай, сплюгаваў кароль; 14 І паламіў асобкі, і сьсек гаі, і напоўніў месцы іх касьцямі людзкімі. 15 Таксама й аброчнік, што ў Бэт-Элю, узвышша, каторае збудаваў Еровоам Невадэнак, каторы ўвёў Израеля ў грэх, — таксама аброчнік гэты а ўзвышша ён разламіў, і спаліў гэтае ўзвышша, стоўк на пыл, і спаліў гай. 16 І азірнуўся Ёся, і абачыў магілы, каторыя там на гары, і паслаў, і пабраў косьці з магіл, і спаліў іх на аброчніку, і сплюгаваў яго падле слова СПАДАРОВАГА, каторае агаласіў чалавек Божы, што абясьціў гэтыя здарэньні. 17 І сказаў: „Што гэна за помнік, каторы я бачу?“ І сказаў яму месція жыжары: „Магіла чалавека Божага, каторы прыходзіў зь Юдэі і абясьціў праз тое, што ты робіш із аброчнікам Бэтальскім“. 18 І сказаў ён: „Пакіньце яго ў супакою, ніхто не чапай касьцей ягоных“. І ўратавалі косьці ягоныя й косьці прарокі, што прыходзіў із Самары. 19 Таксама і ўсі дамы ўзвышшаў, каторыя ў местах самарскіх, што каралі Израельскія паставілі квяліць СПАДАРА, Ёся разбурыў, і зрабіў зь імі падле ўсіх учынкаў, што зрабіў у Бэт-Элю; 20 І ён зарэзаў усіх сьвятароў узвышшаў, каторыя там былі, на аброчні-

ках, і спаліў косьці людзкія на іх; і зьвярнуўся да Ерузаліму.

21 І сказаў кароль усяму люду, сказаўшы: „Рабіце пасху СПАДАРУ, Богу свайму, як напісана ў гэтай кнізе змовы“; 22 Бо ня была сьвячана такая пасха ад дзён судзьдзяў, каторыя судзілі Израеля, і ўсі дні каралёў Израельскіх а каралёў Юдэйскіх; 23 А асьмінанцатага году караля Ёсі была сьвячана гэтая пасха СПАДАРУ ў Ерузаліме. 24 І выгуканьнікаў а знахараў а абразы а балваны а ўсі агіды, што зьявіліся ў зямлі Юдэйскай а ў Ерузаліме, вымеў Ёся, каб зацьвердзіць словы Закону, напісаныя ў кнізе, каторую знайшоў Гілка сьвятар у доме СПАДАРОВЫМ. 25 І падобнага да яго ня было караля перад ім, каторы абярнуўся б да СПАДАРА ўсім сэрцам свайм а ўсёй душою сваёю а ўсёй сілаю сваёю, падле ўсёга закону Масеявага; і просьле яго не паўстаў падобны да яго. 26 СПАДАР, адылі, не адхінуўся ад вялікага палу гневу Свайго, якім запалаў гнеў Ягоны на Юду за ўсі ўразы, якімі ўразіў Яго Манас. 27 І сказаў СПАДАР: „І Юду адхіну ад вяду Свайго, як адхінуў Я Израеля, і ўлегцы замею места гэтае Ерузалім, каторае Я абраў, і дом, праз каторы Я сказаў: будзе імя Мае там“. 28 Засталыя справы Ёсіны і ўсе, што ён зрабіў, ціж не запісаныя яны ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх?

29 За дзён ягоных узышоў фараон Нехо, кароль Ягіпецкі, супроці караля Асырскага, на раку Еўфрат. І выпшаў кароль Ёся наўпярэймы яму, і тый зрабіў сьмерць яму ў Мегідзе, як абачыў яго. 30 І слугі ягоныя павезьлі яго мёртвага зь Мегіда, і прывезьлі яго ў гробе ягоным. І ўзяў люд зямлі Ёгоагаза, сына Ёсінага, і памазали яго замест айца ягонага.

31 Дваццаць тры гады было Ёго-

агазу, як загаспадарстваваў, і тры месяцы гаспадарстваваў у Ерузаліме; а імя маці ягонае Гамуталь Ярэмлянка, зь Ліўны. 32 І ён рабіў благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ у вусім так, як рабілі айцове ягоныя. 33 І звязаў яго фараон Нехо ў Рыўле, у зямлі Гамаўскай, каб ён не гаспадарстваваў у Ерузаліме, і ўзлажыў кару на зямлю сто таланяў срэбра і талань золата. 34 І ўстанавіў фараон Нехо за караля Елякіма Есянка замест Ёсі, айца ягонага, і змяніў імя ягонае на Ёгоякім; і ўзяў Ёгоагаза, і завёў да Ягіпту, ідзе ён і памер. 35 І срэбра й золата даваў Ёгоякім фараону; ён аданаваў зямлю, каб даваць срэбра падле расказання фараонавага; ад кажнага зь людю зямлі, падле ацэны свае, ён спаганяў срэбра а золата на тое, каб аддаваць фараону Неху.

36 Дваццаць пяць год было Ёгоякіму, як загаспадарстваваў, і адзінаццаць год гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці ягонае Зэбіда Педашка, з Румы. 37 І рабіў ён благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ у вусім так, як рабілі айцове ягоныя.

24 За дзён яго ўзышоў Невухаднецар, кароль Бабілёнскі, і стаў Ёгоякім слугою яго на тры гады, але потым адварнуўся а збунтаваўся супроці яго. 2 І паслаў на яго СПАДАР вяткі хальдэйскія а вяткі арамскія а вяткі моаўскія а вяткі сыноў амонскіх, — пасылаў іх на Юду, каб згубіць яго, падле слова СПАДАРОВАГА, каторае Ён праказаў слугамі Сваімі, прарокамі. 3 І пэўне падле расказання СПАДАРА сталася тэта зь Юдаю, каб адхінуць ад віду Яго за грахі Манасавы, падле ўсёга, што ён зрабіў; 4 І таксама за кроў нявінную, каторую ён разьліў, і напоўніў Ерузалім крывёю нявіннаю, і не захацеў СПАДАР даваць.

5 І засталыя справы Ёгоякімовы,

і ўсе, што ён зрабіў, ціж не запісаныя яны ў кнізе летапісу каралёў Юдэйскіх? 6 І супачыў Ёгоякім із айцамі сваімі, і загаспадарстваў Ёгояхін, сын ягоны, замест яго.

7 Кароль Ягіпецкі ня выходзіў болей із зямлі свае, бо ўзяў кароль Бабілёнскі ад цур'я Ягіпецкага аж да ракі Еўфрату ўсе, што належыла да караля Ягіпецкага.

8 Асьмінаццаць год было Ёгояхіну, як загаспадарстваваў, і тры месяцы гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці ягонае Негушта Елнафанішка, зь Ерузаліму. 9 І рабіў ён благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ у вусім так, як рабіў айцец ягоны. 10 Таго часу ўзышлі слугі Невухаднецара, караля Бабілёнскага, аж да Ерузаліму, і места апынулася ў ваблозе. 11 І прышоў Невухаднецар, кароль Бабілёнскі, супроці места, а слугі ягоныя аблягалі яго. 12 І вышаў Ёгояхін, кароль Юдэйскі, да караля Бабілёнскага, ён а маці ягоная а слугі ягоныя а князі ягоныя а легчанцы ягоныя, — і ўзяў яго кароль Бабілёнскі восьмага году свае дзяржавы. 13 І вывез ён стуль усі скарбы дому СПАДАРОВАГА і скарбы дому каралеўскага, і паламіў усе залатое судзьдзе, каторае Салямон, кароль Израеляў, зрабіў у палацу СПАДАРОВЫМ, як быгў оказаўшы СПАДАР; 14 І высяліў увесь Ерузалім, і ўсіх князёў, і ўсе харобрае войска, — дзесяць тысячаў было пераселеных, — і кажнага десьлю й сьлэсара: нікога не засталася, апроча беднага людю зямлі. 15 І перасяліў ён Ёгояхіна да Бабілёну; і маці каралёву, і жонкі каралёвы, і легчанцоў ягоных, і дужых зямлі завёў у няволю зь Ерузаліму да Бабілёну. 16 І ўсіх войскавых, сем тысячаў, і цесьляў і сьлэсараў тысяча, усіх харобрых, усіх воляў, і прынёў іх кароль Бабілёнскі ў няволю да Бабілёну. 17 І ўстанавіў каралём кароль Бабілёнскі Матфанаю,

дзядзьку ягонага, замест яго, і зьмяніў імя ягонае на Сэдэку.

18 Дваццаць адзін год было Сэдэку, як загаспадарстваваў, і адзінанцаць год гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці ягонае Гамуталь Ярэмішска, зь Ліўны. 19 І рабіў ён блатое ў ваччу СПАДАРОВЫМ у вусім так, як рабіў Ёгоякім. 20 Затым гнеў СПАДАРОУ быў над Ерузалімам а над Юдаю, ажно Ён адхінуў іх ад вёду Свайго. І паўстаў Сэдака супроці караля Бабілёнскага.

25 І сталася, што дзявятага году дзяржавы свае, дзясятага месяца, на дзясяты дзень месяца прышоў Невухаднецар, кароль Бабілёнскі, ён а ўсе войска ягонае, на Ерузалім, і аблэг яго, і насыпаў вал навокал яго. 2 І апынулася места ў ваблозе аж да адзінанцатага году караля Сэдэкі. 3 Дзявятага дня месяца павялічылася галадоў у месце, і ня было хлеба ў людзі зямлі. 4 І праломлена места, і ўсі мужы ваенныя ўцяклі ночы дарогаю, кудэй ідуць да брамы памеж дзвюх сьцен, каторыя ля саду каралеўскага; Хальдэі ж стаялі навокал места, і кароль вышаў дарогаю раўніны. 5 І пагналася войска хальдэйскае за каралём, і насыпелі яго на раўнінах Ерыхонскіх, і ўсе войска ягонае рассыпалася ад яго. 6 І скапілі караля, і ўзьялі яго да караля Бабілёнскага да Рыўлы, і агаласілі на яго рассудак. 7 І сыноў Сэдэчных зарэзалі на яго аччу, а вочы Сэдэку вылучпілі, закавалі яго ў мядзяныя пугы і завялі яго да Бабілёну.

8 І пятага месяца, на сёмы дзень месяца, значыцца пятнанцатага году Невухаднецара, караля Бабілёнскага, прышоў Невузарадан, галоўны над катамі, служэц караля Бабілёнскага, да Ерузаліму, 9 І спаліў дом СПАДАРОУ і дом каралеўскі; і ўсі дамы ў Ерузаліме, і ўсі дамы вялікія спаліў цэпліом; 10 І сьцены

навокал Ерузаліму паламіла войска хальдэйскае, што было ў галоўнага над катамі. 11 І астачу людзі, што засталіся ў месце, і перакінчыкаў, што перакінуліся да караля Бабілёнскага, і іншы люд высяліў Невузарадан, галоўны над катамі. 12 3 галечы зямлі пакінуў галоўны над катамі да вінішчаў а палёў. 13 І стаўны мядзяныя, што былі ля дому СПАДАРОВАГА, і падложкі, і мора мядзянае, што ў доме СПАДАРОВЫМ, паламілі Хальдэі, і занеслі медзь іх да Бабілёну; 14 І гаршкі, і лапаты, абцужкі, і ложкі, і ўсе судзьдзё мядзянае, каторым паслугаваліся, узялі; 15 І крапільніцы, і чары, што было залатое — залатое, і што было срэбнае — срэбнае ўзяў галоўны над катамі; 16 Стаўны два, мора адно, і падложкі, што зрабіў Салымон да дому СПАДАРОВАГА, — медзі ў вусіх рэчах ня было вагі. 17 Асьміднаццаць локцяў увышкі адзін стоўп; вянок на ім мядзяны, і выпыгня вянка тры локці, і сетка, і гранатовыя яблыкі навокал вянка — усе зь медзі. Тое самае на другім стаўпе ізь сеткаю. 18 І ўзяў галоўны над катамі Сэрая, найвышшага сьвятара, і Цэфаню, сьвятара другога падле ўраду, і трох, што стаялі на варце ля парогу. 19 І зь места ўзяў аднаго легчанца, што быў над людзьмі ваеннымі, і пяцёх чалавекаў з тых, што бывалі пры каралю, каторыя былі ў месце, і пісара галоўнага ў войску, што згукіў у войска люд зямлі, і пасыць дзясят чалавекаў зь людзі зямлі, што былі ў месце. 20 І ўзяў іх Невузарадан, галоўны над катамі, і завёў да караля Бабілёнскага да Рыўлы. 21 І пабіў іх кароль Бабілёнскі, і зрабіў ім сьмерць у Рыўле, у зямлі Гамафскай. І высяліў Юду ізь зямлі ягонае. 22 Над людзям жа, засталым у зямлі Юдэйскай, каторы пакінуў Невухаднецар, кароль Бабілёнскі, — над імі пастанавіў за на-

чальніка Гедалю, сына Агікама Шафанёнка.

23 Як пачулі ўсі вайводцы, яны а людзі іхныя, што кароль Бабілёнскі прызначыў Гедалю, то прыйшлі да Гедалі да Міцпы, наймі Ізмайла Нефанёнак а Ёганан Коранок а Сэрая Тангумэфенак із Нетофафу а Язана Маахацэнак, яны а людзі іхныя. 24 І прысягнуў Гедалю ім а людзём іхным, і сказаў ім: „Ня бойцеся слугаў хальдэйскіх, сяліцеся на зямлі, і служыце каралю Бабілёнскаму, і будзе добра вам”.

25 І сталася сёмага месяца: прыйшоў Ізмайла, сын Нефани Елішаменка з насення каралеўскага, зь дзесяцёма чалавекамі, і забіў Гедалю, і ён памер, і Юдэяў, і Хальдэяў, што былі зь ім у Міцпе. 26 І ўстаў

увесь люд, ад малога аж да вялікага, і вайводцы, і пайшлі да Ягіпту, бо баяліся Хальдэяў.

27 Трыццаць сёмага году перасяленьня Ёгояхіна, караля Юдэйскага, дванадцатага месяца, дваццаць сёмага дня месяца, Евіл-Меродах, кароль Бабілёнскі, таго году, як загаспадарстваваў, вывеў Ёгояхіна, караля Юдэйскага зь вязьніцы; 28 І гукаў зь ім прыязьліва, і паставіў пасады ягоны вышэй за пасады каралёў, каторыя былі ў яго ў Бабілёне; 29 І адмяніў вязьнічныя адзецьці ягоныя, і ён еў хлеб заўсёды перад ім усі дні жыцьця свайго; 30 І прызначаную ежу ягоную, ежу кажначасную давалі яму ад караля, нажны дзень свае, усі дні жыцьця ягонага.

ПЕРШАЯ КНІГА ЛЕТАПІСУ

1 Адам, Сыф, Енош, 2 Кенан, Магала, Ламех, 4 Ной, Сэм, Хам а Яфет. 5 Сынове Яфетавы: Гомер а Магог а Мадай а Яван а Фузал а Мешэх а Фірас. 6 І сыны Гомеравы: Ашкеназ а Дыфат а Фогарма. 7 І сыны Явановы: Еліша а Фарсыс, Кітым а Роданім. 8 Сыны Хамавы: Хуш, Міцраім, Пут а Канаан. 9 І сынове Хушавы: Сэва а Гавіла а Саўта а Раама а Саўтэха. І сыны Раамовы: Шэва а Дэдан. 10 І Хуш нарадзіў Німрода; ён пачаў быць дужым на зямлі.

11 І Міцраім нарадзіў: Лудыма а Анаміма а Легавіма а Нафтугіма. 12 А Патрусына а Каслугіма, ад каторых зямлі пайшлі Пілішчане, а Кафторыма.

13 І Канаан нарадзіў: Сыдона, першака свайго, а Гэта. 14 А Евуса а Амора а Гергеса. 15 А Гэва а Арка а Сыня. 16 А Арвада а Цэмара а Гамафа.

17 Сынове Сэмавы: Елам а Асур

а Арпахшад а Луд а Арам а Уц а Гул а Гефер а Мешэх.

18 Арпахшад нарадзіў Шэлу, Шэла ж нарадзіў Евера. 19 У Евера нарадзіліся два сыны: імя аднаго Пелег, бо за дзён ягоных падзялілася зямля; імя брата ягонага Ёктан. 20 Ёктан нарадзіў Алмодада а Шэлефа а Гацармавета а Ерага, 21 Гадарама таксама а Узала а Дыклу. 22 А Евала а Авімаеля а Шэву. 23 А Офіра а Гавілу а Ёвава. Усі гэты сынове Ёктановы.

24 Сэм, Арпахшад, Шэла, 25 Евер, Пелег, Рэу, 26 Сэруг, Нагор, Фера, 27 Абрам, ён жа Абрагам. 28 Сынове Абрагамовы: Ісак а Ізмайла. 29 Во радавод іхны: прышак Ізмайлаў Неваёф а Кедар а Адбеель а Міўсан, 30 Мішма а Дума, Маса, Гадад а Фема, 31 Етур, Нафіш а Кедма. Гэты сынове Ізмайлавы.

32 І сынове Кетурыны, мамошкі Абрагамовы: яна нарадзіла Зымрана а Ёкшана а Медана а Мідзіана а Ішбака а Шуага. І сыны Ёкша-

новы: Шэва а Дэдан. 33 І сынове Мідзяновы: Ефа а Ефер а Ганох а Авіда а Елдаа. Усі гэтыя сынове Кетурыны.

34 І нарадзіў Абрагам Ісака. Сыны Ісаковы: Ісаў а Ізраель.

35 Сынове Ісавовы: Еліфаз, Рэуель а Еуш а Ялам а Кора. 36 Сынове Еліфазовы: Феман а Омар, Цэфі а Гафам, Кеназ а Фымна а Амалік.

37 Сыны Рэуелявы: Нагаф, Зэраг, Шамма а Міза.

38 І сынове Сэіровы: Лотан а Шовал а Цывеон а Ана а Дышон а Едэр а Дышпан.

39 Сыны Лотановы: Горы а Гомам; а сястра ў Лотана: Фімна.

40 Сынове Шоваловы: Алян а Манагаф а Евал, Шэфі а Онам. І сыны Цывеонавы: Ая а Аня.

41 Сыны Анавы: Дышон.

І сыны Дышонавы: Гамран а Ешбан а Іфран а Херан.

42 Сыны Ецэравы: Білган а Зааван, Якан.

Сыны Дышпановы: Уц а Аран.

43 Гэтыя каралі, што гаспадарствавалі ў зямлі Едома, уперад чымся загаспадарстваваў кароль над сынамі Ізраелявымі: Бела Веоронак, і імя места ягонага — Дынгава; 44 І памер Бела, і загаспадарстваваў па ім Еваў Зэражонак, з Боцры. 45 І памер Еваў, і загаспадарстваваў па ім Гушам, і загаспадарстваваў па ім Гадад Бедадзёнак, каторы паразіў Мідзянян на полю Моаўскім; імя места ягонага: Авіф. 47 І памер Гадад, і загаспадарстваваў па ім Самла, з Масрэкі. 48 І памер Самла, і загаспадарстваваў па ім Саўла, з Рэговофу, каторы ля тае Ракі. 49 І памер Саўла, і загаспадарстваваў па ім Баал-Ганан Ахборонак. 50 І памер Баал-Ганан, і загаспадарстваваў па ім Гадад; і імя места ягонага Паі; імя жонкі ягонае Меgetавель, дачка Матрэда Мезагавенка.

51 І памер Гадад. І былі князі ў

Едома: князь Фімна, князь Аля, князь Ефеф, 52 Князь Оголінама, князь Ела, князь Пінон, 53 Князь Кеназ, князь Феман, князь Міўдар, 54 Князь Магдзель, князь Ірам. Гэта князі Едомавы.

2 Гэта сынове Ізраелявы: Рувін, Сымон, Леў а Юда, Іссахар а Завулон, 2 Дан, Язэп а Венямін, Неффалім, Гад а Ашэр.

3 Сыны Юдзіны: Ір а Онан а Шэла — трох нарадзіліся ў яго ад дачкі Бат-Шуевае, Канаанянікі. І быў Ір, пяршак Юдзін, благі ў ваччу СПАДАРОВЫМ, і Ён зрабіў яму сьмерць. 4 І Тамара, нявестка ягоная, нарадзіла яму Перэца а Зэру. Усіх сыноў у Юды было пяцёх.

5 Сыны Перэцавы: Гэцрон а Гамул.

Сынове Зэрыны: Зымры а Ефан а Гэман а Халкол а Дара; усіх іх пяцёх.

7 Сыны Хармі: Ахар, засмучэнік Ізраеля, што ўзрушыў аканаваньне.

8 Сыны Ефановы: Азара.

9 Сыны Гэдронавы, што нарадзіліся ў яго: Ерагмеель а Рам а Хелувай. 10 Рам жа нарадзіў Амінадава; Амінадаў нарадзіў Нагпона, князя сыноў Юдзіных; 11 Нагпон нарадзіў Салму; Салма нарадзіў Воаза; 12 Воаз нарадзіў Овіда; Овід нарадзіў Еса; 13 Есэ нарадзіў першака свайго Елява, другога — Амінадава, трэйцяга — Шыму, 14 Чапвертага — Нефанэля, пятага — Раддая, 15 Шостага — Оцэма, сёмага — Давіда. 16 Сёстры іхныя: Цэруя а Авігаіла. Сыны Цэруіны: Авішай а Ёаў а Азагаль, трох. 17 Авігаіл нарадзіла Амасу; бацька ж Амасін — Ефер, Ізмаільянін.

18 І Калеў Гэдронёнак нарадзіў ад Азувы, жонкі свае, і ад Ерофы, гэта сыны ейныя: Ешэр а Шоваў а Ардон. 19 І памерла Азува; і ўзяў сабе Калеў Ефрафу, і яна нарадзіла яму Гура. 20 Гур нарадзіў Ура; Ур нарадзіў Весалэля.

21 Потым Гэцрон увыйшоў да дачкі Махіровае, айца Гілеадовага, і ўзяў яе, маючы шасцьдзясят год, і яна нарадзіла яму Сэгува. 22 Сэгуў нарадзіў Яіра, і было ў яго дваццаць тры месцы ў зямлі Гілеадзкай. 23 Але Гешур а Арам адабралі ў іх месціны Яіровы, Кенаф і зь сёламі яго, шасцьдзясят местаў. Усі гэта сыноў Махіровых, айца Гілеадовага. 24 Па смерці Гэцрона ў Калеў-Ефрафе, жонка Гэцронава, Ава, нарадзіла яму Апгура, айца Фекоі. 25 І былі сынове Ерагмеелявы, першака Гэцронавага: пяршак Рам а Буна а Орэн а Опэм, Агія. 26 І была ў Ерагмееля й другая жонка, імя яе Атара; яна маці Онама.

27 І былі сыны Рамовы, першака Ерагмеелявага: Маац а Ямін а Екер. 28 І былі сыны Онамовы: Шаммай а Яда. Сыны Шаммаёвы: Надаў а Авішур. 29 А імя жонкі Авішуровае Авігаіла; і яна нарадзіла яму Агбана а Моліда. 30 Сыны Надавовы: Сэлед а Аппаім. І памер Сэлед бяздзетным.

31 Сыны Аппаімовы: Іш. Сын Ішаў: Шэшах. Сын Шэшаюў: Аглай. 32 Сыны Ядзіны, брата Шаммаёвага: Ефер а Ёнафан. Ефер памер бяздзетным.

33 Сыны Ёнафановы: Пелеф а Заза. Гэта былі сынове Ерагмеелявы. 34 У Шэшапа было сыноў, адно дачкі. У Шэшапа быў слуга Егіпцянін, імя ягонае Ярға. 35 Шэшап аддаў дачку сваю Ярѓу, слуге свайму, за жонку, і яна нарадзіла яму Атгай. 36 Атгай нарадзіў Нафана; Нафан нарадзіў Завада; 37 Завад нарадзіў Ефлала; Ефлал нарадзіў Овід; 38 І Овід нарадзіў Еѓу; Еѓу нарадзіў Азару; 39 І Азара нарадзіў Гэлеца; Гэлец нарадзіў Елясу; 40 Еляс нарадзіў Сысмая; Сысмай нарадзіў Шалума; 41 Шалум нарадзіў Екаму; Екама нарадзіў Елішаму.

42 Сынове Калевавы, брата Ерагмеелявага: Марэша, пяршак ягоны, — ён айцец Зыфа; і сыны Марэшы, айца Гэўронавага. 43 І сыны Гэўронавы: Кора а Таппуаг а Рэкэм а Шэма. 44 Шэма нарадзіў Рагамз, айца Еркеамовага; а Рэкэм нарадзіў Шаммая. 45 Сын Шаммаёў Маон; а Маон айцец Беф-Цура. 46 І Ефа, мамонка Калевава, нарадзіла Гарана а Моцу а Газэза. І Гаран нарадзіў Газэза.

47 І сынове Егдаёвы: Рэгем а Ёфам а Гешан а Пелет а Ефа а Шааф. 48 Мамонка Калевава, Мааха, нарадзіла Шэвера а Фіргану; 49 Яна ж нарадзіла Шаафа, айца Мадманны, Шэву, айца Махбены і айца Гівелі. Дачка ж Калевава — Акса. 50 Гэта былі сыны Калевавы, сына Гура, першака Ефрафы: Шовал, айцец Кіраф-Еарыма; 51 Салма, айцец Бэглеема; Гарэф, айцец Бефгадэра. 52 І былі сыны ў Шовала, айца Кіраф-Еарыма: Гарое, Гацы-Гамафенухот. 53 І радзімы Кіраф-Еарыма: Іфрычы а Пуцічы, Шумафічы а Мішраічы. Ад гэтых пайшлі Цоране а Ештаолічы. 54 Сыноў Салімы: Бэглеем а Нетофафяне, Атроф дому Ёвавага і палавіца Менахты Цоране, 55 І радзімы кніжнікаў, што былі ў Ябецу, Тырэйцы, Шымейцы, Сухайцы. Гэта Кіняне, што прышлі ад Гамафа, айца дому Рэхававага.

3 І гэтыя былі сыноў Давідавы, што нарадзіліся ў яго ў Гэўроне: пяршак Амнон, ад Агіноамы Ізраэлянкі; другі — Данель, ад Авігаілы Кармільянкі; 2 Трэці — Аўсалом, сын Маахі, дачкі Фалмаі, караля Гешурскага; чацьверты — Адоня, сын Гаггіфія; 3 Пятый — Сэфата, ад Авіталы; шосты Іфрэам, ад Еглаі, жонкі ягонае, — 4 Шасцьдх нарадзілася ў Гэўроне; гаспадарстваваў жа ён там сем год і шасьць месяцаў; а трыццаць тры гады гаспадарстваваў у Ерузаліме.

5 А гэтыя нарадзіліся ў яго ў Ерузаліме: Шымса а Шоваў а Нафан а Салямон, чатырох ад Бат-Шуы Амміелішкі; 6 Іўтар а Елішама а Еліфелет 7 А Ногаг а Нефег а Яфа 8 А Елішама а Еляда а Еліфелет — дзевяцёх. 9 Гэта ўсі сынове Давідавы, апрача сыноў ад мамашак. Сястра іхная Тамара.

10 І сын Салямонаў Рэговоам; Авія, сын ягоны; Аса, сын ягоны; Ясапат, сын ягоны; 11 Ёрам, сын ягоны; Огазя, сын ягоны; Ёаш, сын ягоны; 12 Амася, сын ягоны; Азара, сын ягоны; Ёфам, сын ягоны; 13 Агаз, сын ягоны; Газэка, сын ягоны; Манас, сын ягоны; 14 Амон, сын ягоны; Ёся, сын ягоны. 15 І сыны Ёсіны: прышак Ёганан, другі Якім, трэйці Сэдэка, чацьверты Шалум. 16 І сыны Якімовы: Ехоня, сын ягоны; Сэдэка, сын ягоны. 17 І сыны Ехоніны: Асыр, Шэальфель, сын ягоны, 18 А Малкірам а Педая а Шэнадар, Екама, Гошама а Недава. 19 І сынове Педаяны: Зэруўавель а Шымей; і сыны Зэруўавелявы: Мешулам а Гананя, і Шэломіф, сястра іхная, 20 І Гапува, Огел а Берэха а Гасада, Юшаў-Гэсэд, 21 І сыны Ганаіны: Пелата а Ісая; сынове Рэфайны; сынове Арнаваны; сынове Овадзіны; сынове Шэханіны. 22 І сынове Шэханіны: Шэмая; і сынове Шэмаіны: Гаттуш а Ігеал а Бараг а Неара а Шафат, шасьцёх. 23 І сыны Неарыны: Елёенай а Гэзэка а Азрыкам, трох. 24 Сынове Елёеная: Годава а Еляшыў а Пелая а Аккуў а Ёганан а Далая а Апані, сямёх.

4 Сынове Юдзіны: Перэц, Гэцрон, Хармі а Гур а Шовал. 2 І Рэал Шовалёнак нарадзіў Ягафа; Ягаф нарадзіў Агумая а Лагада. Гэта радзімы Цоратавы.

3 І гэтыя з айца Етама: Ізраэль а Ішма а Ідбаш, і сястра іхная на ймя Гаццэллпоні, 4 І Пенуель, айцец Гедора, і Езэр, айцец Гуша.

Гэтыя сынове Гуравы, першака Еф-рафы, айца Бэглеема. 5 І ў Ахшу-ра, айца Фекоі, былі дзеве жонкі: Гэла а Наара. 6 І Наара нарадзіла яму Агузама а Гэфера а Фемені а Гаагаштары; гэта сыны Наарыны. 7 І сыны Гэліны: Цэрэф а Іцгар а Ефнан. 8 І Коц нарадзіў Анува а Цовева а радзімы Агаргэля Гару-мёнка. 9 І быў Явіс пачэсьліўшы за сваіх братоў. І маці назвала імя ягонае Явіс, кажучы: „Бо я радзіла яго з болям“. 10 І Явіс гукіў да Бога Ізраелявага, кажучы: „О каб Ты шчодрa дабраславіў мяне, і пашырыў межы мае, і каб рука Твая была з імною, і каб Ты крыў ад благога, каб я не гараваў!“ І паслаў яму Бог тое, чаго ён прасіў.

11 І Хелуў, брат Шугі, нарадзіў Мэгіра, каторы айцец Ештона. 12 А Ештон нарадзіў Беф-Рафу а Пас-ага а Тэгіяну, айца Ірнагашавага; гэта людзі Рэскія.

13 І сыны Кеназавы: Офнелъ а Сэрая. І сыны Офнелявы: Гафаф. 14 І Меанофай нарадзіў Офру, і Сэрая нарадзіў Ёава, айца даліны рамесьнікаў, бо яны былі рамесьнікі.

15 І сыны Калева Ефунёнка: Іру, Ела а Наам. І сыны Еліны: Кеназ. 16 І сыны Егаллелелявы: Зыф а Зыфа, Фіра а Асарэль. 17 І сыны Езры: Ефер а Мерэд а Эфер а Ялон. І зацяжарыла а нарадзіла Мірыям а Шаммая а Ішбага, айца Ешфэмоі. 18 І жонка ягоная Юда нарадзіла Ерэда, айца Гедора, а Гэвера, айца Сохо, а Екуфеля, айца Занаога. І гэта сынове Біфы, дачкі фараонавае, каторую ўзяў Мегэд.

19 І сыны жонкі ягонае Годы, сястры Нагама, айца Кейлы: Гармі а Ешфэмоа — Маахацянін. 20 І сыны Сымона: Амнон а Рынна, Бенганан а Хілон. Сыны Ішавы: Зогеф а Бёз-зогеф. 21 Сынове Шэлы Юдзянка: Ір, айцец Лехі, а Лаада, айцец Ма-рэшы а радзімы дому вырабляючых цянюсенькае палатно, з дому Ашбел.

22 І Ёкім, і людзі Хозэвы, і Ёаш, і Сараф, што мелі дзяржаву ў Моаве, і Яшувілегем; але гэта рэчы старавечныя. 23 Яны ганчары, і жылі сярод садоў а гарадаў; у караля дзеля работаў ягоных жылі яны там.

24 Сынове Сымонавы: Немуэль а Ямін, Ярыў, Зэраг, Саўла; 25 Шалум, сын ягоны; Міўсам, сын ягоны; Мішма, сын ягоны. 26 І сыны Мішмы: Гамуэль, сын ягоны; Закур, сын ягоны; Шымей, сын ягоны. 27 У Шымея шаснаццацёх сыноў і шэсьць дачок; у братоў жа ягоных сыноў ня шмат, і ўся радзіма іхняя не такая была чысьленая, як радзіма сыноў Юдзіных.

28 Яны жылі ў Веер-Шэве а Моладзе а Гацаршуале 29 А ў Бэлзе а ў Ецэме а ў Фоладзе 30 А ў Бефуюлю а ў Горме а Цыклазе 31 А ў Беф-Маркавофе а ў Гацарсусыме а ў Беф-Біры а ў Шаарыме. Гэта месцы іхныя да гаспадарстваваньня Давідавага: 32 І сёлы іхныя: Ётам а Аін, Рымон а Фокен а Ашан, — ля пяцёх местаў. 33 І ўсі сёлы іхныя, каторыя былі навскал гэтых местаў аж да Ваалу; гэта іхныя месцы жыхарства й радаводы іхныя. 34 Мешоваў а Ямлеха а Ёша Амацонак 35 А Ёель а Егу, сын Ёшывы, сына Сэраі Асялёнка, 36 А Елэёнай а Якова а Ішогай а Асая а Адзель а Есымель а Веная, 37 А Зыза, сын Шыфа, сына Алёна, сына Едаі, сына Шымры Шэмаёнка. 38 Гэтыя, што ўвайшлі на ймя — князі радзімаў сваіх, і дом айцоў іхных надта пашырыўся. 39 І яны дайшлі да ўходу Гедор, да ўсходняга боку даліны, шукаць пасьцьбішчаў чародам сваім; 40 І знайшлі пасьцьбішчы сытыя а добрыя, зямлю ж прасторную а супакойную а бясспечную, бо з Хама жылі там да іх. 41 І прышлі гэтыя, запісаныя на ймя, за дзён Гэзэкі, караля Юдэйскага, і разбурылі іхныя буданы а сямлібы, каторыя знайшлі там, і аканавалі іх на заўсёды, і живуць на іхных месцах; бо там было пасьцьбішча чародам іхным. 42 Зь іх жа, із сыноў Сымонавых, пяцьсот чалавекаў пайшлі на гару Сэір: Пелата а Неара а Рэфая а Узель Ішанкі на чале іх; 43 І пабілі там астачу Амалічан, што былі ўдэкішы, і живуць там дагэтуль.

5 А сыны Рувінавы, першака Израелявага, — бо ён пяршак: але, як ён збудзеў пасьцелю айца свайго, пяршацтва яго аддадзена сынам Язэпавым, сына Израелявага, але каб ня лічыліся першароднымі; 2 Бо Юда быў найдужшы з братоў сваіх, і князь ізь яго, але пяршацтва Язэпу.

3 Сыны Рувінавы, першака Израелявага: Ганох а Паллу, Гэцрон а Хармі. 4 Сынове Ёелявы: Шэма, сын ягоны; Гог, сын ягоны; Шымей, сын ягоны; 5 Міха, сын ягоны; Рэая, сын ягоны; Ваал, сын ягоны; 6 Беера, сын ягоны, каторага завёў у палон Філгаф-Пілнессэр, кароль Асырскі. Ён князь Рувінаў. 7 І браты ягонныя па радзімах іхных, як лічылі радавод іхных пакаленьняў, былі: галоўны Егэль, адлі Захара. 8 А Бела, сын Азава, сына Шэмы Ёелёнка. Ён жыў ув Аросеру аж да Нева а Ваалмеону; 9 А на ўсход ён жыў аж да ўходу ў пустыню, ад ракі Еўфрату, бо стады іхныя былі чысьленьня ў зямлі Гілеадзкай. 10 За дзён Саўлы яны ваявалі з Гагаранамі, каторыя палі ў рукі іхныя; а яны пачалі жыць у буданых іхных, па ўсім усходзе Гілеаду.

11 Сынове Гадовы жылі насупроці іх у зямлі Вашанскай аж да Салехі: 12 Ёель галоўны а Шафам наступны а Янай а Шафат — у Вашане. 13 І браты іхныя з дому айцоў іхных: Міхайла а Мешулам а Шэва а Ёрай а Якан а Зя а Евер, сямёх. 14 Гэта сынове Авігаіла, сына Гура, сына Яроага, сына Гілеа-

26 Елкана; сыноў Елкановы; Цофай, сын ягоны; Нагаф, сын ягоны; 27 Еляф, сын ягоны; Ерогам, сын ягоны; Елкана, сын ягоны. 28 І сыны Самуйлавы: прышак Вапні а Ава. 29 Сыноў Мераравы: Маглі; Ліўні, сын ягоны; Шымей, сын ягоны; Уза, сын ягоны; 30 Шыма, сын ягоны; Гага, сын ягоны; Асая, сын ягоны.

31 І гэтыя, каторых Давід прызначыў на грудкі пяцця ў доме СПАДАРОВЫМ, як супачыла там скрыня. 32 І яны служылі пяццём перад вітальняю збору, пакуль Саломон не збудаваў дому СПАДАРОВАГА ў Ерузаліме. І яны стаялі на службе сваёй падле парадку свайго. 33 І гэта тыя, што стаялі, і сыноў іхных: із сыноў Когафовых — Гэман пяюн, сын Ёеляў, сына Самуйлавага, 34 Сына Елканіага, сына Ерогамовага, сына Елелявага, сына Тоаговага, 35 Сына Цуфавага, сына Елканіага, сына Магафовага, сына Амасяёвага, 36 Сына Елканіага, сына Ёелявага, сына Азарынага, сына Цэфаніага, 37 Сына Тагафовага, сына Асыровага, сына Авасафовага, сына Корынага, 38 Сына Іцгаравага, сына Когафовага, сына Лева Израеленка;

39 І брат ягоны Асаф, што стаяў з правага боку яго, — Асаф, сын Берэкі, сына Шыміага, 40 Сына Міхайлавага, сына Ваасэіага, сына Малышынага, 41 Сына Ефнявага, сына Зэрагавага, сына Адаіага, 42 Сына Ефановага, сына Зыміага, сына Шымейвага, 43 Сына Ягафовага, сына Гіршовавага Левянка.

44 А із сыноў Мераравых, братоў іхных, — зь левага боку: Ефан, сын Кішаў, сына Аўдавага, сына Маллухавага, 45 Сына Гапавіага, сына Амасіага, сына Гілчынага, 46 Сына Амцавага, сына Ванявага, сына Шэмеравага, 47 Сына Магліавага,

сына Мушавага, сына Мераравага Левянка.

48 Браты іх Левіты прызначаныя на ўсялякія службы пры доме Божым; 49 Аарон жа а сыны ягоныя курыць на аброчніку ўсепаленьня а на аброчніку кадзжэньня, да ўсяе службы ў Сьвятым-Сьвятых, і даставаць ласкіўчыненьне Израелю, падле ўсёга, як расказаў Масей, слуга Божы.

50 І гэта сыноў Ааронавы: Елеазар, сын ягоны; Фінегас, сын ягоны; Авішуа, сын ягоны; 51 Бук, сын ягоны; Уз, сын ягоны; Зэрага, сын ягоны; 52 Мераёф, сын ягоны; Амара, сын ягоны; Агітуў, сын ягоны; 53 Садок, сын ягоны; Агімаас, сын ягоны.

54 І гэта сялібы іхныя па замках іхных у граніцах іхных: сыноў Ааронавых з радзімы Когафічаў, бо іхнае было жэрабя, 55 І далі ім Гэўрон, у зямлі Юдзінаў, і перадмесьці яго навокал яго. 56 Полі, адылі, гэтага места й сёлы яго далі Калеву Ефунёнку.

57 Сыном Ааронавым далі месты ўцёку: Гэўрон а Ліўну зь перадмесьцямі яе, Яттыр а Ештэмоа а перадмесьці яго, 58 І Гілен а перадмесьці яго, Дэвір а перадмесьці яго, 59 І Ашан ізь перадмесьцямі яго, Вефшэміш ізь перадмесьцямі яго.

60 А з плямёні Веняміновага — Геву зь перадмесьцямі яе, і Алемеф ізь перадмесьцямі яго, і Анафог ізь перадмесьцямі яго; усіх местаў іхных трынанцаць местаў падле радзімаў іхных.

61 І сыном Когафовым, засталым із радзімы гэтага плямёні, былі даны месты з палавіцы плямёні, з палавіцы Манасавага, жэрабям дзесяць местаў.

62 І сыном Гіршовавым па радзімах іхных, з плямёні Іссасхаравага а з плямёні Апэравага а з плямёні Нефалімовага а з плямёні Манаса-

вага ў Вашане, трынанцаць местаў.

63 Сыном Мераравым па радзімах іхных, з плямені Рувінавага а з плямені Гадовага а з плямені Зэвулонавага, жэрабям двананцаць местаў. 64 І далі сынове Ізраелявы Левітам месты зь іх перадмесьцямі. 65 І яны далі жэрабям з плямені сыноў Юдзіных а з плямені сыноў Сымонавых а з плямені сыноў Веняміновых тыя месты, каторыя названы імёнамі іхнымі.

66 І з радзімаў сыноў Когафовых мелі месты ў граніцах іх у плямені Яхрэмавым. 67 І далі ім месты ўдэку: Шыхем із перадмесьцямі яго на гары Яхрэмавай, Гезэр із перадмесьцямі яго 68 А Ёкмеам із перадмесьцямі яго а Беф-Горон із перадмесьцямі яго 69 А Аялон із перадмесьцямі яго а Гаф-Рыммон із перадмесьцямі яго; 70 І з палавіцы плямені Манасавага: Анер із перадмесьцямі яго а Білеам із перадмесьцямі яго. Гэта радзіме засталых сыноў Когафовых.

71 Сыном Гіршомавым былі даны з радзімы палавіцы плямені Манасавага: Голан у Вашане зь яго перадмесьцямі а Аштароф із перадмесьцямі яго.

72 З плямені Іссаскаровага -- Кедэш із перадмесьцямі яго, Давераф із перадмесьцямі яго 73 А Рамоф із перадмесьцямі яго а Анем із перадмесьцямі яго;

74 З плямені Ашэравага -- Машал із перадмесьцямі яго а Аўдон із перадмесьцямі яго 75 А Гукок із перадмесьцямі яго а Рэгоў зь перадмесьцямі яго;

76 З плямені Неффалімовага -- Кедэш у Галілеі зь перадмесьцямі яго а Гаммон із перадмесьцямі яго а Кірафаім із перадмесьцямі яго.

77 Сыном Мераравым засталым былі даны з плямені Зэвулонавага Рыммон із перадмесьцямі яго. Табор із перадмесьцямі яго; 78 І на другім баку Ёрдану, ля Ерыхону,

на ўсходнім баку Ёрдану былі даны ім із плямені Рувінавага Вецэр ля пустыні зь перадмесьцямі яго а Ягца зь перадмесьцямі яе 79 А Кедамоф із перадмесьцямі яго а Мефааф із перадмесьцямі яго;

80 З плямені Гадовага -- Рамоф у Гілеадзе із перадмесьцямі яго а Маганаім із перадмесьцямі яго 81 А Гэшбон із перадмесьцямі яго а Язэр із перадмесьцямі яго.

7 І ў сыноў Іссаскаровых: Фола а Пуа, Яшуў а Шымрон, чатыры.

2 І сынове Фоліны: Уз а Рэфал а Ерэль а Ягмай а Ёсам а Самуїла, галавы дому айцоў сваіх ад Фолы, мужы харобрыя ў пакаленьнях сваіх, каторых лік за дзён Давіда дваццаць дзьве тысячы шасьцьсот.

3 І сын Узавы: Ізрага; а сынове Ізражыны: Міхайла а Овада а Ёель, Ішша, пяцёх; усі яны галоўныя. 4 І ад іх, у родах іхных, па дамох айцоў іхных, былі вяткі воляў на вайну -- трыццаць шэсьць тысячаў; бо ў іх было шмат жонак і сыноў. 5 Вратоў жа іхных, у вусіх радзімах Іссаскаровых, мужоў харобрых, было асьмідзясят сем тысячаў; усі лічаныя падле радаводаў іхных.

6 У Веняміна: Бела а Бехер а Едзэель, трох. 7 Сынове Беліны: Ецбон а Уз а Узель а Ерымоф а Іры, пяцёх, галавы дому айцоў, мужы харобрыя. І палічаных іх падле радаводаў іхных дваццаць дзьве тысячы трыццаць чатыры.

8 І сынове Бехеравы: Зэміра а Ёаш а Елезэр а Елэенай а Омры а Ірэмоф а Ава а Анафоф а Алемеф. -- усі гэтыя сынове Бехеравы. 9 І лік іх, падле радаводаў іхных у родах іхных, падле галоў дому айцоў іхных, мужоў харобрых -- дваццаць тысячаў дзьвесьце.

10 І сыны Едзэелявы: Білгав. І сынове Білгановы: Еуш а Венімін а Егуд а Хенаана а Зэфан а Фаршыш а Агішагар. 11 Усіх гэтых

сыноў Едзяелявых падле галоў ай-поў іхных, мужоў харобрых — сямнанцаць тысячаў дзэвесьце, уступаючых у войска на вайну. 12 І Шупім і Гуппім Іранкі; Гушым Агеро-нак.

13 Сыны Неффалімовы: Ягцэль а Гуні а Ецэр а Шаллум, сыны Білжыны.

14 Сыны Манасавы: Асрэль, каторага нарадзіла мамашка ягоная Арамлянка, яна ж нарадзіла Махіра, айца Гілеада. 15 І Махір узяў жонку Гуппіму а Шупіму; імя сястры ягонае Мааха; імя другога Цэлофегад. І Цэлофегад меў дачкі. 16 І Мааха Міхарыха нарадзіла сына і назвала імя ягонае Перэш, а імя брата ягонага Шэрэш; і сыны ягоныя: Улам а Рэкэм. І сыны Уламовы: Бедан. Гэта сыны Гілеадовы, сына Махіра Манасэнка. 18 А сястра ягоная Гаммолекеф нарадзіла Ішгода а Авезэра а Маглу. 19 І былі сыны Шэмідзіны: Агіян а Шэхем а Лікгі а Аням.

20 Сыны Яхрэмавы: Шутэлаг, а Берэд, сын ягоны, а Фагаф, сын ягоны, а Елеада, сын ягоны, а Фагаф, сын ягоны, 21 А Завад, сын ягоны. а Шутэлаг, сын ягоны, а Езэр а Елеад. І забілі іх жыхары Гафу. што радзіліся ў зямлі. бо яны зышлі захапіць стады іхныя. 22 І плакаў па іх Яхрэм, айцец іхны, шмат дзён. і прышлі браты ягоныя пацешыць яго. 23 І ўвайшоў да жонкі свае, і яна пачала а нарадзіла сына, і ён назваў імя ягонае: Бэра, бо ліха было ў доме ягоным. 24 І дачка ў яго Шэра. Яна збудавала Беф-Горон дольні й вышні а Уззэн-Шэру. 25 А Рэфаг, сын ягоны, а Рэшэф а Фелаг, сын ягоны, а Фаган, сын ягоны, 26 Ладан, сын ягоны, Аммігуд, сын ягоны, Елішама, сын ягоны, 27 Нун, сын ягоны, Ігошуа, сын ягоны, 28 І дзяржавы іхныя і сялібы: Бэт-Эль а местачкі яго; на ўсход Нааран, на захад Гезэр а ме-

стачкі яго; Шыхем таксама й местачкі яго аж да Айі а местачкаў яе. 29 А з боку сыноў Манасавых: Беф-Шэан а местачкі яго, Фаанах а местачкі яго, Мегіддо а местачкі яго, Дор а местачкі яго. У іх жылі сынове Язэпавы, сына Ізраелявага.

30 Сынове Ашэравы: Імна а Ішва а Ішві а Бэра, а Сэраг, сястра іхная. 31 Сыны Бэрыны: Гэвер а Малхіель. Ён айцец Бірзаіфа. 32 Гэвер нарадзіў Яфлета а Шомера а Гофам а Шую, сястру іхную. 33 Сыны Яфлетаваы: Пасах а Бімгал а Ашваф. Гэта сыны Яфлетаваы. 34 Сыны Шэмеравы: Агі а Рогга, Гуўва а Арам. 35 І сыны брата ягонага Гэлема: Цофаг а Імна а Шэлеш а Амал. 36 Сынове Цофаговы: Суаг а Гарнефер а Шуал а Беры а Імра. 37 Бецэр а Год а Шамма а Шылша а Іфран а Беера. 38 Сыны Еферавы: Ефунне а Піспа а Ара. 39 Сыны Ульліны: Араг а Ганнель а Рыца. 40 Усі гэтыя сынове Ашэравы, галавы дому айцоў сваіх, абраныя дужасілы, галоўныя з князёў. І іх лік падле радаводаў у войску, на вайне дваццаць шэсьць тысячаў чалавекаў.

8 Венямін нарадзіў Белу, першака свайго, Ашбела другога. Агара трэйцяга, 2 Ногу чацьвертага і Рафу пятага. 3 І былі сыны ў Белы: Аддар а Гера а Авігуд. 4 А Авішуа а Нааман а Агоаг. 5 А Гера а Шэфуфан а Гурам. 6 І во сыны Егудавы, яны галавы айцоў, жыхараў Гевы і пераселеных да Манагафу: 7 І Нааман, і Агія, і Гера (ён перасяліў іх); ён нарадзіў Уззу а Агігуд. 8 І Шагараім нарадзіў на палэх Моаўскіх просьле тога, як адпусціў Гушыму а Баару, жонкі свае. 9 І нарадзіў ён ад Годэшы, жонкі свае, Евава а Цыву а Мешу а Малхама. 10 А Еўда а Шаха а Мірму; гэта сынове ягоныя, галавы айцоў. 11 І ад Гушымы нарадзіў ён Авітува а Елпаала. 12 І сынове Елпааловы: Евер

а Мпшам а Шэмед, (каторы збудаваў Оно а Лод ізь местачкамі яго), 13 А Бэра а Шэма (яны былі галавамі айцоў жыхараў Аялону. Яны выпгнали жыхараў Гафу). 14 I Аго, Шашак а Ірэмф 15 А Зэвада а Арад а Едэр 16 А Міхайла а Ішфа а Ёга, — сынове Бэрыны; 17 А Зэвада а Мешуллам а Гізк а Гэвер 18 А Ішмерай а Ізья а Ёваў — сынове Елпааловы; 19 А Якім а Зыхра а Заўд 20 А Еленай а Цыллефай а Елель 21 А Адая а Берая а Шыбраф, — сынове Шымеявы; 22 А Ішпан а Евер а Елель 23 А Аўдон а Зыхра а Ганан 24 А Гананя а Елам а Антофа 25 А Іфдэя а Пенуель, — сынове Шашаковы; 26 Шамшэрай а Шэгара а Афалі 27 А Ярэша а Ільля а Зыхра, — сынове Ерогамовы. 28 Гэта галавы айцоў, у родах сваіх галоўныя. Яны жылі ў Ерузаліме. 29 А ў Гівеоне жылі: айцец Гівеонян, — імя жонкі ягонае Мааха, — 30 I сын ягоны, пяршак Аўдон, Цур а Кіш а Ваал а Надаў 31 А Гедор а Аго а Зэхер. 32 А Міклоф нарадзіў Шымея. I яны таксама жылі з братамі сваімі ў Ерузаліме, насупроці іх.

33 Нір нарадзіў Кіша; Кіш нарадзіў Саўлу; Саўла нарадзіў Ёнафана а Малкішуу а Авіадава а Ешбаала. 34 Сын Ёнафаноў Мерыб-Баал; Мерыб-Баал нарадзіў Міху. 35 I сыны Мішыны: Піфон а Мелех а Фарэя а Агаз. 36 I Агаз нарадзіў Егояду; Егояда нарадзіў Алемефа а Азмавефа а Зымру; Зымра нарадзіў Моцу; 37 Моца нарадзіў Бінею. Рафа, сын ягоны; Елеаса, сын ягоны; Ацэл, сын ягоны. 38 Уў Ацэла шасьцёх сыноў, і гэта імёны іхныя: Азрыкам, Бохеру а Ізмайла а Шэара а Овада а Ганан; усі яны сынове Ацэлавы. 39 Сыны Ешэковы, брата ягонага: Улам, пяршак ягоны, Егуш другі, Еліфелет трэйці. 40 I былі сынове Уламовы дужасі-

лы, лучнікі, і мелі шмат сыноў а ўнукаў. Усі яны ад сыноў Веняміновых.

9 Дык усі Ізраяляне палічаны падле радаводаў; і вось, яны запісаны ў кнігу каралёў Ізраельскіх а Юдэйскіх, былі пераселены да Бабілёну за выступы свае.

2 Жыжары першыя ў дзяржавах сваіх, па местах ізраельскіх, былі Ізраяляне, сыятавы, Левіты а нефінеі. 3 У Ерузаліме жылі із сыноў Юдзіных а із сыноў Веняміновых а із сыноў Яхрэмавых а Манасавых: 4 Уфай, сын Аммігуда, сына Амравага, сына Імравага, сына Ванявага, — із сыноў Перэдавых, сына Юдзінага; 5 Із сыноў Шылонавых — Асая пяршак а сыны ягоныя; 6 Із сыноў Зэрававых — Еуель а браты іхныя, — шасьцёсот дзевяць дзясят; 7 Із сыноў Веняміновых: Саллу, сын Мешуламоў, сына Годавінага, сына Гассэнуінага; 8 I Іўна Ерогамёнак, і Эла, сын Уза Міхрэнка, і Мешулам, сын Шэфалін, сына Рэгуеля Іўнянка, 9 I браты іхныя, падле родаў іхных: дзевяцьсот пяцьдзясят шасьцёх, — усі гэтыя мужы галавы айцоў у доме айцоў сваіх.

10 А із сыятавоў: Едая а Егорыў а Яхін. 11 Азара сын Гілі, сына Мешуламовага, сына Садокавага, сына Мераёфа Агітувёнка, начальнік у доме Божым;

12 I Адая сын Ерогама, сына Пашура Малкіёнка; і Маасай, сын Адзеля, сына Ягзэравага, сына Мешуламовага, сына Мешылеміфа Іммеронка; 13 I браты іхныя, галавы дому айцоў сваіх: тысяча сямсот шасьцёдзясят, — людзі дужасілы ў рабоце служэньня ў доме Божым.

14 А зь Левітаў: Шэмая сын Гапува, сына Азрыкама Гапавёнка, — із сыноў Мераравых; 15 Вакбакар, Герэш а Галал а Матфания, сын Міхі, сына Зыхры Асафёнка; 16 I Овада, сын Шэмаі, сына Галала

Ідыфунёнка, і Бераха, сын Асы Елканёнка, каторы жыў у сёлах Нетофафскіх. 17 І брамнікі: Шалум а Акуў а Талмон а Агіман і браты іхныя; Шалум галоўны, 18 Каторы дагэтуль у браме каралеўскай на ўсход; яны брамнікі падле вяткаў сыноў Левавых. 19 Шалум, сын Кора, сына Авасафавага Каранка, і браты ягоныя з дому айца ягонага, Корычы, былі над работаю службы, вартаўнікамі парогаў будану, а бацькі іхныя, будучы над войскам СПАДАРОВЫМ, былі вартаўнікамі ўходу. 20 А Фінегас Елеазаронак уперад быў начальнікам над імі, і СПАДАР быў із ім. 21 Захара Мешэлёмёнак — брамнік ля ўходу будану збору. 22 Усіх іх, абраных за брамнікаў да парогаў, было дзевяць двананцацёх. Яны палічаны падле радаводаў сёлаў сваіх. Іх прызначыў Давід а Самуїла прарока дзеля вернасьці іх. 23 І яны і сынове іхныя над брамамі дому СПАДАРОВАГА — над домам-буданом, на вартах, 24 Каб былі на чатырох старанах брамнікі: на ўсходняй, заходняй, паўночнай і паўднёвай. 25 Браты ж іх заставаліся ў сёлах сваіх, мелі прыходзіць сем дзён ад часу да часу, каб быць із імі; 26 Бо дзеля вернасьці былі гэтыя чатыры дужыя брамнікі, яны Левіты, і яны былі над каморами а скарбамі дому СПАДАРОВАГА. 27 І навокал дому Божага яны пачавалі, бо гэта старожка была на іх, і адпиральне яго ранаца ў ранацу. 28 І зь іх былі над судзьдзям багаслужбы, бо лічбаю ўносілі іх і лічбаю выносілі; 29 І із іх прызначаны над судзьдзям, і над усімі сьвідэівамі сьвятыні, і над ценькаю мукою, і віном, і аліваю, і кадзілам, і пахнючымі рэчамі. 30 І із сыноў сьвятарскіх былі складальнікі масьцяў а пахнючых рэчаў. 31 Матыфа зь Левітаў, — ён прышак Шалума Корыча, — меў давер да работы на сква-

родах. 32 І із сыноў Когафовых, із братоў іхных былі над хлябамі Выкладу, каб гатаваць іх кожную сыботу.

33 А вось, пяюны, галоўныя з айцоў Левітаў, каторыя заставаліся ў пакоях, былі вольныя, бо дзень і моч на іх была гэта работа. 34 Гэтыя галоўныя айцове зь Левітаў былі галоўныя ў радок сваіх; яны жылі ў Ерузаліме.

35 У Гівеоне жылі: айцец Гівеонян Еель, — імя жонкі ягонае Мааха, — 36 І сын ягоны, прышак Аўдон, Цур а Кіш а Ваал а Нер а Надаў 37 А Гедор а Аго а Захара а Міклоф. 38 Міклоф нарадзіў Шымеама. І яны ля братоў сваіх жылі ў Ерузаліме, разам із братамі сваімі.

39 Нер нарадзіў Кіша, Кіш нарадзіў Саўлу, Саўла нарадзіў Ёнафана а Малхішуу а Авінадава а Ешбаала. 40 Сын Ёнафанаў Мерыб-Баал; Мерыб-Баал нарадзіў Міху. 41 Сыны Мшыны: Піфон а Мелех а Фатгрэя. 42 Агаз нарадзіў Яру; Яра нарадзіў Алемефа а Азмавефа а Зымру; Зымра нарадзіў Мопу; 43 Моца нарадзіў Бінею; а Рэфая сын ягоны; Елеаса, сын ягоны; Ацэль, сын ягоны. 44 Уў Ацэля шасьцёх сыноў, гэта ймёны іхныя: Азрыкам, Бохеру а Ізмайла а Шэара а Овада а Гаван. Гэта сынове Ацэлявы.

10 Пілішчане ваявалі з Ізраэлям, і ўцякалі Ізраэляне ад Пілішчан, і падалі паражаныя на гары Гілвоа. 2 І блізка напіралі Пілішчане на Саўлу а сыноў ягоных, і забілі Пілішчане Ёнафана а Авінадава а Малхішуу, сыноў Саўлавых. 3 Бітва із Саўлам ішла стродкая, і лутылі на яго стралцы лукам, і ён быў паранены лучнікамі. 4 І сказаў Саўла збрайношу свайму: „Аталі меч свой і закалі мяне ім, каб ня прышлі гэныя неабрэзаныя і ня здзекаваліся зь мяне“. Але збрайноша

ня важыўся, бо вельма спалохаўся. Тады Саўла ўзяў меч і паў на яго. 5 Збрайноша ягоны, абачыўшы, што Саўла памер, і сам паў на меч, і памер. 6 І памер Саўла, і тры сыны ягоныя, і ўвесь дом ягоны разам із ім памерлі. 7 І абачыў кажны Ізраелянін, каторы быў у даліне, што ўсі ўцякаюць, і што памерлі Саўла а сыны ягоныя, дык пакінулі месцы свае й разьбегліся; а Пілішчане прышлі й асяліліся ў іх.

8 І было назаўтра: і прышлі Пілішчане абдзіраць забітых, і знайшлі Саўлу а сыноў ягоных, палых на гары Гілвоаскай. 9 І абдзерлі яго, і зьялі зь яго галаву ягоную а зброю ягоную, і паслалі па зямлі Пілісцкай навокал, каб прынесьці ведамку балваном сваім а люду. 10 І паклалі зброю ягоную ў доме багоў сваіх, і чэрап ягоны ўткнулі ў доме Дагона.

11 І пачуў увесь Явіш Гілеадзі ўсе, што зрабілі Пілішчане Саўлу, 12 І ўсталі ўсі малайцы, і панесьлі цела Саўлава а целы сыноў ягоных, і прынеслі іх да Явішу, і пахавалі косьці іхныя пад дубам у Явішу, і паставалі сем дзён. 13 І памер Саўла за выступ свой, каторым ён выступіў супроці СПАДАРА, супроці слова СПАДАРОВАГА, каторага ён не дзяржаў, і таксама за тое, што пытаўся ў чараўніцы, каб даведацца, 14 А не даведаўся ў СПАДАРА; за гэта Ён зрабіў сьмерць яму і перадаў каралеўства Давіду Есянку.

11 І зьберліся ўсі Ізраэляне да Давіда да Гэўрону, кажучы: „Вось, мы косьць твая й цела твае. 2 Таксама ўчора, таксама заўчора, таксама, як яшчэ Саўла быў каралём, ты выводзіў і ўводзіў Ізраеля, і СПАДАР, Бог твой, сказаў табе: „Ты будзеш пасьціць люд Мой, Ізраеля, і ты будзеш князем над людам Маім Ізраэльскім”. 3 І прышлі ўсі старцы Ізраэлявы да караля да

Гэўрону, і зрабіў зь імі Давід змову ў Гэўроне перад відам СПАДАРА. ВБМ; і яны памазалі Давіда за караля над Ізраелям, подле слова СПАДАРОВАГА Самуйлам.

4 І пайшоў Давід а ўвесь Ізраель да Ерузаліму, значыцца да Евусу. А там Евусзі, жыхары тае зямлі. 5 І сказалі жыхары Евусу Давіду: „Ня ўвядзеш сюды”. Але Давід узяў горад Сыён, значыцца, места Давідава. 6 І сказаў Давід: „Хто бы найпершы паразіў Евусэю, тый будзе галавою а вайводцам”. І ўзышоў найперш Ёаў Іэруёнак, і стаў галавою. 7 Давід жыў у тым горадзе, затым і звалі яго местам Давідавым. 8 І ён забудаваў места навокал, нават ад Міло навокал, а Ёаў паправіў астачу места. 9 Дык Давід дужэў болей а болей, і СПАДАР войскаў із ім.

10 І во галавы з дужых у Давіда, што мацнілі зь ім каралеўства ягонае, з усім Ізраелям, каб устанавіць яго за караля, подле слова СПАДАРОВАГА над Ізраелям.

11 І во лік харобрых, што былі ў Давіда: Яшовеам Гахмонёнак, галоўны з трыццацёх. Ён падняў здіду сваю на трыста чалавёкаў і пабіў іх у вадным часе. 12 А за ім Елеазар, сын Дода Агоціцкага, з трох харобрых. 13 Ён быў із Давідам у Пас-Даміме, куды Пілішчане зьбіраліся на вайну. Тамака часьць поля была поўная ячменю, і люд уцёк ад Пілішчан. 14 Але яны сталі сярод дзелі, усьцераглі яе й паразілі Пілішчан. І дараваў СПАДАР выбаўленьне вялікае. 15 І зьшлі трох із гэтых трыццацёх вайводцаў на скалу да Давіда, у пячору Одулам, як табар пілісцкі быў разьлёгшыся ў даліне Рэфаімаў. 16 Давід тады быў у горадзе а застава пілісцкая была тады ў Бэтлееме. 17 І надта ўсьмяг Давід, і ён сказаў: „Хто дасьць імне піць вады із студні бэтлээмскае, каторая ля бра-

мы?" 18 Тады гэтыя трох прабіліся скрозь табар пілісцкі і засілілі вадзі із студні бэтлеемскае, каторая ля брамы, і панесылі, і прынесылі Давіду. Але Давід не захацеў піць яе, і выліў яе на аброк СПАДАРУ, 19 І сказаў: „Крый мяне, СПАДАРУ, каб я зрабіў гэта! Ці буду я піць кроў мужоў гэтых, што ставілі ў небяспечнасьць душы свае? Бо зь небяспечнасьцю собскага жыцця яны прынеслі". І не захацеў яе піць. Во што зрабілі трох гэтых харобрых.

20 І Авішай, брат Ёваў, быў галоўны над трыма; ён падняў дзёду сваю на трыста чалавекаў, каторых паразіў, і быў у славе ў тых трох. 21 З трох ён быў выдатнейшы за двух, бо быў іх вайводцам; не раўня адылі першым тром.

22 Вена, сын Егояды, мужа гола, вялікіх дзеянняў, з Каўцэлю. Ён забіў двух дужых, бы леў, Моаўлян; ён жа зышоў і забіў лява ў яме сынежнага дня. 23 Ён жа забіў Егіпцяніна, чалавека ростам пяцёх локцяў. У руцэ Егіпцяніна была дзёда, як навой у ткачоў; а ён зышоў да яго зь кіям, і вырваў дзёду з рукі Егіпцяніна, і забіў яго ягою ж дзёдаю. 24 Во што зрабіў Венад Егоядзёнак! І ён быў у славе ў тых трох харобрых. 25 Ён быў выдатнейшы за трыццацёх, але не раўня тром. І Давід паставіў яго над старожаю сваёй.

26 Таксама дужыя з войска: Асэгэль, брат Ёваў; Елганан Додзянок з Бэтлеему; 27 Шамоф Гародзянін; Гэлец Пелонянін; 28 Іра Ікешонак Феколянін; Езезэр Анафофянін; 29 Сывехай Гушацянін; Лай Агожанин; 30 Магарай Нетофянін; Гэлед Ваанёнак Нетофянін; 31 Іфай Рыбаёнак із Гівы Веняміновае; Вена Пирафонянін; 32 Гурай з Нагале-Гааша; Авель із Арвавы; 33 Азмавеф Багурамянін; Елягба Шаалбонянін. 34 Сынове Гашэма Гізоняні-

на: Ёнафан Шажанок Гараранін; 35 Агіам Сахаронак Гараранін; Еліфал Уранок; 36 Гэфер із Мехеры; Агія Пелонянін; 37 Гэпро Кармілянін; Наарай Езбаёнак; 38 Ёель, брат Нафаноў; Міўтар Гагранок; 39 Цэлек Амонянін; Нагарай Берафянін, збрайноша Ёва Цэруёнка; 40 Іра Іфранін; Гарэў Іфранін; 41 Ура Гэціч; Завад Аглаёнак; 42 Адына Шызанок Рувініч, галава Рувінічаў, і ў яго трыццацёх; 43 Ганан Маашонак; Ясапат Міфнянін; 44 Узя Аштэрафянін; Шама а Еель — сыны Гофама Арозэраніна; 45 Едзель Шымранок а Ёга, брат ягоны, Фіцанін; 46 Еель із Магавіму а Ерываі а Ёшава Елнаамёнкі а Іфма Моаўлянін; 47 Елель а Овед а Ясэель із Мецовай.

12 І гэтыя прыйшлі да Давіда да Цыклагу, як ён яшчэ хаваўся ад Саўлы Кішанка, і былі з харобрых, што памагалі ў бітве. 2 Узброеныя лукам, праваю і леваю рукою пушчалі каменьне і стралялі стрэламі з луку, — з братоў Саўлавых, ад Веняміна: 3 Галоўны Агіезэр, за ім Ёаш Шэмаёнкі з Гівеі; Езель а Пелет Азмавефенкі; Бераха а Егу з Анафаву; 4 Ішмая Гівеонянін, харобры з трыццацёх і над трыццацёма; Ярэма а Ягэзель а Ёганан а Ёзавад із Гедэры; 5 Елузай а Ерымоф а Веаля а Шэмара а Шэфата Гаруфянін; 6 Елкана а Ішнаг а Азарэль а Ёезэр а Яшовеам, — Корычы; 7 І Ёела, і Зэвада Ерогамёнкі, з Гедору. 8 І з Гадзічаў перайшлі да Давіда да гораду на пустыню, людзі гоі, адважныя дужасілываеўнікі, узброеныя шчытам а лукам; віды іх — віды лявіныя, і яны борздыя бы сэрны на горах: 9 Езэр галоўны, Овада другі, Еляў трэйці, 10 Мішманна чацьверты, Ярэма пяты, 11 Афай шосты, Елель сёмы, 12 Ёганан восьмы, Елзавад дзявяты, 13 Ярэма дзясяты, Махбанаі адзінаццаты.

14 Гэтыя із сыноў Гадовых былі галавамі ў войску: адзін із найменшых быў над сотняю і найбольшы — над тысячаю. 15 Гэта тыя, што перайшлі Ёрдан першага месяца, як ён выступае зь берагоў сваіх, і разганалі ўсіх, што жылі ў далінах на ўсход і захад.

16 І прыйшлі із сыноў Веняміновых а Юдзіных да ўмацаваньня да Давіда. 17 Давід вышаў наўпярэймы ім і сказаў ім: „Калі зь мірам прыйшлі вы да мяне, памагчы імне, то хай будзе ў мяне з вамі адно сэрца; а калі дзеля таго, каб ізрадна аддаць мяне варагом маім, дарма што няма гану на руках маіх, то хай бача Бог айцоў нашых і рассудзе”.

18 І абняў Дух Амасая, галаву трыццаціх, і сказаў ён: „Супакой табе, Давідзе, і з табою, Есёнку! супакой табе і супакой памачніком тваім! бо памагае табе Бог твой”. І прыняў іх Давід, і паставіў іх на чале вяткаў.

19 І з плямені Манасавага перайшлі да Давіда, як ён ішоў із Піліпчанімі на вайну супроці Саўлы, але не памагаў ім, бо вайводцы піліпкія, парадзіўшыся, адаслалі яго, кажучы: „На нашу галаву ён прыйдзе да спадара свайго Саўлы”.

20 Як ён пайшоў да Цыклагу, туды перайшлі да яго з Манасічаў: Аднаг а Ёзавад а Едзель а Міхайла а Ёзавад а Елігу а Цылефай, — тысячнікі ў Манасічаў. 21 І яны памагалі Давіду супроці вяткаў, бо ўсі гэтыя былі гоі і былі вайводцамі ў войску. 22 Гэтак кажнага дня прыходзілі да Давіда на помач, ажно табар ягоны стаў вялікім, як табар Божы.

23 І гэтыя лік галоваў, узброеных да войска, каторыя прыйшлі да Давіда да Гэўрону, каб перадаць яму каралеўства Саўлава, подле слова СПАДАРОВАГА:

24 Сыноў Юдзіных, шчыт а дзіду

носячых, шэсьць тысячаў а асьмісот, узброеных да вайны.

25 Із сыноў Сымонавых дужаўлаў у войску было сем тысячаў а сту;

26 Із сыноў Левавых чатыры тысячы а шэсьцьсот; 27 І Егояда, валадар Ааронавічаў, і зь ім тры тысячы а сямсот; 28 І Садок, мужны дзяцюк, і дом айцоў ягоных дваццаць а двух вайводцаў.

29 Із сыноў Веняміновых, братоў Саўлавых, тры тысячы, — але дагэтуль большыня іх моцна сьцерагалі дом Саўлаў;

30 Із сыноў Яхрэмавых дваццаць тысячаў а асьмісот людзёў мужных, людзёў славурых у родах сваіх;

31 З паў плямені Манасавага асьмінанцаў тысячаў, каторыя выпушчаны былі на ймя, каб пайсьці ўстанавіць Давіда за караля;

32 Із сыноў Ісаскаровых, каторыя цямілі часы, каб ведаць, што мае рабіць Ізраель, — іх было дзвесце галоўных, і ўсі браты іхныя йшлі за словам іхнім;

33 Із Завулонавага выходзячых да войска, гатовых на вайну з усялякімі ваеннымі снадзямі, пяцьдзясят тысячаў, каторыя маглі дзяржаць лад, някісьлявага сэрца;

34 Зь Неффалімовага тысяча вайводцаў; зь ім трыццаць сямёх тысячаў із шчытамі а дзідамі;

35 З Дановага гатовых да вайны дваццаць асьмёх тысячаў а шэсьцьсот;

36 Ад Ашэра воў да войска выходзячых, гатовых на вайну, сараку тысячаў; 37 Зза Ёрдану ад плямені Рувінавага а Гадовага а паў плямені Манасавага — сто дваццаціх тысячаў, з усялякімі ваеннымі снадзямі да бітвы. 38 Усі гэтыя ваюны, што маглі дзяржаць лад, прыйшлі із шчырым сэрцам да Гэўрону, ўстанавіць Давіда за караля над усім Ізраэлем. І ўсі засталыя Ізраэляне былі аднаго сэрца, каб ўстанавіць

Давіда за караля. 39 І былі ў Давіда там тры дні, елі а пілі, бо браты іхныя прыгатавалі ім; 40 І таксама блізкія да іх, аж да Ісасхаровага а Завулонавага а Нафталмовага, прывозілі хлеб на аслох а на вярблюдох а на мулах а на буйным статку, ежу, муку, саладжанікі, фігі а пучкі разынкаў а віно а аліву а валы а авечкі — множасьць, бо радасьць была ў Ізраелю.

13 І радзіўся Давід із тысячнікамі, сотнікамі, з кожным правадыром; 2 І сказаў Давід усёй грамадзе Ізраэлян: „Калі гэта вы падабаеце і ад СПАДАРА, Бога нашага, паразашлем усюдых да застальных братоў нашых па ўсёй зямлі Ізраэльскай, ды зь імі да сьвятароў а Левітаў у местах, местачках, каб яны зьберліся да нас; 3 І перанясём да сябе скрыню Бога нашага, бо за дзён Саўлы мы ня былі ў Яго. 4 І сказала ўся грамада, каб зрабіць гэтак, бо пасьцівая была справа гэтая ў вачох усяго люду. 5 Дык зьбер Давід усіх Ізраэлян, ад Шыгору ягіпецкага аж да ўходу ў Гамаф, каб перанесці скрыню Божую з Кіраф-Еарыму. 6 І ўзышоў Давід а ўвесь Ізраэль да Ваалу ў Кіраф-Ярым, каторы ў Юдэі, каб узяць ступь скрыню Бога, СПАДАРА, на херувах седзячага, на каторых названа імя Ягонае. 7 І павёзьлі скрыню Божую на новых цяляках з дому Авінадавага, і Уза й Аго вялі цялякі. 8. Давід жа з усі Ізраэляне гралі перад Богам з усне сілы, зь пяцьцём, на гуслях а псалтырох а на бубнох, на пымбалах і ў трубы. 9 І прыйшлі да току Хідонавага, і Уза выпцягнуў руку сваю, каб прыдзяржаць скрыню, бо валы нахінулі яе. 10 Але СПАДАР загневаўся на Узу, і паразіў яго за тое, што ён выпцягнуў руку сваю да скрыні, і ён памер там перад відам Божым. 11 І засмуціўся Давід, што СПАДАР паразіў паразю Узу. І

назваў тое месца паразю Узы, дагэтуль. 12 І спалохаўся Давід Бога таго дня, кажучы: „Як я прывяду да сябе скрыню Божую?“ 13 І не завярнуў Давід скрыні да сябе, да места Давідавага, але павярнуў яе да дому Овед-Едома, Гефаяіна. 14 І перабывала скрыня Божая ўв Овед-Едома, у доме ягоньм, тры месяцы, і дабраславіў СПАДАР дом Овед-Едомаў а ўсе, што ў яго.

14 І паслаў Пірам, кароль Тырскі, да Давіда паслоў, і кедравыя дзержы, і муляроў, і песьляў, каб пастанавіць яму дом. 2 І даведаўся Давід, што СПАДАР зацвердзіў яго за караля над Ізраэлям, што высака ўзята каралеўства ягонае, дзеля люду ягонага Ізраэля;

3 І ўзяў Давід яшчэ жонкі ў Ерузаліме, і нарадзіў Давід яшчэ сыноў а дачкі. 4 І во імёны тых, што радзіліся ў яго ў Ерузаліме: Шамуа а Шоваў, Нафан а Саломон 5 А Іўтар а Елішуа а Елпелет 6 А Ногаг а Нефег а Яфа 7 А Елішам а Вееляда а Еліфелет.

8 І пачулі Піліпчане, што Давід памазаны за караля над усім Ізраэлям, і ўзышлі ўсі Піліпчане шукаць Давіда. І Давід пачуў, і вышаў супроці іх. 9 І Піліпчане прыйшлі, і расьцягнуліся ў даліне Рэфаімаў. 10 І папытаўся Давід у Бога: „Ці ўзыісьці імне супроці Піліпчан, і ці аддасі іх у рукі мае?“ І сказаў яму СПАДАР: „Узыйдзі, і Я аддам іх у рукі твае“. 11 І пайшлі яны да Ваал-Перацыму, і паразіў іх там Давід; і сказаў Давід: „Паразіў Бог варагоў маіх рукою маёю, як прорва вады“. Затым і далі імя месца таго: Ваал-Перацым. 12 І пакінулі там Піліпчане багі свае, і расказаў Давід, і спалены яны цяплом.

13 І зьберліся йзноў Піліпчане, і расьцягнуліся па даліне. 14 І яшчэ папытаў Давід у Бога, і сказаў яму Бог: „Не хадзі за імі, адхініся ад іх

і йдзі да іх з боку тутавых дзерваў; 15 І як пачуеш шастаньне бы сігоў на вярхох тутавых дзерваў, тады выйдзі да бітвы; бо вышаў Бог перад табою, каб паразіць табар пілісцкі". 16 І зрабіў Давід, як расказаў яму Бог; і паразілі табар пілісцкі, ад Гівеона аж да Гезэру. 17 І слава Давідава разышлася па ўсіх землях, і СПАДАР даў страх яго на ўсі народы.

15 І пастанавіў ён сабе дамы ў месцы Давідавым, і прыгатаваў месца дзеля скрыні Божай, і разануў дзеля яе будан. 2 Тады сказаў Давід: „Ніхто ня мае насіць скрыні Божай, апрача Левітаў, бо іх абраў СПАДАР на тое, каб насіць скрыню Божую і служыць Яму на векі”.

3 І зьбер Давід усіх Ізраэляян да Ерузаліму, каб зьнесці скрыню СПАДАРОВУ на месца яе, каторае ён дзеля яе прыгатаваў. 4 І зьбер Давід сыноў Ааронавых а Левітаў: 5 Із сыноў Когаровых — Урэля, начальніка, а братоў ягоных, сто дваццацёх; 6 Із сыноў Мераравых — Асаю, начальніка, а братоў ягоных, дзевяцьдзесяць дваццацёх; 7 Із сыноў Гіршомавых — Ёеля, начальніка, а братоў ягоных, сто трыццацёх; 8 Із сыноў Елісафановых — Шэмаю, начальніка, а братоў ягоных, дзевяцьдзесяць; 9 Із сыноў Гэўронавых — Елеля, начальніка, а братоў ягоных, асьмідзясят; 10 Із сыноў Узелявых — Амінадава, начальніка, а братоў ягоных, сто дванаццацёх.

11 І пагукаў Давід сьвятароў: Садока а Авафара, і Левітаў: Урэля, Асаю а Ёеля, Шэмаю а Елеля а Амінадава. 12 І сказаў ім: „Вы, начальнікі айцоў Левітаў, пасьвяціцеся вы і браты вапшы, і ўзьнясіце скрыню СПАДАРА, Бога Ізраэлявага, на месца каторае я прыгатаваў ёй; 13 Бо, як уперад ня вы гэта рабілі, то СПАДАР, Бог наш, зрабіў паразу ў нас за тое, што мы ня

шукалі Яго як мае быць”. 14 І пасьвяціліся сьвятары а Левіты дзеля таго, каб узьнесці скрыню СПАДАРА, Бога Ізраэлявага. 15 І пачулі сыны Левітаў скрыню Божую, як расказаў Масей падле слова СПАДАРОВАГА, на плячо свайго, напулкамі на сабе.

16 І казаў Давід начальнікам Левітаў пастанавіць братоў сваіх пяюноў з музыцкімі снадзівамі, з псалтырамі а гусьлямі а цымбаламі, каб гралі, падыймаючы голас із радасьцяй.

17 І прызначылі Левіты: Гэмана Ёелёнка, і з братоў ягоных — Асафа Верэшоўка, а із сыноў Мераравых, братоў іхных, Ефана Кушаёнка; 18 І з імі братоў іхных другародных: Захару Бена а Язеля а Шэмірамофа а Егіеля а Уня, Елява а Венаю а Маасэя а Матыфу а Еліфелегу а Мікнея а Овед-Едома а Ееля, брамнікаў, 19 І пяюноў: Гэмана, Асафа а Ефана — на мядзяных цымбалах, каб чулі; 20 А Захару а Азеля а Шэмірамофа а Егіеля а Уня а Елява а Маасэя а Ветэя — на аламоф; 21 А Матыфу а Еліфелегу а Мікнея а Овед-Едома а Беля а Азасю — на гарпах, на пэмініце пачынаваньне. 22 А Хенаня, начальнік Левітаў у пяццю, і ён вучыў пяццю, бо ён быў цяжкім у ім. 23 А Верэха а Елкана былі вяртаўнікамі ля скрыні. 24 А Шэманя а Ясапат а Нефанэль а Амасай а Захара а Веная а Елезэр, сьвятарове, трубілі ў трубы перад скрыняю Божай. Овед-Едом а Ега былі вяртаўнікамі ля скрыні. 25 Гэтак Давід а старцы Ізраэлявы а тысячнікі пайшлі ўзьнесці скрыню змовы СПАДАРОВАГА з дому Овед-Едомавага, зь веселасьцяй.

26 І як Бог памог Левітам, каторыя несці скрыню змовы СПАДАРОВАГА, тады зарэзалі сем цялят бычкоў і сем бараноў. 27 Давід быў адзеўшы адзецьце зь цюнюсенькага

палатна, і ўсі Левіты, каторыя несць лі скрыню, і пяюны, і Хенаня, начальнік пяцця пяюноў. На Давіду ж быў ляжны наплечнік. 28 Гэтак увесь Ізраель узносіў скрыню змовы СПАДАРОАЕ з гуканьнем а з гукам рагоў а з трубамі а з цымбаламі. голасна гучачы на псалтырох а гусьлях. 29 І сталася, як скрыня змовы СПАДАРОВАЕ ўходзіла ў места Давідава, што Міхала Саўлішка выглядала ў вакно дагоў і, абачыўшы караля Давіда, што скакаў а весяліўся, улегчы замела яго ў серцу сваім.

16 І прынеслі скрыню Божую, і паставілі яе сярод будану, каторы Давід разапнуў дзеля яе, і абраклі ўсепалены а супакойныя аброкі перад відам Божым. 2 І скончыў Давід паліць усепалены а супакойныя аброкі, і дабраславіў люд імям СПАДАРА, 3 І раздаў кожнаму Ізраэляніну, ад мужчыны аж да жонкі, кожнаму па букатцы хлеба, і па кавалку мяса, і па коўні віна. 4 І паставіў на службу перад скрыняю СПАДАРОВАЮ службітоў зь Левітаў, каб прыпаміналі яны, дзякавалі а выхвалялі СПАДАРА, Бога Ізраэлявага:

5 Асафа за галоўнага, наступным па ім Захару, Ееля а Ішмірамофа а Егіеля а Матыфу а Ельява а Венаю а Овед-Едома а Ееля зь лірамі а гусьлямі, а Асафа да гры на цымбалах, 6 А Венаю а Ягзеля сьвятароў — штчасна трубіць перад скрыняю змовы Божэ. 7 Гэтага дня Давід упярыў даў псалму ў руку Асафа а братоў ягоных, дзякавалі Богу:

8 Дзякуйце СПАДАРУ, гукайце імя Ягонае, абяшчайце меж людаў учынікі Ягонныя; 9 Пейце Яму, пейце псалмы Яму, размаўляйце праз усі чудосы Ягонныя; 10 Хваліцеся сьвятым імям Ягоным; хай вяселіцца сэрца шукаючых СПАДАРА: 11 Вызукайце СПАДАРА а сілы Яго-

ныя, шукайце віду Ягонага кажначасна; 12 Успамінайце дзіва, што Ён учыніў, знакі Ягонныя й суды вуснаў Ягоных, 13 Насеньне Ізраэлява, слугі Ягонныя, сынове Якава, абраныя Ягонныя! 14 Ён СПАДАРА, Бог наш; па ўсёй зямлі суды Ягонныя. 15 Памятуйце заўсёды змову Ягоную, слова расказанае тысячам пакаленьняў, 16 Каторую Ён учыніў із Абрагамам, і прысягу Ягоную Ісаку, 17 І ўстанавіў Якаву права, Ізраэлю змоваю вечнаю, 18 Кажучы: „Табе дам зямлю Канаанскую, павароз спадку вашага”. 19 Як вашы людзі былі нячысьленыя, як штось малое, і чужаземцы ў ёй, 20 І пераходзілі яны ад народу да народу, і ад каралеўства да бншага люду; 21 Ён не дазволіў людзіне крыўдзіць іх і ганіў каралёў за іх: 22 „Не чапайце памазанцаў Маіх, і прарокам Маім не рабіце ліха!” 23 Пейце СПАДАРУ, уся зямля, агаляйце дзень у дзень спасеньне Ягонае. 24 Павядайце меж паган чэсьць Ягоную, меж усіх людаў чудосы Ягонныя; 25 Бо вялікі СПАДАРА а вельмі славуць, і страшнейшы Ён над усі багі, 26 Бо ўсі багі людаў — балваны, але СПАДАРА нябёсы ўчыніў. 27 Слава а вялічча перад відам Ягоным, матутнасць а радасьць на месцу Ягоным. 28 Прызнайце СПАДАРУ, радзімы людаў, прызнайце СПАДАРУ чэсьць а моц. 29 Прызнайце СПАДАРУ чэсьць імені Ягонага. Прынясіце дар, ды йдзіце перад від Ягоны, сьпіце СПАДАРА ў харашыні сьвятасці. 30 Дрыжы перад Ім, уся зямля: нават сьвет Ён умацаваў, непакісьненца. 31 Хай радуецца нябёсы, хай вяселіцца зямля, і хай скажучь меж народаў: „СПАДАРА гаспадарствуе!” 32 Раві, мора а паўніня яго, хай цешыцца поле а ўсе, што на ім. 33 Тады зацяюць дзервы лесавыя перад СПАДАРОМ, бо Ён прыходзе судзіць зямлю. 34 Выхваляйце СПА-

ДАРА, бо добры, бо на веки міласэрдзе Ягонае. 35 І кажыце: „Спасі нас, Божа спásення нашага! і зьблы нас, і выбаў нас ад паган, каб мы маглі славіць сьвятое імя Твае і хваліцца ў хвале Тваёй! 36 Дабраслаўлены СПАДАР, Бог Ізраеляў, ад веку і аж на веки!“ І ўвесь люд сказаў „Амін!“ і хваліў СПАДАРА.

37 Давід пакінуў там, перад скрыняю змовы СПАДАРОВАЕ, Асафа а братоў ягоных, каб яны служылі перад скрыняю кажначасна, падле патрэбы кажнага дня, 38 І Овед-Едома а братоў ягоных, шасьцьдзесят асьмёх; Овед-Едома Ідуфунёнка а Госу — за брамнікаў, 39 А Садока сьвятара а братоў ягоных сьвятароў — перад вітальняю СПАДАРОВАЮ, на ўзвышшу, што ў Гівеоне, 40 Да абракаўня ўсепаленьняў СПАДАРУ на аброчніку ўсепаленьня кажначасна, нараніцы і ўвечары, падле ўсёга, што напісана ў Законе СПАДАРОВЫМ, каторы ён сказаў Ізраелю; 41 І зь імі Гэмана а Ідуфуна і іншых абраных, каторыя прызначаны на імя, каб славіць СПАДАРА, бо на веки міласэрдзе Ягонае. 42 Пры іх Гэман а Ідуфун з трубамі а цымбаламі, каб граць, і із снадзямі да песьняў Божых; сыноў жа Ідуфуна — ля варот. 43 І адышоў кажны чалавек да дому свайго; зьвярнуўся й Давід, каб дабраславіць дом свой.

17 І сталася, як Давід жыў у доме сваім, што сказаў Давід Нафану прароку: „Вось, я жыў у доме кедравым, але скрыня змовы СПАДАРОВАЕ пад апонамі“. 2 І сказаў Нафан Давіду: „Усе, што ў цябе на сэрпу, рабі, бо з табою Бог“.

3 Але тае ж ночы было слова Божэ да Нафана: 4 „Пайдзі й скажы служе Майму Давіду: „Гэтак кажа СПАДАР: Ня ты пастановіш Імне дом жыць у ім; 5 Бо Я ня жыў у доме адгэнуль, як узьвёў сыноў Ізраелявых, і дагэтуль, а перахо-

дзіў з будану да будану і зь вітальні да вітальні. 6 Усюдыж, куды-лень хадзіў Я з усім Ізраелым, ці сказаў Я слова аднаму із судзьдзяў Ізраельскіх, каторым Я расказаў пасьціць люд мой, кажучы: „Чаму вы не пастанавілі Імне дому кедравага?“ 7 І цяпер гэтак скажы служе Майму Давіду: „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: Я ўзяў цябе з аўчарніку, за авечкамі ходзячага, каб ты быў валадаром над людям Маім Ізраелым; 8 І быў з табою ўсюдыж, куды ты хадзіў, і выпубіў усіх варагоў тваіх перад відам тваім, і зрабіў імя твае, як імя вялікіх на зямлі; 9 І прызначыў месца люду, Свайму Ізраелю, і пасадзіў іх, і яны будуць жыць на сваім месцу, і ня будуць палохаць іх болей, і сыны нягоднасьці ня будуць высіляць вас болей, як уперад; 10 Адгэнуль як Я прызначыў судзьдзяў над людям Сваім Ізраелым, і Я ўкарыў усіх непрыцеляў тваіх, і наказую табе, што дом збудуе табе СПАДАР. 11 І станеца, як напоўняцца дні твае, каб ты йшоў да бацькоў сваіх, тады Я ўзбуджу насеньне твае просьле цябе, каторае будзе із сыноў тваіх, і ўмацую каралеўства ягонае. 12 Ён пастанове Імне дом, і Я ўмацую пасады ягоны на веки; 13 Я буду яму айцом, а ён будзе Імне сынам, і міласэрдзе Свайго не адвярну ад яго, як Я адвярнуў ад таго, што быў перад табою; 14 І пастанаўлю яго ў доме Сваім і ў каралеўстве Сваім на веки, і пасады ягоны будзе трымаць вечна“. 15 Падле ўсіх гэтых слоў і падле ўсяе гэтае відзены, — так казаў Нафан Давіду.

16 І прышоў кароль Давід, і сёў перад відам СПАДАРОВЫМ, і сказаў: „Хто я, СПАДАРУ Божэ, і хто дом мой, што Ты прывёў мяне адсюды? 17 Але й гэтага яшчэ маё здалася ў ваччу Тваім, Божа; бо Ты гукаў праз дом слугі Свайго на

даўгія часы, і глянуў на мяне, як на зразу чалавека ўзьялічанага, СПАДАРУ БОЖА! 18 Што яшчэ можа дадаць Табе Давід дзеля ўтшчэння слугі Твайго? А Ты знаеш слугу Свайго. 19 СПАДАРУ! дзеля слугі Свайго і подле сэрца Свайго Ты ўчыніў усю гэтую вялікасьць, каб ўчыніць веданымі ўсі гэтыя вялікія справы. 20 СПАДАРУ! нямаш падобнага да Цябе, і нямаш Бога, апроча Цябе, под-ле ўсёга, што чулі мы вушамі сваімі. 21 І хто, як люд Твой Ізраель, адзіны народ на зямлі, да каторага прыходзіў Бог выкупіць Сабе люд, зрабіць Сабе імя вялікімі а страшнымі рэчмі, выгнаньням народаў перад людямі Сваім, каторы Ты выкупіў зь Ягіпту? 22 Бо Ты ўчыніў люд Свой, Ізраеля, Сабе лю-дам на векі, і Ты, СПАДАРУ, стаў Богам іхным. 23 Дык цяпер, о СПАДАРУ, слова, каторае Ты казаў праз слугу Свайго а праз дом ягоны, хай будзе вернае на векі, і ўчыні, як Ты сказаў. 24 Няхай жа будзе вернае а вялікае імя Твае на-векі, каб казалі: 'СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў, ё Бог над Ізраелям'; і дом Давідаў, слугі Твайго, хай будзе непакісны перад відам Тваім. 25 Бо Ты, Божы мой, адкрыў вуха слуге Свайму, што Ты паставіў яму дом; затым важыўся слуга Твой маліцца перад Табою. 26 І цяпер, СПАДАРУ, Ты Бог, і Ты сказаў праз слугу Свайго такое дабро. 27 Дык зыч дабраславіць дом слугі Свайго, каб ён быў вечна перад ві-дам Тваім; бо Ты, СПАДАРУ, да-браславіў, і ён дабраслаўлены на ве-кі".

18 І сталася па гэтым, што Давід разьбіў Пілішчан, і ўслышыў іх, і ўзяў Гаф а месцішкі яго з рукі Пілішчан. 2 Ён перамог таксама Моаўлян, і сталі Моаўляне слугамі Давідавымі, даючы яму дары. 3 І разьбіў Давід Гададэзэра, караля

Соўскага, у Гамафе, як тый ішоў умацаваць уладу сваю ля ракі Еў-фрату. 4 І ўзяў Давід у яго тысяча цялежак, сем тысячаў коньнікаў і дваццаць тысячаў пяхотных; і пад-рэзаў Давід падкаленныя жылы ўсім цялежкавым коням, а пакінуў зь іх на сто цялежак.

5 І прышоў Арам із Дамашку памагаць Гададэзэру, каралю Соўскаму; і разьбіў Давід ув Араме дваццаць дзеве тысячы чалавекаў. 6 І прызначыў Давід намесьнікаў ув Араме Дамаскім; і Арамляне сталі слугамі Давідавымі, дары да-ючымі. Гэтак СПАДАР ратаваў Да-віда ўсюдых, куды ён хадзіў. 7 І ўзяў Давід залатыя шчыты, што былі ў слугаў Гададэзэравых, і прынёс іх да Ерузаліму. 8 А з Тыў-гафы а Куна, местаў Гададэзэра-вых, узяў Давід вельма шмат медзі. Зь яе Саломон зрабіў мядзянае мо-ра а стаўпы а мядзянае судзьдзе.

9 І пачуў Фоў, кароль Гамафу, што Давід разьбіў усе войска Гада-дэзэрава, караля Соўскага, 10 І па-слаў Гадорама, сына свайго, ды з усялякім судзьдзем залатым а срэб-ным а мядзяным, да караля Даві-да, прывеціць а дабраславіць яго за тое, што ён ваяваў із Гададэзэрам і разьбіў яго, бо Фоў веў войны з Гададэзэрам. 11 Таксама й гэтак судзьдзе пасьвяціў кароль Давід Спадару разам із срэбрам а зола-там, каторае ён спаганяў з усіх на-родаў — з Едома а Моава а із сы-ноў Амонавых а зь Пілішчан а Ама-ліка. 12 І Авішай Цэруёнак разьбіў Едома на даліне Салонай, асьмінан-цаць тысячаў; 13 І прызначыў ён намесьнікаў у Едоме, і стаў увесь Едом слугамі Давідавымі. Гэтак СПАДАР ратаваў Давіда ўсюдых, куды ён хадзіў. 14 І гаспадарства-ваў Давід у вусім Ізраелю, і чыніў суд а справядлівасьць усяму люду свайму. 15 Ён Цэруёнак — над войскам, а Ясапат Агілудэнак —

летанісьменнык, 16 Садок Агітўенак а Агімелех Авафаронак — сьвятары, а Шаўша — пісар, 17 Веная Ёдаёнак — над Херэфеямі а Пелефеямі; а сынове Давідавы — першыя пры каралю.

19 І сталася просьле гэтага, што памер Нагаш, кароль сыноў Амонавых, і загаспадарстваваў сын ягоны замест яго. 2 І сказаў Давід: „Выкажу я зычлівасьць Гануну Нагашонку, бо айцец ягоны зрабіў імне зычлівасьць”. І паслаў Давід паслоў пацешыць яго па айцу ягоным. І прышлі слугі Давідавы да зямлі сыноў Амонавых, да Гануна, пацешыць яго. 3 І сказалі князі сыноў Амонавых Гануну: „Ты думаеш, Давід паважае айца твайго, што ён прыслаў пацяшыцеляў да цябе? Ці ня дзеля таго, каб прасачыць а зьнішчыць а выглядзець зямлю прышлі слугі ягоныя да цябе?”

4 Дык узяў Ганун служцоў Давідавых, і пагаліў іх, і абрэзаў адзецьці іхныя на палавіцу, да крэслаў, і адпусьціў іх. 5 І пайшлі яны. І накізавалі Давіду празь людзеў гэтых, і ён паслаў ім наўпярэймы, бо яны былі вельма паганьбены; і сказаў кароль: „Застаньцеся ў Ерыхоне, пакуль адрастуць барады вашы, і тады звернецца”. 6 Як Амоняне абачылі, што яны сталі непахнючымі Давіду, тады паслаў Ганун а сынове Амонавы тысяча таланяў срэбра, каб наняць сабе цялежкі й коннікаў з Араму Месопотамскага а з Араму Мааскага а з Цовы. 7 І нанялі сабе трыццаць дзеве тысячы цялежак і караля Мааха а люд ягоны. І прышлі яны і разьлягліся перад Медэваю. І сынове Амонавы зьберліся зь местаў сваіх, і прышлі на бітву.

8 І пачуў Давід, і паслаў Ёава з усім войскам харобрых. 9 І выступілі сынове Амонавы, і зладзіліся на бітву ля браны месікае, а каралі.

што прышлі, асобна ў полю. 10 Ёаў, бачачы, што будзе ў яго бітва сьпе-раду й адзаду, абраў з усіх выборных у Ізраелю і зладзіў супроці Араму. 11 А засталую часьць люду пачуцьў Авішаю, брату свайму, каб яны зладзіліся супроці Амонян. 12 І сказаў ён: „Калі Арамляне будуць долець мяне, то ты паможаш імне; а калі сынове Амонавы будуць долець цябе, то я памату табе. 13 Пасіліся, і будзем дьверда стаяць за люд наш і за месты Бога нашага; а СПАДАР хай зробіе, што Яму любя”. 14 І прыступіў Ёаў а люд, што зь ім, да бітвы з Арамом; і яны ўцякалі ад яго. 15 А сынове Амонавы, бачачы, што Арамляне ўцякаюць, і самы ўцяклі ад Авішаа, брата ягонага, і ўвайшлі ў места. І прышоў Ёаў да Ерузаліму.

16 І абачыў Арам, што яны разьбіты Ізраелям, і паслалі паслоў, і вывялі Арамлян, што былі на тым баку ракі, і Шофах, вайводца Гададзэраў, перад ім. 17 І накізавалі Давіду, і ён зьбер усяго Ізраеля, перайшоў Ёрдан, і прышоў да іх, і прыгатаваўся на іх, і зладзіўся Давід супроці Арама на бітву, і біліся зь ім. 18 І ўцякалі Арамляне ад Ізраеля, і забіў Давід ув Арамлян сем тысячаў цялежкавых воў, і сорак тысячаў пяхотных, і Шофаху, вайводцу, зрабіў сьмерць. 19 Як абачылі служцы Гададзэравы, што іх паразілі Ізраеляне, дык зрабілі з Давідам мір і служылі яму. І не хацеў Арам болей ратаваць сыноў Амонавых.

20 За год, у часе выхаду каралеў на вайну, вывеў Ёаў войскі і спустошыў край сыноў Амонавых. І прышоў, і аблёт Раўву. Давід жа заставаўся ў Ерузаліме. Ёаў заваў Раўву і разбурьў яе. 2 І ўзяў Давід карону караля іхнага з галавы ягонае; і даведаўся, што яна важыла талань золата, і было на ёй дарогае каменне; і была на гэ-

лаве ў Давіда. І здабытку вельма шмат вынес ізь места. 3 А люд, што быў у ім, вывеў і парэзаў іх піламі, зялезнымі скарадамі а сякірамі. Гэтак зрабіў Давід із усімі месцамі сыноў Амонавых; і звярнуўся Давід а ўвесь люд да Ерузаліму.

4 Просьбе гэтага цягнулася вайна зь Піліпчанмі ў Гезару. Тады Сівехай Гушацянін забіў Сыпан, аднаго з патамкаў Рэфаімаў. І яны былі зьязваны. 5 І ўзноў была вайна зь Піліпчанмі. І забіў Елтанан Фіронак Лагму, брата Голяфовага, Гіфіяніна, у каторага дзяржаньне дзіды было, як навой у ткачоў.

6 І была яшчэ вайна ў Гафе. Там быў адзін чалавек вялікага складу, у каторага было па шэсьць палцаў, усяго дваццаць чатыры. І ён таксама быў з патамкаў Рэфаімаў. 7 Ён вярнуў на Ізраеля; і забіў яго Ёнафан, сын Шыма, брата Давідавага. 8 Гэта былі роджаньня з Рэфаімаў у Гафе, і загінулі ад рукі Давіда і ад рукі служцоў ягоных.

21 І паўстаў шайтан на Ізраеля, і падамкнуў Давіда палічыць Ізраеля. 2 І сказаў Давід Ёаву а начальнікам людю: „Пайдзіце, палічыце Ізраеля, ад Веер-Шэвы аж да Дана, і падайце імне, каб я ведаў лік іх”. 3 І сказаў Ёаў: „Хай памножа СПАДАР сто разоў люд Свой супроці таго, колькі ё ёго. Ці ня ўсі яны, спадару мой каролю, слугі спадара майго? На што шукаць гэтага спадару майму? На што гэта мае быць віною Ізраелю?” 4 Але каралеўскае слова перамагло Ёава; і выпшаў Ёаў, і хадзіў па ўсім Ізраелю, і прышоў да Ерузаліму. 5 І аддаў Ёаў зьлічво палічавата людю Давіду; і было ўсіх Ізраэляян тысяча тысячаў і сто тысячаў мужоў, што агаляюць меч, і Юдзяў — чатырыста семдзясят тысчаў, што агаляюць меч. 6 А Лева а Веняміна ён не палічыў памеж іх, бо каралеўскае слова было агідным Ёаву. 7 І

ліхам была ў ваччу Божым гэтая справа, і Ён паразіў Ізраеля.

8 І сказаў Давід Богу: „Вельма ізграшыў я, што зрабіў гэта. І цяпер даруй бяспраўе слуге Сваіму, бо я зрабіў вельма неразумна”.

9 І гукаў СПАДАР Гаду, прароку Давідаваму, кажучы: 10 „Пайдзі й скажы: „Гэтак кажэ СПАДАР: тры кары Я сулю табе; выбяры сабе адну зь іх, — і Я зраблю табе”. 11 І прышоў Гад да Давіда, і сказаў яму: „Гэтак кажэ СПАДАР: „Прыймі сабе: 12 Альбо тры гады — галагоў; альбо тры месяцы будучь нішчыць цябе nepřыяцелі твае, і меч варагоў тваіх будзе насыпваць цябе; альбо тры дні — меч СПАДАРОЎ, мор на зямлі, і Ангіл СПАДАРОЎ будзе нішчыць у вусіх граніцах Ізраеля”. Дык разгледзь, што імне адказаць Таму, хто паслаў мяне із словам”.

13 І сказаў Давід Гаду: „Нэмарасна імне вельма, але хай валей упаду ў рукі СПАДАРА, бо вельмі вялікае міласэрдзе Ягонае, абы ня ўпасці імне ў рукі людзкія”. 14 І паслаў СПАДАР мор на Ізраеля, і памерла Ізраэляян семдзясят тысячаў чалавекаў. 15 І паслаў Бог Ангіла да Ерузаліму, каб зьнішчыць яго. І, як ён нішчыў, абачыў СПАДАР, і пажалеў таго ліха, і сказаў нішчачаму Ангілу: „Досыць! зьдзяржы цяпер руку сваю”. Ангіл жа СПАДАРОЎ стаў над токам Орнана Евусіча.

16 І ўзьняў Давід вочы свае, і абачыў Ангіла СПАДАРОВАГА, што стаў памеж зямлі й неба, і меч ягоны аголены ў руцэ ў яго, выпцягнены на Ерузалім; і паў Давід а старцы, што былі акрыўшыся зрэбінаю, на віды свае. 17 І сказаў Давід Богу: „Ці ня я казаў палічыць люд? і я тый, што ізграшыў, і ліха зьдзяў я; а гэтыя авечкі што зрабілі? СПАДАРУ, Божа мой! Хай

будзе ж рука Твая на імне а на доме айца майго, а на людзе Тваім хай ня будзе на згубу".

18 І Ангіл СПАДАРОЎ сказаў Гаду, сказаць Давіду: „Хай Давід прыйдзе й пастанове аброчнік СПАДАРУ на таку Орнана Евусіча". 19 І ўзышоў Давід, падле слова Гадавага, каторае ён казаў імем СПАДАРОВЫМ. 20 І абярнуўся Орнан, і абачыў Ангіла; і чатыры сыны ягоныя зь ім схаваліся. Орнан малаціў тады пшонку. 21 І прышоў Давід да Орнана. Глянуў Орнан, і абачыў Давіда, і вышаў з току, і пакланіўся Давіду відам да зямлі. 22 І сказаў Давід Орнану: „Аддай імне месца току; я збудую на ім аброчнік СПАДАРУ; за поўную цану аддай імне яго, і будзе зьдэжжана ад людю згуба". 23 І сказаў Орнан Давіду: „Вазьмі сабе; і хай спадар мой кароль робе, што яму любя; гля, я аддаю валы на ўсепаленне, і малатэльную снасць на дровы, і пшонку на хлебны аброк; усе гэта аддаю". 24 І сказаў кароль Давід Орнану: „Не, я хачу купіць, куплю за поўнае срэбра, бо не ўзяну су твае собскасці СПАДАРУ і не спалю дармавога ўсепалення". 25 І даў Давід Орнану за гэтае месца сыклі золата, вагою шасьцёсот. 26 І збудаваў там Давід аброчнік СПАДАРУ, і аброк ўсепалення а супаконья, і гукі СПАДАРА, і Ён адказаў яму цяплом зь неба на аброчнік ўсепалення.

27 І сказаў СПАДАР Ангілу, і Ён зьвярнуў меч свой у похву сваю. 28 У тым часе, як абачыў Давід, што адказаў яму СПАДАР на таку Орнана Евусіча, дык аброк там. 29 Вітальня ж СПАДАРОВА, каторую зрабіў Масей на пустыні, і аброчнік ўсепалення былі ў тым часе на вышыні ў Гівеоне. 30 І ня мог Давід пайсьці туды, пытацца ў Бога, бо быў напалоханы мячом Ангіла СПАДАРОВАГА.

22 І сказаў Давід: „Во дом СПАДАРА Бога і во аброчнік да ўсепалення Ізраеля".

2 І расказаў Давід зьберці чужаземцаў, што былі ў зямлі Ізраельскай, і паставіў камачосаў рэзаць часаныя камяні на будоўлю дому Божага. 3 І множасьць зьлезла на гвазды да брамных варотаў а да вязяў прыгатаваў Давід, і медалі множасьць без вагі, 4 І кедровага дзерава бязь ліку, бо Сыдоныяне а Тыране даставілі шмат кедравых дзераваў Давіду.

5 І сказаў Давід: „Салямон, сын мой, малады а кунешны, дом жа, што будзе паставілены СПАДАРУ, мае быць найвялікшы, слаўны а пазорны на ўсіх землях: дык прыгатуе гэта яму. І прыгатаваў Давід множасьць перад сваёй смерцю. 6 І гукнуў Салямона, сына свайго, і расказаў яму паставіць дом СПАДАРУ, Богу Ізраелянаму.

7 І сказаў Давід Салямону: „Сыну мой, было ў сэрцу майм паставіць дом імені СПАДАРА, Бога свайго; 8 Але слова СПАДАРОВА было да мяне, кажучы: „Ты разліў шмат крыві і веў вялікія войны: ты ня маеш паставіць дому імені Майму, бо разліў шмат крыві на зямлі перад відам Майм. 9 Вось, у цябе народзіцца сын: ён будзе чалавек супакою; Я дам яму супакой ад усіх варагоў ягоных навокал; затым імя ягонае будзе Салямон. І мір а супакой дам Ізраелю за дзён ягоных. 10 Ён пастанове дом імені Майму, і ён будзе Імне сынам, а Я яму айцом, і ўмацую пасады каралеўства ягонага над Ізраелям на векі". 11 Цяпер, сыну мой! хай будзе СПАДАР із табою, і пашчасьце, і паставіш дом СПАДАРУ, Богу свайму, як Ён казаў празь цябе. 12 Адно хай дасьць табе СПАДАР розум а кемнасьць і пастанове цябе над Ізраелям; і дзяржы права СПАДАРА, Бога свайго. 13 Тады табе

будзе пгчасьціць, калі будзеш старацца паўніць уставы а суды, каторыя расказаў СПАДАР Масеям Израелю. Будзь дужы а адважны, ня бойся а не палохайся. 14 І гля, я ў нястачы сваёй прыгатаваў да дому СПАДАРОВАГА сто тысячаў таланяў золата і тысяча тысячаў таланяў срэбра, а медзі а зялезу няма вагі, бо іх множасьць; дзерва й каменныя я прыгатаваў; а ты яшчэ дадай да гэтага. 15 У цябе множасьць работнікаў: камаломаў, камачосаў а цесьляў а ўсялякага мудрыца ў вусіх работах; 16 Золату, срэбру а медзі а зялезу няма лічбы: устань і рабі; СПАДАР будзь із табою".

17 І расказаў Давід усім князём израельскім памагаць Саломону, сыну ягонаму: 18 „Ці ня з вамі СПАДАР, Бог ваш, што даў вам супакой навокал? бо Ён аддаў у рукі мае жыгараў зямлі, і паддана зямля СПАДАРУ а люду Ягонаму. 19 Дык цяпер дайце сэрцы свае а душы свае на шуканьне СПАДАРА, Бога свайго. Устаньце й пастаноўце сьвятыню СПАДАРУ Богу, каб прынесці скрыню змовы СПАДАРОВАГА і сьвятое судзьдзе Божае да дому, што будзе стаўлены імені СПАДАРОВАМУ".

23 Як Давід быў стары а насыганы днямі, ён устанавіў Саломона, сына свайго, за караля над Израелем. 2 І зьбер усіх князёў Израеля а сьвятароў а Левітаў. 3 І палічаны былі Левіты ад трыццаціх год і вышэй; і быў лік іх, подле галоў мужчын, трыццаць восьмі тысячаў. 4 „Зь іх загадаваць рамесную работаю ў доме СПАДАРОВАГА дваццаць чатыры тысячы, ураднікаў жа а судзьдзяў шэсьць тысячаў; 5 І чатыры тысячы брамнікаў, і чатыры тысячы выхваляючых СПАДАРА на снадзях, каторыя я зрабіў да выхваляньня".

6 І падзяліў іх Давід на дзель ме-

жы сыноў Левавых -- Гіршом, Когафа а Мерарага. 7 Зь Гіршомічаў -- Ладап а Шымей. 8 Сыны Ладапавы: галоўны Егіель а Зэфам а Ёель, трох. 9 Сыны Шымеевы: Шэломоф а Газель а Гаран, трох. Гэтыя галавы айцоў Ладапавых. 10 Сыны Шымеевы: Ягаф, Зыза а Ёуш а Бэра. Гэта сыны Шымеевы, чатырох. 11 Ягаф быў галоўны, а Зыза другі; але Ёуш а Бэра мелі ня шмат сыноў, затым яны былі ў ваднэй лічбе пры доме айца.

12 Сыны Когафовы: Амрам, Іцгар, Гэўрон а Узель, чатырох. 13 Сыны Амрамовы: Аарон а Масей. Аарон быў аддзелены на пасьвячэньне да Сьвятога Сьвятых, ён а сынове ягоныя, на векі, каб кадыць перад відам СПАДАРА, каб служыць Яму і дабраславіць імям Ягоным аж на векі.

14 І Масей, чалавек Божы, і сыны ягоныя прылічаны да пакаленьня Левавата. 15 Сыны Масеявы: Гершом а Елезэр. 16 Сыны Гершомавы: першы быў Шэвуель. 17 І былі сыны Елезэравы: Рэгава галоўны. І ня было ў Елезэра іншых сыноў, а ў Рэгавы было вельмі шмат сыноў.

18 Сыны Іцгаровы: Шэломіф, галоўны. 19 Сыны Гэўронавы: Ера галоўны а Амара другі, Ягазель трэйці а Екамеам чацьверты. 20 Сыны Узелявы: Міха галоўны, Іша другі.

21 Сыны Мераравы: Маглі а Мушы. Сыны Маглявы: Елеазар а Кіш. 22 І памер Елеазар, і ня было ў яго сыноў, адно дачкі; і ўзялі іх за сябе Кішанкі, браты іхныя. 23 Сыны Мушавы: Маглі а Едэр а Ірэмоф, трох.

24 Гэта сынове Левавы, подле дому айцоў свайх, галавы радзімаў, як яны былі палічаны іменным лічэньням подле галоў іх, каторыя рабілі работу служэньня ў доме СПАДА-

РОВЫМ, ад дваццацёх год і вышэй. 25 Бо Давід сказаў: „СПАДАР, Бог Ізраеляў, даў супакой лоду Свайму, і ён будзе жыць у Ерузаліме на векі, 26 І таксама Левітам ня трэба насіць вітальні й усялякіх свадзяў яе да службы ў ёй”. 27 Затым, падле апошніх слоў Давідавых, палічаны Левіты ад дваццацёх год і вышэй, 28 Бо ўрад іхны быў ля сыноў Ааронавых, да паслугі дому СПАДАРОВАМУ, на панадворках а ў залах, і дзеля чысьціні ўсяго святага, і работы служэння пры доме Божым, 29 І да хлябоў Выкладу, і да ценькае мукі хлебага аброкку, і прэсных перапечак, і печанага на скварадзе, і смажанага, і ўсялікае меры а памеру, 30 І каб стапавіліся кажнае раніцы дзякаваць а выхваляць СПАДАРА, таксама і ўвечары, 31 І пры ўсіх усепапаленьнях, абраканых СПАДАРУ ў сыботы, на маладзіку і ў святах, лікам, падле парадку прызначанага ім, — кажначасна перад відам СПАДАРА, 32 І каб адбывалі старожу пры будане збораў на прызначаныя поры, і старожу святаў, і старожу сыноў Ааронавых, братоў сваіх, на службе дому СПАДАРОВАГА.

24 І во радюкі сыном Ааронавым: сыны Ааронавы: Надаў а Авігуд, Елеазар а Іфамар. 2 Надаў а Авігуд памерлі ўперад за айца свайго, сыноў жа ня было ў іх; і затым святарствавалі Елеазар а Іфамар. 3 І разьдзяліў іх Давід — Садока із сыноў Елеазаровых а Агімелеха із сыноў Іфамаровых, радюкаю падле іх радюў у службе іхнай. 4 І болей знайшлося галоўных мужоў із сыноў Елеазаровых, чымся із сыноў Іфамаровых. І былі яны разьдзелены: сыном Елеазаровым шаснаццацёх галоўных мужоў дому айцоў іхных, а сыном Іфамаровым асьмёх падле дому айцоў іхных. 5 І разьдзялілі іх жэрабам адных ад адных; бо былі старшыя над свята-

тыняю і старшыя Божыя із сыноў Елеазаровых і із сыноў Іфамаровых.

6 І запісаў іх Шэмаі Нефанэле-нак, пісар із Левітаў, перад відам караля а князёў, і перад святаром Садокам а Агімелехам Авафаронам, і перад галавою айцоў свята-роў а Левітаў: адзін дом айцоўскі ўзяты Елеазару і адзін Іфамару.

7 І вышла жэрабя першае Егоя-рыву, Едаі другое, 8 Гарыму трэйцае, Сэорыму чацьвертае, 9 Малію пятае, Міяміну шостае, 10 Гаккоцу сёмае, Авію восьмае, 11 Ешую дзявятае, Шэхані дзясятае, 12 Еляшыну адзінаццатае, Якіму дванаццатае, 13 Гупу трынаццатае, Ешэвеу чатырнаццатае, 14 Вілзе пятнаццатае, Імеру шаснаццатае, 15 Гэзыру сямнаццатае, Гапіцэцу асьміднаццатае, 16 Петагу дзевятнаццатае, Езэкіёлу дваццатае, 17 Яхіну дваццаць першае, Гамулу дваццаць другое, 18 Дэлаі дваццаць трэйцае, Меазі дваццаць чацьвертае. 19 Гэта прызначаньне ім у службе іхнай прыходзіць да дому СПАДАРОВАГА, падле звычайу іхнага пад Ааронам, айцом іхным, як расказаў СПАДАР, Бог Ізраеляў.

20 І засталыя із сыноў Левавых: із сыноў Амрамовых: Шуваель; із сыноў Шуваелявых: Егда; 21 Ад Рэгавы: із сыноў Рэгавіных галоўны Іша; 22 Ад Іцгара: Шеломоф; із сыноў Шеломофавых: Ягаф; 23 Із сыноў Гэўрона: Ера, Амара другі, Ягазель трэйці, Екамеем чацьверты. 24 Із сыноў Узелявых: Міха; із сыноў Мішыных: Шамір. 25 Брат Мішы Іша; із сыноў Ішыных: Захара. 26 Сыны Мераравы: Маглі а Мушы; із сыноў Язі: Бено. 27 Із сыноў Мерары зь Язі: Бено а Шогам а Заккур а Іўры. 28 У Маглі — Елеазар; у яго сыноў ня было. 29 У Кіша: із сыноў Кішавых: Ерагмель. 30 Сыны Мушавы: Маглі а Едэр а Ерымоф. Гэта сы-

нове Левітаў падле дому айцоў іх-
ных. 31 І кідалі таксама яны на
жэрабя, аднолькава з братамі сваі-
мі, сынамі Ааронавымі, перад відам
караля Давіда а Садока а Агімелеха
і перад галавамі айцоў сьвятарскіх
а левіцкіх: галоўныя айцове ад-
нолькава зь меншым братам сваім.

25 І аддзяліў Давід а вайсковыя
вайводцы на службу сыноў Аса-
фовых а Гэмановых а Ідуфуновых,
каб яны праракалі на гусьлях,
псалтырох а цымбалах. І быў лік
работнікаў падле службы іх: 2 Із
сыноў Асафовых: Заккур а Язэп а
Нефана а Ашарэла, сыны Асафовы,
пад рукою Асафа, каторы праракаў
пад рукою караля. 3 Ад Ідуфуна:
сынове Ідуфуновы: Гедала а Цэры
а Ісаа, Гашава а Матыфа, шасьцёх
пад рукою Ідуфуна, айца свайго,
каторы праракаў на гусьлях на па-
дзяку а хвалу СПАДАРУ.

4 Ад Гэмана: сынове Гэмановы:
Букка, Маттаня, Узель, Шэвуель а
Ерымоф, Гананя, Ганані, Еляфа,
Гідалты, Романты-Езэр, Ёшбекаша,
Маллофі, Гофір, Магазёр. 5 Усі гэ-
тыя сынове Гэмановы, відзеньніка
каралёвага, і ў словах Божых на ўз-
вышненьне рогу. І даў Бог Гэману ча-
тырнанцацёх сыноў і тры дачкі.
6 Усі яны пад рукамі айца свайго на
пяцьцё ў доме СПАДАРОВЫМ із
цымбаламі, псалтырамі а гарпамі
да службы ў доме Божым, падле
каралёўскае загады Асафу, Ідуфу-
ну а Гэману. 7 І быў лік іх із бра-
тамі іхнімі, навучанымі пяць пе-
рад СПАДАРОМ, усіх умеючых
— дзэвесьце асьмідзясят асьмёх. 8 І
кінулі яны на жэрабя праз радуюку
служэньня, як малы, так вялікі, ву-
чэцель і вучанік.

9 І пала першае жэрабя на Асафа
Язэпу; на Гедалю другое; ён а бра-
ты ягоныя а сынове ягоныя — два-
нанцацёх; 10 Трэйце на Заккуру;
сыноў ягоных а братоў ягоных
двананцацёх; 11 Чацьвертае Іцру;

сыноў ягоных а братоў ягоных два-
нанцацёх; 12 Пятае Нефані, сыноў
ягоных а братоў ягоных двананца-
цёх; 13 Шостае Букку; сыноў яго-
ных а братоў ягоных двананцацёх;
14 Сёмае Ешарэлі; сыноў ягоных а
братоў ягоных двананцацёх; 15 Во-
сьмае Ісаі; сыноў ягоных а братоў
ягоных двананцацёх; 16 Дзевятае
Маттфані; сыноў ягоных а братоў
ягоных двананцацёх; 17 Дзяся-
тае Шымею; сыноў ягоных а бра-
тоў ягоных двананцацёх; 18 Адзі-
нанцатае Азарэлю; сыноў ягоных а
братоў ягоных двананцацёх; 19 Два-
нанцатае Гашава; сыноў ягоных
а братоў ягоных двананцацёх;
20 Трынанцатае Шуваелю; сыноў
ягоных а братоў ягоных двананца-
цёх; 21 Чатырнанцатае Матыфе;
сыноў ягоных а братоў ягоных два-
нанцацёх; 22 Пятнанцатае Ерымо-
фу; сыноў ягоных а братоў ягоных
двананцацёх; 23 Шаснанцатае Га-
нані; сыноў ягоных а братоў яго-
ных двананцацёх; 24 Сямнанцатае
Ёшбекашы; сыноў ягоных а братоў
ягоных двананцацёх; 25 Асьмінан-
цатае Ганані; сыноў ягоных а бра-
тоў ягоных двананцацёх; 26 Дзевят-
нанцатае Маллофі; сыноў ягоных
а братоў ягоных двананцацёх;
27 Дваццатае Еляфе; сыноў ягоных
а братоў ягоных двананцацёх;
28 Дваццаць першае Гофіру; сыноў
ягоных а братоў ягоных двананца-
цёх; 29 Дваццаць другое Гідалту;
сыноў ягоных а братоў ягоных два-
нанцацёх; 30 Дваццаць трэйцае Ма-
газэфу; сыноў ягоных а братоў яго-
ных двананцацёх; 31 Дваццаць
чацьвертае Романты-Езэру; сыноў
ягоных а братоў ягоных двананца-
цёх.

26 Во рады брамнікаў: з Корычаў:
Мешалема Коранок, із сыноў
Асафовых.

2 І ў Мешэлема сынове: Захара
пяршак, Едзяель другі, Эвада трэй-
ці Яфіель чацьверты, 3 Елам пяты.

Егоганаан шосты, Елөгоснай сёмы. 4 Сынове Овед-Едомавы: Шэмая пяршак, Егозавад другі, Ёаг трэйці, Сахар чацьверты, Нефанэль пяты, 5 Амель шосты, Іссасхар сёмы, Пелуефай восьмы, бо Бог дабраславіў яго. 6 І ў Шэмаі, сына ягонага, нарадзіліся сынове, што радзілі ў доме айцоў, бо дужасілы яны. 7 Сынове Шэмаіны: Офні а Раквайла а Овед, Елізавад, каторых браты дужасілы, Елігу а Сэмаха. 8 Усі яны із сыноў Овед-Едомавых; яны а сыны іхныя а браты іхныя мужы дужасілы ў службе: пасьцьдзясят двух у Овед-Едома. 9 І ў Мэшэле-мы сыноў а братоў, людзёў здольных, асьмінанцацёх. 10 І ў Госы, із сыноў Мераравых, былі сынове: Шымры галоўны, (хоць ён ня быў пяршак, але айцец ягоны пастанавіў яго за галоўнага), 11 Гілка другі, Тэваля трэйці, Захара чацьверты; усіх сыноў а братоў у Госы было трынанцацёх. 12 Памеж гэтых былі рады брамнікаў, памеж галоўных мужоў, старожа на супроці братоў сваіх, паслугаваць у доме СПАДАРОВЫМ. 13 І кідалі яны на жэрабя, як малы, так і вялікі, па дамох айцоў сваіх, на кажную браму.

14 І выпала жэрабя на ўсход Шэлеме; і Захары, сыну ягонаму, разумнаму парадніку, кідалі на жэрабя, і выпала яму жэрабя на поўнач; 15 Овед-Едому на паўдня, а сыном ягоным дом збораў; 16 Шупіму а Госе на захад, ля брамы Ша-лехет, на дарозе ўзыходзячай, старожа супроці старожи. 17 На ўсход па пасьцёх Левітаў, на поўнач што дзень чатырох, на паўдня што дзень чатырох, ля збораў па двух; 18 Ля Парбару на захад чатырох на дарозе і двух ля самага Парбару. 19 Гэта рады брамнікаў, сыноў Кориных і сыноў Мераравых.

20 І зь Левітаў Агія над скарбамі дому СПАДАРОВАГА і да скарбаў сьвятых рэчаў. 21 Сынове Ладана:

Гершонёні ад Ладана, галавы айцоў Ладановых — Егіель Гершоніч. 22 Сыны Егіелявы: Зэфам а Еель, брат ягоны — над скарбамі дому СПАДАРОВАГА.

23 З Амравічаў, Іцгарэвічаў, Гэўронавічаў, Узелевічаў: 24 І Шэвуель, сын Гершона Масяёнка, нагляднік над скарбамі. 25 І браты ягоныя зь Елезэра: Рэгава, сын ягоны, а Ісая, сын ягоны, а Ёрам, сын ягоны, а Зыхра, сын ягоны, а Шэломоф, сын ягоны. 26 Шэломоф а браты ягоныя над усімі скарбамі пасьвячаных рэчаў, каторыя пасьвяцілі кароль Давід а галавы айцоў, вайводцы над тысячамі, над сотнямі і вайводцы войска; 27 Із заваяваньняў а із здабыткаў яны пасьвячалі на ўмацаваньне дому СПАДАРОВАГА. 28 І ўсе, што пасьвяціў Самуїла відзеньнік а Саўла Кішанок а Авенір Ніранок а Ёаў Цэруёнак, — усе пасьвячае на руках у Шэломофа а братоў ягоных.

29 З Іцгарэвічаў: Хенаня а сыны ягоныя — на навоюную службу ў Ізраеля, за ўраднікаў а судзьдзяў. 30 З Гэўронічаў: Гашава а браты ягоныя, людзі мужныя, тысяча сямсот, мелі нагляд над Ізраелям на гэтым баку Ёрдану, на захад, у пусялякай рабоце СПАДАРОВАЙ і службе каралеўскай.

31 У Гэўронічаў Ер'я талавою Гэўронічаў, подле родаў айцоў сваіх. Сараковага году дзяржавы Давідавае, і шукалі, і знайшлі межы іх людзёў дужасілаў у Язэру Гілеадзіім. 32 І браты ягоныя, людзі здольныя, дзье тысячы сямсот, галавы айцоў. Іх прызначыў кароль Давід над плямем Рувінавым а Гадавым а над палавіцаю плямені Манасавага ў вусіх справах Божых і справах каралёвых.

27 І во сынове Ізраелявы подле ліку іх, галоўныя айцове а вайводцы тысячаў а сотняў і ўраднікі іхныя, што паслугавалі каралю ў

кажнай справе радоўкамі, каторыя ўходзілі й выходзілі кажны месяц, усі месяцы году, кажны рад дваццаць чатыры тысячы.

2 Над першым радам, на першы месяц, Яшовеам Заўдзелёнак; у радзе ягоным было дваццаць чатыры тысячы; 3 Ён быў із сыноў Перэцавых, галоўны над усімі вайводцамі войска першага месяца.

4 І над радам другога месяца — Додай Агогіянін, і ў радзе ягоным Міклоф, таксама правадыр; у ягоным радзе дваццаць чатыры тысячы.

5 Тройці вайводца войска на трэйці месяц — Веная, сын Егояды, галоўнага сьвятара; і ў ягоным радзе дваццаць чатыры тысячы. 6 Гэны Веная дужасі сярэд трыццацёх і над трыццацма; і ў радзе ягоным Амизавад, сын ягоны.

7 Чацьверты на чацьвертым месяцу — Асагэль, брат Ёваў, і за ім Зэвада, сын ягоны; і ў радзе ягоным дваццаць чатыры тысячы.

8 Пяты вайводца на пяты месяц — князь Шамгуф, Изражанин; і ў радзе ягоным дваццаць чатыры тысячы.

9 Шосты на шосты месяц — Іра Іккешонак, Фекоянін; і ў радзе ягоным дваццаць чатыры тысячы.

10 Сёмы на сёмы месяц — Гэлец, Пелонянін, із сыноў Яхрэмавых; і ў радзе ягоным дваццаць чатыры тысячы.

11 Восьмы на восьмы месяц — Сыбекай, Гушадянін із Заргічаў; і ў радзе ягоным дваццаць чатыры тысячы.

12 Дзявяты на дзявяты месяц — Алезэр, Анафофянін, зь Венямінавічаў; і ў радзе ягоным дваццаць чатыры тысячы.

13 Дзясяты на дзясяты месяц — Магарай, Нетофафянін із Заргічаў; і ў радзе ягоным дваццаць чатыры тысячы.

14 Адзінанцаты на адзінанцаты месяц — Веная, Пірафонянін, із Яхрэмавічаў; і ў радзе ягоным дваццаць чатыры тысячы.

15 Двананцаты на двананцаты месяц — Галдай, Нетофафянін, з Офнеля; і у радзе ягоным дваццаць чатыры тысячы.

16 А над плямёнамі Израелявымі: у Рувінавічаў — правадыр Елезэр Зыхранок; у Сымонавічаў — Шэфата Маашонак; 17 у Левітаў — Гашава Кемуеленак; ув Аарона — Садок; 18 У Юды — Елігу, з братоў Давідавых; у Ісаскара — Омры Міхэйленак; 19 У Зэвулона — Ішмая Овадзёнак; у Нафталіма — Ерымоф Азрэленак; 20 У сыноў Яхрэмавых — Гося Азасёнак; у палуплямені Манасавата — Ёль Педзёнак; 21 У палуплямені Манасавата ў Гілеадзе — Іддо Захаронак; у Веняміна — Ясель Аўнеронак; 22 У Дана — Азарэль Ерогамёнак. Гэта князі плямёнаў Израелявых.

23 Давід не палічыў тых, што былі ад дваццацёх год і ніжэй, бо СПАДАР сказаў, што Ён памножа Израеля, як зоры нябёсныя. 24 Ёаў Цэруёнак пачаў лічыць, але ня скончыў. І быў за гэта гнеў Божы на Израеля, і не ўвыйшло тое лічэнне ў лічэнне летапісу караля Давіда.

25 Над скарбамі каралеўскімі быў Азмавэф Адзелёнак, а над складамі у поле, у месцах а ў сёлах а ў замках — Ёнафан Узьзянок; 26 Над тымі, што займаліся паллявымі работамі, ралейніцтвам — Езра Хелувёнак; 27 Над віншчамі — Шымей, з Рамы; а над запасамі віна ў вінных скляпох — Заўд, із Шыфмы; 28 А над аліўнымі дзерзамі і над фігавымі дзерзамі, каторыя ў даліне — Баал-Ганан, Гедэранін; а над скляпамі аліўнымі — Ёаш; 29 Над буйным статкам, што пасьціўся ў Шароне — Шытрай Шаронянін; а над статкам у далінах — Шафат Адлаёнак; 30 Над вярблодамі —

Овіл Ізмайлавец; над асьліцамі — Елдэя Меронофянін; 31 Над драбным статкам — Языз Гагранін. Усі гэтыя — князі надменьям, каторае ў караля Давіда. 32 Таксама Ёнафан, дзядзька Давідаў, быў параднікам, чалавек цямлiвы й пісар; Егіель Гахмонёнак быў із сынамі каралеўскімі; 33 Агітофэль — параднік каралёў; Гушай, Архіцянін — прыцель каралёў; 34 Просьле ж Агітофэль — Ёгояда Венаёнак а Авафар; а Ёаў быў вайводцам у караля.

28 І зьбер Давід да Ерузаліму ўсіх князёў ізраельскіх, князёў плямёнаў а князёў аддзелаў, што служылі каралю радоўкаю, а князёў надтысячамі а князёў надсотнямі а князёў над усімменьям а статкам каралёвым а над сынамі ягонымі, зь легчанцамі а харобрымі а з усімі дужасіламі. 2 І стаў кароль Давід на ногі свае, і сказаў: „Паслухайце мяне, браты мае а людзе мой! было ў мяне на сэрцу пастанавіць дом супакою скрыні змовы СПАДАРОВАЕ і казульку Богу нашаму, і я прыгатаваўся да будоўлі. 3 Але Бог сказаў імне: „Не станові дому імені Майму, бо ты людзіна ваёўная й разьліваў кроў“. 4 І абраў, адылі, СПАДАР, Бог Ізраеляў, мяне з усёга дому айца майго, быць каралём над Ізраелям вечна; бо Ён абраў Юду за дзяржаўцу, а з дому Юды дом айца майго, а із сыноў айца майго зычыў мяне ўстанавіць за караля над усім Ізраелям; 5 І з усіх сыноў маіх, — бо шмат сыноў імне даў СПАДАР, — Ён абраў Салямона, сына майго, сядзецц на пасадзе каралеўства СПАДАРОВАГА над Ізраелям, 6 І сказаў імне: „Салямон, сын твой, ён пастанове дом Мой а панадворкі Мае, бо Я абраў яго Сабе за сына, і Я буду яму айцом; 7 І ўмацую каралеўства ягонае на векі, калі ён будзе кажначасна паўніць расказаньні Мае а

суды Мае, як дагэтуль“. 8 Дык цяпер перад ачыма ўсяго Ізраеля, збору СПАДАРОВАГА, і ў вушы Бога нашага кажу: дзяржыце а вы, зукайце ўсі расказаньні СПАДАРА, Бога свайго, каб вы дзяржалі гэтую добрую зямлю і просьле сябе пакінулі на спадак сыном сваім на векі. 9 І ты, Салямоне, сыну мой, знай Бога, айца свайго, і служы Яму з дасканальным сэрцам і ахвотнаю душою, бо СПАДАР соча ўсі сэрцы й разумее ўсі творы думак. Калі будзеш шукаць Яго, знойдзеш; але калі пакінеш Яго, Ён кіне цябе назаўсёды. 10 Глядзі ж цяпер, як СПАДАР абраў цябе пастанавіць дом на сьвятыню, мацуйся й рабі“.

11 І даў Давід Салямону, сыну свайму, зразу сеньяў а дамоў іх а скарбніцаў іх а верхніх пакояў іх а нутраных пакояў іх а дому ласкі ўчынення. 12 А зразу ўсяго, што было ў духу ў яго, панадворкаў дому СПАДАРОВАГА а ўсіх пакояў навокал, скарбніцаў дому Божага а скарбніцаў пасьвячанага, 13 Таксама сьвятарскіх а левіцкіх радоў, і на ўсю службовую работу дому СПАДАРОВАГА, і на ўсе службовыя судзьдзе ў доме СПАДАРОВЫМ, 14 І золата вагою на залатыя рэчы, на ўсі снадзі кажнага спосабу службы, на ўсі снадзі срэбных вагою, на ўсі снадзі кажнага роду службы; 15 Таксама вагою на залатыя сьветачы й на іх лянпы залатыя вагою, на кажны сьветач а на лянпы яго, і на сьветачы срэбра вагою, на сьветач а на лянпы яго, подле службы кажнага роду сьветача. 16 І вагою золата на сталы хлябоў выкладу, на кажны стол, і таксама срэбра на сталы срэбныя, 17 І на відзёлкі, і на крапільніцы, і на місы золата чыстата, і на чары залатыя вагою на кажную чару, і на чары срэбныя вагою на кажную чару, 18 І на аброчнік кадзеньня шчыграга золата вагою, і на зрабеньне цялежак хе-

руваў, што распушчалі свае крылы і пакрывалі скрыню змовы СПАДАРА. 19 Усе, — ды ў пісанню ад рукі СПАДАРОВАЕ, — Ён даў імне ўцяміць усе спаўненне тэе зразы.

20 І сказаў Давід Салямону, сыну свайму: „Мапуйся й будзь адважны, ня бойся а не паложайся; бо СПАДАР Бог, Бог мой, з табою, не адступе ад цябе й не пакіне цябе, пакуль ня скончыцца ўся работа службы дому СПАДАРОВАГА. 21 І, во рады святароў а Левітаў да ўсялякае службы дому Бога. І з табою ў ўсялякай службе кажны ахвотнік, здольны да ўсялякае службы; і князі, і ўвесь люд пад загадаю тваёю”.

29 І сказаў кароль Давід усёй грамадзё: „Салямон, сын мой, каторага абраў Бог, малады а кунжны, а работа гэта вялікая; бо не чалавеку палац гэты, а СПАДАРУ Богу. 2 І ўсімі сіламі я прыгатаваў да дому Бога свайго золата на залатыя рэчы, і срэбра на срэбныя, і медзь на мядзяныя, жалеза на жалезныя, і дзержы на дзержыныя, каміі аніксавыя а ўтыканыя, камяні бліскучыя а калярыстыя, і ўсякага гатунку дарагое каменне, і множаць мрамору. 3 І яшчэ, із зычлівасьці свае да дому Бога свайго, ё ў мяне скарб собскі із золата а срэбра; і я аддаў на дом Бога свайго, звыш усёга, што я прыгатаваў на свята дом: 4 Тры тысячы таланяў золата, золата офірскага, і сем тысячай таланяў срэбра чыстага на ашалаванне сыен у дамох, 5 На залатыя — золата, на срэбныя — срэбра, і на кажны выраб рук мастацкіх. Ці не захоціцца хто шчодр абракаць сядні СПАДАРУ?” 6 І захоціліся князі айцоў, і князі плямёнаў Ізраэлевых, і князі тысячай а сотняў, і князі работаў каралеўскіх. 7 І далі на службу дому СПАДАРОВАГА золата пяць тысячай таланяў а дзесяць тысячай драхмаў, і срэбра дзесяць тысячай

таланяў, і медзі асьмідзяць тысячай таланяў, і сто тысячай таланяў жалеза. 8 І тыя, у каторых каменне знайшлося, давалі да скарбу дому СПАДАРОВАГА, на рукі Егіеля Гершоняніна. 9 І люд радаваўся, бо яны абракалі ахвотна, бо із супольным сэрцам яны абракалі СПАДАРУ; і Давід кароль таксама радаваўся вялікаю радасьцю.

10 І дабраславіў Давід СПАДАРА перад ачыма ўсёе грамады, і сказаў Давід: „Дабраславіны Ты, СПАДАРУ, Божа Ізраеля, айца нашага, ад веку аж на векі! 11 Твае, СПАДАРУ, вялічча а магутнасьць а харашыня а перамога а пазор, бо ўсе на небе й на зямлі Твае; Твае каралеўства, СПАДАРУ, і Ты навывшні, як галава над усім. 12 І багачце, і слава ад Цябе, і Ты радзіш усе; і ў рупцэ Твайей сіла а магутнасьць; і ў рупцэ Твайей узьвялічць а ўмацаваць усе. 13 Дык цяпер, Божа наш, мы дзякуем Табе і выхваляем добрае імя Твае. 14 Бо хто я і хто люд мой, што мы абдараваны сілаю так ахвотна абракаць? Бо ўсе ад Цябе і з рукі Твае мы аддалі Табе; 15 Бо мы чужаземцы перад Табою і госьці, як усі айцове нашыя; дні нашыя, як сыцен на зямлі, і няма трывалкога. 16 СПАДАРУ, Божа наш! уся гэтая множаць, што мы прыгатавалі становіць Табе дом, святаму імені Твайму, з рукі Твае, і ўсе Твае. 17 І я ведаю таксама, Божа мой, што Ты прабуеш сэрца, і прыемна Табе шчырасьць. Што да мяне, я ў шчырасьці сэрца свайго ахвотна аброк усе гэта; і цяпер я бачу із радасьцяй люд Твой, што прытомны тут, абракаючы ахвотна Табе. 18 СПАДАРУ, Божа Абрагама, Ісака а Ізраеля, айцоў нашых, захавай на векі твор думак сэрца людю Свайго і прыгатуй іхнае сэрца да Сябе! 19 І дай Салямону, сыну майму, да-сканальнае сэрца, дзержаць раска-

заньні Твае, сьветчаньні Твае а ўставы Твае, і рабіць усе, і пастанавіць палац, да каторага я зрабіў прыгатову".

20 І сказаў Давід усёй грамадзе: „Цяпер дабраслаўце ж СПАДАРА, Бога свайго". І ўся грамада дабраславіла СПАДАРА, Бога айцоў сваіх, і нахінулі галавы свае, і пакланіліся СПАДАРУ й каралю. 21 І яны абракалі аброк СПАДАРУ, і абракалі ўсепаленьні СПАДАРУ назаўтрае па гэтым дню: тысяча цялят-бычкоў, тысяча бараноў, тысяча баранчыкаў зь іх узліваньнямі, і множасьць аброкаў за ўсяго Ізраэля. 22 І елі й пілі гэтага дня перад СПАДАРОМ ізь вялікаю радасьцю; і другім наваратам устанавілі за караля Салямона, сына Давідавага, і памазалі СПАДАРУ за гаспадара, а Садока за сьвятара. 23 Тады Салымон сеў на пасад СПАДАРОЎ, як кароль, замест Давіда, айца свайго, і добра яму паводзілася, і слухаў яго ўвесь Ізраэль. 24 І ўсі князі і ду-

жасілы, а таксама ўсі сыноў караля Давіда паддаліся Салымону каралю. 25 І ўзьвялічыў СПАДАР Салымона перад ачыма ўсяго Ізраэля надзвычайна, і дараваў яго каралеўскаю славаю, якое ня было ў ні воднага караля перад ім у Ізраэлю.

26 Гэтак Давід Есянок караліваў над усім Ізраэлем. 27 І часу караліваньня ягонага над Ізраэлем сорак год: у Гэўроне караліваў ён сем год і ў Ерузаліме трыццаць тры гады. 28 І ён памер у добрым старым веку, поўны дзён, багаты а славы; і Салымон, сын ягоны, закараліваў замест яго. 29 І справы караля Давіда, першыя й апошнія, вось, яны апісаньня ў кнізе Самуілы «зідзеньніка», і ў кнізе Нафана прарока, і ў кнізе Гада, зідзён маючага, 30 З усім караліваньням ягоным, і з магутнасьцю ягоною, і з часамі, што мінулі над ім, і над Ізраэлем, і над усімі каралеўствамі краёў.

ДРУГАЯ КНІГА ЛЕТАПІСУ

1 І ўмацаваўся Салымон Давідзёнак на каралеўстве сваім; і СПАДАР, Бог ягоны, быў ізь ім, і надта яго ўзьвялічыў. 2 І казаў Салымон усяму Ізраэлю: вайводцам тысячаў а сотняў, і судзьдзям, і кожнаму начальніку ў вусім Ізраэлю, галавам айцоў. 3 І пайшлі Салымон а ўся грамада зь ім на ўзвышша, каторае ў Гівеоне, бо там быў будан урочыстага збору СПАДАРОВАГА, каторы пастанавіў Масей, слуга СПАДАРОЎ, на пустыні. 4 Але скрыню Божую ўзьнёс Давід із Кіраф Еарыму на месца, каторае Давід прыгатаваў ёй, бо ён быў разапнуўшы ёй будан у Ерузаліме. 5 А мядзяны аброчнік, што зрабіў Весаэль, сын Ура Гуранка, быў там перад віталняю СПАДАРОВАЮ; і звачаліся

да яго Салымон а грамада. 6 І ўзышоў Салымон там да мядзянага аброчніка СПАДАРОВАГА, каторы ў будане ўрочыстага збору, і аброк на ім тысяча ўсепаленьняў.

7 Тае ночы зьявіўся Бог Салымону і сказаў яму: „Прасі, што імне даць табе". 8 І сказаў Салымон Богу: „Ты ўчыніў Давіду, айцу майму, вялікую ласку і ўстанавіў мяне караліваць замест яго. 9 Цяпер СПАДАРУ Божу, хай здойсьняцца слова Твае Давіду, айцу майму, бо Ты ўстанавіў мяне за караля над людзям вялікім, як пыл зямлі: 10 Дай імне цяпер мудрасьць а веданьне, каб я мог выходзіць і ўходзіць перад людзям гэтым, бо хто можа судзіць гэты люд Твой такі вялікі?"

11 І сказаў Бог Салымону: „За

тое, што было гэта ў сэрцу тваім, і ты не прасіў багацця, мення ані сыці, ані душы непрыяцеляў сваіх, ані прасіў даўгога жыцця, але прасіў мудрасці а ведання самому сабе, каб ты мог судзіць люд Мой. над каторым Я ўстанавіў цябе за караля: 12 Мудрасць а веданне даны табе, а багацці а менне а чэсць Я дам табе такія, якіх ні водзін із каралеў ня меў перад табою і ня будзе мець ніякі прасьле цябе”.

13 І зьявіўся Салямон з узвышша, каторае ў Гівеоне, да Ерузаліму, да будану збору, і гаспадарстваў у Ізраелю.

14 І назьбіраў Салямон цялежак і коньнікаў: і меў ён тысяча чатырыста цялежак і дванаццаць тысячаў коньнікаў, каторых ён размясціў па цялежках месцах і пры каралю ў Ерузаліме. 15 І даў кароль срэбра а золата ў Ерузаліме, як каменья, а кедрў, подлеша множасьць, як сыкамораў, што ў даліне. 16 І прыводзілі Салямону коні зь Ягіпту а з Кые, купцы каралеўскія з Кые куплялі подлеша паны. 17 І яны выходзілі й прывозілі зь Ягіпту цялежкі за шасьцьсот сыкляў срэбра і каня за сто пяцьдзясят. І гэтак перазь іх рукі былі вывожаны ўсім каралём гэціцкім і каралём араамскім.

2 І наважыў Салямон пастанавіць дом імені СПАДАРОВАМУ і дом каралеўству свайму. 2 І адлічыў Салямон семдзясят тысячаў чалавекаў насіць цяжары, і асьмідзясят тысячаў сячы ў торах, і тры тысячы шасьцьсот наглядаць над імі.

3 І паслаў Салямон да Гурама, караля Тырскага, кажучы: „Як ты абходзіўся з Давідам, айцом майм, і пасылаў яму кедры, станавіць яму дом жыць у ім, так зрабі й імне. 4 Дык вось, я станаўлю дом імені СПАДАРА, Бога свайго, пасьвячаць Яму, кадзіць перад ім пахнучае ка-

дзіла, і да кажначаснага хлеба выкладу, і да ўсепаленьняў наравіцы і ўвечары ў сыботы, і на маладзіку, і на ўрочыстасьці СПАДАРА, Бога нашага. Гэта на векі Ізраелю. 5 І дом, што я станаўлю, вялікі, бо вялікі Бог наш над усімі багамі. 6 І ці стане ў каго сілы паставіць Яму дом, калі неба а нябёсы нябёс ня тоўпяць Яго? І хто я, каб мог паставіць Яму дом? Хіба да кадзеньня перад відзеньням Ягоным? 7 Дык цяпер прышлі імне чалавека мудрага рабіць із золата а із срэбра а зь медзі а ізь зялеза а з пурпury а із шкарлату а ізь сіні, і каторы ўмеў бы выразаць рызы з мудрымі людзьмі, што ў мяне ў Юдаі а ў Ерузаліме, каторых прыгатаваў Давід, айцец мой. 8 І пашлі імне кедравыя дзервы, кіпрысавыя дзервы і альгумім ізь Лібану, бо я ведаю, што слугі твае ўмеюць сячы дзервы ў Лібане. І вось, слугі мае з тваімі слугамі, 9 Каб імне прыгатавалі множасьць дзерва, бо дом, што я станаўлю, вялікі а чудосны. 10 І вось, секачом, што сякуць дзервы, я даў дваццаць тысячаў мераў меленае пшонкі, і дваццаць тысячаў мераў ячменю, і дваццаць тысячаў ведрў віна, і дваццаць тысячаў ведрў алівы”.

11 І сказаў Гурам, кароль Тырскі, лістам, і паслаў Салямону: „Затым што СПАДАР палюбіў люд Свой, Ён устанавіў цябе за караля над ім”. 12 І сказаў Гурам: „Дабраславёны СПАДАР, Бог Ізраеляў, Каторы ўчыніў нябёсы й зямлю, Каторы даў Давіду каралю мудрага сына, што мае розум а цямлывасьць, каторы пастанове дом СПАДАРУ і дом свайму каралеўству. 13 І цяпер я паслаў чалавека мудрага, цямлывага ад Гурама, айца майго, 14 Сына жонкі з дачок Данава, — а ягоны айцец чалавек тырскі, — умелага рабіць із золата а із срэбра а зь медзі а ізь зялеза, з каменя а

зь дзерва, з пурпуры, ізь сіні а зь цянюсенькага палатна а ізь шкарлату; таксама выказаць усялякую разьбу і змайстраваць усялякае майстроўства, што будзе паручана яму з мудрыцамі тваімі і з мудрыцамі спадара майго Давіда, айца твайго. 15 І цяпер пшонку а ячмень, аліву а віно, праз каторыя мой спадар гўкаў, пашлі слугам сваім. 16 А мы будзем сячы дзервы зь Лібану, падле ўсіх тваіх патрэбаў, і прыжанем іх табе плыгтамі на мору да Яфы; а ты ўзвyezеш іх да Ерузаліму”.

17 І Салямон палічыў усіх чужаземцаў, што ў зямлі Ізраельскай, просьле палічэння, каторым палічыў іх Давід айцец ягоны, — і знайшлося іх сто пяцьдзясят тры тысячы шасьцьсот. 18 І прызначыў ён ізь іх семдзясят тысячаў напхоннікаў цяжараў, і асьмідзясят тысячаў секачоў у горах, і тры тысячы шасьцьсот прыганяных над работаю люду.

3 І пачаў Салямон станавіць дом СПАДАРОЎ у Ерузаліме, на гары Мора, ідзе СПАДАР зьявіўся Давіду, айцу ягонаму, на месцу, каторае прыгатаваў Давід, на мала-таўні Орвана Евусіча. 2 І пачаў ён станавіць на другі дзень другога месяца, на чацьверты год гаспадарстваваньня свайго. 3 І гэта под, што быў даўшы Салямон пад будоўлю дому Божага: даўжыня локцямі (падле першага мераньня) шасьцьдзясят локцяў, і шырыня дваццаць локцяў; 4 І сени, што сьпераду, удаўжкі, падле шырыні дому, дваццаць локцяў, а ўвышкі сто дваццаць. І ашалаваў яго ўнутры чыстым золатам. 5 І большы дом на-крыў кіпрысавым дзервам, і ашалаваў шчырым золатам, і парабіў на ім пальмы а ланцужкі. 6 І прыбраў дом дарагім каменьям дзеля хараства; золата ж — золата парваімскае. 7 Ён ашалаваў дом, баль-

кі, вярэі а сыцены яго а дзьверы яго золатам; выказаў херуваў на сьце-нах.

8 І збудаваў Сьвятое-Сьвятых: даўжыня яго, падле шырыні дому, дваццаць локцяў, і шырыня яго дваццаць локцяў; і ашалаваў яго добрым золатам, на шасьцьсот таланяў. 9 І вага гваздоў пяцьдзясят сыкляў золата. І вышнія залі ашалаваў золатам.

10 І зрабіў у доме Сьвятога-Сьвя-тых двух херуваў выразанае ра-боты, і пацягнуў іх золатам. 11 Крыльце херуваў удаўжкі дваццаць локцяў. Адно крыло пяцёх локцяў датыкалася сьцяны дому, а другое крыло пяцёх локцяў стыкалася з крылом другога херува; 12 І крыло аднаго херува пяцёх локцяў да-тыкалася сьцяны дому, а другое крыло пяцёх локцяў стыкалася з крылом другога херува. 13 Крылы гэтых херуваў распушчаліся на дваццаць локцяў; і яны стаялі на нагах сваіх, відамі сваімі ўнутр.

14 І зрабіў запінаху ізь сіні а пурпуры а шкарлату а зь цянюсенькага палатна, і намаляваў херуваў на ей.

15 І зрабіў перад домам два стаўпы, трыццаць пяць локцяў увышкі. І апуку, што на версе кожнага зь іх, пяцёх локцяў.

16 І зрабіў ланцужкі, як у нутраным пакою, і палажыў на галавы стаўпоў, і зрабіў сто гранатовых яблыкаў, і палажыў на ланцужкі. 17 І пастанавіў стаўпы перад палацам адзін з правага боку, другі зь левага, і назваў імя правага Яхіа, а імя левага Боаз.

4 І зрабіў мядзяны аброчнік: дваццаць локцяў удаўжкі ён, і дваццаць локцяў ушыркі ён, і дзесяць локцяў увышкі ён.

2 І зрабіў мора адліванае, — дзесяць локцяў ад краю аж да краю яго, — усе круглае, увышкі пяць локцяў; і лінія трыццацёх локцяў

рабіла акругу яго навокал; 3 І пад ім падобнасьць валоў стаяла навокал з усіх бакоў; на дзесяць локцяў абступалі мора навокал два рады валоў, адлітых, як яно было адлівана. 4 Стаяла яно на двананцацёх валох: тры глядзелі на поўнач, тры глядзелі на захад, і тры глядзелі на паўдня, і тры глядзелі на ўсход, і мора на іх зверху; зады-ж іх былі ўнутр. 5 І ўтаўшкі на далю яно; і краі яго, як краі чары, як квет лялі. Яно тоўпіла а дзяржала тры тысячы вядзёр.

6 І зрабіў дзесяць мыцельнікаў, і паставіў пяць па правым баку і пяць па левым, каб амываць у іх, — гатаванае на ўсепаленне паласкалі ў іх; мора ж — сьвятаром, каб яны амываліся ў ім.

7 І зрабіў дзесяць залатых сьветачаў, як ім быць належыла, і паставіў у палацу, пяць па правым баку і пяць па левым.

8 І зрабіў дзесяць сталоў, і паставіў у палацу, пяць па правым баку і пяць па левым, і зрабіў сто залатых краплініц.

9 І зрабіў сьвятарскі панадворак, і вялікі аддзел, і дзьверы да аддзелу, і ашалаваў дзьверы іх медзяй. 10 І паставіў мора на правым баку ўсходняга канца, на супроці паўдня.

11 І зрабіў Гурам гаршкі а лапаткі а краплініцы. І скончыў Гурам работу, што ён меў рабіць каралю Салямону да дому Божага: 12 Два стаўпы а місы а кароны а апукі на версе двух стаўпоў, і дзьве гірлянды накрыць акругі місаў каронаў, каторыя на версе стаўпоў, 13 І чатырыста гранатовых яблыкаў на дзьвюх гірляндах, два рады гранатовых яблыкаў на кожнай гірляндзе, пакрыць дзьве місы каронаў, што на стаўпох. 14 І падставіў зрабіў, і мыцельнікі зрабіў на падставоўках; 15 Адно мора, і двананцаць валоў пад ім, 16 І гаршкі,

і лапаткі, і відзёлкі да мяса, і ўсі іх снадзівы зрабіў Гурам, айцец ягоны, каралю Салямону да дому СПАДАРОВАГА, із зыркае медзі. 17 У ваколіцах Ёрдану адліваў іх кароль, у густой зямлі, памеж Сукофу й Цэрэды.

18 І зрабіў Салямон усі рэчы гэтыя ў вялікай множасьці, ажно не даведаваліся вагі медзі.

19 І зрабіў Салямон усе судзьдзе да дому Божага: і залаты аброчнік, і сталы, і на іх хлеб выкладу, 20 І сьветачы, і лянпы іх із чыстага золата, каб сьвяціць іх подле звычайу перад нутраным пакоям; 21 І кветкі, і лянпы, і абцугі залатыя, з найчыстшага золата, 22 І абцужкі да сьвечак, і чары, і ложка, і кадзільніцы з чыстага золата; і ўход дому: нутраныя дзьверы яго да Сьвятога-Сьвятых, і дзьверы дому палацу, із золата.

5 І скончана была ўся работа, каторую рабіў Салямон да дому Божага. Салямон унёс пасьвячэньне, што Давід, айцец ягоны, быў пасьвяціўшы: і срэбра, і золата, і ўсі снадзі палажыў да скарбніцы дому Божага.

2 Тады згукаў Салямон староў Ізраеля і ўсі галавы плямёнаў, галоўных із айцоў сыноў Ізраельскіх, да Ерузаліму, узынесці скрыню змовы СПАДАРОВАЕ зь места Давідавага, каторае Сьлён. 3 І зьберліся да караля кажны Ізраелец на сьвята сёмага месяца. 4 І прышлі ўдзі старцы Ізраелявы; і панеслі Левіты скрыню; 5 І ўзынеслі скрыню а будан збору а ўсі рэчы сьвятыя, што ў вітальні, — узынеслі іх сьвятары а Левіты. 6 Кароль жа Салямон а ўвесь збор Ізраеляў, што зьберся да яго перад скрыняю, абракалі аброкі з авец а валоў, каторых нельга палічыць а азначыць з прычыны множасьці. 7 І прынеслі сьвятары скрыню змовы СПАДАРОВАЕ на месца яе, да нутранага

пакою дому, да Сьвятога-Сьвятых, пад крылы херуваў. 8 І былі херувы з распушчанымі крыламі над месцам скрыні, і херувы ахіналі скрыню а нашулкі яе. 9 І падоўжылі нашулкі, і канцы нашулак былі відаць із скрыні перад нутраным пакоям, звонку, адылі, ня было іх відаць; і былі яны там дагэтуль. 10 Нічога ня было ў скрыні, апрача дзвюх табліцаў, каторыя Масей палажыў у Горыве, як СПАДАРА учыніў змову із сынамі Ізраелявымі, як яны вышлі зь Ягіпту.

11 І сталася, як сьвятары вышлі із сьвятыні, (бо ўсі сьвятары, што былі прытомныя, усьвяціліся, дык ня было патрэбы дзяржаць радоўкі). 12 І Левіты пяюны, (усі яны, Асаф, Гэмаз, Ідуфун, і сыны іхныя, і браты іхныя), адзеўшыся ў цянюсенькае палатно, з цымбаламі а з псалтырамі а гусыямі стаялі ля ўсходняга канца аброчніка і зь імі сто дваццаць сьвятароў, у трубы трубячых, 13 І былі, як адзін, трубялі а пяюны, выдаючы адзін голас на выхваленьне а дзякаваньне СПАДАРУ; і як разьлёгся гук трубаў а цымбалаў а музыцкіх свадзяў, і выхвалялі СПАДАРА, бо добры, бо на векі міласэрдзе Ягонае; тады булак напоўніў дом, дом СПАДАРОЎ. 14 І не маглі сьвятары ўстоіць служыць з прычыны булаку, бо слава СПАДАРОВА напоўніла дом Божы.

6 Тады сказаў Салямон: „СПАДАРА сказаў, што Ён зыча жыць у цемрадзі; 2 І я паставіў дом перабыванья Табе і месца на быцьцё Твае на векі“. 3 І кароль павярнуўся відам сваім, і дабраславіў цэлую грамаду Ізрайлян, — а ўся грамада Ізрайлян стаяла, — 4 І ён сказаў: „Дабраславіны СПАДАРА, Бог Ізраеляў, Каторы, што казаў вуснамі Сваімі Давіду, айпу майму, тое выпайніў рукамі Сваімі, кажучы: 5 „Адгэнуль як Я вывеў люд Свой із зямлі Ягіпецкае, Я не абраў места

ў ні водным із плямёнаў Ізраелявых на паставіўленьне дому, у каторым перабывала б імя Мае, і не абраў чалавека, каторы быў бы гаспадаром люду Майго Ізраеля; 6 Але абраў Ерузалім, каб там перабывала імя Мае, і абраў Давіда, каб ён быў над людям Майм Ізраелям“. 7 І было на сэрцу ў Давіда, айца майго, паставіць дом імені СПАДАРА, Бога Ізраелявага. 8 Але СПАДАРА сказаў Давіду, айцу майму: „У цябе ё на сэрцу паставіць дом імені Майму; добра, што гэта ў цябе на сэрцу. 9 Ня ты, адылі, паставіш дом, а сын твой, каторы выйдзе із сьцёгнаў тваіх, — ён паставіць дом імені Майму“. 10 І споўніў СПАДАРА слова Свае, каторае сказаў: я ўступіў на месца Давіда, айца свайго, і сеў на пасадзе Ізраелявым, як сказаў СПАДАРА, і паставіў дом імені СПАДАРА, Бога Ізраелявага. 11 І я паставіў там скрыню, у каторай змова СПАДАРА, учыненая Ім із сынамі Ізраелявымі“.

12 І стаў ля аброчніка СПАДАРОВАГА сьпераду ўсёе грамады Ізрайлян, і прасьцяг далоні свае, — 13 Бо Салямон зрабіў мядзяную амбону, удаўжкі пяць локцяў і ўшыркі пяць локцяў, а ўвышкі тры локці, і паставіў яе сярод панадворку; і стаў на ёй, і ўкляк сьпераду ўсяго збору Ізраелявага, і прасьцяг далоні свае да неба, — 14 І сказаў: „Спадáру, Божа Ізраеляў! Няма Бога, падобнага да Цябе, ані на нябёсах, ані на зямлі; Ты дзяржыш змову а ласку да слугаў Сваіх, перад Табою ходзячых усім сэрцам сваім: 15 Ты споўніў слуге Свайму Давіду, айпу майму, што Ты казаў яму; што сказаў Ты вуснамі Сваімі, тое ў дзень гэты споўніў рукою Сваёю. 16 І цяпер, СПАДАРУ, Божа Ізраеляў! споўні слуге Свайму Давіду, айпу майму, тое, што Ты сказаў яму, кажучы: „Ня будзе адцяты

муж ад віду Майго, седзячы на пасадзе Ізраелявым, калі толькі сынове твае будуць глядзець дарогаў сваіх, каб хадзіць падле права Майго так, як ты хадзіў перад Ім-ною'. 17 Дык цяпер, СПАДАРУ, Божа Ізраеляў! хай будзе здойсьнена слова Твае, каторае Ты казаў слуге Свайму Давіду. 18 Запраўды, ці Богу жыць ізь людзьмі на зямлі? калі неба а нябёсы нябёс ня тоўпяць Цябе, тым меней дом гэты, каторы я пастанавіў; 19 Але глянь на малітву слугі Свайго і на просьбу яго, СПАДАРУ, Божа мой! пачуй гуканьне а малітву, катораю слуга Твой моліцца перад Табою. 20 Хай будуць вочы Твае адчыненыя на дом гэты ўдзень і ночы, на месца, ідзе Ты абяцаў палажыць імя Свае, каб чуць малітву, катораю слуга Твой будзе маліцца на месцу гэтым. 21 Пачуй маленькі слугі Свайго і люду Свайго Ізраеля, якімі яны будуць маліцца на месцу гэтым, пачуй зь месца перабывання Свайго, зь нябёс, пачуй і даруй!

22 „Як хто ізгрэша супроці прыцеля свайго, і будуць выпсагаць ад яго прысягі, каб ён прысягнуў, і будзе адбывацца прысяга перад аб-рочнікам Тваім у доме гэтым: 23 Ты пачуй зь неба, і ўчыні, і рассу-дзі слугаў Сваіх, зьвярні нягодна-му, адплачуючы дарогу ягоную на ягонаў собскай талаве, аправуючы справядліваса, даючы яму падле справядлівасці ягонае.

24 „Як люд Твой Ізраель будзе пераможаны непрыцелям сваім за тое, што ізграшыў перад Табою, і яны навернуцца, і вызнаюць імя Твае, і будуць прасіць а маліцца перад Табою ў доме гэтым: 25 Ты пачуй зь неба, і даруй грэх люду Свайго Ізраеля, і зьвярні іх да зямлі, каторую Ты даў ім а бацьком іх-ным.

26 Як замкнецца неба, і ня будзе дажджу за тое, што яны із-

грашылі перад Табою, і будуць ма-ліцца на месцу гэтым, і вызнаюць імя Твае, і адвернуцца ад грэху, бо Ты ўслышыў іх: 27 Ты пачуй зь неба, і даруй грэх слугаў Сваіх і лю-ду Свайго Ізраеля, паказаўшы ім добрую дарогу, па каторай ісьці ім, і пашлі дождж на зямлю Сваю, ка-торую Ты даў люду Свайму на спа-дак.

28 „Галадоў калі будзе на зямлі, або будзе мор, або будзе вецер па-лячы, або іржа, шарапча або чэрві, або будуць ціснуць яго непрыцелі на зямлі ў браме ягонаў, якая бяда, якая хвароба: 29 Кажную малітву, кажнае маленьне, якое будзе ад якога-лень чалавека альбо ад усёга люду Твайго Ізраеля, як яны пачу-юць кажны бяду сваю а гора свае, і прасьцягнуць далоні свае да дому гэтага, 30 Дык Ты пачуй зь неба — месца перабывання Свайго, і да-руй, і аддай кажнаму падле ўсіх дарогаў ягоных, каторага сэрца ты знаеш, — бо Ты толькі знаеш сэр-цы сыноў людзкіх, — 31 Каб яны баяліся Цябе й хадзілі дарогамі Тваімі ўсі дні, пакуль жывуць на зямлі, каторую Ты даў бацьком нашым.

32 „І навет чужаземец, што ня зь люду Твайго Ізраеля, калі ён пры-йдзе ізь зямлі далёкае дзеля імені Твайго вялікага, і рукі Твае магут-нае, і цаўя Твайго выпягненага, і прыйдзе, і будзе маліцца ля дому гэтага: 33 Ты пачуй зь неба, зь месца перабывання Свайго, і зрабі ўсе, чаго будзе гукіць да Цябе чу-жаземец, каб пазналі ўсі людзі зям-лі імя Твае, і каб баяліся Цябе, як люд Твой Ізраель, і ведалі, што Тваім імям завецца дом гэты, кат-оры пастанавіў я.

34 „Як выйдзе люд Твой на вайну супроці варагоў сваіх дарогаю, ка-тораю Ты пашлеш яго, і будзе ма-ліцца Табе, абярнуўшыся да места гэтага, каторае абраў Ты, і да дому,

каторы я пастанавіў імені Твайму: 35 Пачуй зь неба малітву іхную а просьбу іхную, і спраў справу іхную. 36 Як яны ізгрэшаць перад Табою, бо няма чалавека, што не ізграшыў бы, і Ты загневаешся на іх, і аддасі іх варагом, і яны возьмуць іх у палон да зямлі далёкае альбо блзкае, 37 І як яны ў зямлі, да каторае будуць палонены, ажамянуцца ў сэрцу сваім, і навернуцца, і будуць маліцца Табе ў зямлі няволі свае, кажучы: „Мы ізграшылі, зрабілі бяспраўе, былі несправядлівыя“; 38 І зьвернуцца да Цябе ўсім сэрцам сваім і ўсёй душою сваёю ў зямлі няволі свае, куды завядуць іх у палон, і будуць маліцца, абярнуўшыся да зямлі, каторую Ты даў бацьком іхным, і да места, каторае абраў Ты, і да дому, каторы пастанавіў я імені Твайму; 39 Дык пачуй зь неба, месца перабывання Свайго, малітву іхную а маленьне іхнае, і спраў справу іхную, і даруй людз Свайму, у чым ён ізграшыў перад Табою. 40 А цяпер, Божа мой! хай будуць жа вочы Твае адчыненыя й вушы Твае ўважлівыя да малітвы на месцу гэтым. 41 І цяпер, СПАДАРУ Божа, стань на месца супакою Свайго, Ты а скрыня магутнасці Твае. Сьвятары Твае, СПАДАРУ Божа, хай адзенуцца ў спасенне, і сьвятых Твае хай вясяляцца ў дабру. 42 СПАДАРУ Божа! не адхіні від памазанца Свайго, успомні міласэрдзе да Давіда, слугі Свайго”.

7 Як скончыў Салямон малітву, зышло цяпло зь неба, праглынула ўсепаленне а аброкі, і слава СПАДАРОВА напоўніла дом. 2 І не маглі сьвятары ўвайсці да дому СПАДАРОВАГА, бо слава СПАДАРОВА напоўніла дом СПАДАРОЎ. 3 І ўсі сыноў Ізраелявы, бачачы, як зышло цяпло й слава СПАДАРОВА на дом, палі відам на зямлю, на мост, і паклавіліся, і выхвалялі

СПАДАРА, бо Ён добры, бо на векі міласэрдзе Ягонае. 4 Кароль жа а ўвесь люд пачалі абракаць аброкі перад відам СПАДАРА. 5 І аброк кароль Салямон на аброк дваццаць дзве тысячы валоў і сто дваццаць тысячаў авец: гэтак пасьвяцілі дом Божы кароль а ўвесь люд. 6 Сьвятары стаялі ў службе сваёй, і Левіты з музыцкімі снадзьмі СПАДАРО-ВЫМІ, каторыя зрабіў кароль Давід да выхваляння СПАДАРА, бо на векі міласэрдзе Ягонае, бо Давід выхваляў імі; сьвятары ж трубілі перад ім, і ўвесь Ізраель стаяў.

7 І пасьвяціў Салямон і нутраню часць панадворку, што перад домам СПАДАРОВЫМ, бо там аброк усепалення а тук супакойных аброкаў, бо аброчнік мядзяны, зроблены Салямонам, ня мог тоўпіць усепалення, і хлебнага аброку, і тукаў. 8 І зрабіў Салямон тато часу сямідзесяць сьвятых, і ўвесь Ізраель із ім — грамада вельма вялікая, ад уходу ў Гамаф аж да ракі Ягіпцекае. 9 І зрабілі восьмага дня ўрочысты збор, бо пасьвячэнне аброчніка рабілі сем дзён і сьвятых сем дзён. 10 І дваццаць трэйцяга дня сёмага месяца адпусцілі люд да буданоў іхных, каторы радаваўся а весяліўся ў сэрцу з добра, якое ўчыніў СПАДАР Давіду а Салямону а Ізраелю, людз Свайму. 11 І скончыў Салямон дом СПАДАРОЎ а дом каралеўскі; і ў вусім, што задумаў Салямон у сэрцу зрабіць у доме СПАДАРОВЫМ і ў сваім собскім доме, ён меў дасьпех. 12 І зьявіўся СПАДАР Салямону ночы, і сказаў яму: „Я пачуў малітву тваю і абраў Сабе месца гэтае на дом абраканьня. 13 Калі Я замкну неба, і ня будзе дажджу, і калі раскажу шаранчы жэрці зямлю, альбо пашлю мор на люд Свой; 14 Калі скарыцца люд Мой, што завецца імем Маім, і будзе маліцца а шукаць віду Майго, і адвернуцца ад благіх да-

рогаў сваіх, то Я пачую зь неба, і дарую грахі іхныя, і ўздараўлю зямлю іхную. 15 Цяпер вочы Мае будуць адчыненыя й вусны ўважлівыя да малітвы на месцу гэтым. 16 І цяпер Я абраў а пасьвяціў дом гэты, каб імя Мае было там на векі; і вочы Мае а сэрца Мае будуць там усё дні. 17 І калі ты будзеш хадзіць перад відам Маім, як хадзіў Давід, айцец твой, і рабіць падле ўсёга, што Я раскажаў табе, і дзяржаць устанавы Мае а суды Мае; 18 То Я ўмацую пасады караляўства твайго, як Я змовіўся з Давідам, айцом тваім, кажучы: „Ня будзе адцяты ў цябе муж-гаспадар у Ізраелю”. 19 Калі ж вы адвернецеся й пакінеце ўстановы Мае а расказаныя Мае, каторыя Я даў вам, і пойдзеце, і будзеце служыць багом іншым, і кланяцца ім, 20 То Я выкараню іх із зямлі, каторую Я даў ім, і гэты дом, што Я пасьвяціў імені Свайму, ад іну ад віду Свайго, і аддам яго на прыказ а пасьмех усіх народаў. 21 І з дому гэтага, што быў найвышшы, кажны, міма яго праходзячы, зумеецца й скажа: „За што ўчыніў так СПАДАРА із зямлёю гэтую і з домам гэтым?” 22 І скажучь: „За тое, што яны пакінулі СПАДАРА, Бога айцоў сваіх, Каторы вывеў іх із зямлі Ягіпецкае, і ўхапіліся за багоў іншых, і кланяліся ім, і служылі ім, — за тое Ён навіў на іх усе гэтае ліха”.

8 І сталася ў канцы дваццатых год, як Салямон пастанавіў дом СПАДАРУ і свой дом. 2 Што тыя месцы, каторыя даў Салямону Гуррам, Салямон забудаваў і асяліў там сыноў Ізраелявых. 3 І пайшоў Салямон на Гамаф-Сову, і перамог яе. 4 І пастанавіў ён Фадмор на пустаці, і ўсі месцы складаў заклаў у Гамафе. 5 Ён забудаваў Веф-Горон вышні й Веф-Горон дольні, месцы ўмацаваньня, із сьпенамі, брамамі а заваламі, 6 І Ваалаф, і ўсі

месцы дзеля запасаў, што былі ў Салямона, і ўсі месцы дзеля цялжак, і месцы коньнікам, і ўсе, што зычыў Салямон пастанавіць у Ерузаліме, і на Лібане, і ў вусей зямлі дзяржавы свае. 7 Увесь люд, засталы ад Гэцічаў а Аморэяў а Перэзэяў а Гавейяў а Евусэяў, каторыя ня з Ізраелян, — 8 Дзяцей іхных, засталых просьле іх у зямлі, каторых сынове Ізраелявы ня зьнішчылі, — абярнуў Салямон у даньнікаў аж дагэтуль.

9 Із сыноў жа Ізраелявых не адаў Салямон за нявольнікаў да свае работы, бо яны ваюны, і князі-ўраднікі, і князі над цялжэжамі й коньнікамі ягонымі.

10 І гэта князі-ўраднікі, што былі ў караля Салямона, дзвьесце пяцьдзесят, каторыя рэдзілі люд.

11 І ўзьвеў Салямон дачку фараона зь места Давідавага да дому, каторы пастанавіў ён; бо, казаў ён, ня мае жыць жонка ў мяне ў дамове Давідавай, караля Ізраельскага, бо месцы сьвятыя яны, бо ўвыйшла ў іх скрыня СПАДАРОВА.

12 Тады Салямон абракаў усепапеньні СПАДАРУ на аброчніку СПАДАРОВЫМ, каторы ён збудаваў перад сеньмі; 13 І таксама кажную рэч упару абракаў падле расказанья Масеявага ў сыботы, на маладзіку месяцаў і ў урочыстыя сьвяты, трычы ў год: у сьвята праснакоў, і ў сьвята тыдняў, і ў сьвята буданоў. 14 І ўстанавіў, падле загады Давіда, айца свайго, радоўку сьвятаром да службы іхнае і Левітам да абавязку іхнага, хваліць а паслугаваць перад сьвятарамі, усе спраўляць упару; таксама брамнікам радоўку ў кожнай браме, бо так раскажаў Давід, чалавек Божы. 15 І не адхіналіся ад расказанья караля сьвятаром а Левітам у кожнай справе і ўзглядам скарбаў. 16 Гэтак заладжана была ўся работа Салямона.

нава ад дня закладзінаў дому СПАДАРОВАГА аж да супоўнага сканчэння яго, дому СПАДАРОВАГА.

17 Тады пайшоў Салямон да Едон-Гаверу а да Елофу, каторы на беразе мора, у зямлі Едомскай. 18 І прыслаў яму Гурам служцамі сваімі караблі й слугаў, знальных мора, і яны пашлылі із служцамі Салямонавымі да Офіру, і ўзялі стуль чатырыста пяцьдзясят таланяў золата, і прывезылі каралю Салямону.

9 І караліца Шэвы пачула праз славу Салямонаву, і прыехала выпрабаваць Салямона загадкамі да Ерузаліму, зь вельмі шмат прыданымі, і зь вярблюдзімі, пахнючымі рэчы нясутымі, і множасцямі золата а дарагога каменя. І прышла да Салямона, і мужаваа зь ім праз усе, што было ў яе на сэрцу. 2 І зьясьніў Салямон ёй усі словы ейныя, і не знайшлося нітагусенькі няведамага Салямону, чаго не зьясьніў бы ён ёй. 3 І абачыла караліца Шэўская мудрасьць Салямона й дом, што ён пастанавіў, 4 І ежу за сталом ягоньм, і сяданьне слугаў ягоньх, і стаянне паслугачых яму, і ўборы іхныя; таксама чапнікаў ягоньх а ўборы іхныя, і ўскходы, каторымі ён узыкодзіў да дому СПАДАРОВАГА, і заняло ёй дух. 5 І сказала каралю: „Праўдзівае тое слова, што я чула ў маёй зямлі празь дзеяльнасьць тваю а праз мудрасьць тваю; 6 Але я не верыла словам празь іх, пакуль ня прышла й не абачыла ачымі сваімі. І вось, імне й палавіцы не казалі праз множасьць мудрасьці твае: ты пераходзіш галасы, якія я чула. 7 Шчаслівых людзі твае, і шчаслівыя гэтыя служцы твае, каторыя кажначаста становяцца перад табой й служаюць мудрасьць тваю! 8 Хай будзе дабраславёны СПАДАР, Бог твой, Каторы зычыў пасадыць цябе на пасад Свой за караля ў СПАДАРА, Бога твайго. Зь любосьці

Бога да Ізраеля, каб умацаваць яго на веці, устанавіў цябе за караля над ім, чыніць суд а справядлівасьць”. 9 І яна падаравала караля сто дваццацьма таланямі золата, і вялікаю множасцю пахнючых рэчаў, і дарагім каменям; і ня была такіх пахнючых рэчаў, якімі падаравала караліца Шэўская караля Салямона. 10 І служцы Гурамовы, і служцы Салямонавы, што прывезылі золата з Офіру, прывезлі й дзерва альгуміну, і дарагога каменя. 11 І зрабіў кароль із таго дзерва альгуміну масткі да дому СПАДАРОВАГА а да палацу каралеўскага, і гарпы, і псалтыры пянон. І ня бачана было падобнага да гэтага ўперад у зямлі Юдэйскай. 12 Кароль жа Салямон падароваў караліцу Шэўскую ўсім, чаго яна зычыла і чаго яна прасіла, апрача такіх рэчаў, якія яна прывезла каралю. І яна выправілася, паехала да зямлі свае, яна а служцы ейныя.

13 Вагі ж золата, што прыходзіла да Салямона за адзін год, было шасьцьсот шасьцьдзясят шасьць таланяў золата. 14 Апрача таго, паслы й купцы прыносілі, і ўсі каралі арабскія, і дзяржаўцы краю прыносілі золата а срэбра Салямону. 15 І зрабіў Салямон дзевяцьце вялікіх шчытоў з каванага золата, — па шасьцьсот каванага золата пайшло на кожны шчыт, — 16 І трыста шчытоў малых із каванага золата, — па трыста золата пайшло на кожны шчыт; і пастанавіў іх кароль у доме зь лібанскага лесу.

17 І зрабіў кароль вялікі пасады зь славёнае косьці, і пацягнуў яго чыстым золатам, 18 І шасьць уступцоў да пасаду, і залатая казулька да пасаду прыроблена, і поручні паабалалі сёдава, і два лявы, ля поручняў стаячыя, 19 І дванаццаць лявоў, там на шасьцёх уступках паабалалі стаячыя. Ня была такога ў ніводным каралеўстве. 20 І ўсе

судзьдзё да піцця ў караля Салямона із золата, і ўсе судзьдзё ў доме зь лібанскага лесу із золата выборвага; нічога із срэбра, яго за дзён Салямонавых мелі за нішто; 21 Бо караблі каралёвы хадзілі да Таршышу із служцамі Гурамовымі, і за тры гады раз звярталіся караблі з Таршышу, і прывозілі золата а срэбра, сланёвую косыць а жалпы а павы.

22 І перайшоў кароль Салямон усіх каралёў зямлі багаццям а мудрасцю. 23 І ўсі каралі зямлі жадалі бачыць Салямона, каб паслухаць мудрасці ягонае, каторую ўлажыў Бог у сэрца ягонае. 24 І прывосіў кажны свой дар, судзьдзё срэбнае, і судзьдзё залатое, і адзецці, зброю й пакнючыя рэчы, коні а аслы, кажную рэч упару.

25 І меў Салямон чатыры тысячы стайняў, і цялежак, і дванаццаць тысячаў коньнікаў, каторыя ён памясьціў у цялежкавых местах і пры каралю — у Ерузаліме. 26 І панавалі ён над усімі каралюмі, ад Ракі аж да зямлі Палісцкае і аж да гравіцаў Ягішту. 27 І даў кароль срэбра ў Ерузаліме, як каменя, і кедраў даў, як сыкамораў, каторых множасьць у далінах. 28 І прыводзілі Салямону коні зь Ягішту і з усіх земляў. 29 Засталыя справы Салямонавыя, першыя й апошнія, ці яны не апісаны ў кнізе Нафана прарокі, і ў прароцтве Аггі Шыляіна, і ў відзеньях Ідда відзеньніка празь Еровоама Невадэнка? 30 І караляваў Салямон у Ерузаліме над усім Ізраелям сорок год. 31 І супачыў Салямон із бацькамі сваімі, і пахавалі яго ў месцы Давіда, айдца ягонага. І закараляваў Рэговоам сын ягоны, замест яго.

10 І пайшоў Рэговоам да Шыкему, бо да Шыкему зышліся ўсі Ізраэляне, уставаіць яго за караля.

2 Як пачуў праз гэта Еровоам Невадэнак, — ён быў у Ягіпце, куды

ўцёк ад караля Салямона, — то зьявінуўся Еровоам із Ягішту; 3 І паслалі, і гукалі яго; і прышоў Еровоам а ўвесь Ізраэль, і гукалі Рэговоама гэтак: 4 „Айцец твой налажыў на нас цяжкое йго, але ты палігчы мазольную работу айца свайго і цяжкое йго, што налажыў ён на нас, і мы будзем служыць табе”. 5 І ён сказаў ім: „Прыходзьце йзноў да мяне за тры дні”. І люд адышоў.

6 І радзіўся кароль Рэговоам у старцоў, што станавіліся перад відам Салямона, айдца ягонага, за жыцця яго, кажучы: „Як вы парадзіце адказаць люду гэтаму?” 7 Яны казалі яму: „Калі ты будзеш добры да люду гэтага, і ўладзіш ім, і будзеш гукань да іх словы добрыя, то яны будуць слугамі тваімі ўсі дні”. 8 Але ён пакінуў раду старцоў, каторую радзілі яму, і радзіўся ў маладзёнаў, што вырасьлі разам із ім, станавіліся перад відам ягоным; 9 І сказаў ім: „Што вы парадзіце імне адказаць люду гэтаму, каторы гукань імне гэтак: „Палігчы йго, што налажыў на нас айцец твой?”” 10 І казалі яму маладзёны, вырасьлія разам із ім, кажучы: „Гэтак скажы люду, што гукань табе: „Айцец твой налажыў на нас цяжкое йго, а ты палігчы нам”, гэтак скажы ім: „Мезінец мой тоўсты за сыцёны айца майго. 11 Дык айцец мой налажыў на вас цяжкое йго, а я павялічу йго нашае; айцец мой караў вас пугамі, а я — вузлаватымі пугамі.”

12 І прышоў Еровоам а ўвесь люд да Рэговоама на трэйці дзень, як расказаў кароль, сказаўшы: „Прыйдзіце да мяне на трэйці дзень”. 13 Тады кароль адказаў ім стродка, і пакінуў кароль Рэговоам раду старцоў, 14 І казаў ім падле рады маладзёнаў, кажучы: „Айцец мой пацяжарыў на вас йго, а я павялічу яго; айцец мой караў вас

пугамі, а я — вузлаватымі пугамі". 15 І не паслухаў кароль люду, бо так прычынена было Богам, каб СПАДАР мог споўніць слова Свае, што гўкаў Ён Агіям Шылянінам Еровоаму Невацёнку. 16 Як увесць Ізраель абачыў, што кароль яго ня слухае, то адказаў люд каралю, кажучы: „Якая нам дзель у Давіду? нямаш нам спадку ў сыну Есэвым: па буданох сваіх, Ізраелю! І разышліся ўсі Ізраяляне па буданох сваіх.

17 І сынове Ізраелявы жылі ў месцах Юдзіных, і караляваў над імі Рэговоам. 18 І паслаў кароль Рэговоам Гадорама, што над даняю, але сынове Ізраелявы ўкаменавалі яго, ажно ён памер.

19 Кароль жа Рэговоам пабарздыў усьсесьці на цялечкі, каб уцячы да Ерузаліму. 20 І збунтаваліся Ізраяляне супроці дому Давідавага дагэтуль.

11 І прыбыў Рэговоам да Ерузаліму, і згўкаў з дому Юдзінага а Веняміновага сто асьмідзясят тысячцаў выборных вояў, каб ваяваць із Ізраелям і зьвярнуць каралеўства Рэговоаму.

2 І было слова СПАДАРОВА да Шэмаі, чалавека Божага, кажучы: 3 „Скажы Рэговоаму Салямоненку, каралю Юдэйскаму, і ўсяму Ізраелю ў Юдэі а Веняміне, кажучы: 4 „Гэтак кажа СПАДАР: Ня ўзыходзьце й не ваюйце з братамі сваімі; зьвярніцеся кажны да дому свайго, бо ад Мяне было гэта". Яны паслухалі слоў СПАДАРОВЫХ, і зьвярнуліся з паходу на Еровоама.

5 Рэговоам жыў у Ерузаліме, і збудаваў абаронныя месцы ў Юдэі; 6 І збудаваў Бэтлеем а Ефам а Фекою 7 А Вефсур а Сохо а Адулам 8 А Гаф а Марэшу а Зыф 9 А Адораім а Лахіш а Азэку 10 А Цору а Айялон а Гэўрон, месцы ўмацаваньня, што ў Юдэ а Веняміне. 11 І

ўмацаваў ён гарады, і ўстанавіў у іх вайводцаў, і склады еміны а алівы а віна, 12 І ў кажным асобным месцы зладжыў шчыты а дзіды, і дужа іх умацаваў, маючы на сваім баку Юду а Веняміна. 13 І сьвятары й Левіты, што па ўсёй зямлі Ізраельскай, становіліся да яго з усіх канцоў сваіх; 14 Бо пакінулі Левіты перадмесьці свае а дзяржавы свае, і прышлі да Юдэі а да Ерузаліму, бо аддэліў іх Еровоам а сыны ягоныя ад сьвятарства СПАДАРОВАГА, 15 І прызначыў у сябе сьвятароў да ўзвышшаў а да казлоў а да цялят-бычкоў, каторыя ён зрабіў. 16 А за імі з усіх плямёнаў Ізраелявых, што пасьвяцілі сэрцы свае, шукаць СПАДАРА, Бога Ізраелявага, прыходзілі да Ерузаліму абракаць СПАДАРУ, Богу айцоў сваіх. 17 І ўмацавалі яны каралеўства Юдзіна, і пасілілі за тры гады Рэговоама Салямоненка, бо хадзілі дарогаю Давідаваю а Салямонаваю гэтыя тры гады.

18 І ўзяў сабе Рэговоам за жонку Магалафу, дачку Ерымофа Давідэнка, і Авігаілу, дачку Ельява Еоянка. 19 І яна нарадзіла яму сыноў: Еуша а Шэмару а Загама. 20 Просьле яе ён узяў Мааху Аўсаломішку, і яна нарадзіла яму Авію а Аттая а Зызу а Шелофіма. 21 І любіў Рэговоам Мааху Аўсаломішку болей за ўсі жонкі а мамонкі свае; бо ён меў асьмідзяць жонак і шасьцьдзясят мамонкаў, і нарадзіў дваццаць восьмі сыноў і шасьцьдзясят дачок. 22 І прызначыў Рэговоам Авію, сына Маашынага, за начальніка над братамі ягонымі, каб устанавіць яго за караля. 23 І дзеў разумна і разьмясьціў усіх сыноў сваіх па ўсіх землях Юдзіных а Веняміновых, да ўсіх абаронных месцаў, і даў ім шмат еміны, і пазнаходзіў шмат жонак.

12 І сталася, як каралеўства Рэговоамова ўтрымалася, і ён

стаў дужым, тады пакінуў ён права СПАДАРОВА, і ўвесь Ізраель із ім.

2 І сталася на пятым годзе каралевання Рэговоамовага, што ўзышоў Шышак, кароль Ягіпецкі, на Ерузалім, — бо яны ізрадзілі СПАДАРА, — 3 3 тысяча дзевяцьдзесят тысячамі коннікаў; і ня было ліку люду, што прышоў із ім із Ягіпту, Лібянам, Суккімам а Ефіоплянам; 4 І ўзяў умацаваныя месцы ў Юдэі, і прышоў да Ерузаліму. 5 І прышоў Шэмаі прарока да Рэговоама а князёў Юдэі, што былі збершыся ў Ерузаліме, ад Шышака, і сказаў ім: „Гэтак кажэ СПАДАР: „Вы пакінулі Мяне, за тое Я пакіну вас у рукі Шышаку“”. 6 І ўкарыліся князі Ізраелявы а кароль, і сказалі: „Справядлівы СПАДАР!“ 7 Як абачыў СПАДАР, што яны ўкарыліся, тады было слова СПАДАРОВА да Шэмаі, кажучы: „Яны ўкарыліся; ня выгублю іх, і неўзабаве дам ім выбаўленне, і ня выльецца гнеў Мой на Ерузалім рукою Шышакова; 8 Будучы яны, адылі, нявольнікамі ягонымі, каб ведалі, што знача службуць Імне і службуць каралеўствам зямным“.

9 І ўзышоў Шышак, кароль Ягіпецкі, да Ерузаліму, і ўзяў скарбы дому СПАДАРОВАГА й скарбы дому каралеўскага; усе ўзяў ён: узяў і малыя пчыты залатыя, каторыя зрабіў Саломон. 10 І зрабіў кароль Рэговоам замест іх малыя пчыты мядзяныя, і паручыў іх начальніку ганцоў, што сцерагалі ўход да дому каралеўскага. 11 І, як толькі кароль ухадзіў да дому СПАДАРОВАГА, прыходзілі ганцы, і неслі іх, і адносілі іх ізноў да пакою ганцоў. 12 І як ён укарыўся, тады адварнуўся ад яго гнеў СПАДАРОў і ня згубіў яго канчальна; ды і ў Юдэі было шмат чаго добрага.

13 І ўмацаваўся кароль Рэговоам у Ерузаліме, і гаспадарстваваў; бо

сорок адзін год быў Рэговоаму, як ён загаспадарстваваў, і сямнанцаць год гаспадарстваваў у Ерузаліме, у месцы, што з усіх плямёнаў Ізраелявых абраў СПАДАР, каб там перабывала імя Ягонае. Імя маці ягонае Наама Амонянка. 14 І рабіў ён ліха, бо не прыгатаваў сэрца свайго да тога, каб шукаць СПАДАРА. 15 І справы Рэговоамовы, першыя й апошнія, ціж не апісаны яны ў кнігах Шэмаі прарокі й Адды відзеньніка: „Радаводныя кнігі“? І былі войны ў Рэговоама з Еровоамом усі дні. 16 І супачыў Рэговоам із айцамі сваімі, і пахаваны ў месцы Давідавым. І загаспадарстваваў Авія, сын ягоны, замест яго.

13 Асьмнанцатага году дзяржавы Еровоама загаспадарстваваў Авія над Юдаю. 2 Тры гады ён гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці ягонае Міхая Урэлішка, з Гівы. І была вайна ўв Авіі з Еровоамом. 3 І наснудзіў Авія на вайну войска, што складалася зь людзёў харобрых, з чатырыста тысячаў выборных чалавекаў; а Еровоам выпшаў супроці яго на вайну з асьмісот тысячаў чалавекаў, выборных, харобрых.

4 І стаў Авія на версе гары Цэмаімскае аднае з гораў Яхрэмавых, і сказаў: „Паслухайце мяне, Еровоаме а ўсі Ізраэляне! 5 Ці ня ведаеце вы, што СПАДАР, Бог Ізраеляў, даў каралеўства Давіду над Ізраэлем навекі, яму а сыном ягоным — змоваю солі? 6 Але ўзняўся Еровоам Невацёнак, слуга Саломона Давідзёнка, і збунтаваўся супроці спадара свайго. 7 І зберліся да яго пустыні, сыноўе веляла і ўмацаваліся супроці Рэговоама Саломоненка; Рэговоам жа быў маляды а лентата сэрца, і ня вытрываў супроці іх. 8 І цяпер вы думаеце вытрываць супроці каралеўства СПАДАРОВАГА ў рудца сыноў Давідавых, і вас вялікая мно-

жасьць, і з вамі залатыя цялаты, каторыя Еровоам зрабіў вам за багоў. 9 Ці ня вы выгналі сьвятароў СПАДАРОВЫХ, сыноў Ааронавых, і Левітаў, і нарабілі сьвятароў падобна да народаў земляў? Хто прыходзе да пасьвячэньня свайго зь цялём-бычком а ізь сяма бара-намі, можа быць сьвятаром таму, хто ня Бог. 10 Але што да нас — СПАДАР Бог наш, і мы не пакінулі Яго, і СПАДАРУ служачь сьвятарове, сынове Ааронавы, і Левітаве на сваім занятку. 11 І казьяць яны СПАДАРУ, абракаюць усепаленьні кажнае раніцы й кажнага вечара й пахнючае кадзіла, і выкладаюць хлеб на чыстым сталі, і залаты сьветац а ляпы, каб гаралі кажнага вечара; бо мы дзяржым загаду СПАДАРА, Бога свайго, а вы пакінулі Яго. 12 І вось, у нас на чале Бог, і сьвятарове Ягоныя, каб трубіць супроці вас. Сынове Ізраелявы! не ваюйце із СПАДАРОМ, Богам айцоў сваіх, бо не адзяржыце дасьпеху”.

13 І Еровоам загадаў засадзе зайсьці адзаду ім, так што быў сыпераду Юдэяў, а засада адзаду іх. 14 І азірнуліся Юдэі, і вось, ім бітва сыпераду й адзаду; і загаласілі яны да СПАДАРА, а сьвятарове затрубілі ў трубы. 15 І тукнулі Юдэі; і, як тукнулі мужы Юдэйскія, Бог паразіў Еровоама а ўсіх Ізраэляян перад відам Авія а Юды. 16 І ўцякалі сынове Ізраелявы ад Юдэяў, і аддаў іх Бог у рукі іхныя. 17 І Авія, і люд ягоны паразілі іх вялікаю паразою: і пала забітых у Ізраелю пяцьсот тысячаў чалавекаў выборных. 18 І ўкарыліся сынове Ізраелявы таго часу, і былі дужыя сынове Юдзіны, бо здаваліся на СПАДАРА, Бога айцоў сваіх. 19 І гнаўся Авія за Еровоамам, і ўзяў у яго месты: Бэт-Эль а местачкі яго. і Ешпану а местачкі яе, і Ефрон а местачкі яго. 20 І не падужэў ужо

Еровоам за дзён Авіяных. І паразіў яго СПАДАР, і ён памер.

21 Авія ж умацаваўся; і ўзяў сабе чатырнаццаць жонак, і нарадзіў дваццаць двух сыноў і пасанцаў дачок. 22 І засталіся справы Авіяны, і дарогі ягоныя, і мовы ягоныя апісаны ў зьясьненьню прарокі Ідды.

14 І супачыў Авія з айцамі сваімі, і пахавалі яго ў месцы Давідавым. І загаспадарстваваў Аса, сын ягоны, замест яго. За дзён яго была ціхая зямля дзесяць год.

2 І рабіў Аса добрае а справядлівае ў ваччу СПАДАРА, Бога свайго. 3 І аддаліў ён аброчнікі чужыя і ўзвышшы, і разьбіў асобкі, і высек гаі; 4 І расказаў Юдэям шукаць СПАДАРА, Бога айцоў сваіх, і паўніць права а расказаньні. 5 І адкінуў ён па ўсіх местах Юдзіных узвышшы а сонечныя абразы. І ўціхамірылася каралеўства ягонае за дзён яго. 6 І пабудаваў ён абаронныя месты ў Юдэі; бо было ў зямлі ціха, і ня было ў яго вайны тыя гады, бо СПАДАР даў яму супакой. 7 І сказаў ён Юдэям: „Збудуйма гэтыя месты, і збудуйма сьцены навокал, і вежы, брамы а завалы, пакуль зямля наша перад намі; бо мы шукалі СПАДАРА, Бога свайго, мы шукалі, і даў нам супакой навокал”. Дык яны будавалі й мелі дасьпех.

8 І было ўв Асы войска: носячых шчыты а дзіды зь Юды трыста тысячаў, і зь Веныміна носячых малых шчыты і страляючых із луку дзевьсьце асьмідзясят тысячаў; усі яны дужасілы. 9 І вышаў на іх Зэраг Ефіоплянін із войскам тысячаў і з трыста цялежак, і дайшоў да Марэшы. 10 І вышаў Аса супроці яго, і зладзіліся на бітву на даліне Цэфата ля Марэшы. 11 І загукнуў Аса да СПАДАРА, Бога свайго, і сказаў: „СПАДАРУ! Ці не ў Тваёй моцы памалчы або чысь-

леным, або тым, што ня маюць сілы? памажы ж нам, СПАДАРУ, Божа наш; бо мы на Цябе спадзяемся і ў імя Твае вышлі мы супроці множасьці гэтае. СПАДАРУ, Божа наш! хай не пераможа Цябе чалавек”.

12 І паразіў СПАДАР Ефіоплян перад відам Асы а перад відам Юды; і ўцякалі Ефіопляне. 13 І гнаўся за імі Аса а люд, што быў із ім, аж да Герару, і палі зь Ефіоплян, ажно ў іх вікога не засталася жывога; бо яны былі зломлены перад СПАДАРОМ і перад табарам Ягоным. І набралі здабытку вялікую множасьць. 14 І паразілі ўсіх месцы навокал Герару, бо напаў на іх жах ад СПАДАРА; і разгلابалі ўсіх месцы, бо шмат здабытку ў іх было. 15 Яны таксама буданы стадаў паразілі, і пагналі множасьць авец а вярблюдоў, і зьвярнуліся да Ерузаліму.

15 І Дух Божы зышоў на Азару Одэдзённа. 2 І вышаў ён наўпярэймы Асэ, і сказаў яму: „Паслухайце мяне Аса а ўвесь Юда а Венымін: СПАДАР із вамі, як вы зь ім; і калі будзеце шукаць Яго, знойдзеце Яго; калі ж пакінеце Яго, Ён пакіне вас. 3 І шмат дзён Ізраэль быў без праўдзівага Бога, і без сьвятара-вучыцеля, і без Права; 4 Але як яны ў нэмарасьці сваёй навярнуліся да СПАДАРА, Бога Ізраелявага, і шукалі Яго, і Ён даўся ім знайсці. 5 І тых часоў ня было супакою таму, хто вышаў, ані таму, хто ўвайшоў; бо вялікая зямля была ў вусіх жыжараў зямляў. 6 І народ губіў народ, і места — места, бо СПАДАР парушаў іх усімі нэмарасьцямі. 7 Але вы будзьце моцныя, і хай ня слабуюць рукі вашыя, бо Ён надгарода за ўчынкі вашыя”.

8 І як Аса пачуў гэтыя словы а прароцтвы Одэдзённа прарока, ён асьмеліўся й выпінуў агідныя бал-

ваны з усяе зямлі Юдзінае а з Веныміновае а з местаў, што ён заваяваў на гары Яхрэмавай, і аднавіў аброчнік СПАДАРОЎ, каторы перад сеньмі СПАДАРОВЫМІ. 9 І зьбер усяго Юду а Веныміна а чужнікоў із імі зь Яхрэма а Манаса а із Сымона, бо множасьць іх перайшло з Ізраеля, як яны абачылі, што СПАДАР, Бог ягоны, зь ім.

10 І зьбёрліся да Ерузаліму трэйцяга месяца, пятнаццатага году дзяржавы Асы; 11 І абраклі таго дня СПАДАРУ із здабытку, каторы прывялі, з буйнога статку сямсот і з драбнога сем тысячаў; 12 І ўвайшлі ў змову, каб шукаць СПАДАРА, Бога айцоў сваіх, з усяго сэрца свайго і з усяе душы свае. 13 А кажны, хто ня будзе шукаць СПАДАРА, Бога Ізраелявага, мае памерці, ад малога аж да вялікага і ад мужчыны аж да жонкі. 14 І прысягалі СПАДАРУ голасна, і з гуканьням, і з трубамі, і з рагамі. 15 І цешыліся ўсі Юдэі з гэтае прысягі, бо прысягалі з усяго сэрца свайго, і з усім жаданьням шукалі Яго, і Ён даўся ім знайсці. І даў ім СПАДАР супакой навокал. 16 І Мааху, маці сваю, кароль спабыў годнасьці караліцы за тое, што яна зрабіла агіду ў гаю. І пасек Аса балвана, і патоўк, і спаліў ля пур'я Кідрону. 17 Хоць узвышшы ня былі аддалены ў Ізраэль, але сэрца Асіна было дасканалнае ўсі дні яго. 18 І прынёс ён да дому СПАДАРОВАГА пасьвячэньні айма свайго і свае пасьвячэньні — срэбра а золата а судзьдзё. 19 І ня было вайны да трыццаці пятага году дзяржавы Асы.

16 Трыццаць шостага году дзяржавы Асы, пайшоў Вааша, кароль Ізраельскі, на Юдэю і пачаў будаваць Раму, каб не дазволіць выходзіць ад Асы, караля Юдэйскага, ані прыходзіць. 2 І вынес Аса срэб-

ра а золата із скарбніцаў дому СПАДАРОВАГА а дому каралеўскага, і паслаў да Бен-Гадада, караля Арамскага, што жыў у Дамашку, кажучы: 3 „Змова хай будзе меж імною й табою, і меж айцом маім і айцом тваім; вось, я пасылаю табе срэбра а золата: пайдзі, узруш змову сваю з Ваашаю, каралём Израельскім, каб ён адступіў ад мяне”. 4 І паслухаў Бен-Гадад караля Асы, і паслаў вайводцаў, што ў яго, супроці местаў Израельскіх, і яны заваявалі Іён а Дан а Авелмаім а ўсі свірны запасаў у местах Наффалімовых. 5 І сталася, як пачуў Вааша, то пакінуў будаваць Раму і перарваў сваю работу.

6 Аса ж кароль зьбер усіх Юдэяў, і яны вынеслі камяні Рамы а дзержы яе, каторыя ўжываў Вааша на будоўлю, і збудаваў зь іх Геву а Міцпу.

7 Таго часу прышоў Ганані, відзеньнік, да Асы, караля Юдэйскага, і сказаў яму: „За тое, што ты здаўся на караля Арамскага, а ня здаўся на СПАДАРА, Бога свайго, войска караля Арамскага ўцякло з рукі твае. 8 Ці ня былі Ефіопляне а Лібяне ізь сілаю большаю, і зь цяляжамі, і коньнікамі вельмі чысленымі? Але як ты аперся на СПАДАРА, то Ён аддаў іх у руку тваю; 9 Бо вочы СПАДАРОВЫ аглядаюць усю зямлю, каб памагачь тым, чые сэрца дасканальнае перад Ім. Дык дурна ты зрабіў; за тое адгэтуль будуць у цябе войны”. 10 І зазлаваўся Аса на відзеньніка, і аддаў яго ў вязьніцу, бо ён быў злы на яго з гэтае прычыны; і ўціскаў Аса некаторых ізь людю ў тым самым часе.

11 І вось, справы Асіны, першыя й апошнія, і вось, яны апісаныя ў кнізе каралёў Юдэйскіх а Израельскіх. 12 І захварэў Аса на ногі на трыццаць дзявятым годзе дзяржавы свае, аж ягоная хвароба дайшла да

найвышшае бодкі; але ён у хваробе сваёй шукаў не СПАДАРА, але лекараў. 13 І супачыў Аса з айцамі сваімі, і памер на сорак першым годзе дзяржавы свае. 14 І пахавалі яго ў ягоных грабох, каторыя ён зрабіў сабе ў месцы Давідавым; і палажылі яго на ложку, што быў напоўнены пахамі й рознымі масьцямі, прыгатаванымі аптакарскім уменьням, і спалілі іх яму цяплом вельма, вельма вялікім.

17 І закараляваў Ясапат, сын ягоны, замест яго; і ўмацаваўся ён супроці Израеля. 2 І пастанавіў ён войска ў вусі ўмацаваныя месты Юдэі, і расстанавіў абароннае войска па зямлі Юдэйскай а па местах Яжрэмавых, каторыя ўзяў Аса, айццё ягоны. 3 І быў СПАДАР ізь Ясапатам, бо ён хадзіў першымі дарогамі Давіда, айца свайго, і ня шукаў Ваалоў; 4 Але Бога айца свайго шукаў, і хадзіў у расказаных Ягоных, а ня подле падзеяў Израеля. 5 І ўмацаваў СПАДАР каралеўства ў руццэ ягонай, і давалі ўсі Юдэі дары Ясапату, і было ў яго шмат багацьця а славы. 6 І ўзьялося сэрца ягонае на дарогах СПАДАРОВЫХ; і таксама аддаліў ён узвышшы а гаі ў Юдэі.

7 Трэцяга году дзяржавы свае, ён паслаў князеў сваіх: Бенгаіла а Оваду а Закару а Нефанэля а Міхаю, вучыць люд па местах Юдэйных, 8 І зь імі Левітаў: Шэмаю а Нефаню а Зэваду а Азагэля а Шэмірамофа а Егонафана а Адоню а Тону а Тоў-Адоню, і зь імі: Елішаму а Егорама, сьвятароў. 9 І яны вучылі ў Юдэі, маючы із сабою кнігу закону СПАДАРОВАГА; і абходзілі ўсі месты Юдэі, і вучылі сярод людю. 10 І быў страх СПАДАРОУ на ўсіх каралеўствах земляў, што навокал Юдэі, і не ваявалі зь Ясапатам. 11 І ад Піліпчан прыносілі Ясапату дары а дань-срэбра; таксама Арабаве прыганялі да яго

драбны статок: бараноў сем тысячаў сямсот і казлоў сем тысячаў сямсот.

12 І ўзьялічыўся Ясапат надзвычайна, і збудаваў ён у Юдэі замкі а месцы запасаў. 13 Шмат было ў яго работы ў месцах Юдэйскіх, а ў Ерузаліме людзёў ваенных, дужасілаў. 14 І во лік іх па дамох айцоў іхных: у Юдэі князі тысячаў: Адна, князь, і ў яго трыста тысячаў мужоў дужых а дужасілаў; 15 За ім Егэ-Ганан, князь, і ў яго дзевяць асьмідзясят тысячаў; 16 За ім Амася Зыхранок, што пасьвяціў сябе СПАДАРУ, і ў яго дзевяць тысячаў ваюноў дужасілаў. 17 У Веляміна: Еляда дужасіл, і ў яго ўзброеных лукам а шчытам дзевяць тысячаў; 18 За ім Егэзавад, і ў яго сто асьмідзясят тысячаў узброеных воляў. 19 Гэта служачыя каралю, звыш тых, каторых кароль пастанавіў у вабаронных месцах скрозь у Юдэі.

18 І было ў Ясапата шмат багацьця а славы; і пасваячыўся ён із Агавам. 2 І пайшоў за колькі год да Агава да Самары. І зарэзаў яму Агаў множасьць статку драбнаго й буйнога, і людзём, што былі зь ім, і сьхінаў яго йсьці на Рамоф Гілеадзкі. 3 І казаў Агаў, кароль Израельскі, Ясапату, каралю Юдэйскаму: „Ці пойдзеш із імноу да Рамофу Гілеадзкага?” Тый казаў яму: „Як ты, так і я; як твой люд, так і мой люд; і з табою на вайне”. 4 І казаў Ясапат каралю Израельскаму: „Папытайся сядні, што скажа СПАДАР”. 5 І зьбер кароль Израельскі прарокаў чатырыста чалавекаў, і сказаў ім: „Ці йсьці нам ваяваць на Рамоф Гілеадзкі, ці ўздэрыжыцца?” Яны казалі: „Узыйдзі, і Бог аддасьць у руку караля”. 6 І сказаў Ясапат: „Ці няма тут яшчэ прарокі СПАДАРОВАГА? папытаемся і ў яго”. 7 І сказаў кароль Израельскі Ясапату: „Ё яшчэ

адзін чалавек, каторым можна папытацца ў СПАДАРА; але я ненавіджу яго, бо ён не праракае празь мяне добрага, а ўсі дні свае адно благое; гэта Міхей Емлянк”. І сказаў Ясапат: „Не кажы так, каралю”. 8 І гукнуў кароль Израельскі аднаго легчанца, і сказаў: „Схадзі барзьдзей па Міхея Емлянка”. 9 Кароль жа Израельскі а Ясапат, кароль Юдэйскі, сядзелі кажны на сваім пасадзе, адзетыя ў вадзепцы каралеўскія; сядзелі ля ўходу брамы Самары, і ўсі прарокі праракалі перад імі. 10 І зрабіў сабе Сэдэка Хенаанэ-нак зьлезныя рогі, і сказаў: „Гэтак кажэ СПАДАР: „Гэтымі будзеш басьці Арамлян, пакуль іх ня выгубіш”. 11 І ўсі прарокі праракалі гэтак, кажучы: „Узыйдзі на Рамоф Гілеадзкі: будзе дасьпех табе, і аддасьць СПАДАР у руку каралю”. 12 Пасланец, што пайшоў гукнуць Міхея, гукаў яму, кажучы: „Вось, словы прарокаў добрыя каралю ў вадзін голас; дык хай твае слова, калі ласка, будзе, як кажнага зь іх, і ты гукай добрае”. 13 І сказаў Міхей: „Жыў СПАДАР: што скажа імне Бог, тое я буду казаць”. 14 І прышоў ён да караля, і сказаў яму кароль: „Міхею, ці йсьці нам ваяваць на Рамоф Гілеадзкі, ці ўздэрыжыцца?” І сказаў тый: „Узыйдзіце, будзе вам дасьпех, і яны адданы будуць у рукі вапы”. 15 І сказаў яму кароль: „Колькі разоў я буду прысягаю абавязваць цябе, каб ты ні чагусенькі не казаў імне, апрача праўды ў імя СПАДАРОВА?” 16 Тады сказаў: „Я бачыў усіх сыноў Израеля, рассыпаных па горах, як авечкі, у каторых няма пастыра. І сказаў СПАДАР: „Няма ў іх спадароў, хай зьвернуцца кажны да дому свайго ў супакою”. 17 І сказаў кароль Израельскі Ясапату: „Ці не казаў я табе, што ён не праракае празь мяне добрага, але толькі благое?” 18 І сказаў: „Дык слухайце слова

СПАДАРОВА: я бачыў СПАДАРА, на пасадзе Сваім седзячага, і ўсе войска нябёснае стаяла па правай і па левай рудцэ Яго. 19 І сказаў СПАДАР: „Хто прынадзіў бы Агава, караля Ізраельскага, каб ён узышоў і загінуў у Рамофе Гілеадзкім?” І адзін гўкаў гэтак, другі гўкаў гэтак. 20 І выступіў адзін дух, і стаў перад відам СПАДАРА, і сказаў: „Я прынаджу”. І сказаў яму СПАДАР: „Чым?” 21 Тый сказаў: „Я выйду й буду духам маны ў вуснах усіх прарокаў ягоньх”. І сказаў ён: „Ты прынадзіш яго, і ты ўзумееш; ідзі й зрабі гэтак”. 22 Дык цяпер, вось, СПАДАР даў духа маны ў вусны гэтых прарокаў тваіх, але СПАДАР гўкаў благое прызьцябе”.

23 І дабліжыўся Сэдэка Хенаанонак, і выцяў Міхей па шчапцэ, і сказаў: „Якою гэта дарогаю перайшоў ад мяне Дух СПАДАРОУ, каб гўкаць у табе?” 24 І сказаў Міхей: „Вось, ты пабачыш таго дня, як будзеш бегаш з пакою да пакою, каб скавацца”. 25 І сказаў кароль Ізраельскі: „Вазьміце Міхей, і завядзіце яго да Амона тараднічага а да Ёапа, сына каралёвага, 26 І скажыце: „Гэтак кажа кароль: пасадзіце гэтага ў вязьніцу і давайце яму есьці хлеб нэмарасьці й ваду нэмарасьці, пакуль я зьвярнуся ў супакою”. 27 І сказаў Міхей: „Калі ты зьвернешся ў супакою, то не СПАДАР гўкаў імною”. І сказаў: „Слухайце, усі людзі!”

28 І ўзышоў кароль Ізраельскі а Ясапат, кароль Юдэйскі, да Рамофу Гілеадзкага. 29 І сказаў кароль Ізраельскі Ясапату: „Я пераадзенуся й пайду ў бітву, але ты надзень адзецьці свае”. І пераадзеўся кароль Ізраельскі, і ўступілі ў бітву. 30 А кароль Арамскі расказаў князём цялежак сваіх, бытым у яго, сказаўшы: „Ня бідэся ані з малым, ані з вялікім, толькі з адным каралём

Ізраельскім”. 31 І як абачылі Ясапата князі цялежак, то казалі: „Гэта кароль Ізраельскі”, — і абступілі яго, каб біцца зь ім. Але Ясапат закрычэў, і СПАДАР памог яму, і адвёў іх Бог ад яго. 32 І як абачылі князі цялежак, што гэта ня быў кароль Ізраельскі, то павярнуліся ад яго. 33 Прывеж тога адзін чалавек ненарокам напярэў лук і паразіў караля Ізраельскага, памеж панцырнага шва. І сказаў ён возніку: „Павярні назад і вывясі мяне з табару, бо я захварэў”. 34 Але бітва таго дня павялічылася; і кароль Ізраельскі стаяў на цялежках насупроці Арамлян аж да вечара, і памер заходам сонца.

19 І зварачаўся Ясапат, кароль Юдэйскі, у супакою да дому свайго, да Ерузаліму. 2 І вышаў наўпярэймы яму Егу Гананёнак, відзеньнік, і сказаў каралю Ясапату: „Ці табе памагаць бязбожнаму і любіць тых, што ненавідзяць СПАДАРА? За тое гнеў на цябе ад СПАДАРА. 3 Адылі й добрае знойдзена ў табе ў тым, што ты выпратаў гай ў зямлі і прыгатаваў сэрца свае шукаць СПАДАРА”. 4 І жыў Ясапат у Ерузаліме. І ўзноў пачаў ён абходзіць люд ад Веер-Шэвы аж да гары Яхрэмавае, і наварачаў іх да СПАДАРА, Бога айцоў іхных. 5 І прызначыў судзьдзяў у зямлі па ўсіх умацаваных местах Юдэі, у кожным месцы, 6 І сказаў судзьдзям: „Глядзіце, што вы робіце; бо вы судзіце ня дзеля чалавека, але дзеля СПАДАРА, Каторы з вамі ў справе суду. 7 Дык хай страх СПАДАРОУ будзе на вас: уважайце, што чыніце, бо няма бяспраўя ў СПАДАРА, Бога нашага, ані ўвагі на асобы, ані бранья лапаноў”. 8 І ў Ерузаліме прызначыў Ясапат ізь Левітаў а ізь сьвятароў а з галоваў айцоў Ізраеля да суду СПАДАРАВАГА і да сьпярэчак. І яны зварачаліся да Ерузаліму. 9 І расказаў

ім, кажучы: „Гэтак будзеце рабіць у страху СПАДАРОВЫМ, верна і з супоўным сэрцам. 10 І якая справа прыйдзе да вас ад братоў вашых, што жывуць у месцах сваіх, меж крыві й крыві, меж Права й расказання, уставаў і судоў, вы перасьцерагайце іх, каб яны не грашылі супроці СПАДАРА, і гнеў ня прышоў на вас і на братоў вашых; гэтак чыніце і ня ізграшыце. 11 І вось, Амара, найвышшы сьвятар, над вамі ў кажнай справе СПАДАРОВАІ, а Зэвада Ізмайлёнак, дзяржаўца дому Юдзінага, да ўсіх спраў каралеўскіх, таксама Левіты ўраднікі ў вас. Мацуйцеся а дзейце, і СПАДАР будзе з добрым.

20 І сталася просьбе гэтага: прышлі сыноў Моава а сыноў Амона, і зь ім і з Маонян, ваяваць ізь Ясапатам. 2 І прышлі, і накіравалі Ясапату, кажучы: „Ідзець на цябе вялікая множасьць з-за мора, ад Арама і во яны ў Гацацон-Тамары, каторая Ёнгеды”. 3 І зьякаўся Ясапат, і зьярнуў відзеньне свае сачыць СПАДАРА, і абясьціў пост па ўсёй Юдэі. 4 І зьберліся Юдэі шукаць СПАДАРА, нават з усіх местаў Юдзіных прышлі яны шукаць СПАДАРА. 5 І стаў Ясапат у грамадзе Юдэяў а Ерузалімян у доме СПАДАРОВЫМ, перад новым панадворкам, 6 І сказаў: „СПАДАРУ, Божа айцоў нашых! Ці ня Ты Бог на нябёсах? І ты пануеш над усімі каралеўствамі паган, і ў Тваёй руцэ сіла а моц, так што ніхто ня можа спрацівіцца Табе! 7 Ці ня Ты, Божа наш, выгнаў жыхараў зямлі гэтае перад відам люду Свайго. Израеля, і аддаў яе насеньню Абрагамоваму, прыяцеля Свайго, на век? 8 І яны асяліліся на ёй, і паставілі Табе на ёй сьвятыню ў імя Твае, кажучы: 9 „Калі прыйдзе на нас бяда: меч, суд а ліпучка а галадоў, мы станем перад домам гэтым і ў прытомнасьці Тваёй, бо імя Твае ў

доме гэтым, і загукнем да Цябе ў нэмарасьці сваёй, і Ты пачуеш а ўратуеш!” 10 І цяпер, вось, сыноў Амонавы а Моаўляне а гара Сэір, каторай Ты не дазволіў Израелю перайсьці, як яны йшлі ізь зямлі Ягіпецкае, і яны абмінулі іх, і ня зьнішчылі іх, 11 Вось, яны плацяць нам, што прышлі выгнаць нас ізь дзяржавы, каторую Ты даў нам на спадак. 12 Божа наш! ці ня будзеш судзіць іх? бо няма ў нас сілы супроці множасьці гэтае вялікае, што прышла на нас, і мы ня ведаем, што рабіць, але да Цябе вочы нашы!” 13 І ўсі Юдэі стаялі перад відам СПАДАРОВЫМ, і дзецяняткі іхныя, конкі іхныя а сыноў іхныя.

14 Тады на Ягазеля, сына Захарынага, сына Венаінага, сына Еэлі Матфанёнка, Левіта ізь сыноў Асафовых, зышоў Дух СПАДАРОЎ сярод грамады, 15 І сказаў ён: „Слухайце, усі Юдэі а жыхары Ерузаліму а каролі Ясапаче! Гэтак кажа СПАДАР вам: „Ня бойцеся ані лякайцеся множасьці гэтае вялікае, бо ня ваша вайна, а Божая. 16 Заўтра зьйдзіце супроці іх; вось, яны ўзыходзяць на схон Цыцу, а вы знойдзеце іх на канцу даліны, перад пустынёю Еруелям. 17 Ня вам біцца гэты раз; вы станьце, стойце й глядзіце на выбаўленьне СПАДАРОВА вам, Юда а Ерузаліме!” Ня бойцеся а не лякайцеся. Заўтра выйдзіце наўпярэймы ім, і СПАДАР будзе з вамі”. 18 І пакланіўся Ясапат відам да зямлі, і ўся Юдэя а жыхары Ерузаліму палі перад СПАДАРОМ, каб пакланіцца СПАДАРУ. 19 І ўсталі Левіты ізь сыноў Когафовых а ізь сыноў Корыных — хваліць СПАДАРА, Бога Израелявага, голасам вельмі вялікім а ўзьнятым. 20 І ўсталі яны рава нараніцы, і выступілі ў бок пустыні Фекойскае; і, як яны выступілі, стаў Ясапат і сказаў: „Паслужайце мяне Юдэі а жыхары Ерузаліму! Верце ў СПА-

ДАРА, Бога свайго, і будзеце непахісныя, верце прарокам Ягоным, і пашчасьце вам" 21 І, як ён парадзіўся зь людям, ён пастанавіў пяюноў СПАДАРУ, выхваляць харапыню сьвятасьці, каб вышлі перад узброенымі й казалі: „Выхваляйце СПАДАРА, бо на векі міласэрдзе Ягонае!" 22 І ў тую часіну, як яны пачалі пляць а выхваляць, СПАДАР зьвярнуў засаду супроці сыноў Амонавых, Моававых і гары Сэіру, каторыя вышлі супроці Юды, і яны былі паражаны. 23 І паўсталі сынове Амонавы а Моаўляне на жыхараў гары Сэіру, каб разбураць а нішчыць; а як скончылі із жыхарамі Сэіру, тады пачалі нішчыць адны адных. 24 І як Юдэі прышлі аж да назіральнае вежы на пустыні, і глянулі на тую множасьць, і вось — трупы, на зямлі ляжачыя, і няма ўцеклага. 25 І прышоў Ясапат а люд ятоны глабаць здабыткі іхныя, і знайшлі ў іх множасьць і маемасьці, і трупы, і дарагія рэчы, і набралі сабе толькі, што не панесьці. І тры дні яны глбалі здабытак, бо вялікі ён! 26 А чацьвертага дня зьберліся на даліну дабраслаўства, бо там яны дабраславілі СПАДАРА. Затым і завуць тое месца даліною дабраслаўства дагэтуль. 27 І абярнуліся кажны муж Юдэі а Ерузаліму, і Ясапат на чале іх, каб зьвярнуцца да Ерузаліму зь веселосьцяй, бо ўзрадаваў іх СПАДАР над варагамі іхнімі. 28 І прышлі да Ерузаліму з псалтырамі а гусьлямі а з трубамі да дому СПАДАРОВАГА. 29 І быў страх Божы на ўсіх каралеўскіх краёх, як яны пачулі, што СПАДАР ваяваў супроці варагоў Ізраеля. 30 І было ціха ў каралеўстве Ясапатавым, бо супакоў яго СПАДАР.

31 І гаспадарстваваў Ясапат над Юдаю; яму было трыццаць пяць год, як ён пачаў гаспадарстваваць, і гаспадарстваваў дваццаць пяць год

у Ерузаліме. А імя маці ягонае Азува Шылгелішка. 32 І хадзіў ён да рогаю айца свайго Асы, і не адхінаўся ад яе, робячы справядлівае ў ваччу СПАДАРОВЫМ. 33 Адно ўзвышшы ня былі аддалены, і яшчэ люд не прыгатаваў сэрцаў сваіх да Бога айцоў сваіх.

34 Засталыя справы Ясапатавы, першыя й апошнія, вось, яны апісаныя ў кнізе Егу Гананейка, каторая менавана ў кнізе каралёў Ізраельскіх.

35 А просьле тога Ясапат, кароль Юдэйскі, пасябраваў з Агазяю, каралём Ізраельскім, каторы рабіў нягодна. 36 І ён пасябраваў із ім будаваць караблі, плаваць да Таршышу; і яны пабудавалі караблі ў Едон-Геверу. 37 Тады Елезэр Додавёнак із Марэшы праракаў празь Ясапата, кажучы: „За тое, што ты пасябраваў з Агазяю, СПАДАР разбурыў твае работы". І разьбіліся караблі, і не маглі йсьці да Таршышу.

21 І супачыў Ясапат із айцамі сваімі ў месце Давідавым. І загаспадарстваваў Егорам, сын ягоны, замест яго. 2 І ў яго браты, сыны Ясапатавы: Азара а Егіель а Захара а Азара а Міхайла а Шэфата: усі гэтыя сыны Ясапатавы, караля Ізраельскага. 3 І даў ім айцец іхны вялікія дары срэбрам а золатам а дарагімі рэчамі, разам із умацаванымі месцамі ў Юдэі; каралеўства ж аддаў Егору, бо ён прышак.

4 І ўступіў Егорам на каралеўства айца свайго, і ўмацаваўся, і забіў усіх братоў сваіх мячом, а таксама з князёў Ізраельскіх. 5 Трыццаць два гады было Егору, як загаспадарстваваў, і восьмі год гаспадарстваваў у Ерузаліме. 6 І хадзіў ён да рогаю каралёў Ізраельскіх, як рабіў дом Агаваў, бо дачка Агава была жонкаю ягонай, і рабіў ліха ў ваччу СПАДАРОВЫМ. 7 Не жацеў, адылі, СПАДАР выгубіць до-

му Давідавага дзеля змовы, каторую ўчыніў із Давідам, і затым што абяцаў даць сьветач яму а сыном ягоным на ўсі часы. 8 За дзён ягоных вышаў Едом з-пад рукі Юды, і ўстанавілі над сабою караля. 9 Тады пайшоў Егорам із князьмі сваімі, і ўсі цялежкі ягоныя зь ім, і ўстаў ночы, і разьбіў Едомлян, каторыя акружылі яго, і вайводцаў цялежак. 10 Вышаў, адылі, Едом з-пад рукі Юды дагэтуль. Таго-ж часу вышла й Ліўна з-пад рукі ягонае, бо ён пакінуў СПАДАРА, Бога айцоў сваіх. 11 Таксама ён узвышы рабіў на гарах Юдэйскіх, і ўвёў у бязульства жыхараў Ерузаліму, і сіліў Юдэю.

12 І прышло пісаньне да яго ад Ільлі прарокі, кажучы: „Гэтак кажэ СПАДАР, Бог Давіда, айца твайго: „За тое, што ты не хадзіў дарогамі Ясапата, айца свайго, ані дарогамі Асы, караля Юдэйскага, 13 А пайшоў дарогаю каралёў Ізраельскіх і ўвёў у бязульства Юдэю а жыхараў Ерузаліму, як уводзіў у бязульства дом Агаваў; ды і братоў сваіх, дом айца свайго, каторыя лепшыя за цябе, ты забіў: 14 Вось, выгне СПАДАР вялікаю ліпучкаю люд твой а сыноў тваіх а жонкі твае а ўсю маемасьць тваю; 15 А ты захварэеш на вялікую хваробу, на хваробу нутра, аж нутр твой будзе вышалевацца з прычыны хваробы дзень пры дню”.

16 І збудзіў СПАДАР на Егорама дух Піліпчан а Арабаў, што блізка Ефіоплян; 17 І яны ўзышлі на Юдэю, уварваліся ў яе, і захапілі ўсю маемасьць, што была ў доме каралёвым, таксама й сыноў ягоных, і жонкі ягоныя; і не засталася ў яго сына, апроча Егоагаза, найменшага із сыноў ягоных. 18 А просьле ўсёга гэтага выпяў СПАДАР нутр ягоны хваробаю невылячальнаю. 19 Гэтак было дзень пры дню, а пад канец другога году вы-

паў нутр ягоны ад хваробы ягонае, і ён памер ад благое хваробы; і люд ягоны не спаліў паленьня яму, як паленьне айцом ягоным. 20 Трыццаць два гады было яму, як ён пачаў гаспадарстваваць, і гаспадарстваваў у Ерузаліме восьмі год, і адышоў зьбезахочаны. Пахавалі яго, адылі, у месяце Давідавым, але не ў грабох каралеўскіх.

22 І ўстанавілі жыхары Ерузаліму за караля Агазію, найменшага сына ягонага, замест яго, бо ўсіх старшых пабіла вятка, што прыходзіла з Арабамі да табару, і загаспадарстваваў Агазія, сын Егорама, караля Юдэйскага.

2 Дваццаць два гады было Агазію, як загаспадарстваваў, і адзін год гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці ягонае Афалія Омрышка. 3 Ён таксама хадзіў дарогамі дому Агавовага, бо маці ягоная была парадніцаю яму рабіць нягодна. 4 І рабіў ён благое ў ваччу СПАДАРОВЫМ, падобна да дому Агавовага, бо яны былі яму параднікі, па сьмерці айца ягонага, на згубу яму. 5 Подле рады іхнае ён таксама пайшоў із Егорамам Агавёнкам, каралём Ізраельскім, на вайну з Газаелям, каралём Арамскім, да Рамофу Гілеадзкага. І ранілі Арамляне Ёрама, 6 І зьвярнуўся ён да Ізраелю лячыцца ад ранаў, каторыя яму зрабілі ў Раме, як ён ваяваў із Газаелям, каралём Арамскім. І Агазія Егорамавенак, кароль Юдэйскі, прышоў даведацца Ёрама Агавёнка да Ізраелю, бо гэты быў хворы. 7 І ад Бога гэта было на згубу Агазі, што ён прышоў да Ёрама; бо, прышоўшы, ён вышаў зь Егорамам супроці Егу Німшанка, каторага памазаў СПАДАР на выгубленьне дому Агавовага. 8 Як Егу ўчыніў суд над домам Агавовым, тады ён знайшоў князеў Юдэйскіх і братанічаў Агазіных, што служылі Агазі, і забіў іх. 9 І ён шукаў Агазі, і схапілі яго,

як ён хаваўся ў Самары, і прывялі яго да Егу, і забілі яго, і пахавалі яго, бо казалі: „Ён сын Ясапатаў, каторы шукаў СПАДАРА з усёга сэрца свайго“. І дом Агазін ня меў сілы дзяржаць ужо каралеўства.

10 Бо Афаля, маці Агазіна, абачыўшы, што памер сын ейны, усталя й выгубіла ўсе каралеўскае насеньне дому Юдзінага. 11 Але Егосаваф, дачка каралёва, узяла Еаша Агазэнка, і ўкрала яго з памеж забівавых каралеўскіх сыноў, і памясьціла ў спальні яго а няньку ягоную; і гэткім парадкам Егосаваф, дачка караля Егорама, жонка Егояда сьвятара, сястра Агазіна, сжавала Еаша ад Афалі, і яна не забіла яго. 12 І быў ён у іх, у доме Божым, хаваны шэсьць год; Афаля ж гаспадарствавала ў зямлі.

23 І сёмага году ўмацаваўся Егояда, і ўзяў у змову із сабою вайводцаў сотняў: Азару Ерогаменка а Ізмайлу Егоганэнка а Азару Оведзэнка а Маасэю Адаэнка а Елішафата Зыхранка. 2 І яны прайшлі па Юдзі, і зьберлі Левітаў з усіх местаў Юдзі й галоваў айцоў Изралявых, і прышлі да Ерузаліму. 3 І ўся грамада ўчыніла змову з каралём у доме СПАДАРОВЫМ. І сказаў ім: „Вось, сын каралеўскі мае гаспадарстваваць, як СПАДАР сказаў праз сыноў Давідавых. 4 Гэта вы маеце рабіць: трайціна з вас, у сыботу прыходзячых, із сьвятароў а Левітаў, будзе брамнікамі ля парогаў; 5 І трайціна ў доме каралеўскім, і трайціна ў браме хундаманту, а ўвесь люд будзе на панадворках дому СПАДАРОВАГА. 6 Але ніхто хай ня ўходзе да дому СПАДАРОВАГА, з выняткам сьвятароў а служачых із Левітаў. Яны маюць увыйсьці, бо сьвятасьць яны; але ўвесь люд хай будзе на старожы СПАДАРОВАЕ. 7 І хай Левіты аступяць караля з усіх бакоў, кажны із зброю сваёй у руцэ сваёй, і хто будзе

ўходзіць у дом, хай будзе забіты. І будзьце вы пры каралю, як ён будзе ўходзіць і выходзіць“. 8 І абілі Левіты а ўсі Юдзі подле ўсёга, што расказаў Егояда сьвятар; і ўзялі кажны людзёў сваіх, у сыботу прыходзячых з адыходзячымі ў сыботу, бо не адпусьціў Егояда сьвятар адмененых радаў. 9 І раздаў Егояда сьвятар вайводцам сотняў дзіды а малыя шчыты а панцыры караля Давіда з дому Божага; 10 І пастанавіў увесь люд, кажнага із зброяй сваёй у руцэ сваёй, ад правага боку дому аж да левага боку дому, ля аброчніка а ля дому навокал караля. 11 І вывялі сына каралёвага, і ўзлажылі на яго карону а сьветчаныні, і ўстанавілі яго каралём; і Егояда а сынове ягонны памазалі яго, і сказалі: „Хай жывець кароль!“

12 І пачула Афаля голас люду, што бег і выхваляў караля, і вышла да люду да дому СПАДАРОВАГА. 13 І абачыла, і вось, кароль стаіць ля стаўпа пры ўходзе, і князі й трубы ля караля, і ўвесь люд зямлі вясёліцца, і трубяць у трубы, і пяюны з музыцкімі свадзямі, і наўчаныя пляць хвалу. Тады Афаля раздзерла адзепці свае й закрыгчала: „Змова! змова!“ 14 Тады Егояда сьвятар вывеў вайводцаў сотняў, што былі пастаноўлены над войскам, і сказаў ім: „Выгядзіце яе з радю, а хто пойдзе за ёю, хай будзе забіты мячом“; бо сьвятар сказаў: „Не забіце яе ў доме СПАДАРОВЫМ“. 15 І наладжылі рукі на яе, і прышла яна да ўходу конскае брамы дому каралеўскага, там забілі яе.

16 І ўчыніў Егояда змову меж сабою й меж усім людам а каралём, каб яны былі людам СПАДАРОВЫМ. 17 І ўвесь люд пайшоў да дому Вааловага, і зламіў яго, і аброчнікі а абразы яго разбілі, і забіў Матфана, сьвятара Вааловага.

перад аброчнікамі. 18 Таксама Егояда прызначыў урады дому СПАДА-РОВАГА пад рукў сьвятароў Левітаў, каторых Давід разьдзяліў у доме СПАДАРОВЫМ та абраканыя ўсепаленыяў СПАДАРУ, як напісана ў Праве Масеявым, з радасьцяй а пяццём, падле загады Давіда. 19 І паставіў брамнікаў ля брамаў дому СПАДАРОВАГА, каб ня ўходзіў нячысты чым-коlechы. 20 І ўзяў вайводцаў сотняў, і выдатных, і дзяржаўцаў людю, і ўвесь люд зямлі, і зьявілі караля з дому СПАДАРОВАГА, і прайшлі пераз высокую браму да дому каралеўскага, і пасадзілі караля на пасадзе каралеўскім. 21 І весяліўся ўвесь люд зямлі, і ў месце было ціха. А Афалю забілі мячом.

24 Сем год было Ёашу, як загаспадарстваваў, і сорок год гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці яго Цыва, зь Веер-Шэвы. 2 І рабіў Ёаш справядлівае ў ваччу СПАДАРОВЫМ усі дні Егояды сьвятара.

3 І ўзяў яму Егояда дзьве жонкі, і ён меў сыноў а дачкі.

4 І просьле гэтага прыйшло ў сэрца Ёашу аднавіць дом СПАДАРОЎ;

5 І зьбер ён сьвятароў а Левітаў, і сказаў ім: „Выйдзіце да местаў Юдэі, і зьбірайце з усіх Ізраэляян срэбра на паправу дому Бога вапаша год у год, і пабарзьдзіце ў гэтай справе“. Але Левіты не барзьдзілі.

6 І пагукі кароль Егояду начальніка, і сказаў яму: „Чаму ты не вымагаў ад Левітаў зносіць ізь Юдэі а зь Ерузаліму дані падле расказанья Масея, слугі СПАДАРОВАГА, і грамады Ізраэлявае да віталі сьветчанья?“ 7 Бо сыны Афаліны, гэтае бязбожнае жонкі, зламлі дом СПАДАРОЎ і ўсі пасьвячоныя рэчы дому СПАДАРОВАГА далі Ваалам. 8 І сказаў кароль, і зрабілі адну скарбонку, і паставілі яе вонках брамы дому СПАДАРОВАГА. 9 І зрабілі агалашэньне ў Юдэі а ў

Ерузаліме, каб прыносілі СПАДА-РОЎ складку падле загады Масея, слугі Богага, Ізраелю на пустыні. 10 І радаваліся ўсі князі а ўвесь люд, і прыносілі, і кідалі да скарбонкі, пакуль напоўнілі. І было, што таго часу прыносілі скарбонку рукамі Левітаў да каралеўскага ўраду, і як бачылі, што шмат грошы, то прыходзіў пісар каралеўскі й ураднік найвышшага сьвятара, і выпаражнілі скарбонку, і бралі яе, і адносілі яе ўзноў на яе места. Гэтак яны рабілі дзень пры дню, і зьберлі срэбра множасьць. 12 І кароль, і Егояда аддавалі яго тым, што рабілі работу службы дому СПАДАРОВАГА, і наймалі камачосаў а цесьляў аднаўляць дом СПАДАРОЎ, а таксама майстроў зьлеза а медзі мацаваць дом СПАДАРОЎ. 13 І рабілі работнікі, і спорная была работа ў руках іхных, і аднавілі дом СПАДАРОЎ на яго месцу, і ўмацавалі яго. 14 І як скончылі, яны прынеслі астачу грошы да караля а Егояды. І зрабілі судзьдзе да дому СПАДАРОВАГА, судзьдзе да службы а да абраканыя, і ложка, і судзьдзе залатое а срэбнае. І абракалі ўсепаленыя ў доме СПАДАРОВЫМ кажначасна ўсі дні Егояды.

15 Але Егояда застараўся, і быў поўны дзён, і памер; сто трыццаць год было яму, як ён памер. 16 І пахавалі яго ў месце Давідавым із каралямі, бо ён рабіў добрае ў Ізраелю Богу а дому Ягонаму.

17 А, па сьмерці Егояды, прыйшлі князі Юдэйскія, і пакланіліся каралю; тады кароль пачаў слухаць іх. 18 І пакінулі дом СПАДАРА, Бога айцоў сваіх, і служылі гаём а балваном, — і прышоў гнеў на Юду а Ерузалім за гэты выступ іхны. 19 І Ён пасылаў прарокаў да іх навярнуць іх да СПАДАРА, і яны сьветчылі супроці іх, але яны не зважалі.

20 І дух Божы ахінуў Захару.

сына Егояды сьвятара, і стаў ён над людзям, і сказаў ім: „Чаму вы выступаеце з расказання СПАДА-РОВАГА? ня будзе вам дасьпеху, бо вы пакінулі СПАДАРА, то Ён пакінуў вас”. 21 І яны змовіліся супроці яго, і ўкаменавалі яго, на расказаньне каралёва, на панадворку дому СПАДАРОВАГА. 22 Гэткім парадкам кароль Ёаш ня пámятаваў ласкі, каторую Егояда, айцец ягоны, зрабіў яму, але забіў сына ягонага. І, паміраючы, ён сказаў: „СПАДАР бача гэта і спагоне”.

23 І сталася ў канцу году: войска арамскае ўзышло супроці яго, і прыйшлі да Юдэі а Ерузаліму, і выгубілі ўсіх князёў люду з памеж люду, і ўвесь здабытак свой паслалі каралю Дамаскаму. 24 Праўда, войска арамскае прыйшло ў малой колькасці, але СПАДАР даў вельма вялікае войска ў рукі іх, бо яны пакінулі СПАДАРА, Бога айцоў сваіх. Гэтак яны зрабілі суды над Ёашом. 25 І як яны адыйшлі ад яго, пакінуўшы яго ў шмат хваробах, собскія слугі ягоныя змовіліся супроці яго за кроў сына Егояды сьвятара, і забілі яго на ягоным ложку, і ён памер. І пахавалі яго ў месцы Давідавым, але не пахавалі яго ў грабох каралеўскіх. 26 А гэта змоўнікі супроці яго: Завад, сын Шымеафы Амонянкі, і Егозавад, сын Шымрыфы Моаўлянкі. 27 Праз сыноў жа ягоных, і празь велічыню дані на яго, і ўзглядам поду дому Божага, вось, запісана ў зьзясьненню кнігі каралеўскае. І Амася, сын ягоны, загаспадарстваваў замест яго.

25 Дваццаць пяць год было Амасі, як ён загаспадарстваваў, і дваццаць дзевяць год гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці ягонае Егоаддань, зь Ерузаліму. 2 І рабіў ён пасьцівае ў ваччу СПАДАРОВЫМ, але ня супоўным сэрцам. 3 І было: як умацавалася за ім каралеўства.

тады ён пазабіваў слугаў сваіх, што забілі караля, айца ягонага. 4 Але дзяцей іхных не пазібаваў, бо напісана ў Законе, у кнізе Масейвай, ідзе расказаў СПАДАР, кажучы: „Ня маюць быць забіваны бацькі за дзеці, і дзеці ня маюць быць забіваны за бацькоў; але кажны за свой грэх мае памерці”.

5 І зьбер Амася Юдэю, і прызначыў ім па дамох айцоў князёў над тысячамі і князёў над сотнямі, у вусёй Юдэі а Веньяміне; і палічыў іх ад дваццаці год і выпэй, і знайшоў іх трыста тысячаў чалавекаў выборных, на вайну выхадзячых, даіду а шчыт дзяржачых. 6 І наняў з Ізрайлян сто тысячаў харобрых вояў за сто таланяў срэбра. 7 Але чалавек Божы прыйшоў да яго і сказаў: „Каролі! хай ня йдзець із табою войска ізраэльскае, бо нямаш СПАДАРА з Ізрайлянімі, з усімі сынамі Яхрэмавымі. 8 Але йдзі ты, рабі, пасіліся да бітвы, бо СПАДАР можа ўчыніць, што ты спатыкнешся перад непрыяцелям, бо ё моц у Бога памагчы й прычыніць спатыкненне”. 9 І сказаў Амася чалавеку Божаму: „А што будзе із стома таланямі, каторыя я аддаў вятцы ізраэльскай?” І сказаў чалавек Божы: „Можна СПАДАР даць табе болей за гэта”. 10 І аддзяліў іх Амася — войска, што прыйшло да яго зь Яхрэму, — каб яны йшлі на свае месца. І вельмі ўзгароўся гнеў іх на Юдэю, і яны зьвярнуліся дамоў у вялікай злосьці.

11 Амася ж акрыяў, і павёў люд свой, і пайшоў на даліну Салоную. і паразіў сыноў Сэіру дзевяціх тысячаў; 12 І дзевяціх тысячаў жылых узялі сынове Юдзіны ў палон; і прывялі іх на верх скалы, і сыкінулі зь верху скалы, і ўсі яны чыста разьбіліся. 13 Сяброве ж вяткі, што Амася адаслаў назад, каб яна ня йшла зь ім на вайну, рассыпаліся па месцах Юдэі, ад Самары аж да

Вефгорону; і забілі ў іх тры тысячы, і наглабалі множасьць здабытку.

14 Амася, прышоўшы просыле паразы Едомлян, прынёс багоў сыноў Саіру, і пастанавіў іх у сябе за багоў, і перад імі кланяўся, і ім казю. 15 І ўзгарэўся гнеў СПАДАРА на Амасю, і паслаў Ён да яго прароку, і тый сказаў яму: „Нашто ты шукаеш багоў людю, каторыя ня выбавлі свайго собскага людю ад рукі твае?” 16 І было, як ён казаў яму, што кароль адказаў: „Ціж за парадніка каралеўскага пастанавілі цябе? перастань, нашто ж маюць забіць цябе”. І перастаў прарока, сказаўшы: „Ведаю, што пастанавіў Бог згубіць цябе, бо ты зрабіў гэта і ня слухаў рады мае”.

17 І парадзіўся Амася, кароль Юдэйскі, і паслаў да Ёаша, сына Егоагаза Ежанка, караля Ізраельскага, сказаць: „Выходзь, пабачымся аблічна”. 18 І паслаў Ёаш, кароль Ізраельскі, да Амасі, караля Юдэйскага, кажучы: „Асот, каторы на Лібане, паслаў да кедры, што на Лібане ж, кажучы: „Аддай дачку сваю за жонку сыну майму”. Але праходзіў дзікі звер, каторы на Лібане, і патаптаў гэты асот. 19 Ты кажаш: „Вось, я паразіў Едома”, і ўзняўся сэрца твае да пыкі. Сядзі валей у сябе дома. На што табе пачынаць небяспечную справу? Упадзеш ты а Юдэя з табою”. 20 Але не паслухаў Амася, бо ад Бога гэта, каб аддаць іх у рукі Ёаша, за тое, што пачалі шукаць багоў едомскіх.

21 І выступіў Ёаш, кароль Ізраельскі, і абачыліся аблічна, ён і Амася, кароль Юдэйскі, у Вефшэмішу Юдэйскім. 22 І была разбіта Юдэя Ізраелям, і паўцякалі кажны да будану свайго. 23 І Амасю, караля Юдэйскага, сына Ёаша Агазэнка, захапіў Ёаш, кароль Ізраельскі, у Вефшэмішу, і прывёў яго да Еру-

заліму, і разбурыў сыяну ерузалімскую, ад брамы Яхрэмавае аж да брамы Рагавое, на чатырыста локцяў; 24 І узяў усе золата а срэбра а ўсе судзьдзе, што былі ў доме Божым ля Овед-Едому, і скарбы дому каралеўскага, і закладнікаў, і зьвярнуўся да Самары.

25 І жыў Амася Ёашонак, кароль Юдэйскі, па сьмерці Ёаша Егоагазэнка, караля Ізраельскага, пятнаццаць год. 26 Засталыя справы Амасіны, першыя й апошнія, ціж не апісаны яны гэта ў кнізе каралёў Юдэйскіх а Ізраельскіх? 27 І адгэнуль, як Амася адступіў ад СПАДАРА, зрабілі супроці яго змову ў Ерузаліме, і ён уцёк да Лажішу. І паслалі за ім да Лажішу, і забілі яго там. 28 І прывезьлі яго коньмі, і пажавалі яго з айцамі ягонымі ў месце Юдзіным.

26 І ўзяў увесь люд Юдэйскі Узю, катораму было шаснаццаць год, і ўстанавілі яго за караля замест айца ягонага Амасі. 2 Ён забудоваў Елоф і зьвярнуў яго Юдэі просыле тога, як супачыў кароль із айцамі сваімі.

3 Шаснаццаць год было Узі, як загаспадарстваваў, і пяцьдзясят два гады гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці ягонае Ехоля, зь Ерузаліму. 4 І рабіў ён пасыцівае ў наччу СПАДАРОВЫМ чыста так, як рабіў Амася, айцец ягоны; 5 І шукаў ён СПАДАРА за дзён Захары, каторы меў зразуменьне ў відзеньях Божых; і тых дзён, што ён шукаў СПАДАРА, шчасціў яму Бог. 6 І ён вышаў, і ваяваў зь Піліпчанамі; і разбурыў сыцены Гафу а сыцены Яўнеі а сыцены Апдоду; і пабудоваў месцы ў Апдодзе а Пілісьце. 7 І памагаў яму Бог супроці Піліпчан а супроці Арабаў, што жывуць у Гур-Ваале, і Маонян; 8 І Амоняне давалі дары Узі, і разьпілося імя ягонае аж да ўходу ў Ягіпет; бо пасі-

ліўся ён надзвычайна. 9 І збудаваў Узя вежы ў Ерузаліме ля Рагавое брамы, ля брамы даліны і на рагу, і ўмацаваў іх. 10 І пабудаваў вежы на пустыні, і выкапаў шмат жаролаў, бо ён меў шмат стадаў, і ў даліне, і на раўніне, і ралейнікаў, і садаўнічых у горах а на Карміле; бо ён любіў ралейніцтва.

11 Было ў Узі й войска, што выходзіла на вайну вяткамі, подле лічбы ў сытсанью іх, складзеным рукою Беля пісара а Маасэі наглядніка, пад рукою Ганані, аднаго з князёў каралеўскіх. 12 Увесь лік галоў айцоў дужасілаў — дзеве тысячы пашыцьсот; 13 І пад іх рукою ваеннае сілы трыста сем тысячаў пяцьсот, што ўступалі ў бітву з вайсковай мужнасьцяй, на помач каралю супроці непрыяцеля. 14 І прыгатаваў ім Узя, усяму войску, шчыты а дзіды, шоламы а панцыры а лукі а пушчальнае каменьне. 15 І зрабіў ён у Ерузаліме ўмела прыдуманых машыны, каб яны былі на вежах а на рагох дзеля пушчання стрэлаў а вялікіх камянёў. І разьнеслася імя ягонае далёка, бо дзіўную помач меў, пакуль умацаваўся. 16 Але як ён умацаваўся, загардзела сэрца ягонае аж да згубы, і ён ізрадзіў СПАДАРА, Бога свайго, бо ўвайшоў у дом СПАДАРОЎ, каб кадзіць на аброчніку кадзельным. 17 І пайшоў за ім Азара сьвятар, і ізь ім асьмідзясят сьвятароў СПАДАРОВЫХ, людзёў мужных. 18 І спрацівіліся яны Узі, каралю, і казалі яму: „Не табе, Узя, кадзіць СПАДАРУ, гэта сьвятаром, сыном Ааронавым, пасьвячаным да кадзеньня; выйдзі ізь сьвятыні, бо ты ізрадзіў, і ня будзе табе гэта да сыці ў СПАДАРА Бога”. 19 І загневаўся Узя, — а ў руцэ ў яго кадзільніца кадзіць; і, як загневаўся ён на сьвятароў, праказа засьвітала на чале ў яго, перад сьвятарамі, у доме СПАДАРОВЫМ, ля аброчніка ка-

дзельнага. 20 І абярнуўся да яго Азара, найвышшы сьвятар, а ўсі сьвятарове, і вось, у яго праказа на чале. І сілілі яго выйсьці стуль, дый сам ён барздыў выйсьці, бо выпяў яго СПАДАР. 21 І быў кароль Узя пракажаны аж да дня сьмерці свае, і жыў у васобным доме, і адлучаны быў ад дому СПАДАРОВАГА А Ёфам, сын ягоны, быў над домам каралеўскім, судзячы люд зямлі. 22 Засталыя справы Узіны, першыя й апошнія, апісаў Ісая Амосёнак, прарока. 23 І супачыў Узя з айцамі сваімі, і пахавалі яго з айцамі ягонымі на полі грабоў каралеўскіх; бо казалі: „Ён пракажаны”. І загаспадарстваваў Ёфам, сын ягоны, замест яго.

27 Дваццаць пяць год было Ёфаму, як загаспадарстваваў, і пашанцаць год гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці ягонае Еруша Садочышка. 2 І рабіў ён пашыцьсот ваччу СПАДАРОВЫМ сусім чыста так, як рабіў Узя, айцец ягоны; ня ўходзіў, адылі, у дом СПАДАРОЎ; і люд яшчэ згубна дзеялі. 3 Ён пабудаваў вышнюю браму дому СПАДАРОВАГА, і шмат пабудаваў сьцяны Офела; 4 І места пабудаваў на гары Юдэйскай, і ў лясох паставіў палацы а вежы. 5 Ён ваяваў з каралём сыноў Амонавых і здолеў іх; і далі яму сынове Амонавы таго году сто таланяў срэбра, і дзесьць тысячаў мераў пшонкі, і ячменью дзесьць тысячаў. Гэта давалі ізноў яму сынове Амонавы і на другі год, і на трэці. 6 Гэтак мацаваўся Ёфам, бо ён уладзіў дарогі свае перад імям СПАДАРА, Бога свайго. 7 Засталыя справы Ёфамовы, і ўсі войны ягоныя, і дарогі ягоныя апісаны ў кнізе каралёў Ізраельскіх а Юдэйскіх. 8 Дваццаць пяць год было яму, як ён загаспадарстваваў, і пашанцаць год гаспадарстваваў у Ерузаліме. 9 І супачыў Ёфам із айцамі сваімі, і пахавалі яго ў месце

Давідавым. І загаспадарстваваў Агаз, сын ягоны, замест яго.

28 Дваццаць год было Агазу, як загаспадарстваваў, і шаснаццаць год гаспадарстваваў у Ерузаліме; але не рабіў ён пасыцівага ў ваччу СПАДАРОВЫМ, як Давід, айцец ягоны: **2** Ён ішоў дарогамі каралёў Ізраельскіх, і на т' рабіў літтыя асобкі Ваалаў; **3** І ён кадзіў у даліне сыноў Гінномавых, і праводзіў сыноў сваіх перазь цяпло, падле агідаў паган, каторых выгнаў СПАДАР перад відам сыноў Ізраельявых; **4** І абракаў і кадзіў на ўзвышшах а на ўзгорках і пад кажным зялёным дзервам. **5** І аддаў яго СПАДАР, Бог ягоны, у рукі караля Арамскага, і яны паразілі яго, і ўзялі ў яго множасьць палоненікаў, і павялі да Дамашку. Таксама і ў руку караля Ізраельскага быў адданы ён, і тый паразіў яго вялікаю паразою.

6 І забіў Пекаг Рэмалёнак у Юдэі сто дваццацёх тысяч за адзін дзень, — усі яны людзі ваёўныя, бо яны пакінулі СПАДАРА, Бога бацькоў сваіх.

7 І забіў Зыхра, дужасіл ізь Ехрамлян, Маасю, сына каралёвага, і Азрыкама, дамавера, і Елкану, другога па каралю. **8** І ўзялі сынове Ізраелявы ў палон у братоў сваіх дзевяць тысяч а жонак, сыноў а дачок; таксама й множасьць здабытку наглабалі ў іх, і павезлі здабытак да Самары.

9 Там быў прарока СПАДАРОЎ; імя ягонае Одэд. Ён вышаў наперад войску, што прышло да Самары, і сказаў ім: „Вось, СПАДАР, Бог бацькоў вашых, у гневе на Юдэю, аддаў іх у руку вашу, і вы збілі іх із такою злосьцю, каторая дайшла да нябёс. **10** І цяпер вы думаеце панявольці сыноў Юды а Ерузаліму за слутаў а нявольніцы сабе. А цяж на самых вас няма віны перад СПАДАРОМ, Богам вашым?

11 Дык паслухайце мяне, і зьвярніце палоненікаў, каторых вы ўзялі ў палон із братоў сваіх; бо поламя гневу СПАДАРОВАГА на вас”.

12 І ўсталі некаторыя з галоў сыноў Яхрэмавых: Азара Ёгананенак, Берэха Мешылемофенак а Гэзэка Шалумёнак а Амаса Гадлаёнак насупроці йдучых із вайны, **13** І сказалі ім: „Ня ўводзьце сюды палоненікаў, бо грэх быў бы нам перад СПАДАРОМ. Нягож вы думаеце дадаць да грахоў нашых і да вінаў нашых? вялікая віна наша, і поламя гневу над Ізраелем”.

14 І ўзброеныя пакінулі палоненікаў а здабытак перад князьмі а ўсім зборам. **15** І ўсталі мужы выменаваныя, і ўзялі палоненікаў, і ўсіх гоных із іх адзелі із здабытку, і адзелі іх, і абулі, і далі ім есьці, і далі ім піць, і памазалі іх, і пасадзілі на аслы ўсіх квоных із іх, і паслалі іх да Ерыхону, места пальмаў, да братоў іхных, і зьвярнуліся да Самары.

16 Таго часу паслаў кароль Агаз да каралёў Асырскіх, каб яны памалі яму. **17** Бо Едомляне й яшчэ прыходзілі, і разбілі ў Юдэі, і ўзялі у палон. **18** І Пілішчане напалі на места нізіннае зямлі а паўднія Юдэі, і ўзялі Вефшэміш а Аіялон а Гедэроф а Сохо а местачкі яго а Фімну а местачкі яе а Гімзо а местачкі яго, і асяліліся там. **19** Бо павіжыў СПАДАР Юдэю за Агаза, караля Юдэйскага, бо ён разбурьў у Юдэі і цяжка ізрадзіў СПАДАРА. **20** І прышоў да яго Тылгаф-Пілнесэр, кароль Асырскі, але быў вялічны яму, і не мацаваў яго; **21** Бо Агаз узяў дзель із дому СПАДАРОВАГА а дому каралеўскага, і ў князёў, і аддаў каралю Асырскаму, але не на помач сабе. **22** І ў часе свае гароты ён далей ізраджаў СПАДАРА, ён — кароль Агаз. **23** І абракаў багом дамаскім, каторыя паразілі яго, і казаў: „Багове каралёў Арам-

скіх памагачі ім, я буду абракаць ім, каб яны памаглі імне". Але яны былі на ўпад яму а ўсяму Ізраелю. 24 І зьбер Агаз судзьдзе дому Божага, і парэзаў судзьдзе дому СПАДАРОВАГА, і зрабіў сабе аброчнікі па ўсіх кутох Ерузаліму; І ў кожным месце Юдзіным зрабіў узвышшы кадзіць багом іншым, і квяліў СПАДАРА, Бога айцоў сваіх. 26 Засталіся справы ягоныя і ўсі ўчынкі ягоныя, першыя й апошнія, вось, яны апісаныя ў кнізе каралеў Юдэйскіх а Ізраельскіх. 27 І супачыў Агаз із айцамі сваімі, і пахаваў яго ў месце, у Ерузаліме; але ня ўнеслі яго да грабоў каралеў Ізраельяных. І загаспадарстваваў Гэзэка, сын ягоны, замест яго.

29 Гэзэка загаспадарстваваў, маючы дваццаць пяць год, і дваццаць дзесяць год гаспадарстваваў у Ерузаліме; імя маці ягонае Аўя Захарышка. 2 І рабіў ён пасьцівае ў ваччу СПАДАРА сусім чыста так, як рабіў Давід, айцец ягоны. 3 Ён жа першага году дзяржавы свае, першага месяца адчыніў дзьверы дому СПАДАРОВАГА і паправіў іх; 4 І казаў прыйсьці сьвятаром а Левітам, і зьбер іх на ўсходняй вуліцы, 5 І сказаў ім: „Паслухайце мяне, Левітаве! Цяпер пасьвяціцеся й пасьвяціце дом СПАДАРА, Бога айцоў вашых, і выкіньце нечысьць ізь сьвятыні; 6 Бо бацькі нашы ізрадзілі, і рабілі ліха ў ваччу СПАДАРА, Бога нашага, і пакінулі Яго, і адварнулі відзеньні свае ад сялібы СПАДАРОВАЕ, і павярнуліся завыйкам; 7 Таксама заперлі дзьверы сеньяў, і згасілі лянпы, і кадзіла не кадзілі ані абракалі ўсепаленьняў у сьвятыні Богу Ізраельскаму. 8 Дык гнеў СПАДАРОЎ быў на Юдэі а на Ерузаліме, і аддаў іх на пэмарасьць, зьдзіўленьне а на сьмех, як вы бачыце ачыма сваімі. 9 І вось, палі айцове нашы ад мяча, а сынове нашыя а дачкі нашыя а жонкі на-

шыя ў палоне за гэта. 10 Цяпер на сэрцу ў мяне — зрабіць змову із СПАДАРОМ, Богам Ізраельяным, і адверне ад нас пал гневу свайго. 11 Сынове мае! ня будзьце нядбайлыя, бо вас абраў СПАДАР стаяць перад Ім, служыць Яму й быць Яму паслугачымі а кадзеньнікамі".

12 І ўсталі Левітаве: Магаф Амасаёнак а Ёель Азаронак, з Ёоафічаў; і зь Мерарычаў: Кіш Аўдэянон а Азара Егалелёнак; і з Гіршанічаў: Ёаг Зымянон а Едэон Ёажонак; 13 І зь Еліцафанічаў: Шымы а Еуель; і з Асафічаў: Захара а Матфана; 14 І з Гэманічаў: Егуель а Шымей; і зь Ідыфунічаў: Шэма а Уззель. 15 Яны зьберлі братоў сваіх, і пасьвяціліся, і прыйшлі з расказаньня караля словам СПАДАРОВЫМ пратаць дом СПАДАРОЎ. 16 І ўвайшлі сьвятарове ўнутр дому СПАДАРОВАГА пратаць, і вынеслі ўсе нячыстае, што знайшлі ў доме СПАДАРОВЫМ, на панадворак дому СПАДАРОВАГА; а Левітаве ўзялі гэта, вынесці вон да цур'я Кідрону. 17 І пачалі пасьвячаць першага дня першага месяца, і восьмага дня месяца ўвайшлі ў сьці СПАДАРОВЫ; і пасьвячалі дом СПАДАРОЎ восьмі дзён, і шаснапатага дня першага месяца скончылі. 18 І прыйшлі ў сярэдзіну дому да караля Гэзэкі, і сказалі: „Мы выпраталі дом СПАДАРОЎ, і аброчнік да ўсепаленьня, і ўсе судзьдзе яго, і стол раскладаньня, і ўсе судзьдзе яго; 19 І ўсе судзьдзе, каторэе закінуў кароль Агаз за дзяржавы свае, у ізрадзе сваёй, мы прытатвалі й пасьвяцілі, і во яны перад аброчнікамі СПАДАРОВЫМ".

20 Тады ўстаў рана кароль Гэзэка, і зьбер князёў места, і ўзьшоў да дому СПАДАРОВАГА. 21 І прынялі сем цялят-бычкоў а сем бараноў а сем баранчыкаў а сем казлоў на аброк за грэх за каралеўства а за сьвятыню а за Юдэю; і раска-
заў

ён сыном Ааронавым, святаром, абрачы на аброчніку СПАДАРОВЫМ. 22 І зарэзалі буйны статак, і ўзялі святарове кроў, і пакрапілі аброчнік; і зарэзалі бараны, і пакрапілі крывёй аброчнік; і зарэзалі баранчыкі, і пакрапілі крывёй аброчнік. 23 І прывялі казлы за грэх перад відзенне караля а грамады, і яны ўзлажылі рукі свае на іх. 24 І зарэзалі іх святарове, і ачысцілі крывёй іх аброчнік на залашчаньне за грахі ўсяго Ізраеля; бо за ўсяго Ізраеля расказаў кароль ўсепаленне а аброк за грэх. 25 І паставіў ён Левітаў у доме СПАДАРОВЫМ із цымбаламі, псалтырамі а гарпамі, падле расказаньня Давіда а Гада, відзенніка каралёвага, і Нафана прарокі, бо рукою СПАДАРОВАЮ расказаньне — рукою прарокаў Ягоных. 26 І стаялі Левітаве із свадзівамі Давідавымі і святарове — з трубамаі.

27 І сказаў Гэзка абрачы ўсепаленне на аброчніку. І таго часу, як пачалося ўсепаленне, пачалося пяцьце СПАДАРУ з трубамаі а із свадзівамі Давідавымі, караля Ізраелявага. 28 І ўся грамада кланялася, і пяюны пялі, і трубялі трубілі ўсе, пакуль ня скончылася ўсепаленне. 29 І, як скончылі абраканьне, клякалі кароль а ўсі, што апынуліся зь ім, і кланяліся. 30 І сказаў кароль Гэзка а князі Левітам, каб яны выхвалялі СПАДАРА словамі Давіда а Асафа відзенніка, і яны выхвалялі аж да радасьці, і нахіналіся, і кланяліся.

31 І адказаў Гэзка, і сказаў: „Цяпер вы пасьвяціліся СПАДАРУ; дабліжчась я прыносьце аброкі а падзякі да дому СПАДАРОВАГА”. І грамада абракла аброкі а падзякі, і колькі было ахвотных сэрцам, ўсепаленні. 32 І быў лік ўсепаленьняў, каторыя грамада прывялі: буйнога статку семдзясят, сто бараноў, дзевьсьце баранчыкаў; усе гэта на

ўсепаленні СПАДАРУ. 33 І пасьвячаных рэчаў пасьцьсот буйнога статку і тры тысячы авец. 34 Але святароў было мала, і яны не маглі абяліць усі аброкі да ўсепаленьняў; і сілілі іх браты іхныя, Левітаве, пакуль работа была скончана і пакуль іншыя святарове пасьвяціліся; бо Левітаве былі гатоўшага сэрца пасьвяціцца, чымся святарове. 35 Ды ўсепаленьняў было множасьць з тучкамі супакойных аброкаў і з узліваньнямі да ўсепаленьня. Гэтак адпраўлена была служба дому СПАДАРОВАГА. 36 І цепьгўся Гэзка а ўвесь люд, што Бог прыгатаваў люд, бо справа была неўспадзеўкі.

30 І паслаў Гэзка па ўсім Ізраелю а Юдзі, а таксама лісты пісаў да Яхрэма а Манаса, каб прышлі да дому СПАДАРОВАГА, да Ерузаліму спраўляць Пасху СПАДАРУ, Богу Ізраеляваму; 2 Бо ўрадзілі кароль а князі ягонныя а ўвесь збор у Ерузаліме, спраўляць Пасху другога месяца; 3 Бо не маглі справіць яе ўтару, бо недаволі святароў пасьвяцілася, і люд ня зьберся да Ерузаліму. 4 І ўпадабаў гэта кароль а ўся грамада. 5 І паставілі агаласіць па ўсім Ізраелю, ад Веер-Шэвы аж да Дану, каб ішлі да Ерузаліму спраўляць Пасху СПАДАРУ, Богу Ізраеляваму, бо даўно не спраўлялі, як напісана. 6 І пайшлі ганцы зь лістамі ад караля а ад князёў ягоных па ўсім Ізраелю а Юдзі, і падле расказаньня каралёвага казалі: „Дзеці Ізраеля! наварніцесь да СПАДАРА, Бога Абрагамовага, Ісаковага а Ізраелявага, і Ён навернецца да ўцекачоў, што засталіся ад рукі каралёў Асырскіх. 7 І ня будзьце, як айцове вашыя і як браты вашыя, каторыя ізрадзілі СПАДАРА, Бога айцоў сваіх; затым аддаў іх на спустошаньне, як вы бачыце. 8 Цяпер не каляньце завыікі свае, як айцове вашыя, дайце рукі СПАДАРУ, і прыходзьце да

святыхі Ягонае, каторую Ён пасвятціў на векі; і служыце СПАДАРУ, Богу свайму, і Ён адверне ад вас пал гневу Свайго; 9 Бо калі вы наверхнецеся да СПАДАРА, тады браты вашыя а дзеці вашыя будуць у ласцы ў тых, што іх забралі ў палон, і зьвернуцца да зямлі гэтай; бо ласкучынюшчы а спагадлівы СПАДАР, Бог ваш, і не адверне відзеньня ад вас, калі вы наверхнецеся да яго”.

10 І праходзілі ганцы зь места да места па зямлі Яхрэмавай а Манасавай і аж да Завуланавае; але зь іх сьмяліся а здэкаваліся. 11 Некатрыя, адылі, з Ашэра, Манаса а Завулону скарыліся й прышлі да Ерузаліму. 12 І над Юдэяю была рука Божая, што даравала іх адным сэрцам, каб паўніць расказаньне каралёва а князёў, подле слова СПАДАРОВАГА. 13 І зьберліся да Ерузаліму множасьць людзю спраўляць сьвята праснакоў, другога месяца, — грамада вельма чысленая. 14 І ўсталі, і ськінулі аброчнікі, што былі ў Ерузаліме, і ўсі месцы кадзеньня ськінулі й кінулі ў цурэй Кідрон. 15 І зарэзалі паску чатырнанцатага дня другога месяца. Сьвятарове а Левітаве засароміліся, і пасьвяціліся, і прынеслі ўсепаленьні да дому СПАДАРОВАГА. 16 І стаялі на сваім месцу подле звычаю свайго, подле Права Масея, чалавека Божага. Сьвятарове крапілі крывёй з рук Левітаў. 17 З тае прычыны, што ў грамадэ шмат было такіх, каторыя не пасьвяціўшыся, то Левітаве рэзалі паскі за кожнага нячыстага, на тое, каб пасьвяціць СПАДАРУ; 18 Бо множасьць ізь людзю, шмат зь Яхрэму а Манаса, Ісасхару а Завулону ня была ачысьціўшыся; елі яны, адылі, Паску, хоць ня подле пісаньня. Але Гэзэка памаліўся за іх, кажучы: „Добры СПАДАР заляшчыцца да тых, 19 Хто прыгатаваў сэрца свае шукаць Бога, СПА-

ДАРА, Бога айцоў сваіх, хоць і ня подле ачышчэньня сьвятога”.

20 І пачуў СПАДАР Гэзэку, і дараваў людзю. 21 І спраўлялі сынове Ізраелявы, што былі ў Ерузаліме, сьвята праснакоў сем дзён, зь вялікай весялосьцяй; дзень пры дню Левітаве а сьвятарове выхвалялі СПАДАРА на галасьлівых снадзях выхваляць СПАДАРА.

22 І гукаў Гэзэка па сэрцу ўсім Левітам, што навучалі добрага знацьця СПАДАРА. І елі пераз усе сьвята сем дзён, абракаючы супакойныя аброкі й вызнаючы СПАДАРА, Бога айцоў сваіх. 23 І зрадіўся ўвесь збор спраўляць другія сем дзён, і спраўлялі сем дзён ізь весялосьцяй; 24 Бо Гэзэка, кароль Юдэйскі, даў грамадзе тысяча цялят-бычкоў і сем тысячаў авец, і князі далі грамадзе тысяча цялят-бычкоў і дзесяць тысяч авец; і вялікі лік сьвятароў пасьвяціўся. 25 І весялілася ўся грамада Юдэйская ізь сьвятарамі а Левітам, і ўся грамада, каторыя прышлі з Ізраелю, і чужаземцы, што вышлі ізь зямлі Ізраельскае і жылі у Юдэі. 26 Дык была вялікая радасьць у Ерузаліме, бо ад часу Салымона Давідзёнка, караля Ізраельскага, ня бывала падобнага ў Ерузаліме.

27 І ўсталі сьвятарове, Левітаве, і дабраславілі людзю; і голас іхны быў пачуты, і ўзышла малітва іхная да сьвятога сялібы Ягонае, да нябёс.

31 І, як усе гэта скончылася, вышлі ўсі Ізраэляне, што былі ў местах юдэйскіх, да ўсіх местаў юдэйскіх, і разьбілі асобкі, высеклі гэй, і разбурылі ўзвышшы а аброчнікі ў вусёй Юдэі і ў Венямінавай, Яхрэмавай а Манасавай, аж да каяца. І зьвярнуліся ўсі сынове Ізраелявы, кожны да дзяржавы свае, да места свайго.

2 І прызначыў Гэзэка радоўкі сьвятароў а Левітаў, подле радоў іх-

ных, кажнага чалавека подле служ-
бы ягонае, сьвятароў а Левітаў да
ўсепаленьняў а да супакойных аб-
рокаў, да паслугаваньня а да дзяка-
ваньня а да выхваляньня ў брамах
табару СПАДАРОВАГА. 3 Таксама
дар каралеўскі з маемасьці ягонае
на абраканьне: абракаць нарашчыцы
і ўвечары, і на абраканьні ў сыбо-
ты, і на маладзікі, і на ўрочыстыя
сьвяты, як запісана ў Праве СПА-
ДАРОВЫМ. 4 І раскажаў людю, што
жыў у Ерузаліме, даваць дар сьвя-
таром а Левітам, каб яны былі руп-
ліўшыя ў праве СПАДАРОВЫМ. 5 І
як толькі расказаньне было пушча-
на, памножылі сынове Ізраелявы па-
чатыкі збожжа, новага віна а алею
а мёду і з усёга прыбытку польна-
га; і дзесяціну ўсяго прынеслі яны
ў множасьці. 6 І сынове Ізраелявы
а Юдзіны, што жылі ў местах Юдэі,
таксама далі дзесяціну валоў а авец,
і дзесяціну сьвятасцяў, пасьвяча-
ных СПАДАРУ, Богу свайму, яны
прынеслі; і наладзілі кучы, кучы.
7 Трэцяга месяца пачалі класьці
гэтыя кучы, а месяца сёмага скон-
чылі. 8 І прышлі Гэзэка а князі,
і абачылі кучы, і дабраславілі СПА-
ДАРА а люд Ягоны, Ізраеля. 9 І па-
пытаўся Гэзэка ў сьвятароў а Леві-
таў праз гэтыя кучы. 10 І адказаў
яму Азара, найвышшы сьвятар із
дому Садокавага, і сказаў „Адгэ-
куль, як пачалі зносіць дары да до-
му СПАДАРОВАГА, мы елі а сыці-
ліся і засталася множасьць, бо даб-
раславіў СПАДР люд Свой; і затым,
што засталася, ё гэта вялікая мно-
жасьць.

11 І казаў Гэзэка прыгатаваць
сьвірны ў доме СПАДАРОВЫМ; і
прыгатавалі. 12 І верна ўнёсьлі да-
ры а дзесяціны а пасьвячанае; а над
імі загаднік быў Хононя Левіт а
Шымей, брат ягоны, другім. 13 Егі-
ель жа а Азазя а Нагаф а Асагэль
а Ерымоф а Езавад а Елель, Ісхама
а Магаф а Беная — нагляднікі пад

рукою Хононі а Шымея, брата яго-
нага, із загады караля Гэзэкі а Аза-
ры, дамавера дому СПАДАРОВАГА.
14 І Корэ Імянок, Левіт, брамнік на
ўсход над самахотнымі аброкам
СПАДАРУ, выдаваць дары СПАДА-
РОВЫ і найсьвятшыя рэчы. 15 І
пры ім Едэн а Мінямін а Ешуа а
Шэмаа а Амара а Шэханя ў местах
сьвятарскіх, каб верна раздаваць
братом сваім дзелі, як вялікаму, так
і малому, 16 Апрача радаводу муж-
чынаў ад трох год і вышэй, кажна-
му, што ўходзе да дому СПАДАРО-
ВАГА, штадзенную дзель яговую
дзеля службы ў іх урадзе подле ра-
доў іхных, 17 Радаводу сьвятароў,
па дамох айцоў іхных, і Левітам ад
дваццаці год і вышэй подле служ-
бы іх у ўрадзе і ў радок іхных, 18 І
радаводу ўсіх дзецянят іхных, жо-
нак іхных а сыноў іхных а дачок
іхных, — усёй грамадзё, бо верна
пасьвяціліся ў сьвятасьць. 19 І сы-
ном Ааронавым, сьвятаром у палёх
перадмесьцяў местаў іхных, у каж-
ным месяце прызначыў мужоў вы-
менаваных, выдаваць дзелі ўсім
мужчынам сярод сьвятароў і ўсім
Левітам у радаводах іхных. 20 І зра-
біў гэтак Гэзэка па ўсёй Юдэі, і ра-
біў, што добрае а пасьцівае а праў-
дзівае перад СПАДАРОМ, Богам
свайм. 21 І кажную работу, што ён
пачынаў на службе дому СПАДА-
РОВАГА, і ў Праве і ў расказань-
нях, шукаючы Бога свайго, ён рабіў
з усёга сэрца свайго, і меў дасьпех.

32 Просьле здарэньняў а праўды
гэтае, прышоў Сэннахірыў, ка-
роль Асырскі, і ўвёўшоў да Юдэі,
і аблёт умацаваньня места, і думаў
адарваць іх сабе. 2 І Гэзэка, абачыў-
шы, што прышоў Сэннахірыў, ма-
нючыся ваяваць супроці Ерузаліму,
3 Зрадзіўся з князьмі сваімі а з
дужасіламі сваімі заплыніць вяду жа-
ролаў, што вонках места; і яны па-
маглі яму. 4 Дык зьберлася шмат
людю, каторыя заплынілі ўсі жаролы

а цурэй, што цячэць пасярод зямлі, кажучы: „Чаму, прышоўшы, каралі Асырскія маюць знайсці шмат вады?” 5 І пасіліўся ён, і адбудаваў усю збудаваную сцяну, і падняў яе да вежаў, і другую сцяну вонка, і паправіў Міло места Давідавага, і зрабіў множасьць зброі а шчытоў. 6 І прызначыў вайводцаў над люддамі, і зьбер іх да сябе на вуліцу ля брамы месцае, і гукаў да сэрца ім, кажучы: 7 „Мацуйцеся й будзьце адважныя, ня бойцеся ані лякайцеся караля Асырскага і ўсяе множасьці, што зь ім, бо большы з намі, чымся зь ім: 8 Зь ім плячо цялеснае, але з намі СПАДАР, Бог наш. памагаць нам і ваяваць войны нашы”. І здаўся люд на словы Гээкі, караля Юдэйскага.

9 Просьле гэтага Сэннахірыў, кароль Асырскі, паслаў слугаў сваіх да Ерузаліму, — а ён аблягаў Лахіш, і ўся ўлада ягоная зь ім, — да Гээкі, караля Юдэйскага, і да ўсяе Юдэі, каторыя ў Ерузаліме, кажучы: 10 „Гэтак кажа Сэннахірыў, кароль Асырскі: „На што вы спадзяіцеся ў сядзіце ў горадзе ў Ерузаліме? 11 Ці не ўмаўляе вам Гээка, каб аддаць вас на сьмерць з галадоў і а смагі, кажучы: „СПАДАР, Бог наш, выбаве нас ад рукі караля Асырскага?” 12 Ці ня гэты Гээка аддэліў узвышшы Ягонья а аброчнікі Ягонья і сказаў Юдзе а Ерузаліму, кажучы: „Перад аброчнікам адзіным кланяйцеся і на ім кадзіце”? 13 Ціж вы ня ведаеце, што зрабіў я а айцове мае ўсім люддамі зямляў? Ці запраўды маглі багове народаў гэных зямляў выбавіць іх ад рук маіх? 14 Хто з усіх багоў народаў, каторых аканавалі айцове мае, такі, што мог выбавіць люд свой ад рукі мае? Ціж зможа ваш Бог выбавіць вас ад рукі мае? 15 І цяпер хай ня зводзе вас Гээка і не ўмаўляе вам гэтак; і ня верце яму, бо ня мог ні водзін бог ні воднага на-

роду й каралеўства выбавіць люд свой ад рукі мае й ад рукі айцоў маіх; дык і ваш Бог ня выбаве вас ад рукі мае”. 16 І гаманілі слугі ягонья супроці СПАДАРА Бога а супроці Гээкі, слугі Ягонага. 17 І лісты пісаў ён, каб зьневажаць СПАДАРА, Бога Ізраелявага, і гукаў на Яго гэтыя словы: „Як багове народаў зямных ня выбавілі люддаў сваіх ад рукі мае, так Бог Гээкі ня выбаве люду Свайго ад рукі мае”. 18 І крычэлі вялікім голасам паюдэйску да люду ерузалімскага, што на сцяне, каб настрашыць яго, і напалохаць яго, і ўзяць места. 19 І гаманілі праз Бога Ерузаліму, як праз багі люддаў зямлі, — работу рук людзкіх.

20 І памаліўся праз гэта кароль Гээка а Ісая Амасёнак, прарока, і загаласілі да неба.

21 І паслаў СПАДАР Ангіла, каторы сцяў усіх харобрых дужасілаў а правадыроў а князёў у табару караля Асырскага. Дык звярнуўся ён із сорамам відзеньня да свае собскае зямлі; і як ён прышоў да дому бога свайго, тыя, што вышлі з нутра ягонага, сцялі там яго мячом. 22 Гэтак выбавіў СПАДАР Гээку а жыжараў Ерузаліму ад рукі Сэннахірыва, караля Асырскага, і ад рукі ўсіх; і вёў іх усюды. 23 Тады шмат хто прыносіў дары СПАДАРУ да Ерузаліму і дарагія рэчы Гээку, каралю Юдэйскаму. І ён адгэнуль узьвялічыўся ў вачох усіх народаў.

24 Гэных дзён захварэў Гээка сьмяротна. І памаліўся СПАДАРУ: і Ён казаў яму, і даў яму знак. 25 Але ня подле ласкі СПАДАРАВАЕ яму Гээка падзякаваў, бо сэрца ягонае загардзела. І быў гнеў на яго а на Юдэю а на Ерузалім. 26 Але як укарыўся Гээка ў гордасьці сэрца свайго, ён а жыжары Ерузаліму, то ня прышоў гэны гнеў СПАДАРОЎ на іх за дзён Гээчы-

ных. 27 І было ў Гэзэкі багацьця а славы вельмі шмат; і зрабіў сабе скарбніцу на срэбра а на золата а на дарагое каменье а на пахі а шчыты а на ўсялякага роду каштоўнае судзьдзе, 28 І сьвірны на ўрод збожжа а новага віна а алівы, і хлявы ўсякаму статку, і панадворкі стадам. 29 І месты пабудаваў сабе. І стадаў драбнога й буйнога статку было ў яго множасьць, бо даў яму Бог вельмі вялікую маемасьць. 30 Гэты ж Гэзэка запыніў вышнне ўзьнікле водаў Гігону й правёў іх далоў да заходняга боку места Давідавага. І шчасьціла Гэзэку ў вусіх работах ягоных. 31 Але што да паслоў князёў бабілёнскіх, каторых паслалі да яго распытацца праз чуда, што было ў зямлі, СПАДАР пакінуў яго, выпрабаваць яго, каб Ён мог даведацца ўсе, што на сэрцу ягоным. 32 І засталыя справы Гэзэчыны, і дабрадзейства ягонае, вось, яны запісаны ў відзеі Ісаі Амасэнка прарокі — у кнізе каралеў Юдэйскіх а Ізраельскіх. 33 І супачыў Гэзэка з айцамі сваімі, і пахавалі яго на вышпнях грабоў сыноў Давідавых, і ўсьцілі яго ўсі Юдэі а жыхары Ерузаліму пры яго сьмерці. І Манас, сын ягоны, загаспадарстваваў замест яго.

33 Дваццаць год было Манасу, як загаспадарстваваў, і пяцьдзясят год гаспадарстваваў у Ерузаліме. 2 І рабіў ён ліха ў ваччу СПАДАРОВЫМ, подле ўсіх агідаў паган, каторых прагнаў СПАДАР ад відзеньня сыноў Ізраелявых. 3 І ўзноў збудаваў узвышшы, каторыя разбурыў Гэзэка, айцец ягоны, і паставіў аброчнікі Ваалам, і насадзіў гаі, і кланяўся ўсяму войску вябэснаму, і служыў ім; 4 І збудаваў аброчнік у доме СПАДАРОВЫМ, праз каторы сказаў СПАДАР „У Ерузаліме будзе імя Мае на векі”; 5 І збудаваў аброчнік усяму войску нябэснаму на абодвых панад-

ворках дому СПАДАРОВАГА. 6 Ён жа праводзіў сыноў сваіх перазь цяпло ў даліне сына Гінномавага, таксама ён назіраў часы, і чараваў, і варажыў, і ўстанавіў выгуканьнікаў нябошчыкаў і знахараў; шмат рабіў благога ў ваччу СПАДАРОВЫМ, квелячы Яго да гневу. 7 І паставіў выразаны балван, каторы зрабіў, у доме Божым, праз каторы казаў Бог Давіду а Саламону, сыну ягонаму: „У доме гэтым а ў Ерузаліме, каторы Я абраў з усіх плямёнаў Ізраелявых, Я палажу імя Свае на векі; 8 І не крану наперад нагі Ізраеля ізь зямлі, каторую Я прызначыў бацьком вашым, абы адно яны стараліся паўніць усе, што Я раскажаў ім, подле ўсяго Права а ўставаў а загадаў Масеям. 9 І зьвёў Манас Юдэю а жыхараў Ерузаліму дзеяць ліха горш за паган, каторых СПАДАР выгубіў перад сынамі Ізраелявымі!

10 І гукаў СПАДАР Манасу а людз ягонаму, але яны не ўважалі.

11 І прывёў СПАДАР на іх вайводцаў караля Асырскага; і яны нялі Манаса кручкамі, і акавалі яго ланцутамі, і павялі яго да Бабілёну. 12 І, як ён быў у гароце, ён маліў СПАДАРА, Бога свайго, і ўкарыўся вельма перад Богам айцоў сваіх. 13 І маліўся Яму, і Ён даўся ўпраціць, і пачуў маленьне ягонае, і зьвярнуў яго да Ерузаліму на каралеўства ягонае. І даведаўся Манас, што СПАДАР — Ён Бог. 14 І просьле гэтага збудаваў навожную сыяну места Давідавага, на заходнім баку Гігону, у даліне, аж да ўходу ў Рыбную браму, і правёў яе навокал Офелу, і ўзняў яе на вельмі вялікую вышпню. І прызначыў вайводцаў па ўсіх умацаваных местах Юдэі; 15 І выкінуў чужаземныя багі а балваны з дому СПАДАРОВАГА, і ўсі аброчнікі, што ён збудаваў на гары дому СПАДАРОВАГА і ў Ерузаліме, і выкінуў іх вонкі зь места.

16 І збудаваў аброчнік СПАДАРОЎ, і аброк на ім супакойныя аброкі а падзяку, і расказаў Юдэям служыць СПАДАРУ, Богу Ізраеляваму. 17 Але люд яшчэ абракаў на ўзвышшах, адно СПАДАРУ, Богу свайму. 18 Засталыя справы Манасавы, і малітва ягоная да Бога свайго, і словы відзеньнікаў, што гукалі яму ў імя СПАДАРА, Бога Ізраелявага, вось, яны ў кнізе каралёў Ізраельскіх. 19 Таксама малітвы ягоныя, і што Бог даўся ўprasіць яму, і ўвесь грэх ягоны, і ізрада ягоная, і месцы, ідзе ён збудаваў узвышшы, і насаджіў гаі, і выразаў балваны перад скарэнням сваім, вось, яны запісаны ў словах відзеньніка. 20 І супачыў Манас із айцамі сваімі, і пахавалі яго ў собскім доме ягоным. І Амон, сын ягоны, загаспадарстваваў замест яго.

21 Амону было дваццаць два гады, як ён загаспадарстваваў, і гаспадарстваваў два гады ў Ерузаліме. 22 І рабіў ліха ў ваччу СПАДАРА, як рабіў Манас, ацц ягоны; бо ўсім балваном, каторыя быў зрабіўшы Манас, айцец ягоны, абракаў Амон і служыў ім. 23 І не скарыўся перад СПАДАРОМ, як Манас, айцец ягоны, скарыўся; але ён, Амон, памножыў віны свае. 24 І змовіліся супроці яго слугі ягоныя, і забілі яго ў собскім доме ягоным. 25 Але люд зямлі забіў усіх тых, што змовіліся супроці караля Амона; і люд зямлі ўстанавіў Ёсю, сына ягонага, за караля замест яго.

34 Восьмі год было Ёсі, як ён загаспадарстваваў, і трыццаць адзін год гаспадарстваваў у Ерузаліме. 2 І рабіў ён справядлівае ў ваччу СПАДАРОВЫМ, і хадзіў дарогамі Давіда, айца свайго, і не адхінуўся ani направа, ani налева. 3 І восьмага году дзяржавы свае, — а ён быў яшчэ малец, — ён пачаў шукаць Бога Давіда, айца свайго, а дванадцатага году пачаў пратаць

Юдэю а Ерузалім ад узвышшаў а гаёў і выразаных а выліваных абразоў. 4 І разбурылі перад ім аброчнікі Ваалаў, і сонечныя стаўпы, што былі на вышыні над ім, ён парэзаў; і гаі, і выразаных а выліваных балваны ён разьбіў а зьмяжджуліў а расьцярушыў на грабох тых, што ім абракалі; 5 І косыці сьвятароў ён спаліў на аброчніках іхных, і выпратаў Юдэю а Ерузалім. 6 І ў местах Манасавых а Яхрэмавых а Сымонавых, аж да плямені Наффалімовага, і ў спустошаных аколіцах іхных 7 Разламіў аброчнікі а гаі, і выразаных балваны зьмяжджуліў, і пасек усіх сонечных стаўпы па ўсёй зямлі Ізраельскай; і ён зьвярнуўся да Ерузаліму. 8 Асьмінанцатага году дзяржавы свае, па выпратанню зямлі а дому, ён паслаў Шафана Ацалёнка а Маасэю гараднічага а Бага Багазёнка пісара, паправіць дом СПАДАРА, Бога свайго. 9 І прышлі яны да Гілікі, найвышшага сьвятара, і аддалі срэбра, прынесенае да дому Божага, каторае Левітаве, на старожы ля парогу стаячыя, зьберлі з рук Манаса а Яхрэма а ўсіх засталых Ізраэлян, і ад усёга Юды а Веняміна, і ад жыжараў Ерузаліму; 10 І аддалі ў рукі майстром-нагляднікам над домам СПАДАРОВЫМ, а гэтыя далі іх работнікам, што рабілі ў доме СПАДАРОВЫМ, каб паправіць а ўмацаваць дом. 11 І яны далі песьлям а будаўніком, купляць часаныя камяні а дзерва на вязі а на балькі дамоў, каторыя каралёве Юдэйскія папсавалі.

12 Людзі гэтыя рабілі работу пасьціва; а за нагляднікаў над імі прызначаны Ягаф а Овада, Левіты зь Мерарычаў, Захара ж а Мешулам із Котафічаў кіраваць (кажны з Левіт знаўся на музыцкіх снадзях). 13 А над нашэннікам і цяжараў, і нагляднікам над робячымі работу.

і над усякім служэннем былі зь Левітаў пісары а ўраднікі а брамнікі. 14 І як яны вымалі срэбра, прынесенае да дому СПАДАРОВАГА, Гілка, сьвятар, знайшоў кнігу Закону СПАДАРОВАГА, даваю Ма-сеям. 15 І Гілка адказаў, і сказаў Шафану, пісару: „Я знайшоў кнігу Закону ў доме СПАДАРОВЫМ”. І Гілка падаў кнігу Шафану. 16 І прынёс Шафан кнігу каралю, ды прынёс каралю ведамку, кажучы: „Усе, што паручана слутам тваім, яны робяць”; 17 І высыпалі срэбра, знойдзенае ў доме СПАДАРОВЫМ, і аддалі яго ў рукі нагляднакаў а ў рукі робячым работу. 18 Тады Шафан, пісар, азнайміў каралю: „Кнігу даў імне Гілка сьвятар”. І чытаў яе Шафан перад каралём. 19 Як пачуў кароль словы Закону, то разьдзер адзецьці свае. 20 І расказаў кароль Гілку а Агікаму Шафаненку а Аўдону Міхеенку а Шафану, пісару, а Асаі, слуге каралеўскаму, кажучы: 21 „Пайдзіце, даведайцеся ў СПАДАРА прась мяне а праз засталых у Ізраелю а ў Юдзі што да словаў знойдзенае кнігі гэтае; бо вялікі гнеў СПАДАРОЎ выліты на нас за тое, што не дзяржалі айцове нашы слова СПАДАРОВАГА, каб рабіць падле ўсёго, напісанага ў кнізе гэтай”.

22 І пайшоў Гілка ў тыя, што ад караля, да Гульды прарокі, жонкі Шалумовае, сына Токафа Гасранка, вартаўніка адзецьцяў, — а жыла яна ў другой часьці Ерузаліму, — і гукалі зь ёю праз гэта. 23 І адказала яна ім: „Гэтак кажэ СПАДАР, Бог Ізраеляў: „Скажыце таму чалавеку, каторы паслаў вас да мяне: 24 Гэтак кажэ СПАДАР: вось, Я навяду бяду на месца гэта і на жыжараў яго ўсі праклёны, напісаныя ў кнізе, каторую чыталі перад відам караля Юдэйскага. 25 За тое, што яны пакінулі Мяне і кадзілі багом іншым, каб кваліць Мяне

да гневу ўсімі работамі рук сваіх, гнеў Мой выльецца на гэтае месца і ня згасьне. 26 А каралю Юдэйскаму, што паслаў вас даведацца ў СПАДАРА, гэтак вы скажыце яму: гэтак кажэ СПАДАР, Бог Ізраеляў, што да слоў, каторыя ты чуў: 27 Затым што зьмякчэла сэрца твае, і ты ўжарыўся перад Богам, як пачуў словы праз гэтае месца а праз жыжараў яго, і ты ўжарыўся перад Імною, і разьдзер адзецьці свае, і плакаў перад Імною, то й Я пачуў, агалашае СПАДАР. 28 Вось, Я забяру цябе да айцоў тваіх, і ты будзеш забраны да гробу свайго ў супакою, ані вочы твае ня будуць бачыць усяе бяды, што Я навяду на месца гэтае а на жыжараў яго”. І зьвярнуліся да караля з адказам. 29 Тады кароль паслаў і зьбер усіх старцоў Юдэй а Ерузаліму. 30 І пайшоў кароль да дому СПАДАРОВАГА, і ўсі мужы Юдэй, і жыжары Ерузаліму, і сьвятарове, і Левітаве, і увесь люд, ад вялікага аж да малага; і чытаў у вушы ім усі словы кнігі змовы, знойдзенае ў доме СПАДАРОВЫМ. 31 і стаў кароль на стані свай, і ўчыніў змову перад СПАДАРОМ, хадзіць за СПАДАРОМ і дзяржаць расказаньні ягоныя а сьветчаньні ягоныя а ўставы ягоныя з усёга сэрца свайго і з усяе душы свае, каб паўніць словы змовы, запісаныя ў гэтай кнізе. 32 І ён сьхінуў усіх, прытомных у Ерузаліме а ў Веньяміне, стаяць за гэта. І жыжары Ерузаліму зрабілі падле змовы СПАДАРА, Бога айцоў сваіх. 33 І Ёся адкінуў усі агіды з усіх краёў сыноў Ізраелявых, і прысліў усіх, прытомных у Ізраелю, служыць СПАДАРУ, Богу свайму. Усі дні яго яны не адступалі ад СПАДАРА, Бога айцоў сваіх.

35 І спраўляў Ёся ў Ерузаліме пасху СПАДАРУ, і зарэзалі пасху чатырнацатага дня першага месяца. 2 І прызначыў ён сьвятароў

на іх урады, і захоціў іх служыць у доме СПАДАРОВЫМ. 3 І сказаў Левітам, наўчыцелям усіх Ізраялян, пасьвячаным СПАДАРУ: „Пастана-віце сьвятую скрыню ў доме, каторы збудаваў Салямон Давідзёнак, кароль Ізраельскі; няма цяжару на плячох вашых; служыце цяпер СПАДАРУ, Богу свайму, а людзю Ягонаму Ізраелю. 4 І прыгатуецца па дамох айцоў сваіх, па радюках сваіх, падле пісаньня Давіда, караля Ізраельскага, і падле пісаньня Салямона, сына ягонага; 5 І стойце ў сьвятыні, падле разьдзелу радзімаў айцоўскіх, братоў сваіх, сыноў людзю, і радюкі радзімаў Левітаў. 6 І зарэжча пасху, і пасьвяціцеся, і прыгатуйце яе братом сваім, чынячы падле слова СПАДАРОВАГА Масеям.

7 І дараваў Ёся сыноў людзю, усіх, што былі там, з драбнога статку барачынкамі а казьянцімі, усе на аброк пасхальны, лікам трыццаць тысячаў, і тры тысячы валюў. Гэта з маемасьці каралёвае. 8 І князі ягоньня давалі ахвотна людзю, сьвятаром а Левітам; Гілка а Захара а Егіель, начальнікі ў доме Божым, далі сьвятаром на пасхальныя аброкі дзьве тысячы шасьцьсот драбнога статку і трыста валюў; 9 Таксама Хонаня а Шэма а Нефанэль, браты ягоньня, а Гашава а Еель а Ёзавад, начальнікі Левітаў, абдаравалі Левітаў на пасхальныя аброкі пяцьма тысячамі драбнога статку й валамі пяцьсот. 10 Гэтак наснуджана было служэньне. І сталі сьвятарове на стані свае, і Левітаве радюкамі сваімі, з расказаньня каралеўскага. 11 І зарэзалі пасху. І крапілі сьвятарове з рук сваіх, а Левітаве бялілі. 12 І зьнялі ўсепаленьні, каб маглі раздаць падле падзелаў дамоў айцоўскіх у сыноў людзю, абракаць СПАДАРУ, як напісана ў кнізе Масеявай. І гэтак із буйным статкам. 13 І сыпалі пасху на цяпле, падле

пастанову; а пасьвячэньні варылі ў казанох, гаршках а рондках, і борзда раздалі ўсяму людзю; 14 А потым прыгатавалі сабе а сьвятаром, бо сьвятарове, сынове Ааронавы, былі занятыя абраканьням усепаленьня а тукаў аж да ночы; затым і гатавалі Левітаве сабе а сьвятаром, сыном Ааронавым, паслей 15 і паяны, сынове Асафовы, былі на станях сваіх, падле расказаньня Давіда а Асафа а Гэмана а Ідыфуна, відзеньніка каралеўскага, і брамнікі ў кожнай браме: ня было чаго адыходзіць ім ад службы свае, бо браты іхныя, Левітаве, прыгатавалі ім. 16 Гэтак наснуджана была ўся служба СПАДАРУ таго дня, каб паўніць пасху й абрачы ўсепаленьні на аброчніку СПАДАРОВЫМ, з расказаньня караля Ёсі. 17 І спраўлялі сынове Ізраелявы, што былі там, пасху таго часу і сьвята праснакоў сем дзён. 18 І ня была спраўляна такая пасха ў Ізраеля ад дзён Самуілы прарокі; і з усіх каралёў Ізраелявых ні водзін не спраўляў такое пасхі, якую справіў Ёся а сьвятарове а Левітаве а ўсі Юдэі а Ізраяляне, што там былі, а жыхары Ерузаліму. 19 Асьмінавацатага году дзяржавы Ёсі была гэтая пасха.

20 Па ўсім тым, як прыгатаваў Ёся дом, узьшоў Нехо, кароль Ягіпецкі, ваяваць супроці Кархемішу ля Еўфрату; і Ёся выпшаў наўпярэймы яму. 21 І паслаў да яго паслоў сказаць: „Што імне й табе, каролі Юдэйскі? Не на цябе цяпер іду я, але на дом вайны свае, бо Бог казаў імне барзьдзіць; адчапіся, бо Бог із імною, каб Ён ня зьнішчыў цябе“. 22 Але Ёся не адвярнуў відзеньня свайго ад яго, але зьмяніўся, каб ваяваць із ім, і не паслужаў слоў Неха ад вуснаў Божых, і пайшоў на бітву ў даліну Мегіддо. 23 І выстралілі стралпы ў караля Ёся: і сказаў кароль слугам сваім: „Вы-

вядзіце мяне, бо я цяжка ранены".

24 І зьвялі яго слугі ягоныя зь ця-
лежак, і пасадзілі яго ў накішы ця-
лежкі, што былі ў яго, і адвезьлі
яго да Ерузаліму, і памер ён, і па-
хаваны ў грабох айцоў сваіх. І ўся
Юдзя а Ерузалім плакалі па Ёсю.

25 Плакаў па Ёсю й Ярэма; і ўсі
пяюны а пяюльці гукалі празь Ёсю
ў сваіх галашэньнях дагэтуль, і ўвя-
лі іх у звычай у Ізраелю; і, вось,
яны ўпісаны ў галашэньні.

26 Засталыя справы Ёсіны, і да-
брадзеісты ягоныя, згодныя з на-
пісаным у Законе СПАДАРОВЫМ.

27 І справы ягоныя, першыя й
апошнія, апісаны ў кнізе каралёў
Ізраельскіх а Юдэйскіх.

36 І ўзяў люд зямлі Егэагаза
Ёсянка, і ўстанавілі яго за ка-
раля ў Ерузаліме, замест айца яго-
нага. 2 Дваццаць тры гады было
Егэагазу, як загаспадарстваваў, і
тры месяцы гаспадарстваваў у Еру-
заліме. 3 І ськінуў яго ў Ерузаліме
кароль Ягіпецкі, і наладжыў на зям-
лю кары сто таламняў срэбра і та-
лань золата. 4 І ўстанавіў кароль
Егіпецкі над Юдэяю а Ерузалімам
Елякіма, брата ягонага, і зьмяніў
імя ягонае на Егэякім; а Егэагаза,
брата ягонага, узяў Нехо й павёў
яго да Ёгіпту.

5 Дваццаць пяць год было Егэя-
кіму, як загаспадарстваваў, і адзі-
нанцаць год гаспадарстваваў у Еру-
заліме. І рабіў ён ліха ў ваччу СПА-
ДАРА, Бога свайго. 6 І супроці яго
ўзыходу Невухаднецар, кароль Бабі-
лёнскі, і закаваў яго ў мядзяныя
ланцугі, каб павесыць яго да Бабі-
лёну. 7 І із судзьдзя дому СПАДА-
РОВАГА прывёз Невухаднецар да
Бабілёну, і палажыў іх у палацу
сваім у Бабілёне. 8 Засталыя спра-
вы Егэякімовы й агіды ягоныя,
якія ён рабіў, і якія знойдзены ў
яго, вось, яны апісаны ў кнізе ка-
ралёў Ізраельскіх а Юдэйскіх. І за-

гаспадарстваваў Егэякім, сын яго-
ны, замест яго.

9 Асьмідзятцаць год было Егэякі-
ну, як загаспадарстваваў, і тры ме-
сяцы й дзесяць дзён гаспадарства-
ваў у Ерузаліме. І рабіў ён ліха ў
ваччу СПАДАРОВЫМ. 10 Як мі-
нуў год, паслаў кароль Невухадне-
цар, і прывялі яго да Бабілёну ра-
зам із дарагім судзьдзям дому СПА-
ДРОВАГА, і прызначыў за гаспа-
дара над Юдаю а Ерузалімам Сэ-
дэку, брата ягонага.

11 Дваццаць адзін год быў Сэ-
дэку, як загаспадарстваваў, і адзі-
нанцаць год гаспадарстваваў у Еру-
заліме. 12 І рабіў ён ліха ў ваччу
СПАДАРА, Бога свайго. Ён не ска-
рыўся перад Ярэмаю, прарокам,
што праракаў ад вуснаў СПАДАРО-
ВЫХ; 13 І таксама збунтаваўся су-
проці караля Невухаднецара, што
ўзяў із яго прысягу Богам, і зака-
ляніў завяць свой, і закаляніў сэр-
ца свае да таго, што не наварнуўся
да СПАДАРА, Бога Ізраелявага. 14
Таксама ўсі начальнікі сьвятароў а
люд вельма шмат ізраджалі, по-
дле ўсіх агідаў паган, і плюгавілі
дом СПАДАРОЎ, каторы Ён пасьвя-
ціў у Ерузаліме.

15 І пасылаў СПАДАР, Бог ай-
цоў іхных, да іх пасланцоў сваіх,
рана ўстаючы й пасылаючы; бо
меў Ён жаласьць над людям Сваім
і над сялібаю Сваёю. 16 Але яны
сьмяіліся з пасланцоў Божых, і ўлег-
цы мелі словы Ягоныя, і здэка-
валіся з прарокаў Ягоных, пакуль
не паўстаў гнеў СПАДАРОЎ на
люд Ягоны, ажно ня было леку.
17 І Ён узьвёў на іх караля Халь-
дэйскага, каторы зрабіў сьмерць
маладзёнам іхным мячом у доме
сьвятых іхнай, і не пажалеў ані
маладзёна, ані дзеўкі, ані старога,
ані сівога.— усе аддаў у рукі ягоныя.
18 І ўсе судзьдзе дому Богага, вя-
лікае й малое, і скарбы дому СПА-
ДРОВАГА, і скарбы караля а кня-

зеў ягоньх, — усе завёз ён да Бабілёну. 19 І спалілі дом Божы, і разбурылі сьцяну Ерузаліму, і ўсі палацы яго спалілі цяплом, і ўсі дарагія рэчы яго зьнішчылі. 20 І перасяліў ён засталых ад мяча да Бабілёну; і былі яны слугамі ягонымі а сыноў ягоньх, аж да ўлады гаспадарства Пэрскага. 21 Каб споўніліся словы СПАДАРОВЫІ вуснамі Ярэмы, пакуль зямля не здаволілася із спустошаньня сыботаў сваіх. Усі дні яна супачывала да сканчэньня семдзясят год.

22 А першага году Кіра, караля Пэрскага, каб скончыўся рок словам СПАДАРОВЫІМ вуснамі Ярэмы, узрушыў СПАДАР дух Кіра, караля Пэрскага, і ён агаласіў па ўсім каралеўстве сваім, і таксама пісома, кажучы: 23 „Гэтак кажа Кір, кароль Пэрскі: „Усі каралеўствы зямлі даў імне СПАДАР, Бог нябёсны; і Ён раскажаў імне паставіць Яму дом у Ерузаліме, каторы ў Юдэі. Хто ё з вас, з усёга людзі Ягонага, СПАДАР, Бог ягоны, зь ім, і хай ён узыйдзе”.

КНИГА ЕЗРЫНА

1 А першага году Кіра, караля Пэрскага, каб скончыўся рок словам СПАДАРОВЫІМ вуснамі Ярэмы, узрушыў СПАДАР дух Кіра, караля Пэрскага, і ён агаласіў па ўсім каралеўстве сваім, і таксама пісома, кажучы: 2 „Гэтак кажа Кір, кароль Пэрскі: „Усі каралеўствы зямлі даў імне СПАДАР, Бог нябёсны; і Ён раскажаў імне паставіць Яму дом у Ерузаліме, каторы ў Юдэі. 3 Хто ё з вас, з усёга людзі Ягонага, — будзь Бог ягоны зь ім, — і хай ён узыйдзе да Ерузаліму, каторы ў Юдэі, і станове дом СПАДАРА, Бога Израэлявага, таго Бога, што ў Ерузаліме. 4 І хто застаўся з усіх месцаў, ідзе ён жыў там, хай памогучь яму людзі таго месца срабрам а золатам а маемасьцяй а статкам, самахотнымі аброкам да дому Бога, каторы ў Ерузаліме”. 5 І падняліся галоўныя з айцоў Юдзіных а Веняміновых а сьвятарове а Левітаве, з усімі, чый дух Бог узрушыў узыйсьці станаўіць дом СПАДАРОЎ, каторы ў Ерузаліме. 6 І ўсі тыя, што навокал іх, мацавалі рукі ім судзьдзям срэбным, залатым, маемасьцяй а статкам а дарагімі рэчамі, побач усяго ахвотна абраканага.

7 І кароль Кір вынес судзьдзе дому СПАДАРОВАГА, каторае вынес Невухаднепар із Ерузаліму й палажыў у доме бога свайго, — 8 І вынес іх Кір, кароль Пэрскі, рукою Міфрэдата, вартуніка скарбу; а ён лічбаю здаў яго Шэшбадару, князю Юдзінаму.

9 І во лік іх: палуміскаў залатых трыццаць, палуміскаў срэбных тысяч, нажоў дваццаць дзевяць, 10 Чараў залатых трыццаць, срэбных другарадных чатырыста дзевяць, і шэстага судзьдзя тысяч. 11 Усяго судзьдзя залатога а срэбнага пяць тысячаў чатырыста. Усе Шэшбапар узьвёз із узыходам палоненікаў, што былі прыведзеныя з Бабілёну да Ерузаліму.

2 Гэта сынове краіны, што ўзышлі з палону, з тых, каторыя былі пераселеныя, каторых Невухаднепар, кароль Бабілёнскі, перасяліў да Бабілёну, і што зьявіліся да Ерузаліму а Юдэі, кажны да места свайго, 2 Каторыя прышлі із Зэруванэлям, Ештуам, Негэмаю, Сэраяю, Рэелаяю, Мардохаём, Бішаном, Міспаром, Бігваём, Рэгумом, Ваанаю. Лік лодзёў людзі Израэлявага:

3 Сыноў Паропшавых дзьве тыся-

чы сто семдзясят двух; 4 Сыноў Шэфаціных трыста семдзясят двух; 5 Сыноў Араговых сямсот семдзясят пяцёх; 6 Сыноў Пагаф-Моавовых, із сыноў Ешуі а Ёава, дзеве тысячы асьмисот двананцацёх; 7 Сыноў Еламовых тысяча дзевесяце пяцдзясят чатырох; 8 Сыноў Затувых дзевяцьсот сорок пяцёх; 9 Сыноў Закаевых сямсот шасьцьдзясят; 10 Сыноў Ваневых шасьцьсот сорок двух; 11 Сыноў Бебаевых шасьцьсот дваццаць трох; 12 Сыноў Азгадовых тысяча дзевесяце дваццаць двух; 13 Сыноў Адонікамовых шасьцьсот шасьцьдзясят шасьцёх; 14 Сыноў Бігваёвых дзеве тысячы пяцдзясят шасьцёх; 15 Сыноў Адыновых чатырыста пяцдзясят чатырох; 16 Сыноў Атэравых із Гэзэі дзевяцьдзясят асьмёх; 17 Сыноў Бецаевых трыста дваццаць трох; 18 Сыноў Ёрыных сто двананцацёх; 19 Сыноў Гашумовых дзевесяце дваццаць трох; 20 Сыноў Гібаровых дзевяцьдзясят пяцёх; 21 Сыноў з Бэтлеему сто дваццаць трох; 22 Людзёў Нетофы пяцдзясят шасьцёх; 23 Людзёў Анафому сто дваццаць асьмёх; 24 Сыноў Азмавефу сорок двух; 25 Сыноў Кіраф-Ярым, Кефіры а Бетрофу сямсот сорок трох; 26 Сыноў Рамы а Гевы шасьцьсот дваццаць адзін; 27 Людзёў Міхмасу сто дваццаць двух; 28 Людзёў Бэт-Элю а Аю дзевесяце дваццаць трох; 29 Сыноў Нева пяцдзясят двух; 30 Сыноў Магбішу сто пяцдзясят шасьцёх; 31 Сыноў Еламу другога тысяча дзевесяце пяцдзясят чатырох; 32 Сыноў Гарыму трыста дваццацёх; 33 Сыноў Лода, Гадыца а Она сямсот дваццаць пяцёх; 34 Сыноў Ёрыхону трыста сорок пяцёх; 35 Сыноў Сэнаі тры тысячы шасьцьсот трыццацёх;

36 Сьвятароў: сыноў Едаіных, з дому Ешуінага, дзевяцьсот семдзясят трох; 37 Сыноў Імеравых тысяча пяцдзясят двух; 38 Сыноў Пап-

гуровых тысяча дзевесяце пяцдзясят сямёх; 39 Сыноў Гарымовых тысяча семнанцацёх;

40 Левітаў: сыноў Ешуіных а Кадмелявых, із сыноў Годавы, семдзясят чатырох;

41 Пяноў: сыноў Асафовых сто дваццаць асьмёх;

42 Сыноў брамнікаў: сынове Шалумовы, сынове Атэравы, сынове Талмонавы, сынове Аккувовы, сынове Гатыфіны, сынове Шоаёвы, — усіх трыццаць дзевяцёх.

43 Нефінеяў: сынове Цыжыны, сынове Гасуфовы, сынове Табаофавы, 44 Сынове Кіросавы, сынове Сяжыны, сынове Падоавы, 45 Сынове Лебановы, сынове Гагавовы, сынове Аккувовы, 46 Сынове Гагавы, сынове Шамлаёвы, сынове Ганановы, 47 Сынове Гіддэлявы, сынове Гагаровы, сынове Рэаіны, 48 Сынове Рэцынавы, сынове Некодзіны, сынове Газамовы, 49 Сынове Узіны, сынове Пасзаговы, сынове Бесаёвы, 50 Сынове Асыіны, сынове Меуімовы, сынове Нефісымовы, 51 Сынове Бакбуковы, сынове Гакуфовы, сынове Гаргуровы, 52 Сынове Вапуфовы, сынове Мегідзіны, сынове Гаршыны, 53 Сынове Баркосавы, сынове Сысэрыны, сынове Феаговы, 54 Сынове Нецаговы, сынове Гатыфовы;

55 Сынове слугаў Салямонавых: сынове Сотаёвы, сынове Гасоферэфавы, сынове Перудавы, 56 Сынове Ялііны, сынове Дарконавы, сынове Гіддэлявы, 57 Сынове Шэфаціны, сынове Гатылавы, сынове Похерэф-Гацпабаймовы, сынове Амовы, — 58 Нефінеяў а сыноў слугаў Салямонавых трыста дзевяцьдзясят двух.

59 І гэтыя, што вышлі з Тэлмелату, Тэл-Гаршы, Херузу, Адану, Імеру, але не маглі паказаць дому айцоў сваіх і насеньня свайго, ці яны з Ізраэлю: 60 Сынове Даліны, сынове Товіны, сынове Некодзіны, шасьцьсот пяцдзясят двух.

61 І із сыноў сьвятарскіх: сынове Габайны, сынове Гаккоцавы, сынове Варзыліявы, што ўзяў жонку з дачок Варзылія Гілеадзяніна і пачаў звацца імем іхным. 62 Яны шукалі свайго запісу радаводнага, і не знайшоўся ён; і вылучаны із сьвятарства. 63 І Тыршава сказаў ім, каб яны ня елі найсьвятшых рэчаў, пакуль ня стане сьвятар із урымом а тумімом. 64 Усе грамады разам сорак дзве тысячы трыста шасьцьдзясят, 65 Апрача слугаў іхных а службаб іхных, каторых сем тысяч аў трыста трыццаць сем, і сярод іх дзевяць п'яноў і п'яюльляў. 66 Коні іхных сясот трыццаць шэсьць; мулаў іхных дзевяць сорак п'яць; 67 Вярблюдоў іхных чатырыста трыццаць п'яць; аслоў шэсьць тысяч аў дваццаць.

68 І некаторыя з галоў аў аўцоў, як яны прышлі да дому Божага, каторы ў Ерузаліме, самаходь абракалі на дом Божы, каб паставіць яго на ягоным месцу. 69 Яны далі, падле магчымасьці свае, да скарбу работаў шасьцьдзясят адну тысячу драхмаў золата, і п'яць тысяч аў хунтаў срэбра, і сто сьвятарскіх адзецьцяў.

70 Дык сьвятарове а Левітаве а зь люду а п'яюны а брамнікі а нефінеі жылі ў месцах сваіх, і ўвесь Ізраель у месцах сваіх.

3 Як настаў сёмы месяц, і былі сынове Ізраелявы ў месцах, тады зьберся люд, як адзін чалавек, у Ерузаліме. 2 І ўстаў Ешуа Ёсачонак а браты ягоныя, сьвятарове, а Зэрувавэль Шэалфеленак а браты ягоныя; і збудавалі аброчнік Бога Ізраелявага, каб абракаць на ім усепапеньні, як напісана ў Законе Масеевым, чалавека Божага. 3 І паставілі аброчнік на подзе яго, бо былі ў страху ад люду гэных краёў, і абракалі на ім усепапеньні СПАДАРУ, усепапеньні ранічныя й вячэрныя. 4 Сьвяткавалі таксама

сьвята буданоў, як напісана, і абракалі што дня ўсепапеньні лікам, падле пастанову, як павіннасьць кажнага дня вымагала. 5 І пасьлей абракалі штчаснае ўсепапеньне на маладзіку й на ўсі ўрочыстыя сьвяты СПАДАРОВЫ, і кажнага ахвотна абракаючага самахотны аброк СПАДАРУ. 6 Зь першага дня сёмага месяца пачалі абракаць усепапеньні СПАДАРУ. Але палац СПАДАРОЎ ня быў яшчэ закладзены. 7 Яны далі таксама срэбра муляром а цесьлям, і еміну, і напітак, і аліву Сыдонянам а Тыранам, каб прывезьлі кедравыя дзержы зь Лібану да Яфскага мора, з дазволу Кіра, караля Парскага.

8 Другога году прыходу іх да дому Божага ў Ерузаліме, другога месяца, пачалі Зэрувавэль Шэалфеленак а Ешуа Ёсачонак і засталы з братоў іхных, сьвятарове а Левітаве і ўсі, што выплі з палону да Ерузаліму, і прызначылі Левітаў ад дваццаці год і вышэй кіраваць работу дому СПАДАРОВАГА. 9 І сталі Ешуа, сынове ягоныя а браты ягоныя, Кадмель а сынове ягоныя, сынове Юдзіны, як адзін, да кіраванья работнікаў у доме Божым, сынове Гэнададовы, сынове іхныя а браты іхныя, Левітаве. 10 І як заклалі будаўнічыя под палацу СПАДАРОВАГА, тады паставілі сьвятароў у ўборах іхных із трубамі, а Левітаў, сыноў Асафовых, з цымбаламі, выхваляць СПАДАРА, подле пастанову Давіда, караля Ізраелявага. 11 І пачалі яны, адмяняючыся, п'яць, выхваляючы а дзякуючы СПАДАРУ, бо добры, бо на векі міласэрдзе Ягонае да Ізраэлю. І ўвесь люд гук аў вялікім голасам, як яны выхвалялі СПАДАРА за пакладзены под дому СПАДАРОВАГА.

12 І шмат хто із сьвятароў а Левітаў а галоў аў аўцоў, старых, што бачылі першы дом, як под гэмага

дому быў пакладзены перад іхнымі ачыма, плакалі голасам вялікім; і шмат хто гукáў голасна з радасьці. 13 І ня мог люд адрозьніць гукáнья з радасьці ад гуку талашэньня людю, бо люд гукáў голасна, і гук быў чуваць далёка.

4 І пачулі варагі Юды а Веняміну, што тыя, каторыя зьвярнуліся з палону, становяць дом СПАДАРУ, Богу Израеляваму; 2 І даблiжыліся яны да Зэрувавэля а да галоваў айцоў, і сказалі ім: „Будзем і мы станавіць із вамі, бо й мы, як і вы, уцякаем да Бога вашага і абракаем Яму аброкi ад дзён Есарагона, караля Асырскага, што ўзвёў нас сюды”. 3 І сказаў ім Зэрувавэль а Ешуа а засталыя галавы айцоў Израелю: „Не станавіць вам і нам разам дому Богу нашаму; мы адны будзем станавіць СПАДАРУ, Богу Израеляваму, як расказаў нам Кір, кароль Пэрскі”. 4 І пачаў люд зямлі тае слабіць рукі людю Юдэйскага і палюхаць нас у будоўлі; 5 І наймалі сабе райцаў, каб разбурыць раду іхнюю, усі дні Кіра, караля Пэрскага, аж да дзяржавы Дара, караля Пэрскага. 6 А за дзяржавы Агасьверуса, на пачатку дзяржавы ягонае, напісалі абвінавачваньне на жыкараў Юды а Ерузаліму. 7 І за дзён Артаксэркса пісалі Ёшпалам, Міфрэдат, Табеель і засталыя сяброве іх да Артаксэркса, караля Пэрскага, ліст напісаны літарамі арамікімі і перакладзены на мову араміскую.

8 Рэгум канцлер а Шымшай пісар пісалі адзін ліст на Ерузалім каралю Артаксэрксу гэтак: 9 „Тады а тады. Рэгум канцлер а Шымшай пісар і засталыя сяброве іхныя, — Дынеі а Афарсафхеі, Тарпелеі, Афарсы, Архевяне, Бабілёняне, Шушанцы, Дэгі, Еламяне, 10 І іншыя народы, каторых перасяліў Оснапар, вялікі а славуты, і асяліў

у местах Самарскіх і ў іншых за ракою, і іншае”. 11 Гэта адпіс лісту, пасланага яму: „Каралю Артаксэрксу — слугі твае, людзі за ракою, і іншае.

12 „Няхай будзе ведама каралю, што Юдэі, каторыя вышлі ад цябе, прышлі да нас — да Ерузаліму, становяць бунтоўнае а нягоднае места, і сыцены становяць, і под правілі. 13 Хай будзе ведама каралю, што калі гэтае места будзе пастаноўлена і сыцены адноўлены, ня будуць яны плаціць мыта, дані а падачкаў, і, такім парадкам, будзе шкода прыбытку каралеўскага. 14 Як мы ямо соль із палату каралеўскага, і ганьбы каралю ня можам бачыць, затым пасылаем наказ каралю. 15 Няхай пiшукаюць у кнізе запісаў айцоў тваіх, — і знойдзеш у кнізе запісаў, і даведзешся, што места гэтае — места бунтоўнае а шкоднае каралём а зямлям, і аддзяленьні бывалі ў ім здаўна, за гэта места гэтае й спустошана. 16 Затым мы наказуем каралю, што калі места гэтае будзе дабудавана й сыцены яго пастаноўлены, то просьле гэтага ня будзе ў цябе дзяржавы за ракою”.

17 Кароль паслаў адказ Рэгуму канцлеру а Шымшаю пісару а іншым сябром іхным, што жывуць у Самары, і іншым за ракою: „Супаккой... і іншае. 18 Ліст, каторы вы прыслалі нам, уважліва прачыталі перад імною; 19 І я даў расказаньне, — і шукалі, і знайшлі, што места гэтае здаўных дзён паўставала супроці каралёў, і бывалі ў ім бунты а ўзрушаньні, 20 І што былі ў Ерузаліме каралі магутныя й дзяржачыя ўсе зарэчча, і ім плацілі мыта, дань а падачкі. 21 Дык дайце расказаньне, каб людзі гэныя перасталі рабіць і места гэтае не становілася, пакуль я ня дам расказаньня. 22 І будзьце асыцярожныя, каб не зрабіць у гэтым недагляду. На-

што мае павялічацца шкода на страту каралём?"

23 Як толькі гэты ліст караля Артаксэркса быў прачытаны перад Рагумом а Шымшэем пісарам а сябрамі іхнімі, яны без адвалокі пайшлі да Ерузаліму да Юдэяў і дужой узброенай рукою запынілі работу іхнюю.

24 Тады запынілася работа пры доме Божым, каторы ў Ерузаліме; і запны гэты цягнуўся да другога году дзяржавы Дара, караля Пэрскага.

5 І праракалі прародтвы празь Юдэяў, што ў Юдаі а ў Ерузаліме, Гагей прарока а Захара Ідзянок, у імя Бога Израэлявага. 2 Тады ўсталі Зэрувавэль Шэалфеленак а Ешуа Ёсадачонак і пачалі станавіць дом Божы ў Ерузаліме, і зь мі прарокі Божыя, памагаючы ім.

3 Таго часу прышоў да іх Фафнай, вайвода гэтага боку ракі, а Шэфар-вознай а сяброве іхныя, і гэтак казалі ім: „Хто даў вам дазвол станавіць дом гэты й дарабляць сьцены гэтыя?" 4 Тады мы казалі ім імёны тых людзёў, каторыя становяць гэту будоўлю. 5 Але над старцамі юдэйскімі было вока Бога іхнага, тыя не баранілі ім, пакуль справу не паслалі Дару, і пакуль ня прышоў рассудак у гэтай справе.

6 Во адпіс лісту, каторы паслаў Фафнай, вайводца на гэтым боку ракі, і Шэфар-Бознай ізь сябрамі сваімі — Афарсахеймі, каторыя за ракою, каралю Дару. 7 У лісьце, каторы яны паслалі яму, было напісана гэтак: „Дару каралю — супакой у вусім! 8 Хай будзе ведама каралю, што мы хадзілі да Юдэйскае краіны, да дому Бога вялікага; і становяць яго зь вялікіх камянёў, і дзержа ўкладаюць у сьцены; і работа іхная йдзець спорна і з дасьпехам у руках іхных. 9 Тады мы папыталіся ў старцоў тых і гэтак ска-

залі ім: „Хто даў вам дазвол станавіць дом гэты й сьцены гэтыя дарабляць?" 10 І звыш таго празь імёны іхныя мы папыталіся ў іх, каб наказаць табе й напісаць імёны тых людзёў, каторыя галоўныя ў іх.

11 „І яны адказалі нам гэтакімі словамі: „Мы — слугі Бога неба й зямлі, і становім дом, каторы быў пастаноўлены за шмат год да гэтага, і вялікі кароль у Израэлю станаў і скончыў яго. 12 А як бацькі нашыя загнэвалі Бога нябёснага, Ён аддаў іх у рукі Невухаднецара, караля Бабілёнскага, Хальдэяніна; і дом гэты ён разбурьў, і люд перасяліў да Бабілёну.

13 „Але першага году Кіра, караля Бабілёнскага, кароль Кір даў дазвол пастанаўіць гэты дом Божы; 14 Дый судзьдзе дому Божэ, залатое а срэбнае, каторае Невухаднецар выняў ізь сьвятыні ў Ерузаліме й завёз яго да сьвятыні бабілёнскае, гэны Кір кароль выняў ізь сьвятыні бабілёнскае, і яно было прывезена таму, каторага імя Шамбацар, каторага ён прызначыў за вайводу. 15 І сказаў яму: „Вазьмі гэтае судзьдзе, пайдзі, завязі яго да сьвятыні, каторая ў Ерузаліме, і няхай дом Божы становіцца на сваім месцу".

16 Тады прышоў тый самы Шамбацар і палажыў под дому Божэ, каторы ў Ерузаліме; адгэтуль аж дагэтуль ён будуюцца і яшчэ ня скончаны. 17 Дый калі гэта здасца каралю добрым, няхай палпукаюць у доме каралеўскіх скарбаў, там у Бабілёне, ці запраўды кароль Кір даў дазвол станавіць гэты дом Божы ў Ерузаліме; і каралеўскую волю праз гэта хай прышлюць нам".

6 Тады кароль Дар даў расказаньне, і шукалі ў Бабілёне, у кнігасхове, куды клалі скарбы. 2 І знойдзены ў Екбатане, у паладу, каторы ў краіне Міды, адзін зьветак, і ў ім запіс гэтак напісаны:

3 „Першага году караля Кіра, кароль Кір даў расказаньне праз дом Божы ў Ерузаліме: хай становяць дом на тым месцу, ідзе абракаюць аброкі, і хай будзе паложаны трывалкі пад пад яго; увыйшкі ён шасьцьдзясят локцяў, ушыркі ён шасьцьдзясят локцяў. 4 Тры рады зь вялікіх камянёў, і рад із новага дзерва; выдаткі ж хай даюць із каралеўскага дому. 5 Дый судзьдзе дому Божага, залатое а срэбнае, каторае Невухаднецар вывез із дому Ерузалімскага й завёз да Бабілёну, хай зьвернецца а пойдзе да дому Ерузалімскага, на месца свае, і месца ім у доме Божым”.

6 „Дый, Фэфнаю, зарэчны вайвода, а Шэфар-Бознаю, із сябрамі вашымі Афарсахемі, што за ракою, — аддальдзеця стуль. Не запыняйце работы пры гэтым доме Божым: няхай вайвода юдэйскі а старцы юдэйскія становяць гэны дом Божы на месцу яго. 8 І я даю расказаньне праз тое, чым вы маеце памагаць старцом тым юдэйскім у будоўлі таго дому Божага: з маемасьці каралеўскае — зарэчнае дані — без адвалокі бярыце й давайце тым людзём, каб работа не запынялася; 9 І колькі надабе — ці цялят-бычкоў, ці бараноў а баранчыкаў, на ўсепаленьні Богу нябёснаму, таксама пшонкі, солі, віна а алівы, як скажуць святарове ерузалімскія, хай выдаюць ім дзень у дзень, без запьну, 10 Каб яны абракалі аброк прыемны Богу нябёснаму й маліліся за жыцьцё караля а сыноў ягоных. 11 Я ж даю расказаньне, што калі які чалавек зьмене гэтае слова, то будзе вынята бяро з дому ягонага, і будзе падняты ён і прыбіты да яго, а дом ягоны за тое будзе абвернены ў кучу тваю. 12 І Бог, каторага імя там вітае, няхай ськіне кажнага караля а люд, што выпягнуў бы руку сваю, каб зьмяніць нашкоду гэтага дому Божага ў Еру-

заліме. Я, Дар, даў гэтае расказаньне; хай будзе яно борзда поўнена”. 13 Тады Фэфнай, зарэчны вайвода, Шэфар-Бознай а сяброве іхныя, — як расказаў кароль Дар, так борзда й рабілі. 14 І старцы юдэйскія становілі, і шчасьціла ім, подле прароцтва Гагея прарокі а Захары Ідзянка. І пастанавілі, і скончылі, подле расказаньня Бога Ізраелявага, і подле расказаньня Кіра а Дара а Артаксэрска, каралёў Пэрскіх. 15 І скончаны дом гэты да трэцяга дня месяца адара шостага году дзяржавы караля Дара.

16 І сынове Ізраелявы, святарове а Левітаве а іншыя із сыноў Ізраелявых із палону, з радасьцяй пасьвяцілі гэты дом Божы. 17 І абраклі на пасьвячэньне гэтага дому Божага: сто цялят-бычкоў, дзвесьце бараноў, чатырыста баранчыкаў, і на аброк за грэх за ўсяго Ізраэля дванаццаць казлоў, подле ліку плямёнаў Ізраелявых. 18 І пастанавілі святароў, подле разьдзелаў іхных, і Левітаў, подле радоў іхных, на службу Божую ў Ерузаліме, подле пісаньня ў кнізе Масеявай.

19 І палоненікі святкавалі пасху чатырнацатага дня першага месяца; 20 Бо ачысьціліся святарове а Левітаве, — усі яны, як адзін, былі чыстыя; і зарэзалі пасху ўсім палоненікам, братам сваім, святаром і сабе. 21 І елі сынове Ізраелявы, што зьвярнуліся з палону, і ўсі, што аддзяліліся да іх ад плюгаўства народаў зямлі, каб шукаць СПАДАРА, Бога Ізраелявага. 22 І святкавалі зь весялосьцяй сьвята праснакоў сем дзён, бо СПАДАР разьвесяліў іх і абярнуў да іх сэрца караля Асырскага, каб пасіліць рукі іхныя пры будоўлі дому СПАДАРА, Бога Ізраелявага.

7 Па гэтых здарэньнях, за дзяржавы Артаксэрса, караля Пэрскага, Езра, сын Сэраі, сына Азарынага, сына Гілчынага, 2 Сы-

на Шалумовага, сына Садокавага, сына Агітувавага, 3 Сына Амарынага, сына Азарынага, сына Мараффавага, 4 Сына Зэражынага, сына Буккавага, 5 Сына Авішуінага, сына Фінегасавата, сына Елеазаровага, сына Аарона, найвышшага сьвятара, — 6 Гэты Езра вышаў з Бабілёну. Ён быў дзаны пісар у Праве Масеявым, каторае СПАДАР, Бог Ізраеляў, даў. І кароль абдараваў яго ўсім на ягоную просьбу, падле рукі СПАДАРА, Бога ягонага, на ім.

7 Узышлі із сыноў Ізраелявых а ізь сьвятароў а Левітаў а пяюноў а брамнікаў а нефінеяў да Ерузаліму сёмага году караля Артаксэркса. 8 І прышоў ён да Ерузаліму пятага месяца, сёмага ж году караля; 9 Бо першага месяца пачаў ён узыходзіць із Бабілёну, і першага пятага месяца прышоў да Ерузаліму, падле добрае рукі Бога ягонага над ім; 10 Бо Езра прыгатаваў сэрца свае да таго, каб скупаць Права СПАДАРОВА, і паўніць, і вучыць у Ізраелю ўставаў а судоў. 11 І во адпіс лісты, каторы даў Артаксэркс Езру, сьвятару, пісьменьніку, пісьменьніку слоў расказаньяў СПАДАРОВЫХ і ўставаў Ягоньх Ізраелю:

12 „Артаксэркс, кароль каралёў, Езры сьвятару, дасканальнаму пісьменьніку права Бога нябёснага, і гэтак далей. 13 Я выдаў загаду, што ўсі зь людю Ізраелявата, а ізь сьвятароў а Левітаў у маім гаспадарстве, каторыя хацелі б самахоць ісьці да Ерузаліму, каб ішлі з табою. 14 Як цябе пасылае кароль а сямёх райцаў ягоных, даведацца да Юдэі а Ерузаліму падле права Бога, каторае ў руцэ тваёй, 15 І завезьці срэбра а золата, каторае кароль а райцы ягоныя самахоць абраклі Богу Ізраеляваму, каторага сяліба ў Ерузаліме, 16 І ўсе срэбра а золата, каторае ты зможаш знайсці ў кра-

іне Бабілёнскай, із самахотнымі дарамі людю а сьвятароў, ахвотна даруючых на дом Бога свайго, каторы ў Ерузаліме; 17 Дык без адвалокі купі за гэтыя грошы валы, бараны, баранчыкі, і хлебныя аброні да іх, узьліваньні да іх, і прынясі іх на аброчнік дому Бога вашага ў Ерузаліме. 18 І што здзецця добрым табе а братом тваім зрабіць із засталага срэбра а золата, рабіце падле волі Бога вашага. 19 І судзьдзе, што дана табе да службаў у доме Бога твайго, пастанаві перад Богам Ерузалімскім. 20 І іншае патрэбнае да дому Бога твайго, што ты прызнаеш патрэбным, давай з дому каралеўскіх скарбаў. 21 І я, кароль Артаксэркс, даю загаду ўсім вартаўніком скарбаў, скарбнікам, каторыя за ракою: усе, чаго будзе вымагаць ад вас Езра сьвятар, пісьменьнік Права Бога нябёснага, рабіце без адвалокі: 22 Да сту талаяў срэбра, і да сту мераў пшонкі, і да сту барылак віна, і да сту ж барылак алівы, а солі без азначанья. 23 Усе, што раскажаў Бог нябёсны, мае рабіцца борзда да дому Бога нябёснага; бо чаму быў бы неў супроці каралеўства каралёвага а сыноў ягоных? 24 І наказуем вам, што на нікога ізь сьвятароў а Левітаў, пяюноў, брамнікаў, нефінеяў а службітоў пры гэтым доме Божым не накладаць ані мыта, ані дані, ані падачкаў.

25 „Ты ж, Езра, падле мудрасці Бога свайго, каторая ў руцэ ў цябе, прызнач ураднікаў а судзьдзяў, каторыя маюць судзіць увесь люд за ракою, усіх, каторыя знаюць правы Бога твайго; і вучыце тых, што ня знаюць. 26 І хто ня будзе паўніць Права Бога твайго і права каралёвага, таго без адвалокі судзіце на сьмерць або на выпнаньне, або на грашавую кару, або на вязьніцу”.

27 Дабраславёны СПАДАР. Бог

бацькоў нашых, што ўлажыў у сэрца каралёва, прыбраць дом СПАДАРОЎ, каторы ў Ерузаліме, 28 І сьхінуў на мяне ласку караля а райцаў ягоных а ўсіх магутных князёў каралёвых! І я пасліўся, бо рука СПАДАРА, Бога майго, над імною, і я зьбер із Ізраеля галоўных мужоў ісьці з імною.

8 Гэта галавы айцоў сваіх і радавод тых, што ўзышлі з імною з Бабілёну за дзяржавы караля Артаксеркса: 2 Із сыноў Фінегасавых — Гіршом; із сыноў Іфамаровых — Данель; із сыноў Давідавых — Гаттуш; 3 Із сыноў Шэханіных, із сыноў Паронавых — Захара, і зь ім запісаных у радаводзе мужчынаў сто пяцьдзясят; 4 Із сыноў Пагаф-Моававых — Ілгоенай Зэражонак, і зь ім дзевьсьце мужчынаў; 5 Із сыноў Шэханіных — сын Ягазеля, і зь ім трыста мужчынаў; 6 Із сыноў Адынавых — Евед Ёнафаненак, і зь ім пяцьдзясят мужчынаў; 7 Із сыноў Еламовых — Есая Афа-лёнак, і зь ім семдзясят мужчынаў; 8 Із сыноў Шэфаціных — Зэвада Міхайлёнак, і зь ім асьмідзясят мужчынаў; 9 Із сыноў Ёавовых — Овада Егілёнак, і зь ім дзевьсьце асьмінанцаў мужчынаў; 10 Із сыноў Шэломіфавых — Ёсыфёнак, і зь ім сто шасьцьдзясят мужчынаў; 11 Із сыноў Бебая — Захара Беваёнак, і зь ім дваццаць асьмёх мужчынаў; 12 Із сыноў Азгадовых — Ёганан Гакатаненак, і зь ім сто дзесьціх; 13 І апошнія із сыноў Адоні-камовых, каторых імёны гэтакія: Еліфелет, Еель а Шэмая, і зь ім шасьцьдзясят мужчынаў; 14 Із сыноў Бігваёвых — Уфай а Завуд, і зь ім семдзясят мужчынаў.

15 Я зьбер іх ля ракі, што ўв Агаву ўцякае, і мы прастоілі там тры дні; і як я агледзеў люд а сьвятароў, то із сыноў Левавых там не знайшоў. 16 І паслаў я па Елезэра, па Арэля, па Шэмаю а па Елна-

фана а па Ярыва а па Елнафана а па Нафана а па Захара а па Мешулама — галоўных; таксама па Ёярыва а па Елнафана — кемных; 17 І паслаў іх із загадаю да Ідды, галоўнага ў мясцовасьці Касыфа, і казаў ім сказаць Ідду а братом ягоным нефінеям, каб яны прывялі нам службітоў да дому Бога нашага. 18 І з помачай Божай прывялі яны нам мужа разумнага із сыноў Маглевых, Левянкі Ізраеляніна, наймя Шэрэву, із сынамі ягонымі а братамі ягонымі, асьмінанцаў, 19 І Гашаву, і зь ім Ешаю із сыноў Мераравых, братоў ягоных а сыноў ягоных, дваццаць; 20 І зь нефінеяў, каторых даў Давід а князі на паслугу Левітам, дзевьсьце дваццаць нефінеяў, усі былі выменаваны. 21 Тады я абясьціў там пост, ля ракі Агавы, каб мы ўкарыліся перад Богам нашым, шукаць у Яго простае дарогі сабе а дзеянням сваім а ўсёй маемасьці нашай; 22 Бо імне сорамна было прасіць у караля войска а коньнікаў на абарону нам ад ворага ў дарозе, бо мы, гукуючы з каралём, казалі: „Рука Бога нашага на дабро да ўсіх, у Яго просячых, а магутнасьць а гнеў Ягоны — на ўсіх пакідаючых Яго”. 23 Дык мы поставалі й прасілі Бога нашага гэтага; і Ён даўся нам упрасіць. 24 І я аддзяліў двананцаў із начальнікаў над сьвятарамі: Шэрэву, Гашаву і дзесьціх братоў іхных ізь ім; 25 І адважыў ім срэбра а золата а судзьдзе, падараванае да дому Бога нашага, каторае падаравалі кароль а райцы ягоныя а князі ягоныя а ўсі Ізраэляне, што там апынуліся. 26 Я адважыў на рукі ім шасьцьсот пяцьдзясят таланяў срэбра і срэбнага судзьдзя на сто таланяў, золата — сто таланяў; 27 Таксама дваццаць чараў залатых на тысяча драхмаў, і дзевь судзіны з бліскучае медзі, дарагое як золата. 28 І сказаў я ім: „Вы — сьвя-

тасьць СПАДАРУ і судзьдзе сьвятое, а срэбра а золата — самахотныя аброкі СПАДАРУ, Богу айцоў вашых. 29 Будзьце чукавыя і ўсьце-ражыце, аж пакуль адважыце перад начальнікамі сьвятароў а Левітаў і перад начальнікамі бацькоў Ізраеля ў Ерузаліме, у залях дому СПАДАРОВАГА". 30 Дык узялі сьвятарове а Левітаве важанае срэбра а золата а судзьдзе, каб прывезьці да Ерузаліму, да дому Бога нашага.

31 І крануліся мы ад ракі Агавы на двананцаты дзень першага месяца, каб ісьці да Ерузаліму; і рука Бога нашага была над намі, і ўратавала нас ад рукі ворага й ад цікуючых на нас на дарозе. 32 І прышлі мы да Ерузаліму, і пабылі там тры дні; 33 Чацьвертага дня адважылі срэбра а золата а судзьдзе да дому Бога нашага на руку Мерэмофа Уранка, сьвятара, і зь ім Елеазару Фінегасёнку, і зь ім Езаваду Ешунку а Ноадзе Віннуёнку, Левітам, 34 Усе лікам а вагою. І ўсе значанае запісана ў тым жа часе. 35 Прышлыя з палону сынове Ізраэля, якіх былі пераселеныя, абраклі на ўсепаленьне Богу Ізраэляму двананцаць цялят-бычкоў за ўсяго Ізраеля, дзевяцьдзясят шэсьць бараноў, семдзясят сем баранчыкаў і двананцаць казлоў на аброк за грэх, — усе на ўсепаленьне СПАДАРУ. 36 І яны аддалі каралеўскае паручэньне каралеўскім цівуном а вайводцам на гэтым баку Ракі, і яны памагалі людзям а дому Божаму.

9 Як гэта скончылася, падыйшлі да мяне князі, кажучы: „Люд Ізраэльскі а сьвятарове а Левітаве не аддзяліліся ад людзям земляў, але чыняць падле агідаў Канаанян, Гэцічаў, Перызэяў, Евусэяў, Амоян, Моаўлян, Ягіпцян а Аморэяў; 2 Бо яны пабралі сабе а сыном сваім із дачок іхных, і зьмяшчалася насень-

не сьвятое зь людзьмі земляў, нават рука князёў а загаднікаў першай была ў гэтай ізрадзе".

3 І, як я пачуў гэта, разарваў адзецьці свае а ахілім свой, іраў валасы з галавы свае а з барады свае, і сядзеў зумеўшыся. 4 Тады зьберліся да мяне кажныя дрыжачы на словы Бога Ізраэльскага з прычыны ізрады пераселеных; а я сядзеў зумеўшыся аж да аброку а чэрнага. 5 І на вярным аброку я ўстаў зь нэмарасыці свае, і ў разарваным адзецьці а ахіліме ўскляк, і выпягнуў рукі свае да СПАДАРА, Бога свайго, 6 І сказаў: „О, Божа мой! я саромлюся й паганьбены, каб узяць відзеньне свае да Цябе, Божа мой, бо бяспраўі нашы паялічыліся выпэй галавы, і віны нашы вырасьлі аж да нябёс. 7 Ад дзён бацькоў нашых аж дагэтуль мы ў вялікай віне; і за бяспраўі нашы мы, каралёве нашы, сьвятарове нашы адданы ў руку каралёў земляў пад меч, у палон, і на глабаньне і на сорам, як цяпер. 8 І цяпер на часіну сталася нам ласка ад СПАДАРА, Бога нашага, пакінуць нам астачу і даць нам малую макуліну ў сьвятым месцу Сваім, каб асьвятліць вочы нашыя Бог наш і даў нам крыху ажыць у няволі нашай. 9 Мы нявольнікі; але і ў няволі нашай не пакінуў нас Бог наш. І сьхінуў Ён да нас ласку каралёў Пэрскіх, каб яны далі нам ажыць, узяць дом Бога нашага, і аднавіць спустошаныя яго, і даць нам агарожу ў Юдзі а ў Ерузаліме. 10 І цяпер о, Божа наш, што скажам мы просьбе гэтага? Бо мы пакінулі расказаньні Твае, 11 Каторыя расказу Ты слугамі Сваімі прарокамі, кажучы: „Зямля, да каторае йдзіце вы, каб апанаваць яе, зямля нячыстая, яна ў нечысьці людзям земляў з агідамі іхнымі, каторымі напоўнілі яе ад канца аж да канца ў плодзьях сваім. 12 Дык дачок сваіх не вы-

давайце за сыноў іхных, і дачок іхных не бярыце за сыноў сваіх, ані шукайце супакою іхнага і добра іхнага на векі, каб умацавацца вам, і жыўціца добром зямлі, і пакінуць на спадак сыном вашым на векі'.

13 І просьце ўсёга, што прышло на нас за нашыя блaгiя ўчынкi і за вялікія віны нашы, — бо ты, Божа наш, пакараў нас меней, чымся нашыя бяспраўі, і даў нам уцеклых, як гэта, — 14 Няго ж мы будзем ізноў узрушаць расказаньні Твае і сваячыцца зь людзьмі гэтых агідаў? Ці не загняваешся Ты на нас нават аж да выпубленьня, так што ня будзе засталага ані ўцеклага? 15 СПАДАРУ, Божа Ізраеляў! Ты справядлівы, бо мы засталіся ўцеклыя, як цяпер; і во мы ў вінах сваіх перад відзеньням Тваім, дарма што не належыла б нам стаяць перад відзеньням Тваім".

10 Як Езра маліўся і як ён спавадаўся, плачучы а прыпадаючы перад домам Божым, зьберлася да яго з усёга Ізраеля вялізарная грамада мужчын а жанок а дзяцей, бо люд плачамі плакаў. 2 І адказаў Шэханя Егілёнак із сыноў Еламовых, і сказаў Езру: „Мы ізрадзілі Бога свайго, што пабралі чужыя жанкі зь людю зямлі, але што да гэтага ё яшчэ надзея ў Ізраеля; 3 Дзеся гэтага ўчынiма цяпер змову з Богам нашым, адпусціць усі жонкі і народжаных із іх, подле рады спадара майго і дрыжачых перад расказаньням Бога нашага, — і хай будзе подле Права! 4 Устань, бо гэта твая справа, і мы з табою: мацуйся а дзей!"

5 І ўстаў Езра, і абавязаў прысягаю князёў, сьвятароў а Левітаў а ўсяго Ізраеля, рабіць подле гэтага слова; і яны прысягнулі. 6 І ўстаў Езра ад дому Божата, і пайшоў да гасподы Ёгоганана Еляшывенка, і прышоў туды. Хлеба ён ня еў і вады ня піў, бо ён быў у жалобе з

прычыны ізрады пераселеных. 7 І абясьцілі ў Юдэі а ў Ерузаліме ўсім палоненікам, каб яны зьберліся да Ерузаліму; 8 А хто ня прыйдзе за тры дні, подле рассудку князёў а старцоў, уся маемасьць ягоная будзе аканавана, і сам ён адлучаны ад грамады пераселеных.

9 Тады ўсі мужчыны Юдэі а Ерузаліму зьберліся за тры дні да Ерузаліму. Гэта дзявятага месяца, дваццатага дня месяца. І ўвесь люд сядзеў на вуліцы дому Божата, дрыжачы з прычыны справы й ад вялікіх дажджоў.

10 І ўстаў Езра сьвятар, і сказаў ім: „Вы ізрадзілі, што жылі із жанкамі-чужаземкамі, каб павялічыць віну Ізраеля. 11 А цяпер спавядайцеся СПАДАРУ, Богу айцоў сваіх, і паўніце волю Ягоную: аддзяліцеся ад людю зямлі й ад чужых жанок". 12 І адказалі ўся грамада, і сказалі вялікім голасам: „Як ты сказаў, так мусім мы зрабіць! 12 Люд, адылі, чысьлены, і пара дажджліваў, і няма сілы стаяць вонках. Дый работа не аднаго дня й ня двух, бо шмат нас, што выступілі ў гэтай справе. 14 Няхай цяпер князі нашы стаяць за ўсю грамаду, і няхай усі тым, што жылі із жанкамі-чужаземкамі ў нашых местах, прыдуць на прызначаныя часы і зь імі старцы кожнага места і судзьдзі яго, пакуль палаючы гнеў Бога нашага не адвернецца ад нас у гэтай справе". 15 Адно Ёнафан Асагэленак а Ягзэя Фіквянок сталі над гэтай справаю, а Мешулам а Шавэфай Левіты памагалі ім. 16 І зрабілі гэтак палоненікі. І былі выдзелены Езра сьвятар із некаторымі галавамі айцоў, па дамох айцоў сваіх, усі гэтыя на імя. І селі першага дня дзясятага месяца скупаць справу; 17 І скончылі, першага дня першага месяца, з усімі мужчынамі, што ўзялі чужыя жанкі.

18 І знайшліся із сыноў сьвятар-

скіх, каторыя жылі із жанкамі-чужаземкамі, — із сыноў Ешуй Есадачонка а братоў ягоньх: Маасэя, Елезэр, Ярыў а Гедаля; 19 І яны далі рукі свае, што адпусьцяць жонкі свае, і, будучы віныя, абраклі барава із стады за віну сваю; 20 І із сыноў Імеравых: Ганан а Зевада; 21 І із сыноў Гарымовых: Маасэя, Ільля, Шэма, Егіель а Узя; 22 І із сыноў Паштуровых: Елсенай, Маасэя, Ізмайла, Нефанэль, Ёзавад а Елсэа;

23 І зь Левітаў: Ёзавад, Шымей а Келая, ён жа Келіта, Пефага, Юда а Елезэр;

24 І зь паяноў: Еляшыў; і з брамнакаў: Шалум а Тэлем а Ур; 25 І із Ізрайлян, — із сыноў Парашавых: Рама, Ізя, Малхія, Міямін, Елеазар, Малха а Вена; 26 І з сыноў Еламавых: Захара а Егіель а Аўд а Ірэмф а Ільля; 27 І із сыноў Заффу: Елсенай, Еляшыў, Матфания а Ірэмф а Завад а Азыса; 28 І

із сыноў Беваёвых: Ётоганан, Гананя, Забвай а Афлай; 29 І із сыноў Ваніных: Мешулам, Малух а Ада, Яшуў а Шэал а Ерэмф; 30 І із сыноў Пагаф-Моавовых: Адна а Хелал, Вена, Маасэя, Матфания, Велсэль а Бінуй а Манас; 31 І із сыноў Гарымовых: Елезэр, Ішыа, Малхія, Шэма, Сымон, 32 Венямін, Малух, Шэмара; 33 І із сыноў Гапумовых: Матфенай, Мафафа, Завад, Еліфелет, Ерэмай, Манас, Шымей; 34 І із сыноў Баневых: Маада, Амрам а Уель, 35 Вена, Бедэа, Келугі, 36 Вана, Мерэмф, Еляшыў, 37 Матфания, Матфенай а Ясу. 38 А Бань а Бінуй, Шымей, 39 А Шэлема а Нафан а Ада, 40 Махнадэбай, Шапай, Шарай, 41 Азарэль а Шэлемягу, Шэмара, 42 Шалум, Амара, Язэп; 43 І із сыноў Невавых: Еель, Матфіфа, Завад, Завіна, Яддай а Еель, Вена. 44 Усі гэтыя пабралі жанкі-чужаземкі, а некаторыя зь іх мелі жонкі, з каторых мелі дзеці.

КНИГА НЕГЭМИНА

1 Словы Негэмы Гахалёнка. І сталася месяца Кісьлева, дваццатага году, і быў я ў Сусе, у сталічным месяце. 2 І прышоў Ганані, адзін із братоў маіх, ён і колькі чалавекаў зь Юдэі. І папытаўся я ў іх прась Юдэяў, што ўцяклі, каторыя былі застаўшыся ад палону, і прась Ерузалім. 3 І яны сказалі мне: „Засталыя, што засталіся ад палону там у краю, у вялікім ліху а паганьбеньню; сыцяна ерузалімска разбурана, і бамы яго спалены цяплом”. 4 І сталася, як я пачуў гэтыя словы, што я сеў, і плакаў, і быў у жалобе дні, і поставаў, і маліўся да Бога нябёснага, 5 І казаў: „Я малю Цябе, СПАДАРУ, Божа нябёсны, вялікі а страшны Бог, што заховуе змову а міласэрдзе да тых, што любяць Яго й дзяржаць

расказаньні Ягоньх! 6 Хай вушы Твае будуць уважлівыя, і вочы Твае адчыненыя, каб Ты мог чуць малітву слугі Свайго, каторай я малюся перад Табою цяпер дзень і ноч за сыноў Ізраэлявых, слугаў Тваіх, і спавядаюся з грахоў сыноў Ізраэлявых, каторымі мы грашылі супроці Цябе, і я, і дом айца майго грашылі. 7 Мы вельма спракудзіліся ў Цябе й не дзяржалі расказаньняў ані ўставаў, ані судоў, каторыя Ты расказаў слуге Свайму Масею. 8 Успомні ж слова, каторае Ты расказаў слуге Свайму Масею, кажучы: „Калі вы ізграшыце, Я расьцярушу вас памеж народаў; 9 Калі ж навернецеся да Мяне і будзеце дзяржаць расказаньні Мае й паўніць іх, то хоць бы вы выпяны былі на край неба, і ступль зьбіру

вас, і прывяду вас на месца, каторае Я абраў, каб вітала там імя Мае!" 10 Яны ж слугі Твае а люд Твой, каторы Ты выкупіў сілаю Сваёю вялікаю і рукою Сваёю магутнаю. 11 О, Спадару! я малю Цябе, хай жа будзе вуха Твае ўважлівае да малітвы слугі Твайго і да малітваў слугаў Тваіх, каторыя зычаць ба-яцца імені Твайго. І дай дасьпех, я малю Цябе, слуге Свайму цяпер, і даруй яго ласкаю ў ваччу гэтага чалавека. (Я ж быў чапнікам каралеўскім).

2 І сталася ў месяцу Нісане, дваццатага году Артаксэрска караля, што віно было перад ім. І я падняў віно, і падаў каралю; і ня бываў смутны перад ім. 2 І сказаў імне кароль: „Чаму відзеньне ў цябе смутнае, а ты ня хворы? Гэта нічога іншага, як смутак на сэрцу". Я надта спалохаўся. 3 І сказаў каралю: „Хай жывець кароль на веки! Як ня быць смутным відзеньню майму, калі места, дом грабоў бацькоў маіх, спустошана, і брамы яго спалены цяплом!"

4 І сказаў імне кароль: „Чаго ж ты хочаш?" Я памаліўся Богу нябёсаму, 5 І сказаў каралю: „Калі здаецца добрым каралю, і калі слуга твой знайшоў ласку ў ваччу тваім, то пашлі мяне да Юдэі да места грабоў бацькоў маіх, і я адбудую яго". 6 І сказаў імне кароль (караліца таксама сядзела ля яго): „Як доўга ты будзеш у дарозе, і калі зьвернешся?" І любя гэта было перад відзеньням караля, і паслаў мяне, і я прызначыў яму час. 7 Адлі я сказаў каралю: „Калі ласка каралёва, хай дадуць імне лісты да вайводаў за Ракою, каб мяне прапусьцілі, пакуль я дайду да Юдэі, 8 І ліст да Асафа, загадніка лясамі, каб ён даў імне дзержа зрабіць бальні да брамаў гораду каторы ля дому, і на сыяну места, і на дом, у каторы я ўвяду". І даў імне

кароль, подле добрае рукі Бога майго да мяне. 9 І прышоў я да зарэчных вайводаў, і даў ім лісты каралеўскія. Кароль жа паслаў з імною вайводаў а коньнікаў.

10 І пачуў Санвалат, Гороніт а Това, слуга амонскі, і ім было вельмі прыкра, што прышоў чалавек глядзець дабра сыном Ізраелявым. 11 І прышоў я да Ерузаліму. І, прабывшы там тры дні, 12 Устаў я ночы з крыхою людзей з імною і нікому не сказаў, што Бог мой палажыў імне на сэрца зрабіць Ерузаліму; жывёлы ж ня было з імною ніякае, апрача тае, на каторай я ехаў. 13 І праехаў я ночы пераз браму Даліны перад жаралом Драконавым да брамы Гнаявое; і агледзеў я разбураныя сьцены Ерузаліму і яго брамы, спаленыя цяплом. 14 І пад'ехаў я да брамы Жарала і да каралеўскае копані; але ня было месца прайсьці жывёле, каторая была пад імною; 15 І я падняўся ночы ля цур'я, і агледзеў сыяну, і зьвярнуўся, і праехаў брамаю Даліны, і зьвярнуўся. 16 І дзяржаўцы ня ведалі, куды я хадзіў і што я рабіў: я дагэнуль не азнайміў ані Юдэям, ані сьвятаром, ані паном, ані дзяржаўцам, ані іншым, што рабілі работу. 17 Тады сказаў я ім: „Вы бачыце гароту, у якой мы, што Ерузалім спустошаны і брамы яго спалены цяплом; пайдзіце, і збудуйма сыяну Ерузаліму, і ня будзе балеі у паніжэньню". 18 Тады я азнайміў ім праз рукі Бога майго, што была добрай да мяне, а таксама словы каралеўскія, што ён казаў імне. І яны казалі: „Станьма й будуйма". І паслілі рукі свае на дабро.

19 І пачуў Санвалат, Гороніт а Това, слуга амонскі, і Гешэм Арабін, і насыміхаліся з нас, і грэбавалі намі, і тукалі: „Што гэта за дзела, каторае вы робіце? Ці ня бунтуецца супроці караля?" 20 Я

даў ім адказ і сказаў ім: „Бог ня-
бёсны, Ён дасць вам дасьпех, і мы,
слугі Ягоныя, станем і будзем бу-
даваць; а вам нямаш дзелі ані пра-
ва, ані памяткі ў Ерузаліме”.

3 Тады ўстаў Еляшыў, вялікі
сьвятар, і браты ягоныя, сьвя-
тарове, і збудавалі Авячую браму.
Яны пасьвяцілі яе і ўстанавілі ва-
роты ў яе; аж да вежы Меа пасьвя-
цілі яе, аж да вежы Гананэля.

2 І ля яго будавалі Ерыхонцы,
а ля іх будаваў Заккур Імранок.

3 Брану Рыбную будавалі сынове
Гасэныны, каторыя палажылі балькі
ў яе і ўстанавілі ў яе вароты, замкі
а завалы яе.

4 І ля іх правіў Мерэмоф, сын
Уры Гаккоцонка; ля іх правіў Ме-
шулам, сын Берэкі Мешызабэленка;
ля іх правіў Садок Баанёнак;

5 І ля іх правілі Фекойцы; але
панове зь іх не нахінулі шыі свае
да працы СПАДАРА свайго.

6 А старую брану правілі Ёяда
Пасажонак а Мешулам Бесодэ-
нак: яны палажылі балькі ў яе,
устанавілі ў яе вароты а замкі яе
а завалы. **7** А ля іх правілі Мелата
Гівеонянін а Ядон Меронянін, Гіве-
няне а Міцянне, падуладным зарэч-
наму вайводзе.

8 Ля яго правіў Узель Гаргаёнак,
залатар; а ля яго таксама правіў
Гананя, сын аднаго з аптакароў.
Яны аднавілі часьць Ерузаліму аж
да шырокае сьцяны. **9** Ля іх правіў
Рэфая Гуранок, вайвода паў акругі
Ерузалімскае. **10** Ля іх, — і супроці
дому свайго, — правіў Ёдая Гару-
мафёнак; а ля яго правіў Гаттуш
Гапашуёнак.

11 На іншай дзялёнцы правілі
Малкія Гарымёнак а Гапуў Пагаф-
Моавёнак; і вежу Печную. **12** Ля
іх правіў Шалум Галогешонак, вай-
вода паў акругі Ерузалімскае, ён а
дачкі ягоныя.

13 Брану Даліны правіў Ганун а
жыхары Заноага: яны збудавалі яе,

і ўстанавілі ў яе вароты, замкі а за-
валы; і паправілі яны тысяча лок-
цяў сьцяны аж да брамы Гнаёвое.
14 А брану Гнаёвую правіў Малкія
Рэхаёнак, князь акругі Бефгаке-
рэмскае: ён збудаваў яе, і ўстана-
віў у яе вароты, замкі а завалы.

15 Брану Жарала правіў Шалум
Колгозёнак, князь акругі Міцпы: ён
збудаваў яе, і накрыў яе, і ўста-
навіў у яе вароты, замкі а завалы;
і сьцяну копані Шэлаг ля саду ка-
ралеўскага і аж да ўступоў, што
спускаюцца зь места Давідавага.

16 За ім правіў Негэма Азбучо-
нак, князь паў акругі Бефцурскае,
аж да грабоў Давідавых, і аж да
выкапанае копані, і аж да дому ду-
жасілаў.

17 За ім правілі Левітаве: Рэгум
Ванянок; ля яго правіў Гашава,
князь паў акругі Кейльскае, за сваю
акругу. **18** За ім правілі браты іх-
ня: Баўвай Гэнададзенак, князь
паўакругі Кейльскае.

19 А ля яго правіў Езэр Ешуа-
нак, князь Міцпы, на іншай дзя-
лёнцы, насупроці выхаду да зброй-
ні на рагу.

20 За ім рупатліва правіў Борух
Забваёнак, на другой дзялёнцы, ад
рогу аж да дзьвярэй дому Еляшы-
ва, вялікага сьвятара. **21** За ім пра-
віў Мерэмоф, сын Ура Гаккоцонка,
на іншай дзялёнцы, ад дзьвярэй до-
му Еляшывавага аж да канца дому
Еляшывавага.

22 За ім правілі сьвятарове з ако-
ліцы. **23** За імі правіў Велямін а Га-
шуў супроці дамоў сваіх; за імі пра-
віў Азара, сын Маасэі Ананёна, ля
дому свайго. **24** За ім правіў Біянуў
Гэнададзенак, на іншай дзялёнцы,
ад дому Азарынага аж да кута а
рогу.

25 Палал Узаёнак насупроці кута
а вежы, што высуваецца ад вышня-
га дому каралеўскага, каторая ля
вязьнічнага панадворку. За ім Пе-
дая Парашонак. **26** Нефінеі ж, ка-

торья жылі ўв Офеле, — насупроці Вадзяное брамы на ўсход і аж да высуненае вежы.

27 За імі правілі Фекойцы, на інашай дзялёнцы, ад месца насупроці вялікае высуненае вежы аж да сыцяны Офела. 28 Ля брамы Конскае правілі святарове, кажны супроці дому свайго. 29 За імі правіў Садок Імеронак, супроці дому свайго; а за ім правіў Шэма Шэханёнак, вартаўнік усходняе брамы.

30 За імі правіў Гананя Шэлемак а Ганун, шосты сын Цалафоў, на інашай дзялёнцы. За ім правіў Шэшулам Берэшонак, супроці пакою свайго. 31 За ім правіў Малкія залатаронак аж да месца нефінеяў а купцоў, супроці брамы нефінеяў а купцоў, супроці брамы Міфкад і аж да верхняга пакою на рагу. 32 А памеж ходу да рогу і Авячай брамы правілі залатарове а купцы.

4 Але сталася, што як пачуў Санвалат, што мы становілі сыцяну, ён узгарэўся, і вельма загневаўся, і насміхаўся зь Юдэяў; 2 І гукаў пры братоў сваіх а пры самарскіх ваенных людзёх, і сказаў: „Што робяць гэны небаракі Юдэі? няго ж ім гэта дазваляць? няго ж будуць яны абракаць аброкі? няго ж яны калі-коледы скончаць? няго ж яны ўскрэсяць камяні з кучаў шумецця, ды яны ж спалены?” 3 А Това Амонянн быў ля яго і сказаў: „Няхай яны становяць, як узыйдзе ліс, разбура іх каменную сыцяну”.

4 Пачуй, Божа наш, бо мы пагрэбаваны, і абярні паганьбеньне іхнае на іх собскую галаву, і аддай іх на грэбаваньне ў зямлі паланеньня; 5 І ня крыў бяспраўяў іхных, і грэх іхны хай ня будзе выцerty перад Табою, бо яны зьнемарасьцілі будуючых! 6 І становілі сыцяну, і была сыцяна ўся злучана да палавіцы яе, бо люд быў шчыры да работы.

7 Але сталася: як пачуў Санвалат а Това а Арабаве а Амоняне а Ашдодзяне, што ўдалася паправа сыценаў Ерузаліму, што праломы пачалі зарабляць, дык яны ўзгарэліся вельмі. 8 І змовіліся ўсі разам пайсьці вайною на Ерузалім і „зрабім ім замятню”. 9 Мы ж маліліся Богу свайму і становілі ад іх старожу ўдзень і ночы, дзеля іх. 10 Але Юдэі казалі: „Скволела сіла ў нашэньнікаў, а шумецця пмат; няма ў нас змогі становіць сыцяну”. 11 І казалі гвалтоўнікі нашы: „Не даведаюцца й не абачаць, як мы ўвыйдзем у сярэдзіну іх, і пераб’ем іх, і запымім работу”. 12 І было як прыйшлі Юдэі, што жылі ля іх, і казалі нам разоў дзесяць зусюль: „Яны прыдуць на нас”. 13 І ў нізінных месцах ля места, за сыцяною, на месцах сухіх паставіў я люд па радзімах іхных зь мячамі іхнымі, зь дзідамі іхнымі а з лукамі іхнымі. 14 І агледзеў я, і стаў, і сказаў паном а дзяржаўцам а засталаму люду: „Ня бойцеся іх; помніце СПАДАРА вялікага а страшнага, і біцеся за братоў сваіх, за сыноў сваіх а за дачкі свае, за жонкі свае а за дамы свае”.

15 І сталася, як пачулі нэпрыяцелі нашы, што гэта нам ведама, то Бог зьнішчыў ізраду іхную, і мы зьвярнуліся ўсі да сыцяны, кажны да работы свае. 16 І было адгэнуль: палавіца маіх дзяцюкоў рабіла, а другая палавіца іх дзяржала дзіды, шчыты а лукі а панцыры; а князі за ўсім домам Юдзіным. 17 Тыя, што будавалі на сыцяне, і тыя, што насілі цяжары, і што накладалі, кажны аднаю рукою рабіў, а ў другой рупцэ дзяржаў зброю. 18 І кажны будаўнік быў паперазаўшыся мячом па сыцёгнах сваіх, і будаваў. А трубэль быў пры імне. 19 І я сказаў вольнікам а дзяржаўцам а засталаму люду: „Работа вялікая а шырокая, і мы аддзяліліся на сыцяне

адзін ад аднаго; 20 У якім месцу вы пачуеце гук трубы, туды збірайцеся да нас, Бог наш будзе ваяваць за нас". 21 Гэтак мы рабілі работу; і палавіца зь іх дзяржала дзіды ад сьвятаньня аж да паказаньня зораў. 22 Таксама ў тым часе сказаў я людю, каб кажны зь дзяцюком сваім начавалі ў Ерузаліме, — і былі яны ў нас ночы вартаю, а ўдзень на рабоце. 23 Дык ані я, ані браты мае, ані слугі мае, ані людзі варты, што прапушчалі мяне, ніхто з нас ня ськідаў адзецыяў сваіх. Ніхто яго ня ськіне, адно лявады.

5 І быў вялікі крык людю а жаноў ягоньх на братоў сваіх Юдэяў. 2 І ё, што кажуць: „Нас, сыноў нашых а дачок нашых шмат; затым мы бяром збожжа, каб мы маглі есьці й жыць". 3 Ё й такія, што кажуць: „Полі свае, вінішчы свае а дамы свае мы застаўляем, каб купіць збожжа, бо голад". 4 Ё, што кажуць: „Мы пазычаем срэбра на падачкі каралю на свае полі а вінішчы; 5 Ціж у нас не такія целы, якія ў братоў нашых? і сынове нашыя такія ж, як сынове іхныя; і вось, мы мусім аддаваць у няволю за слугаў сыноў сваіх а дачкі свае, а некаторыя з дачок нашых адданы ў няволю; і ня маем змогі выкупіць іх, бо ў іных людзёў нашы полі а вінішчы". 6 І я вельма засердаваў, як пачуў іхны крык а гэтыя словы. 7 І ўзрушыла мяне сэрца мае, і сьперачаўся з пана-мі а дзяржаўцамі, і сказаў ім: „Вы вымагаеце надзвычайных прапэн-таў кажны з брата свайго". І я зьбер вялікую грамаду супроці іх, 8 І сказаў ім: „Мы падле свае магчымасьці выкупілі братоў сваіх, Юдэяў, каторыя былі праданы паганам, а вы навет будзеце прадаваць братоў сваіх, альбо будзеце прадаваць іх нам?" Яны маўчалі й нічагусенькі не знаходзілі адказаць.

9 І я сказаў: „Ня добра тое, што вы робіце. Ці не валей маеце хадзіць у боязьні Бога нашага, каб усьце-рагчыся паганбеньня ад паган, не-прыяцеляў нашых? 10 І таксама я, браты мае а дзяцюкі мае прызна-чылі ім срэбра а збожжа. Калі ласка, даруйма прапэнты гэтыя! 11 Зьвярніце ж ім ад сядні полі іхныя, вінішчы іхныя, аліўнікі іхныя а да-мы іхныя, таксама прапэнты за срэбра а збожжа, новае віно а аліву, каторых вымагаеце ад іх". 12 І яны казалі: „Зьвернем і ня будзем ад іх вымагаць; зробім так, як ты кажаеш". І пагукаў я сьвятароў, і расказаў ім даць прысягу, што яны так зробіць. 13 Таксама заўлоньне свае вытрусіў і сказаў: „Гэтак вы-трусце Бог кажнага чалавека, каторы не дастое пры слове гэтым, а до-му ягонага а гарапашнасьці ягонае, і гэтак хай будзе ў яго вытрусана й пуста!" І сказала ўся грамада: „Амін!" і ўславілі Бога. І зрабіў люд падле слова гэтага.

14 Таксама адгэнуль, як я быў прызнаны за вайводу іхнага ў зямлі Юдэйскай, ад дваццатага году да трыццаці другога году каралі Артаксэркса, двананцаць год, я а бра-ты мае ня елі хлеба вайводзкага. 15 А першыя вайводы, каторыя былі да мяне, цяжарылі люд і бралі зь яго хлеб а віно, апрача сараку сыкляў срэбра; нават і дзяцюкі іхныя панавалі над людям. Я ж так не рабіў, з боязьні Божае. 16 І таксама работу на гэнай сыцяне я пра-водзіў далей; і палёў мы ня купля-лі; і ўсі дзяцюкі мае зьбіраліся ту-ды на работу. 17 Юдэяў а дзяржаў-цаў па сто пяцьдзесят чалавекаў, апрача прыходзячых да нас із ака-лічных паган, бывала за сталом у мяне. 18 І во што было гатавана на адзін дзень: адзін вол, шэсьць вы-борных авец і птушкі гатавалі ў мя-не; і за дзесяць дзён шмат выходзі-ла ўсялякага віна. І пры гэтым

хлеба вайводзкага я не вымагаў, бо цяжкая служба на люду гэтым. 19 Успомні, Божа мой, на дабро імне ўсе, што я зрабіў люду гэтаму!

6 І сталася, як пачуў Санвалат а Това а Гешэм Арабін і іншыя непрыяцелі нашы, што я адбудаваў сыцяну, і што не засталася праломаў у ёй, дарма што ў гэным часе я ня быў устанавіўшы вароты ў брамы, — 2 Дык паслаў Санвалат а Гешэм да мяне, кажучы: „Прыходзь, зыйдземся ў сёлах на раўніні Оно“. Але яны задумалі зрабіць імне ліжа. 3 Дык я паслаў да іх пасланцоў, кажучы: „Я раблю вялікую работу, не магу зысьці. Чаму мела б прыпыніцца работа, калі б я пакінуў яе й зышоў да вас?“ 4 І прысылалі да мяне гэтым парадкам чатыры разы, і я адказаў ім такім самым парадкам. 5 І паслаў да мяне Санвалат такім жа парадкам пяты раз дзяцюка свайго ізь лістам адкрытым у руцэ ягонай, 6 У каторым пісана: „Дзейкаюць памеж народаў, і Гешэм кажа, што ты а Юдэі думаюць збунтавацца; дзеля таго ты будуеш сыцяну, каб стаць іхным каралём, падле тых словаў; 7 І ты прызначыў прарокаў агалашаць празь сябе ў Ерузаліме, кажучы: „Кароль Юдэі“; дык пачуе кароль словы гэтыя. А цяпер прыйдзі, і парадзімся разам“.

8 Тады я паслаў да яго, кажучы: „Нічагусенькі такога ня было, як ты кажаш, але ты выдумаў гэта ў сваім собскім сэрцу“. 9 Бо ўсі яны страшылі нас, кажучы: „Скволеюць рукі іхныя ад работы, і яна ня скончыцца“. Але Ты, о Божа, пасліл рукі мае! 10 Прышоў я да дому Шэмаі, сына Дэлаі Мегэтавэленка, а ён заперся й сказаў: „Зьбяремся ў доме Божым, унутры сьвятыні, і запрэм дзьверы сьвятыні, бо прыйдуць забіць цябе, дыкжэ ночы прыйдуць забіць цябе“. 11 І я сказаў: „Ці гакі чалавек, як я, можа ўцякаць?

І хто, падобны да мяне, можа ўвыйсьці ў сьвятыню, каб застацца жывым? Не пайду“. 12 І я пазнаў, вось, ня Бог паслаў яго, дарма што ён папрароцку гўкаў імне, але што Това а Санвалат нанялі яго. 13 На тое ён быў наняты, каб я спалохаўся, і зрабіў так, і ізграшыў, і яны маглі мець блугую ведамку, каб сароміць мяне.

14 Успомні, Божа мой, Тову а Санвалата падле гэтых справаў іхных, а таксама прароку Ноаду а іншых прарокаў, каторыя хацелі напалохаць мяне! 15 Сыцяна была скончана дваццаць пятага дня месяца Елула, за пяцьдзесят два дні.

16 І сталася, як пачулі ўсі непрыяцелі нашы, і абачылі ўсі народы, каторыя навокал нас, то яны былі паніжаны ў сваім собскім аччу і пазналі, што ад Бога была зроблена гэта работа. 17 Таксама тых дзён мнажылі пань юдэйскія лісты свае, якія пасылалі Тову, і Товіны прыходзілі ім; 18 Бо шмат хто ў Юдэі прысягнуў яму, бо ён зяць Шэхані Аражонка, а сын ягоны Ёгоганан узяў дачку Мешулама Верэшонка. 19 Таксама праз добрых ўчыякі ягоныя, бывала, дзейкалі перад імною і словы мае перадавалі яму. Това пасылаў лісты, каб напалохаць мяне.

7 І было, як сыцяна была збудавана, і я ўстанавіў вароты, і прызначаны былі брамнікі а пяюны а Левітаве, 2 Што я паручыў брату свайму Гананяму, а Ганані начальніку гораду апеку над Ерузалімам, бо ён быў верны чалавек і багабойліўшы за шмат каго, 3 І я сказаў ім: „Няхай не адчыняюць брамаў ерузалімскіх, пакуль ня ўтрэе сонца, і пакуль яны стаяць, няхай зачыняюць вароты і завалоюць. І прызначыць варты із жыхараў Ерузаліму, кажнага на варту ягоную і кажнага супроці дому ягонага“. 4 Але места займала вялікі пра-

сыпг, а люду мала ў сярэдзіне яго, і дамы ня былі збудаваны. 5 І палажыў імне Бог на сэрца зьберці паноў а дзяржаўцаў а люд, каб зрабіць сьпісаньне падле радаводу. І знайшоў я радаводную кнігу тых, што ўзышлі спачатку, і знайшоў напісана ў ёй:

6 „Гэта сынове краю, каторыя ўзышлі з узятых у палон, з тых, што былі пераселены Невукаднецарам, каралём Бабілёнскім, і зьвярнуліся да Ерузаліму а Юдэі, кажны да свайго места, — Тыя, што пашлі із Зэрувавэлям, Ешуам, Негэмаю, Азараю, Раамаю, Нагманём, Мардэхаём, Білшаном, Місперэфам, Бігваём, Негумом, Вааанаю. Лік мужчын люду Ізраельскага: 8 Сыноў Парошавых дзьве тысячы сто семдзясят двух; 9 Сыноў Шэваціных трыста семдзясят двух; 10 Сыноў Араговых шасьцьсот пяцьдзясят двух; 11 Сыноў Пагаф-Моавовых, із сыноў Ешуі а Ёава, дзьве тысячы асьмісот асьмідзяціх; 12 Сыноў Еламовых тысяча дзьвесьце пяцьдзясят чатырох; 13 Сыноў Зафусовых асьмісот сорок пяць; 14 Сыноў Закаевых сямсот шасьцьдзясят; 15 Сыноў Біннуевых шасьцьсот сорок асьмёх; 16 Сыноў Бебаёвых шасьцьсот дваццаць асьмёх; 17 Сыноў Азгадзіных дзьве тысячы трыста дваццаць двух; 18 Сыноў Адонікамовых шасьцьсот шасьцьдзясят сямёх; 19 Сыноў Бігваёвых дзьве тысячы шасьцьсот сямёх; 20 Сыноў Адыновых шасьцьсот пяцьдзясят пяць; 21 Сыноў Атэравых із Гэзкі дзевяцьдзясят асьмёх; 22 Сыноў Гапшумовых трыста дваццаць асьмёх; 23 Сыноў Бецаёвых трыста дваццаць чатырох; 24 Сыноў Гарыфовых сто дванаццаць; 25 Сыноў Гівеону дзевяцьдзясят пяць; 26

Людзёў Бэтлэему а Нетофы сто асьмідзясят асьмёх; 27 Людзёў Анафофу сто дваццаць асьмёх, 28 Людзёў Беф-Азмавефу сорок двух;

29 Людзёў Кіраф-Барыму, Кефіры а Беерофу сямсот сорок трох; 30 Людзёў Рамы а Гевы шасьцьсот дваццаць адзін; 31 Людзёў Міхмаса сто дваццаць двух; 32 Людзёў Бэт-Элю а Аю сто дваццаць трох; 33 Людзёў Нева другога пяцьдзясят двух;

34 Сыноў Елама другога тысяча дзьвесьце пяцьдзясят чатырох; 35 Сыноў Гарыму трыста дваццаць; 36 Сыноў Ерыхону трыста сорок пяць; 37 Сыноў Лоду, Гадыду а Она сямсот дваццаць адзін; 38 Сыноў Сэнаі тры тысячы дзевяцьсот трыццаць;

39 Сьвятароў: сыноў Едаіных, з дому Ешуіага, дзевяцьсот семдзясят трох; 40 Сыноў Імеравых тысяча пяцьдзясят двух; 41 Сыноў Папгуровых тысяча дзьвесьце сорок асьмёх; 42 Сыноў Гарымовых тысяча семнаццаць;

43 Левітаў: сыноў Ешуіных, Кадмелявых, сыноў Годэвіных семдзясят чатырох;

44 Пяюноў: сыноў Асафовых сто сорок асьмёх;

45 Брамнікі: сынове Шалумовы, сынове Атэравы, сынове Талмавовы, сынове Аккувовы, сынове Гатыціны, сынове Шоваёвы — сто трыццаць асьмёх;

46 Нефінеі: сынове Цэжыны, сынове Гасуфовы, сынове Табаофавы, 47 Сынове Кіросавы, сынове Сіны, сынове Падонавы, 48 Сынове Левановы, сынове Гагавовы, сынове Шалмаёвы, 49 Сынове Ганановы, сынове Гіддэлявы, сынове Гатаровы, 50 Сынове Рэаіны, сынове Рэцынавы, сынове Некодзіны, 51 Сынове Газамовы, сынове Узіны, сынове Пасзаговы, 52 Сынове Бесаёвы, сынове Меунімовы, сынове Нефушэсымовы, 53 Сынове Вакбуковы, сынове Гакуфовы, сынове Гаргуровы, 54 Сынове Бацліфовы, сынове Метідзіны, сынове Гаршыны.

55 Сынове Баркосавы, сынове Сысарыны, сынове Фемагавы, 56 Сынове Нецагавы, сынове Гатыфіны.

57 Сынове слугаў Салямонавых: сынове Сотаёвы, сынове Соферафавы, сынове Перыдзіны, 58 Сынове Яаліны, сынове Дарконавы, сынове Гіддэлявы, 59 Сынове Шэфадіны, сынове Гатылавы, сынове Похераф-Гацэбаімавы, сынове Амонавы. 60 Усіх нефінеяў а сыноў слугаў Салямонавых трыста дзевяцьдзясят двух.

61 І гэтыя, што ўзышлі з Тэлмелату, Тэлгаршы, Херуб-Адону а Імеру, але яны не маглі паказаць дому айцоў сваіх які насеньня свайго, ці яны з Ізраелю: 62 Сынове Дэлаіны, сынове Товіны, сынове Некодзіны — шасьцьсот сорок двух.

63 Ізь сьвятароў: сынове Гобаіны, сынове Гаккоцавы, сынове Варзылявы, каторы ўзяў жонку з дачок Варзыляя Гілеадзяніна і пачаў звацца імям іхнім. 64 Яны шукалі сваіх запісаў радаводных, і не знайшліся яны; затым і да сьвятарства сталі нячыстыя, 65 І Тыршафа сказаў ім, каб яны ня елі найсьвятшых рэчаў, пакуль ня стане сьвятар із урымам а туммімам. 66 Уся грамада разам сорок дзьве тысячы трыста шасьцьдзясят, 67 Апрача слугаў іхных а служэбак іхных, — гэтых было сем тысячаў трыста трыццаць сем; і яны мелі дзвьесце сорок пяць пяюноў а пяюльляў. 68 Конт іхных сямсот трыццаць шэсьць, мулаў іхных дзвьесце сорок пяць, 69 Вярблюдоў чатырыста трыццаць пяць, аслоў шэсьць тысячаў сямсот дваццаць.

70 І часьць із галоваў айцоў далі на работу. Тыршафа даў да скарбу тысяча драхмаў золата, пяцьдзясят чараў, пяцьсот трыццаць сьвятарскіх адзецьцяў.

71 І з галоваў айцоў далі да скарбу работы дваццаць тысячаў драх-

маў золата й дзьве тысячы дзьвесце мінаў срэбра.

72 І засталыя зь люду далі дваццаць тысячаў драхмаў золата, і дзьве тысячы мінаў срэбра, і шасьцьдзясят сем сьвятарскіх адзецьцяў.

73 Дык сьвятарове а Левітаве а брамнікі а пяюны а зь люду а нефінеі а ўвесь Ізраель жылі ў местах сваіх. І як настаў сёмы месяц, дык сынове Ізраелявы былі ў местах сваіх.

8 І ўвесь люд зьберся, як адзін чалавек, на вуліцы, каторая перад Вадзяною брамаю, і сказалі пісьменьніку Езру, каб прывёс кнігу Закону Масеявага, каторы СПАДАР расказаў Ізраелю. 2 Першага дня сёмага месяца, сьвятар Езра прывёс Закон перад грамадзю, што складалася, ад мужчыны аж да жонкі і ўсіх, што маглі цяміць; 3 І чытаў зь яго перад вуліцаю, што перад Вадзяною брамаю, ад сьвету аж да палудня перад мужчынамі а жанкамі а ўсімі, каторыя маглі цяміць; і вушы ўсяго люду былі нахінуўшыся да кнігі Закону. 4 І стаяў пісьменьнік Езра на дзярвянім узвышшы, каторае зрабілі дзеля гэтага; а ля яго, па правай рупцэ ягонай, стаялі Матыфа а Шэма а Аная а Ура а Гілка а Маасэя, а па левай рупцэ ягонай Педая а Місайла а Малхія а Гашум а Гашбадана, Захара, Мешулам. 5 І адчыніў Езра кнігу на вачох усяго люду, бо ён стаяў вышэй чымся ўвесь люд; і як ён адчыніў яе, увесь люд устаў. 6 І дабраславіў Езра СПАДАРА, Бога вялікага. І ўвесь люд адказаў: „Амін, амін”, падыймаючы ўгару рукі свае; і нахінуліся й пакланіліся СПАДАРУ відзеньням да зямлі. 7 Іешуа а Ваві а Шарэва а Ямія, Аксуў, Шаўветай, Года, Маасэя, Келіта, Азара, Ёзавад, Ганан, Пелая а Левіты зьясьнілі люду Закон, а люд стаяў на сваім месцу. 8 І чыталі выразьліва з кнігі Закону Бо-

жага, і паказавалі значаньне, і яны цямілі чытанае.

9 І Негэма, ён жа Тыршафа, і Езра сьвятар, пісьменьнік, і Левітаве, што зьясьнялі люду, казалі ўсяму люду: „Дзень гэты сьвяты СПАДАРУ, Богу вашаму, ня будзьце ў жалобе і ня плачча“; бо ўвесь люд плакаў, слухаючы словы Закону; 10 І сказаў ім: „Пайдзіце, ежча сытое, і піце салодкае, і пасылайце часьці тым, у каго нічога не прыгатавана; бо дзень гэты сьвяты СПАДАРУ нашаму. І ня смуціцеся, бо радасьць СПАДАРОВА пасіленьне ваша“. 11 І Левітаве супакоевалі ўвесь люд, кажучы: „Перастаньце, бо дзень гэты сьвяты, ня смуціцеся“. 12 І пайшоў увесь люд есць і піць а пасылаць часьці а сьвяткаваць ізь вялікай весалосьцяй; бо ўцямілі словы, каторыя казалі ім. 13 Назаўтрае зьберліся галавы айцоў усяго люду, сьвятарове а Левітаве да пісьменьніка Езры, каб ён зьясьніў ім словы Закону. 14 І знашлі напісанае ў Законе, каторы СПАДАР даў Масеям, каб жылі сынове Ізраелявы ў будадох у сьвята, сёмага месяца. 15 І затым абясьцілі а агаласілі па ўсіх местах і ў Ерузаліме, кажучы: „Пайдзіце на гару і нясіце гальлё аліўнае а гальлё дзікіх аліўкаў а гальлё міртавае а гальлё пальмавае а гальлё дзерваў густых, каб зрабіць буданы подле напісанага“. 16 І пайшоў люд, і прынеслі, і зрабілі сабе буданы, кажны на сваёй страсе, і на панадворках сваіх, і на панадворках дому Божага, і на вуліцы Вадзяное брамы, на вуліцы брамы Яхрэмавае. 17 І зрабіла буданы ўся грамада тых, што зьявруліся з палону, і сядзелі ў будадох. Не рабілі так сынове Ізраелявы ад дзён Ешуі Нуянкі аж дагэтуль. І была радасьць вельма вялікая. 18 І чыталі з кнігі Закону Божага дзень у дзень, ад першага дня аж да апошняга

дня. І сьвяткавалі сьвята сем дзён, а восьмага дня быў урочысты збор, подле ўставы.

9 І дваццаць чацьвертага дня гэтага месяца зьберліся сынове Ізраелявы — постуючыя, і ў зрэб'ю, і з попелам на сабе. 2 І аддзялілася насеньне Ізраелява ад усіх чужакоў, і сталі, і спавядаліся з грахоў сваіх і зь бяспраўяў айцоў сваіх. 3 І стаялі на сваім месцу, і чацьверць дня чыталі з кнігі Закону СПАДАРА, Бога свайго, і чацьверць спавядаліся а кланяліся СПАДАРУ, Богу свайму.

4 І сталі на вышках зь Левітаў: Ешуа а Вань, Кадмель, Шэваня, Бунь, Шэрэва, Бань, Хенані, і гукалі вялікім голасам да СПАДАРА, Бога свайго. 5 І казалі Левітаве — Ешуа а Кадмель, Бань, Гапалнея, Шэрэва, Года, Шэваня, Петага: „Станьце, дабраслаўце СПАДАРА, Бога свайго, ад веку аж навекі. Хай дабраслаўцы славуае імя Твае, і няхай яно ўзьвялічыцца над усі дабраслаўствамі а хвалу! 6 Ты ё Тый, СПАДАРУ, што сам учыніў нябёсы, нябёсы нябёс з усім войскам іх, зямлю а ўсе, што на ёй, моры а ўсе, што ў іх; і Ты жывіш усіх іх; і войска нябёснае Табе кланяецца. 7 Ты ё Тый, СПАДАРУ Божа, што абраў Абрама, і вывеў яго з Ура Хальдэйскага, і даў яму імя Абрагам, 8 І знайшоў сэрца ягонае верным перад Сабою, і ўчыніў зь ім змову, каб даць насеньню ягонаму зямлю Канаанаў, Гэцічаў, Аморэяў а Перэзэяў а Евусэяў а Гергесэяў; і Ты споўніў слова Свае, бо Ты справядлівы. 9 Ты абачыў гароту бацькоў нашых у Ягіпце, і галашэньне іхнае пачуў ля Чырвонага мора, 10 І даў знакі а чудосы на фараону, і на ўсіх слутах ягонае, і на ўсім людзе зямлі ягонае, бо Ты ведаў, што яны задумлялі ліха на іх, і зрабіў Ты сабе імя дагэтуль. 11 Ты прадзяліў перад імі мо-

ра, і яны сярод мора прайшлі па сушы, і тых, што гналіся за імі, ты ўкінуў у глыбіні, як камень у вялікія воды. 12 У стаўпе болачным Ты вёў іх удзень і ў стаўпе агняным — ночы, каб сьвязаць ім дарогу, кудэй ісьці ім. 13 І зышоў Ты на гару Сынай, і тўкаў зь імі зь неба, і даў ім справядлівыя суды, праўдзівыя правы, добрыя ўставы а расказаньні; 14 І сьвятую сыботу Сваю азнайміў ім, і расказаў ім расказаньні, уставы а правы рукою Масея, слугі Свайго. 15 І хлеб ізь неба Ты даваў ім у галадоў іхную, і вадзю ізь скалы тачыў ім у смазе іхнай, і сказаў ім прыйсьці адзяржаць на спадак зямлю, праз каторую Ты падняў руку даць ім. 16 Але яны а бацькі нашыя задумлялі ліха, і скалянілі завыйкі свае, і ня слухалі расказаньняў Тваіх; 17 І адмовіліся слухаць, і ня ўспомнелі чудосаў Тваіх, што Ты ўчыніў у іх, і скалянілі шыі свае, і ў сваёй упортвасьці ўстанавілі правадыра, каб зьвярнуцца да няволі свае. Але Ты Бог дараваньняў, ласкучынюшчы а спагадлівы, памальны да гневу а вельма міласэрны, і не пакінуў іх. 18 Нават, як яны зрабілі сабе выліванае цялё й сказалі: „Гэта бог твой, што вывёў цябе зь Ягіпту“, і рабілі вялікія блявузганьні; 19 Але Ты, зь вялікае бачнасьці Свае, не пакінуў іх на пустыні: стоўп болачны не адходзіў ад іх удзень, каб весьці іх па дарозе, і стоўп агняны — ночы, каб сьвязаць ім па дарозе, кудэй ім ісьці. 20 І Ты даў ім Духа Свайго добрага, каб навучаць іх, і мягну Сваю не адыймаў ад вуснаў іхных, і вадзю даваў ім прагнаць смагу іхную. 21 І सोрак год Ты жыў іх на пустыні: яны ня мелі нястачы; адзецьці іхных не старэлі, і ногі ня пужлі. 22 І Ты даў ім гаспадарствы а людзям, і надзяліў ім кажны куток, і яны апанавалі зямлю Сыгона, і зямлю ка-

раля Гэшбонскага, і зямлю Ога, караля Ваптанскага. 23 І сьлёз іхных Ты размножыў, як зоры нябёсных, і прывёў іх да тае зямлі, праз каторую Ты казаў бацьком іхным, што яны прыйдуць дзяржаць яе. 24 І ўвыйшлі сынове іхныя, і апанавалі зямлю. І Ты ўслышыў перад імі жыжараў зямлі, Канаанаў, і аддаў іх у рукі іхныя, і каралёў іхных, і людзям зямлі, каб яны рабілі зь імі podle волі свае. 25 І заявавалі яны ўмацаваныя месцы й сытую зямлю, і замелі дамы, поўныя ўсялякага добра, / копані, вінныя а аліўныя сады і множасьць садовых дзерваў. Дык яны елі, і пад'елі, і ўеліся, і раскашаваліся ў Тваёй вялікай дабрыні; 26 Але яны спрацівіліся а збунтаваліся супроці Цябе, і закінулі Права Твае за хрыбет свой, і забівалі прарокаў Тваіх, каторыя сьветчылі супроці іх, каб навярнуць іх да Цябе, і зрабілі вялікія блявузганьні. 27 І Ты аддаў іх у рукі ўцісканьнікаў іхных, каторыя нэмарасьцілі іх. І часу бяды свае яны галасілі да Цябе, і Ты зь нябёс выслухаваў і, podle шмат якіх бачнасьцяў Сваіх, Ты даваў ім ратаваньнікаў, каторыя ратавалі іх ад рукі ўцісканьнікаў іхных. 28 Як жа супакоеваліся, то ізноў пачыналі рабіць ліха перад відзеньням Тваім, і Ты пакідаў іх у руках нэпрыяцеляў іхных, і яны панавалі над імі. Але як яны зьвярнуліся а галасілі да Цябе, Ты выслухаваў іх ізь нябёс і выбаўляў іх шмат разоў, podle бачнасьцяў Сваіх. 29 Ты сьветчыў ім зьвярнуцца да Права Твайго, але яны задумлялі ліха й ня слухалі расказаньняў Тваіх а судоў Тваіх, каторымі жыў бы чалавек, калі б паўніў іх, але грашылі супроці іх, і адхінулі плечы свае, і скалянілі завыек свой, і ня слухалі. 30 І Ты адвадок дзеля іх шмат год, і сьветчыў ім Духам Сваім прарокамі Сваімі; але яны не прыслу-

халіся. І Ты аддаў іх у руку людям земляў. 31 Але, зь вялікае бачнасьці Свае, Ты ня выпубіў іх сусім чыста ані пакінуў іх, бо Ты Бог ласкучывы і спагадлівы. 32 Дык цяпер, Божа наш, Божа вялікі, магутны а страшны, змову а міласэрдзе заховуючы, хай ня менее перад Табою ўся гарота, што стрэла нас, каралёў нашых, князёў нашых а сьвятароў нашых а прарокаў нашых а бацькоў нашых а ўвесь люд ад часу каралёў Асырскіх аж дагэтуль. 33 Ты, адylli, справядлівы ў вусім, што прышло на нас, бо Ты рабіў праўдзіва, а мы рабілі нягодна. 34 Ані каралёве нашы, князі нашы, сьвятарове нашы ані айцове нашы не дзяржалі Права Твайго ані прыслушаліся да расказаньняў Тваіх а сьветчаньняў Тваіх, каторымі Ты сьветчыў ім. 35 Бо яны ня служылі Табе ў каралеўстве сваім ані ў вялікім дабру, што Ты даваў ім, ані ў прасторнай а сытой зямлі, каторую Ты даў ім, ані адварнуліся ад нягодных учынкаў сваіх. 36 Вось, мы нявольнікі цяпер і на зямлі, каторую Ты даў бацьком нашым есьці плады яе й дабро яе, вось, мы нявольнікі на ёй. 37 І яна даець шмат уроду каралём, каторых Ты паставіў над імі за грахі нашы. Яны самадумам пануюць таксама над цэламі нашымі й над статкам нашым; а мы ў вялікім уціску. 38 І з прычыны ўсяго гэтага мы робім змову цьвардую й падпісваем, а князі нашы, Левітаве, сьвятарове прыкладаюць пячаць.

10 Тыя, што прылажылі пячаці:

Негэма-Тыршафа Гахалёнак а Сэдэка, 2 Сэрая, Азара, Ярэма, 3 Пашгур, Амара, Малжія, 4 Гаттуп, Шэванія, Малух, 5 Гарым, Мерэмоф, Овада, 6 Данель, Гіннефон, Борух, 7 Мешулам, Аўя, Міямін, 8 Маазя, Ылгай, Шэмая; гэта сьвятарове. 9 І Левітаве: Іешуа Азанёнак, Біннуй із сыноў Гэнададавых, Кадмель.

10 І браты іхныя: Шэванія, Года, Келіта, Пелая, Ганан, 11 Міха, Рэгоў, Гапавя, 12 Заккур, Шэрава, Шэванія, 13 Года, Вав, Веніну.

14 Галавы люду: Парош, Пагаф, Моаў, Елам, Заффу, Бани. 15 Вун, Азгад, Бевай, 16 Адоня, Ыгвай, Адын, 17 Атэр, Гэзэка, Азур, 18 Года, Гашум, Бедай, 19 Гарыф, Аваф, Невай, 20 Магпаш, Мешулам, Гэзыр, 21 Мешэзавель, Садок, Ядуа, 22 Пелата, Ганан, Аная, 23 Гося, Гананя, Гашуў, 24 Галогеш, Пілта, Шовек, 25 Рэгум, Гашаўна, Мэасэя, 26 А Ага, Ганан, Анан, 27 Малух, Гарым, Ваана. 28 І іншы люд, сьвятарове, Левітаве, брамнікі, паяны, нефінеі а ўсі, што аддзяліліся ад людаў зямлі да Права Божага, жонкі іхныя, сынове іхныя а дачкі іхныя, — усі, што маглі цяміць, 29 Яны дзяржаліся братоў сваіх, паноў сваіх, і абавязаліся кляцьбою а прысягаю хадзіць у Праве Божым, даным Масеям, слугою Божым, і заховавалі, і паўнілі ўсі расказаныя СПАДАРА, Спадара нашага, і суды Ягоньня, і ўставы ягоньня; 30 І не аддавалі дачок сваіх людям зямлі, і дачок іхных ня браць сыном сваім; 31 І як людзі зямлі будуць прывозіць прадаваць у сыботу тавары альбо якую еміну, ня браць у іх у сыботу альбо ў сьвяты дзень; і пакінуць службу сьвятага году і кажны доўг. 32 І прынялі мы сабе расказаньне, даваць ад сябе па трайціне сыкля на службу дому Бога нашага: 33 На хлібы Выкладу, на кажначасны хлебны аброк а на кажначаснае ўсепаленьне, на сыботы, на маладзікі, на сьвяты, на сьвятыя рэчы, і на аброкі за грэх на залатчаньне Ізраэлю, і на ўсялякую работу ў доме Бога нашага.

34 І кінулі на жэрабя памеж сьвятароў, Левітаў а люду праз абраканьне дроў, даставу да дому Бога нашага ў прызначалым часе, год у

год, па дамох айцоў нашых, паліць на аброчніку СПАДАРА, Бога нашага, як напісана ў Законе, 35 І каб прыносіць пачаткі зямлі нашае і пачаткі ўсялякіх пладоў усялякага дзерава, з году ў год, да дому СПАДАРОВАГА, 36 І першакоў із сыноў нашых і із статку нашага, як напісана ў Законе, і першакоў з буйнога й драбнога статку нашага прыводзіць да дому Бога нашага, да святароў, што служаць у доме Бога нашага. 37 І прыносіць пачаткі цеста нашага, і аброкаў нашых, і плод усялякіх дзераў, новага віна а алівы святаром да сьвірнаў дому Бога нашага, і дзесяціны із зямлі нашае Левітам, каторыя дзесяціны тыя ж Левіты будуць мець у вусіх местах ралейніцтва нашага. 38 І святар, сын Ааронаў, будзе пры Левітах, як Левітаве будуць браць дзесяціны, і Левітаве дадуць дзесяціну зь дзесяцінаў да дому Бога нашага, да сьвірнаў дому скарбу; 39 Бо да гэтых сьвірнаў будуць прыносіць сынове Израелявы а сынове Левітаў аброкі збожжа, новага віна а алівы; і там судзьдзе святыхі, служачыя святары а брамнікі а пяюны. І мы не пакінем дому Бога нашага!

11 І жылі князі люду ў Ерузаліме, а засталыя зь люду кінулі на жэрабя, каб адзіна із дзесяцёх жыў у Ерузаліме, месцы святым, а дзевяць часьцяў у іншых местах. 2 І дабраславіў люд усіх, каторыя самакоп згадзіліся жыць у Ерузаліме.

3 Гэта галавы краю, каторыя жылі ў Ерузаліме, — а ў местах Юдзі жыў кажны ў дзяржаве сваёй, па местах сваіх, Израеляне, святарове а Левітаве а нефінеі а сынове слугаў Салямонавых; — 4 Дык у Ерузаліме жылі із сыноў Юдзіных а із сыноў Веняміновых. Із сыноў Юдзіных: Афая, сын Узін, сына Захарыя, сына Амарыя, сына Шэ-

фацінага Маталалеленка, із сыноў Перэцавых, 5 І Маасэя, сын Борухаў, сына Колгозавага, сына Газайнага, сына Адайнага, сына Ёярывавага, сына Захарыянага Шыллонька. 6 Усіх сыноў Перэцавых, што жылі ў Ерузаліме, чатырыста шасьцьдзясят асьмёх мужоў дужых.

7 А гэта сынове Веняміновы: сын Мешуламаў, сына Ёедавага, сына Педайнага, сына Колайнага, сына Маасэйнага, сына Іфелывага Ісаёнка, 8 І за ім Габай, Салай, — дзевяцьсот дваццаць асьмёх. 9 І Ёель Зыхранок, нагляднік над імі, а Юда Гасянуёнак, другі над мес-там.

10 Із святароў: Едая Ёярывенак, Яхін, 11 Сэрая, сын Гілчын, сына Мешуламовага, сына Садокавага, сына Мераёфавага Агітувёнка, начальніка ў доме Божым, 12 І браты іхныя, што рабілі работу ў доме — асьмідзят дваццаць двух; і Адая сын Ерогамаў, сына Пелалінага, сына Амцавага, сына Захарынага, сына Паштуровага Малхіёнка, 13 І браты ягоныя, начальнікі айцоў — дзевяцьсот сорок двух; і Амашсай, сын Азарэляў, сына Агзаёвага, сына Мешылемофавага Імеронка, 14 І браты ягоныя, дужасілы — сто дваццаць асьмёх. І нагляднік над імі Заўдзель, сын вялікіх.

15 А зь Левітаў: Шэма, сын Гапуваў, сына Азрыкамовага, сына Гапавінага Вуняка, 16 І Шаўбефай а Ёэвад, і з начальнікаў Левітаў былі над навонымі справамі дому Божага; 17 І Матфая, сын Міппын, сына Заўдавага Асафёнка, галоўны пачынаньнік хвалы пры малітве, і Бакбука, другі сярод братоў ягоных, і Аўда, сын Шамуя, сына Галалавага Ідуфунька. 18 Усіх Левітаў у святым месцы дзевяцьсот асьмідзят чатырох.

19 І брамнікі: Аккуў, а Талмон а браты іхныя, што вартавалі ў бра-

мах — сто семдзясят двух. 20 Аста-ча Ізраелю, сьвятарове, Левітаве жылі па ўсіх местах Юдаі, кажны на сваім спадку. А нефінеі жылі ў Офелю; Цыга а Гішфа над нефінеямі.

22 Таксама нагляднікам над Левітамі ў Ерузаліме быў Уз, сын Ванаў, сына Гашавінага, сына Матфанінага Мішанка, із сыноў Асафовых, паяны пры службе дому Божага; 23 Бо было расказаньне каралеўскае ўзглядам іх, каб ведамая часьць еміны была прызначана паяном, усе ў пару. 24 І Петага, сын Мешэзавэляў, із сыноў Зэры Юдзянка, быў паянамачніком каралеўскім у вусіх справах, што датыкаліся люду. 25 А што да сёлаў ізь іх палямі, то сынове Юдзіны жылі ў Кіраф-Арбе а местачках яе, і ў Дывоне а ў местачках яго, і ў Екаўцэлю а сёлах яго, 26 І ў Ешуі, і ў Моладзе, і ў Беф-Палеце, 27 І ў Гацар-Шуале, і ў Веер-Шэве а местачках яе, 28 І ў Цыплазе, Мехоне а ў местачках яе, 29 І ў Ен-Рымоне, і ў Цоры, і ў Ярмufe, 30 У Заноазе, Одуламе а сёлах іх, у Лахішу а палёх яго, ув Азэццы а местачках яе. І яны разьлігліся ад Веер-Шэвы аж да даліны Гівномавае. 31 Сынове Веняміновы, ад Гевы ў Міхашу, Аіі а Бэт-Элю і местачках іх, 32 Анафoф, Ноў, Ананя, 33 Гацор, Рама, Гіффаім, 34 Гадыд, Цэвоім, Невалат, 35 Лод а Оно ў даліне Харашыме. 36 І зь Левітаў жылі ў дзелях Юдзіных а Веняміновых.

12 Во сьвятарове а Левітаве, каторыя ўзышлі із Зэруавэлям Шэалфэленкам а зь Ешуаю: Сэраі, Ярэма, Езра, 2 Амара, Малух, Гатуш, 3 Шэханя, Рэгум, Мерэмоф, 4 Іддо, Гінефой, Дуя, 5 Міямін, Маада, Вілга, 6 Шэмаі, Еярыў, Едая, 7 Салу, Амок, Гілка, Едая. Гэта галавы сьвятароў і браты іхныя за дзён Ешуі.

8 І Левітаве: Ешуа, Віянуў, Кад-

мель, Шэрэва, Юда, Матфана, што быў над выхваленьням, ён а браты ягоныя, 9 І Бакбука а Ун, браты іхныя, на супроці іх на старожаы. 10 І Ешуа нарадзіў Еякіма, Еякім нарадзіў Еляшыва, Еляшыў — Еяду, 11 Еяда нарадзіў Енафана, Енафан нарадзіў Ядуя. 12 За дзён Еякіма былі сьвятарове, галавы айцоў: із Сэраі — Мерая, зь Ярэмы — Гаваня, 13 Зь Езры — Мешулам, з Амары — Егоганан, 14 З Малухі — Енафан, із Шэвані — Язэп, 15 З Гарыма — Адна, зь Мераёфа — Галкай, 16 З Іда — Захара, зь Гінефона — Мешулам, 17 З Аўі — Зыгра, зь Міяміна — Моада, з Моады — Пілтай, 18 Зь Вілгі — Шамуя, із Шэмаі — Егонафан, 19 Зь Еярыва — Мафенай, зь Едаі — Уз, 20 Із Салая — Калай, з Амока — Евер, 21 Зь Гілки — Гашава, зь Едаі — Енафанэль. 22 Левітаве, галавы айцоў, былі запісаны за дзён Еляшыва, Еяды а Етапана а Яддуя, і таксама сьвятарове за дзяржавы Дара Пэрскага.

23 Сынове Лева, галавы айцоў, запісаны ў кнігу летапісу ды аж да дзён Еганана Еляшывенка. 24 І галавы Левітаў: Гашава, Шэрэва а Ешуа Кадмеленак із братамі сваімі насупроці іх, выхваліць а дзякаваць, падле расказаньня Давіда, чалавека Божага, варта супроці варты. 25 Матфана а Бакбука, Овада, Мешулам, Талмон, Аккуў — вартаўнікі, брамнікі на варце ля паротаў брамаў. 26 Гэтыя за дзён Еякіма, сына Ешуі Ёсдачонка, і за дзён вайводы Негэмы а пісьменьніка Езры, сьвятара.

27 І на пасьвячэньне сьцяны Ерузалімскае шукалі Левітаў з усіх месцаў іхных, каб прывесці іх да Ерузаліму, справіць пасьвячэньне а весялосьць ды з выхваленьням а пяцьцём, цымбаламі, псалтырамі а гусьлямі. 28 І зьберліся сынове паяноў з акругі ерузалімскае і ізь сё-

лаў Нетофафскіх, 29 І з дому Гілгала, і з палёў Гевы а Азмавету; бо пяхюны былі пастанавіўшы сабе сёлы ў ваколіцы Ерузаліму. 30 І ачысьціліся сьвятарове а Левітаве, і ачысьцілі люд а брамы а сьцяну.

31 Тады я ўзьвёў князёў Юдэі на сьцяну і пастанавіў два вялікія груды выхваляючых, зь іх адзін ішоў направа, ад выпняга боку сьцяны к Гнявай бране. 32 За імі йшоў Гошай а палавіца вайводаў Юдэі 33 А Азара, Езра а Мешулам, 34 Юда а Венямін а Шэма а Ярэма; 35 А із сыноў сьвятарскіх із трубамі: Захара сын Ёнафана, сына Шымаінага, сына Матфаніага, сына Міхеевага, сына Закуровага Асафёнка, 36 І браты ягоныя: Шэма а Азарэль, Мілалай, Гілалай, Маай, Нефанэль а Юда, Ганань із музыцкімі снадзямі Давіда, чалавека Божата, і пісьменьнік Езра, сьпераду іх. 37 Ля брамы Жарала, што была насупроці іх, яны ўзышлі па ўступцох места Давідавага, на сьцяну звыш дому Давідавага вядучых, аж да Вадзяное брамы на ўсход. 38 І другі груд выхваляючых ішоў насупроці іх, і за імі я і палавіца людю па сьцяне ад Печнае вежы аж да шырокае сьцяны, 39 І ад брамы Яхрэмавае міма старое брамы Рыбнае а вежы Гананэля а вежы Меа аж да Авячае брамы, і прыстоілі ля брамы Вязьнічнае. 40 Гэтак сталі абодва груды выхваляючых у доме Божым, і я і палавіца дзяржаўцаў з імною, 41 І сьвятарове: Елякім, Маасэя, Мінямін, Міхей, Елсэнай, Захара, Гананя з трубамі, 42 І Маасэя, і Шэма, і Елеазар, і Уз, і Егоганан, і Малхія, і Елам, і Езер. І пнялі пяхюны голасна, з галоўным Ізрагаю, нагляднікам. 43 І абракалі таго дня вялікія аброкі, і весяліліся, бо Бог узрадаваў іх вялікаю радасьцю. Весяліліся і жанкі і дзеці, і весялосьць Ерузаліму далёка была чуваць. 44 І таго часу

прызначаны былі некаторыя над сьвірнамі скарбаў а аброкаў а пачаткаў а дзесяцінаў, каб зьбіраць да іх із месцкіх палёў дзелі, прызначаныя Правам сьвятаром а Левітам; бо Юдэі цешыліся із сьвятароў а Левітаў там стаячых, 45 Каторыя былі на старожы Бога свайго і на старожы ачышчэньня, і былі пяхюнамі а брамнікамі подле расказаньня Давіда а Саламона, сына ягонага; 46 Бо за дзён Давіда а Асафа старога былі галавы пяхюноў і песны хвалы а падзякі Богу. 47 І ўвесь Ізраэль за дзён Зэрувавэля й за дзён Негэмы даваў дзелі пяхюном а брамнікам, усе ўпару; і аддавалі сьвятасьці Левітам а Левіты аддавалі сьвятасьці сыном Ааронавым.

13 Таго дня читалі ўчуткі людю з кнігі Масэявае і знайшлі напісанае ў ёй, каб ня ўвыйшоў „Амоніянін а Моаўлянін у грамаду Божую на векі, 2 Бо яны не перанялі сыноў Ізраэлявых з хлебам а вадю, і навялі супроці яго Балаама, каб пракляў яго; але Бог наш абярнуў праклён у дабраслаўства”. 3 І сталася, як пачулі Права, то яны аддзялілі ад Ізраэлю ўсе мешанае. 4 А перад гэтым Еляшыў сьвятар, маючы нагляд над сьвірнам дому Бога нашага, пасвалячыўся з Товаю 5 І перадаў яму вялікі сьвіран, ідзе ўперад складалі хлебныя аброкі, кадыла а судзьдзе а дзесяціны збожжа, новае віно а аліву, прызначаныя Левітам а пяхюном а брамнікам, і аброкі сьвятаром. 6 Але тады я ня быў у Ерузаліме, бо трыццаць другога году Артарксэркса, караля Бабілёнскага, я прышоў да караля і, за колькі дзён, прасіў у караля адпуску. 7 І я прышоў да Ерузаліму, і ўцяміў ліха, што зрабіў Еляшыў дзеля Тovy, прызначыўшы яму сьвіран у панадворках дому Божата; 8 І было гэта вельма блатім імне, і я выкінуў вон із сьвірна ўсі хатнія рэчы Товіны. 9 І сказаў,

каб ачысьцілі сьвіран, і зьвярнуў туды йзноў судзьдэ дому Божага, хлебныя аброкі а кадзіла.

10 І я даведаўся, што дзеляў Левітам не давалі, і разьбегліся кажны да поля свайго — Левітаве а паяны, што рабілі работу сваю. 11 Тады пасварыўся я на начальнікаў і сказаў: „Чаму вы апусьцілі дом Божы?“ І я зьбер іх, і прызначыў іх на іхнае месца. 12 Тады прыносілі ўсі Юдэі дзесяціну збожжа а новага віна а алівы да скарбніцаў. 13 І прызначыў я скарбніцаў над скарбніцамі: Шэлему сьвятара а Садока пісьменьніка а Бедаю зь Левітаў, і пры іх Ганана, сына Закура Матфанёнка, бо іх мелі за верных. Абавязак іх — разьдзяляць братам сваім.

14 Успомні мяне, о Божа мой, за гэта і ня вытры маіх добрых учынкаў, што я зрабіў дому Божаму ў старошам яго. 15 Гэтага часу я абачыў у Юдэі таўкучых віно ў таўчальні ў сыботу, і возячых стагі, і накладаючых на аслы; а таксама віно, вінныя ягады а фігі а ўсялякія цяжары, каторыя прывозілі да Ерузаліму ў сыботні дзень. І перасьцерагаў я іх таго дня пры сьветках, як прадавалі еміну. 16 І Тыране жылі таксама там, каторыя прывозілі рыбу і ўсялякі тавар, і прадавалі ў сыботу сыном Юдэі і ў Ерузаліме. 17 Тады я пасварыўся на паноў Юды і сказаў ім: „Што гэта за ліха, што вы робіце ў будзеньце дзень сыботні? 18 Ці так не рабілі бацькі вашыя, і прысьў Бог наш на нас а на места гэтае ўсе гэта ліха? А вы павялічаеце пал гневу на Ізраэля, будзеньчы сыботу“.

19 І сталася, што як зьмяркала ля брамаў ерузалімскіх, перад сыботам, я расказаў, і запіралі вароты, і я сказаў, каб іх не адпіралі аж да па сыбоце. І дзяцкоў сваіх я ставіў ля брамаў, каб ня прыносілі

цяжараў у дзень сыботні. 20 Дык нааавалі купцы а прадаўнікі ўсялякага тавару вонках Ерузаліму аднойчы ў двойчы. 21 Але я перасьцярог іх пры сьветках і сказаў ім: „Чаму вы начуеце ля сыцыны? Калі вы ізноў гэтак зробіце, рукі выпцягну на вас“. Адгэнуль яны на прыходзілі ў сыботу. 22 І казаў я Левітам, каб яны ачысьціліся і прышлі вартаваць каля брамаў, каб сьвяціць дзень сыботні. І за гэта ўспомні мяне, Божа мой, і пакалей мяне зь вялікага міласэрдыя Свайго!

23 Яшчэ тых дзён бачыў я Юдаяў, што жылі із жонкамі з Апхадзіянак, Амонянак а Моаўлянак; 24 І сынове іхныя на палавіцу гукалі апхадэкаю моваю, і ня ўмелі гукі паюдэйску, але подле мовы кажнага люду. 25 Я сьперачаўся зь імі, і кляў, і біў некаторых із мужоў, іраў у іх вьласы, і прысягаю Богам іх абавязываў, каб яны не аддавалі дачок сваіх сыном іхным і ня бралі дачок іхных сыном сваім і сабе. 26 „Ці ня зь іх прычыны грашыў Салямон, кароль Ізраэляў? Ушмат якіх народаў ня было караля, як ён, і Бог яго ўлюбіў, і Бог устанавіў яго каралём над усім Ізраэлем; нават яго ўвялі ў грах жонкі чужаземныя. 27 Як можна нам чуць праз вас, што вы робіце ўсе гэта вялікае ліха, ізраджаючы Бога нашага, жыучы з чужаземнымі жонкамі?“ 28 І із сыноў Егэяды, сына Еляшыва, вялікага сьвятара, быў зацям Санвалата Гороніна. Я прагнаў яго ад сябе. 29 Успомні, о Божа мой, супроці іх, што яны сплюгавілі сьвятарства а Змову сьвятарскую а левіцкую! 30 Гэтак я іх ачысьціў ад усёга чужаземнага, і ўстанавіў старошы сьвятароў а Левітаў, кажнага ў завятку сваім. 31 І даставу дроў у прызначаным часе ў пачаткі. Успомні, о Божа мой, на дабро імне!

КНИГА ЕСТЭР

1 І сталася за дзён Агасвера, — гэты Агасвер гаспадарстваваў ад Інды й аж да Ефіёпы над сто дваццаць сямя краямі, — 2 Таго часу, як кароль Агасвер сядзеў на каралеўскім пасадзе сваім, каторы ў Сусе, сталіцы, 3 Трэцяга году дзяржавы свае, ён справіў чэсьць усім князём сваім а служцом сваім, валадаром Пэрсі а Міды, паном а князём краёў, што былі перад ім, 4 Паказуючы вялікае багацьце славу тага каралеўства свайго і чэсьць карашынні вялічча свайго, шмат дзён, сто асьмідзясят дзён. 5 Па гэтых днёх, кароль справіў чэсьць усяму люду, што быў прытомны ў сталіцы Сусе, ад вялікага аж да малага, сем дзён у садовым панадворку каралеўскага палацу. 6 Белыя, зялёныя а сінія запоны былі прымацаваны паварозамі выборнага лёну а пурпury да срэбных колцаў і мрамарных стаўпоў. І былі ложка залатыя а срэбныя на мосьце з алябастры а белага мрамару а перлы а чорнага мрамару. 7 І напіткі ў залатым судзьдзю, — судзьдзе розьнілася адно ад аднаго, — і множасьць каралеўскага віна, пакаралеўску. 8 А да піценьня падле права ня было прынукі; бо кароль паручыў усім старшым дому свайго, каб яны рабілі падле зычання кажнага.

9 Таксама караліца Вашты справіла чэсьць жанкам у каралеўскім доме караля Агасвера.

10 Сёмага дня, як разьвеселілася сэрца каралёва ад віна, ён сказаў Мегуману, Бізфе, Гарбоне, Бігфе а Авагфе, Зэфару а Каркасу — сямём легчанцом, што служылі перад каралём Агасверам, 11 Каб яны прывялі перад від караля караліцу Вашты ў кароне каралеўскай, каб паказаць людям а вайводам харапіню яе, бо яна была надта па-

зорвая. 12 І адмовілася караліца Вашты прысьці на расказаньне каралеўскае легчанцамі. І засердаваў кароль надта, і гнеў ягонь загараўся ў ім.

13 І сказаў кароль мудрыцом, што зналі часы, — бо такі быў звычай каралеўскі да ўсіх ведамцаў права а суду, — 14 І блізкому да сябе Каршэне, Шэфару, Адмафе, Фаршышу, Мерэсу, Марсэне, Мемухану, — сямём князём пэрскім а мідзікім, каторыя маглі бачыць від каралёў і сядзелі першымі ў каралеўстве: 15 „Што зрабіць падле права з караліцаю Вашты за тое, што яна не зрабіла падле слова караля Агасвера легчанцамі?”

16 І сказаў Мемухан перад відам караля а вайводцаў: „Не перад адным каралём віна караліца Вашты, а перад усімі вайводамі і перад усімі людзьмі, каторыя па ўсіх краінах караля Агасвера; 17 Бо дойдзе ўчынак каралічын да ўсіх жонак, і яны будуць улегцы мець мужоў сваіх, і казаць: „Кароль Агасвер сказаў прывесці караліцу Вашты перад від свой, і яна не пайшла”. 18 Цяпер княгіні пэрскія а мідзікія, каторыя пачуюць праз учынак каралічын, будуць тое ж казаць усім князём каралёвым; і будзе досыць улегцыменьня а злосьці. 19 Калі гэта зылюб каралю, няхай выйдзе каралеўскае расказаньне ад яго, і няхай будзе ўпісана ў прывы пэрскія а мідзікія і не касуецца, што наперад Вашты ня прыйдзе да караля Агасвера; і няхай кароль аддасць каралеўскую годнасьць ейную другой, лепшай за яе. 20 Як пачуюць праз гэту загаду каралёву, каторую ён зробі па ўсім каралеўстве сваім, — а яно вялікае, — усі жонкі будуць сыціць мужоў сваіх, ад вялікага аж да малага”. 21 І сказанае было добрым у ваччу ка-

раля а вайводаў ягоных, і ён зрабіў падле слова Мемухана; 22 Бо ён паслаў лісты да ўсіх краёў каралеўскіх, да кожнага краю пісьмом яго і да кожнага народу моваю яго, каб кожны муж быў спадаром у сваім доме і каб ён гўкаў моваю народу свайго.

2 Просьбе гэата, як уціхамірыўся гнёт караля Агасвера, ён успомнеў праз Вашту, і праз тое, што яна зрабіла, і што было ёй рассуджана. 2 І сказалі маладзёны каралю, што паслугавалі яму: „Няхай бы пашукалі каралю дзявушчых пазорных дзевак, 3 І хай бы прызначыў кароль назіраньнікаў да ўсіх краінаў каралеўства свайго, каторыя зьберлі б кожную дзявушчую пазорную дзеўку да Сусы сталіцы, да дому жонак пад нагляд Гэгая, каралеўскага легчанца, вартаўніка жонак, і хай даюць чысьцячыя масьці; 4 І хай дзеўка, каторую ўпадабае кароль, каралюе замест Вашты. І гэта ўпадабаў кароль, і ён зрабіў гэтак.

5 Якісь Юдэй быў у Сусе сталіцы; імя ягонае Мордэхай, сын Яіроў, сына Шымая Кішавка, Венямінец. 6 Ён быў пераселены зь Ерузаліму разам із палоненікамі, выведзенымі зь Ехоняю, каралём Юдэйскім, каторых перасяліў Невухаднецар, кароль Бабілёнскі. 7 І быў ён узгадавацелям Гадасы, — яна ж Естэр, — дачкі дзядзькі свайго, бо ня было ў яе айца ані маці. Дзеўка гэта была складная а пазорная. І, па сьмерці айца ейнага а маці ейнае, Мордэхай узяў яе сабе за дачку. 8 І як была агалошана справа каралеўская й права ягонае, і як зьберлі шмат дзевак да Сусы сталіцы пад нагляд Гэгая, тады ўзята была й Естэр да дому каралеўскага пад нагляд Гэгая, вартаўніка жонак. 9 І ўпадабаў гэтую дзеўку ён, і прыдбала ў яго ласку, і ён паварзьдзіў выдаць ёй чысьцячыя

масьці і дзелі ейныя, і прызначыў сем дзевак даць ёй із дому каралеўскага; і перамысьціў яе а дзеўкі ейныя на лепшае месца жаночкага дому. 10 Не азнайміла Естэр люду свайго ані радні свае, бо Мордэхай расказаў ёй, каб яна не азнаймляла. 11 І кожны дзень Мордэхай прыходзіў аж да панадворку жаночкага дому, каб даведацца, як маецца Естэр, і што робяць із ёю. 12 Як настаў рад кожнай дзеўцы ўходзіць да караля Агасвера, пры канцу дванаццаціх таго, што сталася ёй падле права жонак, — бо толькі часу цягнуцца дні чышчэньня іх: шэсьць месяцаў міравым чалеям і шэсьць месяцаў пахнючымі а чысьцячымі масьцямі жаночкімі, — 13 Дык во з чым дзеўка ўходзіла да караля: чаго б яна не сказала, ёй давалі ўсе да выхаду із жаночкага дому да дому каралевага. 14 Увечары яна ўходзіла, а нараніцы зварачалася да другога дому жаночкага, пад нагляд Шаашпаза, легчанца каралеўскага, вартаўніка мамонак; і ўжо ня ўходзіла да караля, хіба толькі кароль пажадаў бы яе, і гукалі яе наймя.

15 Як настаў рад ісьці да караля Естэры, дачцы Абігаіла, дзядзькі Мордэхаёвага, каторую ён быў узяўшы сабе за дачку, тады яна не прасіла нічога, апрача таго, праз што сказаў ёй Гэгай, легчанец каралеўскі, вартаўнік жонак. І прыдбала Естэр зычлівасьць у вачох усіх, што бачылі яе. 16 І ўзялі Естэр да караля Агасвера, да каралеўскага дому ягонага, дзясятага месяца, значыцца месяца Тэбефа, сёмага году дзяржавы ягонае. 17 І палюбіў кароль Естэр над усімі жанкі, і яна прыдбала ў яго ласку а зычлівасьць над усі дзяўчаты; і ён узлажыў карону каралеўскую на галаву ёй, і ўчыніў яе караліцаю замест Вашты. 18 І справіў кароль вялікую чэсьць усім князём сваім а служцом сваім

— чэсьць дзеля Естэры, і зрабіў палёжку краём, і раздаў дары па-каралеўску. 19 І як другім наваратам зьберты былі дзеўкі, і Мордэхай сядзеў ля брамы каралеўскае, 20 Естэр не азнаймляла радні свае а людю свайго, як расказаў ёй Мордэхай; а слова Мордэхаёва Естэр паўніла таксама, як тады, як была ў яго на ўзадаваньню.

21 Таго часу, як Мордэхай сядзеў ля брамы каралеўскае, два каралеўскія легчанцы, Бігфан а Ферэш, з тых, што сьдэраглі парог, узлава-ліся й задумлялі наладжыць руку на караля Агасвера. 22 І, даведаўшыся праз гэта, Мордэхай наказаў караліцы Естэры, а Естэр наказала каралю ад Мордэхаі. 23 І прасачылі справу і знайшлі, і іх абодвух засілілі на дзерже. І ўпісалі да кнігі летапісу ў караля.

3 І, па гэтых падзеях, узьвялічыў кароль Агасвер Гамана Гамедафенку, Агагяніна, і ўзвышыў яго, і паставіў седава ягонае вышэй за ўсіх князёў, каторыя ў яго; 2 І ўсі слугі каралёвы, што ля каралеўскае брамы, кланяліся а падалі ніцма перад Гаманом; бо гэтак расказаў кароль. А Мордэхай ня кланяўся ані падаў ніцма. 3 І гукалі слугі каралеўскія, каторыя ля брамы каралеўскае, Мордэхаю: „Ча-му ты выступаеш із расказаньня каралеўскага?“ 4 І як яны гукалі яму кажны дзень, а ён ня слухаў іх, то яны даказалі Гаману, каб паглядзець, ці вытрывае ў слове Мордэхай, бо ён азнайміў ім, што ён Юдэй. 5 І як Гаман пабачыў, што Мордэхай ня кланяецца яму й ня падае ніцма перад ім, тады Гаман напоўніўся гневамі. 6 І лёгка было яму наладжыць рукі на аднаго Мордэхаі; але як азнаймілі яму люд Мордэхаёў, то шукаў Гаман выгубіць усіх Юдэяў, што ў цэлым каралеўстве Агасверавым, люд Мор-

дэхаёў. 7 Праз гэта першага месяца, каторы ё месяц Нисан, дванадцатага году караля Агасвера, кідалі на пур, значыцца на жэрабя, перад відам Гамана дзень пры дню, месяц пры месяцу, жэрабя пала на дванадцаты, каторы месяц Адар.

8 І сказаў Гаман каралю Агасверу: „Ёсьць адзін люд, рассыпаны а расьцярушаны памеж людзям па ўсіх краінах каралеўства твайго; і правы іхныя накшыя, чымся ў усіх людзям, і праваў каралеўскіх яны не дзяржаць; затым не карысна каралю пакідаць іх. 9 Калі каралю гэта здаецца добрым, хай напішучь, каб яны былі выгублены; і я адважу дзесяць тысячаў талавяў срэбра на рукі тых, што гэтым зоймуцца, каб занёсьлі да скарбу каралеўскага“. 10 Тады зьяў кароль жуковіну сваю з рукі свае й аддаў яе Гаману Гамедафенку, Агагяніну, упісканьніку Юдэйскаму. 11 І сказаў кароль Гаману: „Аддаю то срэбра а люд; рабі зь ім, як табе любя“. 12 І пагукалі пісараў каралеўскіх трынаццатага дня першага месяца і напісалі подле ўсёга, што Гаман расказаў, намесьнікам каралеўскім а вайводам над кожным краем а князём кожнага народу, кожнага краю пісьмом яго і кожнаму народу моваю яго; напісалі ад караля, і запячатавалі жуковінаю каралеўскаю. 13 І пасланы былі лісты ганцамі да ўсіх краёў каралёвых, каб вынішчыць, забіць а выгубіць усіх Юдэяў, ад малога аж да старога, дзецяняты а жанкі, за адзін дзень, трынаццатага дня дванадцатага месяца, значыцца месяца Адара, і маемасьць іхнюю разгладць. Адпіс гэтага пісаньня аддаць, як права кожнага краю, каб быў агалошаны людю, каб былі гатовы да гэтага дня.

15 Ганцы вышлі борзда з каралеўскім расказаньням. І права было дана ў Сусе сталіцы; і кароль, і Га-

ман селі й пілі, а сталічнае места было ў замятні.

4 І Мордэхай даведаўся ўсе, што дзеялася, і разьдзер адзецьці свае, і ўзлажыў на сябе зрэбніну а попел; і вышаў на сярэдзіну места, і гукáў галашэньням вялікім а гаркім, **2** І дайшоў аж да каралеўскае брамы, бо не належа ўходзіць у каралеўскую браму ў зрэбніне. **3** І ў кажным краю а месце, куды-колены дайшло слова каралёва й расказаньне ягонае, былі вялікая жалоба ў Юдэяў а пост а плач а галашэньне; і зрэб'е й попел былі пасьцеляю шмат каму. **4** І прышлі служэбкі Естэрыны і легчанцы ейныя, і азнаймілі ёй, і надта забале-ла караліцы. І паслала адзецьці, каб Мордэхай адзеў іх і зьняў із сябе зрэб'е свае; але ён ня прыняў. **5** Тады гукнула Естэр Гафаха, аднаго зь легчанцоў каралеўскіх, каторага ён прызначыў да яе, і расказала даведацца ўзглядам Мордэхая: што гэта й чаму гэта? **6** І вышаў Гафэх да Мордэхая на месцкую вуліцу, каторая перад каралеўскаю брамаю; **7** І азнайміў яму Мордэхай праз усе, што зь ім прылучылася, і праз прызначаны лік срэбра, каторае абяцаў Гаман адважыць скарабнікам каралеўскім за Юдэяў, каб выгубіць іх. **8** І даў ёй адпіс рукапісу расказаньня, выданага ў Сусе, вынішчыць іх, каб паказаць Естэры, і зьясьніць ёй, і расказаць ёй, каб яна йшла да караля маліць яго й прасіць яго за люд свой. **9** І прайшоў Гафэх, і азнайміў Естэры словы Мордэхавы. **10** І сказала Естэр Гафаху, і павэдала яму ўзглядам Мордэхая: **11** „Усі слугі пры каралю й люды краінаў каралеўскіх ведаюць, што кажнаму, і мужчыне й жонцы, хто ўвыйдзе да караля да нутранага панадворку, ня гуканы, адно права — сьмерць; адно тый, да каго выпятне кароль свой залаты ськіпетр, застанецца

жывы. А мяне ня гукáў кароль вось ужо трыццаць дзён”. **12** І азнаймілі Мордэхая словы Естэрыны. **13** І сказаў Мордэхай у вадказ Естэры: „Ня думай сабе, што ты ўсьцеражэшся ў доме каралеўскім із усіх Юдэяў; **14** Бо калі ты прамоўчыш, прамоўчыш у гэтым часе, то палётка а ратунак прыйдзе Юдэям із іншага месца, ты ж а дом айца твайго зьгінеце. І хто ведае, ці ня дзеля такога часу, як гэты, ты й дапяла каралеўства?”

15 І сказала Естэр у вадказ Мордэхая: **16** „Пайдзі, зьбяры ўсіх Юдэяў, каторыя ў Сусе, і постуйце дзеля мяне, і ня ежча ані піце тры дні, ані ўдзень, ані ночы; і я, і дзеўкі мае будзем таксама поставаць, і так пайду да караля, дарма што гэта супроці права, і калі загінуць, загіну. **17** І прайшоў Мордэхай, і зрабіў, як расказала яму Естэр.

5 І было пазаўтра: Естэр адзеля пакаралеўску, і стала яна на нутраным панадворку каралеўскага дому, супроці дому каралёвага; кароль жа сядзеў на каралеўскім пасадзе сваім у каралеўскім доме, супроці ўходу ў дом. **2** Як кароль абачыў караліцу Естэр, на панадворку стаячую, яна знайшла ласку ў ваччу ягоным. І выпатгнуў кароль да Естэры залаты ськіпетр, што ў руцэ ў яго, і даблжылася Естэр, і даткнулася канца ськіпетра. **3** І сказаў ёй кароль: „Чаго табе, караліца Естэр, і што за просьба твая? нават аж да палукаралеўства будзе дама табе”. **4** І сказала Естэр: „Калі зьлюбо каралю, дык хай прыйдзе кароль із Гаманом сядні на чэсьць, каторую я прыгатавала яму”. **5** І сказаў кароль: „Пабарэ-дзіце Гамана, каб зрабіць подле слова Естэрынага”.

І прайшоў кароль із Гаманом на чэсьць, каторую прыгатавала Естэр. **6** І сказаў кароль Естэры пры піцьцю віна: „Якое жадацьне твае? і

дасца табе; і якая просьба твая? аж да палукаралеўства яна будзе споўнена". 7 І адказала Естэр, і сказала: „Мае жаданьне а мая просьба: 8 Калі я прыдбалася ласку ў ваччу караля, і калі злюб каралю споўніць жаданьне мае і зрабіць падле просьбы мае, то хай прыйдзе кароль із Гаманом на чэсьць, каторую я спраўлю ім, і заўтра я зраблю падле слова каралёвага". 9 І вышаў Гаман таго дня вясёлы і ў добрым настрою. Але як абачыў Гаман Мордэхая ў браме каралеўскай, і тый ня ўстаў, і зь месца не крануўся перад ім, тады напоўніўся ён палкага гневу на Мордэхая. 10 Адыйлі ж зьдэжжыўся Гаман. І прышоў да дому свайго, і паслаў пазваць да сябе любячых сваіх а Зэрэш, жонку сваю. 11 І паведаў ім Гаман праз славу багацьця свайго, і праз множасьць сыноў сваіх, і праз усе тое, як узвылічываў яго кароль і як узвышываў яго над князьмі а слугамі каралеўскімі. 12 І сказаў Гаман: „Дый караліца Естэр, апроча мяне, нікога не пазвала з каралём на чэсьць, каторую яна прыгатавала; і таксама назаўтрае я пазваны з каралём да яе. 13 Але ўсяго гэтага ня досыць імне, пакуль я бачу Мордэхая, Юдэя, ля брамы каралеўскае сядзячага". 14 І сказала яму Зэрэш, жонка ягоная, і ўсі любячыя яго: „Хай пастаюнаць высокую шыбеніцу пяцьдзесят локцяў увышкі, і нараніцы скажы каралю, каб засіліць Мордэхая на ёй; тады вёсела йдзі на чэсьць із каралём". І ўпадабаў гэтае слова Гаман, і ён пастанавіў шыбеніцу.

6 Тае ночы кароль выбіўся з сну і казаў прынесці кнігу памятникі-летаніс; і чыталі іх перад каралём. 2 І знайшлі запісанае, як даказаў Мордэхай на Бігфану а Ферэша, двух легчанцоў каралеўскіх ізь сьцерагучых парог, каторыя ім-

кнуліся наляжыць руку на караля Агасвера. 3 І сказаў кароль: „Што за чэсьць а вялічча былі даны Мордэхаю за гэта?" Тады сказалі маладзёны каралеўскія, паслугачы ягоныя: „Нічагусенькі ня дана яму". 4 І сказаў кароль: „Хто на панадворку?" Гаман жа прышоў на навожны панадворак каралеўскага дому сказаць каралю, каб засілілі Мордэхая на шыбеніцы, каторую ён прыгатаваў яму. 5 І сказалі маладзёны яму: „Вось, Гаман стаіць на панадворку". І сказаў кароль: „Няхай ён увыйдзе". 6 Дык Гаман увыйшоў. І сказаў яму кароль: „Што зрабіць таму чалавеку, каторага кароль хоча ўсыціць?" І сказаў Гаман у сэрцу сваім: „Каму ж бы кароль жадаў даць сыці болей, як ня імне?" 7 І сказаў Гаман каралю: „Чалавеку, каторага кароль хоча ўсыціць, 8 Няхай прынясуць адзецьце каралеўскае, у каторае адзьецца кароль, і прывядуць каня, на каторым езьдзе конна кароль, узложыць карону каралеўскую на галаву яму, 9 І хай пададуць адзецьце а каня аднаму з найзначнейшых князёў каралеўскіх, і ўбяручь таго чалавека, каторага кароль хоча ўсыціць, і павядуць яго на каню конна на месцкую вуліцу, і агалосяць перад ім: „Гэтак зьдзеецца таму чалавеку, каторага кароль хоча ўсыціць!" 10 І сказаў кароль Гаману: „Якга вазьмі адзецьце а каня, як ты сказаў, і зрабі гэта Мордэхаю Юдэю, што сядзіць у каралеўскай браме; нічагусенькі ня выпусьці з тога, што ты казаў". 11 І ўзяў Гаман адзецьці а каня, і ўбраў Мордэхая, і вывеў яго на каню на месцкую вуліцу, і агаласіў перад ім: „Гэтак зьдзеецца таму чалавеку, каторага кароль хоча ўсыціць!"

12 І зьвярнуўся Мордэхай да каралеўскае брамы. Гаман жа павярздыў да дому свайго ў жалобе й закрыўшы галаву. 13 І пераказаў

Гаман Зэрэшы, жонцы сваёй, а ўсім любячым яго ўсе, што прылучылася зь ім. І сказаў яму мудрыцы ягонныя а Зэрэш, жонка ягоная: „Калі з насеньня Юдзінага Мордэхай, з каторага прычыны ты пацаў падаць, то не пераможаш яго, але напэўна падзеш перад ім”. 14 І як яны яшчэ мужавалі зь ім, прышлі каралеўскія легчанцы й барздылі прывесці Гамана на чэсьць, што прыгатавала Естэр.

7 І прышоў кароль а Гаман на чэсьць да Естэры караліцы. 2 І сказаў кароль Естэры таксама й другога дня ў часе піцьця віна: „Што за просьба твая, караліца Естэр? тое дасца табе; і што за маленьне твае? аж да палукаралеўства яна будзе споўнена”. 3 І адказала караліца Естэр, і сказала: „Калі я прыдбала ласку ў ваччу тваім, каролі, і калі каралі гэта зьлюбо, дык хай будуць дараваны імне жыцьцё мае, падле жаданьня майго, і люд мой, на просьбу маю! 4 Бо праданы мы, я а люд мой, на вынішчэньне, забіцьцё а загубу. Калі б мы былі праданы за нявольніцаў а нявольніцы, я маўчала б, хоць уцісканьнік не надгарадзіў бы шкоды каралі”. 5 І адказаў кароль Агасвер, і сказаў караліцы Естэры: „Хто гэта такі, і йдзе тый, што важыўся ў сэрцу сваім зрабіць гэтак?” 6 І сказала Естэр: „Уцісканьнік а непрыяцель — гэты нягодны Гаман!” І Гаман спалохаўся караля а караліцы. 7 І кароль устаў у гневе сваім ад піцьця віна, і пайшоў у палацкі сад; Гаман жа застаўся маліць караліцу Естэр за жыцьцё свае, бо ён бачыў, што наканаваў яму кароль ліха. 8 Як кароль зьвярнуўся з палацкага саду да дому піцьця віна, Гаман быў прыпаўшы да ложка, на каторым была Естэр. І сказаў кароль: „Нават і сіліць караліцу хоча ў прытомнасьці маёй у доме!” Слова

вышла з вуснаў караля, — і накрылі від Гаману! 9 І сказаў Гарбона, адзін із легчанцоў пры каралі: „Во й шыбеніца, каторую паставіў Гаман Мордэхаю, каторы казаў добрае праз караля, стаіць ля дому Гамановага, увыйшкі пяцьдзясят локцяў”. І сказаў кароль: „Засіліце яго на ёй”. 10 І засілілі Гамана на шыбеніцы, каторую ён прыгатаваў Мордэхаю. І гнеў каралёў уціхамірыўся.

8 Таго дня кароль Агасвер аддаў караліцы Естэры дом Гаману, уцісканьніка Юдэяў; а Мордэхай увыйшоў перад від караля, бо Естэр азнайміла, хто ён ёй. 2 І зьяў кароль жуковіну сваю, каторую ён адняў у Гамана, і аддаў яе Мордэхаю; Естэр жа прызначыла Мордэхаю над домам Гамановым. 3 І гукала Естэр ізноў перад каралём, і пала ў ногі яму, і плакала й маліла яго адвярнуць ліха Гамана Агагявіна а замір ягоны, каторы выдумаў супроці Юдэяў. 4 І выцягнуў кароль да Естэры залаты ськіпетр; і ўстала Естэр, і стала перад каралём, 5 І сказала: „Калі каралі зьлюбо, і калі я прыдбала ласку перад відам ягоным, і годная справа гэтая перад відам караля, і калі любя я ачом ягоным, то хай бы было напісана, каб былі зьвернены лісты, выдумка Гамана Гамэдафеяка, Агагявіна, каторыя ён напісаў выгубіць Юдэяў у вусіх краінах каралеўскіх! 6 Бо як я магу бачыць ліха, каторае прыйдзе на люд мой, і як я магу бачыць згубу родных імне?”

7 І сказаў кароль Агасвер караліцы Естэр а Мордэхаю Юдэю: „Вось, я дом Гаману аддаў Естэры, і яго засілілі на шыбеніцы за тое, што ён наклаў рукі сваю на Юдэяў; 8 І вы напішыце празь Юдэяў, што вам зьлюбо, ад караля, і запячатуце каралеўскаю жукові-

наю; бо ліст, напісаны ад караля й запячатаны жуковінаю каралеўскаю, ня можна зьмяніць". 9 І пагуканы былі тады пісары каралеўскія трэйцяга месяца, значыцца месяца Сьвана, дваццаць трэйцяга дня, і напісалі ўсе так, як сказаў Мордэхай, да Юдэяў а да намесьнікаў а да вайводаў а да князёў краёў, што ад Інды аж да Ефіёпы, да сто дваццаць сямёх краёў, да кожнага краю пісьмом яго й да кожнага народу моваю ягоаю, і да Юдэяў пісьмом іхным і моваю іхнаю. 10 І напісаў ён ад караля Агасвера, і запячатаваў жуковінаю каралеўскаю, і паслаў лісты ганцамі конна на конях, на вярблюдах, мулах а на жаробках-вярблюдзіцах, --- 11 Праз тое, што кароль дазваляе Юдэям, каторыя ў якім-колечы месце, зьберціся й стаць на абарону жыцця свайго, зьнішчыць, забіць а загубіць усіх дужых у людзе і ў краіне, уцісканьнікаў іх, дзецяняты а жонкі, і маемасьць іхную разглабаць, 12 За адзін дзень па ўсіх краінах караля Агасвера, трынаццаціга дня дванаццаціга месяца, значыцца месяца Адара. 13 Адпіс рукапісу даецца, як расказаньне кожнай краіне, на агалашэньне ўсім людям, і каб Юдэі гатовыя былі да таго дня імсьціцца варагом сваім. 14 Ганцы, што ехалі на вярблюдах, мулах, выехалі падганяныя а націсканыя словам каралеўскім. І расказаньне было дава ў Сусе, сталічным месце.

15 І Мордэхай вышаў ад караля ў вадзеццю каралеўскім, сінім і белым, і ў вялікай залатой кароне, і ахіліме цяносеўскага палатна а пурпury. І места Суса весялілася а цешылася. 16 У Юдэяў была сьвятліня а радасьць а весялосьць а чэсьць. 17 І ў кожнай краіне, і ў кожным месце, на ўсялякім месцу, куды прыйшло слова каралеўскае а расказаньне ягоае, у Юдэяў была

весялосьць, а радасьць а чэсьць а сьвята. І шмат хто зь людаў зямлі сталі Юдэямі, бо страх Юдэяў паў на іх.

9 І дванаццаціга месяца, значыцца месяца Адара, трынаццаціга дня яго, каторага прышоў час споўніцца слову каралеўскаму а расказаньню ягоаю, таго дня, калі непрыяцелі Юдэяў спадзяваліся ўзяць уладу над імі, а вышла наадварот, што самы Юдэі ўзялі ўладу над варагамі сваімі, — 2 Зьберліся Юдэі ў местах сваіх, па ўсіх краёх караля Агасвера, каб наладзіць рукі на шукаючых ліха ім; і ніхто ня мог вытрываць перад відам іхным, бо страх іх напаў на ўсіх людзі. 3 І ўсі князі краінаў а намесьнікі а вайводы а ўрады каралеўскія падзьдзержавалі Юдэяў, бо на іх напаў страх Мордэхай; 4 Бо вялікі быў Мордэхай у доме ў караля, і слава празь яго разыходзілася па ўсіх краінах, бо гэты чалавек, Мордэхай, падыймаўся вышэй а вышэй. 5 Дык Юдэі білі ўсіх непрыяцеляў сваіх вытням мяча, забіваючы і глэбаючы, і рабілі поdle свае волі тым, што іх ненавідзілі. 6 У Сусе, сталіцы забілі Юдэі й выпубілі пяцьсот чалавекаў; 7 І Паршандафу, і Далфона, і Асфафу, 8 І Парафу, і Адалю, і Арыдафу, 9 І Пармашфу, і Арысая, і Арыдая, і Ваізафу, — 10 Дзесяцёх сыноў Гамана Гамедафенка, уцісканьніка Юдэяў, забілі яны, а на глэбаваньне ня выпягнулі рукі свае. 11 Таго дня наказалі каралю празь лік забітых у Сусе, сталіцы; 12 І сказаў кароль каталіпы Естэры: „У Сусе, сталіцы, забілі Юдэі й выпубілі пяцьсот чалавекаў і дзесяцёх сыноў Гамановых; а ў засталых краінах каралеўскіх што яны зрабілі? Што за зычаньне твае? і яно дасца; і яшчэ што за просьба твая? яна будзе споўнена". 13 І сказала Естэр: „Калі зьлюб каралю, то хай бы так-

сама дазволена было Юдэям, што ў Сусе, і заўтра рабіць тое ж, што сядзі, з расказання, і дзесяцёх сыноў Гамановых хай бы павесілі на шыбеніцы". 14 І казаў кароль зрабіць гэтак, і расказанне было дана ў Сусе, і дзесяцёх сыноў Гамановых павесілі. 15 І зьберліся Юдэі, каторыя ў Сусе, таксама й чатырнаццаці дзяцей Адара, і забілі ў Сусе трыста чалавекаў, а на глэбаньне ня выпцягнулі рукі свае. 16 І засталіся Юдэі, што ў каралеўскіх краінах, зьберліся й сталі на абарону жыцця свайго, і супакоіліся ад непрыяцеляў сваіх, і забілі з варагоў сваіх семдзясят пяць тысяч, а на глэбаньне ня выпцягнулі рукі свае. 17 Трынаццаці дзяцей Адара; а чатырнаццаці дзяцей гэтага ж месяца яны супакоіліся й зрабілі яго днём частавання а весалосьці. 18 Юдэі ж, што ў Сусе, зьберліся трынаццаці дзяцей яго і чатырнаццаці дзяцей яго; а пятнаццаці дзяцей яго супакоіліся, і зрабілі яго днём частавання а весалосьці. 19 Затым Юдэі славны і што жывуць у месцах адкрытых, праводзяць чатырнаццаці дзень месяца адара ў весалосьці а чэсьцях. пасылаючы адны адным часьці.

20 І апісаў Мордэхай гэтыя здарэньні, і паслаў лісты да ўсіх Юдэяў, каторыя ў краю караля Агасвера, да блізкіх і да далёкіх, 21 Каб яны прынялі на сябе абавязак сьвяткаваць сьвята чатырнаццаці дзяцей адара і пятнаццаці дзяцей яго, год у год, 22 Як дні, у каторыя Юдэі сталі супакойныя ад непрыяцеляў сваіх, і такога месяца, у каторым абярнуўся ім смутак у радасьць, і жалоба — у сьвята, — каб яны рабілі іх днямі чэсьці а весалосьці, пасылаючы адны адным часьці і падаркі бедным. 23 І прынялі Юдэі тое, што ўжо самы пачалі рабіць, і праз што Мордэхай напісаў ім, 24 Як Гаман Гамедэ-

фенак, Агагянін, уцісканьнік усіх Юдэяў, думаў загубіць Юдэяў і кідаў на пур, значыцца на жэрабя, каб зьмяжджуліць а загубіць іх, 25 І як яна, Естэр, прыйшла да караля, і як ён расказаў лістам, каб нягодны замёр, каторы ён, Гаман, выдумаў супроці Юдэяў, абярнуўся на собскую галаву ягоную, і павесілі яго а сыноў ягоных на шыбеніцы. 26 Затым і назвалі гэтыя дні Пурам, ад слова „пур". Дык, подле ўсіх словаў гэтага лісту і таго, што самы бачылі гэта і што прыпадзілася ім, 27 Паставілі Юдэі й прынялі на сябе а на насеньне свае а на ўсіх, хто прылучаецца да іх, непарушна сьвяткаваць гэтыя два дні, подле апісанья іх і подле часу іх, кожны год; 28 І каб дні гэтыя былі помныя й сьвяткаваныя ў кожным родзе, кожнай радзіме, у кожным краю а ў кожным месцы; і каб дзея гэтых Пурым ня ўзрушалі сярод Юдэяў, ані памятка празь іх ня шчэзла ў насеньню іхным.

29 Напісала таксама караліца Естэр Абігаіллішка а Мордэхай Юдэі із усёю станаўкосьцю, каб паўдлі гэтыя другі ліст праз Пурым. 30 І паслалі лісты да ўсіх Юдэяў, да сто дваццаці сямёх краёў каралеўства Агасверавага, із словамі супакою а праўды, 31 Устанавіць гэтыя дні Пурым у пару, якую ўстанавіў ім Мордэхай Юдэі а караліца Естэр, і як яны самы ўстанавілі сабе а насеньню свайму на памятку посту а галашэньняў сваіх. 32 І слова Естэрына зацьвердзіла гэтыя загады праз Пурым, і ўпісаны ў кнігу.

10 Потым наляжыў кароль Агасвер падачак на зямлю а на абтокі морскія. 2 І ўсі падзеі магучыя а сілы ягонае, і зьясьненне вялічча Мордэхая, каторым кароль узьялічэў яго, ці яны не запісаны ў кнігу летапісу каралёў мідзііх а перскіх? 3 Бо Мордэхай

Юдэй наступны па каралю Агасверу, і вялікі ў Юдэяў, і падабала яго множасьць братоў ягоных, рупатлі-

вы праз дабро люду свайго, гўкаючы супакой усяму насеньню свайму.

КНИГА ЕВАВА

1 Быў чалавек у зямлі Уц, імя ягонае Ёў; і быў чалавек гэты беззаганны а пасьцівы, і ён баяўся Бога, і адхінаўся ад ліха. 2 І нарадзілася ў яго сямёх сыноў і тры дачкі. 3 І было ў яго драбнаго статку сем тысячаў, тры тысячы вярблюдоў, пяцьсот пар валоў а пяцьсот асьліцаў, і вельмі шмат чэлядзі; і быў чалавек гэты вялікшы за ўсіх сыноў усходу.

4 Сынове ягонныя зыходзіліся, спраўляючы чэсьці кажны свайго дня ў доме сваім, і пасылалі й звалі тры сястры свае есьці й піць із імі. 5 Як радуюка дзён чэсьцяў канчалася, Ёў пасылаў на іх, і пасьвячаў іх, і, устаючы рана нараніцы, спраўляў усепаленьні падле ліку ўсіх іх; бо гўкаў ён: „Можа ізграшылі сынове мае і зганілі Бога ў сэрцу сваім”. Гэтак рабіў Ёў усё дні.

6 І быў дзень, калі прышлі сынове Божыя стаць перад СПАДАРОМ; і прышоў таксама шайтан памеж іх.

7 І сказаў СПАДАР шайтану: „Скуль ты прышоў?” І адказаў шайтан СПАДАРУ, і сказаў: „Я абходзіў зямлю й абышоў яе”. 8 І сказаў СПАДАР шайтану: „Ці зьвярнуў ты ўвагу на слугу Майго Ёва? гэтак няма такога, як ён, на зямлі: чалавек беззаганны, пасьцівы, баіцца Бога й адварачаецца ад ліха”. 9 І адказаў шайтан СПАДАРУ, і сказаў: „Ціж дарма Ёў багабойлівы? 10 Ці ня Ты агарадзіў навокал яго, і навокал дому ягонага, і навокал усяго, што навокал у яго? Работу рук ягоных Ты дабраславіў і стады ягоныя пашырыў па зямлі. 11 Але выпягні руку Сваю і даткніся да ўсёга, што ў яго, — ці ня зга-

не ён Цябе ў відзеньне Твае?” 12 І сказаў СПАДАР шайтану: „Вось, усе, што ў яго, у рупцэ тваёй; адно на яго не выпягтай рукі свае”. І адышоў шайтан ад віду СПАДАРОВАГА.

13 І быў дзень, калі сынове ягонныя а дачкі ягоныя елі й пілі віно ў доме першароднага брата свайго, 14 І прышоў пасланец да Ёва, і сказаў: 15 „Валы аралі, і асьліцы хадзілі ля іх, як напалі Савяне і ўзялі іх, а дзяцюкоў забілі лязом мяча; толькі я адзін уцёк, каб наказаць табе”.

16 Яшчэ ён гўкаў, як прыходзе другі й кажа: „Цяпло Божэ ўпала зь неба, і папаліла авечкі а дзяцюкоў, і пажэрла іх; і толькі я адзін уцёк, каб наказаць табе”. 17 Яшчэ ён гўкаў, як прыходзе другі й кажа: „Хальдзі разьлягліся трыма аддзелямі, і кінутліся на вярблюды, і ўзялі іх, і дзяцюкоў забілі лязом мяча; і толькі я адзін уцёк, каб наказаць табе”.

18 Яшчэ ён гўкаў, прыходзе іншы й кажа: „Сынове твае а дачкі твае елі й пілі віно ў доме першароднага брата свайго; 19 І вось, узьняўся вялікі вецер із тога боку пустыні, і ахапіў чатыры вуглы дому, і ўпаў на дзяцюкоў, і яны памерлі; і толькі я адзін уцёк, каб наказаць табе”.

20 Тады Ёў устаў, і разьдзер вопратку, астрыг галаву сваю, і паў на зямлю, і пакланіўся, 21 І сказаў: „Голы я вышаў із жывата маці свае, голы й зьвярнуся туды. СПАДАР даў, СПАДАР і ўзяў; хай будзе імя СПАДАРОВА дабраславаена!” 22 У вусім гэтым не ізграшыў Ёў і не праказаў неразумнага Богу.

2 І быў дзень, і прышлі сынове Божыя стаць перад СПАДАРОМ; памеж іх прышоў і шайтан стаць перад СПАДАРОМ. **2** І сказаў СПАДАР шайтану: „Скуль ты прышоў?” І адказаў шайтан СПАДАРУ, і сказаў: „Я хадзіў па зямлі і абышоў яе”. **3** І сказаў СПАДАР шайтану: „Ці зьвярнуў ты ўвагу на слугу Майго Ёва? гэта ж нямаш такога, як ён, на зямлі: чалавек беззаганны, пасыцівы, баіцца Бога й адварачаецца ад ліха, і дагэтуль цьвярдзі ў сваёй беззаганнасьці; а ты ўзрушаў Мяне на яго, каб зьнішчыць яго бязь віны”. **4** І адказаў шайтан СПАДАРУ, і сказаў: „Скура за скуру, але ўсе, што ё ёў людзіны, аддасьці яна за душу сваю. **5** Але выпягні ж руку Сваю і дакніся да косыці ягонае й дела ягонага, — ці ня згане ён Цябе ў відзеньне Твае?” **6** І сказаў СПАДАР шайтану: „Вось, ён у руцэ тваёй, адно душу ягоную захавай”.

7 І адышоў шайтан ад віду СПАДОВАГА, і паразіў Ёва благім скульлям ад ступы нагі ягонае аж да цемні ягонага. **8** І ўзяў ён сабе чэрап, каб скрабаць сябе ім, і сеў сярод попелу.

9 І сказала яму жонка ягоная: „Ты ўсе яшчэ цьвярдзі ў беззаганнасьці сваёй! Згань Бога й памры”. **10** Але ён сказаў ёй: „Ты гукоеш, як адна з дурных гукала; нягож добрае мы будзем прыймаць ад Бога, а благога ня будзем прыймаць?” У вусім гэтым не ізграшыў Ёў вуснамі сваімі.

11 І пачулі тры прыяцелі Ёвавы праз усе гэтае ліха, што прышло на яго, і прышлі кажны із свайго месца: Еліфаз Феманінін а Вільдэд Шуганін а Софар Наамацянін, і зышліся разам, каб ісьці паківаць галавою над ім і цешыць яго. **12** І, узняўшы вочы свае здалеку, яны не пазналі яго; узнялі голас свой і заплакалі; і разьдзер кажны во-

пратку сваю, і цярушылі пыл над галавамі сваімі к небу. **13** І сядзелі зь ім на зямлі сем дзён і сем ночаў; і ніхто ня гўкаў яму ані слова, бо бачылі, што боль ягоны надта вялікі.

3 Просьце гэтага адчыніў Ёў вусны свае і пракляў дзень свой. **2** І адказаў Ёў, і сказаў: **3** „Зьгінь дзень, у каторым я радзіўся, і ноч, у каторай казалі: „Пачаўся мужчына!” **4** Дзень тый хай будзе цемняю, хай ня соча яго Бог згары, і хай не зазьязе над ім сьвятліня! **5** Багдай яго зьпляміла цемнь а сьцень сьмерці, багдай завалок яго булак, хай палохаюцца яго, як нэмарасьці дня! **6** Ноч тая, — багдай забрала яе цемнь, хай ня будзе палічана яна ў днёх году, хай ня ўвыйдзе ў лік месяцаў! **7** Во! багдай ноч тая была адзінотная, багдай ня было пяцця ў ёй! **8** Хай праклінуць яе праклінаючыя дзень, здольныя пабудзіць левяфана! **9** Хай зацьмеюць гвезды золку яе: хай выглядае яна сьвятліні, і яе няма, і хай не абача яна векаў дня, **10** За тое, што не зачыніла дзьвяроў жывата майго, ані схавала нэмарасьці ад аччу маіх!

11 „Чаму, выходзячы зь дзетніцы, я не памер, не сканаў вышаўшы із жывата? **12** Чаму перанялі мяне калені? чаму было імне ссаць пелькі? **13** Цяпер бы ляжаў я й супачываў: спаў бы, і было б імне супакойна, **14** З каралямі а параднікамі зямлі, што забудовавалі сабе пустыні, **15** Альбо з князьмі, у каторых было золата, каторыя напаўнялі дамы свае срэбрам; **16** Альбо, як сыніены плод пахаваны, я ня быў бы, як бязьлеткі, што не абачылі сьвятліні. **17** Там нягоднікі перастаюць нэмарасьціць, і там супачываюць высіленыя. **18** Там вязьні разам цешацца із супакою і ня чуюць крыкаў наглядніка. **19** Малы й вялікі —

там ён, і слуга свабодны ад пана свайго.

20 „Нашто дана сьвятліня стама-
ваанаму, а жыцьцё гаркім душою, 21
Каторыя ждучь сьмерці, і няма яе,
што выкапалі б яе ахватней, чымся
скарбы, 22 Узрадаваліся б аж да
захаплення, пешыліся б, што знай-
шлі гроб, 23 Нашто дана мужчыне,
ад каторага дарога схавана, і като-
рага Бог агарадзіў? 24 Бо перад
хлебам маім уздыханні мае, і вы-
ліліся, як вада, стотны мае; 25 Бо
жахлівае, чаго я жахаўся, тое й
стрэла мяне; і чаго я баяўся, тое
й прышло да мяне. 26 Я ня быў
у бясчэснасьці ані меў супачынку,
ані быў супакойны; і прышла нема-
расьць”.

4 І адказаў Еліфаз Феманіян, і
сказаў: 2 „Калі паспрабуем
сказаць да цябе слова, — ці ня цяж-
ка будзе табе? адылі, хто можа за-
бараніць слова? 3 Вось, ты навучаў
шмат каго, і кволяны рукі ты пад-
дэргаваў, 4 Таго, што спатыкнуўся,
падыймалі словы твае, і калені, што
гнуліся, ты сіліў. 5 А цяпер дайшло
да цябе, і ты скволеў; дакранулася
да цябе, і ты ўзрушаешся. 6 Ці ня
мае быць боязьні твая даверам табе,
надзею тваёю а пасьцівасьці даро-
гаў тваіх?

7 „Успомні ж, хто тый нявінны,
што загінуў бы, і йдзе справядлівыя
былі выкаранены? 8 Як я бачыў,
тыя, што аралі бяспраўе й сеялі
нягоднасьць, жанучь тое самое, 9 Ад
дзьмухненьня Божата гінучь і ад
духу гневу Ягонага чэзнуць. 10 Ра-
веньне лява й голас лявіцы моў-
кнуць, і зьбы лёвянят крышацца;
11 Стары леў гіне без здабытку.
і дзеці лявіцы расьсypаюцца.

12 „І вось, цікаючыся, прышло да
мяне слова, і вуха мае прыняло
штось ад яго. 13 Сярод думак праз
ночныя відзеньні, як сон мора лю-
дзеў. 14 Агарнуў мяне жах а дры-
гота, і шмат касьцей маіх зьлякаў.

15 І дух прайшоў над імною; дубка
сталі валасы ў мяне. 16 Ён стаў, —
але я ня мог пазнаць выгляду яго-
нага, — абраз быў перад ачыма ма-
імі; цішыня, тады я пачуў голас:
17 „Ціж можа чалавек быць спра-
ведліўшы за Бога? ці можа мужчы-
на быць чысты за тога, хто яго
ўчыніў? 18 Нават слугам Ён сваім
не давярае, і ў вангілах Сваіх Ён
цяме заганы; 19 І пагатове жыву-
чыя ў гліняных дамох, каторых под
у паракне, каторыя крышацца, як
ад молі. 20 З раньня да вечара яны
раскладаюцца, і без увагі на іх на
векі гінучь. 21 Ці не аддаляюць пе-
равагу іхнюю ў іх? Паміраюць яны,
ды бяз мудрасьці”.

5 „Гукай; ці ёсьць адказуючы
табе? і да каго із сьвятых ты
зьвернешся? 2 Пэўне злосьць забі-
вае дурнога, і завідасьць губе ня-
цямлівага. 3 Я бачыў дурнога, што
пусьціў карэньне, і неўспадзеўкі
пракляў гасподу ягоную. 4 Далёкія
сыноўе ягоныя ад спасеньня, і зьбі-
тыя ў браме, і няма ратуючага. 5
Жніво ягонае галодны зьядае, і зь
церня выбірае яго, і ўсьмяглы жа-
дае багацьця ягонага; 6 Бо ня з пы-
лу выходзе бяспраўе, і не із зямлі
пушчае пагоны мўка; 7 Бо чалавек
родзіцца на муку, як іскры, ляпець
у выш.

8 „А я зьвярнуўся б да Бога, і
Богу аддаў бы справу сваю, 9 Ка-
торы чыне рэчы вялікія, няўскама-
ныя, чудоўныя бязь ліку; 10 Даець
дождж на відзеньне зямлі, і пасы-
лае воды на відзеньне палёў; 11
Станове на вышыню тых, што нізка,
і гаротных падыймае да спасеньня.
12 Ён разбурае думкі хітрых, так
што рукі іхныя не выпаўняюць
прадпрыемства. 13 Ён ловіць мудрых
у іх собскай хітрыні і рады сама-
дзьлінікаў чыне пустымі; 14 Удзень
сустракаюць цемнь і, бы ночы, хо-
дзяць вошчупкам сьрадня. 15 Ён
выбаўляе ад мяча, ад вуснаў іхных

і беднага — ад рукі дужога. 16 І бывае беднаму надзея, і несправядлівасць зачыняе вусны свае.

17 „Вось, шчаслівы чалавек, каторага зыра Бог; затым караннем Усемагучага ня грэбуй; 18 Бо Ён ране, Ён і завязуе; Ён б'ець, ягоныя ж рукі й лечаць. 19 Із пасыцёх бедаў Ён выпальне цябе, у сёмай не даткнецца да цябе ліха. 20 У галадоў выбаве цябе ад сьмерці й на вайне ад рукі мяча. 21 Ад пугі языка ты славаешся і не зыркаешся спустошання, як яно прыйдзе 22 Із спустошання а з галадові пасыкаешся і зьвяроў земляных не зыркаешся; 23 Бо з каменням палявым змова ў цябе, і зьвяры палявыя ў згодзе з табою. 24 І даведаешся, што будан твой у бяспечнасьці, і перагледзіш сялібу сваю, і не абмылішся. 25 І даведаешся, што шмат насоння твайго, і патомкаў тваіх, як травы земнае. 26 Зыйдзеш да гробу ў глыбокай старасьці, як зыходзе стог збожжа ўпару. 27 Бо гэта мы скупалі; гэта так; паслухай гэтага і ведай сабе”.

6 І адказаў Еў, і сказаў: 2 О, калі б звачылі, звачылі ўзрушаньне мае а няшчасьце мае, на вазе яны падняліся б разам; 3 Бо, вось, за пясок морскі яны цяжшыя; затым словы мае шпаркія; 4 Бо стрэлы Усемагучага ў імне, як іх п'ець дух мой; жакі Божыя ваююць із імною. 5 Ці рыкае дзікі асёл на траве? ці рыкае вол ля пошару свайго? 6 Ці ядуць што нямаючае смаку бяз солі, і ці ё смак у бялку яйца? 7 Да чаго адмаўлялася даткнуцца душа мая, тое складае атідную ежу маю.

8 „Хто б здойсьніў жаданьне мае, і спадзевае мае споўніў Бог! 9 О, калі б зычыў Бог і скрышыў мяне, выпягнуў руку Сваю й сьцяў мяне. 10 Гэта яшчэ было б пацехаю імне, я нават быў бы ў захапленьню ў безьміласэрным болю, бо я не адрокся

словаў Сьвятога. 11 Што за сіла ў мяне, каб спадзявацца імне? і які канец, каб я прадоўжыў жыцьцё свае? 12 Ці мацніця каменныя — мацніця мая, ці цела мае бронза? 13 Ці ёсьць у імне помач імне, і ці ратунак адапхнёны ад мяне?

14 „Млеючаму належа ласка ад прыяцеля ягонага, хоць б пакінула яго боязьнь Усемагучага. 15 Але браты мае ізрадзілі; бы цурок, як быстра цякучыя ручаі, прайшлі яны, 16 Што чорныя ад лёду, і ў каторых хаваецца сьнег; 17 Як цяплее, яны менеюць, і ў гарачыню чэзнуць із месцаў сваіх. 18 Адхінаюць яны сьцежкі дарогаў сваіх, узыходзяць да пусціні й гінучы; 19 Глядзяць на іх дарогі Фемайскія, спадзяюцца на іх дарогі Шэвейскія, 20 Засаромленьня, што спадзяваліся; прыходзяць туды — і засаромлены. 21 Бо вы цяпер сталі нічым; абачылі страшнае й спалохаліся. 22 Ці казаў я: „Прынясьце імне, альбо з дастаткаў дайце лапана за мяне. 23 І выбаўце мяне ад рукі ўціскальніка, і ад рукі мукара выкупце мяне”?

24 „Наўчыце мяне, і я замоўкну; у чым я абмыліўся, зьясьніце імне. 25 Якія моцныя словы справядлівасьці! але што даводзяць вінаваньні вашы? 26 Ці ўпикаць словамі вы думаеце? на вецер жа казаньне безнадзейнага? 27 І пагатове, што вы нападаеце на сірату і капаеце яму прыяцелю свайму. 28 А цяпер, ці ня зычыце вы абярнуцца да мяне: ці буду я маніць перад відзеньням вашым? 29 Абярніцеся ж, ці ё няпраўда? абярніцеся — справядлівасьць мая ёсьць у гэтым. 30 Ці ё на языцэ маім несправядлівасьць? Нягож паднябеньне мае ня сьцяме выкрыўленага?

7 „Ці не ваяваньне мужу на зямлі, і ці ня дні ягоныя, як дні найміта? 2 Як слуга жадае сьценя, і як найміт ждзэць платы свае;

3 Так спалі імне месяцы марныя, і ночы немарасныя выдзелены імне. 4 Як кладуся, то кажу: „Калі ўстану?” а вечар памераны, і я перасычаюся варочаньнямі да золку. 5 Цела мае адзета чэрвямі а брудам пылу, скура мая трэскаецца і стала агіднаю. 6 Дні мае барджэйшыя за чаўнок, і канчаюцца без надзеі.

7 „Успомні, што жыццё мае — вечар, што вока мае ня зьвернецца бачыць добрае; 8 Не абача мяне вока таго, хто бачыў мяне; вочы Твае на мяне, — і няма мяне. 9 Чэзьне булак і адходзе; так тый, што зыходзе да шэолу, ня ўзыходзе. 10 Ня зьвернецца болей да дому свайго, і не пазнае ўжо яго месца ягонае.

11 „Ня буду ж я гамаваць вуснаў сваіх; буду гўкаць у ўціску душы свайго; буду жаліцца ў гарчыні душы свае. 12 Ціж я мора альбо морскае дзіўства, што Ты пастанавіў над мною варту? 13 Калі скажу: „Пацеша мяне пасьцеля мая, панясець ложка мой нараканьне мае”: 14 Ты страшыш мяне снамі і відзеньнямі паложаш мяне; 15 Дык душа мая выбірае валей душэньне а сьмерць касьцём маім. 16 Агідла імне. Ня вечна ж жыць імне. Адступі ад мяне, бо дні мае марнасьць. 17 Што такое чалавек, што Ты гэтулькі вышпаеш яго і зварачаеш на яго сэрца Свае, 18 Давядаешся да яго кажнае раніцы, кажную часіну прабуеш яго? 19 Пакуль Ты не адвэрнешся ад мяне, не пакінеш мяне, пакуль не праглыну сыліны свае? 20 Я ізграшыў, то што я зраблю Табе, Вартаўніча людзкі? нашто Ты пастанавіў мяне мэтаю Сабе, так што я стаў самому сабе вялічын? 21 І чаму б не забраць выступу майго і ня зьняць ізь мяне бяспраўя майго? бо, вось, я лягу ў пыл, і Ты будзеш золкам глядзець мяне, але ня будзе мяне”.

8 І адказаў Вільдэд Тутятін, і сказаў: 2 „Пакуль ты будзеш гўкаць гэтак? і вялікі вечар словы вуснаў тваіх! 3 Нягож Бог перакручуе суд, і Усемагучы перакручуе справядлівасьць? 4 Калі сынове твае ізграшылі перад Ім, то Ён і аддаў іх у рукі бяспраўя іхнага. 5 Калі ты глядзіш золкам Бога і моліш Усемагучага, 6 І калі ты чысты а пасьцівы, тады Ён працкнецца дзеля цябе і надгарадзе цябе справядліваю сялібаю; 7 І калі спачатку было ў цябе мала, то пасьлей будзе вельмі шмат.

8 „Бо папытайся, калі ласка, у мінулых пакаленьняў і прыгатаўся да ськуманыя сваіх айцоў; 9 (а мы ўчорашнія, і нічога ня ведаем, бо сьцень дні нашыя на зямлі). 10 Ці яны не навучаць цябе, скажуць табе і ад сэрца свайго выкажуць словы.

11 „Ці падьлімаецца папірус без балота? ці расьпець трысьнік без вады? 12 Не зразааны ў квеце, уперад за ўсялякае зьяленьня, вяне. 13 Гэткія сьцежкі ўсіх забываючых БОГА; і надзея падлыжніка загіне; 14 Спадзева падцята, і пэўнасьць яго — дом павукоў.

15 „Абапрэцца аб дом свой, і ня ўстой; схопіцца за яго, і ня ўдзержыцца. 16 Вагкі ён на сонцу, за сад выцягнецца гольце ягонае; 17 У крупню ўплятаецца карэньне ягонае, каменны дом аглядае. 18 Але калі выкараняць яго зь месца ягонага, яно адмовіцца ад яго: „Я ня бачыла цябе!” 19 Вось гэта радасьць дарогі ягонае! а ізь зямлі растуць іншыя.

20 „Бач, БОГ ня брыдзіцца беззаганым і не паддэргуе рукі ліхадзеяў. 21 Ён яшчэ напоўне сьмехам рот твой і вусны твае радасным гуканьням. 22 Ненавідзячыя цябе аправуцца ў сорам, і будану нягодных ня будзе”.

9 І адказаў Ёў, і сказаў: 2 „Праўда! ведаю, што так; але як аправіцца чалавек перад БОГАМ? 3 Калі захоча сьперацацца зь Ім, то не адкажа яму на ні воднае з тысячча. 4 Мудры сэрцам і магутны сілаю; хто ўперся супроці Яго і мае дасьпех? 5 Ён перасувае горы, і не пазнаюць, як Ён перавярне іх у гневе Сваім; 6 Ссувае зямлю зь месца яе, і стаўпы яе дрыжаць; 7 Скажа сонцу, — і ня ўзьйдзе, і на гвезды наложа пячаць. 8 Ён адзін расьцягне нябёсы і ходзе па вышніх мора; 9 Учынiў Воз, Касцы а Сітцо а пакоі паўдня; 10 Чыне вялікае, няскумальнае а чудоснае бязь ліку! 11 Вось, Ён пройдзе перад імною, і я не абачу Яго; мінецць, і не зацемлю Яго. 12 Вось, забірае, і хто забароне Яму? хто скажа Яму: „Што Ты робіш?“

13 „БОГ не адхінецць гневу Сваёго; пад Ім угбаюцца памачнікі Рабаба. 14 І пагатове ці магу я адказаць Яму і выбіраць словы перад Ім? 15 Хоць бы і мая праўда была, але ня буду адказваць, але буду маліць Судзьдзю свайго. 16 Калі б я гукнуў, і Ён адказаў імне, я не паверыў бы, што Ён прыслухаўся да голасу майго,

17 „Бо Ён у буры мяжджуле мяне і множа раны мае бяз прычыны, 18 Не даець імне аддыхнуць, але сыце мяне гарчынёй. 19 Калі ходзе празь сілу, Ён магутны; калі справа справядлівасьці, хто пасьветча імне? 20 Калі я праўлюся, то вусны мае мяне вінуць; беззаганны я. Ён давадзецць, што я крывы; 21 Беззаганны я; я ня зваю душы свае, брыджуся жыцьцём сваім. 22 Адно яно; затым я сказаў: беззаганнага й нягоднага губе Ён. 23 Як розка прыносе ўраз сьмерць, Ён із трудненьня нявіннага сьмяецца. 24 Зямля аддана ў рукі нягодных; віды судзьдзяў яе Ён крые. Калі ня Ён, дык хто ж?

25 „І дні мае шьбышы за ганца,

— бягуць, ня бачаць добра; 26 Мінаюць, як караблі з трысьціны, як арол падаючы на жыр. 27 Калі скажаць імне: „Забудуся жалбы свае, пакіну жмарны выгляд свой і ўмачуюся“; 28 То баюся ўсіх смуткаў сваіх, бо я ведаю, што Ты не аправіш мяне. 29 Я буду прызнаны за віннага, дык чаму я марне гарапашнічаў? 30 Хоць бы я абмыўся сьнежнаю вадой і ачысьціў мылам рукі свае, 31 То й тады Ты загурыш мяне ў яму, і збрыдзачь мяне адзецьці мае; 32 Бо Ён ня людзіна, як я, каб адказаць яму, увыйсьці разам на суд. 33 Няма меж нас пасярэдніка, што палажыў бы руку сваю на абодвух нас. 34 Хай аддале Ён ад мяне розку Сваю, і страх Ягоны хай не палохае мяне; 35 І тады я буду гўкаць і не зьялкаюся Яго, бо я не такі сам у сабе.

10 „Абрыдала душы маёй жыцьцё мае; аддамся нараканьню свайму; буду гўкаць у нёмарасьці душы свае. 2 Скажу Богу: ня вінуў мяне; азнаймі імне, чаму Ты з імною ходзешся? 3 І здаецца добрым Табе ўціскаць, грэбаваць гарапашнасьцю рук Сваіх і на радзе нягодных зьяць? 4 Ціж у Цябе цялесныя вочы, і Ты глядзіш, як глядзіць чалавек? 5 Ці дні Твае, як дні чалавека, альбо гады Твае, як дні мужа. 6 Што Ты шукаеш бяспраўя майго і сочыш грэх мой, 7 Дарма што ведаеш, што я ня вінны, і што няма каму выбавіць мяне ад рукі Твае? 8 Рукі Твае хармавалі мяне і ўчынілі ўсяго мяне навокал, — і Ты губіш мяне? 9 Успомні ж, што Ты, як гліну, вырабіў мяне, і ў пылі абарачаеш мяне? 10 Ці ня Ты выліў мяне, як малако, і, як твораг, згусьціў мяне? 11 Скураю а целам апрануў мяне, косцьмі а жыллямі ўмацаваў мяне; 12 Жыцьцё й міласэрдзе ўчыніў з імною, і апека Твая крыла дух мой. 13 Але й тое схавану Ты ў сэрцу Сваім, — ведаю, што

гэта было ў Цябе, — 14 Што, калі я ізграшыў, і Ты крыеш мяне, але зь бяспраўя майго не аправіш мяне. 15 Калі я нягодны, бяда імне! калі я справядлівы, я не магу ўзыняць галавы свае, бо я чыста зганьбены; і глянь на гароту маю. 16 І калі я падыймаюся, Ты жанешся, як леў, за імною і ўзноў зумяваеш мяне. 17 Аднаўляеш сьветкі Свае супроці мяне, і павялічаш гнеў Свой на мяне, адмены войска супроці мяне. 18 „І нашто Ты вывеў мяне зь дзетніцы? хай бы я сканаў, і вока ня бачыла мяне; 19 І хай бы я быў, як нябылы, з улоньня да гробу перанесены! 20 Ці не малыя дні мае? Пакінь, адступі ад мяне, каб я троху пасіліўся, 21 Пакуль не адыйду, — і ўжо не зьвярнуся, — да краю цемрадзі й смяротнага сыценю, 22 Краю цемрадзі, падобнага да цемні смяротнага сыценю, ідзе няма парадкаў і йдзе асьвячэньне, як глыбокая цемнь”.

11 І адказаваў Софар Наамянін, і сказаў: 2 „Ціж на множасьць словаў нельга даць адказу, і ціж праўда гаваруна? 3 Выдумкамі сваімі ты сіліў маўчэць смяротных і зьдзекаваўся, і ня было каму зарасароміць цябе. 4 Ты сказаў: „Чыстая навука мая, і чысты я ў ваччу Тваім”. 5 Але калі б сталася, што Бог загукіў, і адчыніў вусны Свае да цябе, 6 І каб азнайміў табе тайны мудрасьці, бо ты ўдвая заслужыў кары! І ведай, што Бог спаганяе зь цябе меней, чымся ё ё бяспраўя твайго.

7 „Ці можаш скуманьням знайсці Бога? Ці можаш канчальна знайсці Ўсемагучага? 8 Ён вышшы за нябёсы, — што можаш зрабіць? глыбшы за пеклу, — што можаш даведацца? 9 Даўжэйшая за зямлю мера Ягоная й шыршая за мора. 10 Калі Ён пройдзе, і зачыгне, і зьбяроць, хто можа пераказіць Яму? 11 Бо Ён знае смяротных, манлівых,

і бача ашуку, і ці пакіне бяз увагі? 12 А пусты чалавек зразумее тады, як асьліца народзе чалавека.

13 „Калі ты добра насундзіш сэрца свае, і выпцягнеш да Яго далоні свае, 14 Калі ё ашука ў руцэ твай, аддаль яе, і ня дай бяспраўю жыць у будадох сваіх; 15 Дык тады падыймеш відзеньне свае бяз плямы, будзеш бясьпечны і ня будзеш баяцца. 16 Забудзешся няшчасьце; успомніш, як воды, што працякалі. 17 І лепшае за паўдня ставецца жыцьцё твае; цемнь яго будзе, як раньне. 18 І будзеш мець даверлівасьць, бо ё надзея; і абкапаеш навокал сябе, і будзеш ляжаць у бясьпечнасьці. 19 Ляжаш, і ніхто цябе не спалохае; шмат хто будзе прасіць цябе. 20 А вочы нягодных выпякуць, і пацехі будуць страчаны імі; і надзея іхняя, як выдых душы”.

12 І адказаваў Ёў, і сказаў: 2 „Запраўды вы люд, і што мудрасьць памрэць із вамі. 3 У мяне сэрца, як у нас; не зваліўся я ніжэй за вас; і зь кім ня бывала падобна да гэтага? 4 Я пасьмехам стаў прыцелям сваім, я, каторы гукіў да Бога, і Ён адказаваў імне, пасьмехам справядлівы, беззаганны. 5 Падле думак седзячага ў супакою, пагрэбаваны палаючы сьветаць, прыгатаваны тым, што коўзаюцца нагамі. 6 Супакойныя буданы ў глабаньніках, і бясьпечныя ў квелячых БОГА; бясьпечнасьць у таго, каму Бог даець у руку ягоную.

7 „Але папытайцеся ў статку, і навуча цябе, у птушкі нябёснай, і азнайме табе; 8 Альбо пагутары ізь зямлёю, і навуча цябе, і раскажуць табе рыбы морскія. 9 Хто ў вусім гэтым не пазнае, што рука СПАДАРОВА ўчыніла гэта? 10 У руцэ Ягонай дупла ўсяго жывучага й дух кажнага людзкага цела. 11 Ці ня вука разьбірае словы, і не

паднябенне пазнаець смак ёжы? 12 У перастаркаў мудрасьць, і цямлівасьць у даўгадзенных. 13 У Яго мудрасьць а сіла; Ягоная рада а цямлівасьць. 14 Калі Ён абурьць, ніхто не адбудзе; калі Ён замкнець чалавека, ніхто не адымае. 15 Запыне воды, і ўсе ссохне; пусьце іх, і перавярнуць зямлю. 16 У Яго моц а мудрасьць; у Яго ашуканы і ашукуючы. 17 Ён уводзе райцаў у палон і судзьдзяў робе дурнымі. 18 Ён разьвязуе зьвяз каралёў і поясам папярэдуе сьцёгны іхныя. 19 Ён уводзе сьвятароў у палон і ськідзе валатоў; 20 Спабівае мовы давераных і адбірае кемнасьць у старых. 21 Аблівае сорамам князёў і кволе пояс моцных; 22 Адкрывае глыбіні зь цемры і выводзе на сьвятліну сьмяротны сьцень; 23 Павялічае народы і губе іх; пашырае народы і зводзе іх; 24 Адхінае сэрца ў галоўцаў людзям іх і робе іх валацунства ў пустыні, ідзе няма дарогі. 25 Вошчупкам ходзяць яны ў цемні, безь сьвятла; і хістаюцца, як п'яныя.

13 „Вось, усе бачыла вока мае, слухала вуха мае і зацяміла сабе. 2 Колькі ведаеце вы, ведаю таксама я; не зваліўся я ніжэй за вас. 3 Але я гўкаў бы да ўсёмага, і даводзіць БОГУ жадаю. 4 Але вы выдумляеце ману, бескарысныя лекары ўсі вы. 5 О, каб вы сусім маўчалі! гэта было б вам за мудрасьць. 6 Чуеце ж мае вымаўкі і паслухайце довадаў вуснаў маіх. 7 Ці вы будзеце гўкаць хвальшыва БОГУ і гўкаць манліва Яму? 8 Ці вы будзеце падльгаваць відзеньню Ягонаму, ці будзеце сьпярэчацца за Бога? 9 Ці добра будзе, калі Ён прасоча вас? Ці ашукваеце Яго, як ашукуюць чалавека? 10 Ён стродка пакарае вас, дарма што вы патай двудушнічаеце. 11 Нягож вялічча Ягонае не лякае вас, і страх Яго не нападае на вас? 12 Памяць ваша

падобная да попелу; выпшыні вапшы, як выпшыні гліняныя.

13 „Замаўчыце перад імною, і я буду гўкаць, што б ня стрэла мяне. 14 На што імне браць цела свае зубамі сваімі і душою сваю класьці ў даланю сваю? 15 Вось, Ён забівае мяне, але я буду спадзявацца на Яго; я жадаў бы толькі абараніць дарогі свае перад відам Ягоным! 16 Таксама Ён будзе маім спасеньнем, бо падлыжнік ня стане да яго. 17 Слухайце ўважліва словы мае і зьясьненне мае вуснамі сваімі. 18 Вось, я пачаў прававацца; ведаю, што будзе праўда мая. 19 Хто будзе сьпярэчацца з імною? бо тады я змоўк бы і сканаў.

20 „Адно дзьвюх рэчаў не рабі з імною, і тады я ня буду хавацца ад відзеньня Твайго: 21 Аддаць ад мяне даланю Сваю, і жых Твой няхай не калоце мяне. 22 Тады гукай, і я буду адказаваць; альбо буду гўкаць я, а Ты адказуй імне. 23 Колькі ў мяне бяспраўя а грахоў? выступ мой а грэх мой пакажы імне. 24 Чаму хаваеш відзеньне Свае і маеш мяне за непрыяцеля Сабе? 25 Ці не зарваны ліст Ты страпш і перасьлядзеш сухое ўмешце? 26 Ты ліпаш на мяне гарчынню і даеш імне на спадак бяспраўі маладосці мае. 27 Ставіш у калодкі ногі мае і назіраеш усі сьцежкі мае, — значыш сьляды ног маіх. 28 А ён, як гнільля, тніець, як адзецьце, зьедзе нае моляй.

14 „Чалавек, народжаны жонкаю, малачасны і поўны клопату. 2 Ён выходзе, як кветка, і зразаецца; уцякае, бы сьцень, і ня трымае. 3 І на гэтага ж Ты адчыняеш вочы Свае і мяне вядзеш на суд із Оабою? 4 Хто ўдасца чысты ад нячыстага? Ні водзін. 5 Калі яму даізначаны, і лік месяцаў яго ў Цябе; калі Ты азначыў яму граніцу, каторую ён не прайдзе; 6 Дык адхініся ад яго; хай ён супачыне, па-

куль ня сконча, як найміт, дня свайго. 7 Бо ё дзержу надзея, што яно, калі й будзе ссечана, ізноў адменіцца, і атожылы не перастануць, 8 Калі й застарэў у зямлі карэнь яго, і пень яго замер у пыле, 9 Ад паху вады яно будзе пукацца й пусьце пагоны, як расьпыліна. 10 А муж памірае й гніець; сканнае людзіна, і йдзе яна? 11 Адходзяць воды з мора, і рака ападае а высыхае: 12 І людзіна ляжа і ня ўстане; аж да сканчэння неба не прахнуцца і ня ўстануць ад сну свайго. 13 О, калі б Ты ў шэлю схваў мяне і таіў мяне, пакуль пройдзе гнеў Твой; прызначыў імне рок і потым успомнеў аб імне!

14 „Як памрэць муж, ці ажывець ён? Усі дні прызначанага імне часу я ждаў бы, пакуль прыйдзе імне адмена. 15 Ты загукяеш, і я адкажу Табе; дзела рук Сваіх Ты зажадаеш; 16 Бо цяпер Ты лічыш сігні мас, і ці ня цікуеш грэху майго; 17 Запятаваны ў зьвязку выступ мой, і Ты зашпыў бы віну маю. 18 Але гара, валячыся, развалюецца, і скіла зыходзе зь месца свайго; 19 Вада зьлірае камяні, паводка яе змывае земны пыл, — так і надзею чалавека Ты нішчыш. 20 Перамагаеш яго на век, і ён адыходзе; мяняеш яму від, і адсылаеш яго. 21 Сыноў ягоных усьціваюць, і ён ня ведае гэтага; іх паніжаюць, і ён ня цяме іх. 22 Ён чуе толькі боль собскага цела свайго і плача толькі па сабе”.

15 І адказаў Еліфаз Феманянін, і сказаў: 2 „Ці будзе мудры адказваць шувейным веданьням і паўніць сябе усходнім ветрам, 3 Правіцца словамі негадзячымі й мовамі чыста бескарыснымі? 4 Але ты разбурыў страх і меншыш гутарку перад Богам, 5 Бо вусны твае ведаюць бяспраўе твае, і ты абраў язык хітрых. 6 Вінуе цябе рот твой, а ня я; твае вусны сьветчаць супроці цябе.

7 „Ці ты першым чалавекам на-

радзіўся і ўперад за ўзгоркі створаны? 8 Ці чуў ты раду Божую, і меншыш мудрасьць да самога сябе? 9 Што ведаеш ты, чаго б мы ня ведалі? цяміш ты, чаго ня было б і ў нас? 10 І перастарак ё між нас, днямі пераходзячы айца твайго. 11 Ціж малта табе пацехі БОЖАЕ й кунежнага слова з табою? 12 Чаму нясець цябе сэрца твае, і чаму вочы твае міргаюць? 13 Бо зварачаецца дух твой да БОГА, а з вуснаў тваіх выходзяць такія словы? 14 Што такое чалавек, каб ён мог быць чысты, і каб быў справядлівы тый, што радзіўся із жонкі? 15 Вось, сьвятым Сваім Ён не давярае, і нябёсы нячыстыя ў ваччу Ягоным, 16 Як балей агідны а папсаваны чалавек, што п'ець бяспраўе, як вадугу!

17 „Я пакажу табе, слухай мяне; і гэта відзень мая, я раскажу, 18 Што мудрыя азнаймілі і не ўтайлі гэтага ад бацькоў сваіх, 19 Каторым адным аддана была зямля, і сярод каторых чужы не хадзіў. 20 Усі дні свае нягоднік мучае сябе, і лік год скаваны ад тыраны; 21 Гук жахаў у вушшу ў яго; за дабрабыту прыйдзе на яго глабанынік. 22 Ён ня вера, што зьвернецца зь цемры; спадзеецца на сябе мяча. 23 Ён цянецца хлеба, кажучы: „Дзе ён?” ведае, што дзень цемні гатовы на руках у яго. 24 Палохаюць яго цякота а ўціск; яны перамагаюць яго, як кароль, што прыгатаваўся да бітвы, 25 Бо ён выпягнуў руку сваю супроці БОГА і сіліў сябе супроці Усемагачага, 26 Бег да яго з гордай шыяю, з таўстымі бакамі шчытоў сваіх; 27 Бо ён накрыў відзеньне свае тукам сваім і аблажыў таўстым тукам лядзьве свае. 28 І селіцца ён у месцах разбураных, у дамох, у каторых ня жывуць, што прыгатаваньня на кучу другу. 29 Ня будзе ён багаты, ані маемасьць ягоная ня будзе трывалкай, і не ўкараціцца ў зямлі іхная маемасьць.

30 Не ўцячэць ён ад цемні; атожылы ягонья высуша полымя, і будзе аддалены дзьмужненьням вуснаў Ягоных. 31 Хай не давярае пусьціні заблудны, бо пусьціня будзе платаю яму. 32 Без пары ён скончыцца, і гольле ягонае ня будзе зелянец. 33 Ськіне ён, як вінная розка недасьпелую ягаду сваю і, як аліўка, страсянец квет свой; 34 Бо таварыства падлыжнікаў — адзінота, і цяпло пажарэць буданы лапаныкаў. 35 Яны зачнуць крыўды, і родзяць ліха, і ўлоньне іхнае прыгатуе хітрыню".

16 І адказаў Еў, і сказаў: 2 „Чуў я шмат такога; мізэрныя пацяшыцелі вы ўсі. 3 Ці будзе канец шувейным словам? і што квеле цябе, што ты гэтак адказуеш? 4 І я мог бы таксама гўнаць, як вы, калі б душа ваша была на месцу душы мае; прылучыўся б да вас мовамі й ківаў бы на вас галавою сваёю; 5 Сіліў бы вас вуснамі сваімі і рукамі вуснаў ціхамірыў бы ваш боль.

6 „Як я гўкаю, не ціхамірыцца боль мой; як перастану, не адыходзе ад мяне. 7 Але, цяпер Ён стамаваў мяне, Ён разбурываў усе таварыства мае. 8 Ты зрабіў імне маршчакі, і яны сьветчаньням сталі супроці мяне; паўстаець на мяне худзіня мая, сьветча перад відзеньням маім. 9 Ён ірваў мяне ў гневе Сваім і ненавідзіў мяне; скрыгатаў зубамі Сваімі на мяне; праціўнік мой войстра вочы Свае на мяне. 10 Разавілі на мяне раты свае; зьдзекуючыся, б'юць мяне поўху; усі зьберліся супроці мяне. 11 Аддаець мяне БОГ бязбожнаму і кідае мяне ў рукі нягоднага. 12 Я быў супакойны; але Ён зламў мяне, скапіў мяне за завьек, і зьмяжджуліў мяне, і паставіў мяне мэтаю Сябе. 13 Абступілі мяне стралцы Ягоныя; Ён расьцінае адкрытыя ныркы мае і не жалее; выпіў на зямлю жоўць маю. 14 Ломе ў імне вылам за вы-

ламам; бяжыць на мяне, як дужасіл. 15 Я пашыў зрэбінку на скуру сваю і ў пыл палажыў рог свой. 16 Від мой чырвоны ад плачу, і на веках маіх сьмяротны сыцень, 17 Хоць няма ўсілства ў руках маіх, і малітва мая чыстая.

18 „Зямля не пакрый крыві мае, і хай ня будзе месца галашэньню майму. 19 І цяпер, вось, на нябёсах Сьветка мой, і Паручнік мой на вышынях! 20 Прыяцелі мае — насьміханьні мае; мае вока ільцець сьлёзы да Бога. 21 О, каб мог правадца муж із Богам, як чалавек із прыяцелям сваім! 22 Бо лічанья гады прыходзяць, і сьцежкаю, скуль не звярнуся, я пайду.

17 „Дух мой ранены; дні мае гаснуць; грабы перад імною. 2 Ці не насьміханьнікі з імною, і ў нараканьню іхным начуе вока мае. 3 Вазьмі ж мой заклад да Сябе! нахшт хто паручыцца за мяне? 4 Бо сэрцы іхныя закрыў Ты ад разуменьня, затым Ты іх не падыймаеш.

5 „Хто лісьліве прыяцелям, у дзяцей таго вочы зьнішчацца. 6 Ён паставіў мяне прыказяю людям, і спакменям пліванья ў від я стаў ім. 7 Зацьмела ад гароты вока мае, і ўсі чаланы мае, як сыцень. 8 Пасьцівыя людзі зжахнуцца ад гэтага, і нявінны ўквельіцца на бязбожнага. 9 Але справядлівы дзяржыцца дарогі свае, і чыстых рук дужэ а дужэе.

10 „Але вы ўсі, звярніцеся й прыходзьце, калі ласка, і не знайду я мудрага меж вас. 11 Мінулі дні мае; скрышаны думкі мае, сабствы сэрца майго. 12 Яны ноч абарачаюць у дзень, сьвятло бліжаць да віду цямноты. 13 Калі спадзяюся гробу, як дому свайго, у цемні пасьцялю пасьцелю сваю; 14 Загубу заву: „Войча ты мой!“ і чарвяка: „Маці мая!“ і „Сястра мая!“ 15 Дык ідзе надзея мая? Хто абача надзею маю, хто абача? 16 За завалы шэ-

лю зыйдзе яна, як супачываць ра-
зам будзем у пыле”.

18 І адказаў Віллад Шуганін, і
сказаў: 2 „Пакуль вы ня зро-
біце канца словам сваім? уцямце,
і потым будзем гўкаць. 3 Нашто
нас мець за статак? Чаму мы ня-
чыстыя ў вачох вашых? 4 Ён, што
разрывае душў сваю ў гневе сваім,
нягож дзеля цябе спусьцець зямлі
й скале скрануцца зь месца свайго?

5 „Алё, сьвятло нягодных гасьне,
і іскра цяпла ягонага ня сьвеце. 6
Сьвятло сьцімнее ў будане ягонім,
і сьветаць над ім пагасьне. 7 Сьцісьне-
ны сігні моцы ягонае, і рада ягонзя
адхінець яго; 8 Бо завядуць у сець
ногі ягоныя, і на пасады ходзе. 9
Пятля хапае зя пята, і сіло дзяр-
жыць яго. 10 Прыжаваны на зямлі
павароты і на яго, і пасткі на сьцеж-
цы. 11 З усіх бакоў будуць пало-
хаць жакі яго і гнацца за ім па
пятах ягоных. 12 Высіляецца з го-
ладу сіла ягоная, і няшчасьце га-
това з боку ў яго. 13 Яно зьесьць
часьці скуры ягонае, пяршак сьмер-
ці зьесьць чаланы ягоныя. 14 Выр-
вана з будану надзея ягоная, і яна
прывядзець яго да караля жахаў.
15 Ён жыхара ў будане сваім, ка-
торы не ягоны; серкаю пасыпана
гаспода ягоная. 16 Здолу сохне ка-
рэньне ягонае, а згары вяне гольце
ягонае. 17 Памяць празь яго гіне
із зямлі, і няма імені ягонага на
вуліцы. 18 Ён выгнаны із сьвятла
да цямноты, і із сьвету выкінены.
19 Ён ня мае пагону альбо патомка
сярод людю свайго, і няма астачы
на месцу жыцьця ягонага. 20 З дня
ягонага зумеюцца йдучыя за ім, і
пярэдніх схапіла дрыгота. 21 Вось,
такія гасподы несправядлівага, та-
кое месца, хто ня знае БОГА”.

19 І адказаў Еў, і сказаў: 2 „Па-
куль будзеце нэмарасьціць ду-
шў маю і крышыць мяне словамі?
3 Вось, дзесяць разоў вы высьміялі
мяне й не сароміцеся, чураецца мя-

не. 4 І нават калі я запраўды аб-
мыліўся, абмыла мая з імною за-
стаецца. 5 Калі ж запраўды вы
вяльмуецца каля мяне і ўпікаеце
імне маёю ганьбаю, 6 То ведайце,
што Бог скрыўіў мяне й абклаў мя-
не Сваёй сецьцю. 7 Вось, я крычу:
„Гвалт!” і не адказуюць; галашу,
няма суду. 8 Ён загарадзіў імне
гасьцінец, і не магу прайсьці, і на
сьцежкі мае паклаў цемь. 9 Славу
маю сьцягнуў зь мяне й вянок зьняў
з галавы мае. 10 Навокал спус-
шыў мяне, і я адыходжу; і, як
дзерва, Ён вырваў надзею маю. 11
Запалаў на мяне гневаў Сваім, і
ўважае мяне памеж варагоў Сваіх.
12 Разам прыпілі вяткі Ягоныя,
яны практалі дарогі свае супроці
мяне й разьлягліся табарам навокал
будану майго.

13 „Братоў маіх Ён аддэліў ад
мяне, і знаючы мяне ўсяляк чу-
раюцца мяне. 14 Уздэргуюцца
ад мяне блізкія мае, і знаёмыя мае
забыліся мяне. 15 Жывучыя ў доме
маім і служэбкі мае маюць мяне за
чужнікі; я стаў чужніком у вачох
іх. 16 Гукваю слугу свайго, і ён не
адгукнецца; вуснамі сваімі я маю
маліць яго. 17 Дыханьня майго чу-
раецца жонка мая і ўздыханьня
дзяцей улоньня майго. 18 Нават
дзеці грэбуюць імною; падыймаюся,
і яны гўкаюць супроці мяне. 19
Брыдзяцца імною ўсі людзі даверу
майго; і тыя, каторых я любіў,
зьявнуліся супроці мяне. 20 Косьці
мае прыліплі да скуры мае а цела
майго, і я ўратаваўся адно із ску-
раю каля зубоў сваіх.

21 „Зьмілуйцеся над імною, зьмі-
луйцеся над імною вы, прыяцелі
мае, бо рука Божая даткнулася да
мяне. 22 Чаму вы перасьледуеце мя-
не, як БОГ? і целамаі ня мо-
жаце насыціцца?

23 „О, каб мовы мае былі запі-
саны! каб яны былі нарысаваны ў
кнізе! 24 Пяром зьлезным а вола-

вам на векі ў скале яны былі высечаны! 25 Але я ведаю, што Адкупіцель мой живець, і наапошку Ён стане на пыле; 26 Просьце тога, як гэта скура мая зьнішчыцца, у цэле сваім я буду мець відзень Бога; 27 Я абачу Яго сам, і мае вочы абачаць, а ня чужыя. Нутр мой нішчыцца ў вулоньню маім. 28 Вам належыла б сказаць: „Нашто мы перасылдзем яго?” Бо карэнь ліха знойдзены ў імне. 29 Бойцеся мяча, бо меч ё помсьнік няпраўды, і ведайце, што ё суд”.

20 І адказаў Софар Наамянін, і сказаў: 2 „Затым думкі мае сіляць мяне адказаць, бо пасьпех мой у імне. 3 Упікі, мяне ганьбячыя, я чую, і дух розуму майго адказуе імне.

4 „Ці ня ведаеш ты, што ад веку, адгэнуль, як чалавек быў памешчаны на зямлі, 5 Што весялосьць нягодных малачасная, і радасьць лісьлівых на часіну? 6 Хоць бы ўзышла да неба вялікасьць ягоная, і галава ягоная датыкалася да булакоў; 7 Як кал ягоны, на векі гіне ён; тыя, што бачылі яго, скажуць: „Дзе ён?” 8 Як сон, паляціць, і ня знойдуць яго; і, як ночная здань, будзе хістацца. 9 Вока, што бачыла яго, наперад не абача яго; і ўжо ня ўгледзе яго месца ягонае. 10 Сыны ягоньня будуць шукаць зычлівасьці ўбогіх, і рукі ягоньня зьвернуць маемасьць ягоную. 11 Косьці ягоньня напоўнены маладосьцю ягонаю, і зь ім лягуць яны ў пыл. 12 Хоць нягоднасьць салодкая ў роце ягоным, хоць ён хавае яе пад языком сваім, 13 Хоць ён жалее яе, і не пакідае яе, і дзяржыць яе ля паднябення свайго; 14 Ежа ягоная, адьлі, зьменіцца ў нутру ягоным, яна жоўць найатрутнейшых гадаў у ім. 15 Ён глытае багацьце, і вырывае яго: БОГ выганяе яго із жылата ягонага. 16 Ён сысьце атруту найатрутнейшых гадаў; заб'ець яго

язык гадавы. 17 Ня бачыць яму ручаёў, рэкаў, мёдам а маслам цякучых!

18 „Прыдбанае працаю зьверне і не праглынець; падлеменья ягонага мена ягоная, а ён не пацешыцца; 19 Бо ён уціскаў, пакідаў бедных; глабаў дамы, а не становіў; 20 Ня знаў супакою ў жываце сваім; і ў жаданьню сваім не жаалеў нічога. 21 Нічога не засталася ад яды ягонае; за тое дабрабыт ягоны ня будзе трывалкі. 22 У паўшні дастатку ён будзе ў цясноце; жывая стаманая рука прыйдзе на яго. 23 Каб напоўніць жылот ягоны, Бог пашлець палкі гнеў свой на яго, ды дасьць дождж на яго ў часе яды ягонае. 24 Калі ўцячэць ён ад зброі жалезнае, — пратнець яго лук мядзяны; 25 Выцягне, — і ён выйдзе зь цела, зіхцячае із жоўці ягонае выйдзе; жакі нойдуць на яго! 26 Усё цёмнае схавана ў сховах ягоньня; будзе жэрці яго цяпло, не разьдзьмуханае; ліха засталаму ў будане ягоным. 27 Неба адкрые бяспраўе ягонае, і зямля паўстане супроці яго. 28 Маемасьць дому ягонага шчэзьне, расплывецца ў дзень гневу Ягонага. 29 Гэта дзель ад Бога нягоднаму чалавеку, спадак прызначаны яму БОГАМ”.

21 І адказаў Ёў, і сказаў: 2 „Выслухайце ўважліва мову маю, і гэта будзе імне пацежаю ад вас. 3 Стрыжайце імне, і я буду гукаць; а просьце тога, як пагукаю, насымхайся. 4 Ціж да чалавека мова мая? і чаму, чаму не магу быць нецярплым? 5 Абярніцеся да мяне, і зжахаўніцеся, і пакладзіце руку на вусны. 6 І як я ўспомню, здрыгаюся, і дрыжыкі бяруць цела мае.

7 „Чаму нягодныя жывуць, джываюць старасьці, ды і сіламі моцныя? 8 Насеньне іхнае ўладзілася перад відам іх, і атожылы іх перад ачыма іхнымі. 9 Дамы іхныя бясчечныя ад страху, і няма дубца Бо-

жага на іх. 10 Бугай іхны запладнае бяз страты; карова іхная целіцца і ня ськідэе. 11 Як стаду, высылваюць яны бязылеткі свае, і дзеці іхныя падскокуюць. 12 Падыймаюцца пад бубён а ліру й выселяцца пад дуду. 13 Праводзяць дні свае ў дабру і якга зыходзяць да гробу. 14 А прымеж тога яны кажуць БОГУ: „Адыйдзі ад нас; і знапыця дарогаў ня хочам. 15 Што ўсемагучы, каб мы служылі Яму? і што за карысьць уцякаць да Яго?” 16 Бачыш, ня ў руках іхных дабро іхнае. Рада нягодных далёка ад мяне!

17 „Як часта сьветач нягодных гасьне, і прыходзе на іх бяда іхнал, што болі Ён выдзяляе ім у гневе Сваім? 18 Яны будуць, як саломея перад ветрам і як умецьце, скопленае віхром. 19 Бог хавэе бяспраўе іхнае патамкам іхным; адплаці яму самому, і ён будзе ведаць; 20 Пабачаць вочы ягоньня нішчэньне ягонае, і з гневу ўсемагучага будзе ліць; 21 Бо якое ў яго зычаньне да дому свайго просьле сябе, як лік месяцаў ягоных ператнецца?”

22 „Ці Бога вучыць веданьня, бачачы, што Ён судзе тых, каторыя на вышыні? 23 Гэты памірае ў супоўнай сіле, будучы бясчэпны і ў супакою; 24 Грудзі ягоныя поўныя малака й шпик косьцяў ягоных вагкі. 25 А гэны памірае ў гарчыні душы, не паспытаўшыся дабра. 26 І яны разам будуць ляжаць у пыле, і чарвяк пакрые іх.

27 „Вось, я ведаю думкі вашыя, і хітрыкі вашыя ўдзікаюць мяне. 28 Калі скажаце: „Ідзе дом князеў і йдзе будаў, месца быцьця нягодных?” 29 Ціж вы ня пыталіся ў падарожных і знакоў іхных не пазнаць? 30 Бо на дзень загубы заховуюць нягодніка, на дзень гневу яны прыведзены. 31 Хто азнайме ў від яму дарогу ягоную і што ён зрабіў, хто адплаце яму? 32 Яго прапушчаюць да грабоў, і на магіль-

ягонай ставяць варту. 33 Салодкія яму груды даліны, і за ім кажны чалавек валачэцца, а йдучым перад ім няма ліку. 34 Як жа вы пацешыце мяне пустым? У вадказах вашых застаецца мана”.

22 І адказаў Еліфаз Феманіян, і сказаў: 2 „Ціж можа чалавек быць карысны Богу? Паўне мудры карысны сабе самому. 3 Што за прыемнасьць ўсемагучаю, калі ты справядлівы, альбо ці ё карысьць, што ты дзяржыш дарогі свае беззаганьнімі? 4 Ці із страху цябе Ён гане цябе і ўходзе на суд із табою? 5 Хіба нягоднасьць твая вылікай, і намаш канца бяспраўю твайму. 6 Ты браў заклады ад брата свайго ні за што, і адзецьце ў голых ты здыймаў. 7 Усьмягтаму не падаваў вады наліцца й галоднаму адмаўляў хлеба; 8 А чалавеку плячыстаму — яму зямля, і важны жывець на ёй. 9 Удовы ты адпушчаў з пустымі рукамі, і плячукі сиротаў мяжджуліў. 10 Затое сілы навокал цябе, і спалохае цябе жах неўспадзеўкі. 11 Або цемь, што ты ня бачыш, і паводка пакрывае цябе.

12 „Ці ня высака на нябёсах Бог? Бачыш найвышшыя гвезды, як яны высака! 13 Затым ты кажаш: „Што ведае БОГ? можа Ён судзіць перазглыбокую цемь?” 14 Таўстыя булакі закрываюць Яго, так што Ён ня бача, а ходзе па скляпеньню нябёсным”. 15 Нягож ты дзяржышся вечнага гасьцінца, па каторым людзі несправядлівыя йшлі? 16 Яны былі адцяты без пары, іхны под падмыла рака, 17 Каторыя казалі БОГУ: „Адварніся ад нас” і „Што можа ўсемагучы зрабіць нам?” 18 А Ён паўніў дамы іхныя дабром. Але рада нягодных далёка ад мяне. 19 Бачылі справядлівыя й цешыліся, нявінны насмехаўся зь іх: 20 „Ці не адцяты праціўнікі нашы, і пакіненае імі пажэрла цяпло?”

21 „Пазнаёмся ж ізь Ім і будзем

у супакою, ад гэтага прыйдзе да цябе дабро. 22 Вазьмі ж із вуснаў Ягоных права і палажы словы Ягоныя ў сэрца свае. 23 Калі ты зьвернешся да Ёсемагучага, то будзеш збудаваны, калі аддальш несправядлівасьць ад будану свайго. 24 І паложыш скарб у пылі офірскае памеж скалаў цуркоў. 25 І будзе Ёсемагучы скарбам тваім і срэбрам дарагім табе; 26 Тады ты пацешышся ў Ёсемагучым і ўзыміш від свой да Бога. 27 Ты ўчыніш маленьне да Яго, і Ён пачуе цябе, і ты споўніш абятыцы свае. 28 Ты пастановіш пастаноў, і ён станеца, на дарогах тваіх зазіхціць сьвятло. 29 Як яны паніжацца, то Ты скажаш: „Узвышча-ся!” Паніклага ачыма Ён спасас. 30 Ён вывальняе нявіннага; Ты будзеш вывальнены чысьцінёю рук сваіх”.

23 І адказаў Ёў, і сказаў: 2 „Яшчэ й цяпер гаркая мова мая, цяжшая рука мая за стогны мае. 3 О, калі б я ведаў і знайшоў Яго, я мог бы падысьці да пасаду Ягонага! 4 Я палажыў бы суд свой перад Ім і вусны свае напоўніў бы довадамі. 5 Я даведаўся б словы, што Ён адкажа імне, і ўцяміў бы, што Ён скажа імне. 6 Нягож у вялікасьці сілы Свае Ён будзе сьперацацца з імною? Не, Ён меў бы бачнасьць на мяне. 7 Там пасьцівы разважаў бы зь Ім, і я ўцёк бы ад Судзьдзі свайго на векі.

8 „А вось, я йду наперад, і няма Яго, назад — і ня цемлю Яго; 9 Шукаю налева ў дзеяньнях Яго і ня бачу відзені Ягонае; павярнуся направа, але ня бачу Яго. 10 Але Ён знае дарогу, што пры імне; калі б Ён спрабаваў мяне, я выйду, як золата. 11 Нага мая цьверда дзяржалася сьцежкі Ягонаі; дарогі Ягонае я дзяржаўся і не адхінаўся. 12 Ад расказаньня вуснаў Ягоных я не адступаў; над уставу сваю я хаваў словы вуснаў Ягоных.

13 „Але Ён пры адным стаіць; і хто адхінець Яго? І чаго душа Ягоная жадае, тое Ён чыне. 14 Але, Ён споўне прызначанае імне, і падобнага да гэтага шмат у Яго. 15 Затым дрыжу перад відам Ягоным; думаю й лякаюся Яго. 16 БОГ скволіў сэрца мае, і Ёсемагучы напалохаў мяне; 17 Бо я не адцяты ад цемні, і перад імною Ён не закрыў густое цемры.

24 „Чаму не сказаны ад Ёсемагучага часы, і знаючыя Яго ня бачаць дзён Ягоных? 2 Межы перасуваюць, глабаюць стады, і пасьвяць. 3 У сіротаў выводзяць асла, у ўдавы бяруць у заставу вала. 4 Бедных сьхінаюць з дарогі, разам хаваюцца бедныя зямлі. 5 Вось, дзікія на пустыні, яны выходзяць на работу сваю рана нараніцы, на здабытак, пустыня яму — еміна дзяцюком ягоным. 6 Жнуць яны на полю не сваім і зьбіраюць віно ў нягоднага. 7 Голыя начуюць без адзецьця і ня маюць накрывьця ў сычожы; 8 Ад гаравое мыглы мкнуць і, бяз прытулішча, абыймаюць скалу. 9 Ад грудзёў адрываюць сірату і з убогага бяруць заклад; 10 Ходзяць голыя, без адзецьця, і галодныя носяць снапы; 11 Памеж сьцен выпіскаюць аліву, таўкуць у таўчэльнях, але сьмягнуць.

12 У месяце людзі стогнуць, і душа забіваных галосе, і Бог не забараняе гэтае дурноты.

13 „Яны былі меж бунтаўнікоў сьвятла, не пазналі дарогаў Ягоных, і не заставаліся на сьцежках Ягоных. 14 Із золкам устаець убіўца, забівае беднага а ўбогага, а воны бывае злодзем. 15 І вока чужаложніка жджэць зьмярканыя, кажучы: „Хай вока не абача мяне” — таемным робе від свой. 16 У цямноце падкопуюцца пад дамы, што ўдзень яны зазначылі сабе; ня знаюць сьвятла. 17 Бо ім усім разам раница — сьмяротны сьцені, бо яны

пазнаюць жакі сьмяротнага сыценю.

18 „Лягкі ён на зьверху вады; праклятая дзель ягоная на зямлі; і не звараца ён на дарогу гарадаў вінных. 19 Сухмень а гарачыня забіраюць сьнежныя воды; гэтак шэоль тых, што грашылі. 20 Забудзецца яго ўлоньне; хай ласуецца ім чарвяк; наперад яго ня ўспомняць, і несправядлівасьць будзе зломлена, як дзерва. 21 Зьдаюць бязьдзетную, каб не радзіла, і ўдае ня робяць добра. 22 Ён цягне таксама дужога сілаю сваёю; ён устаець, і ніхто ня пэўны жыцьця. 23 Ён дасьць ім бясспечнасьць, і яны апіраюцца, і вочы Ягоныя — на дарогах іхных. 24 Узняліся троку, — і няма іх; павалены, як усе іншае, іх зьбіраюць і, як вярхі каласоў, сыцяюць. 25 А калі ня так? Хто імне давадзець ману і ў нішто абярне мову маю?”

25 І адказаў Вілдад Шуганін. і сказаў: 2 „Улада а страх у Яго; Ён чыне супакой на вышніх Сваіх! 3 Ці ё лічба вяткам Ягоным? і над кім ня ўзыходзе сьвятло Ягонае? 4 І як аправіцца чалавек перад Богам, і як быць чыстым народжанаму жонкаю? 5 Вось, нават месяц і тый ня сьвеце, і гвезды нячыстыя ў ваччу Ягоным. 6 І пагатове чалавек — чарвяк, і сын людзі — моль”.

26 І адказаў Ёў, і сказаў: 2 „Як ты памог нясілу, як выбавіў плячо нямоцнага! 3 Як ты парадзіў нямудраму і мудрых падумкаў шмат азнайміў! 4 Каму ты азнайміў гэтыя словы, і чый дых выходзіў зь цябе?”

5 „Рэфаймы дрыжаць пад водамі і жывучыя ў іх. 6 Аголены шэоль перад Ім, і ня мае закрышчца загуба. 7 Ён расьцягнуў поўнач над пусьцінёю, павесіў зямлю на нічым. 8 Ён зьвязае воды ў булаках Сваіх, і булак ня ськепіцца пад імі. 9 Ён дзяржыць відзеньне пасаду, рась-

цягнуў над ім булак Свой. 10 Рысу правёў над зьверхам вады аж да гравіцаў сьвятла зь цемняю. 11 Стаўпы нябёс дрыжаць а жахаюцца ад вайцяньня Ягонага. 12 Сілаю Сваёй сьцішыў мора і розумам Сваім паразіў Рагаба. 13 Ветрам Ягоным нябёсы прыбраны; рука Ягоная скармавала ўцякаючага гада. 14 Вось, гэта часьці дарогаў Ягоных; і як мала мы чулі празь Яго! А гром магутнасьці Ягонае хто можа ўцяміць?”

27 І ўзноў рабіў Ёў свае адумысловае прыраўнаньне, і сказаў: 2 „Жыў Бог, што адварнуў суд мой, і ўсемагучы, што зьнемарасьціў душу маю, 3 Што, пакуль яшчэ дых мой у імне, і дух Божы ў ноздрах маіх, 4 Ня будуць гукі вусны мае несправядлівасьці, і язык мой ня выдумае мань! 5 Далёка я ад таго, каб прызнаць вас за справядлівых; пакуль не сканаю, не адракуся ад беззаганнасьці свае. 6 Моцна дзяржаў я справядлівасьць сваю і ня скволю яе; ня ўпкінець імне сэрца мае ўсі дні мае.

7 „Хай непрыяцель мой будзе, як нягоднік, і паўстаючы на мяне, як несправядлівы; 8 Бо што за надзея падлыжніку, як будзе ён адцяты, як Бог возьме душу ягоную? 9 Ці галашэньне ягонае пачуе БОГ, як прыйдзе на яго бяда? 10 Ці будзе мець пацеху ў Усемагучым? ці будзе гукі Бога ў кажным часе?”

11 „Наўчу вас, што ў рупцэ БОЖАЙ; што ў Усемагучага, не скаваю. 12 Вось, усі вы сузіралі самы; дык нашто вам марнасьцяй марнавацца? 13 Гэта дзель нягодніку ад БОГА, і спадак, што ўдзісканьнікі ад Усемагучага возьмуць. 14 Калі памножацца сыны ягоныя, то пад меч; і патомкі ягоныя не насыцяцца хлебам. 15 Засталых па ім сьмерць зьвядзець да гробу, і ўдовы іх ня будуць плакаць. 16 Хоць ён назьбірае срэбра, як пылу, і на-

спраўляе адзецьця, як гліны; 17 Дык ён наспраўляе, але адзявацца будзе справядлівы, і срэбра падзеле нявінны. 18 Як павучыньне, дом, што ён станове, як буда, якую вартаўнік робе. 19 Кладзецца спаць багатыром, а гэтым ня ўстане; адчыне вочы, і ён ужо ня тый. 20 Як воды, страўць яго жажі; ночы ўхопе яго віхор. 21 Падыйме яго вецер усходні, і ён пойдзе, і зь месца ягонага абуря яго. 22 Пусьце на яго, і не пакалее; ад рукі Ягонае ён уцякае стрым галаву. 23 Плясьне сваімі рукамі па ім, і засьвішча па ім зь месца свайго!

28 „Бо ё жарало срэбра, і месца на золата, ідзе ачышчаюць. 2 Зялеза дастаюць із зямлі, а з руды літуюць медзь. 3 Ён азначае канец цемні і супоўна скумае камень цёмны й сьмяротнага сыценю. 4 Прабываецца рака ад месцаў жыхараў, забытых нягамі; яны зьбяднелі і ад людзей туляюцца. 5 Зямля, — зь яе паходзе хлеб, а пад ёй парыта бы цяплом. 6 Камяні яе — месца шафіру, і пыл золата ў ёй. 7 Сыцежкі ня ведае дзярлівая птушка, і ня бачыла яе вока каршун; 8 Не тапталіся па ёй сынове пыхі, і не пераходзіў яе стары леў. 9 На крэмень наложка руку сваю і перакуляе горы з каранямі. 10 Ён высыкае каналы ў скалах, і кажную дарагую рэч бача вока ягонае. 11 Ён зьвязуе рэкі, каб не разліваліся, і схаванае выносе на сьвятліню.

12 „Але мудрасьць, ідзе знайсці яе? і йдзе месца розуму? 13 Ня ведае чалавек паны яе, і яе не знаходзяць на зямлі жывых. 14 Бяздоньне кажа: „Ня ў імне яна“, і мора кажа: „Не ў мяне!“ 15 Ня можна даць пчырага золата за яе, і срэбра ня можа быць адважана за пану яе. 16 Не пануюць яе золатам офірскім, ані дарагім аніксам, ані шафірам. 17 Не раўня ёй золата а крышталя, і не мяняюць яе на судзь-

дзе із пчырага золата. 18 Каралю а пэрлаў і менаваць няма чаго, пана мудрасьці выпай за рубіны. 19 Не раўня ёй топаз ефіопскі; пчырым золатам не пануюць яе.

20 „А мудрасьць скуль паходзе? і йдзе месца розуму? 21 Схавана яно ад ачоў усяго жывучага і ад птушак нябёсных затоена. 22 Загіна а сьмерць кажучь: „Бушні напымі чулі мы галасы празь яе“.

23 „Бог цяме дарогу яе, і Ён ведае месца яе; 24 Бо Ён глядзіць на канцы зямлі, бача пад цэлым небам. 25 Як Ён ветру прызначаў вусы і ўладзіў вадзі подле меры, 26 Як азначаў права дажджу й дарогу маланьні грэмотнай; 27 Тады Ён бачыў яе і агаласіў яе; Ён устанавіў яе, і спрабаваў яе.

28 „І сказаў чалавеку: „Вось, бо-язьні Спадарова — гэта мудрасьць, і адварненне ад ліха — розум“.

29 І ўзноў рабіў Ёў свае адумысловае прыраўнаньне, і сказаў: 2 О, калі б я быў, як у пярэдніх месяцы, як у тыя дні, калі Бог крыў мяне; 3 Калі сьветач Ягоны сьвятціў над галавою маёю, і я пры сьвятле яго хадзіў сярод цемні! 4 Як быў я за дзён маладосці свае, як тайна Божая была над буданом маім; 5 Калі яшчэ ўсемагучы быў з імною, і дзяцюкі мае навокал мяне; 6 Калі дарогі мае абліваліся маслам, і скала тачыла імне цурі алею! 7 Калі я выходзіў да брамы месцае, і на точышчу станаўіў сэдава свае, — 8 Бачачы мяне, маладзёны хаваліся, а перастаркі ўставалі, стаялі; 9 Князі ўздэргваліся ад гаворкі і далоні свае клалі на вусны свае; 10 Голас значных хаваўся, і язык іхны ліп да паднябеньня іхнага. 11 Калі вуха чула, мела мяне за пчасьлівага; калі вока бачыла, яно сьветчыла празь мяне; 12 Бо я вывальняў беднага галосачага й сірату, каторая ня мела памагатыра. 13 Дабраслаўства гі-

нучага прыходзіла на мяне, і я прычыняў сэрцу ўдавы песню радасці. 14 Я адзяваюся ў справядлівасць, і яна ўбірала мяне; як ахілім а турбан суд мой.

15 „Я быў ачыма нявісному і нагамі кульгавому я; 16 Айцом быў я ўбогім і справу, каторай ня знаў, я скумаў. 17 Ламіў я перадвікі несправядліваму, і із зубоў ягоньх вырываў здабытак. 18 І гукаў я: „У гняздзе сваім сканаю і, як пясок, памножу дні свае; 19 Каронь мой выцягнуўся да вады, і раса начуе на голыю маім; 20 Слава мая новая з імною, і лук мой аднаўляецца ў руцэ маёй“.

21 „Слухалі мяне, і чакалі, і маўчалі ў часе рады мае. 22 Просьле мовы мае яны не паўтаралі, і на іх капалі казаньні мае. 23 Чакалі мяне, як дажджу, і адчынялі вусны свае, як ад дажджу познага. 24 Я ўсьміхаўся да іх, і яны ня верылі; і сьвятла віду майго не адхіналі. 25 Я абіраў дарогу ім, і сядзеў, як галава, і жыў, як кароль памеж вяткі; як плачучых у жалобе, я іх пацяшаў.

30 „А цяпер сьмяюцца зь мяне малодшья за мяне гадамі, тыя, каторых бацькоў я брыдзіўся памясьціць із сабакамі стадаў сваіх. 2 І сіла рук іхных нашто імне? Людзі, каторых сіла мінула. 3 Няставаю а галадоўю змораныя, яны ўцякаюць да сыцэпу бязводнага, здаўна марнага а запустэлага; 4 Шчыкаюць мальву а лісты кустоў, і кароньне дроку ежа іхная. 5 З грамады выганяюць іх, крычаць на іх, як на злодзеяў. 6 У жаклівых далінах яны мусяць жыць, у ямах зямлі а скáлаў. 7 Равуць памеж кустоў, туляцца пад церням. 8 Сыны дурных, таксама сыноў бязь імені, яны былі зьбітыя із зямлі.

9 „А цяпер песняю іх я стаў, і прыказяю ім. 10 Яны брыдзяцца імною, здаляюцца ад мяне, і перад

відам маім ня ўздэружуюцца пліваць; 11 Бо Ён скволіў паварозку маю і паніжыў мяне, яны ськінулі аброць у маёй прытомнасьці. 12 З правага боку лотва паўстаець, сьпіхаюць ногі мае, насыпалі супроці мяне свае тасьцінцы зьнішчэньня; 13 А маю сыцэжку папсавалі; з майго няшчасьця яны карыстаюць, ня маючы памачнікі. 14 Як выламам шырокім прышлі яны; пад разьвярненьням качаліся. 15 Жакі абярнуліся на мяне; як вецер, разьвеелася кунежнасьць мая, і, як булак, мінула спасеньне мае.

16 „І цяпер выліваецца душа мая ў імне, абыймаюць мяне дні нэмарасьці. 17 Ночы косьці мае праклены ў імне, і жылы мае не супацьваюць. 18 Зь вялікаю сілаю здыймаецца зь мяне адзецьце мае; як край сарочкі мае, яно папярэзуе мяне. 19 Ён кінуў мяне ў гліну, і я стаў падобны да пылу а попелу. 20 Я гукáю да Цябе, а Ты не адказуеш імне; стаю, а Ты аглядаеш мяне. 21 Ты абярнуўся нэмiлaсьціўным да мяне; сілаю рукі Свае Ты ненавідзіш мяне. 22 Ты ўзяняў мяне на вецер, і вазіў мяне, і распусьціў істу маю. 23 Але, я ведаю: да сьмерці Ты зьвядзеш мяне і да дому збору ўсяго жывучага.

24 „А не да кучы Ты выцягнеш руку, дарма што ў зьнішчэньню сваім яны крычаць. 25 Ці ня плакаў я па няшчасных? ці ня смуцілася душа мая па бедных? 26 Як дабра я спадзяваўся, прышло ліха; як я чакаў сьвятліні, прышла цемра. 27 Нутр мой кіпіць і не маўчыць; стрэлі мяне дні смутку. 28 Я хаджу шчарнелы, але не ад сонца; устаю ў грамадзё й крычу. 29 Я стаў братам шакалам і прыцелям страўсянятам. 30 Скура мая пачарнела на імне, і косьці мае абгарэлі ад палу. 31 Абярнулася ў жалобу гарпа мая, і жалейка мая — у голас плачучых.

31 „Змову ўчыніў я з ачыма сваімі, і нашто імне зварацаць увагу на дзяўчыну? 2 Што за доля імне ад Бога згары, і што за спадак ад Усемагучага з вышыні? 3 Ці не няшчасьце прылучаецца несправядліваму, і не загуба ліхадзею? 4 Ці ня бачыў Ён дорогаў маіх, і ня лічыў усіх сьлёў маіх?

5 „Калі я хадзіў у мане, і барзьдзіла вага мая на ашуку, — 6 Хай зважаць мяне на вазе праўды, і пазнае Бог нявінасьць маю. 7 Калі адхінаўся сьлёнь мой ад дарогі, і за ачыма маімі йшло сэрца мае, і калі штось прыліпла да рук маіх, 8 То хай я сею, а другі есьць, і хай атожылы мае выкаранены будуць.

9 „Калі жонка надзіла сэрца мае, і ля ўходу прыяцеля свайго я цікаваў, — 10 Хай меле другому жонка мая, хай клякаюць ля яе іншыя; 11 Бо гэта быў бы выступ, гэта было б судовае бяспраўе; 12 Гэта — цяпло да згубы зьядаючае, і ўсі плады мае яно магло б выкараніць.

13 „Калі я ўлегцы замеў права слугі свайго й права служэбкі свае, як яны прававаліся з імною, 14 То што я пачаў бы рабіць, як бы паўстаў БОГ? і як Ён даведаўся б да мяне, што я адказаў бы Яму? 15 Ці ня Ты і, хто ў жываце ўчыніў мяне, учыніў і яго, і ўладзіў нас у дзетніцы Адзін.

16 „Ці адмаўляўся я жаданьню бедных альбо ці ачом удавы я даў выцякаць? 17 Ці ёў я лусту сваю асобна? ці ня ёў сьрата зь яе? 18 Бо ад маленства ягонага я гадаваў яго, як айцец, і ад жывата маці свае я вадзіў удаву. 19 Як бачыў гінучага без адзецьця і што накрывіцца няма ў беднага; 20 То ці не дабраславілі мяне сьцёгны ягоныя, і ад стрыжэньня авец маіх ці ня быў ён утэрэўшыся? 21 Калі я падыймаў руку сваю на сьрату, затым што мог бачыць ля брамы абарону сабе, 22 То хай плячо мае ад сыпіны адва-

ліцца, і цаўка мая ад локця адломіцца; 23 Бо страшная імне кара ад БОГА, перад вялікасьцяй Ягонаю ня вытрываў бы я.

24 „Ці здаваўся я на золата альбо ці шчыграму золату сказаў я: „Давер мой”? 25 Ці цешыўся я, што маюцца мая была вялікая, і што рука мая прыдбала шмат? 26 Калі я бачыў сьвятло, што яно зьзяе, і месяц вялікасна ходзячы, 27 І надзілася патай сэрца мае, і цалавалі рукі маю вусны мае, — 28 Гэта таксама было б судовым бяспраўям, бо я адрокся б БОГА на вышынях.

29 „Ці цешыўся я із згубы злосьніка свайго і захапляўся, як сустракала яго няшчасьце? 30 Не, я не даваў грашыць паднябенню свайму, каб шукаць праклёнам душы яго. 31 Ці не казалі сьмяротнікі будаву майго: „Ці быў хто такі, каб ізь яго мяса не насыціўся? 32 На вуліцы не начаваў падарожны, і дзьверы свае я адчыняў госьцю.

33 „Калі б хаваў я, як Адам, выступы свае, каб затаіць у заўлоньню сваім бяспраўе свае, 34 То я баўся б вялікага груды, і грэбаваньне радзімаў палохала б мяне, так што я маўчаў бы й ня выходзіў бы за ўход. 35 О, калі б хто выслухаў мяне! Во знак мой: хай Усемагучы адкажа імне; а кнігу напісаў бы супар мой. 36 На плячу сваім я насьціў бы яе, і узлажыў бы яе на сябе, як вянок. 37 Я эдаў бы Яму лічбу з усіх сьлёў сваіх, як князь; я дабліжыўся б да Яго.

38 „Калі зямля мая крычэла на мяне, і ўсі барозны яе плакалі; 39 Калі плады яе я ёў дарма і прысьліў сосьнікаў зямлі выдыхнуць душу, 40 То хай замест пшонкі вырасьце цернь і замест ячменю — кукаль”. Скончыліся словы Ёзавы.

32 І перасталі тры мужы гэня адказаваць Ёву, бо ён справядлівы ў ваччу сваім. 2 І ўзгарэўся

гнеў Елігу Варахэленка Бузяніна, з радзімы Рамовае: на Ёва ўзга-
рэўся гнеў ягоны за тое, што ён
праўдзіў душы сваю болей за Бога;
3 А на трох прыяцеляў ягоных уз-
гарэўся гнеў ягоны за тое, што яны
не знайшлі адказу, а вінавалі Ёва.
4 Елігу ж чакаў із словамі сваімі
ля Ёва, бо яны былі старшыя за
яго гадамі. 5 Але як абачыў Елігу,
што нямаш адказу ў вуснах трох
мужоў, тады ўзгарэўся гнеў ягоны.

6 І адказаў Елігу Варахэленка:
Бузянін, і сказаў: „Малады я га-
дамі, а вы перастаркі; затым я быў
нясьмелы і баяўся выказаць вам
пагляд свой. 7 Я сказаў: „Дні хай
гўкаюць, і шматгодзьдзе хай азнай-
мляе мудрасьць“. 8 Але запраўды ё
дух у чалавеку, дык Усемагучага,
што робе яго разумным. 9 Не вя-
лікія людзі мудрыцы ані старыя
разумеюць суд. 10 Затым я скажу:
паслухайце мяне, выкажу пагляд
свой нават я. 11 Вось, я чакаў слоў
вашых, я ўважліва прыслухаўся да
разумных разважаньняў вашых. па-
куль вы выпускаеце словы. 12 Я на
вас уважаў, і вось, Ёву няма пера-
конючага альбо няма меж вас ад-
казуючых на словы ягоныя. 13 Каб
вы не казалі: „Мы знайшлі муд-
расьць; БОГ яго адпихнуў, а не ча-
лавека“. 14 Ён не звараचाў словаў
сваіх да мяне, і я прамовамі ва-
шымі не адкажу яму. 15 Яны ў су-
мятні, яны не адказуюць болей. зда-
ліліся ад іх словы. 16 І я чакаў, бо
яны ня гўкалі, бо яны адзяржаліся
і не адказалі болей. 17 Адкажу на-
ват я сваю часць, выкажу пагляд
свой нават я: 18 Бо я поўны словаў,
дух у імне сіле мяне. 19 Вось, у ім-
не, як віно неадаткнёнае, як новыя
вінныя мякі дзяржэцца. 20 Я буду
гўкаць, і палягчэе імне; я адчыню
вусны свае і адкажу. 21 Хай ня
маю бачнасьці на якую асобу і ні-
якаму чалавеку ня буду падльпа-
ваць; 22 Бо я ня ведаю як падлы-

гаваць — зараз зьнёс бы мяне ўчы-
ніцель мой.

33 „Слухай, адылі, калі ласка,
Ёве, мову маю і на ўсю гу-
тарку маю ўважай. 2 Вось жа, я
адчыніў вусны свае; язык мой гў-
кае ў паднябеньню маім. 3 Словы
мае ад шчырасьці сэрца майго, і ве-
даньне вусны мае ясна вымаўляюць.
4 Дух Божы ўчыніў мяне, і дык
Усемагучага ажывіў мяне. 5 Калі
можаш, адкажуй імне, прыгатаўся
перад імною і стань. 6 Вось я, бы
вусны твае перад БОГАМ; з гліны
ўхармаваны я. 7 Вось, страх мой
хай не паложае цябе, далая мая
на табе хай ня будзе цяжкая. 8 Але,
ты гўкаў у вушы мае, і голас сло-
ваў тваіх я чуў. 9 Ты кажаш: „Я
чысты, бяз выступу, нявінны я, і
няма бяспраўя ў імне. 10 Вось, Ён
знаходзе прычыны непрыязьніста-
да мяне, Ён мае мяне за непры-
яцеля Сваёго. 11 Паставіў у ка-
лодкі ногі мае, цікуе на ўсі сьцежкі
мае“. 12 Бо ў гэтым не твая праўда,
я адказую табе, бо Бог большы за
людзіну. 13 Чаму ты сыпераеашся
зь Ім, што Ён не здаець табе лічбы
з усіх справаў Сваіх? 14 Бо БОГ
гўкае адным парадкам і другім, ня
цяміцца гэта: 15 У сьне, у ночнай
відзеньні, як нападае глыбокі сон на
людзёў, як яны дрэмяць на ложках,
— 16 Тады Ён адкрывае вушы
людзкія і пячатавае навуку, даюю
ім, 17 Каб адварнуць чалавека ад
учынку, і гордасьць ад чалавека
Ён жавае, 18 Ён узьдэержуе душы
ягоную ад загубы і жыцьцё ягонае
ад зьнішчэньня мячом. 19 І навучае
болям на ягоным ложку і болям у
ягоных касьцёх, — 20 І жыцьцё
ягонае збрыдзе хлеб, і душа яго-
ная ласую ежу. 21 Чэзьне цела яго-
нае, ажно яго ня відаць, і адкры-
ваюцца косьці ягоныя, каторыя ня
былі відаць. 22 І бліжыцца да ямы
душа ягоная, і жыцьцё ягонае — да
забіўцаў. 23 Калі будзе ў яго Ангіл-

прычынца, адзін із тысяча, азнай-
міць людзіне пасыцівасць ейную;
24 І Ён міласэрны да яго, і скажа:
'Вывальні яго ад зыходу да долу;
Я знайшоў выкуп'. 25 Сьвежшае за
дзяцюкае стане цела ягонае, ён
звернецца да дзён маладосці свае.
26 Моле Бога, і Ён прыме яго, і
Ён абача від ягоны з гуканьнем, Ён
зверне людзіне справядлівасць яе.
27 І ён будзе глядзець на людзёў,
і скажа: 'Ізграшыў я, і скрыўіў
простае, і бескарысна было імне'.
28 Ён вывальне душў ягоную ад
зыходу да долу, і жыццё ягонае
будзе аглядаць сьвятліню. 29 Вось,
усе гэта робе БОГ разы два, тры
з мужчынам. 30 Каб адварнуць ду-
шў ягоную ад долу, каб ён сьвя-
ціў у сьвятліні жыцця. 31 Уважай.
Ёве, слухай мяне, маўчы, і я буду
гўкаць. 32 Калі маеш што сказаць,
адказаць імне, кажы, бо я зычу
апраўленьня твайго. 33 Калі не; ты
слухай мяне, маўчы, а я наўчу цябе
мудрасьці".

34 І адказаў Елігу, і сказаў: 2
'Служайце, мудрыя, словы мае,
і, ведаючыя, нахініце вуха да мяне;
3 Бо вуха прабуе словы, а падня-
бенне спытае ежу. 4 Выбярэма са-
бе права, і вызначма мяжсобку, што
добрае. 5 Бо сказаў Ёў: 'Мая праў-
да, але Бог адхінуў суд мой. 6 Ці
маю я маніць праз суд свой? Рана
мая невылячальная бяз выступу'. 7
Хто людзіна, як Ёў, што п'ець на-
сьмех, як ваду, 8 І падарожжуе ў та-
варыстве зь ліхадзеямі, і ходзе зь
людзьмі нягоднымі? 9 Бо ён ска-
заў: 'Няма карысьці чалавеку, калі
ён мае зычлівасьць у Бога'. 10 Дык,
людзі разумныя, паслухайце мяне,
хай Бог крые, каб у БОГА была
нягоднасьць, і ў Усемагучага бяс-
праўе. 11 Бо падле ўчывку чала-
века Ён адплаце яму, і падле па-
дарожжа людзіны ён знойдзе яе.
12 Запраўды, БОГ ня чыне нягодна,
і ўсемагучы не перакручвае суду.

13 Хто паручыў Яму зямлю, і хто
ўзлажыў на Яго цэлы сьвет? 14 Калі
б Ён зьвярнуў да сябе сэрца Свае,
забраў да Сябе дух Свой а дых
Свой, — 15 Усе цела разам зьніш-
чэла б, і чалавек абярнуўся б у
пыл. 16 Дык, калі ты маеш розум,
то слухай гэта і ўважай на голас
слова майго. 17 Ці можа ненавіднік
суду радыць каго? і ці можаш ві-
наваць Магучага-Справядлівага? 18
Ці скажаш каралю: 'Веляле', і даб-
радзеям: 'Нягоднікі?' 19 Ён, Като-
ры не глядзіць на асобы князёў і
ня важа багатага болей чымся бед-
нага, бо ўсі яны — работа рук Яго-
ных? 20 Якта яны паміраюць; і ся-
род ночы люд узрушыцца, і прамі-
нуць; і магучага забіраюць бяз ру-
кі. 21 Бо вочы Ягонья над дарогамі
людзіны, і Ён бача ўсі сігні ейныя.
22 Нямаш цемні ані сыценню сьмя-
ротнага, ідзе маглі б схавацца лі-
хадзеі. 23 Бо Ён ужо не вымагае
ад чалавека, каб ішоў на суд із БО-
ГАМ. 24 Ён крыша магучых без
прасокі і ставе іншых на іхнае мес-
ца. 25 Дык, пазнаючы іх із работаў
іхных, Ён вале іх ночы, і яны кры-
шацца. 26 Як нягоднікаў, Ён твее
іх на ачох глядзеньнікаў, 27 Бо яны
адступілі ад Яго і ніякіх дарогаў
Ягоных не разумелі, 28 Каб пры-
весці да Яго крык бедных, і крык
убогіх каб Ён учуў. 29 Як Ён сыці-
шае, хто можа вінаваць? Як сьла-
вае від Свой, хто можа абачыць
Яго? Ці будзе гэта народ, ці чала-
век, — усе адно, 30 Каб двудушнік
не караляваў, каб ня сіляць люд.
31 Пэўне маюць казаць БОГУ: 'Я
зарабіў, ня буду горшаць. 32 Вон-
ках бачаньня майго Ты ўчы мяне;
калі я зарабіў бяспраўе, наперад ня
буду рабіць'. 33 Ці затым, што Ён
ня ўчыніў патвойму, ты гэта ўлег-
пы маеш, ці ты абіраеш, а ня я?
Дык, што ведаеш, кажы. 34 Людзі
разумныя скажуць імне, і муж муд-
ры, каторы слухае мяне, скажа:

35 „Ёў бязь ведання гўкае, і словы ягонныя неразумныя“. 36 Я зычыў бы, каб выпрабаваны быў Ёў на векі за адказ, як нягодным людзём; 37 Бо ён дадаець да свайго грэху выступ, пляскае рукамі сваімі памеж нас і множа словы свае супроці Бога“.

35 І адказаў Елігу, і сказаў: 2 „Ці гэта ты ўважаеш за справядлівасць, што ты сказаў: „Я справядліўшы за БОГА“? 3 Дык ты кажаш: якая карысць табе? „Якая выгранка імне перад тым, як калі б я й грашыў?“ 4 Я адкажу табе словамі і прыяцелям тваім із табою: 5 Глянь на нябёсы й абач; і глядзі на булакі, каторыя вышшыя за цябе. 6 Калі ты грэшыш, што чыніш ты Яму? і калі выступы твае множацца, што зробіш ты Яму? 7 Калі ты справядлівы, што даеш Яму, альбо што Ён із рукі твае можа ўзяць? 8 Нягоднасць твая датыкаецца да людзіны, як ты, і справядлівасць твая да сына людзкога. 9 Ад множасці глабання крычаць і ад рукі дужых галосаць; 10 Але ніхто ня кажа: „Дзе Бог, Стварыцель мой, Каторы даець песні ночы, 11 Каторы болей нас вуча, чымся жыўёлу земную, і чыне мудрэйшымі нас, чымся птушкі нябёсныя?“ 12 Там яны галосаць, але Ён не адказуе, з прычыны гордасці благіх людзей. 13 Напэўна БОГ ня слухае пустога галашэння, ані ўсемагучы не глядзіць на яго. 14 Хоць ты кажаш, што ня бачыш Яго; але суд ё ў Яго, і жджы Яго. 15 І цяпер, затым што Ён не даведаўся гневам сваім і ня вельма хацеў знаць пыхі іхнае, 16 Ёў дарма адчыніў вусны свае і бязь ведання множа словы“.

36 І далей гўкаў Елігу, і сказаў: 2 „Патрывай імне крыху, і я пакажу табе, бо яшчэ ё ўзглядам Бога словы. 3 Прынясу веданне свае здалёку і аддам справядлівасць Учынцелю свайму; 4 Бо за-

праўды не машлівыя словы мае, з табою дасканалыны ў веданню. 5 Вось, Бог магучы, але ня грэбуе. Ён магучы сілаю сэрца. 6 Ён не ажыўляе нягоднага, але права ўбогім даець. 7 Ён не адварачае ад справядлівага аччу Сваіх, але з каралямі на пасадзе садзе іх на векі і вывышшае іх; 8 І калі яны спутаны зялезьям, і ўзяты ў палон паварозамі гароты, 9 Тады Ён азнаймляе ім іхны ўчынак і іхныя выступы, бо яны ўмацаваліся. 10 Адкрывае вушы іхныя да навукі й кажа, каб яны адварнуліся ад бяспраўя. 11 Калі паслухаюць і будуць служыць Яму, то скончаць дні свае ў дабрабыце і гады свае ў любасці. 12 Але калі ня слухаюць, то будуць зьнішчаны мячом і сканаюць бязь сьведам'я. 13 Двудушныя сэрцамі зьбіраюць гнеў; яны ня крычаць, бо Ён зьвязаў іх. 14 Паміраюць у маладосці душы іхныя, і жыццё іхнае меж бязуляў. 15 Ён вывальняе зьбедаваных із бяды іхнае; адкрывае вушы іхныя ў нядолі. 16 Ён нават цябе вывеў бы з уціску на прастору, няма сьціску там, і стаўлянае на стол твой было б поўнае туку. 17 І судам нягоднікавым ты поўны; суд а справядлівасць падпіраюць цябе. 18 Бо ё гнеў, глядзі, каб ня вывеў цябе вытням; і вялікі выкуп не адхінець цябе. 19 Ці зважа Ён на багацце твае? Ані на золата, ані на ўсю магутнасць сілы. 20 Не жадай тае ночы, калі люды будуць узняты зь месца свайго. 21 Сьцеражыся, ня сьхінайся да бяспраўя, бо яго ты валей абраў чымся гароту. 22 Вось, БОГ высокі магутнасцю Сваей; хто падобны да Яго вучыцель? 23 Хто прызначыў Яму дарогу Ягоную альбо хто можа сказаць: „Ты зрабіў крыўду“? 24 Памятуў узьвялічаць справу Ягоную, каторую людзі аглядалі. 25 Кажны чалавек аглядае яе; людзіна прыглядаецца да яе зда-

леку. 26 Вось, БОГ высокі й нязна-ны; лік год Ягоных някумальных. 27 Ён збірае каплі вады, Ён сточусь мыглу Сваю ў дождж, 28 Каторы нябёсы ільлюць далоў і капаюць на чалавека ў множасьці. 29 Ці можа спатачыць хто пашырэнне була-коў, грукат будану Ягонага? 30 Вось, Ён пашырае сьвятліню на яго й пакрывае карані мора; 31 Бо гэ-тым Ён судзе людзі, даець еміну ў множасьці. 39 Ён пакрывае сьвят-ло далонямі Сваімі і расказуе яму праз сустрэчы. 33 Агалашае Яго грукат Ягоны, і статак таксама празь Яго ўзьход.

37 „І ад гэтага дрыжыць сэрца мае й скранулася зь месца свайго. 2 Слухайце, слухайце дры-жэнне голасу Ягонага і гром, што выходзе з вуснаў Ягоных. 3 Пад усім небам Ён пушчае яго і сьвят-ліню Сваю аж да краёў зямлі. 4 За ім равец голас; і грыміць Ён го-ласам вялікасьці Свае, і не адзер-жуе яго, калі голас Ягоны пачуць. 5 Грыміць БОГ голасам дзіўным Сваім, робе справы вялікія, неспа-тачлівыя. 6 Бо сынегу Ён кажа: „Будзь на зямлі“, таксама лівуну а даждж, лівуну дажджоў сілы Свае. 7 Ён пячае руку кажнага чала-века, каб усі людзі ведалі справу Ягоную. 8 Тады зьвяры йдуць да логваў сваіх і застаюцца ў норах сваіх. 9 Із схову прыходзе бура, ад абураючых вятроў — сьцюжа. 10 Ад дзьмухненьня БОЖАГА ўзыні-кае лёд, і зьверх вады сыпінаецца. 11 Таксама вагкосьцяй Ён напаў-няе хмары, і булакі сыпяць сьвятлі-ню Ягоную. 12 Яна круціцца а кружыняе подле праводу Ягонага, каб споўніць усе, што Ён расказуе ім на відзе заселенага сьвету. 13 Або дзеля зырненьня, альбо дзеля зямлі, альбо дзеля зьмілаваньня пасылае іх. 14 Нахіні вуха да гэтага, Ёве; стой і разважай чудосы БОЖЫЯ. 15 Ці ведаеш ты, як Бог прызначыў

іх і прычыныя зьяць болачную ма-ланку? 16 Ці знаеш аднавагу була-коў, чудосы Найдасканальшата ў ведзе? 17 Як твае адзецьці цёплыя, як Ён ціхаміра зямлю з паўдня? 18 Ці ты зь Ім прасьцягнуў нябё-сы, цьвардыя, як літая глядзелька. 19 Усьведамі нас, што сказаць Яму: мы ня кемім ад цемні. 20 Ці будзе паведана Яму, што я гўкаю? Ці кажа людзіна, што яе праглынуць? 21 І цяпер мы ня бачым сьвятла, калі яно зьяе на нябёсах; а вецер павее, і ачысьце іх. 22 З поўначы золата прыходзе, у Бога страшны майстат. 23 Усемагучы! мы не спа-тачаем Яго, Ён высокі сілаю, су-дам а множасьцяй справядлівасьці. Ён ня ўціскае. 24 Дык хай баяцца Яго людзі; Ён не зважае на мудрых сэрцам”.

38 І адказаў СПАДАР Ёву зь віхру, і сказаў: 2 „Хто гэты, што зацямяе раду словамі бязь ве-даньня? 3 Палеражы ж сыцётны свае, як муж: Я буду пытацца ў ця-бе, а ты азнаймі Імне.

4 „Ідзе быў ты, як Я кляў под зямлі? Кажы імне, калі цяміш. 5 Хто прызначыў меру ёй, калі ты ве-даеш? альбо хто расьцягнуў павар-роз па ёй? 6 На чым поды яе за-нураныя, альбо хто палажыў ву-гольны камень яе, 7 Як пялі разам ранічныя гвезды, і ўсі сынове Бо-жыя гукалі з радасьці? 8 І зачыніў мора дзьвярмі, як яно чханула з улоньня й выпшла, 9 Як Я булакі ўчыніў адзецьцям яго й мыглу пол-камі яго, 10 І азначыў права Свае яму, і пастанавіў завалы а дзьверы. 11 І сказаў: „Дагэтуль дойдзеш, а не далей, і тут запінена гордасьць хваляў тваіх”.

12 „Ці можаш расказаць ты ралі-цы за дэён жыцьця свайго і пака-заць месца золку, 13 Каб ён ахал-ляў канцы зямлі й страсануў зь яе нягодных, 14 Каб яна абярнула-ся, як гліна пад пячацяй, стала-

ся, як адзецьце; 15 І адняць ад нягодных сьвятло іхнае, і высокае плячо зламіць?

16 Ці дайшоў ты да жаролаў мора, скупаць глыбіню ці хадзіў ты? 17 Ці аб'явіліся табе брамы сьмерці, і брамы сьценю сьмерці ці бачыў ты? 18 Ці спатачаеш ты шырыню зямлі? Скажы, калі ведаеш, усе гэта. 19 Кудэй дарога, ідзе перабывае сьвятло? а цемра, ідзе месца яе? 20 Ці можаш ты ўзяць яе да граніцы яе й можаш спатачыць сьцежкі да дому яе? 21 Ты ведаеш, бо ты быў нарадзіўшыся тады, і лік дзён тваіх чысьлены!

22 Ці дайшоў ты аж да скарбаў сьнегу, і скарбы граду ці бачыў ты, 23 Каторыя Я хаваю на час бяды, на дзень бітвы а вайны? 24 Кудэй дарога да месца, ідзе разьдзяляюць сьвятло, усходні вецер разганяецца па зямлі?

25 Хто апрычыў латак дзеля паводкі і дарогу маланкам пярэнуў, 26 Каб ішоў дождж на зямлю, ідзе няма людзіны, на пустыню, ідзе няма чалавека, 27 Каб учыніць досыць пустой а бязьлюднай зямлі і прычыніць рост кунежнае травы?

28 Ці ё ў дажджу айцец? альбо хто радзіў каплі расы? 29 З чыйго жывата вышаў лёд, і хто нарадзіў шэрань нябёсную? 30 Як камень, воды схаваліся, і зьверху глыбіні замёрз.

31 Ці зьвяжаш ты ланцугі Сітцаў альбо разьвяжаш паварозы Каспом? 32 Ці вывядзеш сузор'і ўпару і павядзеш Воз ізь яго дзецьмі? 33 Ці ведаеш уставы нябёсаў, можаш устанавіць уладу іх на зямлі?

34 Ці ўзьнімеш голас свой да булакоў, каб множасьць вады пакрыла цябе? 35 Можаш паслаць маланьні, каб яны пайшлі й казалі табе: „Тут мы“? 36 Хто ўлажыў мудрасьць у нутр, альбо хто даў розуму кемнасьць? 37 Хто можа палічыць булакі мудрасьцяй, альбо ва-

дзяньня мякі нябёсныя хто можа нахінуць, 38 Як ссыпаецца пыл у кучу, і груды зьліпаюцца?

39 Ці можаш упалаваць лявіцы здабытак і жыр левянят папоўніць, 40 Як яны кортацца ў норах сваіх, жывуць у сховах, каб цікаваць? 41 Хто прыгатуе гругану здабытак яго, як птушаняты ягоныя гукаюць да БОГА й туляюцца, бо нястача жыру?

39 „Ці ведаеш ты час, калі родзяць гаравыя козы? Цяленьне ланяў ці назіраў ты? 2 Ці можаш вылічыць месяцы цяжарнасьці? І ці ведаеш пару, калі яны родзяць, 3 Як клякаюць, прыводзячы сваіх патомкаў, і болі іхныя пакідаюць іх? 4 Дужэюць дзеці іхныя, растуць, як збожжа, адыходзяць і не зварахаюцца да іх.

5 Хто паслаў на волю дзікога асла? Хто распутаў хіжага асла, 3 Катораму даў сьцеп на дом, і сьлібы яго — салоная зямля? 7 Ён сьмяецца з грудзі месцага і крыкаў паганятага ня чуе. 8 Знаходзі на горах — паста ягоная, і кажнае зьлёніва соча. 9 Ці захоча турслужыць табе й пераначуе ля ясьляў тваіх? 10 Ці прывяжаш яго да баразны паварозам, альбо ці ён будзе скарадзіць даліну за табою? 11 Ці здасіся на яго, бо яго сіла вялікая, і пакінеш яму цяжкую работу сваю? 12 Ці давяраеш яму, што ён зьверне сяўбу тваю і да току твайго зьбярэць?

13 Крылы павучых птушак весела махаюць, або крыло стравуса а пер'е ягонае. 14 Ён пакідае яечкі свае на зямлі, і на пяску грэе іх, 15 І забываецца, што нага можа расьціснуць іх, і палявы зьвер можа растаптаць іх. 16 Ён зацьвярдзелы да дзяцей сваіх, быццам яны не яго; хоць праца ягоная будзе дармава, не баіцца адылі; 17 Бо Бог спабыў яго мудрасьці й ня ўзычыў яму кемнасьці. 18 А як да гары ён

падыймаецца, тады сьмяецца з каня й коньніка яго.

19 Ці ты даў каню сілу, адзеў шыю яго грываю? 20 Ці можаш ты спудзіць яго, як шаранчу? Харашыня кропу ягонага — жак! 21 Ён капае ў даліне й вясёліцца ў сіле; ён ідзець наўпярэймы зброі. 22 Ён сьмяецца із страху, і не лякаецца, і не адварачаецца ад ляза мяча. 23 Над ім гучыць сагайдак, зыхіць дзіда а пупчальная дзіда. 24 У шуме а пале ён глытае зямлю і ня вера, што ё гук трубы. 25 У часе трубеньня ён іржаць „Іга-га!“ Ён адалеку чуе бітву, гоман вайводцаў і трубеньня.

26 Ці тваёй мудрасьцю ўзьлятае крумкач і распушчае крылы свае на паўдня? 27 Ці на твае словы ўзьнімаецца арол і ўець гняздо свае на вышыні? 28 На скале ён жывецць і начуе на рагу скалы а гораду, 29 Стул выглыдае сабе жыр, і далёка бачаць яго вочы. 30 Дзеці ягоныя ссудь кроў, і йдзе забітыя, там ён”.

40 І адказаў СПАДАР Ёву, і сказаў: 2 „Ці тый, што сьперачаецца з Усемагучым, можа ўчыць Яго? Хто сьперачаецца з Богам, някай адкажа на гэта”.

3 І адказаў Ёў СПАДАРУ, і сказаў: 4 „Вось, я малое вагі, што я маю адказаць Табе? Рукі сваю кладу на вушы свае. 5 Я гукаў раз, і ня буду адказваць; двойчы, але ня буду болей”.

6 І адказаў СПАДАР Ёву зь віхру, і сказаў: 7 „Паперажы ж сьцёгны свае, як муж: Я буду пытаць, а ты азнаймляй Імяе. 8 Ты хочаш адкінуць суд Мой, абвінаваць Мяне, каб аправіць сябе? 9 Ці такое ў цябе плячо, як у БОГА, і ты можаш загрымець голасам, як Ён? 10 Прыбярыся вяліччам а годнасьцяй, адзенься ў славу а харашыню. 11 Былі пал гневу свайго, і глянь на кажнага гордага, і паніж яго. 12

Глянь на кажнага гордага, і ўслыш яго, і патапчы нягодных на месцу іхным. 13 Схавай іх у пыле разам, віды іхныя зьвяжы ў скове. 14 Тады Я прызнаю табе, што спасець цябе правіца твая.

15 Вось бегемот, каторага Я ўчыніў, як цябе; ён есьць траву, як вол. 16 Вось сіла ягоная ў сьцёгнах ягоных, і дужасьць ягоная ў мускуле брукі ягонага. 17 Ён зьгінае хвост свой, як кедра; жылы ў лядзьях ягоных перапляліся. 18 Косці ягоныя — трубы мядзяныя; косці ягоныя, як пруты жалезныя. 19 Ён першы з дарогаў БОЖЫХ. Тый, што ўчыніў яго, бліж да яго меч Свой. 20 Бо корм горы даюць яму, і ўсі зьвяры палявыя гуляюць там. 21 У сьцёгнах іх ляжыць ён, у скове трысьніковым і ў балотце. 22 Даюць яму сьцёны распахатыя дзерны, і вербы ля ручаёў акружаюць яго. 23 Вось ён пець раку, але не барздыць; ён пэўны, хоць бы Ёрдан лінуўся яму ў рот. 24 Ці можна яго ўзяць перад ачыма ягонымі, ці можаш у пыск яму зацягнуць дрот?

41 „Ці можаш выцягнуць левяфаю вудою і паварозам прыціснуць язык ягоны? 2 Ці зацягнеш кручок у ноздры ягоныя? Ці прабадзеш круком шчэляпу ягоную? 3 Ці будзе ён шмат маліць цябе і ці будзе гукаць табе лагодныя словы? 4 Ці зробі змову з табою, узяць яго на службу табе назаўсёды? 5 Ці будзеш гуляць із ім, як із птушкаю, альбо ці прывяжаш яго сваім дзяўчаткам? 6 Ці будучь сябры таргавацца за яго? Ці яны падзеляць яго памеж купцоў? 7 Ці можаш напоўніць гарпунамі скуру ягоную альбо рыбацкімі васьцямі галаву ягоную? 8 Палажы рукі на яго, памятуй праз ходаньне; наперад не рабі гэтага.

9 Вось, надзея ягоная хвалышная: ці не павалішся ад аднаго паляду ягонага? 10 Няма на толькі

кеміласьціўнага, каб пабудзіў яго. Дык хто можа ўстоіць перад відам Маім? 11 Хто забег Імне, і Я заплаціў яму? Што ё пад цэлым небам, ё Мае. 12 Не замаўчу ўзглядам чаланоў ягоных, ані магучае сілы ягонае, ані добрае хормы ягонае. 13 Хто можа адкрыць верх адзецыя ягонага, хто падыйдзе да падвойных шчэляпаў ягоных? 14 Дзьверы пыску ягонага хто адчыне? Навокал зубоў ягоных — жах. 15 Гордасьць — моцныя шчыты, зачыняюцца шчытна, як пячацый. 16 Адзін да аднаго дабліжаныя яны, што ані паветра ня можа прайсьці памеж іх. 17 Адзін із адным злучаныя яны, яны сыфскаюць адзін аднаго й ня могуць быць разлучаны. 18 Адчханьня ягонага сьвятлее; вочы ў яго, як векі зары. 19 Зь ляпы ягонае полы шугаюць, агняныя іскры ўцякаюць. 20 З ноздраў ягоных выходзе дым, як із кіпячага гаршка альбо казана. 21 Дых ягоны распаляе вугалы, і зь ляпы ягонае выходзе полымя. 22 На шыі ў яго начуе сіла, і перад ім скача жах. 23 Маршчакі мяса ягонага злучаныя, яны моцныя на ім, і нельга іх скрануць. 24 Сэрца ягонае цвярдое, як камень; цвярдое, як сподні жоран. 25 Як ён падыймаецца, дужасілы палюхаюцца, ад груку яны вонкаю сьбе. 26 Меч, што даткнецца да яго, ня выдзяржа, ані дзіда, ані суліца, ані панцыр. 27 Зялезза ён мае за салому, за гнілое дзерва — медзь. 28 Сын лука ня спудзе яго; у ўмецьце абярнуцца яму пушчальныя камяні. 29 Булаву мае ён за саломіну, а з бразку дзіды ён сьмяеппа. 30 Пад ім войстрае чарап'ё, ён выцягуецца на балоце, як малацьбяныя сані. 31 Прычпыяе, што глыбіня кішці, як гаршчок, абарачае мора ў гаршчок мазі. 32 За сабой ён пакідае ясную сыпечку, глыбіня здаецца сіваю. 33 На пыле няма падобнага да яго: стварэньне

бяз страху. 34 Ён аглядае ўсе высокае; ён кароль над усімі сынамі гордасьці".

42 І адказаў Ёў СПАДАРУ, і сказаў: 2 „Ведаю, што Ты ўсе можаш, і што не адзяржыцца ў Цябе замір. 3 „Хто гэты, што зацямяе раду бязь веданьня? — Але, я гўкаў і не разумеў, празь лішне дзіўнае імне ня ведаў. 4 Выслухай, і я буду гўкаць, буду пытацца ў Цябе, і Ты зьясьні імне. 5 Чутасьцый вука чуў я празь Цябе; цяпер жа мае вочы бачаць Цябе. 6 Затым я брыджуся сабою і каюся ў пыле а попеле".

7 І сталася просьле тога, як казаў СПАДАР гэтыя словы Ёву, што сказаў СПАДАР Еліфазу Феманініну: „Узгараўся гнеў Мой на цябе а на двух прыяцеляў тваіх за тое, што вы ня гўкалі празь Мяне так правільна, як слуга Мой Ёў. 8 Дык цяпер вазьміце сабе сем цялят-бычкоў а сем бараноў, і пайдзіце да слугі Майго Ёва, і абрачыце аброк за сябе; і Ёў, слуга Мой, памоліцца за вас, бо толькі від ягоны я прыйму, каб Я з вамі ня ўчыніў падле вапшае дурноты за тое, што вы гўкалі празь Мяне ня так правільна, як слуга Мой Ёў".

9 І пайшлі Еліфаз Феманінін а Вілдад Шуганін а Софар Наамацінін, і зрабілі так, як СПАДАР расказаў ім, — і СПАДАР прыняў від Ёва.

10 І зьвярнуў СПАДАР страту Ёву, як ён памаліўся за прыяцеляў сваіх; і даў Ёву СПАДАР удвая болей за тое, што ён меў.

11 Тады прышлі да яго ўсі браты ягоныя а ўсі сёстры ягоныя а ўсі зналыя яго ўперад, і елі зь ім хлеб у доме ягоным, і плакалі па ім, і пацяпалі яго ўзглядам усяе гароты, каторую СПАДАР быў навёўшы на яго, і далі яму кажны па адной манэце а па адзін залатой жуковіне.

12 І дабраславіў Бог апошнія дні Ёвавы болей, чымся прарэднія: у яго было чатырнанцаць тысячаў драб-нога статку, шэсьць тысячаў вяр-блюдоў, тысяча пар валоў і тыся-ча асьліцаў. 13 І было ў яго сямёх сыноў і тры дачкі. 14 І назваў ён імя першае Еміма, імя другое — Кеца, а імя трэцяе — Керэнгаппух.

15 І ня было на ўсёй зямлі такіх хорошых жанок, як дачкі Ёвавы, і даў ім айцец іхны спадак памеж братаў іхных. 16 Просьле тога Ёў жыў сто сорок год, і бачыў сыноў сваіх і сыноў сыновіх сваіх аж да чацьвертага роду. 17 І памер Ёў у старасьці, насычаны днямі.

ПСАЛТЫР

КНИГА ПЕРШАЯ

1 Шчасьлівы тый муж, што не хадзіў подле рады бязбожных, ані на дарозе грэшнікаў не стаяў, ані на седаве скалазубаў не сядзеў; 2 Але ў праве СПАДАРОВЫМ любі-батаў ягона, і ў праве Ягоным раз-мышляе дзень і ноч! 3 І будзе ён, як дзерава, пасаджанае ля цур'ёў ва-ды, што плод свой даець упару, і ліст яго ня вяне; і ўсе, што ён робе, пшасьце яму. 4 Ня так тыя бязбожныя, але як умецьце, разьв-ванае ветрам. 5 Затым ня вытры-ваюць бязбожныя на судзе ані грэш-нікі ў збору справядлівых; 6 Бо знае СПАДАР дарогу справядлівых, а дарога бязбожных загіне.

2 На што бунтуюцца народы, і люды задумляюць пустое? 2 Паўстаюць каралі земныя, і началь-нікі радзяцца разам супроці СПА-ДАРА а супроці памазанца Ягона-га: 3 „Разарвем зялезьзі іхныя і ськінем ізь сябе пугы іхныя”. 4 Ся-дзячы на нябёсах усміхаецца. Спа-дар насміхаецца зь іх. 5 Тады кажа Ён ім у гневе Сваім і шпарчынёю Сваёю палохае іх: 6 „Гэта ж Я па-мазаў караля Сваёго на Сыёне — гары сьвятой Сваёй”. 7 Я азнаймлю праз уставу: СПАДАР сказаў Імне: „Сын мой Ты, Я сядні нарадзіў Ця-бе. 8 Прасі ў Мяне, Я дам народы на спадак Табе і за дзяржаву Тваю

— канцы зямлі. 9 Ты разаб'еш іх зялезным кіям і, як судзьдзё ган-чарова, растаўчэш іх”. 10 Дык ця-перака, каралі, будзьце кемныя; ву-чыцеся, судзьдзі зямлі! 11 Служы-це СПАДАРУ з боязьняю і пешча-ся з дрыжэньням. 12 Цалуйце Сына, каб Ён не загневаўся, і вы ня згу-білі дарогі; бо ўзгарыцца неўзабаве гнеў Ягоны. Шчасьлівыя ўсі, што ўдзякаюць да Яго.

3 Псальма Давідава, як ён уця-каў ад відзеньня Аўсалома, сы-на свайго. 2 СПАДАРУ! як павя-лічыліся ўцісканьнікі мае! Шмат хто паўстаець супроці мяне; 3 Шмат хто кажа душы маёй: „Няма яму спасеньня ад Бога”. 4 А Ты, СПАДАРУ, шчыт імне, слава мая і ўзьніманьнік галавы мае. 5 Голасам сваім да СПАДАРА я гукваю, і Ён адказуе імне ізь сьвятога гары Сваё. Сэля. 6 Я клаўся і спаў, і прачы-хаўся, бо СПАДАР падзьдэрыжае мяне. 7 Не спалохаюся я дзесяцёх тысячаў людю, што наўкола абсту-пілі мяне. 8 Паўстань, СПАДАРУ! спасі мяне, о Божа мой! бо Ты тнеш усіх непрыяцеляў маіх у шчаку, зу-бы бязбожным Ты ломіш. 9 У СПА-ДАРА спасеньне; дабраславества Твае над людям Тваім. Сэля.

4 Кіраўніку хору на струнных снадзях. Псальма Давідава. 2

Як я гукваю, адкажы імне, о Божа справядлівасці мае! У цясноце Ты даў імне прастору. Зьмілуйся над імною й пачуй малітву маю! 3 Сынове людзкія, пакуль будзеце вы задаваць сорам сыці маёй? любіць пусьціню і шукаць мань? Сэля. 4 І ведайце, што аддзяліў СПАДАРУ набожнага Сабе; СПАДАРУ чуе, як я гукваю да Яго. 5 Дрыжыце, але не грашыце; гукайце ў сэрцу сваім на ложках сваіх і маўчыце. Сэля. 6 Абракайце аброкі справядлівасці і спадзявайцеся на СПАДАРА. 7 Шмат хто кажа: „Хто пакажа нам дабро? Узьнімі нам, СПАДАРУ, святліню віду Сваёго!” 8 Ты даў радасьць у сэрца мае адгэнуль, як збожжа а вінны сок іхных памножыўся. 9 У супакою лягу і ягта засну, Бо Ты адзін, СПАДАРУ, даеш імне жыць у бясьпечнасьці.

5 Кіраўніку хору, на флейтах. Псалма Давідава. 2 Нахіні вуха, СПАДАРУ, да словаў маіх, разглядай размышляньне мае. 3 Прыслухайся да голасу галашэньня майго, Каролі мой а Божа мой, бо да Цябе малюся. 4 СПАДАРУ, нараніцы Ты чуеш голас мой; наракіцы я прыгатуся да Цябе й буду выглядаць; 5 Бо БОГ, каторы ня любуецца ў ліху, ё Ты; ліха ня жывецца у Цябе. 6 Ня стануць хвалькі перад ачыма Тваімі; Ты ненавідзіш усіх ліхадзеяў. 7 Ты губіш гукуючых ману; крыўі а ізрадлівасці брыдзіцца СПАДАРУ. 8 А я ў множасьці ласкі Твае ўвыйду ў дом Твой, пакланюся ў кірунку сьвятыні сьвятасьці Твае ў боязьні Тваёй. 9 СПАДАРУ, вядзі мяне ў справядлівасьці Сваёй з прычыны цікуючых на мяне; выпрастай перад імною дарогу Сваю; 10 Бо нямаш у роце кажнага ізь іх вернасьці. Тутр іхны — ліха, гроб адчынены — грытанка іхная, язык свой яны робяць гладкім. 11 Абвінуй іх. Божа! няхай яны загінуць ад сваіх за-

мэраў; за шмат выступаў іхных адхіні іх, бо яны збунтаваліся супроці Цябе. 12 І ўзрадуюцца ўсі спадзяючыя на Цябе, вечна будуць весяліцца, і Ты будзеш крыць іх; і будуць захапляцца Табою любячыя імя Твае; 13 Бо Ты, СПАДАРУ, дабраславіш справядлівых; як шчытам, акружаеш іх зычлівасьцяй.

6 Кіраўніку хору, на струнных снадзях. Псалма Давідава. 2 СПАДАРУ, ня ў гневе Сваім гань мяне ані ў вапрысклівасьці Сваёй зыр мяне. 3 Зьмілуйся над імною, СПАДАРУ, бо я млею; вылячы мяне, СПАДАРУ, бо ўстрыжаны косьці мае. 4 І душа мая балюча ўстрыжана, а ты, Божа, пакуль? 5 Абярніся, СПАДАРУ, выбаў душу маю, спасі мяне дзеля ласкі Свае; 6 Бо няма ў сьмерці памятаваньня празь Цябе, у шэлю хто можа выхваляць Цябе? 7 Стамаваны я ўздыхамі сваімі, кажную ноч абліваю ложка, сьлязьмі сваімі краплю пасьцелю сваю. 8 Зь бяды зацьмела вока мае, ад упісканьнікаў маіх пастарэла яно. 9 Адступіцеся ад мяне ўсі ліхадзеі, бо пачуў СПАДАРУ гук плачу майго. 10 Пачуў СПАДАРУ маленьне мае, СПАДАРУ малітву маю прыйме. 11 Хай будуць засаромлены й вельма перапалоханы ўсі непрыяцелі мае; хай зьвернуцца а засаромяцца ягта.

7 Шыгач Давідаў, каторы ён пляў СПАДАРУ ўзглядам Куша Веняміняніна. СПАДАРУ, Божа мой! у Табе я хаваюся; выбаў мяне ад усіх перасьледаваньнікаў маіх і вывальні мяне, 3 Каб ня ірваў, былеў, душы мае, разрываў, і няма ратаваньніка. 4 СПАДАРУ, Божа мой! калі зрабіў я гэта, калі ё бяспраўе ў руках маіх, 5 Калі я плаціў ліхам зычліваму свайму альбо глабаў упісканьніка свайго бяз дай прычыны, — 6 Хай жанець непрыяцель душу маю, і дажанець мяне, і хай утопча ў зямлю жыць-

цё мае, і хай асёлё славу маю ў пыле. Сэля. 7 Паўстань, СПАДАРУ, у гневе Сваім, узыніміся супроці злосьці непрыяцеляў маіх, прахніся дзеля мяне на суд, прызначаны Табою. 8 І збор людаяў абступе Цябе, і над ім на вышыню зьварніся. 9 СПАДАР судзе людзі. Судзі мяне, СПАДАРУ, подле справядлівасці мае і подле нявінасьці, што ў імне. 10 Няхай жа скончыцца злосьць нягодных, але ўмацуй справядлівага, Ты, Каторы прабуеш сэрца і ныркі, Божа справядлівы! 11 Спадзева мая на Бога, Каторы выбаўляе шчырых сэрцам. 12 Бог — судзьдзя справядлівы, і БОГ абурэцца кажны дзень, 13 Калі хто не наварачаецца. Бог найстра Свой меч, лук Свой Ён напінае а гатуе; 14 І яму прыгатаваў снадзі сьмерці, стрэлы перасьледаваньнікам Сваім робе. 15 Вось, ён пачынае ліха, і цяжарны крыўдаю, і родзе ману. 16 Яму капаў, і выкапаў яе, і ўваліўся ў дол, каторы зрабіў. 17 Хай абярнецца злосьць ягоная на галаву ягоную, і на дзея ягонае глбаньне ягонае хай зьйдзе. 18 Я слаўлю СПАДАРА подле справядлівасці Ягонае і пая імені СПАДАРА Навышняга.

8 Кіраўніку хору. На гіфскай снадзі. Псалма Давідава. 2 СПАДАРУ, Спада́ру наш, якое вялікаснае імя Твае на ўсёй зямлі! Ты даў славу Сваю на нябёсах. 3 вуснаў дзецянят а сысуноў Ты залажыў хвалу напярэк уцісканнікам, каб уцішыць ворага а помсьніка. 4 Як я аглядаю нябёсы Твае, — работу палцаў Тваіх, месяц а гвезды, каторыя Ты ўладзіў, 5 То што людзіва, што Ты помніш яе, і сын людзкі, што Ты давадаешся да яго? 6 Ты зьменшыў мала яго супроці ангілаў, і славаю а сьцёю караваў яго; 7 Даў яму панаваньне над работаю рук Сваіх; усе палажыў пад ногі яму; 8 Авечкі

а валы ўсі, а таксама палявыя зьвяры, 9 Птушкі нябёсных і рыбу морскую, морскімі дарогамі праходзячую. 10 СПАДАРУ, Спада́ру наш, якое вялікаснае імя Твае на ўсёй зямлі!

9 Кіраўніку хору. 3 прыгоды сьмерці Лабена. Псалма Давідава. 2 Выхваляю СПАДАРА ўсім сэрцам сваім, вылічу ўсі чудосы Твае. 3 Радавацца а весяліцца буду ў Табе, буду апяваць імя Твае, Навышні. 4 Як абярнецца непрыяцелі мае назад, яны спаткнуцца а загінуць ад віду Твайго; 5 Бо Ты спраўляў Мой суд а Мой рассудак; Ты сядзеў на пасадзе, судзьдзя справядлівы. 6 Ты зганіў народы, зьнішчыў нягоднага, выцер імя іхнае на векі а векі. 7 О непрыяцелю! скончыліся спустошаньні на векі, ты месцы выкараніў, памятка іхная зьгінула зь імі. 8 Але СПАДАР на векі сядзіць, Ён устанавіў да суду пасад Свой, 9 І Ён судзе сьвет у справядлівасці, судзе людзі ў шчырасці. 10 І будзе СПАДАР уцёкам уцісьненаму, у поры ўціску. 11 І будуць спадзявацца на Цябе знаючыя імя Твае, бо Ты не пакідаеш шукаючых Цябе, СПАДАРУ. 12 Пейце СПАДАРУ, на Сыёне жывучаму, азнаймляйце меж людаяў учынкі Ягоньны; 13 Бо Ён імсьціць за кроў, помны, не забываецца галашэньня ўцісьненых. 14 Зьмілуйся над імною, СПАДАРУ! глянь на цярпеньні мае ад ненавідзячых мяне, Ты, Каторы ўзынімаеш мяне ад брамаў сьмерці, 15 Каб я вылічыў усі хвалы Твае ў брамах дачкі Сыёну; буду цешыцца ў спасеньню Тваім. 16 Запурыліся народы ў яму, каторую выкапалі; у сеп тую, што скавалі яны, лучыла нага іхная. 17 СПАДАР пазнаны. Ён учыніў суд; у работу рук сваіх забытаўся нягодны. Размышленьне. Сэля. 18 Зьвернуцца нягодныя да шэлю, усі народы, што забываюць

ца Бога; 19 Бо не назаўсёды забыты будзе ўбогі, і надзея бедных не загіне на векі. 20 Паўстань, СПАДАРУ! няхай ня дужэ людзіна, няхай народы правуюцца перад відам Тваім. 21 Налусьці, СПАДАРУ, страх на іх; хай знаюць народы, што яны людзі. Сэля.

10 Чаму, СПАДАРУ, стаіш водаль, хаваешся ў часох уціску?

2 3 пыхі нягодны перасьлядуе беднага; няхай яны будуць злоўлены ў хітрыкі, каторыя самы выдумалі; 3 Бо хваліцца нягоднік жадою душы свае і прагавітага дабраславе, а СПАДАРА ўлегчы мае. 4 Нягодны ў пысе сваёй ня шукае. „Няма Бога“ вось усі замэры ягоныя. 5 У кожным часе дарогі ягоныя смутныя; высокія суды Твае ад яго; усіх уцісканьнікаў сваіх ён не шманае; 6 Кажа ў сэрцу сваім: „Не пахіснуся; з пакаленьня ў пакаленьне ня стрэну нядолі“. 7 Кляцьбы, ізрадлівасьці а ўціску рот ягоны поўны; пад зьяком ягоным крыўда а ашука. 8 Сядзіць у засадзе ў сёлах; у патайных месцах забівае нявіннага; вочы ягоныя падглядаюць гаротнага; 9 Цікуе ў патайным месцу, як леў у логве; цікуе, схопіць беднага; хапае беднага, цягне да сеці свае; 10 Зьгінаецца, прылягае, і падаюць ад моцы ягонае гаротныя. 11 Кажа ў сэрцу сваім: „Забьўся БОГ, скаваў від Свой, не абача ніколі“. 12 Паўстань, СПАДАРУ, БОЖА, узьнімі руку Сваю, не забудзься бедных. 13 Нашто нягодны ўлегчы мае Бога, кажучы ў сэрцу сваім: „Ты ня сочыш?“ 14 Ты бачыў, бо Ты зацямляеш крыўду а ўціск, каб адплаціць рукою Сваёй. На Цябе здаецца гаротны; сьраце Ты быў памачнік. 15 Зламь плячо нягодніку а ліхадзею; датуль шукай нягоднасьці, пакуль ня знойдзеш нікае. 16 СПАДАР — кароль на векі а векі, зьгінучы народы ізь зямлі Яго-

нае. 17 Жаданьне лагодных Ты пачуеш, СПАДАРУ, прыгатуеш сэрцы іх; Ты нахінеш вуха Свае, 18 Каб даць суд сьраце а ўцісьненаму, каб наперад не пасьмеў палохаць людзіну на зямлі.

11 Кіраўніку хору. Давідава. У СПАДАРУ я хаваюся; як можаце вы казаць душы маёй: „Ляці, як птушка, на горы? 2 Бо гля, нягодныя напалі лук, прылажылі стралу сваю да цяцывы, каб у поцемку страляць у пасьцівых сэрцам. 3 Як поды разбураны, справядлівы, што ён зробі?“ 4 СПАДАР у сьвятой сьвятыні Сваёй; СПАДАР — пасад Ягоны на нябёсах; вочы Ягоныя абачаць; векі Ягоныя прабуюць сыноў людзкіх. 5 СПАДАР прабуе справядлівага, але нягоднага а любячага глбаньне ненавідзе душа Ягоная. 6 Жар дажджом пальець Ён на нягодных, цяпло а серку; і палічы вецер — доля чары іхнае; 7 Бо справядлівы СПАДАР, і справядлівасьць любе; справядлівыя абачаць відзеньне Ягонае.

12 Кіраўніку хору. На асьміструнным. Псалма Давідава. 2 Памажы, СПАДАРУ, бо ня стала набожнага, бо шчэзылі верныя з памеж сыноў людзкіх. 3 Пустое гучае адзін аднаму, лісьлівымі вуснамі й двудушным сэрцам яны гучаюць. 4 Адэтнець СПАДАР усі вусны лісьлівыя, язык, што вяльмуецца, 5 Тых, каторыя кажучы: „Языкам нашым пераможам, вусны нашыя з намі, хто нам гаспадар?“ 6 „З прычыны галеньня бедных, з прычыны ўздыханьня ўбогіх цяпер Я паўстану, кажа СПАДАР, паста-наўлю ў бяспечнасьці, на каторага дзьмуць“. 7 Гаворы СПАДАРОВЫ — гаворы чыстыя, срэбра, ачышчае ў горне ад зямлі, пералітавае сем разоў. 8 Ты, СПАДАРУ, крыі іх, усьцеражы нас ад гэтага пакаленьня на векі. 9 Навокал нягодных

круцяцца, як узвышаецца благоцьце сярод сыноў людзкіх.

13 Кіраўніку хору. Псальма Давідава. 2 Пакуль, СПАДАРУ, будзеш забывацца мяне на векі? пакуль будзеш хаваць від Свой ад мяне? 3 Пакуль імне складаць рады ў душы сваёй і смутак у сэрцу сваім што дня? Пакуль будзе вяльмувацца непрыяцель мой над імною? 4 Глянь, адкажы імне, СПАДАРУ, Божа мой! асьвяці вочы мае, каб не заснуў я сьмерцю; 5 Каб не сказаў злосьнік мой: „Я здолеў яго”; Каб не ўзрадаваліся ўдзісканьнікі мае, калі я пахіснуся. 6 А я на міласэрдзе Твае спадзяюся, узрадзецца сэрца мае із спасеньня Твайго; запяю СПАДАРУ, бо Ён заплаціў імне добром.

14 Кіраўніку хору. Давідава. Скажаў дурны ў сэрцу сваім: „Няма Бога”. Яны папсаваліся, яны робяць агідныя ўчынкі; нямаш нікога, што рабіў бы дабро. 2 СПАДАРА глядзіць дамоў зь нябёс на сыноў людзкіх, каб бачыць ці ёсць цямычы, сочачы Бога. 3 Усі адварнуліся разам, сталі нячыстыя; нямаш нікога, што рабіў бы дабро, нікагусенькі. 4 Нягож ня ведаюць усі ліхадзеі, каторыя ядуць люд Мой, бы ядуць хлеб, СПАДАРА ж ня гукуюць? 5 Там яны напалохаліся спадохам, бо Бог у родзе справядлівых. 6 Радз ўбогага засаромілі, але СПАДАРА спадзева ягона. 7 Хто даў бы із Сыёну спасеньне Ізраелю! Як СПАДАРА зьверне палон люду Свайго, узрадзецца Якаў, узвяселіцца Ізраель.

15 Псальма Давідава. СПАДАРУ, хто можа перабываць у буда-не Тваім? хто можа жыхарыць на сьвятой гары Тваёй? 2 Хто ходзе беззаганна, і чыне справядлівае, і гукіе праўду ў сэрцу сваім; 3 Хто не агукіе языком сваім і ня дзее ліха прыяцелю свайму, не пашырае ганьбы на прыяцеля свайго;

4 Агідны ў ваччу ягоным паграбаваны; але тых, што баяцца СПАДАРА, ён паважае; прысягнець на ліха, і не мяняе; 5 Хто срэбра свайго не аддасць на працэнты і лапа-ноў супроці нявіннага ня прыйме. Хто робе гэта, не пахісьнецца на векі.

16 Міхтам Давідаў. Крыў мяне, Божа, бо я баранюся Табою. 2 Ты, душа мая сказала СПАДАРУ: „Ты Спадар мой; мае дабро ня надабе Табе”. 3 Да сьвятых жа, што на зямлі, і да дабрародных — да іх усе жаданьне мае! 4 Хай памножацца нёмарасьці тых, што барздыцяць да другога; я не ўзальлю ўзыліваньняў іхных крывяных і ня буду на-сіць імянаў іхных на вуснах сваіх. 5 СПАДАРА дзель спадку майго а чары мае; Ты падпіраеш долю маю. 6 Паварозы імне выпалі ў прыем-ных месцах, запраўды я маю хоро-шы спадак. 7 Дабраслаўлю СПАДАРА, што радзе імне; запраўды на-чамі вучаць мяне выркі мае. 8 Станаўлю СПАДАРА перад са-бою штчасна, бо Ён з правага бо-ку майго, — не пахіснуся. 9 Затым вяселіцца сэрца мае, цешыцца чэсьць мая, запраўды цела мае так-сама жыхара бяспечна; 10 Бо Ты не пакінеш душы мае ў шэлю, не дасі дабрачэсьліваму Свайму ба-чыць раскладу. 11 Ты пакажаш ім-не сьцежку жыцьця; перад відам Тваім паўніня радасьці, прыемнась-ці праваруч Цябе заўсёды.

17 Малітва Давідава. Пачуй, СПАДАРУ, справядлівасьць, у-важай на галашэньне мае, нахіні ву-ха на маленьне мае з вуснаў не-хвальшывых! 2 Ад відзеньня Твай-го хай выйдзе суд мой! Вочы Твае бачаць шчырасьць. 3 Ты спрабаваў сэрца мае, даведаўся да мяне ночы, пералітаваў мяне; Ты нічога не знайшоў; думка мая, каб вусны мае не грашылі. 4 Што да справаў людзкіх, то подле слоў вуснаў Тва-

іх, я сьцярогся сьцежак згубцы. 5 Пасілі хадню маю на сьцежках Сваіх, хай ня хістаюцца сігні мае. 6 Я гукаў да Цябе, бо Ты адкажаш імне, БОЖА; нахіні вуха Свае да мяне, пачуй гутарку маю. 7 Дзіўна пакажы ласку Сваю, Спасе тых, што ад нэпрыяцеляў сваіх шукаюць абароны ў правіцы Тваёй. 8 Крый мяне, як зрэнка вока; сьцэням крылаў Сваіх закрой мяне. 9 Ад бязбожных, што глэбаюць мяне, ад нэпрыяцеляў, што заўзята абступаюць мяне. 10 Тук іхны закрыў іх, вуснамі сваімі яны гучаюць пыхата. 11 Напы ступы цяпер яны аступілі; уталопілі вочы свае, ськінудь нас на зямлю. 12 Ён падобны да лява, што жадае ірваць, і да левяняці, што сядзіць у схаваным месцы. 13 Паўстань, СПАДАРУ, пераймі відзеньне яго, прычыні, каб уклёк ён! Вывальні душу маю ад бязбожнага мячом Сваім, 14 Ад сьмяротных рукою Сваёй, СПАДАРУ, ад сьмяротных гэтага сьвету. Дзель іх у гэтым жыцьцю, живот іхны Ты ізь сьвірна Свайго напаўняеш. Яны насыцілі дзеці і лішніцу пакідаюць дзецянятам сваім. 15 Я ў справядлівасьці буду аглядаць відзеньне Твае, буду сыціцца, прачыхаючыся, абразом Тваім.

18 Кіраўніку хору. Слугі СПАДА-РОВАГА Давіда, каторы мо-віў СПАДАРУ словы гэтае песьні таго дня, калі вывальніў СПАДАР яго ад рукі ўсіх нэпрыяцеляў і ад рукі Саўлавае. Ён казаў: 2 Я люблю Цябе, СПАДАРУ, мацінія мая! 3 СПАДАР скала мая, і горад мой, і мой выбавіцель; БОЖА мой, скала мая, на Каторую я спадзяюся, шчыт мой і рог спасеньня майго, высокая вежа мая! 4 Хвалы годнага пагукіау СПАДАРА і ад нэпрыяцеляў сваіх вывальняюся. 5 Пава-розы сьмерці апуталі мяне, і цур'і вельла напалохалі мяне; 6 Ланцу-гі шэолу аблыталі мяне, пасады

сьмерці перанялі мяне. 7 У бядзе сваёй я пагукіаў СПАДАРА і да Бога свайго загаласіў, і Ён пачуў з палацу Свайго голас мой, і галашэньне мае перад відам Ягоным прышло да вушшу Яго. 8 Захістала-ся, затрэслася зямля, таксама поды ўзгоркаў здрыгануліся а затрэслі-ся, бо ўтневаўся. 9 Узняўся дым ад гневу Ягонага, і з вуснаў Ягоных цяпло зьядаючае; вугальце загарэ-лася ад яго. 10 Нахінуў Ён нябёсы й зышоў, і цемнь пад нагамі ў Яго. 11 І ежаў на херуве, і ляцеў; але, Ён нёсся на крылах ветру. 12 Зрабіў цемрадзь сховам Сабе, навокал Яго будан Ягоны — цемныя воды, густыя хмары булакоў. 13 Ад зьянь-ня перад Ём прайшлі густыя хма-ры Ягоныя, град а жар. 14 І за-грымеў на нябёсах СПАДАР, і На-вышні выдаў гук Свой, град а жар. 15 Але, пусьціў стрэлы Свае й рась-цярушыў іх, і шмат маланьняў, і зрабіў замятню ў іх. 16 І паказалі-ся цур'і водаў, і агаліліся поды сьвету ад згнаньня СПАДАРОВА-ГА, ад дзьмухненьня духу ноздраў Твайх. 17 Паслаў з вышы, узяў мяне, выпягнуў мяне зь вялікіх во-даў; 18 Выбавіў мяне ад дужога нэ-прыяцеля майго й ад ненавідзячых мяне, бо яны былі дужшыя за мяне. 19 Яны перанялі мяне ў дзень бяды мае, але СПАДАР быў апораю ім-не, 20 І вывеў мяне на прастору, уратаваў мяне; бо Ён прыяе імне. 21 Заплаціў імне СПАДАР подле справядлівасьці мае, подле чысьці-ні рук маіх адплаціў імне. 22 Бо я глядзеў дарогаў СПАДАРОВЫХ і не адтыргнуўся нягодна ад Бога свайго; 23 Бо ўсі суды Ягоныя пе-рад імною, і ўставаў Ягоных я не адсуваў ад сябе. 24 І быў беззаган-ны зь Ём, і сьцярогся бяспраўя свай-го. 25 І адплаціў СПАДАР імне под-ле справядлівасьці мае, подле чысь-ціні рук маіх у ваччу Яго. 26 З дабра-чэсьлівым Ты абходзішся дабра-

чэсьліва, зь беззаганым — беззаганна, 27 З чыстым — чыста, а з крутадухам — ходзецца; 28 Бо Ты выбаўляеш люд убогі, а вочы высокіх паніжаеш; 29 Бо Ты засьведзіш сьвечку маю: СПАДАР, Бог мой, асьведе цемнь маю. 30 Табою бягу на вятку, і з Богам сваім пераскочу сьцяну. 31 БОГ! — беззаганная дарога Ягона, слова СПАДАРОВА пералітывае; шчгт Ён усім, што спадзяюцца на Яго; Бо хто Бог, 32 апрача СПАДАРА, і хто скáла, апрача Бога напáга? 33 Бог, што паляразуе мяне сілаю і дарогу імне даець беззаганную. 34 Робе простымі ногі мае, як аленя, і на вышпнях маіх станове мяне; 35 Вуча рукі мае вайны, і гбаю лук мядзяны рукамі сваімі. 36 І Ты даў імне шчгт спáсенья Свайго, і правіца Твая паддзяржала мяне, і кунежнасьць Твая ўзьвялчыла мяне. 37 Ты пашыраеш сігень мой пад імною, і ня хістаюцца пчыкалаткі мае. 38 Жануса за варагамі сваімі, і насьпяваю іх, і не зварачаюся, пакуль ня зьнішчу іх. 39 Я рáню іх, і ня ўзумеюць устаць; вáляцца пад ногі мае. 40 І Ты паляразуеш мяне сілаю на вайну, прычыняеш, каб праціўнікі мае ўгнуліся пад імною; 41 А варагоў маіх Ты даў імне патыліцы, і не навідзячых мяне я зьнішчу. 42 Яны гукáлі, але ня было ратаўніка; — да СПАДАРА, але Ён не адказаў ім. 43 Я расьпер іх, як пыл па ветру; і выкінуў іх, як брóду вóлічную. 44 Ты даў імне ўпячы ад прававаньняў людю з імною, учыніў мяне галавою народаў; люд, като́рага, я ня знаў, будзе служыць імне. 45 Як толькі яны пачуюць, яны слухаюць мяне, сынове чужаземца паддаліся імне; 46 Сынове чужаземца млеюць я дрыжаль в вагарожах сваіх. 47 Жыў СПАДАР, і дабраслаўная скáла мая, і няхай будзе ўзьвялічаны Бог спáсенья

майго, 48 БОГ, што даець імне пачэсьціца і паддаець людю пад мяне, 49 Вывальняе мяне ад не́прыяцеляў маіх, нават над паўстальмі на мяне Ты ўздываеш мяне, ад глáбаньніка Ты выбавіў мяне. 50 За гэта я буду выхваляць Цябе меж народаў, СПАДАРУ, і імені Твайму буду пяць. 51 Павялічае выбаўленьні караля Свайго, і выказуе міласэрдзе памазанцу Свайму Давіду а насеньню ягонаму на ве́кі.

19 Кіраўніку хору. Псалма Давідава.

2 Нябёсы павядаюць славу БОЖУЮ, і ўчынак рук Ягоных агалашае прасьцяг. 3 Дзень дню пералівае гаворку, і ноч ночы агалашае веданьне. 4 Нямаш гаворкі ані словаў, каб ня чуць было іх голасу; 5 Па ўсёй зямлі прайшоў шнюр іхны, і да канца сьвету словы іхныя. Сонцу паставіў Ён будыні ў іх; 6 Яно выходзе, як малады з пад балдахіму свайго, цешыцца, як дужасіл, прабегшы сьцегавіну сваю. 7 З канца нябёсаў узыход яго, і кручэньне яго да канца іх, і нішто не схавана ад цяліні яго.

8 Права СПАДАРОВА супэльнае, наварачаючае душэ; сьветчаньне СПАДАРОВА вернае, даець мудрасьць неразумнаму; 9 Загады СПАДАРОВЫ пасьцівыя, высэляць сэрца; расказаньне СПАДАРОВА чыстае, асьвячае вочы; 10 Страх СПАДАРОЎ чысты, трывае на ве́кі; суды СПАДАРОВЫ праўдзівыя а справядлівыя ўсі разам; 11 Болей жаданья за золата, нават за множасьць пералітыванага золата; са́лодшыя за мёд а каплі наўзы.

12 Таксама слуга Твой сьцеражоны імі; за дзяржаньне іх вялікая надгарода.

13 Абмылы свае хто цяме? Ад патайных ачысьці мяне. 14 Ад сьмадыных дзяржы слугу Свайго, няхай яны не запануюць над ім-

ною! Тады я буду беззаганны а чысты ад выступу вялікага.

15 Няхай будуць да ўпадабаньня перад відзеньням Тваім гаворкі вуснаў маіх і размышленьне сэрца майго, СПАДАРУ, скала мая й адкупіцелю мой.

20 Кіраўніку хору. Псалма Давідава. 2 Хай адкажа табе СПАДАР у дзень нэмарасьці, хай падыйме цябе імя Бога Якававага. 3 Хай пашлець Ён табе помач із сьвятыхі, і із Сыёну пасіленьне твае. 4 Хай успомне ўсі абраканьні твае і ўсепаленьні твае прыме як тук. Сэля. 5 Хай дасьць табе подле сэрца твайго і ўсі рады твае хай споўне. 6 Хай гукнём із радасьці ў спасьленьню Тваім і ў імя Бога нашага падыймем сыягі. Хай споўне СПАДАР усі просьбы твае. 7 Цяпер я ведаю, што ратуе СПАДАР памазанца Сваёго; адкажа яму зь нябёс Сваіх сьвятых, сіламі ратуе праваца Ягонага. 8 Гэтыя цялежкамі, гэныя коньмі, але мы імя СПАДАРА, Бога нашага, мянуем. 9 Яны ўкляклі й паваліліся, але мы ўсталі й сталі проста. 10 СПАДАРУ! ратуй. Хай адкажа нам Кароль у дзень, калі мы гукæем да Яго.

21 Кіраўніку хору. Псалма Давідава. 2 СПАДАРУ, у моцы Тваёй вясёліцца кароль і із спасьленьня Твайго як вельма ён цешыцца. 3 Зычаньне сэрца ягонага Ты даў яму і просьбам вуснаў ягоных не адмовіў. Сэля. Ты пераняў яго добрымі дабраслаўствамі, Ты ўзлажыў на галаву ягоную карону з чыстага золата. 5 Жыцьця прасіў ён у Цябе, Ты даў яму даўтгія дні на векі а векі. 6 Вялікая чэсьць яго ў спасьленьню Тваім; карашынню а майстат Ты ўзлажыў на яго; 7 Бо Ты робіш дабраслаўства яму на векі. Ты ўзвесьляў яго радасьцяй з прытомнасьці Свае: 8 Бо кароль, здаючыся на СПАДАРА а на міласэрдзе Навышняга, ня хістаецца.

9 Знойдзе рука Твая ўсіх нэпрыяцеляў Тваіх, знойдзе праваца Твая ненавідзячых Цябе. 10 Ты зробіш іх падобнымі да печы агнявой у часе прытомнасьці Свае; СПАДАР гневам Сваім глынець іх, і пажарэць іх цяпло. 11 Плод іхны із зямлі Ты выгубіш і насеньне іхнае — з памеж сыноў людзкіх. 12 Бо яны сьхіналі ліха на Цябе, яны задумлялі ізраду, яны ня маюць дасьпеху; 13 Бо ты іх абярнеш плячыма да нас, цяцівамі Сваімі Ты складаешся ў відзеньні іхных. 14 Узыніміся, СПАДАРУ, сілаю сваею: мы будзем пняць а апянаць магутнасьць Тваю.

22 Кіраўніку хору. На лані ранічнай. Псалма Давідава. 2 БОЖА Мой, БОЖА Мой! чаму Ты пакінуў Мяне? Далёка ад спасьленьня Майго словы якатаўня Майго. 3 Божка Мой! я гукæю ўдзень, але Ты не адказуеш, — і ночы, і не знаходжу супакою. 4 І Ты сьвяты перабываеш на хвалах Ізраеля. 5 На Цябе спадзяваліся айцове нашыя; яны спадзяваліся, і Ты вывальніў іх. 6 Да Цябе яны гукалі й былі выбаўляньня; на Цябе спадзяваліся і ня былі засаромленьня. 7 Але Я чарвяк, а не людзіна, зьяважаны чалавекам й грэбаваны людзям. 8 Усі, што бачаць Мяне, сьмяюцца зь Мяне, яны зьяваюць на Мяне, яны ківаюць галавою, кажучы: 9 „Ён здаўся на СПАДАРА; няхай выбаве Яго, няхай спасець Яго, калі прыне Яму”. 10 Гэтак Ты вывеў Мяне із жывата; Ты супакоіў Мяне ля пелькаў маці Мае. 11 На Цябе Я пакінены ад дзетніцы, ад жывата маці Мае Ты БОГ Мой. 12 Не здаляйся ад Мяне, бо нэмарасьць блізка, і няма памачнікі. 13 Шмат быкоў акружыла Мяне, дужыя вапанскія абступілі Мяне; 14 Шырака рашчынлі на Мяне пыскі свае, як ірвучы а равучы леў. 15 Як вада, Я разьліўся, разлучы-

ліся ўсі косыці Мае; сталася сэрца Мае, як воск, растаіла сярод нутра Майго. 16 Высахла, як чэрап, сіла Мая, і язык Мой прыліп да паднябення, і ў пыл сьмяротны Ты зьвёў Мяне. 17 Бо сабакі апанавалі Мяне, чарада ліхадзеяў абступаюць Мяне, прабалі рукі а ногі Мае. 18 Я магу палічыць усі косыці Свае. Яны ўглядаюцца й бачаць мукі Мае. 19 Дзеляць адзецьці Мае мяжсобку і праз убор Мой кідаюць на жэрабя. 20 Але Ты, Спадару, не аддаляйся; сіла Мая! на помач Імне пабарзды; 21 Выбаві ад мяча душў Маю, ад лапы сабакі адзіную Маю. 22 Выбаві Мяне ад ляпы лява, ад рог тура. Адкажы Імне. 23 Азнаймя імя Твае братом Сваім, сярод грамады выхваляю Цябе. 24 Каторыя баіцёся СПАДАРА, хваліце Яго. Усе насеньне Якавава, усьціце Яго! і бойцеся Яго, усе насеньне Ізраэлява! 25 Бо Ён не пагрэбаваў а ня збрыдзіў мукаў беднага, і не схаваў віду Свайго ад яго; і гуканьне ягонае да Яго пачуў. 26 Ад Цябе хвала мая ў грамадзе вялікай; зьдзею абраканьні свае перад тымі, што баяцца Яго. 27 Ядуць лагодныя й сыцяцца, выхваляюць СПАДАРА шукаючыя Яго; хай сэрцы вашыя живуць на векі; 28 Успомняць і навернуцца да СПАДАРА ўсі канцы зямлі, і паклоняцца перад Табою ўсі радзімы народаў; 29 Бо ў СПАДАРА гаспадарства, і Ён пануе над народамі. 30 Елі й кланяліся ўсі сытыя зямлі; перад Ім сьхінуцца зыходзячыя ў пыл, а душы свае не захаваюць пры жыцьцю. 31 Насеньне будзе служыць Яму, наказаваць праз СПАДАРА пакаленьню. 32 Прыйдуць і паведаюць народжанаму люду, бо Ён учыніў гэта.

23 Псальма Давідава. СПАДАР — Пастыр мой, я ня буду мець нястачы. 2 На пасьпёбішчах зялёных пасьвіць мяне, ля водаў супа-

койных водзе мяне; 3 Душў маю аднаўляе, вядзець мяне па сьцежках справядлівасьці дзеля імені Свайго. 4 Хоць пайду даліною сьмяротнага сьценю, не зьлякаюся ліха, бо Ты з імною; дубец Твой а посах Твой цешаць мяне. 5 Ты гатуеш перад імною стол насупроці праціўнікаў маіх; намасыціў алеям галаву маю, мая чара паўнюсенькая. 6 Адно дабрыня а міласэрдзе будуць гнацца за імною ўсі дні жыцьця майго, і я буду жыць у доме СПАДАРОВЫМ даўгія дні.

24 Псальма Давідава. СПАДАРУ зямля а паўніня яе, сьвет і жывучыя на ім; 2 Бо на морах Ён клаў яе і на рэках умацаваў яе. 3 Хто ўзыйдзе на гару СПАДАРОВУ? і хто падыймецца на сьвятым месцу Ягоным? 4 Тый, у каго нявінныя рукі й прасьветнае сэрца, хто не падыйме да марнасьці душы свае і не прысягае ашукна; 5 Такі адзяржыць дабраславенства ад СПАДАРА і справядлівасьць ад Бога спасеньня свайго. 6 Такі род тых, што скумаюць Яго, шукаюць віду Твайго, Божа Якаваў! Сэля. 7 Падыймайце, брамы, вяркі свае, і падыйміцеся, вечныя дзьверы, і ўзыйдзе Кароль сьці! 8 Хто гэты Кароль сьці? СПАДАР моцны а магучы, СПАДАР магучы ў бітве. 9 Падыйміце, брамы, вяркі свае, і падыйміцеся, вечныя дзьверы, і ўзыйдзе Кароль сьці! 10 Хто Ён гэты Кароль сьці? СПАДАР войскаў, Ён — Кароль сьці! Сэля.

25 Давідава. Да Цябе, СПАДАРУ, ўзьнімаю душў сваю. 2 Божа мой! на Цябе я спадзяюся, няхай ня буду засаромлены, няхай непрыяцелі мае не захапляюцца з радасьці зь мяне. 3 І ўсі, што спадзяюцца на Цябе, ня будуць засаромлены; будуць засаромленыя тыя, што бяз прычыны ізрадныя. 4 Дарогі Свае, СПАДАРУ, азнаймі імне; сьцежкаў Сваіх наўчы мяне.

5 Вядзі мяне ў праўдзе Сваёй і наўчы мяне; бо Ты Бог спасення майго, на Цябе я спадзяюся ўвесь дзень. 6 Памятуй міласэрдзе Свае, СПАДАРУ, і ласку Сваю, бо спрад-веку яны. 7 Грахоў маладосці мае і выступаў маіх не ўспамінай; под-ле міласэрдыя Свайго ўспомні мяне Ты, дзеля дабрыні Свае, СПАДА-РУ! 8 Добры а верны СПАДАР; і затым наўчае грэшнікаў у дарозе; 9 Водзе лагодных у судзе і наўчас лагодных дарогі Свае. 10 Усі да-рогі СПАДАРОВЫ — ласка а праў-да тым, што дзяржаць змову Яго-ную а сьветчаньні Ягоныя. 11 Дзе-ля імені Свайго, СПАДАРУ, даруй бяспраўе мае, бо яно вялікае. 12 Хто тый муж, што баіцца СПАДАРА? Ён наўчае ў дарозе, што яму аб-раць. 13 Душа ягоная ў дабру будзе перабываць, і насенню ягонаму спадзець зямля. 14 Тайна СПАДА-РОВА тым, што баяцца Яго, і змо-ву Сваю Ён азнаймае ім. 15 Вочы мае штчасна да СПАДАРА, бо Ён выблытае із сьці ногі мае. 16 Абяр-ніся да мяне й зьмілуйся над ім-ною, бо я адзінокі а гаротны. 17 Га-рота сэрца майго пашпырылася, — з уціскаў маіх выведзі мяне. 18 Зваж на гора мае а стому маю і даруй усі грахі мае. 19 Глянь на непрыяцеляў маіх, бо іх шмат, і глабальнаю ненавіднасьцю ненави-дзяць яны мяне. 20 Усьцеражы ду-шу маю, і вывальні мяне; няхай я буду паганьбены, бо я здаюся на Цябе. 21 Беззаганнасьць а пасьці-васьць хай крыюць мяне, бо я на Цябе спадзяюся. 22 Выкупі, Божа, Ізраеля з усіх бедаў ягоных.

26 Давідава. Судзі, СПАДАРУ, мяне, бо я хадзіў у беззаган-насьці сваёй і на СПАДАРА спадзя-ваўся; не пакіснуся. 2 Выпрабуй, СПАДАРУ, мяне, спакусі мяне, пе-ралітуй нyrкі мае а сэрца мае; 3 Бо ласка Твая перад ачыма маімі, і хаджу я ў праўдзе Тваёй. 4 Я не

сядзеў ізь сьмяротнікамі марнымі і з тымі, што прыдаюцца, не пайду. 5 Ненавіджу грамаду ліхадзеяў і зь нягоднымі ня сяду. 6 Абмываю ў нявіннасьці рукі свае й абходжу аб-рочнік Твой, СПАДАРУ, 7 Каб ага-лашаць голас удзячнасьці й абяш-чаць усі дзівы Твае. 8 СПАДАРУ, люблю я сялібу дому Твайго і мес-ца, ідзе жывець чэсьць Твая. 9 Ня лучы з грэшнікамі душы мае ані зь людзьмі крыві жыцьця майго, 10 У чьіх руках благоцьце і чыя праві-ца поўная лапаноў. 11 А я ў без-заганнасьці сваёй хаджу; выбаві мяне й зьмілуйся над імною. 12 На-га мая стаіць на роўным месцу; у зборах дабраслаўлю СПАДАРА.

27 Давідава. СПАДАР — сьвятло мае а спасеньне мае: каго ж маю баяцца? СПАДАР — моц жыцьця майго: каго ж маю ляка-цца? 2 Калі бліжацца да мяне ліха-дзеі, каб пажэрці цела мае, уціс-каньнікі а непрыяцелі мае, яны спатыкнуцца а павалаяцца. 3 Калі разьляжацца супроці мяне табар, не збаіцца сэрца мае; калі паўста-не на мяне вайна, і тады буду спа-дзявацца. 4 Аднаго прасіў я ў СПА-ДАРА, таго буду шукаці, каб жыць імне ў доме СПАДАРОВЫМ усі дні жыцьця свайго, сузіраць хара-шынню СПАДАРОВУ і скупаць у сьвятыні Ягонай; 5 Бо Ён схавae мяне ў будане ў дзень блaгi, схавae мяне ў схове будану свайго, на скалу ўзьніме мяне. 6 Цяпер па-ддыймаецца галава мая над злось-нікамі маімі, што аступілі мяне; аб-раку я ў будане Ягоным аброк ра-даснага гуку; пачну пляць а граць перад СПАДАРОМ. 7 Пачуй, СПА-ДАРУ, голас мой, гукáю да Цябе; зьмілуйся над імною і адкажы імне. 8 Ад Цябе кажа сэрца мае: „Шу-кайце віду Майго”; віду Твайго, СПАДАРУ, буду шукаць. 9 Не таі відзеньня Свайго ад мяне; не ад-хіні ў гневе слугі Свайго. Маёй

помачай Ты быў: не адхіні мяне, не пакінь мяне, Божа спасення майго! 10 Бо айцец мой а маці мая пакінулі мяне, але СПАДАР прыйме мяне. 11 Навучы мяне, СПАДАРУ, дарогі Свае й вядзі мяне на простую сцежку напярэк варагом маім. 12 Не аддай мяне на волю ўцісканьнікаў маіх, бо паўсталі супроці мяне сьветкі хвалышчыя й выдыхаючыя глабаньне; 13 Я абамлеў бы, каб ня верыў, што я бачу дабрыню СПАДАРОВУ на зямлі жывых. 14 Спадзявайся на СПАДАРА; будзь мужны; хай будзе сэрца твае адважнае; дык спадзявайся на СПАДАРА.

28 Давідава. Да Цябе, СПАДАРУ, я гукваю: скала мая! ня будзь глухім да мяне; калі Ты будзеш бязмоўны да мяне, я стану падобны да тых, што зыходзяць да магілы. 2 Пачуй голас маленьня майго, як я гукваю да Цябе, як падыймаю рукі свае да сьвятога палацу Твайго. 3 Не цягні мяне зь нягоднымі, ліхадзеямі, каторыя гукуюць супакойна з прыяцелямі сваімі, прымеж тога крыўда ў сэрцах іхных. 4 Аддай ім подле справаў іхных і подле ліхіх учынкаў іхных; подле ўчынку рук іхных дай ім; адплаці ім іхнаю платаю. 5 Затым што яны не ўважалі на ўчынкі СПАДАРОВЫ і на дзеянні рук Ягоньх, Ён разбура іх і не адбудуе іх. 6 Хай будзе дабраславёны СПАДАР, бо Ён пачуў голас маленьня майго. 7 СПАДАР — сіла мая а пчыт мой; у Ім спадзевай сэрца майго, і Ён памог імне, і сэрца мае ўзвесялілася, і песняю сваю я ўслаўлю Яго. 8 СПАДАР — сіла яму і сіла спасеньняў памазанца Свайго Ён. 9 Спасі люд Свой, і дабраслаў спадак Свой, і пасі іх, і насі іх аж на векі.

29 Псальма Давідава. Дайце СПАДАРУ, сынове Божыя, дайце СПАДАРУ часьць а моц. 2 Дайце

СПАДАРУ славу імені Ягонага; кланяйцеся СПАДАРУ ў харашыні сьвятасьці. 3 Голас СПАДАРОЎ над водамі; Бог сыці грыміць, СПАДАР над шмат водамі. 4 Голас СПАДАРОЎ у сіле, голас СПАДАРОЎ у харашыні. 5 Голас СПАДАРОЎ ломе кедры, і паламіў Спадар кедры лібанскія. 6 Ён сіле іх падскакаваць, як цялё, Лібан а Шырыён, — як буйляне. 7 Голас СПАДАРОЎ выкрасе полымя цяпла; 8 Голас СПАДАРОЎ трасець пустэню; трасець СПАДАР пустэню Кадэш; 9 Голас СПАДАРОЎ трасець дубамі і агаліе лясы. І ў сьвятыні Ягонай усе гукі: „Чэсьць!” 10 СПАДАР над патопаю оядзіць, і сядзіць СПАДАР, як кароль, на векі. 11 СПАДАР сілу люду Свайму даець! СПАДАР дабраславе люд Свой супакоям.

30 Псальма Давідава, песня пасьвятчэння дому. 2 Я вывешу Цябе, СПАДАРУ, бо Ты выпцягнуў мяне й ня даў злосьнікам маім цешыцца зь мяне. 3 СПАДАРУ, Божа мой, я гукваю да Цябе, і Ты ўдаравіў мяне. 4 СПАДАРУ, Ты вывеў із шэолу душу маю, ажывіў мяне з памеж зыходзячых да долу. 5 Пейце хвалы СПАДАРУ, дабрачэсьцівыя Ягоньх, і слаўце памятку сьвятасьці Ягонае. 6 Гнеў — часіна ў Яго, а зычлівасьць — жыцьцё ў Яго. Увечары трывае плач, але нараніцы — пяцьцё. 7 А я сказаў у дабрабыце сваім: „Не пакіснуся на векі”. 8 СПАДАРУ, у зычлівасьці Сваёй Ты пастанавіў гару маю, як горад. Ты схаваў від Свой, і я затрывожыўся. 9 Цябе, СПАДАРУ, гукваю я і да СПАДАРА чыніў маленьне: 10 „Што за карысьць у крыві маёй, калі я зыйду да раскладу? ці будзе пыл хваліць Цябе? будзе абяшчаць праўду Тваю?” 11 Пачуй, СПАДАРУ, і зьмілуйся над імною! СПАДАРУ, будзь імне памачніком!” 12 Ты абярнуў плач

мой у скокі імне; Ты зняў зрэб'е мае і паперазаў мяне весялосьцяй, 13 Каб пляла Табе чэсьць мая й не змаўкала. СПАДАРУ, Божа мой, на векі буду дзякаваць Табе.

31 Кіраўніку хору. Псальма Давідава. 2 На Цябе, СПАДАРУ, спадзяюся, хай не засарамачуся на векі; у справядлівасці Сваёй выбаў мяне. 3 Нахіні да мяне вуха Свае, уборэдзе выбаў мяне! Будзь імне моцнаю скалаю, моцным домам гораду, спасыці мяне! 4 Але, Ты скала мая а горад мой; і дзеля імені Свайго вядзі мяне й кіруй мяне. 5 Вывядзі мяне із сеці гэтае, што патай пастанавілі на мяне, бо Ты моцна маёю. 6 У руку Тваю паручаю дух свой; Ты выкупіў мяне. СПАДАРУ, БОЖА праўды. 7 Я ненавіджу тых, што заховаюць пусты марнасьці, але я спадзяюся на СПАДАРА. 8 Буду цешыцца а весяліцца з ласкі Твае, з тага, што Ты бачыў гароту маю, Ты ведаў уціскі душы мае, 9 І не перадаў мяне ў рукі непрыяцеля, пастанавіў на прасторным месцу ногі мае. 10 Зымілуйся над імною, СПАДАРУ, бо цесна імне, высахлі зь нэмарасьці вочы мае, душа мая а жыўот мой; 11 Бо высілілася ў смутку жыцьцё мае й гады мае ў стагнаньнях; спатыкнулася ў бяспраўю сіла мая, і косьці мае зьнішчалі. 12 У вусіх уцісканьнікаў сваіх я стаў ганьбаю, асабліва суседзям сваім, пудзілам знаёмым сваім; бачыў мяне вонках уцякаюць ад мяне. 13 Я забыты ў сэрцу, як мертвы; я стаўся, як загінулая судзіна. 14 Але, я чую абмовы ад шмат каго; адусюль жаж, як яны здражкоўца на мяне, узяць душу маю задушляюць. 15 А я на Цябе спадзяюся, СПАДАРУ; я сказаў: Ты Бог мой. 16 У рупцэ Твайёй часы мае; выбаві мяне ад рукі злосьнікаў маіх і ад перасьледаваньнікаў маіх. 17 За-зьяй відам Сваім над слуткою Сва-

ім; спасі мяне ласкаю Сваёю! 18 СПАДАРУ, няхай ня буду засаромлены, бо я тужаю Цябе; няхай вядомыя будуць засаромлены, няхай змоўкнуць у шэолю. 19 Няхай занямеюць вусны манлівых, што нацэпна гучаюць на справядліва-та, у гордасьці а ў лятцыменьню. 20 Якая множасьць дабрыні Твае, каторую Ты захаваў тым, што ба-яцца Цябе, і рабіў тым, што спадзяюцца на Цябе перад сьнямі людзьмі! 21 Ты тоіш іх у тай-не віду Свайго ад змоваў людз-кіх; Ты хаваеш іх у будане ад звад-лівых языкоў. 22 Дабраславёны СПАДАР, бо Ён чудосна паказаў імне ласку Сваю ў вабложаным месце. 23 Я казаў у пасьпеху сва-ім: „Я адцяты ад аччу Тваіх“, Ты адылі, пачуў голас маленьняў маіх, як я пагукіў да Цябе. 24 Любіце СПАДАРА ўсі дабрачэсьлівыя Яго-ныя! верных СПАДАР захове, але адплачуе зь лішніцаю дзеючаму пыхата. 25 Будзьце дужыя й ма-дцуйце сэрцы вашыя, усі, што спа-дзяіцеся на СПАДАРА!

32 Давідава. Навука. Шчасьлівы, каму дараваны выступ, каму пакрыты грэх. 2 Шчасьлівы чала-век, катораму не паліча СПАДАР бяспраўя, і ў каторага духу няма ашукі. 3 Як я маўчаў, зьявілі кось-ці мае, як стагнаў цэлы дзень; 4 Бо дзень і ноч цяжарыла над імною рука Твая, абярнулася вогкасьць мая ў летны сужмень. Сэля.

5 Свой грэх я вызнаў Табе, бяспраўя свайго ня прыкрыў: я ска-заў: „Выспавядаюся з выступаў сваіх СПАДАРУ“; і Ты дараваў бяспраўе грэху майго. Сэля. 6 За-тым памоліцца кажны дабрачэсьлі-вы Табе ў належную пару, і ў па-водку вялікіх водаў яго не дасяг-нуць яны. 7 Ты скоў імне; Ты ба-роніш мяне ад бяды, песьняю вы-баўленьня Ты ажынаеш мяне. Сэля. 8 Я наўчу цябе і пакажу табе да-

рогу, па каторай маеш ісьці; Я буду радзіць табе Сваім вокам над табою.

9 Ня будзьце, як конь альбо мул без разуменьня, абратаць а кілзаць надабе яго, каб удзяржаць яго, каб не даблжыўся да цябе. 10 Шмат боляў у нягоднага; але таго, хто спадзяецца на СПАДАРА, ласка ажінец. 11 Весяліцеся ў СПАДАРУ й пешчася, справядлівыя, і гукайце з радасьці, усі пасьцівага сэрца!

33 Гукайце з радасьці, справядлівыя, у СПАДАРУ! пасьцівым выпадае хваліць. 2 Хваліце СПАДАРА на гарпе, на ліры дзесяціструннай грайце яму. 3 Пейце Яму новую песню; умела грайце, з гуканьням; 4 Бо слова СПАДАРОВА справядлівае, і ўсі справы Ягоныя ў вернасьці. 5 Ён любе справядліваць а суд; ласкі СПАДАРОВАЕ поўная зямля. 6 Словам СПАДАРОВЫМ нябёсы былі ўчынены, і духам вуснаў Ягоных — усі іх войскі. 7 Як у гурбу, Ён зьбірае воды мора, у склады кладзець глыбіні. 8 Бойцеся СПАДАРА, уся зямля, будучь баяцца яго ўсі жыхары сьвету; 9 Бо Ён казаў, і сталася; Ён расказаў, і ўстанавілася. 10 СПАДАР разбурае рады народаў, нішча думкі людаяў. 11 Рада СПАДАРОВА на векі трывае, думкі сэрца Ягонага з роду ў род. 12 Шчасьлівы народ, каторага СПАДАР ё Бог, люд, каторы Ён абраў за свой спадак! 13 Зь нябёс глядзіць СПАДАР, бача ўсіх сыноў людзкіх; 14 З пасаду, ідзе сядзіць, Ён аглядае ўсіх жыхараў зямлі. 15 Ён, Каторы хармуе сэрцы іх усіх і разумее ўсі ўчынкі іхныя. 16 Кароль не ратуецца вялікім войскам, і дужасіл ня вывальніцца вялікаю сілаю. 17 Абмыльны конь на спасеньне, і вялікаю сілаю сваёю ён ня дасьць змогі ўцячы. 18 Вось, вока СПАДАРОВА на тых, што баяцца Яго, на тых, што спадзяюцца на

ласку Ягоную, 19 Каб ратаваць ад сьмерці душы іхныя і жыцьцё іх у галадоў. 20 Душа наша чакае СПАДАРА: помач наша а шчыт наш Ён; 21 Бо ў Ім вяселіцца сэрца наша, бо на імя Ягонае сьвятое мы спадзяемся. 22 Хай ласка Твая, СПАДАРУ, будзе над намі, як мы спадзяемся на Цябе.

34 Давідава, як ён адмяніў свой паступак перад Анімелехам, і гэты выгнаў яго, і ён пашоў. 2 Буду дабраславіць СПАДАРА ў кожным часе; штатасна хвала Яго ў вуснах маіх. 3 СПАДАРОМ хваліцца душа мая; хай чуюць лагодныя й вяселіцца. 4 Узвяслічайце СПАДАРА з імваю, узвышайма імя Ягонае разам. 5 Я шукаў СПАДАРА, і Ён адказаў імне, і ад усіх страхаў маіх выбавіў мяне. 6 Угледзіўся ў Яго й сьвятлелі, віды іхныя не засароміліся. 7 Гэты ўбогі пагукаў, і СПАДАР пачуў, і выбавіў яго ад усіх немарасьцяў ягоных. 8 Як на вайне, кладзецца Ангіл СПАДАРОЎ навокал тых, што баяцца Яго, і выбавіў іх. 9 Спрабуйце а абачча, што добры СПАДАР! Шчасьлівая людзіна, што спадзяецца на Яго. 10 Бойцеся СПАДАРА, сьвятыя Ягоныя, бо няма нястачы тым, што баяцца Яго. 11 Леўняты дазнаюць нястачы а голаду, але шукуючым СПАДАРА ня будзе не ставаць ніякага дабра. 12 Пайдзіце, сьноўне, паслухайце мяне, боязьні СПАДАРА буду ўчыць вас. 13 Каторы муж жадае жыцьця й любе дні, каб бачыць дабро, 14 Узьдэргуй язык свой ад благога і вусны свае ад гуканьня ашукі; 15 Адхініся ад благога й рабі дабро; шукай супакою й жаніся за ім. 16 Вочы СПАДАРОВЫ на справядлівых, і вухы Ягоныя на гуканьне іхнае. 17 Від СПАДАРОЎ супроці ліхадзеяў, каб выпубіць ізь зямлі памятку іх. 18 Галасілі, і СПАДАР чуў, і ад усіх бедаў іхных вывальніў іх.

19 СПАДАР блізка да патрышчальных сэрцам і прыбітых духам выбаўляе. 20 Шмат бяды ў справядлівага, але з усіх іх вывальняе яго СПАДАР. 21 Ён сьцеражаць усіх косьці ягоныя, ні водная зь іх ня зломіцца. 22 Заб'ець нягоднага ліха, і ненавідзячыя справядлівага будуць вінны. 23 Выкупляе СПАДАР душу слугаў Сваіх, і ня будуць вінны ўсі, што спадзяюцца на Яго.

35 Давідава. СПАДАРУ! сьперачайся з тымі, што сьперачаюцца з імною; ваюй з тымі, што ваююць з імною; 2 Схапі шчыт а панцыр і паўстань на помач імне; 3 Агалі здіду й пераймі перасьледаваньнікаў маіх; скажы душы маёй: „Твае выбаўленьне Я”. 4 Хай засаромяцца і будуць паганьбены шукаючыя душы мае; няхай адступяць назад і будуць асарамочаны задумляючыя ліха на мяне; 5 Няхай будуць яны, як умецьце перад ветрам, і Англі СПАДАРОЎ хай іх пражанець. 6 Хай будзе дарога іхная хмарная а коўзкая, і Англі СПАДАРОЎ хай жанецца за імі; 7 Бо яны бязь віны прыкрылі імне яму сьцёпю сваёй, бязь віны падкапаліся пад душу маю. 8 Хай прывядзець на яго загубу, каторае ён ня знаў, і сьць, што ён схваў, хай злове яго; хай убытаецца ў яе на загубу. 9 А душа мая будзе цешыцца ў СПАДАРУ, вяселячыся ў спасеньню Ягоным. 10 Усі косьці мае скажуць: „СПАДАРУ, хто падобны да Цябе. Каторы вывальняеш убогага ад дужпага за яго, убогага а беднага ад глэбаньніка ягонага?” 11 Паўстаюць крыўдныя сьветкі: чаго ня ведаў, пытаюць у мяне. 12 Адплачваюць імне благім за добрае, сіроцтвам душы маёй. 13 А я ў часе хваробы іхнае адзяваўся ў зрэбніну, высіляў постаю душы сваю, і малітва мая зварачалася на ўлоньне мае; 14 Бо дзеля прыцягання свайго, бы дзеля брата свайго, я

хадзіў; як плачучы па матцы, шчарнелы й згорбіўшыся. 15 А, як я кульгаў, яны цешыліся й збіраліся, збіраліся супроці мяне бітунны, а я ня ведаў; яны ірвалі, а не маўчалі, 16 Разам із двудушнікамі а насмешаньнікамі за пачостку, скрыгочачы на мяне зубамі сваімі. 17 Спадару, як доўга будзеш глядзець на гэта? Зьвярні душу маю ад згубы, ад іх, ад левянят адзіную маю! 18 Я ўслаўлю Цябе ў грамадзё вялікай, у людзе моцным буду хваліць Цябе. 19 Хай ня цешацца зь мяне манлівыя непрыяцелі мае, ненавідзячыя мяне бяз прычыны няхай ня міргаюць ачыма; 20 Бо яны ня гўкаюць празь мір, але супроці міралюбовых зямлі ізрадлівых словы думаюць. 21 І яны разявілі на мяне раты свае, яны казалі: „Ага, ага, бачыла гэта вока наша”. 22 Ты бачыў, СПАДАРУ, не маўчы; Спадару, ня будзь далёка ад мяне. 23 Прачкніся а ўстань на суд мой, Божа мой, Спадару мой, за справу маю. 24 Судзі мяне, СПАДАРУ, Божа мой, падле справядлівасьці Свае, няхай яны ня цешацца зь мяне; 25 Няхай яны ня кажуць у сэрцу сваім: „Ага—наша душа”; няхай ня кажуць: „Мы яго ізьелі”. 26 Няхай засаромяцца і будуць асарамочаны разам тыя, што цешацца з майго няшчасця; няхай убяруцца ў сорам а ганьбу тыя, што вяльмуюцца над імною. 27 Няхай пяюць а цешацца жадаючыя майго апраўленьня, і кажуць пгчасна: „Хай узьвялічыцца СПАДАР. Каторы жадае супакою слуге Свайму”. 22 А язык мой будзе азнаймляць справядлівасьць Тваю, цэлы дзень хвалу Тваю.

36 Кіраўніку хору. Слуті СПАДА-РОВАГА Давіда. 2 Унутры сэрца майго ё слова праз выступ бязбожнага: „Няма боязыні Божае перад ачыма ягонымі”. 3 Бо ён пад-льгуе сабе ў ваччу сваім, каб зьдзе-

яць бяспраўе свае аж да зьнена-
віджаньня яго. 4 Словы вуснаў яго-
ных — крыўда а ашука; ён пера-
стаў быць мудрым і рабіць дабро;
5 Крыўду ён задумляе на ложку
сваім; станавіцца на дарогу бла-
гую; ліхам ня брыдзіцца. 6 СПА-
ДАРУ, у нябёсах ласка Твая, вер-
насьць Твая да булакоў. 7 Справяд-
лівасьць Твая, як горы БОЖЫЯ;
суды Твае, як вялікая глыбіня. Ча-
лавека а жывёлу Ты ратуеш, СПА-
ДАРУ. 8 Якая дарагая ласка Твая,
Божа! і сынове людзкія ў сыценю
крылаў Тваіх хаваюцца; 9 Яны
поўняцца тукам дому Твайго, і з
цур'я раскошаў Сваіх Ты даеш ім
піць; 10 Бо ў Цябе жарало жыць-
ця; у сьвятліні Тваёй мы бачым
сьвятліню. 11 Прасьцягні ласку
Сваю тым, што знаюць Цябе, і спра-
вядлівасьць Сваю пасьцівым сэр-
цам! 12 Не прывядзі мяне пад нагу
пыхатага, і рука нягоднага хай ня
прысіле мяне да туляння. 13 Там
паваленыя ліхадзеі, яны кіненыя,
ня могуць устаць.

37 Давідава. Ня злуйся на ліха-
дзеяў, не завідуй крыўднікам;
2 Бо, як траву, іх уборзьдзе скосяць,
і, як зялёнае зельле, яны зьвянуць.
3 Спадзявайся на СПАДАРА й рабі
дабро; жыць на зямлі й жыцься вер-
насьцю. 4 І любуйся ў СПАДАРУ,
і Ён дасьць табе жаданьні сэрца
твайго. 5 Узвалі на СПАДАРА да-
рогу сваю, і спадзявайся на Яго,
і Ён зьдзе, 6 І выведзе, як сьвятлі-
ню, справядлівасьць тваю, і суд
твой, як паўдня. 7 Будзь ціхі перад
СПАДАРОМ і чакай Яго. Не квалі-
ся з дасьпяваючага на дарозе сваёй,
з чалавека, злосьныя замэры дзею-
чага. 8 Узьдэжжуйся ад гневу і па-
кінь абурэньне, не кваліся; гэта
адно да благога. 9 Бо нягодныя бу-
дуць адцяты, а спадзяючыя СПА-
ДАРА адзяржаць зямлю. 10 Яшчэ
крыху, і няма нягодных; і ўглядай-

ся на месца ягонае, і — няма яго.
11 Але лагодным спадзець зямля,
і будуць любаватца вялікім супако-
ям. 12 Нягодны задумляе супроці
справядлівага і скрыгоча на яго
зубамі сваімі; 13 Спадар сьмяецца
зь нягоднага, бо Ён бача, што пры-
ходзе дзень ягоны. 14 Меч агаля-
юць нягодныя і напіваюць лукі
свае, каб паваліць убогага а гале-
чу, зарэзаць тых, што ходзяць на-
цянькі. 15 Меч іхны ўвядзе ў соб-
скае сэрца іхнае, і лукі іхныя зло-
мяцца. 16 Валей малое ў справядлі-
вага, чымся багацьце ў шмат нягод-
ных; 17 Бо плечы нягодных зло-
мяцца, але СПАДАР падпірае
справядлівых. 18 СПАДАР ведае
дні беззаганых, і спадак іхны на
векі будзе трываць. 19 Не засаро-
мяцца яны ў благім часе і ў дні га-
ладова будучь насячаныя. 20 Але
нягодныя загінуць, непрыяцелі
СПАДАРОВЫ, як сытыя авечкі,
шчэзнуць, як дым, яны шчэзнуць.
21 Пазычае нягодны і не аддаець,
але справядлівы робе ласку і да-
ець. 22 Бо дабраславеньны Ім адзяр-
жаць зямлю, праклятыя Ім будуць
выгублены. 23 Ад СПАДАРА сігні
людзіны ўстаноўлены, і дарозе ей-
най Ён прыяе. 24 Як яна паваліцца,
яна ня зрынецца стрым галаву, бо
СПАДАР падпора рукі ейнае. 25 Ма-
лады я быў, і застараўся, і ня ба-
чыў я справядлівага пакіненага ані
насьленья ягонага просячага хлеба.
26 Ён цэлы дзень робе ласку і па-
зычае, і насьленьне ягонае ё дабра-
славенствам. 27 Адхінайся ад ліха,
і рабі дабро, і жыві на векі; 28 Бо
СПАДАР любе суд, Ён не пакіне
дабрачэсьлівых сваіх, наvekі заха-
ваюцца; але насьленьне бязбожных
выгубіцца. 29 Справядлівым спа-
дзець зямля; і яны будуць жыць на
векі на ёй. 30 Вусны справядлівага
выказуюць мудрасць, і язык ягоны
гучае праз права; 31 Закон Бога
ягонага ў сэрцу ягоным, і ступы

ягонья не пакаўзнуцца. 32 Цікус бязбожны на справядлівага, ён шукае яго забіць. 33 СПАДАР не пакіне яго ў рудца ягонай і не абвінуе яго на судзе ягоным. 34 Спадзявайся на СПАДАРА і глядзі дарогі Ягонай, — і Ён падыйме цябе, каб тэ спала зямля; на адцяцце бязбожных ты будзеш глядзець. 35 Я бачыў бязбожніка неміласціўнага, што шырыўся, як мясцовае зялёнае дзерва; 36 І я прайшоў, і гля, яго няма; я шукаў яго, і не знайшоў. 37 Зважай на беззаганнага і глядзі на пасьцівага, бо канец такой людзіне ё супакой. 38 Але выступнікі будуць супоўна знішчаны, канец нягодных адцяты. 39 Спасаенне справядлівых ад СПАДАРА; Ён горад іхны ў часе бяды. 40 І памагае ім СПАДАР, і вывальняе іх; Ён вывальняе іх ад бязбожных і выбаўляе іх, бо яны здаюцца на Яго.

38 Псалма Давідава. На ўспамін. 2 СПАДАРУ! ня ў гневе Сваім гань мяне, у шпаркоўлі Сваёй не казьнер мяне; 3 Бо стрэлы Твае пранізалі мяне, і лягла на мяне рука Твая. 4 Няма цэлага месца ў целе маім ад абурэння Твайго, няма супакою ў касьцёх маіх ад грэху майго; 5 Бо бяспраўі мае перайшлі галаву маю; як цяжар цяжкі, яны цяжылі за мяне. 6 Смярдзяць і цякуць раны мае ад дурноты мае. 7 Я сусім чыста загбаўшыся а згорбіўшыся, увесь дзень хаджу хмарны; 8 Бо лядзьве мае напоўнены запаленням, і няма цэлага месца ў целе маім. 9 Я сусім чыста высілены а разьбіты, я крычэў ад парухнення сэрца свайго. 10 Спадару! перад Табою ўсі зычэнні мае, і ўздых мой ад цябе не схаваны. 11 Сэрца мае вельма б'ецца; пакінула мяне сіла мая, і сьвятліні аччу маіх і тое няма ў мяне. 12 Любоўя мае а прыяцелі мае сьцерагуцца большы мае, і сваякі мае стаяць

здалеку. 13 І пастанавілі сеці шукаючыя душы мае, шукаючыя ліха імне гўкаюць крывое і ізрадлівае думаюць цэлы дзень. 14 Але я, як глухі, ня чую, як немы, што не адчыняе роту свайго. 15 І стаўся я, як муж, што ня чуе, і няма ў вуснах ягоньх ганеньня. 16 Бо на Цябе, СПАДАРУ, спадзяюся; Ты адкажаш, Спадару, Божа мой. 17 Бо сказаў я: „Каб не весяліліся зь мяне, як пахісьнецца нага мая”; яны вяльмуюцца над імною; 18 Бо я гатоў кульгаць, і боль мой перад імною кажначасна. 19 Бяспраўе свае я прызнаю, я ў клопаце з прычыны грэху свайго. 20 Непрыяцелі мае жывы і дужэюць, і чысьлены тыя, што ненавідзяць мяне крыўдна. 21 Тыя, што адплачуюць імне благім за добрае, ненавідзяць мяне з тае прычыны, што я імкнуўся да добра. 22 Не пакідай мяне, СПАДАРУ, Божа, не здаляйся ад мяне. 23 Пабарэдзі на помач імне, СПАДАРУ, спасаенне мае!

39 Кіраўніку хору, Ідуфуну. Псалма Давідава. 2 Я казаў: „Я буду сьцерагчы дарогі свае, каб імне не грашыць языком сваім; я буду дзяржаць у роце сваім заклізы, пакуль бязбожныя супроці мяне”. 3 Я занямеў, бязмоўны, маўчаў праз дабро, боль мой удражнены. 4 Распалілася сэрца мае ў нутру маім, у думках маіх узгарэлася цяпло; я гўкаў языком сваім: 5 „Азнаймі імне, СПАДАРУ, мера дзён маіх, што за яна, — буду ведаць які мінаючы я! 6 Вось, як пядзі, Ты даў імне дні, і век мой як нішто супроці Цябе. Адна марнасьць кажны чалавек, нават станаўкі. Сэля. 7 Адно, як сьцень, ходзе чалавек; адно дарма ён трывожыцца, зьбірае і ня ведае, хто пабарэць. 8 Дык цяпер, СПАДАРУ, чаго я чакаю? Спадзева мая на Цябе. 9 З усіх выступаў маіх ратуй мяне, грэбаваньням дурнога ня

учыні мяне. 10 Я занямеў, я не адчыняю вуснаў сваіх; бо Ты ўчыніў. 11 Адварні ад мяне выцень Свой; ад цяцця рукі Твае я канаю. 12 Упкіамі за бяспраўе ты зырыш чалавека, — нішчыш, як моль, дарэгое яму. Адна марнасьць кажны чалавек. Сэля. 13 Пачуй малітву маю, СПАДАРУ, і на галашэньне мае нахіні вуха; на сьлёзы мае не маўчы; бо я чужаземец, аселя, як усі бацькі мае. 14 Адварніся ад мяне, і я ажыву ўперад, чымся адгэду, і ня будзе мяне".

40 Дырыгенту хору. Псальма Давідава. 2 Я надта спадзяваўся СПАДАРА. Ён сьхінуўся да мяне й пачуў галашэньне мае. 3 Ён вывеў мяне із згубнае ямы, з балотнае твані, і паставіў на скале ногі мае, умацаваў ступы мае. 4 Ён улажыў новую песьню ў вусны мае, хвалу Богу напшаму. Абача шмат хто, і будуць баяцца, і будуць спадзявацца на СПАДАРА. 5 Шчаслівы муж, каторы замеў СПАДАРА за надзею сваю, каторы не зварачаецца да гордых і да тых, што йдуць за маюю. 6 Шмат учыніў Ты, СПАДАРУ, Божа мой! чудосы Твае а думкі Твае праз нас. Няма раўні Табе. Буду павядаць і гукі, яны чысьленшчыя за палічэньне. 7 Аброку а дару Ты ня хочаш; вушы Ты адчыніў імне; усепапеньня а аброку за грэх Ты не вымагаеш. 8 Тады я сказаў: „Гля, іду; у зьвітку кніжным напісана празь мяне. 9 Чыніць волю Тваю, Божа, жаданьне мае, права Твае пасярод нутра майго". 10 Я абяшчаў радасныя навіны праз справядлівасьць у грамадзё вялікай, гля, я ня зьдэргаваў вуснаў сваіх; СПАДАРУ! Ты ведаеш. 11 Справядлівасьці Твае я не скаваў у сэрцу сваім, празь вернасьць Тваю а спасеньне Твае я гукнуў, я не таіў ласкі Твае і праўды Твае ад грамады вялікае. 12 Ты, СПАДАРУ, ня суймі міласэрдыя

Свайго ад мяне; ласка Твая а праўда Твая кажначасна крыюць мяне; 13 Бо аж бязь ліку ліха абступіла мяне; бяспраўі мае насыпелі мяне, ажно я не магу бачыць; іх болей, як валасоў на галаве мае; і сэрца мае пакінула мяне. 14 Зыг, СПАДАРУ, выбавіць мяне; СПАДАРУ! на помач імне пабарэйдзі. 15 Няхай разам будуць засаромлены а асарамочаны шукаючыя душы мае, каб зьнішчыць яе; няхай адступяць назад і будуць паганбены жадаючыя ліха імне; 16 Няхай зжакнуцца ад сорама свайго, каторыя кажуць імне: „Ага, ага!" 17 Хай пешацца а вясяляцца ў Табе ўсі, што шукаюць Цябе; няхай тыя, што любяць спасеньне Твае, кажуць кажначасна: „Няхай узвялічыцца СПАДАРА!" 18 Я ж бедны а патрабуючы, але СПАДАРА думаю празь мяне. Ты помач мая і вывальненьне мае; Божа мой! не адвалакай.

41 Дырыгенту хору. Псальма Давідава. 2 Шчаслівы добрага розуму празь бедных! у дзень бяды СПАДАРА прычыніцца да ўцекаў яго. 3 СПАДАРА абароне яго, ажыве яго, і будзе ён шчаслівы на зямлі. Ты не аддасі яго на волю непрыяцеляў ягоных. 4 СПАДАРА падзярыць яго на ложку хваробы ягонае. Усю пасьцелю ягоную Ты перасьцелеш у хваробе ягонай. 5 Я сказаў: „СПАДАРУ, змілься над імною, уздараві душу маю, бо я ізграшыў супроці Цябе!" 6 Варагі мае кажуць на мяне ліха: „Як ён памрэць, дык загіне імя ягонае". 7 І калі хто давадаецца да мяне, ён пустое гукне; сэрца ягонае зьбірае да сябе крыўду; выходзе вонкі, каб гукнець. 8 Разам супроці мяне пшчудца ўсі злосьнікі мае, думаюць ліха празь мяне. 9 Яны кажуць: „Слова веляла цісьне яго; як ён лёг, наперад ня ўстане". 10 Нават людзіна супакою майго, на каторую я здаваўся, каторая есьць хлеб

мой, падняла на мяне пату. 11 Але Ты, СПАДАРУ, зьмілуйся над ім-ною і ўзьнімі мяне, каб я мог ад-плаціць ім. 12 З таго я пазнаю, што Ты зычлівы да мяне, калі мой непрыяцель ня будзе гўкаць із ра-

дасьці. 13 Але — у нявіннасьці маёй Ты мяне паддэержуеш і пастаюш мяне ў прытомнасьці Сваёй на векі. 14 Дабраславёны СПАДАР, Бог Израеляў, ад веку а да векаў! Амін а амін!

КНИГА 2

42 Кіраўніку хору. Навука сыноў Корыных. 2 Як лань сьмягне да цякучых цур'ёў, так сьмягне душа мая да Цябе, Божа! 3 Жадае душа мая да Бога, да БОГА живога: калі прыйду й абачу від Божы? 4 Стала імне сьліза мая хлебам дзень і ноч, як кажуць імне цэлы дзень: „Ідзе Бог твой?” 5 Гэта я ўспамінаю, як выліваю душу сваю ў сабе, як я прыходзіў із грудям і веў іх да дому Божага з голасам пяцця а падзякі груды сьвяткуючых. 6 Чаму паніжылася, душа мая, і чаму парушаешся ў імне? Спадзена ў Богу, бо я яшчэ буду выхваляць Яго за спасеньне ад відзеньня Ягонага. 7 Божа мой! душа мая паніжаецца ў імне; за-тым я ўспамінаю Цябе із зямлі Ёрданскае а Гэрмонскае, з гары Міцар. 8 Бяздоньне бяздонню адтукаецца на шум вадападаў Тваіх; усі валы Твае а хвалі Твае прайшлі над імною. 9 Удзень СПАДАР прызначае ласку Сваю, а ночы песьня Ягоная ў імне й малітва да Бога жыцця майго. 10 Я скажу Богу, скале сваёй: „Чаму Ты забыўся мяне? чаму я хаджу хмарны з прычыны ўціску непрыяцеля?” 11 Як сьмяротным выгням у касьцёх маіх, уцісканьнікі мае на-ругаюцца імне, кажучы імне ўвесь дзень: „Ідзе Бог твой?” 12 Чаму паніжылася, душа мая, і чаму парушаешся ў імне? 13 Спадзена ў Богу, бо я яшчэ буду выхваляць Яго, за спасеньне відзеньня майго, Божа мой.

43 Судзі мяне, Божа, сьпэрачайся з тымі, што сьпэрачаюцца з імною, ад народу недабрачэсьлівага, ад ча-лавека ізрадлівага а крыўднага дай імне ўцячы; 2 Бо Ты мой Бог, го-рад мой. Чаму Ты пакінуў мяне? чаму я хаджу хмарны з прычыны ўціску непрыяцеля? 3 Пашлі сьвят-ло Свае а праўду Сваю: яны павя-дуць мяне, прывядуць мяне да сьвя-тога гары Твае й да сялібы Твае. 4 І пайду я да аброцніка Божага, да БОГА мае надзвычайнае радасьці, і буду хваліць Цябе на гарне, Божа, Божа мой! 5 Чаму паніжыла-ся, душа мая, і чаму парушаешся ў імне? Спадзена ў Богу, бо я буду яшчэ выхваляць Яго, за спасеньне відзеньня майго, Божа мой.

44 Кіраўніку хору. Сыноў Коры-ных навука. 2 Божа, мы чулі вушамі сваімі, айцове нашы маўлялі нам, што за ўчынкі Ты зьдзяў за дзён іхных, за дзён старавечных: 3 Ты рукою Сваёю выгнаў народы, але іх Ты насадзіў; патрышчыў лю-ды і адаслаў іх; 4 Бо не мячом іхным спала ім зямля, ані плячо іхнае ўра-тавала іх, але правіда Твая а плячо Твае а сьвятліна віды Твайго; бо Ты прыяў ім. 5 Ты тый, Каторы кароль мой, Божа! раскажы спа-сеньне Якаву. 6 Табою мы збэдзем варагоў сваіх, зь імям Тваім пато-пам паўстаючых на нас; 7 Бо не на лук свой я спадзяюся, і меч мой не ўратуе мяне; 8 Але Ты выпаль-ніў нас ад варагоў нашых і нена-відзячых нас Ты засароміў. 9 Богам мы хвалімся цэлы дзень, і імені

Твайму на веки будзем дзякаваць. Сэля. 10 Ты, адылі, пакінуў, засарамаціў нас, і ня выходзіш у войсках нашых; 11 Ты павярнуў нас назад ад нэпрыяцеля, і ненавідзячыя глабаюць нас сабе; 12 Ты аддаў нас, як авечкі, на емя, і меж народаў рассыпаў нас; 13 Прадаў люд Свой задарма, не павялічыў цаны іх; 14 Ты зрабіў нас зьдзекам у суседзяў нашых, пасьмехам а грэбаваньням тых, што навокал нас; 15 Зрабіў нас прыказай у народаў, ківам у людзай. 16 Цалы дзень ганьба мая перад імною, і сорама віду майго пакрывае мяне, 17 Ад гола-су лаючага а вернучага, ад паглядаў нэпрыяцеля а помсьніка. 18 Усе гэта прышло на нас; а мы не забыліся Цябе ані схвальшавалі змовы Твае; 19 Сэрца нашае не адступіла назад, не адхінуліся й сьці нашы ад сьцежкі Твае, 20 Як Ты паражаў нас на месцу шакалоў і пакрыў нас сьмяротным сьценям; 21 Калі б мы забыліся імя Бога нашага альбо выцягнулі рукі нашы да чужога Бога, 22 Ці не прасачыў бы Бог гэтага? бо Ён ведае тайны сэрца. 23 За Цябе забіваюць нас кажны дзень, уважаюць нас за авечкі на зарэз. 24 Прачхніся, чаму сьпіш, Спадару? Устань, не пакінь нас назаўсёды. 25 Нашто хаваеш Ты від Свой? нашто забываешся гароту нашу а ўціск наш? 26 Бо душа наша ўгнулася да пылу, прыліп да зямлі жывот наш. 27 Устань, памажы нам, выкупі нас дзеля ласкі Свае.

45 Кіраўніку хору. На шопанім. Сыноў Керыных. Навука. Песьня любосьці.

2 Выліла сэрца мае слова добрае; гукаю я свае справы Каралю; язык мой, як пяро борздага пісьменьніка. 3 Ты найпазнейшы із сыноў людзкіх; выліта зычлівасьць на вуснах Тваіх; затым Бог дабраславіў Цябе на веки. 4 Паперажы меч Свой на сьдэгны Свае, Магучы, славаю Сваёй а майстатам

Сваім! 5 І ў майстаце Сваім едзь дасьпешна дзеля слова праўды, лагоднасьці, справядлівасьці, і навуча Цябе страшных рэчаў правіца Твая. 6 Войстрыя стрэлы Твае ў сэрцу нэпрыяцеляў каралеўскіх; людзі падуць пад Табою. 7 Пасад Твой, Божа, на веки вякоў; ськіпетра пасьцігавасці ё ськіпетра каралеўства Твайго. 8 Ты ўзлюбіў справядлівасьць і зьненавідзіў нягоднасьць, затым памазаў Цябе Бог Твой алей радасьці над сьбрамі Тваімі. 9 Міра а алее, кася — ўсі адзецы Твае. 3 палапу сланёвае косьці струны вяселяць Цябе. 10 Каралеўскія дачкі памеж пачэсьлівых Тваіх; па правай рупцэ Тваёй стаіць каратліца ў шчырым золаце офірскім. 11 Слухай, дачка, і зважай, і нахіні вуха свае, і забудзься люд свой і дом айца свайго; 12 І будзе жадаць Кароль харашыні твае, бо Ён Спадар твой, і ты пакланіся Яму. 13 І дачка Тыру з дарам, багатыя зь людзай будуць маліць від Твой. 14 Уся чэсьць дачкі каралеўскае ўнутры; адзецьце ейнае із залатога гафтаваньня. 15 У вышываных уборах яе прыводзяць да Каралю; за ёю дзяўчаты, таварышкі ейныя, прыводзяць да Цябе; 16 Іх прыводзяць із радасьцяй а веселосьцяй, як яны ўходзяць у палац каралеўскі. 17 Замест бацькоў Тваіх будуць сынове Твае; Ты паставіш іх за князёў па ўсёй зямлі. 18 Я прычыню, што імя Твае будуць помнець у вусіх родах; затым людзі будуць выхваляць Цябе на веки а веки.

46 Хору. Сыноў Керыных. Подле ахарона а сіла, помач у гаротах.

2 Бог нам ахарона а сіла, помач у гаротах, вельма адзержаваная. 3 Затым не баімся, хоць бы адмянілася зямля, і крануліся горы да сэрца мораў. 4 Шумяць, муцяцца воды Ягонныя, хай дрыжаць горы ад вялічча Ягонага. Сэля. 5 Рэчныя плыні вяс-

ляць места Божае, сьвятую сялібу Навышняга. 6 Бог пасярод яе, яна не пахісьнеца: паможа ёй Бог золкам. 7 Шумяць народы, захісталіся гаспадарствы: Ён выдаў голас Свой, зямля тае. 8 СПАДАР войскаў із намі, Бог Якаваў горад нам. Сэля. 9 Прыходзьце, аглядайце справы СПАДАРОВЫ, якія Ён учыніў спустошаньні на зямлі, 10 Суймае войны да канца зямлі, ломе лук і трысьце дзёду, пале цялежкі цяплю. 11 „Паквольце й ведайце, што Я Бог. Я ўзьвялічаны меж народаў, Я ўзьвялічаны на зямлі!” 12 СПАДАР войскаў із намі, Бог Якаваў горад нам. Сэля.

47 Кіраўніку хору. Сыноў Кориных. Псалма. 2 Біце ў ладкі, усі людзі, гукайце Богу голасам радасьці; 3 Бо СПАДАР Навышні страшны, — вялікі кароль над усёй зямлёю; 4 Ён паддаў людзі пад нас і народы пад ногі нашы; 5 Ён абраў нам спадак наш, гордасьць Якававу, каторага Ён любіць. Сэля. 6 Узышоў Бог сярод гуканьня, СПАДАР сярод гуку трубага. 7 Пяйце Богу, пяйце; пяйце Каралю нашаму, пяйце; 8 Бо кароль усяе зямлі Бог; пяйце разумна. 9 Бог каралюе над народамі, Бог сеў на сьвятым пасадзе Сваім. 10 Валадары людзёў зьбіраюцца, як люд Бога Абрагамовага; бо шчыты зямлі — Божыя. Ён надта ўзьвялічаны.

48 Песьня. Псалма сыноў Кориных. 2 Вялікі СПАДАР і вельма ўслаўлены ў месце Бога нашага, на сьвятой гары Сваёй. 3 Харашая на ўзвышшу, радасьць усяе зямлі гара Сыён, на паўночных старанах места вялікага караля. 4 Бог у палацах ягоных, ведамны як горад. 5 Бо, гля, каралі зьберліся, яны прайшлі разам. 6 Як толькі яны абачылі, яны зумеліся, спалохаліся, уцяклі. 7 Дрыгота скапіла іх там, труднасьці, як у парадзіх. 8 Усходнім ветрам Ты паламіў караблі тар-

шыскія. 9 Як мы чулі, так мы абачылі ў месце СПАДАРА войскаў; у месце Бога нашага; Бог устанавіў яго на векі. Сэля. 10 Мы думалі, Божа, праз ласку Тваю сярод сьвятыхні Твае. 11 Як імя Твае, Божа, так хвала Твая да канцоў зямлі; справядлівасьці поўная правіца Твая. 12 Няхай выселіцца гара Сыён, няхай цешацца дачкі юдэйскія із судоў Тваіх. 13 Аступіце Сыён, абыйдзіце навокал яго, палічыце вежы яго, 14 Ськіруйце сэрца вашае на вальы яго, разглядайце палацы яго, каб пераказаць пакаленьню апошняму; 15 Бо гэта Бог, Бог наш на векі а векі; Ён будзе весьці аж да сьмерці.

49 Кіраўніку хору. Псалма сыноў Кориных. 2 Слухайце гэта, усі людзі; нахініце вуха, усі жыхары сьвету, — 3 Як сынове Адамовы, так і сынове мужоў, разам багатыя й бедныя! 4 Вусны мае будуць гуканьнем мудрасьці, думкі сэрца майго зразуменьня. 5 Сьхіну вуха свае да прыказі; адгадаю на гарне загадку сваю. 6 Чаго я маю бяліца ў часе бяды, калі бяспраўе майх перасьледаваньнікаў аступае мяне, 7 Каторыя спадзяюцца на дабрабыт свой і множасьцяй багачства свайго хваляцца? 8 Брат ня выкупе, ня выкупе людзіны, ня дасьць Богу выкупу за яе; 9 Бо дарагі выкуп душаў іхных, на векі немагчыма, 10 Каб ён застаўся жыць назаўсёды й ня бачыў долі. 11 Але, ён абача, што мудрыя паміраюць разам із дурнымі, а недасьціпны гіне й пакідае іншым багачства свае. 12 У нутру іхным дамы іхныя на векі, сялібы іхныя з роду да роду; мянуць зямлі імёнамі сваімі.

13 А чалавек у сваёй сьці ня трывае, ён падобны да жывёлы, каторая гіне. 14 Гэта дарога іхная — шал іхны, і тэя, што за імі, упадабалі вусны іхныя. Сэля. 15 Як авечкі, яны прызначаныя да шэлю;

сьмерць будзе пасьціць іх, і нараніцы над імі запануюць справядлівія, і абраз іхны зьявіцца ў шэроці, гэта сяліба іхная. 16 Але Бог выкупе душу маю ад сілы шэроці, бо Ён прыме мяне. Сэля. 17 Ня бойся, калі багацее чалавек, калі павялічаецца слава дому ягонага; 18 Бо, паміраючы, ён ня ўсе возьме, ня зыйдзе за ім слава ягоная. 19 Калі душы сваёй за жыцця свайго ён добра славе, і хваляць цябе за тое, што ты чыніш дабро сабе; 20 Ён пойдзе да роду бацькоў сваіх, каторыя на векі не пачаць сьвятліні. 21 Чалавек, што ў сьці, а не разумее, падобны да жывёлы, каторая гіне.

50 Псальма Асафова. БОГ, Бог СПАДАР гукаў і прыгукаў зямлю ад усходу сонца аж да заходу. 2 Із Сыёну, супоўнасьці харапыні, Бог зьяў. 3 Бог наш прыйдзе, Ён не маўчыць: перад Ім цяпло жаручае, навокал Яго вялікая бура. 4 Ён гукіе нябёсы згары й зямлю, судзіць люд Свой: 5 „Зьбярыце да Мяне дабрачэсьлівых Маіх, каторыя зрабілі змову з Імню пры аброку“. 6 І агалосіць нябёсы справядлівасьць Ягоную, бо Бог — Ён судзьдзя. Сэля. 7 „Слухай, людзе Мой, а Я буду гукаць; Израелю! Я буду сьветчыць супроці цябе; Я Бог. Бог твой. 8 Не за аброкі твае я буду ганіць цябе: усепапеньні твае кажначасна перад Імню. 9 Я не вазьму быка з дому твайго ані казлёў з хлева твайго; 10 Бо Мае ўсі зьявы лесавыя, статак на тысячах горах; 11 Я знаю ўсі птушкі гаравыя, і тыя, што кратаюцца на полі, у Мяне. 12 Калі б Я галадаваў, Я не сказаў бы табе: бо сьвет і ўсе, што на ім, Мае. 13 Ці Я ем мяса валюў альбо п'ю кроў козаў? 14 Абрачы Богу падзяку, і заладзь абятніцы Навышніму, 15 І гукай Мяне ў дзень бяды: Я выбаўлю цябе, і ты ўсьціш Мяне“. 16 Але бязбожнаму Бог кажа: „Нашто павядаць табе

ўставы Мае і на вусны браць змову Маю? 17 Бо ты ненавідзіш навуку й кідаеш словы Мае за сябе. 18 Як бачыш злодзея, ты прынеш яму, і з чужаложнікамі дзель твая. 19 Вуснам сваім ты даеш волю на благое, і язык твой пляець ашуку. 20 Сядзіш і гукаеш на брата свайго, пушчаеш абмову на сына маці свае. 21 Ты гэта рабіў, і Я маўчаў; ты думаў, што Я быў такі, як ты. Я буду ганіць цябе й выкладу гэта перад ачыма тваімі. 22 Зразумейце ж гэта тыя, што забываецеся Бога, каб не парваў Я, і ня будзе каму выбавіць. 23 Хто абракае падзяку, тый сьціць Мяне; хто парадкуе дарогу сваю, таму Я пакажу спасеньне Божае!“

51 Кіраўніку хору. Псальма Давідава, 2 Як Нафан прарока прыходзіў да ёга, просьле тога, як ён увыйшоў да Бат-Шэвы. 3 Зьмілься над імнюю, Божа, подле ласкі Свае; подле множасьці міласэрдыя Свайго затры выступы мае. 4 Шмат разоў абмый мяне з бяспраўі майго і з грэху майго ачысьці мяне. 5 Бо выступ свой я ведаю, і мой грэх кажначасна перад імнюю. 6 Табе, Табе аднаму я ізграшыў і благое ў ваччу Тваім зрабіў, так што Ты справядлівы ў слове Сваім і беззаганны ў судзе Сваім. 7 Вось, у бяспраўю я створаны, у грэсе зачалі мяне маці мая. 8 Вось, Ты жадаеш праўды ўнутру і схаваную мудрасьць аб'явіў імне. 9 Разграшы мяне гізопам, і буду чысты; абмый мяне, і буду белшы за снег. 10 Дай імне пачуць радасьць а весялосьць, няхай ушчоляць косьці, Табою пакрышаныя. 11 Схавай від Свой ад грахоў маіх і ўсі бяспраўі мае затры. 12 Сэрца чыстае ствары ў імне, Божа, і дух шчыры аднаві ў імне. 13 Не адкінь мяне ад відзеньня Свайго й духа Сьвятога Свайго не адбірай ад мяне. 14 Зьвярні імне радасьць спасеньня Свайго й духам

ахвотным паддзяржы мяне. 15 Буду вучыць выступнікаў дарогаў Тваіх, і грэшнікі да Цябе будуць наварачацца. 16 Вывальні мяне ад крыві, о Божа, Божа спасення майго, і цябе будзе язык мой справядлівасць Тваю. 17 Адчыні вусны мае, Спадару, і мой рот выкажа хвалу Тваю. 18 Бо Ты ня хочаш аброку; я аброк бы ўсепаленне, Табе ня будзе прыемна. 19 Аброкі Богу — дух зломлены, сэрцам зломленым а пакрышаным Бог не пагрэбуе. 20 Добра ўчыні Сыёну падле зычання Свайго, пабудуй сцены Ерузаліму; 21 Тады Ты захочаш аброкаў справядлівасці, усепалення а цэлых аброкаў; тады ўзнясуць цялятны на аброннік Твой.

52 Кіраўніку хору. Навука Давідава. 2 Як прышоў Доіг Едомлянін, і даказаў Саўлу, і сказаў яму: „Давід прышоў да дому Агімелехавага”. 3 Чаго ты хвалішся ліхам, дужасіле? ласка Божая ўвесь дзень. 4 Нягоднасьць выдумляе язык твой; як войстрая брытва, робе ашук. 5 Ты палюбіў ліха болей за дабро і ману болей, чымся гукань справядлівасць. Сэля. 6 Ты палюбіў усі словы кусьлівыя, ашукны языча! 7 Але Бог зломе цябе назаўсёды, Ён адатнець і вырве цябе з будану і карэнне твой із зямлі жывых. Сэля. 8 І абачаць справядлівыя, і збаяцца, і пасьмяюцца зь яго: 9 „Во чалавек, што не замеў Бога за горад свой, але спадзяецца на множасьць багацьця свайго й мацуецца ў нягоднасьці сваёй”. 10 Але я, як зьлёнае аліўнае дзёрва ў доме Божым, спадзяюся на ласку Божую на векі а векі. 11 Я буду дзякаваць Табе вечна, бо Ты ўчыніў гэта. Я буду спадзявацца на імя Твае, бо яно добрае ў дабрачэсьлівых.

53 Кіраўніку хору. На Магалаф. Навука Давідава. 2 Скажаў дурны ў сэрцу сваім: „Няма Бога”.

Яны папсаваліся, робячы агіднае бяспраўе; няма нікога, што рабіў бы дабро. 3 Бог глядзіць далоў зь нябёс на сыноў людзкіх, каб бачыць, ці ёсць цямычы, што шукае Бога. 4 Яны ўсі адступілі разам, сталі нячыстыя; няма нікога, што рабіў бы дабро, нікагусеныкі. 5 Нягож ня ведаюць ліхадзеі, каторыя ядуць люд мой, бы хлеб, Бога ня гукуюць? 6 Там яны напалохаліся, а спалоху ня было; бо Бог рассыпаў косьці аблягаючага. Ты іх засаромиў, бо Бог пагрэбаваў імі. 7 Хто даў бы із Сыёну спасенне Ізраелю! Як зьверне Бог палон народу Свайго, узрадуюцца Якаў, узвяселіцца Ізраэль.

54 Кіраўніку хору. На струнных снадзях. Навука Давідава. 2 Як прышлі Зыфы й наказалі Саўлу: „Ші не хаваецца Давід у нас?” 3 Божа! імям Сваім выбаў мяне і моцаю Сваёю судзі мяне. 4 Божа! пачуў малітву маю, нахіні вуха да словаў вуснаў маіх; 5 Бо чужнікі паўсталі на мяне, тыраны шукаюць душы мае, не становяць яны Бога перад сабою. Сэля. 6 Вось, Бог памачнік імне; Спадар сярод тых, што паддзяжуюць душу маю. 7 Благім Ён адплаце непрыяцелям маім; вернасьці Сваёй выпубі іх. 8 Ахвотна абраку Табе, услаўлю імя Твае, СПАДАРУ, бо добры; 9 Бо Ты вывальніў мяне ад кажнае бяды, і непрыяцеляў маіх бачыла вока мае.

55 Кіраўніку хору. На струнных снадзях. Навука Давідава. 2 Нахіні вуха да малітвы мае, Божа, і не хавайся ад маленьня майго. 3 Зваж на мяне й адкажы імне; я ўзрушыўся ў гутарцы сваёй і ўздыхаю, 4 Ад голасу злосьнікаў, ад відзеньня ўціску нягодных, бо яны сьхінаюць на мяне бяспраўе і ў гневе чуюць непрамысьленства да мяне. 5 Сэрца мае дрыжыць у нутру маім, сьмяротныя жакі напалі на мяне; 6 Боязь а дрыгота прышлі на

мяне, 7 І сказаў я: „Хто даў бы імне крылы, як у галуба? я паліцеў бы й супачыў бы; 8 Вось, я павалачыўся б далёка і жыў бы на пустыні (Сэля), 9 Пабарзьдзіў бы знайсці скоў сабе ад буйнога ветру а віхру. 10 Зьнішч, Спадару, падзялі мовы іхныя, бо я бачыў усілствы а звады ў месце; 11 Дзень і ноч яны абходзяць па сьценах яго; і цяжкая праца, і бяда ў ім; 12 Нягоднасьць сярод яго, ня сходзе з вуліцы яго ўціск а ашука. 13 Гэта ж ня злосьнік наругаецца імне, — гэта я сьцёрпіў бы; не праціўнік мой вяльмееца над імною, — ад яго я схаваўся б; 14 Але гэта ты, — людзіна, раўня імне, блізкі прыяцель мой, знаёмы імне, 15 Што разам мы прыемна радзіліся, да дому Божага хадзілі грудам. 16 Няхай сьмерць спустоша іх, няхай зьйдуць да шэолю жывыя; бо ліха ў гасподзе іхнай, у сярэдыне ў іх. 17 Я да Бога гукваю, і СПАДАР вывальняе мяне. 18 Увечары, і нараніцы, і паўднём я буду жаліцца а ўздыхаць, і Ён чуе голас мой; 19 Ён выбаве душў маю бясчэпна зь бітвы, што я маю, бо шмат было іх на мяне. 20 Выслухае БОГ, і адкажа ім Тыі, што сядзіць спрадвек; (Сэля) бо няма зьмены ў іх, і не баяцца Бога. 21 Ён выпцягнуў руку сваю на тых, што ў супакою зь ім, ён узрушыў змову сваю. 22 Лагаднейшыя за масла вусны ягоныя, вайна, адылі, была ў сэрцу ягоным; словы ягоныя былі мякшым за аліву, яны, адылі, аголеныя мячы. 23 Узвалі цяжар свой на СПАДАРА, і Ён будзе жывіць цябе. Ня дасьць Ён ніколі справядліваму пахіснуцца. 24 Але, Ты, Божа, спусьціш іх да ямы загубы, і крывапіўцы, і ізраднікі не дажывуць палавіцы дзён сваіх. Але я спадзяюся на Цябе.

56 Кіраўніку хору. Праз галубу далёкага гарпатыновага дзерва.

Міхтам Давідаў, як Пілішчане захапілі яго ў Гафе. 2 Зьмілуйся над імною, Божа, бо людзіна хоча глынуць мяне; увесь дзень ваююць а ўціскаюць мяне. 3 Увесь дзень варагі мае глытаюць мяне, бо шмат хто ваюе з імною, о Навышні! 4 Таго дня, як я баюся, я спадзяюся на Цябе. 5 У Богу ўслаўлю слова Ягонае, на Бога я спадзяюся, не збаюся, — што можа цела зрабіць імне? 6 Увесь дзень перакручваюць словы мае; усі думкі іхныя супроці мяне на благое; 7 Зьбіраюцца, хаваюцца, назіраюць за маімі сігнямі, быццам цікуюць на душу маю. 8 Дык адплаці ім за іхны выступ, у гневу ськінь людзі, Божа! 9 Ты палічыў тулянне мае; палажы сьлёзы мае ў бутлю Сваю, — ці ня ё яны ў кнізе Тваёй? 10 Тады адступяць варагі мае назад у дзень, калі я гукваю. Гэта я ведаю, што Бог із імною. 11 У Богу ўслаўлю слова, у СПАДАРУ ўслаўлю слова. 12 На Бога я спадзяюся, не збаюся, — што можа чалавек зрабіць імне? 13 На імне, Божа, абятніцы Твае; выпаўню падзякі Табе, бо Ты вывальніў душу маю ад сьмерці, ці не захаваеш ногі мае ад спатыкненьня, каб я мог хадзіць перад відзеньням Божым у сьвятліні жыцьця.

57 Кіраўніку хору. Подле „Не загубі“. Пісань Давідава, калі ён уцёк ад Саўлы ў пячору. 2 Зьмілуйся над імною, Божа, зьмілуйся над імною; бо да Цябе ўцякае душа мая, пад сьцену крылаў Тваіх я ўцякаю, пакуль мінець няшчасьце. 3 Я гукваю да Бога Навышняга, да БОГА, Каторы поўне імне. 4 Ён пашлець із нябёс і выбаве мяне; паганьбе тых, што глытаюць мяне; (Сэля) пашлець Бог ласку Сваю а праўду Сваю. 5 Душа мая сярод лявоў, ляжу меж поламяў, меж сьмноў людзкіх, каторых зубы — дзіды а стрэлы, і язык іхны — войстры меч. 6 Будзь узвышаны

над нябёсы, Божа! над усёю зямлёю чэсьць Твая! 7 Яны прыгатавалі сець пад ступы мае; утнулася душа мая; выкапалі яму на мяне, але самы ўваліліся ў яе. Сэля. 8 Прыгатавана сэрца мае, Божа, прыгатавана сэрца: я буду пляць а граць. 9 Прачхніся, чэсьць мая, прачхніся на золку. 10 Буду хваляць Цябе, Спадару, мяж людзай; буду граць Табе меж народаў; 11 Бо вялікая аж да нябёсаў ласка Твая, аж да булакоў праўда Твая. 12 Будзь узвышаны над нябёсы, Божа! над усёю зямлёю чэсьць Твая!

58 Кіраўніку хору. Подле „Не загубі”. Пісань Давідава. 2 Ці праўды цішком гукнецца вы справядлівасць і пасьціва судзіце, сынове людзкія? 3 Наадварот, вы ў сэрцу бяспраўе чыніце, — глэбаньне на зямлі важаць рукі вашы. 4 Ужо ад улоньня бязбожных адчураліся, ад жывата блудзілі гукуючыя ману. 5 У яго атрута, як атрута гадава, як глухога гада, што затыкае вуха свае, 6 Што ня чуе голасу чараўніка, чараўніцтва чараў мудрага. 7 Божа! пакрышы зубы ў роце яму; кутнія зубы левянтам разьбі, Божа! 8 Няхай расплывецца, як вада, што расьцякаецца; як пусьце ён стрэлы свае, хай будуць, як зломлены; 9 Хай будзе, як сылімак, што тae, і няма яго, як ськідыш жонкі, што ня бачыў сонца. 10 Уперад чымся гаршкі вашы пачуюць цернь, няхай як сырога альбо абгарэлага яго зьмяцець. 11 Справядлівы будзе пешыцца, як будзе аглядаць помсту; ён абмые ногі свае ў крыві бязбожнага. 12 І скажа чалавек: „Напэўна гэта плод справядліваму; напэўна там ё Бог, Каторы судзе на зямлі”.

59 Кіраўніку хору. Подле „Не загубі”. Пісань Давідава, калі Саўла быў паслаўны, і сьцераглі дом ягоны, каб забіць яго. 2 Вы-

вальні мяне ад варагоў маіх, Божа мой; ад паўстаючых на мяне пастаў мяне высака; 3 Вывальні мяне ад ліхадзель; ад прагавітых крыві ўратуй мяне. 4 Вось, яны цікуюць на душу маю; зьбіраюцца на мяне дужыя, не за выступ а не за грэх мой, СПАДАРУ; 5 Не за віну маю яны бягуць і гатуюцца. Ушчоль наўпярэймы імне й глянь! 6 Ты, СПАДАРУ, Божа войскаў, Божа Ізраеляў, прачхніся даведацца да ўсіх народаў; ня зьмілуйся над ніякімі бяспраўнымі ізраэлікамі. Сэля. 7 Зварачаюцца ўвечары, бурчаць, як сабакі, і кружыняюць навокал места. 8 Там яны зьяваюць ратамі сваімі, і мячы ў вуснах іхных, — бо „Хто пачуе?” 9 Але Ты, СПАДАРУ, пасьмяешся зь іх, пасьмяешся з усіх народаў. 10 З прычыны сілы ягонае я буду зважаць на Цябе, бо Бог горад мой. 11 Бог мой у Сваёй ласцы прэйме мяне; Бог дасьць імне глядзець на непрыяцеляў маіх. 12 Не забі іх, каб не забыўся люд мой; пажысьні іх сілаю Сваёю і ськінь іх, Спадару, абароньніча наш! 13 Грэх роту іхнага — словы вуснаў іхных; і будуць злоўлены ў горады сваёй, бо праклён а ману яны павядаюць. 14 Зьнішч іх у гневе, зьнішч, каб іх ня было, і будуць ведаць, што Бог радзе ў Якаву аж да канцоў зямлі. Сэля. 15 І зварачаюцца ўвечары, бурчаць, як сабакі, і кружыняюць навокал места. 16 Яны валочацца ежы; калі не пад’ядуць, то наракаюць. 17 Але я буду апяваць магутнасць Тваю, я буду голасна апяваць нараніцы ласку Тваю; бо Ты быў імне высокім горадам а ўпэкам у дні атугі мае. 18 Сіла мая! Я буду пываць Табе, бо Ты, Божа, высокі горад мой, Бог ласкі мае.

60 Кіраўніку хору. На Шушан-Едуф. Пісань Давідава, да навукі, 2 Як ён ваяваў із Сыраю Месопатамскаю а із Сыраю Цоўскаю,

і зьвярнуўся Ёаў, і пабіў Едома ў даліне Салонай дванаццаць тысячаў. 3 Божа! Ты пакінуў нас, зламіў нас, Ты загневаўся; зьвярніся да нас. 4 Ты патрос зямлю, раскляпіў яе: удараў яе пчэліны, бо яна хістаецца. 5 Ты паказаў цяжкасьці люду Свайму, Ты напаў нас віном дурнячым. 6 Тым, што баяцца Цябе, Ты даў харугаў, каб паднялі яе дзеля праўдзівасьці (Сэля). 7 Каб вывальніліся любовыя твае. Памажы правіцаю Сваёю і адкажы нам!

8 Бог казаў у сьвятасьці Сваёй: „Узрадуюся, падзялю Шыкем і даліну Сукофскую памераю. 9 Гілеад Мой, і Манас Мой, і Яхрэм сіла галавы Мае, Юда правадаўца Мой, 10 Моаў мыйніца Мая, на Едома кіну бот Свой. Над Пілістаю буду гукіць.

11 Хто ўвядзецца мяне ў умацаванае места? хто завядзецца мяне аж да Едому? 12 Ці ня ты, Божа, пакінуў нас, і ня выходзіш, Божа, у войсках нашых? 13 Падай нам памогу супроці ворага, бо дарма людзкі ратунак. 14 У Богу і мы будзем дзець адважна, Ён патопча варагоў нашых.

61 Кіраўніку хору. На струнных спадзях. Псалма Давідава. 2 Пачуй мае галашэньне, Божа, выслукай малітву маю. 3 З канца зямлі гукіаю да Цябе, як сэрца мае мляўкае: на скалу, вышпую за мяне, узвядзі мяне; 4 Бо Ты быў упёкам маім, моцнаю вежаю супроці непрыяцеляў. 5 Буду жыць у будане Тваім на векі, схавуюся ў схове крылаў Тваіх; (Сэля) 6 Бо Ты, Божа, пачуў абятніцы мае, Ты даў імне спадак тых, што баяцца імені Твайго. 7 Дні да дзён каралёвых Ты дадай, а гады ягонья з роду да роду; 8 Няхай сядзіць вечна перад Богам; прызнач ласку а праўду сьцерагчы яго. 9 І буду заўсёды пываць імені Твайму, каб заладзіць абятніцы свае дзень у дзень.

62 Кіраўніку хору. Подле Ідуфана. Псалма Давідава. 2 Адно ў Богу сьціпаецца душа мая, ад Яго спасеньне мае; 3 Адно Ён скала мая а спасеньне мае, высокі горад мой: не пахіснуся шмат. 4 Пакуль вы будзеце нападаць на людзін і забіваць яе? 5 Усі вы, як сьціпа, што нахінулася, як плот павалены. 5 Яны зраджаюцца ськінуць яго з вышыні; упадабалі ману; вуснамі дабраславляць, а ў нутру сваім клінуць. Сэля. 6 Адно ў Богу сьціпайся, душа мая, бо ад Яго надзея мая; 7 Адно Ён горад мой а спасеньне мае, высокая вежа мая: не пахіснуся. 8 У Богу спасеньне мае а чэсьць мая; моцная скала мая, прытулішча мае ў Богу. 9 Людзё! спадзявайцеся на Яго ў кожным часе; вылівайце перад Ём сэрца свае: Бог упёк нам. Сэля. 10 Адно дзымухненьне сынове людзкія, адно бражня сынове мужоў; на вазе, калі палажыць іх, яны разам дзымухненьне. 11 Не спадзявайцеся на ўсілства, ня майце пустое спадзева на глабаныне; як багацьце павялічаецца, не прыкладайце сэрца. 12 Аднойчы Бог казаў, двойчы я чуў гэта, што сіла ў Богу, 13 І што ў Цябе, СПАДАРУ, міласэрдзе; бо Ты адплачuess чалавеку подле ўчынку ягонага.

63 Псалма Давідава, як ён быў на пустыні Юдэйскай. 2 Божа! БОГ мой Ты. Цябе я золкам шукаю: сьмягне Цябе душа мая, тужа па Табе цела мае, як у сухой, высіляючай зямлі, без вады. 3 Гэтак у сьвятыні я сузіраў Цябе, каб бачыць сілу Тваю а чэсьць Тваю; 4 Бо лепшая ласка Твая за жыцьцё, мае вусны будуць выхваляць Цябе; 5 Так я буду дабраславляць Цябе ў жыцьцю сваім; у імя Твае ўзьніму рукі свае. 6 Як шпікам а тукам сыціцца душа мая, радаснымі вуснамі выхваляе Цябе рот мой, як я думаю празь Цябе на пасьцелі сваёй, на ночных вартах размыш-

ляю празь Цябе; 8 Бо Ты быў на помач імне, і ў сьценю крылаў Тваіх я пяю. 9 Прыліпла душа мая да Цябе; права́ца Твая падпірае мяне. 10 Але тыя, што шукаюць зьнішчыць жыццё мае, пойдучь у споднія месцы зямлі; 11 Будуць сыцаты мячом, будуць здабыткам лісоў. 12 А кароль будзе цешыцца ў Богу, пакваляцца ўсі прысягаючыя Ім, бо заткнёныя будуць раты манюкаў.

64 Кіраўніку хору. Псалма Давідава. 2 Пачуй, Божа, голас мой у нараканьню маім; ад ляку непрыяцеляў захавай жыццё мае. 3 Схавай мяне ад патайнае змовы блягіх, ад гому ліхадзеяў, 4 Каторыя зайстрылі язькі свае, як мячы, напалі лук свой словам гаркім, 5 Страляючы із засады ў бяззаганых, страляючы ў яго зьнецікі й бяз страху. 6 Яны дзяржацца моцна свайго ліхога за́меру, змаўляюцца схаваць сеці, кажучы: „Хто можа бачыць нас?“ 7 Прасачылі выступы, чыста скончылі сачыць. Нутр чалавека а сэрца глыбака. 8 Але Бог выстрале стралу, яны будуць ранены зьнецікі, 9 І спатыкнуцца яны з прычынны языкоў сваіх; усі, што абачаць іх, уцякуць. 10 Тады ўсі людзі зьяляюцца, будуць павядаць, што Бог зьдзеяў, разважаць, што Ён учыніў. 11 Справядлівыя цешацца ў СПАДАРУ і ўцякаюць да Яго. Няхай хваляцца ўсі пасьцівыя сэрцам!

65 Кіраўніку хору. Псалма Давідава. Песьня. 2 Табе ціха́я хвала, Божа, на Сьёне, і Табе будуць паўніць абятніцы; 3 Ты, Каторы чуюш малітвы, да Цябе прыгядзе кажнае цела. 4 Бяспраўныя ўчынкі здолелі мяне, — выступы нашы Ты выбачаеш. 5 Шчаслівы, каго Ты абіраеш а бліжыш, будзе перабываць на панадворках Тваіх. Насыцімся добром дому Твайго, сьвятой сьвятыняю Тваёй. 6 Страшнымі рэч-

мі справядлівасці Ты адказуеш нам, Божа спасеньня нашага, надзея ўсіх далёкіх канцоў зямлі й мора, 7 Каторы сілаю Сваёю утрываліў горы, паперазаны магутнасцяй; 8 Каторы ўцішаеш шум мораў, шум хваляў іх, замятню людаў! 9 І будуць баяцца знакоў Тваіх жыжары ўсіх канцоў. Ты прычыняеш, што наставаньні раіцы і вечара пляюць. 10 Давяда́е́шся да зямлі й навадняеш яе, вельмі багаты́ яе. Цурой СПАДАРОЎ поўны вады. Ты гатуеш збожжа ім, бо Ты так уладзіў яе; 11 Поіш барозны яе, раўнуеш ськібы яе, дажджавымі каплямі зьмякчаеш яе і рост яе дабраславіш. 12 Ты карануеш год дабрынёю Сваёю, сьцежкі Твае точаць тук, 13 Точаць на пасьце пустэльні; узгоркі папярэзуюцца радасьцям; гукаюць а пляюць з радасьці.

66 Кіраўніку хору. Песьня. Псалма. Вёсела гукуюць Богу ўся зямля; 2 Апявайце чэсьць імені Ягонага; дайце Яму славетную хвалу. 3 Кажыце Богу: „Якія страшныя ўчынкі Твае! Такая вялікая сіла Твая, што непрыяцелі Твае высіляюцца перад Табою. 4 Уся зямля паклоніцца Табе і будуць пляць імені Твайму“. Сэля. 5 Прыгядзіце й гляньце на ўчынкі Божыя, — страшны ў дзеянню Сваім сярод людзёў! 6 Ён абярнуў мора ў сушу; раку перайшлі нагою; там мы цешыліся ў Ім, 7 Каторы радзе магутнасцяй Сваёй на векі, Каторага вочы назіраюць над народамі; бунтаўнікі не падыймуцца супроці Яго. Сэля. 8 Дабраслаўце, людзі, Бога нашага; няхай будзе чутны гук славы Ягонай, 9 Каторы ўдзяржаў дупу нашу пры жыццю і ня даў нагам нашым пакаўзнуцца; 10 Бо Ты прабаваў нас, Божа, пералітаваў нас, як літуюць срэбра, 11 Увёў нас у сець, палажыў ця-

жар на сьдэгны нашы, 12 Пасадзіў людзіну на галаву нашу, мы ўвайшлі ў цяпло й ваду; Ты, адылі, вывеў нас да збытку. 13 Увайду ў дом Твой з усепаленнямі, споўню Табе абятніцы свае, 14 Што вымавілі вусны мае, і гўкаў рот мой у вупіску маім. 15 Сытыя ўсепалены абраку Табе з дымам аброкаў бараніх, абраку буйны статак із казламі. Сэля. 16 Прыйдзіце й паслужайце, усі багабойлівыя, а я паведаю, што Ён учыніў душы мае. 17 Я гўкаў да Яго вуснамі сваімі, і ўзьвялічыў Яго языком сваім. 18 Бяспраўе калі б я бачыў у сэрцу сваім, Спадар ня выслухаў бы; 19 Але запраўды Бог выслухаў, меў бачнасьць на голас малітвы мае. 20 Дабраслаўлены Бог, бо Ён не адхінуў малітвы мае аж ласкі Свае ад мяне!

67 Кіраўніку хору. На струнных свадзівах. Псалма. Песьня. 2 Хай Бог зьмілуйца над намі і дабраславе нас, зазьве відам Сваім над намі (Сэля), 3 Каб пазнаць на зямлі дарогу Тваю, сярод усіх народаў спасеньне Твае. 4 Няхай хваляць Цябе люды, Божа; няхай хваляць Цябе ўсі людзі! 5 Няхай народы вясяляцца а паяюць, бо Ты судзіш людзёў справядліва й радзіш народы на зямлі. Сэля. 6 Няхай люды хваляць Цябе, Божа; няхай хваляць Цябе ўсі людзі! 7 Зямля далі свой урод: дабраславіў нас Бог, Бог наш. 8 Дабраславіў нас Бог, і будучь баяцца Яго ўсі канцы зямлі.

68 Кіраўніку хору. Псалма Давідава. 2 Устане Бог, рассыпацца варагі Ягоныя, і ўцякуць ненавідзячыя Яго ад віду Ягонага. 3 Як разьвяваецца дым, так разьвей іх; як топіцца воск ад цяпла, так хай нягодныя загінуць ад прытомнасьці Божае. 4 Але справядлівыя хай радуюцца, хай вясяляцца перад Богам, няхай захапляюцца ў радасьці! 5 Пяіце Богу, пяіце імені Яго-

наму, раўнуйце дарогу едучаму на булакох; імя Ягонае ЯГ, вясяліцца перад Ім! 6 Айцец сіротаў і судзьдзя ўдоваў ё Бог у сьвятой сялібе Сваёй. 7 Бог адзінотных памяшчае ў доме, выводзе вязьняў да дасьпеху; а бунтаўнікі жывуць на пустыні. 8 Божа! як Ты выходзіў сьпераду люду Сваёму, як Ты сігаў пустапнёю (Сэля), 9 Зямля трэслася, нават із нябёс капала на прытомнасьць Бога, гэты Сынай дрыжаў — на прытомнасьць Бога, Бога Израелявага. 10 Ласкавым дажджом Ты крапіў, Божа, Ты сіліў спадак Свой, як ён млеў. 11 Груд Твой жыў там, у дабру Тваім, Божа, што Ты прыгатаваў убогаму. 12 Спадар даець слова, вялікае войска папыраючых дабравесьці. 13 „Каралі войскаў уцякаюць, уцякаюць!” жыхаркі дому дзеляць здабытак. 14 Хоць яны застаюцца меж авечнікаў, крылы галубы пакрытыя срэбрам, канцы крылаў яе жоўтым золатам. 15 Як Усемагучы рассыпаў каралёў там, сьнег пайшоў на Цалмон. 16 Гара Божая — гара Вашанская! гара вярхоў — гара Вашанская! 17 Чаму вы касавурыцеся, верхагор’е, на гару, каторую Бог пажадаў на сялібу Сваю, прымеж тога там СПАДАРА будзе жыць на векі? 18 Цялежак двойчы дзесяць тысячаў, тысячы тысячаў, Спадар у іх на Сынаю, у сьвятыні. 19 Ты ўзышоў на вышынню, узяў палон, узяў дары людзём, каб нават бунтаўнікі жылі ў ЯГ Бога. 20 Хай дабраслаўлены будзе Спадар дзень пры дню, Ён носе нас, БОГ спасеньне наша. Сэля. 21 БОГ наш ё БОГ спасеньня, і ў СПАДАРА Спадара выхадзі што да сьмерці. 22 Адно Бог ране галаву непрыяцеляў Сваіх, валасатае пема таго, хто ходзе ў вінах сваіх. 23 Скажаў Спадар: „З Вапгану Я зьвярну, зьвярну з глыбіняў морскіх. 24 Каб ты змачыў ногі свае ў крыві, каб языкі сабак тваіх

мелі дзель сваю зь непрыяцеляў".
 25 Бачылі ходні Твае, Божа, ходні БОГА майго, Караля майго ў сьвятыні. 26 Пяюны пераймаюць, за імі музыкі, памеж іх дзявушчыя бубняць на тамбурыне: 27 „У грамадах дабраслаўце Бога Спадара, вы із жарала Ізраелявага!" 28 Там Венямін малады ў праводзе, князі Юдзіны а вяткі іхныя, князі Завулонавы, князі Наффалімовы. 29 Бог твой расказаў табе сілу. Умацуй, Божа, тое, што Ты зрабіў нам! 30 Із сьвятыні Твае ў Ерузаліме прынясуць Табе каралі дар. 31 Згань зьвяры, што ў трысьяніку, стаду быкоў зь цялятамі людзям; патапчы нагамі тых, што жадаюць срэбра; расьцярушы людзі, каторыя жадаюць вайны. 32 Прыйдучь князі зь Ягіпту, Ефіопа выцягнуць рукі свае да Бога. 33 Гаспадарствы зямлі! прыце Богу, прыце Спадару (Сэля), 34 Таму, што едзе на нябёсах, на нябёсах старавечных. Глянь, Ён выдаець голас Свой, голас моцны. 35 Дайце чэсьць сілы Богу, над Ізраелем майстат Ягоны, і сіла Ягоная на нябёсах. 36 Страшны Бог у сьвятыні Сваей, БОГ Ізраеля, Ён даець моц а сілу лоду свайму. Дабраслаўлены Бог.

69 Кіраўніку хору. На Шопаніме. Давідава. 2 Выбаў мяне, Божа, бо воды прышлі аж да душы. 3 Я ўтраз у глыбокай дрыгве, і няма адзяржанья; увыйшоў у глыбіню вады, і плынь іх панесла мяне. 4 Я змогся ад галашэньня свайго, высахла грытанка мая; выцяклі вочы мае ад спадзяваньня Бога свайго. 5 Чысьленшчыя за валасы на галаве маёй ненавідзячыя мяне бяз прычыны; умацаваліся ўцісканьнікі мае, манлівых непрыяцеляў мае; чаго я ня ўкраў, маю цяпер аддаць. 6 Божа! Ты знаеш дурноту маю, і віны мае не схаваў ад Цябе. 7 Няхай не засарамацяцца перазь мяне тыя, што спадзяюцца на Цябе,

Спадару, СПАДАРУ войскаў. Няхай ня будуць паганбены перазь мяне шукаючыя Цябе, Божа Ізраеляў! 8 Бо дзеля Цябе я цярплю ўпкі, ганьба пакрыла від мой. 9 Адчураліся мяне браты мае, чужым я сыном маці свае; 10 Бо рупатлівасьць па доме Тваім ізьела мяне, упкі ўпківаючых Табе палі на мяне. 11 І выплакаў я постаў душу сваю, гэта стала ўцікамі імне; 12 І зрабіў я зрэб'е адзецьцям сваім, і стаў прыказай ім. 13 Гўкаюць празь мяне седзячыя ў браме, і п'ючыя хмельныя напіткі пяюць празь мяне. 14 Але што да мяне, малітва мая да Цябе, СПАДАРУ, у пажадамым часе; Божа! у множасьці ласкі Свае адкажы імне ў праўдзе спасеньня Твайго. 15 Ратуй мяне ад балота, і хай ня ўтразну я; ратуй ад непрыяцеляў маіх і ад глыбокіх водаў; 16 Няхай не панясець мяне плынь вады ані глыб праглынець мяне, ані зачыне дол свае адтуліны над імною. 17 Адкажы імне, СПАДАРУ, бо добрая ласка Твая; падле множасьці міласэрдыя Свайго, абярніся да мяне; 18 Не хавай віду Свайго ад слугі Свайго, бо я ў нёмарасьці; пабарзды адказаць імне; 19 Дабліжся да душы мае, адкупі яе; напярэк злосьнікам маім вывальні мяне. 20 Ты ведаеш упкі імне, сорама мой а ганьбу маю; перад Табою ўсі ўцісканьнікі мае. 21 Упкі зламлі сэрца мае, так што я ў безнадзеяньню; спадзяваўся спададніка, і няма, — і пацяшэцеляў, але не знайшоў. 22 І далі ў ежы імне жоўць, і прагнаць смагу маю далі імне воцат піць. 23 Няхай стол іхны стане ім сеццю, няхай супакойныя чэсьці будуць ім пасткаю. 24 Няхай вочы іхныя занявісьнеюць, каб яны не маглі бачыць, а сьцёгны іхныя хай кажначасна дрыжаць. 25 Вылі на іх абурэньне Свае, і няхай палаючы гнеў Твой асягне іх. 26 Няхай селішча ігнае

спусьце, у будаюх іхных хай ня будзе жывучага; 27 Бо таго, каго Ты выпяў, яны перасьлядуюць і праз мукі раненых Табою яны павядаюць. 28 Дадай ім бяспраўе на бяспраўе іхнае, няхай яны ня ўвядуць у справядлівасьць Тваю. 29 Няхай яны будуць выцerty з кнігі жыцьця і із справядлівымі хай ня будуць запісаны. 30 Але я бедны і мучаюся; спасеньне Твае, Божа, хай падыме мяне! 31 Я буду выхваляць імя Божае песняю, буду ўзьвялічаць Яго падзякаю. 32 Валей гэта будзе СПАДАРУ, чымся вол, чымся цялё з рагамі а з раздвоенымі капытамі. 33 Абачаць гэта пакорныя і ўзьвясяляцца; вы, што шукаеце Бога, няхай сэрцы вашыя акрываюць; 34 Бо СПАДАР чуе галечаў і вязнямі сваімі ня грэбуе. 35 Няхай выхваляюць Яго нябёсы і зямля, моры і ўсе, што кратаецца ў іх. 36 Бо Бог спасе Сьцін і адбудзе месцы Юдзіны; і будуць жыці там, і спадзецца ён ім; 37 Насеньню слугаў Ягоных спадзецца ён, і тыя, што любяць імя Ягонае, будуць жыці ў ім.

70 Кіраўніку хору. Давідава. На ўспамін. 2 Божа! вывальні мяне; СПАДАРУ, на помач імне пабарзьдзі. 3 Няхай будуць засаромлены а паганьбены шукаючыя душы мае; няхай адступяць назад і будуць адданы на зьдзек жадаючыя імне ліха; 4 Няхай зьвернуцца з прычыны свайго сораму, каторыя кажуць: „Ага, Ага!” 5 Няхай цешацца а вяселяцца ў Табе ўсі шукаючыя Цябе; Няхай тыя, што любяць спасеньне Твае, кажуць кажначасна: „Хай ўзьвялічыцца Бог!” 6 Але я ўбогі а бедны; пабарзьдзі да мяне, Божа! Ты мая помач а мой выбавіцель; СПАДАРУ! не адвалакай.

71 Да Цябе, СПАДАРУ, уцякаю; няхай не засаромлюся на векі! 2 У справядлівасьці Сваёй вывальні

мяне і выбаў мяне; нахіні вуха Свае да мяне і выбаў мяне! 3 Будзь імне скалаю прытулішча прыходзіць кажначасна; Ты раскажаў вывальніць мяне, бо скала мая а горад Ты. 4 Божа мой! выбаў мяне ад рукі нягоднікаў, ад рукі крыўдніка а ўцісканьніка; 5 Бо Ты надзея мая, Спадару мой СПАДАРУ, давер мой з маладосьці мае. 6 На Цябе я апіраюся ад улоўня; з нутра маці мае Ты вывеў мяне; у Табе хвала мая кажначасна. 7 Быццам дзіва я быў шмат каму, але Ты моцны ўцёк мой. 8 Мой рот напоўніцца хвалы Твае і харашыні Твае ўвесь дзень. 9 Не адкінь мяне ў часе старасьці; як высліцца сіла мая, не пакінь мяне; 10 Бо змаўляюцца злосьнікі мае на мяне, і цікуючыя на душу маю радзяцца разам, 11 Кажучы: „Бог пакінуў яго; перасьлядуйце, скапіце яго, бо няма выбавіцеля”. 12 Божа! не здаляйся ад мяне; Божа мой! на памогу імне барзьдзі. 13 Хай пасарамацяцца, хай шчэзнуць праціўнікі душы мае; хай зачырванюцца із сораму а ганьбы шукаючыя ліха імне! 14 А я буду кажначасна спадзявацца і буду павялічаць хвалу Табе. 15 Мой рот будзе абяшчаць справядлівасьць Тваю, увесь дзень праз спасеньне Твае, бо я ня ведаю ліхаў іх. 16 Увыгду ў моцы Спадара СПАДАРА, буду менаваць справядлівасьць, Тваю адно. 17 Божа, Ты вучыў мяне з маладосьці мае; і дагэтуль я абяшчаю чудосы Твае. 18 І аж да старасьці а сівізны, Божа, не пакінь мяне, пакуль не агалашу плячо Твае пакаленьню і кажнаму прыйдучаму празь сілу Тваю. 19 А справядлівасьць Твая, Божа, да вышын; Ты, што робіш вялікія справы, Божа, хто, як Ты? 20 Ты, Каторы даў імне шмат якія і ліхія нёмарасьці, Ты ізноў ажывіш мяне з глыбіняў зямлі йзноў падымеш мяне. 21 Ты памножыш вялічча мае

1 ўзноў пацешы мяне. 22 Таксама й я буду выхваляць Цябе на гуслях, праўду Тваю, Божа мой; буду граць хвалу Табе на гарпе, Сьвяты Ізраеляў! 23 Вусны мае будуць гукі з радасьці, бо я пяю Табе, і душа мая, каторую Ты выбавіў. 34 І язык мой увесь дзень будзе абяшчаць справядлівасьць Тваю, бо за сарамотаны, бо паганбены шукаючыя ліха імне.

72 Салмонава. Божа, суды Свае дай каралю і справядлівасьць Сваю каралевічу. 2 Няхай судзе люд Твой у справядлівасьці і ўбогіх Тваіх судам. 3 Няхай горы даюць супакой люду і ўзгоркі — справядлівасьць. 4 Няхай ён судзе ўбогіх люду, вывальняе дзеці бедных і мяжджуле ўцісканьніка! 5 І будуць баяцца Цябе, пакуль сонца а пакуль месяц, з роду да роду. 6 Ён зыйдзе, як дождж просьле касьбы, як каплі навадняючыя зямлю. 7 Заквіціць за дзён ягоных справядлівы і шмат супакою, пакуль будзе месяц. 8 І будзе мець дзяржаву ад мора аж да мора і ад Ракі аж да канцоў зямлі. 9 Перад відам ягоным уклікнуць жыхары пустыняў, і злосьнікі ягоныя бу-

дучь лізаць пыл. 10 Каралі Таршыху а абтокаў дадучь дань, каралі Шавы а Сэвы дабліжаць дар. 11 І паклоняцца яму ўсі каралі, усі народы будуць служыць яму; 12 Бо ён вывальняе беднага, як тый гукіе, убогага, памагатыра нямаючага. 13 Ён будзе мець жаласьць над галечкаю а бедным і душы бедных уратуе; 14 Ад уціску а ўсіства адкупляе душы іх, і дарагая кроў іхная ў ваччу ягоным. 15 Будзе жыць, і дадучь яму із золата Шэвы, і будучь маліцца за яго кажначасна, увесь дзень дабраславіць яго. 16 Будзе множасьць збожжа на зямлі, на вярхох гор; будзе хвалявацца, як лес Лібану, садавіна яго, і заквітуць у местах людзі, як кветкі на зямлі. 17 Будзе імя ягонае на векі, перад сонцам будзе трываць імя ягонае. І дабраславіцца ім усі народы, будуць зваць яго шчаслівым. 18 Дабраславіны Спадад Бог, Бог Ізраеляў, Каторы адзін чыніш чудосныя рэчы. 19 І дабраславінае імя сьці Ягонае на векі; няхай напоўне часьць Ягоная ўсю зямлю! Амін а Амін! 20 Скончаны малітвы Давіда Есянка.

КНИГА 3

73 Псалма Асафова. Запраўды добры Бог да Ізраелю, да чыстых сэрцам. 2 А я, — ледзь не пакіснуліся ногі мае, за малым не пакаўзнуліся ступы мае; 3 Бо я завідаваў пыкатым, як бачыў добрабыт нягодных; 4 Бо ня спутаны яны аж да сьмерці, і здаровае цела іхнае. 5 У працы людзіны іх няма, і з чалавекам ня лучаюць пад вытні. 6 Затым прыбор іхны — пыка; ўсіства пакрывае іх, як адзецьце. 7 Вылупіліся ад туку вочы іхныя, сэрцы іхныя пераліваюцца шалам. 8 Насыміхаюцца; злосьна гукіаюць

праз уціск; згары гукіаюць. 9 На нябёсы падыймаюць рот свой, і язык іхны пахаджае па зямлі. 10 Затым люд Ягоны зварацаецца туды, і ў множасьці п'юць вадку, 11 І кажуць: „Як можа Бог ведаць? ці ё там веданьне ў Навышняга?“ 12 Вось, гэтыя нягодныя, яны заўсёды супакойныя і зьбіраюць багачьце. 13 Дык дарма я чысьціў сэрца свае, і мыг у нявіннасьці рукі свае, 14 І быў нэмарашчаны ўвесь дзень і ганены раніцамі. 15 Калі б я сказаў: „Буду я так гукіаць, як яны“, то быў бы няверны роду сы-

ноў Тваіх. 16 І думаў я, як сьцяміць гэта, стомаю гэта было ў аччу маім, 17 Пакуль я не пашоў да сьвятыняў БОЖЫХ і ня сьцяміў канец іх. 18 Запраўды на коўзкасць Ты паставіў іх, кінуў іх на спустошаньне. 19 Бы за часіну яны абярнуліся ў пусташ, сканалі, шчэзьлі ад ляку! 20 Як сьненні, калі хтось прачыхаецца; Спадару, пабудзіўшы, Ты пагрэбуеш абразом іхным. 21 Як гарчэла сэрца мае і ў нутру маім калла, 22 Недасьціпны быў я й ня ведаў, быў як статак перад Табою. 23 Але я кажначасна пры Табе, Ты дзяржыш мяне за правую руку. 24 Радаю Сваёю вядзеш мяне і потым у славу прыймеш мяне. 25 Хто імне на нябёсах? і з Табою нічога не хачу на зямлі. 26 Змаглася цела мае а сэрца мае; скала сэрца майго і дзелъ мая Бог на векі. 27 Бо гля, тыя, што здаляюцца ад Цябе, загінуць; Ты губіш тых, што блудзяць, адыходзячы ад Цябе. 28 Але я, — блізня Бога добрая імне, — Спадара свайго СПАДАРА я ўчыніў прыгтулішчам сваім, каб агалапаць усі ўчынкі Твае.

74 Навука Асафова. Чаму, Божа, Ты адкінуў нас назаўсёды, закурэў гнеў Твой на авечкі пасты Твае? 2 Успомні збор Свой, што Ты прыдбаў здаўна, пакаленьне спадку Свайго, каторае Ты адкупіў, гэту гару Сыён, ідзе Ты жыў. 3 Падымі ступы Свае да вечных разьвярненьняў: непрыяцель папсаваў усе ў сьвятыні. 4 Уціскальнікі Твае зьявілі сярод месца збору Твайго; паставілі свае знакі на знакі. 5 Ён ведамы як сякач, што ўзьнімае сякіры на гущар дзерваў. 6 А цяпер разьбы яе сякіркаю а кляўцом разам разьбіваюць. 7 Яны аддалі сьвятыню Тваю цяглу; аж да даюў збудзенілі гасподу імені Твайго. 8 Казалі ў сэрцу сваім: „Супоўна абурым іх”; папалілі ўсі месцы ўрочыстых збораў БОЖЫХ у зямлі.

9 Знакоў нашых мы ня бачылі, няма ўжо нікага прарокі, і няма сярод нас ведаючага. Пакуль гэта будзе? 10 Пакуль, Божа, уціскальнік упікаць будзе? ці вораг заўсёды будзе грэбаваць імям Тваім? 11 Чаму Ты адцягнуў руку Сваю а правіцу Сваю? 3 пасярод улоньня Свайго зьнішч іх. 12 І Божа, адылі, Кароль мой здаўна, Каторы чыне спасеньне сярод зямлі! 13 Ты падзяліў мора моцаю Сваёю; разьбіў галавы смокаў на водах; 14 Ты зламіў галаву левяфана й даў яго на ежу люду пустыні; 15 Ты высек жарало а цурэй, Ты высушыў магутны ручай; 16 Твой дзень і Твая таксама ноч; Ты прыгатаваў сьвятло а сонца. 17 Ты ўстанавіў усі граніцы зямлі, лета й зіму Ты ўжармаваў. 18 Успомні гэта, СПАДАРУ, як непрыяцель упікае, і дурны люд грэбуе імям Тваім. 19 Ня выдай зьяром душы галубы Свае, жыцьця ўбогіх Сваіх не забудзься назаўсёды. 20 Зважай на змову Сваю, бо цемныя месцы зямлі напоўнены салісамі ўсіства. 21 Няхай уцісненны не адыходзе засаромлены; няхай ўбогі а бедны выхваляюць імя Твае. 22 Паўстань, Божа, правуйся за справу Сваю; успомні, як дурны ўпікае Табе ўвесь дзень; 23 Не забудзься крыку ўціскальнікаў Сваіх, вераску паўстаючых супроці Цябе, што бязустанку падымаецца.

75 Кіраўніку хору. Не загубі. Псалма Асафова. Песьня. 2 Мы дзякуем Табе, Божа, мы дзякуем Табе, бо блізка імя Твае, і вылічаем чудосы Твае. 3 „У часе, каторы Я прызначу, Я буду судзіць справядліва. 4 Расціла зямля і ўсі жыкары яе; Я ўмацаваў стаўпы яе”. Сэля. 5 Кажу хвальком: „Не хваліцеся”, і нягодным: „Не падымайце рогу, 6 Не падымайце ўтару рогу свайго ані гукайце з калянаюшыяю”, 7 Бо ня з усходу, ані з захаду, ані з пустыні павышэньне;

8 Бо Бог судзе: аднаго паніжае, а другога павышае; 9 Бо чара ў руцэ ў СПАДАРА, зь віном шумячым поўная мешанага, і Ён налівае зь яе; дрожжы яе, адылі, вып'юць а высуць усі нягодныя землі. 10 А я буду абяшчаць на векі, буду паяць хвалы Богу Якававаму. 11 Усі рогі нягодных Ён заб'ець, але рогі справядлівых падыйме.

76 Кіраўніку хору. На струнных снадзівах. Псальма Асафова. Песня. 2 Ведамы ў Юдэі Бог, у Ізраелю вялікае імя Ягонае. 3 І быў у Саліме будан Ягоны, і сяліба Ягона на Сьёне. 4 Там зламў Ён палаючыя стрэлы луку, пчыт а меч а вайну. Сэля. 5 Славути Ты, большае вялікасьці, чымся дзярлівыя горы. 6 Аглабаны дужыя сэрцам, змарьў іх сон; усі мужы вайны не змаглі падняць рук сваіх. 7 Ад Твайго зганеньня, Божа Якаваў, ашгалапуціліся коньнікі і конь. 8 Але Ты, страшны Ты! хто вытрывае перад Табою ў часе гневу Твайго? 9 Зь нябёс Ты даў пачуць суд: зямля зьяялася й сьцішлася, 10 Як Бог паўстаў на суд, вывальніць усіх лагодных на зямлі (Сэля); 11 Бо гнеў людзкі ўславе Цябе, астачу гневу Ты зьяжаш. 12 Рабіце абятніцы і паўніце СПАДАРУ, Богу свайму; усі, што абступаеце Яго, нясьце дары Яму страшнаму, 13 Што слышпа дух князёў, што страшны каралём земным.

77 Кіраўніку хору Ідуфуновага. Псальма Асафова. 2 Голас мой да Бога, я буду гукіць; голас мой да Бога, Ён нахінае вуха к імне. 3 У дзень упіску свайго я шукаю Спадара; ночы рука мая выпягне на й не апушчаецца; душа мая адмаўляецца ад пацехі. 4 Успамінаю Бога і ўздыхаю; размышляю, і дух мой млее. Сэля. 5 Ты зьдэркуеш векі аччу маіх; я так зьбедаваны, што не магу гукіць. 6 Разважаю дні старавечныя, гады адвечныя. 7 Ус-

памінаю песню сваю ночы; гўкаю із сэрцам сваім, і мой дух скумае: 8 „Нягож назаўсёды адкінуў Спалдар і наперад ня будзе зычлівы? 9 Нягож назаўсёды перастала ласка Ягоная? Ці скончылася слова Ягонае ў род а род? 10 Нягож забыўся БОГ быць міласэрным і ў гневе зачыніў жаласьлівасьць Сваю?” Сэля. 11 І я прагўкаў: „Вось болька мая; зьмена правіцы Навышняга”. 12 Я ўспамінаю ўчынкі ЯГ, бо ўспамінаю старавечныя чудосы Твае! 13 Буду размышляць таксама ўсі справы Твае і размаўляць праз учынкі Твае. 14 Божа! у сьвятасьці дарога Твая. Хто БОГ вялікі, як Бог? 15 Ты БОГ, Каторы чыне дзіва; Ты выявіў магутнасьць Сваю меж люддаў; 16 Ты адкупіў плячом Сваім люд Свой, сыноў Якававых а Язэпавых. Сэля. 17 Бачылі Цябе воды, Божа, бачылі Цябе воды й лікаліся, нават глыбіні дрыжэлі. 18 Цур'ём ліліся воды з булакоў, голас выдалі хмары, нават стрэлы Твае выляталі. 19 Голас грому Твайго колам; асьвяцілі маланні сьвет; трэслася а калацілася зямля. 20 У мору дарога Твая, і сьцежка Твая ў вялікіх водах, і сьляды Твае няведаньныя. 21 Ты вёў, як статак, люд Свой рукою Масеяваю а Ааронаваю.

78 Псальма Асафова. Уважай, людзе мой, на навуку маю; нахініце вушы свае да слоў вуснаў маіх. 2 Я адчыню вусны свае ў прыпавесьці, выкажу загадкі із старавечча. 3 Што мы чулі а даведаліся, што бацькі нашы казалі нам, 4 Мы не скаваем ад дзяцей іхных, але паведамім аж да апошняга роду хвалы СПАДАРОВЫ, і магутнасьць Ягоную, і дзіва Ягонае, што Ён учыніў. 5 Ён паставіў сьветчаныне ў Якаву і прызначыў Права ў Ізраелю, каторае расказаў бацьком нашым паведамляць дзяцём іхным. 6 Каб ведала апошняя пакаленьне.

дзеці, што народзяцца, каб паўсталі і паведамлілі сыном сваім, 7 Каб мелі надзею на Бога, і не забыліся ўчынкаў БОЖЫХ, і расказаныя Ягоныя дзяржалі, 8 І каб ня былі, як айцове іхныя, бунтоўны а ўпорлівы род, што не прыгатаваў сэрца свайго, каторага дух быў няверны БОГУ. 9 Сынове Яхрэмавы, узброеныя лучнікі, абярнуліся назад у дзень бітвы; 10 Не здзяржалі змовы Божае і ў Праве Ягоным адмовіліся хадзіць; 11 І забыліся ўчынкі Ягоныя і дзівы, што Ён паказаў ім. 12 Перад відам айцоў іхных Ён учыніў дзіва ў зямлі Ягіпецкай, на полю Цоан: 13 Раскляпіў мора, і правёў іх перазь яго, і пастанавіў воды, як стог; 14 Вёў іх булаком удзень і ўсю ноч агняным сьвятлом; 15 Раскляпляў скалы на пустыні й даваў шмат піць, бы з глыбіняў; 16 Із скалы тачыў ручаі і зводзіў воды рэкамі. 17 Яны, адылі, грашылі яшчэ больш супроці Яго, бунтуючыся супроці Навышняга на пустыні; 18 І спакушалі Бога ў сэрцу сваім, просячы ежы, каторай жадалі; 19 Гукалі супроці Бога, кажучы: „Можна Бог прыгатаваць стол на пустыні? 20 Вось, выцяў Ён у скалу, і пацякла вада, і паліліся рэкі; ці можа Ён і хлеб даць? ці прыгатаваў і мяса люду Свайму?“ 21 Затым пачуў СПАДАР і загневаўся; цяпло загарэлася на Якава, і таксама гнеў Ягоны ўзьняўся на Ізраеля; 22 Бо яны ня верылі ў Бога й не спадзяваліся на спасеньне Ягонае. 23 Расказаў Ён, адылі, згары булаком, і дзверы нябёс рапчыніў, 24 І, бы дождж, даў ім манну есьці, і збожжа зь нябёс даў ім. 25 Хлеб дужасілаў ела людзіна; еміны паслаў ім даволі. 26 Прычыніў, каб усходні вецер веяў на нябёсы, і вывеў сілаю сваёю вецер паўднёвы; 27 Пусьціў ім мяса, бы пыл, і, бы пясок морскі, птушкі крылатыя; 28 І кінуў іх сярод та-

бару іхнага, усі навокал сялібаў іхных. 29 І елі а вельма пад'елі, і жаданьне іхнае нёс ім. 30 Але перш чымся яны досыць учынілі жаданню свайму, пакуль ежа была яшчэ ў ратах іхных, 31 Гнеў Божы ўзьняўся на іх, і найсыгшых із іх Ён паразіў, і выборных людзей Ізраеля паваліў. 32 Напярэк усяму гэтаму яны ўсе грашылі і ня верылі ў дзіва Ягонае. 33 Затым Ён дакончыў у марнасьці дні іхныя і гады іхныя ў ляку. 34 Як Ён паразіў іх, яны шукалі Яго; яны калялі й шукалі БОГА рупатліва; 35 Успаміналі, што Бог — скала іхная, і БОГ найвышшы — адкупіцель іхны; 36 Але лісьлілілі Яму вуснамі сваімі, манілі Яму языкамі сваімі; 37 Сэрца ж іхнае было некажначаснае зь Ім, яны ня былі верныя змове Ягонай. 38 Ён, адылі, будучы спагадлівы, дараваў бяспраўе іхнае й ня зьнішчыў іх; часцей а часцей адвараचाў гнеў Свой, і ня будзіў усяго гневу Свайго, 39 І помнеў, што яны цела, вецер, што праходзе й не зварачаецца. 40 Як часта яны нёмарасьцілі Яго на пусташы і засмучалі Яго на пустыні! 41 Ізноў а ізноў спакушалі БОГА, і абмяжалі Сьвятога Ізраелявага. 42 Ня памятавалі рукі Ягонае, дня, калі Ён адкупіў іх ад непрыяпеля, 43 Калі Ён чыніў знакі Свае ў Ягіпце і чудосы Свае на полю Цоану. 44 І абярнуў у кроў рэкі іхныя і цур'і іхныя, каб ня пілі; 45 І паслаў на іх раі мужаў, каторыя жэрлі іх, і жабы, каторыя губілі іх; 46 Аддаў вусені плады іхныя і пажку прапу іхную шаранчы; 47 Пабіў градам віншчы іхныя і сікаморы іхныя марозам; 48 Аддаў буйны статак іхны граду і драбны статак іхны пяруном; 49 Паслаў на іх шпаркі гнеў Свой, злосьць, абурэньне, уціск, насланьне злых ангілаў; 50 Зрабіў сыдзежку гневу Свайму, ня крыў дупы іхнае ад сьмерці і жыць-

ці іхныя мору аддаў; 51 Паразіў усіх першакоў у Ягіпце, першыя сілы іхныя ў будадох Хамавых; 52 І пагнаў, як авечкі, люд Свой, і веў іх на пусташы, бы статак; 53 Веў іх бяспечна, і яны не баяліся, але непрыцяляў іхных пакрыла мора; 54 І прывёў іх аж да граніцы сьвятыні Свае, да гары тае, каторую правіца Ягоная прыдбала; 55 І выгнаў народы перад відам іхным, і прызначыў ім шніюром спадак іхны, і асяліў плямёны Ізраелявы ў будадох іхных. 56 Яны, адылі, спакушалі й бунтаваліся супроці Найвышшага Бога, і не захавалі сьветчаньяў Ягоных; 57 Але адступілі а ізрадзілі, як айцовы іхныя, перавярнуліся, як ізрадлівы лук; 58 І квялілі Яго да гневу ўзвышшамі сваімі, выразанымі балванамі сваімі прывалі Яго да завісьці. 59 Пачуў Бог, і загневаўся, і вельма збрыдзіў Ізраеля; 60 Пакінуў сялібу Сваю ў Шыле, будан, ідзе Ён жыві памеж людзёў; 61 Выдаў у палон сілу Сваю і харашыню Сваю ў руку ўцісканьніка; 62 І адаў пад меч люд Свой, і загневаўся на спадак Свой. 63 Маладзёнаў ягоных жэрла цяпло, і дзеўкі іхныя ня мелі вясельнае песьні; 64 Сьвятары іхныя палі ад мяча, і ўдовы іхныя не галасілі. 65 І прачнуўся Спадар бы зо сну, як дужасіл, што гукіе ад віна, 66 І паразіў праціўнікаў Сваіх у зад, на вечны сорам аддаў іх. 67 Пагрэбаваў буданом Язэпавым, і плямені Яхрэмавага не абраў; 68 Але абраў плямя Юдзіна, гару Сыён, каторую Ён любі; 69 Паставіў, як вышынню, сьвятую Сваю, як зямлю, каторую ўмацаваў на векі. 70 Абраў Давіда, слугу Свайго, і ўзяў яго з авечніку; 71 Ад дагляданьня авец прывёў яго пасьціць Якава, люд Свой, Ізраеля, спадак Свой. 72 І ён пасьціў іх беззаганным сэрцам, і вадзіў іх зручнасьцю рук сваіх.

79 Псалма Асафова. Божа! пагане ўвыішлі ў спадак Твой; сплюгавілі сьвяты палац Твой; абярнулі Ерузалім у кучы; 2 Трупы слугаў Тваіх аддалі на жыр птушкам нябёсным, целы дабрачэсных Тваіх — зьвяром земным; 3 Разьлілі кроў іхную, як вадку, навокал Ерузаліму, і няма пахоўніка. 4 Мы сталі ганьбаю суседзям сваім, грэбаваньням а пасьмехам акружаючым нас. 5 Пакуль СПАДАРУ? ці Ты будзеш гневацца назаўсёды? Ці будзе гарэць, бы цяпло, завісьць Твая? 6 Вылі гнеў Свой на народы, што ня знаюць Цябе, і на каралеўствы, што ня гукіюць імені Твайго; 7 Бо пажэрлі Якава й сялібу ягоную спустошылі. 8 Не ўспамінай нам бяспраўяў першых нашых; няхай спагядлівасьць Твая ўборэзьдзе пярэйме нас, бо мы пагалелі. 9 Памажы нам, Божа спасьленьня нашага, дзеля славы імені Свайго; выбаў нас і даруй грахі нашы дзеля імені Свайго. 10 На што б народы казалі: „Ідзе ё Бог іх?“ няхай стане ведамаю перад ачыма нашымі памеж народаў помста за разьлітую кроў слугаў Тваіх. 11 Няхай прыйдзе перад від Твой уздых вязьняў; вяліччам пляча Свайго захавай сыноў сьмерці, 12 І зьвярні ў сем рэдзяў суседзям нашым у вулоньне ім ганьбеньне іхнае, якім яны ганьбілі Цябе, Спадару! 13 А мы, люд Твой і авечкі пасты Твае, будзем дзякаваць Табе на векі, ад пакаленьня ў пакаленьне будзем вялічаць хвалу Тваю.

80 Кіраўніку хору. На Шошанім Едуф. Псалма Асафова. 2 Пастыру Ізраеляў! уважай; Ты, што водзіш, як статак, Язэпа, седзячы меж Херуваў, зьзяй. 3 Перад Яхрэмам а Веняміном а Манасом пабудзі магутнасьць Сваю й прыйдзі спасьці нас. 4 Божа, зьвярні нас; хай зьзяе від Твой, і будзем спасьцены! 5 СПАДАРУ, Божа войскаў! па-

куль будзе курэць гнеў Твой на малітву люду Свайго? 6 Ты жывіў іх хлебам сьлёзным і даваў ім сьлёзы піць утрая больш. 7 Ты пастанавіў нас на зваду суседзям нашым, і не-прыяцелі нашы сьмяюцца мяжсобку. 8 Божа войскаў! зьвярні нас; хай зьдзе від Твой, і будзем спасены; 9 Ты перанёс віно зь Ягіпту, выгнаў народы й пасадзіў яго; 10 Ты ачысьціў месца перад ім і зрабіў, каб глыбака ўкаранілася і напоўніла зямлю. 11 Горы пакрыліся яго сьцежам, і гольце яго, як кедры БОЖЬІЯ; 12 Яно пусьціла гольце аж да мора і аж да Ракі пагоні свае. 13 На што зламіў Ты агарожу яго, так што ўсі праходзячыя ўздоўж дарогі ірвуць плады яго? 14 Лесавы дзік пустоша яго, і дзікая жывёла ў полі жывіцца ім. 15 Божа войскаў! зьвярні ж, глянь ізь нябёс і бач, даведайся да гэтага віна, 16 І ахарані тое, што пасадзіла правіца Твая, і пагон, што Ты ўмацаваў Сабе. 17 Спалена яно цяплом, сьцята яно; няхай яны загінупць ад вайцяння віду Твайго! 18 Але няхай рука Твая будзе над мужам правіцы Твае, на сыну людзікім, каторага Ты ўмацаваў Сабе. 19 Тады мы ніколі не адступім ад Цябе; ажывіш нас, і імя Твае будзем гукіць. 20 Зьвярні нас, СПАДАРУ, Божа войскаў! Зьвярні нас, хай зьдзе від Твой, і будзем спасены.

81 Кіраўніку хору. На Гіфскай музыцкай снадзі. Асафова. 2 Пейце Богу, сіле напай; гукіце Богу Якава; 3 Завядзі песьню, і дайце бубён, гарпу прыемную разам ізь ліраю; 4 Трубіце ў рог на маладзіку, у поўню, у сьвята наша; 5 Бо ўстава Ізраеля гэта, права Бога Якававага. 6 На сьветчаньне ў Язэпу Ён пастанавіў гэта, як ступіў на зямлю Ягіпецкую. Мову, каторае ня знаў, я чуў: 7 „Я адхінуў ад цяжару плячо ягонае, руку ягоныя

вывальніў ад каша. 8 У ўціску ты гукіў, і Я выбавіў цябе; Я адказаў табе ў тайным месцу грому, прабаваў цябе на водах Мерывы. Сэля. 9 Слухай, людзе Мой, і Я буду сьветчыць табе; О Ізраелю, калі б ты паслухаў Мяне! 10 Хай ня будзе ў цябе чужога бога, і ня кланяйся богу чужаземнаму. 11 Я — СПАДАРУ, Бог твой, Каторы ўзьвеў цябе ізь зямлі Ягіпецкае; шырака расчыні рот свой, і Я напоўню яго. 12 І ня слухай люд Мой голасу Майго, Ізраель не хацеў Мяне; 13 І Я пусьціў іх на ўпорлівасьць сэрцаў іхных, хай ідуць подле радаў сваіх. 14 О каб люд Мой паслухаў Мяне, каб Ізраель хадзіў па дарогах Маіх! 15 Ялічэ крыху, і Я ўборзды не прыяцеляў іхных услышэў бы, і на ўцісканьніках іхных павярнуў бы руку Сваю; 16 Ненавідзячыя СПАДАРА зьгіналіся б перад імі, і трываў бы на векі іх час; 17 Я жывіў бы вас тукам пшонкі і мёдам із скалы насыпіў бы вас”.

82 Псалма Асафова. Бог вартуе ў збору БОЖЬІМ, сярод багоў судзе: 2 „Пакуль будзеце судзіць несправядліва і шанавалі відзеньні нягодных? Сэля. 3 Бараніце кволага а сірату, убогага а беднага апраўляйце; 4 Ратуйце кволага а гарэпю, з рукі нягодных ратуйце яго”. 5 Яны ня ведаюць ані сьцямяць, у цемні ходзяць; усі поды зямлі захісталіся. 6 Я быў сказаўшы: „Вы — багове, і сынове Навышняга — усі вы. 7 Але вы памрыце, як людзі, і паваліцеся, як камні з князёў”. 8 Паўстань, Божа, судзі зямлю, бо Табе спадуць усі народы.

83 Песьня. Псалма Асафова. 2 Не маўчы Божа, не заставайся бязмоўны, ня будзь супакойным, БОЖА! 3 Бо, вось, непрыяцелі Твае заверашчэлі, і ненавідзячыя Цябе паднялі галаву; 4 Супроці люду Твайго хітруюць ізраду, і радзіліся супроці тых, каторыя

рых Ты крыеш; 5 Сказалі: „Пайдзі-ма й загубіма іх ад быцця на-родам, каб наперад не ўспаміна-лася імя Ізраелява;” 6 Бо яны здрадзіліся адным сэрцам, супроці Цябе зрабілі змову: 7 Буданы Едо-ма а Ізмайлаўцаў, Моаў а Гагаране, 8 Гевал а Амон а Амалік, Пілішча-не із жыгарамі Тыру; 9 Асур так-сама задзіночыўся зь імі; сталі пля-чуком сыном Лотавым. Сэля. 10 Зрабі ім, як Мідзянам, як Сысэ-ру, як Явіну ля пур'я Кішона. 11 Каторыя загінулі ў Ендору, сталі гноям зямлі. 12 Зрабі іх паном, як Орыву а як Зыву; але, усім князём іхным, як Зэве а Салмуну, 13 Като-рыя казалі: „Увяжымся ў сялібы Божыя”. 14 Божа Мой, зрабі іх кот-кімі, як жнеўнік перад ветрам. 15 Як цяпло пале лес, і як поламл запаліе горы, 16 Так жані іх вет-рам Сваім і палохай гураганам Сва-ім. 17 Напоўні віды іхныя сорамам, каб яны шукалі імені Твайго, СПА-ДАРУ! 18 Няхай будуць засаром-лены а напалоханы на векі; але, няхай будуць паганбены а загінуць. 19 І няхай пазнаюць, што Ты, — Твае імя СПАДАР, Ты адзіны, най-вышшы над усёй зямлёю.

84 Кіраўніку хору. На гіфскай музыцкай снадзі. Сыноў Коры-ных. Псалма. 2 Якія любовыя ся-лібы Твае, СПАДАРУ войскаў! 3 Стамавалася і нават млее душа мая па панадворках СПАДАРО-ВЫХ; сэрца мае а цела мае пяюць да БОГА жывога. 4 Гэта ж птуш-ка знаходзе дом, і ластаўка гняздо сабе, у каторым выводзе птушаня-ты свае, нават у ваброчніках Тваіх, СПАДАРУ войскаў, Каролю мой а Божа мой! 5 Шчасьлівыя жы-вучыя ў доме Тваім: яны яшчэ будуць выхваляць Цябе. Сэля. 6 Шчасьлівы чалавек, катора-га сіла ў Табе, і сьцежкі Твае ў сэрцу іхным. 7 Праходзячыя далівою плачу абарачаюць яе

ў жарало; таксама дабраславенст-вамі яна пакрыта, як раньнім даж-дом; 8 Ходзяць ад сілы да сілы, кажны паказуецца перад Богам на Сыёне. 9 СПАДАРУ, Божа войскаў! пачуй малітву маю, нахіні вуха, Бо-жа Якаваў. Сэля. 10 Шчыце наш, глянь, Божа, а прыгледзься да віду памазанца Свайго; 11 Бо лепш дзень у панадворках Тваіх, як ты-сяча ў іншых. Валей буду сядзець у парозе дому Бога Свайго, чымся жыць у будадох нягоднасці. 12 Бо сонца а шчыг СПАДАР Бог, СПА-ДАР даець ласку а чэсьць, не ад-маўляе добра тым, што ходзяць пасьціва. 13 СПАДАРУ войскаў! дабраслаўлены чалавек, што спадзя-ецца на Цябе.

85 Кіраўніку хору. Сыноў Коры-ных. Псалма. 2 Ты прыняў зямлі Сваёй, СПАДАРУ, зьвярнуў палон Якаву, 3 Дараваў бяспраўі люду Свайго, закрыў усі грахі яго (Сэля), 4 Забраў назад усе абу-раньне Свае, уздзержыўся ад па-лаючага гневу Свайго. 5 Зьвярні нас, Божа спасеньня нашага, і спы-ні гнеў Свой на нас. 6 Ці на векі будзеш гневацца на нас? ці гнеў Свой расьцягнеш з пакаленьня ў пакаленьне? Ці Ты ня зьвернешся й не ажывіш нас, каб люд Твой цешыўся ў Табе? 8 Пакажы нам ласку Сваю, СПАДАРУ, і спасень-не Свае дай нам. 9 Паслухаю, што кажа БОГ СПАДАР, бо Ён будзе казаць супакой люду Свайму а даб-рачэсьлівым Сваім; але хай не зва-рачаюцца ізноў да дурноты. 10 За-праўды блізка спасеньне Ягонае да тых, што баяцца Яго, каб чэсьць Яго жыла ў зямлі нашай. 11 Ласка а праўда сустрэліся, справядлі-васьць а супакой пацалаваліся. 12 Праўда із зямлі вырастае, і справядлівасьць із неба глядзіць дажоу. 13 Але, СПАДАР дасьць дабро, і зямля наша выдасьць плод свой. 14 Справядлівасьць пойдзе пе-

рад Ім і абярне ў дарогу сінні Ягонныя.

86 Малітва Давідава. Нахіні, СПАДАРУ, вуха Свае, адкажы імне, бо я ўбогі а бедны. 2 Захавай душу маю, бо я дабрачэслівы; Ты, Божа мой, выбаві слугу Свайго, каторы спадзяецца на Цябе. 3 Зьмілуйся над імною, Спадару, бо я гукваю да Цябе ўвесь дзень. 4 Пацеш душу слугі Свайго, бо да Цябе, СПАДАРУ, я падымаю душу сваю, 5 Бо Ты, Спадару, добры а выбачны а багаты ласкаю да ўсіх гукających Цябе. 6 Пачуй, СПАДАРУ, малітву маю і ўважай на голас маленьня майго. 7 У дзень уціску свайго я буду гукать Цябе, бо Ты адкажаш імне. 8 Памеж багоў нямаш падобнага да Цябе, Спадару, ані справаў таковых, як Твае. 9 Усі народы, каторыя Ты ўчыніў, прыйдучь, і паклоняцца Табе, Спадару, і будуць сыць імя Твае; 10 Бо Ты вялікі й робіш чудосы; Ты Бог адзіны. 11 Наўчы мяне дарогі Свае, СПАДАРУ, я буду хадзіць у праўдзе Тваёй; прыкіні сэрца мае баяцца імені Твайго. 12 Буду хваліць Цябе, Спадару, Божа мой, усім сэрцам сваім і буду сыць імя Твае на векі; 13 Бо ласка Твая вялікая над імною, і Ты выбавіў душу маю ад ніжшага шэолу. 14 Божа, гордыя паўсталі на мяне, і зборы страшных шукаюць душы мае, і не стэновяць Цябе перад сабою. 15 Але Ты, Спадару, БОГ спагадлівы а ласкучнюшчы, памалы да гневу а вельмі міласэрны а праўдзівы. 16 Зьвярні відзеньне Свае да мяне і май міласэрдзе над імною, дай сьлу слуге Свайму і выбаві сына служэбкі Свае. 17 Зрабі імне знак на добро, і абачаць ненавідзячыя мяне і засаромяцца, бо Ты, СПАДАРУ, памог імне й пацешыў мяне.

87 Сыноў Корыных. Псальма. Песьня. Под Ягоны ў горах сьвятых. 2 Любе СПАДАР брамы

сыёнскія болей за ўсі сямлібы Якававы. 3 Пачэсныя рэчы гукуюць празь цябе, места Божае. Сэля. 4 Прыпомню Рагаў а Бабілён знаючым мяне. Вось, Піліста а Тыр із Эфіюпаю скажуць: „Гэты там нарадзіўся”. 5 Але праз Сыён скажуць: „Тый а тый нарадзіўся ў ім”, і сам Навышні маціць яго. 6 СПАДАР паліча пры сьпісаньню людаў: „Гэты там нарадзіўся”. Сэля. 7 І пяюны, як і скакуны, скажуць: „Усі жаролы мае ў Табе”.

88 Песьня. Псальма сыноў Корыных. Кіраўніку хору. На Махалаф леанот. Навука Гэмана Езрагіта. 2 СПАДАРУ, Божа спасеньня майго! удзень я галашу, ночы я перад Табою. 3 Няхай прыйдзе да Цябе малітва мая, нахіні вуха Свае да галашеньня майго; 4 Бо насыцілася нэмарасьцымі душа мая, і жьцьдэ мае бліжыцца да шэолу. 5 Мяне мелі за аднаго із зыходзячых да долу; я стаўся, як людзіна бязь сілы. 6 Памеж мертвых я апырычаны, як забітыя, лежачыя ў гробе, праз каторых Ты ўжо не ўспамінаеш, і каторыя ад рукі Твае адпатыя. 7 Ты палажыў мяне да найніжшага долу, у цемнь, у глыбіню. 8 На мяне ўзложаны гнеў Твой, і ўсімі запынамі Сваімі Ты паменьшыў мяне. Сэля. 9 Ты здаліў знаёмых майх ад мяне, зрабіў мяне агідным ім, замкнёным, і я не магу выйсьці 10 Вока мае высілілася з нэмарасьці; гукваю да Цябе, СПАДАРУ, увесь дзень, выцягаю да Цябе далоні свае. 11 Ціж над мертвымі Ты ўчыніш чуда? Ціж сыпені ўстануць славіць Цябе? 12 Ціж будзе азнаймлена ў гробе ласка Твая і вернасьць Твая ў месцу зьнішчэньня? 13 Ціж пазнаюць чуда Твае ў цямноце і справядлівасьць Тваю ў зямлі забыцьця? 14 Але я да Цябе, СПАДАРУ, гукваю, і нараніпы перайме Цябе малітва мая. 15 Нашто СПАДАРУ, адкідаеш душу маю і

хаваеш від Свой ад мяне? 16 Убогі я й таю з маладосці; нясу жахі Твае, сумляюся. 17 Перазь мяне прайшлі тэвы твае; жахі Твае нішчаць мяне; 18 Абступаюць мяне, як вада, увесь дзень, разам яны акружаюць мяне. 19 Ты аддзіліў ад мяне любячага а прыяцеля; знаёмыя мае — цямнота.

89 Навука Ефана Езрагіта. 2. Ласкі СПАДАРОВЫ буду апяваць на векі, ад пакаленьня да пакаленьня буду агалашаць вернасьць СПАДАРОВУ вуснамі сваімі; 3 Бо я сказаў: „Навекі будзе збудавана ласка Твая, нябёсы — Ты ўстаноўш вернасьць Сваю ў іх; 4 Я ўчыніў змову з абраным Сваім, прысягнуў Давіду, слуге свайму; 5 „Навекі ўстанаўлю насенне твае і збудую з роду да роду пасады твой”. Сэля. 6 І выхваляць нябёсы чуда Твае, СПАДАРУ; таксама вернасьць Тваю ў грамадзё сьвятых; 7 Бо хто на небе можа раўнавацца да Цябе, СПАДАРУ? хто памеж сыноў дужасілаў можа быць падобны да СПАДАРА? 8 БОГ вельма страшны ў тайнай радзе сьвятых і грозны над усімі, што абступаюць Яго. 9 СПАДАРУ, Божа войскаў! хто падобны да Цябе, магутны ЯГ? І вернасьць Твая навокал Цябе. 10 Ты радаіш шал мора; як хвалі яго ўзьнімаюцца, Ты сьцішаеш іх. 11 Ты паламіў Рагава, як забітага; магутным плячом Сваім Ты расьцярушыў нэпрыяцеляў Сваіх. 12 Нябёсы Твае, зямля таксама Твая; сьвет а паўніня яго, Ты заклаў іх; 13 Поўнач і паўдня Ты стварыў; Табор а Гэрмон пяюць праз імя Твае. 14 У Цябе дужое плячо, дужая рука Твая, высокая правіца Твая. 15 Справядлівасьць а суд подам пасаду Твайго; ласка а праўда прарэймуць відзеньне Твае. 16 Дабраславёны люд, каторы знае гук; СПАДАРУ! У сьвятліні віду Твайго яны ходзяць; 17 Зь імені Твайго бу-

дуць цешыцца ўвесь дзень і справядлівасьці Твай вывешыцца; 18 Бо жарашыня сілы іхнае Ты, і зычлівасьці Твай ўзьнімаецца рог наш; 19 Бо да СПАДАРА належа шчыт наш, і сьвяты Ізраеля — кароль наш. 20 Тады Ты гукнуў у відзеньні да дабрачэсьлівага Свайго і сказаў: „Я даў памогу дужасілу, Я ўзьняў абравага зь люду. 21 Я знашоў Давіда, слугу Свайго; сьвятым аленям Сваім Я памазаў яго, 22 З каторым рука Мая будзе ўмацавана, і плячо Мае будзе мацніць яго. 23 Нэпрыяцель ня будзе абдзіраць яго, ані сын нягоднасьці ўціскаць яго. 21 І Я скрышу перад відам ягоным уцісканьніку яго і ненавідзячых яго паражу. 25 І вернасьць Мая, і ласка Мая зь ім, імям Маім ўзьнімаецца рог ягоны. 26 Палажу руку ягоную таксама на мора і на рэкі правіцу ягоную. 27 Ён будзе гукнаць да Мяне: „Ты айцец мой, БОГ мой а скала спасеньня майго”. 28 Таксама Я ўчыню яго першаком, вышшым за каралёў зямлі. 29 Заўсёды буду заховаваць ласку Сваю да яго, змова Мая будзе верная яму. 30 І пастанаўлю на векі насенне ягонае і пасады ягоны, як дні неба. 31 Калі сынове ягоныя пакінуць Права Мае і ў судах Маіх ня будуць хадзіць; 32 Калі яны збудзеньняц устанавы Мае й расказаньняў Маіх ня будуць дзяржаць, 33 Тады даведаюся з розкаю да выступу іхнага і з вытнямі да бяспраўя іхнага; 34 Але ласкі Свае да яго ня ўзрушу ані буду хвалышаваць узглядам вернасьці Свае; 35 Ня збудзеньню змовы Свае і таго, што вышпа з вуснаў Маіх, не зьмяню. 36 Аднойчы Я прысягнуў у сьвятасьці Сваёй, што Давіду не зманю. 37 Насенне ягонае на векі будзе, і пасады ягоны, як сонца, перад Імяноў; 38 Як месяц, ён устаноўлены на векі, і верны сьветка на небе”. Сэля. 39 Але Ты пакінуў а брыдзіў-

ся, быў гнеўны на памазанца Свайго; 40 Адкавуў змову із слугою Сваім, збудзеў карону ягоную, кідаючы яе на зямлю; 41 Паламіў усі агарожы ягонія, разьвярнуў гарады ягонія. Глябаюць яго ўсі праходзячыя дарогаю, ён стаўся на зьдзек у суседзяў сваіх. 43 Ты ўзвышыў правіцу ўцісканьнікаў ягоных, пацешыў усіх непрыяцеляў ягоных; 44 Ты таксама абярнуў лязо мяча ягонага й не дзяржаў яго ў бітвэ; 45 Ты суняў бліск ягоны й пасады ягоны на зямлю сыжнуў; 46 Скараціў дні маладосьці ягонае, пакрыў яго няславаю. Сэля. 47 Пакуль, СПАДАРУ, ці будзеш хавац-

ца назаўсёды, будзе гарэць, бы цягло, гнеў твой? 48 Успомні, што я, які век, нашто ўчыніў дарма ўсіх сыноў людзкіх? 49 Якая людзіна жывец і не абача сьмерці, выбаве душы сваю ад рукі шэюлю? Сэля. 50 Ідзе ласкі Твае першыя, СПАДАРУ, якімі Ты прысягаў Давіду ў вернасьці Сваёй? 51 Успомні, СПАДАРУ, зьдзек із слугаў Сваіх, каторы я нашу ў грудзёх сваіх ад усіх дужых людзю, 52 Каторым зьдзекаваліся непрыяцелі Твае, СПАДАРУ, каторым яны зьдзекаваліся із сыядоў памазанца Твайго. 53 Дабраслаўлены СПАДАР на векі. Амін а амін.

КНИГА ЧАЦЬВЕРТАЯ

90 Малітва Масея, чалавека Божага. СПАДАРУ, Ты быў сялібаю нашаю з пакаленьня ў пакаленьне. 2 Уперад, чымся горы нарадзіліся, і ўхармаваў зямлю а сьвет, і ад веку да веку Ты — БОГ. 3 Ты зварачаеш людзіну аж да зьмяжджувеньня і кажаш: „Зьвяргіцесья, сыноў людзкія! 4 Бо тысячы год у ваччу Тваім, як дзень учораўні, як ён мінуў, і як старожа ночная. 5 Ты зносіш іх цур'ём; яны, як сон; нараніцы яны, як трава, што мяняецца; 6 Нараніцы яна квіціць а мяняецца, а ўвечары падцінаецца а сыхае. 7 Бо мы зьнішчэлі ад гневу Твайго, але, палкім гневам Тваім мы спалоханы. 8 Ты палажыў бяспраўі нашы перад Сабою, патайныя нашы на сьвятліну віду Свайго. 9 Бо ўсі дні нашы мінулі ў вабурэньню Тваім, мы каратаем гады свае, як уздых. 10 Дзён год нашых — у іх семдзясят год, а калі вялікая крапчыня — асьмідзясят; іх гордасьць, адылі — гарапашнасьць а нэмарасьць, бо яны ўборзьдзе бываюць адцяты, і мы адлятаем. 11 Хто ведае сілу гневу Твайго

і подле страху Твайго абурэньне Твае? 12 Лічыць дні нашы так наўчы нас, каб прыдбаць сэрца мудрае. 13 Абярніся, СПАДАРУ! Пакуль? пажадай слугаў Сваіх. 14 На-сыць нас нараніцы ласкаю Сваёю, каб мы паялі а весяліліся ўсі дні нашы. 15 Разьвесялі нас подле дээн, у каторых нэмарасьціў нас, год, у каторых мы бачылі ліха. 16 Няхай зьявіцца слугам Тваім справа Твая і пазор Твой сыном іхным; 17 Няхай прыемнасьць Спадара, Бога нашага, будзе ў нас, і справу рук нашых пацьвярдзі нам, і справу рук нашых пацьвярдзі.

91 Жывучы ў патайным схове Навышняяга ў сьценю ўсемагучага супачывае. 2 Скажу СПАДАРУ: „Прытулішча а горад мой, Бог мой, — спадзяюся на Яго!“ 3 Бо Ён вывальне цябе ад сепі паляўнічага, ад няпчаснага мору; 4 Пер'ям Сваім ахінець цябе, і пад крыламі Ягонымі схавашся, шчыт а панцыр вернасьць Ягоная. 5 Не зьякаешся жахаў ночы, стралы, што ляціць удзень, 6 Мору, што ў цемні ходзе, зьнішчэньня, што пустоша паўднем.

7 Паваліцца ля боку твайго тысяча і дзесяць тысячаў па правай руцэ тваёй; але да цябе не дабліжыцца. 8 Ты адно ачыма сваімі паглядзіш і заплату нягоднікаў пабачыш; 9 (Бо Ты, СПАДАРУ, прытулішча мае) бо Навышняга ты ўстанавіў за скоў свой. 10 Ня прыгодзіцца табе ліха, і ніякі выцень не дабліжыцца да будану твайго; 11 Бо Ён ангілам сваім раскажа празь цябе сыцерагчы цябе на ўсіх дарогах тваіх. 12 На далонях панысуць цябе, каб ты ня выпяўся аб камень нагою сваёю. 13 На лява а гада наступіш; патапчаш левяні а смока. 14 „За тое, што ён жадаў Мяне, выбаўлю яго; памяшчу яго на вышыні, бо ён пазнаў імя Мае. 15 Як загукіе да Мяне, Я адкажу яму; Я буду зь ім у ватузе; выратую яго і ўшчу яго; 16 Даўцімі днямі насычу яго, і пакажу яму спасеньне Свае”.

92 Псалма. Песня на дзень сыботні. 2 Добра дзякаваць СПАДАРУ, пляць хвалы імені Твайму, Навышні, 3 Павядаць нараніцы ласку Тваю, а вернасьць Тваю ночы, 4 На дзесяціструнным а на ліры, на гітэне гарпаю; 5 Затым што Ты развесяліў мяне, СПАДАРУ, учынкамі Сваімі, праз справы рук Тваіх пяю. 6 Як узьвялічыліся справы Твае, СПАДАРУ! вельма глыбокія думкі Твае! 7 Недасьціпны ня знае, дурны ня ўцяме гэтага. 8 Як красуюць нягоднікі, бы трава, і квітнуць усі ліхадзеі, каб быць зьнішчанымі на векі! 9 А Ты, СПАДАРУ, узвышаны на векі! 10 Бо, вось, непрыяцелі Твае, СПАДАРУ, бо, вось, непрыяцелі Твае загінуць, усі ліхадзеі рассяпяцца. 11 Ты падыймеш, як адзінарога, рог мой, я быў пазманы сьвежым алеям; 12 І паглядзіць вока мае на цікуючых на мяне, праз паўстаючых на мяне ліхадзеяў пачуе вуха мае. 13 Справядлівы, як пальма, квіцць, як кед-

ру на Лібане, яго выжанае. 14 Пасаджаныя ў доме СПАДАРОВЫМ, заквітуць на панадворках Бога нашага; 15 І ў сівізьне радзіць будучь, сакаўныя а зялёныя будучь, 16 Каб абяшчаць, што СПАДАР справядлівы, скала мая і нямаш несправядлівасьці ў Ім.

93 СПАДАР гаспадарствуе; вяліччам Ён аправуўшыся; СПАДАР аправуўся, сілаю паперазаўся; нават умацаваў сьвет, каб не пакінуўся. 2 Пасад Твой устаноўлены здаўна; Ты — спрадвечны. 3 Падняліся цур'і, СПАДАРУ, цур'і паднялі гук свой, цур'і паднялі хвалі свае. 4 За шум шмат водаў, за моцныя запаны морскія дужшы на вышыні СПАДАР. 5 Сьветчаныі Твае вельма верныя. Дому Твайму належа сьвятасьць, СПАДАРУ, на даўгія дні.

94 БОЖА помсты, СПАДАРУ, БОЖА помсты, зьявіся! 2 Узьніміся, судзьдзя зямлі, аддай запла-ту гордым. 3 СПАДАРУ, пакуль нягодным, пакуль нягодным вяльмувацца? 4 Верашчэць, гўкаць пыхата? усім, бяспраўе дзеючым, вяльмувацца? 5 Люд Твой, СПАДАРУ, яны мяжджуляць і спадак Твой уціскаюць; 6 Удаве а чужаземцу робяць сьмерць, і сіроты забіваюць. 7 І кажуць: „ЯГ не абача, і не зразумее Бог Якаваў”. 8 Зразумейце, недасьціпныя памеж люду, і дурныя, калі вы паразумнееце? 9 Ці Тыі, што ўсадзіў вуха, не пачуе? Тыі, што ўхармаваў вока, не абача? 10 Ці Тыі, што зырыў паган, ня будзе ўпікаць, Тыі, што вуча чалавека веданья? 11 СПАДАР ведае думкі чалавека, што яны пустыя. 12 Дабраслаўлены муж, каторага казьнера ЯГ і права Сваіго наву-чае яго, 13 Каб супакоіць яго ў дні нягоды, пакуль выкапаюць дол нягоднаму. 14 Бо СПАДАР не адкіне люду Сваіго і спадку Сваіго не пакіне; 15 Але суд зьвернецца да

справядлівасці, і ўсі пасьцівага сэрца будуць за ім. 16 Хто пастаіць за мяне на ліхадзеяў? хто стане за мяне на дзеючых бяспраўе? 17 Калі б не СПАДАР быў імне памачніком, душа мая траха перабывала б у маўчаньню. 18 Як я казаў: „Мая нага коўзаецца“, ласка Твая, СПАДАР, падперла мяне. 19 У множасьці журтлівых думак у імне папехі Твае даюць прыемнасьць душы маёй. 20 Ці прыязьніцтва з Табою мае мець седава бяспраўя, каторае крыўды тарнуе да права? 21 Яны зьбіраюцца на душу справядлівага й вінуюць кроў нявінную. 22 І быў СПАДАР імне горадам, і Бог мой скалаю прытулішча майго; 23 І Ён паверне на іх бяспраўе іхнае, і ў нягоднасьці іхнай адатнець іх, адатнець іх СПАДАР, Бог наш.

95 Прыйдзіце, пэйма СПАДАРУ, вёсела гукайма Скале спасеньня нашага. 2 Перайміма від Ягоны з падзякаю, псальмамі вельма гукайма Яму; 3 Бо БОГ — СПАДАР вялікі й вялікі кароль над усімі багамі; 4 У каторага ў руцэ глыбіні зямлі, выпшыні гор Ягоныя таксама; 5 У каторага мора, і Ён учыніў яго, і сушу рукі Ягоныя ўжармавалі.

6 Прыйдзіце, пакланімася а прыклякніма, укланіма перад СПАДАРОМ, Каторы ўчыніў нас! 7 Бо Ён Бог наш, а мы людзі ягонае пасты і авечкі рукі Ягонае.

Сядні, калі голас Ягоны пачуецца, 8 Не калянйце сэрца свайго, як у Мерывы, у часе пробы на пустыні, 9 Як спакупалі Мяне бацькі вашыя, прабавалі Мяне, дарма што бачылі справу маю. 10 Сорак год Я брыдзіўся родам і сказаў: „Люд, што блудзе сэрцам, ды яны не пазналі дарогаў Маіх“; 11 Затым Я прысягаў у вабурэньню Сваім, што яны ня ўвыйдучь у супакой Мой.

96 Пейце СПАДАРУ новую песьню; пей СПАДАРУ, уся зям-

ля. 2 Пейце СПАДАРУ, дабраслаўце імя Ягонае, агалашайце дзень пры дню спасеньне Ягонае, 3 Паядайце меж паган чэсьць Ягоную, меж усіх людаяў чудосы Ягоныя; 4 Бо вялікі СПАДАР і вельма славуцы, страшны Ён над усімі багамі. 5 Бо ўсі багі людаяў — балваны, але СПАДАР нябёсы ўчыніў. 6 Слава а вялічча перад відам Ягоным, сіла а харапшья ў сьвятыні Ягонай. 7 Прызнайце СПАДАРУ, радзімы людаяў, прызнайце СПАДАРУ чэсьць а моц! 8 Прызнайце СПАДАРУ чэсьць імені Ягонага; прынясіце дар ды йдзіце да панадворкаў Ягоных; 9 Сыціце СПАДАРА ў харапшынні сьвятасьці, дрыжы перад Ім, уся зямля! 10 Кажыце меж паганяў: „СПАДАР гаспадарствуе; нават сьвет Ён умацаваў, не пахісьнецца. Ён будзе судзіць людзі ў справядлівасьці“. 11 Цешчася, нябёсы, і весяліся, зямля, раві, мора а паўніня яго. 12 Хай цешыцца поле а ўсе, што на ім; тады запяюць усі дзервы лесавыя 13 Перад СПАДАРОМ, бо Ён прыходзе, бо Ён прыходзе судзіць зямлю. Ён будзе судзіць сьвет справядліва і людзі ў вернасьці Сваёй.

97 СПАДАР гаспадарствуе; хай зямля цешыцца; хай вяселяцца шмат абтокаў. 2 Булак а туман навокал Яго; справядлівасьць а суд подам пасаду Ягонага. 3 Цяпло йдзець перад Ім і пале навокал варагоў Ягоных. 4 Асьвячае маланья Ягонае сьвет; бачыла а дрыжэла зямля. 5 Горы, як воск, таялі перад відам СПАДАРА, перад відам Спандара ўся зямлі. 6 Агалашайце, нябёсы, справядлівасьць Ягоную, і ўсі людзі пабачаць чэсьць Ягоную. 7 Хай засаромяцца ўсі, што служаць выразаным, што хваліцца балванамі. Кланайцеся яму ўсі багі. 8 Пачуў і развесяліўся Сыён, і цешыліся дачкі Юдзіны із судоў Тваіх, СПАДАРУ; 9 Бо Ты, СПАДА-

ру, высокі над усёю зямлёю, надта ўзняўся над усімі багамі. 10 Любячыя СПАДАРА! ненавідзьце ліха. Ён крые душы дабрачэсільных Сваіх; з рукі нягодных вывальняе іх. 11 Сьвятліна насенца справядліваму й пасьцівым сэрцам — веселосьце. 12 Цешчася ў СПАДАРУ, справядлівыя, і дзякуйце за сьведам'е сьвятасці Ягонае.

98 Псальма. Пейце СПАДАРУ новую песьню, бо чудосы ўчыніў ён. Памагла Яму правіца Ягоная і сьвятое плячо Ягонае. 2 Ведамым зрабіў СПАДАР спасеньне Свае, перад ачыма народаў Ён аб'явіў справядлівасьць Сваю. 3 Успомнеў Ён ласку Сваю а вернасьць Сваю да дому Израелявага. Абачылі ўсі канцы зямлі спасеньне Бога нашага. 4 Весела гукайце СПАДАРУ, уся зямля, завядзіце, пейце а грайце. 5 Грайце СПАДАРУ на гарпе, на гарпе і голасам песьні; 6 На трубах і з гукам рогу весела гукайце перад Каралём СПАДАРОМ. 7 Няхай мора гудзіць і паўніня ято, сьвет і жывучыя ў ім; 8 Няхай цур'і б'юць уладкі; хай горы разам вяселяцца. 9 Перад відам СПАДАРОВЫМ, бо Ён прыходзе судзіць зямлю; будзе судзіць сьвет у справядлівасьці і людзі ў пасьцівасьці.

99 СПАДАР гаспадарствуе: няхай людзі дрыжаць; сядзіць меж херуваў: затрэслася зямля. 2 СПАДАР на Сьёне вялікі, і высокі Ён над усімі людзямі. 3 Няхай хваляць Твае вялікае а страшнае імя: сьвяты Ён. 4 І сіла каралеўская любе суд; Ты ўстанавіў справядлівасьць, суд а справядлівасьць у Якаву Ты ўчыніў. 5 Узьвялічайце СПАДАРА, Бога нашага, і кланяйцеся ля казулькі ног Ягоных: сьвяты Ён! 6 Масей а Аарон памеж сьвятароў Ягоных і Самуїла памеж гукуючых імя Ягонае; яны гукалі СПАДАРА, і Ён адказаў ім. 7 У стаўце болячым гукі ім; яны

дзяржалі сьветчаньні Ягоныя, і ўставу Ён ім даў. 8 СПАДАРУ, Божа наш! Ты адказаў ім; Бог даруючы Ты быў ім, але імсьціўся за ўчынкі іхныя. 9 Узьвялічайце СПАДАРА, Бога нашага, і кланяйцеся да сьвятога гары Ягонае; бо СПАДАР, Бог наш — сьвяты.

100 Псальма пахвальная. Весела гукайце СПАДАРУ, уся зямля. 2 Служыце СПАДАРУ з радасьцяй; прыйдзіце перад від Ягоны зь пяцьцём; 3 Ведайце, што СПАДАР ё Бог, Ён учыніў нас, і мы Ягоныя, Ягоны люд і авечкі пасты Ягонае. 4 Уходзьце ў брамы Ягоныя з хвалю, будзьце ўдзячныя Яму, дабрастаўце імя Ягонае; 5 Бо СПАДАР добры: на векі паска Ягоная, і ад пакаленьня да пакаленьня вернасьць Ягоная.

101 Псальма Давідава. Міласэрдзе а суд апяваці буду; Табе, СПАДАРУ, пляці буду. 2 Буду разумна дзеяць на дарозе нявіннасьці: „калі да мяне завітаеш?” буду хадзіць у нявіннасьці сэрца свайго сярод дому свайго. 3 Не пастанаўлю рэчы велья перад ачыма сваймі; ненавіджу ўчынкі тых, што збачылі, ня прыліпне да мяне; 4 Крутадушнае сэрца хай адвернецца ад мяне; благога ня знаю. 5 Хто патай абмаўляе прыяцеля свайго, таго адатну; хто горды вокам і пыхаты сэрцам, таго ня сьцерплю. 6 Вочы мае на верных зямлі, каб яны жылі з імною: хто ходзе па нявіннай дарозе, тый будзе служыць імне. 7 Ня будзе жыці ў доме маім ізрадлівы; хто маніць, не асёлца перад ачыма маімі. 8 Раніпамі адатну ўсіх нягодных зямлі, каб выгубіць ізь места СПАДАРОВАГА ўсіх ліхадзеяў.

102 Малітва ўбогага, калі ён выслены і перад відам СПАДАРОВЫМ вылівае жалёбу сваю. 2 СПАДАРУ, пачуй малітву маю,

і галашэньне мае няхай да Цябе прыйдзе. 3 Не хавай віду Свайго ад мяне таго дня, калі я ў бядзе; нахіні вуха Свае да мяне; у дзень, калі я гукію, борзда адкажы імне; 4 Бо пчэзылі ў дыме дні мае, і косьці мае спалены, як на вогнішчу. 5 Пабіта, як трава, і ссохла сэрца мае, так што я забыўся есці хлеб свой. 6 З прычыны ёкату майго прыліпла косць мая да цела майго. 7 Стаў я падобны да палікана пустыні і стаўся, як сава на разьвярненьнях. 8 Я чукáвы і я, як птушка адзіотная на страсе. 9 Увесь дзень злосьнікі мае вернуць на мяне, злыл на мяне клінуць мяне. 10 Гэта ж я еў попел, як хлеб, і напітак свой з плачам мяшаў, 11 З прычыны абурэньня Твайго а гневу Твайго; бо Ты падняў мяне й кінуў мяне. 12 Дні мае, як сыцень, што чэзьне; і я, як трава, сохну. 13 Але Ты, СПАДАРУ, жывеш на векі, і памятка Твая ад пакаленьня да пакаленьня. 14 Ты паўстанеш, паспагадаеш Сыёну; бо пара зьмілавацца над ім; бо прышоў рок; 15 Бо зычаць слугі Твае камянёў яго, і яны зычлівыя да пылу яго. 16 І будуць баяцца народы імені СПАДАРОВАГА, і ўсі каралі зямлі — славы Твае; 17 Бо СПАДАР збудуе Сыён, зьявіцца ў славе Сваёй. 18 Прыхінецца да малітвы галечы й не пагрэбуе маленьням іхным. 19 Запішуць гэта прыйдучаму пакаленьню, і люд нова-створаны будзе хваліць ЯГА. 20 Бо Ён глянуў дагоў з вышыні сьвятыні Свае, СПАДАР ізь нябёс на зямлю глядзеў, 21 Каб пачуць ёкат вязьня, аслабанаць прызначаных на сьмерць, 22 Каб абяшчалі імя СПАДАРОВА на Сыёне й хвалу Ягоную ў Ерузаліме, 23 Як зьбяруцца ўсі людзі й каралеўствы служыць СПАДАРУ. 24 Высіліў на дарозе сілу маю, скараціў дні мае. 25 Я сказаў: „БОЖА мой! не вазьмі мяне ў палавіцы

дзён маіх. Гады Твае з пакаленьня да пакаленьня". 26 Здаўна Ты залажыў зямлі, і работа рук Твайх нябёсы. 27 Яны загінучь, але Ты будзеш трываць; усі яны, як адзецце, згніюць, як уборы, Ты адменіш іх, і адменяцца; 28 Але Ты тый самы, і гады Твае ня скончацца. 29 Сыноўе слугаў Твайх будуць перабываць, і насеньне іхнае перад Табою ўмацуецца.

103 Давідава. Дабраслаў, душа мая, СПАДАРА, і увесь нутр мой — сьвятое імя Ягонае; 2 Дабраслаў, душа мая, СПАДАРА і не забудзься ўсіх дабрадзействаў Ягоньх; 3 Каторы даруе ўсі бяспраўі твае, Каторы леча ўсі хваробы твае, 4 Каторы адкупляе жыцьцё тваё ад зьнішчэньня, Каторы карануе цябе ласкаю а спагадлівасьцяй, 5 Каторы сыце дабром век твой і, як арліную, аднаўляе маладосьць тваю. 6 Дзее справядлівасьць СПАДАР і суды ўсім уцісьненым. 7 Ён па ведаміў Масею дарогі Свае, сыном Ізраеля — учынікі Свае. 8 СПАДАР спагадлівы а ласкучынюшчы, памальны да гневу а вельмі міласэрны; 9 Ня будзе заўсёды гневацца амі сердаваць вечна. 10 Ня подле грахоў нашых зрабіў нам ані подле бяспраўяў нашых адплаціў нам; 11 Бо як высака неба над зямлёю, так дужая ласка Ягоная да тых, што баяцца Яго. 12 Як далёкі ўсход ад захаду, так здаліў ад нас выступы нашы. 13 Як айцец спагадае дзяцём, спагадае СПАДАР тым, што баяцца Яго; 14 Бо Ён ведае ўхармаваньне нашае, помне, што пыл мы. 15 Людзіна — як трава, дні ейныя; як кветка палявая, так яна квіціць; 16 Бо павее вецер на яе, і яе няма, і месца ейнага не пазнаюць. 17 Але міласэрдзе СПАДАРОВА ад веку да веку да тых, што баяцца Яго, і справядлівасьць Ягоная да сыноў сыноў, 18 Да такіх, што дзяржаць змову Ягоную, і да тых, што па-

мятуюць прызначанні Ягонья, каб паўніць іх. 19 СПАДАР на нябёсах прыгатаваў пасады Свой, і гаспадарства Ягонае ўсе радзе. 20 Дабраслаўце СПАДАРА, ангiлы Ягонья, дужыя сілаю, поўнячыя слова Ягонае, каб слухаць гуку слова Ягонага! 21 Дабраслаўце СПАДАРА, усі войскi Ягонья, службiты Ягонья, што поўніце волю Ягоную! 22 Дабраслаўце СПАДАРА, усі творы Ягонья, на ўсіх месцах дзяржавы Ягонае! Дабраслаў, душа мая, СПАДАРА!

104 Дабраслаў, душа мая, СПАДАРА! СПАДАРУ, Божа мой! Ты вельма ўзвыялічыўся, сьдeй а вяліччам Ты аправуўся; 2 Каторы акрываешся сьвятлінёю, як адзеццям; расьцягаеш нябёсы, як заслону; 3 Каторы кладзеш у воды бeрны пакою Сваіго; Каторы робіш булакі цялeжкамi сваімі; Каторы ходзіш на крылах ветру; 4 Каторы робіш дужі ангiламі Сваімі, палаючае цяпло — службiтамі Сваімі. 5 Заклаў зямлю на века; 6 Як адзеццям, глыбiнёю Ты накрывае яе; воды стаялі на горах; 7 Ад гaнeннья Твайго яны ўцяклі, ад гуку грому Твайго яны пабeрзэдзілі. 8 Падняліся горы, апалі далiны на месца, што Ты заклаў ім. 9 Гранiцy правёў, каб не пераступілі яны, каб не звярнуліся яны пакрыць зямлю. 10 Ты крыніцы абарачаеш у цур'і, меж гор яны цякуць; 11 Пояць усі палявыя звяры; дзiкія аслы праганяюць смагу сваю. 12 Ля іх маюць свае сялібы птушкі нябeсныя, памеж гольля, пупчаюць голас. Ён пое горы з пакояў Сваіх; з пладоў справаў Тваіх зямля сыціцца. 14 Ён расьціць траву статку і зяленiва на службу чалавеку, каб дастаць емя iз зямлі. 15 І вiно вяселе сэрца людзiне, алей робе від блiскучым. 16 і хлеб моцне сэрца людзiны. 16 Сыціцца дзeрвы СПАДАРОВЫ,

кедры лiбанскія, што Ён пасадыў, 17 Ідзе птушкі гнездзяцца, бусел, кіпрысы дом яго, 18 Высокія горы дзiкім козам, скалы — скоў трусом. 19 Ён прызначаў месца на поры, сонца знае заход свой. 20 Ты робіш цямноту, і ноч настане, у ёй усі звяры лесавыя кратаюцца, 21 Левянаты равуць здабытку і шукаюць у БОГА жыгу свайго. 22 Сонца ўзыходзе, яны збiраюцца і кладуцца ў норы свае. 23 Чалавек выходзе на работу сваю і да працы свае аж да вечара. 24 Якiя вялікія справы Твае, СПАДАРУ! Усі Ты ўчыніў мудрасьцый; зямля поўная мення Твайго. 25 Вось, мора вялікае а шырокае, а ў ім няшчыслёныя паўзуны, жыгeла вялікая і малая; 26 Там плаваюць караблі; левяфана гeнага ўхармаваў, гуляць у ім. 27 Гэтыя ўсі чакаюць Цябе, каб Ты даў ім жыр упару. 28 Даеш ім, яны збiраюць; адчыняеш рукy Сваю, яны сыціцца добром. 29 Ты хаваеш від Свой, яны пужаюцца; Ты адбiраеш дых iжны, здыхаюць і ў пыл свой зварачаюцца; 30 Пасылаеш дух Свой, яны ствараюцца, і Ты аднаўляеш від зямлі, 31 Хай будзе слава СПАДАРОВА на века; хай цешыцца СПАДАР з учынкаў Сваіх. 32 Ён гляне на зямлю, і яна дрыжыць; даткнецца гор, і кураць. 33 Буду паяць СПАДАРУ, пакуль жыву; буду паяць Богу свайму, пакуль быцьцe мае. 34 Няхай думка мая будзе прыемная Яму; я буду веселiцца ў СПАДАРУ. 35 Няхай змiнуць грэшнікі iз зямлі, і няхай нягодных ня будзе болей. Дабраслаў, душа мая, СПАДАРА! Галiгуя!

105 Дзякуйце СПАДАРУ, гукайце імя Ягонае, абяшчайце меж людаў учынкi Ягонья; 2 Пейце Яму, пейце псальмы Яму, размаўляйце праз усі чудосы Ягонья! 3 Хвалiцца сьвятым iмям Ягоным,

хай вясе́ліцца сэрца шукаючых
СПАДАРА! 4 Скумайце СПАДАРА
а сілу Ягоную, шукайце віду Яго-
нага кажначасна! 5 Успамінайце
дзіва, што Ён учыніў, знакі Ягоныя
й суды вуснаў Ягоных, 6 Насеньне
Абрагамова, слугі Яго, сынове Яка-
ва, абраныя Яго! 7 Ён СПАДАР,
Бог наш, па ўсёй зямлі суды Яго-
ныя. 8 Памытае на ве́кі змову сваю,
слова, сказа́нае тысячам пака-
леньняў, 9 Каторую Ён учыніў з
Абрагамом, і прысягу Сваю Ісаку,
10 І ўстанавіў Якаву правам, Із-
раелю змоваю вечнаю, 11 Кажучы:
„Табе дам тую зямлю Канаанскую,
павароз спадку вашага“. 12 Тады
яны былі нячысленыя, як штось
малое, і чужаземцы ў ёй, 13 І пера-
ходзілі яны ад народу да народу,
ад каралеўства да іншага люду,
14 Ён не дазволіў чалавеку крыў-
дзіць іх і ганіў каралёў за іх:
15 „Не чапайце памазанцаў Маіх
і прарокам Маім не рабіце ліха“. 16
Адлі Ён прыпукаў галадоў на
тую зямлю, зламіў усю падпору
хлеба. 17 Перад імі паслаў чалаве-
ка, Язэпа, праданага за нявольніка.
18 Каторага ногі сыціснулі путам,
зязлемі ацяжарылі душў ягоную,
19 Аж пакуль ня прышло слова
Ягонае; Слова СПАДАРОВА пера-
літвала яго. 20 Паслаў кароль —
і аслабніў яго, валадар людаў —
і вывальніў яго; 21 Прызначыў яго
за спадара дому свайго і за
дзяржаўцу ўсяго мення свайго,
22 Ра́дзіць князеў подле волі свае
і старцоў ягоных вучыць мудрась-
ці. 23 І прыпоў Ізраель да Ягіпту,
і Якаў асяліўся ў зямлі Хама. 24 І
Ён размножыў люд Свой вельма,
і зрабіў іх дужымі за ўцісканьні-
каў іхных. 25 Павярнуў сэрца іхнае
ненавідзіць люд Ягоны, змаўляцца
патай на слугаў Ягоных. 26 Па-
слаў Масея, слугу Свайго, і Аарона,
каторага Ён абраў. 27 Яны паказа-
лі ўчынікі знакоў Ягоных памеж іх

і чудосы ў зямлі Хамавай. 28 Па-
слаў цемнь і зацямніў, і яны не
збунтаваліся супроці слова Ягона-
га; 29 Абярнуў воды іхныя ў кроў
і замарыў рыбу іхную; 30 Зямля
іхная вытрайла множасьць жабаў,
нават у пакоях іхных каралёў;
31 Казаў, і прышло туды колькі
гатункаў мухаў, і вошы па ўсіх гра-
ніцах іхных; 32 Абярнуў дажджы
іхныя ў град, і цяпло — ў по́лымя
ў зямлі іхнай; 33 Пабіў віны іх-
ныя, таксама й фі́гі іхныя, і паламіў
дзержы ў граніцах іхных; 34 Казаў,
і прышла шаранча а вусень, ды
гэта безьліч; 35 І паелі ўсе зялёніца
ў краю іхным, і пажэрлі плады на
зямлі іхнай; 36 І забіў таксама ўсіх
першакоў у зямлі іхнай, пачаткі
ўсяе сілы іхнае; 37 І вывеў іх із
срэбрам а золатам, і ня было ні вод-
нага няўздоляючага сярод плямё-
наў іхных. 38 Весяліўся Ягіпет із
выхаду іх, бо страх іх напаў на іх.
39 Прасьцягнуў булак на пакрыць-
це й цяпло, сьвяціць ночы. 40 Пра-
сілі, і Ён паслаў ім ператёлкі, і хле-
бам нябёсным насыціў іх. 41 Ад-
чыніў скалу, і пырснула вада, ра-
кою пацякла па сухіх месцах. 42 Бо
Ён помнеў слова сьвятое Свае, Аб-
рагама, слугу Свайго, 43 І вывеў
люд свой з радасьцяй, зь весялось-
цяй абраных Свайх. 44 І даў ім зем-
лі народаў, і праца люду спала ім,
45 Каб яны захававалі ўставы Яго-
ныя і дзяржалі правы Ягоныя. Га-
лілуя!

106 Галілуя! Дзякуйце СПАДА-
РУ, бо добры, бо на ве́кі мі-
ласэрдзе Ягонае. 2 Хто можа выпя-
заць сілы СПАДАРОВЫ, даць пэ-
чучь усю хвалу Ягоную? 3 Шчась-
лівыя тыя, што дзяржаць суд і чы-
няць справядліва ў кожным часе.
4 Памытай мяне, СПАДАРУ, із зыч-
лівасьці да люду Свайго; даведайся
да мяне спасеньням Сваім, 5 Каб
пабачыць дабро абраных Твайх, пе-
шыцца зь весялосьці народу Твайго.

хваліцца спадкам Тваім. 6 Мы із-
грашылі з бацькамі сваімі, дазва-
лілі сабе бяспраўе, нягодна рабілі.
7 Айцове нашы ў Ягіпце ня ўцямі-
лі чудосаў Тваіх, ня памыталі
множасьці ласкаў Тваіх, але нара-
калі ля мора, ля Чырвонага мора.
8 Але Ён выбавіў іх дзеля імені
Свайго, каб абясціць магутнасьць
Сваю. 9 Крыкнуў Ён на Чырвонае
мора, і яно высахла; і правёў іх
глыбінямі, як пустынёю; 10 І вы-
бавіў іх ад рукі ненавідзячага, і ад-
купіў іх ад рукі непрыяцеля; 11 І
воды пакрылі варагоў іхных, ні вод-
нага зь іх не засталася. 12 Тады
яны паверылі словам Ягоньм, яны
паялі славу Яму. 13 Яны борзда за-
быліся ўчынкі Ягоньм, не чакалі
рады Ягонае; 14 Але бязмерна
гальсілі на пустыні й спакушалі
БОГА на пусташы. 15 І Ён даў ім,
чаго яны прасілі, паслаў, адылі,
высіленьне душы іхнай. 16 Такса-
ма пазавідавалі Масею ў табару,
Аарону, сьвятому СПАДАРОВАМУ.
17 Раськіпілася зямля, і праглыну-
ла Дафанá, і пакрыла груд Авіра-
моў; 18 І загарэлася цяпло ў грудзе
іхным, і поламя спаліла нягодных.
19 Зрабілі цяпло на Горыве й кла-
няліся літаму абразу; 20 Значыцца,
яны памянлі славу сваю на абраз-
вала, што есьць траву; 21 Забыліся
БОГА, Спаса свайго, Каторы ўчы-
ніў вялікія рэчы ў Ягіпце, 22 Чу-
доўныя ўчынкі ў зямлі Хамавай,
страшныя рэчы ля Чырвонага мора.
23 І сказаў, што маніўся зьнішчыць
іх, калі б не Масей, абраны Яго-
ны, стаў у раськешне перад Ім, каб
адварнуць гнеў Ягоны ад зьніш-
чэньня. 24 Нават яны пагрэбавалі
зямлёю жаданаю, не паверылі сло-
ву Ягонаму; 25 Але наракалі ў бу-
данох сваіх, ня слухалі голасу
СПАДАРОВАГА. 26 І падняў Ён
руку Сваю на іх, каб паваліць іх
на пустыні, 27 І паваліць насеньне

іхнае ў народах, і насеньне іхнае
па землях. 28 І спрагліся із Ваал-
Пеорам, і елі аброкі мерцвякоў,
29 І квалілі ўчынкі сваімі, і вы-
бух меж іх мор. 30 Тады паўстаў
Фінегас, і зрабіў суд, і мор запы-
ніўся. 31 І гэта далічана яму да
справядлівасьці з пакаленьня да
пакаленьня аж на векі. 32 І загня-
вілі таксама ля водаў Мерывы, і
блага вышла Масею зь іх прычы-
ны; 33 Бо яны зьнімарасьцілі дух
ягоны, ажно ён зьлінуў вуснамі сваі-
мі. 34 Ня выгубілі народы, што да
каторых СПАДАР расказаў ім;
35 Але зьмяшаліся з паганамі й
наўчыліся ўчынкі іхных; 36 Па-
чалі служыць балваном іхным, і
яны сталі ім сечай; 37 Сыноў сваіх
а дачкі свае абракалі нячысьцікам;
38 І разьлівалі нявінную кроў, кроў
сыноў сваіх а дачок сваіх, каторых
яны абракалі балваном канаанскім,
і сплюгавілася зямля крывёю. 39 І
сплюгавіліся справамі сваімі, і ўвы-
йшлі ў бязульства ўчынкі сваімі.
40 Затым запалаў СПАДАР гневам
на люд Свой, ажно Ён брыдзіўся
спадкам Сваім; 41 І аддаў іх у рукі
паган, і панавалі над імі ненавідзя-
чыя іх. 42 Таксама непрыяцелі іх-
ныя ўціскалі іх, і яны былі падда-
ны пад руку іх. 43 Пімат разоў Ён
выгвальняў іх; але яны нэмарасьцілі
Яго радамі сваімі, і скволелі бясп-
раўям сваім. 44 Ён абачьў гароту
іхную, як пачуў галашэньне іхнае,
45 І ўспомнеў змову Сваю зь імі,
і пажалеў подле множасьці міла-
сэрдыя Свайго; 46 І дараваў іх спа-
гядлівасьцяй тых, што ўзялі іх у
палон. 47 Выбаў нас, СПАДАРУ,
Божа наш, і зьбяры нас з памеж
паган, каб дзякавалі сьвятому імені
Твайму, хваліліся хвалою Тваёю.
48 Дабраслаўлены СПАДАР, Бог Із-
раеляў, ад веку і да веку! І няхай
увесь люд скажа: „Амін!” Галілуя!

КНИГА ПЯТАЯ

107 Дзякуйце СПАДАРУ, бо добры, бо на векі міласэрдзе Ягонае! 2 Няхай кажуць адкупленыя СПАДАРОМ, каторых Ён адкупіў з рукі ўдзісканяіка, 3 І ізь земляў зьбер іх, з усходу і із захаду, з поўначы й з паўдня.

4 Яны падарожжавалі на пустыні пустыннаю дарогаю, не знаходзілі места жыць; 5 Галодныя а ўсьмяглыя, душа іхная млела ў іх. 6 І загукалі да СПАДАРА ў нёмарасьці сваёй, з гароты іхнае ратаваў іх, 7 І павёў іх простаю дарогаю, каб прышлі да места асяленьня.

8 Хваліце СПАДАРА за ласку Ягоную і за чудосы Ягонныя сыном людзкім! 9 Бо Ён досыць чыне жадаючай душы і галодную душу на паўняе дабром,

10 Такіх, што сядзяць у цемні і ў сьмяротным сьценю, скаваныя бядою а зязлезам; 11 Бо яны збунтаваліся супроці слоў БОЖЫХ і ўлегцы замелі раду Навышняга, 12 Затым Ён скарыў нямернаю працаю сэрца іхнае; спатыкнуліся й ня было памачніка. 13 І загукалі да СПАДАРА ў нёмарасьці сваёй, з гароты іхнае выбавіў іх, 14 Вывёў іх ізь цемні й сьмяротнага сьценю і разарваў вязі іхныя.

15 Хваліце СПАДАРА за ласку Ягоную й за чудосы Ягонныя сыном людзкім!

16 Бо Ён паламіў брамы бранзовыя і пасек завалы зязлезныя. 17 Дурныя бедавалі з прычыны выступу свайго і з прычыны бяспраўяў сваіх; 18 Усякае ежы брыдзілася душа іхная, і яны дайшлі да брамаў сьмерці. 19 І загукалі да СПАДАРА ў нёмарасьці сваёй, з гароты іхнае выбавіў іх; 20 Паслаў слова Свае, і вылячў іх, і вывальніў ад зьвішчэньня іхнага.

21 Хваліце СПАДАРА за ласку

Ягоную і за чудосы Ягонныя сыном людзкім!

22 І няхай абракаюць аброкі падзякі і абяшчаюць справы Ягонныя зь пяцьцём. 23 Каторыя плаваюць па мору ў караблём, маюць заняtkі на вялікіх водах, 24 Тыя бачаць учынкi СПАДАРОВЫ і чудосы Ягонныя ў глыбіні: 25 І раскажа Ён, і ўзьнімаецца бура, каторая падыйме хвалі яго; 26 Узьнімаюцца да нябёс, спускаюцца да бяздоньяў; душа іх млее ў бядзе: 27 Яны круцяцца, жэстаюцца, як п'яны; уся мудрасьць у іх гіне. 28 І загукалі да СПАДАРА ў нёмарасьці сваёй, і з гароты іхнае вывёў іх; 29 Ён зьмяніў буру ў цішыню, і змоўклі хвалі; 30 І цешыліся, бо супакоіліся, і прывёў іх да жадамага порту.

31 Хваліце СПАДАРА за ласку Ягоную і за чудосы Ягонныя сыном людзкім! 32 Няхай узьвялічаюць Яго ў збору люду і на пасядзеньню старцоў хай хваляць яго.

33 Ён абарачае рэкі ў пустыню й жаролы водаў — у бязводны край, 34 Уродлівую зямлю — у салоную, за нягоднасьць жывучых на ёй. 35 Ён абарачае пустыню у вазёры водаў і сухую зямлю — у жаролы водаў, 36 І сале там галодных, каб яны прыгатавалі месца на асяленьне; 37 І засяюць полі, і садзяць вішшчы, каторыя даюць урод жніва. 38 І Ён дабраславе іх, і яны вельмі множацца, і статку іхнага ня менее.

39 Ізноў іх паменела, і ўгнуліся ад злага ўціску а смутку. 40 Ён ільлець грэбаваньне на князёў і прычыннае, што яны блудзяць на пустыні, ідзе няма дарогі. 41 Ён падыймае беднага зь нёмарасьці і множа радзімы, як стаду. 42 Бачаць справядлівыя й цешацца, а ўсякае бяспраўе зачыняе рот свой. 43 Хто мудры, тгй зацяме гэта, і зразумее ласкі СПАДАРОВЫ.

108 Песня. Псалма Давіда. Гатова сэрца мае, Божа; буду пяць а выхваляць, навет і чэсьць мая. 3 Прачхніся, псалтыру а гарпа; я прачхнуся на золку. 4 Буду выхваляць Цябе сярод людая, СПАДАРУ, буду пяць хвалы Табе сярод народаў; 5 Бо над нябёсы ласка Твая, і праўда Твая аж да булакоў. 6 Узьніміся, Божа, над нябёсы, і над усёю зямлёю чэсьць Твая, 7 Каб вывальніліся любовыя Твае; выбаві правіцаю Сваёй і адкажы імне. 8 Бог казаў у сьвятасці Сваёй: „Узрадуюся, падзялю Шыхем і даліну Сукофскую памераю. 9 Гілеад Мой, Манас Мой і Яхрем сіла галавы Мае, Юда правадаўца Мой. 10 Моаў мыйніца Мая, на Едома кіну бот свой, над Плістаю буду гукіць”. 11 Хто ўвядзець мяне ў умацаванае места? хто завядзець мяне аж да Едому? 12 Ці ня Бог пакінуў нас і ня выходзе Бог у войсках нашых? 13 Падай нам памогу супроці ворага, бо дарма людзкі ратунак. 14 У Богу мы будзем дзець адважна, Ён патопча варагоў нашых.

109 Кіраўніку хору. Псалма Давіда. Божа хвалы мае! не маўчы; 2 Бо вусны нягодныя а вусны ізрадлівыя расхчынліся на мяне; гукуюць із імною языком манлівым; 3 Словамі ненавіднасьці абступаюць мяне й ваююць із імною бязь віны. 4 За любоў маю яны працівацца імне, але я малюся. 5 І аддавалі імне ліхам за добро й ненавіднасьцяй за любоў маю. 6 Прызнач над ім нягодніка, і няхай праціўнік стаіць па правай руцэ ягонай; 7 Як яго будуць судзіць, няхай выйдзе нягоднікам, і малітва ягоная хай стане грэхам; 8 Хай будуць дні ягоныя нячысьленыя, Урад ягоны возьме іншы; 9 Няхай дзеці ягоныя будуць сіротамі, а жонка ягоная — удавою; 10 Хай дзеці ягоныя будуць кажначаснымі

валацугамі, і просяць, і няхай яны шукаюць із пусташаў сваіх; 11 Няхай пазычэньнік захопе ўсе, што ён мае, і няхай чужнікі заглабаюць працу ягоную; 12 Няхай ніхто ня зробі яму ласкі ані будзе каму прыяць сіротам ягоным; 13 Патомства ягонае няхай будзе адцята; у наступным пакаленьні няхай будзе сьцёрта імя іхнае; 14 Няхай ўспомніцца СПАДАРУ бяспраўе бацькоў ягоных, і грэх маці ягонае няхай не затрэцца; 15 Няхай яны будуць перад СПАДАРОМ кажначасна, каб адцяў із зямлі памяць іхную; 16 Бо ён ня помнеў рабіць ласку, але перасьледаваў убогага а беднага а зьнемарашчанага сэрцам, каб зрабіць сьмерць. 17 І ўлюбіў ён кляцьбу, — і прыйдзе яна на яго; як ён не любіваўся ў дабраслаўстве, так хай здаліцца яно ад яго. 18 Як ён адзяваўся кляцьбою, як адзецьцям сваім, так хай прыйдзе яна, як вада, у нутр ягоны і, як алей, у косцы ягоныя. 19 Няхай яна будзе яму, як адзецьце, каторым ён ахінаецца, і, як пояс, каторым кажначасна паяраўецца. 20 Во гэта плата ад СПАДАРА праціўнікам маім і тым, што гукуюць благое на душу маю. 21 Але Ты, СПАДАРУ — Спадар, абыйдзіся з імною дзеля імені Сваёго, бо добрае міласэрдзе Твае, і выбаві мяне, 22 Бо я ўбогі а бедны, і сэрца мае ранена ў імне. 23 Я хадзіў, як сьцень, калі ён сьхінаецца; мяне атрасаюць, як шаранчу. 24 Калені мае сьхінаюцца ад посту, і цела мае спабылося туку. 25 Я стаў пасьмехам ім; яны глядзелі на мяне, яны ківалі галавамі сваімі. 26 Памажы імне, СПАДАРУ, Божа мой, спасі мяне падле міласэрдыя Сваёго, 27 І пазнаюць, што гэта рука Твая, Ты СПАДАРУ, учыніў гэта. 28 Няхай яны клінуць, але Ты дабраслаў; як яны паўстаюць, няхай будуць пасаромлены, але слуга Твой хай цешыцца. 29 Няхай

праціўнікі мае адзенуцца ў сорам і няхай ахінуцца ганьбаю, як ахілімам. 30 Буду вельмі выхваляць СПАДАРА вуснамі сваімі і меж множасьці буду выхваляць Яго; 31 Бо Ён стане па правіцы беднага, каб выгваліць яго ад тых, што засуджаюць душу ягоную.

110 Псалма Давідава. Агаласіў СПАДАР Спадару майму: „Сядзі праваруч Мяне, пакуль зраблю непрыяцеляў Тваіх казулькаю Твай”. 2 Ськіпетру сілы Твае пашлець СПАДАР із Сыёну: радзь сярод непрыяцеляў Сваіх. 3 Люд Твой ахвотны ў дзень сілы Твае. У харашыні сьвятасьці ад дзетніцы, ад золку Ты маеш расу маладосці Свае. 4 Прысягнуў СПАДАР і някаяцца: „Ты сьвятар на векі падле парадку Мелкісэдэкавага”. 5 Спадар па правіцы Твай; разьмяжджуле ў дзень гневу Свайго каралёў; 6 Будзе судзіць сярод паган, напоўне трупамі, разьмяжджуле галавы ў чысьленых краёх. 7 З цур’я на дарозе будзе піць, затым падыйме галаву.

111 Галілуя! Буду хваліці СПАДАРА ўсім сэрцам у радзе пасьцівых і ў збору. Вялікія ўчынкі СПАДАРОВЫ знойдзены ўсімі, хто лобуе іх. 3 Вялікасныя а славутыя справы Ягонья, і справядлівасьць Ягоная трывае на векі. 4 Помнымі зрабіў Ён чудосы Свае; ласкучыншчы а спагядлівы СПАДАР. 5 Даў здабытак тым, што баяцца Яго, будзе помнець вечна на змову Сваю. 6 Сілу ўчынкаў Сваіх Ён абясыціў люду Свайму, каб даць ім спадак народаў. 7 Справы рук Ягоньх праўда а суд; верныя ўсі расказаньні Ягонья, 8 Устаноўленыя моцна на векі, зробленыя ў праўдзе а пасьцівасьці. 9 Ён паслаў адкупленьне люду Свайму, расказаў на векі змову Сваю. Сьвятое а пачэсьлівае імя Ягонае. 10 Пачатак мудрасьці — боязьн СПАДАРА; доб-

ры розум у тых, хто паўніць іх. Хвала Ягонае трывае на векі.

112 Галілуя! Шчасьлівы муж баіцца СПАДАРА, вельмі любуе расказаньні Ягонья. 2 Моцнае на зямлі будзе насеньне ягонае; пакаленьне пасьцівых будзе дабраславёнае. 3 Маемасьць а багацьце ў доме ягоным, і справядлівасьць ягоная трывае на векі. 4 Усходзе ў цемні сьвятліця пасьцівым, — Ён ласкучыншчы, спагядлівы а справядлівы. 5 Добрая людзіна прыме а пазычае, яна павядзець справы свае справядліва; 6 Бо на векі не пакісьнецца; у вечнай памяці будзе справядлівы; 7 Благое дзейкі не зьякаецца; сэрца ягонае гатовае; ён спадзяецца на СПАДАРА. 8 Падмацаванае сэрца ягонае, ён не зьякаецца, пакуль ён глядзіць на злосьнікаў сваіх. 9 Рассьпаў, раздаў бедным; справядлівасьць ягоная трывае на векі; рог ягоны ўзвялічыцца ў сьці. 10 Нягодны будзе бачыць і смуціцца, будзе скрыгатаць зубамі сваімі й таіць. Жаданьне бязбожных загіне.

113 Галілуя! Хваліце, слугі СПАДАРОВЫ, хваліце імя СПАДАРОВА; 2 Хай будзе дабраславёна імя СПАДАРОВА адгэтуль аж на векі; 3 Ад усходу сонца аж да заходу ўслаўлена імя СПАДАРОВА. 4 Высокі над усімі народамі СПАДАР, над нябёсамі хвала Ягоная. 5 Хто падобны да СПАДАРА, Бога нашага, Каторы жывець на вышні, 6 Каторы зьніжаецца, каб бачыць нябёсы й зямлю, 7 Падыймае галечу з пылу, з кучы гною ўзносе ўбогага. 8 Каб пасадзіць яго з князьмі, з князьмі люду Свайго. 9 Садзе бязплодную дому вясёлаю маткаю дзяцей. Галілуя!

114 Як выпшаў Ізраэль із Ягішту, дом Якаваў зь люду чужое мовы, 2 Быў Юда сьвятыняю Ягонаю, Ізраэль дзяржаваю Ягонаю. 3 Мора абачыла і ўцякло; Ёрдан

павярнуўся назад. 4 Горы падскакавалі, як бараны, узгоркі, як ягняты. 5 Што табе, мора, што ты ўцякло? Ёрдане, што ты павярнуўся назад? 6 Горы! чаго падекакуеце, як бараны, узгоркі, як ягняты? 7 На прытомнасьць Спадара дрыжы, зямля, на прытомнасьць Бога Якавага, 8 Каторы абярнуў скалу ў возера вады, крэмень у жарало вады.

115 Ня нам, СПАДАРУ, ня нам, але імені Свайму дай чэсьць, дзеля міласэрдыя Сваёй, дзеля праўды Свае. 2 На што пагане кажуць: „Ідзе ж цяпер Бог іхны?” 3 Але Бог наш на нябёсах, усе, што Ён зыча, робе. 4 Балваны іхныя срэбныя а залатыя, работа рук людзкіх. 5 Вусны ў іх, але ня гукуюць; вочы ў іх, але ня бачаць; 6 Вушы ў іх, але ня чуюць; нос у іх, але ня нюхаюць; 7 Рукі ў іх, але ня шчупаюць; ногі ў іх, але ня ходзяць; і ня тучаць грытанкаю сваёю. 8 Падобнымі да іх хай стануць тыя, што вырабляюць іх, кажы, што спадзяецца на іх. 9 Ізраелю! спадзявайся на СПАДАРА: помач ім а шчыт іхны Ён. 10 Dome Ааронаў! спадзявайцеся на СПАДАРА: помач ім а шчыт іхны Ён. 11 Вы, што баіцеся СПАДАРА, спадзявайцеся на СПАДАРА: помач ім а шчыт іхны Ён. 12 СПАДАР памятуе нас, будзе дабраславіць, будзе дабраславіць дом Ізраеляў, будзе дабраславіць дом Ааронаў, 13 Падабраславе тых, што баяцца СПАДАРА, малых і вялікіх. 14 Хай дадасць СПАДАР вам, вам а дзяцём вашым. 15 Дабраслаўленыя вы СПАДАРОМ, Каторы ўчыніў нябёсы й зямлю. 16 Нябёсы — нябёсы СПАДАРОВЫ, а зямлю Ён аддаў сыном людзкім. 17 Мертвыя ня хваляць ЯГані зыходзячыя да маўчаньня; 18 Але мы будзем дабраславіць ЯГадгэтуль аж на векі. Галілуя.

116 Люблю, бо пачуў СПАДАР голас мой, маленьне мае, 2 Бо прыхінуў вуха Свае да мяне, затым усі дні свае буду прыгукіць Яго. 3 Сьмяротныя боли агарнулі мяне, шэолевы немарасьці стрэлі мяне; стрэлі мяне клопат а журба. 4 І гукі я імя СПАДАРАВА: „Малю Цябе, СПАДАРУ, дай уцячы душы маёй”. 5 Ласкучынюшчы СПАДАР а справядлівы, і Бог наш спагадае. 6 Крые простых СПАДАР: я пагалеў, і Ён спас мяне. 7 Зьвярніся, душа мая, да супакою свайго, бо СПАДАР адплаціў табе, 8 Бо Ты вывальніў душу маю ад сьмерці, вочы мае ад сьлёзаў, ногі мае ад спатыканьня. 9 Буду хадзіць перад СПАДАРОМ на землях жылых. 10 Я верыў, затым я казаў: „Я вельма зьнемарашчаны”. 11 Я сказаў у пасьпеху сваім: „Усі людзі маньшы”. 12 Чым я адплачу СПАДАРУ за ўсі дабрадзействы Ягоныя імне? 13 Чару спасеньня падыйму і імя СПАДАРАВА прыгукіць. 14 Абятніцы свае СПАДАРУ споўню ў прытомнасьці ж усяго люду Ягонага. 15 Дарагая ў ваччу СПАДАРОВЫМ сьмерць дабрачэсьлівых Ягоных. 16 Малю Цябе, СПАДАРУ, бо я слута Твой, я слута Твой, сын служэбкі Твае; Ты распутаў путы мае. 17 Табе абраку аброкі падзякі і імя СПАДАРАВА буду гукіць. 18 Абятніцы свае СПАДАРУ споўню ў прытомнасьці ж усяго люду Ягонага. 19 На панадворках дому СПАДАРАВАГА, сярод цябе, Ерузаліме. Галілуя!

117 Хваліце СПАДАРА, усі народы, услаўляйце Яго, усі людзі; 2 Бо дужое над намі міласэрдзе Ягонае, і праўда СПАДАРАВА на векі! Галілуя!

118 Дзякуйце СПАДАРУ, бо добры, бо на векі міласэрдзе Ягонае. 2 Скажы ж, Ізраелю, што на векі міласэрдзе Ягонае; 3 Скажыце ж, доме Ааронаў, што на векі

міласэрдзе Яго; 4 Скажыце ж тыя, што баіцесья СПАДАРА, што на векі міласэрдзе Ягонае. 5 З-пад гароты свае я пагукаў да ЯГ, і пакволеньням адказаў імне ЯГ. 6 СПАДАР із імною, не баюся: што зробі імне чалавек? 7 СПАДАР із імною меж памачыкоў маіх, — і я гляджу на тых, што ненавідзяць мяне. 8 Валей уцякаць да СПАДАРА, чымся спадзявацца на чалавека. 9 Валей уцякаць да СПАДАРА, чымся спадзявацца на князёў. 10 Усі народы абступілі мяне; імям СПАДАРОВЫМ я зьнішчыў іх. 11 Абступілі мяне, таксама акружылі мяне; але імям СПАДАРОВЫМ я зьнішчыў іх. 12 Абступілі мяне, як пшчолы; згаслі, як цяпло зь перняў; імям СПАДАРОВЫМ я зьнішчыў іх. 13 Піхнулі мяне, каб я паваліўся; але СПАДАР памог імне. 14 Сіла мая а песня ЯГ, і стаў імне спасеньням. 15 Гук радасьці а спасеньня ў будадох справядлівых. „Правіца СПАДАРОВА робе мужным; 16 Правіца СПАДАРОВА высокая; правіца СПАДАРОВА робе мужным”. 17 Не памру, але буду жыў і буду абяшчаць учынкі ЯГ. 18 Балюча казньерыў мяне ЯГ, але на сьмерць не аддаў мяне. 19 Адчыніце імне брамы справядлівасьці; я ўвайду ў іх і буду выхваляць ЯГ. 20 Гэта брама СПАДАРОВА; справядлівыя ўвайдуць ёю. 21 Я буду выхваляць Цябе, бо Ты адказаў імне й стаў спасеньням маім. 22 Камень, адкінены будаўнічымі стаў вугольным. 23 Ад СПАДАРА гэта сталася; чудоснае яно ў вачох нашых. 24 Гэта тый дзень, каторы ўчыніў СПАДАР; будзем пешыцца а весяліцца ў ім. 25 Малю, СПАДАРУ! спасі ж, малю, СПАДАРУ, папчасьці ж! 26 Дабраславёны прыходзячы ў імя СПАДАРОВА. Дабраславім вас із дому СПАДАРОВАГА. 27 БОГ — СПАДАР, і засьвяціў нам. Прыгважыце сьвяточны аб-

рок паварозам да рагоў аброчніка. 28 Ты — БОГ мой, і я буду выхваляці Цябе; Бог мой, я ўзвялічу Цябе. 29 Дзякуйце СПАДАРУ, бо добры, бо на векі міласэрдзе Ягонае.

Алеф

119 Шчасьлівыя беззаганьня ў дарозе, што ходзяць у Праве СПАДАРОВЫМ. 2 Шчасьлівыя тыя, што дзяржаць сьветчаньні Ягоньня, усім сэрцам шукаюць Яго, 3 Бо ня робяць бяспраўя, дарогамі Ягоньні ходзяць. 4 Ты расказаў расказаньні Твае вельма дзяржаць. 5 О каб дарогі мае былі ськіраваны дзяржаці ўставы Твае! 6 Тады б я не засараміўся, глядзячы на ўсі расказаньні Твае. 7 Буду выхваляць Цябе ў пасьцівасьці сэрца, наўчыўшыся справядлівых судоў Тваіх. 8 Буду дзяржаць уставы Твае; не пакінь мяне сусім.

Беф

9 Як можа ачысьціць маладзёй сьцежку сваю? Дзяржаньням сябе подле слова Твайго. 10 Усім сэрцам сваім шукаў я Цябе; ня дай імне абмыліцца ўзглядам расказаньняў Тваіх. 11 У сэрцу сваім захаваў я слова Твае, каб не грашыць перад Табою. 12 Дабраславёны Ты, СПАДАРУ; наўчы мяне ўставаў Сваіх. 13 Вуснамі сваімі абяшчаў я ўсі суды вуснаў Тваіх. 14 На дарозе сьветчаньняў Тваіх я пацешыўся, як з усёга багацьця. 15 Праз расказаньні Твае буду размышляць і на сьцежкі Твае буду глядзець. 16 Уставы Твае буду любавець, не забудуся слова Твайго.

Гімэль

17 Заплаці слуге Сваіму, буду жыць і дзяржаць слова Твае. 18 Адчыні вочы мае, і я абачу дзіва³

права Твайго. 19 Чужаземец я на зямлі; не схавай ад мяне расказанняў Сваіх. 20 Патрышчана душа мая ад жадання судоў Тваіх у кожным часе. 21 Ты зганіў проклятых самадзійнікаў, што адхінаюцца ад расказанняў Тваіх. 22 Адварні ад мяне ганьбу а грэбаваньне, бо я захаваў сьветчаньні Твае. 23 Хопь сядзелі князі і абмаўлялі мяне, слуга Твой размышляў уставы Твае. 24 Таксама сьветчаньні Твае — любота мая, парадзікі мае.

Далеф

25 Прыліпла да пылу душа мая; пажваў мяне падле слова Сваіго! 26 Я абясыціў дарогі свае, і Ты адказаў імне; наўчы мяне ўставаў Тваіх! 27 Дарогу загадаў Тваіх дай імне ўдзіміць, і размышляць буду дзівы Твае. 28 Душа мая тае з тугі; умацуй мяне падле слова Сваіго! 29 Дарогу мань адварні ад мяне і правам Сваім з ласкі Свае даруй мяне! 30 Дарогу вернасьці абраў я, суды Твае паклаў перад сабою. 31 Я прыліп да сьветчаньняў Тваіх; СПАДАРУ, не засаром мяне. 32 Пабягу дарогаю расказанняў Тваіх, бо Ты пашырыш сэрца мае.

Гэ

33 Наўчы мяне, СПАДАРУ, дарогі ўставаў Сваіх, каб я дзяржаўся яе да канца. 34 Дай імне цяменьне, і я захаваю права Твае й дзяржаці буду ўсім сэрцам яго. 35 Вядзі мяне па сьлежцы расказанняў, бо я люблю іх. 36 Нахіні сэрца мае да сьветчаньняў Сваіх, а не да галылівасьці. 37 Адварні вочы мае ад глядзеньня пусьціні й пажваў мяне на дарозе Сваёй. 38 Пацьвярдзі слуге Сваіму слова Свае, каторае ё тым, што баецца Цябе. 39 Адварні ганьбу маю, каторай я баюся; бо суды Твае доб-

рыя. 40 Вось, я жадаю загадаў Тваіх; пажваў мяне падле справядлівасьці Свае.

Ваў

41 І няхай прыйдзе да мяне міласэрдзе Твае, СПАДАРУ, спасеньне Твае падле слова Твайго, 42 Дык я адкажу ганьбачаму мяне словам, бо я спадзяюся на слова Твае. 43 І не адбірай з вуснаў маіх супоўна слова праўды; бо на суд Твой я спадзяюся; 44 І буду дзяржаці права Твае кожначасна на векі а векі. 45 Буду хадзіць па прасторы, бо я шукаю загадаў Тваіх. 46 Буду гукаць сьветчаньні Твае перад каралямі і не засаромлюся. 47 І буду любавачь расказаньні Твае, каторыя я ўлюбіў. 48 І падыйму далоні свае да расказанняў Тваіх, каторыя я ўлюбіў, і буду размышляць уставы Твае.

Заін

49 Прыпомні слова слуге Сваіму, на каторае Ты казаў імне спадзявацца. 50 Гэта пацеха мая ў гору маім, што слова Твае жывіла мяне. 51 Самадзійнікі за вельмі асьміялі мяне; ад Права Твайго я не адхінаўся. 52 Памятую спрадвечныя суды Твае, СПАДАРУ, і цешуся. 53 Палаючае абурэньне абіяло мяне з прычыны нягодных, каторыя пакінулі Права Твае. 54 Песьнямі былі імне ўставы Твае ў доме падарожжа майго. 55 Я памятаваў ночы імя Твае, СПАДАРУ, дзяржаў Права Твае. 56 Гэта сталася, бо я дзяржу загады Твае.

Хэт

57 Дзель мая, СПАДАРУ, сказаў я, дзяржаці слова Твае. 58 Усім сэрцам я маліў відзеньне Твае: будзь

ласкучынюшчым імне подле слова Свайго. 59 Я думаў у дарозе сваёй і павярнуў ногі свае да сьветчаньяў Тваіх. 60 Пабарзды і не забавіўся паўніці расказаньні Твае. 61 Вяткі нягодных абступілі мяне; я не забыўся Права Твайго. 62 Сярод ночы я ўстану дзякаваць Табе за справядлівыя суды Твае. 63 Я сябра ўсіх, што баяцца Цябе, і тых, што поўняць загады Твае. 64 Міласэрдыя Твайго, СПАДАРУ, поўная зямля; уставаў Сваіх наўчы мяне.

Тэт

65 Ты абходзіўся добра із слугою Сваім, СПАДАРУ, подле слова Свайго. 66 Добрага розуму а веданьня наўчы мяне, бо я паверыў расказаньням Тваім. 67 Перад дазнаньням сваім я блудзіў, але цяпер заховую слова Твае. 68 Ты добры і дзееш дабро; уставаў Сваіх наўчы мяне. 69 Пушчалі на мяне брахню самадыйнікі, але я ўсім сэрцам буду дзяржаць загады Твае. 70 Сэрца іхнае нячульлівае, як тук; я люблю Права Твае. 71 Добра імне, што я меў дазнаньне, каб наўчыцца ўставаў Тваіх. 72 Лепшае імне Права вуснаў Тваіх за тысячы золата а срэбра.

Ёд

73 Рукі Твае ўчынілі мяне і ўмацавалі мяне; дай імне кемнасьць, і я наўчуся расказаньяў Тваіх. 74 Тыя, што баяцца Цябе, абачаць мяне і будуць цешыцца, бо я спадзяваўся на слова Твае. 75 Я ведаю, СПАДАРУ, што суды Твае справядлівыя, і Ты подле вернасьці Свае даваў імне дазнаньні. 76 Хай будзе ж міласэрдыя Твае папехаю імне, подле слова Твайго слуге Твайму. 77 Няхай спагадлівасьць Твая прыйдзе да мяне, і я пажваею; бо Права

Твае — любата мая. 78 Няхай будуць засаромленыя самадыйнікі, бо няпраўдаю яны скрывілі мяне; я буду размышляць праз загады Твае. 79 Няхай зьвернуцца да мяне тыя, што баяцца Цябе, і ведаючыя сьветчаньні Твае. 80 Няхай сэрца мае будзе беззаганнае ў вуставах Тваіх, каб я не асараміўся.

Каф

81 Тужа да спасеньня Твайго душа мая; на слова Твае спадзяюся. 82 Вочы мае тужаць да слова Твайго, кажучы: „Калі Ты пацешыш мяне?” 83 Бо я стаў, як мех у дыме; уставаў Тваіх не забыўся я. 84 Колькі дзеяў слугі Твайго? калі Ты зробіш суд над тымі, што перасьлядуць мяне? 85 Самадыйнікі выкапалі ямы на мяне, што ня подле Права Твайго. 86 Усі расказаньні Твае верныя; манліва перасьлядуць мяне; памажы імне. 87 Ледзь не загубілі мяне на зямлі, але я не пакінуў загадаў Тваіх. 88 З ласкі Свае пажваў мяне, і буду дзяржаць сьветчаньні вуснаў Тваіх.

Ламед

89 На векі, СПАДАРУ, слова Твае ўмацавана на нябёсах. 90 Ад пакаленьня да пакаленьня вернасьць Твая. Ты ўмацаваў зямлю, і яна стаіць. 91 Подле судоў Тваіх стаяць яны сядні, бо ўсі слугі Твае. 92 Калі б ня Права Твае было любатою імне, я загінуў бы ў дазнаньню сваім. 93 Ніколі не забудуся загадаў Тваіх, імі Ты жывіш мяне. 94 Я Твой, спасі мяне; бо я шукаў загадаў Тваіх. 95 Нягодныя спадзяваліся мяне, каб загубіць мяне: сьветчаньні Твае буду разважаці. 96 Усіх дасканальнасьцяў я бачу канец; расказаньні Твае вельма шырокія.

Мем

97 Як люблю я права Твае! Увесь дзень яно размышляньне мае. 98 За непрыцеляў маіх робяць мяне мудрэйшым расказаньні Твае, бо на векі яны з імною. 99 За ўсіх вучыцеляў сваіх я стаў разумнейшы, бо сьветчаньні Твае — размышляньне мае. 100 Болей за старцоў я цямлю, бо дзяржу расказаньні Твае. 101 Ад кажнае благое дарогі я ўздзяржаваў ногі свае, каб мог зьдзяржаці слова Твае. 102 Ад судоў Тваіх я не адварнуўся, бо Ты наўчыў мяне. 103 Якія салодкія словы Твае паднябенню майму! салодшыя за мёд роту майму. 104 Загадамі Тваімі я стаў кямнейшы, затым ненавіджу кажную манлівую дарогу.

Нун

105 Сьвечка назе маёй слова Твае і сьвятло сьцежцы маёй. 106 Я прысягнуў і споўню, што буду дзяржаць справядлівыя суды Твае. 107 Паніжаны я за вельмі, СПАДАРУ, пажваў мяне падле слова Свайго. 108 Самахотных аброкаў вуснаў маіх зыч жа, СПАДАРУ, і судоў Тваіх наўчы мяне. 109 Душа мая кажначасна ў руцэ маёй, і Права Твайго не забудуся. 110 Наставілі нягодныя пасадку на мяне; із загадаў Тваіх ня зблудзіў я. 111 Спалі імне сьветчаньні Твае на векі, бо яны весялосьць сэрца майго. 112 Я нахінуў сэрца свае паўніці ўставы Твае па век, аж да канца.

Самех

113 Ненавіджу хісьлявых, але Права Твае я люблю. 114 Ты скоў мой, а шчыт мой; на слова Твае спадзяюся. 115 Адварніцеся ад мяне ліхадзеі, і я буду дзяржаць расказаньні Бога свайго. 116 Паддзяржы

мяне падле слова Свайго, каб я жыў, і някай ня буду засаромлены ў спадзеве сваёй. 117 Паддзяржы мяне, і ўратуюся, і буду ўглядацца ў вуставы Твае кажначасна. 118 Ты ськідаеш усіх, што блудзяць ад уставаў Тваіх, бо мана іхная зводзе іх. 119 Ты прычыніўся, каб, як выгаркі, перасталі быць усі нягоднікі на зямлі: затым люблю сьветчаньні Твае. 120 Дрыжыць із страху Цябе цела мае, і судоў Тваіх я баюся.

Аін

121 Я рабіў праўду а суд; не пакінь мяне тым, што ўціскалі б мяне. 122 Будзь рукаемствам слуге свайму на дабро; някай самадыйнікі ня ўціскаюць мяне. 123 Вочы мае выгасьлі, чакаючы спасеньня Твайго і слова справядлівасьці Твае. 124 Учыні із слугою Сваім падле міласэрдыя Свайго і ўставаў Сваіх наўчы мяне. 125 Я слуга Твой: дай імне цямлывасьць, і я пазнаю сьветчаньні Твае. 126 Пара дзеяць, СПАДАРУ: яны ўзрушылі Права Твае. 127 Затым люблю расказаньні Твае над золата і над чыстае золата. 128 Затым усі загады, усі маю за пасыцьвія і кажную манлівую сьцежку ненавіджу.

Пе

129 Чудосныя сьветчаньні Твае, затым дзяржыць іх душа мая. 130 Уход слова Твайго асьвячае, ён даець розум простым. 131 Я адчыніў вусны свае і ўздыхаю, бо жадаю расказаньняў Тваіх. 132 Абярніся да мяне й зьмілуйся над імною падле рассудку Свайго тым, што любяць імя Твае. 133 Ступы мае ўладзь у словы Тваімі і ня дай ніякаму бяспраўю панаваньня над імною. 134 Вывальні мяне з уціску людзкога, і я буду заховаваць загады Твае. 135 Зазьзяй відам Сваім над слугою

сваім і наўчы мяне ўставаў Сваіх. 136 Цур'і водаў цякуць із аччу маіх, бо яны не заховаюць Права Твайго.

Цадэ

137 Справядлівы Ты, СПАДАРУ, і пасьцівыя суды Твае. 138 Справядлівыя сьветчаньні Твае, што Ты расказаў, і вельма верныя. 139 Рупатлівасьць мая есьць мяне, бо праціўнікі мае забыліся словы Твае. 140 Вельма пералітавана слова Твае. 141 Я малады а пагробаваны, загадаў Тваіх не забыўся. 142 Справядлівасьць Твая — справядлівасьць вечная, і Права Твае — праўда. 143 Уціск а мучэньне стрэлі мяне; расказаньні Твае — любата мая. 144 Справядлівасьць сьветчаньняў Тваіх вечная, абдаруй мяне розумам, і я буду жыці.

Коф

145 Я гукáў усім сэрцам: адкажы імне, СПАДАРУ; уставы Твае захаваю. 146 Я гукáў да Цябе; вывальні мяне, і я буду заховаваць сьветчаньні Твае. 147 Ішоў я наўпярэймы золку і гукáў; я спадзяюся на слова Твае. 148 Вочы мае пераймалі старожы, каб размышляць праз слова Твае. 149 Пачуй гук мой падле міласэрдыя Свайго, СПАДАРУ, падле суду Свайго пажваў мяне. 150 Дабліжыліся тыя, што гоняцца за нягоднасьцяй; ад Права Твайго яны здаляюцца. 151 Ты блізка. СПАДАРУ, і ўсі расказаньні Твае — праўда. 152 Здаўна я ведаю празь сьветчаньні Твае, бо на векі Ты іх заклаў.

Рэш

153 Глянь на гора мае й вывальні мяне, бо Права Твайго я не забыўся. 154 Прычыніся за справу маю й адкупі мяне; пажваў мяне

падле слова Свайго. 155 Далёка ад нягодных спасьеньне, бо ўставаў Тваіх ня шукаюць. 156 Вялікая спагядлівасьць Твая, СПАДАРУ; падле загадаў Сваіх пажваў мяне. 157 Шмат перасьледаваньнікаў а праціўнікаў маіх; ад сьветчаньняў Тваіх не адхінаюся. 158 Я назіраў ізрадыкаў, быў зьнемарашчаны, бо яны не дзяржалі слова Твайго. 159 Абач, бо загады Твае я люблю, СПАДАРУ; падле міласэрдыя Свайго пажваў мяне. 160 Праўда — галоўнае ў слове Тваім, і на векі суды Твае справядлівыя.

Шын

161 Князі перасьледуюць мяне бязь віны; але слова Твайго лякаецца сэрца мае. 162 Цешуся із слова Твайго, як тый, што знайшоў вялікі здабытак. 163 Ману ненавіджу а грэбую ёю, але Права Твае люблю. 164 Сем разоў удзень хвалю Цябе, бо суды Твае справядлівыя. 165 Супакой вялікі ў любячых Права Твае, і нямаш ім спатыкненьня. 166 Спадзяюся спасеньня Твайго, СПАДАРУ, і расказаньні Твае паўню. 167 Захове душа мая сьветчаньні Твае і вельма любе іх. 168 Заховую расказаньні Твае а сьветчаньні Твае, бо ўсі дарогі мае перад Табою.

Таў

169 Няхай дабліжыцца галашэньне мае перад від Твой, СПАДАРУ; падле слова Свайго даруй мяне разуменьям. 170 Няхай прыгдзе маленьне мае перад від Твой; падле слова Твайго ратуй мяне. 171 Выкажучь вусны мае хвалу, бо Ты наўчыш мяне ўставаў Сваіх. 172 Язык мой будзе пляць слова Твае, бо ўсі расказаньні Твае — справядлівасьць. 173 Няхай рука Твая будзе на по́мач імне, бо загады Твае я абраў.

174 Я жадаў опасеньня Твайго, СПАДАРУ, і Права Твае — любатá мая. 175 Жыві, душа мая, і хвалі Цябе, і няхай суды Твае памогучь імне. 176 Я зблудзіў, як згубленая авечка: шукай слугі Свайго, бо расказаньніў Тваіх я не забыўся.

120 Песьня на ўступцох. Да СПАДАРА ў гароце сваёй я гукаў, і Ён імне адказаў. 2 СПАДАРУ! вывальні душу маю ад вуснаў мянлівых і ад языка ізрадлівага. 3 Што дасьць Табе і што дадасьць Табе ізрадлівы язык? 4 Войстрыя стрэлы моцнага зь яленцавым жарам. 5 Бяда імне, бо я живу ў Мешэху, перабываю ў будадох кідарскіх. 6 Доўга жыла сабе душа мая зь ненавідзячымі мір. 7 Я — мір, але як я гукаю, яны — за вайну.

121 Песьня на ўступцох. Уздымаю вочы свае на горы, скуль прыходзе помач мая. 2 Помач мая ад СПАДАРА, Каторы ўчыніў неба і зямлю. 3 Ён ня дасьць пакаўзнуцца назе твай; не задроме сыцерагучы цябе; 4 Вось, ня дрэме ані сыпіць Сыцерагучы Ізраеля. 5 СПАДАР — Сыцерагучы цябе, СПАДАР — сыцень твой справа. 6 Уздзень сонца ня вытне цябе, ані месяц ночы. 7 СПАДАР усьцеражэць цябе ад усёга благога, усьцеражэць душу тваю. 8 СПАДАР усьцеражэць выхад твой і ўход твой адгэтуль і аж на векі.

122 Песьня на ўступцох. Давідава. Я цешыўся, як казалі імне: „Да дому СПАДАРОВАГА йдзіма!“ 2 Ногі нашы стаялі ў брамах тваіх, Ерузаліме! 3 Ерузалім збудаваны, як места супэльнае. 4 Туды ўзыходзяць плямёны, плямёны ЯГ, — сьветчаньне Ізраелю, дзякаваць імені СПАДАРОВАМУ; 5 Бо там пастаноўлены пасады суду, пасады дому Давідавага. 6 Прасіце супакою Ерузаліму: „Хай добра маюцца любячыя цябе! 7 Хай будзе супакой у мурах тваіх, дабрабыт у па-

лапах тваіх!“ 8 Дзеля братоў а прыяцеляў сваіх буду казаць: „Супакой у табе!“ 9 Дзеля дому СПАДАРА, Бога нашага, буду глядзець добра твайго.

123 Песьня на ўступцох. Да Цябе уздымаю вочы свае, Жывучы на небёсах! 2 Вось, як вочы слугаў да рукі гаспадароў сваіх, як вочы нявольніцы да рукі гаспадыні свае, так вочы нашы да СПАДАРА, Бога нашага, аж пакуль Ён ня зьмілуецца над намі. 3 Зьмілуйся над намі, СПАДАРУ, зьмілуйся над намі, бо мы вельмі насыціліся грэбаваньням. 4 Душы нашы вельмі насыціліся насмехаам ад нядбайнікаў, грэбаваньням ад падымакаў.

124 Песьня на ўступцох. Давідава. Калі б не СПАДАР быў із намі, — хай жа снажа Ізраель, — 2 Калі б не СПАДАР быў із намі, як паўстаў на нас чалавек, 3 То жывых праглынулі б яны нас; як гнеў іхны ўзгарэўся на нас, 4 То воды залілі б нас, рака перайшла б над душамі нашымі; 5 Тады прайшлі б над душою нашаю самадыйныя воды. 6 Будзь дабраславёны, СПАДАРУ, што ня даў нас, як здабытак, на зубы іхныя. 7 Душа наша, як птушка, уцякла з пасады паліўнічых; пасадка разьбіта, і мы ўцяклі. 8 Помач наша ў імені СПАДАРОВЫМ, Каторы ўчыніў нябёсы і зямлю.

125 Песьня на ўступцох. Тыя, што спадзяюцца на СПАДАРА, яны як гара Сыён, каторая не пахісьнецца, трывае на векі. 2 Ерузалім — горы навокал яго, а СПАДАР навокал люду Свайго адгэтуль аж на векі; 3 Бо не застанецца ськіпетра нягоднасьці на долі справядлівых, каб ня выпягнулі справядлівыя рукі свае да бяспраўд. 4 Рабі дабро, СПАДАРУ, добрым а насыцівым у сэрцах сваіх. 5 Але зба-чаючых на крывыя дарогі свае

Спадар павядзець із ляхадзеямі. Супакой на Ізраелю!

126 Песьня на ўступцох. Як зварачаў СПАДАР палоненікаў Сыёну, мы былі бы ў сьненню. 2 Тады, былі поўныя сьмеху вусны нашыя, і язык наш — пяцьця; тады гукалі меж паганаў: „Вялікія рэчы ўчыніў СПАДАР із імі!” 3 Вялікія рэчы ўчыніў СПАДАР із намі: мы вясёлыя.

4 Зьвярні палон нашы, СПАДАРУ, як цур’і на паўдні. 5 Сеючыя із сьлізою пажнуць із радасьцяй. 6 Ідзець а йдзець із плачам нясуць сяўню сяўбы, прыйдзе а прыйдзе з пацекаю нясуць снапы свае.

127 Песьня на ўступцох. Саломонава. Калі СПАДАР не станове дому, дарма працуюць становячыя яго; калі СПАДАР не сьцеражэць места, дарма чукавы вартаўнік. 2 Дарма вы рана ўстаіце, да пазна сядзіце, ясьце хлеб смутных; але ўлюблёнаму Свайму Ён даець сон. 3 Во спадак СПАДАРОЎ: дзеці, надгарода — плод жывата. 4 Як стрэлы ў руцэ дужога, так сынове маладых. 5 Шчасьлівы муж, што напоўніў імі сагайдак свой. Ня будучь асарамочаны, як будучь гукіць у браме зь непрыяцелямі.

128 Песьня на ўступцох. Шчасьлівыя кажны, што баіцца СПАДАРА, што ходзе па дарогах Ягоных! 2 Гарапашнасьць рук сваіх калі будзеш есьці, шчасьлівы ты, і добра табе. 3 Жонка твая, як плоднае віно, па бакох дому твайго; сынове твае, як аліўныя пагоны, навокал столу твайго. 4 Вось, бо гэтак дабраславёны будзе муж, што баіцца СПАДАРА. 5 СПАДАР дабраславе цябе із Сыёну, і ты будзеш бачыць дабро Ерузаліму ўсі дні жыцьця свайго; 6 І абачыш сыноў сыноў сваіх. Супакой на Ізраелю!

129 Песьня на ўступцох. „Шмат уціскалі мяне з маладосьці мае”, хай жа скажа Ізраель.

2 „Шмат уціскалі мяне з маладосьці мае, але ня здолелі мяне. 3 Па хрыбце маім аралі аратыя, праганялі даўгія барозны свае”. 4 СПАДАР справядлівы, Ён расьцяў павароз нягодных. 5 Няхай будучь засарамочаны а абярнены назад усі, што ненавідзяць Сыён. 6 Няхай будучь, як трава на стрэхах, што, ня вырашы, сохне, 7 Катораю жняя не напоўне жмені свае, ані вяжучы снапоўе крыса свайго; 8 І ня скажучь мінаючыя: „Дабраслаўства СПАДАРАВА на вас! Дабраславім вас імям СПАДАРОВЫМ”.

130 Песьня на ўступцох. 3 Глыбіні я гукіў да Цябе СПАДАРУ! 2 Спадару! пачуй голас мой. Няхай вушы Твае будучь уважлівыя на гук маленьня майго. 3 Калі бяспраўі зацёміш Ты, ЯГ, хто вытрывае, Спадару? 4 Але ў Цябе драваньне, каб сьцілі Цябе. 5 Я спадзяюся СПАДАРА, мая душа спадзяецца, і на слова Ягонае я спадзяюся. 6 Душа мая спадзяецца СПАДАРА болей, чымся паночныя раньня, паночныя раніцы. 7 Хай Ізраель спадзяецца на СПАДАРА, бо ў СПАДАРА міласэрдзе, і шмат адкупленьня ў Яго, 8 І Ён выкупе Ізраеля з усіх бяспраўяў ягоных.

131 Песьня на ўступцох. Давідава. СПАДАРУ, ня пыкатае сэрца мае, ані падыймаліся вочы мае, і не ганюся я за вялікім альбо за лішне дзіўным імне. 2 Ці ня слышыў я а не супакоеваў душы свае, як адвучанае ад пелькаў маці свае; як адвучанае ад пелькаў, душа мая ў імне. 3 Спадзявайцеся, Ізраелю, на СПАДАРА адгэтуль аж на векі.

132 Песьня на ўступцох. СПАДАРУ, успомні Давіда, усі гароты яго. 2 Як ён прысягаў СПАДАРУ, рабіў абятніцу Магучаю Якава: 3 „Напэўна ня ўвяду ў буданьне дому свайго ані ўзьяду на ложа пасьцелі свае; 4 Напэўна ня дам сну ачом сваім ані векам сваім

дрымоты, 5 Пакуль не знайду вітальняў СПАДАРУ, сялібаў Магучаму Якававаму". Гля, мы чулі гэта ля Еўфрату, знайшлі гэта на палёх лясістых. 7 „Узыйдзіма ў вітальні Ягоныя, пакланімася казульцы ног Ягоных". 8 Устань, СПАДАРУ, на супачынак Свой, Ты а скрыня сілы Твае. 9 Няхай сьвятары Твае апрапуца ў справядлівасьць, і няхай дабрачэсьлівыя Твае гукуюць з радасьці. 10 Дзеля слугі Свайго Давіда не адварні віду памазанца Свайго. 11 Прысягаў СПАДАР Давіду ў праўдзе — Ён не адступе ад яе: „З плоду цела твайго пасаджу на пасадзе тваім. 12 Калі сынове твае будуць дзяржаці змову Маю й сьветчаньні Мае, каторых Я наўчу іх, — сынове іхныя таксама будуць сядзець назаўсёды на пасадзе тваім"; 13 Бо СПАДАР абраў Сыён, пажадаў на сялібу Сабе. 14 „Гэта месца супачынку Майго назаўсёды, тут Я жыць буду, бо Я пажадаў яго. 15 Дабраслаўлю а дабраслаўлю еміну яго і ўбогіх яго насычу хлебам; 16 І сьвятароў яго апрапу спасеньням, і дабрачэсьлівыя ягоныя загукуюць з радасьці. 17 Там прычыню пуканьне рогу Давідаваму, прыгату сьвечку памазанцу Свайму. 18 Непрыяцеляў ягоных апрапу ў сорама, але на ім будзе зьяць карона ягоная".

133 Песьня на ўступцох. Давідава. Гля, як добра, як прыемна жыці братам згодна разам! 2 Як тыгй добры алей на галаве, каторы цяцэць далоў на бараду, бараду Аарону, каторы цяцэць далоў на адтуліну адзецця ягонага; 3 Як раса Гэрмону, што падае на горы Сыёнскія, бо там СПАДАР прызначаў дабраслаўства, жыцьцё на векі.

134 Песьня на ўступцох. Гля, дабраслаўце СПАДАРА, усі слугі СПАДАРОВЫ, што стаіце ночы ў доме СПАДАРОВЫМ. 2 Узды-

йміце рукі свае ў сьвятасьці й дабраслаўце СПАДАРА. 3 Дабраслаўце цябе СПАДАР із Сыёну, Тыгй, што ўчыніў неба й зямлю.

135 Галілуя. Хваліце імя СПАДАРОВЫ, 2 У доме СПАДАРОВЫМ стаячыя, на панадворках дому Бога нашпага. 3 Галілуя, бо СПАДАР добры; пляце хвалы імені Ягонаму, бо прыемнае; 4 Бо Якава абраў Сабе ЯГ, Ізраеля на Сваю апырчоную собкасьць; 5 Бо я ведаю, што вялікі СПАДАР, і Спадар наш над усімі багамі. 6 Усе, што хоча СПАДАР, тое робе на нябёсах і на зямлі, на морах і ў вусіх бяздоньнях. 7 Ён прычыняе, што пары падыймаюцца ад канца зямлі, робе маланькі да дажджу, выводзе вецер із скарбніцаў Сваіх. 8 Ён зразіў першакоў у Ягіпце, ад чалавека аж да статку. 9 Паслаў знакі а чудосы сярод цябе, Ягіпце, на Фараона а на ўсіх слугаў ягоных. 10 Каторы зразіў шмат народаў і забіў дужых каралёў: 11 Сыгона, караля Аморэйскага, Ога, караля Вашанскага, і ўсі каралеўствы Канаанскія; 12 І даў зямлю іхную на спадак, на спадак Ізраелю, люду Свайму. 13 Імя Твае, СПАДАРУ, на векі; памятка Твая, СПАДАРУ, ад пакаленьня аж да пакаленьня. 14 Бо будзе судзіць СПАДАР люд Свой і над слугамі сваімі будзе меці жаласьць. 15 Балваны паган срэбныя а залатыя, работа рук людзкіх. 16 Вусны ў іх, але ня гукуюць; вочы ў іх, але ня бачаць; 17 Вушы ў іх, але ня ўважаюць, нават няма дыху ў ратох іхных. 18 Падобныя да іх будуць робячыя іх. кажны, што спадзяецца на іх. 19 Dome Ізраеляў! дабраслаўце СПАДАРА. Dome Ааронаў! дабраслаўце СПАДАРА. 20 Dome Леваў! дабраслаўце СПАДАРА. Вы, што баіпесья СПАДАРА! Дабраслаўце СПАДАРА. 21 Дабраслаўце СПАДАР із Сыёну, Каторы жывецц, у Ерузаліме. Галілуя!

136 Дзякуйце СПАДАРУ, бо добры, бо на векі міласэрдзе Ягонае. 2 Дзякуйце Богу багоў, бо на векі міласэрдзе Ягонае. 3 Дзякуйце Спадару спадароў, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 4 Каторы адзіны робе вялікія дзвы, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 5 Таму, хто ўчыніў нябёсы цямлівасьцяй Сваёй, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 6 Таму, што прасьцягнуў зямлю над водамі, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 7 Таму, што ўчыніў вялікія сьветлы, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 8 Сонца радзіць дзень, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 9 Месяц а гвезды радзіць ноч, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 10 Таму, што зрабіў Ягіпет у першакох ягоных, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 11 І вывеў Ізраеля з памеж іх, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 12 Рукою моцнаю і цаўём выпягненьнем, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 13 Таму, хто расьцяў на часьці Чырвонае мора, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 14 І правёў Ізраеля пасярод яго, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 15 Але ськінуў фараона а войска ягонае ў Чырвонае мора, бо на векі міласэрдзе Ягонае. 16 Таму, што правёў люд Свой пераз пустыню, бо на векі міласэрдзе Ягонае! 17 Таму, Каторы зрабіў вялікіх каралёў, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 18 І забіў магучых каралёў, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 19 Сыгона, караля Аморэйскага, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 20 І Ога, караля Ваванскага, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 21 І даў зямлю іхную на спадак, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 22 На спадак Ізраелю, слуге Сваёму, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 23 Каторы ў паліжэньню нашым памятаваў нас, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 24 І адкупіў нас ад непрыяцеляў нашых, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 25 Каторы даець еміну кожнаму целу, бо на векі міласэрдзе Ягонае; 26 Дзякуйце Богу нябё-

саў, бо на векі міласэрдзе Ягонае. **137** Ля рэк бабілёнскіх, там сядзелі мы й плакалі, як успаміналі Сыён. 2 На вербах сярод яго павесілі нашыя гарпы; 3 Бо там тыя, што ўзялі нас у палон, вымагалі ў нас словаў песьні; і тыя, што прысілілі нас выпць — радасьці: „Сьляце нам із песьняў сыёнскіх”. 4 Як будзем пяць песьні СПАДАРОВЫ ў чужой зямлі? 5 Калі я забудуся цябе, Ерузаліме, няхай забудзецца мяне правіца мая; 6 Няхай язык мой прылігне да паднябення майго, калі я ня ўспомню цябе, калі ня дам перавагі Ерузаліму над найвышшай радасьцяй сваёй. 7 Прыпомні, СПАДАРУ, сыном Едомавым дзень Ерузаліму, каторыя казалі: „Бурай, бурай аж да поду яго”. 8 Дачка Бабілёну, нішчыцелка, шчасьлівы, хто адплаце табе за ўчынак, што ты ўчыніла нам; 9 Шчасьлівы, хто скопе й разаб'ець дзецінаты твае аб скалу.

138 Давідава. Хвалю цябе ўсім сэрцам сваім, перад магутнымі буду пяць Табе; 2 Буду кланяцца да сьвятога палапу Твайго і хваліці імя Твае за міласэрдзе Твае й за праўду Тваю; бо Ты ўзьвялічыў слова Свае над кожнае імя Свае. 3 У дзень, калі, як я загукнуў, Ты адказаў імне і падмацаваў мяне сілаю ў душы маёй. 4 Будуць хваліць Цябе, СПАДАРУ, усі каралёве земныя, як пачуюць словы вуснаў Тваіх. 5 Будуць апяваці дарогі СПАДАРОВЫ, бо вялікая чэсьць СПАДАРОВА. 6 Дарма што высокі СПАДАР, а нізкога бача, але пыхатага пазнаець здалёку. 7 Калі я буду хадзіць сярод атуті, Ты пажывіш мяне, на гнеў непрыяцеляў майх Ты выпягнеш рукі Сваё, і правіца Твая вывальне мяне. 8 СПАДАР зьдее дзеля мяне. СПАДАРУ, міласэрдзе Твае на векі: спраў рук Сваіх не пакінь.

139 Кіраўніку хору. Псальма Давідава. Ты скумаў мяне, СПАДАРУ, і пазнаў. 2 Ты ведаеш, калі я сяду і калі ўстану; разумееш думкі мае здалеку; 3 Хадыю маю і супачынак мой Ты акружаеш; усі дарогі мае Ты ведаеш; 4 Бо нямаш слова на языццэ маім, але Ты, СПАДАРУ, ведаеш яго ўсе. 5 Адзяду й спераду Ты аблёт мяне і палажыў на мяне даланю Сваю. 6 Веданьне лішне чужоўнае імне, высокае, не магу асягчы яго. 7 Куды пайду я ад духа Твайго і куды ад відзеньня Твайго ўцяку? 8 Ці ўзьнімуся на неба, Ты там; ці зраблю ложка свой у шэолу, во Ты. 9 Паясуся на крылах золку і суймуся на найдалейшай часці мора; 10 І там рука Твая павяла б мяне, і ўдзяржала б мяне правіца Твая. 11 І калі б сказаў я: „Пэўне цемнь пакрые мяне“, нават ноч стане святліняю навокал мяне; 12 Але, цемнь не зацемне ад Цябе, і ноч зазьзяе, як дзень; цемнь таксама, як святліня; 13 Бо Ты дзяржыш выркі мае, Ты выткаў мяне ў жываце маці мае. 14 Буду хваліці Ця, бо страшна а чужоўна ўчыненыя я. Чужоўныя ўчынікі Твае, і душа мая ведае добра. 15 Не схаваны быў ад Цябе шкідет мой, як я быў учынены ў таямніцы, памайстроўску ўтвораны ў найніжэйшай часці зямлі. 16 Зародак мой бачылі вочы Твае; і ў кнізе Твайей запісаны ўсі часткі яго; як яны былі хармаваны, ні воднага ня было зь іх. 17 А імне — якія дарагія думкі Твае, БОЖА; як павялічыўся лік іх! 18 Калі б палічыць іх, іх было б больш лікам, чымся пяску. Як працякаюся, я яшчэ з Табою. 19 Калі б Ты, Божа, забіў нягоднага, тады крываўіўны адступілі б ад мяне; 20 Бо яны ізрадліва гучаюць на Цябе, падыймаюцца дарма, як непрыяцелі Твае. 21 Ці ня маю я ненавідзіць тых, СПАДАРУ, што ненавідзяць Цябе, і паўстаючымі на Цябе ня

маю брыдзіцца? 22 Супоўнаю ненавіднасьцю ненавіджу іх; непрыяцелі яны сталі імне. 23 Скумаў мяне, БОЖА, і пазнай сэрца мае; прабуў мяне і пазнай думкі мае; 24 І абач, ці не нягодная дарога ў мяне, і вядзі мяне на дарогу вернасьці.

140 Кіраўніку хору. Псальма Давідава. 2 Выгвалны мяне, СПАДАРУ, ад нягоднае людзіны, абарані мяне ад гвалтоўніка, 3 Каторыя думаюць нягодныя думкі ў сэрцу, кажны дзень збіраюцца на вайну, 4 Зайстрылі языкі свае, як гад; гадава атрута пад вуснамі іхнымі. Сэля. 5 Крыў мяне, СПАДАРУ, ад рук нягоднага, ад рукі гвалтоўніка абарані мяне, каторы задумаў пікнуць ступы мае. 6 Схавалі гардуны пасадку на мяне ў павароз, расьцягнулі сеці ля сьцежкі, паставілі сілы на мяне. Сэля. 7 Я сказаў СПАДАРУ: Ты БОГ мой, пачуй, СПАДАРУ, гук маленьняў маіх. 8 СПАДАРУ Спадару, сіла спасеньня майго! Ты пакрыў галаву маю ў дзень збраеньня. 9 Ня дай, СПАДАРУ, жадамага нягоднаму й не пашчасыць задуме ягонаў, каб не вяльмуваўся. Сэля. 10 Хай крыўда вуснаў іхных пакрые галаву тых, што абступаюць мяне; 11 Хай зваліцца на іх жар; хай кіне Ён іх у цяпло, у бяздоньні, каб не паўсталі. 12 Не дазволь умацавацца язычніку на зямлі; на місццока хай палююць на загубу, каб паваліць. 13 Ведаю, што СПАДАРУ рассудзе ўбогага і ўчыгне суд бедным. 14 Адно справядлівыя хваліць будуць імя Твае; пасьцівыя жыць будуць у прыгожнасьці Твайей.

141 Псальма Давідава. СПАДАРУ, гучаю да Цябе; пабарзды да мяне. нахіні вуха да голасу майго, як я гучаю да Цябе. 2 Няхай будзе кадылам малітва мая перад Табою, і вярчэрным аброкам узняцьце рук маіх. 3 Паставані, СПА-

ДАРУ, старожу перад ротам маім, сьцеражы дзьверы вуснаў маіх. 4 Не нахінай сэрца майго да благога, чыніць нягодныя ўчынкі зь людзьмі, бяспраўе дзеючымі; і хай не паспытаюся ласонікаў іхных. 5 Калі справядлівасьць б'ець мяне — гэта міласэрдзе; калі гане мяне — гэта выборны алей, ён ня скрыве галавы мае, але яшчэ малітва мая ў няпчасьцях іхных. 6 Як судзьдзі іхныя будуць раськіданы па скале, яны выслухоўваюць словы мае, бо яны прыемныя. 7 Як бы хто араў а пульхвіў зямлю, так раськіданы косьці нашыя ля адтуліны шэлю. 8 Але на Табе, СПАДАРУ Спадару, вочы мае; у Табе спадзева мая: ня бурай душы мае. 9 Крыў мяне ад пасады, што пастанаўлі на мяне, і ад сілаў ліхадзеяў. 10 Няхай нягодныя ўблытаюцца ў собскія сеці свае, прымеж тога я сам прайду бясчэпна.

142 Навука Давідава. Малітва, як ён быў у пячоры. 2 Голас мой да СПАДАРА, — я галашу; голас мой да СПАДАРА, — я малю; 3 Выліваю перад Ім мову сваю, нэмарасьць сваю перад Ім павядаю, 4 Як дух мой млее ў імне; а Ты ведаеш сьцезку маю. На гасьцінцу, па каторым я хадзіў, схавалі пасады на мяне. 5 Угледзься направа й бач: няма знаёмага імне; шчэзла прытулішча мае; ніхто ня рупіцца праз душу маю. 6 Я гукну да Цябе, СПАДАРУ, я кажу: „Ты прытулішча мае, дзель мая на зямлі жывых”. 7 Уважай на галашэньне мае, бо я вельма пагалелы. Вывальні мяне ад перасьледаваньнікаў маіх, бо яны дужшыя за мяне. 8 Вывядзі зь вязьніцы душу маю, каб я хваліў імя Твае. Няхай справядлівыя абступяць мяне, бо Ты дзееш імне добро.

143 Псальма Давідава. СПАДАРУ, пачуй малітву маю, нахіні вуха да маленьня майго; падле вернасьці Свае адкажы імне, падле

справядлівасьці Свае. 2 Не правуйся із слугою Сваім, бо не аправіцца някі жыўчы перад Табою; 3 Бо перасьлядуе непрыяцель душы маю, прыціснуў аж да зямлі жыцьцё мае, пасадзіў мяне ў цемрадзі, падобна да даўно памерлых. 4 І млее ў імне дух мой, у нутру маім сьцержла сэрца мае. 5 Прыпамінаю даўнейшыя дні, размышляю праз усі ўчынкі Твае, справу рук Тваіх разважаю. 6 Выцягаю рукі свае да Цябе; душа мая — да Цябе, як выпраглад зямля. Сэля. 7 Борзда адкажы імне, СПАДАРУ; дух мой чэзэе; не скавай відзеньня Свайго ад мяне, каб ня быць імне падобным да тых, што зыходзяць да долу. 8 Дай імне наравіцы пачуць міласэрдзе Свае, бо на Цябе я спадзяюся; дай імне пазнаці дарогу, па каторай я маю йсьці, бо да Цябе я ўздыймаю душу сваю. 9 Вывальні мяне ад непрыяцеляў маіх, СПАДАРУ; уцякаю да Цябе схаватца. 10 Наўчы мяне паўніць волю Тваю, бо Ты Бог мой; добры дух Твой хай вядзець мяне да зямлі простае. 11 Дзеля імені Свайго, СПАДАРУ, пажваў мяне; у справядлівасьці Сваёй выпягні душу маю з гароты. 12 І зь міласэрдыя Свайго адатні непрыяцеляў маіх і зьнішч усіх тых, што ўпіскаюць душу маю, бо я слуга Твой.

144 Давідава. Дабраславёны СПАДАРА, скала мая, Каторы вуча рукі мае бітвы, палцы мае вайны. 2 Міласэрдзе мае а горад мой, высокая вежа мая а вывальнік мой. шчыт мой, на Каторага спадзяюся. Каторы паддаець люд мой імне. 3 СПАДАРУ! што ё чалавек, што Ты знаеш яго, сын людзкі, што Ты разважаеш празь яго? 4 Чалавек падобны да дзьмухненьня; дні ягоныя як сьцень мінаючы. 5 СПАДАРУ! нахіні нябёсы Свае й зыйдзі: даткніся да гор, і яны будуць курэць. 6 Блісьні малавняю й расьцярушы іх; выстралі стралы Свае

і зьнішч іх. 7 Выцягні руку Сваю з вышыні, вывальні мяне і ратуй мяне з вялікіх водаў, ад рукі сыноў чужаземцаў, 8 Каторых рот гучае марнасьць, і правіца іхная — правіца мань. 9 Божа, новую песьню буду пеці Табе, на псалтыру дзесяціструнным пеці буду хвалы Табе. 10 Ты, што даеш спасеньне каралём, вывальняеш Давіда, слугу Свайго, ад злога мяча, 11 Вывальні мяне й ратуй мяне ад рукі сыноў чужаземцаў, каторых рот гучае марнасьць, і правіца іхная — правіца мань, 12 Каб сынове нашыя, як расада, раслі ў малодасьці сваёй, каб дачкі нашыя былі, як вугольныя стаўпы, выразанья на зразу палацову, 13 Каб сьвірны нашы поўныя выдалі ўсялякую еміну, авечкі нашы тысячамі а дзясяткамі тысячаў на пастах нашых; 14 Валы нашы накладзены; ніякага зламеньня альбо ўпадку, альбо галашэньня ня было на вуліцах нашых. 15 Шчаслівы люд, катораму гэта. Шчаслівы люд, каторага СПАДАР — Бог ягоны!

145 Хвала Давідава. Буду вы-
вышшаць Цябе, Божа мой,
Каролю, і буду дабраславіць імя
Твае на векі а векі; 2 Кажнага дня
буду дабраславіць Цябе і буду вы-
хваляць імя Твае на векі а векі.
3 Вялікі СПАДАР і вельма мае
быці выхваляны, і вялікасьць Яго-
ная няскумальная. 4 Пакаленьне
пакаленьню будзе ўслаўляць учыні-
кі Твае і магутнасьць Тваю
будуць агалашаць. 5 Разважаць
буду празь вялічча славы тага
пазору Твайго і чудоўных учыні-
кі Твае. 6 І будуць гучаць праз
моц страшных спраў Тваіх, а
празь вялікасьць Тваю павёдаю.
7 Памятку вялікае дабрыні Твае вы-
казаваць буду і аляваць справяд-
лівасьць Тваю. 8 СПАДАР ласку-
чыншчы а спагадлівы, памальны
да гневу й вялікага міласэрдзя.

9 СПАДАР добры да ўсіх, і спагад-
лівасьць Ягоная над усімі учынка-
мі Ягонымі. 10 Будуць хваліці Цябе,
СПАДАРУ, усі учынікі Твае, і дабра-
чэсьлівыя Твае будуць дабраславіці
Ця. 11 Гучаці будуць праз славу
гаспадарства Твайго і павядаць праз
магутнасьць Тваю, 12 Каб павёда-
міць сыном людзкім магутнасьці
Ягоныя і славу вялічча гаспадарст-
ва Ягонага. 13 Гаспадарства Твае —
гаспадарства ўсіх якоў, і ўлада
Твая пераз усі пакаленьні. 14 Пад-
держуе СПАДАР усіх падаючых
і прастае ўсіх угнёных. 15 Вочы
ўсіх глядзяць із спадзеваю на Цябе,
і Ты даеш ім еміну ўпару, 16 Раш-
чыняеш руку Сваю й зычліва сы-
ціш усіх жывучых. 17 СПАДАР
справядлівы ў вусіх дарогах Сваіх
і зычлівы ў вусіх учынках Сваіх.
18 Блізкі СПАДАР да ўсіх,
што гучаюць Яго, да ўсіх, што гу-
каюць Яго ў праўдзе. 19 Ён поўне
жаданьне тых, што баяцца Яго, і га-
лашэньне іхнае чуе, і памагае ім.
20 Крые СПАДАР усіх тых, што
любяць Яго, а ўсіх бязбожных —
знішча. 21 Рот мой гучаці будзе
хвалу СПАДАРОВУ, і някай каж-
нае цела дабраславе сьвятое імя
Ягонае на векі а векі.

146 Галілуя! Хвалі, душа мая,
СПАДАРА. 2 Буду хваліці
СПАДАРА ў жыцьцю сваім; пеці
буду хвалы Богу свайму, пакуль
мае быцьцё. 3 Не спадзявайцеся на
князеў, на сына людзкога, у катор-
ага няма помачы. 4 Дух ягоны
выходзе, ён зварачаецца да зямлі
свае; таго самага дня думкі яго-
ныя гінуць. 5 Шчаслівы, каму по-
мач — БОГ Якаваў, каторы спадзя-
ецца на СПАДАРА, Бога свайго.
6 Каторы ўчыніў неба й зямлю,
мора а ўсе, што ў ім, Каторы захо-
вуе праўду на векі, 7 Каторы чыне
суд уцісьненым, даець ежу галод-
ным. СПАДАР разьвязуе вязьняў;
8 СПАДАР атчыняе вочы нявісным;

СПАДАР прастае ўтвёных; СПАДАР любе справядлівых; 9 СПАДАР крые чужаземцаў; сірату а ўдаву падпірае; а сьцежку бязбожных бурэе. 10 СПАДАР будзе караліваць на векі, Бог твой, Сыёне, у вусіх пакаленьнях. Галілуя!

147 Хваліце ЯГ, бо добра паяць Богу нашаму, бо прыемна; хваліце харошая. 2 СПАДАР будзе Ерузалім, выгнаньнікам Ізраэля зьбірае. 3 Ён лечы зломленых сэрцам і завязуе раны іхныя; 4 Прызначае лік гвездаў і завець іх усіх імёнамі. 5 Вялікі Спадар наш і вялікае сілы, розум Ягоны няшчысьлёны. 6 СПАДАР падпірае пакорных, паніжае нягодных аж да зямлі. 7 Адказуйце СПАДАРУ з падзякаю, паяце на гарпе Богу нашаму, 8 Каторы пакрывае неба булакамі, Каторы гатуе дождж зямлі, Каторы прыгчыняе, што на горах трава расьпець, 9 Дзець статку корм яго, і груганятам, каторыя крычаць. 10 Ня сілы каня Ён зыча, не ў галёнках людзіны мае прыемнасьць. 11 СПАДАР прыяе тым, што баяцца Яго, тым, што спадзяюцца на міласэрдзе Ягонае. 12 Слаў, Ерузаліме, СПАДАРА; хвалі Бога свайго, Сыёне; 13 Бо Ён умацніў завалы брамаў тваіх, Ён дабраславіў сыноў тваіх у табе; 14 Робе граніцы твае мірнымі, тукам пшонкі сьце цябе; 15 Пасылае расказаньне Свае на зямлю; вельмі борзда бяжыць слова Ягонае; 16 Дзець сьнег, як воўну; сыпе шэрась, як попел; 17 Пупчае лёд свой драбамі; перад сьцюжаю Ягонаю хто вытрывае? 18 Пасылае слова Свае й распупчае іх; падзьмець ветрам сваім, і пацякуць воды. 19 Паведамляе словы Свае Якаву, уставы Свае а суды Свае Ізраелю. 20 Ніякаму народу Ён так ня ўчыніў, і што да судоў, яны ня знаюць іх. Галілуя!

148 Галілуя! Хваліце СПАДАРА зь нябёсаў, хваліце Яго на

вышшніх. 2 Хваліце Яго, усі ангёлаве Ягоныя; хваліце Яго, усі войскі Ягоныя; 3 Хваліце Яго, сонца й месяц; хваліце Яго, усі ясныя гвезды; 4 Хваліце Яго, нябёсы нябёс і воды, што над нябёсамі. 5 Хай хваляць імя СПАДАРА, бо Ён раскажаў, і стварыліся яны; 6 Ён устанавіў іх на векі а векі; даў права, ад каторага яны не адступяць. 7 Хваліце СПАДАРА із зямлі, морскія дзіўствы і ўсі глыбіні, 8 Цяпло й град, сьнег і туман, буйны вецер, вышаўняючы слова Ягонае, 9 Горы а ўзгоркі, пладовыя дзержы і ўсі кедры, 10 Дзікія зьяры й увесь статак, паўзуны й птушкі крылатыя, 11 Каралёве земныя і ўсі людзі, князі і ўсі судзьдзі земныя, 12 Дзяцюкі й таксама дзяўчаты, старыя з малцамі. 13 Хай хваляць імя СПАДАРА, бо ўзьнята імя Ягонае адзінае, вялічча Ягонае на зямлі й на небе. 14 Ён узвышыў рог люду Свайго, хвалу ўсіх дабрачэсьлівых Сваіх, сыноў Ізраэльскіх, люду блізкага Сабе. Галілуя!

149 Галілуя! Паяце СПАДАРУ новую песьню; хвалі Яму ў збору дабрачэсьлівых. 2 Няхай Ізраэль цешыцца ў Тым, хто Яго ўчыніў; няхай сынове Сыёну веселяцца ў Каралю сваім. 3 Няхай хваляць імя Ягонае скокамі; няхай паяць Яму на тамбурынах а гарпах; 4 Бо СПАДАР прыяе люду Свайму і прыбірае пакорных спаеньням. 5 Няхай дабрачэсьлівыя вясяляцца ў славе, няхай паяць голасна на ложках сваіх. 6 Вышшыні БОЖЫЯ ў горле іхным, і абаротны меч у рудца іхнай, 7 Каб зьдзець помсту над народамі, кары над людзямі, 8 Спустаць каралёў іхных і пачэсных іхных скаваць ланцутамі, 9 Учынціць над імі напісаны суд. Гэта вялічча ўсім дабрачэсьлівым. Галілуя!

150 Галілуя! Хваліце Бога ў сьвятыні Ягонай; хваліце Яго

ў прасьцягу сілы Ягонае; 2 Хваліце Яго за магутныя справы Ягонныя; хваліце Яго падле множасьці вялічча Ягонага; 3 Хваліце Яго гукам рогу; хваліце Яго на псалтыру а гарпе; 4 Хваліце Яго тамбуры-

наю а скокамі; хваліце Яго на струнных снадзяк а арганах; 5 Хваліце Яго на брынкаючых цымбалах; хваліце Яго на цымбалах галасьлівых. 6 Кожная душа няхай хвале СПАДАРА. Галілуя!

ПРЫКАЗІ САЛЯМОНАВЫ

1 Прыказі Салямона Давідзёнка, караля Ізраельскага. 2 Каб пазнаць мудрасьць а навуку, цяміць словы розуму, 3 Каб дзяржаць навуку добрага розуму, справядлівасьці, суду а пасьцівасьці, 4 Даць простым кемнасьць, маладзёну — веданьне а разважнасьць; 5 Мудры пачуе й павялічыцца веданьне ягонае, і разумны асягае ўменьне, 6 Каб уцяміць прыказь а атумекі, словы мудрыцоў а загадкі іхныя. 7 Боязьн СПАДАРОВА — пачатак веданьня. Мудрасьцяй а навукаю дурныя грэбуюць.

8 Сыну мой! слухай навуку айца свайго і не пакідай навучаньня маці свае; 9 Бо яны — вянок зычлівасьці на галаву тваю і прыборы на шыю тваю. 10 Сыну мой! калі грэшнікі надзяць цябе, не гадзіся. 11 Калі яны скажуць: „Хадзі з намі, будзем цікаваць на кроў, зробім засадку бяз прычыны на нявіннага; 12 Праглыніма іх жывых, як шэоль, і цэлых, як тых, што зыходзяць да долу; 13 Усялякую даратую маемасьць знойдзем, напоўнім дамы нашы глабанням; 14 Кінь жэрабя свае сярод нас, майма ўсі адзін капшук”. 15 Сыну мой, не хадзі ў дарогу зь імі, уздэрг нагу сваю ад сыцежкі іхнае; 16 Бо ногі іхныя бягуць да благага і барздыяць разьліваць кроў. 17 Дарма расьцягаюць сеці на аччу якое-колечы птушкі; 18 А яны цікуюць на сваю собскую кроў, робяць засаду на душы свае. 19 Гэткія сыцежкі кажнага прагавітага на чужую маемасьць: яна ад-

бірае жыцьцё тым, хто адбярэць яе.

20 Мудрасьць вонках голасна гукіае, на вуліцах узьнімае голас свой, 21 На шумлівых ростанях гукіае яна, у варотах месцкіх брамаў гукіае яна словы свае: 22 „Пакуль, простыя, будзеце любіць прасьціню? пакуль, скалазубы, будзеце любіваць насыміханьне свае і, дурныя, ненавідзіць ведаць? 23 Зьвярніцеся да казьнераньня майго; гля, я выльлю дух свой на вас, выяўлю словы свае вам; 24 Бо я гукіала, і вы адмовіліся, выцягнула руку сваю, і ня было зважаючага; 25 І пагрэбавалі ўсім радамі маімі, і не хацелі казьнераньняў маіх; 26 Дык і я буду сьміяцца з вашага няшчасьця, і буду насыміхацца, як нойдзе на вас спалох ваш. 27 Як прыйдзе, як разбурэньне, спалох ваш, і прылучыцца няшчасьце ваша, як вихор, як прыйдзе на вас гарота а безнадзееньне; 28 Тады будуць гукіаць мяне, але я не адкажу; золкам будуць шукаць мяне, але ня знойдуць мяне; 29 Бо ненавідзілі ведаць і страху СПАДАРОВАГА не абралі, 30 Не хацелі мае рады, пагрэбавалі ўсім казьнераньням маім. 31 За тое будуць есьці з пладоў дарогі свае і насыцяцца радамі сваімі; 32 Бо адварачаньне простых заб'е іх, нядбайнасьць дурных загубіць іх. 33 Але слухаючы мяне будзе жыць бяспечна й будзе супакойны, бяз страху ліха”.

2 Сыну мой! калі ты прыймеш словы мае і расказаньні мае захаваш у сябе, 2 Так што нахвінеш

вуха свае да мудрасьці, і прытар-
нуеш сэрца свае да зразуменьня;
3 Дыкжэ калі будзеш гукаць веду,
узьнімеш голас свой да цямленье-
ня; 4 Калі будзеш шукаць яе, як
срэбра, і сачыць яе, як схаваныя
скарбы, — 5 Тады ўцяміш боязьні
Божую і знацьцё Бога знойдзеш;
6 Бо разум даець СПАДАРА; з вус-
наў Ягоных веда а разум; 7 Ён ха-
вае пасьцівым існае; Ён — шчыт
ходзячым беззаганна; 8 Ён сьцера-
жэць сьцежкі суду і бароне дарогу
дабрачэсьлівых Сваіх. 9 Тады ўця-
міш справядлівасьць а суд а пасьці-
васьць, кожную сьцежку добрую,
10 Калі ўвыйдзеш мудрасьць у сэрца
твае, і веда душы тваёй прыемная
будзе: 11 Разважнасьць будзе сьце-
рагчы цябе, кемнасьць будзе бара-
ніць цябе, 12 Каб усьцерагчы цябе
ад благое дарогі, ад людзіны, крута-
душна гукаючае, 13 Каторыя па-
кідаюць сьцежкі пасьцівасьці, каб
хадзіць дарогамі цямоты, 14 Като-
рыя любуюць рабённе ліха і ра-
дуюцца зь нягоднае крутадушнась-
ці, 15 Каторых дарогі крывыя, і яны
крутадушныя на сьцежках сваіх;
16 Каб вывальніць цябе ад жонкі
чужое, ад чужаземкі зь яе лісьлівы-
мі словамі, 17 Каторая пакідае пра-
вадыра маладосьці свае і змову Бо-
га свайго забываецца; 18 Бо схі-
наецца да сьмерці дом ейны, сьцеж-
кі ейныя — да сыценяў сьмерці;
19 Ніхто з уходзячых да яе не звара-
чаецца ані дасягае дарогаў жыць-
ця. 20 Затым маеш хадзіць дарогаю
добрых і заховаваць дарогу справяд-
лівасьці; 21 Бо пасьцівыя населяць
зямлю, і дасканалныя застануцца
ў ёй; 22 Але нягодныя будуць ад-
цяты ад зямлі, і ізрадлівыя вырва-
ны зь яе.

3 Сыну мой, права майго не за-
будзься, і расказаныя мае хай
дзяржыць сэрца тваё; 2 Бо даўтня
дні а гады жыцьця і супакой яны
дададуць табе. 3 Міласэрдзе а праў-

да хай не пакінуць цябе; завяжы
іх на шыі сваёй, напішы іх на таб-
ліцы сэрца свайго, 4 Знаходзячы
гэтак зычлівасьць і добры разум у
ваччу Бога і людзіны.

5 Спадзявайся на СПАДАРА ўсім
сэрцам сваім і не апірайся на ро-
зум свой; 6 У вусіх дарогах сваіх
пазнай Яго, і Ён будзе кіраваці да-
рогі твае. 7 Ня будзь мудры ў ваччу
сваім; бойся СПАДАРА і адхінайся
ад ліха: 8 Гэта будзе лекам пупу
твайму і вогкасьцю касьцём тваім.
9 Сыці СПАДАРА зьменьня свайго
і першым з усёга прыбытку свайго.
— 10 І сьвірны твае напоўняцца
множасьцяй, і вінны сок будзе пе-
ралівацца ў таўчальнях тваіх.

11 Ня грэбуй зырам СПАДАРА.
ВЫМ, сыну мой, ня брыдзься ўпіка-
мі Ягонымі; 12 Бо каго СПАДАРА
любое, таго зыра, як айцец сына, ка-
тораму прыяе. 13 Шчаслівы чала-
век, што знайшоў мудрасьць, чала-
век, што прыдбаў разум; 14 Бо та-
вар ізь яе лепшы за тавар срэбны,
і прыбытак ізь яе лепшы за най-
чыстшае золата. 15 Дарожшая яна
за пэрлы, і ўсе жаданае табою не
зраўнаецца зь ёй; 16 Даўжыня дзён
у яе правіцы, і ў левай яе багаць-
це а пачэсьць; 17 Дарогі ейныя —
дарогі прыемнасьці, і ўсі сьцежкі
ейныя — супакой; 18 Дзерва жыць-
ця яна дзержачым яе, і шчаслівы,
хто моцна апіраецца на яе.

19 СПАДАРА мудрасьцю заклаў
зямлю, умацаваў нябёсы розумам.
20 Ведаю Ягонаю глыбіні праломле-
ны, і булакі точаць расу. 21 Сыну
мой, няхай яны не здаляюцца ад
аччу тваіх; заховуй існае а раз-
важнасьць: 22 І будуць жыцьцём
душы тваёй і прыборам шыі тваёй.
23 Тады бяспечна пойдзеш па да-
розе сваёй, і нага твая не спатык-
нецца. 24 Як ляжаш, ня будзеш ба-
яцца; але, ляжаш, і сон твой будзе
салодкі. 25 Ня будзеш баяцца не-
спадзеўнага спалоху ані спусто-

шаньня нягоднікаў, як яно прыйдзе; 26 Бо СПАДАР будзе тайкаю тваёй і ўсцеражэць нагу тваю ад скаплення.

27 Не адмаўляй добра тым, каму яно належа, калі ё сiла ў руцэ тваёй зрабіць гэта. 28 Не кажы прыцелю свайму: „Ідзі й зьварніся, і заўтра я дам табе“, калі маеш із сабою.

29 Не задумляй ліха на прыяцеля свайго, бо бяспечна ён живець із табою. 30 Ня вадзься з чалавекам без прычыны, як ён не зрабіў крыўды табе. 31 Не завідуй глэбаньшці і не выбірай ні воднае з дарогаў ягоных; 32 Бо агіда СПАДАРУ крутадушнасьць, але з пасьцівымі тайная рада Ягоная. 33 Праклён СПАДАРОЎ на доме нягоднага, але Ён дабраславе сялібу справядлівых. 34 Скалазубамі Ён грэбуе, але пакорным даець ласку. 35 Чэсьць спадзець мудрым, але дурных панясець сорам.

4 Слухайце, сынове, навуку айцоў, слухайце ўважліва, каб пазнаць розум; 2 Бо добрую навуку даю вам. Не пакідайце права майго; 3 Бо я быў сын айца свайго, кунейны адзіны ў маці сваёй; 4 І ён вучыў мяне, і казаў імне: „Няхай сэрца твае дзяржыць моцна словы мае; дзяржы расказаньні мае й жыві; 5 Прыдбавай мудрасьць, прыдбавай кемнасьць; не забывайся а не адхінайся ад слоў вуснаў маіх. 6 Не пакідай яе, і яна будзе барацьця; любі яе, і яна будзе сыцерагчы цябе. 7 Галоўна мудрасьць: прыдбай мудрасьць і за ўсю сваю маемасьць прыдбай кемнасьць; 8 Вывыш яе, і яна цябе падыйме; яна ўславе цябе, калі ты абыймеш яе; 9 Яна дасьць на галаву тваю вянок зычлівасьці, падаруе цябе каронаю харапыні. 10 Слухай, сыну мой, і прыймi словы мае, і памножацца гады жыцьця твайго. 11 У дарозе мудрасьці я вучыў цябе, вёў

цябе па простых сыцежках. 12 Як ты пойдзеш, сiг твой ня будзе зьдэжжаваны, і як пабяжыш, не спатыкнешся. 13 Моцна дзяржыся навукі, ня кволь, сыцеражы яе; бо яна жыцьцё твае. 14 На сыцежку нягодных ня ўходзь і ня ступай на дарогу благіх; 15 Сыцеражыся яе, абмінай яе, адхініся ад яе й абміні; 16 Бо яны не заснуць, пакуль ня зробяць ліха, і спабудуцца сьву, калі ня прычыняць спатыкненьня; 17 Бо яны ядуць хлеб нягоднасьці і п'юць віно ўсістства. 18 А сыцежка справядлівых, як сьвятліня сьвітання, зьяе ясьней а ясьней аж да супоўнага дня. 19 Дарога нягодных, як глыбокая цямнота: яны на ведаюць, аб што спатыкнуцца.

20 Сыну мой! уважай на словы мае, да казаньняў маіх нахіні вуха свае. 21 Няхай яны не адступаюць ад аччу тваіх; дзяржы іх у сэрцу сваім; 22 Бо яны — жыцьцё таму, хто знайшоў іх, і ўсяму целу ягонаму ўздараўленьне. 23 Над усе сыцеражонае сыцеражы сэрца свае, бо зь яго жаролы жыцьця. 24 Адварні ад сябе ашукны рот і крутадушныя вусны здаль ад сябе. 25 Вочы твае хай глядзяць проста, і вены твае проста перад табою. 26 Разваж добра сыцежку ног сваіх, і ўсі дарогі твае ўладзяцца. 27 Не адхінайся ані направа, ані налева; адварні нагу сваю ад ліха.

5 Сыну мой! уважай на мудрасьць маю, да розуму майго сьжінi вуха свае, 2 Каб зважаць на разважнасьць, і каб вусны твае захаваці веду; 3 Бо саладзіня капае з вуснаў чужое, і мякчэйшае за аліву паднябеньне ейнае; 4 Але наапошку яно гаркое, як палын, войстрае, як абаротны меч; 5 Ногі ейныя зыходзяць да сьмерці, і ступы хапаюцца за шэоль. 6 Дарогу жыцьця калі зважыш, то абачыш блудныя сыцежкі ейныя, і ты іх не пазнаеш.

7 І цяперака, сынове, слухайце

мяне й не адступаіце ад слоў вуснаў маіх: 8 Аддаль ад яе дарогу сваю і ня бліжся да дзвярэй дому ейнага, 9 Каб не аддаць іншым пазору свайго і год сваіх неміласціўнаму, 10 Каб чужыя не насыціліся сілаю тваёю, працаю тваёю ў чужым доме. 11 І ты будзеш наракаць наапошку, як высіліш цела свае й еміну сваю, 12 І скажаш: „Як я не навідзіў навуку, і зырам грэбавала сэрца мае! 13 І я ня слухаў голасу вучыцеляў сваіх і да навучыцеляў сваіх ня сыхінаў вуха свайго. 14 Была ў я траха ў кажным ліху сярод збору й грамады”. 15 Пі вадз з налєвы свае і цякучую із студні свае. 16 Крыніцы твае хай разьліваюцца на вонкі, цур’і водаў — па вуліцах; 17 Хай яны належаць да цябе аднаго, а ня чужым із табою. 18 Хай будзе дабраслаўна жарало твае, і май радасьць із жонкі маладосці свае, 19 Любовае лані а пазорнае сэрны; няхай грудзі яе досыць чыняць табе ў кажным часе; заўсёды захапляйся яе любосьцяй. 20 І на што, сыну мой, хочаш захапляцца чужою і абыймаць улоньне другое? 21 Бо перад відам СПАДАРА дарогі людзкія, і Ён мерае ўсі сьцежкі ягонныя. 22 Нягоднага схопяць бяспраўі ягонныя, і яго будуць дзяржаць моцна паварозы гроху ягонага; 23 Ён памірае зь нястачы навукі і ў множасьці шалу свайго заблудзіцца.

6 Сыну мой! калі ты паручыўся за прыяцеля свайго, калі ты ўдырыў па руках за другога, 2 Ты лўчыў у сець словамі вуснаў сваіх, ты злоўлены словамі вуснаў сваіх. 3 Зрабі ж во гэта, сыну мой, і вывальняйся, бо ты лўчыў у руку прыяцеля свайго: ідзі, укарыся й рабі пэўным прыяцеля свайго; 4 Ня дай сну ачом сваім ані дрымоты векам сваім; 5 Ратуйся, як алень з рукі, і як птушка з рукі паляўнічага на птушкі.

6 Пайдзі да мурашкі, ляны, глян

на дарогі яе й стань мудрым: 7 Што яна ня мае правадыра ані наглядніка, ані дзяржаўцы; 8 Гатуе ўлетку хлеб свой, зьбірае ў жніўе еміну сваю. 9 Пакуль, лянуцька, будзеш ляжаць? калі ўстанеш ад сну свайго? 10 Троху сну, троху дрымоты, троху шчапляньня рук да лежкі, — 11 І прыйдзе беднасьць твая, як падарожны, нястача твая, як узброены муж.

12 Чалавек велял, нягоднік тый, што ходзе з ашукнымі вуснамі, 13 Міргае ачыма сваімі, гўкае нагамі сваімі, вуча палцамі сваімі; 14 Крутадушнасьцяй у сэрцу сваім, выдумляючы ліха кажначасна, сее нязгоду. 15 Затым зьнецікі прыйдзе згуба ягоная, якга будзе ён зломлены, і ня будзе ўздараўленьня.

16 Гэта шэсьць, што ненавідзе СПАДАРА, нават сем чым брыдзіцца душа Ягоная: 17 Пыхатыя вочы, маўлівы язык і рукі, што разьліваюць нявінную кроў, 18 Сэрца, што задумляе нягодныя задумы, ногі, што борзда бятуць да благага, 19 Хвалышывае сьветчаньне, што разьдзімухае ману й сее нязгоду памеж братоў.

20 Захавуй, сыну мой, расказаньні айца свайго і не пакідай права маці свае; 21 Прывяжы да сэрца свайго на кажны час і завяжы навокал шыі свае. 22 Як пойдзеш, будзе весьці цябе; як ляжаш, будзе сьцерагчы цябе; як працнешся, будзе гутарыць із табою; 23 Бо расказаньне — сьветац, а права — сьвятліня, дарога жыцьця — казьнераньне, 24 Каб усьцерагчы цябе ад благое жонкі, ад лісьлівага языка чужое. 25 Не жадай яе харапыні ў сэрцу сваім, хай ня надзяць цябе яе павеялкі; 26 Бо бязуля даводзе да букаткі хлеба, але чужамужня жонка да дарагое душы цікаецца. 27 Ці можа муж нагарнуць сабе жару ў заўлоньне, і хусьце ягонае не загарыцца? 28 Ці можа хто хадзіць па

жару, і не апячы ног сваіх? 29 Так і тый, што прыходзе да жонкі прыяцеля свайго, што датыкаецца да яе, не застанецца нявінны.

30 Не паграбуюць злодзеям, калі ён крадзець, каб напоўніць душу сваю, як ён галодны; 31 Але, як зловяць, заплаце сем разоў болей, аддасць усю маемасьць дому свайго.

32 Чужаложніку із жонкаю не стаець розуму, робе яе згубцаю душы свае. 33 Біцьцё а таньбу знойдзе ён, і сорам ягоны не затрэцца; 34 Бо завясьць — шал мужа, і ня зьмілуецца ў дзень помсты, 35 Ня прыйме ніякага роду выкупу і не здаволіцца, хоць ты дасі шмат лапапоў.

7 Сыну мой! дзяржы казані мае і расказаныя мае захавай у сябе; 2 Дзяржы расказаныя мае й жыві, і навуку маю, як зрэнка вока свайго; 3 Завяжы іх на палцы свае, напішы і на табліцы сэрца свайго; 4 Скажы мудрасьці: „Ты сястра мая” і назаві кемнасьць роднаю, 5 Каб усьцерагчы сябе ад чужое жонкі, ад чужаземкі зь лісьлівымі словамі; 6 Бо з акна дому свайго, пераз баконку сваю глядзеў я дадоў, 7 І абачьў меж дурных, запеміў меж дзяцюкоў маладзёна бяз розуму, 8 Торг пераходзячага ля рогу яго, і дарогаю міма дому ейнага йшоў, 9 Зьмярканьням, увечары, сярод ночы, у цемры, 10 І вось, — жонка наўпярэймы яму, у ўбору бязулі, і пікуючага сэрца, 11 Галасьлівая а ўпорлівая; ногі ейныя ня стыкаюцца ў доме ейным: 12 То вонках, то на вуліцы і ля кажнага вугла цікуе. 13 І схапіла яго, і павалава яго, зь бессаромным відам гукала яму: 14 „Суपाкойныя аброкі ў мяне; сядні я споўніла абятніцы свае; 15 Затым вышла наўпярэймы табе, бязупынку шукаць віду твайго і знашла цябе; 16 Дыгванамі я заслала пасьцелю сваю, калярыс-

тымі тканінамі ягішэцкімі; 17 Напаркумавала пасьцелю сваю мірам, алёям а цынамовам, 18 Хадзі, супоўна насыцьмасы каханьнямі нашымі да раньня, пацешмасы любовьцяй нашай; 19 Бо мужа няма ў доме ягоным, ён паехаў у далёкую дарогу; 20 Капшук із срэбрам ён узяў із сабою; у поўні месяца ён зьвернецца да дому свайго”.

21 Яна сьхінула яго сваёй вымоўнасьцю, лісьлівымі вуснамі сваімі прысіліла яго. 22 Ён якга йдзець за ёю, як вол ідзець на зарэз, альбо як дурны ў зялезью на кару, 23 Пакуль дзідэ не праб'ець печанцы ягоныя; як птушка барэздзіць у сіло і ня ведае, што гэта супроці душы яе.

24 Дык цяпер слухайце, сынове, мяне, і ўважайце на словы вуснаў маіх: 25 Хай ня сьхінаецца на дарогі ейныя сэрца твае, ня блудзі па сьдежках ейных; 26 Бо шмат каго, раниўшы, паваліла яна, і ўсі моцныя забітыя ёю. 27 Дом ейны — дарогі шэзолю, да пакояў сьмерці зводзячыя.

8 Ці ня гукіе мудрасьць а кемнасьць, ці ня пугіае голасу свайго? 2 Яна стаіць на версе высокіх месцаў, ля дарогі, на ростанях; 3 Яна гукіе ля брамаў, ля ўходу ў места, ля ўходу ў дзьверы: 4 „Да вас, людзі, я гукію, і голас мой да сыноў людзкіх. 5 Уцямце, неразумныя, добры розум, і, дурныя, уцямце разважнасьць. 6 Слухайце, бо я буду гукіаць дабрароднае, і адчыненне вуснаў маіх — пасьцівасьць; 7 Бо праўду вымаве паднябенне мае, і агіда — нягоднасьць вуснам маім; 8 Справядлівыя ўсі казані вуснаў маіх; нямаю ў іх крутні ані ашукі; 9 Усі яны ясныя цемячаму і пасьцівыя тым, што знаходзяць веду. 10 Прыгміце навуку маю, а ня срэбра, і валей веду, як выборнае золата; 11 Бо лепшая мудрасьць за рубіны, і ўсе

жадае не зраўнуецца з ёю. 12 Я, мудрасьць, жыву з розумам і ведаю добрага розуму знаходжу. 13 Ба-яцца СПАДАРА — ненавідзіць лі-ха: ненавіджу гордасьць а пыху з блугую дарогу а ізрадлівыя вусны. 14 У мяне рада й добры ро-зум; я кемнасьць, і ў мяне сіла; 15 Імню гаспадарствуюць каралі, і князі ўстанаўляюць законы спра-ведлівасьці; 16 Імню начальнікі радзяць і ўсі дабрародныя судзьдзі зямлі. 17 Я люблю любячых мяне, і хто шукае мяне, той знойдзе мяне. 18 Багацьце а слава з імню, мен-не кажначаснае а праўда; 19 Леп-шыя плады мае за чыстае золата, за золата найчыстшае, і прыбытку зь мяне болей, чымся з выборага срэбра. 20 Я йду дарогаю справяд-лівасьці, пасярод сьцежкаў суду, 21 Каб любячым мяне даць на спа-дак дабро і скарыніцы іхныя напоў-ніць.

22 СПАДАР меў мяне на пачатку дарогі Свае, перад справамі Сваімі, здаўна; 23 Я была ўстаноўлена спрадвек, спачатна, раней за быць-цё зямлі. 24 Я радзілася, як ня бы-ло бяздоньяў, як ня было жаролаў, поўных вады; 25 Я радзілася раней, чымся горы былі ўстаноўлены, ра-ней за ўзгоркі, 26 Як яшчэ ня бы-ла ўчыненна зямля, ані раўніны, ані спачатныя пылкі сьвету. 27 Як Ён гатаваў нябёсы, я там, як Ён рыса-ваў круг над бяздоньням, 28 Як Ён устанаўляў булакі ўтары, як мацніў жаролы бяздонья, 29 Як даваў мо-ру загаду Сваю, каб воды ня высту-палі з расказанья Ягонага, як Ён клаў поды зямлі, — 30 Тады я была пры Ім мастачкаю, і была кажны дзень весялосьцяй, заўсёды 31 Це-шачыся на заселенай часьці зямлі Ягонай, і любата мая із сынамі людзькімі.

32 „Дык цяпер, сынове, паслухай-це мяне, бо шчасьлівыя заховую-чыя дарогі мае; 33 Паслухайце на-

вукі, і будзьце мудрыя, і не адхінай-це яе. 34 Шчасьлівы чалавек, што слухае мяне, кажнага дня сьцера-жэць у брамах маіх, вартуе вупакі дзвярэй маіх; 35 Бо хто знойдзе мяне, знойдзе жыцьцё і адзяржыць зычлівасьць ад СПАДАРА; 36 Але хто грэша супроці мяне, шкодзе ду-шы сваёй; усі, ненавідзячыя мяне, любяць сьмерць”.

9 Мудрасьць паставіла сабе дом, выгасала сем стаўпоў яго; 2 Зарэзала статак свой, учыніла ві-но свае, таксама заслала стол свой; 3 Выслала служэбкі свае агаласіць на вярхох месціх вышыняў: 4 „Хто дурны, няхай зьвернецца сюды”; недасьціпному яна кажа: 5 „Пры-йдзіце, паспытайцеся з хлеба майго і выпіце зь віна, што я ўчыніла; 6 Пакіньце дурноту, і жывіце, і сту-пайце па дарозе розуму. 7 Хто гане скалазуба, дастаець сабе няславу, і хто ўпікае нягодніку — загану са-бе. 8 Ня гань скалазуба, каб ён не зьненавідзіў цябе; упікай мудраму, і ён будзе любіць цябе. 9 Дай мудра-му, і ён памудрэе; паведамі справяд-ліваму, і ў яго павялічыцца веда. 10 Боязьнь СПАДАРА — пачатак мудрасьці, і пазнаньне сьвятога — розум; 11 Бо перазь мяне памно-жацца дні твае, і дабавяцца табе тады жыцьця. 12 Калі ты стаў муд-ры, то стаў мудры сабе, а калі нясьміхаешся, ты адзін пацярпіш”.

13 Дурная жонка крыклівая, не-дасьціпная, ня знае нічога, 14 Бо ся-дзіць у дзвярох дому свайго на се-даве, на высокіх месцах места. 15 Каб гукі праходзячых даро-гаю, што йдуць нацянькі дарогаю сваёю: 16 „Хто дурны, няхай зьвер-нецца сюды”; і недасьціпному яна кажа: 17 „Крадзеньня воды салод-кія, і ўтоены хлеб прыемны”. 18 А ён ня ведае, што там сьцені сьмерці і ў глыбі — пазваньня ейныя.

10 Прыказі Саломонавы. Сын мудры вяселе айца, але сын дурны — цяжар маці сваёй. 2 Не даюць карысці скарбы нягоднасці, але справядлівасць вывальняе ад смерці. 3 Ня дасць СПАДАР галадаваць душы справядлівага, але меньне нягодных адкіне. 4 Леная рука бядніць, а рука ўлеглых багачіць. 5 Зьбіраючы ўлетку — сын мудры, слячаты ў жніво сын сарамаціць. 6 Дабраслаўенствы на галаву справядлівага, але вусны нягодных пакрывае ўсілства. 7 Памятка справядлівага дабраслаўеная, а імя нягодных зьвяне. 8 Мудрае сэрца прыйме расказанні, але пустамлён зваліцца стрым галаву. 9 Хто ходзе беззаганна, ходзе бяспечна, але хто выкрыўляе дарогі свае, будзе пазнаны. 10 Хто міргае ачыма, прычыняе смутак, але пустамлён зваліцца стрым галаву. 11 Вусны справядлівага — жарало жыцця, але вусны нягодных пакрывае ўсілства. 12 Ненавісць раздзімухае вяды, але любосць пакрывае ўсі грахі. 13 На вуснах разумнага мудрасць, але дубец на сьпіне ў тога, каму не стаець мудрасці. 14 Мудрыя заховуюць веду, але вусны дурных блізка згубы. 15 Багацьце багатыра — моцнае места ягонае, згуба беднаму — беднасць ягоная. 16 Работа справядлівага — на жыццё, прыбытак нягоднага — на грэх. 17 На дарозе жыцця тый, хто дбае праз навуку, але хто адхінае ўпкі — блудзе. 18 Хто хавае ненавісць, у тога манлівыя вусны, і хто пашырае абмову, тый дурны. 19 У многасці слоў не перастаець быць выступ, але мудры ўздэружае вусны свае. 20 Выборнае срэбра — язык справядлівага, сэрца нягодных — малое. 21 Вусны справядлівага жываць шмат наго, але дурныя зь нястачы мудрасці паміраюць. 22 Дабраслаўенства СПАДАРОВА багачы і не дабаўляе ніякага смутку сабою.

23 Гулі дурному рабіць нягоднасць, але мудрасць — разумнаму. 24 Страх нягоднага нойдзе на яго, але жаданню справядлівых будзе ўчынена досыць. 25 Як праходзе вихор, так нямаш нягоднага, але справядлівы — вечны под. 26 Што воцат зубам і дым ачом, тое лены пасылаючым яго. 27 Страх СПАДАРА множа дні, гады нягодных будуць скарачаны. 28 Надзея справядлівых — радасць, а спадзева нягодных загіне. 29 Моц беззаганнаму — дарога СПАДАРОВА, але згуба дзеючым бяспраўе. 30 Справядлівы на векі не пахісьнецца, але нягодныя ня будуць жыць на зямлі. 31 Вусны справядлівага выказуюць мудрасць, але манлівы язык будзе адцяты. 32 Вусны справядлівага ведаюць, што пажадана, але вусны нягодных крутадушныя.

11 Хвальшывая вага — агідна СПАДАРУ, але супоўны камень — любата Яму. 2 Прыйдзе пыха, і прыйдзе сорама, але ізь сьціплымі — мудрасць. 3 Беззаганнасць пасьцівых будзе весці іх, але папсаванасць выступнікаў зьнішча іх. 4 Багацьце не даець карысці ў дзень гневу, але справядлівасць вывальняе ад смерці. 5 Справядлівасць беззаганных раўнуе дарогу іхную, але ў нягоднасці сваёй паваліцца нягодны. 6 Справядлівасць пасьцівых вывальняе іх, але нягоднасць выступнікаў злове іх. 7 Як нягодны чалавек памірае, спадзева загіне, і надзея несправядлівых гіне. 8 Справядлівы вывальняе зь нэмарасці, і луча нягодны замест яго. 9 Вуснамі падлыжніка гіне прыяцель ягоны, але ведаю справядлівага будзе вывальнены. 10 З дасьпеху справядлівых цешыцца места, і як гінуць нягодныя — вяселіцца. 11 Дабраслаўенствам пасьцівых места павышаецца, але вуснамі нягодных бурыцца. 12 Хто грэбуе

прыяцелям сваім, у тога не стаець розуму, але людзіна разумная маўчыць. 13 Язычнік адкрые тайну, але верны дух пакрывае справу. 14 Ідзе няма парадаў, люд упадае, але помач ад шмат параднікаў. 15 Ліха будзе таму, хто паручыўся за чужніка, але бяспечны, хто ненавідзе рукаемства. 16 Пасыцівая жонка заховуе пасыцівасць, а дужы заховуе багацце. 17 Дзее добра душы сваёй людзіна міласэрная, але нёмарасце цела свае неміласціўны. 18 Нягодны робе ашукаю работу, але сяўбіт справядлівасці — праўдзівая заплата. 19 Справядлівасць да жыцця, а хто жалецца за ліхам — да свае сьмерці. 20 Агіда СПАДАРУ крутадушныя сэрцам, але зычлівасць Яго да пасыцівых у дарозе сваёй. 21 Можна паручыцца, што ліхадзей ня будзе непакараны, насенне ж справядлівых будзе вывальнена. 22 Залатая жуковіна ў лгчы сьвіньні — харошая жонка без разважнасці. 23 Жаданьне справядлівых — адно дабро, спадзева нягодных — гнеў. 24 Ё шчодры, і дадаецца яму, а другі лішні ашчадны, адылі галее. 25 Дабрадзейная душа ўсца; і хто даець піць, таму дадуць. 26 Хто задержуе збожжа, таго клінец люд; але дабраслаўства на галаву таго, хто прадаець. 27 Хто ўлегліва шукае дабра, шукае зычлівасці; але хто вугкае ліха, да тога яно прыйдзе. 28 Хто спадзяецца на свае багацце, упадзец; але, як зялёніва, справядлівыя заквітучуць. 29 Хто бурае дом свой, таму спадзец вецер, і дурны будзе слугою мудраму сэрцам. 30 Плады справядлівага — дзерва жыцця, і мудры прыдбаець душы. 31 Вось, справядлівы будзе мець адплату на зямлі, пагатове нягоднік а грэшнік.

12 Хто любе навучаньне, любе веда; але хто ненавідзе вымаўкі, тый недасціпны. 2 Добры адержуе зычлівасць ад СПАДАРА, але ча-

лавека нягоднага Ён засуджае. 3 Ня ўладзіцца чалавек нягоднасьцяй, але карэнь справядлівых непахісны. 4 Малайчына жонка — карона мужу свайму, але ганьбячая — гніцьце ў касцёх ягоньх. 5 Думкі справядлівых — права, парады нягодных — ашука. 6 Словы нягодных цікуюць на кроў, але вусны пасыцівых выбаўляюць іх. 7 Нягодныя перакулены, і няма, але дом справядлівых будзе стаяць. 8 Пахваліць людзіну падле розуму яе, але крутадушным сэрцам пагрэбуюць. 9 Каго ўлегцы маюць, і ў яго ё слуга, тый лепшы за хвалька патрабуючага хлеба. 10 Справядлівы бацьлівы на жыццё статку свайго, а нутр нягодных неміласціўны. 11 Хто робе зямлю сваю, насыціцца хлебам, але йдучаму за дзяньгубамі не стаець розуму. 12 Нягодны жадае пасіленьня ад благіх, але карэнь справядлівых родзе. 13 Благі спатыкнецца на выступак вуснаў, але справядлівы выйдзе зь бяды. 14 З плоду вуснаў людзіна насыціцца дабром, і праца рук людзіны зьвернецца да яе. 15 Дарога дурнога простая ў вачу ягоньм; але хто слухае рады, тый мудры. 16 Гнеў дурнога таго ж дня ведамы, але разумны не зважае на ўраз. 17 Хто дыкае вернасьцяй, кажа справядлівасць; але сьветка хвальшывая — ашуку. 18 Лалатуя, як выцень мяча, але язык мудрых леча. 19 Вусны праўды трываюць на векі, але язык манлівы на часіну. 20 Ашука ў сэрцу тых, што задумляюць ліха, але параднікі супакою радуюцца. 21 Нічога благога ня стрэне справядлівага, але нягодныя напоўняцца клопатам. 22 Агіда СПАДАРУ манлівыя вусны, але тых, што абходзяцца верна — упадабаньне Яму. 23 Разважны чалавек хавае веданьне, але сэрца дурнога агалашае дурноту. 24 Рука ўлеглівых будзе мець уладу, але левыя будуць даньнікамі. 25 Смутак на

сэрцу людзіны цягне яе далоў, але добрае слова вяселе. 26 Справядлівы мае перавагу над прыяцелям сваім, але дарога нягодных зводзе іх. 27 Лены чалавек не сыячаць упалаванага, але маемасьць чалавека ўлеглівага дарагая. 28 На дарозе справядлівасьці — жыцьцё, і кірунак яе ня знае сьмерці.

13 Мудры сын служыць навукі айцоўскае, але насмеханьнік ня служыць крыку. 2 З пладоў вуснаў людзіна паспытаецца дабра, але душа выступнікаў — гвалту. 3 Хто сыцеражыць вусны свае, сыцеражыць душы сваю; хто заяе, будзе мець зьнішчаныя. 4 Душа ленага жадае, але дарма, душа ўлеглівага будзе сытая. 5 Маю ненавідзе справядлівы, але нягодны абрыдны й сароме. 6 Справядлівасьць крые беззаганнага дарогаю сваёю, але нягоднасьць ськідвае грэшніка. 7 Іншы прыдаецца багатым, а іншы зь вялікім багацьцям бедніца. 8 Багацьце людзіны — выкуп за жыцьцё, бедны ня служыць крыку. 9 Сьвятло справядлівых цеша, але сьвечка нягодных згасне. 10 Адно з пыжы бывае вада, але з тымі, што радзяцца — мудрасьць. 11 Багацьце, бліжэй парадкам прыдбанае, менее, а спакваля зьбіраючы множа. 12 Спадзева, што доўжыцца — боль сэрца, але здойсьненае жаданьне — дзерва жыцьця. 13 Хто трэбуе словам, тый будзе зьнішчаны; а хто баіцца расказаньня, адзярыць заплаці. 14 Права мудрага — жарало жыцьця, ад пасадак сьмерці адхінаючае. 15 Добры розум дае ласку, але дарога выступнікаў цяжкая. 16 Кожны разважны дзее ўмела, але неразумны папярэе сваю дурноту. 17 Нягодны пасланец лучае ў бяду, але верны пасол — лечы. 18 Беднасьць а сорама таму, хто адхінае навуку; а хто аважае на ўпкі, будзе паважаны. 19 Здойсьненае жаданьне прыемна душы, адварачацца ад

ліха — атда неразумным. 20 Хто ходзе з мудрымі, будзе мудрым, але таварыш неразумных зьнішчае. 21 Ліха жанецца за грэшнікамі, але справядлівым будзе адплачана дабром. 22 Добры пакідае спадак унукам, але схавана справядліваму багацьце грэшніка. 23 Шмат еміны на ніве бедных, але гінуць зь бяспраўя. 24 Хто жалее розкі свае, тый непавідзе сына свайго; але хто любіць яго, тый упару карае яго. 25 Справядлівы есьць, каб досыць учыніць душы сваёй, але жыўот нягодных будзе ў нястачы.

14 Мудрыя жонкі ладзяць дом, але дурныя бурваюць яго рукамі сваімі. 2 Хто ходзе пасьпіваю дарогаю, тый баіцца СПАДАРА, але крутадушны на дарогах сваіх грэбуе Ім. 3 У вуснах дурнога атожыла пыжы, але вусны мудрых ахарашваюць іх. 4 Ідзе няма валюў, там ясьлі парожня, але шмат прыбытку ад сілы вала. 5 Праўдзівая сьветка ня будзе маніць, але сьветка манліва нахукае маны. 6 Скалазуб шукае мудрасьці, і не знаходзе; але веда лятка таму, хто разумее. 7 Прайдзі ля неразумнае людзіны, і ня знойдзеш разумных вуснаў. 8 Мудрасьць разважных — знацьцё дарогі свае, дурнота ж дурных — ашука. 9 Дурныя робяць насмех ізь віны, але меж справядлівых — зычлівасьць. 10 Сэрца знае гарчэль душы свае, і чужнік не падзеле яго радасьці. 11 Дом нягодных абурыцца, але будаў пасьпівых закрасуе. 12 Бывае, дарога людзіне простаю, але канец яе — дарогі сьмерці. 13 І ў часе сьмеху баліць сэрца, і канцом самае радасьці бывае смутак. 14 Упорлівы сэрцам насыціцца дарогамі сваімі, а добрая людзіна — сваімі. 15 Просты вера кожнаму слову, але разважны разумее сьцежку сваю. 16 Мудры баіцца й адхінаецца ад ліха, але дурны палее й пэўны. 17 Апрысак наробе дурноты, але

людзіну нягодных задумаў ненавідзяць. 18 Простым спадзец дурнота, але разважны каранаваны ведаю. 19 Благія паклоняцца добрым, нягодныя — у брамах справядлівага. 20 Нават прыяцель ненавідзе беднага, але шмат любячых багатага. 21 Хто грэбуе прыяцелям сваім, грэша; але шчаслівы, хто міласэрны да беднага. 22 Ціж ня мыляцца задумляючыя ліха? але міласэрдзе а праўда ў тых, што думаюць праз дабро. 23 З кажнае працы дастаць, але з пустое гаворкі адно нястача. 24 Карона мудрых ё багатыцям іхным, але дурата неразумных — дурнота. 25 Вывальняе душу праўдзівая светка, але ашуканьнік дзьмухае ашукаю. 26 У страху Божым моцная пэўнасьць, і дзеці ягонія будуць мець прытулішча. 27 Страх СПАДАРОЎ — жарало жыцця, каб сьдэрагчыся пасадак сьмерці. 28 У множасьці людю пазор каралёў, а як мала людю — зьнішчэньне князя. 29 Памальны да гневу — вялікага розуму, але апрысак павялічае шал. 30 Здаровае сэрца — жыцьцё цела, але завіднасьць — тніцьцё ў касьцёх. 31 Хто ўпіскае беднага, зьневажае Стварыцеля яго; а хто сьціць Яго, мае міласэрдзе да беднага. 32 За ліха свае будзе адпінханы нягодны, але справядлівы пры сьмерці сваёй мае надзею. 33 У сэрцу разумнага супачывае мудрасьць і сярод неразумных аказуецца. 34 Справядлівасьць павышае народ, а грэх — брыда людям. 35 Зычлівасьць каралёўская да мудрага слугі, але гнеў ягоны на тога, што прычыняе сорамам.

15 Лагодны адказ адхінае гнеў, а прыкрыя словы ўзрушаюць злосьць. 2 Язык мудрых, як належа, паведамляе веданні, але вусны неразумных балбочуць дурноту. 3 На кажным месцу вочы СПАДАРОВЫ назіраюць благіх і добрых. 4 Здаровы язык — дзерва жыцця, але

крутадушнасьць у ім ломе дух. 5 Дурны грэбуе навукаю айца свайго, але разважны ўважае на ўпкі. 6 У доме справядлівага шмат скарбу, але ў прыбытках нягоднага — клопат. 7 Вусны мудрага сеюць веда, але сэрца неразумных не такое. 8 Аброк агідных — агіда СПАДАРУ, але малітва пасьцівых — зычлівасьць Ягоная. 9 Агіда СПАДАРУ дарога нягоднага, але Ён любе таго, хто йдзець за справядлівасьцю. 10 Навука прыкрая таму, хто пакідае дарогу, ненавідзячы ўпкі памрэць. 11 Шэоль а авадон перад СПАДАРОМ, пагатове сэрцы сыноў людзкіх. 12 Скалазуб ня любе таго, хто ўпікае яму, і ня пойдзе да мудрых. 13 Вясёлае сэрца прыяе віду, але ад смутку сэрца дух трышчыцца. 14 Сэрца разумнага шукае веды, але рот неразумных жывіцца дурнотаю. 15 Усі дні няшчаснага блатня, а ў каго вясёлае сэрца — кажначасная чэсьць. 16 Валей малое із страхам СПАДАРОВЫМ, чымся вялікі скарб і клопат із ім. 17 Валей абед із варыва і любосьць там, чымся кормны вол і ненавісьць із ім. 18 Гняўко ўзрушае да нягоды, а няборзды да гневу сьцішае нягледу. 19 Дарога ленага — як церявы жываплот, а дарога справядлівата зраўнаваная.

20 Мудры сын вяселе айца, а дурны чалавек грэбуе сваёю маткаю. 21 Дурата — радасьць недасьціпному, але людзіна разумная ходзе пасьціва. 22 Узрушаюцца замэры зь нястачы рады, але із шмат параднікамі яны здойсьняцца. 23 Радасьць людзіны ў вадказе вуснаў ейных, і паравое слова — як добра! 24 Дарога жыцьця ўтары мудраму, каб адхінуцца ад шэолю далава. 25 Дом гордых бурэе СПАДАРУ, але азначэе граніцу ўдавы. 26 Агіда СПАДАРУ думкі ліхадзея, але чыстых — словы прыемнасьці. 27 Нёмарасьце дом свой гальлівы карысьці, але

ненавідзячы падаркі будзе жыць. 28 Сэрца справядлівага разважае адказ, рот жа нягодных точа ліха. 29 СПАДАР далёка ад нягодных, але чуе малітву справядлівых. 30 Святліня аччу цеша сэрца, добрая ведамка тукам поўне косьці. 31 Вуха, што слухае ўпікаў жыцця, памеж мудрыцоў будзе начаваць. 32 Хто адкідае навуку, грэбуе сваёю душою; але хто слухае ўпікаў, дастаець розум. 33 Боязьн СПАДАРА — навука мудрасьці, і перад сыцею — паніжэньне.

16 Прыгатава сэрца ў чалавека, але адказ языка ад СПАДАРА. 2 Усі дарогі людзіны чыстыя ў ваччу ейным, але СПАДАР важа духі. 3 Узвалі справы свае на СПАДАРА, і думкі твае здойсьняцца. 4 СПАДАР учыніў усе дзеля Сябе; і нават нягоднага — на дзень ліха. 5 Агіда СПАДАРУ кажны лыхаты сэрцам; можна паручыцца, што ён не застанецца непакараным. 6 Міласэрдыям а праўдаю адзержуюць залашчаньне за бяспраўе, і боязьн СПАДАРА адводзе ад благога. 7 Як дарогі людзіны падабае СПАДАРА, Ён годзе зь ёю нават непрыяцеляў ейных. 8 Валей малое із справядлівасьцю, чымся вялікі прыбытак бяз права. 9 Сэрца людзіны абдумае дарогу сваю, але СПАДАР кіруе сір ейны. 10 Калі натханы рассудак у вуснах караля, не хвальшце рот ягоны на судзе. 11 Верныя бязьмен а шалькі — СПАДАРОВЫ; усі камяні ў хатулю работы Ягонае. 12 Агіда каралём рабіць нягоднасьць, бо пасады мацуюцца справядлівасьцю. 13 Упадабаньне каралём вусны справядлівыя, і гўкаючага пасьцівасьць ён любе. 14 Гнеў каралеўскі — пасланцы сьмерці, але мудрая людзіна ўлашча яго. 15 У святліні вілу каралёвага — жыцьцё, і зычлівасьць ягоная, як булак познага дажджу. 16 Валей прыдбаць мудрасьць, чымся добрае

золата; і прыдбаць розум, чымся выборнае срэбра. 17 Гасьцінец пасьцівых — адступіць ад благога; хто сьцэражэць дарогу сваю — сьцэражэць душу сваю. 18 Перад патрышчаньням — гордасьць, і пыха — перад упадкам. 19 Валей быць пакорным ізь беднымі, чымся дзяліць здабытак із гордымі. 20 Разумны ў справах знаходзе дабро, і хто спадзяецца на СПАДАРА — шчаслівы. 21 Мудрага сэрцам назавуць разважным, і саладзіня вуснаў павялічае навуку. 22 Жарало жыцця розум маючаму яго, але навука дурных дурнота. 23 Сэрца мудрага вуча вусны ягоныя і вуснам ягоным дадаець веды. 24 Прыемныя словы — скрыль мёду, салодкія душы і лек касьцём. 25 Бывае, дарога дзеля людзіны простаю, але канец яе — дарогі сьмерці. 26 Гарапашнік — гарапашны сабе, бо рот ягоны сіле яго. 27 Людзіна веляла капас ліха, і на вуснах ейных пякуе цапало. 28 Крутадух сее нязгоду, і шалтун разлучае прыяцеляў. 29 Гвалтоўнік надзе прыяцеля свайго і вядзець яго на нядобрую дарогу. 30 Жмура вочы свае, каб выдумляць крутадушнасьць; кратаючы вуснамі сваімі, дзее ліха. 31 Карона харашыні — сівізна, на дарозе справядлівасьці знаходзяць яе. 32 Валей памальны да гневу, чымся дужасілі; і валодаючы духам сваім, чымся бяручы места. 33 Жэрабя кідаюць у заўлоньне, але ад СПАДАРА ўвесь суд яго.

17 Валей сухая луста й цыпыня зь ёй, чымся дом поўны аброку з вадаю. 2 Мудры слуга будзе мець уладу над сынам, каторы прычыняе ганьбу, і меж братоў будзе дзяліць спадак. 3 Літавальны гаршчок да срэбра й горан да золата, але прабуе сэрцы СПАДАРА. 4 Ліхадзей зважае на манлівыя вусны, маньш слухае шкодную мову. 5 Хто сьмяецца зь беднага, зьнева-

жае Стварыцеля яго; хто радўецца зь бяды, ня будзе нявінны. 6 Карона старых — унукі, і слава дзяцей — бацькі іхнія. 7 Ня ўходзе дурню выдатная мова, пагатоў манлівыя вусны — князю. 8 Лапан — калярысты камень у ваччу маючага яго; куды ні павернецца ён, удаецца яму. 9 Хто прыкрывае выступ, шукае любосці; але хто паўтарае справу — разлучае прыяцеляў. 10 Вайцяныне працінае болей мудрага, чымся сто вытняў дурня. 11 Благі шукае адно бунту, затым неміласціўны пасланец будзе пасланы на яго. 12 Хай стрэне людзіну мядзьевага, спабытая дзяцей сваіх, абы не неразумны і з сваёй дурнотаю. 13 Хто плаце бліжнім за добрае, з дому таго не аддальцца благое. 14 Пачатак вады, — прорва вады; затым уперад, чымся прарвецца, пакінь ваду. 15 Хто праўдзе нягодніка і хто вінуе справядлівага — агіда СПАДАРУ абодва яны. 16 Нашто грошы ў руцэ дурня? куціць мудрасці, як няма розуму? 17 Кажнага часу любе прыяцель, і брат родзіцца ў нядолі. 18 Чалавек, катораму не стаець розуму, ручаецца, рукаемства даець прыяцелю свайму. 19 Любе выступ, хто любе ваду; хто падыймае вароты свае, шукае загубенья. 20 Хто мае ізрадлівае сэрца, ня знойдзе добра, крутадушны языком упадзец у ліха. 21 Родзе хто неразумнага — на смутак свой, і не пацешыцца айцец дурня. 22 Вясёлае сэрца — добры лек, але маркотны дух суша косьці. 23 Лапан і з заўлоння нягоднік бярэць, каб адхінуць дарогу суду. 24 Перад цямлывым — мудрасць, але вочы неразумнага — на канцох зямлі. 25 Неразумны сын — нёмарасць айцу свайму і гартэль тэй, што яго радзіла. 26 Таксама нядобра караць справядлівага, біць князёў за пасыціласць. 27 Зьдэркуе словы, хто мае веду, людзіна халоднага духа —

разумнага. 28 Нават дурнога, як маўчыць, маюць за мудрага; закрываючага вусны — за разумнага.

18 Дурыцца сваявол, у ўсе разузнае ўрываецца. 2 Неразумны ня хоча розуму, але каб выказаць розум свой. 3 Як прыходзе нягоднік, прыходзе таксама грэбаванне і зь няславаю сорам. 4 Глыбокія воды слова вуснаў людзіх, цяжучы цурэй — жарало мудрасці. 5 Ня добра мець бачнасць на асобу нягоднага, каб адхінуць справядлівага на судзе. 6 Вусны неразумнага прыводзяць да жалобы, і рот ягоны выклікае біцьдэ. 7 Рот дурнога — загубеньне яму, і вусны ягоныя — пасадака душы ягонай. 8 Словы агуканьніка — як ласонікі, і яны зыходзяць да нутра жывата. 9 Таксама нярупатлівы да работы свае — брат раскідона. 10 Імя СПАДАРОВА — моцная вежа: уцякае да яе справядлівы, і ён бяспечны. 11 Багацьце багатырова — моцнае месца ягонае, і як высокая сцяна ў ваччу ягоным. 12 Перад патрышчаньнем сэрца людзіны пыхатае, і перад славаю — пакора. 13 Хто адказуе ўперад, чымся пачуе, дурнота а сорама таму. 14 Дух людзіны жывіць яе ў няўздоленьню, але маркотны дух хто можа перажыць? 15 Сэрца цямлывага прыдбаець веду, і вуха мудрых шукае веды. 16 Падарак чалавека даець яму прастору і прыводзе яго да вялікіх людзей. 17 Справядлівы першы ў сваёй справе, але прыходзе прыяцель ягоны й скумае яго. 18 Жэрабя скупае вады й дзеле памеж дужых. 19 Уражаны брат, як моцнае места, і вады, як завалы замку. 20 З пладоў вуснаў людзіны насыціцца жывот ейны: прыбыткам вуснаў сваіх ён насыціцца. 21 Смерць і жыцьдэ ў моцы языка, і любячыя яго пасытаюцца з пладоў яго. 22 Хто знапоўжонку, тый знапоў дабро й адзяржаў зычлівасць СПАДАРОВУ. 23 З

маленькім гўкае бедны, а багаты адказуе гарэзыліва. 24 Людзіна, што мае прыяцеляў, мае абходзіцца прыязліва; бывае прыяцель бліжшы за брата.

19 Валей бедны, што ходзе ў сваёй нявіннасьці, чымся крутадушны вуснамі сваімі і ён неразумны. 2 Таксама бязь веданьня душы ня добра, і пшыбканогі грэша. 3 Дурнога чалавека выкрыўляе дарогу ягоную, а на СПАДАРА абурэеца сэрца ягонае. 4 Багацьце дабаўляе шмат прыяцеляў, але беднага адлучаюць ад прыяцеля ягонага. 5 Хвалышывая сьветка ня будзе нявінная, і хто дыхае маюю, не ўцячэць. 6 Шмат хто дабіваецца ласкі князя, і кажны прыяцель таго, хто даець падаркі. 7 Усі браты беднага ненавідзяць яго, пагатове здаляюцца ад яго прыяцеля ягонага; жанецца за словамі, а яны ня зь ім. 8 Хто прыдбаець розум, тый любе душў сваю; захове розум, каб знайсці дабро. 9 Хвалышывая сьветка ня будзе нявінная, і хто дыхае маюю — загіне. 10 Ня ўходзе неразумнаму раскоша, шмат меней слуге панаваньне над князьмі. 11 Мудрасьць чалавека здэзержуе гнеў ягоны, і слава яму — дараваць выступак. 12 Гнеў каралеўскі — равеньне левяняці, але як раса на траву зычлівасьць ягоная. 13 Неразумны сын — шкода айцу, а звадлівая жонка — хатні латак. 14 Дом а маемасьць спадаюць па бацькох, але разумная жонка — ад СПАДАРА. 15 Лянота занура ў глыбокі сон, а гуляючая душа будзе галадаваць. 16 Хто дзяржыць расказаньне, дзяржыць душў сваю; хто ўлегчы мае дарогі свае — памрэць. 17 Пазычае СПАДАРУ, хто робе ласку беднаму, і за ўчынак ягоны Ён адплаце яму. 18 Казьнер сына, бо ё надзея, але да сьмерці ягонае не дапушчай душы свае. 19 Людзіна вялікае злосьці будзе пакарана, бо, калі ты выпальніш,

пакараеш удрутава. 20 Слухай па рады й прыёмі навуку, каб стаць мудрым наапошку. 21 Шмат падумаў у сэрцу чалавека, але рада СПАДАРОВА — яна станецца. 22 Жада чалавека — ганьба яго; валей бедны, як маяюка. 23 Боязьн СПАДАРА — да жыцьця; гэтка насычаны, живець і не дазнаець ліха. 24 Ленны хавае рукў сваю ў талерку і нават да роту свайго не падыйме яе. 25 Пакарай скалазуба, і просты паразумнее; і згань разумнага, ён сьцяме веда. 26 Хто глабае айца, выганяе маці — ё сын, што сарамаціць а ганьбе. 27 Перастань, сыну мой, слухаць навуку адхіну ад слоў веды. 28 Сьветка веляла сьмяецца із суду, і рот нягодных глытае баспраўе. 29 Суды гатовы на скалазуба, і розка — на плечы неразумных.

20 Віно — скалазуб, а моцны напітак — крыклівы, і каго зводзяць яны, тый нямудры. 2 Як равеньне левяняці, боязьн караля; хто квеле яго, тый грэша супроці душы свае. 3 Чэсьць людзінае ўздэръжыцца ад суду, але кажны дурны задзіраецца. 4 Узімку лянуцька ня хоча рабіць зямлі; улетку будзе прасіць, і няма. 5 Рада ў сэрцу людзіны — глыбокія воды, але людзіна разумная высіле іх. 6 Множасьць людзёў весцяць кажны свае міласэрдзе, але верную людзіну хто можа знайсці? 7 Справядлівы ходзе ў сваёй нявіннасьці; дзеці ягоныя дабраславёныя просьле яго. Кароль, седзячы на пасадзе суду, разьвявае ачымі сваімі ўсе благое. 9 Хто можа сказаць: „Я ачысьціў сэрца свае, я чысты ад грэху свайго?“ 10 Неаднолькавая вага, неаднолькавая мера, адно й другое — агіда СПАДАРУ. 11 Нават із учынкаў ягоных пазнаюць дзяцюка, ці чыстая і ці пасьцівал дзейнасьць ягоная. 12 Вуха чуе й вока бача; СПАДАР стварыў таксама абодва іх. Ня любі сну, каб не

збыднеч; адчыні вочы свае, і до-
сыць будзеш мець хлеба. 14 „Бла-
гое, благое”, кажа купляльнік, але,
адышоўшы, хваліцца. 15 Ё золата
і множасьць рубінаў, але дарагая
судзіна вусны веды. 16 Вазьмі
адзецьце ягонае, бо ён ручаў
за чужнікі, і за чужых зарука яго-
ная. 17 Салодкі людзіне хлеб
маны, адлі напоўняцца вусны
ягонья жвірам. 18 Замэры ма-
цуюцца парадаю, і з плянамі
вядзі вайну. 19 Хто адкрывае тайну,
тый ходзе як язычнік; дык не зада-
вайся з тым, хто шырака рашчыняе
вусны свае. 20 Хто клінец айка
свайго альбо маці сваю, сьветац та-
го згасне сярод глыбокае цемры.
21 Спадак, спачатку борзда адзяр-
жаны, наапошку ня будзе дабрасла-
вёны. 22 Не кажы: „Я адплачу за
благое”, але спадзявайся на СПА-
ДАРА, і Ён паможа табе. 23 Агіда
СПАДАРУ неаднолькавая вага, і
ашукныя шалькі — ня добра. 24 Ад
СПАДАРА ступы мужа, а чалавек
як жа сьцяме дарогу сваю? 25 Паса-
дка людзіне ў пасьпеху сказаць „па-
сьвячанае” і па абятніцах скупаць.
26 Расьцяруша нягодных кароль
мудры і абярне на іх малацьбянае
кола. 27 Душа людзіны сьвечка
СПАДАРОВА, — соча ўвесь нутр
жывата ягонага. 22 Міласэрдзе а
праўда сьцерагуць караля, і пад-
дэркуецца міласэрдыям пасад яго-
ны. 29 Пазор маладзёнаў — ду-
жасьць іхная, і вялічча старых —
сівізна. 30 Сінякі выгнаў — лекі ад
ліха, і розкі нутру жывата.

21 Як пур’і водаў, сэрца каралё-
ва ў руцэ СПАДАРА. Ён кіруе
яго, куды хоча. 2 Усі дарогі людзі-
ны простыя ў ваччу ейным, але
СПАДАР важа сэрцы. 3 Валей спра-
вядлівасьць а суд СПАДАРУ, чым-
ся аброк. 4 Высокае вока а надзьму-
тае сэрца — сьвечка нягодных, грэх.
5 Падумкі ўлеглівага вядуць да
збытку, але кажнага хаплівага —

адно да нястачы. 6 Прыдбаньне
скарбаў манлівым языком — пустая
беганіна шукаючых сьмерці. 7 Гла-
баньне нягодных зьнішча іх, бо яны
адмаўляюцца ад спаўненьня суду.
8 Дарога людзіны крывая а дзіў-
ная, але чыстага дзейнасьць прос-
тая. 9 Валей жыць у купце страж,
чымся із звадліваю жонкаю ў су-
польным доме. 10 Душа нягоднага
жадае ліха; прыцель ягоны ня
знойдзе ласкі ў ваччу ягоным. 11 Як
караюць насмеханьніка, просты
мудрае; а як навучаюць мудрага, ён
аддэркуе веданьне. 12 Мудра дзее
справядлівы да дому нягоднага, але
ськідае нягодных за іх ліха. 13 Хто
затыкае вуха свае на вык беднага,
тый і сам будзе крычэць, але не ад-
кажуць. 14 Дар у таямніцы сьцішае
гнеў, і лапан у заўлоньне — вялі-
кую злосьць. 15 Радасьць справяд-
ліваму чыніць суд, але зьнішчэньне
дзеючым бяспраўе. 16 Чалавек, што
збываецца з дарогі розуму, будзе
супачываць у грамадзё сьценьяў
сьмерці. 17 Хто любе весялосьць, бу-
дзе недастатны; хто любе віно а
алей, не забагацее. 18 Выкупам за
справядлівага — нягоднік, і за пасьці-
вых — хвальшнік. 19 Валей жыць
у пусташы, чымся із звадліваю а
злоснаю жонкаю. 20 Скарб жадаю
будзе й алей у гасподзе мудрага,
але неразумны чалавек праглынець
іх. 21 Хто імкнецца да справядлі-
васьці а міласэрдыя, знойдзе жыць-
цё, справядлівасьць а чэсьць. 22 На
места дужых узьгйдзе мудры і сыкі-
не далоў маціню даверу яго. 23 Хто
сьцеражаць вусны свае а язык свой,
сьцеражаць душю сваю ад клопату.
24 Пыхаты начэпа — насмеханьнік
імя ягонае — дзее ў злосьці начэп-
на. 25 Жаданьне лянога забівае яго,
бо рукі ягоныя адмаўляюцца ра-
біць; 26 Увесь дзень ён вельма га-
ліцца, але справядлівы даець і не
заддэркуе. 27 Аброк нягодных —
агіда, пагатове абраканы зь нягод-

наю думкаю. 28 Хвальшывая сьветка загіне, але людзіна, што гўкае чутае, гўкае тое заўсёды. 29 Нягодная людзіна каляне від свой, але пасьцівы разумее дарогу сваю. 30 Няма мудрасьці ані розуму, ані рады супроці СПАДАРА. 31 Каня гатуюць на дзень бітвы, але перамога ад СПАДАРА.

22 Валей імя, чымся вялікае багацьце; валей ласка, як срэбра а золата. 2 Багаты й бедны сустракаюцца разам, СПАДАР стварыў іх усіх. 3 Разважлівы перадбача ліха і хаваецца, але простыя йдуць і бываюць карані. 4 Надгародаю за пакору — боязьню СПАДАРА, багацьце а часьць а жыцьцё. 5 Церь, пасадыкі на дарозе ізрадлівага; хто сыцеражэць душў сваю, здаляецца ад іх. 6 Узгадуй малца на дарозе ягонаў, і як ён застараецца, ён не адхінецца ад яе. 7 Багаты радзе бедных, і даўжбіт слуга пазычаньніка. 8 Хто сее бяспраўе, пажнець марнасьць, і дубцом гневу свайго ён будзе зьнішчаны. 9 Добрае вока будзе дабраславёнае, бо яно даець галечы з хлеба свайго. 10 Пражаны насмеханьніка, і шчэзьне нязгода; тады перастануць вада і ўпікі. 11 Хто любіць чыстае сэрца й ласкавасьць вуснаў свайх, таго прыяцель кароль. 12 Вочы СПАДАРОВЫ крыюць веду, але Ён ськідзе словы выступніка. 13 Кажы ляны: „Леў вонках, пасярод вуліцаў буду забіты”. 14 Глыбокая яма вусны чужое; тый, кім брыдзіцца СПАДАР, уваліцца ў яе. 15 Дурата прывязаная да сэрца дзяцюка; казыерачая розка аддале яе зь яго. 16 Хто ўціскае галечу, каб памножыць сабе, і даець багатаму, напэўна прыйдзе да нястачы. 17 Нахіні вуха свае, і паслухай слоў мудрыцоў, і абярні сэрца свае да веды мае; 18 Бо яны прыёмныя, калі ты захаваеш іх у нутру сваім, усі будучь гатовыя на вуснах тваіх. 19 Каб надзея твая была

на СПАДАРА, я наўчу сядні нават цябе. 20 Ціж я ня пісаў табе трэйчы парады а ведамкі, 21 Каб мог паведаміць табе вернасьць слоў праўды, каб ты мог перадаць словы праўды тым, што пасылаюць цябе?

22 Ня глабай галечы, бо ён галечы; ня ўціскай няшчаснага ў браме, 23 Бо СПАДАР будзе бараніць справу іхную й паглабае душў глабаньнікаў іхных.

24 Ня прыязніся зь людзіною гняўліваю і зь людзіною апрыскліваю не хадзі, 25 Каб не наўчыцца дарогаў ейных і ня прывесці пасадыкі на душу сваю. 26 Ня будзь із тых, што даюць руку, з тых, што ручаюць за даўгі. 27 Калі ты ня маеш чым заплаціць, то чаму мелі б узяць пасьцелю тваю спад цябе? 28 Не адсувай вечнае мяжы, каторую правялі бацькі твае. 29 Ці назіраў ты чалавека борздага ў знятку сваім? яго пастановяць перад каралю, ён ня стане перад простымі.

23 Як сядзеш паспытатца ежы зь дзяржаўцам, глядзі уважліва, што перад табою; 2 І прыставіш нож да горла свайго, калі ты прагавітая душа; 3 Не жадай ласонікаў ягоных, бо яны ашукны хлеб.

4 Ня рупся праз тое, каб зьберці багацьце; пакінь сваю думку; 5 Уцямішся на тое, і няма яго, бо напэўна прыладзе сабе крылы, паляціць, як арол, аж да неба.

6 Ня спытавай хлеба благога вока і не жадай ласонікаў ягоных; 7 Бо як ён думае ў сэрцу сваім, такі ён: „Еж і пі”. кажы ён табе, але сэрца ягонае не з табою; 8 Лўсту, каторую ты зьеў, зарвець табе, і страціш салодкія словы свае. 9 Ня гўкай у вушы неразумнаму, бо ён пагрэбуе мудрасьцю слоў тваіх. 10 Не адсувай вечнае мяжы і не заходзь на полі сіротаў, 11 Бо дужы адкупіцель іх; Ён аправе справу іхную

з табою. 12 Зьвярні сэрца свае на навуку і вушы свае да слоў веды. 13 Ня здэжжуйся ад зыраньня хлапца: калі ты наб'еш яго дубцом, ён не памрэць; 14 Ты наб'еш яго дубцом, уратуеш душу ягоную ад шэолю. 15 Сыну мой! калі сэрца твае будзе мудрае, будзе цешыцца й сэрца мае, і таксама я; 16 І будзь цешыцца ныркі мае, як вусны твае будуць гукаць пасыпавасць. 17 Няхай сэрца твае не завідзе грэпнікам, але будзь ты ў боязьні СПАДАРА ўвесь дзень; 18 Бо як ё будучыня, то надзея твая ня будзе страчана. 19 Слухай ты, сыну мой, і будзь мудры, і кіруй сэрца свае на дарогу.

20 Ня будзь памеж тых, што жлопаюць віно, жаруць мяса; 21 Бо п'яніца й жэрлы зьбяднеюць, і ў рызьё адзенецца савлівы.

22 Будзь паслужняны айцу свайму: ён нарадзіў цябе, і ня грэбуй маткаю сваёй у старасьці ейнай. 23 Купляй праўду і не прадавай мудрасьці а навуку а розуму.

24 Будзе вельма цешыцца айцец справядлівага, і хто нарадзіў мудрага, будзе мець радасьць із яго. 25 Будуць радавацца айцец твой і маці твая, і цешыцца тая, што нарадзіла цябе.

26 Сыну мой, аддай сэрца свае імне, і вочы твае хай зычаць дарогаў маіх. 27 Бязуля — глыбокая яма, і чужая жонка — вузкая студня; 28 Яна таксама цікае, як на здабытак, і множа выступнікаў памеж людзей.

29 У каго гора? у каго смутак? у каго вяды? у каго пустая гаворка? у каго раны бязь віны? у каго чырвань аччу? 30 У тых, што сядзяць да пазна зь віном, у тых, што ходзяць шукаць мешанага. 31 Не глядзі на віно, як яно чырвонае, як яно даець свой колер у чары, глядка зыходзе: 32 Наапошку, яно ўкусе, як гад, ужыгале, як атрутны

гад; 33 Вочы твае будуць зьвернены на чужыя, і сэрца твае будзе вымаўляць крутадушнае; 34 І будзеш, як тый, што ляжыць сярод мора, або як тый, што ляжыць на версе машты: 35 „Блі мяне, і імне не балела; таўклі мяне, і я ня чуў. Як прачнуся, ізноў пайду шукаць яго”.

24 Не завідуй благім людзям і ня зыч быць із ім; 2 Бо сэрца іхнае думае праз уціск, і вусны іхныя размаўляюць празь ліха. 3 Мудрасьцяй становяць дом і розумам яго мапуюць; 4 І ведаю пакоі поўняцца ўсялякім дарагім а прыемным багацьцям. 5 Мудрая людзіна дужая, і людзіна веды дужэе. 6 Дык із мудрай радаю будзеш ваяваць вайну, і помач у множасьці параднікаў. 7 Высокая дурному мудрасьць; ён не адчыняе вуснаў сваіх ля брамы. 8 Хто прыдумляе рабіць ліха, таго назавуць місцюком. 9 Замэры дурноты — грэх, і насыміханынік — агіда людзям. 10 Ты млявы ў дзень няшчасця, сысьненая сіла твая. 11 Ратуў узятых на сьмерць, і нягож адмовішы ад тых, што окаўзаюцца да сьмерці? 12 Калі скажаш: „Вось, мы ня знаем гэтага”; Тый, што важа сэрца, не разумее? Тый, што заховуе душу тваю, Ён знае і адплаце людзіне падле ўчынкаў ейных.

13 Еж, сыну, мёд мой, бо ён смачны, і наўза салодкая паднябенню твайму; 14 Гэтак веданьне мудрасьці душы тваёй, калі ты знашоў яе: і ё будучыня, надзея твая ня будзе страчана. 15 Ня цікуй, нягодніча, на дом справядлівага, ня глабай месца ягонага, ідзе ён ляжыць; 16 Бо сем разоў паваліцца справядлівы і ўстане, але нягодныя спатыкнуцца аб ліха. 17 Як упадзець непрацяцель твой, ня цешся; і як ён спатыкнецца, няхай не вяселіцца сэрца твае; 18 Каб СПАДАРА не абачыў, і будзе ліха ў вач-

чу Ягоным, і каб Ён не адварнуў гнёву Свайго ад яго. 19 Не абурайся на ліхадзеяў і не завідуй нягодным; 20 Бо ня будзе будучыні ліхому, сьвечка нягодных згасне. 21 Бойся, сыну мой, СПАДАРА й караля, ня звязуйся зь некажчаснымі; 22 Бо неўспадзеўкі прыйдзе няшчасце іхнае, зьніжэнне абодвух іх, хто ведае?

23 Таксама й гэта мудрым: зварачай увагу на асобы на судзе ня добра; 24 Хто кажа нягоднаму: „Справядлівы ты”, таго будучы клясьці людзі, тым будучы брыдзіцца народы; 25 Але ўпикаючым будзе прыемна, і прыйдзе на іх добрае дабраслаўства. 26 У вусны цалуюць тых, хто адказуе вернымі словамі. 27 Прыгатуй справу сваю вонка. сконч яе сабе на полю, а потым пастанаві дом свой. 28 Ня будзь бяз прычыны сьветкаю на прыяцеля свайго ані зьвядзі вуснамі сваімі; 29 Не кажы: „Як ён зрабіў імне, так і я зраблю яму: адплачу людзіне подле ўчынкаў ейных”.

30 Праходзіў я ля поля лянога і ля вінішча людзіны, спабытае розуму; 31 І, гля, усе яно зарасло цярням, стрыкачка пакрыла зверху яго, і каменная агарожа яго абурана; 32 І я назіраў, разважаў у сэрцу сваім добра, глядзеў, адзяржаў на вуху: 33 „Троху сну, троху дрымоты, троху пчачлення рук да лежні”; 34 І прыйдзе, прыйдзе твая беднасьць, і нястача твая, як узброены муж.

25 Таксама й гэта прыказі Саломонавы, каторыя выпісалі мужы Гэзэкі, караля Юдэйскага. 2 Слава Божая схаваць справу, але часьць каралёва прасачыць справу. 3 Неба ўзглядам вышынй, і зямля ўзглядам глыбінй, і сэрца каралёў ня скупальныя. 4 Адлучы шумаў ад сэрца, і выйдзе судзіна літаваньніку; 5 Аддаль нягоднага ад караля, і пасады ягоны ўмацуецца спра-

вядлівасцяй. 6 Не выстаўляйся ў прытомнасьці караля і на месцы вялікіх ня стой; 7 Бо вале́й хай скажуць табе: „Пайдзі вышэй сюды”, чымся пастановяць цябе ніжэй у прытомнасьці князя, каторага бацьцілы вочы твае. 8 Не хапайся да сьпярэчкі, бо што зробіш наапошку, як асараматцця цябе прыяцель твой. 9 Сьперачайся з прыяцелям сваім, але тайны другога не адкрывай; 10 Каб не засароміў цябе тый, што пачуе, і даказ твой ня зьвернецца. 11 Як залатыя яблыкі ў срэбнай судзіне, так слова, як палежа, сказанае. 12 Як залатая ўносьніца а прыбор із чыстага золата, так мудры ўпикальнік слухаючаму вуху. 13 Як халадок ад сьнегу ў жніво, так верны пасланец таму, хто паслаў яго, бо ён пасілае душў спадароў сваіх. 14 Як булакі а вецер без дажджу, так людзіна, што хваліцца хвалышывым падаркам. 15 Цярплівосьцяй пераканаеш дзяржаўцу, і мяккі язык пераломе косьць.

16 Знапоў мёд, еж досыць, каб ты не перасышўся ім, і ня вырвала яго. 17 Зьдэркуй вагу сваю ад дому прыяцеля свайго, каб ты не дадзёў яму, і ён не зьненавідзіў цябе.

18 Молат а меч а зайстраная страля — людзіна, што сьветча на прыяцеля свайго хвалышывым сьветчаньням. 19 Зломлены зуб і зьвіхнёная нага давер да нявернага чалавека ў часе бяды. 20 Як тый, што адбірае адзецьце ў сыцюдзёнае надвор’е, і як вопат на салетру, так тый, што пляець песьні смутнаму сэрцу. 21 Калі галодны непрыяцель твой, дай яму хлеба есьці; і калі ён сьмягне, дай яму нады піць; 22 Бо ты пакладзеш жар на галаву ягоную, і СПАДАР адплаце табе. 23 Паўночны вецер прыжанец дождж, тайны язык — хмарны від. 24 Вале́й жыць у купце страхі, чымся із звадліваю жонкаю ў суполь-

ным доме. 25 Як сьцюдзёная вада стамаванай душы, так добрая ведамка з далёкае зямлі. 26 Як мутны ўзгор і папсаванае жарало, так справядлівы, перад нягодным упадаючы. 27 Нядобра есці шмат мёду, так няслава людзіне, што шукае славы свае. 28 Разбуранае места, безь сычаны — людзіна, што не валодае сваім духам.

26 Як сьнег улетку і як дождж у жніво, так чэсьць ня ўходзе дурному. 2 Як блудная птушка, як лёт ластаўчын, так бяспрычынны праклён ня здойсьніцца. 3 Пуга каню, аброць аслу, і кій сьпіне дурных. 4 Не адказуй дурному падле дурноты ягонае, каб і ты ня стаў роўны зь ім; 5 Адказуй дурному падле дурноты ягонае, каб ён ня быў мудрым у ваччу сваім. 6 Адцінае сабе ногі, п'ець шкоду тый, што пасылае паручэньне рукою неразумнага; 7 Як сьдэгны кволья ў культывага, так прыказ у вуснах неразумных. 8 Як тый, што пушчае дарагі камень з пушчала, так тый, што сьціць неразумнага. 9 Як пернь у рупцэ п'яніцы, так прыказ у вуснах неразумных. 10 Як стралец ране ўсіх, так наймаючы неразумнага і наймаючы хаджан. 11 Як сабака зварачаецца да ірвакоў сваіх, так неразумны паўтарае дурноту сваю. 12 Ці бачыў чалавека, мудрага ў ваччу сваім? Болей надзеі ў неразумнага, чымся ў яго. 13 Ляны кажа: „Леў на дарозе, леў меж вуліцаў“. 14 Дзьверы абарачаюцца на завесах сваіх, а ляны — на ложку сваім варочаецца. 15 Ляны хавае руку сваю ў талерку, і цяжка яму падняць яе да вуснаў сваіх. 16 Мудроўшы ляны ў ваччу сваім за сямёх адказуючых разумна. 17 Як тый, што хапае сабаку за вушы, так хадзяка, што мяшаецца да чужое сьлярэчкі. 18 Як шалёны, што пушчае галавешкі, стрэлы а сьмерць, 19 Так людзіна, што ашукуе прыяцеля

свайго й кажа: „Ціж я ня шкеліў?“ 20 Ідзе няма дроў, цяпло гасьне; і йдзе няма агуканьніка, нязгода моўкне. 21 Вугаль да жару, і дровы да цяпла; і звадлівая людзіна да тога, каб зацяпляць нязгodu. 22 Словы агуканьніка, як ласонікі, і зыходзяць да нутра жывата. 23 Як гліняны гаршчок, паліваны срэбным шумаўём, так гарачыя вусны й нягоднае сэрца. 24 Вуснамі сваімі непрыяцель прыдаецца, але ў нутру сваім задумляе ашуку; 25 Калі ён гукае лагодна, ня вер яму, бо сем агідаў у сэрцу ягоным. 26 Чыл ненавіднасьць прыкрыта ашукаю, таго злосьць адкрыецца прынародна. 27 Хто капае яму, уваліцца ў яе; і камень зьвернецца на тога, хто копе яго. 28 Манлівы язык ненавідзе ўцісьвёных ім, і гладкія вусны прычыняюць адхіненне.

27 Не хваліся заўтрашнім днём, бо ня ведаеш, што дзень народзе. 2 Хай хвале цябе чужы, а ня вусны твае, — чужаземец, а не язык твой. 3 Цяжкі камень, і пясок вагі; але тнеў дурнога цяжшы за абодвых. 4 Гнеў — неміласціўнасьць, і абурэньне — паводка; але хто вытрывае супроці завісьці? 5 Валей адкрытае ганеньне, чымся патайнае любоў. 6 Верныя раны любячага, але ашукныя цалаваньні непрыяцеля. 7 Насычаная душа брыдзіцца наўзаю, але галоднай душы ўсе гаркое соладка. 8 Як птушка-валацута, што адляцела ад свайго гнязда, так людзіна, што пайшла ад свайго месца валачыцца. 9 Масьць а каздзеньне цешаць сэрца, і валей саладзіня прыяцеля, чымся собская рада. 10 Прыяцеля свайго й прыяцеля айца свайго не пакідай, і да дому брата свайго не хадзі ў дзень няшчасья свайго; валей сусед блізкі, чымся брат далёкі. 11 Сыну мой! будзь мудры й павесялі сэрца мае; і я адкажу словам таму, каторы ўцікае імя. 12 Разважлівы, перадбача-

чы ліха, хаваецца; простыя йдуць, і іх караюць. 13 Вазьмі адзецьце ягонае, бо ён ручаў за чужніка, і вазьмі заклад у яго за чужую. 14 Хто голасна дабраславе прыяцеля свайго рана нараніцы, то за праклён гэта будзе мець яму.

15 Кажначаснае капаньне вельмі дажджлівага дня й звадлівага жонка аднолькавыя; 16 Хто хавае яе, хавае вецер, і пахнючы алей у правіцы. 17 Зялеза войстра зялеза, так людзіна войстра від прыяцеля свайго. 18 Хто даглядае фігу, паспытаецца садавіны яе; і хто рупіцца праз спадара свайго, будзе паважаны. 19 Як у вадзе від — да віду, так сэрца людзіны — да людзіны. 20 Шэоль а авадон ніколі не насыцяцца, і вочы чалавека не насыцяцца. 21 Літавальны гаршчок да срэбра і горан да золата, так людзіна падле хвалы свае. 22 Калі будзеш таўчы дурнога ў ступе таўкачом памеш круп, дурнота ягоная не аддзельца ад яго.

23 Рупся ведаць стан авец сваіх, даглядай дабро стады свае; 24 Бо багацьце ня вечнае, і ці карона ад роду да роду? 25 Сена зьяўляецца, і кунежная трава паказуецца, і гавое зельле зьбіраюць. 26 Ягняты дзеля адзецьця твайго, і козы — цана поля. 27 І даволі казінага малака на ежу табе, на ежу хатнім і на жывеньне служэбак тваіх.

28 Нягодныя ўцякаюць, як ніхто не жанецца; але справядлівыя бясъпечныя, як левянё. 2 За выступ зямлі ё шмат князёў у ёй, але пераз чалавека розуму, веды яна даўтавечная. 3 Бедная людзіна, што ўціскае галечу — лівун, што зносе і не даець еміны. 4 Пакідаючыя права хваляць нягодных, але тыя, што дзяржаць права, сьперачаюцца зь імі. 5 Благія людзі ня цямяць суду, але тыя, што шукаюць СПАДАРА, цямяць усе. 6 Валей бедны, што ходзе ў сваёй беззаганнасьці, чымся

тый, што ходзе крывымі дарогамі, дарма што ён багаты. 7 Дзяржаць права — сын мудры, але прыяцель бязульных сарамаціць айца свайго. 8 Хто павялічае маемасьць сваю квотамі і несправядлівым прыбыткам, тый зьбірае яго бачліваму да бедных. 9 Хто адварачае вуха свае, каб ня чуць Права, нават малітва ягоная — агіда. 10 Хто прычыняе, што пасьцівыя блудзяць на благой дарозе, сам уваліцца ў яму сваю, але беззаганным спадзець дабро. 11 Багатыр — мудрэц у ваччу сваім, але разумны галеча раскумяе яго. 12 Як справядлівыя цешацца — вялікая слава; але як паўстаюць нягодныя, чалавек хаваецца. 13 Хто хавае выступы свае, ня будзе мець дасьпеху; але хто спавядаецца а пакідае, таму паспагадаюць. 14 Шчаслівая людзіна заўсёды старожака, але хто каляне сэрца свае, уваліцца ў ліха. 15 Равучы леў а мурмельмязьведзь — нягодны дзяржаўца над галечу. 16 Князь, катораму не стаець розуму, таксама вялікі ўціскальнік. Хто ненавідзе прагавітасьць, падоўжа дні свае. 17 Чалавек, ацяжараны крывёй душы, аж да ямы будзе бегчы; няхай ніхто яго не дзяржыць. 18 Хто ходзе пасьціва — спасёны будзе, але крутадушных дарогаў паваліцца на аднэй зь іх. 19 Хто робе зямлю сваю, насыціцца хлебам; але хто жанецца за пустым, насыціцца беднасьцяй. 20 Шмат дабраслаўстваў на людзіну верную; але хто сьпяшаецца забagaцець, ня будзе нявінны. 21 Зважаць на асобы, ня добра, ба за лусту хлеба муж выступае. 22 Хто сьпяшаецца забagaцець, мае благое вока й ня ведае, што нястача стрэне яго. 23 Хто ўцікае людзіне, знойдзе потым большую ласку, чымся тый, што падлыгуе языком сваім. 24 Хто глабае айца свайго альбо маці сваю й кажа: „Няма выступу“, тый сябра нішчыцеля. 25 Хто гордага сэрца,

тый узрушае ваду; але хто спадзяецца на СПАДАРА, насыціцца. 26 Хто спадзяецца на сэрца свае, тый дурны; але хто мудра ходзе, будзе вывальнены. Хто даець бедным, ня будзе мець нястачы; але хто зачыняе вочы свае, будзе мець шмат праклёнаў. 28 Як нягодныя ўзвышаюцца, чалавек хаваецца; але як яны гінуць, справядлівыя множацца.

29 Часта ганены, каляне завыек, будзе зьнецікі звышчаны, ды без выльчэння. 2 Як справядлівыя множацца, люд цешыцца; але як нягодныя маюць уладу, люд стогне. 3 Хто любе мудрасьць, цешацца свайго; але хто карагодзіцца зь бязулямі, тый згубе маемасьць. 4 Кароль маціць зямлю судам, але хто адержжуе падаркі, бурэе яе. 5 Людзіна, што падлыгуе прыяцелю свайму, станове сетку на ногі яго. 6 У выступку пасадка благой людзіне, але справядлівы пляець а цешыцца. 7 Справядлівы знае права галечы, нягодны не разумее пазнавання. 8 Зьдзеклівыя прыносяць месту пасадку, але мудрыя адварачаюць злосьць. 9 Як мудрая людзіна правуецца зь людзіною дурною, ці злуецца, ці сьмяецца, ня мае супакою. 10 Прагавітыя крыві ненавідзяць беззаганнага, але пасьцівыя рупяцца праз душу ягоную. 11 Дурны выказуе ўвесь свой дух, але мудры дзяржыць яго на пасьлей. 12 Калі дзяржаўца слухае слова манюкі, усі слугі ягоныя нягодныя. 13 Бедны й удзіканьнік сустракаюцца, СПАДАР асьвячае вочы абодвух. 14 Калі кароль судзе падле праўды галечу, пасады ягоны будзе ўмацаваны назаўсёды. 15 Дубец а ўпкі даюць мудрасьць, але дзяцц пакіне нае сарамаціць маці сваю. 16 Як нягодныя множацца, выступку многіх, але справядлівыя абачаць упад іх. 17 Навучай сына свайго, і ён дасьць табе супакой, і дасьць

ласонікі душы тваёй. 18 Ідзе няма відзены, люд няўздэрглівы; але шчаслівы тый, што дзяржыць права. 19 Слугі не зазырыш словамі, бо, дарма што ён цяме, не адкажа. 20 Ці бачыў мужа халлівага ў словах сваіх? Болей надзеі зь неразумнага, чымся зь яго. 21 Хто кунежа зь маленства слугу свайго, наапошку ён стане валадаром да яго. 22 Гняўлівая людзіна ўзрушае ваду, і апрысклівая багатая выступкам. 23 Гордасьць людзіны паніжае яе, але пакорны духам аддзяржыць часьць. 24 Хто сябруе із злодзеям, ненавідзе душу сваю; чые кляцтвы і не выяўляе. 25 Дрыжэньне чалавека станове пасадку, але хто спадзяецца на СПАДАРА, будзе ўзьялічаны. 26 Шмат хто шукае віду дзяржаўцы, але суд людзіны ад СПАДАРА. 27 Агіда справядлівым людзіна несправядлівая, і агіда нягодным пасьцівы дарогаю.

30 Словы Агура Ячанка. Цяжар агалашае муж Іхіелю, Іхіелю а Укалу. 2 Бо недасьціпнейшы я за іншую людзіну, і няма ў мяне розуму людскога; 3 Я не наўчыўся мудрасьці, каб ведаць сьвятых ведаць.

4 Хто ўзьшоў на неба й зышоў? хто зьбер ведаў у прыгоршчы свае? хто завязаў ваду ў вадзецьце? хто паставіў усі канцы зямлі? што за імя ягонае? і што за імя сына ягонаму? ці ведаеш? 5 Кажнае слова Божае пералітаванае; Ён шчыт тым, што спадзяюцца на Яго. 6 Не дабаўляй да слоў Ягоных, каб Ён ня ўпкінуў табе, і ты не апынуўся манюкам.

7 Дзвюх ротаў я прасіў у Цябе; не адмоў імне ўперад, чымся памру: 8 Ману й ашукнае слова здалё ад мяне, галіты й багацьця не давай імне, жыві мяне належнаю емінаю маёй, 9 Каб я, перасыціўшыся, не адрокся й не сказаў: „Хто СПАДАР?“ і каб, згалеўшы, я ня краў і ня будзены імяні Бога свайго.

10 Не агукай слугі спадару ягонаму, каб ён не пракляў цябе, і ты ня быў анічым. 11 Ё пакаленьне, што клінец айдзе свайго і маці свае не дабраславе. 12 Ё пакаленьне чыстае ў вачох сваіх, але не адмытае ад нечысьці свае. 13 Ё пакаленьне — о якія пыхатыя вочы іхнія, і як узнятыя вежы іхнія! 14 Ё пакаленьне, каторага зубы — мякы і каторага пачэляпы — вялікія намы на тое, каб пажарці ўбогіх ізь зямлі і бедных ізь людзей!

15 У п'яўкі дэве дачкі: „Дай, дай”. Гэтыя тры ненасыці, і чатыры ня скажучь: „Досыць!” 16 Шэоль і бясплодная дзетніца, зямля не насычаная вадой, і цяпло ня скажа: „Досыць!”

17 Вока, што насымаецца з айдзе і грэбе пакораю да маці, выдзяўбуць груганы дольнія, і пажаруць птушаняты арліныя.

18 Тры лішчы дзіўныя імне, і чатыры, каторых я ня знаю: 19 Дарогі арла ў паветру, дарогі гада на скале, дарогі карабля сярод мора і дарогі мужчыны да дзявушчае.

20 Такая дарога чужаложнае жонкі: пад'ела, і абцёрла вусны свае, і сказала: „Я не зрабіла нягоднасьці”.

21 Пад трыма дрыжыць зямля, і чатырох яна ня можа несці: 22 Пад слугою, як ён каралюе, і дурням, як ён насыціўшыся; 23 Пад ненавіднаю жонкаю, калі яна выходзе замуж, і нявольніцаю — наступніцаю па спадарыні сваёй. 24 Во чатыры малюсенькія на зямлі, але надзвычайна мудрыя: 25 мурашкі — люд ня дужы, гатуюць, адылі, емя сабе ўлетку; 26 Трусы — люд кволы, робяць, адылі, дамкі сабе ў скалах; 27 Шаранча ня мае караля, але выступаюць усі зьбершыся вяткаю; 28 Павук чапляецца лапамі, але бывае ў палацах каралеўскіх.

29 Тры, што добра ходзяць, але

чатыры харапа ходзяць: 30 Леў, найдужшы сярод жывёл, і не адварачаецца ад нікога; 31 Паперазаны па сьцёгнах конь, казёл і кароль, катораму няма супара.

32 Калі ты зрабіў дурна з прычыны свайго вяльмуваньня, і калі табе прышло ўдум ліха — рукі на вусны. 33 З малака б'юць масла, і ад вытня з носу йдзець кроў, і ўзрушэньне гневу прыводзе да вяды.

31 Словы караля Лемуеля, цяжар, што маці ягоная наўчыла яго. 2 Што, сыну мой? і што, сыну жывата майго? і што, сыну абятніцаў майх? 3 Не аддавай жанкам сілы свае ані дарогаў сваіх тым, што губяць каралёў.

4 Не каралём, Лемуелю, не каралём піць віно ані князём хмельны напітак: 5 Каб, піўшы, не забыўся ўставы і не перакруціў суд усіх уцісканых. 6 Дайце хмельны напітак гінучаму і віно тым, каторым горка на душы. 7 Няхай ён вып'е, і забудзецца бядноту сваю, і стомы свае ня ўспомне балей. 8 Адчыні вусны свае дзеля немага, да суду ўсіх сыноў, што адыходзяць на вечнасьць. 9 Адчыні вусны свае, судзі справядліва і барані справу ўбогага а беднага.

10 Малайчыну жонку хто знойдзе? бо шмат большая за перлы цанна яе. 11 Пэўнае да яе сэрца мужа ейнага, і прыбытку ня будзе нястачы. 12 Робе дабро яму, а ня ліха, усі дні жыцьця свайго. 13 Шукае воўны а лёну і ахвотна робе рукамі сваімі. 14 Яна, як караблі купецкія, здалеку дастаўляе емя свае. 15 І ўстаецца яшчэ ночы, і раздаецца ежу хатнім сваім, і належнае служэбкам сваім. 16 Яна падумала праз поле і прыдбала яго; з пладоў рук сваіх яна садзе вінніча. 17 Паляразуе сілаю сьцёгны свае і мацуе рукі свае. 18 Цеме, што тавар ейны добры; ня гасне ночы сьветач ейны. 19 Выцягуе рукі свае да прасьніцы і дзяр-

жыць верцяно ў далані сваёй. 20 Адчыняе даланю сваю беднаму і выцягуе рукі свае ўбогаму. 21 Не баіцца сьнегу ля дому свайго, бо ўвесь дом ейны апранены падвойна. 22 Яна тчэць сабе каберцы; шоўк а пурпура адзецьце ейнае. 23 Ведамны лі брамаў муж ейны, як сядзіць із старцамі зямлі. 24 Яна тчэць цянюсенькае палатно, і прадаець, і паясы Канаанянам — купцом. 25 Моц а чэсьць — адзецьце ейнае, і сьмяецца аж да апошняга дня. 26 Адчыняе

вусны з мудрасьцяй, і навука міласьці на языццэ ў яе. 27 Яна глядзіць добра дарогаў дамовы свае і ня есьць хлеба ў дзяньгубстве. 28 Устаюць дзеці ейныя і завуць яе шчасліваю; устаець муж ейны і хвале яе. 29 „Шмат якія дачкі прыдбалі цноту, але ты перайшла ўсі іх”. 30 Прынаднасьць ашукная, і харашыня марная; жонка, што баіцца СПАДАРА, будзе ўхвалёна. 31 Дайце ёй з пладоў рук ейных, і няхай учынікі ейныя ўхваляць яе ля брамаў.

КАЗАНЬНІК

1 Словы Казаньніка, сына Давідавага, караля ў Ерузаліме. 2 Марнасьць марнасьцяў, сказаў Казаньнік, марнасьць марнасьцяў, усе марнасьць. 3 Якая перавага чалавеку з усяе гарапашнасьці ягонае, што ён гарапашычае пад сонцам? 4 Пакаленьне адыходзе, і пакаленьне прыходзе, але зямля трывае на векі. 5 Таксама сонца ўзыходзе, і сонца заходзе, і сьпяшаецца да месца свайго, ідзе яно ўзышло. 6 Вецер вее на паўдня і кружыняе на поўнач, кружыняе, кружыняе, дзьмець і на кругі свае зварачаецца вецер. 7 Усі рэкі цякуць у мора, мора, адылі, ня поўнае; да тога месца, скуль рэкі цякуць, яны зварачаюцца.

8 Усі рэчы поўныя працы; ня можа людзіна выказаць; не насыціцца вока глядзеньням, ані вуха напоўніцца слуханьням. 9 Што было, тое й будзе; і што дзеялася, тое й будзе дзеяцца; і няма нічога новага пад сонцам. 10 Бывае штось, праз што кажучь: „Глянь гэта навіна”; але было яно ўжо ад веку, што быў перад намі. 11 Няма памяці прэдняга, ды і апошнія, што будуць, не заставуцца ў памяці тых, што прыйдучь наапошку.

12 Я, Казаньнік, быў каралём над Ізраелям у Ерузаліме. 13 І я нава-

жыў у сэрцу сваім сачыць а скумаць розумам усе, што дзеецца пад нябёсамі. Гэты цяжкі занятак даў Бог сыном людзкім, каб мучылі сябе ім. 14 Бачыў я ўсі справы, якія робяць пад сонцам: і вось, усе — марнасьць а тамаваньне духа. 15 Скрыўленага нельга выпрастаць, і нестаючага нельга лічыць. 16 Мужаваў я із сэрцам сваім, кажучы: „Я, гля, я ўзьялічыўся а прыдбаў болей мудрасьці, чымся ўсі, што былі перад імною ў Ерузаліме, і сэрца мае бачыла шмат мудрасьці а веды”. 17 І я даў сэрцу свайму пазнаць мудрасьць а веду, шал а дурноту; і я ведаю, што таксама гэта нэмарасьць духа; 18 Бо ў шмат мудрасьці, шмат і гневу, і хто павялічае веду, павялічае боль.

2 Я сказаў у сэрцу сваім: „Хадзі ж цяпер, я спрабую цябе веселатою, наглядзіся на дабрыню”: і вось, гэта таксама марнасьць. 2 Празь сьмех я сказаў „Дурнота!” і празь веселатую: „Што даець яна?” 3 Я прабаваў у сэрцу сваім цешыць віном цела свае, а сэрца свае ўводзіць у мудрасьць, няцца й дурноты, пакуль не абачу, што добрае сыном людзкім, што рабілі б яны пад нябёсамі ў ліках дзён жыцьця свайго. 4 Я ўчыніў вялікія справы: пастала-

віў сабе дамы, насадзіў сабе віншчы, 5 Уладзіў сабе гароды а сады, і пасадзіў дзевы ўсялякае садавіны ў іх; 6 Зрабіў сабе копані водаў, каб навадняць гаі, ідзе растуць дзевы; 7 Прыдбаў слугаў а нявольніцы, і чэлядзь была ў мяне; і былі ў мяне таксама стады буйнога й драбнога статку — балей, чымся ў вусіх, былых перад імною ў Ерузаліме; 8 Зьбер сабе таксама срэбра а золата і асаблівы скарб із каралёў а краінаў; замеў сабе пяноў а пюлькі і раскошы сыноў людзкіх — караліцу а караліцы; 9 Значыцца, я быў вялікі і ўзьялічыўся болей за ўсіх, былых перад імною ў Ерузаліме; таксама мудрасьць мая была з імною. 10 І чаго б не прасілі вочы мае, я не задzerжаваў ад іх; не адмаўляў сэрцу свайму ніякае радасьці, бо сэрца мае цешылася з усяе гарапашнасьці мае; і гэта было маёй дзеляй з усяе гарапашнасьці мае. 11 І глянуў я на ўсі работы свае, што зрабілі рукі мае, і на гарапашнасьць, што я дазнаваў робячы: і вось, усе марнасьць а нэмарасьць духа, і няма перавагі пад сонцам.

12 І зьвярнуўся я пабачыць мудрасьць і шал а дурноту; бо што можа зрабіць тый, што прыходзе па каралю, на тое, што ўжо зроблена? 13 І абачыў я, што ё перавага мудрасьці над дурнотаю, як перавага сьвятліні над цямнотаю; 14 У мудрага вочы ў галаве ягонай, а дурны ходзе ў цямноце. І пазнаў я, таксама я, што адна прыгода прыгаджаецца ўсім ім. 15 І сказаў я ў сэрцу сваім: „Як прыгодзіцца неразумнаму, так прыгодзіцца й імне: дык нашто ж я быў мудрэйшы?” І сказаў я ў сэрцу сваім, што гэта таксама марнасьць; 16 Бо мудрага ня будуць памятаваць вечна, як і неразумнага; у прыйдучыя дні ўсе чыста забудзецца, і як памрэць мудры, так памрэць неразумны. 17 І зьненавідзіў я жыцьцё;

бо ліхая імне справа, спраўляная пад сонцам, бо ўсе марнасьць а нэмарасьць духа. 18 І зьненавідзіў я ўсю гарапашнасьць сваю, што я рабіў пад сонцам; бо я пакіну яе чалавеку, што будзе просьле мяне. 19 І хто ведае, будзе ён мудры ці дурны? ён, адылі, будзе мець уладу над усёй маёй гарапашнасьцяй, што я рабіў, і паказаў сябе мудрым пад сонцам. Гэта таксама марнасьць. 20 Дык я абярнуўся, каб абезнадзеіць сэрца свае з усяе гарапашнасьці, што я меў пад сонцам; 21 Бо бывае чалавек, што працуе з мудрасьцю, зь ведаю а ўменьням, прымеж тога людзіне, што не працавала ў тым, мае аддаць яе на дзель. Гэта таксама марнасьць а вялікае ліха. 22 Бо што будзе чалавеку з усяе гарапашнасьці, зь нэмарасьці сэрца свайго, што ён рабіў пад сонцам? 23 Бо ўсі дні ягоныя — болі а гнеў, а ўсі заняткі ягоныя, нават ночы, не супачвае сэрца ягонае. І гэта марнасьць. 24 Нічога няма лепшага людзіне, як есьці й піць і дазваляць душы сваёй бачыць дабро з гарапашнасьці свае. Таксама гэта бачыў я, што яно ад рукі Божае; 25 Бо хто можа есьці альбо хто можа чуць болей як я? 26 Бо людзіне, што добрая ў ваччу Бога, Ён даў мудрасьць а веда а радасьць; але грэшніку даець клопат зьбіраць а ашчаджаць, каб даць добраму перад Богам. Гэта таксама марнасьць а нэмарасьць духа.

3 Усяму пара, і час кожнаму зьчаньню пад небам: 2 Пара радзіцца, і пара паміраць; пара садзіць, і пара вырываць пасаджанае; 3 Пара забіваць, і пара лячыць; пара бураць, і пара будаваць; 4 Пара плакаць, і пара сьміяцца; пара галасіць, і пара скакаць; 5 Пара кідаць каменье, і пара зьбіраць каменье; пара абыймаць, і пара здаляцца ад абыймаў; 6 Пара шукаць, і пара губляць; пара шчаджаць,

і пара раськідаць; 7 Пара ірваць, і пара сшываць; пара маўчаць, і пара гўкаць; 8 Пара любіць, і пара ненавідзіць; пара вайны, і пара міру.

9 Што за перавага працуючаму з тога, што ён працуе? 10 Бачыў я дзейнасьць, каторую даў Бог сынам людзкім, каб яны спраўляліся з ёю. 11 Усе ўчыніў Ён жаршым упару сваю, таксама ўлажыў Ён сьвет у сэрца іхнае так, што ня можа людзіна адкрыць справаў, каторыя Бог спраўляе ад пачатку аж да канца. 12 Ведаю, што нямаш ім іншага добра, як весяліцца й рабіць добро ў жыцьцю сваім. 13 І калі якая людзіна есьць а п'ець а бача добро з гарапашнасьці свае, то гэта дар Божы. 14 Ведаю, што ўсе, што робе Бог, застаецца на векі; да яго няма чаго дабаўляць і ад яго няма чаго адбімаць; і Бог зрабіў так, каб баяліся Яго. 15 Што было, даўно яно; і што мае быць, ужо было; і Бог спаданьне зь мінуласьці.

16 Яшчэ бачыў я пад сонцам: месца суду, а там нягоднасьць; і месца справядлівасьці — нягодны там. 17 Я сказаў у сэрцу сваім: „Справядлівага й нягоднага будзе судзіць Бог, бо парэ там на кажнае зычаньне й на кажны ўчынак там”.

18 Быў сказаўшы я ў сэрцу сваім праз справы сыноў людзкіх, што Бог спрабаваў іх і паказаў, што яны жывёла самы па сабе; 19 Бо тое, што прылучаецца сынам людзкім, прылучаецца жывёле, і адна прылуча ўсім: як адныя паміраюць, так паміраюць і другія; але, усі маюць адзін дух; і ня мае людзіна перавагі над жывёлаю; бо ўсе марнасьць. 20 Усе йдзець у вадно месца: усе паўстала з пылу, і ўсе абярнецца ў пыл. 21 Хто ведае, ці дух сыноў людзкіх узыходзе ўгару і ці дух жывёлы зыходзе далёў, да зямлі? 22 Дык я бачыў, што нічога няма лепшага, як што людзіна цешыла-

ся б з працаў сваіх; бо гэта дзель ейная; бо хто прывядзець яе пабачыць, што будзе просьле яе?

4 Ізноў я зьвярнуўся й разважаў усі ўціскі, што бываюць пад сонцам: і во сьлёзы ўцісканых, і няма ў іх пацяшыцеля; і на баку ўцісканьнікаў іхных сіла, і няма ў іх пацяшыцеля. 2 І пахваліў я памерлых, што даўно памерлі, больш за жывых, што яшчэ жывуць; 3 Але ляпей за гэтых двух таму, хто яшчэ ня быў, хто ня бачыў благое дзейнасьці, што дзеюць пад сонцам. 4 Ізноў я разважаў усі натугі і ўсі ўменьні, што дзеля гэтага людзіна завідзе прыяцелю свайму. Гэта таксама марнасьць а немарасьць духа. 5 Дурны шчапляе рукі свае і зьдае цела свае. 6 Валей жменя пацехі, як прыгоршчы натугі а немарасьці духа.

7 І я зьвярнуўся, і бачыў марнасьці пад сонцам: 8 Ё адзін, і няма другога, ані сына, ані брата няма ў яго; прымеж тога няма канца ўсёй натузе ягонай, і вока ягонае не насыціцца багацьцям. „На каго ж я натужуюся і спабываю душу сваю добра?” Гэта таксама марнасьць; і блатая дзейнасьць гэта. 9 Двум ляпей, чымся аднаму, бо яны маюць добрую надгароду за натугу сваю; 10 Бо калі яны паваліцца, то адзін падыйме сябру свайго. Але бяда аднаму, як ён паваліцца, бо няма другога падняць яго. 11 Таксама, як лягуць два, дык цёпла ім; а аднаму як утрэцца? 12 І калі хтось дужае яго, два супроцьставяцца яму. І павароз у тры столкі ня борзда парвецца. 13 Валей беднае, але мудрае дзяццё, чымся стары, але неразумны кароль, каторы ня можа быць жураны. 14 Бо іншы зь вязьніцы выходзе каралёваць, прымеж тога тыя, што радзіўся ў каралеўстве сваім, бяднее. 15 Я бачыў усіх жывучых, што ходзяць пад сонцам ізь дзяццём — другім, што стане

на месцу ягоным. 16 Няма канца ўсяго людю, усяго, што быў перад ім, таксама й апошнія не пацешацца зь яго. Напэўна й гэта марнасьць а немарасьць духа.

5 Уважай на нагу сваю, як пойдзеш да дому Богага, і будзь гатоўшы слухаць, чымся даваць аброк дурных, бо яны ня ведаюць, што блага робяць. 2 Не хапайся вуснамі сваімі, і сэрца твае хай не барзьдзіць вымавіць слова перад Богам; бо Бог на небе, а ты на зямлі; затым хай у цябе мала будзе словаў; 3 Бо сьненне прыходзе ад множасьці дзейнасьці, а голас неразумнага ад множасьці словаў. 4 Як абяцаеш абяцніцу Богу, то не адвалакай споўніць яе; бо няма зычлівасьці да неразумных; а ты, як абяцаў, споўні. 5 Валей, каб ты не абяцаў, чымся, каб абяцаў і ня споўніў. 6 Не дазваляй вуснам сваім уводзіць у грэх цела твае і не кажы перад ангіламі: „Гэта абмыла”. Нашто меў бы Бог гневацца на голас твой і нішчыць работу рук твоіх? 7 Бо ў множасьці сьненняў ё шмат і марнасьці і слоў; але ты бойся Бога.

8 Калі ўдзікаўне беднага й спабыцьцё суду а справядлівасьці абачыш у краю, ня дзівуйся з гэтага: бо вышшы за высокага назірае і найвышшы над імі; 9 Перавага ж у вусім у тэй зямлі, ідзе кароль служба полно. 10 Хто любе срэбра, не насыціцца ім; і хто любе множасьць, ня будзе мець прыбытку. І гэта марнасьць. 11 Як павялічаецца дабра, павялічацца й ядучыя яго; і якая карысьць собсьнікам яго? хіба тая, каб глядзець ачыма сваімі. 12 Салодкі сон у прапуючага, ці шмат, ці мала ён ізьсьць; але пярэсьць у багатага не даець яму спаць.

13 Ё балючае ліха, я бачыў пад сонцам: багацьце, дзяржае на шкоду собсьнікам яго; 14 Але тое багацьце гіне з прычыны благое прыгоды: і народзіцца сын у яго.

і нічога няма ў руках ягоных. 15 Як вышаў ён із улонья маці свае, так голым і адходзе ўзноў, як прышоў; і нічога ня вынясе з гарапашнасьці свае, што мог бы ён панесьці ў руцэ свае. 16 І гэта таксама балючае ліха, што, як прышоў ён, так і адыйдзе. І што за карысьць яму з таго, што ён працаваў на вецер? 17 Таксама ўсі дні свае есьць у цямноте і шмат якім гневам а хваробаю, і злосьцяй свае.

18 Во што я бачыў: ё хароціе дабра есьці а піць а бачыць дабра з усяе гарапашнасьці свае, каторую меў пад сонцам увесь лік дзён жыцьця свайго, што Бог даў яму; бо гэта дзель ягонага. 19 І калі якой людзіне даў Бог багацьце а маемасьць, і даў сілу есьці з гэтага, і браць дзель сваю, і цешыцца з гарапашнасьці свае, то гэта дар Божы. 20 Бо ён ня доўга будзе памятаваць дні жыцьця свайго, бо Бог адказуе на радасьць сэрца ягонага.

6 Ё ліха, каторае я бачыў пад сонцам, і шмат яго сярод людзёў: 2 Чалавеку даў Бог багацьце, маемасьць а часьць, і няма нястачы душы ягонай ні ў чым, чаго душа ягоная жадае; не даець, адылі, Бог яму сілы есьці з гэтага, але чужнік есьць гэта: гэта марнасьць і блэгі боль. 3 Калі народзе сто дзяцей, і будзе жыць шмат год, так што дні год ягоных будуць чысьленья, але душа ягоная не насыціцца дабром, і таксама ня будзе ён мець пажоў, то я скажу: ськідышу ляпей, як яму; 4 Бо ён прыходзе ў марнасьці і адыходзе ў цямноту, і цямнотаю імя ягонае пакрыецца; 5 Таксама сонца ён ня бачыў ані знаў: у гэтага болей супакою, чымся ў ганага. 6 Але, хоць бы ён жыў двойчы тысяча год, ня бачыў, адылі, дабра, ці ня ўсе пойдзе ў вадно месца? 7 Уся гарапашнасьць людзіны дзеля роту ейнага, і ўсё ж душа яе не напаўняецца. 8 Якая перавага

мудрага над неразумным, беднага, што ўмее абыходзіцца, перад жы-
вучымі?

9 Валей бачаньне ачыма, чымся лятунак душы. Гэта таксама марнасьць а немарасьць духа. 10 Што было, даўно названа імя яго, ведалі, што гэта — чалавек, і што ён можа прававацца з тым, хто дужшы за яго. 11 Гэта ж шмат рэчаў, што павялічаюць марнасьць: якая ж перавага людзінэ? 12 Бо хто ведае, што добрае чалавеку ў жыццю, у ліку дзеён жыцця марнасьці ягонае, каторыя ён каратае, як сьцень? Бо хто можа сказаць людзінэ, што будзе пад сонцам просьле яе?

7 Валей добрае імя, чымся добрая масьць, і дзень сьмерці, чымся дзень нараджэньня. 2 Валей хадзіць да дому жалобы, чымся да дому чэсьці, бо там канец кажнага чалавека, і жывы возьме гэта да сэрца свайго. 3 Валей немарасьць, чымся сьмех, бо ад марнасьці віду лепшае сэрца. 4 Сэрца мудрых у доме жалобы, а сэрца неразумных у доме радасьці. 5 Валей чалавеку слухаць упікі мудрага, чымся чалавеку слухаць песьню неразумных; 6 Бо як грэск церняў пад гаршком, так сьмех неразумнага. І таксама гэта марнасьць. 7 Уціск налёўна дурніц мудрага, і падарак губе сэрца. 8 Валей канец рэчы, чымся пачатак яе; цяплівы духам лепшы за гордага духам. 9 Не сыпайся ў духу сваім гневацца, бо гнеў у грудзёх неразумных супачывае. 10 Не кажы: „Чаму гэта прэздні дні лепшыя за гэтыя?“ бо ня з мудрасьці ты пытаешся праз гэта. 11 Мудрасьць добрая із спадкам, але карысьнейшая тым, што бачаць сонца; 12 Бо мудрасьць абарона, срэбра абарона, але перавага веды ў тым, што мудрасьць даець жыццё тым, хто мае яе. 13 Глядзі на дзела Божае, бо хто можа выпрастаць, што Ён скрывіў? 14 У дзень добры ка-

рыстай з дабра, але ў дзень няшчасьця зважай: адно супроці другога ўладзіў Бог; бо ня знойдзе чалавек просьле сябе нічога.

15 Усяго нагледзеўся я ў дні марнасьці свае: бывае справядлівы гіне ў справядлівасьці сваёй, і нягодны далей живець у нягоднасьці сваёй. 16 Ня будзь лішне справядлівы і ня мудрагель лішне: нашто табе нішчыць самога сябе? 17 Ня будзь лішне нягодны і ня будзь дурны: нашто табе паміраць не ўпару? 18 Добра, каб ты дзяржаўся гэтага і таксама з гэтага ня здыймай рукі свае, бо хто баіцца Бога, пройдзе ўсе. 19 Мудрасьць мацуе мудрага болей, як дзесяцёх валадароў, што былі ў месьце; 20 Бо няма чалавека, нават справядлівага, на зямлі, што рабіў бы дабро й не грашыў; 21 Затым не на ўсі словы, што кажуць, зварачай увагу, каб ня чуць табе слугі свайго, што клінець цябе; 22 Бо сэрца твае дазнала шмат разоў, што й сам ты кляў іншых.

23 Усе спрабаваў я мудрасьцю; я сказаў: „Я буду мудры“, але яна далёка ад мяне. 24 Далёка тое, што было, і глыбака, глыбака: хто можа знайсці яго? 25 Зьвярнуўся я із сэрцам сваім, каб пазнаць а скумаць а выпшукаць мудрасьць а вылічэньне, і пазнаць нягоднасьць дурацы а дурноту шалу. 26 І знаходжу я, што гарчэйшая за сьмерць жонка, каторай сэрца — пасадыкі а сеткі, рукі ейныя, як зялезьзе; каторага падабае Бог, тый уцячэць ад яе, але грэшніка ўхопе яна. 27 Гля, гэта знайшоў я, сказаў Казаньнік: даючы адно да аднаго, каб знайсці лічбу, 28 Каторай яшчэ шукала душа мая, але я не знаходзіў: аднаго мужчыну сярод тысяча я знайшоў; але жонкі сярод усіх іх я не знайшоў. 29 Гля, гэта толькі я знайшоў, што Бог учыніў чалавека пасьцівым, але яны вынайшлі шмат вынаходаў.

8 Хто — як мудрэц, і хто ведае зьясьненне рэчаў? Мудрасьць людзіны робе від ейны сьветлым, і гарэзасьць віду ейнага мяняецца. **2** Я раджу: дзяржы расказаньне каралеўскае, ды дзеля прысягі Богу. **3** Не барзьдзі адыходзіць ад віду ягонага, не дзяржыся ўпорліва благое справы, бо ён зробіе, што падабае. **4** Ідзе слова каралёва, там улада, і хто скажа яму: „Што ты робіш?“ **5** Хто дзяржыць расказаньне, не дазнае някакага ліха; і час і суд знае сэрца мудрага; **6** Бо кажнаму зычаньню ё пара й суд; а ліха чалавечае вялікае на ім, **7** Што ён ня ведае, што будзе; і хто можа сказаць яму, як яно будзе? **8** Ніхто ня мае ўлады над духам, каб удзяржаць дух, і нямаш улады над днём сьмерці, і няма адпуску на вайне, і ня выбаве нягоднасьць нягоднага. **9** Усе гэта я бачыў, і зварачаў увагу на кажную дзейнасьць, што дзеецца пад сонцам, на час, калі людзіна мае ўладу над людзіною на шкоду ей.

10 Гэтак я бачыў, што хавалі нягодных, і яны ўвыйшлі, і пахоўнікі выйшлі зь месца сьвятога, і іх забыліся ў месяце, што яны гэтак зрабілі. **11** Гэта марнасьць.

11 Затым, што ня борзда чыняць адправу рассудку над благімі ўчынкімі, сэрца сыноў людзкіх нахінаецца рабіць ліха. **12** Дарма што грэшнік сто разоў дзее ліха й далей жыць, я ведаю, адылі, напэўна, што будзе добра тым, каторыя баяцца Бога, каторыя баяцца віду Ягонага; **13** Але ня будзе добра нягодніку, ані доўга пацягнуцца дні, каторыя, як сьцень; бо ён ня мае боязьні перад відам Бога. **14** Ё марнасьць, каторая дзеецца на зямлі: ё справядлівыя, каторых стрэне доля як за ўчынкі нягодных; і ё нягодныя, каторых стрэне доля як за ўчынкі справядлівых. **15** І сказаў я: і гэта марнасьць. **15** І пахваліў я радасьць; бо

нямаш лепшага чалавеку пад сонцам, як есьці, піць а весяліцца, бо гэта застанецца зь ім у гарапашнасьці дзён жыцьця ягонага, каторыя даў яму Бог пад сонцам.

16 Як я зьвярнуў сэрца свае на тое, каб спатачыць мудрасьць і абачыць справы, што дзеюцца на зямлі, ад каторых ані ўдзень, ані ночы ня бача людзіна сну на аччу сваім; **17** І бачыў я ўсялякі ўчынак Божы, то знашоў, што ня можа чалавек спатачыць справы, што дзеецца пад сонцам; хоць людзіна сілуецца вышукаць, не знаходзе, адылі; нават балей: хоць мудрэц спадзяецца пазнаць, ня можа, адылі, спатачыць.

9 Вось усе тое, на што я зьвярнуў сэрца свае і ясна зразумеў усе гэта, што справядлівыя а мудрыя і дзейнасьць іхная ў руцэ Божай, як любоў, так ненавіднасьць; ня ведае чалавек усяго, што перад ім наперадзе; **2** Усяму й усім адно: адна доля справядліваму й нягоднаму, добраму а чыстаму й нячыстаму, абракаючаму й неабракаючаму, як добраму, так і грэшніку, як прысягаючаму, так і таму, што баіцца прысягі. **3** Во, што блага ў вусім, што дзеецца пад сонцам, што адна доля ўсяму, і сэрца сыноў людзкіх поўнае ліха, і шал у сэрцу іхным у жыцьцю іхным; а просьле гэтага адыходзяць да памерлых. **4** Таму, хто злучаны з усімі жывымі, ё надзея, бо й сабаку жывому ляпей чымся здохламу ляву. **5** Гэтаж жывыя ведаюць, што памруць, але мертвыя нічога ня ведаюць, і ўжо няма ім заплаты, бо ў забыцьцё пашла памятка празь іх. **6** Як любосьць іхная, так і ненавіднасьць іхная, і завіднасьць іхная даўно шчэзьлі, і няма ўжо ім дзелі на векі ні ў чым, што дзеецца пад сонцам.

7 Пайдзі, еж із радасьцяй хлеб свой і пі віно свае зь вясёлым сэрцам, бо даўно Богу прыемныя ўчынкі твае. **8** Няхай заўсёды адзецыні

твае будучь белыя, і масьці на галаве тваёй хай стаець. 9 Зажывай жыцьця із жонкаю сваёю, каторую ты любіш, усі дні жыцьця марнасьці свае, каторую Ён даў табе пад сонцам на ўсі дні марнасьці твае; бо гэта дзель твая ў жыцьцю і ў гарапашнасьці тваёй, каторую ты гарапашнічаеш пад сонцам. 10 Усе, што знойдзе рука твая рабіць, рабі сілаю сваёю; бо няма работы ані вылічэння, ані веды, ані мудрасьці ў шэолу, куды ты йдзеш.

11 Я павярнуўся й бачыў пад сонцам, што не лягкім бег ані дужым бітва, ані мудрым хлеб, ані разумным багацьце, ані ведамцам зычлівасьць; але час а прылучай прылучыцца ўсім ім. 12 Бо таксама ня ведае людзіна долі свае: як рыба, злоўленая ў ізрадлівую сетку, і як птушкі, забытаўшыся ў сіло, так сыноў людзкіх ловяць у ізрадлівым часе, ён неўспадзеўкі находзе на іх.

13 Бо яшчэ якую мудрасьць бачыў я пад сонцам, і вялікая яна была імне: 14 Места маленькае, і людзёў у ім мала; да яго падступіў вялікі кароль, і абкружыў яго, і пабудоваў навокал яго вялікія гарады; 15 І ў ім знайшлася бедная мудрая людзіна, і яна ўратавала места мудрасьцяй сваёй; ніхто, адылі, не ўспамінаў гэнае беднае людзіны. 16 І сказаў я: розум лепшы за сілу, мудрасьцяй беднага, адылі, трэбуюць і словаў ягоных ня слухаюць.

17 Валеі словы мудрых, супакойна выслуханыя, чымся крык дзяржаўцы на неразумных.

18 Мудрасьць лепшая за ваенную зброю; але адзін грэшнік згубе шмат дабра.

10 Здохлыя мужі прычыняюць, што масьць аптакарская сьмярдзіць; так дарагая мудрасьць ачэсьць церпяць ад малое дурноты. 2 Сэрца мудрага на правым баку ў яго, але сэрца неразумнага на ле-

вым. 3 І ў дарозе, што неразумны ходзе, у яго не стаець мудрасьці, і кажнаму ён кажа, што ён дурань. 4 Як дух дзяржаўцы паўстане на цябе, не пакідай месца, бо паддаў-косьць сыцішае вялікія гражы. 5 Ё ліха, я бачыў пад сонцам, бы абмыла, што паходзе ад дзяржаўцы: 6 Дурноты становяць на вялікай вышыні, а багатыя сядзяць нізка. 7 Бачыў я слугаў на конях, а князёў ходзячых, як слугі, па зямлі. 8 Хто капае яму, тый уваліцца ў яе; і хто ломе плот, таго ўкусе гад. 9 Хто кратае камяні, можа падарвацца імі; хто сячэць дровы, тый бывае ў небясьпечнасьці ад іх. 10 Як злезла ступіцца, а ён ня найстра ляза, тады мусяць натужыцца; але перавага мудрасьці прыгатаваць. 11 Як гад укусе без замаўляньня, тады ўжо няма карысьці замаўляньню. 12 Словы з вуснаў мудрага зычлівыя, а вусны неразумнага губяць яго ж: 13 Пачатак слоў з вуснаў ягоных — дурнота, і канец гаворкі ягонае — благі шал; 14 І дурны множа словы, дарма што чалавек ня можа сказаць, што будзе; і што будзе просьле яго, хто скажа яму? 15 Гарапашнасьць неразумных высілае кажнага зь іх, бо ён ня ведае, як ісьці да места. 16 Бяда табе, зямля, калі кароль твой хлапец, і князі твае ядуць рана. 17 Дабраславёная зямля, калі кароль твой сын дабрароднага, і князі твае ядуць упару, каб пасіліцца, а ня дзеля п'янчанья: 18 Ад ляноты валіцца столь, а калі апусьціць рукі, дык працячэць дом. 19 Дзеля радасьці спраўляюць чэсьці, і віно вяселе жыцьцё; а срэбра адказуе за ўсе. 20 Нават у думках сваіх ня кліні караля, і ў спальных пакоях сваіх не вайцяй багатага; бо птушка нябёсна можа перанесьці голас і крылатая — пераказаць слова.

11 Пушчай хлеб свой на зьверху водаў, бо па якімсь часе зной-

дзе ш яго. 2 Давай дзель сямём і таксама асьмём, бо ня ведаеш, ці ня станеца што благое на зямлі. 3 Як булакі будуць поўныя, то яны пальлюць на зямлю дождж; і як паваліцца дзерва на паўдня альбо на поўнач, то на месцу, ідзе паваліцца дзерва, там яно й будзе. 4 Хто назірае вецер, таму ня сеяць; і хто глядзіць на булакі, таму ня жаць. 5 Як ты ня ведаеш дарогі духа ані касьцей у жываце цяжарнай, так ты ня ведаеш учынкаў Божых. Каторы робе ўсе. 6 Нараніцы сей насеньне свае, і ўвечары хай не супачывае рука твая; бо ты ня ведаеш, што ўродзе, адно ці другое, ці абодва аднолькава добрыя. 7 Салодкая сьвятліня, і добра ачом бачыць сонца. 8 Хай бы людзі на пражыла множасьць год, то ня хай усі тыя вяселіцца яна і хай памятуе праз дні цемныя, каторых будзе шмат: усе, што будзе, марнасьць!

9 Цешся, маладзёне, у маладосьці сваёй і хай сэрца твае вяселе цябе ў дні маладосьці твае, і хадзі па дарогах сэрца свайго і подле відзеньня аччу сваіх; адно ведай, што за ўсе гэта Бог прывядзець цябе на суд. 10 Адганяй гнеў ад сэрца свайго і здаляй благое ад цела свайго, бо маленства а маладосьць — марнасьць.

12 І памятуі Стварыцеля свайго за дзён маладосьці свае, пакуль ня прышлі цяжкія дні, і не насталі гады, празь якія ты скажаш: „Нямаш імне любаты ў іх”; 2 Пакуль не зацьмелі сонца а сьветла а месца а гвезды, ані булакі не зьявляюцца па дажджу; 3 У дзень, калі

задрыжаць дамаверы, і скрывацца дужасілы, і мелючыя перастануць, бо іх мала, і папамнеюць выглядаючыя з акна; 4 І замкнёныя дзверы будуць ад вуліцаў, як і змоўкне гук жорнаў; і ўстануць на крык птушкі, і будуць паніжаны гукі песьняў; 5 Таксама будуць баяцца вышыняў і страху на дарогах; і мігдаль заквіціць, і казельчык пацяжэе; і шчэзьне зычаньне, бо людзіна адыходзе да вечнага дому свайго, і плачучыя абходзяць вуліцы; 6 Аж пакуль срэбны ланцуг ня скволее, і залатая чара не патрышчыцца, і жбан не разаб'ецца ля жарала, і ня зломіцца кола ў студні. 7 І абярнецца паракно ў зямлю, як яно было, а дух зьвернецца да Бога, Каторы быў даўшы яго. 8 Марнасьць марнасьцяў, сказаў Казаньнік, усе марнасьць.

9 Апрача таго, што Казаньнік быў мудры, ён вучыў яшчэ люд веды. Ён уважаў, скумаў, склаў шмат прыказяў. 10 Казаньнік стараўся знайсці жаданыя словы, і напісаў пасьціва словы праўды. 11 Словы мудрых падобныя да дзідаў, і да ўбітых гваздоў падобныя словы складаньнікаў; даны ад адзінага пастыра.

12 Звыш усёга гэтага, сыну мой, сьцеражыся: складаць шмат кнігаў — няма канца і шмат занятку — стома целу.

13 Канец усяго паслухаем: бойся Бога й расказаньні Ягоныя дзяржы, бо ў гэтым усе чалавеку; 14 Бо кажны ўчынак Бог прывядзець на суд, кожную патайную рэч, добрая яна ці благая.

ПЕСЬНЯ НАД ПЕСЬНЯМІ

1 Песьня над песьнямі Салымонава.

2 О, калі б ён цалаваў мяне цалаваньням вуснаў сваіх! бо любосьць

твая лепшая за віно; 3 Масьці твае прыемныя нюхаць, імя твае — вылітая масьць; за тое дзявушчыя любяць цябе. 4 Цягні мяне за сабою.

пабжым; павёў мяне кароль да пакояў сваіх; мы радавацца а цешыцца зь цябе будзем; успамінаем любосьць тваю болей як віно; пасьцівыя любяць цябе.

5 Чарнявая я, але харошая, дачкі ерузалімскія! як буданы нідарскія, як заслоны Салымонавы. 6 Не глядзіце на мяне, што я чарнявая, што загарэла ад сонца: сынове маці мае ўгневаліся на мяне, пастанавілі сьцерагчы вінішчы, свайго ж вінішча я не ўсьцерагла. 7 Скажы імне, любовы душою маёй: ідзе ты пасьвішся? ідзе супачываеш паўднём? чаму імне быці як адна, што круціцца памеж стадаў таварышаў тваіх?

8 Калі ня ведама тэ, найпазарнейшая із жанок, то йдзі сабе па сьлядох авец і пасьві казьяты свае ля сялібаў пастускіх. 9 Да жаробанькі свае ў цялежках фараонавых я прыраўнаў цябе, о прыяцелка мая! 10 Якія харошыя шчокі твае ў прыборах, шыя твая ў кралях. 11 Прыборы залатыя мы зробім табе із срэбнымі бодкамі.

12 Пакуль кароль узылягае, нрд мой выдаець пах свой. 13 Пучок міровы любовы мой у мяне, меж пелькаў маіх супачывае. 14 Гранка кіпра любовы мой у мяне, у вінішчах Енгедзкіх.

15 О, ты пазорная, прыяцелка мая, о, ты пазорная! вочы твае галубіныя.

16 О, ты пазорны, любовы мой, і прыемны! і пасьцеля наша — зяленіва; 17 Балькі дамоў нашых — кедры, шалёўкі нашы — кіпрысы.

2 Я рожа шаронская, ліля далінаў!

2 Як ліля меж цярняў, так прыяцелка мая меж дачок.

3 Як яблына меж лесавых дзерваў, так любовы мой мяж сыноў. Сьценю яе я жадаю й сяджу, і садавіна яе салодкая паднябеньню майму. 4 Ён прывёў мяне да віннога

дому, і сьцяг ягоны над імною — любосьць. 5 Паддзяржыце мяне віннымі пернікамі, пасіліце мяне яблыкамі; бо я хворая зь любосьці. 6 Лявіца ягоная пад галавою ў мяне, а правіца ягоная абыймае мяне. 7 Заклінаю вас, дачкі ерузалімскія, сэрцамі й палявымі ланямі: не чапайце яні будзіце каханьня, пакуль ён ня зыча.

8 Голас любовага майго: вось, ён ідзець, падскакуючы па горах, гайсаючы па ўзгорках. 9 Падобны любовы мой да сэрны альбо да аленяняці. Вось, ён стаіць за сьцяною нашаю, заглядае ў вокны, цяміцца пераз кратаы.

10 Адказаў любовы мой і сказаў імне: „Устань, прыяцелька мая, харашуха мая, і выйдзі; 11 Бо, вось, зіма мінула, дождж перастаў, перайшоў; 12 Кветкі паказаліся на зямлі; пара пяціца настала, і голас галубы чуваць у зямлі нашай; 13 На фізе сьпеюць раньнія фігі, і пахнучь расквіліся вінныя розкі. Устань, прыяцелка мая, харашуха мая, і выйдзі.

14 „Галуба мая ў раськепіне скалы, у схове стромкае скалы, пакажы імне від свой, дай імне пачуць голас свой, бо голас твой салодкі, і від твой харошы.

15 „Лявіце нам лісы, лісяняты, што псуюць вінішчы; а вінішчы нашы ў квеце”. 16 Любовы мой, а я ягоная, ён пасьвіцца меж ліляў. 17 Пакуль дзень дыхае, і ўцякаюць сьцені, абярніся, любовы мой, і будзь, як сэрна, альбо аленяня на горах Беферскіх.

3 На ложку сваім ночы шукала я любовага душою маёю; шукала я яго, але не знайшла яго. 2 Устану ж я, пакружыняю па месьце, па таргох а па вуліцах, пашукаю любовага душою маёю; шукала я яго, але не знайшла яго. 3 Знайшлі мяне вартаўнікі, кружыняючы па месьце: „Ці ня бачылі вы

любовага душою маёю?". 4 Крыху мінуўшы іх, якга знайшла я любовага душою маёю; ухапілася за яго і не адпусціла, пакуль не прывяла яго да дому маці свае і да пакою тае, што зачала мяне.

5 Заклінаю вас, дачкі ерузалімскія, сэрнамі і палявымі ланямі: не чапайце ані будзіце каханага, пакуль ён ня зыча.

6 Хто гэта ўзыходзе з пустыні, як стаўпы дыму, акурваная мірам а кадзілам, усялякімі парашкамі прадаўніковымі?

7 Во ложкак ягоны, Сялямонаў, шасьцьдзясят дужасілаў навокал яго, найдужшых ізраэльскіх; 8 Усі ягоны дзяржаць па мячу, дазнаныя ў бітвё; у кажнага меч свой ля сьцягна дзеля жахаў ночных.

Нашпальны ложкак зрабіў сабе кароль Сялямон зь дзерваў лібанскіх; 10 Стаўпы яго зрабіў ён із срэбра, поручні яго із золата; накрыцьце яго з пурпury; унутры ён услаены любосьцяй дачок ерузалімскіх. 11 Выйдзіце і гляньце, дачкі сыёнскія, на караля Сялямона ў кароне, катораю ўкаранавала яго маці ягоная, у дзень вяселья ягонага і ў дзень радасьці сэрца ягонага.

4 О, ты пазорная, прыяцелка мая, о, ты пазорная! вочы твае галубіныя спад валену твайго; валасы твае, як стада козаў, што скаўзаюць із гары Гілеадзкае; 2 Зубы твае, як стада астрыжанах авец, што выпшлі з мыцельніку, з каторых у кожнай блізьняты, а бясплоднае памеж іх няма; 3 Вусны твае, як ніта шкарлату, і мова твая харошая; як скрыль гранатовага яблыка, віскавіцы твае пад вэленам тваім; 4 Шыя твая, як вежа Давідава, збудаваная да зброі; тысяча шчытоў вісіць на ёй, усі шчыты дужасілаў. 5 Дзьве пелькі твае, як двое алянят, як блізьняты лані, што пасьвяцца меж ліляў. 6 Пакуль дзень дыхае, і ўцякаюць сьцені, я пайду

на гару міровую і на ўзгорак кадзіла. 7 Уся ты пазорная, прыяцелка мая, і заганы няма ў табе.

8 З імною зь Лібану, княгіня маладая, з імною зь Лібану йдзі; глянь зь верху Аману, зь верху Сэніру а Гэрмону, з логваў лявіных, з гор леопардавых! 9 Апаланіла сэрца мае ты, сястра мая, княгіня маладая; апаланіла сэрца мае ты адным із аччу сваіх, аднымі з краляў навокал шыі свае. 10 Якая харошая любосьць твая, сястра мая, княгіня маладая! як шмат лепшая любосьць твая за віно і пах масьцяў тваіх за ўсе пахнючае карэньне. 11 Наўзавы мёд капае з вуснаў тваіх, княгіня маладая; мёд а малако пад языком тваім, і пах адзецьцяў тваіх, як пах ізь Лібану.

12 Замкнёны сад — сястра мая, княгіня маладая, замкнёная студня, запячатаванае жарало. 13 Галузы твае — із саду гранатовага з дарагою садавіною, кіпрысы з нардамі, 14 З нардам а шапраном, з пахнючым аірам а цынамонам, з усімі кадзільнымі дзервамі, зь мірам а алёям, з усімі галоўнымі пахнючымі каранямі; 15 Жарало садавае — студня водаў жывых, зь Лібану цякучых.

16 Прачхніся, ветру, з поўначы, і прыйдзі з паўдня, павей на гарод мой, пальюцца пахі яго. Няхай любовы мой прыйдзе да саду свайго і есьць дарагую садавіну.

5 Прышоў я да гароду свайго, сястра мая, княгіня маладая; нарваў міры свае з пахнючымі каранямі сваімі; пaeў наўзы свае зь мёдам сваім; напіўся віна свайго з малаком сваім. Ежча, прыяцелі, піце і ўпывайцеся любосьцяй!

2 Я сплю, але сэрца мае чуе. Гук! любовы мой стукае: „Адчыні імне, сястра мая, прыяцелка мая, галуба мая, беззаганная мая, бо галава мая ўся ў расе, сукры мае — у ночнай вогкасьці”. 3 Я ськінула адзежыну

сваю; як я маю адзяваць яе? я павяла ногі свае; як жа імне пэцкаць іх? 4 Любавы мой выпягнуў руку сваю перазь адтуліну, і нутр мой узрушыўся ў імне. 5 Устала я, каб адмакнуць любоваму свайму, і з рук маіх капала міра, і з палцаў маіх міра сыякала на клямку замка. 6 Адамкнула я любоваму свайму, але любовы мой пчэз, прайшоў. Дух імне заняло, як ён гукаў; я шукала яго, і не знайшла яго; гукала яго, але ён не адказаў імне; 7 Знайшлі мяне вяртаўнікі, кружыняючы да месца; зьбілі мяне, зранілі мяне; зьнялі зь мяне вопратку сыцерагучыя сыцены. 8 Заклінаю вас, дачкі ерузалімскія: калі вы знойдзеце любовага майго, што скажаце яму? — Што я хвораю зь любові.

9 Чым любовы твой накшы за іншага любовага, найпазарнейшая із жанок? чым любовы твой накшы за іншага любовага, што ты так заклінаеш нас?

10 Любавы мой бялюсенькі а румены, найгалаўнейшы памеж дзесяцёх тысячаў. 11 Галава ягоная — чыстае золата; сукры ягоныя хвалююцца, чорныя, як груган; 12 Вочы ягоныя — як галубы ля цур'ёў водаў, абмытыя малаком, дабрусенька асаджаныя; 13 Шчокі ягоныя — радкі духмяныя, лежы пахнючых расьлінаў; вусны ягоныя — лілі, капаюць цякучую міру; 14 Рукі ягоныя — залатыя крутліцы з усаджанымі топазамі; живот ягоны — бліскучая сланёвая косць, абкладзеная шафірамі; 15 Галёнкі ягоныя — мрамарныя стаўпы, пастаноўленыя на подых із найчыстшага золата; выгляд ягоны — як Лібан, выборны, як кедры; 16 Паднябенны ягоны — саладзіны; і ўвесь ён — любатэ. Гэта любовы мой, і гэта прыцель мой, дачкі ерузалімскія!

6 Куды пайшоў любовы твой, найпазарнейшая із жанок? ку-

ды павярнуўся любовы твой? і мы пашукаем яго з табою.

2 Любавы мой зышоў да гароду свайго, да радкоў духмяных, пасяціць у гародах і зьбіраць лілі. 3 Я любовага майго, а любовы мой, — мой, ён пасявіць памеж ліляў.

4 Пазорная ты, прыцелка мал, як Фірца, харошая, як Ерузалім, страшная, як войска із сыцягамі. 5 Адхіні вочы свае ад мяне, бо яны ўзрушаюць мяне. 6 Валасы твае, як чарада козаў, із Гілеаду зыходзячых; зубы твае, як чарада авец, што выплі з мыцельніку, з каторых кажная коце блізныты, а бясплодае меж іх няма; 7 Як скрыль гранатовага яблыка, віскавіцы твае пад валам тваім. 8 Пасяцьдзясят караліцаў, і асьмідзясят мамошкаў, і дзявушчых бязь ліку; 9 Адзіная яна галуба мая, беззаганная мая, адзіная яна ў маці сваёй, выборная ў тэй, што нарадзіла яе. Абачылі яе дачкі і мелі яе за шчаслівую; караліцы а мамошкі, і хвалілі яе.

10 Хто гэта выглядаючая, як раньне, пазорная, як месяц, ясная, як сонца, страшная, як войска із сыцягамі?

11 Да арахавага гароду я зышла паглядзець на зяленіва ля цур'я, паглядзець, ці распукалася вінная розка, ці расквілі гранатовыя яблыны; 12 Ня ведаю, як душа мал ськіравала мяне да цялежак майго ахвотнага люду.

13 Зьвярніся, зьвярніся, о Шуламіта; зьвярніся, зьвярніся, і мы паглядзім на цябе. Што вы бачыце на Шуламіце? Быццам скокі двух табараў.

7 О, якія пазорныя ступы твае ў чаравіках, дачка княская! Кругласць сыцёгнаў тваіх, як кралі работы рук умелага майстры; 2 Пуп твой — круглая чара, нястачы мешанага віна нямаючая; живот твой — куча пшонкі, абкладзеная ліліямі; 3 Дзьве пелькі твае, як двое альянят,

блізнят лані; 4 Шыя твая, як вежа із сланёвае косьці; вочы твае — азерцы Гэшбонскія, што ля брамы Батрабіму; нос твой, як вежа Лібанская, зьверненая відам да Дамашку; 5 Галава твая на табе, як Карміл, і каслаўкі валасоў на галаве тваёй, як пурпура: кароль апалонены сукрамі. 6 Якая ты пазорная й якая прыемная ты, кажаная, раскошамі сваімі! 7 Гэты стан твой падобны да пальмы, і пелькі твае да гранак. 8 Скажаў я: узьлезу я на пальму, схалплюся за галузы яе; і хай будуць пелькі твае, як гранкі вінныя, і пах носу твайго, як яблыкаў; 9 Паднябеньне твае, як найлепшае віно: яно цячэць гладка любоваму, прычыняючы гўкаць вусны сьпячых.

10 Я любовага майго, і да мяне — жаданьне ягонае.

11 Хадзі, любовы мой, пайдзіма ў поле, начуйма ў сёлах; 12 Устанем рана нарашчы да віншчаў, паглядым, ці распукалася вінная розка, ці зьявіўся квет, ці расквіцелі гранатовыя яблыны; там я выкажу табе любовьць сваю. 13 Мандрагорава яблык і ўжо запахлі, і ля брамы нашае ўсялякая прыемная садавіна; новая й старая: я захавала табе, любовы мой.

8 О, калі б ты быў імне за брата, што ссаў пелькі маці мае! тады б я, стрэўшы цябе на вуліцы, цалавала б цябе, і імною ня грэбавалі б. 2 Павяла б я цябе, прывяла б цябе да дому маці свае. Ты вучыў бы мяне, і я давала б табе піць духмянае віно, сок гранатовых яблыкаў. 3 Левая рука ягоная ў мяне пад галавою, а правая абыймае мяне.

4 Заклінаю вас, дачкі ерузалім-

скія: не чапайце ані будзіце кажанага, пакуль ён ня зыгча.

5 Хто гэта ўзыходзячая з пустыні, што апіраецца на любовага свайго?

Пад яблынаю пабудзіла я цябе: там труднілася, родзячы, маці твая, там труднілася тая, што радзіла цябе.

6 Пакладзі мяне, як пячаць, на сэрца свае, як пячаць на рукі сваю; бо моцная, як сьмерць, любовьць; цвярдая, як шэоль, завісьць; жар яе — жар агняны, поламя шутаючае ад ЯГ. 7 Вялікія воды ня могуць загасіць любовьці, і рэкі не зазьлюць яе. Калі б хто даў усе багацьце дому свайго за любовьць, то ён быў бы чыста паграбаваны.

8 Сястра ў нас малая, і пелькаў у яе няма: што мы будзем рабіць із сястрою сваёй, як будуць сватацца да яе? 9 Калі б яна была сьцяна, то мы пабудавалі б на ёй вежу із срэбра; калі б яна была дзьве-ры, то мы ашэлявалі б іх кедроваю дошкаю.

10 Я — сьцяна, і пелькі ў мяне, як вежы; затым я была ў ваччу ягоным, як тая, што знайшла супакой.

11 Віншча было ў Салямона ў Ваал-Гамоне; ён аддаваў гэна віншча ляндаром-вартаўніком; кажны меў даваць за плады яго тысяча срэбнікаў. 12 А мае віншча ў мяне перад імною. Тысяча хай табе, Салямоне; а дзьвесьце — сыцерагучым плады яго.

13 Жыхарка гародаў! Сяброве слухаюць голас твой, дай і імне паслухаць.

14 Барэйдзі, любовы мой, і будзь ты падобны да сэрны, альбо будзь як аленяе на горах духмяных.



КНИГА ПРАРОКІ ІСАЇ

1 Відзень Ісаї Амасёнка, каторую ён відзеў узглядам Юдэі а Ерузаліму, за дзён Узі, Ефама, Агаза, Гэзэкі, каралёў Юдэйскіх.

2 Слухайце, нябёсы, і ўважай, зямля; бо СПАДАР казаў: „Сыноў узгадаваў Я й вывышыў, але яны зрабілі выступ супроці Мяне. 3 Вол знае собсьніка свайго, і асёл ясьлі спадара свайго; а Ізраель ня знае, люд Мой не разумее”. 4 Гора народу грэшнаму, людю ацяжаранаму бяспраўям, насеньню ліхадзеяў, сыном згубцаў: яны пакінулі СПАДАРА, пагрэбавалі сьвятым Ізраелявым, адчураліся, пайшлі назад. 5 Чаму вы маеце быць біты болей? Дадаіце бунт. Уся галава хворая, і ўсе сэрца замлеае; 6 Ад ступы нагі аж да галавы ў яго няма нічога цэлага: раны а сінкі а загноеныя болькі, ня выпісьненыя ані завязаныя, ані зьмякчаныя масьцяй. 7 Край ваш пусты; мсты вашыя спаленыя цяплом; зямля вашая, перад вамі жаруць чужнікі яе, — і запушчана я, як спустошаная чужнікамі.

8 І засталася дачка Сыёну, як будан у вінішчу, як начулішча ў гародзе, як абляганае места. 9 Калі б СПАДАР войскаў не пакінуў нам астачы, то мы сталі б траха тым жа, чым Содома, сталі б падобныя да Гоморы.

10 Чуйце слова СПАДАРОВА, дзяржаўцы Содомы; уважай на права Бога нашага, людзе Гоморы! 11 „Нашто Імне множасьць аброкаў вашых? кажа СПАДАР. Насычаны Я ўспаленьнямі бараноў і тукам кормных, і крыві быкоў а баранчыкаў а казлоў не хачу. 12 Як прыходзіце бачыць від Мой, то хто вымагае ад вас, каб вы тапталі панадворкі Мае? 13 Наперад ня прыносьце пустых дароў: кадзеньне агіда Імне; маладзіка а сыботы, згуканьня збораў не магу цярапец: бяс-

праўе і — сьвяты збор! 14 Маладзікі вашы, прызначаныя поры вашы ненавідзе душа Мая: яны вялічныя Імне, Я стамаваўся насіць іх. 15 І як вы выцягнеце рукі свае, Я хаваю ад вас вока Свае; нават як вы павялічаеце малітву, Я ня чую: рукі вашы поўныя крыві. 16 Абмыйцеся, ачысьціцеся; аддальце ліха справаў вашых ад аччу Маіх, перастаньце рабіць ліха. 17 Наўчыцеся рабіць дабро: шукайце суду, будзьце пасьцівымі з уцісьненьмі, судзіце сірату, прычыняйцеся за справу ўдавы.

18 „Прыходзьце ж цяпер, і разважма разам, кажа СПАДАР: хоць грахі вашыя будуць, як шкарлат, яны зьбялеюць, як сьнег; калі яны будуць чырвоныя, як чырва, стануць, як воўна. 19 Калі вы будзеце зычыць гэтага і будзеце паслухняныя, то паспытаецеся дабра зямлі; 20 Калі ж вы адмовіцеся й будзеце бунтоўныя, — меч зжараць вас; бо вусны СПАДАРОВЫ вымавілі”.

21 Як стала бязуляю сталіца верная! была поўная суду, справядлівасьць жыла ў ёй, а цяпер — убіўцы. 22 Срэбра твае стала шумаўем, віно твае зьмешанае з вадою. 23 Князі твае ўпорлівыя й сябры зладзеяў; усі яны любяць лапаны й гоняцца за надгародамі; яны ня судзяць сіротаў ані справа ўдавы прыходзе да іх.

24 Затым агалашае Спадар, СПАДАР войскаў, Дужы Ізраеляў: „Бяда ім! Я пацешуся з праціўнікаў Сваіх і пампчуся варагом Сваім. 25 І ўзноў абярну руку Сваю на цябе, і ачышчу жлуктаю шумаўе твае, і аддзялю ўсю дыну тваю; 26 І ўзноў пастанаўлю судзіць табе, як уперад, і райцаў табе. як-спачатку; просьле гэтага ты будзеш названы месцам справядлівым. сталіцаю вернай”. 27 Сыён выкупіцца судам і наверненыя яго — спра-

вядлівасьцяй. 28 Узрушыцелі ж права й грэшнікі разам будуць патрышчаны, і пакідаючыя СПАДАРА будуць выгублены; 29 Бо яны будуць засарамочаны за дубы, каторых вы жадалі, і засаромлены за гароды, што вы абралі; 30 Бо вы будзеце, як тый дуб, у каторага лісьце зывяла, і як гарод, у каторым няма вады; 31 І дужы будзе як рызьэ, і справа ягоная скрою; і будуць гарэць абое разам, і ніхто ня згасе.

2 Здарэньне, каторае відзеў Ісая Амасёнак узглядам Юдэі а Ерузаліму.

2 І станецца апошніх дзён: будзе ўстаноўлена гара дому СПАДАРОВАГА на чале гораў, і падыймецца над узгоркі, і пацякуць да яе ўсі народы. 3 І пойдучь шмат якія людзі, і скажучь: „Хадзіце і ўзыйдзіма на гару СПАДАРОВУ, да дому Бога Якававага, і Ён навуча нас дарогаў Сваіх, і мы пойдзем дарогамі Ягонымі”; бо із Сыёну выйдзе права і слова СПАДАРОВА зь Ерузаліму. 4 І будзе судзіць меж народаў і згане шмат якія людзі; і перакуюць мячы свае на нарогі, і дзіды свае на сярпы; не падыйме народ на народ мяча, і наперад ня будуць вучыцца ваяваць.

5 Dome Якаваў! прыйдзіце й пайдзіма ў сьвятліні СПАДАРОВАЙ. 6 Але, Ты пакінуў люд Свой, дом Якаваў; бо яны шмат перанялі з усходу, і варажбіты, як Піліпчане, і даюць рукі дзяцём чужаземцаў. 7 І напоўнілася зямля ягоная срэбрам а золатам, і няма канца скарбам ягоным; і напоўнілася зямля ягоная коньмі, і няма канца цялежкам ягоным; 8 І напоўнілася зямля ягоная балванамі; вырабу рук сваіх яны кланяюцца, таму, што зрабілі палцы іхныя. 9 І загбаўся чалавек, і павіжыўся мужчына; і не даруй ім. 10 Ідзі на скалу й схавайся ў зямлі ад страху СПАДАРОВАГА і ад славы вялічча Ягонага. Гордыя вочы

чалавека будуць паніжаны, і выскасьць людзеў будзе паніжана, і будзе ўзвылічаны СПАДАР адзін таго дня;

12 Бо дзень СПАДАРА войскаў на кажнага гордага а высокага а на кажнага павышанага, і ён будзе паніжаны, 13 І на ўсі кедры лібанскія, высокія а вывышаныя, і на ўсі дубы вапшанскія, 14 І на ўсі высокія горы, і на ўсі ўзвышаныя ўзгоркі, 15 І на кажную высокую вежу, і на кажную ўмацаваную сьцяну, 16 І на ўсі караблі тарпыскія, і на ўсі іх жадаваныя мастацтвы. 17 І будзе паніжана гордасьць людзіны, і пыхатасьць людзеў спадзець, і будзе ўзвылічаны Спатар адзін таго дня. 18 І балваны чыста шчэзнуць. 19 І пойдучь яны да пячораў скалаў а раськепінаў зямлі ад страху СПАДАРОВАГА і ад славы вялічча Ягонага, як Ён паўстане, каб затрэсьці зямлю. 20 Таго дня кіне чалавек кратам а кажаном свае срэбныя балваны, што зрабіў сабе кланяцца, 21 Каб увыйсьці ў вадтуліны скал а ў раськепіны скал ад страху СПАДАРОВАГА і ад славы вялічча Ягонага, як Ён паўстане, затрэсьці зямлю. 22 Адкасьніцеся ад людзіны, каторае дых у воздрах ейных, бо за каго яна мае быць уважана?

3 Бо вось, Спатар, СПАДАР войскаў, адыйме ў Ерузаліму а Юдэі пасіленьне а падпору: усе пасіленьне хлебам і ўсе пасіленьне вадю, 2 Дужасіла а ваеньніка, судзьдзю а прароку а варажбіта а старога, 3 Пяцьдзясятніка а пачэсьлівага а райцу а дасьціпнаго майстру а ўмелага ў знахарстве. 4 І дам хлапцоў за князьёў іхных, і сысуны радзіць будуць іх. 5 І люд будзе ўцісканы адзін адным, іжны прыяцелям сваім; хлапец будзе гарэзылівы да старога, і непаважаны будзе над пачэсьлівым; 6 Бо скопе людзіна ў доме айца свайго за адзецьце брата свайго:

„Пайдзі, будзь нашым дзяржаўцам, і гэтае разбурэнне будзе пад рукою тваёю”. 7 Таго дня ён падыйме галас, кажучы: „Не хачу быць дзяржаўцам, бо ў доме маім няма ані хлеба, ані адзецця; не рабіце мяне дзяржаўцам люду”. 8 Бо спаткнуўся Ерузалім, і Юдэя пала; бо язык іхны і ўчынкі іхныя супроці СПАДАРА, нэмарасыціць вочы славы Ягонае.

9 Выгляд віду іхнага сьветча супроці іх, і агалашаюць грэх свой, як садома, не прырачаць. Гора душы іхнай, бо яны самы адплацілі сабе ліхам. 10 Скажыце справядліваму, што будзе добра яму, бо плады ўчынкаў сваіх будуць есці. 11 Гора нягодніку, блага, бо подле заслугі рук ягоных, будзе зроблена яму. 12 Людзе мой! уціскальнікі яго — дзеці, і жанкі радзяць яго. Людзе мой! правадзіры твае мыляць цябе і кірунак сьцежак тваіх псуюць.

13 СПАДАР устаў прававацца і стаіць, судзіць людзі. 14 СПАДАР увыйдзе на суд із старцамі люду Сваёго і з князьмі Сваімі, бо вы спасьцілі вінішча; прыдбаньне беднага — у дамох вашых. 15 Нашто вы мяжджуліце люд Мой і від убогіх мелеце? агалашае Спардар, СПАДАР войскаў.

16 І сказаў СПАДАР: А затым што загардзелі дачкі Сыёну, і ходзяць із выпягненаю шыяю, і міргаюць ачыма сваімі, і йдучы падскакуюць, і нагамі сваімі звоняць; 17 То Спардар зробіе шалудзівым цемю дачок Сыёну, і СПАДАР аголе сорама іхны.

18 Таго дня Спардар адкіне прыбор із ланцужкоў на нагах, зоркі а колцы, як месяц, 19 Завушніцы а кралі а чыпкі, 20 Галаўныя завязкі а бруклеты а паясы а паздралкі з пахамі а чароўныя прывескі, 21 Жуковічкі а ўносьніцы, 22 Вопраткі а пакрыцьці а хусткі а капшукі, 23 Прасьветныя тканіны а цяню-

сенькія палотны а каптуры а брыжавыя адзецці; 24 І замест паху будзе смурод, і замест пояса — павароз, і замест заплецёных валасоў — лысіна, і замест шырокае сьвіткі — накіненны мех, замест жарашыні — плямы. 25 Сьмяротныя твае падуць ад мяча, і дужасілы твае — на вайне. 26 І будуць стагнаць а плакаць брамы яе, і яна будзе сядзець на зямлі спустошаная.

4 Таго дня ўхоляцца сем жанок за аднаго мужчыну, кажучы: „Мы будзем есці хлеб свой і будзем адзявацца ў вадзецці свае, адно хай будзем звацца імям тваім: здыймі з нас сорама”.

2 Таго дня пагон СПАДАРОЎ будзе жарашынёю а сьцёю, і плод зямлі славаю а жарашынёю тым, што ўратаваліся з Ізраелю. 3 І становіцца пакіненныя й засталыя ў Ерузаліме будуць названы сьвятымі, кажны ўпісаны жыць у Ерузаліме, 4 Як Спардар змые бруд із дачок Сыёну і кроў Ерузаліму аддале з нутра яго духам суду й духам гарэньня. 5 І СПАДАР створа над кажнаю гасподаю гары Сыёну і над яе зборамі булак а дым у дзень і зьзяньне агнянога полымя ночы; бо над усім слаўным — пакрыцьце. 6 І будаў будзе на сьцень удзень ад ваду і на пакрыцьце а скоў ад лівуну а дажджу.

5 Запаяю Любоваму свайму песьню Любовага свайго празь вінішча Ягонае. Вінішча было Любовага майго на версе вельма ўродлівае гары; 2 І агарадзіў яго, і ачысьціў яго ад каменя, і пасадзіў у ім выборныя вінныя розкі, і паставіў вежу сярод яго, і таўчальню вычасаў у ім, і ждаў, пакуль яно дасьць сьпелыя вінныя ягады; але яно дало дзікое віно. 3 І цяпер, як хары Ерузаліму й мужы юдэйскія, рассудзіце Мяне зь вінішчам Маім. 4 Што можна было яшчэ зрабіць я-

нішчу Майму, чаго Я не зрабіў яму? чаму, як я ждаў, што яно дасць сьпелыя вінныя ягады, яно дало дзікое віно? 5 Цяпер-жа Я паведамлю вам праз тое, што Я зраблю вінішчу Свайму: адгэймецца ад яго жыва-плот, і яно будзе спалена; абурыцца агарожа, і яно будзе стаптана; 6 Пакіну яго спустошаным; ня будуць яго абразаць ані ўрабляць; і ўзыйдуць на ім бадзючыя расьліны а цярнь, і раскажу булаком ня ліць на яго дажджу; 7 Бо вінішча СПАДАРА войскаў — дом Ізраеляў, і мужы юдэйскія — прыемныя саджанкі Ягоныя; і Ён ждаў суду, але, вось — уціск; — справядлівасьці, але, вось — галашэньне.

8 Гора вам, прылучаючыя дом да дому, бліжачыя поле да поля, аж няма месца, каб вам адным жыць на зямлі. 9 У вушы імне сказаў СПАДАР войскаў: „Шмат якія дамы будуць спустошаны, вялікія а добрыя — бяз жыхара; 10 Бо дзесяць дзялёнак вінішча дадуць адзін бат, і гомер насення дасць ефу”.

11 Гора тым, што ўстаюць рана нараніцы, каб гнацца за хмельным напіткам, застаюцца да познага вечара, пакуль віно распале іх. 12 І была гарпа а гусылі, тымпан а дудка, і віно на чэсьцях іхных; але на справу СПАДARОВУ не глядзяць і дзейнасьці рук Ягоных ня бачылі. 13 Затым люд Мой быў палонены з прычыны няведання, і пачэсьлівыя іхныя памруць із голаду, і множасьць іх ссохне ад смагі. 14 За тое пашырыў шэоль душў сваю і надзвычайна рашчыніў ляту сваю; і зыйдуць да яго слава іхная, і груд іхны, і гом іхны, і тый, што цешыцца зь яго. 15 І чалавек загбаецца, і людзіна паніжыцца, і вочы пыхатых будуць паніжаны; 16 І будзе ўзьвялічаны на судзе СПАДАР войскаў, і БОГ сьвяты ўсьвяціцца ў справядлівасьці. 17 Тады ягняты будуць пасьціцца падле звычайу, і пус-

тыя месцы ўродлівае зямлі будуць есьці чужнікі.

18 Гора тым, што прыцягаюць бяспраўе паварозамі марнасьці і грэх бы цялежкавымі паварозамі, 19 Каторыя кажуць: „Хай Ён пабарзьдзіць, прысьпяшыць справу Сваю, каб мы бачылі, і хай дабліжыцца, і хай прыйдзе рада Сьвятога Ізраелявага, і пазнаём”.

20 Гора тым, што завуць ліха дабром і дабро ліхам, што маюць цямоту за сьвятліню і сьвятліню за цямоту, маюць гаркое за салодкае і салодкае за гаркое.

21 Гора мудрым у вачох сваіх і разумным перад самымі сабою.

22 Гора тым, што дужыя піць віно і моцныя мяшаць хмельны напітак, 23 Каторыя праўдзяць нягоднага за лапан і ў справядлівых адбіраюць справядлівасьць.

24 Затым, як цяпло жарэць жнеўнік, і поламя нішча ўмецьце, так карэнь іхны будзе, як гнільля, і квет іхны, як пыл, падымецца; бо яны адкінулі Права СПАДАРА войскаў і пагрэбавалі словам Сьвятога Ізраелявага. 25 І затым загарэўся гневам СПАДАР на люд Свой, і выцягнуў руку Сваю на яго, і зразіў яго; і здрыгануліся горы, і трупы іх сталі як нечысьць сярод вуліцаў; пры ўсім тым гнеў Ягоны яшчэ ня сыціх і рука Ягоная яшчэ выцягнана. 26 І падыме сыцяг народам здалеку, і сьвісьне яму ад краю зямлі, і вось, ён борзда а лёгка стане. 27 Ня будзе ў ім стомленага ані таго, што спатыкаецца; ён ня будзе дрымаць і ня будзе спаць; пояс ня здымецца ізь сьцёгнаў ягоных, і рэмень не адарвецца ад чаравікаў ягоных; 28 Стрэлы ягоныя зайстрыны, і ўсі лукі ягоныя напаты; капыты коні ягоных, як крэмень уважаць будуць, і цялежкі — як віхор; 29 Равенне іхнае, як лявінае; яны будуць раўсьці, як лёвяняты; але, яны будуць выць, і скопяць здабытак, і ўцячаць,

і ніхто ня вывальне. 30 І будучь выць на яго таго дня, як вык мора; і як глянэ на зямлю, во цямнота, уціск, і сьвятліня сьцямнела на булакох яе.

6 Году сьмерці караля Узі я відзеў Спадара, на пасадзе высокім а паднятым седзячага, і крысы Ягонья напоўнілі палац. 2 Сарахімы стаялі над ім; па шэсьць крылаў, па шэсьць крылаў у кожнага зь іх: двума закрываў від свой, і двума закрываў ногі свае, і двума лётаў. 3 І гукаў адзін да аднаго, і казаў: „Сьвяты, сьвяты, сьвяты СПАДАРА войскаў; поўная ўся зямля славы Ягонае”. 4 І захісталіся вушакі дзьверныя ад гуку гукуючага, і дом напоўніўся дымам. 5 І сказаў я: „Авохці імне, бо я загінуў; бо людзіна зь нячыстымі вуснамі я, і сярод людю нячыстых вуснаў я жыву, бо Караля, СПАДАРА войскаў, бачылі вочы мае”. 6 Тады прыляцеў да мяне адзін із Сарахімаў, і ў руцэ ў яго жарына, узятая абцужкамі з аброчніку, 7 І даткнуўся да вуснаў маіх, і сказаў: „Гля, гэта даткнулася да вуснаў тваіх, і бяспраўе твае аддалена, і грэх твой прыкрыты”.

8 І чуў я голас Спадара, што казаў: „Каго пашлю? і хто нам пойдзе?” Тады я сказаў: „Во я, пашлі мяне”. 9 І Ён сказаў: „Пайдзі й скажы гэтаму людю: Пачуць пачуеце, але не зразумеете, і абачыць абачыце, але не пазнаеце; 10 Зрабі сытым сэрца гэтага людю, апяжары вушы ягоныя, адварні вочы ягоныя, каб ён ня бачыў ачыма сваімі, і ня чуў вушыма сваімі, і ня цяміў сэрцам сваім, і не наварнуўся, і ня быў уздароўлены”. 11 І сказаў: „Пакуль, Спідару?” І Ён сказаў: „Пакуль ня спусьцеюць месцы ад няменьня жыхараў, і дамы ад бязьлюдзьдзя, і зямля не абярнецца ў пустыню. 12 І аддале СПАДАРА чалавека, і будзе вялікае спусьчэньне

сярод краю. 13 Але застанецца яшчэ ў ім дзясятая частка, і яна зьвернецца, і будзе спалена, як ліпа і як дуб, каторыя, хоць яны ськінулі лісты свае, але пеня ў іх”. Так сьвятое насеньне будзе прыём ягоным.

7 І было за дзён Агаза, сына Ёфама Узьяка, караля Юдэйскага: узыхоў Рэцын, кароль Арамскі, і Пека Рэмалёнак, кароль Ізраельскі, на Ерузалім, каб ваяваць із ім; але не маглі заваяваць яго. 2 І было наказана дому Давідаваму, кажучы: „Арам аблэг разам із Яхрэмам”. І захіталася сэрца ягонае й сэрца людю ягонага, як хістаюцца лесавыя дзержы ад ветру.

3 І сказаў СПАДАРА Ісаі: „Ідзі ж наўпярэймы Агазу, ты а сын твой Шэар-Яшуу, на канец вадаводу выпняе копані, па дарозе да вальскага поля, 4 І скажы яму: „Сьцеражыся й будзь супакойны; ня бойся й хай ня кволее сэрца твае ад двух хвастоў гэтых курачых галавешак, ад палкага гнэву Рэцына а Арама а Рэмалёнка. 5 Затым што здражюцца на ліха супроці цябе Арам, Яхрэм а Рэмалёнак, кажучы: 6 „Зыйдзем на Юдэю, уцісьнем яе, і расьсячэм сабе, і пастановім за караля Тавеленка”; 7 Дык гэтак кажэ Спідар СПАДАРА: ня станецца, ня будзе; 8 Бо галава Араму Дамашк, і галава Дамашку Рэцын, і ўжо за шасьцьдзясят пяць год Яхрэм перастане быць народам; 9 І галава Яхрэма Самара, і галава Самары Рэмалёнак. Калі вы ня верыце, то затым, што вы ня верныя”.

10 І казаў далей СПАДАРА Агазу, кажучы: 11 „Прасі сабе знаку ў СПАДАРА, Бога, свайго; прасі сабе альбо глыбокага, альбо высокага”. 12 Але Агаз сказаў: „Ня буду прасіць і ня буду спакушаць СПАДАРА”. 13 І сказаў: „Слухайце ж, доме Давідаў: мала вам таго, што вы тамуеце людзёў, вы тамуеце Бога майго; 14 Затым Спідар Сам дасць

вам знак: вось, Тая Дзявушчая зачнець а народзе Сына, і назавець імя Ягонае: Імануель. 15 Маслам а мёдам Ён будзе жывіцца, пакуль ня прыдбае веды адкідаць благое й абіраць добрае. 16 Але ўперад, чымся Хлопчык прыдбае веду адкідаць благое й абіраць добрае, будзе пакінена тая зямля, каторай ты баішся, двума каралямі яе. 17 Прыведзець СПАДАР на цябе а на люд твой а на дом айца твайго дні, якія ня прыходзілі з часу адпаду Яхрэма ад Юдэі, — караля Асырскага”.

18 І будзе таго дня: засьвішча СПАДАР мусе, што ў канцу азёраў Ягіпецкіх, і пшчале, што ў зямлі Асырскай; 19 І прылятуць, і сядуць усі ў спустошаных далінах, і ў раскёпінаных скалах, і на ўсіх бадзючых кустох, і на ўсіх пасьцьбішчах. 20 Таго дня Спадар аголе галяком, нанятым на тым баку ракі, каралём Асырскім, галаву а валасы на нагах і спабудзе няват барады;

21 І будзе таго дня: людзіна будзе карміць адну цяліцу і дзьве авечкі; 22 І гэта станецца, бо зь лішніцы малака, што яны дадуць, ён будзе есьці масла, бо маслам а мёдам будуць жывіцца ўсі, засталыя на зямлі. 23 І будзе таго дня: кажнае месца, ідзе была тысяча вінных розкаў на тысяча срэбнікаў, будзе пад цярням а бадзючым кустоўям. 24 Зь дзідамі а стрэламі прыдуць туды, бо ўся зямля абярнецца ў черневае а бадзючае кустоўе. 25 І на ні водную гару, што капалася нарогам, ты ня ўзыйдзеш, баючыся черневага а бадзючага кустоўя; і будзе гэта на выган валом і на таптаньне авечкам.

8 І сказаў імне СПАДАР: „Вазьмі сабе вялікі зьвітак і напішы на ім людзкім пяром: „Сьпяшаюцца на здабытак, борзда глэбаньне””. 2 І я ўзяў сабе верныя сьветкі: Уру сьвятара а Захару Еверэшанка. 3 І

дабліжыўся я да прарокі, і яна зачала й нарадзіла сына.

І сказаў імне СПАДАР: „Назва імя яго: Магер-шалал-гашбаз (Сьпяшаюцца на здабытак, борзда глэбаньне); 4 Бо ўперад, чымся дзяцё будзе ўмець вымаўляць: „Айцец мой” і „Маці мая”, панясуць багацьце Дамашку й здабытак Араму перад каралём Асырскім”.

5 І далей яшчэ СПАДАР казаў таксама імне, кажучы: 6 „Затое, што гэты люд улегчы замеў воды Шылоаскія, ціха цякучыя, і цешыцца з Рацына а Рэмалёнка, 7 Дык вось, затым Спадар навядзець на іх дужыя а вялікія воды Ракі, караля Асырскага і ўсю славу ягоную; і падыймецца яна на ўсі яго цур’і, і пойдзе на ўсі берагі яго; 8 І зальлець Юдэю, разальлецца, і надзвычайна падыймецца, і дойдзе аж да шыі; і, разьліўшыся, цур’і напоўняць увесь прасьцяг зямлі Твае, Імануэле!”

9 Адзіноччася, людзі, але вы будзеце патрышчаны; і слухайце, усі далёкія краі! паперажыцеся, але вы будзеце патрышчаны; паперажыцеся, але вы будзеце патрышчаны: 10 Зраджайцеся, але гэта дарма; змаўляйцеся, але ня станецца; бо з намі Бог;

11 Бо гэтак сказаў СПАДАР імне, як рука Ягоная была моцная, і перасьцерагаў мяне, каб я не хадаў дарогаю гэтага люду, кажучы: 12 „Не завіце змоваю ўсяго таго, што гэты люд завець змоваю; і ня бойцеся таго, чаго ён баіцца, і ня лякайцеся. 13 СПАДАРА войскаў — Яго сьвяціце, Ён — страх вашы й ляк вашы. 14 І Ён будзе сьвятыняю, і каменям спатыкненьня, і скалаю ўразу абодвым дамам Ізраеля, сілом а пасадкаю жыхару Ерузаліму. 15 І шмат хто спатыкнецца на іх, і паваліцца, і разаб’ецца, і ўсіліцца. і будзе ўзяты”.

16 Завяжы сьветчаньне, запяча-

туй права ў Маіх вучанікаў. 17 І я буду спадзявацца СПАДАРА, Каторы скаваў від Свой ад дому Якававага, і буду здавацца на Яго. 18 Во я й дзеці, даныя імне СПАДАРОМ на знак і а чудосы ў Ізраелю ад СПАДАРА войскаў, Каторы жывець на гары Сыёне.

19 І калі скажуць вам: „Папытайся ў выгуканьнікаў памерлых і ў чараўнікоў, што пішчаць і што мармочуць“; ціж людю ня пытацца ў Бога свайго? праз жывых зварацацца да памерлых? 20 Да Права а сьветчаньня! Калі яны ня скажуць падле гэтага слова, то няма у іх равніцнае сьвятліні. 21 І будзе хадзіць па ёй неміласціўна ўцісьнены а галодны; і ў часе галадові будзе сердаваць а праклінаць караля свайго а Бога свайго; і зьвернецца да гары; 22 І на зямлю гляне, і во нэмарасьць а цемнь, стома, уціск а цямнота будзе пашырацца.

9 Але ня будзе такое стомы ёй, уцісьненай. Минулы час паніжыў зямлю Завулонаву а зямлю Наффалімову; наступны ж уславе ўзморскую дарогу, Заёрданскі край, Галілею паганскую. 2 Люд, што хадзіў у цемні, абачыў вялікую сьвятліну; на тых, што жылі ў зямлі сьмяротнага сьценю, зазьзяла сьвятліня. 3 Ты памножыў народ, павялічыў радасьць ягоную; яны радаваліся перад Табою, як радуецца ў жніво, як вяселяцца ў часе падзелу здабытку; 4 Бо йго цяжару ягонага, кій на плячу ягоным, дубец уцісканьніка ягонага Ты зламй, як у дзень Мідзянскі; 5 Бо кажны ваенны вобуй, што моцна шоргае, і адзецьце, што валялася ў крыві, будуць спалены — жыр цяплу; 6 Бо Дзяцё нарадзілася нам, Сын даны нам, і будзе ўлада на плячу Ягоным, і будзе названа імя Ягонае: 7 Дзіўны, Райца, БОГ дужы, Айцец вечнасьці, Князь супакою. 7 Павялічэньню ўлады а супакою ня будзе

канца на пасадзе Давідавым і ў каралеўстве ягоным, аж пакуль іх уладзе і ўмацуе ў судзе а справядлівасьці адгэтуль аж на векі. Завісьць СПАДАРА войскаў учыне гэта.

8 Слова паслаў Спадар Якаву, і яно пала ў Ізраелю. 9 І пазнае ўвесь люд, Яхрэм а жыхар Самары, што кажуць із горады а з пыхатым сэрцам: 10 „Цэгла звалілася, але мы пастановім із часаных камянеў; сыкаморы пасечаныя, але мы адменім кедрамі“. 11 Затым СПАДАР узыме праціўнікаў Рэцынавых на яго і нэпрыяцеляў ягоных узруша, 12 Арамлян сьпераду і Піліпчан адзаду, і пажаруць Ізраеля поўным ротам. Пры ўсім гэтым гнеў Ягоны ня суймецца, і рука Ягоная яшчэ выпягнэная; 13 Бо люд не наварачаецца да Тога, Хто разе яго, і СПАДАРА войскаў ня шукае.

14 І адатнець СПАДАР у Ізраеля галаву а хвост, вярхі пальмаў а трысьнік, за адзін дзень. 15 Стары а пачэсьлівы — гэта галава; прарока, што вуча маны — гэта хвост. 16 І правадыры гэтага людю ўвядзяць у поблуд, і воджаныя імі загінучь. 17 І затым із маладзёнаў Сваіх не пацешыцца Спадар, і сіротам а ўдовам Сваім не паспагадае: бо кажны двудушнік а ліхадзей. і кажнага вусны гўкаюць дурноту. Пры ўсім гэтым гнеў Ягоны ня суймецца, і рука Ягоная яшчэ выпягнэная; 18 Бо гарыць, як цяпло, нягоднасьць, жарэць бадзючае а цёрневае кустоўе, і палае ў лесавых гущчарох, і яны разьвяваюцца, як разьвяваецца дым. 19 Ад гневу СПАДАРА войскаў загарыцца зямля, і люд будзе жырам цяплу; нікто брата свайго не пажалее. 20 І будуць рэзаць з правага боку, і будуць галодныя; і будуць есьці з левага боку, і не насыцяцца; кажная людзіна будзе есьці цела сьваго сакага пляча:

21 Манас Яхрэма, і Яхрэм Манаса, яны разам супроці Юды. Пры ўсім гэтым гнеў Ягоны ня суймецца, і рука Ягоная яшчэ выцягнэная.

10 Бяда тым, што робяць несправядлівыя пастановы, і пісарам, уціск пішучым, 2 Каб адхінуць бедных ад расеудку і каб адабраць суд у ўбогіх людю. Майго, каб удовы сталі іх здабыткам і каб аглабаць сіроты. 3 Але што будзеце рабіць у дзень даведавання а загубы, што йдзець здалеку? Да каго ўцячыце помачы? І йдзе пакінеце славу сваю? 4 Безь Мяне ўсклякнуць меж палоненікаў і паваліцца меж забітых. У вусім гэтым гнеў Ягоны ня суймецца, і рука Ягоная яшчэ выцягнэная.

5 Бяда Асры, дубцу гневу Майго, кій у руках іхных — абурэнне Мае. 6 Я пашлю яго на народ двудушны і на люд гневу Майго, дам яму расказацьне ўзяць здабытак, глабаньне і патаптаць яго, як балота на вуліцы. 7 Але ён ня так разумее, і сэрца ягонае ня так думае, бо ў сэрцу ягоным — выгубіць а зьнішчыць ня мала народаў; 8 Бо кажа: „Ці ж князі мае ня ё таксама каралямі? 9 Ці Кально не як Кархеміш? Ці Гамаф не як Арпад? Самара ня тое, што Дамашк? 10 Як рука мая дасягла каралеўствы балванаў, і выгразаных балвамаў у іх болей, чымся ў Ерузаліме а Самары; 11 Дык ці ня так, як я зрабіў із Самараю а балвамамі яе, зраблю зь Ерузалімам а абразамі яго?“

12 І будзе як Спадар справе ўсю справу сваю над гарою Сьёнам а Ерузалімам, Ён скажа: Я даведаюся да плоду пыхатага сэрца караля Асёрскага і да славы высокага пагляду ягонага; 13 Бо ён сказаў: „Сілаю рукі свае зрабіў я гэта і мудрасцю сваёю, бо я разумны; аддалію граніцы людю і глабаю скарбы іхныя, а ськінуў, як дужасіл, жыгараў;

14 І рука мая знайшла, як гнезды, багацьці людю; і, як зьбіраньнік пакіненых яец, я зьбер усю зямлю; і ніхто не крануў крылом, не адчыніў роту, ня піснуў“. 15 Ці можа сякіра хваліцца перад тым, хто сячэць ёю? Ці можа піла гардзіцца перад тым, хто пілуе ёю? Як бы пруток пачаў махаць над тым, хто падыймае яго! як бы кій падыймае сябе, бы ня будучы дзервам!

16 І затым пашлець Спадар, СПАДАР войскаў, сухарлявасць на сьтых ягоных, і пад славаю ягонаю ўзгарыцца полымя, як полымя цяпла. 17 І будзе Сьвятліня Ізраеля цяплом, і Сьвяты яго полымям, і спале, і пажарэць цернь ягоны а бадзючае кустоўе ягонае за адзін дзень. 18 І слава лесу ягонага і плоднага поля ягонага, ад душы аж да цела, будзе зьнішчана; і станецца, як высіллены сьцяганоса. 19 Астача лесавога дзярэўя ягонага будзе нячысьленая, і малец яго запіша.

20 І станецца таго дня: і ня будучь болей астача Ізраеля і ўцеклыя з дому Якававага апірацца на б'ючага іх, але запраўды абавруцца на СПАДАРА, Сьвятога Ізраелявага. 21 Засталыя наверхнуцца, засталыя ад Якава да БОГА Моцнага; 22 Бо хоць бы люд твой, Ізраелю, быў, як пясок морскі, астача яго наверхнецца. Наканаванае зьнішчэньне — паводка справядлівасьці; 23 Бо Спадар, СПАДАР войскаў, учыне наканаванае выгубленьне сярод усяе зямлі.

24 Затым гэтак кажа Спадар, СПАДАР войскаў: „Ня бойся, людзе Мой, на Сьёне жывучы, Асура. Ён б'ець цябе дубцом і падыймае кій свой на цябе падле звычаю Ягіпту; 25 Бо яшчэ вельма мала, і гнеў суймецца, і гнеў Мой на згубу ім. 26 І Спадар войскаў узруша на іх розку, як зразіў Мідзянян ля скалы Орывы, і як прут Ягоны на мору, і падыйме яго,

як на Ягіпет. 27 І таго дня цяжар ягоны здыймецца з плеч тваіх, і яго ягонае — із шыі твае, і яго зьнішчыцца ад сыціні. 28 Ён прыходзе да Аяфу, пераходзе да Мігрону, у Міхмасе ён станове снасцьці свае, 29 Пераходзе праход Гева — начулішча наша; Рама дрыжэла, і Гівеа Саўлава ўдзякла. 30 Узьнімі голас свой, дачка Галіма; уважай Лаіша, бедны Анафог! 31 Мадмена бадзяецца, жыжары Гевіма закалянеці. 32 Яшчэ дзень застаецца ён у Нове; падыйме руку сваю на гару дачкі Сьлёну, на ўзгорак Ерузаліму.

33 Вось, Спадар, СПАДАР войскаў, ломе голі із страшнаю сілаю; тыя, што высака падняліся, будуць адцяты, і пыкатыя будуць паніжаны; 34 І Ён адатнець лесавыя гушчары зялезам, і Лібан паваліцца ад Моцнага.

11 І ўзыйдзе Атожыла з пня Есэвага, і Голь з карэньня ягонага будзе пладовая; 2 І супачыне на Ім дух СПАДАРОУ, дух мудрасьці а розуму, дух рады а моцы, дух веды а боязьні Божае; 3 І любатá Ягоная ў боязьні СПАДАРА, і не на пагляд аччу Сваіх будзе судзіць, і ня подле чутасьці вушшу Сваіх будзе ганіць; 4 Але будзе судзіць галечаў подле справядлівасьці, і подле пасьцівасьці ганіць лагодных зямлі; і зрэзе зямлю дубцом вуснаў Сваіх, духам вуснаў Сваіх зробі сьмерць нягоднаму. 5 І будзе справядлівасьць поясам на сьцёгнах Ягоных, і вернасьць — поясам на лядзёвях Ягоных. 6 І будзе жыць воўк із ягнём, і леопард із казынём будзе ляжаць; і цялё, і левянё, і ўпапчаны будуць разам, і малы хлопчык павядзець іх. 7 І карова, і мядзьведзь будуць пасьціцца разам, і дзецяняты іхныя будуць ляжаць разам, і леў, як статак, будзе есьці салому. 8 І будзе гуляць ссучае дзецянё над нарою гада, і на гняздо базьлішка адвучанае ад пелькаў выпцягне руку сваю.

9 Ня будуць дзеяць ліха ані бураць на ўсёй сьвятой гары Маёй, бо напоўніцца зямля веданьням СПАДАРА, як морскае дно пакрыта вадою.

10 І будзе таго дня, што карэнь Есэў будзе стаяць за харугаў людзём, яго будуць шукаць народы, і супачынак ягоны — слава.

11 І станецца таго дня: Спадар другі раз падыйме руку Сваю, каб прыдбаць Сабе астачу люду Сваёго, што застаўся ад Асыры а ад Ягіпту а ад Пафросу а ад Ефіопы а ад Елэму а ад Шьнару а ад Гамару а ад абтокаў морскіх; 12 І падыйме харугаў народам, і зьбярэць выгнанных Ізраэляна, і злуча расьцярушаных Юдэяў з чатырох канцоў зямлі. 13 І адвернецца завідаць Яхрамава, і праціўнікі Юды адцяты будуць: Яхрэм ня будзе завідаваць Юдзе, і Юда ня будзе ўціскаць Яхрэма; 14 Але палятуць на плячо Пілішчан да мора, разам аглабаюць сыноў усходу, накладуць рукў сваю на Едома а Моава, і сынове Амонавы будуць слухаць іх. 15 І высуша СПАДАР затоку Ягіпецкага мора, і падыйме руку Сваю на Раку ў вялікім Сваім ветру, і падзеле яе на сем цур'ёў, і можна будзе перайсьці іх у чаравіках. 16 І будзе гасьцінец астачы люду Ягонага, што застаўся ад Асыры, падобна да таго, як было з Ізраэляна, як ён узьніпоў із зямлі Ягіпецкае.

12 І скажаш таго дня: „Я дзякую Табе, СПАДАРУ, бо Ты ўтневаўся на мяне, але гнеў Твой адышоў, і Ты падешыў мяне. 2 Вось, БОГ — спасьеньне мае: я спадзяюся і не баюся; бо сіла мая а песня ЯГ, СПАДАР; Ён стаў імне спасьеньнем”. 3 І будзеце сіляць вадзю з радасьці із жаролаў спасьеньня. 4 І скажаце таго дня: „Дзякуйце СПАДАРУ; гукайце імя Ягонае; павядайце меж людзю справы Ягонныя; мянуйце, што ўзьвялічана імя Ягонае. 5 Пяйце СПАДАРУ, бо Ён стварыў вялікае;

гэта ведама па ўсёй зямлі. 6 Гукай а пні, жыхарка Сыёну, бо вялікі сярод цябе Сьвяты Ізраеляў”.

13 Цяжар узглядам Бабілёну, што відзеў Ісая Амасёнак. 2 На гары высокай падыміце жарутаў; пусьціце голас да іх; кіўніце рукою, і прыйдуць у брамы дабрародных. 3 Я раскажаў пасьвячаным Сваім, Я таксама гукнуў дужых Сваіх да гневу Свайго, тых, што дэшацца з узвышаньня Майго. 4 Шум множасьці на горах, падобна, як вялікага люду; галасьлівы шум каралеўства зьбертых народаў. Спалдар войскаў робе перагляд баявога войска. 5 Прыходзяць із далёкага краю, ад канца нябёсаў, СПАДАРА і зброя абурэньня Ягонага, зьнішчыць усю зямлю. 6 Галасіце, бо блізкі дзень СПАДАРОЎ, прыйдзе, як зьнішчэньне ад Усемагага. 7 Затым усі рукі скволеюць, і сэрца кажнае людзіны замлее. 8 Яны жахаюцца; сударгі а болі схопяць іх; яны чуюць болі. Як жонка родзячы; із зменьням глядзяць адзін на аднаго; як выглед полама віды іхныя. 9 Вось, прыходзе дзень СПАДАРОЎ, неміласьціўны а гнеўны, з палкім гневам, каб абярнуць зямлю ў пустыню і грэшнікаў ейных выгубіць із яе; 10 Бо нябёсныя зоры а сузор’і не дадуць свае сьвятліні; сонца пачмнела ўсходам сваім, і месяц ня будзе зьяць сьвятлінёю сваёй. 11 І Я пакараю сьвет за ліха і нягодных за беспраўе іхнае; зраблю, каб перастала пыхатасць гордых і вяльмунваньне гвалтоўнікаў паніжу; 12 Я ацаную людзіну даражэй за чыстае золата, чалавека за золата Офірскае. 13 І затым Я захістаю нябёсы, і зямля затрасецца на сваім месцы ў вабурэньню СПАДАРА войскаў, у дзень палкага гневу Ягонага. 14 І будзе, як алень, за каторым гоняцца, і як авечкі, безь зьбіраючага, кажны паверне да люду свайго, і ўцячэць кажны да краю свайго;

15 Кажны знойдзены будзе прабіты, і кажны, што прылучыцца да іх, падзець ад мяча; 16 І дзецяняты іхныя будуць разьбіты перад ачыма іхнымі; дамы іхныя будуць аглабаны, і жонкі іхныя будуць паганбены. 17 Вось, Я падыйму на іх Мідзян, што ня важаць срэбра ў ня любуюць золата. 18 І лукі іхныя зломаць дзяцюкоў, і ня зьміліюцца над плодам жывата; вока іхнае не пажалее дзяцей. 19 І Бабілён, слава каралеўстваў, харашыня вялічча Хальдэяў, станецца як разбураныя Богам Садома а Гамора. 20 Ён ніколі ня будзе населены, і ня будуць у ім жыць ад пакаленьня аж да пакаленьня. Арабаве не пастаюцца там будаюць сваіх, і пастухі ня будуць ляжаць там; 21 І будуць ляжаць там дзікія зьвяры, і напоўняцца дамы іхныя пугачамі, і будуць жыць там стравусы, і касматыя скакаць там будуць, 22 І шакалы будуць выць там у багатых дамох, і смокі ў прыемных палацах. І блізкі час прыходу ягонага, і дні ягоныя не працягнуцца.

14 Бо СПАДАРА паспагадае Якаву, і ўзноў выбяра Ізраеля, і аселе іх на зямлі іхнай. І чужаземцы злучацца зь імі, і прылучацца да дому Якававага. 2 І людзі возьмуць іх, і прыгядуць іх на месца іхнае; і дому Ізраеляваму спадуюць яны на зямлі СПАДАРОВАЙ за слугаў а нявольніцы. Яны зробіць палоненікамі тых, што апаланялі іх, і будуць панаваць над ўцісканьнікамі сваімі.

3 І станецца таго дня, што СПАДАРА супакое цябе ад смутку а ад дрыжэньня а ад цяжкае работы, каторую ты мусіў рабіць. 4 Ты вымавіш прыказь гэтую праз караля Бабілёнскага і скажаш: „Як мінуўся ўцісканьнік, мінуліся вымагаючыя золата! 5 СПАДАРА зламаў кій нягодных, ськіпетру дзяржаўцаў; 6 Ты, што біў людзі ў гневе кажначным біццём, ты, што радзіў на-

роды ў гневе, ё перасьледаваны, і ніхто не задэрыжэ. 7 Уся зямля супачывае й ціхая, але прарвалася пяццём. 8 Нават кіпрысы цешацца зь цябе, і кедры ліванскія: „Адгэнуль, як ты ляжыш, не падыймаўся сякач над намі”. 9 І шэоль падыспадам дрыжыць дзеля цябе, каб сустрэць прыход твой; дзеля цябе працхнуліся ўсі сьмяротныя сьцені, усі правадыры зямлі, падняў з пасадаў усіх каралёў народаў. 10 Усі яны адказалі й сказалі табе гэтак: „І ты стаў кволы, як мы, з намі ты зраўнаўся!” 11 Да шэолю ськінена пых твая, гук гусляў тваіх; чарвяк пасьцела твая, і чырва накрывіце твае. 12 Як зваліўся ты зь неба, дзяньніца, сыну раньня, разбіўся воб зямлю ты, што кволіў народы! 13 Ты сказаў у сэрцу сваім: „Узыйду на неба, выпэй гвездаў Божых падыйму пасады свой і сяду на гары збору, на стараных поўначы; 14 Узыйду на вышпню булакоў, буду падобны да Навышпнята”. 15 Ты, адылі, ськінены будзеш далоў да шэолю, да бакоў ямы! 16 Ваччыя цябе ўцяжыцца ў цябе, уважліва будуць глядзець на цябе: „Ці гэта муж, што прыскліў дрыжэць зямлю, трэсьці каралеўствы, 17 Што абярнуў сьвет у пустыню і разбурыў месцы яго, што ня пушчаў двору вязняў сваіх?” 18 Усі каралёве народаў, усі яны супачываюць у славе, кажны ў доме сваім; 19 Але ты выкінены з гробу, як агідны пагон, пакрыты забітымі, прабітымі мячом, агушчанымі меж каменяў ямы, як труп таптань. 20 Ты ня злучышся зь імі ў магіле, бо ты спустошыў зямлю сваю, забіў люд свой; ніколі ня будзе менавана насеньне ліхадзеяў. 21 Прыгатуй зарэз сыном ягоным за бяспраўе айцоў іхніх, каб яны не паўсталі, ня спала ім зямля, і не напоўнілі віду сьвету месцамі. 22 „І Я паўстану на іх, агалашае СПАДАР войскаў, і адатну імя Ба-

білёну, і астачу, і сына, і ўнука, агалашае СПАДАР; 23 І зраблю таксама яго дзяржаваю ежыкаў і воднаю багнаю, і зьмяту яго мяцлюю зьнішчэньня”, агалашае СПАДАР войскаў.

24 Прысягаў СПАДАР войскаў, кажучы: „Напэўна, як Я думаў, так будзе; і як Я плянаваў, так станецца, 25 Каб аламіць Асыра ў зямлі Маёй і патаптаць яго на горах Маіх; тады яго ягонае будзе зьнята з іх, і цяжар здыймецца з плеч іхніх”. 26 Гэта рассудак да ўсяе зямлі, і гэта рука, выпцягнёная на ўсі народы; 27 Бо СПАДАР войскаў замэрыў, і хто ўзруша? і рука Ягонага выпцягнёная, і хто адверне Яе?

28 Году сьмерці караля Агаза быў гэтакі цяжар: 29 „Ня цешся ўся Піліста, што зломлены прут б'ючага цябе, бо ад гадавага караня выйдзе базылішк, і плодам ягоным — агняны лятучы смок. 30 І будуць пасьвіцца першакі галечаў, і бедныя будуць супачываць у бяссьпечасьці; і Я заб'ю каронь твой галадою, і яна заб'ець астачу тваю. 31 Вый, брама, крычы, места, уся таючая Піліста; бо нойдзе дым з поўначы, і няма ні воднага ў збору іх”. 32 І што тады адкажуць паслове народу? — што СПАДАР заклаў Сыён, і ў ім сьхавуюцца бедныя зь люду Ягонага.

15 Цяжар узглядам Моава. — Бо ночы аглабаны Ар моаўскі, спустошаны; бо ночы аглабаны Кір моаўскі і зьнішчаны. 2 Ён узвышоў да Байту а Дывону на ўзвышшы, плакаць. Па Нево а па Медэве Моаў плача; на кожнай галаве там лысіна, і кожная барада астрыжана. 3 На вуліцах ягоных паперазаныя зрэбніваю; на стрэхах ягоных і на вуліцах ягоных кажны вые, аж заходзіцца. 4 І Гэшбон будзе галасіць і Елеяла; аж да Ягацы будзе чуваць голас іхны; затым узброеныя Моавы будуць галасіць: душа нэмарасыцца ў ім. 5 Сэрца мае зачалосе

па Моаву; упекачы ягонныя ўдзякуюць да Цоару і да трэйцяга Еглафу; бо, плачучы, яны падняліся ўсходамі да Лугіфу, на дарозе да Горонаіму паднялі крык зыгінчэньня; 6 Бо воды Німрыму высахнуць; бо трава ссохла, і новая трава скончылася, няма зялёнiва. 7 Затым ліпніца, якая была зьберта, і тое, што было ашчаджана, будуць перанесены пераз раку даліны; 8 Бо галапаньне навокал грамадзяў Моава, вык яго аж да Еглаіму і вык яго аж да Беер-Еліму; 9 Бо вада Дывону поўная крыжы; бо Я наведу на Дывон яшчэ дадаткавае, — лавы на таго, хто ўдзякае з Моаву, і на аста-чу зямлі.

16 Пашліце ягнi дзяржаўцу зямлі із Сэлы на пустыні, на гару дачкі Сыён; 2 Бо будзе: як выкіненая з гнязда птушка туляецца, будуць дачкі Моава на брадох Арнону; 3 „Зьбяры раду, рассудзі; зрабі сярэдні сыцень, як ночы, скавай выгнаных, ня ізрадзь таго, хто туляецца. 4 Няхай мае выгнаньня Моаўляне жывуць у цябе; будзь іх абаронаю ад глaбaньніка, пакуль не перастануць уціскі, ня скончыцца ўсіства, ня пцэзьне із зямлі топчучы.

5 „І міласэрдыям устаноўлены пасады, і сядзіць на ім у праўдзе ў будане Давідавым, судзячы а шукаючы суду а сыпшаючыся да справядлівасці“. 6 Мы чулі праз пыку Моававу, вельма горды, праз пыкатасьць ягоную а начэпнасьць, вялікую злосьць ягоную, хвалышывыя выдумкі ягонныя. 7 Затым Моаў будзе выць па Моаву, кажны будзе выць; па подых Кір-Гарэсэфа будзеце плакаць, кажучы: „Напэўна зражаныя“; 8 Бо полі гэшбонскія зьвялі, віно сыўмаскае; панове народаў зламлі галоўныя расьліны яго, яны дасяглі аж да Языра, расьлі па пустыні; голі яго выцягнуліся, пераходзілі за мора. 9 Затым я буду

плакаць плачам Языра па вінішчу сыўмаскім; напаю сылязьмі цябе, Гэшбоне а Елеяла; бо ўпалі радасныя крыкі ў часе збору віна твайго і ў часе жніва твайго. 10 І аднята радасьць а весялосьць ад плоднага поля; і ў вінішчах ня будзе ані весялосьці, ані крыкаў радасьці; і віна ў таўчэльнях ня будуць таўчы таўкучыя: Я суняў радасныя крыкі. 11 Затым нутр Мой гучыць, як гарпа, па Моаву, і нутр Мой па Кір-Гарэсе. 12 І станеца: як відавочна будзе, што стамаваўся Моаў на ўзвышчы, і ўвыйдзе ў сьвятыню сваю, каб памаліцца, ня ўзуме.

13 Гэта слова, каторае вымавіў СПАДАР праз Моава здаўна. 14 Цяпер жа СПАДАР кажа, кажучы: „За тры гады, роўныя гадом найміцкім, улётцы замеюць славу Моававу з усёй вялікай множасьцяй, і будзе астава вельма малая, драбная, нядужая“.

17 Цяжар узглядам Дамашку. — Вось, Дамашк перастане быць месцам, а будзе кучаю друзу. 2 Пакінены месцы Ароеру, — стадам яны будуць, і будуць ляжаць, і ніхто іх ня спудзе. 3 І перастане быць горад Яхрэмаў, і каралеўства Дамашку; і астава Араму будзе, як слава сыноў Ізраельскіх, агалашае СПАДАР войскаў.

4 І станеца таго дня: згалее часьць Якавава, і сытое цела ягонае скудае. 5 І будзе тое ж, што па жніве збожжа жнею, і па зжацьцю рукою яе каласоў, і просьле таго, як зьбіруць каласы ў даліне Рэфаімскай. 6 І застануцца на ім зярняты чыста так, як пры трасеньню аліўкаў: дзьве-тры аліўкі на версе высокіх галінаў, чатыры-пяць на плод-ных голях, агалашае СПАДАР, Бог Ізраеляў. 7 Таго дня абярне людзі на пагляд да Стварыцеля свайго, і вочы ейныя Сьвятога Ізраелявага абачаць. 8 І не абярне пагляду да аброчнікаў работы рук сваіх, і на

тога, што зрабілі палцы ейныя, ня будзе глядзець ані на гаі альбо на сонечныя абразы.

9 І таго дня ўмацаваныя месцы ягонныя будуць, як пакіненыя месцы лесавых вышыняў а гаравых вярхоў, пакіненыя з прычыны сыноў Ізраелявых, і будзе спустошаныя; 10 Бо ты забыўся Бога спасеньня свайго і скалы моцы свае ня памятаваў; затым ты пасадзіў раскошныя расьліны і прышчапіў іх чужымі прышчэпамі. 11 Удзень, як ты садзіў сваю расьліну, ты рупіўся празь яе рост, і нараніцы, як ты сеяў, ты рупіўся празь яе квет; але ў дзень прыбытку копка жыва й сьмяротны боль. 12 Бяда грудзі шмат якіх людзей, што равуюць, як равенья мора, і напіраньню народаў; як напіраньне магучых водаў, яны напіраюць. 13 Народы, як напор вялікіх водаў, напіраюць; але Ён пачнець гавіць іх, і яны ўцякуць далёка, і будуць гнаныя, як ветрам гаравыя пасей і як умецьё ад віхру. 14 Увечары, глянь — жак; перад раньням яго ня будзе. Такая доля тых, што глэбаюць нас, і кон тых, што спустошаць нас.

18 Бяда зямлі ў сьценю крылаў, каторая за ракамі Ефіопскімі, 2 Што пасылае паслоў па мору і ў трысьніковых караблех па вадзе! Ідзіце, лягкія пасланцы, да народу падгалага і з бліскучаю, да народу страшнага ад пачатку дагэтуль, народу мераючага а топчучага, каторага зямлю перацялі рэкі. 3 Усі жыхары сьвету й жывучыя на зямлі, глядзіце, як харутва падыймецца на горах, як трубнае граньне пачуець;

4 Бо так сказаў імне СПАДАР: „Я буду ціхі й буду глядзець у сялібе Сваёй, як прасьветны вад на сьвятліні, як булак расы ў часе вяду ў жыво“; 5 Бо перад зборам, калі скончылася квіценьне, і квет стаў сьпелаю ягадаю, Ён адатнець розкі

сярпамі, адатнець голі і кіне іх. 6 Усі разам будуць пакінены дзярлівым гаравым птушкам і зьвяром земным; і дзярлівыя птушкі будуць там лётаваць, і ўсі зьвяры земныя будуць там зімаваць. 7 Таго часу прынясець дар СПАДАРУ войскаў люд падгалы і з бліскучаю, і люд страшны ад пачатку дагэтуль, народ мераючы а топчучы, каторага зямлю перацялі рэкі, на месца імені СПАДАРА войскаў, на гару Сыён.

19 Цяжар узглядам Ягіпту. — Вось, СПАДАР, сеўшы на лягкім булаку, прыбудзе да Ягіпту. І будуць дрыжэць балваны ягіпецкія перад відам Ягоным, і сэрца Ягіпту стае ў нутру сваім. 2 І Я ўзброю Ягіпця супроці Ягіпця, і будуць ваяваць людзіна з братам сваім і людзіна з прыяцелям сваім, места зь месцамі, каралеўства з каралеўствам. 3 І дух Ягіпту шчэзьне ў нутру сваім, і зьнішчу раду ягоную, і будуць шукаць балваноў а чараўнікоў а выгуканьнікаў памерлых а варажбітоў. 4 І Я перадам Ягіпця у рукі цывільных валадароў, і дужы кароль будзе радзіць іх, агалашае Спдар, СПАДАР войскаў. 5 І вяды ня стане ў мору, і рэкі спустошацца а высахнуць, 6 І рэкі засьмярдзяць і зьбяднеюць, і высахнуць вялікія рэкі; чарот а трысьнік зьвянуць; 7 Лугі ля ракі, на беразе ракі, і ўсе, пасеянае ля ракі, высахне, шчэзьне й няма. 8 І будуць гараваць рыбнікі, і будуць галасіць усі, што закідаюць вуду ў цур'і, і тыя, што расьцягаюць сечі на водах, будуць кволець; 9 І будуць засаромлены тыя, што вырабляюць цянюсьняе валакно, і што ткуць бавоўну. 10 І будуць палы яго зьмяжджулены, і ўсі, за плату робячыя, будуць зьнімарашчаны. 11 Але, князі цоанскія дурні; рада мудрых параднікаў фараонавых — дурнота. Як скажаце вы фараону: „Я сын мудрых, сын старавечных каралёў“? 12 Ідзе ж, ідзе ж мудры-

цы твае? і хай скажуць жа табе і пазнаюць, што пастанавіў СПАДАРА войскаў Ягіпту. 13 Здурнелі князі Цоанскія, ашукаліся князі Мемфіскія і ізьвялі Ягіпет, начальніка плямёнаў ягоньх. 14 СПАДАР пусьціў духа абмылы ў нутр яго, так што Ягіпет цяпер блудзе ў ірвакох сваіх, як ківаецца п'яны ў часе ірвакоў сваіх. 15 Ня будзе ў Ягіпце чаго-колючы, што мела б зрабіць галава альбо хвост, альбо пальмовая голь, альбо трысьціна. 16 Таго дня Ягіпцяне будуць як жанкі, і будуць дрыжэць а баяцца ківу СПАДАРА войскаў яму. 17 І зямля Юдэйская будзе жахам Ягіпту; хто ўспомне яе, зьлікаецца пастанову СПАДАРА войскаў, каторы Ён пастанавіў празь яе.

18 Таго дня будзе пяць местаў у зямлі Ягіпецкай гукась моваю кананскаю і прысягаць СПАДАРОМ войскаў; места Зьнішчэньня будуць казаць на адно.

19 Таго дня будзе аброчнік СПАДАРУ сярод зямлі Ягіпецкае, і помнік СПАДАРУ — ля граніцы яе. 20 І будзе ён на знак а сьветчаньне СПАДАРУ войскаў у зямлі Ягіпецкай; бо яны гукась будуць да СПАДАРА з прычыны ўцісканьнікаў, і Ён пашлець ім спаса а вялікага аднаго, выбаве іх. 21 І аб'явіцца СПАДАР Ягіпцянам, і Ягіпцяне пазнаюць СПАДАРА таго дня, і абракуць аброк а дар, і абяцаюць абятніцы СПАДАРУ, і споўняць. 22 І зрэзе СПАДАР Ягіпет; зразе і ўздарове; і наверхнуцца да СПАДАРА, і Ён дасца ім умаліць Сябе, і ўздарове іх.

23 І таго дня будзе гасьцінец ізь Ягіпту да Асыры, і Асыране прыйдуць да Ягіпту, і Ягіпцяне будуць служыць разам ізь Асыранамі.

24 І таго дня Ізраель будзе трэйці зь Ягіптам а Асыраю; дабраслаўства будзе сярод зямлі: 25 СПАДАР войскаў падабраславе, кажучы:

„Дабраслаўлены люд мой Ягіпет, і работа рук Маіх Асыра, і спадак Мой Ізраель”.

20 Таго году, калі Тартон прышоў да Ашдоду, як паслаў яго Саргон, кароль Асырскі, і ваяваў з Ашдодам, і перамог яго, 2 У тым самым часе казаў СПАДАР Ісаям Амасёнкам, кажучы: „Ідзі й здыймі зрэбніну ізь сьцёгнаў сваіх, і разуй вобуй з ног сваіх”. І ён зрабіў так, ходзячы голы а босы.

3 І сказаў СПАДАР: „Як слуга Мой Ісая хадзіў голы а босы тры гады на знак а чуда ўзглядам Ягіпту а Ефіюпы, 4 Так кароль Асырскі павядзецца вязьняў Ягіпцяні і палоненікаў Ефіюплян, дзяцюкоў і старых, голых а босых, нават із аголенымі сьцёгнамі, на сорах Ягіпту. 5 І будуць баяцца а сароміцца за Ефіюпу, спадзеву сваю, і за Ягіпет, славу сваю. 6 І таго дня скажуць жыхары таго ўзьбярэжжа: „Гля, такая наша спадзева, куды ўцякалі помачы на вывальненьне ад караля Асырскага; і як мы ўцягэм?”

21 Цяжар узглядам пустыні ля мора. Як віхры, што веюць з паўдня, ідзець яно з пустыні, з краю страшнага. 2 Цяжкая відзень была паведамлена імне: глабаньнік глабае, і пустошнік пустоша. Узыходзь, Еламе, аблягай, Мідзе! я суняў усі ўздыхі. 3 Затым напоўніліся сьцёгны мае болям, трудненьні схалілі мяне, як трудненьні парадзікі. Я ў такіх сударгах, што ня чую; я так спалохаўшыся, што ня бачу. 4 Сэрца мае трывожыцца; я спалохаўшыся; вечар, радасьць мая, абярнулася імне ў страх. 5 Стол прыгатаваны, вартаўнік вартуе; ядуць, п'юць. Устаньце, князі, мажча шчыт.

6 Бо Спадар сказаў імне: „Ідзі, пастаў вартаўніка; хай скажа ён, што абача”. 7 І бачыў ён цялежкі з паркамі коні, цялежкі, цягненыя асламі, цялежкі цягненыя вярблю-

дамі; і ўслугаўся з увагаю, зь вялікаю ўвагаю. 8 І закрычаў, бы леў: „Спадару мой! я стаю бязустанку на вартавой вежы ўдзень, і на месцу варты свае я стаю ўсі ночы. 9 І вось, прыехалі цялежкі зь людзьмі паркамі коні“. І адказаў: „Упаў, упаў Бабілён, і ўсі выгразаныя багі ягоныя разьбіліся воб зямлю“. 10 О маляцьба мая, сыну току майго! я паведаміў вам тое, што чуў ад СПАДАРА войскаў, Бога Ізраэлявага.

11 Цяжар узглядам Думы. — Да мяне хтось крычыць із Сэіру: „Вартаўніча! што ночы? вартаўніча! што ночы?“ 12 Вартаўнік сказаў: „Настала раніца, і таксама ноч. Калі хочаце пытацца, то пытайцеся, зьвярніцеся“.

13 Цяжар узглядам Арабы. — У лесе Арабскім начуйце, караваны Дадановы! 14 Наўпярэймы ўсьмягламу выносяць вадку жыжары краю Фемінага, з хлебам пераймаюць валацугу; 15 Бо валочацца ад мячоў, ад найстрашнага мяча, і ад напятага лука, і ад цяжару вайны.

16 Бо гэтак Спалдар сказаў імне: „Яшчэ за год, як гады найміцкія, і шчэзьне ўся слава Кіцарова; 17 і астаца ад ліку лучнікаў, дужасілаў сыноў кідарскіх зьменшыцца, бо СПАДАР, Бог Ізраэляў, казаў“.

22 Цяжар узглядам даліны відзены. — Што табе цяпер, што ты ўвесь вышаў на стрэхі? 2 Места поўнае гому, вераску, места весялосьці, забітыя твае не забітыя мячом ані памерлі ў бітвэ; 3 Усі дзяржаўцы твае патуляліся разам, іх зьвязалі лучнікі; усі, знойдзеныя ў цябе, зьвязаны разам, уцеклыя здаўна. 4 Затым я сказаў: „Адварніцеся ад мяне, я буду горка плакаць; не хайцеся цешыць мяне ў впадзе людзей майго“; 5 Бо дзень зямлі апаганьня і суматні ў даліне відзены ад Спалдара, СПАДАРА войскаў, разбурэньне сьценаў і крыкі „На гару!“ 6 І Елам возе са-

гайдак, людзі ў цялежках а коньнікі, і Кір агаліе шчыт. 7 І станецца, што найвыбарнейшыя даліны твае будуць поўныя цялежак, і коньнікі будуць ладзіцца ў браме. 8 І Ён адкрыў запону Юды; і вы глядзелі таго дня зброі ў лесавым доме. 9 І раськепіны места Давідавага бачылі, што шмат іх, і зьберлі воды долныяе копані; 10 І дамы Ерузаліму палічылі, і разбурылі дамы, умацаваць сыцяну; 11 Выкапалі таксама копань памеж дзвюх сьценаў да вады старога ставу. Але не аглядаліся на ўчыніцеля яго і ня бачылі Стварыцеля здаўна гэтага. 12 І гукнуў Спалдар, СПАДАР войскаў, таго дня плакаць а галасіць, лысець а паперазацца зрэбінаю. 13 І во радасьць а весялосьць; забіваюць буйны статак і рэжуць драбны статак, ядуць мяса і п'юць віно: „Будзем есьці й піць, бо заўтра памрэм!“ 14 І аб'явіў у вушы імне СПАДАР войскаў: „Напэўна не адзяржыць ласкіўчэння за гэта бяспраўе аж да сьмерці“, кажа Спалдар, СПАДАР войскаў.

15 Гэтак кажа Спалдар, СПАДАР войскаў: „Ідзі, прыйдзі да гэтага дамавера, да Шэўны, што над домам, і кажы: 16 Што ў цябе тут, і хто ў цябе тут, што ты высек сабе тут гроб, як тый, што выскае сабе гроб на вышыні, што выразае гасподу сабе ў скале? 17 Вось, СПАДАР ізь сілаю пусьце цябе, дужы чалавеча, супоўна скопе цябе; 18 Моцна скруціўшы цябе ў клубок, пусьце цябе, як апуку, у край вялізарны; там ты памрэш, і там цялежкі сьлявы твае, о сораме дому спалдара свайго! 19 Я сьпіхну цябе з ураду твайго, і зь месца стаяння твайго зарвець цябе. 20 І станецца таго дня, што Я гукну слугу Свайго Елякіма Гілчанка, 21 І надзену на яго вопратку тваю, і паперажу яго поясам тваім, і ўладу тваю Я перадам у рукі ягоныя; і ён будзе айцом жыжар-

рам Ерузаліму й дому Юдзінаму. 22 І ўзлажу на плячо ягонае ключ ад дому Давідавага; і ён адамкнець, і ніхто не замкнець; і ён замкнець, і ніхто не адамкнець. 23 І ўмацую яго, як гвозд у верным месцу; і будзе ён пасадам славы дому айца свайго. 24 І павесяць на ім усю славу дому айца ягонага, пагоны а патомства, усе малое судзьдзе, ад чараў аж да жбаноў. 25 Таго дня, ага-лашае СПАДАР войскаў, захістаецца гвозд, убіты на верным месцу, і будзе адсечаны, і зваліцца, і зьнішчыцца цяжар, быты на ім; бо СПАДАР сказаў”.

23 Цяжар узглядам Тыру. — Плачча, караблі Таршышу; бо ён абураны, бо няма ані дамоў, ані ўходаў. Із зямлі Кітымскае абещана ім. 2 Маўчыце, жыхары абтоку! купцы сыдонскія, па мору плаваючыя, напоўнілі цябе. 3 Па вялікіх водах насенне Шыгору, жыво ракі, прыносілі да яго; ён быў месцам гандлю народаў. 4 Саромся, Сыдоне, бо мора гукала, моц мора, кажучы: „Ня труднілася я, і не радзіла, і ня жывіла дзяцюкоў ані гадавала дзяўчаты”. 5 Як дойдучь галасы да Ягіпту, будуць дрыжэць на ведамку праз Тыр. 6 Пераходзьце да Таршышу, плачча жыхары абтоку! 7 Ці гэта вясёлае места вашае? Зь дзён старавечных век яго. Ногі ягоныя нясуць яго далёка жыць. 8 Хто прызначыў гэта праз Тыр карануючы. каторага купцы — князі, каторага таргачы — пачэсьлівыя зямлі? 9 СПАДАР войскаў прызначыў гэта, каб засарамаціць пыхатасьць кажнае славы, каб паніжыць усіх значных зямлі. 10 Прайдзі зямлю сваю, як рака, дачка Таршышч ня-маш болей пояса. 11 Ён выпягнуў руку сваю на мора, патрос каралеўствы; СПАДАР даў расказаньне да Ка-наана, зьнішчыць гарады ягоныя. 12 І сказаў: „Ты наперад ня будзеш цешыцца, зганьбёная дзеўка, дачка

Сыдону! Устань, перайдзі да Кітым-лян; і там ня будзеш мець супа-кою”. 13 Вось зямля Хальдэяў. Гэтага люду ня было; Асыранін за-клаў яго тым, што жыўць на пус-тыні. Яны пастанавілі абложныя ве-жы, разбурылі яго палацы, абярну-лі яго ў разьвярненьні. 14 Плачча, каралі таршыскія, бо ваша сіла раз-бурана.

15 І станеца таго дня, што Тыр будзе забыты семдзясят год, подле дзён аднаго караля; на канцу сем-дзясят год, будзе Тыру, як у песні празь бязулю: 16 „Вазьмі гарпу, абыйдзі места, забытая бязуля; грай прыемна, пня шмат песняў, каб ус-помнелі цябе”. 17 І станеца, як мі-нець семдзясят год, што СПАДАР даведаецца да Тыру, і ён зьвернецца да свае бязульнае платы, і будзе бязульстваць із усімі каралеўства-мі сьвету на відзе зямлі. 18 І тавар ягоны, і прыдбаньне ягонае будуць пасьвячаны СПАДАРУ, ня будуць зьбіраны да скарбніцы ані хаваны; бо тавар ягоны будзе дзеля жыву-чых перад СПАДАРОМ, каб досыць пасілкаваліся, і на трывалкія ўборы.

24 Вось, СПАДАР парожне зямлю, і пустоша яе, і адмяняе выгляд яе, і цяруша вонкі жыхараў яе. 2 І будзе як із людям, так із сьвята-ром; як із слугою, так із гаспадаром ягоным; як із нявольніцаю, так із гаспадыняю ейнай; як із купаўні-ком, так із прадаўніком; як із даў-жбітом, так із пазычоннікам; як із пазычаючым на працэнты, так із квотнікам. 3 Чыста спустошана бу-дзе зямля і супоўна аглабана, бо СПАДАР сказаў гэтае слова. 4 Пла-ча й вяне зямля, адцяты й зьвяў сьвет, адцяты пыхаты люд зямлі. 5 І зямля сплюгаўлена пад жыхарамі сваімі, бо яны выступілі з права, ад-мянілі ўставы, зламілі вечную змо-ву. 6 Затым праклён пажэр зямлю, і сталі віннымі жывучыя на ёй; за-тым жыхары зямлі сьпятралі, і за-

сталася мала людзеў. 7 Плача вінны сок, адцята віншча, уздыхаюць усі вясёлага сэрца. 8 Радасьць тамбурыны перастала; гом тых, што вяселяцца, канчаецца; перастала радасьць гарпы. 9 Ня будуць піць віна зь песьнямі; хмельны напітак будзе гаркі п'ючым яго. 10 Разбурана запустыцельнае места; усі дамы замкнёны, нельга ўвайсці. 11 Плачуць па віне на вуліцах; уся радасьць зацмела; вясельскае краю выгнана. 12 Засталася ў месце спустошаньне, у разьвярненьню разьбітыя брамы. 13 Бо так будзе сярод усёй зямлі, памеж людзям, як пры трасеньню аліўкаў, як пры зьбіраньню віна, як вінабор зроблены. 14 Яны падыймуць голас свой і будуць вясельцца ў вяліччу СПАДАРА, будуць галасна крычаць з мора. 15 Затым услася СПАДАРА ў краёх сьвятліні, на абтоках морскіх імя СПАДАРА, Бога Ізраэлявага.

16 Ад канцоў зямлі мы чулі песьні: „Слава Справядліваму!” І я сказаў: „Гора імне, гора імне, бяда імне! глабаньнікі глабаюць, і глабаюць глабаньнікі дзеля глабаньня”. 17 Страх, і яма, і пасадка на цябе, жыхару зямлі! 18 І станецца, што ўцякаючы ад вераску страху зваліцца ў яму, і выходзячага з нутра ямы скопе пасадка; бо вокны выпыні адчынены, і трасуцца поды зямлі. 19 Зямля супоўнз разьбітая, зямля чыста пакрышаная, зямля надзвычайна захістаная. 20 Зямля надта хістаецца, як п'яны, і ківаецца, як начулішчны будан; выступ яе вялічны ей; і падзець, і ня ўстане болей.

21 І станецца таго дня: даведаецца СПАДАР да войска высокага на вышы і да каралёў земных на зямлі. 22 І будуць зьберты, як бываюць зьбіраньня вязьні, да ямы, і замкнёны ў вязьніцы, і за шмат якіх дзён да іх даведаюцца. 23 Тады месяц зачырванеецца, і сонца засароміц-

ца; бо СПАДАР войскаў будзе каралюваць на гары Сыёне ў Ерузаліме, ды славута перад старцамі Сваімі.

25 СПАДАРУ! Ты Бог мой; я буду ўзьвялічаць Цябе, я буду выхваляць імя Твае, бо Ты ўчыніў чудоснае, рады здаўна, вернасьць учыніў Ты верны; 2 Бо Ты абярнуў места ў кучу, вялікае абароннае места ў разьвярненьне; палацы чужаземцаў ня ё места, яно ніколі ня будзе адбудавана. 3 Затым люд дужы будзе ўслаўляць Цябе, вялікае места страшных народаў будзе бяцца Цябе; 4 Бо Ты быў моцнаю галечы, моцнаю патрабуючаю ў гароце ягонай, прытулішчам ад буры, сьценям ад вяду; бо выбух страшных быў, як бура на сыяну. 5 Як вад на сухой мясцовасьці, Ты ўслышыш вераск чужаземцаў; як вад сыценям булаку, пяцьдэ страшных будзе паніжана.

6 Справа СПАДАР войскаў усім людзям на гэтай гары чэсьць і з сытых ежаў, чэсьць і з вінаў захаваных, сытых шпікоў, зь вінаў захаваных, добра ачэпчаных. 7 І глынець на гэтай гары запінашку віду, запінашку, што на ўсіх людзях, і запон, што пакрывае ўсі народы. 8 Праглынена будзе сьмерць у перамозе; і вытра Спадар СПАДАР сьлёзы з усіх відаў і ганьбу людзям Сваіго адверне з усёй зямлі, бо СПАДАР сказаў.

9 І скажучь таго дня: „Вось, гэта Бог наш; мы спадзяваліся на Яго, і Ён спас нас; гэта СПАДАР; мы спадзяваліся на Яго; будзем вясельцца а цешыцца ў спасеньню Ягоным”, 10 Бо будзе супачываць рука СПАДАРОВА на гэтай гары. І будзе паталтаны Моаў на сваім месцы, як топчуць салому на кучы гною. 11 І выпягне рукі свае сярод іх, як плаваючы выпягуе, каб плаваць; і Ён паніжа горадасьць іхнюю разам із глабаньням рук іхных. 12 І высокія

ўмацаваньні сьценаў тваіх ён абура, ськіне, кіне на зямлю ў пыл.

26 Таго дня будуць гэтую песьню пяць у зямлі Юдэйскай: „У нас моцнае места; спасьленьне дасьць Ён, як сьцены а вал. 2 Адчыніце брамы, і ўвайдзе народ справядлівы, што захове вернасьць. 3 Станукога ў думках сваіх Ты заховеш у падвойным супакою, бо ён спадзяецца на цябе. 4 Спадзявайцеся на СПАДАРА заўсёды, бо ў ЯГУ СПАДАРУ вечная скала; 5 Бо Ён утбаў жылых на вышы, паднятае вялікае места, паваліў яго, паваліў яго на зямлю, кінуў яго ў пыл“. 6 Патопча яго нага, ногі бедных, ступы галечаў. 7 Дарога справядлівага -- пасьцівасьць; Ты, Найпасьціўшы, раўнуеш сьцежку справядлівага. 8 Але, на дарозе судоў Тваіх, СПАДАРУ, мы спадзяваліся на Цябе; да імені Твайго й да ўспамінаў Цябе жаданьне душы. 9 Душа мая жадае Цябе ночы, нават духам сваім унутры сябе я шукаю Цябе золкам; бо, як суды Твае на зямлі, жыхары сьвету вучацца справядлівасьці. 10 Няхай ласка будзе зроблена нягоднаму, ён ня наўчыцца справядлівасьці: у краю пасьцівасьці ён будзе дзеяць несправядліва, і ня будзе глядзець на вялічча СПАДАРАВА.

11 СПАДАРУ! паднята рука Твая; яны ня бачаць; яны абачаць рупатлівасьць Тваю празь люд і засаромяцца; але, цяпло непрыяцеляў Тваіх пажарэць іх самых. **12** СПАДАРУ! Ты нагануеш супакой нам, бо нават усі справы нашыя Ты спраўляеш нам. **13** СПАДАРУ, Божа наш! панавалі над намі панове, апрача Цябе; але адно ў Табе мы будзем успамінаць імя Твае. **14** Памёрлыя не ажывуць; сьмяротныя цені ня ўстануць; бо Ты даведаўся а выгубіў іх, і прычыніў, каб загінула ўся памятка празь іх. **15** Ты памножыў народ, СПАДАРУ, Ты

памножыў народ, уславіўся, пашырыў усі канцы зямлі.

16 СПАДАРУ! У часе гароты яны шукалі Цябе, выліваліся ў цішы, як Ты караў іх. **17** Як цяжарная жонка, калі бліжэе пара радзіць, трудніцца, крычыць ад боляў сваіх, так былі мы перад відам Тваім, СПАДАРУ. **18** Мы былі ўцяжкз, трудніліся, бы радзілі вецер: ня ўчынілі спасьленьня зямлі, і ня палі жыхары сьвету. **19** Нябожчыкі Твае ажывуць, мертвае цела мае ўстане. Прычніцеся й пяіце, лежачыя ў пыле; бо раса Твая, як раса зёлак, і зямля выкіне сьмяротныя сьцені.

20 Ідзі, людзе мой, увыйдзі ў пакоі свае й зачыні дзьверы за сабою; схавайся на малую часінку, пакуль мінець гнеў; **21** Бо вось, СПАДАР выходзе зь месца Свайго, пакараць жыхараў зямлі за бяспраўе іхнае; зямля таксама адкрые кроў сваю і ўжо не зачыне забітых сваіх.

27 Таго дня СПАДАР пакарае цьвардым а вялікім а моцным мячом Сваім левяфана, удзякаючага гада, нават левяфана, пакручастага гада, і заб'ець смока, што ў мору.

2 Таго дня пяіце празь вінішча чырвонага віна ў вадказах: **3** „Я СПАДАР, дагляднік яго; кажную часіну паліваю яго; удзень а ночы сьцерагу яго, каб ніхто не зрабіў шкоды яму. **4** Гневу няма ў Імне; калі б паставіў хто супроці бадзючыя расьліны а церні ў вайне, Я выступлю супроці іх, спалю іх разам. **5** Хіба будзе шукаць абароны Мае, каб учыніць мір із Імною, тады ўчыне мір із Імною“. **6** У будучыні ўкараціцца Якаў, Ізраэль расквіціць, выдасьць пупушку, напоўне від сьвету пладамі. **7** Ці біў Ён яго так, як біў тых, што білі яго? ці забіты ён сьмерццям забітых ім? **8** Як Ты адсылаў яго, Ты мераю прававаўся зь ім; забраў яго цьварды дух у дзень усходняга ветру. **9** Затым гэтак будзе залашчана бяс-

праўе Якава, і гэтта ўвесць плод: зняцьце грэху ягонага, як ён абярне ўсі камяні аброчнікаў у груды вапнянага каменя, ня будуць адноўлены гаі а балваны сонца. 10 Бо ўмацаванае месца будзе спустошана, сяліба кінена й пакінена, як пустыня; там будзе пасьціцца цялё, там будзе супачываць і нішчыць пагоня яго. 11 Як голяе яго ссохне, будзе зломлена; жанкі прыйдуць спаляць яго. Як люд гэты неразумны, Тыі, што ўчыніў іх, не пажалее яго, і Тыі, што ўхармаваў яго, ня зьмілуецца над ім.

12 І станецца таго дня: СПАДАР будзе біць ад пецы Ракі аж да цур'я Ягіпецкага, і вы будзеце зьберты адзін па адным, вы, сынове Ізраэлявы;

13 І станецца таго дня: будзе трубенне ў вялікую трубу, і прыйдуць згубленыя ў зямлі Асырскай і тыя, што валачыліся ў зямлі Ягіпецкай, і будуць кланяцца СПАДАРУ на сьвятой гары ў Ерузаліме.

28 Бяда кароне гордасьці п'яніцаў зь Яхрэму, зьвялай кветцы — харашыні вялічча ягонага, каторая на версе ўродлівых далінаў, здоленах віном. 2 Вось, дужы а моцны ў Спадара, бы лівун із градам, і буряючы віхор, бы паводка магучых водаў, што разьліваюцца, кіне рукою далоў яго на зямлю. 3 Нагамі будзе таптана карона гордасьці п'яніцаў зь Яхрэму. 4 І будзе зьвялаю кветкаю харашыня вялічча ягонага, каторая на версе ўродлівае даліны, бы сьпелы плод перад летам; як людзіна бача яго, яна глытае яго, як толькі возьме яго ў руку сваю.

5 Таго дня будзе СПАДАР войскаў вянкам харашыні а дыядэмаю астачы людю Свайго, 6 І духам суду таму, хто сядзіць у судзе, і сілаю тым, што зварачаюць бітву да брамы. 7 І таксама гэтыя нясьведама грашылі ад віна і ад хмельнага на-

пітку блудзілі: сьвятар а прарока нясьведама грашылі ад хмельнага напітку; яны глынілі віном, яны блудзілі ад хмельнага напітку, яны мыляюцца ў відзені, спатыкаюцца на судзе. 8 Усі сталы напоўнены ірвакамі, нечысьць не на месцу сваім.

9 „Каго ён навуча веданьня й каго прыгатуе цяміць слуханае? адлучаных ад малака, адвучаных ад пелькаў? 10 Бо расказаньне да расказаньня, расказаньне да расказаньня, праўда да праўды, праўда да праўды, гэтта мала, гэнам мала“, 11 Бо незразумелымі вуснамі і іншаю моваю будзе гўкаць да гэтага людю, 12 Катораму Ён сказаў: „Гэта супакой, каторы вы дайце стамаванаму, і гэта пасіленьне“. Але яны не хацелі слухаць. 13 І сталася ім слова СПАДАРОВА: расказаньне да расказаньня, расказаньне да расказаньня, праўда да праўды, праўда да праўды, гэтта мала, гэнам мала, каб яны пайшлі, і палі дагары нагамі, і разьбіліся, і лўчылі ў пасьадку, і ўзяты.

14 Затым слухайце слова СПАДАРОВА, вы насьміханьнікі, каторыя радзіце гэты люд, што ў Ерузаліме. 15 Затым што вы кажаце: „Мы зрабілі змову ізь сьмерцяй і ізь шэолям зрабілі згоду; караючая розка пройдзе, яна не насьпее нас, бо мы зрабілі ману сваім уцёкам і пад брахню схаваліся“;

16 То гэтак кажэ Спадар СПАДАР: „Вось, Я закладаю на Сыёне Камень, Камень выпрабаваны, вугольны, дарагі, пэўны под; хто вера, ня будзе хапацца. 17 Суд таксама зраблю падле праўды і справядлівасьць падле вагі; і град зьмянецць уцёк маны, і воды зьнясуць сховы“. 18 І змова ваша ізь сьмерцяй будзе зьнішчана, і згода ваша ізь шэолям ня ўстоіцца: як твучая розка пройдзе, тады вы будзеце патаптаны ёю. 19 Як толькі яна пойдзе, возьме вас, бо кажнае раіцы яна будзе прахо-

дзіць, удзень і ночы. І станецца, што адно зразуменне дзейкі праз тое спалохае; 20 Бо кароткі будзе ложка, каб выпцягнуцца, і вузкае накрыццё, каб укруціцца; 21 Бо, як гара Перацым, паўстане СПАДАРА, як даліна Гівеонская, Ён загневаецца, каб справіць справу Сваю, дзіўную справу Сваю, і зробіць работу Сваю — нязвычайная работа Ягона! 22 Затым цяпер не насміхайцеся, каб пугі вашыя не патужалі; бо я чуў ад Спадара, СПАДАРА войскаў, праз зьнішчэнне, прызначанае нават на ўсю зямлю.

23 Уважайце а слухайце голас мой, будзьце ўважлівыя й слухайце словы мае. 24 Хіба араты кажны дзень ароць на сябу, барозьне а скародзе поле свае? 25 Як ён зраўнае зверху яго, ці не пасыпае кропу, сее кміну а пшонкі ў радкі а ячмень ў прызначаным месцу а жыта ў межах яго; 26 Бо навучае яго да папрадкі, Бог ягоны вуча яго. 27 Бо кропу не малоцяць малацьбыным молатам ані качаюць кола цяляжак па кміне, але кроп абіваюць прутком, а кмін — цёпам. 28 Збожжа выбіваюць, але не заўсёды малоцяць; і водзяць па ім малацьбыныя колы з коньмі, але не расьціраюць яго. 29 Таксама гэта сталася ад СПАДАРА войскаў, чудаўнага ў радзе, вялікага мудрасьць Ягонага.

29 Бяда Арэлю, Арэлю, месту, ідзе жыў Давід. Дабаўляй год да году; няхай сьвяты йдуць колам. 2 Яшчэ Я наваду гароту на Арэль, і там будуць стогны а смутак, і будзе ён Імне, як Арэль. 3 І Я разьлягуся супроці цябе навокал, і аблягу станьмі, і пастаўлю супроці цябе гарады. 4 І будзеш паніжаны, і будзеш гўкаць спад зямлі, і мова твая будзе нізкай спад пылу, і голас твой будзе, як выгуканьніка памерлых спад зямлі, і будзеш ціўкаць мову сваю спад пылу. 5 І будзе, як ценкі пыл, множасьць чужаземцаў тваіх

і, як умецьце, што разьлятаецца, множасьць тыраноў; але, гэта будзе неўспадзеўкі, якга. 6 Ад СПАДАРА войскаў будзе кара громам а тра-сеньням а вялікім гукам, віхром а бураю а поламам жаручага цяпла. 7 І будзе, як сьненне, ночная здань, множасьць усіх народаў, што ваююць із Арэлям, нават усі, што ваююць із ім і гарадамі ягонымі, усіскаюць яго. 8 І будзе, як галодны сьніць, быццам ён есьць, але прачыхаецца, і душа ягоная пустая; і як усьмяглы сьніць, быццам ён п'ець, але прачыхаецца, і вось, ён млявы, і душа ягоная ўсьмягшы; так будзе з множасьцяй усіх гэтых народаў, што ваююць із гарою Сыёнам.

9 Адвалакайце й дзівіцеся, прыдавайцеся нявісьнымі і занявісьнейце. Яны п'яныя, але не ад віна, хістаюцца, але не ад хмельнага напітку; 10 Бо СПАДАРА выліў на вас дух глыбокага сну й закрывае вочы вашыя, прарокаў а галоўных вашых, відзеньнікаў прыкрыў. 11 І сталася вам важная відзень, як словы запячатаванае кнігі, каторую даюць пісьменнаму, кажучы: „Чытай гэта, калі ласка”; але ён кажа: „Не магу, бо яна запячатаваная”. 12 І даюць кнігу няпісьмейнаму, кажучы: „Чытай гэта, калі ласка”; але ён адказуе: „Я няпісьменны”.

13 І сказаў Спадар: „Затое, што бліжыцца люд гэты ротам сваім і сьціць Мяне вуснамі сваімі, а сэрца ягонае далёка ад Мяне, і боязьні ягоная Мяне ё вывучанае людзкае расказаньне; 14 Дык вось, Я павялічу чудаўнае з гэтым людам, чудаўнае а чудаўнае, і загублю мудрасьць мудрыцоў ягоных, і розум разважных скаваецца”.

15 Бяда тым, што глыбака хаваюцца, каб затаіць ізраду ад СПАДАРА, і каторых учыякі ў цемрадзі, і каторыя кажучы: „Хто бача нас, і хто знае нас?” 16 О крутадушнасьць ваная! Ціж ганчара цануюць

аднолькава з глінаю? ціж выраб скажа майстру свайму: „Ён не зрабіў мяне”? або ціж твор скажа стварыцелю свайму: „Ён ня цяме”? 17 Ціж яшчэ ў найменшым часе Лібан не абярнецца ў сад, і сад ня будуць мець за лес? 18 І пачуюць таго дня глухія словы кнігі, і зь цемрадзі а цемні вочы нявісных абачаць. 19 І павялічыцца лагодных радасьць у СПАДАРУ, і бедныя меж людзёў будуць цешыцца ў сьвятым Ізраэлявым; 20 Бо няма ўжо ўдзісканьніка, і загінуў насмешаньнік, і адцяты ўсі чукавыя да бяспраўя, 21 З каторых прычыны чалавек грэша словам, і становяць пасадку на тога, хто правуюцца ў браме, і адпіхаюць справядлівага ашукаю.

22 Затым СПАДАР, што адкупіў Абрагама, гэтак кажа дому Якававаму: „Цяпер Якаў ня будзе паганбенны, і цяпер від ягоны ня будзе бляды; 23 Бо, як абача сярод сябе дзеці свае, учынак рук Маіх, то яны будуць сьвяціць імя Мае, і пасьвяцяць Сьвятога Якававага, і Бога Ізраэлявага будуць баяцца. 24 Блудзячыя ж духам стануць разумнымі, і наракаючыя прыймуць навуку”.

30 „Бяда непакорным дзяцём, агалашае СПАДАР, што робяць нарады, але безь Мяне, і накрываюць запонам, але бяз духа Майго, каб дабаўляць грэх да грэху, 2 Што йдуць, каб зыйсьці да Ягіпту, і ня пытаюцца вуснаў Маіх, каб умацавацца моцаю Фараонавай і схаватца пад сьцень Ягіпту. 3 І будзе вам моц Фараонава сорамам, і хаваньне сябе пад сьценям Ягіпту — ганьбаю; 4 Бо князі ягоныя былі ў Цоане, і пасьлове ягоныя дайшлі аж да Ганесу. 5 Але ўсі паганбенны будуць за люд, што ня даў карысьці яму, што быў не на помач і не на карысьць, але на сорам і нават на ганьбу”.

Цяжар узглядам паўднявое жыўлы. 6 У зямлі нэмарасьць а мукі, скуль леў а стары леў, гад а лату-

чы гад; яны нясуць багацьці на хрыбце асылянят, багацьці свае а скарбы свае на гарбе вярблюдоў да люду, што не даець карысьці. 7 Бо Ягіпет — марнасьць, і пустая памога ягоная; затым Я гукаў узглядам іх: пыха іхная — сядзець ціха. 8 Цяпер ідзі, напішы гэта ім на дошцы і нарысуй гэта ў кнізе, каб гэта засталася на апошні дзень, назаўсёды, на векі; 9 Бо гэта люд бунтоўны, сынове маялівыя, сынове, што не хацелі служаць права СПАДARОВАГА, 10 Каторыя кажучь відучым: „Не глядзіце”, і відзеньнікам: „Ня майце відзеньняў дакладных, гукайце нам падлыжніцтва, прарайкайце ашуку; 11 Адхініцеся ад дарогі, здальцеся ад сьцежкі, учыніце, каб перастаў быць перад намі Сьвяты Ізраеляў”.

12 Затым гэтак кажа Сьвяты Ізраеляў: „За тое, што вы грэбуеце гэтым словам, і спадзяіцеся на несправядлівасьць а ашуку, і апіраецеся на гэта; 13 То бяспраўе гэта будзе вам, як шчэліна, паваленьням пагражаючая, пукатая на высокай сьцяне, каторай разбурэньне будзе зьнецікі, якга. 14 І Ён разаб'ець яе, як разьбіваецца судзіна ганчарова, і будзе расту́чана; Ён не пажалее яе, так што памеж кавалкаў там ня знойдуць чарапка ўзяць жару з вогнішча альбо засіліць вады з копані;”

15 Бо гэтак кажа Спадар СПАДАР, Сьвяты Ізраеляў: „Навярненьням а супакоям вы выбавіліся б, у цішыні а спадзеве была б ваша сіла”; але вы не захацелі, 16 І кажаце: „Не, мы ўцячэм на конях”, — за тое будзеце ўцякаць; — і „Мы паедзем на борздых”, — за тое перасьледуючыя вас будуць борздыя. 17 Адна тысяча ад пагрозы аднаго ад пагрозы пяцёх уцячыце датуль, пакуль вас не застанецца як показ на версе гары і як жарутаў на ўзгорку. 18 І дзеля таго будзе ждаць СПА-

ДАР, каб зьмілавацца над вамі, дзеся таго Ён паўстане, каб зжаліцца над вамі; бо Бог суду СПАДАР; дабраслаўлены ўсі, што спадзяюцца на Яго.

19 Бо, людзе Сыёну, што жывеш у Ерузаліме, ты плачма ня будзеш плакаць, — Ён зьмілаваньнем зьмілуецца над табою на гук галашэньня твайго і, як пачуе яго, адкажа табе. 20 І Спадар дасьць вам хлеб гароты і ваду ўціску; і наперад вучыцелі твае ня будуць здалены, і вочы твае будуць бачыць вучыцеляў тваіх; 21 І вухы твае будуць чуць словы адзаду цябе, што кажучь: „Гэта дарога, ідзіце па ёй”, як адхініцеся направа і як адхініцеся налева. 22 І вы сплюгавіце пакрыўце і з срэбра свайго на выразаных балванок і запоны і з золата свайго на выліваных балванок; ты адкінеш іх, забрудзяненую адзежу: „вон”, скажаш ім. 23 І Ён дасьць дождж сяўбе тваёй, каторую ты пасяў на зямлі, і збожжа, плод зямлі, сакаўное а трывалкое; таго дня статак твой будзе пасьціцца на вялізарным пасьцібішчу. 24 Валы а маладыя аслы, каторыя робяць зямлю, бччуць есьці салоны пошар, ачышчаны лапатаю а веялкаю. 25 І на кожнай высокай гары і на кожным узьнятым узгорку будуць рэкі, цур’і водаў, у дзень вялікае бітвы, як паваліцца вежы. 26 І будзе сьвятліня месяца, як сьвятліня сонца, і сьвятліня сонца будзе павалічана сем разоў, будзе, як сьвятліня сямёх дзён, як СПАДАР завяжа зламленьне люду Свайго і раны вытня ягонага ўдарове.

27 Во Імя СПАДАРОВА! прыходзе здалеку, і пале гнеў Ягоны. і цяжкі дым Ягоны; вусны Ягоныя поўныя абурэньня, і язык, як жаручае цяпло. 28 І дух Ягоны, як цур’ей, што разьліўся, што падыймаецца аж да шыі, каб падсеяць народы рэштам загубы; і будзе муляючая аброць на шчэляпах людю.

29 Будзе ў нас песьня, як у ночы пасьвячэньня сьвята, і вы будзеце вясёлага сэрца, як у йдучага з дудкаю, каб узыйсьці на гару СПАДАРОВУ, на скалу Ізраеляву. 30 І дасьць СПАДАР пачуць слауты голас Свой, і пакажа плячо Свае, іступваючы ў вабураючым гневе, і польмя жаручага цяпла, з разбурэньням, паводкаю а каменным градам; 31 Бо ад голасу СПАДАРОВАГА будзе дрыжэць Асыр, розкаю будзе выцяты. 32 І станеца: ідзе прайдзе прызначаны кій, каторым СПАДАР б’ець яго, будуць тамбурыны а гарпы, і войнамі наступальнымі будзе ваяваць із ім. 33 Месца паленьня даўно гатова; яно гатова й каралю, паглыблена а пашырана; на кастру яго шмат цяпла а дроў; дзьмухненьне СПАДАРА запаліе яго, як цурок серкі.

31 Бяда тым, што зыходзяць да Ягіпту помачы, і здаюцца на коні, і спадзяюцца на цялежкі, бо яны чысьленыя, і на коньнікаў, бо яны вельма дужыя, а не аглядаюцца на Сьвятога Ізраелявага і СПАДАРА ня шукаюць. 2 Ён, адылі, таксама мудры; і навадзець ліха, і ня возьме назад слоў Сваіх, але паўстане супроці дому ліхадзеяў і супроці помачы тым, што дзеюць бяспраўе. 3 І Ягіпцяне — людзі, а ня БОГ; і коні іхныя — мяса. а ня дух. Як СПАДАР выцягне руку Сваю, спаткнецца памагатыр, і паваліцца памаганы, яны абодва загінуць.

4 Бо гэтак сказаў СПАДАР імне: як равець леў а левяні над здабыткам сваім, хоць бы зьберлася супроці яго поўна пастухоў, ня пужаецца голасу іхнага й не лякаецца множасьці іх; так СПАДАР войскаў зыйдзе ваяваць за гару Сыён і за ўзгоркі яе. 5 Як птушкі лётаючыя, так абароне СПАДАР войскаў Ерузалім, абароне а выбаве, прайдзе а ўратуе. 6 Навярніцеся да Тога, ад

Каторага далёка адварнуліся сыно-
ве Ізраелявы; 7 Бо таго дня кажная
людзіна адкіне свае срэбныя балва-
ны й свае залатыя балваны, зробле-
ныя вашымі рукамі на грэх. 8 І па-
валіцца Асур ад мяча нялюдзкаго,
і меч не чалавекаў выгубе яго, і ён
уцячэць ад мяча, і дзяцюкі ягоныя
стануць падачкамі. 9 І ён із страху
прабяжыць міма свайго ўмацавань-
ня, і князі ягоныя будуць дрыжэць
перад сыцягам, агалашае СПАДАР,
Каторага цяпло на Сыёне, і печ Яго-
ная ў Ерузаліме.

32 Вось, кароль будзе караляваць
справядліва, і князі будуць ра-
дзіць у судзе. 2 І будзе муж як
скоў ад ветру і як уцёк ад буры, як
цур'і водаў у сыцепе, як сыцень ад
вялікае скалы на стамаванай зямлі.
3 Вочы відучых ня будуць зачыне-
ны, і вушы чуючых будуць уважлі-
выя; 4 І сэрца быстрых уцяме ве-
ду, і язык загіклівых будзе гукаць лёг-
ка а выразьліва. 5 Ня будуць зваць
дурня дабрародным ані жмінду ня
будуць уважаць за шчодрата; 6 Бо
дурны гукае дурноту, і сэрца яго-
нае чыне бяспраўе, каб рабіць дву-
душша і казаць СПАДАРУ абмыль-
нае, морачы голадам душў галодна-
га і адыймаючы піцьцё ад усмяг-
лага. 7 У скупіндзі й снадзі благія;
ён выдумляе нягодныя выдумкі,
згубіць убогіх манлівымі словамі,
нават калі патрабуючы добра кажа;
8 Але дабрародны задумляе дабра-
роднае і за дабрароднае паўстаець.

9 Устаньце, бязрупатлівыя жанкі,
слухайце ж голас мой; даверлівыя
дачкі, слухайце словы мае. 10 Дня
а гады будзеце дрыжэць вы, давер-
лівыя; бо жнівю будзе зьнішчана,
і ня будзе зьбіраньня пладоў. 11
Здрыгайцеся, бязрупатлівыя, дры-
жыце даверлівыя, разьдзеньцеся,
агаліце сябе й паперажыце сыцёгны.
12 Будуць біцца ў грудзі праз пры-
емныя полі, праз плодныя вінішчы.
13 Цернь а бадзючае кустоўе будуць

расыці на зямлі люду Майго; але,
на ўсіх дамох пацехі вясёлага мес-
та; 14 Бо палацы будуць пакінены,
груд места будзе кінены, сыцены а
вартавыя вежы стануць пяхорамі на
векі, і радасьці дзікіх аслоў, і
пасыцьбішчам стадам, 15 Пакуль ня
выльлецца на нас дух з вышы, і ня
будзе пустыня садам, і сад ня будзе
мець за лес. 16 І тады будзе жыць
на пустыні суд, і справядлівасьць
застанецца ў садзе. 17 І супакой бу-
дзе творама справядлівасьці, і спра-
ваю справядлівасьці будзе цішыня
а пэўнасьць на векі. 18 І люд Мой
будзе жыць у гасподзе супакойнай,
на сялібе бяспечнай, у супакойных
зацішках. 19 І будзе йсьці град на
схон лесу, і места спусьціцца на ніз-
кое месца. 20 Шчаслівыя вы, што
сееце ўсюдых ля водаў, пушчаеце
ногі вала а асла.

33 Бяда табе, каторы пустошыш,
а цябе ня пустошаць, ізраджа-
еш, а цябе не ізраджаюць: як ты
скончыш спустошаньне, будзеш
спустошаны; як ты перастанеш із-
раджаць, цябе ізрадзяць.

2 СПАДАРУ! зьмілуйся над намі,
на Цябе спадзяемся, будзь плячом
іх кажнае раніцы і спасеньням на-
шым у часе нэмарасьці. 3 Ад гому
сумятні людзі ўцяклі; як Ты пад-
няўся, народы рассыпаліся. 4 І ваш
здабытак будзе зьбэрты, як зьбіра-
юць вусень; як разьбягаюцца за ша-
ранчою, разьбягуцца за ім. 5 Узьвя-
лічаны СПАДАР, бо Ён, жывучы на
вышыні, напоўніў Сыён судам а
справядлівасьцю. 6 І вернасьць ча-
соў тваіх будзе сілаю спасеньня,
мудрасьцю а ведаю; і боязьн СПА-
ДАРА будзе скарбам ягоным.

7 Вось, дужыя іхныя будуць га-
ласіць вонках места, паслове супа-
кою будуць горка плакаць. 8 Дарогі
запусьцелі, перастаў хадзіць хадзя-
ка; ён узрушыў змову, пагрэбаваў
местамі. — за нішто меў людзіну. 9
Зямля ў жалобе й спустошана; дзе

бан стаіць паганбены, вяне; Сарон падобны да пустыні, і з Вашану а Кармілу апала лісьцё. 10 „Цяпер Я паўстану, кажа СПАДАР, цяпер Я вывышаны буду, цяпер Я ўзьняты буду. 11 Вы, цяжарныя сенам, родзіце салому; ваш дых — цяпло, і жараць вас. 12 І людзі будуць, як у валенных печых, як цернь сыцаты, у цяпле ён будзе спалены”.

13 Чуеце вы, далёкія, што зрабіў Я; і пазнайце вы, блізкія, сілу Маю. 14 Баяцца на Сыёне грэшнікі, дрыжкі бяруць двудушнікаў: „Хто з нас можа жыць ля жаручага цяпла? хто з нас будзе жыць ля вечнага кайстра?” 15 Хто ходзе справядліва і гўкае пасьціва, грабуе прыбыткам із глэбаньня, атрасае рукі свае, каб не апірацца на лапан, затыкае вушы свае, каб ня чуць праз кроў, і зачыняе вочы свае, каб ня бачыць ліха; 16 Тый будзе жыць на вышынях; гарады скалаў будуць яго абаронаю; хлеб будзе даны яму; вада ў яго будзе верная. 17 Вочы твае абачаць Караля ў харашыні Ягонай, абачаць зямлю далёкую. 18 Сэрца твае будзе ўспамінаць праз жахі: „Ідзе робячы сьпісаньне? ідзе важаць? ідзе робячы сьпісаньне вежаў?” 19 Люду неміласьціўнага не абачыш, люду глыбокае мовы не пачуеш, загіклівае мовы, незразумелае. 20 Глянь на Сыён, вялікае места нашых прызначаных збораў; вочы твае абачаць Ерузалім, супакійную гасподу, непарушны будан: калы яго ня будуць перасунены на векі, ні водны зь яго паварозаў не адавешпа; 21 Бо там будзе сіла СПАДАРОВА з намі, месца рэкаў, шырокіх пур'ёў: лодка зь вяслон ня ўвайдзе туды, ані вялікі караб ня пройдзе там; 22 Бо СПАДАР наш судзьдзя, СПАДАР наш павараўца, СПАДАР наш кароль; Ён спацець нас. 23 Паварозы твае скволяць: яны ня могуць умацаваць машыны свае, дзяржаць вятрылы. Тады

будзе падзелены прыбытак вялікага здабытку; нават кульгавыя пойдучы на глэбаньне. 24 І жыхар ня скажа: „Я хворы”; люду, што жывець там, будзе даравана бяспраўе.

34 Дабліжчася, народы, каб пачуць, і будзьце ўважлівыя, людзі; няхай пачуе зямля а тое, што напаўняе яе, сьвет а ўсе, што прыходзе зь яго. 2 Бо абурэньне СПАДАРА на ўсі народы, і палкі гнеў Ягоны на ўсі войскі іхныя: Ён аканаваў іх, аддаў іх на зарэз. 3 І збытыя іхныя будуць раськінены, і падыймецца смурод ад трупой іхных, і размокнуць горы ад крыві іхнае. 4 І ўсі гвезды нябёсныя стлеюць; і нябёсы будуць скручаны, як сувой; і ўсе гвезднае войска іх зьвяне, як вяне ліст вінное розкі і як вяне фіга; 5 Бо ўпіўся на небе меч Мой; вось, ён зыходзе на Ёдом і на люд асанаваньня майго дзеля суду. 6 Меч СПАДАРОЎ поўны крыві, ён стаў сыты ад туку, ад крыві агня а казнят, ад туку з нырак барааноў; бо ў СПАДАРА аброк у Восры і вялікі зарэз у зямлі Ёдомскай. 7 І буйлы зьйдучы із імі, і цяляты з налямі, і зямля іхная будзе напоена крывёй, і пыл іхны стане сыты ад туку; 8 Бо дзень помсты СПАДАРОВАЕ, год адплаты, на абарону Сыёну. 9 І абярнуцца рэкі ягоныя ў смалу, і пыл у сэрку, і зямля ягоная абярнецца ў гарачую смалу; 10 Ночы ані ўдзень ня згасьне; на-векі будзе падыймацца дым ейны; ад пакаленьня аж да пакаленьня будзе запусьцелаю: ніхто на векі вякоў ня будзе праходзіць па ёй. 11 І спадзець палікану а ежыку, і пугач і груган будуць жыць па ёй; і Ён памерае яе шнуром дзеля спустошаньня і вагою дзеля разбурэньня. 12 Як пагукуюць дабрародных на каралеўства, то іх ня будзе. і ўсі князі яе стануць нічым. 13 І ўзьйдзе цернь у палацах яе, крапіва а асот — у гарадох яе; і стане яна

сялібаю шакалаў а стравусаў. 14 Будуць сустракацца зьвяры пустыні із шакаламi, і касматыя будуць гукацца, ночныя дзіўствы будуць класьціся там і знаходзіць месца на супачынак. 15 Там будзе рабіць гняздо гад, несцьціся, расьцінаць і зьбіраць пад сьцень свой; груганы таксама будуць зьбірацца, кажны з таварышкаю сваёю. 16 Шукайце й прачытайце ў кнізе СПАДАРОВАЙ, што ні воднага зь іх ня будзе не ставаць, ні водзін ня будзе без таварышкі; бо вусны СПАДАРОВЫ далі загады, і Дух Ягоны зьбер іх. 17 І Ён кінуў на жэраб ім, і рука Ягона падзяліла яе ім шнюрком; яны адзяржаць яе на векі, ад пакаленьня аж да пакаленьня будуць жыць на ёй.

35 Узрадуецца пустыня а сухое месца, і пустах будзе цешыцца і расквіціць як рожа. 2 Багата расквіціць і будзе цешыцца, нават ізь любатою а пяцьцём; слава лібанская дасца ёй, вялічча Кармілу а Шарону; яны абачаць славу СПАДАРОВУ, вялічча Бога нашага.

3 Пасіліце слабыя рукі, умацуйце хісьлявыя калені. 4 Скажыце тым, каторыя нецярплівага сэрца: „Пасіліцеся, ня бойцеся: во Бог ваш; прыйдзе помста, адплата Божая; Ён прыйдзе й спасець вас”. 5 Тады адчыняцца вочы нявісных, і вушы глухих адкрыюцца. 6 Тады кульгавы будзе падскакаваць, як алень, і язык нэмага будзе пяць; бо выбіліся на пустыні воды і цур’і на пустахы. 7 І здань водаў стане копанай, і ўсьмяглая зямля — жароламі вады; на сялібе шакалаў, ідзе яны ляжаць, будзе трава з трысьціною а чаротам. 8 І будзе там гасьцінец а дарога, і дарогаю сьвятасьці назавуць яе; нячысты ня будзе хадзіць па ёй; яна будзе спасёным ягоным; нават бязглуздыя не заблудзяць. 9 Лява ня будзе там, і дзярлівае зьвяро ня ўзьйдзе на яе, ня знойдзеца там, а будуць хадзіць

спасёныя. 10 І адкупленыя СПАДАРОМ зьвернуцца, і прыйдуць на Сыён ізь песьнямі, і вечная радасьць будзе на галавах іхных; адзяржаць радасьць а весялосьць, і ўцячэць смутак а ўздых.

36 Сталася чатырнанцатага году караля Гээкі, узьшоў Сэнахерыў, кароль Асырскі, на абаронныя месцы юдэйскія і ўзяў іх. 2 І паслаў кароль Асырскі Рабшака з Лахішу да Ерузаліму да караля Гээкі зь вялікім войскам; і ён стаў ля вадаводу вышніяе копані ля гасьцінца вальельнага поля. 3 Тады вышлі да яго Елякім Гілчанок, дамавер, а Шэўна, пісар, а Ёаг Асафёнак, дзеляпісьменьнік.

4 І сказаў ім Рабшак: „Скажыце цяпер Гээку: „Гэтак кажэ кароль вялікі, кароль Асырскі: што гэта за спадзева, на каторую ты спадзяешся? 5 Я кажу — на адны толькі словы вуснаў, але рада а сіла патрэбныя да вайны; дык на каго ты спадзяешся, што паўстаеш супроцімяне? 6 Гля ты спадзяешся на падпору наломленае гэтае трысьціны, на Ягіпет, каторая, калі хто апіраецца на яе, увыйдзе яму ў даланю і прабадзець яе. Гэткі фараон, кароль Ягіпецкі, усім, што спадзяюцца на яго. 7 А калі скажаш імя: „На СПАДАРА, Бога свайго, мы спадзяемся”, то хіба Ён ня тый, каторага ўзвышшы а аброчнікі зьняў Гээка й сказаў Юдзе а Ерузаліму: „Перад гэтым аброчнікам кланайцеся”? 8 Дык дай заруку спадару майму, каралю Асырскому, і я дам табе дзьве тысячы коні, калі ты із свайго боку можаш даць коньнікаў на іх. 9 Ды як аддаліш від адзінага вайводцы з найменшых слугаў спадара майго і здасіся на Ягіпет дзеля цялежак а коньнікаў? 10 І цяпер ціж я без СПАДАРА ўзышоў на гэты край, каб зьнішчыць яго? СПАДАР сказаў імя: Ідзі на гэты край і зьнішчы яго”.

11 Тады Елякім а Шэўна а Ёаг казалі Рабшаку: „Гўкай, калі ласка, да слугаў сваіх паарамску, бо мы цяжкімі, але ня гўкай да нас юдэйскаю моваю ў вушы людю, што на сыяне”.

12 І сказаў Рабшак: „Ціж мой спадар паслаў мяне да спадара твайго а да цябе сказаць гэтыя словы? Ці не да людзёў, што сядзяць на сыяне, каб мелі есьці нечысьць сваю і піць моч сваю з вамі?”

13 Тады Рабшак стаў і крычаў вялікім голасам паюдэйску, кажучы: „Слухайце словы караля вялікага, караля Асырскага! 14 Гэтак кажа кароль: „Няхай ня зводзе вас Гэзэка, бо ён ня можа выратаваць вас. 15 І няхай Гэзэка не надзеіць вас на СПАДАРА, кажучы: „СПАДАР напэўна вывальне нас; гэтае места ня будзе аддана ў руку караля Асырскага”. 16 Ня слухайце Гэзэкі, бо гэтак кажа кароль Асырскі: „Зрабіце дабраслаўства з імюю, і выйдзіце да мяне, і ежча кажны зь віна свайго, і кажны зь фігаў сваіх, і піце кажны вадзю з копані свае. 17 Пакуль я ня прыйду й не вазьму вас да зямлі, падобнае да зямлі вашае, зямлі збожжа а віннага соку, зямлі хлеба а вінішчаў. 18 Хай не ўмаўляе вам Гэзэка, кажучы: „СПАДАР вывальне нас”. Ці выратавалі багі народаў кажны зямлю сваю з рукі караля Асырскага? 19 Ідзе багі Гамафу а Арпаду? Ідзе багі Сэфарваіму? і ці вывальнілі яны Самару ад рукі мае? 20 Хто ё межа усіх багоў гэтых земляў, што вывальнілі б зямлі свае ад рукі мае, каб СПАДАР мог вывальніць Ерузалім ад рукі мае?”

21 Але яны маўчалі і нічога яму не адказавалі, бо было каралеўскае расказаньне, кажучы: „Не адказуйце яму”. 22 І прыйшлі Елякім Гілчанок, дамавер, а Шэўна, пісар, а Ёаг Асафэнак, дзеяпісьменьнік, да Гэзэ-

кі з разьдзертным адзецьцям, і казалі яму словы Рабшаковы.

37 І сталася, як кароль Гэзэка пачуў гэта, што ён разарваў адзецьці свае, і пакрыўся зрэбнінаю, і пайшоў да дому СПАДАРОВАГА.

2 І паслаў Елякіма, дамавера, а Шэўну, пісара, а старшых ізь сьвятароў, пакрытых зрэбнінамі, да Ісаі Амасэнка, прарокі. 3 І яны казалі яму: „Гэтак кажа Гэзэка: „Гэты дзень ё дзень нэмарасьці, ганеньня а гнэву, бо дзеці прыйшлі радзіцца, але няма сілы радзіць. 4 Можа СПАДАР, Бог твой, пачуе словы Рабшаковы, каторага паслаў кароль Асырскі, спадар ягоны, зьневажаць Бога жывота і ганіць словамі, каторыя СПАДАР, Бог твой, чуў; затым узьнясі малітву за астачу, што ё!”

5 І прыйшлі слугі караля Гэзэкі да Ісаі. 6 І сказаў ім Ісаі: „Гэтак скажыце спадару свайму: „Гэтак кажа СПАДАР: Ня бойся слоў, што ты чуў, каторымі блявузгалі на Мяне слугі караля Асырскага. 7 Вось, Я ўлажу дух у яго, і ён пачуе дзейку, і зьвернецца да зямлі свае, і Я ўчыню, што ён падзець ад мяча ў зямлі сваёй”.

8 І зьвярнуўся Рабшак, і знайшоў караля Асырскага, зь Ліўнаю ваюючага, бо ён чуў, што тый адышоў ад Лахішу.

9 І ён чуў праз Фіргак, караля Эфіопскага, гэткае: „Ён вышаў ва-яваць ізь табою”.

І як ён пачуў, ён паслаў паслоў да Гэзэкі, кажучы: „Гэтак гўкайце Гэзэку, каралю Юдэйскаму, кажучы: „Няхай не ашукое цябе Бог твой, на Каторага ты спадзяешся, кажучы: „Ерузалім ня будзе даны ў руку караля Асырскага”. 11 Вось, ты чуў, што каралі Асырскія зрабілі ўсім землям, супоўна нішчачы іх; і ты будзеш вывальнены? 12 Ці ўратавалі іх багі народаў, каторых айцове мае выпубілі, - Гозэн а Гаран а Рэцэф а сыноў Едэна, кат-

рыя ў Тэласару? 13 Ідзе кароль Гамафу а кароль Арпаду а кароль местаў Сэфарваіму, Гэны а Івы?"

14 І ўзяў Гэзэка лісты з рукі паслоў, і прачытаў іх, і ўзышоў Гэзэка да дому СПАДАРОВАГА, і разгарнуў іх перад СПАДАРОМ.

15 І Гэзэка маліўся СПАДАРУ, кажучы: 16 „СПАДАРУ войскаў, Божа Ізраеляў, што сядзіш над Херувамі! Ты Бог адзін, Ты адзін усім каралеўствам зямлі, Ты ўчыніў неба й зямлю. 17 Нахіні вуха Свае, СПАДАРУ, і чуй; адчыні вочы свае, СПАДАРУ, і бач, і пачуй усі словы Сэнахірыявы, каторы паслаў ганіць Бога жывога. 18 Але, СПАДАРУ, каралі Асырскія спустошылі ўсі народы а краі іхныя, 19 кінулі багі іхныя ў цяпло; бо яны былі не багове, а работа рук людзкіх, дзерва а камень, затым яны й выгубілі іх. 20 Цяпер жа, СПАДАРУ, Божа наш, выбаў нас ад рук ігонае, і пазнаюць усі каралеўствы зямлі, што Ты — СПАДАР адзін”.

21 Тады Ісая Амасэнак паслаў да Гэзэкі, кажучы: „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраеляў: праз тое, чаго ты маліўся Імне ўзглядам Сэнахірыява, караля Асырскага. 22 Дык во слова, што сказаў СПАДАР што да яго: „Пагрэбавала табою, сьмяілася зь цябе дзеўка, дачка Сыёну, дачка Ерузаліму ківала галавою сваёю над табою. 23 Каго ты зьневажаеш і на каго блявузгаеш? і на каго ты падняў голас, высака падняў вочы свае? на сьвятога Ізраелявага. 24 Слугамі сваімі ты зьневажаў СПАДАРА і сказаў: „З множасьцяй цялежак сваіх я ўзыходзіў на вышыні гораў, на бакі Лібану, і сек высокія кедры яго, найвыбарнейшыя кіпрысы яго, і хадзіў на самы верх яго, у лес Кармілу йгонага. 25 Я капаў, і піў вадз, і ступою ног сваіх высушу ўсі рэкі абложных месцаў”. 26 Нягож ты ня чуў здаўна, што гэта Я ўчыніў, у старавет-

ныя часы ўхармаваў гэта? Цяпер Я здойсьніў гэта, і будуць абаронныя месцы на разбурэньне ў кучы друзь? 27 І жыхары іх нясілы, дрыжалі й былі паганбены, сталі, як палявая трава, як зяленіва, як трава на страсе і як збожжа, што было выбіта, ня вырасшы. 28 І тваю сядню, і выхад, і ўход твой Я знаю, і злосьць тваю на Мяне. 29 За злосьць тваю на Мяне і за нядбайнасьць, што дайшло да вушы Маіх, Я зацягну колца ў нос твой, і закілзаю цябе, і зьвярну цябе тудэй, кудэй ты прышоў”. 30 А табе во знак: сёлета будуць есьці, што само родзіцца, налета, што вырасьце з мінулага году, а на пазалета сейце, жніце, садзіце вінішчы і ўжывайце плады зь іх. 31 І ўцекля астача з дому Юдзінага ўзноў пусьце карэньне даюў, дасьць плод на версе; 32 Бо зь Ерузаліму выйдзе астача, і ўцеклыя з гары Сыёну. Рупатлівасьць СПАДАРА войскаў зробі гэта.

33 „Затым гэтак кажа СПАДАР што да караля Асырскага: ён ая ўвыйдзе ў гэтае места, і ня будзе там пушчаць стрэлаў, і ня выйдзе наўпярэймы яму із шчытам, і не насыпе вала супроці яго; 34 Ён зьвернецца тудэй, кудэй прышоў, і ня ўыйдзе ў гэтае места, агалашае СПАДАР. 35 Я буду бараніць гэтае места, каб выбавіць яго дзеля Сыёна й дзеля слугі Свайго Лавіда”.

36 І вышаў Ангіл СПАДАРОЎ, і зразіў у васырскім табару сто асьмідзясят пяцёх тысячаў. І ўсталі нарапіцы, і вось, усі яны мертвыя трупы.

37 Сэнахірыў, кароль Асырскі, пусьціўся ў дарогу, і пайшоў, і зьвярнуўся, і жыў у Ніневе.

38 І сталася, як ён кланяўся ў доме Нісроха, бога свайго, што Адрамелех а Шарэцэр, сыны йгонія, забілі яго мячом, а самы ўцяклі да зямлі Араацкае. І Эсар-Гадоб,

сын ягонь, загаспадарстваваў за-мест яго.

38 Тых дзён Гэзэка сьмяротна за-хварэў; і прышоў да яго пра-рока Ісая Амасэнак, і сказаў яму: „Гэтак кажэ СПАДАР: зрабі даста-мэнт праз дом свой, бо ты памрэш і ня будзеш жыць”.

2 Гэзэка абярнуўся відам сваім да сьцяны, і маліўся СПАДАРУ, 3 і сказаў: „Малю Цябе, СПАДАРУ, успомні цяпер, як я хадзіў перад Табою ў праўдзе і з дасканалым сэрцам, і добра ў ваччу Тваім рабіў”.

І заплакаў Гэзэка плачам вялікім.

4 І было слова СПАДАРОВА да Ісаі, кажучы: 5 „Ідзі й скажы Гэ-зэку: гэтак кажэ СПАДАР, Бог Да-віда, айца твайго: Я пачуў малітву Тваю, абачыў сьлёзы твае, і вось, дабаўлю да дзён тваіх пятнанцаць год; 6 і ад рукі караля Асырскага выбаўлю цябе й гэтае места, і буду бараніць гэтае места. 7 і во табе знак ад СПАДАРА, што СПАДАР справе справу, праз каторую Ён ка-заў: 8 Вось, Я адвяду назад сьцень на дзесяць уступцоў, па каторых ён ужо спусьціўся на сонечным паказь-ніку Агазовым”. І зьвярнулася сон-ца на дзесяць уступцоў, па каторых яно ўжо было спусьціўшыся.

9 Во пісаньне Гэзэкі, караля Юдэйскага, як захварэў і ачуняў ад свае хваробы: 10 „Я падумаў, што ў палавіцы дзён сваіх зыйду да бра-маў шэолю, я маю спабынца заста-лых год сваіх. 11 Я казаў, што не абачу ЯГА, СПАДАРА на зямлі жы-вых, не абачу ўжо чалавека меж жыхараў сьвету, 12 Век мой упэў і перасяліўся ад мяне, як пастускі будан; я маю адрэзаць, як ткач, жыцьцё свае, — Ён адразае мяне ад асновы; сядні да ночы Ты зробіш імне канец. 13 Я крычэў помачы аж да раньня; як леў, Ён ламіў усі косьці мае; зраньня аж да ночы ча-каў, што Ты зробіш імне канец. 14 Я крычэў, як жораў, пчабятая, як ла-

стаўка, стагнаў, як галуб; ночы мае былі падняты да гары. СПАДАРУ! я ўцісьнены, будзь Ты імне зару-каю. 15 Што я скажу? Ён абяцаў імне, Ён і зрабіў. Я буду хадзіць лагодна ўсі гады свае ў нэмарасьці душы свае. 16 СПАДАРУ! гэтым працягнуцца гады мае, і ў вусім гэ-тым — жыцьцё майго духа: Ты ўздаравіў мяне й пажвавіў мяне. 17 Вось, на дабро свае я меў вялі-кую гарчэль, і Ты зь любосьцяй вы-бавіў душю маю ад згубы; бо Ты кі-нуў за плечы Свае ўсі грахі мае; 18 Бо шэоль ня славе Цябе, сьмерць ня хвале Цябе, не здаюцца зыходзя-чыя ў дол на праўду Тваю. 19 Жы-вы, жывы будзе вызнаваць Цябе, як я цяпер: айцец азнайма дзяцём сва-ім праўду Тваю. 20 СПАДАР тут, каб спасьці мяне; і мы будзем пляць песьні на струнных снадзях усі дні жыцьця нашага ў доме СПАДАРО-ВЫМ”.

21 І сказаў Ісая: „Хай прынясуць скрыль фігаў, і хай прыложэ да скулы, і ён ачуняе”.

22 І Гэзэка сказаў: „Якое чуда, што я буду хадзіць да дому СПАДА-РОВАГА!”

39 Таго часу паслаў Мерадах-Ва-ладан Валаданьчак, кароль Ба-білёнскі, Гэзэку ліст а дары; бо чуў, што ён захварэў і ачуняў. 2 І ўзра-даваўся Гэзэка зь іх, і паказаў ім скарбніцу сваю, срэбра а золата а пахі а добрыя масьці а ўсю зброю сваю а ўсе, што было ў скарб-ніцах ягоньх; не засталася ні воднае рэчы, каторай бы не пака-заў ім Гэзэка ў доме сваім і ў вусёй дзяржаве сваёй.

3 І прышоў прарока Ісая да ка-раля Гэзэкі, і сказаў яму: „Што казалі гэтыя людзі? і скуль яны прыншлі да цябе?” І Гэзэка сказаў: „З далёкае зямлі прыншлі да мяне, з Бабілёну”. 4 Але ён сказаў: „Што бачылі яны ў доме тваім?” І сказаў Гэзэка: „Бачылі ўсе, што ёсьць у

доме маім; ня было рэчы, каторай бы я не паказаў ім у скарбніцах сваіх". 5 Тады Ісая сказаў Гэзэку: „Чуй слова СПАДАРА войскаў: 6 Вось, прыйдуць дні, што перанясуць да Бабілёну ўсе тое, што ў доме тваім і што айцове твае зьберлі дагэтуль; нічога не застанецца, кажа СПАДАР. 7 І возьмуць із сыноў тваіх, каторыя выйдучь із цябе, каторых ты народзіш, і будуць яны легчанцамі ў палацу караля Бабілёнскага". 8 Тады Гэзэка сказаў Ісай: „Добрае слова СПАДАРОВА, каторае ты вымавіў", і сказаў: „Абы быў супакой а дабрабыт за дзён маіх".

40 Цешча, цешча люд Мой, кажа Бог наш; 2 Кажыце да сэрца Ерузаліму й агалашайце яму, што час ходаньня ягонага скончыўся, што ё зыгэньне дараваць бяспраўе ягонае; бо адзяржаў ён ад рукі СПАДАРОВАЕ ўдвая за ўсі грахі свае.

3 Голас галосачага на пустыні: „Прыпатуйце дарогу СПАДАРОВУ, зраўнуйце ў сыцпе гасьцінец Богу нашаму. 4 Кажная даліна падыймецца, і кажная гара а ўзгорак паніжацца, і крывое выпрастаецца, і гаравы ланцуг будзе даліною. 5 І слава СПАДАРОВА будзе аб'яўлена, і ўсі целы разам абачаць, бо вусны СПАДАРОВЫ вымавілі".

6 Голас кажа: „Агалашай!" І ён сказаў: „Што буду я агалашаць? Кажнае цела — трава, і кажная дабрачэсьць ягоная — як палявая кветка: 7 Трава сохне, кветка вяне, як вепер ад СПАДАРА падзьмець на яе; чыста так і люд, як трава. 8 Трава сохне, кветка вяне, але слова Бога нашага застанецца на векі".

9 Сыёне, што прыносіш добрыя ведамкі, узыйдзі сабе на гару высокую; Ерузаліме, што прыносіш добрыя ведамкі, моцна ўзьнімі голас свой, ўзьнімі, ня бойся; кажы месцам юдэйскім: „Во Бог наш!"

10 Вось, Спадар СПАДАР прыходзе ізь сілаю, і плячо Ягонае будзе радзіць за Яго; во заплаці Ягоная зь Ім, і праца Ягоная перад Ім. 11 Як пастыр стаду сваю, будзе пасьціць, плячом Сваім зьбягнець ягняты і на ўлоньню Сваім будзе насіць, ссурых будзе вадзіць. 12 Хто памераў вяду сваёю жменяю, і азначыў неба пядзяю, і ўтоўпіў у меру пыл земны, і зважыў гофы вагою, і ўзгоркі шалькамі? 13 Хто спатачыў Дух СПАДАРОЎ, і хто раду радзіў? 14 Зь кім радзіўся Ён, каб Яму даў разуменьне, вучыў Яго сьдзежкі суду, і вучыў Яго веды, і дарогу розуму паказаў Яму? 15 Вось, народы — як капля зь вядра, і ўважаюцца як пылок на пальцы. Вось, Ён падыймае абтокі, як маленькую макулінку. 16 І Лібану недаволі на цяпло, і жывёлы ягонае недаволі на ўсепаленьні.

17 Усі народы як нішто перад Ім; і меней як нішто, і за пусьціню Ён уважае іх. 18 І да каго ўважаецца падобным БОГА? і якую падобнасьць прыраўнуецца да Яго? 19 Умелы майстра адлівае выразанага балвана, і літаваньнік пацягне яго золатам і прылітуе срэбныя ланцугі. 20 Хто бедны на аброк, тый выбірае нябуцьвеючае дзерва, шукае мудрага майстру, зрабіць выразанага балвана, што ня хістаўся б. 21 Хіба вы ня ведаеце? хіба вы ня чулі? хіба ня было азнаймлена вам спачатна? хіба вы не зразумелі подаў зямлі? 22 Ён тый, што сядзіць над крутам зямлі, і жыхары яе — як шаранча: што прасьцягнуў нябёсы, як заслону, і расьцягнуў іх, як будан да жыцьця. 23 Ён абарачае князёў у нішто, судзьдзяў зямлі як марнасьць Ён робе. 24 Ледзь яны былі пасаджаны, ледзь яны былі пасеяны, і ці ледзь пень іхны ўкараніўся ў зямлі; як толькі ён дзьмухнуў на іх, яны высахлі, і буча, як салому, па-несла іх.

25 Да каго ж, вы ўважаеце, падобны Я, да каго прыраўнуеце Мяне? кажа Сьвяты. 26 Падыйміце да гары вочы вашы і гляньце, хто стварыў гэта? — Тый, Хто выводзе лікам войска іхнае і завець іх усіх на імя велічынёю моцы Свае й дужасьцю сілы Свае. Усі ё.

27 Чаму кажаш ты, Якаве, і гукаеш ты, Израелю: „Схавана дарога мая ад СПАДАРА, і суд мой мінуў Бога?“ 28 Хіба ты ня ведаеш? хіба ты ня чуў, што ё Бог вечны СПАДАР, Стварышэль канцоў зямлі? Ён не прыстаець, ня млее; няма скуманьня розуму Ягонага. 29 Дзець прысталаму сілу й слабога пасілае. 30 Дзяцюкі могуць прыставаць а млець, і выборныя воі могуць часта спатыкацца; 31 А тыя, што спадзяюцца на СПАДАРА, адновяць сілу, распусьцяць крылы, як арлы, пабягуць і не замлеюць, пойдучь і ня прыстануць.

41 Маўчыце перад Імнюю, абтокі, а людзі няхай адновяць сілу, няхай дабліжацца, тады няхай скажуць: „Станьма разам на суд“. 2 Хто пабудзіў з усходу справядлівага, гукнуў яго да нагі свае, даў народы яму і ўладу над каралямі? Ён даў іх, як пыл, пад меч ягоны, як разьвеяную салому, пад лук ягоны. 3 Ён перасьледаваў іх, прайшоў у супакою па дарозе, па каторай ногі ягоныя не хадзілі. 4 Хто дзеяў і зрабіў, прыгукнуўшы спачатна пакальнікі? Я, СПАДАР, першы і з апошнімі Я Тый. 5 Абтокі бачылі й баяліся; канцы зямлі дрыжэлі, бліжыліся а прыходзілі. 6 Кажны памагаў прыцелю свайму й казаў брату свайму: „Мацуйся“. 7 Умелы майстра мацуе літоўніка, тый, што выпладжуе кляўцом, таго, што куча кавале, кажучы: „Гэта добра!“ і мацуе гэта гваздамі, каб ня хісталася.

8 Але ты, Израелю, слуга Мой, Якаве, абраны мой, насеньне Абра-

гамова, любовага Майго, 9 Каторага Я няў з канцоў зямлі, і з найдальшых куткоў яе прыгукнуў, і скажаў табе: „Ты слуга Мой, Я абраў цябе і не адхінуў цябе“, 10 Ня бойся, бо Я — з табою, не палохайся, бо я Бог твой; Я ўмацую цябе, нават Я паддзяржу цябе правіцаю справядлівасьці Свае. 11 Вось, будуць засарамочаны а паганьбены ўсі, што былі ўзлаваўшыся на цябе, будуць як нішто; і загінуць тыя, што правуюцца з табою. 12 Будзеш шукаць іх, і ня знойдзеш іх, тых, што сьперачаліся з табою; будуць як нішто, і як чыстае нішто тыя, што ваююць із табою; 13 Бо Я СПАДАР, Бог твой, што дзяржыць правіцу тваю, кажучы табе: „Ня бойся, Я памагу табе“.

14 Ня бойся, чарвяча Якаве, нячлыслены Израелю, Я памагу табе, агалашае СПАДАР а Адкупіцель твой, Сьвяты Израеляў. 15 Вось, я зраблю цябе новаю войстраю малатарняю, войстраю з абодвых бакоў; Ты будзеш малаціць горы і пакрышыш, і ўзгоркі зробіш, як уменьце. 16 Ты будзеш веяць іх, і вецер разьнясець іх, і віхор расьцяруша іх; але ты будзеш цешыцца ў СПАДАРУ, у Сьвятым Израелявым будзеш хваліцца.

17 Убогія а бедныя шукаюць вады, але няма; язык іхны сохне ад смагі: Я, СПАДАР, адкажу ім, Бог Израеляў не пакіне іх. 18 Я адчыню рэкі на высокіх месцах і жаролы сярод далінаў; Я абярну пустыню ў копань і сухую зямлю ў вытокі вады. 19 Я пасаджу на пустыні кедру, акацу а мірту а аліўку; Я пастаўлю ў сьцепе кіпрыс, явар а бук разам, 20 Каб абачылі а пазналі, пераканаліся а ўсі ўдямілі, што рука СПАДАРОВА зрабіла гэта, і Сьвяты Израеляў стварыў гэта.

21 Дабліжча справу вашу, кажа СПАДАР; дабліжча блізюсенька моцныя довады вашы, кажа Кароль

Якаваў. 22 Няхай яны бліжусенька дабліжацца й скажуць нам тое, што будзе; зьясьніце нам, што значаць пачаткі здарэнняў, каб мы абярнулі сэрцы нашы і даведаліся канец іх; альбо азнаяміце нам прыйдучыя. 23 Азнайміце нам здарэнні паслейшыя, і будзем ведаць, што багове вы; ці будзеце рабіць добрае ці благое, мы будзем дзівавацца і абачым з вамі разам. 24 Але вось, вы нішто, і справа ваша чыстае нішто; агіда тый, хто абірае вас.

25 Я ўзняў, пабудзіў аднаго з поўначы, і ён прыйдзе; ад усходу сонца ён будзе гукіць імя Мае; ён прыйдзе на князеў, як на гліну, і па-топча, як ганчар ліпкую гліну. 26 Хто сказаў гэта ўперад, каб мы даведаліся, і здаўна, каб мы казалі: „Ён справядлівы”? Але нават ніхто не сказаў, нават ніхто не абясаў, і ніхто ня чуў словаў вашых. 27 Адно першы на Сыёне: вось, вось яны, і Я Ерузаліму дам прыносіць добрыя ведамкі. 28 І Я глянуў, і ня было нікога, і меж іх няма парадніка, каб Я мог папытацца ў іх, і каб яны адказалі. 29 Вось, яны ўсі ашука, справы іхнія нішто, вецер а нярад літыя балваны іхнія.

42 Во Слуга Мой, Каторага Я падпіраю, абраны Мой, Катораму прыяе душа Мая. Я даў Дух Свой на Яго; Ён абесьце суд народам. 2 Ён ня будзе крычаць ані гукіць, ані вонках дасьць пачуць голас свой; 3 Не пераломе наломленае трысьціны й курачага лёну ня згасе. Да праўды прывядзець суд; 4 Ня скволее ані зьбезахоціцца, пакуль не ўмацуе на зямлі суду; і Права Ягонага чакаюць абтокі.

5 Гэтак кажа Бог СПАДАР, Ён стварыў нябёсы й расыцягнуў іх, прасьцягнуў зямлю й што вышля зь яе; Ён даець душу людю на ёй і дух-тым, што ходзяць па ёй. 6 „Я, СПАДАР, прыгукнуў Цябе ў справядлі-

васьці, і ўхаплю Цябе за руку Тваю, і буду сьцерагчы Цябе, і дам Цябе як змову людю, на сьвятло народам, 7 Каб адчыніць нявісьныя вочы, вы-весьці вязьняў зь вязьніцы, сядзячых у пямноце — зь пямніцы. 8 Я СПАДАР, гэта — Мае імя, і Я сьці Свае інаму ня дам ані хвалы Свае выразаным балваном. 9 Першыя, бач, збыліся, і новае я паведамлю; ўперад, чымся вырастуць, дам пачуць вам”.

10 Пяце СПАДАРУ новую песьню, хвалу ягоную з канца зямлі, вы, што зыходзіце на мора, і ўсе, што напаўняе яго, абтокі а жыхары іх. 11 Няхай пустыня а месцы яе падымуць голас, сёлы, ідзе Кідар жывец; някай пяюць жыхары скалаў, зь вярхоў гор някай гукіюць. 12 Хай аддадуць часьць СПАДАРУ і хвалу Ягоную на абтоках хай абяшчаюць. 13 СПАДАР, як дужасіл, выйдзе, як ваеннік узруша рупатлівасьць, падыме ваенны крык, будзе гукіць голасна; здужае непрыяцеляў Сваіх.

14 Я ад веку заставаўся супакойны, быў ціхі, узьдэргаваўся; цяпер буду крычаць, як родзячая жонка. Зьнішчу а праглыну разам: 15 Я спустошу горы а ўзгоркі, і высушу ўсі расьліны іх, і абярну рэкі ў ва-токі, і ставы высушу. 16 І павяду нявісных па дарозе, ім няведамай. Я прысілю іх ісьці па сьцежках, каторых яны ня знаюць; цемрадзь абярну перад імі ў сьвятліню, крывыя дарогі — ў простую: во, што Я зраблю ім і не пакіну іх. 17 Яны адступіць назад, вельма асарам-цяцца, што спадзяюцца на выграза-нага, што кажучь выліваему: „Вы нашы багове”.

18 Слухайце вы, глухія, і глядзіце вы, нявісьныя, каб абачыць. 19 Хто нявісны, як ня слуга Мой, і глухі, як пасланец Мой, што Я паслаў? хто нявісны так, як дваска-вальны, і нявісны, як слуга СПАДА-РОЎ? 20 Ты бачыў шмат, але яе

назіраў; вушы твае былі адчынены, але ты ня слухаў. 21 СПАДАР вельма жадаў дзеля справядлівасці Свае, Ён узьвялічыў Права й зрабіў яго пачэслівым. 22 Але ён люд разбураны а аглабаны; яны ўсі звязаны ў пячорах і схаваны ў цямніцах; яны сталі глабанням, і няма выбавіцеля; яны аглабаны, і ніхто ня кажа: „Аддай назад”. 23 Хто меж вас нахінець вушы да гэтага? прыслухаецца й пачуе прыйдучае? 24 Хто даў Якава на разбурэнне і Ізраеля глабаннямі? ці ня быў гэта СПАДАР, супроці Каторага мы ізграшылі, не жацелі йсці па дарогах Ягоных і не паслухалі права Ягонага? 25 І Ён выліў на яго вялікі гнеў Свой і злосьць вайны, і запаліла ўсе навокал яго, але ён ня ведаў, палала ў ім, але ён ня прыняў гэтага да сэрца.

43 Але цяпер гэтак кажа СПАДАР, што стварыў цябе, Якаве, і ўхармаваў цябе, Ізраелю: „Ня бойся, бо Я спас цябе; Я прыгучаў цябе ва імня; ты Мой. 2 Як ты будзеш пераходзіць пераз воды, Я буду з табою, і — пераз рэкі, яны не зальюць цябе; як ты ўвэйдзеш у цяпло, не апячэшся, і полымя ня спале цябе; 3 Бо Я СПАДАР, Бог твой, Сьвяты Ізраеляў, Спас твой; Я аддаў на выкуп за цябе Ягіпет, Ефіопу а Сэву за цябе. 4 Як ты быў дарагі ў ваччу маім, ты быў паважаны, і Я любіў цябе, дык аддам чалавека за цябе і людзі — за душу тваю. 5 Ня бойся, бо Я з табою; з усходу павяду насенне твае, і із захаду зьбяру цябе. 6 Я скажу поўначы: аддай і — паўдню: не задзержуй; прывядзі сыноў Маіх здалёку і дачкі Мае з канцоў зямлі. 7 Кажнага, што завецца імям Маім, бо Я стварыў яго дзеля славы Свае, Я ўхармаваў яго, нават Я ўчыніў яго”. 8 Вывадзіце люд нявісны, а вочы ён мае, і глухіх, а вушы ёсць у іх. 9 Усі народы хай зьбяруцца разам.

і зыйдуцца людзі. Хто памеж іх мог бы агаласіць гэта? і першае хай дасьць пачуць нам; няхай прывядуць сьветкі свае, каб аправіцца; альбо хай слухаюць і кажуць: Праўда! 10 „Вы сьветкі Мае, агалашае СПАДАР, і слуга Мой, каторага Я абраў, каб вы даведаліся і паверылі Ёмне, зразумелі, што гэта Я: перад Ёмною ня быў ухармаваны Бог. і просьце Мяне ня будзе.

11 „Я, Я СПАДАР, і апрача Мяне няма Спаса. 12 Я паведамлю, Я спас, Я абясцёр; і няма чужога Бога памеж вас; вы — сьветкі Мае, агалашае СПАДАР, і Я БОГ. 13 Але, перад днём Я Ён, і ніхто ня выбаве ад рукі Мае: Я буду дзець, і хто адверне гэта?”

14 Гэтак кажа СПАДАР, Адкупіцель ваш, Сьвяты Ізраеляў: „Дзеля вас Я паслаў да Бабілёну і зьвёў усіх уцекачоў, і Хальдэяў у караблэх радасьці іхнае. 15 Я СПАДАР, Сьвяты ваш, Стварыцель Ізраеля, Кароль ваш”.

16 Гэтак кажа СПАДАР, Каторы праклаў дарогу ў мору і сыцежку па магучых водах, 17 Каторы вывеў цялежкі й каня, войска а сілу; разам яны лягуць, ня ўстануць, яны зьнішчаны, згасьлі, як лён. 18 „Не ўспамінайце бытае ані разважайце справаў мінуласьці. 19 Вось, Я раблю новае; цяпер яно вырасьце. Ціж вы ня ведаеце гэтага? Але, нават Я пракладу дарогу ў сыцпе й рэкі на пустыні. 20 Усыцяць Мяне палявыя зьвяры, шакалы а стравусы, бо Я дам у сыцпе ваду, рэкі на пустыні, каб даць піць люду Свайму, абранаму Свайму. 21 Люд гэты Я ўхармаваў Сабе; хвалу Маю будуць абяшчаць яны. 22 Але ты, Якаве, ня гучаў да Мяне; ты, Ізраелю, стамаваў Мяне. 23 Ты ня прыводзіў Ёмне ягнят на ўсепаленне, аброкамі сваімі ня сыціў Мяне. Я не няволіў цябе аброкам ані тамаваў цябе кадзеньням. 24 Ты ня купляў імне

за срэбра трысьніку і туку аброкаў сваіх не даваў Імне піць, але быў вялічны Імне грахамі сваімі і тамаваў мяне бяспраўямі сваімі. 25 Я, Я Ты, што сьцірае выступы твае дэля Самога Сябе, і грахоў тваіх ня ўспомню. 26 Прыпомні Імне; будзем прававацца разам; гукай ты, каб табе аправіць сябе. 27 Праайцец твай і абароньнікі твае зрабілі выступ супроці Мяне. 28 За тое Я збудзеніў князеў сьвятыні і даў Якава на аканаваньне і Ізраеля на ганеньне.

44 „А цяпер слухай, Якаве, слуга Мой, і Ізраелю, абраны Мой: 2 Гэтака кажа СПАДАР, што ўчыніў цябе і ўхармаваў цябе, ад улоньня памагаю табе: ня бойся, Якаве, слуга Мой, і ты, Ешуруне, абраны Мой; 3 Бо Я выльлю вадзю на ўсьмяглага і цур'ёў на сухую зямлю, выльлю Дух Свой на насеньне твае і дабраслаўства Свае на пагоню твае. 4 Каб яны расьлі меж травы, як вербы ля цур'ёў водаў. 5 Гэты скажа: „Я СПАДАРОЎ“; і гэны назавецца імям Якава; і гэны напіша рукою сваёю: „ДА СПАДАРА“ і дасьць сабе мянушку „Ізраель“.

6 Гэтака кажа СПАДАР, Кароль Ізраеля, і Адкупіцель яго, СПАДАР войскаў: „Я першы, і Я апошні, і апрача Мяне няма Бога. 7 І хто як Я? Хай ён назавець а азнайме а выкладзе з парадку Імне; бо Я ўладзіў старавечны люд і прыйдучыя, і, што будзе, хай скажучь яму. 8 Ня бойцеся а не палохайцеся: хіба Я не паведамляў здаўна і не абяшчаў? Вы мае сьветкі. Ці ё Бог апрача Мяне? Але, нямаш гораду, ніякага ня ведаю“. 9 Ты, што робяць выразаньня, усі яны марнасьць, і дарогія рэчы іхныя бескарысныя, і яны самы сьветкі сабе; яны ня бачаць, ня ведаюць, каб маглі сароміцца. 10 Хто зрабіў бога й выліў выразаньнага, што бескарысны? 11 Вось, усі сябры ягоныя будуць засаромлены,

і ўмелыя майстры — яны зь людзёў; няхай яны ўсі зьбіруцца, няхай стануць: яны будуць баяцца усі разам засаромлены будуць. 12 Майстра зьлезнае снадзі майструе і абрабляе яго на вугальлю, і абрабіў яго кляўцамі, і робе яго сілаю рук сваіх; ён выгаладніўся а высіліўся, ня піў вады й замлеў. 13 Сталяр нацягнуў шнюр і пазначыў яго алавынікам, ухармаваў яго долатам, абрысаваў яго цыркулям і зрабіў яго падле хвігуры людзіны, падле харашынні чалавека, каб мог быць у доме. 14 Ён насычаць сабе кедраў, і возьме кіпрыс а дуб, і выбяра сабе найгчытнейшае з памеж лесавых дзерваў; пасадзе кедру, а дождж вырасьце. 15 І будзе чалавеку на паліва, бо возьме зь іх і грэецца, таксама ён пале й пяцэць хлеб; ён робе таксама бога й кланяецца, робе выразаньнага й падае перад ім. 16 Палавіцу пале ў цяпле, з палавіцаю яго есьць мяса, пяцэць пячонку і, пад'ёўшы, нават ён грэецца й кажа: „Ага, я ўгрэўся, я бачыў цяпло!“ 17 І з астачы яго робе бога, выразаньнага свайго, падае перад ім, і сьціць, і моліцца да яго, і кажа: „Выбаў мяне, бо ты бог мой“. 18 Яны ня ведалі ані разумелі, залепленыя вочы іхныя, каб не маглі бачыць, і сэрцы іхныя, каб не маглі цяміць. 19 І ніхто не разважае ў сэрцу сваім, нямаш веданьня ані цяменьня сказаць: „Палавіцу яго я спаліў у цяпле; нават таксама сьпёк хлеб на вугальлю яго, усмажыў мяса й зьёў; і з астачы яго зраблю агіду? ці буду падаць да калоды дзерва?“ 20 Ён гоніцца за пылам; ашуканае сэрца зьвярнула яго на бок, каб ён ня мог выбавіць душы свае ані сказаць: „Ці не мана ў прайвай рудцы маёй?“

21 Памытуй гэта, Якаве а Ізраелю, бо ты слуга Мой; Я ўхармаваў цябе: ты Імне слуга; Ізраелю. Я не забудуся цябе. 22 Я выцёр, як ту-

ман, выступкі твае і, як хмару, — грахі твае; зьвярніся да мяне, бо Я адкупіў цябе. 23 Пяіце, нябёсы, бо СПАДАР зьдзеяў; гукніце, нізіны зямлі; выбухніце, горы; пяіце, лес і кажнае дзерва ў ім, бо СПАДАР адкупіў Якава і ўславіўся ў Ізраелю.

24 Гэтак кажа СПАДАР, Адкупіцель твой, што ўжармаваў цябе ад улонья: „Я СПАДАР, што чыне ўсе, што адзін расьцягуе нябёсы, што расьцілае зямлю сам сабою, 25 Што нішча знакі манюкаў і ўводзе ў шал варажбітоў, што адкідае мудрых і робе веда іхную дурной, 26 Што зацьвярджае слова слугі Свайго, што дойсніць раду пасланцоў Свайх, што кажа Ерузаліму: „Ты будзеш заселены“, і месцам Юдэйскім: „Вы будзеце пастаноўлены, і Я аднаўлю разьвярненьне яго“, 27 Што бяздоньню кажа: „Высахні, і ракі твае Я высушу“, 28 Што кажа праз Кіра: „Пастыр Мой, і ён выпайне ўсі зычэньні Мае“, кажучы Ерузаліму: „Ты будзеш збудаваны“, і палацу: „Ты будзеш закладзены“”.

45 Гэтак кажа СПАДАР памазанцу Свайму Кіру, каторага праўцу Я дзяржу, каб услышыць народы перад ім, і Я расьпэражу сьцёгны каралёў, каб адчыніць перад ім дзьверы, і брамы ня будуць замкнёны: 2 „Я пайду перад табою і зраўную ўзгоркі, паламлю мядзяныя дзьверы і парэжу зьлезныя завалы. 3 Я аддам табе скарбы цямноты і скаваныя багацьці, каб ты пазнаў, што Я СПАДАР, Каторы завець цябе на імя, Бог Ізраеляў. 4 Дзеля Якава, слугі Свайго, і Ізраеля, абранага Свайго, Я назваў цябе імем тваім, дадаў табе імя, а ты Мяне ня знаеш. 5 Я СПАДАР, і няма іншага; апрача Мяне няма Бога; Я папэразаў цябе, дарма што ты Мяне ня знаеш. 6 Каб пазналі ад усходу сонца і ад захаду, што апрача Мяне няма, Я СПАДАР, і няма яшчэ нікога. 7 Я хармую сьвятліню і твару

цёмрадзь, раблю супакой і твару ліха; Я, СПАДАР, раблю ўсе гэта.

8 „Капайце нябёсы зьверху, і няхай булакі ільлюць справядлівасьць; няхай адчыніцца зямля і няхай родзе спасеньне, і няхай справядлівасьць разам пушчае пагоны. Я, СПАДАР, стварыў гэта.

9 „Бяда таму, хто сьпэрачаецца з тым, хто яго ўжармаваў, чэрап ізь зямных чарапоў. Ці скажа гліна ганчару: „Што ты робіш?“ альбо: „Чаму выраб твой ня мае рук?“

10 „Бяда таму, хто кажа айцу: „Што ты родзіш?“ альбо жонцы: „Што ты труднішся родамі?“

11 Гэтак кажа СПАДАР, Сьвяты Ізраеляў, і Каторы яго ўжармаваў: „Вы пытаецеся ў Мяне праз будучыню, праз сыноў Маіх і праз справы рукі Мае, вы хочаце расказаваць Імне? 12 Я ўчыніў зямлю і стварыў чалавека на ёй; Я рукою Сваёю расьцягнуў нябёсы і прызначыў усе войска іх. 13 Я пабудзіў яго ў справядлівасьці і ўсі дарогі ягоныя выпрастаю; ён пастанове места Мае і адашлець Маіх палоненікаў не за выкуп ані за лапан“, кажа СПАДАР войскаў.

14 Гэтак кажа СПАДАР: „Гарапашнасьць Ягіпцыя і тавары Ефіюплія а Савеан, мужоў самавітых, прайдуць да цябе і будуць твае; яны пойдучь за табою; у ланцугах яны пройдуць і табе паклоняцца, будуць маліць цябе: „Адно ў цябе Бог, і няма іншага Бога“”. 16 Запраўды Ты БОГ таямнічы, Бог Ізраеляў. Спас. Яны будуць засаромлены а паганбены, усі зь іх; разам ізь імі зганьбяцца дзельнікі балваноў. 17 Ізраель будзе спасёны вечным спасеньням у СПАДАРУ; але, вы ня будзеце паганбены а засаромлены на векі вякоў.

18 Бо гэтак кажа СПАДАР, Каторы стварыў нябёсы, Ён ё Бог; ужармаваў зямлю і ўчыніў яе; і ўладзіў яе; стварыў яе не на пустыню;

ухармаваў яе, каб была заселена: „Я СПАДАР, і няма яшчэ іншага. 19 Я не казаў патай, у цемным месцу зямлі; Я не сказаў насенню Якававаму: „Дарма шукаеце Мяне“. Я СПАДАР кажу справядлівасць, агалашаю рэчы пасьцівыя. 20 Зьбярыцеся й прыйдзіце, дабліжчыся, уцеклыя народы. Ня маюць веданьня тыя, што носяць дзерва, выразаных балванаў сваіх, і моляцца богу, што ня можа спасьці. 21 Скажыце й дабліжчыся, парадзьцеся разам: хто абясьціў із старавечнага часу, сказаў гэта здаўна? ці ня Я, СПАДАР? і няма іншага Бога апрача Мяне; Я Бог справядлівы й спасаючы; няма апрача Мяне. 22 Зьвярніцеся да Мяне, і вы будзеце спасеныя; бо Я БОГ, і няма іншага. 23 Самым Сабою Я прысягаў, слова справядлівасці выйшла з вуснаў Маіх, і ня зьвернецца, што Імне паклоніцца кажнае калена, прысягне кажны язык. 24 Адно ў СПАДАРА, скажа ён Імне, справядлівасці сіла; да Яго прыйдуць, і будуць засаромленыя ўсі, што ўзлаваліся на Яго. 25 У СПАДАРА аправіцца а ўславіцца ўсе насенне Ізраелява“.

46 Ёл уклік, Нево сьхінаецца, балваны іхныя пераданы зьвяром а статку; наклады вашы былі цяжкія, цяжар стомленаму. 2 Яны сьхінаюцца, яны клякаюць разам, яны не маглі ўратаваць накладу, самы пайшлі ў палон.

3 „Слухайце Мяне, доме Якаваў і ўся астаца дому Ізраелявага, прынятыя ад жывата, ношаныя ад дзетніцы: 4 І аж да старасьці вапае Я тый, і аж да сівізны Я буду цягаць; Я ўчыніў і Я буду насіць, нават Я буду цягаць і выбаўлю.“

5 „Да каго, будзеце ўважаць, падобны Я, і раўнаваць, і прыраўнуеце Мяне, каб мы былі падобныя? 6 Яны шчодро высыпаюць золата з капшукі, важаць срэбра на вазе, наймаюць літоўніка, і ён робе зь яго

бога; яны падаюць і нават кланяюцца. 7 Носяць яго на плячо, цягаюць яго й становяць яго на сваім месцу; і ён стаіць, із свайго месца ня кратаецца; нават крычаць яму, але ён не адказуе і яго зь бяды не вывальняе.

8 „Памятуйце гэта й пакажыце сябе мужамі; зьвярніцеся вы, выступнікі, да сэрца; 9 Успомніце бытае ад веку, бо Я СПАДАР, і няма яшчэ іншага, Бог, і няма падобнага да Мяне. 10 Абяшчаю з пачатку канец і з даўнейшых часоў, што ня зроблена, кажучы: „Мае паставы стануцца, і ўсе Свае жаданьне Я зраблю“. 11 Гукну з усходу дзярліваю цтушку, і з далёкага краю мужа радаў Сваіх. Але, як казаў, так здойсню; Я хармаваў і так зраблю гэта.

12 „Слухайце Мяне, дужыя сэрцам, што далёкія да справядлівасці. 13 Я дабліжыў справядлівасць Сваю, каб яна ня была далёка, і спасеньне Мае не зацягнецца; і Я дам у Сыёне спасеньне, Ізраелю славу Сваю“.

47 Зыйдзі й сядзь на пыл, дзеўка, дачка Бабілёну; сядзь на зямлю; без пасаду, дачка Хальдэяў; наперад ня будуць зваць цябе лагоднай а кунежнай. 2 Вазьмі жорны й мялі муку; адкінь запінашку сваю, падыймі крысы, адкрый сыцёжны і пераходзь пераз рэкі. 3 Адкрыў голасьць сваю, нават хай будзе відзея сорам твой. Я буду імсьціцца і не пажаалею чалавека.

4 Адкупіцель наш — СПАДАР войскаў імя Ягонае. Сьвяты Ізраеляў. 5 Сядзі моўчыкам і ўвыйдзі ў цемрадзь, дачка Хальдэяў, бо наперад ня будуць зваць цябе спадарыняю каралеўстваў. 6 Я ўгневаўся на люд Свой, Я збудзеў спадак Свой і аддаў іх у руку тваю; а ты ня выказала над імі міласэрдыя: на старога ты наклала вельма цяжкое йго сваё; 7 І сказала: „На векі буду спа-

дарыняю", значыцца ты не ўзялі гэтага да сэрца свайго і ня помне-ла канца свайго.

8 Затым слухай цяпер, скунежа-ная, што жывеш бязрупатліва, што кажаш у сэрцу сваім: „Я, і няма іншае, апрача мяне; я ня буду сядзець удавою і ня буду дазнаваць страты дзяцей”. 9 І прыйдзе на цябе адно й другое ўраз, аднаго дня страта дзяцей і ўдавінае быццё ў поўнай меры прыйдуць на цябе, і на мно-жасьць чараўнікоў тваіх, і на вялі-кую моц чараў тваіх. 10 І ты спадзя-валася на злосьць сваю, казала: „Ніхто мяне ня бача”. Мудрасьць твая а значыцца твае перакруцілі ця-бе, і ты гукала ў сэрцу сваім: „Я, і няма іншае, апрача мяне”. 11 І прыйдзе на цябе ліха, каторага вы-хаду ня ведаеш; падзець на цябе няшчасьце, ад каторага ты не адку-пішся, і зьнецікі прыйдзе на цябе загуба, каторае ты ня знаеш. 12 За-ставайся ж сабе з чарамі сваімі і з рознымі чараўнікамі сваімі, над ка-торымі ты цяжка працавала з ма-ладосьці свае: можа ўзумееш ска-рыстаць ізь іх, можа пераможаш. 13 Ты стамавалася ад множасьці ра-даў сваіх; няхай жа стануць мерні-кі неба, гвездары а месячныя вяш-чуны, і выбавяць цябе ад таго, што прыйдзе на цябе. 14 Вось, яны, як саломы, цяпло спаліла іх; яны ня выбавілі душы свае ад полымені; не засталася вугальля, каб пагрэцца, ані цяпла, каб пасядзець перад ім. 15 Такімі табе сталіся тыя, з ка-торымі ты цяжка працавала й тарга-вала з малодасьці свае. Кажны по-йдзе, блудзячы, у свой бок; ніхто ня выбаве цябе.

48 Слухайце гэта, доме Якаваў, што завіцёся імям Ізраеля, і вы-шлі з водаў Юдзіных, што прыся-гаеце імям СПАДАРА і мянуеце Бо-га Ізраелявага, ня ў праўдзе ані ў справядлівасьці; 2 Бо ад сьвятога места яны завуцца й на Бога Ізрае-

лявага апіраюцца, СПАДАР вой-скаў імя Ягонае.

3 „Здаўна даўнейшыя здарэньні Я абяшчаў, і яны выходзілі з вуснаў Маіх, і Я даў чуць іх, рабіў зьнедей-ку, і яны ставаліся. 4 Бо Я ведаў, што ты цьвярдзі, і завыек твой — зязлезныя жылы, і лоб твой — мядзя-ны; 5 Затым абяшчаў табе здаўна, перад тым, як гэта ставалася, Я даў табе чуць, каб ты не сказаў: „Мой балван зрабіў іх”. 6 Ты чуў гэта, на-зіраў усе гэта; ці вы не прызнаіце гэтага? Я даў табе чуць адгэнуль но-вае, нават схаванае, і вы не пазналі.

7 „Цяпер яны створаныя, а не даўно, нават перад гэтым вы ня чулі празь іх, каб ты ня мог ска-заць: „Вось, я ведаў празь іх”. 8 Так-сама ты ня чуў, таксама ты ня ве-даў, таксама адгэнуль вуха твае ня было адчынена; бо Я ведаў, што ты абходзішся вельма ізрадліва, і ад-улоньня цябе завуць выступнікам. 9 Дзеля імені Свайго Я адвалакаю гнеў Свой, і дзеля хвалы Свае Я ўздэргую Сябе што да цябе, каб Я не адцяў цябе. 10 Вось, Я зьліта-ваў цябе, але ня ў срэбру; выпра-баваў цябе ў горне гароты. 11 Дзе-ля Сябе, дзеля Самога Сябе Я дзею, бо як бы імя Мае магло быць будзе-нена? І ня дам славы Свае другому.

12 „Слухай Мяне, Якаве а Ізрае-лю, пагуканы Мой: гэта Я; Я пер-шы, нават Я апошні; 13 Адно рука Мая паклала под зямлі, і правіца Мая расьцягнула нябёсы; загукію Я да іх, і яны стануць разам. 14 Зьбярыцеся ўсі вы й слухайце: каторы памеж іх абясьціў гэта? СПАДАР улюбіў яго, ён споўне жа-даньне свае на Вабілёне, і плячо ягонае на Хальдэях. 15 Я, Я гукію, нават Я пагукію яго, прывёў яго й зрабіў дарогу ягоную дасьпешнаю. 16 Дабліжчась да Мяне, слухайце гэта: нават на пачатку Я не казаў патай; адгэнуль, як справа пачала-ся, Я быў там;” і цяпер Спадар

СПАДАР паслаў Мяне і Дух Ягоны.

17 Гэтак кажа СПАДАР, Адкупіцель Твой, Сьвяты Ізраеляў: „І СПАДАР, Бог твой, што вуча цябе карыснага, вядзеццэ цябе па дарозе, па якой ты маеш ісьці. 18 О, калі б ты быў уважлівы да расказаньняў Маіх! тады супакой твой быў бы, як рака, і справядлівасьць твая — як хвалі морскія. 19 І насеньне твае было б, як пясок, і патомства нутра твайго — як жвір яго; ня будзе адцята ані зьнішчана імя яго перад Імюю”.

20 Выходзьце з Бабілёну, уцякайце ад Хальдэяў, голасам пяцця абяшчайце гэта, дайце пачуць гэта, разьнясіце гэта да канца зямлі, кажыце: „СПАДАР адкупіў слугу Свайго Якава!” 21 І яны ня сьмяглі на пустынях, па каторых Ён вадзіў іх: Ён вытачыў ім вадзі і зь скалы; рассек скалу, і паліліся воды. 22 „Няма супакою нягодным”, кажа СПАДАР.

49 Слухайце, абтокі, мяне, і прыслухайцеся, людзі, здалёку: СПАДАР пагукнуў мяне з улоньня, ад нутра маці мае ўспомнеў імя мае; 2 І зрабіў вусны мае як войстры меч; сьцены рукі Свае схаваў мяне, і зрабіў мяне палераванаю стралою, у сагайдаку Сваім схаваў мяне, 3 І сказаў імяне: „Слуга Мой ты, Ізраелю, у каторым Я ўслаўлюся”. 4 А я казаў: „Дарма я цяжка працаваў, на пустое а марнае я высіліў сілу сваю; але суд мой у СПАДАРА, і праца мая ў Бога майго”.

5 І цяпер сказаў СПАДАР, Каторы ўхармаваў Мяне ад улоньня за слугу Свайго, наварнуць Якава да Яго, каб Ізраель быў зьберты да Яго; і Я ўславіўся ў ваччу СПАДАРА, і Бог Мой быў сілаю Маёй. 6 І Ён сказаў: „Мала таго, каб Ты быў слугою Маім, падняць плямёны Якава і наварнуць захаваны Ізраеля; але Я дам Цябе за сьвятліну на-

родам, каб было спасеньне Мае да канца зямлі”.

7 Гэтак кажа СПАДАР, Адкупіцель Ізраеляў, Сьвяты ягоны, таму, каторага душой грэбуюць, каторага збрыдзіў народ, слуге дзяржаўцаў: „Каралі абачаць, і ўстануць князі, паклоняцца дзеля СПАДАРА, Каторы верны, Сьвяты Ізраеляў, і Ён абраў цябе”.

8 Гэтак кажа СПАДАР: „У часе зычлівасьці Я адкажу табе, і ў дзень спасеньня Я памагу табе, і захаваю цябе, і зраблю цябе змоваю людзям, каб аднавіць зямлю і ўзяць у дзяржаньне спустошаны спадак, 9 Каб сказаць вязням: „Выходзьце” і тым, што ў цемні: „Пакажыцеся”. Яны на дарогах будуць пасьціцца, і на ўсіх узгорках пасьцьбішча іхнае. 10 Ня будуць галодныя ані ўсьмяглыя, і ня зразе іх вад ані сонца, бо Мілуючы іх павядзеццэ іх і ля жаролаў водаў пакіруе іх. 11 І абярну ўсі горы Свае ў дарогі, і гасьцінцы Мае будуць павышаны. 12 Вось, гэтыя прыйдуць здалёку, і гля, гэныя прыйдуць із поўначы а із захаду, а гэныя із зямлі Сыннім”. 13 Пяце, нябёсы, і весяліся, зямля, і выбухніце пяццём, горы, бо пацешыў СПАДАР люд Свой і над убогімі Сваімі зьмілуецца.

14 І сказаў Сыён: „СПАДАР пакінуў мяне, і Спадар забыўся мяне”. 15 „Ці забудзецца жонка ссучае свае? ці не пажалее яна сына жыгата свайго?” Калі нават і яны забудуцца, то Я не забудуся цябе: 16 Вось, на далонях Я нарысаваў цябе; сьцены твае заўсёды перад Імюю. 17 Дзеці твае пабарздыцца да цябе, нішчыцелі ж а спустошнікі твае адыдуць ад цябе. 18 Узьнімі навокал вочы свае й глянь: усі яны зьберліся разам, прыходзяць да цябе. Жыў Я, агалашае СПАДАР: Ты ўсімі імі, як прыборам, прыбарэшся і завяжаш іх, як княгіня маладая. 19 Тады спустошаньне а запусь-

ценне вашае а зямля знішчэння
стануцца песнымі жыжарам вашым:
і будуць аддзелены глытаючыя вас.
20 Яшчэ скажуць сынове твае ў ву-
шы твае, па тваей страце іншых:
„Месца імне песнае: дабліж імне
месца, і буду жыць”. 21 І скажаш у
сэрцу сваім: „Хто нарадзіў імне іх?”
я была спабытая дзяцей, адзіноч-
ная, заведзеная ў палон і адкіненая,
хто ж выгадаваў іх? вось, я застава-
лася адна: скуль яны?”

22 Гэтак кажа Спадар: „Вось, Я
падэйму рукі Свае народам і лю-
дам выведу сыдзят Свой, і прыня-
суць сыноў тваіх на ўлоннях, і дач-
кі твае будуць несены на плячо.
23 І каралі будуць угадавацелямі
тваімі, і караліцы карміцелкамі
тваімі; і будуць кланяцца табе відам
аж да зямлі і пыл ног тваіх лізаць,
і пазнаеш, што Я СПАДАРА, бо не
засаромяцца тыя, што спадзяюцца
на Мяне”.

24 Ці можа быць адабраны здабы-
так у дужога? ці можа палон уця-
чы ад пераможцы? 25 Бо гэтак ка-
жа СПАДАРА: „Нават калі палоне-
нік у дужога будзе забраны, і зда-
бытак тыраноў вывальнены, то Я
буду прававацца з праціўнікамі тваі-
мі і дзеці твае Я выбраўлю. 26 А
ўцісканьнікаў тваіх Я прысілю есці
собскае цела, і яны ўп’юцца собскай
крывёй, як вінным сокам; і пазнае
кажнае цела, што Я СПАДАРА, Спас-
твой і Адкупіцель твой, Дужы Яка-
ваў”.

50 Гэтак кажа СПАДАРА: „Ідзе
разводны ліст маці вашае, з ка-
торым Я адпусціў яе? альбо каму
з пазычэньнікаў Сваіх Я прадаў
вас? Вось, вы проданы за грахі свае,
і маці ваша адпушчана за выступкі
вашы. 2 Чаму, як Я прыходзіў, не
было людзіны, Я гукаў, і ня было
адказу? Ціж рука Мая стала вель-
мі кароткая на тое, каб адкупляць,
альбо няма ў Імне сілы, каб выбраў-
ляць? Вось, ганеньням Сваім Я вы-

сушаю мора і абарачаю рэкі ў пу-
стыні; рыба гніець у іх, бо няма ва-
ды, і здыхае ад смагі. 3 Я адзяю ня-
бёсы цемрадзій і рызьзе раблю на-
крыццям іх”.

4 Спадар СПАДАРА даў Імне мову
наўчоньх, каб Я ўпару ўмеў ска-
заць стамаванаму слова; Ён будзе,
кажнае раніцы будзе вука Мае, каб
Я мог слухаць, як наўчоныя. 5 Спа-
дар СПАДАРА адчыніў Імне вука;
Я не праціўся й не адварнуўся на-
зад. 6 Плячо Сваё Я даў б’ючым
і шчэляпы Свае вырываючым вала-
сы; віду Сваіго не закрываў ад вяр-
неньня а пліваньня. 7 Але Спадар
СПАДАРА памагае Імне; затым Я не
саромлюся, затым Я зрабіў віл Свой,
як крэмень, і ведаю, што ня буду
паганбены. 8 Блізка праўдзячы Мя-
не: хто будзе сьперачацца з Імною?
станьма разам; хто правуецца з Ім-
ною? хай дабліжыцца да Мяне.
9 Вось, Спадар СПАДАРА будзе па-
магаць Імне: хто ж тый, што асудзе
Мяне? Гля, усі яны пастарэюць, як
адзецьце; моль ізьесьць іх.

10 Хто з вас баіцца СПАДАРА,
слухае голасу Слуті Ягонага, але
ходзе ў цемры й няма сьвятла, ня-
хай спадзяецца на імя СПАДАРА-
ВА й апіраецца на Бога свайго.
11 Вось, усі вы, што зацяпляеце цяп-
ло, кладзіце кайстры, ідзіце самы ў
поламя цяпла вашага й на кайс-
тры, каторыя вы зацяплілі. Ад рукі
Мае станецца гэта вам, вы будзеце
ляжаць у смутку.

51 „Паслухайце Мяне вы, што го-
віцесься за справядлівасьцяй, што
шукаеце СПАДАРА! Паглядзіце на
скалу, з каторае вы высечаны, і ў
глыбіню рову, з каторага вы вы-
цягнены. 2 Паглядзіце на Абрага-
ма, айца вашага, і на Сорру, што
нарадзіла вас; бо Я пагукаў яго ад-
наго, але дабраславіў яго і размно-
жыў яго. 3 Але, СПАДАРА пацеша
Сьмён, пацеша ўсі разьвярненьні яго,
і пустыню абярне ў рай, і сьцеп яго

— у сад СПАДАРОУ; радасьць а весялосьць будуць у ім, удзячнасьць а галоснае пяцьцё.

4 „Прыслухайцеся да Мяне, людзе Мой, і, народзе Мой, нахіні вуха да Мяне; бо Права ад Мяне выйдзе і суд Мой на сьвятліню, людзі Я супакою. 5 Блізка справядлівасьць Мая; вышля спасеньне Мае; рука Мая будзе судзіць людзі; на Мяне абтокі будуць спадзявалца і пляча Майго будуць чакаць. 6 Узьніміце к небу вочы свае і паглядзіце на зямлю далю; бо нябёсы, як дым, шчэзнуць, і зямля застарэецца, як адзецьце, і жыхары яе, як яны, памруць; але спасеньне Мае будзе на векі, і справядлівасьць Мая на будзе аднята.

„Слухайце Мяне вы, што знаеце справядлівасьць, людзе, што маеце права Мае ў сэрцу сваім: ня бойцеся вярненьня людскога, лалянкаў іхных не палохайцеся; 8 Бо, як адзецьце, ізьесьць іх моль, і, як воўну, ізьесьць іх чарвяк; але справядлівасьць Мая будзе на векі, і спасеньне Мае ад пакаленьня да пакаленьня”.

9 Прачхніся, прачхніся, апрапіся сілаю, цаўё СПАДАРОВА; прачхніся, як у старавечныя часы, за пакаленьняў вякоў. Ці ня ты тое, што расьцяло Рагаў, раніла смока? 10 Ці ня ты тое, што высушыла мора, воды вялікага бяздонья, абярнула морскія глыбіні ў дарогу да пераходу выкупленых? 11 І адкупленыя СПАДАРОМ зьвернуцца й прыйдучь на Сыён ізь пяцьцём; вечная радасьць будзе на галавах іхных, радасьць а весялосьць яны асягнуць, і ўцякнучь смутак а ўздых. 12 „Я, Я Сам пацяшэцель вапшы. Хто ты, што баішся людзіны сьмяротнае і сына людскога, каторы будзе абярнены ў траву? 13 Ты забываешся СПАДАРА, што стварыў цябе, прасьцягнуў неба, паклаў поды зямлі, і паложыўшы бесьперастанку, цэлы дзень злосьці ўцісканьніка, быццам гато-

вага выгубіць. Але йдзе злосьць уцісканьніка? 14 Борзда вывальнены будзе палоненік, каб ён не памер у яме і ня меў нястачы хлеба свайго. 15 Я СПАДАР, Бог твой, што хвалюе мора, і равучь хвалі яго; СПАДАР войскаў імя Ягонае. 16 І Я ўкладаю словы Свае ў вусны твае й сьценыя рукі Свае пакрываю цябе, каб Імце прасьцягнуць нябёсы, і пакласьці поды зямлі, і сказаць Сыёну: „Люд Мой ты”.

17 Прачхніся, прачхніся, устань, Ерузаліме, ты, што выпіў з рукі СПАДАРОВАЕ чару абуреньня Ягонага; ты выпіў дрожджы чары замятні й высаў. 18 З усіх сыноў, народжаных ім, няма ні воднага, што кіраваў бы яго; з усіх сыноў, выгадаваных ім, ніхто не паддэержуе рукі ягонае. 19 Дзьве рэчы прыгадзіліся табе; хто мае спагаду да цябе? у часе загубы а няшчасьця, галадові а мяча кім папешу цябе? 20 Сынове твае замелі, ляжаць на ростанях усіх вуліцаў, як дзікі бык у сепі, поўныя гнэву СПАДАРОВАГА, ганеньня Бога твайго. 21 Затым слухай цяпер гэта, гаротны а п'яны, але не ад віна.

22 Гэтак кажа Спадар твой, СПАДАР а Бог твой, што правуецца за люд Свой: „Вось, Я ўзяў з рукі твае чару замятні й дрожджы чары абуреньня Майго: ты наперад ня будзеш піць яе. 23 Я ўлажыў яе ў руку мукараў тваіх, што гукалі душы тваёй: „Нагніся, і прыйдзем”; і ты зрабіла хрыбет свой бы зямлёю, і быццам вуліцаю праходзячым.

52 Прачхніся, прачхніся, апрапіся ў сілу сваю, Сыёне! апрапіся ў вадзецьце вялічча свайго, Ерузаліме, места сьвятое! бо наперад ня ўвядзе ў цябе неабрэзаны а нячысты. 2 Атрусіся з пылу, падыйміся, сядзь. Ерузаліме; разьвяжы паварозы шны свае, палоненая дачка Сыёну;

3 Бо гэтак кажа СПАДАР: „За ні-

што вы былі праданы, і бяз срэбра будзеце адкуплены;

4 „Бо гэтак кажэ Спадар СПАДАРА: люд мой зышоў да Ягіпту калісь, пабыць там, і Асыранія ўціскаў яго бяз дай прычыны. 5 А цяпер, што Імне тут? агалашае СПАДАРА, што люд Мой узяты за нішто? што дзяржаўцы ягоныя прыводзяць яго да выку, агалашае СПАДАРА, і кажэ: на часна ўвесь дзень ганена імя Мае. 6 Затым люд Мой будзе знаць імя Мае; затым таго дня пазнае, што Я тый Самы, Каторы кажэ: во Я”.

7 Якія пазорныя на гарах ногі пасланца дабравесці, што агалашае супакой, што прыносе дабравесць добра, што агалашае спасенне, што кажэ Сыёну: „Каралое твой Бог”? 8 Голас вартаўнікоў тваіх — паднялі голас, разам пляюць; бо вока ў вока абачыць, як СПАДАРА зьверне Сыён. 9 Выбухніце радасцяй, пляце разам вы, спустошаныя месцы Ерузаліму, бо СПАДАРА папешыў люд Свой, спас Ерузалім. 10 СПАДАРА агаліў сьвятое плячо Свае на ачох усіх народаў, і ўсі канцы зямлі абачаць спасенне Бога нашага.

11 Адыйдзіце, адыйдзіце, выйдзіце адгэтуль, не датыкайцеся нячыстага, выйдзіце з пасярод яго, ачысціцеся, каторыя носіце спрат СПАДАРА. 12 Вы, адылі, не хапліва выйдзеце ані ўцекамі пойдзеце; бо йдзець сьпераду вас СПАДАРА, зьбіраньнік вап, Бог Ізраеляў. 13 Вось, Слуга Мой будзе дзеяць разумна, узвышыцца, узнясецца і будзе вельма высака. 14 Як шмат хто зумяваўся зь Цябе; від Ягоны быў так зьнішчаны, як ні ў кога, і выгляд Ягоны, як ні ў кога із сыноў людзкіх! Так Ён зразе шмат якія народы: каралі зачыняць вусны свае перад Ім; бо тое, што ня было паведана ім, яны абачаць, і, чаго ня чулі, зразумеюць.

53 Хто паверыў чутаму ад нас, і плячо СПАДАРАВА каму

аб’явілася? 2 Ён узышоў перад відам Ягоным, як малады пагон, і як карэнь із сухое зямлі; няма ў Ім ані ўдобы, ані вялічча; і мы бачылі Яго, але ня было выгляду, каб мы Яго пажадалі. 3 Пагрэбаваны а адхінены людзьмі, муж болю, дзгалы хваробы, і быццам хавалі віды ад Яго; пагрэбавалі, і мы не паважалі Яго. 4 Запраўды хваробы нашы Ён нёс і нёмарасьці нашы цягнуў; мы, адылі, мелі яго за зражонага а бітага Богам а мучанага. 5 Але Ён зранены быў за выступы нашы і зьмяжджувалі за бяспраўі нашы; кара супакою нашага на Ім, болякамі Ягонымі мы ачунылі. 6 Усі мы, як авечкі, блудзілі, кажны на дарогу сваю зьвярнуў; і СПАДАРА узлажыў на Яго бяспраўі ўсіх нас. 7 Уцісьнены Ён быў а мучаны, і не адчыняў вуснаў Сваіх; як агні, на зарэз ведзенае, і як авечка перад стрыгучымі яе немае, і не адчыняў вуснаў Сваіх. 8 Зь вязьніцы а суду быў узятый; і праз род Ягоны хто паведае? бо адцяты ад зямлі жывых; за выступ людю майго быў зражаны. 9 І далі зь ліхадзеямі гроб Яму, а ў багатага на сьмерці Сваёй; бо не рабіў усілства, і ня было хітрыні ў вуснах Ягоных. 10 Але СПАДАРА захацеў зьмяжджуліць Яго, прычыніць Яму болі. Як акавуе душу Сваю на аброк, то абача насенне, прадоўжа дні свае, і хаценьне СПАДАРАВА ў рудзе Ягонай будзе дасьпешным. 11 З трудненьня душы Свае абача, насыціцца. Пераз тое, што Яго пазнаюць, аправа Справядлівы Слуга Мой шмат каго, і бяспраўі іхныя пацягне. 12 Затым надзялю Яму памеж вялікіх, і з дужымі падзеле здабытак, бо Ён агаліў душу Сваю на сьмерць, і да выступнікаў залічаны, і панёс грахі шмат каго, і за выступнікаў прычыняўся.

54 „Плі няплодная, каторая не радзіла; выбухні ў пяццю і гукі голасна, ты ня труднілася дзець-

мі; бо больш дзяцей у пакіненай, чымся ў замужкі, кажа СПАДАР. 2 Пашыр месца будану свайго, і апоны гасподаў тваіх няхай рассяцягнуць, не шчаджай, падоўж паварозы свае і ўмадуць кольце свае. 3 Бо направа й налева ты пашырышся, і насенню твайму спадуць народы, і населіце спустошаныя месцы. 4 Ня бойся, бо ты ня будзеш сароміцца; ня будзеш зняважана, бо ты ня будзеш паганбена: бо сорам дзявочтва свайго ты забудзешся і наперад ня ўспомніш празь вячненьне ўдоўства свайго. 5 Бо муж твой ё ўчыніцель твой, СПАДАР войскаў імя Ягонае; і Адкупіцель твой, Сьвяты Ізраеляў, Богам усё зямлі назапецца. 6 Бо пагукаў цябе СПАДАР як жонку, пакіненую й засмучоную ў духу, і як жонку маладосці, як ты была адхіненая, кажа Бог твой. 7 На малую часінку Я пакінуў цябе, і зь вялікаю спагадаю зьбяру цябе. 8 У паводцы гневу Я схаваў на часіну ад Свой ад цябе, але вечнаю дабрынёю паспагадаю табе, кажа СПАДАР, Адкупіцель твой;

9 „Бо гэта воды Ноевы Імне, бо як Я прысягнуў, што наперад воды Ноевы не прайдуць зямлі, так Я прысягнуў, што ня буду гневацца на цябе ані ўпкіаць табе. 10 Бо горы скрануцца, і ўзгоркі захістаюцца, але дабрыня Мая не адступе ад цябе, і змова міру Майго будзе непакісняя, кажа СПАДАР, Каторы мае спагаду да цябе.

11 „Уцісьненая, узбураная, спабытая пацехі! гля, Я палажу камяні твае харошых колераў і поды твае палажу із шафіраў; 12 І зраблю з агатаў вежы твае і брамы твае — з карбункуляў, і ўсі граніцы твае — із жаданага каменя. 13 І ўсі сынове твае будуць наўчаны СПАДАРОМ, і вялікі супакой будзе ў сыноў тваіх. 14 У справядлівасці будзеш умацавана; далёка будзеш ад уціску, бо ня будзеш баяцца, і бу-

дзеш бяз страху, бо ён не дабліжыцца да цябе. 15 Вось, на цябе будуць зьбірацца, зьбірацца, але не ад Мяне; хто зьбірацца на цябе, тый падзець перад табою. 16 Вось, Я стварыў кавалю, каторы разьдзмухае вугальце ў цяпле і вырабляе снадзь да свае работы; і Я ж стварыў нішчэньніка на разбурэньне. 17 Усялякая зброя, зробленая на цябе, ня будзе дасьпешная, і кажны язык, што будзе станавіцца на суд із табою, ты абвінуеш. Гэта спадак слугаў СПАДАРОВЫХ і аправеньне іх ад Мяне, агалашае СПАДАР”.

55 „Гэй, усі ўсьмятлыя, ідзіце да водаў, і вы, срэбра ня маючыя, ідзіце, купляйце й ежча, ідзіце, купляйце бяз срэбра а дарма, віно а малако. 2 Нашто вы важыце срэбра за тое, што ня хлеб, і працу вашу за тое, што ня сыце? Слухайце, Слухайце Мяне, і будзеце есці добрае, і няхай раскаштуюцца ў тую душы вашыя. 3 Сьхініце вуха свае і прыйдзіце да Мяне; слухайце, і жыва будзе душа ваша; Я ўчыню з вамі вечную змову, вернае міласэрдзе Давіду. 4 Вось, я даў Яго за сьветку людям, правадыром а расказаннікам народам. 5 Вось, народ, каторага ня знаеш, прыгукнеш, і народ, што ня знае цябе, прыбяжыць да цябе дзеля СПАДАРА, Бога твайго, і сьвятога Ізраелявага, бо Ён улавіў цябе.

6 „Шукайце СПАДАРА, як можна знайсці Яго, прыгукайце Яго, як Ён блізка. 7 Няхай пакіне нягоднік дарогу сваю і чалавек нягоднасьці падумкі свае, хай звернецца да СПАДАРА, і Ён паспагадае яму, і — да Бога нашага, бо Ён шмат даруе; 8 Бо думкі Мае — ня вашы думкі, і дарогі вашы — не дарогі Мае, агалашае СПАДАР. 9 Але колькі неба вышшае за зямлю, толькі дарогі Мае вышшыя за дарогі вашы і думкі Мае за думкі вашыя; 10 Бо як зыходзяць дождж

а снег ізь неба і не зварачаюцца туды, але пояць зямлю і даюць ёй сілу радзіць а расьціць, каб яна магла даць сяўбу сяўбіту і хлеб ядучаму; 11 Так будзе й слова Маё, што выходзе з вуснаў Маіх: яно ня звернецца да Мяне пустое, але споўне волю Маю і будзе дасьпешнае ў тым, да чаго Я паслаў яго. 12 Бо з радасьцяй вы пойдзеце і ў супакою будзеце ведзены; горы а ўзгоркі выбухнуць песняю перад вамі, і ўсі дзевы ў полю запляскаюць у ладкі. 13 Замест цёрневага кустоўя абыйдзе кіпрыс; замест верасу вырасьце мірта; і гэта будзе СПАДАРУ на славу, знакам вечным, што ня будзе адцяты".

56 Гэтак кажэ СПАДАР: „Захувуйце суд і чыніце справядлівасьць, бо блізка спасеньне Мае, каб прыйсьці, і справядлівасьць Мая, каб аб'явіцца. 2 Шчасьлівы муж, што робе гэта, і сын людзкі, што дзяржыць гэта, каторы захове сыботу ад будзеньня і ўздэруе руку сваю ад чынення якога ліха". 3 І хай ня кажэ сын чужаземцаў, што прылучыўся да СПАДАРА, кажучы: „Аддзяліў, аддзяліў мяне СПАДАР ад людз Свайго"; і легчанец хай ня кажэ: „Вось, я сухое дзэрва";

4 Бо гэтак кажэ СПАДАР празь легчанцоў: „Тым, што заховаюць сыботы Мае і абіраюць волю Маю, моцна дзяржаць Змову Маю, 5 Дам ім Я ў доме Сваім і ў сыпнях Сваіх месца а імя лепшае, чымся сыном а дачкам: імя вечнае дам яму, што ня будзе адцята.

6 „А сыноў чужаземцаў, што прылучыліся да СПАДАРА, каб служыць Яму і любіць імя СПАДАРА, быць слугамі Ягонымі, кажнага, што захове сыботу ад будзеньня яе, дзяржыць моцна змову Маю, 7 Я прывяду іх на сьвятую гару Сваю, пацешу іх у Сваім доме малітвы; усапалены іхныя і абро-

кі іхныя прыемныя будуць на аброчніку Маім; бо дом Мой домам малітвы будзе названы ўсім людзям. 8 Прагалашае Спадар СПАДАР, што зьбірае разгнанных Ізрайлян: да зьбяртых у яго Я зьбяру яшчэ іншых". 9 Усі зьвяры палявыя, прыйдзіце есьці, усі зьвяры лесавыя.

10 Вартаўнікі ягонныя нявісныя ўсі, яны ня ведаюць; усі яны немые сабакі, яны ня могуць брахаць, лятуцяць ляжаць, любяць дрымаць; 11 І жэрлівыя сабакі, ім ніколі не даволі; і яны пастухі, што ня могуць уцяміць; кажны зьвярнуўся на дарогу сваю, кажны із свайго боку шукае карысьці свае. 12 „Прыйдзіце, я вазьму віна, і нап'юся хмельнага напітку; і заўтра будзе, як сядні, адно шмат болей".

57 Справядлівы гіне, і ніхто не бярэць гэтага да сэрца; і міласэрных людзёў забіраюць, ніхто ня цяме, што справядлівы ўзяты ад ліха. 2 Ён пераходзе да супакою: будуць супачываць на ложках сваіх ходзячыя простаю дарогаю сваёю.

3 А вы дабліжчася сюды, сынове чарадзеікі, патомкі чужаложніка й бязулі! 4 З каго вы здэкеуецесь? на каго зьяваеце, высуваючы язык? ці ня вы дзеці выступу, насеньне бражні, 5 Распаленыя пад дубам і пад кажным зялёным дзэрвам, нават рэжучыя дзеці ў далінах і пад раськепінамі скалаў? 6 Памеж гладкіх рэчаў цур'ёў дзель ваша; яны, але, яны доля вапца; ім вы выліваеце ўзыліваньні свае, узносіце дары: ці з гэтага Імне цешыцца? 7 На высокай а ўзьнятай гары ты пастанавіла ложак свой і нават туды ты ўзыходзіла, каб абракаць аброк; 8 І за дзв'ярмі, і за вушкамі ты пастанавіла памятку свае; бо ад Мяне ты, адкрыўшыся, узышла, пашырыла ложак свой, учыніла зь імі змову; ты любіш пасьцелю іхную, ідзе-ко-лечы месца абачыш. 9 І ходзіш да караля з алеям, і павялічыла пар-

хумы, далёка паслала паслоў сваіх, і павіжалася аж да шэолу. 10 Ты здарожылася ў множасьці дарогаў сваіх, не сказала: „Дарма ўсе!“ жыццывую сілу ты знайшла ў рупцэ сваёй, і затым ты ня кволела. 11 І каго ж ты спалохалася а баялася, што ты Імне збрахала, і ня помнела Мяне, і не дзяржала ў сябе на сэрцу? ці не затым, што Я маўчаў, ды здаўна, не баялася Мяне? 12 Я паведамлю справядлівасць тваю і ўчынікі твае, і яны ня будуць карысныя табе. 13 Як ты будзеш галасіць, ці могуць спасыці цябе збойцы твае? І ўсіх іх панясёць вецер, і скопе марнасьць; а таму, што спадзяецца на Мяне, спадзеццэ зямля, і будзе ён дзяржаць святую гару Маю. 14 І сказаў Ён: „раўнуйце, адкідайце, гатуйце дарогу, падыйміце спатыкнёны з дарогі люду Майго“.

15 Бо гэтак кажа Навышні і ўзняты, вечна Жывучы, — Сьвяты імя Ягонае: „Я живу на вышыні, у сьвятыні і ля патрышчанага а пакорнага духам, каб пажвавіць дух пакорных і пажвавіць сэрца ўцісьнёных; 16 Бо ня вечна Я буду абуралца і не заўсёды Я буду гневалца, бо дух скволе перад Імю і душы, Імю ўчыненыя. 17 Я гневаюся за грахі прагавітасьці ягонае і зрабіў яго, адварнуўся й абураўся; але ён упорліва йшоў па дарозе сэрца свайго. 18 Дарогі ягонья Я бачыў, і ўздараўлю яго, і буду вадзіць яго, і дам пацеху яму і плачучым па ім. 19 Ствару плод вуснаў: супакой, супакой далёкім і блізкім, кажа СПАДАР, і ўздараўлю яго. 20 Але нягодныя — як усхваляванае мора, як яно ня можа сьціхнуць, і як воды яго выкідаюць бузу а балота. 21 Няма супакою нягодным, кажа Бог мой“.

58 „Гукай горлам, не аддержуйся; як труба, узьнімі голас свой і абясці люду Майму выступы ягонья і дому Якаваму — грахі яго-

ныя; 2 Бо кажны дзень яны шукаюць Мяне й зычаць пазнаць дарогі Мае, бы народ, што чыніў справядлівасьць і суду Бога свайго не пакідае; яны пытаюцца ў Мяне праз загады справядлівасьці й зычаць даблжыцца да Бога: 3 Чаму мы постуем, а Ты ня бачыш, мучым душы свае, а Ты ня ведаеш?“ Вось, у дзень посту свайго вы шукаеце сабе прыемнасьці і да ўсіх работаў сваіх стродка прыганяеце. 4 Вось, вы постуеце, каб сьперачацца а вадзіцца і біць нашым нягодным кулаком; наперад ня постуйце, як цяпер, каб пачуты быў на вышынях голас ваш. 5 Хіба такі мае быць пост, каторы Я абраў, дзень, каторага чалавек муча душу сваю, сьхінае, як трысьціну, галаву сваю, і зрэб'е а попел падсыцілае? ці гэта завеш ты постам і часам прыемным СПАДАРУ? 6 Ці ня гэта пост, што Я абраў, каб развязаць вязі нягоднасьці, развязаць вязі йга, і пусціць на волю ўцісьнёных, і каб ты разарваў кажнае йго? 7 Ці ня ў тым, — каб ты адламіў галоднаму хлеба свайго, увёў у дом хадзякаў убогіх? калі ты абачыш голага, адзень яго й не жавайся ад свайго цела. 8 Тады выбухне, як зара, святло твае, і ўздараўленьне твае борзда вырасьце, і пойдзе перад табою справядлівасьць твая, чэсьць СПАДАРОВА зьбярэць цябе. 9 Тады ты пагукнеш, і СПАДАР адкажа; будзеш гукіць, і Ён скажа: „Тут Я!“ Калі ты аддзіліш з пасярод сябе ўсе йго а паказваньне палцам а гуканьне бяспраўя, 10 Калі ты аддасі галоднаму душу сваю і душу гаротніка насыціш; тады зазьдзе ў цемні сьвятліня твая, і цемрадзь твая будзе як паўдзя; 11 І будзе вадзіць цябе СПАДАР кажначасна, і насыце ў сухменю душу тваю, і косыці твае ўзвуче, і ты будзеш як добра наводнены гарод, як жарало вады, каторага воды ніколі не высыхаюць. 12 І ты,

што зь цябе, адбудуюць вечныя разьвярненьні, поды пакаленьня з пакаленьня ты адбудуеш, і назавуць цябе папраўнікамі разьвярненьняў, аднавіцелям сыцежак, жыць у іх. 13 Калі ты адвернеш нагу сваю ў сыботу, каб ня дойсьніць зычаньняў сваіх сьвятога дня Майго, і назавеш сыботу любатою, пасьвячанаю СПАДАРУ, пачэсьліваю, і ўсьціш яе, ня дойснячы дарогаў сваіх, і не знаходзячы сабе прыемнасьці, і ня гўкаючы пустых словаў; 14 Тады будзеш мець любатую ў СПАДАРУ, і Я прычыню, што ты будзеш ехаць на вышыні зямлі, і буду жыць ця спадкам Якава, аўца твайго; бо вусны СПАДАРОВЫ казалі гэта".

59 Вось, не пакарацела рука СПАДАРОВА, каб магла спасаць, і не пацяжэла вуха Ягонае, каб маг-ло чуць. 2 Адно бяспраўі вашы зрабілі прадзела меж вас і Бога вашага, і грахі вашыя закрылі від Ягоны ад вас, каб Ён ня чуў; 3 Бо рукі вашы ўпагавены крывёй і палацы вашы — бяспраўям; вусны вашы гўкаюць ману; язык ваш мармоча несправядлівасьць. 4 Ніхто ня гукіае да справядлівасьці ані прычыняецца за праўду; спадзяюцца на марнасьць і гўкаюць ману, пачынаюць бяду і родзяць бяспраўе. 5 Высе-джуюць яйцы базылішка і ткуць павучыньне. Хто пад'есьць гэтых яец — памрэць, а калі разаб'ець якое, — вылучыцца гадзіна. 6 Павучыньне іхнае ня годзіцца на адзецьце, і яны не накрываюцца вы-рабамі сваімі; справы іхныя — справы бяспраўя, і ўчынкі ўсіства ў руках іхных. 7 Ногі іхныя бягуць да ліха і барэзьдзяць разьліваць нявінную кроў; думкі іхныя — думкі бяспраўя; спустошаньне а згуба на дарозе іхнай. 8 Дарогі супакою яны ня знаюць, і нямаш суду на сьценках іхных; сыцежкі свае скры-вілі сабе; ніхто, што ходзе па іх, ня знае супакою. 9 Затым суд да-

лёка ад нас, ані даганяе нас спра-вядлівасьць; ждзем сьвятліні, але во цемра, — зьзяньня, але ходзім у цемрадзі. 10 Шчупаем, як нявісьныя, сьцяну, і, як бязочныя, вопчупкам ходзім; спатыкаемся паўднём, як у сумараку, у цямоце, як мерцьвякі. 11 Мы ўсі равем, як медзьвядзі, і, як галубы, стогнем, стогнем; ждзем суду, але няма, — спасьленьня — яно далёка ад нас; 12 Бо памножыліся выступы нашы супроці Цябе, і гра-хі нашыя сьветчаць супроці нас; выступы нашы з намі, і мы знаём бяспраўе свае. 13 Чынілі выступы й адракаліся СПАДАРА, адварнуліся, каб ня йсьці за Богам нашым, гў-каючы ўціск а бунт, пачынаючы а вымаўляючы із сэрца словы маны. 14 Адступіў назад суд, і справядлі-васьць далёка; бо спаткнулася на вуліцы праўда, пасьцівасьць не ма-ла ўвайсьці. 15 І зьгінула праўда, і тый, што адыходзе ад ліха, робіцца здабыткам. І СПАДАР бачыў, было ліха ў ваччу Ягоным, бо няма суду. 16 І Ён бачыў, што ня было людзі-ны, і дзіваваўся, што ня было пры-чыны; і плячо Яго памагло Яму, і справядлівасьць Ягоная падперла Яго. 17 Бо Ён адзеў справядлівасьць на сябе, як панцыр, і шотам спя-сеньня на галаву сваю, і ўбраўся ў тогу помсты замест адзецьця, і ахі-нуўся, як ахілімам, рупатлівасьцяй. 18 Подле ўчынкаў Ён адплаце: гне-вам Сваім нэпрыяцелям, заплатаю Сваім праціўнікам, абтокам дасьць адплату. 19 І будуць баяцца ад за-хаду імені СПАДАРОВАГА і ад ус-ходу сонца славы Ягонае; бо пры-йдзе, як рака, нэпрыяцель, Дух СПАДАРОУ спудзе яго. 20 І пры-йдзе Адкупіцель да Сыёну а да тых, што адварнуліся ад выступу ў Яка-ву, агалашае СПАДАР. 21 А што да Мяне — вось, змова Мая з імі, кажа СПАДАР: Дух Мой, каторы на та-бе, і словы Мае, каторыя Я ўлажыў у вусны твае, не адыйдучь ад вус-

наў тваіх ані ад вуснаў насення твайго, ані ад вуснаў насення насення твайго, кажа СПАДАР, адгэтуль і на векі".

60 Паўстань, сьвяці, бо прышла сьвятліня твая, і часьць СПАДАРОВА зазьзяла над табою. 2 Бо вось, цямнота пакрые зямлю і хмара — людзі; але над табою зазьзяе СПАДАР, і часьць Ягоная будзе бачана на табе. 3 І народы пойдучь да сьвятліні твае, і каралі да касулькаў золку твайго. 4 Узьнімі навокал вочы свае й глянь: усі яны зьбіраюцца і йдуць да цябе; сынове твае прыйдуць здалёку, і дачкі твае ля боку твайго будуць выгадаваны. 5 І тады ты абачыш, і зазьзяеш, і затрапечацца, і расшырыцца сэрца твае; бо множасьць мора зьвернецца да цябе, маемасьць народаў прыйдзе да цябе. 6 Множасьць вярблюдоў укрые цябе, маладыя вярблюды зь Мідзяну а Ефы, усі яны із Шэвы прыйдуць, прыносяць золата а кадзіла і хвалу СПАДАРОВУ будуць абяшчаць. 7 Усі стады кідарскія будуць зьбертыя да цябе, бараны неваефскія будуць служыць табе; яны зычліва будуць прыняты на аброчніку Маім, і дом пазору Сваіго Я прыбяру. 8 Хто гэта ляціць, як булак і як галубы да акон сваіх? 9 Але, гэта абтокі спадзяюцца Мяне і іх таршыскія караблі здаўна, каб прывезьці сыноў тваіх здалёку і срэбра а золата іхнае зь імі, у імя СПАДАРА, Бога твайго, і Сьвятога Ізраелявага, бо Ён у славе цябе. 10 Тады сынове чужаземцаў збудуюць сьцены твае, і каралі іхныя будуць служыць табе, бо ў гневе Сваім Я біў цябе, але ў зычлівасьці Сваёй Я буду спагадаць табе. 11 І кажнага часу будуць адчынены брамы твае, і ня будуць замыкацца ані ўдзень, ані ночы, каб прыведзены былі табе скарбы народаў, і каралі іхныя былі пры-

воджаны. Бо народ і каралеўства, што ня будуць служыць табе, загінучь; але, гэткія народы супоўна будуць выгублены. 13 Слава Лібану прыйдзе да цябе, кіпрыс, ель а бук злучацца, каб прыбраць месца Сьвятыні Мае, — і месца ног Сваіх Я ўслаўлю. 14 І прыйдуць да цябе, угбаўшыся, сынове ўцісканьнікаў тваіх, і паклоняцца да ступаў ног тваіх усі, што грэбавалі табою, і назавуць цябе месцам СПАДАРОВЫМ, Сыёнам Сьвятога Ізраелявага. 15 Замест тога, каб ты быў пакінены а ненавіджаны, і ня было праходзячага, я абярну цябе ў вечнае вялічча, радасьць пакаленьняў а пакаленьняў. 16 Ты будзеш ссаць тук народаў, і пелькі каралёў будзеш ссаць, і пазнаеш, што Я СПАДАР, Спас твой а Адкупіцель твой, Дужы Якаваў. 17 Замест медзі Я буду прыносіць золата, і замест зялеза буду прыносіць срэбра, і замест дзерваў — бронзу, і замест каменя — зялеза; Я зраблю ўраднікам тваім мір і дзяржаўцамі тваімі — справядліваць. 18 І ня будзе чужога ўсіства ў зямлі тваёй, спустошаныя а разбурэньня ў граніцах тваіх; і ты будзеш зваць сьцены спасеньням сваім і брамы свае — хвалою. 19 Сонца ўжо ня будзе сьвятлом тваім удзень, і бліск месяцу ня будзе сьвяціць табе, але СПАДАР будзе вечным сьвятлом тваім, і Бог твой — пазорам тваім. 20 Сонца твае ўжо ня зойдзе, і месяц твой не схавецца, бо СПАДАР будзе табе сьвятлом вечным, і дні смутку твайго скончацца. 21 І люду твайму, усім справядлівым, на векі спадзець зямля; гэта пагон, што Я пасадзіў і работа рук Маіх да ўслаўленьня. 22 Найменшы будзе як тысяча, і малады станецца народам дужым. Я, СПАДАР, упару пабарджжу.

61 Дух Спандара СПАДАРА на Імне; бо СПАДАР памазаў Мяне агалашаць пакорным, паслаў Мяне

завязаць раны патрышчаным сэрцам, абяшчаць свабоду палоненікам і адчыняць вязьніцу вязням, 2 Агасіць прыемны год СПАДАРОУ і дзень помсты Бога нашага, пацешыць усіх, што ў жалобе, 3 Прызначыць пацеху маючым жалобу ў Сыёне, даць ім прыбор замест попелу, алей радасці замест жалобы, адзецьці хвалы замест сьцісьненага духа, і будуць іх зваць дзервамі справядлівасці, пасаджэньням СПАДАРОВЫМ, на славу. 4 І адбудуюць справядчныя разбурэньні, былыя спустошаныя падыймуць і адновяць разбураныя месцы, спустошаныя пакаленьняў а пакаленьняў. 5 І стануць чужаземцы, і будуць пасьціць драбны статак ваш, і сынове чужых будуць у вас ралейнікамі а віннікамі. 6 Але вы будзеце названы сьвятарамі СПАДАРОВЫМІ, — „служцы Бога нашага”, скажуць на вас; вы будзеце жыўца багачынямі народаў і пачэсьцяй іхнай у славіцесь. 7 За сорам ваш адзярыжыце ўдвая; замест ганьбы будзеце цешыцца із свае дзелі, бо будуць мець падвойны спадак у зямлі сваёй, будуць мець вечную радасць. 8 Бо Я СПАДАР люблю суд, ненавіджу глабаньне пры аброку, дам так, каб справы іхныя былі ў праўдзе, і вечную змову зраблю зь імі. 9 Насеньне іхнае будзе ведамае меж народаў і пагон іхны сярод людзей; усі, што абачаць іх, пазнаюць іх, што яны насеньне, дабраславенае СПАДАРОМ.

10 Я буду вельма цешыцца ў СПАДАРУ, душа мая будзе весяліцца ў Богу майм; бо Ён адзеў мяне адзецьцям спасеньня, ахілімам справядлівасці акрыў мяне, як князя маладога, што ўбіраецца ўборами, і як княгіню маладую, што прыбіраецца прыборами сваімі; 11 Бо як зямля выдаець пагоны свае, і як гарод расьціць сяўбу сваю, так Спадар СПАДАР вырасьце справядлі-

васьць а хвалу перад усімі народамі.

62 Дзеся Сыёну ня змоўкну і дзеся Ерузаліму не супакоюся, пакуль справядлівасьць яго ня выйдзе як бліск, і спасеньне яго не загарыцца як палаючы сьветач. 2 І абачаць народы справядлівасьць тваю і ўсі каралі — чэсьць тваю, і назавуць цябе новым імям, каторае вымавяць вусны СПАДАРОВЫ. 3 І будзеш вячком пазору ў руцэ СПАДАРОВАЙ і каралеўскаю дыядэмаю — на далані Бога свайго. 4 Ужо ня скажуць на цябе „адпушчаная”, і зямлю тваю ня будуць зваць „Спустошанай”, але ты будзеш званая „Любата Мая ў ёй”, і зямля твая — „Замужка”; бо СПАДАР прыяе табе, і зямля твая будзе замужня. 5 Бо як дзяцюк бярэць дзеўку, так сынове твае возьмуць цябе; як малады цешыцца з маладою, так будзе цешыцца зь цябе Бог твой. 6 На сьцянах тваіх, Ерузаліме, Я паставіў вартаўнікоў, каб яны ніколі, увесь дзень і ўсю ноч не змаўкалі. Прыпамінаючыя праз СПАДАРА! не давайце сабе супакою; 7 І ня дайце супакою Яму, пакуль ня ўладзе і ня ўчыне Ерузалім славаю на зямлі. 8 Прысьвятнуў СПАДАР правідаю Сваёю і плячом сілы Свае: „Наперад збожжа твайго ня дам на ежу непрыяцелям тваім, і сынове чужаземцаў ня будуць піць віннаго соку твайго, над каторым ты працаваў; 9 Але тыя, што зьбіраюць яго, будуць есьці яго й выхваляць СПАДАРА, і зьбіраньнікі яго будуць піць яго на панадворку сьвятыні Мае”.

10 Праходзьце, праходзьце брамамі, прыгатуйце дарогу люду, раўнуйце, раўнуйце гасьцінец, зьбірайце каменье, падыймайце сьцяг перад людзямі. 11 Вось, СПАДАР аглашае да канцоў зямлі: Кажыце дачцэ Сыёну: „Вось, ідзець спасеньне твае, вось, заплата Ягоная зь Ім,

і адплата Ягоная перад Ім". 11 І будуць зваць іх: „Люд сьвяты“, „Адкуплены СПАДАРОМ“, а цябе назавуць „Выглядаанае“, непакіданае места.

63 Хто гэта ідзець ізь Едому, у чырвоным адзецьцю з Восры, гэты ўбраўшыся ў вуборах Сваіх, ступаючы ў вялікасьці сілы Свае? „Я — гўкаючы ў справядлівасьці, вялікі спасаць!“ 2 Чаму чырвоныя ўборы Твае, і адзецьце Твае, як у тога, што таўчэць у таўчальні? 3 „Я адзін тоўк у таўчальні, і нікога зь людаў ня было з Імною; Я тоўк яго ў гневе Сваім і таптаў яго ў вабурэньню Сваім, і пырскала кроў найдужшых іхных на адзецьце Мае, і ўсі ўборы Свае Я запляміў; 4 Бо дзень помсты ў сэрцу Маім, і год адкупленых Маіх прышоў. 5 І Я аглянуўся, але ня было памачніка, і зьдзівіўся, што ня было нікога падпёрці Мяне; але плячо Мае памагло Імне, і абурэньне Мае падперла Мяне. 6 Я таптаў людзі ў гневе Сваім, і ўпаіў іх у вабурэньню Сваім, і спусьціў на зямлю кроў найдужшых іхных“.

7 Вымяную міласэрдзі СПАДАРОВЫ, хвалы СПАДАРОВЫ з усёга, што СПАДАР выказаў нам, і вялікую дабрыню да дому Ізраелявага, каторую Ён выказаў ім із спагады Свае і з множасьці міласэрдыя Сваёйго. 8 І сказаў: напэўна яны люд Мой, дзеці немалівыя, і Ён быў Спасам іхным. 9 У вусіх гаротах іхных і Ён гараваў, і Ангіл віду Ягонага спа-саў іх, зь любовыці а жаласьлівасьці адкупіў іх; падыймаў іх і насіў іх усі дні веку. 10 Але яны збунтаваліся й зьнемарасьцілі Сьвятога Духа Ягонага; і Ён абярнуўся ў непрыяцеля іх, і ваяваў зь імі. 11 Тады люд Ягоны ўспомнеў дні веку Масеявага: ідзе Тый, што ўзьвеў іх із мора з пастыром авец Сваіх? ідзе Тый, Каторы ўлажыў у нутр

ягоны Сьвятога Духа Сваёйго, 12 Каторы веў за правіцу Масея плячом пазору Сваёйго, перацінаючы воды перад імі, каб учыніць Сабе вечнае імя, Каторы веў іх пераз глыбіню, як каня па сьце-пе, і яны не спатыкаліся? 14 Як ча-рада сплускаецца ў даліну, і Дух СПАДАРОЎ прыводзе яе да супакою, так Ты веў люд Свой, каб учыніць сабе пазорнае імя. 15 Глянь ізь нябёс і глядзі ізь сялібы сьвятасьці Свае а пазору Сваёйго: ідзе рупатлі-васьць Твая а магутнасьць Твая? узрушэньне нутра Твайго і жаласьлівасьць Твая да мяне? ці яны задзяржаны? 16 Бо Ты Айцец наш, хоць Абрагам ня ведае праз нас, і Ізраель не пазнаець нас; Ты, СПАДАРУ, Айцец наш, спрадвеку імя Твае: Адкупіцель наш. 17 На што СПАДАРУ, дапусьціў нас зблудзіць із дарогаў Тваіх, закалянеламу сэрцу нашаму ад боязьні Твае? Зьвярніся дзеля слугаў Сваіх, плямёнаў спадку Сваёйго. 18 Люд сьвяты Твой карыстаў зь яго малы час; уціскальнікі нашы паталталі сьвятыню Тваю. 19 Мы Твае былі ад веку; іх Ты ня рэдзіў, алі названы былі яны імям Тваім.

64 О, каб Ты разарваў нябёсы, каб зьнішоў, каб ад прытомнасьці Твае горы расплываліся. 2 Як цяпло запалае гальлё, як вада кіпіць ад цяпла, так стала б імя Твае ведама непрыяцелям Тваім, і перад відам Тваім народы здрыгануліся б. 3 Як Ты чыніў страшныя ўчынкі, каторых мы не спадзяваліся, Ты зыходзіў, — горы расплываліся на прытомнасьць Тваю; 4 Бо ад веку ня чувана, ані да вука не даходзіла, ані вока ня бачыла, каб іншы Бог, алрача Цябе, зьдзяў штось такое тым, што спадзяюцца на Яго. 5 Ты выпіаў наўпярэймы таму, хто васеліцца й робе справядлівасьць, успамінае Цябе на дарогах Тваіх; і вось Ты ўгневаўся, бо здаўна мы ізгра-

шылі на іх, адылі ж мы спасемся. 6 Мы ўсі сталіся — як нячыстыя, і ўсі справядлівасці нашы як адзецьце пары нечысці; і, як ліст, мы звылі ўсі, і бяспраўі нашыя, як ведер, нясуць нас. 7 І няма гукіючага імя Твае, каторы ўзрушыўся б дзяржацца за Цябе; бо Ты скаваў ад нас від Свой і разьлітаваў нас рукою бяспраўіў нашых. 8 А цяпер, СПАДАРУ, Ты Айцец наш, мы гліна, а Ты наш ганчар, і работа рукі Твае мы ўсі. 9 Ня гневайся, СПАДАРУ, завельмі й ня пámятуй бяспраўі на векі; вось, абач жа: мы ўсі люд Твой. 10 Сьвятыя месцы Твае сталі пустынёю, Сыён — пустынёю, Ерузалім — разьвярненьямі. 11 Дом наш сьвяты й пазор наш, ідзе айцове нашы выхвалялі Цябе, спалены цяплом, і ўсі дрыжонныя рэчы нашыя сталі разьвярненьямі. 12 Ці за гэта ўздэжышся, СПАДАРУ? будзеш маўчаць і будзеш нэмарасьціць нас завельмі?

65 Я даўся вышукцаь тым, каторыя ня пыталіся Мяне, даўся знайсці тым, што ніколі ня шукалі Мяне; Я сказаў: „Тут Я! тут Я!” народу, што ня зваўся імем Маім. 2 Выцягаў Я рукі Свае ўвесь дзень да людю ўпорлівага, што ходзе па нядобрай дарозе, падле думак сваіх. 3 Да людю, каторы кажначасна гнявіць Мяне перад відам Маім, абракае ў гарадах і кадзе кадзіла на цэглах; 4 Каторы сядзіць на грабох і начуе ў патайных пячорах, есць свiное мяса, і агідная страва ў судзьдзю іхным; 5 Каторы кажа: „Стой асобна, ня бліжся да мяне, бо я сьвятшы за цябе”. Гэтыя — дым у нос Мой і цяпло, што гарыць увесь дзень. 6 Глянь, гэта напісана перад Імною: „Я ня змоўкну, але адплачу, навет адплачу ў заўлоньне іхнае. 7 Бяспраўі нашыя й разам бяспраўі бацькоў вашых, кажа СПАДАРУ, каторыя кадзілі на горах, і на ўзгорках блявузгалі Імне; затым Я

адмераю бытую работу іхную ў грудзі іхныя”.

8 Гэтак кажа СПАДАРУ: „Калі новае віно знойдзена ў гранцы, тады кажуць: „Ня псуў яе, бо ў ёй дабра-славенства”; так зраблю Я дзеля слугаў Сваіх, каб не загубіць іх усіх. 9 Я выяду насенне зь Якава і спадкаемцу гор Маіх — зь Юды, і спадучь яны абраным Маім, і слугі Мае будуць жыць там. 10 І будзе Шарон пасыцьбішчам драбному статку і даліна Ахор — месцам супачынку буйному статку людю Майго, што шукаў Мяне. 11 А вы, што пакінулі СПАДАРА й забыліся сьвятую гару Маю, што спраўляеце чэсьць Гаду і напаўняеце ўзьліваньне Мэні, — 12 Вас залічу пад меч, і ўсі вы ўклякнеце на зарэз за тое, што Я гукну вас — і вы не адказалі, казаў вам — і вы ня слухалі, рабілі ліха ў ваччу Маім і абіралі сабе тое, што ня любя Імне”.

13 Затым гэтак кажа Спадар СПАДАРУ: „Вось, слугі Мае будуць есці, але вы будзеце галадаваць; вось, слугі Мае будуць піць, але вы будзеце сьмятці; вось, слугі Мае будуць цешыцца, але вы будзеце асараможаны; 14 Вось, слугі Мае будуць пляць з радасьці сэрца, але вы будзеце крычаць із болю сэрца і будзеце выць ад патрышчання ду-жа. 15 І пакінеце імя вашае абраным Маім на праклён; і зробіе сьмерць табе Спадар Бог, і назавець слугаў Сваіх імем іншым. 16 Так што тый, каторы дабраславіцца на зямлі, дабраславіцца Богам вернасьці; і хто прысягае на зямлі, прысягае Богам верным; бо будуць забыты былыя клопаты і схаваны ад аччу Маіх; 17 Бо вось, Я ствару новыя нябёсы й новую зямлю, і бытыя ня будуць успамінаны і ня прыйдучь удум. 18 А вы будзеце весяліцца а цешыцца на векі з таго, што Я ствару; бо вось, Я ўчыню Ерузалім радасьцяй і люд яго весялосьцяй, 19 І буду це-

шыцца зь Ерузаліму і радавацца зь людю Свайго; і наперад голасу плачу а голасу галашэння ня будзе чучь у ім. 20 І ня будзе там ужо сысуна й старога, што ня выпаўніў бы дзён сваіх; бо людзіна сту год будзе паміраць як маладзён; а грэшнік, хоць сту год, будзе пракліняны. 21 Яны будуць станаўці дамы й жыць; пасадзяць вінішчы й будуць есці плады іх. 22 Яны ня будуць станаўці, а іншыя жыць; ня будуць садзіць, а іншыя есці; бо, як дні дзерва, дні людю Майго, і працу рук сваіх зужывуць абраныя Мае. 23 Яны ня будуць працаваць задарма й ня будуць радзіць на страх сабе; бо яны насенне, дабраслаўнае СПАДАРОМ, і патомства іхнае зь імі. 24 І будзе, што ўперад, чымся яны пагукваюць, Я адкажу ім; пакуль яны будуць яшчэ моўці, Я ўжо пачую іх. 25 Воўк і ягнё будуць пасыціцца разам, і леў, як буйны статак, будзе есці салому, і гадзіне пыл будзе ежаю. Яны ня будуць шкодзіць ані нішчыць на ўсёй сьвятой гары маёй, кажа СПАДАРА.

66 Гэтак кажа СПАДАРА: „Неба — пасада Мой, а зямля — казулька пад ногі Мае; ідзе вы пастановіце дом Імне, і ідзе месца супачынку Майго? 2 Усе гэта ўчыніла рука Мая, і сталася ўсе гэта, агалашае СПАДАРА. І на гэтага Я буду глядзець: на ўбогага а патрышчанага духам а на дрыжачага на слова Мае. 3 Хто рэжа вала — забівае людзіну, абракае авечку — ломе завыек сабаку, абракае хлебны аброк — сьвіную кроў, кадзе кадзіла, — дабраславе бяспраўе. Але як яны абралі дарогі свае, і душа іхняя лобуе агіды іхнія, — 4 Дык і Я абяру пасьмехі іхнія; чаго яны баяцца, прывяду на іх; бо Я гукáў. — ніхто не адказаў, і Я казаў — яны ня служалі, рабілі ліха ў ваччу Маім і абралі, што нялюба Імне. 5 Слу-

хайце слова СПАДАРАВА, вы, што дрыжыце на слова Ягонае: „Казалі браты вашы, што ненавідзілі вас, што адпіхаюць вас за імя Мае: „Няхай СПАДАРА ўславіцца, і абачым радасьць вашу“. Але яны будуць паганьбены. 6 Грымучы голас ізь месца, голас із палату, голас СПАДАРА, Каторы плаце непрыяцелям Сваім. 7 Перш, чымся трудзілася, радзіла; уперад чымся прышлі болі ей, яна абрадзілася сынам. 8 Хто чуваў гэта? хто бачыў падобнае да гэтага? ці родзе зямля за адзін дзень? ці радзіўся народ адразу; бо як пачала трудніцца, так і радзіла сваіх сыноў маці Сыёну. 9 Нягож Я, адчыняючы ўлоньне дзеля нараджэння, ня дам абрадзіцца? кажа СПАДАРА. Нягож Я, даючы сілу радзіць, запыню? кажа Бог твой.

10 „Цешчася зь Ерузалімам і весяліцеся ў ім, усі, што любіце яго; цешчася з радасьці зь ім, усі, што ў жалобе па ім; 11 Бо вы будзеце ссаць і насыціцеся зь пелькаў пацехаў яго, бо вы можаце любавец яснасьць славы яго“.

12 Бо гэтак кажа СПАДАРА: „Вось, Я расьцягну да яго супакой, як раку, і, як цурэй, што разьліўся, часьць народаў; тады вы будзеце ссаць, будзеце ношаны на сьцёгнах і куклоблены на ўлоньнях. 13 Як людзіну цеша маці ягоная, так Я буду цешыць вас, і вы ў Ерузаліме будзеце пацешаны. 14 І абачыце, і пацешыцца сэрца вашае, і косці вашы, як зяленіва, расквіццяць, і ведамная будзе рука СПАДАРАВА слугам Ягоным, і абурэнне — непрыяцелям Ягоным; 15 Бо вось, СПАДАРА у цяпле прыйдзе, і цялежкі Ягоныя, — як віхор, каб аднавіць гнеў Свой палкім гневам і ганьне Свое ў палымнях цяпла; 16 Бо цяплом Сваім СПАДАРА будзе судзіць суд і мячом кажнае цела, і шмат будзе забітых СПАДАРОМ. 17 Тыя, што пасьва-чаюцца а чысьцяцца ў гарадах.

адзін за адным па сяродзіне, ядучы сьвіное мяса а агіду а мышы, — загінуць разам, агалашае СПАДАР. 18 Бо Я ведаю ўчынкі іхныя й думкі іхныя; прыходзе парэ, зьберці ўсі народы а мовы, і яны прыйдуць і абачаць славу Маю. 19 І палажу знак на іх, і пашлю ўдэкных да народаў, да Таршышу, Пулу а Луду, што напіваюць лук, да Тувалу а Явану, на далёкія абтокі, каторыя ня чулі галасоў празь Мяне й ня бачылі славы Мае; і яны будуць агалашаць народам славу Маю. 20 І прывядуць усіх братоў вашых із усіх народаў на аброк СПАДАРУ конна а на цялежках а на напулках а на мулах а на вярблюдзіцах. — на сьвятую гару Маю Еруза-

лім, кажэ СПАДАР, падобна да таго, як сынове Ізраелявы абракаюць у чыстай судзіне ў доме СПАДАРОВЫМ. 21 І таксама зь іх Я вазьму сьвятароў а Левітаў, кажэ СПАДАР; 22 Бо, як тыя новыя нябёсы й новая зямля, каторыя ўчыню Я, стануць перад Імною, агалашае СПАДАР, так насеньне ваша а імя ваша застануцца. 23 І станецца, што ад маладзіка да маладзіка, і ад сыботы да сыботы будзе прыходзіць кажнае цела пакланіцца перад відам Маім, кажэ СПАДАР. 24 І выйдуць, і абачаць групы людзёў, што выступ зрабілі супроці Мяне; бо чарвяк іхны не памрэць, і цяпло іхнае ня згасьне; і яны будуць агідаю кажнаму целу".

КНІГА ПРАРОКІ ЯРЭМЫ

1 Словы Ярэмы Гілтанка із сьвятароў, што ўв Анафофе, у зямлі Веныміновай, 2 Да каторага было слова СПАДАРОВА за дзён Ёсі Амонёнка, караля Юдэйскага, трынаццаці году дзяржавы ягонае. 3 І яно было за дзён Егоякіма Ёсянка, караля Юдэйскага, аж да канца адзінаццаці году Сэдэкі Ёсянка, караля Юдэйскага, аж да перасяленьня Ерузаліму ў пятым месяцу.

4 І было слова СПАДАРОВА да мяне, кажучы: 5 „Уперад, чымся Я ўжармаваў цябе ў жываце, Я знаў цябе, і ўперад, чымся ты вышаў з улоння, Я пасьвяціў цябе; за прароку народам Я даў цябе".

6 І сказаў: „Ах, Спадару СПАДАРУ, вось, я ня ўмею гўкаць, бо дзяцюк я".

7 І сказаў СПАДАР імне: „Не кажы: „Я дзяцюк", бо да ўсіх, куды Я пашлю цябе, ты пойдзеш, і, што Я раскажу табе, будзеш гўкаць. 8 Ня бойся відаў іхных, бо з табою Я,

каб вывальняць цябе, агалашае СПАДАР".

9 І выцягнуў СПАДАР руку Сваю, і даткнуўся да вуснаў маіх, і сказаў імне СПАДАР: „Я ўлажыў словы Свае ў вусны твае. 10 Гля, сядзі Я прызначыў цябе над народамі а над каралеўствамі, выкараняць а разбураць, губіць а ськідать, будаваць а садзіць".

11 І было слова СПАДАРОВА да мяне, кажучы: „Ярэма, што бачыш ты?" І я сказаў: „Пруток ізь міндальната дзерва я бачу". 12 Тады сказаў СПАДАР імне: „Ты добра бачыў, бо Я чужавы да слова Сваёго, каб выпаўніць гэта".

13 І было слова СПАДАРОВА да мяне ўдрутава, кажучы: „Што ты бачыш?" І я сказаў: „Бачу кіпячы гаршчок, зьвернены на поўнач". 14 І сказаў СПАДАР імне: „З поўначы закіпіць бяда на ўсіх жыхараў гэтае зямлі; 15 Бо гля, Я гўкаю ўсі радзімы паўночных каралеўстваў, агаласіў СПАДАР, і прыйдуць яны,

і пастановяць кажны пасад свой ля ўходу брамаў Ерузалімскіх, і на ўсіх сыценах яго навокал, і ля ўсіх месцаў юдэйскіх. 16 І я выдам суд Свой на іх за ўсі нягоднасьці іхныя, што пакінулі Мяне, і кадзілі багом іншым, і кланяліся вырабам рук сваіх. 17 А ты паперажы сьдэгны свае, устань і скажы ім усе, што Я табе расказую; не лякайся відаў іхных, каб Я не зьякаў цябе перад імі. 18 А Я вось, Я пастанавіў цябе сядні месцам умацаваным, зялезным стаўпом а мядзянымі сыценамі супроці ўсяе зямлі, супроці каралёў юдэйскіх, супроці князёў яе, супроці сьвятароў яе й супроці людю зямлі. 19 Яны будуць ваяваць із табою, але не перамогуць цябе, бо з табою Я, каб выбаўляць цябе, агалашае СПАДАРА”.

2 І было слова СПАДАРОВА да мяне, кажучы: 2 „Ідзі й агаласі ў вушы Ерузаліму, кажучы: гэтак кажа СПАДАРА: Я памятую цябе, міласэрдзе маладосьці твае, любоў заручэньня твайго, як ты йшоў за Імнюю па пустыні, па зямлі незасеянай. 3 Ізраэль — сьвятасьцю СПАДАРУ, пачатак пладоў Ягоньх; усі, што елі яго, будуць вінныя, лёжа прыйдзе на іх, агалашае СПАДАРА”. 4 Слухайце вы слова СПАДАРОВА, доме Якаваў і ўсі радзімы дому Ізраелявага: 5 Гэтак кажа СПАДАРА: „Што за бяспраўе знайшлі ў Імне айцове вашы, што яны здаліліся ад Мяне й пайшлі за марнасьцяй, і самы сталі марнасьцяй; 6 І не казалі яны: „Ідзе СПАДАРА, што вывеў нас із зямлі Ягіпецкае, вёў нас па пустыні, па зямлі сьмяротнага сыценю, ідзе не праходзіла людзіна, і йдзе ня жыў чалавек?” 7 І Я прывёў вас да краю ўродлівага, есьці плады яго й дабро яго; і прышлі вы і ўпаганілі зямлю Маю, і спадак Мой зрабілі агідаю. 8 Сьвятарове не казалі: „Ідзе СПА-

ДАРА?” і дзяржачыя права не прызнавалі Мяне, пастырове зрабілі выступ супроці Мяне, прарокі праракалі Ваалам і за бескарысьнымі хадзілі. 9 За тое Я яшчэ буду прававацца з вамі, агалашае СПАДАРА, і із сынамі сыноў вашых буду прававацца; 10 Бо прайдзіце абтокі Хітымскія й паглядзіце, пашліце да Кідару, і разважча вельмі, і глядзіце, ці былі там такія здарэньні; 11 Ці адмяніў народ багі, што нават не багове? але люд Мой памянаў славу сваю на тое, што бескарысьнае. 12 Дзіўуйцеся з гэтага нябёсы, жахайцеся, будзьце вельма спустошаньня, агалашае СПАДАРА; Бо два лікі ўчыніў люд Мой: яны пакінулі Мяне, жарало жывое вады, каб вычасаць сабе студні, студні паломленьня, што ня могуць дзяржаць вады. 14 Хіба Ізраэль слуга ці радзіўся нявольнікам? чаму ён стаў здабыткам? 15 Раўлі на яго левяняты, верашчэлі й зрабілі пустынёю зямлю ягоную; месцы ягоныя спаленьня, бяз жыхара. 16 Таксама сынове Мэмфіса а Тагпангеса паламілі цемь твае. 17 Ці не за тое сталася з табою гэта, што ты пакінуў СПАДАРА, Бога свайго, як Ён вадзіў цябе дарогаю? 18 І цяпер нашто табе дарога да Ягіпту? піць вадзю Шыхору? і нашто табе дарога да Асыры? хіба на тое, каб піць вадзю з Ракі? 19 Пакарае цябе нягоднасьць твая, адпаводы твае зганяць цябе, каб ты пазнаў а абачыў, як блага а горка тое, што ты пакінуў СПАДАРА, Бога свайго, і боязьні Мае няма ў табе, агалашае Спадар, СПАДАРА войскаў; 20 Бо здаўна Я патрышчыў іго твае, разарваў пугы твае, а ты сказаў: „Ня буду служыць балванам”, калі на кажным высокім узгорку і пад кажным зялёным дзервам ты клаўся, як бязуля. 21 А Я пасадзіў цябе, як дабрароднае віно, сусім праўдзівым насеньням; як жа ты абярнуўся ў мяне ў выродную

галузу чужога віна? 22 Хоць бы ты памыўся салетраю і ўзяў сабе шмат мыла, бяспраўе нарысавана твае перад Імнюю, агалашае Спадар СПАДАР. 23 Як ты можаш казаць: „Я не ўпаганіў сябе, я не хадзіў за Валамі”? глянь на дарогу сваю ў даліне, пазнай, што ты ўчыніў, жывая вярблюдзіца, працінаючая дарогі свае. 24 Хто ўдзяржыць дзікую асьліцу, прывыклую да пустынні, як яна ў жадзе сваёй і ў распаляеньню сваім тлытае паветра? Усі, што шукаюць яе, ня стомяцца, у месяцу ейным знойдуць яе. 25 Узьдэргжуй нагу сваю, каб ня была босая, і горла свае ад смагі. А ты кажаш: „Безнадзейна, не, бо я люблю чужых і за імі пайду”. 26 Як злодзею бывае ганьба, як зловяць яго; так паганьбіў сябе дом Ізраеляў, яны самы, каралі іхныя, князі іхныя, сьвятары іхныя а прарокі іхныя, 27 Каторыя кажуць дзержу: „Ты мой айцец” і каменю: „Ты нарадзіў мяне”. Яны абярнуліся да Мяне завыйкам, а ня відам; але ў часе бяды свае кажуць: „Устань, выбаў нас”. 28 Ідзе багі твае, каторыя ты сабе зрабіў? хай яны ўстануць, калі могуць выбавіць цябе ў часе бяды твае; бо падле ліку месцаў тваіх былі багі твае, Юда.

29 „Нашто вам прававацца з Імнюю?—усі вы адступілі ад Мяне, агалашае СПАДАР. 30 Дарма біў Я дзеці вашы: яны не прынялі навукі; праракаў вашых паеў меч ваш, як леў нішчэньнік. 31 О родзе! уважайце на слова СПАДАРОВА: ці быў Я пустынёю Ізраелю або зямлёю цемры? За што кажа люд Мой: „Мы самы сабе спадарове, і ня пойдзем да Цябе болей?”. 32 Ці забываецца дзеўка ўборы свае альбо княгіня малада — прыборы свае? а люд Мой забыўся Мяне, — днём няма ліку. 33 Нашто ты прыбіраеш дарогу сваю, шукаючы любосьці? ажно ты нягодных таксама вучыла дарогаў

сваіх. 34 Таксама на крысах тваіх знаходзяць кроў душаў бедных, нявінных; не ля падкопаваньня ты знайшла яе, але на ўсіх гэтых. 35 Ты яшчэ кажаш: „Я нявінная; напэўна гнеў Ягоны адвернецца ад мяне”. Вось, Я буду прававацца з табою за тое, што ты кажаш: „Я не ізграшыла”. 36 Як ты паніжыла сябе вельма, мяняючы дарогі свае! Цябе таксама паганьбе Ягіпет, як паганьбіла Асыра. 37 Нават і адтуль ты выйдзеш, і рукі твае на галаве тваёй, бо СПАДАР адкінуў усі спадзевы твае, ты ня будзеш мець дасьпеху ў іх.

3 „Кажуць: калі муж адпусьце жонку сваю, і яна адыйдзе ад яго, і выйдзе за другога, то ці можа ён ўзноў зьвярнуцца да яе? Ці ня чыста ўпаганіцца гэтым тый край? А ты бязуліла із шмат якімі каханкамі; адылі ж усе-тыкі зьвярнулася да Мяне, агалашае СПАДАР. 2 Узьнімі вочы свае на ўзвышшы і глянь, ідзе ты не чужаложыла. На дарогах ты сядзела дзеля іх, як Арабін на пустыні, і ўпаганіла зямлю бязульствам сваім а ліхадзействам сваім. 3 За тое й задзяржаны былі дажджы і ня было познага дажджу; і чало бязульнае жонкі было ў цябе, ты адкінула сорам. 4 Ці не адгэтуль ты будзеш гукаць да Мяне: „Войча Мой! Ты правадыр маладосьці мае. 5 Ці захавае Ён заўсёды гнеў Свой? будзе да канца дзяржаць яго?” Гля, ты гукала, але рабіла ліха як мага”.

6 І сказаў СПАДАР імне за дзён караля Ёсі: „Ці абачыў ты, што зрабіла дачка адпорная Ізраелява? Хадзіла яна на кажную высокую гару і пад кажнае зялёнае дзержва, і там бязуліла. 7 І просьле тога, як яна зрабіла ўсе гэта, Я казаў ёй: „Да Мяне зьвярніся”; але яна не зьвярнулася; і бачыла гэта ізрадлівая сястра ейная Юдэя. 8 І пабачыла Юдэя, што за ўсе тое, што чу-

жаложыла адпалая дачка Ізраелява, Я адаслаў яе, і даў ей разводны ліст; не пабаялася, адылі, ізрадлівая сястра ейная Юдэя, але пайшла й бязуліла таксама яна. 9 І зьдэялася тое, што распусным бязулствам яна ўпаганіла край, і бязуліла з каменям а дзервам. 10 Але пры ўсім гэтым не зьвярнулася да Мяне ізрадлівая сястра ейная Юдэя ўсім сэрцам сваім, адно хвалышыва, агалашае СПАДАР".

11 І сказаў імне СПАДАР: „Аправілася душа адпорнага Ізраеля болей, чымся ізрадлівая Юдэя. 12 Пайдзі, і абясці гэтыя словы на поўначы, і скажы: „Зьвярніся, адпалая дачка Ізраелява, агалашае СПАДАР. Я ня дам пасыці на вас гневу Свайго, бо Я міласэрны, агалашае СПАДАР, ня буду гневацца на векі. 13 Адно пазнай бяспраўе свае, што супроці СПАДАРА, Бога свайго, ты выступіла й раськідала дарогі свае чужаземцам пад кажным зьлёным дзервам, і ня слухалі голасу Майго, агалашае СПАДАР. 14 Зьвярніцеся да Мяне, дзеці адступнікі, агалашае СПАДАР, бо Я ваш гаспадар, і вазьму вас па адным ізь места, па двух із радзімы, і прывяду вас на Сыён. 15 І дам вам пастыроў падле сэрца Свайго, каторыя будуць пасыціць вас ведаю а розумам. 16 І будзе, як вы памножыцеся а расплодзіцеся на зямлі, тых дзён, агалашае СПАДАР, ня скажучь ужо: „Скрыня змовы СПАДАРОВАЕ", ані прыйдзе гэта ўдум, ані ўспомняць праз гэта, ані будуць ужо давядацца да яе, ані будуць рабіць што-колечы болей. 17 Таго часу назавуць Ерузалім пасадам СПАДАРОВЫМ, і ўсі народы зьбяруцца да яго, да імені СПАДАРОВАГА, да Ерузаліму, і наперад за ўпорлівасьцяй ліхога сэрца свайго ня будуць хадзіць.

18 „Тых дзён прыйдзе дом Юдзін да дому Ізраелявага, і абодва разам пойдучь із паўночнае зямлі

да краю, каторы Я даў на спадак бацьком вашым. 19 І сказаў Я: як залічыць цябе памеж сыноў і даць табе жаданую зямлю, добры спадак множасьці народаў? і Я казаў: Ты назавеш Мяне „Войча мой" і не адвернешся ад Мяне. 20 Запраўды, як іншая жонка ізраджае мужа свайго, так ізрадзіў Мяне ты, доме Ізраеляў, агалашае СПАДАР". 21 Голас быў чутны на высокіх месцах, плач, маленьны дзяцей Ізраелявых, бо яны скрывілі дарогі свае, забыліся СПАДАРА, Бога свайго. 22 „Зьвярніцеся, адпалыя сынове: Я ўздараўлю вашы адпады". — „Гля, мы прышлі да цябе, бо Ты — СПАДАР, Бог наш. 23 Запраўды, здарма спадзявацца на ўзгоркі а на множасьць гораў; адно ў СПАДАРУ, Богу нашым, спасеньне Ізраеля. 24 Але сорама пажэр працу бацькоў нашых з маладосьці нашае: драбны статак іхны, буйны статак іхны, сыноў іхных а дачкі іхныя. 25 Мы ляжым у сорама сваім, і сумятня наша пакрывае нас, бо супроці СПАДАРА, Бога свайго, мы ізграшылі, мы й бацькі нашыя, з маладосьці свае аж дагэтуль, і ня слухалі голасу СПАДАРА, Бога свайго".

4 „Калі ты навернешся, Ізраелю, агалашае СПАДАР, да Мяне навернешся; і калі ты аддальш агіды ад віду Майго, тады ня будзеш туляцца. 2 І ты будзеш прысягаць: „жыў СПАДАР!" у праўдзе, судзе а справядлівасьці, і народы будуць дабраславіцца Ім і хваліцца Ім".

3 Бо гэтак кажа СПАДАР мужом Юды а Ерузаліму: „Урабіце сабе новую пашню і ня сейце сярод церняў. 4 Абрэжчася СПАДАРУ і адкіньце пярэдняю скурку сэрца вашага, мужы Юдэі а жыхары Ерузаліму, каб ня вышаў гнеў Мой, як цяпло, за благія ўчышкі вашыя, і не запаліў, і ня будзе каму згасіць".

5 Абяшчайце ў Юдэі і ў Ерузаліме агалашайце, і кажыце: „Трубіце ў трубу ў зямлі, згукайце голасна й кажыце: „Зьбярыцеся й пайдзіма да абаронных местаў!“ 6 Падыйміце сьцяг на Сыёне, мацуйцеся, не аддержуйцеся, бо Я прывяду ліха з поўначы, вялікае разбурэньне. 7 Леў узышоў із свайго гушчару, і згубца народаў пусьціўся ў дарогу; ён вышаў із свайго месца, зрабіць зямлю пустою; месцы твае будуць спустошаныя, бяз жыхара. 8 Дык палеражыцеся зрэбніаю, будзьце ў жалобе й галасіце; бо не адышоў пал гневу СПАДАРОВАГА ад вас“.

9 „І будзе таго дня, агалашае СПАДАР, загіне сэрца каралёва а сэрца князёў, зжаснуцца сьвятарове, і зумеюцца прарокі“. 10 Тады сказаў я: „О, Спадару СПАДАРУ! хіба чыста змыліў Ты люд гэты а Ерузалім, кажучы: „Супакой будзе ў вас“, прымеж тога меч датыкаецца аж да душы?“ 11 Таго часу скажучь людзям гэтаму а Ерузаліму: „Буйны вецер дзьмець із высокіх месцаў на пустыні дарогаю дачкі людзям Майго, яя вее й ня чысьце; 12 Большы за гэты павее вецер да Мяне; цяпер таксама Я выдам суды на іх“. 13 Гля, ён узыходзе, як булак, і цялежкі ягонныя — як вихор, шыбыня за арлы коні ягонныя, бяда нам, бо аглабаюць нас. 14 Абмый зь нягоднасьці сэрца свае, Ерузаліме, каб ты мог спасьціся; пакуль будучь жыць із табою пустыя падумкі твае? 15 Бо наказ прыходзе ад Дана і благія навіны з узгоркаў Яхрэмавых: 16 Прыпамінайце народам, абяшчайце празь Ерузалім: „Вартаўнікі прыходзяць із далёкага краю і пушчаюць голас на месцы Юдэйскія. 17 Як вартаўнікі палёў, яны абступілі яго навокал за тое, што ён паўстаў супроці Мяне, агалашае СПАДАР. 18 Дарога твая а ўчынкі твае прычынілі табе гэта, гэта твая

нягоднасьць, бо яна гаркая, бо яна дасягае аж сэрца твайго“.

19 Нутру мой, нутру мой! баліць імне ў сэрцу, шуміць сэрца ў імне, не магу маўчаць; бо душа мая чуе гук трубы, спалох на бітву. 20 Спустошаньне за спустошаньнем прагалошана, бо ўся зямля аглабана. Зьнячэўку аглабаны буданы мае, якга заслоны мае. 21 Пакуль буду я бачыць жаругвы, чуць гук трубы?

22 „Бо недасыціны люд Мой, яны ня знаюць Мяне, яны дурныя дзеці, і яны ня маюць добрага розуму; яны мудрыя рабіць ліха, але рабіць дабро ня ўмеюць“. 23 Я аглядаў зямлю — і гля, бяз хормы а пустая; — і нябёсы, і няма сьвятліні іх. 24 Я аглядаў горы — і гля, яны дрыжэллі, і ўсі ўзгоркі хісталіся. 25 Я аглядаў — і гля, няма людзіны, і ўсі птушкі нябёсныя туляюцца. 26 Я аглядаў — і гля, уродлівая мясцовасьць стала пустынёю, і ўсі месцы яе разбураны ад прытомнасьці СПАДАРА, ад палкага гневу Ягонага.

27 Бо гэтак сказаў СПАДАР: „Уся зямля будзе спустошана, але супоўнага выгубленьня не зраблю. 28 Ад гэтага засмуціцца ўся зямля, і зацьмеюць нябёсы ў гары; бо Я вымавіў, Я прызначыў, і ня калёся, і не адступлю ад гэтага“. 29 Ад грукату коньнікаў а стралцоў з луку ўцякае ўсе места, пайшлі ў гушчары і ўзьлезьлі на скалы; усе места пакінёнае, і няма жыхара ў ім. 30 А ты, аглабаная, што будзеш рабіць? Дарма што ты ўбіраешся ў шкарлат, дарма што прыбіраешся залатымі прыборамі, дарма што падмалёвуеш вочы свае, дарма робішся харошай; каханкі пагрэбавалі табою, яны шукаюць душы твае; 30 Бо голас, бы жонкі ў трудненьню, чую Я, мучэньне, бы ўпяршыню родзячай, і голас дачкі Сыёну, што стогне па сабе, ломе рукі свае:

„Бяда ж імне! душа мая скволеная ад убіўцаў”.

5 Бяжыце туды-сюды вуліцамі Ерузаліму, і паглядзіце, і ведайце, і шукайце на вуліцах яго: калі знойдзеце людзіну, калі там будзе, што паўніць суд, што шукае вернасьці, і Я дарую. **2** І хоць яны кажуць: „Жыў СПАДАР!” але прысягаюць хвальшыва. **3** СПАДАРУ, ці не на вернасьць зьвернены вочы твае? Ты б’еш іх, але яны ня чуюць болю; Ты губіш іх, але яны адмаўляюцца прыняць навуку; закалянілі віды свае больш за скалу, адмаўляюцца наварнуцца. **4** Затым я сказаў: „Напаўна гэта небаракі, яны дурныя, бо яны не ведаюць дарогі СПАДАРОВАЕ, ані суду Бога свайго; **5** Пайду сабе да вялікіх людзей і пагутару зь імі, бо яны ведаюць дарогу СПАДАРОВУ, суд Бога Свайго”; але гэтыя ўсі разам патрышчылі яго, разарвалі вязі. **6** За тое леў зь лесу заб’е іх, сыцэпавы воўк паглабае іх, леопард цікуе на іх ля местаў; хто выйдзе зь іх, будзе разарваны, бо памножыліся адварненны іхныя, павялічылася ізрада іхная. **7** „Як Імне дараваць табе гэта? Сынове твае пакінулі Мяне і прысягаюць тымі, каторыя не багі. Я ўзяў прысягу зь іх, а яны бязуляць і ў доме бязульным збіраюцца гурбаю. **8** Яны — упашчаныя коні: рана ўстаючы, кажны ірзаў да жонкі суседа свайго. **2** Ці ня маю даведацца да такіх? агалашае СПАДАР, і ці такому народу, як гэты, не памсыць душа Мая?

10 „Узыйдзіце на сыцены й бураіце, але зьнішчэння не рабіце; сыкіньце стаўпы яе, бо яны не СПАДАРОВЫ; **11** Бо чыста ізрадліва ўчынілі перад Імною дом Ізраеляў а дом Юдзін, агалашае СПАДАР. **12** Яны перачылі быццю СПАДАРА й казалі: „Няма Яго, і ня прыйдзе ліха на нас, і не абачым мы мяча ані галадові. **13** Прарокі

будуць як узьвей-вечер, і слова ня маш у іх; так станецца ім”.

Затым гэтак кажа СПАДАР Бог войскаў: „За тое, што вы кажаце гэтае слова, вось, Я перакіну словы Мае ў цяпло ў роце тваім, а люд гэты ў дровы, і яно пажарэць іх. Гля, прывяду народ здалеку на вас, доме Ізраеляў, агалашае СПАДАР, народ магучы, народ старавечны, народ, каторага мовы ты ня знаеш ані разумееш, што яны кажуць. **16** Сагайдак ягоны — як адчынены гроб; усі яны харобрыя. **17** І ён паець жніво твае, і хлеб твой яны паядуць; сыноў тваіх а дачкі твае ён ізьесьць, ізьесьць драбны й буйны статак твой, віны твае й фігавыя дзервы твае; зголе мячом умацаваныя месцы твае, на каторыя ты спадзяваўся. **18** Але й тых дзён, агалашае СПАДАР, ня гублю вас супоўна. **19** І будзе, калі скажуць вам: „За што СПАДАР, Бог наш, робе ўсе гэта нам?” тады адказуй ім: „Як вы пакінулі Мяне й служылі багом чужым у зямлі сваёй, так будзеце служыць чужаземцам у зямлі не сваёй”.

20 Абясцідзе гэта ў доме Якава і агаласіце ў Юдзі, кажучы: **21** „Слухайце ж цяпер гэта, людзе дурны й бяз сэрца, што мае вочы, але ня бача, і мае вушы, але ня чуе: **22** Ці вы не баіцеся Мяне? агалашае СПАДАР, ці ня будзеце дрыжэць ад прытомнасьці Мае, Каторы палажыў пясок граніцаю мора, загадаю вечнаю, зь якое яно ня можа выступіць; і хоць хвалі кідаюцца, ня могуць, адылі, здолець; хоць яны равуць, ня могуць, адылі, перайсці яго. **23** А ў гэтага людзі сэрца бунтоўнае а звадлівае; яны збунтаваліся й пайшлі. **24** І не казалі ў сэрцу сваім: „Пабаімся ж СПАДАРА, Бога нашага, што даець дождж, раньні й позны ўпару, захове нам прызначаныя тыдні жніва. **25** Бяспраўі вашы адварнулі гэта, і грахі вашыя запы-

нілі ад вас добрае; 26 Бо апынуліся сярод людз Майго нягоднікі, яны цікуюць, як становячыя загубу, ловаць людзёў. 27 Як клетка поўная птушак, так дамы іхныя поўныя ашукі; затым яны сталі вялікія й забагацелі. 28 Яны ўеліся, лышчаць, перайшлі ўчынікі нягодных, ня судзяць справы, справы сіротаў; маюць, адылі, дасьпех, і справаў бедных ня судзяць. 29 Ці ня маю даведацца да такіх? агалашае СПАДАР, ці такому народу, як гэты, не памсыціць душа Мая?"

30 Зумяваючыя а страшныя справы дзеяліся на зямлі: 31 Прарокі праракаюць ману, і сьвятарове рэдзяць падле рук іхных, і люд Мой так любе гэта; але што зробіць на апошку?

6 Зьбірайцеся, дзеці Веняміновы, уцякаць з пасярод Ерузаліму, і трубіце ў трубу ў Фекоі, і дайце знак цяплом у Вефгакерыме, бо ліха зьяўляецца з поўначы і вялікае зьнішчэньне. 2 Да ўроднае а кунежнае прыраўнаваў Я дачку Сыёну. 3 Да яе прыйдуць пастухі й чароды іхныя, навокал яе расстановяць буданы свае; кажны будзе пасьціць на дзелі сваёй. 4 „Акануйце яе вайне; уставайце, узьйдзіма ў палудзень!” „Але бяда нам! дзень ужо сьхінаецца да вечара, ужо кідаецца даўгі сьпень вечара”. 5 „Уставайце, і ўзьйдзіма ночы, і разбурыма яе палацы!”

6 Бо гэтак агалашае СПАДАР войскаў: „Сячыце дзэрвы й сыпце наспы каля Ерузаліму: гэта тое места, да каторага надабе даведацца: яно поўнае ліхадзейства ўнутры. 7 Як вылівае крыніца ваду сваю, так яно вылівае ізь сябе нягоднасьць: усліствы а глабаньні чутны ў ім, перад Імноу бязупынку хвароба а раны. 8 Будзь зазыраны, Ерузаліме, каб не адышла душа Мая ад цябе, каб Я не зрабіў цябе пустынёю, зямлёю незаселенай”.

9 Гэтак кажа СПАДАР войскаў: „Супоўна бяруць, як віно, астачу Ізраеля; зьвярні руку сваю, як зьбіраньнік віна ў кашы”. 10 Да каго імне гукаць і перасьцерагчы, каб слухалі? Гля, вуха іхнае неабрэзана, і яны ня могуць слухаць; гля, слова СПАДАРОВА ў іх улегцы, ня хочудь яго. 11 Затым я поўны гневу СПАДАРОВАГА, я стамаваўся, узьдэжжучы яго. „Выльлю яго на дзеці вонках і на збор моладзежы разам; бо нават муж із жонкаю будучь узяты, старыя з поўным дзея. 12 І прайдуць дамы іхныя да іншых, полі а жонкі разам, бо Я выцягну руку Сваю на жыхараў гэтае зямлі”, агалашае СПАДАР, 13 „Бо ад найменшага зь іх аж да найбольшага зь іх кажны аддаўся галылівасьці, і ад прарокі аж да сьвятара тарнуе апуку. 14 Яны лячылі патрышчаныя людз Майго ўлегцы, кажучы: „Супакой, супакой”, а няма супакою. 15 Ці былі яны засароміўшыся, дзеючы брыду? Не, яны ня былі засароміўшыся ані зачырванеліся. Затым яны падучь памеж палых, у часе даведанья Майго спатыкнуцца”, кажа СПАДАР. 16 Гэтак кажа СПАДАР: „Стойце на дарогах, і глядзіце, і пытайцеся праз стара-вечныя сьцежкі, ідзе добрая дарога, і хадзіце па ёй, і знойдзеце супачынак душам сваім. Але яны казалі: „Ня пойдзем”. 17 І пастанавіў Я над імі вартаўнікоў, кажучы: „Прыслухайцеся да гуку трубы!” Але яны казалі: „Ня будзем слухаць”. 18 Дык слухайце, народы, і ведай, збору, што ё сярод іх. 19 Слухай, зямля: гля, Я наваду ліха на гэты люд, плод падумкаў іхных; бо яны не прыслухаліся да словаў Маіх ані да Права Майго, і адхінулі яго. 20 На што прыходзе Імне кадзіла із Шэвы і духмяная трысьціна з далёкага краю? Усе-

паленні вашыя ня любы, і аброкі вашыя няпрыемныя Імне.

21 „Затым гэтак кажа СПАДАР: „Гля, Я палажу пераказы перад людзям гэтым, і спатыкнуцца айцове й сынове разам на іх, сусед і прыяцель ягоны загінуць”.

22 Гэтак кажа СПАДАР: „Гля, прыйдзе людзям із паўночнага краю, і вялікі народ прахнецца з краёў зямлі. 23 Яны халаюць лук а дзіду; яны неміласціўныя й ня маюць спагады; голас іхны гучыць, як мора; і яны ездзяць конна, зладжаныя, як чалавек на вайну, з табою, дачка Сыёну!”.

24 Мы пачулі дзейкі празь яго: рукі нашы скволелі, мучэнні схалілі нас, боль, як парадзікі ў трудненьню. 25 Ня йдзі ў поле, не хадзі па дарозе, бо меч непрыяцеля, страх на кажным баку. 26 Дачка людзям майго! паперажыся зрэбніаю, валяйся ў попеле, плач па сабе, як па адзіным сыну, зрабі сабе гаркую жалобу, бо зьнецікі прыйдзе на нас.

27 „На спробу Я даў цябе сярод людзям Майго і на горад, каб ты пазнаў а выпрабаваў дарогу іхную. 28 Усі яны бунтоўныя бунтаўнікі, з абмовамі ходзячыя; медзь а зялеза; усі згубцы яны. 29 Абгарэлі мяхі, і цяпло спаліла волава; дарма літоўнік літаваў, бо нягодныя не аддаліліся. 30 Адхіненым срэбрам назауць іх, бо СПАДАР адхінуў іх”.

7 Слова, што было да Ярэмы ад Спадара, кажучы: 2 „Стань у браме дому СПАДАРОВАГА, і агаласі там гэтакія слова, і скажы: слухайце слова СПАДАРОВА, уся Юдэя, што ўходзіце ў гэтыя брамы кланяцца СПАДАРУ.

3 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: палепшыце дарогі вашы а ўчынкі вашы, і Я прычыню, што вы будзеце жыць на месцу гэтым. 4 Не здавайцеся на манлівыя словы тых, што кажучы: „Сьвятыня СПАДАРОВА, сьвятыня СПАДА-

РОВА, сьвятыня СПАДАРОВА гэта”. 5 Але калі супоўна паправіце дарогі вашы а ўчынкі вашы; калі верна будзеце тарнаваць суд памеж людзіны й суседа ейнага; 6 Калі ня будзеце ўціскаць чужаземца, сіраты а ўдавы, і ня будзеце разьліваць нявіннае крыві на месцу гэтым ані хадзіць за чужымі багамі на шкоду сабе, — 7 Тады Я пакіну вас жыць на месцу гэтым, на зямлі, што даў Я бацьком вашым на векі а векі. 8 Вось, вы спадзяіцеся на манлівыя словы, каторыя бескарысныя. 9 Ці добра, што, крадучы, забіваючы а чужаложачы а хвальшыва прысягаючы а кадычы Ваалу а ходзячы за чужымі багамі, каторых вы ня знаеце, 10 І прыходзіце, і становіцеся перад Імню ў доме гэтым, каторы Я назваў імем Сваім, і кажаце: „Мы спасены”, каб рабіць усі гэтыя агіды? 11 Ціж пячораю разбойнікаў у ваччу вашым стаў дом гэты, каторы Я назваў імем Сваім? Гля, нават Я бачу, кажа СПАДАР.

12 „Бо йдзіце ж на месца Мае, што ў Шыле, ідзе спачатку Я быў палажыўшы імя Свае, і глядзіце, што зрабіў Я яму за нягоднасьць людзям Сваіго Ізраеля. 13 І цяпер, затое, што вы рабілі ўсе гэта, агалашае СПАДАР, і казаў вам, устаючы нараніцы й кажучы, а вы ня слухалі, Я гукнуў вас, а вы не адказалі; 14 То ўчынню гэтаму дому, што завецца імем Маім, на каторы спадзяіцеся, і гэтаму месцу, што даў Я вам а бацьком вашым, як Я ўчыніў із Шылом. 15 І адкіну вас ад віду Сваіго, як адкінуў Я ўсіх братоў вашых, усе насеньне Яхрэмава.

16 „А ты не маліся за гэты люд, і ня ўзьнімай за іх галашэньня ані малітвы, ані прычыняйся ў Мяне; бо Я не пачую цябе. 17 Хіба ты ня бачыш, што яны робяць у месцах Юдэі і нават на вуліцах Ерузаліму? 18 Сынове збіраюць дровы, а бацькі кладуць цяпло, жонкі месяць песь-

та, каб зрабіць перапечкі караліцы неба, ільлюць выліваньні багом чужым, каб гнявіць Мяне. 19 Але ці Мяне гневаць? агалашае СПАДАР; ці ня дзеюць супроці сябе самых дзея паганьбеньня віду свайго?

20 „Затым гэтак кажа Спадар СПАДАР: вось гнеў Мой і гарачы гнеў Мой на месца гэтае, на чалавека й на статак, на дзервы палывы а на плады зямлі; ён узгарыцца і не пагасьне”.

21 Гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: „Усепаленьні вашы дадайце да аброкаў вашых і ежча мяса; 22 Бо не казаў Я айцом вашым і не расказаў ім усепаленьні а аброкі таго дня, каторага вывеў іх із зямлі Ягіпецкае. 23 Я адно расказаў ім наступное, кажучы: „Слухайце голасу Майго, і Я буду вашым Богам, а вы будзеце Маім людям, і хадзіце па кажнай дарозе, па каторай Я расказаў вам хадзіць, каб вам было добра”. 24 Але яны ня слухалі ані нахінулі вуха свайго, але хадзілі падле радаў, падле ўпорлівасці ліхога сэрца свайго, і пайшлі назад, а не наперад. 25 Адгэнуль, як бацькі вашыя вышлі із зямлі Ягіпецкае, аж дагэтуль пасылаў Я да вас усіх слугаў Сваіх — прарокаў, што дзень рана ўстаючы й пасылаючы; 26 Але яны ня слухалі Мяне, не нахіналі вуха свайго, але закалянілі завыек свой, рабілі горш за айцоў сваіх. 27 Ты будзеш гўкаць ім усі гэтыя словы, але яны не паслухаюць цябе; ты будзеш таксама гўкаць іх, але яны не адкажуць табе. 28 Але ты скажаш ім: „Гэта народ, што ня слухае голасу СПАДАРА, Бога свайго, ня прыймае навукі; загінупа вернасьць і адцята ад вуснаў іхных”.

29 „Астрыжы валасы на галаве свай і кінь іх, і панясі на высокія месцы галашэльную песьню; бо адхінуў СПАДАР і пакінуў род гневу Свайго; 30 Бо сынове Юдзіны

зідзеялі ліха ў ваччу Маім, агалашае СПАДАР: у доме, каторы Я назваў імям Сваім, паставілі агіды, каб упаганіць яго; 31 І збудавалі выпыні Тофет, што ў даліне сына Гінномавага, каб паліць сыноў сваіх і дачкі свае ў цяпле, чаго Я не расказаў ані прыходзіла гэта ўдум Імне.

32 „За тое, вось, прыходзяць дні, агалашае СПАДАР, што наперад ня будзе казацца Тофет ані даліна сына Гінномавага, але даліна забіўства, бо будуць жаваць у Тофеце, бо няма месца. 33 І трупы гэтага людю будуць жырам птушкам нябёсным і зьвяром зямным, і ніхто ня будзе пудзіць іх. 34 І Я прычыню, каб перастаў у месцах Юдзіных і на вуліцах Ерузаліму голас радасьці а голас весялосьці, голас князя маладога а голас княціні маладога; бо спустошаньням стане зямля.

8 „Таго часу, агалашае СПАДАР, выбяруць косьці каралёў Юды, і косьці князёў іхных, і косьці сьвятароў, і косьці прарокаў, і косьці жыхараў Ерузаліму — з грабоў іхных; 2 І разложачь іх перад сонцам а месяцам а перад усім войскам нябёсным, каторых яны любілі, каторым служылі і за каторымі хадзілі, каторых шукалі й каторым кланяліся; не зьбяруць іх і не пахаваюць, а будуць на гной, на зьверху зямлі. 3 І валей будуць выбіраць сьмерць, чымся жыцьцё, усі засталыя зь іх, што застануцца ад гэтае ліхое радзімы, каторыя застануцца ў вусіх іншых месцах, куды Я разагнаў іх, агалашае СПАДАР войскаў.

4 „І ты скажаш ім: гэтак кажа СПАДАР: хібá, паваліўшыся, не ўстаюць, і зьбіўшыся з дарогі, не звараваюцца? 5 Дык чаму ж адвярнуўся люд гэты ерузалімскі адвярненьням вечным? яны моцна дзяржацца ашукі, адмаўляюцца навярнуцца. 6 Я зьвярнуў увагу й

слухаў; але ніхто ня гўкае пасьцівага, ніхто ня каецца за нягоднасьць сваю, кажучы: „Што я зрабіў?” кажны аддаўся імкненьню свайму, як конь, што стрым галаву кінуўся ў бітву. 7 Нават бусел пад небам знае прызначаны час свой; галуба, ластаўка а жораў заховуюць парў прылёту свайго, але люд Мой ня знае суду СПАДАРОВАГА. 8 Як вы кажаце: „Мы мудрыя, і Права СПАДАРОВА з намі”? Запраўды вась, на ману зрабіла манлівае пяро кніжнікаў. 9 Мудрыцы засарамочаны, спалоханы, злоўлены: абач, яны адхінулі слова СПАДАРОВА; што за мудрасць у іх?

10 „За тое жонкі іхныя Я аддаў іншым, полі іхныя — спадкаемцам; бо ад найменшага аж да найбольшага сусім чыста аддаўшыся гальлівасьці; ад прарокі аж да сьвятара усі яны робяць ашуку. 11 І яны злёгка лячылі рану дачкі люду Майго, кажучы: „Супакой, супакой”, а няма супакою. 12 Ці былі яны засарамачушыся, як дзеялі агіду? Не, яны ані ня былі засарамачушыся, яны ня зналі як чырванець. Затым падуць памеж палых, у часе даведаньня свайго яны спатыкнуцца, кажа СПАДАР.

13 „Я канечне зьнішчу іх, кажа СПАДАР, ня будзе ягадаў на віне ані фігаў на фігавым дзерве, і ліст зьвяне, і, што Я даў ім, мінець”. 14 Чаго мы сядзім тут? зьбірайцеся, пойдзем да абаронных местаў і там змоўкнем; бо СПАДАР, Бог наш, прызначыў нас на маўчэньне і даў нам піць атрутнае вады, бо мы ізграшылі супроці СПАДАРА. 15 Жджэм супакою, але няма добра, — часу ўздараўленьня, і вась жахі. 16 Ад самага Дана чутны хроп коні, і ад ірэзаньня дужых коні дрыжыць уся зямля; яны йдуць глынуць зямлю і ўсе, што на ёй, места і жылых у ім; 17 Бо вась, Я пашлю на вас гадзіны, базылішкі, ад каторых

няма замовы, і яны будуць кусаць вас”, агалашае СПАДАР.

18 Я сілаваўся ў нэмарасьці, але сэрца мае ў імне баліць. 19 Вось, голас крыку дачкі люду майго із зямлі далёкае: „Хіба СПАДАРА няма на Сыёне? хіба Караля яго няма там?” „Але чаму яны гнявілі Мяне выразанымі сваімі, чужымі марнасьцямі?” 20 „Мінула жніво, скончылася лета, а нам няма спасеньня”. 21 З прычыны патрышчання дачкі люду майго я патрышчаны; я пчарнеў, жах агарнуў мяне. 22 Ціж няма бальсаму ў Гілеадзе? ціж няма там лекара? дык чаму ж не паправілася ўздараўленьне дачкі люду майго?

9. Хто дасьць талаве маёй вады і ачом маім — жарало сьлёзаў! дзень і ноч я плакаў бы па забытых дачкі люду майго. 2 О, каб я меў на пустыні гасподу падарожных! то я пакінуў бы люд свой і адышоў ад іх; бо ўсі яны чужаложнікі, збор ізраднікаў. 3 Як лук, яны напінаюць язык свой, лук іхны хвальшывы, і ня дзеля вернасьці яны дужэюць на зямлі; бо пераходзяць ад ліха да ліха і ня знаюць Мяне, агалашае СПАДАР. 4 Кажны сыцеражыся прыяцеля свайго і на какнага брата не здавайся, бо кажны брат надта ашўкуе, і кажны прыяцель будзе хадзіць із абмовам. 5 Адзін аднаго ашўкуюць, а праўды ня кажуць; язык свой прывучылі гўкаць ману, аж да стомы дзеюць бяспраўе. 6 Сяліба твая сярод ашўкі; з прычыны ашўкі яны адмаўляюцца знаць Мяне, агалашае СПАДАР.

7 Затым гэтак кажа СПАДАР войскаў: „Вось, Я пералітую іх і спрабую іх, бо што маю зрабіць дзеля дачкі люду Свайго? 8 Язык іхны — сьмяротная страла, гўкае ашуку; вуснамі сваімі гўкаюць прыяцелю свайму супакой, а ў сэрцу сваім гутуюць яму засаду.

9 „Ці не за гэта даведаюся да іх,

агалашае СПАДАР, ці такому народу ня помесціць душа Мая? 10 Пятых горах узьніму Я плач а галашэньне і па пасьцьбішчах пустыні галашэньную песню; бо яны спалены так, што ніхто ня можа знайсці, ня можа чуць гуку статку: ад птушкі нябёснае аж да зьвера разбегліся, пайшлі. 11 І Я зраблю Ерузалім кучамі, логвам шакалаў, і месцы юдэйскія аддам на спустошаньне, будуць блз жыхараў”.

12 Ці ё такі мудрэц, што сыяміў бы гэта? І што кажуць яму вусны СПАДАРОВЫ — зьясьніў бы, за што загінуў край і спалены, як пустыня, што ніхто ня ходзе па ім?

13 І СПАДАР кажа: „Бо пакінулі Права Мае, што Я даў ім, і ня слухалі голасу Майго, і ня йшлі за ім; 14 І пайшлі за ўпорлівым сэрцам сваім і за Вааламі, каторых айцове іхныя навучылі іх”.

15 „Затым гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: вось, Я дам есьці ім, гэтаму люду, палым, і дам піць атрутную ваду; 16 І разьвею іх таксама меж народаў, каторых ня зналі яны, ані айцове іхныя, і пашлю за імі меч, аж пакуль ня выгублю іх”.

17 Гэтак кажа СПАДАР войскаў: „Разважча й гукніце галашэньніцы, каб яны прышлі; пашліце па мудрыя жанкі, каб яны прышлі. 18 Няхай яны пабарзьдзяць і падымуць галашэньне па нас, каб із ачэй нашых паліліся сьлёзы, і з павеялак нашых цякла вада. 19 Бо голас галашэньня чутны із Сыёну: „Як мы аглабаны, вельма паганбены, бо мы пакінулі зямлю, бо яны раськінулі гасподы нашы”.

20 Але слухайце, жанкі, слова СПАДАРОВА, і няхай вуха вашае прыёме слова вуснаў Ягоных: вучыце дачкі вапшы галашэньня і кажная суседку сваю — галашэньнае песні; 21 Бо сьмерць узьшла ў вок-

ны нашы, прышла ў палацы нашы, каб адцяць сысуноў звонку, моладзеж із вуліцаў. 22 Гукай: „Гэтак кажа СПАДАР: „Трупы людзкія павяляцца, як гной на адкрытым полі, і як снапоўе адзаду жніі, і няма каму зьбіраць іх”.

23 Гэтак кажа СПАДАР: „Няхай ня хваліцца мудры мудрасьцяй сваёй, няхай ня хваліцца дужы дужасьцяй сваёй, няхай ня хваліцца багаты багачствам сваім. 24 Але гэтым хай хваліцца, хто хваліцца, што разумее а знае Мяне, што Я СПАДАР, Каторы чыне міласэрдзе, суд а справядлівасьць на зямлі; бо гэта Я люблю, агалашае СПАДАР”.

25 „Вось, дні прыходзяць, агалашае СПАДАР, што Я даведаюся да кажнага абрэзанага й неабрэзанага: 26 Да Ягіпту а Юдэі а Едому а да сыноў Амонавых а Моава а да ўсіх, із адцятымі бакамі; бо ўсі гэтыя народы неабрэзаныя, але ўвесь дом Ізраеляў неабрэзанага сэрца”.

10 ДOME Ізраеляў! слухайце слова, што СПАДАР кажа вам: 2 Гэтак кажа СПАДАР: „Дарогі народаў ня вучыцеся і знакоў нябёсных не лякайцеся, бо лякаюцца народы; 3 Бо звычай людаў марныя; бо дзерва, у лесе сьсечанае, і работу рукі майстраванае сякіраю, 4 Прыбіраюць золатам а срэбрам, адлі змацняюць яго кляўцом а гваздамі, каб ня хісталася. 5 Як вытчаная пальма яны, але ня гукуюць; мусяць насіць іх, бо ня ступаюць. Ня бойцеся іх, бо яны ня робяць ліха, і рабіць добра ня дужы”.

6 Няма падобнага да Цябе, СПАДАРУ; вялікі Ты, і вялікае імя Тваё ў магутнасьці Тваёй. 7 Хто не збаіцца Цябе, Каролю народаў? бо Табе адзінаму належа гэта, бо меж усіх мудрыцоў народаў і ў усіх каралеўствах іхных няма падобнага да Цябе. 8 Яны недасьціпныя а дурныя, нямаю чаго вучыцца ў дзярвянага балвана. 9 Бітае срэбра пры-

везена з Таршышу, а золата — з Уфазу, работа рамесніка й рук літоўніка; шкарлат а пурпура адзецьце іхнае; выраб мудрыцоў усі яны. 10 А СПАДАР ё Бог праўдзівы; Ён ё Бог жывы й Кароль вечны; ад гневу Ягонага трасецца зямля, і народы ня могуць вытрымаць ад абурэння Ягонага.

11 Затым гэтак кажыце ім: „Багі, што не стварылі неба й зямлі, шчэзнуць із зямлі і спад нябёсаў”.

12 А Ён учыніў зямлю сілаю Сваёю, умацаваў свет мудрасьцяй Сваёй і розумам сваім прасьцягнуў нябёсы. Як Ён выдаець голас Свой, ё гук вады ў нябёсах, прычыняе, што пара падыймаецца з канцоў зямлі, робе маланьню дажджу і выводзе вепер із скарбаў Сваіх. 14 Здурэў кажны чалавек ад знадзя свайго; ганьбе сябе кажны літоўнік рэзаным сваім, бо выліў ягонны — ашuka, і няма ў ім дужа. 15 Яны марнасьць, работа шкеляў; у часе даведаньня да іх яны загінучу. 16 Не таква Дзель Якава, бо Ён Стварыцель усяго, і Израель пакаленьне спадку Ягонага; СПАДАР войскаў імя Ягонае.

17 Зьбірай із зямлі свой тавар, жыхарка гораду; 18 Бо гэтак кажа СПАДАР: „Вось, Я гэтым разам пушчу жыхараў гэтае зямлі, як із пушчала, і сысьну іх так, што яны пачуюць гэта”.

19 Бяда імне з прычыны майго патрышчаньня; мая рана балючая; але я сказаў: „Паўне гэта мая хвароба, і я буду насіць яе”. 20 Будан мой аглабаны, і ўсі паварозы мае парваліся; дзеці мае пайшлі ад мяне, і няма іх; няма каму паставіць ізноў будан мой і расьцягнуць апоны мае; 21 Бо здурнелі пастыры і ня шукалі СПАДАРА, затым ня мелі дасьпеху, і ўсі стады іхныя расьцярушаны.

22 Вось, голас дзейкі, вось, ён ідзець, і вялікае ўзрушэньне з паў-

ночнага краю, зрабіць месты Юдэі пустахай, бярлогам ночных шакалаў. 23 Ведаю, СПАДАРУ, што дарога чалавека ня ў ім самым, не чалавеку належацца хадня а кіраваньне сігнёў сваіх. 24 Казьнер мяне, СПАДАРУ, але судам, ня ў гневе Сваім, каб Ты не паменшыў мяне. 25 Вылі гнеў свой на народы, што ня знаюць Цябе, і на радзімы, што ня гукуюць імені Твайго; бо яны елі Якава, і паелі яго, і выгубілі яго, і спустошылі сямлібу ягоную.

11 Слова, што было да Ярэмы ад СПАДАРА, кажучы: 2 „Слухайце словы змовы гэтае, і кажыце іх мужом Юдэі а жыхарам Ерузаліму, 3 І скажыце ім: гэтак кажа СПАДАР, Бог Израеляў: праклятая людзіна, што ня слухае слоў змовы гэтае, 4 Каторую Я раскажаў айцом вашым у дню, каторага Я вывеў іх із зямлі Ягіпецкае, із залезнае печы, кажучы: слухайце голасу Майго, і паўніце падле ўсёга, што Я раскажаў вам, і будзьце імне людзям, а Я буду вам Богам, 9 Каб здойсьвілася прысяга, катораю Я прысягаў айцом вашым, даць ім зямлю, малаком а мёдам цякучую, як цяпер”. І адказаў я, і сказаў: „Амін, СПАДАРУ!”

6 І сказаў імне СПАДАР: „Агаласі ўсі гэтыя словы ў местах Юдэі й на вуліцах Ерузаліму, кажучы: слухайце словы змовы гэтае й паўніце іх; 7 Бо зглыбока Я сьветчыў айцом вашым адгэнуль, як вывеў іх із зямлі Ягіпецкае, аж дагэтуль устаючы рана й сьветчачы, кажучы: слухайце голасу Майго. 8 Але яны ня слухалі ані нахінулі вуха свайго, але хадзіў кажны ў вупорлівасьці ліхога сэрца свайго; і Я на веў на іх усі словы змовы гэтае, каторыя Я раскажаў рабіць, але яны не рабілі”.

9 І сказаў імне СПАДАР: „Змова знойдзена ў людзёў Юдэі а ў жыхараў Ерузаліму: 10 Яны зьвярну-

ліся да бяспраўяў прашчураў сваіх, каторыя адмовіліся слухаць слоў Маіх, і пайшлі за іншымі багамі, служыць ім. Дом Ізраеляў а дом Юдзін узрушылі змову, што Я зрабіў із айцамі іхнымі.

11 „Затым гэтак кажэ СПАДАР: вось, Я наведу на іх ліха, ад каторага яны ня змогуць уцячы, і, дарма што яны загалосіць да Мяне, Я не пачую іх. 12 Тады месцы юдэйскія а жыхары Ерузаліму пойдучь а загалосіць да багоў, каторым яны кадзілі; але яны ніколі ня выбавяць іх увесь час ліха іхнага; 13 Бо ў цябе, Юда, колькі местаў, толькі ў багоў, і колькі вуліцаў у Ерузаліме, толькі ты наставіў аброчнікаў да габнебных рэчаў, аброчнікаў кадзіць Ваалу.

14 „І ты не маліся за гэты люд ані ўзьнімай галашэння альбо малітвы за іх; бо Я не паслухаю, як яны будуць гукіць да Мяне ў часе ліха свайго.

15 „Што любовай Маёй да дому Майго? Ты бязуліла із шмат кім, і мясы сьвятыя адышлі ад цябе; бо як ты робіш ліха, ты захапляешся. 16 СПАДАР менаваў цябе „Зялёным аліўным дэрвам, харошым, з добраю садавіною“, але пры гуку вялікае буры Ён раскладзець цяпло на ім і паломе галузы яго. 17 Бо СПАДАР войскаў, што пасадзіў цябе, вымавіў ліха на цябе за ліха дому Ізраелявага а дому Юдзінага, каторае яны ўчынілі сабе, квелячы Мяне да гневу кадзеньням Ваалу”.

18 І СПАДАР даў імне веданьне, і я ведаю; тады Ты паказаў імне ўчынкі іхныя. 19 Але я, як баранчык альбо цялё-бычок, ведзены на зарэз, і я ня ведаў, што яны задумляюць змову на мяне, кажучы: „Зьнішчыма дэрва з пладамі яго і адатнем яго ад зямлі жывых, каб і наперад імя яго не менавалі”.

20 Але Ты, СПАДАРУ, Божа мно- жасьці, што судзіш справядліва, што

прабуеш ныркі а сэрца, дазволь ім- не бачыць помсту Тваю на іх, бо Табе я абясціў справу сваю.

21 Затым гэтак кажэ СПАДАР празь людзёў Анафофу, што шукаюць жыцця твайго, кажучы: „Не праракай імям СПАДАРОВЫМ, каб ты не памер ад рукі нашае”.

22 Затым гэтак кажэ СПАДАР войскаў: „Вось, Я даведася да іх: маладзёны памруць ад мяча; сынове іхныя а дачкі іхныя памруць з галадоў. 23 І ня будзе астачы ад іх, бо Я наведу ліха на людзёў Анафофу ў годзе даведаньня да іх”.

12 Справядлівы Ты, СПАДАРУ, як я адзываюся да Цябе; буду праз суды гутарыць із Табою: чаму дарогу нягодных робіш дасьпешнаю, і шчаслівых ўсі тыя, што дзеюць вельма ізрадліва? 2 Ты пасадзіў іх, і яны ўкараніліся, растуць і даюць плод; Ты блізка ў вуснах іхных, але далёка ад нырак іхных. 3 А мяне, СПАДАРУ, Ты знаеш; Ты бачыў мяне і выпрабаваў сэрца мае да Цябе. Пажані іх, як авечкі на зарэз, і акануй іх на дзень забіцця.

4 Пакуль будзе зямля ў жалобе, і трава на ўсіх палёх сохці за нягоднасьць тых, што живуць на ёй? зьвяры зьнішчаны і птушкі, бо яны казалі: „Ён ня бача нашага апошняга канца”. 5 „Калі ты бяжыш із пяхотнымі, і яны стамавалі цябе, дык як будзеш супарстваваць із коньмі? І калі ў супакойнай зямлі ты бяспечны, дык што будзеш рабіць у часе паводкі Ёрдану? 6 Бо нават браты твае й дом айца твайго, нават яны абходзяцца ізрадліва з табою; таксама яны зьяваюць за табою. Нявер ім, дарма што яны гукуюць харошае табе”. 7 „Я пакінуў дом Свой, кінуў спадак Свой, люблюе душы Сваёй даў у руку непрыяцеляў ейных. 8 Спадак Мой стаў Імне як леў у лесе, ён крычыць на Мяне; за тое Я зьненавідзіў яго.

9 Ці калярыстаю птушкаю ёсьць Імне спадак Мой? навокал яе птушкі на яе. Ідзіце, зьбярыцеся ўсі зьвераньняты палавыя, прыйдзіце пажэрці. 10 Шмат якія пастухі спустошылі гарод Мой, патапталі нагамі дзель Маю, абярнулі Маю любовую дзель у запущаную пустыню, 11 Спустошылі яе, спустошаная яна ў жалобе перад Імню, бо нікому не ляжыць на сэрцу. 12 Глабаныкі прышлі на ўсі ўзгор'і пустыні, бо меч у СПАДАРА, і ён жарэць ад канца зямлі аж да канца зямлі; няма супакою нікаму целу. 13 Яны сеялі пшонку, але пажалі цернь; без патрэбы высіляліся, а не скарысталі; і будзеце засарамочаны ад прыбыткаў сваіх, ад полаў гневу СПАДАРОВАГА".

14 Гэтак кажа СПАДАР праз усіх ліхіх суседзяў Маіх, што чапаюць спадак, каторы Я прызначыў спасьці люду Свайму Ізраелю: „Абач, Я вырву іх із зямлі іхнае і дом Ізраеляў вырву з памеж іх. 15 І станецца па вырваньню іх, што Я зьвярну й зжалюся над імі, і зьвярну кажнага на спадак ягоны й кажнага — на зямлю ягоную. 16 І станецца, калі яны будуць улегліва вучыцца дарогаў люду Майго, прысягаць імям Маім: „Жыў СПАДАР!" як яны вучылі люд Мой прысягаць Ваалам, — тады яны будуць умешчаны сярод люду Майго. 17 Калі ж ня будуць служнянімі, я супоўна вырву а зьнішчу такі народ, кажа СПАДАР".

13 Гэтак кажа Імне СПАДАР: „Ідзі, спраў сабе лянны пояс, і паперажы ім сыцёгны свае, і ў вадку не кладзі яго". 2 Дык я справіў пояс, падле слова СПАДАРОВАГА, і паперазаў ім сыцёгны свае. 3 І было слова СПАДАРОВА да мяне другім наваратам, кажучы: 4 „Вазьмі пояс, каторы ты справіў, што на сыцёгнах тваіх, і ўстань, ідзі да Еўфрату, і схавай яго там у раське-

ліне скалы". 5 І пайшоў я, і схавав яго ля Еўфрату, як расказаў імне СПАДАР. 6 І сталася пры канцу шмат якіх дзён, што СПАДАР кажа імне: „Устань, ідзі да Еўфрату й вазьмі пояс стуль, каторы я расказаў табе схавач там". 7 Тады я пайшоў да Еўфрату, выкапаў і ўзяў пояс із месца, ідзе я схавав яго, і вось, пояс папсаваўся, быў на нішто негадзячы.

8 І было слова СПАДАРОВА да мяне, кажучы: 9 „Гэтак жажа СПАДАР: гэтак Я папсую пыху Юдэі й вялікую пыху Ерузаліму: 10 Гэты блаті народ, што адмовіўся слухаць слоў Маіх, што ходзе ў вупорлівасьці сэрца свайго і ходзе за іншымі багамі, каб слухаць іх а сыціць іх, станецца як гэты пояс, каторы на нішто ня годзіцца; 11 Бо як бліжыцца пояс да сыцёгнаў чалавека, так дабліжыў Я да Сябе ўвесь дом Ізраеляў а ўвесь дом Юдзін, агалашае СПАДАР, каб яны былі людам Маім, і дзеля імені, і дзеля хвалы, і дзеля пазору, але яны ня служалі. 12 Затым кажы ім гэтыя словы: „Гэтак казаў СПАДАР, Бог Ізраеляў: „Кажны скураны мех напаўняюць віном", і яны скажудь табе: „Хіба мы напэўна ня ведаем, што кажны скураны мех напаўняюць віном?" 13 Тады ты кажы ім: „Гэтак казаў СПАДАР: вось, Я напоўню п'янчаньням усіх жыжараў гэтае зямлі, і каралёў, што сядзяць на падзе Давідавым, і святароў, і праракаў, і усіх жыжараў Ерузаліму; 14 І разаб'ю іх адзін аб адзін, нават бацькоў і сыноў разам, агалашае СПАДАР, ня зьмілююся, не пажаалею й ня буду мець спагады, каб ня зьнішчыць іх".

15 Слухайце а ўважайце; ня будзьце пыхатыя, бо СПАДАР кажаў. 16 Дайце хвалу СПАДАРУ, Богу свайму, уперад чымся сычам-нее, чымся ногі вашы спатыкаюцца на цемных горах; пакуль вы

спадзяіцеся сьвятліні, Ён абярне яе ў сьцені сьмерці, у вялікую цямно-ту. 17 Але, калі вы не паслухаеце гэтага, душа мая будзе плакаць у патайных месцах з прычыны пыхі, і плачма буду плакаць, і вылье вока мае сьлізу; бо ў палон узятая чарада СПАДАРОВА. 18 Кажы каралю а караліцы маці: „Паніжчася, сядзьце, бо зышла з галоў вашых карона пазору вашага”. 19 Паўднёвыя месцы зачынены, і ніхто не адчыне; усю Юдэю завядуць у палон, чыста возымуць у палон. 20 „Узыміце вочы свае й глядзіце на йдучых із поўначы: ідзе стада, што была дава табе, драбны статак пазору твайго? 21 Што скажаш ты, як Ён пакарае цябе? бо ты прыўчыла іх за галоўных вайводцаў; ці ня схопяць цябе болі, як парадзіху ў трудненьню? 22 І калі ты скажаш у сэрцу сваім: „За што стрэла гэта мяне?” — За велічню бяспраўя твайго раскрыты крысы твае, і над пятамі тваімі зроблена ўсіства. 23 Ці можа Ефіоплянін адмяніць скуру сваю альбо леопард — плямы свае? ці таксама вы можаце рабіць добрае, калі вы прывучаны рабіць блага? 24 Расьцярушч іх, як умецьце, разьыванае ветрам пустыні. 25 Гэта доля твая, дзель, адмераная табе ад Мяне, агалашае СПАДАР, бо ты забылася Мяне й спадзявалася на ману. 26 Затым Я падыйму крысы твае на від твой, каб паказаўся сорам твой. 27 Чужалоства твае на ўзгорках палёў, брыды твае я бачыў. О, бяда табе, Ерузаліме! Ці ты ачысьцішся? Калі ж яшчэ пасьлей?”

14 Было слова СПАДАРОВА Ярэме з прыгоды сухмяню. 2 „У жалобе Юдэя, і брамы яе кволеюць, шчарнелі як зямля, і галашэньне Ерузаліму ўзыхло. 3 Панове іхныя пасылаюць сваю моладзеж вады; яны прыходзяць да ямаў, не зна-

ходзяць вады; зварачаюцца з пустым судзьдзям сваім, яны засароміўшыся, і чырванюць, і накрываюць галавы свае. 4 Затым што зямля патрэскалася, бо ня было дажджу на зямлі, ралейнікі засароміўшыся, яны накрываюць галавы свае. 5 Нават лань на полі родзе й пакідае, бо няма травы. 6 Дзікія аслы стаяць на ўзгорках, глытаюць паветра, як шакалы; зацьмелі вочы іхныя, бо няма травы. 7 Хоць бяспраўі нашы сьветчаць на нас, СПАДАРУ, чыні дзеля імені Свайго; бо адсутніцтваў нашых шмат, супроці Цябе ізграшылі мы. 8 Надзея Ізраэлява й Спасе ягоных у часе бяды! чаму Ты, як чужы, на зямлі гэтай, як падарожны, што прытуліўся, каб пераначаваць? 9 Чаму Ты — як людзіна зумеўшыся, як дужасіл, каторы ня можа ратаваць? Ты, СПАДАРУ, адылі, сярод нас, і імям Тваім мы завемся: не пакідай нас”.

10 Гэтак каза СПАДАР люду гэтаму: „Яны любяць блудзіць і ня ўдзержваюць ног сваіх, за тое СПАДАР ня прыяе ім, і цяпер успамінае бяспраўе іхнае, і карае іх за грахі”.

11 І сказаў імне СПАДАР: „Ты не маліся за гэты люд на добро яму. 12 Як яны будуць поставаць, Я не паслужаю галашэньня іхнага; і як абракуць усепаленьні а хлебныя аброкі, Я не папрыню ім, але мячом а галадоўю а ліпучкаю Я выгублю іх”. 13 І я сказаў: „Ах Спадару СПАДАРУ! вось, прарокі кажуць ім: „Вы не абачыце мяча, і галадові ня будзе ў вас, бо запраўдны мір Я дам вам на гэтым месцу””.

14 Тады СПАДАР сказаў імне: „Прарокі праракаюць ману імям Маім: Я не пасылаў іх, не раска- заў ім ані гукаў да іх; яны праракаюць хвальшывыя відзены а ва- рожбы а рэчы бязвартыя, хвальшы сэрца свайго яны праракаюць вам.

15 „Затым гэтак каза СПАДАР

праз прарокаў: яны праракаюць імям Маім, як Я не пасылаў іх, і яны гўкаюць: „Мяча а галадові ня будзе на гэтай зямлі”: мячом а галадоўю будуць выгублены прарокі гэтыя. 16 І люд, катораму яны праракаюць, выкінены будзе на вуліцы Ерузаліму ад галадові а мяча, і ня будзе каму жаваць іх, — іх, жонкі іхныя, і сыноў іхных, і дачкі іхныя; бо Я выльлю на іх нягоднасьць іхную. 17 І кажы ім гэтак слова: „Вочы мае ліце сьлізу дзень і ноч і не пераставайце; бо вялікім патрышчанням патрышчана дзеўка, дачка люду майго, вельма балючаю раваю. 18 Калі йду на поле, во забітыя мячом; ухажу ў места, і во змоглыя з галадові; нават прарока а сьвятар цягаюцца па зямлі, ды ня ведаючы, што рабіць”.

19 Хіба Ты чыста адхінуў Юду? хіба душа Твая збрыдзіла Сыён? На што Ты выпяў нас так, што няма ачуняньня? Спадзяемся супакою — і добра няма; часу ачуняньня — і вась жаж. 20 Ведаеш, СПАДАРУ, нягоднасьць нашу, бяспраўе айцоў нашых; бо мы ізграшылі перад Табою. 21 Дзеля імені Свайго не пабрыдзься і не засаром пасаду славы Свае: успомні, ня ўзрушай змовы Свае з намі. 22 Ціж ё меж марнот народаў, што могуць учыніць дождж? альбо могуць нябёсы даць лівуны? ці ня Ты гэта, СПАДАРУ, Божка наш? І мы спадзяемся на Цябе, бо Ты ўчыніў усе гэта.

15 І сказаў імне СПАДАР: „Хоць бы стаў Масей а Самуйла перад відам Маім, то й тады душа Мая ня будзе з гэтым людам; адашлі іх ад віду Майго, няхай адыйдуць. 2 А калі яны скажуць табе: „Куды нам ісьці?” дык скажы ім: „Гэтак кажа СПАДАР: „Хто аканаваны на сьмерць, няхай ідзець на сьмерць; хто пад меч, — пад меч; хто на голад, — на голад; і хто ў палон, — у палон”. 3 І даведаюся да іх ча-

тырма родамі, агалашае СПАДАР: мячом забіваць, сабакамі ірваць, птушкамі нябёснымі й зьвярмі зямнымі, каб жэрці а нішчыць. 4 І Я аддам іх на дрыжэньне да ўсіх каралеўстваў зямлі за Манаса Гэзэчонка, караля Юдэйскага, за тое, што ён зрабіў у Ерузаліме; 5 Бо хто пажалее цябе, Ерузаліме, альбо хто будзе спагадаць табе? альбо хто зьвернецца да цябе з пытанням, „Як маецеся?” 6 Ты пакінуў Мяне, кажа СПАДАР, пайшоў назад; за тое Я выпягнуў руку Сваю на цябе, і зьнішчу цябе: Я прыстаў жалець. 7 І Я разьвею іх веялкаю па брамах зямлі, спабуду іх дзяцей, зьнішчу люд Свой; бо яны не зьвярнуліся з дарогаў сваіх. 8 Удоваў іхных у Мяне болей, чымся пяску морскага; Я прывяду на маткі маладзёнаў зьнішчэньне ў палудзень, учыню, каб напалі на іх зьнецікі гнеў а спалох. 9 Тая, што нарадзіла сямёра, скволела, выдыхнула дух свой; сонца зайшло яшчэ ўдзень; засаромчаная а паганбёная. І засталых ізь яе аддам пад меч перад нэпрыяцельмі іхнымі, агалашае СПАДАР”.

10 Бяда імне, маці мая, што ты нарадзіла мяне чалавекам пярэчымым а супорлівым з усіх зямлёю. Нікому не пазычаў я на працэнты, і ні ў кога не пазычаў на працэнты, але кажны зь іх мяне клінець.

11 СПАДАР сказаў: „Ці не пакінуў Я цябе на дабро і ці ня буду Я прычыняцца за цябе ў часе ~~ліхім~~ і ў часе ўціску перад нэпрыяцелям тваім? 12 Ці можа зялеза патрышчыць паўночныя зялеза а медзь? 13 Маюмасьць тваю а скарбы твае Я аддам на глабаньне дарма, за ўсі грахі твае ў вусіх граніцах тваіх. 14 І перавяду варагоў тваіх да зямлі, каторае ты ня знаеш; бо цяпло, што ўгарэлася ў гневе Маім, будзе палаць на вас”.

15 Ты знаеш, СПАДАРУ: успомні мяне і даведайся да мяне, і па-

мсыці перасьледаваньнікам майм за мяне. У даўгой цярылівосьці Сваей не забірай мяне, ведай, што меў я вярненьне за Цябе. 16 Знойдзены словы Твае, і я ізьвеў іх; і былі імне словы Твае радасьцяй а пацехаю сэрца майго; бо я названы імям Тваім, СПАДАРУ, Божа войскаў! 17 Я не сядзеў у збору насмешаньнікаў ані весяліўся; з прычынны рукі Твае я сядзеў адзіночным, бо Ты напоўніў мяне абурэньням. 18 Чаму боль мой кажначасны, і рана мая невылячальная, не паддаецца гаеньню? Ці Ты будзеш імне як зводны цурэй, як воды няпэўныя?

19 На гэта адказаў СПАДАР: „Калі ты навернешся, тады Я ізноў прывярну цябе, ты будзеш стаяць перад Імюю; і калі ты вылучыш дарагое зь бескарысьця, ты будзеш як Мае вусны; яны зьвернуцца да цябе, але ня ты зьвернешся да іх. 20 І Я зраблю цябе супроці гэтага людю абароннаю мядзянаю сыцяною; яны будуць ваяваць із табою, але ня здолеюць цябе; бо Я з табою, спасаць цябе і ратаваць цябе, агалашае СПАДАР. 21 І выбаўлю цябе з рукі нягодных, і адкуплю цябе з рукі страшных”.

16 І было да мяне слова СПАДА-РОВА, кажучы: 2 „Не бяры сабе жонкі, і няхай ня будзе ў цябе сыноў альбо дачок на месцу гэтым; 3 Бо гэтак кажа СПАДАР праз сыноў а праз дачкі, што нарадзіліся на месцу гэтым, і праз маткі іхныя, што нарадзілі іх у зямлі гэтай: 4 Балючымі сьмерцямі памруць яны; ня будуць па іх мець жалобы ані будуць іх жаваць, будуць як тый тной на відзе зямлі; і ад мяча а галадові загінуць яны, і трупы іхныя будуць жыграм птуству нябёснаму і зьверу зямнаму;

5 „Бо гэтак кажа СПАДАР: ня ўходзь да дому плачу і ня йдзі галасіць ані цешыць іх, бо Я адняў

ад гэтага людю супакой Свой, агалашае СПАДАР, нават міласэрдзе а спагядлівасьць. 6 І памруць вялікія й малыя на гэтай зямлі; ня будуць пахаваны, і ня будуць плакаць па іх ані рэзацца, ані зробіць сабе лысіны па іх. 7 І ня будуць ім ламаць хлеб у жалобе, каб пацешыць яго па нябошчыку, і не пададуць ім піць чару пацяшэньняў па айцу ягоным і па маці ягонай. 8 Не хадзі таксама да дому чэсьці, каб сядзець із імі, есьці а піць;

9 „Бо гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: Гля, Я зраблю, што перастане на месцу гэтым на ачох вашых і за дзён вашых голас радасьці а голас весялосьці, голас князя маладога а голас княгіні маладога. 10 І будзе, як ты абесьціш людю гэтаму ўсі словы гэтыя, і яны скажуць табе: „За што СПАДАР вымавіў на нас усе гэта вялікае ліха? альбо што за бяспраўе наша? альбо што за грэх наш, каторым мы ізграшылі СПАДАРА, Бога нашага?” 11 І скажы ім: „За тое, што айцове вашы пакінулі Мяне, прагалашае СПАДАР, і хадзілі за іншымі багамі, і служылі ім, і кланяліся ім, а Мяне пакінулі і Права Майго не дзяржалі. 12 А вы робіце горш, чымся айцове вашы, і вось, кажны з вас ходзе подле ўпорлівасьці ліхота сэрца свайго, каб ня слухаць Мяне. 13 І выкіну вас із гэтае зямлі да зямлі, што ня знаеце вы ані айцове вашы; і там будзеце служыць багом іншым дзень і ноч; там Я не зраблю вам ласкі”.

14 „Затым вось, настаюць дні, агалашае СПАДАР, і ня будуць казаць ужо: „Жыў СПАДАР, што ўзьвеў сыноў Ізраелявых із зямлі Ягіпцакае”; 15 Але: „Жыў СПАДАР, што ўзьвеў сыноў Ізраелявых із паўночнае зямлі і із усіх земляў, куды Ён прагнаў іх”; бо Я зьвярну іх да зямлі іхнае, каторую Я даў айцом іхным.

16 „Вось, Я шлю шмат рыбакаў, агалашае СПАДАР, і вылаваць іх; адлі пашлю шмат паляўнічых, і яны будуць паляваць на іх із кажнае гары, з кажнага ўзгорку і з раськепінаў скалаў; 17 Бо вочы Мае на ўсіх дарогах іхных: яны ня ўтоены ад віду Майго, і бяспраўі іхныя не схаваны ад аччу Маіх. 18 І перш удвая адплачу ім за бяспраўі іхныя а за грэх іхны, бо яны збудзе-нілі зямлі Маю трупамі брыдаў сваіх і агідамі сваімі напоўнілі спадак Мой”.

19 СПАДАРУ, сіла мая а горад мой а прытулішча мае ў дзень нёмарасьці! да Цябе прыйдуць народы з канцоў зямлі й скажуць: „Ай-цом нашым спала адно мана, марнасьць, і няма ў іх карысьці. 20 Ці можа чалавек сам сабе зрабіць багі? а яны не багі!” 21 „Затым, вось, Я паведамлю гэтым разам, зраблю, што яны пазнаюць рукў Маю а сілу Маю, і яны пазнаюць, што імя Мае: СПАДАР”.

17 „Грэх Юды напісаны злезным пяром, войстрым канцом дыямэнту, выразаны на табліцах сэрца іхнага і на рагох аброчнікаў вашых; 2 Затым помняць сынове іхныя аброчнікі свае й гаі свае ля кажнага зялёнага дзерва на высокіх узгорках. 3 Гара Мая на полю, маемасьць тваю, усі скарбы твае на глабаньне аддам, узвышышы твае — за грахі ў вусіх граніцах тваіх. 4 І ты, нават ты сам аддасі спадак свой, каторы Я даў табе; і Я ўчыню, што ты будзеш служыць непрыяцелям сваім у зямлі, каторай ты ня знаў; бо ўгарэлася цяпло гневу Майго, на векі будзе гарэць”.

5 Гэтак кажэ СПАДАР: „Праклятая тая людзіна, што спадзяецца на чалавека і робе цела цаўём сваім, а ад СПАДАРА адварачаецца сэрца ейнае. 6 Яна будзе — як яленец на пустыні, і не абача прыходзячага дэбра, і аселіцца на выпятралых

месцах, на пустыні, у зямлі салонай а незаселенай.

7 „Дабраславёная людзіна, што спадзяецца на СПАДАРА, і каторае надзея СПАДАР; 8 Бо яна, як дзерва, пасаджанае ля вады й пускаючае карэньне свае ля цур’я, і не баіцца, як настане вар; лісьце яго зелянее, і ў сухі год яно ня журыцца і не перастаець даваць плады”. 9 Найзвычайнае за ўсе сэрца й небясьпечнае: хто пазнае яго? 10 „Я, СПАДАР, скумаю сэрца, прабую ныркi, каб даць кожнаму падле дарогаў ягоных, падле пладоў учынкаў ягоных”.

11 Курапата нясецца, але ня выседжуе, так тый, хто прыдбаець багачце ня згодна з правам: ён страце яго ў палавіцы дзён сваіх і дурням будзе на канцу сваім. 12 Славуты пасады на выпыні — здаўна ё месца сьвятыні нашай. 13 СПАДАРУ, надзея Ізраэлява! усі, што пакідаюць Цябе, будуць засаромлены; тыя, што адварнуліся ад Цябе, будуць запісаны на зямлі, бо яны пакінулі жарало жывых водаў, СПАДАРА.

14 Уздараві мяне, СПАДАРУ, і я буду здаровы; спасі мяне, і я буду спасёны; бо Ты хвалі мая. 15 Вось, яны кажучь імне: „Ідзе слова СПАДАРОВА? Хай жа яно прыйдзе”. 16 Што да мяне: я не сыпяшаўся быць пастыром за Табою, не жадаў небясьпечнага дня, Ты ведаеш; тое, што вышля з вуснаў маіх, было перад Табою. 17 Ня будзь спалохам імне, надзея мая ў дзень ліха! 18 Няхай засаромяцца тыя, што перасьлядуць мяне, а я не засаромлюся; няхай яны лякаюцца, а я ня буду лякацца; наведзі на іх дзень ліха й патрышчы іх падвойным трываньням.

19 Гэтак сказаў імне СПАДАР: „Пайдзі й стань у браме сыноў людю, пераз каторую ўходзяць каралі Іудэйскія і пераз каторую яны вы-

ходзяць, і ў вусіх брамах Ерузалімскіх, 20 І скажы ім: „Слухайце слова СПАДАРОВАГА вы, каралі Юдэйскія, і ўся Юдэя, і ўсі жыхары Ерузаліму, што ўходзіце гэтымі брамамі: 21 Гэтак кажа СПАДАР: рупцеся праз душы свае і не насіце цяжараў у дзень сыботні ані ўносьце іх пераз брамы ерузалімскія; 22 І ня выносьце цяжараў з дамоў сваіх у дзень сыботні, і ніякае работы не рабіце, але сьвяціце дзень сыботні, як Я сказаў айцом вашым, 23 Але яны ня служалі ані нахінулі вуха свайго, але закалянілі завыек свой, каб ня чуць і ня прыймаць навукі. 24 І станецца: калі вы шчыра будзеце слухаць Мяне, агалашае СПАДАР, не насіць цяжараў пераз брамы гэтага места ў дзень сыботні, але будзеце сьвяціць сыботні дзень, каб не рабіць ніякае работы ў ім; 25 Тады будуць уходзіць у брамы гэтага места каралі а князі, што сядзяць на пасадзе Давідавым, езьдзіць цялежкамі а конна, яны а князі іхныя, мужы Юдэі а жыхары Ерузаліму, і места гэтае застанецца на векі. 26 І будуць прыходзіць із местаў Юдэйскіх, з аколцаў Ерузаліму, і із зямлі Веняміновае, і з нізіны, і з гары, і з паўдня, прыносячы ўсепаленьне а аброкі а хлебныя аброкі а кадзіла а аброкі падзякі да дому СПАДАРОВАГА. 27 Але калі вы не паслухаеце Мяне, каб сьвяціць дзень сыботні і не насіць цяжару, і ня ўходзіць у брамы ерузалімскія ў сыботні дзень, тады Я зацяплю цяпло ў брамах яго, і яно пажарэць палацы ерузалімскія і не пагасьне”.

18 Слова, што было да Ярэмы ад СПАДАРА, кажучы: 2 „Устань і зыйдзі да дому ганчаровага, і там дам табе пачуць словы Мае”. 3 І зышоў я да дому ганчаровага, і вось, ён робе работу на камянях. 4 І папсавалася гліняная судзіна, што ён зрабіў, у руцэ ганчарвай; тады ён

ізноў зрабіў судзіну другую, якую было зьлюб ганчару зрабіць.

5 І было слова СПАДАРОВА да мяне, кажучы: 6 „Доме Ізраеляў, ці не магу Я зрабіць з вамі, як гэты ганчар? агалашае СПАДАР: вось, як гліна ў руцэ ганчарвай, так вы ў руцэ Маёй, доме Ізраеляў.

7 „Рэдчас Я скажу праз народ а праз каралеўства, каб вырваць а разьбіць а выгубіць; 8 А калі навернецца тый народ ад ліха свайго, праз каторае Я казаў, Я пажалю ліха, што Я маніўся зрабіць ім.

9 „Рэдчас Я скажу праз народ а каралеўства, каб збудаваць а насадзіць яго; 10 Калі ён зробі ліха ў ваччу Маім, што не паслухае голасу Майго, тады Я пажалю дабра, праз каторае Я казаў, што зраблю яму.

11 „Дык цяпер гўкай жа мужом Юды а жыхарам Ерузаліму, кажучы: „Гэтак кажа СПАДАР: вось, Я гатую вам няшчасьце і абдому замёр супроці вас; затым кажны зьвяршыцца зь ліхое дарогі свае і папраўце дарогі свае а ўчынкі свае”. 12 Але яны кажучы: „Нельга, бо мы будзем хадзіць за падумкамі сваімі, і кажны подле ўпорлівасьці ліхога сэрца свайго дзеяць будзе”.

13 „Затым гэтак кажа СПАДАР: папытайцеся ж у народаў, хто чуў падобнае; вельма страшна зрабіла дзеўка Ізраелява. 14 Ці сьнег лібанскі пакіне палявыя скалы? хіба высахнуць сыцюдзёныя воды, з чужыны цякучыя? 15 А люд Мой забыўся Мяне, яны кадзілі марнасьці; і яны спатыкаліся на дарогах сваіх, сыцежках старавечных, і хадзілі сыцежкамі прыдарожнымі, дарогамі няўладжанымі, не гасьцінцамі, 16 Робячы жак із свае зямлі, кажначасны сьвіст; кажны, што пройдзе ля яе, зумеецца а паківае галавою сваёю. 17 Як усходнім ветрам, Я разьвею іх перад непрыяцелямі; за-

выйкам, а ня відам, пакажуся ім у дзень няпгчасьця іхнага”.

18 І сказалі яны: „Прыйдзіце, выдумайце штось на Ярэму; бо не загінупа права ў сьвятара, ані рада ў мудрыца, ані слова ў прарокі; прыйдзіце, і вытніма яго языком, і ня будзем зважаць на ніякія словы ягоныя”. 19 Зваж на мяне, СПАДАРУ, і пачуй голас праціўнікаў маіх. 20 Ці плацяць ліхам за дабро? бо яны выкапалі яму на душу маю. Успомні, што я стаў перад Табою, каб гўкаць добрае за іх, аджінупць гнеў Твой ад іх. 21 За тое аддай сыноў іхных галадові і аддай іх мячу, і няхай жонкі іхныя будуць спабытні дзяцей а ўдовамі, і няхай мужоў іхных стрэне сьмерць, маладзёны іхныя будуць забіты мячом у бітвэ. 22 Няхай будзе чупць галашэньне з дамоў іхных, як Ты зьнецікі навядзеш на іх вятку за тое, што выкапалі яму, каб злавіць мяне, схаваці пасадку пад ногі мае. 23 Ты, адылі, СПАДАРУ, ведаеш усю іх ізраду на мяне, каб забіць мяне; не даруй бяспраўя іхнага ані вытры грэху іхнага перад відам Сваім, але няхай яны спатыкнуцца перад Табою, у часе гневу Свайго дзей ізь імі.

19 Гэтак кажа СПАДАР: „Ідзі й купі жбан ганчарнага вырабу, і вазьмі ізь старцоў людю і ізь старцоў сьвятарскіх, 2 І пайдзі на даліну сына Гінномавага, каторая ля брамы Гаршыт, і агаласі там словы, што Я скажу табе, 3 І скажы: „Слухайце слова СПАДАРОВА, каралі Юдэйскія а жыхары Ерузаліму: гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: вось, я наведу ліха на гэтае месца, каторае хто пачуе, зазвініць яму ў вушшу; 4 Бо яны пакінулі Мяне і зрабілі чужым месца гэтае, кадзячы на ім іншым багом, каторых ня зналі ані яны, ані айцове іхныя, ані каралёве Юдэйскія, і напоўнілі месца гэтае крывёю ня-

вінных, 5 Збудаваці таксама ўзвышшы Ваалу, паліць сыноў сваіх цяплом на ўсепаленьні Ваалу, чаго Я не раскажаў ані казаў, ані прыйшло Імне ўдум.

6 „За тое, вось, настануць дні, кажа СПАДАР, што наперад гэтага месца ня будуць зваць Тофет ані даліною сына Гінномавага, але Даліною Забіўства. 7 І Я ў нішто абярну раду Юдэі а Ерузаліму на месцу гэтым, і ўчыню, што яны падуць ад мяча перад непрыяцельмі сваімі і ад рукі тых, што шукаюць душаў іхных, і аддам трупы іхныя на жыр птуству нябёснаму а зьверу зямнаму. 8 І ўчыню места гэтае зуменьням а сьвістам; кажны, што будзе праходзіць, зумеецца а сьвісьне з прычыны ўсіх болькаў яго. 9 І зраблю, што яны будуць есьці цела сыноў і цела дачок сваіх; і кажны будзе есьці цела прыяцеля свайго ў ваблозе а ў вуціску, каторым сьціснучь іх непрыяцелі іхныя і тыя, што шукаюць душаў іхных”. 10 Тады разьбі жбан на аччу мужоў, што пойдучь ізь табою, 11 І скажаш ім: „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: гэтак Я разаб’ю люд гэты й места гэтае, як хто разьбівае судзіну ганчарову, каторае нельга сцяляваць, і будуць хаваць іх у Тофеце, бо яма месца хаваць. 12 Гэтак зраблю Я месцу гэтаму, агалашае СПАДАР, і жыхарам яго; і зраблю гэтае места, як Тофет. 13 І будуць дамы ерузалімскія і дамы каралёў юдэйскіх нячыстыя, як месца Тофет — усі дамы, на каторых стрэхах кадзілі ўсяму войску нябёснаму і ўзьлівалі ўзьліваньне чужым багом”.

14 І прышоў Ярэма з Тофету, куды паслаў яго СПАДАР праракаць, і стаў на панадворку дому СПАДАРОВАГА, і сказаў ўсяму народу:

15 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: вось, Я наведу на гэтае места а на ўсіх местачкі яго ўсе ліха, што Я вымавіў на яго, бо

яны закалянілі завыйкі свае, каб не маглі чуць словаў Маіх".

20 І пачуў Паштур Імеронак, сьвятар, каторы быў галоўным дамаверам дому СПАДАРОВАГА, што Ярэма праракаў гэтыя словы; **2** І біў Паштур Ярэму прароку, і пасадыў яго ў вязьніцу, што ў верхняй браме Веняміновай, каторая ля дому СПАДАРОВАГА. **3** І сталася назаўтрае, што Паштур вывеў Ярэму зь вязьніцы, і сказаў яму Ярэма: „СПАДАР не назваў цябе Паштуром, але Жахам Адусюль;

4 „Бо гэтак кажа СПАДАР: вось, Я ўчыню цябе жахам сабе самому і ўсім любячым цябе, і падуць яны ад мяча непрыяцеляў сваіх, і вочы твае будуць бачыць гэта; і ўсю Юдэю Я аддам у рукі караля Бабілёнскага, і ён завядзець іх у палон да Бабілёну, і зрэзе іх мячом. **5** Я таксама перадам усе багацьце гэтага места і ўсю гарапашнасьць яго, і ўсі дарагія рэчы яго, і ўсі скарбы каралёў юдэйскіх у рукі непрыяцеляў іхніх, каторыя паглабаюць іх, і возьмуць іх, і прывядуць іх да Бабілёну. **6** І ты, Паштуру, і ўсі, што жывуць у доме тваім, пойдзеце ў палон; і прыйдзеш да Бабілёну, і памрэш там, і будзеш пахаваны там, ты а ўсі любячыя цябе, каторым ты праракаў ману".

7 Ты намаўляў мяне, СПАДАРУ, і я быў намоўлены; Ты дужшы за мяне, і Ты здужаў; я стаў пасьмехам увесь дзень, кажны сьмяецца зь мяне; **8** Бо, як толькі я загўкаю, я галашу, праз усілства а глабаньне гукію; з гэтае прычыны слова СПАДАРОВА стала імне вярненьням а пасьмехам кажнага дня. **9** Тады я сказаў: „Я ня буду менаваць Яго ані наперад гўкаць імям Ягоным", але яно сталася ў сэрцу маім як палаючае цяпло, зачыненае ў касьцёх маіх, і я стамаваўся ўздзержаваньням і ня мог; **10** Бо я чуў шмат чые абмовы, пагрозы аду-

сюль: „Скажыце, і мы ўдамо каралю". Усі, што жывуць із імною ў супакою, падглядаюць ступы мае: „Можа ён прамовіцца ў чым, і мы пераможам яго, і помсыцім яму". **11** Але з імною СПАДАР, як страшны дужасіл; затым перасьледаваньнікі мае спатыкнуцца і ня здолеюць; яны будуць вельма паганьбены, бо ня будуць мець дасьпеку; паганьбеньне будзе вечнае, ніколі ня будзе забытае. **12** Але, СПАДАРУ войскаў, Ты прабуеш справядлівых, бачыш ныркі а сэрца. Няхай я абачу помсту Тваю над імі, бо Табе адкрыў справу сваю.

13 Пяце СПАДАРУ, хваліце СПАДАРА, бо Ён вывальняе душу беднага ад рукі ліхадзеяў.

14 Пракляты дзень, каторага я радзіўся; дзень, каторага нарадзіла мяне маці мая, няхай ня будзе дабраслаўлены. **15** Праклятая тая людзіна, што азнайміла айцу майму, кажучы: „Сын нарадзіўся ў цябе", робячы яму вялікую радасьць. **16** І няхай будзе з гэнаю людзіною, як ізь месцамі, каторыя СПАДАР абурьў і не лажалеў; і няхай чую яна галашэньне нараніцы і крыкню паўднём; **17** Бо яна не забіла мяне ў вулоньню, так што маці мая была б маім гробам, і ўлоньне ейнае заўсёды цяжарным. **18** Чаму я вышаў з улоньня, каб бачыць працу і смутак, і каратаць дні свае ў сорама?

21 Слова, што было да Ярэмы ад СПАДАРА, як кароль Сэдэка прыслаў да яго Пашгура Малшанка а Софоню Маасэенка, сьвятара, кажучы: **2** „Палытайся, калі ласка, праз нас у СПАДАРА, бо Невухад-рэцар, кароль Бабілёнскі, ідзець на нас вайною; можа СПАДАР зьдзее штось такое, як усі Ягоныя чудосы, і тый адступе ад нас".

3 І сказаў ім Ярэма: „Гэтак скажыце Сэдэку: **4** Гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраеляў: гля, я абярну

назад ваенную зброю, што ў руках вапых, катораю вы ваюеце з каралём Бабілёнскім і з Хальдэямі, што аблягаюць вас вонках сыцяны, і зьбяру іх у сярэдзіне места гэтага; 5 І Я Сам буду ваяваць із вамі рукою выпягненаю і цаўём моцным, нават у гневе, пале і ў вялікім абурэнню; 6 І вытну жывучых у гэтым месцы, людзіну й статак: яны памруць ад вялікае ліпучкі. 7 І просыце гэтага, кажа СПАДАР, я аддам Сэдаку, караля Юдэйскага, а слугаў ягоных а люд а засталых у месцы гэтым ад ліпучкі, ад мяча а ад галадові, — у руку Невухадрэцара, караля Бабілёнскага, і ў руку непрыяцеляў іхных, і ў руку тых, што шукаюць душаў іхных; і ён зразе іх лязом мяча, ён не папчаджае іх, не пакалее альбо не паспагадае'. 8 А людзю гэтаму скажы: „Гэтак кажа СПАДАР: гля, Я сулю вам дарогу жыцця й дарогу сьмерці: 9 Хто застанецца ў месцы гэтым, памрэць ад мяча а ад галадові а ад ліпучкі; а тый, што выйдзе й паддасца Хальдэям, што аблягаюць вас, будзе жыць, і душа ягоная будзе яму за здабытак; 10 Бо Я абярнуў від Свой супроці места гэтага, кажа СПАДАР, на ліха, а не на дабро, агалашае СПАДАР: яно будзе аддана ў руку караля Бабілёнскага, і спале цяплом'.

11 „А што да дому караля Юдэйскага, то слухайце слова СПАДАРА: 12 „Доме Давідаў! гэтак кажа СПАДАР: справуйце суд нараіцы і вывальняйце глабанага з рукі ўцісканьніка, каб гнеў Мой не зьявіўся, як цяпло, і не запалаў, і няма гасячата, — за ліха ўчынкаў вапых'. 13 Гля, Я супроці цябе, жыхарка даліны, скала раўніны, агалашае СПАДАР, каторыя кажаце: „Хто зыйдзе на нас? і хто ўвыйдзе ў гасподы нашы?“ 14 Бо Я даведаюся да вас подле пладоў учынкаў вапых, агалашае СПАДАР, і запалю

цяпло ў лесе тваім, і яно пажарэць усе навокал яго”.

22 Гэтак кажа СПАДАР: „Зыйдзі да дому караля Юдэйскага, і моў там гэтак слова, 2 І кажы: „Слухай слова СПАДАРАВА, каролю Юдэйскі, што сядзіш на пасадзе Давідавым, ты а слугі твае а люд твой, што ўходзе пераз гэтыя брамы. 3 Гэтак кажа СПАДАР: чыніце суд а справядлівасьць і вывальняйце глабанага з рукі ўцісканьніка, ня крыўдзьце, ня ўціскайце чужаземца, сіраты ані ўдавы, і крыві нявінай не разьлівайце на гэтым месцы; 4 Бо калі вы запраўды споўніце гэтак слова, тады будучь ухадзіць у брамы гэтага дому каралі, на пасадзе Давідавым седзячыя, цялежамі а коньмі езьдзячыя, ён а слугі ягоныя а люд ягоны. 5 Але калі не паслухаеце слоў гэтых, то прысягаю Самым Сабою, агалашае СПАДАР, што дом гэты станецца разьвярненьням;

6 „Бо гэтак кажа СПАДАР праз дом каралёў Юдэйскіх: ты ў Мяне Гілеад, галава Лібаў; пэўна, адылі, што Я зраблю цябе пустынёю, месцы незаселенымі. 7 І пасьвячу згубцаў супроці цябе, кажнага із зброю ягоною, і сьсякуць выборныя кедры твае, і кінуць у цяпло. 8 І пройдуць шмат якія народы па гэтым месцы, і скажуць адзін аднаму: „За што СПАДАР зрабіў так гэтаму вялікаму месту?“ 9 Тады адкажуць: „За тое, што яны панівулі змову СПАДАРА, Бога свайго, і кланяліся іншым багом, і служылі ім”’.

10 Ня плачча па памерлым і ня ківайце галавою; але горка плачча па тым, што адыходзе, бо ён ніколі ня зьвернецца ані абача роднага краю.

11 Бо гэтак кажа СПАДАР праз Шалума Ёсянка, караля Юдэйскага, што караляваў замест Ёсі, айца свайго, і вышаў зь месца гэтага:

„Ён ужо ня зьвернецца сюды, 12 Бо ў месцу, куды яго завялі палоненікам, там памрэць і наперад гэтае зямлі не абача”.

13 „Бяда таму, хто станове дом свой без справядлівасці і пакоі свае бяз суду, прыяцеля свайго прышуквае рабіць дарма і не аддаець яму заробленае платы, 14 Хто кажа: „Я пастанаўлю сабе вялізны дом і прасторныя пакоі”, і высякае сабе вокны, і шалюе кедрам, і малое цынаборм. 15 Ці ты будзеш караляваць, што вяльмуешся кедрам? Айцец твой, ці ён ня еў і ня піў, але чыніў суд а справядлівасць? Тады было добра яму. 16 Ён судзіў справу ўбогага а беднага тады добра. Ці ня гэта знача знаць Мяне? агалашае СПАДАР. 17 Але вочы твае а сэрца твае адно да гальлівасці, да разьліцця нявіннае крыві і каб рабіць упіск а ўсіства”.

18 Затым гэтак кажа СПАДАР празь Егоякіма Ёсянка, караля Юдэйскага: „Ня будуць галасіць па ім: „Ах, мой браце!” альбо: „Ах, сястра!” ня будуць галасіць па ім: „Ах, спадару!” альбо: „Ах, слава ягоная!” 19 Асільным паховам ён будзе пахаваны, выпягнены а кінены за брамы Ерузаліму”.

20 „Узьйдзі на Лібан і галасі, і на Вашане пусьці голас свой, і галасі ўв Аварыме; бо ўсі любячыя цябе патрышчаны. 21 Я казаў табе за дабрабыту твайго, але ты казаў: „Не паслухаю”. Гэта дарога твая з маладосці твае, што ты ня слухаеш голасу Майго. 22 Усіх пастыроў тваіх будзе пасьціць вецер, і любячыя цябе пойдунь у палон; напэўна тады ты будзеш засаромлены а паганбены за ўсі нягоднасці свае. 23 Жыхарка Лібану, што ў кедрах уеш гняздо свае! як ты будзеш стагнаць, як болі стрэнуць цябе, болі, як у родзячай!” 24 „Жыў Я, агалашае СПАДАР, хоць бы Хоня, сын Егоякіма, караля Юдэйскага, быў

пячатнаю жуковінаю на правіцы Маёй, Я, адылі, стуль зарву цябе 25 І аддам цябе ў руку тых, што шукаюць жыцця твайго, і ў руку тых, чых відаў ты лякаешся, аж у руку Невухадрэцара, караля Бабілёнскага, і ў руку Хальдэяў. 26 І выкіну цябе а маці тваю, што на радзіла цябе, да іншага краю, ідзе вы не радзіліся, і там памрыць. 27 А да зямлі, да каторае імкнецца душа іхняя зьвярнуцца, туды яны ня зьвернуцца”.

28 Нягож судзіна пагрэбаваная, патрышчаная чалавек гэты, Хоня? ці ён судзіна няпрыемная? за што ж яны выкінены, ён а насеньне ягонае, і кінены да зямлі нязнанай? 29 О зямля, зямля, зямля! слухай слова СПАДАРОВАГА. 30 Гэтак кажа СПАДАР: „Запішыце чалавека гэтага бязьдзетным, чалавекам, катораму не пашчасыце за дзён сваіх; бо наперад нікому з насеньня ягонага не пашчасыце сядзець на пасадзе Давідавым ды яшчэ радзіць Юдэю”.

23 „Бяда пастыром, што губяць Мае”, агалашае СПАДАР. 2 Затым гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраеляў, на пастыроў, што пасьвяціў люд Мой: „Вы расьцярушылі стаду, распудзілі іх і не давядзілі да іх; вось, Я даведваюся да вас за ліхія ўчынкі вапшыя, агалашае СПАДАР. 3 І Я зьбяру астачу чарады Свае з усіх краёў, куды Я распудзіў іх, і зьвярну іх да селішчаў іхных, і яны будуць плодныя, і будуць многажыцца. 4 І пастанаўлю пастыроў над імі, што будуць пасьціць іх, і яны ўжо ня будуць баяцца ані пужацца, ані губляцца, агалашае СПАДАР.

5 „Вось, настануць дні, агалашае СПАДАР, і ўзьніму Давіду Пагон справядлівы, і будзе караляваць Кароль, і дзеяць мудра, і будзе чыніць суд а справядлівасць на зямлі. 6 За

дзён Ягоных спасецца Юда, і Ізраель будзе жыць бясъпечна; і во імя Ягонае, каторым Яго назавуць: „СПАДАР — справядлівасьць наша”.

7 „Вось, настаюць дні, кажа СПАДАР, як ужо ня будуць казаць „Жыў СПАДАР, Каторы ўзьвёў сыноў Ізраелявых ізь зямлі Ёгіпецкае”, 8 Але: „Жыў СПАДАР, Каторы ўзьвёў і Каторы вёў насеньне дому Ізраелявага з паўночнага краю а з усіх краёў”, куды Я распудзіў іх, і яны будуць жыць на зямлі сваёй”.

9 Праз прарокаў. Разрываецца сэрца ў нутру маім, усі косьці мае калоцяцца; я — як п’яны, як людзіна, каторую разабрала віно, дзеля СПАДАРА, дзеля сьвятых слоў Ягоных; 10 Бо зямля поўная чужаложнікаў, бо ад праклёнаў зямля плача; высахлі ласьцьбішчы пустыні, і быў бег іхны ліхі, і моц іхная — няпраўда; 11 „Бо таксама прарока а сьвятар двудушныя, нават у доме Сваім Я знашоў нягоднасьць іхную, кажа СПАДАР. 12 За тое дарога іхная будзе, як коўзкія месцы ў цямноце; яны пакаўзнуцца а павалюцца там, бо Я наведу на іх ліха ў годзе даведаньня іхнага, агалашае СПАДАР.

13 „І ў прарокаў самарскіх бачыў Я дурноту: яны праракалі Ваалам і ўвялі ў вабмылу люд Мой Ізраеля. 14 І ў прарокаў ерузалімскіх Я бачу жаклівае: дзеючы чужалоства, ходзяць у мане і паддзержуюць рукі ліхадзеяў, каб ніхто зь іх не адварачаўся ад свае нягоднасьці; усі яны сталіся Імне — як Содом, і жыхары яго — як Гомора”. 15 Затым гэтак кажа СПАДАР войскаў праз прарокаў: „Вось, Я накармлю іх палыном і напаю іх жоўчнаю вадою, бо ад прарокаў ерузалімскіх папыраецца двудушніцтва па ўсёй зямлі”.

16 Гэтак кажа СПАДАР войскаў: „Ня служайце слоў прарокаў, што

праракаюць вам: яны дурняць вас, гукаюць відзены сэрца свайго, ня з вуснаў СПАДАРОВЫХ. 17 Яны часта кажуць тым, што ўлегцы маюць Мяне: „Казаў СПАДАР: супакой будзе ў вас”. І кажнаму, хто ходзе падле ўпорлівасьці сэрца свайго, кажуць: „Ня станецца вам ліха;” 18 Бо хто стаяў у радзе СПАДАРАВАЙ? і бачыў і чуў слова Ягонае? хто уважаў на слова Ягонае і паслухаў яго?

19 Вось, віхор СПАДАРОЎ, вялікі гнеў ягоны вышаў, віхор цяжкі, на галаву нягодных зваліцца. 20 Гнеў СПАДАРОЎ ня суймецца, пакуль Ён ня зьдее і пакуль ня споўне думкаў сэрца Свайго; у валопшні дні вы зразумеете гэта дасканальна. 21 „Я не пасылаў прарокаў гэтых, яны, адылі пабеглі; Я не казаў ім, яны, адылі, праракалі. 22 Але калі б яны стаялі ў радзе Маёй і нахінулі люд Мой слухаць словы Мае, тады яны адварнулі б іх ад благое дарогі й ад благіх учынкаў іхных.

23 „Ціж Бог толькі зблізку Я, агалашае СПАДАР, і ці ня Бог таксама здалеку? 24 Ці прытоіцца людзіна ў патайных месцах, каб Я ня бачыў яе? агалашае СПАДАР, ці Я не напаўняю нябёсы й зямлю? агалашае СПАДАР. 25 Я чуў, што прарокі, каторыя праракуюць ману імем Маім, казалі, кажучы: „Я сыніў, я сыніў”. 26 Ці доўга гэта будзе ў сэрцу прарокаў, каторыя праракуюць ману? але, яны прарокі ашукі сэрца свайго, 27 Каторыя думуюць давесьці люд Мой, каб забыўся імя Мае, сваімі сыненьнямі, каторыя яны павядаюць адзін аднаму, як айцове іхныя забыліся імя Мае дзеля Ваала. 28 Прарока, каторы сыніў, няхай і азнаймляе сыненьне; а тый, што мае слова Мае ў сябе, няхай гукае Мае слова верна. Што саломе да збожжа? агалашае СПАДАР. 29 Ці ня так слова Мае, як цяпло? агалашае СПАДАР, і як молат, што

разьбівае скалу? 30 Затым, вось, Я супроці прарокаў, агалашае СПАДАРА, каторыя крадуць словы Мае адзін у ваднаго. 31 Вось, Я супроці прарокаў, агалашае СПАДАРА, каторыя ўжываюць мовы свае і кажучы: „Ён агалашае”. 32 Вось, Я на тых, што праракаюць манлівых сьненні, агалашае СПАДАРА, і што азнаймаюць іх, і зводзяць люд Мой маюю сваёю і неразважным хваленьням; Я адылі, не пасылаў ані расказаў ім; затым яны ані ня будуць карысных людзям гэтаму, кажа СПАДАРА. 33 І калі папытаецца ў цябе люд гэты альбо прарока, альбо сьвятар, кажучы: „Што за цяжар СПАДАРА?” ты тады скажы ім: „Што за цяжар? Я нават пакіну вас, агалашае СПАДАРА”. 34 А калі прарока а сьвятар а люд кажа: „Цяжар СПАДАРА”, то Я даведаюся да тага чалавека і да дому ягонага. 35 Але гэтак кажыце адзін аднаму і брат брату: „Што адказаў СПАДАРА?” або: „Што казаў СПАДАРА?” 36 Але „цяжар СПАДАРА” наперад не мянуць, бо цяжарам будзе кожнай людзінё слова ейнае, бо вы перакручце словы Бога жывога. СПАДАРА войскаў, Бога нашага. 37 Гэтак кажы прароку: „Што СПАДАРА адказаў табе?” і: „Што СПАДАРА казаў?” 38 Але калі скажаце: „цяжар СПАДАРА”, то гэтак кажа СПАДАРА: „За тое, што кажаце гэтае слова „цяжар СПАДАРА”, хоць Я паслаў вам, кажучы: „Не кажыце „цяжар СПАДАРА”, ” 39 За гэта, вось, Я чыста вырву вас і адхіну ад віду Сваёго вас і места, што Я даў вам і айцом вашым, 40 І палажу на вас вечныя ўпікі й вечную ганьбу, каторая не забудзецца”.

24 СПАДАРА паказаў імне: і вось, два кашы фігаў пастаноўлены перад палацам СПАДАРА-ВЫМ, просьле тога як Невухадрэцар, кароль Бабілёнскі, павёў палонніка Ехоніу Егоякіменка, караля

Юдэйскага, і князёў Юдэйскіх, цесьляў а кавалёў зь Ерузаліму і прывёў іх да Бабілёну. 2 Адзін кош вельма добрых фігаў, як фігі раньнія; другі кош вельма бліжніх фігаў, каторых нельга есьці зь негядзячасьці. 3 Тады сказаў СПАДАРА імне: „Што бачыш ты, Ярэма?” І я сказаў: „Фігі: добрыя фігі — вельма добрыя, а бліжнія — вельма бліжнія, што нельга есьці зь негядзячасьці”.

4 Ізноў было слова СПАДАРА да мяне, кажучы: 5 „Гэтак кажа СПАДАРА, Бог Ізраеляў: як гэтыя добрыя фігі, так Я прызнаю выгнаньне Юдэі, каторую Я выслаў з гэтага месца да зямлі хальдэйскае, за дабро; 6 І зьвярну на іх вочы Свае на дабро, і зьвярну іх да гэтае зямлі, і збудую іх, а не абурю, і пасаджу, а ня вырву; 7 І дам ім сэрца знаць Мяне, што Я — СПАДАРА; і яны будуць імне людзям, і Я буду ім Богам; бо яны зьвернуцца да Мяне ўсім сэрцам сваім.

8 „Бо гэтак кажа СПАДАРА: як бліжнія фігі, каторых нельга есьці зь негядзячасьці, так Я ўчыню із Сэдэкам, каралём Юдэйскім, і з князьмі ягонымі, і із засталымі зь Ерузаліму, што застаюцца ў зямлі гэтай, і з тымі, што жывуць у зямлі Ягіпецкай; 9 І Я даў іх на дрыжэньне да ўсіх гаспадарстваў зямлі, на ганьбу а прыказь, наругі а кляцьбу ў вусіх месцах, куды я выжыну іх. 10 І пашлю на іх меч, галадоў а ліпучку, пакуль ня выгублю іх із зямлі, што Я даў ім а айцом іхным”.

25 Слова, што было да Ярэмы праз увесь люд юдэйскі чацьвертага году Егоякіма Ёсянка, караля Юдэйскага, — гэта першы год Невухадрэцара, караля Бабілёнскага, — 2 Каторае Ярэма прарока гукаў усяму народу Юдэйскаму а ўсім жыткам Ерузаліму, кажучы: 3 „З трынаццатага году Ёсі Амонёнка, караля Юдэйскага, аж дагэтуль,

гэта дваццаць тры гады, было слова СПАДАРОВА імне, і Я гўкаў вам, рана ўстаючы, але вы ня слухалі. 4 І СПАДАР пасылаў да вас усіх слугаў сваіх, прарокаў, рана ўстаючы й пасылаючы, але вы ня слухалі ані нахіналі вуха свайго, служаць. 5 І казалі: „Зьвярніцеся кажны з благое дарогі свае і ад благіх учынкаў сваіх і жыўце на зямлі, што СПАДАР даў вам а айцом вашым ад веку да веку; 6 І не хадзіце за іншымі багамі, служыць ім а кланяцца ім, і не гнявіце Мяне ўчынкамі рук сваіх, і я не зраблю вам ліха”. 7 Вы, адылі, ня слухалі Мяне, агалашае СПАДАР, каб гнявіць Мяне ўчынкамі рук сваіх, на ліха сабе.

8 „Затым гэтак кажа СПАДАР войскаў: за тое, што вы ня слухалі слоў Маіх, 9 Вось, Я пасылаю й вазьму ўсі радзімы поўначы, кажа СПАДАР, і Невухадрэцара, караля Бабілёнскага, слугу Свайго, і прыведу іх на зямлю гэтую, і на жыхараў яе, і на ўсі гэтыя акалічныя народы; зьнішчу іх і ўчыню іх зумленьням, сьвістам а вечным разьвярненьням. 10 І ўчыню, каб загінуў у іх голас радасьці і голас весельсяці, голас князя маладога і голас князіні маладога, гук жорнаў і сьветла сьвечкі. 11 І гэта цэлая зямля будзе разьвярненьням а зумленьням; і будуць служыць гэтыя народы каралю Бабілёнскаму семдзясят год. 12 І станецца, як выпайніцца семдзясят год, што Я даведаюся да караля Бабілёнскага а да гэнага народу а да зямлі хальдэйскае, і абярну яе ў вечную пустыню за бяспраўе іхнае, агалашае СПАДАР. 13 І Я прыведу на гэную зямлю ўсі словы Свае, каторыя Я вымавіў супроці яе, усе, што напісана ў гэтай кнізе, што Ярэма прарокаў праз усі народы; 14 Бо іх таксама паняволяць шмат якія народы і вялікія каралі; і я адплачу ім под-

ле ўчынкаў іхных і подле справаў рук іхных”.

15 Бо гэтак кажа імне СПАДАР, Бог Ізраеляў: „Вазьмі чару зь вінном абурэньня гэтага з рукі Мае й дай піць народам, да каторых Я пасылаю цябе. 16 І будуць яны піць, і будуць хістацца, і ашалеюць ад мяча, што Я пасылаю меж іх”. 17 І я ўзяў чару з рукі СПАДАРОВАЕ, і даў піць усім народам, да каторых мяне паслаў СПАДАР: 18 Ерузаліму а месцам юдэйскім а каралём яго, князём яго, каб аддаць іх на спустошаньне, зуменьне, сьвіст а праклён, як цяперака, 19 Фараону, каралю Ягіпецкаму, а слугам ягоным а ўсяму люду ягонаму 20 А ўсёй мэшаніне а ўсім каралём зямлі Уз а ўсім каралём зямлі Пілісцкае а Ашкелону а Газе а Экрону а астачы Айдоу, 21 Едому а Моаву а сыном Амонавым 22 А ўсім каралём Тыру а ўсім каралём Сыдону а каралём абтоку, што за морам, 23 Дэдану а Феме а Вузу а ўсім, што адцінаюць бакі, 24 Усім каралём Арабы а ўсім каралём мэшаніны, што жывуць на пустыні, 25 А ўсім каралём Зымры а ўсім каралём Еламу а ўсім каралём Міцы 26 А ўсім каралём поўначы, блізкім і далёкім адзін ад аднаго, а ўсім караляўствам сьвету, што на віду зямлі, а кароль Шэшах будзе піць просьле іх.

27 „І скажы ім: „Гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: піце а ўпіцеся а вырыгайце а паваліцеся а ўжо ня ўстаньце ад мяча, каторы Я пасылаю меж вас”. 28 І будзе: калі яны будуць адмаўляцца ўзяць чару з рукі твае, каб піць, тады скажы ім: „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: вы канечне будзеце піць; 29 Бо гля, Я пачынаю наводзіць ліха на места, названае імям Маім, і ці вы будзеце сусім непакараны? Вы ня будзеце непакараныя, бо Я меч гукну на ўсіх жыхараў зямлі,

агалашае СПАДАР войскаў. 30 А ты праракай ім усі гэтыя словы і скажы ім: „СПАДАР закрычыць із вышы і із святае сялібы Свае падасьць голас Свой, магутна закрычыць на дамову Сваю, загукіае, як ціснуць віно, адкажа ўсім жыхарам зямлі. 31 Прыйдзе гук аж да канцоў зямлі, бо СПАДАР мае справу з народамі, Ён ухадзе на суд із кожным целам, аддаець нягодных пад меч, агалашае СПАДАР’.

32 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: вась ліха йдзець ад народу, і вялікі віхор узьнімаецца ад краёў зямлі. 33 І таго дня забітыя СПАДАРОМ будуць ад канца зямлі аж да канца зямлі; ня будуць па іх плакаць ані забіраць, ані хаваць; гноям на віду зямлі яны будуць. 34 Выйце, пастыры, і галасіце; валайцеся, правадыры стады; бо выпайніліся дні вашыя на зарэз а разьвеянне валае, і зваліцеся, як жаданая судзіна. 35 І спабудуцца пастыры ўпекаў, і правадыры авец — уцёку. 36 Голас крыку пастыроў, і вык правадыроў авец, бо СПАДАР пустоша пасту іхнюю. 37 Супакойныя пасыцьбішчы спустошаны палкім абурэннем СПАДАРОВЫМ. 38 Ён пакінуў левянё, як будку сваю, зямля іхная стала пустынёю ад гневу ўцісканьніка і ад палкага абурэння Ягонага”.

26 На пачатку дзяржавы Егоякіма Ёсянка, караля Юдэйскага, было слова ад СПАДАРА, кажучы: 2 „Гэтак кажа СПАДАР: стань на панадворку дому СПАДАРОВАГА і кажы ўсім месцам Юдэі, каторыя прыходзяць кланяцца ў доме СПАДАРОВЫМ, усі словы, што Я расказаў табе казаць ім; не адбаў ані слова. 3 Можа яны паслужаюць а зьвернуцца зь ліхое дарогі свае, і Я пажалею ліха, што думаю зрабіць ім за ліхія ўчынкі іхныя. 4 І скажы ім: „Гэтак кажа СПАДАР: калі вы не паслухаеце Мяне, каб хадзіць у

праве Маім, каторае Я ўстанавіў перад вамі, 5 Служаць словаў слугаў Маіх прарокаў, каторых Я пасылаю да вас, рана ўстаючы а пасылаючы, але вы ня слухалі; 6 Дык я зраблю гэтаму дому, як Шыле, і аддам места гэтае на праклён усім народам зямлі”.

7 І слухалі сьвятарове а прарокі а ўвесь люд, як Ярэма мовіў гэтыя словы ў доме СПАДАРОВЫМ. 8 І сталася, як Ярэма скончыў мовіць усе, што СПАДАР расказаў мовіць да ўсяго люду, то схпілі яго сьвятарове а прарокі а ўвесь люд, кажучы: „Ты сьмерцю памрэш. 9 Чаму ты праракаў імям СПАДАРОВЫМ, кажучы: „Як Шыло, будзе дом гэты, і гэтае места будзе пустое, бяз жыжараў?” І зьберся ўвесь люд да Ярэмы ў доме СПАДАРОВЫМ. 10 І пачулі князі юдэйскія гэтыя словы, і ўзышлі з дому каралеўскага да дому СПАДАРОВАГА, і селі ў варотах новае брамы СПАДАРОВАЕ. 11 І казалі сьвятарове а прарокі князём а ўсяму люду, кажучы: „Рассудак сьмерці людзіне гэтай, бо ён праракаў супроці места гэтага, як вы чулі сваімі вушамі”.

12 І тукаў Ярэма да ўсіх князёў а да ўсяго люду, кажучы: „СПАДАР паслаў мяне праракаць супроці дому гэтага а супроці места гэтага ўсі словы, што вы чулі. 13 Дык цяпер папраўце дарогі свае а ўчынкі свае і слухайце голасу СПАДАРА Бога свайго, і СПАДАР пажалее таго ліха, што Ён вымавіў супроці вас. 14 Што да мяне, вась, я ў руцэ вашай, рабіце імне, што добра й што пасыца ў вачох вашых. 15 Адно ведайце напэўна, што калі вы зробіце імне сьмерць, вы напэўна возьмеце нявінную кроў на сябе а на гэтае места а на жыжараў яго, бо запраўды СПАДАР паслаў мяне да вас мовіць усі гэтыя словы ў вушы вашы”.

16 Тады казалі князі а ўвесь

люд сьвятаром а прарокам: „Ня мае быць гэтай людзіне рассудку сьмерці, бо ён мовіў нам імям СПАДАРА, Бога нашага”.

17 Тады ўсталі некаторыя із староў зямлі і сказалі ўсёй грамадзё людю, кажучы: „Міхей Морэшэцянін праракаў за дзён Гэзэкі, караля Юдэйскага, і сказаў усяму людю юдэйскаму, кажучы: „Гэтак кажэ СПАДАР войскаў: Сыён будзе ўзараны, як поле, і Ерузалім стане цэпа кучамі, і гара дому — як вышыні лесавыя”. 19 Ці пасьмелі забіць яго Гэзэка, кароль Юдэйскі, і ўся Юдэя? ці ён не пабаяўся СПАДАРА? і маліў від СПАДАРОЎ, і СПАДАР пажалеў таго ліха, каторае вымавіў на іх. А мы дзеём вялікае ліха душам нашым”.

20 І быў там таксама чалавек, што праракаў імям СПАДАРОВЫМ — Ура Шэмаёнак із Кіраф-Еарыму; ён праракаў супроці места гэтага й супроці зямлі гэтае падле ўсіх слоў Ярэміных. 21 І пачуў кароль Егоякім, і ўсі дужасілы ягонныя, і ўсі князі словы ягонныя, і шукаў кароль, каб зрабіць яму сьмерць; і пачуў Ура, і зьлякаўся, і ўцёк, і прышоў да Ягіпту. 22 І Ягоякім кароль паслаў людзёў да Ягіпту — Елнафана Ахборонка і людзёў із ім да Ягіпту. 23 І выявілі Уру зь Ягіпту, і прывялі яго да караля Егоякіма, і ён паразіў яго мячом, і кінуў мертвае цела ягонае ў грабы сыноў людю.

24 Але рука Агікама Шафанэнка была за Ярэму, так што яны не аддалі яго ў руку людю зрабіць яму сьмерць.

27 На пачатку дзяржавы Егоякіма Ёсянка, караля Юдэйскага, было слова да Ярэмы ад СПАДАРА, кажучы: 2 Гэтак кажэ СПАДАР імне: „Зрабі сабе гужы а йго і ўзлажы іх сабе на шыю; 3 І пашлі да караля Едомскага а да караля Моавскага а да караля сыноў Амона-

вых а да караля Тырскага а да караля Сыдонскага пасламі, што прышлі да Ерузаліму да Сэдэкі, караля Юдэйскага; 4 І раскажы ім сказаць сваім гаспадаром: „Гэтак кажэ СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: гэтак скажыце вы гаспадаром сваім: 5 „Вялікаю сілаю Сваёю і выцягненым цаўём Сваім Я ўчыніў зямлю, чалавека а жывёлу, якія на віду зямлі, і даў яе таму, хто пасьцівы ў ваччу Маім. 6 І цяпер Я аддаў усі землі гэтыя ў руку Невухаднецара, караля Бабілёнскага, слугі Свайго; і таксама зьвяры паллявыя Я аддаў яму, служыць яму. 7 І ўсі народы будуць служыць яму а сыну ягонаму а сыну сына ягонага, пакуль не настане час ягонай зямлі і таксама ягоны; і будуць служыць яму шмат народаў і вялікія каралі. 8 І станецца, што калі які народ або гаспадарства ня будуць служыць яму, Невухаднецару, каралю Бабілёнскаму, і хто не падстанове шыі свае пад іго караля Бабілёнскага, то мячом а галадою а ліпучкаю Я даведаюся да народу таго, агалашае СПАДАР, аж пакуль ня вынішчу іх рукою ягонаю. 9 Затым вы ня слухайце сваіх прарокаў ані сваіх варажбітоў, ані сваіх сьненнікаў, ані сваіх чараўнікоў, ані сваіх вяшчуноў, якія гавораць вам, кажучы: „Вы ня будзеце служыць каралю Бабілёнскаму”; 10 Бо ману яны праракаюць вам, каб аддаліць вас із зямлі вашае, і каб Я вышхнуў вас, і вы загінулі. 11 Але народ, што падстанове шыю сваю пад іго караля Бабілёнскага й будзе служыць яму, то Я пакіну яго ў зямлі ягонай, агалашае СПАДАР, і яны будуць рабіць яе й жыць у ёй”.

12 І Сэдэку, каралю Юдэйскаму, казаў я падле ўсіх гэтых слоў, кажучы: „Падстанове шыі свае пад іго караля Бабілёнскага, і служыце яму а людю ягонаму, і жывіце. 13 Нашто паміраць табе а людю

твайму ад мяча, галадові а ліпучкі, як казаў СПАДАР праз народ, што ня будзе служыць каралю Бабілёнскаму? 14 І ня слухайце словаў прарокаў, што праракаюць вам, кажучы: „Вы ня будзеце служыць каралю Бабілёнскаму”, бо ману яны праракаюць вам; 15 Бо Я не пасылаў іх, кажэ СПАДАР, яны, адылі, манліва праракаюць імям Маім, каб Я выпіхнуў вас, і каб вы загінулі, вы а прарокі, што праракаюць вам”. 16 І святаром а ўсяму людзю гэтаму казаў я, кажучы: „Гэтак кажэ СПАДАР: ня слухайце слоў прарокаў сваіх, што праракаюць вам, кажучы: „Вось, спрат дому СПАДАРОВАГА неўзабаве будзе зьвернены з Бабілёну”, бо ману праракаюць яны вам. 17 Ня слухайце іх, служыце каралю Бабілёнскаму й жыўце; нашто гэтаму месту стацца спустошаным? 18 Калі прарокі яны, і калі слова СПАДАРОВА ё зь імі, няхай прычыняцца ж у СПАДАРА войскаў, каб не пашоў да Бабілёну спрат, што застаўся ў доме СПАДАРОВЫМ, і ў доме караля Юдэйскага, і ў Ерузаліме;

19 „Бо гэтак кажэ СПАДАР войскаў праз стаўпы а праз мора а праз падстаноўкі а праз засталы спрат, што застаўся ў гэтым месцы, 20 Каторых ня ўзяў Невухаднецар, кароль Бабілёнскі, як ён перасяліў Ехоню Егоякіменка, караля Юдэйскага, і ўсіх паноў Юдэі а Ерузаліму да Бабілёну;

21 „Бо гэтак кажэ СПАДАР войскаў, Бог Израеляў, што да спрату, засталага ў доме СПАДАРОВЫМ а ў доме караля Юдэйскага а ў Ерузаліме: 22 Яны будуць перавезены да Бабілёну і там будуць датуль, пакуль Я даведаюся да іх, агалашае СПАДАР, тады Я ўзвяду іх і зьвярну іх на гэтае месца”.

28 І сталася таго ж году, на пачатку дзяржавы Сэдэкі, караля Юдэйскага, чацьвертага году, пята-

га месяца, казаў імне ў доме СПАДАРОВЫМ Гананя Азуронак, прарока з Гівеону, у прытомнасьці святароў а ўсяго людзю, кажучы: 2 „Гэтак кажэ СПАДАР войскаў, Бог Израеляў, кажучы: Я патрышчыў іго караля Бабілёнскага; 3 За два гады Я зьвярну на гэтае месца ўвесь спрат дому СПАДАРОВАГА, каторы Навухаднецар, кароль Бабілёнскі, забраў з гэтага месца, і прывёз яго да Бабілёну. 4 І Ехоню Егоякіменка, караля Юдэйскага, з усім палонам Юдэйскім, што пайшлі да Бабілёну, Я зьвярну на гэтае месца, кажэ СПАДАР, бо Я патрышчу йго караля Бабілёнскага”.

5 І сказаў Ярэма прарока Ганані прароку ў прытомнасьці святароў а ў прытомнасьці ўсяго людзю, што стаяў у доме СПАДАРОВЫМ, — 6 І Ярэма прарока сказаў: „Амін! няхай СПАДАР зробіе так, няхай здойсьне СПАДАР словы твае, што ты праракаў, зьвярнуць спрат дому СПАДАРОВАГА й прывесць палоненікаў з Бабілёну на гэтае месца. 7 Паслужай жа, адылі, слова, што я скажу ў вушы твае а ў вушы ўсяго людзю: 8 Прарокі, што былі перад імною і перад табою ад веку, таксама праракалі шмат якім землям і вялікім гаспадарствам вайну а ліха а ліпучку. 9 Прарока, што праракае супакой, тады будзе ведамы як прарока, каторага запраўды паслаў СПАДАР, калі слова прарокава спраўдзіцца”.

10 І зьняў прарока Гананя йго із шпі прарокі Ярэмы, і зламіў яго. 11 І сказаў Гананя ў прытомнасьці ўсяго людзю, кажучы: „Гэтак кажэ СПАДАР: гэтак зламлю за два гады йго Невухаднецара, караля Бабілёнскага, із шпі ўсіх народаў”. І пашоў Ярэма прарока дарогаю сваёю. 12 І просьле тога, як Гананя прарока зламіў іго із шпі прарокі Ярэмы, было слова СПАДАРОВА да Ярэмы, кажучы: 13 „Пайдзі й ска-

жы Ганані, кажучы: „Гэтак кажэ СПАДАР: іго дзярвянае ты зламіў, але замест яго зробіш іго зялезнае; 14 Бо гэтак кажэ СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: зялезнае іго Я ўзлажу на шыю ўсіх гэтых народаў, каб яны служылі Невухаднецару, каралю Бабілёнскаму, і яны будуць служыць яму; і таксама зьвераняты палявыя Я даў яму’”. 15 Тады скажаў прарока Ярэма Гананю прароку: „Паслухай жа, Гананя! СПАДАР не паслаў цябе, а ты завярэш люд гэты ў мане; 16 Затым гэтак кажэ СПАДАР: „Вось, Я ськіну цябе зь віду зямлі; гэтага ж году ты памрэш за тое, што ты падвучаў да бунту супроці СПАДАРА’”. 17 І памер Гананя прарока таго ж году сёмага месяца.

29 Гэта словы лісту, што Ярэма прарока паслаў зь Ерузаліму засталым старцом а сьвятаром а прарокам а ўсяму люду, каторы Невухаднецар вывеў палоненікамі зь Ерузаліму да Бабілёну, — 2 Просьле тага, як вышлі зь Ерузаліму кароль Ехоня а караліца а легчанцы, князі юдэйскія а ерузалімскія а цесьлі а кавалі, — 3 Елясям Шафанёнкам а Гемараю Гілчанком, каторых паслаў Сэдэка, кароль Юдэйскі, да Бабілёну да Невухаднецара, караля Бабілёнскага: 4 „Гэтак кажэ СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў, усім выведзеным палоненікам, каторых Я перавёў зь Ерузаліму да Бабілёну: 5 Стаўце дамы й жыўце, і садзіце сады й ежча садавіну іх; 6 Бярыце жонкі й радзіце сыноў а дачкі, і бярыце жонкі сыном сваім і дачкі свае выдавайце замуж, і хай родзяць сыноў а дачкі, і хай памножацца там, а не паменеюць. 7 І рупцеся праз супакой таго места, да каторага Я прывёў вас палоненікамі, і маліцеся СПАДАРУ за яго, бо ў яго дабрабыце й вы будзеце мець дабрабыт.

8 „Бо гэтак кажэ СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: хай ня зводзяць

вас прарокі вашы а варажбіты вашы, што меж вас, і не зварачайце ўвагі на сьненні свае, што вы сьніце; 9 Бо манліва яны праракаюць імям Маім: Я не пасылаў іх, агалашае СПАДАР.

10 „Бо гэтак кажэ СПАДАР: як выпадзе Бабілёну семдзясят год, Я даведаюся да вас і здойсьню над вамі Свае добрае слова, каб зьвярнуць вас на месца гэтае; 11 Бо Я ведаю думкі ўзглядам вас, агалашае СПАДАР, думкі супакою, а не на ліха, каб даць вам канец а надзею. 12 І загучаеце да Мяне, і пойдзеце, і памоліцеся Імне, і Я пачую вас. 13 І будзеце шукаць Мяне, і знойдзеце, калі будзеце шукаць Мяне ўсім сэрцам сваім. 14 І Я прычыню, што вы знойдзеце Мяне, кажэ СПАДАР, і зьвярну палон ваш, і зьбяру вас із усіх народаў і з усіх месцаў, куды Я выпіхнуў вас, агалашае СПАДАР, і прывяду вас ізноў на месца, скузь Я вывеў вас у палон. 15 Бо вы казалі: „Пастанавіў нам СПАДАР прарокаў у Бабілёне’.

16 „Гэтак кажэ СПАДАР праз караля, што сядзіць на пасадзе Давідавым, і праз увесь люд, што жыў у гэтым месяце, праз братоў вашых, што ня вышлі з вамі да палону.

17 „Гэтак кажэ СПАДАР войскаў: вось, Я пашлю на іх меч, галадоў а ліпучку, і ўчыню іх, як нягодныя фігі, каторых нельга есьці зь негадзячасыці іх, 18 І буду перасьледаваць іх мячом, галадоў а ліпучкаю, і ўчыню іх жахам усім гаспадарствам зямлі, праклёнам, зьменьням, сьвістам а галёбаю ў вусіх народаў, куды Я выпіхнуў іх; 17 Бо яны ня слухалі слоў Маіх, агалашае СПАДАР, што Я пасылаў ім слугамі Сваімі, прарокамі, рана ўстаючы й пасылаючы, але яны ня слухалі, агалашае СПАДАР’.

20 Дык слухайце вы слова СПАДА-РОВА, увесь палон, каторых Я вы-

слаў зь Ерузаліму да Бабілёну: 21 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Израеляў, праз Агава Коляёнка а Сэдэку Маасэенка, што праракаюць вам ману імям Маім: вось, Я аддам іх у рукў Невукадрэцара, караля Бабілёнскага, і ён зразе іх перад ачыма вашымі. 22 І палон Юдэйскі, што ў Бабілёне, будзе ўжываць іх на праклён кажучы: „Няхай СПАДАР зробі вам, як Сэдэку а Агаву, каторых сьпёк кароль Бабілёнскі на цяпле”. 23 Бо яны дзеялі дурноту ў Израелю, дзеялі чужалоства із жонкамі прыяцеляў сваіх і гўскалі манлівых словы імям Маім, чаго Я не раскажаў ім; Я ведаю а сьветчу, агалашае СПАДАР”.

24 І Шэмаі Негелямяніну гўкай, кажучы: 25 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Израеляў, кажучы: за тое, што ты пасылаў сваім імям лісты да ўсяго людю ў Ерузаліме, і да Софоні Маасэенка сьвятара, і да ўсіх сьвятароў, кажучы: 26 „Спадар прызначыў цябе за сьвятара замест Егояды сьвятара, каб былі нагляднікі ў доме СПАДАРОВЫМ над кажным, што адыходзе ад розуму і выдаець сябе за прароку, каб ты садзіў яго ў вязьніцу а зялезы; 27 Дык чаму ж ты ня зганіш Ярэму з Анафофу, што праракае вам? 28 Бо ён паслаў нам да Бабілёну, кажучы: „Гэты палон даўці: стаўце дамы й жыўце, і садзіце сады й ежча садавіну іх””. 29 І Софоня сьвятар чытаў гэты ліст у вушы Ярэме прароку.

30 Тады было слова СПАДАРОВА да Ярэмы, кажучы: 31 „Пашлі да ўсяго іх палону, кажучы: Гэтак кажа СПАДАР узглядам Шэмаі Негелямяніна: за тое, што Шэмаі праракаў вам, а Я не пасылаў яго, і ён завяраў вас у мане, 32 За тое гэтак кажа СПАДАР: вось, Я даведаюся да Шэмаі Негелямяніна а да насеньня ягонага: ён ня будзе мець людзі-

ны, што жылі б меж людю гэтага, і не абача добра, што я зраблю людю Свайму, кажа СПАДАР, бо ён падвучаў да адварнення ад СПАДАРА”.

30 Слова, што было да Ярэмы ад СПАДАРА, кажучы: 2 „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Израеляў, кажучы: запішы сабе ў кнігу ўсі словы, што казаў Я табе; 3 Бо, гля, настаяць дні, агалашае СПАДАР, што Я зьвярну палон людю Свайго Израеля а Юды, кажа СПАДАР, і Я зраблю, што яны зьвернуцца да зямлі, каторую Я даў айцом іхным, і будуць дзяржаць яе”.

4 І гэта слова, што СПАДАР казаў праз Израеля а Юду: 5 „Дыкжэ гэтак кажа СПАДАР: мы чулі голас дрыготы а спалоху, і няма супакою. 6 Папытайцеся й глядзіце, ці трудніцца мужчына дзяцём? чаму Я бачу кажнага мужчыну з рукамі на сьцёгнах сваіх, як парадзіха ў трудненьню, і ўсі віды іхныя сталі блыдыя? 7 О бяда! што за вялікі дзень, нямаш падобнага да яго; гэта — дзень гароты Якава, але ён спасецца зь яго. 8 І станецца таго дня, агалашае СПАДАР, што Я патрышчу йго із шыі іхнае й разарву паварозы іхныя; і наперад чужаземцы няволіць іх ня будуць; 9 Але яны будуць служыць СПАДАРУ, Богу свайму, і Давіду, каралю свайму, каторага Я ўстанаўлю ім.

10 „А ты ня бойся, слуга мой Якаве, агалашае СПАДАР, і не паложайся, Израелю; бо абач, Я выбаўлю цябе здалёку й насеньне твае із зямлі палону ягонага; і зьвернецца Якаў, і будзе ў супакою і ў цішыні, і ніхто ня будзе лякаць яго, 11 Бо Я з табою, кажа СПАДАР, выбаўляць цябе; дарма што Я зраблю супоўны канец усім народам, памеж каторых Я разьвеяў цябе, табе, адылі, не зраблю супоўнага канца; але буду казьяверыць цябе подле спра-

вядлівасці і не пакіну цябе ані не пакараным;

12 „Бо гэтак кажа СПАДАР: невылячальнае патрышчэнне твае, балючая рана твая. 13 Ніхто ня прычыніцца, каб завязаць больку тваю, няма леку на загаенне раны твае. 14 Усі любячыя цябе забыліся цябе, ня шукаюць цябе; бо Я раніў цябе ранаю непрыяцельскаю, караю неміласціўнаю, за множасць бяспраўя твайго, за тое, што грахі твае павялічыліся. 15 Чаго ты крычыш із гора свайго? болька твая невылячальная; Я ўчыніў гэта за множасць бяспраўя твайго, за тое, што павялічыліся грахі твае. 16 Усі, адылі, што жаруць цябе, будуць пажэрты, усі праціўнікі твае, кажны зь іх пойдзе ў палон, і глабаньнікі твае будуць паглабаны, і тых, што робяць здабыткам цябе, Я аддам на здабытак. 17 Я ўзьвіму здароўе табе і вылучу цябе з болькаў тваіх, агалашае СПАДАР; бо яны назвалі цябе Адпіхнёным, кажучы: „Гэта Сыён, праз каторы ніхто ня дбае“.

18 „Гэтак кажа СПАДАР: вось, Я звярну з палону буданы Якавы і буду спагадаць селішчам ягоным, і места будзе пастаноўлена на гараватцы сваёй, і палац застанецца падле звычайу свайго. 19 І выйдзе зь іх дзякаваньне й голас тых, што вяселяцца; і памножу іх, і іх ня будзе менец; таксама ўслаўлю іх, і яны не парадзеюць. 20 Таксама сынове іхныя будуць, як уперад, і збор іхны будзе ўстаноўлены перад Імною, і Я даведаюся да ўсіх, што ўціскаюць іх. 21 І будзе князь ягоны з памеж яго самога, і дзяржаўца іхны выйдзе з пасярод іх; Я дабліжу яго, і ён прыступе да Мяне, бо хто паважыцца ў сэрцу сваім прыступіць да Мяне? кажа СПАДАР. 22 І вы будзеце Імне людзям, і Я буду вам Богам“.

23 Гля, віхор СПАДАРОЎ выйдзе з бураю, войстры віхор; ён зваліцца

на галаву нягодных. 24 Не адвернецца палкі гнеў СПАДАРОЎ, пакуль Ён ня ўчыне й ня здойсьне замэраў сэрца Свайго. У вапошнія дні вы зразумеце гэта.

31 „Таго часу, агалашае СПАДАР, Я буду Богам усім радзімам Ізраелявым, і яны будуць Маім людзям“. 2 Гэтак кажа СПАДАР: „Знашоў ласку на пустыні люд, застаў ад мяча, як Я пайшоў супакоіць Ізраеля“. 3 Здалёку СПАДАР зьявіўся імне, кажучы: „Але, Я палюбіў цябе вечнай любосьцяй, затым цягну цябе міласэрдыям. 4 Ізноў Я ўладжу цябе, і ты будзеш уладжана, дзеўка Ізраелява, ізноў ты будзеш прыбірацца тамбурынамі і йсьці ў скокі з тымі, што вяселяцца; 5 Ты яшчэ пасадзіш віны на горах самарскіх, саджэньнікі будуць садзіць і есьці як звычайную емяну; 6 Бо настане дзень, калі вартаўнікі агалосцяць на гары Яхрэмавай; „Уставайце, пойдзем на гару Сыён да СПАДАРА, Бога свайго““.

7 Бо гэтак кажа СПАДАР: „Пяце з радасьцяй Якаву й гукайце сьпэраду народаў, агалашайце, хваліце й кажыце: „СПАДАР выбавіў люд Свой, астачу Ізраеля“. 8 Гля, Я прыведу іх із паўночнага краю і зьбярэ іх із старонаў зямлі, зь імі нявісьны а культавы, цяжарная а радзіха разам: вялікая грамада звернецца сюды. 9 Яны пойдучь із плачам, і Я прыведу іх назад із малітвамі; учыню, што яны будуць ісьці ля цур’ёў водаў на простую сьцежку, на каторай яны не спатыкнуцца; бо Я быў айцец Ізраеля, і Яхрэм прышак Мой“.

10 „Слухайце слова СПАДАРОВА, о народы, і абясьціце далёкім абтокам, і скажыце: „Хто разьвеяў Ізраеля, Тый і зьбярэць яго і будзе сьцерагчы яго, як пастыр чараду сваю“; 11 Бо СПАДАР адкупіў Якава і выбавіў яго з рукі дужага за яго. 12 І яны прыйдуць, і будуць

пяць на вышыні Сыёну; і пабегуць да дабрыні СПАДАРОВАЕ, да збожжа а да віннога соку а да алівы а да ягнят а да буйнога статку; і душа іхная будзе, як наводнены гарод, і наперад смуціцца ані ня будуць. 13 Тады дзеўка будзе цешыцца ў скоках, разам маладзёны й старыя, бо абярну жалобу іхную ў радасьць, і пацешу іх, і ўчыню, што яны будуць цешыцца па смутку сваім. 14 І насычу душу святароў тукам, і люд мой будзе здаволены з дабрыні Мае, агалашае СПАДАР”.

15 Гэтак кажа СПАДАР: „Голас чутны ў Раце, галашэньне, гаркі плач: Рахеля плача па сынох сваіх і адмаўляецца пацешыцца з дзяцей сваіх, бо іх няма”.

16 Гэтак кажа СПАДАР: „Зьдзяржы голас свой ад плачу і вочы свае ад сьлізы, бо за працу тваю будзе заплачана, кажа СПАДАР, і яны зьвернуцца із зямлі нэпрыяцельскае. 17 І ён надзея на будучыню тваю, агалашае СПАДАР, і зьвернуцца сынове твае да граніцаў сваіх. 18 Я выразьліва чуў як Яхрэм каецца: „Ты зырыў мяне, і я зазыраны, як бычок ненавытыраны; навярні мяне, — і я навярнуся, бо Ты — СПАДАР Бог мой; 19 Бо просьле тога, як я навярнуўся, я пакаяўся, і просьле тога, як я быў навучаны, я біў сябе па сьцягне; я быў засаромлены, але, нават паганбены, бо насіў таньбу маладосьці свае”. 20 Ці Яхрэм не дараті сын Мой? ня любовае дзяцё? бо адгэнуль, як Я гўкаў супроці яго, Я рупатліва ўспамінаў яго яшчэ, бо нутр Мой парушаецца па ім; Я спагадаю, паспагадаю яму, агалашае СПАДАР.

21 „Пастаў дарожныя паказі, насып капцы, павярні сэрца свае на гэсьцінец, на дарогу, каторай ты йшла; зварачайся, дзеўка Ізраеля, зварачайся да гэтых местаў сваіх. 22 Пакуль ты будзеш хістацца, адпала дачка? бо СПАДАР ства-

рыў новую рэч на зямлі: жонка агорне мужа”.

23 Гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: „Яшчэ будуць ужываць гэтага слова на зямлі Юды і ў местах ягоньх, як Я зьвярну палон іхны: „СПАДАР дабраслаў цябе, сяліба справядлівасьці, гара сьвятасьці!” 24 І будуць жыць там разам Юда а ўсі места ягоньх а ралейнікі а тыя, што пераганяюць чароды. 25 Бо Я насычу стомленую душу і наана напоўню кажную выпатраную душу”. 26 Пры гэтым я прачнуўся, агледзеўся, і сон мой быў прыемны імне.

27 „Вось, настануць дні, кажа СПАДАР, калі Я засею дом Ізраеляў а дом Юдзін сяўбою людзіны й сяўбою статку. 28 І станецца: як Я меў чукавасьць над імі, каб выкараняць а трышчыць а ськідаць а нішчыць а нэмарасьціць; так Я буду мець чукавасьць над імі, каб ладзіць а садзіць, агалашае СПАДАР. 29 Тых дзён ня скажучь болей: „Айцове елі кіслае віно, а ў дзяцей на зубах — аскома”; 30 Але кажны будзе паміраць за бяспраўе свае, кажны, што будзе есьці кіслае віно, нажане аскому на зубы свае.

31 „Абач, настаюць дні, агалашае СПАДАР, што Я ўчыню з домам Ізраелявым а з домам Юдзіным новую змову. 32 Ня подле змовы, што Я ўчыніў із айцамі іхнымі ў дзень, калі Я ўзяў іх за руку, каб вывесці іх із зямлі Ёгіпецкае, каторую змову Маю яны ўзрушылі, дарма што Я быў Мужам да іх, агалашае СПАДАР; 33 Але во змова, што Я ўчыню з домам Ізраелявым просьле тых дзён, агалашае СПАДАР: Я ўлажу права сваё ў нутр іхны і на сэрцах іхных напішу яго, і буду ім Богам, а яны будуць імне людям. 34 І наперад вучыць ня будуць адзін аднаго і брат брата свайго, кажучы: „Пазнай СПАДАРА”, бо ўсі яны будуць знаць Мяне, ад найменшага аж

да найбольшага зь іх, кажэ СПАДАРА, бо Я дарую бяспраўе іхнае і наперад грэху іхнага ня ўспомню”.

35 Гэтак кажэ СПАДАРА, што даець сонца на дзянную сьвятліну, загады месяцу а гвездам на сьвятліну ночы, што кратае моры, як хвалі іх равуць; СПАДАРА Бог войскаў — імя Ягонае. 36 „Калі гэтыя загады аддаляцца ад віду Майго, агалашае СПАДАРА, дык таксама насеньне Ізраеля перастане быць народам перад Імю на векі”.

37 Гэтак кажэ СПАДАРА: „Калі можна памераць нябёсы ўтары і пад зямлі скумаць далаваў, то Я таксама адхіну ўсе насеньне Ізраеля за ўсе, што яны зрабілі, агалашае СПАДАРА”.

38 „Абач, настаяць дні, кажэ СПАДАРА, што места будзе збудавана СПАДАРА ад вежы Гананеля аж да Рагавое брамы, 39 І мерны шнюр пойдзе далей аж да ўзгорку Гарыва і акружа Гоаф, 40 І ўся даліна трупой а попелу, і ўсі полі аж да ручая Кідрону, аж да вугла Конскае брамы на ўсходзе будуць сьвятасцю СПАДАРА; яна болей не разбурыцца ані зьнішчыцца на векі”.

32 Слова, што было да Ярэмы ад СПАДАРА дзясятага году Сэдэкі, караля Юдэйскага, каторы асьміванцаты год Невухадрэцара. 2 Тады войска караля Бабілёнскага аблягала Ерузалім, і Ярэма прарока быў замкнёны на панадворку старо-жы, што ў доме караля Юдэйскага. 3 Сэдэка, кароль Юдэйскі, замкнуў яго, кажучы: „Нашто ты праракаеш а кажаш: „Гэтак кажэ СПАДАРА: гля, Я аддам гэтае места ў руку караля Бабілёнскага, і ён пераможа яго; 4 І Сэдэка, кароль Юдэйскі, не ўцячаць з рукі Хальдэяў, але напэўна будзе адданы ў руку караля Бабілёнскага, і будзе гукаць із ім вусны ў вусны, і вока яго да вока

пабачыць яго; 5 І ён завядзец Сэдэку да Бабілёну, і там ён будзе, пакуль Я даведаюся да яго, агалашае СПАДАРА; хоць будзеце ваяваць із Хальдэямі, вы ня будзеце мець дасьпеху””.

6 І сказаў Ярэма: „Было слова СПАДАРА да мяне, кажучы: 7 Гля, Ганамэль Шалумёнак, дзядзькавіч твой, прышоў да цябе, кажучы: „Купі сабе поле мае, што ў Анафофе, бо з права выкупу належа табе купіць”. 8 І Ганамэль дзядзькавіч мой, прышоў, падле слова СПАДАРАВАГА, на панадворак старо-жы і сказаў імне: „Купі, калі ласка, поле мае, што ў Анафофе, каторы ў краю Веньяміновым, бо права спадку твае й выкуп твой, купі сабе”. Я ведаў, што гэта слова СПАДАРАВА. 9 І я купіў поле Ганамэлява, дзядзькавіча свайго, каторы ў Анафофе, і адважыў яму срэбра сем сыкляў а дзесяць срэбні-каў. 10 І напісаў я ліст, і запячатаваў, і ўзяў сьветкі, і адважыў срэбра на вазэ. 11 І ўзяў я ліст куплі, запячатаваны падле права а звычай, і адкрыты, 12 І даў я ліст куплі Боруку, сыну Ніры Маасэенка, на аччю Ганамэля, дзядзькі свайго, і на ачох сьветака, што падпісалі ліст куплі перад усімі Юдэямі, што сядзелі на панадворку старо-жы. 13 І абавязаў я Боруку перад імі, кажучы: 14 „Гэтак кажэ СПАДАРА войскаў, Бог Ізраеляў: вазьмі лісты гэтыя, — гэты запячатаваны ліст куплі і гэны адкрыты, — і палажы іх у гліняную судзіну, каб яны трывалі даўгія дні; 15 Бо гэтак кажэ СПАДАРА войскаў, Бог Ізраеляў: дамы а полі а вінішчы ізноў будуць куплены ў гэтай зямлі”.

16 „І маліўся я СПАДАРА, як я падаваў ліст куплі Боруку Ніранку, кажучы: 17 „Ах, Спадару СПАДАРАУ! Ты ўчыніў неба й зямлю вялікаю сілаю Сваёю й цяўём выпягненым, нямаш нічога немагчымага Та-

бе; 18 Ты выкажэш дабрыню тысячам і адплачэш бяспраўі бацькоў у вулоньне дзяцей іхных просьле іх. БОЖА вялікі, магучы, СПАДАР войскаў імя Ягонае, 19 Вялікі ў радзе й магучы ў вучынках, бо вочы Твае адчынены на ўсі дарогі сыноў людзкіх, даваць кажнаму подле дарогаў ягоных і подле пладоў учынкаў ягоных; 20 Каторы здзеяў знакі а чудосы ў зямлі Ягіпецкай, і дагэтуль у Ізраелю і памеж людзёў, і ўчыніў сабе імя, як цяпер, 21 І вывеў люд Свой Ізраеля із зямлі Ягіпецкае знакамі а чудосамі а рукою дужою а цаўём выцягненым а вялікім жахам; 22 І даў ім зямлю гэтую, каторую прысягнуў айцом іхным даць ім, зямлю, што цяцэць малаком а мёдам. 23 І яны прышлі, і спала яна ім, але яны ня слухалі голасу Твайго і не казлі ў праве Тваім, — усяго таго, што Ты расказаў ім рабіць, яны не рабілі; за тое Ты ўчыніў, каб настала ўсе гэтае ліха ім. 24 Гля, наспы бліжэюць да места, узяць яго; і места аддана ў руку Хальдэяў, што ваююць із ім мячом, галадоўю а ліпучкаю; і, што Ты казаў, сталася, і вось, Ты бачыў гэта. 25 І ты скажаў імне, Спадару СПАДАРУ: „Купі сабе поле за срэбра й вазьмі сьветкі“, хоць места аддана ў руку Хальдэяў”.

26 Тады было слова СПАДАРОВА да Ярэмы, кажучы: 27 „Вось, Я СПАДАР, Бог кажнага цела, ці ё што немагчымае Імне? 28 Затым гэтак кажа СПАДАР: гля, Я аддаю гэтае места ў руку Хальдэяў і ў руку Невухадрэцара, караля Бабілёнскага, і ён звае яго. 29 І прыйдуць Хальдэі, што ваююць із гэтым месцам, запалюць гэтае места цяплом і спалюць яго з дамамі, на каторых страхах казлі Ваалу й рабілі ўзьліваньні іншым багом, каб гнявіць Мяне; 30 Бо дзеці Ізраелявы а дзеці Юдзіны толькі рабілі ліха ў вач-

чу Маім з маладосьці свае; бо дзеці Ізраелявы адно гнявілі Мяне ўчынкамі рук сваіх, агалашае СПАДАР; 31 Бо на гнеў Мой а на абурэньне Мае было гэтае места імне адгэнуль, як было збудавана, дагэтуль, каб Я аддальў яго ад віду Сваёго, 32 За ўсе ліха дзяцей Ізраелявых а дзяцей Юдзіных, каторае яны рабілі, каб квяліць Мяне да гневу, яны, каралі іхныя, князі іхныя, сьвятары іхныя а прарокі іхныя а мужы Юдэі а жыжары Ерузаліму. 33 І яны абярнуліся да Мяне завыйкам, а ня відам; дарма што Я навучаў іх, ра-на ўстаючы а навучаючы, яны, адылі, ня слухалі, каб прыняць навуку. 34 Але яны паставілі агіды свае ў доме, названым імям Маім, каб упатаніць яго. 35 І збудавалі ўзвышшы Ваалу, што ў даліне сына Гіномавага, каб вадзіць сыноў сваіх а дачкі свае Молоху, чаго Я не расказаў ім, ані ўдум Імне ня прышло, каб яны рабілі гэткую агіду, уводзячы Юду ў грэх.

36 „Цяпер, адылі, гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраеляў, узглядам гэтага места, праз каторае вы кажаце, што яно будзе аддана ў руку караля Бабілёнскага мячом, галадоўю а ліпучкаю: 37 Вось, Я зьбяру іх з усіх краёў, куды выпіхнуў іх у гневе Сваім, і ў палкім гневе Сваім, і ў вабурэньню Сваім, і прывяду іх назад на гэтае месца, і зраблю, што яны будуць жыць бясьпечна. 38 І яны будуць Імне людям, а Я буду ім Богам. 39 І дам ім адзінае сэрца і адзіную дарогу, каб баяліся Мяне ўсі дні дзеля добра свайго, дзеля дзяцей сваіх просьле сябе. 40 І ўчыню вечную змову зь імі, подле каторай не адхінуся ад іх, каб рабіць ім добро, але ўлажу боязьнь сваю ў сэрца іхнае, каб яны не адступалі ад Мяне. 41 І буду цешыцца зь іх, робячы ім добро; і пасаджу іх на гэтай зямлі ў праўдзе з усёга сэрца Сваёго і з усёе душы Свае;

42 „Бо гэтак кажа СПАДАРА: як Я навіў на люд гэты ўсе гэтае вялікае ліха, так навіду на іх усе дабро, што Я сказаў ім. 43 І будуць купляны полі на зямлі гэтай, праз каторую вы кажаце: „Яна спустошаная, без чалавека й статку, адда на ў рукў Хальдэяў”; 44 Будуць купляць полі за срэбра й пісаць у кнігу, і пячатаваць яе, і браць свёткі ў зямлі Венымінай, і ў ваколіцах Ерузаліму, і ў местах Юдэйскіх, і ў местах гаравых, і ў местах далінных, і ў местах паўднёвых, бо Я зьвярну палон іхны, агалашае СПАДАРА”.

33 І было слова СПАДАРОВА ўдрутава да Ярэмы, кажучы (а ён яшчэ быў замкнёны на панадворку старожа): 2 „Гэтак кажа СПАДАРА, Каторы ўчыніў зямлю, СПАДАРА, Каторы ўжармаваў яе, каб устанавіць яе, — СПАДАРА імя Ягонае: 3 Гукай да Мяне, і Я адкажу табе й пакажу табе вялікае а ўмацаванае, каторых ты ня знаў;

4 „Бо гэтак кажа СПАДАРА, Бог Ізраеляў, праз дамы места гэтага а праз дамы каралёў Юдэйскіх, разьвернення дзеля валаў а мяча 5 Тымі, што прышлі біцца з Хальдэямі і напоўніць іх трупамі людзькімі, каторых Я зразіў у гневе Сваім а ў вабурэньню Сваім, і за каторых усі нягоднасьці Я схаваў від Свой ад гэтага места. 6 Вось, Я дам яму здароўе а лек, і вылячу іх, і аб'яўлю ім багацьце супакою а праўды, 7 І зьвярну палон юдэйскі а палон ізраельскі, і ўладжу іх, як на пачатку. 8 І ачышчу іх із усёга бяспраўя іхнага, каторым яны ізграшылі перад Імню, і дарую ім бяспраўі іхныя, каторымі яны ізграшылі мяне й каторымі выступілі супроці Мяне. 9 І гэта будзе Імне радасным імям, на пахвалу а пазор перад усімі народамі зямлі, каторыя пачуюць праз усе дабро, што я ўчыніў ім, і будуць баяцца а дрыжэць з усяго даб-

ра і з усяго супакою, што Я ўчыню яму.

10 „Гэтак кажа СПАДАРА: ізноў тут, на гэтым месцу, праз каторае вы кажаце: „Яно спусьцела, безь людзіны й бяз жывёлы”, у местах юдэйскіх і на вуліцах ерузалімскіх, спусьцелых, безь людзіны а бяз жыхара й бяз жывёлы, будзе чуваць 11 Голас радасьці а голас весялосьці, голас князя маладога а голас княгіні маладое, голас тых, што скажуць: „Дзякуйце СПАДАРУ войскаў, бо СПАДАРА добры, бо на векі міласэрдзе Ягонае”, тых, што абракуць аброкі падзякі ў доме СПАДАРОВЫМ; бо Я зьвярну палон зямлі, як на пачатку, кажа СПАДАРА.

12 „Гэтак кажа СПАДАРА: ізноў на гэтым месцу спустошаным, што безь людзіны й жывёлы, і ў вусіх местах яго будуць сялібы пастухоў, што будуць пасьціць чароды. 13 І ў местах гаравых, і ў местах нізінных, і ў местах паўднёвых, і ў зямлі Венымінай, і ў ваколіцах Ерузаліму, і ў местах юдэйскіх ізноў будуць праходзіць чароды пад рукамі таго, хто ліча, кажа СПАДАРА.

14 „Вось, настаюць дні, агалашае СПАДАРА, калі Я спраўджу слова добрае, каторае Я казаў дому Ізраеляваму а праз дом Юдзін. 15 Тых дзён, у гэным часе Я вырашчу Давіду Пагон справядлівасьці, і будзе чыніць суд а справядлівасьць на зямлі. 16 Тых дзён спасецца Юда, і Ерузалім будзе жыць бяспечна. І гэтак назавуць Яго: „СПАДАРА — справядлівасьць наша”.

17 „Бо гэтак кажа СПАДАРА: ня будзе адцяты ад Давіда муж, што сядзіць на пасадзе дому Ізраелявага. 18 У сьвятароў Левавых ня будзе адцята людзіна ад віду Майго, што абракала б усепапеньні, і паліла хлебныя аброкі, і давала б аброкі ўсі дні”.

19 І было слова СПАДАРОВА да

Ярэмы, кажучы: 20 „Гэтак кажа СПАДАР: калі ільга ўзрушыць уставу Маю празь дзень і ўставу Маю празь ноч, каб ня былі дзень і ноч упару; 21 То можа быць таксама ўзрушана змова Мая з Давідам, слугою Маім, што ён ня будзе мець сына караляваць на пасадзе сваім, і зь Левітамі - сьвятарамі, паслугачымі Маімі. 22 Як нельга палічыць войска нябёснае ані памераць пясок морскі, так Я размножу насеньне Давіда, слугі Свайго, і Левітаў, паслугачых Імне”.

23 І было слова СПАДАРОВА да Ярэмы, кажучы: 24 „Ці не зацеміў ты, што гэты люд гўкаў, кажучы: „Дзьве радзімы, каторыя СПАДАР абраў, Ён адхінуў іх”? значыцца, яны пагрэбавалі людям Маім, каб наперад яны ня былі народам перад імі. 25 Гэтак кажа СПАДАР: калі б ня было змовы ў Мяне празь дзень і ноч, і ўставаў небу й зямлі Я ня прызначыў, 26 То Я адхінуў бы насеньне Якава а Давіда, слугі Свайго, што ня ўзяў бы з насення ягонага дзяржаўцаў насення Абрагамовага, Ісаковага а Якававага, бо Я зьвярну палон іхны і паспагадаю ім”.

34 Слова, што было да Ярэмы ад СПАДАРА, як Невужадрэцар, кароль Бабілёнскі, і ўсе войска ягонае, і ўсі каралеўствы зямлі, пад уладай рукі ягонае, і ўсі люды ваявалі зь Ерузалімам і з усімі месцамі яго: 2 „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраеляў: пайдзі й скажы Сэдэку, каралю Юдэйскаму, і скажы яму: „Гэтак кажа СПАДАР: гля, Я аддаю места гэтае ў руку караля Бабілёнскага, і ён спале яго цяплом. 3 І ты не ўцячэш ад рукі ягонае, але канечне будзеш схоплены й адданы ў руку яму, і вочы твае будуць глядзець у вочы каралю Бабілёнскаму, і ён будзе гўкаць вуснамі ў вусны; ты пойдзеш да Бабілёну”.

4 Слухай, адылі, слова СПАДАРО-

ВА, Сэдэка, каралю Юдэйскі: гэтак кажа СПАДАР празь цябе: „Ты не памрэш ад мяча; 5 Ты памрэш у супакою, і як палілі айцом тваім, бытым каралём, што былі перад табою, так будучь паліць табе і галасіць будучь па табе: „Ах, гаспадару!”” бо Я вымавіў гэтае слова, агаляшае СПАДАРА”.

6 І казаў Ярэма прарока ўсі гэтыя словы Сэдэку, каралю Юдэйскаму, у Ерузаліме. 7 Прымеж тога войска караля Бабілёнскага ваявала зь Ерузалімам а з усімі месцамі Юдэйскімі, што былі застаўшыся, з Лахішам а з Азэкаю, бо гэтыя засталіся зь месцаў Юдэйскіх месцамі абароннымі.

8 Слова, што было да Ярэмы ад СПАДАРА просьле тога, як Сэдэка ўчыніў змову з усім людям, каторы ў Ерузаліме, абясыць волю ім, 2 Каб кажны адпусьціў на волю слугу свайго і кажны нявольніцу сваю, Гэбрэя альбо Гэбрэйку, каб ніхто зь іх не няволіў брата свайго, Юдэя. 10 І паслухалі ўсі князі а ўвесь люд, што ўступіў у змову, адпусьціць на волю кажны слугу свайго й кажны нявольніцу сваю, каб балей не няволіць іх; і паслухалі і адпусьцілі.

11 Але просьле гэтага зьвярнуліся да пярэдняга і зьвярнулі да сябе слугаў а нявольніцы, каторых пусьцілі на волю, і прынукалі іх быць слугамі а нявольніцамі. 13 І было слова СПАДАРОВА да Ярэмы ад СПАДАРА, кажучы: 13 „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраеляў: Я ўчыніў змову з айцамі вашымі таго дня, калі вывеў іх ізь зямлі Ягіпецкае, з дому нявольнікаў, кажучы: 14 „У канцу сямёх год адпушчайце кажны брата свайго, Гэбрэя, што праданы табе і служыў табе шэсьць год; ты адпусьці яго ад сябе на волю”; прымеж тога айцове вашы не паслухалі Мяне й не нахінулі вуха свайго. 15 І вы цяпер пакаялі-

ся, і справядліва зрабілі ў ваччу Маім, абясыціўшы кажны вольнасьць прыяцелю свайму, і ўчынілі змову перад Імною ў доме, названым імем Маім; 16 Але вы зьмяніліся, і збудзенылі імя Мае, і зьвярнулі кажны слугу свайго й кажны нявольніцу сваю, каторых вы адпусьцілі на волю подле жадання іх, і прысілілі іх быць вам за слугаў а за нявольніцы. 17 Затым гэтак кажа СПАДАР: вы не паслухалі мяне, каб абясыціць вольнасьць кажны брату свайму й кажны прыяцелю свайму: вось, Я абяшчаю вольнасьць на вас, агалашае СПАДАР, мячу, ліпучцы а галадові, і ўчыню, што вы будзеце аддалены да ўсіх каралеўстваў зямлі. 18 І Я аддам мужоў, каторыя ўзрушылі змову Маю, каторыя ня спраўдзілі слоў змовы, каторую яны зрабілі перад Імною, як яны расьціналі цялё папалам і праходзілі памеж часьцяў яго, — 19 Князеў юдэйскіх а князеў Ерузалімскіх, легчанцоў а сьвятароў а ўвесь люд зямлі, каторыя праходзілі памеж часьцяў цяляці, 20 І аддам іх у руку непрыяцеляў іхных, і ў руку тых, што шукаюць жыцьця іхнага, і трупы іхныя будуць на жыр птуству нябёсаму і зьверу земнаму. 21 І Сэдэку, караля Юдэйскага, і князеў ягоньх аддам у руку непрыяцеляў іхных, і ў руку тых, што шукаюць душы іхнае, і ў руку войска караля Бабілёнскага, што адступіла ад вас. 22 Вось, Я раскажу ім, агалашае СПАДАР, і зьвярну іх да гэтага места, і яны будуць ваяваць ізь ім, і возьмуць яго, і спяляць яго цяплом, і месцы юдэйскія абярну ў спусьценьне, бяз жыхара".

35 Слова, што было да Ярэмы ад СПАДАРА за дзён Егоякіма Ёсянка, караля Юдэйскага, кажучы: 2 „Пайдзі да дому Рэхавічаў, памужуй ізь імі і прывядзі іх да даму СПАДАРОВАГА, да аднаго з па-

кояў, і дай ім віна піць". 3 Тады я ўзяў Язанию, сына Ярэмы Гавасіенца, і братоў ягоньх, і ўсіх сыноў ягоньх, і ўвесь дом Рэхавічаў; 4 І прывёў іх да дому СПАДАРОВАГА, да пакою сыноў Ганана Ігдалёнка, чалавека Божага, што ля пакою князеў, каторы над пакоюм Маасаі Шалумёнка, даглядніка парогу; 5 І пастанавіў перад сынамі дому Рэхавічаў глякі, поўныя віна, і чары, і сказаў ім: „Піце віно". 6 Але яны казалі: „Ня будзем піць віна, бо Ёнадаў Рэхавёнак, айцец наш, расказаў нам, кажучы: „Ня піце віна вы ані сынове вашыя на векі; 7 І дамоў не ставяце, і слябы ня сейце, і віннага гароду не засаджайце ані майце, але ўсі дні вашы жыўце ў будадох, каб вы жылі шмат дзён на зямлі, ідзе вы падарожжуеце". 8 І мы паслухалі голасу Ёнадава Рэхавёнка, айца нашага, у вусім, у чым ён абавязаў нас, каб усі дні нашы ня піць віна нам, жонкам нашым, сыном нашым ані дачкам нашым, 9 Ані ставіць дамоў сабе, каб жыць у іх, ані мець віншчаў, ані поля, ані засеяньня, каб ня было ў нас; 10 І мы жылі ў будадох, і паслухалі, і рабілі ўсе, што расказаў нам Ёнадаў, айцец наш. 11 Але сталася, як узышоў Невухадрэцар, кароль Бабілёнскі, да зямлі, што мы казалі: „Хадзіма, ідзіма да Ерузаліму ад войска Хальдэяў і ад войска Арамлян"; дык мы жывем у Ерузаліме". 12 Тады было слова СПАДАРОВА да Ярэмы, кажучы:

13 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: пайдзі й скажы мужом юдэйскім а жыхарам Ерузаліму: ці вы не ўзялі навукі слухаць слоў Маіх? агалашае СПАДАР. 14 Слова, каторыя Ёнадаў Рэхавёнак расказаў сыном свайм, каб ня пілі віна, споўненыя, і яны ня п'юць дагэтуль, бо паслухалі расказанья айца свайго; Я, адылі, кажу вам, рана ўстаючы й кажучы, але вы

ня слухалі Мяне. 15 Я пасылаў да вас усіх слугаў Сваіх прарокаў, ра-на ўстаючы й пасылаючы, кажучы: „Зьвярніцеся кажны зь ліхое дарогі свае і папраўце ўчынкі свае, і не хадзіце за іншымі багамі, служыць ім, — і вы будзеце жыць у зямлі, каторую Я даў вам і айцом вашым;” але вы не нахінулі вуха свайго і ня слухалі Мяне. 16 Але, сынове Ёнадава Рэхавёнка споўнілі расказаньне айца свайго, каторае ён расказаў ім, але люд гэты не паслухаў Мяне.

17 „Затым гэтак кажэ СПАДАР, Бог войскаў, Бог Ізраеляў: гля, Я навяду на Юдэю а на ўсіх жыхараў Ерузаліму ўсе ліха, што Я вымавіў супроці іх, бо Я гукаў да іх, але яны ня слухалі, і Я гукаў іх, але яны не адказалі”.

18 А дому Рэхавічаў сказаў Ярэма: „Гэтак кажэ СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: за тое, што вы паслухалі расказаньня Ёнадава, айца свайго, і паўнілі ўсі навукі ягоньня, і рабілі падле ўсёга, што ён расказаў вам; 19 За тое гэтак кажэ СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: у Ёнадава Рэхавёнка ніколі ня будзе адцяты, каторы стаіць перад Імною”.

36 І сталася чацьвертага году Егоякіма Ёсянка, караля Юдэйскага, што гэтае слова было да Ярэмы ад СПАДАРА, кажучы: 2 „Прыдбай сабе зьвіток кнігі й напішы на ім усі словы, што Я казаў табе праз Ізраеля а праз Юду а праз усі народы, адгэнуль, як Я пачаў казаць табе, зь дзён Ёсі аж дагэтуль. 3 Можэ дом Юдзін пачуе праз усе ліха, каторае думаю ўчыніць ім, каб яны зьвярнуліся кажны зь ліхое дарогі свае, каб Я дараваў бяспраўе іхнае і грэх іхны”.

4 Тады Ярэма гукнуў Борука Ніранка, і Борух напісаў на зьвіток із вуснаў Ярэмы ўсі словы СПАДАРОВЫ, якія Ён казаў яму. 5 І Ярэма расказаў Боруку, кажучы: „Я

замкнёны, я не магу пайсьці да дому СПАДАРОВАГА; 6 Дык ты пайдзі і чытай із зьвітка, што ты напісаў з вуснаў маіх, словы СПАДАРОВЫ ў вушы люду ў доме СПАДАРОВЫМ пасным днём, а таксама прачытай іх у вушы ўсіх Юдэяў, што прышлі зь местаў сваіх. 7 Можэ падзець маленькае іхнае перад СПАДАРОМ, і зьвернуцца кажны зь ліхое дарогі свае, бо вялікі гнеў а абурэньне, каторае СПАДАР вымавіў супроці люду гэтага”.

8 І Борух Ніранок зрабіў падле ўсёга, што Ярэма прарока расказаў яму, чытаючы із зьвітка словы СПАДАРОВЫ ў доме СПАДАРОВЫМ.

9 І сталася пятага году Егоякіма Ёсянка, караля Юдэйскага, дзясятага месяца, што абясьцілі пост перад СПАДАРОМ усяму люду ў Ерузаліме і ўсяму люду, што прышоў да Ерузаліму зь местаў юдэйскіх. 10 І прачытаў Борух із кнігі словы Ярэмы ў доме СПАДАРОВЫМ, у пакою Гемары Шафанёнка, пісара, на вышшым панадворку, у варотах новае брамы дому СПАДАРОВАГА ў вушы ўсяго люду. 11 І пачуў Міхей, сын Гемары Шафанёнка, усі словы СПАДАРОВЫ з кнігі, 12 І зышоў ён да дому каралеўскага, да пакою пісаравага, і во, усі князі сядзелі там: Елішама, сакратар, а Дэлая Шэмаёнак а Ельнафан Ахворонак а Гемара Шафанёнак а Сэдэка Гананёнак а ўсі князі. 13 І паведаміў ім Міхей усі словы, што ён чуў, як Борух чытаў кнігу ў вушы люду. 14 Тады ўсі князі паслалі да Борука Юду, сына Нефані, сына Шэлемі Хушанка, сказаць: „Вазьмі ў руку сваю зьвітак, што ты чытаў у вушы люду, і пайдзі”. І Борух Ніранок узяў зьвітак у руку сваю і прышоў да іх. 15 І сказалі яму: „Сядзь жа й прачытай у вушы нам”. І Борух чытаў у вушы ім. 16 І сталася, як яны выслухалі ўсі словы, што зжах-

нуліся адзін перад адным і сказалі Боруку: „Мы канечне маем паведаміць каралю ўсі гэтыя словы”. 17 І яны папыталіся ў Борука, кажучы: „Скажы ж нам, як ты запісаў усі гэтыя словы з вуснаў ягоных?” 18 Тады Борука сказаў ім: „Ён вымаўляў усі гэтыя словы імне вуснамі сваімі, а я запісаваў іх чэрняю ў кнігу”.

19 Тады сказалі князі Боруку: „Ідзі, схавайся, ты а Ярэма, і няхай ніхто ня ведае, ідзе вы”. 20 І прышлі да караля да палацу, але зьвіток пакінулі ў пакою Елішамы, пісара, і сказалі ў вушы каралю ўсі словы. 21 Кароль паслаў Юду прынесці зьвіток, і ён узяў яго зь Елішамы, пісара, пакою. І Юда чытаў яго ў вушы каралю і ў вушы ўсіх князёў, што стаялі ля караля. 22 Кароль сядзеў у зімовым доме дзявятага месяца, а перад ім гарэла на вогнішчу. 23 І сталася, як Юда прачытаваў тры-чатыры лісты, што ён адцінаў іх складанчыкам і кідаў у цяпло, што на вогнішчу, пакуль увесь зьвіток ня быў зьнішчаны ў цяпле, што на вогнішчу. 24 Яны, адылі, не спалохаліся ані разьдзерлі адзецьці свае, кароль ані хто-лень із слугаў ягоных, што слухалі ўсі гэтыя словы. 25 Дарма што Елнафан а Дэлая а Гемара прычыняліся ў караля, каб ён не паліў зьвітка, ён не паслухаў іх. 26 І раскажаў кароль Ерагмелю, каралевічу, а Сэраі Азрэлёнку а Шэлемэ Аўдыёленку ўзяць Борука, пісара, а Ярэму прароку; але СПАДАР схаваў іх.

27 Просьле тога, як кароль спаліў зьвіток а словы, што Борука запісаў з вуснаў Ярэмы, было слова СПАДАРОВА да Ярэмы, кажучы: 28 „Вазьмі сабе ізноў другі зьвіток і напішы ў ім усі словы першыя, што былі ў зьвітку першым, каторы Егоякім, кароль Юдэйскі, спаліў. 29 А празь Егоякіма, караля Юдэйскага, скажы: „Гэтак кажа

СПАДАР: ты спаліў гэны зьвіток, кажучы: „Чаму ты напісаў у ім, кажучы: канечне прыйдзе кароль Бабілёнскі, і разбура зямлю гэтую, і зьвядзець на ёй чалавека й жывёлу?”

30 „Затым гэтак кажа СПАДАР празь Егоякіма, караля Юдэйскага: ён ня будзе мець нікога сядзячага на пасадзе Давідавым, і труп ягоны будзе выкінены ўдзень на вар і ночы на мароз; 31 І Я даведаюся да яго а да насеньня ягонага а слугаў ягоных за бяспраўе іхнае; і навяду на іх, і на жыхараў Ерузаліму, і на мужоў юдэйскіх ўсе ліха, што Я вымавіў супроці іх, але яны ня слухалі”.

32 І ўзяў Ярэма другі зьвіток, і даў яго Боруку Піранку, пісару, каторы напісаў на ім з вуснаў Ярэмы ўсі словы зьвітка, што Егоякім, кароль Юдэйскі, спаліў на цяпле; і, апрача тога, былі даданы да іх шмат якія падобныя словы.

37 І замест Хоні Егоякіменка загаспадарстваваў Сэдэка Ёсянок, каторага Невухадрэцар, кароль Бабілёнскі, прызначыў за караля ў зямлі Юдэйскай. 2 І ня слухаў ён, ані слугі ягоныя, ані люд зямлі слоў СПАДАРОВЫХ, што Ён казаў прарокам Ярэмам. 3 Паслаў, адылі, кароль Сэдэка Егухала Шэлемёнка а Софоню Маасэенка, сьвятара, да прарокі Ярэмы, кажучы: „Памаліся за нас СПАДАРУ, Богу нашаму”. 4 А Ярэма ўходзіў да люду й выходзіў зь люду, бо ён ня быў пасаджаны ў вязьніцу.

5 Тады войска фараонава выйшла зь Ягішту, і як Хальдэі, што аблягалі Ерузалім, пачулі ведамку праз гэта, яны адступілі ад Ерузаліму.

6 Тады было слова СПАДАРОВА да прарокі Ярэмы, кажучы: 7 „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Ізраэля, гэтак кажыце каралю Юдэйскаму, што паслаў вас да Мяне папытацца ў Мяне: „Абач, войска Фараонава

што йдзець памагаць вам, зьвернецца да свае зямлі, да Ягіпту. 8 І зьвернуцца Хальдэі, і будуць ваяваць ізь месам гэтым, і возьмуць яго, і спяляць яго цяплом.

9 „Гэтак кажэ СПАДАР: Ня зводзьце душы вашы, кажучы: „Хальдэі канечне адыйдуць ад нас”, бо яны не адыйдуць; 10 Бо хоць бы вы разьбілі ўсе войска хальдэйскае, што ваюе з вамі, і засталіся раненыя з памеж іх, яны ўсталі б кажны з будану свайго і спалілі б гэтае места цяплом”. 11 І сталася, што, як войска хальдэйскае адступіла ад Ерузаліму, бо баялася войска фараонавага,

12 Ярэма вышаў зь Ерузаліму, ісьці да зямлі Веныміновае, каб выкаўзнуцца стуль памеж людю. 13 Але як ён быў у браме Веныміновай, быў там вартаўнічы імям Ірыя, сын Шэлемы Гананёнка; і няў Ярэму прароку, кажучы: „Да Хальдэяў ты пераходзіш”. 14 Ярэма сказаў: „Мана: я не пераходжу да Хальдэяў”. Але тый не паслухаў, і Ірыя няў Ярэму, і прывёў яго да князёў. 15 І гневаліся князі на Ярэму, яны білі яго і пасадзілі яго да вязьніцы ў доме Ёнафана, пісара, бо зь яго зрабілі вязьніцу. 16 І вось, Ярэма лўчыў да лёху да каморак, і заставаўся там Ярэма шмат дзён. 17 Тады Сэдэка, кароль, паслаў і ўзяў яго, і папытаўся кароль патай у доме сваім, і сказаў: „Ці ё слова ад СПАДАРА?” І Ярэма сказаў: „Ё”. Тады ён сказаў: „Ты будзеш адданы ў руку караля Бабілёнскага”. 18 Адлі Ярэма сказаў каралю Сэдэку: „Чым я ізграшыў супроці цябе альбо супроці слугаў тваіх, альбо супроці людю гэтага, што ты пасадзіў мяне ў вязьніцу? 19 Ідзе цяпер прарокі вашы, што праракалі вам, кажучы: „Кароль Бабілёнскі ня прыйдзе на вас ані на зямлю гэтую”? 20 Дык цяпер слухай жа, маю цябе, спадару мой, каролю, хай

падзець жа малыныне мае перад табою: не зварачай мяне да дому Ёнафана пісара, каб я не памер там”. 21 Тады расказаў кароль Сэдэка, каб пасадзілі Ярэму на панадворак вязьніцы, і каб давалі яму ўдзень кавалак хлеба з вуліцы пекароў, пакуль ня высіліцца ўвесь хлеб у месце. Гэтак Ярэма застаўся на панадворку вязьніцы.

38 І пачулі Шэфата Матфанёнак а Гедаля Пашгуронак а Юхал Шэлеменак а Паштур Малшанок словы, што Ярэма мовіў да ўсёга людю, кажучы: 2 „Гэтак кажэ СПАДАР: тый, што застанецца ў гэтым месце, памрэць ад мяча, ад галадові а ад ліпучкі; але хто выйдзе да Хальдэяў, будзе жыць, і будзе яму душа ягоная за здабытак, і будзе жыць.

3 „Гэтак кажэ СПАДАР: канечне гэтае места будзе аддана ў руку войска караля Бабілёнскага, каторы возьме яго”. 4 І сказалі князі каралю: „Хай памрэць жа гэта людзіна, бо гэтак ён слабе рукі вояў, што засталіся ў гэтым месце, і рукі ўсяго людю гўканьнямі такіх словаў ім; бо гэтая людзіна ня рупіцца праз дабро гэтаму людю, але празь ліха”. 5 І сказаў кароль Сэдэка: „Вось, ён у руках вашых, бо кароль ня можа нічога зрабіць напярэк вам”. 6 Тады ўзялі Ярэму й кінулі яго ў лёх Малхіі каралевіча, што на панадворку вязьніцы, і спусьцілі Ярэму на паварозах; а ў лёху ня было вады, але балота; дык Ярэма ўграз у балоце.

7 І пачуў Евед-Мелех, Ефіоплянін, легчанец, каторы быў у доме каралеўскім, што яны ўкінулі Ярэму ў лёх; кароль жа сядзеў у браме Веныміновай. 8 Евед-Мелех вышаў з каралеўскага дому і гўкаў каралю, кажучы: 9 „Гаспадару мой, каролю! ліха зрабілі гэтыя людзі ўсім тым, што зрабілі Ярэме прароку, каторага ўкінулі ў лёх: ён жа

памрэць там, ідзе ён ёсьць, з голаду, бо няма ўжо хлеба ў месьце". 10 Тады кароль расказаў Евед-Мелеху, Ефіоплянину, кажучы: „Вазьмі адгэтуль трыццацёх чалавекаў із сабою і выцягні Ярэму прароку з лёху, пакуль не памер". 11 Дык Евед-Мелех узяў людзёў із сабою, і пайшоў да дому каралеўскага пад скарбніцу, і ўзяў стуль старое кіненае адзежы а старога збучьвелага рызьзя, і спусьціў іх паварозамі Ярэме да лёху. 12 І сказаў Евед-Мелех, Ефіоплянін, Ярэме: „Палажы ж старую кіненую адзежу й мяккое рызьзё пад пахі рук сваіх пад паварозы". І Ярэма зрабіў гэтак. 13 Дык падцягнулі Ярэму паварозамі і ўзьялі яго з лёху, і Ярэма застаўся на панадворку вязьніцы.

14 Тады кароль Сэдэка паслаў, і ўзяў Ярэму прароку да сябе, да трэйцяга ўходу дому СПАДАРОВА-ГА, і сказаў кароль Ярэме: „Папытаюся ў цябе штось, не таі нічога ад мяне". 15 Тады Ярэма сказаў Сэдэку: „Калі я скажу табе, ці ты напэўна ня зробіш імне сьмерці? і калі я дам табе раду, ты не паслухаеш мяне". 16 Дык Сэдэка кароль прысягаў Ярэме патай кажучы: „Жыў СПАДАР, Каторы ўчыніў нам душу гэту, я не зраблю табе сьмерці і не аддам цябе ў рукі тых людзёў, што шукаюць душы твае".

17 І сказаў Ярэма Сэдэку: „Гэтак кажа СПАДАР, Бог войскаў, Бог Ізраеляў: калі ты самахоць выйдзеш да князеў караля Бабілёнскага, тады душа твая будзе жыць, і гэтак места ня будзе спалена цяплом, і будзеш жыць ты а дом твой. 18 Але калі ты ня выйдзеш да князеў караля Бабілёнскага, тады места гэтак будзе аддана ў руку Хальдэяў, і яны спаліць яго цяплом, і ты не ўцячэш ад рукі іхнае".

19 І сказаў Сэдэка кароль Ярэме: „Я баюся Юдэяў, што перайшлі да Хальдэяў, каб яны не аддалі мяне

ў руку іх, і каб тыя не насыміліся зь мяне".

20 І сказаў Ярэма: „Не аддадуць; паслухай жа голасу СПАДАРОВА-ГА, што я кажу табе, дык будзе добра табе, і душа твая будзе жыва. 21 Але калі ты адмовішся выйсьці, во слова, што аб'явіў імне СПАДАР: 22 І вось, усі жонкі, засталыя ў доме караля Юдэйскага, будуць выведзены да князеў караля Бабілёнскага, і скажучь яны: „Спадманулі цябе й перамаглі цябе хаўруснікі твае; угразьлі ногі твае ў балота, яны адварнуліся назад". 23 І усі жонкі твае а дзеці твае выведдуць да Хальдэяў, і ты не ўцячэш ад рукі іхнае, але будзеш схоплены рукою караля Бабілёнскага, і ты прычыніш, што места гэтак будзе спалена цяплом".

24 Тады сказаў Сэдэка Ярэме: „Няхай ніхто ня ведае гэтых словы, і ты не памрэш. 25 А калі князі пачуюць, што я мужаваў із табою, і прыйдучь да цябе, і скажучь табе: „Азнаймі нам, што ты казаў каралю, не таі ад нас, і мы ня зробім табе сьмерці, — і таксама, што казаў кароль табе"; 26 Тады скажы ім: „Я выказаў сваю просьбу каралю, каб ён не зьвярнуў мяне да дому Ёнафановага, каб не памерці там".

27 І прышлі ўсі князі да Ярэмы, і папыталіся ў яго, і ён сказаў ім падле ўсіх тых словаў, што кароль расказаў. Дык яны пакінулі гаворку зь ім, бо справы не пачулі.

29 Дык заставаўся Ярэма на панадворку вязьніцы да таго дня, калі быў узяты Ерузалім, і ён быў, як Ерузалім быў узятый.

39 Дзявятага году Сэдэкі, караля Юдэйскага, дзясятага месяца, прышоў Невухадрэцар, кароль Бабілёнскі, і ўсе войска ягонае на Ерузалім, і абляглі яго. 2 Адзінанцатага году Сэдэкі, чацьвертага месяца, дзявятага дня месяца, быў зробле-

ны пралом у месце; 3 І ўвайшлі ўсі князі караля Бабілёнскага, і селі ў сярэдняй браме: Нергал-Шарэцэр, Самгар-Нево, Сарсэхім Рабсарыс, Нергал-Шазэр Раб-маг із усімі засталымі князьмі караля Бабілёнскага. 4 І сталася, як Сэдэка, кароль Юдэйскі, а ўсі воі абачылі іх, тады ўцякалі й вышлі зь месца ночы дарогаю каралеўскага гароду, брамаю падвойнага муру, і вышаў на дарогу, каторая ў даліне. 5 Але войска хальдэйскае пагналася за імі; і насыпела Сэдэку ў даліне Ерыхонскай, і ўзялі яго, прывялі яго да Невухадрэцара, караля Бабілёнскага, да Рыўлы ў зямлі Гамаф, ідзе ён выдаў рассудак на яго. 6 І зарэзаў кароль Бабілёнскі ў Рыўле сыноў Сэдэчных перад ачыма ягонымі, і ўсіх паноў Юдэйскіх зарэзаў кароль Бабілёнскі; 7 І асыляпіў вочы Сэдэку, і спутаў яго зялезьзям, каб завесці яго да Бабілёну. 8 І дом каралеўскі і дамы людзі спалілі Хальдзі цяплом, і сьцены Ерузалімскія абурылі. 9 І засталых ізь людзі, што засталіся, вывеў Невузар-Адан, начальнік катаў, у палон да Бабілёну. 10 А зь людзі бедных, што нічога ня мелі, пакінуў Невузар-Адан, начальнік катаў, у зямлі Юдэйскай і даў ім таго дня вінішчы а полі. 11 І расказаў Невухадрэцар, кароль Бабілёнскі, Невузар-Адану, начальніку катаў, узглядаю Ярэмы, кажучы: 12 „Вазьмі яго й май вока над ім, і не рабі яму ніякага ліха, але, як ён скажа табе, так і рабі зь ім”. 13 Дык паслаў Невузар-Адан, начальнік катаў, а Невушазван Рабсарыс а Нергал-Шарэцэр Рабмаг а ўсі князі караля Бабілёнскага, 14 Нават яны паслалі і ўзялі Ярэму з панадворку вязьніцы, і паручылі яго Гедалі, сыну Агікама Шафанёнка, завесці яго двору; дык ён жыў сярод людзі.

15 А да Ярэмы было слова СПАДАРОВА, як ён быў замкнёны

на панадворку вязьніцы, кажучы: „Пайдзі й гўкай Евед-Мелеху, Ефіоплянину, кажучы: „Гэтак кажэ СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: вось, Я спраўджу словы Свае над гэтым месцам на ліха, а не на дабро, і яны будуць перад табою таго дня. 17 Але цябе выбаўлю тады, агалашае СПАДАР, і ты ня будзеш адданы ў руку людзёў, каторых ты баішся; 18 Бо я напэўна выбаўлю цябе, і ты не загінеш ад мяча, і будзе душа твая за здабытак, бо ты спадзяваўся на Мяне, агалашае СПАДАР”.

40 Слова, што было да Ярэмы ад СПАДАРА просьбе тага, як адпусціў яго Невузар-Адан, начальнік катаў, з Рамы, як ён быў узяўшы яго скаванага зялезьзям памеж усіх выведзеных палоненікаў зь Ерузаліму а Юдзі, як палон выведзеных да Бабілёну. 2 І начальнік катаў узяў Ярэму, і сказаў яму: „СПАДАР, Бог твой, казаў гэтае ліха на гэтае месца; 3 Цяпер СПАДАР навёў і спраўдзіў подле таго, як Ён казаў; бо вы ізграшылі супроці СПАДАРА і ня служалі голасу Ягонага, — і спраўдзілася над вамі гэтае слова. 4 Дык вось, Я вывальню цябе цяпер із зялезьзя, што на руках тваіх: калі хочаш ісьці з імною да Бабілёну, ідзі, і я буду мець вока свае над табою; але калі блага ў ваччу тваім ісьці з імною да Бабілёну, ня йдзі. Во, уся зямля перад табою: куды табе любя і куды ты падабаеш ісьці, туды йдзі. 5 (Але ён яшчэ не адказаваў) або зьвярніся да Гедалі, сына Агікама Шафанёнка, каторага прызначыў кароль Бабілёнскі да местаў юдэйскіх, і жыві зь ім памеж людзі; альбо куды толькі падабаеш ісьці, туды йдзі”. І даў яму начальнік катаў еміны а падарак, і пусціў яго. 6 І пашоў Ярэма да Гедалі Агікаменка да Міцпы, і жыў ізь ім памеж людзі, што застаўся ў зямлі.

7 І пачулі ўсі вайводцы войскаў, каторыя былі ў полю, яны а людзі іхныя, што кароль Бабілёнскі прызначыў Гедалю Агікаменка за дзяржаўцу ў зямлі і паручыў яму мужчын а жанкі а дзеці а бедных зямлі з тых, што ня былі выведзеныя як палон да Бабілёну,

8 Тады прышлі яны да Гедалі да Міцпы, наймя Ізмайла Нефанёнак а Ёганан а Ёвафан Карэажонкі а Сэрая Фангумэфенанк а Ефаёнкі зь Нетафафы а Езаны Маахафянін, яны а людзі іхныя. 9 І прысягаў ім а людзём іхным Гедалю, сын Агікама Шафанёнка, кажучы: „Ня бойцеся служыць Хальдэям; жывіце ў зямлі й служыце каралю Бабілёнскаму, і будзе добра вам. 10 Што да мяне, вось, я буду жыць у Міцпе, каб служыць Хальдэям, каторыя будуць прыходзіць да нас; але вы збірайце віно а летныя плады а аліву, і кладзіце іх у судзьдзе свае, і жывіце ў месцах сваіх, што вы занялі”. 11 Падобна і ўсі Юдэі, што былі ў Моаве а меж сыноў Амонавых а ў Едоме а што былі ў вусіх краёх, пачулі, што кароль Бабілёнскі пакінуў астачу Юдэі й прызначыў над імі Гедалю сына Агікама Шафанёнка; 12 І ўсі Юдэі зьвярнуліся з усіх месцаў, куды яны былі выпіжнены, і прышлі да зямлі Юдэйскае да Гедалі да Міцпы, і вельма шмат збіралі віна а летных пладоў. 13 Адлі Ёганан Карэажонак а ўсі вайводцы, бытыя ў полю, прышлі да Гедалі да Міцпы, 14 І сказалі яму: „Ці ты добра ведаеш, што Ваваліс, кароль сыноў Амонавых, паслаў Ізмайлу Нефанёнка, забіць цябе?” Але Гедалю Агікаменак не паверыў ім. 15 І Ёганан Карэажонак патай казаў Гедалі ў Міцпе, кажучы: „Дазволь, калі ласка, імне пайсьці й забіць Ізмайлу Нефанёнка, і ніхто ня будзе ведаць: чаму ён мае забіць цябе, і развеецца астача Юдэі, што зьберліся да цябе, і загіне

астача Юдэі?” 16 Але Гедалю Агікаменак сказаў Ёганану Карэажонку: „Не рабі гэтага, бо ты гутарыш непраўдзіва праз Ізмайлу”.

41 І сталася сёмага месяца: Ізмайла, сын Нефані Елішамеяна, з каралеўскага насеньня, і князі каралеўскія, ажно дзесяцёх чалавекаў зь ім, прышлі да Гедалі Агікаменка да Міцпы, і разам елі хлеб там у Міцпе. 2 І ўстаў Ізмайла Нефанёнак і дзесяцёх чалавекаў, што былі зь ім, і выцялі Гедалю, сына Агікама Шафанёнка мячом, і забілі таго, каго кароль Бабілёнскі быў прызначыўшы за дзяржаўцу ў зямлі. 3 І зрабіў Ізмайла ўсіх Гэбрэяў, што былі зь ім, з Гедалю, у Міцпе, і Хальдэяў, што апынуліся там, вояў.

4 І сталася, назаўтрае па забіццю Гедалі, і ніхто ня ведаў, 5 І прышлі людзі із Шыхему, із Шыла а із Самары, асьмідзясят чалавекаў, з аголенымі барадамі й разьдзертым адзеццям, і парэзаўшыся, з дарамі а кадзілам у руках, каб прынесці да дому СПАДАРОВАГА. 6 І вышаў Ізмайла Нефанёнак зь Міцпы наўпярэймы ім, і, ідучы, плакаў, і, як страў іх, сказаў ім: „Ідзіце да Гедалі Агікаменка”. 7 І, як яны прышлі ў сярэдзіну места, Ізмайла Нефанёнак зарэзаў іх і кінуў у сярэдзіну ямы, ён а людзі, што былі зь ім.

8 Было, адылі, меж іх дзесяцёх чалавекаў, што сказалі Ізмайлу: „Не забівай, бо мы маем скарбы ў полю, пшонку а ячмень а аліву а мёд”; дык ён узьдэргаўся й не забіў іх памеж братоў іхных.

9 Яма ж, у каторую Ізмайла ўкінуў трупы забітых ім людзей дзеля Гедалі, была тая, каторую кароль Аса выкапаў ад Ваалшы, караля Ізраельскага; Ізмайла Нефанёнак напоўніў яе забітымі. 10 І захапіў Ізмайла ў палон усю астачу людзей, што ў Міцпе, дачкі каралеўскія і

ўвесь люд, што застаўся ў Міцпе, каторых Невуззар-Адан, начальнік катаў, паручыў Гедалі Агікаменку; дыкжэ іх узяў у палон Ізмайла Нефанёнак і пашоў, каб перайсьці да сыноў Амонавых.

11 І пачуў Ёганан Карэажонак а ўсі вайводцы, што зь ім, праз усе ліха, што зрабіў Ізмайла Нефанёнак, 12 І ўзялі ўсіх людзёў, і пайшлі біцца з Ізмайлам Нефанёнкам, і знайшлі яго ля вялікіх водаў, што ў Гівеоне. 13 І сталася, як увесь люд, што быў зь Ізмайлам, абачыў Ёганана Карэажонка а ўсіх вайводцаў зь ім, тады яны ўзрадаваліся. 14 Дык увесь люд, што Ізмайла ўзяў у палон зь Міцпы, адварнуўся ад яго, і павярнуліся й пашлі да Ёганана Карэажонка. 15 Але Ізмайла Нефанёнак уцёк ад Ёганана з асьма чалавекамі і пайшоў да сыноў Амонавых.

16 І ўзяў Ёганан Карэажонак а ўсі вайводцы, што былі зь ім, астаць людю, каторую ён зьвярнуў ад Ізмайлы Нефанёнка зь Міцпы, просьле тога як ён забіў Гедалю Агікаменка: дужасілаў, людзёў ваенных а жанкі а дзеці а легчанцоў, каторыя ён зьвярнуў зь Гівеону. 17 І пашлі, і жылі ў сялібе Хімгам ля Бэтлеему, каб ісьці а прысьці да Ягіпту. 18 Ад Хальдэяў, бо баяліся іх, бо Ізмайла Нефанёнак забіў Гедалю Агікаменка, каторага кароль Бабілёнскі прызначыў за дзяржаўцу ў зямлі.

42 І дабліжыліся ўсі вайводцы а Ёганан Карэажонак а Езая Гошаёнак а ўвесь люд ад найменшага аж да найбольшага, 2 І сказалі Ярэма прароку: „Хай падзець жа маленьне наша перад табою, і памаліся за нас СПАДАРУ, Богу свайму, за ўсю гэту астачу, бо з множасьці мала нас засталася, як во вочы твае бацьчаць нас, 3 Каб СПАДАР, Бог твой, паведаміў нам дарогу, па каторай мы маем ісьці, і што маем рабіць”.

4 І сказаў ім Ярэма прарока: „Чую, вось, я памалюся СПАДАРУ, Богу вашаму, подле слоў вашых; і станецца, што СПАДАР адкажа вам, Я паведамлю вам, не скаваю нічога ад вас”. 5 Яны ж сказалі Ярэме: „Няхай СПАДАР будзе праўдзіваю а вернаю сьветкаю памеж нас, калі мы ня зробім подле кажнага слова, дзеля каторага СПАДАР, Бог твой, пашлець цябе да нас: 6 Ці добра, ці блага, мы паслужаем голасу СПАДАРА, Бога нашага, да Каторага пасылаем цябе, каб нам было добра, бо мы паслужалі голасу СПАДАРА, БОГА нашага”.

7 І сталася за дзесяць дзён, што было слова СПАДАРОВА да Ярэмы; 8 І пагукіў Ёганан Карэажонак а ўсіх вайводцаў, што былі зь ім, а ўвесь люд ад найменшага аж да найбольшага, 9 І сказаў ім: „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Израеляў, да Каторага вы пасылалі мяне пакласьці ваша маленьне перад Ім: 10 Калі вы будзеце жыць, жыць у зямлі гэтай, дык Я ўладжу вас, а не разбуру, і засаджу вас, а ня выкараню, бо Я жалею ліха, каторае Я ўчыніў вам. 11 Ня бойцеся караля Бабілёнскага, каторага вы баіцеся, ня бойцеся яго, агалашае СПАДАР, бо Я з вамі, каб вы бавіць вас і вывальніць вас із рукі ягонае. 12 І Я прычыню, каб вы знайшлі жаласьць у ваччу ягоным, і ён пажалее вас, і верне вас да зямлі вашае. 13 Але, калі б вы сказалі: „Ня будзем жыць у зямлі гэтай”, каб ня слухаць голасу СПАДАРА, Бога свайго, 14 Кажучы: „Не, мы пойдзем да зямлі Ягіпецкае, ідзе ня будзем бачыць вайны ані чуць гуку трубы, ані галадаваць бяз хлеба; там будзем жыць”; 15 Дык выслухайце цяпер слова СПАДАРОВА, засталыя Юдзі: гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Израеляў: калі вы станаўко зьвернеце віды свае, каб ісьці да Ягіпту,

і прыйдзеце, каб жыць там, 16 Тады станецца, што меч, каторага вы баіцеся, насыее вас там, у зямлі Ягіпецкай, і галадоў, каторае вы лякаецеся, дажанаць вас там, у Ягіпце, і там вы памрыце. 17 Гэтак будзе ўсім людзям, што зьвярнулі віды свае йсьці да Ягіпту, каб жыць там, — памруць ад мяча, ад галадоў і ад ліпучкі, і ніхто зь іх не застанецца ані ўцячы ад ліха, што Я навяду на іх; 18 Бо гэтак кажэ СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: як гнеў Мой а абурэньне Мае вылілася на жыхараў Ерузаліму, так Мае абурэньне выльецца на вас, калі вы прыйдзеце да Ягіпту, і вы будзеце брыдою, жахам, праклёнам і ганьбаю, і ўжо не абачыце месца гэтага. 19 Праз вас, засталыя Юдэі, вымавіў СПАДАР: „Ня прыходзьце да Ягіпту”; ведайце напэўна, што я сьветчыў вам сядні, 20 Што вы заблудзілі супроці душаў вапных, бо вы паслалі мяне да СПАДАРА, Бога свайго, кажучы: „Малі за нас СПАДАРА, Бога нашага, і подле ўсёга, што СПАДАР, Бог наш, скажа, паведамі нам, і мы зробім”. 21 І я цяпер паведаміў вам, але вы не паслухалі голасу СПАДАРА, Бога свайго, і ўсяго, дзеля чаго Ён паслаў мяне да вас. 22 Дык ведайце напэўна, што памрыце ад мяча, ад галадоў і ад ліпучкі на тым месцы, куды вы жадаеце йсьці жыць”.

43 І сталася, як скончыў Ярэма гукань усяму люду ўсі словы СПАДАРА, Бога іхнага, дзеля каторых СПАДАР, Бог іхны, паслаў яго да іх, усе тыя словы;

2 Тады Азара Гошаёнак а Ёганан Карэа-жонак а ўсі гордыя людзі казалі, кажучы Ярэме: „Ты кажаш ману, СПАДАР Бог наш не паслаў цябе сказаць: „Ня йдзіце да Ягіпту, жыць там”; 3 Адно Борух Ніранок намаўляе цябе супроці нас, каб аддаць нас у руку Хальдэяў, каб яны

забілі нас альбо завялі нас палоненікамі да Бабілёну”.

4 Дык не паслухалі Ёганан Карэа-жонак а ўсі вайводцы а ўвесь люд голасу СПАДАРОВАГА, каб жыць у зямлі Юдэйскай. 5 І ўзяў Ёганан Карэа-жонак а вайводцы ўсю астачу Юдэяў, што зьвярнуліся ад усіх народаў, куды яны былі выпіхнены, каб жыць у зямлі Юдэйскай, 6 Мужчынаў а жанкі а дзецяныты а дачкі каралеўскія а кажную людзіну, што Невузар-Адап, начальнік катаў, пакінуў з Гедаліям, сынам Агікама Шафанёнка, і Ярэму прароку, і Бо-руха Ніранка; 7 І прышлі да зямлі Ягіпецкае, бо не паслухалі голасу СПАДАРОВАГА, і дайшлі аж да Тагптангесу.

8 Тады прышло слова СПАДАРОВА да Ярэмы ў Тагптангесе, кажучы: 9 „Вазьмі ў руку сваю вялікія камяні і — перад ачыма мужоў юдэйскіх — схавай іх у гліне ў цагельні, што ля ўходу да фараонавага дому ў Тагптангесе, 10 І скажы ім: „Гэтак кажэ СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: гля, Я пашлю й вазьму Невухадрэцара, караля Бабілёнскага, слугу Свайго, і ён пастанове пасады свой над гэтымі камянямі, што Я схаваў, і ён разапнець каралеўскі будан свой на іх. 11 І, як ён прыйдзе, ён зрэзе зямлю Ягіпецкую: хто на сьмерць, таго на сьмерць; і хто ў палон, таго ў палон; і хто пад меч, таго пад меч. 12 І запалю цяпло ў дамох багоў ягіпецкіх, і яно спале іх, і панясець іх палоненікамі, і ён убярэцца зямлёю Ягіпецкаю, як пастух убіраецца ў вадзецьце свае, і пойдзе адгэнуль супакойна. 13 Патрышча таксама статуі Бефшэмішу, што ў зямлі Ягіпецкай, і дамы багоў ягіпецкіх спале цяплом”.

44 Слова, што было да Ярэмы праз усіх Юдэяў, што жывуць у зямлі Ягіпецкай, што жывуць у Міг-доле а ў Тагптангесе а ў Нофе а ў

краю Пафрос: 2 „Гэтак кажэ СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: вы бачылі ўсе ліха, што Я навёў на Ерузалім а на ўсіх месцы Юдэйскія; і вось, яны цяпер спустошаныя, і ніхто ня жывець у іх, 3 За нягоднасьць іхнюю, каторую яны здзеялі, каб гнявіць Мяне тым, што пашлі кадзіць а служыць іншым багом, каторых яны ня зналі, яны ані вы, ані айцове вашы. 4 І пасылаў Я да вас усіх слугаў Сваіх, прарокаў, раня ўстаючы і пасылаючы, кажучы: „Ані не рабіце агіднае рэчы гэтае, каторае Я ненавіджу”. 5 Але яны ня слухалі ані нахінулі вуха свайго, каб адварнуцца ад нягоднасьці, каб не кадзіць іншым багом. 6 І вылілася абурэньне Мае а гнеў Мой, і загараўся ў месцах Юдэі а на вуліцах Ерузаліму, і яны былі спустошаны а апушчаны, як цяпер.

7 „І цяпер гэтак кажэ СПАДАР, Бог войскаў, Бог Ізраеляў: нашто вы дзеце вялікае ліха супроці душаў сваіх, каб адцяць у вас мужчын а жанкі, дзецяняты а сысуна з пасярод Юдэі, каб не засталася астачы? 8 Нашто вы гнявіце Мяне ўчынкамі рук сваіх, кадзячы іншым багом у зямлі Ягіпецкай, куды вы прышлі жыць, каб загубіць самых сябе і каб вы былі праклёнам а ганьбаю ў вусіх народаў зямлі? 9 Ціж вы забыліся нягоднасьць айцоў сваіх і нягоднасьць каралёў Юдэйскіх, і нягоднасьць жонак іхніх, і нягоднасьць сваю, і нягоднасьць жонак сваіх, каторую яны здзеялі ў зямлі Юдэйскай і на вуліцах Ерузаліму? 10 Яны не ўжарыліся дагэтуль, не пабаяліся, не хадзілі ў Праве Маім ані ў вустах Маіх, што Я ўстанавіў вам а айцом вашым.

11 „Затым гэтак кажэ СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: вось, Я звярну від Свой супроці вас на ліха і адатну ўсю Юдэю. 12 І вазьму астачу Юдэяў, каторыя звярну-

лі віды свае, каб ісьці да Ягіпту жыць там, і яны будуць усі вынішчаны, загінуць у зямлі Ягіпецкай, падуць ад мяча, загінуць з галадоўі; ад найменшага аж да найбольшага ад мяча а з галадоўі памруць і стануць брыдою а жахам а праклёнам а ганьбаю. 13 Бо Я пакараю жывучых у зямлі Ягіпецкай, як пакараў Ерузалім, мячом, галадою а ліпучкаю, 14 Ажно ня будзе ўцекалага ані засталага з астачы Юдэяў, каторыя прышлі да зямлі Ягіпецкае жыць там, каб звярнуцца да зямлі Юдэйскае, да каторае лютуць душа іхняя, каб звярнуцца жыць там; бо ніхто ня звернецца, адно ўцекальы”.

15 Тады ўсі мужы, каторыя ведалі, што жонкі іхныя кадзяць багом іншым, і ўсі жонкі, што стаялі вялікім грудам, нават увесь люд, што жыў у зямлі Ягіпецкай у Пафросе, адказалі Ярэме, кажучы: 16 „Слова, што ты гўкаў нам імем СПАДАРОВЫМ, мы ня служаем у цябе; 17 Але мы канечне будзем рабіць усе, што выходзе з вуснаў нашых, кадзіць караліцы нябёс і рабіць ўзьліваньні ей, як мы рабілі, мы а айцове нашы, каралі нашы а князі нашы ў месцах Юдэйскіх а на вуліцах Ерузаліму; мы тады сыціліся хлебам, і нам было добра, і не дазнавалі ліха. 18 Бо адгэтуль, як мы перасталі кадзіць караліцы нябёс і ўзьліваць ўзьліваньні ей, не стаець нам усяго, і гінем ад мяча а голадові. 19 І як мы кадзілі караліцы нябёс і ўзьлівалі ўзьліваньні ей, то ці бяз нашых мужоў рабілі мы гэта ей: пяклі перапечкі з абразом ейным і ўзьлівалі ўзьліваньні ей?”

20 Тады Ярэма сказаў усяму люду, мужом а жонкам а ўсяму люду, што даў яму гэты адказ, кажучы: 21 „Ці ня гэта кадзеньне, што кадзілі ў месцах юдэйскіх а на вуліцах Ерузаліму вы а айцове вашы, каралі вашы а князі вашы а люд зям-

лі, успомнеў СПАДАР, ці не яно прышло Яму ўдум? 22 І ня мог СПАДАР даўжэй царпець з прычыны нягоднасьці ўчынкаў вашых і агідаў, што вы рабілі; затым зямля ваша стала пустынёю, жахам а праклёнам, бяз жыхара, як цяпер. 23 За тое, што вы кадзілі а грашылі супроці СПАДАРА, і ня слухалі голасу СПАДАРОВАГА, і не хадзілі ў Праве Ягоным, ані ў вуставах Ягоных, ані ў святчаньнях Ягоных, за тое й стрэла вас ліха, як цяпер”.

24 І сказаў Ярэма ўсяму люду а ўсім жонкам: „Слухайце слова СПАДАРОВА, уся Юдэя, што ў зямлі Ягіпецкай: 25 Гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Израеляў, кажучы: вы а жонкі вашы гўкалі вуснамі сваімі й паўнілі рукамі сваімі, кажучы: „Мы канечне будзем праўдзіць абятніцы свае, каторыя мы абяцалі, каб кадзіць караліцы нябёс і ўзыліваць узьліваньні ёй”: вы напэўна споўніце абятніцы вашыя й супоўна досьць учыніце ім.

26 „Затым, усі Юдэі, што жывіце ў зямлі Ягіпецкай: вось, Я прысягнуў вялікім імям Сваім, кажа СПАДАР, што наперад імя Мае ня будзе менавана вуснамі людзіны Юдэі ў вусёй зямлі Ягіпецкай, кажучы: „Жыў Спадар СПАДАР!” 27 Гля, Я буду чукавы ўзглядам іх на ліха, а не на дабро; і ўсі мужы Юдэі, што ў зямлі Ягіпецкай, загінучь ад мяча а га-ладоваі, пакуль ня будуць зьнішчаны. 28 Малы лік уцеклых ад мяча зьвернецца ізь зямлі Ягіпецкае да зямлі Юдэйскае, і даведаюцца ўсі засталыя Юдэі, што прышлі да зямлі Ягіпецкае, жыць там, чые словы спраўдзяцца, Мае ці іхныя. 29 І во, агалашае СПАДАР, знак вам, што Я даведаюся да вас на гэтым месцу, каб вы даведалься, што словы Мае напэўна спраўдзяцца на ліха вам:

30 „Гэтак кажа СПАДАР: гля, Я аддам фараона Гофра, караля Ягі-

пецкага, у руку непрыяцеляў ягоных і ў руку тых, што шукаюць жыцьця ягонага, як Я аддаў Сэдаку, караля Юдэйскага, у руку Невухадрэцара, караля Бабілёнскага, непрыяцеля ягонага, каторы таксама шукаў жыцьця ягонага”.

45 Слова, што Ярэма, прарока, казаў Боруку Ніранку, як ён напісаў з вуснаў Ярэмы ў кнігу сло-вы гэтыя, чацьвертага году Егоякіма Ёсянка, кажучы: 2 „Гэтак кажа СПАДАР, Бог Израеляў, празь цябе, Боруша: 3 Ты сказаў: „Бяда ж імне! бо СПАДАР дадаў смутак да болёмайго; я стамаваўся стагнаньнямі сваімі і не знайшоў супакою” 4 Гэтак ты скажы яму: гэтак кажа СПАДАР: гля, Я бурэю тое, што будаваў, і выкараняю, што пасадзіў, і ўсю зямлю гэтую. 5 А ты шукаеш вялікіх рэчаў сабе? ня шукай, бо гля, Я наведу ліха на кажнае цела, кажа СПАДАР, але душу тваю дам табе замест здабытку на ўсіх месцах, куды ты пойдзеш”.

46 Слова СПАДАРОВА, што было Ярэме, прароку, праз народы: 2 Празь Ягіпет а праз войска фараона Нехо, караля Ягіпецкага, каторы быў ля ракі Ёўфрату ў Кархемішу, каторага Невухадрэцар, кароль Бабілёнскі, зрабіў чацьвертага году Егоякіма Ёсянка, караля Юдэйскага: 3 „Прыгатуйце панцыры і шчыты і бліжчася да бітвы. 4 Запрагайце коні і ўсьсядайце конна, коннікі, выступайце із шаламамі, паліруйце дзіды й адзявайце панцыры. 5 Чаму бачу Я, што яны зьявіліся й бягуць назад? і дужасьці іхныя разьбіты, і борзда ўцяклі, і не азіраюцца; страх навокал, кажа СПАДАР. 6 Не ўцячэць шыбкі, не ўратуецца дужасі; на поўначы, ля ракі Ёўфрату, спатыкнуцца а паводка. 7 Хто гэта ўзьнімаецца, як паводка, чые воды хвалююцца, як ракі? 8 Ягіпет ўзьнімаецца, як па-

водка, і воды яго хваляюцца, як рэкі, і кажа: узьнімуся, пакрыю зямлю, зьнішчу места й жыхараў яго. 9 Усьсядайце на коні, і шалейце, цялежкі, няхай выйдуць дужасілы, Ефіопляне а Пуцяне, што дзяржаць шчыты, і Людзяне, што дзяржаць і напінаюць лук; 10 Бо дзень гэты ў СПАДАРА, Бога войскаў, дзень помсты, каб памсьціцца праціўнікам Сваім, і меч будзе жэрці, і насыціцца, і ўп'ецца крывёю іхнаю, бо аброк Спадара СПАДАРА войскаў у паўночным краю, ля ракі Еўрату. 11 Узыходзь да Гілеаду й вазьмі бальсаму, дзеўка, дачка Ягіпту; дарма ты ўжываеш шмат лекаў, уздараўленьня няма табе. 12 Народы пачулі ганьбу тваю, і вык твой напоўніў зямлю, бо дужасілы стыкнуўся з дужасіламі, і абодва загінулі разам".

13 Слова, што казаў СПАДАР Ярэме, прароку, як Невухадрэцар, кароль Бабілёнскі, прыйдзе зразіць зямлю Ягіпецкую: 14 „Накажыце ў Ягіпце й агаласіце ў Мігдоле, і агаласіце ў Нофе а ў Тагпангесе, скажыце: „Стань і прыгатуйся, бо меч пажарэць навокал цябе". 15 Чаму твой адважнік вымецены? — Не стаіць, бо СПАДАР адпіхнуў яго. 16 Ён памножыў падаючых; але, ваяцца адзін на аднаго й кажуць: „Устань, зьвярнімася да люду свайго й да роднае зямлі свае ад мяча ўцісканьніка". 17 Крычаць там: „Фараон, кароль Ягіпецкі, крыксун, ён пралусьціў прызначаны час". 18 „Жыў Я, агалашае Кароль — СПАДАР войскаў імя Ягонае: напэўна, як Табор меж гораў і як Карміл ля мора, прыйдзе ён. 19 Снадзі палону зрабі сабе, жыхарка, дачка Ягіпту, бо Ноф стане пустынёю, спалены, без жыхара.

20 „Ягіпет — пазорная цяліца; але зьйкаўка з поўначы лётма прыляцела на яе. 21 Таксама найміты сярод яго, як укормленыя валы, але

яны — таксама зьвярнуліся назад, уцяклі разам, не стаялі, бо дзень няшчасьця іхнага прышоў на іх, параведаньня да іх. 22 Голас ягоны будзе сіпець, як гадзіны, бо яны йдуць із войскам, із сякірамі прыдуць на яго, як секачы. 23 Высякуць лес яго, агалашае СПАДАР, дарма што нельга яго палічыць, бо іх болей чымся шаранчы, няма ім ліку. 24 Паганьбена дачка Ягіпту, аддана ў руку люду паўночнага". 25 Кажа СПАДАР войскаў, Бог Израеляў: „Гля, Я даведаюся да Амона з Но а да фараона а да Ягіпту з багамі іхнымі і з каралямі іхнымі, да фараона й тых, што спадзяюцца на яго. 26 І аддам іх у руку тых, што шукаюць душаў іхных, і ў руку Невухадрэцара, караля Бабілёнскага, і ў руку слугаў ягоных; а просьле гэтага ён будзе населены, як у дні старыя, агалашае СПАДАР.

23 „А ты ня бойся, слуга мой Якаве, і не лякайся, Израелю, бо вось, я вывальню цябе здалёку і насеньне твае із зямлі палону іхнага; і Якаў зьвернецца, і сыцішыцца, і супакоіцца, і няма палохаючага. 28 Ня бойся ты, слуга Мой Якаве, агалашае СПАДАР; бо Я з табою, бо Я ўчыню канец усім народам, куды Я выпнаў цябе, але ня ўчыню канца табе, але мерна буду казьнерыць цябе, але за ані нявіннага ня буду мець цябе".

47 Слова СПАДАРОВА, што было Ярэме, прароку, празь Пілішчан, уперад чымся фараон зразіў Газу. 2 „Гэтак кажэ СПАДАР: абач, падыймаюцца воды з поўначы і стануць цур'ём, што разьліваецца, і зальлюць зямлю і ўсе, што напаўняе яе, места а жыхараў яго; тады закрычаць людзі, і завуюць усі жыхары зямлі. 3 Ад тупату капытоў дужых коні, драганьня цялежак, грукату колаў айцове не аглядаюцца на сыноў, бо рукі агусьціліся

4 З прычыны настаючага дня, каб аглабаць усіх Пілішчан, выгубіць ля Тыру а Сыдону ўсіх памачнікоў, што засталіся, бо СПАДАР аглабае Пілішчан, астачу абтоку Кафтор. 5 Лысіна прыходзе на Газу, Ашкелон гіне, астача даліны іхнае. Пакуль ты будзеш рэзацца? 6 О бяда, мечу СПАДАРОЎ, пакуль ты не супакойся? увыйдзі ў похву сваю, супакойся а змоўкні. 7 Як можа ён супакойцца, калі СПАДАР раскажаў яму? На Ашкелон а на ўзмор'е, туды Ён прызначыў яго".

48 Праз Моава гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: „Бяда Неву, бо яно аглабана; паганьбены а ўзяты Кірафаім; паганьбены Місгаў і патрышчаны. 2 Няма болей хвалы Моаву; у Гэшбоне задумляюць ліха на яго, кажучы: „Прыходзьце й вынішчыма яго з быцця народам". І ты, Мадмене, знямееш, меч пойдзе за табою. 3 Слухай! крык із Горонаіму, глабаньне а вялікае патрышчаньне. 4 Моаў патрышчаны, узнялі крык дзецяняты ягонныя. 5 Бо на ўзыходзе на Лугіф плачма плачуць, бо на зыходзе да Горонаіму ўцісканьнікі будуць чуць крык патрышчаньня. 6 Уцякайце, ратуйце душы свае й будзьце, як яленец на пустыні. 7 За тое, што ты спадзяваўся на гарады свае а на скарбы свае, то ты таксама будзеш узяты, і Хемош пойдзе ў палон ізь сьвятарамі а князьмі сваімі разам. 8 І прыйдзе глэбаньнік на кажнае места, і ніякае места не ўцячэць, і загіне даліна, і раўніна будзе зьнішчана, як СПАДАР сказаў. 9 Дайце крылы Моаву, каб ён лётма паляцеў, бо места ягонныя будуць спустошаны, бязь нікога, хто жыў бы у іх. 10 Пракляты, хто робе работу СПАДАРОВУ ізрадліва, і пракляты, хто ўдзержуе меч свой ад крыві. 11 Моаў чуўся супакойным з маладосці свае й сядзеў на дражджах сваіх, і ня быў пераліва-

ны із судзіны да судзіны, і не хадзіў у палон; затым у ім застаўся смак ягоны, і пах ягоны не зьмяняўся.

12 „Затым, гля, настаюць дні ягонныя, агалашае СПАДАР, што Я пашлю на яго спарожнянікаў, каторыя спарожняць яго, спарожняць судзьдзе ягонае й разаб'юць бутлі іхныя. 13 І асараматца Моаў за Хемош, як дом Ізраеляў быў асарамочаны за Бэт-Эль, надзею сваю. 14 Як вы кажашце: „Мы людзі адважныя й дужыя да вайны"? 15 Моаў разглібаны, і ўзяты места ягонныя, і выборныя дзяцюкі ягонныя пашлі на зарэз, агалашае Кароль, — СПАДАР войскаў імя Ягонае. 16 Блізка да прыходу няшчасьце Моава, і ліха ягонае дужа барздыць. 17 Плачча па ім усі, што каля яго, і ўсі вы, што знаеце імя ягонае, кажыце: „Як паломлены кій моцны, палка пазору ягонага!". 18 Зыйдзі ізь сыці й сядзь на выпраглуую зямлю, жыхарка-дачка Дывону, бо глэбаньнік Моава прыйдзе на цябе, абура моцныя гарады твае. 19 Стой ля дарогі й назірай, жыхарка Ароіру, пытайся ў тога, хто ўцякае, і ў тога, хто ратуецца, кажы: „Што прыгадзілася?" 20 Моаў асарамочаны, бо патрышчаны; галасіце й крычыце, на кажыце гэта ўв Арноне, што Моаў паглабаны. 21 І суд прыходзе на край раўніны, на Голон а на Ягу а на Мефааф 22 А на Дывон а на Нево а на Бет-Дыўлафаім 23 А на Кірафаім а на Бет-Гамул а на Бет-Меон 24 А на Кероф а на Воцру а на ўсіх местах зямлі Моава, далёкія й блізкія. 25 Адцяты рог Моаву, і патрышчана плячо ягонае, кажа СПАДАР. 26 Дайце напітку яму, каб упіўся, бо ён вяльмуваўся супроці СПАДАРА; і Моаў будзе вяляцца ў ірвакох сваіх, і станецца пасьмехам таксама. 27 Бо ці ня быў Ізраель пасьмехам табе? ці ён апынуўся меж злодзяў, бо як толькі

загукнеш празь яго, ты ківаеш. 28 Пакіньце месты й жывіце на скалах, жыхары Моаву, і будзьце як галуба, што віець гняздо свае на бакох узыходу ў пячору. 29 Мы чулі гордасьць Моава — ён вельма горды — пыху ягоную а пыхатасьць ягоную а гордасьць ягоную а вялягұрыстасьць сэрца ягонага. 30 Я ведаю, агалашае СПАДАР, гнеў ягоны, але ён несправядлівы; замэры ягоныя, але яны нічога справядлівага не зрабілі. 31 Затым Я буду галасіць па Моаву, крычэць па ўсіх Моаўлянах; па людзёх Кір-Гэрэсу буду стагнаць. 32 Болей за плаканьне па Языру Я плачу па табе, о віно сыўмаскае; пагоны твае пусціліся за мора, дасяглі аж да мора Языру, глэбаньнік напаў на летныя плады твае й на віназбор твой. 33 І радасьць, і весялосьць адабраны ад уродлівага поля й ад зямлі Моаўскае; і віно ў таўчэльні суняў, ніхто не таўчэць яго з гуканьням, гуканьне ня ё гуканьням. 34 Ад галашэньня Гэшбону аж да Елеялы, аж да Ягаза яны ўзынялі голас, ад Цоару аж да Горонаіму, да трэйцяга Еглафу, бо таксама воды Німрымскія стануць пустынямі. 35 І Я спыню, агалашае СПАДАР, абраканьне на ўзвышшах і кадзеньне багом іхным. 36 Затым сэрца Мае па Моаву, як дуда, дудзец будзе; і сэрца Мае па людзёх Кір-Гэрэсу, як дуда, дудзец будзе, бо множасьць, прыдбаная ім, загінула. 37 Бо ў кажнага галава лысая і кажнага барада астрыжана, на руках у ўсіх нарэзы і на сыцёгнах зрэбніна. 38 На ўсіх стрэхах у Моава й на ўсіх вуліцах яго жалоба, бо Я патрыпчыў Моава, як судзіну нялюбую, агалашае СПАДАР. 39 Як ён патрыпчаны й выюць! Як Моаў адварнуў завьек у сорама! Гэтак Моаў стаў пасьмехам а жахам усім, што навокал яго”;

40 Бо гэтак кажа СПАДАР: „Гля, ён паліціць, як арол, і распусьце

крылы свае над Моавом. 41 Кіроф будзе ўзяты, і гарады захоплены. Сэрца адважных Моаўлян будзе таго дня, як сэрца хворае жонкі. 42 І Моаў будзе вынішчаны зь людаў, бо вяльмуваўся супроці СПАДАРА. 43 Страх а яма а пасадка на цябе, жыхару Моава, агалашае СПАДАР. 44 Хто ўцячэць із страху, — уваліць яму; а калі вылезе зь ямы, — луча ў пасадку, бо Я навяду на яго, на Моава, год кары на іх, агалашае СПАДАР. 45 Уцякаючыя адзяржаўліся з высіленьня пад сьценям Гэшбону, бо выпшла цяпло з Гэшбону й поламя з пасярод Сыгону, і пажарэць бакі Моававы й цемя сыноў вераску. 46 Бяда табе, Моаве, люд Хемоша гіне; бо сынове твае ўзяты палоненікамі й дачкі твае — у палон. 47 Але зьвярну палон Моаваў у вапошнія дні, кажа СПАДАР”. Дагэтуль рассудак праз Моава.

49 Праз сыноў Амонавых гэтак кажа СПАДАР: „Ціж няма сыноў у Ізраеля? ціж спадкаемцы няма ў яго? Чаму ж Мілхому спала зямля Гад, і люд ягоны живець у местах яе? 2 Затым, гля, настаюць дні, агалашае СПАДАР, калі Я прычыню чужь ваенны крык у Раўве сыноў Амонавых, і яна будзе спустошанаю гараваткаю, і дачкі яе будуць спалены цяплом, і спадуць Ізраелю тыя, каторым быў спаўшы Ізраель, кажа СПАДАР. 3 Вый, Гэшбоне, бо Ай аглабаны. Крычыце, дачкі Раўвіны, паперажыцеся зрэбнінаю, будзьце ў жалобе й туляйцеся меж платоў, бо кароль іхны пойдзе ў палон ізь сьвятарамі сваімі а князьмі сваімі разам. 4 Што ты хвалішся далінамі? даліна твая сьцякае, ізрадлівая дачка, што спадзявалася на скарбы свае, кажучы: „Хто прыйдзе на мяне?” 5 Гля, Я наведу страх на цябе, кажа СПАДАР, Бог войскаў, з усяе акаліцы твае, і вы будзеце выпіхнены адзін за адным, і ня будзе каму

збіраць тулякоў. 6 Але просьле гэтага Я зьвярну з палону сыноў Амо-
навых, агалашае СПАДАР”.

7 Узглядам Едома гэтак кажа
СПАДАР войскаў: „Ці няма ўжо
мудрасьці ў Фемане? загінула рада
ў разумных? змарнела іхная муд-
расьць? 8 Уцякайце, абярніцеся на-
зад, жавайцеся глыбака жыць, жы-
хары Дэдану, бо няшчасьце Есава-
на навяду на яго ў часе даведаньня
да яго. 9 Калі б абіраньнікі вінных
ягадаў прыйшлі да цябе, ці не па-
кінулі б некаторага неабабранага ві-
на? Калі б злодзеі прыйшлі ночы,
яны зьнішчылі б толькі, колькі ім
досыць. 10 Але Я абгаліў Есава, ад-
крыў патайныя месцы ягоныя, і ён
ня можа схавацца; паглабана на-
сеньне ягонае а браты ягоныя а су-
седзі ягоныя, і яго няма. 11 Пакінь
усі дзеці — сіроты свае: Я захаваю
жывыя; і няхай удовы твае спадзя-
юцца на Мяне”;

12 Бо гэтак кажа СПАДАР: „Вось,
калі тыя, што не заслужылі піць
чары, канечне будуць піць яе, ціж
ты застанешся непакараны? Ты не
застанешся непакараны, але ка-
нечне будзеш піць; 13 Бо Сабою Са-
мым прысягнуў, агалашае СПА-
ДАР, што Воцра стане пустыняю,
ганьбаю а разьвярненьням а пра-
клёнам, і ўсі месцы яе будуць разь-
вярненьням вечным”. 14 Я чуў ве-
дамку ад СПАДАРА, і пасол пасла-
ны да народаў, кажучы: „Зьбяры-
цеся й ідзіце на яе, і станьце да біт-
вы; 15 Бо, гля, Я ўчыніў цябе ма-
лым меж народаў і грэбаваным меж
людзёў. 16 Ляк цябе зьвеў цябе, пы-
ха сэрца твайго, о ты, што жывеш
у раськепінах скалы, што займаеш
верх узгорку, хоць бы ты зьвіў
гняздо свае так высака, як арал, Я
зрыну цябе далоў адгэнуль, агала-
шае СПАДАР. 17 Таксама Едом
будзе спустошаны; кажны, што про-
йдзе ля яго, зумеецца а сьвісьне з
прычыны ўсіх болькаў ягоных.

18 Як зрыненыя Содом а Го-
мора а суседзі іхныя, кажа СПА-
ДАР, так ні водная людзіна
ня вытрывае там, і сын людзкі
ня будзе жыць у ім. 19 Гля,
ён узыйдзе як леў ад узьнятага Ёр-
дану на ўмацаваньня сялібы; але
зараз Я прысілю яго адбегчы ад
яго, і хто абраны, таго Я прызначу
над ім; бо хто падобны да Мяне?
і хто можа прызначыць рок Імне?
які пастыр стане супроці Мяне?
20 Затым служайце раду СПАДАРО-
ВУ, што Ён паставіў на Едом,
і думкі Ягоныя, што Ён задумаў на
жыхараў Феману: ці ня выцягнуць
іх найменшыя з чарады? ці ня спус-
тошаць ім дамовы іхнае? 21 Ад гру-
кату паду іхнага страсянулася зям-
ля, гук галашэньня іхнага чуваць
ля Чырвонага Мора. 22 Гля, ён, як
арал, узьнімаецца і распусьце кры-
лы свае над Воцраю, і таго дня
сэрца адважных Едомлян будзе, як
сэрца жонкі ў хваробе ейнай”.

23 Праз Дамашак. „Гамаф а Ар-
пад засаромленыя, бо яны пачулі
благія ведамкі, яны замлелі, яны
ўзрушаны, як мора, ня могуць су-
пакойцца. 24 Дамашк кволее, абяр-
нуўся ўцякаць, і дрыгота ахапіла
яго, нэмарасьць а болі скапілі яго,
як парадзіху. 25 Быццам ня мела
застацца места славуцае, места ра-
дасьці Мае! 26 Затым паваліцца
дзяцюкі ягоныя на вуліцах ягоных,
і ўсі ваюны выгублены будуць таго
дня, агалашае СПАДАР войскаў.
27 І запалю цяпло на сыцяне Да-
машку, і пажарэць палацы Вен-Га-
дада”.

28 Праз Кідар а каралеўствы Га-
сорскія, каторыя зразіў Невухадра-
дар, кароль Бабілёнскі, гэтак сказаў
СПАДАР: „Уставайце, ідзіце на Кі-
дар і аглабайце сыноў усходу.
29 Буданы іхныя й стады іхныя ад-
бяруць, іхныя апоны й усе судзьдзе
іхнае, і вярблюды іхныя возьмуць
сабе, і будуць крычэць ім: „Страх

адусюль! 30 Уцякайце, цягніцеся далёка, жывіце глыбака, жыхары Гасору, агалашае СПАДАР, бо на-
раджаецца радаю супроці вас Неву-
хадрацар, кароль Бабілёнскі, і ду-
мае думу на вас. 31 Уставайце, узы-
йдзіце да народу здаволенага, што
жывець нядбайна, агалашае СПА-
ДАР, што ня мае брамаў ані зава-
лаў, што жывець адзіотна. 32 І
вярблуды іхныя будуць адданы на
здабытак, і множасьць статку на
глабаньне, і Я разьвею на кажны
вечер тых, што абцінаюць бакі, і ад-
сюль навяду на іх няшчасьце, ага-
лашае СПАДАР. 33 І будзе Гасор
пачораю шакалаў, спустошаньням
навекі; не аселицца там людзіна, і ня
будзе жыць там сын людзкі”.

34 Тое слова СПАДАРОВА, што
было да Ярэмы, прарокі, празь Елам
на пачатку дзяржавы Сэдэкі, кара-
ля Юдэйскага, кажучы: 35 Гэтак ка-
жа СПАДАР войскаў: „Гля, я па-
трышчу лук Еламу, галоўную моц
яго. 36 І навяду на Елам чатыры
вятры з чатырох канцоў неба, і разь-
вею іх на ўсі тых вятры, і ня будзе
народу, куды выпхненыя Еламцы
ня прыйдуць. 37 І Я напалохаю
Елам перад непрыяцельмі ягонымі
і тымі, што шукаюць душы іхнае;
і навяду ліха на іх, палкі гнеў Свой,
агалашае СПАДАР, і пашлю меч
за імі, пакуль ня выгублю іх. 38 І
пастанаўлю пасад Свой у Еламе,
і выгублю стуль караля а князёў,
агалашае СПАДАР. 39 Але станец-
ца ў валопнія дні, што Я зьвярну
палон Елама, агалашае СПАДАР”.

50 Слова, што казаў СПАДАР
Ярэмам прарокам праз Бабілён,
празь зямлю Хальдэяў: 2 „Абясьці-
це меж народаў і агаласіце, і паста-
навіце сыяг, агаласіце, не тайце, ка-
жыце: „Бабілён узяты, Віл пагань-
бены, Мерадах патрышчаны, балва-
ны яго паганьбены, абразы патрыш-
чаны”, 3 Бо з поўначы ўсходзе на-
род на яго, каторы надта спустоша

зямлю ягоную, не аселицца там у ёй
ніхто ад чалавека да статку, пацяг-
нуцца, пойдучь. 4 Тых дзён а таго
часу, агалашае СПАДАР, сынове
Ізраелявы прыйдуць, яны а сынове
Юдзіны разам, ідучы й плачучы,
прыйдуць і будуць шукаць СПАДА-
РА, Бога свайго. 5 Будуць пытац-
ца дарогі да Сыёну зь відамі, зьвер-
ненымі туды, кажучы: „Дзіма а
прылучымася да СПАДАРА змоваю
вечнаю не забыванаю”.

6 „Люд Мой — згубленыя авечкі;
пастыры іхныя зьвялі іх на безда-
раж, зьвярнулі іх на горы; яны
йшлі з гары на ўзгорак, забыліся
пасыцьбішча свае. 7 Усі, што знахо-
дзілі іх, жэрлі іх, і праціўнікі іх ка-
залі: „Мы ня вінныя, бо яны ізгра-
шылі супроці СПАДАРА. Сяліба
справядлівасьці, надзея айцоў іх-
ных СПАДАР”. 8 Падарожжуйце з
пасярод Бабілёну і выходзьце із
зямлі Хальдэйскае, будзьце, як каз-
лы перад стадамі; 9 Бо гля, Я ўзру-
шу й прывяду на Бабілён збор вялі-
кіх народаў з паўночнага краю, і
зладзяцца супроці яго, адгэнуль ён
будзе ўзяты; стрэлы ягоныя як на-
вытыраны дужасі, не зварачаюцца
дарма. 10 І Хальдэя станецца зда-
быткам, усі, што будуць глабаць яе,
здаволяцца, агалашае СПАДАР; 11
Бо вы весяліліся, бо вы цешылі-
ся, нікбеньнікі спадку Майго, бо вы
сыцелі, як цяліца на траве, і раўлі,
як быкі. 12 Вельмі будзе засаромле-
на маці ваша, спалатнее радзіха ва-
шая; вось, найнегаднейшы з наро-
даў будзе пустынёю, сухою зямлёю
а сыцепама; 13 Бо ад гневу СПАДА-
РОВАГА яна будзе незаселенаю, але
чыста спустошанаю: кажны, што
пройдзе ля Бабілёну, зумеецца і
сьвісьне на ўсі болькі яго. 14 Зладзь-
цеся на Бабілён навокал яго; усі,
што напінаеце лук, страляйце ў яго,
не шчаджайце стрэлаў; бо ён ізгра-
шыў супроці СПАДАРА. 15 Наво-
кал крычыце на яго; ён апусціў

рукі свае, пад ягоны разваліўся, сьцены ягоныя абураны, бо гэта помста СПАДАРОВА; памсьціцеся яму: як ён рабіў, зрабіце яму. 16 Выгубіце сяўбіта з Бабілёну й таго, хто дзяржыць серп у жніво; бо ад згубнага мяча хайжны зьвернецца да люду свайго й жны хай уцячэць да зямлі свае.

17 „Авечка рассыпаная Ізраель; лавы разатналі яе; перш кароль Асырскі жэр яе, а наапошку гэты Невухадрэцар патрыпчыў ёй косыці.

18 „Затым гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Ізраеляў: гля, Я даведаюся да караля Бабілёнскага й да зямлі ягонай, як Я даведаўся да караля Асырскага. 19 І зьвярну Ізраеля да сялібы ягонай, і ён будзе пасьціцца на Карміле а на Воцры, і на гары Яхрэмавай і ў Гілеадзе насыціцца душа ягоная. 20 Тых дзён і таго часу, агалашае СПАДАР, будуць шукаць бяспраўя Ізраелявага, і ня будзе, і грэх Юдзін, і ён ня будзе знойдзены; бо Я дарую тым, каторых пакіну.

21 „Узыйдзі на зямлю Мерафаім а на жыхараў Пекоду, спустош а акануй усе за імі, агалашае СПАДАР, і зрабі подле ўсёга, што Я расказаў табе. 22 Гук бітвы на зямлі і вялікае забурэнне. 23 Як адсечаны а разьбіты молат усяе зямлі! як Бабілён стаў спустошаньнем меж народаў! 24 Я паставіў пасадку на цябе, і ты злоўлены, Бабілёне, і ты ня ведаў; ты знойдзены а таксама скоплены, бо ты ходаўся із СПАДАРОМ. 25 Адчыніў СПАДАР скарб свой і вынес зброю абурэння Свайго, бо справа ў Спадара, СПАДАРА войскаў, у зямлі Хальдэйскай. 26 Ідзіце на яе з канца, адамкніце сьвірны ейныя, тапчыце яе, як стагі, і зьнішчыце яе, хай ня будзе ў яе астачы. 27 Забіце ўсі валы ейныя, няхай яны йдуць на зарэз; бяда ім! бо прышоў дзень іхны, пара даведанья да іх. 28 Чутны голас тых,

што ўцякаюць і ратуюцца із зямлі Бабілёнскае, наказаць у Сьлёне помсту СПАДАРА, Бога нашага, помсту за палац Ягоны. 29 Згубіце на Бабілён шмат, усіх, што напіваюць лук, аблягайце яго навокал, хай ня будзе ўцекаў; адплаціце яму подле ўчынку ягонага; подле ўсёга, што ён рабіў, зрабіце яму; бо ён быў пыхаты да СПАДАРА, да Сьвятога Ізраелявага. 30 За тое маладзёны падучь на вуліцах, і ўсі мужы-воі загінучь таго дня, кажа СПАДАР.

31 „Гля, Я на цябе, пыхаты, агалашае СПАДАР, Бог войскаў, бо настаў дзень твой, час даведанья да цябе. 32 І спатыкнецца пыхаты, і раваліцца, і ніхто не падыйме яго; і запалю цяпло ў местах ягоных, і яно пажарэць усе навокал яго.

33 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: упісьненыя сынове Ізраелявы а сынове Юдзіны разам, і ўсі, што ўзялі іх палоненікамі, моцна дзяржаць іх, адмаўляюцца выпусціць іх. 34 Іх адкупіцель моцны: СПАДАР войскаў імя Ягонае; канечне абароне справу іхнюю, каб супакоіць зямлю, і выжне жыхараў Бабілёну. 35 Меч на Хальдэяў, агалашае СПАДАР, і на жыхараў Бабілёну, і на князёў, і на мудрыцоў ягоных. 36 Меч на хвалькоў, і яны здурнеюць; меч на дужасілаў ягоных, і яны зьялікаюцца; 37 Меч на коні іхныя, і на цялежкі іхныя, і на ўвесь мешаны люд, што сярод яго, і яны стануць жанкамі; меч на скарбы ягоныя, і яны будуць паглабаны. 38 Сухмень на воды ягоныя, і яны высахнуць; бо гэта зямля выразаных, і балванамі сваімі яны хваляцца. 39 За тое будуць жыць там дзікія зьвяры пустыняў а абтокаў, і савянаты будуць жыць на ёй, і ня будзе ўжо населе на навакі, і ня будуць жыць на ёй ад пакаленьня аж да пакаленьня. 40 Як СПАДАР абурыву Содома *

Гомору а суседнія месцы іх, агалашае СПАДАР, так ні водная людзіна ня вытрымае там, і ніякі сын людзкі ня будзе жыць у ёй. 41 Гля, з поўначы прыходзе люд, і вялікі народ, і шмат якія каралі ўзрушаны з украінаў зямлі. 42 Лук а дзёду яны будуць дзяржаць; яны неміласьціўныя і не пажалеюць; голас іхны будзе раўсцьці, як мора; будуць езьдзіць конна, зладзяцца, як муж на вайну, супроці цябе, дачка Бабілёну. 43 Пачуў кароль Бабілёнскі ведамку празь іх, і рукі ягоныя сквоелі; мука скапіла яго, боль, як трудненьне парадзіхі. 44 Гля, узыходзе як леў ад узнятага Ёрдану на ўмацаваныя сялібы; але якга Я прысілю іх адбегчы ад яго, і абранага прызначу над ім; бо хто падобны да Мяне? і хто прызначыць рок Імне? які пастыр стане супроці Мяне? 45 Затым слухайце раду СПАДАРОВУ, што Ён паставіў на Бабілён, і замёры Ягоныя, што Ён замёрыў на зямлю Хальдэяў: ці ня выцягнуць іх найменшыя з чарады? ці ня спустоша ім дамовы іхнае? 46 Ад гучу пры ўзяццю Бабілёну зямля здрыганулася, і галашэньне пачута меж народаў”.

51 Гэтак кажэ СПАДАР: „Гля, Я ўзрушу згубны вецер на Бабілён і на жывучых сярод тых, што паўстаюць супроці Мяне. 2 І пашлю на Бабілён веяньнікаў, каб разьвеяць яго і спустошыць зямлю ягоную; бо ў дзень нэмарасьці яны будуць навокал яго. 3 Няхай стралец моцна налінае лук свой на налінаючага і на таго, хто вяльмуецца панцыграм сваім; і не шчаджайце маладзёнаў яго, выгубіце ўсе войска ягонае. 4 Гэтак забітыя падуць у зямлі Хальдэйскай, і прабітыя на вуліцах яе; 5 Бо не ўдавец Ізраэль ані Юда ў Бога свайго, СПАДАРА войскаў, дарма што зямля іхная напоўнена віною супроці Сьвятога Ізраелявага. 6 Уцякайце з пасярод

Бабілёну і ратуйце кажны душу сваю, ня гіньце ад бяспраўя ягонага; бо гэта час помсты СПАДАРОВАЕ, Ён аддаець яму заплату. 7 Бабілён быў залатою чараю ў руцэ СПАДАРОВАЙ, з каторае ўпілася ўся зямля: народы пілі зь яе віно, ад гэтага народы ад розуму адышлі. 8 Зьнецікі загінуў Бабілён і патрышчыўся; галасіце па ім, вазьміце бальсам на боль ягоны, можа ён ачуняе. 9 Мы лячылі Бабілён, але ён не ачуняў; пакіньце яго, і йдзіма кажны да краю свайго, бо суд ягоны дасяг да неба і ўзняўся аж да булакоў. 10 СПАДАР вывеў справядлівасьць нашу; прыходзьце, і знайміма на Сыёне справу СПАДАРА, Бога нашага. 11 Чысьціце стрэлы, напаўняйце сагайдакі; СПАДАР пабудзіў дух каралёў Мідзкіх, бо замёр Ягоны да Бабілёну, зьнішчыць яго, бо гэта помста СПАДАРОВА, помста за палац Ягоны. 12 На сьпены Бабілёну паставіце сьцяг, змацніце варту, паставіце вартаўнікоў, прыгатуйце засаду, бо СПАДАР замёрыў і спраўдзіць, што Ён вымавіў на жыхараў Бабілёну. 13 О ты, што жывеш ля водаў вялікіх, багаты скарбамі, прыпшоў канец твой, мера прагавітасьці твае. 14 Прысягаў СПАДАР войскаў на душу Сваю: канечне напоўню цябе людзьмі, як шаранчою, і падыймуць крык на цябе.

15 „Ён учыніў зямлю сілаю Сваёю, заклаў сьвет мудрасьцю Сваёю й прасьцяг неба розумам Сваім. 16 Як Ён пушчае голас, равуць воды ў нябёсах, і Ён прычыняе, што пары падыймаюцца з канцоў зямлі, прычыняе маланьню дажджу й пасылае вецер із скарбіцаў Сваіх. 17 Кажная людзіна палее із знацьця, сарамаціцца кажны літоўнік балваном, бо літы абраз ягоны — ашука і духа ў іх няма. 18 Яны марнасьць, работа абмылаў; часу даведаньня да іх яны загінуць.

19 Не як іх, Дзель Якавава, бо Ён Учыньнік усяго, і Ён посах спадку Свайго; СПАДАР войскаў імя Ягонае.

20 „Ты булава Мая, ваенная зброя, бо табою Я трышчыў народы й табою Я бураў каралеўствы; 21 І табою трышчыў каня й конніка яго, і табою трышчыў цялежкі й возніка іх; 22 І трышчыў табою мужчыну й жонку, і трышчыў табою старога й маладога, і трышчыў табою дзяцюка й дзеўку; 23 Трышчыў табою пастыра і чараду ягоную, і трышчыў табою ралейніка й парку запрэжаную яго, і трышчыў табою вайводцаў а дзяржаўцаў. 24 І адплачу Бабілёну а ўсім жыхарам Хальдэі за ўсе ліха, што яны зрабілі на Сыёне на ачох вашых, агалашае СПАДАР.

25 „Гля, Я на цябе, згубная гара, што нікбш усю зямлю, кажа СПАДАР; і Я выпцягну руку Сваю на цябе, і скачу цябе із скалаў, і зраблю цябе палаючаю гарою. 26 І ня будуць браць ізь цябе каменя пад вугол ані каменя на под, але будзеш спусьцелаю на векі, агалашае СПАДАР. 27 Падыйміце сыяг на зямлі, трубіце ў трубу памеж народаў, пасьвяціце народы на яго, згукайце на яго каралеўствы Арату, Міні а Ашкеназу, прызначча супроці яго вайводу, узьвядзіце коні, як шаранчу касматую. 28 Пасьвяціце на яго народы: каралёў Міды, вайводцаў яе, і ўсіх дзяржаўцаў яе, і кожную зямлю дзяржавы яе. 29 І дрыжыць і хварэе зямля, бо здойсьніў на Бабілёне думкі Свае СПАДАР, каб зрабіць зямлю Бабілёнскую пусташай, бяз жыхара. 30 Дужасілы бабілёнскія перасталі біцца, яны перабываюць у гарадох; моц іхная скволела, сталіся як жанкі; запалілі сялібы яго, завалы яго паломлены. 31 Адзін станьнік бяжыць ваўпярэймы другому, і пасланец — наўпярэймы пасланцу, наказаць ка-

ралю Бабілёнскаму, што места ягонае пераможана з канца, 32 І што броды захоплены, і агарожы спалены цяплом, і ваюны спалохаўшыся.

33 „Затым гэтак кажа СПАДАР войскаў, Бог Израеляў: дачка Бабілёну — як такаўня, пара малаціць на ёй; яшчэ крыху й настане час жніва ейнага”. 34 „Жэр мяне, трышчыў мяне Невухадрэцар, кароль Бабілёнскі, зрабіў мяне, як дзіўства, напалаўняў жылот свой ласонамі маімі, выкінуў мяне. 35 Усілства, зробленае імне, і цела мае — на Бабілёне”, скажа жыхарка Сыёну; і „Кроў мая — на жыхарах Хальдэі”, скажа Ерузалім.

36 Затым гэтак кажа СПАДАР: „Гля, Я буду прававацца за справу тваю й памшчу помсту тваю, і высушу мора ягонае, і высушу жарало ягонае; 37 І станецца Бабілён кучамі, сялібаю шакалаў, жахам а сьвістам, бяз жыхара. 38 Разам, як маладыя лявы, заравуць яны, страпянуцца, як левянаты. 39 Як яны разьюрацца, Я зраблю ім чэсьць і дам ім, каб упіліся, каб цешыліся й заснулі вечным сном, і не прагнупліся, агалашае СПАДАР. 40 Зьвяду іх, як ягняты на зарэз, як бараны з казламі. 41 Як Шэшах узяты! і як хвала ўсяе зямлі скоплена! Як Бабілён стаў зумленьням меж народаў! 42 Паднялося мора на Бабілён, пакрыла множасьцяй хваляў сваіх. 43 Месты ягоныя сталі зумленьням, сухою зямлёю а пустынёю, зямлёю, на якой ня живець ніякая людзіна, ані сын людзі не праходзе там. 44 І даведаюся да Віла ў Бабілёне, і вырву з роту ягонага тое, што ён глынуў, і народы ўжо не пабягуць да яго; таксама сыяна бабілёнская паваліцца. 45 Выходзьце з пасярод яго, людзе Мой, і ратуі кажны душу сваю ад палкага абурэньня СПАДА-РОВАГА. 46 Хай ня стане лішнэ млявым сэрца вашае, і ня бойцеся

дзеікі, што будзе чуваць у зямлі, дзеікі, што прыйдзе аднаго году, і за ёю дзеікі другога году, і ўсіліства ў зямлі, дзяржаўца супроці дзяржаўцы.

47 „Затым, гля, настаюць дні, што Я даведаюся да балваноў бабілёнскіх, і ўся зямля засароміцца, і ўсі раненыя ейныя загінуць сярод яе. 48 І запяюць над Бабілёнам неба, і зямля, і ўсе, што на іх; бо з поўначы прыйдуць на яго глабаньнікі, агалашае СПАДАР. 49 Як Бабілён ськідваў пабітых Ізраяляян, так у Бабілёне падуць пабітыя ўсяе зямлі. 50 Уцеклыя ад мяча йдзіце, не адзержуйцеся; здалеку ўспомніце СПАДАРА, і няхай прыйдзе вам удум Ерузалім. 51 „Мы асарамочаны, бо мы чулі ганьбу, сорам пакрыў віды нашы, бо чужаземцы ўвайшлі ў сьвятыню дому СПАДАРОВАГА’.

52 „Затым, гля, настаюць дні, кажа СПАДАР, калі Я даведаюся да балваноў ягоных, і па ўсёй зямлі будуць стагнаць раненыя. 53 Хоць бы Бабілён узняўся да неба і хоць бы ён умацаваў на вышыні сілу сваю, ад Мяне прыйдуць глабаньнікі на яго, агалашае СПАДАР. 54 Голас галосе з Бабілёну і вялікае патрышчаньне — із зямлі Хальдэйскае, 55 Бо СПАДАР пустоша Бабілён і зьнішчыў у яго вялікі голас, хвалі яго равуць, як вялікія воды, гом іх гуку разьлягаецца; 56 Бо глабаньнік прышоў на яго, на Бабілён, і дужасілы ягонныя ўзяты, кажны з лукаў іхных патрышчаны; бо СПАДАР, Бог адплаты, канечне адплаце. 57 І дам упіцца князём ягоным а мудрыцом ягоным а вайводцам ягоным а дзяржаўцам ягоным а дужасілам ягоным, і яны заснуць сном вечным, і не працхнуцца, агалашае Кароль, — СПАДАР войскаў імя ягонае.

58 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: шырокія сьцены Бабілёну будуць супоўна абураны, і высокія брамы

ягонныя будуць спалены цяплом; і будуць працаваць народы дарма, і людзі на цяпло, і будуць стамаваны’.

59 Слова, што Ярэма, прарока, расказаў Сэраі, сыну Ніра Магсэенка, як гэты йшоў із Сэдэкам, каралём Юдэйскім, да Бабілёну, чацьвертага году дзяржавы ягонае; а Сэрая быў галоўны пакладнік. 60 А Ярэма напісаў усе ліха, што прыйдзе на Бабілён, у вадну кнігу ўсі гэтыя словы, напісаныя на Бабілён. 61 І сказаў Ярэма Сэраі: „Як ты прыйдзеш да Бабілёну, то разгледзь і чытай усі гэтыя словы, 62 І скажы: „СПАДАРУ, Ты казаў праз гэтае месца, каб выгубіць яго, каб ніхто не застаўся ў ім, ад людзіны аж да жывёлы, але будзе яно пустым навекі’.

63 І будзе, як ты скончыш чытаньне гэтае кнігі, прывяжы да яе камень і кінь на сярэдзіну Еўфрату, 64 І скажы: „Гэтак занурыцца Бабілён і не паўстане зь ліха, што Я навяду на яго, і яны стамуюцца’”. Дагэтуль словы Ярэміны. 52 Сэдэку было дваццаць адзін год, як ён загаспадарстваваў, і гаспадарстваваў адзінаццаць год у Ерузаліме; а імя маці ягонае Гамуталь Ярэмішка, зь Ліўны. 2 І ён рабіў ліха ў ваччу СПАДАРОВЫМ, подле ўсёга, што Ёго-якім рабіў; 3 За тое ад гневу СПАДАРОВАГА сталася ў Ерузаліме а ў Юдэі, што ажно Ён адкінуў іх ад віду Свайго; і збунтаваўся Сэдэка супроці караля Бабілёнскага. 4 І сталася дзявятага году дзяржавы ягонае, дзясятага месяца, на дзясяты дзень месяца, што прышоў Невухадрэцар, кароль Бабілёнскі, ён а ўсе войска ягонае, на Ерузалім, і абляглі яго, і насыпалі насыпы навокал яго. 5 І было места ў ваблозе да адзінаццаці году караля Сэдэкі. 6 І чацьвертага месяца, дзявятага дня месяца, павялічылася галадоў у месцы, што ня было хлеба

люду зямлі; 7 Тады пралом быў зроблены ў месце, і ўсі ваюны ўцяклі, і вышлі зь месца ночы перабраму памеж дзвюх сыцен, што ля каралеўскага гароду, і пайшлі дарогаю раўніны; а Хальдэі былі навокал месца. 8 Але войска Хальдэйскае пагналася за каралём, і насыпелі Сэдэку на раўніне Ерыхонскай, а ўсе войска ягонае разбеглася ад яго. 9 І нялі караля, і прывялі яго да караля Бабілёнскага да Рыўлы ў зямлі Гамаф, ідзе ён выдаў рассудак на яго. 10 І зарэзаў кароль Бабілёнскі сыноў Сэдэчыных перад ачыма ягонымі, і таксама ўсіх князёў юдэйскіх ён зарэзаў у Рыўле; 11 І вочы Сэдэку зрабіў нявіснымі, спутаў яго мядзянымі ланцугамі; і прывёў яго кароль Бабілёнскі да Бабілёну, і аддаў яго ў вязьніцу аж да дня сьмерці ягонае. 12 Пятага месяца, дзясятага дня месяца, каторы дзевятнаццаты год Невухадрэцара, караля Бабілёнскага, прышоў да Ерузаліму Невузар-Адан, начальнік катаў, што станавіўся перад каралём Бабілёнскім. 13 І спаліў дом СПАДАРОЎ, і дом каралеўскі, і ўсі дамы ерузалімскія, і ўсі дамы вялікія спаліў цяплом. 14 І ўсі сыцены навокал Ерузаліму абурыва ў войска хальдэйскае, што было з начальнікам катаў. 15 І зь бедных люду, і астачу люду, што засталіся ў месце, і ўцеклых, уцеклых да караля Бабілёнскага, разам із астачою ўмелых работнікаў, вывеў палоненікамі Невузар-Адан, начальнік катаў. 16 І Невузар-Адан, начальнік катаў, пакінуў зь бедных зямлі за гараднічых вінішчаў а за ралейнікаў. 17 І мядзяныя стаўпы, што ў доме СПАДАРОВЫМ, і падстаноўкі, і мядзянае мора, што было ў доме СПАДАРОВЫМ, зламлі Хальдэі й завезьлі ўсю медзь іх да Бабілёну; 18 І казаны, і лапаткі, і ўвесы

мядзяныя спрат, каторымі служылі, яны забралі. 19 І вазы, канчаранкі, крапільніцы, гаршкі, сьветачы, ложка, чары да ачышчэння, што было залатое — у золаце, і што было срэбнае — у срэбру начальнік катаў забраў; 20 Два стаўпы, адно мора, дванаццаць мядзяных валоў, што былі пад падстаноўкамі, каторыя зрабіў кароль Салымон у доме СПАДАРОВЫМ, — ня было вагі медзі і ўсяго гэтага спрату. 21 І стаўпы: увышкі адзін стоўп быў асьмідзяць локцяў, і пояс дванаццаціх локцяў папярэзаваў яго, і таўшчыня яго чатыры палцы, ён пусты. 22 І апука мядзяная на ім, і вышыня апукі пяць локцяў із сеткаю а гранатовымі яблыкамі на апуках навокал, — усе мядзянае; другі стоўп такі самы й гранатовыя яблыкі як на гэтым. 23 І было гранатовых яблыкаў на старане дзевяцьдзясят шэсьць, усіх гранатовых яблыкаў навокал сеткі — сто. 24 І ўзяў начальнік катаў Сэраю, галоўнага сьвятара, і Софоню, другога сьвятара, і трох вартанікоў парогу. 25 Узяў таксама зь месца легчанца, што меў нагляд над ваюнамі, і сямёх чалавекаў, што бачылі від каралёў, каторых знайшлі ў месце, і галоўнага пісара вайсковага, што запісваў людзёў зямлі, і шасьцьдзясят чалавекаў зь люду зямлі, каторых знайшлі сярод месца. 26 І ўзяў іх Невузар-Адан, начальнік катаў, і завёў іх да караля Бабілёнскага да Рыўлы. 27 І кароль Бабілёнскі зрабіў іх, і зрабіў ім сьмерць у Рыўле ў зямлі Гамаф. Гэтак Юда быў выведзены палоненікамі із зямлі свае. 28 Во люд, што Невухадрэцар вывеў палоненікамі: сёмага году тры тысячы дваццаць тры Юдэі; 29 Асьмідзяціх гадоў Невухадрэцар вывеў палоненікамі зь Ерузаліму асьмідсот трыццаць двух чалавекаў; 30 Дваццаць трыццаці гадоў Невухадрэцара Невузар-Адан, началь-

нік катаў, вывеў палоненікамі Юдэ-
яў сямсот сорок пяць душаў; усяго
чатыры тысячы шасьцьсот.

31 І сталася трыццаць сёмага го-
ду палону Егоякіма, караля Юдэй-
скага, двананцатага месяца, двац-
цаць пятага дня месяца: Евіл-Меро-
дах, кароль Бабілёнскі, першага го-
ду дзяржавы свае павышыў Егоякі-
ма, караля Юдэйскага, і вывеў яго
зь вязьніцы; 32 І гутарыў зычліва

да яго, і пастанавіў пасада ягоны
выпэй за пасада каралёў, што былі
зь ім у Бабілёне; 33 І адмяніў вязь-
нічныя адзецыццё ягоныя, і даў каж-
начасна есці хлеб ізь ім усі дні
жыцця ягонага. 34 І што да ежы,
то была кажначасна давана яму ежа
ад караля Бабілёнскага, кажны
дзень дзель аж да дня сьмерці яго-
нае, усі дні жыцця ягонага.

ГАЛАПЭНЬНЕ ЯРЭМІНА

1 Як стала сталіца адзінотнаю,
поўная калісь людю! яна стала,
як удава, яна, вялікая калісь сярод
народаў, княгіня меж краінаў стала
даньніцаю! 2 Яна плача плача но-
чы, і сьлёзы ейныя на шчоках у яе.
Нямаш пацяшыцеля ёй з памеж
усіх, што любілі яе; усі прыяцелі
ейныя ізрадзілі яе, сталі непры-
яцельмі яе. 3 Юдэя ўзята ў палон
з прычыны гора й вялікае няволі,
жывець меж народаў, не знаходзе
супакою; усі перасьледаваньнікі ей-
ныя насыпелі яе ў цесных праходах.
4 У жалобе гасьцінцы Сыёну: ні-
хто ня прыходзе на ўрочыстасьці;
усі брамы яго спусьцелі; сьвятары
яго ўздыхаюць; дзеўкі яго гаруюць,
і горка яму. 5 Праціўнікі ягоныя
начальнікам, непрыяцелі ягоныя
маюць дасьпех, бо СПАДАР зьнема-
расьціў яго за множасьць выступаў
ягоных; дзеці ягоныя йдуць у па-
лон сыпераду непрыяцеля. 6 І ады-
шла ад дачкі Сыёну ўся харашыня
ейная; князі ейныя сталі як алес-
ні, што не знаходзяць пашы, і пашлі
бязь сілы сыпераду гонячага. 7 За
дзён гароты а нэмарасьці свае, як
люд яго ўпаў у руку непрыяцеля,
і ніхто не паможа яму, непрыяцелі
бачаць яго й сьмяюцца ізь сыботаў
ягоных, — успомнеў Ерузалім усю
любату сваю, што ён меў за дзён

даўнейшых. 8 Грэхам ізграшыла
дачка Ерузаліму, за тое здалілі яе
як нячыстую; усі, што паважалі яе,
грэбуюць ёй, бо яны бачылі го-
ласьць яе; але, яна ўздыхае й ад-
варачаецца. 9 Нечысьць ейная была
на крысах ейных, яна ня думала
праз свой апошні канец; ад тога
цяжка ўпала, ня было пацяшыцеля
ў яе. „Глянь, СПАДАР, на гароту
маю, бо непрыяцель узьвяльмуваў-
ся”. 10 Праціўнік выцягнуў руку
сваю на ўсі любовыя рэчы ейныя,
яна бачыла, што пагане ўвёгшылі
ў сьвятыню, праз каторых Ты рас-
казаў, каб яны ня ўходзілі на збор
Твой. 11 Увесь люд ейны ўздыхае,
яны шукаюць хлеба, аддалі любо-
выя рэчы свае за еміну, каб ажы-
віць душў. „Глянь, СПАДАР, і
прыгледзься, бо я стала зьняважа-
наю”. 12 „Ці гэта ня мае ўзрушаць
вас, усі вы, праходзячыя міма? Пры-
гледзьцеся й паглядзіце, ці ё які
боль, як мой боль, што зроблены
імне, каторым СПАДАР зьнемарась-
ціў у дзень палкага гневу Свайго.
13 З вышшы Ён паслаў цяпло ў кось-
ці мае, і яно перамагло іх; расьцяг-
нуў сетку пад ногі мае, павярнуў
мяне назад, зрабіў мяне спустоша-
наю а мляваю ўвесь дзень. 14 Іго
выступкаў маіх зьвязана рукою Яго-
наю; яны скруціліся, узышлі на

шыю маю; Ён прычыніў упадак сілы мае; СПАДАР аддаў мяне ў рукі, з каторых я не магу падняцца. 15 СПАДАР патаптаў усіх дужых сярод мяне, згукаў на ўрочысты збор на мяне, каб патрышчыць дзяцюкоў маіх; як у таўчальні, Спадар патоўк дзеўку, дачку Юдзіну. 16 З гэтае прычыны я плачу; вока мае, вока мае выцякае вадою; бо далёка ад мяне пацяшыцель, што ажывіў бы душу маю; дзеці мае спустошаны, бо непрыяцель перамог". 17 Сыён выцягае рукі свае, няма каму пацешыць яго. СПАДАР раскажаў празь Якава: праціўнікі ягоныя будуць навокал яго; Ерузалім памеж іх, як здаленая за нечысьць. 18 „СПАДАР справядлівы, бо я збунтаваўся супроці расказання Ягонага. Слухайце, малю вас, усі людзі, і паглядзіце на мучэнне мае: дзеўкі мае й дзяцюкі мае пашлі ў палон; 19 Я гукнуў тых, што любілі мяне, але яны зьвялі мяне; сьвятары мае а старцы мае каналі ў месце, як шукалі ежы сабе, каб ажывіць душы свае. 20 Глянь, СПАДАРУ, бо нэмарасна імне, нутр мой скорчыўся, сэрца мае перавярнулася ў імне, бо я надта збунтаваўся; вонках меч спабывае дзеці, унутры — як сьмерць. 21 Яны пачулі, што я ўздыхаю, і няма каму пацешыць мяне; усі варагі мае пачулі празь нэмарасьць маю, цешацца, што Ты ўчыніў; прывядзі дзень, менаваны Табою, і няхай ім будзе, як імне! 22 Няхай уся нягоднасьць іхная стане перад Табою, і ўчыні ім, як учыніў імне за ўсі выступкі мае, бо чысьленыя ўздыхі мае, і сэрца мае замлела".

2 Як ахінуў Спадар дачку Сыёнскую булаком гневу Свайго! ськінуў зь нябёс на зямлю пазор Ізраеля і ня ўспомнеў у дзень гневу Свайго на казулку пад ногі Свае. 2 Праглынуў Спадар, не пажалеў, усі гасподы Якававы; абу-

рыў у гневе Сваім моцныя гарады дачкі Юдэйскае, зраўнаваў ізь зямлёю; збудзеніў каралеўства й князёў яго. 3 Адцяў у палкім гневе кажны рог Ізраеля, адняў правіцу Сваю ад непрыяцеля й загараўся на Якава, як палаючае цяпло, што жарэць навокал. 4 Напяў лук Свой, як непрыяцель, стаў з правацаю Сваёю, як праціўнік, і забіў усе любае воку; у будаўне дачкі Сыёнскае выліў гнеў Свой, як цяпло. 5 Спадар стаў — як непрыяцель: праглынуў Ізраеля, праглынуў усі палацы ягоныя, абурыў моцныя гарады ягоныя й пашырыў у дачкі Юдзінай журбу а смутак. 6 Зламіў будку Сваю, як будку саду, зьнікбіў месцы ўрочыстых Сваіх; СПАДАР прычыніў забыцьцё ўрочыстых а сыботаў на Сыёне і пагрэбаваў у вабурэнню гневу Свайго каралём а сьвятаром. 7 Спадар пакінуў аброцнік Свой, збрыдзіў сьвятыню Сваю, аддаў у руку непрыяцеля сьцены палацаў яе; яны ўзьнялі голас у доме СПАДАРОВЫМ, як у дзень ўрочыстых. 8 СПАДАР думаў абурьць сыяну дачкі Сыёнскае, выцягнуў павароз, не адцягнуў рукі Свае ад абурэння, і прычыніў жалобу гораду а сыяне, яны разам аслаблі. 9 Запалі ў зямлю брамы яе; Ён зьнішчыў а паламіў завалы іх; кароль а князі ейныя меж народаў; няма Права; прарокі ейныя таксама не адержуюць відзень ад СПАДАРА. 10 Сядзяць на зямлі, маўчаць старцы дачкі Сыёнскае, пасыпалі попелам галавы свае, паперазаліся зрэбнінаю; апусьцілі далоў галавы свае дзеўкі ерузалімскія. 11 Выцяклі сылязьмі вочы мае, нутр мой скорчыўся, печані мае вываліліся на зямлю ад патрышчання дачкі люду майго, бо дзецяняты а сысуны млеюць на вуліцах места. 12 Кажуць маткам сваім: „Ідзе збожжа а віно?" як млеюць, як раненыя, на вуліцах места, як душ

сваю выліваюць на ўлоньне матак сваіх. 13 Што імне сьветчыць табе? што знайду падобнае да цябе, дачка Ерузалімскай? да чаго прыраўную цябе, каб мог пацешыць цябе, дзеўка, дачка Сыёнская? бо вялікае, як мора, патрышчаныя твае; хто можа вылячыць цябе? 14 Прарокі твае відзелі табе марнасьць а хвальш, не адкрывалі бяспраўя твайго, каб адварнуць палон твой; але відзелі відзень табе марных цяжараў і выгнаньні. 15 Пляскаюць рукамі сваімі над табою ўсі, што праходзяць дарогаю, сьвішчуць а ківаюць галавамі сваімі праз дачку Ерузалімскаю: „Ці гэта места, праз каторае казалі: „Дасканалнасьць харашыні, радасьць усяе зямлі?“ 16 Разьвілі раты свае на цябе ўсі непрыяцелі Твае, сьвішчуць а скрыгочуць зубамі, кажуць: „Мы праглынулі! напэўна гэта дзень, што мы чакалі, знайшлі яго, бачылі“. 17 СПАДАР учыніў, што задумаў, спраўдзіў слова Свае, што расказаў за даўнейшых дзён: абурьў, не шчаджаў і зрабіў, што непрыяцелі цешацца зь цябе, узняў рог праціўнікаў тваіх. 18 Сэрца іхнае гукала да Спадара свайго: сыцяна дачкі Сыёнскае! хай цякуць, як рака, сьлёзы дзень і ноч, ня дай сабе супакою, хай не высыхае зрэнка вока твайго. 19 Уставай, галасі ночы, на пачатку варты вылівай, як ваду, сэрца свае перад відам Спадара; узьнімі рукі свае да Яго за жыцьцё дзецянят, што млеюць з галадоў на ростанях усіх вуліцаў. 20 Глянь, СПАДАРУ, і зваж, каму Ты ўчыніў гэта: ці будуць жанкі есьці плод свой, дзецяняты, кукобленыя на ўлонках? ці будзе сьвятар а прарока забіваны ў сьвятыні Спдаровай? 21 Ляжаць на зямлі на вуліцах маладыя й старыя; дзеўкі мае й дзяцкі мае палі ад мяча; Ты забіў у дзень гневу Свайго, зарэзаў, не шчаджаў. 22 Ты прыгукнуў, як на дзень урочыстага збо-

ру, страшных маіх адусюль. У дзень гневу СПАДАРОВАГА ніхто ня ўцёк ані застаўся; тых, што я кукобіў а гадаваў, непрыяцелі мае выгубілі.

3 Я муж, што дазнаў гора ад посага гневу Ягонага. 2 Ён веў мяне і прывёў да цемрадзі, а не на сьвятліню. 3 Пэўне ад мяне Ён адварнуўся. Ён абарачае руку сваю на мяне ўвесь дзень.

4 Прычыніў, што цела мае а скура мая знасцілася, патрышчыў косці мае. 5 Забудаваў мяне й абкружыў жоўцям а гаротаю. 6 Пасадыў мяне ў цёмнае месца, як даўна памерлага.

7 Агарадзіў мяне, каб я ня вышаў; аджарыў мядзяныя пугы мае. 8 Таксама, як я крычу й малю, загараджае малітву маю. Агарадзіў дарогі мае часаным каменьям, скрывіў сьцежкі мае.

10 Ён быў імне як мядзведзь у засадзе, як леў у патайных месцах. 11 Зьвеў мяне з дарогаў маіх і зарваў мяне, спустошыў мяне. 12 Напярэць лук свой і пастанаў мяне за мэтэ страле.

13 Пусьціў у нyrкі мае стрэлы із сагайдака Свайго. 14 Я стаў пасьмехам усяму люду свайму, песьняю іхнаю ўвесь дзень. 15 Напоўніў мяне гарчэляй, насыціў палыном.

16 Пакрыпшыў зубы мае жвірам, пакачаў мяне ў попеле. 17 І Ты аддаліў душу маю ад супакою, я забыўся дабра. 18 І сказаў я: „Загінула сіла а спадзева мая ад СПАДАРА“.

19 Успомні гора мае а мўку маю, палыні а жоўць. 20 Помне, помне і ўтбалася ў імне душа мая. 21 Вось, гэта я зварачаю да сэрца свайго, затым маю надзею.

22 Зь міласэрдыя Ягонага мы не загінем, бо жаласьць Ягоная не перастала. 23 Яна аднаўляецца кажнае раніцы; вялікая вернасьць Твая. 24 „СПАДАР дзелі мая, казалі ду-

ша мая, затым я маю надзею на Яго”.

25 Добры СПАДАР да тых, што спадзяюцца на яго, да душы, што шукае Яго. 26 Добра спадзявацца й маўкліва чакаць спасеньня СПАДА-РОВАГА. 27 Добры да чалавека, што носе йго ў маладосці сваёй;

28 Гэткі сядзіць адзінотна й маўкліва, бо Ён узлажыў на яго; 29 Паложва вусны свае ў пыл, можа быць яшчэ надзея; 30 Падстанове шчаку б'ючаму яго, насычаны паганьбень-ням;

31 Бо не пакідае назаўсёды Спа-дар. 32 А хоць прычыне нэмарасьць, адлі зжаліцца з множасьці міла-сэрдыя Свайго; 33 Бо не засмучае ад сэрца Свайго ані нэмарасьце сыноў людзкіх.

34 Мяжджуліць пад нагамі сваімі ўсіх вязняў зямлі, 35 Адхінаць пра-ва ў людзіны перад відам Навышня-га, 36 Адмаўляць людзіне справяд-лівасьці ў судзе, — хіба Спдар ня бача гэтага?

37 Хто тый, што кажа: „І станец-ца”, што Спдар не раскажаў? 38 Ці ня з вуснаў Навышняга паходзе лі-ха й дабро? 39 Чаму наракае чала-век жывы, людзіна на грахі свае?

40 Скумайма а прабуйма дарогі свае, і зьвярнімася ізноў да СПА-ДАРА. 41 Узнясіма сэрца з дало-нямі сваімі да Бога на нябёсах:

42 Мы выступілі а збунтаваліся, Ты не дараваў.

43 „Ты накрыў Сябе гневам і пе-расьледаваў нас, забіваў і не пажалеў. 44 Ты накрыўся булаком, каб не даходзіла малітва. 45 Ты ўчыніў нас шумеццам а агідаю сярод лю-даў.

46 „Разявілі на нас раты свае ўсі непрыяцелі нашы. 47 Ляк а пасадка прыпілі на нас, спустошаньне а за-бурэньне. 48 Рэкі вады цякуць із вока майго па загубе дачкі людю майго.

49 „Вока мае цурчыць і не пе-расьціхае, бязупынку, 50 Пакуль СПАДАР гляне і абача зь неба. 51 Вока мае ўзрушае душў маю па ўсіх дачках места майго.

52 „Надта ловяць мяне, як птуш-ку, варагі мае бяз прычыны. 53 Кі-нулі ў яму жыцьцё мае й закідалі мяне каменьям. 54 Воды паліліся на галаву маю, я сказаў: „Я адця-ты”.

55 „Гукаў імя Тваё, СПАДАРУ, з найніжшае ямы; 56 Ты чуў голас мой; „Не закрывай вуха Свайго ад уздыханьня майго, галашэньня май-го”. 57 Ты бліжыўся ў дзень, як я прыгукнуў Цябе, Ты кажаш: „Я бойся”.

58 „Ты, Спадару, прававаўся за справы душы мае, Ты адкупіў жыць-цё мае; 59 Ты, СПАДАРУ, бачыў крыўду маю, судзі справу маю. 60 Ты бачыў усю помсту іхную, усі падумкі супроці мяне.

61 „Ты чуў упікі іхныя, СПАДА-РУ, усі падумкі іхныя супроці мяне, 62 Вусны тых, што паўсталі на мя-не, і іх падумкі супроці мяне ўвесь дзень. 63 Глянь на іх сядяючых і на іх устаючых, я — прыпеўка ім.

64 „Адплаці ім заплатаю, СПА-ДАРУ, подле работы рук іхных. 65 Дай ім смутак сэрца, праклён свой на іх. 66 Перасьлядуй а выпубі іх у гневе з пад нябёс СПАДАРО-ВЫХ”.

4 Як зацьмела золата, найчыст-шае золата зьмянілася! камяні сьвятыні выкінены на ростані ўсіх вуліцаў. 2 Дарагія сынове сыёніскія, аднаважныя з чыстым золатам, як яны ўважаны за гліняныя судзіны, работу рук ганчаровых! 3 Нават дзіўствы морскія даюць іссаць, сояць дзецяняты свае; дачка людю майго нэмільсьціўная, як стравусы на пу-стыні. 4 Язык сысуна ліпне да пад-нябеньня ад смагі; дзецяняты про-сяць хлеба, няма, хто адломе ім.

5 Тыя, што жывіліся ласонікамі, гінуць на вуліцах; тыя, што адзяваліся ў шкарлат, абыймаюць кучы гною; 6 Бо павялічылася бяспраўе дачкі людю майго болей за грэх Содомы, што была перакулена якга, і рукі не дакраналіся да яе. 7 Назарэі ейныя былі чыстыя за сынег, белшыя за малако, харошшыя за рубіны; выгляд іх — шафіры складам сваім. 8 Выгляд іх чарнейшы за чарноту; іх не пазнаюць на вуліцах; скура іхная прыліпла да касцей іхных, высахла, стала як дзерва. 9 Валей быць забітымі мячом, чымся забітымі галадоўю, бо гэтыя кануюць прабыты, а гэтыя зь нястачы палывых пладоў. 10 Рукі жаласывых жанок варылі собскія дзеці свае, яны сталі ім ежаю ў патрышчанню дачкі людю майго. 11 СПАДАР скончыў гнеў Свой, выліў палкі гнеў Свой і запаліў цяпло на Сыёне, і яго пажэрла поды яго. 12 Ня верылі каралі земныя і ўсі жыхары сьвету, каб праціўнік а вораг увыйшоў у брамы Ерузаліму, 13 За грахі прарокаў яго, за бяспраўі сьвятароў яго, што разьлівалі сярод яго кроў справядлівых. 14 Сноўдаліся нявісныя па вуліцах, плюгавіліся крывёю; ніхто ня мог датыкацца да адзежы іхнае. 15 „Адыйдзіце, нячыстыя!” крычалі на іх; „Адварніцеся, адварніцеся, не датыкайцеся!” яны ўцякалі й цягаліся; казалі меж народаў: „Яны больш ня будуць перабываць тут”. 16 Від СПАДАРОЎ разьвёў іх, ужо ня будзе глядзець на іх; відаў сьвятароў не паважаюць, не спагадаюць старым. 17 Што да нас, то выпяклі вочы нашы, дарма чакаючы помачы; із спадзеваю глядзелі мы на народ, каторы ня мог вывальніць. 18 Яны палююць на сігні нашы, каб мы не маглі хадзіць па вуліцах нашых. Канец наш блізка, дні нашы выпаўніліся, прышоў наш канец. 19 Хіжшыя за паднебныя арлы бы-

лі перасьледаваньнікі нашы, па го-рах гналіся за намі, на пустыні рабілі засаду на нас. 20 Дых ноздраў нашых, памазанец СПАДАРОЎ злоўлены ў ямы іхныя, а мы казалі: „Пад сьценям ягоным будзем жыць меж народаў”. 21 Цешся а весяліся, дачка Едомава, што жывеш у зямлі Уц! і да цябе дойдзе чара, уп'ешся й аголішся. 22 Скончылася бяспраўе твае, дачка Сыёнская: Ён ня будзе больш выпяняць цябе ў палон. Ён даведаецца да бяспраўя твайго, о, дачка Едомава, адкрые грахі твае.

5 Успомні, СПАДАРУ, што сталася нам; разваж а глянь на паганьбеньне наша: 2 Спадак наш абярнены да чужых, дамы нашы — да чужаземцаў. 3 Сіротамі мы сталі: няма айца, маці нашы — як удовы; 4 Ваду сваю п'ем за срэбра, дрывы нашы прадаюць нам; 5 Перасьледаваньнікі на шыі нашай, мы робім цяжка, ня маем супачынку; 6 Мы выпягнулі рукі сваю да Ягіпту, Асыры, каб мець досыць хлеба. 7 Айцове нашы грашылі; іх няма, і бяспраўі іхныя мы мусім насіць. 8 Слугі радзяць нас, і няма каму вывальніць нас із рукі іхнае. 9 Зь небяспечнасьцю душы сваёй прыносім хлеб свой, з прычыны мяча пустыні. 10 Скура наша распаленая, як печ, ад пяхучае галадові. 11 Яны ганьбілі жанкі на Сыёне, дзеўкі — у местах Юдэйскіх. 12 Князі засілены рукамі іхнымі, відаў старых не паважалі. 13 Узялі маладзёнаў да жорнаў, хлапцы валяцца пад дрыўмі. 14 Старыя перасталі сядзець у брамах, маладзёны не пяюць. 15 Перастала весялосьць сэрца нашага, скокі абярнуліся ў плач. 16 Вянок зваліўся з галавы нашае; бяда нам, што мы ізграшылі. 17 Ад гэтага баліць сэрца наша, ад гэтага прыцмелі вочы нашы, 18 Бо па спусьцелай гары Сыёне лісы ходзяць. 19 Ты, СПАДАРУ, застаешся на векі, па-

сад Твой ад пакаленьня да пакаленьня. 20 Чаму забыўся нас назаўсёды, пакінуў нас на даўгія дні? 21 Навярні нас да Сябе, СПАДАРУ,

і мы навернемся; аднаві дні нашы, як даўней. 22 Ці Ты супоўна адкінуў нас? ці надзвычайна ўгневаўся на нас?

КНІГА ПРАРОКІ ЕЗЭКІЕЛЯ

1 І сталася трыццатага году, чацьвертага месяца, пятага дня месяца, як я быў меж палоненікаў ля ракі Хевар, што адчыніліся нябёсы, і я бачыў Божыя відзеньні.

2 Пятага дня месяца, каторы пятага году палону караля Ёгояхіна, 3 Выразьліва было слова СПАДА-РОВА Езэкіелю Вузянку, сьвятару, у зямлі Хальдэйскай, ля ракі Хевар, і рука СПАДАРОВА была там на ім.

4 І бачыў я, і вось, буйны вецер веяў з поўначы, вялікі булак, і палаючы агонь ізь зіхценьням навокал яго, а ізь сярэдзіны яго штось бліскала, як бліскучы бруштын, ізь сярэдзіны цяпла.

5 Таксама ізь сярэдзіны яго вышла падобнасьць чатырох жывых стварэньняў, і такі быў выгляд іх: падобнасьць людзіны ў іх; 6 І ў кожнага зь іх чатыры крылы; 7 І ногі іхныя — простыя ногі, і ступы ног іхных — як ступы нагі цяляці, і блішчэлі, як бліск паліраванае бронзы; 8 І рукі людзкія пад крыламі на чатырох старанах іхных, чатыры віды а чатыры крылы ў вусіх чатырох; 9 Крылы іхныя датыкаліся адно да аднаго; яны не абарачаліся, як яны йшлі; ішлі кожны проста наперад.

10 Што да падобнасьці відаў іхных, то від чалавека й морда лява з права ў вусіх чатырох; і пыск ва-ла зь лева ў вусіх чатырох; і глюга арла таксама ў вусіх чатырох. 11 Гэткія былі віды іхныя. І віды іхныя, і крылы іхныя выцягненыя ўгару, два кожнага датыкаліся ад-

но да аднаго, а два пакрывалі цэлы іхныя. 12 І йшлі кожны проста наперад; куды дух меў ісьці, туды яны йшлі; ідучы не абарачаліся. 13 Што да падобнасьці жывых стварэньняў, то выгляд іх як жарыны, як выгляд палаючых сьветачаў, што хадзілі памеж жывых стварэньняў; цяпло блішчэла, і зь цяпла выходзіла маланка. 14 І жывыя стварэньні беглі й зварачаліся, як выгляд бліску маланкі.

15 І як я глядзеў на жывыя стварэньні, абачыў адно кола на зямлі каля жывых стварэньняў у чатырох выглядаў іх. 16 Што да выгляду колаў, то падобныя да колеру бэрылу, і падобнасьць адна ў вусіх чатырох; і выгляд іх і выраб іх, быццам было кола ў сярэдзіне кола. 17 Як яны йшлі, яны хадзілі на чатыры стараны свае; як яны йшлі, яны не абарачаліся. 18 Што да абадоў, то яны былі такія высокія, што былі страшныя; і ў вусіх чатырох абадоў было поўна ачоў навокал.

19 І як ішлі жывыя стварэньні, ішлі й колы ля іх; і як падыймаліся ізь зямлі жывыя стварэньні, падыймаліся й колы. 20 Куды духу надабе было йсьці, яны йшлі туды; і колы падыймаліся побач іх, бо дух жывых стварэньняў быў у колах. 21 Як ішлі гэныя, ішлі гэтыя; і як гэныя стаялі, стаялі гэтыя; і як гэныя падыймаліся ізь зямлі, колы падыймаліся побач іх, бо дух жывых стварэньняў быў у колах.

22 І падобнасьць над галавамі жывых стварэньняў — прасьцяг, як падобнасьць зумяваючага крыштало,

прасьцягненага зверху над галавамі ў іх. 23 І пад прасьцягам былі крылы іхныя, проста адно ля аднаго; у кожнага два — пакрыцьце ім на целы іхныя. 24 І як яны йшлі, чуў шум крылаў іхных, як шум вялікіх водаў, як голас Усемагучага, гом сумятні, гоман табару; як яны адержаваліся — апушчалі крылы свае. 25 І быў голас зверху прасьцягу, каторы над галавамі іхнымі; як яны адержаваліся, апушчалі крылы свае.

26 І над прасьцягам, што над галавамі іхнымі, быў выгляд шафіру, падобнасьць пасаду; і на падобнасьці пасаду падобнасьць выгляду чалавека, зверху над ім. 27 І я бачыў падобнасьць бруштыну, як выгляд цяпла навокал яго ў ім, ад выгляду сыцёгнаў ягоных утару; і ад выгляду сыцёгнаў ягоных далоў я бачыў быццам выгляд цяпла, і было зьяняньне навокал яго. 28 Як выгляд вясёлкі, што ў булаку ў дзень дажджу, такі быў выгляд зьяняньна навокал. Гэта быў выгляд падобнасьці сыці СПАДАРОВАЕ. І як я абачыў, паў на від і чуў голас гукаючага.

2 І Ён сказаў імне: „Сыну людзкі, стань на ногі свае, і Я буду гукаць да цябе”. 2 І ўвайшоў у мяне дух, як Ён гукаў імне, і пастанавіў мяне на ногі мае, і я пачуў гукаючага імне.

3 І Ён сказаў імне: „Сыну людзкі, Я пасылаю цябе да сыноў Ізраэлявых, да народаў бунтоўных, што збунтаваліся супроці Мяне; яны а айцовыя іхныя выступілі супроці Мяне аж дагэтуль. 4 Сыноў іхных, да каторых Я пасылаю цябе, закаля-нелага віду й цвярдого сэрца. І ты скажы ім: „Гэтака кажа Спадар СПАДАР”. 5 І яны, ці будуць яны слухаць, ці адмовяцца слухаць (бо яны дом бунтоўны), даведаюцца, адылі, што быў прарока памеж іх.

6 „Але ты, сыну людзкі, ня бойся іх, і словаў іхных ня бойся, хоць

чупчыньнікі а цернь із табою, і ты жывеш меж скорпіёнаў; словаў іхных ня бойся ані палохайся відаў іхных, дарма што яны бунтоўны дом. 7 І ты будзеш гукаць ім словы Мае, ці будуць яны слухаць ці адмовяцца, бо яны бунтоўныя.

18 „Але ты, сыну людзкі, слухай, што Я скажу табе: ня будзь бунтоўны, як гэны бунтоўны дом; адчыні вусны свае й зьезж, што Я дам табе”

9 І як глянуў я, вось, рука выцягнана да мяне, і, гля, кніжны зьвіток у ёй. 10 І разгарнуў яго перад імною, і запісаны з добрага й благога боку, і напісана на ім: „Галашэньне, уздыханьне а вык”.

3 І сказаў імне: „Сыну людзкі! што знайшоў — еж; зьезж гэты зьвіток і йдзі, гукай дому Ізраэляваму”. 2 Дык я разавіў рот свой, і Ён даў імне есьці зьвіток гэны, 3 І сказаў імне: „Сыну людзкі! кармі жывот свой і напоўні нутр свой гэтым зьвітком, што Я даю табе”. І я ізьеў, і было ў роце маім, як мёд, узглядам саладзіні.

4 І Ён сказаў імне: „Сыну людзкі! ідзі, прыйдзі да дому Ізраэлявага й гукай словамі Маімі ім; 5 Бо не да людю глыбокае гаворкі й цяжкое мовы ты пасланы, але да дому Ізраэлявага, 6 Не да шмат якіх людэў глыбокае гаворкі й цяжкое мовы, каторых словы ты ня можаш разумець; калі б Я паслаў цябе да іх, яны слухалі б цябе; 7 А дом Ізраэляў не захоча слухаць цябе, бо яны ня слухаюць Мяне, бо ўвесь дом Ізраэляў цьвердалобы і закаля-нелага сэрца. 8 Гля, Я ўчыніў від твой моцным супроці відаў іхных і чало твае моцным супроці чолаў іхных. 9 Як дыямэнт, цьвердшы за крэмень, Я ўчыніў чало твае; ня бойся іх ані палохайся паглядаў іхных, дарма што яны бунтоўны дом”.

10 Адлі Ён сказаў імне: „Сыну людзкі, усі словы Мае, што Я буду гукаць табе, прыймі да сэрца свай-

го і служай вушамі сваімі. 11 І йдзі, прыйдзі да палону, да сыноў людзі свайго, і гукай ім, і накажы ім: „Гэтак кажэ Спадар СПАДАР“, будуць яны служаць ці адмовяцца“. 12 І падняў мяне дух, і я пачуў адзаду сябе гук вялікага шуму, кажучы: „Будзь дабраславёная слава СПАДАРОВА із свайго месца!“ 13 І пачуў шум крылаў жывых стварэньняў, што датыкаліся адно да аднаго, і шум колаў побач іх, і шум вялікага руху. 14 І дух падняў мяне, і ўзяў мяне, і я пашоў у гарчэлі, парушаны ў духу сваім; але рука СПАДАРОВА была моцнаю на імне. 15 І прышоў я да палону, да Тэль-Авіву, што жылі ля ракі Хевар, і там, ідзе яны сядзелі, там сеў і я, ашалапучаны ў духу, сем дзён.

16 І сталася ў канцу сямёх дзён, што было слова СПАДАРОВА да мяне, кажучы: 17 „Сыну людзкі! Я прызначыў цябе за вартуніка над домам Ізраэлявым; як ты пачуеш слова з вуснаў Маіх, перасьцерагай іх ад Мяне. 18 Як Я скажу нягоднаму „смерцю памрэш“, і ты не перасьцеражэш яго, і ня будзеш гутарыць, каб перасьцерагчы нягоднага ад нягоднае дарогі ягонае, каб ён жыў: тый нягоднік памрэць у бяспраўю сваім, але кроў ягоную ад рукі твае спаганю. 19 А ты перасьцеражэш нягоднага, і ён не адвернецца ад нягоднасьці свае ані ад нягоднае дарогі свае: ён памрэць у сваім бяспраўю, але ты спас душу сваю. 20 Ізноў, калі справядлівы адвернецца ад справядлівасьці свае і будзе дзеяць бяспраўе, бо Я палажу спатыкненьне перад ім, і ён памрэць; з тае прычыны, што ты не перасьцерагаў яго, памрэць у грэсе сваім, і справядлівасьць, зробленая ім, ня будзе ўспомнена, але кроў ягоную Я спаганю з рукі твае. 21 Калі б ты, адылі, перасьцерагаў справядлівага, каб не грашыў справядлівы, і ён запраўды ня ізгрэша: ён

напэўна будзе жыць, бо ён перасьцеражаны, таксама ты спасеш душу сваю.

22 І была на імне там рука СПАДАРОВА, і Ён сказаў імне: „Устань, ідзі на даліну, і Я там буду размаўляць із табою“. 23 І я ўстаў, і вышаў на даліну, і вось, там слава СПАДАРОВА стаяла, як слава, што я бачыў ля ракі Хевар; і я паў на від свой. 24 І ўвыйшоў у мяне дух, і паставіў мяне на ногі мае, і гутарыў з імною, і сказаў імне: „Ідзі, запрыйся ў доме сваім.

25 „Што да цябе, сыну людзкі — вось, наложыць паварозы на цябе, і зьвяжучь цябе ім, і ты ня выйдзеш да іх. 26 І Я ўчыню, што язык твой прыліпне да паднябеньня твайго, і ты занямееш, і ня будзеш упікаць ім, бо яны — бунтоўны дом. 27 Але, як Я буду гутарыць із табою, Я адчыню вусны твае, і ты будзеш казаць ім: „Гэтак кажэ Спадар СПАДАР“; хто служае, няхай адмаўляецца, бо дом бунтоўны яны.

4 „І ты, сыну людзкі, вазьмі цаглу і палажы яе перад сабою, і нарысуй на ёй места Ерузалім. 2 І нарысуй аблогу супроці яго, і збудуй вартуначую вежу, і насып вал супроці яго, разлажы табар супроці яго, і паставі навокал абложныя тараны супроці яго. 3 Адлі вазьмі сабе бляху і паставі яе як зялезную сыцяну памеж сябе і места, і зьвярні від свой на яе, яна будзе абложана, і ты будзеш аблягаць яе. Гэта знак дому Ізраэляваму.

4 „І ты ляж на левы бок свой, і ўзлажы бяспраўе дому Ізраэлявага на яго: падле ліку дзён, каторыя пралажыш на ім, ты будзеш несці бяспраўе іхнае. 5 Бо Я залічу табе гады бяспраўя іхнага падле ліку дзён: трыста дзевяцьдзясят дзён гэтак ты будзеш несці бяспраўе дому Ізраэлявага. 6 І як ты выпашніш гэта, другім разам кладзіся на правы

бок свой, і ты будзеш несці бяспраўе дому Юдзінага сорака дзён: дзень за год, дзень за год Я прызначыў табе. 7 І на аблогу Ерузаліму прыгатаў від свой, і рука твая няхай будзе голая, і праракай супроці іх. 8 І, гля, я ўзлажыў на цябе паварозы, і ты не павярнешся з аднаго боку на другі, пакуль ня скончыш дзён аблогі свае. 9 І ты вазьмі сабе пшонкі а ячменю а бобу а сачыўкі а проса а палбы, і палажы гэта ў вадну судзіну, і ўчыні хлеб ізь іх падле ліку дзён, што будзеш ляжаць на баку сваім: трыста дзевяцьдзясят дзён будзеш жыўціца імі. 10 І ежа твая, што ты будзеш есці, мае быць вагою дваццаць сыкляў на дзень; час ад часу будзеш есці яе. 11 І вадну ты будзеш піць мераю, па шостаў часці гіна, ад часу да часу будзеш піць. 12 І ты будзеш есці гэта, як ячныя перапечкі, і будзеш пячы іх на людзкім кале на ачох людю".

13 І сказаў СПАДАР: „Аж так сынове Ізраелявы будуць есці ўбрудзянены хлеб свой меж народаў, куды Я пражану іх". 14 І сказаў я: „Авохці імне, Спадару Божа! гля, душа мая не забрудзянена, бо з малодсыці свае аж дагэтуль я ня еў здыкаты ані разарванага, і ніякае абрыдонае мяса ня прыходзіла ў рот мой".

15 І сказаў Ён імне: „Гля, Я дам табе карові кал замест людзкога, і ты ўчыні хлеб свой на ім".

16 Адлі сказаў імне: „Сыну людзкі, гля, Я патрышчу падпору хлеба ў Ерузаліме, і будуць есці хлеб вагою а із журбою, і будуць піць вадну мераю і із задумленьям, 17 Што ня стане хлеба й вады, і будуць зумявацца адзін із аднаго ў страху і нішчэць за бяспраўе свае.

5 „І ты, сыну людзкі, вазьмі сабе войстры меч, галяк галеньнікаў вазьмі сабе, і вадзі ім па галавах сваёй і па барадзе сваёй, і вазьмі

сабе шалькі, і падзялі валасы. 2 Трайціну чыста спалі на цяпле сярод места, як дні аблогі мінуць; трайціну вазьмі парэж нажом; і трайціну разьвей па ветру; і Я агалю меч за імі. 3 Таксама стуль вазьмі невялічкі лік і завяжы іх у крысы сабе. 4 І вазьмі зь іх ізноў, і кінь іх у цяпло, і спалі іх у цяпле; стуль выйдзе цяпло на ўвесь дом Ізраеляў.

5 „Гэтак кажа Спадар СПАДАР: гэта — Ерузалім! Я пастанавіў яго сярод народаў, і краі навокал яго; 6 А ён абярнуў суды Мае ў нягоднасьць болей, чымся народы, і ўставы Мае — болей, чымся краі, што навокал яго; бо яны пагрэбавалі судамі Маімі і ўставамі Маімі, не хадзілі ў іх.

7 „Затым гэтак кажа Спадар СПАДАР: за тое, што вы шмат болей за народы, што навокал вас, у уставах Маіх не хадзілі і не дзяржалі судоў Маіх, і не рабілі падле судоў народаў, што навокал вас, —

8 За тое гэтак кажа Спадар СПАДАР: гля, Я, нават Я супроці цябе, і ўчыню суды сярод цябе на ачох народаў, 9 І ўчыню з табою тое, чаго Я не рабіў, і наперад падобнага да гэтага ня буду чыніць, за ўсі агіды твае.

10 „За тое айцове будуць есці сыноў сваіх сярод вас, і сынове будуць есці бацькоў сваіх; і ўчыню суд над табою, і ўсіх засталых у цябе разьвею кожным ветрам. 11 Затым, жыў Я, кажа Спадар СПАДАР: дыкжэ за тое, што ты ўпаганіў сьвятыню Маю ўсімі брыдамі а ўсімі агідамі, таксама Я зьменшу цябе, і вока Мае не пашчаджае цябе, і таксама Я ня буду мець жаласьці. 12 Трайціна ў цябе памрэць ад ліпучкі, і галадоў іх будзе нікбіць сярод цябе; і трайціна падзець ад мяча ў ваколіцы тваёй; і трайціну разьвею кожным ветрам і агалю меч

над імі. 13 І скончыцца Мой гнеў, і супакоіцца палкі гнеў Мой на іх, і падешуся; і яны даведаюцца, што Я, СПАДАР, вымавіў у рупатлівасці сваёй, як Я скончу гнеў Свой на іх. 14 І зраблю цябе пустынёю а ганьбаю меж народаў, што навокал цябе, на аччу кажнага праходзячага. 15 Дык гэта будзе ганьбаю а блявузганьням, навукаю а зуменьням у народаў, што навокал цябе, як Я ўчыню суды над табою ў гневе а ў палкім гневе а ў гнеўных ганеньнях; Я, СПАДАР, казаў. 16 Як Я пушчу на іх злыя стрэлы галадові, што будуць на выгубленьне, каторыя пушчу выгубіць вас, і змацню галадоў на вас, і патрышчу вашу падпору хлеба. 17 І пашлю на вас галадоў а злыя зьвяры, і яны спабудуць цябе дзяцей тваіх; і ліпучка, і разьліцьцё крыві пройдуць сярод цябе, і навяду на цябе меч; Я, СПАДАР, казаў".

6 І было слова СПАДАРОВА да мяне, кажучы: 2 „Сыну людзкі, зьвярні від свой да гораў Ізраэлявых і праракай ім, 3 І скажы: горы ізраэльскія, слухайце словы Спадара СПАДАРА: гэтак кажа Спадар СПАДАР горам а ўзгоркам, цур'ём а далінам: гля, Я, Я навяду меч на вас і зьнішчу ўзвышшы вашы, 4 І будуць спустошаны аброчнікі вашы, і сонечныя балваны вашы будуць патрышчаны, і Я кіну забітых вашых перад балванамі вашымі, 5 І палажу трупы сыноў Ізраэлявых перад балванамі іхнімі, і разьвею косьці вашы навокал балваноў вашых. 6 У вусіх сялібных мясцовасьцях вашых месты будуць разбураны, а ўзвышшы спустошаны, каб абурьць а спустошыць аброчнікі вашы; і будуць патрышчаны й перастануць быць балваны вашыя, і сонечныя балваны вашы будуць пасечаны, і ўчынікі вашы сыцеры. 7 І паваліцца забітыя вашыя сярод вас, і вы даведаецеся, што Я — СПА-

ДАР. 8 Пакіну Я, адылі, астачу, каб вы мелі ўцеклых ад мяча памеж народаў, як будзеце разьвеяны па краёх. 9 І ўспомняць уцеклыя вашы Мяне меж народаў, куды яны былі заведзены палоненікамі, як патрышчу бязульныя сэрцы іхнія, што адварнуліся ад Мяне, і вочы іхнія, што бязульна йшлі за балванамі; і яны самы перад сабою збрыдзяць ліхі, што яны рабілі ў вусіх агідах сваіх; 10 І даведаюцца, што Я — СПАДАР, і што Я не дарма казаў, што зраблю гэтае ліха ім".

11 Гэтак кажа Спадар СПАДАР: „Плясьні рукамі сваімі й тупні нагою сваёю, і скажы: бяда за ўсі ліхія агіды дому Ізраэлявага! бо яны паваліцца ад мяча, з галадові а з ліпучкі. 12 Хто далёка, памрэць ад ліпучкі; а хто блізка, паваліцца ад мяча; і засталы а ў ваблозе памрэць ад галадові; гэтак высьлію тнеў Свой на іх. 13 І даведаецеся, што Я — СПАДАР, як забітыя іхнія будуць сярод балваноў навокал аброчнікаў іхніх на кожным высокім узгорку, на вярхох гораў і пад кожным зялёным дзервам, і пад кожным таўстым дубам, месцам, ідзе яны прыносілі прыемныя пахі ўсім балваном сваім. 14 І выцягну руку сваю на іх, і ўчыню зямлю пустою а пустынёю, ад пустыні аж да Рыўлы пераз усі сялібныя мясцовасьці, і пазнаюць, што Я — СПАДАР".

7 І было да мяне слова СПАДАРОВА, кажучы: 2 „І ты, сыну людзкі: гэтак кажа Спадар СПАДАР зямлі Ізраэлявай: канец прышоў, канец на чатыры стараны зямлі. 3 Цяпер канец табе; і пашлю гнеў Свой на цябе, і буду судзіць цябе падле дарогаў тваіх, і дам на цябе ўсі агіды твае. 4 І не пашчаджае цябе вока Мае, і ня зжаліцца; і Я абярну дарогі твае на цябе, і агіды твае будуць сярод цябе, і вы даведаецеся, што Я — СПАДАР.

5 „Гэтак кажа Спадар СПАДАР:

ліха, адно ліха, гля, во прыходзе;
 6 Канец прышоў, прышоў канец, прачнуўся на цябе, во прышоў.
 7 Золак прышоў да цябе, жыхару зямлі; пара прышла, блізкі дзень нэмарасьці, а ня гуканьня з гораў.
 8 Цяпер борзда выльлю абурэньне Свае на цябе й высілю гнеў Свой на цябе, і буду судзіць цябе падле дарогаў тваіх, і абярну на цябе ўсі агіды твае.
 9 І вока Мае не пашкадуе ані Я зжалюся; абярну на цябе падле дарогаў тваіх, і агіды твае сярод цябе будуць; і вы даведаецеся, што Я СПАДАРА, Каторы б'ець!
 10 Во дзень, во ён прышоў, зарэе; посах заквіцеў, горадасьць распукалася.
 11 Усіства паўстала на посах нягоднасьці; ніхто зь іх не застанецца, ніхто з гроду ані з крыку іх; па іх ня будуць плакаць.
 12 Надходзе пара, бліжэе дзень; купец хай ня цешыцца, і прадаўнік ня плача, бо гнеў на ўсю множасьць; 13 Бо прадаўнік да праданага ня зьвернецца, хоць яшчэ памеж жывых жыцьцё іхнае; бо відзень да ўсяе множасьці іх ня зьвернецца, і ніхто бяспраўям сваім жыцьця свайго не змацніць.
 14 Затрубяць у трубу, нават прыгатуюцца, але ніхто ня пойдзе на бітву, бо гнеў на ўсю множасьць іх.
 15 Меч вонках, а ліпучка а галадоў дома: хто на полю, тый памрэць ад мяча; а хто ў месце — галадоў а ліпучка зжаруць яго.
 16 І будуць уцякаць уцякачы іхныя, і будуць на горах, хай галубы з далінаў; і ўсі яны будуць галасіць, кажны за бяспраўе свае.
 17 Усі рукі апусьцяцца, і ўсі калені будуць слабыя, як вада.
 18 І палляражуцца зрэбніаю, і жак абыйме іх, на ўсіх відах сорах, на ўсіх галавах лысіна.
 19 Выкінуць срэбра свае на вуліцы, і золата іхнае будзе здалена, як нечысьць; срэбра іхнае а золата іхнае ня зможа вывальніць іх у дзень гневу СПАДАРОВАГА; душы іхныя не насыцацца і нутра свайго не напоў-

няць, бо яно спадман да бяспраўя іхнага.
 20 Што да харашыні прыбору Свайго, то Ён паставіў яго вялікасна, але яны рабілі абразы агідаў сваіх, агідныя рэчы свае ў ім; за тое Я ўчыніў яго нечысьцяй ім.
 21 І аддам яго ў рукі чужаземцаў на глабаньне й нягодным зямлі на здабытак, і яны збудзеньця яго.
 22 Таксама адвярну ад іх від Свой; і няхай збудзеньця тайнае месца Мае, увыйдуць у яго глабаньнікі й збудзеньця яго.

23 „Зрабі ланцуг, бо зямля поўная кривавых судоў, і месцы поўныя ўсіства. 24 І прывяду найнегаднейшыя народы, і возьмуць у дзяржаньне дамы іхныя, бо Я ўчыню канец горадасьці дужых, і збудзеныя будуць тыя, што іх пасьвячаюць. 25 Ашалапучаньне прыйдзе, і будуць шукаць супакою, і няма.
 26 Бяда прыйдзе за бядою й дзейка за дзейкаю; будуць шукаць відзень у прарокі, але права загіне ў сьвятара і рада ў старых. 27 Кароль будзе ў жалобе, і князь будзе апрагнуўшыся ў смутак, і рукі люду зямлі будуць спалоханыя. Я ўчыню ім падле дарогаў іхных і падле судоў іхных буду судзіць іх; і даведаюцца, што Я — СПАДАРА”.

8 І сталася шостага году, шостага месяца, пятага дня месяца: я сядзеў у доме сваім, і старцы юдэйскія сядзелі перад імною, і спала на мяне там рука Спадара СПАДАРА.
 2 І бачыў я, і гля, падобнасьць, як выгляд цяпла; ад выгляду сыцёгнаў ягоных аж да далоўя — цяпло, і ад сыцёгнаў ягоных дагары, як выгляд бліску, як бруштыву.
 3 І выцягнуў Ён падобнасьць рукі, і ўзяў мяне за каслаўкі галавы мае, і дух узняў мяне меж зямлі й неба, і прынёс мяне ў відзень Божай да Ерузаліму, да варот нутранае брамы, зьверненае на поўнач, ідзе седава абразы завісьці, каторы ўзрушае да завісьці. 4 І гля,

там слава Бога Ізраелявага, як ві-
дзень, што бачыў я на раўніне.

5 І сказаў імне: „Сыну людзкі, узьнімі вочы свае ў кірунку на поўнач“. Дык я ўзняў вочы свае ў кірунку на поўнач, і во, з поўначы ля аброчнае брамы абраз завясці ў вуходзе. 6 І сказаў імне: „Сыну людзкі! ці бачыш ты, што яны робяць? вялікія агіды, што робе дом Ізраеляў тут, каб Я аддэліўся ад сьвятыні Свае? і ўзноў абярніся, і абачыш агіды большыя“.

7 Дык прывёў мяне да ўходу на панадворак, і як я глянуў — была там адтуліна ў сьцяне. 8 І сказаў імне: „Сыну людзкі, пракапай жа ў сьцяне“. І пракапаў я ў сьцяне, і во дзьверы адны. 9 І сказаў імне: „Увайдзі й глянь на нягодныя агіды, што яны робяць тут“. 10 Дык я ўвайшоў і бачу, і во рознае хормы паўзуны, і агідная жывёла, і ўсі балваны дому Ізраелявага выразаньня на сьценах навокал, навокал. 11 І семдзясят мужоў із старцоў дому Ізраелявага, і Язаян Шафанёнак меж іх, стаяць перад імі, і ў кажнага ў рупцэ свая кадзільніца, і густы булак ад кадзеньня падыймаўся. 12 І сказаў імне: „Ці бачыш, сыну людзкі, што старцы дому Ізраелявага робяць у цямноце, кажны ў сваім размаляваным пакою? бо кажучь: „СПАДАР ня бача нас, СПАДАР пакінуў зямлю““. 13 Сказаў таксама імне: „Ізноў зьвярніся, абачыш большыя агіды, што яны робяць“. 14 І прывёў мяне да варот брамы дому СПАДАРОВАГА, каторая на поўнач, і во, там сядзелі жанкі, плачучы па Фамузе.

15 І сказаў імне: „Ці бачыў, сыну людзкі? ізноў зьвярніся, абачыш агіды, большыя за гэтыя“. 16 І ўвёў мяне на нутраны панадворак дому СПАДАРОВАГА, і вось, у дзьвярох палацу СПАДАРОВАГА, меж ганку й аброчніка, каля дваццаць пяцёх чалавекаў сталі плячыма сваімі да

палацу СПАДАРОВАГА, а відамі сваімі на ўсход, і яны кланяліся на ўсход сонцу. 17 І сказаў імне: „Ці бачыш, сыну людзкі? ці мала дому Юдзінаму рабіць такія агіды, якія яны робяць тут? яны яшчэ напоўнілі зямлю ўціскам і зьвярнуліся гнявіць Мяне; і гля, яны падыймаюць да носу сваю галузку. 18 За тое Я таксама буду дзеяць у палкім гневе; вока Мае не пашкадуе іх ані буду Я меці жаласьці да іх; і хоць бы яны гукалі ў вушы Мае вялікім голасам, Я не пачую іх“.

9 І загукнуў у вушы мае вялікім голасам, кажучы: „Дабліжча-ся, спраўцы кары над месам, кажны із снадзівам бураньня ў рупцэ сваёй!“ 2 І гля! пасьцёх чалавекаў прыйшло з дарогі вышняе брамы, што зьвержана на поўнач, і кажны із снадзівам бураньня ў рупцэ сваёй, і сярод іх адзін, адзеўшыся ў палотны, зь пісарскаю чарыянкаю ля сьцёгнаў сваіх. Яны ўвайшлі й сталі ля мядзянага аброчніка. 3 І слава Бога Ізраелявага паднялася ад херува, на каторым была, да парогу дому. І гукнуў Ён чалавека, што быў адзеўшыся ў палотны, у каторага была пісарская чарыянка ля сьцёгнаў.

4 І сказаў СПАДАР яму: „Прайдзі пасярод места, пасярод Ерузаліму, і таўруй літару таў на чолах людзёў, каторыя ўздыхаюць а яко-чуць над усімі агідамі, што дзеюцца ў сярэдзіне яго“. 5 А гэным сказаў уголас імне: „Прайдзіце за ім па месьце й біце; няхай не шкадуе вока вашае, і ня майце жаласьці. 6 Біце на загубу старога, маладога, дзеўкі а дзецяняты а жонкі; але ня бліжчася да ніякіх людзёў, на каторых таў; і ад Мае сьвятыні пачніце“. І яны пачалі ад людзёў старых, што былі перад домам. 7 І сказаў ім: „Сплюгаўце дом, і напоўніце панадворкі забітымі, і выйдзіце“. І яны вышлі, і забівалі ў месьце.

8 І сталася, як яны забівалі, а я застаўся, што я паў на від свой і загаласіў, і сказаў: „Ах, Спадару СПАДАРУ, ці Ты выгубіш усіх засталых із Ізраеля, выпліваючы абурэнне Свае на Ерузалім?” 9 І сказаў Ён імне: „Бяспраўе дому Ізраелявага а Юдзінага вельмі, вельмі вялікае, і зямля поўная крыві, і месцы поўныя крыўды, бо яны казалі: „Спадар пакінуў зямлю, і Спадар ня бача”. 10 І што да Мяне, то вока Мае не пашчаджае, і Я ня буду меці жаласці, абярну дарогі іхныя на галавы іхныя”. 11 І вось, муж, што адзеўшыся ў палотны, у каторага чарнянка ля сьцёгнаў, паведаміў, кажучы: „Я зрабіў, як Ты сказаў імне”.

10 І бачыў я, і вось, на прасьцягу, што быў над галавою херуваў, быў відаць над імі бы камень шафір, бы зьява, падобная да пасаду. 2 І Ён казаў мужу, што быў адзеўшыся ў палотны, і сказаў: „Увыйдзі меж колаў пад херувамі і напоўні жменю сваю жарам з памеж херуваў, і рассып па месцы”. І ён увыйшоў на маім аччу. 3 Херувы стаялі на правым баку дому, як муж увыйшоў, і булак напоўніў нутраны панадворак. 4 І паднялася слава СПАДАРОВА ад херува да парогу дому, і дом напоўніўся булаком, і панадворак быў поўны зьяняня славы СПАДАРОВАЕ. 5 І гук крылаў херувавых быў чуваць на навонным панадворку, як голас Усемагучага БОГА, як Ён гўкае. 6 І сталася, як Ён сказаў мужу, што быў адзеўшыся ў палотны, кажучы: „Вазьмі цяпла з памеж колаў, з памеж херуваў”, што той увыйшоў і стаў ля кола, 7 І херуў выпягнуў рукі сваю з памеж херуваў да цяпла, што меж херуваў, і ўзяў, і палажыў у прыгоршчы адзетага ў палотны; а гэты ўзяў і вышаў. 8 І паказалася ў херуваў хорма рукі людзкае пад крыламі іхнымі. 9 І я глядзеў,

і вось, чатыры колы ля херуваў, адно кола ля аднаго херува, і другое кола ля другога херува, і выглед колаў — як колер каменя топазу. 10 І падобнасьць адна ў вусіх чатырох, быццам кола было сярод кола. 11 Як яны йшлі, то йшлі на чатыры свае стараны; ня круціліся, як ішлі, бо да месца, куды зьвернана галава, яны йшлі за ёю; ня круціліся, як ішлі. 12 І ўсе цела іхнае а плечы іхныя а рукі іхныя а крылы іхныя і колы поўныя ачоў навокал, у чатырох колах. 13 Што да колаў: як я чуў, колы былі званы віхарколы. 14 І ў кажнага было чатыры віды: першы від — від херувавы, а другі від — від людзкі, і трэйці від — лявіны, і чацьверты від — арліны. 15 І ўзьняліся херувы. Гэта — жывыя стварэньні, што я бачыў ля ракі Хевар. 16 І як херувы йшлі, колы йшлі ля іх; як херувы распушчалі крылы, каб ўзняцца із зямлі, колы не заставаліся ад іх, таксама яны былі ля іх. 17 Як гэныя стаялі, стаялі; як гэныя ўзьнімаліся, ўзьнімаліся, бо дух жывых стварэньняў у іх. 18 І адышла слава СПАДАРОВА ад парогу дому, і стала над херувамі. 10 І распусцілі херувы крылы свае, і ўзьняліся із зямлі на маім аччу; як яны вышлі, колы таксама ля іх; і сталі ў варотах усходняе брамы дому СПАДАРОВАГА, і слава Бога Ізраелявага над імі. 20 Гэта тое жывое стварэньне, што я бачыў пад Богам Ізраелявым ля ракі Хевар; і я пазнаў, што яны — херувы. 21 Чатыры віды ў кажнага, і ў кажнага чатыры крылы, і падобнасьць рук людзкіх пад крыламі іхнымі. 22 І падобнасьць відаў іхных — гэта віды, што я бачыў ля ракі Хевар: у іх былі тыя самыя выглядны, яны былі тыя самыя. Кажны ў кірунку віду свайго йшоў.

11 І ўзьняў мяне дух, і занёс мяне да ўсходняе брамы дому СПА-

ДАРОВАГА, зьверненай на ўсход. І вось, у варотах брамы дваццаць пяцёх мужоў, меж іх бачыў я Язани Азуронка а Пеляту Венаёнка, князеў людю.

2 І сказаў Ён імне: „Сыну людзкі! гэтыя людзі выдумляюць шкоду й даюць блугую раду ў гэтым месцы: 3 Яны кажучь: „Ня блізка; стаўма дамы; гэтае места гаршчок, а мы мяса”.

4 „Дык праракай на іх, праракай, сыну людзкі!” 5 І паў на мяне Дух СПАДАРОЎ, і сказаў імне: „Кажы: гэтак кажа СПАДАР: гэтак вы кажаце, бо Я ведаю, што прыходзе вам удум. 6 Вы павялічылі сваіх забітых у гэтым месцы і напоўнілі забітымі вуліцы яго.

7 „Затым гэтак кажа Спадар СПАДАР: забітыя вашы, каторых вы палажылі ў ім, — мяса, а места гэтае — гаршчок; але вас Я выведу зь яго. 8 Вы баіцеся мяча, і Я наведу на вас меч, агалашае Спадар СПАДАР. 9 І выведу вас ізь яго, і аддам у рукі чужаземцаў, і ўчыню суды над вамі. 10 Ад мяча вы загінеце; на граніцы Ізраельскай буду судзіць вас, і даведаецца, што Я — СПАДАР. 11 Гэтае места ня будзе вам казаном, і вы ня будзеце мясам у ім; на граніцах Ізраельскіх буду судзіць вас. 12 І даведаецца, што Я СПАДАР, бо вы не хадзілі ў вуставах Маіх і ня слухалі судоў Маіх, але рабілі падле звычаёў паган, што навокал вас”.

13 І сталася, як я праракаў, што Пелята Венаёнак памер; і паў я на від свой, і загаласіў вялікім голасам, і сказаў: „Ах, Спадару СПАДАРУ! Ты канец робіш астачы Ізраеля?”

14 Ізноў слова СПАДАРОВА было да мяне, кажучы: 15 „Сыну людзкі! братом тваім, братом тваім, сваяком тваім і ўсяму дому Ізраеляваму кажучь жыхары Ерузаліму:

„Здальцеся ад СПАДАРА; нам дана зямля гэтая ў дзяржаньне”.

16 „Затым кажы: „Гэтак кажа Спадар СПАДАР: дарма што Я аддаліў іх да меж народаў, і дарма што Я рассыпаў іх па краёх, буду Я, адылі, малою сьвятыняю ім у краёх, куды яны пайшлі”.

17 „Затым скажы: „Гэтак кажа Спадар СПАДАР: Я зьбяру вас зь людцаў, і зьбяру вас із краёў, ідзе вы рассыпаньня, і дам вам зямлю Ізраелява”.

18 І яны прыйдуць туды, і адкінуць усі абрыдлыя рэчы яе і ўсі агіды яе адгэнуль. 19 І дам ім адно сэрца, і дух новы ўлажу ў нутр іхны, і выму каменнае сэрца зь цела іхнага, і дам ім сэрца цялеснае, 20 Каб хадзілі ў вуставах Маіх, і дзяржалі загады Мае, і паўнілі іх; і яны будуць людям Імне, а Я буду ім Богам. 21 А чые сэрца ходзе за брыдамі а агідамі сваімі, Я абярну дарогі тых на галавы іхныя, кажа Спадар СПАДАР”.

22 Тады распусьцілі херувы крылы свае, і колы сталі ля іх, і слава Бога Ізраелявага зверху над імі. 23 І ўзнялася слава СПАДАРОВА з пасярод места, і стала на гары, што на ўсходнім баку места. 24 Адлі дух падняў мяне і прынёс мяне ў відзені Духам Божым да Хальдэі, да палону. І відзень, што я бачыў, паднялася ад мяне. 25 І гукаў я да тых із палону ўсі справы СПАДАРОВЫ, што Ён паказаў імне.

12 І слова СПАДАРОВА было да мяне, кажучы: 2 „Сыну людзкі! ты жывеш сярод дому бунтоўнага, у каторага ё вочы бачыць, але ня бачаць; ё вушы чуць, але ня чуюць; бо яны — дом бунтоўны.

3 „І ты, сыну людзкі, прыгатуй сабе снадзь да перасяленьня, і перасяляйся ўдзень на ачох у іх, і перасяліся зь месца свайго на іншае месца на ачох іх; можа яны пабачаць, дарма што яны — дом бунтоўны; 4 І вынясі снадзі свае, снадзі

да перасяленьня ўдзень на ачох у іх, а ты выйдзеш увечары на ачох у іх, як выходзяць у палон. 5 На ачох у іх прабі сьцяну і выйдзі перазь яе; 6 На ачох у іх выпясі на плячо, выйдзі сутанкам, накрый від свой, каб ты ня бачыў зямлі; бо Я прызначыў цябе на знак дому Израеляваму". 7 І я зрабіў так, як імне было расказана: вынес снадзь сваю ўдзень, як снадзь палону, а ўвечары прабіў сьцяну рукою сваёю, і вынес сутанкам, і нёс на плячу на ачох у іх.

8 І нараніцы было слова СПАДА-РОВА імне, кажучы: 9 „Сыну людзкі! ці не казаў табе дом Израеляў, дом бунтоўны: „Што робіш ты?" 10 Скажы ім: „Гэтак кажа Спадар СПАДАР: гэта цяжар князю Ерузалімскаму а ўсяму дому Израеляваму, што ў ім". 11 Скажы: „Я ваш знак: як я зрабіў, так будзе зроблена ім: на высяленьне, у палон пойдучь". 12 І князь, што сярод іх, выпясе на плячу сутанкам, і выйдзе; прабяюць сьцяну, каб вынесці перазь яе; закрые від свой, каб ня бачыць зямлі ачыма. 13 І сець Сваю расьцягну на яго, і ён будзе злоўлены ў пасадку Маю, і завяду яго да Бабілёну, зямлі Хальдэяў, і ён не абача яе, і там памрэць. 14 І ўсіх, што навокал яго, памачнікоў ягоных, і ўсі крылы ягоныя разьвею на кажны вецер, і меч агалю за імі. 15 І даведаюцца, што Я — СПАДАР, як рассыплю іх меж народаў і разьвею па краёх. 16 Але колькі людзёў зь іх Я пакіну ад мяча, ад галадові а ад ліпучкі, каб яны маглі расказаваць меж народаў, куды пойдучь, праз усі агіды свае; і даведаюцца, што Я — СПАДАР".

17 І было слова СПАДАРОВА імне, кажучы: 18 „Сыну людзкі! еж хлеб свой із дрыжэньням і пі вадку сваю ў парушэньню й з асьцярогаю. 19 І скажы люду зямлі: гэтак кажа Спадар СПАДАР да жыхараў Еру-

заліму а да зямлі Израельскае: яны будуць есьці хлеб свой з асьцярогаю і піць вадку сваю із зумленьням, бо зямля яго будзе спабыта ўсяго, што ў ёй, за ўсіх тых, што живуць на ёй. 20 І насельленья месты будуць спустошаны, і зямля спусьцее; і вы даведаецеся, што Я — СПАДАР".

21 І было слова СПАДАРОВА імне, кажучы: „Сыну людзкі! што за прымаўка кажацца ў вас у зямлі Израельскай: „Дні працягнуцца, і загіне ўсялякая відзень"? 23 Затым скажы ім: „Гэтак кажа Спадар СПАДАР: Я ўчыню, што гэта прымаўка перастане, і яе ня будуць болей ужываць як прымаўку ў Израелю; але скажы ім: бліжэюць дні й слова кажнае відзены; 24 Бо ўжо ня будзе ніякае пустое відзеньні ані падлыжнага вешчаваньня ў доме Израелявым; 25 Бо Я, СПАДАР, Я буду гўкаць, і слова, што буду гўкаць, станецца, ня пойдзе ў ваддаль; бо за вашых дзён, бунтоўны доме, кажу слова й станецца, агалашае Спадар СПАДАР".

26 І было да мяне слова СПАДА-РОВА, кажучы: 27 „Сыну людзкі! гля, дом Израеляў кажа: „Відзень, што ён бача, спраўдзіцца за шмат дзён, праз далёкія часы ён праракае". 28 Затым скажы ім: гэтак кажа Спадар СПАДАР: ні воднае із словаў Маіх наперад у ваддаль ня пойдзе, але слова, што Я гўкаў, станецца, агалашае Спадар СПАДАР".

13 І было да мяне слова СПАДА-РОВА, кажучы: 2 „Сыну людзкі, праракай на праракаючых праракаў ізраельскіх і скажы тым, што праракаюць із собскага сэрца свайго: „Слухайце слова СПАДАРОВА: 3 Гэтак кажа Спадар Бог: бяда дурным прарокам, што йдуць за духам собскім, прымеж тога нічога ня бачылі. 4 Як лісы на разьвярненьнях, былі прарокі твае, Израелю! 5 Вы ня выходзілі ў праломы і не гара-

дзілі агарожы дому Ізраеляваму, каб стаць у бітву ў дзень СПАДАРОЎ. 6 Яны бачылі пустое й манлівыя вешчаванні, кажучы: „СПАДАРА агалашае“, прымеж таго СПАДАРА не пасылаў іх, а яны даюць надзею, каб умацаваць слова. 7 Ці ня пустую відзень бачылі вы і ці ня гукалі манлівага вешчавання, прымеж таго вы кажаце: „СПАДАРА агалашае“, як Я не казаў?“ 8 Затым гэтак кажа Спадар СПАДАРА: „За тое, што вы гукаеце пустое й бачылі ману, дык, вось, Я супроці вас, агалашае Спадар Бог. 9 І будзе рука Мая на прароках, што бачаць пустое й што вяшчуюць ману; у тайне людю Майго яны ня будуць і ў сьпісаньне дому Ізраелявага ня будуць упісаны, і ў зямлю Ізраеляву ня ўвядуць; і даведаецца, што Я — Спадар СПАДАРА. 10 За тое, дыкжа затое, што яны зводзілі люд Мой, кажучы: „Супакой“, як няма супакою, і як адзін муруе сыцяну, то, гля, іншыя тынкуюць негядзячым мазалам. 11 Кажы тым, што тынкуюць негядзячым мазалам, што яна паваліцца: пойдзе лівун, і вы, вялікія градавыя драбы, падзіце, і навальнічныя веер абуря яе. 12 Гля, сыцяна паваліцца; ці ня скажуць вам: „Ідзе мазала, каторым вы тынкавалі яе?“

13 „Затым гэтак кажа Спадар Бог: Я абурю яе навальнічным ветрам у палкім гневе Сваім, і лівун пойдзе ў гневе Маім, і вялізныя драбы граду ў палкім гневе Маім, каб знішчыць яе. 14 І абурю сыцяну, што вы тынкавалі негядзячым мазалам, і рассыплю яе па зямлі, аж поды яе аголяцца, і яна разваліцца, і вы загінеце пад ёю; і даведаецца, што Я — СПАДАРА. 15 І спаганю гнеў Свой на сыцяне й на тых, што тынкавалі негядзячым мазалам яе, і скажу вам: няма сыцяны, няма й тых, што тынкавалі яе; 16 Гэткія прарокі Ізраелявы, што праракаюць празь Ерузалім і бачаць яму відзень

супакою, але няма супакою, агалашае Спадар СПАДАРА.

17 „І ты, сыну людзкі, абярні від свой да дачок людю свайго, што праракаюць із собскага сэрца свайго, і праракай супроці іх, 18 І скажы: гэтак кажа Спадар СПАДАРА: бяда тым, што шыюць падушачкі пад усі локці й робяць хусткі на галавы кажнае вялічынні, каб упаляваць душы! Ціж, палюючы на душы людю Майго, можаце захаваць жывыя душы свае? 19 І вы будзеце Мяне мяж людю Майго за жмені ячменю а лусты хлеба, каб забіць душы, што ня маюць паміраць, і захаваць жывыя душы, што ня маюць жыць, — маюю сваёю людю Майму, каторы слухае ману.

20 „Затым гэтак кажа Спадар СПАДАРА: гля, Я супроці падушачкаў вашых, каторымі вы палюеце на душы там, каб прыляталі, і адарву іх із рук вашых, і вывальню душы, душы тых, на каторыя вы палюеце, каб яны прыляталі. 21 Парву чыпкі вашы і вывальню люд Свой з рукі вашае, і наперад яны ня будуць упаляваныя ў руцэ вашай; і даведаецца, што Я — СПАДАРА; 22 Бо маюю вы зьнемарасыцілі сэрца справядлівага, каторага Я ня нэмарасыціў, і ўмацавалі рукі нягоднага, каб ён не адварнуўся ад свае нягоднае дарогі і каб ня жыў. 23 За гэта наперад вы ня будзеце бачыць марнасьці ані варажыць варажбаў, бо Я вывальню люд Свой з рукі вашае; і даведаецца, што Я — СПАДАРА”.

14 І прышлі да мяне людзі із староў ізраельскіх, і селі перад імною. 2 І было слова СПАДАРАВА імне, кажучы: 3 „Сыну людзкі! гэтыя людзі ўнёсьлі балваны ў сэрца свае й паставілі спадман бяспраўя свайго перад відам сваім: ці дазволіць Імне каб яны запраўды пыталіся ў Мяне? 4 Затым гукай ім і скажы ім: гэтак кажа Спадар

СПАДАР: кажнаму з дому Ізраелявага, што ўносе балваны свае ў сэрца свае, і станове спадман бяспраўя свайго перад відам сваім, і прыходзе да прарокі, Я, СПАДАР, адкажу таму, хто прыходзе, падле множасьці балваноў ягоных, 5 Што Я скаплю дом Ізраеляў у сэрцу іхнім, бо яны адварнуліся ад мяне з прычыны балваноў сваіх.

6 „Затым кажы дому Ізраеляваму: гэтак каза Спдар СПАДАР: пакайцеся й адварніцеся ад балваноў сваіх, і ад усіх агідаў сваіх адварніце віды свае; 7 Бо кожнай людзіне з дому Ізраелявага альбо чужаземцу, што жывець у Ізраелю, каторы адкінаецца ад Мяне і ўносе балваны свае ў сэрца свае, і станове спадман бяспраўя свайго перад відам сваім, ды прыходзе да прарокі папытацца ў яго празь Мяне, — Я, СПАДАР, адкажу яму Сам, 8 І зьвярну від Свой супроці тае людзіны, і ўчыню яе знакам а прыказанні, і адатну яе ад людю Свайго; і пазнаецца, што Я — СПАДАР.

9 „І прарока, калі ён зьведзены й гўкае слова, — Я, СПАДАР, ізьвёў таго прароку; Я выцягну руку Сваю на яго й выгублю яго з пасярод людю Свайго Ізраеля. 10 І яны будуць пакараны за бяспраўе свае: кара прароку будзе, як кара пытаючаму, 11 Каб наперад дом Ізраеляў ня блудзіў ад Мяне, і наперад ня плюгавілі сябе ўсімі выступамі сваімі, але каб яны былі людям Імне, а Я быў Богам ім, агалашае Спдар СПАДАР”.

12 І было слова СПАДАРОВА Імне, кажучы: 13 „Сыну людзкі! калі зямля ізгрэша перад Імною, ізрадліва ізраджаючы, тады Я выцягну руку Сваю на яе і патрышчу падпору хлеба ейнага, і пашлю галадоў на яе, і выгублю зь яе чалавека й статак. 14 Хоць бы гэтыя тры мужы, — Ной, Данель а Ёў, — былі ў ёй, яны сваёй справядлівась-

цю спасьлі б толькі душы свае, агалашае Спдар СПАДАР. 15 Калі б Я напусьціў блатня зьвяры на зямлю, і яны прычынілі спабыцьцё дзяцей яе, ажно яна запустыцела, што ні водная людзіна не магла прайсьці з прычыны зьвяроў; 16 Жыў Я, агалашае Спдар СПАДАР, і гэтыя тры мужы ў ёй ня выратавалі б ані сыноў, ані дачок, адно ўратаваліся б яны, але зямля будзе спустычана. 17 Альбо калі б Я навёў меч на гэтую зямлю й сказаў: мечу! прайдзі па зямлі, ажно адцяў бы людзіну й жывёлу зь яе; 18 Жыў Я, агалашае Спдар СПАДАР, і гэтыя тры мужы ў ёй ня выратавалі б ані сыноў, ані дачок, але адно ўратаваліся б самы. 19 Альбо ліпучку насьлаў бы на гэтую зямлю й выліў на яе палкі гнеў Свой у крыві, каб выгубіць ізь яе людзіну й жывёлу; 20 Хоць бы Ной, Данель а Ёў былі ў ёй, жыў Я, агалашае Спдар СПАДАР, яны ня вывальнілі б ані сына, ані дачкі; яны вывальнілі б справядлівасьцяй сваёй толькі душы свае;

21 „Бо гэтак каза Спдар СПАДАР: як шмат болей, як Я пашлю на Ерузалім Свае чатыры балючыя суды: меч а галадоў а дзікія зьвяры а ліпучку, каб адцяць ізь яго людзіну й жывёлу; 22 Але гля, застанецца ў ім астача, што будзе выведзена, сынове й дачкі; вось, яны прыйдуць да вас, і вы абачыце дарогу іхнюю а ўчынкі іхнія, і вы пацешыцеся зь ліха, каторае Я навёў на Ерузалім, з уоёга, што Я навёў на яго. 23 І яны пацешаць вас, як абачыце дарогі іхнія а ўчынкі іхнія, і вы даведаецеся, што не бяз прычыны Я ўчыніў усе, што Я ўчыніў у ім, агалашае Спдар СПАДАР”.

15 І было Імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 2 „Сыну людзкі! што віно супроці дзерва альбо галуза вінная супроці галузы дзерваў?

3 Ці можа быць брана зь яго дзярва, каб зрабіць якую-коледы рэч? альбо ці можна ўзяць калок із яго, каб павесіць на ім якую судзіну? 4 Гля, кідаюць у цяпло на пажэрце; цяпло жгарэць абодва канцы яго, і сярэдзіна яго абгарае; ці годзіцца яно на выраб? 5 Гля, як яно не гадзілася на ніякую работу; пагатоў яно згодзіцца на работу, як цяпло пажэрла яго, і яно абгарэла.

6 „Затым гэтак кажа Спададар СПАДАРА: Як віно меж дзерваў лесавых, каторае Я кінуў у цяпло на пажэрце, так Я кіну жыжараў Ерузаліму. 7 І зьвярну від Свой супроці іх: з аднаго цяпла яны выйдучь, і другое цяпло пажарэць іх; і вы даведаецеся, што Я СПАДАРА, як Я зьвярну від Свой супроці вас. 8 І спустошу зямлю, бо яны ізрадліва ізрадзілі, агалашае Спададар СПАДАРА”.

16 І было да мяне слова СПАДАРА, кажучы: 2 „Сыну людзкі! паведамі Ерузаліму агіды яго 3 І скажы: гэтак кажа Спададар СПАДАРА Ерузаліму: паходжаньне твае а нараджэньне твае ад зямлі Канаанскае; айцец твой Аморэй, і маці твая Гэцічанка. 4 І што да нараджэньня твайго: як ты нарадзілася, пупа твайго не абразалі й не абмылі цябе вадою, каб ачысьціць, ты ані ня была абсыпана сольлю й ані ня была спавіта. 5 Нічыё вока ня зжалілася над табою, каб зрабіць табе што-коледы з гэтых, мець міласэрдзе над табою; але, у дзень нараджэньня свайго, была выкінена на чыстае поле з прычыны агіднасьці свае. 6 І як Я праходзіў ля цябе, і бачыў, што ты качалася ў крыві сваёй, і сказаў табе: „У крыві сваёй жыў”. І сказаў табе: „У крыві сваёй жыў”. 7 Я памножыў цябе, як расьліну палявую; ты вырасла высокая й дужая, і стала прыборам над прыборамі, разьвіліся пелькі і вырасьлі валасы; заставалася ты, адылі, не накрывшыся а голая. 8 І як Я пра-

ходзіў ля цябе й абачыў цябе, вось, парá твая — пара каханья; і Я расьцягнуў крысо Свае на цябе, і накрыву голасыць тваю; і Я прысягнуў табе і ўступіў у змову з табою, агалашае Спададар СПАДАРА, і ты стала Маёй. 9 І абмыў цябе вадою, і змыў зь цябе кроў тваю, і памазаў цябе алеям; 10 Я адзеў цябе вышыванаю адзежаю, і абуў барсуковаю скураю, і паперазаў цябе цянюсенькім палатном, і накрыву цябе шоўкам; 11 І прыбраў цябе прыборамі, і ўзлажыў бруклеты на рукі твае і ланцужок на шыю тваю; 12 І зацягнуў жуковіну ў нос твой і завушніцы — у вушы твае, і ўзлажыў пазорную карону на галаву тваю. 13 Гэтак ты прыбіралася золатам а срэбрам, і адзецьце твае зь цянюсенькага палатна а шоўку а вышываных тканінаў; жыўлілася ты пшонаю мукою а мёдам а алеям, і была надзвычайнага пазору, і мела дасьпех у каралеўстве. 14 І слава твая разышлася меж народаў з прычыны харашыні твае, бо яна была дасканалая ад пазору Майго, каторы Я ўзлажыў на цябе, агалашае Спададар СПАДАРА. 15 Але ты паспадзявалася на харашыню сваю й бязуліла, карыстаючыся із славы свае, і вылівала бязульства свае на кажнага праходзячага міма, ягонаю ты была. 16 І брала з адзецьцяў сваіх, і зрабіла калярыстыя ўзвышшы сабе, і бязуліла на іх, як ніколі ня бывала й ня мела быць. 17 І ўзяла жарошыя прыборы свае із золата Майго а із срэбра Майго, што Я даў табе, і зрабіла сабе абразы мужчынаў, і бязуліла зь імі. 18 І ўзяла вышываныя адзецьці, і накрыва іх, алей Мой а кадзіла Мае клала перад імі. 19 І еміну Маю, што Я даваў табе, пшонную муку а алей а мёд, каторымі Я жыўіў цябе, ты клала перад імі на прыемны пах; і гэтак яно было, агалашае Спададар СПАДАРА. 20 Адлі ўзяла сыноў сва-

іх а дачкі свае, каторых ты нарадзіла Імне, і абракла іх пажэрці. Ці мала бязульства твайго? 21 Ты рэзала й дзеці Мае й давала іх праводзіць перазь цяпло да іх? 22 І ў вусіх агідах сваіх а бязульствах сваіх ты ня ўспомнела дзён маладосьці свае, як ты была ненакрыўшыся а голая, качалася ў крыві сваёй. 23 І сталася просьле ўсяе нягоднасьці твае (авохці, авохці табе, агалашае Спададар СПАДАРА), 24 Што ты ўладзіла сабе ўзвышша на кожнай вуліцы, 25 І на ростанях кожнае дарогі зрабіла сабе ўзвышша, і зрабіла харашыню сваю абрыдлаю, і расклала ногі свае кожнаму праходзячаму, і памножыла бязульствы свае; 26 І бязуліла зь Ягіпцыянамі, суседзямі сваімі вялікага цела, і памножыла бязульства, каб гнявіць Мяне. 27 Вось, Я выпцягну рукі Сваю на цябе, і паменшу прызначанае табе, і аддам цябе на самадую тым, што ненавідзяць цябе, дачкам Пільсцкім, што засаромлены за бессаромную дарогу тваю. 28 Ты бязуліла таксама із сынамі Асуру з прычыны нянасьці свае; але, ты бязуліла зь імі, і не насыцілася; 29 Адлі памножыла бязульства свае ў зямлі Канаанскай аж да Хальдэі, і таксама гэтым не насыцілася. 30 Якое кволае сэрца твае, агалашае Спададар СПАДАРА, бачачы, што ты рабіла ўсе гэта, работу пануючае бязульнае жонкі. 31 Як ты снудзіла бязульныя дамы свае на ростанях кожнае дарогі і рабіла ўзвышшы свае на кожнай вуліцы, то ты ня была, як бязуля, бо грэбавала заплацітаю, 32 Але як жонка чужаложніца, што бярэць чужых замест мужа свайго. 33 Усім бязулям даюць падаркі, але ты даеш падаркі ўсім палюбоўнікам сваім і даеш лапаны ім, каб яны зусуль прыходзілі да цябе на бязульства твае. 34 І ў бязульстве тваім ё наадварот у цябе супроці жанок, бо ня гваліся за табою

дзея бязульства, у бязульстве сваім плаціла ты, прымеж тога ніхто не плаціў табе; значыцца, было наадварот. 35 Затым, бязуля, слухай слова СПАДАРОВА:

36 „Гэтака жак Спададар СПАДАРА: за тое, што нечысьць твая была выліта, і голасьць твая адкрыта бязульствам тваім із палюбоўнікамі тваімі а ўсімі балванаі агідаў тваіх, і за кроў дзяцей тваіх, каторых ты аддала ім, 37 Вось, за тое Я зьбіру ўсіх палюбоўнікаў тваіх, з каторымі ты мела ўзаем'е, і ўсіх, што ты любіла, з усімі, што ты ненавідзіла, і зьбіру іх адусюль супроці цябе, і адкрыю голасьць тваю ім, каб яны бачылі ўсю голасьць тваю. 38 І буду судзіць цябе судам чужаложніцаў і разьліваючых кроў, і прывяду на цябе крывавы гнеў а завісьць; 39 І аддам цябе таксама ў рукі ім, і спустошаць бязульныя дамы твае, і абўраць узвышшы твае, зьдзяруць ізь цябе таксама адзецьці твае, і возьмуць снадзі пазору твайго, і пакінуць цябе ненакрытаю а голаю. 40 І ўзвядуць грамаду на цябе, і ўкамянуюць цябе, і пратнуць цябе мячамі сваімі. 41 І спалюць цяплом дамы твае, і ўчыняць суды на цябе — крывавы гнеў а завісьць; і спыню бязульства твае, і таксама ўжо не дасі платы. 42 Дык спаганю Сваю злосьць на табе, і завісьць Мая адступе ад цябе, і Я супакоюся і болей ня буду гневацца. 43 За тое, што ты ня ўспомнела дзён маладосьці свае, але квяліла Мяне ўсім гэтым, вось, я абярну дарогу тваю на галаву тваю, агалашае Спададар СПАДАРА; ці ты не дадала ўсяе гэтае бессаромнае непасыцівасьці да ўсіх агідаў сваіх? 44 Гля, кожны прыказнік ужывець прыказ празь цябе, кажучы: „Якая маці, такая дачка ейная“. 45 Ты — дачка маці свае, што брыдзілася мужам сваім і дзецьмі сваімі, і ты — сястра над сёстрамі тым, што брыдзіліся мужамі

сваімі й дзецьмі сваімі. Маці твая Гэцічанка і айцец твой Аморэй. 46 Сястра твая вялікая — Самара, яна а дачкі ейныя, што жывець налева ад цябе; а малодшая сястра твая, што жывець направа ад цябе, — Содома а дачкі ейныя. 47 Ты, адылі, не хадзіла па дарогах іхных і не рабіла подле агідаў іхных, але быццам вельма мала было табе іх нага, ты папсавалася болей за іх на ўсіх дарогах сваіх. 48 Жыў Я, агалашае Спадар СПАДАР, Содома, сястра твая, не рабіла, яна ані дачкі ейныя, як рабіла ты, ты а дачкі твае. 49 Вось, гэта было бяспраўе сястры твае Содомы: пыха, пярэсыць і нядбайлівы супакой быў у яе а ў дачок ейных, і рукі ўбогага а беднага ня сіліла. 50 І былі яны пыхатыя, і рабілі агіду перад Імною; затым Я адхінуў іх, як абачыў гэта.

51 „І Самара не зрабіла палавіцы грахоў тваіх, але ты памножыла агіды свае болей, як яны, і аправіла сёстры свае ўсімі агідамі сваімі, што ты дзеяла. 52 Таксама ты, што судзіла сёстры свае, нясі сорам свой за грахі свае, што ў цябе агіднейшыя, чымся ў іх: яны справядліўшыя за цябе; і таксама за тое саромяйся а нясі ганьбу сваю, што ты аправіла сёстры свае. 53 І Я звярну палон іхны, палон Содомы а дачок ейных і палон Самары а дачок ейных; тады звярну палон палоненікаў тваіх сярод іх, 54 Каб ты несла паганьбеньне свае й саромілася таго, што ты зрабіла, цешачы іх. 55 Як сёстры твае, Содома а дачкі ейныя, звернуцца да свайго пярэдняга стану, і Самара а дачкі ейныя звернуцца да свайго пярэдняга стану, тады ты а дачкі твае звернецеся да свайго пярэдняга стану. 56 Бо сястры свае Содомы ты не менавала вуснамі сваімі ў дзень пыхі свае, 57 Пакуль не адкрылася нягоднасьць твая, як часу ўпікаў ад дачок Арамскіх і ўсіх, што навокал

іх, дачок Пілісцкіх, што ўсі навокал грэбуюць табою. 58 Ты будзеш насіць бязульства а агіды свае, агалашае СпАДАР;

59 „Бо гэтакаж кажа Спадар СПАДАР: Я ўчыню табе, як учыніла ты, грэбуючы прысягаю і ўзрушаючы змову. 60 Я, адылі, успомню змову Сваю з табою за дзён маладосці твае, і ўстанаўлю вечную змову з табою. 61 Тады ты ўспомніш дарогі свае і засаромішся, як возьмеш сёстры свае, старшую сваю й малодшую сваю, і Я дам табе іх за дачкі, але ня подле змовы твае. 62 І Я ўстанаўлю змову Сваю з табою, і даведзешся, што Я — СПАДАР, 63 Каб ты ўспамінала й саромілася, і наперад вуснаў сваіх не адчыняла ад сорама, як Я дарую табе ўсе, што ты зрабіла, агалашае Спадар СПАДАР”.

17 І было слова СПАДАРОВА імне, кажучы: 2 „Сыну людзкі! загадай загадку й скажы прывясць дому Ізраеляваму, 3 І скажы: гэтакаж кажа Спадар СПАДАР: вялікі арол із вялікімі крыламі й шырака распущанымі канцамі іх, поўны пер’я, што ў яго калярыстае, прыляцеў на Лібан і ўзяў найвышшы пагон кедры; 4 Зарваў верх наймалодшае галузкі й прынёс яго да зямлі Канаанскае, і палажыў яго ў месце купецкім; 5 І ўзяў з насеньня зямлі, і пасадзіў яго на ўробленым полі, памясьціў ля вялікіх водаў, уткнуў яго, як вярбу. 6 І яно вырасла, і стала рассахатым віном нізкага росту, каторага пагоны нажываліся да яго, і карэньне яго было пад ім; і стала віном, і выдала пагоны, і пусьціла галузкі. 7 І быў там другі вялікі арол із вялікімі крыламі й багатым пер’ям; і гля, гэтае віно звярнула сваё карэньне да яго й выпцягнула свае малажлявыя гукі да яго, каб ён мог паіць яго з баразён саджаньня свайго. 8 Яно было пасаджана на добрым

полю ля вялікіх водаў, каб магло выдаваць пагоны і каб дало плады, каб магло быць славытым віном. 9 Скажы: гэтак кажэ Спададар СПАДАРА: ці будзе яно дасьпешнае? ці ня вырвуць карэньня яго і ці не абарвуць пладоў яго, ажно яно ссохне? І ўсі выраслыя лісты яго зьвянуць, нават безь вялікае сілы альбо без шмат людзей вырвуць яго з карэньня яго. 10 Але, вось, пасаджанае, ці будзе дасьпешнае? Ці ня станеца, як усходні вецер даткнеца да яго, што яно чыста ссохне? ссохне ў барознах, ідзе вырасла?"

11 І было слова СПАДАРАВА імне, кажучы: 12 „Кажы ж бунтоўнаму дому: ці вы ня ведаеце, што гэта? Кажы: гля, кароль Бабілёнскі прышоў да Ерузаліму, і ўзяў караля яго а князёў яго, і павёў іх із сабою да Бабілёну; 13 І ўзяў із каралеўскага насеньня, і ўчыніў змову зь ім, і ўзяў прысягу зь яго, таксама ўзяў дужых зямлі, 14 Каб каралеўства было паніжана, каб ня ўздыймалася, каб, дзержачы змову сваю, магло стаяць. 15 Але ён збунтаваўся супроці яго, пасылаючы паслоў да Ягіпту, каб далі яму коні а шмат людзей. Ці будзе ён мець дасьпех? ці ўцячэць, хто так робе? альбо ўзруша змову і ўцячэць? 16 Жыў Я, агалашае Спададар СПАДАРА: напэўна ў месцу каралёвым, каторы прызначыў яго за караля, і каторага прысягаю ён пагрэбаваў і змову ўзрушыў, у Бабілёне ён памрэць. 17 Ані фараон ізь вялікім войскам і чысьленаю грамадою не паможа яму на вайне, як насыпяць насыпы і збудуюць абложныя сьцены, каб загубіць шмат душаў, 18 За тое, што ён пагрэбаваў прысягаю, узрушыўшы змову, калі, гля, даў рукі сваю і зрабіў усе гэта, — ён не ўцячэць.

19 „Затым гэтак кажэ Спададар СПАДАРА: жыў Я, канечне за прысягу Маю, што ён пагрэбаваў, і за змову Маю, што ён узрушыў, Я зьвяр-

ну на галаву ягоную. 20 І расьцягну сечі Свае на яго, і ён будзе злоўлены ў пасадку Маю, і завяду яго да Бабілёну, і буду прававацца там ізь ім за ізраду ягоную, што ён ізрадзіў Мяне. 21 І ўсі ўцекачы ягоныя з усіх аддзелаў ягоных загінуць ад мяча, а тыя, што застаюцца, будуць разьвеяны кажным ветрам; і вы даведаецеся, што Я, СПАДАРА, казаў”.

22 Гэтак кажэ Спададар СПАДАРА: „Я вазьму найвышшы пагон ізь высокага кедры і пасаджу яго; і зь верху малажлявых пагонаў яго адатну кунежны і пасаджу яго на гары высокай а ўзьнятай. 23 На гары вышшэй Ізраелявае Я пасаджу яго; і ён пусьце галіны, і дасьць плод, і будзе славыты кедра; і пад ім будзе жыць кажная птушка, кажная крылатая, у сьценю галузаў яго будзе яна жыць. 24 І даведаюцца ўсі дзержы палывыя, што Я, СПАДАРА, паніжыў высокае дзэрва, узняў нізкае дзэрва, высушыў зялёнае дзэрва і даў расквіцець сухому дзэрву: Я, СПАДАРА, казаў і ўчыніў”.

18 І было імне слова Спাদарова, кажучы: 2 „Што гэта вам, што вы кажаце гэтую прыказь узглядам зямлі Ізраелявае, кажучы: „Бацькі елі кіслае віно, а дзеці нагвалі асому на зубах?” 3 Жыў Я, агалашае Спададар СПАДАРА, вы наперад ня будзеце ўжываць гэтае прыказі ў Ізраелю. 4 Абач, усі душы гэтыя Мае: як душа айцова, так таксама душа сыньня — Мае яны; душа, што грэша, памрэць.

5 „Але калі людзіна справядлівая і робе суд а справядлівасьць; 6 Ня ела на горах ані ўздыймала аччу сваіх да балваноў дому Ізраелявага, ані плюгавіла жонкі прыяцеля свайго, ані бліжылася да жонкі, здаленае за нечысьць; 7 І людзіна нікога ня ўціскала, зварачала даўжбіту заклад ягоны, не займалася глэбаваням, давала хлеб галоднаму і на-

крывала голага адзеццям; 8 Не пазычала на працэнты ані брала прыросту, ад бяспраўя аддаляла руку сваю, чыніла запраўды суд меж людзіны і людзіны; 9 Хадзіла ў вуставах Маіх, дзяржала суды Мае, каб здойсьніць праўду: яна справядлівая, яна напэўна будзе жыць, агалашае Спадар СПАДАР. 10 Калі ў яго народзіцца сын глабаны, што разьлівае кроў, і робе што-лень із гэтых брату свайму, 11 І не паўніць ніякага з гэтых абавязкаў, але таксама на горах еў і сплюгавіў жонку прыяцеля свайго, 12 Уціскаў убогага а беднага, глабае, не варочае закладу, але ўздыймае вочы свае да балваноў, робе агіды, 13 Пазычае на працэнты і бярэць прырост; дык мае ён жыць? Ня мае жыць: ён робе ўсі гэтыя агіды, ён канечне памрэць; кроў ягоная будзе на ім. 14 Цяпер абач, у яго нарадзіўся сын, што бача ўсі грахі айца свайго, каторыя гэты робе, і разважае, і ня робе такіх: 15 Ня еў на горах ані ўзьнімаў аччу сваіх да балваноў дому Ізраелявага, ня сплюгавіў жонкі прыяцеля свайго, 16 Нікога ня ўціскаў, ня браў закладу, ня глабаў, даваў хлеб свой галоднаму і накрываў адзеццям голага, 17 Не адыймаў рукі свае ад убогага, ня браў працэнтаў ані прыросту, чыніў суды Мае, хадзіў у вуставах Маіх; ён ня мае памерці за бяспраўе айца свайго, ён канечне мае жыць. 18 Айцец ягоны, за тое, што ён уціскаючы ўціскаў, глабаючы глабаў брата і рабіў нядобрае меж людю свайго, гля, ён мае памерці ў бяспраўю сваім. 19 Вы скажаце, адылі: 'Чаму не нясець сын бяспраўя айца свайго?' Калі сын рабіў суд а справядлівасьць, дзяржаў усі ўставы Мае і паўніў іх, ён канечне мае жыць. 20 Душа, што ізгрэша, памрэць; сын не панясець бяспраўя айца, ані айцец не панясець бяспраўя сына; справядлівасьць справядлівага будзе

на ім, і нягоднасьць нягоднага будзе на ім.

21 „Але калі нягоднік адвернецца ад усіх грахоў сваіх, што ён рабіў, і дзяржыць усі ўставы Мае, і робе суд а справядлівасьць, канечне будзе жыць, не памрэць. 22 Усі выступы ягоныя, што ён зрабіў, ня будуць залічаны яму; у справядлівасьці сваей, што ён рабіў, ён будзе жыць. 23 Нягож Я зычу сьмерці грэшніка, агалашае Спадар СПАДАР, ці не валеі, каб адварнуўся ад дарогаў сваіх і жыў?

24 „Але калі справядлівы адвернецца ад справядлівасьці свае і будзе рабіць бяспраўе, зробіе падле ўсіх агідаў, што нягоднік робе, ці мае ён жыць? уся справядлівасьць ягоная, што ён рабіў, ня будзе менавана; за ізраду сваю, што ён ізрадзіў, і за грэх свой, што ён ізрадзіў, за іх ён памрэць. 25 Вы, адылі, скажаце: 'Дарога Спадарова няправільная'. Паслухайце ж, доме Ізраеляў: ціж дарога Мая ня правільная? ці ня ваша дарога няправільная? 26 Калі справядлівы адварачаецца ад справядлівасьці свае і робе бяспраўе, і памірае ў ім — за бяспраўе свае, што ён зрабіў, ён памрэць.

27 „Ізноў, калі нягоднік адвернецца ад нягоднасьці свае, што ён рабіў, і робе суд а справядлівасьць, ён захавае душу сваю. 28 Затое, што ён разважае і адварачаецца ад усіх выступаў, што ён зрабіў, ён канечне будзе жыць, не памрэць. 29 І скажаце вы, доме Ізраеляў: 'Няправільная дарога Спадарова'. Доме Ізраеляў, ці Мая дарога ня правільная? ці ня вашы дарогі няправільныя? 30 Затым, кажнага падле дарогаў ягоных буду судзіць вас, доме Ізраеляў, агалашае Спадар СПАДАР; пакайцеся і адварніцеся ад усіх выступаў сваіх, дык бяспраўе ня будзе вам спатыкненьням. 31 Адкіньце ад сябе ўсі выступы вашы, каторыя вы выступалі, і зрабіце сабе новае

сэрца а новы дух; бо нашто паміраць вам, доме Ізраеляў? 32 Бо Я ня зычу сьмерці паміраючага, агалашае Спададар СПАДАРА; дык навярніцеся й жывіце”.

19 А ты загаласі па князёх ізраелявых 2 І скажы: што за лявіца маці твая меж лявоў! Цікавала меж маладых лявоў, гадавала левяняты свае. 3 І выпадавала аднаго зь левянят сваіх; ён стаў маладым лявом і наўчыўся разрываць здабытак, жэр людзёў. 4 І пачулі празь яго народы; злавлі яго ў яму сваю й завялі яго на ланцугох да зямлі Ягіпецкае. 5 Цяпер, як яна абачыла, што яна спадзявалася, але спадзева ейная загіннула, яна ўзяла другога зь левянят сваіх і зрабіла яго маладым лявом. 6 І хадзіў меж лявоў, стаў маладым лявом і наўчыўся разрываць здабытак, жэр людзёў. 7 І ён пазнаў пустыя палацы іхныя, і месцы іхныя пустошыў; і зямля была напалохана, і поўная яго ад гуку равення ягонага. 8 Тады народы з акалічных краінаў сталі супроці яго й расьцягнулі сець сваю на яго, злавлі яго ў яму сваю. 9 І пасадзілі яго ў клетку на крук, і завялі яго да караля Бабілёнскага; прывялі яго да гарадоў, каб наперад гуку ягонага ня было чуваць на горах Ізраелявых.

10 Маці твая, падобна да цябе, як вінная розка, пасаджаная ля вады, плодная а расахатая ад множасьці вады. 11 І яна мела моцныя галіны на ськіпетры валадаром, і пенё яе ўзьняўся меж таўстых галузаў; і яна выдавалася вышынёю з множасьці гукаў сваіх. 12 Але ў гневе яна была выпвана, кінена дагоў на зямлю, і ўсходні вецер высушыў плады яе, моцныя галіны яе адламіліся а ссохлі, пяпло пажэгла іх. 13 І цяпер яна перасаджана на пустыню. у зямлю сухую а ўсьмяглую. 14 І вышла цяпло з розкі галля ейнага. пажэгла плады ейныя, так што ня-

ма моцнае розкі на ськіпетру ўлады. Гэта — галашэньне, і будзе на галашэньне.

20 І сталася сёмага году, пятага месяца, дзясятага дня месяца, што некаторыя із старцоў Ізраелявых прышлі папытацца ў СПАДАРА й селі перад імюю.

2 Тады было слова СПАДАРОВА імне, кажучы: 3 „Сыну людзкі! гукай старцом Ізраелявым і скажы ім: гэтак кажэ Спададар: ці вы прышлі папытацца ў Мяне? жыў Я, агалашае Спададар СПАДАРА, Я не дазволю вам пытацца ў Мяне. 4 Ці будзеш судзіць іх, судзіць, сыну людзкі? агіды айцоў іхных паведай ім. 5 І скажы ім: гэтак кажэ Спададар СПАДАРА: таго дня, калі Я абраў Ізраеля, і падняў руку сваю насеньню дому Якававага, і азнайміўся ім у зямлі Ягіпецкай, як Я падняў руку ім, кажучы: Я — СПАДАРА, Бог ваш, — 6 Таго дня Я падняў руку ім, вывесці іх із зямлі Ягіпецкае да зямлі, што Я выгладзеў ім, што цячэць малаком а мёдам, харашыня ўсіх земляў. 7 Тады сказаў Я ім: кажны агід у аччу сваіх адкіньпе й балванамі ягіпецкімі ня плюгаўдзеця: Я — СПАДАРА, Бог ваш! 8 Але яны збунтаваліся й не хапелі слухаць Мяне: ніхто не адкінуў агідаў аччу сваіх і не адкінуў балваноў ягіпецкіх. Тады Я сказаў: Я выльлю абурэньне Свае на іх, дакончу гнеў Свой на іх сярод зямлі Ягіпецкае. 9 Я ўчыніў, адылі. дзеля імені Свайго, каб яно ня будзёнілася перад народамі, сярод каторых яны, на каторых ачох Я аб’явіўся ім, дзеяў. каб весці іх із зямлі Ягіпецкае. 10 Дзеля таго вывеў іх із зямлі Ягіпецкае і прывёў іх на пустыню. 11 І даў ім уставы свае, і паведаміў ім суды Свае, каторыя, калі поўне чалавек, то будзе жыць імі; 12 І таксама Я даў ім сьлёботы Свае, каб былі знакам меж Мяне й іх, каб ведалі, што Я СПАДАРА, Като-

ры ўсвятчае іх. 13 Але збунтаваўся супроці Мяне дом Ізраеляў на пустыні: у вустах Маіх не хадзілі й судамі Маімі пагрэбавалі, каторыя, калі поўне іх чалавек, то будзе жыць імі; сыботы Мае яны вельмі збудзенылі. І маніўся выліць Я палкі гнеў Свой на іх на пустыні, каб выгубіць іх. 14 І дзеяў Я, адылі, дзеля імені Свайго, каб яно ня будзенылася перад народамі, на каторых ачох Я вывеў іх. 15 Але й таксама Я падняў руку Сваю ім на пустыні, што не прыяду іх да зямлі, каторую даў, каторая цячэць малаком а мёдам, жарашыня ўсіх земляў; 16 Бо судамі Маімі яны пагрэбавалі, а што да ўставаў Маіх, то не хадзілі ў іх, але збудзенылі сыботы Мае, бо сэрца іхнае йшло за балванамі іхнымі. 17 І пашчаджала іх вока Мае, каб не загубіць іх, і ня ўчыніла зьнішчэньня ім на пустыні. 18 І Я сказаў дзяцём іхным на пустыні: у вустах айцоў сваіх не хадзіце, судоў іхных не захоўвайце й балванамі іхнымі ня плюгаўцеся. 19 Я — СПАДАР, Бог ваш: у вустах Маіх хадзіце, суды Мае дзяржыце й паўніце іх. 20 І сыботы Мае сьвяціце, і будучь яны знакам меж Мяне й вас, каб вы ведалі, што Я СПАДАР, Бог ваш. 21 І збунтаваліся супроці Мяне дзеці: у вустах Маіх не хадзілі й судоў Маіх не дзяржалі, каб паўніць іх, каторыя, калі поўне іх чалавек, то жывець імі, сыботы Мае збудзенылі. І маніўся Я выліць палкі гнеў Свой на вас, спагнаць гнеў Свой на іх на пустыні. 22 Але Я звярнуў руку Сваю і ўчыніў дзеля імені Свайго, каб яно ня будзенылася на ачох народаў, на чьіх ачох Я вывеў вас. 23 Таксама падняў Я руку Сваю ім на пустыні, каб рассяпаць іх меж народаў і разьвець іх па краёх. 24 За тое, што не паўнілі судоў Маіх, але пагрэбавалі ўставамі Маімі, і збудзенылі сыботы Мае, і за балванамі айцоў іхных бы-

лі вочы іхныя. 25 Затым Я даў ім нядобрыя ўставы а суды, каторымі яны не маглі б жыць, 26 І сплюгавіў іх собскімі дарамаі іхнымі, тым, што праводзілі перазь цяпло кажнага, што адчыняе ўлоньне, каб спустошыць іх, каб даведаліся, што Я — СПАДАР.

27 „Затым, сыну людзкі, гукай дому Ізраеляваму й скажы ім: гэтак кажэ Спадар СПАДАР: яшчэ гэтым айцове вашы блявузгалі на Мяне, ізраджаючы Мяне ізрадаю: 28 Як Я прывеў іх да зямлі, праз каторую падняў руку Сваю даць яе ім, яны глянулі нажны высокі ўзгорак і на кажнае расахатае дзерва, і абракалі там аброкі свае, і там давалі квелячыя дары свае, і клалі там дужмяныя пахі свае, і ўзьлівалі там узьліваньні свае. 29 І сказаў Я ім: што гэта за ўзвышша, на каторае вы ходзіце? І названа імя яго Бама дагэтуль. 30 Затым кажы дому Ізраеляваму: гэтак кажэ Спадар СПАДАР: ці не дарагаю бацькоў вашых вы плюгавіцеся? і за агідамі іхнымі ці не бязуліце вы? 31 Бо як вы нясіце дары, як праводзіце сыноў сваіх перазь цяпло, вы плюгавіцеся ўсімі сваімі балванамі аж дагэтуль; ці вы будзеце пытацца ў Мяне, доме Ізраеляў? жыў Я, агалашае Спадар СПАДАР, вы ня будзеце пытацца ў Мяне. 32 І таго, што прыходзе вам удум, ані ня будзе, што вы кажэце: „Будзем, як пугане, як радзімы краёў, служыць дзерву а каменю“. 33 Жыў Я, агалашае Спадар СПАДАР, напэўна дужою рукою а выцягненым цаўём а вылітым гневам я буду радзіць вас; 34 І выяду вас дужою рукою а выцягненым цаўём а вылітым гневам ізь людаў, і зьбяру вас ізь краёў, ідзе вы рассяпаны, 35 І прыяду вас на пустыню людаў, і там буду прававацца з вамі від да віду. 36 Як прававаўся з айцамі вашымі на пустыні зямлі Ягіпецкае, так буду пра-

вавацца з вамі, агалашае Спададар СПАДАРА. 37 І ўчыню, што вы пойдзеце пад розкаю, і прывяду вас у вязі змовы. 38 І вычышчу з памеж вас бунтаўнікоў а выступнікаў, і вывяду іх із краю, ідзе яны перабываюць, але ня ўвыйдуць яны ў зямлю Ізраельскую; і даведаецца, што Я — СПАДАРА. 39 Узглядам вас, доме Ізраеляў, гэтак кажа Спададар СПАДАРА: ідзіце, служыце кажны балваном сваім і потым, бо вы ня служыцеце Мне, але наперад сьвятога імені Майго ня будзеце дарамаі а балванамаі сваімаі; 40 Бо на сьвятой гары Маёй, на гары вышыні Ізраелявай, агалашае Спададар СПАДАРА, там будзе служыць Імне ўвесь дом Ізраеляў, увесь у зямлі; там буду прыяць і там буду пытаць узьнёсеньняў вашых і пачаткаў прыносаў вашых з усімі пасьвячэньнямі вашымі. 41 З прыемным пахам зычліва вас прыяму, як вывяду вас із людаяў і зьбяру вас із краёў, куды вы былі рассыпаны; і ўсьвячуся ў вас у ваччу народаў. 42 І даведаецца, што Я — СПАДАРА, як Я прывяду вас да зямлі Ізраелявае, да краю, праз каторы Я падняў рукі Сваю даць айцом вашым. 43 І ўспомніце там дарогі свае, каторымі вы сплюгавіліся, і вы будзеце брыдзіцца сабою ў вачох сваіх за ўсе ліха, што вы ўчынілі. 44 І даведаецца, доме Ізраеляў, што Я СПАДАРА, як Я ўчыню з вамі дзеля імені Свайго, ня подле нягодных дарогаў вашых ані подле згубных учынкаў вашых, агалашае Спададар СПАДАРА”.

45 І было імне слова СПАДАРАВА, кажучы: 46 „Сыну людзкі, зьвярні від свой на паўдня й кажы супроці паўдня, і праракай супроці лесу паўднявога поля, 47 І кажы паўднявому лесу: слухай слова СПАДАРАВА: гэтак кажа Спададар СПАДАРА: гля! Я запалю цяпло ў цябе, і яно пажарэць кажнае вагкое дзерва й кажнае сухое дзерва; ня

будзе пагашана палаючае полымя, і ўсі віды ад паўдня аж да поўначы згараць у ім. 48 І абача кажнае цела, што Я, СПАДАРА, запаліў яго, яно ня будзе пагашана”. 49 Тады сказаў я: „Ах, Спададару Божа! яны кажуць імне: „Ці ня гўкае ён прыпавесці?””

21 І было слова СПАДАРАВА імне, кажучы: 2 „Сыну людзкі, зьвярні від свой да Ерузаліму й кажы празь сьвятыя месцы, і праракай празь зямлю Ізраеляву, 3 І кажы зямлі Ізраелявай: гэтак кажа СПАДАРА: гля, Я на цябе, і агалю меч Свой із похвы яго, і адатну ад цябе справядлівага й нягоднага. 4 Дык затым, што Я адатну ад цябе справядлівага й нягоднага, дзеля таго меч Мой выйдзе з похвы яго на кажнае цела ад паўдня аж да поўначы. 5 І кажнае цела даведаецца, што Я, СПАДАРА, агаліў меч свой з похвы яго, ён ня зьвернецца ўжо.

6 „І ты, сыну людзкі, уздыхай ломачы рукі, і ў гарчэлі ўздыхай перад ачыма іхнымі. 7 І будзе, як яны скажуць табе: „Чаму ты ўздыхаеш?” то скажы: „Ад ведамкі, бо яна прыходзе, і кажнае сэрца расьтае, і ўсі рукі скволеюць, і кажны дух зьнемарасьціцца, і ўсі калені зацякуць вадою. Гля, яна прыходзе й становіцца”, агалашае Спададар СПАДАРА.

8 І было слова СПАДАРАВА імне, кажучы: 9 „Сыну людзкі, праракай а кажы: гэтак кажа СПАДАРА: кажы: меч, меч найстраны а выпаліраваны: 10 Найстраны, каб добра цяў, і паліраваны, каб блішчэў. Дык ці можаш цешыцца, што трут сына Майго грэбуе кажным дзервам. 11 І даў паліраваць яго, каб можна было няць даланёю; гэты меч найстраны а паліраваны, каб даць яго ў рукі ўбіўцы. 12 Галасі а вый, сыну людзкі, бо ён будзе на люд Мой, на ўсіх князёў Ізраелявых: яны даны пад меч зь людям

Маім; дык бі сябе па лядзвях. 13 Бо гэта спроба; і што калі нават ськіпетра паграбаваны- гэтак ня будзе", агалашае Спадар СПАДАР.

14 „Дык ты, сыну людзкі, праракай і плясьні ў ладкі, і няхай меч падвоіцца, патроіцца, меч забіваньня, меч вялікага забіваньня, каторы ўходзе ў патайныя пакоі іхныя. 15 Я пастапаўлю бліскучы меч, каб сэрца замлела і спатыкненьні памножыліся ля ўсіх брамаў іхных; Я дам лязо мяча, ах, зробленае бліскучым і пайстраенае на забіваньне. 16 Задзіночса направа альбо зьварненія налева, куды від твой уцемянены. 17 Я таксама плясну ў ладкі й спаганю палкі гнеў Свой; Я, СПАДАР, сказаў”.

18 І было слова СПАДАРОВА імне, кажучы: 19 „Таксама ты, сыну людзкі, прызнач сабе дзьве дарогі, каторымі мае прыйсьці меч караля Бабілёнскага; із аднае зямлі абедзьве выйдуць; нарысуў месца, нарысуў на пачатку дарогі да места. 20 Прызнач дарогу, каторай мае прыйсьці меч да Раўвы Амонскае а да Юдэі, да ўмацаванага Ерузаліму; 21 Бо адзяржаўся кароль Бабілёнскі на ростанях на пачатку дзвюх дарог, дзеля варажбы: зрабіў стрэлы бліскучымі, трасець, радзіцца ў тэрафіма, разглядае печані. 22 У правую рукў ягоную палажэрабя варажбітова на Ерузалім, каб выставіць тараны, адчыніць вусны на ўбіўства, узьняць галосную крыкню, прызначыць тараны супроці брамаў, насыпаць вал, збудаваць абложныя вежы. 22 І гэта ў вачох іхных будзе ім як хвалышывая варажба, бо ўрочыстая прысяга ў іх, але ён прыпомне бяспраўе, каб яны былі ўзяты.

24 „Затым гэтак кажэ Спадар СПАДАР: як вы напамнелі бяспраўе свае, чым адкрылі выступы свае, каб паказаць грахі свае ў вусіх учынках вапых; як вы на-

памнелі, вы будзеце ўзяты рукою. 25 „І ты, збудзены, нягодны княжа ізраельскі, чый дзень прышоў, як бяспраўю канец”!

26 „Гэтак кажэ Спадар СПАДАР: здыймі й падыймі карону, яна ня будзе такой: нізкае павышыцца, а высокае паніжыцца. 27 У разьварненні, разьварненні, разьварненні Я абярну яго, і наперад яго ня будзе, пакуль ня прыйдзе Тый, Каторага права гэта, і Я аддам яго Яму.

28 „І ты, сыну людзкі, праракай і скажы: гэтак кажэ Спадар СПАДАР праз сыноў Амонавых і празьварненне іх, і скажы: меч, меч аголены на сыяцыце, паліраваны, каб жэр, каб зіхцеў, як маланка. 29 Бацяць марнасьць табе, варожаць ману табе, каб палажыць цябе на шыі забітых нягоднікаў, каторых дзень прышоў, як бяспраўю іхнаму канец. 30 Ці Я маю зьварнуць у похву яго? Я буду судзіць цябе на месцу, ідзе ты быў створаны, у зямлі нараджэньня твайго. 31 І выльлю на цябе абурэньне Свае, цяплом гневу Свайго дыкну на цябе і аддам цябе ў рукў неразумных, людзёў — майстроў губеньня. 32 Ты будзеш палівам цяплу; кроў твая будзе ў зямлі; ня будуць успамінаць цябе, бо Я, СПАДАР, казаў”.

22 І было імне слова СПАДАРОВА ВА, кажучы: 2 „І ты, сыну людзкі, ці будзеш судзіць, ці будзеш судзіць крывавае места? і азнаймі яму ўсі агіды ягонія, 3 І скажы: гэтак кажэ Спадар СПАДАР: места разьлівае кроў сярод сябе, каб настала парá яго, і робе сабе балвані, каб плюгавіцца. 4 За кроў, што ты разьлівала, ты стала вінна, і балванамі, што ты зрабіла, ты сплюгавілася, і дабліжыліся дні твае, і прышло да год сваіх. За тое Я ўчыню цябе ганьбаю ў народаў і пасьмехам усім землям. 5 Блізкія й далёкія ад цябе будуць сьмяяцца зь цябе, вельмі клопатная, што сплюга-

віла імя. 6 Гля, князі ізраельскія, кажны подле сілы свае, былі ў цябе, каб разьліваць кроў. 7 Айца й маці ўлегчы мелі ў цябе, чужаземцу рабілі ўціск у цябе, дакучалі, сірату а ўдаву крыўдзілі ў цябе. 8 Сьвятасьцымі Маімі ты грэбавала й сыботы Мае будзешла. 9 У цябе людзі, што ўдаюць, каб разьліваць кроў, і ў цябе ядуць на горах, і сярод цябе бязуляць. 10 Голасьць айца ў цябе адкрывалі, адлучаную з прычыны нечысьці паніжылі ў вас. 11 Іншы із жонкаю прыяцеля свайго робе агіду, іншы сплюгавіў бязульствам нявестку сваю, іншы ў цябе паніжыў сястру, дачку айца свайго. 12 Лапаны бяруць у цябе, каб разьліваць кроў; працэнты зь лішніцаю ты бярэш, непасьцівай карысьці ўціскаеш прыяцеля свайго, а Мяне забылася, агалашае Спадар СПАДАР. 13 Вось, затым Я лягну да ланёю Сваёю на непасьцівы здабытак, што ты мела, і на кроў, што была сярод цябе. 14 Ці можа вытрываць сэрца тваё альбо можа рукі твае будучь моцныя тых дзён, калі Я займуся табою? Я, СПАДАР, кажаў і ўчыню. 15 І рассыплю цябе меж народаў, і разьвею цябе па краёх, і здыму нечысьць ізь цябе. 16 І ты будзеш будзешніць сябе на ачох народаў і даведася, што Я — СПАДАР”.

17 І было імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 18 „Сыну людзі! дом Ізраеляў стаў Імне выпаркамі: яны ўсі медзь а цына а зялеза а волава ў горне, срэбра стала выпаркамі.

19 „Затым гэтак кажэ Спадар СПАДАР: За тое, што вы ўсі сталі выпаркамі, гля, Я зьбіру вас да Ерузаліму. 20 Як зьбіраюць да горна срэбра а медзь а зялеза а волава а цыну, каб разьдзьмухаць цяпло на іх, пералітаваць; так Я зьбіру ў гневе Сваім, у палкім гневе Сваім, і пакіну, і пералітую вас. 21 Але, Я зьбіру вас і хукну на вас цяплом

гневу Свайго, і будзеце пералітаваны сярод яго. 22 Як літуецца срэбра ў горне, так вы будзеце пералітаваны ў ім; і даведася, што Я, СПАДАР, выпіў гнеў Свой на вас”.

23 І было імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 24 „Сыну людзі! скажы ёй: ты зямля, неачышчаная й ненаводная дажджом у дзень абурэньня. 25 Змова прарокаў ейных сярод яе, як равучы леў, разьдзіраючы здабытак; яны жаруць душы, яны бяруць скарбы а дарагія рэчы, памяжаюць удовы сярод яе. 26 Сьвятарове ейныя ўзрушылі права Мае й збудзешлі сьвятасьці Мае, не адрозьняюць сьвятога ад будзенага й не паказавалі розніцы меж нячыстага й чыстага, і хавалі воць свае ад сыботаў Маіх, і Я збудзены сярод іх. 27 Князі ейныя сярод яе, як ваўкі, здабытак разрываючы, каб разьліваць кроў, губіць душы, прыдбаваць непасьцівую карысьць. 28 І прарокі ейныя мазалі іх нямернаю вапэннаю рашчынаю, бачачы марнасьць і вяшчуючы ману ім, кажучы: „Гэтак кажэ Спадар СПАДАР”, як СПАДАР не казаў. 29 І люд зямлі ўціскалі ўціскам, і глабалі глабанням і ўбогага і беднага, і ашукавалі; чужаземца ўціскалі бяз суду. 30 І шукаў Я людзіны меж іх, каторая бы агарадзіла агарожу й стала ў праломе перад Імною за зямлю, каб Я не загубіў яе; але не знайшоў. 31 Дык Я выпіў абурэньне Свае на іх і ў цяпле гневу Свайго выпіў іх, дарогі іхныя абярнуў на галавы іхныя, прагалашае Спадар СПАДАР”.

23 І было слова СПАДАРОВА імне, кажучы: 2 „Сыну людзі! дзьве жонкі, дачкі аднае маці былі. 3 І бязулілі яны ў Ялітце, бязулілі ў маладосьці сваей; там уцісьнены грудзі іхныя, і там зьмяты пелькі дзявоцтва іхнага. 4 І ймёны іхныя: Агола — старшай, і Аголіва — сястра ейная. І былі яны Мае, і радзілі

сыноў а дачкі; і ймёны іхныя: Самара — Агола, а Ерузалім — Аголіва. 5 І бязуліла Агола пры Імне, і шалела за каханкамі сваімі, Асурам, блізкім, 6 Што адзяваліся ў сінь, вайводцы а дзяржаўцы, усі яны жаданыя маладзёны, усі яны коньнікі, коньмі ездзячыя. 7 І бязуліла зь імі, — выборныя сынове Асуру ўсі яны, — і з усімі імі яна шалела, усімі балванами іхнымі сплюгавілася. 8 І бязульства свайго зь Ягіпцяне не пакінула яна, бо ў маладосці яе яны ляжалі зь ёю, і зьмялі дзявушчыя пелькі ейныя, і вылілі сваё бязульства на ёй. 9 За тое я аддаў яе ў руку каханкаў ейных, у руку сыноў Асуру, за каторымі яна шалела. 10 Яны адкрылі голасыць ейную, сыноў ейных і дачкі ейныя ўзялі, а яе забілі мячом. І яна адзяржала блаславенства між жанок, бо яны суд над ёй.

11 „І бачыла сястра ейная Аголіва, і болей за яе папсавалася ў сваім надзвычайным шале, і бязульства ў яе было болей, чымся бязульства сястры ейнае. 12 І за сынамі Асуравымі яна шалела, за блізкімі вайводцамі а дзяржаўцамі, што пазорна адзяваліся, за коньнікамі, коньмі ездзячымі; усі яны жаданыя маладзёны. 13 І Я бачыў, што яна была сплюгавулена, у іх абедзвюх адна дарога. 14 І яна павялічыла бязульствы свае, бо як яна бачыла мужчынаў, выразаных на сьцяне, абразы Хальдэяў, намаляваныя хварбамі, 15 Што былі паперазаўшыся паясамі па сьцёгнах сваіх, з хварбаванымі турбанами на галавах сваіх, усі яны князі на пагляд, падобныя да сыноў Бабілёну, Хальдэя зямля нараджэння іхнага, — 16 Дык шалела за імі ад пагляду ачымі сваімі і паслала паслоў сваіх да іх да Хальдэі. 17 І прышлі сынове Бабілёну на ложка любові, і сплюгавілі яе бязульствам сваім, і яна сплюгавілася зь імі, і душа ей-

ная зьбезахоцілася імі. 18 Як яна адкрыла бязульства сваё й адкрыла голасыць сваю, тады Мая душа зьбезахоцілася ёю, як Мая душа зьбезахоцілася сястрою яе; 19 Нават яна памножыла бязульствы свае, успамінаючы дні маладосці свае, калі яна бязуліла ў зямлі Ягіпецкай; 20 Бо яна шалела за каханкамі сваімі, каторых цела — цела асьлінае, а вытак коні — вытак іх. 21 Дык ты ўспомнела распусту маладосці свае, калі Ягіпцяне любіліся з табою дзеля пелькаў дзявоцкасыці твае”.

22 Затым, Аголіва, гэтак кажа Спадар СПАДАР: „Гля, Я падыйму каханкаў тваіх супроці цябе, каторымі зьбезахоцілася душа твая, і прыяду іх з адусюль навокал супроці цябе: 23 Сыноў Бабілёну а ўсіх Хальдэяў, Пекоду а Шоа а Коа, усіх Асыран ізь імі, усі яны жаданыя маладзёны, вайводцы а дзяржаўцы, усі князі й славуцьця, усі яны ездзяць коньмі. 24 І прыйдучь на цябе ізь снасьцяй, з коньнікам і колам і з грамадою людзёў, і абступяць цябе навокал у панцырах, шчытах а шоламах, і дам ім суд, і будуць судзіць цябе подле судоў сваіх. 25 І ськірую гнеў Свой на цябе, і яны абыйдуцца з табою ў палкім гневе: скрываць нос твой а вушы твае, а засталыя твае падуць ад мяча; яны возьмуць у цябе сыноў тваіх і дачкі твае, а засталыя твае будуць пажэрты цяплому. 26 І зьдзяруць ізь цябе адзецьці твае, і адбяруць прыборы пазорнасьці твае. 27 Гэтак Я зраблю канец распусьце тваёй і бязульству твайму ізь зямлі Ягіпецкае, дык ты не падыймеш аччу сваіх да іх і ўжо ня ўспомніш Ягіпця.”

28 „Бо гэтак кажа Спадар СПАДАР: гля, Я аддам цябе ў руку тых, каторых ты ненавідзіш, у руку тых, каторымі зьбезахоцілася душа твая. 29 І абыйдуцца з табою ненавідна, і адбяруць усі працы твае, і пакінуць цябе непакрытаю а го-

лаю, і голасьць бязульства твайго будзе адкрыта, і распуста твая а бязульства тваё. 30 Гэта будзе зроблена табе за тое, што ты бязуліла з народамі й сплюгавілася балвана-мі іхнімі. 31 Па дарозе сястры свае хадзіла ты, за тое Я дам чару ейную ў руку тваю.

32 „Гэтака кажа Спадаар Бог: чару сястры свае ты будзеш піць, глыбокую а шырокую, будзеш пасьмехам а шкелямі, бо яна зьмяшчае шмат. 33 П'янчаньням а смуткам будзеш напоўнена, чараю зуменьня а спустошаньня, чараю сястры свае Самары. 34 Ты вып'еш яе і высьсеш яе, і чарапкі яе абліжаш, і грудзі свае разарнеш; бо Я казаў, агалашае Спадаар СПАДАР. 35 Затым гэтака казаў Спадаар СПАДАР: за тое, што ты забылася Мяне й адкінула мяне за плечы свае, дык і ты мусіш цяпець за распусту сваю а бязульства сваё”.

36 І сказаў імне СПАДАР: „Сыну людзкі! ці будзеш судзіць Аголу а Аголіву? дык азнаймі ім вгіды іхныя; 37 Бо яны чужаложылі, і кроў на руках іхных, і з балванамі сваімі чужаложылі, і таксама сьноў сваіх, каторых яны радзілі Імне, праводзілі ім, каб пажэрлі. 38 Яшчэ гэта яны рабілі Імне: сплюгавілі сьвятыню Маю таго самага дня, і збудзенылі сыботы Мае; 39 Бо яны рэзалі дзеці свае балваном сваім і прыходзілі да сьвятыні Мае таго самага дня будзеныць яе; і гля, гэтака яны рабілі пасярод дому Майго. 40 І звыш таго, яны пасылалі да людзёў, каб прыходзілі здалёку, паслоў пасылалі да іх; і гля, яны прыходзілі; дзеля іх ты ўмывалася, сініла вочы свае і прыбіралася прыборамі. 41 І садзілася на пачэсны ложак, і стол прыгатаваны перад ім, і кадзіла Мае а алей Мой ты пастанавіла на ім. 42 Гом нядбайнага груду зь ёй, і да людзёў вялікага груду прывялі Саваяў з пустыні, каторым узлажылі бружлеты на ру-

кі іхныя й пазорныя вянкi на галавы іхныя. 43 Тады Я сказаў заста-радай у чужалостве: ці яны будуць бязуліць ізь ёю, і яна зь імі? 44 Прыступілі, адылі, яны да яе; як прыступаюць да жонкі-бязулі, так падышлі яны да Аголы а Аголівы, распусных жанок. 45 Але мужы справядлівыя засудзяць іх судам чужаложніцаў і судам разьліваючых кроў; бо яны чужаложніцы, і кроў на руках у іх;”

46 Бо гэтака казаў Спадаар СПАДАР: „Я прывяду грамаду на іх і аддам іх на дрыжэньне а глэбаньне. 47 І грамада ўкамянее іх, і патнець іх мячамі сваімі, і сыноў іхных і дачкі іхныя заб'юць, і дамы іхныя спаляць цяплом. 48 Гэтака спыню распусту на зямлі, каб усі жанкі мелі навуку не рабіць подле распусты вашае. 49 І абярнуць распусту вашу на вас, і вы пацерпіце за грахі з балванамі сваімі, і даведзецца, што Я — СПАДАР Бог”.

24 І было імне слова СПАДАРО-ВА дзявятага году, дзясятага месяца, дзявятага дня месяца, кажу-чы: 2 „Сыну людзкі! запішы сабе назоў гэтага дня, гэтага самага дня; абляжа кароль Вабілёнскі Ерузалім гэтага самага дня. 3 Пасулі прыпавесыць бунтоўнаму дому й скажы ім: гэтака кажа Спадаар СПАДАР: паставаі гаршчок, паставаі й таксама валі вады ў яго. 4 Зьбяры кавалкі яго ў яго, кажны добры кавалак, сьцягняк а лапатку; выборнымі косьцямі напоўні яго. 5 Выборнае драбнаго статку вазьмі, таксама кучу касьцей палажы пад ім, і вары добра, і няхай косьці разва-рацца ў ім.

6 „Затым гэтака кажа Спадаар СПАДАР: авохці крыгаваму месту, гаршку, гаршку, каторага шумаўе ў ім, і каторага шумаўе ня выходзе зь яго; выбірай зь яго кавалак па кавалку, няхай жэрабя не падзец

на яго; 7 Бо кроў яго сярод яго; ён пастанаўіў яго на голай скале; не вылівай зь яго на зямлю, каб пыл не пакрыў яго. 8 Каб выклікаць гнеў і надта памсыціцца, Я пастанаўлю кроў ягою на голай скале, каб ня была пакрыта.

„Затым гэтак кажа Спадар СПАДАРА: авохці крываваму месту! Я павялічу вогнішча. 10 Павяліч дровы, кладзі цяпло, вары мяса й палажы закрасы, і няхай косці перагараць. 11 І пастанаўі яго пусты на вугалле, каб медзь стала гарачай, і каб гаршчок журэў, і бруд а яго распусцілася ў ім, каб шумаўе яго шчэзла. 12 Ён стамаваўся сіленьям, і вялікае шумаўе яго ня выходзе зь яго, шумаўе яго ў цяпле. 13 У нечысьці тваёй распуста, бо Я чысьціў цябе, і ты не ачысьціўся; наперад ад нечысьці свае не ачысьцішся, пакуль Я не спаганю на табе гневу Свайго. 14 Я, СПАДАРА, вымавіў гэта, гэта станецца; і ўчыню гэта, не адступлю ані пашчаджаю, ані пажалею; падле дарогаў тваіх і падле ўчынкаў тваіх будуць судзіць цябе, агалашае Спадар СПАДАРА”.

15 І было імне слова СПАДАРАВА, кажучы: 16 „Сыну людзкі! вось, Я адбяру ў цябе болькаю жаданьне аччу тваіх, ты, адылі, ня будзь у жалобе ані плач, і няхай не пакоціцца сьліза Твая. 17 Уздыжай моўчыкам, не рабі жалобы па памерлай, турбан свой завяжы на сябе, абуй вобуй на ногі свае, і не закрывай вуснаў, і хлеба людзкага ня еж”.

18 Затым я гўкаў люду нараніцы, а жонка мая памерла ўвечары; назаўтрае нараніцы я зрабіў, як імне было расказана. 19 І сказаў імне люд: „Ці ня скажаш нам, што гэта знача нам, што ты робіш?” 20 І я адказаў ім: „Слова СПАДАРАВА было імне, кажучы: 21 Гўкай дому Ізраеляваму: гэтак кажа Спадар

СПАДАРА: гля, Я збудзеньню сьвятыню Сваю, гордасьць сілы вашае, жаданьне ачоў вашых, і чаго шкадуе душа ваша; а сынове вашы а дачкі вашы, каторых вы пакінулі, загінуць ад мяча. 22 І вы будзеце рабіць, як Я раблю: вуснаў ня будзеце закрываць ані есьці хлеба людзкага; 23 І турбаны вашы будуць на галавах вашых, і вобуй ваш на нагах вашых; ня будзеце ў жалобе ані плакаць, але растаеце ў бяспраўях сваіх і будзеце наракаць адзін перад адным. 24 І Езэкіель будзе вам знакам: падле ўсёга, што ён рабіў, вы будзеце рабіць; і як гэта станецца, вы даведаецеся, што Я — Спадар СПАДАРА”.

25 „А што да цябе, сыну людзкі, ці ня будзе гэта дня, калі Я адыйму ў іх сілу іхнюю, радасьць пазору іхнага, жаданьне ачоў іхных і вялікае жаданьне сэрца іхнага, сыноў іхных а дачкі іхныя, — 26 Таго дня ўцеклы прыйдзе да цябе, прынесці ведамку вушом тваім; 27 Таго дня адчыніцца рот твой уцекламу, і ня будзеш немый, і будзеш знакам ім; і даведаюцца, што Я — СПАДАРА”.

25 І было імне слова СПАДАРАВА, кажучы: 2 „Сыну людзкі! зьвярні від свой да сыноў Амонавых і праракай ім, 3 І скажы сыном Амонавым: выслухайце словы Спадара СПАДАРА: гэтак кажа Спадар СПАДАРА: за тое, што ты кажаш: „Ага!” празь сьвятыню Маю, як яна збудзёна, і празь зямлю Ізраеляву, як яна спустошана, і праз дом Юдзін, як ён пайшоў у палон, 4 За тое гля, я аддам цябе дзяцём Усходу ў дзяржаньне, і пастановаць вежы свае ў цябе і закладуць сьлібы свае ў цябе, і будуць есьці плады твае й піць малако твае. 5 І ўчыню Раўву стайняю вярблюдом, і месці сыноў Амонавых пасьцьбішчам драбному статку, і даведаецеся, што Я — СПАДАРА;

6 „Бо гэтак кажа Спадаар СПАДАРА: за тое, што ты ляскала рукамі й тупала нагою й цешылася ў душы з усёй тваёй злосьцю да зямлі Ізраелявае, 7 Вось, за тое Я выпцягну руку Сваю на цябе, і аддам цябе на глaбaньне народам, і ўчыню, што ты будзеш адцята ад людaў, і выгублю цябе ізь земляў, вынікблy цябе; і ты даведашся, што Я — СПАДАРА.

8 „Гэтак кажа Спадаар СПАДАРА: за тое, што Моаў а Сэір кажуць: „Гля, як усі народы, дом Юдзін“, 9 За тое, вось, Я адкрыю плячо Моава ад мeстaў, ад мeстaў на паграніччу ягоным, славы краю, ад Беф-Ешымофу, Ваал-Меону а Кірафаіму, 10 І аддам іх на спадак разам із сынамі Амонавымі людзём Усходу, каб Сыноў Амонавых не менавалі меж народаў, 11 І зьдзею суды над Моавам; і даведаюцца, што Я — СПАДАРА. 12 Гэтак кажа Спадаар СПАДАРА: за тое, што дзеяў Едом, помсьдзячыся помстаю супроці дому Юдзінага, і завініліся віною, і памсьціліся ім, 13 За тое гэтак кажа Спадаар СПАДАРА: выпцягну руку Сваю на Едом і адатну людзіну й жывёлу зь яго, і аддам на спустошаньне: ад Феману аж да Дэдану яны паваліцца ад мяча; 14 І зьдзею помсту Сваю над Едомам рукою люду Майго Ізраеля, і зробіць у Едоме подле гневу Майго й подле палкага гневу Майго; і яны пазнаюць помсту Маю, агалашае Спадаар СПАДАРА.

15 „Гэтак кажа Спадаар СПАДАРА: за тое, што Пілішчане дзеялі памсьліва і памсьціліся помстаю із злосьцяй душы свае, зь нянавіднасьці вечнае, 16 За тое гэтак кажа Спадаар СПАДАРА: абач, Я выпцягну руку Сваю на Пілішчан і выгублю Крыцян, і зьнішчу астачу іх на беразе мора. 17 І зьдзею над імі вялікія помсты зь вельмі гнеўнымі казьнянямі; і даведаюцца, што Я —

СПАДАРА, як зьдзею помсту Сваю над імі”.

26 І сталася адзінаццаціга году, першага дня месяца: было імя не слова СПАДАРАВА, кажучы: 2 „Сыну людзкі! за тое, што кажа Тыр празь Ерузалім: „Ага! ён, брамы людaў, патрышчаны; нахінены да мяне; я пaпoўняюся, ён спустошаны; —

3 „За тое гэтак кажа Спадаар СПАДАРА: гля, Я на цябе, Тыру, і ўзьведу на цябе шмат народаў, як мора падыймае хвалі свае. 4 І яны абуратъ сыцены Тыру й разбураць вежы яго; Я таксама заскрабу пыл ягоны зь яго й зраблю яго голаю скалаю. 5 Будзе расьцягненьне сцяў сярод мора, бо Я казаў, агалашае Спадаар СПАДАРА, і ён стане здабыткам народам. 6 І дачкі ягоныя, што на полю, будуць забіты мячом; і даведаюцца, што Я — СПАДАРА.

7 „Бо гэтак кажа Спадаар СПАДАРА: гля! Я прыяду з поўначы на Тыр Невухадрэцара, караля Бабілёнскага, караля каралёў, з коньмі а зь цялежкамі а з коньнікамі, і груд і шмат люду. 8 Ён заб'ець мячом дачкі твае ў полю і збудуе ўмацаваньні супроці цябе, і насыпе насыпы супроці цябе, і выставе шчыт супроці цябе; 9 І тараны пастанове супроці сьценаў тваіх, і сякірамі сваімі абуратъ вежы твае. 10 Ад множасьці коні ягоных пыл іх пакрые цябе; ад грукату коннікаў а колаў а цялежак затрасуцца сьцены твае, як увыйдзе ў места пераз пралом. 11 Капытамі коні сваіх ён стопча ўсі вуліцы твае, заб'ець люд твой мячом і моцныя стаўпы твае выверне далоў. 12 І паглабаюць багацьці твае, і абярнуць у здабытак тавары твае, і абуратъ сьцены твае, і разломаць любовыя дамы твае, і камяні твае і дзерва твае, і пыл кінучъ у ваду. 13 І спыню гук песьняў тваіх, граньня гарпаў тваіх ужо ня бу-

дзе чуваць. 14 І зраблю цябе, як голую скалу, і будзеш на расьцягненьне сецяў, ня будзеш ізноў будаваны; бо Я, СПАДАР, казаў, кажа Спадар СПАДАР.

15 „Гэтак кажа Спадар СПАДАР Тыру: ці ад грукату ўпаду твайго, калі раненыя будуць уздыхаць, калі зьдзеецца забіцьцё сярод цябе, не здрыгануцца абтокі? 16 І зьйдуць із пасадаў сваіх усі князі морскія і зьдзёнуць уборы свае, і ськінучь вышываныя адзецьці свае, адзёнуцца ў дрыготу, сядучь на зямлю, і што часіны будуць адрыгацца а зумлявацца зь цябе. 17 І завядуць па табе пахоўную песьню, і скажуць табе: „Як загінула ты, населенае маравікамі, славутае места, дужое на мору, яно а жыжары яго, каторае палокала ўсіх жыжараў сваіх! Цяпер здрыгануцца абтокі ў дзень упаду твайго, і спалохаюцца абтокі, што ў мору, ад адыходу твайго“;

19 „Бо гэтак кажа Спадар СПАДАР: як Я ўчыню цябе местам спусьцелым, як месты незаселеныя, узьніму глыбіні на цябе, і пакрыюць цябе вялікія воды; 20 То зьвяду цябе з тымі, што адышлі ў яму, зь людам даўнейшага часу, пасаджу цябе ў нізкія часьці зямлі, у вечныя разьвярненьні, з тымі, што адходзяць у яму, каб ты ня было населенае; і дам харашыню зямлі жывых. 21 І ўчыню цябе жахам, і ня будзеш; і будуць шукаць цябе, і ўжо ніколі ня знойдуць цябе, агалашае Спадар СПАДАР“.

27 І было імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 2 „І ты, сыну людзкі, завядзі пахоўную песьню па Тыру, 3 І скажы Тыру: о ты, што стаіш ля ўходу ў мора, купец людаў шмат якіх абтокаў, гэтак кажа СПАДАР: О Тыру, ты казаў: „Я супоўная харашыня“. 4 У сэрцу мораў граніцы твае, будаўнічыя твае зрабілі супоўная харашыню тваю. 5 Зь кіпрысаў сэнірскіх зрабілі ўсі ша-

лёўкі табе, узялі кедры зь Лібану, зрабіць машты табе; 6 З дубоў вапанскіх зрабілі дрыгалькі табе, лавы твае з буку абтокаў Кітымскіх прыбіралі сланёваю косцю; 7 Цянюсенькага вышыванага палатна зь Ягіпту ўжывалі на вятрылы твае, на сьцяг твой; сінь а пурпура з абтокаў Еліскіх былі пакрыцьцям табе. 8 Жыжары Сыдону а Арваду былі тваімі плаўбітамі; мудрыцы, Тыру, былі ў цябе, і яны твае штырнікі; 9 Старцы Гевалу й мудрыцы яго былі ў цябе шчытнікамі тваімі. Усі морскія караблі з маравікамі сваімі былі ў цябе, каб таргаваць таварамі тваімі. 10 З Пэрсі а Люду а Путу былі ў войску тваім воямі тваімі, шчыт а шолам вешалі ў цябе; яны дадавалі табе прыбору. 11 Сынове Арваду а Гэлеку былі навокал на сьценах тваіх; людзі з Гамаду былі ў вежах тваіх, вешалі шчыты свае навокал на сьценах тваіх, завяршалі харашыню тваю. 12 З Таршышу былі купцы твае з прычыны вялікага багацьця кажнага роду; срэбра, золата, цыну а волава давалі за тавары твае. 13 Яван, Тувал а Мешэх — купцы твае; дудшы людзкія й мядзянае судзьдзе давалі за торг твой. 14 З дому Фогарма коні, цялежкі а мулы давалі за тавары твае. 15 Сынове Дэдановы купцы твае. Шмат якія абтокі былі таварам рукі твае, менаю яны давалі табе сланёвую косць а чорнае дзерва. 16 Арам быў купец твой з прычыны множасьці тавараў вырабу твайго; змарагд, пурпуру а вышываныя вырабы а цянюсенькае палатно а караль а агат давалі за тавары твае. 17 Юда а зямля Израелява былі купцамі тваімі; пшонакаю мініфскаю а панаскаю а мёдам а аліваю а бальсамам плацілі за торг твой. 18 Дамашк — купцы твае множасьці вырабаў тваіх, з прычыны множасьці ўсялякага багацьця, віна з Гэлвону й белое воўны. 19 Дая

а Яван із Узалу за тавары твае давалі вырабленае зялеза а касю а пынамон за торг твой. 20 Дадан — купец твой дарагімі тканінамі да цялежак. 21 Араба а ўсі князі Кедару — купцы рукі твае ягнятамі а баранамі а козамі, гэтым яны купцы твае. 22 Купцы Шэвы а Раавы — купцы твае, духмяныя закрасы й усялякае дарагое каменье а золата давалі за тавары твае. 23 Гаран а Канне а Едэн, шэўскія купцы, Асур а Хілмад — купцы твае; 24 Гэта купцы твае найвыбарнейшымі рэчмі, сінімі тканінамі а вышыванымі вырабамі а прыборамі ў скрыначках, у завязаных аборамаі сутніках, і кедровае дзерва было меж тавару твайго. 25 Таршыскія караблі прывозілі караваны тавараў тваіх, і ты вельма напоўніўся а ўславіўся сярод мора. 26 У вялікія воды завезьлі цябе плаўбіты твае; усходні вецер разьбіў цябе сярод мораў. 27 Багацьці твае а тавары твае, торг твой, маравікі твае а штырнікі твае, шчытнікі твае а загаднікі таварамі тваімі а ўсі воі, што ў цябе, а ўвесь збор твой, што сярод цябе, загінуць сярод мораў у дзень упаду твайго. 28 Ад гуку крыку штырнікаў тваіх здрыгануцца перадмесьці. 29 І зыйдуць із караблёў сваіх усі вяслуючыя, маравікі, усі штырнікі морскія, стануць на зямлю. 30 І прычыню, што голас іхны будзе чутны па табе, і горка загалосыць, і пасыпаць пылам галавы свае, і будуць валяцца ў попеле. 31 І зробіць самы сабе супоўную лясюну па табе, і папярэжуцца зрэбнінаю, і заплачуць па табе ў гарчэлі сэрца гаркім плачам. 32 У плачу сваім завядуць пахоўную песню па табе, вылічанье па табе: „Хто, як Тыр, сыцішаны сярод мора? 33 Як тавары твае выходзілі з мора, ты сыціў шмат якія людзі; множасьцяй багацьця свайго й таварам сваім ты багаціў каралёў зямлі. 34 І ў часе, як ты патрышча-

ны морам у глыбіні водаў, тавар твой і ўвесь груд твой сярод цябе загінулі. 35 Усі жыхары абтокаў зумеліся зь цябе, і каралёве іхныя балюча зьякаліся, і віды іхныя заклапаціліся. 36 Купцы іхных людаяў засьвісталі празь цябе; ты быў жахам, і ніколі ня будзе цябе”.

28 І было імне слова СПАДАРО-ВА, кажучы: 2 „Сыну людзкі! кажы князю Тырскому: гэтак кажа Спадар СПАДАР: „За тое, што сэрца тваё загардзела, і ты сказаў: „Бог я, на сёдаве Божым я сяджу ў сэрцу мораў”, ты, адылі, чалавек, а ня БОГ, дарма што становіш сэрца сваё як сэрца Божае, 3 Гля, ты мудрэйшы за Данілу, усе тайнае не схаваана ад цябе. 4 Сваёй мудрасьцяй а сваім розумам ты прыдбаў маемасьць і прыдбаў золата а срэбра да скарбаў сваіх; 5 Вялікай мудрасьцяй ты торгам павялічыў багацьці свае, і загардзела сэрца тваё ад маемасьці”;

6 Затым гэтак кажа Спадар СПАДАР: „За тое, што ты пастанавіў сэрца сваё як сэрца Божае, 7 Дык вось, Я прывяду на цябе чужаземцаў, найстрашнейшых із народаў, і яны аголяць мячы свае супроці харашыні мудрасьці твае, і збудзеныя бліск твой. 8 Зьвядуць цябе ў яму, і ты памрэш сьмерцяй забітых сярод мораў. 9 І нягож скажаш ты перад убіўцам сваім: „Я бог”? але ты чалавек, а ня БОГ у рупцэ убіўцы свайго. 10 Сьмерцяй неабрэзаных памрэш ад рукі чужаземцаў; Я кажу, ачалашае Спадар СПАДАР”.

11 І было імне слова СПАДАРО-ВА, кажучы: 12 „Сыну людзкі! завядзі пахоўную песню па каралю Тырскім і скажы яму: гэтак кажа Спадар СПАДАР: ты пячаць дасканалства, паўніня мудрасьці, супоўная харашыня. 13 Ты быў у Едэне, у садзе Божым; усялякім дарагім каменьям ты быў прыбраўшыся: рубінам, топазам а дьямэнтам, тар-

сысам, оніксам а ясьпісам, шафірам, гранатам, хрызолітам а золатам. Работа асідкаў тваіх у цябе зроблена ў дзень стварэння твайго. 14 Ты памазаны херуў, што ахінае, і Я паставіў цябе; ты быў на сьвятой гары Божай, сярод палаючых камянёў ты хадзіў. 15 Ты быў даскапальным у дарогах сваіх ада дня, як ты быў створаны, аж пакуль не знайшлося бяспраўя ў цябе. 16 Ад множасьці торгу твайго нутр твой напоўніўся ўсіміствам, і ты ізграпыў; за тое Я зрынуў цябе, як будзеннага, з гары Божай, знішчыў цябе, херуве ахінаючы, з памеж палаючых камянёў. 17 Загардзела сэрца тваё з харашыні твае, на ліха ты ўжыў мудрасьць сваю з пазору свайго; Я ськінуў цябе на зямлю, выставіў цябе перад каралямі, каб яны аглядалі цябе. 18 Множасьці бяспраўяў сваіх, бяспраўям торгу свайго ты збудзеніў сьвятую сваю; за тое Я вазьму з пасярод цябе цяпло, і яно пажарэць цябе, і абярну цябе ў попел на зямлі на ачох усіх, што глядзяць на цябе. 19 Усі, што знаюць цябе меж людцаў, зумеюцца зь цябе, ты будзеш жахам, і ўжо ніколі ня будзе цябе”.

20 І было імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 21 „Сыну людзі! зьвярні від свой на Сыдон, і праракай празь яго, 22 І скажы: гэтак кажа Спадар СПАДАР: гля, Я на цябе, Сыдоне, і ўстаўлюся сярод цябе, і даведаюцца, што Я — СПАДАР, як Я зьдзею суды над ім і ўсьвячуся ў ім; 23 Бо Я пашлю на яго ліпучку а кроў на вуліцы ягоныя, і раненьня ў ім павалюцца ад мяча на яго адусюль; і даведаюцца, што Я — СПАДАР. 24 І наперад ён ня будзе бадзючым чупчынікам дому Ізраеляваму ані прыкрым цярням над усіх, што навокал іх, што грэбуюць імі; і даведаюцца, што Я — Спадар СПАДАР.

25 „Гэтак кажа Спадар СПАДАР:

як Я зьбяру дом Ізраеляў зь людцаў, меж каторых яны расьцярушаныя, і ўсьвячуся ў іх на ачох народаў, тады яны будуць жыць у зямлі сваёй, што Я даў слуге Свайму Якаву; 26 І будуць жыць на ёй бяспечна, і станаўіць дамы, і садзіць вінішчы; і яны будуць жыць у бяспечнасьці, як Я зьдзею суды на ўсіх тых навокал іх, што грэбуюць імі; і даведаюцца, што Я — СПАДАР Бог іхны”.

29 Дзясятага году, дзясятага месяца, дванадцатага дня месяца, было імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 2 „Сыну людзі! зьвярні від свой на фараона, караля Ягіпецкага, і праракай празь яго а праз увесь Ягіпет. 3 Гўкай а скажы: гэтак кажа Спадар СПАДАР: гля, Я супроці цябе, фараоне, каролю Ягіпецкі, вялікі кракадзіле, што цікуеш сярод рэкаў сваіх, каторы казаў: „Рака мая — мая собская, і я ўчыніў яе”. 4 Я зацягну крук у шчэляпы твае і прычыню, што рыба рэк тваіх прыліпне да лускі твае, і выпцягну цябе з пасярод рэк тваіх, і ўсю рыбу рэк тваіх, прыліплую да лускі твае. 5 І пакіну цябе на пустыні, цябе а ўсю рыбу рэк тваіх; ты павалішся на чыстым полі; цябе не пабяруць ані зьбяруць; зьвяром зямным і птушкам нябёсным Я даў цябе на жыр. 6 І ўсі жыжары Ягіпту даведаюцца, што Я — СПАДАР, бо яны былі трысьніковаю падпораю дому Ізраеляваму. 7 Як яны браліся за цябе рукою сваёю, ты ламіўся й разьдзіраў усе плячо іхнае; і як яны апіраліся на цябе, ты ламіўся, дарма што падставіў ляў ім усі сыцэгны свае.

8 „Затым гэтак кажа Спадар СПАДАР: гля, Я наведу на цябе меч і выпублю ў цябе людзіну й жыўлу. 9 І будзе зямля Ягіпецкая пустынёю а разьвярненьням за тое, што ён сказаў: „Рака мая, і я ўчыніў”; і даведаюцца, што Я — СПА-

ДАР. 10 Затым, вось, Я супроці цябе а супроці рэк тваіх, і ўчыню зямлю Ягіпецкую чыстаю пустынёю, спустошанаю ад вежы Сыена аж да граніцаў Ефіопы. 11 Ня будзе праходзіць па ёй нага людзіны, ані нага статку ня будзе праходзіць па ёй, і ня будзе яна населена сорок год. 12 І ўчыню зямлю Ягіпецкую пустынёю сярод краёў спустошаных, і месцы яе меж местаў пустых будуць спустошаныя сорок год; і расьцярушў Ягіпціян меж народаў, і разьвею іх па краёх.

13 „Гэтак кажа, адылі, Спадар СПАДАР: на канцу сараку год Я зьбяру Ягіпціян зь людцаў, куды яны былі расьцярушаны; 14 І зьвярну палон ягіпецкі, і прычыню, што яны зьвернуцца да зямлі Пафрос, да зямлі нараджэньня свайго, і яны будуць невялічкім каралеўствам. 15 Яно будзе найніжшае з каралеўстваў і ўжо ня будзе вывышацца над народамі, бо Я зьменшу іх, каб ня радзілі народы. 16 І ня будзе ўжо спадзеваю дому Ізраеляваму, каторая прыпамінала б ім бяспраўе, як яны зварачаліся б да іх; і даведаюцца, што Я — Спадар СПАДАР”.

17 І сталася дваццаць сёмага году, першага месяца, першага дня месяца: было імне слова СПАДА-РОВА, кажучы: 18 „Сыну людзкі! Невухадрэцар, кароль Бабілёнскі, ацяжарыў войска сваё цяжкою работай супроці Тыру: кажнага галава выльсела, і кажнага плячо абмудлена, і заплаты ня было ані яму, ані войску ягонаму ад Тыру за работу, каторую ён рабіў яму.

19 „Затым гэтак кажа Спадар СПАДАР: гля, я даю зямлю Ягіпецкую Невухадрэцару, каралю Бабілёнскаму, і ён панясець багацьце ейнае, і аглабае, і здабудзе здабытак ейны, і гэта будзе заплатаю войску ягонаму. 20 За работу ягоную, каторую ён рабіў супроці яго, Я даў яму зямлю Ягіпецкую, бо яны рабі-

лі Імне, агалашае Спадар СПАДАР. 21 Таго дня прычыню, што вырасьце рог дому Ізраелявага, і дам табе адчыненне вуснаў сярод іх; і даведаюцца, што Я — СПАДАР”.

30 І было імне слова СПАДА-РОВА, кажучы: 2 „Сыну людзкі! праракай і кажы: гэтак кажа Спадар СПАДАР: плачча, авохці дню! 3 Бо дзень блізкі, і блізкі дзень СПАДАРОЎ, жмарны дзень; настане пара народаў! 4 Прыйдзе меч на Ягіпет, і вялікая мука стрэне Ефіопу, як забітыя будуць валяцца ў Ягіпце, і возьмуць багацьце ягонае, і абурацца поды ягоныя; 5 Ефіопа а Пут а Люд а ўсі мёшаныя людцы а Хуб а люд зямлі, што ў змове, паваляцца зь імі ад мяча.

6 „Гэтак кажа СПАДАР: і тыя, што падпіраюць Ягіпет, павалаяцца, і паніжыцца горады іх; ад вежы Сыены загінучь у ім ад мяча, кажа Спадар СПАДАР. 7 І будуць спустошаныя яны сярод краёў спустошаных, і месцы ягоныя будуць сярод местаў пустых. 8 І даведаюцца, што Я — СПАДАР, як Я зацеплю цяпло ў Ягіпце, і будуць патрышчаны ўсі памачнікі ягоныя. 9 Таго дня выйдучь на караблех пасланцы Мае спалохаць нядбайных Ефіоплян, і вялікі боль стрэне іх, як у дзень Ягіпту; бо, гля, гэта станецца.

„Гэтак кажа Спадар СПАДАР: Я спыню множасьць Ягіпту рукою Невухадрэцара, караля Бабілёнскага. 11 Ён а люд ягоны зь ім, — найстрашнейшы з народаў, — будуць прыведзены зглуміць зямлю, і аголяць мячы свае на Ягіпет, і напоўняць зямлю забітымі. 12 І выкушу рэкі, і прадам зямлю ў рукў нягодных, і спустошу зямлю а ўсе, што ў ёй, рукою чужаземцаў; Я СПАДАР, вымавіў.

13 „Гэтак кажа Спадар СПАДАР: Я таксама зьнішчу балваны і спыню абразы Нофу, і ня будзе ўжо князя ізь зямлі Ягіпецкае, і наваду

страх на зямлю Ягіпецкую. 14 І спустошы Пафрос, і зацеплю цяпло ў Цоане, і зьдзею суды ў Но. 15 І выльлю гнеў Свой на Сын, моц Ягіпту, і выгублю множасьць Но. 16 І зацэплю цяпло на Ягіпет, Сын будзе дрыжаць, дрыжаць, і Но будзе раськеплена, і Ноф будзе мець бяду ўдзень. 17 Маладзёны Авену а Пі-бесэту загінуць ад мяча, і жанкі пойдучь у палон. 18 У Тэгафнегесе дзень зьмеркне, як Я патрышчу там іго Ягіпту, і як гордасьць сілы ягонае перастане. Ён пакрыецца хмараю, а дачкі ягоныя пойдучь у палон. 19 І зьдзею суды ў Ягіпце, і даведаюцца, што Я — СПАДАР”.

20 І сталася адзінаццаціга году, першага месяца, сёмага дня месяца, што было імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 21 „Сыну людзкі! Я зламіў плячо фараону, каралю Ягіпецкаму, і гля, яно не завязана, каб гаіць, і ня будзе абкручана завязкаю, каб зрабіць яго моцным дзяржаць меч.

22 „Затым гэтак кажа Спадар СПАДАР: гля, Я супроці фараона, караля Ягіпецкага, патрышчу плячукі ягоныя — здаровыя й наломленыя, і прычыню, што меч вываліцца з рукі ягонае. 23 І расьцярушў Ягіпцян меж народаў, і разьвею іх па краёх. 24 І ўмацую плечы караля Бабілёнскага, і дам яму ў рукі меч Свой; фараону зламлю плячукі, і ён будзе якатаць перад ім ёкатам сьмяротна раненага. 25 Але, Я ўмацую плячукі караля Бабілёнскага, а плячукі фараонавы апусьцяцца; і даведаюцца, што Я — СПАДАР, як дам меч Свой у рукі каралю Бабілёнскаму, і ён аголе яго на зямлю Ягіпецкую. 26 І расьцярушў Ягіпцян меж народаў, і разьвею іх сярод краёў; і даведаюцца, што Я — СПАДАР”.

31 І сталася адзінаццаціга году, трэцяга месяца, першага дня месяца, што было імне слова СПА-

ДАРОВА, кажучы: 2 „Сыну людзкі! гукай фараону, каралю Ягіпецкаму, і множасьці ягонай: да каго ты раўнуешся вяліччам сваім? 3 Вось, Асур — кедра на Лібане з харопшымі галузамі і з лесавым сьцёням, гонкі, з галавою меж булакоў. 4 Воды вырасьцілі яго, глеба падыймала яго на вышыню рэкамі сваімі, што цякуць навокал месца росту яго, і пасылала цуркі свае да ўсіх палывых дзерваў. 5 Затым вышыня ягоная перайшла ўсі палывыя дзервы, і памножылася сучча ягонае, і гольле стала даўгое ад множасьці водаў, як яно разрасталася. 6 На суччу ягоным усі птушкі нябёсным мелі гнезды свае, і пад гольлям ягоным усі зьвяры палывыя прыводзілі дзеці свае, і пад сьцёням ягоным жылі ўсі вялікія народы. 7 Затым ён быў харопшы велічынёю сваёю й даўжынёю гольля свайго, бо каронь яго быў ля вялікіх водаў. 8 Кедры не закрывалі яго ў садзе Божым, кіпрысы не раўнаваліся да галузаў ягоных, і ніякія кіпрысы ў садзе Божым ня былі падобныя да яго карашчынёю сваёю. 9 Харопшым ўчынёю Я яго множасьцяй гольля ягонага, і завідавалі яму ўсі дзевы едзянскія, што былі ў садзе Божым.

10 „Затым гэтак кажа Спадар СПАДАР: за тое, што ён узьняўся высака, нясучы верх свой да булакоў, і ўзьнялося сэрца ягонае з вышыні свае, 11 За тое Я аддаў яго ў рукі дужога з народаў, каторы напэўна абыйдзецца зь ім падле нягоднасьці ягонае; Я Сам выжанаў яго. 12 І чужаземцы, найстрашнейшыя з народаў, сьсякуць яго й кінуць яго; на горы й на ўсі даліны зваліцца гольле ягонае, і сучча ягонае будзе ламіцца ля ўсіх цурёў зямлі, і адыйдуць з пад сьцёня ягонага ўсі людзі зямлі, і пакінуць яго. 13 На ім упалым будуць жыць усі птушкі нябёсныя, і меж гольля ягонага будуць усі зьвяры палывыя.

14 На тое, каб ніякія дзевы ля вады не вяльмуваліся з прычыны вышыні свае й не падыймалі галоваў сваіх да меж булакоў, і вадой жывенныя дзевы не паказавалі вышыні свае; бо ўсі адданы на смерць, да дольных часьцяў зямлі, сярод сыноў людзкіх, з тымі, што адышлі ў яму.

15 „Гэтак кажэ Спадар СПАДАР: таго дня, калі ён зышоў да гробу, Я прычыніў жалобу па ім, зачыніў з прычыны яго бяздоньне, задзяржаў цуркі ягонныя, і вялікія воды былі запынены, і прычыніў, што зацьмеў па ім Лібан, і ўсі дзевы палавыя замлелі з прычыны яго. 16 Я ўчыніў, што народы задзяржаць на грукат паду ягонага, як зьвяду яго да шэолу з тымі, што зышлі ў яму, і пацешацца ў дольных часьцях зямлі ўсі дзевы едэнскія, выборныя а найлепшыя лібанскія, усі, што п'юць вадy; 17 Яны таксама зышлі да шэолу зь ім, да забітых мячом, і тыя, што былі плячом ягоным, жылі пад сьценям ягоным сярод народаў. 18 Да каго меж дзерваў едэнскіх ты падобны славаю а вяліччам? ты, адылі, зьведзены зь дзервамі едэнскімі да дольных часьцяў зямлі, ты ляжаш сярод неабрэзаных із забітымі мячом. Гэта фараон а ўся множасьць яго, агалашае Спадар СПАДАР”.

32 І сталася двананцатага году, двананцатага месяца, першага дня месяца, было імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 2 „Сыну людзкі! завядзі пахоўную песьню па фараону, каралю Ягіпецкім, і скажы яму: ты падобны да маладога лява меж народаў, і ты, як дзіўствы ў морах, і прарваўся рэкамі сваімі, і муціш воды нагамі сваімі, і брудзіш рэкі іх.

3 „Гэтак кажэ Спадар СПАДАР: І расьцягну сець Сваю на цябе ў грамадзё шмат якіх людэў, і яны выцягнуць цябе ў сеці Маёй. 4 Тады пакіну цябе на зямлі, кіну цябе на

чыстае поле, і прычыню, што ўсі птушкі нябёсныя будуць перабываць на табе, і насычу табою жывёлу ўсяе зямлі. 5 І раськіну мяса тваё па горах, і напоўню даліны здыхатою тваёю. 6 І напаяу зямлю плаваньня твайго крывёю тваёй аж да гор, і цур'і будуць поўныя цябе. 7 І, як Я згашу цябе, Я закрыю неба і зацямню гвезды яго, пакрыю сонца болкаю, і месяц ня дасьць сьвятліні свае. 8 Увесь бліск сьвятліні нябёснае зацямню над табою і навяду цямоту на зямлю, агалашае Спадар СПАДАР. 9 І засмучу сэрцы шмат якіх людэў, як агалашу ўпад твой меж народаў краёў, каторых ты ня знаў. 10 Але, Я ўчыню, што шмат якія людэ зумяцца зь цябе, і каралі іхныя здрыгануцца із жаху, як Я замахую мячом Сваім перад імі, і яны будуць трымцець што часіны, кажны за собскае жыцьцё свае ў дзень упаду твайго;

11 „Бо гэтак кажэ Спадар СПАДАР: меч караля Бабілёнскага прыйдзе на цябе. 12 Мячамі дужых, усіх найстрашнейшых із народаў, прычыню ўпад грудоў тваіх, яны зьнішчаць гордасьць Ягіпту, і ўвесь люд ягоны будзе выгублены. 13 І прычыню згубу ўсяе жывёлы ягонае ля вялікіх водаў, наперад нага людзкая ня будзе муціць іх, ані калыты жывёлы не замуцяць іх. 14 Тады зраблю воды іхныя глыбокімі і прычыню, што рэкі іхныя будуць цячы, як аліва, агалашае Спадар СПАДАР. 15 Як абярну зямлю Ягіпецкую ў пустыню, і край будзе спустошаны з паўніні свае, як зражу ўсіх тых, што жывуць у ім, тады даведаюцца, што Я — СПАДАР. 16 Гэта пахоўная песьня, каторай будуць галасіць па ім; дачкі народаў будуць галасіць па ім, па Ягіпце і па ўсім людзе яго, агалашае Спадар СПАДАР”.

17 І сталася двананцатага году, пятнанцатага дня месяца, што было

імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 18 „Сыну людзкі! плач па людзе ягіпецкім і паніж яго, яго а дачкі дужых народаў у дольнія часьці зямлі із зыходзячымі ў яму. 19 Каго ты перайшоў харашыняю? іступі й ляж ізь неабрэзанымі. 20 Яны павалаяцца сярод забітых мячом; ён адданы мячу; цягнуць яго і ўсі груды ягоныя. 21 Дужыя воі з нутра шэолю будуць гукаць яму а памачніком ягоным: „Зышлі й ляжаць ізь неабрэзанымі сярод забітых мячом“.

22 „Там Асур і ўся грамада ягоная; навокал яго грабы ягоныя; усі яны забітыя, яны загінулі ад мяча. 23 Грабы ягоныя зроблены ў бакох ямы, груд ягоны навокал гробу ягонага, усі яны забітыя, загінулі ад мяча, каторыя прычынялі жак на зямлі жывых.

24 „Там Елам а ўвесь люд ягоны навокал гробу ягонага; усі яны забітыя, загінулі ад мяча, каторыя зышлі дагоў неабрэзаных ў дольнія часьці зямлі, каторыя прычынялі жак на зямлі жывых, панесьлі, адылі, сорама свой з тымі, што зышлі ў яму. 25 Пастанавілі ложка ягоны сярод забітых із усім людам ягоным; грабы іхныя навокал яго; усі яны неабрэзаных, забітых мячом; каторыя прычынялі жак на зямлі жывых, панесьлі, адылі, сорама свой з тымі, што зышлі ў яму, і памешчаны памеж забітых.

26 „Там Мешэх, Тувал а ўвесь люд ягоны, грабы ягоныя навокал яго; усі яны неабрэзаных, забітых мячом, бо зрабілі жак на зямлі жывых. 27 І не ляжаць із дужасіламі, загінульмі зь неабрэзаных, што зышлі да шэолю з ваеннымі зброямі сваімі, і палажылі ўзгалоўям мячы свае; але бяспраўі іхныя будуць на касьцёх іхных, бо былі жахам дужых на зямлі жывых. 28 І ты будзеш патрышчаны сярод неабрэзаных і будзеш ляжаць із забітымі мячом.

29 „Там — Едом, каралі ягоныя а ўсі князі ягоныя, напярэк усяе моцы свае, паложаны ля забітых мячом; яны ляжаць ізь неабрэзанымі й зошлымі да ямы.

30 „Там князі поўначы, усі яны і ўсі Сыдоняне, што зышлі із забітымі із страхам сваім, саромячыся моцы свае, і ляжаць неабрэзаных із забітымі мячом, і будуць несці ганьбу сваю із зыходзячымі да ямы. 31 Фараон абача іх і ўсьцешыцца з усёга люду свайго, забіты мячом Фараон а ўсе войска ягоныя, агалашае Спадар СПАДАР; 32 Бо Я навяду жак Свой на зямлю жывых, і яго паложак сярод неабрэзаных із забітымі мячом, фараона а ўвесь люд ягоны, агалашае Спадар СПАДАР“.

33 І было імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 2 „Сыну людзкі! гукай сыном люду свайго і скажы ім: калі я навяду меч на зямлю, і возьме люд зямлі мужа зь ліку свайго, і пастанове яго за паночнага свайго, 3 І як ён бача, што меч прыходзе на тую зямлю, ён трубе ў трубу й перасыцерагае люд;

4 Калі хто чуе гук трубы, але ня прыйме перасыцярэгі, калі меч прыйдзе й забярэць яго, кроў ягоная будзе на галаве ягонай. 5 Ён чуў гук трубы, і ня прыняў перасыцярэгі — кроў ягоная будзе на ім; але тый, што паслужаў перасыцярэгі, вывальне душу сваю. 6 Але калі паночны бача, што меч прыходзе, і ня трубе ў трубу, і люд ня будзе перасыцярэжаны, то калі прыйдзе меч і возьме душу з памеж іх, гэты будзе ўзяты ў бяспраўю сваім, але кроў ягоную Я спаганю з рукі паночнага.

7 „І ты, сыну людзкі! Я прызначыў цябе за паночнага дому Ізраеляваму, затым слухай слова з вуснаў Маіх і перасыцерагай іх ад Маіне. 8 Як Я скажу нягодніку: нягод-

ніча, ты сьмерцю памрэш, а ты ня будзеш гўкаць, каб перасьцерагчы нягодніка ад дарогі ягонае; то гэны нягодны памрэць у бяспраўю сваім, але кроў ягоную Я спаганю з рукі твае. 9 Калі ты, адылі, перасьцерагаў нягодніка ад дарогі ягонае, каб адварнуўся ад яе; калі ён не адварнуўся ад дарогі свае, ён у бяспраўю сваім памрэць, але ты спас душў сваю.

10 „І ты, сыну людзкі, кажы дому Ізраеляму: гэтак вы гўкаеце, кажучы: „Калі выступы нашы а грахі нашы на нас, і мы таім ад іх, дык як мы маглі б жыць?” 11 Кажы ім: жьў Я, агалашае Спадар СПАДАР: Я ня маю прыемнасьці ў сьмерці нягодніка, але каб нягоднік адварнуўся ад дарогі свае й жьў. Адварніцеся, адварніцеся ад блатіх дарогаў сваіх, бо нашто вам паміраць, доме Ізраеляў?”

12 „А ты, сыну людзкі, кажы сыном люду свайго: справядлівасьць справядлівага не спасець яго ў дзень выступу ягонага; што да нягоднасьці нягоднага, то ён не загіне пераз гэта ў дзень адварнення ад нягоднасьці свае, і справядлівы ня можа жыць за справядлівасьць сваю ў дзень, што ён грэша. 13 Калі скажу справядліваму, што ён канечне будзе жыць, а ён паспадынецца на справядлівасьць сваю і ўчыне бяспраўе, уся справядлівасьць ягоная будзе прыпомнена, і ў бяспраўю сваім, што ён зрабіў, ён памрэць. 14 Ізноў, калі скажу нягоднаму: „Ты напэўна памрэш”, а ён адвернецца ад грэху свайго й учыне суд а справядлівасьць: 15 Нягоднік зьверне заклад, заплаце за паглабанае, будзе хадзіць у вуставах жыцьця, каб не рабіць бяспраўя, — то ён напэўна будзе жыць, ён не памрэць. 16 Нішто з грахоў ягоных, што ён зьдзеяў, ня будзе менавана яму: ён чыіў суд а справядлівасьць, ён канечне будзе жыць. 17 Сынове люду

твайго, адылі, кажуць: „Дарога Спадарова няправільная”, прымеж тога дарога іхная няправільная. 18 Калі справядлівы адвернецца ад справядлівасьці свае і зьдзеа бяспраўе, ён памрэць у ім; 19 Але калі нягодны адвернецца ад нягоднасьці свае і ўчыне суд а справядлівасьць, ён пераз гэта будзе жыць. 20 Вы, адылі, кажаце: „Няправільная дарога Спадарова”. Кажнага подле дарогаў ягоных Я буду судзіць вас, доме Ізраеляў”.

21 І было двананцатага году палону нашага, дзясятага месяца, пятага дня месяца, што прышоў да мяне адзін уцеклы зь Ерузаліму, кажучы: „Места зражана”. 22 І рука СПАДАРОВА была на імне ўвечары, і Ён адчыніў вусны мае, пакуль тый прышоў да мяне наравіцы, і мае вусны былі адчыненыя, і я ўжо ня быў немый.

23 Тады было імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 24 „Сыну людзкі! жывучыя на тых пусташах зямлі Ізраельскае гутараць, кажучы: „Абрагам быў адзін, і яму спала зямля; але нас шмат, дык зямля дана нам на спадак”.

25 „Дык скажы ім: гэтак кажа Спадар СПАДАР: вы ясьце з крывёю і ўздыймаеце вочы свае да балванаў сваіх, і разьліваеце кроў; і вы маеце дзяржаць зямлю? 26 Вы апіраецеся на меч, робіце агіду і плюгавіце кажны жонку прыцяця свайго, — і маеце дзяржаць зямлю? 27 Гэтак кажы ім: гэтак кажа Спадар СПАДАР: жьў Я: напэўна тыя, што ў пустынях, загінуць ад мяча; і таго, хто ў чыстым полі, Я аддам зьверанятам пажэрці, і тыя, што ў гарадох а ў пячорах памруць ад ліпучкі. 28 І абярну зямлю ў пустую а пустынную, і пыха сілы яе спыніцца, спустошаны будуць ізраельскія горы, ня будзе праходзячага. 29 І даведаюцца, што Я — СПАДАР, як абярну зямлю ў пустую а пу-

стынную за ўсі агіды, што яны ўчынілі.

30 „Што да цябе, сыну людзкі, то сыноў люду твайго гукаюць празь цябе ля сьценаў і ля ўходу дамоў і гутараць адзін аднаму, кажны брату свайму, кажучы: „Прыходзьце, калі ласка, і слухайце што за слова, каторае прыходзе ад СПАДАРА”. 31 І прыходзяць да цябе, як люд прыходзе, і садзяцца перад табою, люд Мой, і слухаюць словы твае, але ня поўняць іх; бо любосную песню ў вуснах сваіх яны пяюць, але сэрца іхнае йдзець за прагавітасьцю сваёй. 32 І гля, ты ім, як любосная песня, пяная харошым голасам і добра граная на спадзі; бо яны слухаюць словы твае, але ня поўняць іх. 33 Але як гэта станецца, — а вось яно станецца, — тады даведаюцца, што быў прарока меж іх”.

34 І было імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 2 „Сыну людзкі! праракай праз пастыроў Ізраелявых, праракай і скажы ім, пастыром: гэтак кажэ Спадар СПАДАР: Авохці пастыром Ізраелявым, што пасьвяцца самы! ці ня маюць пастыры пасьціць чараду? 3 Тук вы ясьце й воўнаю адзяіцеся, рэжаце ўкормленых, але чарады ня пасьвіце. 4 Слабых вы не сіліце, хворага ня лечыце, зламаў не завязуеце, адпіхнёнага не звараеце, згубленага ня шукаеце, але сілаю радзіце іх, ды стродка. 5 І расьцярушыліся без пастыра, і сталі жырам усім зьвяром палявым, як былі расьцярушыўшыся. 6 Авецкі Мае блудзяць па ўсіх горах і на кожным высокім узгорку; але, па ўсім відзе зямлі расьцярушаны авецкі Мае, і ніхто не сачыў і ня шукаў іх. 7 Затым, пастыры, слухайце слова СПАДАРОВА: 8 Жыў Я, агалашае Спадар СПАДАР, напэўна з тае прычыны авецкі Мае сталі глабаваньнем, і авецкі Мае сталі жырам кожнаму зьвяру

палявому, што ня было пастыра, і пастыры Мае не сачылі авечак Маіх, але пастыры самы пасьвіліся, а авечак Маіх ня пасьвілі. 9 Затым, пастыры, слухайце слова СПАДАРОВА: 10 гэтак кажэ Спадар СПАДАР: гля, Я супроці пастыроў, і Я спаганю чараду Сваю з рукі іхнае, і аддэлю іх ад пашчаваньня авец, і наперад пастыры ня будуць пасьвіцца самы, бо Я вывальню авечкі Свае ад роту іхнага, і ня будуць ежаю ім;

11 „Бо гэтак кажэ Спадар СПАДАР: гля, Я пасачу авечкі свае і разгледжу іх. 12 Як пастыр разглядае чараду сваю ў дзень, як ён меж расьцярушаных авец сваіх, так Я разгледжу авечкі Свае й вывальню іх із усіх мясцовасьцяў, куды яны былі расьцярушаны хмарнага а цёмнага дня. 13 І выведу іх із памеж людаў, і зьбяру іх із краёў, і прывяду іх да собскае зямлі іхнае, і буду пасьціць іх на горах Ізраелявых ля рэк і на ўсіх заселеных мясцовасьцях краю. 14 На добрым пасьцьбішчу буду пасьціць іх, і на высокіх горах Ізраелявых будзе загарадня іх, там яны будуць ляжаць у добрай загарадні і на сытым пасьцьбішчу будуць пасьціцца на горах Ізраелявых. 15 Я буду пасьціць чараду Сваю і зьдзею, што яны будуць супачываць, агалашае Спадар СПАДАР. 16 Згубленае буду шукаць, прагнаную зьвярну, і раненую абвяжу, і слабую пасілю; але сытую а дужую зьнішчу: буду пасьціць іх судам. 17 І што да вас, авечкі Мае, гэтак кажэ Спадар СПАДАР: гля, Я судзіць між ягняці й ягняці, меж бараноў і казлоў. 18 Хіба малта вам пасьвіцца на добрым пасьцьбішчу, прымеж тога вы топчаце нагамі сваімі астачу свайго пасьцьбішча? і піць із чыстых водаў, прымеж тога астачу муціце нагамі сваімі? 19 І што да авец Маіх, то яны пасьвяцца на тым, што па-

таптана нагамі вашымі, і п'юць тое, што замучана нагамі вашымі.

20 „Затым гэтак кажа Спададар СПАДАРА ім: вось, Я буду судзіць меж ягняці сытога й ягняці худога; 21 Бо бакамі а плячымі піхаецца і рагамі сваімі бадзіце ўсіх няўздолеючых, пакуль не разжанаце іх вон. 22 Затым Я спасу авечкі свас, і яны ўжо ня будуць глабаньням, і рас-суджу меж ягняці й ягняці. 23 І пастанаўлю аднаго пастыра над імі, і ён будзе пасьціць іх, слугу Свайго Давіда; ён будзе пасьціць іх і ён будзе ў іх за пастыра. 24 І Я, СПАДАРА, буду вам Богам, і Мой слуга Давід князем у вас; Я, СПАДАРА, казаў. 25 І ўчыню зь імі змову супакою, і аддалью злога зьвера із зямлі, і будуць жыць бяспечна на пустыні, і спаць у лясох. 26 І зраблю іх і акаліцы ўзгорку Свайго дабраслаўствам, і зышлю дождж упару; дажджы дабраслаўства будуць. 27 І дасьць палявое дзерва плод свой, і зямля дасьць урод свой, і будуць на зямлі сваёй бяспечнымі; і даведаюцца, што Я — СПАДАРА, як патрышчу вязі йга іхнага, што паняволілі іх. 28 І ня будуць ужо глабанаю народаў, і зьвер зямны ня будзе жэрці іх, але будуць жыць бяспечна, і няма страшучага. 29 І ўладжу ім славетную рошчу, ня будзе ўжо губіць іх галадоў у зямлі, і наперад ня будуць цярпець ганьбы ад народаў. 30 І даведаюцца, што Я, СПАДАРА, Бог іх — із імі, і яны, дом Ізраеляў, люд Мой, агалашае Спададар СПАДАРА. 31 А вы, авечкі мае, авечкі пасты Мае, людзі вы, а Я Бог ваш, агалашае Спададар СПАДАРА”.

35 І было імне слова СПАДАРАВА, кажучы: 2 „Сыну людзкі! зьвярні від свой да гары Сэір і праракай празь яе, 3 І кажы ёй: гэтак кажа Спададар СПАДАРА: гля, Я на цябе, гара Сэір, і выпягну руку сваю на цябе, і зраблю цябе спусто-

шанай а жаклівай. 4 Месты твае абярну ў разьвярненьне, і ты запустееш, і даведаешся, што — Я СПАДАРА, 5 Бо ты мела кажначасную ненавіднасьць і перадавала сыноў Ізраелявых мячу ў часе няшчасця іхнага, у часе канца бяспраўя іхнага. 6 За тое, жыў Я, агалашае Спададар СПАДАРА, да крыві Я прызначаю цябе, і кроў будзе перасьледаваць цябе; за тое што не ненавідзіла крыві, то будзе кроў перасьледаваць цябе. 7 Я аддам гару Сэір на зумленьне а спустошаньне, і адатну зь яе таго, хто прыходзе, і таго, хто зварачаецца, 8 І напоўню горы ейныя забітымі ейнымі: на ўзгорках тваіх, і на далінах тваіх, і ў цур'эх тваіх будуць валіцца ў іх забітыя мячом. 9 Вечнаю пустынёю зраблю цябе, і месты твае ня будуць зьвернены, і даведаецца, што Я — СПАДАРА; 10 Бо ты казала: „Гэтыя два народы і гэтыя два краі будуць мае, і мы будзем дзяржаць іх“, хоць Спададар быў там. 11 За тое, жыў Я, агалашае Спададар СПАДАРА, Я ўчыню подле гневу твайго і подле завіднасьці твае, каторую ты выказала зь ненавіднасьці да іх, і стану ведамным меж іх, як буду судзіць цябе. 12 І даведаешся, што Я — СПАДАРА, і што Я пачуў усі блявузганьні твае, каторыя ты гукала на горы Ізраелявы, кажучы: „Яны спустошаны, яны даны нам пажэрці“. 13 Дык вуснамі сваімі вы вяльмуваліся перад Імною і мнажылі словы свае на Мяне; Я чуў.

14 „Гэтак кажа Спададар СПАДАРА: як уся зямля будзе цешыцца, Я спустошанаю зраблю цябе. 15 Як ты цешылася із спадку дому Ізраелявага, бо ён быў спустошаны, так Я зраблю табе: ты будзеш чыста спустошаная, гара Сэір а ўвесь Едом; і даведаюцца, што Я — СПАДАРА.

36 „І ты, сыну людзкі, праракай праз горы Ізраелявы і скажы горам Ізраелявым: чуйце слова

СПАДАРОВА. 2 Гэтак кажа Спaдар СПАДАР: за тое, што нeпрыяцель кажа праз вас: „Ага, старавечныя ўзвышшы ў нашым дзяржанню“. 3 Дык праракай і скажы: гэтак кажа Спaдар СПАДАР: за тое а за тое, што адусюль пустошылі а глыталі вас, каб вы сталі дзяржаваю засталым народам, і вы ўзятыя на вусны брахлюў і ў няславе ў людзю, — 4 За тое, горы Ізраелявы, слухайце, слова Спaдара СПАДАРА: гэтак кажа Спaдар СПАДАР горам а ўзгоркам, цур'ём а далінам, запусьцельм разьвярненьням а пакінутым месцам, што сталі здабыткам а пасьмехам засталым акалічным народам;

5 „За тое, кажа Спaдар СПАДАР: напэўна Я буду гўкаць у цяпле рупатлівасьці Свае на засталыя народы й на ўвесь Едом, каторы прысачыў зямлю Маю сабе ў дзяржанне з радасьцяй усяго сэрца, з грэбаваньням душы, каб выгнаць абярнуць у глябань. 6 Затым праракай празь зямлю Ізраеляву й кажы горам а ўзгоркам, рэкам а далінам: гэтак кажа Спaдар СПАДАР: вось, Я гўкаў у завьсці Сваёй і ў палкім гневе Сваім, бо вы насілі ганьбу ад народаў. 7 Затым гэтак кажа Спaдар СПАДАР: Я падняў руку Сваю: канечне народы, што навокал вас, панясуць ганьбу сваю. 8 Але вы, горы Ізраелявы, распусьціце голье свае й дайце плады людзю Майму Ізраелю, бо яны борзда прыдуць; 9 Бо вось, Я да вас, і зьвярнуся да вас, і вас будуць урабляць а засяваць. 10 І Я памножу чалавека на вас, увесь дом Ізраеляў, усіх іх, і месцы будуць заселены, і разьвярненьні адбудаваны. 11 І памножу на вас чалавека й статак, і яны будуць мнажыцца а пладзіцца; і засялю вас, як даўней, і ўчыню ляпей, як на пачатку вашым; і даведаецца, што Я — СПАДАР. 12 Але, Я прывяду чалавека на вас.

люд Мой Ізраеляў, і яны будуць дзяржаць цябе, і ты будзеш спадкам іхным, і адгэнуль ты ня будзеш спабываць іх дзяцей.

13 „Гэтак кажа Спaдар СПАДАР: за тое, што кажуць вам: „Ты, чалавеча, жарэш мяне і прычыняеш бязьдзетнасьць народам сваім“, 14 За тое наперад жэрці людзюў ты ня будзеш ані прычыняць бязьдзетнасьць народам, агалашае Спaдар СПАДАР, 15 І наперад слухаць вярненьні ад народаў не дапушчу цябе, і ня будзеш болей цяпець ганьбы ад людзю, ані будзеш прыводзіць да спаткненьня народы свае, агалашае Спaдар СПАДАР“.

16 І было імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 17 „Сыну людзкі! як дом Ізраеляў жыў у зямлі сваёй, яны плюгавілі яе дарогамі сваімі і ўчынкамі сваімі; дарога іхная была перад імною як нечысьць здалянае. 18 Затым Я выліў палкі гнеў свой на іх за кроў, што яны разьлівалі на гэтай зямлі, і за балваны іхныя, каторымі яны плюгавілі яе. 19 І расьцярушыў іх меж народаў, і разьвьяў па краёх; подле дарогі іхнае й подле ўчынкаў іхных Я судзіў іх. 20 І прышлі да народаў, куды яны прышлі, і збудзенілі сьвятое імя Маё, як казалі ім: „Гэта люд СПАДАРОЎ, і яны вышлі ізь зямлі Ягонае“. 21 Але я зжаліўся над сьвятым імем Сваім, каторае дом Ізраеляў збудзеніў меж народаў, куды яны прышлі.

22 „Затым скажы дому Ізраеляваму: гэтак кажа СПАДАР: ня дзеля вас Я дзею, доме Ізраеляў, але дзеля сьвятога імені Свайго, каторае вы збудзенілі меж народаў, куды вы прышлі. 23 І Я ўсьвячу вялікае імя Сваё, каторае вы збудзенілі меж народаў, каторае вы збудзенілі сярод іх, і даведаюцца народы, што Я — СПАДАР, агалашае Спaдар СПАДАР, як Я ўсьвячуся ў вас перад ачмі іхнымі. 24 І вазьму вас

із памеж народаў, і зьбіру вас із усіх краёў, і прывяду вас да зямлі вашае. 25 Тады пакраплю вас чыстаю вадою, і вы ачысьціцеся; ад усяе брыды вашае і ад усіх балванаў вашых Я ачышчу вас. 26 І дам вам сэрца новае, і дух новы ўлажу ў вас, і адварну сэрца каменнае ад цела вашага, і дам вам сэрца цялеснае. 27 І ўлажу дух Мой у вас, і ўчыню, што ў вустах Маіх будзеце хадзіць, і будзеце дзяржаць суды Мае і паўніць. 28 І будзеце жыць на зямлі, што Я даў айцом вашым, і будзеце Імне людям, а я буду вам Богам. 29 Я таксама вывальню вас ад усіх нечысьцяў вашых, прыгучаю збожжа, і памножу яго, і не дапушчу галадові да вас; 30 І памножу садавіну дзёрва а прыбытак поля, каб вы ня мелі вярненьня ад народаў з прычыны галадові. 31 Тады ўспомніце благія дарогі свае і нядобрыя ўчынкі свае, і будзеце брыдзіцца самімі сабою ў вачох сваіх за бяспраўі свае а за агіды свае. 32 Ня дзеля вас Я ўчыню гэта, агалашае Спадар СПАДАР; хай будзе вам гэта ведама. Сарамаціцеся а чырванейце за дарогі свае, доме Ізраеляў!

33 „Гэтак кажэ Спадар СПАДАР: таго дня, што Я ачышчу вас із усіх бяспраўяў вашых і насялю месцы, і будуць адбудаваны разьвярненьні; 34 І зямля, што была пакіненая пустою, будзе ўрабляна на ачох усіх, што праходзяць міма, — 35 І яны скажуць: „Гэта зямля, што была спустошаная, сталася — як сад Едэнскі, і пустыя, і спустошаныя, і разьверненьня месцы ўмацаваны а населены“. 36 І даведаюцца народы, што засталіся навокал вас, што Я, СПАДАР, адбудаваў абуранае, засадзіў запустэлае. Я, СПАДАР, казаў і зраблю.

37 „Гэтак кажэ Спадар СПАДАР: яшчэ гэта Я прычыню дому Ізраельскаму, учыню ім, памножу ў іх лю-

дзёў як авец. 38 Як пасьвячаныя авечкі, як авечкі ў Ерузаліме на ўрочыстых порах, так разьверненьня месцы будуць напоўнены людзьмі, як авечкамі; і даведаюцца, што Я — СПАДАР”.

37 Рука СПАДАРОВА была на імне і выяля мяне ў духу СПАДАРОВЫМ, і паставіла мяне сярод даліны, а яна была поўная касьцей, 2 І абвёў мяне навокал, навокал, і гля, было іх вельма шмат на зьверху даліны, і гля, вельма сухія. 3 І сказаў імне: „Сыну людзкі! ці ажывуць гэтыя косьці?“ І я сказаў: „Спадару СПАДАРУ, Ты ведаеш“. 4 І сказаў імне: „Прапракай праз гэтыя косьці і скажы ім: косьці сужія, слухайце слова СПАДАРОВА: 5 Гэтак кажэ Спадар СПАДАР гэтым касьцём: вось, Я ўвяду дух у вас, і вы ажывіце; 6 І дам на вас жылы, і аблажу вас цэлам, і абцягну вас скураю, і ўлажу дух у вас, і вы ажывіце; і даведаецеся, што Я — СПАДАР”. 7 Дык Я праракаў, як імне было расказана; і як Я праракаў, быў гук, і вось рух, і косьці бліжыліся, косьці да косьці свае. 8 І я глядзеў: гля, жылы а цэла паказаліся на іх, і скура абцягнула іх зьверху; але ня было духу ў іх. 9 І сказаў імне: „Прапракай да духа, праракай, сыну людзкі, і скажы духу: гэтак кажэ Спадар СПАДАР: прыходзь ад чатырох вятроў, душа, і дыхай на гэтых забітых, і яны ажывуць. 10 Дык я праракаў, як расказана імне; і ўвыйшоў у іх дух; і яны ажылі, і сталі на ногі свае — войска вельмі, вельмі вялікае.

11 І сказаў імне: „Сыну людзкі! гэтыя косьці — гэта цэлы дом Ізраеляў. Вось, яны кажуць: „Нашыя косьці высалі, і надзея наша загінула, мы адарваныя“. 12 Затым праракай і скажы ім: гэтак кажэ Спадар СПАДАР: Абач, Я адчыню грабы вашы, і ўзвяду вас із грабоў,

людзе Мой, і прывяду вас да зямлі Ізраэлявае. 13 І даведаецеся, што Я — СПАДАР, як Я адчыню грабы вашыя, людзе Мой, і ўзвяду вас із грабоў вашых, 14 І ўлажу дух Мой у вас, і вы ажывіце, і памяшчу вас у зямлі вашай; тады вы даведаецеся, што Я, СПАДАР, казаў і здойсьніў, агалашае СПАДАР”.

15 Было імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 16 „Ты ж, сыну людзкі, вазьмі сабе дзерва й напішы на ім: „Юду а сыном Ізраэлявым, сябром ягоным”; тады вазьмі другі кавалак дзерва й напішы на ім: „Язэпу дзерва Яхрэмава і ўсяго дому Ізраэлявага, сяброў ягоных”. 17 І дабліж іх адно да аднаго ў вадно дзерва, і яны стануць адным у руцэ тваёй. 18 І як будучь гўкаць табе сынове люду твайго, кажучы: „Ці не зьясьніш нам, што гэта ў цябе?” 19 Кажы ім: гэтак кажа Спадар СПАДАР: абач, Я бяру дзерва Язэпава, каторае ў руцэ Яхрэмавай і ў пакаленьняў Ізраэлявых, сяброў Ягоных, і прылажу іх да яго, да дзерва Юдзінага, і ўчыню іх адным дзервам, і яны будучь адным у руцэ Маёй. 20 І будучь дзервы, на каторых ты напішаеш, у руцэ тваёй перад ачыма іхнымі; 21 І кажы ім: гэтак кажа спадар СПАДАР: гля, Я вазьму сыноў Ізраэлявых з памеж народаў, куды яны пайшлі, і зьбяру іх зусюль, і прывяду іх да зямлі іхнае. 22 І ўчыню іх адным народам у зямлі, на горах Ізраэлявых, і адзін кароль будзе каралём у іх, наперад яны ня будучь двума народамі ані будучь падзеленыя на два каралеўствы. 23 І наперад ня будучь плюгавіцца балванамі сваімі ані абрыднымі рэчмі сваімі, ані якімі-колечы выступамі сваімі, але Я вывальню іх із усіх мясцовасьцяў жыцьця іхнага, ідзе яны грашылі, і ачышчу іх, і будучь Імне людям, а Я буду ім Богам. 24 І Давід, слуга Мой, будзе каралём над імі, і

адзін пастыр будзе ў усіх іх; таксама будучь хадзіць у судох Маіх, і дзяржаць уставы Мае, і паўніць іх. 25 І будучь жыць на зямлі, што Я даў Якаву, слуге Сваіму, на катораі жылі айцове вашы; яны будучь жыць на ёй, і дзеці іхныя, і дзеці дзяцей іхных на векі; і слуга Мой Давід будзе князем у іх на векі. 26 І ўчыню змову супакою зь імі, яна будзе змоваю вечнай зь імі; і памяшчу іх, і памножу іх, і пастанаўлю сьвятыню Сваю сярод іх назаўсёды. 27 І вітальня Мая будзе зь імі; але, Я буду ім Богам, а яны будучь Імне людям. 28 І даведаюцца народы, што Я, СПАДАР, пасьвячаю Ізраэля, як сьвятыня Мая будзе сярод іх на заўсёды”.

38 І было імне слова СПАДАРОВА, кажучы: 2 „Сыну людзкі! зьвярні від свой да Гога зямлі Магога, галоўнага князя Мешэха а Фувала, і праракай празь яго, 3 І скажы: гэтак кажа Спадар СПАДАР: гля, Я супроці цябе, Гога, галоўны княжа Мешэха а Фувала! 4 І зьвярну цябе назад, і зацігну кручкі ў шчэляпы твае, і вывяду цябе а ўсе войска тваё, коні а коньнікаў, усіх, што ўзлажыўшы поўную зброю, вялікую грамаду з панцыграмі а шчытамі, усіх дзяржаць мячы: 5 Пэрсавы, Ефіоплян а Пуцян із імі, усіх із шчытамі і ў шолах, 6 Гомера а ўсі вяткі ягонныя, дом Фогармы а ўсі паўночныя стараны ягонныя, а ўсі вяткі ягонныя, шмат якія людзі з табою. 7 Гатуйся, гатуйся, ты а ўся грамада твая, што зьберлася да цябе, і будзь ім пярэднім войскам. 8 За шмат дзён да цябе даведаюцца; апошніх год ты прыйдзеш да зямлі, вывальненае ад мяча і зьбертае із шмат людаў, на горы Ізраэлявы, што былі кажначаснаю пустынёю; і ён вышаў із шмат людаў, і будучь жыць у бясчэпчых насыці ўсі. 9 Узьнімешся й прыйдзеш, як бура; як хмара пакрыеш

зямлю, ты а ўсі вяткі твае і шмат людцаў із табою.

10 „Гэтак кажа Спададар СПАДАР: і станецца таго дня, што справы прыйдуць тэ ўдум, і ты задумаеш блугую думку, 11 І скажаш: „Пайду на зямлю адкрытых сёлаў, пайду на бязрупатлівых, што живуць нядбайна, — ўсі яны живуць бязь сьценаў, і няма ў іх ані завалаў, ані дзвярэй“, — 12 Каб паглабаць глабань і здабыць здабытак, наладжыць рукі на заселеныя пусташы й на люд, зьберты з народаў, што прыдбаў статак а маемасьць, каторы живець па сярэдзіне зямлі. 13 Шэва а Дэдан а купцы тарпыскія з усімі леванятамі сваімі скажуць табе: „Ці паглабаць глабань ты прыпоў, ці здабыць здабытак ты зьбер грамаду сваю, забраць срэбра а золата, адабраць статак а маемасьць, наглабаць вялікую глабань?“

14 „Затым праракай, сыну людзкі, і скажы Гогу: гэтак кажа Спададар СПАДАР: таго дня, калі люд Мой Израель живець бяспечна, ты ня будзеш ведаць? 15 І прыйдзеш із свае мясцовасьці, з паўночных старон, ты а шмат якія людцы з табою, усі зь іх ездзячыя на конях, збор вялікі і войска шмат; 16 І ўзьйдзеш на люд Мой Израеля, як хмара, каб пакрыць зямлю; гэта будзе алошніх дзён; і Я прыведу цябе на зямлю Сваю, каб народы пазналі Мяне, як Я ўсьвятчуся ў табе, Гожа, перад ачмі іхнімі.

17 „Гэтак кажа Спададар СПАДАР: ці ня ты тый, праз каторага Я гукаў у старавеччу слугамі Сваімі прарокамі Израельвымі, каторыя праракалі гэных дзён тыя гады, калі Я прыведу цябе на іх?“

18 „І станецца таго самага часу, калі Гог прыйдзе на зямлю Израеля, агалашае Спададар СПАДАР, што гнеў Мой пакажацца на відзе Маім; 19 Бо ў гэтых дзён Сваёй, у цяпле абурэння Сваёго Я кажу:

канечне таго дня здзеенца вялікае здрыгненьне ў зямлі Израелявай, 20 Ажно задрыжыць на прытомнасьць Мая рыба морская і птушкі нябёсныя і зьвяры палявыя, і ўсі паўзунны, што поўзаюць па зямлі, і ўсі людзі, што на відзе зямлі, і разваліцца горы, і зваліцца стромы, і кажная сьцяна зваліцца на зямлю. 21 І па ўсіх горах Маіх гукну на яго меч, агалашае Спададар СПАДАР, меч кажнага чалавека супроці брата ягонага. 22 І буду прававацца зь ім літучкаю а крывёю а лівуном а каменным градам а цяплом а серкаю — пашлю дажджом на яго а на вяткі ягоныя а на шмат людцаў, што зь ім. 23 Гэтак узьвялічуся а ўсьвятчуся а абяшчуся ў вачох шмат народаў; і даведаюцца, што Я — СПАДАР.

39 „І ты, сыну людзкі, праракай праз Гога і скажы: гэтак кажа Спададар СПАДАР: гля, Я ча цябе, Гожа, галоўны княжа Мешэха а Фувала! 2 І зьвярну цябе, і павяду цябе, і выведу цябе з паўночных старон, і прыведу цябе на горы Израелявы. 3 І выг'ю лук твой зь левае рукі твае, і выкіну стрэлы твае з правае рукі твае. 4 На горах Израельвых павалішся ты, ты а ўсі вяткі твае а людцы, што з табою; усялякім дзярлівым птушкам а зьвяром палявым аддам цябе пажэрці. 5 Ты павалішся ў чыстым полі, бо Я кажу, агалашае Спададар СПАДАР. 6 І прышлю цяпло на Магога й меж тых, што живуць нядбайна на абтоках; і даведаюцца, што Я — СПАДАР. 7 І ўчыню ведамым сьвятое імя Сваё сярод людцаў Сваёго Израеля, і наперад не дазволю будзеці сьвятога імені Сваёго; і даведаюцца народы, што Я — СПАДАР. Сьвятцы ў Израелю. 8 Вось, гэта прыйдзе й станецца, агалашае Спададар СПАДАР, таго дня, праз каторы Я кажу. 9 І выйдучь жыхары местаў із-

раелявых, і раскладуць цяпло, і будуць паліць зброю, шчыты а панцыры, лукі а стрэлы, булавы а дзіды, і сем год будуць паліць іх цяплом. 10 І ня будуць берці дроў з поля ані сячы зь лясоў, бо будуць паліць зброю цяплом; і будуць глабаць тых, што глабалі іх, і здабываць здабытак у тых, што здабывалі ў іх, кажа Спдар СПАДАР.

11 „І станецца таго дня: Я дам Гогу месца там пахову ў Ізраелю, даліну падарожных на ўсход ад мора, і яна будзе задзержаваць падарожных, і там пахаваюць Гога а ўвесь люд ягоны, і назавуць яе даліною множасьці Гогавае. 12 І сем месяцаў будзе дом Ізраеляў хаваць іх, каб ачысьціць зямлю. 13 І будзе хаваць ято ўвесь люд зямлі, і будзе ім дзень славы тым, што Я буду ўслаўлены, агалашае Спдар СПАДАР. 14 І людзеў кажначасных выдзяляць, па зямлі праходзячых, хаваць тых падарожных, што застаюцца на зьверху зямлі, каб ачысьціць яе; як мінець сем месяцаў, яны будуць шукаць. 15 І пройдуць праходзячых па зямлі, і абачаць косць людзкую, і ўткнуць тычку ля яе, пакуль пахоўнікі не пахаваюць яе ў даліне множасьці Гогавае. 16 І таксама імя места будзе „Гамона“. Гэтак ачысьцяць зямлю.

17 „Ты ж, сыну людзкі, гэтак кажа Спдар СПАДАР: кажы птушкам кажнага пер'я й кажнаму зьвераняці палывому: „Зьбірайцеся й прыходзьце, зьбірайцеся з акаліцаў на Мой аброк, што абракаю вам, аброк вялікі на горах Ізраелявых, каб вы елі мяса й пілі кроў. 18 Мяса дужых будзеце есьці і піць кроў князеў зямлі, бараноў, ягнят а казлоў, валоў, — усі зь іх укармленыя на Вашане. 19 І будзеце есьці тук, пакуль не пад'ясьце досыць; і піць кроў, пакуль ня ўп'іцеся з Майго аброку, каторы Я аброк вам. 20 Гэтак пад'ясьце із столу Майго коні

а цялежак дужасілаў а ўсіх вояў, кажа Спдар СПАДАР. 21 І Я зьяўлю славу Сваю меж народаў, і ўсі народы абачаць суд Мой, што Я ўчыніў, і руку Маю, што Я налажыў на іх. 22 Дык даведаецца дом Ізраеляў, што Я СПАДАР, Бог іх, адгэтуль і далей. 23 І даведаюцца народы, што ў бяспраўю сваім быў забраны ў палон дом Ізраеляў; бо яны ізрадзілі Мяне, за тое Я схаваў від Свой ад іх і даў іх у руку непраяцеляў іхных; гэтак яны ўсі паваліліся ад мяча. 24 Подле нечысьціі іхных і подле выступаў іхных Я ўчыніў ім і схаваў від свой ад іх.

25 „Затым гэтак кажа Спдар СПАДАР: цяпер Я зьвярну палон Якава і паспагадаю ўсяму дому Ізраеляваму, і буду завідны за Сваё сьвятое імя. 26 І пачуюць ганьбу сваю а ізраду, што яны ізрадзілі Мяне, як жылі бясьпечна ў зямлі сваёй, і ніхто іх ня страшыў, 27 Як зьвярну іх із людаў і зьбіяру іх із земляў непраяцеляў іхных, і ўсьвячуся ў іх на ачох шмат народаў; 28 Тады яны даведаюцца, што Я — СПАДАР, Бог іх, каторы прычыніў, што яны пайшлі ў палон меж народаў; зьбер іх, адылі, да собскае зямлі іхнае, і не пакінуў зь іх нікога там. 29 І ўжо ня буду хаваць віду Свайго ад іх, бо выльлю дух Свой на дом Ізраеляў, агалашае Спдар СПАДАР”.

40 Дваццаць пятага году палону нашага, на пачатку году, дзясятага дня месяца, чатырнанцатага году па паразе места, таго самага дня, рука СПАДАРОВА была на імне й прывяла мяне туды. 2 У відзені Божай Ён прывёў мяне да зямлі Ізраелявае і паставіў мяне на вельма высокай гары, на каторай бы будынкі мескія на паўдні. 3 І прывёў мяне туды, і во муж, — выгляд ягоны, як выгляд медзі, — зь лянным шнуром у руцэ сваёй і меральным прутам, — і стаў ён

у браме. 4 І гэты муж казаў імне: „Сыну людзкі! глядзі сваімі ачыма, вушыма сваімі слухай і прылажы сэрца свае да ўсёга, што я пакажу табе; бо на тое, каб паказаць табе, ты прыведзены сюды; накажы ўсе, што абачыш, дому Ізраеляваму. 5 І вось, сядзяна знадворку дому навокал, навокал, і ў руцэ мужа меральны прут удаўжкі шасьцёх локцяў, роўных локцю з даланёю; і намераў ён у гэтым будынку адзін прут ушыркі і адзін прут увышкі. 6 І падышоў да брамы, зьверненае на ўсход, і ўзышоў па ўступцох яе, і памераў парог брамы — адзін прут ушыркі, і другі парог — адзін прут ушыркі. 7 І камору — адзін прут удаўжкі і адзін прут ушыркі, а памеж камор пяць локцяў; і парог брамы ля ганку брамы ўнутр — адзін прут. 8 Памераў таксама ганак брамы ўнутры — адзін прут. 9 І намераў ён у ганку брамы восьмі локцяў і ў стаўпох яе два локці; а ганак брамы быў унутр. 10 І каморы ля ўсходняе брамы тры на гэтым баку і тры на гэным баку: памера адна ў вусіх трох, і адна памера ў стаўпох на гэтым баку і на гэным баку. 11 І памераў шырыню ўходу брамы — дзесяць локцяў, і даўжыню брамы — трынаццаць локцяў. 12 І прамежак аднаго локця перад пакоямі, і аднаго локця прамежак на гэным баку; а пакой шасьцёх локцяў адгэтуль і шасьцёх локцяў адгэнуль. 13 Тады ён памераў браму ад страхі аднае каморы да страхі другое — шырыня дваццаць пяць локцяў, дзверы супроці дзвярэй. 14 Зрабіў стаўпы шасьцідзясят локцяў, і стоўп ля брамы панадворку. 15 І ад пярэдняе стараны брамы ля ўходу да пярэдняе стараны ганку нутранае брамы пяцідзясят локцяў. 16 І вузкія вокны да камор, і да стаўпоў унутры брамы навокал, навокал, і таксама да ганкаў, і вокны навокал унутр, і на стаўпох — пальмы. 17 І прывёў мяне на навоны панадворак; і гля, каморы а масткі зроблены да панадворку навокал, навокал; трыццаць камор мошчаных. 18 І масткі былі па баках брамаў, а супроці даўжыні брамаў — масткі іншыя. 19 І памераў ён шырыню ад пераду дольняе брамы да пераду нутранага панадворку знадворку — сто локцяў на ўсход і поўнач. 20 І браму навоны панадворку, зьверненую на поўнач, памераў удаўжкі і ўшыркі. 21 І каморы яе тры на гэтым баку і тры на гэным баку; а стаўпы яе а ганкі яе былі падле меры першае брамы: удаўжкі пяцідзясят локцяў, а ўшыркі дваццаць пяць локцяў. 22 І вокны яе, і ганкі яе, і пальмы яе падле меры брамы, зьверненае на ўсход; сямя ўступцамі ўзыходзяць на яе; і ганкі яе перад імі. 23 І брама нутранага панадворку была супроці брамы паўночнае і ўсходняе; і памераў ён ад брамы да брамы — сто локцяў. 24 І павёў мяне на паўдня; і во брама, зьвернэная на паўдня; і памераў ён стаўпы яе і ганкі яе падле гэтых мераў. 25 І вокны ў ёй, і ганкі яе навокал, навокал, як тыя вокны: даўжыня пяцідзясят локцяў і шырыня дваццаць пяць локцяў. 26 І ўсходы йсьці на яе, і ганак яе перад імі, і пальмы — адна на гэтым баку і другая на гэным баку, на стаўпох іх. 27 І была брама на паўдня да нутранага панадворку; і памераў ад брамы да брамы на паўдня — сто локцяў. 28 І прывёў мяне да нутранага панадворку пераз паўднявую браму, і памераў паўднявую браму падле тых мераў; 29 І каморы яе, і стаўпы яе, і ганкі яе падле тых мераў; і вокны ў іх, і ганкі ў іх навокал, навокал — пяцідзясят локцяў удаўжкі і дваццаць пяць локцяў ушыркі. 30 І ганкі навокал, навокал іх дваццаць пяць локцяў удаўжкі і пяць локцяў ушыркі. 31 І ганкі яе да на-

воннага панадворку, і пальмы на стаўпох яе, і ўзыход на яе восьмі локцяў. 32 І прывёў мяне на нутраны панадворак на ўсход, і памераў браму падле тых мераў. 33 І каморы яе, і стаўпы яе, і ганкі яе падле тых мераў; і вокны ў ёй, і ганкі яе навокал, навокал — пяцьдзясят локцяў удаўжкі і дваццаць пяць локцяў ушыркі. 34 І ганкі яе на навоны панадворак, і пальмы на стаўпох яе на гэтым баку і на гэным баку, і ўзыход на яе восьмі ўступцоў. 35 І прывёў мяне да паўночнае брамы, і памераў падле тых мераў. 36 І каморы яе, і стаўпы яе, і ганкі яе, і вокны да яе навокал, навокал удаўжкі — пяцьдзясят локцяў і ўшыркі дваццаць пяць локцяў. 37 І стаўпы яе на навоным панадворку, і пальмы на стаўпох яе на гэтым баку і на гэным баку, і ўзыход на яе восьмі локцяў.

38 І каморы і ўходы яе ля стаўпоў брамаў, ідзе абмывалі аброк на ўсепаленне. 39 І на ганку брамы два сталы на гэтым баку і два сталы на гэным баку, рэзаць на іх усепаленне, і аброк за грэх, і аброк за віну. 40 І ля знадворнага боку, як уходзіш у ўход паўночнае брамы, два сталы, і на другім баку, каторы ля ганку брамы, два сталы. 41 Чатыры сталы на гэтым баку і чатыры сталы на гэным баку ля боку брамы: восьмі сталоў, яны да зарэзу. 42 І чатыры сталы з часанага каменя да ўсепалення паўтара локця ўдаўжкі і паўтара локця ўшыркі і адзін локаць увышкі; на іх кладуць снадзі да зарэзу ўсепалення а аброку. 43 І крукі з даланю ўшыркі, прымацаваныя ўнутры навокал, навокал, і на сталох мяса на аброкі.

44 І знадворку нутранае брамы былі каморы паяноў у нутраным панадворку, каторы на баку паўночнае брамы, зьверненыя на паўдня; адна на баку ўсходняе брамы, зьверненая на поўнач. 45 І сказаў ён ім:

не: гэта камора, зьверненая на паўдня, ё сьвятаром, што стаяць на варце дому; 46 А камора, зьверненая на поўнач, сьвятаром, што стаяць на варце ля аброчніка: гэта сынове Садокавы меж сыноў Левавых, каторыя даблжыліся да СПАДАРА, служыць Яму. 47 І памераў ён панадворак — сто локцяў удаўжкі і сто локцяў ушыркі, чатыракутні; а аброчнік перад домам. 48 І прывёў мяне да ганку дому, і памераў стоў ганку — пяць локцяў на гэтым баку і пяць локцяў на гэным баку, і шырыня брамы тры локці на гэтым баку і тры локці на гэным баку. 49 Удаўжкі ганак дваццаць локцяў, а ўшыркі адзінаццаць локцяў; і прывёў мяне ўступцамі, каторымі ўходзяць да яго; і былі падпоры ля стаўпоў, адна на гэтым баку а другая на гэным баку.

41 І прывёў мяне да палацу, і памераў стаўпы — шэсьць локцяў ушыркі на адным баку і шэсьць локцяў ушыркі на другім баку, падле шырыні будану. 2 І шырыня дзвярэй дзсяць локцяў, і па баках дзвярэй пяць локцяў з аднае стараны і пяць локцяў з другога стараны; і намераў удаўжкі сорак локцяў, і ўшыркі — дваццаць локцяў. 3 Тады ўвайшоў у нутр і памераў стаўпы ля дзвярэй — два локці, і дзверы — шэсьць локцяў, і шырыня дзвярэй сем локцяў. 4 І адмераў у ім удаўжкі дваццаць локцяў і ўшыркі дваццаць локцяў, і сказаў імне: гэта Сьвятое Сьвятых. 5 І памераў сыяну дому — шэсьць локцяў, а шырыню бакавога ходу — чатыры локці навокал, навокал дому, навокал. 6 І бакавыя пакоі адзін над адным трох пятраў, трыццаць на кажнай пятры; датыкаліся да сыяны, што ля дому дзеля бакавых пакояў, каторыя навокал, каб яны маглі дзяржацца, але яны не апіраліся на сыяну дому. 7 І яна болей а болей пашыралася й кружылася

навокал да гары, да гары бакавымі пакоямі, бо акружына дому пады-ймалася вышэй а вышэй наўкола дому, і затым шырыня дому ўтары была большая, і з дольняе пятры ўзыходзілі на верхнюю пераз сяраднюю. 8 І я бачыў верх дому навокал, навокал; поды бакавых пакояў былі ўвелькі з цэлы прут — шэсьць локцяў да злучэння. 9 Таўшчыня сыцяны, што была вонках ля бакавых пакояў, пяць локцяў, і, што засталася, было токам ля бакавых пакояў ля дому. 10 І памеж пакояў воддаль дваццаць локцяў навокал дому, навокал, навокал. 11 І дзьверы бакавых пакояў зьвернены на засталы ток, адныя дзьверы на поўнач і другія дзьверы на паўдня, а шырыня засталага току пяць локцяў навокал, навокал. 12 Будоўля перад аддзеленым токам на заход семдзесят локцяў ушыркі; а сыцяна будоўлі была пяцёх локцяў таўшчыні навокал, навокал, а даўжыня яе дзевяцьдзесят локцяў.

13 І памераў ён дом — сто локцяў, і аддзелены ток, і будоўля із сыценамі яе сто локцяў удаўжкі. 14 І шырыня прырадняе стараны дому і аддзеленага току, зьверненага на ўсход — сто локцяў. 15 І памераў даўжыню будоўлі супроці аддзеленага току, каторы за ёю, і калідоры яе на адным баку і на другім баку, і было сто локцяў з нутраною сьвятыняю й ганкамі панадворку. 16 Дзьверныя вушакі а вузкія вокны а калідоры навокал на трох пятрах супроці парогу ашалаваны дзервам навокал, навокал і ад далоўя аж да акон, і вокны былі прыкрытыя. 17 Ад верху дзьвярэй аж да нутранае й знадворнае стараны дому, па ўсёй сыцяне навокал, навокал, унутры й знадворку было суверна.

18 І было зроблена з херувамі а пальмамі, так што пальма была меж херува й херува, і ў херува былі

два віды. 19 І від людзіны, зьвернены да пальмы на адным баку, і пыск левяняці, зьвернены да пальмы на другім баку; гэта зроблена ў вусім доме навокал. 20 Ад далоўя аж да верху дзьвярэй былі намаляваныя херувы а пальмы, і на ўсёй сыцяне палацу. 21 Вушакі палацу чатыракутнія, і ў прырадняй стараны сьвятыні выгляд, як я бачыў. 22 Дзьвярныя аброчнікі быў трох локцяў увышкі, а ўдаўжкі два локці; рагі яго а сыцены яго дзьвярныя; і сказаў ён імне: „Гэта стол, што перад СПАДАРОМ”. 23 Па двое дзьвярэй у палацу і ў Сьвятыні. 24 У дзьвярох былі па дзьве дзьвярыны, па дзьве рухомыя дзьвярыны: дзьве дзьвярыны ў вадных дзьвярох і дзьве дзьвярыны ў другіх. 25 І былі намаляваныя на іх, на дзьвярох палацу, херувы а пальмы, падобныя, як намаляваныя на сыценах; і былі таўстыя дошкі на прырадняй старане ганку знадворку. 26 І былі вузкія вокны а пальмы на адным баку й на другім баку, на баках ганку а на баку пакояў дому.

42 І вывеў мяне да наводнага панадворку паўночнаа дарогаю, і прывёў мяне да пакою, што супроці аддзеленага току, і каторы перад будоўляю, зьверненаю на поўнач. 2 На вока даўжыня паўночных дзьвярэй сто локцяў, а ўшыркі пяцьдзесят локцяў. 3 Насупроці току дваццацёх локцяў, што належыў да нутранага панадворку, і насупроці масткоў, каторыя належылі да наводнага панадворку, быў калідор супроці калідору ў трох пятрах. 4 Перад пакоямі быў тачок дзевяцёх локцяў ушыркі ўнутры, ход да яго аднаго локця, і дзьверы яго зьвернены на поўнач. 5 Верхнія пакоі вужыя, бо калідоры забіралі ў іх болей, чымся ад дольняе й сярадняя пятраў. 6 Бо яны трох пятраў, але ня было ў іх стаўноў, як стаўпы панадворку, затым яны былі

паменшаны супроці дольных і сярэдніх, пачынаючы ад далоўя. 7 А знадворная агарожа супроці пакояў, зьверненая да наважнага панадворку, была пярэдняю стараною пакояў, даўжыня яе пяцьдзясят локцяў; 8 Бо даўжыня пакояў, што на наважным панадворку, пяцьдзясят локцяў, і вось, перад палацам сто локцяў. 9 А далавах да гэтых пакояў быў ход із усходу, каб падходзіць да іх із наважнага панадворку. 10 Ушыркі гэтага панадворку — агарожа на ўсход супроці аддзеленага точышча, а супроці будоўлі — пакоі. 11 І ход перад імі, як выгляд уходу ў тых пакояў, што на паўночнай старане, і такая ж даўжыня іх, такая шырыня іх, і ўсі выходы іх, і як хорма іх, і як дзьверы іх. 12 І падле дзьвярэй пакояў, што на паўднёва, што перад аддзеленым токам — пакоі сьвятыні, ідзе ядуць сьвятары, што бліжэй да СПАДАРА, найсьвятшых рэчы; там яны будуць класьці найсьвятшых рэчы, і хлебны аброк, і аброк за грэх, і аброк віны, бо месца сьвятое. 14 Як сьвятары ўвайдуць у яго, то яны ня маюць выходзіць із сьвятога месца на наважны панадворак, але там маюць пакінуць адзецьці свае, у каторых правілі, бо яны сьвятых; і адзенуць іншыя адзецьці, і дабліжэй да месца, каторае людю. 15 І, як скончыў мераньне нутранага дому, ён вывеў мяне брамаю, зьверненую на ўсход, і памераў яго навокал, навокал. 16 Ён памераў меральным прутом усходнюю старану, намераў пяцьсот прутуў меральным прутом навокал. 17 Памераў паўночную старану, намераў пяцьсот прутуў меральным прутом навокал. 18 Ён памераў паўднёвую старану, намераў пяцьсот прутуў меральным прутом.

19 Зьвярнуўшыся да заходняе стараны, намераў пяцьсот прутуў меральным прутом. 20 З чатырох бакоў памераў яго; сьцяна яго навокал, навокал была пяцьсот прутуў удаўжкі і перак пяцьсот прутуў, каб аддзяліць сьвятое ад будзённага месца.

43 І прывёў мяне да брамы, да брамы, што на ўсход. 2 І вось, слава Бога Ізраелявага йшла з усходняе дарогі, і голас Ягоны — як шум шмат водаў, і зямля зазыляла славаю Ягонаю. 3 І гэта было падле зьявы відзены, што я відзеў, падле відзены, каторую я відзеў, як я прыходзіў зьнішчыць места; і відзены былі падобныя да відзены, што я відзеў ля ракі Хевар. І паў я на від свой. 4 І слава СПАДАРОВА ўвайшла ў дом брамаю, што на ўсход. 5 І падняў мяне дух, і прывёў на нутраны панадворак; і вось, слава СПАДАРОВА напоўніла панадворак. 6 І я чуў Гукуючага да мяне з дому, і муж стаяў ля мяне; 7 І ён сказаў імне: „Сыну людзкі! гэтае месца пасаду Майго і месца ступам ног Маіх, ідзе я буду жыць сярод сыноў Ізраелявых на векі; і наперад сьвятога імені Майго ня будзе плюгавіць дом Ізраеляў, яны ані каралёве іхных бязульствам сваім, ані здыхатою каралёў сваіх на ўзвышшах іхных, 8 Ставячы парог свой ля парогаў Маіх і вушакі ля вушакоў Маіх, адно із сьцяною памеж іх; яны нават плюгавілі сьвятое імя Мае брыдамі сваімі, што яны рабілі; за тое Я загубіў іх у гневе Сваім. 9 Цяпер няхай яны аддаляць ад Мяне бязульства сваё і здыхату каралёў сваіх, і Я буду жыць сярод іх на векі.

10 „Ты, сыну людзкі, паведай праз гэты дом дому Ізраеляваму, каб яны засароміліся бязпраўяў сваіх, і няхай памераюць зразу яго. 11 І, як яны засаромяцца ўсяго, што яны рабілі, зьясьні ім рысунак дому а

зразу яго а выкады зь яго а ўходы ў яго а ўсі хормы яго а ўсі ўставы яго а ўсі рысункі яго а ўсі правы яго, і напішы на ачох іх, каб яны дзяржалі цэлы рысунак яго і ўсі ўставы яго і подле іх рабілі. 12 Гэта права дому: на версе гары ўся граніца яго навокал, навокал — Святое Святых; вось, гэта права дому! 13 І гэта памеры аброчніка ў локцях, а локаць ё локаць із даланёю: под — локаць, і ўшыркі — локаць, і аблямаваньне яго па краёх яго навокал аднае пядзі; і гэта выступ аброчніка. 14 Ад поду ля зямлі да ніжшага выступу — два локці, а ўшыркі — адзін локаць; і ад меншага выступу да большага выступу — чатыры локці, а ўшыркі — локаць. 15 І аброчнік чатырох локцяў увышкі, а ад аброчніка дагары чатыры рагі. 16 І аброчнік — двананцаць локцяў удаўжкі, двананцаць ушыркі, чатыракутні на чатырох старанах сваіх. 17 І выступ — чатырнанцаць локцяў удаўжкі і чатырнанцаць ушыркі на чатырох старанах сваіх, і аблямаваньне навокал яго паў локця, і под яго — локаць навокал; і ўступы да яго з усходу”.

18 І сказаў Ён імне: „Сыну людзкі! гэтак кажа Спдар СПАДАР: гэта ўставы аброчніка на тый дзень, калі зробіць яго, каб абракаць усепапаленьні на ім і крапіць крывёю на яго. 19 І ты дасі цялё-бычка на аброк за грэх сьвятаром Левітам, што з насеньня Садокавага, каторыя бліжацца да Мяне, служыць Імне, кажа Спдар СПАДАР. 20 І вазьмі з крыві яго, і палажы на чатыры рагі яго, і на чатыры куты выступу яго, і на аблямаваньне навокал; гэтак ачысьціш і адзяржыш ласкіўчыненьне яму. 21 І вазьмі цялё-бычка на аброк за грэх, і спалі яго на прызначаным месцу дому вонкак сьвятых. 22 І назаўтрае абрачы з роду козаў бяз гану на аброк за грэх, і ачысьцяць аброчнік, як ачысьцілі

цялём. 23 Як скончыш ачышчэньне, абрачы цялё бяз гану й барана бяз гану з авец, 24 І дабліж іх да СПАДАРА, і хай сьвятары кінуць солі на іх і абракуць іх на ўсепаленьне СПАДАРУ. 25 Сем дзён гатуй кажны дзень казла на аброк за грэх, а яны хай прыгатуюць таксама цялё-бычка а барана бяз гану з авец. 26 Сем дзён няхай чыняць залашчэньне за аброчнік і ачышчаюць яго, і пасьвячаюць яго. 27 І як гэтыя дні скончацца, і будзе на восьмы дзень і далей, што зробіць сьвятары на аброчніку ўсепаленьне вапшае а супакройны аброкі вапшы, і Я ўпадабаю вас, кажа Спдар СПАДАР”.

44 І прывёў мяне назад да навокале брамы сьвятых, зьверненае на ўсход, і яна была запэрта. 2 І сказаў імне СПАДАР: „Брама гэтая будзе запэрта, ня будзе адпірацца, і ні водная людзіна ня ўвгйдзе ёю; бо СПАДАР, Бог Израеляў, увгйшоў ёю, і затым яна запэрта. 3 Што да князя, то князь мае сядзець у ёй, каб есьці хлеб перад СПАДАРОМ; ён мае ўходзіць пераз ганак брамы і тэй жа дарогаю выходзіць”. 4 Дык ён прывёў мяне дарогаю паўночнае брамы к дому, і я глядзеў, і вось, слава СПАДАРОВА напоўніла дом СПАДАРОЎ, і паў я на від свой. 5 І сказаў імне СПАДАР: „Сыну людзкі! прылажы сэрца свайго, і глядзі ачымі сваймі, і слухай вушымі сваймі ўсе, што Я кажу та прыз увай дому СПАДАРОВАГА і ўсі правы яго; і зацем добра ўход да дому і кажны выхад із сьвятых. 6 І скажы бунтоўнаму дому Израеляваму: гэтак кажа Спдар СПАДАР: досьце вам усіх агідаў вапшых, доме Израеляў, 7 Калі вы ўводзіце сыноў чужаземцаў, неабрэзаных сэрцам і неабрэзаных целама, каб былі ў сьвятых Маёй, плюгавіць яе, дом Мой: калі вы абракалі хлеб Мой, тук а кроў, а яны ўзрушалі змову Маю,

звыш усіх агідаў вашых; 8 І вы не стаялі на варце над сьвятымі рэчмі Маімі, але пастанавілі іх стаяць на варце ў сьвятыні Маёй.

9 „Гэтак кажэ Спдар СПАДАР: ніякі чужаземец, неабрэзаны сэрцам і неабрэзаны целам, ня мае ўвайсьці да сьвятыні Мае, які-колечы чужаземец, што меж сыноў Ізраелявых. 10 І Левіты, што здаліліся ад Мяне, як Ізраель блудзіў, каторыя адышлі ад Мяне, ідучы да балваноў сваіх, павясуць бяспраўе сваё. 11 Яны будуць паслутачымі ў сьвятыні Маёй, нагляднікамі ў брамах дому й служачы дому; яны будуць рэзаць усепапеньні а аброк людзём; яны ж стануць перад імі, каб паслугаваць ім. 12 За тое, што яны паслугавалі ім перад балванамі сваімі і былі Ізраелю спатыкнёным да бяспраўя, Я ўзьняў рукі сваю на іх, агалашае Спдар СПАДАР, і яны будуць несці бяспраўе сваё. 13 І яны ня маюць бліжыцца да Мяне, сьвятарстваваць Імне ані бліжыцца да ўсіх сьвятасьцяў Маіх у Сьвятым Сьвятым, але будуць несці сорама свой і агіды свае, якія рабілі. 14 Але Я прызначыў іх за вартаўнікоў дому, да ўсяе работы яго і да ўсёга, што ў ім робіцца.

15 „Але сьвятарове Левіты, сынове Садокавы, што стаялі на варце ў сьвятыні Маёй, як сынове Ізраелявы зблудзілі ад Мяне, яны маюць бліжыцца да Мяне, служыць Імне, і яны стануць перад Імною, абракаць Імне тук а кроў, агалашае Спдар СПАДАР. 16 Яны ўвайдуць у сьвятыню Маю, і яны дабліжацца да столу Майго, служыць Імне і стаяць на варце Маёй. 17 І будзе, як яны ўвайдуць у брамы нутранага панадворку, што маюць быць адзеўшыся ў лянное адзецьце, і ніякага ваўнянага ня мае быць на іх; пакуль яны служаць у брамах нутранага панадворку а ў доме. 18 Яны будуць мець лянныя турбаны на га-

лавах сваіх і лянныя нагавіцы на сьцёгнах сваіх; ня маюць папярэзавацца ў часе паценьня. 19 І як яны выходзяць на навоны панадвора, на навоны панадвора да люду, то маюць зьдзець адзецьці свае, у каторых служылі, і палажыць іх у сьвятыя пакоі, і адзецца ў іншае адзецьце, і не пасьвяцяць люду сваім адзецьцям. 20 І ня маюць галіць галавы свае ані насіць даўгія валасы, маюць толькі стрыгчы галавы свае. 21 І віна ня мае піць ніхто із сьвятароў, як ім надабе ўходзіць на нутраны панадвора. 22 І ўдавы ані разьведзенае ня маюць яны браць за жонкі сабе, але зь дзевак насеньня дому Ізраелявага альбо ўдаву, што засталася ўдавою ад сьвятара, няхай бяруць. 23 Яны маюць вучыць люд Мой розьніцы меж сьвятым і будзённым і абяшчаць розьніцу меж нячыстым і чыстым. 24 І ў сьлярэчцы маюць стаць на суд, і падле судоў Маіх хай судзяць, і маюць дзяржаць правы Мае а ўставы мае на ўсіх урочыстых зборах Маіх, і маюць сьвяціць сыботы Мае. 25 І ня маюць падходзіць да памерлага, каб ня сплюгавіцца; але дзеля айца альбо дзеля маці, альбо дзеля сына, альбо дзеля дачкі, дзеля брата альбо дзеля сястры, што ня была замужам, яны сьмеюць плюгавіцца. 26 І, як ён ачысьціцца, маюць адлічыць яму сем дзён. 27 І дня, як ён ідзець да сьвятыні, у нутраным панадворку служыць у сьвятыні, ён мае абрачы аброк за грэх, агалашае Спдар СПАДАР. 28 І гэта будзе ім спадак: спадак іхны Я; і не давайце ім дзяржавы ў Ізраелю: Я дзяржава іхная. 29 Яны будуць есьці хлебны аброк а аброк за грэх а аброк віны; і ўсе, аканаванае ў Ізраелю, будзе іхнае; 30 І прышына ўсіх першых пладоў усяго, і ўсі дары з усіх дароў вашых сьвятаром будуць; і прышыну ўсіх цестаў вашых аддавайце сьвятару, каб добра-

славенства супачывала на доме ва-
шым. 31 Сьвятарове ня маюць есьці
ніякае здыхаты альбо разарванага
ані з птушак, ані із статку.

45 „Як будзеце дзяліць жэрабам
зямлю на спадак, абрачыце аб-
рок СПАДАРУ, сьвятую дзель зям-
лі удаўжкі дваццаць пяць тысячаў
прутоў і ўшыркі дзесяць тысячаў;
гэта сьвятое месца ў вусіх граніцах
яго навокал. 2 Зь яго будзе пад сьвя-
тыню пяцьсот на пяцьсот, чатыра-
кутнік навокал, і пяцьдзясят локцяў
на ток яму навокал. 3 І адмераеш
удаўжкі дваццаць пяць тысячаў і
ўшыркі дзесяць тысячаў, і на гэтым
будзе сьвятыня, Сьвятое Сьвятых.
4 Сьвятая дзель зямлі будзе сьвята-
ром, службітом сьвятыні, каторыя
бліжэйшае служыць СПАДАРУ; яна
будзе месцам пад дамы іхныя і сьвя-
тым месцам пад сьвятыню. 5 І двац-
цаць пяць тысячаў удаўжкі і дзесяць
тысячаў ушыркі таксама будзе Леві-
там, службітом дому, каб мелі сабе
на дзяржаву пад дваццаць пакояў.
6 І азнача дзяржаву месту пяць ты-
сячаў ушыркі і дваццаць пяць
тысячаў удаўжкі супроці аброку
сьвятое дзелі; гэта будзе цэламу
дому Ізраеляваму. 7 І князю будзе
дзель на адным баку і на другім
баку аброку сьвятое дзелі і дзяржа-
вы месцае перад аброкам сьвятое
дзелі і перад дзяржаваю месцаю, із
заходняе стараны на захад і з усход-
няе стараны на ўсход, і удаўжкі роў-
ная з адной із тых дзеляў ад мяжы
заходняе аж да мяжы ўсходняе.
8 Гэта ў зямлі будзе дзяржаваю яго-
наю ў Ізраелю, і наперад князі Мае
ня будуць уціскаць люду Майго,
і зямля будзе дана дому Ізраеля-
ваму падле плямёнаў іхных.

9 „Гэтаж кажа Спадар СПАДАР:
досыць вам, князі Ізраелявы, ад-
дальце ўсіхства а глабаль і чыніце
суд а справядлівасьць, перастацьце
высіляць люд Мой, агалашае Спа-

дар СПАДАР. 10 Справядлівая вага
а справядлівая ефа а справядлівы
бат мае быць у нас. 11 Ефа а бат
маюць быць аднае меры, каб бат
тоўпіў дзясятую часьць гомера: мера
іх мае быць падле гомера. 12 І ў
сыклю дваццаць гер; дваццаць сык-
ляў, дваццаць пяць сыкляў, пят-
наццаць сыкляў будуць вашаю мі-
наю. 13 Во аброк, што вы будзеце
абракаць: шостую часьць ефы ад
гомера пшонкі, і будзеце даваць
шостую часьць ефы ад гомера ячме-
ню. 14 Што да загады праз алей
(бат мера алею), то будзеце абра-
каць дзясятую часьць бата з кора;
а дзесяць батаў — гомер, бо ў гомер-
у дзесяць батаў. 15 І аднаго ба-
ранчыка із стады зь дзевесяць з
пасьцьбішча Ізраелявага на хлебны
аброк а на ўсепаленьне а на су-
пакойныя аброкі, каб дастаць за-
лашчаньне ім, агалашае Спадар
СПАДАР.

16 „Увесь люд зямлі мае даваць
гэты аброк князю ў Ізраелю. 17 А
гэта будзе абавязак князя: усепал-
леньне а хлебныя аброкі а ўзылі-
ваньне ў сьвяты а на маладзёкі а ў
сыботы, на ўсі ўрочыстасьці дому
Ізраелявага; ён будзе гатаваць аб-
рок за грэх а хлебны аброк а ўсе-
паленьне а супакойныя аброкі, каб
дастаць залашчаньне дому Ізраеля-
ваму.

18 „Гэтаж кажа Спадар СПАДАР:
першага месяца, першага дня меся-
ца ты возьмеш цялё-бычка бяз гану
і ачысьціш сьвятыню. 19 І сьвятар
возьме кроў аброку за грэх і пакро-
пе на вушакі дому, і на чатыры ку-
ты выступу аброўніка, і на вушакі
брамы нутранага панадворку. 20 Гэ-
так зробіш таксама сёмага дня меся-
ца за кажнага, хто ізграшыў з пры-
чыны абмылы альбо з дурноты, і да-
станеш залашчаньне дому.

21 „Першага месяца, чатырнацца-
тага дня месяца будзе ў вас Пасха,
сьвята сем дзён, маеце есьці пра-

спакі. 22 І на гэты дзень прыгатуе князь за сябе а за ўвесь люд зямлі цялё-бычка на аброк за грэх. 23 І сем дзён сьвята ён будзе гатаваць усепаленьне СПАДАРУ, сем бычкоў а сем бараноў бяз гану ссм дзён што дня, і казла з козаў на аброк за грэх што дня. 24 І прыгатуе хлебны аброк па ефе на кажнае цялё-бычка, і па ефе на барана, і па гіне алею на кажную ефу. 25 Сёмага месяца, пятнацатага дня месяца, у сьвята, толькі ж будзе абракаць сем дзён, як за грэх, так усепаленьне і так хлебны аброк а алей.

46 „Гэтак кажэ Спадар СПАДАР: брама нутранага панадворку, зьверненая на ўсход, мае быць запёрта шэсьць рабочых дзён, але ў сыботу мае быць адпёрта і на маладзіку мае быць адпёрта. 2 І князь увыйдзе знадворку пераз ганак на воннае брамы, і стане ля вушака брамы; а сьвятарове зьдзеюць усепаленьне а супакойныя аброкі; і ён паклоніцца на парозе брамы й выйдзе; але брама не запіраецца аж да вечара. 3 Таксама люд зямлі мае кланяцца ў дзвярох гэтае брамы перад СПАДАРОМ у сыботы і на маладзікох. 4 А усепаленьне, што князь абракае СПАДАРУ ў сыботу, будзе із шасьцёх баранчыкаў бяз гану і барана бяз гану. 5 І хлебнага аброку ефа на барана, на баранчыкі ж хлебнага аброку колькі яму любя, а гін алівы на ефу.

6 „І на маладзіку — цялё-бычка бяз гану а шэсьць баранчыкаў а баран; яны маюць быць бяз гану. 7 І ён прыгатуе хлебнага аброку ефу на цялё, і ефу на барана, і на баранчыкі колькі мага, і гін алівы на ефу. 8 І як князь прыйдзе, то мае ўходзіць пераз ганак брамы і тудэй выходзіць. 9 Але як люд гэтае зямлі прыйдзе перад СПАДАРА ў вурочыстыя поры, то тый, што ўходзе пераз паўночную браму кланяцца, мае выйсьці пераз браму паўднёвую,

а тый, што ўходзе пераз паўднёвую браму, мае выйсьці пераз браму паўночную, — ніхто ня мае выходзіць пераз тую браму, пераз каторую ўвэйшоў, але мае выйсьці насупроці яе. 10 І князь будзе сярод іх: як яны ўходзяць, уходзе, а як яны выходзяць, выходзе. 11 І ў сьвяты і ў вурочыстыя поры хлебнага аброку мае быць ефа на цялё й ефа на барана, а на баранчыкі колькі яму любя, і гін алівы на ефу.

12 „Калі князь самахоць дзее усепаленьне альбо самахоць супакойныя аброкі СПАДАРУ, адчыняць яму браму, зьверненую на ўсход, і ён зьдее усепаленьне сваё а супакойныя аброкі свае, як ён рабіў у сыботу, потым выходзе, і па выхадзе яго браму запіраюць. 13 І з баранчыка сёлетка бяз гану маеш што дня зьдзець усепаленьне СПАДАРУ; маеш зьдзець кажнае раніцы. 14 І зьдзець хлебны аброк пры ім кажнае раніцы із шостае часьці ефы й трэйцяе часьці гіна алівы на рашчыну з пшоннае мукі; хлебны аброк СПАДАРУ — устава вечная кажначасна. 15 Гэтак маюць дзець баранчыка а хлебны аброк а аліву кажнае раніцы на кажначаснае усепаленьне.

16 „Гэтак кажэ Спадар СПАДАР: калі князь даець падарак каму-келчы із сыноў сваіх, спадак ягоны мае быць сыноў ягоных; гэта спадкаваеменьне іхнае. 17 Але калі ён даець падарак із спадку свайго аднаму із слугаў сваіх, тады ён будзе ягоны да году вывальнення, потым ён зьвернецца князю; адно дзяцём ягоным пераходзе спадак ягоны, да іх ён належа. 18 І ня мае берці князь із людзкаго спадку, выкідаючы іх із дзяржання; ён мае даць сыном сваім із свае дзяржавы собскае, каб нікога зь людзі Майго не выпанялі зь дзяржання ягонага”.

19 Потым прыёў ён мяне ходам.

што з боку брамы, да сьвятых пакояў сьвятарскіх, зьверненых на поўнач, і вось, там месца па бакох на захад. 20 І сказаў імне: „Гэта месца, ідзе сьвятарове маюць варыць аброк віны а аброк за грэх, ідзе яны будуць пячы хлебныя аброкі, каб ня выносіць на навоны панадворак і не пасьвяціць люд”. 21 І вывеў мяне на навоны панадворак і правёў мяне па чатырох кутках панадворку, і гля, у кожным кутце панадворку была павець. 22 У чатырох кутках панадворку былі павеці сараку локцяў удаўжкі і трыццаць ушыркі; адна мера ўсім чатыром кутам. 23 І мур навокал у іх, навокал чатырох, і месцы на варэньне былі зроблены на доле мору навокал. 24 І сказаў імне: „Гэта варыстыя хаты, ідзе службіты дому маюць варыць аброк людю”.

47 І зьвярнуў ён мяне назад да дзьвярэй дому, і вось, вада цякла з пад правага боку дому на паўднёвую старану аброчніка. 2 І вывеў мяне пераз паўночную браму, і абвёў мяне навогнаю дарогаю да навогнае брамы, дарогаю, што вядзецца на ўсход, і гля, вада выцякае па правай старане. 3 І як гэны муж, што меў шнюр у руцэ сваёй, прышоў на ўсход, ён адмераў тысяча локцяў і правёў мяне пераз ваду; вады было па шчыкалатку. 4 Ізноў адмераў тысяча і правёў мяне па вадзе; вады было па калені. Ізноў адмераў тысяча і правёў мяне; вады было па пояс. 5 Потым адмераў тысяча, і быў цурэй, пераз каторы я ня мог перайсьці, бо вада была падняўшыся, вада, каторую надабе было пераплысьці, цурэй нельга было перайсьці. 6 І сказаў імне: „Ці бачыў ты сыну, людзкі?” Тады правёў мяне і зьвярнуў мяне да берагу цур’я. 7 Як я зьвярнуўся, гля, на беразе цур’я вельма шмат дзерваў абапал. 8 І сказаў ён імне: „Гэтая вада цячэць да ўсходняга краю, і

цячэць далоў на раўніну, і ўцякае ў мора, і як уцячэць у мора, вада ўздаровіцца. 9 І станеца, што куды пацякуць цур’і, там кажная жывёла, што кратэецца, ажывець; і там будзе вялікая множасьць рыбы, бо вада прыцячэць туды, бо яна будзе ўздароўленая; і кажная жывёла будзе жыць там, куды прыцячэць цурэй. 10 І станеца, што рыбакі будуць стаяць ля яго ад Ен-Геды аж да Ен-Еглаіму, будуць закідаць сеткі; рыба ў іх будзе такога ж роду, як рыба ў вялікім мору, надзвычайна шмат. 11 Але балоты яго а лужы яго не ўздаровяцца, яны будуць прызначаны да солі. 12 І ля цур’я па берагах яго абапал будзе расьці ўсялякае дзерва да еміны, каторага лісьце ня будзе вянуць, і ня высіяцца плады яго; яно будзе даваць новыя плады падле месяцаў сваіх, бо воды яго выцякаюць із сьвятыні; і плады яго будуць на ежу, і ліст яго на лек”.

13 Гэтакажа Спадар СПАДАР: „Гэта граніца, у каторай вам спадзецца зямля падле дванаццаціх плямён Ізраэлявых; Язэпу дзьве дзелі. 14 Яна будзе падзелена па роўнай часьці, бо Я падняў руку сваю даць яе айцом вашым, і зямля спадзецца вам на спадак.

15 „І гэтая граніца зямлі: ад вялікага мора ў кірунку на поўнач дарогаю Гэтлэну, як ісьці да Цэдад, 16 Пераз Гамаф, Берот, Сэфраім, што меж граніцаю Дамашку і граніцаю Гамафу, аж да сярэдняга Гацару, што ля ўзьбярэжжа Гаўрану. 17 І будзе граніцаю ад мора Гацар-Енон, граніца Дамашку і на поўнач граніца Гамафу; гэтая паўночная старана.

18 „І ўсходнюю старану адмераўце ад Гаўрану а ад Дамашку а ад Гілеаду а ад зямлі Ізраэльскае Ёрданом, ад граніцы аж да ўсходняга мора; і гэтая ўсходняя старана.

19 „І паўднёвая старана на паў-

дні цягнецца ад Тамары аж да водаў звады ў Кадэшу, цур'ём да вялікага мора; і гэта паўднёвая старана, на паўдні.

20 „І заходняю староною будзе вялікае мора ад граніцы аж да насупроці ўходу да Гамаф; гэта заходняя старана.

21 „Дык падзеліце зямлю сабе падле плямён Ізраелявых. 22 І станецца, што падзеліце яе жэрабам на спадак сабе й чужаземцам, што перабываюць меж вас, каторыя нарадзілі дзеці меж вас, і яны маюць быць вам як народжаныя ў краю меж сыноў Ізраелявых, яны будуць мець спадак із вамі меж плямён Ізраелявых. 23 І станецца, што ў якім пляменю чужаземец перабывае, там дасцьце яму спадак, агалашае Спадар СПАДАР.

48 „Гэта ймёны плямёнаў: з паўночнага канца па дарозе да Гэтлэну, як яна йдзець на Гамаф, Гапар-Енон, граніцаю Дамашку з поўначы ўздоўж Гамафу, з усходняе стараны й заходняе — Дану, дзель адна.

2 „А ля граніцы Дана ад усходняе стараны аж да стараны заходняе — Ашэру, дзель адна.

3 „А ля граніцы Ашэра ад усходняе стараны аж да стараны заходняе — Наффаліму, дзель адна.

4 „І ля граніцы Наффаліма ад усходняе стараны аж да стараны заходняе — Манасу, дзель адна.

5 „І ля граніцы Манаса ад усходняе стараны аж да стараны заходняе — Яхрэму, дзель адна.

6 „І ля граніцы Яхрэма ад усходняе стараны аж да стараны заходняе — Рувіну, дзель адна.

7 „І ля граніцы Рувіна ад усходняе стараны аж да стараны заходняе — Юдзе, дзель адна.

8 „І ля граніцы Юды ад усходняе стараны аж да стараны заходняе будзе аброк, каторы вы абрачыце, дваццаць пяць тысячаў прутаў

ушыркі, а ўдаўжкі, як адна зь дэляў, з усходняе стараны аж да стараны заходняе; і сьвятыня будзе сярод яго. 9 Тый аброк, што вы абрачыце СПАДАРУ — дваццаць пяць тысячаў удаўжкі і дзесяць тысячаў ушыркі. 10 І тым сьвятаром будзе сьвяты аброк, на поўнач дваццаць пяць тысячаў і на захад дзесяць тысячаў ушыркі, і на ўсход дзесяць тысячаў ушыркі, і на паўдні дваццаць пяць тысячаў удаўжкі; і сьвятыня СПАДАРОВА будзе сярод яго, 11 Сьвятаром, пасьвячаным із сыноў Садокавых, што сталі на варце Маёй, каторыя ня зблудзілі, як зблудзілі сынове Ізраелявы, як зблудзілі Левітаве. 12 І аброк із абрачонае зямлі будзе ім, рэч найсьвятшая, ля граніцы Левітаў. 13 І супроці граніцы сьвятароў Левітам дваццаць пяць тысячаў удаўжкі і дзесяць тысячаў ушыркі; уся даўжыня дваццаць пяць тысячаў, а шырыня дзесяць тысячаў. 14 І яны ня маюць прадаваць із гэтага ані мяняць, хай не пераходзе пяршыня зямлі, бо пасьвячаная СПАДАРУ. 15 І засталыя пяць тысячаў ушыркі супроці дваццаць пяціх тысячаў будуць будзённымі пад места, на сялібы а на перадмесьці; і места будзе ў сярэдзіне іх. 16 І вось памеры іх: паўночная старана чатыры тысячы пяцьсот і паўднёвая старана чатыры тысячы пяцьсот, і ўсходняя старана чатыры тысячы пяцьсот, і заходняя старана чатыры тысячы пяцьсот. 17 А перадмесьці места маюць быць на поўнач на дзевьсьце пяцьдзясят, і на паўдні на дзевьсьце пяцьдзясят, і на ўсход на дзевьсьце пяцьдзясят, і на захад на дзевьсьце пяцьдзясят. 18 І астава ўдаўжкі супроці сьвятога аброку — дзесяць тысячаў на ўсход і дзесяць тысячаў на захад, і яна мае быць супроці сьвятога аброку, і прыбытак із яе мае быць на емя тым, што служаць месту. 19 І службіты места служаць

будуць яму з усіх плямёнаў Ізраелявых. 20 І аброк будзе мець дваццаць пяць тысячаў на дваццаць пяць тысячаў, чатыракутні абрачыцё сьвяты аброк зь дзяржаваю месцаю. 21 І астава князю; абাপал сьвятога аброку й дзяржавы месцае перад дваццаць пяцьма тысячамі аброку аж да граніцы ўсходняе і на захад перад дваццаць пяцьма тысячамі ля граніцы заходняе супроці гэтых дзеляў, князю будзе; і будзе сьвяты аброк, і сьвятыня дому будзе ў сярэдзіне яго. 22 А ад дзяржавы Левітаў і ад дзяржавы места ў прамежку таго, што ўжо княжае меж граніцаю Юды і граніцаю Веньяміна, мае быць князю.

23 „Што да засталых плямёнаў, то ад усходняе стараны аж да стараны заходняе — Веньяміну, дзель адна.

24 „І ля граніцы Веньямінае ад усходняе стараны аж да стараны заходняе — Сымону, дзель адна.

25 „І ля граніцы Сымонавае ад усходняе стараны аж да стараны заходняе — Ісаскару, дзель адна.

26 „І ля граніцы Ісаскаровае ад усходняе стараны аж да стараны заходняе — Завулону, дзель адна.

27 „І ля граніцы Завулонавае ад усходняе стараны аж да стараны заходняе — Гаду, дзель адна.

28 „І ля граніцы Гада на паўднёвай старане на паўднёва будзе граніца ад Тамары аж да вады сьпярэчкі Кадэшу, да цур'я ля вялікага мора.

29 „Гэта зямля, што вы маеце падзяліць жэрабам плямёнам Ізраелявым на спадак, і гэта дзель іх, агалашае Спадар СПАДАР.

30 „І гэта граніца места: з паўночнае стараны чатыры тысячы пяцьсот мера; 31 І брамы места маюць быць названы падле імёнаў плямён Ізраелявых; тры брамы на поўнач: адна брама Рувінава, адна брама Юдзіна, адна брама Левава. 32 І на ўсходняй старане чатыры тысячы пяцьсот; і тры брамы: адна брама Язэпава, адна брама Веньямінова, адна брама Данава. 33 І на паўднёвай старане чатыры тысячы пяцьсот мера; і тры брамы: адна брама Сымонава, адна брама Завулонава. 34 На заходняй старане чатыры тысячы пяцьсот; тры ў ёй брамы: адна брама Гадова, адна брама Ашэрава, адна брама Наффалімова. 35 Навокал асьмідзяці тысячай. А імя места адгэнуль: СПАДАР там”.

КНИГА ПРАРОКИ ДАНЕЛЯ

1 Трэцяга году дзяржавы Егоякіма, караля Юдэйскага, прышоў Невухаднецар, кароль Бабілёнскі, к Ерузаліму й аблэг яго. 2 І адаў Спадар у рукі яму Егоякіма, караля Юдэйскага, з часьцяй судзьдзя дому Божага, і ён прывёз да зямлі Шынар да дому бога свайго, і ўнёс судзьдзе ў скарбніцу бога свайго.

3 І казаў кароль Ашпеназу, начальніку легчанцоў свайх, каб ён прывёў із сыноў Ізраелявых, ды з

насення каралеўскага, і з князёў 4 Дзяццокоў бяз гату, добра выглядаючых, навывыраных да кажнае мудрасьці і кемных да навукі, і здольных да веды, і такіх, каб маглі стаяць у палацу каралеўскім, і каторых маглі б вучыць кніг а мовы хальдэйскае. 5 І прызначыў ім кароль на кажны дзень ежу каралеўскую й віно, каторае сам піў, і каб гадаваць іх так тры гады, каб у канцы іх маглі яны стаць перад каралём.

6 І былі памеж іх із сыноў Юдзіных Данель, Гананя, Місайла а Азара, 7 Каторым князь легчанцоў даў імёны: Данеля назваў Велтэшазар, а Гананю — Шэдрах, а Місайлу — Мішах, а Азару — Аведнего.

8 Данель, адылі, пастанавіў у сэрцу сваім, каб яму ня сплюгавіцца ежаю каралеўскаю ані віном, каторае гэты піў; затым ён прасіў князя легчанцоў, каб магчы ня плюгавіцца. 9 І даў Бог Данелю ласку а спагаду ў князя легчанцоў. 10 І сказаў князь легчанцоў Данелю: „Я баюся спадара свайго, караля, каторы прызначыў вам ежы і напіткі, бо чаму меў бы ён бачыць віды вашы хмарнейшыя, чымся дзяццою ў вапшага веку? тады вы прычыніце ў караля небясьпечнасьць галаве маёй”.

11 Тады сказаў Данель наглядніку, каторага князь легчанцоў пастанавіў над Данелем, Гананяю, Місайлам а Азараю: 12 „Спрабуй, калі ласка, слугаў сваіх, я малю цябе, дзён дзесяць: і няхай даюць нам гародніну, і будзем есьці, і ваду, і будзем піць; 13 Тады пабачыш віды нашыя і віды дзяццою, што ядуць ежу каралеўскую; і подле бачаньня свайго рабі із слугамі сваімі”.

14 І паслухаў ён іх у гэтай справе, і прабаваў іх дзесяць дзён. 15 І ў канцы дзесяцёх дзён віды іхныя выглядалі харашэй а сыпей, чымся ў дзяццою, што елі ежу каралеўскую. 16 І затым нагляднік забіраў ад іх ежу й віно, што яны мелі, і даваў ім гародніну.

17 Што да гэтых чатырох дзяццою, то Бог даў ім веда а назывыранасьць у кажнай кнізе а ў мудрасьці, а Данель разумеў усялякія відзены а сны.

18 І на канцы дзён, што кароль казаў, каб ён прывёў іх, князь легчанцоў прывёў іх перад Невухаднецара. 19 І мужаваў ізь імі кароль, і з усіх іх не знайшлося, як Данель,

Гананя, Місайла а Азара; і стаялі яны перад каралём. 20 І ў вусіх справах мудрага разуменьня, што кароль пытаўся ў іх, ён знайшоў іх дзесяць разоў лепшымі за ўсіх чараўнікоў, гвездароў, што ў вусім каралеўстве ягоным. 21 І Данель заставаўся да першага году караля Кіра.

2 Другога году дзяржавы Невухаднецара сын Невухаднецар сны, ад чаго дух ягоны стрывожыўся, і выбіўся ён зо сну. 2 І сказаў кароль гукнуць чараўнікоў а гвездароў а варажбітоў а Хальдэяў, зьясьніць каралю сьненне ягонае. І яны прышлі, і сталі перад каралём. 3 І сказаў кароль ім: „Сьніў сон я, і дух мой стрывожыўся, каб ведаць сон. 4 І казалі Хальдэі каралю парамску:

„Каролю! жыві на веці! скажы сон слугам сваім, і значаньне яго мы зьясьнім”. 5 Адказаў кароль і сказаў Хальдэям: „Справа адышла ад мяне. Але калі вы не абесьціце імне сьнення й значаньня, то на кавалкі будзеце пасечаны, і дамы вашы будуць абярнены ў шуметнік. 6 Але калі сон і значаньне зьясьніце, адзяржыце ад мяне дары, надароду а вялікую пачэсьць. Дык сон і значаньне яго пакажыце імне”.

7 Яны ўдругава адказалі й казалі: „Хай скажа кароль слугам сваім сьненне, і мы зьясьнім значаньне яго”.

8 Кароль адказаў і сказаў: „Ведаю напэўна, што вы ўмысьля адвалакаеце, бо бачыце, што адышла ад мяне справа. 9 Але калі вы не абесьціце імне сьнення, адзін пастаноў ё на вас, бо вы прыгатавалі манлівых а зводных словы, кажаць перад імною, пакуль зьменіцца час; затым скажыце імне сьненне, і я даведаюся, што вы ўзумеце паказаць значаньне яго”.

10 Хальдэі адказалі перад каралём і казалі: „Нямаш на зямлі людзіны, што магла б абьясьніць гэту

справу каралеўскую; затым няма вялікага караля а дзяржаўцы, каторыя былі такім у чараўніка, гвездара альбо Хальдэя; 11 І гэта радкая справа, каторай кароль вымагае, і няма іншага, што мог бы паказаць яе перад каралём, з выняткам багоў, каторыя ня жывуць ізь целаў”.

12 За гэта кароль загневаўся а вельма зазлаваўся і расказаў выгубіць усіх мудрыцёў бабілёнскіх. 13 І пастаноў вышаў, каб мудрыцы былі забіты; і шукалі Данеля а сяброў ягоных, каб забіць іх.

14 Тады Данель адказаў радаю а мудрасьцю Арэху, начальніку катаў каралеўскіх, каторы вышаў забіваць мудрыцёў бабілёнскіх; 15 Ён адказаў і сказаў Арэху, начальніку каралеўскаму: „Чаму такое пасьпешнае права ад караля?” Тады Арэх абясьціў гэтую справу Данелю. 16 Тады Данель увыйшоў і папрасіў караля даць яму час, і ён дасць зьясьненне каралю.

17 Адлі прышоў да дому свайго і Ганані, Місайлу а Азары, сябром сваім, абясьціў справу гэтую, 18 Каб яны прасілі спагады ў Бога нябёснага што да тайны гэтае, каб не загинулі Данель а сяброве ягоныя із засталымі мудрыцамі бабілёнскімі. 19 Тады Данелю ў ночнай відзені тайна была аб’яўлена, тады Данель дабраславіў Бога нябёснага.

20 Адказаў Данель і сказаў: „Будзь дабраслаўна імя Божае ад веку да веку, бо мудрасьць і сіла ў Яго; 21 І Ён мяняе часы а поры; аддалае каралёў і ўносе каралёў; даець мудрасьць мудрым і веданьне тым, што маюць розум; 22 Ён аб’яўляе глыбокае а тайнае; ведае, што ў цемрадзі, і сьвятліня жывець ізь Ім. 23 Дзякую Табе й хвалю Цябе, Божа айцоў маіх, што мудрасьць і сілу даў імне і цяпер абясьціў імне, чаго прасілі мы ў Цябе, бо Ты абясьціў нам каралеўскую справу”.

24 Тады Данель пашоў да Арэха, катораму кароль загадаў выгубіць мудрыцёў бабілёнскіх; ён прышоў і сказаў яму гэтак: „Ня губі мудрыцёў бабілёнскіх; увядзі мяне да караля, і я пакажу каралю зьясьненне”.

25 Тады Арэх уборзды прывёў Данеля да караля і сказаў яму гэтак: „Я знайшоў людзіну із сыноў палону зь Юдэяў, каторы каралю зьясьненне абесьце. 26 Кароль адказаў і сказаў Данелю, каторага імя Велтэшазар: „Ці можаш ты абясьціць імне сон, што імне аб’явіўся, і зьясьненне яго?”

27 Данель адказаў каралю і сказаў: „Тайны, каторае кароль вымагаў, ня могуць мудрыцы, гвездары, чараўнікі, вяшчунны зьясьніць каралю. 28 Але ё Бог на небе, што аб’яўляе тайны, і Ён аб’яшчае каралю Невухаднецару, што мае быць у вапошнія дні. Сон твой а відзень галавы твае на ложку гэтакія:

29 „Што да цябе, каролю: думкі твае на ложку тваім прышлі, што мае быць просьле гэтага; і Тый, што аб’яўляе тайны, наказуе табе, што мае стацца. 30 Але што да мяне: тайна гэтая аб’яўлена імне ня з прычыны якое мудрасьці, што я меў бы болей за ўсіх жывучых, але дзеля таго, каб зьясьненне каралю наказаць, і каб ты мог ведаць думкі сэрца свайго.

31 „Ты, каролю, глядзеў, і бось — вялікі выразаны абраз, каторага бліск быў надзвычайны, стаяў перад табою, і выгляд ягоны быў страшны. 32 Галава абразы з чыстага золата, грудзі а рукі яго із срэбра, жывот а сьцёгны яго зь медзі, 33 Галёнькі яго із зялеза, ступні яго часткава із зялеза, а часткава з гліны. 34 Ты глядзеў яшчэ, пакуль камень не адарваўся бяз рукі і ўдырыў у вабраз, у ногі яго зялезныя й гліняныя, і разбіў іх на кавалкі. 35 Тады разбілася на кавалкі зялеза,

гліна, медзь, срэбра а золата разам і сталіся як умецьце летнае такаўні, вецер панёс іх, каб на ніякім месцу не знайшлі іх; а камень, што разьбіў абраз, стаў вялікаю гарою і напоўніў усю зямлю.

36 „Гэта сон. Скажам і зьясьненне яго перад каралём.

37 „Ты, каролі, кароль каралёў, бо Бог нябёсны даў табе каралеўства, моц, сілу а славу; 38 І ўсюдых, ідзе дзеці людзкія живуць, Ён аддаў у рукі тваю зьвера палывога і птуштва нябёснае і пастанавіў цябе дзяржаўцаю над усімі імі. Ты — гэта залатая галава. 39 І просьле цябе паўстане іншае каралеўства, ніжшае за цябе, і іншае трэйцае каралеўства, зь медзі, каторае будзе мець уладу над усёю зямлёю. 40 А чацьвертае каралеўства будзе моцнае, як зялеза; бо, як зялеза ломе й кволе ўсе, і як зялеза мяжджуле ўсе, так будзе яно ламіць а мяжджуліць. 41 Яшчэ, як ты бачыў, ногі а палцы часткава з ганчаровае гліны, а часткава ізь зялеза, — каралеўства будзе падзеленае, але там будзе ў ім штось із мацніні зялеза, бо, як ты бачыў, зялеза было зьмешанае з балотнаю глінаю. 42 І як палцы ног часткава ізь зялеза, а часткава з гліны, так каралеўства будзе часткава моцнае, а часткава крохкае. 43 І, як ты бачыў зялеза, зьмешанае з балотнаю глінаю, яны будуць злучаны насеньням людзкім, але ня будуць моцна дзяржацца адно з адным, як зялеза не мяшаецца з глінаю. 44 І за дзён тых каралёў Бог нябёсны ўзбудзе каралеўства вечнае, што ніколі ня будзе зьнішчана, і гэта каралеўства ня будзе пераходзіць да людзкім іншага; яно патрышча а абурэ ўсі гэныя каралеўствы, а само будзе стаяць на векі; 45 Бо, як ты бачыў, што ад гары адарваўся камень бяз рук і разламіў зялеза, медзь, гліну, срэбра а золата. Вялікі Бог наказаў кара-

лю, што станецца просьле гэтага. І сьненне пэўнае, і зьясьненне яго пэўнае”.

46 Тады кароль Невухаднецар паў на від свой і пакланіўся Данелю, і загадаў, каб прынеслі яму дар а прыемныя пахі. 47 Кароль адказаў Данелю й сказаў: „Праўда, што Бог ваш — Бог багоў і Спадар каралёў, і аб’яўляе тайны, бо ты мог аб’явіць гэтую тайну”.

48 Тады кароль учыніў Данеля вялікім і даў яму шмат вялікіх дароў, і прызначыў яго за дзяржаўцу над усім краям Бабілёнскім і галоўным начальнікам над усімі мудрыцамі бабілёнскімі. 49 Тады Данель прасіў караля, і ён пастанавіў на службу каралеўства бабілёнскага Шадраха, Мішага а Авед-Него, але Данель застаўся ў браме каралеўскай.

3 Кароль Бабілёнскі зрабіў залаты абраз увышкі шасьцьдзесят локцяў, ушыркі шэсьць локцяў; пастанавіў яго на раўніне Дуры ў краю Бабілёнскім. 2 Тады кароль Невухаднецар паслаў зьберці князёў, намесьнікаў а вайводаў, судзьдзяў, скарбных, райцаў, ураднікаў а ўсіх дзяржаўцаў краінаў, каб прышлі на пасьвячэньне абразы, каторы пастанавіў кароль Невухаднецар.

3 Тады зьберліся князі, намесьнікі а вайводцы, судзьдзі, скарбныя, райцы а ўсі дзяржаўцы краінаў на пасьвячэньне абразы, што кароль Невухаднецар пастанавіў, і сталі перад абразом, каторы Невухаднецар пастанавіў.

4 Тады віж голасна гукі: „Вам расказана, людзкі, народы й мовы: 5 У часе, як пачуецца гук корнату, жалейкі, гарпы, сакбута, псалтыра, цымбалаў і ўсялякіх музыцкіх снадзяў, падзіце а пакланіцеся залатому абразу, што кароль Невухаднецар пастанавіў. 6 А хто не падзець а не паклоніцца, тае ж гадзіны будзе кінены ўнутр палаючае цяплом пе-

чы". 7 Затым у часе, як усі людзі пачулі гук корнэту, жалейкі, гарпы, сакбута, псалтыра і ўсялякіх музыцкіх снадзяў, усі людзі, народы й мовы палі, пакланіліся залатому абразу, што кароль Невухаднецар пастанавіў.

8 З гэтае прыгоды як стой дабліжыліся мужы хальдэйскія і абвінавалі Юдэяў. 9 Яны гукалі й казалі каралю Невухаднецару: „Каролі, жыві на векі! Ты, каролі, выдаў загаду, каб кажная людзіна, што пачуе гук корнэту, жалейкі, гарпы, сакбута, псалтыра а цымбалаў а ўсялякіх музыцкіх снадзяў, пала а пакланілася залатому абразу. 11 А хто не падзець ані паклоніцца, тый мае быць укінены ў нутр печы, цяплом палаючае. 12 Ё Юдэі, каторых ты пастанавіў над справамі краю Бабілёнскага, Шадрах, Мішах а Авед-Него; гэтыя людзі, каролі, не паважаюць цябе, ня служаць багом тваім, ня кланяюцца залатому абразу, каторы ты пастанавіў”.

13 Тады Невухаднецар у гневе і ў шалёнай злосьці казаў прывесці Шадрах, Мішах а Авед-Него. Тады іх прывялі да караля. 14 Невухаднецар адказаў і сказаў ім: „Ці наўмысьля, Шадрах, Мішах а Авед-Него, вы ня служыце багом маім і залатому абразу, каторы я пастанавіў, ня кланяецеся? 15 Цяпер жа, у часе, калі пачуецца гук жалейкі, гарпы, сакбута, псалтыра а цымбалаў а ўсялякіх музыцкіх снадзяў, падзіце а паклоніцеся абразу, каторы я зрабіў, то добра; але калі не паклоніцеся, тае ж гадзіны будзе кінены ў нутр печы, цяплом палаючае; і які тый Бог, што вывальне вас із рук маіх?”

16 І адказалі Шадрах, Мішах а Авед-Него, і казалі каралю: „О Невухаднецару! мы не патрабуем даць адказ табе ў гэтай справе. 17 Вось, з намі Бог, Катораму мы служым; Ён можа вывальніць нас ад нутра

палаючае печы, і з рукі твае, каролі, вывальне. 18 Але калі не, няхай гэта будзе ведама табе, каролі, што мы ня будзем служыць багом тваім ані кланяцца залатому абразу, каторы ты пастанавіў”.

19 Тады Невухаднецар быў поўны злосьці на Шадрах, Мішах а Авед-Него, і выгляд віду ягонага адмяніўся; ён адказаў і загадаў, каб напалілі печ сем разоў болей, чымся было звычайна паліць. 20 І загадаў найбольшым дужасілам із войска свайго звязаць Шадрах, Мішах а Авед-Нега і ўкінуць у палаючую цяплом печ.

21 Тады гэтыя мужы былі звязаны ў вахілімах сваіх, кашулях сваіх а ў турбанох сваіх а ў іншым адзеццю сваім і кінены ў нутр печы, цяплом палаючае. 22 А як слова каралеўскае было стродкае, і печ надзвычайна напалена, то мужы тыя, што ўзялі Шадрах, Мішах а Авед-Нега, былі забіты поламам цяпла. 23 А гэтыя тры мужы, Шадрах, Мішах а Авед-Него, палі звязаныя ў нутр печы, цяплом палаючае.

24 Тады Невухаднецар, кароль, зумеўся і ўстаў халліва, адказаў і сказаў райцам сваім: „Ці ня трох мужоў звязаных кінулі ў нутр печы?” Яны адказалі й казалі каралю: „Напэўна, каролі”. 25 Ён адказаў і сказаў: „Гля, я бачу чатырох мужоў незвязаных, сярод цяпла ходзячых, і пашкоджаньня няма на іх; а выгляд чацьвертага падобны да Сына Божага”.

26 Тады дабліжыўся Невухаднецар да чалесьніку палаючае печы, адказаў і сказаў: „Шадрах, Мішах а Авед-Него, слугі найвышшага Бога, выйдзіце й прыйдзіце”. Тады Шадрах, Мішах а Авед-Него вышлі з пасярод цяпла. 27 І князі, намеснікі а вайводцы а скарбныя каралеўскія, зьбершыся, бачылі мужоў, над каторых целах цяпло ня мела

ўлады, ані валасы галоў іхных не абсмылелі, ані ахілімы іхныя не адмяніліся, ані было паху цяпла на іх.

28 Адказаў Невухаднецар і сказаў: „Дабраслаўлены Бог Шадраха, Мішаха а Авед-Нега! Каторы паслаў Ангіла Свайго і вывальніў слугаў Сваіх, што спадзяваліся на Яго, і не паслужалі слова каралеўскага, і выдалі целы свае, каб ня служыць ані кланяцца іншаму Богу, апрача свайго. 29 Затым я выдаю пастаноў, што кажны люд, народ і мова, каторыя скажучь што-колечы благое на Бога Шадровага, Мішаховага а Авед-Негавага, маюць быць пацаты на кавалкі, і дамы іхныя будуць абярнены ў шуметнік, бо нямаш іншага Бога, каторы мог бы вывальняць гэтак”. 30 Тады кароль вывышў Шадраха, Мішаха а Авед-Нега ў краю Бабілёнскім.

4 Невухаднецар, кароль, усім людям, народам і мовам, што жывуць на ўсёй зямлі: супакой хай мношства вам. 2 Уважаю за добрае агаласіць знакі а чудосы, што высокі Бог учыніў імне. 3 Якія вялікія знакі ягоньня, і якія магутныя чудосы Ягоньня! каралеўства вечнае і ўлада Ягоная — ад пакаленьня да пакаленьня.

4 Я, Невухаднецар, быў супакойны ў доме сваім і красаваўся ў палацу сваім. 5 Я меў відзень у сьне, што напалохла мяне, і думкі на ложку сваім, і ад відзені галавы свае я заклапаціў. 6 І ад мяне выдана загада прывесці да мяне ўсіх мудрыцоў бабілёнскіх, каб яны маглі абясціць імне зьясьненне сну. 7 Тады ўвыішлі чараўнікі, гвездары, Хальдэі а вяшчуны, і я сказаў ім сон, але яны не абясцілі імне зьясьненне яго. 8 Але наапошку ўвыішоў да мяне Данель, каторага імя Велтэшазар падле імені бога майго, і ў каторага дух сьвятых багоў, і яму я паведаў сьненне, кажучы: 9 „Велтэшазару, начэльніча чараўнікоў! я ведаю, што ў цябе дух сьвятых багоў, і ніякая тайна не схавана ад цябе, абясці імне відзеньні сну майго, што я відзеў, і зьясьненне яго. 10 Гэткія відзеньні галавы мае на ложку маім: я відзеў, вось, сярод зямлі дзерва, і вышыня яго вялікая. 11 Дзерва вырасла й было моцнае, і вышыня яго дасягла неба, і было відаць яго аж да канца ўсяе зямлі. 12 Лісьце яго жарошае, і пладоў у яго шмат, і ўсім ежа на ім; пад ім мелі сьцень зьвяры палявыя, і жылі ў голью яго птушкі нябёсныя, і ад яго жылася ўсялякае цела. 13 „Я бачыў у відзеньнях галавы свае на ложку сваім, і вось, Назіраньнік а Сьвяты зышоў зь неба; 14 Голасна гўкаў і сказаў гэтак: „Сьсячыце гэтае дзерва й абатвіце голье яго, абтрасіце лісьце яго й рассыпце плады яго; няхай зьвяры адыйдуць з-пад яго і птушкі нябёсныя з голья яго. 15 Стаяя, адылі, карэньня яго пакіньце ў зямлі ў жалезных а мядзяных ланпугах сярод травы палявое; і няхай раса нябёсная моча яго, і ізь зьвярмі дзель ягоная ў траве землянай. 16 Няхай сэрца людзкое адменяць у яго і сэрца зьвёравае дадуць яму, і мінец над ім сем пораў. 17 Пастаноў чараўнікоў казаньне гэтае, і падле слова сьвятых вымаганьне гэтае стаецца, каб жывучыя даведаліся, што Навышні радзе каралеўства людзкое і даець яго, каму хоча, і найніжшага меж людзёў садзе на яго’.

18 „Гэта сьненне ў відзеньні меў я, кароль Невухаднецар. Дык ты, Велтэшазару, паведай зьясьненне, бо ніхто з мудрыцоў у каралеўстве маім ня можа зьясьнення абясціць імне, а ты можаш, бо дух сьвятых багоў у табе”.

19 Тады Данель, каторага імя Велтэшазар, быў гадзіну зумеўшы-

ся, і думкі ягоныя нэмарасьцілі яго.

Адказаў кароль і сказаў: „Велтэ-шазару, сон альбо зьясьненьне яго хай не палюжае цябе”.

Адказаў Велтэшазар і сказаў: „Спадару мой, няхай сон гэты тым, што ненавідзяць цябе, і зьясьненьне яго нэпрыяцелям тваім. 20 Дзерва, што ты бачыў, каторае расло ў было моцнае, каторага выпшыня дасягла нябёс, і відаць было на ўсёй зямлі, 21 Каторага лісьцё харошае, і пладоў на ім шмат, і на ім ежа ўсім, пад каторым зьвяры палявыя жылі, і на каторага голью птушкі нябёсныя мелі сялібу, 22 Гэта — ты, кароллю, што вырас а стаў магучым, бо вялікасьць твая вырасла ў дасягла неба, і дзяржава твая да канца зямлі. 23 А што кароль бачыў Назіраньніка а Сьвятога, зь нябёс зыходзячага ў кажучага: „Сьсячыце гэтае дзерва ў зьнішчыце яго; пакіньце, адылі, стаян кароньня яго ў зямлі ў жалезных а мядзяных ланцужоў сярод травы палявое, і няхай раса нябёсная моча яго, і дзель ягоная ізь зьвярмі палявымі, аж пакуль сем пораў мінец над ім, — 24 Гэта зьясьненьне, кароллю, і гэта пастаноў Навышняга, каторы прыйдзе на спадара майго, караля. 25 І пражануць цябе ад людзёў, і ізь зьвярмі палявымі будзе гаспода твая, і будуць даваць тэ есьці траву, як валом, і мацьць цябе расою нябёснаю, і сем пораў мінец над табою, пакуль ты даведася, што Навышні радзе каралеўства людзкае ў даець яго, каму хоча. 26 А што яны расказалі пакінуць стаян-каронь дзерва — каралеўства тваё будзе паўнае табе просьле тога, як ты даведася, што нябёсы маюць уладу. 27 Затым, кароллю, няхай рада мая будзе ў прыгодзе табе, і перарві грахі свае справядлівасьцяй і бяспраўе свае міласэрдыям да бедных; вось, чым прадоўжыцца красаваньне тваё”.

28 Усе гэта спраўдзілася на каралю Невухаднецару.

29 У канцы дванаццаціх месяцаў ён праходжаваўся па палацу каралеўскім у Бабілёне. 30 Адказаў кароль і сказаў: „Ці не вялікі гэта Бабілён, каторы я пастанавіў на дом каралеўства моцнаю сілы свае дзеля сыці вялічча свайго?”.

31 Як яшчэ слова было ў вуснах каралеўскіх, паў голас ізь неба: „Табе кажацца, кароллю Невухаднецару: каралеўства адцята ад цябе; 32 І пражануць цябе ад людзёў, і ізь зьвярмі палявымі гаспода твая, будуць даваць табе есьці траву, як валом, і сем пораў мінец над табою, пакуль ты даведася, што Навышні радзе каралеўства людзкае і даець яго, каму хоча”.

33 Тае ж гадзіны выпаўнілася гэта над Невухаднецарам: і ён быў прагнаны ад людзёў, і еў траву, як валы, і цела ягонае мокла ад расы нябёснай, пакуль валасы ягоныя ня вырасьлі, як пер’е арла, і ногі, як капцюры птушак.

34 І ў канцы гэтых дзён я, Невухаднецар, узняў вочы свае да неба, і розум мой зьвярнуўся імне, і я дабраславіў Навышняга, выхваляў а сыціў Таго, Каторы живець на векі, чыя ўлада ё ўладаю вечнаю, і каралеўства ягонае ад пакаленьня да пакаленьня. 35 І ўсі жыхары зямлі нічога ня значаць, і Ён дзее падле волі Свае ў войску нябёсным і меж жыхараў зямлі; і ніхто ня можа задзяржаць рукі Ягонае альбо сказаць яму: „Што Ты робіш?” 36 У тым самым часе розум мой зьвярнуўся да мяне, і часьць каралеўства майго, вялічча мае а зьяньне зьвярнуліся імне; і шукалі мяне райцы мае і панове мае, і я ўмацаваўся на каралеўстве сваім, і супоўнае вялічча было дадана імне. 37 Цяпер я, Невухаднецар, выхваляю, вывышаю а ўслаўляю Караля нябёс, Каторага ўсі ўчынкі праўдзівыя і дарогі Яго-

ныя — суд, і можа паніжаць Ён тых, што ходзяць пыхата.

5 Велшазар, кароль, справіў вялікую чэсьць тысяча паном сваім і піў віно перад тысяча. **2** Велшазар казаў, як ён паспытаўся віна, прынесці залаты а срэбны спрат, што Невухаднецар, айцец ягоны, забраў з палацу Ерузалімскага, каб піць ізь яго каралю а князем а жонкам ягоным а мамошкам ягоным. **3** Тады прынеслі залаты спрат, што быў забраны з палацу дому Богага ў Ерузаліме, і пілі зь іх кароль а князі ягоныя а жонкі ягоныя а мамошкі ягоныя. **4** Пілі віно й хвалілі багі залаты а срэбныя, мядзяныя, жалезныя, дзярвяныя а каменныя. **5** Тае самае гадзіны зьявіліся палцы рукі людзкое й пісалі насупроці сьветача на тынку сьцяны каралеўскага палацу, і кароль бачыў часьць рукі, што пісала. **6** Тады кароль адмяніўся на відзе, і думкі ўзрушылі яго, вязі сыцёгнаў ягоных скволелі, і калені біліся адно аб адно. **7** Крыкнуў кароль моцна, каб прывялі гвездароў, Хальдэяў а вяшчуноў. Адказаў кароль мудрыцом бабілёнскім і сказаў: „Кажны чалавек, што прачытае гэты напіс і зьясьніць імне значаньне яго, будзе адзеты ў шкарлат, і залаты ланцуг будзе на шыі ў яго, і трэйцім у каралеўстве будзе радзіць”.

8 Тады прышлі ўсі мудрыцы каралеўскія, але не маглі напісу прачытаць і значаньне яго абьясьціць каралю. **9** Тады кароль Велшазар вельма заклапаціўся, і від быў адмяніўшыся ў яго, і панове ягоныя былі зумеўшыся.

10 З прыгоды гэтае караля а паноў ягоных караліца прышла да дому чэсьці; караліца гукала й сказала: „Каролю, жыві на веці! няхай думкі твае ня ўзрушаюць цябе ані від твой меніцца! **11** Ё муж у каралеўстве тваім, у каторага дух сьвятых багоў; і за дзён айца твайго

знойдзены былі ў ім асьвета а розум а мудрасьць, як мудрасьць багоў, і кароль Невухаднецар, айцец твой, каролю, айцец твой, быў прызначыўшы яго за начальніка чараўнікоў, гвездароў, Хальдэяў, вяшчуноў, **12** Бо дасканальны дух а веданьне а цямленье зьясьняць сны, разьвязаць загадкі і разблытаваць вузлы былі знойдзены ў тым самым Данелю, каторага кароль назваў Велтэшазар. Дык цяпер няхай гукнуць Данеля, і ён дасьць зьясьненьне”.

13 Тады прывялі Данеля да караля. Кароль гукнуў і сказаў Данелю: „Ці ты тый Данель, што і сыноў палону юдэйскага, каторага кароль, айцец мой, прывёў зь Юдэі? **14** Я чуў празь цябе, што дух багоў у табе, і асьвета а розум а дасканальная мудрасьць знойдзены ў табе. **15** І цяпер былі ўзьведзены да мяне мудрыцы, гвездары, каб прачыталі гэты напіс і зьясьнілі імне яго, але не маглі значаньне гэтага слова зьясьніць імне. **6** І я чуў празь цябе, што ты можаш даваць зьясьненьні і разьвязаць вузлы. Дык калі можаш прачытаць гэты напіс і абьясьціць імне зьясьненьне, то ты будзеш адзеты ў шкарлат, і залаты ланцуг будзе на шыі ў цябе, і трэйцім у каралеўстве будзеш радзіць”.

17 Тады Данель адказаў і сказаў каралю: „Няхай дары твае будуць табе, надгароду ж іншаму дай, усе ж напіс прачытаю каралю і абьясьчу табе зьясьненьне. **18** Ты, каролю! найвышшы Бог даў Невухаднецару, айцу твайму, каралеўства а вялічча а славу а пазор. **19** І з прычыны вялічча, што Ён даў яму, усі людзі, народы й мовы лякаліся а дрыжэлі перад ім: каго хацеў, забіваў, і каго хацеў, таго пакідаў живога; і каго хацеў, таго вывешваў, і каго хацеў, таго паніжаў. **20** Але як сэрца ягонае ўзьянялося,

і дух ягоны скалянеў у пысе, ён зьведзены з каралеўскага пасаду свайго, і слава ягоная адабрана ад яго; 21 І ад сыноў людзкіх быў прагнаны, і сэрца ягонае зраўнавалася ізь зьверавым, і зь дзікімі асламі жыў; кармілі яго травою, як валы, і ад расы нябёснае цела ягонае мокла, пакуль ён не даведаўся, што радзе навышшы Бог каралеўства людкое і каго хоча прызначае на яго.

22 „А ты, сыну ягоны Велшазару, не ўкарыў сэрца свайго, хоць ты ведаў усе гэта;

23 „Але супроці Спадара нябёс ты падняўся, і прынеслі да цябе спрат дому Ягонага, і ты а панове твае, жонкі твае а мамошкі твае пілі віно зь іх, і ты хваліў багі срэбныя а залатыя, бронзавыя, зялезныя, дзярвяжныя а каменныя, што ня бачаць ані чуюць, ані ведаюць; а Бога, у Каторага ў рупцэ дых твой, і ў Каторага ўсі дарогі твае, ты ня ўславіў. 24 Тады была часць рукі паслана ад Яго, і гэты напіс быў нарысаваны. 25 І гэта напіс, што напісаны: „Мене, Мене, Тэкел, Уфарсып“. 26 Гэта зьясьненне не словаў: „Мене“ — палічыў Бог каралеўства тваё і скончыў яго; 27 „Тэкел“ — ты зважаны на вазе і знойдзены недастатным; 28 „Перэс“ — падзелена каралеўства тваё і дана Мідзянам а Пэрсам“.

29 Тады расказаў Велшазар, і адзелі Данеля ў шкарлат, і ўзлажылі залаты ланцуг на шыю ягоную, і агаласілі ўзглядам яго, што ён будзе трэйцім параднікам у каралеўстве.

30 Тае ж ночы Велшазар, кароль Хальдэйскі, забіты.

31 І Дар Мід заняў каралеўства ў веку шасьцьдзясят двух год.

6 Зьлюб было Дару пастававіць над каралеўствам сто дваццаць князёў, каторыя былі б над цэлым каралеўствам; 2 А над гэ-

тымі трох маршалкаў, з каторых Данель першы, каб гэтыя князі здавалі лічбы ім, і каб кароль ня меў ніякае страты. 3 Тады гэты Данель пераходзіў маршалкаў а князёў, бо ў яго быў дасканалны дух, і кароль думаў пастававіць яго над цэлым каралеўствам. 4 Тады маршалкі а князі шукалі знайсці прыклеп супроці Данеля ўзглядам каралеўства; але ніякага прыклепу ані заганы не маглі знайсці, бо ён быў верны, і ня была знойдзена ў ім ніякая абмыла альбо загана. 5 Тады казалі гэныя людзі: „Мы ня знойдзем у Данелю гэтым якога-колечы прыклепу з выняткам, што знойдзем штось супроці яго ў праве Бога ягонага“.

6 Тады гэтыя маршалкі а князі зьберліся да караля і гэтак казалі яму: „Каролю Дару, жыві на векі! 7 Зрадзіліся ўсі маршалкі каралеўства, намесьнікі а князі, скарбныя а вайводцы ўстаўці каралеўскую ўставу і зрабіць моцны пастаноў, каб калі хто да трыццаціх дзён будзе маліцца малітваю да якога Бога альбо да людзіны, а не да цябе, каролю, каб быў кінены ў лявіну яму. 8 Дык, каролю, устаў забарон і падпішы ліст, каб гэта ня было зьменена подле права Мідаў а Пэрсав, каторае ня ўзрушаецца“. 9 Затым кароль Дар падпісаў ліст а забарон. 10 І як Данель даведаўся, што ліст падпісаны, ён прышоў да дому свайго (а вокны ў пакою ягоным былі адчыненыя ў кірунку на Ерузалім), клякаў трэйчы ўдзень, і маліўся, і дзякаваў Богу свайму, як рабіў гэта калісь. 11 Тады людзі гэтыя зьберліся й засьпелі Данеля, як ён маліўся а пакорна прасіў Бога свайго. 12 Тады яны дабліжыліся й казалі каралю ўзглядам забарону каралеўскага: „Ці ня ты падпісаў забарон, што кажная людзіна, каторая будзе прасіць да трыццаціх дзён у якога-колечы Бога альбо

ў людзіны, а ня ў цябе, каролі, будзе кінена ў лявіну яму?" Кароль адказаў і сказаў: „Праўдзівае гэта слова, каторае падле права Мідаў а Пэрсан не мяняецца". 13 Тады яны адказалі й сказалі перад каралём: „Гэны Данель, што із сыноў палону Юдэйскага, не паважае цябе, каролі, ані пастанову, каторы ты падпісаў, але трэйчы ўдзень чыне малітву сваю". 14 Як кароль пачуў гэтыя словы, было яму вельмі няпрыемна, і пастанавіў у сэрцу сваім вывальніць Данеля, і стараўся аж да заходу сонца вывальніць яго. 15 Тады тыя людзі зьберліся да караля і сказалі каралю: „Ведай, каролі, што падле права Мідаў а Пэрсан ніякі забарон ані ўстава, пастаноўленьня каралём, ня маюць быць зьменены". 16 Тады кароль расказаў, і прывялі Данеля, і кінулі ў лявіну яму. Кароль адказаў і сказаў Данелю: „Бог твой, Катораму ты служыш кажначасна, вывальне цябе". 17 І прынеслі камень, і палажылі на адтуліну ямы, і кароль запячатаваў яе жуковінаю сваёй і жуковінаю паноў сваіх, каб расказаньне ўзглядам Данілы не магло быць зьменена.

18 Адлі кароль адышоў да палацу свайго і правёў ноч постуючы, і ня прыносілі музыцкіх снадзяў да яго, і сон адышоў ад яго. 19 Тады кароль устаў золкам і хапліва пашоў да лявінае ямы. 20 І, падшоўшы да ямы, крыкнуў жаласным голасам Данелю, і адказаў кароль, і сказаў Данелю: „Данелю, слуга Бога жывога, ці Бог твой, Катораму ты кажначасна служыш, змог вывальніць цябе ад лявоў?" 21 Тады сказаў Данель каралю: „Каролі, жыві на веці! 22 Бог мой паслаў Ангіла Свайго і зачыніў ляпы лявоў, каб яны не пашкодзілі імне, бо як перад Ім нявіннасьць была знойдзена ў імне, так і табе, каролі, я не зрабіў ніякае шкоды". 23 Тады кароль

надзвычайна ўсьцешыўся з яго і расказаў, каб вынялі Данеля з ямы; дык Данель бы выняты з ямы, і ніякае шкоды не знайшлі на ім, бо ён верыў у Бога свайго. 24 І кароль расказаў, і прывялі тых людзей, што зьвінавалі Данеля, і кінулі ў лявіну яму, іх, дзеці іхныя а жонкі іхныя; і не дасяглі яны дамоў ямы, як апанавалі іх лявы і разарвалі ўсіх косьці іхныя.

25 Тады кароль Дар напісаў усім людям, народам і мовам, што жылі на ўсёй зямлі: „Супакой хай многіхца вам! 26 Ад мяне выданы пастаноў, каб у кожнай дзяржаве каралеўства майго людзі дрыжалі а баяліся Бога Данелявага, бо Ён Бог жывы, вечнаіснуючы, і каралеўства Ягонае ня будзе зьнішчана, і ўлада Ягоная аж да канца. 27 Ён вывальняе а выбаўляе, і дзее знакі а чудосы на небе й на зямлі, Ён вывальніў Данеля ад лявоў". 28 Дык гэты Данель меў даспех за дзяржавы Дара і за дзяржавы Кіра Пэрскага.

7 Першага году Велпазара, караля Бабілёнскага, Данель сьніў сон і відзеў відзені галавы свае на ложку сваім; тады ён запісаў гэны сон і расказаў істасць справы. 2 Данель адказаў і сказаў: „Я відзеў у сваёй відзені ночы, і вось, чатыры вятры нябёсных ваявалі на вялікім мору, 3 І чатыры вялізмяныя зьвяры вышлі з мора, розныя адзін ад аднаго. 4 Першы як леў, але ў яго арліныя крылы. Як я глядзеў, крылы ягоныя былі адарваныя, і ён быў падняты із зямлі, і пастаноўлены на дзье нагі, як людзіна, і сэрца людзкое было дана яму. 5 І во яшчэ другі звер, падобны да медзьядзя, падняўся з аднаго боку, і тры скабы ў роце ў яго, меж зубоў ягоных; і гэтак сказаў яму: „Устань, жары шмат мяса". 6 Адлі я глянуў і бачу — яшчэ адзін, як леапард, у каторага на

хрыбце чатыры птушыныя крылы; у зьвера былі таксама чатыры галавы, і ўлада была дана яму. 7 Потым я відзеў у ночных відзеньях, і во — чацьверты зьвер, жаклівы а страшны а дужы надзвычайна; у яго вялікія зялезныя зубы; ён жэр а ірваў, астачу ж таптаў нагамі сваімі; ён быў накшы ад іншых зьвяроў, што былі перад ім, і дзесяць рог у яго. 8 Я назіраў рогі, і вось, адзін рог малы зьявіўся меж іх, перад каторым тры першыя рогі былі вырваны з карэньням, і вось, у гэтага рогу вочы, як вочы людзіны, і рот, што вымаўляў вялікія словы. 9 Назіраў я, аж пастаноўлены пасады, і Спрадвечны дзён сеў; адзецьце на Ём белае, як сьнег, і валасы на галаве Ягонаі — як чыстая воўна; пасады Ягоны — агняное полымі, колы ягоныя — палаючае цяпло. 10 Агняны цурэй выцек а разьліўся перад Ём; тысяча тысячаў служылі Яму, і дзесяць тысячаў дзесяткоў тысячаў стаялі перад Ём; суд сеў, і рапчыніліся кнігі. 11 У відзеньні відзеў я тады, што за вялікія словы, каторыя гўкаў рог; відзеньні відзеў я, што зьвер быў забіты, і зьнішчана цела ягонае, і перадана полымені цяпла. 12 Што да засталых зьвяроў, то ўлада ў іх была адабрана, але жыцьцё іхнае працягнута да року а часу. 13 Бачыў я ў ночных відзеньях, і вось, болкамі нябёснымі быццам Сын людзкі быў прышоўшы да Старога Днямі, да Яго. 14 І была дана Яму ўлада а слава а каралеўства, каб усі людзі, народы й мовы служылі Яму; улада Ягонаі — улада вечная, каторая ня мінець, і каралеўства Ягонае ня будзе зьнішчана.

15 „Я, Данель, зьнемарасьціўся ў духу сваім у целе, і відзеньні галавы мае парўшылі мяне. 16 Я дабліжыўся да аднаго з тых, што блізка стаялі, і папытаўся ў яго праўды праз усе гэта, і ён гутарыў з імною, і

абясьціў імне значаньне гэтых рэчаў. 17 „Гэтыя вялікія зьвяры, каторых чатыры — чатыры каралі, што паўстануць ізь зямлі. 18 Але адзяржаць каралеўства сьвятыя Навышняга і будуць дзяржаць каралеўства на векі, на векі а векі’.

19 „Тады я жацеў даведацца праўды праз чацьвертага зьвера, што розьніўся ад усіх іншых, быў надзвычайна страшны, ізь зялезнымі зубамі а бранзовымі капцюрамі, жэр а трыпчыў, астачу ж таптаў нагамі сваімі, 20 І зь дзесяцьма рагамі на галаве сваёй, і праз другога, што прышоў, і перад каторым палі тры, у каторага розе былі вочы й рот, што гўкаў вялікае, каторы выглядаў дужышым за сяброў сваіх.

21 „Я глядзеў, як гэны рог пачаў вайну ізь сьвятымі і перамагаў іх, 22 Пакуль ня прышоў Стары днямі, і суд быў даны сьвятым Навышняга, і настала пара, каб сьвятыя адзяржалі каралеўства.

23 „Гэтак ён сказаў: „Чацьверты зьвер — чацьвертае каралеўства будзе на зямлі, накшае ад усіх каралеўстваў, і будзе жэрці ўсю зямлю, і таптаць яе, і мяжджуліць. 24 А дзесяць рог значаць, што з гэтага каралеўства паўстане дзесяць каралёў, просьле іх паўстане адзін, накшы ад першых, і паніжа трох каралёў. 25 І будзе гўкаць словы на Навышняга, і нікбіць сьвятых Навышняга, і падумае адмяніць поры а права, і яны будуць адданы ў руку яму на час, часы а паў часу.

26 „Але сядзе суд, і адыймуць у яго ўладу, каб згубіць а зьнішчыць да канца. 27 Каралеўства ж а ўлада а вялічча каралеўства пад цэлым небам будзе люду сьвятых Навышняга, Каторага каралеўства — каралеўства вечнае, і ўсі дзяржавы будуць служыць Яму і слушаць Яго’.

28 „Дагэтуль канец справе. Што да мяне, Данеля: думкі мае вельма

палохалі мяне, і від мой адмяніўся ў імне; але я захаваў справу ў сэрцу сваім”.

8 Трэцяга году дзяржавы караля Велшазара відзень з’явілася імне, імне, Данелю, просьле гэтае, што з’явілася імне на пачатку. 2 І відзеў я ў відзені, і сталася, як я відзеў, што я ў Сусе, у палацу, каторы ў краіне Еламскай, і я відзеў у відзені, і я быў ля цур’я Улаю. 3 Тады я ўзьняў вочы свае і ўвідзеў: і вось, стаяў перад ракою баран; у яго рогі, ды рогі вялікія, але адзін большы за другі, і большы вырас пасьлей. 4 Я бачыў, што баран бадзецца на захад, і на поўнач, і на паўдня, ажно ніякі зьвер ня можа вытрываць перад ім, і нікога няма вывальніць ад яго; але ён рабіў падле волі свае і стаў вялікі. 5 І, як я разважаў, вось, казёл ішоў із захаду па відзе ўсяе зямлі і не дацькаўся зямлі; у гэтага казла тырчэў рог меж аччу. 6 І йшоў да рагатага барана, каторага я відзеў стаячага перад ракою, і пабег на яго ў шале сілы свае. 7 І я відзеў, што ён дабліжыўся да барана, і ўзлаваўся на яго, і боў яго, і зьбіў абодва рагі ягоныя; і ня было сілы ў барана ўстоіць супроці яго, але ён паваліў яго на зямлю і патаптаў яго; і ня было нікога вывальніць барана ад яго. 8 Затым казёл вырас вельма вялікі. І як ён падужэў, вялікі рог зламіўся, а вырасьлі выгляды чатырох замест яго на чатыры вятры нябёс. 9 І з аднаго зь іх вырас малы рог, каторы надзвычайна разросся на паўдня, на ўсход і да славутае зямлі. 10 І вырас аж да войска нябёснага, і ськінуў на зямлю з тога войска а з гвездаў, і патаптаў іх. 11 Нават із Князям войска раўнаваўся, Каторага штадзеныя аброкі быллі аддалены, і месца сьвятыні Ягонае закінена. 12 І войска было дана яму супроці кажначаснага аброку з прычыны выступу,

і ён кінуў праўду на зямлю, дзеў і меў дасьпех.

13 І пачуў я, як адзін сьвяты гўкаў, і сказаў адзін сьвяты камусь, каторы гўкаў: „Пакуль будзе відзень праз кажначасныя аброкі й выступ спустошанья, пакуль сьвятыня а войска будуць тапаны нагамі?” 14 І сказаў імне: „Да дзьвюх тысячаў трыста вечароў і раніцаў; і аправена будзе сьвятыня”.

15 І сталася, як я, Данель, відзеў відзень і шукаў зразуменья, тады, вось, стала перад імноу бы людзкая хорма. 16 І я пачуў людзкі голас з пасярод Улая, што гўкаў а сказаў: „Гаўрэллю! дай зразумець гэтаму відзень”. 17 Ён падышоў блізка да тога месца, ідзе я стаяў, і як ён прышоў, я спалохаўся і паў на від свой; і сказаў ён імне: „Зразумей, сыну людзкі, што да часу казла гэта відзень”. 18 І як ён гўкаў з імноу, я быў у глыбокім сьне зь відам сваім да зямлі; і ён даткнуўся да мяне, і пастанавіў мяне на месцу маім, 19 І сказаў: „Вось, абяшчу табе, што будзе на апошнім канцу абурэньня, бо канец станецца ў прызначаным часе.

20 „Баран, каторага ты відзеў з рагамі — каралі Мідзкі а Пэрскі. 21 А касматы казёл — кароль Грэцкі; а вялікі рог меж аччу ў яго — першы кароль. 22 Што ён зламіўся, замест яго паўсталі чатыры — чатыры каралеўствы паўстануць із народу, але ня ізь сілаю ягонаю.

23 „А ў апошнім часе каралеўства іхнага, як выступнікі ўзыйдуць на верх, паўстане кароль гарэзнага віду, навывтыраны ў падходах. 24 І ён умацуецца, але ня собскаю моцаю, і на дзіва будзе нішчыць, і будзе дасьпяваць а дзеяць, і нішчыць будзе дужых а люд сьвяты. 25 І, дзякуючы розуму ягонаму, будзе дасьпешнаю ашука ў руцэ ягонай. і ўзьвялічыцца ён у сэрцу сваім, і ў часе міру шмат каго загубе, паўста-

не супроці Князя каралёў, але бяз рукі будзе зломлены. 26 І відзень празь вечар і раніцу, што сказана, праўдзівая; але ты заткні гэтую відзень, бо яна за шмат дзён”.

27 І я, Данель, заняўздолеў, і быў хворы колькі дзён, потым устаў і займаўся справамі каралеўскімі; і быў я зумеўшыся зь відзены, але ніхто гэтага не разумеў.

9 Першага году Дара Агасуеронка, з насеньня мідзкага, каторы караліваў над каралеўствам Хальдэйскім, 2 Першага году дзяржавы ягонае, я, Данель, уцяміў з кніг лік год, праз каторыя было слова СПАДАРОВА Ярэме прароку, што выпаўняцца семдзясят год спустошаньню Ерузаліму. 3 І зьвярнуў я від свой да Спадара Бога, каб шукаць малітваю а маленьнямі, у посьце а зрэбніне а попеле. 4 І маліўся СПАДАРУ, Богу свайму, і спавадаўся, і сказаў: „Малю, Спадару, БОЖА вялікі а страшны, што захоуеш змову а міласэрдзе да тых, што любяць Цябе, і дзяржаць расказанні Твае! 5 Ізграшылі мы і зрабілі бяспраўе, і зрабілі нягодна, і паўсталі, нават адступіўшы ад расказаньняў Тваіх і ад судоў Тваіх; 6 І ня служалі мы слугаў Тваіх, прарокаў, каторыя гукалі імям Тваім каралём нашым, князем нашым а бацьком нашым а ўсяму люду зямлі. 7 У цябе, Спадару, справядлівасьць, а ў нас на відах сорама, як цяпер, у кажнага Юдэя, і ў жыжараў Ерузаліму, і ў вусіх Ізрайлян, блізкіх і далёкіх, у вусіх краёх, куды Ты шхнуў іх за выступы іхныя, што яны выступілі супроці Цябе. 8 СПАДАРУ, сорама на відах у нас, у нашых каралёў, у нашых князёў, у нашых бацькоў, бо мы ізграшылі супроці Цябе. 9 У Спадара, Бога нашага, жаласьлівасьць а дараваньне, дарма што мы паўсталі супроці Яго, 10 І ня служалі голасу СПАДАРА,

Бога нашага, каб хадзіць у правах Ягоных, што Ён даў перад намі слугамі Сваімі, прарокамі. 11 І ўвесь Ізраель узрушылі права Твае і адвярнуліся, каб ня слухаць голасу Твайго; затым кляцтва вылілася на нас і прысяга, напісаная ў праве Масея, слугі Божага, бо мы ізграшылі супроці Яго. 12 І споўніў Ён слова Свае, што казаў на нас а на судзьдзяў нашых, што судзілі нас, навёўшы на нас вялікае ліха; ня дзеялася пад усім небам, як зьдзялася над Ерузалімам. 13 Як напісана ў праве Масеявым, стрэла нас усе гэтае ліха; не маліліся мы, адылі, СПАДАРУ, Богу нашаму, каб адвярнуцца нам ад бяспраўя свайго і ўцяміць праўду Тваю. 14 Затым СПАДАР чукава глядзеў на гэта ліха і навёў яго на нас, бо СПАДАР, Бог наш, справядлівы ў вусіх учынках Сваіх, што Ён чыне, бо мы ня служалі голасу Ягонага. 15 І цяпер, Спадару, Божа наш, што вывеў люд Свой із зямлі Ягіпецкае рукою моцнаю і зрабіў Сабе імя, як сядні, мы ізграшылі, мы нягодна зрабілі. 16 Спадару! подле ўсяе справядлівасьці Твае няхай жа адвернуцца гнеў Твой а абурэньне Твае ад места Твайго Ерузаліму, сьвятое гары Твае, бо за грахі нашы а за бяспраўі айцоў нашых Ерузалім а люд Твой у грэбаваньню ў вусіх, што навокал нас. 17 Дык цяпер, пачуй, Божа наш, малітву слугі Свайго а мальбу ягоную і зазьзяй відам Сваім на сьвятыню Сваю, што спустошана, дзеля Спадара. 18 Нахіні, Божа мой, вуха Сваё й пачуй, адчыні вочы Свае й глянь на спустошанні нашы а на места, названае імям Тваім, бо ня дзеля нейкае справядлівасьці нашае кладзем перад Табою маленьні нашы, але дзеля вялікага міласэрдзя Твайго. 19 Спадару! пачуй; Спадару! даруй; Спадару! уважай і чыні, не адвалакай дзеля Сябе, Божа мой; бо

імя Твае мянуецца на месцыце Тваім і на людзе Тваім”.

20 І пакуль я гукаў а маліўся, і спавядаўся з грэху свайго а з грэху людю свайго, і пакладаў малібу сваю перад СПАДАРОМ, Богам сваім, за сьвятую гару Бога свайго, — 21 І пакуль я гукаў у малітве, муж тый Гаўрэль, каторага я бачыў у відзеньні спачатку, уборзьдзе прыляцеў, даткнуўся да мяне каля часу вячэрняга аброку, 22 І даў імне разуменьце, і размаўляў з імной, і сказаў: „Данелю, цяпер я выпшаў даць табе навьтыграньне разуменьня. 23 На пачатку малення твайго выпшла слова, і я прышоў абясьціць, бо ты жадааны; дык зразумей слова і разумеі відзень.

24 „Семдзясят тыдняў прызначана людю твайму а месту сьвятому твайму, каб скончыць выступ, і запячатаваць грэх, і ласку ўчыніць узглядам бяспраўя, і прывесці вечную справядлівасьць, і запячатаваць відзеньні а прароку, і памазаць Сьвятое Сьвятых. 25 Дык ведай а разумеі: ад выхаду слова аднавіць а збудаваць Ерузалім да Месіі Князя мінець сем тыдняў а шасьцьдзясят два тыдні, і будуць адноўлены а адбудаваны вуліца а мур, нават у часок уціску. 26 І за шасьцьдзясят два тыдні жыцьцё Месіі будзе сыята, але не за Самога Сябе, а места а сьвятых зьнішча люд князя, каторы прыйдзе, і канец яго з паводкаю, і да канца вайны наканаваны спустошаны. 27 І ўмацуе змову шмат каму пераз адзін тыдзень, і ў палавіцы тыдня спыне аброк а хлебны аброк, і на крыле агідаў будзе пустошыць, і аж да сканчэньня а наканаваньня выльлецца на спустошанае”.

10 10 Трэцяга году Кіра, караля Пэрскага, было аб’яўлена слова Данелю, каторага імя было Велтэшагар; і слова праўдзівае, і вайна вялікая; і ён зразумеў слова,

і меў зразуменьне відзеньні. 2 Тых дзён я, Данель, быў у жалобе тры поўныя тыдні. 3 Хлеба жадаюча я ня еў, ані мяса, ані віно ня йшло ў рот мой, і ня масьціў сябе, пакуль ня выпаўніліся тры тыдні.

4 І дваццаць чацьвертага дня першага месяца, як я быў ля берагу вялікае ракі, каторая Тыгра, 5 І ўзьняў я вочы свае, і глядзеў, і ўвядзеў, і вось, людзіна, адзеўшыся ў лянныну, і сьцёгны ейныя паперазаныя шчырым золатам із Уфазу. 6 І цела ейнае — як бэрыл, і від ейны — як выгляд маланьні, і вочы ейныя — як полымя цяпла, і цэўі ейныя, і ногі ейныя — колеру палэраванае бронзы, і гук словаў ейных — як гук множасьцяй. 7 І я, Данель, адзін відзеў гэтую відзень, а людзі, што былі з імной, ня відзелі гэтае відзеньні; але вялікая дрыгота напала на іх, ажно яны ўцяклі, каб схавацца. 8 Дык я застаўся адзін і відзеў гэтую вялікую відзень, і ня стала сілы ў імне, бо ўрода мая адмянілася ў імне аж да зьнішчэньня. 9 І чуў я голас словаў ягоных; і як я пачуў голас словаў ягоных, тады я быў у глыбокім сьне на відзе сваім і на відзе сваім да зямлі. 10 І вось, рука даткнулася да мяне і закрунула мяне па каленях маіх і па далонях рук маіх. 11 І сказаў ён імне: „Данелю, мужу жадааны, зразумей словы, што я скажу табе, і стань проста, бо да цябе я пасланы цяпер”. І як ён казаў гэтае слова імне, я стаў дрыжачы. 12 Тады сказаў ён імне: „Ня бойся, Данелю, бо зь першага дня, што ты пастанавіў сэрца свае да зразуменьня і паніжыўся перад Богам сваім, словы твае былі пачуты, і я прышоў дзеля словаў тваіх; 13 Але князь Пэрскага каралеўства стаў супроці мяне дваццаць адзін дзень; гля, адылі, Міхайла, адзін із першых князёў, прышоў памагчы імне, і я заставаўся там каля князёў Пэр-

скіх. 14 Цяпер я прышоў даць табе зразумець, што прыгодзіцца людз твайму апошніх дзён, бо відзень на шмат дзён яшчэ.

15 І як ён гукаў гэтакія словы, я спусціў від свой далоў і занямеў. 16 І вось, бы падобнасьць сыноў людзкіх даткнулася да вуснаў маіх, і я адчыніў рот свой, і гукаў, і сказаў таму, хто стаяў супроці мяне: „Спадару мой, ад відзені болі мае абярнуліся на мяне, і я не задзяржаў сілы. 17 Бо як можа гэты слуга спадара майго размаўляць із гэтым спадаром маім? бо што да мяне, адразу не засталася сілы ў імне”.

18 Тады йзноў даткнуўся на выгляд бы чалавек і пасіліў мяне, 19 І сказаў: „Ня бойся, жаданы мужу! супакой табе; мацуйся а мацуйся”. І як ён казаў імне, я падужаў і сказаў: Кажы, спадару мой, бо ты пасіліў мяне”. 20 І ён сказаў: „Ці ведаеш ты, чаму я прышоў да цябе? І цяпер я зьвярнуся хоцацца з князям Пэрскім; і я выйду, і глы, прыйдзе князь Грэцкі. 21 Пакажу я, адылі, табе, што зацмелена ў пісьме праўды; і ніхто ня сіліцца з імноў ў гэтым, адно Міхайла, князь вашы.

11 „Таксама я першага году Дара Мідзкага стаў, каб умацаваць а пасіліць яго. 2 І цяпер скажу табе праўду: абач, паўстануць яшчэ тры каралі ў Пэрсі; і чацьверты прайдзе ўсіх багацьцям сваім, і як ён умацуецца багацьцям сваім, узруша ўсіх на каралеўства Грэцкае. 3 І магутны кароль паўстане, што будзе радзіць зь вялікаю ўладаю і будзе рабіць падле волі свае. 4 І як ён паўстане, каралеўства ягонае будзе зломлена й будзе падзелена на чатыры вятры нябёсныя, ды ня меж патомкаў ягоных ані з уладаю тых, што яго радзілі, бо каралеўства ягонае будзе вырвана з карэньня, нават да іншых побач гэтых.

5 „І умацуецца кароль паўднявы,

і з князеў ягоных, і ён будзе дужшы за яго, і будзе мець уладу, і ўлада ягоная — улада вялікая.

6 „І ў канцу год яны пасваячацца, бо дачка паўднявога караля прыйдзе да караля паўночнага зрабіць паправу; але яна не ўдзяржыць сілы ў руцэ, і ён ня вытрымае ані цаўё ягонае, але яна будзе выдана, і прыданыя ейныя, і тый, каторага яна нарадзіла, і тый, што сіліў яе тых часоў.

7 „Але з атожылы карэньня ейнага паўстане на месца ягонае, каторы прыйдзе з войскам, і ўвайдзе ў умацаваньні паўночнага караля, і заладзе зь ім справу, і пераможа яго. 8 І перавязец таксама да Ягіпту ў палон багі іхныя з вылітымі балванамі іхнымі, з дарагім судзьдзям іхным, срэбным а залатым; і ён будзе трымаць больш год, чымся кароль паўночны.

9 „Дык кароль паўднявы прыйдзе да каралеўства, зьвернецца да зямлі свае. 10 Сынове ягоныя, адылі, узбрацца і зьбяруць множасьць вялікіх сілаў, і адзін напэўна пойдзе, і разальлецца, і пройдзе, тады зьвернецца й будзе націскаць на ўмацаваньні ягоныя. 11 І ўзлуецца паўднявы кароль, і выступе, і будзе біцца зь ім, з каралём паўночным, і выставе вялікую множасьць, і множасьць будзе дана ў рукі ягоную. 12 Як зьбярэць тую множасьць, узнімецца сэрца ягонае, і ён ськіне далоў шмат якіх дзесяць тысячаў, адылі, не падужэе;

13 „Бо кароль паўночны зьвернецца і выставе множасьць большую за ранейшую, і напэўна прыйдзе ў канцу часоў, нават год, зь вялікім войскам і зь вялікім багацьцям. 14 І тых часоў шмат якія паўстануць супроці караля паўднявога, і глабаныкі зь людз твайго падыймуцца, каб выпайнілася відзень, але яны павалюцца.

15 „Дык кароль паўночны пры-

йдзе, і насыпе вал, і пераможа абароннае места, і цэўі паўдня ня вытрываюць, ані выборны люд ягоны, ані дужасьць ня вытрывае. 16 Але тый, што прыйдзе на яго, будзе дзеяць самадумам, і ніхто не спрацівіцца яму; і стане ў пазорнай зямлі, што рукою ягонаю будзе зьнікбена. 17 І зьверне від свой, каб увыйсьці ізь сілаю ўсяго каралеўства, і пасьцівыя зь ім, гэтак зробі; і дасьць дачку жанок на згубу яе, але яна ня стане на баку ягоным ані будзе за яго.

18 „І зьверне від свой да абтокаў, і пераможа шмат якіх; але спыне князь зробленую ім ганьбу і нават зьверне ганьбу назад на яго самога. 19 Тады зьверне від свой да гораду собскае зямлі, але спатыкнецца а паваліцца, і ня знойдуць. 20 Тады паўстане на месца ягонае зьбіраньнік падачкаў у слазе каралеўскай, але за колькі дзён будзе зломлены, не ад гневу ані ў бітвё.

21 „І на месца ягонае паўстане няслаўны, катораму не дадуць каралеўскае сыці; але ён ціха прыйдзе ў лёсткамі ўмацуе каралеўства. 22 І цэўямі ягонымі, як паводкаю, заліты будуць ім і патрышчаны; але, таксама князь змовы. 23 І, пасябраваўшы зь ім, ён будзе тарнаваць ізрадства, бо ён узыйдзе а ўмацуецца з малым народам. 24 Увыйдзе ён на супакойныя а ўродлівыя месцы краю і зробі, чаго не рабілі айцове ягоныя ані айцове айцоў ягоных; здабытак а глэбань а багацьце раськіне ім, і праз гарады задумае думкі, адно да часу.

25 „І ўзруша сілу сваю ў сэрца сваё зь вялікаю сілаю на караля паўднявога, і кароль паўднявы выступе на бітву зь вельма вялікім а дужым войскам, але ня ўстое, бо абдумаюць на яго думы. 26 Бо тыя, што ядуць дзель ежы ягонае, зломяць яго, і войска ягонае разалецца, і шмат паваліцца забітых.

27 І сэрцы абодвых гэтых каралеў будуць рабіць ліха, і яны будуць гукаць ману за адным сталом, але ня будуць мець дасьпеху, бо канец яшчэ адкладзены на прызначаны час. 28 І зьвернецца ён да свае зямлі зь вялікім багацьцям, і сэрца ягонае супроці сьвятое змовы, і зробі, і зьвернецца да зямлі свае. 29 На прызначаны час зьвернецца і прыйдзе на паўдня; і ня будзе, як ранейшае і як апошняе;

30 „Бо прыйдуць супроці яго караблі кітымскія, і ён зьнемарасьціцца, і зьвернецца, і будзе абурыўшыся на сьвятую змову; і зробі, і зьвернецца, і будзе мець разуменьне з тымі, што пакінулі сьвятую змову. 31 І паўстануць ад яго дужшыя, каторыя збудзеныя сьвятыню, гэты горад, аддаляць кажначасныя аброкі і пастановыя агіды спустошаньня. 32 І таковых, што нягодна дзеюць да змовы, ён улабуне лёсткамі, але люд, што знае Бога свайго, умацуецца ў будзе дзеяць. 33 І разумныя меж людю дадуць разуменьне шмат каму, паваліцца, адылі, і ад мяча ў адным полімені, у палоне а ў глабані шмат дзён. 34 І, як будуць валіцца, будуць спадзявацца малое памогі; шмат хто, адылі, прылучыцца да іх падлыжна. 35 І з тых разумных будуць валіцца, каб пералітаваць іх а ачысьціць а выбяліць аж да пары канца, бо яшчэ патрывае да прызначанага року.

36 „І кароль будзе дзеяць самадумам, і вывешацца, і ўзьвялічацца над кожным богам і над БОГАМ багоў, і будзе гукаць дзіўствавае, і будзе мець дасьпех, пакуль ня зьдеецца абурэньне, бо наканаваўнае станецца. 37 І на багоў айцоў сваіх ён ня будзе зважаць, ані на жаданьне жанок, ані на якога-ко-лечы бога будзе зважаць, бо ўзьвялічыцца над усім. 38 Але бога гарадоў на месцу яго будзе сыціць, ды бог,

каторага ня зналі айцове ягонья, ён будзе сьціць золатам а срэбрам а дарагім каменьям а прыемнымі рэчмі. 39 І зробі з наймацнейшымі гарадамі, як із чужымі багамі; тым, што яго прызнаюць, ён памножа чэсьць, прызначы іх за дзяржаўцаў над шмат кім і падзеле зямлю за плату.

40 „І ў часе канчатку гэтага часу стыхнецца зь ім кароль паўднёвы, і, як бура, пойдзе на яго кароль паўночны зь цялежжамі а коньнікамі а з чысьленьмі караблямі, і ўвядзе ў зямлі, і залле, і прыйдзе. 41 І прыйдзе ён да пазорнае зямлі, і шмат якія спатыкнуцца; але гэтыя ўцякуць ад рукі ягонае: Едом а Моаў а галоўныя із сыноў Амонавых. 42 І выпягне руку сваю на краі, і зямля Ягіпецкая ня будзе на ўцёкі. 43 І ён будзе мець уладу над залатымі а срэбнымі скарбамі і над жаданымі рэчмі Ягіпту; і Лібіяне, і Ефіопляне пойдучь за ім. 44 Але ведамкі з усходу й поўначы зьнемарасьцяць яго, дык пойдзе ён у вялікай злосьці губіць а пустошыць шмат каго. 45 І разапнець палацовыя буданы свае меж мораў і пазорнае Сьвятое гары, і прыйдзе да канца свайго, і ня будзе яму памачнікі.

12 „І паўстане ў тым часе Міхэйла, вялікі князь, што заступаецца за сыноў людю твайго; і настане гаротны час, якога ня бывала адгэтуль, як існуе народ, дагэтуль; і ў тым часе люд твой уцячаць, кажны знойдзены запісаным у кнізе.

2 „І шмат хто із сыпачых у пыле зямлі прахнуцца, гэтыя да жыцьця вечнага, а гэныя на сорам,

вечнае грэбаваньне. 3 І разумныя будуць зьяць, як бліск нябёсны, і тыя, што прыгвадучь да праўды шмат каго — як зоры, на векі а векі.

4 „Але ты, Данелю, замкні словы гэтыя і запячатуй кнігу аж да часу канца; шмат хто прабяжыць тудысюды, і памножыцца веданьне”.

5 І глянуў я, Данель, і вось, стаяла іншых двух, адзін на гэтым баку берагу ракі, а другі на гэтым баку берагу ракі. 6 І сказаў мужу ў ляньнінэ, што над вадою ракі: „Калі будзе канец гэтым чудосам?”

7 І пачуў я мужа ў ляньнінэ, што быў над вадою ракі, як ён падняў правіпу сваю й лавіцу сваю к небу і прысягнуў Жывучым вечна, што да часу, часоў а палавіцы, і як скончыцца расьцярушэньне сілы сьвятога людю, тады ўсе гэта будзе здойсьнена. 8 І я пачуў, але не зразумеў, тады сказаў: „Спадару мой! што за канец гэтаму?”

9 І ён сказаў: „Ідзі, Данелю, бо словы замкнёныя а запячатаваныя аж да часу канца. 10 Шмат хто будзе ачышчаны а выбелены а вылітаны; нягодныя, адылі, будуць рабіць нягодна, і ніхто зь нягодных не зразуме, але разумныя зразумеюць. 11 І ад часу аддзяленьня кажначаснага аброку і пастанаўленьня агіды спустошаньня мінець тысяча дзевьсьце дзевяцьдзясят дзён.

12 „Дабраслаўны, хто дачакае а дойдзе да тысяча трыста трыццаці пятага дня.

13 „Але ты йдзі да канца, і супацьнеш, і паўстанеш да свае долі ў канцу дзён”.



КНИГА ПРАРОКІ ГОСІ

1 Слова СПАДАРОВА, што было Госі Беронку за дзён Узі, Ефама, Агаза, Гэзэкі, каралёў Юдэйскіх, і за дзён Еровоама Ёашонка, караля Ізраельскага. 2 Пачатак слова СПАДАРОВАГА Госям.

І сказаў СПАДАР Гасі: „Ідзі, вазьмі сабе жонку зь бязуляў і дзеці зь бязульства, бо зямля надта бязульствавала, адыходзячы ад СПАДАРА”. 3 І пайшоў ён, і ўзяў Гомер Дыў-Лаімішку; і яна зачалá, і нарадзіла яму сына. 4 І сказаў СПАДАР яму: „Назаві імя ягонае Езрэель, бо яшчэ крыху, і Я спаганю кроў Езрэеля на доме Ёгавым, і спыню каралеўства дому Ізраелявага. 5 І станецца таго дня, што Я патрышчу лук Ізраеляў у даліне Езрэелявай”.

6 І зачалá яна ізноў, і нарадзіла дачку; і сказаў яму: „Назаві імя ейнае: Ло-Ругама, бо наперад Я ня буду спагадаць дому Ізраеляваму, каб, даруючы, дараваў ім. 7 А дом Юдзія Я пажалею і выбаўлю іх СПАДАРОМ, Богам іхнім, а ня выбаўлю іх лукам, ані мячом, ані бітвой, ані коньмі, ані коньнікамі”.

8 Адвучыўшы Ло-Ругаму, яна зачала а нарадзіла сына. 9 І сказаў: „Назаві імя ягонае: Лоамі, бо вы ня люд Мой, і Я ня буду вашым”.

10 Яшчэ будзе лік сыноў Ізраелявых, як пясок морскі, каторага нельга памераць ані палічыць; і станецца, замест таго, што казалі ім: „Вы ня люд Мой”, скажуць ім: „Вы сынове БОГА жывога”. 11 І зьбяруцца разам, і прызначаць сабе аднаго за галаву, і ўзыйдуць із зямлі; бо вялікі дзень Езрэеляў.

2 „Кажыце братом вашым: „Аммі” і сёстрам вашым: „Ругама”. 2 „Правуйцеся з маткаю вашаю, правуйцеся, бо яна ня жонка Імне, ані Я муж ёй, каб яна адда-

ліла бязульства зь віду свайго і чу- жалоства з памеж пелькаў сваіх, 3 Каб Я ня выставіў яе аголенаю і не пастанавіў яе як у дзень, калі яна нарадзілася, і не зрабіў яе, як пустыню, і не абярнуў яе ў сухую зямлю, і не замарыў яе смагаю. 4 І сыноў ейных не пажалею, бо яны сыны бязульства; 5 Бо маці іхная бязульствавала; тая, што радзіла іх, зрабіла ганебна; бо яна казалá: „Пайду за палюбоўнікамі сваімі, што даюць хлеб імне й вадку імне, воўну імне а лён імне, аліву імне а напіткі імне”. 6 Затым, вось, Я загараджу дарогу тваю цернямі і агараджу агарожаю яе, і сыцежак сваіх яна ня знойдзе. 7 І пажанецца за палюбоўнікамі сваімі, але не дажанець іх; і будзе шукаць іх, але ня знойдзе і скажа: „Пайду й зьвярнуся да свайго першага мужа, бо тады было імне лягчэй, чымся цяпер”. 8 Бо яна ня ведала, што Я даваў ёй збожжа а вінны сок а аліву, і палюбоўніку ёй срэбра а золата, з каторага яны зрабілі аброк Ваалу. 9 Затым зьвярнуся і адбяру збожжа Сваё часу яго, і вінны сок Свой упару яго, і выратую воўну Сваю а лён Свой, даны накрываць голасьць ейную. 10 І цяпер адкрыю сорам ейны на ачох палюбоўнікаў ейных, і ніхто ня вывальне яе з рукі Мае. 11 І спыню ўсю весялосыць ейную, сьвяты ейныя, маладзікі ейныя а сыботы ейныя а ўсі ўрочыстыя поры ейныя. 12 І спустошу віны ейныя а фігі ейныя, праз каторыя яна кажа: „Гэта заллата мая, што далі імне палюбоўнікі мае”; а Я абярну іх у лес, і зьвяры палывым зьядуць іх. 13 І даведаюся да яе за дні Ваалам, калі яна кадзіла ім, і прыбіралася завушніцамі а кралямі, і хадзіла за палюбоўнікамі сваімі, а Мяне забылася, агалашае СПАДАР.

14 „Затым, вось, і Я прынаджу яе, і павяду яе на пустыню, і буду гукаць да сэрца ейнага. 15 І дам ёй стуль вінныя гароды і даліну Ахор дзеля дзв'ярэй надзеі; і яна будзе паяць там, як за дзён маладосці свае і як у дзень, як узышла із зямлі Ягіпецкае.

16 „І будзе таго дня, агалашае СПАДАР, будзеш гукіць Мяне: „Мужу мой”, але ня будзеш гукіць Мяне: „Ваале”. 17 І аддальню імёны Ваалаў з вуснаў ейных, і яны ня будуць болей менаваныя імёнамі сваімі. 18 І таго дня ўчыню змову ім із зьвярмі палявымі, і з птушкамі нябёснымі, і з паўзунамі земнымі; і лук, і меч, і бітву патрышчу із зямлі, і дам ім супачываць бяспечна. 19 І заручу цябе із Сабою на векі; але, заручу цябе із Сабою справядлівасцяй а судою а міласэрдыям а спагадаю. 20 І заручу цябе із Сабою вернасьцяй, і ты пазнаеш СПАДАРА.

21 „І станецца ў тым часе, што Я буду адказваць, агалашае СПАДАР, буду адказваць нябёсам; а яны будуць адказваць зямлі; 22 А зямля будзе адказваць збожжу а а вінному соку а аліве; а яны будуць адказваць Езрэлю. 23 І пасею яе Сабе ў зямлі, і пажалю Ло-Ругаму, і буду казаць не Свайму люду: „Ты люд Мой”, а ён скажа: „Бог мой”.

3 І сказаў СПАДАР імне: „Ідзі яшчэ, пакахай жонку, каханую прыяцелям сваім, але чужаложніцу, падобна да любові СПАДАРА да сыноў Ізраэлявых, а яны абарачаюцца да багоў іншых і любяць віны”. 2 Затым купіў я сабе яе за пятнанцаў срэбнікаў і за гомер ячменю, і за паўгомеру ячменю; 3 І сказаў ёй: „Заставайся з імною шмат дзён; не бязуль і ня будзь іншаму; дык я таксама буду да цябе”; 4 Бо даўгія дні сыноў Ізраэлявы застануцца без караля а бяз князя, і без абро-

ку, і без выразанага, і без наплечніка, і бяз хатніх балваноў. 5 Потым навернуцца сыноў Ізраэлявы і будуць шукаць СПАДАРА, Бога свайго, і Давіда, караля свайго, і з бязьню абвернуцца да СПАДАРА а дабрыні Ягонае ў вапошніх днёх.

4 Слухайце слова СПАДАРАВА, сыноў Ізраэлявы; бо ў СПАДАРА сьпярэчка із жыхарамі гэтае зямлі, бо нямаш праўды ані міласэрдыя, ані пазнаньня Бога на зямлі. 2 Прысяганьням а перачэньням а ўбіўствам а зладействам а чужалоствам яны выбухлі, і кроў даганяе кроў. 3 Затым зямля будзе ў жалобе, і кажны, што жывець на ёй, скволее із зьвярмі палявымі й птушкамі нябёснымі, нават і рыбы морскія будуць забраны. 4 Але ніхто не прарэч ані гань другога, бо люд твой як тыя, што сьперачаюцца із сьвятаром. 5 І спатыкнешся серад-ня, і прарока таксама паваліцца з табою ночы, і адатну маці тваю. 6 Люд Мой адцяты за нястачу веданьня, бо ты адкінуў веданьне, і Я адкіну цябе, каб ты не сьвятарстваваў Імне; а што ты забыўся права Бога свайго, Я таксама забудуся сыноў тваіх. 7 Чым болей яны мнажыліся, тым балей грашылі супроці Мяне; славу іхнюю абярну ў сорам. 8 Жывяцца грэхам люду Майго, і да бяспраўя іхнага імкнецца душа іхная. 9 І станецца як люду, так сьвятару; і пакараю яго за дарогі ягоныя, і ўчыніў ягоныя абярну на яго. 10 Бо будуць есьці — і не насьцяцца, будуць бязуліць — і не размножацца; бо пакінулі зважаць на СПАДАРА. 11 Бязульства а віно а вінны сок забіраюць сэрца. 12 Люд Мой пытаецца ў пня свайго, і кій ягоны зьясьняе яму; бо дух бязульства прычыніў абмылу, і ад Бога свайго ішлі ў бязульства. 13 Абракаюць на вярхох гор і кадзяць на ўзгорках, пад дубамі а таполямі а вязаімі, бо добры сьцень іх. Затым

дачки вашыя будуць бязуліць, і нявесткі вашыя — чужаложыць. 14 Я не пакараю дачок вашых за бязульства, ані нявестак вашых за чужалоства, бо яны бываюць ізь бязулямі і абракаюць ізь сьвятаркамі бязульства; але люд, што не разумее, упадзець. 15 Калі ты, Ізраелю, бязуліш, няхай бы Юда не выступаў; і не хадзіце да Гілгалу ані ўходзьце да Бет-Авену, ані прысягайце: „Жыгь СПАДАРА!“ 16 Бо, як цяліца ўпорлівая, быгь упорлівы Ізраель; цяпер СПАДАРА будзе пасьціць іх, як баранчыка на прасторным месцу. 17 Яхром злучыўся з балванамі; пакінь яго. 18 Упорлівымі іх робе напітак іхны, яны бязуляць кажначасна; вельма любяць сорама абароньнікі іх. 19 Вецер ахопе іх крыламі сваімі, і засаромяцца яны аб рокаў сваіх.

5 Слухайце гэта, сьвятарове, і прыслухайцеся, доме Ізраеляў, і накіні вуха, доме каралеўскі, бо суд супроці вас, бо вы былі пасадакаю Міцпе і расьцягненаю сецьцю на Табору. 2 І бунтаўнікі жадаюць забіваць, хоць Я ганю іх усіх. 3 Знаю Яхрэма, і Ізраель не схаваўны ад Мяне; бо цяпер, Яхрэме, ты бязуліш, Ізраель сплюгаўлены. 4 Не даюць учынікі іхныя навярнуцца да Бога свайго, бо дух бязульства ўнутры ў іх, і яны ня знаюць СПАДАРА. 5 І пыха Ізраелява сьветча на відзе ягоным; за тое Ізраель а Яхрэм спатыкнуцца ў бяспраўю сваім; Юда таксама спатыкнуцца зь імі. 6 З авечкамі сваімі а з чародамі сваімі пойдучь шукаць СПАДАРА, але ня знойдуць: Ён здаліўся ад іх. 7 СПАДАРА яны ізрадзілі, бо нарадзілі чужыя дзеці; цяпер зжарэць іх месяц зь дзельмі іхнімі.

8 Трубіце ў рог у Гівеі і ў трубу ў Рама, трубіце ў Бет-Авене, па табце, Веняміне! 9 Яхрэм будзе спустошаны ў дзень ганеньня; меж пакаленьняў Ізраелявых я абяшчу, што

канечне будзе. 10 Князі Юдзіны былі, як тыя, што перасуваюць граніцу: як ваду, выльлю на іх гнеў свой. 11 Яхрэм уцісьнены, патрышчаны судам, бо адно ў вахвоту хадзіў подле расказанья. 12 А Я буду як моль Яхрэму, і дому Юдзінаму як гнільля. 13 Як Яхрэм абачыгь хваробу сваю і Юда — рану сваю, тады папоў Яхрэм да Асура й паслаў каралю Ярэву; але ён ня можа ўздараваць вас ані вылячыць рану вашу; 14 Бо Я як леў Яхрэму і як левяне дому Юдзінаму: Я, Я разарву й адыйду; панясу, і ніхто ня вывальне. 15 Пайду й зьвярнуся на месца Сваё, пакуль яны ня прызнаюць выступу свайго і ня будуць шукаць віду Майго; у гароце сваёй будуць шукаць Мяне рана.

6 „Пайдзіма й зьвярнімасы да СПАДАРА, бо Ён разьдзер і Ён ударове нас, выпцяў і завяжа нам. 2 За два дні ажыве нас, на трэці дзень ускрэсе нас, і мы будзем жыць перад відам Ягоным. 3 Тады пазнаем, пажанемся пазнаць СПАДАРА; прыход Ягоны прыгатаваны як раньне, і Ён прыйдзе да нас як дождж, як вяснушчы й восевскі дождж на зямлю“. 4 Што Імне рабіць ізь табою, Яхрэме? што Імне рабіць ізь табою, Юда? бо міласэрдзе ваша як ранічны туман, і мінае як раса нараніцы. 5 Затым Я часаў іх прарокамі і забіваў іх словамі вуснаў Сваіх, і суды твае, як сьвятліня выйдуць; 6 Бо Я жадаў міласэрдыя, а не аброку, і знацьця Бога болей, чымся ўсепаленьняў. 7 Але яны, як Адам, узрушылі змову, тым ізрадзілі Мяне. 8 Гілеад места іхнае, каторае робе бяспраўе, сплюгаўлены крывёю. 9 Як чарада глабаньнікаў цікуе на чалавека, так груд сьвятароў забівае на дарозе да Шыхему, бо яны бязуляць. 10 У доме Ізраелявым Я бачыгь жажлівае: там бязульства Яхрэма, сплюгавіўся Ізраель. 11 І нават, Юда, прызначана жніў

табе, як Я зьвярну палон людз
Свайго.

7 Як Я лячыў Ізраеля, тады адкрылася бяспраўе Яхрэмава, і нягоднасьць Самары; бо тарнуюць ману, і ўходзе злодзей, і чароды глэбаньнікаў глэбаюць вонках. **2** І ня кажучь яны ў сэрцу сваім, што Я помню ўсі нягоднасьці іхныя; цяпер абступаюць іх учынкi іхныя; яны перададзілі права Маім былі. **3** Вяселяць караля нягоднасьцямі сваімі і князеў — маною сваёй. **4** Яны ўсі чужаложнікі, як печ, нацпеленая пекаром, што перастаець падкладаць ад замесу да закісу цеста. **5** У дзень караля нашага князі задалі яму хваробу бутлямі віна, ён выцягае руку сваю із скалазубамі; **6** Бо да свайго цікаваньня яны прытарнавалі сэрцы свае, як печ: усю ноч сьпіць пярар іхны, а нараніцы яна гарыць як палаючае цяпло. **7** Усі яны распаленыя, як печ, і пажэрлі судзьдзяў сваіх; усі каралёве іхныя ўпалыя, ніхто зь іх ня гукіае да Мяне. **8** Яхрэм, ён зьмяшаўся зь людзямі, Яхрэм — неперавернены сачэнь. **9** Чужаземцы жэрлі сілу ягоную а ён ня ведае; але, сівыя валасы выскачылі на ім, адылі ён ня ведае. **10** І пыха Ізраелява сьветча ў вочы супроці яго, і яны не звараваюцца да СПАДАРА, Бога свайго, ані шукаюць яго з усім гэтым. **11** Яхрэм як дурная галуба бяз сэрца: гукіаюць Ягіпет, ідуць да Асыры. **12** Калі яны пойдучь, Я расьцягну на іх сець Сваю; як птушкі нябёсныя, зьвяду іх далоў; пакараю іх, як збор іхны чуў.

13 Авохці ім, бо яны пабадзяліся ад Мяне; зьгінота ім, бо яны выступілі супроці Мяне. Я адкупіў іх, а яны гукілі на Мяне манлівае. **14** І ня гукілі да Мяне ў сэрцу сваім, як вылі на ложках сваіх; зьбіраюцца дзеля збожжа а віннага соку, паўстаюць супроці Мяне.

15 Хоць Я зазырыў, умацаваў цэў іхныя, яны, адылі, задумляюць ліха супроці Мяне. **16** Наварачаюцца не да Навышняга; яны — як ізрадлівы лук; князі іхныя павалюцца ад мяча за гарэзны язык свой; гэта будзе пасьмехам ім у зямлі Ягіпецкай.

8 Трубу да вуснаў сваіх! Бы арол ляціць на дом СПАДАРОЎ, бо яны выступілі із змовы Мае і ізрадзілі права Маё. **2** Да Мяне гукіаюць яны: „Божа мой! мы знаём, Цябе, мы — Ізраель”. **3** Адкінуў Ізраель дабро; непрыяцель будзе перасьледаваць яго. **4** Яны станавілі каралёў, але не ад Мяне; прызначалі князеў, але без Мае ведзі; із срэбра свайго а золата свайго рабілі сабе балваны — на адцяцце. **5** Цялё тваё, Самара, пакінула цябе! загарэўся гнеў Мой на іх; пакуль ня будуць магчы яны асягчы нявіннасьць? **6** Бо гэта таксама ад Ізраеля: работнік зрабіў яго, затым ён ня Бог; бо патрышчанымі кавалкамі будзе цялё самарскае. **7** Як пасеялі яны вецер, дык пажнуць буру; збожжа на лню ня будзе ў яго; краса ня дасьць мукі; калі дасьць, чужаземцы глынуць яе. **8** Глытаюць Ізраеля; цяпер ён меж народаў, як непатрэбная судзіна. **9** Бо яны зышлі да Асура, як дзікі асёл адзіночны; Яхрэм наймаў каханкаў. **10** Хоць яны наймалі ў народаў, цяпер Я зьбяру іх, каб крыху палягчыць ім ад цяжару караля князеў. **11** Яхрэм зрабіў сабе шмат аброчнікаў, каб грашыць, — на грэх будуць яму аброчнікі! **12** Напісаў Я ім найважнейшыя рэчы ў праве Сваім, яны мелі гэта за чужое. **13** Яны абракаюць аброкі, абракаюць мяса й ядуць яго; СПАДАР ня прыймае іх; цяпер Ён успомне бяспраўе іхнае і даведаецца да грахоў іхных: яны зьвернуцца да Ягіпту. **14** І забыўся Ізраель Учніцеля свайго, і паставіў палацы; і Юда памножыў абаронныя месцы; але Я па-

шло цяпло на месты ягонья, і яно пажарэць замкі ягонья.

9 Не весяліся, Ізраелю, да захаплення, як людзі; бо ты адышоў, бязулячы, ад Бога свайго; ты палюбіў заплачу на кажнай малатаўні збожжа. **2** Малатаўня а таўчальня ня будуць жывіць іх, і вінны сок адмовіцца ад яго. **3** Ня будуць яны жыць на зямлі СПАДА-РОВАЙ, але Яхрэм зьвернецца да Ягіпту і будзе есці нячыстае ўв Асыры. **4** Ня будуць узліваць віна СПАДАРУ ані будуць прыемныя Яму. Аброкі іхныя будуць ім, як хлеб жалобы, усі, што ядуць яго, будуць сплюгаваны, бо хлеб за душу іхную ня ўвільдзе ў дом СПАДАРОУ. **5** Што вы будзеце рабіць у дзень прызначанага свята і ў дзень свята СПАДАРОВАГА? Бо, гля, яны адходзяць ад зьнішчэння; Ягіпет зьбіраець іх; Мэмфіс пакавае іх; жаданае імі срэбра спадзец крапіве; цернь будзе ў будадох іхных. **7** Прышлі дні даведавання, прышлі дні адплаты; даведаецца Ізраель, што прарока дурны, натханы муж здурнелы з прычыны множасьці бяспраў твайго й вялікае ненавіднасьці. **8** Яхрэм — вартаўнік ля Бога майго, прарока — пасада палляўнічага на птушкі на ўсіх дарогах ягоньх, нянавіднасьць у доме Бога ягонага. **9** Глыбака папсаваліся, як за дзён Гівеа; Ён успомне бяспраўе іхнае, даведаецца да грахоў іхных.

10 Як віно на пустыні, знайшоў Я Ізраеля; як першую садавіну на фізе на пачатку яе, Я бачыў айцоў вапых; яны прышлі да Ваал-Пеора і адлучыліся да сорама, і сталі абрыдамі, як тыя, каго яны любілі. **11** Слава Яхрэмава адляцела, як птушка: ані нараджэння, ані цяжарнасьці, ані зачацьця. **12** Хоць яны й выкукабляць дзеці свае, Я, адылі, спабуду іх вырослацьці; бо й ім бяда, як Я адступлю ад іх. **13** Яхрэм, як Я бачу, пасаджаны, як Тыр,

на прыемнай мясцовасьці; Яхрэм, адылі, павядзецца дзеці свае да ўбіўцы. **14** Дай ім, СПАДАРУ! што даці? дай ім улоньне, плод ськідаючае, і засожлыя пелькі. **15** Уся нягоднасьць іхная ў Гілгале, і там Я зьненавідзіў іх за нягоднасьць учынкаў іхных; выжну іх із дому Свайго; ня буду болей любіць іх; усі князі іхныя бунтаўнікі. **16** Яхрэм выцяты; карэнь іхны ссох; ён ня дасьць плоду; але, хоць і родзе, Я заб'ю любовага ўлоньня іхнага. **17** Бог мой адкіне іх, бо яны ня служалі Яго, і будуць бадзякамі меж народаў.

10 Ізраель — пустое віно, даець плод самому сабе; подле множасьці пладоў сваіх, множа аброчнікі; подле дабрыні зямлі свае, яны прыгожа робяць выразаныя свае. **2** Дзеліцца сэрца іхнае, вось, цяпер яны вінныя; Ён патрышча аброчнікі іхныя, паглабае выразаныя іхныя. **3** Бо цяпер яны кажучь: „Ня маш у нас караля, бо мы не баімся СПАДАРА! а які-колечы кароль, — што ён нам зробі?” **4** Ёнаюць словы, прысягаюць хвалышыва, робячы змову; дык будзе квінец суд, як атрутная трава на барознах поля. **5** За цяляты Бет-Авену баяцца жыхары самарскія, бо люд яго заплача па ім, і святарове (паганскія) яго, што цешыліся зь яго, па славе яго, бо яна адышла ад яго. **6** Яно таксама прывезена будзе да Асыры — на дар каралю Ярэву; Яхрэм будзе мець сорам, і Ізраель асараматіцца радаю сваёю. **7** Самара, кароль яе будзе адцяты, як шумаў на зьверху вады. **8** Таксама будуць выгублены ўзвышшы Авену, грэх Ізраеля; цернь а дзядоўнік абыдучь на аброчніках іхных, і скажучь яны горам: „Накрыйце нас”, і ўзгоркам: „Звалціся на нас”.

9 Ад дзён Гівеі грашыў ты, Ізраелю; там яны вытрывалі: бітва ў Гівеі не насыпела сыноў бяспраўя.

10 Подле зычэння Свайго пакараю іх, і зьбяруцца люды супроці іх, як Я зьвяжу іх за два выступы іхнія. 11 Ды Яхрэм — вучаная цяліца, што любе малаціць, але Я ўзлажу йго на прыгожую шыю ейную; услышу Яхрэма, каб езьдзіць конна на ім; Юда будзе араць, Якаў скарадзіць. 12 Сейце сабе на справядлівасьць, пажніце на міласэрдзе; арыце дзірван, бо пара шукаць СПАДАРА, пакуль Ён прыйдзе й дажджом пальцець справядлівасьць на вас. 13 Вы аралі нягоднасьць, жалі бяспраўе, елі плод маны, бо ты спадзяваўся на дарогу сваю, на множасьць дужасілаў сваіх. 14 За гэта сумятня паўстане ў людзе тваім, і гарады твае будуць аглабаны, як Шалман аглабаў Бет-Арбел у дзень бітвы: маці зь дзецьмі пацята былі на кавалкі. 15 Гэтак зробіе вам Бэт-Эль за вялікую нягоднасьць вашу. Нараўніцы кароль Ізраельскі супоўна будзе сьцяты.

11 Як Ізраель быў малцам, Я ўлюбіў яго і зь Ягіпту гукнуў сына Свайго. 2 Гукалі іх, дык яны йшлі ад іх; абракалі Ваалам і ка-дзілі выразаным. 3 Я таксама вучыў Яхрэма хадзіць, бяручы іх за рукі іхнія, але яны ня ведалі, што Я лячыў іх. 4 Паварозамі людзкімі Я цягнуў іх, вязямі любосьці; і быў Я ім як тый, што здыймае йго із шыі іхнае, і жывіў іх. 5 Ён ня зьвернецца да зямлі Ягіпецкае, бо Асур будзе каралём ягоным, бо яны адмовіліся ад каяты. 6 І зваліцца меч на месцы ягонья, і зглуме галузы ягонья, і зжарэць за рады іхнія. 7 І люд Мой утраз у вадварненню ад Мяне; хоць гукалі іх да Навышняга, разам не падыймаюцца. 8 Як аддам цябе, Яхрэме? як Я перадам цябе, Ізраелю? як зрабіць табе, як Адме, зраўнаваць цябе із Сэвоімам? Сэрца Маё перавярнулася ў Імне; узгарэлася ўся жаласьлівасьць Мая. 9 Ня дам дзеяць полымені гневу

Свайго, ізноў ня буду губіць Яхрэма; бо Я БОГ, а не людзіна, Сьвяты сярод цябе, і ня ўвыйду ў места.

10 За СПАДАРОМ пойдучь яны; Ён заравець як леў; бо Ён заравець, і затрымцяць дзеці захаду. 11 Будуць трымцець, як птушка, зь Ягіпту і, як галуб, із зямлі Асырскае, і пасаджу іх у дамох іхніх, агалашае СПАДАР.

12 Абступіў Мяне Яхрэм із маюю і дом Ізраеляў — із ашукаю; але Юда яшчэ радзе з БОГАМ і верны із сьвятымі.

12 Яхрэм пасьвіць вецер і гоніцца за ўсходнім ветрам; што дзень множа ману а спустошаньне; робе змову з Асурам і аліву прынёс да Ягіпту. 2 І ў СПАДАРА сьпярэчка зь Юдаю, і пакрые Якава подле дарогаў ягоньх, подле ўчынкаў ягоньх зьверне яму. 3 У жываце за пята дзяржаў брата свайго і моцаю сваёю пакняску ставіўся да БОГА. 4 Але, дужаўся з Автілам — і здужаў, плакаў і маліў Яго; у Бэт-Элю звайшоў Яго і там гўкаў з намі; 5 А СПАДАР — Бог войскаў; СПАДАР памятка Ягоная. 6 Затым і ты наварніся да Бога свайго; заховуй міласэрдзе а суд і ждзь Бога свайго кажначасна. 7 Канаанец, ашуканая вага ў руцэ ягонаі; ён любе ашукаць; 8 І Яхрэм кажа: „Я забагацеў, я прыдбаў сабе маемасьць, у вусіх працах маіх ня знойдуць бяспраўя ў імне, што было б грэхам”. 9 І Я, СПАДАР, Бог твой ад зямлі Ягіпецкае; яшчэ асялю цябе ў будавах, як за дзён прызначанага сьвята. 10 Гўкаў Я таксама прарокамі, і мнажыў відзені, і ўжываў падобнасьці рукамі прарокаў. 11 Бяспраўе ў Гілеадзе, напэўна яны марнасьць; абракаюць цяляты ў Гілгале; нават аброчнікі іхнія як кучы ў барознах поля. 12 І Якаў уцёк да поля арамскага, і Ізраель служыў за жонку, і сьцярог за жонку. 13 І прарокам вывеў СПА-

ДАР Ізраеля зь Ягіпту, і прарокам Ён сыцярог яго. 14 Горка квяліў Яхрэм да гневу, за тое кроў сваю пакіне на сабе, і ганьбу ягоную абярне СПАДАР на яго.

13 Як гўкаў Яхрэм, дрыжэлі: ён вывышаўся ў Ізраелю; як завініўся Ваалам, ён памёр. 2 І цяпер далей грэшаць, зрабілі сабе выліваньня із срэбра свайго падле разуменьня свайго; усе гэта работа рук рамесьнікаў, каторыя кажуць ім: „Няхай абракаючыя цалуюць цяляты”. 3 За тое яны будуць — як ранешні туман, і як раса, што рана чэзьне, як умецьце, несенае віхром із такаўні, і як дым із коміну. 4 Я, адылі, СПАДАР, Бог твой ад зямлі Ягіпецкае; і, апрача Мяне, ты ня маеш знаць ніякага бога, і Спаса няма, апрача Мяне. 5 Я знаў цябе на пустыні, у зямлі сухмянёў. 6 Падле пасыцьбішча свайго яны сыцелі; як упасыціліся, сэрца іхнае ўзьнялося, і затым яны забыліся Мяне. 7 Затым Я буду ім як леў, як леопард ля дарогі буду цікаваць на іх. 8 Перайму іх, як мядзьведзіца, спабытая медзьведзянят сваіх, і разарву месца сэрца іхнага, і пажару іх, як леў; польны зьвер будзе ірваць іх. 9 Ты загубіў сябе, Ізраелю, але ў Імне помач твая. 10 Ідзе ж кароль твой? Ідзе, каб выбавіць цябе ў вусіх местах тваіх? І судзьдзі твае, каторым ты казаў: „Дайце імне караля а князёў”? 11 Я даў табе караля ў гневе Сваім і адабраў у цябе ў вабурэньню Сваім.

12 Зьвязана бяспраўе Яхрэмава, грэх ягоны захаваны. 13 Мўкі парадзіхі настануць яму; ён — сын нямудры, накш ён не заставаўся б доўга ў палажэньню дзяцей, што родзяцца. 14 Ад улады шэолу Я вывальню іх, ад сьмерці адкуплю іх. Я буду болькаю тваёй, сьмерць, буду

зьнішчэньням тваім, шэолу; каяньне будзе схавана ад аччу Маіх. 15 Хоць плодны ён меж братоў; усходні вецер прыйдзе, вецер СПАДАРОЎ узыйдзе з пустыні, і высахне жарало ягонае, перасохне крыніца; ён аглабае скарбніцу ўсяго жаданага судзьдзя. 16 Самара будзе спустошана, бо яна паўстала супроці Бога: ад мяча павалаяцца яны, дзецяняты іхныя будуць разьбіты, і цяжарныя іхныя будуць распораны.

14 Навярніся, Ізраелю, да СПАДАРА, Бога свайго, бо ты спатыкнуўся з прычыны бяспраўя свайго. 2 Вазьміце із сабою словы й навярніцеся да СПАДАРА; кажыце Яму: „Даруй кажнае бяспраўе й прыймі ласкава, дык мы заплацім цялём вуснаў нашых. 3 Асур ня выбаве нас; мы ня будзем езьдзіць конна на конях і наперад ня скажам рабоче рук нашых: „Багове нашы”, бо ў Цябе сірата знаходзе спагаду”.

4 Вылячу адварненне іхнае, ахвотна буду любіць іх, бо гнеў Мой адварнуўся ад іх. 5 Я буду расою Ізраелю; ён заквіціць, як ліля, і пусьце карэньне сваё, як Лібан. 6 Разрастуцца галужы ягонныя, і харашыня ягоная будзе, як аліўнага дзерва, і пах, як лібанскі. 7 Зьвернуцца тьма, што жылі пад сьцёням ягоным, аживуць, як збожжа, і вырастуць, як віно, памятка ягоная будзе, як віна лібанскага. 8 Яхрэм скажа: „Што я маю рабіць із балванамі?” Я адказаў і назіраў яго; Я як зялёны кіпрыс; зь Мяне знойдзены плады твае. 9 Хто мудры і зразумее гэта? разумны і даведаецца? бо дарогі СПАДАРОВЫ правільныя, і справядлівыя будуць хадзіць па іх, але выступнікі павалаяцца на іх.



КНІГА ПРАРОКІ БЕЛЯ

1 Слова СПАДАРОВА, што было да Беля Пефуэленка. **2** Слухайце гэта, старыя, і нахініце вуха, усі жыхары зямлі: ці было гэта за дзён вашых альбо за дзён айцоў вашых? **3** Кажыце гэта дзяцём сваім, а дзеці вашыя — дзяцём сваім, а дзеці іхныя — наступному пакаленьню: **4** Засталае ад вусені ела шаранча, засталае ад шаранчы елі стрэлкі, засталае ад стрэлкаў даела мошкі. **5** Прачхніцеся, п'яніцы, і плачча, і выйце ўсі, віно п'ючыя, па вінным соку, бо ён адцяты ад вуснаў вашых. **6** Бо прышоў на зямлю Маю народ дужы а няшчысьлёны, каторага зубы — зубы лавіныя, і шчэляпы — вялікага лява. **7** Спустошыў ён мае віно, акарыў фігу, агаліў яе й адкінуў; галузы яе збылелі. **8** Галасі, як маладзіца, паперазаўшыся зрэбніаю, па мужу маладосці свае. **9** Адцяты хлебныя аброкі а ўзьліваньні ад дому СПАДАРОВАГА; сьвятарове, слугі СПАДАРОВЫ, у жалобе. **10** Спустошана поле, зямля ў жалобе, бо збожжа збузавана, вінны сок высах, аліўка звяяла. **11** Саромцеся, ралейнікі, выйце, віннікі, па пшонцы а па ячменю, бо жніво загінула ў полі. **12** Віно ссохла, і фіга звяяла, гранатовае дзерва, пальма таксама, і яблына, усі дзервы палявыя пасохлі; бо высахла весялосьць сыноў людзкіх.

13 Паперажыцеся й галасіце, сьвятарове, выйце, слугі аброчнікавы, ідзіце, начуйце ў зрэбніне, слугі Бога майго, бо ўздэжжаны хлебныя аброкі а ўзьліваньні ад дому Бога нашага. **14** Пасьвяціце дзень посту, згукайце ўрочысты збор, зьбярыце старых і ўсіх жыхараў зямлі гэтае да дому СПАДАРА, Бога, нашага, і гукайце да СПАДАРА. **15** Бяда, бо дзень, бо дзень СПАДАРОЎ блізка,

і прыходзе як зьнішчэньне ад Усемагучага. **16** Ці не перад ачыма нашымі адцята ежа, ад дому Бога нашага весялосьць а радасьць? **17** Згніла сяўба пад ськібамі сваімі, спусьцелі сьвірны, разбураны такі, бо збожжа ссохла. **18** Як стогне жывёла, мучыцца чарада статку! бо няма ім пашы, і чароды авец спустошаны. **19** Да Цябе, СПАДАРУ, гукую, бо цяпло пажэрла пасьцёбішча пустыні, і полымя спаліла ўсі палявыя дзервы. **20** Таксама жывёла палявая рыкае да Цябе, бо рэкі водаў высахлі, і цяпло пажэрла пасьцёбішчы пустыні.

2 Затрубіце ў трубу на Сьёне, крычыце на сьвятой гары Маёй, няхай дрыжаць усі жыхары зямлі, бо настаець дзень СПАДАРОЎ, ён блізка, **2** Дзень цямноты а цемрадзі, дзень булаку а туману: як ранічная сьвятліна, пашыраецца па горах люд вялікі а дужы, якому падобнага ня было ад веку ды і просьле яго ня будзе ніколі ад пакаленьня аж да пакаленьня. **3** Перад Ём, цяпло жарэць, а за Ём полымя пале; зямля як сад Едэньскі перад Ём, а за Ём спустошаны сыцеп, і нават ніхто не ўцячэць ад Яго. **4** Выгляд іхны, як выгляд коні, і, як коньнікі, так яны пабягуць; **5** Як грукат цялжак на вярхох гор, яны паскачучь, як трэскаць полымя цяпла, што жарэць жнеўнік, як люд дужы ладзіцца да бітвы. **6** Ад віду Ягонага будучь дрыжаць люды, усі віды збылелі. **7** Як дужасілы пабягуць яны, узылезучь на сыяну як воі, і кажны йдзець сваёю дарогаю, і ня ўзрушаць радоў сваіх. **8** Адзін аднаго ня цісьне, кажны йдзець сваёю сьцежкаю, і як падаюць на зброю, ня бываюць раненыя. **9** Бягуць туды-сюды па месьце, узлазяць на сыяну, узыходзяць у дамы, будуць

улазіць пераз вокны, як злодзей. 10 Перад Ім затрасецца зямля, нябёсы задрыжаць, сонца а месяц зацьмеюць, і гвезды страцяць зьяўненне сваё. 11 І СПАДАР выдаць голас Свой перад войскам Сваім, бо табар Ягоны вельма вялікі, бо дужы, хто паўніць слова Ягонае, бо дзень СПАДАРОЎ вялікі а вельма страшны, і хто можа вытрываць гэта? 12 „Затым і цяпер, агалашае СПАДАР, навярніцеся да Мяне ўсім сэрцам Сваім, постуючы, з плачам і ў жалобе. 13 І ірвіце сэрца вашае, а не адзеціныя вашыя”, і навярніцеся да СПАДАРА, Бога вашага, бо Ён ласкучынюшчы а спагадлівы, памальны да гневу а вельмі міласэрны і шкадуецца ліха. 14 Хто ведае, ці не пашкадуецца Ён, і не пажалее, і не пакіне дабраслаўства за Сабою, хлебнага аброку а ўзьлівання СПАДАРУ, Богу вашаму?

15 Затрубіце ў трубу на Сыёне, пасьвяціце дзень посту і згукайце ўрочысты збор. 16 Зьбярыце люд, пасьвяціце збор, пазавіце старых, зьбярыце дзеці а сысую; хай выйдзе князь малады з палацу свайго і княгіня маладая з пад балдахіму свайго. 17 Меж ганку й аброчніку няхай плачуць сьвятарове, слугі Божыя, і няхай кажучь: „Ашчадзі люд Свой, СПАДАРУ, і ня дай спадку Свайго на паганьбеньне, каб народы ня мелі ўлады над ім; нашто маюць казаць меж людзям: „Ідзе Бог іх?”” 18 Тады будзе рупатлівы СПАДАР празь зямлю Сваю і зьмілуецца над людзям Сваім. 19 Але, СПАДАР адказаў і сказаў люду Свайму: „Гля, Я пашлю вам збожжа а вінны сок а аліву, і вы насыціцеся імі, і наперад на паганьбеньне меж народаў не аддам вас. 20 І паўночнае войска здэлю ад вас, і пражану яго да зямлі сухое а спустошанае, прырэдняе войска ягонае абярнецца да ўсходняга мора, а задняе да апошняга мора;

і ўзьйдзе ад яго смурод, і гнільля пойдзе ад яго, бо ён парабіў шмат. 21 Ня бойся, зямля, весяліся а цешся, бо СПАДАР зробі вялікае. 22 Ня бойцеся, палявая жывёла, бо ўрасуць пасьцьбішчы на сьцепе, бо дзержы дадуць плады свае, фіга а віно выдадуць сілу сваю. 23 І вы, дзеці Сыёну, весяліцеся а цешчыся ў СПАДАРУ, Богу вашым, бо Ён даў вам Наўчыцеля дзеля справядлівасьці, і ільцець на вас дождж, дождж ранні і дождж позны на пачатку. 24 І напоўняцца такі пшонкаю, і скляпы перапоўняцца вінным сокам а аліваю. 25 І адплачу вам за гады, што ела шаранча, стрэлі а мошкі а вусень — Маё вялікае войска, каторае Я паслаў сярод вас. 26 І будзеце есьці шмат, і здаволіцеся, і будзеце выхваляць імя СПАДАРА, Бога свайго, Каторы чудаўна абходзіцца з вамі, і люд мой ніколі не асарамаціцца. 27 І даведаецца, што сярод Ізраэля Я, і Я СПАЛАР, Бог ваш, і няма іншага, і люд Мой ніколі ня будзе асарамочаны.

28 „І станецца просьле тога, што выльлю Дух Свой на кажнае цела, і будуць праракаць сынове вашыя а дачкі вашыя, старыя вашыя будуць сьніць сны, дзяцюкі вашы будуць відзець відзены. 29 І таксама я слугаў а на служэбкі выльлю Дух Свой тых дзён. 30 І пакажу чудосы на нябёсах і на зямлі, кроў а цяпло а стаўпы дыму. 31 Сонца абярнецца ў цемнь, а месяц — у кроў, перад тым, як настане дзень СПАДАРОЎ, вялікі а страшны. 32 І станецца, што кажны, хто будзе гучаць імя СПАДАРОВА, будзе выбаўлены, бо на гары Сыёне а ў Ерузаліме будзе выбаўленьне, як СПАДАР сказаў, і ў вастаках, каторыя СПАДАР пагучае;

3 „Бо вось, тых дзён і ў тым часе, калі Я зьвярну палон Юдаі а Ерузаліму, 2 Я зьбяру ўсіх народаў і зьвяду іх на даліну Ясапатаву,

і буду зь імі прававацца там за люд Свой а спадак Свой, Ізраеля, каторы яны расьцярушылі меж народаў, і падзялілі зямлю Маю, 3 І кідалі на жэрабя празь люд Мой, і аддавалі дзяццюка за бязулю, і прадавалі дзеўку за віно, і пілі. 4 Але, і што вы маеце да Мяне, Тыру а Сыдоне і ўсі акругі пілісцкія? Ці адплачуеце Імне? А калі адплачуеце Імне, лёгка, борзда Я абярну адплату вашу на галаву вашу; 5 Бо срэбра Маё а золата Маё вы ўзялі, і Маё добрыя жаданьні перанеслі да палацаў багоў сваіх, 6 І сыноў Юды а сыноў Ерузаліму прадавалі сыном грэцкім, каб здаліць іх ад граніцаў іхных. 7 Вось, Я ўзьніму іх із тога месца, куды вы іх прадалі, і абярну плату вашу на галаву вашу. 8 І прадам сыноў вашых а дачкі вашыя ў рукі сыноў Юдзіных, і яны прададуць іх Савеям, люду далёкаму, бо СПАДАР казаў".

9 Абясьціце гэта меж народаў; пасьвяціцеся на вайну; пабудзіце дужасілаў; няхай дабліжацца, няхай узыйдуць усі воі; 10 Перакуйце нарогі вашы на мячы і сярпы вашы на дзіды; слабы няхай скажа: „Я дужы". 11 Барзьдзіце й прыходзьце, ўсі народы, адусюль, і зьбярыцеся туды; прычыні, СПАДАРУ, зыйсьці дужых Сваіх. 12 Няхай працхнуцца народы і ўзыйдуць на даліну Ясапатаву; бо там Я сяду судзіць

ўсі народы навокал. 13 Пусьціце ў рух серп, бо жніво сьпелае; прыходзьце, спусьціцеся, бо таўчальня поўная, із скляпоў пераліваецца, бо вялікая нягоднасьць іхная. 14 Грамады, грамады ў даліне рассудку, бо дзень СПАДАРОЎ бліжэе ў даліне рассудку. 15 Сонца а месяц зацьмеюць, і гвезды страцяць зьзяньне сваё. 16 І СПАДАР із Сыёну загрыміць, і выдасьць голас Свой зь Ерузаліму, і здрыгануцца нябёсы й зямля; але СПАДАР абарона люду Свайму і сіла сыном Ізраелявым. 17 „Тады даведаецца, што Я СПАДАР, Бог ваш, што жывець на Сыёне, на сьвятой гары Сваёй; і будзе Ерузалім сьвятасьцяй, і наперад чужаземцы ня будуць праходзіць па ім.

18 „І станецца таго дня, што з гор будзе капаць віяны сок, і з узгоркаў пацячэць малако, і ўсі рэкі Юдзіны напоўняцца вадою, і жарало выйдзе з дому СПАДАровага, і напое даліну Шытымскую. 19 Ягіпет стане спустошаньням, і Едом будзе спустошаным сьцепам за ўпіск сыноў Юдзіных, бо яны разьлівалі нявінную кроў у зямлі іхнай. 20 Але Юда трываць будзе на векі, і Ерузалім ад пакаленьня да пакаленьня: 21 Бо ачышчу кроў іхную, каторай не ачышчаў; і СПАДАР жывець на Сыёне".

КНИГА ПРАРОКИ АМОСА

1 Словы Амосавы, што быў меж аўчароў фекойскіх, каторыя ён відзеў праз Ізраеля за дзён Узя, караля Юдэйскага, і за дзён Еровоама, караля Ізраельскага, два гады перад трасеньням зямлі. 2 І сказаў ён: „СПАДАР загрыміць із Сыёну і выдасьць голас Свой зь Ерузалі-

му, і сялібы пастускія будуць у жалобе, і высахне верх Кармілу".

3 Гэтак кажа СПАДАР: „За тры выступы Дамашку, нават за чатыры, не дарую яму, бо яны малацілі жалезнымі снадзівамі Гілеад; 4 Але пашлю цяпло на дом Газаеляў, і жарэць палацы Вен-Гададовы. 5 І

патрышчу завалу Дамашку, і адатну жыхараў з даліны Авен і дзяржачага ськіпетру з дому Едэнавага, і люд арамскі пойдзе ў палон да Кіра". кажа СПАДАР.

6 Гэтак кажа СПАДАР: „За тры выступы Газы, нават за чатыры, не дарую яму, бо яны завялі іх у палон, у палон супоўны, каб перадаць іх Едому. 7 І пашлю цяпло на сыяну Газы, і яно зжарэць палацы яе. 8 І адатну жыхараў з Ашдоду і дзяржачага ськіпетру з Ашкелону, і зьвярну рукі Сваю на Екрон, і загіне астаца Пілішчан", кажа Спадар СПАДАР.

9 Гэтак кажа СПАДАР: „За тры выступы Тыру, нават за чатыры, не дарую яму, бо яны перадалі іх цэлым палонам Едому і ня ўспомнелі брацкае змовы; 10 Але пашлю цяпло на сыяну Тыру, і зжарэць палацы яго".

11 Гэтак кажа СПАДАР: „За тры выступы Едому, нават за чатыры, не дарую яму, бо ён перасьледаваў мячом брата свайго, здушыў у сябе спагадлівасьць, і кажначасна ірваўся ў гневе сваім, і вечна захаваў злосьць; 12 Але пашлю цяпло на Феман, каторае пажарэць палацы Воцры".

13 Гэтак кажа СПАДАР: „За тры выступы сыноў Амонавых, нават за чатыры, не дарую яму, бо яны расправалі цяжарных Гілеаду, каб магчы пашырыць граніцу сваю; 14 Але запалю цяпло на сыяне Раўвы, і яно зжарэць палацы яе з крыкам у дзень бітвы, зь віхром у дзень буры. 15 І кароль іхны пойдзе ў палон, ён а князі ягоныя разам", кажа СПАДАР.

2 Гэтак кажа СПАДАР: „За тры выступы Моава, нават за чатыры, не дарую яму, бо ён спаліў на вапну косьці караля Едомскага; 2 Але пашлю цяпло на Моава, і яно зжарэць палацы Керафа, і памрэць

Моаў із шумам, крыкам, гукам трубы. 3 І адатну судзьдзю з пасярод яго, і заб'ю ўсіх князёў ягоных разам із ім", кажа СПАДАР.

4 Гэтак кажа СПАДАР: „За тры выступы Юды, нават за чатыры, не дарую яму, бо яны пагрэбавалі Правам СПАДАРОВЫМ і не дзяржалі расказаньня Ягонага, і зьвялі іх мана іхная, подле каторае хадзілі айцове іхныя; 5 Але пашлю цяпло на Юду, і яно зжарэць палацы ерузалімскія".

6 Гэтак кажа СПАДАР: „За тры выступы Ізраеля, нават за чатыры, не дарую яму, бо яны прадавалі справядлівых за срэбра і ўбогіх за чаравікі; 7 Каторыя жадаюць пылу зямнага на галаву бедных, а дарогу лагодных адварачаюць; і мужчына і бацька ягоны ходзяць да дзяўчыны, каб плятавіць сьвятое імя Маё. 8 На закладзеных адзецях кладуцца ля кажнага аброчніка, і віно засуджаных п'юць у доме бога свайго. 9 Я, адылі, зьнішчыў Аморэя перад імі, каторага вышыня, як вышыня кедраў, і яны крэпкія, як дубы; Я, адылі, зьнішчыў плады ягоныя ўгары і карэньне ягонае далавах. 10 Таксама я ўзвёў вас із зямлі Ягіпецкае і вадзіў вас сорок год па пустыні, каб спала вам зямля Аморэя. 11 І Я ўзняў із сыноў вашых за прарокаў і з маладзёнаў вашых за назарэяў; ці ня так, сынове Ізраелявы?" агалашае СПАДАР. 12 „А вы далі назарэям ніяко піць і расказалі прарокам, кажучы; „Не пракайце". 13 Вось, я націсну на вас, як цялежкі ціснуць такаўню, поўную снапоўя. 14 Затым загінуць уцекі ад хіжага, і дужы не ўмадуе моцы свае, ані магучы вывальне душу сваю, 15 Ані страляючы з луку вытрывае, ані шыйбканогі вывальніцца, ані коньнік вывальне душу сваю. 16 І адважны сэрцам сярод дужасілаў упячаць голы таго дня", агалашае СПАДАР.

3 Слухайце слова гэтае, што СПАДАР казаў на вас, сынове Ізраелявы, на ўсю радзіму, каторую Я ўзьвёў ізь зямлі Ягіпецкае, кажучы: 2 „Адно вас я пазнаў з усіх радзімаў зямлі, затым пакараю вас за ўсі бяспраўі вашы. 3 Ці пойдучь два разам, калі ня зышліся? 4 Ці равец леў у лесе, як ён ня мае здабытку? ці левяне выдаець голас свой у бярозе, калі нічога не злавіла? 5 Ці можа птушка лучыць у сіло на зямлі, як сіла няма на яе? ці можа сіло падняцца ізь зямлі, як нічога ня ўсілілася? 6 Ці трубе ў месьце рог, і людзі ня дрыжаць? ці бывае ліка ў месьце, і СПАДАР ня ўчыніў? 7 Напэўна Спадар СПАДАР нічога ня робе, не аб'явіўшы тайны слугам Сваім, прарокам. 8 Леў зароў, — хто ня будзе баяцца? Спадар СПАДАР загучаў, — хто ня будзе праракаць?” 9 Прагаласіце ў палацах ашдоцкіх і ў палацах у зямлі Ягіпецкай і скажыце: „Зьбірайцеся на горы самарскія, і абачча вялікую сумятню сярод яе, і ўціскі сярод яе”. 10 „Бо ня ведаюць як рабіць справядліва, агалашае СПАДАР, каторыя ўсілствам а глабанням зьбіраюць у палацы свае”.

11 Затым гэтак кажа Спадар СПАДАР: „Праціўнік — ён навокал зямлі, і ён адыме ад цябе сілу тваю, і паглабаны будуць палацы твае”. 12 Гэтак кажа СПАДАР: „Як пастух ратуе зь ляпы лявінае дзьве галёнкі альбо кавалак вуха, так будуць уратаваны сынове Ізраелявы, што жывуць у Самары ў куце ложка і ў Дамашку на пасьцелі. 13 Слухайце й сьветча ў доме Якававым, агалашае Спадар СПАДАР, Бог войскаў: 14 Таго дня, каторага Я даведаюся да Ізраеля за выступы ягоныя, Я таксама даведаюся да аброчнікаў Бэт-Элю, і адцяты будуць рагі аброчніка, і звалюцца на зямлю. 15 І вытну дом зімовы з домам

летным, і шчэзнуць дамы ізь сланёвае косьці, і будзе канец вялікім дамам”, агалашае СПАДАР.

4 „Слухайце словы, каровы вашанскія, каторыя на гары Самарскай, што ўціскае бедных, трышчыце ўбогіх, што кажэце гаспадаром сваім: „Прыліся, і будзем піць”. 2 Прысягнуў Спадар СПАДАР сьвятасьцю Сваёю, што, гля, настануць дні на вас, што Ён возьме вас крукамі й патомкаў вашых вудамі. 3 І выйдзеце кажная асобна пераз праломы, і кінеце ў Гармоне”, агалашае СПАДАР. 4 „Прыйдзіце да Бэт-Элю й рабіце выступы; у Гілгалі размножча выступ і прыносьце кажнае раніцы аброкі свае, трыцяга году дзесяціны свае. 5 І паліце аброкі падзякі зь кіслым, і абяшчайце, агалашайце самахотныя аброкі, бо гэта вы любіце, сынове Ізраелявы”, агалашае Спадар СПАДАР. 6 „І Я таксама даў вам чысьціню зубоў у вусіх местах вашых і ў жадоху хлеба ў вусіх месцах вашых; вы, адылі, не навярнуліся да Мяне”, агалашае СПАДАР. 7 „І Я таксама запыніў ад вас дождж за тры месяцы да жніва, і паліў дождж на адно места, а на другое не паліў; адна дзялёнка была намочана дажджом, а дзялёнка, што дождж не паліў, сохла. 8 Дык два, тры места цягнуліся да аднаго места, каб піць ваду, але не маглі досыць напіцца; вы, адылі, не навярнуліся да Мяне”, агалашае СПАДАР. 9 Выцяў вас іржою а цывільлю; множасьць садоў вашых а вінішчаў вашых а фігаў вашых а аліўкаў вашых пажэрла вусень, вы, адылі, не навярнуліся да Мяне”, агалашае СПАДАР. 10 „Паслаў на вас ліпучку падле спосабу ягіпецкага, забіваў маладзёнаў вашых мячом, і забіраў у палон коні іхныя, і прычыніў, што смурод із табараў вашых ішоў у паздры вашы; вы, адылі, не навярнуліся да Мяне”, кажа СПАДАР.

11 „Вывярнуў вас, як Бог вывярнуў Содому а Гомору, і вы былі, як галавешка, уратаваная з пажару; вы, адылі, не навярнуліся да Мяне“, агалашае СПАДАР.

12 „Затым гэтак Я зраблю табе, Ізраелю; дык прыгатуйся наўпярэймы Бога Свайго, Ізраелю!“ 13 Бо, гля, Ён Тый, што хармуе горы і твора вёдер, і наказуе людзіне што за думка Ягоная, што абарачае ранигу ў цямноту й ступае па ўзвышшах зямлі; СПАДАР, Бог войскаў, імя Ягонае.

5 Слухайце слова гэтае, у каторым я падыймаю на вас галашэньне, доме Ізраеляў: 2 „Павалілася, ня ўстане ўжо, маладуха Ізраелява кінецца на зямлю сваю, няма каму падняць яе;“

3 Бо гэтак кажа Спадар СПАДАР: „У месяце, з каторага выходзіла тысяча, застанецца сто, і ў тым, з каторага выходзіла сто, застанецца дзесяць дому Ізраельскаму;“

4 Бо гэтак кажа СПАДАР дому Ізраеляваму: „Шукайце Мяне, і вы будзеце жыць. 5 Але ня шукайце Бэт-Элю ані ўсходзьце да Гілгалу, ані да Беер-Шэвы пераходзьце; бо Гілгал канечне пойдзе ў палон, і Бэт-Эль зыйдзе на нішто“. 6 Шукайце СПАДАРА — і будзеце жыць, каб Ён ня выбух, як цяпло, у доме Яэпавым, і пажэр, і ня было каму згасіць у Бэт-Элю. 7 Вы, што абарачаеце ў палыг суд, і справядлівасць на зямлю кідаеце, 8 Шукайце Таго, што ўчыніў сем гвездаў а Касцы, і абарачае ў раньне цень сьмерці, і робе дзень цёмным як ноч, што прыгукіае воды морскія і вылівае іх на зьверх зямлі; СПАДАР імя Ягонае; 9 Што змацняе глабаньніка супроці дужога, так што глабаньнік прыйдзе на горад.

10 Яны ненавідзяць таго, хто гане ў браме, і брыдзяцца тым, хто гучае беззаганна. 11 Дык за тое, што

топчацёся па бедных і бярыце ад іх бярэма пшонкі, вы пастанавілі дамы з часанага каменя, але ня будзеце жыць у іх, засадзілі прыёмныя віншчы, але ня будзеце піць віна іх; 12 Бо Я ведаю чысьленыя выступы вашы й цяжкія грахі вашы: уціскаюць справядлівага, бяруць лапаны і адліхаюць бедных у браме. 13 Затым разумны ў гэтым часе маўчыць, бо гэта час благі. 14 Шукайце добра, а ня ліха, каб вы маглі жыць; і гэтак СПАДАР, Бог войскаў, будзе з вамі, як вы гучаеце. 15 Ненавідзьце ліха й любіце дабро, устанавіце суд у браме; можа СПАДАР, Бог войскаў, будзе ласкавы да астачы Яэпавае.

16 Затым гэтак кажа СПАДАР, Бог войскаў, Спадар: „На ўсіх вуліцах жалоба, і будуць казаць на ўсіх гасьцінцах: „Авохці! авохці!“ і прыгучаюць ралейніка да жалобы і ўмеючых пахоўныя песьні — плакаць! 17 І ў вусіх віншчах будзе жалоба, бо Я прайду сярод цябе“, кажа СПАДАР.

18 Бяда вам, каторыя зычыце дня СПАДАРОВАГА! Нашто вам гэты дзень СПАДАРОЎ? ён — цямота, а не сьвятліня, — 19 Як калі людзіна ўцячэць ад лява — і мядзьведзь прыёме яе, і ўвыйшоў у дом, і аперся рукою сваёю аб сцяну — і гад укусіў бы яго. 20 Хіба не цямота дзень СПАДАРОЎ, а сьвятліня? цемрадзь і ніякага бліску ў ім. 21 „Ненавіджу Я, грэбую сьвятамі вашымі і ня буду нюхаць аброкаў на ўрочыстых зборах вашых. 22 Хоць вы абракаеце Імне ўсепаленьні а хлебныя аброкі вашы, Я ня зычу ані зірну на супакойныя аброкі вашы з укармленае жывёлы. 23 Здаль ад Мяне вераск песьняў сваіх, і гуку гусляў тваіх Я ня буду слухаць. 24 Але няхай цячэць, як вада, суд, і справядлівасьць — як магучы цурэй. 25 Аброкі а дары ці бліжылі вы Імне на пустыні со-

рак год, доме Израеляў? 26 Але вы насілі будку Молаха вашага й Кіюна, абразы вашы, гвязду бога вашага, каторыя самы сабе рабілі. 27 За тое Я прычыню, што вы пойдзеце ў палон за Дамашк", кажа СПАДАР, каторага імя Бог войскаў.

6 „Бяда нярупатлівым на Сыёне й тым, што спадзяюцца на гару Самарскую, менаваным галоўнымі з народаў, да каторых прышоў дом Израеляў! 2 Зайдзіце да Кальны й абачча, а стуль ідзіце да вялікага Гамафу, тады спусьціцеся да Гафу Піліскага: ці яны лепшыя за гэтыя каралеўствы? або граніца іхная большая за граніцу вашу? 3 Вы, што ўважаеце блэгі дзень за далёкі й прычыняеце, што седава ўсіства бліжэе; 4 Што ляжыце на ложках із сланёвае косці, што вылягаецеся на сваіх тасцелях і ясьце ягняты з чарады, а цяляты з хлеву; 5 Што брынкаеце на гуслях, як Давід, вынаходзіце сабе музычныя снадзі; 6 Што п'іце віно вялікімі коўнямі і мажацеся найпершымі масьцямі, але ня нэмарасьціцеся празь няшчасьце Язэпа! 7 За тое цяпер пойдучь яны палоненікамі на чале палоненікаў, і чэсьць ад тых, што вылягаліся, аддалена". 8 Прысягнуў Спадар СПАДАР Душою Сваёю, агалашае СПАДАР, Бог войскаў: „Брыджуся пыхаю Якавава й ненавіджу палацы ягоныя; і выдам места а паўніню яго". 9 І станеца, што калі ў вадным доме застанеца дзесяцёх чалавекаў, яны памруць. 10 І возьме яго дзядзька ягоны, і спале яго, каб вынесьці косці ягоныя з дому, і скажа таму, што ля бакоў дому: „Ё яшчэ які ў цябе?" І гэты скажа: „Няма". Тады ён скажа: „Ся! бо ня маюць менаваць імені СПАДАРОВАГА";

11 Бо гля, СПАДАР расказуе й выгне вялікі дом раськепінамі, а малы дом шчэлінамі. 12 Ці пабягуць коні па скале? ці аруць яе на ва-

лох? Бо вы абярнулі суд у ватруту і плады справядлівасьці ў палын, 13 Вы, што цешыцеся зь нічога, што кажаце: „Ці не сваёю сілаю мы прыдбалі сабе рогі?" 14 „Але, вось, Я падыйму на вас, доме Израеляў, агалашае СПАДАР, Бог войскаў, народ, і яны будуць уціскаць вас ад уходу ў Гамаф аж да цур'я пустыні".

7 Гэтак Спадар Бог паказаў імя: і вось, Ён ухармаваў казельчыкі на пачатку росту атавы, і гля, атава была па касьбе каралеўскай. 2 І сталася, як яны скончылі есьці траву на зямлі, то я сказаў: „Спадару СПАДАРУ! даруй, малю Цябе, чым падыймеца Якаў? бо ён малы". 3 Шкадаваўся СПАДАР гэтага: „Ня будзе гэтага", сказаў СПАДАР.

4 Гэтак Спадар СПАДАР паказаў імя: і вось, Спадар СПАДАР гукнуў ваяваць цяплом, і яно пажэрла вялікую глыбіню, і зьела тую часць. 5 І сказаў я: „Спадару СПАДАРУ, спыні, малю Цябе, чым падыймеца Якаў? бо ён малы". 6 Шкадаваўся СПАДАР гэтага: „Ня будзе гэтага", сказаў Спадар Бог.

7 Гэтак Ён паказаў імя: і вось, Спадар стаяў на стацыявой сыцяне і з праўдаю ў рупцэ Сваёй. 8 І сказаў СПАДАР імя: „Што бачыш, Амосе?" І я сказаў: „Праўду". Тады сказаў Спадар: „Вось, павешу праўду сярод люду Сваёго Израельскага: наперад ля іх не прайду. 9 І ўзвышшы Ісаковы спустошаны будуць, і сьвятыні Израелявы абураны будуць, і Я паўстану зь мячом на дом Еровоамаў".

10 І паслаў Амася, сьвятар бэтэльскі, да Еровоама, караля Израельскага, кажучы: „Амос змовіўся на цябе сярод дому Израелявага; ня можа зямля цяпець усіх словаў ягоных; 11 Бо гэтак Амос казаў: „Еровоам памрэць ад мяча, і Израель

канечне будзе выведзены палонені-кам із зямлі свае' ”.

12 І казаў Амася Амосу: „Відзень-ніча, ідзі, уцякай сабе да зямлі Юдэйскае, і еж там хлеб, і там пра-ракай; 13 Але ў Бэт-Элю болей не пра-ракай, бо ён сьвятыня каралё-ва й двор каралеўскі”. 14 І адка-заў Амос, і сказаў Амасі': „Не пра-рока я ані сын прарокаў я, але я стаднік і зьбіраю ськоморы; 15 І ўзяў мяне СПАДАР з адзаду чара-ды авец, і СПАДАР сказаў імне: „Ідзі, пракай люду Майму, Ізра-елю”. 16 Дык цяпер слухай слова СПАДАРОВА: Ты кажаш: „Не пра-ракай праз Ізраеля й не кажы каза-няў на дом Ісакоў”. 17 За гэта гэтак кажа СПАДАР: „Жонка твая будзе бязуля ў месце, а сынове твае а-дачкі твае паваляцца ад мяча, і зям-ля твая будзе падзелена меральным паварозам, і ты памрэш у сплюгаў-ленай зямлі, і Ізраель канечне по-йдзе ў палон із зямлі свае' ”.

8 Гэтак СПАДАР СПАДАР пака-заў імне: і вось, сутнік летнае садавіны. 2 І сказаў Ён: „Што ты бачыш, Амосе?” І я сказаў „Сутнік летнае садавіны”. Тады сказаў СПА-ДАР імне: „Канец прышоў люду Майму Ізраелю: ня буду ўжо зы-ходзіць да яго. 3 І таго дня песьні палаца будуць выпочымі, агалашае СПАДАР СПАДАР; шмат будзе тру-поў на кожным месцу, іх будуць кі-даць моўчыкам”.

4 Слухайце гэта вы, што глытаеце ўбогіх, каб бедныя перасталі быць на зямлі, 5 Кажучы: „Як мінець маладзік, і будзем прадаваць збож-жа? і сыбота, і адчынім пшонку, меншачы ефу й павялічаючы цану сыкля, ашукаю хвальшуючы вату, 6 Каб мы маглі купляць бедных за срэбра а ўбогіх за чаравікі, а пра-даваць адпадкі пшонкі”. 7 Прысяг-нуў СПАДАР вяліччам Якававым: „Ніколі не забудуся ўсіх учынкаў іхных! 8 Ці не захістаецца ад гэ-

тага зямля, і не заплача кожны жывучы на ёй? І падыймецца ўся яна як цурэй, і ўсквалюецца, і за-топе, як цурэй ягіпецкі”.

9 „І станецца таго дня, агалашае СПАДАР СПАДАР, што Я зьдзею за-ход сонца ў палудзень і зацямно зямлю серадня, 10 І абярну сьвяты вашы ў жалобу і ўсі песьні вашы ў галашэньне, і ўзлажу зрэбніну на ўсі сьцёгны і лысіну на кожную галаву, і зьдзею гэта, як жалобу па адзіным, і канец яе — як гаркі дзень.

11 „Вось, настануць дні, агалашае СПАДАР СПАДАР, і Я пашлю гала-доў на зямлю, — не галадоў хлеба ані смагу вады, але галадоў слу-хаць словы СПАДАРОВЫ. 12 І бу-дуць бадзяцца ад мора аж да мо-ра і з поўначы аж на ўсход, бу-дуць бетаць туды-сюды шукаць сло-ва СПАДАРОВАГА, але ня зной-дуць. 13 Таго дня прыгожыя дзеўкі й дзяцюкі памлеюць ад смагі, 14 Тыя, што прысягаюць віною са-марскаю й кажучы: „Жыў бог твой, Данае!” і „Жыва дарога да Веер-Шэ-вы!” — паваляцца й ніколі ня ўста-нуць”.

9 Бачыў я Спадара, на аброчніку стаячага, і сказаў Ён: „Вытні ў клямку, і затрасуцца парогі, і рась-сячы па галаве ўсіх іх, апошняга зь іх Я заб'ю мячом: тый зь іх, што ўцякае, не ўцячэць, і хто хаваецца зь іх, не схавецца. 2 Хоць бы яны закапаліся ў шэолу, стуль рука Мая возьме іх; хоць бы яны ўзылезлі на неба, стуль Я зьвяду іх. 3 І хоць бы яны схаваліся на версе Кармілу, асачу а вазьму іх стуль; хоць бы схаваліся ад аччу Маіх на дне мора, і там раскажу гаду, і ён укусе іх. 4 Хоць бы яны пайшлі ў палон пе-рад непрыяцельмі сваімі, там рас-кажу мячу, і ён заб'ець іх; і зьвяр-ну вочы Свае на іх на ліха, а не на-дабро;” 5 І СПАДАР СПАДАР вой-скаў ё тый, што даткнецца да зямлі,

і яна стае, і заплачуць усі жывучыя на ёй, і падыймецца ўся яна, як цурэй, і апусьціцца, як цурэй ягіпецкі. 6 Тыя, што збудаваў сьвятліцы Свае на нябёсах і збор свой на зямлі заклаў, прыгукнае воды морскія і вылівае іх на зьверху зямлі; СПАДАРА імя ягонае.

7 „Ці не такія, як сынове Ефіюплян, вы да Мяне, сынове Ізраэлявы? агалашае СПАДАРА. Ці ня Я вывеў Ізраэлян із зямлі Ягіпецкае і Пілішчан — із Кафтору і Арамлян — із Кіру? 8 Вось, вочы Спадара СПАДАРА — на грэшным каралеўстве, і Я выгублю яго із зьверху зямлі, хоць ня супоўна выгублю дом Якаваў, агалашае СПАДАРА; 9 Бо, гля Я раскажу й рассыплю дом Ізраэляў меж усіх народаў, як сеюць у рэшце, ня зваліцца жарняты на зямлю. 10 Ад мяча памруць усі грэшнікі людю

Майго, каторыя кажучь: „Не даблжыцца ані прарэіме нас ляха“. 11 Таго дня Я адбудую ўпалую будынку Давідаву, зараблю шчэліны ў ёй, і разбуранае адбудую, і адбудую яе, як за старавечных дзён, 12 Каб адзяржалі астачу Едому і ўсі народы, над каторымі было гукана імя Мае“, агалашае СПАДАРА, Каторы зробі гэта.

13 „Вось, настануць дні, агалашае СПАДАРА, што араты насыпее жняю, а таўчэньнік віна — сяўбіта; і з гор будзе капаць вінны сок, і ўсі ўзгоркі растаць. 14 І зьвярну палон людю Свайго Ізраэля, і адбудуюць залупыцельныя месцы, і будуць жыць; і пасадзяць віншчы, і будуць піць віно іх, і засадзяць сады, і будуць есьці садавіну іх. 15 І пасаджу іх на зямлі іхняй, і ня будуць болей вырываць іх із зямлі іхнае, што Я даў ім“, кажа СПАДАРА Бог твой.

КНІГА ПРАРОКІ АЎДА

1 Відзень Аўдава. Гэтак кажа Спдар Едому: дзейкі мы чулі ад СПАДАРА, і пасол меж народаў пасланы: „Устаньце й станьма на бітву зь ім!“ 2 Вось, малым даў цябе меж народаў, цябе вельма ўлегцы замелі. 3 Гордасьць сэрца твайго зьвяла цябе, о жывучы ў раськепінах скалы, што на вышніх гаспода ягона, што кажа ў сэрцу сваім: „Хто зьведзець мяне на зямлю?“ 4 Калі ўзвышшыся, як арол, і калі меж гвездаў заўеш сабе гняздо, стуль Я зьвяду цябе, агалашае СПАДАРА. 5 Калі б злодзеі прышлі да цябе, калі б ночныя глабаньнікі, дык як быў бы ты загублены? Ці ня ўкралі б яны, колькі ім даволі? Калі б абіраньнікі віна прышлі да цябе, то ці не пакінулі б яны недабіркi? 6 Як мы вышукалі Ісаву, і як раскрыліся схаваныя ягоныя!

7 Аж да граніцы прагналі цябе ўсі мужы змовы твае, ашукалі цябе, перамаглі цябе, каторыя былі ў міру з табою; тыя, што елі хлеб твой, расьцягнулі сеці пад табою, няма цямлівасьці ў яго. 8 Ці ня будзе таго дня, агалашае СПАДАРА, што Я загублю мудрых із Едому і цямлівасьць ад гары Ісавовае? 9 І зьлікаюцца дужасілы твае, Фемане, каб была адцята людзіна ад гары Ісавовае ўбіўствам. 10 За ўсіства тваё да брата твайго Якава пакрые цябе сорам, і ты будзеш адцаты на векі. 11 Таго дня, як ты стаяў насупроці, дня, як чужаземцы забралі ў палон маемасьць ягоную, і чужыя ўвыйшлі брамамі ягонымі і на Ерузалім кідалі на жэрабя, то й ты быў як адзін із іх. 12 І ты ня бачыў у дзень брата свайго, у дзень, калі ён стаў чужым; і ты ня меў цешыц-

ца із сыноў Юдзіных у дзень загу- бы іх, ты ня меў павялічыць роту свайго ў дзень бяды. 13 Ты ня меў увыйсьці ў брамы люду Майго ў дзень няшчасьця іхнага, ня меў і ты глядзець на ліха ягонае ў дзень няшчасьця ягонага, ты ня меў вы- цягнуць рукі свае па маемасьць яго- ную ў дзень няшчасьця ягонага; 14 Ты ня меў стаць на ростанях, каб заскочыць дарогу ўцекачом яго- ным, Ты ня меў перадаваць заста- лых ягоных у дзень бяды; 15 Бо блізкі дзень СПАДАРОЎ на ўсі на- роды: як ты зрабіў, будзе зроблена табе, адплата зьвернецца на галаву тваю; 16 Бо як вы п'янчыліся на святой гары Маёй, так будучь заў- сёды п'янчыцца ўсі народы і бу- дуць піць а глытаць; і яны бу-

дуць, бы ня былі. 17 А на гары Сыё- не будзе прытулішча, і будзе сьвя- тая; і дом Якаваў адзяржыць спа- дак свой. 18 І будзе дом Якаваў цяп- лом і дом Яэпаў — поламям, а дом Ісавоў — умецьцям: і запаліць іх, і пажаруць іх, і ня будзе астачы до- му Ісавоў, бо СПАДАР кажэ. 19 І спадзець паўднёвым гара Іса- вова, а даліне — Пільнчане; і спа- дзець поле Яхрэмскае й поле Са- марскае, а Веняміну — Гілеад. 20 І палону войска гэтага сыноў Ізрае- лявых спадуць Канааняне аж да Сарэфату, і палону Ерузаліму, што ў Сэфарадзе, спадуць месцы паўдня- выя. 21 І ўзыйдуць ратаваньнікі на гару Сыён, каб судзіць гару Ісаво- ву, і будзе СПАДАРУ каралеўства.

КНИГА ПРАРОКИ ЁНЫ

1 І было слова СПАДАРОВА Ёну Амитаёнку, кажучы: 2 „Устань, пайдзі да Ніневы, места вялікага, і гукай да яго, што ўзышло ліха іхнае перад відам Маім”.

3 І ўстаў Ёна, каб уцячы да Тар- шышу ад віду СПАДАРОВАГА, і зышоў да Яфы, і знашоў караб, што плыў да Таршышу; і даў плату, і зышоў да карабля, каб прыплыць ізь імі да Таршышу ад віду СПА- ДАРОВАГА. 4 Але СПАДАР пусь- ціў вялікі вецер на мора, і ўзня- лася вялікая бура на мору, і дума- лі, што караб разаб'ецца. 5 І зья- каліся маравікі, і крычэлі кажны да свайго бога, і выкінулі ў мора рэчы, што былі ў караблю, каб па- лягчыць сабе гэтым; а Ёна зышоў на далоўе боку карабля, і лёг, і моц- на заснуў. 6 І дабліжыўся да яго начальнік карабля, і сказаў яму: „Што табе, што ты так моцна сьпіш? устань, гукай да Бога свайго, можа ўспомне тый Бог праз нас, і мы не

загінем”. 7 І сказалі адзін аднаму: „Пайдзіма, і кіньма на жэрабя, і да- ведаемся пераз каго гэта вялікае ліха на нас”. І кінулі на жэрабя, і пала жэрабя на Ёну. 8 І сказалі яму: „Скажы ж нам, чаму, з чые прычыны сталася гэтае вялікае лі- ха? які твой занятак? і скуль пры- шоў? і што за край твой? зь якога народу ты?” 9 І сказаў ім: „Гэбры́й я, і СПАДАРА, Бога нябёснага, я баюся, Каторы ўчыніў моры й су- шу”. 10 І зьякаліся тыя людзі ля- кам вялікім, і сказалі яму: „Што гэ- та ты зрабіў?” бо ведалі тыя людзі, што ад віду СПАДАРОВАГА ён уцякаў, бо прызнаўся ім. 11 І ска- залі яму: „Што нам зрабіць із та- бою, каб сьдзіхла мора нам?” бо мо- ра ўсе болей узбуралася. 12 І ска- заў ім: „Падыйміце мяне й кіньце мяне ў мора, — і змоўкне мора вам; бо ведаю я, што за мяне гэта вялі- кая бура на вас”. 13 І моцна весла- валі тыя людзі, каб зьвярнуцца на

сушу, і не маглi, бо мора болей а болей узбуралася ля iх. 14 I гукaлi да СПАДАРА, i сказалi: „Молiм Цябе, СПАДАРУ, дай хай не загiнем за душy гэтага чалавека, i не ускладай на нас кроў нявiнную, бо ты, СПАДАРУ, як заходзя зробиш”. 15 I паднялi Ёну, i кiнулi яго ў мора, i перастала мора гневацца. 16 I баялiся тья людзi страхам вялiкiм СПАДАРА, i абракалi аброк СПАДАРУ, i абяцалi абятнiцы. 17 I прыгатаваў Спдар вялiкую рыбу, каб глынула Ёну, i быў Ёна ў нутру рыбы тры днi i тры ночы.

2 I малiўся Ёна СПАДАРУ, Богу свайму, з нутра рыбы, 2 I сказаў: „Я гукaў да СПАДАРА, бо песна iмне, i Ён адказаў iмне; iз жывата шэолю я загаласiў — Ты пачуў голас мой. 3 Ты кiнуў мяне глыбака ў сэрца мораў, i патопа акружыла мяне; уci твае хвалi а валы прайшлi над iмною. 4 I сказаў я: „Я прагнаны ад аччу Твайх, пагладжу яшчэ, адылi, на сьвяты палац Твой”. 5 Воды акружылi мяне аж да душы, глыбiня агарнула мяне навокал, морскiя травы абвiлi галаву маю. 6 Да подаў гор зышоў я, зямля заваламi сваiмi навокал мяне на веки; Ты, адылi, вывеў зь ямы жыццё маё, СПАДАРУ, Божа мой. 7 Як млела душа мая ў iмне, я ўспомнеў СПАДАРА, i малiтва мая прышла да Цябе, да сьвятога палацу Твайго. 8 Тья, што заховуюць манлiвыя марнасьцi, адкiдаюць мiлласэрдзе ад сябе. 9 Але я голасам падзякi абраку Табе; споўню, што абяцаў. Спaсеньне ў СПАДАРА”.

10 I СПАДАР казаў рыбе, i яна вырыгала Ёну на сушу.

3 I было слова СПАДАРОВА да Ёны ўдругава, кажучы: 2 „Устань, iдзi да Нiневы, гэнага вялiкага места, i кажы кaзань, каторую Я казаў тэ”. 3 Дык устаў Ёна i пайшоў да Нiневы падле слова СПА-

ДАРОВАГА; Нiнева ж была вялiкае места ў Бога, трох дзён дарогi. 4 I пачаў ён хадзiць па месцы, колькi льга прайсьцi за адзiн дзень, i гукaў, i казаў: „Яшчэ сорах дзён, i Нiнева будзе абурана”.

5 I паверылi Нiнявяне Богу, i агаласiлi пост, i адзелiся ў зрэбнiну, ад выраслага зь iх аж да малога зь iх. 6 Бо слова дасьпела да караля Нiневы, i ён устаў з пасадy свайго, i ськiнуў iз сябе адзецьце сваё, i пакрыўся зрэбнiнаю, i сядзеў у попеле. 7 I агалошана, i сказаана ў Нiневе з расказаньня каралёвага а вялiкiх ягоньх, кажучы: „Няхай ані людзiна, ані жывёла, ані буйны статак, ані драбны статак нiчога не паспытаюцца, няхай ня пасьвяцца ані п'юць вады, 8 Але няхай пакрыюцца зрэб'ям чалавек i жывёла i гукaюць да Бога голасна, i няхай каждая людзiна адвернецца ад благае дарогi свае i ад усiлства, што ў руках iхных. 9 Хто ведае, цi не абвернецца Бог i не пажалее, i не адвернецца ад палкага гневу свайго, каб мы не загiнулi?” 10 I Бог бачыў учынкi iхныя, што яны адварнулiся ад благае дарогi свае, i Бог пажалеў лiха, каторае казаў, што манiўся ўчынкiм iм, i ня ўчынкiў.

4 I зьвёмарасыцiла Ёну гэта, як вялiкае лiха, ён зазлаваўся. 2 I малiўся СПАДАРУ, i казаў: „Прашу Цябе, СПАДАРУ, цi ня гэта было слова маё, як яшчэ я быў у краю сваiм? Затым я загадзi ўцёк ад Цябе да Таршышу, бо я ведаў, што Ты БОГ ласкучынюшчы а спагадлiвы, памальны да гневу а наймiласарнейшы, i жалееш лiха. 3 I прыпер, СПАДАРУ, вазьмi, малю Цябе, душy маю ад мяне, бо валей iмне памерцi, чымся жыць”. 4 I сказаў СПАДАР: „Цi добра ты робиш, што злуешся?”

5 I Ёна вышаў зь места, i сеў на ўсходняй старане места, i зрабiў

сабе таму буду, і сеў пад ёй у сьценю, аж пакуль абача, што станецца ў месце. 6 І прыгатаваў СПАДАР Бог гарбуз, і яго выгнала над Ёнаю, каб быць сьценям яму над галавою, каб ён спабыўся нэмарасьці свае; і цешыўся Ёна з тога гарбуза вялікаю пацехаю.

7 І прыгатаваў Бог чарвяка, як узышла зара нараніцы, і ён падтачыў гарбуз, і ён ссох. 8 І сталася, як узышло сонца, што Бог прыгатаваў гарачы ўсходні вецер, і сонца пякло галаву Ёне, ажно ён скволеў, і зычыў душы сваёй памерці, і ска-

заў: „Валей імне памерці, чымся жыць”.

9 І сказаў Бог Ёне: „Ці добра, што так злуешся за гарбуз?” І сказаў: „Я раблю добра, злосна імне аж да сьмерці”. 10 І сказаў СПАДАР: „Ты жалееш гарбуза, над каторым ты не гарапашнічаў ані расьціў, каторы вырас за ноч і загінуў за ноч; а Я ня меў бы жалець Ніневы, гэтага вялікага места, у каторым болей як двананцаць дзесяткоў тысячаў людзёў, што ня могуць адрозьніць правіцы ад лявіцы, і шмат статку?”

КНІГА ПРАРОКІ МІХЕЯ

1 Слова СПАДАРОВА, што было да Міхея Морасьфяніна за дзён Ёфама, Агаза, Гэзэкі, каралёў Юдэйскіх, каторае ён відзеў узглядам Самары а Ерузаліму. 2 Слухайце, усі людзі, прыслухайся, зямля і ўсе, што на ёй! І няхай будзе Спадар СПАДАР сьветкаю супроці вас, Спадар ізь сьвятога палацу Свайго; 3 Бо, вось, СПАДАР выходзе зь месца свайго, і зыходзе, і ступае па вышынях зямлі. 4 І горы растаяць пад Ім, і даліны папокаюць, як воск перад цяплом, як воды, што ільлюцца дагоў із стромы. 5 За выступ Якаваў усе гэта і за грахі дому Ізраелявага. Што за выступ Якаваў? ці не Самара? І што за ўзвышшы ў Юдэі? ці не Ерузалім? 6 Пастанаўлю Самару як кучу на полі, як месца на саджэньні віна, і ськіну ў даліну камяні яе, і поды яе агалю. 7 І ўсі выразаныя яе будуць пабіты на кавалкі, і ўсі заплаты бязулі яе спалены цяплом, і ўсі балваны яе зраблю пустынёю, бо яна зьберла із заплаты бязулі, затым на заплату бязулі абярне іх. 8 З гэтае прычыны я плачу а выю, хаджу абдзарты а голы; зраблю

жалобу, як смокі, і плач, як совы; 9 Бо раны ейныя невылячальныя, бо прышло аж да Юды, дасьпела аж да брамы люду Майго, аж да Ерузаліму. 10 Не абяшчайце ў Гафе, ані ня плачча; у доме Офра качайся ў пыле. 11 Пераходзь сабе, жыхарка Шафіру, маючы сорам свой заголены; ня выйдзе й жыгучая ў Цаанане; плач у Беф-Ецэлю ня дасьць вам адзяржацца ў ім. 12 Бо чакаў у клопаце добра жыхар Марофы, але ліха зышло ад СПАДАРА да брамы Ерузаліму. 13 Запражы ў цялежкі борздую жывёлу, жыхарка Лахішу; яна пачатак грэху дачцэ Сыёну, бо ў цябе знойдзены выступы Ізраеля. 14 Затым ты будзеш пасылаць дары да Морэшэфафу; дамы Ахзыва будуць маціць каралём Ізраельскім. 15 Яшчэ спадкаемцу прывяду да цябе, жыхару Морэшы, ён прыйдзе да Одуламу, славы Ізраелявае. 16 Аблысьей, астрыжыся па кунежных дзяцёх сваіх; пашыр лысіну, як у варла, бо яны пойдучь у палон ад цябе.

2 Бада тым, што думаюць празь бяспраўе і выдумляюць ліха на ложках сваіх, а золкам нараніцы

дойсьняць, бо гэта ў моцы рук іх-
ных. 2 І жадаюць палёў, і забі-
раюць іх усілствам, і дамоў — і ад-
біраюць іх; яны ўціскаюць людзіну
а дом ейны, людзіну а спадак ейны.

3 Затым гэтак кажа СПАДАР:
вось, я задумляю на гэтую радзіму
ліха, ад каторага вы ня выймеце
шыгў вашых ані будзеце хадзіць
пыхата, бо гэта час благі. 4 Таго
дня складуць прыпавесьць праз вас,
і галасьлівым галашэньням будзе
сказана: „Мы чыста аглабаны; ад-
мяніў дзелю людю майго; як адняў
яе ад мяне! забраўшы, падзяліў по-
лі нашы”. 5 Затым ня будуць у ця-
бе паварозам кідаць на жэрабя ў
збору СПАДАРОВЫМ. 6 „Не ка-
жыце казані”, а яны кажуць: „Не
кажыце тым казані, каб аддзіліўся
сорам”. 7 О, менаваны доме Якаваў!
нягож скараціўся Дух СПАДАРОЎ?
ці гэта ўчынкі Ягоньы? ці ня словы
Мае робяць дабро таму, што ходзе
пасыціва? 8 Нават учорах люд Мой
паўстаў як непрыяцель, і вы адбі-
раеце вопратку з адзежаю ў тых,
што пераходзяць бясчэчна, як лю-
дзі, што зварачаюцца з вайны. 9 Жанкі людю Майго вы выганяеце
з прыемных дамоў іхных, ад бязь-
летак іхных адбіраеце славу Маю
на векі. 10 Устаньце й адыйдзіце,
бо гэта месца неўпакую, бо яно
сплюгаўлена, яно будзе зьнішчана
супоўным зьнішчэньням. 11 Калі б
які шувейна а манюка брахаў: „Я
буду казаць празь віно а хмельны
напітак”, ён нават быў бы казань-
нікам гэтаму людю. 12 Я канечне
зьбяру ўсяго цябе, Якаве, канечне
зьбяру астачу Ізраеля, пастанаўлю
іх разам, як авечкі ў Воцры, як ча-
раду ў хлеве яе; яны ўчынцяць вялі-
кі гом з прычыны людзёў. 13 Узы-
йдзе сыцэналом перад імі; яны
зломцяць і пойдучь пераз браму,
і выйдучь ізь яе, і кароль пойдзе
перад імі, і СПАДАР на чале іх.

3 І сказаў я: Паслужайце, галавы
Якававы і князі дому Ізраеля-
вага: ці ня вам знаць суд? 2 Като-
рыя ненавідзіце дабро й любіце лі-
ха, што лупіце зь іх скуру іхную
і цела іхнае з касцей іхных; 3 Што
ясьцё цела людю Майго і зьдзірае-
це зь іх скуру іхную, і ломіце косці
іхныя, і сячыце іх бы ў гаршчок,
і цела — бы ў казань? 4 Тады загу-
каюць да СПАДАРА, але Ён не ад-
кажа ім, нават схавася від Свой ад іх
у тым часе, калі яны дзеюць ліха
ўчынкімаі сваімі.

5 Гэтак кажа СПАДАР праз пра-
рокаў, што ўводзяць у вабмылу люд
Мой, што кусаюць зубамі сваімі й
крычаць: „Мір!” а хто не кладзець
ім у рот, яны пасьвячаюцца на вай-
ну супроці яго. 6 Затым будзе ноч
вам, што ня будзеце мець відзёні,
і будзе цямнота вам, а не вешчавань-
не; закоціцца сонца над прарокамі,
і зьмеркне дзень над імі. 7 І заса-
ромяцца відзёньнікі, і зачырванеюць
ця вясчунны, усі яны закрываць вус-
ны свае, бо ня будзе адказу ад Бо-
га. 8 Але я напоўнены сілы духам
СПАДАРОВЫМ і суду і моцы, каб
абяшчаць Якаву выступ ягоньы і Із-
раелю — грэх ягоньы.

9 Слухайце ж гэта, галавы дому
Якававага і князі дому Ізраелявага,
што брыдзіцеся судам і перакручуе-
це ўсю справядлівасьць, 10 Яны
будуюць Сыён крывёю й Ерузалім —
бяспраўям. 11 Галавы ягоньы су-
дзяць за лапаны, і сьвятарове яго-
ньы навучаюць за заплату, і прарокі
ягоньы вясчуюць за срэбра; пры-
меж тога апіраюцца на СПАДАРА
й кажуць: „Ці не СПАДАР сярод
нас? ня стрэне нас ліха”. 12 Затым
за вас гара Сыён будзе ўзарана як
поле, і Ерузалім стане кучамі, і гара
дому як лесавыя ўзвышшы.

4 Але станецца апошніх дзён:
гара дому СПАДАРОВАГА бу-
дзе пастаноўлена на версе гор і вы-
вышана над узгоркі, і люды будуць

плысьці да яе. 2 І прыйдуць чысленыя народы, і скажуць: „Пойдзем і прыйдзем на гару СПАДАРОВУ і да дому Бога Якававага, і Ён навуча нас із дарогаў Сваіх, і мы будзем хадзіць па сьцежках Ягоньх”; бо із Сыёну выйдзе права, і слова СПАДАРОВА зь Ерузаліму. 3 І будзе Ён судзіць меж шмат якіх людзай і ганіць дужыя народы, што воддаль; і яны перакуюць мячы свае на парогі і дзіды свае на сярпы; не падыйме народ на народ мяча і ня будуць больш вучыцца ваяваць. 4 Але кажны будзе сядзець пад віном сваім а пад фігаю сваёю, і ніхто ня будзе палохаць іх, бо вусны СПАДАРА войскаў казалі. 5 Бо ўсі людзы будуць хадзіць кажны ў імені бога свайго, а мы будзем хадзіць у імені СПАДАРА, Бога нашшага, на векі а векі.

6 Таго дня, агалашае СПАДАР, зьбяру культавых а выпгнанных а тых, што Я зрабіў ліха. 7 І зраблю культу астаचाю, і кіненую воддаль дужым народам, і СПАДАР будзе гаспадарстваваць над імі на гары Сыёне адгэнуль аж на векі.

8 А ты, вежа чарады, узгорак дачкі Сыёну, да цябе прыйдзе а ўвыйдзе нават першая ўлада, каралеўства прыйдзе дачцэ Ерузаліму. 9 Чаму ж ты цяпер голасна галосіш? ціж няма караля ў цябе? ці загінуў параднік твой, што болі скапілі цябе, як у парадзікі? 10 Балей а радзі, дачка Сыёну, як парадзіка; бо цяпер ты выйдзеш ізь места і будзеш жыць на полю, і пойдзеш да Вабілэну; там будзеш вывальнена; там СПАДАР адкупе цябе з рукі нэпрыяцеляў тваіх. 11 А цяпер зьберліся супроці цябе чысленыя народы, што кажучь: „Няхай яна будзе сплюгаўлена, і няхай воцгы нашыя нагледзяцца на Сыён!” 12 Але яны ня ведаюць думак СПАДАРОВЫХ ані разумеюць рады Ягонае, бо Ён зьбер іх, як снапоўе

на ток. 13 Устань і малаці, дачка Сыёну, бо Я зраблю рог твой залезным і капыты твае зраблю мядзянымі, і пакрышыш шмат якія людзы, і пасьвяціш СПАДАРУ прыбытак іхны і багацьце іхнае СПАДАРУ ўсяе зямлі.

5 Цяпер наснудзься вяткаю, дачка вяткі; аблятуць нас аблогаю; дубцом будуць біць повуху судзьдзю Ізраелявага.

2 Але ты, Бэтлееме-Ефрафа, ты малады, каб быць меж тысячаў Юдзіных, зь цябе выйдзе Імне, Каторы будзе Валадаром у Ізраелю, Каторы паходзе здаўна, ад вечнасьці. 3 Затым Ён выдасць іх аж да часу, пакуль ня родзе маючая радзіць; тады астача з братоў Ягоньх зьвернецца да сыноў Ізраелявых. 4 І стане Ён, і будзе пасьціць у сіле СПАДАРОВАЙ, у майстаце імені СПАДАРА, Бога Свайго, і будуць жыць, бо адгэнуль Ён узьвялічыцца аж да канцоў зямлі. 5 І гэта будзе мірам. Як Асур прыйдзе да зямлі нашшае і як патопча палацы нашы, тады мы выставім супроці яго сямёх пастыроў і асьмёх князёў зь люду. 6 І спустошаць зямлю Асураву мячом і зямлю Немродаву ў вуходах яе; гэтак Ён выбаве ад Асура, як гэты прыйдзе да зямлі нашшае і як патопча граніцы нашы.

7 І будзе астача Якавава сярод шмат якіх людзай, як раса ад СПАДАРА, як лівун на траву, каторага не спадзяешся ад людзіны ані чакаеш ад сыноў людзкіх. 8 І будзе астача Якавава сярод народаў, сярод шмат якіх людзай, як леў меж статку ў лесе, як левяне меж чарады авец, каторае, як выйдзе, топча а ірвець, і ніхто ня можа вывальніць. 9 Падыймецца рука твая на праціўнікаў тваіх, і ўсі нэпрыяцелі твае будуць адцяты.

10 І станецца таго дня, агалашае СПАДАР, што адатну коні сярод цябе і зьнішчу цялежкі твае; 11 І

адатну месцы ў зямлі тваёй, і абурў ўсі гарады твае; 12 І адатну чары з рукі твае, і вяшчуноў ня будзе ў цябе; 13 Таксама адатну выразаныя твае і стаўпы з пасярод цябе, і ня будзеш ужо кланяцца вырабу рук сваіх; 14 Вырву гаі твае з пасярод цябе; гэтак зьнішчу месцы твае. 15 І зьдэю ў гневе а абурэнню помсту над народамі, каторыя ня служалі.

6 Слухайце цяпер, што кажа СПАДАР: устань, сьперачайся з горамаі, і няхай служаюць узгоркі голас твой. 2 Слухайце, горы, сьпярэчку СПАДАРОВУ, і моцныя поды зямлі; бо сьпярэчка ў СПАДАРА зь людзям Сваім, і з Ізраелям Ён правуецца. 3 „Людзе Мой, што Я зрабіў табе і чым Я высіляў цябе? сьветчы на Мяне. 4 Бо Я вывеў цябе із зямлі Ягіпецкае, і адкупіў цябе з дому нявольнікаў, і паслаў перад табой Масея, Аарона а Мірыям. 5 Людзе Мой, успомні цяпер, што радзіў Валак, кароль Моаўскі, і што адказаў яму Ваалам Веоронак, і што было Шытыму аж да Гілгалу, каб пазнаць справядлівасьці СПАДАРОВЫ”. 6 З чым я перайму СПАДАРА, нахінуся да Бога высокага? Ці перайму Яго з усепаленьнямі, з цялятамі сёлеткамі? 7 Ці СПАДАР мае прыемнасьць із тысяча бараноў, зь дзесяцёх тысячаў цур’ёў алівы? Ці дам першака свайго за выступ свой, плод цела свайго за грэх душы свае? 8 Абясціў табе, чалавеча, што добрае, і чаго СПАДАР вымагае ад цябе: толькі рабіць справядліва, і любіць міласэрдзе, і хадзіць пакорна перад Богам сваім.

9 Голас СПАДАРОВУ месцу гукіае, і мудрасьць абача імя Тваё: „Слухайце посажа і Хто прызначыў яго. 10 Ці яшчэ ё ў доме нягоднага скарбы нягоднасьці і несправядлівае мера абрыды? 11 Ці маю аправіць несправядлівыя шалькі і з ашук-

нымі адважкам і хатулю? 12 Бо багатыры ягонныя поўныя ўсіслства, і жыхары ягонныя гукуюць ману, і ашукны язык іхны ў роце іхным; 13 Дык і я выгну цябе болькамі, зьнішчу цябе за грахі твае. 14 Ты будзеш есьці, але не пад’ясі; і панижэньне тваё ўнутры цябе; будзеш уцякаць, але не ўцячэш; а хто ўцячэш, мячу аддам. 15 Ты будзеш сеяць, але ня будзеш жаць; ты будзеш таўчы аліўкі, але ня будзеш мазатца аліваю; і вінны сок, але віна піць ня будзеш; 16 Бо вы дзяржыце ўставы Омравы і ўсі ўчынкі дому Агававага, і ходзіце падле радаў іхных, каб Я зрабіў цябе пуштаю і жыхараў тваіх сьвістам, бо ты носіш ганьбу люду Майго”.

7 Бяда імне! Я — як зьбіраньнікі летнае садавіны, астацаў ад віннога збору, нямаш гранкі на ежу; сьпелае садавіны жадае душа мая. 2 Багабойлівы загінуў із зямлі, і нямаш пасьцівага меж людства; усі цікуюць на кроў; кжны палюе сепцю на брата свайго. 3 Улегліва робяць абедзьвіма рукамі ліха, князь вымагае, і судзьдзя вымагае заплаты, і вялікі выказуе шкоднае жаданьне сваё, і глыбіць гэта. 4 Найлепшы зь іх — як дзядоўнік, найпасціўшы — як черневы плот; дзень вартаўнікоў Тваіх і даведаньня Твайго настаець; цяпер будзе сумятня ў іх. 5 Ня верце прыяцелю, не давярайце правадыру; ад ляжачае на ўлоньню тваім сьцеражы дзьверы вуснаў сваіх; 6 Бо сын таньбе айца, дачка паўстаець супроці маці свае, нявестка супроці сьвякрыў свае: непрыяцелі людзіне хатнія ейныя. 7 А я буду глядзець на СПАДАРА, буду спадзявацца на Бога спасеньня свайго; Бог мой пачуе мяне.

8 Ня цешся зь мяне, непрыяцелка мая! як я ўлаў, я ўстану; як я ў цемры, СПАДАР сьвятліня імне.

9 Абурэньне СПАДАРОВА я буду

насіць, бо я ізграшыў супроці яго, пакуль Ён не развяза справы мае і ня ўчыне суду майго; Ён вывадзе мяне на сьвятліню, я буду глядзець на справядлівасьць Ягоную. 10 І абача непрыяцелка мая, і пакрые со-рам тую, што сказала імне: „Ідзе СПАДАР, Бог твой?“ Вочы мае будуць глядзець на яе, цяпер яна будзе на талтаньне, як балота на вуліцах. 11 Дня, калі агарожа твая будзе збудавана, тато дня далёка пашырыцца права. 12 Таго дня прыйдуць і да цябе з Асыры, і з абаронных местаў, і з гарадоў аж да Ракі, і ад мора аж да мора, і ад гары аж да гары. 13 І будзе зямля на спустошаньне за жыгараў яе, за плады ўчынкаў іхных.

14 Пасьві ж люд Свой ськіпетрам Сваім, чараду спадку Свайго, што жывець на аднаселі ў лесе, сярод Кармілу, няжай яны пасьвяцца ў

Вашане а Гілеадзе, як за дзён даўнейшых. 15 Як за дзён выхаду твайго із зямлі Ягіпецкае, пакажу яму чудосы. 16 Народы будуць бачыць і сароміцца з усяе моцы свае; палажаць рукў на вусны, вушы іхныя будуць глузія; 17 Будуць лізаць пыл, як гад, як паўзуны земныя; як паўзуны земныя, будуць спуджаны з нораў сваіх; СПАДАРА, Бога нашага, будуць лякацца, і будуць баяцца Цябе. 18 Які БОГ падобны да Цябе, што даруе бяспраўе і абмянае выступ астачы спадку Свайго? Ён не задержуе на векі гневу Свайго, бо любуе міласэрдзе. 19 Абернецца, паспагадае нам, услыша бяспраўі нашы, і кіне ў глыбіні морскія ўсі грахі нашы. 20 Ты дасі праўду Якаву, міласэрдзе Абрагаму, як прысягнуў айцом нашым ад дзён даўнейшых.

КНИГА ПРАРОКИ НАГУМА

1 Цяжар Ніневы; кніга відзені Нагума Елкошаніна. 2 Бог завідны, і СПАДАР імсьціцца; СПАДАР імсьціцца, і гняўлівы: СПАДАР імсьціцца праціўнікам Сваім і хавае гнеў на непрыяцеляў сваіх. 3 СПАДАР памальны да гневу і вялікае сілы, і ня сусім вывальняе вінных; СПАДАР у буры, у віхру дарога Ягоная, і булак — пыл ад ног Ягоных. 4 Ён гане мора, і высуша яго, і ўсі ракі высуша; млее Вашан а Карміл, і квет Лібану млее. 5 Горы дрыжаць перад Ім, і ўзгоркі таюць, і зямля паднялася на прытомнасьць Яго, нават сьвет і ўсі жы-вучыя ў ім. 6 Перад абурэньням Ягоным хто ўстой? і хто можа вытрымаць ад палу гневу Ягонага? гнеў Ягоны выліваецца, як цяпло, і скалы валяцца перад Ім. 7 Добры СПАДАР, моцны горад у дзень не-

марасьці, і знае тых, што спадзяюцца на Яго. 8 Але заліваючаю паводкаю зробі супоўны канец месцу яе, і за варагамі Ягонымі будзе гнацца цемра. 9 Што вы думаеце праз СПАДАРА? Ён зробі супоўны канец, удругава не паўстане нэмарасьць; 10 Бо сплёўшыся разам, як п'яніцы, яны чыста будуць пажэрты, як сухі жнеўнік. 11 Зь цябе вышаў тый, што задумляе ліха супроці СПАДАРА, параднік велыла.

12 Гэтак кажа СПАДАР: „Хоць яны супакойныя і нават чысьленыя, гэтак, адылі, будуць адцяты і мінуцца; хоць Я мучыў цябе, наперад ужо ня буду мучыць. 13 А цяпер Я зламлю йго ягонае зь цябе й зля-зы твае разарву“. 14 І СПАДАР даў расказаньне празь цябе: „Наперад ня будзе насеньня імені твайго; з дому багоў тваіх адатну выразаньня

14 Вады дзеля аблогі насілі сабе; умацуй гарады свае; ідзі да глінішча, таўчы гліну, рабі моцную цэглу. 15 Там зжарэць цябе цяпло, пасячэць цябе меч, паесць цябе, як вусень; множся, як вусень, множся, як шаранча. 16 Ты памножыла купцоў сваіх болей за гвезды на небе; шаранча пашырыцца й палаціць. 17 Каранаваныя твае — як шаранча, вайводцы твае — як вялікія казельчыкі, каторых табар у платох

сыцюдзёнага дня; як сонца ўзыйдзе, яны адлятаюць, і ня ведама месца іхнае, ідзе яны. 18 Дрэмяць пастыры твае, каролю Асырскі, харобрыя твае супачываюць, разьвеяны люд твой па горах, і няма каму зьберці. 19 Няма загасеньня большы тваёй, балючая рана твая; усі, што пачуюць дзейку прась цябе, будуць пляскаць у ладкі празь цябе; бо на каго бязупынку ня прыходзіла нягоднасьць твая?

КНИГА ПРАРОКІ ГАВАКУКА

1 Цяжар, каторы відзеў Гавакук прарока.

2 Пакуль, СПАДАРУ, буду я галасіць, і Ты ня будзеш слухаць, загукіаю да Цябе праз усілства, і Ты не вывальняеш? 3 Чаму даеш імне бачыць бяспраўе і на гароту глядзець? бо глабаньне а ўсілства перад імною; і ўзьнімаецца вада а сыпярэчка. 4 Ад гэтага перастаець дзеяць Права, і суд не перамагае; бо нягодныя абступілі справядлівага, дык суд выходзе скрыўлёным. 5 Гляньце на народы й прыгледзьцеся, і зумеіцеся дзівуючыся; бо спраўлю справу за дзён вашых, што не паверыце, як раскажуць вам. 6 Бо, гля, Я ўзьніму Хальдэяў, народ гаркі а борзды, што пройдзе па ўсёй шырыні зямлі, каб апанаваць селішчы не свае. 7 Страшныя а жаклівыя яны; суд іхны а годнасьць іхная выйдзе ад іх самых. 8 І быстрэйшыя за леопарды коні іхныя і айстрэйшыя за вячэрныя ваўкі; і шырака расьцягнуцца коньнікі іхныя, і коньнікі прыйдучь здалеку, палятуць, як арол, што барзьдзіць есыці. 9 Усі дзеля ўсілства прыйдучь; кірунак відаў іхных — на ўсход; і зьбіраюць, як пясок, палоненікаў. 10 І з каралёў яны сьмяюцца, і князі будуць насьмехам ім; з

кажнага моцнага гораду будуць сьміяцца, бо насыпяць вал і возьмуць яго. 11 Тады адменіцца дух ягоны, і загардзее, і ізгрэша думаючы, што сіла ягоная ад бога ягонага. 12 Ці ня Ты спрадвек, СПАДАРУ, Божа мой? Сьвяты мой? мы не памрэм; СПАДАРУ, Ты прызначыў іх на суд; Моцны! Ты ўмацаваў іх дзеля паправы. 13 Чыстыя вочы Твае, каб бачыць ліха, і глядзець на гароту ня можаш; чаму глядзіш Ты на тых, што дзеюць ізрадліва, маўчыш, як нягодныя глытаюць справядліўшых за іх. 14 І чыніш людзёў, як рыбу ў мору, як паўзунны, што няма дзяржаўцы над імі? 15 Выцягнуць усіх іх вудою, загартаюць іх у сець сваю і забіраюць іх у трыгубіцу сваю; з гэтага цешацца а веселяцца. 16 За тое абракаюць сеці сваёй і кадзяць трыгубіцы сваёй, бо ад іх сытая дзель іхная і сытая ежа іхная. 17 Ці дзеля таго спаражняюць сець сваю і кажнага часу забіваць народы не жалеюць?

2 На варце сваёй я стану, і стаўлюся на вежы, і буду назіраць, што Ён скажа імне, і што Ён адкажа на жалабу маю.

2 І адказаў імне СПАДАР, і сказаў: „Запішы відзень і зрабі выразліва на дошчачках, каб чытаў

лёгка мог прачытаць; 3 Бо відзень належа яшчэ да прызначанага часу, і будзе гўкаць праз канец, і не зманіць; хоць яна адвалачэцца, жджы яе, бо яна канечне станецца, ня спозніцца. 4 Вось, гордая, ня шчырая душа ягоная ў ім, але справядлівы вераю сваёю будзе жыць. 5 І вось, як ізрадлівае віно, горды муж ня стыкаецца дома, ён распырае, як шэоль, душу сваю, і ён, як сьмерць, не насыціцца, але зьбірае да сябе ўсі народы і загартвае ўсі людзі да сябе". 6 Ці ня ўсі гэтыя складаюць прынаваўцы празь яго і ўпічную загадку празь яго, кажучы: „Вяда таму, хто памнажае не сваім, — пакуль? — і таму, хто цяжарыць сябе закладам". 7 Ці не паўстануць зьнецікі тыя, што ўкусцяць цябе, і ці не прачнуцца тыя, што парушаць будучы цябе, і ты станеш здабыткам ім? 8 За тое, што ты аглабаў шмат якія народы, аглабаюць цябе ўсі засталыя людзі за кроў людзкую і ўсіх зямлі, месту і ўсім, хто жывець у ім.

9 Вяда таму, хто прыдбаець блага прыдбанымі дому свайму, каб зьвіць гняздо сабе на вышні, каб магчы вывальніцца ад сілы ліха. 10 Ты ўчыніў сорама дому свайму выразаньням шмат якіх людзей і ізграшыў супроці душы свае; 11 Бо камень загалосе з муру, і балька зь дзерва адкажа яму:

12 Вяда таму, хто будзе места крыжэю і мацуе места бяспраўям. 13 Вось, ці не ад СПАДАРА войскаў ё, што людзі будуць гарапашнічаць дзеля цяпла, і людзі будуць тамавацца дарма? 14 Бо зямля напоўніцца знацьцём славы СПАДАРОВАЕ, як воды пакрываюць мора.

15 Вяда таму, хто даець піць прыяцелю свайму, налівае гнеў свой, каб упіўся, і каб ты глядзеў на голасьць ягоную. 16 Ты напоўніўся сорамам замест славы; пі таксама ты, і адкрыецца сорама твой; павернецца

ца да цябе чара правіцы СПАДАРОВАЕ і сорамае на славу тваю; 17 Бо ліхадзейства Лібану пакрые цябе, і спустошаньне жывёлы зломе цябе за кроў людзкую і за ліхадзейства зямлі, месту і ўсім, што жывуць у ім.

18 Што за карысьць із выразаўнага, каторага майстра выразаў, з выліваната й вучыцеля маны, чаго спадзяецца ад яго дзельнік работы свае, робячы немых балваны?

19 Вяда таму, хто кажа дзержу: „Прачніся" і „ўстань" каменю немому. Ці ён навуча? Вось, ён абложаны золатам а срэбрам, але ніякага духу няма ў ім. 20 СПАДАР — у сьвятым палацу Сваім: змоўкні перад Ім, уся зямля!

3 Малітва Гавакука прарокі падле Шыгёноф. 2 СПАДАРУ! я пачуў ведамку Тваю, зьлікаўся. СПАДАРУ! справу Сваю сярод год ажыві, сярод год абясці; у гневе ўспомні спатаду. 3 Бог ідзець ад Феману і Сьвяты — ад гары Паран. Сэля. Пакрыла нябёсы слава Ягоная, і хвалою Ягоная напоўнілася зямля. 4 І яснасьць была, як сьвятліня; ён маў касулі, з рукі Свае выходзячыя, і там схоў сілы Ягонае. 5 Перад Ім ішла ліпучка, і жар ішоў перад нагамі Ягонымі! 6 Стаў — і памераў зямлю; глянуў — і спалохаў народы; і рассыпаліся вечныя горы, нахінуліся вечныя ўзгоркі; дарогі Ягоныя вечныя. 7 Я бачыў, што буданы Кушановы ў гору, дрыжэлі заслоны зямлі Мідзянскае.

8 Ці на рэкі гневаўся СПАДАР, ці на рэкі быў Твой палкі гнеў? абурэньне Тваё на мора, што Ты ехаў на конях Сваіх, цялежкі Твае былі спасеньям? 9 Лук Твой быў чыста аголены, подле прысягі пакаленьням, нават подле слова. Сэля. Ты раськяпіў зямлю дур'ямі. 10 Бачылі горы Цябе, яны дрыжэлі; паводка прайшла; глыбіні выдалі гук

свой, высака паднялі рукі свае. 11 Сонца, месяц адзяржаліся на месці сваім; пры сьвятліні стрэлаў Тваіх яны йшлі, пры зьзяньню зіг-цячае дзіды Твае. 12 У вабурэньню Ты ступаў па зямлі, у вабурэньню малаціў народы. 13 Ты вышаў на спасеньне люду Свайго, на спасеньне памазанца Свайго. Ты раніў галаву з дому нягодніка, агаляючы под аж па шыю (Сэля).

14 Ты прабіў кіямі ягонымі галаву вайводцаў ягоных; яны ўзьняліся, як віхор, каб разьвець мяне, пацяшэньням іхным было, каб пажэрці беднага патай. 15 Ты ступаў пераз мора коньмі сваімі, пераз валы вялікіх водаў. 16 Як я пачуў, за-

дрыжэў нутр мой, на гук затрымце-лі вусны мае, гніцьцё ўвайшло ў косыці мае, і пад імною калацілася; а я меў быць супакойны ў дзень бяды, як ён настане на люд гэты, уварвецца на іх ізь вяткаю.

17 Хоць бы фіга не расквіцела ані было плоду віна, выраб алівы спракудзіўся, і полі не ўрадзілі еміны, авечкі былі выбіты з авечніку, і няма буйнога статку ў хлявох; 18 Я, адылі, буду цешыцца ў СПАДАРУ, буду весяліцца ў Богу спасеньня свайго. 19 СПАДАР — сіла мая, і Ён зробі ногі мае, як алёнія, і на вышынях маіх водзе мяне. Галоўнаму пяюну на струнных свадзях.

КНИГА ПРАРОКИ СОХОНІ

1 Слова СПАДАРОВА, што было да Сохоні, сына Хусі, сына Гедалі, сына Аморы Гэзэчонка за дзён Ёсі Амонёнка, караля Юдэйскага. 2 „Супоўна зьнішчу ўсе зь віду зямлі“, агалашае СПАДАР: 3 „Зьнішчу людзіну й статак; зьнішчу птушкі нябёсных і рыбу морскую, і спадманы нягоднікаў; і адатну чалавека ізь зямлі“, агалашае СПАДАР. 4 „І выцягну руку Сваю на Юдэю і на ўсіх жыхараў Ерузаліму; і адатну з гэтага месца астачу Ваала, і імя службітоў балвановых ізь сьвятарамі, 5 І тых, што кланяюцца на страхах войску нябёснаму, і тых, што кланяюцца і што прысягаюць СПАДАРОМ, і што прысягаюць каралём сваім, 6 І тых, што адварнуліся ад СПАДАРА, і тых, што ня гукалі СПАДАРА ані пыталіся празь Яго“. 7 Змоўкні ў прытомнасьці Спадара СПАДАРА, бо блізка дзень СПАДАРОЎ, бо прыгатаваў СПАДАР аброк, пасьвяціў пазваных сваіх.

8 І станецца ў дзень аброку СПАДАРОВАГА: „Я даведаюся да кня-

зеў а да сыноў каралеўскіх а да таковых, што адзяюцца ў вадзецьце чужаземскае; 9 Таго самага дня даведаюся да ўсіх тых, што скачучь пераз парог, што напаўняюць дамы гаспадара свайго ўсілствам а ашукую“.

10 „І станецца таго дня“, агалашае СПАДАР, гук „галашэньня ад Рыбнае брамы, і вык ад другога, і вялікі грукат ад узгоркаў. 11 Выйце, жыхары Мактэшу, бо ўвесь кананскі люд будзе сьцяты, усі абешаньня срэбрам выгублены.“

12 „І станецца ў тым часе, што Я ізь сьвечкамі прасачу Ерузалім і даведаюся да людзёў, што ськісьлі на бузе сваёй, што кажуць у сэрцу сваім: „СПАДАР ня робе ані добра, ані ліха“. 13 І маемасьць іхная стане здабыткам, а дамы іхныя — спусьценьням; пастановяць дамы, але ня будуць жыць у іх; і пасьдзяць вінішчы, але ня будуць піць віна зь іх“. 14 Блізка вялікі дзень СПАДАРОЎ, блізка й вельма барз-дзіць; чуваць голас дня СПАДАРО-

ВАГА; дужасіл там горка загало-се. 15 Дзень гневу дзень тый, дзень нэмарасьці а гароты, дзень выгубленьня а спустошаньня, дзень болак а туману, 16 Дзень трубы а гуку на ўмацаваных местах а на высокіх вежах. 17 І прывяду гароту на людзёў, і яны будуць хадзіць, як нявісьныя, бо яны ізграшылі супроці СПАДАРА; і кроў іхная будзе выліта, як пыл, і цела іхнае, як гной. 18 Ані срэбра іхнае, ані золата іхнае ня зможа вывальніць іх у дзень гневу СПАДАРОВАГА, але агнём завісьці Ягонае пажэрта будзе ўся зямля, бо канец, ды борзды, зробі ўсім жыхарам гэтае зямлі.

2 Зьбярыцеся а зьбярыцеся, бес-саромны народзе, 2 Уперад чымся народзіцца права — як умецьце мінецць дзень — уперад чымся палкі гнеў СПАДАРОЎ прыйдзе на вас, уперад чымся прыйдзе на вас дзень гневу СПАДАРОВАГА. 3 Шукайце СПАДАРА, усі лагодныя на зямлі, што поўніце суд Ягоны; шукайце справядлівасьці, шукайце лагоднасьці, можа вы схаваецеся ў дзень гневу СПАДАРОВАГА; 4 Бо Газа будзе пакінена, і Ешкелон спустошаны, Ашдо́д у палудзень выгнаны, і Екрон будзе выкаранены.

5 Бяда жыхарам морскага ўзьбярэжжа, народу Крыцкаму! Слова СПАДАРОВА на вас, Канааняне, зямля Пілішчан! Я загублю цябе, і ня будзе там жыхара. 6 І будзе морскі бераг селішчам, пячора́мі пастухом і абораю чародам. 7 І будзе ўзьбярэжжа астачы дому Юдзінага, будуць пасьціць на ім, у дамох Ашкелону будуць супачываць увечары, як даведаецца да іх СПАДА́Р, Бог іхны, і верне палон іхны. 8 „Чуў Я наругі Моававы і вярненьні сыноў Амонавых, каторы́мі яны наругаліся люду Майму і вяльмуваліся на гра́ніцы іхнай. 9 Затым жыў Я, агалашае СПАДА́Р войскаў, Бог Ізрае́ляў, канечне Моаў будзе, як Содома,

і сынове Амонавы — як Гомора, мес-цам крапівы а сольнаю ямаю а пу-стынёю на ве́кі; астача люду Май-го аглабае іх, і засталым люду Майго спадучь яны”. 10 Гэта ім за пыху іхную, за тое, што наругаліся й вяльмуваліся перад людам СПА-ДАРА войскаў. 11 Страшны будзе СПАДА́Р ім, бо схудаюць усі багі зямлі, і Яму паклоніцца кажны на сваім месцу, нават усі абто́кі наро-даў. 12 І вы, Ефіопляне, выбіты будзеце мячом Маім. 13 І Ён выпягне рукў Сваю на поўнач, выгубе Асы-ру і спустоша Ні́неву, зробі су-хой, як пустыню. 14 І чароды бу-дуць класьціся сярод яе, і ўсі зьвя-ры народаў, і пэ́лкія а сава на аб-садах яе будуць начаваць, у вокнах голас іхны будзе разьлягацца; спустошаньне будзе ў парогам, бо адарвуць кедравую шалёўку іх. 15 Во места, што цешыцца, што жы-вецць нядбайна, што кажа ў сэрцу сваім: „Я, і няма нікога побач мя-не”. Як яно стала спустошаным, мес-цам жывёле! Кажны, праходзячы ля яго, сьвісьне і махнець рукою.

3 Бяда нячыстаму а сплюгаўле-наму, месту ўціскаючаму: 2 Ня слухала голасу, ня прыймала наву-кі, та СПАДА́РА не спадзявалася, да Бога свайго ня бліжылася. 3 Кня-зі ягоныя сярод яго — равучыя ля-вы, судзьдзі ягоныя — вячэрныя ваўкі, ня кідаюць аж да раньня. 4 Прарокі ягоныя — людзі распус-ныя а ізрадлівыя, сьвятарове яго-ныя сплюгавілі сьвятыню, узрушы-лі закон. 5 СПАДА́Р справядлівы сярод яго, ня будзе рабіць бяспраўя; кажнае раніцы выносе суд Свой на сьвятліню, бесперастанку; але не-справядлівы ня знае сору́му. 6 „Я сыцяў народы; абурыў вежы іхныя; зрабіў пустымі вуліцы іхныя, ні-хто не праходзе па іх; зьнішчыў месты іхныя, ажно там няма лю-дзіны, няма жыхара. 7 Я казаў: „На-пэўна будзеш баяцца Мяне, пры-

ймеш навуку, дык ня была б адця-та сяліба твая, чым бы Я ні пака-раў іх; але яны ўсталі рана, папса-валі ўсі ўчынкi свае". 8 „Затым чакайце мяне, агалашае СПАДАР, да тога дня, калі Я паўстану на зда-бытак, бо суд Мой — зьберці наро-ды, загарнуць каралеўствы, каб вы-ліць на іх абурэньне Сваё, увесь Свой палкі гнеў, бо цяплом рупатлі-васьці Мае будзе пакрыта ўся зям-ля. 9 Бо тады Я зьвярну людзi гэта-му чыстую мову, каб усі прыгукалі імя СПАДАРОВА, служылі яму по-плеч. 10 Із-за ракаў Ефіёпы сыціце-лі Мае — дачка разьвеяных Маіх — прынясуць Імне аброк Мой. 11 Та-го дня ты ня будзеш паганьбена за ўсі ўчынкi свае, каторымі ты высту-піла супроці Мяне, бо тады Я адый-му з пасярод цябе тых, што цешацца ў горадасьці сваёй, і ты ня будзеш больш вяльмувацца на сьвятой га-ры Маёй. 12 Пакіну сярод цябе люд бедны а ўбогі, і яны будуць зда-вацца на імя СПАДАРОВА. 13 Аста-ча Ізраеля ня будзе рабіць бяспраўя, ані гўкаць мань, ані знойдзецца ў вуснах іхных лзык ашукны, бо яны

будуць пасьціцца а супачываць, і ні-хто не зьякае".

14 Пяі, дачка Сыёну! гукай, Ізрае-лю! весяліся а цешся з усёга сэрца, дачка Ерузаліму! 15 СПАДАР ад-няў суды твае, выкінуў нэпрыяце-ляў тваіх; кароль Ізраеляў, СПА-ДАР, сярод цябе: ужо ня будзеш баяцца ліха.

16 Таго дня скажуць Ерузаліму: „Ня бойся, Сыёне, няхай ня млеюць рукі твае". 17 СПАДАР, Бог твой, сярод цябе, дуж вывальніць; будзе цешыцца зь цябе ў радасьці, спы-ніцца на любовьці да цябе, пяціцём будзе цешыцца зь цябе. 18 „Тужа-чых па прызначаных зборах Я зьбер; ад цябе яны былі, цяжар сорама на табе. 19 Во што Я зраб-лю з усімі мўкарамі тваімі ў тым часе: захаваю кульгавую і зьбяру выгнаную, і зраблю іх хвалою а сла-ваю на кажнай зямлі, ідзе былі ў сорама. 20 У тым часе прывяду вас, нават у тым часе зьбяру вас; бо Я ўчыню вам імя а хвалу меж усіх людзi зямлі, як зьвярну назад па-лон ваш перад ачыма вашымі", ка-жа СПАДАР.

КНИГА ПРАРОКИ ГАГЕЯ

1 Другога году караля Дара, шо-стага месяца, першага дня ме-сяца, было слова СПАДАРОВА Га-геям прарокам Зэруавелю Пэалфі-эленку, вайводзе Юдэі, а Ігошуі Его-садачонку, найвыпшаму сьвятару, кажучы: 2 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў, кажучы: гэты люд кажа: ня прышла пара, пара, каб стана-віць дом СПАДАРОУ".

3 Тады было слова СПАДАРО-ВА Гагеем прарокам, кажучы: 4 „Ці пара вам жыць у шалёваных дамах, а гэты дом спустошаны? 5 Затым цяпер гэтак кажа СПА-ДАР войскаў: зьвярніце сэрца сваё

да дарогаў сваіх. 6 Вы сееце шмат, але зьбіраеце мала; ясьцё, але вам ня досыць; п'іце, але не праганяеце смагі; адзяіцеся, але вам ня цёпла; хто зарабляе плату, зарабляе да дзіравага капшука.

7 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: зьвярніце сэрца сваё да дарогаў сва-іх. 8 Узыйдзіце на гару, і вазіце дзерва, і ставявіце дом; і Я буду прыяць яму, і ўслаўлюся, кажа СПАДАР. 9 Глядзіце, каб было шмат, а гля, мала; і як прыносіце двору, Я разьвею тое. Чаму? агала-шае СПАДАР войскаў: за дом Мой, што спустошаны, а вы бяжыце каж-

ны да дому свайго. 10 Затым неба над вамі заставалася без расы, і зямля заставалася без плоду. 11 І Я прыгукнуў сухмень на зямлю а на горы а на збожжа а на вінны сок а на аліву а на тое, што выдаець зямля, а на людзей а на статак а на ўсю гарапашнасьць рук".

12 І паслужалі Зэрувавель Шэалфіэле́нак а Ігошуа Егосадачонак, найвышшы сьвятар, і ўся астача людю голасу СПАДАРА, Бога свайго, і слоў Гагея прарокі, бо СПАДАР, Бог іхны, паслаў яго, і люд баяўся СПАДАРА.

13 І сказаў Гагей, пасланец СПАДАРОЎ, з паручэньня СПАДАРОВАГА да людю, кажучы: „Я з вамі, агалашае СПАДАР". 14 І ўзрушыў СПАДАР дух Зэрувавеля Шэалфіэле́нка, вайводы Юдэі, а дух Ігошуі Егосадачонка, найвышшага сьвятара, а дух усяго засталата людю, і яны прышлі, і рабілі работу ў доме СПАДАРА войскаў, Бога свайго,

15 Дваццаць чацьвертага дня шостага месяца, другога году караля Дара.

2 Сёмага месяца, дваццаць першага дня месяца, было слова СПАДАРОВА Гагеем прарокам, кажучы: 2 „Скажы цяпер Зэрувавелю Шэалфіэле́нку, вайводзе Юдэі, а Ігошуі Егосадачонку, найвышшаму сьвятару, а астачы людю, кажучы: 3 „Хто застаўся меж вас, што бачылі дом гэты ў першай яго славе? і якім вы бачыце яго цяпер? ці ня ё ён у вачох вашых супроці таго як нішто? 4 Цяпер, адылі, будзь дуж, Зэрувавелю, агалашае СПАДАР, і будзь дуж Ігошуа Егосадачонку, найвышшы сьвятару, і будзь дуж увесь люд зямлі, агалашае СПАДАР, і рабіце; бо Я з вамі, агалашае СПАДАР войскаў. 5 Падле слова, каторым Я ўмовіўся з вамі, як вы вышлі зь Ягіпту, дух Мой меж вас: ня бойцеся;

6 „Бо гэтак кажэ СПАДАР войскаў: яшчэ раз, ды неўзабаве, і Я патрасу нябёсы й зямлю, мора й сушу; 7 І патрасу ўсі народы, і прыйдзе жаданьне ўсіх народаў, і напоўню дом гэты славаю, кажэ СПАДАР войскаў. 8 Маё срэбра й Маё золата, агалашае СПАДАР войскаў. 9 Большая будзе слава гэтага дому апошняга за першага, кажэ СПАДАР войскаў; і на гэтым месцу Я дам супакой, агалашае СПАДАР войскаў".

10 Дваццаць чацьвертага дня дзявятага месяца, сёмага году Дара, было слова СПАДАРОВА Гагею прароку, кажучы: 11 „Гэтак кажэ СПАДАР войскаў: папытайся цяпер у сьвятароў праз Закон, кажучы: 12 „Калі хто нёс пасьвячанае мяса ў крысе адзецьця свайго і даткнуўся крысом сваім да хлеба, або да стравы, або да віна, або да алівы, да якое-кольчы ежы, ці будучь яны пасьвячаныя?" І сьвятарове адказалі: „Не". 13 І сказаў Гагей: „Калі даткнецца нячыстае да чаго-кольчы з гэтых, ці сплюгавяцца яны?" І адказалі сьвятарове, і сказалі: „Яны сплюгавяцца". 14 І адказаў Гагей, і сказаў: „Так гэты люд, і так гэты народ перад Імною, кажэ СПАДАР, і так кажная работа рук іхных; і што яны абракаюць там — нячыстае. 15 І цяпер зьвярніце ж сэрцы вашыя адгэтуль і наперад перш чымся пакладзены камень на каменню ў палацу СПАДАРОВЫМ. 16 Бывала, як хто прыходзіў да груды дваццацёх мераў, было там дзесяць; як хто прыходзіў да таўчэльні ўтачыць пяцьдзясят судзінаў з таўчэльні, было там дваццаць. 17 Разіў Я вас сухмянём а іржою а градам усю работу рук вашых, але вы не навярнуліся да Мяне, агалашае СПАДАР. 18 Зьвярніце ж сэрцы вашы адгэтуль і наперад, ад дваццаць чацьвертага дня дзявятага месяца, ад дня, каторага под пала-

цу СПАДАРОВАГА закладзены, зьвярніце сэрцы вашы: 19 Ці ё яшчэ сяўба ў сьвірне? і яшчэ віно а фіга а гранатовае дзерва а аліўнае дзерва, каторыя не далі плоду; ад гэтага дня Я падабраслаўлю".

20 І было слова СПАДАРОВА ўдрутава Гагею дваццаць чацьвертага дня месяца, кажучы: 21 „Кажы Зэрувавелю, вайводзе Юдэі, кажучы: Я страсану нябёсы й зямлю;

22 Я абярну пасад каралеўстваў і выгублю сілу каралеўстваў народаў, і вывярну цялежкі й тых, што едуць у іх, і павалаяцца коні й коньнікі іх, кажны мячом брата свайго.

23 Таго дня, агалашае СПАДАР войскаў, Я вазьму цябе, Зэрувавелю Шэалфіэленку, слуга Мой, агалашае СПАДАР, і зраблю цябе, як пятаць, бо цябе Я абраў, агалашае СПАДАР войскаў".

КНІГА ПРАРОКІ ЗАХАРЫ

1 Восьмага месяца, другога году Дара, было слова СПАДАРОВА да Захары, сына Верэжі Ідзянка, прарокі, кажучы: 2 „Вельма загневаўся СПАДАР на айцоў вашых. 3 Затым скажы ім: гэтак кажа СПАДАР войскаў: навярніцеся да Мяне, агалашае СПАДАР войскаў, дык Я абярнуся да вас, кажа СПАДАР войскаў. 4 Ня будзьце, як айцове вашы, каторых гукалі першыя прарокі, кажучы: „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: адвярніцеся ж ад сваіх дарогаў благіх і ад сваіх учынкаў благіх; але яны ня слухалі ані ўважалі на Мяне, агалашае СПАДАР. 5 Айцове вашы, ідзе яны? дык прарокі ці жывуць вечна? 6 Словы Мае, адылі, а ўставы Мае, што Я раскажаў слугам Сваім прарокам, ці не дасяглі да айцоў вашых? і яны наварачаліся й казалі: як СПАДАР войскаў думаў зрабіць нам подле дарогаў нашых і подле учынкаў нашых, так зрабіў нам".

7 Дваццаць чацьвертага дня адзінацатага месяца (гэта месяц Шэват), другога году Дара, было слова СПАДАРОВА да Захары, сына Верэжі Ідзянка, прарокі, кажучы: 8 „Я відзеў ночы: вось, муж едзе на рудым каню, і стаў памеж міртаў, што ў нізіне, а адзаду яго коні рудыя, гнядыя а белыя. 9 І сказаў я: „Што яны, Спадару мой?" і ска-

заў імне Ангіл, што гутарыў з імною: „Я пакажу табе, што яны". 10 І адказаў муж, што стаў памеж міртаў, і сказаў: „Гэта тыя, каторых СПАДАР паслаў абыйсьці зямлю". 11 І адказалі яны Ангілу СПАДАРОВАМУ, што стаў між міртаў, і сказалі: „Мы абыйшлі зямлю, і вось, уся зямля ціха супачвае". 12 Тады Ангіл СПАДАРОУ адказаў і сказаў: „СПАДАРУ войскаў! пакуль Ты ня зьмілуешся над Ерузалімам а над месцамі юдэйскімі, на каторыя Ты гневаўся ўжо семдзясят год?" 13 І адказаў СПАДАР Ангілу, што гутарыў з імною, словамі добрымі, словамі пацешнымі. 14 І сказаў імне Ангіл, што гутарыў з імною: „Гукай, кажучы: гэтак кажа СПАДАР войскаў: Я завідны празь Ерузалім а праз Сыён завісьцяй вялікай. 15 І гневам вялікім Я гневаюся на народы, што ў супакою, бо Я быў троху загневаўшыся, а яны памагалі да ліха.

16 „Затым гэтак кажа СПАДАР: Я зьвярнуся да Ерузаліму із спаганаю; дом Мой будзе пастаноўлены ў ім, агалашае СПАДАР войскаў, і павароз будуць цятаць па Ерузаліме. 17 Яшчэ гукай, кажучы: гэтак кажа СПАДАР войскаў: яшчэ пашырацца месты Мае, дзякуючы дабрабыту, і пацеша СПАДАР ізноў Сыён і выбяра ізноў Ерузалім".

18 І падняў я вочы свае, і абачыў, і вось, чатыры рагі. 19 І сказаў я Англі, каторы гутарыў з імною: „Што гэтыя?” І адказаў ён імне: „Гэта рогі, каторыя раськідалі Юдэю, Ізраеля а Ерузалім”.

20 І паказаў імне СПАДАР чатырох рамеснікаў. 21 Тады я сказаў: „Што гэтыя прыходзяць рабіць?” І казаў ён, кажучы: „Гэтыя рогі раськідалі Юдэю, так што ніхто не падняў галавы свае, а яны прышлі ўцерці іх, ськінуць рогі народаў, што паднялі рог свой на зямлю Юды, каб раськідаць яе”.

2 Ізноў узняў я вочы свае й глядзеў, і во муж, і ў руцэ ў яго меральны павароз. 2 І сказаў: „Куды ты йдзеш?” І ён сказаў імне: „Мераць Ерузалім, каб абачыць, што за шырыня яго, і што за даўжыня яго”. 3 І, вось, Англі, што гутарыў з імною, вышаў, і другі Англі вышаў наўпярэймы яму. 4 І сказаў яму: „Бяжы, кажы гэтаму маладзёну, кажучы: „Ерузалім будзе населены як места бязь сьцен з прычыны множасьці людзёў і статку ў ім. 5 І Я буду яму, агалашае СПАДАР, агняным мурам навокал і буду славаю сярод яго”.

6 Гэй, гэі! уцякайце з паўночнае зямлі, агалашае СПАДАР, бо, як чатыры вятры нябёсных, Я пашыру вас, агалашае СПАДАР. 7 Гэй, Сыёне, што жывеш у дачкі Бабілёну, уцякай, 8 Бо гэтак кажа СПАДАР войскаў: па ўслаўленьню Ён паслаў мяне да народаў, што глабалі вас, бо, хто датыкаецца да вас, датыкаецца да зрэнка вока Ягонага. 9 „І вось, Я паківаю рукою Сваёю на іх, і яны будуць здабыткам слугам сваім, і даведаецца, што СПАДАР войскаў паслаў Мяне.

10 „Пяі а цешся, дачка Сыёну, бо, гля, Я прыходжу й буду жыць сярод цябе, агалашае СПАДАР. 11 І прылучыцца шмат якіх народаў да

СПАДАРА таго дня, і будуць Імне людям, і Я буду жыць сярод цябе, і ты даведаешся, што СПАДАР войскаў паслаў Мяне да цябе. 12 І СПАДАРУ спадзець Юда, дзель Ягоная ў сьвятой зямлі, і ўзноў абярэць Ерузалім”. 13 Ся, усі целы, перад СПАДАРОМ, бо Ён паўстаў ізь сьвятое сялібы Свае.

3 І паказаў Ён імне Ігошуу, найвышшага сьвятара, што стаяў перад Ангілам СПАДАРОВЫМ, і шайтана, каторы стаяў па правіцы яго, каб супроцьдзейць яму. 2 І сказаў СПАДАР шайтану: „Хай згане СПАДАР цябе, шайтане, хай згане цябе СПАДАР, што абраў Ерузалім; ці не галавешка гэта, выратаваная з агню?” 3 Ігошуа быў адзеўшыся ў запэцканнае адзецьце і стаяў перад Ангілам. 4 І Ён адказаў і казаў тым, што стаялі перад Ім, кажучы: „Зьдзеньце зь яго запэцканнае адзецьце”; а яму сказаў: „Вось, Я прычыніў, што адышло ад цябе бяспраўе тваё, і адзену цябе ў дарагое адзецьце”. 5 І сказаў: „Няхай узложыць чыстую мітру на галаву яго-нюю”, і ўзлажылі чыстую мітру на галаву ягоную, і адзелі яго ў адзецьце; і Англі СПАДАРОЎ стаяў. 6 І перасьцярог Англі СПАДАРОЎ Ігошуу, кажучы: 7 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: калі па дарогам Маіх будзеш хадзіць, і калі будзеш дзяржаць загаду Маю, тады будзеш таксама судзіць дом Мой, і таксама сьцерагчы панадворкі Мае, і Я дам табе хадзіць памеж тых, што стаяць гэтта. 8 Слухай жа цяпер, Ігошуа, найвышшы сьвятару! ты а прыяцелі твае, што сядзяць перад табою, бо мужы дзіву яны; бо вось, Я прыяду слугу Свайго, Пагон; 9 Бо во камень, што Я кладу перад Ігошуам; на адным камені сем ачоў; вось, Я выражу выразак яго, агалашае СПАДАР войскаў, і аддэлю бяспраўе гэтае зямлі за адзін дзень. 10 Таго дня, агалашае СПАДАР

войскаў, будзеце адзін аднаго зваць пад віно а пад фігу".

4 І зьвярнуўся тый Ангіл, што гутарыў з імною, і пабудзіў мяне, як людзіну, каторую будзяць зо сну ейнага. **2** І сказаў імне: „Што бачыш ты?" І я сказаў: „Бачу, і во сьветач увесь із золата з чараю на версе, і сем лянпаў на ім, і сем рулькаў да сямёх лянпаў, што на версе яго. **3** І дзьве алівы ля яго: адна справа чары, а другая зьлева яе". **4** Тады я адказаў і казаў Ангілу, што гутарыў з імною: „Што гэта, Спадару мой?" **5** І адказаў Ангіл, што гутарыў з імною, і сказаў імне: „Ці ты ня ведаеш што гэта?" І сказаў я: „Не, Спадару мой". **6** І адказаў і гўкаў імне, кажучы: „Гэта слова СПАДАРОВА Зэруавелю, каторае кажа: ня войскам ані сілаю, але Духам Маім, кажа СПАДАР войскаў. **7** Хто ты, вялікая гара? перад Зэруавелем — раўніна, і ён прынясець вугольны камень із гуканьням: „Ласка, ласка яму!""

8 І было слова СПАДАРОВА імне, кажучы: **9** „Рукі Зэруавелявы палажылі под дому гэтага, і рукі ягонья скончаць яго; і даведзешся, што СПАДАР войскаў паслаў мяне да вас; **10** Бо хто пагрэбаваў бы днём дробязяў? бо будуць цешыцца і абачаць праўду ў руцэ Зэруавеля гэтыя сем ачоў СПАДАРОВЫХ, што абятаюць па ўсёй зямлі".

11 І адказаў я, і сказаў яму: „Што гэта за дзьве алівы справа сьветача і зьлева яго?" **12** І я адказаў удругава, і сказаў яму: „Што за дзьве аліўныя галузы, каторыя перазь дзьве залатыя рулі выліваюць золата із сябе?" **13** І ён сказаў імне, кажучы: „Ці ты ня ведаеш, што гэта?" І я сказаў: „Не, Спадару мой!" **14** І сказаў ён: „Гэта два памазанцы, што стаяць ля Спадара ўсяе зямлі".

5 І я абярнуўся, і ўзьняў вочы свае, і абачыў, і во лётаючы зьвітак. **2** І сказаў ён імне: „Што ты бачыш?" І я адказаў: „Бачу лётаючы зьвітак; удаўжкі ён дваццаць локцяў, і ўшыркі ён дзесяць локцяў". **3** Тады ён сказаў імне: „Гэта праклён, што выходзе на від усяе зямлі; бо кажны, што крадзець із гэтага, подле гэтага будзе адцяты, і кажны, што клінецца гэтым, подле гэтага будзе адцяты. **4** Я навяду яго, агалашае СПАДАР войскаў, і ён увыйдзе ў дом злодзея а ў дом таго, хто малява прысягае імям Маім, і значуе ў доме ягоньым, і выгубе яго, і дзерва ягонае, і камяні ягонья".

5 І выступіў Ангіл, што гутарыў з імною, і сказаў імне: „Узьнімі цяпер вочы свае й абач, што гэта, што выходзе". **6** І я сказаў: „Што гэта?" і ён сказаў: „Гэта ефа выходзе"; і сказаў: „Гэта вока іх па ўсёй зямлі". **7** І во кавалак волава падняўся ды жонка, што пасярэдзіне ефы. **8** І сказаў ён: „Гэта нягоднасьць"; і кінуў яе ў ефу, і кінуў кавалак волава ў вадтуліну яе.

9 І ўзьняў я вочы свае, і глянуў, і вось, дзьве жонкі вышлі, і вецер быў у крылах іхных, і ў іх крылы — як крылы ў бусла; і паднялі яны ефу меж зямлі й неба. **10** І сказаў я Ангілу, што гутарыў з імною: „Куды яны нясуць гэтую ефу?" **11** І сказаў ён імне: „Станавіць ёй дом у зямлі Сэнаар, і яна будзе прыгатавана й пастаноўлена на сваім подзе".

6 І абярнуўся я, і ўзьняў вочы свае, і абачыў, і вось, чацьвёра цялежак выяжджаюць з памеж дзьвюх гор; і горы тыя — горы мядзяныя. **2** У першых цялежках коні рудыя, а ў другіх цялежках коні вараныя; **3** І ў трэйціх цялежках коні белыя, а ў чацьвертых цялежках коні з бодкамі й гнядыя. **4** І адказаў я, і сказаў Ангілу, кат

ры гутарыў з імною: „Што гэта, Спадару мой?” 5 І адказаў Ангіл, і сказаў імне: „Гэта чатыры духі нябёсных, што выходзяць стаяць перад Спадаром усяе зямлі. 6 Варанья коні, што ў іх, ідуць да паўночнага краю, і белыя коні ідуць за ім, а гнядзья коні ідуць да паўднёвага краю”. 7 І вышлі гнядзья, і імкнуліся прайсці зямлю; і сказаў: „Ідзіце, прайдзіце зямлю”, — і яны прайшлі па зямлі. 8 І гукіў ён мяне, і гукіў імне, кажучы: „Гля, тыя што вышлі да паўночнага краю, супакоілі дух Мой у паўночным краю”.

9 І было слова СПАДАРОВА да мяне, кажучы: 10 „Вазьмі ў тых із палону, у Гэлдая а ў Тоўі а ў Едаі, што прышлі з Вабілёну, і прыйдзі таго самага дня, і йдзі да дому Ёсі Софонёнка, 11 І вазьмі срэбра а золата, і зрабі кароны, і ўзлажы на галаву Ігошуі Егосадачонку, найвышшаму сьвятару, 12 І скажы яму, кажучы: „Гэтак кажа СПАДАР войскаў, кажучы: „Во Муж, Каторага імя Пагон, і Ён вырасьце із Свайго месца, і збудуе палац СПАДАРОЎ. 13 Ён і збудуе палац СПАДАРОЎ, і прынясець славу, і сядзе Ён будзе радзіць на пасадзе Сваім, і будзе сьвятаром на пасадзе Сваім, і рада супакою будзе меж іх абодвых””. 14 І тыя кароны будуць Гэлему а Тоўі а Едаі а Гэне Софонёнку на памятку ў палацу СПАДАРОВЫМ. 15 І далёкія прыйдуць, і будуць станавіць палац СПАДАРОЎ; і вы даведаецеся, што СПАДАР войскаў паслаў мяне да вас; і гэта станеца, калі вы шчыра будзеце слухаць голасу СПАДАРА, Бога свайго.

7 І сталася чацьвертага году караля Дара, што было слова СПАДАРОВА да Захары, чацьвертага дня дзявятага месяца, Хісьлева, 2 І паслалі бэтэльскія Шэрэцэра а Рэгем-Мелеха а людзёў іхных маліць від СПАДАРОЎ, 3 Казаць сьва-

таром, што ў доме СПАДАРА войскаў, а прарокам, кажучы: „Ці мог бы я плакаць пятага месяца, аддзяліўшыся, як я рабіў гэта так шмат год?”

4 І было да мяне слова СПАДАРА войскаў, кажучы: 5 „Гуківай усяму люду зямлі і сьвятаром, кажучы: як вы паставалі і былі ў жалобе пятага а сёмага месяца гэтыя семдзясят год, ці вы Імне, Імне пост паставалі? 6 І як вы елі, і як вы пілі, ці ня дзеля сябе вы елі а пілі? 7 Ці ня мелі слухаць слоў, што СПАДАР агалашаў першымі прарокамі, як Ерузалім быў населены і быў бясьпечны, і месцы яго навокал яго, як неселена было паўдня й раўніна?”

8 І было слова СПАДАРОВА да Захары, кажучы: 9 „Гэтак казаў СПАДАР войскаў, кажучы: суд праўдзівы судзіце й будзьце міласэрныя а спагадлівыя кажны да брата свайго; 10 І ўдавы а сіраты, чужаземца а беднага ня ўціскайце, і ліха людзіна супроці брата свайго ня думайце ў сэрцах сваіх”.

11 Але яны адмовіліся ўважаць, і абярнулі бунтоўныя плечы, і ацяжарылі вушы свае, каб ня чуць, 12 І скалянілі сэрцы свае як дыямэнт, каб ня слухаць права а слоў, што пасылаў СПАДАР войскаў Духам Сваім першымі прарокамі; і быў вялікі гнеў ад СПАДАРА войскаў. 13 „Затым было: як Я гукіў, а яны ня слухалі, так яны гукілі, а Я ня слухаў”, кажа СПАДАР войскаў. 14 „І Я разьвееў іх меж усіх народаў, каторых яны ня зналі, і зямля спусьцела просьле іх, ажно ні водзін чалавек не праходзіў ані зварачаўся, бо яны абярнулі жадаваную зямлю ў пустыню”.

8 І было слова СПАДАРА войскаў, кажучы: 2 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: завідаваў Я праз Сыён вялікай завісьцяй і вялікім гневам Я завідаваў. 3 Гэтак кажа СПАДАР: зьвярнуся Я да Сыёну

й буду жыць у Ерузаліме, і будзе звацца Ерузалім месам праўды, і гара СПАДАРА войскаў — сьвятою гарою.

4 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: яшчэ будуць сядзець старыя на вуліцах Ерузаліму, кажны а кажная з палкаю сваёю ў руцэ сваёй з прычыны множасьці дзён. 5 І на вуліцах места гэтага будзе поўна хлопчыкаў і дзевачак, на вуліцах яго гуляючых.

6 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: калі чужоўнае ў вачох засталых із людю гэтага гэтых дзён, нягож таксама будзе чужоўным у ваччу Маім? агалашае СПАДАР войскаў.

7 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: вось, Я вывальню люд Свой з усходняга краю і з краю заходзячага сонца; 8 І прывяду іх, і будуць яны жыць у Ерузаліме, і будуць Імне людям, а Я буду ім Богам у праўдзе а справядлівасьці”.

9 Гэтак кажа СПАДАР войскаў: „Умаўце рукі вашы вы, што чужыя гэтыя словы гэтых дзён із вуснаў прарокаў, каторыя былі ў дзень закладзінаў дому СПАДАРА войскаў, да пастанаўленьня палацу; 10 Бо перад гэтымі днямі ня было заплаты за наймо людзіны альбо якое-кольчы заплаты за наймо жылы; ані выходзячаму, ані ўходзячаму ня было супакою ад непрыяцеля, бо Я дапусьціў кажнага чалавека супроці прыяцеля ягонага. 11 А цяпер ня так, як за пярэдніх дзён, Я буду да астачы гэтага людю, агалашае СПАДАР войскаў; 12 Бо засеянне будзе ў супакою, віно дасьць плод свой, і зямля дасьць прыбытак свой, і нябёсы дадуць расу сваю, і Я аддам у дзяржаньне астачы людю гэтага ўсе гэта. 13 І станецца, што як вы былі праклёнам у народаў, доме Юдзін а доме Ізраеляў, так Я выбаўлю вас, і вы будзеце дабраслаўствам; ня бой-

цеся: няхай умацуюцца рукі вашы!”

14 Бо гэтак кажа СПАДАР войскаў: „Як я думаў зрабіць вам ліха, як айцове вашы гнявілі Мяне, кажа СПАДАР войскаў, і не шкадаваўся; 15 Так ізноў Я наважыў гэтых дзён зрабіць дабро Ерузаліму а дому Юдзінаму: ня бойцеся! 16 Гэта вы маеце рабіць: гукайце праўду адзін аднаму, праўду а суд супакою судзіце ў брамах сваіх; 17 І няхай ніхто з вас ня думае ў сэрцу сваім празь ліха прыяцелю свайму, і хвальшы-вае прысягі ня любіце, бо ўсе гэта я ненавіджу, агалашае СПАДАР”.

18 І было слова СПАДАРАВА імне, кажучы: 19 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: пост чацьвертага месяца і пост пятага, і пост сёмага, і пост дзясятага будзе дому Юдзінаму радасьцяй а весялосьцяй а добрымі ўрочыстасьцямі; адно любіце праўду а супакой.

20 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: яшчэ станецца, што будуць прыходзіць люды а жыхары шмат якіх местаў; 21 І пойдучь жыхары аднаго места да другога, кажучы: „Пайдзіма, пайдзіма маліць від СПАДАРОЎ і шукаць СПАДАРА войскаў; пайду й я”. 22 І прыйдучь шмат якія люды а дужыя народы шукаць СПАДАРА войскаў у Ерузаліме і маліць від СПАДАРОЎ.

23 „Гэтак кажа СПАДАР войскаў: тых дзён станецца, што ўхопцяцца дзесяцёх чалавекаў з усіх моваў народаў, нават ухопцяцца за крысо Юдэя, кажучы: „Пайдзіма з вамі, бо мы чулі — з вамі Бог””.

9 Цяжар слова СПАДАРАВАГА на зямлю Гадрах, а Дамашк — будзе супачынкам Ягоным, бо да СПАДАРА зьвернецца вока людзкое і ўсіх плямёнаў Ізраелявых. 2 І Гамаф таксама граніца яго, Тыр а Сыдон, дарма што ён будзе вельмі мудры. 3 І пастанаўіў сабе Тыр моцны горад, і назьбіраў срэбра, як

пылу, і чыстага золата, як вулічнага балота. 4 Вось, Спадар пражанець яго і зразе сілу ягоную на мору, і ён будзе жэарты цяплом. 5 Абача гэта Ашкелон і спалохаецца, і Газа, і вельма засмуціцца, і Екрон; бо спадзева яго будзе засаромлена, і загіне кароль у Газе, і Ашкелон будзе не заселены. 6 І будзе жыць бязбацькавіч ув Ашдодзе, і Я адатну пыху Пілішчан. 7 І адбяру кроў ягоную з роту ягонага і агіды ягоныя з памеж зубоў ягоных; але тый, што застанецца, нават тый будзе Богу нашаму, і ён будзе, як вайводца ў Юдзе, і Екрон, як Евусэй. 8 І Я разьлягуся табарам каля дому Свайго дзеля войска, дзеля таго, хто праходзе, і дзеля таго, хто зварахаецца, і ня пройдзе больш перазь іх уцісканьнік; бо цяпер я буду бачыць ачыма Сваіма.

9 Вельма цешся, дачка Сыёну, гукай, дачка Ерузаліму: вось, Кароль твой прыходзе да цябе, справядлівы і маючы спасеньне, Ён лагодны і сядзячы на асьле а на асьляняці, сыну асьліцы. 10 Я адатну цялежкі ў Яхрэма і коні ў Ерузаліме, і будзе адцяты ваенны лук; і Ён абесце супакой народам, і ўлада Ягоная ад мора аж да мора і ад Ракі аж да канцоў зямлі. 11 І што да цябе, дзеля крыві змовы твае Я выпусьціў вязьняў тваіх ізь ямы, у каторай няма вады. 12 Зварахайцеся да моцнага гораду і вы, вязьні надзеі! Таксама сядні агалашаю — удвая аддам табе; 13 Бо Я напну Юду да Сябе, напоўню лук Яхрэмам і ўзыну сыноў тваіх, Сыёне, супроці сыноў тваіх, о Грэца, і зраблю цябе як меч дужасіла. 14 І СПАДАР будзе бачаны над імі, і выяціць, як маланьня, страла Ягоная, і Спадар СПАДАР затрубе ў рог, і выйдзе ў віхрок паўднявых. 15 СПАДАР войскаў будзе бараніць іх, і яны зжаруць а заваюць пушчальным каменьям, і будуць піць

а галасаваць, бы ад віна, і напоўняцца, як крапільніцы, як рагі аброчніка. 16 І выбаве іх СПАДАР, Бог іхны, таго дня, як авечкі, люд Свой; бо яны будуць, як каменчыкі ў кароне, паднятыя, як сыяг на зямлі Ягонай. 17 О якая дабрыйя Ягоная, і якая харашыйя Ягоная! Збожжа дзяцюкоў і вінны сок дзяўчат робе квітучымі.

10 Прасіце ў СПАДАРА дажджу ў пару апошняга дажджу: СПАДАР блісьнець маланкаю й дасьць лівун, кажнаму траву на полю. 2 Бо хатнія балваны гукалі пустое, і варажбіты бачылі ману і манлівыя сны абяшчалі, яны дарма цешаць; затым яны пацягнуліся, як чарада, гаравалі, бо ня было пастыра.

3 На пастыроў загарэўся гнеў Мой, і да казлоў Я даведаўся, бо даведаўся СПАДАР войскаў да чарады Свае, дому Юдзінага, і пастанавіў іх, як прыгожага каня Свайго на вайне. 4 Зь яго — вугол, зь яго — гвозд, зь яго — ваенны лук, зь яго выйдучь усё дзяржаўцы разам. 5 І яны будуць, як дужасілы, каторыя топчучь вулічнае балота ў бітвэ, і будуць біцца, бо СПАДАР ізь імі, і засаромяць коннікаў на конях. 6 І ўмацую дом Юдзін, і дом Язэпаў выбаўлю, і зьвярну іх; бо Я паспагадаў ім, і яны будуць, быццам Я ня кідаў іх, бо Я СПАДАР, Бог іхны, і адкажу ім. 7 І Яхрэм будзе, як дужасіл, і разьвяселіцца сэрца іхнае, як ад віна; нават сынове іхныя абачаць і пацешацца; сэрца іхнае будзе цешыцца ў СПАДАРУ. 8 Засьвішчу ім і зьбяру іх, бо Я адкупіў іх, і будуць мнажыцца, як мнажыліся; 9 І расьсею іх меж людзям, і ў далёкіх краях яны будуць успамінаць Мяне, і будуць жыць ізь дзецьмі сваімі, і зьвернуцца; 10 І зьвярну іх ізь зямлі Ягіпецкае, і з Асыры зьбяру іх, і да зямлі Гілеадзкае а да Лі-

бану прыгяду іх, і ня стане месца ім. 11 І ён пройдзе мора ў немарасьці, і зра́зе ў мору хвалі, і высахнуць усі глыбіні ракі, і зваліцца пыха Асыры, і ськіпетра ад Ягіпту адыймецца. 12 І Я змацню іх у СПАДАРУ, і ў іменю Ягоным будуць хадзіць, агалашае СПАДАР.

11 Адчыняй, Ліба́не, дзьверы свае, і пажарэць цяпло кедры твае.

2 Вый, кіпрысе, бо кедра ўпаў, бо дабрародныя аглабаны; выйце, дубы вашанскія, бо паваліўся моцны лес. 3 Гук выку пастыроў, бо слава іхная аглабаная; гук равеньня левянят, бо аглабана гордасьць Ёрдану. 4 Гэтак кажа СПАДАР, Бог мой: „Пасі авечкі на зарэз, 5 Каторыя купляючыя рэжуць — і нявінныя; а тыя, што прадаюць іх, кажуць: „Дабраславёны СПАДАР, бо я забалацеў!“ і пастыры іхныя не жаляюць іх. 6 Бо Я ня буду болей жаляць жыгараў зямлі, агалашае СПАДАР, але, гля, Я перадам людзёў, кажнага ў руку прыяцеля ягонага і ў руку караля ягонага, і яны будуць ра́зіць зямлю, і Я ня выбаўлю з рукі іхнае”. 7 І буду пасьціць чараду зарэзу, вас, бедная чарада! І вазьму Сабе два пасахі, адзін Я назваў харашынёю, а другі назваў чарэсламі, і буду пасьціць чараду. 8 І выпублю трох пастыроў за адзін месяц, і зьнемарасьцілася душа Мая імі, і таксама душа іхная брыдзіцца Імною. 9 І скажу: „Ня буду пасьціць вас: дыхаючая — хай дыхае, і гіну́чая — хай гіне, а засталыя хай ядуць мяса адна аднае”. 10 І вазьму пасах Свой — харашыню, і патрышчу, каб узрушыць змову Сваю, што Я ўчыніў з усімі людзямі; 11 І яна ўзрушана будзе таго дня, і гэтак даведаюцца бедныя з чарады, каторыя чакалі Мяне, што гэта — слова СПАДАРОВА. 12 І сказаў ім: „Калі гэта добра ў вачох вашых, дайце пану Маю; а калі не, — пакіньце;” і яны ад-

важылі пану Маю трыццаць срэбнікаў. 13 І сказаў Імне СПАДАР: „Кінь іх ганчару, — ладная цапа, катораю яны ацанавалі Мяне!” І ўзяў Я трыццаць срэбнікаў, і кінуў іх ганчару ў доме СПАДАРОВА. ВІМ. 14 Тады Я патрышчыў другі пасах Свой — чарэслы, каб узрушыць братнюю любоў памеж Юды й Ізраеля.

15 І сказаў СПАДАР імне: „Яшчэ вазьмі сабе снадзі дурнога пастыра, 16 Бо, гля, Я пастанаўлю ў зямлі гэтай пастыра, каторы гіну́чы не даведаецца, маладых ня будзе шукаць ані калекіх лячыць, ані здаровых карміць, але мяса сытых будзе есьці і калыты іхныя адрываць. 17 Бяда дурному пастыру, што кідае чараду! меч на плячо ягонае й на правае вока ягонае! плячо ягонае чыста ссохне, і правае вока ягонае супоўна зацьмее”.

12 Цяжар слова СПАДАРОВАГА праз Ізраеля, агалашае СПАДАР, Каторы прасьцяг нябёсы і заклаў под зямлі, і ўхармаваў дух чалавека ўнутры яго. 2 „Вось, Я ўчыню Ерузалім чараю хістанья ўсім людзям наўкола, і таксама будзе Юдэі, як будуць аблягаць Ерузалім. 3 І таго дня ўчыню Ерузалім цяжкім каменям усім людзям: усі, што будуць падьмаць яго, вельма падарвуцца, і зьбяруцца на яго ўсі народы зямлі. 4 Таго дня, агалашае СПАДАР, Я зра́жу кажнага каня зумленьням і коньніка — шалам; а на дом Юдзін адчыню вочы Свае; кажнага ж каня людаў зра́жу сляпотай. 5 І скажуць правадыры Юдэі ў сэрцу сваім: „Сілаю імне жыгараы Ерузаліму ў СПАДАРУ войскаў, Богу сваім”. 6 Таго дня Я ўчыню правадыроў Юдзіных — як агняны казан памеж дроў і як палаючае цяпло памеж снапоў, і яны пажаруць справа й зьлева ўсі акалічныя народы, і Ерузалім будзе ізноў населены на сваім месцу, у Еруза-

ліме. 7 І выбаве СПАДАР найперш буданы Юдзкія, каб не вывышпа-лася слава дому Давідавага і слава жыхараў Ерузаліму супроці Юды. 8 Таго дня будзе бараніць СПАДАР жыхараў Ерузаліму, і слабы памеж іх таго дня будзе як Давід, і дом Давідаў будзе як Бог, як Ангіл СПАДАРОЎ перад імі. 9 І стане-ца таго дня, што Я буду шукаць зьнішчыць усі народы, што высту-пяць супроці Ерузаліму. 10 І Я выль-лю на дом Давідаў а на жыхара Ерузаліму дух ласкі а маленьняў, і яны будуць глядзець на Мяне, Ка-торага яны праблілі, і будуць пла-каць па Ім, як плачуць па адзіным, і будуць у гарчэллі па Ім, як у гар-чэллі па першаку. 11 Таго дня будзе вялікі плач у Ерузаліме, як плач Гадад-Рымона ў даліне Мегідон-скай. 12 І зямля будзе ў жалобе, кажная радзіма асобна: радзіма до-му Давідавага асобна, і жанкі іх-ныя асобна; радзіма дому Нафано-вага асобна, і жанкі іхныя асобна; 13 Радзіма дому Левавага асобна, і жанкі іхныя асобна; радзіма Шы-меява асобна, і жанкі іхныя асобна. 14 Усі засталыя радзімы — кажная радзіма асобна, і жанкі іхныя асоб-на.

13 „Таго дня адчыніцца жарало дому Давідаваму а жыхарам ерузалімскім дзеля абмышцы грэху а нечысці. 2 І станеца таго дня, агалашае СПАДАР войскаў, Я адат-ну ймёны балваноў із зямлі, і іх ня будуць болей памятаваць, і так-сама прарокаў і нячыстага духа вы-вяду із зямлі. 3 І станеца, калі хто-колечы будзе яшчэ праракаць, тады айцец ягоны й маці ягоная, што нарадзілі яго, скажуць яму: „Ты ня маеш жыць, бо ты гўкаеш ману ў імя СПАДАРА”; і праб’юць яго айцец ягоны а маці ягоная, што нарадзілі яго, як ён праракае. 4 І будзе таго дня, што засаромяцца прарокі, кажны за відзень сваю, ка-

лі б праракаў, і не адзенуцца ў касматае адзецьце, каб ашукаваць; 5 Але скажа: „Я не прарока, бо ча-лавек прыдбаў мяне за нявольніка з маладосці мае”. 6 І скажуць яму: „Што гэта за болькі на руках твоіх?” Тады ён адкажа: „Біў мяне дом любячых мяне”.

7 „Прачхніся, мечу, на пастыра́ Майго й на мужа, сябру Майго!” агалашае СПАДАР войскаў: „вы-тні пастыра́, і рассыпацца авечкі! І Я зьвярну руку́ Сваю на маладых. 8 І станеца на ўсёй зямлі, агала-шае СПАДАР, дзье часыці на ёй будуць выгублены, сканаюць, а трэйцяя застанеца на ёй. 9 І пра-вяду гэтую трэйцюю перазь цяпло, і пералітую іх, як літуюць срэбра, і выпрабую іх, як прабуюць золата: ён будзе гўкаць імя Маё, і Я адка-жу яму: „Гэта люд Мой”, і ён ска-жа: „СПАДАР — Бог мой!”

14 Во, настанець дзень СПАДА-РОЎ, і падзеляць гл’абань тваю сярод цябе, 2 Бо зьбяру ўсі народы да Ерузаліму на бітву, і места бу-дзе ўзята, і дамы разглабаны, і жан-кі паганьбены, і палавіца места по-йдзе ў палон, але астаца людю ня будзе выгублена зь места. 3 Тады выступе СПАДАР і будзе ваяваць із гэнымі народамі, як ваяваў у дзень бітвы. 4 І стануць ногі Ягоныя таго дня на гары Аліўнай, каторая перад Ерузалімам на ўсход; і раськепіцца гара Аліўная папалам, на ўсход і на захад вельма вялікаю даліною, і ад-сунеца палавіца гары на поўнач, а палавіца — на паўдня. 5 І вы-ўцячыць да гаравое даліны, бо га-равая даліна будзе прасьцягацца аж да Ацалу; будзеце ўцякаць, як уця-калі ад трасеньня зямлі за дзён Узі, караля Юдэйскага; і прыйдзе СПА-ДАР, Бог мой, і ўсі сьвятыя зь Ім.

6 І станеца таго дня, што ня бу-дзе сьвятліні дарагое, але цемрадзь; 7 Але гэта будзе дзень, ведамны СПАДАРУ: ані дзень, ані ноч; але

станеца ў вячэрнім часе, што будзе сьвятліня. 8 І будзе таго дня, што пацякуць жывыя воды зь Ерузаліму, палавіца іх да мора ўсходняга і палавіца іх да мора заходняга; улетку і ўзімку будзе гэта. 9 І будзе СПАДАР Каралём над усёю зямлёю; таго дня будзе СПАДАР адзін, і імя Ягонае — адно. 10 Уся зямля будзе абвернena ў раўніну ад Гевы аж да Рыммону, на паўдня ад Ерузаліму, і ён будзе ўзняты а населены на сваім месцу, ад брамы Веныміновае аж да месца Першае брамы, аж да Рагавое брамы, і ад вежы Гананэля аж да таўчэльні каралеўскае. 11 І будуць жыць у ім, і ўжо ня будзе там супоўнага выгубленьня, але будзе жыць Ерузалім бяспечна.

12 І во гэткая будзе пацярэшчына, каторай СПАДАР пацярэбе ўсі людзі, што будуць ваяваць зь Ерузалімам: цела іхнае ссохне, пакуль яны будуць стаяць на нагах сваіх, і вочы іхныя выпякуць зь ямкаў сваіх, і язык іхны высахне ў роце іхным. 13 І станеца таго дня, што вялікая замятня ад СПАДАРА будзе памеж іх, і за руку адзін аднаго схопе, і падыймеца рука ягонага на руку прыцеля свайго. 14 І Юда таксама будзе ваяваць зь Ерузалімам, і будзе зьберта багацьце ўсіх акалічных народаў: золата а срэбра

а ўборы ў вялікай множасьці. 15 І такая ж будзе пацярэшчына каля мула, вярблюда а асла а ўсяе жывёлы, што будзе ў табарах гэтых, як пацярэшчына гэтая.

16 І станеца, што кажны заста-лы з усіх народаў, што прыходзілі супроці Ерузаліму, будуць ўзыходзіць год у год кланяцца Каралю, СПАДАРУ войскаў, і сьвяткаваць сьвята будак. 17 І будзе: каторая з радзімаў зямлі ня ўзыйдзе да Ерузаліму пакланіцца Каралю, СПАДАРУ войскаў, на тых ня будзе йсьці дождж. 18 І калі радзіма Ягіпецкая ня ўзыйдзе а ня прыйдзе, і ня будзе на іх пацярэшчыны, якой пацярэбе СПАДАР народы, што ня ўзыходзяць сьвяткаваць сьвята будак, 19 То за гэта будзе грэх Ягілту й грэх усім народам, што ня прыйдуць сьвяткаваць сьвята будак!

20 Таго дня будзе на званкох конскіх: „Сьвятасьць СПАДАРУ”, і будуць казаны ў доме СПАДАРОВЫМ, як крапільніцы перад аброчнікам. 21 І будзе кажны казан у Ерузаліме а ў Юдэі сьвятасьцяй СПАДАРУ войскаў, і прыйдуць усі абракаючыя берці іх, і возьмуць і будуць варыць у іх; і ня будзе болей Канааняніна ў доме СПАДАРА войскаў таго дня.

КНИГА ПРАРОКИ МАЛАХА

1 Цяжар слова СПАДАРОВАГА Израелю Малахам. 2 „Я ўлюбіў вас”, кажа СПАДАР, а вы кажаце: „У чым жа нас улюбіў?” „Ці ня Ісаў брат Якава? агалашае СПАДАР, Я ўлюбіў Якава, 3 А Ісава зьненавідзіў і аддаў горы ягоныя на спустошаньне, а спадак ягоны — смокам пустыні”. 4 Калі Едом скажа: „Мы зголены, але зьвернемся

й адбудуем спустошаньні”, дык гэтак кажа СПАДАР войскаў: „Яны адбудуюць, але Я абуру, і назавуць іх граніцаю нягоднасьці й людям, на каторы СПАДАР абурыўся на векі”. 5 І абачаць вочы вашы, і вы скажаце: „Узьвялічыцца СПАДАР над граніцаю Израеля”.

6 „Сын сыціць айца і слуга — спадара свайго; дык калі Я Айцец,

ідзе чэсьць Імне? і калі Я Спадары, ідзе боязьнь Мяне?

„кажа СПАДАР войскаў вам, сьвятарове, што ўлегцы маеце імя Маё, а вы кажаце: „Чым мы ўлегцы маем імя Тваё?“ 7 Абракаеце на аброчнік Мой сплюгаўлены хлеб і кажаце: „Чым мы сплюгавілі Цябе?“ — тым, што кажаце: „Стол СПАДАРОЎ грэбаваны“. 8 І як бліжыце сьляпое абракаць, ці ня блага гэта? і як абракаеце кульгавае а хворае, ці ня блага гэта? Прынясі гэта свайму вайводзе, ці ўпадабае ён цябе альбо прыйме цябе? кажа СПАДАР войскаў. 9 Дык цяпер, прашу, маліце ж від БОЖЫ, каб Ён быў ласкавым да вас; з рук вашых было гэта, ці можа прыняць від каторага з вас? кажа СПАДАР войскаў. 10 Валей хто-колечы з вас замкнуў бы дзьверы, і дарма не палілі б на аброчніку Маім. Ня маю прыемнасці з вас, кажа СПАДАР войскаў, ані прыйму аброку з рукі вашае; 11 Бо ад усходу сонца аж да заходу яго вялікае будзе імя Маё меж народаў, і на кажным месцу кадзіла будуць кадзіць імені Майму, ды будзе чысты аброк, бо вялікае будзе імя Маё меж народаў, кажа СПАДАР войскаў. 12 Але вы будзеце яго тым, што кажаце: „Стол СПАДАРОЎ — сплюгаўлены, і прыбытак ізь яго, ежа яго вартая грэбаваньня“. 13 Ды казалі: „Во, якая стома!“ хоць бы зьдэмухнуць яго маглі, кажа СПАДАР войскаў, і прыносілі разарванае а кульгавае а хворае, — гэтак вы прыносілі аброк: ці мог Я прыняць гэта з рукі вашае? кажа СПАДАР. 14 Але пракляты ашуканец, што мае ў чарадзе самца і абяцае абятніцу, абракае, адылі, СПАДАРУ папсаванае; бо Я Кароль вялікі, кажа СПАДАР войскаў, і імя Маё страшнае памеж народаў.

2

„Дык цяпер вам гэта расказаньне, о сьвятарове: 2 Калі вы

не паслухаеце, і калі ня прыймеце да сэрца, каб даваць славу імені Майму, кажа СПАДАР войскаў, Я пашлю праклён на вас і пракліну дабраслаўенствы вашы, нават ужо пракляў, бо ня прыймаеце да сэрца. 3 Вось, Я зганю насеньне ваша і памёт раськідваю на віды вашы, памёт сьвятаў вашых, і вынясуць вас да яго. 4 І вы даведаецеся, што Я пашлаў гэта расказаньне вам, каб змова Мая магла быць ізь Левам, кажа СПАДАР войскаў. 5 Змова Мая была зь ім змоваю жыцця а супакою, і Я даў іх яму за боязьнь, што ён баяўся Мяне, і імені майго лякаўся. 6 Закон праўды быў у роце ягоным, і бяспраўе ня было знойдзена ў вуснах ягоных; у супакою а справядлівасьці ён хадзіў з Імною і шмат каго адварнуў ад бяспраўя; 7 Бо вусны сьвятаровы маюць сьцерагчы веданьне, і закону шукаюць з вуснаў ягоных, бо ён пасланец СПАДАРА войскаў. 8 Але вы зьварнулі з дарогі й былі спадманом шмат каму ў праве, папсавалі змову Лева, кажа СПАДАР войскаў. 9 Затым Я таксама зраблю вас пагрэбаваньмі а паніжанымі перад усім людам, бо вы не дзяржалі дарогаў Маіх, але ўважалі на асобу ў праве”.

10 Ці не адзін Айцец у вусіх нас? Ці не адзін БОГ стварыў нас? Чаму кажны ізраджае брата свайго, будзеньчы змову айцоў нашых? 11 Юда абышоўся ізрадліва й зьдзеяў агіду ў Ізраелю а ў Ерузаліме, бо Юда збудзеньні сьвятасьць СПАДАРОВУ, каторую любіў, і жаніўся з дачкою чужога бога. 12 СПАДАР выпубе з буданоў Якававых тато, хто робе гэта, — чукавага а адказуючага а бліжачага аброк СПАДАРУ войскаў.

13 І во другое вы робіце: абліваеце сьлязьмі аброчнік СПАДАРОЎ, плачаце а галосіце, бо Ён ужо не глядзіць болей на які-колечы аброк

альбо ня прыймае зычліва з рук вашых.

14 Яшчэ вы кажаце: „Чаму?” Бо СПАДАР быў сьветкаю памеж цябе й жонкі маладосці твае, з катораю ты абышоўся ізрадліва, прымеж тога яна таварышка твая і жонка змовы твае. 15 Але ніхто гэтага ня зробі, у каго астаца Духа, бо чаго таюі шукае? Насення ад Бога. Затым уважайце на дух вашы, і някай ніхто не абходзіцца ізрадліва із жонкаю маладосці свае; 16 Бо не навідзе адпушчэння СПАДАР Бог Ізраеляў і пакрываючага глабань не адзеццям сваім; затым сьперажыце дух вашы, каб вы не абходзіліся ізрадліва.

17 Вы тамуеце СПАДАРА словамі сваімі; вы, адылі, кажаце: „Чым мы тамуем?” Як вы кажаце: „Кажы, хто робе ліха — добры ў ваччу СПАДАРОВЫМ, і Ён любіць іх”, альбо: „Ідзе Бог суду?”

3 „Вось, Я пасылаю Ангіла Свайго, і ачысьце дарогу перад Імною, і зьнецікі прыйдзе да палацу Свайго Тый Спадар, Каторага вы шукаеце, і Ангіл змовы, Каторага вы жадаеце; вось, Ён прыйдзе, кажа СПАДАР войскаў. 2 Але хто зможа вытрываць дзень прыходу Яго, і хто ўстой, як Ён зьявіцца? бо Ён — як цяпло літуючае і як мыла мыцьцёжаў; 3 І сядзе літаваць а чысьціць срэбра, і ачысьце сыноў Левавых, і пералітуе іх, як золата а срэбра, і яны будуць СПАДАРУ прывосіць аброк у справядлівасьці. 4 Тады прыемны будзе СПАДАРУ аброк Юды а Ерузаліму, як за дзён даўнейшых і як у старавечных гадох. 5 І дабліжуся да вас дзеля суду, і буду борэдым сьветкаю на чараўнікоў а на чужаложнікаў а на хвалышыва прысягаючых а на ўціскаючых найміта ў заплаце, удаву а сірату а на тых, што адпіхаюць чужаземца і не баяцца Мяне, кажа СПАДАР войскаў.

6 Бо Я — СПАДАР, не мяняюся; затым вы, сынове Якававы, ня зьнішчаны. 7 Нават зь дзён айцоў сваіх вы адступілі ад уставаў Маіх і не дзяржалі іх; навярніцеся да Мяне, і я абярнуся да вас, кажа СПАДАР войскаў. Але вы кажаце: „Як нам навярнуцца?”

8 „Ці можа чалавек глабаць Бога? Вы, адылі, глабалі Мяне. Але вы кажаце: „Чым мы глабалі Цябе?” дзесяцінамі а дарами. 9 Праклятам вы пракляты, бо Мяне вы — увесь люд гэты — глабаеце. 10 Прынясьце ўсі дзесяціны да сьвірна, каб была еміна ў доме Маім, і выпрабуйце ж Мяне гэтым, кажа СПАДАР войскаў: ці не адчыню Я вам вокны нябёс і ці ня выльлю на вас дабраслаўства больш чымся досьць? 11 І Я зганю дзеля вас жаручага, і ён ня будзе псаваць вам плод зямлі, ані зь віна вашага не ападуць без пары плады яго на поле, кажа СПАДАР войскаў. 12 І шчаслівымі вас будуць зваць усі народы, бо вы будзеце зямлёю жаданаю, кажа СПАДАР войскаў. 13 Моцныя былі супроці Мяне словы вашыя, кажа СПАДАР. Вы, адылі, кажаце: „Што мы гукалі на Цябе?” 14 Вы казалі: „Дарма служыць Богу, і што за карысьць, што мы дзяржалі загады Ягоныя і што хадзілі ў жалобным перад СПАДАРОМ войскаў? 15 І цяпер мы ўважаем гордых за шчаслівых; нават тыя ўладзіліся, што робяць нягоднасьць, нават тыя, што прабуюць Бога і ўцякаюць”.

16 Тады тыя, што баяцца СПАДАРА, мужавалі адзін із адным. І ўважаў СПАДАР, і пачуў, і кніга-памятка была напісана перад Ім дзеля тых, што баяліся СПАДАРА, і што думалі празь імя Ягонае. 17 „І яны будуць Маімі, кажа СПАДАР войскаў, таго дня, як учыню скарубам і папчаджаю іх, як людзі папчаджае сына свайго, што служы

ей. 18 Тады наверхнецеся й абачыце розьніцу памеж справядлівага й нягоднага, памеж таго, што служба Богу, і таго, што ня служба Яму.

4 „Бо вось, настаець дзень, што будзе гарэць, як печ, і ўсі пыхатыя, і ўсі, што робяць нягодна, будуць як жнеўнік, і спале іх ідуць дзень, кажа СПАДАР войскаў, што не застанецца ад іх ані караня, ані галузы. 2 Але ўзьйдзе вам, што баіцеся імені Майго, сонца справядлівасьці і ўздараўленьне ў косах яго, і вы выйдзеце, і будзеце падскакаваць, як кормныя цяляты; 3 І цям”.

будзеце таптаць нягодных, бо яны будуць попелам пад ступнямі ног вашых у дзень, што Я зраблю, кажа СПАДАР войскаў.

4 „Памятуйце закон Масеяў, слугі Майго, каторы Я расказаў яму на Гарыве дзеля ўсяго Ізраеля, уставы а суды.

5 „Вось, Я пашлю вам Ільлю пра року перад настаньням дня СПАДАРОВАГА, вялікага а страшнага. 6 І ён аверне сэрца айцоў да сыноў і сэрца сыноў да айцоў, каб Я, прышоўшы, ня выпяў зямлі закліцьскакаваць, як кормныя цяляты; 3 І цям”.



НОВЫ ЗАКОН СПАДАРА А СПАСА НАШАГА ІСУСА ХРЫСТА

**З МОВЫ ГРЭЦКАЕ НА ВЯЛІКАЛІТОЎСКУЮ (БЕЛАРУСКУЮ)
НАНАВА ПЕРАКЛАДЗЕНЫ**

**ВЯЛІКАЛІТОЎСКАЕ (БЕЛАРУСКАЕ) НАВУКОВАЕ ТАВАРЫСТВА
ПРАНЦІПА СКАРЬІНЫ
У НЬО ЁРКУ 1970**

КНИГІ НОВАГА ЗАКОНУ

Евангеля подле сьв. Мацьвея	5
Евангеля подле сьв. Маркі	38
Евангеля подле сьв. Лукі	58
Евангеля подле сьв. Яана	94
Дзеі сьвятых апосталаў	120
Ліст сьв. Паўлы апостала да Рымлян	154
Першы ліст сьв. Паўлы апостала да Карынцян	167
Другі ліст сьв. Паўлы апостала да Карынцян	180
Ліст сьв. Паўлы апостала да Галятаў	189
Ліст сьв. Паўлы апостала да Ефэсян	193
Ліст сьв. Паўлы апостала да Піліпян	198
Ліст сьв. Паўлы апостала да Колосян	201
Першы ліст сьв. Паўлы апостала да Салунян	204
Другі ліст сьв. Паўлы апостала да Салунян	207
Першы ліст сьв. Паўлы да Цімоха	209
Другі ліст сьв. Паўлы апостала да Цімоха	212
Ліст сьв. Паўлы апостала да Ціта	215
Ліст сьв. Паўлы апостала да Хілімона	217
Ліст сьв. Паўлы апостала да Жыдоў	218
Суборны ліст сьв. Якава апостала	228
Першы суборны ліст сьв. Пётры апостала	232
Другі суборны ліст сьв. Пётры апостала	235
Першы суборны ліст сьв. Яана апостала Багаслова	238
Другі ліст сьв. Яана апостала Багаслова	241
Трэці ліст сьв. Яана апостала Багаслова	242
Суборны ліст сьв. Юды апостала	243
Кніга аб'яўленьня сьв. Яана Багаслова	244

ЕВАНГЕЛЯ ПОДЛЕ СЪВЯТОГА МАЦЬВЕЯ

1 Сувой радаводу Ісуса Хрыста, Сына Давідавага, сына Абрагамовага.

2 Абрагам нарадзіў Ісакá; а Ісак нарадзіў Якава; а Якаў нарадзіў Юду а братоў ягоных; 3 А Юда нарадзіў Фарэса а Зару ад Тамары; а Фарэс нарадзіў Есрома; а Есром нарадзіў Арама; 4 А Арам нарадзіў Амінадава; а Амінадаў нарадзіў Наассона; а Наассон нарадзіў Салмона; 5 А Салмон нарадзіў Вооза ад Рахавы; а Вооз нарадзіў Овіда ад Руты; Овід жа нарадзіў Еса; 6 А Есэ нарадзіў караля Давіда;

Давід жа нарадзіў Салымона ад Урыхі; 7 Салымон жа нарадзіў Ровоама; а Ровоам нарадзіў Аву; а Ава нарадзіў Асу; 8 А Аса нарадзіў Ясапата; а Ясапат нарадзіў Ёрама; а Ёрам нарадзіў Узю; 9 А Узя нарадзіў Ёфама; а Ёфам нарадзіў Агаза; а Агаз нарадзіў Гэзэку; 10 А Гэзэка нарадзіў Манаса; а Манас нарадзіў Амона; а Амон нарадзіў Ёсю; 11 А Ёся нарадзіў Ехоню а братоў ягоных, у часе калі былі выселены да Бабілёну. 12 А па бабілёнскім высяленьню Ехоня нарадзіў Шэалфіеля; Шэалфіель нарадзіў Зэруавеля; 13 Зэруавель нарадзіў Авуда; а Авуд нарадзіў Елякіма; а Елякім нарадзіў Азора; 14 А Азор нарадзіў Садока; а Садок нарадзіў Ахіма; а Ахім нарадзіў Елюда; 15 А Елюд нарадзіў Елеазара; а Елеазар нарадзіў Матфанá; а Матфан нарадзіў Якава; 16 А Якаў нарадзіў Язэпа, мужа Марыі, з каторае нарадзіўся Ісус, званы Хрыстос.

17 А ўсіх пакаленьняў ад Абрагама аж да Давіда — чатырнанцаць пакаленьняў; і ад Давіда аж да бабілёнскага высяленьня — чатырнанцаць пакаленьняў; і ад бабілёнскага высяленьня да Хрыста — чатырнанцаць пакаленьняў.

18 Нараджэньне ж Ісуса Хрыста сталася гэтак: па заручынах Маці Ягонае Марыі зь Язэпам, перад тым чымся злучыліся, выявілася, што Яна мае ў жываце з Духа Сьвятога. 19 А Язэп, муж ейны, будучы справядлівым, і ня хочучы Яе зьняславіць, хацеў патáй адпусьціць Яе. 20 Але як ён гэта падумаў, — вось, ангiл Спадароў зьявіўся яму ў сьненню, кажучы: „Язэпе, сыну Давідаў, ня бойся прыняць Марыю, жонку сваю, бо зачатае ў ёй — з Духа Сьвятога ёсьць. 21 І народзе яна Сына, і назавеш імя Ягонае: Ісус, бо Ён спасець люд Свой ад грахоў іхных“. 22 А ўсе гэта сталася, каб спаўнілася сказанае Спадаром прарокам; 23 „Вось, Дзявуччая зацяжарыць а народзе Сына, і назавуць імя Яго Емануель“, што знача: з намі Бог. 24 Прачхнуўшыся з сну, Язэп зрабіў, як сказаў яму ангiл Спадароў, і прыняў жонку сваю. 25 І ня знаў Яе, пакуль не нарадзіла Яна Сына, і ён назваў імя Ягонае: Ісус.

2 Як жа нарадзіўся Ісус у Бэтлееме Юдэйскім, за дзён караля Гірада, вось, мудрыцы з усходу прыбылі да Ерузаліму й казалі: 2 „Ідзе кароль Юдэйскі, што нарадзіўся? бо мы бачылі на ўсходзе зорку Ягоную і прышлі пакланіцца Яму“. 3 Пачуўшы гэта, кароль Гірад парушыўся, і ўвесь Ерузалім ізь ім. 4 І, зьбегшы ўсіх найвышшых сьвятароў а кніжнікаў люду, распытаваў у іх, ідзе меў Хрыстос нарадзіцца. 5 І яны казалі яму: „У Бэтлееме Юдэйскім, бо так напісаў прарока: 6 „І ты, Бэтлееме, зямля Юдзіна, ані ня меншы памеж правадыроў Юдзіных, бо зь цябе выйдзе правадыр, што будзе пасьціць люд Мой — Ізраеля““.

7 Тады Гірад патáй прыпукаў мудрыцоў і дакладна ў іх выведаў

праз час, калі зьявілася зорка. 8 І, пасылаючы іх да Бэтлеему, сказаў: „Ідзіце і ўсё дакладна даведайцеся празь Дзецянё; і, як толькі знойдзеце Яго, накажыце імне, каб і я прышоў а пакланіўся Яму”. 9 Яны ж выслухалі караля й пайшлі. І вось, зорка, што яны бачылі на ўскодзе, ішла перад імі, аж пакуль, прыйшоўшы, ня стала над месам, ідзе было Дзецянё. 10 І, абачыўшы зорку, яны ўзрадаваліся радасьцяй надзвычайнай. 11 І, увыйшоўшы ў хату, абачылі Дзецянё з Марыяю, Маткаю Ягонаю, і, паўшы, пакланіліся Яму; і адчыніўшы скарбы свае, абраклі Яму дары: золата, кадзіла а міру. 12 І, перасьцяражаныя Богам у сьне, каб не зварачаліся да Гірада, адышлі яны іншай дарогаю да краю свайго.

13 І, як яны адышлі, вось, ангёл Спадароў зьявіўся Язэпу ў сьненьню, кажучы: „Устань, вазьмі Дзецянё а Маці Ягоную, і ўцякай да Ягіпту, і будзь там, пакуль Я не скажу табе; бо Гірад будзе шукаць Дзецяняці, каб загубіць Яго”. 14 І. ён устаў, узяў Дзецянё а Маці Ягоную ночы, і здаліўся да Ягіпту. 15 І быў там аж да сьмерці Гірада, каб спаўнілася сказанае Спадаром прарокам: „Зь Ягіпту Я прыгучаў Сына Свайго”.

16 Тады Гірад, абачыўшы, што мудрыцы насьміяліся зь яго, надта загневаўся, і паслаў, і забіў усіх дзеці, што былі ў Бэтлееме а ў вусіх аколіцах яго, ад двух год і ніжэй, падле часу, каторы ён распытаў у мудрыцоў. 17 Тады спаўнілася сказанае Ярэмам прарокам: 18 „Быў чуваць голас у Раме, галашэньне а плач а шмат жалобы: Рахіль плача па дзяцёх сваіх і не даецца пацешыць, бо іх няма”.

19 Але, як Гірад памер, вось, ангёл Спадароў зьявіўся ў сьненьню Язэпу ў Ягіпце, 20 Кажучы: „Устань, вазьмі дзецянё а маці Ягоную і йдзі

да зямлі Израелявае, бо памерлі тыя, што шукалі жыцьця Дзецяняці”. 21 І ён устаў, і ўзяў Дзецянё а Маці Ягоную, і прышоў да зямлі Израелявае. 22 Але пачуўшы, што каралюе ў Юдзі Архелай, — замест Гірада, бацькі свайго, — пабаяўся йсьці туды; а ў сьненьню перасьцяражаны, адыйшоў да зямлі Галілейскае. 23 І прыйшоў, і жыў у месцы, званым Назарэт, каб спаўнілася сказанае прарокам, што Ён Назарэцінам будзе названы.

3 Тых дзён Яан Хрысьціцель, абяшчаючы, прыбыў на пустыню Юдэйскую, 2 Кажучы: „Кайцеся, бо дабліжылася гаспадарства нябёснае!” 3 Бо ён тый, праз каго сказаў Ісаям прарокам, кажучы: „Голас гукуючага на пустыні: гатуйце дарогу Спадарову, раўнуйце сьцежкі Ягоныя!” 4 А тый Яан меў адзеньце сабе зь вярблюджае поўсьці й дзягу на сьцёгнах сваіх; і ежаю яму была шаранча а дзікі мёд. 5 Тады выходзіў да яго Ерузалім а ўся Юдзя а ўся аколіца ёрданская. 6 І хрысьціліся ў яго ў Ёрдане рапцэ, спавядаючыся з грахоў сваіх. 7 І як ён бачыў шмат каго з фарысеяў а садукееў, што прыходзілі да яго хрысьціцца, ён казаў ім: „Родзе гдавы, хто перасьцярог вас уцякаць ад надыходзячага гневу? 8 Дык давайце плады годныя каяты; 9 І ня думайце казаць самым сабе: „Айцец у нас Абрагам”, бо кажу вам, што можа Бог із камянёў гэтых узняць дзеці Абрагаму. 10 І цяпер таксама сякіра да караня дзерваў прыложана; дык кажнае дзерва, што не даець добрага плоду, будзе сьсечана й кінена ў цяпло. 11 Я хрышчу вас у вадзе на каяту, але Тый, што йдзець просьле мяне, дужшы за мяне, чыйго вобую я ня годны панесьці; Ён будзе хрысьціць вас у Духу Сьвятым а агню. 12 Веялка Ягоная ў руцэ Ягонаю, і ачысьце ток Свой, і зьбяраць піццонку Сваю

да сьвірна, а ўмецьце спале агнём нязгасным".

13 Тады прыбывае Ісус із Галілеі на Ёрдан да Яана, каб прыняць хрэст ад яго. 14 Але Яан забараніў Яму, кажучы: „Я патрабую быць хрышчаным Табою, а Ты прыходзіш да мяне". 15 Але Ісус, адказуючы, сказаў яму: „Дазволь цяпер, бо належа нам вышаўніць усю справядлівасьць". Тады ён дазволіў Яму. 16 І, ахрысьціўшыся, Ісус зараз вышаў з вады; і, гля, рапчыніліся нябёсы над Ём, і абачыў Духа Божага, што спускаўся, як галуба, і зыходзіў на Яго. 17 І, гля, голас ізь нябёсаў, кажучы: „Гэта Сын Мой умілаваны, Каторага Я ўпадабаў!"

4 Тады Ісус быў узьведзены Духам на пустыню дзеля спакусы д'явалам. 2 І паставаў Ён сорок дзён і сорок ночаў а наапошку запрагнуў. 3 І, дабліжыўшыся, спакусіцель сказаў Яму: „Калі Ты Сын Божы, скажы, каб камяні гэтыя абярнуліся ў букаткі". 4 Але Ён, адказуючы, адказаў: „Напісана: „Не адзіным хлебам жыва будзе людзіна, але кожным словам, што выходзе з вуснаў Божых". 5 Тады бярэць Яго д'явал да сьвятога места, і станове Яго на крыле сьвятыні, 6 І кажа Яму: „Калі ты Сын Божы, кінься далоў, гэта ж напісана: „Ангілам Сваім раскажа Ён празь Цябе, і на руках панясучь Цябе, каб ты не спатыкнуўся аб камень нагою Сваей". 7 Сказаў яму Ісус: „Напісана яшчэ: „Не спакушай Спадара Бога свайго". 8 Ізноў бярэць Яго д'явал на гару надзвычайна высокую, і паказуе Яму ўсі гаспадарствы сьвету й славу іх, 9 І кажа Яму: „Усё гэта дам Табе, калі, паўшы, паклонішся імне". 10 Тады кажа яму Ісус: „Вон, шайтале, бо напісана: „Спадару Богу свайму кланяйся й Яму адзінаму служы". 11 Тады кідае Яго д'явал,— і вось, ангілы прыступілі й служылі Яму.

12 Як Ісус дачуўся, што Яан адданы пад нагляд, Ён адыйшоў да Галілеі. 13 І, пакінуўшы Назарэт, прышоў і асяліўся ў Капэрнауме ўзморскім у граніцах Завулонавых а Наффалімовых, 14 Каб спаўнілася сказанае Ісайя прарокам, што кажа: 15 „Зямля Завулонава а зямля Наффалімова, ля дарогі морскае, за Ёрданом, Галілея паганская, 16 Люд, што сядзеў у цямноце, абачыў вялікае сьвятло, і тым, што сядзелі ў краіне сьценю сьмерці, сьвятло зазьзяла".

17 Адгэтуль Ісус пачаў навучаць а казаць: „Кайцеся, бо гаспадарства нябёснае дабліжылася".

18 І, праходзячы ля мора Галілейскага, Ісус абачыў двух братоў: Сымона, званага Пётрам, а Андрэя, брата ягонага, што закідалі сетку ў мора, бо былі рыбнікі; 19 І кажа ім: „Ідзіце за Імном, і Я ўчыню вас лаўбітамі, людзёў". 20 І яны зараз пакінулі сеткі й пайшлі за Ём.

21 І, ідучы стуль, Ён абачыў іншых двух братоў, Якава Заведэянага а Яана, брата ягонага, у струзе із Заведэям, айцом іхным, каторыя правілі сеткі свае, і гукнуў іх. 22 Яны ж з'ява, пакінуўшы струт і айца свайго, пайшлі за Ём.

23 І хадзіў Ісус па ўсёй Галілеі, навучаючы ў бажніцах іхных, і абишчаючы Евангелю гаспадарства, і ўздараўляючы ўсялякую хваробу а ўсялякае няўздольне памеж людзёў. 24 І галасы празь Яго разышліся па ўсёй Сыры; і прыводзілі да Яго ўсіх хворых, у каторых розныя хваробы, і мучаных рознымі болямі, і апанаваных д'явалам, і люнатых, і з палярушам, і Ён уздараўляў іх. 25 І йшоў за Ём чысьлены груд із Галілеі а Дзесяцімесьця а Ерузаліму а Юдэі а з-за Ёрдану.

5 І, бачачы груды, узышоў Ён на гару; і, як сеў, падышлі да Яго вучанікі Ягоныя. 2 І, адчыніўшы вусны Свае, Ён навучаў іх, кажучы:

3 „Шчасьлівыя ўбогія духам, бо іх ё гаспадарства нябёснае. 4 Шчасьлівыя засмучоныя, бо яны будуць пацешаны. 5 Шчасьлівыя лагодныя, бо ім спадзець зямля. 6 Шчасьлівыя прагнучыя й сьмягнучыя справядлівасьці, бо яны будуць насычаны. 7 Шчасьлівыя міласэрныя, бо яны адзяржаць міласэрдзе. 8 Шчасьлівыя чыстыя сэрцам, бо яны абачаць Бога. 9 Шчасьлівыя чыныя супакой, бо яны сынамі Божымі названы будуць. 10 Шчасьлівыя перасьледаваныя за справядлівасьць, бо іх ё гаспадарства нябёснае. 11 Шчасьлівы вы, калі будуць вярнуць на вас і перасьледаваць, і будуць, манячы, мовіць на вас усялякае ліха дзеля Мяне. 12 Радуйцеся а весяліцеся, бо нагорода ваша вялікая на нябёсах, бо так перасьледавалі прарокаў, што былі перад вамі.

13 „Вы — соль зямлі. Калі ж соль згубе свой смак, чым пасаліць яе? Бо яна ня мае моцы свае, хіба толькі выкінуць яе вон, каб тапталі яе людзі. 14 Вы — сьвятло сьвету. Ня можа места скавацца, стоячы на версе гары. 15 І, як паляць лягню, ня ставяць яе пад карэц, але на падстаноўку, і сьвеце ўсім у хаце. 16 Гэтак няхай сьвеце сьвятло вашае перад людзьмі, каб яны бачылі добрыя ўчынкі вапня і ўславілі Айца вашага, Каторы на нябёсах.

17 „Ня думайце, што Я прышоў узрушыць закон альбо прарокаў; Я ня прышоў узрушыць, але спаўніць. 18 Бо запраўды кажу вам: пакуль ня мінець неба й зямля, ні водная ёта альбо ні водная рыска ня мінець із закону, аж пакуль усё ня станецца. 19 Дык хто ўзруша адно з расказаньняў гэтых найменшых і так навуча людзёў, — найменшым будзе названы ў гаспадарстве нябёсным; а хто споўне а навуча, тый вялікім будзе названы ў гаспадарстве нябёсным. 20 Бо кажу вам: калі справядлівасьць ваша не прарэйдзе справяд-

лівасьці кніжнікаў а фарысэяў, дык ніяк ня ўвыйдзеце ў гаспадарства нябёснае.

21 „Вы чулі, што сказана стара-вечным: „Не забівай; а хто заб'ець, падпадзець пад суд'. 22 А я кажу вам, што кажны, хто злусецца на брата свайго дарма, падпадзець пад суд; а хто скажа брату свайму „рака',*) падпадзець пад сынэдрыён; а хто скажа „дурань", падпадзець пад пекляное цяпло. 23 Дык, калі ты прынясеш дар свой да аброчніка і там успомніш, што брат твой мае штось на цябе; 24 Пакінь там дар свой перад аброчнікам, і пайдзі, уперад пагадзіся з братам сваім, і тады прыйдзі й абрачы дар свой. 25 Пагадзіся з праціўнікам сваім борзда, пакуль ты яшчэ ў дарозе зь ім, каб праціўнік рэдчас не аддаў цябе судзьдзі, а судзьдзя — слуге, і ня ўкінулі цябе ў вязьніцу. 26 Запраўды кажу табе: ня выйдзеш стуль, пакуль не аддасі апошняга шэляга.

27 „Вы чулі, што сказана справядлівым: „Не чужалож'. 28 А Я кажу вам, што кажны, хто глядзіць на жонку із жадлівасьцяй, ужо шчужаложыў зь ёй у сэрцу сваім. 29 Калі правае вока тваё спакушае цябе, вылучі яго й кінь ад сябе, бо вaley табе, каб загінуў адзін із чаланоў тваіх, а ня ўсё цела твае было ўкінена ў гегену. 30 І калі правая рука твая спакушае цябе, адатні яе й кінь ад сябе, бо вaley табе, каб загінуў адзін із чаланоў тваіх, а ня ўсё цела твае было ўкінена ў гегену.

31 „І сказана: „Калі хто адпушчае жонку сваю, няхай дасьць ёй разводны ліст'. 32 А Я кажу вам, што кажны, хто адпушчае жонку сваю, апрача віны чужалоства, тый даець прычыну да яе чужалоства; і хто ажэніцца з разведзенай, тый чужа-ложа.

*) Пустыня.

33 „Ізноў вы чулі, што сказана ставечным: „Не прысягай хвалышы-ва, але паўні прысягі свае Спадару“. 34 А Я кажу вам: не прысягайце сусім: ані небам, бо яно пасад Божы; 35 Ані зямлёю, бо яна казюлька пад ногі Ягонны; ані Ерузалімам, бо ён места вялікага Караля; 36 Ані галавою сваёй не прысягай, бо ня можаш ні воднага воласа зрабіць белым альбо чорным. 37 Але няхай будзе слова вашае: „але, але“, „не, не“; а што звыш гэтага — ад злога.

38 „Вы чулі, што сказана: „Вока за вока і зуб за зуб“. 39 А Я кажу вам: не праціўся благому. Але хто вытне цябе ў правую шчаку тваю, абярні да яго й другую; 40 І хто захоча прававацца з табою і ўзяць у цябе сарочку, аддай яму й вопратку; 41 І хто прысіле цябе йсьці з ім адну мілю, ідзі з ім і дзьве. 42 Хто просе ў цябе, дай, і хто хоча пазычыць у цябе — не адварачайся.

43 „Вы чулі, што сказана: „Любі прыяцеля свайго, і ненавідзь не-прыяцеля свайго: 44 А Я кажу вам: любіце не-прыяцеляў сваіх, добра-слаўце клінучых вас, рабіце добро ненавідзячым вас і маліцеся за крыўдзячых вас і пераследуючых вас, 45 Каб вы былі сынамі Айца вашага Нябёснага, бо Ён расказуе сонцу Свайму ўсходзіць над благімі й добрымі і пасылае дождж на справядлівых і несправядлівых. 46 Бо, калі вы будзеце любіць любячых вас, якая вам нагорода? Ці ня тое ж робяць і мытнікі? 47 І калі вы веціце толькі братоў сваіх, што асаблівага робіце? Ці ня так робяць і пагане? 48 Дык будзьце дасканальныя, як дасканальны Айцец ваш нябёсны.

6 „Сьцеражыцеся рабіць сваю справядлівасьць перад людзьмі, каб бачылі вас, бо ня будзе вам нагоды ад Айца вашага, Каторы на нябёсах. 2 Дык, калі даеш убожніну,

ня трубі перад сабою, як робяць двудушнікі ў бажніцах і на вуліцах, каб хвалілі іх людзі. Запраўды кажу вам: яны ўжо адзержуюць нагароду сваю. 3 У цябе ж, як ты даеш убожніну, няхай лямпа твая ня ведае, што робе правіца, 4 Каб убожніна твая была патай; і Айцец твой, што бача тайнае, аддасць табе яўна.

5 „І калі молішся, ня будзь, як двудушнікі, што любяць у бажніцах і на рагох вуліцаў адзержывацца, маліцца, каб паказацца перад людзьмі. Запраўды кажу вам, што яны ўжо адзержуюць нагароду сваю. 6 Ты ж, як молішся, увыйдзі ў пакой свой і, зачыніўшы дзьверы свае, памаліся Айцу свайму, Каторы ўтайне; і Айцец твой, што бача ўтоенае, аддасць та яўна. 7 А молячыся, не кажыце лішняга, як пагане; бо яны думаюць, што ў шматслоўю будучь пачуты. 8 Ня будзьце падобныя да іх, бо ведае Айцец ваш, чаго вы патрабуеце, уперад, чымся вы ў Яго папросіце. 9 Маліцеся ж гэтак: Вайча наш, Каторы ёсьць у нябёсах! сьвяціся імя Твае; 10 Прыйдзі гаспадарства Твае; будзь воля Твая як на небе, так і на зямлі; 11 Хлеба нашага штадзеннага дай нам сядні; 12 І даруй нам віны нашы, як і мы даруем даўжбітом нашым; 13 І ня ўводзь нас у спакусу, але збаў нас ад злога; бо Твае ё гаспадарства а моц а хвала на векі. Амін. 14 Бо калі вы будзеце дараваць людзём выступы іхныя, то даруе й вам Айцец ваш нябёсны. 15 А калі ля будзеце дараваць людзём выступы іхных, то й Айцец ваш не даруе вам выступаў вашых.

16 „І калі постуеце, ня будзьце, як двудушнікі, хмарныя, бо яны супяць від свой, каб паказацца перад людзьмі, што постуеюць. Запраўды кажу вам, што яны ўжо маюць нагароду сваю. 17 А ты, калі постуеш, памаж галаву сваю і памый від свой, 18 Каб стаць постуючым не

перад людзьмі, але перад Айцом сваім, Каторы ўтайне; і Айцец твой, што бача тайнае, аддасць тэ яўна.

19 „Ня збірайце сабе скарбаў на зямлі, ідзе моль а іржа нікбяць, і йдзе зладзее падкопуюцца а крадуць; 20 Але збірайце сабе скарбы на небе, ідзе ані моль, ані іржа ня нікбяць, і йдзе зладзее не падкопуюцца а не крадуць; 21 Бо, ідзе скарб вапшы, там будзе й сэрца вашае.

22 „Сьветахам целу ё вока. Дык калі вока твае будзе чыстае, то ўсё цела твае будзе сьветлае; 23 А калі вока твае будзе благое, то ўсё цела твае будзе цёмнае. Дык калі сьвятліня, што ў табе, цёмна, то якая ж цёмна?

24 „Ніхто ня можа двум гаспадаром служыць, бо альбо аднаго зь ненавідзе, а другога будзе любіць; альбо аднаму будзе прыяць, а праз другога ня дбаць. Ня можаце служыць Богу й мамоне.

25 „Затым кажу вам: ня рупцеся праз жыцьцё свае, што вам есьці і што піць, ані празь цела свае, у што адзецца. Ці ня большае жыцьцё за ежу, а цела — за адзежу? 26 Гляньце на птушкі нябёсныя: яны ня сеюць ані жнуць, ня збіраюць на ток, і Айцец ваш нябёсны жыве іх. Ці ня шмат лепшыя вы за іх? 27 Дый хто з вас, рупчыся, можа дадаць сабе росту на адзін локца? 28 І праз адзецьце на што рупцеся? Разважча праз палявыя лілі, як яны растуць: не працуюць ані прадурь; 29 Але кажу вам, што й Салямон у ўсёй славе сваёй не адзяваўся так, як кажная зь іх; 30 А калі траву палявую, што сядні ё, а заўтра будзе кінена ў печ, Бог так адзяець, ціж ня шмат балей вас, малаверныя! 31 Дык ня рупцеся, кажучы: „Што нам есьці?“ альбо: „Што піць?“ альбо: „У што адзецца?“ 32 Бо ўсяго гэтага шукаюць пагане, і затым што Айцец ваш нябёсны ведае, чаго вы патрабуеце ў

вусім гэтым. 33 Шукайце ж найперш гаспадарства Божага і справядлівасьці Ягонае, і гэта ўсё дадасца вам. 34 Дык ня рупцеся праз заўтрашні дзень, бо заўтрашні будзе рупіцца праз свае; досыць дню свайго ліха.

7 „Ня судзіце, каб вас ня судзілі; 2 Бо якім судам судзіце, такім і вас будуць судзіць; і якой мераю мераеце, такой і вам адмераюць. 3 І чаму ты бачыш стрэмку ў воку брата свайго, а бярна ў воку сваім ня чуеш? 4 Або, як скажаш брату свайму: „Дазволь, я выму стрэмку з вока твайго“; а во, у воку тваім бярно? 5 Двудушніча! вымі ўперад бярно з вока свайго, і тады абачыш, як выняць стрэмку з вока брата свайго.

6 „Не давайце сьвятасьці сабакам і ня кідайце пэрлаў сваіх перад сьвіньмі, каб яны не патапталі іх нагамі сваімі і, абярнуўшыся, не разарвалі вас.

7 „Прасіце, і дасца вам; шукайце, і знойдзеце; стукайце, і адчыняць вам; 8 Бо любы просячы адержуе, і шукаючы знаходзе, і стукаючаму адчыняюць. 9 Ці ё памеж вас такая людзіна, каторая, калі сын ейны папросе ў яе хлеба, падасьць яму камень? 10 І калі папросе рыбы, падасьць яму гада?“ 11 Дык, калі вы, будучы блаславенны, умееце добрае даваць дзяцём сваім, пагатоў Айцец ваш нябёсны дасць добрае просячым у Яго.

12 „Дык у вусім, чаго хочаце, каб вам рабілі людзі, тое самае рабіце вы ім; бо ў гэтым закон а прарокі.

13 „Уходзьце перазь цесную браму, бо шырокая брама й прасторная дарога тая, што ўводзяць у загубу, і шмат хто ўходзе перазь іх; 14 Бо цесная брама й вузкая дарога тая, што вядзецца да жыцьця, і мала хто знаходзе іх.

15 „Сьцеражыцеся хвалышывых прарокаў, што прыходзяць да вас

у вадзецьцю авечым, а ўнутры — ваўкі дзярлівыя.

16 „Падле пладоў іхных пазнаеце іх. Ціж зьбіраюць ізь перня віно альбо з асоту фігі? 17 Гэтак усякае дзерва добрае родзе й плады добрыя, а благое дзерва родзе й плады благія. 18 Ня можа дзерва добрае радзіць плады благія, ані дзерва благое радзіць плады добрыя. 19 Кожнае дзерва, што ня родзе плоду добрага, сьціпаюць і кідаюць у цяпло. 20 Дык із пладоў іхных пазнаеце іх.

21 „Ня кажны, што кажа Імне: „Спадару!“ увыйдзе ў гаспадарства нябёснае, але поўнячы волю Айца Майго, што ў нябёсах. 22 Шмат хто скажа Імне таго дня: „Спадару! Спадару! ці не ад Твайго імені мы праракалі? і ці не Тваім імем нячысьцікаў выганялі? і ці не Тваім імем шмат магучых учынкаў чынілі?“ 23 І тады азнаймлю ім: „Я ніколі ня знаў вас; адыйдзіце ад Мяне, дзеючыя бяспраўе“.

24 „Дык кажны, хто слухае словы Мае гэтыя і поўне іх, падобны да мужа разумнага, што паставіў дом свой на скале; 25 І лінуў лівун, і разьліліся рэкі, і павялі вятры, і рынуліся на дом тый, і ён не заваліўся, бо закладзены быў на скале. 26 А кажны, хто слухае гэтыя словы Мае і ня поўне іх, будзе падобны да неразважнае людзіны, што паставіла дом свой на пяску; 27 І лінуў лівун, і разьліліся рэкі, і павялі вятры, і рынуліся на дом тый; і ён заваліўся, і быў пад яго вялікі.“

28 І сталася, як Ісус скончыў словы гэтыя, што люд дзіваваўся з навукі Ягонае, 29 Бо Ён вучыў іх, як уладу маючы, а не як іхныя квіжнікі а фарысэі.

8 Як жа зышоў Ён із гары, за Ім пайшло шмат грудой. 2 І вось, падышоў пракажаны і, кланяючыся Яму, сказаў: „Спадару, калі хочаш, можаш мяне ачысьціць“. 3 Ісус, выцягнуўшы руку, даткнуўся да яго

і сказаў: „Хачу, ачысьціся“. І ён якгá ачысьціўся ад праказы. 4 І кажа яму Ісус: „Глядзі, нікому не кажы; але пайдзі, пакажыся сьвятару і абрачы дар, які расказаў Масей, на сьветчаньне ім“.

5 А як увыйшоў да Капернауму, да Яго падышоў сотнік і прасіў Яго: 6 „Спадару! дзяцюк мой ляжыць дома, у яго паляруш, і ён вельма мучыцца“. 7 Ісус кажа яму: „Я прыйду і ўздараўлю яго“. 8 Сотнік жа адказаў і сказаў: „Спадару! я ня годзея, каб Ты ўвыйшоў пад страху маю; але скажы толькі слова, і ачуняе слуга мой; 9 Бо я, і людзіна падуладная, і маю пад сабой вояў, кажу аднаму: „Пайдзі“, і йдзець; і другому: „Прыйдзі“, і прыходзе; і слуге свайму: „Зрабі гэта“, і робе“. 10 Пачуўшы гэта, Ісус здзіваваўся й сказаў ідучым за Ім: „Запраўды кажу вам: у нікім такое веры ў Ізраелю не знайшоў Я. 11 Кажу ж вам, што шмат прыйдзе з усходу і із захаду і засядуць із Абрагамам, Ісаком а Якавам у гаспадарстве нябёсным; 12 А сынове гаспадарства выкінены будуць у цемру навожную; там будзе плач а скрыгот зубамі“. 13 І сказаў Ісус сотніку: „Ідзі, і, як ты ўверыў, няхай будзе табе“. І ачуняў дзяцюк тае ж гадзіны.

14 І прыйшоўшы да дому Пятровага, Ісус абачыў цешчу ягоную, што ляжала й была ў гаручцы. 15 І даткнуўся да рукі ейнае, і гаручка пакінула яе; і яна ўстала а паслугавала ім.

16 Як жа настаў вечар, да Яго прывялі шмат апанаваных злым духам, і Ён выпнаў духоў словам, і ўсіх няўздолюючых уздараўіў, 17 Каб спаўнілася сказанае Ісаям прарокам, што кажа: „Ён узяў на Сябе няўздольныя нашы і панёс хваробы“.

18 Як Ісус абачыў навокал Сябе вялікія груды, расказаў адплысьці на другі бок.

19 І дабліжўся адзін із квіжні-

каў, і сказаў Яму: „Вучыцелю! я пайду за Табою, куды б Ты ні пайшоў”. 20 І кажа яму Ісус: „Лісы маюць норы, і птушкі нябёсныя — гнезды, а сын людзкі ня мае йдзе галавы прытуліць”.

21 Другі ж із вучанікаў Ягоных сказаў Яму: „Спадару! дазволь імне ўперад пайсці і пахаваць айца свайго”. 22 Але Ісус сказаў яму: „Ідзі за Імню і пакінь мёртвым хаваць памерлых сваіх”.

23 І як увыйшоў Ён у струг, за ім пайшлі вучанікі Ягоныя. 24 І вось, узнялася вялікая бура на мору, ажно хвалі залівалі струг; а Ён спаў. 25 І, дабліжыўшыся, яны пабудзілі Яго й сказалі: „Спадару! ратуй нас — гінем!” 26 І кажа ім: „Чаму вы баязьлівыя, малаверныя?” Потым, устаўшы, зганіў вятры а мора, і стала вялікая цішыня. 27 Людзі ж дзіваліся й сказалі: „Што за Гэты, што вятры а мора служаюць Яго?”

28 І як Ён прыбыў на другі бок да зямлі Гергесынскае, Яго перанялі два апанаваныя д’яблам, вышаўшы з грабоў, надта злыя, ажно ніхто ня мог праходзіць тудэй. 29 І вось, яны закрычалі: „Што Табе да нас, Ісусе, Сыну Божы? Ты прышоў сюды без пары мучыць нас”. 30 Далёка ж ад іх пасыцілася вялікая чарада сьвіньняў. 31 І нячысцікі прасілі Яго, кажучы: „Калі выжанеш нас, то пашлі нас у чараду сьвіньняў”. 32 І сказаў ім „Ідзіце”. І яны, вышаўшы, пайшлі ў сьвіньні. І вось, уся чарада сьвіньняў кінулася із стромы ў мора і загінула ў вадзе. 33 Пасучыя ж іх уцяклі і, прышоўшы да места, павядалі праз усе і праз тых апанаваных нячысцікам. 34 І вось, усё места вышла напярэймы Ісусу і, абачыўшы Яго, малілі, каб Ён адыйшоў ад граніцаў іхных.

9 І, уступіўшы ў струг, пераплыў і прышоў да места Свайго. 2 І

вось, прынеслі да Яго хворага паляржаванага, на пасыцелі ляжачага. І Ісус, бачачы веру іхную, сказаў паляржаванаму: „Асьмелся, дзяцце! дараваны табе грахі твае”. 3 І, вось, некаторыя з кніжнікаў сказалі самы ў сабе: „Гэты блявузгае”. 4 А Ісус, ведаючы думкі іхныя, сказаў: „Чаму думаеце благое ў сэрцах сваіх? 5 Бо што лягчэй сказаць: „Дараваны табе грахі”, ці сказаць: „Устань а йдзі”? 6 Але каб вы ведалі, што Сын Людзкі мае ўладу на зямлі дараваць грахі” (тады кажа да паляржаванага): „Устань, вазьмі пасыцелю сваю і йдзі да дому свайго”. 7 І ён устаў, і пайшоў да дому свайго. 8 І як груды бачылі гэта, падохаліся й хвалілі Бога, Каторы даў такую моц людзём.

9 І як Ісус адыходзіў адгэнгуль, Ён абачыў чалавека, ля збору мыта седзячага, званага Мацвеем, і сказаў яму: „Ідзі за Імню”. І ён устаў а пайшоў за Ім.

10 І сталася, як Ісус узыхаў за сталом у доме, і вось, шмат мытнікаў а грэшнікаў, прышоўшы, узыхаў жалі зь Ісусам а з вучанікамі Ягонымі. 11 І як фарысэі абачылі гэта, яны сказалі вучанікам Ягоным: „Чаму есьце Вучыцель ваш із мытнікамі а грэшнікамі?” 12 Ісус жа, пачуўшы гэта, сказаў ім: „Не здаровыя патрабуюць лекара, але хворыя. 13 Пайдзіце ж і наўчыцеся ж, што знача: „міласэрдыя хачу, а не аброку”? бо Я прышоў прыгучаць не справядлівых, але грэшнікаў да каўты”.

14 Тады дабліжыліся да Яго вучанікі Янавы, кажучы: „Чаму мы а фарысэі постуем часта, а вучанікі Твае ня постууюць?”. 15 І сказаў ім Ісус: „Ці могуць смуціцца сынове вясельнага палацу, пакуль ізь імі малады? Але настануць дні, калі адыймуць у іх маладога, і тады будуць поставаць. 16 І ніхто да старога адзецьця не прышывае лапкі

зь няваленага сукна, бо нова прыпытае сыцягнеца, і дзірка будзе горшая. 17 І не наліваюць віна маладога ў скураныя мякі старыя, бо мякі парвуцца, і віно выцякае, і мякі гінуць; але наліваюць віно маладое ў мякі новыя, і захавецца адно й другое.

18 Як Ён казаў гэта ім, вось, нейкі старац прышоў і пакланіўся Яму, кажучы: „Дачка мая кагадзё памёрла, але прыйдзі і ўзлажы рукі Сваю на яе, і яна ажывець”. 19 І, устаўшы, Ісус пайшоў за ім, і вучанікі Ягоныя.

20 І вось, жонка, двананцаць год хворая на крывацеч, дабліжылася адзаду і даткнулася да кутасі адзецця Ягонага; 21 Бо яна казала сама сабе: „Калі адно даткнуся да адзецця Ягонага, ачуняю”. 22 Ісус жа, абярнуўшыся й абачыўшы яе, сказаў: „Асьмелся, дачка, вера твая ўздаравіла цябе”. І жонка з тае гадзіны была ўздараўлена.

23 І як прышоў Ісус да дому старцовага і абачыў грыцоў на жалейцы а галасуючы люд, 24 Сказаў: „Адыйдзіце, бо дзеўка не памёрла, але спіць”. І сьміяліся зь Яго. 25 Але як груд вывялі, Ён, увыйшоўшы, узяў яе за рукі, і дзеўка паднялася. 26 І разыйшліся галасы праз гэта па ўсей зямлі тэй.

27 Як Ісус ішоў стуль, за Ім ішло двух нявісных, крычачы а кажучы: „Сыну Давідаў, зьмілуйся над намі!”. 28 А як Ён прышоў да дому, нявісныя дабліжыліся да Яго. І кажа ім Ісус: „Ці верыце, што Я магу гэта зрабіць?” Яны кажучы Яму: „Алё, Спадару!”. 29 Тады Ён даткнуўся да ачоў іхных і сказаў: „Подле веры вашае няхай станецца вам”. 30 І адчыніліся вочы іхныя. І Ісус стродка сказаў ім: „Глядзіце, каб ніхто не даведаўся”. 31 А яны, вышаўшы, разгаласілі празь Яго па ўсёй зямлі тэй.

32 Як жа тыя выходзілі, то прывялі да Яго немага, апанаванага нячысьцікам. 33 І, як нячысьцік быў выгнаны, немые пачаў гукіць. І груды, дзівуючыся, гуклі: „Ніколі ня было такое зьявы ў Ізраелю”. 34 А фарысэі гуклі: „Ён выганяе нячысьцікаў моцаю князя нячысьцікаў”.

35 І хадзіў Ісус па ўсіх местах а сёлах, вучачы ў бажніцах іхных, абяшчаючы Евангелю гаспадарства і ўздараўляючы ўсялякую хваробу а ўсялякае няўздольнае памеж люд.

36 Бачачы груды, Ён зжаліўся над імі, што яны былі высіленыя а расьцярушаныя, як авечкі, пастыра ня маючыя. 37 Тады кажа Ён вучанікам Сваім: „Жніва запраўды шмат, але работнікаў мала; 38 Дык маліце Спадарэ жніва, каб высунуў работнікаў на жніва Свае”.

10 І пагукаўшы двананцацёх вучанікаў Сваіх, Ён даў ім моц над нячыстымі духамі, выганяць іх, і ўздараўляць усялякую хваробу і ўсялякае няўздольнае.

2 Вось жа двананцацёх апосталаў імёны гэтакія: першы Сымон, званы Пётрам, і Андрэй, брат ягоны, Якаў Зэведэяў а Яан, брат ягоны, 3 Піліп а Варфаламей, Хама а Мацвей мытнік, Якаў Алфеяў а Леўвей, каторага мянушка была Хвадзей, 4 Сымон Каноянін а Юда Іскарыйёт, што й ізрадзіў Яго. 5 Гэтых двананцацёх паслаў Ісус і расказаў ім, кажучы:

„На дарогу да паган не хадзіце і да места Самарскага ня ўходзьце; 6 Але валей ідзіце да загінуплых авец дому Ізраелявага. 7 І ходзячы, абяшчайце, кажучы: „Дабліжылася гаспадарства нябёснае”. 8 Хворых уздараўляйце, пракажаных ачышчайце, мертвых ускрышайце, нячысьцікаў выганяйце; дарма адзяржалі, дарма давайце. 9 Не бярыце із сабою ані золата, ані срэбла, ані медзі ў чарэслы свае, 10 Ані хатуля

ў дарогу, ані дзвюх сарочкаў, ані вобую, ані посаха, бо прадавёнь вар-ты еміны свае. 11 Да якога места альбо селішча ня ўвэйшлі б вы, даведайцеся, хто ў ім годны, і там заставайцеся, пакуль ня выйдзеце. 12 А ўходзячы ў дом, вітайце яго, кажучы: „Супакой дому гэтаму”; 13 І калі дом будзе годны, то супакой ваш зыйдзе на яго; а калі ня будзе годны, то супакой ваш да вас звернецца. 14 А калі хто ня прыйме вас і ня будзе слухаць словаў вашых, то, выходзячы з дому альбо зь места таго, атрасіце пыл із ног сваіх. 15 Запраўды кажу вам: лягчэй будзе зямлі Садомскай а Гоморскай у дзень суду, чымся месту таму.

16 „Вось, я пасылаю вас, як авечкі сярод ваўкоў; дык будзьце мудрыя, як гады, і нявінныя, як галубы. 17 Сьцеражыцеся ж людзёў, бо яны будуць выдаваць вас радам і ў бажніцах сваіх будуць біць вас. 18 І павядуць вас да правадыроў а каралёў за Мяне, на сьветчаньне ім а паганам. 19 Калі ж будуць выдаваць вас, не клапаціцеся, як або што казаць; бо ў тым часе дана будзе вам, што сказаць; 20 Бо ня вы будзеце гўкаць, але Дух Айца вашага будзе гўкаць у вас.

21 „І выпасьць брат брата на сьмерць, і айцец — дзяцё; і паўстануць дзеці на бацькоў і заб’юць іх. 22 І будуць усі ненавідзіць вас за імя Мае, але хто вытрымае да канца, спасецца.

23 „Калі ж вас будуць гнаць у вадным месьце, бяжыце да другога. Бо запраўды кажу вам: не пасьпеце абыйсьці местаў Израелявых, як прыйдзе Сын Людзі. 24 Вучанік не пераходзе вучыцеля, ані слуга — гаспадара свайго. 25 Досьць вучаніку, каб ён быў, як вучыцель ягоны, і слуге, каб ён быў, як гаспадар ягоны. Калі ж гаспадара дому назвалі вельзэвулам, пагатове — хатніх ягоных. 26 Дык ня бойцеся іх,

бо няма нічога схаванага, што не адкрылася б, і тайнага, праз што не даведаліся б. 27 Што кажу вам у цямоце, кажыце ў сьвятліні; і што чуеце на вуха, разгалапайце на стрэхах.

28 „І ня бойцеся забіваючых цела, а душы ня могучых забіць; а валей бойцеся таго, хто можа душу й цела загубіць у пекле. 29 Хіба двух вераб’ёў не прадаюць за пенязь, і ні водзін ізь іх ня зваліцца на зямлю бяз волі Айца вашага; 30 У вас жа й валасы на галаве ўсі палічаны; 31 Дык ня бойцеся ж, бо вы пераходзіце шмат вераб’ёў. 32 Дык кажнага, хто вызнае Мяне перад людзьмі, таго вызнаю й Я перад Айцом Маім, што ў нябёсах; 33 А хто адрачэцца ад Мяне перад людзьмі, ад таго адракуся й Я перад Айцом Сваім, што ў нябёсах.

34 „Ня думайце, што Я прышоў прынесці супакой на зямлю; не супакой прышоў Я прынесці, але меч; 35 Бо Я прышоў пастанаваць чалавека супроці айца ягонага, і дачку супроці маткі ейнае, і нявестку супроці сьвякрыві ейнае. 36 І не прыяцелі людзіны хатнія яе. 37 Хто любе айца альбо маці балеі за Мяне, ня годны Мяне; і хто любе сына альбо дачку балеі за Мяне, ня годны Мяне. 38 І хто не бярэць крыжа свайго і ня йдзець за Ёмною, тый ня годны Мяне. 39 Хто знойдзе жыцьцё свае, згубе яго; а хто згубе жыцьцё свае дзеля Мяне, знойдзе яго. 40 Хто прыйме вас, прыймае Мяне; а хто прыймае Мяне, прыймае таго, хто паслаў Мяне. 41 Хто прыймае прароку ў імя прарокі, адзяржыць нагароду прароцкую; і хто прыймае справядлівага ў імя справядлівага, адзяржыць нагароду справядлівага. 42 І хто дасьць піць аднаму з малых гэтых коўню сьцюдэнае вады ў імя вучаніка, запраўды кажу вам аніяк ня згубе нага-роды свае”.

11 І сталася, як скончыў Ісус расказаваць двананцацём вучанікам Сваім, перайшоў стуль вучыць а абяшчаць у местах іхных.

2 Ян жа, пачуўшы ў вязьніцы праз учынкi Хрыстовы, паслаў двух із вучанікаў сваіх, 3 Скажаць Яму: „Ці Ты тый, што мае прыйсьці, ці чакаць нам іншага?” 4 І, адказаўшы, Ісус сказаў ім: „Пайдзіце, на-кажыце Яану, што чуеце а бачыце: 5 Нявісныя празіраюць і кульгавыя ходзяць, пракажаныя ачышчаюцца і глухія чуюць, мертвыя ўскрываюць і ўбогім абяшчаюць Добра-весьць. 6 Шчаслівы, хто не спакушаецца перазь Мяне”.

7 Як жа яны пайшлі, Ісус пачаў гўкаць грудом празь Яана: „Чаго глядзець вышлі вы на пустыню? ці трысьціны, што хістае вецер? 8 Чаго ж глядзець вышлі вы? чалавека, што адзеўшыся ў мяккія адзецьці? Гля, у палацах каралеўскіх тыя, што носяць мяккія адзецьці. 9 Чаго ж глядзець вышлі вы? прарокі? Але, кажу вам, і вялікшага за прароку. 10 Бо ён тый, пра каторага напісана: „Вось, Я пасылаю ангiла Свайго перад відам Тваім, каторы прыгатуе дарогу Тваю перад Табою”. 11 Запраўды кажу вам: з народжаных жанкамі не паўстаў вялікішы за Яана Хрысьціцеля, але найменшы ў гаспадарстве нябёсным вялікішы за яго. 12 Ад дзён жа Яана Хрысьціцеля аж дагэтуль гаспадарства нябёснае здабываюць сілаю, і дужыя захапляюць яго; 13 Бо ўсі прарокі а закон аж да Яана праракалі. 14 І калі хочаце прыняць, ён Ілья, каторы мае прыйсьці. 15 Хто мае вушы слухаць, няхай слухае! 16 Але да каго прыраўную род гэты? Ён падобны да дзяцей, што сядзяць на рынках і, гукуючы таварышам, 17 Кажуць: „Мы гралі вам на дудцы, і вы не скакалі; мы пляялі пахоўныя песьні, і вы ня плакалі”. 18 Бо прышоў Яан, ані есьць,

ані п'ець; і кажуць: „У ім нячысьцік”. 19 Прышоў Сын Людзкі, есьць і п'ець; і кажуць: „Во чалавек, жар-ло й п'яніца, прыяцель мытнікаў а грэшнікаў”. І апраўджана мудрасьць учынкамі яе”.

20 Тады пачаў Ён упікаць местам, ідзе сталася вельмі шмат магучых учынкаў Ягоных, за тое, што яны не пакаяліся: 21 „Бяда табе, Хоразыне! бяда табе, Віфсаіда! бо калі б у Тыру а Сыдоне сталіся магучыя ўчынкі, сталыя ў вас, то даўно б яны ў зрэбніне а попеле пакаяліся б; 22 Але кажу вам: Тыру а Сыдону лягчэй будзе ў дзень суду, чымся вам. 23 І ты, Капернауме, ці не аж да неба быў узьняты, аж да пеклы ськінены будзеш; бо калі б у Содоме былі зьдзяены магучыя ўчынкі, сталыя ў табе, яна засталася б дагэтуль. 24 Але, кажу вам, што зямлі Содомскай лягчэй будзе ў дзень суду, чымся табе”.

25 У тым часе, адказуючы, Ісус сказаў: „Слаўлю Цябе, Войча, Спадару неба й зямлі, што Ты схваў гэта ад мудрых а разумных і аб'явіў гэта бязьлеткам. 26 Але, Войча! бо такое было зычэньне Твае. 27 Усе перадаў Імне Айцец Мой, і ніхто ня знае добра Сына, апрача Айца; і Айца ня знае ніхто добра, апрача Сына, і каму Сын хоча аб'явіць. 28 Прыйдзіце да Мяне ўсі спрадаваныя а абцяжараныя, і Я дам вам супакой. 29 Вазьміце йго Мае на сябе і наўчыцеся ад Мяне, бо Я ціхі й лагоднага сэрца, і знойдзеце супакой душам сваім; 30 Бо йго Мае прыемнае, і цяжар Мой лягкі”.

12 У тым часе праходзіў Ісус у сыботу памеж збожжа; вучанікі Ягоныя запраглі і пачалі каласаваць а есьці. 2 Але фарысэі, згледзіўшы, казалі Яму: „Гля, вучанікі Твае робяць, чаго не дазволена рабіць у сыботу”. 3 Ён жа сказаў ім: „Хіба вы ня чыталі, што зрабіў Давід, як запрагнуў сам і бытыя зь ім? 4 Як

ён увыйшоў у дом Божы і еў хлябы Віду, каторыя не дазволена было есьці ані яму, ані былым ізь ім, а толькі адным сьвятаром? 5 Або ці ня чыталі вы ў законе, што ў сыботы сьвятарове будзеньцъ сыботу, адылі бязьвінныя? 6 Але кажу вам, што тут Тый, што вялікшы за сьвятынню. 7 Калі б вы ведалі, што знача: „міласэрдзя хачу, а не аброку“, то ня судзілі б бязьвінных; 8 Бо Сын Людзкі ё спадаром і сыботы”.

9 І, адышоўшы стуль, увыйшоў Ён у бажніпу іхную. 10 І вось, чалавек із сухою рукою. І папыталіся ў Яго, каб абвінаваць Яго: „Ці дазволена ўздараўляць у сыботы?” 11 Ён жа сказаў ім: „Хто з вас, маючы адну авечку, калі яна ўвалілася ў яму, не дасягне яе й ня выцягне? 12 Колькі ж лепшы чалавек за авечку! Дык у сыботы дазволена рабіць дабро. 13 Тады кажа чалавеку таму: „Выцягни руку сваю”; І ён выцягнуў: і стала яна здарова, як і другая.

14 Фарысэі ж, вышаўшы, здраджаліся на Яго, каб загубіць Яго. 15 Але Ісус, даведаўшыся, здаліўся стуль. І пайшлі за Ім чысьленыя груды, і Ён уздаравіў іх усіх. 16 І забараніў ім азнаймляць празь Яго, 17 Каб спаўнілася сказаўнае Ісаям прарокам, што кажа: 18 „Во, служэц Мой, Каторага Я абраў, любовы Мой, Катораму прыяе душа Мая; палажу Дух Свой на Яго, і агалосе суд народам; 19 Ня будзе сьперацацца ані галёкаць, ніхто на вуліцах не пачуе голасу Ягонага; 20 Трысьціны наломленае не дало ме і лёну тлеючага ня згасе, пакуль не даведзець суду да перамогі; 21 І на імя Ягонае спадзявацца будуць народы”.

22 Тады прывялі да Яго апаванага нячысьцікам нявіснаго й немага; і ўздаравіў яго, так што нявісны й немы пачаў гўкаць і бачыць. 23 І зумеўся ўвесь груд, і гў-

каў: „Ці ня гэта Сын Давідаў?” 24 Фарысэі ж, пачуўшы, казалі: „Ён выганяе нячысьцікаў ня накш, як вельзэвулам, князям нячысьцікаў”. 25 Але Ісус, ведаючы думкі іхныя, сказаў ім: „Кажнае гаспадарства, падзяліўшыся само супроці сябе, спусьцее; і кажнае места альбо дом, падзяліўшыся сам супроці сябе, ня ўстое. 26 І калі шайтан шайтана выганяе, то ён падзяліўшыся сам супроці сябе: як жа ўстое гаспадарства ягонае? 27 І калі Я вельзэвулам выганяю нячысьцікаў, то сынове вышья кім выганяюць? Дык яны будуць вам судзьдзямі. 28 Калі ж Я духам Божым выганяю нячысьцікаў, тады дайшло да вас гаспадарства Божае.

29 „Або, як можа хто ўвыйсьці ў дом дужасіла і паграбіць рэчы ягоныя, калі пярвей ня зьвяжа дужасіла? і тады паграбе дом ягоны. 30 Хто ня з Імною, тый супроці Мяне; і хто ня зьбірае з Імною, тый раськідае. 31 Дык кажу вам: кажны грэх а блявузганьне будуць дараваны людзём, але блявузганьне на Духа ня будзе даравана людзём. 32 Калі хто скажа слова на Сына Людзкаго, будзе даравана яму; калі ж скажа на Духа Сьвятога, ня будзе даравана ані ў гэтым веку, ані ў прыйдучым.

33 „Або прызнайце дзерва за добрае і плод яго за добры; або прызнайце дзерва за папсаванае і плод яго за папсаваны; бо пазнаюць дзерва з плоду. 34 Родзе гадавы! як вы можаце гўкаць добрае, будучы блгімі? Бо ад паўніні сэрца гўкаюць вусны. 35 Добрая людзіна з добрага скарбу выносе добрае; а благая людзіна з блгага скарбу выносе блгое. 36 Кажу ж вам, што за кажнае пустое слова, якое скажучь людзі, здадуць яны лічбу ў дзень судны; 37 Бо із словаў сваіх аправішся і із словаў сваіх будзеш за-суджаны”.

38 Тады некаторыя з кніжнікаў афарысэяў адказалі, кажучы: „Вучыцелю! хочам ад Цябе пазнаку бачыць”. 39 Але Ён, адказуючы, кажа ім: „Род благі а чужаложны шукае пазнакі, і пазнака ня дасца яму, апрача пазнакі Ёны прарокі; 40 Бо як Ёна быў у бруху кіта тры дні і тры ночы, так і Сын Людзкі будзе ў сэрцу зямлі тры дні і тры ночы. 41 Ніякыя не стануць на суд із родам гэтым і засудзяць яго, бо яны пакаяліся ад кáзани Ёнінае; а вось, тут вялікішы за Ёну. 42 Караліца паўднёвая стане на суд із родам гэтым і засудзе яго, бо яна прыходзіла з канцоў зямлі паслухаць мудрасьць Саломонаву; і вось, тут вялікішы за Саломона.

43 „Калі нячысты дух выйдзе зь людзіны, то ходзе па бязводных месцах, шукаючы супачынку, і не знаходзе; 44 Тады кажа: „Зьвярнуся да дому свайго, скуль я вышаў”; і, прышоўшы, знаходзе незанятым, замеченым а прыбраным; 45 Тады йдзець і бярэць із сабою сямёх іншых духоў, негяднейшых за сябе, і, увыйшоўшы, жывуць там; і бывае людзіне тэй апошняя горшая за першае. Гэтак будзе і з гэтым родам благім”.

46 Вось, як Ён яшчэ гўкаў да грудоў, Маці а браты ягоныя стаялі вонках, шукаючы гутарыць із Ім. 47 І хтось сказаў Яму: „Вось, Маці Твая а браты Твае стаяць вонках, шукаючы гутарыць із Табою”. 48 Ён жа адказаў таму, хто казаў Яму: „Хто маці Мая? і хто браты Мае?” 49 І, паказаўшы рукою Сваёй на вучанікаў Сваіх, сказаў: „Во маці Мая а браты Мае; 50 Бо хто будзе паўніць волю Айца Майго Нябёснага, тый Імне брат а сястра а маці”.

13 І таго ж дня, выпашы з дому, Ісус сеў ля мора. 2 І зьберліся да Яго чысленыя груды, так што Ён увыйшоў у струг і сеў, а ўвесь груд стаяў на беразе. 3 І гўкаў

ім шмат прыпавесьцьмі, кажучы: „Вось, выпашу сяўбіт сеяць; 4 І як ён сеяў, адныя палі край дарогі, і наляцелі птушкі, і паклявалі іх; 5 А другія палі на месцы камяністыя, ідзе ня шмат было зямлі, і неўзабаве абышлі, бо зямля была няглыбокая; 6 Як жа ўзышло сонца, зьвялі і, ня маючы карэньня, ссохлі; 7 А іншыя палі ў церне, і вырасла церне, і заглушыла іх; 8 Але іншыя палі ў добрую зямлю й далі плод: адно сто разоў, другое шасьцьдзясят, іншае трыццаць. 9 Хто мае вушы, няхай слухае!”

10 І, прыступіўшы, вучанікі сказалі Яму: „Чаму гўкаеш ім прыпавесьцьмі?”. 11 Ён, адказуючы, сказаў: „Бо вам дана ведаць тайны гаспадарства нябёснага, але ім ня было дана; 12 Бо хто мае, таму дасца, і ў яго будзе збытак; а хто ня мае, у таго будзе нават аднята й тое, што мае. 13 Затым кажу ім прыпавесьцьмі, што яны, глядзячы, ня бачаць, і, слухаючы, ня чуюць ані разумеюць. 14 І споўніцца на іх прароцтва Ісаі, што кажа: „Прыслухоўчыся, будзеце слухаць, і не зразумеюць; і прыглядаючыся, глядзець будзеце, і не зацеміце; 15 Бо абрасло тукам сэрца людю гэтага, і вушамі яны ледзь чуюць, і вочы свае яны зачынілі, каб не абачыць ачыма, і вушамі не пачуць, і сэрцам не зразумець, і не навярнуцца, каб Я не ўздаравіў іх”. 16 Вашы ж вочы шчасьлівыя, бо бачаць, і вушы вашы, бо чуюць; 17 Бо запраўды кажу вам, што шмат прарокаў а справядлівых жадала бачыць тое, што вы аглядаеце, і не абачылі, і чуць тое, што вы чуеце, і не пачулі.

18 „Вы ж услухайцеся ў прыпавесьць празь сяўбіта. 19 Да кажнага, хто чуе слова праз гаспадарства і не разумее, прыходзе злы й хапае пасеянае ў сэрцу ягоным: гэта пасеянае край дарогі. 20 А пасеянае на скалістых месцах — гэта тый,

хто чуе слова і неўзабаве з радасьцяй прыймае яго; 21 Але ня мае караня ў сабе і часны, а як настаець уціск альбо перасьледаваньне за слова, неўзабаве спатыкаецца. 22 А пасеянае ў цярню — гэта, хто чуе слова, але клопат гэтага веку і спадман багацьця глуша слова, і яно робіцца бясплодным. 23 Пасеянае ж у добрую зямлю — гэта, хто чуе слова і разумее, гэты родзе плод і даець: хто сто, хто шасьцьдзясят, хто трыццаць”.

24 Другую прыпавесьць прывёў Ён ім, кажучы: „Падобнае гаспадарства нябёснае да чалавека, што пасяў добрую сяўбу на полі сваім; 25 Але, як людзі спалі, прышоў нэпрыяцель ягоны, і насяў кукелю памеж пшонкі, і адышоў. 26 Як жа збожжа абышло і наліло і дало плод, тады выявіўся і кукель. 27 І, прышоўшы, чаляднікі гаспадаровы казалі яму: „Спадару, ці ня добрую сяўбу пасяў ты на полі сваім? скуль жа ў ім кукель?” 28 Ён сказаў ім: „Нэпрыяцель зрабіў гэта”. Чаляднікі ж яму кажучы: „Ці хочаш, каб мы пайшлі і выпалалі?” 29 Але ён кажа: „Не, каб, вырываючы кукель, вы ня вырвалі зь ім разам і пшонкі. 30 Пакіньце расьці абое да жніва, і ў жніво я скажу жнеям: вырвіце ўперад кукель і зьвяжыце ў вязанкі, каб спаліць іх; а пшонку зьбярэце на ток мой”.

31 Іншую прыпавесьць сказаў Ён ім: „Падобнае гаспадарства нябёснае да зярняці гарчычнага, каторае чалавек узяў пасяў на полі сваім. 32 Яно запраўды найменшае за ўсю сяўбу, але, як вырасьце, яно найбольшае сярод зельля і стаецца дзервам, так што птушкі нябёсныя прылятаюць і віюць гнезды ў гольлю яго”.

33 Іншую прыпавесьць сказаў Ён ім: „Падобнае гаспадарства нябёснае да рашчыны, каторую, узяўшы,

жонка замясіла ў тры меркі мукі, пакуль ня ўкісла ўсе”.

34 Усе гэта Ісус гўкаў грудом прыпавесьцямі, а без прыпавесьці ня гўкаў ім; 35 Каб спаўнілася сказанае прарокам, што кажа: „Адчыню прыпавесьцямі вусны Свае; вымаўлю схаваанае ад закладзінаў сьвету”.

36 Тады, адаслаўшы груды, Ісус, увыйшоў у дом. І прыступілі да Яго вучанікі Ягоныя, кажучы: „Зьясьні нам прыпавесьць праз палявы кукель”. 37 Ён жа, адказуючы, сказаў: „Сяўбіт добрае сяўбы ё Сын Людзкі; 38 Поле ё сьвет; добрай сяўба, гэта — сынове гаспадарства, а кукель — сынове злога; 39 Нэпрыяцель, што пасяў яго, ё д’ябал; жніво ё, канчатак веку, а жнеі — англілы. 40 Затым, як вырываюць кукель і паляць цяплом, так будзе пры канчатку гэтага веку: 41 Пашлець Сын Людзкі ангілаў Сваіх, і зьбяруць із гаспадарства Ягонага ўсі спадманы і робячых бяспраўе, 42 І ўкінуць іх у печ агняную; там будзе плач а скрыгот зубамі. 43 Тады справядлівыя будуць зьзяць, як сонца, у гаспадарстве Айца свайго. Хто мае вушы, няхай слухае!

44 „Падобнае гаспадарства нябёснае да скарбу, схаванага на полі, каторы, знайшоўшы, людзіна тое, і з радасьці зь яго йдзець і прадаець усе, што мае, і купляе поле тое.

45 „Яшчэ падобнае гаспадарства нябёснае да купца, што шукае каропных пэрлаў, 46 Каторы, знайшоўшы адну дарагую пэрлу, адышоўшы, прадаў усе, што меў, і купіў яе.

47 „Яшчэ падобнае гаспадарства нябёснае да неваду, закіненага ў мора, што захапляе ўсячыну, 48 Каторы, як напаўніўся, выцягнулі на бераг і, сеўшы, добрую зьберлі ў судзьдзе, а блакую выкінулі вон. 49 Гэтак будзе пры канчатку веку: пойдучы англілы, і вылучаць блягіх з пасярод справядлівых, 50 І ўкінуць

іх у печ агняную: там будзе плач а скрыгот зубамі”.

51 І папытаўся ў іх Ісус: „Ці зразумелі вы ўсе гэта?” Яны адказалі Яму: „Алё, Спадару!” 52 Ён жа сказаў ім: „Затым кажны кніжнік, навучаны гаспадарства нябёснага, падобны да дамовага гаспадара, што выносе із скарбніцы свае новае й старое”.

53 І сталася, як скончыў Ісус прыпавесці гэтыя, Ён пайшоў стуль. 54 І, прыйшоўшы да краіны Свае, вучыў іх у бажніцы іхнай, так што зумяваліся яны й казалі: „Скуль у Яго мудрасьць гэтая й магучыя ўчынкі? 55 Ці ня Ён сын цеслі? Ці ня Маці Ягоная завецца Марыя, і браты Ягоныя Якаў, Язэп, Сымон а Юда? 56 І сёстры Ягоныя ці ня ўсі з намі? У Яго ж скуль усе гэта?”. 57 І мелі спатквенны з прычыны Яго. Ісус жа сказаў ім: „Няма прарокі бязь сыці, хіба адно ў краю сваім а ў доме сваім”. 58 І ня здзеяў там пмат магучых учынкаў з прычыны няверы іхнае.

14 У тым часе тэтрах Гірад пачуў ведамкі празь Ісуса. 2 І сказаў служцом сваім: „Гэта Яан Хрысьціцель; ён ускрэс із мёртвых і затым магучыя ўчынкі дзеюцца Ім. 3 Бо Гірад няў Яана, звязаў яго й пасадзіў у вязьніцу за Гіродыяду, жонку Піліпаву, брата свайго; 4 Бо Яан казаў яму: „Ня маеш права ты мець яе”. 5 І хацеў забіць яго, але баяўся гурбы, бо мелі яго за прароку. 6 На ўгодкі радзінаў Гірадавых, дачка Гіродыяды скакала сярод іх і ўпадабаў яе Гірад. 7 Затым ён пад прысягаю абяцаў ёй даць, чаго толькі яна папросе. 8 А яна, падвучаная маткаю сваёй, сказала: „Дай імне тут на талерцы галаву Яана Хрысьціцеля”. 9 І засмуціўся кароль; але, дзеля прысягі і ўзьяжачых із ім, сказаў ёй даць. 10 І паслаў, і сыцялі галаву Яана ў вязьніцы, 11 І прынеслі галаву

ягоную на талерцы, і далі дзеўцы, а яна занёсла яе маці сваёй. 12 Вучанікі ж ягоныя, прыступіўшы, ўзялі цела і пахавалі яго; і пайшлі, наказалі Ісусу. 13 Ісус, пачуўшы, адплыў стуль стругам адзін на пустыннае месца; а груды, пачуўшы праз гэта, пайшлі за Ім із мест пехатой. 14 І, вышаўшы, Ісус абачыў чысьлены груд людзей, і зжаліўся над імі, і ўздараў хворых іхных.

15 А як настаў вечар, прыступіліся да Яго вучанікі Ягоныя, кажучы: „Пустыня тутака, дый час ужо позны, адпусьці груды, каб яны пайшлі да сёлаў і купілі сабе ежы”. 16 Але Ісус сказаў ім: „Ня надабе ім ісьці; вы дайце ім есьці”. 17 Яны ж кажучь Яму: „Мы ня маем нічога, апрача пяцёх букаткаў і дзьвюх рыбаў”. 18 Ён сказаў: „Прынясьце іх Імне сюды”. 19 і расказаў грудом сесьці на траву, і, узяўшы пяць букаткаў і дзьве рыбы, глянуў на неба, дабраславіў і, паламіўшы, даў букаткі вучанікам, а вучанікі — грудом. 20 І елі ўсі, і пад’елі; і набралі засталых кавалкаў дванаццаць кашоў поўных. 21 А тых, што елі, было каля пяцёх тысячаў чалавекаў, апрача жанок а дзяцей.

22 І зараз прысіліў Ісус вучанікаў сваіх увыйсьці ў струг і пераплысьці ўперад за Яго на другі бок, пакуль Ён адпусьце груды. 23 І адпусьціўшы груды, Ён узышоў на гару памаліцца на адзіноце; і ўвечары заставаўся там адзін. 24 А струг пасярод мора быў кіданы хвалямі, бо вечар быў праціўны.

25 Чацьвертае варты ночы пайшоў да іх Ісус, ідучы па мору. 26 І вучанікі, бачачы Яго йдучага па мору, спалохаліся й казалі: „Гэта здань”; і із страху закрычэлі. 27 Але Ісус якга загукіў да іх, кажучы: „Асьмельцеся; гэта Я, не палокхайцеся”. 28 І, адказуючы Яму, Пётра сказаў: „Спадару, калі гэта Ты, рас-

кажы імне прайсьці да Цябе па вадзе". 29 Ён сказаў: „Ідзі”. І, зышоўшы із струга, Пётра пайшоў па вадзе і падышоў да Ісуса; 30 Але, бачачы вялікі вецер, спалохаўся і, пачаўшы тапіцца закрычэў, кажучы: „Спадáру! ратуй мяне”. 31 Ісус якга выцягнуў руку, ухавіў яго й кажа яму: „Малаверны, чаму ты суміўся?” 32 І як увыйшлі яны ў струг, вецер сьціх. 33 Былыя ў струзе падышлі, пакланіліся Яму й казалі: „Запраўды Ты Сын Божы”.

34 І, пераплыўшы, прыбылі да зямлі Генісарэцкае. 35 І як людзі таго месца добра пазналі Яго, яны паслалі да ўсяе зямлі навокал, і прынеслі да Яго ўсіх хворых, 36 І прасілі Яго, каб толькі даткнуцца да кутаса адзецьця Ягонага; і тыя, што даткнуліся, былі сусім уздароўлены.

15 Тады прышлі да Ісуса ерузалімскія фарысэі а кніжнікі, кажучы: 2 „Чаму вучанікі Твае ўзрушаюць паданьне старых? бо ня мыюць рук сваіх, як толькі ядуць хлеб”. 3 Але Ён, адказаўшы, сказаў ім: „Чаму й вы ўзрушаеце расказаньне Божае дзеля паданьня свайго? 4 Бо Бог сказаў: „Сьці айца а маці, а хто б абмаўляў айца альбо маці, сьмерцю хай памрэць”. 5 А вы кажаце: „Калі хто скажа айцу альбо маці: дар тое, што-лень ёсьць ад мяне карыснае табе, 6 Дык такім парадкам ня сьціць айца свайго альбо маці сваю”. Гэтак узрушылі вы слова Божае дзеля паданьня свайго. 7 Двудушнікі! добра праракаў праз вас Ісая: 8 „Люд гэты вуснамі Мяне сьціць, але сэрца іхнае далёка ад Мяне; 9 Але дарма кланяецца Імне, вучачы навукаў, расказаньняў людзкіх”.

10 І прыгўкаўшы груд, сказаў ім: „Слухайце й разумеіце: 11 ня тое, што ўходзе ў рот, брудзяне людзіну; але тое, што выходзе з роту, брудзяне людзіну”.

12 Тады вучанікі Ягоня, прыступіўшыся, казалі Яму: „Ці ведаеш, што фарысэі, пачуўшы слова гэтае, абурьліся?” 13 Але Ён, адказуючы, сказаў: „Кажная расьліна, што Айцец Мой нябёсны не садзіў, будзе выкаранена; 14 Пакіньце іх, яны — нявісныя павадыры нявісных; а калі нявісны вядзець нявіснаго, то абодва ўваляцца ў яму”.

15 Пётра ж, адказуючы, сказаў Яму: „Зьясьні нам прылавесьць гэтую”. 16 Ісус сказаў: „Нягож і вы яшчэ не разумееце? 17 Ці яшчэ не разумееце, што ўсе, што ўходзе ў рот, праходзе ў жылот і выкідаецца вон? 18 А выходзячае з роту — із сэрца выйдзе; гэта брудзяне людзіну; 19 Бо із сэрца выходзяць блыя падумкі, забіўствы, чужалоствы, бязуствы, зладзействы, хвальшчыя сьветчаньні, блявузганьні. 20 Гэта брудзяне людзіну; а есьці нямытымі рукамі ня брудзяне людзіны”.

21 І, вышаўшы стуль, Ісус здаліўся ў краіны тырскія а сьддонскія. 22 І вось, жонка Канаанянка, выпашы з тых месцаў, крыкнула, сказаўшы: „Зьмілуйся над імною, Спадáру, сыну Давідаў! нячысьцік вельмі замеў дачку маю”. 23 Але Ён не адказаў ані слова. І вучанікі Ягоня, прыступіўшыся, прасілі Яго: „Адпусьці яе, бо яна крычыць за намі”. 24 Ён жа, адказуючы, сказаў: „Я пасланы толькі да загінупых авец дому Ізраелявага”. 25 А яна, падышоўшы, кланялася Яму і казала: „Спадáру! памажы імне”. 26 Ён жа, адказуючы, сказаў: „Ня добра ўзяць хлеб у дзяцей і кінуць пшчанятам”. 27 Яна ж сказала: „Але, Спадáру! нават пшчаняты ядуць крошкі, што валяцца із столу гаспадароў іхных”. 28 Тады, адказуючы, Ісус сказаў ёй: „О, жонка! вялікая вера твая; няхай будзе табе подле жаданьня твайго”. І ўздоўлена дачка ейная тае ж гадзіны.

29 І, адыйшоўшы адгэвуль, Ісус

пайшоў у кірунку мора Галілейскага, і ўзыйшоў на гару, і сеў там. 30 І прышло да Яго шмат грудоў, маючы із сабой кульгавых, абязвечаных, нявісных, немых і шмат якіх іншых, і клалі іх да ног Ісуса-вых; і Ён уздараўляў іх; 31 Так што дзіваваліся груды, бачачы немых гўкаючых, калекіх здаровых, кульгавых ходзячых і нявісных бачачых, і славілі Бога Ізраелявага.

32 Ісус жа, прыгўкаўшы вучанікаў Сваіх, сказаў: „Жаль Імне груду, бо яны з Імною ўжо тры дні, і ня маюць чаго есьці; адпусьціць жа іх безь яды не хачу, каб не замлелі ў дарозе”. 33 І кажуць вучанікі: „Скуль нам узяць на пустыні толькі букаткаў, каб накарміць такі вялікі груд?” 34 І сказаў ім Ісус: „Колькі маеце букаткаў?” А яны кажучь: „Сем і колькі рыбак”. 35 І Ён сказаў грудом сесьці на зямлі. 36 І ўзяў Ён сем букаткаў а рыбу, і ўчыніў падзяку, і ламіў, і даваў вучанікам Сваім, а вучанікі — груду. 37 І елі ўсі, і пад’елі, і набралі застальх кавалкаў сем кашоў поўных; 38 А тых, што елі, было чатыры тысячы мужчынаў, апрача жанок а дзяцей. 39 І, адпусьціўшы груды, увыйшоў у струг, і прыбыў да краіны Магдальскае.

16 І прыступіліся фарысэі а садукееі і, спакушаючы Яго, прасілі паказаць ім знак ізь неба. 2 Ён жа, адказуючы, сказаў ім: „Як вечарэе, вы кажаце: „Будзе пагода, бо неба чырвонае”; 3 І нараніцы: „Сядні нягода, бо неба хмарна чырванее!” Двудушнікі! відзеньне неба вы ведаеце, як адрозьніць, а знакоў пораў ня можаце? 4 Род нягоды а чужаложны знаку шукае, і знак ня дасца яму, апрача знаку Ёны прарокі”. І, пакінуўшы іх, адыйшоў.

5 Перабавіўшыся на другі бок, вучанікі Ягоныя забыліся букатак узяць. 6 Ісус сказаў ім: „Глядзіце а сьцеражыцеся закісі фарысэй-

скае а садукейскае”. 7 А яны разважалі мяжсобку, кажучы: „Гэта значыцца, што хлеба мы не ўзялі!” 8 Ведаючы гэта, Ісус сказаў ім: „Чаму разважаеце мяжсобку, о малаверныя, што ня прынесьлі букаткаў? 9 Ці яшчэ не разумеете і ня помніце пяцёх букаткаў на пяць тысячаў, і колькі кашоў вы набралі? 10 Ані сямёх букаткаў на чатыры тысячы, і колькі кашолак вы набралі? 11 Як не зацяпляеце, што не праз букаткі сказаў Я вам „Сьцеражыцеся закісі фарысэйскае а садукейскае”? 12 Тады яны ўцямілі, што Ён сказаў ім не сьцерагчыся закісі букатак, але навукі фарысэяў а садукееяў.

13 Прышоўшы ж да зямлі Цэсары Піліпавае, Ісус пытаўся ў вучанікаў Сваіх, кажучы: „За каго людзі маюць Мяне, Сына Людзкаго?”

14 Яны казалі: „Адныя за Яана Хрысьціцеля, другія за Ільлю, а іншыя за Ярэму альбо за аднаго з прарокаў”.

15 Ён кажа ім: „А вы за каго Мяне маеце?” 16 Адказуючы, Сымон Пётра сказаў: „Ты — Хрыстос, Сын Бога жывога”. 17 І, адказуючы, Ісус сказаў яму: „Шчасьлівы ты, Сымоне, сыну Ёнін! бо ня цела а кроў аб’явілі табе гэта, але Айцец Мой, што на нябёсах. 18 І Я таксама кажу табе: ты — Пётра, і на гэтай скале Я пастанаўлю Царкву Сваю, і брамы пекляныя ня здолеюць яе; 19 І дам табе ключы гаспадарства нябёснага; і што зьвяжаш на зямлі, тое будзе зьвязана на нябёсах; і што разьвяжаш на зямлі, тое будзе разьвязана на нябёсах”. 20 Тады сказаў Ён вучанікам Сваім, каб нікому не казалі, што Ён ё Ісус Хрыстос.

21 Адгэнуль пачаў Ісус Хрыстос паведамляць вучанікам Сваім, што Ён мае йсьці да Ерузаліму, і шмат цярпець ад староў а найвышшых сьвятароў а кніжнікаў, і быць

забітым, а на трэці дзень ускрэс-
нуць.

22 І, узяўшы Яго, Пётра пачаў Яго ганіць: „Зьмілуйся над Сабою, Спадару! няхай ня будзе гэта з та-
бою!” 23 Ён жа, абярнуўшыся, ска-
заў Пётру: „Адыйдзі назад ад Мяне,
шайтэне! ты Імне спатыкнёньне, бо
ты думаеш не праз тое, што Божае,
але што людзкае”.

24 Тады Ісус сказаў вучанікам
Сваім: „Калі хто хоча йсьці за Ім-
ною, адрачыся сябе, і вазьмі крыж
свой, і йдзі за Імною; 25 Бо хто хоча
ўсьерагчы жыцьцё свае, згубе яго;
а хто згубе жыцьцё свае дзеля Мяне,
знойдзе яго. 26 Якая карысьць лю-
дзінэ, калі прыдбае ўсё сьвет, а
душы сваёй пашкодзе? Або якую
адмену дасць людзінэ за душу
сваю? 27 Бо неўзабаве прыйдзе Сын
Людзкі ў славе Айца Сваёго з ангі-
ламі Сваімі, і тады аддасць кожна-
му падле ўчынкаў ягоных.

28 „Запраўды кажу вам: ё некат-
рыя із стаячых тут, што не паспы-
таюцца сьмерці, як ужо абачаць Сы-
на Людзкага, у гаспадарстве Сваім
ідуцага.

17 А дзён за шэсьць бярэць Ісус
Пётру, Якава а Яна, брата яго-
нага, і ўзводзе іх асобна на гару
высокую. 2 І адмяніўся перад імі:
і зазьзяла відзеньне Ягонае, як сон-
ца, адзецьці ж Ягоныя сталі белыя,
як сьвятліня. 3 І вось, паказаліся ім
Масей а Льля, гўкаючы зь Ім. 4 І,
адказуючы, Пётра сказаў Ісусу:
„Спадару! добра нам тут быць; калі
хочаш, зробім тут тры буданы: Табе
адзін, і Масею адзін, і адзін Льлі”.
5 Як ён яшчэ гўкаў, вось, булак
сьветлы ахінуў іх; і вось, голас із
булаку кажучы: „Гэта ё Сын Мой
Умілаваны, Каторага Я вельмі ўпа-
дабаў; Яго слухайце”. 6 І, пачуўшы,
вучанікі палі ніцма, і вельма спало-
халіся. 7 Але Ісус, прыступіўшыся,
даткнуўся да іх і сказаў: „Устаньце
і не палохайцеся”. 8 І ўзьняўшы

вочы свае, яны нікога не абачылі,
апрача аднаго Ісуса.

9 І як яны зыходзілі з гары, Ісус
забараніў ім, кажучы: „Нікому не
кажыце пра гэту відзень, пакуль
Сын Людзкі ня ўскрэсьне зь мерт-
вых”.

10 І папыталіся ў Яго вучанікі
Ягоныя: „Як жа кніжнікі кажуць,
што Льля мае прыйсьці ўперад?”

11 І, адказуючы, Ісус сказаў ім:
„Запраўды, Льля мае прыйсьці ўпе-
рад і ўладзіць усе; 12 Але кажу
вам, што Льля ўжо прышоў, і не
пазналі яго, а зрабілі зь ім, што ха-
целі; гэтак і Сын Людзкі будзе ця-
пець ад іх”. 13 Тады вучанікі зразу-
мелі, што Ён казаў ім празь Яна
Хрысьціцеля.

14 І як яны прышлі да груды, то
прыступіў да Яго чалавек і, укляк-
шы перад Ім, 15 Сказаў: „Спадару!
зьмілуйся над сынам майм, бо ён
люнатый, і вельма мучаецца, бо час-
та валіцца ў вагонь і часта — ў ва-
ду. 16 І я быў прывёўшы яго да вуч-
чанікаў Тваіх, але яны не маглі
ўздараць яго”. 17 І Ісус, адказую-
чы, сказаў: „О родзе няверны а кру-
тадушны! пакуль буду з вамі? па-
куль буду цяпець вас? прывядзіце
яго да Мяне сюды”. 18 І зганіў яго
Ісус; і нячысьцік вышаў зь яго;
і дзяцюк ачуняў тае ж гадзіны.

19 Тады вучанікі, прыступіўшыся
да Ісуса наадзіноце, казалі: „Чаму
мы не маглі выгнаць яго?” 20 Ісус
жа сказаў ім: „З прычыны няве-
ры вашае; бо запраўды кажу вам:
калі вы будзеце мець веру з гар-
чычнае зярнё і скажаце гары гэтай:
„Перайдзі адгэтуль туды”, і яна
пярэйдзе; і нічога ня будзе немаг-
чымага вам. 21 Гэты ж род выганя-
ецца адно малітваю а постам”.

22 І як яны перабывалі ў Галілеі,
Ісус сказаў ім: „Сын Людзкі неўза-
баве выданы будзе ў рукі людзкія;
23 І заб'юць Яго, і на трэці дзень

ускрэсьне". І яны вельмі засмуціліся.

24 І прышлі яны да Капернауму, і падыйшлі да Пётры зьбіраньнікі дыдрахмаў, і сказалі: „Ці ня дасьць Вучыцель ваш дыдрахмы?" 25 Ён адказаў: „Алё". І як увыйшоў ён у дом, то Ісус, выпярадзіўшы яго, сказаў: „Як табе здаецца, Сымоне, каралёве земныя з каго бяруць мыта альбо падачкі: із сыноў сваіх, ці з чужых?" 26 Пётра кажа Яму: „З чужых". Ісус сказаў яму: „Значыцца, сынове вольныя. 27 Але каб нам не зрабіць спадману ім, пайдзі да мора, закінь вуду, і першую рыбу, каторую зловіш, вазьмі, і, рашчыніўшы ў яе рот, знойдзеш статыр; вазьмі яго і аддай ім за Мяне й за сябе".

18 У тым часе вучанікі прыступіліся да Ісуса, кажучы: „Хто найвялікшы ў гаспадарстве нябёсным?" 2 Ісус, прыгукнуўшы дзецяне, паставіў яго сярод іх 3 І сказаў: „Запраўды кажу вам, калі не навернецца й ня будзеце як дзеці, ніякім парадкам ня ўвядзеце да гаспадарства нябёснага; 4 Дык, хто паніжыцца, як гэта дзецяне, тый найвялікшы ў гаспадарстве нябёсным; 5 І хто прыме адно такое дзецяне ў імя Мае, тый Мяне прымае; 6 А хто спадманець аднаго з малых гэтых, што вераць у Мяне, вале́й, каб таму павесілі млынавы жоран на шыі і ўтапілі яго ў глыбіні морскай. 7 Бяда сьвету ад спадманоў, бо мусяць спадманы прыходзіць; адылі бяда людзінэ, ад каторае спадман прыходзе. 8 Калі ж рука твая альбо нага твая спадмануе цябе, адатні іх а кінь ад сябе: вале́й табе ўвыйсьці ў жыцьцё бяз рукі альбо без нагі, чымся зь дзьвюма рукамі і зь дзьвюма нагамі быць укіненым у вагонь вечны; 9 А калі вока твае спадмануе цябе, вырві яго а кінь ад сябе: вале́й табе з адным вокам увыйсьці ў жыцьцё, чымся з двума ачыма

быць укіненым у гегенну агняную. 10 Глядзіце, ня грэбуйце ніводным із малых гэтых, бо кажу вам, што ангёлы іхныя на нябёсах заўсёды бачаць від Айца Майго, што ў нябёсах. 11 Бо Сын Людзкі прышоў спасьці загинулае.

12 „Як вам здаецца? Калі б у каго было сто авец, і адна зь іх заблудзіла, то ці не пакіне ён дзевяць дзясят дзевяць у гарах і ці ня пойдзе шукаць заблуднае? 13 І калі прылучыцца знайсці яе, то, запраўды кажу вам, ён цешыцца зь яе балей, чымся зь дзевяцьдзясят дзевяцёх не заблудных. 14 Дык няма волі Айца вашага нябёснага, каб загинуў адзін із малых гэтых.

15 „Калі ж ізгрэша супроці цябе брат твой, пайдзі й выкажы яму віну ягоную памеж сябе й яго аднаго; калі ён паслухае цябе, ты прыдбаў брата свайго. 16 Калі ж не паслухае, вазьмі із сабою яшчэ аднаго або двух, каб вуснамі дзвюх альбо трох сьвета пацьвердзілася кажнае слова. 17 Калі ж не паслухае іх, скажы царкве; а калі й царквы не паслухае, то хай будзе ён табе, як паганін а мытнік. 18 Запраўды кажу вам: што вы зьвязаце на зямлі, тое будзе звязана на небе; і што разьвязаце на зямлі, тое будзе разьвязана на небе. 19 Ізноў запраўды кажу вам, што калі двух із вас згодзяцца на зямлі прасіць якое рэчы, то чаго б папрасілі, будзе ім ад Айца Майго нябёснага. 20 Бо, ідзе двух альбо трох зьбершыся ў імя Мае, там і Я сярод іх".

21 Тады Пётра прыступіўся да Яго й сказаў: „Спадару! колькі разоў дараваць брату майму, калі ён ізгрэша супроці мяне? ці да сямёх разоў?" 22 Ісус сказаў яму: „Не кажу табе: да сямёх, але аж да сямьдзясят разоў сем".

23 „Затым гаспадарства нябёснае падобнае да караля, што захапеў разьлічыцца із слугамі сваімі. 24 Як

пачаў ён разьлічацца, прывялі да яго кагось, што вінен быў яму дзесяць тысячаў таланёў; 25 А як ён ня меў чым заплаціць, то гаспадар ягоны загадаў прадаць яго а жонку ягоную а дзеці а ўсе, што ён меў, і заплаціць. 26 Тады слуга тый паў і, кланяючыся яму, казаў: „Спадару! май цярплівосць да мяне, і я ўсе табе заплачу”. 27 Гаспадар, зжаліўшыся над слугою тым, адпусьціў яго і доўг яму дараваў. 28 Тый жа слуга, вышаўшы, знайшоў аднаго із службовых сяброў сваіх, што вінен быў яму сто дынароў, і, скапіўшы яго, душыў, кажучы: „Аддай імне, што вінен”. 29 Тады службовы сябра ягоны, паўшы ў ногі яму, маліў яго й казаў: „Май цярплівосць да мяне, і ўсе табе аддам”. 30 Тый, адылі, не захачеў, але адыйшоў і пасадзіў яго ў вязьніцу, пакуль не аддасць доўгу. 31 Службовыя сяброве ягоныя, бачыўшы сталае, вельмі зьнемарасыціліся і, прышоўшы, зьясьнілі гаспадару свайму ўсе бытае. 32 Тады гаспадар ягоны гукае яго й кажа: „Нягодны слуга! увесь доўг гэны я дараваў тэ, бо ты прасіў мяне; 33 Ці не належылася й табе зьмілавацца над сябрам сваім, як і я зьмілаваўся над табою?” 34 І, угневаўшыся, гаспадар ягоны аддаў яго катам, пакуль не аддасць яму ўсяго доўгу. 35 Гэтак і Айцец Мой нябёсны ўчыне з вамі, калі кажны з вас не даруе із сэрца свайго брату свайму выступкаў ягоных”.

19 Як Ісус скончыў словы гэтыя, то адышоў з Галілеі і прышоў да грамадзян іудэйскіх, на тый бок Ёрдану. 2 За ім пайшло шмат грудоў, і Ён уздаравіў іх там.

3 І прыступіліся да Яго фарысэі, і, спакушаючы Яго, казалі Яму: „Ці з кажнае прычыны дазволена камусь адпусьціць жонку сваю?” 4 Ён, адказуючы, сказаў ім: „Ці ня чыталі вы, што Тый, Хто стварыў іх на

пачатку, мужчынаю й жонкаю ўчыніў іх. 5 І сказаў: „Затым пакіне чалавек айца й маці, і прыліпне да жонкі свае, і будуць двое адным целам”; 6 Так што яны ўжо ня двое, але адно цела. Дык, што Бог злучыў, таго людзіна хай не разлучае”. 7 Яны кажучы Яму: „Як жа Масей раскажаў даваць разводны ліст і адпусьціць яе?” 8 Ён кажа ім: „Масей з прычыны калянасьці сэрца выпага дазволіў вам адпусьціць жонкі вашыя; а спачатку ня было гэтак. 9 Але Я кажу вам, што хто адпусьціць жонку сваю не за бязульства і ажэніцца з другой — чужалож; і хто жэніцца з адпусьчанай — чужалож. 10 Кажучы Яму вучанікі Ягоныя: „Калі такая справа чалавека із жонкаю, то валей не жаніцца”. 11 Але Ён сказаў ім: „Ня ўсі зьмяшчаюць гэтае слова, адно каторым гэта дана; 12 Бо ё легчанцы, што нарадзіліся такімі із жывата маці; і ё легчанцы, каторых людзі вылягчалі; і ё легчанцы, што самы сябе вылягчалі дзеля гаспадарства нябёснага. Хто можа зьмяшчаць, няхай зьмяшчае”. 13 Тады прывялі да Яго дзеці, каб Ён узлажыў на іх рукі й памаліўся; вучанікі ж сьварыліся на іх. 14 Але Ісус сказаў: „Пусьціце дзеці, не перакажайце ім прыходзіць да Мяне, бо гэтых ё гаспадарства нябёснае”. 15 І, узлажыўшы на іх рукі, пайшоў стуль.

16 І вось, хтось, падышоўшы, сказаў Яму: „Вучыцелю добры! што добрага імне зрабіць, каб мець жыцьцё вечнае?” 17 Ён жа сказаў яму: „Чаму завеш Мяне добрым? Ніхто ня добры, апроча аднаго — Бога. Калі ж хочаш увыйсьці ў жыцьцё, дзяржы расказанні”. 18 Кажа Яму: „Якія?” Ісус жа сказаў: „Не забівай; не чужалож; не крадзі; ня сьветч хвалышыва; 19 Сыці айца й маці, і любі прыцеля свайго, як самога сябе”. 20 Маладзён кажа Яму: „Усе гэта рабіў я з маладосці

свае; чаго яшчэ не стаець імне?" 21 Ісус сказаў яму: „Калі хочаш быць дасканальным, пайдзі, прадай маемасьць сваю і раздай убогім; і будзеш мець скарб на нябёсах; і прыходзь а йдзі за Імною". 22 Пачуўшы слова гэтае, маладзён адышоў смутны, бо ён меў вялікую маемасьць.

23 Ісус жа сказаў вучанікам Сваім: „Запраўды кажу вам, што цяжка багатаму ўвайсьці ў гаспадарства нябёснае. 24 І ўзноў кажу вам: лягчэй вярблюду прайсьці пераз вушка голкі, чымся багатаму ўвайсьці ў гаспадарства Божае".

25 Пачуўшы гэта, вучанікі Ягоныя вельмі зумеліся й казалі: „Дык хто ж можа спасьціся?" 26 А Ісус, глянуўшы, сказаў ім: „Людзём гэта немагчыма, але Богу ўсё магчыма".

27 Тады Пётра, адказуючы, сказаў Яму: „Вось, мы пакінулі ўсё і пайшлі за Табою, што ж нам будзе?" 28 І сказаў ім Ісус: „Запраўды кажу вам, што вы, каторыя пайшлі за Імною, у вадраджэньню, як сядзе Сын Людзі на пасадзе славы Свае, сядзеце й вы на двананцацёх пасадах судзіць двананцаць пакаленьняў Израелявых. 29 І кажны, хто пакіне дамы, альбо братоў, альбо сёстры, альбо айца, альбо маці, альбо жонку, альбо дзеці, альбо землі, дзеля імені Майго, адзяржыць сто разоў, і жыцьцё вечнае спадзецца яму. 30 Шмат якія першыя будуць апошнімі, і апошнія — першымі.

20 „Бо гаспадарства нябёснае падобнае да гаспадара дамовы, што вышаў золкам наняць работнікаў на вінішча свае. 2 І, згадзіўшы работнікаў па дынару на дзень, паслаў на вінішча свае. 3 Вышаўшы каля трэйцае гадзіны, ён абачыў другіх, што стаялі на рынку дзяньгубячы. 4 І тым сказаў: „Ідзіце й вы на вінішча мае, і што будзе належыцца,

дам вам". Яны пайшлі. 5 Ізноў вышаўшы каля шостае а дзявятае гадзіны, зрабіў тое самое. 6 І каля адзінанцатае вышаўшы, ён знайшоў іншых, дзяньгубна стоячых, і каза ім: „Што вы стаіце тут увесь дзень, дзяньгубячы?" 7 Яны кажуць: „Ніхто нас не згадзіў". Ён каза ім: „Ідзіце й вы на вінішча мае, і што будзе належыцца, адзяржыце". 8 Як жа настаў вечар, каза гаспадар вінішча загадніку свайму: „Гукні работнікаў і аддай ім плату, пачаўшы з апошніх аж да першых". 9 І прышлыя каля адзінанцатае гадзіны адзяржалі па дынару. 10 Прышлыя ж першыя падумалі, што яны адзяржаць балей; але й яны адзяржалі па дынару. 11 І, адзяржаўшы, пачалі наракаць на гаспадара дамовы, кажучы: 12 „Гэтыя апошнія рабілі адну гадзіну, і ты зраўнаваў іх із намі, што перацярапелі цяжар дня а вад". 13 Ён жа, адказуючы, сказаў аднаму зь іх: „Прыяцелю! я ня крыўджу цябе; ці не за дынар ты згадзіўся з імною? 14 Вазьмі свае і йдзі; я ж хачу даць гэтаму апошняму, што й табе. 15 Ці ж не дазволена імне зрабіць, што я хачу з маім? Ці вока твае завіднае, што я добры?" 16 Гэтак апошнія будуць першымі, і першыя — апошнімі, бо шмат пазваных, але мала абраных".

17 І маючыся неўзабаве ўзыходзіць да Ерузаліму, Ісус узяў двананцацёх вучанікаў асобна й сказаў ім: „Вось, мы ўзыходзім да Ерузаліму, і Сын Людзі будзе выданы найвышшым сьвятаром а кніжнікам, і засудзяць Яго на сьмерць; 19 І выдадуць Яго паганам на зьдэк а біцьцё а ўкрыжаваньне; і на трэйці дзень ускрэсьне".

20 Тады падышла да Яго маці сыноў Зэведэвых із сынамі сваімі, кланяючыся й чагось прасячы ў Яго. 21 Ён сказаў ёй: „Чаго ты хочаш?" Яна каза Яму: „Скажы, каб

гэтыя два сыны мае маглі сесці ў Цябе адзін із правага боку, а другі зь левага ў гаспадарстве Тваім". 22 Ісус, адказуючы, сказаў ёй: „Ня ведаеце, чаго просіце. Ці можаце піць чару, каторую Я неўзабаве буду піць, альбо хрысьціцца хрыстом, каторым Я хрышчуся?" Яны кажучь Яму: „Можам". 23 І кажа ім: „Чару маю будзеце піць і хрыстом, каторым Я хрышчуся, будзеце хрысьціцца; але даць сесці ў Мяне з правага боку і зь левага — не маё гэта даваць, але каму прыгатаваў Айцец Мой".

24 Пачуўшы, дзесяцёх абураліся на двух братоў. 25 Ісус жа, паклікаўшы іх, сказаў: „Вы ведаеце, што князі народаў пануюць над імі, і вялікія маюць уладу над імі. 26 Але памеж вас хай ня будзе гэта: але хто хоча памеж вас быць вялікім, няхай будзе ваш слугачы; 27 І хто-лень хоча памеж вас быць першым, хай будзе вам за нявольніка; 28 Таксама як Сын Людзкі ня прышоў, каб Яму служылі, але каб служыць і аддаць жыццё Свае на выкуп за шмат".

29 І як выходзілі яны зь Ерыхону, за Ім ішоў чысьлены груд. 30 І вось, двух нявісных, што сядзелі ля дарогі, пачуўшы, што Ісус праходзе тудэй, загукалі, кажучы: „Зьмілуйся над намі, Спадару, Сыну Давідаў!" 31 Груд сварыўся на іх, каб маўчэлі; але яны болей крычалі: „Зьмілуйся над намі, Спадару, Сыну Давідаў!" 32 Ісус, адзержыўшыся, пагукнуў іх і сказаў: „Чаго хочаце, каб Я зрабіў вам?" 33 Яны кажучь Яму: „Спадару, каб адчыніліся вочы нашы". 34 Ісус жа, зьмілаваўшыся над імі, даткнуўся да ачоў іхных, і якга пачалі бачыць вочы іхныя, і яны пайшлі за ім.

21 І як дабліжыліся да Ерузаліму, і прышлі да Віффагі, у кірунку гары Аліўнае, тады Ісус паслаў двух

вучанікаў, 2 Кажучы ім: „Пайдзіце да сяла, што проста перад вамі; і раз знойдзеце асьліцу прывязаную і асьляне зь ёю; адвязаўшы, прывядзіце да Мяне. 3 І калі хто скажа вам што-лень, скажыце: „Спадар патрабуе іх", і як стой пашлець іх". 4 А сталася гэта, каб спаўнілася сказанае прарокам, каторы кажа: 5 „Скажыце дачцэ Сыёнскай: гля, Кароль твой ідзець да цябе, лагодны й сеўшы на асьліцы а на асьляняці, сыну пад ігом будучай". 6 Вучанікі пайшлі й зрабілі так, як рэказаў ім Ісус: 7 Прывялі асьліцу а асьляне, і паклалі на іх адзецці свае, і Ён сеў на іх. 8 І бальшыня груды слала адзецці свае на дарозе, а іншыя сьціналі галузкі зь дэргаў і слалі на дарозе. 9 А груды, што йшлі сьпераду й адзаду за Ім, гукалі: „Госанна Сыну Давідаваму! Дабраславёны Ідучы ў імя Спадарова! Госанна ў выпых!" 10 І як уступіў Ён у Ерузалім, усе места ўзрушылася, кажучы: „Хто гэта?" 11 І груд казаў: „Гэта прарока Ісус із Назарэту Галілейскага". 12 І ўвайшоў Ісус у сьвятыню, і выпнаў усіх прадаючых і купляючых у сьвятыні, і сталы пенезяменаў абярнуў, і ўслоны прадаўнікоў галубоў. 13 І кажа ім: „Напісана: „Дом Мой домам малітвы будзе названы", вы ж яго робіце пачораю грабежнікаў". 14 І дабліжыліся да Яго ў сьвятыні нявісныя а кульгавыя, і Ён уздараў іх.

15 Найвышшыя сьвятары а кніжнікі, абачыўшы чудосы, што Ён учыніў, і дзеці каторыя гукалі ў сьвятыні й казалі: „Госанна Сыну Давідаваму!" абураліся. 16 І казалі Яму: „Ці чуеш, што яны кажучь?" Ісус жа кажа ім: „Але! хіба вы ніколі ня чыталі: „З вуснаў дзяцей а сыноў Ты ўладзіў хвалу".

17 І, пакінуўшы іх, выпнаў вопкі зь места да Віфані, і перапачаваў там.

18 Нараніцы ж, ідучы да места, запрагнуў. 19 І абачыўшы ля дарогі адну фігу, падышоў да яе і, нічога не знайшоўшы на ёй, апрача адных лістоў, кажа ёй: „Хай і наперад ня будзе ад цябе плоду на векі!” І фіга якгá ссохла. 20 Абачыўшы гэта, вучанікі дзіваліся, кажучы: „Як гэта якгá ссохла фіга?” 21 Ісус жа, адказуючы, сказаў ім: „Запраўды кажу вам: калі будзеце мець веру і не сумніеся, ня толькі зробіце тое, што зь фігаю, але калі й гары гэтай скажаце: „Падыміся й кінься ў мора”, — будзе; 22 І ўсе, чаго папросіце ў малітве, верачы, адзяржыце”.

23 І як прышоў Ён да сьвятыні й вучыў, дабліжыліся да Яго найвышшыя сьвятары а старцы народу і сказалі: „Якой уладаю Ты гэта робіш? і хто Табе даў гэтую ўладу?” 24 Ісус, адказуючы, сказаў ім: „Папытаюся й Я ў вас праз адно; калі праз тое скажаце Імне, то й Я вам скажу, якой уладаю гэта раблю. 25 Хрэст Янаў скуль быў: зь нябёсаў ці ад людзёў?” Яны ж разважалі мяжсбоку: „Калі скажам: „Зь нябёсаў”, то Ён скажа: „Чаму вы не паверылі яму?” 26 А калі скажаць: „Ад людзёў”, — баімся груду, бо ўсі ўважаюць Яна за прароку”. 27 І, адказуючы Ісусу, яны сказалі: „Ня ведаем”. Сказаў ім і Ён: „І Я вам не скажу, якой уладаю гэта раблю.

28 „А як вам здаецца? Якісь чалавек меў двое дзяцей; і ён, прыступіўшы да першага, сказаў: „Дзяцё! пайдзі, сядні рабі на вінішчу маім”. 29 Але яно, адказуючы, сказала: „Не хачу”; а потым, пакаляўшыся, пайшло. 30 І падышоўшы да другога, ён сказаў тое самае. Гэта, адказуючы, сказала: „Іду, спадару”; і не пайшло. 31 Каторае з дваіх спаўніла волю айцову?” Кажуць Яму: „Першае”. Ісус кажа ім: „Запраўды кажу вам, што мытнікі а бязулі йдуць сьпераду вас да гаспадарства Божага. 32 Бо прышоў да вас Ян

дарогаю справядлівасьці, і вы не паверылі яму; але мытнікі а бязулі паверылі яму; вы ж, і бачыўшы гэта, не пакаяліся потым, каб паверыць яму.

33 „Паслухайце другую прыпавесьць. Быў адзін гаспадар дамовы, каторы засадзіў вінішча, агарадзіў яго навокал і выкапаў таўчэльнію, пастанавіў вежу і, паручыўшы яго вінаром, адышоў. 34 І як дабліжыўся час пладоў, ён паслаў служцоў сваіх да вінароў узяць плады свае. 35 Вінары, схапіўшы служцоў ягоных, аднаго набілі, другога забілі а іншага ўкаменавалі. 36 Ізноў паслаў ён іншых служцоў, балей за першых; і яны зрабілі ім тое самае. 37 Наапошку, паслаў ён ім сына свайго, кажучы: „Будуць мець павагу да сына майго”. 38 Але вінары, абачыўшы сына, сказалі адзін аднаму: „Гэта спадкаемца; пайдзіма, забіма яго, і нам спадзець спадак”. 39 І, узяўшы яго, выкінулі зь вінішча і забілі. 40 Дык, як гаспадар вінішча прыйдзе, што зробі ён гэным вінаром?” 41 Кажуць яму: „Ён неміласьціўна выгубе гэных нягоднікаў, а вінішча сваё паруча іншым вінаром, што будуць плады аддаваць яму ўпару”. 42 Ісус кажа ім: „Хіба вы ніколі ня чыталі ў Пісьме: „Камень, што адкінулі будаўнічыя, тый самы стаў галавою вугла; ад Спадара гэта, і дзіўна ў вачох нашых”? 43 Дык кажу вам: гаспадарства Божае будзе аднята ў вас і дана народу, плады даючаму. 44 І тыя, што зваліцца на гэты камень, разаб’юцца; а на каго ён зваліцца, таго зьмяжджуле”.

45 І чуўшы прыпавесьці Ягонья, найвышшыя сьвятары а фарысэі ўцямілі, што Ён празь іх гукае, 46 І як стараліся схапіць Яго, баяліся груду, бо мелі Яго за прароку.

22 І, адказуючы, Ісус гукаў ім ізноў прыпавесьцямі, кажучы: 2 „Падобнае гаспадарства нябёснае

да караля, што справіў вясельную чэсьць сыну свайму. 3 І паслаў слугаў сваіх, каб пагукалі пазваных на вяселье; і не хацелі прыйсьці. 4 Ізноў паслаў іншых слугаў, сказаўшы: „Скажыце пазваным: вось я прыгатаваў вячэру сваю, валы свае і што ўкормлена, зарэзана, і ўсе гатова; прыходзьце на вясельную чэсьць”. 5 Але яны ўлегчы замелі тое, пайшлі, хто на поле сваё, а хто да гандлю свайго. 6 Засталыя, скапіўшы слугаў ягоных, зьвязавылі іх і забілі. 7 І, пачуўшы гэта, кароль угневаўся; і, паслаўшы войска сваё, выгубіў убіўцаў тых, а места іхнае спаліў. 8 Тады кажа ён слугам сваім: „Вясельная чэсьць гатова, а пазваных ня былі годных; 9 Дык ідзіце на ростані і ўсіх, каго знойдзеце, гукайце на вяселье”. 10 І слугі тых, вышаўшы на дарогі, зьберлі ўсіх, каго толькі знайшлі, і бліжэй і добрых, і вясельная хароміна напаўнілася ўзьляжачымі. 11 Кароль, увыйшоўшы паглядзець узьляжачых, абачыў там чалавека, што ня быў адзеўшыся ў вясельным адзеццю; 12 І кажа яму: „Прыяцелю! як ты ўвайшоў сюды не ў вясельным адзеццю?” Ён жа маўчаў. 13 Тады сказаў кароль служцом: „Зьвязаўшы яму рукі й ногі, вазьміце яго й кіньце ў цемру навуонную; там будзе плач а скрыгот зубамі; 14 Бо шмат пазваных, але мала абраных”.

15 Тады фарысэі пайшлі й радзіліся, як бы злавіць Яго ў гаворцы. 16 І пасылаюць да Яго вучанікаў сваіх із Гіродыянамі, кажучы: „Вучыцелю! мы ведаем, што Ты праўдзівы, і дарогі Божае праўдзіва вучыш, ды і на нікога не зважаеш, бо не аглядаешся на асобу людзкую; 17 Дык скажы нам: як табе здаецца? ці дазволена даваць падачкі цэсару, ці не?” 18 Але Ісус, бачачы нягоднасьць іхную, сказаў: „Нашто спакушаеце Мяне, двудуш-

нікі? 19 Пакажыце Ёмне манэту, каторай плаціце падачкі”. Яны прынеслі Яму дынар. 20 І кажа ім: „Чый абраз тут а напіс?” 21 Кажуць Яму: „Цэсаравы”. Тады кажа ім: „Дык аддайце цэсарава цэсару, а Божае — Богу”. 22 Пачуўшы гэта, яны здзівіліся і, пакінуўшы Яго, пайшлі.

23 Таго ж дня дабліжыліся да Яго садукееі, каторыя кажучы, што няма ўскрысьсеньня, і папыталіся ў Яго: 24 „Вучыцелю, Масей сказаў: „Калі хто памрэць, ня маючы дзяцей, то брат ягоны хай ажэніцца із жонкаю ягонай і прыдбае насеньне брату свайму”. 25 Было ў нас сямёх братоў: і першы, ажэніўшыся, памер і, ня маючы дзяцей, пакінуў жонку сваю брату свайму. 26 Падобна й другі й трэці аж да сёмага. 27 Просьце ж усіх памёрла й жонка. 28 Дык у часе ўскрысьсеньня, каторага із сямёх будзе яна жонкаю? бо ўсі мелі яе”. 29 Ісус, адказуючы, сказаў ім: „Мыляецеся, ня ведаючы Пісьма ані моцы Божае; 30 Бо ў часе ўскрысьсеньня ані жэніцца, ані выходзяць замуж, але будуць, як ангелы Божыя на нябёсах. 31 А праз ўскрысьсеньне мёртвых ці ня чыталі вы, што сказаў вам Бог: 32 „Я Бог Абрагамоў, і Бог Ісакоў, і Бог Якаваў”? Бог ня ё Богу мёртвых, але жывых”. 33 І як груды чулі, яны зумяваліся з навукі Ягонае.

34 А фарысэі, пачуўшы, што Ён прысіліў садукееяў змоўкці, зьберліся разам. 35 І, пытаючы адзін із іх, законьнік, спакушаў Яго: 36 „Вучыцелю, якое найвялікшае расказаньне ў Законе?” 37 Ісус сказаў яму: „Любі Спадара Бога свайго з усяго сэрца, і з усяе душы свае, і з усяе думкі свае. 38 Гэта вялікае а першае расказаньне. 39 Другое ж падобнае да яго: любі прыяцеля свайго, як самога сябе. 40 На гэтых двух расказаньнях увесь Закон а прарокі дзяржацца”.

41 А як зьберліся фарысэі, Ісус папытаўся ў іх: 42 „Што вы думаеце праз Хрыста? чый Ён сын?” Кажуць Яму: „Давідаў”. 43 Кажэ ім: „Як жа Давід у духу завець Яго Спадаром, кажучы: 44 „Сказаў Спададар Спадару майму: Сядзі па правіцы Маёй, пакуль палажу нэпрыяцеляў Тваіх пад ногі Твае”? 45 Дык калі Давід завець Яго Спадаром, як жа Ён сын яму?” 46 І ніхто ня мог адказаць Яму ані слова; і адгэнуль ніхто ўжо ня важыўся пытацца ў Яго.

23 Тады Ісус пачаў гўкаць грудом а вучанікам Сваім, 2 Кажучы: „На пасадзе Масеявым селі кніжнікі а фарысэі; 3 Дык усе, што-лень яны кажучь вам дзяржаць, дзяржыце й рабіце; але подле ўчынкаў іхных не рабіце, бо яны кажучь, а ня робяць: 4 Вяжучь цяжары цяжкія а нязручныя і кладучь на плечы людзём, а самы ня хочуць і палцам крануць іх; 5 Усі ж учынікі свае робяць, каб бачылі іх людзі; пашыраюць начэльнікі і доўжаць кутасы адзецьцяў сваіх; 6 І любяць першыя месцы на чэсьцях, і пярэднія лаўкі ў бажніцах, 7 І здарованьні на рынках, і каб звалі іх людзі: „Раббі, раббі!” 8 А вы не завіцесья рабінамі, бо адзін правадыр у вас — Хрыстос, усі ж вы — браты; 9 І айцом не завіце нікога на зямлі, бо адзін у вас Айцец, каторы на нябёсах; 10 І не завіцесья правадырамі, бо адзін у вас Правадыр — Хрыстос. 11 Вялікішы з вас хай будзе вам слуга; 12 Бо хто павышае сябе, тый паніжаны будзе; а хто паніжае сябе, тый павышаны будзе.

13 „Бяда вам кніжнікі а фарысэі, двудушнікі, бо замыкаеце гаспадарства нябёснае перад людзьмі; бо самы ня ўходзіце і тых, што хочуць увыйсьці, ня пушчаеце. 14 Бяда вам кніжнікі а фарысэі, двудушнікі, што зьядаеце дамы ўдовіны, ды пад прыклепам даўгое малітвы, — за тое

адзяржыце большае засуджэньне. 15 Бяда вам кніжнікі а фарысэі, двудушнікі, што абходзіце мора й сушу, каб прыдбаць аднаго новага верніка; і як ён стане такім, робіце яго сынам гегенны, удвая горшым за сябе.

16 „Бяда вам, правадыры нявісьня, каторыя кажаць: „Калі хто прысягае на дом Божы, то дарма; а калі хто прысягае золатам дому Божэ, то вінен”. 17 Дурныя а нявісьня! што большае: золата ці дом Божы, пасьвячаючы золата? 18 Таксама: „Калі хто прысягае на аброчнік, то дарма; калі ж хто прысягае на дар, што на ім, то вінен”. 19 Дурныя а нявісьня! што большае: дар ці аброчнік, пасьвячаючы дар? 20 Дык хто прысягае на аброчнік, прысягае на яго і на ўсе, што на ім; 21 І хто прысягае на дом Божы, прысягае на яго й Жывучага ў ім; 22 І хто прысягае на неба, прысягае на пасады Божы і Седзячага на ім.

23 „Бяда вам, кніжнікі а фарысэі, двудушнікі, што даіце дзесяціну зь мяты, кропу а кмену, і пакінулі цяжшае ў Законе: суд, міласэрдзе а веру; гэта належыла рабіць, і гэнага не пакідаць. 24 Правадыры нявісьня, што цэдзіце камара, а вярблюда глытаеце!

25 „Бяда вам, кніжнікі а фарысэі, двудушнікі, што чысьціце звонку коўні а місы, прымеж таго ўнутры поўныя дзярлівасьці а няўздэжлівасьці. 26 Фарысэю нявісьны! ачысьці ўперад нутр коўні а місы, каб чыстай была й навоннасьць іх.

27 „Бяда вам, кніжнікі а фарысэі, двудушнікі, што падобныя да пабяляных грабоў, каторыя знадворку здаюцца харошыя, а ўнутры поўныя касьцей памерлых і ўсялякае брыды. 28 Гэтак і вы з выгляду здаіцеся людзём справядлівымі, а ўнутры поўныя двудушнасьці а бяспраўя.

29 „Бяда вам, кніжнікі а фарысэі,

дзудушнікі, што становіце грабы прарокам, і прыбіраеце помнікі справядлівых, 30 І кажаце: „Калі б мы былі за дзён айцоў нашых, то ня былі б сябрамі іх у крыві прарокаў”. 31 Гэткім парадкам вы самы на сябе сьветчыце, што вы сынове тых, каторыя прарокаў пазабівалі. 32 Дапаўняйце ж і вы меру айцоў сваіх.

33 „Гіды, родзе, яшчарыны! як уцячыце вы ад засуджэння да Генны?”

34 „Затым, вось, Я пасылаю да вас прарокаў а мудрыцоў а кніжнікаў; і вы іншых забіце а ўкрыжуете, а іншых будзеце біць у школах сваіх і гнаць ізь места да места. 35 Так прыйдзе на вас уся кроў справядлівая, разьлітая на зямлі, ад крыві Авеля справядлівага аж да крыві Захары Варашонка, каторага вы забілі памеж дому Божага і аброчніка. 36 Запраўды кажу вам, усе гэта прыйдзе на род гэты.

37 „Ерузаліме, Ерузаліме, што забіваеш прарокаў і камянуеш пасланных да цябе; колькі разоў Я хацеў зьберці дзеці твае, як кураводка зьбірае кураняты свае пад крылы, і вы не захацелі! 38 Вось, застанецца вам дом вапшы пусты. 39 Бо кажу вам: ніяк не абачыце Мяне адгэтуль, пакуль не гукніце: „Шчаслівы Ідучы ў імя Спадарова!”

24 І Ісус, вышаўшы ізь сьвятыні, пайшоў; і дабліжыліся вучанікі Ягоныя, каб паказаць Яму будынкі сьвятыні. 2 Ісус жа, адказуючы, сказаў ім: „Ці бачыце ўсе гэта? Запраўды кажу вам: не застанецца тут каменя на каменю, каторы ня будзе ськінены”.

3 Як жа сядзеў Ён на гары Аліўнай, то дабліжыліся да Яго вучанікі асобна і папыталіся: „Скажы нам, калі гэта будзе? і якая пазнака Твайго прыходу і сканчэння веку?”

4 І, адказуючы, Ісус сказаў ім:

„Сьдэражыцеся, каб хто ня зьвеў вас; 5 Бо шмат хто прыйдзе пад імямі Маім і будуць казаць: „Я Хрыстос”, і шмат зьвядуць. 6 Таксама будзеце чуць войны а дзейкі праз войны. Глядзіце, не лякайцеся, бо належа ўсяму гэтаму быць; але гэта яшчэ не канец.

7 „Бо паўстане народ на народ, і гаспадарства на гаспадарства, і будуць галадові, мор а трасеньне зямлі ў розных месцах. 8 Усе гэта пачатак трудненьня. 9 Тады будуць аддаваць вас на мукі і забіваць вас; і вас будуць ненавідзіць усі народы за імя Мае. 10 І тады спакусіцца шмат хто; і адзін аднаго ізрадзяць, і зьненавідзяць адзін аднаго.

11 „І паўстане шмат хвальшывых прарокаў, ды зьвядуць шмат каго; 12 І, з прычыны памнажэньня бяспраўя, у шмат каго асьцюджэньне любоў. 13 Хто вытрымае да канца, спасецца. 14 І будуць пашыраць гэтую Евангелю гаспадарства па ўсім сьвеце, на сьветчаньне ўсім народам; і тады настане канец.

15 „Дык як абачыце гідоту спустошаньня, сказаную прарокам Данелям, на сьвятым месцу стаячую, — чытаючы хай разумее, — 16 Тады тыя, што ў Юдэі, хай уцякаюць у горы; 17 І хто на страсе, тый хай ня сходзе ўзяць што-лень із дому свайго; 18 І хто на полю, тый хай не зварачаецца назад узяць адзецці свае.

19 „Бяда цяжарным а соючым тых дзён! 20 Маліцеся, каб ня прылучыліся ўцекі вапшы ўзімку альбо ў сыботу; 21 Бо тады будзе вялікая атуга, якое ня прылучылася ад пачатку сьвету дагэтуль, і ніяк ня станеца. 22 І калі б не скараціліся тыя дні, то не ўратавалася б ніякае цела; але дзеля абраных скароцяцца тыя дні.

23 „Тады, калі хто скажа вам: „Во тут Хрыстос”, альбо „во тут”, — ня верце; 24 Бо паўстануць хваль-

шывыя хрысты а хвальшывыя прарокі і дадуць вялікія знакі а дзівы, каб спадмануць, калі магчыма, і абраных. 25 Вось, Я наперад сказаў вам.

26 „Дык, калі скажуць вам: „Вось, ён на пустыні“, — ня выходзьце; „вось, у сховах“, — ня верце; 27 Бо, як малавня выходзе з усходу і бывае відаць ажно на захадзе, так будзе прыход Сына Людзкога. 28 Бо, ідзе будзе труп, там зьбіруцца й арлы.

29 „І зараз, па атузе тых дзён, сонца зацьмее, і месяц ня дасьць святліні свае, і зоры звалюцца зь неба, і сілы нябёсных захістаюцца. 30 Тады зьявіцца знак Сына Людзкога на небе; і тады заплачуць усі плямёны земныя і абачаць Сына Людзкога, на булаках нябёсных ідучага з моцаю а сілаю вялікай. 31 І пашлець ангілаў Сваіх із трубаю вялікаю, і зьбіруць абраных Ягоных ад чатырох вятроў, ад аднаго канца нябёсаў аж да другога.

32 „Вучыцеся падобнасьці зь фігі: як галуза яе мякчэе й пушчае лісьцё, вы ведаеце, што лета блізка; 33 Дык, як вы абачыце ўсе гэта, ведайце, што блізка, у дзвяхрох. 34 Запраўды кажу вам: ня мінець род гэты, як усе гэта станецца; 35 Неба й зямля прамінуць, але слова Мае не прамінець.

36 „Празь дзень жа тый а гадзіну ніхто ня ведае, ані ангілы нябёсныя, ані Сын, адно Айцец Мой адзін. 37 Але як было за дзён Ноя, так будзе і ў прыход Сына Людзкога; 38 Бо як за дзён перад патопаю елі, пілі, жаніліся й выходзілі замуж да таго дня, калі ўвэйшоў Ной у караб, 39 І ня зналі, пакуль ня прышла патопа і не забрала ўсіх, — так будзе й прыход Сына Людзкога.

40 Тады будзе двух на полю: адзін будзе ўзяты, а другі пакінены. 41 Дзёве мелочыя ў жорнах: адна будзе ўзята, а другая пакінена.

42 „Дык будзьце чужавыя, бо ня ведаеце, каторае гадзіны Спдар ваш прыйдзе. 43 Але гэта вы ведаеце, што калі б ведаў дамовы гаспадар, каторае варты прыйдзе злодзей, то быў бы чужавы і ня даў бы падкапацца пад дом свой. 44 Дык і вы будзьце гатовы, бо, каторае гадзіны ня думаеце, прыйдзе Сын Людзкі.

45 „Дык хто верны а разумны слуга, каторага гаспадар прызначыў над дамоваю сваёй, даваць ежу ў пару? 46 Шчасьлівы тый слуга, каторага гаспадар ягоны, прышоўшы, засьпее так робячы. 47 Запраўды кажу вам, што ён прызначае яго над усёй маемасьцяй сваёй.

48 „Калі ж блягі слуга тый скажа ў сэрцу сваім: „Дзякаецца гаспадар мой прысьці“; 49 І пачнець біць сяброў сваіх, і есьці а піць із п'яніцамі, — 50 То прыйдзе гаспадар слугі таго дня, каторага ён не спадзяецца, і гадзіны, каторае ня ведае, 51 І разатнець яго на часьці, і прызначае дзель ягоную з двудушнікамі; там будзе плач а скрыгот зубамі.

25 „Тады падобнае будзе гаспадарства нябёснае да дзесяціх дзяхушчых, што, узяўшы лянпы свае, вышлі на пярэймы маладому. 2 Зь іх пяць было мудрых і пяць неразумных. 3 Неразумныя, узяўшы лянпы свае, не ўзялі із сабою алівы. 4 Мудрыя ж узялі алівы ў судзінах із лянпамі сваімі. 5 І як малады задлякаўся, то задрымалі ўсі й паснулі. 6 І а поўначы разьлэгся крык: „Гля, малады йдзець, выходзьце на пярэймы яму!“ 7 Тады ўсталі дзяхушчыя тыя і аглядзелі лянпы свае. 8 Неразумныя ж казалі мудрым: „Дайце нам алівы васьцае, бо лянпы нашыя гаснуць“. 9 А мудрыя адказалі: „Калі б нам і вам ня стала, валеі пайдзіце да прадаўнікоў і купіце сабе“. 10 А як пайшлі яны купляць, прышоў малады, і га-

товыя ўвэйшлі зь ім на вясельную чэсьць, і дзьверы замкнуліся. 11 Потым прыходзяць і іншыя дзявушчыя, кажучы: „Спадáру, спадáру! адчыні нам”. 12 Ён жа адказаў ім і сказаў: „Запраўды кажу вам: ня знаю вас”. 13 Дык будзьце чукáвыя, бо ня ведаеце ані дня, ані гадзіны, каторае прыйдзе Сын Людзкі.

14 „Бо Ён учыне, як чалавек, што, пакідаючы дом, гукнуў слугаў сваіх і паручыў ім маемасьць сваю: 15 І аднаму даў ён пяць таланёў, другому два і іншаму адзін, кожнаму падле здольнасьці ягонае; і зараз пакінуў дом. 16 Тый, што адзяржаў пяць таланёў, зараз пайшоў, і таргаваў на іх, і прыдбаў другія пяць таланёў. 17 Чыста так і тый, што адзяржаў два таланы, прыдбаў другія два. 18 Тый жа, што адзяржаў адзін талань, пайшоў, і пакапаў зямлю, і сваваў срэбра спадара свайго. 19 Па даўгім часе, прыходзе спадар слугаў тых і вымагае ў іх лічбы. 20 І тый, што адзяржаў пяць таланёў, падыйшоўшы, прынёс другія пяць таланёў, кажучы: „Спадáру! пяць таланёў ты перадаў імне; во другія пяць таланёў я прыдбаў”. 21 Спáдар ягоны сказаў яму: „Добра, добры а верны слуга! у нячысьленым ты быў верны, над чысьленым пастанаўлю цябе; увыйдзі ў радасьць спадара свайго”. 22 Прышоў і тый, што адзяржаў два таланы, і сказаў: „Спадáру! два таланы ты перадаў імне; во другія два таланы я прыдбаў на іх”. 23 Спáдар ягоны сказаў яму: „Добра, добры а верны слуга! у нячысьленым ты быў верны, над чысьленым пастанаўлю цябе; увыйдзі ў радасьць спадара свайго”. 24 Падыйшоў і тый, што адзяржаў адзін талань, і сказаў: „Спадáру! я знаў цябе, што ты чалавек стродкі, жнеш, ідзе ня сеяў, і зьбіраеш, ідзе не рассыпаў; 25 І, баяўшыся, пайшоў і сваваў талань твой у зямлі; во табе твае”. 26 Спа-

дар жа, адказуючы, сказаў яму: „Нягодны а ляны слуга! ты ведаў, што я жну, ідзе не пасеяў, і зьбіраю, ідзе не рассыпаў; 27 Затым належаў табе аддаць срэбра мае пнязяменам, і я прышоўшы, адзяржаў бы маё з прыбыткам. 28 Дык вазьміце ў яго талань і дайце маючаму дзесяць таланёў, 29 Бо кожнаму маючаму дасца, і ён будзе мець дастатак, а ў нямаючага адыймецца й тое, што мае. 30 А некарыснага слугу кіньце да цемрадзі навоннае; там будзе плач а скрыгот зубамі”.

31 „Як Сын Людзкі прыйдзе ў славе Сваёй, і ўсі сьвятыя ангёлы зь Ім, тады сядзе на пасадзе славы Свае; 32 І зьбяруцца перад Ім усі народы; і адлуча адны ад адных, як пастыр адлучае авечкі ад казлоў; 33 І пастанове авечкі па правіцы Свае, а казлы — па лявіцы. 34 Тады скажа Кароль тым, што па правіцы Ягонае: „Прыйдзіце, дбаславёныя Айца Майго, адзяржыце на спадак гаспадарства, прыгатаванае вам ад стварэньня сьвету; 35 Бо Я прагнуў, і вы далі Ёмне есьці; сьмяг, і вы далі Ёмне піць; быў чужанінам, і вы частавалі Мяне; 36 Быў голы, і вы адзелі Мяне; быў хворы, і вы даведаліся Мяне; у вязьніцы быў, і вы прышлі да Мяне”. 37. Тады адкажуць Яму справядлівыя, кажучы: „Спадáру! калі мы бачылі Цябе прагнучага, і далі есьці? альбо ўсьмяглага, і далі піць? 38 Калі мы бачылі Цябе чужанінам, і частавалі? альбо голага, і адзелі? 39 Калі мы бачылі Цябе хворага альбо ў вязьніцы, і даведаліся Цябе?” 40 І, адказуючы, Кароль скажа ім: „Запраўды кажу вам: на колькі вы зрабілі гэта аднаму з гэтых братоў Майх найменшых, то зрабілі Ёмне”. 41 Тады скажа й тым, што па лявіцы: „Ідзіце ад Мяне, праклятыя, у вагонь вечны, прыгатованы нячысьціку а ангёлам ягоным; 42 Бо

Я прагнуў, і вы не далі Імне есьці; сьмяг, і вы не далі Імне піць; 43 Быў чужанінам, і не пачаставалі Мяне; быў голы, і не адзелі Мяне; хворы і ў вязьніцы, і не даведалься Мяне'. 44 Тады й яны, адказуючы, скажучь: „Спадару! калі мы бачылі Цябе прагнучага, альбо сьмягнучага, альбо як чужаніна, альбо голага, альбо хворага, альбо ў вязьніцы, і не паслужылі Табе?” 45 Тады, адказаў ім, кажучы: „Запраўды кажу вам: як не зрабілі гэтага аднаму з гэтых найменшых, то не зрабілі Імне”. 46 І пойдучь гэтыя на кару вечную, а справядлівыя да жыцьця вечнага”.

26 І сталася, як Ісус скончыў усі гэтыя словы, што сказаў вучанікам сваім: 2 „Вы ведаеце, што за два дні будзе Пасха, і Сын Людзкі будзе ізраджаны, каб быў укрыжаваны”.

3 Тады зьберліся найвышшыя сьвятары а кніжнікі а старцы людз да двору найвышшага сьвятара, званнага Кафая. 4 І зрадзіліся ўзяць Ісуса хітрынёю й забіць; 5 Але гукалі: „Адно ня ў сьвята, каб ня было ўзрушэньня ў людз”.

6 Як жа Ісус быў у Віфані, у доме Сымона пракажанага, 7 Дабліжылася да Яго жонка з алябастровым слоікам вельма дарагога алею і ўзьліла Яму ўзьляжачаму на галаву. 8 Абачыўшы гэта, вучанікі абурьліся, кажучы: „Нашто гэтае раськідонства? 9 Бо можна было б прадаць гэта за шмат і даць убогім”. 10 А, ведаючы гэта, Ісус кажа ім: „Нашто робіце прыкрасьць жонцы? Яна добры ўчынак учыніла Імне; 11 Бо ўбогіх заўсёды маеце із сабою, а Мяне не заўсёды маеце. 12 Узьліўшы алей гэты на цела Мае, яна прыгатавала Мяне да пахову. 13 Запраўды кажу вам: ідзе-лень будзе абяшчана Евангеля гэта на цэлым сьвеце, сказа́на будзе таксама, што зрабіла гэтая — на памятку прась яе”.

14 Тады адзін із двананцацёх, званы Юда Іскарыёт, падыхоў да найвышшых сьвятароў. 15 Ён сказаў: „Што хочаце імне даць, і я вам выдам Яго?” Яны адважылі яму трыццаць срэбнікаў. 16 І адгэнуль ён шукаў прылучаю ізрадзіць Яго.

17 На першы дзень Праснакоў дабліжыліся вучанікі да Ісуса, кажучы: „Ідзе хочаш Ты прыгатаваць табе есьці пасху?” 18 Ён сказаў: „Пайдзіце да места да таго а таго і скажыце яму: „Вучыцель кажа: час Мой блізка, у цябе спраўлю пасху з вучанікамі Сваімі””. 19 Вучанікі зрабілі, як загадаў ім Ісус, і прыгатавалі пасху.

20 Як жа настаў вечар, Ён сеў за стол із двананцацёма вучанікамі. 21 І, як яны елі, сказаў: „Запраўды кажу вам, што адзін із вас ізрадзе Мяне”. 22 Яны вельма засмуціліся й пачалі казаць Яму, кожны зь іх: „Ці ня я, Спадару?” 23 Ён жа, адказуючы, сказаў: „Хто мачае з Імною руку ў місе, тый ізрадзе Мяне. 24 Запраўды Сын Людзкі йдзець, як напісана прась Яго, але бяда таму чалавеку, што ізраджае Сына Людзкога; вaley было б не радзіцца таму чалавеку”. 25 Пры гэтым і Юда, што ізраджаў Яго, сказаў: „Ці ня я, Раббі?” Кажа яму: „Ты сказаў”.

26 І як яны елі, Ісус узяў букатку і дабраславіў, паламіў, і даў вучанікам, і сказаў: „Вазьміце, ежча, гэта ё цела Мае”. 27 І, узяўшы чару, і падзяку ўчыніўшы, падаў ім і сказаў: „Піце зь яе ўсі; 28 Бо гэта ё кроў Мая новага Закону, за шмат каго выліваная на дараваньне грахоў. 29 Кажу ж вам, што адгэтуль ніяк ня буду піць із плоду гэтага віна аж да таго дня, калі буду піць із вамі новае ў гаспадарстве Айца Сваёго”.

30 І, запаяўшы, пайшлі на гару Аліўную.

31 Тады кажа ім Ісус: „Усі вы прась Мяне спакусіцеся гэтае ночы,

бо напісана: „Вытну пастыра, і рассыпца авечкі чарады“. 32 Па ўскрысенню ж Сваім выпераджу вас у Галілеі“. 33 Пётра ж, адказуючы, сказаў Яму: „Калі ўсі спакусяцца празь Цябе, я ніколі не спакусуся“. 34 Ісус сказаў яму: „Запраўды кажу табе, што гэтае ночы ўперад, чымся запяець пятух, трэйчы запрэшся Мяне“. 35 Кажы Яму Пётра: „Хоць бы я меў памёрці з Табою, ніяк не запруся Цябе“. Падобна казалі і ўсі вучанікі.

36 Потым прыходзе зь імі Ісус на месца, званае Гефсыманя, і кажа вучанікам: „Пасядзіце тут, пакуль Я пайду памаліцца там“. 37 І, узяўшы із Сабою Пётру а абодвух сыноў Зеведэвых, пачаў смуціцца а тужыць. 38 Тады кажа ім: „Глыбака смутная душа мая аж да сьмерці, пабудзьце тут з Імню і будзьце чукавыя“. 39 І, адышоўшыся крыху, паў на від Свой, маліўся й казаў: „Войча Мой! калі льга, няхай абмінець Мяне чара гэтая; ня як Я хачу, адылі, але як Ты“. 40 І прыходзе да вучанікаў, і засьпяець іх сыпчых, і кажа Пётру: „Ці так не маглі вы вытрываць адну гадзіну з Імню, каб ня спаць? 41 Будзьце чукавыя й маліцеся, каб ня ўвэйсьці ў спакусу. Запраўды дух бадзёры, але цела млявае“. 42 Яшчэ, адышоўшыся ўдругава, маліўся, кажучы: „Войча Мой! калі ня можа чара гэтая абмінуць Мяне, каб Імне ня піць яе, няхай станецца воля Твая“. 43 І, прышоўшы, засьпяець іх ізноў сыпчых, бо ў іх вочы аджэлі. 44 І, пакінуўшы іх, адышоў ізноў і маліўся трэйці раз, кажучы йзноў гэта самае слова. 45 Тады прыходзе да вучанікаў Сваіх і кажа ім: „Сьпіце ж а супачывайце, вось, дабліжылася гадзіна, і Сын Людзкі будзе выданы ў рукі грэшнікаў. 46 Устаньце, ідзіма: вось, дабліжыўся тый, што Мяне ізраджае“.

47 І, як яшчэ гукаў Ён, во, Юда,

адзін із двананцадзёх, прышоў, і зь ім вялікі груд із мячамі а кіямі ад найвышшых сьвятароў а старцоў люду.

48 А ізраджаючы Яго даў ім знак, сказаўшы: „Каго я падалую, Тый і ё, схапіце Яго“. 49 І, якга падышоўшы да Ісуса, сказаў: „Здароў будзь, Раббі!“ і горача падалаваў Яго. 50 Ісус жа сказаў яму: „Прыцелю, чаго прышоў ты?“

Тады падышлі й наладжылі рукі на Ісуса і ўзялі Яго.

51 І вось, адзін із былых із Ісусам, выцягнуўшы руку, агаліў меч свой і, выцяўшы слугу найвышшага сьвятара, адцяў яму вуха. 52 Тады кажа яму Ісус: „Зьвярні меч свой на месца яго, бо ўсі тыя, што бяруць меч, ад мяча загінуць. 53 Ці думаеш, што Я цяпер ня мог бы прасіць Айца Сваёго, і Ён даў бы Імне балеі, чымся двананцадзёх легіёнаў ангілаў? 54 Як жа споўняцца Пісьмы, што так мае быць?“

55 Тае ж гадзіны сказаў Ісус грудом: „Бы на разбойніка вышлі вы зь мячамі а кіямі ўзяць Мяне; кажны дзень у сьвятыні Я сядзеў, вучачы, і вы не схапілі Мяне“.

56 „Гэта ж усе было, каб споўніліся пісаньні прарокаў“. Тады ўсі вучанікі, пакінуўшы Яго, уцяклі.

57 А тыя, што ўзялі Ісуса, завялі Яго да Каяфы, найвышшага сьвятара, ідзе зьберліся кніжнікі а старцы.

58 Пётра ж ішоў за ім здалеку, аж да двору найвышшага сьвятара; і, увыйшоўшы ўнутр, сеў із паслугачымі, каб бачыць канец.

59 Найвышшыя сьвятары а старцы а ўвесь сынэдрыён шукалі хвалышывага сьветчанья на Ісуса, каб зрабіць Яму сьмерць; 60 І не знаходзілі; і не знайшлі, дарма што шмат хвалышывых сьветак прыходзіла. Але, наапошку, прышло двух хвалышывых сьветак. 61 І сказалі:

„Ён казаў: „Магу абурьць дом Божы і за тры дні пастанавіць яго””.

62 І, устаўшы, найвышшы сьвятар сказаў Яму: „Нічога не адказуеш на тое, што яны на Цябе сьветчаць?” 63 Ісус маўчаў. І найвышшы сьвятар сказаў Яму: „Заприсягаю Цябе Богам жывым, скажы нам, ці Ты Хрыстос, Сын Божы?” 64 Ісус сказаў яму: „Ты сказаў; нават кажу вам: адгэтуль абачыце Сына Людзкага, на правіцы моцы сядзячага і прыходзячага на булакох нябёсных”. 65 Тады найвышшы сьвятар разьдзер адзецьці свае й сказаў: „Ён блявузгае! нашто яшчэ нам сьветкі? во, цяпер вы чулі блявузганьне Ягонае! 66 Як вам здаецца?” Яны ж, адказуючы, сказалі: „Вінен сьмерці”.

67 Тады плівалі Яму ў від і поўшылі Яго; а іншыя білі далонямі рук сваіх, 68 Кажучы: „Прарачы нам, Хрысьце, хто выпяў Цябе?”

69 А Пётра сядзеў у дварэ вонка. І падыйшла да Яго адна паслужніца, кажучы: „І ты быў зь Ісусам Галілеянінам”. 70 Але ён заперачыў перад усімі, сказаўшы: „Ня ведаю, што ты кажаш”. 71 Як жа ён выходзіў на ганак, абачыла яго другая, і кажа бытым там: „І гэты быў зь Ісусам Назарэцкім”. 72 І ён ізноў заперачыў з прысягаю, што ня знае гэтага чалавека. 73 За часінку, падыйшоўшы тыя, што там стаялі, сказалі Пётру: „Запраўды й ты зь іх, бо й мова твая выдаець цябе”. 74 Тады ён пачаў клясьціся а прысягаць: „Я ня знаю гэтага чалавека”. І якга пятаў запяў. 75 І Пётра ўспомнеў слова Ісусава, што сказаў яму: „Уперад чымся пятаў запяець, трэйчы запрашся Мяне”. І, выпяўшы вонкі, плакаў горка.

27 Як настала раніца, усі найвышшыя сьвятары а старцы люду мелі нараду празь Ісуса, каб зрабіць Яму сьмерць. 2 І, зьвязаўшы Яго,

завялі й выдалі Пілату Понцкаму, намесьніку.

3 Тады Юда, што ізрадзіў Яго, абачыўшы, што Ён засуджаны, і каючыся, зьвярнуў трыццаць срэбнікіў найвышшым сьвятаром а старцом, 4 Кажучы: „Ізграшыў я, ізрадзіўшы кроў нявінную”. А яны казалі яму: „Што нам да таго? ты абачы”.

5 І, кінуўшы срэбнікі ў доме Божым, ён выпяў і, адыйшоўшыся, засіліўся. 6 Сьвятары ж, узяўшы срэбнікі, гукалі: „Нельга ўкінуць іх да скарбніцы царкоўнае, бо гэта цана крыві”. 7 Парадзіўшыся, купілі за іх поле ганчарова на пахоў чужан. 8 Затым і завецца поле тое „Поле Крыві” дагэтуль. 9 Тады спаўнілася сказанае прарокам Ярэмам, што кажа: „І ўзялі трыццаць срэбнікіў, цану Адаванага, Каторага аднавалі сынове Ізраеля, 10 І далі іх за поле ганчарова, як Спар прызначыў імне”.

11 Ісус жа стаў перад намесьнікам. І папытаўся ў Яго намесьнік, кажучы: „Ці ты Кароль Юдэйскі?” Ісус сказаў яму: „Ты кажаш”. 12 І як вінавалі Яго найвышшыя сьвятары а старцы, Ён нічога не адказаваў. 13 Тады кажа Яму Пілат: „Ня чуеш, колькі сьветчаньяў на Цябе?” 14 І не адказваў яму на ніводнае слова, ажно намесьнік вельма дзіваваўся. 15 На сьвята ж Пасхі намесьнік меў звычай выпускаць народу аднаго вязня, каторага хацелі. 16 Быў тады ў іх ведамны астрожнік, званы Вараўва. 17 Дык, як былі зьбершыся, сказаў ім Пілат: „Каго хочаце, каб я выпусьціў вам: Вараўву, ці Ісуса, званага Хрыстом?” 18 Бо ведаў, што із завідасьці Яго выдалі.

19 Прымеж таго, як сядзеў ён на судовым сьдаве, жонка ягоная паслала яму сказаць: „Не рабі нічога Справядліваму гэнаму, бо я сядзі ў сьне шмат цярпела за Яго”.

20 Але найвышшыя сьвятары а

старцы падвучылі груды прасіць Вараўвы, а Ісуса загубіць. 21 Тады намесьнік, адказуючы, сказаў ім: „Каго з двух хочаце, каб я выпусціў вам?“ Яны казалі: „Вараўву”. 22 Кажа ім Пілат: „Што ж я зраблю Ісусу, званаму Хрыстом?“ Кажуць усі: „Хай будзе ўкрыжаваны!” 23 Намесьнік сказаў: „Якое ж ліха зрабіў Ён?” Але яны яшчэ мацней крычэлі: „Хай будзе ўкрыжаваны!” 24 Пілат, бачачы, што нічога не пачае, але паўстаець замятня, узяў вады і ўмыў рукі перад грудам, кажучы: „Ня вінен я ў крыві справядлівага гэтага; абачыце вы”. 25 І, адказуючы, увесь люд сказаў: „Кроў Яго на нас а на дзеці нашы”. 26 Тады выпусціў ім Вараўву, а Ісуса, біўшы пугамі, выдаў на ўкрыжаваньне.

27 Тады жаўнеры намесьнікавы, узяўшы Ісуса да месцае рады, зьберлі на Яго цэлую вятку. 28 І, разьдзеўшы Яго, надзелі на Яго шкарлатны ахілім; 29 І, зьвіўшы карону зь цярні, узлажылі Яму на галаву Ягоную, і далі Яму ў правую руку трысьціну; і, клякаючы перад Ім, насмехаліся зь Яго, кажучы: „Здароў, Кароллю Юдэйскі!” 30 І плівалі на Яго, і, узяўшы трысьціну, білі Яго па галаве. 31 І, як назьдзекаваліся зь Яго, зьнялі зь Яго шкарлатны ахілім, і адзелі ў вадзеўці Ягоныя, і павялі Яго на ўкрыжаваньне.

32 Выходзячы, яны стрэлі аднаго Кірынеяніна, імем Сымона; гэтага прысілілі несці крыж Ягоны. 33 І, прышоўшы на месца, званае Голгота, што знача „Чарэпнішча”, 34 Далі Яму піць віна, зьмешанага з жоўцай; і, паспытаўшыся, не хацеў піць. 35 Тыя, што Яго ўкрыжавалі, дзялілі адзеўці Ягоныя, кідаючы на жэрабя; 36 І, седзячы, сыцераглі Яго там. 37 І, прыбілі над галавою Ягонаю надпіс віны Ягонае: „Гэта Ісус, Кароль Юдэйскі”.

38 Тады ўкрыжавалі зь Ім двух разбойнікаў: аднаго справа, а другога зьлева.

39 Праходзячы ж насмехаліся зь Яго, ківаючы галавамі сваімі, 40 І кажучы: „Ты, што бурэеш Дом Божы і за тры дні становіш яго! спасі Самога Сябе; калі Ты Сын Божы, дык іступі з крыжа”. 41 Падобна й найвышшыя сьвятары з кніжнікамі а старцамі, насмехаючыся, гукалі: 42 „Іных спасі, а Сябе Самога ня можа спасці! калі кароль Ізраельскі Ён, хай цяпер іступе з крыжа, і ўверым у Яго; 43 Спадзяваўся на Бога: няхай цяпер выбаве Яго, калі Ён любіў Яму. Бо Ён сказаў: „Божы Я Сын””. 44 Таксама й разбойнікі, ўкрыжаваныя зь Ім, вярнулі на Яго.

45 Ад шостае ж гадзіны цемра стала па ўсёй зямлі да гадзіны дзявятае. 46 А каля дзявятае гадзіны загукіў Ісус голасам вялікім, кажучы: „Лі, Лі, лэма савахфани”, што знача: „Божа Мой, Божа Мой, чаму Ты Мяне пакінуў?” 47 Некатрыя з тых, што стаялі, чуючы гэта, гукалі: „Льлю гукэе Ён”. 48 І якга пабег адзін ізь іх, узяў губку, змачыў яе воцтам і, насадзіўшы на трысьціну, даў Яму піць. 49 А засталыя казалі: „Паждзь, паглядзім, ці прыйдзе Ілья спасці Яго”.

50 Ісус жа, ізноў загукіўшы голасам вялікім, выпусціў дух.

51 І вось, запона ў ДOME Божым разьдзерлася на дзьве часці, з гары аж да далоўя; і зямля затрэслася; і скалы раськяпіліся; 52 І грабы рапчынліліся; і шмат якія целы заснулых сьвятых ускрэслі; 53 І, вышаўшы з грабоў па ўскрысьленьню Ягоным, увыйшлі да сьвятога места, і зьявіліся шмат каму.

54 Сотнік жа й тыя, што сыцераглі зь ім Ісуса, бачачы трасеньне зямлі і ўсе, што прылучылася, надыта спалохаліся й казалі: „Запраўды Сын Божы быў Ён”.

55 Там былі таксама й глядзелі

зводдаль шмат якія жанкі, што йшлі за Ісусам із Галілеі, паслугуючы Яму; 56 Памеж іх былі Марыя Магдалена а Марыя маці Якава а Язэпава, і маці сыноў Зэведзевых.

57 Як жа настаў вечар, прышоў багаты чалавек із Арымафеі, імям Язэп, што таксама вучыўся ў Ісуса. 58 Ён, прыступіўшы да Пілата, прасіў цела Ісусавага. Тады Пілат загадаў аддаць цела. 59 І, узяўшы цела, Язэп завярцеў яго ў чыстае палатно; 60 І палажыў яго ў новым сваім гробе, што высек ён у скале; і, прыкаціўшы вялікі камень да дзвярэй гробу, адышоў.

61 Была ж там Марыя Магдалена а другая Марыя, што сядзелі супроці гробу.

62 Наступнога дня, што быў па дню прыгатовы, зьберліся найвышшыя сьвятары а фарысэі да Пілата, 63 Кажучы: „Спадару! мы ўспомнелі, што ашуканец гэны, яшчэ будучы жывы, сказаў: „За тры дні ўскрэсну“. 64 Затым раскажы абясьпечыць гроб да трэцяга дня, каб вучанікі Ягоныя, прышоўшы ночы, ня ўкралі Яго й не казалі народу: „Ускрэс із мертвых“; і будзе апошняя ашука горшая за першую“. 65 Скажаў ім Пілат: „Маеце варту; пайдзіце, абясьпечча, як знаеце“. 66 Яны пайшлі, абясьпечылі гроб, прыклаўшы да каменя пячаць, і вартаю.

28 Як мінула сыбота, золкам першага дня тыдня, прышла Марыя Магдалена а другая Марыя глядзець гробу. 2 І вось, сталася вялікае трасеньне зямлі, бо ангіл Спандароў, зышоўшы зь неба, прыступіўшы, адкаціў камень ад дзвярэй і сядзеў на ім. 3 Від ягоны быў, як маланьня, і адзецьце ягонае белае, як сьнег. 4 І із страху яго вартаўнікі дрыжэлі й сталі, як мертвыя. 5 І, адказуючы, ангіл сказаў жанкам: „Не лякайцеся, бо я ведаю, што Ісу-

са ўкрыжаванага шукаеце: 6 Яго няма тут, бо Ён ускрэс, як сказаў. Падыйдзіце, абачча месца, ідзе Спандар ляжаў. 7 І борзда йдзіце, і скажыце вучанікам Ягоным, што Ён ускрэс із мертвых, і вось, Ён выперадзе іх да Галілеі; там абачыце Яго. Вось, я сказаў вам“.

8 І, выпшаўшы борзда з гробу, яны із страхам і радасьцяй вялікай пабеглі наказаць вучанікам Ягоным. 9 І як яны йшлі наказаць вучанікам, вось, Ісус пераняў іх, кажучы: „Здаровы!“ І яны, дабліжыўшыся, ухапіліся за ногі Ягоныя, і пакланіліся Яму. 10 Тады сказаў ім Ісус: „Не палохайцеся; ідзіце, накажыце братом Маім, каб ішлі да Галілеі, і там яны абачаць Мяне“.

11 Як жа яны адышлі, вось, некаторыя з вартаўнікоў, прышоўшы да места, наказалі найвышшым сьвятаром усе, што сталася. 12 І гэтыя, зьбершыся із старцамі й зрадзіўшыся, узяўшы досыць срэбла, далі жаўнерам, 13 Кажучы: „Скажыце, што вучанікі Ягоныя, прышоўшы ночы, укралі Яго, як мы спалі. 14 А калі дзейкі праз гэта дойдучь да намесьніка, мы пераканам яго і вас абясьпечым“. 15 Дык гэтыя ўзялі срэбла й зрабілі, як гэныя навучылі. І разьнёслася слова гэтае памеж Юдэяў дагэтуль.

16 Адзінанцацёх жа вучанікаў пайшлі да Галілеі, на гару, куды прызначыў ім Ісус. 17 І, абачыўшы Яго, пакланіліся Яму; але некаторы сумляўся.

18 А Ісус, дабліжыўшыся, гутарыў зь імі, кажучы: „Уся ўлада дана Імне на нябёсах і на зямлі. 19 Дык ідзіце й рабіце ўсі народы вучанікамі Маімі, хрысьцячы іх у імя Айца а Сына а Сьвятога Духа, 20 Вучачы іх заховаваць усе, што Я расказаў вам; і вось, Я з вамі ўсі дні аж да сканчэньня веку“. Амін.

ЕВАНГЕЛЯ ПОДЛЕ СЪВЯТОГА МАРКИ

1 Пачатак Евангелі Ісуса Хрыста, Сына Божлага.

2 Як напісана ў Ісаі прарокі: „Вось, Я пасылаю ангіла Свайго перад відзеньням Тваім, каторы прыгатуе дарогу Тваю перад Табою. 3 Голас гукіаючага на пустыні: гатуйце дарогу Спадарову, раўнуйце сьцежкі Яму!”.

4 Сталася, што Ян хрысьціў на пустыні, абяшчаючы хрест каяты на дараваньне грахоў. 5 І выходзілі да яго ўся краіна Юдэйская а Ерузалімяне ўсі, і хрысьціліся ў яго ўсі ў рацэ Ёрданэ, вызнаючы грахі свае.

6 Ян жа насіў адзецьце зь вярблюджае поўсьці і дзягу на сьцёгнах сваіх, і еў шаранчу а дзікі мёд. 7 І абяшчаў, кажучы: „Ідзець за імною дужшы за мяне, Катораму я ня го-жы, нахінуўшыся, разьвязаць ременьчык вобую Ягонага. 8 Я запраўды хрысьціў вас вадою, але Ён будзе хрысьціць вас Духам Сьвятым”.

9 І сталася тых дзён, што Ісус прышоў з Назарэту Галілейскага і хрысьціўся ў Яана ў Ёрданэ. 10 І зараз, выходзячы з вады, абачыў нябёсы расьхінены і Духа, як голубу, зыходзячага на Яго. 11 І быў голас ізь нябёсаў: „Ты Сын Мой любовы, у Табе Мае вялікае ўпадабаньне”.

12 І зараз Дух павёў Яго на пустыню. 13 І быў Ён там на пустыні сорок дзён, спакушаны пайтаном, і быў ізь зьвераньнямі; і ангілы паслугавалі Яму.

14 І просьле таго, як Ян быў выда-ны, прышоў Ісус да Галілеі, абяшчаючы Евангелю гаспадарства Божлага, 15 І кажучы: „Выпаўніўся час і дабліжылася гаспадарства Божлага; пакайцеся а верце ў Евангелю”.

16 І праходзячы ж ля мора Галілейскага, абачыў Сымона а Анд-

рэя, брата ягонага, што закідалі сеці ў мора, бо яны былі рыбнікі. 17 І сказаў ім Ісус: „Ідзеце за Імною, і Я зраблю, што вы станеце лаўбітамі людзёў”. 18 І яны зараз, пакінуўшы сеці свае, пайшлі за Ім.

19 І прайшоўшы стуль крыжу, Ён абачыў Якава Зэведэявага а Яана, брата ягонага, што таксама былі ў струзе, правячы сеці свае; 20 І зараз пагукў Ён іх, і, пакінуўшы айма свайго Зэведэя ў струзе з наймітамі, пайшлі за Ім.

21 І прайшлі да Капернауму; і зараз у сыботу ўвыйшоў Ён у бажніцу, і навучаў. 22 І зумяваліся з навукі Ягонае, бо Ён навучаў іх, як уладу маючы, а не як кніжнікі.

23 І зараз у бажніцы іхнай апынуўся чалавек, маючы духа нячыстага, і закрычэў, 24 Кажучы: „Па-кінь, чаго Табе да нас, Ісусе Назарэцкі? ці Ты прышоў загубіць нас? Знаю Цябе, хто Ты, Сьвяты Божы”.

25 Але Ісус зганіў, кажучы: „Змоўкні і выйдзі зь яго”. 26 Тады дух нячысты, скалатнуўшы яго й закрычэўшы вялікім голасам, вышаў зь яго. 27 І ўсі зжамнуліся, ажно адзін у аднаго пыталіся: „Што гэта? што гэта за новая навук, што Ён і духом нячыстым расказуе з уладаю, і яны слухаюць яго?” 28 І ўборздыдзе разышлася празь Яго ведамка па ўсёй акаліцы ў Галілеі.

29 Вышаўшы неўзабаве з бажніцы, прайшлі да дому Сымонавага а Андрэевага зь Якавам а Яанам. 30 Цепча ж Сымонава ляжала ў гаручцы; і без адвалокі кажучь яму празь яе. 31 І, дабліжыўшыся, Ён падняў яе, узяўшы яе за руку; і гаручка якга пакінула яе, і яна паслугавала ім.

32 І ўвечары заходам сонца прыносілі да Яго ўсіх хворых і апанаваных нячысьцікам. 33 І ўсе места зьберлася да дзвярэй. 34 І Ён уда-

равіў шмат якіх, хворых на розныя хваробы, і выгнаў шмат нячысьцікаў, і не дазваляў нячысьцікам гукаць, бо яны зналі Яго.

35 І наравіцы, устаўшы рана на додніцы, вышаў, і адышоў на пустыннае месца, і там маліўся. 36 Сымон а бытыя зь ім пайшлі глядзець Яго. 37 І, знайшоўшы Яго, кажуць Яму: „Усі шукаюць Цябе”. 38 Ён кажа ім: „Пайдзіма да іншае мясцовасьці, да суседніх местачкаў, каб Імне й там абяшчаць, бо на тое Я прышоў”.

39 І Ён абяшчаў у бажніцах іхных па ўсёй Галілеі, і выганяў нячысьцікаў.

40 Прыходзе да Яго хворы на праказу і, молячы Яго а клякаючы перад ім, кажа Яму: „Калі хочаш, можаш мяне ачысьціць”. 41 Ісус, пажалеўшы яго, выцягнуў рукі, дакнуўся да яго й сказаў яму: „Хачу, ачысьціся”. 42 І якга зышла зь яго праказа, і ён быў чысты. 43 І із стродкім загадам зараз выслаў яго. 44 І сказаў яму: „Глядзі нікому нічога не кажы, але йдзі, пакажыся сьвятару і абраты за ачышчэньне свае тое, што расказаў Масей, на сьветчаньне ім”.

45 Але ён, вышаўшы, пачаў шмат агалашаць праз сталае, ажно Ісус ня мог ужо яўна ўвыісьці ў места, але быў вонка на месцах пустых. І прыходзілі да Яго адусюль.

2 І ўзноў прышоў Ён да Капернауму за колькі дзён; і пачулі, што Ён у доме. 2 Зараз зьберлася шмат, ажно ўжо й ля дзьвярэй ня было месца; і Ён казаў ім слова.

3 І прышлі да Яго, нясучы хворага на паляруш, каторага чатырох нёсьлі. 4 І, як не маглі прынесці да Яго з прычыны груды, раскрылі страху, ідзе Ён быў, і, адкрыўшы, спусьцілі ложка, на каторым ляжаў паляржаваны. 5 Як Ісус абачыў веру іхную, Ён сказаў паляржаванаму: „Дзяцё, дараваны табе грахі

твае”. 6 Тут сядзелі некаторыя з кніжнікаў і разважалі ў сэрцах сваіх: 7 „Чаму Ён так гўкае — блявузае? хто можа дараваць грахі, толькі адзін Бог?” 8 Ісус, якга пазнаўшы ў Духу Сваім, што яны так разважаюць у сабе, сказаў ім: „Чаму гэтак разважаеце ў сэрцах сваіх? 9 Што лацьвей? ці сказаць паляржаванаму: „Даруюцца табе грахі”? ці сказаць: „Устань, вазьмі ложка свой і хадзі”? 10 Але каб вы ведалі, што ўладу мае Сын Людзкі дараваць грахі на зямлі, (кажа паляржаванаму:) 11 Табе кажу: устань, вазьмі ложка свой і йдзі да дому свайго”. 12 І ўстаў, і, якга ўзяўшы ложка, вышаў перад усімі, так што ўсі зумяваліся й славілі Бога, кажучы: „Ніколі нічога такога мы ня бачылі”.

13 І вышаў ізноў над мора; і ўвесь груд пайшоў да Яго, і Ён вучыў іх.

14 Праходзячы, абачыў Ён Лева Алфеевага, што сядзеў ля збору мыта, і кажа яму: „Ідзі за Імною”. І, устаўшы, пайшоў за ім.

15 І сталася, як Ісус узяляжаў за сталом у доме ягоным, што й шмат якія мытнікі а грэшнікі ўзяляжалі разам ізь Ісусам а з вучанікамі Ягонымі, бо шмат было, і яны йшлі за ім. 16 Кніжнікі а фарысэі, абачыўшы, што Ён есьць із мытнікамі а грэшнікамі, гўкалі вучанікам Ягоным: „Чаму Ён есьць а п'ець із мытнікамі а грэшнікамі?” 17 Пачуўшы, Ісус кажа ім: „Не здаровыя патрабуюць лекара, але хворыя. Я ня прышоў прыгўкаць справядлівых, але грэшнікаў да каяты”.

18 Вучанікі Янавы а фарысэйскія поставалі. Прыходзяць і кажуць Яму: „Чаму вучанікі Янавы а фарысэйскія постууюць, а твае вучанікі ня постууюць?” 19 І сказаў ім Ісус: „Ці могуць поставаць сынове вясельнага палацу, як малады зь імі? Пакуль ізь імі малады, яны ня могуць поставаць. 20 Але настануць дні,

калі адыймуць у іх маладога, і тады будуць поставаць таго дня.

21 „Ніхто ня прышывае лапіка зь няваленага сукна да старога адзецьця, бо новапрышытае аддзярэцца ад старога, і дзірка будзе яшчэ большая. 22 Ніхто ня ільцець віна маладога ў скураныя мяхі старыя, бо маладое віно прарвець мяхі, і віно выцяча, і мяхі зглумяцца; але віно маладое надабе ліць у мяхі новыя”.

23 І прылучылася Яму праходзіць у сыботу пераз засеяньні, і вучанікі Ягоныя дарогаю пачалі каласаваць. 24 І фарысэі сказалі Яму: „Глянь, чаму яны робяць у сыботу, што бяспраўна?” 25 Ён сказаў ім: „Няго ж вы ніколі ня чыталі, што зрабіў Давід, як меў патрэбу і быў выгаладніўшыся сам а бытыя зь ім? 26 Як увыйшоў ён у дом Божы за найвыпшага сьвятара Авафара, і ёў букаткі пакладаныя, каторых ня меў права есьці ніхто, апрача сьвятароў, і даў таксама бытым ізь ім?” 27 І сказаў ім: „Сыбота дзеля чалавека, а не чалавек дзеля сыботы. 28 За тым Сын Людзкі ё Спадаром і сыботы”.

3 І ўвыйшоў ізноў у бажніцу. Там быў чалавек із сухой рукою. 2 І назіралі за ім, ці не ўздарове яго ў сыботу, каб абвінаваць Яго. 3 Ён жа кажа сухарукаму: „Стань пасярэдзіне”. 4 А ім кажа: „Ці праўна ў сыботу добра ці блага рабіць? Душу спасьці, ці загубіць?” Але яны маўчалі. 5 І, глянуўшы на іх із гневам, зьнёмарасьціўшыся з калянасьці сэрцаў іхных, кажа таму чалавеку: „Выцягни рукі сваю”. Ён выцягнуў, і стала рука ягоная здаровая, як другая. 6 Фарысэі, вышаўшы, без адвалокі зрабілі зь гіродыянамі на раду супроці Яго, каб загубіць Яго.

7 А Ісус із вучанікамі сваімі адыйшоў над мора; і вялікая множасьць ішла за ім із Галілеі а зь Юдэі 8 А зь Ерузаліму а з Ідумеі а з-за Ёрдану. І з каля Тыру а Сыдону, пачуў-

шы, што Ён робе, вялікая множасьць прышла да Яго.

9 І сказаў вучанікам Сваім, каб гатова была Яму лодка, з прычыны груды, каб ня сыціскалі Яго. 10 Бо шмат каго Ён уздаравіў, так што ціснуліся да Яго, хто меў хваробу, каб даткнуцца да Яго. 11 І нячыстыя духі, як бачылі Яго, падалі перад ім і крычэлі, кажучы: „Ты — Сын Божы!” 12 Але Ён шмат перасьцерагаў іх, каб не выяўлялі Яго.

13 Потым узыйшоў на гару і пагукіў да Сябе, каго Сам хацеў; і прышлі да Яго. 14 І прызначыў двананцацёх, каб маглі быць ізь ім, і каб пасылаць іх на кáзань, 15 І каб яны мелі ўладу ўздараўляць ад хваробаў і выганяць нячысьцікаў:

16 Сымона, дадаўшы яму імя Пётра, 17 А Якава Зэведзявага а Яна, брата Якававага, дадаўшы ім мянушку Воанергес, значыцца „Сыны громавы”, 18 Андрэя а Піліпа а Варфаломея а Мацьвея а Хаму а Якава Алфеевага а Хвадзэя а Сымона Кананііна 19 А Юду Іскарыйёта, каторы й ізрадзіў Яго. І прыходзяць да дому.

20 І ўзноў зыходзіцца люд, ажно нельга было ім хлеба ізьесьці. 21 І, пачуўшы, свае Ягоныя пайшлі няць Яго, бо дзейкалі, што Ён вонках сябе. 22 А кніжнікі, што прышлі зь Ерузаліму, дзейкалі, што Ён мае веельзэвула, і што выганяе нячысьцікаў сілаю старшага нячысьцікаў.

23 І прыгукіўшы іх, гутарыў ім прыпавесьцямі: „Як можа шайтан выганяць шайтанá? 24 Калі гаспадарства падзеліцца само ў сабе, ня можа ўстоіць гаспадарства тое. 25 І, калі дом падзеліцца сам у сабе, ня можа ўстоіць дом тый. 26 І калі шайтан паўстаў на самога сябе й падзяліўся, ня можа ўстоіць, але канец яму.

27 „Бо ніхто, увыйшоўшы ў дом дужасіла, ня можа расхапаць мае-

масьці ягонае; хіба ўперад зьвяза дужасіла, і тады аграбе дом ягоны.

28 „Запраўды кажу вам: будуць дараваны сыном людзім усі грахі а блявузганьні, якімі б блявузгалі; 29 Але хто будзе блявузгаць на Духа Сьвятога, ніколі ня будзе мець дараваньня, але ён у небаьспечнасьці вечнага засуджэньня”. 30 Бо гўкалі: „У Ім нячысты дух”.

31 І прышлі Маці Ягоная а браты Ягоныя і, стоячы вонках, паслалі да Яго пагукіць Яго. 32 А навокал Яго сядзеў груд. І сказалі Яму: „Гля, Маці Твая а браты Твае а сёстры Твае вонках, шукаюць Цябе”. 33 І, адказаўшы ім, сказаў: „Хто маці Мая або браты Мае?” 34 І глянуўшы на тых, што сядзелі навокал Яго, кажа: „Во маці Мая а браты Мае! 35 Бо хто будзе паўніць волю Божую, той Імне брат а сястра а маці”.

4 І ўзноў пачаў вучыць ля мора; і зьберся да Яго вельмі вялікі груд, так што Ён увыйшоў у струг і сядзеў на мору; а ўвесь груд быў ля мора на зямлі. 2 І вучыў іх шмат чаго прыпавесьцямі, і гўкаў ім у навуцы сваёй:

3 „Слухайце: вось, вышаў сяўбіт сеяць. 4 І сталася, як сеяў, што адно пала край дарогі, і птушкі нябёсных прыляцелі й паклявалі яго; 5 А другое пала на скалісты грунт, ідзе ня было шмат зямлі, і ўборзьдзе абышло, бо зямля была ня глыбокая; 6 Як жа ўзышло сонца, выгарала і, як ня мела карэньня, ссохла; 7 Іншае ж пала памеж церня, і вырасла церне, і заглушыла яго, і яно не дало плоду; 8 Іншае ж пала на зямлю добрую і дало плод, што абышоў а вырас; і выдала іншае трыццаць, а іншае шасьцьдзясят, а іншае сто”. 9 І сказаў ім: „Хто мае вушы чупь, няхай чуе!”.

10 І, як Ён быў адзін, пыталіся ў Яго тыя, што навокал Яго былі, з двананцаьма, праз прыпавесьць.

11 І сказаў ім: „Вам дана ведаць тайны гаспадарства Божага, але тым, што вонках, усе ў прыпавесьцях, 12 Каб глядзячы глядзелі, і ня бачылі; слухаючы чулі, і не разумелі, каб часамі не наварнуліся, і ня былі ім грахі дараваны”.

13 І кажа ім: „Ня знаеце гэтае прыпавесьці? А як жа вам знаць усі прыпавесьці? 14 Сяўбіт гэты сее словы. 15 А што край дарогі, ідзе слова пасеянае, гэта тыя, да каторых, як пачуюць, зараз прыходзе шайтан і адбірае слова, пасеянае ў сэрцах іхных. 16 Таксама й тыя, што на скалістых месцах пасеяныя — гэта тыя, каторыя, як пачуюць слова, зараз із радасьцяй прыймаюць яго; 17 Але ня маюць у сабе караня і малачасныя; потым, як прылучаецца атуга альбо перасьледаваньне за словы, зараз спатыкаюцца. 18 Пасеяныя ж памеж церня ё тыя, што слухаюць слова; 19 Але клопаты гэтага сьвету, і спадман багацьцям, і жадоба іншых рэчаў, уходзячы, глушаць слова, і робіцца бясплоднае. 20 А пасеяныя на добрай зямлі — тыя, што чуюць слова, і прыймаюць, і даюць плод, і трыццаць, і шасьцьдзясят, і сто”.

21 І сказаў ім: „Ці на тое прыносяць лянну, каб пастанавіць яе пад карэц альбо пад ложак? ці не на тое, каб пастанавіць яе на падстаноўку? 22 Бо няма нічога схаванага, што не адкрылася б; і нічога няма патайнога, што ня было б выяўлена. 23 Калі хто мае вушы слухаць, няхай слухае!”.

24 І сказаў ім: „Уважайце, што чуеце: якой мераю мераеце, будзе адмерана вам і дадана будзе вам слухаючым. 25 Бо, хто мае, таму дабудзе; а хто ня мае, у таго аднята будзе й тое, што мае”.

26 І сказаў: „Так і гаспадарства Божае, як калі чалавек кідае зярнё ў зямлю; 27 І спаў бы, і ўстаў бы

ночы і ўдзень, насеньне ж абышло б а вырасла б, а ён ня ведае як; 28. Бо зямля сама із сябе выдаець найперш рунь, потым колас, потым поўнае зярнэ ў коласе. 29 Як жа насее плод, без адвалокі пасылае серп, бо настала жніво”.

30 І сказаў: „Да чаго прыраўнуем гаспадарства Божае? альбо якой прыпавесьцяй выкажам яго? 31 Яно — як зярнэ гарчыцы, што, як сеецца ў зямлю, найдрабнейшае з усяе сяўбы на зямлі; 32 А як пасеяна, абыходзе а вырастае большае за ўсю гародніну а пушчае вялікія галузы, так што птушкі нябёсныя могуць жыць пад сьценям яго”.

33 І шмат якімі гэткімі прыпавесцьмі абяшчаў ім слова, колькі яны маглі чуць; 34 Без прыпавесці ж ня гўкаў ім, а вучанікам Сваім зьясьняў усе.

35 Увечары таго дня сказаў ім: „Пераплыўма на тый бок”. 36 І яны, пакінуўшы груд, узялі Яго із сабою, як Ён быў у струзе, зь Ім былі й іншыя стругі.

37 І ўзнялася вялікая бура; хвалі білі ў струг, аж струг напоўніўся. 38 А Ён быў на задзе, спаў на падушцы. Яго будзяць а кажуць Яму: „Вучыцелю! нягож Табе ня рупіць, што мы гінем?” 39 І, устаўшы, Ён забараніў ветру й сказаў мору: „Змоўкні, сьціхні”. І вецер сьціх, і сталася вялікая цішыня. 40 І сказаў ім: „Чаму вы такія палажлівыя? як у вас няма веры?” 41 І ўлякаліся лякам вялікім, і гўкалі адзін аднаму: „Хто ж гэта, што вецер а мора слухаюць Яго?”

5 І прыбылі на другі бок мора да краіны Гадарынскае. 21, як вышаў Ён із струга, чалавек із нячыстым духам. 3 Ён жыў меж грабоў, і ніхто ланцугом ня мог зьвязаць яго; 4 Бо шмат разоў ён быў скаваны зязлезамі а ланцугамі, але разрываў ланцугі і ламіў зязлезы; і ніхто ня

меў сілы ўслышыць яго. 5 Заўсёды, ночы і ўдзень, памеж грабоў і ў гарах ён крычэў а рэзаўся каменьям. 6 Абачыўшы ж Ісуса здалёку, прыбег і пакланіўся Яму. 7 І, закрычэўшы вялікім голасам, сказаў: „Што Табе й імне, Ісусе, Сыну Бога Навышняга? Заклінаю Цябе Богам, ня муч мяне!” 8 (Бо Ён сказаў яму: „Выйдзі, душа нячыстая, з гэтага чалавека”). 9 І пытаўся ў яго: „Што за імя твае?” І сказаў Яму: „Легіён імя мае, бо нас шмат”. 10 І вельмі прасілі Яго, каб не высылаў іх вон із краіны гэтае.

11 Пасьцілася ж там ля гары вялікая чарада сьвіньняў. 12 І малілі Яго ўсі нячысьцікі, кажучы: „Пашлі нас у сьвіньне, каб нам увыйсьці ў іх”. 13 І Ісус зараз дазволіў ім. І нячыстыя духі, вышаўшы, увыйшлі ў сьвіньне; і рынулася чарада із стромы ў мора, а іх было каля дзьвюх тысячаў; і заліліся ў мору.

14 А тыя, што пасьцілі сьвіньне, уцяклі й накіравалі ў месцы а ў палёх. І вышлі паглядзець, што было, што сталася. 15 І прыходзяць да Ісуса, і бачаць таго, што быў апанаваны нячысьцікам, і ў каторым быў легіён, сядзіць і адзеўшыся, і мае добры розум; і спалохаліся. 16 Вочнікі паведамлілі ім праз тое, як гэта сталася з апанаваным нячысьцікам, і празь сьвіньне. 17 І пачалі маліць Яго адыйсьці ад граціцаў іхніх. 18 І як Ён увыйшоў у струг, прасіў Яго тый, што быў апанаваны нячысьцікам, каб быць із Ім. 19 Але Ісус не дазволіў яму, але сказаў яму: „Ідзі двору да сваіх і агаласі ім, якія вялікія рэчы Спадар учыніў табе і зьмілаваўся над табою”. 20 І пайшоў, і пачаў абяшчаць у Дзесяцімесьцю, якія вялікія рэчы Ісус учыніў яму. І ўсі дзіваваліся.

21 І як Ісус ізноў пераплыў у струзе на другі бок, вялікі груд зьберся да Яго; а Ён быў ля мора. 22 І вось, прыходзе адзін із стар-

шых бажніцы, імям Яір, і, абачыўшы Яго, падае да ног Ягоных, 23 І моле Яго, кажучы: „Дачушка мая канае; прыйдзі а ўзлажы на яе рукі, каб яна ачуняла й засталася жывая”. 24 І Ісус пайшоў із Ім.

І вялікі груд пайшоў за Ім, і ціснуліся да Яго. 25 І адна жонка, што мела крываток двананцаць год, 26 І шмат нацёрпілася ад шмат якіх лекараў, высілілася з усяго, што мела, і не палепшала, але пагоршала. 27 Пачуўшы празь Ісуса, падышла адзаду ў грудзе й даткнулася да адзецьця Ягонага; 28 Бо казалі: „Калі хоць да адзецьця Ягонага даткнуся, то ачуняю”. 29 І якга высахла ў яе жарало крыві ейнае, і яна пазнала ў целе, што ўздараўлена ад хваробы. 30 І якга Ісус, пазнаўшы ў сабе, што вышла зь Яго моц, абярнуўшыся да груды, сказаў: „Хто даткнуўся да адзецьця Майго?”. 31 І сказалі Яму вучанікі Ягоныя: „Ты бачыш, што груд цісьне Цябе, і кажаш: „Хто даткнуўся да Мяне?” 32 Але Ён глядзеў навокал, каб бачыць тую, што зрабіла гэта. 33 Жонка ў ляку а дрыгоце, ведаючы, што зь ёю сталася, падышла, і пала перад Ім, і сказала ўсю праўду. 34 Ён жа сказаў ёй: „Дачка! вера твая ўздаравіла цябе; ідзі ў супакою й будзь здаровая ад хваробы свае”. 35 Як Ён яшчэ казаў гэта, прыходзяць ад начальніка бажніцы й кажуць: „Дачка твая памерла; нашто парушаеш вучыцеля?” 36 Але, як толькі Ісус пачуў гэтае слова, кажа начальніку бажніцы: „Ня бойся, толькі вер”. 37 І не дазволіў нікому йсьці із Сабою, апроча Пётры, Якава а Яна, брата Якававага. 38 Прыходзяць да дому начальніка бажніцы, і бача сумятню плачучых і вельмі галосючых. 39 І ўвыйшоўшы, кажа ім: „Чаго галасуеце а плачаце? дзяцё не памерла, але сьпіць”. 40 І сьміяліся зь Яго. Але Ён, выправіўшы ўсіх, бярэць із Са-

бою айца дзіцяці а маці а бытых із Ім, і ўходзе туды, ідзе дзяцё ляжала. 41 І, узяўшы дзяцё за руку, кажа ёй: „Таліфа кумі”, значыцца: „Дзевачка, табе кажу, устань”. 42 І дзевачка якга ўстала, і хадзіла, бо было ёй двананцаць год. І зумяваліся зуменьням вялікім. 43 І Ён стродка расказаў ім, каб ніхто праз гэта ня ведаў, і казаў даць ёй есьці.

6 І Ён вышаў стуль, і прышоў да Свае мясцовасьці; за Ім ішлі вучанікі Ягоныя. 2 Як настала сыбота, Ён пачаў вучыць у бажніцы; і шмат хто, чуўшы, із зуменьням гўкалі: „Скуль у Яго гэта? што за мудрасьць дана Яму, і як таковыя магучыя ўчынкі дзеюцца рукамі Ягонымі? 3 Ці ня цесьля Ён, сын Марыі, брат Якава, Юды а Сымона? Ці ня тут Ягоныя сёстры з намі?” І абураліся на Яго. 4 І сказаў ім Ісус: „Няма прарокі бязь сьці, хіба ў мясцовасьці сваёй, у радні сваёй а ў доме сваім”. 5 І ня мог тут чуда ніякага ўчыніць, адно мала хворых, кладучы на іх рукі, ўздараўіў. 6 І дзіваваўся зь няверы іхнае, і абходзіў навокал па местачках, вучачы. 7 І прыгўкаўшы да Сябе тых двананцадзёх, пачаў іх пасылаць па двух, і даў ім уладу над духамі нячыстымі, 8 І расказаў ім, каб нічога ня бралі ў дарогу, адно посах, ані хатуля, ані хлеба, ані медзі ў капшуку; 9 Але абуваліся ў хадакі і не адзявалі двух адзецьцяў.

10 І казаў ім: „Калі йдзе ўвыйдзеце ў дом, заставайцеся там, пакуль ня выйдзеце з таго месца. 11 А калі хто ня прыйме вас і ня будзе слухаць вас, то, выходзячы стуль, атрасіце пыл із пад ног сваіх, на сьветчаньне на іх. Запраўды кажу вам: лацьвей будзе Содоме а Гоморы ў дзень судны, чымся месту таму”.

12 Яны пайшлі й абяшчалі, каб каяліся. 13 І нячысьцікаў шмат вы-

ганялі, і шмат хворых мазалі алеям, і ўздараўлялі.

14 І пачуў кароль Гірад (бо імя Ягонае стала ведамым), і гўкаў: „Гэта Яан Хрысьціцель ускрэс ізь мертвых, і затым магучыя ўчынкі дзее ён.” 15 Іншыя гўкалі: „Гэта Ільля”; а іншыя гўкалі: „Гэта прарока як адзін із прарокаў”. 16 Гірад жа, пачуўшы, сказаў: „Гэта Яан, каторага я сьцяў; ён ускрэс”.

17 Бо гэты Гірад, паслаўшы, няў Яана і звязаў яго ў вязьніцы за Гіродзяду, жонку Піліпава, брата свайго; бо жаніўся зь ёй. 18 Бо Яан казаў Гіраду: „Ня маеш ты мець жонкі брата свайго”. 19 А Гіродзяда злавала на яго, хацела яго забіць, але не магла. 20 Бо Гірад баяўся Яана, ведаючы, што ён муж справядлівы а сьвяты, і шчаджаў яго, і шмат рабіў, слухаючы яго, і ахвотна яго сьлужаў.

21 І настаў дагодны дзень, калі Гірад, з прыгоды радзінаў сваіх, справіў вячэру вялікім сваім, тысячнікам сваім а галоўным Галілейскім. 22 Дачка Гіродзяды ўвайшла, скакала, і заўпадабаў Гірад а тыя, што ўзьляжалі зь ім. Кароль сказаў дзеўцы: „Прасі ў мяне, чаго хочаш, і я дам тэ”. 23 І ён прысяг ёй: „Чаго-колечы ты папросіш у мяне, я дам тэ, ажно да палавіцы гаспадарства майго”. 24 Яна ж, вышаўшы, сказала маці сваёй: „Чаго я маю прасіць?” А гэта сказала: „Галавы Яана Хрысьціцеля”. 25 І яна якга пайшла хапліва да караля й прасіла, кажучы: „Хачу, каб ты даў імне якга на місе галаву Яана Хрысьціцеля”. 26 І кароль вельма зажурыўся; дзеля прысягі свае, адылі, і дзеля тых, што ўзьляжалі зь ім, не захапеў адмовіць ёй. 27 І зараз кароль, паслаўшы ката, сказаў прынесці галаву ягоную. І ён пайшоў а сьцяў яго ў вязьніцы. 28 І прынёс галаву ягоную ў місе, і даў яе дзеўцы, а дзеўка далі яе маці

сваёй. 29 І як вучанікі пачулі, яны прышлі, і ўзялі цела ягонае, і пахавалі яго ў гробе.

30 І зьберліся апосталы да Ісуса, і паведамлілі Яму ўсе, што рабілі й чаго навучалі. 31 І сказаў Ён ім: „Пайдзіце вы адны на пустыннае месца і супачыньце крыху”. Бо было шмат прыходзячых і адыходзячых, ажно пасілкавацца ім ня было дагоднага часу. 32 І адплылі адны стругам на пустыннае месца.

33 І бачылі іх адплываючых, і шмат хто пазнаў іх, і пабеглі пехатою з усіх местаў, і выперадзілі іх, і прышлі перад імі. 34 І Ісус, вышаўшы, абачыў вялікі груд і зжапіўся над імі, бо яны былі, як авечкі без пастыра; і пачаў вучыць іх шмат чаго.

35 І, як мінула шмат часу, дабліжыліся да Яго вучанікі Ягоныя, і сказалі: „Гэта пустыннае месца, і пара ўжо позная; 36 Адпусьці іх, каб яны пайшлі да акалічных палёў а да сёлаў і купілі сабе есьці, бо ня маюць чаго есьці”. 37 Ён, адказуючы, сказаў ім: „Вы дайце ім есьці”. І кажуць Яму: „Хіба пойдзем і купім за дзвесьце дынароў букаткаў і дамо ім есьці?” 38 І кажа ім: „Колькі букаткаў маеце? ідзіце й абачча”. І, ведаючы, яны сказалі: „Пяць і дзьве рыбы”. 39 І загадаў ім расьсесьціся ўсім грудамі, грудамі на зялёнай траве. 40 І селі карагодамі па сто а па пяцьдзясят. 41 І, узяўшы пяць букаткаў і дзьве рыбы, гледзячы на неба, дабраславіў, і ламіў букаткі, і даў вучанікам Сваім, каб сулілі ім; і дзьве рыбы падзяліў усім. 42 І елі ўсі, і пад’елі. 43 І зьберлі кавалкаў двананцаў кашоў поўных, і з рыбы. 44 А тых, што елі хлеб, было каля пяцёх тысяч а мужчынаў.

45 І зараз прысілі вучанікаў Сваіх зыйсьці да струга й плысьці перад ім на другі бок да Віфсаіды, пакуль Ён распусьце груд. 46 І,

разьвітаўшыся зь імі, пайшоў на гару маліцца.

47 І, як зьвечарэла, струг быў па сярэдзіне мора, а Ён адзін на зямлі. 48 І бачыў Ён іх, што былі стамаваўшыся вяслуючы, бо вецер быў праціўны. Каля чацьвертае варты ночы падышоў да іх, ідучы па мору, і хацеў мінуць іх; 49 Але яны, абачыўшы Яго йдучага па мору, падумалі, што гэта здань, і закрычалі, 50 Бо ўсі бачылі Яго й спалохаліся. І якга Ён прамовіў да іх, і сказаў ім: „Асьмеліцеся; гэта Я, не лякайцеся”. 51 І ўвайшоў да іх у струг; і вецер сціх. І яны надзвычайна зумеліся ў сабе й дзіваліся, 52 Бо не разважалі праз букаткі, бо сэрца іхнае было закалянелае.

53 І, пераплыўшы, прыбылі да зямлі Генісарэцкае, і прымкнулі да берагу. 54 І, як яны вышлі із струга, якга іх пазналі, 55 І, бегаючы па ўсёй тэй краіне, пачалі прыносіць у ложках хворых, ідзе пачулі, што Ён быў. 56 І йдзе-коледчы Ён увыйшоў у сёлы альбо месты, альбо на таргі, клалі хворых на таргох і прасілі Яго, каб прынамся даткнуліся да кутасоў адзецця Ягонага; і каторыя датыкаліся да Яго, былі ўздараўлены.

7 Тады зьберліся да Яго фарысэі й некаторыя з кніжнікаў, што прышлі зь Ерузаліму, 2 І, бачачы некаторых вучанікаў Ягоных, што нячыстымі рукамі, значыцца непамытымі, елі хлеб, упікалі. 3 Бо фарысэі а ўсі Юдэі, дзержачы паданьне старцоў, не ядуць, не памыўшы ўважліва рук. 4 І, прышоўшы з торгу, не ядуць не памыўшыся. Ё й шмат чаго іншага, што яны прынялі дзяржаць: абмываньне чараў, судзьдзя, мядзяных рэчаў а сталоў.

5 Потым пытаюць у Яго фарысэі а кніжнікі: „Чаму вучанікі Твае ня робяць подле паданьня старцоў, але нячыстымі рукамі ядуць хлеб?”

6 Ён, адказуючы, сказаў ім: „Добра

пракааў праз вас двудушнікаў Ісая, як напісана: „Людзі гэтыя сьцяць Мяне вуснамі, сэрца ж іхнае далёка ад Мяне; 7 Але дарма сьцяць Мяне, вучачы навукаў, расказаньяў людзкіх”; 8 Бо вы, пакінуўшы расказаньне Божае, дзяржыце паданьне людзкое, абмываньне казаноў а чараў і шмат чаго іншага, падобнага да гэтага, робіце”.

9 І сказаў Ён ім: „Ці добра, што адкладаеце расказаньне Божае, каб дзяржаць свае паданьне? 10 Бо Масей сказаў: „Сьці айца свайго й маці сва’; і: „Хто блага кажа праз айца альбо маці, няхай сьмерцю памрэць”. 11 Але вы кажаце: „Калі хто скажа айцу свайму альбо маці: „корбан” (значыцца дар), чым бы ты мог карыстацца ад мяне”; 12 То балей вы не дазваляеце яму што-коледчы рабіць дзеля айца альбо маці, 13 Аддаляючы слова Божае паданьням сваім, каторае вы адзяржалі; і робіце шмат чаго, падобнага да гэтага”.

14 І прыгукнуўшы йзноў груд, кажа ім: „Слухайце Мяне ўсі й разумеіце. 15 Няма нічога звонку людзіны, што, уходзячы ў яе, можа яе брудзяніць; але што зь людзіны выходзе, тое брудзяне людзіну. 16 Калі хто мае вушы слухаць, няхай слухае!” 17 І як Ён ад гурбы ўвайшоў у дом, вучанікі Ягонья папыталіся ў Яго праз прыпавесьць. 18 І Ён сказаў ім: „Дык і вы няцямлівыя? нягож ня цяміце, што нішто, што звонку ўходзе ў людзіну, ня можа збрудзяніць яе? 19 Бо ня ў сэрца ягонае ўходзе, але ў живот, і выходзе вон, ачышчаючы ўсю ежу”. 20 І сказаў Ён: „Што выходзе зь людзіны, тое брудзяне людзіну; 21 Бо з нутра, із сэрца людзкага, выходзяць благія падумкі, чужалоствы, бязульства, убіўствы, 22 Зладзейства, прагавітасьць, нягоднасьць, ашука, бес-сарамяжнасьць, благое вока, блявузганьне, пыха, дурнота. 23 Усе гэтае

ліха з нутра выходзе й брудзяне людзіну”.

24 І, устаўшы адгэнуль, адышоў да ўкраінаў Тырскіх а Сыдонскіх, і увыйшоўшы ў дом, не хацеў, каб хто ведаў, але ня мог стаіцца. 25 Бо зараз пачула празь Яго адна жонка, каторае маладая дачка мела нячыстага духа, і, прышоўшы, пала да ног Ягоных. 26 Жонка тая была Грачыца, Сыра-Фінічанка подле напанальнасьці; і прасіла яго, каб выгнаў нячысьціка з дачкі ейнае. 27 Але Ісус сказаў ёй: „Дазволь уперад насыціцца дзяцём, бо ня гожа ўзяць хлеб у дзяцей і кінупь шчанятам”. 28 Але яна, адказуючы, сказала Яму: „Але, Спадару; адылі й шчаняты пад столам ядуць крошкі дзяціныя”. 29 І сказаў ёй: „За гэтае слова йдзі; вышаў нячысьцік із дачкі твае”. 30 І, прышоўшы да дому свайго, яна засьпела дзяцё на ложку, а нячысьцік вышаў.

31 І ўзноў, вышаўшы з акаліцаў тырскіх а сыдонскіх, прышоў да мора Галілейскага пераз граніцы Дзесяцімесьця. 32 І прывялі да Яго глухого загіклівага, і прасілі Яго, каб улажыў руку сваю на яго. 33 І, адвёўшы яго аднаго на бок ад гурбы, улажыў палцы Свае ў вушы яму і, плюнуўшы, даткнуўся да языка ягонага; 34 І, глянуўшы на неба, уздыхнуў і сказаў яму: „Еффафа”, значыцца „адчыніся”. 35 І адчыніліся вушы ягоныя, і якга развязаўся звязак языка ягонага, і ён гукаў добра.

36 І загадаў ім казаць каму-лень; але чым балей Ён бараніў, тым балей яны надзвычайна разгалапалі. 37 І надзвычайна зумяваліся, кажучы: „Усе добра робе: і глухія робе чуючымі, і немых — гучаючымі”.

8 Тых дзён ізноў зьберся вялікі груд, і ня было ім чаго есьці. Ісус, прыгукнуўшы вучанікаў Сваіх, сказаў ім: 2 „Жаль Імне груду, бо

ўжо тры дні пры Імне, і няма ім чаго есьці. 3 Калі постуючых адпусчу іх да дамоў іхных, замлеюць у дарозе, бо некаторыя зь іх прышлі здалеку. 4 І вучанікі адказалі Яму: „Скуль мог бы хто досыць учыніць гэтым людзём хлебам на пустыні?” 5 І палытаўся ў іх: „Колькі ў вас букаткаў?” Яны казалі: „Сем”. 6 І расказаў людзём расьсесьціся на зямлі; і ўзяўшы сем букаткаў, і даўшы падзякі, паламіў, і даў вучанікам Сваім, паслужыць. І яны паслужылі груду. 7 І мелі крыху рыбкаў: дабраславіўшы, Ён расказаў паслужыць ім. 8 І елі і пад’елі; і набралі засталых кавалкаў сем кашоў. 9 Тых жа, што елі, было каля чатырох тысяч. І адпусціў іх.

10 І без адвалокі ўвыйшоў у струг з вучанікамі Сваімі, і прыплыў у часьці Далмануфскія.

11 І выплі фарысэі, і пачалі сыпярэчку зь Ім, шукаючы ў яго знаку зь неба, спакушаючы Яго. 12 І Ён, уздыхаючы ў духу Сваім, сказаў: „Нашто род гэты шукае знаку? Гэпраўды кажу вам, ня дасца роду гэтаму знак”.

13 І, пакінуўшы іх, ізноў увыйшоў у струг, і адплыў на тый бок. 14 І забыліся ўзяць хлеба, і ня мелі ў струзе із сабою балей як адну букатку. 15 А Ён расказаў ім, кажучы: „Глядзіце, сыцеражыцеся закісі фарысэйскае а закісі Гірадавае”. 16 І, разважаючы мяжсобку, гўкалі: „Хлеба ня маем”. 17 А Ісус, пазнаўшы, кажа ім: „Чаму разважаеце праз тое, што ня маеце хлеба? Ці вы яшчэ ня цяміце а не разумееце? ці яшчэ закалянена маеце сэрца свае? 18 Маючы вочы, ня бачыце? маючы вушы, ня чуеце? і ня памятуеце? 19 Як Я пяць букаткаў паламіў памеж пяцёх тысяч, колькі поўных кашоў набралі вы кавалкаў?” Кажучь Яму: „Двананцаць”. 20 „А як сем памеж чатырох тысяч, колькі поўных кашоў набралі

вы кавалкаў?" І кажуць „Сем”. 21 І сказаў ім: „Як гэта, што вы не разумееце?”

22 І прыходзе да Віфсаіды; і прыводзяць да Яго нявіснага, і просяць Яго дакрануцца да яго. 23 І Ён, узяўшы нявіснага за руку, вывеў яго вонкі зь месачка, і, плюнуўшы яму на вочы, узлажыў на яго рукі, і папытаўся ў яго, ці бача што. 24 Ён, глянуўшы ўгару, сказаў: „Бачу праходзячых людзей, як дзержы”. 25 Потым ізноў узлажыў рукі на вочы ягоныя і казаў яму глянуць угару. І ён быў адноўлены, і бачыў усе ясна. 26 І адаслаў яго двору, кажучы: „Не заходзь да месачка ані расказуй нікому ў месачку”.

27 І вышаў Ісус а вучанікі Ягоныя да месачкаў Цэсары Піліпавае. І ў дарозе Ён пытаўся ў вучанікаў Сваіх, кажучы ім: „За каго Мяне маюць людзі?” 28 Яны казалі Яму, кажучы: „За Яана Хрысціцеля, а некаторыя за Ільлю, а іншыя за аднаго з прарокаў”. 29 І Ён папытаўся ў іх: „А вы за каго Мяне маеце?” Адказуючы, Пётра сказаў Яму: „Ты — Хрыстос”. 30 І забараніў ім, каб нікому не казалі празь Яго.

31 І пачаў вучыць іх, што Сыну Людзкому належа шмат цярдца, і быць адхіненым старцамі а найвышшымі сьвятарамі а кніжнікамі, і забітым быць, а за тры дні ўскрэснуць. 32 І гукаў гэта адкрыта.

І, узяўшы Яго на бок, Пётра паचाў ганіць Яго. 33 Але Ён, абярнуўшыся а глянуўшы на вучанікаў Сваіх, зганіў Пётру, сказаўшы: „Адыйдзі ад Мяне, шайтэне, бо ты думаеш не праз тое, што Божае, але што людзкае”.

34 І, пагукнуўшы груд із вучанікамі Сваімі, сказаў ім: „Калі хто хоча йсьці за Імваю, зрачыся сябе, і вазьмі крыж свой, і йдзі за Імваю;

35 Бо хто хоча жыцьцё свае захаваць, згубе яго; а хто згубе жыцьцё свае дзеля Мяне а Евангелі, тый захавае яго. 36 А якая карысьць людзіне, калі прыдбае цэлы сьвет, а душу сваю згубе? 37 Альбо якую мену дасьць людзіна за душу сваю? 38 Бо хто будзе сароміцца Мяне а словаў Маіх у родзе гэтым чужа-ложным а грэшным, і Сын Людзкі пасароміцца яго, як прыйдзе ў славе Айца Сваёго із сьвятымі ангёламі”.

9 І сказаў ім: „Запраўды кажу вам: ё некаторыя із стаячых гэ-та, што ніяк не паспытаюцца сьмерці, пакуль не абачаць гаспадарства Богага, у магутнасьці прыходзячага.

2 Дзён за шэсьць узяў Ісус Пётру, Якава а Яана, і ўзьвеў іх на гару высокую асобна адных, і адмяніўся перад імі. 3 І адзецьці Ягоныя сталі бліскучыя, вельмі белыя, як сьнег, як на зямлі ніякі бяленьнік ня можа выбяліць іх. 4 І зьявіўся да іх Ілья з Масеям, і яны мужавалі зь Ісусам. 5 І, адказуючы, Пётра сказаў Ісусу: „Раббі! добра нам тут быць; разалпіма тры будані: Табе адзін, Масею адзін і адзін Ільлі”. 6 Бо ня ведаў, што адказаць, бо яны вельмі спалохаліся. 7 І зьявіўся булак, ахінаючы іх, і з булаку вышаў голас, кажучы: „Гэта Сын Мой любовы; Яго слухайце!” 8 І якга, глянуўшы навокал, нікога балея ня бачылі, апрача Ісуса аднаго із сабою. 9 І як яны зыходзілі з гары, Ён сказаў ім, каб яны нікому не казалі праз тое, што бачылі, пакуль Сын Людзкі ня ўскрэсьне зь мёртвых. 10 І гэтае слова дзяржалі ў сябе, сьперачаючыся адзін із адным, што знача: „ўскрэсьці зь мёртвых”.

11 І пыталіся ў Яго, кажучы: „Чаму кніжнікі кажуць, што Ілья мае пярвей прысьці?” 12 І Ён, адказуючы, сказаў ім: „Ілья запраўды пры-

йдзе пярвей і адное ўсе; і як напісана праз Сына Людзкога, што мае шмат цяпець, і замеюць Яго за нішто. 13 Але кажу вам, што Ён Ілья прышоў, і зрабілі яму, што хацелі, як напісана празь яго”.

14 І, прышоўшы да вучанікаў, абачылі вялікі груд навокал іх і кніжнікаў, што сьперачаліся зь імі. 15 І зараз, абачыўшы Яго, увесь груд зумеўся, і, падбігаючы, віталі Яго. 16 Ён папытаўся ў кніжнікаў: „Праз што сьперачаецеся зь імі?” 17 І адзін із груды, адказуючы, сказаў: „Вучыцелю, я прывёў да Цябе сына свайго, у каторага дух нямоты. 18 І йдзе-лень імае яго, дзярэць яго, і ён пушчае пену, і скрыгоча зубамі сваімі, і сохне. І казаў я вучанікам Тваім, каб яны выгналі яго, і яны не маглі”. 19 Адказуючы яму, сказаў: „О родзе няверны! пакуль буду з вамі? пакуль буду цяпець вас? прывядзіце яго да Мяне”. 20 І прывялі яго да Яго; і як ён абачыў Яго, якга дух турзаў яго; і ён паваліўся на зямлю, і качаўся, пушчаючы пену. 21 І папытаўся ў вайца ягонага: „Як даўно гэта сталася зь ім?” Ён сказаў: „З маленства. 22 І шмат разоў дух кідаў яго ў вагонь і ў ваду, каб загубіць яго; але, калі што можаш, памажы нам, зжалься над намі”. 23 Ісус сказаў яму: „Калі можаш верыць, усе магчыма верачаму”. 24 І якга айцец дзяцюкоў гукнуў із сьлязьмі: „Веру, Спадару! памажы маёй няверы”. 25 Ісус, бачачы, што зьбягаецца гурба, зганіў духа нячыстага, кажучы яму: „Немы й глухі душы! Я раскажучу табе, выйдзі зь яго і наперад ня ўходзь у яго”. 26 І, крыкнуўшы а шмат разоў турзануўшы яго, вышаў; і ён быў, бы мертвы, так што шмат хто казаў: „Ён памер”. 27 Але Ісус, узяўшы яго за рукі, падняў яго, і ён устаў.

28 І, як увыйшоў у дом, вучанікі

Ягоныя асобна пыталіся ў Яго: „Чаму мы не маглі выгнаць яго?” 29 І сказаў ім: „Гэты род ня можа высьці ад нічога, адно ад малітвы а посту”.

30 І, вышаўшы стуль, праходзілі пераз Галілею; і Ён не хацеў, каб хто ведаў. 31 Бо навучаў вучанікаў Сваіх і казаў ім, што Сын Людзкі будзе выданы ў рукі людзкія, і заб’юць Яго, і па забіццё на трэці дзень ускрэсьне. 32 Але яны не разумелі гэтага слова і баяліся пытацца ў Яго.

33 І прышлі да Капернауму; і, будучы ў доме, папытаўся ў іх: „Праз што вы сьперачаліся мяжсбоку ў дарозе?” 34 Але яны маўчалі, бо ў дарозе сьперачаліся мяжсбоку, хто найвялікшы. 35 І, сеўшы, гукнуў двананцацёх, і сказаў ім: „Калі хто хоча быць першы, няхай будзе з усіх апошні і ўсіх слугою”. 36 І, узяўшы дзецянё, пастанаўіў яго сярод іх, і, абняўшы яго, сказаў ім: 37 „Хто прыме адно з гэтых дзяцей у імя Мае, Мяне прыме; а хто прыме Мяне, не Мяне прыме, але таго, хто паслаў Мяне”.

38 І Ян адказаў Яму, кажучы: „Вучыцелю! мы бачылі аднаго, каторы выганяе нячысцікаў імям Тваім, а ён ня ходзе за намі; і забаранілі яму, бо ня ходзе за намі”. 39 Ісус жа сказаў: „Не бараніце яму, бо ніхто, што ўчыне магучы ўчынак у імя Мае, ня можа ўборзды гўкаць блага на Мяне. 40 Бо хто ня супроці нас, тый з намі. 41 І хто дасьць вам піць коўню вады ў імя Мае, затым што вы Хрыстовы, запраўды кажу вам, ніяк ня страце заплаты свае. 42 А хто спадманец аднаго з малых гэтых, што вераць у Мяне, валей было б таму, калі б павесілі яму жоран на шыю і кінулі яго ў мора. 43 А калі спакушае цябе рука твая, адатні яе: валей табе калекаму ўвайсьці ў жыцьцё, чымся

зь дзвюма рукамі ўвайсьці ў Геген-
ну, у вагонь няўгасны, 44 Ідзе чар-
вяк іх ня здыхае, і агонь ня гасьне
45 І калі нага твая спакушае цябе,
адатні яе: вaley табе ўвайсьці ў
жыцьцё кульгаваму, чымся зь
дзвюма нагамі быць укіненым у пе-
клу, у вагонь няўгасны, 46 Ідзе чар-
вяк іх ня здыхае, і агонь ня гасьне.
47 І калі вока твае спакушае цябе,
вырві яго: вaley табе з адным во-
кам увыйсьці ў гаспадарства Божае,
чымся з двума ачыма быць укіне-
ным у пеклу агняную, 48 Ідзе чар-
вяк іх ня здыхае, і агонь ня гасьне.
49 Бо кажны агнём пасоліцца, каж-
ны аброк сольлю пасоліцца. 50 Соль
— добрая; але, калі соль не сало-
ная стане, чым вы яе пасоліце?
Майце ў сабе соль, і супакой майце
мяжсобку”.

10 І, устаўшы стуль, прышоў да
граніцаў Юдэйскіх пераз Заёр-
даньне. І ўзноў зьбіраюцца да Яго
груды, і ўзноў, як было звычай у
Яго, Ён вучыў іх. 2 І дабліжыліся
фарысэі да Яго і, прабуючы Яго, па-
пыталіся ў Яго: „Ці мае права ча-
лавец адпусьціць жонку?” 3 І, адка-
зуючы, сказаў ім: „Што Масей рас-
казаў вам?” 4 Яны казалі: „Масей
дазволіў напісаць разводны ліст і
адпусьціць”. 5 І Ісус, адказуючы,
сказаў ім: „3 прычыны калянасьці
сэрца вашага ён напісаў вам гэта
расказаньне; 6 Але ад пачатку
стварэньня Бог учыніў іх мужчыну
і жонку. 7 Затым пакіне чалавек
свайго айца а маці, і прыліпне да
жонкі свае, 8 І гэтыя двое будуць
адно цела; дык гэтак яны ўжо ня
двое, але адно цела. 9 Дык, што Бог
злучыў, няхай чалавек не разлу-
чае”.

10 І ў доме вучанікі Ягоньня ізноў
папыталіся ў Яго праз тое ж. 11 І
Ён сказаў ім: „Хто адпусьце жонку
сваю і ажэніцца з другою, чужа-
ложа зь ёю. 12 І калі яна разьвя-

дзецца з мужам сваім, і выйдзе за-
муж за другога, чужаложа”.

13 І прыносілі дзеткі да Яго, каб
Ён даткнуўся да іх; вучанікі ж га-
нілі тых, каторыя прыносілі. 14 Але,
абачыўшы, Ісус абурываўся і сказаў
ім: „Дазвольце дзеткам прыходзіць
да Мяне і не бараніце ім, бо таковых
ё гаспадарства Божае. 15 Запраўды
кажу вам: хто ня прыме гаспадар-
ства Божага, як дзецянё, тый ніяк
ня ўвайдзе ў яго”. 16 І, узяўшы іх на
ўлоньне, узлажыў рукі на іх, і да-
браславіў іх.

17 І, як выходзіў Ён у дарогу, пад-
бег хтось, і, уклукшы перад Ім, па-
пытаўся ў Яго: „Вучыцелю добры,
што я маю рабіць, каб жыцьцё веч-
нае спала імне?” 18 І Ісус сказаў
яму: „Чаму ты завеш Мяне добрым?
Ніхто ня добры, толькі адзін Бог.
19 Ведаеш расказаньні: не чужа-
лож; не забівай; не крадзі; ня
сьветч хвальшыва; не ашукуй; сыці
айца свайго і маці.” 20 Ён жа, ад-
казуючы, сказаў Яму: „Вучыцелю,
усе гэта я захаваў з маладосьці
свае”. 21 Тады Ісус, глядзячы на
яго, палюбіў яго і сказаў яму: „Ад-
наго тэ не стаець: пайдзі, прадай,
што маеш, і раздай бедным, і бу-
дзеш меці скарб у небе; і йдзі за
Імною, узяўшы крыж свой”. 22 Ён
жа, засмуціўшыся на гэтае слова,
адышоў зьнэмарашчаны, бо ён меў
вялікую маемасьць.

23 І Ісус, глянуўшы навокал, ка-
жа вучанікам Сваім: „Як цяжка
тым, што маюць багацьце, увыйсьці
ў гаспадарства Божае!” 24 І вуча-
нікі зумеліся на гэтыя словы. Але
Ісус, ізноў адказуючы, кажа ім:
„Дзеці! як цяжка тым, што здаюц-
ца на багацьце, увыйсьці ў гаспа-
дарства Божае! 25 Лягчэй вярблюду
прайсьці пераз вушка голкі, чымся
багатаму увыйсьці ў гаспадарства
Божае”. 26 І яны былі надзвычайна
зумеўшыся, гукаючы мяжсобку:
„Дык хто ж можа быць спасёны?”

27 І Ісус, глянуўшы на іх, кажа: „Людзём нельга, але ня Богу, бо Богу ўсе льга”.

28 Тады Пётра пачаў казаць Яму: „Гля, мы пакінулі ўсе й пайшлі за Табою”. 29 І Ісус, адказуючы, сказаў: „Запраўды кажу вам: няма нікога, хто пакінуў дом, альбо братаў, альбо сёстры, альбо айца, альбо маці, альбо жонку, альбо дзедзі, альбо землі дзеля Мяне а Евангелі, 30 І не адзяржаў бы цяпер, у гэтым часе пераследаванняў, сто разоў балей дамоў а братаў а сёстраў а маткаў а дзяцей а земляў, а ў прыйдучым веку жыцця вечнага. 31 Але шмат першых будуць апошнімі, і апошнія першымі”.

32 І былі яны ў дарозе, узыходзячы да Ерузаліму, і Ісус ішоў сьпераду іх, а яны былі зумеўшыся і, ідучы за Ім, баяліся. І, узяўшы ізноў двананцапёх, пачаў паведамляць ім, што мае неўзабаве стацца Яму: 33 „Вось, мы ўзыходзім да Ерузаліму, і Сын Людзкі будзе выданы найвышшым сьвятаром а кніжнікам; і засудзяць Яго на сьмерць, і выдадуць Яго народам; 34 І будуць зьдзекавацца зь Яго, і біць розкамі Яго, і плываць на Яго, заб'юць Яго; а на трэці дзень ускрэсьне”.

35 І прыступілі да Яго Якаў а Ян, сыны Заведэявы, кажучы Яму: „Вучыцелю! мы жадаем, каб Ты ўчыніў нам, чаго мы папросім”. 36 І Ён сказаў ім: „Чаго жадаеце, каб Я ўчыніў вам?” 37 Яны казалі Яму: „Дай нам сесці аднаму на правае, а другому палева ў славе Твай”.

38 І Ісус сказаў ім: „Ня ведаеце, чаго просіце. Ці можаце піць чару, што Я п'ю, і хрысьціцца хрыстом, што Я хрышчуся?” 39 І яны казалі Яму: „Можам”. Але Ісус сказаў ім: „Запраўды чару, што Я п'ю, будзеце піць, і хрыстом, што Я хрышчуся, будзеце хрысьціцца; 40 Але сядзець у Мяне на правае й

палева, не ад Мяне даць, але каму прыгатавана”.

41 І пачуўшы, дзесяпёх пачалі абуратца на Якава а Яна. 42 Але Ісус, пагукнуўшы іх, сказаў ім: „Вы ведаеце, што ўважаныя за валадароў над народамі пануюць над імі, і вялікія зь іх маюць уладу над імі. 43 Але ня так памеж вас: а хто жадае быць вялікім, хай будзе вашым слугою; 44 І хто з вас жадае быць першым, хай будзе нявольнікам усіх. 45 Бо навет Сын Людзкі ня прышоў, каб Яму служылі, але служыць а даць жыцьдэ Свае на выкуп за шмат”.

46 І прышлі да Ерыхону. А як Ён выходзіў зь Ерыхону з вучанікамі Сваімі а з ладным грудам, нявісны Вартымей Тымяёнак сядзеў ля гасьцінцу, просячы. 47 Пачуўшы, што гэта Ісус Назарэцянін, ён пачаў гукіць а казаць: „Ісусе, Сыну Давідаў, зьмілуйся над імною!” 48 Шмат хто ганіў яго, кажучы маўчэць; але ён яшчэ балей пачаў гукіць: „Сыну Давідаў! зьмілуйся над імною”. 49 Ісус адзёржаўся й сказаў: „Прыгукайце яго”. І гукуюць нявіснага, кажучы яму: „Пацешся, уставай, гукіце цябе”. 50 Ён ськінуў ізь сябе ахілім свой, устаў і прышоў да Ісуса. 51 І, адказуючы, Ісус сказаў яму: „Чаго ты хочаш, каб Я зрабіў табе?” Нявісны сказаў яму: „Вучыцелю, каб я празерыў”. 52 І Ісус сказаў яму: „Ідзі, вера твая ўздаравіла цябе”. І ён якга празерыў, і пайшоў за Ісусам па дарозе.

11 Як дабліжыліся да Ерузаліму, да Віффагі а Віфані, да гары Аліўнае, пасылае двух із вучанікаў Сваіх 2 І кажа ім: „Ідзіце ў селішча, што супроці вас, і зараз, як увыйдзеце ў яго, знойдзеце прывязанае асьлянё, на каторае ніхто яшчэ не садзіўся, адвяжыце яго й прывядзіце. 3 І калі хто скажа вам: „На што вы гэта робіце?” скажыце, што Спідар патрабуе яго, і ён зараз па-

шлець яго сюды". 4 І яны пайшлі, і знайшлі асьлявё вонках, прывязанае ля варот на ростанях дзьвюх дарогаў, і адвязалі яго. 5 А некаторыя з тых, што стаялі там, казалі ім: „Што вы робіце, адвязаеце асьлявё?" 6 І казалі ім, як Ісус ім раскажаў; і тыя адпусьцілі іх. 7 І прывялі асьлявё Ісусу, і накінулі свае адзецьце на яго; і Ён сеў на ім. 8 І шмат хто адзецьце свае слаў на дарозе; а іншыя сьціналі галузкі зь дзераў і ўсьцілалі імі дарогу. 9 І йдучыя сьпераду і йдучыя адзаду гукалі, кажучы: „Госанна! Дабраславёны йдучы ў імя Спадарова! 10 Дабраславёнае гаспадарства айца нашага Давіда, што йдзець у імя Спадарова! Госанна на вышыні!"

11 І Ісус увыйшоў у Ерузалім а ў сьвятыню; і агледзеўшы ўсе навокал, як ужо быў позны час, вышаў да Віфані з двананцацьма. 12 І назаўтрае, як яны вышлі зь Віфані, запрагнуў. 13 І, бачачы здалеку фігу зь лісьцём, падышоў, ці ня знойдзе магчыма чаго на ёй; і, як прышоў да яе, не знайшоў нічога, апрача лісьця, бо не пара была на фігу. 14 І Ісус, адказуючы, сказаў ёй: „Наперад ніхто зь цябе ня будзе есьці плоду на векі!" І вучанікі Ягоныя чулі.

15 І прышлі да Ерузаліму. І Ісус, увыйшоўшы ў сьвятыню, пачаў выганяць прадаючых і купляючых у сьвятыні; і сталы пенязяменаў абярнуў, і ўслоны прадаўнікоў галубоў; 16 І не дазваляў, каб хто пранёс перазь сьвятыню якую-лень судзіну. 17 І навучаў, кажучы ім: „Ці не напісана: „Дом Мой домам малітвы будзе названы ў вусіх народаў?" а вы зрабілі яго пачораю разбойнікаў". 18 А кніжнікі а найвышшыя сьвятары чулі й шукалі, як бы маглі загубіць Яго; бо баяліся Яго, бо ўсі людзі зумяваліся з навукі Ягонае.

19 І, як настў вечар, Ён вышаў зь места.

20 І нараніцы, праходзячы, абачылі, ажно фіга ссохла ад карэньня. 21 І, успомнеўшы, Пётра кажа Яму: „Раббі! глянь, фіга, каторую Ты пракляў, ссохла". 22 І, Ісус, адказуючы, кажа ім: „Майце веру Божую. 23 Бо запраўды кажу вам: калі хто скажа гары гэтай: „Скраніся а кінься ў мора", і ня суміцца ў сэрцу сваім, але будзе верыць, што станецца, што ён сказаў, станецца яму, што-лень кажа. 24 Дык Я кажу вам, што ўсе, чаго жадаеце, як моліцеся, верце, што адзяржыце, — і будзе вам. 25 І як стаіце на малітве, даруйце, калі маеце штось на каго, каб і Айцец ваш нябёсны дараваў вам выступы вашыя. 26 А калі не даруеце, то й Айцец ваш нябёсны не даруе вам выступы вашых".

27 І прышлі ізноў да Ерузаліму. І, як Ён хадзіў у сьвятыні, падышлі да Яго найвышшыя сьвятары а кніжнікі а старцы. 28 І кажуць Яму: „Якой уладаю Ты гэта робіш? і хто Табе даў уладу рабіць гэта?" 29 І, адказуючы, Ісус сказаў ім: „Папытаюся й Я ў вас адно; адкажаце Імне, скажу й Я вам, якой уладаю гэта раблю. 30 Хрэст Яанаў зь неба быў ці ад людзёў? Адкажыце Імне". 31 Яны ж разважалі мяжсобку, кажучы: „Калі скажам: „Зь неба", Ён скажа: „Дык чаму вы не паверылі яму?" 32 Але калі скажам: „Ад людзёў", — баяліся гроду, бо ўсі мелі Яана за запраўднага прароку. 33 І, адказуючы, казалі Ісусу: „Ня ведаем". І Ісус, адказуючы, сказаў ім: „І Я таксама не скажу вам, якой уладаю гэта раблю".

12 І пачаў гўкаць ім прыпавесцьмі: „Якісь чалавек засадзіў вінішча, і агарадзіў яго агарожаю, і выкапаў таўчэльнію, і пастанавіў вежу, і аддаў яго ў ранду вінаром, і ад'ехаў. 2 І ў пару паслаў да віна-

роў слугу, каб адзяржаць ад вінароў плады зь вінішча. 3 А яны, узяўшы, зьбілі й адаслалі бязь нічога. 4 І ўзноў паслаў да іх другога слугу; і таго каменням ранілі ў галаву, і адаслалі асарамочанага. 5 І ўзноў паслаў іншага; і таго забілі, і шмат іншых, адных б'ючы, а другіх забіваючы. 6 Маючы ж яшчэ адзінага сына, любовага свайго, паслаў таксама яго да іх, кажучы: „Усьцяць сына майго”. 7 Але тыя вінарове сказалі мяжсобку: „Гэта спадкаемца; пайдзіма, забіма яго, і спадак будзе нашы”. 8 І ўзялі яго, і забілі, і выкінулі зь вінішча. 9 Дык што зробіе гаспадар вінішча? Прыйдзе, і выгубе вінароў, і аддасць вінішча іншым. 10 Ці ня чыталі вы гэтага ў Пісьме: „Камень, што адкінулі будаўнічыя, стаў галавою вугла”; 11 Гэта сталася ад Спадара, і дзіўна ў вачох нашых?” 12 І шукалі прыгоды няць Яго, бо ведалі, што Ён празь іх сказаў прыпавесць, але баяліся гуду. І пакінуўшы Яго, адыйшлі.

13 І яны паслалі да Яго некаторых із фарысэяў а гіродзян, каб злавіць Яго ў слове. 14 Яны ж, прышоўшы, кажучы Яму: „Вучыцелю, мы ведаем, што Ты праўдзiвы, і не азіраешся на нікога, бо не глядзіш на асобу людзкую, але дарогі Божае вучыш праўдзiва. Дазволена даваць падачкі цэсару, ці не? 15 Маём мы даваць, ці не даваць?” Але Ён, ведаючы двудушнасьць іхнюю, кажа ім: „Чаму прабуеце Мяне? Прынясіце Імне дынар, каб Я бачыў яго”. 16 І прынеслі. А Ён кажа ім: „Чый гэта абраз а напіс?” Яны сказалі Яму: „Цэсаравы”. 17 І, адказуючы, Ісус сказаў ім: „Цэсарава аддавайце цэсару, а Божае Богу”. І дзівіліся зь Яго.

18 Тады прышлі да Яго садукееі, каторыя кажучы, што няма ўскрэсьня, і пыталіся ў Яго, кажучы: 19 „Вучыцелю! Масей напісаў нам:

„Калі чый брат памрэць і пакіне жонку, але не пакіне дзіцяці, гэты брат ягоны мае ўзяць жонку ягоную і даць насеньне брату свайму”. 20 І было сямёх братоў: і першы ўзяў жонку, і, паміраючы, не пакінуў насеньня. 21 І другі ўзяў яе, і памер, і ён не пакінуў насеньня, таксама й грэйці. 22 І сямёх мела яе, і не пакінулі насеньня. Просьле ўсіх памерла й жонка. 23 Дык у ўскрэсьню, як ускрэснуць, чый зь іх будзе яна жонкаю? Бо сямёх мелі яе за жонку”. 24 І Ісус, адказуючы, сказаў ім: „Ці затым вы мыляецеся, што ня знаеце Пісьмаў ані моцы Божае? 25 Бо як ускрэснуць із мёртвых, ня будуць жаніцца ані выходзіць за муж, але будуць як ангёлы на нябёсах. 26 А што да мёртвых, што яны ўскрэснуць, ці ня чыталі вы ў кнізе Масеявай, у кусьце, як Бог казаў яму, кажучы: „Я Бог Абрагамоў а Бог Ісакоў а Бог Якаваў”? 27 Ня ё Бог мёртвых, але жывых. Дык вы вельма мыляецеся”.

28 І дабліжыўся адзін із кніжнікаў, чуючы сьпярэчку іхнюю, і пераказваўшыся, што Ён адказаў ім вельмі добра, папытаўся ў яго: „Каторае расказаньне першае з усіх?” 29 І Ісус адказаў яму: „Першае з усіх расказаньне: „Слухай Ізраелю! Спадар Бог наш ё Спадар адзін; 30 І любі Спадара Бога свайго з усяго сэрца свайго, і з усяе душы свае, і з усяе думкі свае, і з усяе моцы свае”. Гэта першае расказаньне! 31 А другое падобнае да гэтага: „Любі прыцеля свайго, як самога сябе”. Няма іншага расказаньня большага за гэтыя”. 32 І кніжнік сказаў Яму: „Добра, Вучыцелю! Ты сказаў праўду, бо адзін ё Бог, нямаш іншага, апрача Яго; 33 І любіць Яго з усяго сэрца, і з усяго розуму, і з усяе душы, і з усяе моцы, і любіць прыцеля, як самога сябе, ё балей чымся ўсі ўсепаленьні а аброкі”. 34 І Ісус, бачачы, што ён разумна адказаў,

сказаў яму: „Недалёка ты ад гаспадарства Богага”. І ніхто просьле гэтага ня сьмеў пытацца ў Яго.

35 І Ісус, адказуючы, сказаў, як вучыў у сьвятыні: „Як гэта кажучь кніжнікі, што Хрыстос ё сын Давідаў? 36 Бо сам Давід сказаў у Духу Сьвятым: „СПАДАР сказаў Спадару майму: сядзі па правіцы Маёй, пакуль Я зраблю вёпрыяцеляў Тваіх казулькаю пад ногі Твае”. 37 Дык Давід сам кажа Яму „Спадар”: як жа Ён сын ягоны?”

І вялікі груд ахвотна Яго слухаў. 38 І казаў ім у навуцы Сваёй: „Уважайце на кніжнікаў, што любяць хадзіць у даўгім адзецьцю, і здарованьні на таргох, 39 І першыя седавы ў бажніцах, і першыя месцы на вячэрах; 40 Што зьядаюць дамы ўдоваў ды пад прыклепам даўгіх малітваў. Гэтыя адзяржаць цяжшае засуджэньне”.

41 І Ісус сеў супроці скарбонкі, і глядзеў, як людзі кідалі медзякі ў скарбонку. І шмат хто багаты кідаў шмат. 42 І прышла адна бедная ўдава, і ўкінула два пенязі, што складаюць шэляг. 43 Пагукнуўшы вучанікаў Сваіх, сказаў ім: „Запраўды кажу вам, што гэтая бедная ўдава ўкінула балеі, чымся ўсі, што кідалі ў скарбонку; 44 Бо ўсі кідалі з дастатку свайго, але яна зь нястачы свае ўкінула ўсе, што мела, усе, што мела на жыцьцё свае”.

13 І, як выходзіў Ён із сьвятыні, кажа Яму адзін із вучанікаў Ягоных: „Вучыцелю! глянь, што за вялікія камяні а што за вялікія хароміны!” 2 І Ісус, адказуючы, сказаў яму: „Бачыш гэтыя вялікія хароміны? Ніякім парадкам не застаўце тут камяні на каменю, што ня будзе ськінены далоў”. 3 І, як Ён сядзеў на гары Аліўнай супроці сьвятыні, былі ў Яго на адзіноце Пётра а Якаў а Ян а Андрэй: 4 „Скажы нам, калі гэта будзе, і якая пазнака, што неўзабаве ўсе

гэта мае здзеяцца?” 5 І Ісус, адказуючы, пачаў казаць ім: „Глядзіце, каб ніхто вас ня ізьвеў. 6 Шмат хто прыйдзе ў імя Мае, кажучы: „Гэта Я”; і ізьведучь шмат. 7 І як пачуеце праз войны а дзейкі праз войны, ня ўзрушайцеся, бо мусіць гэта быць; але яшчэ не канец. 8 Бо народ паўстане на народ, і гаспадарства на гаспадарства; і будуць трасеньні зямлі па розных месцах, і будуць галадові а замятні. Гэта пачатак трудненьняў. 9 Але ўважайце на сябе, бо будуць выдаваць вас на рады, і будуць біць у бажніцах, і перад дзяржаўцамі а каралямі станеце за Мяне, на сьветчаньне ім. 10 І ўсім народам уперад мае быць абепчана Евангеля. 11 І як прывядуць, выдаючы вас, не бядуйце за гадзю, што вам казаць, ані разважайце, але што дана вам будзе тае гадзіны, тое кажыце, бо ня вы будзеце казаць, але Дух Сьвяты. 12 І выдасць брат брата на сьмерць, і бацька дзяцё; і дзеці паўстануць на бацькоў, і здзеюць ім сьмерць. 13 І будуць ненавідзіць вас усі за імя Мае. Хто вытрымае аж да канца, будзе спасёны. 14 Як жа абачыце агіду спусьцення, менаваную Данелям прапрокам, ідзе ня мае быць стаячую, (хто чытае, хай разумее), тады тыя, што ў Юдэі, няхай уцякаюць у горы; 15 А хто на страсе, няхай ня зыходзе да дому ані ўходзе ўзяць што-колечы з дому свайго; 16 І хто на полі, не зварачайся назад узяць адзецьце свае. 17 Бяда цяжарным а соячым тых дзён! 18 І маліцеся, каб уцекі вашы ня былі ўзімку. 19 Бо тых дзён будзе такое няшчасьце, якога ня было ад пачатку стварэньня, каторае стварыў Бог, аж дагэтуль, і няк ня будзе. 20 І калі б Спадар не скараціў тых дзён, то не ўратавалася б ніякае цела; але дзеля абраных, каторых Ён абраў, скараціў тыя дні. 21 І тады, калі хто

скажа вам: „Гля, тут Хрыстос’ або: „Гля, там’; ня верце. 22 Бо паўста-нуць хвальшывыя Хрысты а хваль-шывыя прарокі, і пакажуць знакі а чудосы, каб спадмануць, калі льга, нават абраных. 23 Але ўважайце. Вось, Я наперад сказаў вам усе. 24 Тых жа дзён, просьце гэтае ату-гі, сонца зацьмее, і месяц ня дасьць сьвятліні свае; 25 І зоры нябёсныя будуць валіцца, і моцы нябёсныя захістаюцца. 26 І тады абачаць Сы-на Людзкаго, у булаках прыходзя-чага із вялікаю моцаю а славаю. 27 І тады Ён пашлець ангілаў Сваіх, і зьбяраць абраных Сваіх із чатырох вятроў, ад найдальшае ўкраіны зям-лі аж да найдальшае ўкраіны неба.

28 Вучыцеся падобнасьці зь фігі: калі гольце яе ўжо мякчэе й пушчае лісьцё, то ведаеце, што лета блізка. 29 Дык таксама як абачыце, што гэта дзеецца, ведайце, што блізка, у дзвярох. 30 Запраўды кажу вам, што ніяк ня мінець род гэты, як усе гэта станецца. 31 Неба й зямля мі-нуць, але словы Мае ня мінуць. 32 Але дня таго а гадзіны ніхто ня ведае, ані ангілы нябёсныя, ані Сын, адно Айцец. 33 Уважайце, ня сьпіце й маліцеся, бо ня ведаеце, калі бу-дзе той час. 34 Як чалавек, што вы-ходзе ў вялікую дарогу, каторы кі-дае дом свой, і даець уладу слугам сваім, і кажнаму работу ягоную і расказуе брамніку назіраць. 35 Дык будзьце чукавыя, бо ня ведаеце, ка-лі прыйдзе дамовы гаспадар, увеча-ры, ці а поўначы, ці пятахамі, ці на-раніцы; 36 Каб, прышоўшы зьнеці-кі, не засьпеў вас сьпячых. 37 А што вам кажу, кажу ўсім: будзьце чука-вымі”.

14 За два дні ж была Пасха а Пра-снакі. І шукалі найвышшых сьвятары а кніжнікі, як бы няць Яго падходам, каб маглі забіць; 2 Бо гукалі: „Ня ў сьвята, каб ня сталася ўзрушэньне люду”.

3 І як Ён быў у Віфані, у доме

Сымона пракажанага, і ўзьляжаў за сталом, прышла жонка з алябастра-вай судзіною нардавага алею, чы-стага а вельмі дарагога; і, разьбіў-шы алябастравую судзіну, выліла на галаву Яму. 4 А Некатрыя абу-раліся мяжсобку: „Нашто гэтая страта масьці? 5 Бо можна было б прадаць яе балей, чымся за трыста дынароў, і раздаць убогім”. І гнева-ліся на яе. 6 Але Ісус сказаў: „Па-кіньце яе; нашто робіце ёй прык-расьць? Яна добры ўчынак зрабіла Імне. 7 Бо ўбогіх маеце заўсёды із сабою і ў часе, калі захочаце, можа-це рабіць ім добро; а Мяне не заў-сёды маеце. 8 Яна зрабіла, што маг-ла: загадзя намасьціла цела Мае да пахову. 9 Запраўды кажу вам: ідзе толкі будзе абяшчана Евангеля гэ-тая па цэлым сьвеце, таксама, што яна зрабіла, сказана будзе на па-мятку яе”.

10 І Юда Іскарыйёт, адзін із два-нанцацёх, пайшоў да найвышшых сьвятароў, каб выдаць Яго ім. 11 Яны ж, пачуўшы, ўзрадаваліся і абяцалі даць яму срэбра. І ён шу-каў, як бы прыгодна ізрадзіць Яго.

12 І на першы дзень Праснакоў, як абракалі пасхальнага баранчы-ка, вучанікі Ягоныя казалі Яму: „Ідзе хочаш, каб мы, пашоўшы, прыгатавалі, каб Ты мог есьці пас-ху?” 13 І паслаў двух із вучанікаў Сваіх, і сказаў ім: „Ідзіце да места, і стрэне вас чалавек, нясуць жбан вады; ідзіце за ім. 14 І куды ўвай-дзе, скажыце гаспадару дому таго: „Вучыцель кажа: ідзе гасьцінны па-кой Мой, у каторым Я змог бы есьці пасху з вучанікамі Сваімі?” 15 І ён пакажа вам вялікі верхні пакой, за-сланы, прыгатаваны; там прыгатуй-це нам”. 16 І вучанікі Ягоныя пай-шлі, і прышлі да места, і знайшлі, як Ён сказаў ім; і прыгатавалі пас-ху.

17 І як зьвечарэла, Ён прыходзе з двананцацёма. 18 І, як яны ўзьля-

жалі а елі, Ісус сказаў: „Запраўды кажу вам, адзін із вас, каторы есьць із Імною, ізрадзе Мяне”. 19 І яны пачалі смуціцца й казалі Яму адзін за адным: „Ці ня я” і другі: „Ці ня я?” 20 І Ён, адказуючы, сказаў ім: „Адзін із двананцацёх, што мачае з Імною ў місе. 21 Сын Людзкі запраўды йдзець, як напісана празь Яго; але бяда таму чалавеку, каторым Сын Людзкі ізраджаецца; валеў было б не радзіцца таму чалавеку”.

22 І як яны елі, Ісус, узяўшы хлеб, дабраславіў, ламіў а даваў ім, кажучы: „Вазьміце, ежча; гэта ё цела Мае”. 23 І ўзяўшы чару, і даўшы дзякі, падаў ім; і пілі зь яе ўсі. 24 І сказаў ім: „Гэта ё кроў Мая Новага Закону, за шмат выліваная. 25 Запраўды кажу вам: Я ўжо ня буду піці з плоду вінаго аж да таго дня, калі буду піць новае ў гаспадарстве Божым”.

26 І, запяўшы псалму, вышлі на гару Аліўную.

27 І Ісус кажа ім: „Усі вы спакусіцеся з прычыны Мяне гэтае ночы; бо напісана: „Вытну пастыра, і рассыпацца авечкі”. 28 Але, як ускрэсну, выпераджу вас да Галілеі”. 29 І Пётра сказаў Яму: „Хоць усі спакусяцца, але ня я”. 30 І сказаў яму Ісус: „Запраўды кажу табе, што сядзі гэтае ночы, уперад чымся пятах запяець двойчы, ты выпрашся Мяне трэйчы”. 31 Але ён станаўчэй казаў: „Калі б я меў памерці з Табою, ніколі ня выпруся Цябе”. Гэтак і ўсі іншыя казалі.

32 І прышлі на месца, званае Гефсыманя; і Ён сказаў вучанікам Сваім: „Пасядзіце тут, пакуль Я памалюся”. 33 І, узяўшы із Сабою Пётра а Якава а Яна, пачаў жахацца а нёмарасьціцца. 34 І кажа ім: „Надзвычайна смутная душа Мая аж да сьмерці; пачакайце тут і будзьце чукавыя”. 35 І адышоўся крыху, і паў на зямлю, і маліўся, каб, калі б гэта было магчыма, мі-

нула Яго гадзіна гэтая. 36 І казаў: „Аўва-Войча! усе магчыма Табе, аддаль ад Мяне чару гэтую, не чаго Я хачу, адылі, але чаго Ты”. 37 І прыходзе, і засьпяець іх сыпчых, і кажа Пётру: „Сымоне, ты сьпіш? ня мог ты аднае гадзіны ня спаць? 38 Будзьце чукавыя й маліцеся, каб не паддацца спакусе. Дух, праўда, імклівы, але цела млявае”. 39 І ўзноў адышоўся, і маліўся, і казаў тыя самыя словы. 40 І ўзноў прышоўшы, засьпеў іх ізноў сыпчых, бо вочы ў іх ацяжэлі; і яны ня ведалі, што адказаць Яму. 41 І прыходзе трэйці раз, і кажа ім: „Сьпіце ўжо а супачывайце. Годзе! настала гадзіна; вось, Сын Людзкі выдаецца ў рукі грэшнікаў. 42 Устаньце, ідзіма; гля, бліжыцца тый, што ізраджае Мяне”.

43 І зараз, як Ён яшчэ гукаў, прыбывае Юда, што быў адзін із двананцацёх, і зь ім груд вялікі зь мячамі а кіямі ад найвышшых сьвятароў а ад кніжнікаў а ад староў. 44 Ізраднік жа Ягоны даў ім знак, кажучы: „Каго я пацалую, тый ё; імайце Яго і вядзіце асьцярожна”. 45 І, прышоўшы, зараз падьшоў да Яго, і кажа: „Раббі! Раббі!” і гораца падалаваў Яго. 46 І яны ўзлажылі рукі свае на Яго, і нялі Яго. 47 І адзін із стаячых тут агаліў меч, і выпяў слугу найвышшага сьвятара, і адцяў яму вуха. 48 І Ісус, адказуючы, сказаў ім: „Бы на разбойніка, вы вышлі зь мячамі а кіямі няць Мяне. 49 Што дня я быў з вамі ў сьвятыні, навучаючы, і вы ня бралі Мяне. Але каб выпашніліся Пісьмы”. 50 Тады, пакінуўшы Яго, усі ўцяклі.

51 Адзін жа маладзён, накінуўшы палатніну на голага, ішоў за Ім; і маладзёны нялі яго. 52 Але ён, пакінуўшы палатніну, уцёк ад іх голы.

53 І завялі Ісуса да найвышшага сьвятара; і ў яго былі зьбершыся ўсі найвышшыя сьвятары а старцы

а кніжнікі. 54 А Пётра йшоў за Ім воддаль, ажно на панадворак найвышшага сьвятара; і сядзеў із паслугачымі і грэўся ля цяпла. 55 А найвышшыя сьвятары а ўвесь сынэдрыйн шукалі сьветчанья на Ісуса, каб зрабіць Яму сьмерць; і не знаходзілі. 56 Бо шмат было хвальшывых сьветак на Яго, але сьветчаньні іхныя ня былі згодныя. 57 Тады некаторыя, устаўшы, хвальшыва сьветчылі на яго, кажучы: 58 „Мы чулі, што Ён казаў: „Я абурў Дом Божы гэты, рукамі зроблены, і за тры дні іншы, ня рукамі зроблены, пастанаўлю”. 59 Але й гэта сьветчаньне іхнае ня было згоднае. 60 Тады найвышшы сьвятар стаў пасярод і пытаўся ў Ісуса, кажучы: „Не адказуеш Ты нічога, што гэтыя на Цябе сьветчаць?” 61 Але Ён маўчэў і нічога не адказаў. Ізноў найвышшы сьвятар папытаўся ў Яго і сказаў Яму: „Ці Ты Хрыстос, Сын Дабраславёнага?” 62 І Ісус сказаў: „Я; і вы абачыце Сына Людзкага, на правіцы Моцы сядзячага і прыходзячага ў булакох нябёсных”. 63 Тады найвышшы сьвятар, разьдзершы адзецьце свае, сказаў: „Нашто яшчэ нам сьветкі? 64 Вы чулі блявузганьне. Як вам здаецца?” Яны ж усі прызналі, што Ён варты сьмерці. 65 І некаторыя пачалі пліваць на Яго, і закрываць яму відзеньне, і поўшыць, і казаць Яму: „Прарачы”; і слугі білі Яго дало-нямі.

66 І як Пётра быў далавах на панадворку, прышла адна з паслугачых найвышшага сьвятара 67 І, абачыўшы Пётру, каторы грэўся, яна глянула на яго й сказала: „І ты быў зь Ісусам Назарэцкім”. 68 Але ён выперся, сказаўшы: „Ня ведаю і не разумею, што ты кажаш”. І вышаў вонкі на прэдні панадворак; і запяў пятых. 69 І паслугачая, абачыўшы яго, ізноў пачалі гукаць тым, што стаялі там: „Гэты зь іх”.

70 І ён ізноў выперся. І крыху пасьлей, тыя, што стаялі там, ізноў сказалі Пётру: „Запраўды ты зь іх, бо ты Галілеянін, і мова твая падобная”. 71 Але ён пачаў клясьціся а бажыцца: „Я ня знаю чалавека, праз каторага вы гукаеце”. 72 І якга другі раз пятых запяў. І Пётра прыпомнеў слова, што Ісус казаў яму: „Уперад чымся пятых двойчы запяець, ты выпрашся Мяне трэйчы”.

15 І без адвалоки нараніцы найвышшыя сьвятары мелі нараду із старцамі а кніжнікамі а з усім сынэдрыйнаю і, зьвязаўшы Ісуса, завялі й выдалі Пілату. 2 І Пілат папытаўся ў Яго: „Ці Ты кароль Юдэйскі?” І, адказуючы, Ён казаў яму: „Ты кажаш”. 3 І найвышшыя сьвятары вінавалі яго ў шмат чым, але Ён нічога не адказаваў. 4 Але Пілат ізноў пытаўся ў Яго, кажучы: „Ты нічога не адказуеш? глянь, як шмат яны вінуюць Цябе”. 5 Але Ісус, адылі, нічога не адказаў, так што Пілат дзіваваўся.

6 На сьвята выпусчаў ён ім аднаго вязьня, праз каторага малілі. 7 І там быў адзін, імем Вараўва, зьвязаны з тымі, каторыя зрабілі паўстаньне зь ім, што за паўстанья зрабілі ўбіўства. 8 І гурба, узышоўшы, голасна крычачы, пачала прасіць таго, што ён заўсёды рабіў ім. 9 І ён, адказуючы, сказаў ім: „Ці хочаце, каб я выпусьціў вам Каралю Юдэйскага?” 10 Бо ведаў, што найвышшыя сьвятары выдалі Яго із завідасьці. 11 Але найвышшыя сьвятары падвучылі гурбу, каб ім валеі выпусьціў Вараўву. 12 І Пілат, ізноў адказуючы, сказаў ім: „Дык што ж хочаце, каб я зрабіў таму, Каторага завіце Каралём Юдэйскім?” 13 А яны ізноў закрычэлі: „Укрыжуй Яго?” 14 Пілат сказаў ім: „Якое ж ліха зрабіў Ён?” Яны ж балей крычэлі: „Укрыжуй Яго!” 15 Тады Пілат, хочучы людю до-

сыць учыніць, выпусціў ім Вараўву, а Ісуса, біўшы пугамі, выдаў, каб быў укрыжаваны.

16 І жаўнеры заявілі Яго да двору, значыцца да ратушы, і згукалі ўвесь аддзел. 17 І адзель І Яго ў шкарлат, і зьвілі карону зь церня, і ўзлажылі на Яго; 18 І пачалі веціць Яго: „Здароў, Каролю Юдэйскі!” 19 І білі Яго трысьцінаю па галаве, і плівалі на Яго, і, клякаючы, кланяліся Яму. 20 І як насьміяліся зь Яго, зьдзелі зь Яго шкарлат, і адзель на Яго адзецьце Ягонае, і вывялі Яго, каб укрыжаваць Яго.

21 І прысілілі якогась Сымона Кірынеяніна, што йшоў з поля, айца Аляксандравага а Руфавага, несьці крыж Ягоны. 22 І прывялі Яго на месца Галгота, што знача Чарэпнішча. 23 І давалі Яму піць віно зь міраю, але Ён ня прыняў. 24 І, укрыжаваўшы Яго, падзялілі адзецьце Ягонае, кідаючы на жэрабя, каму што ўзяць. 25 І была гадзіна трэцяя, і Яго ўкрыжавалі. 26 І быў напісаны напіс абвінавачаньня Ягонага: „Кароль Юдэйскі”.

27 Укрыжавалі таксама зь Ім двух разбойнікаў, аднаго паправа, а другога палева Яго. 28 І выпаўнілася Пісьмо, што кажа: „І да бяспраўнікаў залічаны”.

29 А праходзячы блявузгалі на Яго, ківаючы галавамі сваімі й кажучы: „Ага, Ты, што бурэеш Дом Божы й за тры дні становіш! 30 Выбаў Самога Сябе і іступі з крыжа”.

31 Падобна й найвышшыя сьвятары, насьміхаючыся, гукалі з кніжнікамі: „Іных спасаў, Сябе Самога спасьці ня можа. 32 Хрыстос, Кароль Ізраеляў, няхай цяпер ісступе з крыжа, каб мы абачылі; і ўверым”. І ўкрыжаваны зь Ім вярнулі на Яго.

33 А як была шостая гадзіна, настала цямнота па ўсёй зямлі аж да гадзіны дзявятае. 34 І а дзявятай гадзіне загаласіў вялікім голасам,

кажучы: „Элоі! Элоі! ламма сава-хфані?” Што знача: Божа Мой, Божа Мой, чаму Ты Мяне пакінуў?

35 І некаторыя із стаячых тут, па-чуўшы, мовілі: „Вось, Ільлю гукэе”. 36 І адзін пабег, намачыў губку воцтам і, насадзіўшы на трысьціну, даваў Яму піць, кажучы: „Пажджыце, паглядзім, ці прыйдзе Ільля зьняць Яго”.

37 І Ісус, загукіўшы вялікім голасам, выпусціў дух.

38 І запона разьдзерлася ў Доме Божым на дзьве часьці, ад гары аж да далоўя.

39 І сотнік, што стаяў насупроці Яго, абачыўшы, што Ён, так загукіўшы, выпусціў дух, сказаў: „Запраўды чалавек гэты быў Сын Божы”.

40 Былі й жанкі, што глядзелі здалёку; памеж іх была й Марыя Магдалена, і Марыя, маці Якава меншага а Ёсі, і Салома, 41 Катормыя таксама, як Ён быў у Галілеі, ішлі за Ім а паслугавалі Яму, і шмат іншых жанок, што прышлі зь Ім да Ерузаліму.

42 І цяпер, як настаў вечар, бо гэта была прыгатовая, значыцца дзень перад сыботаю, 43 Прышоў Язэп із Арымафеі, пачэсьлівы райца, што таксама чакаў гаспадарства Божага, сьмела ўвыйшоў да Пілата і папрасіў цела Ісусавага. 44 Пілат зьдзіваваўся, што Ён ужо памер, і, пагукіўшы сотніка, папытаўся ў яго: „Ці даўно памер?” 45 І даведаўшыся ад сотніка, аддаў цела Язэпу.

46 І ён купіў палатніну, і, зьняўшы Яго, завярцеў Яго ў палатніну, і палажыў Яго ў гробе, што быў высечаны ў скале, і прыкаціў камень да дзьвярэй гробу. 47 І Марыя Магдалена, і Марыя Ёсіна назіралі, ідзе Яго палажылі.

16 Як мінула сыбота, Марыя Магдалена а Марыя Якавава а Са-

лома купілі пахаў, каб ісьці, намасьціць Яго. 2 І вельма рана нараніцы, першага дня тыдня, прышлі да гробу ўскодам сонца. 3 І гўкалі мяжсобоку: „Хто адкоце нам камень ад дзвярэй гробу?” 4 І, глянуўшы, бачаць, што камень адкочаны; а ён быў вельма вялікі. 5 І, увыйшоўшы ў гроб, абачылі маладзёна, на правым баку седзячага, адзеўшыся ў даўгое белае адзеццё; і зжахнуліся. 6 Ён жа сказаў ім: „Не жахайцеся. Ісуса шукаеце Назарэцянiна, што быў укрываваны; Ён ускрэс, Яго няма тут. Во месца, iдзе Ён быў пакладзены. 7 Але iдзiце, накажыце вучанiкам Ягоным а Пётру, што Ён выперадзе вас да Галiлеi; там абачыце Яго, як Ён сказаў вам”. 8 І яны борзда вышлі, і ўцяклі ад гробу, бо яны дрыжэлi i былі зумеўшыся, і нічога нікому не казалі, бо баіліся.

9 Ускрэспшы рана першага дня тыдня, Ён сыярша зьявіўся Марыi Магдалене, з каторае быў выгнаўшы сямёх нячысьцікаў. 10 Яна пайшла i наказала тым, што былі зь iм, каторыя былі ў жалобе i плакалі.

11 Але тыя, пачуўшы, што Ён жывы, і яна бачыла Яго, не нялі веры.

12 Просьле гэтага Ён зьявіўся ў iншым выглядзе двум iз iх на дарозе, як яны iшлі да сяла. 13 Яны iшлі i наказалі засталым; і гэтыя не нялі веры. 14 І потым зьявіўся адзiнанцацём, як узляжалі за сталом, і ўпiкаў iм за няверу iхнюю а калянасьць сэрца, бо не нялі веры тым, каторыя бачылі Яго ўскрэслага. 15 І сказаў iм: „iдучы па ўсiм сьвеце, абяшчайце Евангелю ўсяму стварэньню. 16 Хто будзе верыць і акрысьціцца, спасён будзе; а хто ня будзе верыць, будзе засуджаны. 17 І гэтыя знакі злучацца з тьмi, што вераць: iмям Маiм будучь выгнаць нячысьцікаў; будучь гўкаць новымi мовамi; 18 Будучь браць гiды; а калi б што атрутнае пiлі, не пашкодзе iм; на хворых будучь ускладаць рукi, і добра iм будзе”.

19 Гэтак Спадар, просьле гутаркi зь iмi, быў узяты на неба i сеў па правiцы Божаi. 20 А тыя пайшлі i абяшчалі ўсюдых, і Спадар судзеi зь iмi, і слова iхнае мацнiў знакамi, злучанымi зь iмi. Амін.

ЕВАНГЕЛЯ ПОДЛЕ СЬВЯТОГА ЛУКІ

1 Як шмат хто ўзяўся напiсаць нарыс праз сталыя здарэньнi памеж нас, 2 Як перадалі нам тыя, што спачатку вочнiкамi а слугачымi Слова былі, — 3 Здалося i iмне добрым, дасьледаваўшы ўсе з належнага жарала, акуратна а з парадку напiсаць гэ праз гэта, найпачэсьлiўшы Хакiлю, 4 Каб ты добра ведаў пэўнасьць таго, чаго ты быў навучаны.

5 За дзён Гiрада, караля Юдэйскага, быў адзiн сьвятар, iмям Захара, зь дзянное радоўкi Авінае, і жонка ягоная была з дачок Ааронавых, і iмя ейнае Альжбета. 6 Яны абое былі справядлiвыя перад Бо-

гам, ходзячы ў вусiх расказаньнях а пастановах Спадаровых без загань. 7 Але ня мелі дзяцяцi, бо Альжбета была бясплодная, і абое былі ацяжараныя гадамi. 8 І сталася, як ён правiў сьвятарскi ўрад перад Богам у парадку свае радоўкi, 9 Подле звычаю сьвятарскага ўраду, было яму жэрабя кадзiць, як ён увыйшоў у Дом Спадароў; 10 А ўся множаць людю малiлася вонках у часе кадзеньня, — 11 І зьявіўся яму ангiл Спадароў, стоячы направе аброчнiка кадзеньня. 12 І стрывожыўся Захара, абачыўшы, і ляк абняў яго. 13 Але ангiл Спадароў сказаў яму: „Не лякайся, Захара; бо

просьба твая пачута, і Альжбета, жонка твая, зачнець табе сына, і назавеш імя яго: Яан. 14 І табе будзе радасьць а весялосьць, і шмат хто будзе цешыцца з нараджэньня яго. 15 Бо ён будзе вялікі ў ваччу Спадаровым, і ня будзе піць віна ані хмельнага напітку, і напоўніцца Духам Сьвятым нават ад жывата маці свае. 16 І шмат каго зь дзяцей Израелявых наверне да Спадара, Бога іхнага. 17 І ён пойдзе перад Ім у духу а магутнасьці Љліінае, каб зьвярнуць сэрцы бацькоў да дзяцей і няслужменьх да мудрасьці справядлівых, каб выгадаваць Спадару люд прыгатаваны". 18 І сказаў Захара ангілу: „З чаго я пазнаю гэта? бо я ўжо стары, і жонка мая вельма ацяжараная днямі". 19, І, адказуючы, ангіл сказаў яму: „Я Гаўрэль, каторы стаю ў прытомнасьці Божай, і я быў пасланы казаць табе, і прынесці табе дабравесьць. 20 І вось, ты будзеш бязмoўны, і ня будзеш магчы гўкаць аж да дня, калі гэта станецца, бо ты не паверыў словам маім, каторыя споўняцца ўпару".

21 Люд жа чакаў Захары й дзіваваўся, што ён так дзякаецца ў Доме Божым. 22 І, як ён выпшаў, ня мог гўкаць да іх; і яны пазналі, што ён відзеў відзень у Доме Божым, бо ён ківаў ім; і застаўся немь.

23 І сталася, што, як скончыліся дні адправы ягонае, ён адышоў да дому свайго. 24 А па тых днёх зачала Альжбета, жонка ягонае, і таілася пяць месяцаў, кажучы: 25 „Гэтак імне ўчыніў Спдар за дзён, калі глянуў, каб зьняць ганьбу маю памеж людзёў".

26 А шостага месяца пасланы быў ад Бога ангіл Гаўрэль да места Галілейскага, званага Назарэт, 27 Да дзявушчае, заручанае з чалавекам, каторага імя было Язэп, з дому Давідавага, а дзявушчае імя: Марыя. 28 І, увыйшоўшы да яе, ангіл ска-

заў: „Здарова, ласкаю абдараваная! Спдар із табою; дабраславёная ты памеж жанок". 29 Яна ж, абачыўшы яго, парушылася на слова ягонае й разважала, што гэта было б за здарованьне. 30 І сказаў ёй ангіл: „Ня бойся, Марыя, бо ты прыдбала ласку ў Бога. 31 І вось, зачнеш у жываце, і народзіш Сына, і назавеш імя Ягонае: Ісус. 32 Ён будзе вялікі і назавецца Сынам Навышняга, і Спдар Бог дасьць Яму пасада Давідаў, айца Ягонага; 33 І будзе гаспадарстваваць у доме Якавым навекі, і гаспадарству Ягонаму ня будзе канца". 34 І сказала Марыя ангілу: „Як гэта будзе, калі я мужа ня знаю?" 35 І, адказуючы, ангіл сказаў ёй: „Дух Сьвяты зыйдзе на Цябе, і моц Навышняга засьціць табе; затым і народжае сьвятое назавецца Сынам Божым. 36 І вось, сваячка твая Альжбета, званая бясплоднай, і яна зачала сына ў старасьці сваёй, і гэты ё шосты месяц ёй, званай бясплоднай. 37 Бо ў Бога нічога няма немагчымага". 38 І Марыя сказала: „Вось, служэбка Спдарова; хай будзе імне подле слова Твайго". І ангіл адышоў ад яе.

39 І ўстаўшы Марыя тых дзён, з пасьпехам пайшла да гаравое краіны, да места Юдзінага. 40 І увыйшла ў дом Захарын, і паздаровала Альжбету. 41 І сталася, як пачула Альжбета здарованьне Марыіна, што скранулася дзяцяньё ў жываце ейным, і Альжбета напоўнілася Духам Сьвятым, 42 І загукала вялікім голасам, і сказала: „Дабраславёная ты памеж жанок, і дабраславёны плод жывата твайго. 43 І скуль гэта імне, што прышла маці Спадара майго да мяне? 44 Бо, гля, як толькі гук здарованья твайго загучэў у вушшу маім, скранулася з радасьці дзецяньётка ў жываце маім. 45 І дабраславёная тая, што паверыла, бо зьдзецца сказаёнае ёй ад Спадара".

46 І сказала Марыя: „Узьвялічае душа мая Спадара; 47 І ўсьцешыўся дух мой у Богу, Спасу маім; 48 Бо глянуў Ён на паніжэньне служэбкі Свае; вось, адгэтуль за шчасліваю мяне будучь мець усі роды; 49 Бо ўчыніў імне вялічча Дужы; і сьвятое імя Ягонае; 50 І міласэрдзе Ягонае ад роду да роду да тых, што баяцца Яго. 51 Зьдзеяў моц цаўём Сваім; расцярушыў пыхатых падумкамі сэрца іхнага; 52 Ськінуў дужых із пасадаў і павышыў паніжаных. 53 Напоўніў прагнучых дабром, а багатых адаслаў пустых. 54 Памог Ізраелю, слуге Свайму, памятуючы на міласэрдзе, 55 Як казаў айцом нашым, Абрагаму а насеньню ягонаму навекі”.

56 І заставалася Марыя зь ёй каля трох месяцаў, і зьвярнулася да дому свайго.

57 Альжбеце ж выпаўніўся час радзіць, і яна нарадзіла сына. 58 І пачулі суседзі а сваякі ейныя, як Спардар узьвялічыў міласэрдзе над ёй, і цешыліся зь ёю.

59 І сталася, што на восьмы дзень прышлі абразаць дзецяне і звалі яго, подле імені айца ягонага, Захара. 60 Але маці ягоная, адказуючы, сказала: „Не, але названы будзе Янан”. 61 І сказалі ёй: „Нікога няма ў родзе тваім, каб быў названы гэтым імем”. 62 І паказавалі знакамі айцу ягонаму, як бы яго жацеў назваць. 63 А ён, папрасіўшы дошчачкі, напісаў, кажучы: „Яан імя ягонае”. І дзіваваліся ўсі. 64 І якга адчыніліся вусны ягоныя а язык ягоны, і ён гўкаў, хвалячы Бога.

65 І напаў страх на ўсіх, што жылі навокал іх, і па ўсёй гаравой краіне Юдэі гўкалі ўсі гэтыя словы. 66 І ўсі, што чулі, складалі ў сэрцах сваіх, кажучы: „Што за дзецяне гэта будзе!” І запраўды рука Спардова была зь ім.

67 І Захара, айцец ягоны, на-

поўніўся Духам Сьвятым і пракаў, кажучы: 68 „Дабраславёны Спардар, Бог Ізраеляў, што даведаўся й зьдзеяў адкупленьне люду Свайму; 69 І ўзьняў рог спасеньня нам у доме Давіда, слугі Свайго; 70 Як казаў вуснамі сьвятых прарокаў Сваіх, што былі ад веку, 71 Праз спасеньне нас ад варагоў нашых і ад рукі ўсіх ненавідзячых нас; 72 Што зьдзеае міласэрдзе айцом нашым і ўспомне сьвятую ўмову Сваю, 73 Прысягу, што Ён прысягнуў Абрагаму, айцу нашаму, даць нам, 74 Каб бяз страху, з рукі нэпрыцеляў сваіх вывальненьня, служылі Яму 75 Ў сьвятасьці а справядлівасьці перад Ём усі дні жыцьця свайго. 76 І ты, дзецяне, назавешся прарокам Навышняга, бо пойдзеш перад відам Спардаровым, гатаваць дарогі Ягоныя, 77 Даць пазнаньне спасеньня люду Ягонаму ў дараваньню грахоў іхных, 78 Пераз чужылівае міласэрдзе Бога нашага, як із вышні Золак даведаўся да нас, 79 Даць сьвятло седзячым у цямоце а ў сьценю сьмерці, кіраваць ногі нашыя на дарогу супакою”.

80 А дзяцё расло а дужэла духам, і было на пустынях аж да дня паказанья свайго Ізраелю.

2 І сталася тых дзён, што выпаву пастаноў ад цэсара Аўгуста зрабіць сьпісаньне ўсяго сьвету. 2 Гэтае сьпісаньне было найперш за Квірына, намесьніка Сыры. 3 І ўсі пайшлі запісаватца, кажны да места свайго. 4 І Язэп таксама выпаву з Галілеі, зь места Назарэту, да Юдэі, да места Давідавага, звананага Бэтлеем, бо ён быў з дому а роду Давідавага, 5 Запісатца з Марыяю, заручанай яму, цяжарнай.

6 І сталася, як яны былі там, выпавуліся дні радзіць. 7 І нарадзіла Сына свайго першака, і спавіла Яго, і палажыла ў ясьлі, бо ня было ім месца ў начулішчу.

8 І пастыры былі ў тэй самай

краіне на полю, сьцерагучы стаду сваю ночы. 9 І вось, Ангіл Спадароў стаў перад імі, і слава Спадарова зазьзяла навокал іх; і баіліся бо-язьняй вялікай. 10 І Ангіл сказаў ім: „Ня бойцеся, бо вось, я прыношу вам дабравесьць вялікай рада-сьці, што будзе ўсім людзём; 11 Бо нарадзіўся вам сядні ў месьце Давідавым Спась, Каторы ё Хрыстос Спадар. 12 І гэта пазнака вам: вы знойдзеце дзецянітка, спавітае й лежачае ў ясьлях. 13 І якга было з Ангілаў множасьць войска нябёснага, хвалячы Бога й кажучы: 14 „Слава Богу на вышах, а на зямлі супакой у людзёх добрае волі“.

15 І сталася, як ангілы адыйшлі ад іх да неба, пастыры казалі адзін аднаму: „Пайдзіма аж да Вэтлеему й абачма, што прыгадзілася, што Спадар наказаў нам“. 16 І прыйшлі борзда, і знайшлі разам Марыю а Язэпа а дзецянітка, у ясьлях лежачае. 17 А абачыўшы, наказавалі ўсюдых узглядаў слова, сказаўнага ім празь дзецяні гэтае. 18 І ўсі, што чулі, дзіваваліся з таго, што мовілі ім пастыры. 19 Але Марыя заховала ўсе гэта, разважаючы ў сэрцу сваім. 20 І зьвярнуліся пастыры, славячы а хвалячы Бога за ўсе, што чулі а бачылі, як было ім наказа-на.

21 І, як выпаўнілася восьмі дзён да абразаньня дзецяняці, назвалі Яго Ісус, як назваў Ангіл перад за-чацьцям Яго ў жываце.

22 І, як мінулі дні ачышчэньня ейнага, падле права Масеявага, пры-нёсьлі Яго да Ерузаліму, каб абра-чы Спадару, 23 Як напісана ў пра-ве Спадаровым, што кажнае дзеця-нё мужчынскае, дзетніцу рашчыня-ючае, Сьвятым Спадару будзе за-ца; 24 І даць аброк, падле сказаўна-га ў праве Спадаровым, пару тур-коў альбо двое галубянят.

25 І вось, быў чалавек у Еруза-ліме, каторага імя Сымон. Ён жа

муж справядлівы а набожны, што спадзяваўся пацехі Ізраелявае; і Дух Сьвяты быў на ім. 26 І было яму аб'яўлена Духам Сьвятым, што ён не абача сьмерці, пакуль не па-бача Хрыста Спадаровага. 27 І пры-шоў ён Духам да сьвятыні. І як бацькі прынёсьлі дзецяні Ісуса, каб учыніць над ім подле звычайу права, 28 Тады прыняў ён Яго на ўлоньне свае, і дабраславіў Бога, і сказаў: 29 „Цяпер адпушчаеш слугу Свайго, Спадару, подле слова Свайго, у супакою; 30 Бо вочы мае бачылі спасеньне Твае, 31 Што Ты прыга-таваў перад відзеньням усіх людзёў, 32 Сьвятло да аб'яўленьня народам і славу люду Твайго Ізраеля“. 33 І Язэп і маці дзіваваліся з таго, што было сказаўна празь Яго. 34 І дабра-славіў іх Сымон, і сказаў Марыі, маці Ягонай: „Вось, прызначана гэта на ўпад і на паўстаньне шмат каго ў Ізраелю і на знак, катораму будучь перачыць, 35 Але меч прат-нець таксама душу тваю, каб аб'яў-лены былі падумкі шмат сэрцаў“.

36 І там была Ганна Фануелішка, прарока з пакаленьня Ашэравага. Яна была старая, жыла ж із мужам сем год ад дзявоцтва свайго, 37 Уда-ва каля асьмідзясят чатырох год, каторая не адходзіла ад сьвятыні, але служыла постам а малітваю но-чы і ўдзень. 38 І гэтая, тае ж часі-ны прышоўшы, хваліла Спадара й мовіла празь Яго ўсім, што чакалі адкупленьня ў Ерузаліме. 39 І, як яны зьдзеялі ўсе подле права Спа-даровага, зьвярнуліся да Галілеі, да места свайго Назарету.

40 І дзяцятка расло, і дужэла ў духу, поўнае мудрасьці; і ласка Бо-жая была на ім.

41 А бацькі Ягоныя што году ха-дзілі да Ерузаліму на сьвята Пасхі. 42 І як Яму было двананцаць год, яны ўзышлі да Ерузаліму подле звычайу таго сьвята. 43 І як, скон-чыўшы тыя дні, зварачаліся, задля-

калася дзяцё Ісус у Ерузаліме, а Язэп а маці Ягоная ня ведалі; 44 Але, думачы, што Ён быў у грамадзё, ішлі дзень дарогі. І шукалі Яго памеж сваякоў а знаёмых. 45 І, не знайшоўшы Яго, звярнуліся да Ерузаліму, шукаючы Яго. 46 І сталася, што за тры дні знайшлі Яго ў сьвятыні, памеж вучыцеляў седзячага, слухаючы іх і пытаючы ў іх. 47 І ўсі, што слухалі Яго, зумяваліся з розуму а адказаў Ягоньх. 48 І, абачыўшы Яго, здзіраваліся; і маці Ягоная сказала Яму: „Дзяцё! чаму Ты зрабіў гэтак нам? Гля, айцец Твой а я із журбою шукалі Цябе”. 49 А Ён адказаў ім: „Што ж, што Мяне шукалі? хіба вы ня ведалі, што Я маю быць у справах Айца Свайго?” 50 Але яны не зразумелі сказаўшага, што ім сказаў. 51 І зыйшоў зь імі, і прышоў да Назарэту і быў ім падданы. Але маці Ягоная заховавала ўсі гэтыя словы ў сэрцу сваім. 52 А Ісус павялічаўся мудрасьцяй а ростам а ласкаю ў Бога і людзёў.

3 Пятнаццатага году дзяржавы цэсара Тыбэра, як Понт Пілат быў намесьнікам Юдэі, Гірад быў чацьвертнікам у Галілеі, а Піліп, брат ягоны, чацьвертнікам Ітурэі а Трахоніцае краіны, а Лізан чацьвертнікам Абіленеі, 2 За найвышшых сьвятароў Ганны а Каяпы, было слова Божае да Яана Захаронка на пустыні. 3 І ён праходзіў па ўсёй краіне ля Ёрдану, абяшчаючы хрэст каяты дзеля дараваньня грахоў, 4 Як напісана ў кнізе словаў Ісаі прарокі, кажучы: „Голас гукуючага на пустыні: гатуйце дарогу Спадарову, прастайце сьцежкі Ягоныя; 5 Кажная даліна напоўніцца, і кажная гара а ўзгорак паніжыцца, і скрыўленыя выпрастаюцца, і драгія дарогі стануць гладкімі; 6 І кажнае цела абача спасьеньне Божае”.

7 Тады сказаў ён гурбе, што пры-

ходзіла хрысьціцца ў яго: „Родзе яшчарыны! хто перасьцярог вас уцякаць ад надыходзячага гневу? 8 Дык радзіце плады гожага каяты. І не пачынайце гукіць сабе: „Айцец у нас Абрагам”; бо кажу вам, што Бог можа з камянёў гэтых узняць дзеці Абрагаму. 9 Ужо й сякіра да караня дзерваў прыложана; дык кажнае дзерва, што ня родзе добрага плоду, сякуць а кідаюць у цяцло”.

10 І пытаўся ў яго гурбы, кажучы: „Дык што маем рабіць?” 11 Ён адказуючы, сказаў ім: „Хто мае дзьве адзежы, дай нямаючаму; і хто мае ежу, рабі тое самае”.

12 Тады прышлі таксама мытнікі хрысьціцца і сказалі яму: „Вучыся целю, што мы маем рабіць?” 13 І сказаў ім: „Нічога не вымагайце балей за прызначанае вам”.

14 І пытаўся ў яго таксама жаўнеры, кажучы: „А мы што маем рабіць?” І ён адказаў ім: „Не рабіце ўсіхства нікому ані вінуць хвальшыва, і будзьце здаволіўшыся з платы свае”.

15 І як люд спадзяваўся, і думалі ўсі ў сэрцах сваіх празь Яана, ці ня быў можа ён Хрыстос, 16 Ян адказаў, кажучы ўсім: „Я запраўды хрышчу вас вадою, але йдзець дужшы за мяне, у Каторага я ня гожа разьвязаць рэменьчыка ў вобую Ягоным; Ён будзе хрысьціць вас Духам Сьвятым а агнём. 17 Веялка Ягоная ў руцэ Ягонаі, і Ён ачысьце такаўню Сваю, і пшонку зьбярэць у сьвіран, а ўмецьце спале агнём няўгасным”.

18 І шмат чаго іншага напамінаючы, даваў дабравесьць люду.

19 Гірад жа чацьвертнік, ганены ім за Гіродзяду, жонку брата свайго Піліпа, і за ўсе ліха, што Гірад зрабіў, 20 Дадаў яшчэ да ўсяго тое, што пасадзіў Яана ў вязьніцу.

21 І сталася, як хрысьціўся ўвесь люд, і Ісус, ахрысьціўшыся, маліў-

ся, нябёсы рашчывіліся, 22 І ісступіў Дух Сьвяты на Яго ў цялесным выглядзе, як галуба, і прышоў голас ізь неба, кажучы: „Ты Сын Мой любовы; Цябе Я ўпадабаў!”

23 А Самому Ісусу, як пачынаў, было год трыццаць веку, будучы, як думалі, сынам Язэпа Гілянца, 24 Матфаёўна, Левянка, Мельшанка, Янянка, Язэпенка, 25 Матфаёўна, Амасёнка, Нагумёнка, Есьлянка, Нагтаёнка, 26 Маафёнка, Матфаёўна, Семеёнка, Язэпенка, Юдзянка, 27 Янанька, Рысаёнка, Зэрувавэленка, Шэалфіёленка, Ніранка, 28 Мельшанка, Адзюдзянка, Косамёнка, Елмодамёнка, Іранка, 29 Ёсянка, Елезэранка, Ёрыменка, Матфаёўна, Левянка, 30 Сыманёнка, Юдзянка, Язэпенка, Ёнанька, Елякімёнка, 31 Малееёнка, Менанёнка, Матфаёўна, Нафанёнка, Давідзёнка, 32 Ёсянка, Овідзёнка, Воозёнка, Салмонёнка, Наасовёнка, 33 Амінадавенка, Арамёнка, Ёромёнка, Фарэёнка, Юдзянка, 34 Якавёнка, Ісачонка, Абрагамёнка, Фаранка, Нахаронка, 35 Сэрушонка, Рагавёнка, Фалечонка, Ёвэронка, Салаянка, 36 Каінанёнка, Арфаксэдзёнка, Сэмянка, Ноянка, Ламёшанка, 37 Мефусалёнка, Ёнашонка, Ярдзёнка, Малелеёнка, Каінанёнка, 38 Ёносёнка, Сыфянка, Адамёнка, каторы быў Божы.

4 Ісус жа, поўны Духа Сьвятога, зьвярнуўся да Ёрдану і быў паведзены Духам на пустыню. 2 Сорак дзён быў спакушаны д’явалам і нічога ня еў тых дзён; а па сканчэньню іх запрагнуў. 3 І сказаў Яму д’явал: „Калі Ты Сын Божы, раскажы гэтаму каменю, каб стаў букаткаю”. 4 А Ісус адказаў яму, кажучы: „Напісана, што не адным хлебам будзе жыць людзіна, але кажным словам Божым”. 5 І, павёўшы Яго на высокую гару, ён паказаў Яму ўсі гаспадарствы сьвету ў часіне часу. 6 І сказаў Яму д’явал:

„Усю гэтую ўладу дам Табе і славу іх, бо яна дана імне, і, каму я хачу, даю яе”. 7 Дык Ты, калі паклонішся імне, усе будзе Твае”. 8 А Ісус, адказуючы, сказаў яму: „Ідзі вон ад Мяне, шайтане, бо напісана: „Спадару Богу свайму кланяцца будзеш і Яму аднаму служыць”. 9 Тады павёў Яго да Ёрузаліму, і паставіў Яго на крэйцы сьвятыні, і сказаў Яму: „Калі Ты Сын Божы, ськнінься адгэтуль далоў; 10 Бо напісана: „Ангілам Сваім расказа празь Цябе, каб Цябе сыпераглі; 11 І на руках панясудь Цябе, каб ня выпяў аб камень нагі Свае”. 12 І, адказуючы, сказаў яму Ісус: „Сказана: „Не спакушай Спадара Бога Сваёго”. 13 І як д’явал скончыў усі спакусы, адышоў ад Яго да часу.

14 А Ісус зьвярнуўся ў моцы Духа да Галілеі; і разышліся дзейкі празь Яго па ўсёй акалічнай зямлі. 15 І Ён вучыў у бажніцах іхных, і ўсі яго ўслаўлялі.

16 І прышоў да Назарэту, ідзе быў выгадаваны, і ўвёўшы, подле звычаю Сваёго, у дзень сыботні да бажніцы, і ўстаў чытаць. 17 І падана Яму кніга Ісаі прарокі. Расчыніўшы кнігу, знайшоў месца, ідзе было напісана: 18 „Дух Спдароў над Імною, бо памазаў Мяне абяшчаць дабравесць бедным, паслаў Мяне ўздараўляць патрышчаных сэрцам, абяшчаць выбаўленьне палоненікам і зьвярненьне відзеньня нявісьным, выпусьціць зьмяжджульных на свабода, 19 Абяшчаць прымальны год Спдароў”.

20 І, зачыніўшы кнігу, і аддаўшы паслугачаму, сеў; і вочы ўсіх, што былі ў бажніцы, былі ўцмеленыя ў Яго. 21 І Ён пачаў казаць ім: „Сядзі спойнілася гэтае пісьмо ў вупок вашых”. 22 І ўсі пасьветчылі Яму, і дзіваваліся із словаў ласкі, што выходзілі з вуснаў Ягоньх, і гўкалі: „Ці ня сын гэта Язэпаў?” 23 І Ён сказаў ім: „Напоўна скажаце Ім-

не прыказъ гэтую: „Лекару, уздароў самаго сябе; тое, што мы чулі, што сталася ў Капернауме, учыні таксама тутакі, у родным месцу Сваім’.”

24 І сказаў: „Запраўды кажу вам: ніякага прарокі ня прыймаюць у родным краю сваім. 25 Але кажу вам праўду: шмат удоваў было ў Ізраелю за дзён Ільлі, як нябёсы былі зачыненыя тры гады шэсьць месяцаў, як вялікая галадоў была па ўсёй зямлі; 26 Але да ні воднае зь іх ня быў пасланы Ільля, адно да Сарэпты Сыдонскае да жонкі ўдавы. 27 І шмат пракажаных было ў люду Ізраельскім за Елісэя прарокі, і ні водзін ізь іх не ачысьціўся, адно Нааман Сыраніі”. 28 І напоўніліся ўсі ў бажніцы гневам, пачуўшы гэта. 29 І, устаўшы, здалілі Яго вонкі зь места, і павялі аж на верх узгорку, на каторым места іхнае было пастапоўлена, каб ськінуць Яго; 30 Але Ён, прайшоўшы сярод іх, адышоў.

31 І прышоў да Капернауму, места Галілейскага, і вучыў іх па сыботах. 32 І дзіваваліся вельма з навукі Ягонае, бо ўладная была мова Ягонае.

33 І быў у бажніцы чалавек, што меў нячыстага духа д’явальскага, і ён загукіў вялікім голасам, 34 кажучы: „Ах, што нам да Цябе, Ісусе Назарэцкі? Ты прышоў загубіць нас; знаю Цябе, хто Ты, сьвяты Божы”. 35 Але Ісус зганіў яго, кажучы: „Змоўкні й выйдзі зь яго”. І нячысьцік, кінуўшы яго пасярэдзіне, вышаў зь яго, не пашкодзіўшы яму. 36 І ўсі былі зумеўшыся, і гукілі мяжсобку, кажучы: „Што за слова гэта! бо з уладаю а магутнасьцяй расказуе нячыстым духом, і яны выходзяць”. 37 І разыходзілася дзейка празь Яго па ўсіх месцах акаліцы.

38 І вышаўшы з бажніцы, Ён увыйшоў у дом Сымонаў; цешча ж Сымонава была хворая на вялікую гаручку; і прасілі Яго за яе. 39 І,

стаўшы над ёю, Ён зганіў трасцу; і пакінула яе. І яна, якга ўстаўшы, паслугавала ім.

40 Заходам сонца, усі, што мелі хворых на розныя хваробы, прыводзілі іх да Яго; і Ён, ускладаючы на кожнага зь іх рукі, уздараўляў іх. 41 І нячысьцікі таксама выходзілі ізь шмат каго, крычучы й кажучы: „Ты Хрыстос, Сын Божы”. А Ён, ганячы, не дазваляў ім гукіць, бо яны ведалі, што Ён Хрыстос.

42 Як жа быў дзень, Ён, вышаўшы, пайшоў на пустыннае месца, і гурба шукала Яго і, прышоўшы да Яго, здэзержавала Яго, каб не адходзіў ад іх. 43 Але Ён сказаў ім: „Я маю шырыць дабравесць гаспадарства Богага таксама іншым месцам, бо на тое Я пасланы”. 44 І абяшчаў у бажніцах Галілейскіх.

5 І сталася, як людзі ціснуліся да Яго, каб слухаць слова Божэ, а Ён стаяў ля возера Генісарэцкага, 2 І абачыў два стругі, ля возера стаячыя, а рыбакі ж былі вышаўшы зь іх і паласкалі сеткі. 3 І ўвыйшоўшы ў вадзін ізь стругаў, што быў Сымонаў, прасіў яго адмакнуць троху ад зямлі. І, сеўшы, вучыў гурбы ізь струга. 4 А як перастаў гукіць, кажа Сымону: „Выплыўі на глыбіню й закінь сеткі свае на лаўбу”. 5 І, адказуючы, Сымон сказаў Яму: „Вучыцелю, мы цэлую ноч працавалі, і нічога не злавлілі; але на слова Твае закіну сетку”. 6 Зрабіўшы гэта, яны злавлілі вялікую множасьць рыбы, ажю сетка іхная ірвалася. 7 І кіўнулі сябром, што былі ў другім струзе, каб прышлі памагчы ім; і прышлі, і напоўнілі абодва стругі, ажю пачалі занурацца. 8 Як Сымон Пётра абачыў гэта, паў Ісусу да каленяў, кажучы: „Адыйдзі ад мяне, Спадару, бо я людзіна грэшная”. 9 Бо зуменьне апанавала яго і ўсіх бы-

тых ізь ім ад такога ўлову рыбы, што яны злавлілі; 10 І таксама Якава а Яана, сыноў Зэведэявых, што былі сябрамі ізь Сымонам. І сказаў Ісус Сымону: „Ня бойся, бо адгэтуль ты будзеш лавіць людзёў”. 11 І выцягнуўшы свае стругі на зямлю, яны, пакінуўшы ўсе, пайшлі за Ім.

12 І сталася, як Ён быў у вадным ізь местаў, вось, прышоў чалавек поўны праказы, каторы, бачачы Ісуса, паў ніцма й маліў Яго, кажучы: „Спадару, калі хочаш, можаш мяне ачысьціць”. 13 І выцягнуўшы рукі, даткнуўся да яго, кажучы: „Хачу, ачысьціцца”. І праказа якга зышла зь яго. 14 І расказаў яму нікому не казаць, але „йдзі пакажыся сьвятару і абрачы за ачышчэньне свае, як расказаў Масей, на сьветчаньне ім”.

15 Але тым балей пашыралася дзейка празь Яго, і вялікія гурбы зыходзіліся слухаць і ўздараўляцца ім у сваіх няўздоленьнях. 16 Ён жа адыходзіўся на пустыні й маліўся.

17 І сталася аднаго з тых дзён, калі Ён вучыў, і сядзелі тамака фарысэі а вучыцелі права, вышлыя з усіх местачкаў Галілеі а Юдэі а Ерузаліму, і моц Спадарова была зь Ім, каб уздараўляць іх.

18 І вось, прынёсьлі на пасьцелі хворага на паляруш, і стараліся ўнёсьці яго, і палажыць перад Ім. 19 І, не знайшоўшы кудэй унесці яго, з прычыны гурбы, узлезьлі на страху і пераз стрэшніцы спусьцілі яго з пасьцеляю на сярэдзіну перад Ісусам. 20 І, бачачы веру іхнюю, сказаў яму: „Чалавеча, дараваны табе грахі твае”. 21 А кніжнікі а фарысэі пачалі разважаць, кажучы: „Хто гэта, што блявузгае? Хто можа дараваць грахі, апрача аднаго Бога?” 22 Пазнаўшы думкі іхныя, Ісус, адказуючы, сказаў ім: „Што вы разважаеце ў сэрцах сваіх? 23 Што лацьвей сказаць: „Дараваны табе грахі твае”? ці сказаць: „устань

і хадзі”? 24 Але каб вы ведалі, што Сын Людзкі мае ўладу на зямлі дараваць грахі (сказаў хвораму на паляруш): „Табе кажу: устань, і вазьмі пасьцелю сваю, і йдзі да дому свайго”. 25 І зараз ён устаў перад імі, і ўзяў тое, на чым ляжаў, і адышоў да дому свайго, славячы Бога. 26 І зумеліся ўсі; і славлілі Бога, і, напоўненыя страхам, гукалі: „Чудоўныя рэчы бачылі мы сядні”.

27 А просьле гэтага вышаў і абачыў мытніка, імям Леў, на мыце седзячага, і сказаў яму: „Ідзі за Імною”. 28 І, пакінуўшы ўсе, устаўшы, пайшоў за Ім.

29 І справіў Яму вялікую чэсьць Леў у доме сваім, і была гурба вялікая мытнікаў і іншых, што ўзьляжалі зь імі.

30 Але кніжнікі а фарысэі нарагалі, кажучы вучанікам Ягонім: „Чаму вы ясьце а п'іце з мытнікамі а грэшнікамі?” 31 І, адказуючы, Ісус сказаў ім: „Не здаровыя патрабуюць лекара, але хворыя. 32 Я ня прышоў пагукіць справядлівых, але грэшнікаў да каяты”.

33 Яны ж казалі Яму: „Чаму вучанікі Яанавы постуюць часта і чыняць малітвы, таксама й фарысэйскія, а Твае ядуць а п'юць?” 34 І Ён сказаў ім: „Ці можаце прысіліць сыноў вясельнага палацу паставаць, пакуль ізь імі малады? 35 Але настануць дні, калі адберуць у іх маладога, і тады будуць паставаць тыя дні”.

36 І сказаў таксама прыпавесці ім: „Ніхто не аддзірае лапіка ад новага адзецьця, каб прышыць да старога, бо новае падзярэць, і лапик із новага ня годзіцца да старога.

37 „І ніхто ня ільлець маладога віна ў старыя скураныя мяхі, бо маладое віно прарвець мяхі, і разальлецца, і мяхі загінуць. 38 Але маладое віно маюць ліць у мяхі новыя; і захаваюцца абое. 39 І ні-

кто, піўшы старое, зараз не захаца новага, бо кажэ: „старое лепшае”.

6 І сталася ў другую сыботу па першай, што Ён ішоў пераз збожжа, і вучанікі Ягонаы каласавалі а елі, расціраючы рукамі. **2** Некатрыя ж із фарысэяў сказалі ім: „Чаму вы робіце, чаго ня маеце права рабіць у сыботы?” **3** І, адказуючы, Ісус сказаў ім: „Хіба вы ня чыталі, што зрабіў Давід, як прагнуў, і былыя зь ім? **4** Як ён увыйшоў да Дому Божага, і ўзяў а еў пакладзены хлеб, і даў таксама былым із ім, каторага ня меў права есці ніхто, апрача адных сьвятароў?” **5** І сказаў ім: „Сын Людзі ё спадае і сыботы”.

6 І сталася таксама іншае сыботы, што Ён увыйшоў у бажніцу й вучыў. І быў там чалавек, у каторага правая рука была адсохшы. **7** А кніжнікі а фарысэі ўважліва назіралі за Ім, ці ўдарове ў сыботу, каб знайсці за што абжалавалі Яго. **8** Але Ён ведаў думкі іхныя. І кажэ чалавеку, што меў адсохшую рукі: „Устань а стань на сярэдзіне” І ён устаў і стаў. **9** І сказаў ім Ісус: „Папытаюся Я ў вас адно: ці подле права належа ў сыботу дабро ці ліха рабіць? душы выбавіць ці загубіць?” **10** І, глянуўшы навокалі на ўсіх іх, кажэ чалавеку таму: „Выцягни рукі сваю”. І ён зрабіў гэтак; і стала рука ягоная здаровая, як другая. **11** А яны аж шалелі, і гукі адзін аднаму, што ім зрабіў Ісусу.

12 І сталася тых дзён, што Ён пайшоў на гару маліцца, і прабыў усю ноч на малітве Богу. **13** І, як настаў дзень, пагукі вучанікаў Сваіх і абраў зь іх двананцадзех, каторых і назваў апосталамі: **14** Сымона, каторага й назваў Пётрам, і Андрэя, брата ягонага, Якава а Яна, Піліпа а Варфаламея, Мацвеея а Хаму, Якава Алфеевага а Сымона, званага Зылотам, Юду Якава-

вага а Юду Іскарыёта, што потым стаў ізраднікам.

17 І іступіўшы зь імі, стаў на раўніне, і груд чысленьных вучанікаў Ягоньх, і множасьць вялікая люду з усяе Юдэі а зь Ерузаліму а з узморскіх Тыру а Сыдону, што прышлі паслухаць Яго і ўздаравіцца з хваробаў сваіх, **18** І мучаныя нячыстымі духамі; і былі ўздараўляны. **19** І ўвесь груд стараўся доткнуцца да Яго, бо моц выходзіла зь Яго і ўздараўляла ўсіх.

20 А Ён, узняўшы вочы Свае на вучанікаў Сваіх, мовіў:

„Шчаслівыя ўбогія, бо ваша ё гаспадарства Божае. **21** Шчаслівыя прагнучыя цяпер, бо насыцецеся. Шчаслівыя плачучыя цяпер, бо будзеце сьміяцца. **22** Шчаслівыя будзеце, калі вас будуць людзі ненавідзіць, і калі вылучаць вас, і будуць ганьбіць, і выкінуць імя вашае, як благое, за Сына Людскога. **23** Цешчася таго дня а веселіцеся, бо, гля, заплата вашае вялікая на небе. Гэтак айцове іхныя рабілі прарокам.

24 „Але бяда вам, багатым! бо вы адзяржалі пацеху сваю. **25** Бяда вам, каторыя насыціўшыся! бо прагнуць будзеце. Бяда вам, што сьмяіцеся цяпер! бо смуціцца а плакаць будзеце. **26** Бяда вам, калі добра гукі будуць праз вас усі людзі! бо гэтак рабілі айцове іхныя хвальшывым прарокам.

27 „Але кажу вам, каторыя слухаеце: любіце нёпрыяцеляў сваіх; добра рабіце тым, што ненавідзяць вас; **28** Дабраслаўце тых, што вас праклінаюць, і маліцеся за тых, што наругаюцца вам. **29** І таму, хто вытне цябе па шчацэ, падстаў і другую; і таму, хто возьме тваю вопратку, не барані й адзежы.

30 „Дай кажнаму, хто просе ў цябе, і з таго, хто возьме твае, не спаганяй назад. **31** І як хочаце, каб вам людзі рабілі, рабіце падобна вы

ім. 32 Бо калі любіце тых, каторыя любяць вас, якая вам падзяка? бо й грэшнікі любяць тых, што любяць іх. 33 І калі робіце дабро тым, каторыя робяць дабро вам, якая падзяка вам? бо й грэшнікі робяць тое самое. 34 І калі пазычаеце тым, з каторых спадзяіцеся спагнаць, якая вам падзяка? бо нават грэшнікі пазычаюць грэшнікам, каб спагнаць толькі ж.

35 „Але вы любіце непрыяцеляў сваіх, і добра рабіце, і пазычайце, не спадзяючыся стуль нічога; і заплата вашая будзе вялікая, і будзеце дзецьмі Навышняга; бо Ён добры да няўдзячных а благіх. 36 Дык будзьце міласэрныя, як і Айцец вашы міласэрны.

37 Ня судзіце, і ня будзеце суджаны; не засуджайце, і ня будзеце засуджаны; даруйце, і вам даруюць.

38 Дайце, і вам дадуць: мераю добраю, уцісьненаю а ўтрэсенаю і з коптарам дадуць людзі ў вулоньне вашае; бо якой мераю мераеце, такой адмераюць вам”.

39 І сказаў ім прыпавесьць: „Ці можа нявісны вадзіць нявіснаго? ці не абодва ўваляцца ў яму?

40 „Вучанік ня вышшы за вучыцеля, але кажны, удасканаліўшыся, будзе, як вучыцель ягоны.

41 „І што глядзіш ты на стрэмку ў воку брата свайго, а бярна ў воку сваім ня цеміш? 42 Альбо, як можаш сказаць брату свайму: „Браце! дай, выму стрэмку з вока твайго; калі сам ня бачыш бярна ў воку сваім? Двудушніча! выкінь сыпярша бярно з вока свайго, і тады абачыш выразьліва, як выняць стрэмку з вока брата свайго.

43 „Бо добрае дзерва ня родзе благага плоду, альбо благое дзерва ня родзе плоду добрага. 44 Бо кажнае дзерва пазнаюць із плоду ягонага; бо зь перня не абіраюць фігаў ані з чупчыньніку не абіраюць вінных ягадаў.

45 „Добрая людзіна з добрага скарбу сэрца свайго выносе добрае, а благая людзіна з благага скарбу сэрца свайго выносе благое; бо ад збытку сэрца гўкаюць вусны.

46 „І чаму вы гукіце Мяне: „Спадáру, Спадáру“, а ня робіце таго, што Я кажу? 47 Кажны, што прыходзе да Мяне, і слухае словы мае, і поўне іх, Я пакажу вам, да каго падобны. 48 Ён падобны да чалавека, што, становячы дом, капаў а ўглыбіўся а паклаў под на скале; і, як сталася паводка, плынь чханула на тый дом, але не магла захістаць яго, бо быў закладзены на скале. 49 Але тый, што пачуў, але не зрабіў, падобны да чалавека, што бяз поду пастанавіў дом на зямлі, на каторы чханула плынь, і якга ён паваліўся; і разьвярненьне таго дому было вялікае”.

7 Як Ён скончыў усі словы Свае ў вушы людю, увыйшоў да Капернауму. 2 І адзін сотнікаў слуга, дарагі яму, быў хворы, блізу кануаў. 3 І, пачуўшы празь Ісуса, ён паслаў да Яго старцоў зь Юдэяў прасіць Яго, каб прыйшоў уздаравіць слугу ягонага. 4 І яны, прыйшоўшы да Ісуса, горача прасілі Яго, кажучы: „Ён гожа, каб Ты зрабіў яму гэтую ласку; 5 Бо ён любе народ наш і пастанавіў нам бажніцу”. 6 Тады Ісус пайшоў зь імі. І як Ён быў недалёка ад дому, сотнік паслаў прыяцеляў да Яго, кажучы Яму: „Спадáру! ня трудуйся, бо я ня гожа, каб Ты ўвыйшоў пад страху маю. 7 Затым і я не ўважаў сябе за гожага прыйсьці да Цябе; але скажы слова, і слуга мой будзе ўздараўлены. 8 Бо я таксама чалавек падуладны, маючы пад сабою жаўнераў, і кажу аднаму: „Ідзі”, і йдзець; і другому: „Прыйдзі”, і прыходзе; і паслугачаму свайму: „Рабі гэта”, і робе”. 9 Пачуўшы гэта, Ісус здзіваваўся зь яго і, абярнуўшыся, сказаў грудю, што йшоў за Ім: „Ка-

жу вам, што і ў Ізраелю Я не знайшоў такога вялікага веры". 10 І пасланьня, зьвярнуўшыся двору, засьпелі хворага слугу здоровага.

11 І дзень пасьлей сталася, што Ён пайшоў да места, званага Наін; і зь Ім ішло шмат із вучанікаў Ягоных і шмат гурбы. 12 Якжа Ён дабліжыўся да месцае брамы, гля, там выносілі нябожчыка, адзінага сына ў маці сваёй, а яна была ўдава; і ладны груд ізь места быў зь ёй. 13 І, абачыўшы яе, Спадар зжаліўся над ёю і сказаў ёй: „Ня плач". 15 І, падышоўшы, доткнуўся да нашулкаў, а тыя, што нёсьлі, адержыліся; і Ён сказаў: „Маладзёне! табе кажу, устань". 15 Нябожчык, падняўшыся, сеў і пачаў гўкаць; і аддаў яго маці ягонай. 16 І абняў усіх страх, і славілі Бога, кажучы: „Вялікі прарока паўстаў памеж нас" і „Бог даведаўся да люду Свайго". 17 І галасы пайшлі празь Яго па ўсёй Юдэі а па ўсёй акаліцы.

18 І вучанікі Янавы накіравалі яму праз усі гэтыя падзеі. 19 І Ян, пагукаўшы двух вучанікаў сваіх, паслаў да Ісуса, кажучы: „Ці Ты тый, што мае прыйсьці, ці чакаць нам іншага?" 20 Прышоўшы да Яго, тыя мужы казалі: „Ян Хрысьціцель паслаў нас да Цябе, кажучы: „Ці Ты тый, што мае прыйсьці, ці маем чакаць іншага?" " 21 І тае самае гадзіны Ён шмат каго ўздараў ад хваробаў а болькаў а нячысьцікаў, і шмат якім нявісьным даў відзеньне. 22 Тады Ісус, адказуючы, сказаў ім: „Пайдзіце й паведаміце Яну, што вы бачылі й чулі: што нявісьныя празіраюць, кульгавыя ходзяць, пракажаныя ачышчаны, глухія чуюць, мертвыя ўскрываюць, бедным абяшчаецца дабраўсць. 23 І дабраславёны, хто не спакусіцца перазь Мяне!"

24 А, як пасланцы Янавы пайшлі, Ён пачаў гўкаць люду празь

Яна: „Чаго глядзець хадзілі вы на пустыні? трысьціны хістанае ветрам? 25 Чаго ж глядзець хадзілі вы? чалавека, што адзеўшыся ў мяккое адзецьце? Гля, у каралеўскіх палацах тыя, што багата адзеўшыся й раскошна жывуць. 26 Але чаго глядзець хадзілі вы? прарокі? Але, кажу вам, і балей чымся прарокі. 27 Гэты ё, праз каторага напісана: „Во, Я пасылаю пасланца Свайго перад відзеньням Тваім, каторы прыгатуе дарогу Тваю перад Табою". 28 Бо кажу вам: памеж народжаных із жанок няма вялікага прарокі за Яна Хрысьціцеля; але найменшы ў гаспадарстве Божым вялікі за яго".

29 І ўвесь люд, што чуў, і мытнікі прызнавалі справядлівасьць Божую, хрысьціўшыся хрыстом Янавым. 30 Але фарысэі а праўнікі адкінулі замёр Божы ўзглядам сябе, ня хрысьціўшыся ў яго. 31 І Спадар сказаў: „Дык да каго прыраўную людзёў роду гэтага? і да каго яны падобныя? 32 Яны падобныя да дзяцей, што сядзяць на торэ, гукваюць адны адных і гамонаць: „Мы дудзелі вам, і вы не скакалі; мы галасілі, а вы ня плакалі". 33 Бо прышоў Ян Хрысьціцель, ня есьць хлеба ані п'ець віна, і кажаце: „У ім нячысьцік". 34 Прышоў Сын Людзкі, есьць і п'ець, і кажаце: „Во жэрлівы чалавек а вінажлоп, прыцель мытнікаў а грэшнікаў". 35 Але апраўлена мудрасць усімі дзецьмі яе".

36 І адзін із фарысэяў папрасіў, каб Ён паспытаўся ежы ў яго; і Ён увыйшоў у дом фарысэяў і ўзьляжаў. 37 І вось, жонка месцкая, грэшніца, даведаўшыся, што Ён узьляжыць у доме фарысэявым, прынёсла алябастравы слоік масьці. 38 І, стаўшы адзаду ля ног Ягоных, плачучы, пачалі мыць ногі Ягоныя сьлязьмі, і выцірала валасамі галавы свае, і цалавала ногі Яго, і ма-

сьцяй мазала. 39 Бачачы гэта фарысэй, што Яго быў пазваўшы, сказаў сабе ў думцы: „Калі б Ён быў прарока, то ведаў бы, хто й якая жонка датыкаецца да Яго, бо яна грэшніца”. 40 І, адказуючы, Ісус сказаў яму: „Сымоне, Я маю штось сказаць табе”. Ён кажа: „Кажы, Вучыцелю”. 41 У ваднаго пазычэньніка былі два даўжбіты: адзін вінен быў пяцьсот дынароў, а другі пяцьдзясят. 42 І як яны ня мелі чым заплаціць, ён дараваў абодвым. Дык скажы, каторы зь іх балей будзе любіць яго?” 43 Сымон, адказуючы, сказаў: „Думаю, тый, катораму балей дараваў”. Ён сказаў яму: „Ты рассудзіў праўдзіва”. 44 І, зьвярнуўшыся да жонкі, сказаў Сымону: „Бачыш гэтую жонку? Я ўвыйшоў у дом твой, ты ня даў Імне вады на ногі Мае; а яна сьлязьмі памыла ногі Мае й выцерла валасамі галавы свае. 45 Ты ня даў Імне цалаваньня, а жонка гэтая, адгэнуль, як Я прышоў, не перастала цалаваць Мяне ў ногі. 46 Ты не памазаў масьцяй галавы Мае, а жонка гэтая памазала масьцяй ногі Мае. 47 Затым кажу табе: дараваны ёй грахі ейныя, каторых шмат, бо яна шмат улюбiла; а каму мала даравана, тый мала любе”. 48 І сказаў ёй: „Грахі табе дараваны”. 49 І тыя, што ўзьляжалі зь Ім, пачалі гўкаць мяжсбрку: „Хто гэта, што й грахі даруе?”. І сказаў Ён жонцы: „Вера твая спасла цябе; ідзі ў супакою”.

8 І сталася потым, што Ён падарожжаваў ад места да места і адсяла до сяла, агалашаючы а абяшчаючы дабравесць гаспадарства Божага, і двананцацэх ізь Ім. 2 І некаторыя жанкі, каторых Ён уздаравіў ад нячысьцікаў а хваробаў: Марыя званая Магдаленаю, з каторае вышпа сем нячысьцікаў, 3 І Яана, жонка Хузіна, загадніка Гірадавага, і Сусанна, і шмат ін-

шых, што служылі Яму сваёй маемасьцяй.

4 І як зьберся груд, і з усіх местаў зыходзіліся да Яго, Ён гўкаў прыпавесцяй: 5 „Вышаў сяўбіт сеяць сяўбу сваю; і як ён сеяў, адно ўпала край дарогі, і было патаптана, і птушкі нябёсныя паклявалі яго. 6 А другое пала на скалу і, абышоўшы, зьвяла, бо ня мела вогкасьці. 7 Іншае ж пала памеж церня, і вырасла церне, і заглушыла яго. 8 А іншае пала на добрую зямлю і, абышоўшы, дало плод сотны”. Сказаўшы гэта, загукáў: „Хто мае вушы чуць, чуй!”

9 І пытаіся ў Яго вучанікі Ягонныя: „Што можа значыць прыпавесць гэта?” 10 І Ён сказаў: „Вам дана ведаць тайны гаспадарства Божага, а засталым у прыпавесцях, каб гледзячы ня бачылі і чуючы не разумелі. 11 А прыпавесць гэтая: сяўба ё слова Божае. 12 А палае край дарогі, гэта слухаючыя, да каторых потым прыходзе нячысьцік і выймае слова із сэрцаў іхных, каб, ня верачы, не спасьліся. 13 І палае на скалу, ё тыя, што, як пачуюць, прыймаюць слова з радасьцяй, але яны ня маюць караня, вераць якісь час і ў часе спакусы адступаюць. 14 І палае памеж церня, ё тыя, што слухаюць слова, але, адходзячы, клопатамі, багацьцям а прыемнасьцямі жыцьцявымі душацца, і ня сьпеюць. 15 А палае на добрую зямлю, ё тыя, што, пачуўшы слова, дзяржаць у гошым а добрым сэрцу і выдаюць плод у цяроплівосьці.

16 „Ніхто, засьвяціўшы лянпу, не накрывае яе судзіною або не станове пад ложак, але стаўляе на падстаноўку, каб уходзячыя бачылі сьвятліню. 17 Бо нічога нямаш тайнага, што ня стала б яўным, ані схаванага, што ня стала б ведамым і ня выявілася б.

18 „Дык уважайце, як вы слухаеце, бо хто мае, таму будзе дадана;

а хто ня мае, у таго адыймецца й тое, што яму здаецца, што мае". 19 І прышлі да Яго маці а браты Ягоныя, але не маглі ўзыйсьці да Яго, з прычыны гурбы. 20 І паведамілі Яму: „Маці а браты Твае стаяць вонках, хочучы бачыць Цябе". 21 І, адказуючы, сказаў ім: „Маці Мая а браты Мае тыя, што служаюць слова Божае і поўняць яго".

22 І сталася аднаго дня, што ўвыйшоў Ён у струг з вучанікамі Сваімі і сказаў ім: „Пераплывіма на другі бок возера"; і адамкнулі.

23 А як плылі, Ён заснуў. І ўзнялася бура на возеры, і іх залівала, і яны былі ў небяспечнасьці. 24 І, прыступіўшы, пабудзілі Яго, кажучы: „Вучыцелю! Вучыцелю! гінем". І Ён, прачнуўшыся, зганіў ведер а хвалі вады; і перасталі, і сталася цішыня. 25 А Ён сказаў ім: „Ідзе вера ваша?" Яны ж, баячыся, зумяваліся, кажучы адзін аднаму: „Хто ж гэта, што на'т расказуе вятром а вадзе, і служаюць Яго?"

26 І прышлі да краіны Гадарынскае, каторая насупроці Галілеі. 27 А як Ён вышаў на зямлю, пераняў Яго адзін чалавек ізь места, што меў нячысьцікаў здаўна, і не адзяваўся ані жыў у доме, але памеж грабоў. 28 Абачыўшы Ісуса, ён крыкнуў, і паў ніцма перад Ім, і сказаў вялікім голасам: „Што Табе да мяне, Ісусе, Сыну Бога Навышняга? прашу Цябе, ня муч мяне". 29 Бо расказаў нячыстаму духу выйсьці з гэтага чалавека, бо шмат разоў імаў яго, і сьцераглі яго зьвязанага ланцугамі і ў путах; але ён разрываў вязі, і гнаў яго нячысьцік на пустыні. 30 І Ісус папытаўся ў яго, кажучы: „Што за імя твае?" І ён сказаў: „Легіён", бо шмат нячысьцікаў было ўвыйшоўшы ў яго. 31 І яны прасілі Яго, каб Ён не казаў ім ісьці ў бяздоньне.

32 І вось, пасьцілася там на гарах вялікая чарада сьвіньняў; і прасілі Яго дазволіць ім увыйсьці ў іх. І Ён дазволіў ім. 33 Тады нячысьцікі, вышаўшы зь людзіны, увыйшлі ў сьвіньні; і рынулася чарада із стромы ў возера, і патанула. 34 А паслужы, абачыўшы, што сталася, уцяклі й наказалі ў месце й на сёлах. 35 І вышлі абачыць, што сталася; і прышлі да Ісуса, і засьпелі чалавека, з каторага вышлі нячысьцікі, ля ног Ісусавых седзячага, адзеўшыся і ў добрым розуме; і баяліся. 36 І тыя, што бачылі, паведалі ім, як быў уздароўлены апанаваны нячысьцікамі. 37 І прасіў яго ўвесь груд аколцы Гадарынскае адыйсьці ад іх, бо агарнуў іх вялікі страх. Ён увыйшоў у струг і зьвярнуўся.

38 І прасіў Яго чалавек, з каторага вышлі нячысьцікі, каб быць ізь Ім; але Ісус выправіў яго, кажучы: 39 „Зьвярніся да дому свайго і павядай, якія вялікія рэчы ўчыніў табе Бог". І адышоў, агалашаючы па ўсім месце, якія вялікія рэчы ўчыніў яму Ісус.

40 І сталася, як Ісус зьвярнуўся, што груд із радасьцяй прыняў Яго, бо ўсі чакалі Яго. 41 І вось, прышоў чалавек, імям Яір, а ён быў начальнік бажніцы, і, паўшы ў ногі Ісусу, прасіў Яго, каб увыйшоў у дом ягоны; 42 Бо ён меў адзіную дачку год дванаццаць веку, і тая канала. А як Ён ішоў, груд ціснуў Яго.

43 І жонка, дванаццаць год хворая на крываток, што ўсю сваю маемасьць выдала на лекараў і ў ні воднага не магла вылячыцца, 44 Прыступаючы адзаду, дакранулася да кутаса адзецьця Ягонага, і якга ейны крываток запыніўся. 45 А Ісус сказаў: „Хто дакрануўся да Мяне?" Як жа ўсі перачылі, Пётра а былыя зь Ім казалі: „Вучыцелю, груд напірае на Цябе й

цісьне, а Ты кажаш: „Хто дакрануўся да Мяне?” ” 46 А Ісус сказаў: „Хтось дакнуўся да Мяне, бо Я пазнаў, што моц вышля зь Мяне”. 47 І як жонка абачыла, што ня ўтоіцца, падышла дрыжачы і, ніцма паўшы перад Ім, паведаміла Яму перад усім людзям дзеля чаго дакранулася да Яго, і як была якга ўздараўлена. 48 І Ён сказаў ёй: „Высьмелся, дачка! вера твая ўздаравіла цябе, ідзі ў супакою”.

49 Як Ён яшчэ казаў, прыходзе адзін ад начэльніка бажніцы й кажа яму: „Дачка твая памерла; ня трудуй Вучыцеля балей”. 50 Але Ісус, пачуўшы, адказаў яму, кажучы: „Ня бойся, адно вер, і яна будзе ўздараўлена”. 51 І, прышоўшы да дому, не дазволіў нікому ўвайсьці, апроча Пётры а Якава а Яна а айца а маці дзевачыных. 52 І ўсі плакалі а галасілі па ёй; але Ён сказаў: „Ня плачча: яна не памерла, але сьпіць”. 53 І сьмяліся зь Яго, ведаючы, што яна памерла. 54 Ён жа, выправіўшы ўсіх вонкі, моцна ўзяў яе за руку й гукнуў, кажучы: „Дзевачка, устань!” 55 І дух ейны зьвярнуўся да яе; і яна якга ўстала, і Ён казаў даць ёй есьці. 56 І зумеліся бацькі ейныя. Ён жа расказаў ім нікому ня гукіць праз тое, што сталася.

9 І згукнуўшы двананцадзёх вучанікаў Сваіх, даў ім моц а ўладу над усімі нячысьцікамі і лячыць ад хваробаў. 2 І паслаў іх абяшчаць гаспадарства Божае і ўздараўляць хворых. 3 І сказаў ім: „Не бярыце нічога ў дарогу, ані посаха, ані капшукі, ані хлеба, ані грошы, ані майце кажны двух адзепцяў. 4 І ў які-лень дом увыйдзеце, там заставайцеся і стуль адыходзьце. 5 А калі йдзе ня прыймуць вас, выходзьце зь места таго, атрасіце таксама й тый пыл із ног сваіх, на сьветчаньне на іх. 6 І вышаўшы, хадзілі скрозь па местачках, абяшчаючы

Дабравесьць і ўздараўляючы ўсюдых.

7 Пачуў Гірад чацьвертнік праз усе, што Ён дзеяў, і заклапаціўся, бо некаторыя дзейкалі, што Ян ускрэс ізь мертвых; 8 А іншыя, што Ілья зьявіўся, і іншыя, што адзін із старавечных прарокаў ускрэс. 9 І сказаў Гірад: „Яна я сьцяў; хто ж ё гэта, праз каторага я чую такое?” І стараўся бачыць Яго. 10 І апосталы, зьвярнуўшыся, паведалі Яму, што зрабілі; і Ён, узяўшы іх, адышоў асобна на пустыннае месца Віфсаіды. 11 А груд, даведаўшыся, пайшоў за ім; і Ён веціў іх, і гукаў ім праз гаспадарства Божае, і ўздараўляў тых, што патрабавалі ўздараўленьня. 12 І як дзень пачаў хінуцца да вечара, тады прыступілі двананцадзёх і казалі Яму: „Распусьці гурбу, каб яны пайшлі да акалічных местачкаў а сёлаў начаваць, каб знайшлі еміны, бо мы тут на пустынным месцу”. 13 Але Ён сказаў ім: „Вы дайце ім есьці”. Яны ж казалі: „У нас няма балей за пяць букаткаў і дзьве рыбы; хіба пайсьці й купіць ежы ўсяму люду гэтаму?” 14 Бо іх было каля пяцёх тысячаў чалавекаў. Але Ён сказаў вучанікам Сваім: „Рассадзіце іх грудзі па пяцьдзясят”. 15 І яны зрабілі так, і рассадзілі ўсіх. 16 Тады Ён узяў пяць букаткаў і дзьве рыбы, глянуўшы на неба, і дабраславіў іх, і ламіў, і даваў, вучанікам, пасуліць кажнаму з гурбы. 17 І елі, і пад'елі, і ўзялі лішніцы двананцаць кашоў кавалкаў.

18 І сталася, як Ён маліўся апырыч, што вучанікі Ягоня былі зь Ім. І Ён папытаўся ў іх, кажучы: „За каго Мяне гурба мае?” 19 Яны, адказуючы, казалі: „За Яна Хрысьціцеля, а некаторыя за Ілью, а іншыя, што адзін із старавечных прарокаў ускрэс”. 20 Ён сказаў ім: „А вы за каго Мяне маеце?” Пётра,

адказуючы, сказаў: „За Хрыста Богажа“.

21 Але Ён стродка раскажаў нікому гэтага не казаць, 22 Кажучы: „Сын Людзкі мае шмат цяпець, і быць адхіненым старцамі а найвышшымі святарамі а кніжнікамі, і быць забітым, а на трэці дзень ускраснуць“.

23 І сказаў усім: „Калі хто хоча йсці за Імню, адрачыся самога сябе, бяры крыж свой на кажны дзень і йдзі за Імню. 24 Бо хто хоча жыцьцё свае захаваць, тый згубе яго; а хто згубе жыцьцё свае дзеля Мяне, тый захавае яго. 25 Бо што за карысць людзіне прыдбаць увесь сьвет, а сябе самога загубіць альбо сабе пашкодзіць? 26 Бо хто засароміцца Мяне а словаў Маіх, таго Сын Людзкі засароміцца, як прыйдзе ў славе Сваёй а Айцовай а святых ангілаў.“

27 „Бо кажу вам праўду: ё не катрыя із стаячых тут, каторыя не паспытаюцца сьмерці, пакуль не абачаць гаспадарства Богажа“.

28 І сталася за дзён васьмі ад гэтае мовы, што, узяўшы Пётру, Яна а Якава, узяўшы Ён на гару маліцца. 29 І сталася, як маліўся, што выгляд віду Ягонага адмяніўся, і адзецьце Ягонае стала белае, бліскае. 30 І вось, два мужы мужавалі зь Ім, каторыя былі Масей а Ільля. 31 Зьявіўшыся ў славе, мужавалі праз выхад Ягоны, каторы Ён меў зьдзяець у Ерузаліме. 32 А Пётра а былыя зь ім аджараныя былі сном; а як прачнуліся, абачылі славу Ягоную і двух мужоў, што стаялі зь Ім. 33 І сталася, як яны адходзілі ад Яго, што Пётра сказаў Ісусу: „Вучыцелю, добра нам тут быць: зрабіма тры буданы, адзін Табе, і адзін Масею, і адзін Ільлі“, ня ведаючы, што гукаў. 34 Як ён гэтак гукаў, найшоў булак і ахінуў іх; і яны спалохаліся, як увыйшлі ў булак. 35 І пачуўся го-

лас із булаку, кажучы: „Гэта Сын Мой любовы; Яго слухайце“. 36 Як пачуўся голас гэты, Ісус застаўся адзін. І яны маўчалі, і нікому не казалі тых дзён нічога з таго, што бачылі.

37 І сталася, што наступнаго дня, як яны зышлі з узгорку, шмат гурбы пераняло Яго. 38 І вось, чалавек із гурбы загукáў, кажучы: „Вучыцелю! малю Цябе, глянь на сына майго, бо ён — адзінае дзяцё мае. 39 Яго хапае дух, і ён зьнецікі крычыць, і кідае ім із пенаю; і, раніўшы яго, ледзь адыходзе ад яго. 40 І я прасіў вучанікаў Тваіх выгнаць яго, але яны не маглі“. 41 Ісус жа, адказуючы, сказаў: „О родзе, няверны а крутадушны! пакуль буду з вамі і буду цяпець вас? Прыведзі сына свайго сюды“. 42 І як тый яшчэ йшоў, нячысьцік ірваў яго і моцна кідаў; але Ісус зганіў нячысьціка, і ўдаравіў дзяцюка, і аддаў яго айцу ягонаму. 43 І зумяваліся усі з магутнасьці сілы Богажа.

А як усі дзіваваліся з усяго, што ўчыніў Ісус, Ён сказаў вучанікам Сваім: 44 „Улажыце вы сабе ў вушы словы гэтыя: Сын Людзкі будзе выданы ў рукі людзкія“. 45 Але яны не разумелі слова гэтага, і яно было цьмянае ім, каб яны не спатачылі яго; і пытацца ў яго праз гэтае слова баяліся.

46 Узьнікла сьпярэчка памеж іх, каторы зь іх быў бы найвялікшы. 47 Ісус жа, ведаючы сьпярэчкі сэрца іхнага, узяўшы дзяцё, пастанавіў яго ля сябе 48 І сказаў ім: „Хто прыме дзяцё гэтае ў імя Мае, Мяне прыме; а хто прыме Мяне, прыме таго, хто паслаў Мяне; бо хто найменшы памеж усіх вас, тый будзе вялікі“.

49 І Ян, адказуючы, сказаў: „Вучыцелю! мы бачылі чалавека, што імям Тваім выганяў нячысьцікаў, і забаранілі яму, бо ён ня ходзе

з намі". 50 А Ісус сказаў яму: „Не бараніце, бо хто ня супроці нас, тый за нас”.

51 І сталася, як бліжэў час, што Ён меў быць узяты ўгару, Ён ста-наўко пастанавіў ісьці да Ерузаліму. 52 І паслаў пасланцоў перад відзеньням Сваім; і яны пайшлі, і ўвайшлі ў сяло самарскае, каб зрабіць прыгатову Яму. 53 І не прынялі Яго, бо відзеньне Ягонае было зьвернена да Ерузаліму. 54 І, ба-чачы гэта, вучанікі Ягоныя, Якаў а Яан, казалі: „Спадáру! калі хо-чаш, мы скажам, каб агонь зышоў зь неба й спаліў іх, як і Ільля зра-біў?”. 55 Але Ён, абярнуўшыся, зганіў іх, кажучы: „Ня ведаеце, чыйго вы духу; 56 Бо Сын Людзкі ня прышоў губіць жыцці людзкія, але спасаць”. І пайшлі да другога сяла.

57 І сталася, што, як яны йшлі дарогаю, хтось сказаў Яму: „Я пайду за Табою, куды толькі Ты пойдзеш”. 58 Ісус жа сказаў яму: „Лісы маюць норы, і птушкі нябёсныя — гнезды, але Сын Людзкі ня мае йдзе галавы прытуліць”.

59 І сказаў другому: „Ідзі за Імною”. Але ён сказаў: „Спадáру! дазволь імне сыярша пайсьці й пахаваць айца свайго”. 60 Ісус сказаў яму: „Няхай мертвыя хаваюць мертвых, але ты йдзі й абяшчай гаспадарства Божае”.

61 І іншы таксама сказаў: „Спадáру! я пайду за Табою, але дазволь імне сыярша пайсьці развітацца з хатнімі сваімі”. 62 Ісус жа сказаў яму: „Ніхто, хто кладзецця рукў сваю на плуг і азіраецца назад, ня гожа да гаспадарства Божага”.

10 Просьле гэтага Спадар прызна-чыў іншых семдзясят і паслаў іх па двух перад відзеньням Сваім да кажнага места а месца, куды Сам маніўся йсьці. 2 І сказаў ім: „Жніво запраўды вялікае, але ра-

ботнікаў мала; дык маліце Спадара, каб выправіў работнікаў да жніва Свайго. 3 Ідзіце; вось, Я пасылаю вас, як ягняты памеж ваўкоў. 4 Не нясіце із сабою ані хатуля, ані капшук, ані вобую, і нікога не зда-роўце на дарозе. 5 І ў які дом увыйдзеце, найперш скажыце: „Супакой дому гэтаму”. 6 І калі будзе там сын супакою, супакой ваш супачыне на ім; калі не, ён зьвернецца да вас. 7 І ў тым самым доме заставайцеся, адучы й п’ючы тое, што ё ў іх, бо гожа работнік заплаты свае; не пераходзьце з дому да дому. 8 І да якога места прыйдзеце, і прыймуць вас, ежча, што пастановяць перад вамі. 9 І ўздараўляйце хворых у ім, хто ёсьць у ім, і кажыце ім: „Бліжыцца да вас гаспадарства Божае”. 10 Калі ж увыйдзеце ў якое места, і ня прыймуць вас, то, выпайшы на вуліцу, скажыце: 11 „І пыл, прыліплы да нас ізь места вашага, страсеем вам із ног нашых; ведайце, адылі, што дабліжылася да вас гаспадарства Божае”. 12 Але кажу вам, што Садоме таго дня лацьвей будзе, чымся месту таму.

13 „Бяда табе, Хоразыне! Бяда табе Віфсаіда! бо калі б магучыя ўчынкі сталіся ў Тыру а Сыдоне, якія сталіся ў вас, яны даўно пакаляліся б, седзячы ў зрэб’ю а попеле. 14 Але лацьвей будзе Тыру а Сыдону на судзе, чымся вам. 15 І ты, Капернауме, што аж да неба ўзняўся, аж да пеклы ськіне-ны будзеш. 16 Хто слухае вас, слухае Мяне; і хто грэбуе вамі, грэбуе Імною; а хто грэбуе Імною, грэбуе Тым, хто паслаў Мяне”.

17 Семдзясят звярнуліся з рада-сьцяй, кажучы: „Спадáру! навет нячысьцікі паддаюцца нам у імя Твае”. 18 Ён жа сказаў ім: „Я ба-чыў шайтанá, што, як маланьня, ва-ліўся зь неба. 19 Во, даю вам уладу таптаць гады а скарпіёны і ўсю моц нэпрыяцельскую, і нішто ніяк

вам не пашкодзе. 20 Ня цешчася, адылі, з таго, што дужі вам паддаюцца; але вaley цешчася з таго, што імёны вашыя напісаныя на нябёсах”.

21 Тае ж гадзіны Ісус цешыўся у Духу Сьвятым і сказаў: „Дзякую Табе, Войча, Спадару неба й зямлі, што Ты скаваў гэта ад мудрых а разумных і аб’явіў гэта бязьлеткам. Але, Войча, бо так зылюб было Табе.

22 „Усе перада́на Імне Айцом Маім; і ніхто ня ведае, хто ё Сын, апрача Айца; і хто ё Айцец, апрача Сына, і каму Сын хоча аб’явіць”.

23 І, звярнуўшыся да вучанікаў, сказаў ім апыгч: „Шчасьлівыя вычы, каторыя бачаць, што вы бачыце! 24 Бо кажу вам, што шмат якія прарокі а каралёве хацелі бачыць, што вы бачыце, але ня бачылі, і чужь, што вы чуеце, але ня чулі”.

25 І вось, адзін праўнік устаў і, спакушаючы Яго, сказаў: „Вучыцелю! што я маю рабіць, каб спала імне жыцьцё вечнае?” 26 І Ён сказаў яму: „У законе што напісана? як чытаеш?” 27 А ён, адказуючы, сказаў: „Любі Спадара Бога свайго з усяго сэрца свайго, і з усяе душы свае, і з усяе сілы свае, і з усяе думкі свае, і прыцяля свайго, як самога сябе”. 28 І сказаў яму: „Добра ты адказаў; гэтак рабі, і будзеш жыць”. 29 Але ён, хочучы аправіцца, кажа Ісусу: „А хто мой прыцяль?” 30 І, адказуючы, Ісус сказаў: „Адзін чалавек ішоў зь Ерузаліму да Ерыхону і лўчыў памеж разбойнікаў, каторыя зьдзерлі зь яго адзецьце, і равілі, і адышлі, пакінуўшы яго паў мёртвага. 31 І прыгадзілася, што тудэй зыходзіў адзін сьвятар і, згледзіўшы яго, прайшоў другім бокам. 32 Падобна й Левіт, быўшы на тым месцу, падышоў, паглядзеў і прайшоў другім бокам. 33 Але Самаранін якісь, падарожжуючы, лўчыў на яго і, аба-

чыўшы яго, зжаліўся над ім. 34 І падышоў да яго, завязаў раны яму, узьліўшы алівы а віна; і, пасадзіўшы яго на стачыну сваю, прывёз яго да заезду і заапекаваўся ім. 35 А назаўтрае, ад’яжджаючы, выняў два дынары, даў гаспадару і сказаў яму: „Заапякуйся ім; і што балей выдасі, я, як звярнуся, аддам табе”. 36 Дык каторы з гэтых трох, здаецца табе, прыцяль таму, хто лўчыў памеж разбойнікаў?”

37 І ён сказаў: „Тый, што зьмілаваўся над ім”. І сказаў яму Ісус: „Ідзі, і ты рабі таксама”.

38 І сталася, як ішлі, што Ён увыйшоў да аднаго сяла. 39 Жонка ж адна, імям Мархва, прыняла Яго да дому. 39 І ў яе была сястра, званая Марыя, каторая села ля ног Ісусавых і слухала слова Ягонае. 40 Але Мархва клапатала каля шмат паслугі, а, падышоўшы да Яго, сказала: „Спадару; ці не парушае Цябе, што сястра мая пакінула мяне адну паслугаваць? Дык скажы ёй, каб памагла імне”. 41 І, адказуючы, сказаў ёй Ісус: „Мархва! Мархва! ты рупішся а клапацішся праз шмат што; 42 Але з мала чаго аднаго надабе. І Марыя абрала добрую дзель, каторая ня будзе аднята ад яе”.

11 І сталася, як Ён на адным месцу маліўся, і перастаў, што адзін із вучанікаў ягоных сказаў Яму: „Спадару, навучы нас маліцца, як і Яан навучыў вучанікаў сваіх”. 2 І Ён сказаў ім: „Калі моліцеся, кажыце: „Войча наш, Каторы ёсьць у небе! сьвяціся імя Твае; прыйдзі гаспадарства Твае; будзь воля Твая, як на небе, так на зямлі. 3 Хлеба нашага штадзённага дай нам што дня; 4 І даруй нам грахі нашыя, бо й мы даруем кажнаму даўжбіту нашаму; і ня ўводзь нас на спакусу, але збаў нас ад злога”.

5 І сказаў ім: „Каторы з вас будзе

мець прыяцеля, і прыйдзе да яго а поўначы, і скажа яму: „Прыяцелю, пазыч імне тры букаткі; 6 Бо прыяцель мой з дарогі зайшоўся да мяне, і я ня маю нічога пасуліць яму”. 7 А тый з хаты адкажа й скажа: „Не парушай мяне; дзверы ўжо замкнёны, і дзеці мае з імною ў ложку; не магу ўстаць і даць табе”. 8 І кажу вам, хоць ён ня ўстане й ня дасьць яму з прыязні; з начэпнасьці ягонае, адылі, устаўшы, дасьць яму, колькі патрабуе. 9 І Я кажу вам: прасіце, і дасца вам; шукайце, і знойдзеце; стукайце, і адчыняць вам; 10 Бо кажны, хто просе — адержуе; і хто шукае — знаходзе; і таму, хто стукае — адчыняюць.

11 „І калі б у каторага з вас айца сын папрасіў хлеба, ці падасьць яму камень? альбо рыбы, ці падасьць яму гада замест рыбы? 12 Альбо, калі папросе яйца, ці падасьць яму скарпіёна? 13 Дык калі вы, благія, умеете даваць добрыя падаркі дзяцём сваім, пагадове Айцец нябёсны дасьць Духа Сьвятога тым, што ў Яго просяць”.

14 І Ён выгнаў нячысьціка, каторы быў немы; і сталася, як нячысьцік вышаў, што немы гўкаў; і груд дзіваваўся. 15 Але некаторыя з іх гўкалі: „Ён выганяе нячысьцікаў сілаю веельзэвула, князя нячысьцікаў”.

16 А іншыя, спакушаючы, прасілі ў яго знаку зь неба.

17 Але Ён, ведаючы падумкі іхныя, сказаў ім: „Кажнае гаспадарства, падзеленае само ў сабе, пусьце; і дом, падзелены сам у сабе, валіцца. 18 Калі шайтан таксама падзеліцца сам у сабе, як устое гаспадарства ягонае? А вы гўкаеце, што Я веельзэвулам выганяю чартоў. 19 І калі Я веельзэвулам выганяю нячысьцікаў, то сынове вашыя кім выганяюць? Дык яны будуць вам судзьдзямі. 20 Але калі

Я палцам Божым выганяю нячысьцікаў, прышло да вас гаспадарства Божае. 21 Калі дужасіл, узброіўшыся, сьцеражэць палац свой, у бяспечнасьці маемасьць ягоная. 22 Але калі дужшы за яго нападзец на яго і пераможа яго, ён адбярэць у яго ўсю зброю ягоную, на каторую ён спадзяваўся, і падзеле заграбленае ў яго. 23 Хто ня з Імною, тый супроці Мяне; і хто ня зьбірае зь Імною, раськідае.

24 „Як нячысты дух выйдзе зь людзіны, ходзе па сухіх месцах, шукаючы супачынку, і, не знаходзячы, кажа: „Зьвярнуся да дому свайго, скуль вышаў”. 25 І, прышоўшы, знойдзе яго падмеценым а прыбраным. 26 Тады йдзець і бярэць сямёх іншых духоў, негяднейшых за сябе, і, увыйшоўшы, живуць там. І апошнне таму чалавеку горшае за першае”.

27 І сталася, як Ён гўкаў гэта, што адна жонка з груды ўзьняла голас свой і сказала яму: „Дабраслаўленае ўлоньне, што насіла Цябе, і пелькі, каторыя Ты ссаў”. 28 А Ён сказаў: „Але дабраслаўленыя ж тыя, што слухаюць слова Божае і дзяржаць яго”.

29 Як жа люд ціснуўся, Ён пачаў гўкаць: „Род гэты ліхі; яны знаку шукаюць, і знак ня дасца яму, апрача знаку Ёны прарокі; 30 Бо, як Ёна быў знакам Нінявянам, так і Сын Людзкі будзе знакам гэтаму роду.

31 „Караліца паўднявая паўстане на суд ізь людзьмі роду гэтага і засудзе іх, бо яна прышла з канцоў зямлі слухаць мудрасьць Салымонаву; і во, вялікшы за Салымона тут. 32 Нінявяне паўстануць на суд ізь родам гэтым і засудзяць яго, бо яны пакаяліся на казань Ёніну; і во, вялікшы за Ёну тут.

33 Ніхто, засьвяціўшы лянпу, не станове яе ў патайным месцу ані

пад карэц, але на падстаноўку, каб праходзячыя бачылі сьвятліню.

34 Лянпа цела ё вока; дык, калі вока твае здаровае, то і ўсе цела твае поўнае зырчыні; але калі благое, цела твае таксама поўнае цямоты. 35 Дык уважай, каб сьвятліня, што ёсьць у табе, ня была цямотаю. 36 А калі ўсе цела твае зыркае, бяз часьці цёмнага, усе будзе зыркае, як калі лянпа, сьвецячы, зьзяе”.

37 І, як Ён гукаў, адзін фарысэй прасіў яго палуднаваць ізь ім; Ён прышоў і ўзьлёг ля столу. 38 І фарысэй зьдзіваваўся, як абачыў, што Ён ня мыўся перад палудням. 39 І Спадар сказаў яму: „Цяпер вы, фарысэі, чысьціце навоннасьць коўняў а місаў, але нутр вашы поўны грабжу а нягоднасьці. 40 Неразумныя! ці ня тый, што ўчыніў наводнае, учыніў і нутранае? 41 Але валей давайце ўбожыну з таго, што маеце, і вось, усе ў вас будзе чыстае. 42 Але бяда вам, фарысэі! бо вы даіце дзесяціну зь мяты, руты і ўсялякага зельля, але абмінаеце суд а любоў Божую; гэта належыла рабіць, і гэнага не пакідаць. 43 Бяда вам, фарысэі! бо вы любіце першыя месцы ў бажніцах і здарованьні на таргох. 44 Бяда вам, кніжнікі а фарысэі, двудушнікі! бо вы, як грабы нявідомыя, і людзі ходзяць над імі, ня ведаючы гэтага”.

45 Тады адзін із праўнікаў, адказуючы, казаў Яму: „Вучыцелю! гэта кажучы, Ты й нас зьневажаеш”. 46 І Ён сказаў: „І вам, праўнікі, бяда, бо вы цяжарыце людзёў цяжарамі нявыноснымі, а самы адным палцам сваім не датыкаецеся да цяжараў. 47 Бяда вам! бо вы будзеце помнікі прарокам, а айцове вашы забілі іх. 48 Дык вы сьветчыце, што пацьвярджаеце ўчынкі айцоў вашых, бо яны запраўды забілі іх, а вы будзеце ім помнікі. 49 Затым і Мудрасьць Божая сказала:

„Я пашлю ім прарокаў а апосталаў, і зь іх заб’юць, і будуць перасьледаваць;” 50 Каб кроў усіх прарокаў, разьлітая ад закладзінаў сьвету, была спагнана з гэтага роду, 51 Ад крыві Авеля аж да крыві Захары, што загінуў памеж аброчніку й Дому. Запраўды кажу вам, яна будзе спагнана з роду гэтага. 52 Бяда вам праўнікі! бо вы ўзялі ключы веды; самы ня ўвыйшлі і ўходзячым пераказілі”.

53 Як Ён гукаў ім гэта, кніжнікі а фарысэі пачалі надта націскаць на Яго, каб прысіліць Яго гукаць шмат праз што, 54 Цікуючы на Яго і імкнучыся скапіць што-лень із вуснаў Ягоных, каб магчы абвінаваць Яго.

12 Прымеж таго, як зьберліся тысячы груды, ажно ціснулі адны адных, Ён пачаў казаць найперш вучанікам Сваім: „Сьцеражыцеся закісі фарысэйскае, каторая ё двудушнасьць. 2 Бо няма нічога закрытага, што не адкрылася б, і тайнага, чаго не даведаліся б. 3 Затым тое, што вы гукалі ў цямоце, пачуюць у сьвятліні; і што шапталі ў пакоях, будзе агалошана на стрэхах.

4 „І кажу вам, прыцелям Сваім: ня бойцеся тых, што забіваюць цела, а потым ня маюць нічога балей зрабіць. 5 Але скажу вам, каго баіцца: бойцеся таго, хто, па забіцьцю, мае ўладу ўкінуць у пеклу; але, кажу вам, таго бойцеся.

6 „Ці ня пяць вераб’ёў прадаюць за два пенязі? і ні водзін ізь іх не забыты ў Бога. 7 А нават валасы на галаве вашай усі палічаны. Дык ня бойцеся; вы дарожшыя за шмат вераб’ёў.

8 „Але кажу вам: хто вызнае Мяне перад людзьмі, таго Сын Людзі вызнае перад ангіламі Божымі. 9 А хто запрэцца Мяне перад людзьмі, таго адракуцца перад ангіламі Божымі. 10 І кажнаму, хто скажа

слова на Сына Людзкога, будзе даравана яму, але хто блявузгае на Духа Сьвятога, таму ня будзе даравана.

11 „І калі прывядуць вас да бажніцаў а да старцоў а да ўлады, не клапаціцеся як альбо што вам адказаць, альбо што сказаць: 12 Бо Сьвяты Дух навуча вас тае ж гадзіны, што маеце казаць”.

13 І адзін із грудзі сказаў Яму: „Вучыцелю, скажы брату майму, каб ён падзяліў з імню спадак”. 14 Але Ён сказаў яму: „Чалавеча, хто прызначыў Мяне за судзьдзю альбо за дзельніка памеж вас?” 15 І сказаў ім: „Глядзіце, сьцеражыцеся гальлівасьці, бо жыцьцё чалавечае не залежа ад дастатку нечага, каторы ён мае”.

16 І сказаў ім прыпавесьць, кажучы: „Зямля аднаго багатыра дала добры ўрод. 17 І ён разважаў сам із сабою, кажучы: „Што імне рабіць? бо я ня маю месца, ідзе скласьці плады свае”. 18 І сказаў: „Во, што зраблю: разбуру сьвірны свае, і пастанаўлю большыя, і там памяшчу ўрод свой а маемасьць сваю, 19 І скажу душы сваёй: душа, шмат добра маеш складзенага на шмат год; супачывай, еж, пі, весяліся”. 20 Але Бог сказаў яму: „Дурню, гэтае ночы душў тваю вымагуць ад цябе, дык каму дастанецца тое, што ты прыдбаў?”. 21 Гэтак, хто зьбірае скарбы свае, але не багаты ў Богу”.

22 І сказаў вучанікам Сваім: „Затым кажу вам: не клапаціцеся праз жыцьцё свае, што будзеце есьці, ані празь цела, у што адзецца. 23 Жыцьцё большае за ежу, і цела — за адзежу. 24 Паглядзіце на грутаны: яны ня сеюць ані жнуць, ня маюць стопак ані сьвірнаў, і Бог жыве іх; колькі ж лепшыя вы за птушкі? 25 І хто з вас, клапацячыся, можа дадаць росту сабе адзін локаць? 26 Дык калі найменшага гэтага ня

можаце зрабіць, нашто клапаціцца праз засталае?

27 „Паглядзіце на лілі, як яны растуць: не працуюць ані прадуюць; але кажу вам, што Салямон у вусёй славе сваёй не адзяваўся, як адна зь іх. 28 Дык калі Бог так адзяець траву, што сядні ё на полю, а заўтра будзе ўкінена ў печ; пагатове вас, малаверныя.

29 „І ня шукайце, што будзеце есьці альбо што піць, і не клапаціцеся, 30 Бо гэтага ўсяго шукаюць народы гэтага сьвету, а ваш Айцец ведае, чаго вам надабе. 31 Але налей шукайце гаспадарства Божага, а ўсе гэта дадасца вам.

32 „Ня бойся, чародка! бо падбалася Айцу вашаму даць вам гаспадарства. 33 Прадавайце маемасьць сваю і давайце ўбожыны. Гатуйце сабе мякі нестарэючыя, скарб на нябёсах, каторы ня гіне, ідзе злодзей ня бліжыцца ані моль ня псуець; 34 Бо йдзе скарб вапшы, там і сэрца вашае будзе.

35 „Няхай сьцёгны вапшы будуць падперазаныя і лянпы гаручыя: 36 І вы будзеце падобныя да людзей, што чакаюць спадара свайго, калі ён зьвернецца зь вясельля, каб, як ён прыйдзе а пастукае, зараз аддамкнуць яму. 37 Шчасьлівыя слугі тыя, каторых спадар, прышоўшы, засьпее чукавых; запраўды кажу вам, што ён падпяражацца, і пасадзе іх, і, падходзячы, будзе паслугаваць ім. 38 І калі ў другую, і калі ў трэйцюю варту прыйдзе, і засьпее так — шчасьлівыя слугі тыя.

39 „І тое ведайце, што калі б гаспадар дому ведаў, каторае гадзіны прыйдзе злодзей, ён ня спаў бы і не дазволіў бы падкапацца пад дом свой. 40 Затым таксама будзьце гатовы, бо Сын Людзкі прыйдзе тае гадзіны, калі ня думаець”.

41 Тады Пётра сказаў Яму: „Спададаць росту сабе адзін локаць? ці таксама ўсім?” 42 І Спадар ска-

заў: „Дык хто ё тый верны а мудры дамавер, каторага Спадар паставіў над чэлядзяй Сваёй, даваць дзель ежы ў пару? 43 Шчасьлівы слуга, каторага спадар ягоны, прышоўшы, засьпее так робячы. 44 Запраўды кажу вам, што прызначы яго за загадніка над усёй маемасьцяй сваёй. 45 Але калі слуга скажа ў сэрцу сваім: „Спадар мой позьніцца прысьці”; і пачнець біць слугаў а служэбкі, і есьці а піць а п’янчыцца, 46 То прыйдзе спадар слугі таго дня, калі ён не спадзяецца, і гадзіны, што ён ня ведае, і патнець яго, і прызнача яму дзель ізь нявернымі. 47 Слуга ж тый, што ведаў волю спадача свайго, і не прыгатаваўся ані зрабіў подле волі ягонае, будзе шмат біты. 48 А каторы ня ведаў і зрабіў гожае біцьця, будзе біты мала. Бо каму шмат дана, з таго будзе шмат вымагацца; і каму шмат паручыл, з таго балей спаганяць будучь.

49 „Агонь прышоў Я пусьціць на зямлю, і як хацеў бы, каб ён ужо загарэўся! 50 Хрыстом Я маю крысьціцца, і як Я тамуюся, пакуль гэта зьдзецца!”

51 „Ці думаеце, што Я прышоў даць супакой на зямлі? Не, кажу вам, але баржджэй падзел. 52 Бо адгэтуль пяцёх у вадным доме будуць падзяліўшыся: тры супроці двух, і два супроці трох. 53 Будучь падзяліўшыся: айцец супроці сына, і сын супроці айца; маці супроці дачкі, і дачка супроці маці; сьвякравыя супроці нявесткі, і нявестка супроці сьвякрыні”.

54 Скажаў жа й грудзі: „Як вы бачыце хмару, што падыймаецца із захаду, зараз кажаце: „Будзе лівун”; і дзеецца гэтак. 55 І як паўднёвы вецер вее, кажаце: „Будзе гарачыня”; і бывае. 56 Двудушнікі! від неба й зямлі вы ведаеце як адрозьневаць, але як гэта ё, што ня можаце адрозьневаць гэтага часу?

57 Але і чаму нават па самых сабе ня судзіце, што справядлівае?

58 „Як ты йдзеш да старца з праціўнікам сваім, на дарозе пастарайся вывальніцца ад яго, каб ён ня прывёў цябе да судзьдзі, а судзьдзя не аддаў цябе паслугачаму, а паслугачы ня ўкінуў цябе ў вязьніцу. 59 Кажу табе: ня выйдзеш стуль, пакуль не заплаціш да апошняга пенязя.

13 У тым часе былі прытомныя некаторыя, што накіравалі Яму праз Галілея, каторых кроў зьмяшаў Пілат із аброкамі іхнімі. 2 І, адказуючы, Ён сказаў ім: „Ці думаеце вы, што тыя Галілеяне былі грэшнікі большыя за ўсіх Галілея, што так пацярпелі? 3 Не, кажу вам, але, калі не пакаецца, усі таксама загінеце. 4 Альбо, ці думаеце, што тых асьмінанцадзёх, на каторых завалілася вежа Сілоамская й забіла іх, былі віншныя за ўсіх людзёў, што жывуць у Ерузаліме? 5 Не, кажу вам, але, калі не пакаецца, усі таксама загінеце”.

6 І сказаў ім гэтую прыпавесьць: „Меў хтось пасаджаную ў вінішчу сваім фігу; і прышоў шукаць плоду на ёй, і не знайшоў. 7 І сказаў вінару: „Вось, я тры гады прыходжу, гледзячы плоду на гэтай фізе, і не знаходжу; сьсячы яе: нашто яна й зямлю псуец?” 8 Але ён, адказуючы, кажа яму: „Спадару! пакінь яе й на гэты год, пакуль я абкапаю яе й абкладу гноям; 9 Ці ня дасьць плоду; калі не, просьце таго сьсячы яе”.

10 І вучыў Ён у ваднай з бажніцаў у сыботу: 11 І вось, была жонка, што мела духа недалужнасьці асьмінанцадзё год, і яна была скорчыва. 12 І Ісус, абачыўшы яе, пагукнуў і сказаў ёй: „Жонка, ты вывальне на ад недалужнасьці свае”. 13 І паклаў рукі Свае на яе, і яна якгавыпрасталася, і славала Бога. 14 Ня-

чэльнік бажніцы, адказуючы, гневаючыся, што Ісус уздаравіў у сыботу, сказаў груды: „Ён шэсьць дзён, у каторыя належа рабіць, у тыя прыходзьце і ўздараўляйцеся, а ня ў сыботні дзень”. 15 Але Спадар, адказуючы, сказаў: „Двудупнікі! ці ня кажны з вас адвязае ў сыботу вала свайго альбо асла свайго ад жолабу і вядзець яго паіць? 16 А гэтую дачку Абрагамову, каторую шайтан звязаў, вась, ужо асьміннапаць год, не належыла вывальніць ад вязі гэтае ў сыботні дзень?”

17 І, як Ён казаў гэта, усі, што працівіліся Яму, засароміліся, а ўвесь груд цешыўся з усіх славурых учынкаў, каторыя былі ўчынены Ім. 18 Ён жа сказаў: „Да чаго падобнае гаспадарства Божае? і да чаго магу прыраўнаваць яго? 19 Яно падобнае да гарчычнага зярняці, каторае, узяўшы, пасадзіў чалавек у гародзе сваім; і вырасла, і стала вялікім дзервам, і птушкі нябёсныя перабывалі ў гольлю яго”.

20 І ўзноў сказаў: „Да чаго прыраўную гаспадарства Божае? 21 Яно падобнае да закісі, каторую жонка узяўшы, уклала ў тры меркі мукі, пакуль ня ўкісла ўсе”.

22 І падарожжаваў Ён перазь месцы а сёлы, вучачы й робячы падарожжа да Ерузаліму. 23 І хтось сказаў Яму: „Спадару! ці мала тых, што спасаюцца?” Але Ён сказаў ім: 24 „Зглыбока сілуйцеся ўвэйсьці пераз вузкія дзьверы, бо кажу вам, шмат хто будзе шукаць увэйсьці, і ня зможа. 25 Як дамовы гаспадар устане й замкнець дзьверы, тады вы, стоячы вонках, будзеце стукаць у дзьверы, кажучы: „Спадару! адмакні нам”; але Ён, адказуючы, скажа вам: „Ня знаю вас, скуль вы”. 26 Тады пачніце казаць: „Мы елі ў прытомнасьці Тваёй і пілі, і Ты вучыў нас вуліцах нашых!” 27 Але Ён скажа: „Кажу вам: ня знаю вас, скуль

вы; адступіцеся ад Мяне ўсі дзеючыя бяспраўе”. 28 Там будзе плач а скрыгот зубамі, як абачыце Абрагама а Ісака а Якава і ўсіх прарокаў у гаспадарстве Божым, а сябе выгнаных вон. 29 І прыйдучь із усходу а захаду а з поўначы а з паўдня, і ўзьлягучь ля столу ў гаспадарстве Божым. 30 І вась, ёсьць апошнія, што будуць першымі, і ё першыя, што будуць апошнімі”.

31 Тае ж гадзіны прышлі некаторыя фарысэі, кажучы Яму: „Выйдзі і йдзі адгэтуль, бо Гірад хоча забіць Цябе”. 32 І сказаў ім: „Ідзіце, скажыце гэнаму лісу: „Вась, выганяю нячысьцікаў і ўздараўляю сядні й заўтра, а пазаўтра скончу. 33 Маю Я, адылі, падарожжаваць сядні й заўтра й наступнога дня, бо ня можа быць, каб прарока загінуў вонках Ерузаліму”. 34 Ерузаліме, Ерузаліме, што забіваеш прарокаў і камянуеш пасланых да цябе! як часта Я хацеў зьберці дзеці твае, як кураводка кураняты свае пад крылы свае, і вы не хацелі! 35 Вась, дом вапшы пакінены вам пусты. І кажу ж вам, што вы не абачыце Мяне, пакуль ня прыйдзе час, што скажаце: „Дабраславёны Ідучы ў імя Спадарава!””

14 І сталася, як Ён увыйшоў у сыботу ў дом аднаго з начэльнікаў фарысэйскіх есьці хлеб, што ўважна назіралі за Ім. 2 І вась, нейкі чалавек, хворы на вадзянку, быў там перад Ім. 3 І Ісус, адказуючы, гукаў праўнікам а фарысэям, кажучы: „Дазволена ў сыботу ўздараўляць ці не?” 4 Але яны маўчалі. І, няўшы яго, уздаравіў яго, і адпусьціў яго. 5 І, адказуючы, сказаў ім: „У каторага з вас асёл альбо вол уваліцца ў студню, ці ён ня выцягне яго без адвалокі ў сыботні дзень?” 6 І не маглі адказаць Яму на гэта.

7 І сказаў прыпавесьць пазваіным, зацёміўшы, што яны першых месцы

абіралі, кажучы ім: 8 „Калі цябе хто пазваў на вяселье, не ўзьлягай на пярэдняе месца за сталом, каб можа пачэсьліўшага за цябе не пазваў ён, 9 І тый, што пазваў цябе й яго, не падышоў і не сказаў: „Дай месца гэтаму”; і тады із сорамам зоймеш апошняе месца. 10 Але, калі ты пазваны, ідзі й узьляж на апошняе месца, каб тый, што пазваў цябе, падышоўшы, мог сказаць табе: „Прыяцелю, узыйдзі вышэй”; тады будзе табе чэсьць перад усімі, што ўзьлягаюць за сталом із табою; 11 Бо кажны, што павышае сябе, паніжаны будзе; а хто паніжае сябе, будзе павышаны”.

12 І сказаў таксама таму, хто пазваў Яго: „Калі ты спраўляеш палудзень альбо вячэру, не заві прыяцеляў, ані братоў сваіх, ані сваякоў сваіх, ані багатых суседзяў, каб і яны цябе не пазвалі, і ня была табе адплата. 13 Але, як спраўляеш чэсьць, гукай бедных, калекіх, кульгавых, нявісных, 14 І будзеш шчаслівы, бо яны ня маюць адплаты табе, бо будзе заплачана табе ў ускрысеньню справядлівых”.

15 І адзін із тых, што ўзьляжалі за сталом із Ім, служачы гэта, сказаў Яму: „Шчаслівы, хто будзе есці хлеб у гаспадарстве Божым”.

16 І сказаў яму: „Адзін чалавек справіў вялікую вячэру й пазваў шмат каго. 17 І як была гадзіна вячэры, паслаў слугу свайго сказаць пазваным: „Прыходзьце, бо ўжо гатова”. 18 І пачалі ўсі згодна прасіць выбачэння. Першы сказаў яму: „Я купіў зямлю і маю выйсьці паглядзець яе; калі ласка, выбач імне”. 19 А другі сказаў: „Я купіў пяць пар валоў і пайду прабаваць іх; калі ласка, выбачай імне”. 20 А іншы сказаў: „Я ажаніўся і затым не магу прыйсьці”. 21 І, прышоўшы, слуга паведаміў праз усе спадару свайму. Тады дамовы гаспадар, за-

гневаўшыся, сказаў слуге: „Пайдзі борзда па вуліцах а завулках места і прывядзі ўбогіх а калекіх а кульгавых а нявісных”. 22 І слуга сказаў: „Спадару, сталася, як ты казаў, і ё яшчэ месца”. 23 І спадар сказаў слуге: „Пайдзі па дарогах і паўз платоў і прысьлі прыйсьці, каб дом мой напоўніўся; 24 Бо кажу вам, што ні водзін із тых людзей, што былі пазваныя, не паспытаецца вячэры мае”.

25 І вялікія гурбы йшлі з Ім, і Ён, абярнуўшыся, сказаў ім: 26 „Калі хто прыходзе да Мяне, і не зьненавідзе айца свайго а маці а жонкі а дзяцей а братоў а сёстраў, ды і собскага жыцьця свайго, ня можа быць вучанікам Маім; 27 І хто не нясець крыжа свайго, і йдзець за Імною, ня можа быць вучанікам Маім.

28 „Бо хто з вас, зыгачы паставіць вежу, ня сядзе перш і не паліча коштаў, ці мае ён за што споўніць гэта, 29 Каб, як пакладзець пад яе, і ня зможа скончыць яе, усі, што абачаць яе, не пачалі сьмяцца зь яго, 30 Кажучы: „гэты чалавек пачаў станавіць і ня мог скончыць”?

31 „Альбо які кароль, ідучы на бітву ў вайне з другім каралём, ня сядзе перш, не парадзіцца, ці зможа ён із дзесяцма тысячамі сустрэцца зь ідучым на яго з дваццацма тысячамі? 32 І калі не, пакуль тый яшчэ далёка, паслаўшы да яго пасолства, папросе ўмоваў міру.

33 „Гэтак кажны з вас, хто не пакіне ўсяго, што мае, ня можа быць вучанікам Маім.

34 „Соль — добрая, але калі соль страце смак свой, чым адновіш смак яе? 35 Ані ў зямлю, ані ў гной ня годзіцца; яе выкідаюць вон. Хто мае вушы слухаць, няхай слухае”.

15 І ўсі мытнікі а грэшнікі бліжыліся да Яго, слухаць Яго. 2 Фарысэі ж а кніжнікі наракалі,

кажучы: „Гэты прыймае грэшнікаў і есьць ізь імі”.

3 Ён жа сказаў ім гэткую прыпавесьць, кажучы: 4 „Хто з вас, маючы сто авец і згубіўшы адну зь іх, не пакіне дзевяцьдзясят дзевяць на пустыні і ня пойдзе за згубленай, пакуль ня знойдзе яе? 5 А знайшоўшы, кладзець яе на плечы свае, пешачыся; 6 І, прышоўшы двору, згучае прыяцеляў а суседзяў, кажучы: „Цешчася з імною, бо я знайшоў згубленую авечку сваю”. 7 Кажу вам, што так будучь цешыцца ў небе з аднаго пакятнага грэшніка, чымся зь дзевяцьдзясят дзевяцёх справядлівых, каторыя не патрабуюць кацяцца.

8 „Альбо, якая жонка, маючы дзесяць драхмаў, калі згубе адну драхму, не засьвеце лянпы, і не падмяцець хаты, і ня будзе ўважліва шукаць, пакуль ня знойдзе яе? 9 А знайшоўшы, згучае прыяцелкі а суседкі, кажучы: „Цешчася з імною, бо я знайшла драхму, каторую была згубіўшы”. 10 Гэтак, кажу вам, ё радасьць перад ангіламі Божымі з аднаго кятнага грэшніка”.

11 І сказаў: „Якісь чалавек меў двух сыноў; 12 І сказаў айцу малодшы зь іх: „Войча, дай імне прыпадаючую дзель собкасыці”. І падзяліў ім маемасьць. 13 Як мінула троху дзён, малодшы сын, зьбершы ўсе, пайшоў да далёкага краю і там вышышкаў собкасыць сваю, жывучы раськідонліва. 14 А як ён высіліў усе, настала вялікая галадоў у тым краю, і ён згалеў. 15 І пайшоў, і прыстаў да аднаго із жыхараў таго краю, і ён паслаў яго на полі свае пасьціць свіньне. 16 І ён жадаў напоўніць живот свой лускою, што елі свіньне, але ніхто не даваў яму. 17 І, глыбака ўдумаўшыся, сказаў: „Колькі наймітаў у вайца майго маюць даволі хлеба, а я гіну тут з голаду! 18 Устаўшы, пайду да айца свайго і скажу яму:

„Войча, я ізграшыў супроці неба і перад табою, 19 Я ўжо нягожы звацца сынам тваім; прыймі мяне як аднаго з наймітаў сваіх”. 20 І, устаўшы, ён пайшоў да айца свайго. Але, як ён быў яшчэ воддаль, айцец ягоны абачыў яго, і зжаліўся над ім, і пабег, і паў на шыю яму, і горача цалаваў яго. 21 Сын жа сказаў яму: „Войча, я ізграшыў супроці неба й перад табою, я ўжо ня гожы звацца сынам тваім”. 22 Але айцец сказаў слугам: „Вынясьце ўборзьдзе найлепшую адзежу, і адзеньце яго, і дайце жуковіну на рукі яму, і вобуй на ногі; 23 І прывядзьце ўкормленае цялё, і зарэжча яго, і ежма, і весялімася; 24 Бо гэты сын мой быў памершы, і ажыў; быў згубіўшыся, і знайшоўся”. І пачалі весяліцца.

25 „А старшы сын ягоны быў на полю; і, ідучы, як бліжыўся да дому, пачуў музыку а скокі. 26 І, гукнуўшы аднаго зь дзяцюкоў, папытаўся ў яго, што бы гэта было. 27 Тый жа сказаў яму: „Прышоў брат твой, і айцец твой зарэзаў кормнае цялё з тае прычыны, што прыняў яго ўратаванага а здаровага”. 28 Але ён зазлаваўся і не хацеў увыйсьці. І айцец ягоны, вышаўшы, прасіў яго. 29 Адказуючы ж, ён сказаў айцу свайму: „Вось, толькі год я служу тэ і ніколі не выступаў з расказаньня твайго, а ты ніколі ня даў імне й казяняці, каб я мог павесяліцца з прыяцельмі сваімі. 30 А як гэты сын твой, каторы вышышкаў маемасьць тваю зь бязулямі, прышоў, ты зарэзаў яму кормнае цялё”. 31 Ён жа сказаў яму: „Дзяцё, ты заўсёды з імною, і ўсе мае — твае; 32 А з гэтага надабе было весяліцца, бо гэты брат твой быў памершы, і ажыў; быў згубіўшыся, і знайшоўся”.

16 І сказаў таксама вучанікам: „Быў якісь багаты чалавек, што меў аканома, каторага ўдалі

яму, што раськідае маемасьць яго-
ную. 2 І, пагукáўшы яго, сказаў
яму: „Што гэта я чую празь цябе?
здай лічбу з аканомства свайго, бо
ты ня можаш быць балей аканомам’.
3 І аканом сказаў сам сабе: „Што
імне рабіць? бо спадар мой адбірае
аканомства ад мяне: капаць не ма-
гу, прасіць саромлюся. 4 Ведаю,
што зрабіць, каб, як я буду аддале-
ны ад аканомства, мяне прынялі ў
дамы свае’. 5 І, пагукáўшы паасобку
кажнага з даўжбітоў спадара свай-
го, сказаў першаму: „Колькі ты ві-
нен спадару майму?’ 6 А тый ска-
заў: „Сто барылак алівы’. І сказаў
яму: „Вазьмі свой квіт і борздзень-
ка садзіся напішы пяцьдзясят’.
7 Тады сказаў другому: „А ты коль-
кі вінен?’ Ён жа сказаў: „Сто кар-
цоў пшонкі’. І кажа яму: „Вазьмі
свой квіт і напішы асьмідзясят’.
8 І спадар пахваліў несправядлівага
аканом, што разважна зрабіў; бо
сынове веку гэтага разважнейшыя
ў сваім родзе за сыноў сьвятліні.
9 І кажу вам: прыдбавайце прыя-
целяў багацьцям несправядлівым,
каб, як яго ня стане, прынялі вас да
вечных буданоў.

10 „Хто верны ў найменшым,
верны і ў шмат якім; а хто неспра-
вядлівы ў найменшым, несправядлі-
вы і ў шмат якім. 11 Дык калі вы ня
былі верныя ў багацьцю неспра-
вядлівым, хто павера вам праўдзі-
вае? 12 І калі ня былі верныя ў чу-
жым, хто дасьць вам ваша?’

13 „Ніякі слуга ня можа служыць
двум спадаром, — бо альбо аднаго
зьненавідзе, а другога будзе любіць;
або аднаму будзе прыяць, а дру-
гога ўлегчы мець. Ня можаце слу-
жыць Богу й мамоне”.

14 Фарысэі, што былі гальлівыя,
слухалі ўсе гэта й сьмяіліся зь Яго.
15 І сказаў ім: „Вы правіцесья перад
людзьмі, але Бог знае сэрцы ва-
шыя; бо што высака ў людзёў, тое
агіда перад Богам.

16 „Закон а прарокі аж да Яана;
адгэтуль дабравесьць гаспадарства
Божага абяшчаецца, і кажны сілаю
пакладае дарогу да яго. 17 Але
лацьвей небу й зямлі мінуць, чымся
адна рыска ў Законе шчэзьне.

18 „Кажны, хто адпушчае жонку
сваю і жэніцца зь іншаю, чужало-
жа; і кажны, што жэніцца з адпу-
шчанай мужам, чужаложца.

19 „Быў жа якісь багаты чалавек,
і адзяваўся ў шкарлат а цянюсень-
кае палатно, і кажны дзень гучна
дзедаваў. 20 І якісь убогі, імям Ла-
зар, ляжаў ля брамы ягонае, увесь
у скульлю; 21 І жадаў есьці крошкі,
што валіліся із столу багатыровага;
і сабакі, праходзячы, лізалі скульле
ягонае. 22 І сталася, што ўбогі па-
мер, і ангiлы панесьлі яго на ўлонь-
не Абрагамова. І багатыр таксама
памер, і быў пахаваны. 23 І ў пекле,
будучы ў муках, узьняўшы вочы
свае, бача Абрагама здалёку і Ла-
зара на ўлоньню ягоным. 24 І, за-
галасіўшы, сказаў: „Войча Абрага-
ме! зжалься над імною і пашлі Ла-
зара, каб занурыў канец палца
свайго ў вадзі і астудзіў язык мой,
бо я мучаюся ў гэтым поламені’.
25 Але Абрагам сказаў: „Дзяцё, ўе-
помні, што ты супоўна адзяржаў
дабро свае за жыцьця свайго, а Ла-
зар таксама ліха; цяпер жа ён це-
шыцца тут, а ты мучышся. 26 І
апрача ўсяго гэтага, памеж нас і вас
устаноўлена вялікае бяздоньне, так
што тыя, што хочуць перайсьці ад-
гэтуль да вас, ня могуць, ані ад-
гэнуць да нас не пераходзяць’. 27 І
сказаў ён: „Дык я прашу цябе, вой-
ча, паслаць яго да дому айца майго;
28 Бо ў мяне пяцёр братоў, — ня-
хай сьветча ім, каб і яны ня прышлі
да гэтага месца мукаў’. 29 Але Абра-
гам кажа яму: „У іх ё Масей а пра-
рокі; няхай слухаюць іх’. 30 Ён жа
сказаў: „Не, войча Абрагаме, але
калі б хтось із мертвых прышоў да
іх, пакаяцца’. 31 А ён сказаў яму:

„Калі ня слухаюць Масея а прарокаў, то калі б хто і зь мертвых ускрэс, не пераканаюцца’.”

17 І сказаў вучанікам Сваім: „Нельга, каб спадманы ня прыходзілі, але бяда, каторымі яны прыходзяць: 2 Вaley, каб млынавы жоран павесілі яму на шыю і кінулі яго ў мора, чымся каб ён быў спадманом аднаму з малых гэтых.

3 „Уважайце на самых сябе. Калі брат твой ізгрэша, згань яго; і калі пакаецца, даруй яму. 4 І калі сем разоў у дзень ізгрэша супроці цябе, і сем разоў зьвернецца да цябе, кажучы: „Каюся”, — даруй яму”.

5 І сказалі апосталы Спдару: „Прыспары нам веры”. 6 І сказаў Спдар: „Калі б вы мелі веру, як гарчычнае зярнё, і сказалі дзікоў фізе: „Выкараніся й перасадзіся ў мора”, яна паслухае вас.

7 „Хто з вас, маючы слугу аручага або пасучага, як ён прыйдзе з поля, скажа яму: „Зараз узыйдзі і ўзьляж”? 8 Але ці ня скажа яму: „Прыгатуй імне павячэраць і, падперазаўшыся, паслугуй імне, пакуль буду есьці й піць, а потым еж і пі”? 9 Ці ўдзячны ён слуге за тое, што ён зрабіў загаданае? ня думаю. 10 Дык і вы, калі зробіце ўсе, загаданае вам, кажыце: „Мы бескарысныя слугі; што мелі зрабіць, мы зрабілі”.

11 І сталася, як Ён ішоў да Ерузаліму, што праходзіў пераз Самару а Галілею. 12 І, як уходзіў Ён у вадно сяло, дзесяцёх пракажаных перанялі Яго, каторыя адзяржаліся воддаль. 13 І ўзьнялі голас, кажучы: „Ісусе Вучыцелю! ажалься над намі”. 14 І, бачачы, Ён сказаў ім: „Ідзіце, пакажыцеся сьвятаром”. І сталася, як яны йшлі, што ачысьціліся. 15 І адзі́н із іх, бачачы, што ён уздароўлены, зьявнуўся, вялікім голасам хвалячы Бога, 16 І паўна від у ногі Яму, дзякуючы Яму;

і гэта быў Самаранін. 17 І, адказуючы, сказаў Ісус: „Ці не дзесяцёх ачышчаны? ідзе ж дзесяцёх? 18 Не знайшліся, каб зьявнуцца даць хвалу Богу, адно гэты чужаземец”. 19 І сказаў яму: „Устань а йдзі; вера твая ўдаравіла цябе”.

20 І быўшы папытаны фарысеямі, калі прыйдзе гаспадарства Божае, адказаў ім і кажа: „Ня прыйдзе гаспадарства Божае цямка; 21 Ані скажуць: „Гля тут” альбо: „Гля там”, бо, вось, гаспадарства Божае ўнутры вас”. 22 І сказаў вучанікам: „Прыйдучь дні, калі будзеце жадаць бачыць аднаго дня Сына Людзкога, і не абачыце. 23 І скажуць вам: „Гля, тут” альбо: „Гля, там”, не хадзіце ані йдзіце за імі; 24 Бо, як маланка мільганец з пад неба і зіхаціць да другога канца неба, так будзе Сын Людзкі таго дня. 25 Але перш мае цяпець шмат і быць адхіненым родам гэтым.

26 „І як было за дзён Ноя, так будзе й за дзён Сына Людзкога: 27 Елі, пілі, жаніліся, выходзілі замуж, аж да таго дня, што Ной увыйшоў у караб, і прышла патопа, і загубіла ўсіх. 28 І таксама, як было за дзён Лота: елі, пілі, куплялі, прадавалі, садзілі, будавалі; 29 Але дня таго, каторага вышаў Лот із Садомы, лінуў зь неба дождж агняны а серкавы й загубіў усіх.

30 „Подле гэтага будзе таго дня, калі Сын Людзкі аб’явіцца. 31 Таго дня, хто будзе на страсе, а рэчы ягоныя ў доме, ня зыходзь узяць іх; і хто ў полі, таксама не зварачайся назад па засталыя рэчы. 32 Памятуйце жонку Лотаву. 33 Хто будзе глядзець жыцьцё свае захаваць, загубе яго; а хто загубе яго, захавае яго.

34 „І кажу вам: тае ночы будзе двух у вадным ложку; адзі́н будзе ўзяты, а другі пакінены. 35 Дзьве будуць малоць разам; адна будзе

ўзята, а другая пакіненая. 36 Двух будзе на полях; адзін будзе ўзяты, а другі пакінены". 37 І, адказуючы, сказалі яму: „Ідзе, Спадару?" Ён жа сказаў ім: „Ідзе цела, там арлы зьбяруцца".

18 І сказаў таксама прыпавёсьць ім праз тое, што надабе заўсёды маліцца і ня кволець, 2 Кажучы: „У вадным месцы быў якісь судзьдзя, што не баяўся Бога і не шманаў людзей. 3 І была ўдава ў тым месцы, і яна прыйшла да яго, кажучы: „Абарані мяне ад праціўніка майго". 4 І ён доўга не хацеў, але потым сказаў сам сабе: „Хоць я, праўда, Бога не баюся і людзіны не шманаю, 5 Адылі, каб гэтая ўдава не дакучала імне, абараню яе, каб яна наапошку не стаміла мяне, кажначасна прыходзячы". 6 І Спадар сказаў: „Слухайце, што несправядлівы судзьдзя кажа. 7 Ці Бог не абароне абраных Сваіх, што галосяць да Яго дзень і ноч, дарма што адвалакае ім? 8 Кажу вам, што абароне ўборзьдзе. Як, адылі, Сын Людзі прыйдзе, ці запраўды знойдзе веру на зямлі?"

9 І сказаў таксама да некаторых, самапэўных, што яны справядлівыя, а іншых улегчы мелі, гэткую прыпавёсьць: 10 „Двух увыйшло ў сьвятыню маліцца: адзін фарысэй, а другі мытнік. 11 Фарысэй, стоячы, гэтак маліўся ў сабе: „Божа, дзякую Табе, што я не такі, як засталыя людзі, грабежнікі, несправядлівыя, чужаложнікі або як гэты мытнік. 12 Постую двойчы ў тыдзень, даю дзесяціну з усяго, што прыдбаю". 13 А мытнік, стоячы воддаць, ня ўзняў на т аччу сваіх да неба, але біўся ў грудзі, кажучы: „Божа, будзь міласэрны да мяне грэшнага!" 14 Кажу вам: гэты пайшоў да дому свайго аправены балей за гэнага; бо кажны, што павышае сябе, паніжаны будзе; а хто паніжае сябе, павышаны будзе".

15 І прыносілі да Яго таксама дзеткі, каб Ён даткнуўся да іх, але вучанікі, бачачы, ганілі іх. 16 Ісус жа, гукнуўшы іх, сказаў: „Дазвольце дзеткам прыходзіць да Мяне і не бараніце ім, бо таковых ё гаспадарства Божае. 17 Запраўды кажу вам: хто ня прыіме гаспадарства Божага, як дзецянё, ня ўвыйдзе ў яго".

18 І якісь старац папытаўся ў Яго, кажучы: „Вучыцелю добры, што зрабіць, каб спала імне жыцьцё вечнае?" 19 Ісус сказаў яму: „Чаму завеш Мяне добрым? ніхто ня добры, толькі адзін Бог. 20 Знаеш расказаньні: „Не чужалож, не забівай, не крадзі, ня сьветч хвалышыва, сьці айца свайго й маці сваю". 21 Ён жа сказаў: „Усе гэта дзяржаў я з маладосьці свае". 22 Пачуўшы гэта, Ісус сказаў яму: „Аднаго не стаець яшчэ табе: прадай усе, што маеш, і раздай убогім, і будзеш мець скарб у нябёсах; і, прышоўшы, ідзі за Імню". 23 Ён жа, пачуўшы гэта, засмуціўся, бо быў надта багаты.

24 І Ісус, бачачы, што ён засмуціўся, сказаў: „Як цяжка маючым багацьце ўвыйсьці ў гаспадарства Божае, 25 Бо лацьвей вярблodu прайсьці пераз вушка голкі, чымся багатаму увыйсьці ў гаспадарства Божае".

26 Тыя, што чулі, сказалі: „Хто ж можа спасьціся?" 27 Але Ён сказаў: „Немагчымае людзём, магчыма Богу".

28 А Пётра сказаў: „Вось, мы пакінулі ўсе і пайшлі за Табою". 29 Ён жа сказаў ім: „Запраўды кажу вам: няма нікога, хто пакінуў бы дом, альбо бацькоў, альбо братаў, альбо жонку, альбо дзеці дзеля гаспадарства Божага, 30 І не адзяржаў бы шмат балей у гэтым часе, і ў прыйдучым веку жыцьця вечнага".

31 І, узяўшы двананцадзех, сказаў ім: „Вось, мы ўзьходзім да Ерузаліму, і здэсееца ўсе, напісанае пра-

рокамі праз Сына Людзкаго. 32 Бо Ён будзе выданы народам, і асьмяяны, і зьняважаны, і апліваны. 33 І, біўшы пугамі, яны заб'юць Яго; і на трэйці дзень ускрэсьне". 34 Але яны нічога з гэтага не разумелі; слова гэтае было схавана ад іх, і яны не разумелі сказаўнага.

35 І сталася, як Ён падыходзіў да Ерыхону, што адзін нявісны сядзеў ля дарогі, просячы. 36 І, пачуўшы мінаючую гурбу, папытаўся, што гэта было б. 37 І паведамілі яму, што Ісус Назарэцянін тудэй праходзе. 38 І ён гукнуў, кажучы: „Сыну Давідаў, зьмілуйся над імною!" 39 Ідучыя ж сьпераду ганілі яго, вымагаючы, каб ён змоўк; але ён шмат балей гукнуў. „Сыну Давідаў, зьмілуйся над імною!" 40 І Ісус, адзяржаўшыся, расказаў прывесці яго да сябе; і, як тый дабліжыўся, папытаўся ў яго: 41 „Чаго ты хочаш, каб Я ўчыніў табе?" Ён жа сказаў: „Спадару, каб я празерыў". 42 І Ісус сказаў яму: „Празер; вера твая ўдзавіла цябе". 43 І якга ён празерыў і пайшоў за Ім, славячы Бога; і ўвесь люд, бачачы гэта, даў хвалу Богу.

19 І ўвёўшы ў Ерыхон, і праходзіў перазь яго. 2 І вось, муж, званы Закхеем, а ён быў начальнік мытнікаў, і быў багаты, 3 І жадаў бачыць Ісуса, хто Ён, але ня мог за гурбаю, бо быў малога росту. 4 І, забегшы наперад, узлез на дрэва фігу, каб магчы бачыць Яго, бо тудэй меў неўзабаве прайсьці. 5 І, прышоўшы да таго месца, глянуўшы ўгару, Ісус абачыў яго і сказаў яму: „Закхее, баржджэй зьлез да лоў, бо сядні Я маю застацца ў доме тваім". 6 І ён борзда злез, і веціў Яго з радасьцяй. 7 І ўсі, бачачы гэта, наракалі, кажучы: „Ён зайшоўся гасьцяваць да дому грэшнае людзіны". 8 А Закхей, стаўшы, сказаў Спадару: „Спадару, вось, палавіцу маюць свае я аддам убогім,

і, калі каго чым укрывдзіў, аддам чатыры разы толькі". 9 І Ісус сказаў яму: „Сядні прышло спасеньне дому гэтаму, бо й ён сын Абрагамаў; 10 Бо Сын Людзкі прыйшоў шукаць а спасьці загінулых".

11 Як жа яны слухалі гэта, дадаў прыпавесьць, бо Ён быў блізка да Ерузаліму, і яны думалі, што гаспадарства Божае мае неўзабаве зьявіцца. 12 Дык сказаў: „Якісь чалавек высокага роду пайшоў да далёкага краю, каб адзяржаць сабе гаспадарства і зьвярнуцца. 13 І, гукнуўшы дзесяцёх слугаў сваіх, даў ім дзесяць мінаў і сказаў ім: „Таргуйце, пакуль я прыйду". 14 Але грамадзяне ягоныя ненавідзілі яго і паслалі за ім пасолства, кажучы: „Мы ня хочам, каб гэты чалавек гаспадарстваваў у нас". 15 І сталася, як ён зьвярнуўся, адзяржаўшы гаспадарства, што ён казаў пагукаць да сябе тых слугаў, каторым даў грошы, каб даведацца, колькі кажны зь іх прыдбаў, таргуючы. 16 І прышоў першы, кажучы: „Спадару, міна твая прыспарыла дзесяць мінаў".

17 І ён сказаў яму: „Добра, добры слуга; за тое, што ты ў малым быў верны, май уладу над дзесяцёма месцамі". 18 І прышоў другі, кажучы: „Спадару, міна твая прыспарыла пяць мінаў". 19 Сказаў і гэтаму: „І ты будзь над пяцёма месцамі". 20 І прышоў іншы, кажучы: „Спадару, во міна твая, каторую я хаваў у хустцы; 21 Бо я баяўся цябе, бо ты людзіна стродкая: бярэш, чаго ня клаў, і жнеш, чаго ня сеяў". 22 Ён кажа яму: „Вуснамі тваімі я суджу цябе, нягодны слуга; ты ведаў, што я стродкая людзіна, бяру, чаго ня клаў, і жну, чаго ня сеяў; 23 Дык чаму ты не аддаў грошы маіх на стол, і я, прышоўшы, адзяржаў бы з прыбыткам?". 24 І сказаў тым, што тут стаялі: „Вазьміце ад яго міну і дайце таму, хто мае дзесяць мінаў". 25 (І казалі яму: „Спадару, ён мае

дзесяць мінаў'). 26 „Бо кажу вам, што кажнаму маючаму дасца; а ад нямаючага адыймецца й тое, што мае. 27 Непрыяцеляў жа маіх гэтых, што не хацелі, каб я гаспадарстваваў у іх, прывядзіце сюды й забіце перад імноу'".

28 Сказаўшы гэта, Ён пайшоў далей, узыходзячы да Ерузаліму. 29 І сталася, як дабліжыўся да Віффаі а Віфані, да гары, званае Аліўнай, паслаў двух вучанікаў Сваіх, 30 Кажучы: „Ідзіце да сяла, што насупроці, у каторым, увыйшоўшы ў яго, знойдзеце прывязанае асьляне, на каторым ніхто ніколі не садзіўся; адвязаўшы яго, прывядзіце. 31 І калі хто папытаецца ў вас: „Нашто адвязаеце?“ скажыце яму гэтак: „Бо Спадар яго патрабуе“".

32 І паславшы, пайшоўшы, знайшлі, як Ён сказаў ім. 33 Як жа яны адвязавалі асьляне, гаспадары казалі ім: „Нашто адвязаеце асьляне?“ 34 А яны адказалі: „Бо Спадар патрабуе яго“. 35 І прывялі яго да Ісуса; і, накінуўшы адзецьце свае на асьляне, пасадылі на яго Ісуса.

36 І як Ён ехаў, расьсьцілалі адзежы свае на дарозе. 37 А як Ён бліжыўся да схону Аліўнае гары, уся множасьць вучанікаў пачалá, цешачыся, вялікім голасам хваліць Бога за ўсі магучыя ўчынкі, што яны бачылі, 38 Кажучы: „Дабраславёны Кароль, што йдзец у імя Спадарова! супакой на нябёсах і слава на вышніх!“

39 Але некаторыя з фарысэяў з гурбы казалі Яму: „Вучыцелю, згань вучанікаў сваіх“. 40 І, адказуючы, сказаў ім: „Кажу вам, калі гэтыя будуць маўчэць, камяні загукуюць“.

41 І, як дабліжыўся, бачачы места, плакаў па ім, 42 Кажучы: „Калі б і ты ведала, нават ты, прынамся гэтага дня твайго, што ё да супакою табе, але скавана гэта цяпер ад аччу тваіх; 43 Бо прыйдучь на цябе дні,

што непрыяцелі твае акружаць цябе валам, і аблягуць цябе, і сысьцнуць цябе адусюль, 44 І зрынуць цябе на зямлю, і дзеці твае ў табе, і не пакінуць у табе каменя на каменю, бо не пазнала пары даведанья свайго“. 45 І, увыйшоўшы да сьвятыні, пачаў аддаляць прадаючых і купляючых у ёй, 46 Кажучы ім: „Пісана: „Дом Мой ё дом малітвы“, а вы зрабілі яго пячораю разбойнікаў“.

47 І навучаў кажнага дня ў сьвятыні. Найвышшыя ж сьвятары а кніжнікі а старцы люду шукалі загубіць Яго. 48 І не знайшлі, што зрабіць, бо ўвесь люд, не адступаючы, слухаў Яго.

20 І сталася аднаго з тых дзён, як Ён навучаў люд у сьвятыні абяшчаў дабравесць, што найвышшыя сьвятары а кніжнікі із старцамі прышлі 2 І казалі Яму, кажучы: „Скажы нам, якой уладаю Ты гэта робіш, альбо хто даў Табе ўладу гэтую?“. 3 А Ён, адказуючы, сказаў ім: „Папытаюся й Я ў вас адно, і скажыце Імне: 4 Хрост Яанаў зь нябёс быў ці ад людзей?“ 5 І яны разважалі мяжсобку, кажучы: „Калі скажам: „Зь нябёс“, Ён скажа: „Чаму ж вы не паверылі яму?“ 6 А калі скажам: „Ад людзей“, увесь люд укамянуе нас, бо яны пераканаўшыся, што Яан быў прарока“. 7 І адказалі, што ня ведаюць скуль. 8 І Ісус сказаў ім: „Не скажу й Я вам, якой уладаю гэта раблю“.

9 І пачаў Ён казаць люду прывесць гэтую: „Адзін чалавек засадзіў вініцча, і выдаў яго вінарою, і пакінуў край на даўгі час. 10 І ўпару паслаў да вінароў слугу, каб яны далі яму з пладоў вінічча, але вінары, набіўшы яго, адаслалі бяз нічога. 11 І ўзноў паслаў другога слугу, але яны, набіўшы яго таксама й зьняважыўшы, адаслалі бяз нічога. 12 І ўзноў паслаў трэцяга,

але яны й яго ранілі й выгналі. 13 І сказаў спадар вінішча: „Што імне рабіць? Пашлю любовага сына свайго; жба, абачыўшы яго, замеюць звагу”. 14 Але вінары, абачыўшы яго, разважалі мяжсбку, кажучы: „Гэта спадкаемца; забіма яго, каб спадак быў нашы”. 15 І, выпхнуўшы яго вонкі зь вінішча, забілі. Дык што спадар вінішча зробім? 16 Прыйдзе, і выпубе тых вінароў, і аддасць вінішча іншым”.

Пачуўшы гэта, яны казалі: „Крый, Божа!”. 17 Але Ён, глянуўшы на іх, сказаў: Дык што ё гэта, што напісана: „Камень, каторы адкінулі будаўнічыя, тый стаў галавою вугла”. 18 Кажны, хто зваліцца на гэты камень, разаб’ецца; а на каго ён зваліцца, таго зьмяжджуле”. 19 І тае ж гадзіны шукалі найвышшыя сьвятары а кніжнікі на класьці рукі на Яго, бо ведалі, што празь іх сказаў Ён гэтую прыпавесьць, але баяліся людю.

20 І, назіраючы, паслалі падкупленых людзей, што прыдаваліся справядлівымі, каб тыя маглі злавіць Яго ў мове, так што яны маглі б выдаць Яго ўраду а ўладзе намесьніка. 21 І тыя пыталіся ў яго, кажучы: „Вучыцелю, мы ведаем, што Ты праўдзіва гўкаеш а навучаеш і не зважаеш на асобы, але ў праўдзе дарогі Божае навучаеш; 22 Належа нам даваць падачкі цэсару ці не?” 23 Але, зацёміўшы падход іхны, Ён сказаў ім: „Чаму спакушаеце Мяне? 24 Пакажыце імне дынар; чый на ім абраз а напіс?” І, адказуючы, яны казалі: „Цэсараў”. 25 Ён жа сказаў ім: „Дык аддавайце цэсарава цэсару, а Божае — Богу”. 26 І не маглі злавіць Яго ў слове перад людям, і, дзівуючыся з адказу Ягонага, змоўклі.

27 І некаторыя із садукееў, што пярэчаць быцьцю ўскрысеньня, пыталіся ў Яго, 28 Кажучы: „Вучы-

целю, Масей напісаў нам, што калі чый брат, маючы жонку, памрэць бязьдзетны, брат ягоны мае ўзяць жонку і ўзьняць насеньне брату свайму. 29 Было сямёх братоў. Першы, ажаніўшыся, памер бязьдзетным. 30 І другі ўзяў тую жонку, і памер бязьдзетны. 31 І трэйці ўзяў яе, і падобна таксама сямёх, не пакінулі дзяцей і памерлі. 32 І просьле ўсіх памерла таксама жонка. 33 Дык у ўскрысеньню каторага зь іх будзе яна жонкаю, бо сямёх мелі яе за жонку?” 34 І Ісус сказаў ім: „Сынове гэтага веку жэняцца й выходзяць замуж; 35 Але тыя, што будуць уважаныя за гоных таго веку і ўскрысеньня зь мёртвых ані жэняцца, ані замуж выходзяць; 36 Бо ані памерці ўжо ня могуць, бо яны роўныя з ангёламі, і ё сынамі Божымі, будучы сынамі ўскрысеньня. 37 А што памерлыя ўскрэснуць, і Масей паказаў у Кусьце, як назваў Спадара Богам Абрагама а Богам Ісакі а Богам Якава. 38 Бог жа ня ё Бог мёртвых, але жывых, бо ўсі Яму жывыя”. 39 І некаторыя з кніжнікаў, адказуючы, казалі: „Вучыцелю, Ты добра сказаў”. 40 І ўжо ня важыліся праз што-колечы пытацца ў Яго.

41 Ён жа сказаў ім: „Як кажучь, што Хрыстос мае быць сын Давідаў? 42 А сам Давід кажа ў кнізе псальмаў: „Сказаў Спадар Спадару майму: сядзі па правіцы Маёй, 43 Пакуль не пастанаўлю нэпрыяцеляў Тваіх казулькаю пад ногі Твае”. 44 Значыцца, Давід завець Яго Спадаром, дык як жа Ён сын ягоны?”.

45 І як увесь люд слухаў, Ён сказаў вучанікам Сваім: 46 „Сьцеражыцеся кніжнікаў, каторыя любяць хадзіць у даўгім адзеццю, і любяць здарованьні на таргох, і пярэднія сьдавы ў бажніцах, і першыя месцы на вячэрах, 47 Каторыя зжыраюць

дамы ўдоваў пад прыклепам даўгіх малітваў. Яны адзяржаць стродшы суд”.

21 І глянуўшы, Ён абачыў багатых, што кідалі ў скарбонку падаркі свае; **2** Але абачыў таксама бедную ўдаву, што ўкінула ў яе два медзякі. **3** І сказаў Ён: „Запраўды кажу вам, што гэтая бедная ўдава ўкінула балей за ўсіх; **4** Бо ўсі тыя із бытку свайго ўкінулі на дар Богу, а яна зь нястачы свае ўкінула ўвесь пражытак, які мела”.

5 І як некаторыя казалі празь сьвятыню, што яна прыбрана харошым каменным а дарами, Ён сказаў: **6** „Прыйдучь дні, калі з таго, што вы бачыце, не застанецца камень на каменю, каторы ня быў бы ськінены”.

7 І папыталіся ў Яго, кажучы: „Вучыцелю, калі гэта будзе? і якая пазнака, калі гэта мае стацца?”

8 І сказаў Ён: „Уважайце, каб вас не зьвялі, бо шмат хто прыйдзе ў імя Мае, кажучы: „Гэта Я”, і час дабліжыўся. Не хадзіце за імі. **9** Як жа пачуеце празь войны а змятні, не палойцеся, бо гэта мае стацца ўперад, але ня зараз канец”.

10 Тады сказаў ім: „Народ паўстане на народ, і гаспадарства на гаспадарства; **11** Будуць вялікія трасеньні зямлі ў розных месцах а галадові а ліпучкі а страшныя зьявы а вялікія знакі зь неба. **12** Але наўперад накладучь на вас рукі свае і будуць перасьледаваць, выдаючы ў бажніцы й вязьніцы, прыводзячы да каралёў а дзяржаўцаў за імя Мае. **13** Будзе ж гэта вам на сьветчаньне.

14 „Затым пакладзіце ў сэрцы свае не абдумаваць загадзя абароны; **15** Бо Я вам дам вусны а мудрасьць, каторым ня будуць магчы перачыць ані працівіцца ўсі праціўнікі вашыя. **16** І вы будзеце выдааны нават бацькамі а братамі а сваякамі а прыяцельмі, і заб’юць нека-

торых із вас; **17** І будуць ненавідзіць вас усі за імя Мае. **18** Але й волас із галавы вашае не загіне. **19** Цярплівай трывалкосьцяй сваёй прыдбаеце душы свае.

20 „А як і абачыце Ерузалім абступлены войскам, тады ведайце, што спустошаньне яго дабліжылася. **21** Тады тыя, што ў Юдэі, уцякайце ў горы; і хто ў ім, выходзь із яго; і хто ў ваколіцы, ня ўходзь у яго; **22** Бо гэта дні помсты, каб усе напісанае выпаўнілася. **23** І бяда цяжарным а соячым тых дзён, бо будзе вялікая нястача на зямлі і гнеў на люд гэты. **24** І падуць ад ляза мяча, і будуць заведзены ў палон да ўсіх народаў; і Ерузалім будзе таптань народамі, пакуль ня скончацца часы народаў.

25 „І будуць знакі на сонцу а месяцу а гвездах, і на зямлі трывога народаў у змятні, равеньне а хваляваньне мора. **26** Людзі будуць паміраць із страху а спадзяваньня прыходзячага на ўвесь сьвет, бо сілы нябёсных захістаюцца.

27 „І тады абачаць Сына Людскога, у булакох ізь сілаю а славаю вялікай ідучага. **28** Як жа пачнець гэта дзеяцца, глядзіце і ўзьнімайце галавы свае, бо бліжыцца адкупленьне вашае”.

29 І сказаў ім прыпавесьць: „Глядзіце на фігу а на ўсі дзервы. **30** Як яны ўжо пукаюцца, то ведаеце самы, гледзячы на гэта, што лета блізка. **31** Дык таксама, як абачыце, што гэта дзеецца, ведайце, што гаспадарства Божае блізка. **32** Запраўды кажу вам, што ня мінець род гэты, як усе станецца. **33** Неба й зямля мінуць, але словы мае а ніяк ня мінуць. **34** Шануйцеся, каб сэрцы вашыя наагул не цяжарыліся прысыцыю а п’янствам а жыцьцявымі рупатамі, і каб дзень тый не заспеў вас якга, неўспадзеўкі; **35** Бо, як пасадка, ён прыйдзе на ўсіх тых, што жывуць на відзе ўсяе зямлі.

36 Дык будзьце чукавыя кажнае пары, молячыся, каб вы маглі ўсцерагчыся ад усяго таго, што мае стацца, і стаць перад Сынам Людзкім".

37 І ўдзень Ён навучаў у сьвятыні, а ночы, выходзячы, заставаўся вонках на гары, званай Аліўнай. 38 І ўвесь люд прыходзіў рана на раніцы да Яго, слухаць Яго.

22 Бліжылася сьвята Праснакоў, званае Пасхаю. 2 І шукалі найвышшыя сьвятары а кніжнікі, як загубіць Яго, бо баяліся людю.

3 І ўвыйшоў шайтан у Юду, звананага Іскарыйет, каторы быў зь ліку двананцаў. 4 І ён пайшоў, і гутарыў із найвышшымі сьвятарамі а ўраднікамі, як бы Яго ім выдаць. 5 Яны ўзрадаваліся і згадзіліся даць яму грошы. 6 І ён згадзіўся зрабіць гэта, і шукаў прыгоднага часу выдаць Яго ім бяз гурбы.

7 І настаў дзень Праснакоў, каторага мела быць зарэзана пасха. 8 І паслаў Пётру а Яана, кажучы: „Ідзіце й прыгатуйце есьці нам пасху". 9 І яны казалі Яму: „Ідзе хочаш, каб мы прыгатавалі?" 10 І сказаў Ён ім: „Вось, як вы ўвыйдзеце ў места, стрэнецца вам чалавек, нясучы жбан вады; ідзіце за ім да дому, да каторага ён увыйдзе; 11 І скажыце гаспадару дому: „Вучыцель кажа тэ: ідзе гасьцінны пакой, у каторым бы Імне есьці пасху з вучанікамі Сваімі?" 12 І тый пакажа вам вялікі верхні пакой засланы; там прыгатуйце". 13 І, пайшоўшы, знайшлі, як сказаў ім, і прыгатавалі пасху. 14 І, як настала гадзіна, Ён узьлёг за стол, і апосталы зь Ім. 15 І сказаў ім: „Жаданьням жадаў Я есьці гэтую пасху з вамі перад Сваім цярпеньням; 16 Бо кажу вам, што ўжо ня буду есьці яе, пакуль яна ня зьдеецца ў гаспадарстве Божым". 17 І ўзяўшы чару, і ўчыніўшы падзяку, сказаў: „Вазьміце яе і падзяліцеся мяжсобку; 18 Бо ка-

жу вам, што ня буду піць із плоду вінога, пакуль ня прыйдзе гаспадарства Божае". 19 І ўзяўшы бутку, учыніўшы падзяку, паламіў а даў ім, кажучы: „Гэта ё цела Мае, данае за вас; рабіце гэта на памятку Маю". 20 Таксама чару па вячэры, кажучы: „Гэтая чара ё новая змова ў крыві Маёй, што за вас разьліваецца".

21 „І вось, рука таго ізраджаючага Мяне з Імною за сталом, 22 Бо Сын Людзкі запраўды йдзець, як наканава́на; бяда, адылі, чалавеку таму, каторым Ён ізраджаецца". 23 І яны пачалі разважаць мяжсобку, хто зь іх быў бы, што зробі гэта.

24 Была ж і сьпярэчка памеж іх, хто зь іх здаецца быць вялікім. 25 І сказаў Ён ім: „Каралёве народаў пануюць над імі, і маючыя ўладу над імі завуцца дабрадзеямі. 26 А вы ня так: але вялікішы з памеж вас будзь, як малодшы, і радзячы, як слугуючы. 27 Бо хто вялікішы, хто ўзьляжыць, ці хто слугуе? ці ня тый, што ўзьляжыць? Але Я сярод вас як тый, што слугуе.

28 „Але вы тыя, што ператрывалі з Імною ў спакусах Маіх; 29 І Я прызначаю вам, як Айцец Мой прызначыў Імне, гаспадарства, 30 Каб вы маглі есьці й піць за сталом Маім у Маім гаспадарстве і сядзелі на пасадах, судзячы двананцаў пакаленьняў Ізраелявых".

31 І Спадар сказаў: „Сымоне, Сымоне, гля, шайтан дужа прасіў, каб ён мог сеіць сітам вас, як пшонку; 32 Але Я маліў за цябе, каб ня скводела вера твая; і ты некалі, навярнуўшыся, мацніў братоў сваіх". 33 І ён сказаў Яму: „Спадару, з Табою Я гатоў у вязьніцу й на сьмерць ісьці". 34 Ён жа сказаў: „Кажу тэ, Пётру, перш чымся певень запяець сядні, ты трэйчы выпрашся, што знаеш Мяне". 35 І сказаў ім: „Як пасылаў Я вас без капшукі а без хатулі а бяз вобую, ці мелі вы ў

чым нястачу?" Яны казалі: „Ні ў чым". 36 Тады кажа ім: „Але цяпер, хто мае капшук, няхай возьме яго, таксама й хагуль; а хто ня мае, прадай адзецёце свае й купі меч; 37 Бо кажу вам, што напісанае мае выпайніцца на Імне: „І залічаны да бяспраўнікаў". Бо запраўды ўзглядам Мянэ прыходзе да канца". 38 І яны казалі: „Спадару, во тут два мячы". І Ён сказаў ім: „Досыць".

39 І, вышаўшы, пайшоў, падле звычаю Сваіго, на гару Аліўную; і вучанікі таксама пайшлі за ім. 40 І, як быў на месцу, сказаў ім: „Маліцеся, каб ня лўчыць у спакусу". 41 І Ён адхінуўся ад іх, як дапусьціць камень, і, уклукшы, маліўся, 42 Кажучы: „Войча, калі Ты хочаш, аддаць гэтую чару ад Мянэ! адылі не Мая воля, але Твая станься".

43 І ангіл ізь неба стаў да Яго, маднічы Яго. 44 І, труднячыся, уляглівей маліўся; і стаўся пот Ягоны, як капкі крыві, на зямлю капваючыя.

45 І, устаўшы з малітвы, пайшоў да вучанікаў, і засьпеў іх сьпячых з гора, 46 І сказаў ім: „Што вы сьпіце? устаньце й маліцеся, каб ня лўчыць у спакусу".

47 Як Ён яшчэ казаў, вось гурба, і званы Юдаю, адзін із двананцадзёх, сыпераду іх, і ён дабліжыўся да Ісуса, каб пацалаваць Яго. 48 І Ісус сказаў яму: „Юда, цалаваньням выдаеш Сына Людзкаго?"

49 І бачачы тыя, што былі зь Ім, да чаго даходзе, казалі: „Спадару, ці ня выцяць нам мячом?" 50 І выцяў адзін із памеж іх слугу найвышшага сьвятара, і адцяў яму правае вуха; 51 І адказуючы, Ісус сказаў: „Пакінь, досыць" і, дакрануўшыся да вуха ягонага, уздаравіў яго.

52 І сказаў Ісус найвышшым сьвятаром а ўраднікам сьвятыні а старцом, што вышлі супроці Яго: „Як

на грабежніка вышлі вы зь мячамі а кіямі. 53 Як кажны дзень бываў Я з вамі ў сьвятыні, вы ня выпцягнулі рук сваіх на Мянэ; але цяпер ваша гадзіна і ўлада цямноты".

54 І, узяўшы Яго, павялі яго і прывялі да дому найвышшага сьвятара. Пётра ж ішоў за Ім воддаль. 55 І, як расклалі цяпло сярод панадворку і селі разам, Пётра сеў памеж іх. 56 І адна дзеўка згледзела, як ён сядзеў ля сьвятла, і ўцяміўшыся ў яго, сказала: „І гэты быў зь Ім". 57 Але ён выперся, кажучы: „Жонка, я ня знаю Яго". 58 І за часіну другі, абачыўшы яго, сказаў: „І ты зь іх". Але Пётра сказаў: „Чалавеча, я не". 59 Потым блізу за гадзіну іншы станаўко цвёрдзіў: „Запраўды й гэты быў зь Ім, бо ён запраўды Галілеянін". 60 Але Пётра сказаў: „Чалавеча, ня ведаю, што ты кажаш". І якга, як яшчэ ён казаў, певень запяў. 61 І Спадар, абярнуўшыся, глянуў на Пётру, і Пётра ўспомнеў слова Спідарова, як Ён казаў яму: „Перш чымся певень запяець, ты трэйчы выпрашся Мянэ". 62 І Пётра, вышаўшы, горка плакаў.

63 І людзі, што дзяржалі Яго, насьміхаліся зь Яго, б'ючы; 64 І, накрываючы Яго, пыталіся ў Яго, кажучы: „Прарачы, хто выпцяў Цябе?" 65 І гўкалі шмат блявузганага на Яго.

66 І як настаў дзень, зьберліся старцы люду, найвышшыя сьвятары а кніжнікі і ўвялі Яго ў сьнядрыён свой, кажучы: 67 „Ці Ты Хрыстос? скажы нам". Ён жа сказаў ім: „Калі скажу вам, вы ані не павярэце; 68 І калі папытаюся ў вас, вы ані не адкажыце Імне і не адпусьціце Мянэ. 69 Адгэтуль Сын Людзкі будзе сядзець па правіцы моцы Божае". 70 І ўсі казалі: „Дык Ты Сын Божы?" І Ён сказаў ім: „Вы кажаце, што Я". 71 І казалі: „Наш-

то нам надабе балей сьветак? бо мы самы чулі з вуснаў Ягоных”.

23 І ўся множасьць іх, устаўшы, павялі Яго да Пілата. 2 І пачалі жалаваць на Яго, кажучы: „Мы знайшлі, што Гэты псуець народ наш і бароне даваць падаткі цэсару, кажучы, што Ён сам Хрыстос, Кароль”. 3 Пілат жа папытаўся ў Яго, кажучы: „Ці Ты кароль Юдэйскі?” І, адказуючы, Ён сказаў яму: „Ты кажаш”. 4 І Пілат сказаў найвышшым сьвятаром а гурбе: „Я не знаходжу выступу ў гэтым чалавеку”. 5 Але яны ўпіраліся, кажучы: „Ён узрушае люд, навучаючы па ўсёй Юдоі, пачынаючы ад Галілеі аж да гэтуй”. 6 Пілат жа, пачуўшы „Галілея”, папытаўся, ці гэты чалавек быў Галілеянін. 7 І даведаўшыся, што Ён быў прысуду Гірадавага, адаслаў Яго да Гірада, каторы сам таксама быў у Ерузаліме тых дзён.

8 Гірад, абачуўшы Ісуса, вельма ўсьцешыўся, бо даўно жадаў бачыць Яго, бо чуў шмат прась Яго і спадзяваўся бачыць які-колечы знак, учынены Ім. 9 І шмат пытаўся ў Яго, але Ён нічога яму не адказаў. 10 А найвышшыя сьвятары а кніжнікі стаялі і заўзята жалавалі на Яго. 11 І Гірад із воямі сваімі ўлегчы замеў Яго, і, насмешліўшыся зь Яго, накінуўшы на Яго белае адзецьце, адаслаў назад да Пілата. 12 І сталі таго дня Пілат і Гірад прыяцельмі мяжсобою, бо ўперад яны былі ў непрыязьністве із сабою.

13 А Пілат, пагукнуўшы найвышшых сьвятароў а дзяржаўцаў а люд, 14 сказаў ім: „Вы прывялі да мяне Гэтага Чалавека, як узрушаючага люд; і вось, я выпытаў Яго перад вамі і не знайшоў нічога выступнага ў Гэтым Чалавеку ў тым, у чым жалуюце на Яго; 15 Ані Гірад, бо я паслаў вас да яго, і вось, нічога вартага сьмерці ня зроблена Ім. 16 Дык, пакараўшы, звольню Яго”. 17 Ён быў абавязаны звольніць ім

аднаго на сьвята. 18 Але яны закрычалі разам із усім грудам, кажучы: „Вон ізь Ім! вазьмі гэтага! а вывальні нам Вараўву”, 19 Каторы быў пасаджаны ў вязьніцу за бунт, узняты ў месце, і за ўбіўства. 20 Дык Пілат ізноў загукнуў, зычачы звольніць Ісуса. 21 Але яны, адказуючы, крычалі: „Укрыжуй, укрыжуй Яго!”

22 І ён сказаў ім трэці раз: „Што ж благога ўчыніў Ён? я не знайшоў у Ім ніякае прычыны да сьмерці. Дык, пакараўшы, звольню Яго”. 23 Але яны былі ўпорыстыя, вялікімі галасамі просячы, каб Ён быў укрываваны. І перамаглі галасы іхныя а найвышшых сьвятароў. 24 І Пілат рассудзіў досыць учыніць жаданьню іхнаму. 25 І ён звольніў, каго яны прасілі, каторы за бунт а ўбіўства быў пасаджаны ў вязьніцу, а Ісуса выдаў на іх волю.

26 І як павялі Яго, то, няўшы нейкага Сымона Кірынеяніна, з поля йдучага, узлажылі крыж на яго, каб нес за Ісусам.

27 І йшлі за Ім вялікія множасьці людю а жанок, каторыя плакалі а галасілі па Ім. 28 А Ісус, абярнуўшыся да іх, сказаў: „Дачкі ерузалімскія, ня плачча па Імне, але плачча па самых сабе а па дзяцёх сваіх; 29 Бо вось, надыходзяць дні, каторых скажуць: „Шчаслівыя бесплодныя а ўлоньне, што не радзіла, і пелькі, што не саілі!” 30 Тады пачнуць казаць горам: „Зваліцеся на нас!” і ўзгоркам: „Пакрыйце нас!” 31 Бо калі на сакаўным дзеве гэта дзеецца, што будзе на сухім?”

32 Вялі зь ім на сьмерць і двух іншых, ліхадзеяў. 33 І як прышлі на месца, звае Чарэпнішча, там укрывавалі Яго і ліхадзеяў, аднаго паправе, а другога палеве.

34 І казаў Ісус: „Войча, даруй ім, бо ня ведаюць, што робяць”.

І, дзелячы адзецьце Ягонае, кідалі на жэрабя.

35 І стаяў люд, гледзячы; і старцы таксама насьміхаліся, кажучы: „Іншых спасаў, няхай спасець Самога Сябе, калі Ён Хрыстос, абранец Божы”. 36 Таксама й жаўнеры насьміхаліся зь Яго, падыходзячы, і падаючы Яму воцат, 37 І кажучы: „Калі Ты Кароль Юдэйскі, спасі Сябе Самога”.

38 І быў над Ім надпіс грэцкімі а рымскімі а гэбрэйскімі літарамі: „Гэта Кароль Юдэйскі”.

39 Адзін із павешаных ліхадзеяў блявузгаў на Яго, кажучы: „Калі ты Хрыстос, спасі Сябе й нас”. 40 Але другі, адказуючы, зганіў яго, кажучы: „Ці не баішся Бога, ты, што пад тым самым рассудкам? 41 І мы запраўды справядліва, бо адзяржалі справядлівую заплату за тое, што мы зрабілі; а Ён нічога благога не зрабіў”. 42 І сказаў Ісусу: „Успомні Мяне, Спадару! як прыйдзеш да гаспадарства Свайго”. 43 І сказаў яму Ісус: „Запраўды кажу табе, сядні будзеш із Імною ў раю”.

44 І было каля шостае гадзіны, і сталася цемнь па ўсёй зямлі аж да гадзіны дзявятае. 45 І сонца зацьмела, і запона ў сьвятыні разьдзерлася па сярэдзіне. 46 І Ісус, загукнуўшы вялікім голасам, сказаў: „Войча, у рукі Твае аддаю дух Мой!” І, сказаўшы гэта, выпусьціў дух.

47 Сотнік жа, бачачы, што сталася, уславіў Бога, кажучы: „Запраўды чалавек гэты быў справядлівы”. 48 І ўсі гурбы, што зышліся на гэту відаль, бачачы, што сталася, білі сябе ў грудзі, зварачаючыся. 49 І ўсі, што зналі Яго, стаялі воддаль, таксама жанкі, што прапусьчалі Яго з Галілеі, глядзелі на ўсе гэта.

50 І вось, чалавек, на ймя Язэп, райца, муж добры а справядлівы, — 51 Ён не згаджаўся з радаю а ўчынкам ейным, — з Арымафеі, места юдэйскага, што таксама чакаў гаспадарства Божага, 52 Прыступіўшы

да Пілата, прасіў цела Ісусавага. 53 І, зьняўшы яго, завярнуў яго ў цянюсенькае палатно, і паклаў яго ў гробе, высечаным у скале, ідзе яшчэ ніхто ня быў ніколі пакладзены. 54 І быў гэта дзень прыгатовы, а сыбота наставала.

55 І пайшлі жанкі, што прышлі зь Ім із Галілеі, глядзець гробу і як цела Ягонае клалася. 56 І, зьвярнуўшыся, прыгатавалі пахі а масьці, і заставаліся супакойныя ў сыботу падле расказаньня.

24 Але назаўтрае па сыбоце, вельма рана нараніцы, пайшлі яны да гробу, нясучы пахі, што былі прыгатаваўшы; 2 І знайшлі камень адкочаны ад гробу, 3 І, увыйшоўшы, не знайшлі цела Спадара Ісуса.

4 І сталася, як яны былі заклапаціўшыся з гэтага, што вось, два чалавекі сталі перад імі ў зьзяючым адзеццю. 5 І як яны працяліся страхам і нахінулі віды свае да зямлі, казалі ім: „Чаму шукаеце жывога памеж памерлых? 6 Яго няма тут, але Ён ўскрэс; ўспомніце, як Ён казаў вам, будучы яшчэ ў Галілеі, кажучы: 7 „Сын Людзкі мае быць выданы ў рукі грэшнікаў, і мае быць укрываваны, і трэцяга дня мае ўскрэснуць”. 8 І яны ўспомнелі словы Ягонья; 9 І, зьвярнуўшыся ад гробу, асьветчылі праз усё гэта адзінанцадзень а ўсім засталам.

10 Былі ж Марыя Магдалена а Яана а Марыя Якавава а іншыя зь імі, што павéдалі ўсе гэта апосталам. 11 І здаліся словы тыя ў вачох іхных неразумнымі, і не паверылі ім. 12 Але Пётра, устаўшы, пабег да гробу і, нахінуўшыся, бача, што палатно толькі там ляжыць, і пайшоў дамоў, дзівуючыся з таго, што сталася.

13 І вось, таго самага дня двух із іх падарожжавалі да сяла, званага Эммаус, што шасьцьдзесят стадаў ад Ерузаліму; 14 І мужавалі

мяжсобку праз усі здарэнні. 15 І сталася, як яны мужаваі а разважалі, што Ісус Сам, дабліжыўшыся, ішоў зь імі. 16 Але вочы іхнія былі дзяржаны так, каб не пазналі Яго. 17 Ён жа сказаў ім: „Што за гаворка ў вас, ідучы, і чаму вы смутныя?” 18 І адзін, імям Клеопа, сказаў Яму: „Ты адзін із даведаннікаў у Ерузаліме і ня ведаеш, што сталася ў ім гэтых дзён?” 19 А Ён сказаў ім: „Што?” І яны сказалі Яму: „Празь Ісуса Назарэцянiна, Каторы быў прарока, магучы ў вучынку і ў слове перад Богам і ўсім людям; 20 І як найвышшыя сьвятары а нашы старцы выдалі Яго на засуджэньне на сьмерць, і ўкрыжавалі Яго. 21 А мы спадзяваліся, што Ён меў адкупіць Ізраеля; але цяпер з усім гэтым сядзі трэйці дзень, як гэта сталася. 22 І некаторыя жанкі з памеж нас зумелі нас: будучы вельмі рана ў гробе, 23 І, не знайшоўшы цела Ягонага, прышлі, кажучы, што яны таксама відзелі відзень ангiлаў, каторыя кажуць, што Ён жывы. 24 І пайшлі некаторыя з нас да гробу, і знайшлі яго так, як жанкі казалі, але Яго ня бачылі”.

25 І сказаў ім: „О неразумныя і лентага сэрца, каб паверыць усяму, што казалі прарокі! 26 Ці не належыла Хрысту цярэць усяго гэтага і ўвэйсьці ў славу?” 27 І, пачуўшы ад Масея а ад усіх прарокаў, выкладаў ім у вусіх тых Пісьмах тое, што датыкалася Яго Самога.

28 І дабліжыліся яны да саяла, да каторага йшлі, і Ён выглядаў, быццам хоча йсьці далей. 29 Але яны прынукалі Яго, кажучы: „Застанься з намі, бо дзень ужо сьхінуўся да вечара”. І Ён увыйшоў, каб застацца зь імі. 30 І сталася, як Ён узьляжаў зь імі: узяўшы хлеб, дабраславіў і, паламіўшы, даў яго ім. 31 І вочы іхнія адчыніліся, і яны

пазналі Яго. Але Ён стаў нявідомы ім.

32 І яны сказалі адзін аднаму: „Ці не гарэла ў нас сэрца нашае, як Ён казаў нам у дарозе, і як адкрываў Пісьмы нам?”

33 І, устаўшы тае самае гадзіны, зьвярнуліся да Ерузаліму, і знайшлі адзінанцаў, што былі зьбершыся, і тых, што былі зь імі, 34 Каторыя казалі: „Спадар запраўды ўскрэс і зьявіўся Сымону”. 35 І яны павядалі, што сталася ў дарозе, і як яны пазналі Яго ў ламеньню хлеба.

36 І, як яны гукалі гэта, Ён Сам стаў сярод іх і кажа: „Супакой вам!” 37 Але яны, заклапаціўшыся а спаложаўшыся, падумалі, што бачаць духа. 38 І сказаў Ён ім: „Чаго засмуціліся і чаму думкі паўстаюць у сэрцах вашых? 39 Во рукі Мае і ногі Мае, што гэта Я Сам. Дакраніцеся да Мяне й бачча, бо дух ня мае цела й косьцяў, як бачыце ў Мяне”. 40 І сказаўшы гэта, паказаў ім рукі й ногі Свае. 41 Як жа яны яшчэ з радасьці ня верылі і былі здзіваваўшыся, Ён сказаў ім: „Маеце што тут есьці?”. 42 І далі яму часьць печанае рыбы й мядовае наўзы. 43 І, узяўшы, еў перад імі. 44 І сказаў ім: „Гэта словы, што Я казаў вам, як яшчэ быў з вамі, што належа выпайніцца ўсяму, напісанаму празь Мяне ў Законе Масеявым а ў прароках а ў псальмах”. 45 Тады адчыніў ім розум разумець Пісьмы. 46 І сказаў ім: „Гэтак напісана, і гэтак належыла Хрысту цярэць, і ўскрэснуць із мертвых на трэйці дзень, 47 І быць абяшчанай у імя Ягонае кáяце на дараваньне грахоў у вусіх народах, пачынаючы зь Ерузаліму. 48 Вы ж сьветкі гэтага. 49 І вось, Я пашлю абятніцу Айца Свайго на вас, але вы заставайцеся ў месьце, пакуль не ахініцеся сілаю з вышы”.

50 І выгвеў іх вонкі аж да Віфани,

і, падняўшы рукі Свае, дабраславіў іх. 51 І сталася, як дабраславіў іх, што адлучаўся ад іх і ўзносіўся на неба. 52 А яны, пакланіўшыся Яму, зьвярнуліся да Ерузаліму зь вялікай радасьцяй. 53 І кажначасна былі ў сьвятыні, хвалячы а дабраславычы Бога.

ЕВАНГЕЛІЯ ПОДЛЕ СВ. ЯНА

1 На пачатку было Слова, і Слова было з Богам, і Слова было Бог. 2 Яно было на пачатку з Богам. 3 Усе перазь Яго сталася, і безь Яго нічога ня было стаўшыся, што сталася. 4 У Ім было жыцьцё, і жыцьцё было сьвятлінёю людзёў. 5 І сьвятліня сьвеце ў цямноце, і цямнота яе не агарнула.

6 Быў чалавек пасланы ад Бога, імя ягонае Ян. 7 Ён прышоў дзеля сьветчання, каб сьветчыць празь Сьвятліню, каб усі ўверылі перазь яго. 8 Ён ня быў Сьвятліня, але каб сьветчыць празь Сьвятліню.

9 Была праўдзівая Сьвятліня, што асьвятчае кажнага чалавека, на сьвет прыходзячага. 10 На сьвеце быў, і сьвет стаўся перазь Яго, і сьвет Яго не пазнаў. 11 Да сваіх собскіх прышоў, і собскія Ягоныя не прынялі Яго. 12 Але ўсім тым, што прынялі Яго, даў ім права стаць дзецьмі Божымі, тым, што вераць у імя Ягонае, 13 Каторыя ня з крыві, ані з волі цела, ані з волі мужа, але з Бога нарадзіліся.

14 І Слова стала целам, і вітала памеж нас (і мы бачылі славу Ягоную, славу як адзінароднага ад Айца), поўнае ласкі а праўды.

15 Ян сьветча празь Яго і гукіў, кажучы: „Гэта быў тый, праз Каторага я сказаў: „Хто прыходзе за імною, выперадзіў мяне, бо быў перад імною“; 16 Бо з паўніні Ягонае ўсі мы прынялі і ласку на ласку. 17 Бо Бог закон Масеям быў даўшы; ласка а праўда сталася перазь Ісуса Хрыста. 18 Бога ніхто ніколі ня бачыў, адзінародны Сын,

што ёсьць у ўлоньню Айцоўскім, Ён аб'явіў.

19 І гэта сьветчаньне Яанава, як паслалі да Яго Юдэі зь Ерузаліму сьвятароў а Левітаў, каб маглі папытацца ў Яго: „Хто Ты?“ 20 І ён вызнаў, і не заперачыў, і вызнаў: „Я ня Хрыстос“. 21 І папыталіся ў Яго: „Дык што ж? ты Ляля?“ і ён адказаў: „Не“. „Прарока?“ і ён адказаў „Не“. 22 Дык казалі яму: „Хто ж ты, каб мы далі адказ тым, што паслалі нас; што ты скажаш празь сябе самога?“ 23 Ён сказаў: „Я голас гукіючага на пустыні: „Прастаяце сыцежку Спадару“, як сказаў Ісая прарока“. 24 Пасланыя ж былі з фарысэяў; 25 І яны папыталіся ў яго, і казалі яму: „Чаму ты хрысьціш, калі ты ня Хрыстос, ані Ляля, ані прарока?“ 26 Ян адказаў ім, кажучы: „Я хрышчу ў вадзе; стаіць сярод вас, Каторага ня знаеце, 27 Тый, што прыходзе за імною, у Каторага вобую я ня гожа разьвязаць рэменьчыка“. 28 Гэта сталася ў Віфані за Ёрданом, ідзе Ян хрысьціў.

29 Назаўтрае бача ён ідучага да сябе Ісуса й кажа: „Во Ягнётка Божжа, што бярэць грэх сьвету. 30 Ён ё, праз Каторага я сказаў: „За імною ідзець муж, Каторы выперадзіў мяне, бо Ён быў уперад за мяне. 31 І я ня знаў Яго, але каб Ён быў выяўлены Ізраелю, дзеля таго я прышоў хрысьціць у вадзе“.

32 І сьветчыў Ян, кажучы: „Я бачыў Духа, што зыходзіў, як голуба, зь неба, ды перабываў на Ім. 33 І я ня знаў Яго; але Тый, што

паслаў мяне хрысьціць у вадзе, Тый сказаў імне: „Над кім абачыш Духа, што зыходзе і застаецца на Ім, Тый ё, што хрысьце ў Духу Сьвятым“; 34 І я бачыў, і сьветчыў, што Гэты ё Сын Божы“.

35 Назаўтрае ізноў стаяў Яан і двух вучанікаў ягоньх. 36 І, абачыўшы йдучага Ісуса, сказаў: „Гэта Ягнётка Божае“.

37 І пачулі два вучанікі, як ён казаў, і пайшлі за Ісусам. 38 Ісус жа, абярнуўшыся і абачыўшы іх ідучых за Ім, кажа ім: „Чаго шукаеце?“ А яны казалі яму: „Раббі! (што знача ў перакладзе: Вучыцелю!) ідзе перабываеш?“ 39 Кажа ім: „Прыйдзіце й абачча“. Дык яны пайшлі й абачылі, ідзе Ён перабывае, і прабылі ў Яго тый дзень. Было каля дзясятае гадзіны.

40 Андрэй, брат Сымона Пётры, быў адзін із двух, што чулі ад Яана і пайшлі за Ім. 41 Знаходзе ён першы брата свайго собскага Сымона і кажа яму: „Мы знайшлі Месію“, што знача ў перакладзе: Хрыстос. 42 І прывёў яго да Ісуса. Ісус, глядзячы на яго, сказаў: „Ты Сымон, сын Ёнін; ты будзеш звацца Кіфа, што ў перакладзе: камень“.

43 Назаўтрае хацеў Ісус ісьці да Галілеі, і знаходзе Піліпа, і кажа яму: „Ідзі за Імноў“.

44 Піліп жа быў зь Віфсаіды, места Андрэявага а Пётравага. 45 Піліп знаходзе Нафанаілу й кажа яму: „Мы знайшлі Таго, праз Катарага Масей пісаў у законе а прарокі, Ісуса, сына Язэпавага з Назарэту“. 46 А Нафанаіла кажа яму: „Ці можа з Назарэту быць што добрае?“ Піліп кажа яму: „Ідзі й глянь“. 47 Ісус, абачыўшы йдучага да Яго Нафанаілу, кажа празь яго: „Вось, запраўды Ізраелянін, у каторым няма хітрыні“. 48 Нафанаіла кажа яму: „Скуль Ты мяне знаеш?“ Адказаў Ісус і сказаў яму: „Уперад чымся Піліп гукнуў цябе,

як ты быў пад фігаю, Я бачыў цябе“. 49 Нафанаіла адказаў Яму: „Раббі! Ты Сын Божы, Ты Кароль Ізраельскі“. 50 Ісус адказаў і сказаў яму: „Затым што Я сказаў табе: „Я бачыў цябе пад фігаю“, — ты верыш? абачыш балей за гэта“. 51 І кажа яму: „Запраўды, запраўды кажу вам: адгэтуль абачыце неба адчыненае й ангёлаў Божых узыходзячых і зыходзячых на Сына Людзкаго“.

2 Пазаўтра спраўлялі вясельле ў Кане Галілейскай, і маці Ісусава была там. 2 І таксама Ісус і вучанікі Ягоньх былі пазваныя на вясельле. 3 І, як не ставала віна, маці Ісусава кажа Яму: „Віна ня маюць“. 4 Ісус кажа ёй: „Што Імне й табе, жонка? яшчэ ня прышла гадзіна Мая“. 5 Маці Ягоная кажа слугам: „Што Ён скажа вам, рабіце“. 6 І стаяла там, падле звычайна ачышчэньня юдэйскага, шэсьць камённых судзінаў да вады, што зьмяшчалі дзьве альбо тры меры кажная. 7 Кажа ім Ісус: „Напоўніце судзіны вадою“. І напоўнілі іх ушчырк. 8 І кажа ім: „Цяпер засіліце й нясіце да загадніка чэсьці“. І панёсьлі. 9 Як жа загаднік чэсьці паспытаўся вады, абярненае ў віно, — а ён ня ведаў, скуль яна была, але паслугачыя, што сілялі вадку, ведалі, — тады загаднік гукне маладога. 10 Ён кажа яму: „Кажная людзіна найперш даець добрае віна, а як нап’юцца, тады горшае; ты дзяржаў добрае віно дагэтуль“. 11 Гэты пачатак знакоў учыніў Ісус у Кане Галілейскай і зьявіў славу Сваю; і вучанікі Ягоньх ўверылі ў Яго.

12 Просьле гэтага зышоў Ён да Капернауму, Ён а маці Ягоная а браты Ягоньх а вучанікі Ягоньх; і прабылі там троху дзён.

13 І блізка была Пасха юдэйская, і Ісус узышоў да Ерузаліму; 14 І засьпеў у сьвятыні прадаўнікоў ва-лоў а авец а галубоў, і пенезяменаў

седзячых. 15 І, зрабіўшы пугу з аборака, усіх выгнаў ізь сьвятыні, і авечкі і валы; а грошы пенезяме-нам рассыпаў і сталы абярнуў. 16 А прадаўніком галубоў сказаў: „Вазьміце гэта адгэтуль, не рабіце дому Айца Майго таварняю”. 17 Вучанікі Ягоныя прыпомнелі, што напісана: „Рупатлівасьць праз дом Твой зьядае Мяне”.

18 Затым Юдэі, адказуючы, казалі Яму: „Які знак пакажаш Ты нам, чаму гэта робіш?” 19 Ісус, адказуючы, сказаў ім: „Разбурыце гэты Дом Божы, і за тры дні Я на-нава пастанаўлю яго”. 20 Затым Юдэі казалі: „Сорак шэсьць год гэты Дом Божы станаўлілі, а Ты на-нава пастановіш Яго за тры дні?” 21 Але Ён казаў праз Дом Божы цела Свайго. 22 Затым, як Ён ускрэс ізь мертвых, вучанікі Ягоныя ўспомнелі, што Ён казаў гэта, і паверылі Пісьму а слову, што Ісус сказаў.

23 І як Ён быў у Ерузаліме на сьвяце Пасхі, шмат хто ўверыў у імя Ягонае, бачачы знакі, каторыя Ён чыніў. 24 Але Сам Ісус не да-вяраўся ім, бо знаў усіх, 25 І за-тым не патрабаваў, каб хто сьвет-чыў праз чалавека, бо Сам ведаў, што было ў чалавеку.

3 Быў жа чалавек із фарысэяў, імя ягонае Мікадым, старац юдэйскі. 2 Ён прышоў да Ісуса но-чы й сказаў Яму: „Раббі, мы ве-даем, што Ты вучыцель, прышлы ад Бога, бо ніхто ня можа чыніць такіх знакоў, якія Ты чыніш, калі ня будзе Бога зь ім”. 3 Ісус, адка-зуючы, сказаў яму: „Запраўды, за-праўды кажу табе: калі хто не на-родзіцца згары, ня можа бачыць гаспадарства Божага”. 4 Мікадым кажа Яму: „Як можа людзіна на-радзіцца, будучы стары? нягож мо-жа ён другі раз увыйсьці ў вулонь-не маці свае, каб нарадзіцца?” 5 Ісус адказаў: „Запраўды, запраў-ды кажу табе: калі хто не народзіц-

ца зь вады й Духа, ня можа ўвый-сьці ў гаспадарства Божае. 6 На-роджаныя зь цела ё цела; а наро-джаныя з Духа ё дух. 7 Ня дзівуй-ся, што Я сказаў Табе: „Маёце на-радзіцца нанова”. 8 Вецер вее, ідзе хоча, і гук яго чуеш, але ня ве-даеш, скуль прыходзе й куды йдзець. Гэтак кажны, народжаны з Духа”. 9 Мікадым адказаў і сказаў Яму: „Як гэта можа быць?” 10 Ісус адказаў і сказаў яму: „Ты вучыцель Израеляў і ня ведаеш гэтага? 11 За-праўды, запраўды кажу табе: мы кажам тое, што ведаем, і сьвет-чым праз тое, што бачылі, але вы сьветчаньня нашага ня прый-маеце. 12 Калі Я сказаў вам зьмнае, і вы ня верыце; як па-верыце, калі скажу вам нябёснае? 13 І ніхто ня ўзышоў на неба, адно хто зышоў зь неба, Сын Людзкі, Ка-торы ёсьць у небе. 14 І як Масей узняў гада на пустыні, так мае Сын Людзкі быць узняты, 15 Каб кажны, што ўвера ў Яго, меў жыць-цё вечнае. 16 Бо так умілаваў Бог сьвет, што Сына Свайго адзінаро-днага Ён аддаў, каб кажны, хто вера ў Яго, не загінуў, але меў жыцьцё вечнае. 17 Бо не паслаў Бог Сына Свайго на сьвет, каб судзіць сьвет, але каб сьвет спасёны быў перазь Яго. 18. Хто вера ў Яго, ня будзе суджаны; а хто ня вера, ужо за-суджаны, бо ня ўверыў у імя адзі-народнага Сына Божага.

19 „Гэта ж ё суд, што сьвятліна прышла на сьвет, але людзі ўміла-валі цямноту балей за сьвятліно; бо ўчынкі іхныя былі благія. 20 Бо кажны, што робе ліха, ненавідзе сьвятліні і ня йдзець да сьвятліні, каб ня былі ганены ўчынкі ягоныя. 21 Але хто чыне праўду, ідзець да сьвятліні, каб учынкі ягоныя выя-віліся, што ў Богу ўчынены яны”. 22 Просьле гэтага прышоў Ісус а вучанікі Ягоныя да зямлі Юдэй-скае, і там Ён жыў зь імі, і хры-

сьціў. 23 А Яан тамака хрысьціў у Ённе, ля Саліму, бо там было шмат вады; і яны прыходзілі, і хрысьціліся. 24 Бо Яан ня быў яшчэ пасаджаны ў вязьніцу.

25 І ўзьнікла сьпярэчка памеж вучанікаў Яанавых і Юдэяў праз ачышчэньне. 26 І прышлі да Яана, і сказалі яму: „Раббі, Тый, што быў із табой за Ёрданом, праз Каторага ты сьветчыў, гля, Ён хрысьце, і ўсі прыходзяць да Яго”. 27 Яан, адказуючы, сказаў: „Ня можа людзіна ўзяць нічога, калі ня дана ёй із неба. 28 Вы самы Імне пасьветчыце, што Я сказаў: „Я ня Хрыстос, але што Я пасланы перад Ім”. 29 Хто мае княгіню маладую, тый князь малады; а прыяцель князеў, што стаіць і слухае яго, вельма цешыцца з голасу князявага. Дык радасьць мая споўнілася. 30 Ён мае расьці, а я меншаць. 31 Хто прыходзе з вышшы, Тый над усімі. Хто паходзе із зямлі, ё земны, і гўкае, як земны. Хто прыходзе зь неба, ё над усімі. 32 Што Ён бачыў а чуў, праз тое сьветча; і ніхто ня прыймае сьветчаньня Ягонага. 33 Хто прыняў сьветчаньне Ягонае, тый прыпятаваў, што Бог праўдзівы. 34 Бо тый, каго паслаў Бог, кажа словы Божыя; бо ня мераю даець Бог Духа. 35 Айцец мілуе Сына і ўсе даў у рукў Ягоную. 36 Хто вера ў Сына, мае жыцьцё вечнае; але хто ня вера ў Сына, не абача жыцьця, але гнеў Божы перабывае на ім”.

4 Як жа даведаўся Спатар, што фарысэі чулі, што Ісус балей прыдбаець вучанікаў і хрысьце, чымся Яан, — 2 Хоць Ісус Сам ня хрысьціў, але вучанікі Ягонья, — 3 Ён пакінуў Юдэю і пайшоў ізноў да Галілеі. 4 І належыла Яму прыходзіць пераз Самару.

5 Дык прыходзе Ён да места самарскага, званяга Сыхар, ля лапіны зямлі, што Якаў даў сыну свайму Ізэпу. 6 Жарало Якава было там.

Дык Ісус, здарожыўшыся, сеў ля жарала. Было каля шостае гадзіны. 7 Прыходзе жонка із Самары засіліць вады. Ісус кажа ёй: „Дай Імне піць”. 8 (Бо вучанікі Ягонья адхінуліся да места купіць ежы). 9 Самаранка ж кажа Яму: „Як Ты, будучы Юдэям, просіш піць у мяне Самаранкі?” бо Юдэі ня маюць узаем’я із Самаранмі. 10 Адказаў Ісус і сказаў ёй: „Калі б ты ведала дар Божы, і Хто кажа табе: „Дай Імне піць”, прасіла б у Яго; і Ён даў бы табе жывое вады”. 11 Яна кажа Яму: „Спадару, Ты й засіліць ня маеш чым, і студня глыбокая; дык скуль жа маеш жывую ваду? 12 Нягож ты вялікшы за айца нашага Якава, каторы даў нам гэтую студню, і сам піў зь яе, і сынове ягонья, і статак ягоны?” 13 Адказаў Ісус і сказаў ёй: „Кажны, хто п’ець гэтую ваду, ізноў усьмягне; 14 А хто п’ець ваду, каторую Я дам яму, ня ўсьмягне на векі; але вада, што я дам яму, станецца ў ім жаралом вады, што цячэць у жыцьцё вечнае”. 15 Жонка кажа: „Спадару, дай імне тае вады, каб я ня сьмягла і ня прыходзіла сюды сіляць”. 16 Ісус кажа ёй: „Пайдзі, пагукай мужа свайго і прыйдзі сюды”. 17 Адказала жонка й сказала: „Я ня маю мужа”. Ісус кажа ёй: „Добра ты сказала, што ня маеш мужа; 18 Бо ты мела пяцёх мужоў, і тый, каторага цяпер маеш, ня муж табе; гэта праўдзіва ты сказала”. 19 Жонка кажа Яму: „Спадару, бачу, што Ты прарока. 20 Айцове нашы кланяліся на гэтай гары, а вы кажаце, што ў Ерузаліме месца, ідзе належа кланяцца”. 21 Ісус кажа ёй: „Жонка, павер Імне, што настаець гадзіна, калі і не на гэтай гары, і не ў Ерузаліме будзеце кланяцца Айцу. 22 Вы кланяецеся таму, чаго ня ведаеце; мы кланяемся таму, што ведаем, бо спасеньне ад Юдэяў. 23 Але настаець гадзіна, і цяпер ё, калі

праўдзівых багамолцы будуць кланяцца Айцу ў духу а ў праўдзе; бо таковых багамолцаў Айцец шукае Сабе. 24 Бог — дуж, і тыя, што кланяюцца Яму, маюць кланяцца ў духу а ў праўдзе". 25 Жонка кажа Яму: „Я ведаю, што прыходзе Месія, званы Хрыстом; як Ён прыйдзе, паведаме нам усе". 26 Ісус кажа ёй: „Гэта Я, Каторы гутару з табою".

27 На гэта прыйшлі вучанікі Ягонны і дзіваліся, што Ён гутарыў із жонкаю; ні водзін із іх, адылі, не сказаў: „Чаго шукаеш?" альбо: „Чаму гутарыш із ёю?"

28 Тады жонка пакінула вядро свае, і пайшла да места, і кажа людзям:

29 „Пайдзіце, абачча чалавека, каторы сказаў імне ўсе, што я раблю, ці ня Хрыстос Ён?" 30 Яны вышлі зь места й прыйшлі да Яго.

31 Прымеж таго вучанікі прасілі Яго, кажучы: „Раббі, еж". 32 Але Ён сказаў ім: „Я маю ежу есці, каторае вы ня знаеце". 33 Затым вучанікі казалі адзін аднаму: „Ці ня прынёс хто Яму есці?" 34 Ісус кажа ім: „Мая ежа ё чыніць волю Таго, хто паслаў Мяне, і скончыць работу Ягоную. 35 Ці ня кажаце вы, што яшчэ чатыры месяцы, і настане жніўе? Вось, Я кажу вам: узьніміце вочы свае й глядзіце на нівы, бо яны ўжо пабялелі, каб жаць. 36 Хто жнець, тый адержуе заплату й зьбірае плады да жыцця вечнага, каб хто сее і хто жнець разам цешыліся. 37 Бо ў гэтым слова праўдзівае: адзін сее, а другі жнець. 38 Я паслаў вас жаць тое, над чым вы не працавалі: іншыя працавалі, а вы ўвыйшлі ў працу іхную".

39 Шмат жа хто із Самаран места таго ўверылі ў Яго на слова жонкі, што сьветчыла: „Ён сказаў імне ўсе, што я зрабіла". 40 Затым, як прыйшлі да Яго Самаране, прасілі Яго застацца зь імі; і Ён пабыў там два дні. 41 І яшчэ шмат балей уверыла

дзеля слова Ягонага. 42 І сказалі тэй жонцы: „Ужо ня дзеля паведанья твайго верым, бо мы самы чулі Яго й ведаем, што гэта запраўды Спас сьвету".

43 Просьле ж двух дзён Ён вышаў стуль і пайшоў да Галілеі; 44 Бо Сам Ісус сьветчыў, што прарока ня мае сыці ў краіне сваёй. 45 А як прыйшоў Ён да Галілеі, Галілеяне прынялі Яго, бачачы, што ўчыніў Ён у Ерузаліме ў сьвята, бо й яны былі прышоўшы на сьвята.

46 Дык Ён ізноў прыйшоў да Капы Галілейскае, ідзе быў абярнуўшы вад у віно. І там быў адзін дваранін у Капернауме, каторага сын быў хворы. 47 Ён, пачуўшы, што Ісус прыйшоў зь Юдэі да Галілеі, прыйшоў да Яго і прасіў іступіць і ўздаравіць сына ягонага, каторы канаў. 48 Затым сказаў яму Ісус: „Калі не абачыце знакоў а чудосаў, ня ўверыце". 49 Дваранін кажа яму: „Спадару, іступі, пакуль мае дзяцё не памерла". 50 Ісус кажа яму: „Пайдзі, сын твой живець". 51 І чалавек паверыў слову, што Ісус сказаў яму, і пайшоў. Але ўжо, як ён зыходзіў, нявольнікі ягонны перанялі яго, кажучы, што дзяцюк твой живець. 52 Дык ён папытаўся ў іх праз гадзіну, калі яму палепшала. Яму казалі: „Учора а сёмай гадзіне пал пакінуў яго". 53 Дык бацька даведаўся, што тае ж гадзіны, каторае Ісус сказаў яму: „Сын твой живець". І ён уверыў сам і ўвесь дом ягонны. 54 Гэты другі знак учыніў Ісус, прыйшоўшы зь Юдэі да Галілеі.

5 Просьле гэтага было сьвята юдэйскае, і Ісус прыйшоў да Ерузаліму. 2 Ёсьць жа ў Ерузаліме ля Авечае брамы копань ізь пяцьма ганкамі, званая пагэбрэйску Віфэзда. 3 І ў іх ляжала множасьць хворых, нявісных, кульгавых, сьпятрэлых, што чакалі руху вады; 4 Бо ад часу да часу зыходзіў да копані

ангіл і кратаў ваду, і хто першы ўходзіў у пакратаную ваду, ачуняваў, на якую б хваробу ён ні хворэў.

5 І там быў адзін чалавек, хворы трыццаць васьмі год. 6 Ісус, бачачы яго лежачага й ведаючы, што ён ляжыць ужо даўгі час, кажа яму: „Ці хочаш ачуняць?” 7 Хворы адказаў Яму: „Спадару, я ня маю людзіны, каб, як вада пакратаная, апусціла мяне да копані; як жа я йду, іншы выпераджае мяне”. 8 Ісус кажа яму: „Устань, вазьмі пасьцелю сваю й хадзі”. 9 І якга тый чалавек ачуняў, і ўзяў пасьцелю сваю, і пайшоў. І была сыбота таго дня. 10 Затым Юдэі казалі ўздараўленаму: „Сыбота, не дазволена табе правам браць пасьцелі свае”. 11 Ён адказаў ім: „Хто ўздаравіў мяне, сказаў імне: „Вазьмі пасьцелю сваю й хадзі””. 12 Яны папыталіся ў яго: „Хто тый чалавек, што сказаў табе: „Вазьмі пасьцелю сваю й хадзі”?”. 13 Але ўздараўлены ня ведаў, хто гэта быў, бо Ісус, там будучы, адхінуўся ад гурбы ў тым месцу.

14 Просьле гэтага Ісус засьпяець яго ў сьвятні і кажа яму: „Вось, ты ачуняў; не грашы ж ужо, каб чаго горшага ня сталася табе”. 15 Чалавек тый пайшоў і сказаў Юдэям, што гэта быў Ісус, каторы ўздаравіў яго. 16 І за тое Юдэі перасьледавалі Ісуса, што Ён учыніў гэта ў сыботу.

17 Але Ісус адказаў ім: „Ацец Мой аж дагэтуль працуе, і Я працую”. 18 За гэта яшчэ балей Юдэі шукалі забіць Яго, бо Ён ня толькі ўзрушаў сыботу, але й сказаў, што Бог быў айцец Ягоны, раўнуючы Сябе да Бога. 19 Дык адказаў Ісус і сказаў ім: „Запраўды, запраўды кажу вам: Сын нічога ня можа чыніць Сам ад Сябе, адно што бача Айца чынячага; бо што-колечы Ён чыне, тое й Сын чыне таксама. 20 Бо Ацец любе Сына й паказуе

Яму ўсе, што Ён Сам чыне; і пакажа Яму ўчынкі большыя за гэтыя, каб вы дзіваліся. 21 Бо як Ацец ускрывае памерлых і ажыўляе іх, так і Сын ажыўляе, каго хоча. 22 Бо Ацец і ня судзе нікога, але аддаў увесь суд Сыну; 23 Каб усі сыцілі Сына, як сыцяць Айца. Хто ня сыціць Сына, ня сыціць Айца, Каторы паслаў Яго. 24 Запраўды, запраўды кажу вам: хто слухае слова Мае й вера таму, хто паслаў Мяне, мае жыцьцё вечнае; і ня прыйдзе на суд, але перайшоў ад сьмерці да жыцьця. 25 Запраўды, запраўды кажу вам, што настаець гадзіна, і цяпер ё, калі мертвыя пачуюць голас Сына Божага, і каторыя пачуюць, будуць жыць. 26 Бо як Ацец мае жыцьцё ў Самым Сябе, так і Сыну даў меці жыцьцё ў Самым Сябе. 27 І даў Яму ўладу чыніць суд, бо Ён ё Сын Людзкі. 28 Ня дзівуйцеся з гэтага, бо настаець гадзіна, у каторай усі, што ў градох, пачуюць голас Ягоны; 29 І пойдучь тыя, што чынілі дабро, на ўскрысьеньне жыцьця, а каторыя ліха чынілі, на ўскрысьеньне суду. 30 Я нічога не магу чыніць Сам ад Сябе. Як чую, так і суджу; і суд Мой справядлівы; бо Я ня шукаю волі Свае, але волі таго, хто паслаў Мяне.

31 „Калі Я сьветчу Сам празь Сябе, сьветчаньне Мае ня ё праўдзівае. 32 Ё іншы, што сьветча празь Мяне, і Я ведаю, што праўдзівае тое сьветчаньне, каторым Ён сьветча празь Мяне. 33 Вы пасылалі да Яана, і ён пасьветчыў праз праўду. 34 Не ад людзіны, адылі, я прыймаю сьветчаньне, але кажу гэта, каб вы спасліся. 35 Ён быў лянпаю, што гарэла а сьвяціла, і вы хацелі якісь час папешыцца ў сьвятліні ягонай.

36 „Я ж маю сьветчаньне большае за Яанава, бо справы, што даў Імне Ацец скончыць, самыя тыя справы, каторыя Я спраўляю, сьветчаць празь Мяне, што Ацец паслаў Мяне.

37 І Ацец, што паслаў Мяне, Сам сьветчыў празь Мяне. Вы ані гола-су Ягонага ніколі ня чулі, ані віду Ягонага ня бачылі, 38 І ня маеце прабываючага ў сабе слова Ягонага, бо каго паслаў Ён, таму ня верыце.

39 „Дасьлядуйце Пісьмы, бо думаеце, што ў іх маеце жыцьцё вечнае; а яны сьветчаць празь Мяне. 40 Але вы ня хочаце прыйсьці да Мяне, каб мець жыцьцё. 41 Ня прыймаю славы ад людзёў, 42 Але пазнаў вас, што вы любові Божае ня маеце ў сабе. 43 Я прыйшоў у імя Айца Сваёго, і вы ня прымаеце Мяне; калі б іншы прыйшоў у імя сваё, таго прымеце. 44 Як можаце вы верыць, калі адзін ад аднаго прымаеце славу, і ня шукаеце славы, каторая ад адзінаго Бога? 45 Ня думайце, што Я буду вінаваць вас перад Айцом: ё хто абвінуе вас — Масей, на Каторага спадзяіцеся. 46 Бо калі б вы верылі Масею, паверылі б Імне, бо ён пісаў празь Мяне. 47 Але калі ня верыце Пісьмам, як паверыце Маім словам?”

6 Просьле гэтага пайшоў Ісус за мора Галілейскае Тыверады. 2 І вялікі груд пайшоў за Ім, бо бачылі знакі, што Ён чыніў над хворымі. 3 Ісус жа ўзышоў на гару і там сядзеў з вучанікамі Сваімі. 4 Бліжылася ж Пасха, сьвята юдэйскае. 5 Тады Ісус, узняўшы вочы Свае й пабачыўшы, што вялікі груд ідзець да Яго, кажа Піліпу: „Скуль мы купім букаткаў, каб яны маглі есьці?” 6 Казаў жа гэта, прабуючы іх, бо ён ведаў, што маніўся ўчыніць. 7 Піліп адказаў Яму: „Букаткаў за дзевяцьце дынароў ня стане ім, каб кажны зь іх крыху дастаў”. 8 Кажа Яму адзін із вучанікаў Ягоных, Андрэй, брат Сымона Пётры: 9 „Ё дзяцюк тут, што мае пяць ячных букаткаў і дзеве рыбкі, але што гэта на так шмат?” 10 Ісус сказаў: „Загадайце, каб людзі ўзьляг-

лі”. Было шмат травы на тым месцу. Дык людзі ўзьляглі ў ліку каля пяцёх тысячаў. 11 Ісус, узяўшы букаткі і ўчыніўшы падзяку, раздаў вучанікам, а вучанікі лежачым; і таксама рыбкі, колькі хацелі. 12 І, як пад'елі, кажа вучанікам Сваім: „Зьбярыце тыя кавалкі, што засталіся, каб нічога не загінула”. 13 Яны зьберлі й напоўнілі дванаццаць поўных кашоў кавалкамі зь пяцёх букаткаў, што засталіся ў тых, каторыя елі.

14 Тады людзі, бачачы знак, што Ісус учыніў, казалі: „Гэта запраўды прарока, каторы меў прыйсьці на сьвет”. 15 Ісус жа, ведаючы, што маніліся прыйсьці і няць Яго, каб пастанавіць за караля, ізноў адышоў на гару адзін.

16 Як жа настаў вечар, вучанікі Ягоныя зышлі над мора. 17 І, увыйшоўшы ў струг,плылі на другі бок мора, да Капернауму. І ўжо сьдямнела, і Ісус ня прыходзіў да іх. 18 Мора ж хвалявалася, бо веяў вялікі вецер. 19 Адплыўшы каля дваццаць пяцёх або трыццаць стадаў, яны абачылі, што Ісус ішоў па мору і бліжыўся да стругу, і спалохаліся. 20 Але Ён сказаў ім: „Гэта Я, ня бойцеся”. 21 І ўзялі Яго ахвотна да стругу, і зараз струг быў на месцу, куды яны ськіраваліся.

22 Назаўтрае груд, што стаяў на другім баку мора, абачылі, што ня было іншага струга, апрача таго, у каторы ўвыйшлі вучанікі Ягоныя, і што Ісус ня ўвыйшоў у струг з вучанікамі Сваімі, але вучанікі Ягоныя адплылі адны. 23 Іншыя, адылі, лодкі прыплылі з Тыверады блізка да тога месца, ідзе елі хлеб, як дзякі ўчыніў Спадар. 24 Затым, як груд абачыў, што там ня было Ісуса ані вучанікаў Ягоных, увыйшлі ў струг і прыбылі да Капернауму, шукаючы Ісуса. 25 І, знайшоўшы Яго на другім баку мора, казалі Яму: „Раббі, калі Ты прыбыў

сюды?" 26 Адказаў ім Ісус і сказаў: „Запраўды, запраўды кажу вам: вы шукаеце Мяне не затым, што бачылі знак, але затым, што елі з букаткаў і пад'елі. 27 Прапуйце не на ежу, каторая гіне, але на ежу, што застаецца да жыцця вечнага, каторую Сын Людзкі дасць вам; бо на Ім паклаў пячаць Апец, Бог".

28 Дык сказалі Яму: „Што нам рабіць, каб спраўляць справы Божыя?" 29 Адказаў Ісус і сказаў ім: „Гэта ё справа Божая, каб вы верылі ў Таго, каго Ён паслаў". 30 Яны ж сказалі Яму: „Што ж за знак чыніш, каб мы бачылі й верылі Табе? што Ты дзееш? 31 Айцове нашы елі манну на пустыні, як напісана: „Даў ім хлеб ізь неба есці". 32 Тады Ісус сказаў ім: „Запраўды, запраўды кажу вам: не Масей даў вам хлеб ізь неба, але Апец Мой даець вам праўдзівы хлеб ізь неба; 33 Бо хлеб Божы ё тый, што зыходзе зь неба і даець жыццё сьвету". 34 І сказалі Яму: „Спадара, давай нам хлеба гэтага заўсёды". 35 Ісус сказаў ім: „Я хлеб жыцця; хто прыходзе да Мяне, ніяк ня будзе прагці, і хто вера ў Мяне, ніколі ня будзе сьмягці. 36 Але Я сказаў вам, што вы й бачылі Мяне, і ня верыце. 37 Усе, што даець Імне Айцец, да Мяне прыйдзе, і прыходзячага да Мяне ня выжана вон, 38 Бо Я зышоў зь неба не каб чыніць волю Сваю, але волю таго, хто паслаў Мяне. 39 І гэта ё воля таго, хто паслаў Мяне, каб із усяго, што Ён даў Імне, нічога ня згубіць, але ўскрысіць апошняга дня; 40 Бо гэта ё воля Айца Майго, каб кажны, што бача Сына і вера ў Яго, меў жыццё вечнае; і Я ўскрышу яго апошняга дня".

41 Юдэі наракалі на Яго за тое, што Ён сказаў: „Я хлеб, што зышоў зь неба". 42 І казалі яны: „Ці ня Ісус гэта, сын Ізэпаў, каторага айца й маці мы знаем? Як жа Ён кажа:

„Я зышоў зь неба?" 43 Адказаў Ісус і сказаў ім: „Не наракайце мяжсобку. 44 Ніхто ня можа прыйсці да Мяне, калі не пацягне яго Айцец Мой, што паслаў Мяне; і Я ўскрышу яго апошняга дня. 45 У прарокаў напісана: „І ўсі будучы навучаны Богам." Кажны, каторы чуў ад Айца і навучыўся, прыходзе да Мяне. 46 Не, каб хто бачыў Айца, апрача таго, каторы ё з Богам; Тый бачыў Айца. 47 Запраўды, запраўды кажу вам: хто вера ў Мяне, мае жыццё вечнае. 48 Я хлеб жыцця. 49 Айцове вашы елі манну на пустыні і памерлі. 50 Гэта ё хлеб, што зыходзе зь неба; хто будзе есці яго, не памрэць. 51 Я — хлеб жыцця, што зышоў зь неба; калі хто будзе есці гэты хлеб, будзе жыць на векі. Хлеб жа, каторы Я дам, ё цела Мае, каторае Я аддам за жыццё сьвету".

52 Тады Юдэі сьпяраліся мяжсобку, кажучы: „Як можа гэты даць нам цела есці?" 53 Дык Ісус сказаў ім: „Запраўды, запраўды кажу вам: калі не ясьцё цела Сына Людзкага і ня п'іце крыві Ягонае, ня маеце жыцця ў сабе. 54 Хто есць цела Мае і п'ець кроў Маю, мае жыццё вечнае, і Я ўскрышу яго апошняга дня; 55 Бо цела Мае запраўды ё ежа, і кроў Мая запраўды ё піццё. 56 Хто есць цела Мае і п'ець кроў Маю, перабывае ў Імне, і Я ў ім. 57 Як жывы Айцец паслаў Мяне, і Я живу Айцом, таксама хто есць Мяне, будзе жыць таксама Імною. 58 Гэта хлеб, што зышоў зь неба. Не як айцове елі й памерлі: хто есць гэты хлеб, будзе жыць на векі".

59 Гэта сказаў Ён у бажніцы, вучачы ў Капернауме. 60 Затым шмат хто з вучанікаў Ягоных, чуючы, казалі: „Цяжкое гэта слова! хто можа слухаць гэта?" 61 Але Ісус, ведаючы Сам у Сабе, што вучанікі Ягонныя наракаюць на гэта, сказаў ім: „Ці гэта ўражае вас? 62 Што ж, ка-

лі б вы абачылі Сына Людскога ўзыходзячага туды, ідзе быў уперад? 63 Гэта дух, што ажыўляе; цела нічога не памагае. Словы, што Я кажу вам, ё дух і жыццё. 64 Але з памеж вас ё некаторыя, што ня вераць". Бо Ісус спачатку ведаў, хто няверучыя, і хто ізрадзе Яго. 65 І сказаў: „Затым Я кажу вам, што ніхто ня можа прыйсьці да Мяне, калі ня будзе гэта дана яму ад Айца”.

66 Адгэтуль шмат хто з вучанікаў Ягоных адышлі ад Яго і ўжо не хадзілі зь Ім. 67 Тады Ісус сказаў двананцацём: „Ці вы таксама хочаце адысьці?” 68 Сымон Пётра адказаў Яму: „Спадару, да каго мы пойдзем? Словы жыцця вечнага Ты маеш, 69 і мы ўверылі ў пазналі, што Ты Сьвяты Божы”.

70 Ісус адказаў ім: „Ці не двананцацёх абраў Я вас, адзін із вас, адылі, дзявал”. 71 Сказаў жа празь Юду Сымонавага Іскарыёта, бо гэты маніўся выдаць Яго, будучы адзін із двананцацёх.

7 Потым жа Ісус хадзіў па Галілеі, бо не хацеў хадзіць у Юдэі, бо Юдэі шукалі забіць Яго. 2 І бліжэла юдэйскае сьвята Будкаў. 3 Тады браты Ягоныя казалі Яму: „Выйдзі адгэтуль і йдзі да Юдэі, каб і вучанікі Твае бачылі ўчынкі Твае, каторыя Ты чыніш; 4 Бо ніхто ня робе нічога ў тайбё, і хоча сам быць ведамным; калі Ты чыніш гэтыя ўчынкі, зьявіся сьвету”. 5 Бо ў браты Ягоныя ня верылі ў Яго. 6 І кажа ім Ісус: „Мая пара яшчэ ня прышла, а вам заўсёды пара. 7 Сьвет ня можа ненавідзіць вас, але Мяне ён ненавідзе, бо Я сьветчу празь яго, што ўчынкі ягоныя ліхія. 8 Вы ўзыйдзіце на гэта сьвята; Я яшчэ ня ўзыйду на гэта сьвята, бо час Мой яшчэ ня выпаўніўся”. 9 Сказаўшы гэта ім, застаўся ў Галілеі.

10 Але як браты Ягоныя ўзышлі на сьвята, тады Ён таксама ўзышоў на

сьвята, ня яўна, а як бы тойма. 11 Юдэі ж шукалі Яго ў сьвята і казалі: „Ідзе Ён?” 12 І шмат было нараканьня на Яго памеж грудамі. Адныя казалі: „Ён добры”, другія казалі: „Не, але зводзе груды”. 13 Ніхто, адылі, ня гўкаў празь Яго яўна, баючыся Юдэяў.

14 Але ўжо ў палавіцы сьвята Ісус увыйшоў у сьвятыню і навучаў. 15 І дзіваваліся Юдэі, кажучы: „Як знае Ён пісьмы, ніколі ня вучыўшыся?” 16 Дык адказаў Ісус і сказаў: „Мая навука не Мая, але таго, хто Мяне паслаў. 17 Хто зыча чыніць волю Ягоную, тый даведаецца праз гэту навуку, ці ад Бога яна, ці Я сам ад Сябе кажу. 18 Хто гўкае сам ад сябе, шукае славы свае; а хто шукае славы таго, хто паслаў Яго, Тый праўдзівы, і няма несправядлівасьці ў Ім. 19 Ці ня даў вам Масей права? і ніхто не дзяржыць права. Чаму шукаеце забіць Мяне?”

20 Адказаў груд: „Нячысьціка маеш; хто шукае забіць Цябе?” 21 Адказаў Ісус і сказаў ім: „Я зрабіў адзін учынак, і ўсі вы дзівуецеся. 22 Масей даў вам абразаньне, — не каб яно было ад Масея, але ад айцоў, — і вы ў сыботу абразаеце чалавека. 23 Калі чалавек прыймае абразаньне ў сыботу, каб ня быў узрушаны закон Масеяў, чаму на Мяне злуецца, што Я цэлага чалавека ўздараў у сыботу? 24 Ня судзіце подле выгляду, але судзіце суд справядлівы”.

25 Тады некаторыя зь Ерузалімаў казалі: „Ці ня гэта Тый, Каторага шукаюць забіць? 26 І вось, Ён гўкае яўна, і нічога ня кажуць Яму. Ці старцы запраўды прызналі, што гэты ё Хрыстос? 27 Але праз гэтага мы ведаем, скуль Ён: Хрыстос жа, як прыйдзе, ніхто ня будзе ведаць скуль Ён”.

28 І загукáў Ісус у сьвятыні, учачы а кажучы: „І знаеце Мяне і ведаеце скуль Я; але Я прышоў

Сам ад Сябе, а Тый, што паслаў Мяне, ё праўдзівы, каторага ня знаеце. 29 Я знаю Яго, бо Я ад Яго, і Ён паслаў Мяне".

30 І шукалі няць Яго, і ніхто не наклаў рукі свае на Яго, бо яшчэ ня прыйшла гадзіна Ягоная. 31 Але шмат із груды ўверылі ў Яго й казалі: „Ці Хрыстос, як прыйдзе, учыне знакоў балей за тых, што Гэты ўчыніў?"

32 Пачулі фарысэі гэтыя дзейкі цішком праз Яго ў гурбе, і паслалі фарысэі а найвышшыя сьвятары паслугачоў, няць Яго. 33 Тады Ісус сказаў: „Яшчэ малы час Я з вамі, і пайду да Тога, Хто паслаў Мяне. 34 Будзеце шукаць Мяне, і ня знойдзеце; і йдзе буду Я, вы ня можаце прыйсьці". 35 Дык Юдэі гукалі адны адным: „Куды Ён пойдзе, што мы ня знойдзем Яго? Ці не маніцца Ён ісьці да расьцярушэньня памеж Грэкаў і навучаць Грэкаў? 36 Што за слова, каторае Ён сказаў: „Будзеце шукаць Мяне, і ня знойдзеце; і йдзе буду Я, вы ня можаце прыйсьці?"

37 Апошняга дня вялікага сьвята Ісус стаяў і гукваў, кажучы: „Хто сьмягне, ідзі да Мяне й напіся. 38 Хто вера ў Мяне, як сказана ў Письме, „Рэкі жывое вады пацякуць із улоньня ягонага". 39 А гэта сказаў Ён праз Духа, Каторы мелі адзяржаць тых, што верылі ў Яго, бо Духа на іх ня было яшчэ, бо Ісус ня быў яшчэ ўслаўлены. 40 Тады з груды, пачуўшы гэтае слова, казалі: „Гэта запраўды тый прарока". 41 Другія казалі: „Гэта Хрыстос". Іншыя гукалі: „Ціж із Галілеі прыйдзе Хрыстос? 42 Ці не сказала Письмо, што Хрыстос прыйдзе з насеньня Давідавага і із сямлі Бэтлеему, скуль Давід быў?" 43 Дык быў падзел у грудзе што да Яго. 44 Некатрыя ж зь іх зычылі няць Яго, але ніхто не наклаў рукі на Яго. 45 Дык паслугачыя прыйшлі да

найвышшых сьвятароў а фарысэяў, і гэтыя казалі ім: „Чаму вы не прывялі Яго?" 46 Паслугачыя адказалі: „Ніколі чалавек ня гукваў так, як Гэты Чалавек". 47 І фарысэі адказалі ім: „Нягож і вы зьведзены? 48 Ці хто із старцоў уверыў у Яго альбо з фарысэяў? 49 Але гэты груд, каторы ня знае Права, пракляты ён". 50 Кажа ім Мікадым, тый, што прыходзіў да Яго ўперад, будучы адзін із іх: 51 „Ці судзе Права наша чалавека, ня выслушаўшы яго ўперад і не даведаўшыся, што ён робе?" 52 Адказалі й сказалі Яму: „Ці й ты не з Галілеі? Скумай і глядзі, што ніякі прарока не паўстаець із Галілеі". 53 І пайшлі да дамоў сваіх.

8 Ісус жа пайшоў на гару Аліўную. 2 А рана нараніцы прыйшоў ізноў да сьвятыні, і ўвесь люд прыходзіў да Яго, і Ён сеў і навучаў іх. 3 І прыводзяць кніжнікі а фарысэі жонку, застрэтую ў чужалостве, і, пастанавіўшы яе пасярэдзіне, 4 Кажуць Яму: „Вучыцелю, гэтая жонка застрэта на ўчынку чужалоства; 5 А ў Праве Масей казаў нам укаменаваць такую. Дык што скажаш Ты?" 6 Яны ж казалі гэта, спакушаючы Яго, каб магчы жалаваць на Яго. Але Ісус, нахінуўшыся даюў, пісаў палцам Сваім на зямлі. 7 Як жа ўсе пыталіся ў Яго, Ён выпрастаўся й сказаў ім: „Хто з вас бяз грэху, няхай першы кіне камень у яе". 8 І ўзноў, нахінуўшыся даюў, пісаў на зямлі. 9 Яны ж, пачуўшы, выплі адзін за адным, пачынаючы із старшых аж да апошняга, і застаўся адзін Ісус і жонка, стоячы пасярэдзіне. 10 І Ісус, выпрастаўшыся і нікога не абачыўшы, апрача жонкі, сказаў ёй: „Жонка, ідзе вінаваньнікі твае? Ніхто не засудзіў цябе?" 11 Яна ж сказала: „Ніхто, Спадару". І Ісус сказаў ёй: „І Я цябе не засуджую. Ідзі і наперад не грашы".

12 Тады ізноў казаў ім Ісус: „Я святло свету; хто ідзець за Імною, ня будзе хадзіць у цямноце, але будзе мець святло жыцця”. 13 Тады сказалі Яму фарысэі: „Ты Сам прась Сябе светчыня; светчаньне Твае непраўдзівае”. 14 Ісус адказаў і сказаў ім: „Нават калі Я Сам прась Сябе светчу, светчаньне Мае праўдзівае, бо Я ведаю, скуль Я прышоў і куды йду; а вы ня ведаеце, скуль Я прышоў і куды йду. 15 Вы судзіце падле цела; Я ня суджу нікога. 16 Калі ж і Я суджу, суд Мой праўдзівы, бо Я не адзі, але й Айцец, што паслаў Мяне. 17 І ў Праве вашым напісана, што светчаньне двух чалавекаў праўдзівае. 18 Я Сам светчу прась Сябе, і Айцец, што паслаў Мяне, светча прась Мяне”. 19 Дык яны сказалі Яму: „Ідзе Айцец Твой?” Ісус адказаў: „Вы ня знаеце Мяне ані Айца Майго; калі б вы зналі Мяне, зналі б і Айца Майго”. 20 Гэтыя словы казаў Ён ля скарбонкі, навучаючы ў сьвятыні; і ніхто ня няў Яго, бо яшчэ ня была прышоўшы гадзіна Ягоная.

21 І ўзноў сказаў Ён ім: „Я йду, і будзеце шукаць Мяне, і ў грэху сваім памрыце. Куды Я йду, вы ня можаце прыйсьці”. 22 І гукалі Юдэі: „Ці Ён заб'ець Сябе Самога, што кажа: „Куды Я йду, вы ня можаце прыйсьці?”” 23 І сказаў Ён ім: „Вы з далюя, Я з гары; вы з гэтага свету, Я ня ізь свету гэтага. 24 Затым Я сказаў вам, што вы памрыце ў грахох сваіх; бо калі ня ўверыце, што Я ё, памрыце ў грахох сваіх”. 25 Тады яны сказалі Яму: „Ты хто?” Ісус сказаў ім: „Супоўна тое, што Я кажу вам. 26 Шмат маю казаць і судзіць праз вас, але Ты, што паслаў Мяне, ё праўдзівы, і Я, што чуў ад Яго, тое кажу свету”. 27 Яны не разумелі, што Ён казаў ім праз Айца. 28 Дык Ісус сказаў ім: „Як уздымеце Сына Людзкаго,

тады пазнаеце, што Я ё, і нічога не раблю Сам ад Сябе, але, як Айцец навучыў, тое кажу. 29 І Ты, што паслаў Мяне, ё з Імною; бо Ён не пакінуў Мяне аднаго, бо Я заўсёды чыню, што Ён падабае”.

30 Як Ён гукнуў гэта, шмат хто ўверыў у Яго. 31 Тады Ісус сказаў Юдэям, каторыя ўверылі ў Яго: „Калі застаніцеся ў слове Маім, вы запраўды вучанікі Мае; 32 І пазнаеце праўду, і праўда вывальне вас”. 33 Яны адказалі Яму: „Мы насеньне Абрагамова і нічымі нявольнікамі ня былі ніколі; як жа Ты кажаш: „Вы станеце вольныя?”” 34 Ісус адказаў ім: „Запраўды, запраўды кажу вам: кажны, хто грэша, ё нявольнік грэху. 35 Але нявольнік не застаецца ў доме на векі; Сын застаецца на векі. 36 Дык, калі Сын вывальне вас, будзеце запраўды вольныя. 37 Ведаю, што вы насеньне Абрагамова; шукаеце, адылі, забіць Мяне, бо слова Мае не змяшчаецца ў вас. 38 Я кажу, што бацьку ў Вайца Свайго; а вы робіце, што чулі ад айца свайго”. 39 Адказалі яны й сказалі Яму: „Айцец наш Абрагам”. Кажа ім Ісус: „Калі б вы былі дзеці Абрагамовы, чынілі б учынкi Абрагамовы. 40 А цяпер шукаеце забіць Мяне, Чалавека, што сказаў вам праўду, каторую Я пачуў ад Бога. Гэтага Абрагам не рабіў. 41 Вы чыніце учынкi айца свайго”. Сказалі Яму: „Мы не народжаныя ў бязульстве; аднаго Айца маем, Бога”.

42 Ісус сказаў ім: „Калі б Бог быў Айцец вашы, вы мілавалі б Мяне, бо Я ад Бога вышаў і прышоў; бо Я ня Сам ад Сябе прышоў, але Ён Мяне паслаў. 43 Чаму вы ня ціміце мовы мае? Бо ня можаце чуць слова Майго. 44 Вы — ад айца дзявала і хочаце чыніць жады айца свайго. Ён быў убіўца з пачатку і ня вытрываў у праўдзе, бо нямаў праўды ў ім. Як ён гукне ману, гу-

кае із свайго собскага, бо ён манюка і айцец мань. 45 А як Я праўду кажу, ня верыце Ёмне. 46 Хто з вас абвінуе Мяне што да грэху? Калі Я праўду кажу, чаму ня верыце Ёмне? 47 Хто ад Бога, чуе словы Божыя. Вы затым ня чуеце, што вы не ад Бога".

48 Юдэі адказалі і сказалі Яму: „Ці ня добра мы сказалі, што ты — Самаранін і маеш нячысьціка?" 49 Ісус адказаў: „Я ня маю нячысьціка, але Я тшчу Айца Свайго, а вы зьневажаеце Мяне. 50 Я ж ня шукаю славы Свае, — ё хто шукае й судзе. 51 Запраўды, запраўды кажу вам: калі хто будзе дзяржаць слова Мае, сьмерці аніак не абача на векі". 52 Сказалі Яму Юдэі: „Цяпер мы даведаліся, што Ты маеш нячысьціка. Абрагам памер а прарокі, а Ты кажаш: „Калі хто дзяржыць слова Мае, аніак не абача на векі". 53 Нягож Ты вялікшы за айца нашага Абрагама, каторы памер? і прарокі памерлі. Кім ты Сябе чыніш?" 54 Ісус адказаў: „Калі Я слаўлю Сябе, Мая слава нішто. Ё Айцец Мой, што славе Мяне, праз Каторага вы кажаце, што Ён Бог ваш. 55 І вы ня знаеце Яго, але Я знаю Яго; і калі Ё сказаў, што ня знаю Яго, то быў бы манюка, як вы. Але Я знаю Яго й слова Ягонае дзяржу. 56 Айцец ваш Абрагам цешыўся, што меў бачыць дзень Мой; і бачыў, і весяліўся". 57 Юдэі сказалі Яму: „Табе няма яшчэ пяцьдзесят год, і Ты бачыў Абрагама?" 58 Ісус сказаў ім: „Запраўды, запраўды кажу вам: уперад чымся быў Абрагам, Я ё". 59 Тады ўзялі каменьне, каб кінуць у Яго; але Ісус стаіўся і выпшаў ізь сьвятыні, прайшоўшы сярод іх; і гэтак адышоў.

9 І. праходзячы, абачыў чалавека, нявіснага ад нараджэньня. 2 І вучанікі папыталіся ў Яго, кажучы: „Раббі, хто ізграшыў, ён, ці

бацькі ягоныя, што ён нарадзіўся нявісны?" 3 Ісус адказаў: „Ані гэты ізграшыў, ані бацькі ягоныя, але каб выяўлены былі ўчыньні Божыя на ім. 4 Я маю спраўляць справы Таго, хто паслаў Мяне, пакуль ё дзень; надыходзе ноч, калі ніхто ня будзе спраўляць. 5 Пакуль Я на сьвеце, Я сьвятліня сьвету". 6 Сказаўшы гэта, Ён плюнуў на зямлю, і зрабіў балотца ізь сыліны, і памазаў балотцам, як масьцай, вочы нявіснаму, 7 І сказаў яму: „Ідзі, умыйся ў копані Сылоам (што перакладаецца: Пасланы)". Дык ён пайшоў, і ўмыўся, і прышоў празь зьверыўшы. 8 Затым суседзі а тыя, што звычайна бачылі яго ўперад, што ён быў убогі, сказалі: „Ці ня тый ён, што сядзеў а прасіў?" 9 Некатрыя казалі: „Гэта ён", а іншыя казалі: „Не, але падобны да яго"; тый жа сказаў: „Гэта я". 10 Тады яны сказалі яму: „Як твае вочы адчыніліся?" 11 Ён адказаў: „Чалавек, званы Ісус, зрабіў балотца, памазаў вочы мае і сказаў імне: „Ідзі да Сылоаму і ўмыйся". Затым я пайшоў, умыйся й празь зьверыў". 12 Тады сказалі яму: „Ідзе Ён?" Ён кажа: „Ня ведаю".

13 Вядуць яго, былога нявіснага, да фарысэяў. 14 А была сыбота таго дня, калі Ісус зрабіў балотца і ачысьціў вочы яму. 15 І фарысэі ізноў пыталіся ў яго, як ён празь зьверыў. І ён сказаў ім: „Ён паклаў балотца на вочы мае, і я ўмыўся, і бачу". 16 Тады некатрыя з фарысэяў сказалі: „Гэны чалавек не ад Бога, бо сыботы не дзяржыць". Іншыя казалі: „Як можа грэшны чалавек чыніць такія знакі?" І быў падзел памеж іх. 17 Затым ізноў кажучь нявіснаму: „Што ты кажаш празь таго, што адчыніў вочы табе?" І ён сказаў: „Ён прарока". 18 І ня верылі Юдэі узглядам яго, што ён быў нявісны і празь зьверыў, пакуль не пагукалі бацькоў таго, што прыз-

рыў. 19 І пытаўся ў іх, кажучы: „Гэта сын вашы, праз каторага вы кажаце, што ён быў нявісны? Дык як ён цяпер бача?” 20 І адказалі бацькі ягоныя, і сказалі: „Мы ведаем, што гэты сын нашы і што ён радзіўся нявісны; 21 Але як ён цяпер бача, ня ведаем, альбо хто адчыніў яму вочы, мы ня ведаем; пытайцеся ў яго, ён выраслы, сам празь сябе скажа”. 22 Бацькі ягоныя казалі гэта, бо баяліся Юдэяў; бо Юдэі ўжо згадзіліся, што, калі б хто вызнаў Яго за Хрыста, тый меў бы быць вылучаны з бажніцы. 23 Затым бацькі ягоныя сказалі: „Ён выраслы, выпытавайце ў яго”

24 Дык удругава пагукалі чалавека, што быў нявісны, і сказалі яму: „Уздай хвалу Богу, мы ведаем, што гэны чалавек грэшны”. 25 Ён жа адказаў: „Ці Ён грэшны, я ня ведаю; адно ведаю, што, будучы нявісны, цяпер бачу”. 26 І сказалі яму ізноў: „Што Ён зрабіў табе? як адчыніў табе вочы?” 27 Ён адказаў ім: „Я ўжо казаў вам, і вы не пачулі? чаму ізноў хочаце чуць? ці ня зычыце вы стаць вучанікамі Ягонымі?” 28 І вылаялі яго, і сказалі: „Ты вучанік Гэнага, а мы Масеявы вучанікі. 29 Мы ведаем, што Масеям казаў Бог, а праз Гэнага мы ня ведаем, скуль Ён”. 30 Адказаў чалавек ім: „Гэта й дзіўна, што вы ня ведаеце, скуль Ён, а Ён адчыніў імне вочы. 31 Мы ведаем, што Бог грэшнікаў ня слухае; але калі хто баіцца Бога й волю Ягоную паўніць, таго слухае. 32 Ад веку ня чувана, каб хто адчыніў вочы нявісному ад нараджэньня. 33 Калі б Ён ня быў ад Бога, ня мог бы чыніць нічога”. 34 Адказалі яны й сказалі яму: „У грахох ты ўвесь нарадзіўся, і ты вучыш нас?” І выкінулі яго вон.

35 Пачуў Ісус, што выкінулі яго вон, і, знайшоўшы яго, сказаў: „Верыш ты ў Сына Людскога?” 36 Гэты адказаў і сказаў: „А хто Ён,

Спадару, каб я ўверыў у Яго?” 37 Сказаў яму Ісус: „І бачыў ты Яго, і Каторы гукае з табою — гэта Ён”. 38 І ён сказаў: „Веру, Спадару!” і пакланіўся Яму. 39 І сказаў Ісус: „На суд прышоў Я на сьвет гэты, каб нявідомыя бачылі, а відучыя занявісьнелі”. 40 І пачулі гэта тыя з фарысэяў, што былі зь Ім, і сказалі Яму: „Няго ж і мы нявісныя?” 41 Сказаў ім Ісус: „Калі б вы былі нявісныя, ня мелі б грэху; цяпер жа вы кажаце: „Мы бачым”, — грэх вашы застаецца.

10 „Запраўды, запраўды кажу вам: хто ня ўходзе перазь дзьверы да авечніка, але ўлазе іншай дарогаю, тый злодзеі а глабаньнік; 2 А хто ўходзе перазь дзьверы, тый пастыр авец. 3 Яму брамнік адчыняе, і авечкі голас ягоны чуюць, і ён гукіае авечкі свае найма, і выводзе іх. 4 Як ён усі свае выпусьце, сьпераду іх ідзець, і авечкі за ім ідуць, ба знаюць голас ягоны. 5 А за чужыкам ніяк ня йдуць, але ўцякаюць ад яго, бо ня знаюць голасу ягонага”. 6 Гэта сказаў Ісус атумікам і ім, але яны ня ведалі, што гэта было, што ім мовіў.

7 Дык Ісус ізноў сказаў ім: „Запраўды, запраўды кажу вам: Я — дзьверы авечыя. 8 Усі, колькі іх перад Імною прышло, злодзеі а глабаньнікі; але авечкі ня слухалі іх. 9 Я — дзьверы: калі хто ўвайдзе перазь Мяне, спасёны будзе, і ўвайдзе, і выйдзе, і пасьцьбішча знойдзе. 10 Злодзеі прыходзе адно на тое, каб украсьці а забіць а загубіць. Я прышоў, каб жыцьцё мелі і ў збытку мелі. 11 Я — Пастыр добры. Пастыр добры жыцьцё свае аддаець за авечкі. 12 А найміт, не пастыр, каму авечкі не свае, бача прыходзячага ваўка, і пакідае авечкі, і ўцякае; і воўк хапае іх, і разганяе авечкі; 13 А найміт уцякае, бо ён найміт, і ня рупіцца праз авечкі. 14 Я — Пастыр добры і знаю сваіх,

і знаюць Мянэ Мае. 15 Як Айцец знае Мянэ, і Я знаю Айца, і жыцьцё Свае аддаю за авечкі. 16 Ё ў Мянэ й іншыя авечкі, што ня з гэтага авечніка, тых таксама належа Імне прывесці: і голас Мой яны пачуюць, і будзе адна чарада і адзін пастыр. 17 Затым Мянэ мілуе Айцец, што Я аддаю жыцьцё Свае, каб узяць яго ізноў. 18 Ніхто не бярэць яго ад Мянэ, але Я Сам аддаю яго. Я маю ўладу аддаць яго і маю ўладу ўзяць яго ізноў. Я адзяржаў гэта расказаньне ад Айца Свайго”.

19 Ізноў быў падзел у Юдэяў з прычыны гэтых слоў. 20 Шмат хто зь іх казаў: „Ён мае нячысьціка й шалее; чаму вы сьлужаце Яго?” 21 Іншыя казалі: „Гэтыя словы ня ёсьць апанаванага нячысьцікам; ці можа нячысьцік адчыняць нявісным вочы?”

22 Было сьвята пасьвячэньня ў Ерузаліме, і была зіма. 23 І хадзіў Ісус у сьвятыні на ганку Саламонавым. 24 Тады абступілі Яго Юдэі і казалі Яму: „Пакуль будзеш дзяржаць душу нашу ў няпэўнасьці? Калі Ты Хрыстос, скажы нам яўна”. 25 Ісус адказаў ім: „Я сказаў вам, і вы ня верыце; справы, што Я чыню ў імя Айца Свайго, яны сьветчаць празь Мянэ; 26 Але вы ня верыце, бо вы не з авец Маіх. 27 Авечкі Мае голас Мой чуюць, і Я знаю іх, і яны йдуць за Імю. 28 І Я даю ім жыцьцё вечнае, і ніколі яны не загінуць, і ніхто ня ўхопе іх із рукі Мае. 29 Айцец Мой, што даў іх Імне, вялікшы за ўсіх, і ніхто ня можа ўхапіць іх із рукі Айца Майго. 30 Я й Айцец — адно”.

31 Тады ізноў скапілі каменьне Юдэі, каб укаменаваць Яго. 32 Адказаў ім Ісус: „Шмат добрых справаў паказаў Я вам ад Айца Свайго; за каторыя з гэтых справаў камянуеце Мянэ?” 33 Адказалі Яму Юдэі, кажучы: „За добрую справу не камянуем Цябе, але за бляву-

зганьне а за тое, што, будучы чалавекам, чыніш Сябе Богам”. 34 Адказаў ім Ісус: „Ці не напісана ў Праве вашым: „Я сказаў: вы багове”? 35 Калі назваў тых багамі, да каторых слова Божае прышло, — а Письмо ня можа быць узрушана, — 36 Вы таму, Каторага Айцец усьвяціў і паслаў на сьвет, кажаце: „Ты блявузгаеш”, што сказаў Я: „Я Сын Божы”? 37 Калі Я ня чыню справаў Айца Свайго, ня верце Імне. 38 Але калі Я чыню, то нават, калі ня верыце Імне, паверце справам, каб ведалі й паверылі, што Айцец ёсьць у Імне, а Я ў Ім”. 39 Тады ізноў шукалі няць Яго, але Ён адхінуўся ад рукі іхнае.

40 І пайшоў ізноў за Ёрдан на месца, ідзе Яан спачатку хрысьціў, і застаўся там. 41 І шмат прышло да Яго, і гукалі, што Яан ня ўчыніў ніякага знаку, але ўсе, што Яан сказаў празь Яго, было праўдзівае. 42 І шмат хто ўверыў у Яго там.

11 Быў жа хворы якісь Лазар із Віфані, із сяла Марыі а Мархвы, сястры ейнае. 2 Гэта была Марыя, што памазала Спадара масьцяй і выцерла ногі Ягоньы валасамі сваймі; Лазар, брат ейны, быў хворы. 3 Дык сёстры паслалі да Яго, кажучы: „Спадару, вось, тый, каторага Ты любіш, хворы”. 4 Пачуўшы, Ісус сказаў: „Гэта хвароба не на сьмерць, але дзеля славы Божае, каб Сын Божы ўславіўся перазь яе”. 5 Ісус жа мілаваў Мархву а сястру яе а Лазара. 6 Дык як пачуў, што Лазар хворы, тады застаўся Ён на два дні на тым месцы, ідзе быў. 7 Адлі, просьле гэтага, кажа вучанікам: „Пайдзіма ізноў да Юдэі”. 8 Вучанікі кажуць Яму: „Раббі, кадзе Юдэі шукалі ўкаменаваць Цябе, а Ты йдзеш ізноў туды?” 9 Ісус адказаў: „Ці не дванаццаць гадзінаў у дні? хто ходзе ўдзень, не спатыкаецца, бо бача сьвятліню гэтага сьвету. 10 А хто йдзець ночы, спа-

тыкаецца, бо сьвятліні няма ў ім". 11 Скажаў Ён гэта й просьле гэтага кажа ім: „Лазар, прыяцель наш, заснуў, але Я йду пабудзіць яго". 12 Затым вучанікі казалі Яму: „Спадáру, калі заснуў, ачуняе". 13 Але Ісус сказаў празь сьмерць ягоную, а яны думалі, што кажа Ён праз спачын у сьне. 14 Тады Ісус сказаў ім выразьліва: „Лазар памер, 15 І Я цешуся дзеля вас, што Я ня быў там, каб вы ўверылі; але йдзіма да Яго". 16 Тады Хама, званы Блізньок, сказаў сябром сваім, вучанікам: „Пайдзіма таксама, каб памерці зь Ім". 17 Тады, прышоўшы, Ісус засьпеў, што ён ужо быў чатыры дні ў гробе.

18 Віфания ж была ля Ерузаліму, стадаў пятнаццаць. 19 І шмат хто зь Юдзяў прышлі да Мархвы а Марыі пацешыць іх па брату іхнім. 20 Тады Мархва, як пачула, што Ісус ідзець, вышла наўпярэймы Яму; Марыя ж сядзела дома. 21 І сказала Мархва Ісусу: „Спадáру, калі б Ты быў тут, не памер бы брат мой. 22 Але й цяпер я ведаю, што, чаго Ты просіш у Бога, Бог даець Табе". 23 Ісус кажа ёй: „Ускрэсьне брат твой". 24 Мархва кажа Яму: „Ведаю, што ўскрэсьне ў вускрысеньне апошняга дня". 25 Ісус сказаў ёй: „Я ўскрысеньне а жыцьцё; хто вера ў Мяне, хоць бы памер, будзе жыць. 26 І кажны, што жывець і вера ў Мяне, ніяк ніколі не памрэць. Ці верыш ты гэтаму?" 27 Кажа яна Яму: „Але, Спадáру, я веру, што Ты Хрыстос, Сын Божы, Каторы прышоў на сьвет". 28 І, сказаўшы гэта, яна пайшла й гукну́ла патай сястру сваю Марыю, кажучы: „Вучыцель тут і гукáе цябе". 29 Яна, як пачула, борзда ўстала й пайшла да Яго. 30 Яшчэ ж Ісус ня прышоў да сяла, але быў на месцу, ідзе Мархва прышла Яму наўпярэймы. 31 Затым тады Юдзі, што былі зь ёю ў доме й цешылі яе,

бачачы, што Марыя борзда ўстала й вышла, пайшлі за ёй, кажучы: „Яна йдзець да гробу, каб плакаць там". 32 А Марыя, як прышла, ідзе быў Ісус, абачыўшы Яго, пала ў ногі Яму, кажучы Яму: „Спадáру, калі б Ты быў тут, не памер бы брат мой". 33 Ісус жа, як абачыў, што яна плача, і Юдзі, што прышлі зь ёю, плачуць, узрушыўся ў духу і зьнемарасьціўся, і сказаў: 34 „Ідзе вы паклалі яго?" Сказалі Яму: „Спадáру, ідзі й абач". 35 У Ісуса пакаціліся сьлёзы. 36 Юдзі ж казалі: „Вось, як Ён любіў яго". 37 А некаторыя зь іх казалі: „Ці ня мог бы Гэты, што адчыніў вочы нявісному, учыніць, каб ён не памер?"

38 Ісус жа, ізноў застагнаўшы Сам у Сабе, прыходзе да гробу. Гэта была пяхора, і камень ляжаў на ёй. 39 Ісус кажа: „Адыйміце камень". Мархва, сястра памерлага, кажа Яму: „Спадáру, ужо аддаець ад яго, гэта ж ён чацьверты дзень". 40 Ісус кажа ёй: „Ці не казаў Я табе, што, калі ўверыш, абачыш славу Божую?" 41 Дык яны аднялі камень. Ісус жа ўзьняў вочы свае дагары й сказаў: „Войча, дзякую Табе, што Ты пачуў Мяне. 42 Я ведаў, што заўсёды чуеш Мяне; але сказаў дзеля груды, што навокал, каб яны ўверылі, што Ты паслаў Мяне". 43 Скажаўшы гэта, загукáў вялікім голасам: „Лáзару, выходзь!" 44 І памерлы вышаў, маючы звязаныя ногі й рукі пахоўнымі полкамі; і від ягоны быў завязаны хустачкаю. Ісус кажа ім: „Развязаўце яго, і няхай ідзець".

45 Тады шмат хто зь Юдзяў, каторыя былі прышоўшы да Марыі й бачылі, што Ён учыніў, уверылі ў Яго. 46 Але некаторыя зь іх пайшлі да фарысэяў і казалі ім, што Ісус учыніў. 47 Тады найвышшыя сьвятары а фарысэі зьберлі раду й казалі: „Што нам рабіць? бо Гэты Чалавек шмат чыне знакоў. 48 Ка-

лі пакінем Яго так, дык усі ўвараць у Яго, і прыйдуць Рымляне, і забяруць месца нашае і народ нашы". 49 Адзін жа зь іх, Каяпа, будучы таго году найвышшым сьвятаром, сказаў ім: 50 „Вы нічога ня ведаеце, ані разважаеце, што карысьней, каб адзін чалавек памер за люд, а ня ўвесь народ загінуў". 51 Гэта ж ён сказаў не ад сябе, але, будучы таго году найвышшым сьвятаром, прарок, што Ісус меў памерці за гэты народ; 52 І не адно за народ, але таксама, каб расьцярушаныя вонка дзеці Божыя зьберці ў вадно. 53 Дык ад таго дня яны зраділіся, каб забіць Яго. 54 Затым Ісус не хадзіў балей яўна памеж Юдэяў, але пайшоў адтуль да краіны ля пустыні, да места, званага Ефраім, і там заставаўся з вучанікамі.

55 А была блізка Пасха Юдэйская, і шмат хто з краіны тае прышоў да Ерузаліму перад Пасхаю, каб ачысьціцца. 56 І шукалі Ісуса, і размаўлялі мяжсобку, стоячы ў сьвятыні: „Што вы думаеце? Ці Ён ані ня прыйдзе на сьвята? 57 Найвышшыя ж сьвятары а фарысэі выдалі загаду, каб, калі хто ведае, ідзе Ён, наказаць, каб няць Яго.

12 Тады Ісус за шэсьць дзён да Пасхі прышоў да Віфані, ідзе быў памешы Лазар, каторага Ісус ўскрысіў зь мертвых. 2 І прыгатавалі Яму там вячэру, і Мархва служавала. Лазар жа быў адным із узылежачых із Ім. 3 Марыя ж, узяўшы хунт дарагое масьці з чыстага нард, памазала ногі Ісусу й выперла ногі Ягоньы валасамі сваімі; і дом напоўніўся пахам масьці. 4 Тады кажэ адзін із вучанікаў Ягоньых, Юда Сыманёнак Іскарыёт, каторы маніўся Яго выдаць: 5 „Чаму не прадалі гэтае масьці за трыста дынароў і не далі бедным?" 6 Сказаў жа ён гэта не затым, каб рупіўся празь бедных, але затым, што быў злодзей, і, маючы хатўль, насіў, што

туды клалі. 7 Тады сказаў Ісус: „Пакінь яе; надабе было, каб захавала яна гэта на дзень пахову Майго; 8 Бо бедных заўсёды маеце із сабою, але Мяне не заўсёды маеце". 9 І даведаўся вялікі груд із Юдэяў, што Ён быў там; і прыйшлі ня дзеля Ісуса толькі, але каб і Лазара абачыць, каторага Ён ўскрысіў зь мертвых. 10 Найвышшыя ж сьвятары зраділіся, каб забіць Лазара таксама, 11 Бо шмат хто зь Юдэяў прыходзілі дзеля яго і ўверылі ў Ісуса.

12 Назаўтрае вялізарны груд, што быў прышоўшы на сьвята, пачуўшы, што Ісус ідзець да Ерузаліму, 13 Узялі пальмавыя галужкі, і вышлі наўпярэймы Яму, і гукалі: „Госанна! Дабраславёны Ідучы ў імя Спадарова, Кароль Ізраеляў!" 14 Ісус жа, знайшоўшы асьлянё, сеў на яго, як напісана: 15 „Ня бойся, дачка Сыёну, гля, Кароль твой ідзець, седзячы на асьляняці". 16 Гэтага ня ўцямілі вучанікі Ягоньы сьпяраша, але як Ісус быў улаўлены, тады яны ўспомнелі, што гэта было празь Яго напісана, і зрабілі Яму гэта. 17 Сьветчыў жа груд, каторы быў із Ім, бо Ён гукнуў Лазара з гробу і ўскрысіў яго зь мертвых. 18 Затым таксама груд вышаў наўпярэймы Яму, бо чулі, што Ён зрабіў гэты знак. 19 Фарысэі ж казалі адны адным: „Вы бачыце, што ані вы ня маеце дасьпеху, сьвет пайшоў за Ім".

20 Былі ж некаторыя Грэкі памеж тых, што ўзыходзілі, каб пакланіцца ў сьвята. 21 Яны прыступілі да Піліпа, што быў із Віфсаіды Галілейскае, і прасілі яго, кажучы: „Спадáру, нам хочацца бачыць Ісуса". 22 Прыходзе Піліп і кажэ Андрэю; прыходзе Андрэй а Піліп і кажэ Ісусу. 23 Ісус жа адказаў ім, кажучы: „Прышла гадзіна, каб улаўлены быў Сын Людзкі. 24 Запраўды, запраўды кажэ вам: калі

зярнэ пшонае, упаўшы на зямлю, не памрэць, яно застаецца адно; калі ж памрэць, родзе шмат плоду. 25 Хто любе жыцьцё свае, загубе яго; а хто ненавідзе жыцьцё свае на сьвеце гэтым, захавае яго да жыцьця вечнага. 26 Калі хто служы Імне, хай ідзець за Імню; і йдзе Я, там таксама будзе слуга Мой. Калі хто служы Імне, усьціць яго Айцец. 27 Цяпер душа Мая зьнемарашчана; і што скажу Я? Войча! выбраў Мяне ад гадзіны гэтае? але дзеля гэтага Я прышоў на гадзіну гэтую. 28 Войча! усьціць імя Сваё. Тады прышоў голас ізь неба: „Уславіў і яшчэ ўслаўлю”. 29 Груд жа, што стаяў і пачуў, гўкаў: „Загрымела”. Іншыя гўкалі: „Ангіл гўкаў да Яго”. 30 Адказаў Ісус і сказаў: „Ня дзеля Мяне голас гэты, але дзеля вас. 31 Цяпер суд сьвету гэтаму; цяпер князь сьвету гэтага выкінены будзе вон. 32 І Я, як буду ўзьняты ізь зямлі, усіх прыцягну да Сябе”. 33 Гэта ж Ён сказаў, даючы зразумець, якой сьмерцай меў Ён памерці. 34 Груд адказаў Яму: „Мы чулі з Права, што Хрыстос перабывае на векі; як жа Ты кажаш, што Сын Людзкі мае быць ўзьняты? хто гэта Сын Людзкі?” 35 Тады сказаў ім Ісус: „Яшчэ малы час ё сьвятліня з вамі; хадзіце, пакуль сьвятліню маеце, каб цямота не абняла вас; бо хто ходзе ў цямоце, ня ведае, куды йдзець. 36 Пакуль маеце сьвятліню, верце ў сьвятліню, каб вам стаць сынамі сьвятліні”.

Сказаўшы гэта, Ісус адышоў і стаіўся ад іх. 37 Яны ня верылі ў Яго, дарма што Ён учыніў шмат знакаў перад імі. 38 Каб споўнілася слова Ісаі прарокі, каторы сказаў: „Спадару, хто паверыў чутаму ад нас, і плячо Спадарова каму аб’явілася?” 39 Яны затым не маглі верыць, што яшчэ Ісая сказаў: 40 „Ён засьляпіў вочы іхныя і закаляніў

сэрца іхнае, каб не абачылі ачыма сваімі, і не зразумелі сэрцам сваім, і не навярнуліся, каб Я ўздаравіў іх”. 41 Гэта сказаў Ісая, бо бачыў славу Ягоную і гўкаў празь Яго. 42 Шмат хто, адылі, навет із старцоў, таксама ўверыў у Яго, але дзеля фарысэяў не вызнавалі, каб ня былі вылучаны з бажніцы; 43 Бо валеі малавалі слав людзкую, чымся славу Бовую.

44 Ісус жа загўкаў і сказаў: „Хто вера ў Мяне, вера не ў Мяне, але ў Тога, хто паслаў Мяне; 45 І хто бачыў Мяне, бачыў Таго, хто паслаў Мяне. 46 Я прышоў на сьвет як сьвятліня, каб кажны, хто вера ў Мяне, не заставаўся ў цямоце. 47 І калі хто пачуе словы Мае, і не захавае, Я ня суджу яго, бо Я прышоў ня судзіць сьвет, але спасці сьвет. 48 Хто адхінае Мяне і ня прыймае слоў Маіх, мае таго, хто судзе яго: слова, што Я кажу, будзе судзіць яго апошняга дня; 49 Бо Я не ад Сябе казаў, але Айцец, што паслаў Мяне, Сам даў Імне расказаньне, што маю казаць а што гўкаць. 50 І Я ведаю, што расказаньне Ягонае ё жыцьцё вечнае. Дык, што Я кажу, як сказаў Айцец Імне, так Я кажу”.

13 А перад сьвятам Пасхі Ісус, ведаючы, што прышла гадзіна Ягоная, каб адысьці з гэтага сьвету да Айца, умілаваўшы Сваіх собскіх, што на сьвеце, улюбів іх да канца. 2 І ў часе вячэры, — а дзявал ужо быў укінуўшы ў сэрца Юды Сыманёнка Іскарыёта, ізрадзіць Яго. — 3 Ведаючы, што Айцец даў Яму ўсе ў рукі Ягоныя, і што Ён ад Бога вышаў і да Бога йдзець, 4 Устаець ад вячэры, і адкладае адзецьце, і, узяўшы ручнік, паперазаўся. 5 Адлі наліў вады ў мьшэльнік, і пачаў мыць ногі вучанікам, і выпіраць ручніком, каторым быў падперазаўшыся. 6 Пачаў ходзе да Сымона Пётры, і гэты ка-

жа Яму: „Спадáру, Ты імне мыць ногі?” 7 Адказаў Ісус і сказаў яму: „Што Я раблю, ты ня ведаеш цяпер, але даведася потым”. 8 Пётра кажа Яму: „Ты ніколі ня будзеш мыць ногі імне!” Ісус адказаў яму: „Калі не памыю цябе, ты ня будзеш мець часці з Імною”. 9 Сымон Пётра кажа Яму: „Спадáру, ня толькі ногі мае, але таксама рукі а галаву”. 10 Ісус кажа яму: „Хто пакупаўшыся, не патрабуе мыць, апрача ног, але ўвесь ён чысты; і вы чыстыя, але ня ўсі”. 11 Бо ведаў Ён праз ізрадніка Свайго, затым сказаў: „Ня ўсі вы чыстыя”.

12 Як жа Ён памыў ногі ім, і ўзяў адзецьце Свае, і ўзьлёг ізноў, Ён сказаў ім: „Ці ведаеце, што Я зрабіў вам? 13 Вы завіце Мяне Вучыцель а Спáдар, і добра кажаце, бо Я ё. 14 Дык калі Я, Спáдар а Вучыцель, памыў ногі вам, вы таксама маеце мыць ногі адзін аднаму. 15 Бо Я даў вам прыклад, каб, як Я зрабіў вам, вы рабілі таксама. 16 Запраўды, запраўды кажу вам: нявольнік не вялікшы за спадара свайго ані пасланы вялікшы за таго, хто яго паслаў. 17 Калі вы ведаеце гэта, шчаслівыя вы, калі робіце гэта. 18 Не праз усіх вас кажу: Я знаю тых, каторых абраў. Але каб выпаўнілася Пісьмо: „Хто есць із Імною хлеб, падняў пату сваю на Мяне”. 19 Цяпер кажу вам, перш чымся сталася, каб, як станецца, уверылі, што Я ё. 20 Запраўды, запраўды кажу вам: хто прыймае каго-кольчы, каго Я паплю, Мяне прыймае; а хто Мяне прыймае, прыймае Таго, Хто паслаў Мяне”.

21 Сказаўшы гэта, Ісус зьнема-расьціўся ў духу, і пасьветчыў, і сказаў: „Запраўды, запраўды кажу вам, што адзін із вас ізрадзе Мяне”. 22 Тады вучанікі пазіралі адзін на аднаго, сумляючыся праз каго Ён сказаў. 23 І адзін із вучанікаў, каторага Ісус мілаваў, узяжаў ля

грудзёў Ісусавых. 24 Затым Сымон Пётра кінуў і кажа яму: „Папытай, хто бы гэта быў, праз каго Ён казаў”. 25 А ён, узылёгшы на грудзі Ісусавы, кажа Яму: „Спадáру, хто гэта?” 26 Ісус кажа: „Тый, каму Я зануру й дам гэты кавалак”. І, занурыўшы кавалак, даець яго Юду Сыманёнку Іскарыёту. 27 І тады, просьле гэтага кавалак, увыйшоў у яго шайтан. І Ісус кажа яму: „Што робіш, рабі борзда”. 28 Але ніхто зь іх узылежачых ня ведалі, каму Ён сказаў яму гэта. 29 Бо некаторыя думалі, што кажа яму Ісус: „Купі, што нам надабе на сьвята”, альбо, каб даў што ўбогім, бо ў Юды быў хатуль. 30 І ён, узяўшы тый кавалак, зараз вышаў. І была ноч.

31 Як ён вышаў, Ісус кажа: „Цяпер услаўлены Сын Людзкі, і Бог услаўлены ў Ім. 32 Калі Бог услаўлены ў Ім, Бог таксама ўславе Яго ў Сабе, і неўзабаве ўславе Яго. 33 Дзеці! яшчэ крыху Я з вамі. Будзеце шукаць Мяне, і, як Я сказаў Юдэям: „Куды Я йду, вы ня можаце пайсьці”; кажу таксама вам цяпер. 34 Новае расказаньне даю вам, каб вы мілавалі адзін аднаго; як Я мілаваў вас, каб і вы любілі адзін аднаго. 35 Па гэтым пазнаюць усі, што вы вучанікі Мае, калі будзеце мець любоў мяжсобку”. 36 Сымон Пётра кажа Яму: „Спадáру, куды Ты йдзеш?” Ісус адказаў яму: „Куды Я йду, ты ня можаш за Імною йсьці цяпер, але пойдзеш за Імною потым”. 37 Пётра кажа Яму: „Спадáру, чаму я не магу йсьці за Табою цяпер? Я аддам жыцьцё свае за Цябе” 38 Ісус адказуе: „Ты аддасі жыцьцё свае за Мяне? Запраўды, запраўды кажу табе: пяху не запяець, як ты выпрашся Мяне грэйчы.

14 „Няхай не парушаецца сэрца вашае; верце ў Бога і ў Мяне верце. 2 У доме Айца Майго гасподар даў шмат. Калі б ня так было, Я

сказаў бы вам; бо йду прыгатаваць вам месца. 3 І як пайду й прыгату вам месца, прыйду ізноў і прыйму вас да Сябе Самога, каб ідзе Я, і вы былі. 4 А вы ведаеце, куды Я йду, і ведаеце дарогу". 5 Хама кажа Яму: „Спадару, мы ня ведаем, куды Ты йдзеш, як жа можам дарогу ведаць?" 6 Ісус кажа яму: „Я — дарога а праўда а жыццё; ніхто ня прыходзе да Айца, адно перазь Мяне. 7 Калі б вы зналі Мяне, зналі б і Айца Майго. І адгэтуль вы знаеце Яго й бачыце Яго". 8 Піліп кажа Яму: „Спадару, пакажы нам Айца, і гэтага даволі нам". 9 Ісус кажа яму: „Ці цёперся Я з вамі, і ты ня знаеш Мяне, Піліпе? Хто бачыў Мяне, бачыў Айца; як жа ты кажаш: „Пакажы нам Айца"? 10 Ня верыш ты, што Я ў Вайцу, а Айцец у Імне? Словы, што Я кажу вам, Я не ад Сябе кажу, але Айцец, што перабывае ў Імне, чыне справы. 11 Верце, што Я ў Вайцу, і Айцец у Імне; калі ж не, дзеля тых самых справаў верце Імне. 12 Запраўды, запраўды кажу вам: хто вера ў Мяне, будзе чыніць справы, што Я чыню, і большыя за гэтыя будзе чыніць, бо Я йду да Айца. 13 І чаго толькі папросіце ў імя Мае, Я ўчыню, каб Айцец быў услаўлены ў Сыну. 14 Калі чаго папросіце ў імя Мае, Я ўчыню.

15 „Калі вы мілуеце Мяне, расказаныя Мае дзяржыце. 16 А Я буду прасіць Айца, і дасьць вам другога Пацяшыцеля, каб быў з вамі на векі, 17 Духа праўды, Каторага сьвет ня можа прыняць, бо ня бача Яго ані знае Яго; але вы знаеце Яго, бо Ён перабывае з вамі і ў вас будзе. 18 Не пакіну вас сіротамі; прыйду да вас. 19 Яшчэ крыху, і ўжо сьвет Мяне ня бача; але вы абачыце Мяне, бо Я жыву, і вы будзеце жыць. 20 Таго дня вы пазнаеце, што Я ў Вайцу Сваім, і вы ў Імне, і Я ў Вас. 21 Хто мае раска-

заныя Маё й дзяржыць іх, тый мілуе Мяне; а хто мілуе Мяне, таго будзе мілаваць Айцец Мой, і Я буду мілаваць яго, і зьяўлю яму Самога Сябе".

22 Юда (не Іскарыйё) кажа Яму: „Спадару, як гэта, што Ты хочаш зьявіць Сябе нам, а ня сьвету?" 23 Адказаў Ісус і сказаў яму: „Калі хто мілуе Мяне, дзяржыць слова Мае, і Айцец Мой будзе мілаваць яго, і Мы да яго прыйдзем, і гасподу Сабе ў яго ўчынім. 24 Хто ня мілуе Мяне, не дзяржыць словаў Маіх; а слова, што вы чуеце, не Маё, але Айца, Каторы паслаў Мяне.

25 „Гэта Я сказаў вам, перабываючы з вамі. 26 Пацяшыцель жа, Дух Сьвяты, Каторага пашлець Айцец у імя Мае, навуча вас усяго і прыпомне вам усе, што сказаў Я вам.

27 „Супакой пакідаю вам, супакой Свой даю вам; не, як сьвет дае, Я даю вам. Няхай сэрца вашае не парушаецца і не лякаецца. 28 Вы чулі, што Я сказаў вам: „Я йду і прыйду да вас". Калі б вы мілавалі Мяне, вы цешыліся б, што Я йду да Айца, бо Айцец вялікшы за Мяне.

29 „І цяпер Я сказаў вам уперад, чымся сталася, каб, як станецца, вы ўверылі. 30 Я ўжо ня буду шмат мужаваць із вамі, бо йдзець князь сьвету і ў Імне ня мае нічога. 31 Але каб пазнаў сьвет, што Я мілую Айца, і, як расказаў Імне Айцец, так чыню: устаньце, пайдзіма адгэтуль.

15 „Я — запраўднае віно, а Айцец Мой — вінар. 2 Кажную галузу на Імне, што ня родзе плоду, Ён забірае; і кажную, каторая родзе плод, абцінае, каб больш плоду радзіла. 3 Вы ўжо чыстыя пераз слова, што Я вам казаў. 4 Перабывайце ў Імне, а Я ў вас. Як галуза ня можа радзіць плоду сама із сябе,

калі не застаецца на віне, так і вы, калі ня будзеце ў Імне.

5 „Я — віно, вы — галузы. Хто перабывае ў Імне, і Я ў ім, тый родзе шмат плоду, бо безь Мяне ня можаце чыніць нічога. 6 Калі хто не перабывае ў Імне, ён выкінены вон, як галуза, і ссох; і зьбіраюць іх, і ў цяпло кідаюць, і яны згараюць.

7 „Калі будзеце ў Імне, і словы Мае будуць перабываць у вас, — усяго, чаго зычыце, прасіце, і будзе вам. 8 У тым ёсьць Айцец Мой услаўлены, што вы шмат пладоў дасяце і станеце вучанікамі Маімі.

9 „Як Айцец умілаваў Мяне, так Я ўмілаваў вас; застаньцеся ў любовіці Маёй. 10 Калі вы расказаныя Мае будзеце дзяржаць, вы застаніцеся ў міласьці Маёй, як Я расказаны Айца Свайго здзяржаў і застаюся ў міласьці Ягонай. 11 Я гэта сказаў вам, каб радасьць Мая была ў вас, і радасьць ваша была поўная.

12 „Гэта — расказаньне Мае, каб вы мілаваці адзін аднаго, як Я ўмілаваў вас. 13 Ніхто ня мае большае міласьці за тую, як хто жыцьцё свае аддасць за прыяцеляў сваіх. 14 Вы прыяцелі Мае, калі робіце тое, што Я расказую вам. 15 Я ўжо не заву вас нявольнікамі, бо нявольнік ня ведае, што робе гаспадар ягоны; але вас Я назваў прыяцельмі, бо ўсе, што пачуў у Вайца Свайго, Я азнайміў вам.

16 „Ня вы Мяне абралі, але Я абраў вас і прызначыў вас, каб вы йшлі й плод давалі, і плод вашы заставаўся б, каб даў вам Айцец, чаго толькі папросіце ў Яго ў імя Мае.

17 „Гэта расказую вам, каб вы мілаваці адзін аднаго. 18 Калі сьвет ненавідзе вас, ведайце, што Мяне ён уперад за вас зьненавідзіў. 19 Калі б вы былі ізь сьвету, сьвет любіў бы собскі; а як вы ня ізь сьвету,

але Я абраў вас ізь сьвету, затым сьвет ненавідзе вас. 20 Памятуйце слова, што Я сказаў вам: „Нявольнік не вялікшы за гаспадара свайго“. Калі перасьледавалі Мяне, будуць і вас перасьледаваць; калі б дзяржалі слова Мае, дзяржалі б і вашае. 21 Але гэта ўсе будуць рабіць вам за імя Мае, бо ня знаюць Таго, хто паслаў Мяне. 22 Калі б Я ня прышоў і не казаў ім, яны ня мелі б грэху; а цяпер ня маюць выбачэньня за грэх свой.

23 „Хто ненавідзе Мяне, і Айца Майго ненавідзе. 24 Калі б Я ня ўчыніў памеж іх справаў, каторых ніхто іншы ня ўчыніў, яны ня мелі б грэху; але цяпер бачылі і зьненавідзілі Мяне а Айца Майго. 25 Але каб споўнілася слова, напісанае ў Праве іхным: „Зьненавідзілі Мяне бяз прычыны“. 26 А як прыйдзе Пацяшыцель, Каторага Я пашлю вам ад Айца, Дух праўды, што ад Айца паходзе, Ён будзе сьветчыць празь Мяне. 27 І вы таксама сьветча, бо ад пачатку вы з Імною.

16 „Гэта сказаў Я вам, каб вас не спадманулі. 2 Будуць вылучаць вас ізь бажніцаў; але, прыходзе гадзіна, што кажны, хто заб'ець вас, будзе думаць, што ён абракае службу Богу. 3 І гэта яны будуць рабіць, бо не пазналі Айца ані Мяне.

4 „Але гэта Я сказаў вам, каб, як прыйдзе тый час, вы памятавалі гэта, што Я сказаў вам; а не сказаў вам гэтага спачатку, бо быў з вамі. 5 А цяпер іду да Тога, Хто паслаў Мяне, і ніхто з вас ня пытаецца ў Мяне: „Куды йдзеш?“ 6 Але ад тога, што Я гэта выказаў вам, смутак напоўніў сэрца вашае.

7 „Але Я праўду кажу вам: карысна вам, каб Я адышоў; бо, калі Я не адыду, Пацяшыцель ня прыйдзе да вас; калі ж пайду, пашлю Яго да вас. 8 І, прышоўшы, Ён згане сьвет узглядам грэху а справядлівасьці а суду: 9 Узглядам

грэху, бо ня вераць у Мяне; 10 Узглядам справядлівасці, бо Я йду да Айца, і ўжо ня будзеце бачыць Мяне; 11 Узглядам суду, бо князь гэтага сьвету засуджаны.

12 „Яшчэ казаць вам маю шмат, але вы ня здолееце перанесці гэтага цяпер. 13 А як прыйдзе Ён, Дух праўды, увядзець вас да ўсяе праўды, бо Ён ня будзе гўкаць ад Сябе, але будзе казаць тое, што будзе чуць, і йдучае абясцціць вам. 14 Ён Мяне ўславе, бо з Майго возьме Ён абясцціць вам. 15 Усе, што Айцец мае, ё Маё; затым Я й сказаў, што Ён із Майго возьме й абясцціць вам. 16 Часіна, і вы ня будзеце бачыць Мяне; і ўзноў часіна, і вы абачыце Мяне, бо Я йду да Айца”. 17 І некаторыя з вучанікаў гўкалі адзін аднаму: „Што гэта Ён кажа нам: „Часіна, і вы ня будзеце бачыць Мяне; і ўзноў часіна, і вы абачыце Мяне, бо Я йду да Айца?” 18 Дык яны гўкалі: „Што гэта такое Ён кажа: „Часіна”? Ня ведаем, што Ён кажа”. 19 І пазнаў Ісус, што зычылі ў Яго пытацца, і сказаў ім: „Ці праз тое вы разважаеце адзін із адным, што Я сказаў: „Часіна, і вы ня будзеце бачыць Мяне; і ўзноў часіна, і вы абачыце Мяне”? 20 Запраўды, запраўды кажу вам: вы будзеце плакаць а галасіць, але сьвет будзе цешыцца; вы будзеце зьнемарашчаны, але нёмарасьць ваша абярнецца ў радасьць. 21 Жонка, як родзе, мае нёмарасьць, бо гадзіна ейная прышла, але як народзе дзяцё, ужо ня памятуе атуці з радасьці, што людзіна на сьвет нарадзілася. 22 І вы цяпер маеце нёмарасьць; але Я ўзноў абачу вас, і ўсьцешыцца сэрца вашае, і радасьці вашае ніхто не адбярэць у вас. 23 І таго дня вы нічога не папытаецеся ў Мяне. Запраўды, запраўды кажу вам: калі чаго папросіце ў Вайца, дасьць вам у імя Мае. 24 Дагэтуль вы нічога не прасілі ў імя Мае; пра-

сціце й адзяржыце, каб радасьць ваша была поўная. 25 Гэта Я атумекамі казаў вам; настаець гадзіна, што Я ўжо ня буду гўкаць вам атумекамі, але выразьліва праз Айца абяшчу вам. 26 Таго дня будзеце прасіць у імя Мае, і не кажу вам, што Я буду прасіць Айца за вас; 27 Бо Айцец Сам любе вас, бо вы Мяне ўлюбілі і ўверылі, што Я ад Бога вышаў. 28 Вышаў ад Айца і прышоў на сьвет; ізноў пакідаю сьвет і йду да Айца”. 29 Кажуць Яму вучанікі Ягонныя: „Вось, цяпер Ты выразьліва кажаш, і атумекамі ня гўкаеш. 30 Цяпер мы ведаем, што Ты ведаеш усе, і не патрабуеш, каб хто ў Цябе пытаўся. Затым верым, што Ты ад Бога вышаў”. 31 Адказаў ім Ісус: „Цяпер верыце? 32 Вось, прыходзе гадзіна, і прышла, што вы расьцярушыцеся, кажны да сябе самога і Мяне пакінеце аднаго; але Я не адзін, бо Айцец із Імною. 33 Гэта сказаў Я вам, каб вы ў Імне супакой мелі. У сьвеце будзеце мець атугу, але будзьце адважныя: Я перамог сьвет”.

17 Гэта вымавіў Ісус і, узняўшы вочы Свае да неба, сказаў: „Войча! прышла гадзіна, услаў Сына Свайго, каб Сын Твой мог уславіць Цябе; 2 Бо Ты даў Яму ўладу над усім цэлам, каб усім, каторых Ты даў Яму, Ён даў жыцьцё вечнае. 3 А гэта ё жыцьцё вечнае, каб зналі Цябе, адзінага праўдзівага Бога, і таго, Каторага Ты паслаў, Ісуса Хрыста. 4 Я ўславіў Цябе на зямлі, скончыўшы справу, каторую Ты даў Імне ўчыніць. 5 І цяпер услаў Мяне, Войча, у Сабе Самым, славаю, каторую Я меў у Табе ўперад чымся сьвет быў. 6 Я выявіў імя Твае людзём, каторых Ты даў Імне із сьвету; яны былі Твае, і Ты даў ім Імне, і яны зьдзяржалі слова Твае. 7 Цяпер яны пазналі, што ўсе, што Ты даў Імне, ад Цябе ё; 8 Во сло-

вы, што Ты даў Імне, Я даў ім, і яны прынялі і пазналі запраўды, што Я вышаў ад Цябе, і ўверылі, што Ты паслаў Мяне. 9 Я за іх прашу, не за сьвет прашу, але за тых, каторых Ты даў Імне, бо яны — Твае; 10 І ўсе Мае — Твае, і Твае — Мае, і Я ўслаўлены ў іх. 11 І Я ўжо не на сьвеце, а яны на сьвеце, і Я йду да Цябе. Войча Сьвяты! захавай іх у імя Свае, каторых Ты даў Імне, каб яны былі адно, як мы. 12 Як Я быў зь імі, Я заховаваў іх у імя Твае; каторых Ты даў Імне, Я ўсцярэг, і ні водзін ізь іх не загінуў, адно сын загубы, каб выпаўнілася Пісьмо. 13 Цяпер жа йду да Цябе, і кажу гэта на сьвеце, каб яны мелі радасьць Маю, напоўненую ў сабе. 14 Я даў ім слова Твае, і сьвет зьненавідзіў іх, бо яны не ад сьвету, як Я не ад сьвету. 15 Я не прашу, каб Ты ўзяў іх ізь сьвету, але каб захаваў іх ад ліха. 16 Яны не ад сьвету, як Я не ад сьвету. 17 Усьвяці іх у праўдзе! слова Твае — праўда. 18 Як Ты паслаў Мяне на сьвет, і Я паслаў іх у сьвет; 19 І за іх Я пасьвячаю Сябе, каб яны былі ўсьвячаны праўдаю. 20 І не за іх толькі Я прашу, але таксама за тых, што вераць у Мяне падле слова іхнага, 21 Каб усі былі адно; як Ты, Войча, у Імне, і Я ў Табе, каб і яны ў нас былі, каб верыў сьвет, што Ты Мяне паслаў. 22 І славу, што Ты даў Імне, Я даў ім, каб былі адно, як мы адно. 23 Я ў іх, і Ты ў Імне, каб яны сталі супоўна адным, каб сьвет пазнаў, што Ты паслаў Мяне, і каб Ты ўмілаваў іх, як Ты ўмілаваў Мяне. 24 Войча! каторых Ты даў Імне, Я зычу, каб, ідзе Я, і яны былі з Імною, каб бачылі славу Маю, каторую Ты даў Імне, бо Ты ўмілаваў Мяне перад закладзінамі сьвету. 25 Войча справядлівы! і сьвет Цябе не пазнаў, але Я пазнаў Цябе, і яны пазналі, што Ты паслаў Мя-

не. 26 І Я паведаміў ім імя Твае і паведамлю, каб міласць, каторай Ты ўмілаваў Мяне, была ў іх, і Я ў іх".

18 Сказаўшы гэта, Ісус вышаў з вучанікамі Сваімі за цурэй Кедрон, ідзе быў сад, да каторага Ён увыйшоў, Ён а вучанікі Ягонныя. 2 Знаў жа й Юда, што выдаў Яго, гэтае месца, бо Ісус часта зьбіраўся там із вучанікамі Сваімі.

3 Дык Юда, узяўшы адзьдзел войска а паслугачык ад найвышшых сьвятароў а фарысэяў, прышоў туды зь ліхтарнямі а зь лянпамі а із зброяю.

4 Ісус жа, ведаючы ўсе, што прыходзіла на Яго, вышаўшы, сказаў ім: „Каго шукаеце?" 5 Яны адказалі Яму: „Ісуса Назарэцкага". Ісус кажа ім: „Я ёсьць". І таксама Юда, што выдаў Яго, стаяў зь імі. 6 І як Ён сказаў ім: „Я ёсьць", яны адступіліся назад і ўпалі на зямлю. 7 Тады Ён ізноў папытаўся ў іх: „Каго шукаеце?" Яны казалі: „Ісуса Назарэцкага". 8 Адказаў Ісус: „Я сказаў вам, што Я гэта. Дык, калі Мяне шукаеце, дазвольце гэтым адыйсьці", 9 Каб споўнілася слова, што Ён сказаў: „З тых, каторых Ты даў Імне. Я ня згубіў ні воднага зь іх".

10 Сымон жа Пётра, маючы меч, агаліў яго, і выпяў нявольніка найвышшага сьвятара, і адцяў яму правае вуха; было ж імя нявольніка Малх. 11 Ісус жа сказаў Пётру: „Укладзі меч у похву. Чару, што даў Імне Айцец, нягож Я ня буду піці яе?"

12 Дык аддзел а тысячнік а паслугачыя юдэйскія ўзялі Ісуса й звязалі Яго. 13 І завялі Яго сьпярыша да Ганны, бо ён быў цесьць Каяпы, што быў найвышшым сьвятаром таго году. 14 Быў жа Каяпа тый, каторы парадзіў Юдэям, што валей аднаму загінуць за люд.

15 Ішоў жа за Ісусам Сымон Пётра і другі вучанік. Вучанік жа тый

быў знаны найвышшаму сьвятару і ўвэйшоў разам із Ісусам на панадворах найвышшага сьвятара; 16 А Пётра стаяў ля дзвярэй знадворку. Вышаў тады ты́й вучанік, другі, знаны найвышшаму сьвятару, і сказаў брамніцы, і ўвёў Пётру.

17 Кажа тады Пётру паслугачая-брамніца: „Ці й ты ня з вучанікаў Гэтага Чалавека?“ Ён кажа: „Я не“. 18 Прымеж тога нявольнікі а паслугачы, расклаўшы цяпло з вугалля, — бо было сыцюдзена, — грэліся; і Пётра стаяў зь імі й грэўся.

19 Тады найвышшы сьвятар пытаўся ў Ісуса праз вучанікаў Ягоных а праз навуку Ягоную. 20 Адказаў яму Ісус: „Я гўкаў яўна сьвету; Я заўсёды вучыў у бажніцы а ў сьвятыні, ідзе ўсі Юдэі зьбіраюцца, і тойма не казаў нічога. 21 Чаму ты пытаешся ў мяне? пытайся ў тых, каторыя чулі, што я казаў ім; яны ведаюць, што казаў Я“.

22 Як жа Ён сказаў гэта, адзін із паслугачых, што стаяў блізка, выцяў Ісуса, кажучы: „Гэтак адказуеш Ты найвышшаму сьвятару?“ 23 Адказаў яму Ісус: „Калі Я блага сказаў, сьветч праз благое; а калі добра, чаму ты Мяне б'еш?“ 24 Тады Ганна паслаў Яго звязанага да Каяпы, найвышшага сьвятара.

25 Сымон жа Пётра стаяў і грэўся. Сказалі тады яму: „Ці й ты ня з вучанікаў Ягоных?“ Ён заперачыў і сказаў: „Я не“.

26 Адзін із нявольнікаў найвышшага сьвятара, сваяк таго, катораму Пётра адцяў вуха, кажа: „Ці ня бачыў я цябе ў садзе зь Ім?“ 27 Тады Пётра ізноў заперачыў, і якга пенья запяў.

28 І вялі Ісуса ад Каяпы да ратушы, а гэта было рана нараніцы. І ня ўвэйшлі да ратушы, каб ня сплюгавіцца, і каб маглі есьці пасху. 29 Тады Пілат вышаў да іх вонкі і сказаў: „Што за жалабу маеце вы

на Гэтага Чалавека?“ 30 Адказалі яны й казалі яму: „Калі б Ён не рабіў ліха, мы ня выдалі б табе Яго“.

31 Тады сказаў ім Пілат: „Вазьміце Яго й судзіце Яго падле Права свайго“. Юдэі ж адказалі яму: „Нам нікога не дазволена караць сьмерцай“. 32 Каб споўнілася слова Ісусава, каторае Ён сказаў, зазначаючы, якою сьмерцай Ён мае памерці.

33 Таы Пілат увэйшоў ізноў у ратушу, і пагукáў Ісуса, і сказаў Яму: „Ці Ты Кароль Юдэйскі?“ 34 Ісус адказаў: „Ад сябе ты гэта кажаш, ці іншыя казалі гэта табе празь Мяне?“ 35 Пілат адказаў: „Альбо я Юдэй? Народ Твой і найвышшы сьвятары выдалі Цябе імне. Што Ты зрабіў?“ 36 Ісус адказаў: „Гаспадарства Мае ня з гэтага сьвету; калі б гаспадарства Мае было з гэтага сьвету, слугі Мае ваявалі б, каб Я ня быў выданы Юдэям; цяпер жа гаспадарства Мае не адгэтуль“.

37 І сказаў Яму Пілат: „Дык Ты Кароль?“ Адказаў Ісус: „Ты кажаш, што Я Кароль. Я радзіўся дзеля гэтага і дзеля гэтага прыпоў на сьвет, каб сьветчыць праз праўду. Кажны, хто з праўды, слухае голасу Майго“.

38 Пілат кажа Яму: „Што ё праўда?“ І, сказаўшы гэта, ён ізноў вышаў да Юдэяў, і кажа ім: „Я не знаходжу ў Ім ніякае віны. 30 Ёсьць жа звычай у вас, каб я аднаго выпушчаў вам на Пасху. Дык, хочаце, каб я выпусьціў вам Каралю Юдэйскага?“ 40 Тады закрычэлі яны ўсі, кажучы: „Ня гэтага, але Вараўву!“ Быў жа Вараўва разбойнік.

19 Дык тады ўзяў Пілат Ісуса і біў Яго пугамі. 2 І жаўнеры, зьвіўшы карону зь церня, узлажылі на галаву Яму, і адзецьце шкарлатнае накінулі на Яго, 3 І падхадзілі да Яго, і казалі: „Здароў, Каролю Юдэйскі!“ І білі Яго па відзе.

4 А Пілат вышаў ізноў вонкі і кажа ім: „Гля, я выводжу Яго да вас,

каб вы даведаліся, што я ніякае віны не знаходжу ў Ім". 5 Тады вышаў Ісус вонкі ў цягнёвай кароне і ў шкарлатным адзеццю. І кажа ім Пілат: „Во Чалавек!" 6 Як жа абачылі Яго найвышшыя сьвятары а паслугачыя, яны закрычэлі: „Укрыжуй, укрывуй Яго!" Пілат кажа ім: „Вазьміце Яго й укрывуйце, бо я не знаходжу віны ў Ім". 7 Адказаў яму Юдэі: „Мы маем Закон, і подле Закону Ён мае памерці, бо выдаваў Сябе за Сына Божага".

8 Як Пілат пачуў гэтае слова, ён больш зьякаўся. 9 І ўзноў увыйшоў да ратушы, і кажа Ісусу: „Скуль Ты?" Але Ісус ня даў яму адказу.

10 Дык Пілат кажа яму: „Ня гутарыш із імною? альбо Ты ня ведаеш, што я маю ўладу выпусьціць Цябе і маю ўладу ўкрываваць Цябе?" 11 Ісус адказаў: „Ты ня меў бы над Імною ніякае ўлады, калі б ня было дана табе з вышы; затым тый, хто Мяне выдаў табе, большы грэх мае". 12 Адгэтуль Пілат шукаў выпусьціць Яго. Юдэі ж крычэлі, кажучы: „Калі ты Гэтага выпусьціш, ты ня прыяцель цэсару. Кажны, што выдаець сябе за караля, гўкае супроці цэсара".

13 Тады Пілат, пачуўшы гэтыя словы, вывеў Ісуса вонкі і сеў на судовае седава, на месца званае Літостротос, а пагэбрэйску Габбата. 14 Была ж прыгатована да Пасхі, калі шостае гадзіны. І кажа ён Юдэям: „Во Кароль ваш!" Але яны закрычэлі: „Вазьмі, вазьмі, укрывуй Яго!" Пілат кажа ім: „Караля вашага ўкрывую?" Найвышшыя сьвятары адказалі: „Няма ў нас караля, адно цэсар". 16 Тады ён выдаў Яго ім, каб быў укрываваны.

17 І ўзялі Ісуса, і павялі. І Ён вышаў, нясуць крыж Свой на месца званае Чарэпнішча, пагэбрэйску Голгота, 18 Ідзе Яго ўкрывавалі і зь Ім двух іншых паабাপал Яго, а Ісуса пасярэдзіне.

19 Пілат жа напісаў і напіс і памясьціў на крыжы. Было ж напісана: „Ісус Назарэцкі, Кароль Юдэйскі". 20 І гэты напіс шмат хто зь Юдэяў чытаў, бо блізка места было тое месца, ідзе Ісус быў укрываваны, і было напісана пагэбрэйску, пагрэцку а палацінску.

21 Тады найвышшыя сьвятары казалі Пілату: „Ня пішы „Кароль Юдэйскі", але што Ён сказаў: „Я Кароль Юдэйскі". 22 Пілат адказаў: „Што я напісаў, напісаў".

23 Жаўнеры ж, як укрывавалі Ісуса, узялі адзеццё Ягонае і зрабілі чатыры часьці, кажнаму жаўнеру часьць, і туніку; была ж туніка ня сшытая, цэлая вытканая із самага верху. 24 І сказалі яны адзін аднаму: „Не дзярыма яе, але кіньма на жэрабя на яе, чыя яна будзе"; каб споўнілася Пісьмо: „Падзялілі адзецці Мае мяжсобку і на адзежу Маю кінулі на жэрабя". Жаўнеры гэта зрабілі.

25 Стаялі ж ля крыжа Ісусавага Маці Ягоная а сястра Маці Ягонае, Марыя Клеопова, а Марыя Магдалена. 26 Ісус жа, абачыўшы Маці Сваю а вучаніка, блізка стаячага, каторага Ён мілаваў, кажа Маці: „Жонка, во сын Твой". 27 Потым кажа вучаніку: „Во Маці твая". Адгэтуль узяў вучанік Яе да дому свайго.

28 Просьле гэтага Ісус, ведаючы, што ўжо ўсе здзяеялася, кажа, каб споўнілася Пісьмо: „Сьмягну". 29 Была ж там судзіна, поўная воцту. Тады яны, напоўніўшы губку воцтам і абклаўшы гізопам, падалі да вуснаў Ягоных. 30 І як паспытаўся Ісус воцту, Ён сказаў: „Сталася!" І, сьхінуўшы галаву, выдаў дух.

31 А як была прыгатована, Юдэі, каб целы не заставаліся на крыжы ў сыботу, — бо дзень тае сыботы быў вялікі, — папрасілі ў Пілата, каб зламіць у іх галёнку й зьняць.

32 Дык прышлі жаўнеры, і ў першага зламлі галёнку, і ў другога, укрываванага зь ім. 33 Прышоўшы ж да Ісуса, яны, як абачылі, што Ён ужо памер, не ламлі ў Яго галёнак, 34 Але адзін із жаўнераў дзідаю прабіў Яму бок, і якга вышла кроў і вада. 35 А тый, што бачыў гэта, сьветча, і сьветчаньне ягонае праўдзівае, і ён ведае, што праўдзівае кажа, каб вы верылі. 36 Бо гэта сталася, каб споўнілася Пісьмо: „Косць Ягоная ня будзе зломлена”. 37 І ўзноў іншае Пісьмо кажа: „Будуць глядзець на Таго, Каго прабілі”.

38 А просьбе гэтага Язэп із Арымафеі, што быў патайным вучанікам Ісусавым із боязьні Юдэяў, прасіў у Пілата ўзяць цела Ісусава; і дазволіў Пілат. Дык ён прышоў і ўзяў цела Ісусава. 39 Прышоў жа й Мікадым, — што ўпяршыню прыходзіў да Ісуса ночы, — нясучы мешанку зь міры й алёю каля сту хунтаў.

40 Дык узялі яны цела Ісусава, і паклалі Яго ў палотны з пахамі, і завязалі, як гэта ё звычай у Юдэяў хаваць. 41 Быў жа гарод на тым месцу, ідзе Ён быў укрываваны, а ў гародзе гроб новы, у каторым ніхто яшчэ ня быў пахаваны. 42 Дык там, дзеля прыгатовы юдэйскае, бо гроб быў блізка, пахавалі Ісуса.

20 Першага ж дня тыдня Марыя Магдалена прыходзе да гробу рана нараніцы, як яшчэ было цёмна, і бача — камень адкочаны ад гробу. 2 Дык бяжыць і прыходзе да Сымона Пётры а да другога вучаніка, каторага любіў Ісус, і кажа ім: „Узялі Спадара з гробу, і ня ведаем, ідзе паклалі”.

3 Тады выпшаў Пётра а другі вучанік і прышлі да гробу. 4 І абодва беглі разам, але другі вучанік бег баржджэй за Пётру, і прышоў да гробу першы. 5 І, нахінуўшыся, аба-

чыў палотны лежачыя; але ня ўвыйшоў.

6 Тады прыходзе Сымон Пётра, ідучы за ім, і ўвыйшоў у гроб, і бача палотны лежачыя. 7 А хустку, што была на галаве Ягонай, не з палотнамі лежачую, але складзеную асобна. 8 Тады ўвыйшоў і другі, што ўперад прышоў да гробу, і абачыў, і ўверыў. 9 Бо яны яшчэ ня зналі Пісьма, што Яму належыла ўскрэсьці зь мёртвых.

10 Дык вучанікі пайшлі ізноў двору. 11 Але Марыя стаяла знадворку ля гробу, плачучы. І як плакала, нахінулася да гробу. 12 І бача двух ангілаў, у белі седзячых, адзін ля ўзгалоўя, а другі ля ног, ідзе ляжала цела Ісусава.

13 І яны кажучь ёй: „Жонка, чаго ты плачаш?” Кажа ім: „Бо ўзялі Спадара майго, і ня ведаю, ідзе паклалі Яго”. 14 Сказаўшы гэта, яна абярнулася назад і бача, што стаіць Ісус, але ня ведала, што гэта быў Ісус. 15 Ісус кажа ёй: „Жонка, чаго ты плачаш? каго шукаеш?” Думаючы, што гэта гараднічы, кажа Яму: „Спадару, калі ты вынес Яго адгэтуль, скажы імне, ідзе паклаў Яго, і я вазьму Яго”. 16 Кажа ёй Ісус: „Марыя!” Абяруўшыся, яна кажа пагэбрэйску: „Рабуні!”, што знача: „Вучыцелю! 17 Ісус кажа ёй: „Не дакранайся да Мяне, бо Я яшчэ ня ўзьняўся да Айца Свайго; але йдзі да братоў Маіх і скажы ім: узыходжу да Айца Свайго і да Айца вашага, і да Бога Свайго і да Бога вашага”.

18 Прыходзе Марыя Магдалена, наказуючы вучанікам, што бачыла Спадара, і Ён гэта сказаў ёй.

19 Увечары таго дня, што быў першым днём тыдня, із страху перад Юдэямі, дзэверы былі замкнёныя, ідзе былі вучанікі, прышоў Ісус, і стаў пасяродзіне, і кажа ім: „Супакой вам!” 20 І, сказаўшы гэта, Ён паказаў ім рукі а бок. І ўсьцешы-

ліся вучанікі, абачыўшы Спадара. 21 Тады сказаў ім узноў: „Супакой вам! як Мяне паслаў Айцец, і Я пасылаю вас”. 22 І сказаўшы гэта, дыхнуў на іх, і кажа ім: „Прыйміце Духа Сьвятога. 23 Каму даруеце грахі, дараваныя ім; каму задзяржыце, задзяржаныя”.

24 Хама ж, адзін із двананцаў, званы Блізьнюк, ня быў зь імі, як прыходзіў Ісус. 25 Казалі яму іншыя вучанікі: „Мы бачылі Спадара”. Ён жа сказаў ім: „Калі не абачу на руках Ягоных знаку ад гваздоў, і не ўкладу палца свайго ў раны ад гваздоў, і не ўкладу рукі свае ў бок Ягоны, не паверу”.

26 І за восьмі дзён ізноў былі вучанікі ў доме, і Хама зь імі. Прыходзе Ісус, як дзверы былі замкнёныя; і стаў пасярэдзіне, і сказаў: „Супакой вам!” 27 Адлі кажа Хаме: „Выцягні палец свой сюды, і глянь на рукі Мае, і выцягні руку сваю, і ўкладзі ў бок Мой; і ня будзь нявернікам, але вернікам”. 28 Адказаў Хама і сказаў Яму: „Спадар мой і Бог мой!” 29 Кажа яму Ісус: „Ты ўверыў, бо абачыў Мяне; дабраславёныя, што ня бачылі і ўверылі”.

30 Шмат іншых знакоў учыніў таксама Ісус перад вучанікамі Сваймі, каторыя не запісаныя ў кнізе гэтай. 31 Але гэтыя запісаныя, каб вы верылі, што Ісус ё Хрыстос, сын Божы, і каб, верачы, мелі жыцьцё ў імя Ягонае.

21 Просьбе гэтага зьявіўся Ісус ізноў вучанікам ля мора Тыверадзкага. Зьявіўся ж гэтак: 2 Былі там разам Сымон Пётра а Хама, званы Блізьнюк, а Нафанайла з Каны Галілейскае а Зведзёнкі а двух іншых із вучанікаў Ягоных.

3 Сымон Пётра кажа ім: „Іду лавіць рыбу”. Кажуць яму: „Ідзем і мы з табою”. І вышлі, і селі да стругу, і таё ночы нічога не злавілі.

4 А рана нараніцы, яшчэ золкам, стаў Ісус на беразе; вучанікі, адылі,

ня ведалі, што гэта быў Ісус. 5 Дык Ісус кажа ім: „Дзеці, ці маеце якую ежу?” Яны адказалі Яму: „Не”. 6 Ён жа сказаў ім: „Закіньце сець із правага боку струга, і знойдзеце”. Яны закінулі, і ўжо не маглі выпцягнуць яе з прычыны множасьці рыбы.

7 Кажа тады Пётру вучанік тый, каторага мілаваў Ісус: „Гэта Спадар”. А Сымон Пётра, пачуўшы, што гэта Спадар, паперазаўся адзеццям, — бо быў голы, — і кінуўся ў мора. 8 А іншыя вучанікі прыплылі ў лодцы, бо недалёка былі ад зямлі, локцяў каля дзвесьце, цягнуць сець із рыбаю. 9 Як жа выселі на зямлю, бачаць цяпло з вутальля, і рыбу, на ім лежачую, і хлеб.

10 Кажа ім Ісус: „Прынясіце з тае рыбы, што вы злавілі цяпер”. 11 Пайшоў Сымон Пётра й выпцянуў сець на зямлю, поўную вялікае рыбы, каторае было сто пяцьдзесят тры; і ач было толькі, сець не парвалася.

12 Кажа ім Ісус: „Ідзіце, сьнедаіце”. Ніхто, адылі, зь іх ня сьмеў папытацца ў Яго: „Хто Ты?” ведаючы, што гэта Спадар. 13 Прыходзе Ісус, і бярэць хлеб, і даець ім, і рыбу таксама. 14 Гэта ўжо трэці раз зьявіўся Ісус вучанікам, ускрэсшы зь мёртвых.

15 А як яны пасьнедалі, кажа Сымону Пётру Ісус: „Сымоне Ёнёнку, ці мілуеш ты Мяне балей, чымся гэтыя?” Кажа Яму: „Алё, Спадару, Ты ведаеш, што я люблю Цябе”. Кажа яму: „Пасі ягняты Мае”. 16 Кажа яму другім наваратам: „Сымоне Ёнёнку, ці мілуеш ты Мяне?” Кажа Яму: „Алё, Спадару, Ты ведаеш, што я люблю Цябе”. Кажа яму: „Будзь пастухом авец Маіх”. 17 Кажа яму трэцім наваратам: „Сымоне Ёнёнку, ці любіш ты Мяне?” Засмудіўся Пётра, што Ён сказаў яму трэці раз: „Ці любіш ты

Мяне?" і сказаў Яму: „Спадáру, Ты ўсе ведаеш, Ты ведаеш, што я люблю Цябе". Ісус кажа яму: „Пасі авечкі Мае.

18 „Запраўды, запраўды кажу табе: як ты быў малодшы, ты папярэзаваўся сам і йшоў, куды зычыў; але як застарэеш, выпягнеш рукі свае, і іншы папярэжа цябе і павядзець, куды ня зычыш". 19 А гэта Ён сказаў, зазначаючы, якой сьмерцю ўславе ён Бога. І, сказаўшы гэта, кажа яму: „Ідзі за Імною".

20 Пётра, абярнуўшыся, бача йдучага за імі вучаніка, каторага мілаваў Ісус, і каторы на вячэры, нахінуўшыся да грудзёў Ягоньх, сказаў: „Спадáру, хто ізрадзе Цябе?" 21 Абачыўшы яго, Пётра кажа Ісу-

су: „Спадáру, а ён што?" 22 Ісус кажа яму: „Калі Я зычу, каб ён застаўся, пакуль Я прыйду, што табе? ты за Імною йдзі".

23 Дык разышлося гэнае слова памеж братоў, што вучанік гэны не памрэць. Але не сказаў яму Ісус, што ён не памрэць, але: „Калі Я зычу, каб ён застаўся, пакуль Я прыйду, што табе?"

24 Гэта тый вучанік, што сьветча праз усе гэта, і каторы напісаў гэта, і мы ведаем, што праўдзівае сьветчаньне ягонае.

25 І шмат іншага таксама ё, што ўчыніў Ісус, каторае, калі б было напісана, думаю, што нават сам сьвет не зьмясьціў бы тых напісаных кнігаў.

ДЗЕІ СЬВЯТЫХ АПОСТАЛАЎ

1 Першы нарыс, о Хажілю, уклаў я праз усе, што Ісус пачаў разам чыніць і навучаць, 2 Аж да тога дня, каторага Ён узьняўся, даўшы Сьвятым Духам расказаньне апосталам, каторых Ён абраў, 3 Перад каторымі й стаў жывы, па замучаньню, зь бесьпярэчнымі довадамі, будучы бачаны імі на працягу сараку дзён і кажучы праз гаспадарства Божае.

4 І, зьбершы, расказаў ім не адхінацца ад Ерузаліму, але „чакайце абяцанага ад Айца, што вы чулі ад Мяне; 5 Бо Яан запраўды хрысьціў у вадзе, а вы будзеце хрышчаны за колькі дзён Сьвятым Духам". 6 Затым яны, зышоўшыся, пыталіся ў Яго, кажучы: „Спадáру, ці ня гэтага часу Ты адновіш гаспадарства Ізраелю?" 7 Ён жа сказаў ім: „Ня вам знаць часы альбо поры, каторыя Айцец паклаў у ўладзе Сваёй; 8 Але вы прыймеце магутнасьць, як зыйдзе на вас Дух Сьвяты, і будзеце Імне сьветкамі ў Ерузаліме а ў вусёй Юдэі а ў Самары а аж да

канца зямлі". 9 І, сказаўшы гэта, як яны глядзелі, Ён быў узятый, і булак прыняў Яго ад ачоў іхных. 10 І як яны ўцяміліся ў неба, як Ён узыходзіў, і вось, два мужы сталі перад імі ў белым адзецьцю, 11 І каторыя казалі: „Мужы Галілейскія, чаго вы стаіце, гледзячы на неба? Гэта Ісус, узятый ад вас на неба, такім парадкам прыйдзе, як вы бачылі ўзыходзячага Яго на неба". 12 Тады яны зьвярнуліся да Ерузаліму з гары, званае Аліўнаю, што ля Ерузаліму, маючы сыботняга дня дарогу. 13 І, увыйшоўшы, узышлі да верхняга пакою, ідзе перабывалі разам Пётра а Яан а Якаў а Андрэй, Піліп а Хама, Баўтрамей а Мацьвей, Якаў Алфеенак а Сымон Зылот а Юда, брат Якаваў. 14 Гэтыя ўсі перабывалі згодна, кажначасна ў малітве і з жанкамі а Марыяй, Маці Ісусавай, а з братамі Ягоньмі.

15 І тымі днямі Пётра, стаўшы пасярод братоў, — грудзі найма разам было каля сту дваццаціх, — сказаў: 16 „Мужы браты, належы-

ла выпаўніцца Пісьму, што Дух Сьвяты прарок вуснамі Давіда празь Юду, каторы стаў правадыром тых, што ўзялі Ісуса; 17 Бо ён лічыўся меж нас і адзяржаў дзель у службе гэтай. 18 Дык гэты купіў поле заплатаю за бяспраў'е і, стрымгалоў паўшы, раськяпіўся пасярэдзіне, і выпаў увесь нутр ягоны. 19 І гэта стала ведама ўсім жыхарам Ерузаліму, так што тое поле было названа ў нарэччу іхным собскім Акельдама, значыцца, поле крыві. 20 Бо напісана ў кнізе псальмаў: „Няхай дамова ягоная будзе пустая, і няхай ня будзе жывучага ў ёй“, а „Урад ягоны вазьмі іншы“. 21 Дык належыцца, каб із мужоў, што пралушчалі нас увесь час, у каторым Спандар Ісус уходзіў і выходзіў памеж нас, 22 Пачынаючы ад хрысту Яанавага аж да дня, як быў узятый ад нас, каб адзін із тых стаў сьветкаю з намі ўскрысьсеньня Ягонага“. 23 І яны пастанавілі двух: Язэпа, званага Вараваю, каторага мянушка была Юст, і Мацьвея. 24 І, молячыся, казалі: „Ты, Спандару, усіх сэрцаў ведамца, пакажы з гэтых двух аднаго, каторага Ты абраў, 25 Заняць месца ў службе гэтай і апосталства, ад каторага Юда адпаў, каб ісьці на месца свае“. 26 І кінулі на жэрабя на іх, і пала жэрабя на Мацьвея, і ён быў залічаны да адзінанцацёх апосталаў.

2 Як настаў дзень Пяцьдзясятніцы, усі яны былі разам на адным месцу. 2 І зьнецікі стаўся гук із неба, бы ад павеву буйнога ветру, і напоўніў увесь дом, ідзе яны сядзелі. 3 І зьявіліся ім падзеленыя языкі, бы агнёвыя, і асеў на кожным адзін із іх. 4 І напоўніліся ўсі Духам Сьвятым і пачалі гўкаць іншымі мовамі, як тый Дух даваў ім вымаўляць.

5 Былі ж там у Ерузаліме прыяжджомыя Юдэі, людзі набожныя, ад усялякага народу пад нябёсамі.

6 Як жа стаўся гук, зышлася множасьць, і былі зумеўшыся, бо кожны чуў іх гўкаючых да іх ягоным собскім нарэччам. 7 І ўсі зумяваліся а дзіваваліся, гўкаючы мяжсобку: „Ці ня ўсі гўкаючыя Галілеяне? 8 Як жа мы чуем кожны собскае нарэчча, у каторым нарадзіліся, 9 Парфяне а Мідзяне а Еламіды а жыхары Месопатамы а Юдэі а Каппадокі, Понту а Азі, 10 Фрыгі а Памфілі, Ягіпту а часьцяў Лібы, сумежных із Кірэнаю, а прыяжджомыя Рымляне, Юдэі а нова на веру наверхненныя, 11 Крыцыяне а Арабае, чуем іх нашымі мовамі гўкаючых празь вялікія справы Божыя?“ 12 І ўсі зумяваліся, і ў клопатнай парусе гўкалі адны адным: „Што гэта значыцца?“

13 Але іншыя, насмехаючыся, гўкалі: „Яны ўпіліся новым віном“.

14 Пётра ж, стаўшы з адзінанцацёма, узняў голас свой і прамовіў да іх: „Мужы Юдэйскія і ўсі жыхары Ерузаліму! хай будзе ведама вам, і ўважайце на словы мае: 15 Яны не п'яныя, як вы ўвабражаеце сабе, бо трэйцяя гадзіна дня; 16 Але гэта сказанае прарокам Ёсэлям: 17 „І будзе апошніх дзён, кажа Бог, выльлю з Духа Сваіго на ўсе цела; і будуць праракаць сынове вашы а дачкі вашы, і маладзёны вашы будуць відзець відзён, і старыя вашыя будуць сьніць сны. 18 Але, і на слугаў Сваіх і на служэбкі Свае выльлю тых дзён із Духа Сваіго, і яны будуць праракаць. 19 І дам чудосы на небе ўгары і знакі на зямлі далавах, кроў а агонь а куродым. 20 Сонца абярнецца ў цемнь, і месяц у кроў, уперад чымся настане дзень Спандароў, вялікі а славуць. 21 І станецца, што кожны, хто будзе гўкаць імя Спандарова, спасецца“.

22 „Мужы ізраэльскія! слухайце словы гэтыя: Ісуса Назарэцкага, мужа, пасьветчанага вам Богам

учынкамі магутнасці а чудосамі а знакамі, што Бог учыніў перазь Яго сярод вас, як вы самы ведаеце, 23 Яго радаю і перадведаньням Божым выданага, вы рукою бяспраўных укрыжавалі а забілі. 24 Бог ускрысіў Яго, раскволіўшы пумы смерці, бо нельга было ёй удзяржаць Яго гэтымі. 25 Бо Давід кажа ўзглядам Яго: „Я бачыў Спадара кажначасна перад сабою; бо Ён па правіцы маёй, каб я не захістаўся. 26 Затым сэрца мае цешылася, і язык мой весяліўся, нават і цела мае будзе жыхарыць у надзеі; 27 Бо Ты не пакінеш душы мае ў пекле ані дасі Сьвятому бачыць расклад. 28 Ты даў імне пазнаці дарогі жыцця; Ты напоўніў мяне радасцяй перад відам Сваім”. 29 Мужы браты, няхай будзе дазволена гўкаць выразьліва праз патрыярха Давіда, што ён памер і пахаваны, і помнік ягоны памеж нас дагэтуль. 30 Будучы ж прарокам і ведаючы, што Бог із прысягаю абяцаў з плоду сьдэгнаў ягоных пасадыць на пасадзе ягоным, 31 Ён перадбачыўшы, гўкаў праз ускрысеньне Хрыста, што не пакінены будзе Ён у пекле ані абача цела Ягонае раскладу. 32 Гэтага Ісуса Бог ускрысіў, чаго ўсі мы сьветкі. 33 Дык, будучы ўзьняты правіцаю Божай і адзяржаўшы ад Айца абятніцу Сьвятога Духа, Ён выліў тое, што бачыце а чуеце. 34 Бо Давід ня ўзьнёсся да нябёс, але ён сам кажа: „Сказаў Спардар Спардару майму: сядзь па правіцы Маёй, 35 Пакуль Я пакладу непрыяцеляў Тваіх казулькаю пад ногі Твае”. 36 Дык няхай увесь дом Израеляў напэўна ведае, што Бог учыніў Яго. Гэтага Ісуса, Каторага вы укрыжавалі, Спардаром а Хрыстом”.

37 Пачутае баданула ім у сэрца, і казалі Пётру а іншым апосталам: „Што мы маем рабіць, мужы браты?” 38 Пётра сказаў ім: „Пакайцеся а ахрысьціцеся кажны з вас у

імя Ісуса Хрыста дзеля дараваньня грахоў, — і адзяржыце дар Сьвятога Духа; 39 Бо вам ёсьць абятніца й дзяцём вашым і ўсім далёкім толькім, колькіх пагукіае Спардар Бог наш”.

40 І шмат якімі іншымі словамі ён урочыста сьветчыў і захаваў іх, кажучы: „Ратуйцеся ад роду гэтага крутадушнага”. 41 Тады тыя, што ахвотна прынялі слова ягоае, былі ахрышчаны; і дадана таго дня душаў каля трох тысячаў. 42 І яны непарушна трывалі ў навуцы апосталаў а ўзаем’ю, у ламеньню хлеба а ў малітвах.

43 І боязьн агарнула кажную душу, і шмат чудосаў а знакаў было зьдзеяна апосталамі. 44 І ўсі вернікі былі разам, і мелі ўсе супольнае. 45 І прадавалі двары свае а маемаьці, і раздавалі ўсім, падле патрэбы кажнага.

46 І дзень пры дню непарушна трывалі ў сьвятыні, і, ломячы хлеб па дамох, дзялілі ежу ў радасьці а ў прасьціні сэрца, 47 Хвалячы Бога і маючы зычлівасьць у ўсяго людю. Спардар жа што дзень дадаваў да царквы спасаных.

3 Пётра а Яна ўзыходзілі разам да сьвятыні на дзявятую гадзіну малітвы. 2 І быў нейкі чалавек, кульгавы ад улонья маці свае, каторага насілі й садзілі дзень пры дню ля дзьвярэй сьвятыні, званых Харошымі, прасіць убожніны ў вуходзячых да сьвятыні. 3 Ён, абачыўшы Пётру а Яана перад уходам іх у сьвятыню, прасіў у іх убожніны. 4 Пётра, гледзячы на яго зь Яанам, сказаў: „Глянь на нас”. 5 І ён ўцяміўся ў іх, спадзяючыся адзяржаць ад іх што-колечы. 6 Але Пётра сказаў: „Срэбла а золата я ня маю, але што маю, тое даю тэ: у імя Ісуса Хрыста Назарэцкага ўстань а хадзі”. 7 І, узяўшы яго за правую руку, падняў; і якгá ўмацаваліся ногі ягоныя а пчыкалаткі. 8 І, ускочыўшы,

стаў, і хадзіў, і ўвэйшоў зь імі ў сьвятыню, ходзячы а падскокуючы а хвалячы Бога. 9 І увесь люд бачыў яго ходзячага а хвалячага Бога. 10 І пазналі яго, што гэта быў тый, каторы сядзеў у Харошых дзьвярох сьвятыні дзеля ўбожніны; і працяліся жахам а зумленьням ад тога, што сталася яму. 11 І як ён дзяржаўся Пётры а Яана, увесь люд, вельма зумеўшыся, зьбегся да іх на ганак, званы Саломонавым.

12 А Пётра, абачыўшы гэта, адказаў людзям: „Мужы ізраельскія, чаму вы зумеліся з гэтага чалавека, альбо чаму прыцяміліся да нас, божнысяццю ўчынілі, што ён ходзе? 13 Бог Абрагамоў а Ісакоў а Якаваў, Бог айцоў нашых, уславіў Дзяцё Свае Ісуса, Каторага вы выдалі й адракліся Яго ў прытомнасьці Пілата, як ён быў рассудзіўшы выпусьціць Яго. 14 Але вы Сьвятога а Справядлівага адракліся, і прасілі падараваць вас забіўцам; 15 А пачынаньніка жыцьця вы забілі, Каторага Бог ускрысіў зь мёртвых, чаго мы сьветкі. 16 І вераю ў імя Ягонае, імя Ягонае ўмацавала гэтага, каторага вы бачыце й знаеце; і вера, што ад Яго, далі яму супоўнае ўздараўленьне гэтае ў прытомнасьці вас усіх. 17 Але цяпер, браты, я ведаю, што вы зрабілі гэта зь нэведзі, як і старцы вашыя. 18 Бог жа, што наперад абясыціў вуснамі ўсіх прарокаў, што меў Хрыстос цяпець, так выпаўніў. 19 Дык кайцеся й навярніцеся дзеля сьцеражы грахоў сваіх, каб часы калядкі прышлі ад віду Спадаровага, 20 І каб паслаў Ён Ісуса Хрыста, накінаванага вам, 21 Каторага неба запраўды мела прыняць да часоў аднаўленьня ўсяго, праз што Бог казаў вуснамі сьвятых прарокаў Сваіх ад веку. 22 Масей запраўды сказаў: „Прароку Спадар Бог ваш узьніме вам із братоў вашых, як мяне; Яго слухайце ў васім, што-

колечы Ён будзе казаць вам. 23 І будзе, што кажная душа, каторая не паслужае Прарокі таго, чыста будзе выгублена зь людзямі“. 24 І запраўды ўсі прарокі ад Самуілы й просьле яго, колькі іх казала, наперад абяшчалі гэтыя дні. 25 Вы сынове прарокаў а змовы, каторую Бог учыніў з бацькамі вашымі, кажучы Абрагаму: „І ў насеньню тваім дабраслаўлены будуць усі радзімы зямлі“. 26 Вам найперш Бог, узняўшы Дзяцё Свае, паслаў Яго, дабраслаўляючы вас, каб адварнуць кажнага ад нягоднасьцяў вашых“.

4 І як яны гукалі да людзям, прыступілі да іх сьвятарове а ўраднікі сьвятыні а садукееі, 2 Надта парушаючыся з тае прычыны, што яны наўчаюць люд і абяшчаюць у Ісусу ўскрысьсеньне зь мёртвых. 3 І наклалі на іх рукі, і пасадзілі іх да вязьніцы да раньня, бо ўжо быў вечар. 4 Але шмат хто з тых, што чулі слова, уверылі, і быў лік мужоў каля пяціх тысячаў.

5 І сталася назаўтрае нараніцы, што зьберліся ў Ерузаліме начальнікі іхныя а старцы а кніжнікі. 6 А Ганна, найвышшы сьвятар, а Каяпа а Яан а Аляксандра, і колькі было іх із роду найвышшага сьвятара; 7 І, пастанавіўшы іх пасярэдзіне, пыталіся: „Якой сілаю альбо ў якім іменю вы ўчынілі гэта?“ 8 Тады Пётра, напоўніўшыся Духа Сьвятога, сказаў ім: „Начальнікі людзям а старцы, 9 Калі мы сядзі выпытаваны ўзглядам добрага ўчынку калёк, як ён быў уздароўлены; 10 Няхай будзе ведама вам усім і ўсяму людзям ізраельскаму, што ў іменю Ісуса Хрыста Назарэцкага, Каторага вы ўкрыжавалі, Каторага Бог ускрысіў зь мёртвых, у Ім пастаноўлены ён тут перад вамі здаровы. 11 Ён ё камень, пагрэбаваны вамі будаўнічымі, Каторы стаў галаўным каменям, 12 І няма ні ў кім іншым спасьсеньня; бо няма іншага імені

пад небам, данага людзём, каторым мы маглі б спасьціся". 13 І бачачы адвагу Пётраву а Янаву, і зацемиўшы, што яны някніжныя а простыя, яны дзіваваліся; і пазналі, што яны былі зь Ісусам; 14 Бачачы ж стаячага зь імі ўздараўленага чалавека, нічога не маглі сказаць напярэк. 15 І, расказаўшы ім выйсьці з рады, разважалі мяжсобку, 16 Кажучы: „Што нам рабіць із гэтымі людзьмі? бо, што запраўды яўны знак стаўся перазь іх, ведама ўсім жыхарам Ерузаліму, і мы ня можам заперачыць гэтага. 17 Але, каб далей гэта не пашыралася памеж людю, стродка прыгразіма ім наперад у гэтым імені нікому ня гўкаць". 18 І, гукнуўшы іх, абавязалі не вымаўляць ані вучыць у імені Ісусавым. 19 Але Пётра а Ян, адказуючы, казалі ім: „Ці справядліва гэта перад Богам валей вас слухаць, чымся Бога? рассудзіце. 20 Што да нас, мы ня можам узьдзяржацца ад гуканья таго, што мы бачылі й чулі". 21 А яны, пагразіўшы балей ім, адпусьцілі іх, не знаходзячы спосабу пакараць іх, з прычыны людю; бо ўсі славілі Бога за сталае. 22 Бо звыш сараку год было таму чалавеку, што зь ім стаўся гэты знак уздараўленьня.

23 І, будучы адпушчаныя, яны прышлі да сваіх і паведамлілі ўсе, што старшыя сьвятары а старцы казалі ім. 24 Яны ж, пачуўшы, згодна ўзьнялі голас свой да Бога й казалі: „Спадару, Ты Тый, што ўчыніў неба й зямлю й мора і ўсе, што ў іх! 25 Ты вуснамі айца нашага Давіда, слугі Свайго, сказаў Духам Сьвятым: „Чаго пыхата шалеюць народы, і люды выдумляюць пустое? 26 Каралёве земныя а дзяржаўцы зьберліся разам на Спадара а на Хрыста". 27 Бо запраўды зьберліся ў месьце гэтым на Сьвятое Дзяцё Твае Ісуса, памазанага Табою, Гірад а Понт Пілат із паганамі й

людям ізраельскім, 28 Каб зрабіць тое, што рука Твая а рада Твая на-канавала, каб сталася. 29 А цяпер, Спадару, глянь на пагрозы іхныя і дай слугам Сваім адважна казаць слова Твае, 30 У каторым Ты выцягуеш рукў Сваю на ўздараўленьне а на ўчыненьне знакоў а чудосаў імям Сьвятога Дзіцяці Твайго Ісуса". 31 І як яны маліліся, затрэслася месца, на каторым яны былі зьбершыся, і ўсі напоўніліся Духам Сьвятым, і казалі слова Божае адважна.

32 І ў множасьці тых вернікаў было адно сэрца й адна душа; і ніхто не казаў, што што-лень з таго, што ён меў, было ягонае собскае, але ўсе ў іх было супольнае. 33 І зь вялікай моцаю апосталы сьветчылі праз ускрысьеньне Спадара Ісуса, і вялікая ласка была на іх усіх. 34 Ня было памеж іх нікога патрабуючага; бо каторыя былі собсьнікамі земляў альбо дамоў, прадаючы іх, прыносілі цэны праданых, 35 І клалі ля ног апосталаў; і дзялілі на кажнага падле яго патрэбы. 36 Гэтак Язэп, катораму апосталы далі мянушку Варнава, што знача „Сын пацяшэньня", Левіт, родам Кіпрыянца, 37 Маючы зямлю, прадаўшы яе, прынёс грошы і паклаў іх ля ног апостальскіх.

5 Але якісь муж, імям Ананя, із жонкаю сваёй Сапфіраю, прадаўшы двор, 2 Прысабечыў з цаны зь ведзі й жонкі свае, а некаторую часьць прынёс і паклаў ля ног апостальскіх. 3 Пётра ж сказаў: „Ананя, чаму шайтан напоўніў сэрца твае, каб ты зманіў Духу Сьвятому й прысабечыў з цаны зямлі? 4 Ціж тое, што ты меў, не твае было, і прадаеае ці не заставалася ў тваёй уладзе? Чаму ты паклаў гэту справу ў сэрцу сваім? Ты зманіў ня людзём, але Богу". 5 Пачуўшы гэтыя словы, Ананя паў і сканаў; і жак працяў усіх, што чулі гэта. 6 І,

устаўшы, маладзёны завярцелі яго да пахову і, вынесшы, пахавалі.

7 І сталася ў прамежку трох гадзінаў, што ўвайшла жонка ягоная, ня ведаючы, што прыгадзілася. 8 Пётра ж папытаўся ў яе: „Скажы імне, ці за толькі прадалі вы зямлю?” Яна сказала: „Але, за толькі”. 9 Пётра ж сказаў ёй: „Што гэта згадзіліся вы спакусіць Духа Спандаровага? вось, ногі тых, што пахавалі мужа твайго, ля дзвярэй; і цябе вынясуць”. 10 І якга яна пала й сканала. І маладзёны, увыйшоўшы, знайшлі яе мёртвую, і, вынесшы, пахавалі ля мужа ейнага. 11 І вялікі страх працяў усю царкву і ўсіх, што чулі гэта.

12 Рукамі ж апосталаў дзеялася памеж людзям шмат знакоў а чудаў; і ўсі згодна бывалі на ганку Саламонавым. 13 Зь іншых жа нікто ня вярнуўся прытачацца да іх, а людзям ўзьявілі іх. 14 Вернікаў жа балей а балей прылучалася да Спандара, множасьць мужчынаў і жанок; 15 Так што выносілі хворых на вуліцы й клалі на пасьцелях а ложках, каб прынамся сьцень Пётраў, як ён праходзіў, кідаўся на некарых ізь іх. 16 І шмат таксама з акалічных местаў зыходзіліся да Ерузаліму, нясучы хворых і нячыстымі духамі апанаваных, каторыя былі ўсі ўздараўляны.

17 А найвышшы сьвятар паўстаў і ўсі зь ім, каторыя сэкты садукейскае, напоўніліся завідасьцяй, 18 І наклалі рукі на апосталаў, і пасадзілі іх да грамадзкае вязьніцы. 19 Але ангёл Спандароў адчыніў ночы дзверы вязьніцы і, вывёўшы іх, сказаў: 20 „Ідзіце і, стаўшы ў сьвятыні, кажыце людзям ўсі словы жыцця гэтага”. 21 Яны ж, выслухаўшы гэта, увыйшлі вельмі рана ў сьвятыню й навучалі.

Найвышшы ж сьвятар і тыя, што былі зь ім, прышоўшы, згукалі раду а ўвесь сынэдрыён із сыноў ізраель-

скіх і паслалі да вязьніцы прывесці іх. 22 Як жа паслугачыя прышлі, не знайшлі іх у вязьніцы і, звярнуўшыся, здалі лічбу, 23 Кажучы: „Мы знайшлі вязьніцу замкнёную з усёй абачлівасьцяй і вартаўнікоў стаячых ля дзвярэй; але, адчыніўшы, не знайшлі ў ёй нікога”.

24 Як пачулі словы гэтыя сьвятар а вартаўнічы сьвятыні а найвышшыя сьвятары, былі ў клопатным парушэньню што да тога, як гэта магло стацца. 25 І хтось, прышоўшы, наказаў ім: „Гля, людзі, каторых вы пасадзілі ў вязьніцу, ёсьць у сьвятыні, стаяць і навучаюць людзям”. 26 Тады вартаўнічы, пайшоўшы з паслугачымі, прывёў іх, але бяз прынуку, бо баяліся людзям, каб ня быць укаменаванымі. 27 І прывёўшы іх, паставілі іх у сынэдрыёне. І пытаўся ў іх найвышшы сьвятар, 28 Кажучы: „Ці ня стродка мы забаранілі вам навучаць у імя гэта? і вось, вы напоўнілі Ерузалім вашай навукаю і маніцёся навесці на нас кроў Гэтага Чалавека”.

29 Адказуючы ж, Пётра а апосталы казалі: „Валей належа слухаць Бога, чымся людзям. 30 Бог айцоў нашых ускрысіў Ісуса, Каторага вы забілі, засіліўшы на дзерве. 31 Яго Бог вывышў правіцаю Сваёй як начальніка а Спаса, каб даць Ізраелю каяту й дараваньне грахоў. 32 І мы сьветкі гэтага, а таксама Дух Сьвяты, Каторага Бог даў тым, што слухаюць Яго”. 33 Яны ж, пачуўшы гэта, надта зазлаваліся й маніліся забіць іх.

34 Тады ўстаў у радзе адзін фарысэй, імям Гамаліель, вучыцель права, паважаны ўсім людзям, і сказаў вывесці людзям на часінку, 35 А ім сказаў: „Мужы ізраельскія, разважча самы із сабою што да людзям гэтых, што вы маніцеся зь імі рабіць. 36 Бо перад гэтымі днямі паўстаў Феўда, кажучы прась сябе, што ён штось, да каторага прылу-

чылася каля чатырыста чалавекаў; але ён быў забіты, і ўсі, колькі слухала яго, рассыпаліся й абярнуліся ў нішто. 37 Просьле яго ў часе сыпсання паўстаў Юда Галілеянін і пацягнуў люд за сабою; але ён загинуў, і ўсі, колькі слухала яго, рассыпаліся. 38 І цяпер кажу вам: адлезьце ад гэтых людзей і пакіньце іх, бо калі рада гэтая альбо справа гэтая ад людзей, яна зьнішчыцца; 39 А калі ад Бога, вы ня зможаце зьнішчыць яе; каб і вам не апынуцца ходаньнікамі з Богам".

40 І яны паслухалі рады ягонае, і, пагукаўшы апосталаў, набілі іх, і забаранілі ім гўкаць у імя Ісусава, і адпусьцілі іх. 41 Яны ж пайшлі із сынэдрыёну, цешачыся, што былі гожа быць паганбены за гэта імя. 42 І кажнага дня ў сьвятыні і з дому да дому не пераставалі навучаць а галашаць дабравесьць, што Ісус — Хрыстос.

6 І тых дзён, як павялічыўся лік вучанікаў, пачалося нараканьне Гэленістых на Гэбраістых, што ўдовы іхныя занядбаны ў штадзеннай паслуже. 2 Тады двананцадзех, згўкаўшы множасьць вучанікаў, сказалі: „Ня добра, каб мы, пакінуўшы слова Божае, служылі сталом. 3 Дык, браты, нагледзьце з памеж сябе сямёх добрае славы, поўных Духа а мудрасьці, каторых пастановім на гэты занятак, 4 А самы аддамося бязупынку малітве а службе слова". 5 І ўпадабала гэтае слова ўся множасьць; і абралі Сыцэпанá, мужа поўнага веры а Духа Сьвятога, а Піліпа а Прахора а Міканора а Тымона а Пармена а Міколу, нова-наверненага з Антыёхі, 6 Каторых пастанавілі перад апосталамі; і, памаліўшыся, яны ўзлажылі рукі на іх.

7 І слова Божае расло, і лік вучанікаў вельма мнажыўся ў Ерузаліме, і вялікі груд сьвятароў быў паслухменны веры.

8 І Сыцэпан, поўны ласкі а моцы, чыніў чудосы а вялікія знакі памеж людю. 9 І паўсталі некаторыя з бажніцы, званай бажніцаю Свабодных а Кірынейцаў, і Александрыцых, і тыя зь Кілікі а Азі, сьпэрачаючыся ізь Сыцэпаном; 10 Але не маглі ўстоіць супроці мудрасьці а Духу, Каторым гўкаў. 11 Тады яны падвучылі некаторых, каторыя казалі: „Мы чулі, што ён гўкаў блявузгалныя словы на Масея а Бога". 12 І паднялі люд а старцоў а кніжнікаў, і, напаўшы, скапілі яго й павялі да сынэдрыёну. 13 І пастанавілі хвальшывыя сьветкі, каторыя казалі: „Гэты чалавек не перастаець гўкаць на сьвятое месца а на Права; 14 Бо мы чулі, як ён казаў, што гэты Ісус Назарэцянін зьнішча гэтае месца і зьмене абычаі, каторыя Масей перадаў нам". 15 І ўсі, што сядзелі ў сынэдрыёне, уцёміўшыся ў яго, бачылі від ягоны, як від ангіла.

7 Тады сказаў найвышшы сьвятар: „Ці так гэта?" 2 А ён сказаў:

„Мужы браты і айцове, паслухайце! Бог славы зьявіўся айцу нашаму Абрагаму, як ён быў у Месопатаме, уперад чымся ён жыхарыў у Гаране, 3 І сказаў яму: „Выйдзі ізь зямлі свае і ад радні свае, і прыйдзі да зямлі, што Я пакажу табе". 4 Тады, вышаўшы ізь зямлі Хальдэйскае, ён жыхарыў у Гаране; а стуль, па сьмерці айца ягонага, Бог перасяліў яго да гэтае зямлі, у каторай цяпер жыхарыце. 5 І ня даў яму ў ёй спадку ані на ступу нагі, але абяцаў даць яе ў дзяржаньне яму а насеньню ягонаму па ім, як ён ня меў дзіцяці. 6 І сказаў Бог гэтак: „Насеньне твае будзе прыходным у зямлі чужой, і паняволяць іх, і будуць блага абходзіцца чатырыста год. 7 І народ, у каторага яны будуць нявольнікамі, я буду судзіць, скажаў Бог; і просьле гэтага яны выйдучь і будуць кланяцца Імне на гэ-

тым месцу'. 8 І даў яму змову абразаньне. І гэтак ён нарадзіў Ісака, і абрэзаў яго восьмага дня; а Ісак Якава, а Якаў — двананцацёх патрыярхаў. 9 Патрыярхі ж, завідуючы Язэпу, прадалі Яго да Ягіпту; але Бог быў ізь ім, 10 І выбавіў яго ад усяе атугі, і даў яму зычлівасьць а мудрасьць у ваччу фараона, караля ягіпецкага, і ён прызначыў яго за начэльніка над Ягіптам а над усім домам сваім. 11 І галадоў настала і вялікая гарота ў вусёй зямлі Ягіпецкай а Канаанскай, і бацькі нашы не знаходзілі еміны. 12 Якаў жа, пачуўшы, што ё збожжа ў Ягіпце, паслаў бацькоў нашых першы раз. 13 А другім разам Язэп даўся пазнаць братом сваім, і радзіма Язэпа стала ведамнай фараону. 14 І Язэп паслаў і пагукі да сябе Якава, айца свайго, і ўсю радню семдзясят пяць душаў. 15 І зышоў Якаў да Ягіпту, і памер, ён а бацькі нашы; 16 І былі перанесены да Сыхему і пакладзены ў гробе, што Абрагам быў купіўшы за срэбра ў сыноў Гамора, айца Сыхемовага. 17 А як бліжэла пара абытніцы, каторую Бог прысягнуў Абрагаму, люд рос а мнажыўся ў Ягіпце, 18 Пакуль паўстаў іншы кароль, што ня знаў Юзэпа. 19 Гэты хітра абходзіўся з родам нашым і сіліў айцоў нашых выкідаць дзеці свае, каб яны не заставаліся жывыя. 20 У тым часе нарадзіўся Масей і быў пазорны. Тры месяцы ён быў жыўлены ў доме айца свайго, 21 А як быў выкінены, дачка фараонава ўзяла яго й прынесла да сябе за сына. 22 І навывыраны быў Масей у вусёй мудрасьці Ягіпцяна, і быў магутны ў словах і ўчынках. 23 А як выпайнілася яму сорок год, прышло яму на сэрца даведацца да братоў сваіх, сыноў Израелявых. 24 І, абачыўшы аднаго крыўджанага, абараніў яго і памсціўся за ўцісьненага, забіваючы Егіпцяніна. 25 Ён думаў, што браты

ягоныя зразумеюць, што Бог рукою ягонай даець ім вывальненьне; але яны не зразумелі. 26 А назаўтрае ён паказаўся да іх, як яны біліся, і стараўся іх пагадзіць, кажучы: „Мужы, вы браты, нашто крыўдзіце адзін аднаго?“ 27 Але тый, што крыўдзіў суседа свайго, адапхнуў яго, кажучы: „Хто прызначыў цябе за начэльніка а судзьдзю над намі?“ 28 Іі ня хочаш ты забіць мяне, як забіў Егіпцяніна ўчорах?“ 29 І ўцёк Масей на гэтае слова, і стаў прыходным у зямлі Мадзіямскай, ідзе ў яго нарадзілася двух сыноў. 30 А як скончылася сорок год, зьявіўся яму Ангіл на пустыні Сынайскае гары ў поламі агню ў кусьцё. 31 І Масей, абачыўшы, дзіваваўся зь відзені; а як падходзіў разгледзец, быў голас Спадароў: 32 „Я Бог айцоў тваіх, Бог Абрагама а Ісака а Якава“. І Масей закалаціўся, і ня сьмеў назіраць. 33 І сказаў яму Спадар: „Разуй вобуй з ног сваіх, бо месца, на каторым ты стаіш, ё зямля сьвятая. 34 Я нагледзеўся на благое абходжаньне зь людям Маім у Ягіпце, і чуў стогн іхны, і зышоў вывальняць іх; дык ідзі, Я пашлю цябе да Ягіпту“. 35 Гэтага Масея, каторага яны адхінулі, сказаўшы: „Хто прызначыў цябе за начэльніка а судзьдзю?“, гэтага Бог за начэльніка а выбавіцеля паслаў рукою Ангіла, што зьявіўся яму ў кусьцё. 36 Гэты вывеў іх, учыніўшы чудосы а знакі ў зямлі Ягіпецкай а на Чырвоным мору а на пустыні сорок год. 37 Гэта тый Масей, што сказаў сыном Израелявым: „Прароку ўзьніме Бог вам із братоў вашых, як мяне; Яго слухайце“. 38 Гэта тый, што быў у збору на пустыні з Ангілам, каторы казаў яму на Сынайскай гары, і айцом нашым, каторы прыняў жывыя словы, каб даць вам, 39 Катораму айцове нашы не хацелі быць паслухменныя, але адапхнулі яго ад сябе і ў сэрцах сваіх зьявляліся да

Ягіпту, 40 Кажучы Аарону: „Зрабі нам багі, каторыя йшлі б перад намі, бо з Масеям гэтым, што вывеў нас із зямлі Ягіпецкае, ня ведаем, што прыгадзілася”. 41 І тых дзён зрабілі цялё, і абраклі аброк балвану, і цешыліся з работы рук сваіх собскіх. 42 Бог жа адварнуўся й выдаў іх служыць войску нябёснаму, як напісана ў кнігах прарокіх: „Ціж вы абракалі Імне зарэзы а аброкі сорак год на пустыні, доме Ізраеляў? 43 Але вы ўзялі будан Молахаў і гвядзў бога Рэмфана, каторых зразы вы зрабілі, каб кланяцца ім: і Я перасялю вас за Бабілён”. 44 Будан сьветчанья мелі айцове нашы на пустыні, як казаў Тый, што гўкаў Масею зрабіць гэта падле зразы, што ён бачыў; 45 Каторы ж, прыняўшы ад айцоў сваіх, айцове нашы ўнеслі зь Ісусам, як уходзілі ў дзяржаву народаў, выгнаных Богам ад віду айцоў нашых. 46 Гэтак было аж да дзён Давіда, каторы знайшоў ласку ў Бога і прасіў знайсці месца пад вітальню Богу Якававаму. 47 Саломон жа пастанаўіў Яму дом. 48 Але Навышні жывець ня ў доме, зробленым рукамі, як кажа прарока: 49 „Неба пасаад Мой, і зямля казулька пад ногі Мае. Што за дом пастановіце Імне, кажа Спдар, альбо ідзе месца дзеля супачынку Майго? 50 Ці не Мая рука зрабіла ўсе гэта?” 51 О каляныя шыі і неабрэзанага сэрца а вушэй! вы заўсёды працівіліся Духу Сьвятому, як айцове вашы, так і вы. 52 Каго з прарокаў не перасьледавалі айцове вашы? Яны забілі тых, што наперад абяшчалі прыход Справядлівага, Каторага вы сталі ізраднікамі а забіўцамі, 53 Вы, каторыя прынялі права, як загадана Ангіламі, і не захавалі яго”.

54 Тады, слухаючы гэта, яны ірваліся сэрцам і скрыгаталі на яго зубамі. 55 Але, будучы поўны Духа Сьвятога, уцеміўшыся ачыма сваімі

ў неба, ён бачыў славу Божую а Ісуса, па правіцы Бога стаячага; 56 І сказаў: „Гля, я бачу нябёсы рашчыненыя і Сына Людзкаго, па правіцы Бога стаячага”.

57 Але яны, закрычэўшы вялікім голасам, затыкалі вушы свае, і згодна пусьціліся на яго, 58 І, выкінуўшы за места, каменавалі яго. Сьветкі ж паклалі адзецьці свае ля ног маладзёна, званага Саўла. 59 І каменавалі Сьцепанá, каторы маліўся й казаў: „Спадáру Ісусе, прымі дух мой!” 60 І, уклякшы, загукáў вялікім голасам: „Спадáру, не залічы ім грэху гэтага”. І, сказаўшы гэта, уснуў.

8 Саўла ж згадзіўся на забіцьцё яго.

І таго дня паўстала вялікае перасьледаваньне царквы ў Ерузаліме, і ўсі, з выняткам апосталаў, рассыпаліся па краінах Юдэі а Самары.

2 Сьцепанá ж пахавалі набожныя людзі і справілі вялікае галашэньне па ім.

3 А Саўла пустошыў царкву, ухадзячы ў дамы ў вадзін за адным і выцягуючы мужчынаў і жанкі, аддаваў іх у вязьніцу.

4 Тыя ж, што рассыпаліся, хадзілі, абяшчаючы дабравесць слова.

5 Вось, Піліп, зыходзячы да места Самары, абяшчаў ім Хрыста. 6 І ўважалі гурбы згодна на тое, што казаў Піліп, чуючы й бачачы знакі, каторыя ён чыніў; 7 Бо із шмат каго нячыстыя духі выходзілі, крычачы вялікім голасам, і шмат хто паляржаваны а кульгавы ўздараўляўся. 8 І вялікая радасьць была ў тым месце.

9 Чалавек жа якісь, імям Сымон, быў уперад у тым месце, чаруючы й зумяваючы народ самарскі, какучы, што ён сам нейкі вялікі. 10 На яго зважалі ўсі ад найменшага да найбольшага, кажучы: „Гэта Божая вялікая”. 11 Зважалі на яго

бо ён даўгі час зумяваў іх чарамі сваімі. 12 Але, як паверылі Піліпу, каторы абяшчаў дабравесьць праз гаспадарства Божае а імя Ісуса Хрыста, хрысьціліся мужчыны й жанкі. 13 І сам Сымон таксама ўверыў і, будучы ахрышчаны, дзяржаўся Піліпа; і, бачачы знакі а вялікія чудосы чыненыя, зумяваўся.

14 Апосталы ж, што былі ў Ерузаліме, пачуўшы, што Самара прыняла слова Божае, паслалі да іх Пётру а Яана, 15 Каторыя, зышоўшыся, памаліліся за іх, каб яны прынялі Духа Сьвятога; 16 Бо Ён ня зыходзіў яшчэ на іх, адно яны былі ахрышчаныя ў імя Спадара Ісуса. 17 Тады ўзлажылі на іх рукі свае, і яны прынялі Духа Сьвятога.

18 Сымон жа, абачыўшы, што ўскладаньням рук апостальскіх даецца Дух Сьвяты, прынёс ім грошы, кажучы: 19 „Дайце й імне гэтую ўладу, каб тый, на каго ўзлажу рукі, адзяржаў Духа Сьвятога”. 20 Але Пётра сказаў яму: „Срэбла твае хай будзе на загубу з табою, бо ты падумаў, што дар Божы можа быць адзяржаны за грошы. 21 Ты ня маеш дзелі ані жэрабя ў гэтым, бо сэрца твае не пасьцівае перад Богам. 22 Дык пакайся за гэтую нягоднасьць сваю і малі Спадара, можа дараваны будзе табе гэты зямёр сэрца твайго; 23 Бо я бачу цябе ў жоўці гарчыні і ў путах несправядлівасьці”. 24 Сымон жа, адказуючы, сказаў: „Маліце за мяне Спадара, каб нічога ня стрэла мяне з таго, што вы казалі”.

25 Дык яны, пасьветчыўшы й сказаўшы слова Спадарава, звярталіся да Ерузаліму й абяшчалі дабравесьць шмат сёлам самарскім.

26 А Піліпу Ангіл Спадароў моваў, кажучы: „Устань а йдзі на паўдня, на дарогу, што зыходзе ад Ерузаліму да Газы, яна ж пустая”. 27 І ён устаў і пайшоў. І вось, Ефіоплянін, легчанец, Міністра Кан-

дакі, караліцы Ефіопскае, што быў над усім скарбам ейным, каторы прыяжджаў пакланіцца ў Ерузаліме, 28 І звараचाючыся і седзячы на цялежках сваіх, чытаў прароку Ісаю. 29 Дух жа сказаў Піліпу: „Дабліжся а прылучыся да гэтых цялежак”. 30 І, падбегшы, Піліп пачуў, што ён чытае прароку Ісаю, і сказаў: „Гля, ці разумееш, што чытаеш?” 31 А ён сказаў: „Як магу, калі хто не пакажа імне”. І папрасіў Піліпа ўзыйсьці й сесці зь ім. 32 Месца ж Пісьма, каторае ён чытаў, было гэткае: „Яго вялі як авечку на зарэз; і як агнё безгалосае ў прытомнасьці стрыгучага яго, так Ён не адчыняе вуснаў Сваіх. 33 У паніжэньню Ягоным суд ад Яго адабраны быў. І хто зьясьніць род ягоны? бо жыцьцё Ягонае ўзята ізь зямлі”. 34 А легчанец, адказуючы Піліпу, сказаў: „Калі ласка, праз каго прарока кажа гэта? празь сябе самога ці праз каго іншага?” 35 І Піліп, адчыніўшы вусны свае і пачаўшы з гэтага Пісьма, абяшчаў яму дабравесьць празь Ісуса. 36 І, як ехалі далей дарогаю, прыехалі да аднае вады, і легчанец кажа: „Во вада, што перакажае імне хрысьціцца?” 37 Піліп жа сказаў яму: „Калі верыш з усяго сэрца, можна”. Ён, адказуючы, сказаў: „Веру, што Ісус Хрыстос ё Сын Божы”. 38 І казаў спыніць цялежкі; і зышлі абодва ў ваду, Піліп а легчанец; і ахрысьціў яго. 39 Як жа яны вышлі з вады, Дух Спадароў няў Піліпа, і легчанец ня бачыў яго болей, бо паехаў сваёй дарогаю, пешачыся.

40 А Піліп апынуўся ўв Ашдодзе і, праходзячы, абяшчаў дабравесьць усім месцам, пакуль прышоў да Цэсарэі.

9 Саўла ж, яшчэ дыкаючы пагрозамі а забіўствам на вучанікаў Спдаровых, 2 Дабліжыўся да найвышшага сьвятара і папрасіў у яго лістоў да бажніцаў у Дамашку, каб,

калі знойдзе каго, хто быў бы гэтае Дарогі, мужчынаў і жанкі, прыводзіць звязаных да Ерузаліму. 3 Як жа ён падарожжаваў, дабліжаючыся да Дамашку, сталася — зьнецікі зазьзяла навокал яго святліня зь неба; 4 І, паўшы на зямлю, ён пачуў голас, кажучы яму: „Саўле, Саўле, чаму ты Мяне перасьлядэш?” 5 І ён сказаў: „Хто Ты Спадару?” Ён жа сказаў: „Я Ісус, Каторага ты перасьлядэш. Цяжка табе йсьці супроці восьцяў”. 6 Ён жа ўдрыгоце а жыху сказаў: „Спадару, што кажаш імне рабіць?” Спадар яму: „Устань а йдзі да места; і сказана будзе табе, што маеш рабіць”. 7 Мужы ж, што падарожжавалі зь ім, стаялі бязмоўныя, чуючы запраўды гук, але нікога ня бачачы. 8 Саўла ж устаў із зямлі і з адчыненымі ачыма нікога ня бачыў. І, вядучы за рукі, прывялі яго да Дамашку. 9 І быў ён тры дні бязь відзеньня, і ня еў ані піў.

10 І быў адзін вучанік у Дамашку, імем Ананя; і Спадар у відзеньні сказаў яму: „Ананя!” І ён сказаў: „Во Я, Спадару”. 11 Спадар жа яму: „Устань а йдзі на вуліцу, званую Простая, і шукай у доме Юдзіным Тарсяніна, імем Саўла, бо вось, ён моліцца, 12 І бачыў у відзеньні мужа, на імя Ананя, што прышоў і ўзлажыў рукі сваю на яго, каб ён празерыў”. 13 Ананя ж адказаў: „Спадару, я чуў ад шмат каго ўзглядам гэтага чалавека, як шмат ліха ён зрабіў сьвятым у Ерузаліме; 14 І тут мае ўладу ад найвышшых сьвятароў вязаць усіх, што гукуюць імя Твае”. 15 І сказаў яму Спадар: „Ідзі, бо ён абраная судзіна Імне, каб насіць імя Мае перад народамі а каралямі а сынамі Ізраэлявымі. 16 Я ж пакажу яму, колькі ён мае выцярпець за імя Мае”.

17 І Ананя пайшоў, і ўвыйшоў у дом, і, узлажыўшы на яго рукі свае, сказаў: „Браце Саўле, Спадар па-

слаў мяне, Ісус, што зьявіўся табе на дарозе, па каторай ты йшоў, каб ты празерыў і напоўніўся Сьвятога Духа”. 18 І якга, бы луска, спала з аччу ягоных, і ён празерыў, і, устаўшы, быў ахрышчаны. 19 І, пасілкаваўшыся, стаў дужы. І быў з вучанікамі, што ў Дамашку, колькі дзён.

20 І зараз абяшчаў у бажніцах Ісуса, што Ён сын Божы. 21 І ўсі, што чулі, зумяваліся й казалі: „Ці ня тый ён, што губіў у Ерузаліме гукуючых імя гэтае, ды і сюды прышоў із заданьням прыводзіць іх звязаных да найвышшых сьвятароў?”. 22 А Саўла балей мацаваўся й прыводзіў у зямятню Жыдоў, што жылі ў Дамашку, даводзячы, што Гэты ё Хрыстос.

23 Як жа мінула шмат дзён, Жыды зрадзіліся забіць яго. 24 Але Саўла даведаўся праз змову іхную. А яны назіралі дзень і ноч ля брамы, каб зьнішчыць яго. 25 Але вучанікі ўзялі яго ночы і спусьцілі ў кашу перазь сьцяну.

26 Прыбыўшы ж да Ерузаліму, ён сілаваўся прылучыцца да вучанікаў, але ўсі баяліся яго, ня верачы, што ён вучанік. 27 Варнава ж узяў яго, і прывёў яго да апосталаў, і паведаў ім, як ён бачыў Спадара ў дарозе, і што Ён казаў яму, і як у Дамашку ён гўкаў адважня ў імя Ісусава.

28 І быў ён із імі, уходзячы й выходзячы ў Ерузаліме, 29 І гўкаючы адважна ў імя Ісусава. Таксама гўкаў і сьперачаўся з Гэленістымі; а яны прабаўалі забіць яго. 30 Браты ж, ведаючы гэта, прывялі яго да Цэсарэі і паслалі яго да Тарсу.

31 Цэрквы тады па ўсёй Юдэі а Галілеі а Самары мелі супакой, будучы навучаныя і ходзячы ў боязьні Спадаровай; і пацярпэньням Духа Сьвятога мнажыліся.

32 Прыгадзілася ж, што Пётра абходзячы ўсіх, зышоў таксама да

святых, што жыхарылі ў Лідзье; 33 І заспеў там аднаго чалавека, на ймя Эней, што восьмі год ляжаў у пасьцелі паляржаваны. 34 І сказаў яму Пётра: „Энею, Ісус Хрыстос уздараўляе цябе; устань і пасьцялі сабе”; і ён якга ўстаў. 35 І бачылі гэта ўсі, што жыхарылі ў Лідзье а ў Сароне, каторыя й навярнуліся да Спадара.

36 І ў Ёппе была адна вучаніца, на ймя Тавіта, што знача Сэрна; яна была поўная добрых справаў і чыніла убожніку. 37 І сталася тых дзён, што яна захварэла й памерла; і, памыўшы, паклалі яе ў верхнім пакою. 38 А як Лідда была блізка да Ёппы, вучанікі, пачуўшы, што Пётра быў там, паслалі двух мужоў да яго, просячы яго: „Не адвалакай прысьці да нас”. 39 І Пётра, устаўшы, пайшоў зь імі; як ён прышоў, прывялі яго да верхняга пакою, і ўсі ўдовы сталі перад ім, плачучы й паказуючы яму сарочки а адзецьце, каторыя шыла Сэрна, як жыла зь імі. 40 Пётра ж, выправіўшы іх усіх вонкі і ўклякшы, памаліўся; і, зьвярнуўшыся да цела, сказаў: „Тавіта, устань!” І яна адчыніла вочы свае і, абачыўшы Пётру, села. 41 І, падаўшы ёй рук, падняў яе; і, пагукіўшы сьвятых а ўдовы, пастанавіў ім яе живуую. 42 І гэта сталася ведамным па ўсёй Ёппе, і шмат уверыла ў Спадара.

43 І было, што ён заставаўся шмат дзён у Ёппе ў якогась Сымона кажамякі.

10 Муж жа адзін у Цэсарэі, імя Карніл, сотнік аддзелу, званага Італьяскім, 2 набожны а багабойлівы з усім домам сваім, каторы даваў шмат убожніны люду і кажначасна маліў Бога, 3 ясна відзеў у відзені каля дзявятае гадзіны дня ангіла Божага, што ўвэйшоў да яго й сказаў яму: „Карніле!” 4 Ён жа, уцеміўшыся ў яго і спалохаўшыся, сказаў: „Што, Спадару?” І

сказаў яму: „Малітвы твое а ўбожніны твае ўзышлі на памяць у Бога. 5 Дык пашлі да Ёппы і прыядзі Сымона, каторага мянушка Пётра. 6 Ён жыкара ў якогась Сымона кажамякі, каторага дом ля мора”.

7 Як жа ангіл, што казаў яму, адышоў, ён, пагукіўшы двух із чэлядзі свае і набожнага жаўнера з тых, што кажначасна былі зь ім, 8 І зьясьніўшы ўсе ім, паслаў іх да Ёппы.

9 Назаўтрае ж, як яны йшлі і бліжыліся да места, Пётра каля шостае гадзіны ўзышоў на дом маліцца. 10 І ён выгаладніўся, і захацеў есьці. Прывеж тога, як гатавалі, найшло на яго захапленне, 11 І бача адчыненае неба і зыходзячую нейкую судзіну, бы вялікую пасьцілку, прывязаную за чатыры рагі, спущаную на зямлю, 12 У каторай былі ўсялякія чатырагогія а паўзуны а птушкі нябёсныя. 13 І быў голас яму: „Устань, Пётру, бі а еж”. 14 А Пётра сказаў: „Ніякім парадкам, Спадару, бо я ніколі ня еў нічога збудзенага альбо нячыстага”. 15 А голас ізноў удругава да яго: „Што Бог ачысьціў, таго не ўважай за нячыстае”. 16 І гэта было трэйчы, і судзіна якга была ўзята на неба.

17 І як Пётра сумляўся, што значыла відзень, каторую ён відзеў, мужы, пасланыя Карнілам, распытаўшыся праз дом Сымонаў, сталі ля дзвярэй; 18 І гукнуўшы, папыталіся: „Ці тут жыкара Сымон, каторага мянушка Пётра?” 19 І як Пётра разважаў празь відзень, Дух сказаў яму: „Тры мужы шукаюць цябе; 20 Дык устань, зыйдзі даю і йдзі зь імі, ані не сумляючыся, бо Я паслаў іх”. 21 І Пётра, зышоўшы да мужоў, сказаў: „Во я, каторага вы шукаеце; што за справа, дзеля якога вы прышлі?” 22 Яны ж казалі: „Карніл, сотнік, муж справядлівы а багабойлівы, што мае сьвет-

чанні ад усяго народу жыдоўскага, навучаны сьвятым ангілам паслаць па цябе, каб прывесці да дому яго-нага й чуць словы ад цябе". 23 Дык, пазваўшы іх, прыняў нанач.

А назаўтрае, устаўшы, пайшоў зь імі, і некаторыя з братоў зь Ёппы прапушчалі яго. 24 Назаўтрае ж прыйшлі яны да Цэсарэі.

Карніл жа чакаў іх, згукнуўшы радню а блізкіх прыяцеляў. 25 А як Пётра ўходзіў, Карніл вышаў яму наўпярэймы і, паўшы да ног ягоных, пакланіўся. 26 Пётра ж падняў яго, кажучы: „Устань, таксама я сам людзіна". 27 І, гутарачы зь ім, увыйшоў, і засьпеў шмат, што былі зьбершыся, 28 І сказаў ім: „Вы разумееце, што бяспраўна Жыду мець узаем'е альбо давацца да чужаземца; але імне паказаў Бог не ўважаць нікога за збудзенага альбо нячыстым зваць людзіну. 29 І затым, будучы пазваны, я прыйшоў, не пярэчачы. Дык пытаюся, што за прычына, што вы паслалі па мяне?"

30 Карніл жа сказаў: „Ад чацьвертага дня я паставаў аж да гэтае гадзіны і а дзявятай маліўся ў доме сваім, і вось, стаў перад імною муж у зырка-сьветлым адзеццю. 31 І сказаў: „Карніле, малітва твая пачута, і ўбожніны твае ўспомнены перад Богам; 32 Дык пашлі да Ёппы па Сымона, каторага мянушка Пётра; ён жыхара ў доме Сымона кажамякі ля мора; ён прыйдзе й скажа табе". 33 Якга я паслаў да цябе, і ты добра зрабіў, прыйшоўшы. Дык цяпер мы ўсі стаім перад Богам, каб выслухаць, што казаў тэ Бог".

34 Пётра ж, адчыніўшы вусны свае, сказаў: „Запраўды я пазнаю, што Бог не глядзіць на асобы, 35 Але ў кожным народзе, хто баіцца Яго і чыне справядлівасьць, прыемны Яму. 36 Вы ведаеце Слова, каторае паслаў Ён сыном Ізраэлявым, абяшчаючы супакой пе-

разь Ісуса Хрыста, Спадара ўсяго, 37 Сьветчаньне, што было абяшчана па ўсёй Юдэі, пачынаючы ад Галілеі, просьле хрысту, агалашанага Янаам; 38 Як Бог паказаў Ісуса з Назарэту Духам сьвятым а моцаю, Каторы хадзіў усюды, чынячы дабро а ўздараўляючы ўсіх, што былі апанаваныя нячысьцікам, бо Бог быў ізь Ім. 39 І мы сьветкі ўсяго, што Ён учыніў у краю жыдоўскім а ў Ерузаліме, Каторага запраўды яны забілі, засіліўшы на дзерже; 40 Але Бог ускрысіў Яго на трэці дзень і даў яму быць бачаным, 41 Не ўсяму люду, але сьветкам, уперад прызначаным Богам, нам, каторыя елі а пілі зь ім па ўскрысьленьню Яго зь мёртвых. 42 І Ён казаў нам агалашаць люду і сьветчыць, што Ён ё накінаваны Богам Судзьдзя жывых і мёртвых. 43 Празь Яго ўсі прарокі сьветчаць, што кажны, што вера ў Яго, адзяржыць дараваньне грахоў імям Ягонім.

44 Як Пётра яшчэ казаў гэтыя словы, Дух сьвяты паў на тых, што слухалі слова. 45 І вернікі з абрэзаных, прыйшлыя зь Пётрам, былі зумеўшыся, што дар Сьвятога Духа выліўся на паган; 46 Бо чулі іх гукуючых мовамі і ўзьявляючых Бога. Тады Пётра адказаў:

47 „Ціж можа хто забараніць вады, каб ня былі ахрышчаны тыя, што, як і мы, адзяржалі Сьвятога Духа?" 48 І казаў ім хрысьціцца ў імя Спадара. Тады яны прасілі яго застацца на колькі дзён.

11 І Пачулі апосталы а браты, каторыя былі ў Юдэі, што пагане таксама адзяржалі слова Божае. 2 І як Пётра прыйшоў да Ерузаліму, абрэзаныя сьпяраліся зь ім, 3 Кажучы: „Ты хадзіў да людзеў неабрэзаных і еў зь імі".

4 Тады пачаў Пётра зьясьняць ім з парадку, кажучы: 5 „У месяце Ёппе я маліўся і відзеў у захапленьню відзень: зыходзіла нейкая судзі-

на, бы вялікая пасьцілка, за чатыры рагі спущаная з неба далоў, і спусьцілася аж да мяне. 6 Уцёміўшыся ў яе, я зацёміў і абачыў чатыраногія земныя а дзікія зьвяры а паўзуны а птушкі нябёсныя. 7 І пачуў я таксама голас, кажучы імне: „Устань, Пётру, бі а еж”. 8 А я сказаў: „Ніякім парадкам, Спадару, бо збудзенае альбо нячыстае ніколі ня ўвыйшло ў рот мой”. 9 І ўдругава адказаў голас ізь неба: „Што Бог ачысьціў, не ўважай за збудзенае”. 10 І гэта было грэйчы, і ўзноў паднялося ўсе на неба. 11 І гля, зараз тры чалавекі стаялі ля дому, у каторым я жыў, пасланья да мяне з Цэсарэі. 12 І Дух сказаў імне ісьці зь імі, ані ня сумляючыся. І пайшлі з імною таксама тыя шасьцёх братоў, і мы ўвыйшлі да дому таго чалавека. 13 І ён паведаў нам, як ён бачыў ангіла ў доме сваім, каторы стаяў і сказаў яму: „Пайшлі да Ёшпы і пазаві Сымона, каторага мянушка Пётра, 14 Каторы скажа словы табе, якімі спасешся ты а ўвесь дом твой”. 15 І як я пачаў казаць, паў на іх Дух Сьвяты, аднолькава, як і на нас спачатку. 16 І я ўспомнеў слова Спадарова, як Ён казаў: „Ян хрысьціў вадою, але вы будзеце ахрышчаны Духам сьвятым”. 17 Дык калі Бог даў ім тый самы дар, як і нам, як мы ўверылі ў Спадара Ісуса Хрыста, хто ж я, каб мог пераказаць Богу?”

18 Выслухаўшы гэта, яны супакоіліся й славлілі Бога, кажучы: „Дык запраўды Бог і паганам даў каяту да жыцьця”.

19 Прымеж тога тыя, што рассыпаліся нагонкі з прычыны атугі, каторая сталася ў зьвязку ізь Сыцепаном, прайшлі да Фінікіі а Кіпру а Антыёхіі, нікому ня кажучы слова, адно толькі Жыдом. 20 Былі ж некаторыя зь іх Кіпране а Кірынеяне, што, прышоўшы да Антыёхіі, гукалі й да Грэкаў, абяшчаючы дабраве-

сьць праз Спадара Ісуса. 21 І рука Спадарова была зь імі, і вялікі лік уверыў а навярнуўся да Спадара.

22 І дзейкі празь іх дайшлі да вучэй царквы Ерузалімскае, і яны паслалі Варнаву да Антыёхіі, 23 Каторы, прыбыўшы й абачыўшы ласку Божую, усьцешыўся і захаваў усіх ізь станаўкім сэрцам трываць пры Спадару; 24 Бо ён быў муж добры і поўны Духа Сьвятога а веры. І вялікая грамада была дадана Спадару.

25 І пайшоў да Тарсу шукаць Саўлы, 26 І, знайшоўшы, прывёў яго да Антыёхіі. І так было ў іх, што цэлы год яны зьбіраліся ў царкве і вучылі вялікую грамаду; і вучанікі ўв Антыёсе ўпаршыню назваліся Хрысьціянмі.

27 Тых жа дзён прарокі зышлі зь Ерузаліму да Антыёхіі. 28 І, устаўшы, адзін ізь іх, імям Агаў, даў зразумець Духам, што будзе вялікая галадоў па ўсёй зямлі, каторая й сталася за Кляўда. 29 Тады вучанікі, кажны подле магчымасьці свае, паставалі паслаць памогу братом, што жыхарылі ў Юдэі; 30 Што й зрабілі, паслаўшы старшым Варнаваю а Саўлам.

12 Таго часу Гірад кароль наклаў рукі на некаторых ізь царквы, каб зрабіць ім атугу. 2 І забіў Якава, брата Яанавага, мячом. 3 А бачачы, што гэта прыемна Жыдом, дадаў, арыштаваўшы й Пётру. Тады былі дні праснакоў. 4 І, няўшы яго, пасадзіў у вязьніцу, паручыўшы чатыром чацьвёркам жаўнераў вартаваць яго, манючыся просьле Пасхі вывесці яго люду.

5 Дык Пётра быў дзяржаны ў вязьніцы; але гарачую малітву царква чыніла Богу за яго. 6 І як Гірад ішоў вывесці, тае ночы Пётра спаў памеж двух жаўнераў, скаваныя двума ланцугамі, і вартаўнікі ля дзьвярэй сьцераглі вязьніцу.

7 І гля, ангіл Спадароў прышоў

туды, і сьвятліня зазьзяла ў будоўлі, і, штырхнуўшы ў бок Пётру, пабудзіў яго, і сказаў: „Устань борзда”. І ланцугі апалі з рук ягоных. 8 І ангіл сказаў яму: „Паперажыся й азуйся”. І ён зрабіў так. І кажа яму: „Апрані вопратку сваю і йдзі за ім-ною”. 9 І, вышаўшы, ішоў за ім, і ня ведаў, што гэта было запраўды роблена ангілам, але думаў, што відзе відзень. 10 І прайшоўшы першую а другую варту, яны прышлі да зялезнае брамы, што вяла да места, каторая сама адчынілася ім; і зышлі на вуліцу, і якга ангіл пакінуў яго.

11 Тады Пётра, ачуціўшыся, сказаў: „Цяпер я ведаю запраўды, што Спадар паслаў ангіла Сваёго ўзяць мяне з рукі Гірадавае і ўсяго спадзяваньня людзю жыдоўскага”.

12 І, усьведаміўшы гэта, прайшоў да дому Марыі, маці Яанавае, каторага мянушка была Марка, ідзе шмат зьбіралася й маліліся. 13 І як ён пастукаў у варотцы брамы, служэбка, імям Рода, вышла паслужаць; 14 І, пазнаўшы голас Пётраў, з радасьці не адчыніла варотцаў, але, убегшы, паведаміла, што Пётра стаіць ля брамы. 15 А яны казалі ёй: „Ты здурэла”. Але яна цьвердзіла, што так было. Яны ж казалі: „Гэта ангіл ягоны”. 16 Але Пётра далей стукаў. І, адчыніўшы, абачылі яго й зумеліся. 17 Даўшы ім знак рукою маўчаць, ён паведаў ім, як Спадар вывеў яго зь вязьніцы, і сказаў: „Накажыце праз гэта Якаву а братам”. І вышаў, і пайшоў на іншае месца.

18 А як разаднела, была немалая паруха памеж жаўнераў з тога, што сталася зь Пётрам. 19 І шукаў яго Гірад, і не знайшоў; выпытаўшы вартаўнікоў, казаў завесьці іх на кару сьмерці. І зышоў зь Юдэі да Цэсарэі, і заставаўся там.

20 І быў ён злы на Тыран а Сыдонян; яны ж прышлі да яго згодна

і, сьхінуўшы на свой бок Уласта, дворнага маршалку каралеўскага, шукалі міру, бо край іхны жыўіўся з каралеўскага. 21 Прызначанага ж дня, адзеўшыся ў надзецьце каралеўскае і сеўшы на павышаным сьдаве, Гірад меў прынародную мову да іх; 22 А люд гукáў: „Голас божы, а ня людзкі!” 23 І якга ангіл Спадароў выпцяў яго, бо ён ня даў хвалы Богу; і ён, сточаны чэрвямі, выпусціў дух.

24 Слова ж Божае расло а пашыралася.

25 А Варнава а Саўла зьвярнуліся зь Ерузаліму, справіўшы службу, паручаную ім, узяўшы таксама із сабою Яана, мянушкаю Марка.

13 Былі ж ув Антыёсе ў тамашняй царкве прарокі а вучыцелі: Варнава а Сымон, званы Чорным, а Луц Кірынеянін а Манайна, сугадунец Гірада чацьвертніка, а Саўла. 2 І як яны служылі Спадару а поставалі, Дух Сьвяты сказаў: „Выдзяліце Імне Варнаву а Саўлу да працы, да каторае Я пагукáў іх”. 3 Тады яны поставалі а маліліся і, узлажыўшы на іх рукі, адпусцілі іх.

4 Яны ж, будучы пасланьня Духам Сьвятым, зышлі да Сэлеўкі, а стуль паплылі на Кіпру; 5 І, быўшы ў Саляміне, абяшчалі слова Божае ў бажніцах жыдоўскіх; і мелі із сабою Яана за паслутачага.

6 І, прайшоўшы ўвесь абток аж да Пафу, знайшлі якогась чараўніка, хвальшывага прароку, Жыда, імям Варісус, 7 Што быў з проконсулам Сяргеем Паўлам, мужам асьвячоным. Гэты, пагукáўшы Варнаву а Паўлу, зычгў пачуць слова Божае. 8 Але працівіўся ім чараўнік Еліма (бо гэткае імя ягонае ў перакладзе), сілаваўся адвярнуць проконсула ад веры. 9 Але Саўла, каторы таксама Паўла, напоўнены Духам Сьвятым, узорыўшыся ў яго, сказаў: 10 „О поўны ўсялякае ашукі а ўсялякага падходу, сын вятч-

сьціка, нэпрыяцель усялякае справядлівасці! ці не перастанеш ты крывіць простыя сьцежкі Спадаровы? 11 І цяпер во рука Спадарова на табе, і ты будзеш нявісны, не абачыш сонца да пары". І якга паў на яго туман а цемнь, і ён, хістаючыся, шукаў павадыроў, што павялі б яго за рукў. 12 Тады проконсул, абачыўшы сталае, уверыў, зумываючыся з навукі Спадаровае.

13 І, адплыўшы з Пафу, Паўла а бытыя зь ім прыбылі да Пергі ў Памфілі; але Яан адлучыўся ад іх і зьвярнуўся да Ерузаліму. 14 Яны ж, праходзячы ад Пергі, прыбылі да Антыёхі Пісыдзкае і, увыйшоўшы да бажніцы ў сыботні дзень, селі. 15 Па чытаньню Закону а прарокаў, начальнікі бажніцы паслалі да іх, кажучы: „Мужы браты, калі вы маеце якое слова дамянення людю, кажыце”.

16 Тады Паўла, устаўшы й даўшы знак рукою, сказаў: „Мужы Израеляне і ўсі, што баіцёся Бога, слухайце! 17 Бог людю гэтага Израельскага абраў айцоў напых і павышыў люд гэты ў быцьцю іх у зямлі Ягіпецкай, і высокім плячом вывеў іх із яе, 18 І каля Сараку год часу цярпеў іх на пустыні. 19 І, выгубіўшы сем народаў у зямлі Канаанскай, даў зямлю іхную ім на спадак на працягу каля чатырыста а пяцьдзясят год. 20 І даваў ім судзьдзяў аж да прарокі Самуілы. 21 І тады прасілі караля, і Бог даў ім Саўлу Кісянка, мужа з плямені Веняміновага, на сорак год. 22 І, аддальіўшы яго, узяў ім Давіда за караля, катораму, даючы сьветчаньне, сказаў: „Я знайшоў Давіда Есянка, мужа падле сэрца Свайго, каторы будзе чыніць волю Маю”. 23 З насеньня гэтага чалавека Бог, падле абятніцы, прывёў Израелю Спаса Ісуса. 24 Перад Яго прыходам Яан абяшчаў хрэст каяты ўсяму людю Израельскаму. 25 А як Яан канчаў

дзеяльнасьць сваю, ён сказаў: „За каго маеце мяне? Я ня тый, але вось, Ён ідзець за імною, Катораму я ня гожа развязаць вобую з ног Ягоных”. 26 Мужы браты, сынове людю Абрагамовага, і багабойлівыя з памеж вас! нам слова спасеньня гэтага было паслана. 27 Бо жыкары Ерузаліму й начальнікі іхныя, не пазнаўшы Яго й засудзіўшы, выпайнілі гукі прароцкія, чытаныя кажную сыботу. 28 І, не знайшоўшы прычыны сьмерці, прасілі Пілата зьнішчыць Яго. 29 А як споўнілі ўсе напісанае празь Яго, знялі Яго зь дзерва й паклалі да гробу. 30 Але Бог ускрысіў Яго зь мёртвых. 31 Ён зьяўляўся шмат дзён тым, што прышлі зь Ім із Галілеі да Ерузаліму, каторыя цяпер сьветкі Ягоныя да людю. 32 І мы абяшчаем вам дабравесьць, што абятніцу, учыненую айцом, 33 Бог выпайніў нам, дзяцём іхным, ускрысіўшы Ісуса, як і напісана ў другім псалме: „Ты Сын Мой, сядні Я нарадзіў Цябе”. 34 А што ўскрысіў Яго зь мёртвых, каб ужо не зьвярнуўся да раскладу, дык кажэ гэтак: „Я дам вам сьвятыя а верныя дабраслаўствы Давідавы”. 35 Затым кажэ таксама ў іншым псалме: „Ты не дазволіш Сьвятому Свайму бачыць раскладу”. 36 Бо Запраўды Давід у сваім веку, паслужыўшы падле волі Божае, заснуў, і даданы да айцоў сваіх, і бачыў расклад. 37 А Тый, Каторага Бог ускрысіў, не абачыў раскладу. 38 Дык няхай будзе ведама вам, мужы браты, што перазь Яго абяшчаецца вам дараваньне грахоў; 39 І ў вусім, у чым вы не маглі аправіцца Законам Масеявым, правіцца Ім кажны вернік. 40 Дык глядзіце, каб ня прышло на вас сказанае ў прарокаў: 41 „Глядзіце, грэбаваньнікі, і падзівуйцеся й загіньце; бо Я раблю работу за вашых дзён, работу, якой вы ніяк не паверылі б, калі б хто павядаў вам празь мяне”.

42 А як выходзілі, прасілі казаць ім тыя словы ў наступную сыботу.

43 І як збор бажніцы быў распущаны, шмат хто із Жыдоў а з набожных нававернікаў пайшлі за Паўлам а Варнаваю, каторыя, гукаючы да іх, пераканавалі іх трываць у ласцы Божай.

44 А ў наступную сыботу блізу ўсе места зьберлася слухаць слова Божае. 45 Але Жыды, абачыўшы гурбы, напоўніліся завідаўчай і перачылі таму, што сказаў Паўла, працівячыся й блявузгаючы. 46 Паўла ж а Варнава гукалі адважна й казалі: „Надабе было, каб слова Божае перш вам было казана; але ад часу як вы адпіхаеце яго ад сябе і ўважаеце самы сябе за нягожых вечнага жыцця, вось, мы зварачамся да паганаў; 47 Бо так Спандар сказаў нам: „Я пастанавіў Цябе за светла паганам, каб Ты быў на спасенне да канца зямлі”.

48 І пагане, слухаючы гэта, цешыліся а ўслаўлялі слова Спандарова, і ўверыла іх толькі, колькі было на канавана да жыцця вечнага. 49 І слова Спандарова шырылася па ўсім краю.

50 Але Жыды падвучылі набожныя выдатныя жанкі і першых места, і ўзнялі перасьледаванне на Паўлу а Варнаву, і выгналі іх із граніцаў сваіх. 51 Яны ж, атрусіўшы на іх пыл із ног сваіх, пайшлі да Іконі. 52 Вучанікі ж напоўніліся радасцяй а Духам Сьвятым.

14 І сталася ў Іконі, што яны ўвайшлі разам у жыдоўскую бажніцу, і так гукалі, што ўверыла вялікая множасьць як Жыдоў, так і Грэкаў. 2 А нявернікі Жыды падвучылі а атруцілі на братоў думкі паган. 3 Яны, адылі, заставаліся ладны час, адважна гукуючы ў Спандару, Каторы даў сьветчанне слову ласкі Свае, даючы, каб знакі а чудосы чыніліся рукамі іхнімі.

4 І падзяліліся множасьць места:

адныя былі із Жыдамі, а другія з апосталамі. 5 А як пагане й Жыды з начальнікамі сваімі імкнуліся напасці на іх, каб зьняважыць а ўкаменаваць іх; 6 Яны, зацэміўшы гэта, уцяклі да местаў Лікаонскіх, Лістры а Дэрвы і аколаў іхных; 7 І там былі, абяшчаючы дабравесць.

8 Сядзеў жа адзін мужчына ў Лістры, каторы не валодаў нагамі сваімі, кульгавы ад улонья маці свае, каторы ніколі не хадзіў. 9 Гэты чуў Паўлу гукуючага, каторы, уцёміўшыся ў яго і бачачы, што ён меў веру дзеля ўздараўленьня, 10 Сказаў вялікім голасам: „Стань проста на ногі свае!” і ён ускочыў, і хадзіў. 11 Гурбы ж, абачыўшы, што Паўла ўчыніў, узнялі галасы свае палікаонску, кажучы: „Багове, перакінуўшыся ў людзёў, зышлі да нас!” 12 І назвалі Варнаву Зэўсам, а Паўлу Гэрмам, бо ён быў галоўны прамоўца.

13 Сьвятар жа Зэўсаў, што быў перад месам, прывёўшы валы і прынёсшы вянкi да брамы, хацеў з гурбамі абрачы аброк. 14 Але апосталы, Варнава а Паўла, пачуўшы, разьдзерлі адзецьці свае і кінуліся да гурбаў, крычачы а кажучы: 15 „Мужы! нашто вы гэта робіце? і мы людзі, падобныя прыродаю да вас, і прыносім вам дабравесць, каб наварнуць вас ад марнасьцяў гэтых да живога Бога, Каторы ўчыніў неба й зямлю, і мора, і ўсе ў іх; 16 Каторы ў мінулых пакаленьнях дазволіў усім народам хадзіць сваімі сабскімі дарогамі, 17 Хоць запраўды не пакінуў Сябе бязь сьветчання, дзеючы дабро й даючы зь неба дождж а ўродлівыя поры, поўнячы ежаю а пацехаю сэрцы вашыя”. 18 І, кажучы гэта ўсе, яны ледзь удзяржалі гурбы ад абраканья ім.

19 Але прышлі Жыды з Антыёхі а Іконі, і пераканалі гурбы, і ўкаменавалі Паўлу, выпцягнулі яго зь места, дапушчаючы, што ён памёр.

20 Як жа вучанікі абступілі яго, ён устаў і пайшоў да места, а назаўтрае пайшоў з Варнава да Дэрвы.

21 І абясыціўшы дабравесыць гэтаму месту, і прыдбаўшы шмат вучанікаў, звярнуліся да Лістры а Іконі а Антыёхі, 22 Мацуючы душы вучанікаў, заходзячы іх трываць у веры і навучаючы, што шмат якімі атугамі маем увыйсьці ў гаспадарства Божае.

23 І прызначыўшы ім старшых у кожнай царкве, памаліўшыся з постама, паручылі іх Спадару, у Каторага ўверылі.

24 І, перайшоўшы перазь Пісыду, прышлі да Памфілі. 25 І, кажучы слова ў Перзе, зышлі да Аталі; 26 А стуль адплылі да Антыёхі, скуль былі паручаны ласцы Божай на працу, каторую й здзяелі.

27 І прыбыўшы, і зьбершы царкву, яны здалі лічбу ім з усяго, што Бог учыніў імі, і што Ён адчыніў паганам дзверы веры. 28 І застава-ліся немалы час із вучанікамі.

15 І некаторыя, зышоўшы зь Юдэі, навучалі братоў: „Калі не абражаецца падле абычэю Масеявага, ня можаце спасысьціся”. 2 А як Паўла а Варнава мелі немалую нязгону а сьпярэчку зь імі, Паўла а Варнава і некаторыя іншыя былі прызначаны йсьці ў гэтай справе да Ерузаліму да апосталаў а старшых. 3 Дык, будучы прапушчаныя царквою, ішлі перазь Фініку а Самару, драбязна павядаючы праз наварненьне паган, і прычыніліся да вялікае радасьці ўсіх братоў.

4 Прыбыўшы ж да Ерузаліму, яны былі прыняты царквою а апосталамі а старшымі, і здалі лічбу з усяго, што Бог учыніў імі. 5 І паўсталі некаторыя з памеж тых, што, будучы з гэрэсі фарысэйскае, ўверылі, і казалі, што маюць абразаць іх і расказаць ім дзяржаць закон Масеяў.

6 І зьберліся апосталы а сьвятарове разгледзіць гэтую справу.

7 Па вялікай сьпярэчцы, Пётра, устаўшы, сказаў ім: „Мужы браты! вы разумееце, што ад найраньшых дзён Бог з памеж вас абраў мяне, каб із вуснаў маіх пагане чулі слова дабравесыці і ўверылі; 8 І Бог, ведамец сэрца, даў ім сьветчаньне, даючы Духа Сьвятога, як і нам; 9 І ня ўчыніў розьніцы памеж нас і іх, ачысьціўшы сэрцы іхнія вераю. 10 Цяпер жа, нашто вы спробуеце Спадара, кладучы йго на шыю вучанікаў, каторага не маглі панесьці айцове нашы ані мы? 11 Але мы верым, што спасемся ласкаю Спадара Ісуса, тэю самаю сьцежкаю, як і яны”.

12 І ўся множасьць маўчэла, і служалі Варнаву а Паўлу, што павядалі празь знакі а чудосы, якія Бог учыніў імі паганам. 13 А як яны змоўклі, адказаў Якаў, кажучы: „Браты, паслухайце мяне! 14 Сымон паведаў, як Бог найперш даведаўся, каб узяць із паган людца імені Свайго. 15 І з гэтым згаджаюцца словы прарокаў, як напісана: 16 „Потым звярнуся, і адбудую ўпалы будан Давідаў, і адбудую разьвярненьні яго, і пастанаўлю яго, 17 Каб шукалі Спадара засталыя людзі і ўсі народы, над якімі гукана імя Мае, кажа Спатар, што чыне гэта. 18 Ведамныя Богу ад вечнасьці ўсі працы Ягонія”. 19 Затым я пастанавіў не задаваць клопату тым, што з паган наварачаюцца да Бога, 20 А напісаць ім, каб узьдэргава-ліся ад забрудзяненьня балвана-мі і ад бязульства, і ад задушанага, і ад крыві, і не рабілі іншым таго, чаго ня хочуць сабе. 21 Бо Масей ад старавечных пакаленьняў мае ў кожным месцы тых, што абяшчаюць яго, чытаны ў бажніцах кожнае сыботы”.

22 Тады бачылася добрым апосталам а сьвятаром із усёй царквою, паслаць абраных з памеж сябе з Паўлам а Варнава да Антыёхі:

Юду, званага Варсава, а Сілу, мужоў-правадыроў памеж братоў. 23 Напісаўшы пераз рукі іхныя:

„Апосталы а старшыя а браты братом, што з памеж паган ув Антыёсе а Сыры а Кіліццы: здарованьне! 24 З тае прычыны, што мы пачулі, што некаторыя, прыйшыя ад нас, задалі вам клопату словамі, захістаўшы душы вашы, кажучы, што маеце быць абразаны й дзяржаць Закон, чаго мы ім не паручалі; 25 Дык бачылася добрым нам, дайшоўшы да аднагоднага рассудку, паслаць абраных мужоў да вас із нашымі любовымі Варнаваю а Паўлам, 26 Мужамі, што далі жыццё свае дзеля імені Спадара нашага Ісуса Хрыста. 27 Дык мы паслалі Юду а Сілу, каторыя самы скажучы вам і словамі тое самае. 28 Бо бачылася Духу Святому й нам не накладаць на вас большага цяжару, апрача гэтага канечне патрэбнага: 29 Узьдзяржавацца ад абраканнага балваном і ад крыві, і ад задушанага, і ад бязульства. Дзяржачы гэта, добра зробіце. Бывайце здаровы!”

30 Дык яны, будучы выпраўленыя, зышлі да Антыёхі і, зьбершы множасьць, даручылі ліст. 31 І, прачытаўшы ліст, яны цешыліся з даменьня гэтага. 32 Юда ж а Сіла, будучы самы прарокамі, дамянялі братом чысьленымі гутаркамі і ўмацавалі іх. 33 Як яны пабылі там якісь час, яны ў супакою былі адпушчаны братамі да тых, што іх паслалі. 34 Сілу, адылі, бачылася застацца там, а Юда зьвярнуўся да Ерузаліму.

35 Паўла ж а Варнава заставаліся ўв Антыёсе, вучачы а абяшчаючы слова Спадарава із шмат якімі іншымі.

36 За колькі ж дзён Паўла сказаў Варнаве: „Зьвярнімся й даведаймся да братоў у кожным месяце, ідзе мы абяшчалі слова Спадарава, як яны маюцца”. 37 Варнава ж па-

зычыў узяць із сабою таксама Яана, званага Маркам; 38 Але Паўла думаў, што ня добра браць із сабою таго, каторы адышоў ад іх із Памфілі і ня йшоў зь ім да тае працы. 39 І паўстала войстрая сьпярэчка, ажно яны разлучыліся адзін із адным; Варнава ўзяў Марку із сабою і паплыў да Кіпры; 40 А Паўла, абраўшы Сілу, пайшоў, будучы паручаны братамі ласцы Божай. 41 І праходзіў Сыру а Кіліку, маючы цэрквы.

16 І зышоў ён да Дэрвы а Лістры. І вось, быў там адзін вучанік, імем Цімох, сын Жыдзіцы верніцы, але бацька Грэк; 2 Празь яго сьветчылі браты ў Лістры а Іконі. 3 Паўла зычыў, каб ён ішоў із ім; і ўзяўшы, абрэзаў яго дзеля Жыдоў, што былі ў тых месцах, бо ўсі ведалі, што бацька ягоны быў Грэк.

4 А як яны праходзілі па месцах, перадавалі ім заховаваць пастановы, прызначаныя апосталамі а старшымі ў Ерузаліме. 5 Дык цэрквы мацніліся ў веры і што дня павялічаліся лікам.

6 Як прайшлі Фрыгу а Галаяцкі край, забараніў ім Дух Святы казць слова ўв Азі. 7 Зышоўшы да Місі, прабавалі йсьці да Віфіні, але Дух Ісусаў не дазволіў ім. 8 Мінуўшы ж Місію, зышлі да Троады.

9 І зьявілася відзень Паўлу ночы: стаў адзін Македанянін, молячы яго й кажучы: „Перайшоўшы да Македоні, памажы нам”. 10 І як ён відзеў відзень, зараз мы сілаваліся йсьці да Македоні, зрабіўшы вывад, што Бог пагукáў нас абяшчаць там дабравесьць.

11 Дык, адплыўшы ад Троады, проста прыбылі да Самотракі, а назаўтрае да Неаполю, 12 Скуль жа да Піліпаў, каторае першае места гэтае часьці Македоні, колёня. І заставаліся ў гэтым месяце колькі дзён.

13 У сыботні ж дзень вышлі з

браму да ракі, ідзе бываў звычай маліцца; і, сеўшы, гўкалі жанкам, што былі збершыся.

14 І адна жонка, ім'ям Ліда, зь места Тыятыра, прадаўніца шкарлату, што сьціла Бога, слухала; і Спадар адчыніў сэрца ёй уважаць, што казаў Паўла. 15 Як жа яна ахрысьцілася а хатнія ейныя, яна прасіла, кажучы: „Калі вы ўважалі мяне за верную Спадару, увыйдзіце ў дом мой і пабудзьце”. І яна прынучыла нас.

16 І прыгадзілася, як мы йшлі да месца малітвы, што стрэлася нам адна дзеўка, каторая мела духа вешчаванья; яна давала гаспадаром сваім шмат прыбытку вешчаваньям. 17 Яна, ідучы за Паўлам а намі, крычэла, кажучы: „Гэтыя людзі слугі Навышняга Бога, каторыя абяшчаюць нам дарогу спасеньня”. 18 А гэта яна рабіла шмат дзён. Паўла ж, парушыўшыся, абярнуўся й сказаў духу: „Ім'ям Ісуса Хрыста расказую табе выйсьці зь яе”. І вышаў тае ж гадзіны.

19 І баччы гаспадары ейныя, што шчэзла надзея прыбытку іхнага, нялі Паўлу а Сілу і пацягнулі на рынак да ўраднікаў. 20 І, прывёўшы іх да прэтораў, казалі: „Гэтыя людзі, будучы Жыдамі, парушаюць места нашае 21 І агалашаюць звычай, каторых мы Рымляне ня маем права прыймаць або паўніць.

22 І груд таксама паўстаў на іх; і прэторы, зьяўшы зь іх адзецьце, далі загаду сьцёбаць. 23 І, даўшы ім шмат вытняў, укінулі ў вязьніцу, расказаўшы вязьнічнаму вартаўніку моцна сьцерагчы іх; 24 Каторы, адзяржаўшы такое расказаньне, укінуў іх у нутраную вязьніцу і ногі іхныя замкнуў у калодкі.

25 І а поўначы Паўла а Сіла, молячыся, хвалілі Бога пяцьцём, і вязьні слухалі іх. 26 І разам было вялікае трасеньне зямлі, ажно поды

вязьніцы затрэсьліся, і ўсі дзьверы якга рашчыніліся, і путы ўсіх распуталіся. 27 А вартаўнік, прачкнўшыся й абачыўшы, што дзьверы вязьніцы рашчыненыя, агаліў меч і вось, вось, гатоў быў забіцца, думаючы, што вязьні ўцяклі. 28 Але Паўла выгукнуў вялікім голасам, кажучы: „Не рабі сабе ніякага ліха, бо ўсі мы тут!”

29 І, папрасіўшы сьветла, ён убер і, калоцячыся, паў перад Паўлам а Сілаю. 30 І, вывёўшы іх вонкі, сказаў: „Спадарове, што імне належа рабіць, каб спасьціся?” 31 Яны ж казалі: „Вер у Спадара Ісуса, і спасешся ты а дом твой”. 32 І гўкалі яму слова Спадарова і ўсім, што былі ў доме ягоным.

33 І ўзяў іх тае ж гадзіны ночы, і абмыў раны іхныя, і без адвалокі хрысьціўся ён і ўсі ягоныя. 34 І, прывёўшы іх да дому свайго, заслаў стол і цешыўся з усім домам сваім, што ўверыў у Бога.

35 Як разаднела, прэторы паслалі паслугачых сказаць: „Выпусьці гэтых людзёў”. 36 Вартаўнік жа паведаміў гэтыя словы Паўлу: „Прэторы прыслалі, каб вы былі вывальнены; дык выйдзіце цяпер і йдзіце ў супакою”. 37 Але Паўла сказаў ім: „Нас, Рымлян, незасуджаных прынародна білі і ўкінулі нас у вязьніцу, а цяпер тойма? Не, няхай самы прыйдуць і выведдуць нас”.

38 Паслугачыя паведамілі гэтыя словы прэторам, і тыя спалохаліся, як пачулі, што яны Рымляне. 39 І, прышоўшы, малілі, і, вывёўшы, прасілі выйсьці зь места. 40 Вышаўшы зь вязьніцы, яны прыйшлі да Ліды, і, абачыўшы братоў, дамянілі ім, і адышлі.

17 І падарожжуючы пераз Амфіполь а Аполёню, яны прыйшлі да Салуня, ідзе была бажніца жыдоўская. 2 Тады Паўла, подле звычайу свайго, увыйшоў да іх і тры сыботы разважаў зь імі зь Пісьма,

3 Адчыняючы й даводзячы, што Хрыстос меў цяпець і ўскрэснуць із мертвых, і што гэты Хрыстос ё Ісус, Каторага абяшчаю вам.

4 І некаторыя зь іх пераканаліся і прылучыліся да Паўлы а Сілы, і з Грэкаў, што сьцілі, вялікая множасьць, і з выдатных жанок ня мала.

5 Але Жыды, пазавідаваўшы і ўзяўшы некаторых нягоднікаў з памеж дзяньгубаў з торгу, зьберліся гурбаю, збунтавалі места і, напаўшы на дом Ясонаў, сілаваліся вывесці іх да гурбы. 6 Не знайшоўшы ж іх, павалаклі Ясона й некаторых братоў да месцае ўлады, крычачы: „Гэтыя, што перавярнулі сьвет дагары нагамі, прыбылі таксама сюды! 7 І Ясон прыняў іх, і яны дзеюць супроці загадаў цэсаравых, кажучы, што ё другі кароль, Ісус”.

8 І парушылася гурба і месцае ўлада, як пачулі гэта. 9 Але, ўзяўшы зарукі зь Ягона а із засталых, пусьцілі іх.

10 Браты ж без адвалокі выправілі ночы Паўлу а Сілу да Веры, куды прыбыўшы, яны пайшлі да бажніцы жыдоўскае. 11 Гэтыя ж былі дабрадзейшыя за тых салунскіх; яны прынялі Слова з усёй гатоўю, што дня дасьлядуючы Пісьмо, ці гэта так. 12 І шмат хто зь іх уверыў, і з пачэсьлівых грэцкіх і з мужчын ня мала.

13 Але як салунскія Жыды даведаліся, што і ў Веры Паўла абяшчаў слова Божае, яны прышлі таксама туды, узрушаючы а бунтуючы. 14 І тады без адвалокі браты выправілі Паўлу йсьці аж да мора; а Сіла а Цімох засталіся там.

15 Тыя ж, што прапушчалі Паўлу, прывялі яго аж да Атэн і, адзяржаўшы расказаньне да Сілы а Цімоха, каб яны прышлі да яго так борзда як магчыма, адышлі.

16 Як Паўла чакаў іх ув Атэнах,

дух ягоны ўзрушаўся, бачачы гэтае места, поўнае балванаў. 17 Дык ён разважаў у бажніцы із Жыдамі і з тымі, што сьцілі, і што дня на таргу із сустраканымі.

18 Некаторыя таксама з эпікурскіх а стойцкіх філёзофаў сьперачаліся зь ім. І некаторыя казалі: „Што хоча сказаць гэты пустамлён?” А іншыя: „Здаецца гэта абесьнік чужых дэманаў, бо ён абяшчаў дабравесць Ісуса а ўскрысеньне”.

19 І, ўзяўшы яго, прывялі да Арэопагу, кажучы: „Ці можа мы ведаць, што гэта за новая навука, каторую ты павядаеш? 20 Бо прыносіш штось зумяваючае ў вушы нашы. Затым хочам ведаць, што гэта значыцца? 21 Атэняне ж усі і чужаземцы, што прабывалі там, ні ў чым іншым не праводзілі час, як у павяданьню й слуханьню навінаў.

22 І, стаўшы Паўла сярод Арэопагу, сказаў: „Атэняне! з усяго бачу, што вы асабліва набожныя; 23 Бо, праходзячы й аглядаючы вашы сьвятасьці, я знайшоў таксама аброчнік, на каторым нарысавана: „Няведамаму Богу”. Дык таго, каторага вы сьціце, ня ведаючы, я абяшчаю вам. 24 Бог, што ўчыніў сьвет і ўсе, што ё на ім, будучы Спадаром неба й зямлі, не ў дамох, зробленых рукамі, жывець 25 І не патрабуе службы рук людзкіх, быццам патрабуючы чаго-колечы, Сам даець усяму жыцьцё а дыханьне а ўсе. 26 І ўчыніў з аднае крыві людзёў кажнага народу па ўсім відзе зямлі, прызначыўшы накіраваныя часы й граніцы жыхараньню іх, 27 Каб яны шукалі Бога, ці не адчуюць Яго і ш ня знойдуць Яго, хоць Ён і недалёка ад кажнага з нас; 28 Бо мы ў Ім жывем, і кратаемся, і існуем”, як і запраўды некаторыя з васьх пачаў казалі: „Бо мы й атожылы Ягоныя”. 29 Дык мы, будучы атожыламі Божымі, ня маем думаць, што Боства падобнае да золата, або да

срэбла, або да каменя, выразанае мастацтвам і ўвабразжэнням людзкім. 30 Дык Бог, не зважаючы на час нэведзі, цяпер расказуе ўсім людзём, каб усюдых каляліся; 31 Бо Ён прызначыў дзень, у каторым мае судзіць зямлю ў справядлівасці прызначаным Ім Мужам, даўшы довад усім, ускрысіўшы Яго зь мертвых”.

32 Пачуўшы праз ускрысеньне зь мертвых, некаторыя сьміяліся, а іншыя мовілі: „Паслужаем цябе праз гэта другі разам”. 33 Дык Паўла вышаў з памеж іх.

34 Некаторыя ж мужы, прылучыўшыся да яго, уверылі; памеж іх быў Дзяніс Арэопагіт а жонка, на імя Дамар, і іншыя зь імі.

18 Просьле гэтага, пакінуўшы Атэны, ён прышоў да Карынту. 2 І знайшоўшы якогась Жыда, на імя Аквіла, родам із Понту, што кагадзе прыбыў з Італі, і Прыскілу, жонку ягоную (бо Кляўд казаў усім Жыдом пакінуць Рым), прышоў да іх; 3 І, быўшы аднолькавага рамяства, застаўся ў іх і рабіў; бо рамяством іхным было гатаваць буданы. 4 Кажную ж сыботу ён разважаў у бажніцы і пераконаваў Жыдоў а Грэкаў.

5 А як зышлі з Македоні Сіла а Цімох, Паўла, ацяжараны ў духу словам, урочыста сьветчыў Жыдом, што Ісус ё Хрыстос. 6 Але як яны працівіліся й блявузгалі, ён атрос адзецьце сваё й сказаў ім: „Кроў ваша на галаву вашу; я чысты; адгэтуль пайду да паган”.

7 І, адышоўшы стуль, прышоў да дому аднаго чалавека, на імя Юст, што сьціў Бога, каторага дом стыкаўся з бажніцаю. 8 Крысп жа, начальнік бажніцы, уверыў у Спадара з усім домам сваім, і шмат хто з Керынцян, слухаючы, уверылі й ахрысьціліся.

9 Спдар жа сказаў у відзені ночы Паўлу: „Ня бойся, але кажы і не

змаўкай; 10 Бо Я з табою, і ніхто ня ўкрыўдзе цябе; бо ў Мяне шмат людзеў у гэтым месяце”. 11 І ён заставаўся год а шэсьць месяцаў, вучачы іх слова Божага.

12 А як Галё быў праконсулам ув Ахаі, Жыды згодна паўсталі на Паўлу і прывялі яго да трыбуналу, 13 Кажучы: „Гэты пераконне людзеў сьціць Бога супроці Закону”. 14 Як жа Паўла хацеў адчыніць вусны, Галё сказаў Жыдом: „Жыды! калі б запраўды была якая крыўда, альбо выступнасьць, а цярэў бы вас. 15 Але калі будзе сьпярэчка праз слова а ймёны а Закон вашы, разглядайце самы: я не маюся быць судзьдзёю ў гэтым”. 16 І прагнаў іх ад суду.

17 А ўсі Грэкі, схапіўшы Сосьфена, начальніка бажніцы, білі яго перад трыбуналам; і Галё ані не парухаўся гэтым.

18 Паўла ж, пабыўшы яшчэ шмат дзён, разьвітаўся з братамі і паплыў да Сыры, — і зь ім Прыскіла а Аквіла, — агаліўшы галаву ў Кенхрэх, бо ўчыніў абятніцу.

19 Прыбыўшы да Ефэсу, пакінуў іх там, сам жа, увыйшоўшы да бажніцы, даводзіў Жыдом. 20 А як яны прасілі яго пабыць даўжэй, ён не згадзіўся, 21 Але разьвітаўся зь імі, кажучы: „Я маю канечне сьвяткаваць надыходзячае сьвята ў Ерузаліме; да вас ізноў зьвярнуся, калі будзе Божая воля”; і адплыў зь Ефэсу (Аквіла ж а Прыскіла засталіся ў Ефэсе). 22 Высеўшы ў Цэсарэі, ён прышоў, паздароваў царкву і зышоў да Антыёхі.

23 Правёўшы там якісь час, адышоў і хадзіў зь месца да месца з парадку па краю Галяцкім а Фрыгі, мацячы ўсіх вучанікаў.

24 І якісь Жыд, на імя Аполёс, родам із Аляксандры, муж вымоўны, моцны ў Пісьме, прыбыў да Ефэсу. 25 Ён быў навучаны дарогі Спдаровае і, палаючы духам, гукаў

а вучыў дакладна празь Ісуса, знаючы толькі хрэст Яанаў. 26 І ён пачаў адважна гўкаць у бажніцы. Паслухаўшы яго, Прыськіла а Аквіла прынялі яго і дакладней зьясьнілі яму Дарогу Спадарову.

27 І як ён маніўся йсьці да Ахаі, браты пісалі да вучанікаў, сьхінаючы іх сардэчна прыняць яго; і ён, прышоўшы туды, шмат памагаў тым, што ўверылі пераз ласку; 28 Бо ён прынародна моцна зьбіваў цвёрджаньні жыдоўскія, даводзячы Пісьмом, што Ісус быў Хрыстос.

19 І сталася, як Аполёс быў у Карынце, што Паўла, прайшоўшы вышнія часьці, прышоў да Ефэсу і, знайшоўшы некаторых вучанікаў, 2 сказаў ім: „Ці вы, уверыўшы, прынялі Сьвятога Духа?” А яны яму: „Мы нават ня чулі, ці ё Дух Сьвяты”. І ён сказаў: „Дык у што вы ахрышчаны?” Яны казалі: „У хрэст Яанаў”. 4 Паўла ж сказаў: „Ян запраўды хрысьціў хрыстом каёты, кажучы людю, каб верылі ў Ідучага просьле яго, значыцца ў Ісуса”. 5 Пачуўшы гэта, яны ахрысьціліся ў імя Спадара Ісуса. 6 І, як Паўла ўзлажыў рукі на іх, зышоў на іх Дух Сьвяты, і яны гўкалі мовамі і праракалі. 7 А ўсіх было каля двананцацёх мужоў.

8 Увэйшоўшы ж у бажніцу, ён адважна гўкаў тры месяцы, навучаючы а пераконуючы праз гаспадарства Божае. 9 А як некаторыя закалянелі й ня верылі, гўкаючы ліха на Дарогу перад многасьцяй, ён вышаў ад іх і аддзяліў вучанікаў, навучаючы што дня ў школе якогась Тыранá.

10 І гэта было звыш двух год, так што ўсі жыхары Азі, Жыды й Грэкі, чулі слова Божае. 11 І Бог чынйў вялікія, надзвычайныя ўчынкі рукамі Паўлавымі, 12 Ажно насаткі а папярэзкі прыносілі ад цела ягонага на хворых, і хваробы пакідалі іх, і злыя духі выходзілі зь іх.

13 Тады й некаторыя із жыдоўскіх хадзякаў - закліньнікаў спрабавалі гўкаць імя Спадара Ісуса на апаваных злымі духамі, кажучы: „Заклінаю вас Ісусам, каторага абячае Паўла”. 14 Былі там якіясь сямёх сыноў Ськевы, найвышшага сьвятара жыдоўскага, каторыя рабілі гэта. 15 Але злы дух, адказуючы, сказаў ім: „Ісуса запраўды знаю, і Паўла імне ведамны, але хто вы?” 16 І кінуўся на іх чалавек, у каторым быў злы дух, і здолеў іх, так што яны ўцяклі голыя а зьбітыя. 17 І сталася гэта ведама ўсім, што жылі ў Ефэсе, Жыдом і Грэкам, і напад страх на ўсіх іх, і ўзьялічана было імя Спадара Ісуса.

18 І шмат хто з тых, што ўверылі, прыходзіў, спавядаючыся й азнаёмуючы свае ўчынкі.

19 І ладне тых, што займаліся чарамі, прынесьлі кнігі свае, і спалілі іх перад усімі, і палічылі цану іх, і знайшлі на пяцьдзесят тысячаў штукаў срэбла. 20 З такой моцаю расло а перамагала слова Спадарова.

21 А як гэта здзеялася, Паўла замёрыў у духу сваім, прайшоўшы Македоню а Ахаю, ісьці да Ерузалігу, кажучы: „Пабыўшы там, я маю бачыць і Рым”. 22 І паслаўшы да Македоні двух із слугачых сваіх, Цімоха а Эраста, сам застаўся да часу ўв Азі.

23 І прыгадзілася таго часу немае ўзрушэньне каля Дарогі Божае; 24 Бо хтось, на ймя Зьмітра, срэбраник, што станаўіў дамы Артэміды, даючы немалы прыбытак мастаком, 25 Каторых зьбершы і тых, што ў такім рамястве рабілі, сказаў: „Мужы, вы цяміце, што наш дабрабыт залежа ад гэтае работы. 26 І вы бачыце й чуеце, што ня толькі ў Ефэсе, але блізу па ўсёй Азі гэты Паўла пераканаў і адварнуў вялікую грамаду, кажучы, што не багі тые,

каторыя зроблены рукамі. 27 Цяпер ня толькі небяспечнасьць нам, што наш занятак апынецца ў няславе, але таксама, што сьвятыню вялікае багіні Артэміды будуць мець за нішто, і будзе зьнішчана вялікасьць тае, каторую сыціць уся Азя а сьвет”.

28 Пачуўшы ж гэта і шалеючы ад злосьці, яны крычэлі, кажучы: „Вялікая Артэміда Ефэская!” 29 І места стала поўнае сумятні, і згодна яны чханулі да тэатру, скапіўшы Гая а Арыстарха, Македонян, спадарожнікаў Паўлавых. 30 Як жа Паўла хацеў увыйсьці ў люд, вучанікі не дапусьцілі яго. 31 І таксама некаторыя з начальнікаў аскіх, што былі прыяцелямі ягонымі, паслаўшы да яго, упорыста прасілі ня кідацца да тэатру.

32 Адныя крычэлі адно, другія — другое, бо гурба была ў сумятні, і балышыня ня ведала, дзеля чаго яны зышліся. 33 З гурбы ж высуноўлі наперад якогась Аляксандра, каторага Жыды сулілі. Аляксандра, кінуўшы рукою, хацеў аправіцца перад людзям. 34 Але, пазнаўшы, што ён Жыд, у вадзін голас усі крычэлі каля дзвюх гадзінаў: „Вялікая Артэміда Ефэская!”

35 Месцікі ж пісар, супакоіўшы гурбу, сказаў: „Мужы Ефэсьяне, хто ня ведае, што места Ефэскае ё аякун сьвятыні Артэміды вялікае й абраза, спалага зь неба (Дыёпэта)? 36 Калі ж гэта бесьпярэчна, надабе, каб вы супакоіліся і не рабілі нічога стрым галаву. 37 А вы прывялі гэтых людзёў, каторыя сьвятыні ня грабілі, ані блявузгалі на вашу багіню. 38 Калі ж Зьмітра а мастакі, што зь ім, маюць жалабу на каго, ё суд і ё проконсулы: няхай пазываюць адзін аднаго. 39 Калі ж шукаеце чаго іншага, то гэта можа быць разьвязана на праўным збору. 40 Бо мы ў небяспечнасьці за сталае сядзі быць абвінавачанымі ў узрушэнь-

ню, бо нямаш нікае прычыны, каторай бы мы маглі аправіць гэтакі збой”. 41 Сказаўшы гэта, ён распусьціў гурбу.

20 Як жа сумятня перастала, Паўла, пагукнуўшы вучанікаў і разьвітаўшыся зь імі, пайшоў да Македоні. 2 Прайшоўшы ж тыя часьці і дамяняўшы шмат якімі словамі, прайшоў да Грэцы. 3 Прабыў там тры месяцы. Як жа, з прыгоды ізрадлівае змовы, учыненае на яго Жыдамі, ён хацеў плысьці да Сыры, прыйшло яму ўдум зьвярнуцца пераз Македоню.

4 І прапушчалі яго аж да Азі Сопатэр Піранок, Вераіні, а із Салунцаў Арыстарх а Сэкунд а Гай Дэрвянін а Цімох, і Азяне Тыхік а Трахім. 5 Яны, вышаўшы наперад, чакалі нас у Троадзе. 6 А мы выплылі зь Піліпаў па праснаковых днёх і прыбылі да іх да Троады за пяць дзён, ідзе прабывлі сем дзён.

7 Першага ж дня тыдня, як мы былі зьбершыся лаціць хлеб, Паўла мовіў да іх, манючыся назаўтрае адыйсьці, і працягнуў размову да поўначы. 8 І было шмат сьветлаў у вышнім пакою, ідзе мы былі зьбершыся. 9 І адзін маладзён, на ймя Еўтых, седзячы на аконнай абсадзе, глыбака заснуў у часе даўгое мовы Паўлавае і, пахіснуўшыся сонны, зваліўся з трэйцае пятры на далоўе, і быў падняты мёртвым. 10 Паўла ж, зышоўшы, паў на яго і, абняўшы, сказаў: „Не бядуйце, бо жыцьцё ягонае ёсьць у ім”. 11 Узышоўшы ж а праламіўшы хлеб а еўшы, гутарыў доўга, аж да золку, потым адышоў. 12 Прымеж тога прывялі дзяцюка живога, і нямала ўсьцешыліся.

13 А мы, прайшоўшы ўперад на караб, паплылі да Ас, узяць там Паўлу, бо ён так загадаў, манючыся сам ісьці пекатой. 14 Як жа ён зышоўся зь намі ўв Асе, узяўшы яго, мы прыбылі да Мітыліны. 15 І, ад-

плыўшы стуль, назаўтрае былі супроці Хіосу, а наступнога дня прыплылі да Самосу і, пабыўшы ў Трогілі, наступнога дня прыбылі да Мілету; 16 Бо Паўла паставіў абмінуць Ефэс, каб ня длякацца ўв Азі, бо ён барздыў, калі магчыма, быць на дзень Пяцідзясятніцы ў Ерузаліме.

17 Зь Мілету ж, паслаўшы да Ефэсу, ён наказаў прыбыць старшым царквы. 18 І, як яны прышлі да яго, ён сказаў ім: „Вы ведаеце, як я зь першага дня, каторага прыбыў да Азі, увесь час быў із вамі, 19 Служачы Спадару з усей пакараю а ізь слязьмі, сярод спакусаў, што прылучаліся імне із змовы Жыдоў; 20 Як я ня здэргаваўся ад нічога карыснага, праз што б вам не абяшчаў і чаго ня вучыў бы вас прынародна і з дому ў дом, 21 Урочыста сьветчачы Жыдом а Грэкам каяту перад Богам і веру ў Спадара нашага Ісуса Хрыста. 22 І цяпер, вось, звязаны духам, іду да Ерузаліму, ня ведаючы, што станеца імне ў ім; 23 Адно Дух Сьвяты ў кожным месце ўрочыста сьветча імне, кажучы, што пуга а атуга чакаюць мяне. 24 Але я ня маю жыцця свайго за якую-коледы вартасць ані за каштоўнае самому сабе, адно каб скончыць дзеяльнасьць сваю й службу, што я прыняў ад Спадара Ісуса, урочыста сьветчыць дабравесць ласкі Божай. 25 І цяпер, вось, я ведаю, што наперад віду майго не абачыце вы ўсі, меж каторых я хадзіў, абяшчаючы гаспадарства Божае. 26 Затым сьветчу вам гэтага дня, што чысты я ад крыві ўсіх; 27 Бо я ня здэргаваўся ад абяшчання вам усё рады Божае. 28 Дык рупцеся праз самых сябе а праз усю чараду, у каторай Дух Сьвяты паставіў вас за нагляднікаў, пасьвіць царкву Божую, каторую Ён прыдбаў собскай крывёю Сваёй. 29 Я ведаю, што, па ады-

ходзе маім, увыйдуць памеж вас злыя ваўкі, што не шкадуюць царквы; 30 І з памеж вас самых паўстануць людзі, што будуць гўкаць крутадушнае, каб пацягнуць вучанікаў за сабою. 31 Затым будзьце чукавыя, памятуючы, што тры гады ўдзень і ночы я не пераставаў ізь слязьмі навучаць кожнага з вас. 32 І цяпер паручаю вас Богу а слову ласкі Ягонае, Каторы можа пабудаваць вас і даць вам спадак памеж усіх пасьвячаных. 33 Срэбла, ані золата, ані адзежы я ад нікога не пажадаў. 34 Вы самы ведаеце, што гэтыя рукі служылі да патрэбаў маіх і тых, што былі з імною. 35 Я паказаў вам усім, што, так працуючы, маем памагаць слабым і памятаваць словы Спадара Ісуса, што Ён Сам сказаў: „Шчаслівей даваць, чымся браць”.

36 І, сказаўшы гэта, Ён уклёк і маліўся з усімі імі. 37 І быў вялікі плач у усіх, і, падаючы на шыю Паўлу, горача цалавалі яго. 38 Асабліва балела ім ад слова, каторае ён сказаў ім, што наперад яны не абачаць віду ягонага. І прапушчалі яго аж да карабля.

21 Як жа мы, расстаўшыся зь імі, адплылі, дык проста дарогаю прыплылі да Косу, назаўтрае да Родосу і стуль да Патары. 2 І засьпеўшы караб, што йшоў да Фінікі, узыйшлі на яго й адплылі. 3 І відаць быў Кіпра, і, пакінуўшы яго палеве, мы плылі да Сыры, і выселі ў Тыру, бо там караб меў выкласьці свой наклад.

4 І, засьпеўшы вучанікаў, заставаліся там сем дзён. Яны з Духа казалі Паўлу ня йсьці да Ерузаліму. 5 Як жа скончыліся гэтыя дні, вышлі й пайшлі, і нас прапушчалі ўсі із жанкамі а дзецьмі аж да места; а на беразе, уклёкшы, памаліліся. 6 І, разьвітаўшыся адзін із адным, мы ўзыйшлі на караб, а яны зьварнуліся двору.

7 Мы ж, скончыўшы плаўбу, прыбылі з Тыру да Птолемаіды і, паздароваўшы братаў, засталіся адзін дзень ізь імі. 8 А назаўтрае Паўла а мы, бытыя зь ім, вышаўшы, прышлі да Цэсарэі і, увыйшоўшы ў дом Піліпа евангелістага, аднаго ізь сямёх, заставаліся ў яго. 9 У яго былі чатыры дачкі дзявушчыя, пракаючыя.

10 Прымеж тога, як мы заставаліся ў іх шмат дзён, прышоў зь Юдэі якісь прарока, на ймя Агаў; 11 І, увыйшоўшы да нас, узяў пояс Паўла і, звязаўшы сабе рукі й ногі, сказаў: „Гэтак кажа Дух Сьвяты: мужа, чый гэты пояс, гэтак звязуюць у Ерузаліме Жыды і выдадуць у рукі паган”. 12 Як жа мы пачулі гэта, то й мы й тамашнія прасілі, каб ён ня йшоў да Ерузаліму. 13 Але Паўла адказаў: „Што вы робіце, плачучы а нэмарасьцячы сэрца мае? бо я гатоў ня толькі быць звязаным, але таксама памерці ў Ерузаліме за імя Спадара Ісуса”. 14 Ня здолеўшы ўмовіць яго, мы змоўклі, кажучы: „Станься воля Спадарава!”

15 Просьле гэтых дзён, прыгатаваўшыся, пайшлі мы да Ерузаліму. 16 І з вучанікаў з Цэсарэі йшлі з намі, вядучы якогась Мнасона, Кіпраніна, даўнейшага вучаніка, у каторага мы былі б на гасподзе.

17 А, як мы прыбылі да Ерузаліму, браты рада прынялі нас. 18 А назаўтрае Паўла прышоў з намі да Якава, і ўсі старшыя прышлі туды. 19 І, паздароваўшы іх, ён паведаў з парадку ўсе, што Бог учыніў службаю ягонай. 20 Яны ж, пачуўшы, славлілі Бога і казалі яму: „Бачыш, браце, колькі тысячаў ёсьць із Жыдоў, што ўверылі, і ўсі рупатлівыя праз Закон. 21 Але празь цябе маюць ведамку, што ты вучыш усіх Жыдоў, што памеж народаў, адступніцтва ад Масея, кажучы, што яны ня маюць абразаць дзеці свае ані

заховаваць абычаі. 22 Дык што ж? Множасьць канечне зьбярэцца, бо пачуюць, што ты прышоў. 23 Зрабі ж, што мы скажам тэ: ёсьць у нас чатыры чалавекі, што маюць на сабе абятніцы. 24 Вазьмі іх, і ачысьціся зь імі, і заплаці выдаткі за іх, каб яны агалілі галавы свае, — і даведаюцца ўсі, што няма нічога праўдзівага з чутага імі празь цябе, але што й сам ты жывеш заховуючы Закон. 25 А ўзглядам тых, што ўверылі з паган, то мы пісалі, паставіўшы, каб яны ўздэргаваліся ад абраканага балваном, ад крыві, ад задушанага і ад бязульства”.

26 Тады Паўла, узяўшы тых мужоў, назаўтрае ачысьціўшыся, увыйшоў зь імі ў сьвятыню, асьвятчаючы, што дні ачышчэньня скончаны і абрэчаны аброк за кжнага зь іх.

27 Як жа сем дзён канчаліся, Жыды з Азі, абачыўшы яго ў сьвятыні, узрушылі ўсю гурбу і наклалі рукі на яго, 28 Крычачы: „Мужы ізраельскія, памажыце! гэты чалавек усіх усюдых вуча супроці люду а Закону а месца гэтага, а нават прывёў Грэкаў у сьвятыню і збудзеніў сьвятое месца”. 29 Бо перад тым яны бачылі зь ім у месцы Трахіма Ефэсяніна й думалі, што Паўла быў увёўшы яго ў сьвятыню.

30 І ўсе места ўзрушылася, і зьбегліся людзі; і, скапіўшы Паўлу, пацягнулі яго вон ізь сьвятыні, і якга замкнёны былі дзьверы. 31 Як жа яны хацелі забіць яго, ведамка прышла да тысячніка аддзелу, што ўвесь Ерузалім узрушыўся. 32 Ён, зараз узяўшы жаўнераў а сотнікаў, пабег на іх. Яны ж, абачыўшы тысячніка а жаўнераў, перасталі біць Паўлу. 33 Тады тысячнік, прышоўшы, узяў яго й казаў закаваць двума ланцугамі, і пытаўся, хто ён і што зрабіў.

34 У гурбе ж крычэлі адныя адно, другія другое. Ён жа, ня могучы з прычыны сумятні даведацца нічога пэўнага, расказаў весці яго да го-

раду. 35 Як жа ён быў на ўсходках, жаўнерам давялося несці яго з прычыны ўсіства гурбы, 36 Бо множасьць людю йшла за ім, крычачы: „Вон яго!”

37 Ля ўходу ў горад Паўла сказаў тысячніку: „Ці можна імне сказаць тэ штось?” А гэты сказаў: „Ты знаеш пагрэчку? 38 Дык ці ня ты тый Егіпцянін, што надоечы ўзьняў бунт і вывеў на пустыню чатыры тысячы чалавекаў, гэных разбойнікаў (Сыкоран)”. 39 Паўла ж сказаў: „Я Жыд, Тарсянін, грамадзянін не апошняга места кіліцкага; дык, калі ласка, дазволь імне прамовіць да людю”. 40 Як жа тый дазволіў, Паўла, стоячы на ўсходках, кінуў рукою людю і, як сталася вялікая цішыня, прамовіў да іх гэбрэйскай моваю, кажучы:

22 „Мужы браты й айцове, паслухайце цяпер мае аправеньне перад вамі”. 2 Пачуўшы, што ён загукіў да іх гэбрэйскай моваю, яны яшчэ балей сьціклі. А ён сказаў: 3 „Я Жыд, радзіўся ў Тарсе Кіліцкім, а ўзгадаваны ў гэтым месцы ля ног Гамаліеля, дакладна наўчаны Права айцоў, будучы рупатлівы дзея Бога, як вы ўсі сядні; 4 Каторы перасьледаваў гэтую Дарогу аж да сьмерці, вяжучы а дастаўляючы да вязьніцы мужчынаў і жанкі, 5 Як пасьветча празь мяне найвышшы сьвятар а ўсі старцы, ад каторых і лісты адзяржаўшы да братоў, што жывуць у Дамашку, я падарожжаваў, каб тамашніх прывесці ў зьлезях да Ерузаліму, каб былі пакараны. 6 І сталася, як я падарожжаваў і бліжыўся да Дамашку, што каля паўдня разам агарнула мяне вялікая сьвятліна зь неба. 7 І я паў на зямлю, і чуў голас, што казаў імне: „Саўле! Саўле! чаму ты перасьледуеш Мяне?” 8 А я адказаў: „Хто Ты, Спадару?” І сказаў імне: „Я Ісус Назарэцкі, Каторага ты перасьледуеш”. 9 Тыя ж, што былі з

імною, запраўды бачылі сьвятліну, але ня чулі голасу таго, што казаў імне. 10 І я сказаў: „Спадару, што я маю рабіць?” І Спадар сказаў імне: „Устань і йдзі да Дамашку, і там скажучь тэ ўсе, што прызначана табе рабіць”. 11 А як я спабыў відзеньне ад славы сьвятліні тэ, то былыя з імною за руку прывялі мяне да Дамашку. 12 І ведамны Ананя, муж набожны подле Права, маючы сьветчаньне ад усіх Жыдоў, што жыхарылі там, 13 Прышоў да мяне і, стаўшы, сказаў імне:

„Саўле браце, глянь!” І я тэ ж гадзіны празерыў і абачыў яго. 14 Ён жа сказаў: „Бог айцоў нашых наканаваў цябе пазнаць волю Ягожую, і бачыць Справядлівага, і чуць голас із вуснаў Ягоных; 15 Бо ты будзеш сьветкаю Яму ў усіх людзёў праз тое, што ты бачыў а чуў. 16 Дык чаму адвалакаеш? Устань, і ахрысьціся, і абмый грахі свае, гукуючы імя Ягонае”. 17 І сталася, як я зьвярнуўся да Ерузаліму і маліўся ў сьвятыні, што я быў у захапленьню, 18 І абачыў Яго, імне кажучага: „Сьпяшайся й выйдзі ўборзьдзе зь Ерузаліму, бо тут ня прыймуць твайго сьветчаньня празь Мяне”. 19 Я ж сказаў: „Спадару, яны ведаюць, што я садзіў у вязьніцу і біў па бажніцах тых, што вераць у Цябе; 20 І як лілася кроў Сьцепанана, сьветкі Твайго, я таксама там стаяў, і згаджаўся, і сьцярог адзецьці тых, што забівалі яго”. 21 І Ён сказаў імне: „Ідзі, Я пашлю цябе далёка да народаў”.

22 Дагэтуль слухалі яго, а па гэтым слове ўзьнялі крык, кажучы: „Вон ізь зямлі такога! ён ня мае жыць”.

23 Як жа яны верашчэлі, і шукалі адзецьцям сваім, і кідалі пашы у паветра, 24 Тысячнік расказаў ім сьці яго да гораду, кажучы, што сьцёбаньням мае быць выпытаным.

каб даведацца, зь якое прычыны яны так крычэлі на яго.

25 Яле, як звязалі яго рэменьмі, Паўла сказаў сотніку, што стаяў тут: „Ціж дазволена вам сьцёбаць Рымляніна, ды не засуджанага?“ 26 Пачуўшы гэта, сотнік дабліжыўся да тысячніка і здаў лічбу, кажучы: „Глянь, што ты робіш? гэты ж чалавек Рымлянін“. 27 Тады тысячнік, дабліжыўшыся да яго, сказаў: „Скажы імне, ты Рымлянін?“ Ён сказаў: „Але“. 28 І адказаў тысячнік: „Я за вялікую суму прыдбаў гэта грамадзянства“. А Паўла сказаў: „А я й нарадзіўся таковы“. 29 Тады зараз адступілі ад яго тыя, што хацелі выпытаваць яго. А тысячнік, даведаўшыся, што ён быў Рымлянін, спалохаўся, што звязаў яго.

30 Назаўтрае ж, хочучы даведацца пэўна, у чым яго вінавалі Жыды, вывальніў яго, і расказаў зыйсьціся найвышшым сьвятаром а ўсяму сынэдрыёну, і, вывеўшы Паўлу, паставіў яго перад імі.

23 Тады Паўла, уцёміўшыся ў сынэдрыён, сказаў: „Мужы браты, я з усім добрым сумленьнем жыў перад Богам дагэтуль“. 2 Найвышшы ж сьвятар Ананя расказаў тым, што стаялі ля яго, біць яго па вуснах. 3 Тады Паўла сказаў яму: „Бог вытне цябе, пабеленая сыцяна; ты ж сядзіш, судзячы мяне з права, і напярэк праву расказуеш мяне біць“.

4 Прытомныя ж казалі: „На найвышшага сьвятара Божага вернеш?“ 5 І сказаў Паўла: „Я ня ведаў, браты, што ён найвышшы сьвятар; бо напісана: „Ня гўкай ліха на дзяржаўцу люду свайго““.

6 Паўла ж, ведаючы, што адна часць была садукееў, а другая фарысэяў, загўкаў у сынэдрыёне: „Мужы браты, я фарысэй, сын фарысэяў, мяне судзяць за спадзеву а ўскрысьеньне мертвых!“ 7 Як жа ён

сказаў гэта, паўстала нязгода памеж фарысэяў і садукееў, і збор падзяліўся; 8 Бо садукееі кажуць, што няма ўскрысьеньня, ані ангіла, ані духа; а фарысэі вызнаюць абое. 9 І быў вялікі вераск, і кніжнікі фарысэйскае часьці, стаўшы, сьперачаліся, кажучы: „Мы не знаходзім ліха ў гэтым чалавеку. Калі дух гўкаў яму альбо ангіл, не ваюйма з Богам“. 10 Як жа вялікая сумятня паўстала, тысячнік, баючыся, каб яны не разарвалі Паўлы, расказаў жаўнерам зыйсьці ўзяць яго з пасьрод іх і прывесці да гораду.

11 Наступное ж ночы Спадар стаў ля яго й сказаў: „Асьмелся, бо як ты сьветчыў прась Мяне ў Ерузаліме, так маеш сьветчыць і ў Рыме“.

12 А як разаднела, Жыды змовіліся, паставіўшы пад праклёнам, кажучы, што ня будуць есьці ані піць, пакуль не заб'юць Паўлы. 13 Было ж балей за сорок, што задзіночыліся гэтай змоваю. 14 І пайшлі яны да найвышшых сьвятароў а старпоў, кажучы: „Мы прысягнулі праклёнам нічога не паспытацца, пакуль не заб'ем Паўлы. 15 Дык вы цяпер асьветча тысячніку і сынэдрыёну, каб ён вывеў яго да вас, быццам хочаце дакладней разгледзіць справу ягоную; мы ж, уперад чымся ён дабліжыцца, гатовы забіць яго“.

16 Але сын сястры Паўлавае, пачуўшы праз змову, прышоў, і ўвайшоў да гораду, і наказаў Паўлу. 17 Паўла ж, пагукнуўшы аднаго із сотнікаў, сказаў: „Вазьмі гэтага маладзёна да тысячніка, бо ён мае штось наказаць яму“. 18 Дык ён, узяўшы яго, прывёў да тысячніка й кажа: „Вязень Паўла пагукнуў мяне і прасіў завесці да цябе гэтага маладзёна, каторы мае штось сказаць табе“.

19 Тысячнік жа, узяўшы яго за руку і адышоўшы на бок, папытаўся: „Што ты хочаш сказаць імне?“ 20 Тады ён сказаў: „Жыды змовілі-

ся прасіць цябе, каб ты вывеў Паўлу заўтра да сынэдрыёну, быццам дакладней выпытаць празь яго; 21 Але ты ня дайся ўмовіць ім, бо зь іх цікуюць на яго больш за сорок чалавекаў, каторыя паставілі пад праклёнам ня есці ані піць, пакуль не заб'юць яго; і цяпер гатовы, чакаючы твае загады". 22 Тады тысячнік адпусціў маладзёна, расказаўшы яму: „Нікому не кажы, што ты паведаў імне гэта”.

23 І, пагукнуўшы двух сотнікаў, сказаў: „На тройцю гадзіну ночы прыгатуйце дзвесьце жаўнераў, семдзясят коньнікаў і дзвесьце дзіднікаў, ісьці аж да Цэсарэі. 24 І жыўёла хай будзе прыгатавана, каб, пасадыць Паўлу на іх і прывесці бяспечна да Хвэлікса, вайводы”.

25 Напісаў і ліст гэткае хормы: 26 „Кляўд Ліс Найпачэсьліўшаму Вайводзе Хвэліксу — здарованьне. 27 Мужа гэтага Жыды, няўшы, зараз маніліся забіць; я насцьпеў із жаўнерамі і выпратаваў з рук іхных, даведаўшыся, што ён Рымлянін. 28 І, зычачы даведацца, у чым вінавалі яго, прывёў яго да сынэдрыёну іхнага, 29 І знайшоў, што яго вінуюць у нейкіх пытаннях права іхнага, але няма ў ім ніякае віны, гожае сьмерці альбо зьлезеў. 30 Адзяржаўшы ж ведамку праз змову на сьмерць на гэтага чалавека, я без адвалокі паслаў яго да цябе, расказаўшы й жалабнікам гўкаць перад табою, што ё супроці яго. Заставайся здароў!”

31 Дык жаўнеры, за расказаньням ім, узялі Паўлу й прывялі яго ночы да Антыпатрыды. 32 А назаўтрае, пакінуўшы коньнікаў ісьці зь ім, зьварнуліся да гораду. 33 А тыя, прышоўшы да Цэсарэі і аддаўшы ліст вайводзе, паставілі Паўлу таксама яму.

34 Прачытаўшы ліст, папытаўся, зь якое краіны ён быў, і даведаўшыся, што зь Кілікі, сказаў: 35 „Я

выслушаю цябе, як пазоўнікі твае таксама стануць. І раскажаў яго сьцерагчы ў доме Гірадавым.

24 За пяць жа дзён прышоў найвышшы сьвятар Ананя із старцамі а зь якімсь прамоўцам Тэртулям, каторыя паведамлілі вайводу праз Паўлу. 2 Як яго пагуклі, Тэртуль пачаў вінаваць кажучы: „Шмат супакою адержуем перазь цябе, і палепшаньні прыходзяць гэтаму народу ад твае абачлівасьці, — 3 Мы ў вусім і ўсюдых сардэчна прыймаем гэта, найдабрачэсьліўшы Хвэліксе, зь усёй падзякаю. 4 Але каб лішне доўга не задэржаваць цябе, калі ласка, выслухай нас коратка із свае бачнасьці. 5 Бо, знайшоўшы, што гэты чалавек — болька, і падвучае да бунту ўсіх Жыдоў па сьвеце, і кіраўнік сэкты назарэцкае, 6 Каторы важыўся нават збудзеці сьвятыню, мы яго нялі і судзілі подле права свайго; 7 Але тысячнік Ліс, прышоўшы, зь вялікім усilstвам адабраў яго з рук нашых, 8 Расказаўшы пазоўнікам прыйсьці да цябе. Ты можаш сам, выпытаўшы, даведацца напэўна, у чым мы яго вінуем”. 9 І Жыды таксама прылучыліся да жалабы, пацьвердзіўшы, што гэта было так.

10 Але Паўла, як вайвода кіўнуў яму гўкаць, адказаў: „Ведаючы, што даўгія гады ты быў судзьдзёю народу гэтага, я тым свабодней хачу бараніцца ў сваёй справе. 11 І ты можаш балеі даведацца, што адгэнуль, як я прышоў на паклон да Ерузаліму, няма больш за дванаццаць дзён. 12 І не засьпелі яны мяне, каб я сьперачаўся зь кім, і ня збіраў я гурбы ані ў бажніцах, ані ў месце; 13 І ня могуць давесці таго, у чым цяпер вінуюць мяне. 14 Але ў тым прызнаюся табе, што ў тэй Дарозе, каторую яны завуць сэктай, я служу Богу айцоў сваіх, верачы ўсяму подле Закону і ўсяму ў пра- роках запісанаму, 15 Маючы надзею

ў Богу, што будзе ўскрысеньне справядлівых і несправядлівых, чаго й самы яны чакаюць. 16 Затым я таксама руплюся мець у вусім сумленьне беззаганнае перад Богам і людзьмі. 17 Па шмат гадох я прыбыў, прыносячы ўбожыну народу свайму й аброкі. 18 Тады знайшлі мяне ачышчанага ў сьвятыні, ня з гурбаю ані замятнёю; але некаторыя Жыды з Азі, 19 Каторыя мелі б стаць перад табою і абвінаваць, калі маюць штось супроці мяне. 20 Альбо няхай яны самы скажуць, што за бяспраўе знайшлі ў імне, як я стаяў перад сынэдрэёнам, 21 Хіба што да слова, каторае я гукнуў, стоячы памеж іх: „Я суджаны сядні вамі за ўскрысеньне зь мёртвых”. 22 І, выслухаўшы гэта, Хвэлікс адклаў ім, кажучы: „Каб праз гэту Дарогу дакладней даведацца, рассуджу вашу справу, як тысячнік Ліс прыедзе”.

23 І расказаў сотніку сьперагчы яго, і палягчыць яму, і не бараніць нікому із сваіх ягоных слугаваць яму і давацца да яго.

24 За колькі дзён Хвэлікс, прыбыўшы з Друзілаю, жонкаю сваёй, каторая была Жыдзіца, паслаў па Паўлу і слухаў яго што да веры ў Хрыста. 25 І як ён разважаў праз справядлівасьць а ўздэжжлівасьць а будучы суд, Хвэлікс, зьякаўшыся, адказаў: „Цяпер ідзі, у дагодным часе пашлю па цябе”. 26 У тым самым часе ён спадзяваўся, што Паўла дасьць яму грошы; затым пасылаў па яго часьцей і гутарыў зь ім. 27 Як мінулі два гады, наступнікам Хвэліксавым стаў Порц Фэст. Хочучы дагадзіць Жыдом, Хвэлікс пакінуў Паўлу ў вязьніцы.

25 Дык Фэст, прыбыўшы да павету, за тры дні выправіўся з Цэсарэі да Ерузаліму. 2 Тады найвышшыя сьвятары а галоўныя із Жыдоў паведамлілі яго супроці Паўлы і малёгалі яго, 3 Зрабіць ласку —

даставіць яго да Ерузаліму, цікуючы, каб забіць яго ў дарозе.

4 Але Фэст адказаў, што Паўла ў Цэсарэі пад вартаю, і што ён сам уборзьдзе прыедзе туды. 5 „Дык няхай, кажа ён, асобы з улады памеж вас ідуць із імною і, калі што ёсьць у гэтым чалавеку, вінуюць яго”.

6 І, пабыўшы памеж іх не балей як восьмі альбо дзесяць дзён, зьварнуўся да Цэсарэі; і наступнаго дня, сеўшы на судовым сьдаве, расказаў прывесьці Паўлу. 7 І, як ён стаў, Жыды, што прышлі зь Ерузаліму, воступіцаю выказавалі шмат цяжкіх жалабаў, каторых не маглі давесці.

8 Паўла ж на аправеньне свае сказаў: „Ані супроці Права жыдоўскага, ані супроці сьвятыні, ані супроці цэсара я ні ў чым не ізграшыў”.

9 Але Фэст, зыгчы ўбіцца Жыдом у ласку, адказуючы Паўлу, сказаў: „Ці зычыш узыйсьці да Ерузаліму, каб я там судзіў цябе што да гэтага?” 10 Паўла ж сказаў: „Я стаю перад судам цэсаравым, ідзе імне належа быць суджаным. Жыдом я нічога благога не зрабіў, як ты таксама добра ведаеш; 11 Бо калі запраўды мая няпраўда і зрабіў я што-колечы гожае сьмерці, то не адмаўляюся памерці; а калі нічога таго няма, у чым гэтыя вінуюць мяне, то ніхто ня можа выдаць мяне ім; адзываюся да цэсара”.

12 Тады Фэст, пагутарыўшы з радаю, адказаў: „Ты адазваўся да цэсара, да цэсара й пойдзеш”.

13 Як мінула колькі дзён, кароль Агрыпа а Верніка прыбылі да Цэсарэі паздароваць Фэста. 14 І, як яны правялі там шмат дзён, Фэст выклаў перад каралём справу Паўлаву, кажучы: „Тут ё нейкі вязень, пакінены Хвэліksam, 15 Праз каторага, як я быў у Ерузаліме, паведамлілі найвышшыя сьвятары а старцы жыдоўскія, вымагаючы засуджэньня яго. 16 Я адказаў ім, што няма

абычаю ў Рымлян выдаваць чалавека, перш чымся абжалаваны будзе мець жалабнікаў аблічна і адзяржыць магчымасць абароны ад абвінавачвання. 17 Як жа яны прышлі сюды, то, без адвалокі, назаўтрае я сеў на судовае седава і расказаў прывесці таго чалавека. 18 Жалабнікі, стоячы тут, праз нішто такое не вінавалі, праз што я дапушчаў; 19 Але яны мелі некаторыя сьпярэчкі зь ім празь іх веру і празь якогась Ісуса памерлага, праз каторага Паўла цьвердзіў, што Ён жывы. 20 І, як я сам быў у клопаце што да гэтае справы, я сказаў: ці ня хоча ён ісьці да Ерузаліму і там быць суджаны што да гэтага? 21 Але як Паўла адазваўся, быць пакіненым на рассудак Аўгустаў, я расказаў дзяржаць яго, пакуль пашлю яго да цэсара".

22 Агрыпа ж сказаў Фэсту: „Я сам таксама хацеў бы паслухаць гэтага чалавека". „Заўтра, сказаў тый, ты пачуеш яго".

23 Дык назаўтрае Агрыпа а Верніка прышлі зь вялікай пазорнасьцю і ўвайшлі ў судовую гасподу з тысячнікамі а з начальнікамі места, і Фэст даў расказаньне прывесці Паўлу. 24 І сказаў Фэст: „Каролю Агрыпа а ўсі прытомныя з намі мужы, вы бачыце гэтага, супроці каторага ўся множасьць Жыдоў зьвярнулася да мяне з просьбаю ў Ерузаліме й тут, крычачы, што ён ня мае балей жыць. 25 Але я даведаўся, што ён не зрабіў нічога гожага сьмерці, і ён сам адазваўся да Аўгуста, дык я пастававіў паслаць яго. 26 Я ня маю нічога пэўнага напісаць свайму гаспадару; затым прывёў яго перад вас і асабліва перад цябе, каролю Агрыпа, каб, па разглядзе, было імне што напісаць; 27 Бо імне здаецца, што неразважна, пасылаючы вязьня, ня выявіць жалабаў на яго".

26 І Агрыпа сказаў Паўлу: „Дазволена тэ гўкаць за сябе".

Тады Паўла, выцягнуўшы руку сваю, адказаў на сваю абарону: 2 „Каролю Агрыпа, маю за шчасьце, што сядні магу бараніцца перад табою што да ўсяго, у чым мяне вінуюць Жыды, 3 Асабліва затым, што ты ведамец усіх звычаёў а справаў сярод Жыдоў. Затым прапуцябе выслухаць мяне цяропліва. 4 Парадак жыцьця майго, каторае спачатку я праводзіў сярод народу свайго ў Ерузаліме, ад маладосьці ведамны ўсім Жыдом; 5 Яны здаўна ведаюць празь мяне, калі захочуць сьветчыць, што я жыў фарысэям, подле найстродшае сэкты ў нашай веры. 6 І цяпер я стаю перад судам за спадзеву абятніцы, данае Богам айцом нашым, 7 Каторай ужыцьцяўленьне спадзяюцца абачыць нашы двананцаць плямёнаў, шчыра служачы Богу дзень і ноч. Вось за гэтую спадзеву, каролю Агрыпа, вінуюць мяне Жыды. 8 Чаму вы ўважаеце за непраўдападобнае ў вашых ачох, што Бог ускрышае мертвых? 9 Праўда, і я думаў, што маю шмат дзеяць супроці імені Ісуса Назарэцкага. 10 Гэта я й рабіў у Ерузаліме: адзяржаўшы ўладу ад найвышшых сьвятароў, я шмат сьвятых замыкаў у вязьніцы і, як забівалі іх, я даваў свой голас. 11 І па ўсіх бажніцах я шмат разоў мучыў іх і сіліў блявузгаць; і, у надзвычайнай на іх злосьці, перасьледаваў нават і ў навагонных местах. 12 Дзеля гэтага йдуць да Дамашку з уладаю а паручэньням ад найвышшых сьвятароў, 13 Серадня на дарозе я абачыў, каролю, зь неба сьвятліню, ясьнейшую за зьзяньне сонечнае, каторая засьвяціла навокал мяне й тых, што йшлі з імною. 14 І, як усі мы палі на зямлю, я пачуў голас, што казаў імне гэбрэйскай моваю: „Саўле, Саўле, чаму перасьлядуеш ты Мяне? цяжка табе йсьці супроці восьцяў".

15 А я сказаў: „Хто ты Спадару?“ А Спадар сказаў: „Я Ісус, Каторага ты перасьлядуеш. 16 Але ўстань і стань на ногі свае, бо Я на тое зьвіўся табе, каб прызначыць цябе за слугу а сьветку таго, што ты бачыў і што Я аб'яўлю табе, 17 Выбаўляючы цябе зь людзям гэтага і з народаў, да каторых пасылаю цябе, 18 Адчыніць вочы ім, каб яны абярнуліся ад цемні да сьвятліні і ад улады шайтана да Бога, каб вераю ў Мяне адзяржалі дараваньне грахоў і дзель із пасьвячанымі“. 19 Затым, каролю Агрыпа, я ня быў непаслужмены гэтай нябёснай відзени; 20 Але сьпярша жыхарам Дамашку а таксама Ерузаліму, адлі ўсяму краю Юдэйскаму а народам абяшчаў, каб каяліся й навярнуліся да Бога, робячы ўчынкi гожыя каяты. 21 За гэта Жыды, няўшы мяне ў сьвятыні, спрабавалі забіць мяне. 22 Але, адзяржаўшы помач ад Бога, яшчэ дагэтуль стаю, сьветчаю малым і вялікім, ня кажучы нічога іншага, як тое, што мела стацца, казанае прарокамі а Масеям, 23 Што меў Хрыстос цяпець і, першы ўскрэшшы зь мёртвых, абясыціць сьвятліню людзям і народам“. 24 І, як ён адказаў на абарону сваю ад усяго, Фэст кажа вялікім голасам: „Шалееш ты, Паўле! шмат навукі да шалу прыводае цябе“. 25 Але Паўла сказаў: „Я не шалёны, найпачэсьліўшы Фэсьце, але выказую словы праўды а здаровага розуму; 26 Бо ведае праз гэта кароль, перад каторым свабодна гўкаю; бо я пераконаўшыся, што ад яго нічога з гэтага не схавана, бо ня ў куце гэта дзеялася. 27 Ці верыш ты, каролю Агрыпа, прарокам? ведаю, што верыш“.

28 Тады Агрыпа сказаў Паўлу: „За малым ты не пераканаў мяне стаць хрысьціянінам“. 29 А Паўла сказаў: „Маліў бы я Бога, каб ці мала, ці шмат, не адно ты, але ўсі,

што служаюць мяне сядні, сталі такімі, як Я, з выняткам гэтых залежаў“.

30 І ўстаў кароль, і вайвода, і Верніка, і тыя, што сядзелі зь імі; 31 І, адышоўшы, яны гўкалі мяжсобку, кажучы: „Гэты чалавек нічога гожага сьмерці альбо зьлезав не зрабіў“. І сказаў Агрыпа Фэсту: „Гэты чалавек мог бы быць звольнены, калі б ён не адазваўся да цэсара“.

27 Як пастаноўлена было плысьці нам да Італі, перадалі Паўлу й некаторых іншых вязьняў сотніку палку Аўгуставага, наймя Юль. 2 Тады, узышоўшы на караб адраміцкі, каб плысьці ля местаў аскіх, мы паплылі. 3 Намі быў Арыстарх Македонянін із Салуня. 3 Назаўтрае прыбылі да Сыдону. Юль жа абходзіўся з Паўлам добра і дазваляў яму хадзіць да прыяцеляў, каб апекаваліся ім.

4 І, выплыўшы стуль, плылі ля Кіпры, бо вятры былі праціўныя. 5 І, пераплыўшы мора супроці Кілікіі а Памфіліі, прыбылі да Міры Ліцкае. 6 Там сотнік знайшоў караб аляксандрыскі, што плыў да Італі, і пасадзіў нас на яго. 7 І памалу плывучы шмат дзён, і ледзь даплыўшы супроці Кніда — вятры ня прыялі нам — мы даплылі аж да Крыту ля Сальмона. 8 І, плывучы зь цяжкасьцяй міма яго, прыбылі на адно месца, званае Добрая Прыстань, ад каторае было блізка места Лясэя.

9 І мінула шмат часу, і плаўба была ўжо небясьпечная, бо й пост ужо мінуў, дык Паўла радзіў, 10 Кажучы ім: „Мужы, я бачу, што плаўба будзе із шкодаю а зь вялікаю стратаю ня толькі накладу а караблю, але таксама нашаму жыцьцю“. 11 Сотнік, адылі, валеі верыў штырніку а собсьніку карабля, чымся сказанаму Паўлам. 12 А як Прыстань ня была прытарнавана да зімаваньня, бальшыня радзіла плысьці

стуль, каб, калі магчыма, як-колечы дасягчы Фэніку Крыцкага, ськіраванага на паўночны ўсход і паўднёвы ўсход, і перазімаваць.

13 А як лагодна павяў паўднёвы вецер, думалі, што дасяглі мэты, паднялі калатоўку й паплылі ўздоўж Крыгу, блізка берагу. 14 Але неўзабаве ўдырыў у яго гураган, званы зўроклідон. 15 І як караб схпіла, ён ня мог працівіцца ветру, і мы аддаліся яму й панесліся. 16 І, набегшы зь ветрам на абточак, званы Кляўда, мы ледзь маглі кіраваць, каб удзяржаць лодку; 17 Сьцягнуўшы яе, ужывалі сяродкаў абвязаваць караб; тады, баючыся, каб не набегчы на Сырт, спусьцілі ветразі і гэтак насіліся.

18 І, як бура нас кідала, назаўтрае выкідалі наклад. 19 А пазаўтра сваімі рукамі выкідалі карабельныя снасыці. 20 Ані сонца, ані зоры не паказаваліся шмат дзён, і немалая бура напірала на нас; наапошку ўся надзея ратунку шчэзла.

21 І як доўга ўздэргаваліся ад ежы, тады Паўла, стаўшы пасярод іх, сказаў: „Мужы, надабе было паслухаць мяне і не адплываць ад Крыгу, і ня мелі б гэтае шкоды ані страты. 22 А цяпер раджу вам асьмеліцца, бо ня будзе страты жыцця каго-колечы з вас, адно карабля: 23 Бо стаў ля мяне гэтае ночы Ангел Бога, Чый я і Катораму служу, кажучы: 24 „Ня бойся, Паўле, ты маеш стаць перад цэсарам, і вось, Бог падараваў цябе ўсімі тымі, што пlying і з табою“. 25 Затым, мужы, асьмеліцеся, бо я веру Богу, што будзе так, як імне сказана. 26 Але мы маем наткнуцца на нейкі абток“.

27 І як мінула чатырнаццатая ноч, як мы былі ношаны па Адры, каля поўначы, плаўбіты дапушчалі, што бліжацца да яко-колечы зямлі. 28 І, памераўшы глыбіню, знайшлі дваццаць сажняў; а крыху далей, ізноў памераўшы, знайшлі пятна-

ццаць сажняў. 29 Баючыся, каб ня лўчыць на скальныя месцы, кінулі із штырна чатыры калатоўкі і нецярпліва чакалі дня.

30 Як жа плаўбіты, манючыся ўцячы з карабля, спусьцілі на мора лодку пад прыклепам, быццам хочучь кінуць калатоўкі зь пераду, 31 Паўла сказаў сотніку а жаўнерам: „Калі гэтыя не застануцца на караблю, вы ня можаце ўратавацца“. 32 Тады жаўнеры адцялі паварозы лодкі, і яна апала.

33 І на доніцы Паўла ўмаўляў іх ізьесьці, кажучы: „Сядні чатырнаццаты дзень, як вы, у спадзяваньню, застацеся бязь ежы, нічога не паспытаўшыся. 34 Затым прашу вас ізьесьці: гэта паможа ратунку вашаму, бо ані волас із галавы вашае ні ў кога не загіне“. 35 І, сказаўшы гэта, узяў хлеб, і, падзякаваўшы Богу, у прытомнасьці ўсіх разламаў, і пачаў есьці. 36 Тады ўсі, асьмеліўшыся, пачалі есьці. 37 Было ж усіх нас на караблю дзевяць семдзесят шэсьць душ. 38 І, пад'еўшы, палічалі караб, выкідаючы пшонку ў мора.

39 І, як разаднела, зямлі не пазналі, адно ўгледзелі нейкую затоку із спусклястым берагам, да каторае й наважылі, калі магчыма, ськіраваць караб. 40 І, выцягнуўшы калатоўкі, паплылі па мору; у тым самым часе, разьвязаўшы паварозы штырна і падняўшы малую ветразь із ветрам, ськіраваліся да берагу. 41 І як лўчылі на тое месца, ідзе два моры сходзяцца, караб спыніўся на мельстыні. Пярэдні канец карабля, удырыўшыся, стаў нярухома, зад жа ламіўся сілаю хваляў.

42 Жаўнеры зрадзіліся забіць вязняў, каб хто-колечы, выплыўшы, ня ўцёк. 43 Але сотнік, манючыся выратаваць Паўла, забараніў ім гэты замёр і казаў умеючым плаваць кінуцца першым, каб выплысьці на зямлю. 44 Засталыя ж нека-

трыя на дошках, некаторыя на кавалках карабля; і гэтак сталася, што ўсі выратаваліся на зямлю.

28 Выратаваўшыся, даведаліся, што абток завецца Меліта. **2** І барбары выказалі нам немалую дабрыню, бо, расклаўшы цяпло, прынялі ўсіх нас, бо быў дождж а сьцюжа. **3** Як жа Паўла зьбер бярэнца галля і кляў на цяпло, гад, уцякаючы ад гарачыні, прыліп да рукі ягонае. **4** І як барбары абачылі павіслае на руцэ ягонай зьверанё, гукалі адзін аднаму: „Гэты чалавек, пэўне, забіўца, калі ўцекламу з мора справядлівасьць не дазволіла жыць”. **5** Ён, адылі, строс зьверанё ў цяпло, не дазнаўшы ніякае шкоды. **6** Яны ж спадзяваліся, што спохне альбо зьнецікі паваліцца мертвы; але як яны чакалі доўга і бачылі, што нічога надзвычайнага ня сталася яму, зьмянілі свой пагляд і казалі, што ён бог.

7 У суседстве места таго былі землі начальніка абтоку, наймя Публь, каторы прывеціў нас і тры дні вельма прыязліва частаваў. **8** І прыгадзілася, што айцец Публяў ляжаў хворы ў гаручцы а крываўцы. Паўла ўвыйшоў да яго, і памаліўся, і, узлажыўшы рукі свае на яго, уздравіў яго. **9** Як жа гэта сталася, іншыя, што на тым абтоку былі хворыя, прыходзілі і былі ўздараўляны; **10** Каторыя таксама рабілі нам шмат сьці і, як мы адпльвалі, далі нам падаркі на нашы патрэбы.

11 За тры месяцы мы адплылі караблём, што зімаваў на абтоку, александрыскім, гэрбу Дыёскеры. **12** І, прыплыўшы да Сыракуз, заставаліся тры дні; **13** Скуль, наўкола плывучы, прыбылі да Рэгі; і як за дзень адмяніўся вецер на паўднёвы, назаўтрае прыбылі да Путэолі, **14** Ідзе знайшлі братоў, каторыя прасілі нас застацца зь імі дзён сем.

І гэтак мы прыбылі да Рыму. **15** І адгэтуль браты, пачуўшы праз нас,

вышлі нам наўпярэймы аж да Апаве роўнядзі а Трох корчмаў, каторых абачыўшы, Паўла дзякаваў Богу і акрыяў.

16 А як прышлі да Рыму, сотнік даставіў вязьняў вайводцу, а Паўлу дазволена было застацца апроч із жаўнерам, што яго сьцярог.

17 І сталася за тры дні, што ён згукіў галоўных із Жыдоў і, як яны зышліся, казаў ім: „Мужы браты! не зрабіўшы нічога супроці людз альбо звычайу айцоўскіх, я быў выданы як вязень ізь Ерузаліму ў рукі Рымлян. **18** Яны, выпытаўшы мяне, хацелі вывальніць, бо нямаш у мяне ніякае прычыны, гожае сьмерці. **19** Але Жыды перачылі, дык я мусіў адазвацца да цэсара, але не каб вінаваць за што-колечы народ свой. **20** З гэтае прычыны я гукіў вас, каб пабачыцца з вамі і памужаваць із вамі, бо за надзею Ізраеляву спутаны я гэтымі зьлезамі”.

21 Яны ж казалі яму: „Мы лістоў не адзяржалі празь цябе зь Юдэі, ані з прыходзячых братоў нішто не наказаў празь цябе і не сказаў чаго-колечы благога; **22** Але ўважаем за важнае пачуць ад цябе, як ты думаеш; бо ведама нам, што праз гэту гэрэсь усюдых сьперачаюцца”.

23 І, прызначыўшы яму дзень, вельма шмат прышло да яго да гасподы; і ён з раньня да вечара ўрочыста сьветчыў ім праз гаспадарства Божае, пераконуючы іх празь Ісуса з права Масеявага а з прарокаў. **24** І адныя пераканаваліся сказаным ім, а другія ня верылі. **25** І, не згаджаючыся мяжсобку, яны выходзілі, як Паўла сказаў ім адно слова: „Добра казаў Дух Сьвяты Ісаям прарокам айцом нашым, кажучы: **26** Ідзі да людз гэтага і скажы: служам пачуеце, і ніякім падкам не зразумеете; і гледзячы

глядзець будзеце, і ніякім парадкам не абачыце; 27 Бо заплыло тукам сэрца людю гэтага, і ледзь чуюць вушамі сваімі, і зачынлі вочы свае, каб неяк не пабачыць ачыма сваімі, і ня чуць вушамі, і не зразумець сэрцам сваім, і не навярнуцца, каб Я ўздравіў іх'. 28 Дык ведайце, што спасенне Божае паслана народам;

яны й пачуюць". 29 І, як ён сказаў гэта, Жыды адышлі, вельма сьперачаючыся мяжсобку.

30 І заставаўся ён два гады ў сьбскай найманай гасподзе, і прыймаў усіх, што прыходзілі да Яго, 31 Аб'яшчаючы гаспадарства Божае і вучачы праз Спадара Ісуса Хрыста сусім адважна, без пераказаў.

ЛІСТ СЬВ. ПАЎЛЫ АПОСТАЛА ДА РЫМЛЯН

1 Паўла, нявольнік Ісуса Хрыста, пагуканы апостал, апрычаны да дабравесці Божае, 2 Каторую Ён уперад аб'яцаў прарокамі Сваімі ў Пісьмах сьвятых, 3 Праз Сына Свайго, Каторы прышоў падле цела з насення Давідавага, 4 Агалашаны Сынам Божым у сіле, падле Духа сьвятасці, пераз ускрысненне зь мертвых, празь Ісуса Хрыста, Спадара нашага, 5 Пераз Каторага мы адзержалі ласку а апосталства да паслукменства веры памеж усіх народаў дзеля імені Ягонага, 6 Памеж каторых і вы, пагуканыя Ісусам Хрыстом, — 7 Усім, што ў Рыме, умілаваным Божым, пагуканым сьвятым: ласка вам і супакой ад Бога, Айца нашага, і ад Спадара Ісуса Хрыста.

8 Наўперад дзякую Богу свайму перазь Ісуса Хрыста за ўсіх вас, што вера ваша аб'яшчаецца па ўсім сьвеце; 9 Бо сьветка імне Бог, Катораму служу духам сваім у дабравесці Сына Ягонага, што бязупынку мяную вас, 10 Заўсёды просячы ў малітвах сваіх, каб як-колечы й калі-колечы з волі Божае я мог да-сьпешна да вас прысьці. 11 Бо я вельма жадаю бачыць вас, каб даць вам некаторы дар духоўны дзеля ўмацаваньня вашага, 12 Значыцца, каб пацешыцца разам із вамі супольнай вераю вашай і маёй.

13 Не хачу ж, браты, каб вы ня ведалі, што я часта маніўся пры-

быць да вас, (але пераказы меў аж дагэтуль,) каб мець які плод і ў вас, як запраўды і ў іншых народаў.

14 Я даўжбіт Грэкам і барбарам, мудрым і неразумным. 15 Дык, паколькі ад мяне залежа, я гатоў аб'яшчаць дабравесць і вам, каторыя ў Рыме. 16 Бо я не саромлюся дабравесці, бо гэта ё магутнасць Божая да спасення кожнаму верачаму, перш Жыду й Грэку.

17 Бо справядлівасьць Божая аб'яўляецца ў ёй зь веры ў веру, я напісана: „Але справядлівы вераю жыў будзе”.

18 Бо аб'яўляецца гнеў Божы зь неба на кожную бязбожнасьць а несправядлівасьць людзкую, што аддержуе праўду ў несправядлівасьці. 19 Бо што можна ведаць праз Бога, яўна ім, бо Бог аб'явіў ім; 20 Бо нявідомыя Ягонія, вечная сіла Ягоная а Боства, ясна відомыя ад стварэння сьвету пераз разгляданьня стварэнняў, так што няма ім выбачаньня. 21 Бо, пазнаўшы Бога, ня сыцілі Яго як Бога і ня дзякавалі Яму, але сталі марныя ў падумках сваіх, і зацемнена нямудрае сэрца іхнае: 22 Маючы сябе за мудрых, сталі неразумныя, 23 І адмянілі славу нязнішчальнага Бога на абразы падобнасьці сьмяротнага чалавека а птушак а чацьвераногіх а паўзуноў.

24 Затым і выдаў іх Бог у жадае сэрцаў іхных нечысьці, зганьбіць целы свае мяжсобку. 25 Яны адмя-

нілі праўду Божую на ману, і сьцілі, і служылі стварэнню замест Стварыцелю, дабраслаўленаму на векі. Амін.

26 Затым выдаў іх Бог на саромныя жады, ажно жанкі іхныя адмянілі прыроднае ўжываньне на праціўнае прыродзе; 27 Падобна й мужчыны, пакінуўшы прыроднае ўжываньне жонкі, загараліся ў сваёй жадзе адзін да аднаго, мужчына з мужчынам робячы нягожае і адзержуючы самы ў сабе заплату, іхнаму аблуду адказуючую.

28 А як яны не ўважалі за патрэбнае мець Бога ў сваім розуме, дык выдаў іх Бог бязульнаму розуму, рабіць неналежнае. 29 Яны напоўненыя ўсялякай несправядлівасцяй, бязульствам, нягоднасьцяй, прагавітасцяй, злосьцяй, поўныя завідасьці, забіўства, сыярэчкі, хітрыні, благіх абычаёў, удаваньнікі, 30 Абмоўцы, ненавісьнікі Бога, нацэпныя, лыхатыя, хвалькі, вынаходнікі на ліха, непаслукменныя бацьком, 31 Неразважныя, 32 Няверныя, бяз прыродных пачуцьцяў, нязгодлівыя, неміласэрныя. 32 Яны, ведаючы праз справядлівы суд Божы, што гэтак чынячыя гожыя сьмерці, ня толькі робяць гэта, але й захапляюцца тымі, што робяць гэта.

2 Дык невыбачальны ты, о чалавеча, каторы судзіш; бо тым жа судам, якім судзіш іншага, засуджаеш самога сябе, бо, судзячы, чыніш тое самае. 2 А мы ведаем, што суд Божы ё падле праўды на чынячых такіх рэчы.

3 Ці ўважаеш ты, о чалавеча, каторы судзіш чынячых такіх ўчынкі і робіш іх, што ўдзяэш ад суду Бога? 4 Ці ўлегчы маеш багацьце дабрыні Ягонае а выбачнасьць ацяплівосць, ня ведаючы, што дабрыня Божая вядзецца цябе да каяты? 5 Але падле калянасьці свае а някяўтнага сэрца зьбіраеш сам сабе гнеў на дзень гневу а аб'яўленьня

справядлівага суду Богага, 6 Каторы адплаце кожнаму подле ўчынкаў ягоных: 7 Тым, што вытрывалася цяй у добрых учынках шукаюць славы а сьці а нязьнішчальнасьці — жыцьцё вечнае; 8 А звадлівым а непаслукменым праўдзе, але паслукменым несправядлівасьці, гнеў а абурэньне. 9 Атуда а гарота кожнай душы чалавека, што робе ліха, перш Жыду й Грэку; 10 Але слава а чэсьць а супакой кожнаму, што робе дабро, перш Жыду й Грэку! 11 Бо нямаш у Бога прыняўня асобам.

12 Бо хто ізграшыў вонках Закону, вонках Закону й загіне; а хто ізграшыў пад Законом, будзе суджаны подле Закону, — 13 Бо ня тыя, што слухаюць Закон, справядлівы перад Богам, але дзяржачыя Закон будуць аправены; 14 Бо, калі пагане, Закону ня маючыя, дзеюць подле прыроды законнае, яны, ня маючы Закону, самы сабе закон; 15 Каторыя паказуюць, што справа закону напісана ў іх у сэрцах, праз што сьветча сумленьне іхнае а думкі іхныя, то вінуючыя, то праўдзячыя адна адну, — 16 У дзень, калі, подле дабравесьці маё, Бог будзе судзіць таемныя рэчы людзкія перазь Ісуса Хрыста.

17 Вось, ты завешся Жыдам, і здаешся на Закон, і хвалішся Богам, 18 І знаеш волю, і, адрозьнюючы, скупаеш, што найлепшае, навучаны із Закону, 19 І пэўны, што ты павадыр нявісных і сьвятло тым, што ў цямноте, 20 Наўчыцель неразумных, вучыцель бязьлетак, маючы зразу веды а праўды ў Законе. 21 Як жа ты, вучачы іншых, ня вучыш сябе самога? Агалашаючы ня красьці, крадзеш? 22 Кажучы ня чужаложыць, чужаложыш? брыдзячыся балванамі, грабіш сьвятыні? 23 Ты, каторы хвалішся Законом, выступам із Закону зьневажаеш Бога? 24 Бо, „з прычыны вас на імя Бо-

жае блявузгаюць у народаў'', як напісана.

25 Абразаньне карыснае, калі поўніш Закон; а калі ты выступнік із Закону, абразаньне твае стала неабразаньнем. 26 Значыцца, калі неабразаны дзяржыць пастановы Закону, дык ці ня будзе неабразаньне ягонае залічана за абразаньне? 27 І неабразаны падле прыроды, дзяржачы закон, ці не засудзе цябе, узрушыцеля Закону, што маеш літару а абразаньне?

28 Бо ня тый Жыд, што звонку, ані тое абразаньне, што навогнае, на цэле; 29 Але тый Жыд, хто патай, і абразаньне сэрца, у духу, ня літараю, катораму пахвала не ад людзёў, але ад Бога.

3 Дык што за перавага ў Жыда, альбо што за карысьць із абразаньня? 2 Шмат усяляк. Наўперад, што ім былі давераны Пісьмы Божыя. 3 Бо што ж? Калі некаторыя былі няверныя, нявернасьць іхная памярцьвіць вернасьць Божую? 5 Няхай ня станеца! Але няхай будзе Бог праўдзівы, а кажны чалавек манлівы, як напісана: „Каб Ты быў аправены ў словах Сваіх і перамог, як будзеш у судзе Сваім”. 5 А калі наша несправядлівасьць адкрывае справядлівасьць Божую, дык што мы скажам? што Бог несправядлівы, калі выказуе гнеў? (кажу палюдзку). 6 Няхай ня станеца! Бо як Богу судзіць сьвет? 7 Бо калі праўда Божая маёй manoю была ў збытку на славу Яму, чаму ж яшчэ я таксама бываю суджаны, як грэшнік? 8 І ці ня чыньма ліха, каб сталася дабро, як нас крыўдна вінуюць, і як некаторыя несправядліва цьвердзяць, што мы казалі? Справядлівы суд на такіх.

9 Дык што ж? Ці мы лепшыя? Ані не. Бо мы ўперад давалі, што як Жыды, так і Грэкі, усі пад грэхам, 10 Як было напісана: „Няма справядлівага ні воднага, 11 Няма

разумеючага, ніхто ня шукае Бога; 12 Усі адвярнуліся разам, сталі бескарысныя; няма чынячага дабрыню, няма ні воднага. 13 Горла іхнае — адчынены гроб; языкі сваімі ашукуюць; атрута гадава пад вуснамі іхнымі. 14 Рот іхны поўны праклёну а гарчэлі. 15 Ногі іхныя борзды на разьліцьцё крыві; 16 Разьвярненьне а згуба на дарогах іхных; 17 І дарогі супакою яны не пазналі. 18 Няма страху Богага перад ачыма іхнымі”.

19 Вось жа, мы ведаем, што штоколучы Закон кажа, кажа да тых, што пад Законам, каб кажны рот заткнёны быў і ўвесь сьвет апынуўся пад судам Божым, 20 Бо ўчынкамі Закону не аправіцца нікае цела перад Ім, бо Законам пазнаецца грэх.

21 Але цяпер без Закону справядлівасьць Божая зьявілася, пасьветчаная Законам а прарокамі, 22 Справядлівасьць Божая перазь веру ў Ісуса Хрыста, у вусіх і на ўсіх вернікаў; бо нямаш розьніцы, 23 Бо ўсі ізграшылі і спабыты славы Богае, 24 адзержуюць аправеньне дарма, з ласкі Ягонае, адкупленьнем у Хрысту Ісусу, 25 Каторага Бог выдаў на адкупленьне перазь веру ў кроў Ягоную, дзеля паказаньня справядлівасьці Свае ў дараваньні грахоў, уперад учыненых, у часе цярплівосьці Богае, 26 Да паказаньня справядлівасьці Свае ў цяперашнім часе, каб Ён справядлівы быў і праўдзячым таго, хто зь веры Ісусавае.

27 Дык ідзе хвальня? яна вылучана. Якім законам? учынкамі? Не, але законам веры. 28 Бо мы ўважаем, што людзін аправіцца вераю, без учынкаў Закону. 29 Ці Бог Жыдоў толькі? ці не народаў таксама? Але, таксама народаў; 30 Бо запраўды Бог адзін, Каторы праўдзе абразаньне падле веры і неабразаньне не вераю.

31 Дык мы касуем Закон вераю? Няхай ня станеца так! але Закон мацуем.

4 Што, скажам, Абрагам, айцец наш, прыдбаў падле цела? 2 Бо калі Абрагам аправіўся ўчынкамі, ён мае чым хваліцца, але не перад Богам. 3 Бо што кажа Пісьмо? „І паверыў Абрагам Богу, і гэта залічылася яму за справядлівасць”. 4 Таму, хто робе, ня з ласкі залічаецца заплата, але з абавязку; 5 А таму, хто ня робе, але вера ў Таго, хто праўдзе бязбожнага, вера ягонага залічаецца за справядлівасць. 6 Гэтак нават Давід завець шчаслівай людзіну, каторай Бог залічае справядлівасць незалежна ад учынкаў: 7 „Шчаслівыя, чые бяспраўі дараваныя і чые грахі пакрытыя. 8 Шчаслівая людзіна, каторай Спадар не залічыў грэху”.

9 Дык дабраслаўства гэта належа абразанню ці й неабразанню? Мы кажам, што Абрагаму вера залічана за справядлівасць. 10 Дык як гэта было залічана? у ваобразанню ці ў неабразанню? Не ў ваобразанню, але ў неабразанню. 11 І знак абразання ён адзяржаў, як пячаць справядлівасці веры, што была ў неабразанню, так што ён можа быць айцом усіх вернікаў у неабразанню, каб і ім залічалася справядлівасць, 12 І айцом абразання тых, што ня толькі з абразання, але таксама каторыя ходзяць сыядамі веры айца нашага Абрагама, што была перад абразанням.

13 Бо не Законам дана Абрагаму або насенню ягонаму быць спадкаемцам сьвету, але справядлівасцяй веры. 14 Бо калі тыя, што із Закону, спадкаемцы, дык змарнава на вера, і абятніца ня дзее; 15 Бо Закон дзее гнеў, і йдзе няма Закону, няма й выступу.

16 Дык із веры ё, каб магло быць падле ласкі, каб абятніца была пэўная ўсяму насенню, ня толькі тым,

што із Закону, але й тым, што з веры Абрагамовае, каторы айцец усіх нас, 17 (Як напісана: „Я прызначыў цябе за айца шмат народаў”) перад Богам, Катораму ён паверыў, Каторы ажыўляе мертвых і завець няіснуючае, як існуючае. 18 Каторы звыш надзеі веры ў надзею, што будзе айцом шмат народаў, падле сказаўнага: „Так будзе насенне твае”. 19 І, ня будучы млявым у веры, ён не зважаў на собскае цела свае, што, будучы стагодняе, ужо памярцвела, ані на памярцвенне ўлоння Сорынага; 20 Ён сумляўся ў вабятніцы Божай нявераю, але пасліўся вераю, даўшы хвалу Богу, 21 І будучы супоўна пераканаўшыся, што што-коледы ён абяцаў, можа й зрабіць. 22 І затым гэта было залічана яму за справядлівасць”.

23 Вось жа, гэта ж было напісана не празь яго аднаго, што яму залічана будзе, 24 Але й нам, тым будзе залічана, што вераць у Таго, Каторы ўскрысіў Ісуса, Спадара нашага, зь мертвых, 25 Каторы выданы за грахі нашы і быў ускрэшаны дзеля аправеньня нашага.

5 Дык, аправіўшыся вераю, мы маем мір із Богам пераз Спадара нашага Ісуса Хрыста, 2 Пераз Каторага вераю й адзяржалі мы прыступ да тае ласкі, у каторай стаім і хвалімся надзею славы Божае.

3 І не адно ёю, але хвалімся й атугаю, ведаючы, што атуга вытварае цярплівосць, 4 Ад цярплівосці ўзумеласьць, ад узумеласьці надзея, 5 А надзея не засароме, бо міласьць Божая вылілася ў сэрцы нашыя Духам Сьвятым, даным нам. 6 Бо, як мы яшчэ млявыя былі, Хрыстос у належным часе памер за бязбожных. 7 Бо за справядлівага бадай ніхто не памрзе, яшчэ бо за добрага можа хто й адважыўся б памерці. 8 Але Бог Сваю міласьць да нас даводзе тым, што, як мы былі

яшчэ грэшнікамі, Хрыстос памер за нас. 9 Затым пагадове цяпер, будучы аправеныя Крывёю Ягонай, спасемся Ём ад гневу. 10 Бо, калі, будучы непрацяцелямі, мы былі пагоджаны з Богам сьмерцю Сына Ягонага, дык пагадове, пагадзіўшыся, спасемся жыццём Ягоным. 11 І ня толькі гэтак, але й хвалімся Богам пераз Спадара нашага Ісуса Хрыста, пераз Каторага мы адзяржалі цяпер пагаджэнне.

12 Затым, як пераз аднаго чалавека ўвыйшоў на сьвет грэх, а пераз грэх — сьмерць, так увыйшла сьмерць на ўсіх людзёў, бо ў ім усі ізграшылі. 13 Бо й да Закону быў грэх на сьвеце; але грэх не залічаецца, як няма Закону. 14 Сьмерць, адылі, радзіла ад Адама аж да Маісея і тых, што не грашылі падобна да выступу Адамовага, каторы ёсьць абраз прыйдучага.

15 Але не як выступ, быў свабодны дар. Бо калі пераз выступ аднаго шмат памерла, шмат балей ласка Божая а дар із ласкі тае аднае Людзіны Ісуса Хрыста шчодро выліты на шмат. 16 І дар не як дзеянне грэху таго аднаго чалавека; бо суд за адзін выступ на засуджэнне, а дар на аправенне ад шмат выступаў. 17 Калі, з прычыны выступу аднаго чалавека сьмерць радзіла пераз аднаго таго чалавека, шмат больш тыя, што прымуць багацьце ласкі і дар справядлівасці, будуць радзіць у жыццю пераз таго аднаго Ісуса Хрыста.

18 Затым, як выступ аднаго прыводзе на ўсіх людзёў засуджэнне, так учынак справядлівасці прыводзе ўсіх людзёў да аправеньня жыцця. 19 Бо, як непаслухменствам аднаго чалавека шмат хто стаў грэшным, так і паслухменствам аднаго стане справядлівым шмат хто. 20 Закон прышоў пасьлей, і памнажыўся выступ; але йдзе грэх збытна памнажыўся, тым больш бы-

ла збытная ласка, 21 Каб, як грэх радзіў у сьмерці, так і ласка радзіла пераз справядлівасьць да жыцця вечнага пераз Ісуса Хрыста, Спадара нашага.

6 Што ж скажам? ці маем заставацца ў грэху, каб ласка павялічалася? 2 Няхай ня станецца так. Мы памерлі што да грэху: як мы далей будзем жыць у ім? 3 Ці вы ня ведаеце, што хто хрысьціўся ў Хрыста Ісуса, у сьмерць Ягоную хрысьціўся? 4 Дык мы пахаваныя зь Ім хрыстом у сьмерць, каб, як Хрыстос ускрэс із мертвых славаю Айца, так і нам хадзіць у вадноўленым жыццю. 5 Бо, калі мы задзіночыліся зь Ім падобнасьцяй сьмерці Ягонай, дык і ўскрэсьняем будзем, 6 Ведаючы тое, што стары чалавек наш укрываваны зь Ім, каб памерцьвена было цела грэху, каб мы ня служылі далей грэху; 7 Бо памерлы аправены ад грэху. 8 Вось жа, калі мы памерлі з Хрыстом, мы верым што й жыць будзем із Ім, 9 Ведаючы, што Хрыстос, ускрэспы зь мертвых, болей не памірае; сьмерць ня мае над Ім улады. 10 Бо, што Ён памер, памер аднойчы грэху; але што живець, живець Богу. 11 Гэтак і вы ўважайце сябе за мертвых грэху, але за жывых Богу ў Хрысту Ісусу, Спадару нашым.

12 Дык няхай ня радзе грэх у сьмяротным целе вашым, каб служачь жадаў яго, 13 Ані аддавайце чаланоў сваіх на снадзі несправядлівасьці да грэху, але самы сябе Богу аддавайце, як жывыя зь мертвых, і чаланы свае на снадзі справядлівасьці Богу. 14 Бо грэх ня мае мець улады над вамі, бо вы не пад Законом, але пад ласкаю.

15 Што ж? будзем грашыць, бо мы не пад Законом, але пад ласкаю? Няхай ня станецца так. 16 Ці вы ня ведаеце, што каму вы аддаіце сябе за слугаў да паслухменства,

таму вы слуті, каго слухаеце, або слуті грэху да сьмерці, або паслуж-
менства да справядлівасці? 17 Але
дзякі Богу, быўшы ўперад слугамі
грэху, ад сэрца паслухалі таго спо-
сабу навукі, якога навучаны. 18 Вы-
вальніўшыся ж ад грэху, вы сталі
слугамі справядлівасці.

Гукаю палюдзку, дзеля слабась-
ці цела напашага. 19 Бо, як вы адда-
валі чаланы свае на службу нечы-
сці а бяспраўя да бяспраўя, так
цяпер аддавайце чаланы свае на
службу справядлівасці да ўсвят-
чэння. 20 Бо, як вы былі слугамі
грэху, вы былі вольныя ад справяд-
лівасці. 21 Дык што за плод мелі
вы тады з таго, што цяпер саромі-
цеся? бо канец іх — сьмерць. 22 Але
цяпер, вывальніўшыся ад грэху і
стаўшы слугамі Богу, вы маеце
плод свой да сьвятасці і канец —
жыццё вечнае. 23 Бо адплата за
грэх — сьмерць, але ласка Божая —
вечнае жыццё ў Хрысту Ісусу, Спа-
дару нашым.

7 Альбо вы ня ведаеце, браты (бо
гукаю значым Закон), што
Закон радзе людзіну, пакуль яна
жывець? 2 Замужка прывязана За-
конам да жывога мужа; а калі муж
памрэць, яна вольная ад права муж-
няга. 3 Затым назавуць чужалож-
ніцаю, калі выйдзе за другога, па-
куль муж жывець; калі ж памрэць
муж, яна вольная ад Закону і ня
будзе чужаложніцаю, вышаўшы за
другога мужа.

4 Гэтак і вы, браты, памерлі За-
кону перазь цела Хрыстова, каб
былі іншага, Таго, Каторы ўскрэс
із мертвых, каб мы давалі плады
Богу. 5 Бо, як мы былі ў целе, жа-
ды грахоў пераз Закон дзеялі ў ча-
лахах нашых, каб даваць плады
сьмерці; 6 Але цяпер мы вольныя
ад Закону, памершы таму, у чым
былі дзяржаны, так што маем слу-
жыць у навіне дужа, а ня ў стара-
сці літары.

7 Што ж скажам? Закон грэх?
Няхай ня станеца так! Але я не
пазнаў бы грэху, каб не пераз За-
кон; я не разумеў бы й пажадань-
ня, калі б Закон не сказаў: „Не
пажадай”. 8 Але хрэх, узяўшы пры-
чыну ад расказання, здзеяў у імне
ўсялякае пажаданьне; бо без Закону
грэх мертвы.

9 Я жыў калісь без Закону; але
як прышло расказаньне, то грэх
ажыў, а я памер; 10 І такім парад-
кам расказаньне да жыцця было
да сьмерці, 11 Бо грэх, узяўшы
прычыну пераз расказаньне, ізвёў
мяне і забіў ім. 12 Затым Закон
святый, і расказаньне сьвятое, і
справядлівае, і добрае.

13 Дык добрае сталася сьмерцый
імне? Няхай ня станеца так! але
грэх, каб выявіцца грэхам, дзеяў у
імне сьмерць пераз дабро, так што
грэх становіцца надта грэшным пе-
раз расказаньне.

14 Бо мы ведаем, што Закон ду-
хоўны, а я цялесны, праданы грэху.
15 Бо я ня ведаю, што раблю; бо
ня чыню, што зычу, але што нена-
віджу, тое дзею. 16 Калі ж дзею
тое, чаго ня зычу, дык згаджаюся
із Законам, што ён добры; 17 За-
тым цяпер ня я раблю тое, але жы-
вучы ў імне грэх. 18 Бо ведаю, што
ня жывець у імне, значыцца ў целе
маім, добрае; бо зычаньне добра
ёсьць у імне, але каб зрабіць добрае,
не знаходжу. 19 Добра, каторага
зычу, ня дзею, а ліха, каторага ня
зычу, чыню. 20 Калі ж дзею тое,
чаго ня зычу, ужо ня я раблю тое,
але жывучы ў імне грэх. 21 Дык
знаходжу закон, што як я зычу
дзець добрае, благое дзяржыцца
мяне. 22 Бо подле нутранаго чала-
века знаходжу прыемнасць у Зако-
не Божым; 23 Але ў чалахах сваіх
бачу закон іншы, што ваюе із за-
конам розуму майго і робе мяне па-
лоненікам закону грэшнага, што
ёсьць у чалахах маіх. 24 Няшчас-

ная я людзіна! Хто выбаве мяне ад гэтага цела сьмерці? 25 Дзякую Богу перазь Ісуса Хрыста, Спадара нашага. Дык тый жа самы я розумам служу Закону Божаю, але цэлам закону грэху.

8 Дык няма цяпер ніякага засуджэння тым, што ў Хрысту Ісусу жыўць ня падле цела, але падле духа, 2 Бо закон духа жыцьця ў Хрысту Ісусу вывальніў мяне ад закону грэху а сьмерці. 3 Як Закон, скволены цэлам, быў слабы, дык Бог паслаў Сына Свайго ў падобнасьці цела грэшнага за грэх і засудзіў грэх у цэле, 4 Каб вымаганьне Закону споўнілася ў нас, каторыя жывем ня падле цела, але падле духа.

5 Бо жывучыя падле цела празь цялеснае думаюць, а жывучыя падле духа — праз духоўнае. 6 Падумкі цялесныя ё сьмерць, а падумкі духоўныя — жыцьцё а супакой. 7 Бо цялесныя падумкі ё непрыязьніства супроці Бога, бо яны не паддаюцца закону Божаю, дык запраўды ня могуць. 8 Затым тыя, што ў цэле, ня могуць угадзіць Богу.

9 Але вы ня ў цэле, але ў Духу, калі запраўды Дух Божы жывець у вас. Калі ж хто ня мае Духа Хрыстовага, тый не Ягоны. 10 А калі Хрыстос у вас, цела запраўды мёртвае да грэху, але дух жывы да справядлівасьці. 11 Калі ж Дух Таго, хто ўскрысіў Ісуса зь мёртвых, жывець у вас, Тый, што ўскрысіў Ісуса зь мёртвых, ажыве сьмяротныя цэлы вашыя Духам Сваім, Каторы жывець у вас.

12 Дык, браты, мы даўжбіты ня целу, каб жыць падле цела; 13 Бо, калі жывіце падле цела, маеце памерці; але калі духам забіваеце ўчынкі цела, жывыя будзеце. 14 Бо ўсі, воджаныя Духам Божым, ё сынове Божыя; 15 Бо вы не прынялі духа няволі ізноў дзеля страху, але прынялі духа ўсынаўленьня, кат-

рым гукіаём: „Аўва! Войча!“ 16 Гэты самы Дух сьветча духу нашаму, што мы — дзеці Божыя. 17 А калі дзеці, дык і спадкаемцы; спадкаемцы Божыя, суспадкаемцы Хрыстова, калі запраўды церпім ізь Ім, каб ізь Ім і ўславіцца.

18 Бо ўважаю, што цяперашнія цярпеньні не раўня прыйдучай славе, што аб'явіцца нам. 19 Бо, рупатліва выглядаючы, стварэнцы спадзяюцца аб'яўленьня сыноў Божых, — 20 Бо стварэнцы паддаліся марнасьці не самахоць, але з волі таго, хто паддаў іх, — у надзеі, 21 Што й самы стварэнцы вывальнены будуць ізь няволі раскладу да свабоды славы дзяцей Божых.

22 Бо мы ведаем, што ўсе стварэньне разам стогне і разам трудніцца ў болю аж дагэтуль; 23 І не адно яно, але й мы самы, маючы пачатак Духа, і мы ў сабе стогнем, рымсьцячы чакаем усынаўленьня, адкупленьня цела свайго. 24 Бо мы спасёныя надзеяй. Але надзея відомая ня ё надзея; бо, калі хто бача, чаго яму й спадзявацца? 25 Але калі спадзяемся таго, чаго ня бачым, тады, рымсьцячы, спадзяемся ў цярплівасьці.

26 І падобна таксама Дух памагае нам у нашых кволасьцях; бо мы ня ведаем, як маем маліцца, але Сам Дух прычыняецца за нас стогнамі нявымоўнымі. 27 Тый жа, хто дасьлядўе сэрцы, ведае, якая думка ў Духа, бо Ён прычыняецца за сьвятых з волі Божае. 28 Мы ж ведаем, што любячым Бога ўсе дзеецца дзеля добра, тым, што пагуканыя падле замэру.

29 Бо каго Ён перадведаў, тым і наканаваў быць падобнымі да абраза Сына Свайго, каб Ён быў першаком памеж шмат братоў. 30 А каго Ён наканаваў, тых і пагукіаў; а каго пагукіаў, тых і аправіў; а каго аправіў, тых і ўславіў.

31 Што ж скажам на гэта? Калі

Бог за нас, хто супроці нас? 32 Тый, Каторы Сына Свайго не пашчаджаў, але аддаў Яго за ўсіх нас, як ізь Ім не падаруе нас шчодро і ўсім? 33 Хто будзе вінаваць абраных Божых? Бог праўдзе іх. 34 Хто за суджае? Хрыстос памер, але і ўскрас: Ён і паправе Бога, Ён і прычыняецца за нас.

35 Хто адлуча нас ад міласці Божай: атуга, ці гарота, ці перасьледаваньне, ці галадоў, ці голасьць, ці небясьпечнасьць, ці меч? 36 Як напісана: „За Цябе забіваюць насжны дзень; мелі нас за авечкі на зарэз”. 37 Але ўсе перамагаем пераз Таго, хто ўмілаваў нас. 38 Бо я пераканаўшыся, што ані сьмерць, ані жыцьцё, ані ангiлы, ані княствы, ані цяперашнія, ані будучыя, ані сілы, 39 Ані выпынія, ані глыбіня, ані якое іншае стварэньне не адлуча нас ад любові Божай ў Хрысту Ісусу, Спадару нашым.

9 Праўду кажу ў Хрысту, не маю, сьветча імне сумленьне мае ў Духу Сьвятым, 2 Што вялікі імне смутак і бязупынная мука сэрцу майму: 3 Я зычыў бы сам быць адлучаным ад Хрыста за братаў сваіх, радні імне падле цела, 4 Значыцца, Ізраелян, каторых усынаўленьне а слава а ўмовы а Законуданьне а служба а абятніцы; 5 Ад іх айцове, і ад іх Хрыстос падле цела, існуючы над усім Бог, дабраславёны на векі, амін.

Але ня тое, каб слова Божай было дасьпешнае. 6 Бо ня ўсі Ізраеляне, што ад Ізраеля, 7 І ня ўсі дзеці Абрагамовы, што ад насеньня ягонага; але: „У Ісаку названа будзе насеньне твае”. 8 Значыцца, не цялесныя дзеці ё дзеці Божыя, але дзеці абятніцы ўважаюць за насеньне. 9 А слова абятніцы гэткае: „У гэтым жа часе прыйду, і ў Сорры будзе сын”.

10 І не адно гэта, але так было й з Рэвекаю, як яна ад аднаго зачала

двух сыноў, ад Ісака, айца нашага; 11 Бо яшчэ перад нараджэньнем і перш, чымся што добрае альбо благое зрабілі, — каб замёр Божы падле абраньня дзеяўся ня з учынкаў, але з Гукіючага, — 12 Скажана было ёй: „Большы будзе служыць меншаму”, 13 Як напісана: „Якава Я ўлюбіў, а Ісава зьненавідзіў”.

14 Што ж скажам? Няго ж несправядлівасьць у Бога? Няхай ня станецца так! 15 Бо Ён кажа Мацею: „Зьмілюся, над кім зьмілюся; і пажалею, каго пажалею”. 16 Дык залежа не ад таго, хто хоча, ані ад таго, хто бяжыць, але ад міласэрдыя Божай. 17 Бо Пісьмо кажа фараону: „Дзеля таго самага Я ўзьняў цябе, каб гэтак паказаць на табе магутнасьць Сваю і каб абясчана было імя Мае па ўсёй зямлі”. 18 Дык зьмілуецца, над кім зыча; і каляне, каго зыча. 19 Дык ты скажаш імне: „Чаму ж яшчэ вінуе? Бо Хто спрацівіцца волі Ягонай?” 20 А ты хто, чалавеча, што прэрэчыш Богу? Ці выраб скажа вырабніку: „Чаму ты мяне так вырабіў?” 21 Альбо ці ня мае ўлады ганчар над глінаю, каб із таго самага мёсiва зрабіць адну судзіну да славы, а другую да няславы? 22 Што ж, калі Бог, зычачы паказаць гнеў Свой і паведаміць моц Сваю, трываў із вялікай цярылівосьцю із судзінамі гневу, гатовымі да загубы, 23 Каб паведаміць багацьце славы Свае над судзінамі міласэрдыя, што Ён прыгатаваў да славы, 24 Нам, каторых Ён і пагукіў, ня толькі із Жыдоў, але і з паганаў?” 25 Як і кажа ў Госі: „І ня Свой люд назаву „Люд Мой”, і нялюбовую назаву „Любовая Мая””. 26 І на тым самым месцу, ідзе было сказана ім: „Вы ня Мой люд”, названы будуць „Сынове Бога жывога”. 27 А Ісаа гукіае празь Ізраеля: „Хоць бы лік сыноў Ізраелявых быў, як пясок морскі, спа-

сецца астача; 28 Бо справу канчае і борзда ў справядлівасці, бо справу скончаную зьдзее Спідар на зямлі". 29 І, як уперад сказаў Ісая: „Калі б Спідар войскаў не пакінуў нам насення, мы былі б, як Садома, і сталі б падобныя да Гоморы".

30 Што ж скажам? Народы, што ня гналіся за справядлівасцяй, дасяглі справядлівасці, што зь веры. 31 А Ізраель, гонячыся за Законам справядлівасці, не дасяг Закона. 32 Чаму? бо ня зь веры, але з учынкаў. Спатыкнуліся аб камень спатыкнення, 33 Як напісана: „Вось, кладу на Сыёне камень спатыкнення і скалу спадмаў, і тый, хто ўвера ў Яго, ня будзе засаромлены".

10 Браты! прыемнасьць сэрца майго і маленьне да Бога за іх ё, каб яны былі спасены. 2 Бо сьветчу ім, што рупатлівасць да Бога маюць, але ня подле веды. 3 Бо, ня ведаючы справядлівасці Божае і сілуючыся закласці сваю собскую справядлівасць, не паддаліся справядлівасці Божай; 4 Бо канец Закону — Хрыстос, да справядлівасці кожнага верніка.

5 Бо Масей піша праз справядлівасць, каторая із Закону: „Чалавек, што чыніў бы гэта, жыў будзе ім". 6 Але справядлівасць із веры кажа гэтак: не кажы ў сэрцу сваім: „Хто ўзыйдзе на неба?" (значыцца, Хрыста зьвесці); 7 Або: „Хто зыйдзе да бяздоння?" (значыцца, Хрыста зь мёртвых узьвесці). 8 Але што кажа гэта? „Слова блізка да цябе, у роце тваім а ў сэрцу тваім", значыцца, слова веры, каторае абяшчаем. 9 Бо, калі вуснамі сваімі будзеш вызнаваць Ісуса за Спідара і сэрцам сваім верыць, што Бог ускрысіў Яго зь мёртвых, дык спасешся; 10 Бо сэрцам вераць да справядлівасці, а вуснамі вызнаюць да спасення. 11 Бо Пісьмо кажа: „Кажны, што вера ў Яго, ня будзе заса-

ромлены". 12 Тут няма розніцы памеж Жыда й Грэка, бо адзін Спідар у вусіх, багаты да ўсіх, што гукуюць Яго. 13 Бо „кажны, што будзе гукіць імя Спідарова, спасецца".

14 Але як гукіць таго, у каго ня ўверылі? і як верыць у таго, праз каго ня чулі? і як чуюць без абяшчаючага? 15 І як абяшчаць, калі ня будуць пасланы? як напісана: „Якія харошыя ногі тых, што абяшчаюць дабравесць супакою, што абяшчаюць дабравесць добра!" 16 Але ня ўсі паслухалі дабравесці. Бо Ісая кажа: „Спідару, хто паверыў чутаму ад нас?". 17 Дык вера ад слухання, а слуханьне ад слова Божага. 18 Але кажу: ці яны ня чулі? Але, напэўна, бо „Па ўсёй зямлі прайшоў голас іхны, і да канцоў сьвету слова іхнае".

19 Але кажу: ці Ізраель ня ведаў? Першы Масей кажа: „Я выклічу ў вас завідасць народам, каторы не народ; народам неразумным да гневу ўквялю вас". 20 А Ісая вельма адважна кажа: „Мяне знайшлі тыя, што ня шукалі Мяне; Я стаў яўны тым, што ня пыталіся празь Мяне". 21 Праз Ізраеля кажа: „Цэлы дзень я выпягаў рукі Свае да люду непаслужменага а праціўнага".

11 Дык кажу: ціж адхінуў Бог люд Свой? Няхай ня станецца так! Бо я таксама Ізраелінін, з насення Абрагамовага, з плямені Веньяміновага. 2 Не адхінуў Бог люду Свайго, каторы Ён наперад знаў. Ці ня ведаеце вы, што Пісьмо кажа ў „Ільлю", як ён адзваецца да Бога супроці Ізраеля? 3 „Спідару, праракаў Тваіх яны забілі, аброчнікі Твае абурылі, і я застаўся адзін, і шукаюць жыцця майго". 4 Што ж кажа яму адказ? „Я пакінуў Сабе сем тысячаў мужоў, каторыя ня клякалі перад Ваалам". 5 Гэтак і цяпер засталася астача подле абрання ласкі. 6 Але калі ласкаю, дык

ня з учынкаў; накш ласка ня бы-
ла б ужо ласкаю. А калі з учынкаў,
дык ужо няма з ласкі; накш учынак
ня быў бы ўчынак.

7 Што ж? Чаго шукаў Ізраель,
таго не адзяржаў, але абраныя
адзяржалі, а засталыя закалянелі,
8 Як напісана: „Бог даў ім духа сон-
насьці, вочы ня бачаць, і вушы ня
чуюць, дагэтуль”. 9 І Давід кажа:
„Няхай будзе стол іхны сілом а па-
саткаю а спадманам і адплатаю ім;
10 Няхай вочы іхныя пацягнуць,
і хрыбет іхны будзе скрыўлены на-
заўсёды”.

11 Дык кажу: ці яны спатыкнулі-
ся, каб паваліцца? Няхай ня ста-
нецца так! Але ўпадак іхны ё спэ-
сеньне народам, каб выклікаць за-
вісьць у іх. 12 Калі ж упадак іхны
— багацьце сьвету, і страта іхная —
багацьце народам, тым большая паў-
ніня іхная.

13 Бо вам кажу, народам: як апо-
стал народаў, я ўслаўлю службу
сваю, 14 Каб якім-кольчы парадкам
выклікаць завісьць тых, што майго
цела, і спасьці некаторых із іх. 15 Бо
калі адхіненне іх будзе пагаджэнь-
ням сьвету, то што прыймо, як ня
жыцьцё зь мертвых? 16 Калі першы
абраканы кавалак сьвяты, дык і
цеста сьвятое; а калі карэнь сьвяты,
дык і галузы.

17 Калі ж некаторыя з галузаў ад-
ламіліся, а ты, дзікая аліва, прыш-
чапілася на месца іхнае і стала ўча-
сьніцаю караня й туку алівы, 18 Не
хваліся супроці галузаў. Калі ж
хвалішся, ведай, што ня ты карэнь
нясеш, але карэнь цябе.

19 Скажаш: „Галіны адламіліся,
каб імне прышчапіцца”. 20 Добра.
Яны адламіліся нявераю, а ты дзяр-
жышся вераю; не вяльмуйся, але
бойся. 21 Бо калі Бог прыродных
галузаў не пашчаджаў, ці й цябе
пашчаджае. 22 Дык бачыш дабры-
ню й стродкасьць Божую: стродка-
сьць да адпалых, дабрыню Божую

да цябе, калі будзеш трываць у даб-
рыні; накш і ты будзеш адцяты.
23 Але й тыя, калі не застануцца
ў няверы, прышчэпацца, бо Бог дуж
ізноў прышчапіць іх. 24 Бо калі ты
адцяты зь дзікое прыродаю алівы
і супроці прыроды прышчэплены да
добрае алівы, пагатоў тыя прырод-
ныя прышчэпацца да свае собскае
алівы.

25 Бо я ня зычу, браты, каб вы
былі ў нэведзі што да гэтае тайны,
— каб вы не мудрагелілі, — што за-
каляненне часткава стала Ізрае-
лю, пакуль ня ўыйдзе паўніня на-
родаў, 26 І гэтак увесь Ізраель спа-
сецца, як напісана: „Прыйдзе із
Сьлёну Выбавіцель і адверне бязбож-
насьць ад Якава; 27 І гэта ўмова
ім ад Мяне, як Я здыйму зь іх грахі
іхныя”.

28 Узглядам дабравесьці яны нэ-
прыяцелі вам; а ўзглядам абраныя
любавыя дзеля айцоў. 29 Бо дары а
пагуканьне Божыя нязьменныя.
30 Бо як вы некалі былі непаслуж-
менныя Богу, а цяпер дасяглі міла-
сэрдыя з прычыны іх непаслужмен-
ства, 31 Так і яны цяпер не паслу-
халі, каб дзеля міласэрдыя вам і яны
міласэрдыя дасяглі. 32 Бо Бог замк-
нуў усіх у непаслужменстве, каб над
усімі зьмілавацца.

33 О глыбіня багацьцяў мудрасьці
а ведзі Божае! Як неспатачальныя
суды Ягонныя, і недасьледавальныя
дарогі Ягонныя! 34 Бо хто пазнаў ро-
зум Спадароў? Або хто быў Яму па-
раднікам? 35 Або хто даў яму ўпе-
рад, каб Ён меў аддаць яму? 36 Бо
ўсе зь Яго а Ён а да Яго. Яму слава
на векі, амін.

12 Дык малю вас, браты міла-
сэрдыям Божым, пасьвяціце це-
лы свае на аброк жывы, сьвяты, Бо-
гу любы, значыцца разумную служ-
бу сваю; 2 І не тарнуйцеся да веку
гэтага, але адмяніцеся аднаўленьням
думкі свае, каб вы пераканаліся што

за добрая а прыемная а дасканальная воля Божая.

3 Бо падле ласкі, данае імне, кажучы кожнаму з памеж вас: ня думайце празь сябе болей, чымся належа думаць; але думайце сціпла, кажучы падле меры веры, каторую Бог удзільў яму. 4 Бо, як у вадным целе ў нас шмат чаланоў, але ня ў вусіх чаланоў тая самая дзейнасць, 5 Так нас шмат складае адно цела ў Хрысту, а паасобку адны адным сяброве. 6 Але, маючы розныя дары, падле ласкі, данае нам: ці прароцтва, поцле меры веры; 7 Ці то службы — у службе; ці хто вучэння — у вучэнню; 8 Ці хто навучае — у навучанню; хто падзяляецца — у прасьціні; хто кіруе — кіруй улегліва; хто чыне міласэрдзе, чыні рада.

9 Міласць хай будзе без прыдавання; гідзецца ліха, ліпніце да добра; 10 У брацкай любові адны да адных будзьце кунешныя; у павазе адны адных выпераджайце; 11 З рупатлівасцяй не агіляйцеся; духам гарыце; Спадару служыце; 12 У надзеі цешчася; у ватугах будзьце вытрывалыя, у малітве канашныя; 13 Да патрэбаў сьвятых будзьце падзельлівыя, да гасьціннасьці ганіцеся.

14 Дабраслаўце тых, што пераследуюць вас; дабраслаўце а ня клініце. 15 Цешчася з тымі, што цешацца; плачча з тымі, што плачуць. 16 Майце тую самую павагу адны да адных; не мудрагельце высака, але да нізкіх хініцеся; ня будзьце мудрыя ў вачох сваіх;

17 Нікому ліхам за ліха не аддавайце; дбайце праз тое, што добрае ў вачох усіх людзей. 18 Калі магчыма, паколькі залежа ад вас, шукайце супакою з усімі людзьмі. 19 Ня імсьціцеся самы, любовыя, але дайце месца гневу Божаму. Бо напісана: „Помста ў Мяне, Я адплачу, кажа Спадар”. 20 Дык, „Калі твой непрамыцель галодны, дай яму есьці;

калі сьмягне, дай яму піць, бо, так робячы, ты зьбярэш на галаву ягоную жар”. 21 Ня будзь пераможаны ліхам, але перамагай ліха добром.

13 Кожная душа будзь паддана вышшай уладзе, бо няма ўлады не ад Бога; існуючыя ж улады Богам устаноўленыя. 2 Затым, хто працівіцца ўладзе, працівіцца загадзе Божай. А праціўнікі самы сабе рассудак віны прыдбаюць.

3 Бо начальнікі ня страх добрым учынкам, але благім. Хочаш не баяцца ўлады? Рабі добро і адзярыш пахвалу ад яе; 4 Бо гэта слуга Божы на добро табе. Але, калі ты дзееш ліха, бойся, бо не дарма ён носе меч; бо ён слуга Божы, помсьнік у гневе на дзеючага ліха. 5 Затым надабе быць падданым не адно дзеля гневу, але й дзеля сумленьня.

6 Дзеля таго вы й падачкі плаціце, бо яны слугі Божыя, канашна гэтым занятыя. 7 Давайце кожнаму належнае: каму падачкі — падачкі; каму мыта — мыта; каму страх — страх; каму чэсьць — чэсьць.

8 Нікому ня бывайце нічога віны, апрача ўзаемнае міласьці; бо хто любі другога, тый споўніў Закон. 9 Не чужалож, не забівай, не крадзі, ня сьветч хвалышыва, не пажадай, і калі іншае будзе расказаньне, зьмяшчаюцца ў вадным гэтым слове, найма: „любі бліжняга свайго, як сябе самога”. 10 Любосьць ня робі бліжняму ліха; дык любосьць ё ё паўніня Закону.

11 І гэта рабіце, ведаючы час, што ўжо пара нам працхнуцца, бо цяпер спасьеньне да нас бліжшае, чымся як мы ўверылі. 12 Ноч мінула, а дзень дабліжыўся: дык адкіньма ўчынікі цямоты, а надзеньма зброю сьвятліні. 13 Як удзень, паступайма як належа, не ў гасьцінах а п'янчанню, ані ў бязустве а жадлівасьці, ані ў звадзе а завідасьці; 14 Але

адзеньцеся ў Спадара Ісуса Хрыста, і рупнасьць празь цела не абарачайце ў жаду.

14 Млявых жа ў веры прыймайце ня дзеля суджэння паглядаў.

2 Хтось пэўны, што ён можа есцьці ўсе, але слабы есць гародніну. **3** Хто есць, ня май улегцы таго, хто ня есць; а хто ня есць, ня судзі таго, хто есць, бо Бог прыняў яго. **4** Хто ты, што судзіш чужога слугу? Перад сваім Спадаром стаіць ён або валіцца; і будзе пастаноўлены, бо Спадар можа паставаць яго.

5 Адзін адрозьняе дні, другі важа кажны дзень адволькава. Няхай кажны будзе супоўна пераканаўшыся ў сваім собскім паглядзе. **6** Хто адрозьняе дні, дзеля Спадара адрозьняе. І хто есць, дзеля Спадара есць, бо дзякуе Богу; і хто ня есць, дзеля Спадара ня есць і дзякуе Богу.

7 Бо ніхто з нас ня живець сам дзеля сябе, і ніхто не памірае сам дзеля сябе; **8** Бо ці жывем, дзеля Спадара жывем, ці паміраем, дзеля Спадара паміраем. І затым ці жывем, ці паміраем — мы Спадаровы. **9** Бо Хрыстос дзеля таго памер і живець, каб радзіць мертвых і жывых.

10 А ты чаму судзіш брата свайго? Або ізноў, чаму ўлегцы маеш брата свайго? Мы ж усі станем перад судовым пасадам Хрыстовым. **11** Бо напісана: „Жыў Я, кажа Спадар, перад Імною ўклякне кажнае калена, і кажны язык будзе вызнаваць Бога”. **12** Дык кажны з нас здасць лічбу за сябе Богу.

13 Ня судзіма болей адзін аднаго, але валей на тое ўважайце, каб ня класьці брату спатыкненьня альбо спадману. **14** Я ведаю і пераканаўшыся ў Ісусу Хрысту, што няма нічога ў сабе самым нячыстага, адно хто ўважае што-колечы за нячыстае, таму нячыстае. **15** Бо калі за ежу немарасьціцца брат твой, ты ўжо

ня подле міласці абходзішся. Ня губі сваёй ежаю таго, за каго Хрыстос памер. **16** Няхай ня будзе блавузана на ваша добрае. **17** Бо гаспадарства Божае ня ежа ані піценьне, але справядлівасьць а супакой а радасьць у Духу Сьвятым. **18** Бо, хто гэтым служба Хрысту, тый любы Богу й прызнаны людзьмі.

19 Дык будзем імкнуцца да таго, што служба супакою а ўзаемнаму збудаванню. **20** Дзеля ежы ня бурай справы Божае. Усе чыстае, але блага людзіне, каторая есць на спадману. **21** Добра ня есцьці мяса, ані піць віна, ані рабіць чаго-колечы, ад чаго брат твой спатыкаецца, альбо спадманяецца, альбо слабянее.

22 Маеш ты веру? май сам у сабе перад Богам. Шчасьлівы, каторы ня судзе сябе самога ў тым, што прызнаець сабе за добрае. **23** Але тый, што сумляецца, як есць, будзе засуджаны, бо ня зь веры; а што-колечы ня зь веры, грэх.

15 Мы, дужыя, маем песьці няўздоленыя квольы, а не гадзіць самым сабе. **2** Няхай кажны з нас годзе бліжняму да добра, дзеля збудавання. **3** Бо й Хрыстос не Сабе гадзіў, але як напісана: „Ганьбены ганьбачых Цябе палі на Мяне”. **4** А ўсе, што пісана было ўперад, напісана нам на навуку, каб цяраплівосьцяй і пацяшэньням Пісьмаў мелі надзею.

5 Бог жа цяраплівосьці й пацяшэньня няхай дасьць вам жыць у згодзе адным із аднымі подле Хрыста Ісуса, **6** Каб вы згодна, аднымі вуснамі славлілі Бога і Айца Спадара нашага Ісуса Хрыста.

7 Дык прыймайце адзін аднаго, як і Хрыстос прыняў вас да славы Божае. **8** Бо кажу, што Ісус Хрыстос стаў слугою абразаньня дзеля праўды Божае, каб пацвярдзіць абятніцу айцом; **9** І каб народы славлілі Бога за міласэрдзе, як напісана:

„За гэта вызнаю Цябе памеж народаў і імені Твайму буду пяць”. 10 І ўзноў кажа: „Цешчася, народы, зь людзям Ягоным”. 11 І ўзноў: „Хваліце Спадара, усі народы, і выхваляйце Яго, усі людзям”. 12 І ўзноў Ісая кажа: „Будзе карэнь Есаў, і паўстане рэдзіць народы; на Яго народы спадзявацца будуць”. 13 А цяпер жа Бог надзеі няхай напоўне вас усялякай радасцяй а супакоям у веры, каб вы, моцую Духа Святога, былі вельмі багатыя надзеяю.

14 Але я пераканаўшыся, браты мае, я таксама ўзглядам вас, што й вы поўныя дабрый, напоўненыя ўсялякім знацьцём і можаце навукаць адны адных; 15 Але пісаў вам, браты, сьмялей, часткава, каб дамяніць, подле ласкі, данае імне Богам, 16 Быць слугачым Хрыста Ісуса народам, дзеючы аброчную службу дабравесці Божай, каб аброк народаў, пасвячаны Духам Сьвятым, быў прыемны Богу.

17 Дык я магу пахваліцца Божым у Хрысту Ісусу; 18 Бо ня важуся сказаць чаго-колечы такога, чаго ня здзеяў Хрыстос імню да паслужмства народаў, словам і ўчынкам, 19 Моцаю знакоў а чудаў, сілаю Духа Божага, так што ад Ерузаліму а аколіцаў аж да Ілірыку напоўніў дабравесцяй Хрыстовай. 20 Ды я імкнуўся абяшчаць дабравесць ня там, ідзе быў менаваны Хрыстос, каб ня ставіць на подзе другога; 21 Але як напісана: „Каторым нічога не павядалі празь Яго, абачаць, і нячучыя зразумеюць”.

22 Гэта шмат разоў і пераказала імне прысьці да вас. 23 Цяпер жа, ня маючы ўжо месца ў гэтых краях, а маючы ад шмат год вялікае жаданьне прысьці да вас, 24 Як толькі буду падарожжаваць да Гішпані, прыду да вас. Бо спадзяюся бачыць вас, як буду падарожжаваць, і вы правядзіце мяне туды, як сьпярша

пабуду ў вашым таварыстве, хоць часткава.

25 Але цяпер іду да Ерузаліму, паслужыць сьвятым; 26 Бо Македоня а Ахая ўважалі за добрае даць памогу бедным сьвятым, што ў Ерузаліме. 27 Яны ўважалі гэта за добрае дый даўжбіты яны іхныя. Бо, калі іншыя народы сталі ўчаснікамі ў іх духоўным, яны маюць паслужыць і ім у цялесным.

28 Споўніўшы гэта і прыпчатаваўшы ім плод гэты, я выпраўлюся пераз вас да Гішпані. 29 Я ведаю, што, як прыйду да вас, з паўнінёю дабраслаўства Хрыстовага прыйду.

30 Прымеж тога малю вас, браты, Спадаром нашым Ісусам Хрыстом а міласьцю Духа, каб вы сілаваліся разам із імною маліцца за мяне Богу, 31 Каб выбавіцца імне ад непаслужмных у Ерузаліме, і каб служба мая гэта была прыймальная сьвятым; 32 Каб імне, з волі Божай, прысьці да вас у радасці і можа супачыць із вамі. 33 Бог жа супакою будзь із усімі вамі. Амін.

16 Паручаю вам Фіву, сястру нашу, служэбку царквы ў Кенхрэі, 2 Каб вы яе прынялі ў Спадару, як гожа сьвятым, і памаглі ёй, чаго б патрабавала, бо таксама яна была памачніцаю шмат каму й імне самому.

3 Паздаровайце Прыськілу а Аквілу, супрацаўнёў маіх у Хрысту Ісусу, 4 Каторыя рызыкавалі горлам сваім за жыцьцё мае, каторым ня я толькі ўдзячны, але таксама ўсі царквы іншых народаў; 5 Таксама хатнюю царкву іхную.

Паздаровайце Елінета, любовага майго, каторы ё першым плодам Азі дзеля Хрыста.

6 Паздаровайце Марыю, каторая шмат папрацавала дзеля вас.

7 Паздаровайце Андроніка а Юна, сваякоў а сувязьняў маіх, славуць

сярод апосталаў, каторыя запраўды ўперад за мяне былі ў Хрысту.

8 Паздаровайце Амплія, любовага майго ў Спадару.

9 Паздаровайце Гурбанá, супрацаўня нашага ў Хрысту, а Стаха, любовага майго.

10 Паздаровайце Апеля, дазнанага ў Хрысту.

Паздаровайце Арыставулавых.

11 Паздаровайце Радзівона, сваяка майго.

Паздаровайце Нарцызавых, каторыя ў Спадару.

12 Паздаровайце Трыфену а Трыфосу, што працуюць у Спадару.

Паздаровайце Пэрсыду любовую, што шмат папрацавала ў Спадару.

13 Паздаровайце Руфа, абранца ў Спадару, і маці ягоную а маю.

14 Паздаровайце Асынкрыта, Флегона, Гэрма, Патрова, Гэрмена і брацоў зь імі.

15 Паздаровайце Філёлёга а Юлю, Нірэя а сястру ягоную а Алімпа а ўсіх сьвятых із імі.

16 Здаровайце адны адных із палаваньням сьвятым. Здароваюць вас усі цэрквы Хрыстовы.

17 Малю ж вас, браты, зважайце на тых, што ствараюць падзелы а спадманы напярэк навуцы, каторай вы навучыліся, і адхінайцеся ад іх; 18 Бо такія служаць не Спадару на-

шаму Ісусу Хрысту, але собскаму чэраву свайму, і ліпкой моваю і лісьлівай моваю зводзяць сэрцы простых. 19 Бо ваша паслужменства дайшло да ўсіх; затым я цешуся з вас, але зычу быць мудрымі да добра, а простымі да ліха.

20 Бог жа супакою патрышча шайтана пад нагамі вашымі неўзабаве. Ласка Спадара нашага Ісуса Хрыста з вамі! Амін.

21 Здароваюць вас Цімох, супрацавень мой, а Луц а Ясон а Сосыпатра, сваякі мае.

22 Здароваю вас у Спадару і я Тэрт, што пісаў гэты ліст.

23 Здаровае вас Гай, гаспадар дамовы мой і ўсяе царквы.

Здаровае вас Эраст, скарбнік месцкі, а брат Кварт.

24 Ласка Спадара нашага Ісуса Хрыста з усімі вамі. Амін.

25 А таму, Каторы можа змацніць вас падле дабравесьці мае і абяшчання Ісуса Хрыста, падле аб'яўленьня тайны, ад часоў вечных замоўчанае, 26 Але цяпер аб'яўленае Пісьмамі прароцкімі, падле расказанья вечнага Бога, да паслужменства веры ўсім народам азнаймленае, — 27 Адзінаму мудраму Богу празь Ісуса Хрыста слава на векі Амін.

ПЕРШЫ ЛІСТ СЬВЯТОГА ПАЎЛЫ АПОСТАЛА ДА КАРЫНЦЯН

1 Паўла, воляю Божаю пагуканы апостал Ісуса Хрыста, а Сосьфен брат, 2 Царкве Божай, што ў Карынце, пасьвячаным у Хрысту Ісусу, пагуканым сьвятым, з усімі, што гукуюць імя Спадара нашага Ісуса Хрыста на кожным месцу, у іх і ў нас: 3 Ласка вам а супакой ад Бога, Айца нашага, а Спадара Ісуса Хрыста.

4 Дзякую Богу свайму заўсёды

за вас узглядам ласкі Божае, данае вам у Ісусу Хрысту, 5 Што ўсім вы забагацелі ў Ім, усялякім словам і ўсялякім веданьням, — 6 Бо сьветчаньне Хрыстова ўмацавалася ў вас, — 7 Так што вы ня маеце нястачы ні ў якім дару, чакаючы зьяўленьня Спадара нашага Ісуса Хрыста, 8 Каторы і ўмацуе вас аж да канца быць бязвіннымі на дзень Спадара нашага Ісуса Хрыста. 9 Верны Бог, Ка-

торым вы пагуканыя да ўзаем'я Сына Ягонага Ісуса Хрыста, Спадара нашага.

10 Вось жа малю вас, браты, імям Спадара нашага Ісуса Хрыста, каб усі вы гукалі адно, і ня было меж вас падзелаў, але каб вы супоўна задзіночыліся ў тэй самай думцы і ў тым самым паглядзе. 11 Бо ад Хлоіных стала імне ведама, браты мае, праз вас, што сьпярэчкі ё памеж вас. 12 Я гукую праз тое, што кажны з вас кажа: „Я запраўды Паўлаў”, а „Я Апалосаў”, а „Я Кіфія”, а „Я Хрыстоў”. 13 Нягож Хрыстос падзяліўся? альбо Паўла быў укрываваны за вас? альбо ў імя Паўлы вы хрысьціліся?

14 Дзякую Богу, што нікога з вас ня хрысьціў, апрача Крыспа а Гая, 15 Што ніхто ня можа сказаць, што я хрысьціў у імя свае собскае. 16 Але, я хрысьціў і дом Сыцепаноў; але балей ня ведаю, ці хрысьціў каго іншага. 17 Бо Хрыстос не паслаў мяне хрысьціць, але абяшчаць дараваць, ня ў мудрасьці слова, каб ня быў змарнаваны крыж Хрыстоў.

18 Бо слова праз крыж гінучым ё дурніна, але нам спасаным — сіла Божая. 19 Бо напісана: „Загублю мудрасьць мудрыцоў, а розум разумных адхіну”. 20 Ідзе мудрэц? ідзе кніжнік? ідзе сьпярэчнік гэтага веку? Ці не абярнуў Бог мудрасьць гэтага сьвету ў дурноту? 21 Бо як сьвет мудрасьцяй не пазнаў Бога ў мудрасьці Божай, зьлюб Богу было дурнотай абяшчання спасьці вернікаў. 22 Бо Жыды вымагаюць знакаў, а Грэкі шукаюць мудрасьці; 23 Мы ж абяшчаем укрываванага Хрыста, Жыдом спадмана, а народам дурнота, 24 Але пагуканым, Жыдом і Грэкам, Хрыста, моц Божую а мудрасьць Божую; 25 Бо дурнота Божая мудрэйшая за людзёў, а млявае ў Бога дужшае за людзёў.

26 Разважча, браты, хто вы пагуканыя, што ня шмат мудрых подле цела, ня шмат дужых, ня шмат дарадных; 27 Бо Бог абраў дурноту гэтага сьвету, каб засароміць мудрых, і Бог абраў млявае гэтага сьвету, каб засароміць дужасьць; 28 І нізкае сьвету, і пагрэбаваных абраў Бог, і няіснуючае, каб існуючае зьнішчыць, — 29 Так, каб не хвалілася перад Богам нікае цела.

30 Ад Яго й вы ў Хрысту Ісусу, Каторы стаў нам мудрасьцю ад Бога, як і справядлівасьцю а пасьвячэньням а адкупленьням, 31 Як напісана: „Хто хваліцца, Спадаром хваліся”.

2 І я, прыходзячы да вас, браты, прыходзіў ня з выбарнай мовай або мудрасьцяй, абяшчаючы вам сьветчаньне Божае, 2 Бо я пастанавіў быць у вас няведаючым нічога, апрача Ісуса Хрыста, дык укрываванага; 3 І быў я ў вас у млявасьці а ў страху а ў вялікай дрыгоце. 4 І слова мае, і казань мая не ў пераконуючых словах мудрасьці, але ў паказе Духа а сілы, 5 Каб вера ваша стаяла не на мудрасьці людзкой, але на сіле Божай.

6 Мудрасьць жа гукоем памеж дасканальных, але мудрасьць ня гэтага веку ані князёў гэтага веку мінулых; 7 Але гукоем мудрасьць Божую, тайную, каторую Бог накінаваў перад вякамі да славы нашае, 8 Каторай ніхто з князёў гэтага веку не пазнаў; бо, калі б пазналі, не ўкрывавалі б Спадара славы. 9 Але, як напісана: „Ня бачыла таго вока, і ня чула вуха, і ня прыходзіла тое на сэрца людзіне, як шмат прыгатаваў Бог тым, што мілуюць Яго”. 10 А нам Бог аб'явіў Духам, бо Дух усе дасьлядуе, нават глыбіні Божыя. 11 Бо хто зь людзёў ведае, што ёсьць у чалавеку, апрача духа людзкога, каторы ў ім? Так і Божага ніхто ня ведае, апрача Духа Божага.

12 Але мы прынялі ня духа сьвету гэтага, але Духа ад Бога, каб ведаць, чым Бог дараваў нас, 13 Што й гўкаем ня людзкой мудрасьцяй навучанымі словамі, але навучанья Духам, раўнуючы духоўнае да духоўнага. 14 Але душэўная людзіна ня прыймае таго, што ад Духа Божага, бо яно дурнота яму; і ня можа цяміць, бо яно духоўна адрозьняецца. 15 Але духоўны адрозьняе ўсе, сам жа не адрозьняецца нікім. 16 „Бо хто пазнаў розум Спадароў, хто Яго вучыць будзе?” Але мы маем розум Хрыстоў.

3 І я, браты, ня мог гўкаць із вамі, як із духоўнымі, але як із цялеснымі, як із бязьлеткамі ў Хрысту. 2 Я даў вам малако піць, ня ежу, бо вы яшчэ не маглі есьці яе ані можаце яшчэ, 3 Бо вы яшчэ цялесныя. Бо калі меж вас завідаць а сьпярэчкі а падзел, дык ці не цялесныя вы? і ці ня ходзіце падле сьвецкае людзіны? 4 Бо калі хто кажа: „Я Паўлаў”, а другі: „Я Апалосаў”, дык ці не цялесныя вы людзі? Хто Паўла? хто Апалос? Яны адно слугачыя, пераз каторых вы ўверылі, ды колькі кажнаму даў Спадар. 6 Я засадзіў, Апалос паліваў, але вырасьціў Бог; 7 Затым ані тый, што садзе, ані тый, што палівае, ё штось, але Бог, што рост даець. 8 Тый, што садзе, і тый, што палівае, адно; але кажны адзяржыць сваю заплату падле свае працы. 9 Бо мы супрацаўні ў Бога, вы Божая ніва, Божая будоўля вы.

10 Подле данае імне ад Бога ласкі, я, як мудры будаўнічы, паклаў под, а другі будзе на ім; але кажны глядзі, як будуеш на ім. 11 Бо ніхто ня можа пакласьці поду іншага, апрача пакладзенага, каторы ё Ісус Хрыстос. 12 Ці станове хто на гэтым подзе із золата, срэбра, дарагіх камянёў, дзерва, травы, саломы, — 13 Кажнага работа выявіцца; бо

дзень пакажа, бо ў вагню выкрываецца, і агонь выпрабуе работу кажнага, якая яна ёсьць. 14 Калі чья работа застанецца, каторую ён на ім будаваў, тый адзяржыць заплату; 15 А ў каго работа згарыць, тый будзе мець шкоду, але сам спасецца, адылі бы з агню.

16 Ціж вы ня ведаеце, што вы дом Божы, і Дух Божы жывець у вас? 17 Калі хто папсуець дом Божы, таго Бог папсуець, бо дом Божы сьвяты; а гэта вы.

18 Ніхто ня зводзь самога сябе. Калі хто з вас думае быць мудрым у гэтым веку, тый стань неразумным, каб быць мудрым. 19 Бо мудрасьць сьвету гэтага ё дурнота перад Богам, як напісана: „Каторы лове мудрых у хітрыні іхнай”. 20 І ўзноў: „Спадар ведае думкі мудрыцоў, што яны марныя”. 21 Дык няхай ніхто ня хваліцца людзьмі, бо ўсе вашае: 22 Ці Паўла, ці Апалос, ці Кіфа, ці сьвет, ці жыцьцё, ці сьмерць, ці цяперашніня, ці будучыня, — усе вашае; 23 Вы ж — Хрыстовы, а Хрыстос — Божы.

4 Дык кажны мае ўважаць нас за слугачых Хрыстовых а вернікаў тайнаў Божых. 2 Ад вернікаў жа вымагаюць, каб кажны быў верны. 3 Імне вельма мала знача, што судзіце празь мяне вы або людзкі суд; я й сам ня суджу празь сябе. 4 Бо я нічога ня знаю за сабою, але гэтым не апраўлены; судзьдзя ж імне Бог. 5 Затым ня судзіце без пары, пакуль ня прыйдзе Спадар, Каторы й асьвеце схаванае ў цемрадзі і выяве рады сэрца, і тады кажны будзе мець пахвалу ад Бога.

6 Гэта, браты, прытарнаваў я да сябе а Апалоса дзеля вас, каб вы навучыліся ад нас не мудрагеліць звыш тога, што напісана, і не падыймаліся адзін перад адным. 7 Бо хто адрозьняе цябе? Што ты маеш, чаго б не адзяржаў? А калі адзяржаў, чаму хвалішся, быццам не

адзяржаў? Ужо вы перасыціліся, ужо вы забагацелі, вы радзілі бяз нас. Я хацеў бы, каб вы радзілі, каб мы таксама радзілі з вамі! 9 Бо я думаю, што Бог нас, апосталаў, пастанавіў за апошніх, бы на смерць прызначаных; бо мы сталі дзівосамі сьвету, ангілам і людзём. 10 Мы дурныя дзеля Хрыста, але мы разважныя ў Хрысту; мы млявыя, але мы моцныя, мы пачэсьлівыя, але мы ў ганьбе. 11 Аж дагэтуль прагнем і сьмягнем, і голыя, і бітыя, і бяздомныя, 12 І працуем, робячы сваімі собскімі рукамі. Абмаўляюць нас, мы дабраславім; перасьлядуць нас, мы церпім; 13 Уражаюць нас, мы молім; мы сталі сьвету, як шумецьце, адкідаючы ўсімі аж дагэтуль.

14 Ня пішу гэта, каб засароміць вас, але каб перасьцерагчы вас, як любовыя дзеці свас. 15 Бо хоць бы вы мелі дзесяць тысячаў наўчыцеляў у Хрысту, ня шмат, адылі, айцоў; я радзіў вас у Хрысту Ісусу дабравесцяй. 16 Затым малю вас: будзьце маімі перайманьнікамі. 17 Дзеля таго я паслаў да вас Цімоха, свайго любовага а вернага ў Спадару сына, каторы дамене вам дарогі мае ў Хрысту, як я вучу ўсюдых у кожнай царкве.

18 Некатрыя запыхацелі, як быццам я не маніўся прыйсьці да вас; 19 Але я ўборзьдзе прыйду да вас, калі Бог дазволі, і пазнаю ня словы запыхацельх, але моц, 20 Бо гаспадарства Божае ня ўслове, але ў моцы. 21 Чаго вы хочаце? з дубцом прыйсьці да вас, ці зь міласьцяй і з духам лагоднасьці?

5 Агульна чужь, што бязульства сярод вас, ды такое бязульства, што не раўня народам, ажно хтось мае жонку айца свайго. 2 А вы запыхацелі, а ці ня мелі б валей плакаць, каб тый, што зрабіў такі ўчынак, быў выкінены з памеж вас? 3 А я, няпрытомны цела, але пры-

томны духам, ужо пастанавіў, бы будучы ў вас, каб таго, хто зрабіў гэта, 4 Вы, зышоўшыся ў імя Спадара нашага Ісуса Хрыста, разам з духам маім, сілаю Спадара нашага Ісуса Хрыста, 5 Перадалі яго такога шайтану на загубу цела, каб дух быў спасёны ў дзень Спадара Ісуса.

6 Хвальня ваша ня добрая. Або вы ня ведаеце, што ад малое закісі ўсе цеста кісьне? 7 Ачысьціце старую закісь, каб вы былі новым цестам, бо вы прэсныя, бо Пасха ж наша, Хрыстос, быў абрэчаны. 8 Затым сьвяткуйма сьвята не із старой закісай ані із закісай злосьці а нягоднасьці, але з праснакамі шчырасьці а праўды.

9 Я пісаў вам у лісьце, не сябраваць ізь бязулямі; 10 Не наагул ізь бязулямі гэтага сьвету, альбо з прагавітмі а дзярлівымі, альбо з балвахваламі, бо мусілі б выйсьці з гэтага сьвету; 11 Але я пісаў вам не сябраваць із тым, хто, завучыся братам, застаецца бязулям, або прагавітым, або балвахвалам, або абмоўцам, або п'яніцам, або дзяруном, з таковым нават ня ежча разам.

12 Бо што імне судзіць і навоных? Ці не нутраных вы судзіце? 13 Навонных жа судзе Бог. Выкіньце нягоднага з памеж сябе.

6 Ці важыцца хто з вас, правуючыся з другім, прававацца ў несправядлівых, а не ў сьвятых? 2 Ці ня ведаеце, што сьвятыя будуць судзіць сьвет? А калі сьвет вамі будзе суджаны, ці вы нягожыя найменшага суджэньня? 3 Ці вы ня ведаеце, што мы будзем судзіць ангілаў? Пагатоў справы гэтага жыцьця.

4 А вы, як мелі справы гэтага жыцьця, пасадзілі судзіць пагрэбаваных у царкве. 5 На сорам вам кажу: нягож няма памеж вас ні воднага разумнага, што мог бы рас-судзіць памеж братаў сваіх? 6 Але

брат із братам правуецца, ды перад нявернікамі.

7 У такім прылучаю ўжо запраўды заганаю наагул у вас ё, што вы правуецца мяжсобку. Чаму валей ня церпіце крыўды? чаму валей не застаіцца ашуканымі? 8 Але вы крыўдзіце а шкодзіце, ды гэта братоў. 9 Ці вы ня ведаеце, што несправядлівым не спадзец гаспадарства Божае? Не давайцеся зводзіць: ані бязулям, ані балвахвалам, ані чужаложнікам, ані вельма скунежаным, ані мужаложнікам, 10 Ані злодзеям, ані гальлівым, ані п'яніцам, ані абмоўцам, ані дзяруном не спадзец гаспадарства Божае. 11 І гэтакімі былі некаторыя з вас; але абмыты, але ўсвечаны, але аправены імям Спадара нашага Ісуса Хрыста і Духам Бога нашага.

12 Усе імне дазволена, але ня ўсе карысна; усе імне дазволена, але ня буду я пад уладаю чаго-колечы. 13 Ежа да жывата, і жывот да ежы; але Бог зьнішча адно й рдугое. Цела не да бязульства, але да Спадара, і Спдар да цела. 14 Бог ускрысіў Спадара, ускрысіць і нас магутнасьцю Сваёй.

15 Ці вы ня ведаеце, што целы вашы — гэта чаланы Хрыстовы? Дык ці адыйму чаланы ў Хрыста, каб зрабіць іх чаланамі бязулі? Няхай ня станеца так! 16 Альбо ня ведаеце, што тый, каторы лучыцца зь бязуляю, ёсьць адно цела зь ёю, бо кажацца: „Двое будуць адно цела”. 17 Але тый, што адзіночыцца із Спдаром, ёсьць адзін Дух.

18 Уцякайце ад бязульства: кажны грэх, які робе людзіна, ё вонкак цела; а бязуля грэша супроці собскага цела свайго. 19 Ці ня ведаеце, што целы вашы ё дом жывучага ў вас Сьвятога Духа, Каторага вы маеце ад Бога, і вы не свае? 20 Бо вы купленыя цаною. Затым усьляйце Бога ў целах сваіх.

7 Што ж да тога, праз што вы пісалі, дык добра чалавеку не датыкацца жонкі. 2 Але, каб ўсцерагчыся бязульства, кажны май собскую жонку сваю, і кажная май собскага мужа свайго. 3 Муж няхай аддаець належнае жонцы, падобна жонка мужу. 4 Жонка ня мае ўлады над целаю сваім, але муж; падобна й муж ня мае ўлады над целаю сваім, але жонка.

5 Не спабывайце адно аднаго, кі-ба із згоды, на якісь час, каб пасвечыцца да посту а малітвы, і ўзноў будзьце разам, каб шайтан не спакушаў вас зь нястачы самавалоданья вашага. 6 Кажу гэта, адылі, як дазвол, не як расказаньне. 7 Бо зычу, каб усі людзі былі, нават як я; але кажны мае свой дар ад Бога, адзін гэтак, другі гэнак.

8 Нежанатым жа і ўдовам кажу: добра ім, калі б засталіся, як я. 9 Але калі ня могуць валодаваць самы сабою, няхай жэняцца; бо валей жаніцца, чымся распаліцца. 10 А тым, што пабяруцца, ня я расказую, але Спдар: жонцы не разлучацца з мужам; 11 А калі разлучыцца, дык мае заставацца незамужняй або пагадзіцца з мужам сваім, і мужу не пакідаць жонкі.

12 Іншым жа я кажу, а не Спдар: калі які брат мае жонку няверніцу, і яна згодная жыць із ім, няхай не пакідае яе; 13 І жонка, што мае мужа няверніка, і ён згодны жыць із ёю, няхай не пакідае яго; 14 Бо нявернік муж усвечаетца жонкаю верніцаю, і жонка няверніца ўсвечаетца мужам вернікам. Накш дзеці вашыя былі б нячыстыя, а цяпер сьвятыя.

15 Калі ж нявернік хоча разлучыцца, хай разлучаетца; брат або сястра ў такіх прылучаёх не прыняволены, бо Бог пагукáў нас да супакою. 16 Скуль ведаеш ты, жонка, ці не спасеш мужа? Або скуль ведаеш ты, мужу, ці не спасеш жон-

кі? 17 Толькі кажны рабі так, як Бог яму прызначыў, і кажны, як Спадар пагукáў. Гэтак я загадую па ўсіх цэрквах. 18 Калі хто пагукáны абрэзаным, не хавайся; калі хто пагукáны неабрэзаным, не абразайся. 19 Абразаньне нішто і неабразаньне нішто, але дзяржаньне расказаньняў Божых.

20 Хай кажны застаецца ў тым пагукáньню, у каторым пагукáны. 21 Калі нявольнікам ты пагукáны, не парушайся гэтым; але калі можаш стаць вольным, дык валей карыстай з гэтага. 22 Бо нявольнік, пагукáны ў Спадару, завецца вольнік Спадароў; аднолькава й пагукáны вольным завецца нявольнік Хрыстоў. 23 Вы куплены цаною; ня будзьце нявольнікамі людзкімі. 24 Браты, няхай кажны, якім пагукáны, такім заставайся перад Богам.

25 Узглядам дзявоцтва я ня маю расказаньня Спадаровага, але даю раду, як тый, катораму зь міласэрдзя Свайго даў Спадар быць верным. 26 Я дапушчаю, што добра дзеля цяперашняе патрэбы, значыцца, добра чалавеку застацца так, як ён ёсьць. 27 Злучаны ты із жонкаю? ня шукай вывальненьня. Вывальнены ад жонкі, ня шукай жонкі. 28 Калі, адылі, ажэнішся, ня ізгрэшыш; і калі дзеўка выйдзе замуж, ня ізгрэша. Але таковыя будуць мець атугу ў целе; а я вас жалею.

29 Але гэта я вам кажу, браты: час засталы скарочаны, каб маючыя жонкі былі як ня маючыя; 30 І тыя, што плачуць, як ня плачучыя; і тыя, што цешацца, як тыя, што ня цешацца; і купляючыя, як не дзяржачыя; 31 І тыя, што ўжываюць сьвету гэтага, як ненадужываючыя; бо мінае абраз сьвету гэтага. 32 А я зычу, каб вы былі бяз клопату.

Нежанаты рупіцца праз справы

Спадаровы, як падабацца Спадару; 33 А жанаты рупіцца праз справы сьвету, як падабацца жонцы. 34 Ё розьніца памеж замужкі й дзеўкі; незамужняя рупіцца праз справы Спадаровы, каб быць сьвятой целаю і духам; а замужняя рупіцца праз справы сьвету, як падабацца мужу свайму.

35 Кажу гэта дзеля вашае ж карысьці, не каб зрабіць абмежаньне вам, але дзеля таго, што гэта належа і каб служылі Спадару без адхінаньня. 36 Але калі хто ўважае, што ня лець дзеўцы ягонай, каб яна, будучы ў цьвеце, заставалася так, дык няхай робе, што хоця, — ня ізгрэша; хай выходзяць замуж. 37 Але хто стаіць цьверда ў сэрцу сваім, ня прысілены патрэбаю, але, маючы ўладу над воляю сваёй, пастанавіў у сэрцу сваім дзяржаць яе дзеўкаю, тый добра робе. 38 Затым, хто выдаець замуж дзеўку сваю, добра робе; а хто не выдаець, робе ляпей.

39 Жонка зьвязана, пакуль жылы муж; калі ж муж ейны памрэць, вольная выйсьці за каго хоча, адно ў Спадару. 40 Але яна шчасліўшая, калі застаецца так, падле пагляду майго; а, думаю, і я маю Духа Богажага.

8 А што да абраканага балваном, мы ведаем, бо мы ўсі маем веданьне; веданьне надымае, але любосьць будзе. 2 Калі хто думае, што ён знае што-коледы, тый нічога яшчэ ня знае так, як мае знаць. 3 Але хто любе Бога, таму дана знацьцё ад Яго.

4 Дык, што да ядзеньня абраканага балваном, мы ведаем, што балван на сьвеце нішто, і што няма іншага Бога, апроча Аднаго. 5 Бо хоць і ё так званыя багі, або на небе, або на зямлі, бо ё шмат багоў і паноў шмат; 6 Але ў нас адзін Бог Айцец, з Каторага ўсе, і мы дзеля Яго, і адзін Спадар Ісус Хры-

стос, Каторым усе, і мы Ім. 7 Але ня ў вусіх такое веданьне: некастрыя із сумленьням што да балванаю, дагэтуль ядуць, як абраканае балваном, і сумленьне іхнае, будучы млявым, брудзяніцца.

8 Ежа не паручае нас Богу: калі мы ямо, ня маем перавагі; калі не ямо, нічога ня трацім. 9 Глядзіце, адылі, каб гэтае права ня было спатыкненьням кволым.

10 Бо калі хто-колечы абача, што ты, маючы веданьне, сядзіш за сталом у доме балванаю, дык сумленьне ягонае, як кволага, ці не захоце яго есьці абраканае балвану? 11 І ад веданьня твайго загіне кволы брат твой, за каторага памер Хрыстос. 12 Вось жа, гэтак грэшачы супроці братоў і ранячы млявае сумленьне іхнае, вы грэшыце супроці Хрыста. 13 Затым, калі ежа спадманяе брата майго, ня буду есьці мяса на векі, каб не спадмануць брата свайго.

9 Ці ня вольны я? Ці не апостал я? Ці ня бачыў я Ісуса Хрыста, Спадара нашага? Ці не мая праца вы ў Спадару? 2 Калі іншым я не апостал, дык запраўды вам; бо пячаць майго апосталства вы ў Спадару.

3 Во мая абарона ад судлівых мяне. 4 Ці мы ня маем права есьці й піць? 5 Ці ня маем права мець спадарожніцаю сястру жану, як і іншыя апосталы а браты ў Спадару а Кіфа? 6 Або адзін я а Варнава ня маем права не рабіць? 7 І які жаўнер ваюе на свой кошт? Хто, засадзіўшы вінішча, ня есьць пладоў із яго? Хто, пасучы чараду, ня есьць малака ад чарады?

8 Ці я кажу гэта палюдзку? Ці й Закон гэтага ня кажа? 9 Бо ў Законе Масеевым напісана: „Не завязаш пыску валу малодчачаму”. Ці праз валы рупіцца Бог? 10 Ці ня супоўна дзеля нас кажацца? Бо нам гэта напісана; бо хто арэць, мае

араць із надзеяю, хто малоце, із спадзеваю мець дзель.

11 Калі мы пасеялі ў вас духоўнае, ці вялікае гэта, калі пажнем у вас цялеснае? 12 Калі іншыя маюць у вас права мець дзель, ці не пагатове мы? Мы, адылі, не карыстаем із гэтага права, але ўсе церпім, каб не зрабіць нікакага заміну дабравесьці Хрыстовай.

13 Ці вы ня ведаеце, што працуючыя каля сьвятых рэчаў жывяцца із сьвятыні? што слугуючыя ля аброчніка маюць дзель із аброчніка? 14 Гэтак і Спадар загадаў, каб абяшчаючыя дабравесьць жылі з дабравесьці. 15 Але я не карыстаў зь нічога гэтага. І напісаў гэта ня дзеля таго, каб так было імне; бо імне валеі памерці, чымся каб хто змарнаваў пахвалу маю.

16 Бо, калі я абяшчаю дабравесьць, дык няма імне чым хваліцца, бо гэта мой абавязак, і бяда імне, калі б я не абяшчаў дабравесьці! 17 Бо калі я раблю гэта самахоць, дык буду мець заплату, але калі не самахоць, дык спаўняю павераны імне ўрад. 18 За што ж імне заплаці? За тое, што, абяшчаючы дабравесьць, абяшчаю дарма, не карыстаючы з належнага імне права ў дабравесьці.

19 Бо, будучы вольны ад усіх, я ўчыніў сябе нявольнікам усіх, каб найбалеі прыдбаць. 20 І быў да Жыдоў як Жыд, каб магчы прыдбаць Жыдоў; да тых, што пад Законам, як пад Законам, ня будучы сам пад Законам, каб магчы прыдбаць тых, што пад Законам; 21 Да тых без Закону, як без Закону, ня будучы без закону Божага, але пад законам Хрыстовым, каб прыдбаць тых, што без Закону; 22 Да млявых стаў млявым, каб прыдбаць млявых. Да ўсіх я стаў усім, каб спасьці прынамся некаторых. 23 А ўсе гэта раблю дзеля дабравесьці, каб учасьнікам яе быць.

24 Ціж ня ведаеце, што выпераднікі на выперадках бягуць усі, але адзін адзержуе надгароду? Дык бяжыце, каб адзяржаць. 25 Кажны ж дужэль захове самавалоданьне: тыя запраўды, каб адзяржаць вянок псавальны, а мы — непсавальны. 26 Затым я бягу ня так, як на няпэўнае, б'юся ня так, быццам б'ю паветра; 27 Але слышу цела свае і няволю яго, каб, абяшчаючы іншым, самому ня быць адхіненым.

10 Не хачу ж, каб вы, браты, ня ведалі, што айцове нашы ўсі пад булаком былі і ўсі перайшлі пераз мора; 2 І ўсі хрысьціліся ў Масея ў булаку і ў мору; 3 І ўсі елі тую самую духоўную ежу; 4 І ўсі пілі тый самы духоўны напітак, бо пілі з духоўнае скалы, што йшла за імі; скала ж была Хрыстос. 5 Бог, адылі, не ўпадабаў балшыні зь іх, бо яны расьцяпушыліся па пустыні.

6 Гэта ж сталася як праабразы нам, каб мы ня галіліся на благое, як запраўды пагаліліся яны. 7 І ня будзьце балвахваламі, як некаторыя зь іх, як напісана: „Люд сеў есьці а піць, і ўстаў гуляць”. 8 І не бязульма, як некаторыя зь іх бязулілі, і за адзін дзень загінула іх дваццаць тры тысячы. 9 Ані спакушайма Хрыста, як некаторыя зь іх спакушалі, і загінулі ад гадаў. 10 Ані наракайце, як некаторыя зь іх наракалі, і загінулі ад згубцы.

11 Гэта ж усе сталася ім, як праабразы, і напісана на навуку нам, каторых дасяглі апошнія вякі. 12 Затым, хто думае, што ён стаіць, глядзі, каб не паваліцца. 13 Вас стрэла спакуса ня іншая, як людзкая; і верны Бог, Каторы не дапусьце вас спакушаць звыш магчымасьці вашае, але із спакусаю дасьць і палёжку, каб вы маглі вытрываць.

14 Дык, любовыя мае, уцякайце ад балвахвалства. 15 Я кажу як ра-

зумным, разважча, што кажу. 16 Чара дабраславеньня, каторую дабраславім, ці ня ёсьць узаем'е крыві Хрыстовае? Хлеб, што ломім, ці ня ёсьць узаем'е цела Хрыстовага? 17 Бо адзін хлеб, адно цела шмат нас, бо ўсі мы ўчасьнікі аднаго хлеба.

18 Гляньце на Ізраеля подле цела: тыя, што ядуць аброкі, ці ня ўчасьнікі аброчніка? 19 Што я кажу? Ці тое, што балван ё што-колечы, або абраканае балваном знача што-колечы? 20 Але што абракаюць пагане, нячысьцікам абракаюць, а ня Богу. А я ня зычу, каб вы былі ў вузаем'ю зь нячысьцікамі. 21 Ня можаце піць чары Спадаровае і чары нячысьцікавае, ня можаце быць учасьнікамі столу Спадаровага і столу нячысьцікавага. 22 Ці будзем даводзіць Спадара да завісьці? Ці мы дужшыя за Яго? ?

23 Усе дазволена, але ня ўсе карысна; усе дазволена, але ня ўсе будзе. 24 Ніхто ня шукай свайго, але кажны другога. 25 Усе, што прадаецца ў мясных крамах, ежча бязь ніякага выпытаньня дзеля сумленьня; 26 Бо „зямля Спадарова, і ўся паўніня яе”.

27 Калі хто зь нявернікаў пазавець вас, і хочаце йсьці, усе, што пасулена вам, ежча бязь ніякага выпытаньня дзеля сумленьня. 28 Але калі хто скажа вам: „Гэта балваном абраканае”; дык ня ежча дзеля таго, хто азнайміў вам, і дзеля сумленьня. (Бо зямля Спадарова, і паўніня яе). 29 Сумленьне ж разумею не твае, але таго другога; бо чаму мая свабода была б суджана чужым сумленьням? 30 Калі я з падыякаю спажываю, то нашто ганіцца мяне за тое, за што я дзякую? 31 Дык ці ясьцё, ці п'іцё, ці што іншае робіце, усе робіце на славу Богу.

32 Ня будзьце спадманаю Жыдом;

ані Грэкам, ані царкве Божай, 33 Як я гаджу ўсім у вусім, шукаючы карысьці не свае, але шмат чые, каб спасьліся.

11 Будзьце перайманьнікамі ў мяне, як я ў Хрыста. 2 Але хвалю вас, браты, што вы ўсе мае памятуеце, і дзяржыце паданьні, як я падаў вам. 3 Хачу таксама, каб вы ведалі, што кажнага мужа галава Хрыстос; галава жончына — муж; а галава Хрыста — Бог.

4 Каторы муж моліцца альбо праракае з накрывай галавою, сароме галаву сваю. 5 А жонка, што моліцца альбо праракае праставалосая, сароме галаву сваю; бо гэта тое самое, як калі б яна была пагаліўшыся. 6 Бо калі жонка ня хоча накрывацца, няхай таксама стрыжэцца; а калі жонцы сорамна быць пастрыжанай альбо паголенай, няхай накрываецца.

7 Бо муж ня мае накрываць галавы, бо ён абраз а слава Божая; а жонка — слава мужава. 8 Бо ня муж із жонкі, але жонка з мужа; 9 Бо таксама ня муж створаны дзеля жонкі, але жонка дзеля мужа. 10 Затым і мае мець жонка на галаве сваёй знак улады дзеля ангілаў. 11 Адылі, ані жонка бяз мужа, ані муж бяз жонкі ў Спадару. 12 Бо як жонка з мужа, так і муж пераз жонку; усе ж — з Бога.

13 Разважча самы, ці гожа жонцы праставалосай маліцца Богу? 14 Ціж сама прырода ня вуча вас, што калі муж мае даўгія валасы, няслава яму гэта; 15 Але калі жонка мае даўгія валасы, ёй слава, бо даўгія валасы даны ёй замест прыкрыцьця. 16 Але калі б хто думаў быць звадлівым, мы ня маем такога звычайу ані царквы Божыя.

17 Але, сулячы гэта, не хвалю, што вы зьбіраецеся ня дзеля лепшага, але дзеля горшага. 18 Бо, першае, запраўды чую, што, як вы зыходзіцеся на збор, памеж вас бы-

ваюць падзелы, чаму часткава й веру. 19 Бо мусяць быць таксама гэрасі памеж вас, каб выявіліся памеж вас узумелыя.

20 Адлі, як зьбіраецеся, дык ня дзеля вячэры Спадаровае; 21 Божны барзьдзіць уперад есьці сваю ежу, і адзін галадуе, а другі п'яны. 22 Ціж у вас няма дамоў, каб есьці й піць? Або грэбуеце царквою Божай і сароміце тых, што ня маюць? Што сказаць вам? ці пахваліць вас за гэта? за гэта не пахвалю.

23 Бо я прыняў ад Спадара тое, што й перадаў вам, што Спадар Ісус тае ночы, каторае быў выданы, узяў хлеб 24 І, даўшы падзяку, паламіў і сказаў: „Гэта цела Мае, каторае за вас ломіцца; гэта рабіце на Маю памятку”. 25 Таксама й чару па вячэры, кажучы: „Гэта чара ё новай ўмова ў крыві Маёй, гэта рабіце так часта, як п'іце, на Маю памятку”. 26 Так часта, як вы ясьце хлеб гэты і п'іце чару гэтую, сьмерць Спадарову абяшчаеце, пакуль Ён прыйдзе.

27 Затым, хто будзе есьці хлеб гэты або піць чару Спадарову ня годна, вінен будзе Цела й Крыві Спадаровае. 28 Няхай жа спрабуе сябе людзіна, і гэтак еж із хлеба таго і з чары тае. 29 Бо хто есьць а п'ець ня годна, тый есьць а п'ець засуджэньне сабе, не разважаючы прась Цела. 30 Ад гэтага шмат хто з вас кволы а хворы і ня мала засынае.

31 Бо, калі б мы судзілі самы сябе, дык ня былі б суджаныя; 32 Будучы ж суджаныя, мы казьнераныя Спадаром, каб ня былі засуджаныя ізь сьветам. 33 Затым, браты мае, зьбіраючыся на вячэру, ждзьце адзін аднаго. 34 Калі хто хоча есьці, няхай есьць дома, каб зьбірацца вам не на засуджэньне. Засталае ўладжу, як прыду.

12 Узглядам жа духоўных дароў, браты, не хачу, каб вы ня ведалі.

2 Ведаеце, што, як вы былі пагане, дык жадзілі да бязмоўных балваноў, бы воджаныя. 3 Затым азнаймую вам, што ніхто, Духам Божым гўкаючы, ня скажа: „Праклён на Ісуса!“ і ніхто ня можа сказаць: „Спадар Ісус“, хіба Духам Сьвятым.

4 Дары ж розныя, але Дух тый самы; 5 І службы розныя, а Спадар тый самы; 6 І дзеянні розныя, а Бог тый самы, Каторы дзее ўсе ў вусіх. 7 Але кажнаму даецца выйўленьне Духа на карысьць: 8 Аднаму даецца Духам слова мудрасьці, другому слова веды, тым жа Духам; 9 Іншаму вера, тым жа Духам; а іншаму дары ўздараўленьня, тым адным Духам; 10 А іншаму чыньенне магутнасьцяў, іншаму прароцтвы, іншаму адрозьненне духоў, іншаму розныя мовы, іншаму зьясьненне моваў. 11 Але ўсе гэта дзее адзін а тый самы Дух, удзяляючы апрычона кажнаму, подле замэру свайго. 12 Бо як цела адно, але мае шмат чаланоў, і ўсі чаланы адно цела, хоць шмат, але адно цела, — так і Хрыстос. 13 Бо запраўды адным Духам хрысьціліся ўсі мы ў вадно цела, ці то Жыды ці то Грэкі, ці то нявольнікі ці то вольнікі; і ўсім даны піць адзін Дух.

14 Бо запраўды цела не адзін чалон, але шмат. 15 Калі нага скажа: „Я ня часьць цела, бо я ня рука“, дык нягож яна затым ня часьць цела? 16 І калі вука скажа: „Я ня вока, дык я ня часьць цела“, дык нягож яно затым ня часьць цела? 17 Калі ўсе цела вока, дык ідзе чутасьць? Калі ўсе чутасьць, дык ідзе нюх? 18 Але Бог расклаў чаланы, кажны зь іх у цэле, як Ён зычыў. 19 Калі б усі былі адзін чалон, дык ідзе цела? 20 Але цяпер чаланоў шмат, а цела адно. 21 Ня можа вока сказаць руцэ: „Ты імне непатрэбная“; альбо таксама галава нагам: „Вы імне непатрэбныя“. 22 Наадварот, чаланы цела, што здаюцца

слабшыя, шмат патрабнейшыя. 23 А каторыя мы ўважаем за меней пачэсныя ў нашым цэле, тыя акружаем большым збыткам, і нашы менш пачэсныя чаланы ў большым збытку прыгажосьць маюць; 24 А нашы прыгожыя таго не патрабуюць. Але Бог так сумерна ўладзіў цела, даючы чэсьць у большым збытку патрабуючым сыці, 25 Каб ня было падзелу ў цэле, але каб чаланы мелі тую самую рупнасьць адзін праз аднаго. 26 І калі адзін чалон церпе, усі чаланы церпяць ізь ім; і калі адзін чалон славіцца, усі чаланы цешацца зь ім. 27 І вы — цела Хрыстова, а паасобку — чаланы. 28 А іншых Бог пастанавіў у царкве, першае — апосталаў, другое — прарокаў, трэйцае — вучыцеляў; адлі магутнасьці, тады дары ўздараўленьня, памогі, раджаньня, розныя мовы. 29 Ці ўсі апосталы? ці ўсі прарокі? ці ўсі вучыцелі? ці ўсі магутнасьці? 30 Ці ўсі маюць дары ўздараўленьня? ці ўсі гўкаюць мовамі? ці ўсі зьясьняюць? 31 Але жадайце горача дароў большых; і яшчэ вышшыя дарогі пакажу вам.

13 Калі б я гўкаў мовамі людзкімі й ангільскімі, а міласьці ня меў, дык я — медзь зьвінячая і цымбалы гучныя. І калі б я меў прароцтвы, і ведаў усі тайны, і меў усялякае знацьцё, і меў бы ўсю веру, ажно горы перасуваў, а міласьці ня меў, — то я нічога. 3 І калі б раздаў усеменьне свае, і калі б аддаў цела свае на спаленьне, а міласьці ня меў, — дык гэта імне не карысна.

4 Міласьць цярдлівая, зычлівая, міласьць не завідная, міласьць не вяльмуецца, не пыхаецца, 5 Не захоуецца нялець, ня шукае свайго собскага, ня квеліцца, ня думае ліха, 6 Ня цешыцца зь бяспраўя, але цешыцца з праўды; 7 Усе пакрывае,

усяму вера, усяго спадзяецца, у вусім трывае.

8 Міласць ніколі не перастаець, хоць ё прароцтвы, але перастануць, хоць ё мовы, але перастануць, хоць ё веда, але перастане. 9 Бо мы часткава ведаем і часткава праракаем. 10 Як настане дасканалынае, тады часткавае аддзіліцца.

11 Як я быў бязлеткам, я зюкаў, як бязлетак, я думаў, як бязлетак, я разважаў, як бязлетак; а як стаў мужам, дык пакінаў бязлетнас. 12. Цяпер мы глядзім, бы перазшко, наўманы, але тады відам да віду; цяпер я ведаю часткава, а тады пазнаю, падобна як я супоўна пазнаны.

13 Цяпер трываюць тры: вера, надзея, міласць; гэтыя тры, але большая зь іх міласць.

14 Ганіцеся за міласцый і горача жадайце духоўных дароў, асабліва, каб вы маглі праракаць. 2 Бо хто гўкае моваю, ня гўкае людзём, але Богу; бо ніхто ня слухае, ён тайны гўкае духам; 3 А хто праракае, тый гўкае людзём збудаваньне а захочаньне а пацяшэньне.

4 Хто гўкае моваю, будзе сябе; а хто праракае, тый будзе царкву. 5 Я зычу, каб вы ўсі гўкалі мовамі; але вaley, каб праракалі, бо хто праракае, тый пераходзе гўкаючага мовамі, хіба, што ён зьясьніць, каб царква адзяржала збудаваньне.

6 Дык цяпер, браты, калі я прыйду да вас, гўкаючы мовамі, дык што за карысьць вам, калі ня буду гўкаць аб'яўленьям, або знацьцём, або прароцтвам, або навукаю? 7 Гэта ж і няжывыя рэчы, што выдаюць гук, як дудка альбо гарпа; калі б ня было розьніцы ў гуках, як пазнаць, што дудзіць альбо грае гарпа? 8 Таксама калі труба выдаець неазначаны гук, хто будзе гатавацца да бітвы? 9 Гэта ж і вы, калі языком вымаўляеце незразумелыя словы, дык як пазнаюць, што вы гўка-

еце? Вы будзеце гўкаць у паветра.

10 Колькі, прыкладам, розных словаў на сьвеце, і ні воднага зь іх няма без азначанага гуку. 11 Калі ж я ня знаю моцы гуку, буду таму, што гўкае, чужаземцам, і тый, што гўкае, імне чужаземец. 12 Гэта ж і вы, будучы рупатлівыя духоўных дароў, старайцеся збыткаваць на збудаваньне царквы.

13 Затым тый, хто гўкае моваю, хай моліцца, каб мог зьясьніць. 14 Бо калі я малюся моваю, дух мой моліцца, але розум мой бясплодны.

15 Дык што ж? Буду маліцца духам, але буду маліцца й розумам; буду пяць духам, але буду пяць і розумам. 16 Бо, напш кажучы, калі ты дабраславіш духам, як можа тый, што займае месца простага, сказаць „Аміп” на твае дзякаваньне? Бо ён ня ведае, што ты кажаш.

17 Бо ты запраўды добра дзякуеш, але другі ня будзеца. 18 Дзякую Богу, што балей за ўсіх вас мовамі гўкаю; 19 Але ў царкве зычу вaley пяць словаў сказаць розумам сваім, каб і іншых навучыць, чымся дзесяць тысячаў словаў моваю.

20 Браты! ня будзьце дзеці розумам: на ліха будзьце бязлеткі, але розумам будзьце выраслыя. 21 Напісана ў Законе: „Людзьмі іншых моваў і чужымі вуснамі буду гўкаць да люду гэтага, але й гэтак не паслухаюць Мяне, кажа Спдар”. 22 Дык мовы ё на знак ня вернікам, але нявернікам; а прароцтвы не нявернікам, але вернікам.

23 Калі ўся царква зыйдзеца разам, і ўсі будуць гўкаць мовамі, і простыя ўвядуць альбо нявернікі, дык ці ня скажучь яны, што вы шалёныя? 24 Але як усі праракаюць, і ўвядзе які нявернік альбо просты, яго ўсі пераконуюць, усі судзяць яго. 25 І тайны сэрца ягонага выяўляюцца, і ён падае ніцма,

кланяецца Богу й скажа, што запраўды з вамі Бог.

26 Дык што ж, браты? Як вы зыходзіцеся, кажны з вас мае псалму, мае навуку, мае мову, мае аб'яўленьне, мае выклад, — усе няхай будзе на збудаваньне.

27 Калі хто гўкае моваю, хай будзе двух альбо найбалеі трох, ды паасобку, і адзін зьясьняй. 28 Калі ж ня будзе зьясьняньніка, няхай ён маўчыць у царкве, а гўкае самому сабе й Богу.

29 Прарокі ж няхай два або тры гўкаюць, а іншыя няхай разважаюць. 30 Калі ж іншаму седзячаму было аб'яўленьне, няхай першы маўчыць. 31 Бо можаце ўсі адзін за адным праракаць, каб усі вучыліся і ўсі захочаваліся. 32 І духі прарокія падданыя прарокам; 33 Бо Бог ня ё Бог няраду, але супакою, як у вусіх царквах сьвятых.

34 Няхай жанкі маўчаць у царквах, бо не дазволена ім гутарыць, але быць падданымі, як і Права кажа. 35 Але, калі яны зычаць навучыцца чагось, няхай пытаюцца ў мужоў сваіх дома, бо сорам жонцы гутарыць у царкве. 36 Ціж ад вас вышпа слова Божая? Або да вас адных дасягло?

37 Калі хто ўважае сябе за прароку альбо духоўнага, няхай пазнаець, што я пішу вам, што гэта расказаньне Спадарова; 38 А хто ня ведае, няхай ня ведае. 39 Дык, браты, рупцеся праракаць, але не бараніце гўкаць мовамі. 40 Няхай жа ўсе дзеецца гожа а радна.

15 Прыпамінаю вам, браты, Дабравесьць, каторую я абяшчаў вам, каторую вы й прынялі, у каторай стаіце, 2 Каторай і спасяецца, калі дзяржыце моцна слова, каторае я абяшчаў вам, як Дабравесьць, хіба што надарма ўверылі.

3 Бо я перш-наперш падаў вам, што й я прыняў, што Хрыстос памер за грахі нашы, подле Пісьмаў, 4 І

што Ён быў пахаваны, і што ўскрэс на трэйці дзень, подле Пісьмаў, 5 І што зьявіўся Кіфе, адлі дванаццацём; 6 Адлі зьявіўся звыш пяцьсот братам адразу, з каторых бальшыня перабывае дагэтуль, але некаторыя й заснулі; 7 Потым зьявіўся Якаву, адлі ўсім апосталам.

8 І, наапошку, як нейкаму ськіенаму, зьявіўся й імне. 9 Бо я найменшы з апосталаў і нягодны звацца апосталам, бо я перасьледаваў царкву Божую. 10 Але ласкаю Божаю я ё тое, што я ё; і ласка Ягоная ў імне ня была дарма, але я папрацаваў найпладней за ўсіх іх; ня я, адылі, але ласка Божая, што з імною. 11 Дык ці я, ці яны, мы так абяшчаем і так верым.

12 Калі ж праз Хрыста абяшчаюць, што Ён ускрэс із мертвых, дык як некаторыя з памеж вас кажучь, што ўскрысеньня мертвых няма? 13 Калі няма ўскрысеньня мертвых, дык і Хрыстос ня ўскрэс. 14 А калі Хрыстос ня ўскрэс, тады запраўды й абяшчаньне наша пустое, пустая й вера нашая. 15 Ды мы апынуліся б і хвалышчывымі сьветкамі Бога, бо сьветчылі б праз Бога, што Ён ускрысіў Хрыста, Каторага Ён ня ўскрышаў, калі запраўды мертвыя ня ўскрысаюць; 16 Бо калі мертвыя ня ўскрысаюць, дык і Хрыстос ня ўскрэс; 17 А калі Хрыстос ня ўскрэс, дык вера нашая бескарысная: вы яшчэ ў грахах сваіх; 18 Тады й тыя, што заснулі ў Хрысту, загинулі б. 19 Калі толькі ў гэтым жыцьцю надзею маем у Хрысту, мы найняпчасьнейшыя з усіх людзёў.

20 Вось жа, Хрыстос ускрэс із мертвых, пяршак із заснулых. 21 Бо як сьмерць перазь людзіну, перазь людзіну і ўскрысеньне зь мертвых. 22 Бо як ув Адаму ўсі паміраюць, так таксама ў Хрысту ўсі ажывуць. 23 Але кажны ў собскім парадку сваім: пяршак Хрыстос, потым

Хрыстовыя ў часе прыходу Ягонага. 24 Адлі канец, як Ён перадасць гаспадарства Богу а Айцу, як скасуе ўсялякі ўрад і ўсялякую ўладу а магутнасць; 25 Бо яму належыцца гаспадарстваць, пакуль не пакладзець усіх непрыяцеляў пад ногі Свае.

26 Апошні ж скасаваны непрыяцель — сьмерць, 27., Бо ўсе паддаў пад ногі Ягоныя". Калі ж сказана, што ўсе паддана, дык ясна, што апрача таго, хто паддаў Яму ўсе. 28 Калі ж усе будзе паддана Яму, тады Сын і Сам паддасца Таму, хто паддаў усе Яму, каб Бог быў усе ў вусім.

29 Бо што ўчыняць тыя, што хрысціянца дзеля мертвых? Калі мертвыя ня ўскрываюць сусім, дык нашто й хрысціянца дзеля мертвых? 30 На што ж і мы церпім небяспечнасць кажнае гадзіны? 31 Я кажны дзень паміраю, падле пахвалы вашае, браты, каторую я маю ў Хрысту Ісусу, Спадару нашым.

32 Калі гўкаць палюдзку, як я змагаўся ізь зьверанятамі ў Ефэсе, што за карысць імне, калі мертвыя ня ўскрываюць? Ежма а піма, бо заўтра памрэм! 33 Ня дайцеся зводзіць: благія таварыствы псуюць добрыя звычкі. 34 Прачхніцеся запраўды і не грашыце, бо некаторыя ня маюць знацьця Бога. На сорама вам гэта кажу.

35 Але хто-колечы скажа: „Як ўскрываюць мертвыя і ў якім целе прыходзяць?" 36 Неразумны; што ты сееш, не ажывець, калі не памрэць. 37 І што сееш, сееш ня цела будучае, але голае зарнё, можа пшонку альбо што іншае. 38 Але Бог даець яму цела, як хоча, і кажнаму насеньню свае цела.

39 Ня кажнае цела такое ж цела; але накішае цела ў людзёў, накішае ў зьверанят, накішае ў рыбы, накішае ў птушак. 40 Ё цэлы ня-

бёсныя і цэлы земныя, але накішае слава нябёсных, а накішае земных; 41 Накішае слава сонца, і накішае слава месяца, і накішае слава гвездаў, бо гвезда ад гвядзы розніцца славаю.

42 Гэтак і ўскрэсьненне зь мертвых: сеецца псавальнае, ўскрэсьне непсавальнае; 43 Сеецца ў няславе, паўстаець у славе; сеецца ў кволасці, паўстаець у магутнасці; 44 Сеецца цела душэўнае, паўстане цела духоўнае. Ё цела душэўнае, ёсьць і цела духоўнае. 45 Гэтак і напісана: „Першы чалавек Адам стаў душою жывучай, апошні Адам духам жыцьцё даючым".

46 Але ня духоўнае ўперад, а душэўнае, адлі духоўнае. 47 Першая людзіна — ізь зямлі, земная; другая людзіна — зь неба. 48 Якоў тый земны, таковыя й земныя; і якоў тый нябёсны, таковыя й нябёсныя. 49 І як мы неслі абраз зямнага, так панясем і абраз нябёснага.

50 Але гэта кажу, браты, што цэлу а крыві ня можа спасьці гаспадарства Божае ані папсуюць спасьці непсавальнае. 51 Вось, кажу вам тайну: ня ўсі мы засьнем, але ўсі зьменімся, 52 Разам, якга, міг вока, на трубенне апошняе; бо затрубе, і мертвыя ўскрэснуть непсавальнымі, а мы зьменімся; 53 Бо псавальнаму належа адзецца ў непсавальнае, і сьмяротнаму — у несмяротнае. 54 Як жа псавальнае адзенецца ў непсавальнае, і сьмяротнае адзенецца ў несмяротнае, тады ўжыцьцёвіцца слова напісанае: „Глынена сьмерць перамогаю". 55 „Сьмерць! ідзе жыгала твае? пекла! ідзе перамога твая?"

56 Жыгала ж сьмерці — грэх, а сіла грэху Закон. 57 Але дзякі Богу, Каторы даець нам перамогу пераз Спадара нашага Ісуса Хрыста.

58 Дык, браты мае любовыя, будзьце моцныя, непахісныя, збыт-

куйце ў працы Спадаровай заўсёды, ведаючы, што праца вашая не дарма ў Спадару.

16 Узглядам збору на сьвятых рабіце так, як я паставіў у цэрквах Галыцкіх: 2 Першага дня тыдня няхай кожны з вас адкладае дома, кладучы падле можнасьці, каб не тады былі зьбіраньні, як я прыйду. 3 Як жа прыйду, дык, каторых вы прызнаеце за годных, тых я пашлю зь лістамі даставіць гэту ласку да Ерузаліму. 4 А калі лепш будзе, каб я таксама пайшоў, яны пойдучы із імноу.

5 Я прыйду да вас, як прайду Македоню; бо я йду пераз Македоню. 6 А ў вас, хіба, пажыхару або й перазімую, каб вы мяне праводзілі, куды-лень пайду. 7 Бо я не хачу бачыцца з вамі цяпер, праходзячы, бо спадзяюся застацца з вамі якісь час, калі Спадар дазволі. 8 У Ефэсе я застануся да Пяцьдзясятніцы, 9 Бо вялікія дзьверы адчыненыя імне, ды моцныя, а праціўнікаў шмат.

10 Як прыйдзе да вас Цімох, глядзіце, каб ён быў у вас без страху; бо ён паўніць справу Спадарову, як і я. 11 Дык ніхто ня май яго ўлегчы, але прапусьціце яго із супакоям, каб ён прыйшоў да мяне, бо я чакаю яго з братамі.

12 А што да брата Аполоса, я вельмі прасіў яго, каб ён із братамі пайшоў да вас; але ён ніяк не хачеў ісьці цяпер, але прыйдзе тады, як будзе мець добрую прыгоду.

13 Будзьце чукавыя, стойце ў веры, будзьце мужныя, дужыя; 14 Усе ў вас хай будзе зь любовьцю.

15 Прашу вас, браты, — вы знаеце радзіму Сыцеланову, што яна ё першы плод Ахаі, і што яны пасьвяцілі сябе на службу сьвятым, — 16 Будзьце й вы падданыя таковым і кожнаму супрацаўню а гарапашніку.

17 Я цешуся з прыбыцьця Сыцелана а Фортуната а Ахаіка, бо яны запоўнілі нястачу вас; 18 Бо яны пачырсьцілі мой дух і ваш, прызнайце такіх.

19 Здароваюць вас цэрквы аскія; здароваюць вас шчыра ў Спадару Аквіла а Прыськіла з царквою, што ў доме іхнім. 20 Усі браты здароваюць вас. Здаровайце адно аднаго сьвятым цалаваньням.

21 Здарованьне Паўлава собскаю рукою.

22 Хто ня любіць Спадара, анафема яму, маран-афа.

23 Ласка Спадара нашага Ісуса Хрыста з вамі, 24 І міласьць мая з усімі вамі ў Хрысту Ісусу. Амін.

ДРУГІ ЛІСТ СЬВ. ПАЎЛЫ АПОСТАЛА ДА КАРЫНЦЯН

1 Паўла, з волі Богае апостал Ісуса Хрыста, а Цімох брат, царкве Божай, што ў Карынце, з усімі сьвятымі, што ў вусёй Ахаі: 2 ласка вам а супакой ад Бога Айца а Спадара Ісуса Хрыста.

3 Дабраславёны Бог а Апец Спадара нашага Ісуса Хрыста, Апец міласэрдыя і Бог усялякага пацяшэньня, 4 Каторы цеша нас у кожнай атузе нашай, каб і мы маглі цешыць тых,

што былі б у якой-лень атузе, тым пацяшэньням, каторым Бог цеша нас самых! 5 Бо як збыткуюць у нас цярэньні Хрыстовы, так пераз Хрыста збыткуюць таксама пацяшэньні нашы.

6 Калі мы ў ватузе, дык дзеля вашага пацяшэньня а спасэньня, каторае дзеецца ператрываньням тых самых цярэньняў, каторыя й мы церпім;

7 І надзея наша на вас пэўная. Каліж цешымся, дык із вашага пацяшэння а спасення, ведаючы, што як вы ўчаснікі цярапення, так і пацяшэння.

8 Бо мы ня зычым, каб вы ня ведалі, браты, праз атугу, каторая сталася нам ув Азі, што мы аджараны былі звыш меры а сілы, ажно былі ў безнадзеяньню ўзглядам жыцця. 9 Але самы ў сабе мелі рассудак сьмерці, каб не спадзявацца на самых сябе, але на Бога, Каторы ўскрышае мертвых, 10 Каторы выбавіў нас ад так блізкае сьмерці і выбаўляе, і на Каторага спадзяемся, што й яшчэ выбаве. 11 І вы супрацаваць будзеце малітвамі за нас, каб за дары нам, за прычынаю шмат каго, дзякаваньне было за нас.

12 Бо пахвала нашая гэта, сьветчаньне сумленьня нашага, што ў прасьціні а шчырасьці перад Богам, ня ў мудрасьці цялеснай, але ў ласцы Божай, мы паступалі на сьвеце, асабліва ж із вамі. 13 Бо мы ня пішам вам нічога іншага, але што вы чытаеце й разумеете, і спадзяюся, што будзеце разумець аж да канца; 14 Бо вы часткава й даведаліся ўжо, што мы будзем вашай пахваляю, аднолькава й вы нашай, у дзень Спадара нашага Ісуса.

15 З гэтай пэўнасьцю я маніўся прыйсьці да вас уперад, каб вы ўдругава ласку мелі, 16 І пераз вас прайсьці да Македоні, з Македоні ж ізноў прыйсьці да вас, а вы праводзілі б мяне да Юдэі.

17 Ці ўлегцы я зрабіў, маючы такі замёр? Ці што я замяраю, подле цела замяраю, так што ў мяне „Але, але” і „Не, не”? 18 Вось жа, верны Бог, што слова наша да вас ня ёсьць „Але” й „Не”. 19 Бо Сын Божы, Ісус Хрыстос, абяшчаны памеж вас намі, імноу а Сіланом а Цімохам, ня быў „Але” й „Не”; але ў Ім

было „Але”, 20 Бо ўсі абяцанні Божыя ў Ім „Але” і ў Ім „Амін”, — на славу Божую пераз нас. 21 А тый, што зацвярджае нас із вамі ў Хрысту і памазаў нас, ё Бог, 22 Каторы таксама запячатаваў нас і даў задатку Духа ў сэрцы нашы.

23 Бо гукіаю Бога за сьветку на душў сваю, што, пшаджаючы вас, я дагэтуль ня прыходзіў да Карынту, 24 Не затым, быццам мы бярэм уладу над вераю вашаю; але мы супрацаўні радасьці вашае: бо вераю вы стаіце.

2 Я разважыў гэта сабе ня прыўсьці да вас ізноў із смуткам. 2 Бо, калі я засмучу вас, хто развяселе мяне, калі ня тый, хто засмучаны імноу. 3 І гэта самае я пісаў вам, каб, прышоўшы, ня мець смутку ад тых, з каторых меў бы цешыцца, маючы пэўнасьць праз усіх вас, што радасьць мая ёсьць усіх вас. 4 Бо зь вялікае атугі а неўпакою сэрца я пісаў вам із шмат сьлязьмі, не каб засмучіць вас, але каб вы пазналі любосьць, каторую я із збыткам маю да вас.

5 Калі ж хто засмучіў, ён не мяне засмучіў, але часткава ўсіх вас, каб я ня быў перацяжараны. 6 Такому досыць гэтае кары ад балышыні. 7 Так што вы наадварот валеі і даруйце й пацешча, каб можа надзвычайны смутак не пажэр яго. 8 Затым малю вас змацніць да яго міласьць. 9 Бо я дзеля таго й пісаў, каб даведацца довады праз вас, ці ў вусім вы паслужмены.

10 Каму ж вы што даруеце, то й я; бо й я што дараваў, калі дараваў што, дзеля вас перад відам Хрыстовым, 11 Каб нас шайтан не перайшоў, бо нам не няведанныя задумы ягоныя.

12 Як жа я прышоў да Троады дзеля Дабравесьці Хрыстовае, хоць дзьверы былі адчыненыя імне Спандаром, 13 Я ня меў супакою духу

свайму, не знайшоўшы Ціта, брата свайго; але, разьвітаўшыся зь імі, я пайшоў да Македоні. 14 Але дзякуй Богу, Каторы заўсёды вядзецц нас да перамогі ў Хрысту і пах значыцца Сябе выяўляе намі на кожным месцу. 15 Бо вы пах Хрыстоў Богу у спасаных і ў гінупых: 16 Адным пах сьмяротны на сьмерць, другім пах жыццця на жыццё. І хто здольны на гэта?

17 Бо мы, не як іншыя, каторыя багацеюць хвальшаваньнем слова Божага, але як із шчырасьці, але як ад Бога, перад Богам гучаем у Хрысту.

3 Ці ізноў нам пачынаць самых сябе паручаць? Або патрабуем, як некаторыя, паручных лістоў да вас альбо ад вас? 2 Вы — ліст наш, напісаны ў сэрцах нашых, пазнаваны а чытаньні ўсімі людзьмі, 3 Выяўлены ліст Хрыстоў, выслужаны намі, напісаны ня чэрняю, але Духам Бога живога, не на каменных дошчачках, але на цялесных дошчачках сэрца.

4 А такі давер мы маем пераз Хрыста да Бога; 5 Не каб мы самы былі здольныя мысьліць што-лень, як самы із сябе, але здольнасьць наша з Бога, 6 Каторы ўчыніў нас здольнымі слугачымі новае ўмовы, ня літары, але духа; бо літара забівае, а дух ажыўляе.

7 Калі ж слугаваньне сьмерці, літарамі выразанае на камяніх, было слаўнае, ажно не маглі цёміцца сынове Ізраелявы ў від Масеяў з прычыны славы віду ягонага мінуцае, 8 Дык ці не пагатове мае быць пмат слаўнейшае слугаваньне Духа? 9 Бо калі слугаваньне засуджэньня слаўнае, пагатове слугаваньне справядлівасьці збыткуе ў славе. 10 Бо й услаўленае ня было ўслаўлена, раўнууючы да пераходзячае славы. 11 Бо калі мінаючае слаўнае, пагатове трываючае ў славе.

12 Затым, маючы такую надзею, мы дзеем вельмі адважна, 13 А ня так, як Масей, што клаў запінашку на від свой, так што сынове Ізраелявы ня цёміліся ў канец мінаючага. 14 Але розумы іхныя закаляnelly, бо аж дагэтуль тая самая запінашка пры чытаньню Старога Закону застаецца, ня будучы расьхіненая; аддалаецца Хрыстом. 15 Значыцца, аж дагэтуль, як Масея чытаюць, запінашка ляжыць на сэрцу іхным. 16 Але, як наварачаюцца да Спадара, запінашка гэна здыймаецца. 17 Спадар ё Дух; а йдзе Дух Спадароў, там свабода.

18 Мы ж усі, з каторых віду зьнята запінашка, сузіраючы, як у глядзелцы, славу Спадарову, адмяняемся ў тый самы абраз ад славы ў славу, як ад Духа Спадаровага.

4 Затым, маючы гэта слугаваньне, адзяржаўшы міласэрдзе, мы не слабянем 2 Але мы адракліся патайных саромных рэчаў, ня хадзячы ў хітрыні, ані хвалючы слова Божага, але праяўляючы праўду, паручаемся сумленьню кажнага чалавека перад Богам. 3 Калі ж запраўды й затоена Дабравесьць наша, дык затоена ад тых, што гінупь, 4 Нявернікаў, у каторых бог сьвету гэтага асьляпіў розумы, каб ім не зазьзяла сьвятло Дабравесьці славы Хрыстовае, Каторы ёсьць абраз Божы. 5 Бо мы не сябе абяшчаем, але Хрыста Ісуса Спадара; а сябе самых, як слугаў вашых дзеля Ісуса. 6 Бо Бог, Каторы сказаў, каб із цямоты сьвятліня зазьзяла, асьвяціў сэрцы нашыя да сьвятла значыцца славы Божае ў відзе Ісуса Хрыста.

7 Але мы маем гэты скарб у судзьдзю гліняным каб вялікасьць магутнасьці была Божая, а ня з нас. 8 Адуюль мы засмучоныя, але ня сьцісьненыя; заклапочаныя, але не без надзеі; 9 Перасьледаваныя, але

не пакіненныя; упалыя, але не загубленыя; 10 Заўсёды носім у целе мертвасць Ісуса, каб і жыццё Ісусава магло з'явіцца ў целе нашым. 11 Бо мы жывыя заўсёды выдаваныя на сьмерць за Ісуса, каб і жыццё Ісусава з'явілася ў сьмяротным целе нашым, 12 Так што сьмерць дзее ў нас, а жыццё ў вас.

13 І маючы тый самы дух веры, падле напісанага: „Я верыў і затым казаў“, і мы верым, затым і кажам, 14 Ведаючы, што Тый, хто ўскрысіў Спадара Ісуса, ўскрэсе й нас із Ісусам і пастанове з вамі. 15 Бо ўсе дзеля вас, каб ласка, збыткуючы перазь дзякаваньне шмат каго, збыткавала на славу Божую.

16 Затым мы не слабянем; але галі навонны наш чалавек раскладаецца, нутраны, адылі, дзень у дзень аднаўляецца. 17 Бо часныя лягкія цяргеньні нашы дзеюць нам нязмерную славу вечнае багі, 18 Як мы глядзім не на відомае, але на нявідомае; бо відомае часнае, а нявідомае вечнае.

5 Бо ведаем, што калі земны дом-вітальня наша абурыцца, мы маем харому ад Бога, дом ня рукамі пастаноўлены, вечны ў нябёсах. 2 Бо запраўды ў гэтым мы ўздыхаем, вельмі жадаючы адзецца домам нашым, што зь нябёсаў; 3 Затым, будучы адзеўшыся, ня будзем засьпеты голыя. 4 Бо мы ў гэтай вітальні ўздыхаем, будучы ацяжараныя, бо ня зычым зьдзецца, але адзецца, каб сьмяротнае было праглынена жыццём.

5 А Тый, хто ўчыніў нас да гэтага самага, ё Бог, Каторы й даў нам задатак Духа. 6 Дык мы заўсёды акрыялыя, ведаючы, што ў цялесным доме мы аддаленыя ад Спадара, — 7 Бо мы ходзім вераю, ня відзеньням, — 8 Мы акрыялыя і ўважаем, што валей выйсці зь

цела і перайсьці да харомы Спадаравае.

9 Затым мы й рупімся, ці дома, ці вонках, падабацца Яму; 10 Бо ўсі мы маем стаць перад судовым пасадам Хрыстовым, каб кажны адзяржаў зробленае ў целе, падле таго, што ён зрабіў, добрае ці благое.

11 Дык, знаючы страх Спадараў, мы пераконуем людзёў, Богу ж мы адкрытыя; спадзяюся, што адкрытыя й вашым сумленьням. 12 Ня ізноў мы паручаемся вам, але даем вам прыклеп хваліцца намі, каб вы мелі што супроці тых, што хваляцца відам, а ня сэрцам. 13 Бо калі мы выходзім із сябе, дык дзеля Бога; калі ж узьдэрглівыя, дык дзеля вас. 14 Бо міласць Хрыстова сьціскае нас, што разважаем гэтак: калі адзін памер за ўсіх, дык усі былі памершы. 15 А Ён за ўсіх памер, каб жывучыя ўжо ня дзеля сябе жылі, але дзеля памерлага за іх і ўскрэслага.

16 Затым адгэтуль мы нікога ня знаем падле цела; калі ж і зналі Хрыста падле цела, дык цяпер ужо ня знаем. 17 Дык, хто ў Хрысту, тый новы стварэнец; старое мінула, гля, усе сталася новае. 18 І ўсе ад Бога, Каторы пагадзіў нас із Сабою Хрыстом і даў нам слугаваньне пагаджэньня; 19 Бо Бог быў у Хрысту, годзячы сьвет із Сабою, не залічаючы ім выступаў іхных, і даў нам слова таго пагаджэньня.

20 Дык мы — паслове ад Хрыста, быццам Бог моле намі; молім ад Хрыста: пагадзіцеся з Богам. 21 Таго, хто ня знаў грэху, за нас учыніў грэхам, каб мы сталі справядліва-ццяй Божай у Ім.

6 А, як супрацаўні, мы таксама молім, каб ласкі Божэе вы дарма не прынялі. 2 Бо кажа: „У часе прыгодным Я пачуў цябе і ў дзень спасеньня памог табе“. Вось, цяпер

час прыгодны, вось, цяпер дзень спасення. 3 Мы ня робім ніякае пераказы ні ў чым, каб ня было вінавана слугаванне; 4 Але ў вусім паручаючыся, як слугачыя Божыя, у вялікай трывалкосьці, у няшчасьцях, у патрэбах, у ватугах, 5 У вытнях, у вязьніцах, сумятні, у гарапашнасьці, у чукавасьці, у пастох, 6 У чысьціні, у ведзе, у цярплівосьці, у дабрыні, у Духу Сьвятым, у нядвудушнай міласьці, 7 У слове праўды, у сіле Божай, із зброяй справядлівасьці ў правай і левай руцэ, 8 Пераз славу й няславу, пераз благія дзейкі й добрыя дзейкі, як ашуканцы й праўдзівыя; 9 Як няведамыя й добра ведамыя; як паміраючыя, але, вось, мы жывыя; як караня, але не забітыя; 10 Як смутныя, але заўсёды радыя; як убогія, але багаццячыя шмат каго; як нічога нямаючыя, але дзяржацьця ўсе.

11 Вусны нашы адчыненыя да вас, Карынцыяне, сэрца наша расшырана. 12 Вы ня сысьцёненыя ў нас, але сысьцёненыя ў нутрох сваіх. 13 І ўзаемна (кажу, як дзяцём) — няхай таксама расшырыцца сэрца вашае.

14 У нясобствавае йго не ўпрагайцеся зь нявернікамі; бо што за супалка справядлівасьці зь бяспраўям? або што за ўзаем'е сьвятліні зь цямнотаю? 15 І што за згода Хрыста зь веляром? або што за дзель верніку зь нявернікамі? 16 І што за задзіночаньне дому Божага з балванами? Бо вы дом Бога жывога, як Бог скажаў: „Буду жыхарыць сярод іх і хадзіць сярод іх; і буду іх Богам, а яны будуць Маім людзям. 17 Затым выйдзіце з пасярод іх і будзьце аддзеленыя, кажа Спадар, і не дакрайцеся да нячыстага, і Я рада прыму вас; 18 І буду вам за Айца, а вы Імне будзеце за сыноў і дачкі, кажа Спадар Усемагучы”.

7 Дык, любовыя, маючы такую абятніцу, ачысьцімася ад усяе

брыды цела й духа, дасканалычы сьвятасьць у боязьні Божай.

2 Дайце месца нам. Мы нікога ня ўкрыўдзілі, нікому не пашкодзілі, нікога не ашукалі. 3 Не кажу на засуджэньне; бо я ўперад скажаў, што вы ў сэрцах нашых, каб разам памерці і разам жыць. 4 Вялікая мая адвага да вас, шмат вамі хвалюся, я перапоўнены пацехаю ў вусім няшчасьцю нашым.

5 Бо запраўды, як мы прышлі да Македоні, цела нашае ня мела супачынку; але мы былі сысьцёнены адусюль: звонку бітвы, унутры страхі. 6 Але Тыі, што цеша паніжаных, Бог, пацешыў нас прыходам Цітавым, 7 І не адно прыходам ягоным, але й пацяшэньням, каторым ён цешыўся з вас, павядаючы нам гарачае жаданьне ваша, вашу жалобу, рупатлівасьць вашу да мяне, ажно я балей цешыўся.

8 Калі я й засмуціў вас лістам, не шкадую, хоць шкадаваў гэтага; бо бачу, што ліст гэты, хоць на малы час, засмуціў вас. 9 Цяпер я цешуся ня з тога, што вы засмуціліся, але што вы засмуціліся да каяты; бо вы засмуціліся падле Бога, што ў нічым ад мяне ня мелі шкоды. 10 Бо смутак падле Бога дзее каяту да спасення, і ніколі не шкада яго смутак сьвецкі дзее сьмерць.

11 Бо самае тое, што вы засмуціліся падле Бога, гля якую гэта шчырасць учыніла ў вас а апраўленьне а абурэньне а страх а гарачае жаданьне а рупатлівасьць а помсту! У ўсім вы паказалі, што вы чыстыя ў гэтай справе. 12 Значыцца, калі я пісаў да вас, дык ня дзеля крыўдніка ані дзеля ўкрыўджанага, але дзеля выяўленьня шчырасьці нашае да вас, каб паказана была вам перад Богам. 13 Затым мы ўсьцешыліся.

І апрача собскага пацяшэньня нашага, мы яшчэ балей цешыліся радасьці Цітавае, бо вы ўсі супакойлі

дух ягоны; 14 Дык калі я хваліўся яму ў чым вамі, то не засароміўся; але як мы гўкалі вам усю праўду, так і хваленне наша Ціту было праўдзівае. 15 І сэрца ягонае балей прыяе вам, успамінаючы паслук-менства вас усіх, як вы із страхам а дрыготаю прынялі яго. 16 Я це-шчўся, што ў вусім магу даверыць вам.

8 Наказую вам, браты, праз ласку Божую, даную цэрквам Македонскім; 2 Бо яны сярод вялікага дазнання атугамі маюць збытак радасцяў; і вялікая галіта іхная збыткавала багаццям шчодрасці. 3 Бо сьветчу, што подле магчымасці і звыш магчымасці ахвотныя былі, 4 Просячы нас із вялікім маленьням прыняць дар а ўзаем'е ў службе сьвятым; 5 І ня толькі, як мы спадзяваліся, але яны самых сябе перш аддалі Спадару і нам з волі Божае.

6 Затым мы прасілі Ціта, каб ён, як уперад пачаў, так і скончыў узглядам вас гэтую ласку таксама. 7 І аднолькава як вы шчодрыя ў вусім: у веры а ў слове а ў ведзі а ў кажнай улеглівасці а ў міласці сваёй да вас, каб былі шчодрыя і ў гэтай ласцы.

8 Не кажу вам як расказанне, але рупатлівасцяй іншых прабую шчырасць і міласці вашае. 9 Бо вы знаеце ласку Спадара нашага Ісуса Хрыста, што Ён дзеля нас, будучы багаты, зьбяднеў, каб вы забагацелі галітою Ягонаю. 10 І даю раду да гэтага, бо яна карысная вам, каторыя ня толькі рабіць, але й хацець пачалі першыя летась. 11 Вось жа, цяпер і ўчынкам завяршыце гэта, каб, як гатовае было хаченне, так і ўчыненьне з тога, што маеце. 12 Бо калі будзе імкненьне, яго прыймаюць узглядам тога, што хто мае, а ня ўзглядам тога, што ня мае.

13 Не каб іншым была палёгка, а вам ацяжарэнне, 14 Але роўнасьць. Цяпер дастатак вашы да нястачы іхнае, каб дастатак іхны мог быць да нястачы вашае, каб была роўнасьць, 15 Як напісана: „Хто зьбер шмат, ня меў нястачы; і хто — мала, ня меў нястачы”.

16 Але дзякі Богу, Каторы такую самую шчырую рупатлівасць да вас даець у сэрца Цітава; 17 Бо ён запраўды прыняў маленьне і, будучы поўны рупатлівасці, самахоць пайшоў да вас. 18 Паслалі ж мы зь ім брата, хваленага ў Дабравесці ў вусіх цэрквах, 19 Ды абранага цэрквамі за спадарожніка нашага з гэтай ласкаю, каторай мы служым на славу Самага Спадара й парыванне вашага, 20 Сьцерагучыся таго, каб хто ня зганіў нас за дастатак, каторым слугуем; 21 Бо мы стараемся праз дабро не адно перад Спадаром, але й перад людзьмі.

22 І зь імі мы паслалі брата свайго, каторы шмат разоў давёў, што рупны, і цяпер рупнейшы з прычыны вялікага даверу да вас. 23 Што да Ціта, гэта — мой сябра а супрацавень у вас; што да братаў нашых, гэта — паслове цэркваў, слава Хрыстова. 24 Дык перад цэрквамі дайце ім довад міласці вашае й нашага хвалення вамі.

9 Бо праз памогу сьвятым лішне імне пісаць вам, 2 Бо ведаю гатоў вашу, каторай я хваліўся Македонянам, што Ахая прыгатаваўшыся ад леташняга году, і рупатлівасць ваша захоціла вялікі лік. 3 Братоў жа я паслаў, каб гэна пахвала наша вамі ня была пустой узглядам гэтага, каб, як я казаў, вы былі прыгатаваўшыся, 4 Каб не прылучылася, як прыйдуць із імною Македоняне і засьпеюць вас непрыгатаваўшыся, што былі б мы (не кажу вы) засаромлены з гэтага даверу. 5 Затым я ўважаў за канечне

патрэбнае маліць братоў пайсьці да вас і загадзя скончыць уперад абещанае дабраслаўства вашае, каб яно магло быць гатова, як дабраслаўства, а ня як гальлівасьць.

6 Гэта ж так: хто сее шчадна, і жаць будзе шчадна; а хто сее дабраслаўства, і пажнець дабраслаўства. 7 Кажны, як замёрну ў сэрцу сваім, ня ў смутку ані з прынку, бо ахвотна даючага любе Бог. 8 Бог жа можа забагаціць вас кожнай ласкаю, каб вы заўсёды і ўсяго мелі даволі, каб былі багатыя кожным добрым учынкам, 9 Як напісана: „Рассыпаў, даў бедным, справядлівасьць Ягоная трывае на векі”.

10 Тый жа, што дастаўляе сяўбу сябіту, даставе й хлеб на ежу, і памножа сяўбу вашу, і прыспора плады справядлівасьці вашае, 11 Каб вы ўсяляк забагацелі дзеля кожнае шчырае шчодрасьці, каторая пераз нас дзее дзякаваньне Богу. 12 Бо памога слугаваньня гэтага ня толькі запаўняе нястачу сьвятых, але й збыткуе ў шмат дзякаваньняў Богу. 13 З даведаньня гэтае службы яны славаць Бога за падаўкосьць вызнаньня вашага Дабравесьці Хрыстовае і за шчырае ўзаем'е зь імі а з усімі, 14 І моляцца за вас, і тужаць па вас з прычыны нязьмернае ласкі Божай вам. 15 Дзякі Богу за неапісальны дар Ягоны!

10 Я ж сам, Паўла, малю вас дабрынёй Хрыстовай; я, як прытомны, запраўды сыціплы ў вас, але, ня будучы меж вас, адважны да вас. 2 Прашу ж, каб, прытомны, я ня быў адважны з тэй пэўнасьцяй, каторай думаю быць адважны да тых, што ўважаюць нас за ходзячых падле цела. 3 Бо, ходзячы ў цэле, не ваюем падле цела; 4 Бо зброя ваяваньня нашага не цялесная, але дужая Богам да бураньня гарадоў: 5 Мы бурэем задумы й кожную вы-

шыню, што падыймаецца супроці пазнаньня Бога, і імаем у палон кожную думку да паслухменьства Хрысту, 6 І маем гатовай помсту кожнаму непаслухменьству, як выпадзіцца паслухменьства вашае.

7 Ці на выгляд глядзіце? Калі хто пэўны ў сабе, што ён Хрыстоў, няхай уважае ізноў сам падле сябе, што, як ён Хрыстоў, так і мы Хрыстовы. 8 Бо калі б я й балеі хваліўся ўладаю нашай, каторую Спадар даў на будаваньне, а не на бураньне, я не засароміўся б. 9 Хай ня здасца, што я страшу вас лістамі; 10 Бо кажа: „Лісты ягоныя вагкія а моцныя, але цялесная прытомнасьць ягоная млявая, і мова ягоная пагрэбаваная”. 11 Гэта няхай такі ўважае, што якія мы словам лістамі няпрытомныя, такія й прытомныя ўчынкам.

12 Бо мы ня важым ставіць сябе побач альбо раўнавацца да некарых, каторыя самы сябе паручаюць. Яны неразумныя, мераючы сябе самымі сабою і раўнуючы сябе да сябе. 13 Мы ж не бязь меры хваліцца будзем, але падле меры будавальнае праўды, каторую меру прызначыў нам Бог, каб дасягчы аж вас.

14 Бо мы ня робім, натужаючыся, як недасяглыя вас, бо мы прышлі й да вас у Дабравесьці Хрыстовай; 15 Мы ня бязь меры хвалімся чужымі працамі, але спадзяемся, з ростам веры вашае, што багата па-шырылася ў вас падле праўды нашае, 16 Яшчэ багацей абяшчаць Дабравесьць за вамі, ня ў чужой дзелі, ня хвалячыся гатовым. 17 Але хто хваліцца, у Спадару хваліся. Бо ня тый, хто сам сябе паручае, прызнаны, але каго Спадар паручае.

11 О каб вы крыху цяпелі маю неразумнасьць! Але й запраўды перпіце мяне. 2 Бо ўзглядам вас я завісны завісьцяй Божай, бо я заручыў вас аддаць аднаму му-

жу, Хрысту, дзявушчай дзяўчынаю. 3 Але я баюся, каб, як гад хітры-нёю сваёй ізвёў Еву, якім-коледчы парадкам ня былі папсаваныя думкі вашы, адхінаючыся ад прасьціні й чысьціні ў Хрысту. 4 Бо калі б запраўды хто, прышоўшы, абяпчаў другога Ісуса, каторага мы не абяшчалі, альбо вы адзяржалі іншага духа, каторага не адзяржалі, альбо іншую дабравесьць, каторае ня прымалі, дык вы цярпелі б.

5 Але я ўважаю, што я ў нічым не застаўся ад апосталаў вышшых. 6 Але калі я няўздумелы ў мове, ня ў ведзе, адылі, але ў вусім усюдых выяўлены вам.

7 Ці я ізграшыў, паніжаючы сябе, каб павышыць вас, што я дарма абяпчаў вам Дабравесьць Божую? 8 Іншыя цэрквы я грабіў, адержуючы заллату за слугаваньне вам; 9 І, будучы ў вас, і патрабуючы, не цяжарыў нікога, бо браты, што прышлі з Македоні, даставілі, чаго я патрабаваў; і ў вусім сыцярогся й сыцерагчыся буду ня быць цяжарам вам.

10 Як ё праўда Хрыстова ў імне, пахвала гэта ня будзе замоўчана ўзглядам мяне ў краінах Ахаі. 11 Чаму? Што ня люблю вас? Бог ведае! 12 Але што раблю, і буду рабіць, каб ня даць прыклепу тым, што зычаць прыклепу, каб у тым, чым хваляцца, былі знойдзены такімі, як і мы. 13 Бо такія хвальшывыя апосталы, ашукныя работнікі, прыдаюцца апосталамі Хрыстовымі. 14 І няма дзіва, бо сам шайтан прыдаецца ангілам сьвятліні. 15 Затым гэта не вялікая рэч, калі й слугачыя ягонныя прыдаюцца слугачымі справядлівасьці; канец іх будзе падле ўчынкаў іхных.

16 Ізноў кажу: няхай хтось ня думае, што я неразумны; але калі накіш, дык прыміце мяне, як неразумнага, каб я таксама крыху пахваліўся. 17 Што кажу, не кажу як ад Спадара, але як у неразумнасьці

ў гэтай адвазе хваленьня. 18 Як шмат хто хваліцца падле цела, дык і я буду хваліцца. 19 Бо вы, людзі мудрыя, ахвотна церпіце неразумных. 20 Вы церпіце, як вас хто няволе, як хто аб'ядае, як хто адбірае, як хто вывышаецца, як хто поўшыць вас. 21 На сорам кажу, быццам мы былі слабыя; а ў чым хто адважны (гўкаю ў неразумнасьці), адважны й я.

22 Яны Гэбрэі? я таксама. Яны Ізраэляне? я таксама. Яны насеньне Абрагамова? я таксама. 23 Слугачыя Хрыстовы яны? (неразумна кажу) я балей. Я шмат балей у гарапашнасьці, нязьмерна ў ранах, балей у вязьніцах і шмат разоў прысьмерці. 24 Ад Жыдоў пяць разоў я адзяржаў сорок без аднаго. 25 Трэйчы быў біты кіямі, аднойчы каменаваны, трэйчы з імною разьбіўся караб, ноч і дзень прабыў на глыбіні; 26 Шмат разоў у падарожжах, у небясьпечнасьцях на рэках, у небясьпечнасьцях ад разбойнікаў, у небясьпечнасьцях ад сваіх, у небясьпечнасьцях ад паган, у небясьпечнасьцях у месцы, у небясьпечнасьцях на пустыні, у небясьпечнасьцях на мору, у небясьпечнасьцях памеж хвальшывых братоў, 27 У гарапашнасьці а ў высіленьню, бяз сну часта, у голадзе а смазе, часта ў пастох, на сыцюжы і ў голасьці.

28 Апрача таго, што звонку, навала кожнага дня, рупнасьць праз усі цэрквы. 29 Хто няўздолее, ці я не няўздолею? Хто спатыкаецца, ці я не загараюся? 30 Калі маю хваліцца, няўздоляньнямі сваімі хваліцца буду. 31 Бог а Ацец Спадара Ісуса, дабраславёны на векі, ведае, што я не маю. 32 У Дамашку вайвода караля Арэты сыцярог места Дамашк, хочучы няць мяне, 33 І я быў спусьчаны пераз акно ў кашу ізь сыцяны і ўдэк із рук ягонных.

12 Я маю чым хваліцца, але гэта запраўды не карысна, бо я прыйду да відзеньяў і аб'яўленьняў Спадаровых. **2** Знаю чалавека ў Хрысту, каторы чатырнанцаць год таму (ці ў цэле, ня ведаю; ці вонках цела, ня ведаю; Бог ведае) быў ухоплены аж да трэйцяга неба. **3** І знаю я такога чалавека (ці ў цэле, ці вонках цела, ня ведаю; Бог ведае). **4** Што быў ухоплены да раю і чуў нявымоўныя рэчы, каторыя не дазволена чалавеку вымаўляць.

5 Такім буду хваліцца, але сабою ня буду хваліцца, хіба няўздольнасьцямі сваімі. **6** Бо калі я зычу хваліцца, я ня буду неразумны, бо скажу праўду; але я ўздэжжваюся, каб хто не падумаў прась мяне баляй, чымся колькі ў імне бача, або чуе ад мяне.

7 І каб я не вяльмуваўся надзвычайнай вялікасьцяй аб'яўленьняў, дана імне бадзюка ў цела, пасланец пайтана, каб ён поўшыў мяне, каб я не вяльмуваўся. **8** Затым я трэйчы маліў Спадара, каб яна адступіла ад мяне. **9** Але Ён сказаў імне: „Досьць табе ласкі Мае, бо сіла Мая дасканаліцца ў кволасьці“. І затым я буду найхвартней хваліцца сваімі кволасьцямі, каб жыгжарыла ў імне сіла Хрыстова. **10** Затым я маю прыемнасьць у кволасьцях, у крыўдах, у патрэбах, у перасьледаваньнях, у вуцісках дзеля Хрыста; бо як я кволы, тады я дужы.

11 Я стаў неразумны, хвалячыся; вы прысілілі мяне. Вы бы мелі паручаць мяне, бо я ані ня быў застаўшыся ад вышшых апосталаў, дарма што я нішто. **12** Запраўды пазнакі апостала паказаны памеж вас у вусёй вытрываласьці, у знаках а чудосах а магутнасьцях. **13** Бо ў чым вы былі ніжшыя за засталыя цэрквы, хіба што я сам ня быў, дзяньгубячы, вялічны вам? Даруйце імне гэтую крыўду.

14 Вось, ужо трэйці раз я гатоў

ісьці да вас, і ня буду, дзяньгубячы, вялічны, бо я шукаю ня вашага, але вас; бо ня дзеці маюць зьбіраць маемасьць бацьком, але бацькі дзядём. **15** Я ж надта ахвотна буду рабіць выдаткі і супоўна высілюся за душы вашы, дарма што, надзвычайна любячы вас, я меней мілаваны вамі.

16 Але някай так будзе, што я вас не цяжарыў, але, будучы хітры, браў вас падходам. **17** Ці выкарыстаў я вас кім-колечы з тых, каторых пасылаў да вас? **18** Я ўпрасіў Ціта і паслаў зь ім таго брата: ці Ціт выкарыстаў чым вас? ці не хадзілі мы ў тым самым духу? ня тымі самымі сігамі?

19 Ці ня думаеце ўжо, што мы правімся перад вамі? Мы гўкаем перад Богам, у Хрысту, і ўсе, любо-выя, да збудаваньня вашага. **20** Бо я баюся, каб, можа, прышоўшы, не засьпеў вас такімі, якімі ня зычу, і каб вы не знайшлі мяне такім, якім ня зычыце, каб ня было сыпярэчак, завідасьцяў, гневаў, здаваў, абмоваў, удаваньняў, пыкі, неўпакояў. **21** Каб ізноў, як прыйду, мяне не паніжыў у вас Бог мой, і каб я ня плакаў па шмат із тых, што ізграшылі ўперад і не пакаяліся за нечысьць, бязульства а распус-ту, якія рабілі.

13 Гэта трэйці раз іду да вас. Ля вуснаў дзвюх або трох ствэтак станецца кажная справа. **2** Я асьвятчаў уперад і кажу наперад, быццам будучы ў вас другі раз, а цяпер няпрытомны, тым, што грашылі ўперад, і ўсім іншым засталым, што, як прыйду ізноў, не пашчаджаю; **3** Бо вы шукаеце доваду, ці гўкаў у імне Хрыстос, Каторы да вас не слабы, але дужы ў вас. **4** Бо хоць запраўды Ён быў укрываваны ў кволасьці, живець, адылі, сілаю Божай; і мы кволыя ў Ём, але жывыя будзем ізь Ём сілаю Божай у вас.

5 Прабуйце самы сябе, ці вы ў

веры, самы сябе правярайце. Хіба вы ня знаеце самы сябе добра, што Ісус Хрыстос у вас? Хіба, што вы адкіненыя. 6 Я ж спадзяюся, што вы пазнаеце, што мы не адкіненыя.

7 Але молім Бога, каб вы не рабілі ніякага ліха; не каб мы паказаліся аправеныя, але каб вы рабілі добрае, а мы былі як адкіненыя. 8 Бо мы нічога ня можам рабіць супроці праўды, але дзеля праўды. 9 Мы цешымся, калі мы будзем кволя, а вы дужыя; за гэта й молімся, каб вы былі дасканалыя.

10 Затым я ішу гэта, ня будучы

з вамі, каб, будучы з вамі, ня ўжыць стродкасьці подле ўлады, каторую Спдар даў імне на будаваньне, а не на бураньне.

11 Ано, браты, цешчася, будзьце дасканалыя, будзьце адважныя, будзьце аднае думкі, будзьце ў супакою, і Бог міласьці а супакою будзе з вамі.

12 Здаровайце адны адных сьвятым цалаваньням. 13 Здароваюць вас усі сьвятыя. 14 Ласка Спадара Ісуса Хрыста а міласьць Божая а ўзаем'е Духа Сьвятога з усімі вамі. Амін.

ЛІСТ СЬВЯТОГА ПАЎЛЫ АПОСТАЛА ДА ГАЛІЯТАЎ

1 Паўла апостал, не ад людзёў ані пераз чалавека, але пераз Ісуса Хрыста а Бога Айца, Каторы ўскрысіў Яго зь мертвых, 2 І ўсі браты з імною — цэрквам Галяцкім: 3 Ласка вам а супакой ад Бога Айца а Спадара нашага Ісуса Хрыста, 4 Каторы аддаў Сябе за грахі нашы, каб выбавіць нас ад цяперашняга благога веку, подле волі Бога й Айца нашага, 5 Катораму слава на векі вякоў. Амін.

6 Дзіўлюся, што вы так уборзьдзе адхінаецеся да іншае дабравесьці ад тога, хто вас пагукіў да ласкі Хрыстовае, 7 Каторая ня іншая, але ё некатрыя, што вас парушаюць і хочучь абярнуць Евангелю Хрыстову. 8 Але калі б нават мы альбо ангіл ізь неба дабравесьціў, апрача тога, што мы дабравесьцім, няхай будзе пракляты. 9 Як мы казалі ўперад, і цяпер ізноў кажу: калі б хто абяшчаў вам Евангелю, апрача тае, што вы прынялі, няхай будзе пракляты.

10 Бо ці ў людзёў я шукаю зычлівасьці, ці ў Бога? або ці людзём гадзіць стараюся? Калі б я яшчэ гадзіў людзём, ня быў бы нявольнік Хрыстоў.

11 Паведамляю вам, браты, што Евангеля, каторую я абяшчаў, ня ё подле чалавека; 12 Бо й я прыняў яе й навучыўся не ад чалавека, але з аб'яўленьня Ісуса Хрыста.

13 Вы чулі праз пярэдні паступак мой у Юдаізьме, што я надзвычайна перасьледаваў царкву Божую й губіў яе, 14 І выпераджаў у Юдаізьме шмат каго з равесьнікаў у народзе сваім, будучы нямерна рупатлівы праз навуку айцоў сваіх. 15 Як жа Бог, Каторы аддзяліў мяне ад улоньня маці мае і пагукіў мяне ласкаю Сваёй, 16 Аб'явіў Сына Сваёго імне, каб я мог абяшчаць Дабравесьць Ягоную памеж народаў, — я зараз не парадзіўся зь цэлам а крывёй, 17 Ані зышоў да Ерузаліму да тых апосталаў, што былі перад імною, але пайшоў да Арабы і ўзноў зьвярнуўся да Дамашку. 18 Потым, за тры гады, я хадзіў да Ерузаліму даведацца да Кіфы і заставаўся зь ім дзён пятнаццаць. 19 Ніякага ж іншага з апосталаў я ня бачыў, апрача Якава, брата Спдаровага. 20 (Цяпер, што я ішу вам, вось, перад Богам, не маю).

21 Тады я пайшоў да краёў Сыры

а Кілікі. 22 Але ня быў я ведамны асабіста цэрквам у Юдэі, каторыя ў Хрысту; 23 Толькі яны чулі, што „Тый, каторы перасьледаваў нас некалі, цяпер абяшчае Евангелю веры, каторую калісь губіў“, 24 І славілі за мяне Бога.

2 Потым, за чатырнанцаць год, я ізноў кадзіў да Ерузаліму з Варнаваю, узяўшы із сабою й Ціта. 2 Узышоў жа падле аб'яўленьня і пакладаў перад імі Евангелю, каторую я абяшчаю меж народаў, але асобна выдатным, каб можа дарма ня бегаць цяпер і ўперад.

3 Але й Ціт, што, будучы Грэкам, быў з імною, ня быў прысілены абразацца. 4 І дзеля хвальшывых братоў, што былі прыведзены патай, каторыя цікавалі, каб падгледзіць свабоду нашу, каторую маем у Хрысту Ісусу, каб паняволіць нас, 5 Мы ані на гадзіну ня ўступілі і не паддаліся, каб праўда Евангелі заставалася ў вас.

6 І ў значных чымсь, чым-коледы яны ня былі б, імне няма нічога асаблівага: Бог не глядзіць на асобу людзіны. І значныя імне нічога не дадалі; 7 Але наадварот, бачачы, што Дабравесць неабразаным была даверана імне, як Пётру абразаным, — 8 Бо Тый, што дзеяў у Пётру дзеля апосталства ў вабразаных, дзеяў таксама ў імне ўзглядам паган, — 9 І ведаючы ласку, даную імне, Якаў а Кіфа а Ян, каторых мелі за стаўпоў, далі імне а Варнаве правіцу ўзаем'я, каб мы йшлі да паган, а яны да абразаньня, 10 Адно, каб мы памятавалі бедных, што я жадаў рабіць.

11 Як жа Пётра прышоў да Антыёхі, дык я аблічна спрацівіўся яму, бо ён годзен быў ганеньня. 12 Бо, да прыбыцця некаторых ад Якава, еў з тымі з народаў, а як яны прышлі, ён адсунуўся а аддзяліўся, баючыся абразаньня. 13 І зь

ім засталыя із Жыдоў прыдаваліся, ажно Варнава паддаўся іх двудушнасці.

14 Але як я абачыў, што яны ня проста ходзяць падле праўды Евангелі, я сказаў Пётру перад усімі: „Калі ты, будучы Жыдам, жывеш, як няжыд, а не як Жыды, дык чаму сіліш няжыдоў да Юдаізму?“

15 Мы з прыроды Жыды, а ня грэшнікі з народаў; 16 Але, ведаючы, што людзіна правіцца ня ўчынками Закону, але вераю ў Ісуса Хрыста, і мы ўверылі ў Хрыста Ісуса, каб аправіцца вераю ў Хрыста, а ня ўчынками Закону; бо ўчынками Закону ніякае цела не аправіцца.

17 Калі ж, шукаючы апраўленьня ў Хрысту, мы й самы аказаліся грэшнікамі, — дык нягож Хрыстос слуга грэху? Няхай ня станецца так! 18 Бо калі я ізноў станаўлю, што абурыву, дык сам сябе раблю выступнікам. 19 Законам я памер дзеля Закону, каб жыць дзеля Бога. 20 Я ўкрыжаваны з Хрыстом, і ня жыву ўжо я, але Хрыстос жывецца ў імне. А што цяпер жыву ў цэле, то жыву вераю ў Сына Богага, што ўлюбіў мяне і аддаў Сябе Самога за мяне. 21 Не адхінаю ласкі Бога; а калі справядлівасьць Законам, дык Хрыстос памер дарма.

3 О неразумныя Галяты! хто ачараваў вас ня быць паслужменымі праўдзе, у каторых перад ачыма Ісус Хрыстос уперад быў апісаны, бы ўкрыжаваны? 2 Адно гэта я хачу даведацца ў вас: з учынкаў Закону вы прынялі Духа, ці із слуханьня веры? 3 Ці такія вы неразумныя, што пачаўшы Духам, цяпер канчаеце цела? 4 Ці гэтулькі вы выцерпелі дарма? І калі б за праўды дарма!

5 Дык Тый, што дастаўляе вам Духа і чыне магутнасьці памеж вас учынками закону чыне, ці слуханьням веры? 6 Так Абрагам паверыў

Богу, і залічана яму гэта да справядлівасці.

7 Дык пазнайце, што вернікі ё сьынове Абрагамовы. 8 І Пісьмо, перадбаччы, што Бог вераю аправе паган, абясцціла наперад Дабравесць Абрагаму: „У табе будуць дабраслаўлены ўсі народы”. 9 Дык вернікі дабраславляцца зь верным Абрагамам.

10 А ўсі тыя, што здаюцца на ўчынкi Законау, тыя пад праклёнам. Бо напісана: „Пракляты кажны, хтс не застаецца ў вусім, што напісана ў кнізе Законау, каб чыніць іх”. 11 А што Законам ніхто ня правіцца перад Богам, гэта відавочна, бо „Справядлівы вераю жыў будзе”. 12 А Закон ня подле веры, але хто спаўняе яго, тый жыў будзе ім.

13 Хрыстос адкупіў нас ад праклёну Законау, стаўшы за нас праклёнам; (бо напісана: „Пракляты кажны, хто вісіць на дрэве”), 14 Каб дабраслаўлення Абрагамова перазь Ісуса Хрыста магло быць на народах, каб мы прынялі абяцанага Духа вераю.

15 Браты! кажу палюдзку: нават людзіною зацьверджанае змовы ніхто не касуе і не дадаець. 16 Абрагаму даны былі абятніцы і семені ягонаму. Не сказана: „І сяменьню”, бы праз шмат, але як праз аднаго: „І семені твайму”, каторае ё Хрыстос. 17 І гэта я кажу: змова, перад Богам зацьверджаная, тарнуецца да Хрыста; а Закон, што настаў за чатырыста трыццаць год, не касуе, каб абятніца страціла сілу. 18 Бо калі спадак із Законау, дык ужо не з абятніцы; але Абрагама Бог падараваў змоваю подле абятніцы.

19 Дык нашто ж Закон? Ён прыданы з прычыны выступаў да прыходу Семені, Катораму была зроблена абятніца, загаданы ангіламі рукою пасярэдніка. 20 Але пасярэднік не з адным, Бог жа адзін.

21 Дык Закон супроці абятніцаў Божых? Няхай ня станецца так! Бо калі б такі Закон быў даны, што можа ажыўляць, тады запраўды справядлівасць была б із Законау. 22 Але Пісьмо ўсіх замкнула пад грэхам, каб абятніца вернікам дана была зь веры ў Ісуса Хрыста.

23 А да прыходу веры мы замкнёныя былі пад вартаю Законау, аж пакуль мела зьявіцца вера. 24 Так што Закон быў нашым дзяціным паводыром да Хрыста, каб мы аправіліся вераю. 25 Але як прышла вера, мы ўжо не пад дзяціным паводыром. 26 Бо ўсі вы сьынове Божыя перазь веру ў Хрыста Ісуса; 27 Бо колькі ў Хрыста хрысьцілася, толькі ў Хрыста адзелася. 28 Няма Жыда, ані Грэка; няма нявольніка, ані вольніка; няма мужчынскага стану, ані жаночкага стану: бо ўсі вы адно ў Хрысту Ісусу. 29 Калі ж вы Хрыстовы, дык вы насеньне Абрагамова, спадкаемцы подле абятніцы.

4 Вось жа скажу: пакуль спадкаемца бязьлетак, ён нічым ня розьніцца ад нявольніка, хоць і спадар усяго; 2 Але ён падданы алякуном а дамаверам аж да року айцом прызначанага. 3 Гэтак і мы, пакуль былі бязьлеткамі, былі паняволены наваламі сьвету; 4 Але як прышла паўніня часу, Бог паслаў Сына Свайго, народжанага із жонкі, народжанага пад Законам, 5 Каб адкупіць тых, што пад Законам, каб мы адзяржалі ўсынаўленьне. 6 А як вы сьынове, Бог паслаў у сэрцы вапшыя Духа Сына Свайго, Каторы гукіае: „Аўва, Войча!” 7 Затым ты ўжо не нявольнік, але сын; а калі сын, дык спадкаемца Божы пераз Хрыста.

8 Але тады запраўды, ня знаўшы Бога, вы былі ў няволі ў тых, што з прыроды не багі; 9 Цяпер жа, пазнаўшы Бога, або валеі кажучы,

будучы пазнання Богам, нашто зварачаецеся ізноў да квольх а галетных навалаў, у каторых ізноў нанава хочаце быць у няволі? 10 Назірайце дні а месяцы а поры а гады. 11 Баюся за вас, ці запраўды не дарма я працаваў меж вас.

12 Будзьце, як я; бо я, як вы: браты, прашу вас. Вы нічым ня ўкрыўдзілі мяне. 13 Бо ведаеце, што ў кволаьці цела я абяшчаў Евангелю вам уперад, 14 І спакусы мае ў цэле маім вы ўлегчы ня мелі, і не адхінулі з грэбаваньням, але прынялі мяне, як ангіла Божага, як Хрыста Ісуса!

15 Што за шчасьце тады было ваша! Сьветчу вам, што, калі б льга было, вы вылучілі б вочы свае і далі імне. 16 Дык нягож я стаў, непрыяцелям вашым, кажучы вам праўду? 17 Ня добрая рупатлівасьць іхная праз вас, бо хочучь аддзяліць вас, каб вы рупіліся празь іх.

18 Добры рупіцца заўсёды праз добрае, а ня толькі, як я прытомны ў вас. 19 Дзеткі мае, дзеля каторых я ізноў у трудненьню, пакуль не ўхармуецца ў вас Хрыстос! 20 Зычыў бы я цяпер быць із вамі і адмяніць голас свой, бо я заклапочаны ўзглядам вас.

21 Скажыце імне вы, што зычыце быць пад Законам, хіба вы ня служыце Закону? 22 Бо напісана, што Абрагам меў двух сыноў, аднаго з нявольніцы, а другога з вольніцы. 23 Але тый, што з нявольніцы, быў народжаны падле цела; а тый, што з вольніцы — падле абятніцы. 24 У гэтым ёсьць атумекі; бо гэта дзьве змовы: адна з гары Сынайскае, што родзе ў няволю, каторая ё Гагар, 25 бо Гагар ё гара Сынай ув Арабе і адказуе цяперашняму Ерузаліму, бо ён ізь дзецьмі сваімі ў няволі.

26 А вышні Ерузалім вольны; ён — маці ўсіх нас. 27 Бо напісана: „Цешся бесплодная, каторая не ра-

дзіла; крыкні а загукай ты, што ня труднішся родамі; бо ў пакіненай шмат болей дзяцей, чымся ў маючай мужа”.

28 А мы, браты, дзеці абятніцы подле зразы Ісака. 29 Але як тады народжаны подле цела перасьледаваў народжанага подле духа, так і цяперака. 30 Але што кажа Пісьмо? „Выкінь нявольніцу й сына ейнага, бо ніяк сын нявольнічын ня будзе спадкаемцам разам із сынам вольнічыным”. 31 Дык, браты, мы дзеці не нявольнічыны, але вольнічыны.

5 Хрыстос вывальніў нас да волі; дык стойце цьверда і не падавайцеся ізноў пад іго няволі.

2 Вось, я Паўла кажу вам: калі вы абразаецеся, ня будзе вам ніякае карысьці ад Хрыста. 3 Яшчэ сьветчу кажнаму чалавеку, каторы абразаецца, што ён мае споўніць увесь Закон. 4 Вы, што правіцеся Законам, спабыліся Хрыста, адпалі ад ласкі, 5 Бо мы Духам зь веры жджэм справядлівасьці; 6 Бо ў Хрысту Ісусу ня мае сілы ані абразаньне, ані неабразаньне, але вера, што дзее міласьціай.

7 Вы беглі добра; хто пераказіў вам, каб вы ня слухалі праўды? 8 Гэтае перакананьне не ад Гукіючага вас. 9 Ад малое закісі кісьне ўсе цеста. 10 Я спадзяюся ўзглядам вас у Спадару, што вы ня будзеце думаць накш; а хто вас парушае, будзе мець рассудак свой, хто б ён ня быў. 11 Чаму, браты, мяне яшчэ перасьледуюць, калі я яшчэ абяшчаю абразаньне? Тады спатыкненьне крыжа было б аддалена. 12 О каб былі нават адрэзаны тыя, што вас прущаюць!

13 Бо вы, браты, пагуканыя да свабоды, адно каб пад прыклепам свабоды не гадзіць целу; але міласьціай слугуйце адзін аднаму. 14 Бо ўвесь Закон у вадным сло-

замыкаецца: „Любі бліжняга свайго, як самога сябе”. 15 Калі ж вы адны адных грызіце а ясьцё, глядзіце, каб ня выгубілі адны адных.

16 Я кажу: хадзіце Духам, і вы ніяк ня будзеце чыніць досыць жадлівасцям цела; 17 Бо цела жадае напярэк Духа, і Дух — напярэк цела: яны праціўныя адно аднаму, каб вы не рабілі таго, чаго хочаце. 18 Калі ж вы воджаныя Духам, дык вы не пад Законам.

19 Учынкі цела яўныя, яны ё: чужалоства, бязулства, нечысціня, аблуд, 20 Балвахвалства, чары, ненавіднасць, сьпярэчкі, завідасць, гнеў, нязгода, падманы, падзелы, гэрасі, 21 Завісьць, забіўствы, п'янства, буянства і да гэтых падобныя. Кажу наперад, як і ўперад казаў, што гэта чынячым не спадзець гаспадарства Божае.

22 Плод жа Духа: міласць, радасьць, супакой, цярплівосьць, зычлівасьць, дабрыня, вернасьць, 23 Лагоднасьць, валоданьне сабою. На гэтых няма Закону.

24 Але тыя, што Хрыстовы, укрыжавалі цела із жадобамі й жадамі. 25 Калі мы жывем Духам, хадзіма таксама Духам. 26 Ня гальмаса на пустую славу, квелячы адзін аднаго, завідуючы адзін аднаму.

6 Браты! калі запраўды людзіне луча выступ, вы духоўныя праўце таковага ў духу лагоднасьці, назіраючы кажны за сабою, каб ня быць спакушаным. 2 Насіце цяжары адзін аднаго і гэтак вы споўніце закон Хрыстоў. 3 Бо хто ўважае сябе за што-коледы, будучы нішто,

тый ашуквае сам сябе. 4 Кажны няхай спробуе свой учынак, і тады будзе мець пахвалу толькі ў сабе, а ня ў другім; 5 Бо кажны панясцець свой цяжар.

6 Навучаны словам дзяліся кажным дабром із навучаючым. 7 Ня дайся зводзіць; Бога не асьмяеш. Бо што пасее людзіна, тое й пажнець. 8 Бо хто сее ў цела свае, пажнець расклад; а хто сее ў Дух, з Духа пажнець жыцьцё вечнае. 9 Робячы дабро, не безнадзейся; бо ўпару пажнем, калі ня скволеем. 10 Дык, пакуль ё час, рабіма дабро ўсім, і пагатоўе жатнім зь веры.

11 Бачыце, якімі вялікімі літарамі я напісаў вам сваёй рукою.

12 Зычачыя хваліцца целаю сіляць вас абразацца адно дзеля таго, каб ня быць перасьледаванымі за крыж Хрыстоў; 13 Бо й самы тыя, што абразваюцца, не дзяржаць Закону, але хочуць, каб вы абразаліся, каб пахваліцца целаю вашым.

14 Але што да мяне, я ня буду хваліцца, хіба адно крыжам Спадара нашага Ісуса Хрыста, Каторым дзеля мяне сьвет укрыжаваны, і я дзеля сьвету. 15 Бо ў Хрысту Ісусу нічога ня знача ані абразаньне, ані неабразаньне, але новы стварэнец. 16 Тым, што ходзяць падле гэтага правіла, супакой ім а міласэрдзе, і Ізраелю Божаю.

17 Наапошку, няхай ніхто не цяжарыць мяне, бо я нашу на целе сваім болькі Спадара Ісуса Хрыста.

18 Ласка Спадара нашага Ісуса Хрыста з духам вашым, браты. Амін.

ЛІСТ СЬВЯТОГА ПАЎЛЫ АПОСТАЛА ДА ЕФЭСЯН

1 Паўла, з волі Божае апостал Ісуса Хрыста, сьвятым а верным у Хрысту Ісусу, каторыя ў Ефэсе: 2 Ласка вам а супакой ад

Бога, Айца нашага, і Спадара Ісуса Хрыста.

3 Дабраславёны Бог і Апец Спадара нашага Ісуса Хрыста, Каторы

падабраславіў нас кожным духоўным дабраслаўствам у нябёсах у Хрысту; 4 Як Ён абраў нас у Ім перад закладзінамі сьвету, каб мы былі сьвятыя а бязгрэшныя перад Ім у міласьці, 5 Наканавіўшы ўсьмяхнавіць нас Сябе перазь Ісуса Хрыста, падле зычлівае волі Свае, 6 На хвалу славы ласкі Свае, каторай Ён ласку ўчыніў нам у ўмілаваным, 7 У Каторым мы маем адкупленьне крывёй Ягонай, дараваньне выступнаў, падле багацьця ласкі Ягонае, 8 Каторай Ён забагаціў нас усёй мудрасьцяй а разуменьнем, 9 Аб'явіўшы нам тайну волі Свае падле зычлівасьці Свае, каторую Ён замерыў у Самым Сябе, 10 да загады паўнінёю часоў, каб усе нябёснае й зямнае задзіночыць пад галавою Хрыстовай;

11 У Ім, у Каторым і спаў спадак нам, наканаваным падле замэру Таго, Каторы ўсе дзее падле рады волі Свае, 12 Каб мы былі да хвалы славы Ягонае, мы, што перш спадзяваліся ў Хрысту; 13 І ў Каторым і вы, пачуўшы слова праўды, Дабравесьці спасьленьня свайго, у Каторага таксама ўверыўшы, запячатаваны абяцаным Сьвятым Духам, 14 Каторы ё задатак спадку нашага на адкупленьне прыдбанае собкасьці да хвалы славы Ягонае.

15 Затым і я, пачуўшы празь веру вашу ў Спадара Ісуса а празь міласць да ўсіх сьвятых, 16 Бязупынку дзякую за вас Богу, мянуючы вас у малітвах сваіх, 17 Каб Бог Спадара нашага Ісуса Хрыста, Ацц славы, даў нам духа мудрасьці а аб'яўленьня да супоўнага пазнаньня Яго, 18 І асьвяціў сьвятлом вочы сэрца вашага, каб вы пазналі, што за надзея пагуканьня Ягонага, і што за багацьце славы спадку Ягонага ў сьвятых, 19 І што за нязмерная вялікасьць сілы Ягонае ў нас, што верым падле дзеяньня ма-

гутнасьці сілы Ягонае, 20 Каторай Ён дзеяў у Хрысту, ускрысіўшы Яго зь мёртвых і пасадзіўшы паврава Сябе на нябёсах, 21 Над кожнае княства а ўладу а сілу а паваньне а кожнае імя, менаванае ня толькі ў гэтым веку, але і ў прыйдучым,

22 І ўсе паддаў пад ногі Ягонны, і даў Яго над усе — за галаву царквы, 23 Каторая ё цела Ягонае, паўніня ўсе ў вусім Напаўняючага.

2 І вас, мёртвых у выступак а грахох вашых, 2 У каторых вы некалі хадзілі, падле звычайу сьвету гэтага, падле дзяржаўцы ўлады ў паветру, духа, што цяпер дзее ў сынох непаслухменства, 3 Памеж каторых і мы ўсі жылі калісь у жадах цела нашага, робячы зычэньне цела й разуменьня, і з прыроды былі дзецьмі гневу, як і іншыя,

4 Бог, багаты міласэрдыям, зь вялікае міласьці Свае, каторай ўмілаваў нас, 5 І нас, мёртвых у выступак, ажывіў з Хрыстом, 6 І ўскрысіў разам, і пасадзіў у нябёсах у Хрысту Ісусу, 7 Каб паказаць у прыйдучых вякох нязмернае багацьце ласкі Свае з дабыні да нас у Хрысту Ісусу.

8 Бо вы спасьнены ласкаю перазь веру, і гэта не ад вас, Божы дар: 9 Не ад учынкаў, каб ніхто не хваліўся. 10 Бо мы — твор Ягоны, створаны ў Хрысту Ісусу да добрых учынкаў, каторыя Бог наканаваў, каб мы хадзілі ў іх.

11 Дык памятайце, што вы, калісь пагане падле цела, каторых звалі неабразанымі званьня абразаньням на целе, зробленым рукамі, 12 Што вы былі таго часу бяз Хрыста, аддаленыя ад грамадства Ізраельскага, чужыя да ўмоваў абятніцы, надзеі нямаючыя, і бяз Бога на сьвеце; 13 А цяпер у Хрысту Ісусу вы, што былі калісь да-лёкія, сталі блізкія крывёю Хрыс-

товаю. 14 Бо Ён ё супакой наш, Каторы ўчыніў з абодвух адно і паламіў перагародку, што стаяла пасярэдзіне, 15 Памярцьвіў нёпрыязьнства целама Сваім, Закон расказаньяў у вуставах Ён абурыў, каб із двух учыніць у Сабе Самым аднаго новага чалавека, робячы супакой, 16 І ў вадным целе пагадзіць абодвух із Богама пераз крыж, забіўшы нёпрыязьнства на ім;

17 І, прышоўшы, абяшчаў Дабравесьць супакою вам, далёкім і блізікім, 18 Бо пераз Ёго абодвы маем прыступ да Айца, у вадным духу. 19 Дык вы ўжо не чужнікі ані чужаземцы, але сутрамадзяне сьвятых і дамовы Божае, 20 Выўшы пабудаваныя на подзе апосталаў а прапокаў, маючы вугольным каменям самога Ісуса Хрыста, 21 На Каторым уся будоўля, тарнуючыся разам, вырастае ў сьвяты дом Спандароў, 22 У каторым і вы будуюцеся разам на сялібу Божую ў Духу.

3 3 тае прычыны Я Паўла стаў вязьням Хрыста Ісуса за вас, народы. 2 Як запраўды вы чулі праз загаду ласкі Божае, данае імне дзеля вас, 3 Што пераз аб'яўленьне паведамлена імне тайна (праз што я пярвей пісаў коратка); 4 3 чаго, чытаючы, можаце зразумець разумеьне мае тайны Хрыстовае, 5 Каторая ў іншых пакаленьнях ня была паведамлена сыном людзікім, як цяпер аб'яўлена сьвятым апосталам Ягоным а прарокам Духам, 6 Каб народы маглі быць суспадкаемцамі а супольным целама а сучасьнікамі абятніцы Ягонае ў Хрысту Ісусу пераз Евангелю, 7 Каторае слугачым стаў я з дару ласкі Божае, данае імне дзеяньням магутнасьці Ягонае. 8 Імне, найменшаму з усіх сьвятых, дана ласка гэтая — абяшчаць народам Дабравесьць недасяжнага багацьця Хрыстовага, 9 І асьвяціць усіх сьвятлом, чым ёсьць загада

тайны, схаванае ад вякоў у Богу, Каторы стварыў усе Ісусам Хрыстам,

10 Каб цяпер стала ведамнай пераз Царкву князствам а ўладам на нябёсах найразьнейшая мудрасьць Божая, 11 Подле спрадвечнага замеру, каторы Ён замерыў у Хрысту Ісусу, Спандару нашым, 12 У Каторым мы маем адвагу а прыступ із даверам вераю ў Яго. 13 Затым прашу ня кволец з прычыны мае атугі дзеля вас, каторая ваша слава.

14 Дзеля таго клякаю перад Айцом Спандара нашага Ісуса Хрыста, 15 Ад Каторага кажнае айцоўства мянуецца на небе й на зямлі, — 16 Каб даў вам, подле багацьця славы свае, дужа ўмацавацца Духам Ягоным у нутраным чалавеку, 17 Каб Хрыстос усяліўся вераю ў сэрцы нашыя, каб вы, будучы ўкаранены а закладзены ў міласьці, 18 Маглі спатачыць із усімі сьвятымі, што шырыня й даўжыня, і глыбіня й вышыня, 19 І пазнаць міласьць Хрыстову, што пераходзе веда, каб вы напоўніліся ўсялякай паўнінёю Божай.

20 А Таму, хто дзеючай у нас магутнасьцю можа зрабіць нязмерна больш за ўсе, чаго просім альбо праз што думаем, 21 Таму слава ў Царкве і ў Хрысту Ісусу ў усіх пакаленьнях на векі вякоў. Амін.

4 Дык я, вязень у Спандару, маю вас хадзіць годна пагуканья, да каторага вы пагуканы, 2 3 усёю пакораю а лагоднасьцю, зь цяплі-восьцю, выбачаючы адзін аднаму ў міласьці, 3 Сілюючыся заховаваць супольнасьць Духа ў зьвязе супакою. 4 Адно цела й адзін дух, як вы й пагуканы ў вадзэй надзеі пагуканья свайго; 5 Адзін Спандар, адна вера, адзін хрэст, 6 Адзін Бог і Апец усіх, Каторы над усімі, і пераз усіх, і ў усіх нас.

7 Кажнаму ж з нас дана ласка падле меры дару Хрыстовага. 8 Затым кажэ: „Узышоўшы на вышыню, апаланіў палон і даў дары людзём”. 9 Але тое, што ўзышоў, што гэта, як ня тое, што таксама зышоў да найніжшых часцяў зямлі? 10 Тыі, што зышоў, ё Тыі самы, што і ўзышоў над усі нябёсы, каб напоўніць усе.

11 І Ён прызначыў некаторых за апосталаў, а некаторых за прарокаў, а некаторых за евангелістых, а некаторых за пастыроў а вучыцеляў, 12 Да дасканалення сьвятых, да справы службы, да будавання цела Хрыстовага, 13 Пакуль усі ня прыйдзем у суцэльнасць веры і супоўнае пазнаньне Сына Божага, у мужа выраслага, у меру поўнага росту Хрыстовага; 14 Каб мы ня былі балей бязьлеткамі, веянымі а ношанымі кажным ветрам навукі ў падходзе людзкім, у лісьлівай хітрыні абмылы; 15 Але, будучы праўдамоўнымі ў міласці, усяляк урасталі ў Тога, Каторы галава, Хрыстос, 16 З Каторага ўсе цела, належна злучана а зьвязана ўзаемна кажнай саставою, у меру дзеяння кажнае часці, дзее прырост да збудавання самога сябе ў міласці.

17 Затым я кажу й сьветчу Спадаром, каб наперад вы не хадзілі, як ходзяць пагане, падле марнасьці розуму свайго, 18 Будучы зацёмненыя ў розуме, аддалены ад жыцьця Божага з прычыны нэведзі, каторая ў іх, з прычыны закалянасьці сэрцаў іхных; 19 Яны, стаўшы нячульлівымі, аддаліся аблуду, каб дзеяць усялякую нечысьціню із жадою.

20 Але вы ня так пазналі Хрыста, 21 Калі вы запраўды чулі Яго і былі навучаныя ў Ім, што праўда ў Ісусу, 22 Каб сыкінуць усе, што датыкаецца пярэдняга паступку старога чалавека, што раскладаецца ў ва-

шукных жадах, 23 І аднавіцца духам розуму свайго, 24 І адзецца ў новага чалавека, створанага падле Бога ў справядлівасьці а сьвятасьці праўды.

25 Затым, адхінуўшы ману, кажыце праўду кажны бліжняму свайму, бо мы сучаланы адзін аднаму. 26 Абураючыся, не грашыце; сонца хай ня зойдзе ў вугненьню вашым. 27 І не давайце месца дзэблу. 28 Хто краў, няхай не крадзець, але валеі няхай працуе, робячы рукамі сваімі добрае, каб меў удзільца патрабуючаму.

29 Ніякае гнілое слова хай ня выходзе з вуснаў вашых, але калі якое добрае да патрэбнага збудаваньня, каб дало ласку слухаючым. 30 І не засмучайце Сьвятога Духа Божага, Каторым вы запячатаваны на дзень адкупленьня.

31 Усялякая гарчэль а гнеў а абурэньне а вераск а блявузганьні няхай будуць аддалены ад вас з усёй злоснасьцяй; 32 І будзьце зычлівыя адзін да аднаго, спагадлівыя, даруючы адзін аднаму, як і Бог у Хрысту дараваў вам.

5 Дык будзьце перайманьнікамі Бога, як мілаваныя дзеці; 2 І хадзіце ў міласці, як і Хрыстос мілаваў нас і выдаў Сябе за нас, дар а аброк Богу на прыемны пах. 3 А бязульства а ўсялякая нечысьціня або жада няхай ня будуць нават межаваны памеж вас, як лець сьвятым. 4 І брыда, і дурная гаворка альбо шкелі, усе нягожае, але валеі дзякаваньне; 5 Бо ведаецца, што ніякі бязуля, альбо нячысты, альбо прагавіты, каторы балвахвал, ня будзе мець спадку ў гаспадарстве Хрыста а Бога.

6 Няхай ніхто не ашукуе вас пустымі словамі, бо за гэта прыходзе гнеў Божы на сыноў непаслухмянасьці; 7 Дык ня будзьце сябрамі іхнымі. 8 Бо вы былі калісь цямнота

а цяпер — сьвятліня ў Спадару: хадзіце, як дзеці сьвятліні 9 (бо плод сьвятліні ў кожнай дабрыні а справядлівасці а праўдзе), 10 Прабуючы, што падабае Спадар.

11 І ня майце ўчасыя зь бясплоднымі ўчынкамі цямоты, але валеі ганьбе. 12 Бо праз тое, што яны робяць патай, сорамна й гўкаць. 13 Усеж, упіканае сьвятлінёю, робіцца яўным; бо ўсе, што робіцца яўным, сьвятліня ё; 14 Затым кажа: „Устань сыпачы, і ўскрэсьні зь мёртвых, і асьвеце цябе Хрыстос”.

15 Дык бачча, як вам хадзіць асьпярожна, не як нямудрым, але як мудрым, 16 Важачы час, бо дні благія. 17 Затым ня будзьце дурныя, але разумеючы, што ё воля Спадарова. 18 І ня ўпівайцеся віном, у каторым бязульства, але поўніцеся Духам, 19 Размаўляючы мяжсобку псалмамі а гімнамі а песьнямі духоўнымі, пяючы а напяваючы сэрцам сваім Спадару, 20 Дзякуючы заўсёды за ўсё Богу а Айцу, у імя Спадара нашага Ісуса Хрыста.

21 Паддаючыся адзін аднаму ў страху Хрыстовым.

22 Жонкі, паддавайцеся мужом сваім, як Спадару, 23 Бо муж ё галава жонцы, як і Хрыстос галава Царкве, Ён Спас цела; 24 Але як Царква паддана Хрысту, так і жонкі мужом сваім у ўсім.

25 Мужы, любіце жонкі свае, як і Хрыстос любіў Царкву і аддаўся за яе, 26 Каб усьвяціць яе, ачысціўшы абмыцьцём водным у слове; 27 Каб паставіць яе Сабе славу-таю Царквою, плямы ня маючай, маршчака альбо чаго-колечы такога, але каб была сьвятой а беззаганнай.

28 Ды так маюць мужы любіць жонкі свае, як собскае цела свае: хто любе жонку сваю, любе самога сябе. 29 Бо ніхто ня мае ў нена-

вісьці собскага цела свайго, але жыве а кукобе, як і Хрыстос Царкву; 30 Бо мы чаланы цела Ягонага, ад цела Ягонага і ад косьцяў Ягоньх. 31 Затым хай „пакіне чалавек айца свайго і маці сваю і прыліпне да жонкі свае, і будуць двое адно цела”.

32 Тайна гэта вялікая, але я кажу ўзглядам Хрыста і ўзглядам Царквы. 33 Вось жа, кажны з вас няхай любе жонку сваю, як самога сябе; жонка ж хай баіцца мужа.

6 Дзеці, слухайце бацькоў сваіх у Спадару, бо гэта справядліва. 2 „Сьці айца свайго і маці”, гэта — першае расказаньне з абятніцаю: 3 „Каб было табе добра, і каб ты быў даўгавечны на зямлі”.

4 І, бацькі не квяліце дзяцей сваіх да гнэву, але гадуйце іх у зыру а навуцы Спадаровай.

5 Нявольнікі, слухайце гаспадароў сваіх подле цела, з боязьняю а дрыжэньням, у прасьціні сэрца свайго, як Хрыста, 6 Ня дзеля вока службыце, як угоднікі людзкія, але як нявольнікі Хрыстовы, чынячы волю Божую ад душы, 7 Служачы шчыра, як Спадару, а ня людзём, 8 Ведаючы, што кажны адзяжыць ад Спадара подле добра, каторае ён зрабіў, ці нявольнік, ці вольнік.

9 А вы, гаспадары, рабіце тое самае ўзглядам іх, пакідаючы пагрозы, ведаючы, што Гаспадар іхны й ваш у нябёсах і што няма ў Яго прыняньня асобам.

10 Наапошку, браты, мацуйцеся ў Спадару і ў магутнасьці сілы Ягонага; 11 Адзеньцеся ў поўную зброю Божую, каб вы маглі стаць супроці хітрыкаў дзябальскіх; 12 Бо наша бітва ня з крывёю а целам, але з князствамі, з уладамі, ізь сьветнымі панамі цямоты гэтае, з духовай гарыннай сілаю нягоднасьці. 13 Дзеля гэтага вазьміце поўную зброю

Божую, каб вы маглі стаць супроці ў благі дзень і, учыніўшы ўсе, вытрываць.

14 Дык станьце, падперазаўшы сьцёгны свае праўдаю, і адзеўшыся ў панцыр справядлівасьці, 15 І азуўшы ногі свае ў гатоў дабравесьці супакою. 16 Апрача ўсяго, возьміце шчыт веры, каторым зможаце згасіць усіх распаленых стрэлы нягоднага; 17 Возьміце таксама шолам спásеньня і меч Духа, каторым ё слова Божае; 18 Усялякаю малітваю а просьбаю маліцеся кожнага часу ў Духу, і рупцеся да гэтага самага з усёй кожначаснасьцяй і маленьням за ўсіх сьвятых 19 І за мяне, каб

імне дана была вымоўнасьць у вадчыненню вуснах сваіх паведамляць адважна тайну Евангелі, 20 Да каторае я пасол у зязезах, каб я адважна, як мае быць, гўкаў.

21 А каб і вы ведалі узглядам мяне, што я раблю, умілаваны брат і верны слугачы ў Спадару, Тыхік, праз усе накажа вам, 22 Каторага я паслаў да вас дзеля гэтага самага, каб вы даведаліся праз справы нашы, і каб ён пацешыў сэрцы вашы.

23 Супакой братом а міласць ізь вераю ад Бога Айца і Спадара Ісуса Хрыста. 24 Ласка з усімі, што мілуюць Спадара нашага Ісуса Хрыста міласцяй непсавальнай.

ЛІСТ СЬВЯТОГА ПАЎЛЫ АПОСТАЛА ДА ПІЛІПЯН

1 Паўла а Цімох, нявольнікі Ісуса Хрыста, да ўсіх сьвятых у Хрысту Ісусу, каторыя ў Піліпах, зь япіскапамі а дзяканамі: 2 Ласка вам а супакой ад Бога, Айца нашага, а Спадара Ісуса Хрыста!

3 Дзякую Богу свайму пры кожным успаміне вас, 4 Заўсёды ў кожным маленьню сваім чынячы з радасьцяй малітву за ўсіх вас, 5 За ўзаем'е ваша ў Евангелі ад першага дня аж дагэтуль, 6 Маючы давер у тым, што тый, хто пачаў у вас добрую справу, сконча яе да дня Ісуса Хрыста;

7 Як справядліва імне думаць гэта праз усіх вас, бо я маю вас у сэрцу сваім; як у зязезах маіх, так і ў вабароне а ў пацьверджаньню Евангелі вы ўсі ўчасьнікі ў ласцы маёй. 8 Бо Бог сьветка імне, як тужу я па ўсіх вас любосьцяй нутра Хрыста Ісуса.

9 І малюся праз тое, каб міласць ваша яшчэ балей а балей мнажылася ў супоўным знацьцю а ўсялякім разуменьню; 10 Каб вы маглі дазнаць розьніцы, каб вы маглі

быць шчырымі а беззаганнымі на дзень Хрыстоў, 11 Напоўненыя пладамі справядлівасьці Ісусам Хрыстом на славу а пахвалу Божую.

12 Я хацеў бы, браты, каб вы ведалі, што акалічнасьці, у каторых я апынуўся, вышлі на дасьпех Евангелі; 13 Так што зязезы мае ў Хрысту сталі ведамнымі ўсёй прэторы а ўсім іншым; 14 І бальшыня з братоў у Спадару, асьмеліўшыся зязезамі маімі, адважна гўкаюць слова Божае, бяз страху.

15 Некатрыя, праўда, із завідасьці а супарства, але некатрыя таксама з добрае волі абяшчаюць Хрыста. 16 Гэтыя запраўды зь міласціі, ведаючы, што я прызначаны да абароны Дабравесьці; 17 А гэныя дзеля супарства абяшчаюць Хрыста, ня учысьціні, думваючы, што прыдадуць атуті да зязезаў маіх.

18 Дык што? Якім бы парадкам абяшчалі Хрыста, прыдаючыся ці ў праўдзе, я з гэтага цешуся і буду цешыцца; 19 Бо я ведаю, што гэта будзе імне на спásеньне, вашай малітваю й даставаю Духа Ісуса Хрыста.

та, 20 Подле гарачага чакання а надзеі мае, што я ні ў чым ня буду паганбены, але з усёй адвагаю, як заўсёды, таксама цяпер Хрыстос будзе ўзвьялічаны ў целе маім, ці то жыццём, ці сьмерцю. 21 Бо імне жыццё — Хрыстос, а сьмерць — прыдбаньне.

22 Але калі жыццё ў целе даець плодную працу імне, то што абраць, я яшчэ не пераканаўся. 23 Цягне мяне адно й другое: маю зычэнне адыйсці й быць із Хрыстом, бо гэта шмат ляпей; 24 А заставацца ў целе патрабней дзеля вас. 25 І, маючы пэўнасьць гэтага, я ведаю, што застануся й пабуду з вамі ўсімі дзеля даспеху вашага а радасьці веры, 26 Каб пахвала ваша ў Хрысту Ісусу памнажылася перазь мяне прытомнасьцю маёй ізноў у вас.

27 Адно няхай паступак будзе годны дабравесьці Хрыстовае, каб, ці я прыйду і абачу вас, ці, няпрытомны, пачуў праз вас, што вы стаіце ў вадным духу, адной душою, разам сілуючыся за веру евангельскую, 28 І не лякайцеся ні ў чым праціўнікаў; гэта ім ё довад загіны, а вам — спасеньня. І гэта ад Бога; 29 Бо вам дана дзеля Хрыста ня толькі верыць у Яго, але й цяпець за Яго, 30 Маючы тое самое змаганьне, што бачылі ў імне і цяпер чуюце празь мяне.

2 Дык калі ё такое захочаньне ў Хрысту, калі якое пацяшэнне міласьці, калі якое ўзаем'е Духа, калі якая спагада а жаль, 2 Дык напоўніце радасьць маю, каб вы думалі тое самае, мелі тую самую міласць, задзіночыліся душою, праз адно думалі; 3 Няхай нічога ня будзе ў духу сьпіраньня альбо пустое славы, але ў пакоры адны адных за вышшых за сябе майце. 4 Не глядзіжны толькі сябе, але кажы таксама іншых.

5 Бо няхай тая думка будзе ў вас,

якая і ў Хрысту Ісусу, 6 Каторы, будучы ў хорме Божай, не ўважаў сабе за грабеж быць роўным із Богам; 7 Але паніжыў Сябе Самога, бяручы хорму нявольніка, стаўшы падобным да людзей, 8 І з выгляду стаў як людзіна; паніжыўся, стаў паслужным аж да сьмерці, і сьмерці крыжавой.

9 Затым і Бог высака ўзняў Яго і даў Яму імя над кажнае імя, 10 Каб у імя Ісусава кажнае калена клякала на небе, і на зямлі, і пад зямлёю, 11 І кажны язык вызнаваў, што Ісус Хрыстос ё Спадар на славу Бога Айца.

12 Дык, любовія мае, як вы заўсёды былі паслужныя, ня толькі ў прытомнасьці маёй, але шмат балей цяпер у часе няпрытомнасьці мае, із страхам а дрыготаю дзейце спасеньне свае, 13 Бо Бог дзее ў вас і хаценьне і дзеянне, падле добрае волі Свае.

14 Усе рабіце без нараканьня а сьпярэчак, 15 Каб вы былі беззаганныя й простыя бязупічныя дзеці Божыя сярод непасьцівага а крутадушнага пакаленьня, памеж каторага вы, як сьветлы на сьвеце, 16 Дзержачы слова жыцця, на пахвалу маю дня Хрыстовага, каб я не дарма бег ані дарма працаваў. 17 Але хоць бы я быў выліты як узьліваньне на аброк а паслугу веры вашае, я цешуся і цешуся суцольна з усімі вамі. 18 Гэтак жа й вы цешчыся і цешчыся з імною.

19 Я ж спадзяюся ў Спадару Ісусу неўзабаве паслаць Цімоха да вас, каб і я пацешыўся, даведаўшыся праз вас. 20 Бо я ня маю аднадумца, каторы бы так шчыра рупіўся праз тое, як вы маецеся; 21 Бо ўсі шукаюць свайго, а не таго, што Ісуса Хрыста, 22 А вы ведаеце ўзумеласьць ягоную, што, як дзяцц айцу, ён служыў імне ў Дабравесьці. 23 Дык яго я спадзяюся без адва-

локі паслаць, як толькі абачу, што будзе дзеяцца з імною. 24 Але я спадзяюся ў Спадару, што я сам уборзьдзе прыйду да вас.

25 Ано я ўважаў за патрэбнае паслаць да вас Епафродыта, брата а супрацаўня а сужаўнера майго, а вашага пасланца й слугачага ў патрэбе маёй, 26 Бо ён тужыў па ўсіх вас і быў зьнемарашчаны з тога, што вы пачулі, што ён быў хворы. 27 Бо запраўды ён быў хворы пры сьмерці, але Бог зьмілаваўся над ім і не над адным ім, але й над імною, каб я ня меў смутку да смутку.

28 Затым я ахватней паслаў яго, каб вы, абачыўшы яго ізноў, усьцешыліся, і я быў меней смутны. 29 Прыміце яго ў Спадару з усёй радасьцяй і майце такіх у сьці, 30 Бо за справу Хрыстову ён быў блізка сьмерці, рызыкуючы жыцьцём сваім, каб запоўніць нястачу вашых паслугаў імне.

3 Наапошку, браты мае, цешчася ў Спадару. Пісаць вам тое самае ня нудна імне, а вам бяспечна.

2 Сыцеражыцеся сабак, сыцеражыцеся благіх работнікаў, сыцеражыцеся калечаньня, 3 Бо мы — абразаньне, каторыя сьцім Бога Духам і хвалімся Хрыстом Ісусам, а не спадзяемся на цела;

4 Хоць я мог бы спадзявацца й на цела. Калі хто іншы думае спадзявацца на цела, дык пагатове я, 5 Абрэзаны восьмага дня, з роду Ізраэлявага, пакаленьня Веняміновага, Гэбрэй із Гэбрэяў, подле Закону фарысэй, 6 Подле рупатлівасьці перасьледаваньнік Царквы, подле справядлівасьці законнай беззаганны.

7 Але што імне было прыдбаньням, тое дзеля Хрыста я замеў за страту. 8 Дый усе маю за страту дзеля пераважнага пазнаньня Хрыста Ісуса, Спадара свайго, дзеля Каторага я ўсе страціў, і ўсе маю за

гной, каб прыдбаць Хрыста, 9 Знайсціся ў Ім, ня маючы справядлівасьці свае, што із Закону, але тую, што зь веры Хрыстовае, справядлівасьць, што ад Бога вераю; 10 Каб пазнаць Яго, і магутнасьць ускрысьленьня Ягонага, і мець узаем'е ў мукках Ягоньх, тарнуючыся да сьмерці Ягонае, 11 Каб дсягчы ўскрысьленьня зь мертвых.

12 Не каб я ўжо дсяг альбо ўдасканалніўся; але імкнуся, ці не дсягну й я, як дсяг мяне Хрыстос. 13 Браты, я ня маю сябе за дсяглага, але адно — забываючыся задняе, прасьцягаючыся наперад, 14 Імкнуся да мэты, да нагароды высокага пагуканьня Богага ў Хрысту Ісусу.

15 Дык каторыя з нас дасканалныя, гэтак думайма; калі ж вы праз што-колечы накіх думаеце, дык і гэта вам Бог аб'яве. 16 Чаго мы, адылі, дсяглі, хадзіма так.

17 Будзьце перайманьнікамі зь мяне, браты, і ўзірайцеся на тых, што ходзяць подле зразы, якую маеце ў нас. 18 Бо шмат хто, праз каторых я часта гўкаў вам, а цяпер нават із плачам гўкаю, што яны ё як нэпрыяцелі крыжа Хрыстовага; 19 Каторых канец — загуба, каторых бог — бруха, і слава іхная — у сораме; яны думаюць празь земнае;

20 Бо грамадзянства наша ў небе, скуль мы жджэм і Спаса, Спадара Ісуса Хрыста, 21 Каторы адмене цела наша з паніжэньня ў згоднасьць ізь целама славы Свае, дзеяньням сілы, каторай Ён і паддаець Сябе ўсе.

4 Дык, браты мае любовыя а жаданыя, радасьць а карона мая, стойце так моцна ў Спадару, умілаваныя.

2 Захочую Еводу а Сынтыху быць тое самае думкі ў Спадару. 3 Але, і цябе прашу, праўдзівы сябру, па-

магай тым жанкам, каторыя ў Дабравесці разам із імною змагаліся, і з Клімам і зь іншымі супрацаўнямі маімі, каторых імёны ў кнізе жыцця.

4 Цешчася заўсёды ў Спадару, яшчэ кажу: цешчася. 5 Сыціпласьць ваша няхай будзе ведамная ўсім людзём. Спадар блізка.

6 Не парушайцеся празь нішто, але ў вусім малітваю а просьбаю а падзякаю няхай зычаныя вашы будуць учынены ведамныя Богу, 7 І супакой Божы, што пераходзе кажны розум, усьперажэць сэрцы вашыя і думкі вашыя ў Хрысту Ісусу.

8 Наапошку, браты, што праўдзівае, што пасьцівае, што справядлівае, што чыстае, што любовае, што добрае славы, калі якая цнота і калі якая пахвала, гэта разважайце. 9 Чаго вы навучыліся а прынялі а чулі а бачылі ў імне, гэта рабіце, — і Бог супакою будзе з вамі.

10 Цяпер я вельмі ўсьцешыўся ў Спадару, што, наапошку, вы ізноў пачалі думаць празь мяне, хоць напэўна й думалі, але ня мелі прыгоды. 11 Ня дзеля нястачы кажу, бо я навучыўся быць здаволены з тога, што маю: 12 Ведаю, як быць паніжаным, ведаю, як быць і ў да-

статку; навывтырыўся да ўсяго і ў вусім: быць у сыці і галадаваць, быць у збытку і ў нястачы. 13 Да ўсяго я дуж у Тым, хто даець імне дужасьць.

14 Вы, адылі, добра зрабілі, узяўшы ўчасьце ў маёй агузе. 15 Ведаецца ж і вы, Піліпiane, што на пачатку Дабравесці, як я вышаў з Македоні, ні водная царква не ўдзяліла імне ані дару, ані прыйма, з выняткам вас адных; 16 Бо й да Салуня раз і ўдругарэдзь вы прыслалі імне на маю патрэбу. 17 Не каб я шукаў падарку, але я шукаю плоду, каторы расьцець на вашу карысьць.

18 Я маю ўсе і збыткую; маю поўна, адзяржаўшы ад Епафродыта пасланае вамі: духмяныя пахі, прыемны аброк, любы Богу. 19 Бог мой хай запоўне ўсялякую патрэбу вашу, падле багацьця Свайго ў славе, Хрыстом Ісусам.

20 Богу ж а Айцу нашаму слава на векі вякоў! Амін. 21 Паздароўце кажнага сьвятога ў Хрысту Ісусу. Здароваюць вас браты, што з імною. 22 Здароваюць вас усі сьвятыя, асабліва тыя, што з дому цэсаравага.

23 Ласка Спадара Ісуса Хрыста з духам вашым. Амін.

ЛІСТ СЬВЯТОГА ПАЎЛЫ АПОСТАЛА ДА КОЛОСЯН

1 Паўла, з волі Богае апостал Хрыста Ісуса, а Цімох брат, 2 Сьвятым а верным братом у Хрысту, каторыя ў Колосе: ласка вам а супакой ад Бога Айца нашага а Спадара Ісуса Хрыста.

3 Дзякуем Богу а Айцу Спадара нашага Ісуса Хрыста, кажначасна молячыся за вас, 4 Чуўшы празь веру вашу ў Хрысту Ісусу а празь міласьць, каторую вы маеце да ўсіх сьвятых 5 Дзеля надзеі, пакладзе-

най вам у нябёсах, празь што вы ўперад чулі ў слове праўды Дабравесці, 6 Каторая прышла да вас, як і на ўвесь сьвет, даець плады й расьціць, як і памеж вас, з тога дня, калі вы пачулі й запраўды пазналі ласку Божую ў праўдзе, 7 Як і навучыліся ад Епафры, любовага сунявольніка нашага і вернага слугачага Хрыстовага дзеля вас, 8 Каторы і наказаў нам праз міласьць вашу ў Духу.

9 Затым і мы з тога дня, як пачулі, не перастаем маліцца й прасіць за вас, каб вы напоўніліся праўдным веданьням волі Ягонае ў вусёй мудрасьці й разуменьню духоўным; 10 Каб хадзілі годна Спадара ў вусім годзячы, даючы плод у кожнай добрай працы і растучы праўдзівым знацьцём Бога, 11 Мапуючыся кожнай сілаю падле магутнасьці славы Ягонае ў вусёй трывалкосьці а цярплівосьці з радасьцяй, 12 Дзякуючы Айцу, Каторы ўчыніў нас годнымі да ўчасьця ў дзелі сьвятых на сьвеце, 13 Каторы выбавіў нас ад улады цемні і перавёў да гаспадарства ўмілаванага Сына Сваёго, 14 У каторым мы маем адкупленьне, дараваньне грахоў, 15 Каторы ё ё абраз Бога нявідомага, народжаны ўперад за ўсе стварэньне; 16 Бо Ём створана ўсе, што на нябёсах і што на зямлі, відомае й нявідомае: ці пасады, ці спадарствы, ці князствы, ці ўлады, — усе Ём і дзеля Яго створана; 17 І Ён ёсьць уперад за ўсе, і ўсе Ём дзяржыцца. 18 І Ён галава цела царквы; Ён — пачатак, прышак ізь мертвых, каб Ён меў прышынство ў вусім; 19 Бо ўзьлюб было Айцу, каб у Ём жыхарыла ўся паўніня, 20 І каб пагадзіць Ём усе ізь Сабою, сьціхамірыўшы Ём, крывёй крыжа Ягонага, ці то земнае, ці то нябёснае. 21 І вас, што калісь былі аддзялены і нэпрыяцелі ў душы, робячы благія ўчынкі, 22 Цяпер Ён пагадзіў цэлам Сваім перазь сьмерць, каб паставіць вас сьвятымі а беззаганнымі а бязупічнымі перад Сабою, 23 Калі запраўды трынаеце ў веры непакісьныя а цьвярдныя і не адхінаецца ад надзеі Евангелі, каторую вы чулі, каторая абяшчана ўсім стварэнцам пад небам, каторай я, Паўла, стаў слугачым.

24 Цяпер я цешуся зь цярпеньняў сваіх за вас і дапаўняю нястачу атугаў Хрыстовых на целе сваім за

цела Ягонае, каторае ё Царква, 25 Каторай я стаў слугачым падле загады Божае, данае імне ўзглядам вас, каб выпаўніць слова Божае, 26 Тайну, закрытую ад вякоў і пакаленьняў, але цяпер аб'яўленую сьвятым Ягоным, 27 Каторым Бог зычыў наказаць, што за багацьце было б славуае тайны гэтае памеж народаў, каторая ё Хрыстос у вас, надзея славы, 28 Каторага мы абяшчаем, перасьцерагаючы кожную людзіну ў навучаючы кожную людзіну ўсяе мудрасьці, каб паставіць кожную людзіну дасканальнай у Хрысту; 29 Дзеля чаго я й працую, змагаючыся падле дзеяньня Ягонага, каторае дзее ў імне магутна.

2 Бо зычу, каб вы ведалі, якое змаганьне маю я за вас і за тых у Ляодыцы, і за тых, што ня бачылі віду майго ў целе, 2 Каб пачешыліся сэрцы іхныя, задзіночаныя ў міласьці дзеля ўсяго багацьця супоўнае пэўнасьці, разуменьня і поўнага знацьця тайны Бога і Айца і Хрыста, 3 У Каторым схаваны ўсі скарбы мудрасьці а знацьця. 4 А гэтак я вам, каб ніхто не спадмануў вас пераконуючай моваю; 5 Бо хоць запраўды я няпрытомны цэлам, я, адылі, з вамі духам, цешачыся й бачачы парадак ваш і ўмацаваньне веры вашае ў Хрыста.

6 Затым, як вы прынялі Хрыста Ісуса Спадара, так і хадзіце ў Ём, 7 Укарэненыя а збудаваныя ў Ём, умацаваныя ў веры, як навучаныя, збыткуючы дзякаваньням. 8 Глядзіце, каб хто не аглабаў вас філэзофаю і пустою ашукаю, падле паданьняў людзкіх, падле наваляў сьвету, а ня падле Хрыста; 9 Бо ў Ём жыхара ўся паўніня Боства цялесна. 10 І вы паўніня ў Ём, Каторы ё галава ўсяго князства а ўлады; 11 У ім вы й абрэзаныя абразаньням ня рукамі зробленым, сьцягненьням

грэшнага цела, абразаньням Хрыстовым; 12 Пахаваны зь Ім у хрысьце, у каторым і ўскрэсьлі зь Ім вераю ў дзеянне Божэ, Каторы ўскрысьіў Яго зь мёртвых, 13 І вас, каторыя былі мёртвыя і ў неабразаньню цела вашага, Ён ажывіў разам ізь Ім, дараваўшы вам усі выступы, 14 Скасаваўшы рукапісы пастановы на нас, што былі супроці нас, Ён адхінуў іх, прыбіўшы іх гваздамі да крыжа; 15 Разброіўшы князствы а ўладу, выставіў іх прынародна на паказ, перамогшы іх Сабою.

16 Дык ніхто хай ня судзе вас за ежу, альбо за піценьне, альбо за якое сьвята, альбо маладзік, альбо сыботы, 17 Каторыя сьцень прыйдучага, але цела — Хрыстова. 18 Няхай ніхто ашукна не спабывае вас нагароды самадыйнай пакораю і службаю ангілаў, мяшаючыся ў тое, чаго ня бачыў, дарма надымаючыся цялесным розумам сваім 19 І ня дзержачыся Галавы, ад Каторае ўсе цела, суставамі а вязамі злучана, расьцець ростам Божым.

20 Дык калі вы з Хрыстом памерлі навалам сьвету, чаму вы, як жывучыя ў сьвеце, дзяржыце пастановы: 21 „Не дакранайся, ня спытавай, не чапай”, — 22 Што ўсе раскладаецца ад ужываньня, — падле забароны й навукі людзкае? 23 Каторыя маюць толькі выгляд мудрасьці ў самадыйнай службе а пакоры а стродкасьці ўзглядам цела, у некаторым улегцыменьню ўзглядам досьць учынення целу.

3 Значыцца, калі вы суўскрэсьлі з Хрыстом, дык шукайце гарыннага, ідзе Хрыстос сядзіць паправа Бога. 2 Праз гарыннае думайце, а не празь зямнае. 3 Бо вы памерлі, і жыцьцё ваша схавана з Хрыстом у Богу. 4 Як жа Хрыстос зьявіцца, жыцьцё нашае, тады й вы зьявіцеся зь Ім у славе.

5 Дык памярцьвіце зямныя чалавы вашыя: бязульства, нечысьціню, жарсьць, нягодную жадлівасьць а гальлівасьць, каторая балвахвалства, 6 За каторыя гнеў Божы прыйдзе на сыноў непаслужменьства, 7 У каторых вы калісь абарачаліся, як жылі ў іх. 8 Але цяпер і вы адкладзіце ўсе: абурэньне, гнеў, злосьнасьць, блявузганьне, брыдкую мову з вуснаў сваіх.

9 Не маніце адны адным, зьдзеўшы старую людзіну з учынкамі ейнымі, 10 І адзеўшыся ў новую, што аднаўляецца ў супоўным значьцю подле абраза Таго, Каторы стварыў яе, 11 Ідзе няма Грэка ані Жыда, абразаньня ані неабразаньня, барбара, ськіта, нявольніка, вольніка, але ўсе і ў вусім Хрыстос.

12 Дык адзеньцеся, як абранцы Божыя, сьвятаты а любовыя, у нутр міласэрдыя, дабрыню, пакору, лагоднасьць, цяплівосьць, 13 Маючы выбачнасьць адно аднаму і даруючы адно аднаму, калі хто мае жалабу на каго: як Хрыстос, запраўды дараваў вам, таксама й вы. 14 А над усім гэтым майце любосьць, каторая ё зьвязак дасканальнасьці. 15 І няхай супакой Хрыстоў мае правод у сэрцах вашых, да каторага вы й пагуканы ў вадным целе, і будзьце ўдзячныя.

16 Слова Хрыстова няхай жыхара ў вас багата, з усёй мудрасьцяй, навучаючы а дамяняючы адно аднаму псальмамі, гімнамі, духоўнымі песьнямі, з ласкаю пяючы ў сэрцах сваіх Богу. 17 І што-колечы вы робіце словам альбо учынкам, рабіце ўсе ў імя Спадара Ісуса, дзякуючы перазь Яго Богу Айцу.

18 Жонкі, будзьце падданяя мужом, як прыходна ў Спадару.

19 Мужы, любіце жонкі свае і не дапушчайце да сябе гарчэлі да іх.

20 Дзеці, служайце бацькоў сваіх у вусім, бо гэта любя Спадару.

21 Бацькі, не квяліце дзяцей сваіх, каб яны не безахоціліся.

22 Слугі, слухайце ў вусім гаспадароў сваіх падле цела, ня дзеля вока, як угоднікі людзкія, але ў прасьціні сэрца, баючыся Спадара.

23 Што-коледы робіце, рабіце шчыра, як Спадару, а ня людзём, 24 Ведаючы, што ад Спадара адзяржыце заплачу спадку: Спадару Хрысту вы служыце. 25 Бо крыўднік адзяржыць падле тога, што ён крыўдзіў, бо няма прыняня асобам.

4 Гаспадарове, справядліва й пасьціва із слугамі абходзьцеся, ведаючы, што й вы маеце Гаспадара ў нябёсах.

2 Трывайце ў малітве, будучы чужымі ў ёй з падзякаю; 3 Маліцеся разам і за нас, каб Бог адчыніў нам дзверы слова казаць тайну Хрыстову, за каторую я спутаны, 4 Каб я аб'яўляў яе, як належа казаць.

5 З навонымі абходзьцеся мудра, карыстаючы з прыгоднага часу. 6 Няхай слова ваша заўсёды будзе ў ласцы, закрашана сольлю, каб вы ведалі, як адказваць кожнаму.

7 Празь мяне паведаме вам усе тыхікі, умілаваны брат а верны слугачы а сунявольнік у Спадару, 8 Каторага я паслаў да вас дзеля тога самага, каб вы даведаліся, як мы маемся, і каб пацешыў сэрцы

вашыя, 9 З Анісімам, верным а ўмілаваным братам, каторы з вас. Яны накажуць вам праз усе туташняе.

10 Здаровае вас Арыстарх, сунязень мой, а Марка, сястрыч Варнавы (праз каторага вы адзяржалі паручэньне: як прыйдзе да вас, прыміце яго), 11 А Ісус, званы Юстам, каторыя з абразанья. Гэта адзіныя супрацаўні дзеля гаспадарства Богага, што былі пацежаю імне.

12 Здаровае вас Епафра, з вас, нявольнік Хрыста Ісуса, што заўсёды змагаецца за вас у малітвах, каб трывалі дасканалыя й супоўна пераканаўшыся ў вусёй волі Божай. 13 Сьветчу празь яго, што ён мае вялікую рупатлівасьць праз вас і тых, што ў Ляодыцы а ў Гіераполю.

14 Здаровае вас Лука, лекар умілаваны, а Дзімас. 15 Паздароўце братоў у Ляодыцы а Німфу а Царкву, што ў доме ягоным.

16 Як толькі ліст гэты будзе прачытаны ў вас, парупцеся, каб ён быў прачытаны і ў Царкве Ляодыцкай, і каб вы таксама прачыталі, каторы зь Ляодыкі. 17 І скажыце Архіпу: „Глядзі, каб ты выпаўніў службу, каторую ты прыняў у Спадару”.

18 Здарованьне рукою маёй Паўлавай. Памятуйце на пути мае. Ласка з вамі.

ПЕРШЫ ЛІСТ СЬВЯТОГА ПАЎЛЫ АПОСТАЛА ДА САЛУНЯН

1 Паўла а Сілан а Цімох царкве Салунскай у Богу Айду а Спадару Ісусу Хрысту: ласка вам а супакой.

2 Мы заўсёды дзякуем Богу за вас усіх, мянуючы вас у малітвах сваіх, 3 Бязупынку памятуючы ваш учынак веры і працу міласьці і цяплі-восьць надзеі на Спадара нашага Ісуса Хрыста перад Богам а Айцом нашым,

4 Ведаючы, любячы Богу браты, праз абраньне ваша; 5 Бо Дабравесьць наша была ў вас ня ў словы толькі, але і ў магутнасьці, і ў Духу Сьвятым, і ў шмат якім перакананьню. 6 І вы сталі перайманьнікам нашымі й Божымі, прыняўшы слова ў шмат атутах із радасьцяй Духа Сьвятога; 7 Так што вы сталі зразаю ўсім вернікам у Македоні а ў Ахаі. 8 Бо ад вас прагучэла слова

Спадарова ня толькі ў Македоні а Ахаі, але ў кожным месцы вера ваша ўзглядам Бога разьнеслася, так што мы не патрабуем нічога казаць.

9 Бо яны самы павядаюць праз нас, які ўход мелі мы да вас, і як вы навярнуліся да Бога ад балванаў, каб служыць Богу жывому й праўдзіваму. 10 І чакаць із нябёс Сына Ягонага, Каторага Ён ускрысіў із мёртвых, Ісуса, што збаўляе нас ад прыйдучага гневу.

2 Бо вы самы ведаеце, браты, што наш уход да вас ня быў дарма; 2 Але ўперад памучыўшыся і ўражаны, як вы ведаеце, у Піліпах, мы важылі ў Богу нашым гўкаць вам Дабравесць Божую зь вялікім трудненьнем. 3 Бо навучаньне нашае ня было з абмылы ані зь нечысьціні, ані з падходу; 4 Але як Бог прызнаў нас за годных, паручыць нам Дабравесць, так мы гўкаем, годзячы ня людзём, але Богу, Каторы прабуе сэрцы нашы. 5 Бо гутарка наша з вамі ніколі ня была лісьлівая, як вы ведаеце, ані было гальлівасьці пад якім-колечы прыклепам: Бог сьветка! 6 Ня шукаем славы людзкае ані ад вас, ані ад іншых, хоць мы маглі б быць із вагаю, як апосталы Хрыстовы, 7 Але мы былі лагодныя сярод вас, як нянька, што кукобе собскія дзеці свае. 8 Гэтак прыяючы вам, мы гатовы былі ўдзяліць ня толькі Евангелі Божае, але й собскія душы свае, бо вы сталі мілаваныя нам.

9 Бо вы памятуеце, браты, працу а гарапаньнасць нашу: ноч і дзень працуючы, каб не ацяжарыць вас чым-колечы, мы абяшчалі вам Дабравесць Божую. 10 Сьветкі вы й Бог, як сьвята, справядліва а беззаганна мы былі да вас вернікаў. 11 Як вы ведаеце, кожнага з вас, як ацец дзеці свае, мы навучалі й цешылі й сьветчылі, 12 Каб вы жылі

годна Бога, Каторы пагукіў вас да гаспадарства Свайго а славы.

13 І за гэта мы кожначасна дзякуем Богу, што, прыняўшы ад нас слова Божае, вы прынялі ня слова людзкае, але, як запраўды ёсьць, слова Божае, каторае й дзее ў вас вернікаў. 14 Бо вы, браты, сталі перайманьнікамі ў цэркваў Божых, што ў Юдэі ў Хрысту Ісусу, бо вы тое ж цяпелі ад родзічаў сваіх, што яны ад Жыдоў, 15 Каторыя забілі Спадара Ісуса а прарокаў, і нас выганяюць, і ня годзяць Богу, і праціўныя ўсім людзём, 16 Боронячы нам гўкаць народам, каб гэтыя спасьліся; гэтак заўсёды поўняць меру грахоў сваіх. Але, наапошку, бліжыцца на іх гнеў Спандароў.

17 Мы ж, браты, будучы спабыты вас і разлучаныя на часіну відам, ня сэрцам, з большым жаданьнем стараліся бачыць вас аблічна. 18 Затым мы хацелі прыйсьці да вас, асабліва я Паўла, раз і другі раз, але шайтан пераказаў нам. 19 Бо хто надзея наша, альбо радасьць, альбо карона хвальбы? Ці ня вы таксама перад Спандаром нашым Ісусам у часе прыходу Ягонага? 20 Бо вы слава наша а радасьць.

3 Затым, ня могучы трываць балей, мы ўважалі, што будзе добра застацца ўв Атэнах адным, 2 І паслалі Цімоха, брата нашага а супрацаўня Божага ў Евангелі Хрыстовай, умацаваць вас і навучыць веры вашае, 3 Каб ніхто не захістаўся ў ватутах гэтых; бо вы самы ведаеце, што мы прызначаныя да гэтага. 4 Бо і ўперад, як мы былі ў вас, мы казалі вам, што будзем мець атугу, як і сталася, і вы ведаеце.

5 Затым, як я ня мог трываць балей, паслаў даведацца празь веру вапу, каб вас які спакусіцель не спакусіў, і ня стала дарэмнай праца наша. 6 Цяпер жа Цімох прышоў да нас ад вас і прынёс нам добрую

ведамку празь веру а міласць вашу, і што вы заўсёды добра ўспамінаеце праз нас, вельмі зычачы бачыць нас, як і мы вас — 7 Дык, у вусёй галіце а атузе нашай, мы ўсьцешыліся з вас, браты, дзеля веры вашае; 8 Бо цяпер мы жывы, калі вы стаіце ў Спадару.

9 Што за падзяку мы можам уздаць Спадару за вас, за ўсю радасьць, каторай мы цешымся з вас перад Богам нашым, 10 Ноч і дзень гораца молячы, каб бачыць аблічна вас і паправіць, чаго не стаець веры вашай?

11 Сам жа Бог а Апец наш а Спадар наш Ісус Хрыстос няхай ськіруе дарогу нашу да вас. 12 А вас хай Спадар напоўне, ды ў збытку, міласьцяй аднаго да аднаго і да ўсіх, як і нас да вас, 13 Каб утрывалі сэрцы вашыя беззаганнымі ў сьвятасьці перад Богам а Айцом нашым у часе прыходу Спадара нашага Ісуса з усімі сьвятымі Ягонымі.

4 Наапошку, браты, просім а молім вас Спадаром Ісусам, каб, як вы прынялі ад нас, як належа паступаць і гадзіць Богу, так і жывіце, каб вы збыткавалі яшчэ баблей; 2 Бо вы ведаеце, што за расказаньні мы далі вам Спадаром Ісусам.

3 Бо гэта ё воля Божая, — пасьвячэньне вашае, каб вы ўздзержаваліся ад бязульства; 4 Кабжны з вас умеў як дзяржаць судзіну сваю ў пасьвячэньню а сьці, 5 А не ў жарсьці жады, як пагане, што ня знаюць Бога. 6 Не выступаіце з права і ня крыўдзьце брата свайго ў справе, бо Спадар помсьнік за ўсе гэта, як мы вам уперад казалі і сьветчылі. 7 Бо пагукі нас Бог не да нечысьціні, але да сьвятасьці. 8 Дык хто гэта адхінае, не людзіну адхінае, але Бога, Каторы й даў вам Духа Сьвятога Свайго.

9 Вось жа празь любосьць брат-

ною няма патрэбы пісаць вам, бо вы самы навучаны Богам любіць адно аднаго; 10 Бо гэта запраўды вы й робіце ўзглядам усіх братоў па ўсёй Македоні. Але за хочам вас, браты, рабіць так баблей 11 І рупатліва імкнуцца жыць супакойна, і глядзець сваіх справаў, і рабіць сваімі рукамі, як мы казалі вам; 12 Каб вы прыходна жылі перад навонымі і нічога не патрабавалі.

13 Не хачу ж, браты, каб вы былі ў нэведзі ўзглядам сьпячых, каб вы ня смудзіліся, як іншыя, што ня маюць надзеі. 14 Бо калі мы верым, што Ісус памер і ўскрэс, дык і Бог перазь Ісуса прывядзець ізь Ім зашнулых. 15 Бо гэта кажам вам словам Спадаровым, што мы жывыя, засталыя да прыходу Спадаровага, ніякім парадкам ня выперадзім зашнулых; 16 Бо Сам Спадар ізь гукам расказаньня, з голасам архангільным і трубою Божай зыйдзе зь неба, і мертвыя ў Хрысту ўскрэснуць першыя; 17 Тады жывыя засталыя ўсхоплены будзем разам ізь імі ў булакох наўпярэймы Спадару ў паветру, і гэтак заўсёды будзем ізь Спадаром. 18 Дык цешча адны адных гэтымі словамі.

5 Праз часы ж а поры, браты, не маеце вы патрэбы, каб пісаць вам, 2 Бо самы вы дабрусенька ведаеце, што дзень Спадароў, як злодзей ночы, прыйдзе. 3 Як будучь гўкаць: „Супакой а бясьпечнасьць”, тады зьнецікі прыйдзе загуба на іх, як трудненьне на тую, што зь дзяцём, і ніяк не ўцякуць.

4 Але вы, браты, ня ў цемні, каб дзень засьпеў вас, як злодзей; 5 Бо ўсі вы сынове сьвятліні а сынове дня: мы — ня сынове ночы ані цемні. 6 Дык ня сьпіма, як засталыя, але будзьма чукавыя а цьвярозныя. 7 Бо сьпячыя сьпяць ночы, і п'янчачыя п'янчацца ночы. 8 Мы ж, будучы сынамі дня, цьверзімся,

надзеўшы панцыр веры а міласьці і шолам надзеі спасеньня.

9 Бо Бог прызначыў нас не на гнеў, але на адзяржаньне спасеньня пераз Спадара нашага Ісуса Хрыста, 10 Памерлага за нас, каб, ці чукавыя мы, ці сыпім, жылі разам ізь Ім. 11 Дык цешча адны адных і будуйце адны адных, як вы й робіце.

12 І просім вас, браты, знаць працуючых у вас і тых, што дамяняюць вам, 13 І надта паважаць іх у любовыці за працу іхную; будзьце ў супакою мяжсбоку.

14 Мы ж заклікаем вас, браты, дамяняйце лянным, цешча лентых, памагайце слабым, будзьце цяплівыя з усімі. 15 Глядзіце, каб ніхто не аддаваў каму ліхам за ліха, але заўсёды імкніцеся да добра адзін да аднаго і да ўсіх.

16 Заўсёды цешчася. 17 Бязупын-

ку маліцеся. 18 За ўсе дзякуйце, бо гэта ё воля Божая праз вас у Хрысту Ісусу.

19 Духа не гасіце. 20 Прароцтвы ўлегчы ня майце. 21 Усяго прабуйце, добрага моцна дзяржыцеся. 22 Узьдэжжуйцеся ад кажнага роду нягоднасьці.

23 Сам жа Бог супакою няхай супоўна пасьвяціць вас, і ўвесь дух вашы, і душа, і цела няхай захаваюцца беззаганнымі на прыход Спадара нашага Ісуса Хрыста. 24 Верны Тый, Каторы гукіае вас, Каторы запраўды ўчыне гэта.

25 Браты, маліцеся за нас.

26 Паздаровайце ўсіх братоў ізь сьвятым цалаваньням.

27 Прысягаю вас Спадаром прачытаць гэты ліст усім братом.

28 Ласка Спадара нашага Ісуса Хрыста з вамі.

ДРУГІ ЛІСТ СЬВЯТОГА ПАЎЛЫ АПОСТАЛА ДА САЛУНЯН

1 Паўла а Сілван а Цімох — паркве Салунскай у Богу, Айцу нашым, а Спадару Ісусу Хрысту: 2 Ласка вам а супакой ад Бога, Айца нашага, а Спадара Ісуса Хрыста.

3 Мы маем заўсёды дзякаваць Богу за вас, браты, як належа, бо вера ваша вельма расьцець, і міласць кажнага з усіх вас аднаго да аднаго множыцца; 4 Так што мы самы хвалімся вамі ў цэрквах Божых трывалкосьцяй вашай і вераю ў вусіх перасьледаваньнях а атугах, каторыя вы пераносіце. 5 Гэта яўны довад справядлівага суду Богага, каб вы былі годныя гаспадарства Богага, дзеля каторага церпіце. 6 Бо запраўды справядліва ў Бога адплаціць нэмарасьцяй тым, каторыя вас нэмарасьцяць, 7 А вам, нэмарашчаным, супачынак ізь намі ў часе зьяўленьня Спадара Ісуса зь

неба, з ангіламі магутнасьці Ягонае,

8 У палаючым агню, імсьцячыся тым, каторыя ня знаюць Бога, і тым, каторыя не паддаюцца Дабравесьці Спадара нашага Ісуса Хрыста, 9 Каторыя будуць плаціць кару вечнае загубы, ад віду Спадаровага і ад славы магутнасьці Ягонае, 10 Як Ён прыйдзе таго дня ўславіцца ў сьвятых Сваіх, і захопяцца Ім усі верачыя, бо паверылі сьветчаньню нашаму вам.

11 Дзеля гэтага мы заўсёды молімся за вас, каб Бог наш учыніў вас годнымі пагуканьня і споўніў усе зычэньне дабрыні і ўчынак веры ў магутнасьці, 12 Так што ўславіцца імя Спадара нашага Ісуса Хрыста ў вас, і вы ў Ім, подле ласкі Бога нашага а Спадара Ісуса Хрыста.

2 Цяпер жа, браты, просім вас прыходам Спадара нашага Ісуса

са Хрыста і зьберцям нашым да Яго. 2 Не сьпяшайцеся хістацца ў розуме сваім або трывожыцца ані ад духа, ані ад слова, ані ад лісту, бы ад нас, быццам дзень Хрыстоў настаець. 2 Няхай ніхто ня ізводзе вас ніякім парадкам, бо гэтага ня будзе, пакуль ня прыйдзе ўперад адступленьне і не аб'явіцца чалавек бяспраўя, сын загубы, 4 Што працівіцца й вывышаецца над усе, менаванае Богам, альбо годнае кланьняня, ажно ён сядзе ў доме Божым, прыдаючыся Богам.

5 Ці ня пámятуеце, што, будучы яшчэ з вамі, я казаў вам гэта? 6 І цяпер вы ведаеце, што здэержуе аб'явіцца яму ў сваім часе. 7 Бо тайна бяспраўя ўжо дзее, адно там ё тый, хто цяпер уздэержуе, пакуль ня будзе ён вонках асяродку. 8 І тады аб'явіцца бяспраўнік, каторага Спадар Ісус заб'ець духам вуснаў Сваіх і зьнішча зьяўленьням зыркага прыходу Сваіго.

9 Таго, бяспраўніка прыход, подле дзеяння шайтана, будзе з усёй сілаю а знакамі а чудосамі манлівымі 10 А з усёю несправядліваю ашукваю гінучых, бо не прынялі міласці праўды, каб спасьціся. 11 І за гэта пашлець ім Бог дзеянне абмылы, каб верылі мане, 12 Каб былі засуджаны ўсі, каторыя ня верылі праўдзе, але ўпадабалі несправядлівасьць.

13 Мы ж маем заўсёды дзякаваць Богу за вас, умілаваныя Спадаром браты, што Бог ад пачатку абраў вас да спасеньня ў пасьвячэньню Духа і ў веры праўды. 14 Да гэтага Ён пагукáў вас Дабравесьцяй нашай да дасягненьня славы Спадара нашага Ісуса Хрыста. 15 Дык, браты, стойце й дзяржыце паданьні, каторых вы навучаны або словам або лістам нашым.

16 Сам жа Спадар наш Ісус Хры-

стос а Бог і Апец наш, што ўмілаваў нас і даў вечную пацеху а добрую надзею ласкаю, 17 Хай пацеша сэрцы вашыя і ўмацуе вас у кожным добрым учынку й слове.

3 Наапошку, маліцеся, браты, за нас, каб Слова Спадарова шырылася і ўславілася запраўды, як і ў вас; 2 І каб нам збавіцца ад нягодных а благіх людзёў, бо ня ў вусіх вера. 3 Але верны Спадар, Каторы ўмацуе вас і ўсьцеражэць ад злога. 4 А мы пераканаўшыся ў Спадару ўзглядам вас, што вы робіце і будзеце рабіць, што мы расказуем. 5 А Спадар хай ськіруе сэрцы вашыя да міласці Божае і да цяплівосьці Хрыстовае.

6 Расказуем жа вам, браты, імям Спадара нашага Ісуса Хрыста, каб вы адступалі ад кажнага брата, дзяньгубна жывучага, а ня подле паданьня, што вы прынялі ад нас, 7 Бо вы самы ведаеце, як маеце пераймаць у нас, бо мы ня жылі дзяньгубна ў вас, 8 Ані елі хлеба ў каго з вас дарма, але ў гарапашнасьці а натузе працавалі ноч і дзень, каб не цяжарыць каго з вас; 9 Не каб мы ня мелі права, але каб самых сябе даць вам за зразу, каб вы пераймалі ў нас.

10 Бо й як мы былі ў вас, дык казалі гэта: калі хто ня хоча працаваць, тый ня еж. 11 Бо чуем, што некаторыя ў вас жывуць дзяньгубна, нічога ня робяць, а мітусяцца. 12 Вось жа, такім расказуем і навучаем Спадаром Ісусам Хрыстом, каб моўчыкам робячы, елі хлеб свой.

13 Вы ж, браты, не слабянейце, добра робячы. 14 Калі ж хто не паслухае слова нашага гэтым лістам, таго задемце і не ўзаемцеся зь ім, каб ён засароміўся. 15 Ня майце, адылі, яго за нэпрыяцеля, але дамяняйце, як брата.

16 Сам жа Спадар супакою дасьць вам супакой заўсёды на кожнай сыджежцы. Спадар із усімі вамі.

17 Здарованьне маёй рукою Паў-

лавай, каторая ё знакам у кожным лісьце; гэтак я пішу:

18 Ласка Спадара нашага Ісуса Хрыста з усімі вамі.

ПЕРШЫ ЛІСТ СЬВЯТОГА ПАЎЛЫ АПОСТАЛА ДА ЦІМОХА.

1 Паўла, апостал Ісуса Хрыста, з расказаньня Бога, Спаса нашага, а Спадара Ісуса Хрыста, надзеі нашае, **2** Цімоху, праўдзіваму сыну ў веры: ласка, міласэрдзе, супакой ад Бога, Айца нашага, а Хрыста Ісуса, Спадара нашага.

3 Як я прасіў цябе застацца ў Ефэсе, як я адходзіў да Македоні, каб ты расказаў некаторым ня вучыць накіш **4** Ані зварацаць увагі да байкаў а бясконцых радаводаў, каторыя больш прыводзяць да сьпярэчак, чымся да Богага збудаваньня, каторае ў веры.

5 Мэтаю ж загады ё міласьць із чыстага сэрца а з добрага сумленьня а з нядвудушнае веры, **6** Ад чаго некаторыя, ня лўчыўшы, адхінуліся да пустое гаворкі, **7** Зыгачы быць вучыцелямі Закону, не разумеючы ані тога, што гўкаюць, ані тога, што моцна цьвердзяць.

8 Мы ж ведаем, што Закон добры, калі хто праўна ўжывае яго, **9** Ведаючы тое, што Закон не тарнуюць да справядлівага, але да бяспраўнікаў а нясуворных, да бязбожных а грэшных, да несьвятых а будзеньных, да ўбіўцаў айцоў а маткаў а людзёўбіўцаў, **10** Да бязуляў, садонікаў, людзакрадаў, манюкаў, хвальшыва прысягаючых і да ўсяго, праціўнага здаровай навуцы, **11** Подле Дабравесьці славы дабраслаўнага Бога, каторая імне даверана.

12 Дзякую Хрысту Ісусу, Спадару нашаму, Каторы даў імне сілу, што прызнаў мяне за вернага, прызначыўшы на службу, **13** Мяне, каторы быў уперад блявузганьнікам а шкоднікам,

але адзяржаў міласэрдзе, бо дзеяў зь нэведзі, у няверы; **14** Але ласка Спадара нашага надзвычайна збыткавала зь вераю а міласьцяй, каторыя ў Хрысту Ісусу.

15 Вернае слова і годнае ўсялякага прыйма, што Хрыстос Ісус прышоў на сьвет спасьці грэшнікаў, з каторых я першы. **16** Але дзеля тога я прыдбаў міласэрдзе, каб у імне першым паказаў Ісус Хрыстос усю цяплівосьць да прыкладу тым, што ўвераць у Яго да жыцьця вечнага. **17** Каралю ж вякоў, нераскладальнаму, нявідомаму, адзінаму Богу чэсьць а хвала на векі вякоў. Амін.

18 Гэтую загаду даю табе, дзяцё Цімоша, згодна з былымі прасьць прароцтвамі, каб ты ваяваў згодна зь імі добрую вайну, **19** Маючы веру ў добрае сумленьне, каторае некаторыя адхінуўшы, мелі разьбіцьцё карабля веры свае; **20** Меж іх Гімен а Аляксандра, каторых я выдаў шайтану, каб навучыліся не блявузгаць.

2 Дык наўперд дамяняю чыніць просьбы, малітвы, прычыны, падзякі за ўсіх людзёў, **2** За каралёў і за ўсіх, што займаюць высокія становішчы, каб мы цікое а супакойнае жыцьцё вялі ў кожнай набожнасьці і ўрочыстасьці; **3** Бо гэта добра а прыемна Спасу нашаму Богу, **4** Каторы зыча, каб усі людзі спасьліся й дасяглі пазнаньня праўды. **5** Бо адзін Бог, і пасярэднік памеж Бога й людзёў адзін, чалавек Ісус Хрыстос, **6** Каторы даў Сябе на адкупленьне за ўсіх, праз што сьветчана ўпару, **7** Да чаго я

быў прызначаны за агалашэнніка а апостала (я кажу праўду, не маю) а вучыцеля народаў у веры а праўдзе.

8 Дык я хачу, каб мужы на кожным месцы маліліся, узьнімаючы пасвячаныя рукі бяз гневу й сумлеву.

9 Падобна, каб жанкі, у прыходнай адзежы, сціпла й разумна, прыбіраліся не пляценнем а золатам або перламі, або дарагімі ўборамі, 10 Але добрымі ўчынкамі, што ўходзе жанкам, боязьню Божаю вучаючым.

11 Няхай жонка вучыцца моўчыкам з усім паданнем; 12 Але я не дазваляю, каб жонка вучыла й мела ўладу над мужам, але хай застаецца ў маўчаньню. 13 Бо Адам быў ухормаваны першы, а потым Ева; 14 І не Адам быў апуканай, але жонка, будучы апуканай, стала выступніцаю; 15 Яна, адылі, будзе ўратавана раджэннем дзяцей, калі будзе трымаць у веры а ў міласці а ў сьвятасці з розумам.

3 Вернае слова: калі хто імкнецца мець нагляд, добрае працы зыча. 2 Але нагляднік (япіскап) мае быць беззаганны, муж аднае жонкі, цвярозны, разумны, прыходны, гасцінны, здольны вучыць, 3 Ня п'яніца, ня бітун, але лагодны, несьпярэчлівы, не прагавіты, 4 Што добра радзе дамову сваю, мае дзеці свае ў паслужэнстве з усёй пасці-васцяй; 5 Бо хто ня знае як радзіць дамову сваю, як ён можа апекавацца царквою Божай? 6 Ня мае быць нова-навернены, каб, будучы пыхаты, ня ўпаў у віну дзявальскую. 7 Але надабе, каб празь яго таксама добра сьветчылі звонку, каб ня ўпаў пад упікі і ў пастку дзявальскую.

8 Дзяканы маюць таксама быць зважныя, ня двуслоўныя, не аддачныя шмат віну, ня шукаючыя не-

справядлівае карысці, 9 Держачыя тайну веры з чыстым сумленнем. 10 Хай яны таксама спачатку будуць выпрабаваныя; тады, будучы беззаганнымі, няхай служаць.

11 Жонкі таксама хай будуць зважныя, не абмоўцы, цвярозыя, у вусім верныя.

12 Дзяканы хай будуць мужы аднае жонкі, каторыя добра кіравалі б дзеці свае й дом свой; 13 Бо тыя, што добра служылі б, адзяражаць сабе добрае становішча і вялікую адвагу ў веры, каторая ў Хрысту Ісусу.

14 Гэта пішу табе, спадзяючыся неўзабаве прыйсці да цябе, 15 Але, калі забавлюся, каб ты ведаў, як маеш паступаць у доме Божым, каторы ё Царква Бога Жывога, стой а под праўды. 16 І яўна вялікая тайна набожнасці: Бог з'явіўся ў целе, аправіўся ў Духу, быў бачаны ангёламі, абяшаны ў народах, уверылі ў Яго на сьвеце, узяты ў гарыню ў славе.

4 Дух жа выразліва кажа, што ў вапошнія дні адступаць некаторыя ад гэтай веры, зважаючы на ашукных духоў і навукі дзявальскія, 2 У двудушнасці ману гўкаючых, із спаленым сумленнем сваім, 3 Што бароняць жаніцца, раска-зуюць уздэргавацца ад ежы, каторую Бог стварыў, каб верныя й пазналыя праўду прымалі з падзякаю. 4 Бо кожнае стварэнне Божае добрае, і нішто ня мае быць адхінена, будучы прымана з падзякаю, 5 Бо пасвячаецца словам Божым і маленням.

6 Пакладаючы гэта перад братамі, будзеш добры слугачы Хрыста Ісуса, гадаваныя словамі веры і добрай навукаю, за каторай ты пайшоў. 7 Сьвецкіх жа а старых бабаў байкаў чурайся, але ўкладайся ў набожнасці. 8 Бо цялеснае ўкладанне мала карыснае, але набожнае ка-

рыснае да ўсёга, маючы абятніцу жыцця цяперашняга і прыйдучага. 9 Слова гэтае вернае і кожнага прыйма годнае. 10 Бо мы дзеля таго гарапашнічаем а труднімся, што спадзяемся на Бога жывога, Каторы ё Спас усіх людзей, асабліва ж вернікаў.

11 Загадуй гэта і вучы. 12 Ніхто няхай ня мае ўлегцы маладосці твае, але будзь зразаю вернікам у словы, у паступку, у міласці, у веры, у чысціні. 13 Пакуль ня прыйду, зважай на чытаньне, навучаньне, вучэнне. 14 Не занедбавай дару ў сабе, данага табе падле прароцтва з ускладам рук старшых. 15 Праз гэта рупся, будзь увесы ў гэтым, каб дасягнеш твой быў відавочны ўсім. 16 Глядзі самога сябе і навучаньня, трывай у гэтым, бо, так робячы, спасеш самога сябе і тых, што слухаюць цябе.

5 Ня гань старога, але навучай, як айца; маладых, як братоў; 2 Старых жанкі, як маткі; маладых, як сёстры, з усёй чысцінёю.

3 Удовы паважай, запраўдныя ўдовы. 4 Калі ж якая ўдава мае дзеці альбо ўнукаў, дык хай яны перш вучацца паказаць набожнасць сваю да радзімы свае і адплачаваць бацьком, бо гэта прыёмна Богу.

5 Запраўдная ўдава і адзінотная спадзяецца на Бога і трывае ў маленьнях а малітвах ноч і дзень; 6 Але каторая живець патураючы самой сабе, тая жывая памерла.

7 І гэта загадуй ім, каб былі беззаганныя. 8 Калі ж хто праз сваіх собскіх і асабліва праз хатніх ня рупіцца, тый выперся веры і горшы за няверніка.

9 Удава мае быць запісаная да сьпісаньня ня меней, як пасьцядзесятгодняя, каторая была жонкаю аднаго мужа, 10 Маючая сьветчаньне праз добрыя ўчынкі, калі выпа-

давала дзеці, калі частавала падарожных, калі ўмывала ногі сьвятым, калі памагала гаротным, калі ўлягала ў кожную добрую справу.

11 Малодшым жа ўдовам адмаўляй, бо калі яны стануць жадлівыя напярэк Хрыста, хочучь выходзіць замуж, 12 І гэтак падпадалі б пад засуджэньне, бо ўзрушылі б першую веру. 13 Ды ў тым самым часе яны вучацца быць дзяньгубнымі, ходзячы ад дому да дому; ды ня толькі дзяньгубнымі, але і брахлівымі, мяшаюцца ў чужыя справы, гукаючы няпрыходнае.

14 Дык я хачу, каб малодшыя выходзілі замуж, радзілі дзеці, кіравалі дом, не давалі праціўніку прыклепу да абмовы. 15 Бо некаторыя ўжо абярнуліся за шайтаном. 16 Калі які вернік альбо верніца мае ўдовы, няхай памагае ім, а не цяжарыць царквы, каб яна магла памагаць удовам запраўдным.

17 Старшыя, што кіруюць добра, няхай будуць уважаны за годных падвойнай сыці, асабліва працуючыя ў словы а навучцы. 18 Бо Пісьмо кажа: „Ня кілзай вала малоцячага”; і: „Працавень годны заплаты свае”.

19 На старшых ня прыймай вінаваньня, хіба з дзьвюма альбо трыма сьветкамі. 20 Тых, што грэшаць, вінуй перад усімі, каб і засталыя страх мелі.

21 Асьвятчаю перад Богам а Хрыстом Ісусам а абранымі ангіламі, каб ты дзяржаў гэта без засуджэньня наперад, нічога ня робячы з прыхіннасьці.

22 Не сьпяшайся на нікога ўскладаць рук і ня будзь учасьнікам у грахах іншых. Захавай сябе чыстага.

23 Наперад пі не адну ваду, але ўжывай троху віна дзеля трыбуха свайго і частых няўздоленьяў сваіх.

24 Грахі некаторых людзей яўныя, вядучы да суду, а грахі іншых ідуць

за імі. 25 Аднолькава й добрыя ўчынкі яўныя, а калі не такія, ня могуць быць схаваныя.

6 Усі тыя нявольнікі, што пад іго, няхай уважаюць гаспадароў сваіх за годных усялякае сьці, каб імя Божае і навука ня былі блявузганы. 2 Тыя ж, што маюць гаспадароў-вернікаў, хай ня маюць іх улегчы, затым што яны браты, але тым балея няхай служаць ім із падданьнем, бо верныя й мілаваныя тыя, што карыстаюць із добрае службы іхнае. Гэтага вучы й зачуй. 3 Калі хто вуча накш і не згаджаецца із здаровымі словамі Спадара нашага Ісуса Хрыста і навукаю ўзглядам набожнасьці, 4 Тый пыхаты, нічога ня цяме, хворы на супарства а сьпярэчкі праз словы, з каторых паўстаюць завідасьць, нягоды, блявузганьне, благія падзрэньні, 5 Пітачасныя сваркі людзёў папсаванага розуму і спабытае праўды, каторыя думуюць, што набожнасьць ё дзеля прыбытку.

6 Вялікае прыдбаньне набожнасьць із здаволеньнем. 7 Бо мы нічога ня прынеслі на сьвет; ясна, што нічога ня можам і вынесці. 8 Але, маючы еміну й адзежу, будзем здаволіўшыся з гэтага. 9 А зычачыя багаццёў упадаюць у спакусу а пасадку і ў шмат неразумных а шкодных жаданьняў, каторыя топяць людзёў у загубу а разьвярненьне; 10 Бо карэнь усяго ліха ё любосьць грошы, за каторымі гонячыся, некаторыя адьшлі ад гэтае веры і працілі самы сябе шмат якімі болямі.

11 Але ты, о чалавеча Божы, уцякай ад гэтага і ганіся за справядлівасьцяй, набожнасьцяй, вераю, міласьцяй, цяплівосьцяй, лагоднасьцяй; 12 Змагайся добрым змаганьнем веры, ухапіся за вечнае жыцьцё, да каторага ты пагуканы і вызнаў добрае вызнаньне перад шмат сьветкамі.

13 Перад Богам, што даець жыцьцё ўсім, і перад Хрыстом Ісусам, Каторы асьветчыў перад Понтам Пілатам добрае вызнаньне, 14 Раскажы табе здзяржаць расказаньне беззаганна, бязупічна аж да зьяленьня Спадара нашага Ісуса Хрыста, 15 Каторае ўпару пакажа дабраслаўлены й адзіны Гаспадар Кароль каралёў і Спадар спадароў, 16 Адзіны, Каторы мае бяссьмерце, жыжара ў непрыступной сьвятліні, Каторага нікая людзіна ня бачыла ані можа бачыць, Катораму чэсьць і вечная ўлада. Амін.

17 Раскажы багатым цяперашняга веку, каб яны ня былі пыхатыя ані здаваліся на няпэўнае багацце, але на Бога, Каторы даець нам шчодро ўсяго на любату, 18 Рабіць дабро, быць багатым добрымі ўчынкамі, быць шчодрымі а ўдзельлівымі, 19 Кладучы сабе добры под пад будучыню, каб ухапіцца за жыцьцё запраўднае.

20 О Цімоша, сьдэражы даверанае, адварачайся ад сьвецкае пустое чаўпні і перачэньняў, хвальшыва менаваных ведаю, 21 Каторую некаторыя вызнаючы, адхінуліся ад веры. Ласка з табою.

ДРУГІ ЛІСТ СЬВЯТОГА ПАЎЛЫ АПОСТАЛА ДА ЦІМОХА

1 Паўла, з волі Божае апостал Ісуса Хрыста, подле абятніцы жыцьця ў Хрысту Ісусу, 2 Цімоху, любоваму дзяцяці: ласка, міласэр-

дзе, супакой ад Бога Айца а Хрыста Ісуса, Спадара нашага.

3 Дзякую Богу, Катораму служу ад прабацькоў з чыстым сумлень-

ням, як штчасна ўспамінаю цябе ў маленьнях сваіх ноч і дзень, 4 Жадаю бачыць цябе, успамінаючы сьлёзы твае, каб імне напоўніцца радасцяй, 5 Успамінаючы шчырую веру тваю, што была ўперад у бабулі твай ёй Лоідзе і ў матцы твай ёй Еўніцы, і я пераканаўшыся, што і ў табе.

6 З гэтае прычыны дамяняю табе разьдзьмухаваць полама дару Божага, каторы ў табе пераз узлажэньне рук маіх; 7 Бо даў нам Бог духа ня боязьні, але магутнасьці а міласьці а самавалоданьня. 8 Дык не саромся сьветчаньня Спадара нашага ані мяне, вязьня Ягонага; але цярпі з Дабравесьцяй падле магутнасьці Божае, 9 Каторы спас нас і пагукіў нас сьвятым пагуканьням ня падле ўчынкіў нашых, але падле собскага замэру Сваёго і ласкі, данае нам у Хрысту Ісусу перад вечнымі часамі, 10 А выяўленае цяпер зьяўленьням Спаса нашага Ісуса Хрыста, Каторы памярцьвіў сьмерць і вынес на сьвятліню жыцьцё і нераскладальнасьць пераз Евангелю, 11 Да каторае я прызначаны за агалашэньніка а апостала а вучыцеля народаў.

12 З гэтае прычыны я й цярплю гэта; але не саромлюся. Бо я ведаю, у каго я ўверыў, і я пераканаўшыся, што Ён дуж захаваць задатак мой аж да тога дня.

13 Моцна дзяржыся зразы здаровых слоў, што ты чуў ад мяне ў веры а міласьці, каторыя ў Хрысту Ісусу. 14 Сыцеражы добры задатак, давераны Духам Сьвятым, Каторы жыхара ў нас.

15 Ты ведаеш, што адварнуліся ад мяне ўсі аскія, з каторых Фігель а Гэрмаген. 16 Няхай Спардар зьмілуецца над домам Анісіфаровым, бо ён часта чырсьцьвіў мяне і не сароміўся зьлезіў маіх, 17 Але, прыбыўшы да Рыму, рупна шукаў мяне

і знайшоў. 18 Хай дасьць яму Спардар знайсці міласэрдзе ў Спадара таго дня; а колькі ён служыў у Ефесе, ты вельма добра ведаеш.

2 Дык, дзяцё мае, мацуйся ў ласцы, каторая ў Хрысту Ісусу; 2 І што чуў ад мяне ў прытомнасьці шмат сьветак, давер верным людзём, каторыя былі б здольныя і іншых навучаць.

3 Цярпі болі, як добры жаўнер Ісуса Хрыста. 4 Ніякі жаўнер не мяшаецца ў справы жыцця, каб угадзіць таму, хто запісаў яго за жаўнера. 5 І калі хто дужаецца, яму не даюць вянка, калі ня дужаецца праўна. 6 Ралейніку, каторы прапуе, належыцца першаму паспытацца пладоў.

7 Скумай тое, што я кажу, бо Спардар дасьць табе зразуменьне ўсяго.

8 Памятуў Ісуса Хрыста з насеньня Давідавага, ускрэслага зь мёртвых падле мае Дабравесьці, 9 У каторай я цярплю аж да путаў, як ліхадзей, але Слова Божае ня спутанае. 10 Затым я ўсе цярплю дзеля абраных, каб і яны маглі адзяржаць спасеньне ў Ісусу Хрысту зь вечнай славаю.

11 Слова вернае, бо калі мы памерлі разам ізь Ім, дык будзем таксама жыць разам; 12 Калі цярпім, будзем таксама караляваць разам; калі выпераемся, Ён таксама выпрацца нас; 13 Калі мы няверныя, Ён застаецца верны, бо Ён ня можа выперціся Самога Сябе.

14 Дамяняй ім гэта, сьветчачы ўрочыста перад Спардаром, каб не сыперачаліся за словы, што бескарыснае, але адно да бураньня слухачых. 15 Сілуйся, каб стаць да Бога ўзумелым работнікам, што ня мае за што сароміцца, рэжучы проста слова праўды. 16 А сыцеражыся сьвецкае пустое чаўпні, бо яна павядзецца да большае нязбожнасьці,

17 І слова іхнае, як гангрэна, будзе мець пажыву. Зь іх ё Гімен а Філіт, 18 Што зблудзілі з дарогі праўды, кажучы, што ўскрысеньне ўжо сталася, і яны перавараваюць веру некаторых.

19 Цьварды, адылі, под Божы стаіць, маючы гэтую пачаць: „Спадар знае Сваіх”; і: „Кажны, што мянуе імя Спадарова, няхай адыходзе ад бяспраўя”.

20 Але ў вялікім доме ё ня толькі залатое а срэбнае судзьдзё, але таксама дзярвянае а глінянае, некаторыя да сьці, а некаторыя да несьці. 21 Дык, калі хто ачысьціцца ад гэтых, будзе судзіною да сьці, пасьвячаны, карысны Гаспадару, прыгатаваны да кажнага добрага ўчынку.

22 Але ад маладзёўскіх жадлівасьцяў уцякай, а імкніся да справядлівасьці, веры, міласьці, супакою з тымі, што гукуюць Спадара з чыстага сэрца. 23 Ад дурных а ненавуковых сыпярэчак адмаўляйся, ведаючы, што ад іх родзяцца вяды; 24 Нявольнік Спадароў ня мае вадзіцца, але быць лагодным да ўсіх, умелым вучыць, выбачным, 25 Лагодна навучаючы спраціўнікаў, ці ня дасьць ім Бог каяты да пазнаньня праўды, 26 Каб яны вывальніліся ад сіла дзявальскага, што ўхапіў іх у сваю волю.

3 А ведай, што ў валопнія дні настануць часы цяжкія. 2 Бо людзі будуць самалюбы, грашалюбы, хвалькі, пышкі, блявузганьнікі, непаслухменьны бацьком, няўдзячныя, несьвятыя, 3 Бяз прыродных нахінаў, няўмольныя, абмоўцы, няўздэрглівыя, неміласціўныя, ня любячыя добра, 4 Зраднікі, нядбайлыя, надзьмутыя, любячыя балеі прыемнасьці, чымся любячыя Бога, 5 Што маюць хормы набожнасьці, але адракліся сілы яе. Адварачайся ад іх.

6 Бо з гэтых тыя, што лісьлі-

васьцяй улазяць да дамоў і зводзяць недасьціпныя жанкі, ацяжараныя, грахамі, воджаныя рознымі жадлівасьцямі, 7 Што заўсёды вучацца і ніколі ня могуць дайсьці да супоўнага пазнаньня праўды.

8 Вось жа, як Янн а Ямра працівіліся Масею, так і гэтыя працівяцца праўдзе, людзі папсаванага розуму, распусныя ўзглядам веры. 9 Але яны далёка не пасунуцца наперад, бо дурнота іхная выявіцца ўсім, як гэта сталася і з гэнымі.

10 Але ты дакладна пайшоў за імною навукаю, паступкам, заданьням, вераю, цярплівосьцяй, міласьцяй, трывалкосьцяй, 11 Перасьледаваньнямі, цярпеньнямі, што страціліся імне ўв Антыёсе, Іконі, Лістрах, таковыя перасьледаваньні я ператрываў, і з каторых усіх Спадар выбавіў мяне.

12 І запраўды ўсі, што зычаць набожна жыць у Хрысту Ісусу, будуць перасьледаваны. 13 А нягоднікі а ашуканцы будуць мець дасьпех у ліху, ашукуючыя й ашуканыя.

14 А ты трывай у тым, чаго навучыўся, і ў чым ты пэўны, ведаючы, у каго ты навучыўся, 15 І што з маленства ты знаеш Сьвятыя Пісьмы, каторыя могуць цябе ўчыніць мудрым да спасьленьня вераю ў Хрыста Ісуса. 16 Кажнае Пісьмо натканае Богам і карыснае да вучэньня, да вінаваньня, да паправы, да навучаньня ў справядлівасьці, 17 Каб людзіна Божая была дасканальная, супоўна прыгатаваўшыся да кажнага добрага ўчынку.

4 Урочыста паручаю табе перад Богам а Хрыстом Ісусам, Каторы будзе судзіць жывых і мертвых у зьяўленьню Сваім і ў гаспадарстве Сваім: 2 Агалашай слова, будзь упорысты ўпару і вонках пары, вінуў, гань, захочуй із ўсёй цярплівосьцяй і навукаю.

3 Бо прыйдзе час, калі здаровае

навуці ня сьцярпаць, але подле собскіх жадаў сваіх, маючы сьвярбячыя вушы, будуць набіраць сабе вучыцеляў; 4 І адвернуць вушы свае ад праўды, і зьвернуцца да байкаў.

5 Але ты будзь цьвярозы ў вусім, цярпі атугі, рабі работу евангелістага, паўні службу сваю.

6 Бо я ўжо выліваны, і пара адходу майго настала. 7 Я бег у добрых выперадках, бег скончыў, веру захаваў. 8 Адгэтуль карона справядлівасьці адкладзена імне, каторую дасьць імне Спадар, справядлівы Судзьдзя, таго дня; і не адно імне, але таксама ўсім, што ўлюбілі зьяўленьне Яго.

9 Сьпяшайся прыйсці да мяне ўборзьдзе. 10 Бо Дзімас пакінуў мяне, палюбіўшы цяперашні век, і пайшоў да Салуня, Крыськент да Галыты, Ціт да Далматы; 11 Адзін Лука з імною. Марку вазьмі й прывядзі із сабою, бо ён імне патрэбны да службы. 12 А Тыхіка я паслаў да Ефэсу.

13 Як пойдзеш, прынясі ахілім,

каторы я пакінуў у Троадзе ў Карпы, і зьвіткі, асабліва скураныя.

14 Аляксандра катляр шмат ліха ўчыніў імне. Няхай яму Спадар адплаце подле ўчынкаў ягоных. 15 Сыцеражыся яго й ты, бо ён вельма працівіўся словам нашым.

16 У часе першае абароны мае нікога ня было з імною, але ўсі мяне пакінулі. Няхай ім не залічыцца гэта! 17 Але Спадар стаяў ля мяне і даў імне змогу, каб перазь мяне агалашэньне было поўна зроблена, і ўсі народы пачулі; і я быў вывальнены зь лявінае ляпы. 18 Выбаве мяне Спадар ад кажнага нягоднага ўчынку і захавае мяне да нябёснага гаспадарства Свайго. Іму слава на векі вякоў. Амін.

19 Паздаровай Прыску а Аквілу і дом Анісіфараў. 20 Ераст застаўся ў Корынце, а Трахіма я пакінуў у Мілеце хворага.

21 Пабарзьдзі прыйсці да зімы.

Здароваюць цябе Еўвул а Пуд а Лін а Кляўда а ўсі браты.

22 Спадар Ісус Хрыстос із духам тваім. Ласка з вамі. Амін.

ЛІСТ СЬВЯТОГА ПАЎЛЫ АПОСТАЛА ДА ЦІТА

1 Паўла, нявольнік Божы й апостал Ісуса Хрыста, подле веры абраных Божых і супоўнага знацьця праўды, каторая подле набожнасьці, 2 У надзеі жыцьця вечнага, Каторае Бог, што ня можа маніць, абяцаў перад вякамі часу, 3 А ў сваім часе зьявіў Слова Свае ў вагалашэньню, каторае даверана імне подле расказаньня Спаса нашага Бога, 4 Ціту, праўдзіваму дзяцяці подле супольнае веры: ласка а супакой ад Бога Айца а Хрыста Ісуса, Спаса нашага.

5 Дзея таго я пакінуў цябе ў Крыце, каб ты мог балей упарадкаваць, што засталася неўпарадка-

ванае, і прызначыў старшых у кажным месьце, як я расказаў табе: 6 Калі хто беззаганны, муж аднае жонкі, мае дзеці верныя, не вінаваныя ў бязульстве або ў непакоры. 7 Бо нагляднік мае быць беззаганны, як вернік Божы, не самадыйны, не гняўлівы, не адданы віну, ня бітун, не прагавіты на несправядлівыя прыбыткі, 8 Але гасыцінны, любячы дабро, разумны, справядлівы, сьвяты, уздзержлівы, 9 Каторы дзяржыцца вернага слова, як быў наўчаны, каб быў дуж захаваць а навучаць здарова, пераконаваць праціўнікаў.

10 Бо ё шмат і непакорных, пу-

стамлёнаў і ашуканцаў, асабліва з абразаньня, 11 Каторым надабе зачыніць рот, каторыя пераварачаюць цэлыя дамы, вучачы рэчаў дзеля нягоднага прыбытку, каторых ня надабе вучыць. 12 Адзін із іх, собскі прарока іхны, сказаў: „Крытанцы заўсёды манюкі, благія дзікія зьвяры, жарлівыя, ляныя”.

13 Сьветчаньне гэта праўдзівае, затым гань іх стродка, каб яны былі здаровыя ў веры, 14 Не ўважалі на жыдоўскія байкі і расказаньні людзёў, што перакручваюць праўду. 15 Усе чыстае чыстым; а забрудзяненым а няверным нічога няма чыстага, але розум і сумленьне іхнае забрудзяненыя. 16 Яны вызнаюць, што знаюць Бога, але ўчынкамі выпраюцца, будучы гідкія а непаслужменыя а няздольныя да ніякага добрага ўчынку.

2 А ты кажы тое, што годзіцца да здаровае навукі:

2 Каб старыя былі цвярозыя, зважныя, разумныя, здаровыя ў веры, у міласьці, у вытрываласьці;

3 Каб старыя жанкі таксама былі набойнага паступку, не абмоўцы або не падняволеныя шмат якому віну, вучыцелкі добра; 4 Каб маглі вучыць маладзіцы любіць мужоў сваіх і дзеці свае, 5 Быць разумнымі, чыстымі, катнімі работніцамі, добрымі, пакорнымі сваім собскім мужом, каб Слова Божэе ня было блывузгана.

6 Таксама захочуй маладзёнаў быць разумнымі. 7 У вусім паказуй самога сябе зразаю добрых учынкаў, у навуцы чысьціню, зважнасьць, непасавальнасьць, 8 Слова здаровае, бязупічнае, каб праціўнік быў засаромлены, ня маючы нічога сказаць праз нас благога.

9 Нявольнікі маюць быць падданымі гаспадаром сваім у вусім, добра гадзіць, не перачыць, 10 Не сабецьць, але ў вусім выказаваць до-

бую вернасьць, каб яны ў вусім прыбіралі навуку Спаса нашага Бога.

11 Бо зьявілася ласка Божая, што спасае ўсіх людзёў, 12 Што вуча нас, каб мы, адрокшыся нязбожнасьці і сьвецкіх жадлівасьцяў, жылі разумна а справядліва а набойна ў цяперашнім веку, 13 Чакаючы даславаёнае надзеі і зьяўленьня славы вялікага Бога і Спаса Ісуса Хрыста, 14 Каторы даў Сябе за нас, каб выкупіць нас ад усяго бяспраўя і ачысьціць Сабе люд собскі, рупатлівы да добрых учынкаў.

15 Гэта кажы і захочуй і гань з усёй уладаю. Няхай ніхто ня мае цябе ўлегцы.

3 Дамяняй ім, каб былі падданыя начальнікам а ўладзе, каб былі паслужменыя, гатовыя да кожнага добрага ўчынку, 2 На нікога не вярнулі, ня былі звадлівыя, былі рахманыя, выказуючы ўсялякую лагоднасьць да ўсіх людзёў. 3 Бо й мы былі калісь неразумныя, непаслужменыя, зьведзеныя, служачыя жадлівасьцям і розным прыемнасьцям, жывучы ў злосьці а завідасьці, ненавіджаныя, ненавідзячыя адны адных.

4 Але як зьявілася добрасць а любосьць да людзёў Спаса нашага, Бога, 5 Ён спас нас ня з учынкаў справядлівасьці, учыненых намі, але подле міласэрдыя Свайго абмыццём адраджэньня й аднаўленьня Духам Сьвятым, 6 Каторага выліў на нас багата перазь Ісуса Хрыста, Спаса нашага, 7 Каб, будучы апраўленыя ласкаю, мы сталі спадкаемцамі подле надзеі вечнага жыцьця.

8 Слова гэта вернае, і я зычу, каб ты ў гэтым быў упорысты, каб тыя, што ўверылі ў Бога, рупіліся быць улеглівымі ў добрыя ўчынкі. Гэта добра й карысна людзём.

9 Дурных жа пытаньняў а рада-

водаў а сьпярэчак а звадаў праз Закон сьцеражыся, бо яны бескарысныя й пустыя. 10 Ад гэрэтыка, па першым і другім дамяненню, здаляйся, 11 Ведаючы, што такі папсавашыся й грэша, будучы сам сабою засуджаны.

12 Як прышло да цябе Арцэма альбо Тыхіка, пабарзьдзі прыйсьці да мяне да Нікаполю, бо я паста-

навіў зімаваць там. 13 Зіну праўніка а Апалоса парупся выправіць так, каб у іх ні ў чым ня было нястачы. 14 Хай і нашы вучацца займацца добрымі справамі дзеля канечных патрэбаў, каб ня былі бясплодныя.

15 Усі, што з імною, здароваюць цябе. Паздаровай тых, што любяць нас у веры. Ласка з усімі вамі.

ЛІСТ СЬВЯТОГА ПАЎЛЫ АПОСТАЛА ДА ХІЛІМОНА

1 Паўла, вязень Хрыста Ісуса, а Цімох брат, Хілімону любоваму й супрацаўню нашаму 2 А сястры Апфе а Архіпу, сябру-жаўнеру нашаму, а царкве, што ў доме ягонім: 3 Ласка вам а супакой ад Бога, Айца нашага, а Спадара Ісуса Хрыста.

4 Дзякую Богу свайму, заўсёды мянуючы цябе ў малітвах сваіх, 5 Чуючы празь міласьць а веру тваю, каторую маеш да Спадара Ісуса і да ўсіх сьвятых, 6 Каб учасьце твае ў веры папрыяла ў супоўным пазнаньню кжнага добрага, каторае ёсьць у нас узглядам Хрыста. 7 Бо мы маем вялікую радасьць а пацеху зь міласьці твае, бо табою, браце, пасілена сэрца сьвятых.

8 Затым, маючы вялікую ў Хрысту адвагу расказаваць табе, што належаўца, 9 Зь міласьці я валеі дужа прашу, будучы такі, як Паўла, стары, а цяпер і вязень Ісуса Хрыста; 10 Дужа прашу цябе за дзяцё мае Анісіма, каторага я радзіў у зязьлах сваіх. 11 (Ён быў калісь бескарысны табе, але цяпер карысны табе й імне),

12 Каторага я паслаў назад да цябе, ты ж прыймі яго, як мае сэрца. 13 Я зычыў дзяржаць яго пры сабе, каб ён мог замест цябе паслу-

жыць імне ў зязьлах дзеля Добравесьці; 14 Але бяз згоды твае нічога не хацеў рабіць, каб добры ўчынак твой быў ня высілены, а самахвотны. 15 Бо можа дзеля тога ён адхінуўся на час, каб ты меў яго супоўна на векі, 16 Ужо не як нявольніка, але вышэй за нявольніка, любовога брата, асабліва імне, і пагатоўе табе, і подле цела, і ў Спадару.

17 Дык, калі ты маеш мяне за сябру, прыймі яго, як мяне. 18 Але калі ён цябе ўкрыўдзіў у чым або што вінен, лічы гэта зь мяне. 19 Я, Паўла, напісаў собскаю рукою сваёй: я заплачу; не кажу табе, што ты запраўды сябе самога імне вінен. 20 Але, браце, я хацеў бы мець карысьць ізь цябе ў Спадару, пасілі сэрца мае ў Хрысту.

21 Будучы пэўны паслужменства твайго, я напісаў табе, ведаючы, што ты зробіш і болей, чымся я кажу. 22 Але заразom прыгатуй імне гасподу, бо я спадзяюся, што пераз малітвы вапшы буду вам даны.

23 Здаровае цябе Епафра, сувязень мой у Хрысту Ісусу, 24 Марка, Арыстарх, Дзімас, Лука, супрацаўні мае.

25 Ласка Спадара нашага Ісуса Хрыста будзь із духам тваім.

буду спадзявацца на Яго". І ўзноў: „Гля, Я й дзеці, каторыя даў Імне Бог”.

14 Калі ж дзеці маюць супольнасьць цела й крыві, Ён таксама падобным парадкам узяў учасьце ў тых самых, каб сьмерццй зьнішчыць таго, што мае моц сьмерці, значыцца дзяўла, 15 І выбавіць тых, што із страху сьмерці, усе жыцьцё былі пад няволяю.

16 Бо запраўды ня прыняў ангілаў, але прыняў насеньне Абрагамова. 17 Адгэтуль Ён меў быць у вусім падобны да братоў, каб быць міласэрным і верным найвышшым сьвятаром перад Богам, дзеля ўмаленьня за грахі людю. 18 Бо, як Сам цяпеў, быўшы спакушаны, дык можа і спакушаным памагчы.

3 Дык, браты сьвятых, учасьнікі ў нябёсным пагуканьню, разглядайце Апостала й Найвышшага Сьвятара вызнаньня нашага, Ісуса, 2 Каторы верны Таму, хто Яго ўстанавіў, як і Масей у вусёй дамове Ягонай. 3 Бо быў уважаны за годнага тым большае славы над Масаея, чым большую часьць мае будаўнічы чымся дом. 4 Бо кажны дом збудаваны кімсь, а Тыў, хто збудаваў усе, ё Бог. 5 І Масей запраўды верны ў вусёй дамове Ягонай, як слугачы, дзеля сьветчаньня таго, што мела быць сказана пасьлей. 6 А Хрыстос — як Сын у дамове Сваей, Каторага дамова мы, калі давер і пахвалу надзеі моцна дадзяржым аж да канца.

7 Затым, як кажа Дух Сьвятых: „Цяпер, як пачуецца голас Ягоны, 8 Не калянцце сэрцаў сваіх, як у часе ўзбурэньня ў дзень спакушэньня на пустыні, 9 Ідзе спакушалі Мяне айпове вапшы, прабуючы Мяне, і бачылі ўчынкі мае сорак год. 10 Затым Я ўгневаўся на тое пакаленьне й сказаў: „Яны заўсёды блудзяць сэрцам, не пазналі яны дарогаў Ма-

іх”; 11 Затым, Я прысягнуў у гневе Сваім: „Хіба яны ўвыйдуць у супакой Мой?”

12 Глядзіце, браты, каб ня было ў кім-коначы з вас нягоднага сэрца няверы, што адступала б ад Бога жывога. 13 Але захочуйце самы сябе кажнага дня, пакуль завецца „Цяпер”, каб ніхто з вас не закалянеў ашукнасьццй грэху;

14 Бо мы сталі сябрамі Хрыстовымі, калі запраўды пачатак пэўнасьці цьверда захаваем аж да канца, 15 Пакуль кажацца: „Цяпер, як вы пачуецца голас Ягоны, не калянцце сэрцаў сваіх, як у часе ўзбурэньня”.

16 Бо хто гэта былі, што, пачуўшы, узбурэліся? Ці ня ўсі, што вышлі зь Ягіпту з Масеям? 17 І на кога Ён гневаўся сорак год? Ці не на тых, што ізграшылі, каторых трупы палі на пустыні? 18 І каму прысягаў, што ня ўвыйдуць у супакой Ягоны, як ня тым, што былі непаслужменьня?? 19 І мы бачым, што яны не маглі ўвыйсьці з прычыны няверы.

4 Затым боймаса, каб, як застаецца абятніца ўходу да супакою Ягонага, не спазьніўся ніхто з вас. 2 Бо запраўды мы мемі Евангелю, даную нам, аднолькава як яны; але не дало ім карысьці чутая, не расчыненае вераю слухачых. 3 Бо мы, каторыя ўверылі, увыйдзем да супакою, як Ён сказаў: „Як Я прысягаў у гневе Сваім: „Яны ня ўвыйдуць у супакой Мой”, хоць учынкі былі скончаны ад закладзінаў сьвету. 4 Бо нейдзе сказана празь сёмы гэтак: „І супаць Бог сёмага дня ад усіх учынкаў Сваіх”. 5 І ўзноў на тым месцу: „Ня ўвыйдуць у супакой Мой?”

6 Дык бачым, што некаторым застаецца ўвыйсьці ў яго, а тыя, што першыя чулі Дабравесьць, ня ўвыйшлі з прычыны непаслужменьства. 7 І зноў прызначае якісь дзень, ка-

жучы ў Давіда „Цяпер”, па такім часе, як сказана вышэй: „Цяпер, як пачуеце голас Ягоны, не калянью сэрцаў сваіх”.

8 Бо, калі б Ісус Нунянок даў ім супакой, не казаў бы пасьлей празь іншы дзень. 9 Значыцца, застаецца сыбоцтва люду Божаму. 10 Бо хто ўвайшоў у супакой Ягоны, тый таксама супакой ад працаў сваіх, як Бог ад Сваіх.

11 Дык стараймся ўвайсьці ў тый супакой, каб ніхто ня ўпаў падле прыкладу таго ў няслуханьне. 12 Бо слова Божае жывое а дзеючае, і астрэйшае за кажны абаротны меч, і праходзячае да падзелу душы й духа, суставаў і шпіку, і распазнаець думкі а замэры сэрца. 13 І няма стварэньня, няяўнага Яму, але ўсе аголена а адкрыта перад ачыма Ягонымі: Яму здамо лічбу.

14 Дык, маючы вялікага найвышшага Сьвятара, што перайшоў нябёсы, Ісуса, Сына Божага, дзяржымся моцна вызнаньня. 15 Бо мы маем не такога найвышшага сьвятара, што ня здольны быў бы спагадаць нам у няўздоленнях нашых: Ён быў спакушаны ў вусім, будучы ў нашай падобнасьці, але бяз грэху. 16 Затым дабліжмся з адвагаю да пасаду ласкі, каб адзяржаць міласэрдзе і знайсці ласку да паравое помачы.

5 Бо кожнага найвышшага сьвятара, зь людзёў бранага, прызначаюць да людзёў у справах, што належаць да Бога, каб абракаў дары а аброкі за грахі, 2 Каторы бы мог быць спагадлівым узглядам нясьведамых а блудзячых, бо сам таксама быў абняты няўздоленнямі, 3 І затым меў як за люд, так і за сябе абракаць за грахі. 4 І ніхто сам сабе гэтае сьці не бярэць, але пагуканы Богам, як і Аарон.

5 Гэтак і Хрыстос ня Сам Сабе прысабечгў славу, стаць найвыш-

шым сьвятаром, але Тый, хто сказаў Яму: „Ты Сын Мой, Я сядні нарадзіў Цябе”; 6 Як і ў іншым месцу кажа: „Ты сьвятар на векі падле парадку Мельхісэдэкавага”.

7 Ён за дзён цела Свайго зь вялікім галашэньням а ізь сьлязьмі аброк просьбы а маленьні могучаму спасьці Яго ад сьмерці, і пачуты за набожнасьць; 8 Хоць Ён Сын, адылі цярэньням наўчыўся паслужнаства; 9 І, будучы дасканалным, стаў усім, паслужным Яму, прычынаю спасьеньня вечнага, 10 Быўшы менаваны ад Бога Найвышшым Сьвятаром падле парадку Мельхісэдэкавага.

11 Праз Гэтага мы мелі б шмат казаць, але цяжка зьясьняць у мове, бо вы сталі тупыя слухаць. 12 Бо калі, падле часу, вы мелі б быць вучьцелямі, вы ізноў патрабуеце быць вучанья першых пачаткаў слова Божага, і сталі патрабуючымі малака, а не цьвядное ежы. 13 Бо кажны, жыены малаком, ненавытырыўшыся ў слове справядлівасьці, бо ён дзецянітка; 14 Цьвядая ж ежа належа выраслым людзём, у каторых, дзякуючы прызвыгчы, тупьці разьвіліся да пазнаньня і добрага і благога.

6 Затым, пакінуўшы пачатак Слова Хрыстовага, зьвярнімся да вырасласьці, не закладаючы ізноў поду каяты за мертвыя ўчынкі і поду ўзглядам веры ў Бога, 2 Навукі праз хрысты а праз усклад рук а праз ускрысьеньне мертвых а праз суд вечны. 3 І гэта зробім, калі Бог дазволі.

4 Бо нельга — аднойчы асьвечаных, каторыя, і паспыталіся дару нябёснага, і сталі ўчасьнікамі Духа Сьвятога, 5 І паспыталіся добрага Слова Божага і магутнасьці будучага веку, 6 І адпалі, ізноў аднаўляць каятаю, калі яны ізноў кры-

жуюць у сабе Сына Божага і выстаўляюць Яго на здзек.

7 Бо зямля, каторая п'ець дождж, што часта зыходзе на яе, расьціць рошчу, карысную тым, дзеля каторых урабляецца, прыймае дабраслаўства ад Бога; 8 Але даючая церне а асот адхіненая і блізкая да праклёну, каторага канец — спаленьне.

9 Узглядаю жа вас, любовыя, мы пэўныя лепшага і злучанага із спасеньням, нават калі гукаем гэтак. 10 Бо не несправядлівы Бог, каб забыцца справу вашую і міласць, каторую вы паказалі ў імя Ягонае, служыўшы й служачы сьвятым. 11 Зычым жа, каб кжны з вас, дзеля супоўнае пэўнасьці надзеі, выказаваў такую самую рупатлівасьць да канца; 12 Каб вы ня былі тупыя, але перайманьнікамі тых, што вераю а цярплівосьцяй сталі спадкаемцамі абятніцы.

13 Бо Бог, даючы абятніцу Абрагаму, як ня меў на нікога вялікшага прысягаць, прысяг на Самога Сябе, 14 Кажучы: „Запраўды дабраслаўлю цябе і размнажаючы размнажу цябе”. 15 Гэтак, цярпліва чакаючы, адзяржаў абятніцу.

16 Бо людзі запраўды прысягаюць на вялікшага і гэтым пацьверджаньням прысягаю канчаюць кжную сыярэчку. 17 Затым і Бог, зычачы мацней паказаць спадкаемцам абятніцы неадменнасьць пастанову Свайга, ужыў як сяродку прысягі, 18 Каб у дзвюх неадменных рэчах, у каторых немагчыма Богу зманіць, моцную пацеху мелі мы, уцеклыя да адзяржаньня ляжачае перад намі надзеі, 19 Каторая дзеля душы ё быццам калатоўка бясшэпная а непахісная, і ўходзе аж у нутр за запону, 20 Куды, як пераходзец за нас, увыйшоў Ісус, стаў на векі найвышшым сьвятаром падле парадку Мельхісэдэкавага.

7 Бо гэты Мельхісэдэк, кароль Саліму, сьвятар найвышшага Бога, тый, што вышаў наўпярэймы Абрагаму, каторы зварачаўся ад паразы каралёў, і дабраславіў яго, 2 Катораму Абрагам запраўды й дзясятую дзель даў з усяго, каторы найперш выкладаецца „кароль справядлівасьці”, адлі й „кароль Саліму”, значыцца, „кароль супакою”, 3 Без айца, бяз маці, без радаводу, ані пачатку дзён, ані канца жыцьця ня маючы, але ўпадобнены да Сына Божага, застаецца сьвятаром на векі.

4 Гляньце ж, які вялікі тый, катораму патрыярха Абрагам даў дзесяціну з усяго здабытку. 5 І тыя запраўды із сыноў Левавых, што аддзяраюць сьвятарства, маюць расказаньне — браць з права дзесяціну зь люду, значыцца з братоў сваіх, хоць гэтыя пайшлі ізь сыцёгнаў Абрагамовых. 6 Але гэны, што не паходзе з роду іхнага, узяў дзесяціну ад Абрагама і дабраславіў таго, каторы меў абятніцы. 7 бязь ніякага перачэньня меншага дабраславе вышшы.

8 І тут, з аднаго боку, дзесяціну аддзяраюць людзі сьмяротныя; а там, праз каторага ё сьветчаньне, што ён живець. 9 І, казаў тый, таксама Леў, што аддзярае дзесяціны, пераз Абрагама дзесяціну даў: 10 Бо ён быў яшчэ ў сыцёгнах айца свайго, як Мельхісэдэк пераняў яго.

11 Дык, калі б запраўды дасканальнасьць была перазь сьвятарства Левіцкае (бо зь ім звязаны даны люду Закон іхны), што за патрэба была б паўставаць іншаму сьвятару падле парадку Мельхісэдэкавага, а не менавацца падле парадку Ааронавага? 12 Бо калі мяняецца сьвятарства, канечне мяняецца й Закон. 13 Бо Тый, праз Каторага кажацца гэта, належа да іншага племяні, з каторага ніхто ня прыступіў да

службы ля аброчніка; 14 Бо яўна, што Спадар наш пайшоў зь Юды, праз каторага плямя Масей нічога не сказаў узглядам сьвятарства.

15 І гэта яшчэ яўней, што паўстаець сьвятар іншы, падле парадку Мельхісэдэкавага, 16 Каторы ўстаноўлены ня падле закону расказаньня цялеснага, але падле магутнасьці жыцьця нераспусьчальнага. 17 Бо пасьветчана: „Ты сьвятар на векі падле парадку Мельхісэдэкавага”.

18 Бо скасаваньне пярэдняга расказаньня бывае з прычыны яго слабасьці а бескарыснасьці, 19 Бо Закон нічога ня прывёў да дасканалнасьці, але ўведзена лепшая надзея, каторай бліжымся да Бога.

20 І паколькі гэта было не бяз прысягі, 21 (Бо тыя сталі сьвятарамі бяз прысягі, а Гэты з прысягаю Таго, Хто сказаў празь Яго: „Прысягаў Спадар і ня будзе каляца: „Ты сьвятар на векі падле парадку Мельхісэдэкавага””), 22 Пачаў Ісус стаў паручнікам лепшае ўмовы.

23 Ды тых сьвятароў было шмат, бо сьмерць пераказала трываць ім; 24 А Гэты мае сьвятарства нямінаючае, бо застаецца на векі; 25 Затым і запраўды можа супоўна спацаць тых, што бліжацца перазь Яго да Бога, будучы заўсёды жывы, каб прычыніцца за іх.

26 Бо такі найвышшы сьвятар годзіцца нам: сьвяты, нявінны, беззаганны, аддзелены ад грэшнікаў і сталы над нябёсы, 27 Каторы ня мае патрэбы дзень у дзень, як тыя найвышшыя сьвятарове, абракаць аброкі сьпяраша за грахі свае, потым за грахі людю; бо Ён зьдзеў гэта за адзін раз, абрэкшы сябе Самога. 28 Бо Закон станове за найвышшых сьвятароў людзёў, што маюць заганы, але Слова прысяглае, просьле Закону, пастанавіла Сына, на векі дасканалнага.

8 Галоўны зьмест таго, праз што кажам, ё: мы маем такога найвышшага Сьвятара, Каторы сеў на правае пасаду Вялікасьці, 2 Слугача сьвятыні і тае праўдзівае вітальні, каторую збудаваў Спадар, а не чалавек.

3 Бо кожнага найвышшага сьвятара прызначаюць абракаць дары а аброкі; затым надабе было, каб і Гэты меў штось, што аброк бы. 4 Вось жа, калі б запраўды Ён быў на зямлі, ня быў бы нават сьвятаром, бо тут сьвятарове абракаюць дары з права, 5 Каторыя служаць абразу а сьценю нябёсных рэчаў, як сказана было натканьням Масею, як ён меў скончыць вітальню: „Глядзі, кажа Ён, каб ты зрабіў усе падле зразы, каторая была паказана табе на гары”.

6 Цяпер жа тым гаднейшае дасяг службы, чым лепшае Ён пасярэднік змовы, каторая на лепшых абятніцах устаноўлена. 7 Бо калі б тая першая была без заганы, ня шукалі б месца другой.

8 Бо, знаходзячы заганы, кажа ім: „Абач, настануць дні, кажа Спадар, і Я ўчыню з домам Ізраелявым а з домам Юдзіным змову новую, 9 Ня падле змовы тае, каторую Я ўчыніў з айцамі іхнімі ў дзень, як Я ўзяў іх за руку, каб вывесці іх із зямлі Ёгіпецкае; бо яны ня трывалі ў змове Маёй, і Я ўлегчы замеў іх, кажа Спадар. 10 Во тая змова, каторай Я змоўлюся з домам Ізраелявым просьле тых дзён, кажа Спадар: укладу правы Свае ў думкі іхныя, і на сэрцах іхных напішу іх, і буду ім Богам, а яны будуць Імне людям. 11 І ня будуць ніякім парадкам вучыць кажны бліжняга свайго і кажны брата свайго, кажучы: „Пазнай Спадара”, бо ўсі, ад найменшага аж да найбольшага зь іх, будуць знаць Мяне. 12 Бо Я буду міласэрны да несправядлівасьцяў іх-

ных а да грахоў іхных і наперад бяспраўяў іхных ня ўспомню".

13 Гэтым кажа: „Новая” ўчыніла першую старой; а труклеючае а старэючае блізкае да шчэзьнення.

9 Першая ж таксама запраўды мела загады службы і сьвятыні земнае; 2 Бо зроблена была вітальня першая, у каторай сьветач а стол а пакладаньне букаткаў, каторая завецца „Сьвятое”. 3 За другой жа запонаю вітальня, званая „Сьвятое Сьвятых”, 4 У каторай залатая кадзільніца і скрыня змовы, абкладзеная з усіх бакоў золатам, у каторай ваза залатая з маннаю, расцьвілы пасах Ааронаў а дошчачкі змовы; 5 А над ёй херувы славы, што ахіналі сялібу міласэрдыя. Праз гэта няма патрэбы цяпер гўкаць падрабязна.

6 То ж, як гэтак зроблена, у першую вітальню заўсёды ўходзяць сьвятарове, правіць службу; 7 А ў другую — адно найвышшы сьвятар аднойчы ў год, не бяз крыві, каторую абракае за сябе і за нясьведам'е люду.

8 Дух Сьвяты паказуе гэтым, што яшчэ не адкрыта дарога да Сьвятога Сьвятых, пакуль стаіць першая вітальня, 9 Каторая — абраз цяперашняга часу, у каторым абракаюць дары а аброкі, што ня могуць учыніць абракаючага дасканальным у сумленьню, 10 Складаючыся толькі зь ежаў а піценьняў а розных абмываньняў, загадаў цялесных, устаноўленых да часу паправы.

11 Але Хрыстос, Найвышшы Сьвятар будучага добра, зьявіўшыся з большай а дасканальнейшай вітальняю, ня рукамі зробленаю, значыцца ня гэткага стварэньня, 12 Ані з крывёю казлоў а цялят, але із собскай крывёю, увыйшоўшы аднойчы назаўсёды да сьвятыні, прыдбаў вечны выкуп. 13 Бо калі кроў казлоў а бычкоў і по-

пел цяліцаў, кропячы забрудзяных, пасьвячае да ачышчэньня цела, 14 Як шмат болей кроў Хрыстова, Каторы Духам вечным аброк Самога Сябе беззаганнага Богу, ачысьце сумленьне нашае ад мертвах учынкаў на службу Богу жы-
вому!

15 І затым Ён пасярэднік новае змовы, каб сьмерцай, дзеля выкупленьня ад выступаў з пад першае змовы, пагуканых маглі адзяржаць абятніцу вечнага спадку. 16 Бо йдзе духоўніца, там надабе, каб сьмерць настала чынячага духоўніцу; 17 Бо духоўніца правамочная, калі людзі на памерлая; але яна ніякім парадкам ня мае моцы, калі чынячы духоўніцу жывы. 18 Затым і першая была зацьверджана не бяз крыві. 19 Бо Масей, вымавіўшы ўсі расказанні з права перад усім людам, узяў кроў цялят а казлоў з вадою а чырвовай воўнаю а гізопам і пакрапіў самую кнігу і ўвесь люд, 20 Кажучы: „Гэта кроў змовы, каторую Бог расказаў вам”. 21 Падобным парадкам пакрапіў крывёю й вітальню, і ўсе судзьдзе службы.

22 Дый блізу ўсе з права ачышчаецца крывёю, а без разьліцця крыві ня бывае дараваньня. 23 Дык, з аднаго боку, зразы нябёснага мелі ачышчацца гэтымі, самае ж нябёснае лепшымі за гэтыя аброкамі. 24 Бо Хрыстос увыйшоў да сьвятыні ня рукамі зробленае подле зразы праўдзівае, але да самага неба, каб стаць цяпер за нас перад відам Божым, 25 А не каб часта абракаць Сябе, як найвышшы сьвятар ухадзе да сьвятыні кажнага году з чужой крывёю; 26 Бо Ён меў бы часта цярпець ад закладзінаў сьвету. Ён жа аднойчы пры канчатку вякоў зьявіўся дзеля скасаваньня грэху аброкам Сваім.

27 І як людзём наканаваана аднойчы памерці, а потым суд, 28 Так

і Хрыстос, аднойчы аброкшы Сябе за грахі шмат каго, другі раз бяз грэху з'явіцца тым, што чакаюць Яго да спасення.

10 Закон жа, маючы сьцень будучага добра, а ня сам абраз рэчаў, ніколі ня можа тымі самымі аброкамі, кажны год кажначасна абраканымі, удасканаліць прыступаючых. **2** Накш перасталі б абракаць, бо абракаючыя аброк, быўшы аднойчы ачышчаны, ня мелі б ужо ніякага сьведам'я грахоў. **3** Але гэтымі прыпамінаньне грахоў дзеецца кажнага году; **4** Бо нельга, каб кроў быкоў а казлоў касавала грахі.

5 Затым Уходзячы на сьвет, кажа: „Аброкаў а дароў Ты не хацеў, але цела прыгатаваў Імне. **6** Усепаленьні а аброкі за грэх ня любы Табе. **7** Тады Я сказаў: „Гля, іду ўчыніць волю Тваю, Божа“, як напісана празь Мяне на пачатку кнігі”.

8 Сказаўшы ўперад: „Ты не хацеў ані ўпадабаў аброкаў ані дароў, ані ўсепаленьняў, ані аброкаў за грэх“, (каторыя абракаюць падле Закону), **9** Тады сказаў: „Гля, іду ўчыніць волю Тваю“. Касуе першае, каб устанавіць другое. **10** Падле гэтае волі пасьвячаны мы аброкам цела Ісуса Хрыста аднойчы назаўсёды.

11 І кажны сьвятар што дня стаіць, правячы а абракаючы часта тыя самыя аброкі, каторыя ніколі ня могуць змазаць грахоў. **12** Ён жа, аброкшы адзін аброк за грахі, на векі сеў паправе Бога, **13** Адлі чакаючы, пакуль варагі Ягонья будуць пакладзены казулькаю пад ногі Ягонья. **14** Бо Ён адным аброкам на векі ўчыніў дасканальнымі пасьвячаных.

15 Праз гэта сьветча нам і Дух Сьвяты; бо просьбе гэтага сказана: **16** „Во змова, каторую Я ўстанаўлю ім просьбе тых дзён, кажа Спадар:

дам законы Свае ў сэрцы іхных і напішу іх у думках іхных, **17** І перад грахоў іхных і бяспраўяў іхных ня ўспомню”. **18** А йдзе дараваньне, там ня надабе аброку за грэх.

19 Дык, браты, маючы адвагу ўходзіць да Сьвятога Сьвятых пераз кроў Ісусава, **20** Новай і жывой дарогаю, каторую нам пасьвяціў пераз запону, значыцца, цела Свае, **21** І маючы вялікага Сьвятара над домам Божым, **22** Бліжмся з праўдзвым сэрцам, із супоўнай пэўнасьцяй веры, пакрапленьням ачысьціўшы сэрца ад нягоднага сумленьня і абмыўшы цела вадою чыстаю, **23** Моцна дзяржымся бяз хістанья вызнаньня надзеі, бо верны Ты, што абяцаў.

24 Будзьма ўважлівыя адзін да аднаго, заходучы да міласці а добрых учынкаў, **25** Не пакідаючы збораў сваіх, як ёсьць у некаторых звычай; але заходучы, і тым болей, чым болей бачыце, што тый дзень бліжыцца. **26** Бо калі б мы самахоць грашылі па адзяржаньню супоўнага значьця праўды, не заставалася б ужо аброку за грахі, **27** Але нейкае страшнае спадзяваньне суду й гарачыня агню, што мае пажэрці праціўнікаў.

28 Калі хто ўлегчы замеў закон Масеяў, на сьветчаньне дзвюх альбо трох сьветак памірае безь міласэрдыя, — **29** Дык якой горшай кары, думаеце, варты будзе ты, што патаптаў Сына Божага, і Кроў змовы, каторай пасьвячаны, мае за звычайную, і Духа ласкі зьневажае? **30** Бо мы знаем Таго, хто сказаў: „Імне помста, Я адплачу, кажа Спадар”. І ўзноў: „Спадар будзе судзіць люд Свой”. **31** Страшна ўпасьці ў рукі Бога жывога!

32 Успомніце пярэднія дні, калі, будучы асьвечаныя, вытрывалі вялікую бітву цярапенняў, **33** З аднаго

боку, як былі выстаўлены на ўпкі а атугу, а, з другога, як сталі сябрамі тых, што дазнавалі таго ж; 34 Бо вы спагадалі вязням і прынялі з радасцяй грабеж менья свайго, ведаючы, што маеце сабе лепшую маемасьць і трываючую.

35 Дык не адхінайце даверу свайго, каторы мае вялікую адплату. 36 Бо трывалкосьці надабе вам, каб, учыніўны волю Божую, адзяржаць абятніцу; 37 „Бо яшчэ тропачкі, тропачкі, і Тыі, што мае прыісьці, прыйдзе і не адвалачэць. 38 Справядлівы ж вераю жыць будзе; а калі адступе, не ўпадабае таго душа Мая”. 39 Мы ж не адступаючы на загіну, але ў веры да спасеньня душы.

11 Вось жа, вера ёсьць ужыцьцяўленьне спадзяванага й перакананьне празь нявідомае. 2 Ёю сьветчаньня дасяглі старавечныя.

3 Вераю ж разумеем, што вякі ухармаваны словам Божым, так што нявідомае стала відомым.

4 Вераю Авель аброк Богу аброк лепшы, чымся Каін; ёю адзяржаў сьветчаньне, што ён справядлівы, Бог пасьветчыў празь дары ягонныя; ёю ён, памершы, яшчэ гўкае.

5 Вераю Ёнох быў перанесены, каб ня бачыць сьмерці; і ня знойдзены, бо Бог перанёс Яго. Бо ўперад, чымся быў перанесены, меў сьветчаньне, што падабаў Бог яго. 6 Бязь веры ж нельга падабацца; бо хто бліжыцца да Бога, мае верыць, што Ён ё, і шукаючым Яго адплачуе.

7 Вераю Ной, перасьцяражаны Бога празь яшчэ нявідомае, багабойліва прыгатаваў караб да спасеньня дому свайго; ёю засудзіў сьвет і стаў спадкаемцам справядлівасьці, што зь веры.

8 Вераю Абрагам, пагуканы, паслухаў ісьці да месца, каторае меў адзяржаць на спадак; і выпшаў, ня

ведаючы, куды йдзець. 9 Вераю падарожжаваў ён па зямлі абяцанай, як чуж-чужанін, жыжараць у будадох з Ісаком а Якавам, суспадкаемцамі тае ж абятніцы; 10 Бо ён спадзяваўся места, што мела под, каторага мастак а будаўнічы Бог.

11 Вераю й сама Сорра адзяржала моц да прыёма семені, і вонках правога веку, бо мела за вернага Таго, Хто абяцаў. 12 І затым запраўды ад аднаго, ды зьмярцьвелага, нарадзілася так шмат, як зораў на небе і як няшчысьлены пясок на беразе морскім.

13 Усі гэтыя памерлі ў веры, не адзяржаўшы абятніцаў, адно здалеку бачылі іх, і вецілі, і вызнавалі, што яны чужнікі а прыходныя на зямлі;

14 Бо тыя, што так кажуць, паказуюць, што яны шукаюць айчыны. 15 І калі б яны ў думках мелі тую, з каторае выплі, дык мелі спадобнасьць зьвярнуцца; 16 Але яны імкнуліся да лепшага, значыцца да нябёснага; затым і Бог не сароміцца звацца іх Богам, бо Ён прыгатаваў ім места.

17 Вераю Абрагам, спрабаваны, аброк Ісака, ды ён аброк адзінароднага свайго, каторы прыняў абятніцу, 18 Катораму было сказана: „У Ісаку названа будзе табе насеньне”; 19 Бо ён уважаў, што Бог дуж і зь мертвых ускрысіць. Затым і адзяржаў яго як праабраз.

20 Вераю ў будучыню Ісак дабраславіў Якава а Ісава.

21 Вераю Якаў, паміраючы, дабраславіў кажнага сына Язэпавага і сьхінуўся на верх посаха свайго. 22 Вераю Язэп, паміраючы, зрабіў менку празь выхад сыноў Ізраельных і даў паручэньне ўзглядам касцей сваіх.

23 Вераю Масей па нараджэньню быў хаваны тры месяцы бацькамі сваімі, бо яны бачылі дзецянётка

пазорнае і не пабаяліся загады каралеўскае.

24 Вераю Масей, вырасшы, адмовіўся звацца сынам дачкі фараонавае; 25 Валей абраўшы цярпець гарту зь людзям Божым, чымся мець часную прыемнасьць раскошы, 26 Маючы вярненьне Хрыстова за большае багацьце, чымся ягіпецкія скарбы; бо ён уважаў на адплату.

27 Вераю пакінуў ён Ягіпет, не пабаяўшыся гневу каралеўскага, бо ён, быццам бачыў Нявідомага, быў станаўкі.

28 Вераю справіў ён Пасху і разьліцьцё крыві, каб нішчэньнік першакоў не даткнуўся да іх.

29 Вераю прайшлі яны Чырвонае мора, як па зямлі, чаго паспрабавалі, Ягіпцяне патанулі.

30 Вераю паваліліся сьцены ерыхонскія па сямідзённым абходжаньню.

31 Вераю Рагаў бязуля, прыняўшы із супакоям узьведнікаў (і правёўшы іх другой дарогаю), не загіннула зь нявернымі.

32 І што яшчэ скажу? Ня стане імне часу, каб павядаць празь Гідэона а Варака а Самсона а Еффая а Давіда а Самуїлу а прарокаў, 33 Каторыя вераю перамагалі гаспадарствы, чынілі справядлівасьць, адержавалі абятніцы, зачынялі ляпы лявом, 34 Гасілі сілу агню, уцякалі ад ляза мяча, мацаваліся ад кволасьці, былі дужыя на вайне, праганялі войскі чужых; 35 Жанкі адержавалі памерлых сваіх ускрэсьцімі;

іншыя ж замучаныя былі, не адзяржаўшы вывальненьня, каб дастаць лепшае ўскрысьненне; 36 А іншыя дазналі насмешаньняў а біцьця розкамі а путаў а вязьніцы; 37 Былі каменаваны, спакушаны, паміралі ад мяча, туляліся ў вавечых а казіных скурах, у нястачы, атугах, благім абходжаньню; 38 Като-

рых сьвет ня быў годны, цягаліся па пустынях а гарах а пячорах а раськепінах зямлі.

39 І ўсі гэтыя, дасягшы сьветчаньня вераю, не адзяржалі абятніцы, 40 Бо Бог штось лепшае нам перабачыў, каб яны не бяз нас сталі дасканальныя.

12 Затым і мы, маючы такі вялікі булак сьветак навокал сябе, ськіньма із сябе кажны цяжар а грэх, што так чыста аблытуе нас, бязьма зь трываласьцяй на выперадкі, што перад намі, 2 Уцёміўшыся ў Ісуса, правадыра й даканчаньніка веры, Каторы, маючы наўвеце радасьць, што была перад Ім, перацяраў крыж, пагрэбаваўшы ганьбаю, і сеў паправе пасаду Богага. 3 Бо зважча, які Ты, што цяраў перачэньне ад грэшнікаў, каб вы ня прысталі, замлеўшы ў душах сваіх.

4 Яшчэ вы аж да крыві не спрацівіліся, хожаючыся супроці грэжу; 5 І вы сусім забыліся ўмаўляньня, каторае кажа вам, як сыном: „Сыну Мой! ня май улегцы зыру Спадаровага, ня траць адвагі, як ты жураны Ім. 6 Бо каго Спадар любе, таго зыра, і сьцёбае кажнага сына, каторага прыймае“. 7 Калі вы перпіце зыр, Бог ставіцца да вас, як да сыноў. Бо ці ё які сын, якога бацька ня зырыў бы? 8 Калі ж вы бяз зыраньня, каторае супольнае ўсім, дык вы бязбацькавічы, а ня сынове.

9 Адлі, мы мелі айцоў цялесных, каторыя нас зырылі, і мы паважалі іх, дык ці ня шмат болей маем быць у падданстве Айцу духоў і жыць? 10 Яны запраўды зырылі дзеля няшмат дзён, як здавалася патрэбным ім, а Гэты — дзеля карысьці, дзеля ўчасьця ў сьвятасьці Ягонай. 11 Ніякае ж зыраньне ў цяперашнім часе не здаецца радасьцяй, але смуткам; пасьлей, адылі, навывыраным ім

даець супакойны плод справядліва-сьці.

12 Дык падыйміце апушчаныя рукі і аслабянелыя калені 13 І рабіце простыя сьцежкі нагам сваім, каб кульгавае ня скруцілася, але валей каб уздаравілася.

14 Ганіцеся да супакою з усімі і сьвятасьці, без каторых ніхто не абача Спадара. 15 Назірайце, каб хто не спабыўся ласкі Божае, каб які „карэнь гарчэлі” ня вынік і не нарабіў клопату, і перазь яго шмат хто не забрудзяніўся; 16 Каб ня было якога бязулі альбо нязбожніка, як Есаў, што за адну ежу прадаў першародства свае. 17 Бо вы ведаеце, што просьле тога ён, жадаючы мець дабраслаўства, быў адхінены, дарма што шукаў яго горача із сьлязьмі, бо не знайшоў месца да каяты.

18 Бо вы дабліжыліся не да гары, каб льга было даткнуцца, але гарэла агнём, не да цямноты а цемры а буры, 19 Не да трубнага гуку а голасу словаў, каторы чуючыя, праўдзячы сябе, прасілі, каб слова ня было гукана да іх болей. 20 Бо яны не маглі сьцёрпець таго, што расказа́на было: „Калі й жывёла даткнецца да гары, будзе ўкаменавана”. 21 І такое жахлівае было бачанае, што Масей сказаў: „Я надзвычайна спалохаўся і ўвесь дрыжу”.

22 Але вы дабліжыліся да гары Сыёнскае а да места Бога жывога, нябёснага Ерузаліму, а да няшчыслёных ангілаў 23 А да збору а царквы першакоў, запісаных на нябёсах, а да Бога, судзьдзі ўсіх, а да духоў справядлівых, дасканальных, 24 А да Ісуса, пасярэдніка новае змовы, а да крыві крапленьня, што гўкае ляпей за Авеляву.

25 Глядзіце, каб вы не адмовілі Таму, Хто гўкае. Бо калі тыя не ўцяклі, што адмовілі таму, каторы

навуцаў на зямлі, шмат болей мы, калі адвернемся ад Тога, Хто навуцаў зь неба, 26 Чый голас тады захістаў зямлю; а цяпер Ён абяцаў, кажучы: „Яшчэ раз захістаю ня толькі зямлю, але й неба”. 27 Гэта ж „Яшчэ раз” знача аддаленьне хістанага, як учыненага, каб непахісное засталася.

28 Дык мы, прыймаючы гаспадарства непахісное, майма ласку, каторай служым любя Богу ізь сьцёю й страхам, 29 Бо Бог наш ёсьць агонь зьдаючы.

13 Братняя любосьць няхай трывае. 2 Гасьціннасьці не забывайцеся, бо перазь яе некаторыя, ня ведаючы, ангілаў гасьцінна прыймалі. 3 Памятуйце празь вязьняў, бы спутаныя зь імі, і тых, што церпяць, бо вы таксама ў целе.

4 Жанімства пасьцівае ў вусім і ложка незабрудзянены; бязуляў жа а чужаложнікаў будзе судзіць Бог.

5 Няхай жыцьцё вашае будзе бязь любосьці грошы, здаваліся тым, што ё. Бо сказаў: „Не пакіну цябе і ня кіну цябе”; 6 Так што мы адважна кажам: „Спадар імне памачнік, і не баюся; што зробі імне людзіна?”

7 Памятуйце кіраўнікоў сваіх, каторыя казалі вам Слова Божае; разглядаючы вынік паступку іхнага, пераймайце веру іхную. 8 Ісус Хрыстос учорах і сядні тый самы, і на векі.

9 Навукамі рознымі й чужымі ня дайцеся быць зьведзенымі; бо добра ласкаю сіліць сэрцы, а ня ежамі, з каторых не адзяржалі карысьці тыя, што імі займаліся. 10 Мы маем аброчнік, з каторага тыя ня маюць права жывіцца, што служаць вітальні. 11 Бо каторае жывёлы кроў уносе найвышшы сьвятар за грэх да Сьвятога Сьвятых, тае мяса спалюць вонках табару, —

12 Затым і Ісус, каб пасвяціць людзеў крывёю Сваёй, пацярпеў вонкаж брамы. 13 Дык выйдзіма да яго за табар, носячы паганьбеньне Ягонае; 14 Бо мы ня маем тут шта-часнага места, але шукаем прыйдучага. 15 Дык будзем перазь Яго бя-зупынку абракаць Богу аброк хва-лы, значыцца плод вуснаў, імя Яго-нае вызнаючых.

16 Дабрадзейства а ўдзельлівасці не забывайцеся, бо такія аброкі лю-бы Богу.

17 Слухайце кіраўнікоў сваіх і бу-дзьце пакорныя, бо яны дбаюць праз душы вапшыя, як тыя, што ма-юць здаць лічбу; каб яны рабілі гэта з радасцяй, а ня ўздыхаючы, бо вам гэта некарысна.

18 Маліцеся за нас, бо мы пера-канаўшыся, што маем добрае сум-леньне, у вусім зычачы паступаць

добра. 19 Асабліва ж прашу рабіць гэта, каб я барджэй вернены быў вам.

20 Бог жа супакою, Каторы ўс-крысіў зь мертвых Спадара нашага Ісуса Хрыста, вялікага пастыра́ авец, крывёю змовы вечнае, 21 Хай удасканалё вас у кожнай добра́й справе да чынення волі Ягонае, дзеючы ў вас любаву Яму перазь Ісу-са Хрыста, Катораму слава на векі вякоў. Амін.

22 Прашу ж вас, браты, сьцярга́це гэтае слова закахання; я ж ня шмат і напісаў вам.

23 Ведайце, што брат наш Цімох вывальнены; і я разам із ім (калі ён уборздзе прыйдзе) абачу вас.

24 Здаровайце ўсіх кіраўнікоў сва-іх і ўсіх сьвятых. Здароваюць вас італьяскія.

25 Ласка з усімі вамі. Амін.

СУБОРНЫ ЛІСТ СЬВЯТОГА ЯКАВА АПОСТАЛА

1 Якаў, нявольнік Божы і Спада-ра Ісуса Хрыста, двананцацём плямёнам у расьцярушэньню,— зда-рованьне.

2 За ўсю радасьць майце, браты мае, як упадаеце ў розныя дазнань-ні, 3 Ведаючы, што прабаваньне ве-ры вашае вытварае цярдлівосьць; 4 А цярдлівосьць няхай вырабляе дасканалнае дзеянне, каб вы былі дасканалныя а супоўныя, бязь ні-якае нястачы.

5 Калі ж у каго з вас не стаець мудрасьці, няхай просе ў Бога, Ка-торы даець усім шчодро і ня ўпікае, — і дасца яму. 6 Але няхай просе зь вераю, ані не сумляючыся, бо хто сумляецца, тый падобны да мор-скае хвалі, ветрам узніманай а разьвяванай. 7 Дык няхай такая лю-дзіна не гадае, што яна адзяржыць што-коледы ад Спадара. 8 Людзіна з дваячнымі думкамі не кажначас-ная ў усіх дарогах сваіх.

9 Няхай хваліцца брат паніжаны вывешэньням сваім, 10 А багаты — паніжэньням сваім, бо ён мінець, як краса на траве. 11 Усходзе сонца з палючым вадам сваім, і трава ссох-ла, і краса ейная апала, і харашы-ня выгляду ейнага пгчэзла; так і багаты зьвяне ў дарогах сваіх.

12 Дабраславёная людзіна, като-рая вытрывала дазнаньні, бо, буду-чы выпрабаваная, адзяржыць каро-ну жыцьця, што Ён абяцаў тым, каторыя любяць Яго. 13 Няхай ні-хто, прабаваны, ня кажа: „Я спа-кушаны Богам”, бо Бог ня можа быць спакушаны ліхам, і Ён Сам нікога не спакушае, 14 Але кажны спакушаецца собскімі жадлівасьцямі сваімі, каторыя яго захапляюць а надзяць. 15 Жадлівасьць жа, пачаў-шы, родзе грэх; а супоўна разьвіты грэх прыводзе да сьмерці. 16 Ня блудзіце, браты мае любовыя.

17 Кажнае добрае даньне і кажны

дасканальны дар зыходзе з гары, ад Айца сьвятліні, у Каторага няма зьмены ані сьценю адварненьня. 18 Подле собскае волі Свае зрадзіў Ён нас словам праўды, каб мы былі некаторым пачаткам стварэньняў Ягоных.

19 Дык, браты мае любовыя, няхай кажная людзіна будзе борзда да слуханьня, памальная да гавары, памальная да гневу; 20 Бо гнеў людзкі ня чыне справядлівасьці Божае. 21 Затым, адхінуўшы кажную бруд і збуялае сердаво, у лагоднасьці прыміце саджанае слова, каторае можа спасьці душы вашы. 22 Але будзьце дзейнікамі Слова, а ня слухачымі толькі, што зводзяць самых сябе. 23 Бо слухачы Слова, а ня дзейнік, падобны да людзіны, што прыроджаныя рысы віду свайго разглядае ў глядзелцы; 24 Бо ён паглядзеў на сябе і адышоў, і якга забыўся, якоў ён. 25 Бо хто ўцяміцца ў дасканальнае права, права свабоды, і трывае ў ім, будучы не забудзькам слухачым, але дзейнікам учынку, тый будзе дабраславёны ў вучынку сваім.

26 Калі хто думае празь сябе, што ён набожны, ня кілзаючы языка свайго, але зводзячы сэрца свае, у тога набожнасьць пустая. 27 Чыстая а беззаганная набожнасьць перад Богам а Айцом ё гэта: давядацца сіротаў а ўдоваў у ватугах іхных, дзяржаць сябе незабруджаным ад сьвету.

2 Браты мае, майце веру ў Ісуса Хрыста нашага, Спадара славы, не зважаючы на асобы. 2 Бо калі да бажніцы вашае ўвыйдзе чалавек із залатой жуковінкаю і ў пазорыстым адзецьцю, увыйдзе ж і бедны ў рызью; 3 І вы, гледзячы на тога, што адзеўшыся ў пазорыстае адзецьце, скажае яму: „Табе добра сесьці тут”, а беднаму скажае: „Ты стань там” або: „Садзіся тут ля ног

маіх”, 4 Дык ціж вы не зрабілі розніцы мяжсобку і сталі судзьдзямі з блаславенства думкамі?

5 Паслухайце, браты мае любовыя: ці ня бедных сьвету абраў Бог быць багатымі вераю і спадкаемцамі гаспадарства, каторае Ён абяцаў тым, што любяць Яго? 6 А вы пагрэбавалі бедным. Ці не багатыя ўціскаюць вас і цягнуць вас да суду? 7 І ці не блявузгаюць на дасканальнае імя, каторым вы завіцеся?

8 Калі вы поўніце закон каралеўскі, podle Письма: „Вудзеш любіць бліжняга, як самога сябе”, добра робіце; 9 Але калі зважаеце на асобы, грэх чыніце, будучы засуджаныя законам як выступнікі.

10 Бо хто здзяржыць увесь Закон і спатыкнецца ў вадным чым-колечы, тый стаецца вінным у вусім. 11 Бо тый жа, хто сказаў: „Не чужалож”, сказаў і: „Не забі”; затым, калі ты не чужаложыш, але заб'еш, ты стаў выступнікам із Закону. 12 Гэтак кажыце і гэтак рабіце, як маючыя быць суджаныя podle закону свабоды. 13 Бо суд безь міласэрдыя таму, хто ня выказаў міласэрдыя; міласэрдые ўзьнімаецца над судам.

14 Што за карысьць, браты мае, калі хто кажа, што ён мае веру, але ўчынкаў ня мае? ці можа вера спасьці яго? 15 Вось жа, калі брат альбо сястра голыя і ня маюць штатнае ежы, 16 І хтось з памеж вас скажа ім: „Ідзіце ў супакою, грэйцеся й жывіцеся”, але ня дасьць ім патрэбнага дзеля цела: што за карысьць? 17 Гэтак і вера, калі ня мае ўчынкаў, мертвая сама ў сабе.

18 Але хто-колечы скажа: „Ты маеш веру, а я маю ўчынкі: пакажы імне веру сваю бяз учынкаў сваіх, а я пакажу тэ' веру сваю з учынкаў сваіх”. 19 Ты верыш, што Бог адзін: добра робіш; і нячысьцікі вераць і дрыжаць.

20 Але ці хочаш верыць, марны чалавеча, што вера бяз учынкаў мертвая? 21 Ці ня ўчынкамі аправіўся Абрагам, айцец наш, як аброк на аброчнік Ісакá, сына свайго? 22 Ты бачыш, што вера судзеяла з учынкамі ягоньмі, і ўчынкамі вера стала дасканалнай. 23 І выпайнілася Пісьмо, каторае кажа: „Верыў Абрагам Богу, і гэта было залічана яму за справядлівасьць”, і ён названы прыяцелям Божым.

24 Ці бачыце, што чалавек правіцца ўчынкамі, а ня вераю толькі? 25 Падобна й Рагаў бязуля ціж ня ўчынкамі аправілася, як яна прыняца ўчынкамі, а ня вераю толькі? дарогаю? 26 Бо, як цела бяз духа мертвае, так і вера бяз учынкаў мертвая.

3 Няхай вас ня шмат будзе вучыцелямі, браты мае, ведаючы, што цяжшы суд адзяржым, 2 Бо мы ўсі часта спатыкаемся. Хто не спатыкаецца ў слове, тый дасканалны муж, дуж закілзаць і ўсе цела свае. 3 Гля, мы кілзаем коні, каб яны слухалі нас і кіруем усе цела іхнае. 4 Вось, і караблі, такія вялікія і гнаныя буйнымі вятрамі, кіруюць малюсенькім штырном, куды хоча штырнік. 5 Так і язык — малюсенькі арган, а вялікімі рэчамі вяльмуецца.

Гля, малюсенькі агонь як шмат лесу пале. 6 язык — агонь, сьвет несправядлівасьці; язык так пастаноўлены памеж арґанаў нашых, што брудзяне ўсе цела і запаліе кола прыроды, запалены агнём пекляным.

7 Бо ўсялякая прырода зьвяроў і птушак, паўзуноў і морскае жывёлы слышыцца і ўслышана прыродаю людзкой, 8 А языка ніхто зь людзёў ўслышыць ня можа: гэта няўздэержнае ліха, поўны сьмяротнае атруты. 9 Ём дабраславім Спадара а Айца, ім клінем людзёў, на падобнасьць Божую ўчынёных:

10 3 тых жа вуснаў выходзе добра-славенства й кляцьба.

Ня мае так быць, браты мае. 11 Ці пырскае з тае самае адтуліны жарала салодкая й гаркая вада? 12 Ня можа, браты мае, фіга радзіць аліўкі альбо віно фігі? Гэтак, жарало салонае й салодкае вады не вылівае.

13 Хто мудры а разумны з вас? пакажы добрым паступкам учынкі свае ў лагоднай мудрасьці. 14 Але калі ў сэрцу сваім вы маеце гаркую завідасьць а звадлівасьць, не хваліцеся й не маніце на праўду: 15 Гэта ня мудрасьць, што зыходзе згары, але земная, прыродная, дзявальская; 16 Бо йдзе завідасьць а звадлівасьць, там вераск і ўсе благое.

17 Але мудрасьць згары, першае, чыстая, адлі супакойная, лагодная; падаўкая, поўная міласэрдыя і добрых пладоў, бесстароньняя, нядвудушная. 18 Плод жа справядлівасьці ў супакою сеецца тым, што чыняць супакой.

4 Скуль бітвы й ходаньне памеж вас? ці ня стуль, ці не з раскошаў вашых, што б'юцца ў чаланоў вашых? 2 Жадаеце — і ня маеце, забіваеце й завідуеце — і ня можаце дасягчы; ходаете й б'іцеся — і ня маеце, бо ня просіце; 3 Просіце, і не аддэержуеце, бо просіце на ліха, каб ужыць у сваіх раскошах.

4 Чужаложнікі а чужаложніцы! ці ня ведаеце, што прыязьняства із сьветаў ё непрыязьняства з Богам? Дык, хто хацеў бы быць прыяцелям сьвету, стаецца непрыяцелям Богу. 5 Ці вы думаеце, што Пісьмо кажа дарма: „Аж да завісьці жадае Дух, што ў нас жыхара”? 6 Але большую даець ласку; затым і кажа: „Бог гордым працівіцца, і даець ласку пакорным”.

7 Дык паддаецца Богу; спраціўцеся дзявалу, і ўцячэць ад вас. 8 Дабліжчэся да Бога, і дабліжыцца да вас; памыйце рукі, грэшнікі, і

ачысьціце сэрцы, двудушныя; 9 Будуйце й будзьце ў жалобе і плачча; няхай сьмеж вашы абярнецца ў жалобу, і радасьць — у смутак. 10 Укарыцеся перад Спадаром, і ўзьніме вас.

11 Ня гўкайце адны на адных, браты: хто гўкае на брата альбо судзе брата, гўкае на Закон і судзе Закон; а калі ты судзіш Закон, ты не спаўняльнік Закону, але судзьдзя. 12 Адзін Правадаўца а Судзьдзя, Каторы можа спасьці й загубіць а ты хто, што судзіш бліжняга свайго?

13 Цяпер паслухайце вы, што кажаце: „Сядні або заўтра выправімся да такога а такога места, і пабудзем там год, і будзем таргаваць і зарабляць”; 14 Вы, каторыя ня ведаеце, што будзе заўтра, бо што такое жыцьцё вашае? пара, што зьяўляецца на малы час, а потым запраўды чэзьне. 15 Замест тога, каб вы казалі: „Калі зьлюб будзе Спадару, і жывы будзем, дык зробім гэта й гэна”, 16 Вы ж вяльмуецца ў пысе сваёй: усялякае такое вяльмуваньне ё ліха. 17 Дык хто ўмее чыніць дабро, і ня чыне, таму грэх.

5 Паслухайце цяпер вы, багатыя: плачча а зохайце над злыбедамі сваімі, што на вас прыходзяць. 2 Багадзьце вашае згніло, і адзецьці вашы зьедзены мольлю. 3 Золата ваша а срэбра ваша зьедзена, і іржа іх будзе сьветчыць на вас і ізьесьць целы вашы, як агонь: вы зьберлі сабе скарбы на апошнія дні.

4 Вось, плата работнікаў вашых, што зжалі поле вашае, задзяржаная вамі, гукіае, і гуканьні тых жнеяў увыйшлі ў вушы Спадара войскаў. 5 Вы жылі раскошна на зямлі і буяна; укармілі сэрцы свае, бы на дзень зарэзу. 6 Вы засудзілі, забілі справядлівага; ён не працівіўся вам.

7 Дык, браты, майце цярплівосьць да прыходу Спадаравага. Вось, ра-

лейнік чакае дарагога плоду ізь зямлі, маючы цярплівосьць, пакуль яна прыіме дождж раньні й позны. 8 Майце цярплівосьць і вы, умацуйце сэрцы свае, бо прыход Спадараў блізкі.

9 Не наракайце, браты, адзін на аднаго, каб ня быць засуджанымі: вось Судзьдзя стаіць ля дзвярэй.

10 Бярыце прыклад, браты, з цярпеньня а цярплівосьці прарокаў, што гўкалі ў імя Спадарава. 11 Вось, мы маем за дабраславёных тых, што трывалі. Вы чулі праз трываньне Ёвава і бачылі канец ягонь ад Спадара, бо Спадар вельма міласэрны а спагадлівы.

12 Але наўперад, браты мае, не прысягайце ані небам, ані зямлёю, ані якой іншай прысягаю, але няхай будзе ў вас „Але, але” і „Не, не”, каб не падпасьці пад суд.

13 Церпіць хто ліха з памеж вас? няхай моліцца; вясёлы хто? няхай пяець псалмы. 14 Хворы хто з памеж вас? няхай пагукіае старшых Царквы, і хай памоляцца над ім, памазаўшы яго алеям у імя Спадарава, — 15 І малітва веры ўздаравіць хворага, і Спадар падыйме яго; і, калі ён учыніў грахі, будучь дараваны яму.

16 Вызнавайце ж адны адным грахі свае і маліцеся адны за адных, каб вы былі ўздараўлены: вялікую мае сілу гарачая малітва справядлівага. 17 Ільля быў чалавек падобны жарсьцым да нас, і малітваю памаліўся, каб ня было дажджу: і ня было дажджу на зямлі тры гады і шэсьць месяцаў; 18 І ўзноў памаліўся: і неба дало дождж, і зямля вырасьціла плод свой.

19 Браты мае, калі хто з вас блудзе ад праўды, і наварнуў яго хто, 20 Ведай, што тый, хто наварнуў грэшніка з абмыльнае дарогі ягонае, спасець душу ад сьмерці і пакрые множасьць грахоў.

ПЕРШЫ СУБОРНЫ ЛІСТ СЬВЯТОГА ПЕТРЫ АПОСТАЛА

1 Пётра, апостал Ісуса Хрыста, прыходным расьцярушэньня ў Понце, Галіце, Кападоцы, Азі і Віфіні, абраным **2** Зь перадведаньня Бога Айца, пасьвячэньням Духа, да паслужменьства і пакрапленьня крывёй Ісуса Хрыста: ласка вам і супакой няхай памножацца.

3 Дабраславёны Бог і Айцец Спадара нашага Ісуса Хрыста, Каторы, подле вялікага міласэрдзя Свайго, адрадыў нас да надзеі жывое перазускрысьненне Ісуса Хрыста зь мёртвых, **4** Да непсавальнага і незабруджанага і нязьвялага спадку, закаванага ў нябёсах вам, **5** Сілаю Божаю перазь веру сыцеражоньх да спасьленьня, гатовага аб'явіцца ў апошнім часе.

6 Гэтым захапляйцеся, пасмуціўшыся цяпер крыху (калі надабе) ад розных дзанаўняў, **7** Каб выпрабаваная вера ваша была дарожная за гінуцае, хоць прабаванае агнём, золата, да пахвалы і славы і сьці ў зьяўленьне Ісуса Хрыста, **8** Каторага, ня бачыўшы, мілуеце, Каторага цяпер ня бачачы, але верачы, захапляецеся радасьцяй нявымоўнай і найславутшай, **9** Адзержуючы канец веры сваёй — спасеньне душаў.

10 Прарокі, што праракалі ласку вам, даведаваліся і дасьледавалі гэтае спасьленьне, **11** Дасьлядуючы, на каторы або на які час зьясьняў Дух Хрыстоў, каторы быў у іх, сьветчаць наперад празь цяпненьні Хрыстовы і славу па іх. **12** Ім аб'яўлена было, што ня ім самым, але нам служыла тое, што цяпер абешчана вам тымі, каторыя зьясьняюць вам Дабравесьць Духам Сьвятым, пасланым із нябёс, на што англы жадаюць глядзець.

13 Затым, паперазаўшы сьцёгны розуму свайго, будучы цьвярозныя,

супоўна спадзявайцеся ласкі, каторая будзе дана вам у зьяўленьню Ісуса Хрыста. **14** Як паслужменьны дзеці, не тарнуйцеся да прадніх жадлівасьцяў у нясьведам'ю сваім; **15** Але як Тый, што пагукаў вас, ё сьвяты, будзьце таксама сьвятыя ў вусім паступку; **16** Бо напісана: „Будзьце сьвятыя, бо Я сьвяты”.

17 І калі вы завіце Айцом Таго, Хто, не зважаючы на асобы, судзе кажнага подле ўчынкаў ягоных, каратайце час падарожжаваньня свайго із страхам, **18** Ведаючы, што не псавальным срэбрам альбо золатам вы адкуплены ад марнага паступку, пераданага ад бацькоў, **19** Але каштоўнай крывёю Хрыстовай, як беззаганнага і чыстага ягнётка, **20** Накаванага запраўды перад закладзінамі сьвету, але зьяўленага ў канцы часоў вам, **21** Каторыя ўверылі перазь Яго ў Бога, Каторы ўскрысіў Яго зь мёртвых і даў Яму славу, каб вера ваша і надзея былі ў Богу.

22 Ачысьціўшы душы свае паслужменьствам праўдзе да нядвудушнае братняе любові, горача мілуеце адзін аднаго з чыстага сэрца, **23** Будучы ізноў народжаныя не з псавальнага семені, але зь непсавальнага, жывым і трываючым на векі Словам Божым. **24** Бо важнае цела — як трава, і важная слава — як краса травы; трава зьвяла, і краса апала; **25** Але слова Спадарова трывае на векі. А гэта ё тое слова, што вам абешчана.

2 Дык, адклаўшы ўсялякае сердаво і ўсялякую зрадлівасьць і двудушнасьць і завідасьць і ўсялякія абмовы, **2** Як кадзе народжаныя дзецяныты, жадайце чыстага малака слова, каб ад яго расьці да спасьленьня; **3** Калі запраўды вы паспыталіся, што Спадар добры.

4 Прыступаючы да Яго, каменя живога, людзьмі запраўды адхіне-нага, але Богам абранага, дарагога, 5 І самы, як жывыя камяні, збудуйце дом духоўны, сьвятарства сьвятое, абракаць духоўныя аброкі, прыемныя Богу Ісусам Хрыстом.

6 Бо зьмешчана ў Пісьме: „Вось, Я кладу на Сыёне вугольны камень, абраны, дарагі, і хто вера ў яго, не засароміцца”. 7 Дык вам, вернікам, каштоўнасьць, але непаслухменым камень, што адхінулі будаўнічыя, каторы стаў галавою вугла, 8 І „Каменям спатыкненьня, і скалаю спадману” тым, каторыя спатыкаюцца на словы, будучы непаслухменныя, да каторых яны й прызначаныя. 9 Але вы — род абраны, каралеўскае сьвятарства, народ сьвяты, люд да дзяржаньня, каб вы маглі зьясьняць дасканальнасьць Таго, хто пагукнуў вас ізь цямноты да чужоўнае сьвятліні Свае; 10 Каторыя калісь ня люд, але цяпер люд Божы, над каторымі ня было зьмілаваньня, але цяпер ё зьмілаваньне.

11 Умілаваньня! захочую вас, як прыходных а чужаземцаў, уздэргжуйцеся ад цялесных жадлівасьцяў, каторыя хоцаюцца з душою, 12 Паступак свой меж паган маючы пасьцівы, каб замест тога, ідзе абмаўляюць вас, як ліхадзеяў, добрыя ўчынкі вапшы бачачы, славілі Бога ў дзень даведаньня.

13 Будзьце падданыя дзеля Спандара кажнаму людзкому ўраду: ці то каралю, як найвышшаю, 14 Ці то дзяржаўцам, пасланным ім да помсты ліхадзеям і пахвалы добра дзеючым, — 15 Бо такая ё воля Божая, каб вы, добра дзеючы, сілілі маўчаць дурных і нясьведомых, — 16 Як вольныя, не як маючыя свабоду да прыкрыцьця ліха, але як нявольнікі Божыя. 17 Усіх паважайце, брацтва мілуйце, Бога бойцеся, караля сьціце.

18 Слугі, з усёй боязьняй служайце гаспадароў сваіх, ня толькі добрых а рахманых, але й прыкрых. 19 Бо гэта прымальна, калі хто дзеля сумленьня перад Богам вытрывае смутак, церпячы несправядліва. 20 Бо што за пахвала, калі, грэшаць, вы трываеце й кулак? Але калі, добра робячы і церпячы, вы трываеце, гэта прымальна Богу.

21 Бо да гэтага вы пагуканы, бо й Хрыстос цяпеў за вас, пакінуўшы вам зразу, каб вы йшлі па сьлядох Ягоных. 22 Ён не зрабіў нікага грэху, і ня было лестачкаў у вуснах Ягоных. 23 Як на Яго выдумлялі, Ён не выдумляў узаемна; церпячы, не пагражаў, але перадаваў у рукі судзячага справядліва. 24 Ён грахі нашыя ўзьнёс целаю Сваім на дзержва, каб, памершы грахам, жылі дзеля справядлівасьці; ранами Ягонымі вы ўздароўлены.

25 Бо вы былі, як авечкі заблудныя; але цяпер зьвярнуліся да Пастыра і Наглядніка душаў вашых.

3 Таксама, жонкі, будзьце падданыя мужом сваім, каб калі нават некаторыя непаслухменныя Слову, паступкам жонак сваіх былі прыдбаваныя бяз слова, 2 Бачачы чысты паступак вапшы ў боязьні. 3 Няхай прыборам вашым будзе не навоннае заплятаньне валасоў ані залатыя прыборы, ані ўборы, 4 Але схаваны чалавек сэрца ў непсавальным, лагоднага а рахманага духа, дарагі перад відам Божым. 5 Бо гэтак некалі і сьвятыя жонкі, каторыя спадзяваліся на Бога, прыбіраліся, будучы падданыя мужом сваім. 6 Гэтак Сорра слухала Абрагама, завучы яго спадаром, каторай дзецьмі вы сталі, робячы дабро і нічога не палюхаючыся.

7 Таксама, мужы, жыхарце зь імі падле знацьця, як із слабшай жаюцкай судзіваю, выказуючы ім чэсьць, як запраўды супадкаемцам

ласкі жыцьця, каб ня былі перажытыя малітвы вашы.

8 Наапошку, будзьце ўсі аднае думкі, спагадлівыя, любіце братоў, міласэрныя, пакорныя. 9 Не аддавайце ліхам за ліха або лаянкаю за лаянку; але, наадварот, добра-слаўце, бо вы пагуканы да таго, каб вам спала дабраслаўства. 10 Бо „хто хоча любіць жыцьцё і бацьцё добрыя дні, няхай уздэруе язык свой ад ліха і вусны свае, каб яны ня гукалі падходу; 11 І няхай адвернецца ад ліха і робе дабра, няхай шукае супакою і імкнецца да яго; 12 Бо вочы Спадаровы да справядлівых, і вушы Ягоныя да малітвы іхнае, але від Спадароў супроці дзеючых ліха”.

13 І хто ўкрыўдзе вас, калі вы сталі перайманьнікамі добрага? 14 А калі й перпіце за справядлівасьць, дык вы дабраслаўлены; а страху іх не лякайцеся ані парушайцеся. 15 А Спадара Хрыста сьвяціце ў сэрцах сваіх, заўсёды гатовыя да абароны ад кажнага, слова ў вас пытаючага ўзглядам надзеі вашае, з лагоднасьцяй і боязьняй. 16 Майце добрае сумленьне, каб тыя, што абмаўляюць вас, як ліхадзеяў, былі засаромлены, тыя, каторыя ганяць добры паступак ваш у Хрысту. 17 Бо, калі зьлюб волі Божай, валеі цяпець за добрыя ўчынкі, чымся за благія;

18 Бо запраўды Хрыстос аднойчы памер за грахі, справядлівы за несправядлівых, каб прывесці нас да Бога, быўшы забіты цела, але ажыўшы Духам, 19 Каторым, зышоўшы, Ён абяшчаў духом у вязьніцы, 20 Калісь непаслухменым, як цяплівосць Божая чакала за дзён Ноя, у часе будаваньня карабля, у каторым мала, значыцца восьмі душаў, уратаваліся ад вады.

21 Гэтак, падобны да гэтага аб-

раза хрэст, не цялеснага броду абмыцьцё, але абяцаньне Богу добрага сумленьня, спасае й нас цяпер ускрысьсеньням Ісуса Хрыста, 22 Каторы, узышоўшы на неба, ё паправае Бога; англы а ўлады а сілы падданы Яму.

4 Дык, як Хрыстос цяпеў за нас у целе, узбройцеся й вы тэю самаю думкаю; бо тыя, што цяпе ў целе, перастаець грашыць, 2 Каб засталы час у целе жыць ня падле жадлівасьцяў людзкіх, але падле волі Божай. 3 Бо досыць, што ў мінулым часе чынілі волю паган, хадзячы ў бязустве, жадах, у ўпіваньню, гульбах, у гасьцінным п'янчаньню а забароненым балвахвалстве; 4 Затым яны дзівуюцца, блявузгаючы, затое, што вы не бяжыце зь імі ў тое самае багнішча папсаванасьці. 5 Яны здадуць лічбу Гатоваму судзіць жывых і мёртвых. 6 Бо дзеля таго й мёртвым была Дабравесць абяшчана, каб суджаны былі падле людзей узглядам цела, але жылі падле Бога духам.

7 Але канец усяго бліжыцца. Дык будзьце цьвярозныя й чукавыя да малітваў. 8 Наўперад жа майце гарачую міласць мяжсобоку, бо міласць пакрывае множасьць грахоў. 9 Гасьціннымі будзьце адзін да аднаго без нараканьня. 10 Служыце адзін аднаму, кожны такім дарам, які адзяржаў, як добрыя вернікі рознае ласкі Божай. 11 Калі гукіе хто — як вяшчун Божы; калі служба хто — падле сілы, якую Бог дае, каб у вусім уславіўся Бог перазь Ісуса Хрыста, Катораму слава й магутнасьць на векі вякоў. Амін.

12 Умілаваньня! агню дазнаньня, што лучаецца вам дзеля спробы, ня чурайцеся, як чагось дзіўнога, што прыгадзілася вам; 13 Але як вы маеце дзель у цярпеньнях Хрысто-

вых, радуйцеся, каб і ў часе зьяўленьня славы Ягонае радавацца, захапляючыся. 14 Калі вам упікаюць у імя Хрыста — дабраславёныя, бо Дух славы й Дух Божы супачывае на вас.

15 Няхай ніхто з вас ня церпе запраўды, як забіўца, або злодзей, або ліхадзей, або як тый, што ўрываецца ў справы іншых людзёў; 16 А калі як хрысьціянін, няхай не сароміцца, але славе Бога за гэта. 17 Бо пара пачацца суду з дому Божага; калі ж уперад із нас, дык які канец тым, што ня служаюць Дабравесці Божай? 18 І калі справядлівы ледзь спасаецца, ідзе ня збожны а грэшнік зьявіцца?

19 Дык няхай і тыя, што церпяць з волі Божай, добра робячы, паручаць душы свае вернаму Стварыцелю.

5 Старшых, што сярод вас, заходчую я сустаршы а сьветка цярапленняў Хрыстовых а ўчаснік у славе, што мае зьявіцца: 2 Пасіце чараду Божую, што памеж вас, ня з прынуку, але самахоць, пабожаму, ня дзеля брудзянае карысьці, але рупатліва, 3 Не пануючы над спадкам, але будучы зразаю чарадзе, — 4 І як Галоўны пастыр зьявіцца, вы адзержыце нявянучы вянок славы.

5 Таксама малодшых будзьце падданых старшым, і ўсі карысьця адзін аднаму, бо Бог працівіцца велягурыстым, але пакорным даець ласку.

6 Дык скарыцеся пад моцную руку Божую, каб узняцца ўгару; 7 Усі клопаты свае здайце Яму, бо Ён апякуецца вамі.

8 Будзьце цьвярозныя, чукавыя. Праціўнік вашы дзівал, як равучы леў, абходзе, шукаючы каго пажэрці; 9 Яму праціўцеся непахіснай вераю, ведаючы, што такіх самых цярапленняў дазнаюць браты вашыя ў сьвеце.

10 Бог жа ўсялякае ласкі, Каторы пагукáў вас Сам да вечнае славы Свае ў Хрысту Ісусу, калі крыху пацярпіце, учыне вас дасканалымі, цьвярдымі, моцнымі, непахіснымі. 11 Яму слава а моц на векі вякоў. Амін.

12 Сіланом, верны братам, як думаю, напісаў я вам коратка, заходчы і сьветчачы, што гэта праўдзівая ласка Божая, у каторай вы стаіце.

13 Здаровае вас абраная з вамі царква, што ў Бабілёне, і Марка, сын мой.

14 Здаровайце адны адных цалаваньням любосьці.

Супакой з вамі ўсімі, каторыя ў Хрысту.

ДРУГІ СУБОРНЫ ЛІСТ СЬВЯТОГА ПЁТРЫ АПОСТАЛА

1 Сымон Пётра, нявольнік а апостал Ісуса Хрыста, тым, што прынялі з намі аднакаштоўную веру пераз справядлівасьць Бога нашага а Спаса Ісуса Хрыста: 2 Ласка а супакой вам хай памножацца супоўным знацьцём Бога а Ісуса, Спадара нашага.

3 Як Боская сіла Ягоная далá нам усе, да жыцьця а набожнасьці належачае, супоўным знацьцём Та-

го, хто пагукáў нас сваёй славаю й цнотай, 4 Каторымі даў нам найвялікшыя й каштоўныя абятніцы, каб вы імі сталі ўчаснікамі Боскае прыроды, удэкшы ад папсаванасьці, каторая на сьвеце жадою, —

5 То вы, ужыўшы да гэтага ўсю ўлегласьць, замейце да веры свае цноту, у цноте знацьцё, 6 У знацьцю ўздзержлівасьць, у ўздзержлівасьці цяраплівосьць, у цяраплівосьці

набожнасьць, 7 У набожнасьці брацтва, у брацтве міласьць. 8 Бо калі гэта ў вас ё і збыткуе, не бязьдзеянымі ані бясплоднымі ўчыне вас узглядам супоўнага знацьця Спадара нашага Ісуса Хрыста; 9 А ў каго няма гэтага ўсяго, тый нявісны, паніклівы і забыўся праз ачышчэньне зь перэдніх грахоў.

10 Затым валей, браты, улягайце чыніць пагуканьне а абраньне свае моцным, бо, чынячы гэта, ніколі не ўпадзіце, 11 Бо гэтак шырака адчыніцца вам уход да вечнага гаспадарства Спадара нашага а Спаса Ісуса Хрыста.

12 Дзеля таго я буду заўсёды дамяняць вам праз гэта, дарма што вы зналія і ўмацаваныя ў цяперашняй праўдзе. 13 Бо я маю за справядлівае, пакуль я ў гэтым будане, надбіць вас дамяняньнем, 14 Ведаючы, што я ўборзьдзе маю пакінуць будан свой, як і Спардар наш Ісус Хрыстос паказаў імне. 15 Але я ўлягу, каб просьле майго адходу вы таксама заўсёды прыпаміналі гэта. 16 Бо мы абясьцілі вам сілу й прыход Спадара нашага Ісуса Хрыста, ня йдучы за хітра выдуманымі байкамі, але былі вочнікамі Ягонае вялікасьці. 17 Бо Ён прыняў ад Бога Айца чэсьць а славу, як прышоў яму такі голас ад дасканалнае славы: „Гэта Сын Мой умілаваны, Каторага Я ўпадабаў”. 18 І гэты голас, прышлы зь нябёс, мы чулі, будучы зь Ім на сьвятой гары.

19 Ды мы маем найпэўнейшае прароцкае слова, і вы добра робіце, што зварачаецеся да яго, як да лянпы, што зьзяе ў цёмным месцы аж да сьвятаньня і ўсходу дзяньвіцы ў сэрцах вашых, 20 Ведаючы наўперад, што ніякае прароцтва Пісьма не залежа ад собскага выкладу. 21 Бо ніколі прароцтва ня было вымаўлена воляю людзкою, але вы-

маўлялі яго сьвятыя людзі Божыя, несеныя Духам Сьвятым.

2 Былі й хвальшывыя прарокі сярод люду, як і запраўды сярод вас будуць хвальшывыя вучыцелі, каторыя патай увядуць згубныя гэрасі і Спадара, Каторы іх выкупіў, адракуцца, прыводзячы самы на сябе борздуоу загубу. 2 І шмат пойдзе за распустаю іхнаю, ад чаго дарога праўды будзе блявузгана. 3 І з прагавітасьці будуць таргаваць вамі выдуманымі словамі, каторых суд ня длякаецца, і загуба іхная ня дрэме.

4 Бо калі ангілаў, што ізграшылі, Бог не пашчаджаў, але ў зязлах цямноты, ськінуўшы да тартару, аддаў, дзяржаць да суду; 5 І не пашчаджаў старога сьвету, але захаваў Ноя сама восьмага, казаньніка справядлівасьці, навёўшы патоку на сьвет бязбожных; 6 І калі месты садомскія а гоморскія абярнуў у попел, засудзіў на абурэньне, даўшы прыклад тым, што жылі б бязбожным жыцьцём; 7 А справядлівага Лота, стамаванага паступкам самадыйных бязуляў, выбавіў, — 8 Бо гэты справядлівы, жывучы памеж іх, дзень у дзень мучыўся ў справядлівай душы, бачачы й чуючы ўчынкі бяспраўныя, —

9 Дык ведае Спардар, як выбаўляць набожных ад спакусаў і дзяржаць несправядлівых да дня суду, дзеля пакараньня, 10 І асабліва тых, што ходзяць за цэлам у нячыстай жадзе і грэбуюць уладаю, гарэзныя, самадыйныя і не баяцца блявузгаць на славытых, 11 Калі ангілы, вялікішыя моцай а магутнасьцяй, ня выносяць на іх перад Спардаром блявузгальнага. 12 Гэтыя ж, як неразумная жывёла прыроды, зроджаная на лаўбу а расклад, блявузгаючы на тое, чаго не разумеюць, у папсаванасьці сваёй запраў-

ды папсуюцца; 13 Яны адзяржаць адплату несправядлівасці.

Яны кажнадзённае бязульства маюць за прыемнасць, самы пляма а ганьба, маюць любату ў сваіх ашуках, гасцючы з вамі. 14 Вочы ў іх поўныя чужалоства і не астаюцца ад грэху, надзячы неўмацаваныя душы, маючы сэрца навывыранае да гальлівасці, сынове праклёну. 15 Пакінуўшы простую дарогу, яны заблудзілі, ідучы дарогаю Балаама Восоронка, што ўлюбіў заплату несправядлівасці, 16 Але меў ган за сваю нягоднасць: немая асьліца, прамовіўшы людзкім голасам, спыніла дурноту прарокі.

17 Гэта — бязводныя жаролы, булакі, гнаныя бураю, каторым цемрадзь цямоты прыгатавана на векі. 18 Бо, гўкаючы вялікія, гарынныя словы марнасьці, яны надзяць цялеснай жадою, бязульствам ледзь уцеклых ад ходзячых у ваблудзе; 19 Абяцаюць ім свабоду, прымеж тога яны самы нявольнікі папсаванасці; бо хто кім пераможаны, тый таму й нявольнік.

20 Бо, калі, уцекшы ад брыды сьвету супоўным знацьцём Спадара а Спаса Ісуса Хрыста, ізноў блытаюцца ў ёй і перамагаюцца ёю, дык апошняе становіцца горшае за першае. 21 Валей бы ім не пазнаць дарогі справядлівасці, чымся, супоўна пазнаўшы, адварнуцца ад паданага ім сьвятога расказаньня. 22 Але ім прыгадзілася падле праўдзівае прыказі: сабака зварачаецца да варацакаў сваіх, і памытая свіння качаецца ў балоце.

3 Гэта ўжо другі ліст, умілаваныя, пішу вам; і ў іх дамяненням узрушаю шчырую думку вашу, 2 Каб вы памятавалі словы, уперад сказаныя сьвятымі прарокамі, і расказаньне Спадара а Спаса апосталамі вашымі.

3 Наўперад ведайце, што ў ва-

пошніх днёх прыйдуць насміханьнікі, падле собскіх жадаў сваіх ходзячыя 4 А кажучыя: „Ідзе абятніца прыходу Ягонага? бо адгэнуль, як пачалі паміраць айцове, ад пачатку стварэньня, усе застаецца так-сама”.

5 Бо гэта скавана ад іх із собскае волі іхнае, што нябёсы здаўна, а зямля, трываючы словам Божым, звады і ў вадзе, 6 Катораю тагачасны сьвет, затоплены вадю, загінуў. 7 А цяперашнія нябёсы й зямля словам Ягоным захаваны, дзяржаны агню на дзень суду і загубы бязбожных.

8 Але няхай ня будзе скавана ад вас, умілаваныя, тое адно, што ў Спадара адзін дзень, як тысяча год, і тысяча год, як адзін дзень. 9 Не адвалакае Спдар з абятніцы, як некаторыя маюць за адвалоку, але доўга церпе нам, ня хоча, каб хто-колечы загінуў, але каб усі прышлі да каяты.

10 Але дзень Спадараў прыйдзе, як злодзей ночы, тады з грукатам неба мінець, і навалы, разгарэўшыся, растопяцца, і зямля і ўчынікі на ёй згараць.

11 Калі такім парадкам ўсе гэта растопіцца, дык якімі маеце быць вы ў сьвятым паступку й набожнасьці, 12 Каторыя чакаеце й барзьдзіце да прыходу дня Божага, з каторага прычыны нябёсы, будучы запалены, растопяцца, і навалы, угарэўшыся, растаюць? 13 Але мы, падле абятніцы Ягонае, чакаем новых нябёсаў і новае зямлі, у каторых прабывае справядлівасьць.

14 Дык умілаваныя, чакаючы гэтага, улягайце, каб бяз плямы й заганы знойдзены былі Ім у супакою; 15 І цярплівосць Спадара нашага майце за спасеньне, як і ўмілаваны брат наш Паўла, падле данае яму мудрасці, напісаў вам, 16 Як і ў вусіх лістох, кажучы праз тое ж, у каторых некаторыя рэчы

цяжка разумець, каторыя ненавучаныя й неўмацаваныя перакручваюць, як і засталыя Пісьмы, на собскую згубу сваю.

17 Дык, любовыя, ведаючы гэта наперад, сьцеражыцеся, каб, будучы

зьведзены абмылаю нягодных, вы не адпалі ад свайго ўмацаваньня, 18 Але расьціце ў ласцы і ў знацьцю Спадара нашага а Спаса Ісуса Хрыста. Яму слава цяпер і ў дзень вечнасьці. Амін.

ПЕРШЫ СУБОРНЫ ЛІСТ СЬВЯТОГА ЯНА АПОСТАЛА БАГАСЛОВА

1 Праз тое, што было ад пачатку, тое, што мы чулі, што бачылі ачыма сваімі, да чаго прыглядаліся і да чаго датыкаліся рукамі сваімі, — праз Слова жыцьця, — 2 Бо жыцьцё зьявілася, і мы бачылі, і сьветчым, і абяшчаем вам гэта жыцьцё вечнае, каторае было ў Вайца і зьявілася нам, — 3 Праз тое, што мы бачылі й чулі, абяшчаем вам, каб і вы мелі ўзаем'е з намі; а наша ўзаем'е — з Айцом а Сынам Ягоным, Ісусам Хрыстом. 4 І гэта пішам вам, каб радасьць вашая была супоўная.

5 І гэтую ведамку, што мы чулі ад Яго, і агалашаем вам, што Бог ё сьвятліня, і цямноты ў Ім ані няма.

6 Калі мы скажам, што маем узаем'е зь Ім, а ходзім у цемні, дык мы манім і ня чынім праўды.

7 Але калі ходзім у сьвятліні, як Ён у сьвятліні, дык маем узаем'е адзін із адным, і кроў Ісуса Хрыста, Сына Ягонага, ачышчае нас ад усялякага грэху.

8 Калі кажам, што ня маем грэху, — ашукуем самых сябе, і праўды няма ў нас. 9 Калі вызнаваем грахі свае, дык Ён, верны а справядлівы, каб дараваць нам грахі і ачысьціць нас ад усялякае несправядлівасьці. 10 Калі кажам, што мы не ізграшылі, чынім Яго манюкаю, і Слова Ягонага няма ў нас.

2 Дзеці мае! гэта пішу вам, каб вы не грашылі; а калі б хто ізграшыў, дык мы маем Прычынцу перад Айцом, Ісуса Хрыста, Спра-

вядлівага. 2 І Ён залашчаньне за грахі нашы, і ня толькі за нашы, але й за ўсяго сьвету.

3 А што мы пазналі Яго, даведземся з тога, што дзяржым расказаньні Ягоньня. 4 Хто кажа: „Я пазнаў Яго“, але расказаньняў Ягоньня не дзяржыць, тый манюка, і няма ў ім праўды; 5 А хто дзяржыць Слова Ягонае, у тым запраўды любосьць Божая дасканальная: з гэтага даведземся, што мы ў Ім. 6 Хто кажа, што перабывае ў Ім, мае так хадзіць, як Ён хадзіў.

7 Умілаваньня! пішу вам ня новае расказаньне, але расказаньне старое, каторае вы мелі ад пачатку. Расказаньне старое ё слова, каторае вы чулі ад пачатку. 8 Яшчэ новае расказаньне пішу вам, праўдзівае ў Ім і ў вас; бо цямнота мінае, а праўдзівае сьвятло ўжо сьвеце. 9 Хто кажа, што ён у сьвятліні, а ненавідзе брата свайго, тый у цямноце дагэтуль. 10 Хто любе брата свайго, тый перабывае ў сьвятліні, і няма ў ім спадману; 11 А хто ненавідзе брата свайго, тый у цямноце, і ў цямноце ходзе, і ня ведае, куды йдзець, бо цямнота сусьляпіла яму вочы.

12 Пішу вам, дзеці, бо дараваны вам грахі дзеля імені Ягонага.

13 Пішу вам, айцове, бо вы пазналі Таго, Каторы ёсьць ад пачатку. Пішу вам, маладзёны, бо вы перамаглі злога. Пішу вам, хлопцы, бо вы пазналі Айца.

14 Я напісаў вам, айцове, бо вы

пазналі Таго, Каторы ёсьць ад пачатку.

Я напісаў вам, маладзёны, бо вы дужыя, і Слова Божае перабывае ў вас, і вы перамаглі злога.

15 Ня мілуйце сьвету ані таго, што ў сьвеце: хто мілуй сьвет, у тым няма любові Айцоўскае; 16 Бо ўсе, што ў сьвеце: жада́ цела а жада́ аччу а пыха жыцьцява́я, тое ня ё ад Айца, але ад сьвету гэтага. 17 І сьвет мінае, і жада́ ягона́я, а тый, што чыне волю Божую, трывае на ве́кі.

18 Дзеці! апошняя гадзі́на. І як вы чулі, што прыйдзе антыхры́ст, і цяпер зьявілася шмат антыхры́стаў, адгэтуль мы пазнаём, што апошняя гадзі́на. 19 Яны вышлі ад нас, але ня былі з нас; бо калі б яны былі з нас, то напэўна заста́ліся б з намі; але каб было выяўленья, што ня ўсі з нас.

20 Вы, адылі, маеце памазаньне ад Сьвято́га і ведаеце ўсе. 21 Я напісаў вам не затым, каб вы ня зналі праўды, але што яе знаеце, і што ўсялякая мана́ ня з праўды.

22 Хто маньш, калі ня тый, хто перачыць, што Ісус ё Хры́стос? Гэта — антыхры́ст, што выпіраецца Айца а Сына. 23 Кажны, хто адракаецца Сына, ня мае Айца; а хто вызнавае Сына, мае й Айца.

24 Дык, што вы чулі ад пачатку, тое няхай застаецца ў вас; калі застанецца ў вас тое, што вы чулі ад пачатку, дык і вы застані́цеся ў Сыну а ў Вайцу. 25 А тая абятні́ца, каторую абяцаў вам, ё жыцьцё вечнае.

26 Гэта я напісаў вам узгляда́м тых, што вас зводзяць. 27 А памазаньне, каторае вы адзяржалі ад Яго, трывае ў вас, і вы не патрабуеце, каб хто-ко́лечы вучыў вас; але як тое самае памазаньне вуча вас усяго, і яно праўдзі́вае й не-

манлі́вае, дык, чаго яно навучыла вас, у тым трывайце.

28 Дык, дзеткі, трывайце ў Ім, каб, як Ён зьяві́цца, мы мелі адвагу і не засаромі́ліся перад Ім у часе прыходу Ягона́га. 29 А калі вы ведаеце, што Ён справядлівы, веда́йце, што кажны, хто чыне справядліва́сьць, народжаны зь Яго.

3 Глядзі́це, што за міласьць даў нам Айцец, каб нам зва́дца дзецьмі Божы́мі, і мы і́мі ё. Сьвет затым ня знае нас, што не пазнаў Яго.

2 Уміла́ваныя! мы цяпер дзеткі Божы́я; але яшчэ ня зьяўле́на, што́ будзем. Ведаем то́лькі, што, як зьяві́цца, будзем падобны́я да Яго, бо абачым Яго, як Ён ё. 3 І кажны, што мае гэтую надзею на Яго, ачы́шчае сябе, як Ё чысты.

4 Кажны, хто чыне грэх, чыне й бяспраўе; і грэх ё бяспраўе. 5 І вы ведаеце, што Ён зьявіўся, каб узяць грахі нашы, а ў Ім няма грэху. 6 Кажны, хто трывае ў Ім, ня грэ́ша; кажны, хто грэ́ша, ня ба́чыў Яго ані пазнаў Яго.

7 Дзеткі! няхай ня зводзе вас ніхто. Хто чыне справядліва́сьць, тый справядлівы, як і Ён справядлівы; 8 Хто чыне грэх, тый ад дзявала́, бо ад пачатку дзявал грэ́ша. Дзе́ля таго зьявіўся Сын Божы, каб памярцьвіць учы́нкі дзявала́вы.

9 Кажны, хто нарадзіўся з Бога, ня чыне грэху, бо се́мя Ягона́е трывае ў і́м; і ё́н ня можа гра́пшыць, бо народжаны з Бога. 10 Гэтым паказаны дзеці́ Божы́я й дзеці́ дзявала́вы: кажны, хто ня чыне справядліва́сьці, ня ё з Бога, і хто ня любе брата свайго. 11 Бо гэ́тка́я веда́мка, што вы чулі ад пачатку, каб мы мілава́лі адно аднаго, 12 Ня як Каі́н, што быў із злога і забіў брата свайго. І ча́му забіў яго? Бо ўчы́нкі яго́ныя былі нягодны́я, а брата яго́нага справядлівы́я.

13 Ня дзі́вуйцеся, браты, калі

сьвет ненавідзе вас. 14 Мы ведаем, што мы перайшлі ізь сьмерці да жыцьця, бо мілуем братоў; хто ня мілуе брата, трывае ў сьмерці. 15 Кажны, хто ненавідзе брата свайго, ёсьць убіўца; а вы ведаеце, што ніякі ўбіўца ня мае жыцьця, ў ім трываючага. 16 Міласьць пазналі мы з тога, што Ён аддаў за нас жыцьцё Свае: і мы маем за братоў аддаваць жыцьцё свае. 17 Бо хто бы меў меньне гэтага сьвету, і бачыў брата свайго ў нудзе, і зачыніў сэрца свае перад ім, — як трывае міласьць Божая ў ім?

18 Дзеткі! мілуйма ня словам ані языком, але ўчынкамі а праўдаю. 19 З гэтага пазнаём, што мы з праўды, і супакоім сэрцы свае перад Ім; 20 Бо калі сэрца наша судзе нас, пагатоў Бог, вялікшы за сэрца нашае і зналы ўсяго.

21 Умілаваныя! калі сэрца наша ня судзе нас, мы маем адвагу да Бога, 22 І, чаго толькі папросім у Яго, адзяржым, бо дзяржым расказаньні Ягонае і чынім любое перад Ім. 23 А гэта расказаньне Ягонае, каб мы верылі ў імя Сына Ягонага, Ісуса Хрыста, і мілавалі адзін аднаго, як Ён выдаў нам расказаньне. 24 І хто дзяржыць расказаньні Ягонае, тый трывае ў Ім, і Ён у тым. І з тога пазнаём, што Ён перабывае ў нас, з Духа, каторага Ён даў нам.

4 Умілаваныя! ня кажнаму духу верце, але спробуйце духоў, ці ад Бога яны, бо пмат хвальшывых прарокаў зьявілася на сьвеце. 2 Духа Божага пазнавайце гэтак: кажны дух, каторы вызнавае Ісуса Хрыста, прышлага ў целе, ёсьць ад Бога; 3 А кажны дух, што не вызнавае Ісуса Хрыста, прышлага ў целе, ня ёсьць ад Бога, але гэта дух антыхрыстаў, праз каторага вы чулі, што ён прыходзе, і цяпер ёсьць ужо на сьвеце.

4 Дзеткі, вы з Бога, і перамаглі іх; бо вялікшы Тый, хто ў вас, за тога, хто на сьвеце. 5 Яны ізь сьвету, затым і гўкаюць празь сьвет, і сьвет слухае іх. 6 Мы ад Бога: хто знае Бога, слухае нас; хто ня знае Бога, ня слухае нас. 3 гэтага пазнаём духа праўды й духа аблуду.

7 Умілаваныя! Мілуйма адзін аднаго, бо міласьць ад Бога, і кажны, хто мілуе, з Бога нарадзіўся й знае Бога; 8 Хто ня мілуе, тый не пазнаў Бога, бо Бог ё міласьць. 9 У тым міласьць Божая да нас аб'явілася, што Бог паслаў на сьвет адзінароджанага Сына Свайго, каб мы жылі перазь Яго. 10 У тым міласьць, ня што мы ўмілавалі Бога, але што Ён умілаваў нас і паслаў Сына Свайго на залашчаньне за грахі нашы.

11 Умілаваныя! калі Бог так умілаваў нас, мы таксама маем мілаваць адзін аднаго. 12 Бога ніхто ніколі ня бачыў. Калі мы мілуем адзін аднаго, дык Бог перабывае ў нас, і міласьць Ягонае дасканаліцца ў нас. 13 З тога пазнаем, што мы перабываем у Ім, а Ён у нас, што Ён даў нам із Духа Свайго. 14 І мы бачылі й сьветчылі, што Айцец паслаў Сына, Спаса сьвету.

15 Хто вызнавае, што Ісус ё Сын Божы, у тым перабывае Бог, і ён у Богу. 16 І мы пазналі і ўверылі ў міласьць, каторую Бог мае да нас. Бог ё міласьць, і тый, хто трывае ў міласьці, трывае ў Богу, і Бог у ім.

17 У тым удасканальнілася міласьць у нас, каб мы мелі адвагу ў дзень суду, бо які Ён, такія мы на гэтым сьвеце. 18 Няма страху ў міласьці, але міласьць дасканальная праганяе страх, бо ў страху ё мука. Хто баіцца, тый не дасканальны ў міласьці. 19 Мы мілуем Яго, бо Ён уперад умілаваў нас.

20 Калі хто кажа: „Я мілую Бога”, а брата свайго ненавідзе, тый маньш; бо калі ня любе брата свайго, каторага бача, як можа любіць Бога, Каторага ня бача? 21 І мы маем ад Яго гэтае расказаньне, каб тый, хто мілуе Бога, мілаваў і брата свайго.

5 Кажны, хто вера, што Ісус ё Хрыстос, з Бога нарадзіўся, і кажны, хто мілуе Таго, Каторы нарадзіў, мілуе й народжаната зь Яго. 2 З таго пазнаём, што мы мілуем дзеці Божыя, калі мілуем Бога й дзяржым расказаньні Ягоньня. 3 Бо гэта ё міласць Бога, каб мы дзяржалі расказаньні Ягоньня; і расказаньні Ягоньня не цяжкія. 4 Бо ўсе, што нарадзілася з Бога, перамагае сьвет; і гэта ё перамога, што перамагла сьвет, вера наша. 5 Хто перамагае сьвет, калі ня тый, хто вера, што Ісус ё Сын Божы?

6 Гэты ё Ісус Хрыстос, прышлы вадою й крывёю, не вадою адно, але вадою й крывёю; і Дух сьветча празь Яго, бо Дух ё праўда. 7 Бо тры сьветчаць на небе: Айцец, Слова а Дух сьвяты; і гэтыя тры адно. 8 І тры, што сьветчаць на зямлі: дух і вада і кроў; і гэтыя тры згодныя ў вадным.

9 Калі мы прыймаем сьветчаньне людзкае, сьветчаньне Божае — большае, бо гэта ё сьветчаньне Божае, каторым пасьветчыў праз Сына Свайго. 10 Хто вера ў Сына Божага, мае сьветчаньне ў сабе самым; хто

ня вера Богу, мае Яго за маньша, бо не паверыў сьветчаньню, каторым Бог пасьветчыў праз Сына Свайго. 11 І гэта ё сьветчаньне, што Бог даў нам жыцьцё вечнае, а гэта жыцьцё ё ў Сыну Ягоньнім. 12 Хто мае Сына, мае жыцьцё; хто ня мае Сына, ня мае жыцьця.

13 Гэта напісаў я вам, каб вы ведалі, што вы, каторыя верыце ў імя Сына Божага, маеце жыцьцё вечнае. 14 І вось, адвага, каторую мы маем да Яго, што калі просім у Яго чаго-колечы падле волі Ягонае, Ён слухае нас; 15 А калі мы ведаем, што Ён слухае нас, чаго-колечы толькі просім, — ведаем, што адзяржым пропанае ў Яго.

16 Калі хто бача брата свайго, што грэша грэхам не да сьмерці, няхай просе, і Ён дасьць яму жыцьцё, таму, што ня грэша да сьмерці. Ё грэх да сьмерці: не праз тый кажу, каб ён маліўся. 17 Кажная несправядлівасьць ё грэх, ды ё грэх не да сьмерці.

18 Мы ведаем, што кажны, народжаны з Бога, ня грэша; але народжаны з Бога заховуе сябе, і злы не датыкаецца да яго. 19 Мы ведаем, што мы з Бога, і што ўвесь сьвет ляжыць у нягоднасьці. 20 І ведаем, што Сын Божы прышоў і даў нам розум, каб мы зналі Таго, Хто ё праўда, і мы ў Тым, Каторы праўда, у Сыну Ягоньнім Ісусу Хрысту: Гэты ё праўдзівы Бог і жыцьцё вечнае.

21 Дзеткі! сьцеражыцеся балванаў.

ДРУГІ ЛІСТ СЬВЯТОГА ЯАНА АПОСТАЛА БАГАСЛОВА

1 Старшы — абранай спадарыні будзе з вамі ласка, міласэрдзе, супакрай ад Бога Айца а ад Спадара Ісуса Хрыста, Сына Айцовага, у праўдзе й міласьці.

2 Дзеля праўды, што трывае ў нас і будзе з намі на век: 3 Хай

4 Я вельма ўсьцешыўся, што знайшоў зь дзетак тваіх ходзячых у

праўдзе, як мы адзяржалі расказаньне ад Айца. 5 І цяпер прашу цябе, спадарыня, не як новае расказаньне пішучы тэ, але тое, што маем ад пачатку, каб мы мілавалі адно аднаго. 6 А гэта міласць, каб мы хадзілі падле расказаньняў Ягоньх. Гэта — тое расказаньне, каторае вы чулі ад пачатку, каб хадзілі ў ім.

7 Бо шмат спадманцоў выплі ў сьвет, яны не вызнаваюць Ісуса Хрыста, прыйшлага ў цэле. Такі — спадманец а антыхрыст. 8 Глядзіце сябе, каб вы ня страцілі таго, над чым працавалі, але адзяржалі супоўную адплату.

9 Кажны, хто выступае і ня трывае ў навуццы Хрыстовай, ня мае Бога; хто трывае ў гэтай навуццы, мае Айца й Сына.

10 Калі хто прыходзе да вас і ня прыносе гэтае навукі, ня прыймайце яго да дому і ня вецеце яго; 11 Бо хто веде яго, тый мае ўчасьце ў нягодных учынках ягоных.

12 Шмат чаго маю вам пісаць, але не хачу на паперы чэрняю, а спадзяюся прыйсьці да вас і гўкаць вуснамі да вуснаў, каб радасьць наша была супоўная.

13 Здароваюць цябе дзеткі твае абранае сястры.

Трэці ЛІСТ СЬВЯТОГА ЯНА АПОСТАЛА БАГАСЛОВА

1 Старшы — любоваму Гаю, каторага я люблю запраўды. 2 Умілаваны! зычу, каб у вусім ты добра меўся і здаровы быў, таксама як душа твая добра маецца. 3 Бо я вельма ўсьцешыўся, як прыйшлі браты й пасьветчылі праўду тваю, як ты жывеш у праўдзе. 4 Імне няма большае радасьці, як чуць, што дзеці мае жывуць у праўдзе.

5 Умілаваны! верна робіш тым, што чыніш братом і падарожным, 6 Каторыя сьветчаць перад царквою празь міласць тваю. Ты добра зробіш, калі адпусьціш іх, як годна ў Богу, 7 Бо дзеля Імені Ягонага яны пайшлі, ня ўзяўшы нічога ад паган. 8 Дык мы маем гасьцінна прыймаць таковых, каб быць супрацаўнямі праўды.

9 Я пісаў штось царкве, але Дыётрэф, каторы любе быць першым у іх, ня прыймае нас. 10 Затым,

калі я прыйду, я прыпомню ўчынкi ягоныя, каторыя ён чыне, гўкаючы на нас благія словы, і, ня маючы гэтага досьць, і сам ня прыймае братоў, і тых, што хацелі б, узьдзержуе й выганяе з царквы.

11 Умілаваны! не пераймай бласгога, але добрае. Хто робе дабро, тый з Бога; хто робе ліха, тый ня бачыў Бога.

12 Празь Зьмітру пасьветчана ўсімі і самою праўдаю; сьветчым таксама й мы, і вы ведаеце, што сьветчаньне наша праўдзіва.

13 Шмат я меў пісаць, але не хачу пісаць да цябе чэрняю й пяром, 14 А спадзяюся ўборзьдзе бачыць цябе, і будзем мужаваць вуснамі да вуснаў.

15 Супакой табе; паздаровай прыяцеляў, паздаровай прыяцеляў най-мя.

СУБОРНЫ ЛІСТ СЪВЯТОГА ЮДЫ АПОСТАЛА

1 Юда, нявольнік Ісуса Хрыста, а брат Якаваў, пагуканым, умілаваным у Богу Айцу і захаваным Ісусу Хрысту: **2** Ласка вам а супакой а міласьць няхай памножацца.

3 Умілаванія! улегліва стараючыся напісаць вам праз наша супольнае спасенне, я быў абавязаны напісаць вам закаханьне рупатліва хоцца за веру, аднойчы паданую сьвятым. **4** Бо прыцікаліся некаторыя людзі, здаўна накіраваныя на гэта засуджэньне, бязбожныя, каторыя абарачаюць ласку Бога нашага ў распусту і адхінаюць адзінага Валадара а Спадара нашага Ісуса Хрыста.

5 Вось жа я маюся дамаўляць вам, зналым гэта, што Спардар, выбавіўшы люд зь зямлі Ягіпецкае, потым загубіў тых, каторыя ня верылі, **6** І ангілаў, каторыя не захавалі свайго спачатнага стану, але пакінулі сялібу сваю, дзяржыць у вечных путах, пад цемрадзяю, на суд вылікага дня. **7** Як Содом а Гомора а акалічныя месты, што падобна да іх прагавіта бязулілі і хадзілі за іншым целам, падпаўшы пад суд агню вечнага, пастаноўлены як прыклад, — **8** Таксама падобна й тыя люткі брудзяныя цела, і грэбуюць уладаю, і блявузгаюць на славу тых.

9 Міхайла архангел, як, хоцячыся зь дзявалам, сьперачаўся за цела Масеява, ня важыўся вымавіць лайлівага рассудку на яго, але сказаў: „Спардар згане цябе”. **10** А гэтыя ляяць тое, чаго ня знаюць; а што з прыроды знаюць, як неразумная жывёла, тым псуецца.

11 Бяда ім! бо пайшлі дарогаю Каінавай, і ўдаюцца ў вабмылу Валаамаву за заплату, і гівуць у праціўленьню Коравым.

12 Гэткія бываюць скаламі падводнымі на вашых гасьцінах міласці: гасьцючы з вамі, бяз страху пасуць сябе; булакі бязводныя, ношаныя вятрам, восенскія дзервы, бясплодныя, двойчы памерлыя, выкараненыя; **13** Шалёныя хвалі морскія, што шумуюць сорамамі сваімі, зоры блудныя, каторым захавана цемрадзь цямоты на вечнасьць.

14 Празь іх праракаў Энох, сёмы ад Адама, кажучы: „Вось, ідзець Спардар зь мірыядамі сьвятых Сваіх, **15** Учыніць суд над усімі і вінаваць усіх бязбожных зь іх за ўсі ўчынікі бязбожнасьці, каторыя яны ўчынілі бязбожна, і за ўсі каляныя словы, што мовілі на Яго бязбожныя грэшнікі”.

16 Гэта мурмалі, нараканьнікі, падле сваіх жадлівасьцяў ходзячыя, вусны іхныя вымаўляюць велічурныя словы, падлыгуючы асобам дзеля карысьці.

17 Але вы, умілаваныя, памятуйце словы, сказаныя наперад апосталамі Спадара нашага Ісуса Хрыста, **18** Каторыя казалі вам, што ў вапошнім часе будуць насмеханьнікі, падле сваіх собскіх жадлівасьцяў ходзячыя ў бязбожнасьці. **19** Гэта тыя, што аддзяляюць сябе, душэўныя, духа ня маючыя.

20 Але вы, умілаваныя, будуючы сябе на найсьвятшай веры сваёй, у Духу Сьвятым молячыся, **21** Заховайце сябе ў міласці Божай, спадзяючыся міласэрдыя ад Спадара нашага Ісуса Хрыста да вечнага жыцьця. **22** І адным, што сумляюцца, спагадайце; **23** А другіх спасайце страхам, выкапліваючы з агню, ненавідзячы нават адзецьце, сплямленае целам.

24 А Таму, Каторы можа захаваць вас без спатыкненьня і паста-

навіць перад славаю Сваёй беззаканымі з радасцяй, 25 Адзінаму, мудраму Богу, Спасу нашаму перазь

Ісуса Хрыста Спадара нашага, слава, вялічча, сіла а ўлада перш усяго веку і цяпер і на ўсі вякі. Амін.

КНІГА АБ'ЯЎЛЕННЯ СЬВЯТОГА ЯНА БАГАСЛОВА

1 Аб'яўленьне Ісуса Хрыста, каторае даў Яму Бог, каб паказаць слугам Сваім, што мае стацца неўзабаве. Ён жа наказаў, паслаўшы Ангілам Сваім нявольніку Свайму Яану, 2 Каторы сьветчыў слова Божае й сьветчаньне Ісуса Хрыста, — усе, што ён бачыў.

3 Дабраславёны тый, што чытае, і тыя, што слухаюць словы прароцтва гэтага й дзяржаць напісанае ў ім; бо час блізка.

4 Яан сямём цэрквам, што ўв Азі: ласка вам а супакой ад Тога, Каторы ё, і быў, і прыйдзе, і ад сямёх духоў, што перад пасадам Ягоным, 5 І ад Ісуса Хрыста, вернага сьветкі, першака зь мертвых і валадара каралёў земных. Яму, Каторы ўмілаваў нас і вывальніў нас ад грахоў нашых крывёю Сваёй, 6 І ўчыніў нас гаспадарамі і сьвятарамі Богу а Айцу Свайму, слава а сіла на векі вякоў! Амін.

7 Вось ідзець із булакамі, і кажнае вока абача Яго, і тыя, што прабалі Яго; і зазохаюць перад Ім усі плямёны зямлі. Амін.

8 „Я ё Альфа й Омэга”, кажа Спдар Бог, Каторы ё, і быў, і прыйдзе, Усемагучы.

9 Я Яан, брат ваш і сябра ў ватузе і ў гаспадарстве і ў цярылівосьці Ісуса, быў на абтоку, званым Патмос, дзеля Слова Божага і дзеля сьветчанья Ісуса. 10 Я быў у дужу ў Спадароў дзень і пачуў адзаду сябе вялікі голас, бы трубны, 11 Кажучы: „Запішы, што ты бачыш, у сувой і пашлі сямём цэрквам: да Ефэсу а да Сьмірны а Пэргаму а Тыятыры

а да Сардаў а Філядэльфы а да Ляодыкі”.

12 І я абярнуўся, каб бачыць голас, што казаў імне; і, абярнуўшыся, абачыў сем залатых сьветачаў 13 І, пасярод сьветачаў, падобнага да Сына людзкога, адзетага ў вадзецьце да ног, і па грудзёх ён быў перазаўшыся залатым поясам. 14 Галава Ягоная й валасы белыя, як белая воўна, як сьнег; вочы Ягоныя, як поламя агню; 15 І ногі Ягоныя падобныя да пазорыстае медзі, бы ў печы распаленае; і голас Ягоны, як гук шмат водаў. 16 І меў у правіцы Сваёй сем зор; і з вуснаў Ягоных выходзіў абаротны войстры меч; і від Ягоны, як сонца, калі зьзяе ў сіле сваёй.

17 І як я абачыў Яго, дык паў у ногі Яму, як мертвы. І Ён паклаў на мяне правіцу Сваю, кажучы: „Не палохайся; Я першы й апошні, 18 І жывы; і быў мертвы, вось, жывы на векі вякоў; і маю ключы сьмерці й пеклы.

19 „Дык напішы, што ты бачыў, і што ё, і што будзе просьле гэтага. 20 Тайна сямёх зораў, што ты бачыў у правіцы Маёй, і сямёх залатых сьветачаў: сем зораў — гэта англы сямёх цэркваў; а сем сьветачаў, каторыя ты бачыў — сем цэркваў.

2 „Ангілу царквы Ефэскае напішы: „Гэта кажа Тый, што дзяржыць сем зораў у правіцы Сваёй, Каторы ходзе сярод сямёх залатых сьветачаў:

2 „Знаю ўчынкі твае, і працу тваю, і трывалосьць тваю, і тое, што ты

ня можаш цяпець благіх, і ты спрабаваў тых, што завуць сябе апосталамі, але ня ё, і знайшоў, што яны манюкі, 3 І маеш трывалкосьць, і церпіш дзеля імені Майго, і не стамаваўся. 4 Але маю супроці цябе тое, што ты пакінуў першую міласць сваю. 5 Дык успомні, скуль ты спаў, і пакайся, і чыні першыя ўчынкі; а калі не, уборзьдзе прыйду да цябе і скрану сьветац ізь месца яго, хіба пакаешся. 6 Тое, адылі, ты маеш, што ненавідзіш учынкі Міколцаў, каторых і Я ненавіджу. 7 Хто мае вуха, хай чуе, што Дух кажа цэрквам: перамагаючаму дам есьці зь дзерва жыцьця, каторае ў раю Божым'.

8 „І англіу царквы Сьмірскае напішы: „Гэта кажа Першы й Апошні, Каторы быў мертвы і ажыў:

9 „Знаю атугу тваю а галіту (але ты багаты) а лаянку тых, каторыя кажуць празь сябе, што яны Жыды, а ня ё, але бажніца шайтанская. 10 Не лякайся нічога з тога, што маеш цяпець. Вось, дзявал укіне з вас у вязьніцу, каб выпрабаваць вас, і будзеце мець атугу дзён дзесяць. Будзь верны аж да сьмерці, і дам табе карону жыцьця. 11 Хто мае вуха, хай чуе, што Дух кажа цэрквам: хто перамагае, ніякім парадкам ня будзе пашкодваны другой сьмерцый'.

12 „І англіу царквы Пергамскае напішы: „Гэта кажа Тый, што мае абаротны войстры меч:

13 „Ведаю, ідзе ты жывеш, ідзе пасад шайтана, і дзяржыш імя Мае, і ня выракся веры Мае нават у дні Анціпавы, вернага сьветкі Майго, каторы быў забіты ў вас, ідзе шайтан жыхара. 14 Але маю крыху супроці цябе, што ты маеш тых, што дзяржацца навукі Валаамовае, каторы вучыў Валака пастанавіць пасадку перад сыгнамі Ізраелявымі — есьці абраканае балваном і бязу-

ліць. 15 Дык маеш і ты тых, што дзяржацца таксама навукі Міколцаў, што Я ненавіджу. 16 Дык пакайся, а калі не, уборзьдзе прыйду да цябе і буду хоцацца зь імі мячом вуснаў Сваіх. 17 Хто мае вуха, няхай чуе, што Дух кажа цэрквам: перамагаючаму дам схаваную манну, і дам яму белы камень, а на каменю напісанае новае імя, каторага ніхто ня ведае, адно тый, што аддэруе'.

18 „І англіу царквы Тыятырскае напішы: „Гэта кажа Сын Божы, у Каторага вочы, як поламя агняное, а ногі падобныя да пазорыстае мэдзі: 19 Знаю ўчынкі твае а міласць а веру а службу а вытрываласьць тваю, і апошнія ўчынкі твае большыя за першыя. 20 Але маю супроці цябе, што ты дазваляеш жонцы Забэлі, каторая завець сябе прарокаю, вуча й зводзе слугаў Маіх да бязульства й яды абраканага балваном. 21 І Я даў ёй час, каб яна пакаялася зь бязульства свайго, а яна не пакаялася. 22 Вось, Я кіну яе на пасьцелю, а тых, што чужаложаць ізь ёю, у вялікую атугу, хіба што пакаяцца з учынкаў сваіх. 23 І дзеці ейныя заб'ю сьмерцый, і даведаюцца ўсі цэрквы, што Я дасьляджу нрыкі й сэрцы; і дам вам кажнаму подле ўчынкаў вашых. 24 Але вам, засталым у Тыятыры, каторыя ня маюць гэтае навукі, каторыя не пазналі глыбіняў шайтанскіх, як кажуць, кажу, што не накіну на вас якога-колечы іншага цяжару; 25 Што, адылі маеце, дзяржыце, пакуль прыйду. 26 А хто перамагае й дзяржыць учынкі Мае аж да канца, таму дам уладу над народамі, 27 І ён будзе пасьціць іх прутом зялезным, як і Я аддэруаў ад Айца Сваіго; як судзьдзе ганчарскае яны паб'юцца. 28 І дам яму зорку ранічную. 29 Хто мае вуха, няхай чуе, што Дух кажа цэрквам'.

3 „Ангілу царквы Сардзкае напішы: „Гэта кажа Тый, што мае сямёх духоў Божых і сем зораў: Ведаю ўчынкі твае; ты маеш імя, быццам жывы, але ты мертвы. 2 Будзь чукавы й мацні засталае, каторае ля сьмерці; бо Я не знаходжу, каб ўчынкі твае былі супоўныя перад Богам Маім. 3 Дык успомні, што ты прыняў і чуў, захочуй і пакайся. А калі ня будзеш чукавы, дык Я прыйду на цябе, як злодзей, і ты няк не даведаешся, каторае гадзіны прыйду на цябе. 4 Маеш ты, адылі, колькі ймёнаў у Сардах, што не забрудзянілі адзецьцяў сваіх, і будуць хадзіць з Імною ў белым, бо яны годныя. 5 Хто парамагае, тый адзенецца ў белыя адзецьці; і Я ня ізмажу імені ягонага із сувою жыцьця, і вызнаю імя ягонае перад Айцом Сваім і перад ангіламі Ягонымі. 6 Хто мае вуха, няхай чуе, што Дух кажа царквам’.

7 „І ангілу царквы Філядэльфскае напішы: „Гэта кажа Сьвяты, Праўдзівы, Каторы мае ключ Давідаў, Каторы адчыняе, і ніхто не зачыняе; і зачыняе, і ніхто не адчыняе: 8 Ведаю ўчынкі твае; вось, перад табою дзьверы, адчыненыя Імною, каторых ніхто ня можа зачыніць; ты мала маеш сілы, і захаваў Слова Мае, і не адрокся імені Майго. 9 Вось, Я ўчыню тым із бажніцы шайтанскае, каторыя кажуць, што яны Жыды, а ня ё, але маюць, — вось, Я ўчыню, што яны прыйдуць і паклоняцца ў ногі табе, і пазнаюць, што Я ўмілаваў цябе. 10 Як ты захаваў слова трывалкосьці Мае, Я таксама захаваю цябе ад гадзіны спробы, каторая вось, вось, мае прысьці на ўвесь сьвет, выпрабаваць жывучых на зямлі. 11 Я прыйду ўборзьдзе; дзяржы, што маеш, каб ніхто ня ўзяў кароны твае. 12 Хто перамагае, таго ўчыню стаўпом у доме Бога Свайго, і ён ужо ня выйдзе вонкі; і напішу на ім імя Бога

Свайго й імя места Свайго, новага Ерузаліму, каторы зыходзе зь нябёс ад Бога Майго, і імя Мае новае. 13 Хто мае вуха, няхай чуе, што Дух кажа царквам’.

14 „І ангілу царквы ляодыцкае напішы: „Гэта кажа Амін, верны а праўдзівы сьветка, пачатак стварэньня Божага: 15 Ведаю ўчынкі твае, што ты ані сьцюдзены, ані гарачы; о каб ты быў сьцюдзены або гарачы! 16 Затым што ты летны, а ня сьцюдзены ані гарачы, Я выплюну цябе з роту Свайго. 17 Бо ты кажаш: „Я багаты, забігаецца і нічога не патрабую”, а ня ведаеш, што ты нуднік а небарака а бедны а нявісны а голы. 18 Раджу табе купіць у Мяне золата, агнём ачышчанае, каб ты быў багаты, і белае адзецьце, каб адзецца і каб ня відаць быў сорама голасьці твае, і вочнай масьцяй памаж вочы свае, каб бачыць. 19 Я ганю а зыру толькіх, колькіх люблю. Дык будзь рупатлівы й пакайся. 20 Вось, стаю ля дзьвярэй і стую. Калі хто пачуе голас Мой і адчыняе дзьверы, увыйду да яго і буду вячэраць із ім, і ён із Імною. 21 Хто перамагае, таму дам сесць з Імною на пасадзе Маім, як і Я перамог і сеў з Айцом Сваім на пасадзе Ягоным. 22 Хто мае вуха, няхай чуе, што Дух кажа царквам’.

4 Просьле гэтага я глянуў, і гля, дзьверы рапчыненыя на неба, і першы голас, каторы я чуў бы гук трубы, гўкаючы з імною, сказаў: „Увыйдзі сюды, і пакажу табе, што мае стацца просьле гэтага”.

2 І якга я быў у духу; і вось пасад стаіць на небе, і на пасадзе быў Седзячы; 3 І тый Седзячы выплядаў быў падобны да каменя ясьпісу а сардысу; і вясёлка навокал пасаду, выглядам падобная да шмарагду.

4 І навокал пасаду дваццаць чатыры пасады; а на пасадах дваццаць чатырох старых, што сядзелі

ў белых адзецях, і на галавах іх-
ных залатыя кароны.

5 І з пасаду выходзілі маланьні а
галасы а пяруны, і сем лянпаў аг-
няных гарэла перад пасадам, каторыя
— сямёх духоў Божых. 6 І перад
пасадам — бы мора шкляное,
падобнае да крышталу;

і сярод пасаду і навокал пасаду
чатыры жывыя стварэньні, поўныя
вочаў сыпераду й адзаду. 7 І першае
жывое стварэньне падобнае да лява,
і другое жывое стварэньне падобнае
да цяляці, і трэйцае жывое стварэнь-
не мела від, як людзіна, і чацьвер-
тае жывое стварэньне падобнае да
арла лятучага. 8 І чатыры жывыя
стварэньні, — кажнае зь іх мела па
шэсьць крылаў навокал, а ўнутры
яны поўныя вочаў; і воддышы ня
маюць удзень ані ночы, кажучы:
„Сьвяты, сьвяты, сьвяты Спадар Бог
Усемагучы, Каторы быў, і Каторы
ё, і Каторы прыйдзе”.

9 І як жывыя стварэньні ўздалі
славу а чэсьць а падзяку Таму, Ка-
торы сядзіць на пасадзе, Каторы
жывець на веці вякоў, 10 Тады два-
ццаць чатырох старых падаюць пе-
рад Седзячым на пасадзе, і кланя-
юцца Таму, што жывець на веці вя-
коў, і кідаюць кароны перад паса-
дам, кажучы: 11 „Годны Ты, Спа-
цаць чатырох старых падаюць пе-
ву а чэсьць а сілу, бо Ты стварыў
усе, і ўсе з волі Твае трымае й ство-
рана”.

5 І бачыў я ў правіцы Седзячага
на пасадзе сувой, запісаны ўнут-
ры й звонку, запячатаваны сьмя пя-
чацмі. 2 І бачыў я дужога ангіла,
што агалашаў вялікім голасам: „Хто
годны разьвіць гэты сувой і пакво-
ліць пячаці яго?” 3 І ніхто ня мог
на небе ані на зямлі, ані пад зям-
лёю разьвіць гэты сувой альбо гля-
нуць у яго.

4 І я шмат плакаў, што нікога не
знайшлося годнага разьвіць сувой

або глянуць у яго. 5 І адзін із стар-
шых кажа імне: „Ня плач; вось,
леў з плямені Юдзінага, карэнь Да-
відаў, перамог, каб разьвіць гэты
сувой і пакволіць сем пячацяў яго”.

6 І глянуў я, і вось, сярод пасаду,
і чатырох жывых стварэньняў, і ся-
род старых стаіць Баранчык бы
зарэзаны, Каторы мае сем рогаў і
сем ачоў, каторыя — сямёх духоў
Божых, пасланных на ўсю зямлю.
7 І Ён прышоў, і ўзяў з правіцы Се-
дзячага на пасадзе. 8 І як Ён узяў
сувой, чатыры жывыя стварэньні і
дваццаць чатырох старых палі пе-
рад Баранчыкам, маючы кажны
гарпу і залатыя чары, поўныя ка-
дзіла, каторыя — малітвы святых.

9 І пяюць новую песню, кажучы:
„Ты годны ўзяць сувой расьпячата-
ваць яго, бо Ты быў зарэзаны, і
крывёю сваёй выкупіў Богу з каж-
нага плямені, і мовы, і люду, і на-
роду, 10 І ўчыніў іх гаспадарамі й
сьвятарамі Богу нашаму; і яны бу-
дуць гаспадарстваваць на зямлі”.

11 І я бачыў, і чуў голас шмат
ангілаў навокал пасаду і жывых
стварэньняў і старых; і лік іх быў
дзесьці тысячаў дзесьціх тысячаў
і тысячы тысячаў, 12 Каторыя ка-
залі вялікім голасам: „Годны Ба-
ранчык зарэзаны прыняць сілу а
багацьце а мудрасьць а моц а чэсьць
а славу а дабраслаўства!”

13 І кажнае стварэньне, што на
небе і на зямлі, і пад зямлёю, і на
мору, і ўсе, што ў іх, я чуў, сказала:
„Седзячаму на пасадзе а Баранчы-
ку дабраслаўства а чэсьць а сла-
ва а моц на веці вякоў”.

14 І чатыры жывыя стварэньні
сказалі: „Амін”. І старыя палі й
пакланіліся.

6 І я бачыў, як Баранчык зьняў
першую із сямёх пячацяў, і я
пачуў адно з чатырох стварэньняў,
што, бы голасам грому, сказала:
„Падыйдзі й глянь!” 2 І я глянуў,

і вось, конь белы, і на ім коньнік із лукам, і да́на была́ яму карона; і вышаў ён пераможны, і каб перамагаць.

3 І як Ён зьняў другую пячаць, я чую другое жывое стварэньне, што казалі: „Падыйдзі й глянь!”

4 І вышаў другі конь, руды; і коньніку, што сядзеў на ім, дана ўзяць супакой із зямлі, каб забівалі адзін аднаго; і даны яму вялікі меч.

5 І як ён зьняў трэцяю пячаць, я чуў трэцяе жывое стварэньне, што казалі: „Падыйдзі й глянь!” І я глянуў, і вось, конь вараны, і на ім коньнік із вагою ў рудцэ сваёй. 6 І чуў я голас пасярод чатырох жывых стварэньняў, што казалі: „Карэц пшонкі за дынар, і тры карцы ячменю за дынар; аліве ж а віну ня шкодзь”.

7 І як Ён зьняў чацьвертую пячаць, я пачуў голас чацьвертага жывога стварэньня, што казалі: „Падыйдзі й глянь!” 8 І я бачыў, і вось, конь палавы, і на ім коньнік, імя ягонае сьмерць; і пекла ішла за ім, і дана ім улада над чэцьверцай зямлі — забіваць мячом і галадоўю, і сьмерцай, і зьвярамі зямнымі.

9 І як Ён зьняў пятую пячаць, я абачыў пад аброчнікам душы забітых за слова Божае а за сьветчаньне, каторае сьветчылі. 10 І загаласілі яны вялікім голасам, кажучы: „Пакуль, Валад́ару, сьвяты а праўдзівы, ня судзіш і ня імсьціш жывучым на зямлі за кроў нашу?”

11 І даны былі кожнаму зь іх адзецьці белыя, каб яны супакоіліся яшчэ на малы час, пакуль супрацаўні іхныя а браты іхныя, каторыя будуць забіты, дапоўняць.

12 І я глянуў, як ён зьняў шостую пячаць, і сталася вялікае трасеньне зямлі, і сонца сьцямнела, як зрэбіна, і месяц стаў, як кроў; 13 І гвезды нябёсных палі на зямлю, як

фіга, трэсеная вялікім ветрам, страшае няспелыя фігі свае; 14 І неба зьвілося, бы сувой зьвіваецца; і кажная гара й абток скрануліся зь месцаў сваіх.

15 І каралёве земныя, і вялікія, і тысячнікі, і багатыя, і дужыя, і кажны нявольнік, і кажны вольнік схаваліся ў пячоры і ў скалы гораў; 16 І кажучы горам а скалам: „Зваліцеся на нас і закрыйце нас ад віду Седзячага на пасадзе і ад гневу Баранчыкавага”; 17 Бо прышоў вялікі дзень гневу Ягонага, і хто можа вытрываць?

7 І просьле гэтага бачыў я чатырох ангілаў, што стаялі на чатырох рагох зямлі, дзяржалі чатыры вятры земныя, каб ня веяў вецер на зямлю ані на мора, ані на якое дзерва. 2 І бачыў я іншага ангіла, што ўзыходзіў ад усходу сонца і меў пячаць Бога жывога. І гукнуў ён вялікім голасам да чатырох ангілаў, каторым дана шкодзіць зямлі й мору, 3 Кажучы: „Ня шкодзьце зямлі ані мору, ані дзервам, пакуль не пазначым пячацый на чолах слугаў Бога нашага!”

4 І чуў я лік пазначаных пячацый з кожнага плямені сыноў Ізраэлявых, сто сорок чатыры тысячы пазначаных пячацый. 5 З плямені Юдзінага пазначана пячацый двананцаць тысячаў; з плямені Рувінавага — двананцаць тысячаў; з плямені Гадавага — двананцаць тысячаў; 6 З плямені Ашэравага — двананцаць тысячаў; з плямені Неффалімовага — двананцаць тысячаў; з плямені Манасавага — двананцаць тысячаў; 7 З плямені Сымонавага — двананцаць тысячаў; з плямені Левага — двананцаць тысячаў; з плямені Ісасхаровага — двананцаць тысячаў; 8 З плямені Завулонавага — двананцаць тысячаў; з плямені Язэпавага — двананцаць тысячаў; з плямені

Веняміновага — дванаццаць тысячаў пазначаных пячацям.

9 Просьле гэтага глянуў я, і гля, вялікі груд, каторага ніхто ня мог зьлічыць, з усіх народаў а плямёнаў а людзям а моваў стаяў перад пасадам а перад Баранчыкам у белых адзеццях і з пальмовымі галузкамі ў руках сваіх. 10 І гукалі вялікім голасам, кажучы: „Спасеньне Богу нашаму, што сядзіць на пасадзе, і Баранчыку!”

11 І ўсі англіі стаялі навокал пасаду і старых і навокал жывых стварэньняў, і палі перад пасадам на відзеньні свае, і пакланіліся Богу, 12 Кажучы: „Амін! дабраславенства а слава а мудрасьць а падыка а часьць а сіла а моц Богу нашаму на векі вякоў. Амін”.

13 І адзін із старых сказаў імне: „Гэтыя, адзеўшыся ў белыя адзецці, хто і скуль прышлі?” 14 І я сказаў яму: „Ведаеш, спадару мой”. І ён сказаў імне: „Гэта тыя, што прышлі з вялікае атугі, і абмылі адзецці свае, і выбялілі ў крыві Баранчыкавай. 15 За тое яны перад пасадам Божым і служаць Яму дзень і ноч у доме Ягоньм; і Тый, што сядзіць на пасадзе, разапнец будан Свой над імі. 16 Яны ня будуць ужо прагнуць ані сьмягнуць, і ня будуць пячы іх сонца і ніякі вад; Бо Баранчык, што сярод пасаду, будзе пасьціць іх, павядзец із да жаролаў жывое вады, і абатрэць Бог кажную сьлізу з ачоў іхных.

8 І як Ён зьняў сёмуя пячаць, сталася маўчанка на небе каля паў гадзіны. 2 І я бачыў сямёх ангілаў, што стаялі перад Богам, і дана ім сем трубаў. 3 І прышоў іншы ангіл, і стаў перад аброчнікам, маючы залатую кадзільніцу; і дана яму шмат кадзіла, каб да малітваў усіх сьвятых ён дадаў на залаты аброчнік, што перад пасадам. 4 І ўзняўся перад Богам дым із кадзіла з ма-

літваю сьвятых із рукі ангілава. 5 І ўзяў ангіл кадзільніцу, і напоўніў яе агнём із аброчніка, і кінуў на зямлю: і здзеяліся галасы а громы а маланьні і трасеньне зямлі.

6 І сямёх ангілаў, што мелі сем трубаў, прыгатаваліся трубіць.

7 І першы затрубіў, і стаўся град і агонь, зьмешаныя з крывёй, і былі кінены на зямлю; і трэйцяя часьць зямлі згарэла, і трэйцяя часьць дзераваў згарэла, і ўся зялёная трава згарэла.

8 І другі ангіл затрубіў, і быццам вялікая гара, агнём палаючая, ськінулася ў мора; і трэйцяя часьць мора стала крывёю, 9 І здохла трэйцяя часьць жывых стварэньняў, каторыя ў мору, і трэйцяя часьць караблёў была зьнішчана.

10 І трэйці ангіл затрубіў, і звалілася зь неба вялікая гвезда, гаручы як лянпа, і пала на трэйцюю часьць рэкаў а на жаролы водаў. 11 А імя тае гвядзы Палын; і трэйцяя часьць водаў стала палыном, і шмат із людзёў памерла з водаў, бо яны сталі гаркія.

12 І чацьверты ангіл затрубіў, і выцята была трэйцяя часьць сонца, і трэйцяя часьць месяца, і трэйцяя часьць гвездаў, ажно трэйцяя часьць іх зацьмела, і трайціна дня не сьвяціла, таксама й ночы.

13 І бачыў я і чуў аднаго арла, што ляцеў сярод неба й казаў вялікім голасам: „Бяда, бяда, бяда тым, што жывуць на зямлі, ад засталых трубных галасоў трох ангілаў, каторыя будуць трубіць!”

9 І пяты ангіл затрубіў, і я абачыў гвядзю, палую зь неба на зямлю, і даны быў ёй ключ бяздонья. 2 І яна адчыніла яму бяздонья, і вышаў дым із ямы, як дым із вялікае печы; і сонца і паветра сьцямнелі ад дыму ямы.

3 І з дыму вышла шаранча на зямлю, і дана ёй улада, якую маюць

земныя скорпіёны. 4 І сказа́на было ёй, каб ня шкодзіла земнай траве ані якому зяленіву, ані дзервам, адно людзём, каторыя ня маюць п'ячаці на чолах сваіх. 5 І дана ёй не забіваць іх, адно мучыць пяць месяцаў; і мучэньне ад іх, як мучэньне ад скорпіёна, як укусе людзіну. 6 І тых дзён людзі будуць шукаць сьмерці, але ніяк ня знойдуць яе; і захочуць памерці, але сьмерць уцячаць ад іх.

7 І выгляд шаранчы, як коні, прыгатаваных на вайну; і на галавах у яе быццам вянкi, падобныя да залатых, віды ж ейныя — як віды людзкія; 8 І валасы ў іх — як валасы ў жанок, а зубы ў іх былі, як у лявоў. 9 На іх былі панцыры, як панцыры зялезныя, а шум ад крыльля іхнага, як грукат ад цялэжак, калі шмат коні бяжыць на вайну.

10 І ў іх былі хвасты, як у скорпіёнаў, і жыгалы; улада ж іхная ў хвастох іхных — раніць людзёў пяць месяцаў. 11 Каралём над сабою мелі яны ангiла бяздоньня; імя ягонае пагэбрэйску Аваддон, а пагрэцку Аполён. 12 Першая бяда мінула; вось, ідуць за гэтай яшчэ дзьве бяды.

13 І шосты ангiл затрубіў, і я пачуў адзін голас ад чатырох рагоў залатога аброчніка, што перад Богам, 14 Каторы казаў шостаму ангiлу, што меў трубу: „Бывальні чатырох ангiлаў, зьвязаных ля вялікае ракі Еўфрату”. 15 І вывальнены былі чатыры ангiлы, прыгатаваныя на гадзіну а дзень а месяц а год, каб забіць трайціну людзёў. 16 Лік коннага войска быў двойчы дзесяць тысячаў дзесяцёх тысячаў; і я чуў лік яго.

17 Гэтак відзеў я ў відзені коні і на іх коньнікаў, што мелі на сабе панцыры агняныя а гіяцынтавыя а ськавыя; галавы ў коні, як у ля-

воў, і з роту ў іх выходзіў агонь а дым а серка.

18 Гэтымі трыма болькамі, агнём а дымам а серкаю, што выходзілі з роту ў іх, была забіта трайціна людзёў; 19 Бо сіла коняў у роце ў іх і ў хвастох у іх; а хвасты іхныя падобныя да гадаў, і мелі галавы, і імі яны шкодзілі.

20 Засталыя ж людзі, што ня былі забіты гэтымі болькамі, не пакаяліся з учынкаў рук сваіх, каб ня кланяцца нячысьцікам, і залатым, і срэбным, і бранзовым, і каменным, і дзярвяным балваном, каторыя ня могуць бачыць ані чужы, ані хадзіць. 21 І не пакаяліся яны з убіўстваў сваіх ані з чараў сваіх, ані зь бязульстра свайго, ані із зладзеяства свайго.

10 І бачыў я другога ангiла дужога, што зыходзіў зь неба, будучы адзеўшыся булаком, і над галавою ў яго была вясёлка, і від ягоны, як сонца, і ногі ягоныя, як стаўпы агняныя; 2 І меў у руцэ сваёй суючыч разьвіты. І пастанавіў ён правую нагу сваю на мора, а левую на зямлю, 3 І гукнуў вялікім голасам, як равець леў; і як ён гукнуў, тады сем громаў прамовілі галасамі сваімі.

4 І як сем громаў прамовілі, я вось, збіраўся пісаць; але пачуў голас ізь неба, што казаў: „Запчатуй, што прамовілі сем громаў, і ня пішы гэтага”.

5 І ангiл, што я бачыў, як стаяў на мору й на зямлі, падняў правіцу сваю да неба 6 І прысягаў на Жывучага на векі вякоў, Каторы стварыў неба й тое, што на ім, і зямлю й тое, што на ёй, і мора й тое, што ў ім, што балей адвалокі ня будзе; 7 Але ў днёх голасу сёмага ангiла, як ён затрубе, зьдзеєцца тайна Божая, як Ён абясыціў Добрую навіну слугам Сваім, прарокам.

8 І тый голас, што я чуў зь неба,

ізноў гутарыў з імною, і сказаў: „Ідзі, вазьмі разьвіты сувой з рукі ангіла, каторы стаіць на мору і на зямлі”. 9 І я пайшоў да ангіла, і сказаў яму: „Дай імне гэты сувойчык”. І ён кажа імне: „Вазьмі й зьезж яго; ён будзе гаркі ў жываце тваім, але ў роце тваім будзе салодкі, як мёд”.

10 І ўзяў я сувойчык із рукі ў вангіла, і зьёў яго; і ён у роце маім быў, як мёд салодкі; як жа я ізьёў яго, горка стала ў жываце маім. 11 І сказаў ён імне: „Ты маеш ізноў праракаць людям а народам а мовам а шмат якім каралём”.

11 І дана імне трысьціна, падобная да прута, і сказана: „Устань, і памерай дом Божы а аброчнік, і тых, што кланяюцца ў ім. 2 А навожны панадворак дому Божага вылуч і ня мерай яго, бо ён даны паганам: яны будуць таптаць сьвятое месца сорок два месяцы. 3 І дам сілу двум сьветкам Сваім, і яны будуць праракаць тысяча дзевяцьдзесят дзён, адзеўшыся ў зрэбніну”.

4 Гэта дзьве аліўкі й два сьветачы, каторыя стаяць перад Богам зямлі. 5 І калі хто захоча ім шкодзіць, дык агонь выйдзе з роты ў іх і пажарэць нэпрыяцеляў іхных; калі хто захоча ім шкодзіць, гэтак мае быць забіты.

6 Яны маюць уладу зачыніць неба, каб дождж ня йшоў на зямлю за дзён прараканьня іхнага; і маюць уладу над водамі — абарацаць іх у кроў і разіць зямлю ўсялякай болькаю, колькі разоў захочуць.

7 І як скончаць яны сьветчаньне свае, зьвер, каторы выходзе зь бяздонья, будзе ваяваць із імі, і пераможа іх, і заб'ець іх, 8 І трупы іхныя будуць на вуліцы вялікага места, каторае духоўна завецца Содом а й Ягіпет, ідзе й Спадар напы ўкрыжаваны. 9 І зь людаў а плямёнаў а языкоў а народаў будуць гля-

дзець на трупы іхныя тры дні з палавіцаю, і не дазваляць пакласьці трупы іхныя да грабоў. 10 І жыучыя на зямлі будуць цешыцца з гэтага а весяліцца, і пашлюць дары адны адным, бо гэтыя два прарокі мучылі жывучых на зямлі.

11 Але просьле трох дзён із палавіцаю ўвайшоў у іх ад Бога дух жыцьця, і яны сталі на ногі свае, і вялікі страх напаў на тых, каторыя глядзелі на іх. 12 І я пачуў вялікі голас ізь неба, што казаў ім: „Увайдзіце сюды”. І яны ўзышлі на неба ў булаку; і глядзелі на іх нэпрыяцелі іхныя.

13 І тае ж гадзіны здзеялася вялікае трасеньне зямлі, і дзясятая часць места пала, і сем тысячаў імёнаў людзкіх было забіта ў тым землятрасеньню; і засталыя працяты былі жахам, і ўздалі славу Богу нябёснаму.

14 Другая бяда мінула; вось, ідзець уборэдзе трэйцяя бяда.

15 І сёмы ангіл затрубіў, і разлягліся на небе вялікія галасы, кажучы: „Гаспадарства сьвету сталася Спадара нашага а Хрыста Ягонага, і будзе гаспадарстваваць на векі вякоў.

16 І дваццаць чатырох старых, што сядзелі на пасадах сваіх перад Богам, палі на віды свае й пакланіліся Богу, 17 Кажучы: „Дзякуем Табе, Спадару Божа ўсемагучы, Каторы ёсьць і быў, што Ты прыняў вялікую сілу Сваю і загаспадарстваваў. 18 І ўзлаваліся народы; і прышоў гнеў Твой, і пара судзіць мертвых, і даць адплату слугам Тваім прарокам а сьвятым а тым, што баяцца імені Твайго, малым і вялікім, і загубіць тых, што губілі зямлю”.

19 І рашчыніўся дом Божы на небе, і відаць скрыня ўмовы Ягонае ў доме Ягоным; і сталіся маланьні а

галасы а громы а трасеньне зямлі а вялікі град.

12 І вялікі знак быў відаць на небе: жонка, адзеўшыся ў сонца; і пад нагамі ейнымі месяц, і на галаве ў яе карона з дванаццацёх гвездаў. **2** І, будучы ўцяжку, яна крычала ў трудненьню, у болю раджэньня.

3 І другі знак быў відаць на небе: вось, вялікі чырвоны смок із сьмя галавамі і дзесяцма рагамі, і на галавах у яго сем дыядэмаў; **4** І хвост ягоны павалок із неба трайціну гвездаў і кінуў іх на зямлю.

І смок гэты стаў перад жонкаю, каторая мела радзіць, каб, як яна народзе, зжэрці дзецяне ейнае.

5 І нарадзіла яна хлопчыка, каторы меў пасьціць усі народы зямлі прутом жалезным, і ўхоплена было дзецяне ейнае да Бога й пасаду Ягонага. **6** А жонка ўцякла на пустыню, ідзе Бог прыгатаваў ёй месца, каб яны жылі яе там тысяча дзвесьце пасьцьдзясят дзён.

7 І здзяляся на небе вайна: Міхайла а ангёлы ягоныя ваявалі із смокам, і смок і ангёлы ягоныя ваявалі. **8** І ён не перамог, і не знайшлося ўжо месца іхнага на небе. **9** І ськінены быў на зямлю вялікі смок, старавечны гад, званы дзявалам а шайтаном, каторы зводзіў увесь сьвет, ськінены на зямлю, і ангёлы ягоныя ськінены зь ім.

10 І чуў я вялікі голас на небе, каторы казаў: „Цяпер настала спасеньне а магутнасьць а гаспадарства Бога нашага а ўлада Хрыста Ягонага, бо ськінены вінаваньнік братоў нашых, каторы вінаваў іх перад Богам нашым дзень і ноч; **11** І яны перамаглі яго крывёю Баранчыкавай і словам сьветчання свайго, і ня ўмілавалі жыцьця свайго аж да сьмерці. **12** Дык весяліцеся нябёсы і жыхарачыя на іх! Бяда зямлі й мору, бо дзявал зьшоў да

вас у вялікай злосьці, ведаючы, што мала ў яго часу!”

13 Як смок абачыў, што ськінены на зямлю, пачаў перасьледаваць жонку, каторая нарадзіла мужчыну. **14** І даны былі жонцы два крылы вялікага арла, каб яна ляцела ад віду галавага на пустыню на свае месца, і йдзе яе жылілі б час а часы а поў часу.

15 І пусціў гад із ляпы свае за жонкаю ваду, як раку, каб захапіць яе ракою. **16** Але зямля памагла жонцы, і рашчыніла зямля вусны свае, праглынула раку, што пусціў смок із ляпы свае. **17** І ўзлаваўся смок на жонку, і пайшоў ваяваць із засталымі ад семі ейнага, каторыя заховаюць расказанні Божыя і маюць сьветчаньне Ісусава.

13 І стаў я на пяску морскім, і абачыў выходзячага з мора зьвера зь дзесяцма рагамі й сьмя галавамі; на рогах у яго было дзесяць дыядэмаў, а на галавах ягоных імёны блявузгальныя. **2** І зьвер, каторага я бачыў, быў падобны да рыся; ногі ў яго — як у медзвядзя, а ляпа ў яго — як ляпа ў лява; і даў яму смок магутнасьць сваю і пасады свой і вялікую ўладу. **3** І бачыў я, што адна з галоў ягоных быццам зьбіта была на сьмерць, але гэтая сьмяротная рана выгаілася. І дзівавалася ўся зямля, сочачы зьвера; **4** І пакланіліся سموку, бо ён даў уладу зьверу, і пакланіліся зьверу, кажучы: „Хто падобны да зьвера гэтага? і хто можа ваяваць із ім?”

5 І дана была яму ляпа, што гучала вялічча а блявузганьні, і дана яму ўлада дзеяць сорак два месяцы. **6** І разявіў ён ляпу да блявузганьня на Бога, блявузгаць на імя Ягонае, і на вітальню Ягоную, і на жыхарачых на небе. **7** І дана было яму ваяваць із сьвятымі і перамагчы іх; і дана была яму ўлада

над кожным племям а людзям а моваю а народам.

8 І паклоняцца яму ўсі жывучыя на зямлі, коных імёны не напісаныя ў кнізе жыцця ў Баранчыка, забітага ад закладзінаў сьвету. 9 Хто мае вуха, няхай чуе. 10 Хто вядзецца у палон, тый ідзеца у палон; хто мячом забівае, тый мае быць забіты мячом. Тут трывалосьца і вера сьвятых.

11 І бачыў я другога зьвера, што выходзіў із зямлі; ён меў два рагі, падобныя да Баранчыкавых, і гукаў як смок. 12 І ён дзее з усіх уладаю першага зьвера перад ім, і чыне, што зямля і жывучыя на ёй кланяюцца першаму зьверу, у каторага сьмяротная рана выгаілася. 13 І чыне вялікія знакі, ажно агонь зводзе зь неба на зямлю перад людзьмі. 14 І зводзе жывучых на зямлі знакамі, коныя дана яму чыніць перад зьверам, кажучы жывучым на зямлі зрабіць абраз зьвера, што мае рану ад мяча, але ажыў.

15 І дана было яму даць дух у абраз зьвера, каб абраз зьвераў гукаў і чыніў так, каб кожны, хто ня будзе кланяцца абразу зьвера, быў забіваны.

16 І ён учыне, што ўсім — малым і вялікім, багатым і ўбогім, вольнікам і нявольнікам — зроблены быў знак на правай руцэ іхнай альбо на чале іхным, 17 І што нікому ня можна будзе купляць альбо прадаваць, апрача таго, хто мае знак імені зьвярынага альбо лік іменнаў ягоных.

18 Тут мудрасьць. Хто мае розум, палічы лік зьвера, бо гэта лік людзкі. Лік ягоны шасьцьсот шасьцьдзесяць шэсьць.

14 І глянуў я, і вось, Баранчык стаіць на гары Сыёне, і зь Ім сто сорок чатыры тысячы, што маюць імя Ягонае а імя Айца Ягонага, напісаныя на чолах сваіх. 2 І па-

чуў я голас із неба, як шум ад шмат водаў і як гук вялікага грому; і пачуў гук гарпістых, што граюць на гарпах сваіх,

3 І пяюць новую песню перад пасадам, і перад чатырма жывымі стварэньнямі, і перад старымі; і ніхто ня мог наўчыцца гэтае песні, апрача гэтых сту сораку чатырох тысячаў, выкупленых із зямлі. 4 Гэта тыя, што не забрудзіліся із жанкамі, бо яны дзявушчыя; гэта тыя, што йдуць за Баранчыкам, куды-колечы Ён ідзець. Яны выкупленыя зь людзей, як першакі Богу а Баранчыку. 5 І ў вуснах іхных няма мань; яны беззаганныя.

6 І абачыў я другога ангіла, што ляцеў па сярэдзіне неба, коны меў вечную Ёвангелю, каб абяшчаць жыхарачым на зямлі а кожнаму народу а плямені а мове а людзям; 7 І казаў ён вялікім голасам: „Бойцеся Бога і ўздайце Яму славу, бо настала гадзіна суду Ягонага, і пакланіцеся Таму, Каторы ўчыніў неба і зямлю, і мора, і жаролы водаў!”

8 І іншы, другі ангіл ляцеў за ім, кажучы: „Паў, паў Бабілён, места вялікае, коны шалёным віном бязулства свайго напаў усі народы”.

9 І іншы, трэці ангіл ляцеў за імі, кажучы вялікім голасам: „Хто паклоніцца зьверу й абразу ягонаму і прыме знак на чало свае або на рукі сваю, 10 Тый таксама будзе піць віно гневу Богага, прыгатаванае нязмешаным у чары гневу Ягонага, і будзе мучаны ў вагню а серцы перад сьвятымі ангіламі а перад Баранчыкам; 11 І дым мукі іхнае будзе ўзыходзіць на векі вякоў, і ня будуць мець воддышы ўдзень ані ночы, коныя кланяюцца зьверу й абразу ягонаму, і калі хто прыме знак імені ягонага”. 12 Тут трывалосьца сьвятых, коныя дзяржаць расказаньні Божыя і веру ў Ісуса.

13 І пачуў я голас ізь неба, што казаў: „Напішы: Адгэтуль дабра-славёныя мертвыя, каторыя паміраюць у Спадару”. „Запраўды, кажа Дух, што яны супачынуць ад працаў сваіх, і ўчынкі іхныя йдуць за імі”.

14 І глянуў я, і вось, сьветлы булак, і на булаку сядзіць падобны да Сына Людзкага; на галаве ў яго залатая карона, і ў руцэ ў яго войстры серп. 15 І вышаў іншы ангіл із дому Божага, і гукнуў вялікім голасам да седзячага на булаку: „Пусьці серп свой і пажні, бо прышла пара жніва, бо жніва на зямлі насыпела!” 16 І пусьціў седзячы на булаку серп свой на зямлю, і зямля была пажата.

17 І іншы ангіл вышаў з дому Божага, што на небе, так сама з войстрым сярпом. 18 І іншы ангіл, што меў уладу над агнём, вышаў з аброчніка і вялікім голасам гукнуў да маючага войстры серп, кажучы: „Пашлі войстры серп свой і абрэж гранкі віна на зямлі, бо насыпелі на ім агады!”

19 І пусьціў ангіл серп свой на зямлю, і зьбер віно ізь зямлі, і кінуў у вялікую вінную таўчэльную гневу Божага. 20 І вінная таўчэльная была тоўчана вонках места, і вышла кроў з таўчэльні аж да аброцяў конскіх на тысяча шасьсот гоняў.

15 І бачыў я іншы знак на небе, вялікі й чудоўны — сямёх ангілаў, каторыя мелі сем апошніх боляк, бо імі канчаўся гнеў Божы.

2 І бачыў я быццам шкляное мора, зьмешанае з агнём; і тыя, што перамаглі зьвера, і абраз ягоны, і знак ягоны, і лік імёнаў ягоных, стаяць на гэтым шкляным мору, держачы гарпы Божыя, 3 І пяюць песню Масеяву, нявольніка Божага, і песню Баранчыкаву, кажучы: „Вялікія а чудоўныя ўчынкі Твае, Спадару Божа Ёсемагучы! справяд-

лівыя а праўдзівыя дарогі Твае, Каролію народаў! 4 Хто не збаіцца Цябе, Спадару, і ня ўславе імені Твайго? бо Ты адзіны сьвяты, бо ўсі народы прыйдуць і паклоняцца перад Табою, бо зьявіліся суды Твае”.

5 І просьле гэтага я глянуў, і вось, адчыніўся дом вітальні сьветчання на небе. 6 І вышла з дому сямёх ангілаў, што мелі сем болякаў, адзеўшыся ў чыстую сьветлую лянныну і паперазаўшыся па грудзёх залатымі паясамі.

7 І адно з чатырох жывых стварэньняў дало сямём ангілам сем залатых чараў, поўных гневу Бога, Каторы жывець на векі вякоў. 8 І напоўніўся дом дымам ад славы Божае і ад сілы Ягонае, і ніхто ня мог увыйсьці да дому, пакуль ня скончацца сем болякаў сямёх ангілаў.

16 І пачуў я вялікі голас із дому, што казаў сямём ангілам: „Ідзіце й выліце сем чараў гневу Божага на зямлю”. 2 І пайшоў першы ангіл, і выліў чару сваю на зямлю: і выніклі нягодныя а шкодныя раны на людзёх, што мелі знак зьвераў і кланяліся абразу ягонаму.

3 І другі выліў чару сваю ў мора: і сталася кроў, як мерцвяка, і ўсе жывое памерла ў мору.

4 І трэці выліў чару сваю ў рэкі а ў жаролы водаў: і сталася кроў. 5 І пачуў я ангіла водаў, каторы казаў: „Справядлівы Ты, Спадару, Каторы ёсьць і быў, сьвяты, што рассудзіў так. 6 За тое, што яны разьлілі кроў сьвятых а прарокаў, Ты даў ім піць кроў: яны вартыя”. 7 І пачуў я, што аброчнік казаў: „Запраўды, Спадару, Божа Ёсемагучы, праўдзівыя а справядлівыя суды Твае”.

8 І чацьверты выліў чару сваю на сонца: і дана было яму паліць людзёў цяплом. 9 І людзі былі палены вялікім вадам; і блявузгалі на

імя Божае, Каторы меў уладу над гэтымі болькамі, і не пакаяліся, каб уздаць Яму славу. 10 І пяты выліў чару сваю на пасады зьвераў: і стала гаспадарства ягонае хмарнае, і з болю яны кусалі языкі свае, 11 і з болю сваіх і ад болькаў сваіх блявузгалі на Бога нябёснага; і не пакаяліся з учынкаў сваіх.

12 І шосты выліў чару сваю на вялікую раку Еўфрат: і высахла вада ў ёй, каб прыгатавана была дарога каралём ад усходу сонца. 13 І бачыў я выходзячых із ляпы смокавае, і з ляпы зьверавае, і з роту хвальшывага прарокі трох духоў нячыстых, бы жабы; 14 Бо яны духі нячысьцікавы, што чыняць знакі; яны выходзяць да каралёў усяго сьвету, каб зьберці іх на вайну таго вялікага дня Бога Ёсемагучага. 15 „Гля, прыходжу, як злодзей: дабраславёны, хто чукавы і сьцеражаць адзецьці свае, каб не хадзіў голы і каб не абачылі сорама ягонага”. 16 І ён зьбер іх на месца, званае пагэбрэйску Армагедон.

17 І сёмы выліў чару сваю ў паветра: і з дому Божага, з пасаду разьлёгся вялікі голас, каторы казаў: „Сталася!” 18 І былі малавны і галасы а пярэнь, і сталася вялікае трасеньне зямлі, якога ня было адгэнуль, як людзі на зямлі. Такое трасеньне зямлі! Такое вялікае! 19 І вялікае места падзялілася на тры часьці, і месцы паганскія палі, і Бабілён вялікі ўспомнены перад Богам, каб даць яму чару віна палу гневу Свайго.

20 І кажны абток уцёк, і гораў не засталася; 21 І град, увелькі з цэнтна, пайшоў зь неба на людзёў; і блявузгалі людзі на Бога за болькі ад граду, бо болька ад яго надта балючая.

17 І прышоў адзін із сямёх ангілаў, што мелі сем чараў, і гутарыў з імною, кажучы: „Падыйдзі

сюды, я пакажу тэ рассудак над вялікаю бязуляю, што сядзіць на шмат водах. 2 Зь ёю бязулілі каралёве земныя, і віном бязульства ейнага ўпіваліся жыхары зямлі”.

3 І павёў мяне ў духу на пустыню; і я бачыў жонку, каторая сядзела на зьверу шкарлатным, поўным імёнаў блявузгальных, із сямю галавамі й дзесяцьма рагамі. 4 І жонка была ўбраная ў парфіру а шкарлат, і мела прыборы із золата а дарагога каменя а перлаў, і дзяржала залатую чару ў рупцэ сваёй, поўную агіды а нечысьціні бязульства свайго; 5 І на чале ейным напісана: „Тайна, Бабілён вялікі, маці бязуляў і брыды земнае”.

6 І я бачыў, што жонка ўпіўшыся крывёю сьвятых а крывёю сьветак Ісусавых, і, бачачы яе, дзіваваўся дзівам вялікім. 7 І сказаў імне ангіл: „Чаго ты дзівуешся? я скажу тэ тайну жонкі гэтай і зьвера, што носе яе, у каторага сем галоў і дзесяць рог.”

8 „Зьвер, каторага ты бачыў, быў, і няма яго, і выйдзе зь бяздонья, і пойдзе на загубу; і здзіўляюцца тыя із жывучых на зямлі, каторых імёны ня ўпісаныя ў сувай жыцьця ад закладзінаў сьвету, бачачы, што зьвер быў, няма яго, і зьявіцца.

9 „Тут розум, што мае мудрасьць. Сем галоў — гэта сем гор, на каторых сядзіць жонка, 10 І сямёх каралёў: пяцёх упала, адзін ё, другі яшчэ ня прышоў, і як прыйдзе, часінку мае трываць. 11 І зьвер, што быў, і няма, ён восьмы, і як із тых сямёх, і йдзець на загубу.

12 „І дзесяць рог, каторыя ты бачыў — гэта дзесяцёх каралёў, што яшчэ не адзяржалі гаспадарства, але адзяржаць уладу із зьверам, як каралёве, на адну гадзіну. 13 Яны маюць адны думкі і перададуць сілу і ўладу сваю зьверу. 14 Яны будуць ваяваць із Баранчы-

кам, і Баранчык пераможа іх; бо Ён ё Спадар спадароў і Кароль каралёў; і тыя, што зь Ім, ё пагуканыя а абраныя а верныя”.

15 І кажа імне: „Воды што ты бачыў, ідзе сядзіць бязуля, гэта людзі а груды а народы а мовы. 16 І дзесяць рог, каторыя ты бачыў на зьверу, гэтыя зьненавідзяць бязулю, і спустошаць яе, і аголяць, і зьядуць цела ейнае, і спяляць яе агнём; 17 Бо Бог даў ім у сэрцы чыніць замёр Ягоны, і дзеяць із адной думкаю, і аддаць гаспадарства свае зьверу, пакуль ня выпаўняцца словы Божыя. 18 Жонка ж, каторую ты бачыў, ё вялікае места, што гаспадарствуе над земнымі каралюмі”.

18 Просьце гэтага я абачыў іншага ангіла, што зыходзіў зь неба і меў уладу вялікую. Зямля асьвяцілася ад славы ягонае. 2 І гукнуў ён вялікім голасам, кажучы: „Упаў, упаў Бабілён, вялікая бязуля, і стаў сялібаю чартоў і прытулам кажнага нячыстага духа, прытулам кажнае нячыстае ненавіднае птушкі; 3 Бо віном шалу бязульства свайго напайла яна ўсі народы; І каралёве земныя бязулілі зь ёю, і купцы земныя забagaцелі з моцы раскошы ейнае”.

4 І пачуў я іншы голас ізь неба, што казаў: „Выйдзі зь яе, людзе Мой, каб вы ня мелі сяброўства ў грахох ейных і не дасталі болькаў ейных; 5 Бо грахі ейныя нагрудзіліся аж да неба, і Бог успомнеў несправядлівасьці ейныя. 6 Уздайце ёй так, як яна ўздавала, і ўдвая, удвая подле ўчынкаў ейных; у чары, у каторай яна мяшала, замяшайце ёй удвая.

7 „Колькі славілася яна а раскошавала, толькі дайце ёй удвая мукаў а нэмарасьцяў, бо яна кажа ў сэрцу сваім: „Сяджу караліцаю, я не ўдава, ніяк не абачу нэмарасьці. 8 За тое аднаго дня прыйдучь на яе болькі, сьмерць а нэмарасьць а га-

ладоў, і будзе спалена цяплом, бо дужы Спадар Бог, Каторы судзіў яе. 9 І заплачучь і загалосіць па ёй каралёве земныя, што бязулілі й раскошавалі зь ёю, як абачаць дым ад пажару ейнага, 10 Стоячы здалеку ад страху мукаў ейных, кажучы: „Бяда, бяда, вялікае места Бабілён, места дужое, што аднае гадзіны прышоў рассудак твой”.

11 „І купцы земныя заплачучь а засмуцяцца па ёй, бо накладаў іхных нікто ўжо ня купляе, — 12 Накладу золата а срэбла а дарагога каменья а пэрлаў а цянюсенькага палатна а пурпury а шоўку а шкарлату а ўсялякага пахнючага дзерва а ўсялякіх вырабаў ізь сланёвае косьці а ўсялякіх вырабаў з дарагога дзерва, зь медзі а зьлёза а мрамару, 13 А цянамону а пахнючых рэчаў а масьцяў а кадзіла а віна а алівы а чыстае мукі а пшпонкі а статку а авец а коні а вазоў а целаў а душаў людзкіх.

14 „І сьпелая садавіна, жаданьне душы тваёй, адьпшла ад цябе, і ўсе сытое а пазорыстае загинула ў цябе, і ніякім парадкам яго ўжо ня знойдзеш.

15 „Купцы гэтага, каторыя забagaцелі зь яе, станучь здалеку ізь страху мукаў ейных, плачучы а смучачыся, 16 Кажучы: „Авохці, авохці, вялікае места, каторае адзявалася ў цянюсенькае палатно а ў пурпury а шкарлат, і мела прыборы ізь золата а дарагога каменья а пэрлаў!” 17 Бо за адну гадзіну спусьцела такое вялікае багацьце.

І кажны штырнік, і ўсі плывучыя куды-колечы ў караблэх, і ўсі плаўбіты, і ўсі працаўні на мору сталі здалеку 18 І, бачачы дым пажару яго, загаласілі, кажучы: „Што падобнае да места вялікага!” 19 І пасыпалі попелам галавы свае, і галасілі, плачучы а зохаючы, кажучы: „Авохці, авохці, вялікае места,

каторага каштоўнасьцямі забагацелі ўсі, што мелі караблі на мору! Бо спусьцела за адну гадзіну.

20 „Цешчася зь яго, нябёсы, і сьвятыя, і апосталы, і прарокі, бо рассудзіў Бог суд вашы над ім”.

21 І дужы ангіл узяў камень, увелькі зь вялікі жоран, і кінуў у мора, кажучы: „З такім размахам будзе ськінены Бабілён, вялікае места, і ўжо ня будзе знойдзены; 22 І голасу гарпістых а музыкаў а дудароў а трубялёў наперад ніякі будзе чуваць у табе; і наперад ніякі майстра якога-коледчы рамяства ніякі будзе знойдзеца ў табе, і гуку жорнаў ніякі будзе чуць у табе! 23 І наперад сьвятло сьветача не зазьзяе ў табе; і голасу князя маладога і княгіні маладога ніякім парадкам ня чуваць будзе болей у табе: бо купцы твае былі магнатамі земскімі, і чарамі тваімі былі зьведзены ўсі народы. 24 І ў ім знойдзена кроў прарокаў а сьвятых а ўсіх забітых на зямлі”.

19 Просьле гэтага я чуў быццам вялікі голас вялікага груду на небе, каторы казаў: „Галілуя! спасеньне а слава а магутнасьць Богу нашаму! 2 Бо праўдзівыя а справядлівыя суды Ягоныя, бо Ён засудзіў тую вялікую бязулю, каторая папсавала зямлю бязульствам сваім, і памсьціў кроў слугаў Сваіх з рукі ейнае”. 3 І ўдругава казалі: „Галілуя! І дым ейны ўзьходзе на векі вякоў”.

4 І дваццаць чатыры старых і чатыры жывыя стварэньні палі а пакланіліся Богу, Каторы сядзіць на пасадзе, кажучы: „Амін! Галілуя!”

5 І голас ад пасаду вышаў, што казаў: „Хваліце Бога нашага, усі слугі а баязьнікі Ягоныя, малыя й вялікія”.

6 І чуў я быццам голас вялікага груду, і быццам шум шмат водаў, і быццам грукат моцных пяруноў,

што казалі: „Галілуя! бо загаспадарстваваў Спадаар, Бог наш Усемагучы. 7 Цешмася а весялімася, і ўздайма славу Яму, бо настала вясельле Баранчыкава, і жонка Ягона я прыгатавалася. 8 І дана было ёй адзеца ў цянюсенькае палатно, сьветлае й чыстае”, бо цянюсенькае палатно ё справядлівасьць сьвятых.

9 І сказаў імне: „Напішы: дабра-славёныя пагуканыя на вясельную вячэру Баранчыкаву;” і сказаў імне: „Гэта праўдзівыя словы Божыя”.

10 Я паў у ногі яму, каб яму пакланіцца; але ён сказаў імне: „Глядзі, не рабі гэтага; я суслугачы твой і братоў тваіх, каторыя маюць сьветчаньне Ісусава. Кланяйся Богу”, бо сьветчаньне Ісусава ё дух прароцтва.

11 І абачыў я рашчыненае неба, і вось, конь белы, і седзячы на ім завецца Верны а Праўдзівы, і ў справядлівасьці Ён судзе й ваюе. 12 І вочы Ягоныя — бы полама агняное, і на галаве ў Яго шмат дыядэмаў. Меў імя напісанае, каторага ніхто ня ведае, апроча Яго Самога. 13 Ён быў адзеўшыся ў адзецьце, абмочанае ў кроў. Імя Ягонае: Слова Божае.

14 І войскі нябёсныя ехалі за Ём на конях белых, убраўшыся ў белае, чыстае цянюсенькае палатно.

15 І з роту Ягонага выходзе войскі меч, каб ім цяць народы. І Ён будзе пасьціць іх прутом зьлезным; і Ён цісьне вінную таўчэльню палкага гневу Бога ўсемагучага. 16 І на адзецьцю і на сьцягне Ягоным напісана імя: **КАРОЛЬ КАРАЛЕЎ і СПАДААР СПАДАРОЎ**.

17 І абачыў я аднаго ангіла, што стаяў на сонцу; і ён гукнуў вялікім голасам, кажучы ўсім птушкам, што лётаюць па сярэдзіне неба: „Прыляціце, зьбярыцеся на вялікую вячэру Божую, 18 Пажэрці цэлы кара-

лёў а целы тысячнікаў а целы дужасілаў а мяса коні а целы коньнікаў а целы ўсіх вольнікаў і нявольнікаў, і малых і вялікіх”.

19 І бачыў я зьвера й каралёў земных а войскі іхныя, зьбертыя ваяваць із Коньнікам а з войскам Ягоным. 20 І скоплены быў зьвер і зь ім хвальшывы прарока, што чыніў чудосы перад ім, якімі зводзіў тых, што прынялі знак зьвера, і тых, што кланяліся абразу. Абодва жывыя кінены ў возера агняное, што гарэла серкаю; 21 А засталыя забіты мячом Коньнікавым, што выходзіў з роту Ягонага; і ўсі птушкі насьціліся цэлам іхным.

20 І абачыў я ангіла, што зыходзіў зь неба, каторы меў ключ да бяздонья і вялікі ланцуг у руцэ сваёй. 2 Ён скапіў смока, гада старавечнага, каторы ё дзявал а шайтан, і звязаў яго на тысяча год, 3 І ськінуў яго ў бяздоньне, і замкнуў, і запячатаваў над ім, каб ня мог ужо зводзіць народы, пакуль ня скончыцца тысяча год; просьле гэтага ён мае быць вывальнены на малы час.

4 І абачыў я пасады і седзячых на іх, і суд быў даны ім, і душы сьцятыя за сьветчаньне Ісусава а за Слова Божае, каторыя не пакланіліся зьверу ані абразу ягонаму, і не прынялі знаку на чало свае і на руку сваю. Яны ажылі й каралявалі з Хрыстом тысяча год.

5 Засталыя з памерлых не ажылі, пакуль ня скончыцца тысяча год. Гэта — першае ўскрысьсеньне. 6 Дабраславёны а сьвяты, хто мае ўчасьце ў ўскрысьсеньню першым: над тымі другая сьмерць ня мае ўлады; яны будуць сьвятарамі Божымі а Хрыстовымі і будуць караляваць із ім тысяча год.

7 І як скончыцца тысяча год, шайтан будзе вывальнены зь вязьніцы свае, 8 І выйдзе зводзіць народы,

што на чатырох рагох зямлі, Гога, й Магога, каб зьберці іх на вайну; лік іх — як пяску морскага.

9 І ўзышлі на шырыню зямлі, і абступілі табар сьвятых а ўмілаванае места; і зышоў агонь зь неба, і пажэр іх. 10 А дзявал, што зводзіў іх, укінены ў возера агняное а серкавае, ідзе зьвер а хвальшывы прарока, і будуць мучаны дзень і ноч на векі вякоў.

11 І абачыў я вялікі белы пасад і Седзячага на ім, ад Каторага віду ўцякала зямля й неба; і не знайшлося ім месца. 12 І абачыў я мёртвых, вялікіх і малых, што стаялі перад пасадам, і сувоі рапчыненыя былі, і накшы сувой рапчынены, каторы ё сувой жыцьця; і суджаны былі мёртвыя за рэчы, напісанья ў сувоях, подле ўчынкаў сваіх. 13 І аддало мора мёртвых, што ў ім, і сьмерць і пекла аддалі мёртвых, што ў іх; і яны былі суджаны кажны подле ўчынкаў сваіх. 14 І сьмерць і пекла кінены ў возера агняное. Гэта сьмерць другая — возера агняное. 15 І калі хто ня быў знойдзены запісаным у сувою жыцьця, быў укінены ў возера агняное.

21 І абачыў я новае неба і новую зямлю, бо першае неба і першая зямля мінулі, і мора ўжо няма. 2 І я абачыў сьвятое места, Ерузалім новы, што зыходзіў зь нябёс ад Бога, прыгатаваны, як княгіня малада, прыбраная дзеля мужа свайго. 3 І пачуў я вялікі голас із неба, каторы казаў: „Вось, вітальня Божая зь людзьмі, і Ён будзе жыхарыць із імі, і яны будуць людям Ягоным, і Сам Бог будзе зь імі Богам іхным; 4 І Ён абатрэць кажную сьлізу з ачоў іхных, і наперад сьмерці ня будзе ані нэмарасьці, ані плачу, ані болю; бо першае мінула”.

5 І сказаў Тый, што сядзеў на пасадзе: „Вось, чыню ўсе новае”. І кажа: „Напішы, бо словы гэтыя праў-

дзівыя а верныя". 6 І сказаў імне: „Сталася! Я Альфа й Омэга, пачатак і канец; усьмягламу дам із жарала вады жывое дарма. 7 Перамагаючаму спадзец гэта, і Я буду яму Богам, а ён будзе Імне сынам. 8 Баязьлівых жа а няверных а агідных а забіўцаў а бязуляў а чараўнікоў а балвахвалаў а ўсіх манюкаў — доля ў возеры, што гарыць агнём а серкаю; гэта — сьмерць другая".

9 І прышоў адзін із сямёх ангілаў, што мелі сем чараў, поўных сямёх апошніх болькаў, і мужаваў з імною, кажучы: „Хадзі, я пакажу тэ княгіню маладую, жонку Баранчыкаву". 10 І ўзьніс мяне ў духу на вялікую а высокую гару, і паказаў імне сьвятое места Ерузалім, што зыходзіў зь неба ад Бога; 11 Ён мае славу Божую. Зьзяньне ягонае падобнае да найдарожшага каменя, бы да каменя ясьпіса крышталападобнага. 12 Ён мае вялікую а высокую сьцяну, мае двананцаць брамаў і на брамах двананцацёх ангілаў і напісаныя імёны двананцацёх плямёнаў сыноў Ізраелявых: 13 З усходу тры брамы, з поўначы тры брамы, з паўдня тры брамы, із захаду тры брамы. 14 І сьцяна месцкая мае двананцаць подаў, і на іх двананцаць імёнаў двананцацёх апосталаў Баранчыкавых. 15 Тый, што мужаваў з імною, меў залатую трысьціну, мерку, каб памераць места і брамы ягонныя і сьцены ягонныя. 16 А места чатыракутнае, і ўдаўжкі такое ж, як і ўшыркі. Памераў ён места трысьціною на двананцаць тысячаў годняў; даўжыня і шырыня і вышыня яго роўныя. 17 І сьцяну ягоную памераў — сто сорок чатыры локці людзкае меры, каторая ж ангілава.

18 Сьцяна яговая пастаўлена зь ясьпісу, а места — чыстае золата, падобнае да чыстага шкла. 19 Поды сьцяны месцкае прыбраныя ўсялякім дарагім каменьям: пад першы

— ясьпіс, другі — шапір, трэці — халцэдон, чацьверты — шмарагд, 20 Пяты — сардонікс, шосты — крывавец, сёмы — хрызоліт, васьмы — бэрыл, дзявяты — топаз, дзясяты — хрызопрас, адзінанцаты — гіяцынт, двананцаты — амэтысты.

21 А двананцаць брамаў — двананцаць пэрлаў: кажная брама была з аднае пэрлы. Вуліцы места — чыстае золата, як прасьветнае шкло.

22 Дому Божага ж я ня бачыў; бо Спдар Бог Усемагучы — дом яго, і Баранчык. 23 І места не патрабуе сонца ані месяца, каб асьвятляць сябе; бо слава Божая асьвятляла яго, і сьветаць ягоны — Баранчык. 24 І народы будуць хадзіць у сьвятліні Ягонай, і каралёве земныя прынясуць славу сваю да Яго. 25 І брамы ягонныя ня будуць замыкацца ўдзень, а ночы там ня будзе. 26 І прынясуць да яго славу а часьць народаў. 27 І нічога нячыстага ня ўвядзе ў яго ані чынячы брыду а ману, але адно напісаныя ў суваю жыцьця Баранчыкавым.

22 І паказаў імне раку вады жыцьця, сьветлую, як крыштал, каторая выцякала з пасаду Божага а Баранчыкавага. 2 Сярод вуліцы ягонае і паабал ракі — дзерва жыцьця, што родзе двананцаць пладоў, кажнага месяца выдаець плод свой; і лісты дзерва — да ўздараўленьня народаў.

3 І нічога ўжо ня будзе праклятага; але пасады Божы а Баранчыкаў будзе ў ім, і слугі Ягонныя будуць служыць Яму. 4 І абачаць від Ягоны, і імя Ягонае будзе на чолх іхных. 5 І ночы ня будзе там, ня будуць патрабаваць сьветаца ані сьвятліні сонечнае, бо Спдар Бог будзе асьвятляць іх; і будуць караляваць на векі вякоў.

6 І сказаў імне: „Гэтыя словы верныя а праўдзівыя; і Спдар Бог духоў прарокаў паслаў Ангіла Свай-

го паказаць слугам Сваім тое, што мае стацца неўзабаве. 7 І вось, іду неўзабаве": дабраславёны, хто заховуе словы прароцтва суваю гэтага.

8 І я, Ян, чуў і бачыў гэта. І як я пачуў і абачыў, паў у ногі ангёлу, што паказаваў імне гэта, каб пакланіцца; 9 Але ён сказаў імне: „Глядзі, не рабі гэтага: я — суявольнік твой, і братоў тваіх прарокаў, і заховаючых словы суваю гэтага; Богу кланяйся”.

10 І сказаў імне: „Не запячатавай словаў прароцтва суваю гэтага; час блізка. 11 Несправядлівы няхай яшчэ чыне несправядлівасьць; і брудзяны няхай брудзяніцца яшчэ; а справядлівы няхай чыне справядлівасьць яшчэ, і сьвяты няхай усьвячаецца яшчэ”.

12 „Вось, прыйду неўзабаве, і адплата Мая з імною, каб адплаціць кожнаму падле ўчынкаў ягоных. 13 Я Альфа й Омэга, першы й апошні, пачатак і канец”. 14 Дабраславёныя тыя, што памыюць уборы свае, бо яны будуць мець права да

дзерва жыцьця і каб увыйсьці пераз брамы да места. 15 Вонкаж — сабакі і чараўнікі, і бязулі, і забіўцы, і балвахвалы, і кажны, хто любіць і чыне ману.

16 „Я, Ісус, паслаў ангёла Сваёго пасьветчыць гэта вам у цэрквах. Я карэнь і пагон Давідаў, зорка сьветлая, ранічная”.

17 І дух і княгіня маладая кажуць: „Прыйдзі!” І чуючы няхай скажа: „Прыйдзі!” Усьмяглы хай прыходзе, і зычачы няхай бярэць ваду жыцьця дарма.

18 Я сьветчу кожнаму, хто чуе словы прароцтва сувайчыка гэтага: калі хто дадасць што да іх, таму дадасць Бог болькаў, апісаных у сувайчыку гэтым. 19 І калі хто адыйме ад словаў сувайчыка прароцтва гэтага, адыйме Бог дзель ягоную з дзерва жыцьця і зь места сьвятога, апісанага ў гэтым сувайчыку.

20 Тый, што сьветча гэта кажа: „Запраўды прыйду неўзабаве”. Амін. Прыйдзі, Спадару Ісусе!

21 Ласка Спадара Ісуса Хрыста з усімі сьвятымі. Амін.